ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

EURIPIDIS FABULÆ.

PARISIIS. — EXCUDEBANT FIRMIN-DIDOT ET SOCIOS, VIA JACOB, 56.

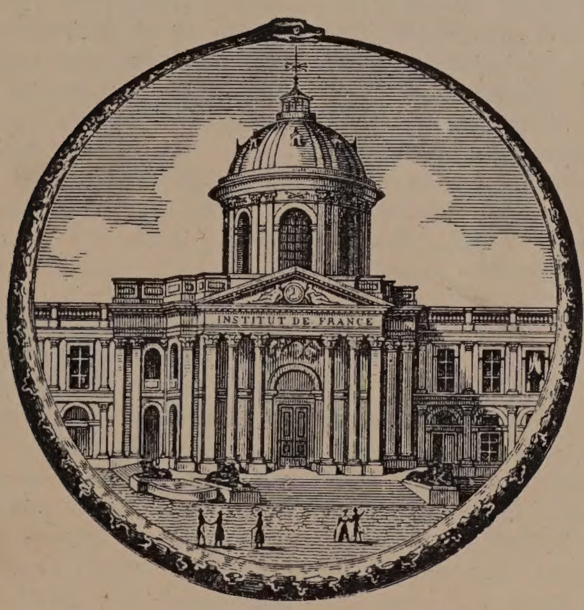
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

EURIPIDIS FABULAE.

RECOGNOVIT, LATINE VERTIT,
IN DUODECIM FABULAS ANNOTATIONEM CRITICAM SCRIPSIT,
OMNIUM ORDINEM CHRONOLOGICUM INDAGAVIT

THEOBALDUS FIX.

INEST VARIETAS CODICUM PARISINORUM 2817 ET 2887 ACCURATE EXCERPTA.



PARISIIS,
EDITORE AMBROSIO FIRMIN-DIDOT,
INSTITUTI FRANCIÆ TYPOGRAPHO,
VIA JACOB, 56.

M DCCC LXXVIII.

CHRONOLOGIA FABULARUM.

Relinquendas duxi fabulas eo ordine, quo in vetustis editionibus leguntur temere potius confusæ, quam ad certam normam dispositæ. Nunc ipse qua temporis successione scriptæ vel actæ esse mihi videantur, breviter exponam, ita ut primum superstitum tragœdiarum eas percenseam, quæ quando doctæ sint, scriptorum testimoniis constat; deinde agatur de iis, quarum tempus non nisi conjectura magis minusve probabili assequi possumus. Pauca in fine de quibusdam deperditis addentur.

Peliadas fabulam primam docuit Euripides Ol. 81, 1, quum natus esset annos quinque et viginti. Vita Eurip. ab Emslejo edita p. 173 Bacch. ed. Lips. : ἤρξατο δὲ διδάσκειν ἐπὶ Καλλίου ἄρχοντος κατὰ Ὀλυμπιάδα ὀγδοηκοστὴν πρώτην· πρῶτον δὲ ἐδίδαξε τὰς Πελιάδας ἔτει πρώτῳ, ὅτε καὶ τρίτος ἐγένετο.

Alcestis cum *Cressis*, *Alcmæone* τῷ διὰ Ψωφῖδος, et *Telepho*, Ol. 85, 2. Scriptor Arg. Alc. in cod. Vat. : τὸ δρᾶμα ἐποιήθη ίξ (*sic*) ἐδιδάχθη ἐπὶ Γλαυκίνου ἄρχοντος τὸ λ (correxit Dindorfius πε' ὀλ.) : πρῶτος ἦν Σοφοκλῆς, δεύτερος Εὐριπίδης Κρήσσαις, Ἀλκμαίωνι τῷ διὰ Ψωφῖδος, Τηλέφῳ, Ἀλκήστιδι. Quod testimonium memorabile est eo quoque nomine, quod tetralogiam ex quatuor tragœdiis compositam nobis prodidit, in qua satyrici dramatis locum tragœdia occupabat paulo hilarioris exitus, qualem in Alcestide expressum videmus. Sub corruptis literis ίξ latet numeri indicium quota hæc esset fabula Euripidis. Probabilis est Welckeri emendatio ιστ'. Qui numerus si paulo minor videatur quam quem exspectet aliquis, Euripidem jam Ol. 81 in certamen descendisse reputans, tenendum est fabularum, quas ille intra quinquaginta annos scripsit circiter nonaginta, partem longe plurimam ætatis spatio posteriori esse adscribendam : id quod tum chronologia hæc docebit, tum colligi potest ex mira poetæ sub extremam vitam ingenii feracitate. Perstrinxit Alcestidem Aristophanes Acharn. 893, Equit. 1252. Nub. 1415, Avib. 1244 alib. = Alc. 367, 182, 691, 675. Item Cressas attigit Acharn. 433, Vesp. 763, Alcmæonem Equit. 1302; sæpissime autem omnium traduxit Telephum. — Quæ chorus in Alcestide dicit v. 904 : ἐμοί τις ἦν ἐν γένει, ᾧ κόρος ἀξιόθρηνος | ᾤχετ' ἐν δόμοισι | μονόπαις κ. τ. λ., ea adscripsit vir doctus in margine exemplaris Puteani sibi videri ad Anaxagoram spectare, Euripidis in philosophia magistrum, quem ferunt nunciata filii morte immatura dixisse : Sciebam me genuisse mortalem. Cfr. Cic. Tusc. Quæst. III, 14, 29; Plutarch. Consol. ad Apollon. c. 33, p. 118; Valer. Max. V, 10, et alii quos attulerunt Ben. Hasius ad Valerii locum, et Menagius ad Diogen. Laert. II, 13. Ælianus, quum facta ejusdem rei mentione, Var. Hist. III, 2, commemoravit duos filios Anaxagoræ amissos, transtulit in philosophum quæ pertinebant ad amicum ejus Periclem, quem narrant duobus filiis adolescentibus intra quatriduum spoliatum, pari fortitudine animi tulisse hanc cladem. Vid. Macrob. Sat. I, 1. Euripides autem quam ambitiose fabularum argumentis inseruerit aliquam rerum suarum mentionem, jam veteres scriptores in eo notaverunt. Plut. De propr. laude, init. : ὁ γοῦν Εὐριπίδης... φορτικωτάτῃ κέχρηται μεγαλαυχίᾳ καὶ τῷ συγκαταπλέκειν τοῖς τραγῳδουμένοις πάθεσι καὶ πράγμασι μηδὲν προσήκοντα τὸν περὶ ἑαυτοῦ λόγον. Ac Pollux IV, 111, Euripidem scribit in multis fabulis ex se loqui chori ministerio : id quod aliquando etiam Sophocles sibi concesserit. Jam in illo Alcestidis loco tam apte omnia conveniunt in Anaxagoram, ut de veritate interpretationis a viro docto propositæ vix dubitari posse videatur. Pergit enim ibi chorus ita : ἀλλ' ἔμπας | ἔφερε κακὸν ἅλις, ἄτεκνος ὤν, | πολιὰς ἐπὶ χαίτας | ἤδη προπετὴς ὤν | βιότου τε πόρσω. Atque erat tum, quum in scenam producta est hæc fabula, Anaxagoras ætate jam provectior et fere in limine senectutis, ut qui annum ageret circiter nonum et quinquagesimum, tetigisseque putandus est poeta calamitatis, qua amicus et magister afflictus erat, recentem memoriam. Secundum hæc verisimile est amisisse Anaxagoram filium anno vel primo vel secundo Ol. 85. — Ceterum debita laude commemorandus est Wuestemannus, qui ante editam codicis Vat. didascaliam ex honorifica Lacedæmoniorum mentione (v. 448 sqq.) Alcestidem aliquanto ante belli Peloponnesiaci initium scriptam superstitumque Euripidis fabularum antiquissimam esse, felici conjectura auguratus erat, Præfat. ad Alc. p. XIV sqq.

Medea, *Philoctetes*, *Dictys*, *Messores* (satyr.), Ol. 87, 1. Argum. Medeæ : Ἐδιδάχθη ἐπὶ Πυθοδώρου ἄρχοντος κατὰ τὴν ὀγδοηκοστὴν ἑβδόμην Ὀλυμπιάδα. πρῶτος Εὐφορίων, δεύτερος Σοφοκλῆς, τρίτος Εὐριπίδης. Μήδεια, Φιλοκτήτης, Δίκτυς, Θερισταὶ σάτυροι. Οὐ σώζεται. Insunt ipsi quoque fabulæ Medeæ indicia quædam, quæ temporis quo ea scripta sit quodammodo nos admoneant. Meminisse namque oportet paulo ante quam bellum Peloponnesiacum exarserit, Athenis philosophos, qui de rerum natura scrutantes novis placitis fidem popularis religionis labefactarent, vehementissimam invidiam apud plebem incurrisse, et tamquam impios et nugatores a superstitiosa multitudine esse exagitatos : quo pertinet maxime quod dicit Plutarch. Nic. c. 23 : οὐ γὰρ ἠνέσχοντο τοὺς φυσικοὺς καὶ μετεωρολέσχας τότε καλουμένους ὡς εἰς αἰτίας ἀλόγους καὶ δυνάμεις ἀπρονοήτους καὶ κατηναγκασμένα πάθη διατρίβοντας τὸ θεῖον. Hoc crimine impietatis Aspasiam ream factam, eodem anno quo Euripides Medeam docuit, vix precibus Periclis commoti judices a capitis periculo liberaverunt. Cfr. Plutarch. Peric. c. 32. Mox Cleon (v. Sotion apud Diog. Laert. II, 12) Diopithis lege usus contra philosophos lata, ne quis de rebus æthereis sermones sereret, Anaxagoram in jus vocavit, et in ejusdem criminis societatem etiam amici et disci-

puli Anaxagoræ sunt implicati. Hoc etsi evenit archonte demum Euthydemo, anno secundo Ol. 87, si fides est habenda testimonio Diodori XII, 39, causas tamen et initia odii quo novitiæ doctrinæ auctores flagrabant, ex superiore tempore repetenda esse, et per se patet et Aspasiæ lis prius intenta satis docet. Itaque quum Medea apud Creontem causam dicens, sic verba facit v. 295 : χρὴ δ' οὔποθ' ὅστις ἀρτίφρων πέφυκ' ἀνὴρ | παῖδας περισσῶς ἐκδιδάσκεσθαι σοφούς. | Χωρὶς γὰρ ἄλλης ἧς ἔχουσιν ἀργίας | φθόνον πρὸς ἀστῶν ἀλφάνουσι δυσμενῆ. Σκαιοῖσι μὲν γὰρ καινὰ προσφέρων σοφὰ | δόξεις ἀχρεῖος κοὐ σοφὸς πεφυκέναι, κ. τ. λ., hæc igitur sub Medeæ persona Euripides ipse loqui mihi videtur, invidiæ altioribus studiis concitatæ illustria exempla quæ memoravimus respiciens. Proxima quoque Creontis verba v. 348 : ἥκιστα τοὐμὸν λῆμ' ἔφυ τυραννικόν, | αἰδούμενος δὲ πολλὰ δὴ διέφθορα, ea nescio an habeant aliquam significationem timidi nimis, ut videbatur quibusdam, imperii Periclis : qui acerrime ab adversariis lacessitus vel palam ipse, vel sub persona familiarium quibus utebatur, neque hos præstare valuit tutos (nam Phidias in carcere mortem obiisse dicitur, et Anaxagoram trepidans ex urbe ablegavit), et inimicos ulcisci vel detrectavit, vel metuens non ausus est. Dicit scriptor argumenti τρίτον Euripidem fuisse, h. e. non nisi tertio loco esse habitum : quod sane mirum, si præstantiam fabulæ Medeæ reputamus; sed in causa aliqua fuit fortasse rerum quas modo tetigimus invidiosarum mentio; nisi quæ simul in certamen commissæ sunt reliquarum fabularum tenuitas elevavit unius virtutem, præsertim adversarios nacto tales, quales erant Æschylus et Sophocles. Philoctetam tragœdiam respexit Aristoph. Ach. 424, et alibi.

Hippolytus Ol. 87, 4. Scriptor argum. : ἐδιδάχθη ἐπὶ Ἐπαμείνονος ἄρχοντος Ὀλυμπιάδι πζ' ἔτει τετάρτῳ. πρῶτος Εὐριπίδης, δεύτερος Ἰοφῶν, τρίτος Ἴων. ἔστι δὲ οὗτος ὁ Ἱππόλυτος δεύτερος, καὶ Στεφανίας προσαγορευόμενος. ἐμφαίνεται δὲ ὕστερος γεγραμμένος· τὸ γὰρ ἀπρεπὲς καὶ κατηγορίας ἄξιον ἐν τούτῳ διώρθωται τῷ δράματι. Priorem Ἱππόλυτον καλυπτόμενον appellant Pollux IX, 50, et scholiasta Theocrit. II, 10. De quo videndus Matthiæ ad Fragm. p. 182 sqq. Extremis fabulæ versibus 1459 : ὦ κλείν' Ἀθηνῶν Παλλάδος θ' ὁρίσματα, | οἵου στερήσεσθ' ἀνδρός, et proximis chori dictis : κοινὸν τόδ' ἄχος πᾶσι πολίταις | ἦλθεν ἀέλπτως, respici Periclis mortem paulo ante vita defuncti, non sine veri specie suspicatus est Bœckhius de Trag. Princip. c. 14, p. 181. Locos quosdam Hippolyti perstrinxit Aristoph. Equit. 16, 1290, Vesp. 751, etc.

TROADES cum *Alexandro* et *Palamede*, et *Sisypho*, dramate satyrico, Ol. 91, 1. Ælianus Var. Hist. II, 8 : κατὰ τὴν πρώτην καὶ ἐννενηκοστὴν Ὀλυμπιάδα... ἀντηγωνίσαντο ἀλλήλοις Ξενοκλῆς, ὅστις ποτὲ οὗτός ἐστιν, Οἰδίποδι καὶ Λυκάονι καὶ Βάκχαις, καὶ Ἀθάμαντι σατυρικῷ. Τούτου δεύτερος Εὐριπίδης ἦν Ἀλεξάνδρῳ καὶ Παλαμήδῃ καὶ Τρῳάσι καὶ Σισύφῳ σατυρικῷ. Confirmant Æliani testimonium schol. Aristoph. Vesp. 1326 : ὑστερεῖ ἡ τῶν Τρῳάδων κάθεσις [τῆς τῶν Σφηκῶν = Ol. 89, 2] ἔτεσιν ἑπτά. In Avibus Aristophanes simul Troades et Palamedem perstrinxit. Schol. Avib. 842 : παρακωμῳδεῖ τὸν Εὐριπίδου Παλαμήδην οὐ πρὸ πολλοῦ δεδιδαγμένον. Et de Troadibus, schol. ib. ad v. 1720 : χλευάζει παρὰ τὰ ἐκ Τρῳάδων Εὐριπίδου· « ἄνεχε, πάρεχε ... » Aves autem actæ sunt Dionysiis magnis Ol. 91, 2. Loca quorum mentio facta est in nostra fabula v. 207 — 230, Atheniensibus gratificaturus poeta memoravit, eo ipso tempore Sicilicam expeditionem parantibus.

HELENA et *Andromeda* Ol. 91, 4. Utramque enim fabulam ejusdem tetralogiæ fuisse tradit schol. ad Aristoph. Thesm. 1012 : συνδεδίδακται γὰρ [ἡ Ἀνδρομέδα] τῇ Ἑλένῃ. Ipse autem Aristophanes in illa fabula testis est Andromedam anno superiore, πέρυσιν, esse actam v. 1060 : id quod etiam scholiasta ad illum locum diserte adnotavit. Docta vero Thesmophoriazusæ Ol. 92, 1. Cfr. schol. ad v. 192. Helena igitur et Andromeda Ol. 91, 4. Eo recidit etiam computatio quam fecit schol. ad Ran. 53 dicens : ἡ γὰρ Ἀνδρομέδα ὀγδόῳ ἔτει [ante Lenæa Ol. 93, 3] προεισῆκται, h. e. ante septem annos revolutos, ineunte octavo. Nondum editam fuisse Andromedam quum Aves (Ol. 91, 2) doceret Aristophanes, tradit schol. Av. 348. Quod illud δρᾶμα τῶν καλλίστων Εὐριπίδου appellatur a schol. ad Ran. v. 53, id fortasse indicio habendum est præmio ornatum esse. Tetigit Andromedæ versum Aristophanes in Lys. v. 963, paulo ante quam data opera totam fabulam rideret in Thesmoph.

ORESTES Ol. 92, 4. Schol. ad Orest. v. 371 (361 Matth.) : πρὸ Διοκλέους, ἐφ' οὗ τὸν Ὀρέστην ἐδίδαξε, Λακεδαιμονίων πρεσβευσαμένων περὶ εἰρήνης, ἀπιστήσαντες Ἀθηναῖοι οὐ προσήκαντο... Aliquoties in hac fabula sugillatur Cleophon demagogus, notante scholiasta velut ad v. 772 (760 Matth.) : εἰς Κλεοφῶντα ταῦτα αἰνίττεται πρὸ ἐτῶν δύο (duobus ante annis, secundum Philochorum, post pugnam ad Cyzicum commissam) ἐμποδίσαντα ταῖς σπονδαῖς. Et ad v. 903, 904 (891) :... τάχα οὖν εἰς Κλεοφῶντα τείνει· ἐπεὶ καὶ ἔναγχος οὗτος τὰς πρὸς Λακεδαιμονίους συνθήκας οὐ προσήκατο. Eundem Cleophontem suspicatur Elmslejus tangi etiam Bacch. verbis 270 : θρασύς τε δυνατός, καὶ λέγειν οἷός τ' ἀνήρ, | κακὸς πολίτης γίγνεται, νοῦν οὐκ ἔχων. Orestem pariter atque Alcestidem ob rerum adversarum in felicem exitum conversionem veteres critici notant tamquam κωμικωτέρᾳ χρησαμένους καταλήξει. V. Hermann. præf. ad Cyclop. p. VII.

PHOENISSÆ, *Hypsipyle*, *Antiope*, Ol. 93, 2. Schol. ad Aristophanis Ran. 53 : τὴν Ἀνδρομέδαν... διὰ τί δὲ μὴ ἄλλο τι τῶν πρὸ ὀλίγου (brevi ante Ol. 93, 3) διδαχθέντων καὶ καλῶν, Ὑψιπύλης, Φοινισσῶν, Ἀντιόπης; ἡ δὲ Ἀνδρομέδα ὀγδόῳ ἔτει προεισῆλθεν. Conjunxi in unum tres illas fabulas, quamquam e scholiastæ verbis omnes simul in scenam esse commissas, certo non efficitur. Πρὸ ὀλίγου quum dicit ille διδαχθείσας, *brevi ante*, hoc intra anni fere spatium interpretandum puto; quo modo supra ad Troades verba οὐ πρὸ πολλοῦ accepta vidimus. Nam aperte erravit schol. ad Nub. v. 604, Hypsipylæ fabulæ initium ibi ab Aristophane respici ratus. Phœnissas nondum editas fuisse, quo tempore doctæ sunt Aves, adnotavit schol. ad Av. 348 et 424. Et Antiopæ fabulam qui risit propter lusus quosdam etymologicos Aristophanes in alteris Thesmophoriazusis (cfr. Etymol. Magn. p. 92, 26, collato Polluce IX, 36), si tempore quo scripsit ille primas Thesmophoriazusas (Ol. 92, 1) jam ante oculos habuisset, non intactam eam, opinor, relicturus fuisset. Sed Phœnissas quod dicit scholiasta ad Ranas, *non multo* ante Ol. 93, 3, esse doctas, id novo ex ipsa fabula repetendo argumento egregie confirmatur. Verissime enim nuper monitum est, sub Polynicis persona poetam Alcibiadis ab exilio in patriam reditum celebravisse. Qua de re sic exposuit Hermannus in Præfat. Phœn. p. XV «... Quem illa [Iocasta] deinde cum Polynice conserit sermonem, ejus prior pars, qua singulatim exquirit cur grave sit patria carere, non est ita inserta, ut appareat qui hoc in mentem venerit Iocaste. Quo fit ut ista aliena abs re videri debeant. Sensit hæc qui nuper libellum de Chronologia fabularum Euripidearum scripsit, Herm. Zirndorferus, sciteque observavit respici revocatum magno cum plausu Atheniensium Alcibiadem, qui quum rediisset Athenas, multum ipse in concione de acerbitate exilii fuerit conquestus, omninoque in Polynicis persona, qui justum patriæ bellum intulisset, defensionem quamdam inesse Alcibiadis, ut acta putanda sit fabula Olymp. 92, 2. » Immo Ol. 93, 2. Rediit enim Athenas Alcibiades quinto et vigesimo die Thargelionis, archonte Euctemone (ineunte Junio anni 407), secundum optimum testem Xenophontem Hell. I, 4, 12.

Alii id factum ponunt Antigenis anno : quos secutus schol. Ran. v. 1422, κατελθὼν Alcibiades, inquit, ἐπὶ Ἀντιγένους πρὸ ἐνιαυτοῦ τῶν Βατράχων. Cfr. Clinton. Fast. Hell. p. 86 ed. Krueger. Sed Hermannus numerum Ol. 92, 2, incautus sumsisse videtur a Zirndorfero, cujus sententia est paulo alia. Is enim sibi persuasit in Euripidis fabula respici potius quæ apud Samum quadriennio ante (Ol. 92, 1) in exercitu sunt gesta, quum Alcibiades ab exilio reductus, concione militum coacta, τήν τε ἰδίαν ξυμφορὰν τῆς φυγῆς ἐπητιάσατο καὶ ἀνωλοφύρετο..., ut ait Thuc. VIII, 81; Euripidemque paulo post Athenis, postquam etiam populi decreto restitutus esset Alcibiades, exposuisse ea, quæ coram militibus apud Samum ille de fortuna sua questus est. Contra quam suspicionem quum alia multa possunt afferri, tum obstat disertum quod supra memoravimus testimonium scholiastæ ad Ran. Stat igitur Phœnissis annus secundus Ol. 93. — Et Antiopa si, ut videtur, eodem illo tempore est acta, Thesmophoriazusas alteras non potuisse ab Aristophane antea esse scriptas, ex supra dictis conficitur; idemque tenendum est etiam de comœdiis Phœnissis, una Strattidis et altera Aristophanis, in quibus utrumque poetam cognominem Euripidis tragœdiam risisse constat. V. Meinekii Fragm. Comic. vol. 1, p. 233, et vol. 2, p. 1167. Illud denique memoratu dignum est, Phœnissis Euripidis, etsi duobus annis post Orestem actis, tamen aliquanto quam huic fabulæ pauciora inesse incuriæ scribendi documenta, numerosque in diversis reperiri minus dissolutos; ut poetæ sub extremum vitæ tempus læte reviviscens ingenium appareat etiam hac in parte inhibuisse aliquantulum priorem negligentiam; simulque vehementer falli intelliguntur qui quo majorem in quaque fabula reperirent solutionum numerum, eo recentiorem eam esse protinus colligerent. Bacchæ quoque et Iphigenia Aulidensis, post mortem poetæ doctæ, metri conformationem minus dissolutam præbent quam Orestes.

Mortuo Euripide, filius vel sororis filius, Euripides junior Athenis docuit in magnis Dionysiis Iphigeniam Aulidensem, *Alcmæonem* τὸν διὰ Κορίνθου, Bacchas, et victoriam reportavit. Schol. Arist. Ran. 67 : οὕτω καὶ αἱ διδασκαλίαι φέρουσι, τελευτήσαντος Εὐριπίδου τὸν υἱὸν αὐτοῦ δεδιδαχέναι ὁμωνύμως (i. e. patris nomine, non suo ipsius, ut fecisse traduntur Euphorio, Iophon et Araros fabulis paternis tamquam suis usi ; male nuper a Dindorfio editum ὁμώνυμον : comparanda similis formula δρᾶμα ὁμωνύμως ἔγραψε, Vita Eurip. p. 173 Elmsl.) ἐν ἄστει Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Αὐλίδι, Ἀλκμαίωνα [τὸν διὰ Κορίνθου, quum alter ὁ διὰ Ψωφῖδος alius tetralogiæ partem fecerit : v. ad Alcestin], Βάκχας. Erravit in nomine fabulæ schol. ad Ran. 1309 : ἀλκυόνες αἳ παρ' ἀενάοις... κύμασι στωμύλλετε] ubi dicit : ἔστι δὲ τὸ προεγκείμενον ἐξ Ἰφιγενείας τῆς ἐν Αὐλίδι, quam nominare debebat τὴν ἐν Ταύροις, ad cujus fabulæ v. 1089 respici commemoratione alcyonum, monuerunt quum alii, tum Matthiæus ad Iphig. Aul. vol. 7, p. 324. Præmio has fabulas ornatas esse, intelligimus comparato Suidæ testimonio : Εὐριπίδης... νίκας εἵλετο ε'.... μίαν μετὰ τελευτήν, ἐπιδειξαμένου τὸ δρᾶμα τοῦ ἀδελφιδοῦ αὐτοῦ Εὐριπίδου. Nec obstat singularis numerus τὸ δρᾶμα, quo utitur Suidas, quin easdem ab utroque scriptore respici credamus fabulas, quum Suidas vel negligenter locutus, vel moris quo Sophoclem primum singulis tragœdiis in certamen descendisse ipse alio loco perhibet memor, sic scripsisse videatur. Idem Suidas Euripidem istum appellat ἀδελφιδοῦν, auctore Dionysio : Εὐριπίδης τραγικός, τοῦ προτέρου ἀδελφιδοῦς, ὡς Διονύσιος ἐν χρονικοῖς. Additque scripsisse et ipsum aliquot tragœdias : δράματα αὐτοῦ ταῦτα, Ὀρέστης, Μήδεια, Πολυξένη. Cum scholiasta Aristophanis convenit scriptor Vitæ Eur. p. 173 Elmsl. : Εὐριπίδης υἱοὺς κατέλιπε τρεῖς... νεώτερον δὲ Εὐριπίδην, ὃς ἐδίδαξε τοῦ πατρὸς ἔνια δράματα.

Brevi post mortuum Euripidem actam esse hanc tetralogiam, colligi potest, ut scite monuit Elmslejus ad Bacch. p. 4, ex ipso quo utitur scholiasta participio τελευτήσαντος : qui si de longiore temporis intervallo locutus esset, potius fuisset dicturus τετελευτηκότος, ut fecit scriptor Arg. in Œdipum Col. Præterea si, quod mihi quidem est persuasum, Euripides Iphigeniam Aulidensem reliquit imperfectam, et filius vel alius quidam Agamemnonis orationem, quam auctor initio fabulæ in prologi locum destinaverat, transposuit in mediam actionem eo quo nunc legitur loco v. 49 — 114, paucis sub finem vel additis vel mutatis, factum hoc ego crediderim propter recentem, qua Aristophanes in Ranis Euripideos prologos explosit, irrisionem : ut hoc quoque indicio commotus tetralogiam istam vel Dionysiis urbanis anni tertii Ol. 93, vel proximæ Olympiadis anno primo actas esse statuam. Bacchas certum videtur scripsisse Euripidem in Macedonia, cujus regionis laudes aliquoties celebravit. Cfr. v. 407 et 565 sqq. Idemque colligi potest tum ex totius argumenti tractatione, tum e singulis locis quibus popularem religionem coram gente pia veterique superstitioni penitus adhærente, quales tunc fuisse Macedones putandi sunt, tueri velle videtur. Insignes in hanc rem sunt versus 200 : Οὐδὲν σοφιζόμεσθα τοῖσι δαίμοσι· πατρίους παραδοχάς, ἅς θ' ὁμήλικας χρόνῳ | κεκτήμεθ', οὐδεὶς αὐτὰ καταβαλεῖ λόγος, | οὐδ' εἰ δι' ἄκρων τὸ σοφὸν εὕρηται φρενῶν. Et v. 430 : τὸ πλῆθος ὅ τι τὸ φαυλότερον | ἐνόμισε χρῆταί τε, τόδε τοι λέγοιμ' ἄν. Commigraverat in Macedoniam Euripides cum Agathone (Crameri Anecd. vol. IV, p. 269), post annum demum secundum Olymp. 93, quo Phœnissas Athenis doctas esse supra ostendi. In gratiam regis composuit ibi fabulam Archelaum. Vit. p. 173 :... περὶ Ἀρχέλαον γενόμενος διέτριψε, καὶ χαριζόμενος αὐτῷ, δρᾶμα ὁμωνύμως ἔγραψε (*). Iphigeniam Aulidensem Athenis esse scriptam, indicia ad Atheniensium rem publicam morumque civitatis depravationem satis manifesto spectantia prodere videntur. Primum, quod valet huc, sunt vates acriter explosi v. 520, 521, præsertim v. 956 sq. : hoc enim genus hominum quum inde ab inito bello Peloponnesiaco plebi credulæ multum petulanter illusisset (Thuc. II, 21 : χρησμολόγοι τε ᾖδον χρησμοὺς παντοίους, ὧν ἀκροᾶσθαι ὡς ἕκαστος ὥργητο. Adde II, 54), mox, ubi clade gravissima in Sicilia accepta, spes quam arioli fecerant felicis exitus, evasit inanis, ira populi vehementissima in eos exarsit (cfr. Thuc. VIII, 1, et quæ adnotavi ad Iphigeniam Taur. v. 573) : ut inde ab hoc tempore Euripides libenter omnem occasionem arriperet vaticinii vanitatem perstringendi. Alterum quod dixi scriptæ Athenis fabulæ argumentum e querelis petendum est, quas de morum corruptione, vitæ impietate, et effrena per civitatem grassante licentia fundit poeta, ab rei quidem proposito plane alienas, v. 1089 — 1098 : ποῦ τὸ τᾶς αἰδοῦς ἢ τὸ τᾶς | ἀρετᾶς δύνασιν ἔχει σθένειν τι | πρόσωπον; κ. τ. λ. : quæ sub chori nomine Euripides ipse in civium admonitio-

---

(*) Nescio quo jure viri docti, quem Euripideum prologum citat Aristophanes in Ran. v. 1207 : Αἴγυπτος, ὡς ὁ πλεῖστος ἔσπαρται λόγος, κ. τ. λ., eum ad Archelaum retulerint. Scholiastæ verba a Matthiæo non intellecta, hoc certe fieri vetare videntur. Sunt ea hæc : Ἀρχελάου αὕτη ἐστὶν ἡ ἀρχή, ὥς τινες ψευδῶς· οὐ γὰρ φέρεται νῦν Εὐριπίδου πρόλογος τοιοῦτος οὐδείς· οὐ γάρ ἐστιν, φησὶν Ἀρίσταρχος, τοῦ Ἀρχελάου, εἰ μὴ αὐτὸς μετέθηκεν ὕστερον, ὁ δὲ Ἀριστοφάνης τὸ ἐξ ἀρχῆς εἶπεν. « Falluntur, inquit, qui prologum hunc Archelai esse putant. Nullus ejusmodi prologus Euripidei dramatis hodie fertur. Aristarchus negat illum pertinere ad Archelaum, nisi forte Euripides exordium postea retractavit, et Aristophanes in Ranis ex prima editione initium citavit. » Mira hariolatus est Th. Bergk. de Reliq. Att. comœd. p. 95 sqq. *).

nem loqui videtur. Aliam ejusmodi digressionem deprehendisse mihi videor in verbis Menelai cum fratre Agamemnone altercante v. 366 : μυρίοι δέ τοι πεπόνθασ' αὐτὸ πρὸς τὰ πράγματα· | ἐκπονοῦσ' ἑκόντες, εἶτα δ' ἐξεχώρησαν κακῶς, | τὰ μὲν ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου, τὰ δ' ἐνδίκως, | ἀδύνατοι γεγῶτες αὐτοὶ διαφυλάξασθαι πόλιν. Nam his quoque sententia ab argumento ad res exteras declinatur; poetamque puto commemorare voluisse exempla auditorum animo præsentia, unum Alcibiadis, cui imperium classis recens iterum abrogatum erat, sententia quidem civium imperita (ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου); alterum quadringentorum, jure merito propter suam ipsorum inertiam e dominatu dejectorum (τὰ δ' ἐνδίκως, ἀδύνατοι γεγῶτες διαφυλάξασθαι πόλιν). Denique, quum in memoria priscæ expeditionis adversus Trojanos per totam fabulam barbari ut viles et ignavi exagitantur, digni quibus Græcia imperet, non ipsi Græciæ (cfr. præcipue v. 371, 1400); nescio an lateat in his aliqua reprehensio partium belligerantium, quæ studio quæque ad se trahendi barbaros, eos nunc arbitros rerum suarum facerent, quos olim propter levem injuriam illatam excidio urbis erant ulti. V. Thuc. VIII, 80, 81.

Alii est quæstio qui factum sit ut Iphigenia fabula in eam interpolationis formam qua hodie legitur devenerit. Ad quam etsi quod certum sit nequit responderi, quod probabile equidem possum afferre.

Sero, sub extremam vitam poetæ, compositam esse Iphigeniam, si quis documento rerum, quas a poeta significatas videri nobis supra diximus, minus tribuat, ex numeris tamen dissolutis hoc idem potest intelligi, eoque præsertim documento, quod hæc fabula post mortem demum auctoris in scena acta sit. Nimirum Euripides, postquam Phœnissas Ol. 93, 2, Athenis præsens docuerat, brevi post ab Archelao invitatus in Macedoniam abiisse videtur, antequam Iphigeniam totam perfecisset. Quam postea filius ejus quum supplementis suis scenæ aptam reddidisset, in publicum tamen emisit ille exemplum tale, quale a patre esset relictum mancum : ita ut posteriori aliquo tempore exorsis qui quod deerat explerent, aliaque interpolarent aliter, fabula tandem in eam formam, qua nunc legitur in exemplaribus nostris, redacta esse videatur. Cfr. quæ dixi ad Iphig a me seorsum editam p. 75 sqq. Hujus interpolationis locos inprimis suspectos viri docti notaverunt v. 235—302; 508 510; 599 — 606; 635 — 638; 1425 — 1430, et omnium maxime finem fabulæ.

Venimus ad illas tragœdias, de quarum ætate nihil certi nobis est traditum. Videndum itaque num in ipsis inveniamus indicia, quæ ad tempus, quo scriptæ sint vel actæ in scena, probabiliter definiendum possint aliquid conferre. Qua in re quid potissimum considerandum sit, ex parte jam e supra dictis intelligitur. Primum igitur consilium quod poeta in eligendo et tractando argumento sit secutus, diligenter indagandum, quum aliquando tragicos, et præsertim Euripidem, temporum ratione ductos, studiisque indulgentes popularibus, quid in occasione maxime placeret, captasse constet. Deinde, quæ singulis locis fabularum insertæ sunt significationes rerum quæ extra gerebantur, judiciaque de hominibus in republica versantibus, deque civitatis conditione et fortuna varia, aliaque similia vel in gratiam Atheniensium dicta, vel ut poeta suam ipsius sententiam declaret : habent hæc, inquam, sæpe demonstrationem quo spectent tam manifestam, ut temporum rationes inquirentem una omnium egregie adjuvent. Tertium argumentum petendum est e fabulæ compositione, simpliciore ea, quo quæque fabula est antiquior; artificiosiore autem et magis intricata, si scripta sit ætate recentiori : quo factum est etiam, ut quas postremas composuit Euripides tragœdias, earum pleræque majorem ambitum habeant, multa rerum varietate in unius orbem coacta : documento sunt Iphigenia Aulidensis, Phœnissæ, Orestes, Helena, Ion. Quarto huc facit numerorum conformatio : nam circa Olympiadem nonam et octogesimam, ut pulcre observavit primus Hermannus (cfr. ejus adnotatio ad Medeam ab Elmslejo editam p. 271, 272), invaluit apud Euripidem major quædam scribendi incuria, ut abhinc solutiones in diverbiis longe frequentiores reperiantur, eoque fere plura et insigniora negligentiæ indicia appareant, quo recentior est quæque tragœdia : simul cantica sunt molliora, mirisque modulationis artificiis mutati populi sensui attemperata. Hæc igitur argumenta, ut singula per se minus efficiant, at ubi in unum omnia conveniunt, probabilitatem summam conjecturæ inde capiendæ conciliare manifestum est. Accedit denique in quibusdam fabulis ab Aristophane irrisis temporis ultra quod agi non potuerint ratio certa.

Heraclides scripsit poeta eo fine, ut pietatem simul et fortitudinem Atheniensium in suscipiendo miserorum patrocinio prædicaret illustri quodam exemplo ex patria historia petito. Inter antiquissimas superstitum poetæ tragœdiarum hanc numerandam esse censent hujus rei peritissimi judices Elmslejus ad Medeam p. 70, et Hermannus ibidem p. 271. Adde Elmsleji adnotationem ad Bacch. v. 1293. Probant id judicium fabulæ ipsius nitor, simplicitas compositionis, numerique tam casti et severi, ut anapæsti in trimetris ab initio versus reperiantur non nisi in nominibus propriis et vocabulo ἱκέτης admissi, solutiones autem perpaucæ sint, nec aliæ fere quam quæ vix evitari poterant in vocabulis aut ipsis per se, aut adjuncto articulo plures syllabas breves præbentibus. Caduntque ista longe sæpius in tertium quam in ceteros pedes, non unquam in quintum. Semel duo tribrachi continui reperiuntur v. 212, cujus rei exemplum cernitur etiam in Peliadibus, prima omnium Euripidis fabularum. In Medea bis ictus tribrachi in secundam vocabuli syllabam incidit (v. notata ad Electr. v. 13); in Heraclidis diligenter cautum, ut ubique in prima notaretur. Aliæ antiquitatis documenta sunt cantica brevia, eaque non ornamenti inanis causa, ut in tragœdiis recentioris ætatis sæpe factum videmus, extrinsecus advocata, sed quæ ex indole ipsius argumenti hausta, aptissime ad rem conveniant. Adde e veteri dialecto depromptam formam Ἡρακλῆος singularem in trimetro 541. Præterea si quis totam fabulam perlegat animo ab omni præconcepta opinione libero, is facile, opinor, sentiet compositam esse eam illo tempore, quo Atheniensium res essent pacatæ et florentes, pietasque morum populi pristina adhuc sic conservata, ut qui de religione populari alias solet liberius judicare Euripides, eundem hic patrium cultum sacraque instituta et vates ubique reverenter memorare videamus (v. 340, 347 — 350, 403, al.). Accedit quod quum fabulæ argumentum amplam occasionem carpendi Lacedæmonios, quibus post ortum bellum infestissimus exstitit poeta (v. Markland. ad Suppl. v. 187), erat præbiturum, nihil tamen omnino in illorum nomen acerbe dictum inveniatur : ut ex his omnibus Heraclidas scriptos esse aliquanto ante bellum Peloponnesiacum probabili conjectura sumi possit. Nam Bœckhius, qui (de Trag. princip. p. 190 sq.) e conviciis in Argivos jactis fabulam actam suspicatur Ol. 90 anno tertio, quum Argivi, rupto fœdere, adversus Athenienses bellum pararent (Thuc. V, 76 sq.), non satis reputasse videtur convicia ista esse ejusmodi, quæ ipsum rei argumentum secum ferret pæne necessario.

Sed animum advertit ipsius fabulæ locus insignis a v. 1026, ubi Eurystheus periturus hæc verba facit : τήνδε δὴ πόλιν, | ἐπεί μ' ἀφῆκε καὶ κατῃδέσθη κτανεῖν, | χρησμῷ παλαιῷ Λοξίου δωρήσομαι, | ὃς ὠφελήσει μεῖζον ἢ δοκεῖν χρόνῳ· θανόντα γάρ με θάψεθ' οὗ τὸ μόρσιμον, | δίας πάροιθε παρθένου

Παλληνίδος. | Καὶ σοὶ μὲν εὔνους καὶ πόλει σωτήριος | μέτοικος ἀεὶ κείσομαι κατὰ χθονός, | τοῖς τῶνδε δ' ἐκγόνοισι πολεμιώτατος, | ὅταν μόλωσι δεῦρο σὺν πολλῇ | χερὶ, χάριν προδόντες... Τοιούτων ξένων προὔστητε.

Quæ verba apertam ex eventu rei prædictionem continent, spectareque illa ad aliquam Lacedæmoniorum in Atticam irruptionem manifestum est. Res autem ipsa videtur prohibere, quominus unam illarum invasionum respici putemus, quas ab ineunte bello Peloponnesiaco crudelissima agrorum vastatione quotannis iteraverunt Lacedæmonii: in quibus damni illati magnitudo patrocinii quod hic Eurystheus promittit imbecillitatem vehementer coarguisset. Una igitur, quam tetigisse poetam putemus, est relicua Plistoanactis expeditio, facta anno tertio Ol. 83, quum ille ad Eleusinem usque et campum Thriasium progressus, subita conversione exercitum domum reduceret: id quod Spartani pecuniis inductum fecisse eum accusarunt (cfr. Thuc. I, 114, et II, 21); Athenienses autem credi potest tribuisse numinis alicujus propitii auxilio. Jam si poeta hic, ut est verisimile, rei recens gestæ memoriam attigit, consequitur Heraclidas scriptos esse circa Olymp. 84, quum fœdere tricennali pax esset restituta. Teste Marm. Par. n° 61 Euripides primum vicit Ol. 84, anno tertio: quam victoriam utrum Heraclidis reportaverit necne, nescire nos fateri satius est. Placuisse tamen hanc fabulam sive propter rationem patrii argumenti, sive alia de causa colligere possumus quodammodo ex Aristophanis de ea silentio reverenti.

Verbo notare licet sententiam G. Dindorfii, qui in ordine, quem ipse fabularum superstitum constituit, Heraclidas ponens sextam septimamque Hecubam, non reputasse videtur, quæ in utraque fabula exhibentur prorsus similia puellarum Polyxenæ et Macariæ exempla mortem generoso animo obeuntium, hæc ipsa vetare quominus alteram tragœdiam ab altera brevi exceptam fuisse credamus. Quin ut potuerit Euripides in tribus fabulis, Heraclidis, Hecuba et Iphigenia Aulidensi, hoc mortis genus repetitis vicibus in scenam producere sine auditorum offensione, necesse esse intelligitur ut unaquæque earum ab altera paullo longiori temporis intervallo fuerit separata. Atque ita profecto res se habuit: nam Iphigenia docta post mortem auctoris, Hecuba vero viginti circiter annis prior, rursusque hanc eodem fere temporis spatio antecessisse Heraclidas e supra disputatis colligitur. Æschyli Septem ad Thebas perstrinxit Euripides in Heracl. versibus 390 — 392. Aristophanem in Vesp. 1060 respexisse Heracl. v. 1006, levis quorumdam conjectura est.

Hecubam adscribendam esse Olympiadi 88, 4, indiciis sat certis colligere possumus. Ante Nubes (Ol. 89, 1) actam fabulam arguunt versus aliquot ab Aristophane in hac comœdia respecti: cfr. Hecub. v. 162 et 173 cum Nub. v. 708, 709 et 1148. Ab altera parte post Ol. 88, 3, scriptam eam fuisse indicat versibus 458 sqq. facta mentio solennium Deliacorum, quæ post expugnatam hieme illius anni insulam Athenienses instituerunt (Thuc. III, 104. Adde Plut. Nic. c.3.) Nam hujus rei recens gestæ memoriam respici illo loco, recte monuit Matthiæus. Numeri fabulæ sunt tales, ut ea solutionum pæne dimidio minus contineat quam Andromacha.

Andromacha quo consilio sit composita, nemini potest obscurum esse qui vehementissima quibus Lacedæmonii exagitantur convicia attente consideret. Tam acerbum enim odium hujus gentis per totam fabulam spirare sentimus, mores Hermionæ et Menelai videmus fictos tam turpes et detestabiles, ut tantæ invidiæ causas vel inviti in statu rerum publicarum quærere impellamur, satisque appareat poetam spectasse magis quid in præsenti tempore placere posset ira in Spartanos incensis auditoribus, quam curasse quod dignitas tragœdiæ requireret. Ejus cupiditatis testis luculentissimus est locus v. 445 sqq.: ὦ πᾶσιν ἀνθρώποισιν ἔχθιστοι βροτῶν, | Σπάρτης ἔνοικοι, δόλια βουλευτήρια, | ψευδῶν ἄνακτες, μηχανοῤῥάφοι κακῶν, | ἑλικτὰ, κοὐδὲν ὑγιὲς, ἀλλὰ πᾶν πέριξ φρονοῦντες, ἀδικῶς εὐτυχεῖτ' ἀν' Ἑλλάδα. | Τί δ' οὐκ ἐν ὑμῖν ἐστιν; οὐ πλεῖστοι φόνοι; | οὐκ αἰσχροκερδεῖς; οὐ λέγοντες ἄλλα μὲν | γλώσσῃ, φρονοῦντες δ' ἄλλ' ἐφευρίσκεσθ' ἀεί; Quæ commode monet Zirndorferus p. 45 sq. haud alii tempori melius convenire, quam quo Lacedæmonii, postquam inducias annuas cum Atheniensibus pacti essent, nihilominus in Chersoneso Thraciæ, duce Brasida, multas civitates Atheniensium socias ad defectionem sollicitaverunt: quam propter malam fidem quantas iras susceperint Athenienses intelligi posse e Thuc. IV, 122 et 123. Testatur id etiam usitata tum criminandi formula φρονεῖν τὰ Βρασίδου, quodque circa idem tempus Aristophanes Lacedæmonios ut perfidos, dolosos et sordidi lucri appetentes vehementisse perstrinxit in Pace (623, 1068), quæ docta est Ol. 89, 3. Jam quum induciæ illæ factæ sint Ol. 89, 1 (initio anni 423), tertio autem abhinc anno (init. 421) pax inter belligerantes restituta excludat quominus tum actam fabulam putemus, relinquitur spatium unum anni ineuntis 422, sive finis Ol. 89, 2, quod hujus fabulæ commissioni aptum fuerit. — Quod chorus in tertio cantico de duplici in civitate imperio dicit, incertum est spectetne ad Niciæ et Cleonis æmula studia, an ad aliam aliquam contentionem partium de dominatu sit referendum. Nec magis quidquam ad temporis rationes cognoscendas effici potest ex iis quæ Menelaus scenam relinquens dicit v. 733: ἔστι γάρ τις οὐ πρόσω | Σπάρτης πόλις τις, ἣ πρὸ τοῦ μὲν ἦν φίλη, | νῦν δ' ἐχθρὰ ποιεῖ. Hæc Samuel Petitus (Miscell. III, 16, p. 168) ad Argivos pertinere censet, colligitque inde actam esse fabulam Ol. 90, 2, quo tempore Lacedæmonii Argivis propter ea, quæ in socios Trœzenios perpetrassent, bellum intulerunt. Petito assensus est Bœckhius (de Trag. princip. gr. p. 189). Recte vero mihi judicare videntur qui ista verba Menelai merum prætextum esse putent circumspicientis, quomodo se præsenti periculo subducat; nec illa omnino in Argos conveniunt, urbem Λακεδαιμονίοις ἀεὶ διάφορον, Atheniensibus autem φιλίαν ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ, ut ait Thucydides V, 29 et 44. Numeri fabulæ medium tenent inter antiquam severitatem et negligentiam recentiorem, sic tamen ut canticorum compositio propius ad usum veteris tragœdiæ accedere videatur. Singulare est carmen elegiacum a v. 103-116: quod unicum hujus generis est exemplum in tragœdiis quæ nostram ætatem tulerunt. In sermone notandum τίνι δίκῃ v. 567, quum τῷ τρόπῳ in vetustioribus fabulis dixerit Euripides. V. Elmslej. ad Bacch. v. 1293. Forma epica κύδιον usus est v. 639, et in Alcest. 960, alibi nusquam. Mira vehementia Apollo reprehenditur v. 1161-1165. Fuit hæc tragœdia τῶν δευτέρων, i. e. secundo loco habita est, non primo; nec immerito, ut quæ duplicem actionem habeat, et sontes salvos dimittat, justis et fortibus male afflictis. Disseruit ea de re præclare, ut solet, Hermannus in Præf. Androm. p. VIII sqq.

Supplices simili argumenti tractatione æque ac temporis ratione proxime ad Andromachen accedunt. Utrumque drama, ad tempus compositum, tam argumenti ipsius electione, quam locis singulis ad rerum publicarum statum præsentem spectat; studiique sui poeta in Supplicibus indicia prodidit adeo manifesta, ut tempus quo acta sit fabula indagantes viri docti pæne omnes in eo definiendo convenerint, quo Athenienses cum Argivis fœdus pacti sunt Ol. 89, 4. Thuc. V, 46. Cfr. Bœckhius in libro quem de tragic. gr. princip. scripsit, p. 187 sqq., Hermannus præfat. Suppl. p. III, et qui rem uberius persecutus est Zirndorferus p. 49 sqq. Eodem illo tempore Athenienses et Lacedæmonii in nonnullis controversiis versabantur, altera parte al-

teram pacto non stetisse accusante. Thuc. V, 25, 35, 39. Hinc audit Sparta τρόπους πεποικιλμένη nostræ fabulæ versu 187. Sed longe acerbissima odia tunc Thebano nomini conflata fuerunt, et animi publici testem hanc fabulam edidisse videtur poeta, tum ejusmodi argumentum eligendo, tum conviciis, quæ singulis locis jacta sunt in Thebanos, et plurimis et vehementissimis. Cujus iræ in veterem hostem adauctæ causa duplex fuisse videtur, altera ex everso recens Panacto, quod Atheniensibus e fœdere integrum restitui oportebat, repetenda (Thuc. V, 39, 40, 42, 44), altera quærenda in memoria adhuc vigente cladis ad Delium acceptæ Olymp. 89, 1 : ubi victores Bœotii sepulturam cæsorum Atheniensium denegarunt, παραβαίνοντες τὰ νόμιμα τῶν Ἑλλήνων, ut ipsi querebantur Athenienses, Thuc. IV, 97. Hinc etiam in fabula nostra, ubi similis criminis sunt rei, Thebani perstringuntur ut νόμιμα πάσης συγχέοντες Ἑλλάδος v. 311, ut ὑβρισταί v. 512, 575, ut qui bello mortuos justis privando injuriam toti Græciæ faciant v. 537-540. Alio modo respicitur rerum Thebanarum post prœlium illud conditio prospera v. 329 : Κάδμου θ' ὁρῶσα λαὸν εὖ πεπραγότα, | ἔτ' αὐτὸν ἄλλα βλήματ' ἐν κύβοις βαλεῖν | πέποιθ'· ὁ γὰρ θεὸς πάντ' ἀναστρέφει πάλιν. Ipsaque ea ætate, qua scriptam diximus hanc fabulam, illorum amicitia multum ambita erat, ut e Thucydide cognoscimus. Sed de tempore fabulæ, ut supra significavi, omnium optime nos admonent quæ de Argivis in ea narrata inveniuntur, fœderisque inter Athenienses et Argivos icti repetita memoria v. 1165 sqq. Hermannus suspicatus est ipsam tragœdiam fuisse scriptam ab Euripide in commendationem fœderis quod tum petebant Argivi, doctamque videri Athenis præsentibus Argivorum legatis : quæ conjectura non improbabilis est. E locis singulis præter eos, quos attuli supra, animum advertunt v. 127, ubi Theseus in Adrastum sic invehitur : τὸ δ' Ἄργος ὑμῖν ποῦ 'στιν; ἢ κομποι μάτην; Jactatio hic exprobrata spectat ad ea quæ Thucyd. narrat V, 40, Argivos, qui animis elati aliquando spem conceperant principatus Peloponnesi adipiscendi, mox ubi verebantur ne sine sociis soli relinquerentur, trepide legatos misisse primum Lacedæmonem, et postea ad Athenienses. Verbis (v. 423-425) : ἦ δὴ νοσῶδες τοῦτο τοῖς ἀμείνοσιν, ὅταν πονηρὸς ἀξίωμ' ἀνὴρ ἔχῃ, γλώσσῃ κατασχὼν δῆμον οὐδὲν ὢν τὸ πρὶν, Hyperbolus tangi videtur, homo obscuræ originis, omnique contumeliæ genere infamis, qui mortui Cleonis partes in foro susceperat. De eo dixit Meinekius Fragm. Comic. Gr. vol. 1, p. 188 sqq. Pluribus locis νέοι propter petulantiam et consilia temeraria exagitantur, v. 160, 232, 250, et alibi; itidem in Hercule f., qui circa idem tempus scriptus est, perstricti juvenes ut Lyci tyranni satellites. Vatum mentio sine reprehensione facta v. 155 et 212 sqq.

Ion. « Pulcre intellexit Od. Müllerus (Doriens. vol. 1, p. 246) eximia arte ita esse fabulam a poeta compositam, ut Ion non peregrinus, sed Erechtheida esse videatur. Nec solum inventio fabulæ tota ad eum finem spectat, sed etiam aliquot locis tam cupide gloria Erechtheidarum extollitur, vel odium proditur advenarum, ut suspicari liceat sopitam Ionicæ invasionis famam eo tempore, quo scripta est hæc tragœdia, denuo excitatam fuisse, exortis, qui in victos Athenienses peregrinorum regum dominationem jactarent... Est autem, quantum ex numeris colligi potest, scripta hæc fabula nec post Ol. 89, nec multo prius. » Hermannus præf. Ion. p. XXXII. Tale autem argumentum, quo peregrinæ originis suspicio ab Atheniensibus removeretur, quum omni tempore non potuit non esse gratum vano populo, tum multo magis acceptum futurum fuisse intelligimus, si forte tum, quum illud tractandum sibi sumsit Euripides, Athenis ejusmodi aliquid accidisse inveniatur, quo hominum studia ad istam quæstionem agitandam incitarentur. Ea de re hæc conjectura mea est. Ex Aristophanis Vespis compertum habemus, frumentum, quod anno superiori ex Eubœa advectum erat, inter cives viritim distribuendum permultis litibus ansam dedisse (Vesp. 715—719), numerumque eorum, qui tum peregrinitatis postulati sunt, fuisse tantum, ut, teste Philochoro apud scholiastam l. c., amplius quatuor millibus et septingentis e civitate ejicerentur : ἐν ταῖς διανομαῖς τῶν πυρῶν ἐξητάζοντο πικρῶς οἵ τε πολῖται καὶ μή, ὥστε δοκεῖν ξενίας φεύγειν εἰς κρίσιν καθισταμένους. Φησὶν οὖν ὁ Φιλόχορος αὖθις ποτὲ τετρακισχιλίους ἑπτακοσίους ὀφθῆναι παρεγγράφους, καθάπερ ἐν τῇ προκειμένῃ λέξει δεδήλωται. Τὰ περὶ τὴν Εὔβοιαν δύναται καὶ αὐτὰ συνᾴδειν ταῖς διδασκαλίαις· πέρυσι γὰρ (Ol. 89, 1.) ἐπὶ ἄρχοντος Ἰσάρχου ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτὴν, ὡς Φιλόχορος. Hac igitur opportunitate, quum Cleon ejusque satellites, inter quos præcipuas partes tenuisse Hyperbolum, sycophantam improbissimum, colligi potest ex Acharn. 846, neminem fere non crimine peregrinæ stirpis insectarentur, totaque civitas accusantibus et accusatis esset plena, hoc tempore inquam valde probabile est ipsius etiam gentis origines in disceptationem esse vocatas, renovata apud multos impositi quondam ab Ionibus jugi memoria, ita ut qui veterum regum germanam stirpem ab accusatione jacta vindicare conaretur Euripides, non potuerit nancisci occasionem hac magis opportunam. Præterea expendantur quæ sub Ionis persona loquitur ipse poeta v. 589, ubi urbis conditionis qualis tum fuerit, hanc graphicam imaginem adumbravit : εἶναί φασι τὰς αὐτόχθονας | κλεινὰς Ἀθήνας οὐκ ἐπείσακτον γένος, | ἵν' εἰσπεσοῦμαι δύο νόσω κεκτημένος, | πατρός τ' ἐπακτοῦ καὐτὸς ὢν νοθαγενής. | καὶ τοῦτ' ἔχων τοὔνειδος, ἀσθενὴς μὲν ὤν, | [ἀστοῖς] τὸ μηδὲν κοὐδένων κεκλήσομαι. ἢν δ' εἰς τὸ πρῶτον πόλεος ὁρμηθεὶς ζυγὸν, | ζητῶ τις εἶναι, τῶν μὲν ἀδυνάτων ὕπο | μισησόμεσθα· λυπρὰ γὰρ τὰ κρείσσονα, | ὅσοι δὲ χρηστοὶ δυνάμενοί τ' εἶναι σοφοὶ | σιγῶσι κοὐ σπεύδουσιν εἰς τὰ πράγματα, | γέλωτ' ἐν αὐτοῖς μωρίαν τε λήψομαι, | οὐχ ἡσυχάζων ἐν πόλει φόβου πλέᾳ. | τῶν δ' ἐν λόγῳ τε χρωμένων τε τῇ πόλει | εἰς ἀξίωμα βὰς, πλέον φρουρήσομαι | ψήφοισιν. Dicit alienigenas contemtos et abjectos in urbe αὐτοχθόνων : honores ambientem invidiæ multitudinis obnoxium; sapientiores procul se habentes a magistratibus : urbem plenam tumultus et perturbationis : principes denique adversarios æmulos calculo petentes. Hic rerum publicarum status aptissime tempori illi convenit, quo Cleon et postea Hyperbolus imperium fori tenebant : quumque in ipsius fabulæ numeris quædam recentioris ætatis vestigia deprehendantur (θανάσιμα, λεγόμεθα, γενόμενοι, versibus 1005, 1325, 1576, 1582, cum ictu tribrachi in secunda syllaba vocabuli posito, quod in antiquioribus tragœdiis extra primum pedem nusquam factum videmus; atque adeo τίνα λόγον, υύυυ, licentia ea, cujus præter hoc alterum unum habetur exemplum Iphig. Aul. 1164 : cfr. Elmslej. ad. Bacch. v. 938) : hinc verisimile fit mihi, scriptam tragœdiam esse circa Olymp. 90, quum mortuo jam Cleone, Hyperbolus tantam auctoritatem apud populum consecutus est, ut fere solus regnare videretur, et potentissimosque quosque cives procaciter lacessere non vereretur. Docte disseruit de homine perdito Meinekius Fragm. Comic. poet. vol. 1. p. 188 — 195.

Ionem Aristophanes nusquam videtur in partes vocasse, non magis quam Supplices et Heraclidas, quæ fabulæ in Atheniensium prædicandis laudibus versantur.

Herculem Furentem tempore quo scriptus sit fere æqualem Supplicibus judicavit Hermannus Præfat. ad Suppl. p. I. Numeri talem fere conformationem habent qualem in Ionis fabula modo notavimus. Posita sub ictu tribrachi secunda syllaba vocabulorum ἀναβολαῖς v. 93, ἀγόμεθα v. 454, μακαρία v. 493, ubi per metrum μάκαιρα dici po-

terat. In fabulis scriptis tempore Ol. 88, et 89, e quarum numero sunt Hecuba, Andromache, Supplices, licentiæ ejus, per recentiores tragœdias passim obviæ, nulla omnino, si memoria non fallit, exempla reperiuntur, ut vel e levi hac re possit colligi Herculis furentis compositionem ætatem Ol. 90 non anteire. Idem conficitur argumento alio certiori hoc. In egregio illo cantico, quod incipit a v. 638 — 700, ubi juventutis gratiæ et bona celebrantur, et cum molestiis senectutis comparantur, vix dubitari potest quin quæ de senectutis incommodis proferuntur querelæ, eas ad Euripidem ipsum, senem jam factum, esse referendas : idque quum alia significare videntur, tum inprimis verba hæc 673 : οὐ παύσομαι τὰς χάριτας | Μούσαις συγκαταμιγνὺς | ἡδίσταν συζυγίαν. | Μὴ ζῴην μετ' ἀμουσίας, | ἀεὶ δ' ἐν στεφάνοισιν εἴην. | ἔτι τοι γέρων ἀοιδὸς | κελαδεῖ μναμοσύναν· | ἔτι τὰν Ἡρακλέους | καλλίνικον ἀείσω |... μολπάν. Et, ubi cum sene cygno se comparat, paullo inferius : παιᾶνας δ' ἐπὶ σοῖς μελάθροις | κύκνος ὡς γέρων ἀοιδὸς | πολιᾶν ἐκ γενύων | κελαδήσω. Ac tanto verisimilius est hæc omnia spectare ad Euripidem, quod et alia illi carmini insunt dicta ad Athenienses pertinentia (cf. v. 671, 672, et infra dicenda), et ipsa quæ in eo fiunt vota perpetui Musarum cultus, ea sic postea exsolvit poeta, ut tragœdias edere ad extremam ætatem non desierit, pluresque et longiores senex scripserit, quam ullo alio vitæ tempore. Adde quæ alibi (ad Suppl. v. 180, et supra de Alcestide) diximus de studio poetæ aliquid de se tragœdiis suis inserendi. Atqui quum verba γέρων ἀοιδός natum requirant minimum sexaginta annos, Euripidis autem natales in Olymp. 75, 1 incidere constet testimoniis scriptorum non dubiis, hac altera quoque ratione fabulam Herculis non citra Ol. 90 scriptam esse posse colligimus. Quin, ut sententiam quæ mea sit totam edicam, suspicor equidem, carmine isto voluisse poetam quasi solennia senectutis, quam ipso anno sexagesimo tunc ingressus sit, celebrare : ut quod compositioni hujus tragœdiæ tempus Olympiadis circiter nonagesimæ jam ex numeris ejus assignare licebat, idem hinc definiri possit magis accurate, anno nimirum primo. Accedit indicium aliud conveniens cum anno quem dixi. Narrat Diodorus XII, 77, Athenienses, oraculo admonitos, Deliis insulam restituisse Ol. 90, 1. Hujusque rei, in laudem pii animi Atheniensium, memoriam attingi loco nostræ fabulæ v. 687 — 690, ubi choreæ puellarum Deliacarum, satis quidem abrupte, memorantur, ut credam eo magis adducor, quod prius etiam, quum Athenienses insula occupata, solennia nova instituissent, rem pariter respexit poeta in Hecub. v. 462 sqq.

Restat dicendum quomodo explicanda videatur prolixa artis sagittariæ commendatio, quam facit Amphitryo v. 188—203 : quæ licet non prorsus abs re aliena dicta, justo tamen longior est, quam ut ejus causa non extrinsecus nobis petenda sit. Hæc ego crediderim scripsisse Euripidem in defensionem Atheniensium, qui sagittariorum armatura omni tempore multum usi, aliquando adeo e barbaris regionibus longinquis mercede arcessitos aluisse dicuntur. Thuc. VIII, 98 : Ἀρίσταρχος [tempore quadringentorum]... λαβὼν κατὰ τάχος τοξότας τινὰς τοὺς βαρβαρικωτάτους, *maxime barbaros* dicit Iberas, ut intelligitur collato Steph. Byz. v. Ἰβηρ. V. Theod. Bergk. Comm. de antiq. Comœd. p. 343. Simul quum vituperantur gravis armaturæ incommoda (v. 190 — 194), Lacedæmoniorum usus respicitur, de quibus schol. Aristoph. Pac. v. 443 : οὐ γὰρ τοξόται οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἀλλὰ τῇ συστάδην μάχῃ μᾶλλον χαίροντες. Et erat fortasse, paulo ante quam ista scriberet Euripides, sagittariorum ope res quædam præclare gesta; aut tum cum maxime agitabatur de illis in Atticam militiam asciscendis.

Supra diximus Supplices assignandas videri Ol. 89, 4, minimo temporis intervallo ab Hercule f. disjunctas. Ac sunt in utraque fabula similes quædam notæ. Sic qui in Supplicibus passim (v. 160, 232 — 237, 250) exagitantur juniores propter consilia temeraria et belli turbarumque cupiditatem, iidem etiam in Herc. f. tanguntur v. 255. Porro utrobique perstringitur divitiarum quædam insatiabilis cupiditas, referenda, ut sponte intelligitur, ad civium poetæ mores.

Versum 1094 risit Aristophanes in Thesmoph. v. 1106, ubi quæ Euripides in Andromeda dixerat ἔα· τίν' ὄχθον τόνδ' ὁρῶ περίρρυτον | ἀφρῷ θαλάσσης, παρθένου τ' εἰκὼ τινα, ea ex Herculis loco sic refinxit comicus.... καὶ παρθένον | θεαῖς ὁμοίαν, ναῦν ὅπως ὡρμισμένην.

Electræ tempus, quo sit composita, satis certo licet definire e loco extremæ fabulæ v. 1347. Ibi Gemini : νὼ δ' ἐπὶ πόντον, inquiunt, Σικελὸν σπουδῇ | σώσοντε νεῶν πρῴρας ἐνάλους. | διὰ δ' αἰθερίας στείχοντε πλακὸς, | τοῖς μὲν μυσαροῖς οὐκ ἐπαρήγομεν, | οἷσιν δ' ὅσιον καὶ τὸ δίκαιον | φίλον ἐν βιότῳ, τούτους χαλεπῶν | ἐκλύοντες μόχθων σῴζομεν. | οὕτως ἀδικεῖν μηδεὶς θελέτω, | μηδ' ἐπιόρκων μέτα συμπλείτω. Boissonadus ad hæc : « Vix, inquit, putaverim Σικελόν ornatus tantum causa poetici scriptum ab Euripide fuisse. Ex hoc loco non sine probabilitate colligere est Electræ actionem in Siculæ ejusdemque funestissimæ Atheniensium expeditionis tempora incidisse. » Eodem illo loco, opinor, permotus Theod. Bergkius in libro de Reliq. ant. comœd. p. 50, et ad Aristophan. Fragm. p. 952, continuo post cladem Atheniensium in Sicilia doctam tragœdiam statuit. Sunt profecto verba allata ejusmodi, ut neminis non advertant animum, statimque expeditionis illius memoriam excitent, tum propter ipsum, ut optime monuit Boissonadus, nomen Σικελόν, totamque simul muneris a Geminis factam mentionem, tum quod clausulæ verba : οὕτως μηδεὶς... ἐπιόρκων μέτα συμπλείτω, ab argumento fabulæ, in qua de perjuris prorsus nihil, plane aliena, in rebus externis causam suam habere manifestum est. Quæque deinde in exitu dicit Chorus : χαίρετε· χαίρειν δ' ὅστις δύναται | καὶ ξυντυχίᾳ μήτινι κάμνει | θνητῶν, εὐδαίμονα πράσσει, ea quoque opportune cadunt in luctum communem, qualis erat qui e maxima illa calamitate est perceptus. Ne quis autem opponat, quominus post cladem quam diximus acta fabula statuatur, impedire ipsa verba Geminorum, σώσοντε νεῶν πρῴρας, qui *servatum naves se profecturos* dicant, quum tamen in Sicilia Atheniensium omnia funditus esse eversa constet; meminisse igitur oportet, postquam primus nuncius calamitatis Athenas perlatus est, diu ei fidem non habitam esse, certe tantæ, quanta narrabatur, Thuc. VIII, 1; potuisseque commode poetam, qui in recenti omnium dubitatione hæc scriberet, spem partis saltem navium servandæ facere. Præterea ejusdem temporis nos admonet vatum et oraculorum repetitis vicibus injecta reprehensio, quam quomodo interpretandum putemus declaravimus ad Iphig. Taur. v. 573. Cf. v. 400 : Λοξίου γὰρ ἔμπεδοι | χρησμοί, βροτῶν δὲ μαντικὴν χαίρειν ἐῶ. Adde v. 971, 1301. Fides quibusdam mythologicis narrationibus, ut fit in aliis quoque recentioribus tragœdiis, aperte denegata v. 737 sqq. Cf. Herc. fur. v. 1341 sqq. Iphig. Aul. 72, 795 — 800, Iphig. T. 385 sqq. In numeris denique magnam deprehendimus poetæ incuriam. Anapæsti imperite positi v. 4, 314, 315; versus horridus 546 : in dimetris anapæsticis novi generis licentia v. 1319, 1322. Cantica quoque, quorum unum quod incipit a v. 431, abs re prorsus alienum est, sæpe parum accuratam versuum responsionem præbent. Ex his igitur omnibus colligere licet Electram doctam esse Ol. 91 anno quarto, fortasse simul cum Andromeda et Helena.

Respexit Electram Aristophanes semel in Ran. v. 1316 carmine laciniis ex alia atque alia Euripidis tragœdia decerptis ludicre consuto. Quas scholiastæ ibi citant fabulas, præ-

ter Electram et Iphigeniam Tauricam (errore vocatur Aulidensis ad v. 1310), Meleagri et Hypsipylæ, eas omnes fuisse recentiores credere suadent non tam illud, quod harum tragœdiarum nullam ante Ranarum editionem in partes vocasse videatur Aristophanes, quam potius carminis ipsa ratio. Nam artis futilitatis et mollitiei metricæque vitiositatis, quam ibi Æschylus exprobrat Euripidi, documenta ex iis fabulis hujus poetæ petiisse Aristophanem consentaneum est, quæ et insigniora illa præberent et animis ex recentiore auditione præsentia.

Iphigeniam Tauricam, egregium specimen ingenii poetæ ætate extrema novo splendore quasi reviviscentis, sero esse compositam arguunt, præter numeros similes atque in Ione et Helena, compositio paulo artificiosior et quædam de diis liberius dicta. V. 711 : ἡμᾶς δ' ὁ Φοῖβος, μάντις ὢν, ἐψεύσατο. Præcipue vero huc faciunt verba quæ dicit Orestes v. 570 : οὐδ' οἱ σοφοί γε δαίμονες κεκλημένοι | πτηνῶν ὀνείρων εἰσὶν ἀψευδέστεροι. | πολὺς ταραγμὸς ἔν τε τοῖς θεοῖς ἔνι | κἀν τοῖς βροτείοις· ἓν δὲ λυπεῖται μόνον, | ὅτ' οὐκ ἄφρων ὤν, μάντεων πεισθεὶς λόγοις, ὄλωλεν ὡς ὄλωλε τοῖσιν εἰδόσιν. Dii igitur perstringuntur ut vani et mendaces : porro in rebus divinis et humanis magna inesse dicitur perturbatio; illudque acerbum accidere, quando quis, non stultus ingenio, vatum dictis fidendo, pereat ut perierit. In his sive judicii de diis lati temeritatem et vatum explosam artem spectemus, sive consideremus deploratam rerum omnium confusionem, et inprimis quæ de pernicie sapienti licet illata Orestes subjecit caute, sic ut verbi omen vitare videatur : hæc omnia sunt ejusmodi, ut nemo non apertissima indicia temporis agnoscat, quo Athenienses in luctu Siculæ calamitatis ariolis et vatibus et quotquot eos in spem erexerant fore ut caperent Siciliam, vehementer irascebantur, Thuc. VIII, 1; nec diis ipsis pepercisse eos credibile est : apparetque Orestis dictis postremis attingi simul publicam Atheniensium fortunam. Secundum hæc verisimile est actam esse Iphigeniam T. anno primo Ol. 92, aliquanto post Electram, in qua extrema vidimus respici cladem illam vix quum ejus nuncius Athenas esset perlatus.

Initium fabulæ affert Aristoph. Ran. v. 1232. Alium locum (v. 31) respexisse idem videtur in Lemniis apud Ammonium p. 138 Valck.

Recensitis fabulis singulis jam omnes ordine sub unum conspectum ponamus, uncis inclusa earum ætate, quarum de conjectura nostra constituimus.

Peliades. Ol. 81, 1.
Heraclidæ. — (84.)
Alcestis. — 85, 2. *Cressæ, Alcmæon* ὁ διὰ Ψωφῖδος, *Telephus*.
Medea. — 87, 1. *Philoctetes, Dictys, Theristæ*.
Hippolytus. — 87. 4.
Hecuba. — (88, 4.)
Andromache. — (89, 3.)
Supplices. — (89, 4.)
Hercules F. — (90, 1.)
Ion. — (90.)
Troades. — 91, 1. *Alexander, Palamedes, Sisyphus*.
Helena. — 91, 4. *Andromeda*.
Electra. — (91, 4.)
Iphigenia Taur. — (92, 1.)
Orestes. — 92, 4.
Phoenissæ. — (93, 1, vel 2.) *Hypsipyle, Antiopa*.
Bacchæ et Iphigenia Aul. } (93, 4.) *Alcmæon* ὁ διὰ Κορίνθου.

E deperditis tragœdiis aliquot supra attigimus. Aliæ quem annum anteierint, ex Aristophane cognoscimus : de paucis aliunde conjecturam capere licet.

Hippolytus prior ante Ol. 87, 3.

Bellerophon, Phoenix, Œneus, Ino ante Acharnenses, ubi fabulæ illæ irridentur, Ol. 88, 3.

Æolus et Peleus ante Nubes Ol. 89, 1 (Schol. 1371, 1154.)

Sthenoboea et Theseus ante Vespas Ol. 89, 2. (Schol. v. 111, 1074, et 313). Theseum vero post Calliæ tragœdiam literariam actum esse, probabiliter statuit Th. Bergk. Comœd. gr. reliq. p. 119.

Melanippe et Erechtheus ante Lysistratam Ol. 92, 1. (Cfr. schol. ad Lys. v. 1125 et 1131).

Ad Cresphontis carmen, ubi pacis bona laudantur, compositum est simile Aristophanis in Agricolis fr. VIII. Si, ut conjecit non sine veri specie Th. Bergkius, hæc Aristophanis comœdia docta est Ol. 88, 4, præivisse Cresphontem necesse est.

Primum præmium Euripidem obtinuisse quinquies, non amplius, consensu tradunt Varro apud Gellium XVII, 4, Moschop. Vitæ Eurip. p. LXVI ed. Pflugk., Suidas v. Εὐριπίδης. Vicit primum, Ol. 84, 3, teste Marmore Par. p. 552, annos natus triginta et octo. Alteram victoriam reportavit Hippolyto Ol. 87, 4. Tertiam paulo ante actum Herculem, si conjecturam facere licet ex hujus fabulæ carmine 639—750, ubi chori ministerio de se ipse, opinor, loquens Euripides Musis perpetuum cultum promittit, et ut semper sit in coronis optat : ἀεὶ δ' ἐν στεφάνοισιν εἴην. Quæ verba recenti corona potitum indicare videntur. Iterum quando coronatus sit, non constat. Quintam autem victoriam obtinuit jam mortuus (Suidas v. Εὐριπίδης), nempe Bacchis, Alcmæone Corinthio, et Iphigenia Aulidensi, ut cognoscitur collato testimonio schol. Aristoph. Ran. v. 67.

PRÆFATIO.

Abhinc quinquennium eruditissimo viro, Firmino Didot, Euripidem in sua Collectione scriptorum Græcorum ut ederem petenti, hac conditione operam addixi meam, ut novam quam dicunt *recensionem* poetæ ne exspectaret neque translationem novam : veterem me, quod horum studiorum incrementa et subsidiorum multitudo postularet, accurate corrigendo refîcturum, orationi autem Euripideæ quas in promtu haberem aut aliorum aut meas emendationes illaturum. Desudabam enim illo tempore in Joannis Chrysostomi multis et magnis voluminibus, cujus homiliarum plus viginti maximæ molis codices excussi, et quos par est in textu multarum instaurando, omnium autem passim emendando, in fontibus Florilegiorum indagandis, in novo examine genuinorum et spuriorum, in versione aliquot voluminum prorsus refingenda, labores illo cum maxime tempore adibam. Quare tum iis quos dixi finibus circumscribendum erat opus in me susceptum. Textui a Matthiæo secundum codices constituto et ab Guil. Dindorfio in Corpore Scenicorum hic illic emendatius repetito, adhibebam editiones recentiores, præsertim God. Hermanni, cujus cum in aliis scriptoribus tum in tragicis ad integritatem perducendis immortalia sunt merita. *Phœnissæ* tamen et *Orestes* prodierunt quum mea jam typis exscripta essent; sic pauca tantum ex multis probabilibus summi viri apud me in duabus his fabulis leguntur, postliminio in formas stereotypicas recepta. Ceterum septem priorum fabularum codices Regii antiquissimi 2712, 2713, a me inspecti, quædam bona subministrarunt. *Versionem veterem latinam* a Barnesio et Musgravio correctam, clarissimo Editori et nostratium studiis obsecutus, ita refingere studebam, ut non sententiam solum, sed ipsam conformationem græcæ orationis quam accuratissime referret. Quæ quum per se recta mihi quoque esse ratio videatur, nimium tamen, quod in *Hecuba* cernitur, græca sectandi et prorsus assequendi studium, paullo etiam minus referre Euripidem censebitur, quam reliquarum fabularum translatio, paullo illa in singulis liberior, si summam rei spectes, strictior et accommodatior. Jam ob textum multimodis mutatum et rectiorem, quam nostrum sæculum aperuit, tragicorum intelligentiam vetus versio

tam frequenter tamque assidue mutanda erat, ut ejus in dimidia parte fabularum vix vestigia restent, et nostra exierit propemodum nova.

Posteriorum fabularum constat aliam conditionem esse ac priorum septem in multis et bonis codicibus servatarum, dum illæ, si ab Rheso et Troadibus discesseris, quæ in Vaticano 909 et Hafniensi libris leguntur, in pejoribus tantum et valde recentibus scriptæ supersint paucis, quorum adhuc nobis copia facta est Florentinorum et Parisiensium binorum (de quibus v. Elmslejus Præf. Bacch. p. VII sqq.). Nostri, qui decem fabulas continent, a *Supplicibus* ad *Herculem fur.*, exceptis Troadibus, a Marklando (in tribus fabulis) et Musgravio satis perfunctorie collati sunt; melius a Furia Florentini in Matthiæi usum, non ita tamen ut critico satisfiat, quod ad Iphigen. Aul. v. 824, Ion. 1447, et alibi significo. Utrique inter se eum in modum consentiunt (v. not. ad Suppl. v. 1), ut alteris accurate excussis alterorum collatio non possit desiderari. Non credo autem quod Elmslejus putavit Bacchas in Parisiensibus codicibus ex Flor. secundo ductas, id de reliquis fabulis recte dici, ut dixit nuper Dindorfius (Euripid. edit. Oxon. vol. 3, p. XXI) : nam Parisienses duos non ex eodem libro derivatos esse et ordo fabularum et varietatis natura perspicue docet. In his igitur fabulis tractandis, quum multa sæpe me dubium tenuissent, profligato tandem labore Chrysostomico, primum in *Heraclidis* codices nostros consulendi otium mihi contigit. Inspecti mox ostenderunt quantum curæ successoribus reliqui fecerit Musgravius : neque hujus solum omissa aut male lecta apparebant, sed in Florentina quoque varietate non pauca mihi reddebantur suspecta. Quare operæ pretium fore putabam, si brevibus notis potiora cum criticis communicarem. Sensim plura comprehendi, et ad superiores quoque fabulas redii, tam ipsius rei gratia, quam emendandi, si qua rectius poni posse viderem. Sed brevitati, ut constitueram, ubique studens, varietatem meorum codicum non indicavi, ubi vel a Musgravio recte significata erat, vel consentiebat cum Matthiæi *Ald. et rell.* In uno Cyclope omnia memoravi.

Quandocunque fieri poterat sine incommodo graviori, ut inventa scriptura melior stereotypicis formis insereretur, curavi ut fieret : non pauca tamen supersunt, quæ lectorem ut ipse in textum ex annotatione transferat enixe precor. Ceterum non in varietate modo referenda, judicanda et in quærenda emendatione me continui, sed nonnulla disertius quasi per excursum tractavi, velut ictum tribrachi in vocabulis trisyllabis, ad Electr. v. 13, repetitionem vocabuli ejusdem intra breve spatium, ad

Bacch. v. 643, usum substantivorum et adjectivorum in ethnicis, ad Bacch. v. 1, et alia, quæ vel nondum tractata essent ab aliis, vel non eo, quem comprehendi oportere putabam, ambitu. In his quoque eam mihi legem scripsi, ut in aliorum dicta commentariis nusquam repeterem, nisi ubi necessitas erat aut in re critica aut in decursu disputationis aliorum placita et inventa commemorandi. Neque volebam commentarium scribere, qui non est hujus loci, sed primum Euripidem accurata simul et perspicua translatione explicare, dein crisin meam brevibus notis asserere, denique quædam rectius, si fieri posset, constituere. In ea re quos errores commiserim, eos rependet et compensabit varietas codicum Parr., de quibus et de Florentinis nunc primum recte poterit judicari.

Restat ut paucis exponam quare Henrici Stephani codices duo Italicos, ex quibus ut *exempll. veterum* vel *vetustissimorum* lectiones varias protulit in *Annotationibus in Sophoclem et posteriores Euripidis tragœdias* (1568, 8°), nullos esse passim affirmaverim, neque lectionibus illis aliud quam *conjecturarum* pretium statuerim. Primum nemo codices illos oculis usurpavit præter Henricum Stephanum scilicet, qui hæc narrat p. 98 : « Quum enim passim in Italiæ bibliothecis exemplaria vetera priorum Euripidis tragœdiarum extent, contra vix decima quæque bibliotheca, imo vix vicesima, posteriorum exemplar ullum habet.... Quam ego rem non ex auditu habeo, sed ejus sum testis oculatus, quippe qui omnes propemodum quæ per universam Italiam sunt bibliothecas, non solum publicas, sed etiam ex privatis eas, quæ locupletiores putabantur, pervagatus sim, perlustrarim, pervestigarim. » Anne inventæ avis tam raræ sedem et formam indicaturus erat, si vidisset? Deinde variantium illarum natura dubitationem movit jam Barnesio (vid. notam meam ad Ion. v. 601), post eum Brunckio (ad Bacch. v. 231 ipsius edit.), Beckio (ad Rhes. v. 833) : quorum in partes concesserunt Elmslejus (Præf. Bacch. p. IX) et Hermannus. Nimirum cunctæ (si exceperis variantes Troadum, de quibus infra dicam) speciem referunt conjecturarum ab homine mediocriter erudito inventarum, et quum ex magno numero paucæ sanationem afferant suis locis, talem quidem, quæ ex ingenio peti poterat, aliæ sunt ejusmodi, quas omnino codices præbituros fuisse vix credi possit. Exemplorum ubivis obviorum insigniora quædam sunt Tro. 297, Herc. F. 1151, Helen. 1388. Præterea in iis fere tantum locis variantes afferuntur, in quibus illorum temporum homo præcipue offenderet : ubi vero plana viderentur verba, nihil varietatis productum videmus, quamquam qui sunt germani codices, etiam talibus in locis nonnihil dis-

crepare solere constat. Porro tot locis postea a Musgravio et Matthiæo ex recentiorum codicum scriptura sanatis nullam illi medicinam præbent, nullam choricorum metris, quæ illo tempore non intelligebantur, pessumdatis, nullam lacunis editionis Aldinæ, nullam denique ulli versui gravius corrupto. Ita quæ *non* exstant apud Stephanum, sed in veris codicibus haud dubie exstitissent, Italica illa duo exemplaria conficta esse, non minus probant quam eorum quæ apud illum exstant natura incredibilis. Nam quum noti codices omnes posteriorum fabularum sint ejusdem plane familiæ, Stephaniani libri, qui sæpe in alia abeunt, diversæ atque adeo duplicis (si lectiones illas urgemus) forent familiæ testes, aliis modis transmissæ, aliter corruptæ, et novum instrumentum critices exercendæ. Quod longe aliter se habere vidimus. At, inquiunt, H. Stephanus ex suis codicibus lacunas Aldinæ explevit in Troadum v. 155, 193, 195, 232, 366, iisdem quæ in aliis libris postmodum inventa sunt verbis : videtur ergo ille (sic Dindorfius ed. Oxon. vol. 3, p. XXX) codicum lectiones cum suis ipsius aliorumve conjecturis in annotatione commiscuisse. Verum hoc quoque argumentum facillime removetur. Troadum enim fabula, ut supra dictum, exstat in codicibus aliis, quam qui posteriorum fabularum decem reliquas soli servarunt, potuitque codicis Romani, quam cum Petro Victorio communicavit (cfr. Victor. Var. Lect. 36, 22) Fulvius Ursinus, scriptura varians, aut alia alius codicis usurpata esse Stephano, ut appareat nihil posse ex Troadum locis de reliqua supellectile Stephaniana effici.

Neque Aldum diversos habuisse codices ab iis qui hodie supersunt, et varietatem omnem ab correctore in editionem ejus esse illatam, passim videor demonstravisse.

Denique commemorandum est, fabulis jam anno 1841 excusis, annotationem a me scriptam esse et typis deformari cœptam per æstatem anni 1842, sed ob diuturnam infirmitatem oculorum typographicam operam nunc demum potuisse absolvi. Dindorfii autem annotationes exstare Oxonii editas mihi narraverat Schneidewinus mense Septembri a. 1842, quo tempore nihil nisi notæ in Troades et Chronologia scribendæ restabant, in quibus solis libro illo poteram uti.

Parisiis, m. Novembri MDCCCXLIII.

THEOB. FIX.

SUPPLICES.

Ab hac inde fabula, aliis studiis minus districto, licebat mihi, sæpius quam antea factum, græco quoque textui recognoscendo curam aliquam impendere : quumque nonnulla inter negotium interpretandi constituissem ad meum judicium aliter ac fecerat Dindorfius, plura tamen remanserunt ex editione viri docti, quæ quomodo corrigenda arbitrer, nunc exponam in annotatione, sic ut quæ in corruptissima hac tragœdia non sine meliorum codicum ope videntur posse emendari, ea silentio prætermittam omnia. Libros vero mss. Bibliothecæ regiæ primum a Marklando collatos mediocri quidem diligentia, postea a Musgravio hic illic evolutos, ego in locis, ubi operæ pretium esse videbatur, inspexi denuo. Consentiunt autem codices illi in plerisque locis ita cum Florentinis 1.2., ut neutros lectionem ullam memorabilem habere arbitrer, quæ non alteri parti sit communis : Aldinum vero exemplar sicubi ab iis recedit, nescio an hoc uni correctori editionem illam curanti tribuendum sit : qui ut aliquoties orationem feliciter restituit, quod advertit animum Porsoni ad Med. v. 675 : ita non raro etiam interpolavit male. Ac spectat hæc de Aldinæ editionis interpolatione observatio non ad unam Supplicum fabulam, sed per omnes deinceps posteriores fabulas permulta deprehendimus ibi exempla scripturæ de conjectura immutatæ : ut dubitandum non sit, etiam in Androm. v. 995 quod vulgo fertur, Aldo solo teste, ἢ παιδὸς οἴκους μ' ἐξερημοῦσαν, correctoris ingenio tribuendum esse. Nam codices alii οἴκους μ', adscripto λείπει, alii ἢ πρέσβυς οἴκους μ' ἐξ., quod recipi debebat. Sic enim, præter Lasc. Florr. tres, habet etiam Par. E. a sec. manu, Par. D. vero trajecto pronomine ἢ πρέσβυς μ' οἴκους.

v. 63. « Ὁσίως οὐχ venerunt matronæ, quia habent πεπλώματ' οὐ θεωρικά v. 97, ut recte monet Heathius. » Matthiæ.

v. 83. Incautus reliqui hic interpretationem Marklandi. Repone : *nam dolor de liberis mortuis res quædam vehemens est in mulieribus ad luctum excitans.*

v. 94. ξένας correxit Elmsleius ad Heraclid. v. 245.

v. 99. προσδοκῶ τι γὰρ νέον. Simili particulæ γάρ positu dixit Sophocles in Philoct. 218 : προβοᾷ τι γὰρ δεινόν. Eur. Iph. T. v. 1036 : τίν' αἰτίαν ἔχουσ'; ὑποπτεύω τι γάρ. Orest. 586 : διὰ τὸ γὰρ κείνης θράσος..

v. 109. Hermannus ὅδ' ἀλλὰ ἰῶνδε κ. τ. λ., coll. Sophocl. ... At cf. Tro. 246. El. 329 : τοιαῦτα δ'ἀλλὰ καὶ δὲ βούλομαι.

v. 136. Codd. Τυδεῖ omisso τε, quod addit Aldus. Dindorfius Τυδῆι, usus in defensionem novæ formæ argumentatione nova hac : Quemadmodum fuerunt qui versum Heracl. 541, πέφυκας Ἡρακλῆος· οὐδ' αἰσχύνομαι, corruptum judicarent propter epicum Ἡρακλῆος, ita non mirabor si qui Τυδῆι propterea rejicient, quod ne ab epicis quidem hæc forma sit usurpata! Revocanda Aldi scriptura.

v. 146. Μάχην γε δισσοῖν κνωδάλοιν ἀπεικάσας, dictum ut κόμαι Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι, re comparata omissa, pro qua nomen ponitur, quod ab illa genitivo casu pendere debebat. Cf. Matth. Gr. gr. §. 453. not. 1.

v. 150. « Fortasse scribendum κτάνοι. » Hermannus. Sic dedi pro κτάνῃ. Nam optativus consilium Polynicis exulantis significat; κτάνῃ autem indicaret rem etiam tum temporis quo colloquuntur non fuisse effectam. At secus evenerat.

v. 154. Libri ταυτὶ δικάζων. Hermannus ταῦτ' ἐκδικάζων. Non pejus esset ταῦτά γε δικάζων, *Ita, hoc ipsum ulciscens.*

v. 158. Τὸ δὲ πλέον, ἦλθον, scripsi ita de conjectura quam ante hos octodecim annos in Seminario philologico Lipsiensi proposui. Vulgo τί δὲ πλέον; ἦλθον.

v. 162. Ὅ δή γε πολλούς, quod sic explicandum : ὅ γε πολλοὺς δή. Frustra hæserunt viri quidam docti in hoc loco, γε particulam arcte adstrictam esse rati præcedenti δή, quum ejus vis in pronomen recidat. In superiore versu post εὐψυχίαν Valckenarius inserendum censet γ', male profecto, siquidem Thesei non erat confirmare suo calculo Adrasti dictum, sed judicare ad rationis normam temeraria illius conata. *Ergo*, dicit Theseus, audaciam sectatus es pro bono consilio.

v. 174. ὧν de Marklandi conjectura Dindorfius scripsit secutus Matthiæum. Libri ὡς. Hermannus prætulit ἅς. Si Euripides ὡραῖα de funere maturo vere dixit, defendi potest librorum scriptura hoc pacto : miserare eas : *nam ipsas æquum erat....* Aliter, conjungenti verba κείνων ὡραίων scribendum erit οὗ γ' (i. e. ταφθῆναι) αὐτάς. — Versus 180-183 aliunde huc traductos censent Reiskius et Tyrwhittus, quorum judicium probat Marklandus. Nec diffiteor habere hoc a poetis petitum exemplum aliquid miri inter cetera quibus utitur Adrastus idonea argumenta : tantoque magis illud offensioni esse potest, quod quatenus in causam herois Argivi valeat, obscurius a poeta indicatum sit. Hinc aliquando suspicio mihi est subnata Euripidem seductum occasione inseruisse hic alieno argumento aliquam suarum rerum significationem, sive quod populum in docenda fabula sua aliqua parum attentum auditorem sibique justo minus faventem expertus esset, sive alia de causa simili afflictum. Ita et ambiguæ dictionis simul et ipsius allati argumenti excusationem habuerimus satis probabilem. Plutarchus, a Musgravio cit., Περὶ τοῦ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν, c. 1 : Εὐριπίδης..... φορτικωτάτῃ κέχρηται μεγαλαυχίᾳ καὶ τῷ συγκαταπλέκειν τοῖς τραγῳδουμένοις πάθεσι καὶ πράγμασι μηδὲν προσήκοντα τὸν περὶ ἑαυτοῦ λόγον. In nulla vero alia fabula Euripides frequentius tetigit significatione tecta res atque homines sui temporis quam in Supplicibus. Secundi et tertii versus sensum declarant verba Thuc. 2, 42 : ... οὔτε πενίας ἐλπίδι ὡς κἂν ἔτι διαφυγὼν αὐτὴν πλουτήσειεν. ..

v. 207. πρὸς δὲ τοῖσδε Blomfieldus.

v. 248. Χαίρων ἴθ'. εἰ μὴ γάρ, sic Matthiæus (corrig. quod excusum apud nos εἰ γὰρ μή). Codices χ. ἴθι δὴ μὴ γάρ. Mox sustuli lacunæ signa a Dindorfio inter hunc et proximum versum posita, et in corrupta parte expressi latina translatione conjecturam meam ,... καλῶς, αἰδὼς πιέζειν τὴν τύχην ἡμῖν λίαν, quam in græca recipere non sum ausus. Obscuram locutionem πιέζειν τὴν τύχην (*urgere fortunam*) nunc accipio ita, *fortunæ vim inferre,* s. *fortunæ decreto reluctari.* Rhes. 584 : ἡμῖν δ' οὐ βιαστέον τύχην.

v. 253. Ἄναξ σ', inserto pronomine, Hermannus. Recte nisi totus versus pro subdito habendus est.

v. 276. Hermannus τάλαιναν, recte.

v. 280. Scripsi ἱκέτιν cum Marklando. In Iphig. A. 992, veteres libri ἱκέτην, ubi nunc editum ἱκέτιν.

v. 296. Ἔπη κρύπτειν scribendum esse conjecit Hermannus, quod nec prosodia postulat, nec ad sensum videtur esse necessarium; neque sic tamen caret probabilitate.

v. 303. Repone cum Elmslejo σφάλλει γάρ.

v. 305. Scrib. εἶχον ἥσυχος. Cfr. Hippol. 1313, Iphig. Aul. 1133, et Elmslejus ad Heraclid. v. 7. Sæpe adverbia occupant adjectivorum sedem. Hecub. v. 987 Pors. κρύφιος ἐζήτει μολεῖν Reg. 2712 κρυφίως. Ibid. 1099 οὐ γὰρ ἥσυχος... λέλακε, duæ Reg. membranæ ἡσύχως.

v. 306. Suspectum omnibus νυνὶ, quum tragici hisce demonstrativis formis non soleant uti, nemo tamen quomodo sit removendum vidit. Legendum νῦν δ' ἴσθι, σοί τε. Syllaba σθι, sono et scribendi ratione similis proximo σοι, quum intercidisset, hinc sponte enascebatur quod libri ferunt. Mox fort. τοῦτο δὴ τιμήν. Sed in articuli defensionem venire video Helenæ v. 1151 : ἄφρονες ὅσοι τὰς ἀρετὰς πολέμῳ κτᾶσθε. Add. annot. ad Bacch. v. 650.

v. 321. Aldus ἄβουλος ὡς, recte opinor. Duobus vel tribus exemplis ex Euripide nota est iteratio ejusmodi particulæ ὡς vel ὅπως.

v. 341. Hermannus ἐξεδειξάμην.

v. 347. Valde probabilis est Elmsleji conjectura πείσας, quam monitu Matthiæi recepit Dindorfius. Futurum tamen πείσων videtur defendi posse : *verbis persuadere conaturus.*

v. 380. Libri νέμεις ἀεὶ τὸν δυστυχῆ. Hinc Hermannus νέμεις τόν τ' ἀεὶ δ., et in stropha cum Aldo τέκνοισιν pro τέκνοις, vere procul dubio. Quod editum νέμεις τόν τε δυστυχῆ, remansit e Dindorfii editione.

v. 398. μολὼν, sine δ', codices. In Aldina particula illa a correctore inserta videtur, fortasse recte. Digna tamen est quæ expendatur Elmsleji conjectura, μολὼν ὑπαντὰξ τοῖς ἐμοῖς β., si modo tulit tragicus sermo formam ὑπαντάξ.

v. 420. Rescribendum γηπόνος e codicibus. — v. 426. παρεργάτης λόγων est potius, *sermonum artifex invita Minerva.* Παρεργάτης enim de artifice non legitimo dicitur, qui partes quæ juris sui non sunt, quibusque nec doctrina nec natura sua aptus est, occupat. Infra v. 459 ipse Theseus formulam adhibitam interpretatur περισσὰ φωνῶν. Proximo in versu notetur usus particulæ καί, in propositionis parte positæ, quum in assumptionem trajicienda fuisse nostri quidem sensus judicio exspectetur. Orest. 1166 : ἵνα... στένωσιν οἵ περ κἀμ' ἔθηκαν ἄθλιον. Soph. Œd. Col. 185 : τόλμα.... ὅ τι καὶ πόλις τέτροφεν ἄφιλον, ἀποστυγεῖν. Ibid. v. 77 : ὅσ' οἶδα κἀγὼ, πάντ' ἐπιστήσει κλύων. Add. v. 874. Paulo diversi generis est quod legitur in Androm. 751 : πολλῶν νέων γὰρ κἂν γέρων εὔψυχος ᾖ, κρείσσων, i. e. καὶ γέρων, ἐὰν εὔψυχος ᾖ. — v. 438 sqq. Cfr. Thuc. II, 37.

v. 442. Pro αὐθέντης Marklandus scribendum suspicatur εὐθύντης, quod illo altero Euripides alibi semper pro interfectore utatur. — v. 445. οὕς τ' ἂν Marklandus, recte, ut videtur. — v. 456. « Opinor, πρὸς τὰ σ'. » Marklandus, vere. Legebatur τάδ'.

v. 479. Libri ἐλπὶς γάρ ἐστι κάκιστον. Qui a Stobæo oblatum ἐλπὶς βροτοῖς arripuerunt Matthiæus et ipsum secutus Dindorfius, vereor ne pro Junone nubem sint amplexi. Solent namque qui colligunt sententias e scriptis veterum, ubi versus ab ordine colloquii memorant separatos, particulas alieni nexus testes vel delere, vel ubi metri integritas hoc postularet, aliis vocibus permutare : inter quas voces ipsum illud βροτοῖς ejusmodi est, ut in quovis fere sapienter dicto locum habens commodum, ultro se offerret ad lacunam explendam. Itaque conjeci olim ἐλπὶς γάρ ἐστ' ἄπιστον, quod plene perscriptum γὰρ ἔστιν ἄπιστον (cfr. annot. ad Bacch. 1309) facile potuit abire in vulgatam scripturam ἐλπὶς γάρ ἐστι κάκιστον. In Andromed. fr. 12 : ἐκ δὲ τῶν λόγων ἐλοῦ τὰ βέλτισθ'· ὥστ' ἄπιστόν ἐστ' ἔρως, Piersonus correxit ὡς κάκιστον, recte quidem ὡς, sed secus alterum.

v. 490. γόοισι e Stobæo receptum inde a Marklando. Libri Euripidis ποιναῖσι, unde Bothius πόνοισι. Haud longius abest nec sententiæ minus convenit λύπαισι.

v. 494. ἐχθροὺς καὶ θανόντας. Inepta est particula καί, quam quidem nullo negotio removeas scribendo κατθανόντας, sed ut aliud relinquatur leve incommodum, ἐχθρός dativo personæ destitutum. Unde Marklandus conjecit θεοῖς, quod ad sententiam optimum, sed sonus ter iteratæ literæ θ vix ferendus. Malim itaque acquiescere in altera correctione, dativo ἡμῖν vel Θήβαις cogitatione assumto. Paulo post libri οὓς ὕβρις ἀπώλεσεν, vitiosa prosodia. Legendum οὓς ὕβρισμ' ἀπώλεσεν. v. Elmslejus ad Bacch. v. 247.

v. 509. Addita erat interpunctio post ναύτας, auctore Marklando. — v. 528. πεπόνθατ' solo Aldini exemplaris fundamento nititur. Codices πέπονθε γ'. vel πέπονθεν γ'. Quidni igitur legendum πέπονθεν? nimirum πόλις ὑμετέρα animo assumendum e v. 524.

v. 530. Αἰσχρῶς δ', sic Marklandus e cod. A. pro vulgato αἰσχρῶς τ'. Mox Aldus et codices ἐνταῦθ' ἀπῆλθε, qua in scriptura non solum intempestive philosophans, quod ferimus patienter in Euripide, induceretur Theseus, sed profecto jactans vana verba et ab rei consilio longe aberrantia, si quod naturæ necessitate jam est confectum, non quid faciendum esset, ut legibus divinis et humanis satisfieret a Thebanis, demonstrasse putandus sit. Nec tamen e Stobæo suscepta lectio ἐάσατε... ἀπελθεῖν nunc probatur mihi propter rationes a Matthiæo expositas. Scripsit opinor Euripides ἀπέλθοι. *Sinite*, inquit, *sepeliri mortuos : et unumquodque redeat redditumque sit unde venerit, anima in ætherem, corpus vero sub terram.* At altera exstat in loco difficultas, quomodo scilicet ἕκαστον, i. e. ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα, dici possit εἰς τὸ σῶμα ἀφικέσθαι, *corpus in corpus!* Nam ut σῶμα passim de forma vitaque humana usurpetur, at ubi ipsum corpori est oppositum, fieri hoc non posse apertum est. Legendum itaque cum Porsono εἰς τὸ φῶς, i. e. εἰς τὸν βίον. — v. 545. Probabiliter Marklandus ἐν μυχοῖς χθονός. Vid. ipsius annotatio.

v. 599. Libri χλωρὸν δεῖμα, nisi quod Flor. 2. χλοερὸν δεῖμα. Aldus δεῖμα χλοερόν. In antistropha articulum τὸ omittunt Parr. omnes, et opinor etiam Florr. Versus ut est descriptus in codd. pro dactylico logaœdico habendus : in quo si tragici admiserunt spondeum loco dactyli, leni mutatione æqualitas inter stropham et antistropham restituitur scribendo : ὥς μοι ὑφ' ἥπατι χλωρὸν δεῖμα θράσσει· quibus respondebunt μοῖρα πάλιν· τόδε μοι θράσος ἀμφιβαίνει. Rhes. 863 : καί τί μου θράσσει φρένας. Sophocl. apud Erotian. p. 180 : γυναῖκα δ' ἐξελόντες ἡ θράσσει γένυν τε. ὡς τοῦ μὲν ἔωλον γραφίοις ἐνημμένοις. Quæ ita fort. corrigenda sunt : ἣ θράσσει γέ νιν ὄζουσ' ἔωλον καὶ ῥακίοις ἐνημμένη. Anapæstum constat admitti in trimetro satyrico. Erotianus θράσσει· ἔστι δὲ ὀχλεῖ, *fastidium movet.* Ut vero supra θράσσει caret objecto personæ, sic ἔτυψεν apud Æschylum Eum. 156 : ἐμοὶ δ' ὄνειδος ἐξ ὀνειράτων ἔτυψεν. Post ταράσσει Hermannus posuit comma, et punctum post κριθήσεται v. 601. Hac ratione, quæ unica probanda est, cohærent verba sic : δεῖμα ταράσσει, πᾷ κριθήσεται.

v. 602. Semichorus alter quum disjunctiva oratione interrogasset, alter respondet simplici affirmatione usus : quo in genere loquendi affirmatio ad posteriorem quæstionis partem ut potiorem referenda est. Ion. v. 553 : ἔμφρον' ἢ κάτοινον ὄντα; — Βακχίου πρὸς ἡδοναῖς. Ib. 962 : μαστοῖς διώκοντ' ἢ πρὸς ἀγκάλαις πεσεῖν; — Ἐνταῦθ' ἵν' οὐκ ὢν ἄδικ' ἔπασχεν ἐξ ἐμοῦ. Orest. v. 1540 : Τί δρῶμεν; ἀγγέλλωμεν εἰς

πόλιν τάδε; ἢ σῖγ' ἔχωμεν; — Ἀσφαλέστερον, φίλαι. In Phœnissarum v. 416, κοίτας ματεύων, ἢ φυγὰς πλανώμενος, Canterus optime (male, ait Porsonus) scribendum esse conjecit ἤ, idque præbent tum alii codices, tum membranæ Par., et codd. 2713, 2818 et 2888, recteque interpretatur scholiasta unus responsum Polynicis, τοῦτο τὸ δεύτερον : fugitivum namque ait quæsivisse se apud Adrastum certum tutumque refugium, non solum fortuitum deversorium pernoctandi : quamquam etiam cum alio scholio responsum non male ad utramque interrogationis partem referas, fere ut in Ionis quoque loco posteriore.

v. 604. ἀνὰ τόπον. Marklandus ἀνὰ πτόλιν, quod ut cum antistropha congruat scribendum est ἀνὰ πόλιν, nisi etiam ibi ἐξεκάλεσε mutare mavis in ἐξεκάλεσσε. Sed illud ipsum ἐξεκάλεσε quod vulgo legitur quum ex uno Aldino exemplari fluxerit correctoris manum experto, codices autem tam Parisini quam Florentini habeant δ' ἐκάλεσε (ἐκάλεσε A. sine δ'), hinc corrigendum videtur, δίκα δίκαν [δ'] ἐκκάλεσεν καὶ φόνος. Priora vero verba ἀνὰ τόπον nemodum sic ut satisfaceret explicare valuit, nec sana ea esse equidem arbitror. Corrigo ἀνὰ κρότον. Troad. v. 546, ἀνὰ κρότον ποδῶν. Æschyl. Cho. v. 428 : κτύπῳ δ' ἐπερρόθει κροτητὸν ἀμὸν καὶ πανάθλιον κάρα.

v. 616. Pro νέμουσ' ἁπάντων scribendum e codicibus νέμουσι πάντων. Alter Par. (B.) habet νέμουσι πάντ' ἀτέρματ' ἔχ. (των) A. πάντων τέρματ', liber Chr. Puteani πάντα τέρματ'. — v. 623. Revocavi librorum scripturam ἔτι ποτ'. Reiskius τίς ποτ'. Mox τᾶσδε γᾶς tres Pariss.

v. 632. ἐκκόμιζέ μοι, sic Musgr. Legebatur ἐκκομίζομαι.

v. 639. Μακροῦ 'ποπαύσω. Hanc crasin dum noto, renovatur mihi memoria duorum epigrammatum haud inelegantium poetriæ Balbillæ, scriptorum dialecto Æolica, in quibus eadem crasis haud perspecta mirum quantum negotii creavit viris clarissimis Jacobsio et Letronnio. Exscripsit illa Letronius in libro cujus titulus, *la Statue vocale de Memnon, Paris* 1833, 4°, quorum alterum sic incipit, p. 152 : Μέμνονα πυνθανόμαν Αἰγύπτιον, ἀλίω αὐγᾷ αἰθόμενον, φωνῆν Θηβαΐκω πυ λίθω, alterum p. 161 exorditur : ἔκλυον αὐδήσαντος ἐγὼ πυ λίθω Βάλβιλλα φωνᾶς τᾶς θείας Μέμνονος ἢ Φαμενώθ. Illud πυ inexplicabile visum Jacobsio, non esse pravum quemdam æolismum, ut suspicabatur Letronnius, pro vulgari τι, sed ipsa dialecti illius propria forma indutam præpositionem ἀπό, olim jam significavi viro doctissimo, tum usus in testimoninm inscriptione Astypal. apud Wyttenbach. Philomath. lib. 2, p. 121, ἄπυ βασιλέων, nunc addens novum testem formæ illius grammaticum in Crameri Anecd. gr. vol. 1, p. 47 et 68. Itaque scrib. 'πυ λίθω. — v. 647. Codd. Par. τρόπαια. Infra codd. omnes τοὺς παρόντας, quod tenuit Hermannus. ἀπόντας Ald. V. 653 etiam Parr. συστρατευμάτων. — v. 665. ὄπισθε sic recte A. B.; vulgo ὄπισθεν. — V. 687. Codd. tam Parr. quam Florr. ἐς οὐρανόν. Parr. v. 679, ἐς παραιβάτας, v. 926, ἐς μυχοὺς χθονός, v. 1206, ἐς γαίας μυχούς, alibi in hac fabula, ubi metrum ferret, semper εἰς præbentes. In Alc. v. 9, Reg. 2713 ἐς τόδ' ἡμέρας. Ibid. v. 188 cod. 2888 ἐς κοίτην πάλιν. In Orest. 63, Reg. membr. εἰς Τροίαν ἔπλει, et 522 ἐς Τροίας πέδον. Exempla hæc omnia sunt in quarta trimetri arsi. Cfr. notanda ad Rhes. v. 96. — v. 713. Sic dedi e Musgravii conjectura. Libri Δαναϊδῶν. — v. 726. Scribendum cum Elmslejo τοιόνδε τοι. — v. 739. Lentingius Ἐτεοκλέους γε.

v. 760. Pro πῆ scripsi ποῦ de conjectura Hermanni, confirmata codd. A. B. ποῖ Florr., si fides est Matthiæo. — v. 767. Recte Elmslejus δεινὸν μὲν οὖν. Mox libri καἰσχύνην. Mutavit Hermanno auctore Dindorfius, nescio an recte. Cfr. Seidler. ad Troad. v. 399. — v. 782. Cod. A. δὲ τῶν παίδων. B. δὲ παίδων. Elmslejus δὲ δὴ παίδων. Hermannus δ' ἐμῶν παίδων. — v. 794. Epodi notam addunt A. B. Iidem paulo post μέλεα. — v. 798. Par. A. B. Ἄδρ. στεναγμὸν — Χορ. ὦ παῖδες — Ἄδρ. ἰὼ, ἰὼ — Χορ. ἔπαθον μὲν ὦ — Ἄδρ. ὦ πόλις — Χορ. ὁρῶσι — Ἄδρ. προσάγετε. — Unus A. Χορ. ἐν οἷς ἐγών. — A. B. Ἄδρ. δόθ' ὡς — Χορ. ἔχεις — Ἄδρ. πημάτων — Χορ. αἲ αἲ — Ἄδρ. ἀίετέ μου — Χορ. στένεις — Ἄδρ. εἴθε με — Χορ. ἐμὸν δὲ — Ἄδρ. ἴδετε — Χορ. κατὰ μὲν — Ἄδρ. ἰὼ, ἰὼ — Χορ. πικροὺς usque ad finem. — v. 807. A. B. Ἔπαθον μὲν ὦ. Dein omittunt chori personam. — v. 809. A. B. C. et Florr. duo ὁρῶσι δῆτ' ἐμέ γε τήν. — v. 811. B. C. προσάγετε δυσπότμῳ. A. προσάγετε δυσπότμων. Mox A. σφαγέντα κοὐχ.

V. 819. Scripsi cum Hermanno δ' οὖν pro δ' οὐ. Habet vero οὖν in hac formula eam vim quæ notissima est in formula μὲν οὖν. Hermannus : « Sensus est : *matrum nimirum sortem gemis, non tuam.* » — v. 823. γ' addit uterque Par. A. B. — v. 859. Matthiæus, quia tragici in diverbiis articulo pro relativo non nisi postulante metro uterentur, scribendum conjecit ἔπαινον τῶνδ'· ἐγὼ δὲ βούλομαι. Sic etiam Elmslejus, nisi quod hic τόνδ' pro τῶνδ' prætulit. Supra v. 854 A. et B. πυθέσθαι. — v. 869, ἀψευδὲς ἦθος, εὐπροσήγορον στόμα pro nominativis habendi videntur, ut ipse Capaneus vocetur *natura quædam non fucata, os come.* Ad hunc modum etiam capiendus infra versus 869. Et 907 : φιλότιμον ἦθος πλούσιον φρόνημα δέ. — v. 872. Ejeci malam conjecturam Matthiæi ἄλλην. — v. 883. πρὸς τὸ μαλθακὸν βίου. Qui hæc pro appositione pertinente ad verba præcedentia πρὸς ἡδονὰς μουσῶν haberi posse putant, velim alio ejus generis exemplo demostrent sic umquam locutos esse Græcos. Quod dubito an fieri non possit. Reiskius πρός τε μαλθακὸν βίον. Atque βίον præbet B. Sed scripsit Euripides καὶ τὸ μαλθακὸν βίου. Nam καὶ et πρὸς compendio scripta assimilia sunt. — v. 884. Cod. A. σκληρᾷ. In proximis ἔχαιρε... χαίρων « non majorem offensionem habet, quam, quod tamen alia ratione dictum est, φύσιν τίν' εἶχε, τίνα δ' ἀκμὴν ἥβης ἔχων; apud Sophocl. Œd. R. 741. » Hermannus. Hecub. v. 1024 : ἀλίμενόν τις ὡς ἐς ἄντλον ἐμπεσὼν λέχριος ἐκπέσῃ. Ibid. v. 601 : τοῦτο δ' ἤν τις εὖ μάθῃ, οἶδεν τό γ' αἰσχρὸν, κανόνι τοῦ καλοῦ μαθών. Troad. v. 103 : πλεῖ κατὰ πορθμὸν... μηδὲ προσίστη πρῷραν βιότου πρὸς κῦμα, πλέουσα τύχαισιν. In eadem fabula v. 285 : ὃς πάντα τἀκεῖθεν ἐν | θάδ' ἀντίπαλ' αὖθις ἐκεῖσε διπτύχῳ γλώσσᾳ | φίλα τὰ πρότερ' ἄφιλα τιθέμενος, verbum deficiens una mutata litera revoco scribens τἀκεῖ θέτ' ἐνθάδ'. Frustra attentarunt viri docti locum Androm. v. 1171 : αὐτός τε κακοῖς πήμασι κύρσας εἰς ἓν μοίρας συνέκυρσας, cui simillimus est prior ex Hecuba citatus. Ion. 1084, ἀνεχόρευσεν αἰθὴρ, χορεύει δὲ σελάνα, καὶ πεντήκοντα κόραι Νηρέος.... χορευόμεναι.... κόραν, ubi Hermannus offendens in forma insolita χορευόμεναι pro χορεύουσαι, correxit eleganter χορευομέναν. Incertum exemplum est propter strophici versus discrepantiam Electr. v. 206 : Αὐτὰ δ' ἐν χέρνησι δόμοις ναίω ψυχὰν τακομένα.... οὐρείας ναίουσ' ἐρίπνας. Hinc excusari posse videtur etiam locus Iphigen. Aul. 764, ubi scriptum : ὅταν χάλκασπις Ἄρης.... εἰρεσίᾳ πελάζῃ.... Πέργαμον δὲ Φρυγῶν πόλιν.... κυκλώσας ἄρει φονίῳ... θήσει κόρας πολυκλαύτους, *Mars urbem cingens cruento marte* (cæde). Nam in ampliore orationis ambitu poetæ animo, quum ad finem periodi perveniens iterum intulit ἄρει, pæne excidisse videtur quali nomine usus sit ab initio, atque in altera enunciationis parte (incipit hæc ab epodo) sic eum processisse, quasi illa alio simili aliquo subjecto regeretur, ut Ἀργεῖον δόρυ.

v. 889. Temere παῖς delevit Dindorfius, quod fieri non posse gravissimis argumentis demonstravit Hermannus, monens simul in vulgatæ defensionem παῖς non filium, sed adolescentulum hic significare. Cfr. Æschyl. S. adv. Theb. 530, Eur. Phœn. 147, 1160. — v. 903. Scribendum cum

Hermanno πολλά γ'. De repetitis vocabulis σοφιστής.. σοφά cfr. annotatio ad Bacch. v. 757. — v. 907. Cfr. dicta ad v. 869. — v. 913. κακὸς κεκλῆσθαι rescripsi e Stobæo. Libri Euripidis γενέσθαι. Bis terve hæc verba apud Euripidem inter se confusa reperiuntur. — v. 940. A. B. C. τῷ τέλει νεκρῷ. Sed B. post τέλει insertum habet ν; ut corrector scribere voluisse videatur τῷ τελεῖν, vel τῷ τέλει 'ν. Ceterum A. hic Adrasti et in proximo versu Thesei personam omittit. — v. 949. βροτῶν A. B. C. — v. 962. Scrib. πνευμάτων ὕπο e codd. — v. 993. Fort. ὠκυθόοι, et supra v. 991 malim ἐδίφρευσε. De syllaba ancipite in fine versus 992 cfr. Seidlerus ad Electr. v. 207.

v. 1016. Posui comma, quod erat post πέτρας, ante τᾶσδ'. — v. 995. Versus antistrophicus si integer est, ostendit hoc loco non solum excidisse aliquid, sed etiam vel ἀνίκα vel proximum vocabulum esse corruptum, aut syllabam unam inter utrumque periisse. Nam antistropha postulat versum ejusmodi κλεινῶν ἀνίκα λέκτρων, vel κλεινῶν ἀνίκ' ἄρα γάμων. — v. 1000. Non congruit metrum cum antistrophico. Fort. πάρος ἔβαν δρομὰς ἐξ ἐμῶν, ut in basi tribrachys iambo antistrophæ respondeat, choriambo transposito. Aut ἔβαν δὲ δρομὰς ἐξ ἐμῶν. Productam syllabam ante δρ defendent dicta ab Elmslejo ad Heracl. 753, et a me ad Electr. v. 1058. — 1002. Post φῶς addunt libri καθέξουσα ejectum ab Hermanno, ut glossema ad ματεύσουσα (βατεύουσα A. et Ald.; ceteri libri βατεύσουσα) adscriptum.

v. 1013. τύχα δέ μοι κ. τ. λ. reddidit Matthiæus : *felici vero casu huc delata sum.* Hermannus scribendum putat ξυνάπτει ποδὸς ἅλματι, εὐχ., præclare.

v. 1021. Non respondet strophico. Responderet sic scriptus χρῶτα χροῒ πέλας θεμένα — ˘ ˘˘ ˘ — ˘˘ — Mox ἥξω Hermanni monitu inclusit Dindorfius. Elmslejus maluit Φεσεφόνας ἥξω. Libri partim Φερσεφονίας, partim Φερσεφονείας, non Περσεφονείας, ut edidit Dind. Sed tot mutationum necessitas in gratiam antistrophicæ versuum distributionis si quem dubium faciat, is sciat, invitare ad corrigendi periculum adeundum ipsos codices, qui, nisi omnes, at tres certe Parr. notas strophæ et antistrophæ ad v. 990 et 1012 habent adscriptas. — v. 1026. « Hic fortasse collocanda persona chori : nam non videntur verba Evadnes. » Nota ms. in exempl. Put. « Illud quidem ex verbis ἴτω φῶς, γάμοι τε, planum est, abominari Evadnen conjugium, in quo non tantus, quantus ipsius est, amor in maritum reperiatur. » Hermannus. Qui verba ad Sophoclis Phil. 1081, sic constituit : ἔνθ' οὐ μή τινες εὐναὶ.... φανῶσιν τέκνοισιν, ὅσοις ἐστὶν εὐναῖος.... Quod mihi tum propter alias causas, tum ob τινὲς alienum, si sententia est negativa, displicet. Videtur Evadne, postquam ipsa vitæ et nuptiarum suarum memoriæ valedixit, liberis, si quando conjugium dignum civis alicujus boni inituræ sint, optare maritum conjugi suæ tam sincero mentis affectu addictum, quam ipsa fuerit Capaneo dedita. In hunc sensum ejusmodi fere scripturam desidero : εἴθ', εὖτ' ἄν τινες εὐναὶ..... φανῶσιν τέκνοισι, ὅσιος γένοιτ' εὐναῖος... Sic et removetur syntaxis barbara εἴθε... φανῶσι, et sententiæ et metro commode erit consultum.

v. 1050. Codices γενναίας ψυχὰς (sic certe Parr.) ἀλόχῳ. Editi ex Aldo, ut videtur, γενναίας ἀλόχῳ ψυχᾶς. Tam frequens vero est apud Euripidem glyconeorum, quorum alter choriambum in fine habet, alter in medio, oppositio, ut mutandi ordinis nullam necessitatem videam. Longe rarius apud ceteros tragicos deprehenditur hæc licentia. — v. 1035. πένθημα δωμάτων. Correctio egregia est Dindorfii junioris. Libri πένθιμον δαιμόνων. Aldi interpolator πένθος γε δαιμόνων. In versu superiore A. δυστάλας τ'. — v. 1044. Elmslejus κατείδετε, probabiliter. — v. 1049. Cod. A. δόμων ὑπερβᾶσ'. B. δόμον (sic) ὑπερβᾶσ'.

v. 1055. καινὸν pro κλεινὸν Dindorfius ex Hermanni conjectura, in quam eamdem incidit Porsonus. Vulgatum equidem non mutaverim, tum propter ea quæ supra dixit fanatica Evadne 1015 εὐκλείας χάριν ἔνθεν ὁρμάσω, et v. 1067, tum quod proxime ipsum illud νεοχμόν τι πρᾶγμα conaturam se esse significat. Paulo post στολμὸς Dind. de Marklandi conjectura. Libri στολός. — v. 1094. τί δὴ χρή tres Parisini. — v. 1100. A. B. αἰεί.

v. 1110. Libri Euripidis νώτοισι καὶ στρωμναῖσι καὶ μαντεύμασιν. Apud Plutarchum, qui hunc versum affert, legitur βρωτοῖσι καὶ ποτοῖσι καὶ μαγεύμασι. Apud M. Antoninum σίτοισι καὶ ποτοῖσι καὶ μαγγανεύμασι. Hinc Hermannus confecit scripturam quam in textu posui. Plutarchum sequebatur Dindorfius. Cfr. not. seq.

v. 1112. μηδὲν ὠφελῶσι γῆν. Sic ex eodem Plutarcho scripsit, jubente Porsono, Dindorfius. Libri Euripidis μ. ὠφέλουν πόλιν cum nota γρ. πάλιν. Quam parum tribuendum sit scriptoribus antiquis poetarum versus memoriter proferentibus, tum aliis constat ex una hac fabula petitis exemplis permultis, tum docent luculenta testimonia Stobæi et Athenæi notata alterum a Marklando ad v. 443, alterum a Matthiæo ad v. 865 suæ ed. Hinc plausibilior videbatur Hermanno hæc scriptura : μηδὲν ὠφελῇ πόλιν.

v. 1113. A. B. C. λείπει πρόσωπον. Ald. ἡμιχ. In C. vir doctus : « ἴσ. χορ. » Iidem semel ἰώ, mox φέρετε, tum A. ἀμένους, B. ἀμένους, et uterque ἐνέστι. Pro καὶ δὴ φθιμένων malim ἤδη φθιμένων : nam δή... καὶ δὴ nusquam alibi conjuncta vidi. Nisi potius ἰὼ in metrum vocato scribendum : ἰὼ τάδε δὴ παίδων φθιμένων.

v. 1118. Ald. πολλοῦ δὲ χρόνου σώζεις μέτα δή. B. a pr.
ε ας
m. et C. πολλοῦ δὴ χρόνου ζώσης... A. πολλοῦ δὲ... ζώσας, et ζώσας B. e corr. Scrib. πολλοῦ δέ. — v. 1123. In B. C. persona abest, adscripta nota ζήτει πρόσωπον. A. habet, quod eodem redit, lineolam transversam. Mox fort. leg. ἀλγέων ὕπο. — v. 1127. Ald. ἡμιχ. A. B. χορ. Tum A. B. C. ἰὼ ἰὼ πᾶ φέρεις. | δάκρυα φίλαι τῇ ματρί. Falsa referunt Musgr. et Markl. Restituendus ordo verborum qui in libris est φέρεις δάκρυα.

v. 1132. Pro pueri persona lineolam habent A. B., iidemque cum C. ἄπαις ἄπαις (sic) pro παπαῖ, παπαῖ. — v. 1134 Pro χορ. A. B. C. hic et vv. 1139, 1143, signum solitum (—) præbent personæ mutatæ. — v. 1136. A. recte ποῦ νυχευμάτων. B. C. πολυχευμάτων, altera lectione supra scripta. — v. 1139. A. βεβᾶσιν οὐκέτ' εἰσί μοι παῖδες. | βεβᾶσιν αἰθὴρ... sine τέκνα. B. β. ο. εἰσί μοι παῖδες, πάτερ, βεβᾶσιν. Flor. 1. 2., ut refert Matthiæ, εἰσί μοι πᾶτερ (imo πάτερ, nam lineola voci compendio scriptæ superposita errore pro circumflexo habebatur) τέκνα, βεβᾶσιν, et sic C., is perspicue habens πάτερ cum acuto. Aldus... εἰσί σοι, μᾶτερ, τέκνα, puero hæc tribuens. In codd. deest personæ certæ nota. Aldi de conjectura profectam scripturam tenuit cum Matthiæo Dindorfius, nimirum ut pueros haberemus Anaxagoreis dogmatis bene institutos. Legendum videtur e Florr. et C. βεβᾶσιν, οὐκέτ' εἰσί μοι, παῖδες, τέκνα. Chorus qui alteram stropham finierat, incipit et hanc, puerum in antistropha oppositum habens.

v. 1143. Codices A. B. C., absque certæ personæ significatione, πάτερ, σὺ μὲν τῶν σῶν, nisi quod B. om. τῶν. Aldus πάτερ, σὺ μὲν τῆς σῶν, præscripta Evadnes persona. Removendi sunt unci, quibus, auctore Elmslejo, verba σὺ μὲν inclusit Dindorfius. Paulo post ἀντιτίσομαι edidi de Canteri conjectura. Libri ἀντιτάσσομαι.

v. 1145. Verba, εἰ γὰρ γένοιτο, Aldus Iphii tribuit, codices omnes Adrasto : quorum ille de scena abierat post ul-

timum sermonem v. 1113, huic vero nullæ sunt partes in his querelis. — v. 1146. Quæ sequuntur continuant Ald. et codices personæ præcedenti. ἔτ' ἂν pro ὅταν Musgravii est correctio. — v. 1148. A. B. C. personæ incertæ vices notant, et proxime v. 1151 eidem continuant seriem verborum.

v. 1151. Libri στάσω ποῦ με δέξεται. Tyrwhittus : ἄρ' ἔσθ' ὅτ' Ἀσωποῦ, iambicum trimetrum efficiens, et sic in cod. B. notatum est ad versus strophæ 1143 et 1144 adscripto ἴαμβος. Si tamen ibi eidem libro quid tribuendum est omittenti articulum τῶν, metrum facili emendatione exæquare possis hoc pacto : ἔτ' ἄρ' Ἀσωποῦ. Mox scribendum e codd. B. et uno Flor. χαλκέοισιν ὅπλοις. Par. A. et alter Flor. χαλκέοις ὅπλοις. Infra A. B. C. ἐκδικαστᾶν (sic). Ald. ἐκδικατάν. Ceterum verba in tribus codd. Parr. eidem personæ continuantur usque ad οἴχεται v. 1157; sequentia tribuuntur alii usque ad σποδόν v. 1160, quam hinc alia excipit, eamque rursus alia a v. 1163. In Aldo vero versus 1154-1159 et 1161,1162 habet Evadne, v. 1159, 1160 et 1163, 1164 Iphis. In cod. C. denique ad v. 1158 et 1163 adscripsit vir quidam doctus χορ., et παῖς ad 1161.

v. 1160. A. B. φέρε (sic) ἀμφὶ, ut lacuna initio, non in fine versus quærenda esse videatur. Puto legendum esse φέρ' αὖθις ἀμφὶ μ. — v. 1164. Tres Parr. liquido φίλος ἄγαλμα. Mox A. σε μητρός. B. σῆς μητρός. — v. 1168. Recte Elmslejus τούτοις ἐγώ σφε, probante Matthiæo. — v. 1176. Recepi Ἀργείαν χθόνα ex codd. Vulgo Ἀργείων χθόνα. Cfr. adnotata ad Bacch. v. 1.

v. 1178. A. B. C. ἀγηρων, non ἀγήρων, recte : sic enim præcipiunt veteres magistri. — v. 1180. Scribendum videtur cum Elmslejo τί δῆτ' ἔθ' ὑμῖν. — v. 1183. Probabiliter Matthiæus corrigit τῆσδ' Ἀθηναίας λόγους e loco simili Iphig. T. v. 1401 : ἄκουσον τῆσδ' Ἀθηναίας λόγους. — v. 1186. Scribo e codd. Parr. et Florr. οὕτως μεθεῖς. — v. 1190. ὁρκωμοτῶν relictum e Dindorfii editione. Libri ὁρκωμοτεῖ, unde recte viri docti ὁρκωμοτεῖν. — v. 1195. Vulgatum Ἀργείων χθόνα mutavi in Ἀργείαν χθόνα. Adi v. 1176. In proximo versu scribendum mutato verborum ordine σφάγια χρή σ' ἄκουε. Cfr. v. 1205, et dicta ad Electræ versum 13. Similiter Alcest. v. 379 ὅτε ζῆν χρῆν, cod. Reg. 2888 habet inverso ordine ὅτ' ἐχρῆν με ζῆν. — v. 1214. A.B. C. πορθήσαθ'. — v. 1219. A. B. φθονεῖν, sed B. habens ο ex correctione

IPHIGENIA IN AULIDE.

Contuli codices Parisinos post impressam demum fabulam.

v. 45. Πρὸς ἄνδρ' ἀγαθόν codices omnes, omisso δ'. — v. 47. B. πέμπεν. A. πέμπει. Scripsi cum Elmslejo πέμπει. — v. 57. Post ἄριστα posui punctum pro commate, et paulo ante delevi quod Marklandus intulit θ' post τύχης. Supra v. 54 B. ὅστις μὴ λάβοι. A. ὅστις μὴ λάβῃ. — v. 64. Tres Parr. κἀπιστρατεύειν καὶ κατασκάψειν. Similiter infra 458 libri νυμφεύουσα, καὶ τὰ φίλτατα δώσουσα, ubi correctum nunc νυμφεύσουσα : iterumque v. 885 codd. νυμφεύουσα pro νυμφεύσουσα. — v. 68. διδοὺς ἑλέσθαι Elmslejus, probante Hermanno. Legebatur δίδωσ' ἑλέσθαι. — v. 77. Libri οἰστρήσας μόρῳ. Ab Aldo vulgo receptum μόνος permutavi cum Marklandi emendatione δρόμῳ. — v. 80. A. B. ἀΐξαντες. Iidem v. 9. ἀίσσων adscripta glossa συνίζησις.

v. 84. Libri κἀμὲ στρατηγεῖν κᾆτα (non κἆτα) M. χάριν. Emendavit Heathius. Jacobsii immemorabilem conjecturam στρατοῦ γ' ἄνακτα admisit in textum Dindorfius. Mox A. σύγγονόν τε. — v. 102. B. τοὔνεκ' οὐ. A. τούνεκ' οὐ. — v. 109. codices κατ' εὐφρόνην, omisso σκιάν, quod in Aldino exemplari supplevit editor, mutato κατ' εὐφρόνην in κατ' εὐφρόνης. Puto intercidisse ἅμα.

v. 124. A. Ἀχιλλεὺς λέκτρ' ἀμπλακὼν. B. Ἀχιλεὺς λέκτρ' ἀμπλακὼν, hic glossam κατὰ super vocem λέκτρ' positam habens. Ut hic λέκτρ' pro λέκτρων, sic infra 548 codices μαινόμεν' pro μαινομένων. — v. 134. A. B. οὕτω τῆς θεᾶς. In C. scriptura incerta est. Supra A. νυμφίους εἰς ἀγκώνων. — v. 152. Legitur vulgo totus versus ante v. 149. Transposui auctore Hermanno. — v. 156. Par. A. τῆδε κομίζεις. B. τήνδε κ. cum altera scriptura superposita. Recte vero vulgo τῇδε, quod revocandum. — v. 164. A., ut Aldus, παρ' ἀκτίαν. In exemplari Puteano « ἴσ. παρακτίαν. »

v. 171. B. στρατιὰν ὡς ἴδοιμ' ἄν. A. στρατιὰν καὶ ἴδοιμ' ἄν, scribæ per similem errorem, quo paulo post in eodem libro legitur καὶ ἐπὶ Τροίαν, ubi ceteri ὡς ἐπὶ Τρ., eandemque confusionem memini deprehendere alicubi in fabula Ione. Dedi quod proximum erat ὡς ἐσιδοίμαν. Mox libri Ἀχαιῶν τε πλάτας ναυσιπόρους ἡμιθέων cum insolenti nominis Ἀχαιῶν repetitione conjuncti inepto epitheto ἡμιθέων. Posui quod Hermannus partim ex sua partim Marklandi conjectura dedit ἀρήων... ἠϊθέων, nunc tamen prælaturus ἀλκαίων... ἠϊθέων. — v. 180. Recte in tribus Parr. et Flor. utroque ἔλαβε pro vulgato ἔλαβεν. — v. 184. Codices omnes ἔσχε. Supra v. 6 A. πάρεστι, v. 12 A. B. ἔχουσι. Iidem v. 22 ἐστὶ, v. 27 ἐπὶ πᾶσι. Contra A. v. 208 τέκεν, idemque cum B. v. 202 βροτοῖσιν. Recte uterque 219 στομίοις, ubi legebatur στομίοισι. — v. 215. Restitui ἐρίζων pro ἑλίσσων. — v. 233. Vulgo τὰν γυναικείαν. Emendatum ab Hermanno. Idem vir doctus infra probabiliter Μυρμιδὼν Ἄρης.

v. 262. Libri Λοκροῖς. Dindorfius cum Heathio Λοκρῶν. Sed propius ad codices accedit quod conjecit Marklandus Λοκρὰς, probatum Matthiæo et Hermanno. — v. 265. B. C. τᾶς κυκλωπείας. A. τὰς κυκλωπίας, et e corr. Κυκλωπείας. — v. 269. ἀδελφός conjectura est Marklandi extra controversiam vera. Libri absurde Ἄδραστος. — v. 277. δωδεκάστολοι νᾶες Hermannus, lacuna post ἦσαν indicata. Legebatur mire dictum δώδεκα στόλοι ναῶν, de duodecim navibus; quod potius quis de totidem classibus dictum crederet. — v. 299. A. B. C. ἐνθάδ' (non ἔνθα δ') ἀΐον. Emendavit Hermannus. — v. 301. emendate A. B. τὰ δὲ παρ'. — v. 307. A. ἐγὼ 'φερον. B. ἐγω 'φερον (sic). Mox A. B. οὐδέ σε, et infra A. τήνδε μοι. — v. 318. In libris scriptis et editis huic versui senis nomen adscriptum est. At tribuendum eum esse Menelao intellexit Hermannus. Paulo ante A. B. C. τίς δῆτ' ἐν πύλαις.

v. 334. Libri ἐκκεκόμψευσαι. πονηρὸν γλῶσσ' ἐπίφθονον σοφή. Et sic ex Matthiæi editione Dindorfius. « Ruhnkenius emendavit εὖ κεκόμψευσαι. Perfecit emendationem Musgravius scribens πονηρὸν γλῶσσ' ἐπὶ φθόνον σοφή. » Herm. — v. 336. Libri οὔτοι καταινῶ λίαν σ' ἐγώ, sic liquido etiam Parr., in quibus abesse σ' ante ἐγώ falso retulit Markl. Nihil tamen hoc detrahit veritati Hermannianæ emendationis, οὔτε κατατενῶ λίαν ἐγώ, si quidem pronomen vel additum, vel ex γ', quod post λίαν notissima de causa adjicere solent librarii, mutatum esse videtur, postquam κατατενῶ in verbum activum καταινῶ corruptum fuerit. Quamquam est

etiam qua pronomen defendas : nam ut Plato dixit κατατείνειν τινά, pro dejicere, deprimere aliquem, eodem modo apud Euripidem Menelaus cogitari potest fratrem adversarium dicere se nolle verborum vi nimium deprimere. — v. 339. ᾔσθα πάσης sic recte Marklandus pro ἧς ἁπάσης. Dindorfius ex alia Marklandi conjectura ᾔσθ' ἁπάσης.

v. 350. Codices omnes ἦλθεν. B. C. αὖτις pro αὖθις. Sic infra v. 452, 1011, B. αὖτις, ubi A. αὖθις. Versu superiore A. μὲν πρῶτ'. B. C. μέν σε πρῶτ'. — v. 355. τὸ Πριάμου Elmslejus. Legebatur Πριάμου τε. — v. 357. Etiam Parr. σ' ἀρχῆς, et v. 368 γνώμης. — v. 364. Libri μάλιστά γε. Recepi correctionem Ludovici Dindorfii. — v. 373. ἂν reddit orationem solœcam : nam hoc si posuisset Euripides, οὐδὲν ἂν et οὐδ' ὅπλων scripsisset, ut monet verissime Hermannus. Leg. μηδὲν οὖν. — v. 376. Notandum libros hic præbere atticam formam γίγνεσθαι. Versu præcedente sequi debebam Hermanni rationem interpunctionem post ἔχειν transferentis, ut πόλεος cum sequentibus conjungatur. — v. 378. A. B. μὴ λίαν ἄν, ὦ. cum nota γρ. ἀνῶ. C. (h. e. Puteanum exemplar editionis Ald. lectiones variantes in margine habens adscriptas) ad lectionem Ald. ἂν ὦ notat γρ. ἀνῶ. In nullo codice legitur ἄνω. — v. 380. A. B. C. ἀνὴρ γὰρ αἰσχρὸς οὐκ αἰδεῖσθαι φιλεῖ. Supra B. σωφρονέστερος, et sic A. scripturæ compendio.

v. 393. A. B. C. στράτευε. οἶμαι δ' εἴσῃ μωρία φρενῶν. Versum exhibui ex Hermanni incerta correctione. Sed propius ad codicum scripturam accedit στράτευέ γ', οἶμαι, σῇ γε μωρίᾳ φρενῶν, *Quibus assumtis proficiscere ad bellum, opinor vero, stultitia mentis tuæ* te profecturum. Græcismo noto dictum σῇ γε μωρίᾳ φρενῶν pro σῶν φρενῶν μωρίᾳ : v. Lobeckius ad Sophocl. Ajac. p. 74 ed. alt.; γε autem post imperativum positum, ubi acrior est adhortatio, exemplis illustravi ad Electr. v. 672. — v. 396. Lentingius κοὐ τὸ σὸν μὲν εὖ, probante Hermanno. Sed videtur negatio ex præcedente sententia huc trahi posse : *Meos ego liberos non interficiam, et* (h. e. nec) ipsis interfectis *res tuas contra jus fasque bene constituam.* Quapropter graviorem distinctionem quæ post τέκνα vulgo ponitur sustuli. Marklandus in fine sententiæ interrogationis signum apposuit. Paulo post libri πέρα δίκης. Reiskius παρὰ δίκης. Debebam recipere Porsoni emendationem παρὰ δίκην, *contra jus et æquitatem.* Ibidem male vulgo ἔσται, κακίστης εὐνίδος τιμωρία, ἐμὲ δέ. Correxit Musgravius. — v. 399. ἐγεινάμην tres Parr.

v. 407. Quum libri Euripidis præbeant συνσωφρονεῖν (sic quidem Parr.) σοι βούλομ' ἀλλ' οὐ συννοσεῖν, elisa, quod offensioni fuit, diphthongo αι, Plutarchus autem in libello de Discrimine amici et adulatoris p. 64, C, versu utatur sic scripto, συσσωφρονεῖν γάρ, οὐχὶ συννοσεῖν ἔφυ : hinc viri docti, auctore Porsono, hoc reposuerunt apud Euripidem, ἔφυ in ἔφυν mutato. Qua facere non poterant interpolationem magis manifestam. Sed morbus est hic insitus umbratili genti philologorum, ut quibus ipsi utuntur moribus, iisdem veteres quoque metiantur scriptores, versiculum nullum ab ipsis allatum rati nisi libris evolutis aut chartula inspecta diligenter. Quæ laboriositas ab illis plane aliena fuit, librario dignior habita quam homine qui otio liberaliter frueretur. Meminisse namque oportet qui librorum supellectile instructi fuerint paulo parciore quam nos et indagando minus commoda, eos aliquanto plura mandasse vigenti memoriæ : quæ si quando deficiebat, sarciendi versiculi facultas doctiori cuivis suppeditabat, nec anxie ipsa poetæ verba quærebant, dummodo sententiam servarent integram. Sic usos esse plerumque copiis suis Plutarchum, Athenæum aliosque, centeni loci mihi persuadent. Jam velim explicetur mihi, si verba Euripidis genuina servavit Plutarchus, quo casu acciderit ut codices poetæ invaderet lectio tam diversa. Sed factæ ab isto scripturæ mutationis causa in propatulo est. Hærebat nimirum memoriæ Sophocleus versus similis ex Antigona petitus, quem paulo ante citaverat in eodem libro p. 53, C : οὐ γὰρ συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυ, nec ipsum sine aliqua immutatione : nam libri Sophoclis οὔτοι συνέχθειν... ἔφυν. Atque hoc ἔφυ sicut scripsit Plutarchus propter argumenti sui commoditatem, ita expressum ex Sophocle versum Euripidis accommodaturus amici sui personæ, immutavit similiter ad exemplum propositum. Verum enim vero, si personæ utriusque quæ verba illa pronuntiaverunt naturam et indolem respicimus, ἔφυν in Antigona apud Sophoclem pulcre quidem declarat innatam animi generositatem; sed Agamemnonis mutatæ voluntati apud Euripidem magis convenit quod nostri libri præbent verbum βούλεσθαι. Scripsi igitur βουλόμεσθ', οὐ συννοσεῖν. Quamquam, ut verum fatear, etiam elisa diphthongus an ferri debeat dubium nunc me fecit Lobeckius disputans de hac quæstione ad Ajac. v. 191 ed. alt.

v. 414. Totam hanc nuntii orationem quique eam sequuntur duo versus Agamemnonis ut ab inepto homine compositam damnavit Ludovicus Dindorfius, rationibus usus sat validis. Secutus fratris judicium G. Dindorfius, inclusit eam inter uncos. — v. 416. Libri Parisini et Florr. ὠνόμαζας ἐν δόμοις. Aldi interpolator ὠνόμασάς ποτ' ἐν δόμοις. Versus si ab Euripide esset profectus, scriptum haberemus ὠνόμαζες. Cfr. Cyclop. v. 692, Heraclid. v. 87, Herc. fur. v. 340, Suppl. 1218, fr. Ægei 1, ubi male Elmslejus ὠνόμασε.

v. 425. Omnes codices ταχεῖα γάρ, quod revocandum. Particulæ intra tantillum spatium repetitæ exempla congessit Porsonus ad Med. v. 139, p. 401 ed. Lips. alt. — v. 430. A. πράσσετε; in B. C. adscriptum ε. — v. 435. τἀπὶ τοῖσιν codd. Parr. et Florr. In proximo versu addidi cum Hermanno τ' post Μενέλεως. — v. 443. A. B. εἰς οἷα γ' ἀνάγκης. — v. 448. Libri ἄνολβά τ' εἰπεῖν..... ἅπαντα ταῦτα. Vocabulorum ἄνολβα et ἅπαντα sedem permutavi, auctoribus Musgravio et Hermanno. ἄνολβα significat *diviti, potenti indecora.* Ibid. vulg. προστάτην γε. Meliorem scripturam servavit Plutarchus.

v. 452. Quum ad Baccharum versum 647 de eodem vocabulo disputavi apud tragicos intra breve intervallum repetito, prætermittebam hoc exemplum, cui tum non satis fidebam : perversi enim aliquid habere videbatur sententia, quod abstinere a lacrimis pudere se dicat Agamemno, ubi quin erumpat in fletus ipse pudor regiæ majestatis eum coerceat. Nunc omnia sana esse video : *Pudet me flere*, inquit, propter regiam dignitatem; *pudet etiam non flere*, qui videar ita pater durus atque impius. Hæc est regis conditio intolerabilis, ut neutrum impune facere liceat. — v. 455. Libri συμβάλω, trito scribarum errore. — v. 456. Libri ἅ μοι πάρος. Unde facere licet ἐπὶ κακοῖσι τοῖς πάρος. — v. 466. Egregium specimen judicii elegantis hic edidit Dindorfius, damnans longe pulcerrimum nexuique necessarium versum. — v. 492. Codices ἐσῆλθε, non ut solent initio versus, εἰσῆλθε.

v. 498. Μέτεστί σοι, sic libri. Dindorfius secutus Matthiæum dedit ex Marklandi conjectura μέτεστί μοι, quod confutavit Hermannus. — v. 505. Herm. προγόνους δ' οὔ. Cfr. quæ dixi ad Heraclid. v. 557. — v. 506. Libri Μενέλαος. Scrib. Μενέλεως, quod trisyllabum pronunciandum. Solet namque in codicibus Atticæ formæ hujus nominis substitui vulgaris. — v. 508. Continuavi Agamemnoni tres qui in libris Menelao tribuuntur versus, scriptos sic ut emendarunt Dobræus et Marklandus. Vulgo ταραχή γ' ἀδελφῶν τις δι' ἐρώτων... ἀλλήλων. — v. 513. A. τίς ἀναγκάσει σε. B. τίς δ' ἀναγκάσειε. — v. 515. A. ἢν νιν εἰς Ἄργος γ' ἀποστελεῖς. B. ἢν νιν εἰς Ἄργος ἀποστελεῖς.

v. 519. A. ἢν θάνοι γε. B. ἢν θάνῃ γε. Correxit φθάνῃ, Jacobsius. Sed probabilior videtur Hermanni emendatio

σανῆ γε. — v. 524. A. εἶδεν τάδε. B. οἶδεν τάδε. Supra v. 524 restituenda librorum omnium lectio ὅ τι μ' εἰσέρχεται. — v. 535. Dindorfius post Matthiæum ἀναρπάσουσι ex conjectura Marklandi. Recte se habere quod vulgo legitur ξυναρπάσουσι ostendit Hermannus. — v. 549. A. δίδυμ' Ἔρως ὁ χρ. B. δίδυμ' ὁ χρ. Ἔρως, sed ordine literis α'. β'. supra scriptis correcto. — v. 560. Musgravius διάτροποι δὲ τρόποι· τὸ δ' ὀρθῶς, probante Hermanno. — v. 574. Cfr. dicenda ad v. 579.

v. 579. Aldus πλέκων. Codices πνέων. Dindorfius πνείων. Mox codices ὅτι (Ald. ὅτε) σε κρίσις ἔμενε. Correxit Hermannus olim ἔμαινε, nunc ἔμηνε præferens, coll. Ion. v. 520 : εὖ φρονεῖς μὲν, ἤ σ' ἔμηνε θεοῦ τις, ὦ ξένε, βλάβη; Adde ex nostra fabula v. 1264, ἔμηνε δ' Ἀφροδίτη τις Ἑλλήνων στρατόν, sic enim reposuit Lobeckius pro μέμηνε ... στρατῷ. Bacch. v. 35, σπέρμα Καδμείων ... ἐξέμηνα δωμάτων. Vel sic tamen non satis hoc loco communitum videtur ἔμηνε vel ἔμαινε. Pendet autem quodammodo judicium de scriptura hujus versus ab eo quod de initio epodi statuitur : ubi quin verba ἔμολες... ἦτε σύ γε, gravi aliquo vitio sint affecta dubitari nequit. Nam sive ἔμολες referas ad proxima verba ἦτε σὺ ἐτράφης, inepta evadit sententia; sive, ut alii volunt, conjungitur cum ἐλεφαντοδέτων πάροιθεν δόμων, tantum est spatium interjectum, ut nemini audienti constructionis hujus ratio percipiatur, præsertim, ut monet Hermannus, quum posteriora illa se sponte proxime prægressis accommodent. Suspicor Euripidem, neglecto orationis justo ordine, scripsisse : ἔμολέ σ', ὦ Πάρις, ἔνθα σύ γε... εὔθηλοι δ' ἐτρέφοντο βόες, ὅθι σε κρίσις ἔμολεν θεᾶν. Quæ quum dicenda fuissent simpliciter ἔμολέ σε κρίσις θεᾶν, ἔνθα ἐτράφης... propter multa verba interposita discessum est ab instituta constructione, fine non ad initium accommodato, sed, ut fit interdum, ordine ad proximam sententiam medio interjacentem deflexo. Ἔμολέ σε κρίσις dictum ad similitudinem aliorum velut τί χρέος ἔβα με; — νῦν μ' ὀδύνα βαίνει — ὅταν φρένας ἔλθη — πάλιν μολοῦσα δεσποτῶν χέρας. Adde dicta ad Bacch. v. 1287. Versus ὅθι σε κρίσις ἔμολεν θεᾶν glyconeus est, soluta prima syllaba choriambi. — v. 584. Οὗ τᾶς, *ubi*, proposuit Musgravius. — v. 588. Ἔρις, ἔριν codd. omnes. In Parr. tribus adscripta ad ἔριν glossa hæc : τὴν ἐριστικὴν Ἑλλάδα, ὥς που καὶ πόλεμον ἔριν ἔφη τὸν ἐριστικόν.

v. 593. Deleverunt ἐμὴν Bothius et Hermannus, tanquam metrici alicujus additamentum non cogitantis Iphigeniam non esse reginam virginum Chalcidicarum. Mox Τυνδαρέου libri, quod sine causa mutatum est in Τυνδάρεω. Ibidem codices omnes γε pro τε. — v. 598. θεοί τοι, sic Hermannus. Vulgo θεοί γ' οἱ. Idem v. d. paulo post οἵτ' pro οἵ τ'. — v. 601. τὴν γαῖαν codices. Viris doctis parui articulum certatim delentibus.

v. 608. Libri μὴ δὲ θόρυβον. Marklandus μὴ δὴ, plena interpunctione post Ἀγαμεμνόνιον posita. Probat Hermannus. — v. 607. Post ποιούμεθα male posita est interpunctio apud Dindorfium. — v. 626. Codices omnes τὸ Νηρηΐδος ἰσόθεον. Aldi interpolator τὸ Νηρῆδος παιδός. Qui sequuntur versus 627 — 636, eos esse spurios et ab insulso quodam homine adjectos ostendit Matthiæus. Inutiles igitur sunt correctiones, quibus ut sententiæ et orationis vitiis mederem, scripsi in primo versu cum Marklando καθίστω pro κάθησο, et in tertio θὲς pro δός. — v. 636. Legebatur προσβαλεῖν. Correxit Hermannus. Contrario vitio v. 632 ante Porsonum legebatur περιβαλῶ.

v. 638. φιλοπάτωρ δ' ἀεί ποτ' εἶ μάλιστα παίδων τῶνδ' ὅσους ἐγὼ 'τέκον (B. ἐγὼ τέκον. A. ἐγὼ τέκνον). Electr. 1102 : ὦ παῖ, πέφυκας πατέρα σὸν στέργειν ἀεί. Vitium latere in τῶνδ', *horumce*, optime sensit Marklandus : præsentes enim liberi erant soli Orestes et Iphigenia; cunctos vero quos peperit Agamemnoni comprehendi voluit Clytæmnestra. Sed emendatio neque Marklando processit τῶν γε proponenti, neque Elmsleji τοῦδε pro vero est habendum. Scripsit poeta παίδων, τῷδ' ὅσους ἐγὼ 'τεκον. Nemini ignotum est quoties iota dativi, in vetustioribus libris adscriptum, abierit librariis oscitantibus in literam ν. Alcest. v. 346, ubi Admetus servum jubet præeuntem Herculi aperire conclave, vulgo legitur : ἡγοῦ σὺ τῶνδε δωμάτων ἐξωπίους ξενῶνας οἴξας. Scribendum vero e membr. Par. 2713, et cod. 2818, ἡγοῦ σὺ τῷδε, δωμάτων. Heracl. v. 930, τῷδε δ' οὐχ ἧσσον. Libri τῶνδε. — v. 645. Tres Parr. ἀλλ' εἶμι.

v. 652. Libri οὐκ οἶδ' ὅ τι φῄς, οὐκ οἶδα, φίλτατ' ἐμοὶ πάτερ, cum duobus anapæstis. — v. 664. Libri ἄλλους ὀλεῖ πρόσθεν ἅ με διολ-. Scribendum πρόσθ' ἅ γέ με. Particula γε non solum apta, sed pæne dixerim necessaria in comparationem dicti illius ἄλλους ὀλεῖ πρόσθ' : imo *alios perdent potius, quæ quidem me perdiderunt.* Alios quum dicit, significat, tecte quidem, se ipsum. — v. 665. Libri Parr. εἰς ταὐτὸν ὦ θύγατερ σύ θ' ἥκεις σῷ (A. τῷ σῷ) πατρί. Flor. 1. omittit σύ θ'. Versum ab aliis et me olim violentius tractatum, nunc propius ad librorum scripturam sic posse refingi perspicio : εἰς ταὐτὸν ἥκεις καὶ σὺ, θύγατερ, σῷ πατρί, longa syllaba finali in quinta anacrusi excusationem ab interpunctione accipiente. — v. 667. Cod. A. αἰτεῖς τὶ. B. αἰτεῖς τι (sic). Porsonus ἔτ' ἔστι. In Æschyl. Choeph. v. 87 : ὡς νόμος βροτοῖς ἔστ' ἀντιδοῦναι τοῖσι πέμπουσιν τάδε στέφη, δόσιν γε τῶν κακῶν ἐπαξίαν, merito offensus est Elmslejus in ἔστ' verbo initio versus sic posito ut acuendum sit, quod inclinari postulat sententia. Sed infelix est quam ipse tentavit correctionem ἔσθλ' ἀντιδοῦναι. Rescribo βροτοῖς ἔτ' ἀντιδοῦναι, i. e. *aliquando.* Perpetuo confunduntur a librariis ἔτ' et ἔστ'. — v. 670. Reposui cum Hermanno οὔ που. Libri Parr. et Florr. οὐ· ποῦ. Vulgo ab Aldina ἦπου.

v. 671. Parr. A. B. ἔαγε· οὐ χρή τοι τάδ' εἰδέναι. Et sic Florr. γε exscriptum plene monstrat ubi interciderit aliquid. Leg. ἔα γε ταῦτ'· οὐ χρὴ τάδ' εἰδέναι. Nam ταῦτ' quum in codd. haberet τ' supra scriptum, periit vocabulum absorptum ab simili quod sequitur οὐ. De γε posito post imperativum cfr. notata ad Electr. v. 672. — v. 674. Uterque Par. τό γ' εὐσεβές. — v. 675. Probabiliter Elmslejus ἑστήξεις, quo ducit scriptura Parisini A. ἑστήξει. Vulgo ἑστήξῃ. — v. 704. Recte Matthiæus ἦ κατ' οἶδμα. — v. 705. B. Πηλείου. A. ante correctionem Πηλίου. — v. 710. Egregia est Musgravii correctio διδοὺς σοφωτέροις, quam pœnitet me non recepisse. *Sapiens et qui educavit et qui sapientioribus educandum tradidit.* — v. 720. A. B. ἐσύστερον et ἐς ὕστερον. Hippol. v. 1203 in fine trimetri membr. Par. 2712, 2713, ἐς οὐρανόν, cod. 2888, εἰς οὐρανόν.

v. 734. Σὺ δὲ φαῦλ' ἡγῇ τάδε sic libri. Alii aliter correxerunt, Musgravius autem κἂν σὺ φαῦλ' ἡγῇ τάδε, quod ut aptissimum admisi in textum. Verum nunc et lenior et certior emendatio in promtu est : οὐχ ὁ νόμος οὗτος· σὺ δέ γε φαῦλ' ἡγεῖ τάδε, *Non ita moris est : at tu vero, opinor, hæc levia judicas.* Quæ mulier non sine quadam indignatione in virum emittit tam leviter tractantem quæ ipsi maximi momenti videbantur, nuptiales cerimonias per matrem rite observandas. Hæc enim particularum conjunctarum δέ γε est vis, ut adversando extollant et adaugeant, *at vero, at certe.* Cfr. Ion. 367, 1254, 1304; Heracl. 109, 356; Bacch. 505; Hecub. 421, 1248 (τάχ' οὖν παρ' ὑμῖν ῥᾴδιον ξενοκτονεῖν, ἡμῖν δέ γ' αἰσχρόν); Electr. 1226; Orest. 547; Androm. 462; Iphig. Aul. 334. Sed alienam sedem occupant δέ γε Hercul. fur. v. 1239 : εὗρες δέ γ' ἄλλους ἐν κακοῖσι μείζοσι; ubi scrib. δ' ἔτ'. — v. 740. Optime Marklandus ἐλθὼν σὺ τάξω. Legebatur ἐλθὼν δὲ τάξω.

v. 741. « Insolenter dictum νυμφίοισι παρθένοις, ut nesciam an scripserit νυμφίοισι παρθένων, *nuptiis virginum.* » Hermannus. At æque insolenter hoc quoque esset

dictum. Videtur παρθένοις pro adjectivo habendum esse substantivi νυμφίοις.— v. 757. Codices τὰν Κασάνδραν. Matthiæus articulum delens secum traxit Dindorfium. — v. 765. Codd. Parr. pariter ac Florr. εὐπρώροις.—v. 768 ἐν casu omissum in A. quod erroris genus sexcentis aliis in locis scribæ hujus codicis committitur. — 775. Ἄρει φονίῳ. Defendere studui hanc scripturam ad Supplic. v. 884. Libri vero Parisini φονίω, non φοινίῳ, habent, nec aliter opinor Florr. Paulo ante A. λαϊναίους. B. λαίνους, syllaba αι minio superscripta cum glossa in marg. ὅρα. — v. 776. Aldinus editor λαιμητόμους de sua conjectura. — v. 777. In cod. A. post Τροίας posita interpunctio. — v. 784. A. B. C. μήτ' ἐμοὶ μήτ' ἐμοῖσι (A. ἐμοῖσιν) τέκνων τέκνοισιν. — v. 791. In exemplari Puteani adscriptum « ἴσ. εὐπλοκάμου, » optime. Mox Florr. et A. B. C. ἔρυμα δακρυόεν τανύσας, unde Hermannus restituit ῥῦμα δακρυόεν τανύσας. Vulgabatur inepta metroque contraria locutio ἔρυμα δακρυόεν ἀνύσας.

v. 796. Libri omnes ὡς ἔτυχεν (sic etiam A.) Λήδα ὄρνιθ' πταμένῳ. Reposui e conjuncta Musgravii et Marklandi emendatione ὥς σ' ἔτεκεν Λήδα ὄρνιθι πταμένῳ. — 807. Hermannus ἐπ' ἀκταῖς, procul dubio vere. Proximo versu libri ἄπαιδες. Recepta emendatio debetur Musgravio. — v. 811. ὑπὲρ αὐτοῦ, sic ipsi codices A. B. C. — v. 813. Blomfieldus ταισίδ' Εὐρίπου. — v. 817. Omnes codices δρᾷ εἴ τι. Aldus δρᾷ γ' εἴτι. At vero corrigendum erat δρᾷ δ' εἴτι. Sic v. 985 Clytæmnestra, ubi dixeral virum probum decere infelicis misereri, ingerit οἴκτειρες δ' ἡμᾶς. Mox A. B. C. ἢ ἄπαγ'. — v. 821. ὦ πότνι' αἰδώς. Androm. 491 : ἔτι σε πότνια μετατροπὰ τῶνδ' ἔπεισιν ἔργων, ubi ante Hermannum perperam edebatur ἔτι σε, πότνια, μετατροπά. Orest. 213 : ὦ πότνια λήθη τῶν κακῶν.

v. 824. Duplici modo eruditis hominibus illusum est in hoc versu, semel quum Aldinæ editionis corrector falleret textui immiscens conjecturam suam κατεῖδες, tum iterum Marklandi Musgraviique culpa testantium habere Parisinos codices κατεῖδες· αἰνῶ δ' ὅτι προσέβης ἂν τὸ σωφρονεῖν· qui liquido præbent cum Florentinis consentientes προσέβης ἄν· αἰνῶ δ' ὅτι σέβεις τὸ σωφρονεῖν. Omnino velim teneant viri docti, quod diligenti observatione habeo ego exploratissimum, in Supplicibus, utraque Iphigenia et septem postremis quæ post Troades et Rhesum insequuntur fabulis, nos uno antum uti codice, cujus varia apographa vel Parisina vel Florentina, si ab scribarum vitiis recedis, non alias inter se præbent scripturæ discrepantias nisi quæ in archetypo codice fuerunt additamentis conjunctæ. Hinc factum, quod toties in annotatione mea ad posteriores tragœdias Florentinorum librorum, quem in silentio Furiæ eos conferentis Matthiæus colligebat, cum Musgraviana consensum, vocarem ego in dubitationem, ubi dissentirent Parisini; præsertim, quum alia documenta manifesta properantius negotio suo functum doctissimum Italum ostendant. Fuit autem, ita existimo, liber ille antiquior oneratus variis vel ab eadem quæ codicem scripsit, vel ab aliis manibus additis lectionibus : cujusmodi codicem Elmslejus notum fecit nobis Vaticanum 909; cujusmodi sunt etiam membranæ Parr. 2713, instructæ illæ locupleti ejus generis supellectile. Fac igitur, qui descripserunt antiquiorem illum librum, interdum sibi concessisse alios aliam ex supra scriptis lectionibus in orationis continuitatem immittere; hac una re inter se discrepare arbitror quos nominavi supra libros Florr. et Parr. Quamquam vel hoc raro esse factum, inde colligitur, quod quo cognoscimus accuratius utrorumque exemplarium naturam, eo penitius illa inter se concordare deprehenduntur. Dixi supra κατεῖδες Aldini editoris esse inventum : quem nec melioribus, nec aliis quam nos codicibus esse usum in fabulis memoratis; sicubi vero quid probabilius scriptum exhibeat, id conjectura sua ductum exhibere, certissimis argumentis apud me constat. Sed ea de re dicam ad Troades. Ut revertar ad id quod propositum est, scribendum videtur προσεῖδες· αἰνῶ... Alcest. 868, αὐγὰς χαίρω προσορᾶν. Nihil aliud enim est ἄν adjectum post προσέβης, quam syllaba ex proximo verbo iterata.

v. 831. Libri δεξιάν γ', nisi quod Flor. 2. δεξιὰν δ'. Recepi Marklandi emendationem. Sed idem fallitur paulo post tentans μακαρίαν. Ejusdem generis est, sed audacius dictum πλεκτὰς πεισμάτων ἀρχάς, Hippol. 762. Vide notata ad Herc. fur. v. 782. — v. 834. Omnes codices ψαύοιμεν ἂν ὧν. Omnes etiam v. 835 γαμοῖς. — v. 840. Libri μεμνημένοις. Correctum in editt. Commelina et Stephaniana, sed ut negligeret Matthiæus. — v. 846. Scribendum e cod. B. ἄμφω γὰρ ἐψευδόμεθα. Vulgo ἄμφω γὰρ οὐ ψευδόμεθα, mutatum a Matthiæo in οὖν ψευδόμεθα. — v. 851. σ' om. codices omnes. — v. 855. Hic et in sequentibus codices Parr. θεράποντος personam adscriptam habent. — v. 858. A. B. ἁβρύνομαι
ο
τῷδ'. Nescio an præstet supra scriptus accusativus, intellecto κατὰ rudioribus explicandus. Mox recte A. γὰρ οὐχ ἐᾷ. Vulgo γάρ μ' οὐχ ἐᾷ, læso metro. — v. 860. Recte codices Parr. et Florr., τῆσδε τῆς π. οἴκων. — v. 864. A. σώσασ' οὖς. B. σώσουσ' (non σῶσουσ') οὖς.

v. 865. A. B. ceterique codices ὁ λόγος εἰς μέλλοντ' ἂν ὤσῃ χρόνον· ἔχει δ' ὄγκον τινά. Præclare Hermannus ὄκνον pro ὄγκον. Sed altera restat difficilior emendatio facienda in corruptis ἂν ὤσῃ, quibus substituerat Dindorfius pravam Marklandi conjecturam ἀνοίσει. Vere enim illud monuit Hermannus, Achillem etsi de eo quod futurum esset cogitare; tamen non aliquando, sed jam imminere aliquid mali fuisse dicendum. Mihi recordanti verbi ᾄσσειν quam audacibus metaphoris variaverit Euripides potestatem, non ab veri specie abhorrere videtur scriptum fuisse μέλλοντ' ἂν ᾄσσοι, *hic sermo contenderit* s. *eruperit in rem tremendam instantem.* — v. 867. οἶσθα δῆτά γ' sic libri, ut nullam vim γε habeat. Correxit μ' Porsonus. — v. 872. A.
δὴ
ἐκκάλυπτέ νῦν, πόθ'. B. ἐκκαλυπτέ νῦν πόθ'.

v. 873, et 880, et 1131, μέλλει κτενεῖν pro μ. κτανεῖν Elmslejus, quem sequitur Dindorfius. Revocavi vulgatum propter rationes cuivis hodie notas. Quamquam bene novi librariorum morem vel in futuro κτανεῖν pro κτενεῖν scribentium. — v. 881. Codd. omnes λάβοι. — v. 884. τὴν πρόφασιν Aldus. Articulum codices omnes om. Mox scripsi ᾗ pro ἢ cum Bothio et Hermanno. — v. 886. A. ἐπ' ὀλέθρῳ σὺ καὶ. B. ἐπ' ὀλέθρῳ σὴ καί. Copulam inseruit Aldus. — v. 901. Legendum γεγῶτος, quod Parr. supra scriptum habent. — v. 902. Libri ἐπὶ τίνος. Porsonus et eum sequens Dindorfius ἢ τίνος. Hermannus ἐπὶ τίνι. Servanda vero erat vulgata, *qua in causa magis allaborandum.*

v. 912. Verissime Marklandus πέλας μοι. Librorum scripturæ γελᾷ μοι adhæsit Dindorfius. — v. 919. Vulgo mira et inexplicabili locutione αἴρεται πρόσω. Hermannus
η
προσῶν. — v. 931. A. Ἄρη τῷ (sic) κατ' ἐμέ. B. ἄρει τῷ κ. ἐμέ. — v. 938. A. B. C. et Florr. εἰ μὴ καί. — v. 945. A. Μενέλαος δ' ἐν ἀνδράσι. B. Μενέλεως δ' ἐν ἀνδράσιν. — v. 947. Tres Parr. ὅσπερ φονεύει. Schæferus φονεύσει, sine idonea causa. Suspecta autem sunt in fine versus verba σῷ πόσει, nisi cum Matthiæo aliquid excidisse statuendum est.

v. 954. Matthiæus ex viri docti cujusdam conjectura Φθίας δὲ τοὔνομ', idque remansit ex Dindorfiana editione in nostra quoque. Revocanda codicum lectio Φθία δὲ τοὔμόν τ', *Phthia egoque.* — v. 959. A. ᾗ (sic) τῶν γαμούντων. B. ἤ, τῶν γαμούντων. — v. 961. A. ἐς ὑμᾶς. Tum omnes ὕβρισ', quod scribendum ὕβρισεν, ne idem vocabulum in eodem versu diversam habeat mensuram. Frequentes sunt

in recentioribus fabulis trimetri pedibus tribus solutis.

v. 964. Dedi cum Hermanno εἰ Κλυταιμνήστρα δ' ἐμοί. Vulgo ἡ Κλυταιμνήστρα δέ μοι. Pronomen jam Matthiæus viderat esse forma graviori scribendum, ut in quod recideret vis adverbii μάλιστα. — v. 971. Libri ἐλθεῖν, φόνου κηλῖσιν αἵματι χρανῶ. Dindorfius duce Porsono ἐλθεῖν φόνον, κηλῖσιν αἵματος χρανῶ. Veram scripturam restituit Hermannus. — v. 976. A. ἐναλίας θέτιδος, et in marg. γρ. δαίμονος.— v. 982. Scribendum ex codd. omnibus κακῶν γ' ἐμῶν.

v. 983. Codd. ἔχει τοι, Aldus ἔχει τι. Troad. v. 470: ὅμως δ' ἔχει τι σχῆμα κικλήσκειν θεούς. Qui locus ut de Aldinæ scripturæ τι veritate confirmabat animum, ita nihil valebat in proximo versu ad fidem Canterianæ emendationi ὠφελῶν derogandam. Nam quod habent libri ὠφελεῖν, blanditur quidem nostro sensui; minus vero, nisi fallor, acceptum fuisset Græcis. Nisi forte præferat aliquis rationem, quam, mutata interpunctione, præivit Hermannus hanc: ἔχει τι σχῆμα, κἂν ἄπωθεν ᾖ ἀνὴρ ὁ χρηστὸς, δ. ὠφελεῖν. — v. 995. A. ἰδοὺς παρούσης. B. ut Florr. ἰδοὺ παρούσης. — v. 1002. A. ἕξετ' εἰς ἴσον. B. ἵξετ' εἰς ἴσον. — v. 1006. μάτην σ' Marklandus, quem sequitur Dindorfius. — v. 1011.
τ
A. πείθωμεν αὖθις. B. πείθωμεθ' αὖθις, minio supra scriptum habens πείθωμεν. — v. 1017. Codices omnes εἴη γὰρ τὸ χρ. — v. 1028. A. ημεῖς γε... οὐ χρεὼν φυλάσσομεν. B. ἡμεῖς σε... οὗ χρ. φ. Marklandus probante Musgravio conjecit φυλάξομεν. — v. 1039. Libri ἔστασαν ἰαχάν. Recepi emendationem Æm. Porti, probatam Hermanno. — v. 1044. B. Πηλέος supra scripto ως. — v. 1046. A. ἂν ὄρεσι κλύουσαι. B. ἐν ὄρεσι κλείουσαι, sed κλείουσαι e corr. — v. 1057. Scribendum cum Seidlero et Hermanno, ut postulat metrum, Νηρέως. — v. 1066. Libri contra metrum ἐξωνόμασεν. Id Hermannus emendavit ἐξονόμαξεν, Ludovicus Dindorfius ἐξονόμηνεν. — v. 1069. Scribendum cum Hermanno ἀσπισταῖς, et in strophico versu ἀν' ὄρος. Sic restituta est strophica æqualitas. — v. 1076. Hermannus μακάριον. τότε δαίμονες | τᾶς εὐπατρίδος γάμων | Νηρῆδός τ' ἔθεσαν πρώτας | Πηλέως θ' ὑμεναίους, numeris et oratione optime emendatis. Ac B. Νη-
η
ρῆδος et πρωτας. A. Νηρηΐδος πρώτας. — v. 1081. A. B. γ' ἀλιᾶν. Hermannus τὰν ἁλίαν. Vulgatum βαλιὰν fluxit e Scaligeri conjectura. — v. 1096. Καὶ μὴ κοινὸς. Negationem, quam postulat sensus, inserui cum Hermanno. — v. 1111. A. B. C. ηὐτρεπισμένοι, et sic procul dubio Florr. — v. 1117. δέ omittunt codd. omnes. — v. 1122. Delevi μ' post ἡδέως, introductum auctore Marklando. — Versus 1124-1126 in libris certe Parisinis non Iphigeniæ, sed Clytæmnestræ
ή
recte sunt tributi. — v. 1130. A. B. κέλευσμ' οὗ δεῖ γ' ἐρωτᾶσθαι. Probabiliter Marklandus κελευσμοῦ δεῖ μ'. — v. 1134. A. B. εἰκότα κλύεις. ν'

v. 1138. A. τίν' ἠδίκησαι. B. C. τί μ' ἠδίκησε, et sic Florr. Recte Markl. τί σ' ἠδίκησα. — v. 1144. Libri με δεῖ. Matthiæi conjecturam τί δεῖ admiserunt editores posteriores. Fort. τί γὰρ ἀναίσχυντόν με δεῖ ψ. λ. προσβαλεῖν.... *quid me oportet impudenti ore falsa loquentem addere hoc crimen meæ calamitati?* — v. 1149. Codices ἔγημας, non ἔγημες. — v. 1153. Libri τὼ Διός γε παῖδ' ἐμώ τε. Recte Elmslejus Διός τε παῖδ', ἐμώ τε. — v. 1171. B. δάμαρτα φλαῦραν. A. φαῦρον, quod ante rasuram erat φαῦλον. — v. 1168. Scribendum Μενέλεως, ne duo deinceps anapæsti se excipiant. Ibid. καλόν γ' ἔθος ex cujusdam viri docti conjectura Dindorfius. Libri γένος. Veteres editiones καλόν γε νῷ vel νὼ. Suspicor καλόν γέ τοι. — v. 1171. Libri ἅγ' ἣν στρατεύσῃ ... γενήσῃ. Elmslejus εἰ στρατεύσει... γενήσει. — v. 1174. τῆσδε construendum cum κενούς, non cum θρόνους. *Ista vacuos.* — v. 1176. A. B. μόνη κάθημαι, sed η in B. super rasura capace duarum literarum. — v. 1177. Libri ὁ φυτεύσας, quod ut numeris consuleret in φιτύσας mutanti Elmslejo accessit Dindorfius. Male factum esse monuit Hermannus. Cfr. ipse Elmslejus ad Bacch. v. 192. Omnino numerosiores versus quum sæpe facere liceret Euripidi minimo negotio, parum tamen hoc curavit in recentioribus tragœdiis. En exemplum: ἀπώλεσ' ὦ τέκνον σ' ὁ φιτύσας πατήρ. Ac libri tres Parr. ἀπώλεσέ σ', non ἀπώλεσέν σ'.

v. 1179. Libri πρὸς τοὺς δόμους. Scripsi προδοὺς δόμους. Participia cumulata ne quem offendant, comparentur Ion. v. 1029 — 1034; Heracl. v. 808; Bacch. 620; Troad. 747, 748. προδιδόναι vero similiter usurpatum Ion. v. 614: κᾆτ' ἢ προδοὺς σύ μ' εἰς δάμαρτα σὴν βλέπῃς. — v. 1180. Expuli Reiskianum ἐνδεῖ. — v. 1189. οὔτ' ἆρ' libri, quod scriptum οὐτἆρ' tenuit Hermannus, addito in fine sententiæ signo interrogandi. — v. 1191. Codices omnes εἰς Ἄργος. — v. 1193. Vitiatam scripturam παίδων σ' ἐὰν αὐτῶν προθέμενος alii alio modo correxerunt, ego scribendo παιδῶν σε τῶν ἄν. Vertendum est autem προθέμενος, *filiam tuam præ aliis occidendam tibi quum proposueris.* Nisi et hoc verbum depravatum fuit ex πρὸ Μενέλεω.

v. 1195. σε δεῖ. Librarii lapsum animadvertit et feliciter sustulit Musgravius reposito μέλει, quod jure mireris ne commemorasse quidem eruditos viros. Contrario modo peccatum erat in Helen. 1424, τῆς τύχης με δεῖ μόνον, ubi libri μέλει. Initio versus A. B. ἦλθεν ἤδη, atque ἦλθεν etiam Florr. Hermanno debetur ἦλθες. Edebatur ἦλθον. — v. 1199. Male vulgo μή σ', pronomine inclinato. — v. 1204 Libri ὑπότροφον. Optimam Scaligeri emendationem recepit primus Hermannus. — v. 1207. Scribendum εἰ δ' εὖ λέλεκται [ταῦτα], μὴ σύ γε κτάνῃς. Nam νῷϊ, quod post λέλεκται libri præbent, metrici esse supplementum lacunam explentis recte monuit Matthiæus: σύ γε κτάνῃς vero tam evidens est emendatio, ut nemini de ea non sit persuasum. Sic Bacch. 909, et alibi.

v. 1210. A. ἀντείποι. B. ἀντείπῃ. Procul dubio vere Elmslejus ἀντερεῖ. Supra codices omnes συνσώζειν. — v. 1214. Codices, certe Parr., ἀνῆλθον. — v. 1227. Recte Marklandus ἀντιλάζυμαι. — v. 1234. Τῆς δε μητρός codices omnes. — v. 1240. Codd. εἰ... πεισθῇς, sed in A. in πεισθεῖς correctum. Scrib. cum Porsono εἰ... πείθει. — v. 1252. Scribendum ex libris omnibus καλῶς θανεῖν. Ordinem mutavit editor Aldinus. — v. 1256. Φιλῶ τε remansit ex editione Dindorfii. Recte vero vulgatum φιλῶν defendit Hermannus. — v. 1260. χαλκέων θ' codices omnes. — v. 1264. Recepi emendationem Lobeckii ἔμηνε στρατόν. Libri μέμηνε στρατῷ.

v. 1266. Revocandum Ἑλληνικάς, quod monitu Elmsleji Dindorfius mutavit in Ἑλληνικῶν. Non rara apud poetas hujusmodi enallage. Cfr. congesta a Lobeckio ad Sophocl. Ajac. v. 7, et quæ similia ipse perstrinxi ad Herc. fur. v. 782. In Phœnissis tamen v. 174: σφάγια δ' ἀμ' αὐτῷ, γῆς φιλαίματοι (sic rescribendum ex optimis libris, inter quos Parr. 2712, 2713) ῥοαὶ, epitheton φιλαίματοι non censendum est ab nomine, quo proprie pertinebat, γῆς, ad alterum esse trajectum, quæ fuit sententia unius e scholiastis; sed verba illa postrema hunc habent sensum, γῆς φίλαι ῥοαὶ αἵματος. — v. 1277. οἲ ἐγὼ θανάτου σοῦ, sic Parr. Mox ex iisdem recepi μᾶτερ μᾶτερ pro forma communi, eademque reponenda v. 1288, ubi codd. μρς. In proximis χλοεροῖς... ἄνθε' ὑακίνθινα Hermannus restituit. Libri χλωροῖς... ἄνθεα ὑακ., neglecta elisione.

v. 1309. Audacem Elmsleji conjecturam admissam a Dindorf. ἐμὸν ἐμὸν δὲ θάνατον removi jure optimo. Mox A. B. C.
ἂν
μὲν. Tum libri Δαναΐδαισιν. Hermannus: « Credo Euripi-

dem scripsisse Δαναΐδαις, ὅν, ὦ κόραι, στόλου προθύματ'... » Recepi Δαναΐδαις, ὅν. — v. 1317. Libri ὦ μᾶτερ, ὦ μᾶτερ, et infra 1335 κόρα. Vulgo μῆτερ... κόρη. — v. 1332. Articulum τὸ ante χρεὼν addidit Hermannus. — v. 1335. Vulgo τοῖς Δαναΐδαις. « Articulum a metricis, ut trimetrum facerent, adjectum om. Flor. 1. » Herm. Omittunt etiam C. A. B., in quorum postremo recentior manus adscripsit, cum gl. ἴαμβοι.

v. 1336. Rescribendum e codd. omnibus συμφορᾶς κακῆς. Vulgatum κακῶν debetur Aldino correctori. — v. 1344. ἣν δυνώμεθα quum sensu omni sit destitutum, admisi quod non multum discedens ab libris excogitavit Hermannus ἵν' ὀδυνώμεθα : nisi, quæ ejusdem viri est opinio alia, excidit versus in quo πεῖσαι vel ejusmodi aliud verbum fuerit. Quod nunc mihi videtur probabilius. — v. 1347. Dedi λόγων pro λόγον, ex emendatione Marklandi.

v. 1348. Codices omnes σφάξαι νιν ... κοὐδεὶς ἐναντία λέγει, omisso τοῖσδ'. In C. quidem unum τοῖσδ' abesse notatur; unde si quis colligat, cetera eandem scripturam quam Aldinum exemplar referre codicem, quisquis ille fuerit, a Puteano comparatum; hunc monitum velim, lectiones ex isto codice afferri ex multis paucas tantum selectas, maxime ubi viderentur Aldinis verbis præstare, nec ullam omnino earum esse ejusmodi quæ prodat ab reliquis codicibus omnibus quidquam diversi. Redit itaque res ad disceptationem emendationis ab Aldino correctore profectæ : qui non aliis nec melioribus, quam quæ nobis hodie supersunt, subsidiis usus, quum quidquid est suppeditat diversum, ex sua hoc conjectura duxisse est censendus. Nam brevi spero fore ut apud eruditos homines ignoti illi libri, qui Aldo in Euripide edendo ad manum fuerint, somnio ficti reputentur haud minus, quam Stephani Italici reputantur nunc post diuturnam doctorum ludificationem. Redeo ad Iphigeniæ fabulam. Ac τοῖσδ' quidem speciose interpositum est, recteque correctam esse terminationem in ἐναντία quivis assentiet. Sed restat spondeus in tertio pede, ægre, si cetera illa recipiantur, removendus. Nam Heathius quum litera abjecta κοὐδείς in οὐδείς mutavit (doleo remansisse hoc apud nos ex Dindorfii editione), detraxit orationi quod habuit significantissimum, indignationis qua commota interrogat Clytæmnestra indicem particulam. Age, lenior eâ quam Aldus præivit patet via omnia componendi, si scribimus : ὡς χρεὼν σφάξαι νεᾶνιν ... Κοὔτις ἀντίον λέγει; Suppl. v. 466, ἐμοὶ δὲ τἀντία, ubi libri ἐμοὶ δὲ τἀναντία, eandemque confusionem deprehendi alibi quoque.

v. 1349. Libri εἰς (non ἐς) θόρυβον ἐγώ τοι, quod ἐγῴ τι scribendum esse monuit Musgravius. Dindorfius ἔγωγε ex mala conjectura Porsoni. — v. 1352. Μυρμιδὼν, sic Elmlejus. Legebatur Μυρμιδόνων. — v. 1354. τὸν γάμων recte Matthiæus : quod quum recepisset jam Dindorfius, iterum apud nos typotheta in vetus vitium relapsus est. — v. 1355 τὴν ἐμὴν μέλλουσαν εὐνήν. Melanipp. vinct. fr. 15 : γάμους δ' ὅσοι σπεύδουσι μὴ πεπρωμένους, μάτην πονοῦσιν· ἡ δὲ τῷ χρεὼν πόσει μέλλουσα (nimirum ἐλεύσεσθαι), κἀσπούδαστος ἦλθεν εἰς δόμους. Sic leg. pro πόσει μένουσα. — v. 1366. χρὴ τί pro τί χρὴ correxit Gaisfordus. — v. 1368. ταὐτό γ' ἥξει cum Matthiæo Dindorfius. — v. 1373. Tres Parisini liquido ὁ δὲ συμφορᾶς, ac B. cum gl. Ἀχιλλεύς. — v. 1376. δυσγενές, sic codd. omnes.

v. 1381. ἐὰν τὰς ὀλβίας, sic tres Parr. τάσδ' Dindorfii editio e conjectura Porsoni. Melius Hermannus ἐὰν τιν'. Sed de vera scriptura non liquet. — v. 1385. B. οὐδέ τοι λίαν. A. οὐδέ τι λίαν. Dedi quod voluit Elmslejus οὐδέ τοί τι. — v. 1391. ἄρ' ἔχομεν libri. Verissime Bremius ἄρά γ' ἔχομεν. — v. 1395. A. B. C. ἐβουλήθη σῶμα, omisso articulo, quem dubito an Aldinus corrector inseruerit. Quæ suspicio si vera est, malim equidem εἰ δ' ἐβουλήθη γε, h. e. εἰ δέ γε ἐβουλήθη. — v. 1407. A. τοῦ μὲν. B. e corr. σοῦ μὲν, et sic vir doctus in η exemplari Put. — v. 1418. A. μάχας. B μάχας.

v. 1425. Vulgo ὅμως δ' ἴσως γε κἄν. A. ὅμως γ' ἴσως κἄν. Scrib. ὅμως δ' ἴσως ἔτ' ἄν. Qui sequuntur versus octo, quum eadem bis dicta contineant iisdem pæne verbis, apertum est non potuisse sic ab Euripide scribi, sed partem ab interpolatore aliquo esse profectam. Genuinam orationem deputo hanc : ὡς οὖν ἂν εἰδῇς τἀπ' ἐμοῦ λελεγμένα (*ut scias meum consilium*), ἐλθὼν τάδ' ὅπλα θήσομαι βωμοῦ πέλας, καραδοκήσων σὴν ἐκεῖ παρουσίαν, ceteris amplificatori relictis. — v. 1436. παῦσαί με μὴ κάκιζε. « Confusa in unum παῦσαί με κακίζουσα, et μή με κάκιζε. » Hermann. Non persuadent quæ viri docti in defensionem hujus formæ loquendi disputaverunt. Recte vulgo distinguitur : παῦσαί με (intellige θρηνοῦσα), μὴ κάκιζε. Med. v. 964 : μή μοι σύ· πείθειν δῶρα καὶ θεοὺς λόγος. — v. 1437. A. παρ' ἡμῖν. — v. 1438. scrib. μή νυν σὺ τὸν σὸν πλ. — v. 1440. A. ἀπολέσασά με, supra scripto σε. — v. 1449. ἐξάψῃς Marklandus recte. Libri ἐξάψη.

v. 1455. Codices omnes πατέρα γε τὸν ἐμὸν ... πόσιν τε σόν. Unde verissime Hermannus πατέρα τε τὸν ... Elmsleji conjectura πατέρα τόν ἁμὸν... remansit ex editione Dindorfii. — v. 1456. δεῖ κεῖνον Porsonus, vere. — v. 1459. σπαράσσεσθαι Elmslejus. Et hoc probo. Ibidem receptum κόμης præbent codices omnes. Vulgo κόμας. — v. 1479. Scripsi παγάς cum Reiskio, posita plena interpunctione. Libri παγαῖσιν. Dindorfius cum Matthiæo : χερνίβων τε παγαῖς ἑλίσσετ', sine sensu. — v. 1485. Parisini codices θύμασί τε. — v. 1487. A. B. μτρ' ὡς. — v. 1498. A. ἰὼ γᾶ μᾶτερ, B. ἰὼ γᾶ μῆτερ : quæ varietas inde venit quod scribarum alii scripturæ compendium μτρ dorica, alii communi forma explicuerunt. — v. 1502. A. B. μέγα φάος. In B. supra ἔθρεψας gl. ἐμὲ minio scripta. — v. 1509. In B. C. στροφή adscriptum.

v. 1513. Iterum παγάς rescripsi, et hoc quidem loco, consentiente A., nec refragantibus B. C., in quibus dativo accusativus est superscriptus. — v. 1514. Legitur vulgo βωμόν γε δαίμονος θεᾶς. Recepi post Hermannum, timide licet, Marklandi conjecturam β. διαίμονος θεᾶς, quamquam alibi nondum repertum sit vocabulum διαίμων. Comparat Marklandus v. 1525, θύμασι βροτησίοις χαρεῖσα. — v. 1518. A. πατρῷαι μένουσί τε χέρνιβές τε. B. πατρῷαι μένουσί σε χέρνιβές τε. Seidlerus, probante Hermanno, μένουσι χέρνιβές τε σε.

v. 1524. Scrib. θύμασιν βροτησίοις | χαρεῖσα, ut distinctum est in codicibus. — v. 1530. A. χάρα ἐόν, B. χάρᾶ ἐόν. Seidlerus χρᾶθ' ἐόν. Recepi cum Hermanno faciliorem Scaligeri conjecturam. — v. 1536. ἥκεις libri. Recte Portus ἥκῃς. — v. 1544. A. ἀνθηφόρους. B. ἀνθεσφόρους. — v. 1550. δάκρυα προῆγεν, nove dictum de eo qui lacrimas fundit, vir doctus in προῆκεν mutandum censuit, probabiliter : nam alterum illud potius in eum cadit qui alteri lacrimas elicit. — v. 1557. Codices omnes εὐτυχεῖτε. — v. 1568. Πηλέως A. Πηλέος B. — v. 1570. Reposui quod præbent codices omnes : ἔλεξε δ' ὦ Διὸς Ἄρτεμις θηροκτόνε. Vulgatum fluxit ex Aldini correctoris interpolatione. — v. 1596. B. ἡδέως cum gl. συνίζησις. — v. 1609. A. a prima scriptura λύπεις. Ceteri λύπης. Correxit λύπας Hermannus. — v. 1615. Fort. ὡς ἥδομαι τοιαῦτ'. — v. 1621. seclusi ἕνεκ'.

IN IPHIGENIAM TAURICAM.

Argumentum, quod e codice A. edidit Boissonadus, legitur etiam in B. C. In indice personarum tres Parr. pro χορὸς ἑλληνίδων γυναικῶν habent simpliciter χορός, et post Ἀθηνᾶ addunt personam Apollinis, cui in extrema fabula codices tribuunt tres versiculos. — v. 3. Parisini ἔσφαξ' Ἑλένης.

v. 15. Locum exhibui sic ut præbent codices, hodie, si integra res foret, editurus δεινῆς δ' ἀπλοίας, πνευμάτων οὐ τυγχάνων, εἰς ἔμπυρ' ἦλθε, *Propter vehementem* ἄπλοιαν, *quum ventos non esset nactus, ad ignispicium se vertit.* — v. 16. Non hic solum, sed per totam fabulam, nisi fallor, ferunt codices Parisini constanter εἰς, ubicunque metrum non alteram formam flagitat. Vehementer mihi irascor serius, quam ut mederi possem, animadvertenti ἐς temerario Dindorfii arbitratu intrusum ubiubi versus non repugnaret. Qua de re alibi explicatius dicam. — v. 18. A. οὐ μὴν ναῦς ἀφορμήσῃ, et e corr. ἀφορμίσῃ. B. οὐ μὴ... ἀφορμήσῃ. — v. 20. Cicero de Offic. l. 3, c. 25 : « Agamemnon cum devovisset Dianæ quod in suo regno pulcerrimum natum esset illo anno, immolavit Iphigeniam : qua nihil quidem erat eo quidem anno pulcrius natum. » — v. 31. Aristoph. fr. Lemn. 2 : Θόας, βραδύτατος ὢν ἐν ἀνθρώποις δραμεῖν. Ubi Bergk. : « Ridet poeta tragicorum consuetudinem, qui omen quasi quoddam in ipso nomine indagare solebant, quemadmodum fecit Euripides in hoc ipso vocabulo. » — v. 35. τοῖσιν recte se habere ostendit Hermannus, suspensam orationem esse monens, Iphigenia ritum iis quibus dignus erat verbis describere verente. — v. 44. B. e corr. ἔδοξ' ἐν. Ceteri ἔδοξεν. — v. 50. ἐλείφθη A. ἐλήφθη B. C.

v. 65. Libri πάρεισιν ἐς ἔμ' εἴσω. Locum ab aliis frustra tentatum sanavit tandem Hermannus palmaria emendatione πάρεισιν. Εἶμ' εἴσω, quam, ut par erat, recepi. — v. 75. κατθανόντων τἀκροθίνια, sic libri. Vere correxisse Hermannum κατθανόντων γ' ἀκροθίνια neminem spero dubitaturum qui consuetudinem tragicorum habeat bene cognitam. — v. 87. οὑνθάδε dedi e Marklandi conjectura. Legebatur ἐνθάδε. — v. 91. A. δοῦναι· τὸ δ' ἐνθένδ', quod conjectura invenerat Hermannus. B. δοῦναι· τόδ' ἐνθένδ'. In utroque codice interpunctio posita post δοῦναι. Versu extremo A. B. πέραν. Contrario modo peccatum mihi videtur in verbis Herc. fur. 234, ὥστ' Ἀτλαντικῶν πέρα | φεύγειν ὅρων. Euripidis consuetudo postulat πέραν. — v. 92. B. ante correctionem ἔχειν, post correctionem ἕξειν. — v. 94. Omnes codices ἄξεινον.

v. 97. πρὸς ἀμβάσεις libri omnes, etiam A. Recte vero Barnesius προσαμβάσεις. Mox legendum cum Reiskio λάθοιμεν ἂν pro μάθοιμεν ἄν, tum λύσοντες, et v. 100, ἵν' οὐδὲν ἴσμεν, interrogandi signo, quod vulgo positum post μοχλοῖς, huc translato. His tantillis mutationibus lucem mihi attulisse videor loco inter paucos vexanti interpretes et vicissim vexato. Nimirum Orestes cum Pylade in terram advectus ignotam, exierat speculatum ubi templum, unde Dianæ imaginem rapere jubebatur oraculo, esset situm : quumque ad ædes accedens aspexit aram sanguine stillantem, spolia humana suspensa, muros templi præaltos claustraque firma, animo concidens queritur primum ab Apolline denuo se proditum (v. 77 sqq); tum deliberans, ad Pyladem conversus, *Quid faciamus*, inquit, impares ad tanta pericula superanda? *Muri altissimi*, ut hos clam scandendi nulla spes appareat. *Utrum* vero *per gradus recta ad fores pergamus? At vero quomodo* ascendentes *latebimus? aut claustra aperire conantes repagulis* remotis oculos effugiemus, ubi loci rerumque omnium ignaros manent nos difficultates inopinatæ? *Quodsi deprehensi fuerimus portas aperire studentes et introitum tentantes, stat certa nobis mors.* Quare satius est re infecta domum redire. De una itaque eademque via per templi gradus ascendendi deliberat Orestes, quum spem alterius omnem præcludat altitudo parietum; sed etiam illi periculum duplex inesse videt, ut conspecti vel dum escendant vel dum claustra solvant deprehendantur, idque tanto magis quo diutius, locorum et consuetudinis apud gentem istam claustra obfirmandi ignari, cogerentur immorari negotio suo. Quamquam verba ἵν' οὐδὲν ἴσμεν etiam sic possunt accipi, ut se nescire significet Orestes utrum intra portas vigiliæ lateant. Ita si intelligantur, potest servari λύσαντες. — v. 101. B. εἰς βάσεις.

v. 111. Codices omnes τὸ ξεστόν. Aldus τοι ξεστὸν, quod præstat et propter cæsuram usitatiorem, et quod articulus minus bene dictioni poeticæ hic convenit. Crebro apud Euripidem τοι in apodosi positum invenitur. — v. 113. ὥρα δέ γ' ex A. (cui accedit B.) recepit Matthiæus, tenuitque ineptam lectionem Dindorfius. Jubet Pylades paulo propius accedentem ad ædes Orestem sedulo speculari si quam commodam conspiciat aperturam in intertigniis, unde corpus in templum interius, ubi nox advenerit, demittant. Blomfieldus ὅρα δὲ γεῖσα, quod an verum sit dubitat Hermannus. Habet tanto majorem speciem, quod particulis δέ γ' minus commodus locus est. — v. 122. Codices et Aldus Iphigeniæ nomen præscriptum habent. In C. vir doctus « ἴσως χορ. »

v. 133. Scribendum e codicibus A. B. C. τᾶς εὐίππου. Florentinos τῆς εὐίππου habere dicit Matthiæus. — v. 135. Vir doctus in C. : « ἴσ. Εὐρώταν. » Eandem emendationem fecit Barnesius, alii, recte profecto. χόρτων εὐδένδρων Εὐρώταν, *quia lauris ejus ripæ sunt plenæ*, Servius ad Virgil. Eclog. VI, 83, a Marklando comparatus. Cfr. infra v. 399, Iphig. Aul. v. 179, Helen. 208. Quam apte vero prædicantur de Eurota χόρτοι εὔδενδροι, tam insolenter eædem pascuorum laudes tribuerentur continenti Europæ, quam alibi Euripides, nisi fallor, semper epitheto omni vacuam nominavit. — v. 137. Chori personam præfixam habent A. B. C., priores duo adscripta nota ἀναπαιστικὰ ς'. — v. 139. A. B. τοῦ τᾶς.

v. 141. A. B. C. et Florr. μυριοτεύχοις Ἀτρειδᾶν. Articulum qui ante Ἀτρειδᾶν addidit Aldinus editor, piaculum commisit, occultans emplastro suo viris doctis et vulneris sedem et remedii inventionem. Planum enim jam est, quum sex dimetros numeratos esse codices testentur (v. notam ad v. 137), dimidium anapæstum, qui deest ab initio versus parœmiaci, continere jacturam vocabuli alicujus, abs quo pendeat explicatio genitivi Ἀτρειδᾶν τῶν κλεινῶν. Id vero fuit γένος. Troad. v. 245, Ἰλιάδων μένει codices. Aldus de suo τῶν Ἰλιάδων μένει, dochmio pessum dato. Deleantur itaque in textu signa versiculi elapsi, quæ posui auctore Hermanno, et in locum articuli τῶν restituatur γένος. Ibidem μυριοτεύχοις Seidlerus maluit mutare in μυριοτευχοῦς, quam μυριοτευχεῖ, ut fecerat Barnesius. Verum, ut per se dici possit hoc de duce μυριοντάρχῳ æque ac de agmine ipso, at hic non solum arguta quædam dictio enasceretur oppositis κώπᾳ χιλιοναύτᾳ et μυριοτευχοῦς ταγοῦ, sed plane necessarium erat quod hic adjeci ταγῷ, vel nomen simile. Stat itaque certum Barnesii μυριοτευχεῖ. — v. 144. Deest versui

syllaba una. In codicibus sic divisi versus : ὦ δμωαὶ — ὡς — τᾶς οὐκ — βοᾶν — ἐν κηδ — αἴ μοι — σύγγονον — οἵαν — νυκτὸς — ὠλόμαν — οὐκ — οἴμοι — φεῦ — ἰὼ δαῖμον — μόνον — ἀΐδα — χοὰς — τὸν φθ. — ὑδραίνειν etc.

v. 145. βοᾶν deleri vult Elmslejus, quem sequitur Dindorfius. Plerique alii ex Heathii correctione τᾶς οὐκ εὐμούσου μολπαῖσι βοᾶς. Versus ut sunt apud Dindorfium descripti, numeros præbent duros qualesque non puto ab Euripide esse profectos. Locum ego sic constitutum desidero : ὦ δμωαὶ δυσθρηνήτοις | ὡς ἔγκειμαι θρήνοισιν, | τᾶς οὐκ εὐμούσου μολπᾶς | ἀχοῦσ' ἀλύροις ἐλέγοις, ἒ ἕ, | ἐν κηδείοις οἴκτοισιν, | αἴ μοι συμβαίνουσ' ἆται. Pendent postrema αἴ μοι σ. ἆται, a participio ἀχοῦσ'. — v. 147. Libri οἴκτοισιν. Ultimam ancipitem non tulerunt metrici. — v. 149. ἀμὸν, non ἁμὸν codices. — v. 150. ζωᾶς delendum censet Elmslejus. — v. 154. Hermannus οἰμοιμοῖ. — v. 156. Libri uno versu ἰὼ δαῖμον ὅς τόν. Fortasse scrib. ἰὼ δαίμων, deletis verbis ὅς τόν. — v. 179. Versus in codicibus sic divisi : χορ. ἀναπαιστικὰ ϛ' ἀντιψάλμους — τ' ἀσιήταν — δέσποινά γ' — τὰν ἐν — νέκυσι (B. νέκυσιν) — ἀΐδας — Ἰφιγ. οἴμοι — ἔρῥει (carent ubique spiritu in geminato ρ) — πατρῴων — τῶν εὐόλβων — ων ἀρχὰ — ἀΐσσει — πταναῖσιν (sic A. B.) — ὄμμ' — ἄλλοις χρυσέας — φόνος — ἔνθεν — τῶν ταν — ποινά γ' — δ' ἀσπούδαστ' —.

v. 189. τίν' ἐκ codices. Recepi emendationem Hermanni τίς ἔτ' ἐκ. Mox revocata est optima librorum scriptura μόχθος. Matthiæi et Dindorfii editiones μόχθους. Sequentia in libris leguntur hoc modo : δινευούσας ἵπποισιν | πταναῖσιν (πνναναῖς C.)· ἀλλάξας δ' ἐξέδρασ' ἱερὸν | ὄμμ' αὐγᾶς ἅλιος. In quibus expediendis alii aliter laborarunt; Hermannus autem duplicem viam patere ostendit : unam, ut corrigantur ista hoc modo : δινευούσας ἵπποις πτανοῖς | ἀλλάξας εὖτ' ἐξ ἕδρας (sic primus Seidlerus pro ἐξέδρασ') ἱερὸν [μετέβαλεν] ὄμμ' αὐγᾶς | ἅλιος, si verba δινευούσαις ἵπποις, ut contendunt Musgravius et Seidlerus, de Solis quadrijugo sint accipienda : alteram, quam ipse tenuit, ut cum libris ponatur colon post πτανοῖς, sublata interpunctione ante δινευούσας, et verbi defectus notetur post ἱερόν. Ita equi illi sunt Pelopis intelligendi et cursus quo Myrtilum in mare deturbavit. Tum versus sic dividendi : μόχθος δ' ἐκ μόχθων ᾄσσει | δινευούσαις ἵπποισιν | πταναῖς (*propter equos...*)· ἀλλάξας δ' ἐξ ἕδρας ἱερὸν * * ὄμμ' αὐγᾶς | ἅλιος. Ego quo sæpius hæc perlego meditans, eo certior mihi stat persuasio gravi aliqua perturbatione afflictum esse hunc locum. Ex ea quidem ratione, quam libros proxime sequens prætulit Hermannus, habemus cursum Pelopis non solum obscura et nimis brevi oratione indicatum; sed quivis etiam verba δινευούσαις ἵπποις ad certamen potius, quod Olympiæ in hippodromo contra Œnomaum decertavit Pelops, referre inducitur, quam quo illa pertinent, ad vectationem Myrtilo funestam, causam illam calamitatum omnium, quæ in Pelopeiam gentem ingruerunt. Cfr. Orest. v. 1001 sqq., Sophocl. Elect. v. 506 sqq., Pausan. 2, 18, 2, al. Nec aptior instituta est quæ dein sequitur Solis commemoratio aspectum suum avertentis : id namque, ut nunc procedit ulterior oratio, vix quisquam intelligat fecisse Solem propter aureum arietem, mox commemoratum tanquam rem novam, indeque consecutas Thyestæ abominabiles dapes. V. infra v. 816, et, præter Orestis locum modo allatum, Electr. v. 986 sqq. Alia est offensio, si puncto posito post ἀΐσσει, verba πταναῖς ἵπποις de Solis equis accipimus: quo fit ut quod ex aliis malis erat malum consecutum, tamquam principium et origo ceterorum proponatur : nam constat ab Myrtili cæde omnia repetivisse famam tum ab aliis, tum ab Euripide ipso traditam. Expediant hæc viri sagaciores.

v. 195. Libri ἄλλοις. Scripsi cum Seidlero ἄλλαις. Intellige ὀδύναις. — v. 202. Personæ nulla nota in libris. — v. 206. λοχείαν vulgo. Hermannus λόχιαι. Dindorfius ex Elmsleji conjectura λοχίαν, et sic Flor. unus. — v. 209. θάλλος codices omnes. Eandem scripturam præbent membr. 2712 in Phœn. v. 86. — v. 214. ἱππείοισιν ἐν δίφροισι, sic A. B. Scribendum ἱππείοις ἐν δίφροισι. — v. 215. ἐπιβᾶσιν corrigendum esse diu est quod monuerat Canterus; sed non auscultarunt editores. Libri ἐπέβασαν. Hermannus εὖτ' εὐκταίαν... ἐπέβασαν. — v. 216. Libri νύμφαιον οἴμοι. Musgravius νυμφεῖόν γ', quod probavit Hermannus. Scaliger νύμφαν, nescio an rectius : et prætulit hoc cum Seidlero

ον

Dindorfius. — Ibid. B. δύσνυμφον.

v. 221. Huc transtuli, ut præcepit Scaliger, versum ἁ μναστευθεῖσ' ἐξ Ἑλλήνων, qui in libris nimis inepte positus legitur ante v. 209. — v. 224. A. B. ποικίλλουσα. | ἀλλ' αἱμορράντων | δυσφ.... ἄταν. — v. 226. Tantum tribuit Dindorfius Hesychii glossæ, αἱμώθη· ἡματώθη, ut confisus hac auctoritate Euripidem donaret novo verbo scribens ξείνων αἱμοῦσ' ἄταν βωμούς· quamquam vel augmenti omissio aliunde quam ex Attico scriptore petitum esse arguat unicum istud apud Hesychium exemplum verbi αἱμόω. Sed vereor ego vehementer, ne tale verbum non magis exstiterit unquam, quam quod largiente eodem lexicographo benigne quidam exceperunt ἀλσινεύει (scrib. ἀλλᾶσιν ὕει) · ἐπὶ τῆς ἄγαν εὐθηνείας. Glossam istam mihi videri corruptam ex αἱμώδη· αἱματώδη, significavi in Thesauro Par. s. v. αἱμόω. Tragici semper αἱμάσσειν dixerunt : cujus formæ mutandæ hic idonea causa metrica fuit nulla. Constructionem autem paulo impeditiorem ξείνων αἱμάσσουσ' ἄταν βωμούς explicuit Seidlerus. — v. 231. Libri ὃν ἔλιπον ἐπιμαστίδιον | ἔτι βρέφος. ἔτι νέον. | ἔτι θάλος ἐν χερσὶ | ματρὸς πρὸς στέρνοισι. | Exhibui Hermanni licet valde incertam emendationem.

v. 237. Codices A. B. C. cum Florr. σημαίνων—v. 238. Ἀγαμέμνονος παῖ καὶ Κλυταιμνήστρας τέκνον. Hujus pleonasmi suppar alterum exemplum non novi. Diversa enim sunt, quamvis ad speciem similia, quæ apud Monkium leguntur in nota ad Hippol. v. 10. Loci vero, cujusmodi est Æschyl. Prom. v. 140 : τῆς πολυτέκνου Τηθύος ἔκγονα, τοῦ περὶ πᾶσάν θ' εἱλισσομένου χθόν' ἀκοιμήτῳ ῥεύματι παῖδες πατρὸς Ὠκεανοῦ, pleonasmi excusationem habent a longiori periphrasi. Sed scribendum Ἀγαμέμνονός τε καὶ Κλ. Androm. v. 884 : Ἀγαμέμνονός τε καὶ Κλυταιμνήστρας τόκος, ubi ineptum γε substituit Dindorfius. Ibid. v. 276 : ἦλθ' ὁ Μαίας τε καὶ Διὸς τόκος. Orest v. 71 : ὦ παῖ Κλυταιμνήστρας τε κἀγαμέμνονος. Paulum discedit ab his quod infra legitur v. 800 : ὦ συγκασιγνήτη τε κἀκ ταὐτοῦ πατρὸς Ἀγαμέμνονος γεγῶσα. Quocum apte contenditur Soph. Antig. v. 509 : ὅμαιμος ἐκ μιᾶς τε κἀκ ταὐτοῦ πατρός. Hinc firmatur Marklandi emendatio Iph. Aul. v. 1153 : καὶ τὼ Διός τε παῖδ' ἐμώ τε συγγόνω, ubi libri Διός γε, Dindorfius autem nimia mutatione Διός σε π., ἐμὼ δὲ σ.

v. 250. Legebatur ex inutili conjectura Elmsleji ξυζύγῳ. — v. 258. A. B C. ἤκουσιν· οὐδέπω. Recipienda erat Seidleri correctio ἥκουσ' οἶδ', ἐπεὶ. Tam tritæ enim hæ formulæ χρόνος ἐπεὶ, χρόνιος ἐπεὶ, sunt Græcis, tamque insolens altera, eo quidem sensu quem postulat hic locus, ut de veritate emendationis non possit dubitari. — v. 261. Reduxi librorum scripturam ὑλοφορβοὺς (B. ὑλοφορβοῦς). Quod vulgo, auctore Aldo, legitur ὑλοφορβοὶ, correctoris est conjectura, et mala quidem. — v. 269. Maluit χεῖρε Marklandus. — v. 279. Elmslejo placet ἡμῖν εὖ. — v. 288. Commata posui post χιτώνων, et post φόνον et post ὄχθον, jungens verba ἐκ χιτώνων πτεροῖς ἐρέσσει ὄχθον, ὡς ἐπεμβάλῃ, nempe μητέρα. — v. 291. Codices omnes κτείνει με. — v. 292. ταῦτα pro ταὐτὰ recepi a Seidlero. Hoc dicit : *videre erat non has formarum species*, quas ille dicebat; *sed confundebat*, et quæ sequuntur.

μϐ

v. 295. A. ὡς θαμβούμενοι. B. C. et Flor. 2. ὡς θανούμενοι. Recepi θαμβούμενοι, quod probaverunt Seidlerus, Hermannus, Boissonadus, et quæso quis non probabit, qui recto et sincero judicio utatur? « Egregia hæc lectio », inquit Seidlerus, « unice nexui convenit. Statim post enim isti homines haudquaquam ita se gerunt, ut qui paulo ante se *morituros* senserint. Ὡς θαμβούμενοι verte : *ut qui attoniti eramus* spectaculi novitate et atrocitate. » Contra quæ infirmum est quod affertur argumentum alibi apud Atticos non reperiri θαμβεῖσθαι. Quot enim sunt alia verba quorum mediam formam uno tragici alicujus exemplo compertam habemus? θαμβεῖσθαι tamen aliquoties apud Plutarchum legitur. — Versu præcedente A. B. C., et puto Florr., ἅς φασ' Ἐριννῦς. Sed in C. adscriptum « γρ. ἅ φασ'. » — v. 306. A. B. ἐν μακρῷ χρόνῳ. — v. 307. μανίας πίτυλον. Herc. fur. 1187 : μαινομένῳ πιτύλῳ πλαγχθείς. Versu seq. codices ἐσείδομεν, non εἰσείδομεν. — v. 312. A. C. εὐπήνους ὑφάς, et sic B. a pr. m., sed εὐπήνοις ὑφαῖς de correctione al. m. — v. 315. A. B., ut solent in hoc verbo, ἀναίξας. — v. 316. Fort. προσκειμένων. Cfr. v. 319, 325.

οις

v. 318. B. πέτρους. A. C. πέτρους. Recepi πέτροις ut exquisitius, et quod dativum in accusativum mutavisse videntur scribæ quos offenderet omissio pronominis αὐτούς. Cfr. v. 327, ἤρασσον πέτροις. Versu præcedente A. a pr. m. αὐτοῖς πέλας. — v. 326. A. B. ἔβαλον αὐτούς. — v. 327. A. B. C. αὖτις, et infra v. 377 εἰσαῦτις. Tantam forma αὖτις ab codicibus habet commendationem, ut nesciam an non recte expulerint eam viri docti e tragicorum diverbiis. Mox A. B. C. ἤρασσον πέτροις. Inscite Aldinus corrector ἤρασσεν. Florentinos non puto habere πέτραν et πέτρας, sed falso lectam esse scripturam compendiariam.

v. 330. A. τόλμῃ μὲν ἐχειρούμεθα. — v. 331. ἐξεκόψαμεν probabiliter Bothius. Nisi leg. ἐξετρίψαμεν. Cyclop. v. 475 : εἰ τοῦ Κύκλωπος... ὀφθαλμὸν ὥσπερ σφηκιὰν ἐκτρίψομεν. In eadem illa fabula v. 239, ubi libri præbent : εὖ τὸ νῶτον ἀποθλίψειν σέθεν, viri docti vero probarunt ἀπολέψειν, inventum Ruhnkenii, vide an satius sit minore mutatione scribere ἀποτρίψειν. — v. 335. A. C. et duo Florr. τε χέρνιβάς. B. de recenti correctione ὡς χέρνιβάς. Deinde A. B. C. σφάγι' ἔπεμπέ σοι. Valckenarius εἰς χέρνιβάς. — v. 345. A. οἶσθα. Mox A. B. C. εἰς τὸ ὁμόφυλον. — v. 349. Codices omnes δοκοῦσαν.

v. 353. Seidlerus καλῶς πράξαντες, haud dubie vere : *si ipsi aliquando felices fuerint*. Probarunt Hermannus et Boissonadus. Iterum κακῶν pro καλῶν ferunt libri v. 378. — v. 356. ἂν ἤγαγ' Dindorfius cum Matthiæo. Non posse ita scripsisse Euripidem monstravit Hermannus. — v. 361. τῶν τοῦδ' οὐχ tres Parr. cum duobus Florr. — v. 370. προείπας emendavit Hermannus. Legebatur προσεῖπας. Frequentissimam esse utriusque verbi confusionem in codd. nemo est qui nesciat. Proximum δ' post ἁρμάτων abest in omnibus codd. — v. 373. Codices ἀδελφὸν τοῦτον εἰλόμην. Egregie Tyrwhittus ἀδελφὸν οὔτ' ἀνειλόμην, quod tamen potius scribendum fuisse ἀδελφόν τ' οὐκ ἀνειλόμην, monuit Hermannus. Proxime A. κασιγνήτῳ. B. C. κασιγνήτη, superscripto ω.

v. 384. A. B. αὐτή. Mox iidem cum ceteris libris ὅπως ἔτεκεν ἄν, quæ non solum numero prava sunt (v. notata ad Electr. v. 13), sed et inepta ad sententiam ; significant enim : *non peperisset* ; *at peperit*... Hoc qui animadverterunt Hermannus et Porsonus, delentes ἄν, alter ποτ' ἔτεκεν correxit, Porsonus vero ἔτικτεν scribi jussit. Ac veri simile est quod dicit Hermannus, ἄν a metrico esse additum, postquam exciderat ποτε post ὅπως. Ceterum in cognato argumento philosophatur Hercules in fabula cognomine v. 1341 sqq. — v. 394. ἦν οἶστρος A. B. Emendavit Hermannus. Mox A. εὔξενον οἶδμα δ. ποτε. B. εὔξ. ἐπ' οἶδμα διεπέρασέν ποτε. — v. 399. καὶ post εὔυδρον adjectum in Ald., non legitur in codd. — v. 406. περικίονας ναούς, sic emendavit Elmslejus librorum scripturam περὶ κίονας ναῶν. Quum esset semel περικίονας distractum in duas voces, traxit hoc secum alteram mutationem ναοὺς pro ναῶν. Nam περικίων non magis quam ἀμφικίων pro substantivo umquam videtur usurpatum esse. — v. 418. A. κεναὶ δόξαι. B. κοιναὶ δόξαι. C. κοιναὶ δ. supra οι posito ε.

v. 434. ἢ πνεύμασι restitui cum Hermanno e codicibus omnibus. Vulgatum ἢ πνοιαῖσι debetur correctori Aldino. — v. 442. A. ἀμφὶ χαιταδρόσον. — v. 445. θάνῃ libri. Optativum reposuit Hermannus. — v. 447. Musgravius et Seidlerus ἡδίσταν δ' ἂν ἀγγελίαν. Hermannus ἥδιστ' ἂν ἀγγελίαν. Libri ἥδιστ' ἂν τήνδ' ἀγγ. Mox B. cum Florr. 1. 2. δεξαίμεθ'. Legebatur δεξαίμεσθ', ut habet A. — 453. Scripsi cum Hermanno quod codices habent omnes δόμοις. Vulgo οἴκοις ex Aldo. De præcedentibus verbis Hermannus, « Frustra », inquit, « laborarunt interpretes in explicandis ὀνείρασι συμβαίην nec sententiæ nec metro aptis. Scripsit Euripides : ὀνείροις ἐπιβαίην, *Utinam vel per somnium pedem ponam in domo mea et patria mea*. » Emendatio palmaria, quæ textui inferenda est. — v. 456. Codices hic Iphigeniæ et v. 463 Chori personam præscriptam habent. Pro διδύμοις Marklandus correxit δίδυμοι, Schæferus διδύμας. Illud probavit Hermannus. — v. 460. ἐν, quod ante ναοῖς insertum in Aldina, omittunt codices omnes.

v. 474. B. οἴω στερηθεῖσα διπτ. νεανιῶν. A. οἴων στερηθεῖσα διπτ. νεανίων (sic). — v. 484. Codices μέλλων θανεῖν.... οὐχ ὅστις ᾄδην. Pro θανεῖν « non dubitavi Seidleri emendationem κτανεῖν recipere, deinde autem scribere οὐδ' ὅστις. Ita et tautologia removetur et convenit sententia cum prægressis. Nam quod dixit τί ταῦτ' ὀδύρει, eo refert illud, ὃς ἂν μέλλων κτανεῖν οἴκτῳ τὸ δεῖμα τοὐλέθρου νικᾶν θέλῃ· quod autem alterum posuit, κἀπὶ τοῖς μέλλουσι νῷ κακοῖσι λυπεῖς, id respicit quum dicit οὐδ' ὅστις ᾄδην ἐγγὺς ὄντ' οἰκτίζεται σ. ἄν. » *Hermannus*. Utraque emendatio verissima mihi videtur. Mox A. B. C. ἂν ἔλπις, in C. adscripta conjectura « ἴσ. ἄνελπις. » Florentinos non puto præbere ἄνελπις.

v. 500. A. in textu κεκλήμεθ', quod in optativum mutatum jure merito prætulit Hermannus. Vulgo καλοίμεθ'. — v. 503. Aldus τί δὲ φρονεῖς; et simili vitio infra v. 669, φράσας. Libri φθονεῖς et φθάσας. — v. 516. Libri τοῦτ' ἔρα. Barnesius τοῦδ' ἔρα. Aptior est Seidleri conjectura, quam recepi. Nam, quod quis in alterius formulæ patrocinium afferre vellet ἐπειδὴ τοῦδ' ἐρᾷς, hoc diversa significatione dictum est. — v. 518. ὡς γε in optando dixit Euripides non interjecto verbo Iph. Aul. v. 70 : ἡ δ' εἵλεθ', ὥς γε μήποτ' ὤφελεν λαβεῖν. Sine causa hic maluit vir summus ὡς δ'. Germ. vertas, *dass doch*. — 525. B. ὦ μῆσον εἰς. — v. 532. Recte Lentingius ὥς γ' ἦν. Cfr. v. 539, 544. — v. 535. Codices εἰς (non ἐς) πάτραν. — v. 541. Post παῖς Hermannus addit δ', recte.

v. 558. Πατρὸς θανόντος τήνδε τιμωρούμενος, sic Aldus et codices. Ineptum τήνδε alii alio modo corrigere tentarunt, Elmslejus proponens αἷμα, comparatis v. 78, πατρὸς αἷμ' ἐτισάμην· Alc. 749, εἰ μή σ' ἀδελφῆς αἷμα τιμωρήσεται · Œn. fr. 3, ἐγὼ δὲ πατρὸς αἷμ' ἐτιμωρησάμην. Hermannus vero prætulit τῷδε. Mihi illud τήνδε ex δῆθε corruptum videtur. *Scilicet gravissimo officio defungens, ob patris cædem vindictam sumsit*. Formam δῆθε usurpavit Euripides in Elect. v. 268 : ὡς δῆθε παῖδας μὴ τέκοις ποινάτορας. — v. 559. κακὸν δίκαιον, *funestum jus*. Comparentur simili argutia dicta Electr. v. 1051 : δίκαι' ἔλεξας· ἡ δίκη δ' αἰσχρῶς ἔχει. Iphigen. Aul. v. 378 : βούλομαί σ' εἰπεῖν κακῶς εὖ, βραχέα, μὴ λίαν ἄνω | βλέφαρα πρὸς τἀναιδὲς ἀγαγών. — v. 569. ψευδεῖς. Hic et duo sequentes versus in A. B Iphigeniæ

continuantur, relictis Oresti qui sequuntur quatuor aliis, πολὺς... εἰδόσιν. Ordinem restituit Heathius. — v. 572. θείοις quum jam Barnesius edidisset, rediit Matthiæus et eum secutus Dindorfius rursus ad librorum scripturam θεοῖς.

v. 573. Alii codices ἓν δὲ λείπεται μόνον, alii ἓν δὲ λυπεῖται μόνον. Priorem lectionem prætulit Matthiæus, alteram vero Seidlerus, recte monens alienam sententiam præbere λείπεται : manifesto enim Orestem vatibus ob fraudem, in quam inductus esset, irasci : mire quoque dici ab Oreste, si legeretur λείπεται, hoc sibi reliquum esse solatii, quod non sua imprudentia perierit, sed oraculo deceptus : denique si vel voluisset hoc poeta, scripturum eum fuisse ἀλλὰ μάντεων, sive μάντεων δέ. Adde quod omnino sic nullum locum haberent verba οὐκ ἄφρων ὤν. Musgravio quum utraque scriptura probabilem aliquem sensum ferre visa esset, contra Hermannus neutram non ineptam judicavit. Tot viris doctis in hoc loco elaborantibus, accidit præter Hermanno omnibus, ut, quod fieri vetat consuetudo tragica, ὅτ' initio versus proximi pro ὅτι dictum acciperent. Elisio enim cadit in unum ὅτε. Ex quo consequitur necessario, indefinite loqui pergere Orestem : sic quidem, ut quæ dicit omnia significet sibi simul suæque fortunæ esse congrua. Itaque sic procedit oratio : *Vana* mea *somnia, valete : nihil igitur eratis. — Neque vero somniis minus mendaces sunt qui sapientes dii vocantur. Confusio vehemens est et in rebus divinis,* quum oracula decipiant (spectant hæc ad dicta v. 77 sqq.), *et in rebus humanis,* ubi sæviunt flagitia. *Una tantum re dolet* aliquis, *quando ipse non stultus, vatum verbis fidendo perit ut perit* rem *scientibus.* Quorum vis et significatio ut recte et ab omni parte percipiatur, meminisse oportet, quo tempore docta fuit hæc fabula (Ol. 91, an. 3, aut 4), Athenienses, bello Sicelico occupatos, multifariam vatum oraculis esse ludificatos : ac credulæ genti quum plerique veteratorum istorum spem fecissent felicis exitus, non deerant tamen qui etiam in contrariam partem vaticinarentur, utrique uni privato commodo servientes. Plutarchus vit. Nic. c. 8 : καίτοι λέγεται πολλὰ καὶ παρὰ τῶν ἱερέων ἐναντιοῦσθαι πρὸς τὴν στρατείαν, ἀλλ' ἑτέρους ἔχων μάντεις ὁ Ἀλκιβιάδης ἐκ δή τινων λογίων προὔφερε παλαιῶν, μέγα κλέος ἔσεσθαι τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ Σικελίας... Hanc petulantiam et rerum divinarum perturbationem ut sapientiores quique ægre ferebant, ita Euripides non semel inde occasionem sumsit in fabulis vel hoc vel posteriore tempore conditis vanitatem vaticinationis carpendi, plaudente populo, postquam clade accepta graves pœnas superstitionis suæ dedit. Thucydides 7, 1 : ὠργίζοντο δὲ καὶ τοῖς χρησμολόγοις τε καὶ μάντεσι, καὶ ὁπόσοι τι τότε αὐτοὺς θειάσαντες ἐπήλπισαν, ὡς λήψονται Σικελίαν. Documento sunt Iphigen. Aul. 520 : τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακόν. Κοὐδέν γε χρηστὸν οὐδὲ χρήσιμον παρόν. Adde v. 956 sqq. Helen. v. 744 : ἀλλά τοι τὰ μάντεων ἐσεῖδον ὡς φαῦλ' ἐστὶ καὶ ψευδῶν πλέα. Cfr. v. 749 sqq. Electr. v. 400 : Λοξίου γὰρ ἔμπεδοι χρησμοὶ, βροτῶν δὲ μαντικὴν χαίρειν ἐῶ. Contra in tragœdiis vetustioribus, aut iis quæ tempus illud antecesserunt, oraculorum mentio honesta. Hippol. v. 1321 : ὃς οὔτε πίστιν οὔτε μάντεων ὄπα ἔμεινας · coll. v. 1055 : οὐδὲ πίστιν οὐδὲ μάντεων φήμας ἔλεγξας. Suppl. v. 155 : μάντεις δ' ἐπῆλθες ἐμπύρων τ' εἶδες φλόγα; — Οἴμοι, διώκεις μ' ᾗ μάλιστ' ἐγὼ 'σφάλην. Adde v. 212 sq. Hæc si reputamus, conjecturam inde facere licet, etiam in nostra fabula voluisse poetam Orestis postremis verbis admonere Atheniensium levitatem, qui spem suam inanibus in promissis reponerent.

v. 579. A. σπουδαῖς ἅμα. B. C. σπουδῆς ἅμα (supra scripto αῖς). Emendavit Musgravius. — v. 587. θνήσκειν γε. « Pro inepto γε recte Marklandus scribendum esse conjecit σφε. » *Herm.* Mox libri τοῦτα, quod in τάδε mutavit Piersonus. Versu proximo codices ἀγγεῖλαι (B. cum gl. ὥστε), omisso mox τ', quod post τὰς inseruit Elmslejus. Sed ferri potest vulgata oratio : ὅστις ἀγγεῖλαι μολὼν εἰς Ἄργος αὖθις, τὰς ἐμὰς..., *qui Argos reversus, ut nuntium perferret.* — v. 589. B. αὖτις. In fine proximi versus B. τινός supra scripto τινί. — v. 601. Codices οὐκ οὖν. — v. 618. Vulgo τῆσδε προστροπήν. Bothii verissimam emendationem τήνδε neglexerunt ante Hermannum omnes. — v. 631. ἐγὼ 'λλείψω, sic recte Marklandus. Legebatur ἐγὼ λείψω.

v. 635. Parisini omnes ut Florr. εἰς πῦρ ἐμβαλών. — v. 649. ὅτι πόδ' scripsi Elmslejo auctore. — v. 650. τοι pro τοῖς recepi ab Hermanno. — v. 655. A. ἀμφίφλογα. B. ἀμφὶ φλόγα. Mox A. μέμονε. B. C. μέμηνε supra scripto μέμονε. — v. 668. Legebatur πράσσει. Correxit Hermannus. — v. 673. B. C. μάθης (supra scripto οις). — v. 675. Elmsleji conjectura inutili κοινῇ δὲ πλεύσας abjecta, renovavi memoriam librorum. — v. 679. Male Dindorfius προδοὺς σέ. Mox notanda elisa diphthongus. V. dicta ad Iphig. Aul. v. 407. — v. 682. ἔγκληρον ὡς δὴ ....γαμῶν. Recte Seidlerus : *non sine dote habiturus.* Sicut enim indotatam etiamnum dici potest γαμεῖν, præsenti pro præterito posito (nam pridem Electram duxerat, cfr. v. 915) : ita habiturus cum dote nihil vetat quin dicatur γαμῶν (h. e. γαμούμενος) ἔγκληρον.

v. 687. ὃ γὰρ σὺ λυπρὸν κἀπονείδιστον λέγεις, ταῦτ' (*hæc,* nempe et dolor et opprobrium) ἐστὶν ἡμῖν. Ion. v. 945 : τοῦτ' ἦν · ἃ νῦν σοι φανερὰ σημαίνω κακά. Utrumque locum ab inani sollicitatione Dindorfii vindicavit Hermannus. — v. 692. Codices λήγειν vel λήσειν. Aldus λύσειν. Futurum, cui quidam præsens λύειν substituerunt, defendit Hermannus. — v. 712. Posui pro puncto comma post φίλων. — v. 719. Tres Parisini liquido οὐ διέφθορέν μέ πω. — v. 727. Libri πολύθρηνοι διαπτυχαὶ ξένοις πάρεισιν. — v. 742. Delendum ναί, quod ut glossa in B. minio superscriptum, abest in B. C. — v. 744. Bothius τοῖσι σοῖς φίλοις. — Versum 747 etiam Par. C. cum ceteris Pyladæ tribuit. Tum omnes, etiam A., τοῖσιν ὅρκιον.

v. 754. Libri ἀλλ' αὖτις ἔσται καινὸς, ἢν καλῶς ἔχῃ. Quæ ferri non posse sponte patet. Piersoni correctionem ἀλλ' αὖθις ἔσται καιρὸς, ἢν καλῶς ἔχῃ, recepit cum Matthiæo Dindorfius. At ita Euripidem scribere nullo pacto potuisse, recte monuit Hermannus. « Nam neque Iphigenia differri velle, quod cognoscere plurimum sua interesset, potuit, et, si voluisset differri, Pylades aut facere debuit aut respondere non passurum se esse ut non statim adjiciatur qua conditione non valiturum sit jusjurandum. Scribi debebat ἀλλ' οὔ τίς ἐστ' ἄκαιρος, ἢν κ. ἔχῃ. » Hoc admisi in textum magis quia altero præstare videretur, quam quod per se multum mihi placeret. Ab Iphigenia sane ejusmodi dictum exspectamus, quo se promtam ad audiendum illud quod erat prætermissum significet; sed fecisse eam hoc verbis simplicibus mihi persuadeo, in medium proferre jubentem rem ipsam quam dicendam haberet Pylades. Legendum : ἀλλ' αὖθις ἔστω κοινὸς, *sed rursus* nunc *fiat communis* utrique nostrum iste sermo : h. e. sed nunc resumtus in medium proferatur. Supra 673 : τίνα (λόγον); εἰς τὸ κοινὸν δοὺς ἄμεινον ἂν μάθοις. — v. 760. Apud Dindorfium inepte post πτυχαῖς translatum erat colon, quod vulgo post κυρεῖ recte ponebatur. — v. 762. B. ἢν μὲν ἐκσώσῃς. A. εἰ μὲν ἐκσώσῃς. E Florentinis simpliciter enotatum ἐκσώσεις.

v. 763. Parr. αὐτῇ φράσει. — v. 769. Iidem τῷ 'γαμέμνονος. — v. 773. Marklandus μή λόγου δ' ἔκπλησσέ με, *Ne e tenore sermonis excute me.* Paulo melius Seidlerus, μὴ λόγων ἔκπλησσέ με · quod parum abfuit quin in textum reciperem. — v. 776. Tres Parr. ἐφ' οἷσι ξενοφόνους. — v. 779. B. αὖτις.

v. 780. ὦ θεοί. Hoc ὦ θεοί, et quæ mox ad Iphigeniæ

quæstionem respondentur, tribuenda esse Oresti monet Hermannus. In libris Pyladæ sunt adscripta. — v. 782. Matthiæus : « Jam vidit Pylades » [imo Orestes], « sacerdotem esse Iphigeniam; hæc sunt τὰ ἄπιστα, ea quæ vix credas, ad quæ penitus videnda se interrogando perventurum esse sperat. » Sed præteriit vir doctissimus quod sententiam per se aptam hic reddit plane inficetam pronomen σε. Si Iphigeniam enim compellans hæc dicebat Orestes, nihil profecto poterat magis importunum proferre, qui ita simul interrupti sermonis excusationem suam (οὐδέν· ἐξέβην γὰρ ἄλλοσε) redderet suspectam, et faceret ut Iphigenia, omissa oratione incepta, avocaretur statim ad exquirendum quænam sint illa mirabilia. Hoc qui pulcre sensit Hermannus, totum versum ex alio loco huc translatum suspicatus est; alius quidam vir doctus penitus deleri voluit, promtum hoc remedium habens locis difficilioribus plurimis. Unum vero σ' delendum erat, vel in γ' mutandum. Jam omnia apte procedunt. *Nihil*, inquit : *sed pertexe sermonem : aliud agens hæc dixi.* Tum quæ sequuntur, aversus ab Iphigenia secum ipse dicit voce submissiore, ut solis spectatoribus audiantur : *Mox* illam *interrogando cognoscam res incredibiles.* Subito enim se continet Orestes volens Iphigeniam coram se ignoto omnia libere eloqui, ut antequam ipse aperiat nomen suum, sororis quo evasurum sit solenne mandatum cognoscat totum : post quæ ulterius interrogando

σας

locum esse relictum. — v. 789. B. C. ὀμόσασ' οὐ. — v. 802. Libri omnes emendate οὐ δοκοῦσ'.

v. 807. Dindorfius e conjuncta Seidleri et Elmsleji conjectura : Πέλοπός γε παιδὶ παιδὸς, οὗ 'κπέφυκ' ἐγώ. Ac γε procul dubio verum, non tamen ut etiam ἐκπέφυκ' mutari sit necesse. *Sane natus sum Pelopis nepote.* — v. 808. A. B. τῶνδ' ἐμοί. — v. 810. A. B. οὐκ οὖν. — v. 811. A. Ἠλέκτρας.

ας

B. C. Ἠλέκτρα. — v. 812. Libri οἶδα γενομένην. Victorius conjiciebat οἶδας. Eadem conjectura adscripta margini exemplaris Puteani (cod. C) : ut hinc suspiceris varias lectiones Puteani libri exscriptas esse e Victorii exemplari. — v. 815. Recepi cum Hermanno emendationem Blomfieldi κάμπτεις. Vulgo κάμπτῃ.

v. 832. A. B. κατὰ δὲ δάκρυ (sic, non δάκρυ'), κατὰ δὲ... Scribendum videtur κατὰ δὲ δάκρυα, κατὰ δὲ... χαρᾷ, quæ dimetrum dochmiacum efficient. — v. 834. A. B. τόδέ τι βρέφος ἔλιπον ἀγκάλαι | σι (ἀγκάλαισι etiam C.). Dochmium, qui postulatur hoc loco, sic explendum censeo : τότ' ἔτι βρέφος ἔλιπον, ἔλιπον, ἀγκάλαι | σι. Facilior enim hæc est emendatio quam illa, quæ auctore Hermanno in textu est exhibita. Pronomine autem σε facile caremus. Cfr. v. 687 et quæ alibi notavi. — v. 837. A. B. ὦ κρεῖσσον ἢ λόγοισιν εὐτυχὼν (A. εὐτυχών sic) ἐμοῦ | ψυχᾷ. τί φῶ... Elmslejus ὦ κρεῖσσον ἢ λόγοισιν εὐτυχῶν τύχα vel τύχαι, deleto ἐμοῦ, *O fortuna nostra beatorum magis quam dici queat.* Hermannus : ὦ κρείσσον'... εὐτυχῶν τύχαν. — v. 840. Reiskius ἀπέβα, quod post alios recepit Dindorfius. — v. 845. Hermannus, ut versus 845 et 846 duobus prægressis respondeant, scripsit ἰὼ Κυκλωπὶς ἑστία, ἰὼ πατρίς. — v. 853. A. ἐγὼ δὲ μέλεος. B. ἐγὼ μέλεος. — v. 859. δολίαν corrumpit metrum. Scrib. vel δόλιον, vel δόλι'. Hoc præstat, quum usitatiorem præbeat dochmii formam.

v. 871. Codices omnes, etiam A., ὀλίγον ἀμφέφυγες. — v. 885. Scripsi e codicibus πελάσαι pro παλαῖσαι. Mox B. C. τόδε τόδε σὸν, quod revocandum. — v. 886. ἀνὰ βάρβαρα, sic Marklandus, probante Hermanno. Legebatur ἆρα βαρβ. — v. 890. A. στεινωπόρου (sic). B. στενοπόρου. — v. 895. τάδε valet κατὰ τάδε. Corrigenda latina interpretatio hunc in modum : *quis circa hæc exitum felicem inveniens....* v. 897. εὔπορον debetur Hermanno. Legebatur ἄπορον. — v. 905. A. τὸ κλεινὸν ὄμμα — v. 910. ἦν δέ τις, sic etiam A. B

v. 912. Οὐδέν μ' ἐπίσχῃ γ', sic codd. Latere hic aliquid vitii sensit primus Elmslejus : requiritur enim futurum aliquod loco præsentis. Correxit Hermannus οὐδέν με μὴ σχῇ γ'. Mox πυθέσθαι codices omnes. — v. 914. φίλα γὰρ ἔσται πάντ' ἐμοί, *omnia mihi erunt accepta*, quidquid dixeris. Hoc quum per se mire dictum sit, quasi etiam mali nuntii forent accepti, nec cum prægressis satis apte cohæreat (reputa enim hanc sententiarum consecutionem : vehementer cupio de Electræ sorte cognoscere : grata enim omnia dices), viri docti varias proposuerunt emendationes, Seidlerus φίλα γάρ ἐστι πάντ' ἐμά, quod nimis jejunum est; Marklandus φίλα γάρ ἐστι ταῦτ' ἐμοί, *cupio enim hoc* scire; denique Hermannus, quod ceteris aptius est : φίλα γὰρ ἐς τὰ πάντ' ἐμοί, *nam omnino mihi cordi sunt* res ipsius. — v. 930. Dedi οὔπου pro ἤπου, quod habent Ald. et A. Ceteri codd. οὔπω, cui in B. C. et Vict. ἤπου supra scriptum. — v. 932. Vulgo ἠγγέλης. B. e corr. ἠγγέλλης. Elmslejus ἠγγέλθης.

v. 943. Libri Ἀθήνας δή γ' ἔπεμπε. Particulas δή γ', quæ offensui fuerunt viris doctis, delevit Dindorfius junior, et lacunæ signum posuit. Secutus est frater. Hermannus vero defendit eas probabiliter; idemque in prægressis reposuit ἔνθ' ἐμόν, quia nec dici possit πέμπειν τινὶ πόδα, et ἔνθεν non habeat quo referatur. Verto ego vulgatum : *post quæ mihi*

ων

gressum duxit. — v. 947. A. ἐλθόντα δ' ἐκεῖσε... ξένος. B. ἐλθών (sic) δ' ἐκεῖσε... ξένων. C. ἐλθὼν, supra scripto όντα. Pronomen μ' omittunt omnes. — v. 950. Tres Parr. τέγει. — v. 951. A. C. σιγῇ δ' ἐτεκτήναντ'. B. σιγῆ δ' ἐτεκτῄναντ'. Mox omnes αὐτοῦ δίχα, et insequente versu omnes ἄγγος ἴδιον.

v. 961. A. B. cum Ald. et, opinor, Florr. ἐς δίκην | τ' ἔστην, copula in proximum versum rejecta. Quæ recta est dividendi ratio. Et omnino in versibus nexis quando vocabulum extremum patitur elisionem vocalis, exitum versus codices constanter iisdem regulis metiuntur, quibus dirigitur apud Græcos syllabarum divisio; sic ut, verbi causa, ἔλυσ', ἐμάχοντ', in fine versus posita, ubique habeant σ' et τ' ad initium proximi rejecta : sic dividunt ἀλ | λ' οὔτις, non ἀλλ' | οὔτις quæ pejor ratio hodie ubique invaluit. — v. 963. A. πρέσβυρ' ἦν, omisso ἤπερ. B. πρέσβει' ἤπερ ἦν. C. πρέσβειρ' ἤπερ ἦν. — v. 966. A. C. διηρίθμησε. B. διηρύθμησε, sed correctus a pr. m. διηρίθμησε. Nihil præsidii hinc petere licet Seidleri conjecturæ διερρύθμισε, quum codex iste a Græculo scriptus in quavis fere pagina præbeat iotacismi aberrationes correctas.

v. 986. Libri, certe Parisini, ληψόμεθα, numero quidem pejore, sed qui sæpe apud Euripidem reperitur in quarto pede. Exempla habeo plus duodecim e recentioribus tragœdiis enotata. — v. 987. Libri ἐπέζεσε, non ἐπέζεσεν. — v. 990. Codices omnes ἐσιδεῖν contra metrum. Sic iidem infra v. 1488, παῖδ' ἐς, ubi versus postulat εἰς. — v. 991. B. σοί

ων

τε μεταστῆσαι πόνον. A. σοί τε μεταστῆσαι πόνον. — v. 992. A. τῷ κτανοῦντι sine με. B. οὐχὶ τῷ κτανοῦντί με. — v. 1001. B. C. a pr. m. et A. e corr. γίγνεται, non γίνεται, ut alibi ferre solent codices.

v. 1006. Quod restitui e codd. omnibus γυναικῶν, nemini profecto offensioni erit, qui numeros aurium judicio ponderat magis, quam canonis incerti metitur arbitrio. Minuitur enim ac tota pæne evanescit asperitas ex longa syllaba finali in pede quinto orta, si ad interpunctionem prægressam accedit tertii aut quarti pedis solutio. — v. 1010. Hunc et sequentem versum Dindorfius uncis inclusit scriptos ut exhibent codices. Sic autem leguntur in libris ἥξω δέ γ' ἥνπερ

εἰ

κἀυτὸς ἐνταυθοῖ πέσω πρὸς οἶκον· ἢ σου. (A. ἤ σου, B. C. εἴ σου

supra scripto ῄ) κατθανὼν μενῶ μέτα. In quibus plurima vel incommode vel absurde sunt dicta : primum ἥξω verbum, quasi Orestes suæ quam sororis saluti magis consuleret; tum particulæ δέ γε importune illatæ, denique καὐτὸς, ubi μὴ αὐτὸς erat dicendum. Dedi e conjuncta Canteri et Marklandi emendatione : ἄξω δέ σ' ἥνπερ μὴ αὐτὸς ἐνταυθοῖ πέσω. Ceterum Elmslejus notavit ἐνταυθοῖ hoc uno loco apud tragicos repertum. — v. 1025. A. B. C. ἔξω θεῖμεν ἄν. Non credo habere Florentinos emendatam scripturam. — v. 1027. Recepi quod conjecit Marklandus ἱεροφύλακες. Vulgo ἱεροὶ φύλακες.

v. 1035. Post θεᾷ commate distinguendum esse monuit Hermannus : continuari enim orationem v. 1037. — v. 1039. Posui comma post βουλήσομαι. — v.1040. A. B. C. ἔτ' ἐν δόμοισι. Aldus ἔστ' ἐν δόμοισι. — v. 1042. Aberat signum interrogandi post δῆτα. Non male tamen Musgravius ποῖ δῆτα πόντου νοτερὸν εἶ παρ' ἔκβολον. — v. 1055. Vulgatum ὡς ὑμᾶς correxit Hermannus. — v. 1061. Legebatur ex Aldo ἀλλήλων. B. ἀλλήλοις. A. cum utroque Florr. ἀλλήλαις, quod recepi. Nam Aldi nulla est auctoritas. — v. 1064. Codices omnes καλόν τοι γλῶσσ' ὅτῳ πίστις παρῇ. Dedi e certissima Hermanni emendatione πιστή. — v. 1068. A. πρὸς σῆς δεξιᾶς. B. πρὸς σὲ δεξιᾶς. — v. 1076. Parisini omnes liquido ὡς ἔκ γ' ἐμοῦ σοι. — v. 1089. Recte delet Hermannus articulum τάς, quem Aldinus corrector inseruit : nam abest ille in duobus Florr. et tribus Parr. — v. 1092. A.
ά εὖ
εὐξύνετον. B. ἀξύνετον. — v. 1101. A. θάλλος ἱρόν. B. θάλλος ἱερόν. — v. 1104. κύκλιον scripsi cum Seidlero et Hermanno. Vulgo κύκνειον. — v. 1109. ἐπὶ recte Elmslejus, conferens Helen. v. 1135, νεφέλαν ἐπὶ ναυσὶν ἄγων. Nam ἐνὶ dubium est an tragici omnino unquam usurparint. — v. 1114. Scribendum cum Hermanno κόραν, quod præter Florentinum unum habet etiam B. Vulgo κούραν. — v. 1120. Edebatur μεταβάλλει δυσδαιμονία, sententia huic loco non accommodata. Correxerunt Lentingius et Hermannus. — v. 1130. Libri εἰς Ἀθηναίων. Languet Seidleri conjectura εὖ σ', quæ remansit apud nos ex editione Dindorfii. Recte delet præpositionem Hermannus.

v. 1133. Syllabæ defectum resarcit Hermannus probabiliter legendo προλιποῦσα. Proxima libri sic ferunt, βήσῃ ῥοθίοις πλάταις | ἀέρι δ' ἱστία πρότονοι κατὰ | πρώραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πόδα | ναὸς. Laborant hæc a metro simul et sententia : nam syllaba deest ante πρότονοι, et oportebat πόδα ultimam habere longam. Explicatio autem, quam tentavit Heathius, πρότονοι δὲ κατὰ πρῷραν ἐκπετάσουσιν ἱστία ἀέρι ὑπὲρ στόλον, ἱστία δηλονότι, πόδα ὄντα ναός, ea cur ferri non possit, in promtu cuique est. Constitui locum secundum mentem Hermanni, non quod ab omni parte satisfaceret emendatio verborum ab ipso proposita; languet enim pone claudicans illud πόδας τε, quod absoluta sententia nemo jam exspectat : sed tamen præstat ea aliorum placitis. Mihi locum iterum relegenti nunc sic corrigendus videtur :... ῥοθίῳ πλάτᾳ· ἀέρι δ' ἱστί' ἐπὶ προτόνοις κατὰ πρῷραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πόδες ναὸς... *Pedes* tensi *navis expandent* quæ sunt *vela ad funes mali* sufflata *proram versus*. Comparetur locus mutilus licet Phaeth. fr. Par. 2, v. 35 sqq. — v. 1141. Male puncto distinguebatur post θοάζουσα.

v. 1143. Quæ sequuntur in libris sic scripta : χοροῖς δὲ σταίην, ὅθι καὶ | παρθένος εὐδοκίμων γάμων | παρὰ (B. liquido περὶ) πόδ' εἱλίσσουσα φίλας | ματρὸς ἡλίκων θιάσους | ἐς ἁμίλλας (A. ἁμίλας) χαρίτων (in B. vox χαρίτων circulo est inclusa) | χαίτας ἁβροπλούτοιο | ἐς ἔριν ὀρνυμένα πολυποίκιλα | φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομένα, | γένυσιν ἐσκίαζον. In B. ad περὶ πόδα, ad ὀρνυμένα, et γένυσιν adscriptum ἀντὶ μιᾶς, h. e. *duæ breves syllabæ pro una longa*. De loco intricatissimo egregie disputavit Hermannus. Is quum primum vidisset, verba παρὰ πόδα neque per se significare posse, ut vulgo vertunt, *coram matre*, et minime omnium hoc loco propter vicinum verbum εἱλίσσουσα, quocum quivis qui hæc audiret conjuncturus erat πόδα; tum etiam mire dici de istis mulieribus ἡλίκων θιάσους ἑλίσσειν : has ille difficultates sustulit præclara emendatione πέρι πόδ' εἱλίσσουσα φίλας | πρὸς (pro μρ̄ς i. e. μητρὸς) ἡλίκων θιάσους | ἐς ἁμίλλας, i. e. planiore ordine verborum πόδα περιελίσσουσα ἐς φίλας ἁμίλλας πρὸς ἡλίκων θιάσους. Atque hoc partim nunc confirmat B. In proximis inseruit idem vir doctus copulam τε post χαρίτων, tum scripsit ἁβρόπλουτον, ὅτ' εἰς ἔριν, utrumque metro et sententiæ convenienter. Itaque secundum hæc corrigantur verba in textu. — v. 1150. Inserendum in Latina interpretatione *procedens* post vocem *concertationem*. — v. 1152. Libri γένυσιν ἐσκίαζον. — v. 1161. A. C. ὁσίᾳ. B. ὁσία, quod idem est. — v. 1174. Elmslejus τόδ' ἤλπισ' ἄν. — v. 1188. τοῖν ξένοιν, sic tres Parr. — v. 1201. A. a pr. m. βάθρων ὕπο.

v. 1203. Versum ὡς εἰκότως..., qui in libris inter medios trochaicos post εἰς ἐμέ v. 1214 legitur, de sententia Marklandi huc transtulit Matthiæ. « Factum pessime, non solum quod ista sententia hic importunissima est, sed etiam quod artis tragicæ lex jubet a στιχομυθίᾳ trimetrorum statim ad divisos inter colloquentes personas trochaicos procedi. » *Hermannus*. — v. 1204. A. B. ποῖ δ' ἐκφύγοιεν ἄν. — v. 1206. Libri κακκομιζόντων (B. e corr. κομιζόντων) δὲ δεῦρο. Quod prætulit Hermannus. — v. 1208. Personæ in B. sic descriptæ : Ἰφ. καὶ πόλει — Θ. ποίας — Ἰφ. ἐν δόμοις — Θ. μὴ συναντῷεν — Ἰφ. μυσαρὰ — Θ. στεῖχε — Ἰφ. εὖγε... Tum post μάλιστα præscriptum erat Θόας, eoque deleto positum πρόσωπον, h. e. ζήτει πρόσωπον. Post verba εἰς ἐμὲ sequitur trimeter iambicus ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις, quem Marklandus post v. 1203 transferendum judicavit, Hermannus vero trochaicum tetrametrum esse intellexit ab initio truncatum.

v. 1213. Μηδὲν εἰς ὄψιν πελάζειν. Iterum inculcat Iphigenia abeunti satelliti, quod aliis paulo ante verbis commendaverat Thoanti ἐν δόμοις μίμνειν ἅπαντας. Hujusmodi iteratio tantum abest ut habeat quidquam offensionis, ut summam sollicitudinem Iphigeniæ ea de re egregie declaret. — v. 1214. καὶ φίλων γ' (γ' om. A.) οὐδεὶς μάλιστα libri cum solœcismo. Stare passus sum Elmsleji conjecturam οὐ δεῖ, licet apud me parum habeat fidei. Qui subjungitur post hunc in codd. versus, fortasse ita est redintegrandus : Ἰφιγ. Εὐσεβῆ γ'. Θ. ὡς εἰκότως.... — v. 1220. A. B. μηθὲν... ἐπὶ σχολῇ. — v. 1223. Etiam Par. A. νεόγνους τ' ἄρσενας. Hic, ut aliis permultis in locis, fugit Marklandum vis compendifactæ scripturæ. — v. 1225. προυθέμην, et alia similia, codices semper absque coronide exhibent, recte. — v. 1229. B. προσπέσοι. — v. 1230. B. ἢ νίψω. — v. 1232. A. B. ἐσόμεσθα, et mox εἰδόσι.

v. 1235. Scripsi cum Hermanno Δηλιάσιν, pro vulg. Δηλιὰς ἐν (A. δολιὰς ἐν), et ab initio τόν pro ὅν. Versus autem in A. B. plane sic descripti, ut apud Aldum leguntur. — v. 1237. Φοῖβόν τε χρυσοκόμαν, sic Hermanno auctore scripsi. Legebatur χρυσοκόμαν Φοῖβον. — v. 1240. A. γάννυται | φέρει νυν ἀπὸ. B. γάννυται φέρειν ἀπὸ, non φέρειν νιν ἀπό. — v. 1251. A. ἀγκάλαισι θρόνων. — v. 1260. Post ἀπενάσσατο Hermanno deesse videtur Πυθῶνος. — v. 1265 sqq. « Metra non congruunt cum strophicis, repetitumque ineptissime Telluris nomen γαῖα δὲ, ubi sola copula opus erat. Non minus obscure dictum ὕπνου κατὰ δνοφερᾶς γᾶς εὐνάς, quod explicare studuit Seidlerus. Transpositis verbis, ut res postulat, facile restitui potuit verbum unde penderet γᾶς : ὕπνου κατὰ δνοφερὰς | εὐνὰς γᾶς ἔφραζεν ἄνω· | μαντεῖον δ' ἀφείλετο τιμάν. « *Hermannus*. Articulus τὰν ante μαντεῖον in B. abest, in A. supra scriptus, sed a pr. m. — v. 1270. B. χέρα

φαιδνὸν ἕλιξ'. A. χέρα ψεδνὸν ἕλιξ'. Uterque ἐκ Διὸς θρόνων. Hermannus scripsit : ἕλιξ' ἐπὶ Ζηνὸς θρόνον. « Rectissime », inquit, « judicarunt, qui tetendisse Apollinem manus ad Jovis solium, ut qui oratum veniret, dici debuisse viderunt. » — v. 1271. sqq. non congruunt cum strophicis. V. Hermanni adnotatio, tum de his tum de proximis.

v. 1279. A. B. C. λαθοσύναν, non μαντοσύναν. Falsa retulit Musgr. — v. 1299. Libri μέτεστί θ' ὑμῖν. Scripsi, ut res postulabat, μέτεστε χὑμῖν. — v. 1301. Hunc versum A. B. nuncio tribuunt, proximos vero duos choro, tum qui sequuntur tres iterum nuncio. — v. 1308. B. καὶ ψόφους πέμψας. A. καὶ πύλας πέμψας. Ex C. nihil habeo enotatum. Aldinum φόβον vereor ne e sola conjectura fluxerit. Restituendum arbitror, quod habent libri Florr., ψόφον, aut ψόφους ex B. — v. 1309. Libri ψευδῶς ἔλεγον αἶδε. Recepi quod conjecit Matthiæus ψευδῶς ἄρ' αἶδε. Verbum ἔλεγον manifestum glossema expulit genuinam particulam γάρ. — v. 1310. Codices, ut Ald., ὡς ἐκτὸς ἦς, et mox αὖτις τὰ τῶνδε. — v. 1319. B, ut ceteri, τὸν ποῖον. Hic quoque compendium non assecutus est Marklandus. Ex C. nihil habeo notatum nec hic, nec v. 1358. — v. 1320. Parr. omnes θεὰ. Edebatur θεᾷ. — v. 1327. Malim cum Hermanno θαλασσίους, ut v. 236. Cfr. notam ad Bacch. v. 244. — v. 1337. κατῆδε codd. omnes. — v. 1340. A. B. ἐσῆλθεν, non εἰσῆλθεν. — v. 1345. A B. νεὼς σκάφος. Ex Florr. affertur νεῶν, errore haud dubio. Pertinet enim hæc varietas ad v. 1349, ubi tres Parr. consentientes νεῶν. Constat in codd. syllabas ως et ων simili ductu scribi.

v. 1346. Κἀνταῦθ' ὁρῶμεν Ἑλλάδος νεὼς σκάφος, | ταρσῷ κατήρει πίτυλον ἐπτερωμένον, sic libri. Quorum versuum alterum aliunde illatum putavit Hermannus, non recte. Scribendum enim erat cum Marklando ταρσῷ κατῆρες, et commate post κατῆρες distinguendum. *Ibi vidimus græcæ navis alveum remis instructum, fluctuationem alatam*, h. e. rem fluctuantem. Sic nomini concreto subjicitur abstractum appositione liberiore Herc. fur. v. 410 : ἔβα... κόρας ἀρείας πέπλων χρυσεόστολον φάρος, ζωστῆρος ὀλεθρίους ἄγρας, h. e. prædam cum cæde capiendam. Cfr. Tro. v. 1123. — v. 1349. A. B. C. et haud dubie Florr. νεῶν. — 1351. Codices ἀγκύρας. — v. 1358. Codices πορθεύετε. — v. 1368. Codices πυγμαί τ'. — v. 1371. Verissime Markland. ὡς ξύν τ' ἀπειπεῖν. Libri ὥστε ξυνάπτειν. Simile vitii genus sustulit Hermannus in Alcest. v. 901 ed. Dind., egoque in Helen. v. 699. Adi etiam notata ad Electr. v. 324. — v. 1383. Post ἀδελφὴν inserui τ' cum Hermanno. Paulo post A. εὐσήμου. B. εὐσέλμου, sed e corr. rec. m. Tum uterque τὸ δ' οὐρ... νηὸς ἐκ, et A. e corr. rec. τό τ' et νηὸς δ'. — v. 1386. Prava Reiskii conjectura ὦ τῆς Ἑλλ. placuit Dindorfio. — v. 1387. Libri quum ferant λάβεσθε κώπαις ῥόθιά τε λευκαίνετε, adscivit Dindorfius κώπης ab Reiskio positum, sed neglexit alteram non minus certam emendationem Scaligeri ἐκλευκαίνετε pro λευκαίνετε. Id ego reposui.

v. 1394. Post hunc versum inseruit Hermannus verba ταρσῷ... ἐπτερωμένον, quæ in codicibus post v. 1345 leguntur. — v. 1395. Hermannus valde probabiliter παλιμπρυμνηδόν, coll. Hesychii glossa : παλιμπρυμνηδόν· οἷον παλίμπρυμνον χώρησιν προῆλθεν εἰς τοὔμπροσθεν, ἀνακάμπτουσα, ὡς ἐπὶ πρύμναν κροῦσαι. « Sic igitur ille explicat, ut procedere quidem navis eo quo cœperat cursu dicatur, sed ita ut anteeat puppis, prora autem sequatur. » — v. 1396. Libri εἰς γῆν δὴ πάλιν, unde recte Musgravius εἰς γῆν δ' ἐμπάλιν. Ald. εἰς γῆν δὲ πάλιν. Dindorfius, ut est in Brub., εἰς δὲ γῆν πάλιν.

v. 1404. Aldus γυμνὰς ἐκ χερῶν ἐπωμίδας. Qua scriptura progressus Musgravius correxit γυμνὰς ἐξ ἐπωμίδων χέρας, probantibus Seidlero et Hermanno. Sed fundamenta ille posuit in aqua. Aldinas enim lectiones fide omni esse destitutas, vix melius aliunde patebit, quam si quidquid illæ varietatis in ipsa hac fabula præbent, attente consideraveris. Codices ἐκβαλόντες ἐπωμίδας. Unde veram lectionem ἐκβαλόντες ὠλένας eruit Matthiæus. Hoc igitur reponatur in textu. — 1408. A. B. C. ἄλλος δὲ πλεκτὰς, tum B. C. ἐξανῆπτεν ἀγκύρας. A. ἐξανῆπτ' ἐν ἀγκύραις. Falso referunt ex A. ἄλλοι δέ. — v. 1432. A. B. αὖτις.

v. 1438. Libri πεπρωμένοις. « At τὰ πεπρωμένα vaticinatur Apollo, non oracula sunt πεπρωμένα. Itaque reposui πεπρωμένος, » *Hermannus.* — 1439. A. B. liquido τόν τ' Ἐριννύων, non τῶν. — v. 1458. A. νόμον τε θέσθαι τόνδ' ὅταν ἑορτάζῃ. B. v. τε θέσθε τόνδ' ὅταν ἑορτάζει, sic. — v. 1461. Reponendum cum Marklando θεά θ' ὅπως. — v. 1469 sqq. Hæc quum parum apte cohærere viderent viri docti, excidisse quædam alii putabant ante γνώμης δικαίας, alii rectius post οὕνεκ' lacunam statuerunt. — v. 1471. Marklandus emendat : καὶ νόμισμ' ἔσται τόδε, alii aliter. — v. 1485. Tres Parr. θεᾷ. — v. 1491. Iidem εὐδαίμονος.

IN RHESUM.

Rhesus, incerti poetæ fabula. Non sat validis argumentis eam nuper Vaterus Euripidi vindicare studuit.

v. 17. 18. Reliqui locum sic ut vulgo scriptus legitur, quamquam corruptum eum esse et sententia monstrat et codices arguunt. Atque pro inepto illo ac metro parum apto οὐκέτι codd. Florr. 1. 2. et Parr. A. B. οὐκ ἔστι, proximo τι et persona Hectoris omissis. Tum ἤδη, quod metrici supplementum esse vidit Hermannus, in omnibus abest. Supra vero pro λόχος iidem Parr. et Florr. δόλος. Secundum hæc ita legendum videbatur : μῶν τις δόλος ἐκ νυκτῶν ; — οὐδείς (pro οὐκ ἔς) — | Τί σὺ γὰρ φυλακὰς προλιπὼν * | κινεῖς.... Pes vero qui excidit fuit fortasse νύκτωρ. Sed rem iterum consideranti veri similior hæc ratio videtur, ut ejectis simul et οὐκέτι et ἤδη deletaque Chori persona, continuetur oratio Hectori, dispertita in quatuor dimetros, unumque monometrum a parœmiaco exceptum. Accedit quod in Parr. personarum vices turbatæ (nam choro tribuuntur verba μῶν τις δόλος ἐκ νυκτῶν ; Hectori vero οὐκ ἔστι. σὺ γάρ...) interpolationis suspicionem aliqua ex parte confirmant. — v. 25. ἀεῖραι dedi auctore Hermanno. Libri ἀείρειν contra metrum

v. 41. Ἀργέλας Parr. A. B. cum Florr. 1. 2. Paulo post Parr. ναῶν πυρσοῖ σταθμά. — v. 51. μήποτ' ἐς ἐμέ τινα μέμψιν εἴπῃς, sic duce Bothio Dindorfius. Libri meliores μήποτέ τινα μέμψιν εἰς ἔμ' (pejores ἐς ἡμᾶς) εἴπῃς. Scrib. μήποτέ τιν' ἐς ἐμὲ (vel εἴς με) μ. εἴπῃς. Versus est dimeter iambicus hypercatalectus. — v. 57. Ἀργεῖον στρατὸν unus codex. Quod cur ferri non possit dixi ad Bacchas v. 1. — v. 96. Libri omnes hic et v. 600 ἐς αὔριον, non εἰς αὔριον. In Alcest. 320 Par. cod. 2713 et 2818 εἰς αὔριον, cod. 2888 ἐς αὔριον. Ibid. 190 illi alteri duo ἐς ἀγκάλας. Suppl. 687

tam Parr. quam Florr. ἐς οὐρανόν. Hippol. v. 1203 Parr. 2712, 2713, ἐς οὐρανόν, Cod. 2888 εἰς. In his igitur et aliis quos alibi notavi locis minus favent meliores codices eorum sententiæ qui in quinta anacrusi ante vocalem εἰς præferendum esse censent. Dixi alibi, serius quam ut corrigere possem animadvertisse me ἐς per totum Euripidem senariis, ubi metrum non obstaret, Dindorfii arbitrio illatum, plerumque invitis libris, atque adeo in illis locis illisque verborum formis, in quibus codices aut numquam aut vix semel breviorem formam monstrant, ut in primi pedis anacrusi, aut post terminationem — ες, inque verbis ἐπεσφέρειν, ἐπεσπίπτειν, ἐπεσβάλλειν, ἐπεσβάτης, sim.; cujusmodi formas jure dubitatur an Attici prorsus ignoraverint. Atque in triumphum canonis sui scripsit ille Androm. v. 318: ἣν εἰς ἔμ' ἔς τε παῖδ' ἐμὴν ἡμάρτανες. Quantum mihi quidem, animo gravioribus rebus attento, observare licuit quum Euripidis libros conferrem, tam membranas duas veteres in primis fabulis, quam in postremis codices A. B., si a quarto pede recedis (de quo v. notata ad Suppl. v. 687), decuplo sæpius εἰς quam ἐς præbere, ubi utrumque metro congrueret. Itaque ab Elmsleji sententia standum videtur ἐς tragicis non nisi versu cogente concedentis.

v. 108. Revocavi librorum scripturam. Dindorfius post Matthiæum σοὶ μὲν... τοῖς δὲ, ex auctore Christi patientis. — v. 131. Par. A. μεταθέμενος. B. μετατιθέμενος. — v. 149. Parr. duo et Florr. 1. 2. ἐν λόχῳ, *in hac cohorte*, ut interpretatur Heathius, probante Valck. in Diatrib. p. 100. — v. 201. A. κεῖθεν δ' ἐφήσων. B. κεῖθεν δ' ἐφήσω. Supra uterque ἐλθών sine δ', et infra κλεπτικοῖς pro κλωπικοῖς. — v. 208. A. B. νῶτα θήσομαι δορὰν καὶ σχῆμα θηρός. — v. 217. φηλητῶν recte A. B. — v. 218. A. B. μόνον σε δεῖ. — v. 222. A. οὐκ ἀναιμάκτῳ. — v. 226. A. B. Ἄπολλον, ὦ δία κεφαλὰ, μόλε το | ξήρης, ἱκοῦ δ' ἐννύχιος | ἁγεμὼν σωτήριος | ἀνέρι πομπᾶς | καὶ γενοῦ καὶ ξύλλαβε Δαρδανίδαις |, et in antistropha ἵκοιτο καὶ κάμψοι πάλιν θυμέλας | οἴκων πάτρας Ἰλιάδας | Φθιάδων δ' ἵππων ἐπ' ἄντυγα (B. ἐπὶ ἄντυγα) δεσπότου πέρσαντος Ἀχαιῶν Ἄρη. Revocavi in stropha vulgatam scripturam, nisi quod Hermanni certissimam conjecturam ἐννυχίας pro ἐννύχιος admisi. Infeliciter locum tractavit Dindorfius. Versus 226 in duo dividendus sic ut factum est in codd. A. B. « Γενοῦ poeta posuit pro ξυγγενοῦ, intellecta e sequenti verbo præpositione. » Hermannus. — v. 232. A. B. emendate ναυκλήρια. — v. 236. Duo Florentini omittunt δ' post Φθιάδων, iidemque et tertius addunt τότ' post ἵππων. Hinc edidit Dindorfius Φθιάδων ἵππων τότ' ἐπ' ἄντυγα βαίη. Sed τότε manifestum supplementum est metrici, δέ vero in transitu ad novam rem et per se est aptissimum et in libris legitur plurimis. Scrib. fortasse Φθιάδων δ' ἵππων ἔτ' ἐπ' ἄντυγα, *aliquando*.

v. 245. Posui punctum ante ἢ, et comma pro interrogandi signo post ἀγαθῶν. Paulo post recepi ex tribus codd. δυσάλιον pro vulgato δυσάλιος, cum Dind. Præf. ad Corp. p. XXI. — v. 251. Delevi interpunctionem post αἰχμᾷ. V. Hermanni Opusc. vol. 3, p. 302. Ibid. libri Parr. ποτὶ Μυσῶν, non ποτε. Errat Musgr. — v. 256. γᾶν om. A. — v. 262. Hermannus Τρωΐαν, quæ scriptura vera videtur. — v. 270. A. B. εὐτυχοῦντα ποιμνία, omisso pronomine σ'. — v. 296. προυξερευνητὴς ὁδοῦ cod. Havn. notabili lectione. — v. 297. προσφθέγμασιν præter Florr. tres Parisini duo. — v. 303. A. B. ζυγηφόρων. — v. 306. Γοργὼν codices omnes, quod restitui. Legebatur Γοργώ. Mox A. B. ἐπ' αἰγίδος, quod nunc præfero. Mutavi autem ordinem versuum 306 et 307 de sententia Hermanni. — v. 318. A. B. ξυμφορὰ πρὸς τἀγαθόν.

v. 323. A. B. ἔφαυσε. Flor. A. ἔθραυσε *et* ἔθραυε (sic Matthiæ). Ceteri ἔθραυε. Recte Stephanus ἔθραυσε: *Quando vehemens tempestas discidit vela.* Unum enim momentum respicit summi periculi, quo feliciter superato, reficiebantur postea res Trojanorum. Nam ne imperfectum defendere studeas eo quod durans periculum significetur, obstat ipsius a poeta lectæ figuræ natura, in qua iterati impetus cogitatio potius imbecillitatem quam vim Martis declararet. Sed proprie loquens auctor dixisset apte imperfecto usus ἐκακούργει ἡμᾶς. — v. 329. A. B. Ἴλιον πόλιν. — v. 335. Similis sententiæ exempla contuli ad Herc. f. v. 495. — v. 337. Parr. ἱκέτω et versu proximo Πριαμιδῶν ἀπώλετο. — v. 340. Delevi cum cod. Havn. δ', quod vulgo additur post χρυσοτευχής. — v. 347. A. B. ἐπλάθης φιλίου πρός. Mox iidem emendate ἐπεί σε. — v. 363. ψάλμασι Parr., et procul dubio etiam Florr. 1. 2. quos ψαλμοῖσι habere suspicatur Matthiæus. Mox ἐπιδεξίαις Musgravius. ὑποδεξίαις libri, præter Florentinum unum qui habet ὑποδεξίοις. Dedi ἐπιδεξίοις. Cfr. notata ad Bacch. v. 244.

v. 373. σχιστὰν παρ' ἄντυγα. « Duas ἄντυγας fuisse ex Homero notum. Earum non apertura in postica parte currus, sed junctura in anteriore significatur, intercapedine quadam fortasse, seu sursum seu deorsum vergentibus cornubus distincta. » Hermannus. Imo aperturam, per quam currus conscenditur, intelligendam esse, demonstravit mihi Carolus Normantus certo documento signi cujusdam, quod servatur in Bibliotheca regia, Achillem exhibentis scutum in brachio super ipsam aperturam arti currus gestantem. Ibid. A. B. κώλοις ἐρεθίζων. — v. 403. ποῖον δὲ δώρων κόσμον, sic quidem A. B. et Vict., sed plures et meliores codd. ποίων, quod revocandum. Similiter erratum est in Alc. v. 538, ubi præstantiorum codicum scripturam ξένων πρὸς ἄλλων ἑστίαν πορεύσομαι posthabuerunt viri docti alteri πρὸς ἄλλην, scilicet ut exquisitiori, quæ venit ex Aldo et habetur in Par. 2888. — v. 412. Libri plurimi, fortasse omnes, ὕστερον. Edebatur ὕστερος. Cfr. v. 333, 443, et 453, ubi cod. Havn. ὕστερος, ceteri ὕστερον.

v. 438. οὐχ... οὐδ' ἔν, sic recte vulgo. In Dindorfii editione οὐδ' ὡς... οὔτ' ἔν. Pro ὡς Vaterus ἅς, non male. Pro δώμασιν κοιμώμενος conjiciat fortasse aliquis δεμνίοις κοιμώμενος, sic enim Hector exprobraverat v. 418, ἐν δεμνίοις πυκτὴν ἄμυστιν δεξιούμενοι. Sed ζαχρύσοις melius convenit ad δώμασιν quam ad δεμνίοις, nec Rhesum ita exiliter orationem Hectoris ad verbum repetere res postulabat. — v. 459 sqq. πρίν ποτ'... πῶς γάρ... τόδε γ' sunt metricæ correctiones Hermanni pro πρίν... πῶς... τόδ'. — v. 471. Libri alii Ἀργείων, alii Ἀργείαν, quod posterius præferendum videtur. V. notata ad Bacch. v. 1. — v. 475. A. νέμοιμεν. B. νεμοίμην. — 532. ἔγρεσθε metro adversatur. Fort. ἔγρεο πρὸς φ., singulari post pluralem illato, ut versa vice singularem exceperat ante pluralis.

v. 536. προμολὼν Hermannus. Legebatur πρὸ δόμων. Nunc placet magis προδραμών. Antecursorem Auroræ dicit Luciferum, quem Ion Chius, a Vatero comparatus, similiter vocat ἀελίου λευκοπτέρυγα πρόδρομον. Vaterus ipse scripsit προδρόμων, « *aliquis* ex ejus *præcursoribus Lucifer iste est.* » — v. 539. Hermannus, ut metra exæquaret, Μυγδόνος ὅν φασι. — v. 541. Ante verba Μυσοὶ δ' ἡμᾶς codd. præscriptum habent ἡμιχ., quod restituendum cum Vatero.

v. 546. Est hic locus multis dubitationibus obnoxius, in quo vel scribendo vel interpretando videmus viros doctos in diversissima abire. Ald. et Parr. A. B. Σιμόεντος ἡμένα... ἀηδονὶς μέριμνα. Florr. Σιμόεντος ἡμέρα... μέριμνα. Scholiastes... ἔξωθεν λαμβάνεται ἡ ἐπί καὶ τὸ ὡς. ὡς ἐπὶ τοῦ Σιμόεντος ἐζομένη θρηνεῖ τὰς φονίας κοίτας ἡ ἀηδών, hoc quidem recte intelligens, respici ad stuprum Philomelæ et inde consecutam Ityos cædem. Sed quod ille voluit genitivum Σιμόεντος ex intellecta præpositione ἐπὶ suspendere, id non magis fieri potest, quam quod Vatero placuit cum simplici verbo ἡμένα illum construenti. Una itaque restat ratio, quam prævivit Ludovicus Dindorfius in Thesauro Par., ut verbum

ἡμένα cum accusativis κοίτας φονίας conjungatur, e quibus pendet Σιμόεντος : *Sedens in cruento cubili ad Simoentem.* Est alterum tamen, in quo quis hæreat non immerito, dico orationem insolenter ἀσύνδετον : quod aliquando movit me ut periculum facerem conjecturæ hujusmodi, καὶ μὴν ἀίω Σιμόενθ' ὡς ἡμένα κ. τ. λ. *Sedens ad Simoentem... deflet cubilis cruenti ærumnas.* Verum non satis tueri mihi videbantur accusativum Σιμόεντα exempla Æschyli, σέλμα σεμνὸν ἥμενοι, aut Euripidis ποιηρὸν ἵζομεν νάπος, et μήτ' ἀλσώδεις ἵζου κρήνας, sim.; ab alteraque parte arcebat me quoque proprius sermo hujus fabulæ scriptoris, qui ut alia quædam abruptius dicta præbet, sic aptum quod comparetur hoc, v. 890 : ὁρᾶν παρέστι, Τρῶες· ἡ γὰρ ἐν σοφοῖς τιμὰς ἔχουσα κ. τ. λ. — v. 554. A. θέλγει μ'. — v. 561. Τάχ' ἂν δ' scripsi cum Hermanno. Aberat δ'.

v. 577. Recepi ποι pro πη ex aliquot codd. — v. 635. B. τοῦτον δὲ πρὸς σῆς οὐ θέμις χερὸς κτανεῖν, et in marg. γρ. θανεῖν. A.... θανεῖν γρ. κτανεῖν. Præfero ordinem verborum qualis in codice A est et exemplari Aldino. — v. 640. Fort. καὶ ταῦτά γ' ὑμῖν εἶπον. — v. 676. Scripsi cum Musgravio τίς ὅδ'. Vulgo τίς δ'. Paulo ante libri aliquot (non Parr.) θεῖνε, θεῖνε. Scribendum vel βάλε, βάλε..... θένε, θένε; vel βάλλε... θεῖνε... Æschyl. Eum. 130 : λαβὲ, λαβὲ, λαβὲ, λαβὲ, φράζου. Aristoph. Acharn. v. 281 : βάλλε, βάλλε, βάλλε, βάλλε, παῖε πᾶς τὸν μιαρόν. — v. 680. In fine hujus versus addidit Hermannus ἀνήρ.

v. 683. Par. A. οὐ χρῆν εἰδέναι σε· θανῇ. B. οὐ χρὴ εἰδέναι σε· θανῇ. Uterque ante versum sequentem præscriptum habet ἡμιχ. Quæ autem proxime aguntur inter Ulyssem et Chorum, vehementer dubitatur quomodo vel scribenda sint vel inter personas dispertienda. In illo tamen consentiunt plerique omnes, trochaicum dimetrum esse restituendum. Ἴσχε pro ἴστω ab initio versus reposui e Reiskii conjectura probata Heathio, Matthiæo, Hermanno. Tum θάρσει quidam tribuere maluerunt Choro vel Hemichorio, non recte : nam et supra v. 16 accedentes vigiles eodem modo Hectorem confirmant, θάρσει dicentes, i. e. *nihil suspicionis concipias : amicus sum* (adde v. 646) : in Chori autem ore hic illud θάρσει consilium significaret hominem suspiciosum blandis verbis alliciendi, commentum profecto non valde astutum. Pergitur in libris Parr. Χορ. πέλας τις (tres alii om. τις) ἴθι παῖε, παῖε πᾶς τις ἄν (tres semel παῖε, quatuor
οὖ οὖ
om. τις ἄν). Ἡμιχ. ἦ δὴ ῥῆσον (B. et Harl. ἦ σὺ δὴ ῥῆσον, duo alii ἦ σὺ ῥῆσον) κατέκτας. ἀλλὰ τὸν κτενοῦντά σε (alii κτανοῦντά σε). Quæ sic constituenda esse videntur : Χορ. πέλας ἴθ'. Ὀδ'. ἴστω. Χορ. παῖε, παῖε πᾶς. Ὀδ. τί δ' οὖν; ἦ σὺ δὴ Ῥῆσον κατέκτας. Χορ. ἀλλὰ τὸν κτενοῦντά γε. *Accede. — Subsiste.* Quod reponit Ulysses prehendi se nolens ab Choro paululum procedente. Tum hic denuo hostem suspicans instat : *feriat quivis,* dicens. Jam Ulysses, urgentibus Trojanis jaculisque petentibus : *Quid igitur?* inquit; hastæque cuspide tactus exclamat, *occidisti tu Rhesum :* ad dolum nimirum confugiens, seque Rhesum cujus equis vehebatur esse simulans. — *Imo,* dicit Chorus, *occidi eum qui Rhesum interfecturus erat*, nempe te. Sic omnia opinor recte et ordine procedunt. Versum 685, qui in Aldo et ut videtur reliquis codicibus totus tribuitur Hemichorio, recentiores editores distribuerunt, monitu Petiti, inter hoc et Ulyssem, absurde plus uno nomine : neque enim Chorus dum quidquam de Rhesi morte vel suspicatus est, nedum cognovit, ut certum est e sequentibus : Ulyssis vero quale hoc est responsum, se interfecisse qui alioqui Chorum interfecisset! Sensit hoc præclare Musgravius. Permirum vero, nemini in mentem venisse certissimam emendationem κτενοῦντά γε, quum σε non minus ineptum sit quam γε in formula proposita necessarium. Intellige ad participium αὐτόν.

v. 685. Ex antecedentibus consequitur hæc verba ἴσχε πᾶς τις Ulyssi, proxima vero οὐ μὲν οὖν (sic rescripsi cum Reiskio pro οὐ μενῶ) Choro restituenda esse, ut recte dispertiunt A. B.; iterumque Ulyssi illa ἆ φίλιον ἄνδρα μὴ θένῃς (*amicum virum*, quum nimirum Rhesum se esse simulaverat), Choro vero toti quæ insequuntur καὶ τί δὴ τὸ σῆμα; Quum irruerent Trojani densi fugam Ulyssi intercludentes, ille ἴσχε πᾶς τις clamat, tesseram nempe dicturus. Ita refecta vera partium distributione, removetur etiam id, quod incommode vulgo statuunt, Chorum cum Ulysse altercantem in duo hemichoria fuisse divisum, quorum alterum fuerit ferocius, alterum in mitiorem partem pronum. Post discessum demum Ulyssis et Diomedis vigiles isti secum ipsi colloquium instituunt bipertiti. — v. 688. A. B. cum aliis Ἡμιχ. ἆ ἆ φίλον ἄνδρα μὴ θένῃς. Χορ. καὶ τί δὴ etc.

v. 693. Aliquot libri τίς ὁ μέγα, et in antistropha κατὰ πόλιν, quod probat Hermannus, scribens ὅ. Sic certe metrum melius procedit. Sæpe dochmiis mediis dimeter iambicus insertus reperitur. Sed nondum mihi omnis dubitatio exempta est de Homerico ὅ apud Euripidem pro ὅς usurpato, quamquam non nescius sum dictorum ab Hermanno ad Bacch. v. 536 et ad Iphig. Aul. 470. — v. 738. In utroque Par. adscriptum hic στροφή, κώλων ζ', et ad v. 747 ἀντιστρ. κώλων ζ'. Mox iidem omittunt v. 742 ἆ ἆ ἆ ἆ, ante versum vero 749 B. addit in textu, A. in marg. ἆ ἆ ἆ ἆ, quod transtuli post 750. Notat quidem uterque has interjectiones supra scripto περισσόν; sed hoc signo potius in stropha non esse quod respondeat significatur, quam hic delendam esse partem ut supervacaneam notatam. Cfr. Ludovic. Dindorfius ad Helen. v. 1337.

v. 762. Ἑκτορέα χεὶρ εὔνασε, sic ex uno cod. Havn. edidit olim Dindorfius. Vulgo ἡμᾶς εὔνασ' Ἑκτόρεια χείρ. Recte vero se habere Ἑκτόρεια syllaba postrema correpta, ostenditur in Thesauro Par. in vocc. Διομήδειος et Ἑκτόρειος. — v. 766. Recepi pro πλῆκτρα Musgravii emendationem κλῆθρα. — v. 785. ἐξ ἀρτηριῶν, sic idem Musgravius. Edebatur ἐξ ἀντηρίδων. — v. 816. Atticos semper dixisse ὀμώμοται, suspicatur Buttmannus Grammat. gr. vol. 2, p. 255, not.

v. 823. Alii codd. ἔμολον, alii ἔμολεν, quod revocavi. Mox ναυσί pro ναυσίν et infra cum Hermanno Σιμοεντιάδας pro Σιμοεντίδας dedi, ceteris in incerto relictis. — v. 848. Vaterus ὧν σὺ πολεμίων λέγεις, propter ordinem verborum impeditiorem. Sed similiter Eurip. in Ion. 1307 : τὴν σὴν ὅπου σοι μητέρ' ἐστὶ νουθέτει. Adde dicta ad Bacch. 859. — v. 857. A. Ἀχαϊκὸς (sic) στρατός, et in marg. λεώς. B. Ἀχαϊκὸς λεώς. — 859. Fort. καὶ ταῦτ' Ὀδυσσέως. Sic sæpe Ἀχιλλέως trisyllabum legimus, et Πηλέως bisyllabum dixit Eur. Iph. Aul. 951, aliaque similia alibi. — v. 877. Recte
μ
Morstadtius ἄγοντες δ'. — v. 900. A. B. ἀπὸ πεμψαμένας. — v. 909. Post ἀριστοτόκου A. in marg. λείπει.

v. 913. A. ὑπ' Ἰλίῳ ὤλεσε μὲν κατὰ Τροίας, et sic B. qui mox φίλτατα habet e correctione. Refinxi versum ex mea eademque Vateri conjectura hunc in modum : ὑπὸ δ' Ἰλίῳ ὤλεσεν σέ τ' οἰκτρῶς, quibus in stropha respondent : ἀπὸ δ' ἀντομένου πατρὸς βιαίως. Cfr. supra v. 892 : τόνδ' ὁρῶσ' οἰκτρῶς φίλον θανόντα. Ac partim hanc emendationem præivit Hermannus conjiciens : ὑπό τ' Ἰλίῳ ὤλεσε μὲν τὰ Τροίας φίλτατα, conjunctis Ilii et Trojæ nominibus fere ut in Iphig. Aul. 762 ed. Herm. : Ἴλιον ἐς τὸ Τροίας Φοιβήϊον δάπεδον. — v. 928. Scripsi ut voluit vir quidam doctus βρότειον propter numeros. Vulgo βροτείαν. — v. 950. τροχηλάτης Valckenarius. Libri στρατηλάτης. — v. 974. Pro βαιόν Musgravius maluit ῥᾷον.

IN TROADES.

Troadum fabulam nullus servavit codex Parisinus, si fides est Catalogo. Vaticani codicis lectiones nuper demum mihi innotuerunt ex *Annotationibus G. Dindorfii* editis Oxonii 1840, 8° : quem librum doleo sero in manus meas pervenisse, quum fere ad unam hanc fabulam scribenda mihi restaret adnotatio.

v. 68. Codex Harl. τύχοις, ex quo recte fecit Matthiæus τύχῃς, id quod confirmat nunc cod. Vat. 909. Legebatur τύχῃ. — v. 117. Etym. Magn. s. v. ῥάχις, p. 702, l. 48, καὶ ἐπὶ μὲν σώματος εἴρηται παρὰ τὸ τραχὺ, ὡς Εὐριπίδης ἐν Ἑκάβῃ ἀκανθώδη εἶπε τὴν ῥάχιν. Spectant hæc ad Troadum locum, ubi si scholia haberemus servata, non dubito quin interpretamenti loco ea reperturi simus verba, quæ adscripsit grammaticus Euripidi ipsi, confundens insuper Hecubæ personam in Troadibus loquentis cum fabula cognomine. — v. 119. « Non displicet Musgravii conjectura ἐπιοῦσ' pro ἐπὶ τοὺς, quam firmat locis Aristoph. Acharn. v. 627, τους ἀναπαίστους ἐπίωμεν, et Helen. v. 165, τίνα μοῦσαν ἐπέλθω; Eam tamen secus atque auctor interpretor, participium referens ad verba πόθος μοί ἐστι, pro quo poeta scripsisse sibi visus sit ποθῶ. » *Seidlerus*. Verissima mihi videtur Musgravii emendatio, accepta sic ut voluit Seidlerus.— v. 147. Pro ὥςτις scrib. e codd. omnibus ὡςεί.

v. 148. Syllaba quæ intercidit fuit haud dubie τοι. Monuit Hermannus. — v. 155. « ἄϊον οἴκτους οὓς οἰκτίζῃ Vat. Havn. Harl. ἄϊον οἴκτους τοὺς οὓς Flor. τοὺς οὓς Ald., omisso ἄϊον οἴκτους. Stephanus ex suis Mss. διὰ γὰρ μελάθρων οὓς οἰκτίζῃ ἄϊον οἴκτους. » *Dindorfius*. Stephani verba sunt : « Post οἰκτίζῃ desunt duo verba, ut ostendit *vet. codex*, videlicet ἄϊον οἴκτους. » Loquitur itaque hoc loco de uno *codice*, pariter atque v. 275, ubi itidem viri docti secus memorant *codices* HSt. Procul dubio autem Stephanus errore suo verba ἄϊον οἴκτους, quæ explent Aldinæ editionis lacunam, alio atque habent ceteri codices inseruit loco. Ceterum quinam liber, aut qui libri manuscripti, ut eos appellat interdum, affuerint ad manum Stephano in una hac Troadum fabula (in reliquis enim omnibus fabulis aut sua aut aliorum inventa pro variis lectionibus venditat), de eo conjecturam meam in Præfatione declaravi. — v. 170. Libri vel πέμψητ', vel πέμψετ'. Scripsi πέμψησθ' de sententia Matthiæi. Edebatur πέμψασθ'. — v. 189. Vulgo πόῤῥω. Scripsi πόρσω. Vat. πρόσω. — v. 202. Post μόχθους inserendum esse δ' recte monet Seidlerus. — v. 225. Ald. Harl. ναῦται. Flor. Havn. Vat. ναῦτα, vel ναύτα. E Victorii conjectura editum vulgo ναύταις. Sed recte monent interpretes inutile et molestum esse illud ναύταις, et parum eleganti orationis nexu pendere accusativum τὰν ἀγχιστεύουσαν γᾶν ab superiore verbo ἀκούω v. 222. Unde Seidlerus maluit νεῖσθαι, id ut capiendum sit pro εὔχομαι νεῖσθαι. Multo probabilius est quod Dindorfio in mentem venit ναίοιν, i. e. ναίοιμι. Cfr. de hac optativi forma Hermannus ad Helen. v. 271. Verumtamen quum parum constet quibus finibus apud Atticos illius optativi usus circumscriptus fuerit, erunt fortasse qui præferant scribere βαίην.

v. 238. Scribendum e codd. Havn. et Vat. καινὸν ἀγγέλλων λόγον; Supra v. 55 : μῶν ἐκ θεῶν του καινὸν ἀγγέλλεις λόγον. Add. v. 703. Præsens autem ἀγγέλλων eo proclivius erat ut mutaretur in futurum, quod verbum ἀγγέλλειν in codicibus persæpe uno λ scribitur, et librarii ipsi erant magis adsueti post ἥκειν futurum quam præsens legere. Similiter in Phœn. v. 1075 ed. Dindorf. : τί μοί ποθ' ἥκεις καινὸν ἀγγελῶν ἔπος; restituendum ἀγγέλλων tum ex aliis bonis libris, tum e Parr. 2888, 2713 et partim 2712, in quorum posteriori ad ἀγγελῶν adnotatum γρ. ἀγγέλλων. Cfr. Hermanni adnotatio ad Iphig. Taur. v. 1275. Futurum autem tuetur se metro in Androm. v. 1070, Suppl. v. 638 et alibi. — v. 239. Delendum μοι, quod frangit dochmium, et abest a quatuor codd. — v. 241. Vulgo τίνα γ' ἢ. Insulsum γε mutavi in δέ. Cfr. v. 197. Vat. et Havn. τίν' ἢ, quod indicio est, quum in codice antiquiore scriptum repererint τίνα ἢ, alios hiatum elisione, alios inserto γ' tollere esse conatos. Hecub. v. 774 : τίνος γ' ὑπ' ἄλλου; Θρῄξ νιν ὤλεσεν ξένος, ubi membranæ Parr. γ' minio superscriptum habent, nunc ex aliquot codd. restitutum est τίνος δ'. — v. 246. οἶδ'· ἀλλ'... Tuetur hic locus similem formulam in Suppl. 109 : οἶδ'· ἀλλὰ τῶνδε μῦθος οὑντεῦθεν. — v. 250. « Lectio interpolata ex editione Matthiæ remansit. Recte libri versus hos exhibent sic scriptos et divisos : ἢ τᾷ Λακεδαιμονίᾳ νύμφᾳ δούλαν; | ἰώ μοι μοι. » *Dindorf*. — v. 253. « Scribendum τοῦ Φοίβου ex A. (Vat.) et H. (Havn.) ὁ in versum proximum transfert A. » *Dindorf.*

v. 260. « Verba ποῦ μοι ex glossemate adjecta videntur, quo deleto versus est dimeter. » *Dindorfius*. Probabilis hæc suspicio. Eidem viro docto paulo post versu 263 τάυταν ab librario additum videtur non animadvertente continuari Hecubæ orationem post vocabulum τέκος Talthybii interpellatione interruptam : parum aptam enim esse hanc metri formam ταύταν τῷ πάλος ἔζευξεν. — v. 285 sq. Verbum excidisse et per se cuique patet, et certum facit adnotatio scholiastæ : τὰ μὲν ἐκεῖ διαβάλλων ἐνταῦθα ἀντίπαλα τίθησιν, αὖθις δὲ ἐκεῖ πολέμια τίθησι, δηλονότι τὰ ἐνταῦθα· τοῦτο γὰρ λείπει. Qui si verbo mancam orationem legisset, nota λείπει non minus de hoc quam de adverbio ἐνταῦθα monuisset. Nec quod ille posuit verbum τίθησι, sumsisse censendus est e participio τιθέμενος v. 287, cujusmodi enallagen in scriptoris sermone quum reperiunt, sedulo annotare solent scholiastæ : sed est hoc τίθησι ipsius quod intercidit vocabuli ἔθετο interpretatio. Scribendum puto aut : ὃς πάντα τἀκεῖθεν θέτ' ἐν|θάδ', aut ὃς πάντα τἀκεῖ θέτ' ἐν|θάδ', dochmio illic amphibrachum, hic iambum præmissum habente. De metro enim hujus versus non constat certo. Prius ut præferam impellit me observatio, quod Græcos in ejusmodi formulis multo libentius contracta orationis forma τἀκεῖθεν (h. e. τὰ ἐκεῖ ἐκεῖθεν), quam τἀκεῖ, θέσθαι, μετενεγκεῖν, μεταβαλεῖν ἐνθάδε dixisse videam. Totum locum sic verto : *Qui omnia quæ illic sunt huc transponit, ut contraria sint, et rursus illuc,* h. e. qui duplicis linguæ præstigiis omnia miscet et perturbat, probare quæ impugnaverat, et quæ defenderat improbare callens. Ἔθετο pro τίθεται dictum nota aoristi vi, quæ in re quæ de more fit versatur. In cumulatis ἔθετο... τιθέμενος ne quis hæreat, cavebunt adnotata ad Bacch. v. 647. Denique quod omisit poeta copulam ante αὖθις, convenit hoc egregie concitatæ orationi mulieris ira et indignatione abreptæ. Restat ut verbo perstringam miram hominis docti opinionem, qui scripturam vulgatam defensum ivit ἀνακολουθίας commento, repetendæ ejus ab animo graviter commoto : Hecubam enim quum orationem ea constructione inceperit, quæ verbum secuturum postulabat τίθεται, in fine propter dolorem

oblitam initii deflexisse in participium τιθέμενος. Qua confusione profecto Hecuba vim omnem conviciis suis ademisset.

v. 292. Scripsi πότνια pro πότνα ex Vat. Havn. — v. 325. Addidi in fine versus ἰώ. — v. 335. Legebatur βοάσατ' εὖ τὸν ὑμέναιον ὤ, quæ cum strophicis non conveniunt, et languet εὖ. Havn. βοάσατε τὸν. Hinc scripsi βοᾶτε τὸν ὑμ. Ubique in hoc carmine sunt præsentis imperativi usurpati. Cfr. etiam Soph. Trach. v. 212. — v. 339. Reposui ἐμῶν γάμων e Vat. Havn. Legebatur ἐμὸν γάμον. Cfr. Phœn. v. 58, τάμὰ λέκτρα ματρῴων γάμων. — v. 357. Recipiendum e tribus codd. δυσχερέστερον, cujus glossema esse videtur vulgatum δυστυχέστερον. Alcest. v. 617 : ἀλλὰ ταῦτα μὲν φέρειν ἀνάγκη, καίπερ ὄντα δύσφορα, sic vulgo e minus bonis libris editum legitur. Vat. Havn. et tres Florr. δυσμενῆ, recte. Par. 2818. δυσμενῆ. γρ. δύσκολα, δύσφορα. Par. 2713. δυσμενῆ cum gl. ἀντὶ τοῦ δύσκολα, et in marg. γρ. δύσφορα. Utrumque et δύσφορα et δύσκολα est glossema. — v. 381. ἄλλως recepi e Tyrwhitti conjectura. Legebatur ἄλλοις, quod ineptum.

v. 396. καὶ ταῦτ' optimi libri. Vulgo καὶ τοῦτ'. — v. 409. Vulgo οὔκουν. Flor. cum Vat. et Havn. οὐκ ἄν. Unde feci οὐτἄν. De mensura particulæ ἄν satis est adiisse Hermannum Opusc. vol. 4, p. 375 ; qui tam victricibus argumentis confutavit opinionem quandam Dindorfii, ἄν produci posse sibi persuadentis, ut non sine miratione eandem ab auctore suo resumi legas ad Æschyl. Sept. c. Theb. v. 562. — v. 436. Vat. Havn. Flor. ὠμόφρων τ' ἐπιστάτης. — v. 457. Vat. Ἐρινύν. Vulgo Ἐριννῦν : quod cave ne ex Ἐριννύων contractum putes, quæ videtur esse sententia Dindorfii. In codicibus enim sæpe nominativus vel accusativus tam hujus quam aliorum quorundam in ύς desinentium nominum accentu notantur circumflexo : sic ἐρινῦς et ἐρινῦν notant codices Parr. 2712, 2713, in Orest. v. 1390, Phœn. v. 1029, 1504, Med. v. 1260, 1389. Scripturam vero hujus nominis cum simplici ν præbet aliquoties prior codex, ut Med. v. 1260, Phœn. v. 255; ubique vero summa constantia alter 2713, nisi quod bis terve a posteriore manu geminatum ν deprehenditur, velut Orest. v. 238, 264, 582. — v. 465. Scribendum ex Vat. Havn. Flor. ὀρθὸν δέμας. — v. 466. Posui comma post ἐᾶτέ μ'. Cohærent enim ἐᾶτέ με κεῖσθαι πεσοῦσαν.

v. 474. « ἢ μὲν τύραννος, sic Elmslejus. Legebatur ἦμεν τύραννοι, κεἰς τύραννν' ἐγημάμην. » *Dindorf.* Nihil sincerius est librorum hac scriptura, quam revocavi. Consociatio pluralis numeri cum singulari, ubi de una persona loquuntur, tam in more est tragicorum, ut mireris quemquam in ea hærere potuisse. Cfr. Lobeckius ad Soph. Ajac. p. 152 ed. alt. — v. 480. Præstat quod habent Vat. Havn. πρὸς τύμβοις. — v. 527. Probabilis videri possit Bothii correctio νεανιῶν. Sed bona est lectio vulgata νεανίδων : vel puellæ delicatulæ, et senes imbecilli foras progrediebantur, ut nemo quisquam domi remaneret. — v. 533. Versus a metro non minus quam a dictione laborans, fortasse ita restituendus est : πευκάεντ' οὔρειον, si in hac glyconei forma choriambo recte opponitur molossus. — v. 547. τε, quod legebatur post βοάν, delevi auctore Matthiæo. ἀέριον ἀνὰ κρότον ποδῶν dictum pro ἀερίων ἀνὰ κρότον ποδῶν : qua de enallage sæpe a me monitum est.

v. 550. Libri ἔδωκεν ὕπνῳ. Aldus ἔδωκεν παρ' ὕπνῳ. Apparet præpositionem ab imperito correctore esse insertam, metrum deficiens utcunque resarcire conante. Nec habet scholiasta. Comparatio strophæ ostendit ithyphallicum hic requiri, qui tamen quomodo explendus sit, eo magis dubitari potest, quod ipsa sententia quam in partem debeat accipi, non satis constat. Scholiastæ quamvis perplexæ explicationes conveniunt omnes in verbo ἔδωκεν. Ex quo credibile fit ante hoc verbum vocabulum aliquod bisyllabum intercidisse, cujusmodi est φλογός : *ignis jubar atrum flammæ splendorem diffudit somno*, i. e. diffudit super eos, qui cubitum iverant, senes, ceterosque qui pocula et tripudia quieti posthabuerunt : aut si accipitur ὕπνῳ in universum pro somni tempore, i. e. nocte, sensus erit : *splendorem diffudit per noctem.* Posterius hoc placuisse nonnullis ex interpretibus veteribus, colligo e scholii parte, ἔδωκε τὸ πῦρ, ἀντὶ τοῦ διεδέξατο ἡ νὺξ τὸ πῦρ· nisi hæc est interpretatio alius lectionis, quam ante oculos habuerit scholiasta, dico hanc : ἔδωκε νυκτί. Ambigitur etiam quomodo explicandum sit μέλαινα αἴγλη. Id Matthiæus recte mihi videtur de luce fumo involuta, nigricante accepisse, qualis est tædarum. Sic etiam Victorius, comparans Virgil. Æn. 7, 458, *atro lumine.*

v. 575. Bothius νεανιῶν, recte. Est καράτομος ἐρημία νεανιῶν poetice dictum pro καρατόμων ἐρημία νεανιῶν. Mox dedi πένθος pro πένθη, e melioribus libris. — v. 590. « σχετλία Seidlerus. σχέτλια libri. » *Dindorf.* Revocandum σχέτλια τάδε. Cfr. Electr. v. 1170, σχέτλια μὲν ἔπαθες. Suppl. 1074, σχέτλια τάδε παθών. — v. 611. Meliores libri τοιάσδ'. — v. 620. Fort. scrib. τοῦτ' ἐκεῖν', ὅ μοι πάλαι. Cfr. v. 239 seq. — v. 638. Delendum τ', quod abest in duobus codd.

v. 640. « Scribendum ηὑρημένα. » *Dindorfius.* Sic ille nunc statuit, judicium Elmsleji secutus, qui ad Heracl. v. 305, adque Med. v. 191, hoc ceteraque ejusdem generis verba omnia apud Atticos cum augmento ηυ in temporibus præteritis scribenda censuit. Veterum grammaticorum alii ηυ, alii ευ probant. Vide citatos in Thesauro Paris. vol. 3, p. 2419 sq., 2500 et 2524. In codicibus tragicorum nunc ηὐξόμην, ηὔφρανα, ηὐνάσθην, ηὐλαβούμην, ηὐτύχουν, nunc eadem sine augmento scripta reperiuntur, contra quam factum videmus in verbo εὑρίσκειν, ubique, quod sciam, tam apud Æschylum et Sophoclem, quam apud Euripidem cum simplici diphthongo expresso. Apud ceteros quoque scriptores probatos rara sunt augmenti vestigia. Quocirca jure summo viri docti plerique in hoc verbo antiquitus non mutatam esse diphthongum statuerunt. Cfr. Seidlerus ad Eur. Electr. v. 380, Hermannus ad Bacch. v. 32, Buttmannus Gramm. gr. vol. 1, p. 328, Lobeckius ad Phrynich. p. 140 sq. Sed codicibus in hac quæstione nihil tribuit Dindorfius; « quæritur enim, » inquit ad Aristoph. Nub. v. 137, « qui probarunt ευ, unde resciverint, quod veteres scribebant ΕΥΡΟΝ, id εὗρον potius quam ηὗρον esse. » Sumit vir doctus quod erat probandum, nempe Euripidis ætate η ab ε scriptura non fuisse distinctum : quod falsum coarguit poeta ipse in fragmento Thesei apud Athenæum X, p. 454, B servato, ubi secundam literam in nomine Thesei describit accurate hoc modo : τὸ δεύτερον δὲ πρῶτα μὲν γραμμαὶ δύο· ταύτας διείργει δ' ἐν μέσαις ἄλλη μία. Unde consequitur ionicas literas, ante quam publico decreto reciperentur, quod constat factum Euclide prætore Ol. 94, 2, dudum vulgari usu fuisse tritas. Cfr. Theod. Bergk. Commentt. de comœdia att. ant. p. 118.

v. 645. « πόθον παρεῖσ' Matthiæ edidit ex Pseudogregorio v. 542. Revocandum quod in libris est παρεῖσα πόθον, quod scriptor ille transposuisse videtur, ut vitaret pedem trisyllabum. » *Dindorf.* Recte. — v. 651. « Deleatur μ' a Barnesio illatum. » *Dindorf.* Additum præter necessitatem. — v. 665. Scripsi ἕλξει e codicibus. Vulgo ἕλκει. — v. 674. ἔχειν Vat. et Harl., et proximo versu ὄλεθρον Vat. Flor. Havn. Hinc fortasse scrib. ἡγεῖ κακῶν. *Nonne deputas mortem Polyxenæ inferiorem meis malis?* quod græca breviloquentia dictum pro : *malum minus deplorandum quam sunt mea mala.* — v. 693. Recepi quod habent quatuor codd. οὐ γὰρ, mutato σώσῃ in σώσει, quod præbet cod. Harl. — v. 699. Codices præbere video παῖδες ὕστερον πάλιν, quod restituendum. Vulgatum Ἴλιον πόλιν procul dubio debetur Aldino correctori. — v. 711. Scrib. ex Vat.

Havn. ἐνθάδ' αὐτοῦ. — v. 720. Optime Jacobsius δεῖν σφε, quod recipiendum.

v. 742. Libri οὐχ ὡς σφάγιον Δαναΐδαις τέξουσ' ἐμόν. Quibus duplex vitium metri et sententiæ inest. Alterum quidem levi opera sustulit Stephanus scribens σφαγεῖον; ineptum vero ἐμὸν, quod in fine versus legitur, nemo dum vidit quomodo sit corrigendum. Inseruit illud librarius aliquis, qui, postquam genuina vox intercidit, lacunam suo judicio utcunque explere conatus est. Cujusmodi conamina alia notavi ad Iphigen. Aul. v. 109, ad Heracl. v. 573, ad Ion. v. 24 et 1136 : quibus in locis similiter extremam trimetri sedem invasit vocabulum alienum. Adde notata ad Helen. v. 929. Quod si hic animum attente advertamus ad id quod Andromachen dicere conveniebat, una sponte se offert aptissima et pæne necessaria particula δή. Scripsit enim poeta : οὐχ ὡς σφαγεῖον Δαναΐδαις τέξουσα δή, *scilicet non tanquam paritura....* Iphig. Taur. v. 682 : ἔγκληρον ὡς δὴ σὴν κασιγνήτην γαμῶν. Ib. v. 1338 : ὡς φόνον νίζουσα δή. Helen. v. 1378 : ὡς τῷ θανόντι χάριτα δὴ συνεκπονῶν.

v. 769. Legebatur ἄγετε, φέρετε, καὶ ῥίπτετ', numeris pravis, de quibus dixi ad Electr. v. 13, nec apte instituta oratione : nam et καὶ additum ante tertium verbum languet, et desideratur particula, qua sermonis transitio ad exitum properantis notetur. Commode itaque accidit ut in Aldo et Vat. absit καί. Unde Hermannus verissima emendatione : ἀλλ' ἄγετε, φέρετε, ῥίπτετ'. Infra v. 1285 : ἀλλ' ἄγετε· μὴ φείδεσθ'. — v. 773. Vulgo ναῦν. Dedi ναῦς e Vat. Havn. Flor., qui tres optimi codices sunt in hac fabula. Cfr. v. 1047. — v. 800. Aldus λιπαραῖσι. Vat. Harl. Havn. λιπαραῖς. Seidlerus maluit λιπαραῖσί τε, recte. — v. 801. Libri ἕδας ἕδας. Alterum ἕδας delevit Seidlerus. Sed probabilior est Meinekii suspicio in antistropha πυρὸς geminantis, Fragm. comic. vol. 5, p. 617. — v. 804. Recte Bothius συναριστεύων, et sic enotatum est e codd. Vat. Havn. Harl. — v. 806. Verba ἀφ' Ἑλλάδος ab interpolatore aliquo assuta esse manifestum est : nec improbabilis Dindorfii suspicio etiam ὅτ' ἕδας pro supplemento correctoris esse habenda. Vat. et Havn. πάροιθεν pro πάροιθ'. Ex Harlej. ἀπ' pro ἀφ' commemorat Burgesius. Puto tale quid excidisse, τὸ πάροιθεν ἔνοπλος ἐλθών.

v. 815. Pro commate posui punctum post χθόνα, et literam ν resecavi in ἐπόρθησεν. — v. 840. Quod vulgo legitur ex Aldino exemplo propagatum ὃς παρὰ Δαρδάνια, mala metrici alicujus correctio est. Codices ὃς τὰ Δαρδάνια. Hinc Dindorfius probabiliter ὃς τὰ Δαρδάνεια. Forma Δαρδάνειος usus est Lycophro v. 1257. — v. 875. Vat. Harl. Flor. Ἀργείων χθόνα. Vide notata ad Bacch. v. 1. — v. 910. Tres codd. ὥστε μηδαμοῦ. Fort. ὥστε μηδαμῇ. Sophocl. Phil. v. 778, μὴ φύγητε μηδαμῇ. — v. 932. Dedi θεὰ pro θεᾶς e codd. Vat. Havn. Harl.

v. 946. Dindorfius, assumta Bothii conjectura, dedit τί δὴ φρονοῦσ' ἐκ δωμάτων. Vat. Havn. Harl. φρονοῦσ' ἐκ δόμων. Revocandum quod vulgo legitur τί δὴ φρονοῦσά γ' ἐκ δόμων. Nam Bothiana lectio numeros præbet eos, quos constat a tragicis tantum non semper esse vitatos. — v. 970. ἐνδίκως Vat. Havn. Flor. Quod quum fere eodem redeat ac vulgatum (significat enim *loquentem e justitiæ ratione*), præferendum est alteri propter majorem testium auctoritatem.

v. 987. Harl. εὐπρεπέστατος. Hæ formæ εὐπρεπής et ἐκπρεπής passim certant de sede. In Alc. v. 333, gravissimis testibus codd. Vat. Havn. Parr. B. D. obsecutus scripsi εὐπρεπεστάτη γυνή. Vulgatum ἐκπρεπεστάτη fluxit e minus bonis libris, inter quos est Par. 2888.

v. 990. In Havn. præponitur ὡραῖον, « fortasse ex γνω. corruptum, quo γνώμη vel γνωμικόν in codicibus significari solet. » *Dindorf.* Ita vero debebat illud potius ad prægressum versum, qui est γνωμικός, adscribi. Qui codices tractant ipsi, noverunt omnes vocabulo ὡραῖον notari solere a librariis quidquid pulcre, venuste, lepide dictum esset; noverunt etiam, quo valeat glossa metrica ἀντὶ μιᾶς (cfr. adnotata ad Bacch. v. 550), nec denique hæsitant in notissimo compendio dativi pluralis αις.

v. 1052. Hunc versum, quem editiones aliquot tribuunt Menelao, cum codd. Vat. Havn. Harl. Hecubæ continuavi, recepta proximo versu lectione codicis Harl. ἔσται γ' ἅ. Ceteri codd. ἔσται τάδ' ἅ. — v. 1073. Scribendum e codd. κατ' ὄρφναν τε παννυ. — v. 1085. ἄνυδρος est *illotus*. Cfr. v. 1152, Hecub. v. 611, Phaeth. fr. 3 ed. Dind., Reisigius Enarr. Soph. Œd. Col. v. 1590. — v. 1090. Inconsideratius olim admisi Bothii blandam licet conjecturam κατάορ' ἀσθενῆ, nec debebat librorum scriptura, κατάορα στένει, attentari ullo modo. Sed quæritur quid significet vox κατάορα. Ea mihi videntur dici infantes e vestibus mulierum relictarum (earum scilicet, quas nemo expetebat, vetulas maxime) pendentes. Cfr. Herc. Fur. v. 443 : ἀλοχόν τε φίλην ὑποσειραίοις ποσὶν ἕλκουσαν τέκνα. Ibid. v. 520 : δεῦρ', ὦ τέκν', ἐκκρήμνασθε πατρῴων πέπλων. Ibid. v. 627 : μέθεσθ' ἐμῶν πέπλων.

v. 1091. Nescio quo casu e Barnesiana editione irrepsit pravum illud μόνας, quod omni auctoritate destitutum est, et facit inepte loquentes liberos. Recte codices μόναν : quo revocato, plena distinctione post βοᾷ incidendum est. Nam qui commata posuit post βοᾷ et ὤμοι Dindorfius, intelligi nequit, quonam referri voluerit μόναν, aut quem sensum quæsierit in toto loco. Ordo sententiarum est : *Heu care marite,* sic lamentantur mulieres, e quibus constat chorus, *tu quidem occisus jaces sine sepultura; me vero avehunt servam in terram hostilem, liberique ad portas commisti inclamant suam quique genitricem avulsam. O mater mea, hei mihi! solam jam me abducunt Græci ab oculis tuis.* Compellant enim captivæ mulieres quæque simul et maritum, et liberos, et matrem desertam. — v. 1116. Vat. Flor. Havn. καὶ Σιμοεντίσι, omisso τ' αὖ. Unde verissime Hermannus Præfat. ad Iphigen. Aul. p. XVII, καὶ Σιμοεντιάσιν. — v. 1179. μοι omissum in Vat. Havn. Flor. Quod si, ut suspicor, manavit illud ex Aldina editione, vereor ne correctori debeatur, syllabaque elapsa potius fuerit δή. — v. 1181. Legendum e codd. omnibus εἰσπίπτων λέχος. — v. 1196. Scripsi cum Reiskio πόρπακί σοι. Libri σός. Dobræus conjecit σῷ, probante Dindorfio.

v. 1245. « Libri Ἑκάβη σὰς vel σᾶς. Seclusi Ἑκάβη, et indicavi lacunam. Litera σας syllaba vocabuli alicujus finalis est. Ineptum est σᾶς. » *Dindorfius.* Importuna etiam hoc loco et præpostera est Hecubæ appellatio, nomenque ipsum Ἑκάβη metro adversatur. Apertum enim cuique, requiri hic idem quo antea usus est chorus metrum dochmiacum, proprium in hoc querelarum genere. Aptum autem chori responsum ad Hecubæ exclamationem fuerit ejusmodi, quo hic illam præ dolore in sola compellatione subsistentem ut inceptum sermonem perficiat cohortetur. Itaque scripsisse poetam suspicor περαίνουσ' ἔνεπε. Cfr. Ion. 1348 : λέγε, πέραινε σοὺς λόγους. In Bacch. v. 1169 Agave e montibus in urbem reversa inclamat chorum Ἀσιάδες Βάκχαι. Respondet ille metro dochmiaco : τί με θροεῖς τάδ' ὦ; sic enim ibi legendum, aut τίνα θροεῖς αὐδάν; Adde Orest. v. 1246, ubi Electra : Μυκηνίδες ὦ φίλαι... Chorus : τίνα θροεῖς αὐδάν,| πότνια;

v. 1305. Recte Seidlerus γεραιά γ' pro vulgato γεραιά τ'. Respondens enim Hecuba confirmat quæ chorus dixerat, simul addens quod rem auget. Idem vir doctus finem versus probabiliter explet scribens μέλε' ἐμά. Ceterum cfr. similem locum Electr. v. 1211. — v. 1314. Recepi cum Seidlero κατακαλύπτει ex Havn. et Harl. κατακαλύψει Vat. Male Dindorfius κατεκάλυψε.

IN BACCHAS.

v. 1. Pro Θηβαίων χθόνα scripsi cum Hermanno Θηβαίαν χθόνα e scholiasta Hephæstionis c. 6, p. 170 Gaisf., et Prisciano vol. 2, p. 48 Krehl.; et inclinabat in hanc scripturam etiam Elmslejus, quod libentius hoc quam alterum dixisse videatur Euripides. Data hac occasione paucis repetam quæ Lipsiæ olim, sodalis seminarii philologici, de vario usu genitivi nominis gentilis et adjectivi apud tragicos disputavi, præside D. Beckio, viro venerabili. Pro diversa enim natura rei memorandæ vel hoc vel illud genus loquendi prælatum esse reperimus. Ut incipiam ab ea quæ proposita est formula in REGIONE nominanda definita, est ubi genitivum gentis tragici antetulerint, sive quod adjectivum metro conveniens non esset in usu, aut regio cum populi quadam fama significaretur, aut denique videretur hæc appellatio magis poetica : cujusmodi sunt Ἀθηναίων χθόνα Ion. 12, 655; Herc. f. 477, 1164; Θεσσαλῶν χθόνα Alcest. 479 (ubi libri deteriores Θεσσαλῶν πόλιν), Herc. f. 473; Βιστόνων χθόνα Alc. 483; Βοιωτῶν χθονί Æschyl. Pers. v. 482, 807; Φωκέων χθόνα ibid. v. 485; Μακεδόνων χώραν ibid. 492, Περραίβων χθόνα Suppl. 256, al.; in longe tamen plurimis generibus aliis obtinuit adjectivi gentilis usus : quo dicendi modo simpliciter declaratur nomen regionis. Ex illis quædam frequenti usu trita nomina, velut Θηβαία χθών, Ἀργεία χθών, Θρῃκία χθών, ita consuetudine quasi consecrata sunt, non apud Euripidem solum, sed etiam apud ceteros tragicos, ut alterius loquendi rationis aut nullum, aut vix ullum quod certum sit exemplum deprehendas. Nam quæ duo opposuit Matthiæus ex Eur. Suppl. v. 1176 : ξύνισμεν πάνθ' ὅσ' Ἀργείων χθόνα δέδρακας ἐσθλά, et v. 1195 : κακῶς ὀλέσθαι πρόστρεπ' Ἀργείων χθόνα, in horum priore, præter Florentinos codices, duo etiam Parisini (2817 et 2887) præbent liquido Ἀργείαν χθόνα; unde et alterum, unicum, nisi fallor, relictum quod in hujus terræ mentione consuetæ normæ repugnabat, de conjectura emendare non dubitaverim. Sunt enim ω et α in libris sæpe ita scripta, ut alteram literam ab altera vix distinguas. Ne vero exemplum postremo allatum credam ab regula fuisse exceptum propterea, quod ibi incolæ potius a poeta fuerint respecti quam terra ipsa, commovet me Baccharum locus 960 : κόμιζε διὰ μέσης με Θηβαίας χθονός· μόνος γὰρ αὐτῶν εἰμ' ἀνὴρ τολμῶν τάδε· ubi licet pronomen αὐτῶν ad populi nomen remittat, tamen poeta Θηβαίας quam Θηβαίων χθονός dicere maluit. Similiter locutus est Euripides in Phœn. v. 1045 : ἔβα... Οἰδίπους ὁ τλάμων Θηβαίαν τάνδε γᾶν τότ' ἀσμένοις, πάλιν δ' ἄχη, Thuc. 1, 136, aliique, quos addit Elmslejus ad Baccharum versum superiorem. Si res adhuc integra mihi esset, nunc scriberem in textu Heracl. v. 839 : ὦ τὸν Ἀργεῖον γύην σπείροντες, quia, secundum vulgatam scripturam Ἀργείων, inconcinne dicuntur ipsi Argivi Argivorum solum conserere. Scilicet γύην pro feminino habentibus librariis proclive erat substituere Ἀργείων genitivum. (In Phœn. 982 multi codd. Θεσπρωτῶν οὖδας contra metrum pro Θεσπρωτόν.)

Contra ubi CIVITAS nominaretur, usu vulgari recepta formula erat Θηβαίων πόλις, Ἀργείων πόλις, sic ut populi incolarumque magis haberetur respectus, quam stirpis notæ, quæ expressa eminet in Ἀργεία, Θηβαία πόλις. Apud Euripidem semel mihi se obtulit Ἀργεία πόλις, in Suppl. v. 808 (ὦ πόλις Ἀργεία, τὸν ἐμὸν πότμον οὐκ ἐσορᾶτε; tanto notabilius quod sequitur ἐσορᾶτε), semel etiam Θηβαία πόλις, utrobique in lyrica fabulæ parte, puto sic dictum utrumque, quod id ab quotidiana consuetudine recedens, paulo magis poeticum videretur. Nimirum liberior in carminibus oratio assurgit ultra istiusmodi regulas. In Androm. vero v. 1 Θηβαία πόλις est urbs Asiatica, patria Andromachæ, ita distincta a Græca civitate. Apud Æschylum Sept. c. Theb. 1006, Καδμείας πόλεως intelligere licet urbem a Cadmo conditore appellatam, Κάδμου πόλιν, ut ea vocatur ibid. v. 136. Sic etiam capiendus Soph. Œd. T. v. 35.

Sunt alia in quibus aliquando propter sonorum gratam consociationem ab usu discessum est. In STIRPIS quidem et NATIONIS significatione cum λεώς adjectiva de more videre licet consociata, velut Ἀργεῖος λεώς, Μυκηναῖος, Καδμεῖος, Θηβαῖος, Θεσσαλός, Σκύθης, Θρήκιος, tum Ἀττικός, Περσικός, Ἀχαϊκός, Πελασγικός, Ἀρκάς, Æschyl. Suppl. 618, Eum. 290, 681, Pers. 789, Eur. Suppl. 467, Hecub. 510, Rhes. 426, 622, 857; Heracl. 88, 316; Phœn. 290, Herc. f. 1381; Androm. 19, Tro. 30 : quæ exempla id habent notabile, quod λεώς cum suo adjectivo ubique provisum sit ut in exitu trimetri poneretur. Sophocles vero Œd. Col. v. 741 : πᾶς σε Καδμείων λεὼς | καλεῖ δικαίως, genitivum prætulit, scilicet vitaturus nimium sibilorum concursum.

Numquam, si recte observavi, composuerunt tragici cum nominibus στρατός, στόλος, ὄχλος, σύλλογος et similibus adjectiva Ἀργεῖος, Θηβαῖος, Καδμεῖος, nisi quando esset metri necessitas, velut apud Æschyl. Suppl. 321, Eur. Orest. 118, Heracl. 389 : qua exceptionis ratione judicanda sunt etiam Περσικοῦ στρατοῦ in Pers. 412, Ἀχαϊκὸν στρατόν, Eur. Hecub. v. 287, 521. Ejus vero rei duplicem causam fuisse arbitror, unam a numeris repetendam, quod succedentis ejusdem terminationis iteratio in Καδμεῖος στρατὸς, Καδμείου στρατοῦ etc., minus grata ad aures casura fuisset (nam in supra memoratis Ἀργεῖος λεώς, Θηβαῖος λεώς al. offensio omnis amota est alternantium longæ et brevis vocalis ω et ο temperamento) : alteram causam invenio in ipsius genitivi natura, aptioris ad exprimendam gregis multitudinisque certæ significationem, quam continent nomina στρατός, σύλλογος, ὄχλος et alia similia. Proinde etiam prælatum est Ἀργείων στράτευμα ubi trimeter optionem daret inter hoc et Ἀργεῖον στράτευμα : quod vel e scribarum peccatis (cfr. var. l. ad Tro. 86) cognoscere licet. Quamquam, uti dixi, argumentorum quæ modo memoravi neutrum eo usque valuit, ut propter metri necessitatem vel in gratiam exquisitioris dictionis veriti sint poetæ etiam altero modo loqui. Quod Reisigio in Comment. crit. de Soph. Œd. Col. v. 370 reponendum videbatur Ἀργείων δόρυ pro Ἀργεῖον δόρυ in exitu versus Heraclid. 674 : πόσον τε δ' ἔστ' ἄπωθεν Ἀργεῖον δόρυ, id non minus temere conjectavit vir doctus, quam fecerat inconsulto ejusdem conjecturæ periculum Elmslejus in hujus fabulæ v. 500. Et elegantior est librorum scriptura, et usu commendabilior. Dixit Euripides Ἀργεῖον, Μυκηναῖον δόρυ de Argivo marte vel exercitu, in Phœn. v. 513, 1080, 1082, 1094, Tro. 8, 346, Rhes. 20, Heracl. 500, 834, et metro coactus ibid. 842; Ἀργείων δόρυ Phœn. 1086 (sed malim ibi Ἀργεῖον propter similia vicina et usus constantiam), Καδμείων δορός Herc. f. 61, et, flagitante metro, Phœn. v. 562. — Postremum addo, in decem fere locis Euripidem formulas ναῦς ἐπ' Ἀργείων,

Ἀργείων πλάταις, Ἀργείων νᾶες constanter cum genitivo populi congregati expressisse, cujus rei ratio e supra disputatis petenda est.

v. 8. In codicibus scriptum, δίου τε πυρὸς ἔτι ζῶσαν, sic edidit Matthiæus, ut correxerat Porsonus, δίου τ' ἔτι πυρὸς ζῶσαν. Sed quum Plutarchus hunc versum afferens omittat τε, longe probabilior est Barnesii conjectura illam conjunctionem delentis. Ita verba duobus modis possunt accipi, aut facta distinctione post τυφόμενα, ut quæ sequuntur præcedenti sententiæ adjecta sint per appositionem (qualem fere legimus Electr. v. 1, Herc. f. 415) : aut (quæ ratio placuit Hermanno) ut accusativus φλόγα a verbo τύφεσθαι pendere censeatur. Quod vero apud Plutarchum scriptum legitur τυφομένην ἀδροῦ πυρός, id nihil esse nisi τυφόμενα δίου Hermannus monuit. In Suppl. v. 860 similis est verborum confusio. — v. 64. Paris. E. proodi notam præfixam habet, et v. 74. cum G. stropham, v. 91. antistropham indicat. — v. 110. Non male Blomfieldus ἢ 'ν ἐλάταις. Infra 1064, ἢ 'λάτην. Helen. v. 344, ἢ 'ν νέκυσι, ubi pariter in libris excidit 'ν. Sed tamen defendit hiatum Phœn. 1515.

v. 114. Ald. Parr. αὐτίκα γᾶ πᾶσα χορεύσει. Βρόμιος, ὅστις ἄγει. Quam scripturam impugnat Matthiæus eo argumento, quod et illa αὐτίκα... χορεύσει nimis jejune dicta videantur, et hæc quæ sequuntur Βρόμιος (ἐστὶν) ὅστις ἄγει sententiam multo fortiorem efficerent, quam res pateretur. Codd. Pal. et Laur. Βρόμιος ὅτ' ἄγῃ, hic e correctione ὅστις ἄγει. Hinc Elmslejus proposuit Βρόμιος εὖτ' ἂν ἄγῃ, vel ὁπόταν ἄγῃ. Aldinam quidem scripturam bene correxit Bothius, quem cum Matthiæo secutus sum; meliorum tamen codicum auctoritate nituntur Elmsleji conjecturæ. Infeliciter Dindorfius in Præfat. Corpor. p. XXIX, ὅταν ἄγῃ.

v. 123. E plurimorum codicum vestigiis τρικόρυθες ἐν ἄντροις vel τρικόρυθές τ' ἐν ἄντροις, Dobræus feliciter eruit τρικόρυθες ἔνθ' ἐν ἄντροις. Quod in textu ponendum. Infra Par. G. ἀνὰ δὲ βακχία (E. βακχεία) συντόνῳ. — v. 135. Parr. E. G. ἐπῳδ. ἡδὺς (G. ἡδὺς δ') ἐν οὔρεσιν ὅταν. — v. 145. Par.
β′
G. ὁ Βακχεὺς δ' ἔχων πυρὰν (E. πῦρ) | ἐκ νάρθηκος ἀΐσσει
α′
|πυρσώδη φλόγα πεύκας. | Tum E. δρόμῳ τοῖς χοροῖς ἐρ. πλ.|, et E. G. ἰαχαῖς τ' ἂν ἀπ' ἄλλων | τρ. πλ. εἰς αἰθέρα ῥίπτων. — v. 160. Qui ἱερὸς ἱερὰ pro duobus dactylis habent velim ostendant mihi hac prosodia tragicos unquam esse usos. — v. 167. πρεσβὺς ὢν γεραιτέρῳ. Agatharchides apud Photium Bibl. cod. 250, p. 1332 : Οὐδ' Εὐριπίδου κατηγορῶ τῷ μὲν Ἀρχελάῳ περιτεθεικότος τὰς Τημένου πράξεις, τὸν δὲ Τειρεσίαν βεβιωκότα παρεισάγοντος πέντε γενεῶν πλέον. Quod ille non e diserto aliquo Euripidis testimonio de Tiresiæ ætate dixisse videtur, sed computatis hominum ætatibus, quæ a Cadmo usque ad filios Œdipi, quos utrosque in Bacch. et Phœn. superstes convenit Tiresias, numerantur quinque.

v. 194. Dindorfius ex Elmsleji sententia ἀμοχθί. Restitui ἀμοχθεί. — v. 207. Quum libri omnes habeant εἰ χρὴ χορεύειν, Matthiæus scriptum fuisse suspicatur : οὐ γὰρ διῄρηχ' ὁ θεὸς οὔτε τὸν νέον, εἰ χρὴ χορεύειν, puto, vere, sic tamen ut etiam proximum εἴτε in οὔτε mutaverim.

v. 235. Libri genuini εὔοσμον κόμην, unde Brunckius εὔοσμος, quod recepi, verbis sic ut fecit Hermannus distinctis. Cyclop. 501 : μυρόχριστος λιπαρὸν βόστρυχον, ubi libri contrario errore λιπαρός. Legebatur εὔκοσμος κόμην, quæ conjectura est Stephani vetusta exemplaria prætexentis. Præterea εὔκοσμος κόμην ingratum versus exitum efficit, nec ipsum εὔκοσμος sententiæ aptum dixerim, quum ea vox apud Atticos potius honesti et compositi significatum habeat, quam compti et delicati; laudabilis autem habitus quemvis hominem deceat liberalem, et ita Pentheus Baccho quod in laudem verti posset exprobraret. Mox codices vel οἰνωπὰς τ', οἰνωπάς τ', vel οἰνωπά τ'. Barnesius nominativum οἰνωπός reposuit. Prætuli ego Scaligeri emendationem οἰνῶπας, visam mihi et faciliorem et elegantiorem.

v. 246. Revocavi ἔστ' ἄξια, itidemque restituendum in Orest. 615, ἔστ' ἀξία, pro ἐπάξια et ἐπαξία, conjecturis a Dindorfio illatis. Nam Elmsleji decretum de quinto trimetri pede nihil curavit Euripides in recentioribus tragœdiis. Orest. 1078 : γάμων δὲ τῆς μὲν δυσπότμου τῆσδ' ἐσφάλης. Helen. 281 : ἀδίκως μὲν, ἀλλὰ τἄδικον τοῦτ' ἔστ' ἐμόν. Infra 1287 : τίς ἔκτανέν νιν; πῶς ἐμὰς ἦλθ' εἰς χέρας; Quod legitur in Parisino libro uno ἦν ἄξια, errorem calami esse significavit ipse librarius punctis duobus appositis.

v. 243. Paulo majores pro loci difficultate turbas hic moverunt viri docti, quum recepta leni emendatione Reiskii, ἐρράφθαι pro ἐρράφη reponentis, rem confectam esse, videatur Hermannus demonstrasse. Sic enim, amota illa offensione, quod ipse hospes, secundum scripturam librorum, femori Jovis insutus diceretur, jam omnia bene inter se conveniunt. Conquestus Pentheus, quod in patriam ex itinere redux, civitatem miro tumultu perturbatam invenerit, effusis prætextu novi dei sacra celebrandi libidinibus mulierum in omnem intemperantiam; tum subjungit harum turbarum auctorem sibi significari juvenem mollem, mulierosum et impostorem. Deinde acrius in eum invehens, *ille*, inquit, *comminiscitur aliquem deum nomine Bacchi; ille persuadere studet de fabella, conditum eum esse in femore Jovis, quum crematus sit*. Quibus in dictis quid sit quod Penthei personæ minus conveniat, ut esse sibi persuasit Matthiæus, fateor me nullo modo assequi.

v. 244. λαμπάσιν κεραυνίαις. Malim κεραυνίοις. Suppl. v. 1011 : πόσις δαμασθεὶς λαμπάσιν κεραυνίοις. Infra 594, κεραύνιον αἴθοπα λαμπάδα, sed ibi sic metri necessitate. Proni erant scribæ in talibus adjectivis femininam terminationem substituere communi, quo peccati genere etiam vetustiores codices aliquando sunt infecti. Sic supra v. 94. Pal. κεραυνίᾳ πληγᾷ. Alcest. v. 125 : ἦλθεν ἕδρας σκοτίους Ἅιδα τε πύλας. Codd. Rom. et Havn. σκοτίας, sono Atticis auribus minus grato. Iterum Havn. male νυμφιδίας pro νυμφιδίους εὐνάς, ibid. 885. Contra idem ibid. 249 in bona scriptura νυμφίδιοί τε κοῖται conspirat cum Parr. B. D, tribus Florentinis, et Romano codice. Vulgo νυμφίδιαι. In Electr. v. 56, φέρουσα πηγὰς ποταμίας reposui ποταμίους ex v. 309 : πηγὰς ποταμίους φορουμένη, Rhes. v. 916, ποταμίους διὰ ῥοάς· et pœnitet nunc me in Helen. v. 1062, πελαγίας εἰς ἀγκάλας, non secutum esse Hermannum πελαγίους ex ejusdem fabulæ v. 1436 rescribentem. Rhes. 364 : ἐπιδεξίοις ἁμίλλαις. Sic scripsi pro vulgato ὑποδεξίαις. Flor. unus ὑποδεξίοις. Phœn. v. 1430 reponendum e Parr. 2712, 2713 aliisque bonis libris χαιρίους.

v. 263. Cupidius quam verius contradixit Matthiæus Hermanno, qui reprehendens Reiskii conjecturam τῆς δυσσεβείας· ὦ ξέν' (libri enim τῆς εὐσεβείας), exclamationem per simplicem genitivum non nisi familiari colloquio convenire affirmavit : a chori vero persona eam plane esse alienam : qui si tali exclamatione uteretur, voculam aliquam, quæ indignationis esset index, adjicere debuisset. Nam quo Matthiæus provocavit, Iphig. Aul. v. 327, tantum abest ut is locus infringat veritatem observationis Hermanni, ut eam confirmet egregie : ubi nec chorus est qui loquatur, et particulæ vices explet exclamatio ὦ θεοί. Nec probo eam verborum distinctionem, quam in Orest. v. 1673, ὦ Λοξία μαντεῖε, κ. τ. λ., nuper suasit ipse vir summus. Est tamen ubi etiam in tragœdia simplex genitivus exclamationis aptus judicetur in vehementi iræ vel indignationis commotione. Med. 1051 : ἀλλὰ τῆς ἐμῆς κάκης. Chorus autem quum longioribus altercantium personarum sermonibus, ex instituto more, aliquid de suo, duobus ve

tribus versibus expressum, interponit, facit id temperatis verbis, sive ut iratos animos sedare studeat, vel jura violantes admoneat, vel inculcet pium aliquod præceptum; et omnino nihil non grave, non pium, nec conciliandi animo dictum expromit. Ex his consequitur, non magis probari posse τῆς δυσσεβείας, quam φεῦ τῆς ἀσεβίας. Sed fugit interpretes vera vitii sedes, quærenda ea in fine versus. Nimirum pro θεοὺς legendum erat σέβας, quod compendio scriptum alteri vocabulo non valde est dissimile. Cfr. circumlocutio poetica similis Suppl. v. 562 : τὸ γάρ τοι τῆς δίκης σώζων φάος. — v. 267. Citat Plutarchus in vita Alex. c. 53, ubi vulgo εὐλογεῖν. Sed quinque Mss. Parr. εὖ λέγειν.

v. 278. Hærenti orationis nexui succurro scribens ὃς δ' ἦλθεν, vellemque id edidissem. — v. 314. Dedi μὴ φρονεῖν, Hermannum secutus. Libri Pal. et Ald. μὴ σωφρονεῖν. Ineptum est ad loci sensum quod duce Elmslejo exhibuit Dindorfius οὐχ ὁ Διόνυσος σωφρονεῖν. — v. 315. ἀλλ' ἐν τῇ φύσει τὸ σωφρονεῖν ἔνεστιν εἰς τὰ πάντ' ἀεί. Hippol. 80 : τὸ σωφρονεῖν εἴληχεν εἰς τὰ πάνθ' ὁμῶς, ubi Par. 2888 πάντ' ἀεί.— v. 337. Ἀκταίωνος sic scriptum affertur ex hoc loco in Boissonadi Anecd. vol. 3, p. 303. Cfr. quæ dixi in Thesauro Stephani vol. 1, p. 1360, coll. p. 1503. Dindorfius, auctore Elmslejo, hic et alibi Ἀκτέων. — v.339. Restitui κυνηγίαις (κυναγίαις e Matthiæi conjectura Dind.) ob causas apud Hermannum expositas.

v. 393. τὸ σοφὸν δ' οὐ σοφία. Simili oxymoro in Orest. v. 819 : τὸ καλὸν οὐ καλόν. — v. 407. Idoneis rationibus persuasit mihi Matthiæus legendum esse χῶπου pro vulgato ὅπου : quod qui tenent, commate post Ὀλύμπου, v. 409, majore vero distinctione post ἄνομβροι incidunt, cum hiatu orationis invenusto. — v. 424. Verba μισεῖ δ' ᾧ μὴ ταῦτα φιλεῖ interclusione separanda sunt ab reliqui sermonis continuitate.

v. 438. ἄπεχε pro ἀπέχειν Hermannus, sensus et metri causa. Cui quod objicit Matthiæus, nondum sibi occurrisse locum, ubi chorus, non certam personam alloquens, sed in universum quid faciendum esset præcipiens, imperativo uteretur, hoc vereor ut ejusmodi sit quin refelli possit. — v. 455. ταναὸς οὐ πάλης ὕπο. Electr. 534 : ὁ μὲν [πλόκος] παλαίστραις ἀνδρὸς εὐγενοῦς τραφείς, ὁ δὲ κτενισμοῖς θῆλυς. Paulo post magis placeret γένυν παρ' ἁβράν. In fine versus eleganter Jacobsius πόθου πνέων. — v. 468. Par. G. a pr. m. γάμοις. — v. 497. εἱρκταῖσί τ' ἔνδον κ. τ. λ. « Horat. Epist. lib. 1, ep. 16, v. 73 sqq. » HUET.

v. 499. Mirum est potuisse, post explicationem ab Hermanno datam, revocari interrogandi signum in fine versus, quum ipsa particula γε, confirmationis index, obstet interrogationi. Multo acerbior est, absque interrogatione, irrisio Penthei concedentis Baccho opinionem quam numquam ratam esse futuram sperabat. — v. 500. Scribendum καὶ νῦν γ' ἃ πάσχω, *vel nunc*. Electr. v. 1055, Electra : μέμνησο, μῆτερ, οὓς ἔλεξας ὑστάτους λόγους... Clytæmnestra : καὶ νῦν γε φημί, κοὐκ ἀπαρνοῦμαι. Soph. Aj. 1376 : καὶ νῦν γε Τεύκρῳ τἀπὸ τοῦδ' ἀγγέλλομαι.

v. 502. Amovi αὐτὸν, conjecturam Elmsleji inutilem simul et pravam : inutilem, quod persæpe omittunt poetæ accusativum pronominis, ubi facile intelligitur in quamnam personam cadat verbi vis (ex. c. Iphig. Taur. 687 : τἀμὰ δεῖ φέρειν κακά, scilicet ἐμέ. Electr. 670 : καὶ μὴν ἐγὼ πέμποιμ' ἂν οὐκ ἀκουσίως, te *deducam*. Helen. 57, 1665, Suppl. 511, alibi); pravam, propter positionem novam participii ὤν.

v. 506. Me invito relictum ex editione Dindorfii οὐδ' ὃ δρᾷς, quæ infelix est Reiskii conjectura. Libri οὐκ οἶσθ' ὅτι ζῇς οὐδ' ὁρᾷς οὔθ' ὅστις εἶ. In quibus aperte corruptum est ὅτι ζῇς, sive sic scriptum, sive, ut voluit Brunckius, ὅ τι ζῇς; corruptum etiam οὔθ' ante ὅστις, quod undecumque tandem aptum facias, græce dicendum erat οὐδέ. Scripsit, opinor, poeta : οὐκ οἶδας (cfr. Alcest. 780) ὅ τι φῂς, οὐδ' ὁρᾷς οὐδ' ὅστις εἶ. *Nescis quid dicas* (stulta loqueris), *neque vides ne qui sis quidem*. Postrema ambigue dicta, e mente hospitis significant, te deo Baccho victimam esse consecratam; Pentheus autem sic accipit ea, quasi nomen et genus suum ipse ignorare diceretur.

v. 513. κτύπους Pal., constructione variata, ut Ion. 1492 : γάλακτι δ' οὐκ ἐπέσχον [intell. σε], οὐδὲ μαστῷ τροφεῖα ματρός. Sic in Electr. 199, κλύειν simul cum accusativo et genitivo junctum legitur, ut ἀκούειν in Suppl. v. 92, et apud Æschylum Sept. v. 205. Sic δέρκεσθαί τι et εἴς τι Helen. 342, aliaque. Sed tamen magis poeticus est singularis κτύπου; nec usurpavit Euripides pluralem hujus nominis nisi de plagis iteratis in planctu, Suppl. v. 605, Phœn. 1355.

v. 515. Herc. f. 311 : ὃ χρὴ γὰρ οὐδεὶς μὴ χρεὼν θήσει ποτέ. — v. 529. ἀναφαίνω Hermannus, quem sequitur licet dubitanter Elsmlejus. Nunc velim servassem vulgatum ἀναφανῶ, quod producta penultima eadem analogia se tueatur qua ἀρῶ futurum ab αἴρω, ἀείρω. Longa mensura legitur φανῶ in Aristoph. Eq. 300. — v. 538. Ad verba, οἵαν οἵαν ὀργάν, etiam in Parr. E. G. adscriptum περισσόν, qua nota indicatur, in stropha non esse quod huic versui respondeat. Cfr. Ludovici Dindorfii annotatio ad Helen. v. 1337. — v. 545. Par. E. θεοῖ | σιν ὅς με βρόχοισι. Par. B. ἀντίπαλον | συνίζησις θεοῖσιν ὅς με.

v. 550. Hermannus, ne purus hic Ionicus oppositus esset formæ ἀνακεκλασμένῃ in stropha, scripsit σκοτίαισι κρυπτὸν εἱρκταῖς. Quod recte factum esse, libenter crederem affirmanti Dindorfio, homini μετρικωτάτῳ, nisi ipse supra v. 525, ubi in libris purissimus Ionicus respondet Ionico, *restituendo* ἀμβοάσας alteram illarum formarum alteri recte posse opponi nos docuisset. Sed id video qui factum ab eo dicant in singularem exceptionem propter glossam ἀντὶ μιᾶς in libris Pal. et Parr. ab initio verbi ἀναβοάσας adscriptam. Verum non est credibile fugisse virum doctissimum, notam istam non ad duas præpositionis syllabas (ἀνα) in unam contrahendas valere, sed indicari solere hac glossa duas breves in metro explere vices longæ : solutam autem hic ferunt libri ultimam Ionici duabus τάδ' ἀ —. Itaque contra apertam voluntatem librorum corrigenti Dindorfio fuisse suspicor causam aliquam reconditam, qualis fortasse est quæ movit eum, ut in hujus fabulæ v. 115, Βρόμιος ὅτ' ἄγῃ (sic Pal.) θιάσους, spretis Elmsleji conjecturis εὖτ' ἂν ἄγῃ, vel ὁπόταν ἄγῃ, legendum olim præciperet ὅταν ἄγῃ, syllabas scilicet exacturus ad amussim antistrophici versus : παρὰ δὲ μαινόμενοι σάτυροι.

v. 554. τινάσσων ἄνα, θύρσον accepi ab Hermanno. Vulgo τινάσσων ἀνὰ θύρσον. — v. 556. Parr. Νύσης, adscripto ει ἐπῳδ. Mox E. θυρσοφοραῖσιν. G. θυρσοφοραῖσιν. — v. 558. E. G. ὦ Διόνυσε, ᾗ, supra scripta nota ἀντὶ μιᾶς. — v. 560. E. a pr. m. πολυδένδρεσιν. — v. 565. E. G. ἐπῳδ. ἑτέρα. μάκαιρ' ὦ. — 578. Revocavi ἰὼ βάκχαι, probante Hermanno ad Helen. 1483.

v. 584. Scripsi δαπέδων χθονός. Libri πέδον χθονός, *O terræ solum, o concussio divina,* ut interpretatur Matthiæus, quod sit pro, *O concussio divina terræ*. Quæ ratio nec per se placet, nec propter πέδον vocabulum nimis tenue pro exclamationis pondere. In Troad. v. 386 cod. Havn. præbet πέδα pro δάπεδα. Ceterum animo occurrit Βάκχος ῥηξίχθων ex Orphic. Hymn. 22, 9. — v. 593. ὁ Βρόμιος e Dindorfii editione relictum est, quum libri habeant Βρόμιος sine articulo, unde recte Musgravius Βρόμιος ὃς ἀλ. — v. 607. σάρκας vulgo. Nescio tamen an vera sit Reiskii conjectura

σαρκός. — v. 638. Malim ψοφεῖ γάρ. Sic enim solet Euripides alibi loqui.

v. 647. Στῆσον πόδ', ὀργῇ δ' ὑπόθες ἥσυχον πόδα, sic codd. et editt. Cujusmodi tautologiæ alterum exemplum in Euripide non memini legere. Dissimilia sunt quæ in scripturæ illius patrocinium attulit Elmslejus e v. 757 : οἱ δ' ὀργῆς ὕπο εἰς ὅπλ' ἐχώρουν, φερόμενοι Βακχῶν ὕπο (cui addo Herc. fur. 1036 : Ἡράκλειον ἀμφὶ δέμας τόδε λαΐνοις ἀνημμέν' ἀμφὶ κίοσιν οἴκων. Iphig. Aul. v. 1321 : τούσδ' εἰς ὅρμους εἰς Τροίαν κ. τ. λ.), et Ion. v. 1 : Ἄτλας ὁ χαλκέοισι νώτοις οὐρανὸν θεῶν παλαιὸν οἶκον ἐκτρίβων, θεῶν μιᾶς ἔφυσε Μαῖαν. Præpositionum enim aliarumque leviorum vocularum repetitionem apparet etiam nostri sensus judicio, qui talium rerum Græcis paulo fastidiosiores sumus, non magnam habere offensionem : in Ionis autem loco id sibi concessit poeta, quod alibi eum non raro fecisse deprehendimus, ut idem vocabulum in diversis, quod probe animadvertendum, partibus unius periodi, diversisque versibus absque emphasi iteratum recurreret. Hecub. 983 : ἀλλὰ σημαίνειν σε χρή, | τί χρὴ τὸν εὖ πράσσοντα... ἐπαρκεῖν. Ion. 1557 : ὃς εἰς μὲν ὄψιν σφῶν μολεῖν οὐκ ἠξίου, μὴ τῶν πάροιθε μέμψις εἰς μέσον μόλῃ. Ibid. 104 : ἐσόδους Φοίβου καθαρὰς θήσομεν... πτηνῶν τ' ἀγέλας... φυγάδας θήσομεν. Iphig. Aul. 1381 ; Orest. 1646. Sic in protasi et apodosi idem verbum ἐπεὶ... ᾤχετ' ἐκλιπὼν... Ξοῦθος μὲν ᾤχετο, Ion. 1121, sed multis ibi in medio interpositis. Sic in participio et infinitivo adjecto repetitum idem nomen, Herc. f. 992 : ὑπὲρ κάρα βαλὼν | ξύλον καθῆκε παιδὸς εἰς ξανθὸν κάρα, ubi illud ad Herculem, hoc ad filium spectat. Troad. 1235 : ἄρασσ', ἄρασσε χειρὶ κρᾶτα, πιτύλους διδοῦσα χειρός. Suppl. 85 : ἄπληστος ἅδε μ' ἐξάγει χάρις γόων πολύπονος.... ἄπαυστος ἀεὶ γόων. Ibid. 69 : τὸν ἐμὸν παῖδα, τάλαινα, ἐν χερὶ θεῖναι νέκυν, ἀμφιβαλεῖν λυγρὰ μέλη παιδὸς ἐμοῦ. Ion. 578 : εἰς τὰς Ἀθήνας στεῖχε κοινόφρων πατρί, οὗ σ' ὄλβιον μὲν σκῆπτρον ἀναμένει πατρός. Ibid. 1320 : τρίποδα γὰρ χρηστήριον λιποῦσα θριγκοῦ τοῦδ' (f. θριγκοὺς τούσδ') ὑπερβάλλω ποδὶ Φοίβου προφῆτις, τρίποδος ἀρχαῖον νόμον σώζουσα. Adde δαίμων Troad. 102; πωλικός Iphig. Aul. 619; νικῶσι Alc. 1029,1031; ἱερός et σαίρω, Ion. 117 sqq.; χείρ ter recurrens Hecub. 526-528. In quibus plerisque etiam numero aut casu diverso adhibitum est nomen: quædam autem repetita vocabula longiore intervallo a se invicem disjuncta habent. Omitto quæ consulto et cogitate quæsitam redintegrationem verbi exhibere videntur, ut Orest. v. 1426 : Φρυγίοις ἔτυχον Φρυγίοις νόμοις παρὰ βόστρυχον αὔραν αὔραν... ᾄσσων βαρβάροις νόμοισι. — Propius ad exemplum Baccharum propositum accedunt quidem Electr. v. 411 : Ἀργείας ὅρους τέμνοντα γαίας Σπαρτιάτιδός τε γῆς, et e carmine petiti loci Helen. 1113 : Ἑλένας μελέους πόνους τὸν Ἰλιάδων τ' ἀειδοῦσα δακρυόεντα πόνον Ἀχαιῶν ὑπὸ λόγχαις, et 1296 : λειμών τ' ἄνθεσι θάλλων χλοεροῖς καὶ ῥοδόεντ' ἄνθε' ὑακίνθινά τε θεαῖς δρέπειν, Æschyl. Choeph. 159, ἐν χεροῖν παλίντον' ἐν ἔργῳ βέλη 'πιπάλλων Ἄρης, σχέδιά τ' αὐτόκωπα νωμῶν βέλη · non tamen ita comparata est horum ratio, ut valeant eximere dubitationes de versu illo Baccharum singulari : nam oratio uno versu absoluta eo minus ferebat ejusmodi tautologiam, quod caderet ea in nomen continuo vices easdem eadem forma bis explens. Lego itaque ἥσυχον βάσιν (cujus glossa πόδα), nihil mutaturus, si versum haberemus (ut hoc sumam) ita scriptum : στῆσον πόδ', ὀργῆς ἐξανεὶς βάσιν ποδός.

v. 650. τοὺς λόγους, *tuos sermones*. Infra 775 : ταρβῶ μὲν εἰπεῖν τοὺς λόγους ἐλευθέρους. Soph. Œd. R. 526 : ὅτι πεισθεὶς ὁ μάντις τοὺς λόγους ψευδεῖς λέγοι. Herc. fur. 698 : τὸν ἄκυμον θῆκεν βίοτον βροτοῖς, *vitam quam nunc degunt*, interprete Hermanno. Orest. 249 : ἐπίσημον ἔτεκε Τυνδάρεως εἰς τὸν ψόγον γένος θυγατέρων, ubi pejores aliquot libri omittunt articulum τόν. Suppl. 306 : νυνὶ δὲ σοί τε (leg. νῦν δ' ἴσθι, σοί τε) τοῦτο τὴν τιμὴν φέρει, *honorem qui cum re conjunctus est*, ut expl. Herm. — v. 652. Posui lacunæ signa monitu Hermanni. — v. 683. σώμασιν παρειμέναι nove dictum. Fort. σῶμα συμπαρειμέναι. V. ad Ion. v. 1164. Infra 810, βούλει σφε... συγκαθημένας ἰδεῖν; Nec rarum est σῶμα pro σώματα positum. Cfr. Iphig. T. v. 1156, Elmslejus ad Med. v. 1108 (1077), ad Bacch. v. 729. In Hippol. 526 : εἰσάγων γλυκεῖαν ψυχαῖς χάριν οἷς ἐπιστρατεύσῃ, præfero quod cum plurimis aliis codd. habet Par. 2888 ψυχᾷ. — v. 704 citatur cum proximo versu in Boisson. Anecd. vol. 3, p. 253.

v. 721. θώμεθ' pro θῶμεν dedi secundum Elmsleji conjecturam. — v. 741. εἶδες δ' ἂν ἢ πλεῦρ', ἢ δίχηλον ἔμβασιν, ῥιπτόμενα. De hac constructione videndus Pflugk. ad Herc. fur. v. 774. — v. 761. τῶν μὲν Dindorfius e Stephani scilicet Mss. Verum jam dederat Barnesius. — v. 819. Revocavi librorum scripturam ἄγωμεν, et versu insequenti adscivi Elmsleji correctionem δέ γ' οὐ φθονῶ. Bothius χρόνου δ' οὔ σοι φθονῶ. Eundem sensum expressit poeta aliis verbis in Ion. 276 : καὶ γὰρ οὐ κάμνω σχολῇ. — v. 852. Vulgo θελήσῃ, quod non esse mutandum persuasit mihi Elmslejus. Alii θελήσει.

v. 860. Distinxi verba sic ut præcepit Hermannus, quem vide ad Soph. Phil. v. 407. Frustra sollicitus est Matthiæus de impeditiore verborum collocatione. Electr. v. 1072 : γυνὴ δ' ἀπόντος ἀνδρὸς ἥτις ἐκ δόμων εἰς κάλλος ἀσκεῖ, i. e. ἀπόντος ἀνδρὸς ἐκ δόμων. Ion. v. 1364 : ἄρξαι δ' ὅθεν σὴν μητέρα ζητεῖν σε χρή, i. e. ἄρξαι δ' ὅθεν σε χρή, ζητεῖν σ. μ. Cfr. adnot. ad Electr. 617, et ad Cycl. 590. — v. 864. Compara locum similem Electr. 859 sqq.

v. 867. Post ἡδοναῖς posui comma auctore Hermanno, ut verbum e præcedentibus intelligatur repetendum, sive ῥίπτει δέρην, sive generalius aliquod, ut γαυριᾷ. Omnem loci tenerrimi venustatem corrumpit ea ratio, quam secutus Elmslejus, verbis ἡνίκ' ἄν... ἀέλλαις parenthesi intercептis, tum resumi voluit et absolvit inceptæ orationis perpetuitatem : quod refutavit Hermannus. Liber Pal. pro θρώσκῃ habet θρώσκει. Id recepi, sic ut simul τ' ante μόχθοις mutarem in δ'. Ita tenore institutæ constructionis relicto, novo initio decurrens oratio (quod in ejusmodi comparationibus apud optimum quemque poetam factum videmus) paulo magis poetica evadit. δ' autem necessarium duxi, quia altera parte descripta, nunc ad alteram se convertit poeta. — v. 909. Comparat Huetius Horat. Carm. l. 3, od. 29, v. 41 : Ille potens sui lætusque deget, cui licet in diem dixisse, Vixi.

v. 917. Certa mihi videtur Musgravii correctio μορφήν. Legebatur μορφῇ. — v. 924. Idem hemistichium recurrit in Ion. v. 558. — v. 940. Delevi interrogationem post ἴδῃς. — v. 946. Schol. ad Phœn. v. 3... καὶ ἐν Βάκχαις αὐταῖσιν ἐλάταις, quod ex h. l. petitum esse vidit Elmslejus.

v. 962. Immodulatissimum versum si quis tueri vult, is præter exempla ab Elmslejo allata, adhibere potest Helen. 660 : πρὸς θεῶν, δόμων πῶς τῶν ἐμῶν ἀπεστάλης; Æol. fr. 20 : ὅστις φέρει κάλλιστ' ἀνήρ, οὗτος σοφός. Ego tamen non credo non prætulisse Euripidem dicere verbis transpositis μόνος γὰρ αὐτῶν εἰμ' ἀνήρ. — v. 964. Imo οὕς σε χρή. Perpetuo confundi χρῆν et χρή, quis nescit?

v. 981. Repugnantiam inter hunc et antistrophicum versum qui removere studuerunt docti viri plerique recte quidem vitii sedem in stropha quæsivisse videntur, sed nemini dum cessit, quod sciam, emendatio utcumque probabilis. Tentaturus et ipse aliquid, propono hoc, Μαινάδων ἄσκοπον σκοπόν, *infelicem speculatorem :* quod quam facile abire potuerit in Μαινάδων κατάσκοπον, non est quod multis ostendam. Idem versus genus occurrit infra 989, et habetur alibi, velut in Herc. f. 744. — v. 982. Dindorfius πρῶτα νιν, pro πρωτά νιν. — v. 990. Pal. λεαίνας δέ τινος, omisso γε post δέ, unde Hermannus... τινος ὅδ', quod re-

cepi. — v. 996. « Aut hic legendum τόκον aut v. 1016 γόνον. » *Elmslejus*. Τόκον quum matri, γόνον vero patri magis convenire sibi persuaderent librarii, verisimile est hic reponendum esse τόκον. Utriusque vocis confusionem notavi ad Herc. fur. v. 929. — v. 1001. Ald. τὸν ἀνίκατον. Pal. τὰν ἀν. Longam postulat metrum. τὰν si recte se habet, intelligendum est γνώμαν e v. 997 : sin Aldinæ scripturæ aliqua fides est, τόν ex θεόν videri potest corruptum fuisse.

v. 1002. Aldus γνώμαν σώφρονα θάνατος ἀπροφάσιστος, εἰ τά τε θεῶν (Pal. εἰς τὰ θεῶν) ἔφυ, βροτείῳ τ' ἔχειν, ἄλυπος βίος. Corrupta hæc verba paulo corruptiora exhibet editio Dindorfii, recepta Scaligeri prava conjectura βίῳ. Locum Brunckio insanabilem visum, quemque Matthiæus omnium difficillimum esse judicavit, ego adhibita in primo versu Hermanni emendatione ἃ θνατοῖς, mutatoque in posteriore, quo inclinabat Elmsleji animus, βροτείῳ in βροτείαν, constitui sic ut metro simul et sententiæ sit satisfactum. Eandem aut similem viam ingressum esse Bothium me inscio, cognovi postea quum ejus editionis inspiciendæ copia daretur mihi ab amico. Versus 1002 est dimeter dochmiacus in fine una syllaba ancipiti abundans : quæ species habetur in Suppl. v. 367 et 376. Cum formula ἄλυπος βίος contendit Matthiæus consimilem ex Iphig. T. 1090, ubi scripsit poeta : τὸ γὰρ μετ' εὐτυχίας κακοῦσθαι θνατοῖς βαρὺς αἰών.

v. 1007. Haud minus præcedente hic qui consequitur locus torsit interpretes : de cujus sensu quum in universum recte statuisse videatur Hermannus, tamen singula quomodo sint expedienda valde ambigitur. Præcipuam vero difficultatem recte mihi videtur Musgravius in verbis τῶν ἀεὶ invenisse, et removisse modo non improbabili scribens τ' ἦν ἀεί. Dicit itaque Chorus : *Altiorem sapientiam consector libenter, modo absit invidia : illa vero altera res magna est et illustris, si quis semper ad honesta vitam dirigens pie agat.* Sed tamen quum illud ἦν habeat quo offendat me aliqua ex parte, nescio an hæc scriptura sit præferenda : φανέρ', ἄγοντ' ἀεὶ ἐπὶ τὰ καλὰ βίον, ἦμαρ εἰς νύκτ' εὐαγοῦντ' (sic enim Hermannus e Pal. εὖ ἄγοντ') εὐσεβεῖν. Notanda vero ultima syllaba dimetri dochmiaci anceps hic et in stropha, nisi potius e dochmio et cretico subjuncto hic versus constare putandus est. — v. 1009. Hermannus εὐαγοῦντ'. V. annot. præc.

v. 1021. In eo quo codices ordine verba exhibent, περίβαλε βρόχον ἐπὶ θανάσιμον ἀγέλαν πεσόντα, si θανάσιμον referamus ad βρόχον, bonam quidem sententiam habemus, sed verborum constructio ita evadit durissima : sin conjungere velis illud adjectivum cum proximo nomine ἀγέλαν, obstant graviora momenta : primum ipse adjectivi θανάσιμος usus, significatu letiferi potissimum de rebus dici soliti; deinde ab altera parte βρόχος eo quo hic usurpatum est sensu figurato egens epitheto aliquo, et quasi suum sibi vindicans θανάσιμον; tum quæ e conjunctis βρόχον θανάσιμον venustissima efficitur oppositio inter hanc partem et illam alteram γελῶντι προσώπῳ, ea distracto illinc adjectivo attenuatur tanto minus apte, quod Bacchus potius quam turba Mænadum pro cædis auctore habendus est. Ex his consequitur aliquid turbatum esse in ordine verborum, quem sic restitui βρόχον περίβαλε θανάσιμον ἐπ'.

v. 1024. πεσόντι Elmslejus, ut congruat cum nomine suo θηραγρέτᾳ, quod in θηραγρέταν mutavit Seidlerus. Hermannus θηραγρέτᾳ... πεσόντα, idque servandum duxi. — v. 1027. δράκοντος... ὄφεος θέρος. De duplici hoc genitivo, pendente utroque ab eodem nomine, altero arctiore, altero laxiore vinculo, cfr. Lobeck. ad Soph. Aj. v. 309. Germanice, *die Schlangensaat eines Drachen*. Simile est κύκνου μορφώματ' ὄρνιθος, *die Vogelgestalt eines Schwans*, Helen. 19. Quocum comparari potest Orest. v. 1387 : δι' ὀρνιθόγονον ὄμμα κυκνόπτερον.

v. 1032. Pal. ὦναξ βρόμιε· θεὸς φαίνει μέγας. Pedem qui deest ad trimetri integritatem, Ald. supplet insertis καὶ γάρ, ex glossemate manifesto correctoris alicujus. Hermannus θεός, ego Βρόμιε olim duplicavi. Sed cfr. adnot. meam ad Electr. v. 13. Magis nunc placet : ὦναξ Βρόμιε, μέγας θεὸς φαίνει, μέγας, coll. annot. Elmsleji ad v. 961. Similes, quod ad numeros, versus sunt : ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ οἶδ' ὅπως σκοπεῖν χρεών, Melanipp. vinct. fr. 11. Σκέψασθ' ὁ παῖς ποτ' οὖσ' ὕφασμ' ὕφην' ἐγὼ, Ion. 1417. Χοὰς κατασπείσουσ' ὑπὲρ μητρὸς τάφου, Orest. v. 1187. — v. 1058. Legebatur κάθηντ'.

v. 1060. Legebatur ὅποι μόθων e Musgravii conjectura. Sed μόθων non est vox tragœdiæ conveniens. Libri ὅσοι νόθων. Dedi ὅσσοις ὅσον, Hermannum secutus. — v. 1123. Revocandum Aldi ἃ χρῆ, *quæ* matrem *decet*. — v. 1149. Ἀγαύην πρὶν μολεῖν. Eodem verborum positu legitur in Rhes. 684 : λόγχην πρὶν διὰ στέρνων μολεῖν. Hecub. 341 : τὴν σὴν ὥστ' ἐποικτεῖραι τύχην. Phœn. 509 : τὴν θεῶν μεγίστην ὥστ' ἔχειν τυραννίδα.

v. 1169. Ald. τί με δὴ ὀρθοῖς ὦ. Pal. τί με ὀρθεῖς ὦ. Recepit Dindorfius conjecturam Hermanni : τί μ' ὀροθύνεις ὦ; At vero verbum ὀροθύνειν alienum est ab Euripidis sermone, et dochmius iste ad id genus pertinet, quod ipse aliquoties damnavit Hermannus, velut ad Helen. v. 699, ad Phœn. v. 176, Orest. 144. Nisi fallor, scripsit poeta : τί με θροεῖς τάδ' ὦ; *Quid me hac appellatione vocas?* h. e. *quid tibi vis hac mea appellatione? cur me vocas?* Aut τί με θροεῖς ἰώ; Sed præstat alterum. Cfr. Orest. v. 1246, ubi Electræ appellanti Μυκηνίδες ὦ φίλιαι, τὰ πρῶτα κατὰ Πελασγὸν Ἀργείων ἕδος, respondet Chorus : τίνα θροεῖς αὐδάν; Herc. f. v. 910, Nuncius : ὦ λευκὰ γήρᾳ σώματα. Chorus, ἀνακαλεῖς με τίνα βοάν; — v. 1170. ὄρεος Plutarchus duobus in locis et Polyænus, quod « tanto magis recipi debuit, quod aptius est, quia Citheronem intelligit Agave. » Hermann. Sed tamen supra ter plurali usus est ὀρέων 719, 791, 810.

v. 1173. Ald. ὁρῶ γε καί σε δέξομαι σύγκωμον ὦ. Pal. ὁρῶ καί σε δέξομαι σύγκωμον, omisso ὦ. Revocavi γε, a Dindorfio in τε auctore Hermanno mutatum. Verto *video sane*. In fine versus idem Hermannus σύγκωμος ὦ, « quia chorus non sui gaudii participem facere vult Agaven, sed se potius cum illa gavisurum significat. » — v. 1186. Pro βάλλει scripsi θάλλει, sicque prior voluerat Musgravius. Nam verba ut vulgo leguntur probabili modo explicandi neque ego video ullam rationem neque alii invenerunt. Κόρυθ' ἁπαλότριχα quomodo accipiendum sit intelligitur e Chori responso. Dicit Agave, secundum receptam emendationem : *particeps esto epularum : vitulus hic juvenis recens genis pube floret sub vertice molliter comato.* Hermannus scripsit ἄπο κόρυθ' præpositione a verbo βάλλει per tmesim disjuncta, et verba sic interpretatur : *vitulus hic, juvenis adhuc genas, comatum molli crine amisit capitis ornamentum*, i. e. ipsum caput. Verum non patet, quomodo Agave thyrso infixum gestans caput filii, hoc vocare potuerit vitulum capite truncatum. Licet enim furore sit correpta, non tamen contrariis contrarias res miscuisse, sed similes potius confudisse putanda est.

v. 1199. Τᾷδε γᾷ. Præclara hæc emendatio debetur Dindorfio juniori, viro acutissimo. Libri τάδ' ἔργα. — v. 1208. Delevit Hermannus interrogandi signum, quod ex Heathii sententia post μάτην apposuerat Elmslejus. — v. 1224. Βακχῶν πάρα e Musgravii emendatione, recepta a Brunckio, Elmslejo, Hermanno. Libri B. πέρι, et sic Dindorfius. — v. 1232. Libri αὐτῆς ὄψιν, quo modo nescio an non locuti sint tragici. Recepi quod conjecit Scaliger αὐτήν, probatum Musgravio, Brunckio et Hermanno. Comparavit Brunckius Orest. v. 725 : ἀλλ' εἰσορῶ γὰρ τόνδε φίλτατον βροτῶν, Πυλάδην δρόμῳ στείχοντα Φωκέων ἄπο, ἡδεῖαν ὄψιν.

Addo Heraclid. v. 929 : Εὐρυσθέα σοι τόνδ' ἄγοντες ἥκομεν, ἄελπτον ὄψιν. Orest. v. 951 : ἔρχεται [Orestes] δέ σοι πικρὸν θέαμα, καὶ πρόσοψις ἀθλία. Paulo diversum est Helen. 564, ἰδοῦσά σε πανυστάτην πρόσοψιν, et quæ hujus generis alia reperiuntur, in quibus alter accusativus non per appositionem adjectus est, sed pendet a verbo.

v. 1281. τί φέρομαι τόδ' ἐν χεροῖν; interpretari debebam : *Quid hoc in manibus meis gesto?* In media verbi forma φέρομαι non erat quod hærerent viri docti. Cfr. dicta ad Cycl. v. 90. — v. 1286. Quod dicit Elmslejus, syllabam brevem ante γν apud Euripidem tantum non semper produci positione, id levis erroris non est immune, quum nec Euripides, nec ceteri quod sciam tragici, usquam syllabam ante γν correptam reliquerint. Correctus est hodie versus Tro. 1252. In Sophocl. Trach. v. 612, ubi libri habent σφραγῖδι θέμενος τῇδ' ἐπ' ὄμμα θήσεται, Brunckii temeritas supposuit γνώσεται pro θήσεται. Correptionis vero certa exempla affert, sed e recentioribus poetis, Meinekius in Præfat. ad Menandri fragm. p. XXIV * : quædam alia reperiuntur in Epigrammatum scriptoribus.

v. 1287. Displicuit Elmslejo pes quintus ἦλθ' εἰς, paulo asperius ad aures cadens, ut non dubitasset rescribere ἦλθεν χέρας si præpositionem recte abesse posse certum ipsi fuisset. Recepit hanc correctionem Hermannus. Et posse quidem abesse præpositionem, cognoscitur ex his quæ ipse suppeditat Euripides exemplis : Heracl. 931, ubi scriptum : οὐ γάρ ποτ' ηὔχει χεῖρας ἵξεσθαι σέθεν. Cyclop. v. 93 : Κυκλωπίαν γνάθον τὴν ἀνδροβρῶτα δυστυχῶς ἀφιγμένοι· ibidemque v. 351 : κρείσσονας γὰρ Ἰλίου πόνους ἀφῖγμαι· quibus addendum, quod inprimis favet Elmsleji conjecturæ, Phœn. v. 817 : σύναιμον λέχος ἦλθεν, quoniam hic quoque libri inserunt præpositionem εἰς, metro non tolerante. Adde dicta ad Iphig. Aul. v. 579. Quæ etsi fatendum est probabilem reddere quodammodo suspicionem, hoc quoque in loco cessisse e correctione rariorem verbi structuram notiori, tamen incertius est illud de quinto pede decretum Elmsleji, quam ut in ejus unius gratiam quidquam mutemus tuto.

v. 1289. ὡς τὸ μέλλον καρδία πήδημ' ἔχει. Si sana est hæc scriptura, accusativus τὸ μέλλον putandus est regi a verbis καρδία πήδημ' ἔχει, quæ idem significabunt quod δέδοικα. Cfr. Orest. v. 860 : πάλιν τὸ μέλλον ἐξετηκόμην γόοις. Electr. 207 : ψυχὰν τακομένα δωμάτων πατρῴων φυγάς (nam φυγάς pro accusativo habendum). Herc. f. 709 : ἃ χρῆν σε μετρίως, κεἰ κρατεῖς, σπουδὴν ἔχειν. Heracl. 656, Alcmenæ interroganti τί γὰρ βοὴν ἔστησας, ἄγγελον φόβου; respondet Iolaus, respiciens notionem ἐκάλεσα involutam verbis βοὴν ἔστησας, hoc modo : σὲ πρόσθε ναοῦ τοῦδ' ὅπως βαίης πέλας. Phœn. 1549 : ἃ πόδα σὸν θεραπεύμασιν αἰὲν ἐμόχθει. Hecub. v. 800 : ποῖ μ' ὑπεξάγεις πόδα; *quo me fugiens subducis pedem?* interprete Hermanno. Sed tamen vereor ne in Bacch. loco poeta potius scripserit καρδίαν πήδημ' ἔχει, *Nam, quod attinet ad futurum, palpitatio cor meum tenet.*

v. 1309. Libri ᾧ δῶμ' ἀνέβλεπεν. Elmslejus ᾧ δῶμ' ἀνέβλεφ' (calami lapsu scripsit ἀνέβλεπ'), recte. Si quando enim Attici poetæ syllabam ante βλ corripiunt, fit hoc propter aliquam commoditatem metricam, semperque in thesi vel anacrusi, nusquam vero, quantum scio equidem, in arsi, ne in iis quidem verbis, quæ propter molliorem sonum, quo pronunciando emitterentur conjunctæ literæ βλ, correptionem facile admittebant, velut βλαστάνω ejusque composita et derivata, et recentiore maxime ætate βλέπω. Accedit quod librarii sæpissime aspirationem negligunt, neglectaque ea perscribunt vocis plenam terminationem. In Herc. f. 3 libri omnes ἔτικτεν ὁ. Helen. 1574, ἔζοντο ὑφ'. Ibid. 1581, ὁ δ' εἶπεν ἅλις. Electr. 14, ἔλιπεν ὅτ'. Ibid. 34, εἶπεν ὅς. Ibid. 1257 cod. Par. 2888 γοργῶπες ὑπερτείνασα, pro γοργῶφ'. Suppl. 754, οὕνεκεν ἀγὼν Parr. A. B. Cfr. præterea annot. ad Ion. v. 85.

v. 1302. Bene animadvertit Victorius post versum 1301 intercidisse quædam : quæ si unum versum Cadmi respondentis excesserunt, certe tamen non multa fuisse, nec alia quam alternis vicibus a Cadmo et Agave dicta singulis versibus, colligi potest tum ex ipsa rei natura, tum e more tragicorum in ejusmodi rei tractatione. Nam Agaven, postquam (v. 1301) de corpore filii lacerati percontata esset, brevi intervallo consentaneum erat accessuram esse ad causam quæ Pentheum furoris participem fecisset exquirendam (v. 1302); qui vero longior sermo succedere solet apud Euripidem colloquio æquali versuum distributione instituto, eum mox Cadmus incipit, res uti gestæ erant ordine exponens. Hic ubi peroravit, quum chorus, ut solet, dictum breve aliquod interposuisset, tum alterius personæ Agaves sermo longior sequi debebat : is enim est consuetus mos. Itaque minime dubitandum est, quin et quæ Apsines (Rhett. Walz. vol. 9, p. 587 coll. p. 590) de luctu Agaves filii interitum deflentis his verbis narrat : ἀμέλει παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ τοῦ Πενθέως μήτηρ Ἀγαυὴ ἀπαλλαγεῖσα τῆς μανίας καὶ γνωρίσασα τὸν παῖδα διεσπασμένον κατηγορεῖ μὲν ἑαυτῆς, ἔλει δὲ κινεῖ, et versum a scholiasta ad Aristoph. Plut. v. 908 ex Bacchis citatum, εἰ μὴ γὰρ ἴδιον ἔλαβον εἰς χεῖρας μύσος; denique duos versus apud Auctorem Christi pat. 1309, 1310, deprehensos a Porsono : πῶς καί νιν ἡ δύστηνος εὐλαβουμένη πρὸς στέρνα θῶμαι; τίνα δὲ (sic Eur. secundum Porsonum, πῶς δὲ Pseudogreg. Cfr. Elmslejus ad v. 16) θρηνήσω τρόπον; et fortasse etiam, ut suspicatur Musgravius, alium apud Lucianum in Piscat. c. 2 : λακιστὸν ἐν πέτραισιν εὑρέσθαι μόρον : hæc inquam omnia, si ad Bacchas pertinent, certum est referenda esse ad Agaves orationem deperditam, quæ a versu 1330 incipit.

v. 1318. Scripsi τέκνον pro inepto τέκνων. Mirus est HSt. quum dicit : « Annotatur et alia lectio τέκνον; sed nostram retinere malo. » — Versum 1331 addidi cum Hermanno e scholiasta Aristophanis. Cfr. dicta ad v. 1302.

v. 1332. Cum oratione tota Agaves periit simul Bacchi orationis initium : quod quum per se apertum est, tum confirmatur verbis Argum. Cod. Pal. : Διόνυσος δὲ ἐπιφανεὶς, τὰ μὲν (sic Elmsl., Cod. om. τὰ) πᾶσι παρήγγειλεν, ἑκάστῳ δὲ ἃ συμβήσεται διεσάφησεν. Versus qui nunc legitur primus δράκων γενήσει μεταβαλὼν, δάμαρ τε σὴ, accessit e schol. ad Dionys. Perieg. v. 391, qui eum simul cum duobus sequentibus affert. In rem cfr. Eur. fragm. inc. apud Hermog. vol. 3, p. 180 Rhett. Walzii : Οἴμοι, δράκων μου γίγνεται τό γ' ἥμισυ, τέκνον, περιπλάκηθι τῷ λοιπῷ πατρί. Nam de Cadmo, non de Cecrope, qui est scholiastæ hariolantis error ibid. vol. 7, p. 853, hæc esse accipienda et fabulæ veritas suadet, et indicat ipse Hermogenes De ideis vol. 3, p. 376, ubi scribit : Κάδμος δράκων ἐγένετο ἐξ ἀνθρώπου. Horatius Art. poet. v. 185 : « Ne pueros coram populo Medea trucidet..., aut in avem Procne vertatur, Cadmus in anguem. » Quo postremo loco usus Welckerus De Tragicis vol. 3, p. 1602, temere inde conjecturam facit de fabula aliqua Cadmo inscripta, quæ in scena Romana exhibita esset.

v. 1343. εὐδαιμονεῖτ' ἂν editum e Musgravii conjectura. Legebatur εὐδαιμονοῖτ' ἄν. — v. 1353. Excidisse videtur τόδε, quod passim paulo longiore intervallo a nemine sejunctum reperitur, nisi etiam verba τε καὶ correctori debentur, et scripsit Euripides σύγγονοί θ' ὁμόσποροι. — v. 1360. οὐδὲ τὸν, καταιβάτην Ἀχέροντα... Nam morti eum exemptum iri spopondit Bacchus supra v. 1339. — v. 1364. Versum ut libri exhibent sanum puto. — v. 1374. Fortasse πάτερ, εἰς, ut suspicatus est Hermannus. — v. 1385. Verba μ' ἐσίδοι addidit primus Musgravius.

IN HERACLIDAS.

v. 8. A. Ἡρακλέϊ e corr., quum prima scriptura esset
ε
Ἡρακλεῖ. B. Ἡρακλεῖ. — V. 18. Uterque Par. emendate ἐς ἡμᾶς. — V. 19. A. ὅπη γῆς. B. cum Florr. ὅπου γῆς, unde verissime Elmslejus ὅποι, i. e. ἐκεῖσε ὅπου, eo attractionis genere quod explicuit Porsonus ad Hecub. v. 1070 ed. Lips. alt. Add. Matthiæum ad Iphig. Taur. v. 113. In Androm. v. 922 : πέμψον με χώρας τῆσδ' ὅποι προσωτάτω, Havn. cod. item ὅπη male. Ipsum etiam per se ἱδρυμένους recte construas cum ὅποι, fere ut Sophocles dixit Œd. Col. v. 23 : διδάξαι δή μ' ὅποι καθέσταμεν, nimirum ὅποι ἐλθόντες intelligendo. Sic Aristoph. Av. v. 45 : ὅποι καθιδρυθέντε διαγενοίμεθ' ἄν.

v. 21. A. B. προτιμῶν ... φιλῶν ἔχθραν γε θέσθαι, duplici vitio, quorum prius sustulit Canterus reposito προτείνων, alterum quomodo corrigendum sit perspexit Dindorfius. — v. 33. A. καθεζώμεσθα. B. emendate καθεζόμεσθα. — v. 38. B. τόνδ' ἀφικόμεσθ' ὅρον. Sed A. τῶνδ' ἀφ. ὅρον. Correctum a Stephano. — v. 40. A. χαλκαίνων. B. χαλκαίνω. Verum reposuit Elmslejus. Mox A. B. ἦδ' αὖ τ. θ. π. Ἀλκμήνη. Tum A. ἔσωθεν.... ἀπηγκαλισμένη. B. ἔσωθε... ὑπηγκαλισμένη. —
κ
v. 44. A. κἀπϊβωμϊοστατεῖν.

v. 46. Codices omnes ζητοῦσιν ὅπου. Dedi Elmslejo obsecutus ὅποι γῆς. Vulgatum ὅπη γῆς hic et supra v. 19 servavit cum Matthiæo Dindorfius. — v. 52. Delevi σ', insertum a Barnesio post πέμψας præter necessitatem. — v. 53. Elmslejus ὃς πολλὰ δή, ut verba χὼ πέμψας σ' ἀνὴρ in medio interposita sint. — v. 56. etiam Parr. κακῶς φρονῶν. Et v. 58. ἀχρεῖον. v. 69. Ἀθήνας. v. 77. πιτνεῖς. v. 87. ὠνόμαζε λαός. v. 113. σέβοντ' ἐλευθέραν. — v. 60. A. οὔ σε... μενεῖ. B. οὔ σε.. μένει. — v. 91. 92. Duos hos versus scriptos et distinctos exhibet A. ut sunt editi. B. οἶδ' εἰσακούσας πρὶν, ἀλλὰ ποῦ ποτ' ἐν | χειρὶ κ. τ. λ. — v. 96. Parr. πόλεως ἔννεπέ μοι μελομένῳ. — v. 99. A. ταῦτ' ἀρκέσει.

v. 103. A. B. χερὶ, tum A. ἀπολειπεῖν σ'. B. ἀπολείπειν σ'
γ'. Sententiam sic declaravit Hermannus : *nec vi coactum ab aris recedere*, i. e. *non facere ut te vi repelli necesse sit*. Probabilior tamen visa est mihi scriptura a Musgravio proposita σφ' ἔδη, propter versum sequentem. — v. 114. In A. deest χώρας. — v. 116. vulg. πρὸς τόνδ' ἀγών τις ἄρα, nec dissentiunt Parr. Quod edidi, eruerunt Hermannus et Fritzschius e varia scriptura Florentinorum librorum. ὅδε et οὗτος confusorum in casibus obliquis exemplum vidimus supra
οι
v. 99; alterum præbent codices v. 140. — v. 126. B. ὥστε μὴ βαλεῖν. A ὥστε μοι βαλεῖν. Emendavit Reiskius. — v. 131. τὰ δ' ἔργα etiam Parr. — v. 135. Memoriæ lapsu affirmavit Musgravius in Par. A. legi emendatam scripturam καὶ παρ' οὐ λέγειν θέλω. Imo consentit is in vitio cum reliquis, in margine tamen habens notatum a recenti manu : κἄνπερ οὐ θέλεις, λέγω. Quod scribæ est inventum. — v. 140. A. τούτους δραπέτας. B. τούτους γε δρ. — v. 145. Uterque cum reliquis ἐν τοῖσι δ' αὐτοῖς τοῖσιν. — v. 147. Uterque ἀλλ' εἴ τιν' εἰς σὲ... εἰς κίνδυνον.... ῥιπτοῦντες. — v. 152. B. συμφορὰς (non ξυμφορὰς) κατοικτίσεις. A. solus cum infinitivo supra scripto...
ν
κατοικτίσεις. — v. 159. B. πάλιν, mutatum in πάλην. Infra uterque v. 161 : τόνδ' ἄτερ (A. ἄπερ, sic) χαλυβικοῦ.

v. 163 A. et B. virgula incidunt post Τιρυνθίοις, ut librarius dativum accepisse videatur pro ὑπὸ Τιρυνθίων, quam constructionem vereor ut admittat verbum ἀφαιρεῖσθαι : ne dicam inficetam nominum variationem de eadem gente, Ἀργείοις et Τιρυνθίοις. Diversa enim sunt, nec in comparationem adhiberi possunt exempla, qualia sunt infra, 843 : κἀνταῦθ' ὁ πρέσβυς Ὕλλον ἐξορμώμενον ἰδὼν, ὀρέξας ἱκέτευσε δεξιὰν Ἰόλαος. Ion. v. 1122 : ἐπεὶ θεοῦ μαντεῖον ᾤχετ' ἐκλιπὼν πόσις Κρεούσης.... Ξοῦθος μὲν ᾤχετο· et 1144 : ἀνάθημα Δίου παιδὸς, οὓς Ἡρακλέης... ἤνεγκεν θεῷ· aut Cyclop. v. 627 : ὡς μὴ 'ξεγερθῇ τὸ κακὸν (i. e. Cyclops), ἔστ' ἂν ὄμματος ὄψις Κύκλωπος ἐξαμιλληθῇ· in quibus circumscripto nomini subjungitur propria appellatio. Sed in B. θῇς a secunda manu obelo transfixum est. Quæ si non ipsius librarii esset correctio, duceret profecto ad bonam lectionem : Τιρυνθίοισι πόλεμον Ἀργείοις [τ'] ἔχειν. Ac valde mihi probabile est θῇς e finali præcedentis vocis syllaba esse ortum, simili sono pronunciata. — v. 169. Post μόνον A. B. interrogandi signum habent. — v. 173. χοὖν. Defendit hic locus consimilem crasin χἄν, quæ Elmslejo suspecta fuit in Soph. Œd. Col. v. 13. — v. 175. Parr. quoque liquido δοὺς μηδέν. Et v. 180 uterque ἐκμάθῃ σαφῶς. Uterque etiam v. 188 ὧδ' ὄντας.... ἀπήλασαν. v. 189. B. emendate τὸν Ἑλλήνων ὅρον. v. 190. A. B. φύγοι. v. 203. λίαν γ'. v. 204. ἄγαν γ'. v. 211. αὐτανεψίω. — v. 191. Pro οὐκ ἄρ', quæ est omnium librorum scriptura, recepi Stephani conjecturam οὐ γάρ· sic enim postulat sententia. Eadem confusione mox v. 193 libri Florr. οὐκ ἄρ' τι, ubi recte Parr. οὐ γάρ τι. — v. 194. οὐδ' Ἀχαϊκὸν πόλισμ'. Cfr. Iphig. A. 952 sqq.

v. 197. « Elmslejus [et prior Barnesius] κρανοῦσι σούς. Recte : nam κρίνειν vix alibi per se pro *probare*, *præferre* ponitur. » *Matthiæus*. Speciem quidem aliquam habet hæc conjectura et propter Æschyli locum Suppl. 615 : τόνδε κραινόντων λόγον, et quia sæpe permutantur inter se hæc verba. At verum non est, quod dicit Matthiæus, vix inveniri κρίνειν usurpatum pro προκρίνειν. Rhes. v. 655 : κρίνας σε, *te anteferens*. Troad. v. 928 : εἴ σφε κρίνειε Πάρις. Xenoph. Cyrop. 8, 2, 28 : τοὺς μὴ ἑαυτὸν κρίνοντας ἐμίσει. Memorab. 4, 4, 16. Cum accusativo rei Æschyl. Ag. v. 481 : κρίνω δ' ἄφθονον ὄλβον, *præfero fortunam absque invidia*. Polyb. 5, 52 : κριθείσης δὲ τῆς τοῦ Ζεύξιδος γνώμης. Isocrat. Paneg. § 46 Bekk. : τὰ γὰρ ὑφ' ἡμῶν κριθέντα τοσαύτην λαμβάνει δόξαν, κ. τ. λ. Ut igitur non mala sit per se Elmsleji conjectura, at bonam etiam esse librorum scripturam demonstrant ista exempla. Hæc significat : *si comprobant*, *si anteferunt tuam sententiam*; illa, *si ratam facient*. Et utrumque verbum a foro petitum est. Igitur revocavi κρίνουσι. — v. 204. Restituendum γ' post ἄγαν, *si quidem laudarer*. Cfr. notam ad Electr. v. 1181. — v. 216. Verba τῶνδ' ὑπασπίζων πατρί recte in A. inter virgulas posita sunt.

v. 224. A. οἴμοι (ὤν superscr.) κακῶς, virgula post οἴμοι posita, ut conjungerentur κακῶς ἕλκεσθαι βίᾳ. — v. 232. A. τούσδε, συμφορᾶς ἄναξ. B. corr. τάσδε, συμφορὰς, sed a pr. m. τούσδε, συμφορᾶς. — v. 237. τοὺς σοὺς, sic omnes libri recte. Est græca breviloquentia dictum pro τοὺς σοὺς νεοσσοὺς, ξένους ἐμοί. Cfr. notata ad Ion. 1489. Adsciverat Dindorfius Elmslejanam conjecturam τούσδε. Mox distinxi virgula ante Ζεύς. Cfr. v. 169. — v. 238. A. B. σὺ βωμίους. Florr. βώμιος, si credas Matthiæo. Mox A. οὗπερ δή, et paulo post cum B. συλλᾶσθαι. — v. 244. A. ἐλευθέραν. B. ἐλεύθερον. Versu insequente uterque ὀκνῶ.

v. 246. Elmslejo τάδε in τόδε mutanti assentit L. Dindorfius, secutique sunt alii qui ab istis magistris pendent. Matthiæo vero non videntur ita diligenter τόδε et τάδε inter se distinxisse tragici : prudentius ea de re judicavit Reisigius in Comment. crit. in Sophocl. Œd. Col. p. 326 sq. Ego, dum accuratius in ejus pronominis usum et numeri utriusque discrimen erit investigatum, interea resistendum esse censui eorum arbitrio, qui, ubi videretur una res declarari simplex, continuo plurali numero singularem substituebant. Eo magis enim caute procedendum arbitror in hac quæstione dijudicanda, quod ea in animi græci obscuris sensibus evolvendis versatur, re scilicet lubrica, nisi subtile judicium adjuvet diligens observatio usus. Atque hoc loco interesse aliquid mihi videor perspicere, utrum τάδε an τόδε dicas : hoc quippe ut rem singularem, nempe servitutis dedecus, significat; ita τάδε notionem complicatam involvit indicans *hanc rerum conditionem*. Alc. v. 229 : ἄξια καὶ σφαγᾶς τάδε. Similem itaque hic deprehendimus usum numeri pluralis, quem constantem in formulis hujusmodi, οὐ Διόνυσος τάδε, οὐ τάδε Βρόμιος, οὐκέτι Τροία τάδε, al., optime explicuit Matthiæus ad Troad. v. 99, de præsenti rerum statu. Longe fortior est pluralis in Sophocl. Œd. Col. v. 887 : ἆρ' οὐχ ὕβρις τάδε; *insolentes isti mores*, quam fuisset τόδε. Hippol. v. 474 : οὐ γὰρ ἄλλο πλὴν ὕβρις τάδε, κρείσσω δαιμόνων εἶναι θέλειν. Auget enim et amplificat pluralis rei indignitatem. Valet maxime cum verbo usus ille pluralis, absque multitudinis numero conspicuo, in rei parum definitæ ambiguis limitibus declarandis, sic ut τάδε sæpe verti possit *tale quid*, aut inclinet ad adverbii significationem *ita*. Cfr. Alc. 702, Helen. 97, Orest. 1598, Suppl. 256, Valcken. ad Phœn. 430. Pariter res se habet in ταῦτα. Recte hoc tuetur Seidlerus in Ion. v. 548, ubi Ioni interroganti, κᾆτα πῶς ἀφικόμεσθα δεῦρο; respondet Xuthus, ταῦτ' ἀμηχανῶ. Cfr. Suppl. v. 440, Alc. v. 308. Sed his longius persequendis non est hic locus. Quod vero dicit Matthiæus ad h. l. Flor. 1. τόνδ' ἀγχόνης firmari quodam modo Elmsleji suspicionem, tantum abest ut verum sit, ut valeat in contrariam partem. — v. 247. Scripsi ex A. B. εὐτυχέστερος. Vulgatam εὐτυχέστερον habet A. e corr. — v. 251. A. B. πρὸς τοῖσδ' ἔτ' εἴ τι τοῖσι γ'. — v. 253. B. ἤ τι. A. ἤ, τί, sed a pr. m. τῖ.

v. 253. A. οὔκουν ἐμοὶ.... ἀλλὰ σύ. B. οὔκουν, et σοὶ e corr. pro σύ. Sub his latebat ἀλλ' οὐ σοὶ βλάβος, quæ medela tandem vexatissimo loco est inventa. Si non justum est, inquit, flagitii dedecus in me recidit, et tu damno imminente ab Argivis eris vacuus. Imo mihi est in probrum, respondet Demophon. — v. 261. A. οὐ δοκεῖ σοι. Mox uterque οὐκοῦν ἐγὼ τῶνδ'. — v. 263. Evidentem emendationem Elmsleji βλάπτων γ' neglexit Dindorfius. Abest in libris γ', sine quo non constat sententia. — v. 271. A. τολμήσεις. B. τολμήσῃς. Uterque θενεῖν. — v. 275. A. pro πολλὴν hic et infra 283 πολύν. — v. 279. A. τέρμασιν μένειν. B. τέρμασιν (ει superscr.) μένειν. — v. 301. λιπὼν Matthiæi valde est verisimile. — v. 310. A. ὑμῖν a pr. manu. B. ἡμῖν. Mox A. οἰκήσετε (η superscr.). — v. 312. A. B. σωτῆρας αἰεί. Et versu proximo αἵρεσθε.

v. 315. A. B. ἄξιον ὑμῖν, unde malam conjecturam procudit et aliis approbavit Matthiæus ἄξιόν γ' ὑμῖν σέβειν, alienis exemplis eam defendens. Verissime Ald. ἄξιοί γ', *digni utique quos colatis*. Quod restitui. Alcest. v. 1060 : ἀξία δέ μοι σέβειν. Orest. v. 1153 : πάσαις γυναιξὶν ἀξία στυγεῖν ἔφυ ἡ Τυνδαρὶς παῖς. Vulgo legitur Alc. v. 433 : ἀξία δέ μοι | τιμῆς, ἐπεὶ τέθνηκεν ἀντ' ἐμοῦ μόνη. Sic quidem libri recentiores, in quibus numerandus Par. 2888. Sed Vat. Havn. tres Florr. cum duobus Parr. (2713, 2818) præbent τιμᾶν pro τίμης, tum in fine versus Havn. et duo Parr. ἐμοῦ λίαν. Hinc scribendum : ἀξία δέ μοι τιμᾶν, ἐπεὶ τέθνηκεν ἀντ' ἐμοῦ, λίαν. Nimirum librarii, quos offendebat λίαν a verbo suo longius distractum, substituerunt μόνη e v. 368. — v. 332. A. μνημονεύσετ' ἡ χάρις. Emendate B. — v. 336. Recte, opinor, libri τάξω δ', quod oppositum est verbis σύλλογον ποιήσομαι, sic ut simul constet altera oppositio inter ἐγὼ μὲν et σὺ δὲ v. 340 instituta. — v. 340. Etiam Parr. μάντεις τ' ἀθροίσας. — v. 344. ἑξόμεσθα excusum apud Dindorfium, errore operarum. — v. 347. κακίοσιν codd. omnes. Alibi omittunt ν, ubi id metrum expetit. Sic in A. 220 ἀπαιτοῦσι, 408 κελεύουσι, 201 in utroque ἀνδράσι. Pro ἴμεν ab initio versus A. ἴσμεν, supra σ scripto tenui ductu alt. manus ο. — v. 356. A. μεγαληγορίαισι δέ γ' ἐμᾶς. B... ἐμὰς, et in antistropha A. B. ἀντεχομένους. — v. 360. σύ τ' ἄφρων Dindorfius cum Matthiæo, ex Erfurdtii, ut videtur, conjectura. Recte libri σὺ δ' ἄφρων.

v. 371. Cantero scriptum expetenti σοὶ δ' ὦ opponit Elmslejus cohærere verba σὺ δὲ κυρήσεις, ad unam constructionem ille animum advertens, nec quicquam offensus in tenui (quod simul movisse suspicor corrigentem Canterum) et contra consuetudinem solitario verbo λέγω interserto. Nam pronomen magis sibi postulat verbum λέγω, quam addito opus habet κυρήσεις. Atque ipsum σοὶ cod. A. præbet recenti manu supra scriptum. Erunt igitur quibus sic omnia expedita videantur. Me dum adhuc hæsitantem tenebat molestus hiatus in verbo λέγω, attentius inspecto codice A., inesse deprehendi a prima scriptura, σὲ δ' ὦ.... κυρήσειν, correctum postea in σὺ δ' ὦ... κυρήσεις. Quæ quasi manu ducebant ad hanc totius loci emendationem : σὲ δ', ὦ κακόφρων ἄναξ, λέγω σ', εἰ πόλιν ἥξεις, οὐχ οὕτως... κυρήσειν. Repetitum pronomen σε illustrant quæ de hoc usu post Valckenarium ad Phœniss. v. 500, 501, docte exposuerunt Reisigius Comm. crit. in Sophocl. Œd. Col. v. 1273, et Fritzschius Quæstionibus Lucian. p. 14, 15. Pariter pronomen tertiæ personæ duplicatur interdum, velut Soph. Trach. v. 287. Ceterum verba in epodum constitui, deserta strophica divisione ab Hermanno olim commendata, libris A. B. obsecutus, in quibus versui 371 ἐπῳδὸς est adscriptum. « Sæpe enim, » inquit ipse summus magister, « epodi tanta sunt metrorum similitudine factæ, ut antistrophicorum speciem pæne obtrudere videantur. » Addo hic etiam brevitatem conditæ strophæ istius et antistrophæ suadere alteram rationem.

v. 377. Quum olim revocans vulgatum, ἀλλ' οὐ πολέμων ἐραστάς, in ea horum verborum sententia acquievi, quam ex interpretatione Porti probavit Elmslejus, *sed non* sum *amans bellorum;* admisi quod plane perversum esse nunc persuadet mihi diligentior loci consideratio. Chorus enim quum dixit se pacem quidem amare, sed hostem irrumpentem strenue propulsaturum esse, eos profitetur animos, qui veræ fortitudinis certissimum sunt documentum : post quæ si iterum inferat, at bellum se haud cupere, et continuo deprecetur irruptionem, et moderationem hortetur, profecto imbellem se prodet pro

animoso, ac tantum abest ut minis ante intentatis hostem terreat, ut nunc admonitione provocet potius : minas enim istas quivis jam non potest non habere pro vana jactatione, sicut moderationis commendationem pro timoris indicio. Quocirca laudo Matthiæum qui Elmsleji viam deseruerit, non tamen ut necesse putem, quod ille fecit, ad Canteri Musgraviique conjecturas confugere, modo lectione codicum in proximis adhibita aperiatur verba allata intelligendi ratio melior. Ac codices omnes præbent futurum vel συναράξεις scriptum, ut in A., vel συντάξεις, vel emendate et vere συνταράξεις. Sic enim B. Flor. 2. et Vict. Hinc lege : ἀλλ' οὔ, πολέμων ἐραστά, μή μοι δορὶ συνταράξεις, *verum, bellorum avide, ne mihi conturbes* etc. Cfr. Elmslej. ad Med. v. 1120, Matthiæi Addend. in Electr. vol. 8, p. 447. Præivit hanc rationem Fr. G. Graserus, sed qui illi, aoristum servanti συνταράξῃς, inesse verbis videbatur sensus, *At non continget, tu ut mihi perturbes urbem*, vereor ut is conveniat loco, quum συνταράσσειν δορὶ πόλιν, nihil aliud valeat quam, *bellum inferre urbi* : quod avertere non est in Chori potestate.

v. 379. A. B. τὰν εὐχαρίστως. — v. 381. uterque ὄμμασιν φέρων. — v. 384. B. λόγος ante correctionem. A. λόγους. — v. 386. A. B. τὰ πρὸς θεῶν ἔστιν. — v. 390. A. ἄνδρα δὲ
ε
χρεών. B. ἄνδρα γὰρ χρεών. — v. 393. A. παιδία μὲν οὖν γῆς εἰς τόδ'. Et τόδ' etiam B. — v. 394. A. B. λεπάραν, cum gl. ὄνομα τόπου. Tum B. ὀφρύην, sed η e corr. — v. 396. Libri τανῦν δορός. Scripsi τάξει δορός. Versu insequente A. τῆσδ' ἱδρύσεται. B. τῆδ' ἱδρύσεται. — v. 398. A. B. ἄρηρ'. — v. 402. A. τρόπαιά τ' ἐχθρῶν. B. τρόπαια τ' ἐχθ. (sed τροπαῖς v. 867 A. B.) — v. 408. iid. Κόρην Δήμητρί γ'.

v. 401. Malim θυηπολεῖταί τ'. Mox A. B. emendate
σ
σωτήρια. — v. 411. A. B. κτανῶ. Mox A. ἄλλων. B. ἄλλον. — v. 415. A. πικρὰς ἄν. B. πικρὰν ἄν, corr. πικρὸν ὄν. — v. 416. A. B. δίκαιον ᾖ. — v. 418. A. B. εἰ δὲ δή. — v. 421. A. B. ante correctionem σωθήσεσθαι. — v. 430. Uterque πνοιαῖσιν. v. 435. θέλοι. v. 451. ἅπασι γάρ. v. 454. σωθήτω τέ μοι. v. 460. καὶ δίκης τις ἂν τύχῃ. v. 462. ἡμῖν ψεῦδος. v. 477. εἴσω δ'. — v. 484. B. ὦ τέκνον. A. ὦ παῖ.
ἀοι
— v. 486. A. a pr. m. δόμοις. Idem v. 488. χρησμῶν φόδοὺς, illud a corr. superscriptum habens, versum explere volente. — v. 490. A. B. μητρὸς ἥτις εὐγενής. — v. 494. δὲ ante λέγει in B. supra scriptum, A. habet in serie.

v. 495. ἀμηχανέω quum significet *inopia laboro*, compositi ἐξαμηχανέω, in uno hoc loco inventi, non potest alia esse significatio quam, *summa inopia laboro*. At contrarium hic requiritur, *expedio me e difficultatibus*. Sed probabilis emendatio nondum inventa est. Fort. εἰ δή τι τούτων ἐξ ἀμηχανήσομεν, i. e. εἰ δὴ ἀμηχανήσομέν τι [εὕρημα] ἐκ τούτων. Hoc sensu constat dici ἀπορέω cum accusativo constructum, v. c. in Herodot. 4, 179.

v. 498. Teneo vulgatam κεὐχόμεσθα, quamvis Elmsleji correctionem κἀχόμεσθα et Matthiæus probaverit et receperint in textum qui hunc ducem sequuntur. *Hac conditione vere dicendum habemus nos salvos esse factos?* Eum verbi εὔχεσθαι usum pro *profiteri, affirmare* vel *asseverare, prædicare*, et simpliciter *dicere*, post Homerum (Od. E, 450 : ἱκέτης δέ τοι εὔχομαι εἶναι. Il. Σ, 499 : ὁ μὲν εὔχετο πάντ' ἀποδοῦναι, ... ὁ δ' ἀναίνετο μηδὲν ἑλέσθαι, alibi) propagarunt et lyrici et tragici poetæ. Pindar. Ol. 6, 88 : τοὶ δ' οὔτ' ὧν ἀκοῦσαι οὔτ' ἰδεῖν εὔχοντο. Soph. Œd. Col. v. 41 : τίνων τὸ σεμνὸν ὄνομ' ἂν εὐξαίμην κλύων; ibid. v. 1318 : εὔχεται Καπανεύς... ἄστυ δῃώσειν. Consimilis usus obtinet in cognato verbo αὐχέω. Cfr. hujus fabulæ v. 333, 832, 931, Troad. 765, Helen. 1619, Euripid. apud Ælian. N. A. 7, 29, et maxime Androm. v. 311 : σὲ μὲν γὰρ ηὔχεις θεᾶς βρέτας σῶσαι τόδε, ubi aoristus σῶσαι consimili modo illatus post ηὔχεις, ut hoc loco σωθῆναι post εὐχόμεσθα. Crasin cum copula καὶ patitur etiam compositum εὐτυχεῖν in Ion. v. 261 : τοσαῦτα κεὐτυχοῦμεν. — v. 500. Ἀργεῖον δόρυ, sic codices. Male Elmslejus Ἀργείων. Cfr. notata ad Bacch. v. 1. Infra A. ἑτοίμα. B. ἑτοίμη. — v. 504. αἴρονται pro αἱροῦνται Elmslejus, recte. — v. 509. A. φύντες, post correctionem. B. φύντας. — v. 539. Etiam Parr. οὐχ ἔστ', sic ut conjecerat Elmslejus. — v. 541. Num forte Ἡρακλέους πέφυκας?

v. 557. Copulam a Barnesio insertam post ἀδελφοὺς mirum est editorum posterorum neminem expulisse rursus, quum tamen et citra græcæ syntaxeos necessitatem sit adjecta, et loquentis affectum debilitet vehementer : amant enim Græci quoque, rem gravissimam, quam in præcedentium vel explicationem, vel summariam comprehensionem subjungunt, aliquando copula liberam sinere. Hecub. v. 793 :... οὔτε τοὺς θεοὺς δείσας δέδρακεν ἔργον ἀνοσιώτατον· κοινῆς τραπέζης πολλάκις τυχὼν ἐμοί, ἔκτεινε. Hippolyt. v. 711 : τοσόνδε μοι καλύψατ' ἐξαιτουμένῃ· σιγῇ καλύψαθ' ἁνθάδ' εἰσηκούσατε. Troad. v. 932 : τοσόνδ' οὑμοὶ γάμοι ὤνησαν Ἑλλάδ'· οὐ κρατεῖσθ' [i. e. κρατεῖσθε] ἐκ βαρβάρων. Bacch. v. 628 : τάδ' ἄλλα Βάκχιος λυμαίνεται· δώματ' ἔρρηξεν χαμᾶζε. Iphigen. Aul. v. 504 : γενναῖ' ἔλεξας, Ταντάλῳ τε τῷ Διὸς πρέποντα· προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν. Deleas itaque δ' in textu relictum ex editione Dindorfiana.

v. 573. Libri ὕστατον πρόσφθεγμά μοι. Elmslejus in fine reposuit certissima, ut mea est sententia, emendatione δή. Scripsi ego in Troad. v. 742 : οὐχ ὡς σφαγεῖον Δαναΐδαις τέξουσα δή, ubi libri τέξουσ' ἐμόν. — v. 576. A. B. ἀρέσκουσι γάρ. — v. 583. πάροιθεν fere constanter libri in septem postremis fabulis, ubi πάροιθε fert metrum. — v. 585. A. B. τιμῶτε. — v. 611. B. παρὰ δ' ἄλλον γ' ἄλλα. A. παρὰ δ' ἄλλον ἄλλα. — v. 613. In metrum peccans ἀλήταν quomodo corrigendum sit, nunc fateor me plane nescire, nihilque fidei jam tribuo textui a me ipso inserto ἀτίταν. Ad sententiam cfr. Inus fr. 23 ed. Dind. — v. 619. B.
πιτνῶν
προσπεσών. Et sic opinor etiam Flor. 2. A. προσπεσών. — v. 622. A. ἀμελέα πρὸς ἀδ. B. ἀμέλεα πρὸς ἀδ. — v. 626. A. ἄξια δ' εὐγενίας. B. ἄξια δ' εὐγενία (sic), et in marg. γρ. ἄξια δ' ἀδελφῶν. Mox A. B. εἰ δὲ σέβεις σύ γε, quibus in A. supra scriptum παρατελεύτιον. — v. 630. Etiam Parr. ποῦ γέρων. Mox uterque μήτηρ δὲ, et inferius οἷα δή γ'. — v. 633. Parr. recte κατηφές. Iidem v. 634. ἦλθεν οἰκεῖος. — v. 640. A. B. ἥκεις, ille e corr. secundæ manus. — v. 663. Uterque Par. τέρψαι φρένα.

v. 673. A. τὰ σφάγια τάξων, et sic B. Victimæ cum exercitu duci solitæ, quum jam acie confligendum erat, extra agminis instructi ordines mactandæ abducebantur. Qui mos apud Græcos pariter ac Romanos obtinebat. — v. 677. A. B. ἠκάζομεν. Proximo et insequenti versui quæ personarum nomina ab initio cujusque præscripta habuerat B., rursus sunt deleta, ita ut nunc tres versus famulo sint tributi, et qui sequuntur duo Iolao. In A. lineola transversa ter alternantes vices per singulos versus indicat. — v. 683. A. καὶ μὴ μετασχεῖν γ', posito ὡς supra καί. Quo fortasse existet qui abutatur ad correctionem hujusmodi procudendam : ὡς δὴ μεθέξων, nempe εἶμι. — v. 688. ὦ τὰν cum acuto A. B., ut alibi semper. — v. 690. A. σκήνωμα προστιθείς, sic.

v. 693. Malim, etiam post Elmsleji adnotationem, ὡς μὴ μενοῦντος, quod in Vict., et supra scriptum in B. — v. 695. A. ἐστὶ δόμοισιν. B. ἐστ' ἐν δ'. Mox A. τοῖσδ' οὖσι. B. τοῖσδ'
οἶσι
οὖσι. — v. 710. A. B. cum Florr. σὺν τέκνοις ἐμοῖς. — v. 711. B. χρῆν τούτων μέλειν. A. χρὴ τούτων μέλειν. — v. 723. μέλ-

λοντας etiam A. B Iidem v. 732. λειφθεὶς δεινά. — v. 733. A. κοὐκ ἐγὼ δοκῶ. B. οὐκ ἐγὼ δοκῶ. — v. 738. A. B. θέλοντα. — v. 739. A. εἰ δήποθ'. B. ἤδη ποθ'. — v. 751. A. B. ἐνέγκατ', in B. eraso ε finali.

v. 754. Libri γλαυκᾷ τ' ἐν Ἀθάνᾳ. Schæferi emendationem γλαυκᾶς ἐν Ἀθήνας receptam a Matthiæo tenuit Dindorfius. Vulgatum explicuit Elmslejus : *apud cæsiam Minervam.* In hoc nunc acquiescendum puto. Ion. v. 551 : προξένων δ' ἔν τῳ κατέσχες; *ecquem apud hospitem devertisti?* Θρόνον ἀρχέταν intelligo Jovis thronum. — v. 765. A. καὶ λεύσιμον, supra καὶ scripto a sec. m. κε. B. καὶ λεύσιμον. Tam evidens est Reiskii emendatio κελεύσμασιν Ἄργους, ut mireris viros doctos post eam inventam lusisse operam suam in comminiscendis incredibilibus. Novissimæ editiones κελεύσιμον Ἄργος, quod nondum quisquam probabili modo explicuit. Mox dedi σύμμαχος pro ξύμμαχος ex A. B.

v. 769. οὔποτε θνατῶν. A. B. posita lineola ab initio
λείπει
versus : — οὔποτε θνατῶν — ἥσσονές ποτ' (B. ἥσσονες ποτ') ἂν εἴτ' ἐμοῦ φανοῦνται. Locum incorrupto animo perlegenti vix dubium esse potest, quin ea hic quærenda sit sententia, quam Barnesiana interpretatio declarat his verbis : *Numquam mortalibus inferiores dii videbuntur.* Corrupta vero esse in græcis verbis ποτ' post οὔποτε brevi intervallo repetitum, præterea ἂν futuro indicativi junctum, tum εἴτ' ἐμοῦ, vel ut Florr. et Vict. ferunt οὔτ' ἐμοῦ, sensu cassum, proclamant uno ore viri docti omnes : denique desideratur caput sententiæ, subjectum ad φανοῦνται. Quod si quid tribuendum est lacunæ indicio in codd. Parr., quum ceterum nihil desit ad metri integritatem, transponi post θνατῶν necesse erit quidquid latet in depravatis verbis ποτ' ἄν etc. Hinc erat quum vestigia librorum — νες ποτ αν ειτ εμου legens, ita scribendum esse suspicarer : οὔποτε θνατῶν | δεσπόται γ' ἐμοὶ ἥσσονες φανοῦνται. Sed vereor ne sciolo alicui debeatur nota ista λείπει, subjectum aliquod desideranti. Dedi igitur quod Musgravio præeunte conjecit Jacobsius : ἥσσονες πρυτάνεις ἐμοὶ φανοῦνται. — v. 772. A. B. ἀλλὰ τὸν οὐ δικαίως τάδ' ἐπ. δορύσοντα.

v. 777. A. B. ἀλλ' ἐπεὶ (B. ἐπὶ) σοὶ πολύθυτος αἰεὶ. (αἰεὶ iidem v. 909 et Ion. 430.) Πολύθυτος penultima producta, ut ἄθυτος Simonid. apud Athen. 5, p. 179, D., quod scriptum ἄθυστος in codd. Stobæi 73, p. 435, l. 47. Mox A. κρίνεται pro κραίνεται, et λήθει... ἡμέρα. B. κεύθει.. ἁμέρα. — v. 780. A. B. ναῶν, sed hic e corr. Iidem paulo post δέ γ' ἐπ' ὄχθῳ. — v. 786. A. B. τρόπαι' ἱδρύεται — v. 788. διήλασεν. Comparari potest, sed tantum e longinquo Herc. fur. 63 :
ή σθαι
ἀπελαύνεσθαι τύχαις. In proximo versu B. ἐλευθερῶσαι. A. B. ἀγγέλμασιν. — v. 793. Recepi Elmsleji correctionem. Vulgo inepte οὐκ ἔστιν Ἰόλεως ὅδε; Atque οὖν ἔστιν expressit Brodæus vertens : *salvusne est?* — v. 794. πράξας γ' idem
κ
vir doctus. Perperam vulgo πράξας δ'. Tum A. μάλιστα δή. B. μάλιστα δή. — v. 805. Duo puncta in B. ab initio versus posita notant depravationem in postremis οὐκ εἴα σὰ μέν. Sic habet idem ante v. 859. — v. 825 A. B. et Flor. 1. παρήγγελλ'. Vulgo παρήγγειλ'. Duos proximos versus citat schol. ad Aristoph. Pac. v. 909. — v. 832. A. B. θέλων. Elmslejus θέλειν. — v. 848. Fort. leg. δεῦρό γ' αὐτὸς εἰσιδών. — v. 876. ἐμβατεύσετε A. B. — v. 884. κρατοῦντα libri. Correxi ut postulabat sententia κρατοῦσα. Cfr. v. 931, 944. In Ion. v. 511 libri ἔχοντα pro ἔχουσαι. Adde notata ad Cyclop. v. 90.

v. 888. Libri καὶ μέμνησό μου ὃ πρῶτον. Reiskius μοι. Sed simul scribendum erat οὗ πρ., quo vitii μου origo aperitur. — v. 892. A. B. et reliqui codices ἐνὶ δαΐ, A. notans versum duobus punctis. Dindorfius, insolentium amans, εἰνὶ δαιτί : quam conjecturam sæpius repetendo nihilo magis acceptam reddidit, quum forma εἰνί ab usu tragicorum abhorreat. Vulgo e Canteri correctione ἐνὶ δαιτί. Cfr. ad antistropham v. 902. — v. 894. Male Elmslejus εἴη τε. — v. 900. A. B. αἰών τε χρόνου παῖς.

v. 902. A. οὐ χρή ποτε δ' ἀφελέσθαι. Elmslejus χρή ποτέ σ' ἀφελέσθαι. Vulgo οὐ χρή ποτε τόδ' ἀφελέσθαι, et sic B. Τόδε Matthiæus necessarium judicat ad sensum : ego potius ad metrum dixerim, quum in numero glyconeo ultimam choriambi solutam excipiens spondeus aliquid offensionis habeat, qua caret bacchius pes; ad sensum vero, addatur illud an omittatur, nihil interest, si verba ita distinguuntur, ut infinitivus τιμᾷν θεούς adstringatur superioribus ἔχεις ὁδὸν δικαίαν. Perdifficilem vero strophici versus emendationem sagacioribus inveniendam relinquo. — v. 903. B. ὁ δὲ μή σε φάσκων. In A. deest σε. — v. 909. A. B. αἰεί. — v.
τ
911. B. θεός γόνος. A. θεὸς γ' correctione a sec. m. facta. — v. 914. A. B. δαϊσθείς, hic cum glossa συνίζησις. Mox B. ἐραστόν. A. ἐρατόν. — v. 923. A. ἔσωσ' ἐκείνας. B. ἔσωσε κείνας. — v. 924. A. B. ἔσχε δ' ὕβρεις, sed in B. prima scriptura fuisse videtur ὕβρις. Mox uterque πρὸ δίκας βιαίως. Erravit Musgr. — v. 933. Restitui τῆς δίκης, quod præter duos Florr. et Vict. habet etiam A. Legebatur τῆς τύχης, et sic B. — v. 937. Libri ἔστασαν. Elmslejus ἵστασαν, adscitum a Dindorfiis, nescio an jure. — v. 948. A. B. καθυβρίσαι. — v. 949. A. παρ' Ἅδῃ eraso ν terminationis. B. παρ' Ἅδη. — v. 950. Vide notam ad Ion. v. 1156. — v. 959. Evidentem Reiskii emendationem χρῆν neglexit Dindorfius. Libri χρή. — v. 969. Libri μηδ' ὁρᾶν φάος ἔτι. Barnesii emendationem φάος τόδε, probatam Elmslejo et Matthiæo, præferendam duxi Musgravii transpositioni verborum μηδὲ φῶς ὁρᾶν ἔτι, quæ placuit Dindorfio. — v. 978. ὅστις ἂν θέλῃ B. et e corr. A.

v. 981. Acute sensit Musgravius, perversi aliquid inesse in conjunctis per καὶ copulam epithetis δεινὸν καὶ συγγνωστὸν, quæ quum natura sua contraria sint, et alterum excludere videatur alterum, conveniebat vel opponi inter se particula aliqua adversativa, vel restringi alterum altero in hunc modum : δεινόν τι, ἀλλὰ συγγνωστόν, vel καίπερ συγγνωστόν. Sed idem vir doctus verissime δεινόν τι κἀσύγγνωστον· quod pœnitet me non recepisse. In fine versus scripsi ἔχει pro ἔχειν, ex A. B., quibuscum nescio an consentiant Florr. Adhæsit infinitivi ν ab vocis subsequentis initio. Med. v. 930; κἀμοὶ τάδ' ἐστὶ λῷστα, γιγνώσκω καλῶς. Ibid. 230 : ἐν ᾧ γὰρ ἦν μοι πάντα, γιγνώσκω καλῶς, κάκιστος ἀνδρῶν ἐκβέβηχ' οὑμὸς πόσις. Sic enim scribendum. Libri γινώσκειν. Alcest. 940 : λυπρὸν διάξω βίοτον· ἄρτι μανθάνω. Bacch. 1297 : Διόνυσος ἡμᾶς ὤλεσ'· ἄρτι μανθάνω. Iphig. Taur. 351 : καὶ τοῦτ' ἄρ' ἦν ἀληθὲς, ᾐσθόμην, φίλαι. Hippol. 1403 : τρεῖς ὄντας ἡμᾶς ὤλεσ', ᾔσθημαι, μία. Omitto formulas σάφ' οἶδα, εὖ οἶδα, σάφ' ἴσθι, al. exemtas reliqui sermonis tenori, quod constat innumeris exemplis.

v. 994. A. συνθακών. B. συνθακῶν. Versu proximo A. ὅπως δηώσας. B... διώσας. — v. 999. A. B. ἀκούσεται γ' ἐσθλά. — v. 1004. A. B. τἀμὰ γίγνετ' (sic cum γ) ἀσφαλῆ. Proximo versu scripsi οὔκουν pro οὐκοῦν, quo ironia fit acerbior. Ibid. A. B. ἀναλαβοῦσα. — v. 1016. Etiam Parr. τἄμ' ἔχεις, et paulo post ἀχθοίμην. — v. 1018. A. σοι σμικρόν. B. σοι μικρόν. — v. 1026. A. τὴν δὲ δή. B. τήνδε δή. — v. 1031. A. B. δίας πάροιθε. — v. 1033. A. B. μέτοικος ἀεί. — v. 1039. A. B. Ἥραν νομίζω θ. κρείσσω.

IN HELENAM.

V. 3. Contuli hunc locum ob duplicem accusativum cum Herc. f. v. 946. A. et B. γυίας. Sic etiam uterque v. 89, ubi in B. glossa superscripta κοινόν. — v. 8. A. B. δώμασιν. v. 60. ἔβλεπεν. v. 73. ἀπώλεσεν. E contrario A. v. 103. πήμασι νοσεῖς, v. 154. κυσὶ πεποιθώς, v. 286. τοῖς πράγμασι τέθνηκα. Et in locis lyricis v. 671. ἐπέλασε, v. 678. ἔμολε, sæpe alibi ν deficiente. — v. 9. Inserendum μέν post Θεοκλύμενον, vel mea vel typothetæ culpa elapsum. Cfr. notata ad Electr. v. 13. — v. 11. Εἰδὼ emendavit Matthiæus. Legebatur εἶδος, servatum a Dindorfio.

v. 34. οὐρανοῦ ξυνθεῖσ' ὕπο, i. e. ope ætheris, qui quasi pater erat simulacri. Hinc v. 613 simulacrum elabens dicit : πατέρ' ἐς οὐρανὸν ἄπειμι· et v. 584, quærenti Menelao, καὶ τίς βλέποντα σώματ' ἐξεργάζεται; respondet Helena, Αἰθήρ. — v. 35. Recte Hermannus τυράννῳ παιδὶ, coll. Alc. v. 1150 : Σθενέλου τυράννῳ παιδί, ubi Parr. 2713,2818, τυράννου. — v. 44. A. πτηχαῖσιν. Similes iotacismo aberrationes in eodem codice sunt ἠσήκουσ' v. 56, ξυνολώμην v. 104, ἀπώλλυνται v. 109, Σπαρτιάτην v. 115, ἐλήφθη v. 411, δεσπότις v. 572, ἑτέρων a pr. manu v. 599, ἀγγέλεις v. 604, Ἰδέαν πόλιν v. 660, ἡ γουμένη v. 919, προδότης v. 834 (quo pertinet etiam θυγατέραν v. 933), συλλήσετε v. 975, φέρετε v. 1261. — v. 57. μ' omissum in libris, inseruit Hermannus. — v. 60. A. B. glossam adscribunt τετράκωλος περίοδος. — v. 64 A. B. προσπιτνῶ. — v. 74.
'σ'
A. θεοῖς σ' ὅσον μίσημ' ἔχεις. B. θεοῖς (sic, i. e. θεοῖς
ων
ὅσον a pr. manu, θεοί σ' ὅσον e corr.) ὅσον μίσημ' ἔχεις.
ης ά
Idem B. ab initio proximi versus : Ἑλένη σ'ἀποπτύσαιεν.

v. 76. Non dubitavi recipere præclaram Elmsleji emendationem. Legebatur εὐστόχῳ πέτρῳ. — v. 77. A. ἀπώλεσ' ἵν' εἰκοῦς. B. ἀπώλλυσ' ἵν' εἰκοῦς. — v. 79. Deest ἐμέ in A. Idem v. 92, φίλον, v. 437 πρὸς, v. 531 τὸν, v. 700 Μενέλαε, v. 1073 πάντα, aliaque omisit casu potius, quam
χ
consilio. — v. 85. A. οὐκ ἆρα. B. οὔτ' ἆρα. — v. 86. Dedi sic ut emendarunt Pflugkius et Hermannus. Legebatur τίνος ἐξαυδᾷν. — v. 124. γε post Ἄργει addunt Musgravius et Hermannus. Hiatum defendere studuit Dindorfius in Præfat. Corp. Scen. p. XXVII, usus altero loco, Aristoph. Eq. v. 465 : Οὔκουν μ' ἐν Ἄργει οἷα πράττει λανθάνει. Sed ibi Porsonus οὔκουν ἐν Ἄργει μ'. Orest. v. 103 : Δεινὸν γὰρ Ἄργει γ' ἀναβοᾷ διὰ στόμα. Sic recte Matthiæus. Libri δεινὸν γὰρ Ἄργει τ'. Cfr. etiam dicenda ad v. 505. — v. 125. A. λέγει, erasa prima scriptura. — v. 127. A. αὐτὸς ἐν Ἀργείοισιν ἦν. — v. 131. Libri Μενέλαον οὔτις εἶδ' ἀφιγμένον. A Barnesio inde : Μενέλεων οὔτις οἶδ'. Maluit Hermannus Μενέλαόν τις οἶδ'.

v. 135. Quod libri hic et alibi præbent in sententia interrogativa οὔπω, ab editoribus in ἤ που mutari solitum, scripsi cum Hermanno et Seidlero οὔ που, id quod ipsum aliquoties præbent libri. — v. 144. A. βασ. θρόνους, sed altera manus μ fecit ex ν. — v. 175. A. πέμψεις φερσέφασσα... παρ' ἐμέθ'... νύχια παιᾶνας, et B. nisi quod emendate πέμψειε. Totius loci sententiam quum ceteris interpretibus rectius perspexisset Musgravius, singularum partium cohærentiam Hermannus aperuit pulcre, monens desiderari aliquid quo v. 171 sententiæ inter se connecterentur, et ineptum esse optari ut Proserpina mittat lugubrem cantum; denique potissimam vitii sedem in verbis μουσεῖά τε esse quærendam, quæ et metri et significationis indiciis certis sunt suspecta. Is igitur scripsit : αἴλιν' ὅς κακοῖς (libri αἰλίνοις κακοῖς)... μέλεσι μέλεα Μύσι', ἅτ' ἓ ἓ θρηνήμασι ξυνῳδά, πέμψειε Φερσεφάσσᾳ. Unde ego, assumta manifesta emendatione Φερσεφάσσᾳ, firmanda, si opus est, loco Orest. v. 863 : κτύπον τε κρατὸς, ὃν ἔλαχ' ἁ κατὰ χθονὸς νερτέρων θεά· reliqua sic correxi, ut edita leguntur. Ἰεῖσα pro amphibracho habetur iterum v. 188.

v. 178. Revocavi quod temere deleverat Dindorfius
ου
παιᾶνας. — v. 181. B. ἀλίω. A. ἀλίω, alterum a sec. manu. Et versu 182. A. χρυσέαις αὐγαῖσιν, in margine scriptis a sec. m. ἐν ταῖς, inserendis, ut indicavit librarius ipse, ante αὐγαῖσιν. B. αὐγαῖσιν (sic) ἐν ταῖς χρυσέαις. Florentinus unus, ἐν ταῖς χρυσέαις αὐγαῖσιν. Hermannus, ejecto quem intolerabilem judicavit articulo, scripsit αὐγαῖσιν ἐν χρυσέαις, et in stropha similiter μόλοιτ' ἔχουσαι Λίβυν. Lege mox dicenda. — v. 183. A. θάλπουσ' ἀμφὶ δόνακος ἔρνεσιν, a pr. m. Secunda manus addidit τ' ἐν, insertum post ἀμφί. B. θάλπουσ' ἀμφί τ' ἐν δόνακος ἔρνεσιν. Novissimi editores, auctore Seidlero, omnes, ἀμφιθάλπουσ' ἔν τε δόνακος ἔρνεσιν, quæ emendatio et violenta est, et verbum fingit aliunde si testatum, at certe significatione sua hic parum aptum, denique in locum formulæ, ἀμφὶ δόνακος ἔρνεσιν, tam græcæ, tam sinceram speciem referentis, sufficit locutionem putidam ἐν ἡλίου αὐγαῖσιν θάλπειν ἔν τε δόνακος ἔρνεσιν· quæ ut tolerari posset, saltem abesse necesse erat τε, quum geminata præpositio ἐν ad utrumque nomen αὐγαῖς et ἔρνεσιν diverso modo accipienda, omnem respuat conjunctionem. Nec dixeris latine, *calefaciens solis fulgore inque arundinibus,* nisi in gratiam alicujus distinctionis. Quid multa? expulsa manifesta glossa ἔν τε, omnia leni mutatione in integrum restituuntur ita : αὐγαῖσιν ἐν ταῖσι χρυσέαισι θάλπουσ', quibus in stropha ad amussim respondebunt : μόλοιτ' ἔχουσαι Λίβυν λωτὸν ἢ σύ-, ejecto τόν. Hoc igitur reponi velim in locum a me relictæ scripturæ.
γρ. ἔλεγον

v. 185. A. ὅμαδον ἔκλυον ἄλυρον. Posita erat distinctio post ἀνεβόασεν, quam transtuli ante ἔκλυον, *auscultavi :* ita ex languida vivida fit et venusta oratio. — v. 186. A. ὅ τι πόδ'. B. e correctione ὅ τι ποτ' pro πόδ'. — v. 190. Addit etiam A. κλαγγάς, quod sic ut emendavit Hermannus recepi. — v. 194. A. B. ἔμολεν ἔμολεν. Sed B. a pr. m. ἔμολεν, ἔμολε. — v. 197. A. B. μέλλουσαν Ἰδαίῳ. — v. 202. A. αἰσχύνας ὑμᾶς ἐπ'. B. ἡμᾶς ἐπ'. Non puto Florentinos præbere veram scripturam. — v. 210. A. B. quater αἰ. — v. 218. Uterque Par. ἔτλας. — v. 226. A. τέκνα φίλα. B. τέκεα φ. Et in fine versus uterque λέλοιπεν. Mox in A. secunda manus adscripsit Helenæ personam, addita hac nota, πρόσωπον χρὴ εἶναι ἐνταῦθα, quæ leguntur etiam in B. carente ipsa persona.

v. 238. A. B. πολύκτονος. Ceterum quod Matthiæus ait, suspicari aliquem posse scribendum esse ἅ τε δόλιος, ut quæ sequuntur ex communi verbo ἔπλευσε pendeant, id probabiliter dictum mihi videtur. — v. 239. B. Δαναίδαις...
ας (sic) αις
Πριαμίδαις τε. A. Δαναίδες... Πριαμίδες, sine τε. Infra A. iterum Πριαμίδεσιν v. 249, et Τυνδαρίδες pro Τυνδαρίδαι

A. B. in v. 1497. Mox auctore Hermanno dedi ἐν δὲ χρυσέοις. Libri ἡ δέ, violata dialecto. — v. 243. γόνον habent A. B. — v. 252. A. B. cum reliquis δέ σοι. Recepi cum Hermanno emendationem Dindorfii junioris. Tum B. σύμ-
ε
-φορον. A. σύμφορον. — v. 257. A. οὔτ' Ἑλληνίς. — v. 263. A. λαβεῖν, et in marg. γρ. λάβω. Sic etiam B. — v. 264.
κ κ
265. A. τὰς καλὰς.... μὴ καλὰς, κ ab sec. manu suprascriptum habens. B. utrobique simpliciter καλάς. Erravit Musgravius. — v. 270. A. B. recte ἄδικος, εἰμί. Dindorfius ἀδικός εἰμι, sic! — v. 277. Libri ἄγκυρα δή μου.... ὀχεῖ. Correxit Scaliger, probante Hermanno. Proxime A. ἀπαλλάξειν, B. ἀπαλλάξαι. — v. 283. A. B. πολιᾶ.

v. 289. Libri Μενέλεώ μ' ἐλθεῖν ὕπο. Locus varie tentatus vel explicatus una addita litera videbatur mihi ab omni difficultate liberari posse. Scripsi Μενέλεών μ' ἐλθεῖν ὕπο : Μενέλεων μετελθεῖν με τὴν ὑπ' Ἰλίῳ οὖσαν. *Illam, quæ ad Ilium fuit, opinantibus Spartanis me esse Helenam quam repetitum ivit Menelaus.* Tot enim verbis latine explicanda est græci sermonis brevitas, imitabilis quadam tenus Germanis : *glaubend, Menelaus habe in mir die Ilische Helena verfolgt.* Veretur enim Helena, ne a civibus ignaris fraudum Junonis, quæ Paridem inani simulacro tradito deceperit, dum ipsa in Ægypto servaretur, confunderetur cum falsa ista Helena, quam Græci Trojam profecti persecuti sint.

v. 291. Librorum scripturam, εἰς ξύμβολ' ἐλθόντες ἃ φανερὰ μόνοις ἂν ἦν, tenet cum Matthiæo Dindorfius. Putidissimis numeris medetur una omnium optima Porsoni correctio, a me recepta. Nam pravus in media vocis trisyllabæ incidens ictus, pejorque in ultima antecedentis conjuncti, idque in orationis intervallo, adeo immodulatum versum efficiunt, qualem judice Porsono ne Comicus quidem tolerasset. — v. 294. Revocavi ὑπαλλαγάς, ab aliis in ἀπαλλαγάς mutatum. V. Hermann. Quo eodem auctore post τύχην distinxi commate, quod alii signo interrogationis fecere.
κ
— v. 298. B. προθάνοιμ' ἂν καλῶς. A. πρ. ἂν οὐ καλῶς.

v. 302. Libri ὁ καιρὸς ἄρτ'. Boissonadus κἄρτ'. Hermannus σάρκ', probabiliter. Σάρξ et σάρκες interdum pro σῶμα dicitur. Epigr. in Crameri Anecd. Par. vol. 4, p. 384 : Κοῦρε, τί μοι λεπτός; θαλεραὶ δ' οὐχ ὡς ποτὲ σα...|| οὐδὲ τὸ πρὶν ἐρασταῖς ἐν λαγόνεσσι γάνος.|| ποῖαι σεῦ κάλαμον ἄνθος ἀποσμύχου μεριμν...;||μή τι τὸ Ναρκίσσου νᾶμα κατωπτρίσαο; Lege ὡς ποτὲ σάρκες... ἐραταῖς... καλὸν ἄνθος ἀποσμύχουσι μέριμναι; — v. 308. A. B. σαφῶς ἔλεξεν, sine γε interposito.

v. 310. Parum auspicato sincerum, si quid video, locum variis conjecturis aggressi sunt viri docti. Reponit Helena Choro : *Ab altera parte, etiam contrarii horum* (*fictorum* nimirum) *veritatis sermones* (ἀληθείας ἔπη) sunt *certi* et fide digni. Quo nihil aliud significare voluit nisi, sicut falsæ multæ ferantur narrationes, ita alias etiam veritate sua constare. Ac tantum abest, ut in ejusmodi dicto, καὶ τὰ τῆς ἀληθείας ἔπη εἰσὶ σαφῆ, inepti quid insit, ut aptissima etiam evadat sententia, modo accipiatur σαφῆ ea, qua intellexit Helena, vi de sermone cui fides denegari non possit.

v. 311. Scripsi ex A. B. ξυμφορὰν pro συμφοράν. Quod iidem in fine versus habent φέρει, non φέρῃ (hoc demum ab altera manu in A.), indicio est, librarium cepisse hoc verbum pro tertia persona : nam in secunda passivi semper exhibent η. Cfr. annotationem ad Cyclop. v. 532. — v. 313. A. τοῖσι γ'. B. τοῖσι δ' (sic). — v. 332. A. ἐντὸς οἴκων. B.
δόμων
ἔντος οἴκων. — v. 338. A. B. στροφή, et v. 346. ἀντιστρ. Ibid. A. et B. ἀλγέων. — v. 344. A. B. ἢ νέκυσι.. — v. 348. Uterque κατώμοσα. Mox A. δονακιχῶρον, deleto accentu in δό. B. δόνακι χῶρον. — v. 351. A. ἐτύμως (sic), quod legeris etiam ἑτοίμως. B. ἔτυμος.

v. 352. In A. secunda manus adscripsit Chori personam, cui verba continuantur usque ad v. 360, ubi iterum, sed a pr. m., χορός. In B. a versu 348—360 omnia Helenæ relicta. Verbis, τί τάδ' ἀσύνετα ; se ipsa interpellans Helena, subito quasi spe omni abjecta, missis querelis, facinoris audacis consilium aggreditur. Tribuitur vulgo iste versiculus Choro, ut suaserat Scaliger. — v. 356. A. διὰ σαρκὸς ἁμίλλα, deleto accentu in ἁμ. B. διὰ σάρκας ἅμιλλα. — v. 358.
ον
A. τῶ τε σύριγγ' ἀοι|δαὶ σέβιζον Πριαμίδάς ποτ'. B. τῷ τε... Scripsi de conjectura Hermanni συρίγγων ἀοιδάν. — v. 364. Κύπριδος est conjectura Dindorfii junioris. Legebatur Κύπρις.

v. 365. Multus licet sit interdum in lacrimis Euripides, profecto tamen haud patientibus Græcis tali rei et verborum eorumdem redundantia dicturus fuisset... πολὺ δὲ δάκρυον... ἀχεά τ' ἄχεσι... δάκρυα δάκρυσιν... intolerabili, utrovis modo distinguas verba, sive ut alterum illud δάκρυα δάκρυσι jungatur cum verbo proximo ἔλαβε, alterum πολὺ δὲ δάκρυον, cum priori verbo ἔτεκε; sive omnia, quod vulgo faciunt, suspendas ab uno ἔτεκε. Et neutra syntaxis caret alia etiam offensione : distinguenti enim post δάκρυσιν puncto relinquuntur hæc, ἔλαβε πάθεα, inepta brevitate dicta, ita ut Hermannus quædam excidisse statuerit; sin ante ἄχεα incidatur oratio, evadit locutio paulo insolentior πάθεα ἔλαβε ἄχεα, et dura simul ob omissum σά ad subjectum πάθεα. Verum quum sine melioribus libris certum quid de hoc loco statui non possit, reliqui vulgo scriptum in medio.

λ|λ
v. 371. A. κ'ἀνοτότυξεν. B. κἀνοτότυξεν. Supra A. Σκαμάν-
ον
δριον. B. Σκάμάνδριον. — v. 374. φοινίαισι pro φονίαισι
ο ά
Hermannus. — v. 376. A. διὸς ἅ λέχεως ἐπέβας, correctione a sec. m. profecta. B. λεχέων ἐπέβας. — v. 378. A. ἁ μορφὰ (supra scripto ἃ — φὰν, et in marg. ἴσως, a sec. m.) θηρῶν λάχνα γυίων. B. ἁ μορφᾷ θηρᾶν λάχνα γυίων. — v. 380. ἄκεα λύπης. Sic scripsi Reiskio auctore. Vulgo ἄχεα. — v. 382.
ώ
A. χρυσόκερώτ' sic. B. χρυσοκέρἀτ' sic. — v. 384. B. ὤλεσεν, ὤλεσεν. — v. 389. Par. uterque πεισθεὶς ἐποίεις. — v. 391. Uterque recte ὃς ἐξέφυσεν. — v. 394. A. διορίσαι, et B. a pr. m., sed e corr. διορίσας. — v. 402. A. κεὶς πάτραν χρήζων. B. κεὶς π. χρήζω. Mox A. Λιβύης τ'. B Λιβύος τ'. — v. 411. A. B. ἐλήφθη. In proximo versu A. B. ἐφ' οἷς. — v. 414. In B. deest ἥτις. — v. 420. Uterque σῖτον.

v. 421 sq. editiones omnes verba sic scripta exhibent : οὔτ' ἀμφὶ χρῶτ' ἐσθῆτες· αὐτὰ δ' εἰκάσαι πάρεστι· ναὸς ἐκβόλοις ἀμπίσχομαι. Absurdam orationem sensit et correxit egregie Reiskius; sed editorum nemo (vix credas) auscultavit nec ipsi, nec Musgravio suffraganti merito. Cfr. v. 1079 sq. — v. 432. A. B. ἔκ τε. — v. 434. A. B. θέλειεν. — V. 441. Uterque liquido ταῦτα ταῦτ' ἔπη. Falsa retulit Musgravius, nec scio an Florr. ταῦτα πάντ' ἔπη, quod Stephanus conjecit, exhibeant. πάντ' et ταῦτ' confusa leguntur in Suppl. v. 331. Blandus Menelaus, ut placaret anum, omnia quæ dixerat probare videtur, ita impetraturum se sperans ut illa copiam dicendi faciat. *Sane,* inquit, *recte hæc omnia mones; obtemperabo; sed tamen minus aspera sis dictis tuis.*

v. 445. Restitui προσεῖλει, præeunte Hermanno. Mutarat Matthiæus in πρόσειε, aliique sunt secuti. — v. 456. Libri πρὸς τίν'. Recepi cum Hermanno quod Matthiæus conjecit πρὸς τί δ', non admisit tamen in textum. — v. 458. Libri οὐκοῦν. Sententiam illustrat Ion. 730 sq. — v. 462.

Quod reposuit Hermannus ab uno Victorio commemoratum γάνος, in locum vulgati γένος, id confirmat luculenter Parisinus A. Mox ex eodem A. admisi οὐ κεῖν' ἐμέμφθην. Ceteri libri scripti et editi οὐ τοῦτ' ἐμέμφθην. Sed vide an utriusque scripturæ fons fuerit : οὔκουν ἐμέμφθην, τὰς δ' ἐμὰς.... *Haud quidem reprehendo, sed meam...* Cfr. var. lect. ad v. 1561.

v. 475. A. B. λέχους. In superiore versu A. τῆς, ab altera m. correctum γῆς, et in fine versus idem emendate νο-
ῆς
στήσασ' ἄπο. B. τοῖς... νοστήσας. — v. 489. Διὸς δ' ἔλεξε præter Florr. etiam A., quod male cesserat pejori scripturæ codicis B. et Ald. διός γ' ἔλεξε. — v. 491. A. ὄχθας, et B. a pr. m., mutatum ab altera in ὄχθοις, sic. — v. 496. A. B. Τροίας τε, non facta elisione. Sic iidem supra 460 δώματα. — v. 499. Vulgo interpungebatur commate in fine versus, non recte. Cfr. v. 36. — v. 505. προσμενῶ· ἔχει sic libri cum hiatu, quem an tulerint aliquando Græci, ubi pausa in recitando fieret, quæri posse censet Hermannus. (Cfr. Heracl. v. 374.) Ipsi tamen consultius visum inserere δ'; ceteri editores cum Barnesio προσμενῶ γ', *certe exspectabo;* idque verum videtur. Cfr. Hippolyt. v. 719. — v. 510. A. B. κακῶν δέ θ'.
ὧν
v. 513. A. σοφὸν, B. σοφὸν. In versu proximo uterque ἰσχύει supra scripto ειν. Ac potuit, et fortasse debebat, oratio directa servari, quia in obliqua poeta potius μηδὲν dicturus fuisse videtur. Fragm. Dict. 15 Dind. : παλαιὸς αἶνος ὡς καλῶς ἔχει· οὐκ ἂν γένοιτο χρηστὸς ἐκ κακοῦ πατρός.
νὶ
— v. 519. A. χθονὸς. B. χθονὶ. — v. 521. A. τρυχώμενος, et mox cum B. ψαύσειε. — v. 526. A. B. cum ceteris libris ἐναλίω, quod debebam revocare. — v. 532. Libri πεπλωκότα, quod in πεπλευκότα mutantem Matthiæum secutus est Dindorfius. Monuit vero Hermannus Aristophanem Thesmoph. v. 878, perstringere Ionicam formam πέπλωκα ab Euripide usurpatam. — v. 540. A. B. et reliqui libri ὥς μοι. Recepi Seidleri emendationem commendatam ab Hermanno. — v. 542. A. βουλεύματος. B. βουλευμάτων. — v. 547. B. τύμβ' ου πίδ' ἐμπύρους τ' ὀρθοστάτας, et in marg.
ἡ
λείπει. Mox B. προστιθεῖς, A. προστιθεὶς, alterum a sec. m. correctum. — v. 555. Valckenarius φόβον μεθεῖσα.

v. 559. A. προσφερέστερον. B. προσφερέστεραν sic. Ac προσφερέστερον quum etiam Florentini præbeant, prætuli hoc cum Hermanno veterum editt. scripturæ προσφερεστέραν. — v. 564. A. B. Μενελάῳ γε σὲ, οὐδ' ἔχω. Sine causa idonea dimota erat Ionica forma Μενελάῳ. — v. 566. A. B. ἐς χέρας, non εἰς, ut alibi fere semper scriptum, ubi per metrum fieri licet. — v. 569. A. φάσματ' εὐγενῆ, et paulo post cum B. πρόσπολον. — v. 575. B. οὔπου φρονῶ, supra scripto ἤπου. Cfr. ad v. 600.

v. 578. A. σκέψαι τί σοῦ δεῖ. Τίς ἔστι σου σοφώτερος. Nec in aliis libris est varietas, nisi quod B. σοφότερος. Longum est varia doctorum emendandi tentamina magis minusve infelicia afferre. Egregie unus omnium Seidlerus in priore versus parte : σκέψαι, τί σοὐνδεῖ (σοι ἐνδεῖ. Cfr. Elmsl. ad Med. v. 56, not. 7), ingeniose etiam in altero hemistichio, πίστις οὐ σαφεστέρα. Sed postremis verbis propior latebat medela. Expuncto enim importuno illo ἔστι quod metro impedimentum affert, et reducta in locum suum genuina particula δέ, sententiæ satisfactum erit pariter ac versui scribendo : σκέψαι, τί σοὐνδεῖ; τίς δὲ σοῦ σοφώτερος; in quo mente assumas τοῦτο κρίνειν. Similiter autem δὲ in gemina interrogatione et usurpatum et obscuratum a librariis vidimus supra v. 456 ; τί βλέφαρα τέγγεις δάκρυσι; πρὸς τί δ' οἰκτρὸς εἶ;

v. 579. A. a pr. m. οὔτι τοῦτό γ', e corr. οὔτοι. — v. 580. A. B. τὰ σά γ' ὄμματα. — v. 581. A. ἐκεῖ νόσου μέν. B. ἐκεῖνο σοῦ μέν. — v. 586. A. ἦρας, sed ex σ factum δ abs quo incipitur vox insequens. Distinxi orationem post Ἥρας,
οι
ut suasit Dobræus. Ibid. A. λάβῃ. B. e corr. λάβοι pro λάβῃ. — v. 587. ἐνθάδ' ἦσθ' ἐν. Recepi Pflugkii emendationem ἦσθ' ἂν ἐν. Legebatur ἦσθά τ' ἐν, a Barnesio profectum. — v. 590. A. ἡμεῖς τὰ δὲ κεν' ἐξ. — v. 595. Musgravius proposuit λείπουσί μ'. Cfr. v. 740. — v. 600. A. ἤπου.
ἤπου
B. οὔπου. V. ad v. 575. Mox A. B. ut vulgo ἔχων. Correxit Musgravius, sed manifestam emendationem nihil attendit nec Matthiæus nec Dindorfius. — V. 620. A. ἄδην. B. ἄδην, cum gl. δαψιλῶς. Mox A. B. ὦ πόσει. — v. 624. Libri ὡς εἷς. Unde Hermannus ὥς σ' εἷς. — v. 628. Dochmius est cum disyllaba anacrusi. — v. 631. ἄρξωμαι Hermannus. Legebatur ἄρξομαι.

V. 635 sq. Ita secundum Matthiæum repræsentavit Dindorfius hos versus : περὶ δὲ γυῖα χεῖρας ἔβαλον * | ἡδονὰν ὡς λάβω. | ὦ πόσις, ὦ φιλτάτη πρόσοψις. | MEN. Οὐκ ἐμέμφθην· ἔχω τὰ τοῦ Διὸς λέκτρα Λήδας θ'. Scripsi illa et distinxi ut videbatur veri simillimum. Ac verba ὦ φιλτάτη πρόσοψις Reisigius jam vidit esse Menelai orationi adjicienda. Idem inseruit τε post Διός, articulum τοῦ ante Διός mutavit Schæferus in τῆς : quæ omnia comprobavit Hermannus. — V. 639 — 641. Longe aliter hæc vulgo descripta leguntur. Dochmii ab anapæstis logaœdicis excepti reperiuntur aliquoties in Ionis fabula, in Electra, et sæpius in Hercule furente. Male Matthiæus, cum eoque alii, τὸ πρόσθ'. Versus 641 ut in trimetrum integrum restitueretur (nam apertis indiciis se prodit hoc metrum), scripsi ἔξω δόμων, et numerorum gratia δὲ νόσφισαν. Vulgo ἐκ δόμων δ' ἐνόσφισαν. Similiter infra v. 660 oratio Menelai clauditur trimetro dochmiis subjecto. Post verba θεοί σ' ὁμοῦ, sic enim libri, oratio in A. B. continuatur Menelao usque ad v. 646 ὄναιο δῆτα... quæ cum sequentibus tributa sunt Helenæ. Ab versu 652 demum in utroque codice rectus redit personarum ordo. — v. 642. A. pariter ac B. luce clarius, συμφορὰν τᾶσδε, non ut Musgravius de A. dixit συμφορᾶς.

v. 644. Post συνάγαγε addendum esse ν monuit Hermannus. Ibid. libri πόσιν. Hermannus πόσι, Elmslejus πάλιν, quod nunc antetulerim. — v. 647. A. δυοῖν. B. δυεῖν. Proximi versus prave distincti erant apud Dind. — v. 652. Matthiæus, nescio casu an consilio, ἔχεις μ' ἔχω τέ σ', idque postea transiit in editiones Dindorfii, Pflugkii, Hermanni, Bothii. Sed libri ἔχεις ἐγώ τέ σ', recte, modo inseratur μ'
γ
post ἔχεις. Mox A. ἡλίους δή. — v. 653. B. μόγις. A. μόλις, supra scripto γ a sec. m.
ἀν
V. 654. A. χαρμονὰν. B. χαρμονὰ. Hinc scripsi ego χαρμονᾶν, jungens δάκρυα χαρμονᾶν, quæ quomodo sint intelligenda, significavi versione latina. — v. 656. Vulgo τόδ' ἤλπισεν. Sed Parr. A. et B. τάδε, nec aliter fortasse Florr. Id
ἃς ἃς
redintegravi. Tum A. ἤλπισε. — v. 661. A. πικρὰν ἐς ἀρχὰν. B. πικρὰν ἐς ἀρχὰν. γρ. πικρὰς ἐς ἀρχάς. — v. 665. Typothetæ vitio apud Dindorfium ὅπως δὲ λέξον. Sic supra v. 418 καλῶς pro κακῶς. — v. 666. A. B. λέκτρου βαρβάρου. — v. 669. A. B. τίς σε δαίμων. — v. 672. Verba sic ut edidimus distinguenda esse vidit primus Matthiæus. Vulgo θαυμαστὰ τοῦ πέμψαντος· ὦ δεινοὶ λόγοι. — v. 673. Frigida iteratione dixit κατεδάκρυσα καὶ ὑγραίνω δάκρυσι.

v. 675. τίνων χρῄζουσα προσθεῖναι κακῶν; eodem attractionis genere dictum, quo in Med. v. 1399, φιλίου χρῄζω

στόματος παίδων προσπτύξασθαι. Plato Criton. p. 52, B : οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως... ἔλαβεν εἰδέναι. Sed quum in fine versus uterque Par. habeat κακὸν (B. κακῶν e corr.), alia hinc enascitur scriptura, quam aperuit Hermannus conjiciendo, τί νῷν χρῄζουσα..., ut infra v. 1055 : σωτηρίας δὲ τοῦτ' ἔχει τί νῷν ἄκος;

V. 679. Libri τάδ', vel τὰ δ' (sic B) εἰς κρίσιν σοὶ τῶνδ' ἔθηχ' Ἥρα κακῶν; Quum nihil eorum, quæ viri docti de loco hoc difficili conjecerunt, satisfaceret mihi, alius scripturæ inveniendæ periculum ipse feci. Atque illud certum videbatur totius colloquii tenorem consideranti, quærere debere hic Menelaum, quomodo loca ista quæ deplorat Helena judiciumque dearum conjugi suæ in damnum verti potuerint Junonis consiliis, nihil, ut ipse putat, ad istam pertinentia. Qua sententia quasi manu ducimur ad eruendam formulam ἔθηκε κακὸν, et genitivum τῶνδε referendum ad res modo memoratas, fontes et judicium dearum. Cetera vero conveniunt ad hanc emendationem perficiendam : τί δ' εἰς κρίσιν σοι τῶνδ' ἔθηχ' Ἥρα κακόν; *Quid vero harum rerum, propter judicium, tibi Juno vertit in damnum?* Vix aliud in libris frequentius est vitii genus, quam terminationis mutatæ ad vicini nominis similitudinem. — v. 680. A. Κύπριν. B. Κύπρις. — v. 681. Uterque Par. ἐπένευσ', et mox ὦ τλῆμον. In versu proximo A. ὦ γ' ἐπέλασ'. — v. 684. Deficientem syllabam expleveram inserto ἐμά. Sed recte Hermannus supplet σά. — v. 685. A. B. hic et alibi semper οἲ ἐγώ. — v. 686. A. B. ἀγχόνειον. Sed in A. diphthongo alia suberat scriptura, cujus reliqua sunt duo puncta, literis ι vel υ superscribi solita in isto codice. — v. 688. A. ἔστι. B. ἔστιν.

v. 690. A. αἰσχύνα. B. αἰσχύνα (αν superscr.). Jure delendum censet Dindorfius junior hanc vocem ut repetitam e v. 687, metrumque expleri voluit inserto ἐμόν. In superiore versu A. ὦ πόσις, B. ὦ πόσι. — v. 695. A. ἔβαλλε θεὸς ἄπο πόλεος.

v. 700. A. om. Μενέλαε. B. προσδοτέ τι (sic). Versus corruptus propter ictum brevi syllabæ finali incidentem. Elmslejus προσδοτέα τῆς, ubi verbum trisyllabum erit pronunciandum. Sed displicuit Hermanno hæc ratio rogandi. Alii alia tentarunt, plerique violentis mutationibus usi : facillima autem est correctio πρός τι δότε τῆς ἡδονῆς, qua in tmesi librarii offendentes transposuerunt pronomen. Cfr. Bernhardyi Syntax. gr. p. 197. Eo ducit etiam accentus codicis B. in secunda notatus. Similiter e medio composito verbo extritam encliticam ἄν reduxit Hermannus in Alc. v. 901 : τὰς πιστοτάτας σὺν ἂν ἔσχεν. Ubi vulgo συνέσχεν. Hermanni emendationem nunc confirmavit cod. Vat. Meam firmat Suppl. 57 : μετά νυν δός... Mox recte A. μανθάνω μὲν καὐτὸς, nec aliter B. — v. 706. τί φῄς; extra versum positum. Cfr. Soph. Phil. v. 219, Iphig. Aul. v. 1133. — v. 709. A. ἔστι ἥδε. — v. 716. A. ὁ γὰρ πόσις τε. — v. 725. A. B. ἔλιπες. — v. 727. A. B. συνωδίνει. — v. 728. Parr. καὶ πέφυχ' (οἳ superscr.). — v. 731. A. δυοῖν. B. δυεῖν. — v. 735. A. B. ἐκ πόνων ἐμῶν. — v. 737. A. τοῖς λελεγμένοις. Proximo versu A. B. ὡς ἔχων. — v. 740. A. B. οἳ μένουσιν. Cfr. v. 595. — v. 741. B. ἐκπλεῦσαι, sed e corr.; pr. m. ἐκπλέξαι. A. ἐκπλέξαι (κ superscr.). Uterque καὶ τήνδε πῶς. — v. 750. A. B. ὑπερθνήσκοντας (σ superscr.). — v. 753. B. μαντευόμεσθα. A. μαντευόμεθα. — v. 766. A. ἐν Αἰγαίῳ φθοράς. B. ἐν αἰγαίω συμφοράς. Uterque τί δῆτα.

v. 768. Recepi cum Hermanno quod Reiskius conjeceret Λιβύης θ' ἅς, pro Λιβύην θ' ἅς. Mox revocavi librorum scripturam, οὐ γὰρ ἐμπλήσαιμί σε, incertus quid scripserit poeta, an quod suspicatus est Dindorfius junior, et frater receperat : οὔτ' ἂν ἐμπ., an potius, quod proposuit Pflugkius, οὐ γὰρ ἂν πλήσαιμί σε. Nam mihi quoque particula ἂν videtur necessaria. — v. 775. Libri ἐνιαύσιον... διῆλθον δ' ἑπτά. Scripsi ἐνιαυσίους... διῆλθον ἑπτά. Delevit δέ Heathius, mutavitque ἐνιαύσιον in genitivum ἐνιαυσίων probante Hermanno. — v. 777. A. μακρὸν δ' ἔλεξας. — v. 788. Parr. ἐκεῖν' αἴαγμ' (ῄ superscr.). — v. 790. Parr. τοῖς, ἔνθεν. Mox uterque recte οὔπου. Cfr. supra v. 573, ad Herc. f. 1173, et ad Electr. 235. Me invito hic et supra relictum est ἤπου. — v. 792. A. οὐχ ἦν τόδε. Quod nisi merus error est, scrib. ἐνῆν τόδε. — v. 802. Omissum in libris σ' ex sententia Musgravii addidit Matth. Cfr. ad v. 1045, 819, 740, 595, 57. Mox A. B. ξίφος μὲν εἰσι. — v. 804. A. οὕτως ἂν εἴπης. — v. 805. A. B. μὴ νῦν, ut solent in hac formula. — v. 815. A. μέτεστιν ἐλπίς. — v. 817. Deest σ' in libris. — v. 820. A. οἴκων ἐν θεοῖς ἱδρυμένη. — v. 823. A. πάντ' οἶδ'. B. πάντ' εἶδ'. — v. 825. A. ὅπως ἂν ἀναπ. B. εἴ πως ἄν. — v. 829. A. κοινῇ τ' ἐκείνῃ ρ. λάθρ' οὐδαμοῦ. B.... λάθρα δ' ὁμοῦ, γρ. οὐδαμοῦ. Correxit Dindorfius junior. — v. 832. A. ἦν δὲ sine δή. — v. 834. A. B. προδότης. Deinde A. τὴν δὲ. B. τήνδε.

v. 836. Sinceram puto librorum scripturam τί φῄς; θανεῖσθαι, κοὔποτ' ἀλλάξειν λέχη; quam attentat vir illustris propter falsam, ut ait, in jurando negationem. Non falsa erit, si ad eam mente resumitur verbum φῄς, hoc modo : καὶ οὐ φῄς ποτε ἀλλάξειν. — v. 849. τὸν Νηλέως τ' ἄπαιδα est Bothii correctio, postquam Musgravius jam proposuisset τὸν Νηλέως τε παῖδα, ut id penderet ex ἐστέρησα. Libri τὸν Θησέως τε παῖδα, quod servavit cum Matthiæo Dindorfius.

v. 854. A. ἐκβαλλοῦσι sic, B. ἐκβάλλουσι. Paulo ante ἐφ' ἕρμα revocavi, defensum et explicatum ab Hermanno. Matthiæus et alii ὑφ' ἕρμα, ut ex Mss. Stephani. Mox B. omittit chori personam. A. in margine notatas habet duas lineolas. — v. 865. « Libri ἡγοῦ σύ μοι. Non opus, quod propter sequens σὺ δ' αὖ ab Elmslejo commendatum Dindorfii et Pflugkius receperunt ἡγοῦ σὺ μέν. » *Hermannus.* — v. 866. A. θεῖον δ' εἰς σεμνοῦ θ. αἰθέρος μύχόν (μυχῶν e corr.). B. θεῖον δὲ σεμνοῦ θ. αἰθέρος μυχῶν. Exhibui verba sic ut emendavit Hermannus. — v. 875. A. B. τιμήματος. Mox A. ὦ τλῆμον οἴους. B. ὦ τλῆμον οἴκους. — v. 878. Uterque Par. ἐν θεοῖσι (ους superscr.). — v. 883. B. ψευδονυμφεύτου. A. ψευδονυμφεύτους. — v. 885. ὡς μὴ 'ξελεγχθῇ, sic Dindorfius junior. Legebatur ὡς μήτ' ἐλεγχθῇ. Mox A. B. μὴ δὲ πριαμένη. — v. 890. A. ὁμαίμον' (ι superscr.). B. κρύψασ' ὁμαίμον' ὅς. — v. 896. A. ὃν μόλις ποτέ, sine σύ, quod in B. additum. — v. 903. Num τὰ κτητὰ δ' εὖ?

v. 905. A. ἐατέος δ'... ἄδικός τις ὤν. B. om. δέ. Scripsit Bothius ὁστισοῦν, crebra in Platone dicendi forma, cujus tamen ex tragicis exempla desidero. Totus versus a Græculo videtur esse profectus, longam faciente primam in ἄδικος. — v. 914. A. ἢ δὴ τὰ τοῦ. B. ἢ δή. — v. 922. A. τὰ μέν γε θεῖα. Simili vitio idem supra cum B. v. 888 ἀδελφῶ γ'. — v. 924. A. τὴν δ' ἀλήθειαν ἔμ'. B. τήν τ' ἀθλίαν ἔμ'. — v. 929. A. omittit πάλιν, quod in B. alia manus addidit. Carent eo etiam Florentini, ut id fere conjecturæ loco habendum sit. — v. 931. A. ὤλοιντ' (sic). In fine versus restitui ocius ἄρ' ἦν, quod præstant Euripidis codices. Dindorfius junior ex Etym. M. p. 430, 15, ἤμην, commendatum a Piersono, acceperat, tenueratque frater.

v. 933. Quasi ab codicibus profectam, miram istam verbi formam ἑδνάσομαι, nulli alii ab ἕδνον derivato vocabulo similem, nec altero exemplo notam, propagarunt ante Hermannum omnes editiones Euripidis. Hic vero scripsit ἑδνώσομαι. Elmslejo placebat ἐκδώσομαι, idque, ut tragicis hac

ñ re usitatum verbum, recepi. Codicum autem Parisinorum A. habet ἐδάσομαί, ita exaratum, ut scripturæ libri hujus minus peritus pro ἐδώσομαι acciperet; B. quoque liquido ἐδάσομαι, a secunda manu post δ supra scripto ρ. Nec possum mihi persuadere Florentinos libros habere ἐδνάσομαι, id quod primum in Aldina spiritu leni expressum hinc migravit mutato spiritu in posteriores editiones. Mox A. θυγατέραν, forma neogræca : qualem jure tuitus est vir doctissimus Rossignolus in Orac. Sibyll. γ, v. 227 : ἄστατε καὶ κακόβουλε, κακαῖς περικείμενε κήραις. Similiter hodie dicunt Græculi ἡ ἀκρίδα, νύκτα, γυναῖκα, χεῖρα, aliaque tertiæ declinationis nomina, ab accusativo in novum nominativum deflexa. Monui ea de re aliquoties in nova operum Chrysostomi editione. — v. 935. A. B. ὠνήσομαι.

v. 936. A. ὅδ' εἰς πυρὰν κατεσφάγη, et in marg. ὅδ' ἐν πυρᾶ sic ut habet B. E variis virorum doctorum conjecturis probabilis mihi visa Reiskii κατεστάλη, quam in seriem adscivi. — v. 941. A. B. παιδὶ γάρ. — v. 953. A. B. et reliqui codd. αἰρήσομαι τὸ πρόσθε τῆς εὐδαιμονίας, sed in B. versus duobus punctis ab initio notatus. Restituit Seidlerus εὐανδρίας, Porsonus αἰρήσομαι 'γὼ, quæ probavit Hermannus, quem secutus sum. — v. 961. Reliqui πόθῳ, quamvis corruptum, mea quidem sententia. Paulo ante libri λέξω τάδ'. — v. 965. Etiam A. B. ἀπολέσεις.

v. 973. Libri ἀνάγκασόν γ' εὐσεβοῦς. Hermannus μὴ εὐσεβοῦς ... ἥσσω φανεῖσαν. Satius duxi inserto μὴ servare κρείσσω φανεῖσαν. *Aut istam certe compelle, ut meam mihi restituat uxorem, pio patre* negligendo ejus voluntatem *haud potentior deprehensa*. Nam μὴ κρείσσω φανεῖσαν, significat simpliciter, *haud repugnantem*, *ne se mettant pas au dessus de la volonté d'un père pieux*. Mire Elmslejus δυσσεβοῦς πατρὸς, quod tamen Dindorfio approbavit. Ceterum restituendum arbitror μὴ etiam in fragmento poetæ incerti a Letronnio, viro summo, e papyro Par. eruto p. 10 ed. Schneidew. : οὐκ οἶδ' ὅπως χρὴ [μὴ] σαφῶς κατειδότα | τῆς Ἡρακλείας φροντίδος κατηγορεῖν. Letronnius [τὸν] σαφῶς. — v. 975. A. B. et Aldus εἰ δ' ἐμὲ, ad numeros saltem paullo melius. Cfr. Elmslejus ad Bacch. v. 285. — v. 980. A. ἣν δ' ἐσμὲν ἀλκὴν μή ποτ' ἂν τιθῇ. B... ἀντιθῇ. Mox Par. uterque (nam fallitur Musgr.) θηρᾶν. Infra iidem τήνδ' ἐμοί. — v. 984. A. B. τοῦδε ἵν', non facta elisione. — v. 992. A. B. ἐλεεινός. — v. 996. A. βραβεύει. — v. 1004. A. B. Μενέλεως (οἶ supra scripto). — v. 1006. A. εἰς τἀυτὸν εἴσω ψῆφον· ἡ χάρις δ' ἐμοί. B... οἴσω. — v. 1009. Fortasse ἀμφὶ τύμβον τόνδ', ut supra v. 961, τόδ' ἀμφὶ μνῆμα. Cfr. Troad. v. 39. — v. 1010. A. ὅδ' αὐτὸς (οι supra scripto) (sic etiam B)... ἀδικείημεν. Mox A. B. plene ἀποδώσω. — v. 1017. A. B. Aldus παραινῶ. Nec aliter, opinor, Florr. — v. 1021. Uterque ἐξ εὐσεβείας... τίθημι νῦν.

v. 1022. Libri αὐτοὶ μὲν οὖν τὴν ἔξοδόν γ' εὑρίσκετε, numeris quales tragici raro admiserunt. Dixi, raro admiserunt, non ubique tamen omnino damnabant. Cfr. Hermannus ad Eur. Bacch. v. 956. Ion. v. 1380 : καὶ νῦν λαβὼν τήνδ' ἀντίπηγ' οἴσω θεῷ. Phœnic. fr. 9, 3 : εὐδαιμονῶν ταῖς συμφοραῖς ἐλοιδόρουν. Alia collegi ad Baccharum versum. Hic tamen non dubitavi lenissima mutatione rescribere τιν' ἔξοδόν γ', quo et sententia fit aptior, et decurrit lenior versus, pronomine τιν' e prægressa voce suspenso. Ion. 1189 : βλασφημίαν τις οἰκετῶν ἐφθέγξατο. Orest. 62 : ἔχει δὲ δή τιν' ἀλγέων παραψυχήν. — v. 1030. A. ἔνδικος γεγώς. B. ἔκδικος. — v. 1034. A. συνάπτειν. B. ξυνάπτειν e corr. Contra v. 1036 A. ξυντέθραψαι. B. συντέθραψαι. Aldus ex B. expressus. — v. 1041. Deest ἂν in utroque Par.

v. 1045. Libri οὐκ ἂν ἀνάσχοιτ'. σ' addidit Portus, ejecerat vero Dindorfius. Cfr. ad v. 802. — v. 1059. A. B. παρῆκεν. — v. 1061. A. κελεύω. B. et Ald. κελεύσω. In fine A. B. καθήσομαι. — v. 1064. Dindorfius ex fratris conjectura κελεύσει, quod manavit in Hermanni editionem. Restitui κελεύει. — v. 1079. πελαγίας ἐς ἀγκάλας. Infra 1436, πελαγίους ἐς ἀγκάλας, et qui imitatus est sermonem tragicum Nausicrat. apud Athen. VII, p. 296, A : πελαγίοις ἐν ἀγκάλαις. Eadem variatione Bacch. 244, λαμπάσιν κεραυνίαις, quod in Supplic. v. 1011 scriptum λαμπάσιν κεραυνίοις, utrobique in trimetri exitu. Vide notata ad Baccharum versum. — v. 1087. A. βοστρύχους τεμών. — 1090. A. B. ἀγών, et A. δύω ῥοπάς. Sed B. δύο. — v. 1091. A. ἣν θανῶ (sic) τεχνωμένη· Paulo post A. πατρίδα τ' ἐλθεῖν, ut Florr.; B. πατρίδ' ἀπελθεῖν. — v. 1105. τἄλλα γ' ἡδίστη... Eurip. apud Boisson. Anecd. vol. 3, p. 239 : ὦ Κύπρις, ὡς ἡδεῖα καὶ μοχθηρὸς, adde εἶ. — v. 1107. A. ἐναυλείοις. B. ἐν αὐλείοις.

v. 1117. Sic scripsit et verba distinxit Leonardus Hoffmannus, probante Hermanno. Vulgo ὃς ἔμολεν, posito commate post πλάτᾳ, et nulla ante μέλεα facta distinctione. — v. 1120. « Libri σέθεν ὡς εἶλεν [A. B. ὡς εἶλε]. Recepi egregiam Seidleri emendationem σέθεν, ὦ Ἑλένα. » *Hermannus*. Quem secutus sum. — v. 1123. A. B. ἀΐδαν μέλεον ἔχουσι τ. τῶν ἀλ. — v. 1126. A. πολλὰ δὲ. B. πολλοὺς δὲ. Tum uterque ἀμφὶ ῥυτὰν, quæ conjunctim scribentibus Matthiæo et Hermanno obsecutus sum. — v. 1132. A. ἀλίμενα δ' ὄρεα μ. B. ἀλίμενα δ' ὄρε (sic) μέλεα.... A. B. ὅτε σὺ τὸ πατρίδος ἀποπρο (B. ἀπό (ας supra scripto) προ) χευμάτων.... A. B. νεφέλαν, altero a pr. m. supra scripto. Secundum Matthiæum hæc ita scripta et disposita legebantur apud Dindorfium et Pflugkium : δόλιον ἀστέρα λάμψας ἀλίμεν' ἂν (hoc de conjectura Tyrwhitti) ὄρεα μέλεα βαρβάρου στολᾶς, ὅτε σύτο πατρίδος, κ. τ. λ., quæ non uno incommodo laborant. « Rectissime libri ἀλίμενα δ' ὄρεα, nova sententia, ut in stropha. » *Herm.*, qui Euripidem mox scripsisse suspicatur ὄρεα Μάλεα. Mihi restant adhuc dubitationes. — v. 1143. Post τύχαις posui interrogandi signum. — v. 1147. κἀτ' ἰαχήθης, sic reformavit Hermannus quod in libris est καὶ ἰαχὴ σή.

v. 1154. Hermannus partim e sua partim e Seidleri conjectura, πόθους θανάτων. Ac πόθους, quod et ipse inveneram, verum esse, totius sententiæ tenor ostendit. Id enim dicere voluisse poetam apertum est : Insani sunt homines qui lites suas mutuaque desideria armis decernunt : ita enim perpetuæ erunt contentiones et bella in civitatibus : Priamique urbem arma invaserunt, quum tamen litem de te, o Helena, verbis componere liceret. Θανατῶν, quod pertinet simul ad ἄφρονες ὅσοι, et ad πόθους, poeta, noto græcismo, sententiæ adjectæ inserere maluit. Metrum est ◡–◡|–◡◡–. In superiore versu recte Matthiæus κτᾶσθ' ἐν, pro κτᾶσθε. Proxima in libris sic scripta, πόλεις. αἳ Πριαμίδος γᾶς ἔλιπον θαλάμους, tentarunt multi, sed successu haud prospero, quum nemo nec probabile verbum pro corrupto ἔλιπον reperiret, nec perspiceret quisquam post πόλεις sententiam generalem esse finitam, qua cæco hominum furore deplorato, tot calamitatum origine, jam poeta accederet novo initio ad id, quod in proposito erat, Trojanam cladem ab eadem causa repetendam. Scripsi igitur πόλεις. Καὶ Πριαμίδος γᾶς ἔπιτνεν [ἅμιλλα αἵματος] θαλάμοις. Orest. v. 88 : δεμνίοις πέπτωχ' ὅδε. Soph. Electr. 737 : τοῦ δὲ πίπτοντος πέδῳ. Eadem vero vota de controversiis cum bona gratia componendis expressit poeta in Suppl. v. 749, utroque in loco, ut opinor, respiciens res sui temporis, bellique Peloponnesiaci insaniam perstringens. — v. 1162. Uterque Par. liquido φλογερός. Una Stephani conjectura, sed ea non improbabili (Cfr. Suppl. v. 831), nititur φλογμός.

v. 1163. Iterum falsus Musgravius, quum Parisinos ait habere φέρουσ', quæ mera Stephani conjectura est. B. ἐπὶ πάθεα πάθεσι φέρεις. A. ἐπὶ δὲ πάθεα πάθεσι φέρεις, consentientibus Florr., quod redintegravi. Edebatur, numeris horridis, ἐπὶ πάθεα πάθεσιν φέρουσ'. Mox scripsi συμφοραῖσιν

Ἰλίοισιν, incluso ἀθλίοις, et in stropha inserui δ' post ἔπος. Poterat quidem minore mutatione ἐν συμφοραῖς Ἰλίοισιν, ingrata tamen in stropha solutione relicta τὸ θεῶν ἔπος ἀλαθὲς εὗρον. Libri A. et B. ἀθλίοις ἐν συμφοραῖς Ἰλίοις, A. in margine adscriptum habens γρ. αἰλίνοις. — v. 1182. Parr. recte πόνου γ' ἕκατι. — v. 1205. A. δοκῶ μὲν. B. δοκῶ μοι. — v. 1209. A. B. οἰκτρότατον ὑγροῖσι κλυδωνίοις. — v. 1218. A. B. ποῦ δέ. — v. 1227. Præclare Jacobsius λαθεῖν, sicque Hermannus. Legebatur θανεῖν. — v. 1232. Scrib. χρονία. Mox A. ἴσθ' οὖν... et cum B. λαθοίμεθα. — v. 1240. Libri τί δ' ἔστ', quod adscivi scriptum τί δ'; ἔστ'. Ald. τί δ' ἐστ'. Recentiores τίς δ' ἔστ'. — v. 1249. εὐτυχοῦσα πρίν. Quippe quæ neminis ex parentibus mortem hactenus deflendam habui. — v. 1261. A. B. φέρετε, et mox χαλκήλατ'. — v. 1267. A. νηῦν, e corr. pro νῦν, quod habet B. Tum uterque καὶ 'ρετμῶν, et similiter v. 1413, 1532. — v. 1269. A. χερσαῖα μόλις.

1271. A. ἐκβάλῃ, et sic B. e corr., sed a pr. m. ἐκβάλλῃ. Aoristum præbent etiam Florr., quem ob potiorem auctoritatem debebam restituere. Solent Græci, etiam in re quæ usu venit, respicere id quod semel aliquando fit. Mox uterque Par. ταχυπόρος. — v. 1273. Dedi cum Schæfero et Hermanno Μενέλεῳ τέ, quod voluerat Reiskius. Libri Μενέλεῳ (ή) γε. — v. 1278. A. ἴτω, B. ἴτω, et in marg. γρ. ἤτω. Ald. ἤτω. — v. 1286. Libri Florr. et Parr. τρύχουσα σαυτὴν, quibus receptis Matthiæo statuenti versum ante hæc omissum esse adstipulati sunt alii. Ego secutus sum Dindorfium juniorem e Scaligeri conjectura edentem τρύχου σεαυτήν. — v. 1295. ἐς ἀμβολάς, sic A. B. — v. 1308. A. κρόταλα βρόμια, sine δέ.

v. 1309 sqq. Difficillimum hunc locum libri ita exhibent: ἀνεβόα, θηρῶν ὅτε (Par. B. ὅττε) ζυγίους ζεύξασα θεᾷ σατίναν.... μετὰ κουρᾶν δ' ἀελλόποδες κ. τ. λ. In quibus quum Musgravius restituisset σατίνας, Tyrwhittus κοῦραι, primus quæ totius loci esset sententia ceteris rectius perspexit Pflugkius, scribens: θηρῶν τε συζυγίους ζεύξασαι θεᾷ σατίνας..... παρθενίων μετὰ κοῦραι ἀελλόποδες κ. τ. λ., ita ut verbum intelligeretur ἐσύθησαν, repetendum e superiore ἐσύθη v. 1302; versus autem 1308, 1309, continuitati orationis medii intervenirent. Egregie ille μέτα κοῦραι, ejecto δέ, et suspenso accusativo prægresso τὰν ἁρπασθεῖσαν ab præpositione μέτα; quo fit ut etiam ceterarum partium cohærentia aperiatur dilucidius. Sed ab initio vix quisquam intelliget verbum ἐσύθησαν mente iterandum e sententia antecedente, nisi id aliquo modo distinctius indicetur: scripsi igitur θηρῶν δ' ἅμα ζυγίους ζευξάσᾳ θεᾷ σατίνας. Aliam viam iniit Hermannus, qui ad ista, θηρῶν ὅτε ζυγίους ζευξάσᾳ θεᾷ (sic correxit) σατίνας, verbum intercidisse censet in ea lacuna supplendum, quæ, ipso auctore, post πάνοπλος indicanda erat v. 1316, non ante ultimum strophæ versiculum, ut statuerat L. Dindorfius. Postremam hanc strophæ partem ita redintegrandam esse suspicatur... πάνοπλος,|[προὐξωρμῶντο· Ζεὺς δ' ἑδράνων]|αὐγάζων ἐξ οὐρανίων|ἄλλαν μοῖραν ἔκραινεν.

v. 1316. Deerat versui syllaba, quam explevit Matthiæus inserto ἐν ante ἔγχει. Præstare mihi visum quod Hermannus in annotatione conjecit scribendum γοργῶπις pro γοργώ. — v. 1321. A. B. μαστεύουσα πόνους... ἁρπαγάς. Dedi de sententia Matthiæi μαστεύουσ' ἀπόρους.... ἁρπαγάς. Dindorfii cum Scaligero μαστεύουσα πόρους... ἁρπαγάς. — v. (δ') 1323. A. χιονοθρέμμονας δ'. B. χιονοθρέμμονας γ'. — v. 1332. A. πολλέων (sic) δ' ἀπέλιπε. B. πολλέων δ' ἀπέλειπε. Editi πολέων. Scripsi πόλεων.

v. 1336. Libri ἐκβαλεῖν. Correxit Hermannus. Proximum versiculum, omissum in editionibus, restituit Dindorfius junior sic ut in codd. scriptus est, πένθει παιδὸς ἀλάστωρ, sed malle se dixit ἀλάστῳ. Id cum Hermanno reposui. — v. 1342. τὰν sine causa mutaverat Dindorfius junior in τᾷ, probante fratre.

v. 1345. sq. χορὸν χαλκοῦ δ' αὐδὰν χθονίαν τύμπανά τε λάβετε πυρσογενῆ κάλλιστα τότε πρῶτα κ. τ. λ. sic libri. In his Matthiæus correxit χορῶν. Proxime Stephanus χαλκοῦ τε, Musgravius τύμπανα λάβετε, ejecto τε, quæ cum fratre adscivit G. Dindorfius, posito puncto post βυρσοτενῆ, et interpunctione minore post χορῶν, ut omnia illa essent Jovis verba; tum autem primam inter deos dici risisse Venerem, gavisam sonitu tibiarum tympanorumque. Aliam rationem aperuit Hermannus, quocum verba scripsi et distinxi sic ut edita sunt.

v. 1353. Inserui σ', auctore Hermanno. Mox A. ἐπύρωσας ἐν θαμοις, sic, calami lapsu pro θαλάμοις. (Similiter cod. Regius Maximi Tyr. p. 138, l. 17 hujus Collect. καὶ τῶν βαθρων, sic, pro βαράθρων. Davisius ex Harleiano, Regii apographo, ediderat βόθρων.) Ceteri libri ἐπύρωσας ἐν θαλμάοις. Quid scripserit Euripides, tanto difficilius est conjicere, quod nec constat de quonam hæc verba sint intelligenda, nec ipsum totius carminis consilium et ratio satis patet. Heathii suspicio, totam hanc Chori cantilenam ex alia tragœdia sumptam esse judicantis, mihi quoque non inepta videtur. — v. 1362. Codd. et editt. ἑλισσομένα. Id etsi ferri potest, tamen in utriusque formæ usu poetam prætulisse eam est probabile, quæ syllabas metri exæquaret accurate, εἱλισσομένα.

v. 1374. Libri κάλλιστα δῆτ' ἀνήρπασεν (A. ἐνήρπασεν) τάδ' ἐν τύχῃ πόσις. Barnesium, qui tacens edidit κάλλιστα δῆτ' ἀνήρπασεν τεύχῃ πόσις, numeris pravis nec bona sententia, secuti sunt Matthiæus et alii. Scripsi κάλλιστα δὴ τάδ' ἥρπασ' ἐν τύχῃ πόσις. Refertur τάδε ad sequentia. — v. 1381. A. B. εἰσβῶμεν εἰς σκάφος πέπλους δ' ἀμείψας ἀντὶ ναυφθόρου στολῆς ἅ'γώ νιν ἐξήσκησα. Novissimi editores ex sententia Piersoni πέπλους δ' ἀμείψασ'... ἐγώ νιν. « Sed verissima est librorum scriptura, nisi quod delendum erat δέ post πέπλους, nectendique hi versus cum præcedentibus. » *Hermannus*. Paulo ante deest ὅταν in A. — v. 1388. Stephani inventum κρατοῦντα tenuerunt ante Hermannum omnes, non cogitantes feminas esse e quibus constet chorus. Libri κρατεῖν τε, unde vera lectio κρατεῖν γε sponte se obtulit. Electr. v. 932: τόδ' αἰσχρὸν προστατεῖν γε δωμάτων γυναῖκα. Mox A. σὺν σῶσαι. B. συνσῶσαι. — v. 1395. B. δέδοικα γάρ σοι.

v. 1399. κλεινός, quod in καινὸς male mutaverunt editores recentiores, Elmslejo obsecuti, honorifica erat apud Græcos appellatio, qua vel tyranni per vim ad imperii fastigium evecti ornabantur. Cfr. annot. ad Herc. f. v. 38. — v. 1407. A. B. χρῆν ἔχειν ἐν δώμασιν. — v. 1415. A. τοῦσδε χρῆν. B. τοῦδε χρῆν. Iterum v. 1433 uterque πᾶσαν δὲ χρῆν. — v. 1421. A. ἀλλ' ἄλλως πόνος. B. ἀλλ' ἁπλῶς πόνος. — v. 1424. Recepi Musgravii conjecturam με δεῖ μόνον, probatam Hermanno et Elmslejo. Vulgatum μέλει defendit Matthiæus. In superiore versu. A. ἄξεις. Mox A. B. εὔνοιαν δίδως (ἕ). — v. 1427. A. ξυνεργὸν. — v. 1439. A. τοὺς τῆδε δαίσας ἐμοί.

v. 1447. Κέκλησθέ μοι, θεοί, πολλὰ χρήστ' ἐμοῦ κλύειν καὶ λυπρά γ'. ὀφείλω. Sic libri. Anapæstum sustulit Scaliger scribendo καὶ λύπρ'. Sed gravius mendum insidet toti loco, in quo explicando, sic ut vulgo legitur, interpretes oleum et operam perdiderunt. Nec placet nunc quam emisi olim ipse conjecturam πόλλ' ἄχρηστ' ἐμοῦ κλύειν τὰ λύπρ'. Quid dicere debuerit poeta, indicat versus ex Herc. fur. 501, ab Hermanno apte comparatus: καίτοι κέκλησαι πολλάκις· μάτην πονῶ. Quocirca ejusmodi quid desidero, κέκλησθέ μοι, θεοί, πόλλ' ἄκραντ' ἐμοῦ 'φελεῖν [i. e. ἀφελεῖν] τὰ λυπρά, *Sæpe a me invocati estis frustra, ut amoveretis a me mala*. — v.

1449. A. μίαν δέ μοι. — v. 1452. A. ῥόθοισι μήτηρ, et sic B. — 1460. Seidlerus λείποντος εἰναλίαις. Vulgo λιπόντες ἐναλίαις. Recepi εἰναλίαις. Sic mox A. ἐλατίνας pro εἰλατίνας. — v. 1466. προνάου A. B.

v. 1472. Revocavit Hermannus librorum scripturam τροχῷ τέρμονι δίσκου, a Matthiæo mutatam in τρόχῳ (voluit τροχῷ) τέρμονα. Ita autem explicat vulgatam, ut ὃν referatur ad participium ἐξαμιλλησάμενος, et τέρμονι vices expleat adjectivi, quasi dixisset poeta τροχῷ τερμονίῳ, *quem expugnans orbe disci vibrato ad metam interfecit*. Paulo post vulgo Φοῖβος τᾷ Λακαίνᾳ γᾷ. Importuno articulo substituit Hermannus vocem ὅθεν, qua et metrum restituitur apteque connectuntur sententiæ. Ibid. libri, præter unum
γ'
Par. B., ἐβούθυτον ἡμέραν. — v. 1475. A. ὁ διὸς δ' εἶπε. B. ὁ διὸς δ' εἶπε.

v. 1476. Corrupte libri ἂν λίποιτ' οἴκοις, quod reliquit Dindorfius. Hermannus, ut omittam reliquorum infelices conjecturas, ἂν λιπέτην οἴκοις. Paulo lenius mihi visum : ἂν λίπετ' [ἐλίπετε] οἴκοισιν. Ac strophicus versus ut ab initio responderet, bis scribendum erat ἰώ. Paulo post quod in
ὁ
antiquiore exemplari scriptum erat πρ, acceperunt librarii pro πρὸς γάμων : sic enim hodie libri omnes. In Ion. v. 79, πρὸ ναοῦ, cod. A. πρὸς ναοῦ. — v. 1478 sq. Libri εἰ ποτανοί. Barnesius εἴθε ποτανοὶ, ab Hermanno tandem receptum. Mox exemplaria antiqua γενοίμεθα Λίβυες, hiante metro et sententia. Malum Canteri inventum γενοίμεσθα Λίβυες propagarunt editiones etiam recentiores, Matthiæana et quæ inde pendent aliæ. Verum opus erat alio syllabarum numero, opus etiam particula orationis membra vinciente : quæ ita restituo, ut e vicinarum litterarum similitudine intelligas simul interitus causam : γενοίμεθ' ἵν' αἱ Λίβυες. Soph. Ajac. v. 1217 : γενοίμαν ἵν' ὑλᾶεν ἔπεστι κ. τ. λ. Bacch. v. 400 : ἱκοίμαν ποτὶ τὰν Κύπρον... ἵν' οἱ θελξίφρονες... Ἔρωτες, ubi Aldus ἵνα θελξ., omisso articulo. Cfr. Boissonad. ad Planud. Metam. p. 321. Quæ in codice B. appicta est verbo γενοίμεθα lineola recta rubro, puto esse scribæ arti-
χα
culum efficere volentis. Mox A. B. στολάδες., et infra νίσονται.

v. 1484. Libri ὅς, cui addidit τ' Matthiæus. Contra quem monet Hermannus duos versus in unum conjungendos esse, ut exsistat trimeter, et in antistropha scribendum γλαυκὸν ὑπέρ, ejecto ἅλιον. Certe ut vulgo leguntur, neuter versuum 1484, et 1485, antistrophicis respondet. — v. 1489. Etiam Parr. Πελειάδες, qua nominis forma Euripides usus est semel in Orest. v. 1005 : ἑπταπόρου τε δρόμημα Πελειάδος, ubi libri contrario errore Πλειάδος. — v. 1492. A. B. εὐρώπαν. Mox pro Μενέλαος scripsi monitu Matthiæi et Hermanni Μενέλεως. — v. 1495. In B. hic versus cancellis inclusus, adscripto περισσόν, et pro ἅρμα legitur οἶδμα, sed in marg. γρ. ἅρμα. Similis notatio in A. a secunda manu, sed ἅρμα in serie est, et var. l. οἶδμα in marg. Ceterum ἵππιον, quod metrum flagitat, restituerat Elmslejus, neglectum a Dindorfio. — v. 1500. σωτῆρε pro σωτῆρες posuit Musgravius, metrum licet et alterum admittat. Infra v. 1660 Gemini de se ipsis ἀλλ' ἥσσον' ἦμεν, ubi libri ἥσσονες. Sic in Ione 22 codd. φύλακας pro φύλακε. V. Porson. ad Orest. v. 51, 1501, ad Phœn. 1420. — v. 1504. A. εὐαγεῖς. Infra A. δύσκλειαν δ' ἀπὸ. B. δύσκλειαν ἀπὸ. Mox A. B. emendate βάλετε. — v. 1509. Scaliger ποινηθεῖσ', quod recepit conversum in doricam formam Hermannus. Tum γᾶν Musgravio, ἐλθοῦσά ποτ' Hermanno debentur. Legebatur τὰν οὐκ ἐλθοῦσαν Ἰλίου. Nunc malim γᾶν οὐκ ἐλθοῦσά περ. Ion. 1324 : οὐ τεκοῦσά περ.

v. 1512. ἄναξ τὰ κάκιστ' ἐν δόμοις σ' εὑρήκαμεν, sic exemplaria scripta. Laboranti metro et sententiæ succurrit Piersonus corrigens : ἄναξ τὰ κάλλιστ' ἐν δόμοις σ' εὑρ., quod admisissem, nisi dubitationem injecisset articuli usus in ejusmodi formula adverbiascente apud tragicos, opinor, ad certa quædam exempla restrictus. Nec ferri potest quod edidit Matthiæus ex sua conjectura et aliis approbavit, κάκιστα τὰν δόμοις, quum a portu veniens nuncius quæ ibi gesta sint narret regi nunc ædes egredienti. Proinde scripsi ἄναξ σε κάλλιστ' ἐν δ. εὑρ. Nam Græcos, secus ac nos, post compellandi nomen non semper pausam aliquam fecisse, monstrat in permultis exemplis, quæ ex uno Euripide peti possunt, positus particulæ encliticæ arcte vocativo adhærentis. — v. 1534. καθίστατο est διττογραφούμενον in A., sic ut nescias καθίσατο an καθίστατο prius fuerit scriptum.

v. 1535. Merito Musgravius in suspicionem vocavit verba εἰς ἓν ἦν, pro quibus tamen quid reponendum sit, frustra circumspicio. Sententiæ certe conveniret optime ἥρμοσεν. Versus 1553 sq. desunt in A. — v. 1555. A. ἐθέμεθα. B. ἐθέμεσθα. Paulo ante uterque καὶ ταῦτα μὲν δή. — v. 1558. παρεμβλέπων emendate uterque Par. — v. 1561. A. οὔκουν, et in marg. a sec. m. οὐκ εἶ'. B. οὐκ εἶ', sed in marg. οὔκουν. Similiter uterque v. 1597. In Orestæ v. 1622, vulg. οὔκουν, aliquot codd. οὐχὶ, quod Musgravius vidit scribendum esse οὐκ εἶ'.

v. 1566. A. φέροντες δ'. B. φέροντες εἰσέθεντο. In Ald. insertum τ'. Compositum εἰσέθεντο cum duplici accusativo constructum defendent dicta ad Ion. v. 1434. — v. 1571. A.
οις αι
B. ἐδωλίων, et supra κλιμαντῆρας. — v. 1573. A. λεούς τ'. —
να
v. 1575. A. B. ὀρθριά τ'. — v. 1590. A. B. ἀξίαν. — v. 1595. A. B. ναυάταις, iterumque v. 1610, A. ναυατῶν, ubi B. ναυβατῶν. Pejorem scripturam crebro alibi præbet cod. A. — v. 1615. A. ὁρμιὰν τίνων, et in marg. a sec. m. ὁρμιατόνων. B. ὁρμιατόνων, in marg. vero ὁρμιὰν τίνων. — v. 1644. A. διόσκοροι. B. διόσκουροι.

v. 1653 sqq. Vulgo hæc ita scripta leguntur : οὐκέτι ἐν τοῖσιν αὐτοῖς δεῖ νιν ἐζεῦχθαι γάμοις, ἐλθεῖν δ' ἐς οἴκους. « Vidit Bothius post οὐκέτι esse interpungendum, et deinde scribendum ἐν τοῖσι δ' αὐτοῖς. Debebat vero etiam ἐλθεῖν τ' ἐς οἴκους scribere. » *Hermannus*. — v. 1663. A. πνεῦμα τ' ἄξετ' οὔριον. B. πνεῦμα δ' ἄξετ' οὔριον. — v. 1664. A. σωτῆρε δ' ἡμᾶς... διπλῷ πόντου παριππεύοντε. — v. 1670. A. οὐ δ' ὥρισέν σοι πρῶτα... ἀπάρας τὸν κατ'. B. οὐ δ' ὥρισέν σε πρῶτα... τῶν, supra scripto τὸν. Ceterum hæc ante Hermannum male interpuncta legebantur. — v. 1685. Libri et editi μονογενοῦς. « Quid verum esset, viderat Canterus, qui ὁμογενοῦς ἀφ' αἵματος correxit. *Scitote*, inquit, *vos optimæ castissimæque sororis communi genitore sanguine esse natos*. Dixit Euripides ὁμογενοῦς activa potestate, ut αἷμα ὁμογενὲς ἀδελφῆς sit Jovis sanguis, qui una cum Dioscuris Helenam genuerit. » *Herm.*

IN IONEM.

V. 24. ὅθεν Ἐρεχθείδαις ἐκεῖ νόμος τίς ἐστι. Hæc si ita scripta esse a poeta aliquis contendat pertinaciter, non valde repugnabo, modo adverbium ἐκεῖ non cum nomine quod præcedit Ἐρεχθείδαις conjungatur, sed cum verbis sequentibus nectatur, liberato Atheniensium nomine inepta ista demonstratione. *Unde ibi loci mos est quidam Atheniensibus.* Quamquam græcorum verborum positura juxta collocatis Ἐρεχθείδαις et ἐκεῖ, distinctionem istam obscurat quodammodo et impedit : unde non incredibile est mihi, scripsisse potius Euripidem ὅθεν Ἐρεχθείδαισι δή.

v. 33. Libri repræsentant ἔνεγκ' ἀδελφῷ τἀμὰ πρὸς χρηστήρια, oratione perversa, quum ita Apollo de se prima et tertia simul persona loquatur : *fratri tuo* (mihi) *transfer infantem in meum templum.* Græce hæc dicenda erant hunc in modum : ἔνεγκ' ἀδελφοῦ τἀμὰ πρ. Sed quum inutilis sit fratris, necessaria loci mentio, ut monet Hermannus, recepi post alios Reiskii emendationem ἔνεγκε Δελφῶν. — v. 40. A. εἰλικτόν. B. εἱλικτόν, quod reducendum. Eadem forma restituenda Electr. v. 180 e tribus codd. Parr. — v. 52. A. B. conjunctim ἀμφιβωμίους, ut conjecerat Elmslejus. Legebatur ἀμφὶ βωμίους. Supra A. B. συνεργός, secundum præceptum Arcadii. Alio accentu iidem libri in Helen. v. III ξύνεργος. Cfr. Passow. ad Parthen. 1, 4; Elmslej. ad Med. v. 390. — v. 61. A. B. uterque e corr., συνεξελῶν pro ξυνεξελῶν, et B. a pr. m. ξυμπονήσας. — v. 70. B. ξούθω τὸν αὐτοῦ παῖδα. A. ξούθω τὸν αὐτὸν παῖδα. — v. 84. A. φλέγει πυρὶ τόδ'.
λε
B. e corr. φεύγει πυρὶ τῷδ'. Versu proximo B. εἰς νύκτ' ἱεράν. A. εἰς νύχθ' ἱεράν. Tum uterque uno σ Παρνησιάδες, ut infra 155 et 714 Παρνασοῦ. Supra male distinctionem posuit Dindorfius post τεθρίππων.

v. 87. A. B. τὴν ἡμέραν, cum scholio in marg. τὴν πραεῖαν. Sine controversia adscisci debebat Canteri correctio τὴν ἡμερίαν. Similis huic loco est Troad. v. 1064-1070. — v. 94. A. θεράποντες. — v. 98. Vulgo στόμα τ' εὔφημον φρουρεῖτ' ἀγαθόν, φήμας τ' ἀγαθὰς τοῖς ἐθέλουσιν μαντεύεσθε.
ε
A. B. μαντεύεσθαι, et A. τοῖς ἐθέλουσι. Hinc L. Dindorfius, adscita Scaligeri emendatione μαντεύεσθαι, sic scripsit reliqua verba : φρουρεῖν ἀγαθόν, φήμας τ' ἀγαθάς κ. τ. λ. Melius Hermannus : φρουρεῖτ', ἀγαθῶν φήμας ἀγαθάς... μαντεύεσθαι. Quem secutus sum. In rem cfr. Soph. Œd. Col. v. 131 : ἀλόγως τὸ τᾶς εὐφήμου στόμα φροντίδος ἱέντες. — v. 107. Etiam Parr. αἳ βλάπτουσιν. Supra v. 106. uterque ῥανίσι. v. 104. στέφεσί θ'. v. 132. θεοῖσι.

v. 117. Libri ἱεραὶ τὰν ἀέννaον παγάν. Scriptionem ἀένναος cum duplici ν apud probos scriptores deberi librariis, docui in Thesauro Par. s. v., quum poetæ ubique pro pæone primo usurpaverint hoc vocabulum. Altera labes latebat in articulo τάν, ante quem una syllaba desiderabatur ad integritatem metri glyconei. Scribendum erat ῥυτὰν ἀέναον, quod una voce dixit Sophocles ἀείρυτον. Hippol. v. 122 : Ὠκεανοῦ τις ὕδωρ στάζουσα πέτρα λέγεται βαπτὰν κάλπισι ῥυτὰν παγὰν προϊεῖσα κρημνῶν· et quæ similia congessit Hermannus ad Phœn. v. 646. Ne quis vero offendat in cumulatis ῥυτὰν ἀέναον, quasi ἀέναος ipsum per se significet *perenne fluens*, ac respuat tautologiam afferens ῥυτάν, meminisse oportet compositi ἀέναος partem alteram mature fuisse obscuratam, ita ut apud Pindarum, Simonidem, alios, et apud ipsum Euripidem (Orest. 1291) hoc vocabulum plane eadem potestate usurpatum reperiatur quæ ἀΐδιος, αἰώνιος.

v. 123. Scrib. ἁλίου. Constat versus e glyconeo et choriambo, vel diiambo. — v. 129. A. προδόμων hic et infra v. 226. — v. 134. A. B. εὐφάμοις πόνοις. Mox B. ἀποκάμψω. Proximum μοι omittit A. — v. 152. A. οὔ-
ή
τως αἰεί. B. οὕτως ἀρά. Mox uterque παυσαίμην (sic) εἰ παυσαίμαν. Tum præfigunt ante ἔα strophæ notam, et ad v. 170 antistrophæ. — v. 161. A. B. ὅδε πρὸ θυμέλας. Paulo post A. κύκλος οὐκ ἄλλα. B. κύκλος οὐκ ἀλλά. — v. 167. A. B. recte λίμνας ἐπ. τᾶς Δηλ.

v. 178. Asteriscum post Φοίβου posuit G. Dindorfius, monitu fratris, et, quod mireris, interrogandi signum. Excidisse autem aliquid arguit non solum metrum anapæsticum imperfectum, sed etiam nimis jejune posita nomina ἀναθήματα et ναοί, sine ullo epitheto comite, de lacuna admonent. Accedit quod in cod. A. post verba, παιδούργει ἤ, scholion adscriptum λείπει κῶλον, itidemque in B. ab initio versus insequentis ; tum in utroque libro altera nota, οὐ καλῶς ἔχουσι ταῦτα, apposita versui 177, ὡς ἀναθήματα μὴ βλάπτηται. Hanc posteriorem adnotationem consignatam e Mss. Florr. referri video in editione Euripidis Glasgaviensi, errore procul dubio, ad versum 171, τίς ὅδ' ὀρνίθων καινὸς προσέβα. Iterum denique λείπει κῶλον repetitum legitur in A. ad v. 180, in B. vero id suprascriptum est proximo vocabulo θνατοῖς. Quæ omnia consideranti mihi videntur librarii alius alio transtulisse quod in vetustiore codice ibi, ubi metrum et oratio poetica de lacuna indicium faciebant, post Φοίβου positum legebatur, λείπει κῶλον. Ac maxime post illa, νάπος Ἴσθμιον, defectum quærere scribis persuasit constructionis paulo liberioris non percepta ratio. Cfr. v. 156 sq. Pendet iste accusativus a participio χωρῶν. Post Φοίβου autem excidisse puto λαμπροί. — v. 186. A. B. θεραπεῖ' ἀλλά γε. Delevit γε, repetitum e sequenti καί, Hermannus.

v. 188. διδύμων προσώπων καλλιβλέφαρον φῶς recte intelligit Musgravius de duplici facie ædis Apollinis : quæ interpretatio sola ad verba præcedentia justam efficit oppositionem. Proxima usque ad versum 193 continuabantur apud Dindorfium eidem semichoro : quæ alteri esse tribuenda et ipsa res monstrat, quum a v. 190 incipiatur novo exordio, post laudem generalem templi Delphici, singularum partium descriptio, et indicat congrua ratio antistrophæ, inter duas personas similiter divisæ. — v. 195. A. πτανὸν... αἴρει. Χορ. τίς ἄρ' ὃς ἐμαῖς μυθεύεται παρὰ πήναισιν. B.... περὶ πήναισιν. — v. 203. A. B. τὰν πυρὶ πνέουσαν.

v. 206. Reliqui corruptum τείχεσι. Musgravii conjecturam πτυχαῖσι, probatam Bœckhio, repudiavit Hermannus ; qui quod ipse novo vocabulo scripsit τυκαῖσι (sic malim quam τύκαισι), periclitatus est, ut mea est sententia, felicissimo conatu. Cfr. quæ ad istam formam firmandam disputavi ad Herc. fur. v. 1096. Ceterum tres versus 205-207 Musgravius et Hermannus antistrophæ exemplo eidem per-
ω
sonæ continuant. Mox A. δερκόμεσθ'. B. δερκόμεσθ'. — v. 212. A. τί γὰρ κεραυνόν, adscripta glossa λεύσσεις,|ἀμφίπυρον ὄμβριμον|ἐν Διὸς ἐκηβόλοις χερσίν. Et sic B., nisi quod a sec. m. correctum habet ἐκηβόλης ex ἐκηβόλοις. — v. 219. A. B. γᾶς τέκνον ὁ β. Et versu præcedente A. ἀπολέμοις κισσίνοις. B.
μί
ἀπολέμοις κισσίνοις.

v. 221. Addidi ad explendum versum εἴσω, quod absorpsit sequens nomen Ionis. Nisi forte leg. ποδί; λέξον. Rariori constructioni ὑπερβῆναί τινος præsidio sunt v. 1321, θριγκοῦ τοῦδ᾽ ὑπερβάλλω ποδί· Suppl. v. 1049, δόμων ὑπερβᾶσα, licet his locis ὑπερβάλλειν et ὑπερβῆναι contrarium significa-
αι
tum habeant egrediendi. Paulo post A. ὦ ξένοι. B. cum reliquis ὦ ξένοι. Infra libri omnes τίνα δὲ θέλεις, deficiente metro. Hermannus correxit τίνα δῆτα. Prætuli Musgravii emendationem faciliorem τίνα τήνδε θέλεις. In transitu moneo, reposuisse me δῆτα pro τήνδε de conjectura Androm. v. 650 : ἣν χρῆν σ᾽ ἐλαύνειν τήνδ᾽ ὑπὲρ Νείλου ῥοάς. — v. 224. A. B. στέμμασί γ᾽ ἐνδυτός. Deinde A. οὕτως καὶ, et mox εἰ μὲν ἐλύσατε, B. ἐδύσατε. — v. 235. Ante Παλλάδος A. B. habent χορὸς ἢ Κρέουσα. — v. 236. A. ἀμφὶ τάσδ᾽ ἐρωτᾷς. B. ἀμφὶ
ασ α
τάδ᾽ ἐρῶτᾶς (sic).

v. 239. ὡς τὰ πολλά γ᾽. Instauranda hæc formula in fragm. Aristoph. inc. 4. ed. Bergk : σὺ δὲ ξυνέζης εἰς (l. ὡς) τὰ πόλλ᾽ Εὐριπίδῃ. Cfr. Ast. Lex. Platon. vol. 3, p. 149 sq. Eurip. fragm. Androm. 24 ed. Dind. Nam εἰς τὰ πολλὰ significat vel *in multis*, vel *ad multa*. — v. 245. A. B. ὁ πάντες, nec aliter opinor Florr. — v. 248. B. εἰς θαύματ᾽ ἐλθών. — V. 251. Hermannus scripsit οὖσά περ. Si sana est vulgata, referendum που ad οἴκοι.

v. 258. πόθεν γῆς ἦλθες; ἐκ ποίας πάτρας πέφυκας; Similiter in Electr. v. 780, e Musgravii conjectura : τίνες; πόθεν πορεύεσθ᾽, ἔστε τ᾽ ἐκ ποίας χθονός; Ægei fr. 1 Dind. : ποίαν σε φῶμεν γαῖαν ἐκλελοιπότα πόλει ξενοῦσθαι τῇδε; τίς πάτρας δ᾽ ὅρος; τίς ἐσθ᾽ ὁ φύσας; τοῦ κεκήρυξαι πατρός; sic leg. pro vulgato ξενοῦσθαι; γῆ δὲ τίς πάτρας θ᾽ ὅρος; Rhes. v. 702 : τίς ἦν; πόθεν; ποίας πάτρας; — v. 275. Restitui εἶεν. G. Dindorfius nescio unde et qua de causa φεῦ. — v. 285. A. τιμᾷ τιμᾷ... ὠφελόν σ᾽ ἰδεῖν. B. τιμᾷ τιμᾷ.... ὠφελόν σ᾽ εἰσιδεῖν. Correxit sic ut editum Seidlerus. — v. 300. A. σηκοὺς δ᾽ εὖ στρέφει. B. e correctione σηκοὺς δ᾽ ἐνστρέφει cum scholio ἐνστρέφεται τῷ τοῦ Τροφωνίου σηκῷ. — v. 318. Præstat καὶ τίς, quomodo scriptum in A.

v. 324. Libri τάλαινά σ᾽ ἡ τεκοῦσ᾽ ἥτις ποτ᾽ ἦν ἄρα. E variis quæ ad metrum corrigendum propositæ sunt conjecturis pensitata maxime est Porsoni : τάλαινά σ᾽ ἡ τεκοῦσ᾽ ἄρ᾽ ἥτις ἦν ποτε. — v. 342. Libri ὅ φησιν αὐτὴ καὶ πέπονθεν ἀθλία. Quæ verba a nemine apte explicata exhibui sic ut correxit Hermannus una addita litera, et mutato accentu in ἄθλια. — v. 343. Οὐκ ἔστιν negantis est rem cum asseveratione quadam. Cfr. Electr. 1059, Med. 388; Soph. Antig. 289.

v. 361. Non injuria mihi videntur hæsisse viri docti in formula καὶ μή γ᾽, quæ etsi proba per se, tamen hic alienam sententiæ ingerit copulam. Quod si, ut suspicor, καὶ e præcedentis versus initio huc irrepens genuinam particulam exturbavit de sede, difficile est in plurium affluentia decernere quæ fuerit exsul. Apte scripseris μὴ δῆτ᾽ ἐπ᾽, vel σύ μή γ᾽, aut denique μή σύ γέ μ᾽ ἐπ᾽ οἶκτον, quum A. omittat μ᾽ post οἶκτον. Nihili vero est Musgravii conjectura ναί· μή
ων ω
γ᾽. — v. 381. A. βροτοῖς. B. βροτῶν. — V. 383. A. B. βίον. Prior scriptura accusativi constabit aliquo modo, si in præcedentibus legatur ἕνα δ᾽ ἂν εὐτυχῇ. — v. 390. Libri ἀλλ᾽ ἐὰν χρῇ τάδ᾽, quibus in A. B. adscriptum λείπει. Wakefieldius ἀλλ᾽ οὖν ἐὰν γε, alii aliter.

v. 407. A. προσλαμβάνειν. Mox idem et B. μάντευμ᾽ ἐν γοῦν εἶπεν. Barnesius μαντεύμαθ᾽, L. Dindorfius δ᾽ οὖν correxerunt. Hæc in oppositione particularum complexio δ᾽ οὖν alio modo obscurata est in fragm. Archelai 19 ed. Dind. : οὐκ ἔστι πενίας ἱερὸν, αἰσχίστης θεοῦ. Μισῶ γὰρ ὄντως οἵτινες φρονοῦσι μὲν, φρονοῦσι δ᾽ οὐδενός γε χρημάτων ὕπερ. Scribendum φρονοῦσι δ᾽ οὖν ἑνός γε, χρημάτων, ὕπερ, *die zwar Verstand haben, nun aber ihren Verstand auf eines verwenden*. Cfr. Soph. Antig. v. 722, Œd. Reg. v. 851. — v. 420. Uterque Par. fert βούλομαι δ᾽ ἐν ἡμέρᾳ. — v. 434. A. προσήκει τοὖδας. B. προσήκει τ᾽ οὖδας. Wakefieldius προσῆκεν οὐδέν. Reiskius μέλει; προσήκει γ᾽ οὐδέν, probante Hermanno. Matthiæus denique, et prior Elmslejus, conjecerunt προσήκοντ᾽ οὐδέν. — v. 435. Codices omnes πρόχουσιν. Alteram nominis scripturam probarunt Hermannus, Porsonus, Dobræus, et exhibent Justini exemplaria hunc locum citantis. — v. 452. A. λοχίαν εἰλείθυιάν τε ἐμάν. B. λοχείαν. — v. 457. κορυφάς A. B. Mox A. ὦ πότνα N. B. ὦ ποτνὰ N. Uterque μόλει Πύθιον, et infra ἔνθα γᾶ... παραχορευομένῳ. — v.
ης
472. A. ὑπερβαλλούσης. B. ὑπερβαλλούσας.

v. 504. Restitui ἐξώρισεν. Dindorfius de sua conjectura ἐξώριξεν. — v. 549. Libri omnes ἀπαιολεῖ, cui substituerant eam formam quam plurimi grammatici commemorant ἀπαιολᾷ. Altera non displicet Hermanno. Cfr. Suidas v. Παιολή. — v. 553. A. B. κάτοικον ὄντα. De eo dicendi genere, quo ad interrogationem disjunctivam respondetur ita ut altera tantum interrogationis pars respiciatur, exposui ad Suppl. v. 602. Similis est ratio quum in narrando post nomina duo infertur verbum singulare. Electr. v. 845 : ἀνδρείας δ᾽ ὕπο ἔστησαν ἀντιπρῷρα σείοντες βέλη Πυλάδης Ὀρέστης. εἶπε δὲ, nimirum *Orestes*, ut potior persona. — v. 559. A. ἡ σοί γε
γ
γίνεται, B. γίγνεται, notanda scriptura, quum rarissime in tragicorum codicibus forma γίγνεσθαι servata reperiatur. — v. 558. Pro altero hemistichio νῦν... ὁρᾷν, quod in Bacchis quoque legitur v. 924, A. habet πειθόμενοί γε τῷ θεῷ, e versu 560 mutuata. Similem repetitionem in codd. vide v. 763 et v. 1447. — v. 565. A. ἄρ (sic) δυναίμεθα. B. a pr. manu ἂν δυναίμεθα. — v. 578. A. ἀναμένει. B. ἀναμένει. sic.

v. 594. A. B. μηδὲν καὶ οὐδὲν ὢν κεκλημένος, cum nota λείπει. Versum resarsit Scaliger : τὸ μηδὲν ὢν κἀξ οὐδένων κεκλήσομαι· quod ita receptum a Matthiæo, ut τὸ in ὁ mutaret, ex Valckenarii sententia, tenuitque id Dindorfius. At præterquam quod oratio ob bis deinceps positum participium ὢν minus est elegans, sunt etiam numeri isti tales quales studiose vitaverunt tragici. Consultius duxi mancam relinquere scripturam, quam integram hujusmodi fere fuisse arbitror : πολλοῖς τὸ μηδὲν κοὐδένων κεκλ., vel ἀστοῖς τὸ μηδὲν κοὐδένων, ut supplet Hermannus.

v. 601. Condonandum est Barnesio vulgatum φόβου mutanti in ψόφου, fide, ut ingenue putabat, codicum Henrico Stephano prætextorum : quamquam ille postea ubi sensit sibi et aliis credulis hominibus fucum esse factum, acriter exagitavit et explosit ementita ista exemplaria. V. ejus notas ad Herc. f. v. 884, 886, 889, 1024, 1226. Sed Matthiæum miror aliosque recentiores criticos, qui fraudis identidem post Barnesium admoniti a Brunckio (ad Bacch. v. 235 ed. Elmsl.), Elmslejo (ad Med. v. 5), Hermanno (ad Ion. 615, 652, alibi), judicibus profecto intelligentibus, nihilominus clamare pergunt auctoritatem *Mss. HSt.*, et cum germanis libris pari loco habent. Optimam librorum scripturam φόβου cum Hermanno restitui. Mox admisi præclaram Matthiæi emendationem τῶν δ᾽ ἐν λόγῳ. Libri τῶν δ᾽ αὖ λογίων. — v. 610. A. αὐτὴν καθ᾽ αὑτήν. B. αὐτῇ καθ᾽ αὑτήν. Paulo post redintegravi particulam post πῶς a Barnesio Canteri monitu sublatam. Cfr., quem citat Matthiæus, Buttmannum ad Demosth. Or. in Mid. p. 152. — v. 616. A. σφαγὰς δὲ φαρμάκων θανασίμων. B.... δὴ... — v. 620. Dindorfius de fratris conjectura ἀπαιδίᾳ νοσεῖν. Probat Hermannus. — v. 624. A. παραβλέπων βίον. Sic etiam B.

v. 630. Legebatur ψόγους, librorum fide destitutum. Mox dedi ex editione Brub. εἴη γ' ἐμοὶ μὲν μέτρια. Libri εἴη γ' ἐμοὶ μέτρια. Matthiæus, quem sequitur Dindorfius, εἴη δ' ἔμοιγε, ut conjecerat Lentingius. — V. 646. Hermannus ἔα δέ μ' αὐτῷ ζῆν. Probo. — v. 649. A. λόγοις, adscripto in marg. φίλοις, quod in textu habet B. altero supra posito. — v. 671. Deest pronomen μ' in A. Bis terve Euripides admisit hanc pronominis positionem. Cfr. Seidlerus ad Electr. v. 262.

v. 676. Scripsi de conjuncta conjectura Seidleri et Musgravii ὁρῶ δάκρυα μὲν καὶ πένθη ἄλλας τε στεναγμάτων εἰσβολάς. Libri.. πενθίμους ἄλλας γε στεναγμῶν..: quæ ejecto μέν receptoque στεναγμάτων servata sunt apud Dindorfium. Sed nec γε aptam habet explicationem, nec creticum πενθίμους respondere posse molosso δεσποίνᾳ, mihi satis demonstratum est. Mox A. πόσιν ἔχοντ' ἤδη. — v. 689. Nescio an linguæ ratio flagitet ἐφ' ὅ; τι ποτέ. Ita constabit versus e duobus creticis. Ἄτοπος malim ad Apollinem, aut ad ὑμνῳδίαν sumendum e proximo θέσφατα, quam ad Xuthum referre.

ε

Paulo post B. πδίδωσί μοι, i. e. περιδίδωσι.

v. 691. A. τοδὶ, eraso accentu in prima syllaba. B. τωδὶ, correctum e τοδί. Dedi quod et facillimum erat et sententiæ loci accommodatum τάδ' εἴ ποτ', ut iambus præcederet antispastum, quem ille sequitur v. 688. Idem metri genus aliquoties legitur apud Sophoclem Trach. in eo carmine quod incipit a v. 818. Hermannus τάδ' ὁπότ' εὔφημα. Malim, si metrum est dochmiacum, ut sane videntur significare A. B. uno versu comprehendentes παραδίδωσί μοι... εὔφημα, ita scribere τάδε πότ' εὔφημα; *Mirus mira mihi nunciat hæc,*

ἀφ'

ecquando fausta? — v. 693. B. ἐξ αἱμάτων. A. ἀφ' αἱμάτων. — v. 703. Vulgo ἔσωσε τύχης. Heathius οὐκ ἔσωσεν τύχας. Verte : *Non contentus erat præsenti fortuna.* Fragm. inc. 46 ed. Dind. : τὰς γὰρ παρούσας οὐχὶ σώζοντες τύχας, ὤλοντ' ἐρῶντες μειζόνων ἀβουλίᾳ. Eadem significatione adhibitum σώζεσθαι Bacch. v. 793.

v. 707. A. οἴσεται τυραννίδος φίλα. B. εἴσεται τυραννίδος φ. — v. 716. ἀμφιπόρους etiam Par. uterque. — v. 719. Libri μήποθ' εἰς ἐμάν, unde Seidlerus μήποθ' ὅδ' εἰς ἐμάν, indicio ductus aspiratæ literæ. Præfero hoc emendationi, quam ab Hermanno accepit Dind., μή τί ποτ' εἰς.

v. 723. Libri ἀλίσας ὁ πάρος. Hic ipse scripsit Dindorfius ἁλίας ἁλίας ὁ πάρος, quod quid significet quærenti profert duorum grammaticorum testimonium, quorum alter Hipponactem memorat solitaria hac forma pro ἅλις esse usum. Documento hoc est, quam male quis doctrina abuti possit. Dedi, Hermannum secutus, quod conjecit Seidlerus ἅλις δ' ὁ πάρος. Sic libri v. 712, 891, πελάσας, ἐμφύσας pro πέλας, ἐμφύς. Supra στενομένα varie tentatum vel explicatum, quomodo capiendum rear, expressi in interpretatione. — v. 731. A. εἰ μὴ γένοιτο δ' εἴ τι. B. ἃ μή. — v. 735. Ex A. B. scribendum πρεσβύτης pro παιδαγωγός. Sic in indice quoque personarum scriptum. — v. 741. A. ἔπου νῦν.... ὅπου τιθείς. B.... τιθεῖς. Me invito supra relicta est Valckenarii conjectura αἰπεινά τοι, pro αἰπεινά μοι. Libri αἰπεινὰ δέ μοι. — v. 745. A. μὴ πάρεσκέπω. B. μὴ 'παρεσκέπω. Stat certissima Tyrwhitti emendatio μὴ πάρες κόπῳ. — v. 750. A. μηνύσητε, proxime ad Barnesii correctionem. B. μηνύσατε, ante quod inserta est virgula. Supra posui interrogationis signum post ἥκομεν.

v. 751. Ex vulgata scriptura dicit : *Si fausta mihi nunciaveritis, voluptate afficietis beneficii memorem heram.* Haud inepta quidem sententia, sed mira est locutio χαρὰν βαλεῖν εἴς τινα : ut non dubitem, quum frequentissima sit confusio nominum χάριν et χαράν (cfr. ad Orest. 159 Pors.), veram esse conjecturam Elmsleji, commendatam ipsa sententiæ natura : βαλεῖς χάριν, *gratiam conferes in memorem heram.* — v. 752. In A. continuantur Choro usque ad v. 757. Sic etiam in B. — v. 755. A. B. ἀλλά τι, nec dissentire suspicor Florr. — v. 762. προσαρμόσαι ποτέ editum e Wakefieldii conjectura. Libri inepte προσ. τάδε. Eadem particula ποτέ redintegranda, nisi fallor, est in fine versus fragm. Archel. 5 ed. Dind. : πένης γὰρ οὐκ ἐκεῖν' ἀπώλεσέν [ποτε], τὸ τοῦ πατρὸς γενναῖον. Contra τόδε sede sua privatum est ab alia particula in fragm. Œd. 7, cujus emendatio non cessit viris doctis : ὡς μόνων τῶν χρημάτων ἢ κρεῖσσόν ἐστι τἀνδρὶ, σώφρον' ἂν λάβῃ. Scrib. ὡς μόνον τῶν χρ. κρεῖσσον τόδ' ἐστὶ τἀνδρὶ, σ. ἢν λ. Causam si forte quæris, qui factum sit, ut altera hic perierit particula, altera ibi se insinuaverit, scito in codd. quibusdam plane eodem modo scribi η et κ, unde dittographia semel nata, homo metricus mensuræ versus consulturus, bonam vocem oppressit, servata mala. — v. 763. Totus versus in A. B. tribuitur Seni. Deinde in utroque iteratur versus 759, assignatus cum proximo Creusæ.

v. 764. Libri ἄχος βίοτον ὦ φίλαι. Scripsi ἀβίοτον, φίλαι. Versus, ut est descriptus, constat e duobus dochmiis præmisso cretico. Συμφοράς pro συμφορᾶς e Brodæi conjectura scripsit primus Barnesius. Hermannus vero : ὦ τάλαιν' ἐγὼ συμφορᾶς· | ἔλαβον, ἔπαθον ἄχος ἄβιον, ὦ φίλαι. Ac pœnitet me non repudiasse, quam alii textui intulerunt, conjecturam Brodæi. — v. 767. ἔτυπεν bis etiam Parisini. Versus recte ita disposuit Seidlerus : αἰαῖ, αἰαῖ· | διανταῖος ἔτυπεν ἔτυπεν alterum ὀδύνα με πνευμόνων τῶνδ' ἔσω. Debebam enim revocare ἔτυπεν a Dindorfio male deletum, secuto Hermannum. Vide ad v. 790. — v. 775. A. B. εὐτυχῶ, correctum in utroque εὐτυχεῖ a sec. manu. Mox iidem πότερα διαφύναι. — v. 779. Comparetur Troad. v. 1075 sq. — v. 782. ἀφατόν τιν' Seidlerus ad explendum dochmium. — v. 785. A. B. κἄμοιγε Seni, reliqua Creusæ tribuunt.

v. 790. ἔλαβεν, semel scriptum in libris, quum duplicavit Hermannus, fecit id, ut et alias correctiones, in gratiam suæ dispositionis antistrophicæ : quæ quum dubitationi valde sit obnoxia, et cetera metrum recte se habeat, si exclamatio ὀτοτοτοῖ (ita recens editi) a dochmiis segregatur, vel scribitur ὀτοτοτοτοτοτοῖ (libri ὀττοτοττοτοῖ), velim alterum ἔλαβεν, quod invexit Dind., rursus expelli. — v. 793. A. B. πῶς δέ που νιν εἰσίδω. Hunc et præcedentem versum Seni assignavit Seidlerus, quum libri Creusæ tribuerent.

v. 796. A. B. ἀν' ὑγὸν (B. corr. ὑγρὸν) ἂν πταίην αἰθέρα πρόσω γ. ἑλλ. ἀ. ἑσπερίους. Tribus in locis hodie apud Sophoclem legitur πόρσω, ubi veteres libri πρόσω. Eandem formam Alcestidi v. 910 intulit Gaisfordius, nec sine veri specie hic restituit nescio qui vir doctus. Languet quod alii interposita copula conjecerunt αἰθέρα καὶ πρόσω. — v. 803. A. μητρὸς δ' ὁποίας. Emendate B. — v. 807. Uterque Par., et procul dubio etiam Florr., ξυνάψων παῖδα παιδὶ τῷ νέῳ.

v. 811. Vulgo hæc ita distincta leguntur, ut ante καὶ ponatur punctum, comma vero post φιλῶν : qua distinctione obscuratur sententiarum cohærentia. Verbis enim sequentibus ὅστις σε κ. τ. λ. resumit senex argumenti, cujus summam initio orationis indicavit, προδεδόμεσθα τοῦ σοῦ ὑπ' ἀνδρός, uberiorem expositionem, postquam caute in medio interposuit quibus malevolentiæ speciem erga Xuthum a se averteret. — v. 825 χἄθ' non sollicitandum. Vide ad v. 832.

v. 832. Contentus unum ἐλθών mutasse in λαθών, reliqua interpretando sic mihi videor expedivisse, ut loci vexatissimi latitans sententia jam plana appareat. Filium adulterinum, inquit senex, eo ipso consilio in Apollinis templo liberum educari curavit Xuthus, ut, si res innotuisset Creusæ, antequam adolevisset juvenis, excusaret clande-

stinum concubitum eo prætextu, quod puer deo consecratus nihil amplius ad patrem pertineret, neve metueret Creusa, ne ille aliquando hæreditatem suam invaderet (cfr. v. 838) : sin vero latuisset fraus, donec adolescens evasisset Ion, ut in ipsa adulta ætate filii præsidium nactus, imperium Atheniensis terræ ipis mandare posset. Ita ab altera parte Xuthus, si res detecta esset, pueri vitam a Creusæ vindicta salvam præstiturus erat, Apollini ipsum dicens dedicatum; ab altera, si fortuna tacitum consilium adjuvisset, adolescenti olim vindicando ut filio suo, hæreditatem Creusæ erat traditurus. Egregie hæc illustrantur colloquio Creusam inter et Ionem a v. 1287-1305. (Cum istis καὶ τὸν χρόνον ἀμύνεσθαι θέλων quodammodo comparandum Eur. Phœn. 886 : ἃ συγκαλύψαι παῖδες Οἰδίπου χρόνῳ χρῄζοντες.) Ergo, pergit senex, non Apollo mentitus est oraculo istum filium Xuthi indicans, sed maritus te decepit. Nomen vero Ionis recens scilicet inditum, quod occurrerit patri egredienti, techna mera est ab longo tempore excogitata. — v. 833. A. B. μηχανάς. — v. 838. A. εἰς τὸ σὸν δῶμα Mox idem omittit γάρ. Pro ἀγεῖν HSt. ἄγων. Cum isto infinitivi usu cfr. infra v. 976. — v. 842. A. τῆς Αἰόλου. In superiore versu malit fortasse aliquis ἐσῴκισ' οἴκοις. Sed cfr. dicenda ad v.
κατὰ
1434. — v. 845. A. ἀποκτεῖναι.

v. 847. A. B. εἰ γάρ γ' ὑφήσεις. Quod licet corruptum, revocavi. Parum probabile est quod ab Hermanno profectum adscivit Dindorfius μολεῖν δεῖ σ'· εἰ δ' ὑφήσεις. Fort. ἐὰν ὑφῇς γὰρ τοῦδ'. Aut εἰ δ' οὖν ὑφήσεις τοῦδ', *Quod si hoc omittis, perdes vitam.* Plane eodem modo usurpatum ἦν δ' οὖν in Alc. v. 850, ubi δ' οὖν simpliciter inservit ulterius nectendæ orationi. — v. 850. A. B. ἐγῶ, in A. sic scriptum, ut imperitis ἀγὼ esse videatur. Paulo post uterque δόμοις, non δόμους. Supra quidem 813 legimus ἐπεισελθὼν πόλιν; sed proba est utraque constructio, atque adeo hic præstat dativus. Similiter ναυστάθμοις ἐπεισπεσεῖν, Rhes. v. 448. Contra ἐπεισπεσὼν πόλιν, Herc. f. v. 34. Sic infra v. 1196. εἰσπίπτει δόμοις. Orest. v. 1315 εἰσπεσοῦσα δικτύων βρόχους. Et cum accusativo Hecub. v. 1148, σὺν τέκνοισί μ' εἰσάγει δόμους, aliter atque in Alc. legitur v. 1112, αὐτὴν εἴσαγε... δόμοις, utrobique sine ulla codicum discrepantia. — v. 864. A. γεγόνει. B. γέγονεν. — v. 866. A. ἃς διαλαθέσθαι. — v. 870. A.
μὰ
ἀλλ' οὐ τὸ Διός. B. ἀλλ' οὐ τὸ Δ. — v. 886. Uterque Par. hic στροφή, v. 896. ἀντιστρ., v. 907. ἐπῳδ. adscriptum habent. Cfr. quæ de constitutione hujus carminis disputavit Hermannus ad v. 895. Interdum in libris non suo loco adscriptæ deprehenduntur notæ stropharum. Exempli gratia in A. ad v. 1064 verba θηκτὸν ξίφος additum ἀντιστρ. — v. 881. A. B. ὦ τάς. — v. 885. A. μορφὰν, et paulo ante μοῦσαν. — v. 893. κραυγάν absque μ' etiam A. — v. 900. Libri μελέαν μελέοις. Hermannus μέλεα μέλεος, probante Seidlero. Videtur id utique necessarium. Versus est dimeter trochaicus. — v. 904. καὶ cum Matthiæo uncis inclusi; delevit Hermannus. — v. 905. Ab latere versus, σὺ δὲ κιθάρα κλάζεις, adscriptum in A. λείπει, quod in B. definite positum est medium inter τλάμων et σὺ δέ. — v. 913. Uterque Par. νυμφέτα. Iidem v. 920 φοίνια. — v. 925. A. θύγατερ οὔτι σόν. B. θύ-
πο
γατερ οὔτοι σόν. — v. 928. A. ὕπο. B. ὑπὲρ.

v. 932. A. B. πόλεως. In versu qui præcedit notabilis est ictus in secunda voculæ τίνα positus. Cfr. Elmslejus ad Bacch. v. 192. 938. Fragm. Cresph. 9 ed. Dind. : ἐκεῖνο γὰρ πέπονθ' ὅπερ ἅπαντες βροτοί. Scrib. ὅπερ πάντες. Istam enim licentiam rarissime nec nisi in vocabulis inter se arctissime cohærentibus et unam quasi complexionem efficientibus sibi concessit Euripides tempore demum labentis artis. — v. 935. ὡς συστενάζειν γ' οἶδα. Valent particulæ, *ita, loquere, nam...* — v. 945. Dindorfius τότ' ἦν, nescio sua an alius conjectura. Ut autem caveatur, ne quis τοῦτο sequenti relativo numeri pluralis respondere credat, in quo errore versatur Matthiæus, ponenda est μέση στιγμή post ἦν, hoc sensu *: ita est, tenes rem.* Tum subjicit Creusa seorsum : *quæ mala nunc tibi aperiam*, se referens ad superiorem senis quæstionem v. 942. Cfr. Hermannus ad Iphig. Taur. v. 678. — v 959. πῶς δ'; acute defendit Hermannus, explicans : σὺ δὲ λέγεις πῶς.

V. 964. Vulgo σοὶ δ' ἐς τί δόξης ἦλθεν, locutione vix græca. Dedi : σὺ δ' ἐς τί δόξης ἦλθες. Ad quæ respondet Creusa quasi quæstio ita conformata esset : τί δόξασα ἐξέβαλες τέκνον; supplendum enim post ὡς participium δόξασα. Hermannus edidit : σοὶ δ' εἰς τί δόξ' εἰσῆλθεν; nescio an non recte, quum, εἰς τί, *in quem finem*, et δόξα, *consilium, sententia, placitum*, quæ sunt deliberantis notiones, respuant verbum εἰσέρχεται, conveniens illud patienti aliquid. Probæ namque formulæ : εἰσέρχεταί μοι (s. με) οἶκτος, θεῖόν τι, ὑποψία, φροντίς et sim.; dubito autem dici potuisse εἰσέρχεταί μοι βούλευμα, δόξα εἴς τι. — v. 968. Meliores numeros fecisset Euripides scribendo σὲ σόν τε πατέρα. Cfr. dicta ad
ὧν
Electr. v. 13. In fine versus B. εἰσορῶ. Mox A. ἐν ταὐτό. Sic idem supra 774, τὸ δ' ἐπὶ τόδε. — v. 975. καὶ νῦν, *vel sic.* — v. 978. Verisimiliter Hermannus σὺ δ' ἀλλά.
γ'
V. 999. Parisini cum Florr. οἶσθ'; ἢ τί δ' οὐ μέλλεις. In quibus et ἢ ab græca loquendi consuetudine abhorret, et γε, prælatum ab Hermanno, manet tamen suspectum in ista interrogatione. Solent quidem librarii particulæ δὲ, ubi eos offenderet, corollarium addere γε. Cfr. ad Helen. 1475. Certa conjectura scripsi οἶσθ' οὖν, τί δ' οὐ μέλλεις; Supra 363 : οἶσθ' οὖν ὃ κάμνει...; Sed simillimi nostro sunt loci Hecub. v. 98 : οἶσθ' οὖν ἃ λέξαι σοί τε καὶ παισὶν θέλω; Soph. Trach. v. 1180 : οἶσθ' οὖν τὸν Οἴτης Ζηνὸς ὕψιστον πάγον; Perlege, quæso, quæ ibi præcedunt, et expende tenorem totius colloquii. Adde Œd. R. 1128 : τὸν ἄνδρα τόνδ' οὖν οἶσθα τῇδέ που μαθών; Hipp. v. 91, Cyclop. v. 131. Sic enim continuat οὖν sermonem, ut novæ rei introductio præcedente colloquii parte significetur quasi præparata et præmunita : unde quum ad cardinem rei accedit aliquis, quo argumenta prægressa contendunt tanquam ad conclusionem, ista particula suum ac proprium habet locum. Cum altera versus parte compone Soph. Ant. 448 : ᾔδη. τί δ' οὐκ ἔμελλον; Xenoph. Œcon. 18,1; add. Ast. Lexic. Plat. vol. 2, p. 300. Edidit Dindorf. : Ἐρ. οἶσθας; τί δ' οὐ μ., cui conjecturæ, præter ipsius formæ οἶσθας insolentiam (v. Meinek. ad Menandr. p. 122), obstat etiam cadens sub cæsuræ ictum syllaba finalis, tanto ingratior, quod præcedit syllaba longa.

v. 1004. Libri ἔχοιτ' ἄν, vel ἔχοι γ' ἄν. Dindorfius, duce Hermanno, ἔχοντας. Sed lenior est emendatio Scaligeri, ἔχοντ' ἄν, quam recepi, probavitque Seidlerus. Ac solent librarii potius pluralem substituere duali, quam ut in alteram partem peccent. Cfr. dicta ad Helen. v. 1500. In Bacchis v. 251 tres codd. βακχεύοντας pro βακχεύοντ'. Dualis autem sic juncti prægresso plurali exemplum geminum offertur Rhes. 783 : εἶδον ὡς ὄναρ δοκῶν, λύκους ἐπεμβεβῶτας ἑδραίαν· θείνοντε δ' οὐρᾷ πωλικῆς κ. τ. λ. — v. 1006. A. ἐν τῷ θάψας ἀμφί. Proximo versu libri scripti et editi χρυσοῖσι, mutatum a me in χρυσέοισι. Cfr. v. 1165, 1182, Phœn. v. 1364, et al. Elmsl. ad Med. v. 1129. Haud enim mihi facile persuadeo, quum toties tragici χρυσέων, χρυσέοις, χρυσέους, et χαλκέων etc. pronunciando contrahi siverint, hæc semel aut iterum etiam scriptura contracta esse ab iis expressa. Quapropter in Soph. Œd. Col. v. 1587 malim χαλκέοις quam χαλκοῖς.

v. 1010. Libri δέρος. Unde auctore Reiskio scripsi γέρας. Ceteri editores, scilicet Stephanum secuti, δῶρον prætule-
ου
runt. Paulo post A. B. φόνω. — v. 1026. A. αὐτοῖς νυν αὐτὸν κτεῖνον. B. αὐτοῦ νυν.... Mox scripsi in gratiam sententiæ ἀρνήσει : quæ mutatio pro nulla habenda est, quoniam librarii etiam futuri secundam personam per η scriptam exhibent. Edd. omnes ἀρνήσῃ. Supra A. διολέσθαι. — v. 1028. A. B. ferunt λαβεῖν, nec aliter habere Florr. quovis pignore contendo.—v. 1035. Syllabam deficientem (nam libri μὴ πᾶσι) alii γὰρ, alii σὺ aut τι, ego τοι inserendo restitui. — v. 1038. A. ἀθάνας. B. ἀθήνας. — v. 1046. ὅταν δὲ πολεμίους... Euripid. apud Theophilum ad Autol. 2, p. 252 : νόμος τὸν ἐχθρὸν δρᾶν, ὅπου λάβοις, κακῶς. Καὶ πάλιν ὁ αὐτός · ἐχθρὸν κακῶς δρᾶν ἀνδρὸς ἡγοῦμαι μέρος. — v. 1049. A.
δ
νυκτιπόδων. B. νυκτιπόλων.

v. 1065. Conspirant codices in vitiosa scriptura : ἅ τε νῦν φέρετ' ἐλπὶς, ἢ θηκτὸν ξίφος ἢ δαίμων ἐξάψειν (unus Vict. ἐξάψει) ἀμφὶ δέρην. Atque primum ἐξάψειν provenit e confusis ἐξάψει et ἐξάψει'' (i. e. ἐξάψειν), quomodo hoc scriptum est in B. Pari errore infra 1345 A. ἐκπέμπειν pro ἐκπέμπει. Tum λαιμῶν in δαίμων corruptum vidimus etiam in Bacch. v. 994; inque Helen. v. 1584 abiit λαιμόν in δαίμον', ita enim ibi vetusta exemplaria omnia. Denique δείρην scribendum esse monstrabat antistrophæ ratio, et ᾇ τε pro ἅ τε, ipsa sententiæ natura, ut pulcre perspexit Hermannus. Sic igitur emendatis verbis, legimus in novissimis editionibus locum hoc modo expressum : ᾇ νῦν φέρετ' ἐλπὶς, ἢ θ. ξ. ἢ λαιμῶν ἐξάψει β. ἀ. δείρην. Hæc jam Euripidis manum nobis referre putabimus? Quod ego nego atque pernego, idque duabus de causis : una, quod inconcinna est oratio ita partita, ut in altero membro solitarius accusativus θηκτὸν ξίφος destitutus jaceat omni aut verbi aut partis corporis cædendæ mentione, alterum vero membrum laboret abundantia nominum non solum molesta, sed plane perversa : nam (alterum enim hoc objicio longe gravius) λαιμὸς, quod guttur, anteriorem partem colli significat, in jugulando centenis in locis memoratum, tragici nusquam, nec alii quod sciam scriptores, adhibuerunt in suspendio significando, ut neque βρόχον ἐξάπτειν λαιμῶν, aut βρόχον περιβαλεῖν λαιμῷ, aut simile quid aliud apud eos dictum reperiatur, puto, quod Græci in suspenso homine respicerent maxime unde exirent laquei nexiles, cervicem nempe. Quocirca non dubitandum videtur, scripsisse poetam, reducto unde male distractum est vocabulo λαιμῶν, hoc modo : ἢ θηκτὸν ξίφος ἢ λαιμῶν, ἢ 'ξάψει. Pariter transposita particula ἢ deprehenditur in Eur. Med. v. 842. ed. Pors. : πῶς οὖν ἱερῶν ποταμῶν ἢ πόλις, ἢ φίλων πόμπιμός σε χώρα, τὰν παιδολέτειραν ἕξει τὰν οὐχ ὁσίαν μετ' ἄλλων (leg. μεθ' ἁγνῶν, *impuram inter puros*); pro ἢ ἱερῶν ποταμῶν πόλις. Simile hyperbaton illustravit Elmslejus ad Heracl. v. 191. Verbum ἐξάψει, proprium de nectendo laqueo, pertinet diversa paulo notione etiam ad alterum membrum. Sic supra v. 506 : οὔτ' ἐπὶ κερκίσιν, οὔτε λόγοις φάτιν ἄϊον, i. e. οὔτε ἐπὶ κ. εἶδον.

v. 1076. A. θεωρῶν. Versu insequente idem ἐννύχιος. B. cum reliquis ἐνύχιος. Sic Bacch. 862 Pal. πανύχιος. Hermannus ut metra ad normam antistrophæ conformaret, transpositis verbis scripsit : ἐννύχιος, ὄψετ' ἄϋπνος ὤν, ut videatur elisionem diphthongi neque ab iambicis versibus (est enim versus dimeter iambicus) alienam judicasse. Vide tamen ipsius dicta ad v. 1079.

v. 1082 et sequens non congruunt cum antistrophicis. A. Νηρέος αἱ κατὰ πόντον. B. N. αἱ κατὰ πόντον. Uterque ἀενάων. In loco emendatu difficili si quid audacius licet tentare, conjecturam habeo numeris æque ac sententiæ satisfacientem : ὅσαι τε πόντον | ναίουσι καὶ ποταμῶν quorum versuum prior est dimeter iambicus brachycatalectus, alter e glyconeo genere eodem quo proxime insequens, δίνας χορεύομεναι — — ⏑ — ⏑ ⏑ —. Quod si conceditur potuisse depravari ναίουσι in ἀεννάων, frequentissimum fluviorum epitheton, et καὶ in κατὰ, continuo etiam sequitur debuisse librarios, cogente sententia, commutare sedem utriusque copulæ : sin operosior videatur hæc ratio, scribas per me licet : ὅσαι τε πόντον ἀείνων τ' ἀνὰ ποταμῶν, i. e. ὅσαι ἀνὰ πόντον τε ἀείνων τε π. δίνας.

v. 1084. χορευόμεναι, *choreis celebrantes*. Nereides, simul cum Æthere et Luna. Mediam verbi formam tuearis haud dissimili εὐαζομένα Bacch. v. 68. Mox A. B. χρυσεοστέφανον, in hoc super scripto συνίζησις. — v. 1090. A. B. ὁρᾶθ'... δυσκελάδοισιν. — v. 1095. Ineptam librorum scripturam ἄροτρον stare sivit Dindorfius, licet ἄροτον jam a Barnesio esset propositum, merito probantibus Musgravio, Matthiæo, Hermanno. Mox A. B. ut Florr. παλίμφαος. — v.
ου ὀς
1105. B. νόθων παιδῶν. Paulo post codices κλειναὶ γυναῖκες, de ancillis absurde. Elmslejus φίλαι γυναῖκες. Malui cum Hermanno Reiskium sequi, κλεινὴν emendantem.

v. 1115. Libri ἐγνώσμεθ' ἐξ ἴσου (A. ἐξίσου) κἐν (non κἀν) ὑστάτοις. Correctio debetur Porsono, nisi quod inserui post alterum verbum δὲ, auctore Hermanno. Sæpissime illud excidit post σ. — v. 1118. ἐξεῦρεν. Num ἔκρινεν? vel ἔδειξεν? Aut, si ἐξεῦρεν recte se habet, mutandum ἡσσώμενον in ἧσσον μένειν, *invenit deus rationem qua injustum consilium vinceretur justitia.* Ad sententiam cfr. Supplic. v. 378 : πόλις, ἄμυνε, Παλλάδος, νόμους βροτῶν μὴ μιαίνειν. Σύ τοί σέβεις δίκαν · τὸ δ'. ἧσσον ἀδικίᾳ νέμουσ' ἀεὶ, τὸν δυστυχῆ πάντα ῥύει.

v. 1120. πεπυσμέναι γὰρ, εἰ θανεῖν ἡμᾶς χρεὼν, ἥδιον ἂν θάνοιμεν, εἴθ' ὁρᾶν φάος. Ad posterius membrum εἴθ' ὁρᾶν φάος; supplendum ἥδιον ἔσται πεπυσμένοις. Comparetur propter similem dicendi vel brevitatem vel negligentiam locus varia interpretatione huc illuc tractus Hecub. v. 1270 : θανοῦσα δ' ἢ ζῶσ', ἐνθάδ' ἐκπλήσω βίον; verto : *Moriensne ibi vitæ terminum inveniam, an viva* fatum explebo forma canina? h. e. *moriarne ibi, an vivam?* — v. 1134 sqq. A. ὀρθοστάταις ἱδρύεθ' ἡλίου φλόγὸς (sic). καλῶς φυλάξας. οὔτε πρὸς μέσας βολὰς ἀκτῖνας οὔτ' αὖ πρὸς τελευτώσας βίον. B. distinguit orationem post ἱδρύεθ', post φυλάξας et ἀκτῖνας. In his ego primum indicio ductus accentus, quem conservavit A., restitui ἡλίου φλόγα : qua una leni mutatione et removetur inexplicabilis ille genitivus, et pulcre aperitur verus verborum nexus; deinde quem viri docti sibi persuaserunt hyperbato quodam referri posse ad τελευτώσας accusativum ἀκτῖνας, si cogitassent sic in versus initio positum extolli perverse magna oppositionis vi nomen, quod præcedenti orationis parti æque atque huic est commune, non dubitassent de verissima Scaligeri emendatione ἀκτῖνος. Jam oratione in integrum restituta, vide ut omnia aptissime procedant : ἡλίου καλῶς φλόγα φυλάξας, ἱδρύεθ' οὔτε πρὸς μέσας βολὰς ἀκτῖνος, οὔτ' αὖ πρὸς τελευτώσας [βίον]. Restat quod uncis sepsi absurdum βίον. Id librario deberi versum explenti, quem mancum in apographo suo repererat, et alii suspicati sunt et ego affirmo. Restituendum arbitror πάλιν. « *Sæpe* πάλιν *vel perditum vel corruptum.* » Sunt verba Porsoni ad Hecub. Addend. p. 101 ed. Lips.-alt. Sic in Helen. 929 πάλιν in altero cod. Par. omissum, in altero a manu secunda additum. Scilicet hoc loco alicui ex docta scribarum gente superfluum visum est πάλιν prægresso αὖ. Adde notata ad Troad. v. 742.

v. 1138. τοὐν μέσῳ crasi eadem, quæ etiam in fragm. Erechth. 17, v. 41 ed. Dind. restituenda est : οὐκοῦν ἅπαντα τοὐν (vulgo γοῦν) ἐμοὶ σωθήσεται. Quod præcedit participium ἔχουσαν, referendum videtur ad σκηνήν, latens,

monente Musgravio, in περιβολὰς σκηνωμάτων v. 1133. Et monuit ipse librarius cod. B. adscripta post εὐγώνιον glossa σκηνὴν δηλαδή. Reiskius conjecerat ἔχουσας, frustra. Supra v. 477 : νεανίδες ἥβαι.... ὡς ἔξοντες, quasi antea dixisset poeta παῖδες. Troad. 531 : πᾶσα δὲ γέννα Φρυγῶν.... δώσων. Ibid. 1080 : πλῆθος τέκνων.... κατάορα βοᾷ. Et similius nostro exemplo ibid. v. 848 : ἁμέρας φίλιον φέγγος.... ἔχουσα.

v. 1143. Duo vel tres pedes deinceps solutos in medio trimetro etiam vetustior tragœdia aliquando admisit : Peliad. fr. 3; Thes. fr. 1 ed. Dind.; Hecub. 349, 548 ed. Pors.; Soph. Œd. R. 967 : ut nimis fastidiosus sit Elmslejus ad Bacch. v. 181. — v. 1146. Musgravii conjectura ὑφαντοῖς si non vera, at certe veri similis est. In idem ego quoque incideram. — v. 1154. A. diserte οὐραῖα, et ita B. a pr. m. Cfr. de hoc usu adjectivi pro adverbio positi Pflugk. ad Herc. fur. v. 61, et Hermannus ad Helen. v. 291. Add. infra v. 1198, 1371. In fine versus uterque Par. χρυσήρη πώλῳ. Sententia esse videtur : *Vertens se in cauda aureo polo obversa.*

v. 1156. Scio quidem Euripidem, ad exemplum epicorum, Ὑάδες prima producta usurpasse in Electr. v. 467 : Πλειάδες, Ὑάδες, Ἕκτορος; sed ista licentia, dactylicis numeris circumscripta, abhorret ab iambico metro, in quo propriam vocabuli mensuram conveniebat servari, nec potuit ὑάδες pro dactylo magis usurpari quam ἱερὸς, Ἀΐδος, aut alia sim. Quapropter videtur legendum : χυάδες τὸ ναυτίλοις. Infra v. 1270., χὐπό. Suppl. v. 344, χὐπερορρωδοῦσα. Heraclid. v. 948 : τί γὰρ σὺ κεῖνον οὐκ ἔτλης καθυβρίσαι; ὅς καὶ παρ' Ἅδην ζῶντά νιν κατήγαγες, ὕδρας λέοντάς τ' ἐξαπολλύναι λέγων ἔπεμπες, ne quis χὔδρας scribendum conjiciat, moneo copulam τ' transpositam vincire verba κατήγαγες et ἔπεμπες, et nomina ὕδρας, λέοντας carere omni conjunctione. Cfr. Erfurdt. ad Soph. Antig. 1066, Bernhardyi Synt. Gr. p. 448. — v. 1164. Libri, etiam Parr., σπείραις συνειλίσσοντ'. Eodem vitii genere Alc. v. 1155 codd. Parr. 2713 et 2818 συμφοραῖς συνιστάναι pro συμφοραῖσιν ἱστάναι. Cfr. adnotationem ad Herc. fur. v. 1205.

v. 1167. Magis ex usu scriptorum dici τὸν θέλοντ' ἐγχωρίων quam τὸν θέλοντ' ἐγχώριον docuit Lobeckius ad Ajac. Sophoclis v. 1146 : cujus judicium cum Hermanno secutus, scripsi ἐγχωρίων. Vulg. ἐγχώριον. Huic defendendo non apte adhibeas Phœn. v. 86 : βροτὸν τὸν αὐτὸν ἀεὶ δυστυχῆ καθεστάναι. — v. 1171. Qui lacunæ primi pedis, quo in hoc versu deficiunt codices, explendæ periculum fecerunt viri docti, eorum nemo invenit quo et sententiæ apte consuleretur simul et qui factum sit ut illud interiret intelligeremus. Ejusmodi autem est quod ego inserui εὐθὺς, ut unum omnium egregie notet momentum summum quo rei narratio pervenerat, et moribus senis apprime conveniat adeo impatientis consilii exsequendi, ut vel risum convivarum obsequio suo (πρόθυμα πράσσων) concitaret : denique in vicini nominis πρέσβυς simili pronunciatione invenimus causam cur potuerit perdi. Soph. Philoct. v. 367 : κἀγὼ δακρύσας εὐθὺς ἐξανίσταμαι ὀργῇ. Ibid. v. 374 : κἀγὼ χολωθεὶς εὐθὺς ἤρασσον κακοῖς. — v. 1172. A. συνδείπνοις. B. σὺν δείπνοις. Infra v. 1181. uterque μόχθους. — v. 1187. χερσὶν habet etiam A., non χεροῖν, ut falso refert Musgr.

v. 1199. A. κὲς αὐτά. B. κεὶς αὐτὰ, adscripto priori versui scholio : λείπει τὸ ἐς αὐτὸ, ἢ τὸ ἐκεῖσε, ἤ τι τοιοῦτο. Lacunam primus notavit Reiskius, quem recte secuti sunt editores recentiores plerique. Apud Musgravium et Hermannum uno tenore omnia procedunt, altero a verbis κεὶς αὐτὸ [debebat sic dici εἰς αὐτὸ], altero, quod mireris, ab εἷλκον δ' initium apodoseos sumente. — v. 1204. Uterque Par. κἀβάκχευσεν. — v. 1205. Revocari velim librorum scripturam αἰάζουσα· θάμβησεν. Cfr. Hermannus in Præfat. ad Eur. Bacch. p. XXXVII. Fateor tamen, aliquando omitti augmentum negligentia scribarum. Sic in Heracl. v. 1004, libri τἀμὰ γίνετ' pro τἄμ' ἐγίγνετ'. — v. 1207. B. θνήσκουσα δ' ἀπασπαίρουσα. Solo hoc loco legitur compositum ἀπασπαίρω. Usitatius est ὑπασπαίρω. — v. 1229. A. recte ἔστιν θανάτου. — v. 1244. A. θεὸς ἐκπέμπει. — v. 1252. A. ἵν' εὐτυχεῖς. B. e corr. εὐτυχῆς pro εὐτυχεῖς. Scaligeri correctionem ἵν' εἶ τύχης firmat Helen. v. 738 : οἵ τ' ἐσμὲν τύχης. Proximo versu A. B. ἐκ γὰρ ἄκων, diverse, quod miror, a Florr. — v. 1261. A. Κηφισσοῦ. B. Κηφισοῦ. — v. 1268. A. δισκευθήσε-
ευ
ται, et sic B. a pr. m., sed e corr. δισκηθήσεται.

v. 1280. Libri οἴαν ἔπλεξ'· οὐ βωμόν. Matthiæus et Dindorfii monitu Lentingii signum interrogandi in fine alterius versus posuerunt. At friget id misere. Hermannus recepit Elmsleji correctionem οἴαν ἔπλεξε· βωμὸν ἔπτηξε. Aptiorem orationem facit quod ego posui ἔπλεξ'· ἢ βωμὸν. Dixit vero poeta πτήσσειν βωμὸν similiter atque infra v. 1314 ἵζειν βωμόν. — v. 1286. Quod libri habent : κἄπειτ' ἔκτανες, correxerunt Duportus et Heathius κἄπειτ' ἔκτεινες, probantibus qui secuti sunt editoribus. Infra v. 1300 : κἄπειτα τοῦ μέλλειν μ' ἀπέκτεινες φόβῳ. v. 1408 : κᾆτά μ' ἔκτεινες; In Med. v. 1388 : κἄπειτ' ἔκτας; multi codd. ἔκτανες. De κᾆτα, κἄπειτα, *tamen*, cum indignatione dicto v. quos citat Matthiæus ad Alcest. v. 848. Adde Suppl. 1058. — v. 1290. Emendate
εῖς
οὐκ εὐσεβής γε. A. B. οὐκ εὐσεβῆ γε, sic ut terminatio εῆ sit correcta a sec. manu. — v. 1291. Inutilem Wakefieldii correctionem ἔκτεινά σ' recepit Dindorfius, rursus expuli ego. — v. 1292. A. B. σὺν ὅπλοισιν. —v. 1294. A. ποίοισι δαλοῖς. B. ποιοισι (sic) πτανοῖς. γρ. δαλοῖς. Insequente versu A. βία λαβών.
β
B. βίᾳ λαχών, sed λαχών correctum e λαβών. — v. 1296.
γε
A. πατρός γε γῆν. B. πατρὸς τὲ γῆν. — v. 1300. A. μ' ἀπέ-
ε
κτεινας. B. μ' ἀπέκτεινες. Paulo post B. a pr. manu ὥς μοὶ θάνοιμί γ', mero, ut videtur, errore. Quod si in altero μὴ id factum esset, proba foret scriptura εἰ σύ μοι μ. τ. — v. 1304. A. πατρὶ γῆς, et B. a pr. m. Uterque versu 1306 ἔκλιπε. — V. 1311. A. B. λελυπήμεθ'.

v. 1317. Codices omnes ἱρά contra metrum. Documento hoc est scribas, ut interdum ionicam formam in communem converterunt, ita aliquando etiam mutationem in contrariam partem fecisse. Semel moneo, hac data occasione, in diverbiis restituisse me suam Euripidi formam ἱερὸς, a Dindorfio, scilicet ut numerum pedum solutorum minueret, ubicunque per metrum liceret, in ἱρὸς mutatam. Quem ionismum a communi tragicorum usu abhorruisse, arguunt non solum codices pertinaciter reclamantes, veterumque de eo scholiastarum et grammaticorum altum silentium; sed convincitur is eo quoque argumento, quod in tam frequenti usu hujus vocabuli nusquam videas ἱερὸς cum terminatione longa explere tertium aut quintum pedem apud tragicos, rem haud vitaturos in quinto certe loco, si ἱεροῦ, ἱερῶν, al. spondeum, non anapæstum, effecissent. Sed vanam esse istam a pedibus solutis petitam rationem, docent centena alia ejusdem mensuræ vocabula in trimetris adhibita, quibus facillimo negotio substitui poterant alia quæ referrent iambum. —v. 1325. A. B. λεγόμεσθ', quo confirmatur Elmsleji conjectura λεγόμεθά γ'. In Heraclid. v. 689 libri ἀλλ' οὖν μαχοῦμ' ἀριθμὸν, ubi nunc restitutum, ἀλλ' οὖν μαχοῦμαί γ'. — v. 1330. A. μητρυιαῖς γε πάσχομεν. B. μητρυιαῖς τε πάσχοντες. — v. 1333. καθαρὸς Ἀθήνας e Porsoni conjectura Dindorfius. Revocavi librorum καθαρῶς. — v. 1337. Eleganter et vere opinor Elmslejus χερὸς ὑπαγκάλισμ' ἐμῆς. Ex iis certe quæ Lobeckius congessit ad Ajac. v. 308, nihil est ejusmodi quod cum vulgata dictione possit comparari. — v. 1342.

ἔκρυπτες τόδε. Fort. τάδε, *res istas*, nempe hoc mysterium. Cfr. v. 1345. — v. 1347. Posui comma post Λοξίας, ut interpellatus sermo Pythiæ finiatur proxime insequente versiculo. Paulo post δρᾶσαι pro δράσειν Musgravius, probabiliter. — v. 1351. A. κέκρυπται σπαργάνοισιν ἦσθα σύ. B... οἶσθα σύ. — v. 1353. A. ἐπειδ' ὅ. — v. 1360. A. B. σῶσαί θ' ὅτου δ' ἐβούλεθ' οὕνεκ' οὐκ ἔχω λέγειν. Eadem glossa οὕνεκα textum invasit in Iphig. Aul. v. 1621, ubi uncis eam inclusi.

v. 1364. Quæ sit verborum constructio, explicui interpretatione mea. Male commate ante ὅθεν incidebatur. Ab initio versus duo puncta in B. posita sunt, scripturam ζητεῖσθαι, opinor, notantia. — v. 1380. A B. οἶσον. Iidem in proximo versu μηθὲν ὤν, et insequente A. τυγχάνη. — v. 1386. A. B. ὅς ἔσωσέ μοι. — v. 1390. A. καὶ σύνδετοῖσι (sic). B. καὶ σύνδετ' οἶσι. — v. 1396. Libri σιγᾶν σὺ πολλά, adscripta Chori persona. Dedi, Hermannum secutus, σίγα σύ. Reliqua, si modo sunt sana, sic explico, ut e σίγα participium σιγήσασα ad οἶσθα assumendum putem : *Et antea, quum tectas insidias mihi struxisti, silentio es usa.* — v. 1398. Apud Dindorfium turpi typothetarum menda legitur ὀρῶ γὰρ ἄχθος.

v. 1404. Vulgo σφάζοντες οὐ λήγοιτ' ἄν· ὡς ἀνθ. Quæ et solœce et inepte interpretantur : *Jugulare me ne desinatis.* Ut vero aliquem sensum ista verba haberent, posui interrogationis signum. Sed egregie Boissonadius, quod nunc ipsum video : « σφάζοντες οὖν (sic correxit) λήγοιτ' ἄν· *Violentiæ in me vestræ finem facietis me occidendo.* » — v. 1414. B. τοξεύω. A. τοξεύω. — v. 1416. Libri ἤ τόλμα γέ σαι σου, vitiosa prosodia. Emendavit Hermannus sic ut edidi. Dindorfius ἤ τόλμη γέ σου, quod exornare studuit in Præfat. Corpor. p. XXVI. — v. 1421. A. B. μέσοισιν ἠτρίων cum scholio in marg. εὐήτριον ἱμάτιον. — v. 1427. δράκοντες ἀρχαῖόν τι παγχρύσῳ γένει, sic A. B. Aliud agente me remansit in textu Porsoni ingeniosa licet conjectura, a Dind. introducta, δράκοντε μαρμαίροντε, quum librorum scriptura posset defendi. In fine vero Toupius πάγχρυσοι γένυν, haud scio an vere. Ceterum pari modo in Alexandro fabula Paris agnoscitur ratis signis. (Ovid. Heroid. 16, 19; Serv. ad Virg. Æn. 5,370,), postquam fratres, ægre ferentes quod in certamine superati essent a pastore, gladium in eum strinxissent. — v. 1428. A. B. ἢ τέκν'. 1430. χρυσώματι an χρυσώμασι sit emendandum quod codices habent χρυσώματα, non constat. Illud tamen præetuli cum Hermanno. Infra v. 1432. A. τὸ τρίτον.

v. 1434. A. B. Ἀθάνας σκόπελον. Correctio debetur Matthiæo. Ut hic εἰσηνέγκατο cum duplici accusativo personæ et loci constructum, eodem modo supra vidimus adhibitum εἰσῴκισε v. 840, κομίζῃ infra 1562, εἰσεδέξατο Suppl. 876, εἰσάγει Hecub. 1148, et εἰσέθεντο in Helen. 1566, male ibi a viro clarissimo attentatum. Nec magis sollicitandum erat in Cyclop. v. 318 : ἃς καθίδρυται πατήρ, quum vel analogia verborum καθίζειν, ἵζειν, καθῆσθαι, simplicem accusativum admittentium vulgatam tueatur. — v. 1435. A. ὅς εἰπέρ ἐστιν, εἴπερ ἐκλείπει. B.... οὔπερ (sic) ἐκλείπει. — v. 1442. τε omittit A. Scripsi μέτα copula servata. — v. 1444. καὶ θανὼν apud Dindorfium vitium est typothetæ.

v. 1447. In A. post ἡδονὰ repetuntur prægressa τίν' αὐδὰν ἀύσω (ἀύσω etiam B.). Cfr. notata ad v. 558. Mira oscitantia Matthiæus, qui supra ad v. 1423 adnotaverit lacunam in Flor. 1. extare usque ad v. 1583 pertinentem, in ipso ejus intervallo ex eodem hoc codice scripturas aliquot hic et proximis versibus memoravit. Nimirum vir doctus, quum illud male fecit, quod collationem librorum Florentinorum non ad Aldinam aut aliam veterem editionem, sed ad Musgravianam curaverit institui, quæ multorum curis doctis jam castigata, discedebat longius a scriptis exemplaribus, et mandatum negotium reddebat periculosius; tum consuetudine parum prudenti utebatur hac, ut ubi nihil discrepantiæ esset enotatum, continuo tribueret codicibus istis quod referret ipsa editio Musgravii : hinc factum ut etiam hoc in loco, lacunæ memoratæ oblitus, adscriberet codici quod legerat in edito.

v. 1453. Omnes codices ἀπέβαλον, et paulo post bis πόθεν. Tum Aldus, codd. Parr., et opinor Flor. 2. ἐμὸν βρέφος ἀγκάλαις, quibus receptis inserui ἐν ad explendum versum dochmiacum. Supra quidem dixit poeta v. 761 : ἐπ' ἀγκάλαις λαβεῖν· sed tritior est altera locutio ἐν ἀγκάλαις λαβεῖν. Hippol. v. 1431 : λαβὲ σὸν παῖδ' ἐν ἀγκάλαισι. Alcest. v. 190 : ἡ δὲ λαμβάνουσ' ἐν ἀγκάλαις. Nisi hic potius e melioribus libris Vat. Havn. Florr. duobus et Parr. 2713, 2818, legendum ἐς ἀγκάλας. Add. Hecub. 527, Orest. v. 113, Soph. Œd. R. v. 912. Vulgatum ἐμῶν βρέφος ἀγκαλῶν, quod ex unius veteris editionis vel errore vel conjectura propagatum erat ad novissima tempora, explosit tandem Hermannus, revocata Aldina scriptura. Rursus tamen Dindorfius : ἐμὸν βρέφος * ἀγκαλῶν. Mox et B. χεῖρα.

v. 1464. A. B. δῶμα δ'. ἑστιοῦται τάδε δ' ἔχει τυράννους. Scripsit Hermannus δῶμ' ἑστιοῦται, γᾶ δ' ἔχει...., illud propter metrum, γᾶ δὲ autem, quia τάδε ægre explicari posse videretur. Ac fuit illud τάδε jam Scaligero offensioni Brodæoque et aliis, non recordantibus simili usu et alibi dictum esse de præsenti domus aut totius civitatis statu. Supplic. v. 1184 : Ἄκουε, Θησεῦ, τούσδ' Ἀθηναίας λόγους, ἅ χρή σε δρᾶσαι, δρῶντα δ' ὠφελεῖν τάδε, **hanc civitatem.** Ubi in patrocinium multum sollicitati pronominis Marklandus attulit Cic. Catil. IV, 4 : *Qui* hæc *delere conati sunt.* — v. 1466. Dedi νύκτα pro νύκτας e Marklandi conjectura ad Suppl. v. 331. Tum libri ἀλίου mutatum in ἀελίου, auctore Hermanno. — v. 1470. Est dimeter dochmiacus prægresso cretico.

V. 1471. Tribuitur in libris totus versus Ioni. Tum Parr., ut vulgo, γέγονας γάρ cum anapæsto in quarto pede. Correxeram ego σὺ γέγονας, quum postea vidi hanc conjecturam aliquo modo confirmari codice Vatic. omittente γάρ, ut testatur Dindorfius in Præfat. Corp. p. XXVII. Heathii γέγονας ἄρ', ut est ineptum ad sententiam, ita parum elegans ad numeros. Cfr. dicta ad Electr. v. 13.

v. 1481. Quinarius exhibetur in codicibus hic versus, quem senarium esse conveniebat. Bothii inventum, λέγεις duplicantis, miror probari potuisse a Dindorfio Præfat. p. XXVI, quasi non ipsius verbi vis tenuis excludat ejusmodi iterationem, aptam tum demum, si cadat in vocem sententiæ gravissimam δόλια. Unde edidi λέγεις δόλιά μοι δόλια. Attamen quum verendum sit, ne hoc propter numeros aliquam reprehensionem incurrat, velim nunc in textu ponatur lacunæ signum, deleto priore δόλια. — v. 1488. A. ὡς ἐρεῖς τι καινόν. Sed B. ὡς ἐρεῖς τι κεδνόν. Permutavit Musgravius inter se hic et sæpe alibi codices Parr. In superiore versu κρύφιόν γ' dedi Heathium sequutus, quum deesset γ'.

v. 1489 — 1491. Apud Aldum et in codicibus hæc ita sunt distincta, ut tres versus singuli uno cretico et dochmio constantes exhibeantur, nisi quod in Ald. et B: τάδε | ἐνῆψα, in A. τάδε | ἀν ῆψα legitur. Scribendum vero erat, ut et sententiæ et metro consuleretur : παρθένια δ' ἐμοῦ ματέρος | σπάργαν' ἀμφίβολά σοι τάδ' ἐξῆψα. Troad. v. 1208 : κόσμον ἐξάψω νεκρῷ. Iph. Aul. v. 1216 : ἱκετηρίαν δὲ γόνασιν ἐξάπτω σέθεν τὸ σῶμα. Velaminibus suis usam esse Creusam, quibus ut incunabulis infantem colligasset, quum in aliis fabulæ locis sæpe significatum est, tum versu quem aptissime conferas 918 : οἰκεῖα σπάργανα ματέρος ἐξαλλάξας, quod dictum pro οἰκεῖα ματέρος ὑφάσματα, σπάργανά σοι, ἐξαλλάξας, plane eadem ratione, qua hic παρθένια ἐμοῦ ματέρος σπάρ-

γανα ἀμφ. pro ὑφάσματα ἐμοῦ ματέρος, σπάργανά σοι ἀμφιβολά, rei appellatione non a natura, sed ab usu cui tunc inserviebat sumta. Consimilem locutionem explicui ad Heracl. v. 237. Sic nihil difficultatis relinqui videtur in loco qui viris doctis multum negotii creavit. Eadem quæ de se narrat hic Creusa, fecit etiam Alopa in fabula cognomine, infantem quem ex Neptuno peperit, veste sua indutum exponens, quæ postea ad Cercyonem allati agnoscendi ansam dedit. Cfr. Hygin. fabul. 187. Cum verbis κερκίδος ἐμᾶς πλάνους compara Οὐ τέλεον [ὕφασμ' ὕφην' ἐγὼ], οἷον δ' ἐκδίδαγμα κερκίδος, v. 1419. Ὦ χρόνιον ἱστῶν παρθένευμα τῶν ἐμῶν, v. 1425. Legebatur apud Dindorfium ἐμᾶς ματέρος..... τάδ' ἀν|ῆψα. In cod. B. κερκίδος ἐμὰς, recte A. ἐμᾶς. — v. 1493. B. χεροῖν ἀνὰ δ'. A. χεροῖν ἀνά τ'.

v. 1503. ἰὼ δεινὰ apud Dindorfium errore typothetæ. In proximo versu A. B. δειλία δέ. Scaligeri correctio δείλαια recepta in omnibus editionibus. Malim ego ex ΔΕΙΛΙΑ facere ΔΕΙΝΑ quam ΔΕΙΛΑΙΑ, juvante etiam accentu. — v. 1538.
ων
A. ταράσσων. B. ταράσσει. — v. 1549. ἀντήλιον A. B. — v.
γ'
1574. B. τῆς δ' ἐμῆς. — v. 1579. δεύτερος A. B. δεύτερον habere Flor. 2. ait Matthiæus. Non credo. Proxima in B.
ο ἧ
feruntur sic : ὁ πάντες ἀργαλῆς τ' ἐμῆς ἀπ' αἰγίδος ἔμφυλον ἔξουσ' Αἰγικορῆς. A... Ἀργολῆς.... — v. 1591. Πελοπίαν γ' A. B. Correctio debetur Barnesio, neglecta ea ante Hermannum. — v. 1594. A. κεκλῆσθαι. B. κεκλῆσθε. — v. 1603.
ς
A. εἴη. B. εἴη, ut Florr. Wakefieldio debetur ἴῃς. — v. 1605. A. εὐδαίμον' ὑμῶν. B. εὐδαίμον' ἡμῖν.

v. 1608. καὶ πρὶν τοῦτο δ', sic vulgo. Non est is locus in quo exspectari poterat hæsitaturos esse viros doctos. Dixit poeta : *credo verbis tuis et confido me Apolline et hacce esse natum : etiam antequam tu confirmares, res certis indiciis credibilis erat.* Sententia gemina legitur in Herc. fur. v. 800 — 806, simili orationis forma expressa. Verum scribendum erat τοῦτό γ'. Soph. Ajac. v. 552 : καίτοι σε καὶ νῦν τοῦτό γε ζηλοῦν ἔχω. Cfr. Heraclid. 269, Electr. 36,508. — v. 1616. A. B. στείχοιμεν. Proximus versus in B. totus tribuitur Creusæ, deleto personæ nomine ante καὶ φιλοῦσά γε. In A. quoque abest persona ante posteriora verba, et ab initio simplex lineola transversa notata est. — v. 1618. Etiam Parr. εἰς θρόνους δ' ἵζου. — v. 1620. A. B. θαρρεῖν. In fine fabulæ A. divisim εὖ πράξειαν ἄν.

IN HERCULEM FURENTEM.

Ad duos hucusque adhibitos codices accedit in hac fabula tertius, Reg. 2714, forma maxima, continens Euripidis fabulas tres in charta bipartita, manu mediocriter diligenti perscriptas. Fuit olim Aldi Manutii. Plura de eo ad Electram. Distinxi litera C.

v. 3. A. B. C. ἔτικτεν ὁ. Sic in Helen. 1581 Parr. ὁ δ' εἶπεν ἅλις. In Ion. 759 iidem εἶπ' ὡς ἔχεις γε. Ibid. 84 B. εἰς νύκτ' ἱεράν. Ibid. 1209 omnes ἥκεν ὁ. Cfr. infra v. 40. Non æque in contrariam partem peccare solebant librarii, ita ut in Ione v. 719, μήποθ' εἰς indicio literæ aspiratæ Seidlerus valde probabili conjectura inseruisse videatur ὅδε. — v. 7. πόλιν τεκνοῦσι παίδων παισίν. Haud diversum est quod legitur Phœn. v. 868, ἐτεκνώθη Λάϊος, quasi *liberis donatus est.* Infra 795 : χαλκασπίδων λόχος, ὃς γᾶν τέκνων τέκνοις μεταμείβει. — v. 15. A. B. C. recte Κυκλωπείαν, et in versu præcedente Μεγάραν τε. — v. 21. Emendate A. B. C. εἴτε τοῦ χρ. μέτα. — v. 27. Etiam C. Δίρκης τις.

v. 38. ὁ κλεινὸς οὗτος, ita vocatus, ut recte monuit Matthiæus, propter imperii dignitatem. Cfr. v. 541, Electr. 576, ubi Ægisthus a famulo Orestæ dictus ὁ κλεινὸς Μυκηναίων ἄναξ. Ibid. v. 326 : τῆς ἐμῆς μητρὸς πόσις ὁ κλεινὸς, ὡς λέγουσιν, ἐνθρώσκει τάφῳ. Contra Hercules infra 567 : κατασκάψω δόμους καινῶν τυράννων. Recte etiam v. 768 : βέβακ' ἄναξ ὁ καινὸς, ὁ δὲ παλαίτερος, non, ut libri habent, ὁ κλεινός. — v. 39. C. ἐξελθεῖν. Sed A. B. emendate ἐξελεῖν. — v. 40. B. C. δάμαρτ' ὡς. A. δάμαρθ' ὡς. — v. 47. Omnes Ἡρακλέος. — v. 51. Tres illi χρεῖοι. Iidem v. 55 recte οὐ σαφεῖς. — v. 64. C. ὡς οὐκ' (sic) ἐν ὄλβῳ. B. ὡς οὕνεκ' ὄλβῳ,
ὃς
duobus punctis initio versus positis. A. ὡς οὐκ' ἐν ὄλβῳ, sed correcto ω in ὄλβῳ. — v. 71. A. B. C. οὓς ὑποπτέρους. — v. 73. A. ἄλλως, ἄλλοθεν, et cum B. C. πιτνῶν.

v. 74. Scripsi ποῖ πατὴρ, e B. C. Habet A. πῆ πατήρ. Vulgo ποῦ. — v. 80. Parr. tres ἢ πέδον σωτηρίας. — v. 89. Libri παραινεῖν. Reiskius περαίνειν, quod prætuli. Cfr. v. 1. ad Helen. 1017. Mox C. λύπης τὶ προσδεῖσ' φιλεῖς, sic. A. B. λύπης τί προσδεῖ σ', ἤ. — v. 95. A. B. C. γένοιτ' ἄν, ὦ. — v. 97. A. ἔλθοιτέ τ' ἂν παῖς. Et sic C. Sed B. ἔλθοι τέ ποτ' ἄν.

v. 107. Versus, ut metrum arguit, corruptus. Quanquam enim, rimando syllabas, in stropha et antistropha dochmios efficias qualescunque, adeo dissimiles tamen sunt inter se numero suo, ut mirum foret, si hujusmodi formas tragici, metrorum exæquandorum tam studiosi, unquam fecissent sibi respondentes. Atque ipse per se dochmius ille solitarius in carminis initio vitii suspicione non vacat. Unde erat quum scribendum conjicerem, ὑπώροφα μὲν μέλαθρα, et in antistropha, μὴ νῦν προκάμητε πόδα. Nunc vero simplicior et aliis de causis commendabilior videtur Musgravii ratio emendantis, ὑψόροφα, ultima in arsi dactyli producta (cfr. ad Electr. v. 190) : nam ipsum ὑπώροφον epitheton exile est parumque dignum splendidis, ut putandæ sunt, Amphitryonis ædibus; nec comparari potest locus Phœn. 299, ὑπόροφα (sic Herm., pro ὑπώροφα) μέλαθρα περᾶν, dispar in eo, quod ibi conclave tectumque domus, ubi versabatur, jubetur egredi Iocasta. Illud denique est etiam alicujus momenti, quod alibi apud Euripidem semper videmus substitui a librariis formam ὑπώροφος alteri ὑπόροφος, abs qua proxime abest ὑψόροφος. Infra 1030, κλῇθρα ὑψιπύλων δόμων. Dixi μέλαθρα de Amphitryonis ædibus esse intelligendum, iisdem habitatis ab Hercule : prope quas fuisse Jovis aram, in qua consederat senex Amphitryo Megaraque cum liberis Herculis supplicibus (cfr. v. 48 sqq.), colligi potest e versu 139, coll. v. 330 — 338, et v. 525 sqq. Itaque chorus quum dicit se tendere ad tecta et cubilia senilia, simul prope versari significat quos convenire voluit Amphitryonem cœtumque liberorum. Ceterum huic parodo apprime convenit definitio schol. Eur. Phœn. 210. — v. 113. A. B. C. τρόμερα μόνον.

v. 114. A. B. ἰὼ τέκεα, τέκεα. C. ἰὼ τέκεα, semel. Geminata leguntur Med. 894, 1021, Heracl. 48, ὦ τέκνα, τέκνα. Ac profecto hic etiam in primo adspectu miserabilium puerorum egregie convenit senum moribus duplicati nominis compellatio : ut veri simile mihi videatur scripsisse poe-

tam : ὦ τέκεα, τέκε', ἀπάτορες, ὦ. Troad. v. 735 : ὦ φίλτατ', ὦ περισσὰ τιμηθεὶς τέκνον. Alia vide apud Matthiæum Gr. gr. §. 434, 1. Nam in alterius utrius nominis expellendi necessitate, facile demi patimur πατρός, ægre desideramus τέκεα. — v. 116. Addidi ἐν.

v. 121. A. ζυγηφόρον πῶλον ἀνέντες ὡς βάρος φέρον τρ. πώλου. B. φέρων e corr., φέρον a pr. m. C. item φέρον. Debita laus referenda est Pflugkio, qui unus omnium editorum sententiam loci sagaciter aperuit, et verborum ingeniosam emendationem proposuit, repudiata Stephani scriptura. Ejus viri vestigiis insistens, dedi quod propius ad libros accederet. Constructio ita est expedienda : κῶλον, φέρον βάρος, ὥστε [βάρος ἐστὶ] πώλου ζυγηφόρου πρὸς πετραῖον λέπας, κόπῳ παρέντος ὥς. In quibus ὥστε... ὡς simili repetitione dictum est, qua alibi apud Euripidem legitur ὥστε..., ὅπως. Pro πῶλον ἀνέντες scripsi κόπῳ παρέντος, coll. Ion. 745, ubi de sene μὴ πάρες κόπῳ. Possis etiam κόπῳ 'ξανέντος. Ut autem hujus ab coryphæo factæ adhortationis vis recte percipiatur, cogitandus est chorus jam eo loci pervenisse, ubi enitenti per gradus in altum, ipsi jam fesso colligendum erat quidquid virium restaret.

v. 128. Omnes δούρατα. — v. 133, 134. Inverti vulgatum ordinem horum versuum : qui ita tamen defendi potest quodammodo, si alter versus διὰ μέσου positus putetur, fere ut in Troad. v. 596 : ὦ πατρὶς, ὦ μελέα, καταλειπομέναν σε δακρύω (νῦν τέλος οἰκτρὸν ὁρᾷς), καὶ ἐμὸν δόμον. Cum verbis οὐδ' ἀποίχεται χάρις comparandum fr. inc. 51 : ἡ δ' ἐν ὀφθαλμοῖς χάρις | ἀπόλωλ', ὅταν τις ἐκ δόμων ἔλθῃ, adde θανών. *Gratia ex oculis amicorum abiit, simulac aliquis mortuus elatus est.*

v. 139. Male conjecit Plugk. πύλας, quasi Lycus ex Amphitryonis ædibus egrederetur. — v. 146. Libri ὥσθ', quod redintegravi. — v. 149. Post νέον A. λείπει, in marg. a sec. m. proponens πάλιν. Item B. λείπει. C. lacunam indicat duobus punctis initio versus positis. Θεόν accessit ex Erfurdtii conjectura.

v. 169. A. B. δεδραγμένων. C. δεδραμένων. Ponendum erat comma post λιπέσθαι, quo significaretur, quæ sequuntur verba τῶν δ. δ., esse appositionem ad totam præcedentem sententiam. Cfr. supra 59, Matth. ad Electr. v. 229, et 1252. — v. 186. Libri οὐκ ἂν γ'. Reiskius οὐκ ἂν σ'. Dindorfius οὐκ ἂν ἐπ., ex sua quadam opinione de mensura particulæ ἄν. In versu antecedente redintegravi τε post Δίρφυν. — v. 203. A. μὴ τύχης ὡρμισμένους. B. C. μὴ 'κ τύχης. — v. 210. A. B. C. εἵνεκα. Corrigendum idem vitium in versu apud Boisson. Anecd. vol. 3, p. 245. — v. 216. A. B. C. ὅταν θεοῦ, et A. corr. et C. μεταβαλὸν. — v. 224. A. B. χρή. C. χρήν, sic.

v. 228. A. C. φίλου. B. φίλον a pr. m. — v. 229. A. et B. a pr. m. ψόφων. C., et B. em., ψόφον. — v. 241. Libri ἐλθόντας. Scribendum erat ἐλθόντες, *Ite et jubete.* Sic loqui solent tragici. — v. 243. A. B. C. βωμῶν (sic tres omnes), et mox ἐμπίπρατ'. — v. 245. A, non B., οὕνεκ' οὐχ' ὁ κατθ., supra scripto χ' et ὁ. — v. 248. A. B. C. στενάζετε. — v. 250. A. μέμνησθε δέ. — 252 sqq. Amphitryoni tribuunt A. B. C., et suspicor etiam Florr. Stephani vero Mss., iterum iterumque dico, sunt nulli. — v. 254. A. B. C. ὁρίσματα. — v. 258. A. B. ἐμοῦ γε. C. om. γε. — v. 259. A. C. ἂν πόνησα. B. e corr. οὐδ' ἃ πόνησα. — v. 269. Tres omnes τὸν πότμον. Falsus Musgr. — v. 283. Dedi, aut certe dare debebam βροτῶν pro βροτόν. — v. 289. C. ὥστ' οὐδὰν ἐκτὰν δ. θανεῖ σ' ὕπο. B. θανεῖν ὕπο. A. θανεῖν σ' ὕπο. — v. 292. Posui interrogationis signum post λαβόντας.

v. 293. τοῖς αἰσχροῖσι. Libri τοῖς ἐχθροῖσι. Perpetua est horum vocabulorum confusio. Affert tamquam ex Aristophane Clemens Al. Strom. 6, p. 745, versum : αἰσχρὸν νέᾳ γυναικὶ πρεσβύτης ἀνήρ, quem inter comici fragmenta referens Th. Bergk. Fragm. Arist. p. 1180, scripsit ἐχθρὸν, non tamen memor ille testimonii Stobæi 69, p. 429, ubi versiculus hic rectius Euripidi tribuitur, sic scriptus : πικρὸν νέᾳ κ. τ. λ.; sed idem quoque Euripides ib. : γυναικί τ' ἐχθρὸν χρῆμα πρεσβύτης ἀνήρ. — v. 301. A. ὑπολαβὼν.... τελοῖς, sic. B. τεμοῖς, γρ. τελοῖς, et sic C. — v. 302. A. ἐσῆλθε μὴ παρ. — v. 308. A. B. C. ὦ γέρον. — v. 309. A. B. C. cum Florr. ἐκμοχθεῖ.... προθυμία δ'. Quam scripturam redintegravi. Sensus : *qui superare conatur fata deorum, studium quidem monstrat, sed illud amens.* Nempe μισεῖ ὁ θεὸς τὰς ἄγαν προθυμίας, ut idem dicit, licet paulo diverso sensu, Orest. v. 708. Ut hic ἐκμοχθεῖ, *superare conatur*, sic Suppl. 494, ὠφελεῖς, *juvare vis*, et alibi sæpe præsens de conatu. V. Reisigii Comm. crit. de Soph. Œd. Col. v. 859. Ceteri editores e conjuncta Reiskii et Musgravii correctione : ἐκμοχθεῖν.... προθυμία γ'. Atque hoc non parum commendat locus inter scribendum mihi oblatus Tro. v. 964 : εἰ δὲ τῶν θεῶν κρατεῖν βούλει, τὸ χρῄζειν ἀμαθές ἐστί σοι τόδε. — v. 313. Vere Musgravius ἔπαυσά γ' ἄν. Sic γε in apodosi positum infra v. 861, Bacch. 445. Legebatur ἐπαύσατ' ἄν. — v. 320. Tres libri A. B. C. liquido πάτρας.
η
Fallitur Musgr. — v. 328. C. ἡμῖν... ὑπουργήσης.. A. ἡμῖν... ὑπουργήσῃ cum schol. λείπει τμῆμα τοῦ στίχου. B. ὑπουρ-
η
γήσης, omittens ἡμῖν. — v. 330. A. B. ἐκκεκλείσμεθα. C.
υ
e corr. ἐκκεκλήσμεθα. — v. 335. B. δώσων. A. C. δώσων. A. initio versus ἥσω.

v. 340. C. μάτην δὲ παιδὸς τὸν νέων. A. B. μάτην δὲ
οι
παιδὸ'ς (sic) τὸν νέων. Inter tot virorum doctorum conjecturas de hoc loco proxime ad verum accedere videbatur Camperi correctio τοι τεκόντ', quam recepimus leniter mutatam, ne articulo careremus in participio τεκόντ' substantivi vicem explente. V. Porsonus ad Orest. 285. Supra v. 76 : τῷ νέῳ δ' ἐσφαλμένοι ζητοῦσι τεκόντα. Probabilem speciem emendationi conciliabit comparatio variæ lectionis in Electr. v. 1348, ubi pro σώσοντε νεῶν, libri σῶσον τεκνῶν, τέκνων. — v. 341. Vulgo ἥσσων... φίλος. Scripsi ἧσσον, *minus amicus.* Æsch. Choeph. 706. : οὐδ' ἧσσον ἂν γένοιτο φίλος. Eur. Iphig. T. 610 : τοῖς φίλοις ὀρθῶς φίλος, ubi al. ὀρθός. Cfr. supra v. 56, Androm. 377, Suppl. 462, 1103, Iphig. Aul. 871, Antig. fr. 15 ed. Dind. — v. 348. A. B. C. ἐπευτυχεῖ. — v. 349. Tres ἰαχεῖ, et mox καλλίφθιτον.

v. 361. Revocavi ex A. B. πυρσῷ. C. πυρῷ. Editores πυρσοῦ, confisi scilicet Stephani codicibus. Heracl. 749 : λαμπρόταται θεοῦ φαεσίμβροτοι αὐγαί, ubi Musgr. φαεσιμβρότου. Sæpissime tragicos duorum nominum inter se conjunctorum alteri nullum, alteri geminatum addidisse epitheton, hodie quis nescit? — v. 364. A. B. C. ὀρεινόμων. — v. 377. A. B. C. ἀγρώσταν. — v. 378. A. C. θηροφόνον. B. θηροφόρον. — v. 379. A. οἰνόα τὴν ἀγάλλει, in marg. τίν' ἀγάλλει. B. C. οἰνόα τίν', et in marg. C. γρ. οἰνόα τὴν, B. vero οἴνεα τήν. — v. 381. Maltbyus, non sine veri specie, ἐδάμασσε, et in antistropha ἑσπερίαν, pro quo possis etiam ἑσπέριόν τ'. — v. 385. B. C. ἀνδροβῶσι. A. ἀνδροβῶσι, supra scripto ρ. Paulo ante A. B. C. καθ' αἷμα σῖτα γέννυσι. — v. 387. A. B. C. ἐξεπέρασ' ὄχθον. Conjunxi quod partim Heathius, partim Musgravius conjecerunt : ἐκπέρασε, μόχθον. — v. 389. Tres nostri emendate τάν τε Πηλ. — v. 390. A. παρὰ πηγάς. C. πηλάς. B. πύλας e corr., sed a pr. m. πηλάς. Mox A. κύκνον δὲ ξενοδαικτάν, sic, deleto accentu in antepenultima. B. C. κ. δὲ ξενοδαίκταν.

v. 396. Libri μηλοφόρον. Scripsi μηλοφόρων, et paulo post ὅστ' pro ὅς, e Bothii, ut opinor, conjectura. — v. 399. A. B. C. ἀμφ' ἑλικτόν. — v. 400. A. μυχὸν. B. C. μυχούς. Iidem

tres v. 402 ταλανίας. — v. 403. A. B. μέσσαν, sed C. μέσαν. — v. 412. A. ἀγορὸν, punctis notans duas primas syllabas, in marg. ἀρωγὸν. B. C. ἀγορόν. Proxima verba multum exercuerunt viros doctos nescientes quo referrent accusativos ἄρος et ἄγρας. Eos pendere ab ἕδα, accusativo altero alteri in appositionem addito, perspexit optime Matthiæus. Heraclid. v. 218: φημὶ... σύμπλους γενέσθαι... ζωστῆρα Θησεῖ τὸν πολυκτόνον μέτα. Trium enim accusativorum juxta positorum alter semper accuratiorem definitionem subjungit, ut primus contra quem Græci profecti sint indicet, alter quid petitum significet verborum ambitu poetico, quod tertius denique proprio vocabulo edicit. Eodem autem modo quo ὀλεθρίους ἄγρας per appositionem ad totam sententiam adjectum est, dixit alibi Euripides, Iphig. Aul. 1114: μόσχοι τε, πρὸ γάμων ἃς θεᾷ πεσεῖν χρεὼν, μέλανος αἵματος φυσήματα. Cfr. Tro. 561, Androm. 292, Seidler. ad Electr. 1258. — v. 417. Pflugk. σώζεται Μυκήναις, fortasse vere. Docte tamen elisionem diphthongi defendit Lobeckius ad Soph. Ajac. v. 190. Cf. notata ad Iphig. Aul. v. 407. Quam fabulam nuper quum ederem, servandam duxi librorum scripturam v. 1131: πάντ' οἶδα καὶ πέπυσμ' ἃ σύ γε μέλλεις με δρᾶν. — v. 420. Tres Parr. πολύφωνον, et v. seq. ἐξεπύρωσε, et infra ἀμφέβαλε. Sic v. 336 A. B. C. ἔτρωσε. — v. 426. A. B. C. τὸν πολυδάκρυτον. Dedi τόν τε πολυδάκρυον, quod conjecit Wakefieldius. — v. 427. A. ἔπλευσ' Ἀΐδαν. C. ἔπλεσ' ἐς Ἀΐδαν. B. ἔπλευσ' ἐς Ἀΐδαν. Mox tres illi ἐκπεράνῃ. — v. 435. σῶμα τοῦ παρόντος A. B.; sed C. σώματος παρόντα. — v. 441. B. τᾶς εὐδαίμονας ἥβας. C. τὰς εὐδαίμονας. — v. 443. A. B. C. ἔνδυμ'.

v. 445. Vulgo ὑπὸ σειραίοις. Scripsi cum Musgravio conjunctis in unum vocabulis, ὑποσειραίοις. Phœn. 1560 ed. Herm.: παραβάκτροις ἃ πόδα σὸν τυφλόπουν θεραπεύμασιν αἰὲν ἐμόχθει, ubi plurimi libri παρὰ βάκτροις. In Æschyl. Choeph. v. 31 vide an legendum sit ἔξυπνον κότον, pro ἐξ ὕπνου. — v. 452. Libri τῆς ἐμῆς. Unde quidam ἢ τίς ταλαίνης, Hermannus τῆσδ' ἐμῆς· — v. 454. A. ὦ τέκνον, ἀγόμεσθα....
ων
νεκρὸν. C. ὦ τέκνα, ἀγόμεθα.... νεκρὸν. B. ὦ τέκν', ἀγόμεσθα (ἀγόμεσθα e correctione)... νεκρόν. Notandus hic versus propter ictum in secundam verbi ἀγόμεθα incidentem, quam licentiam iterum admisit poeta infra v. 493, ἢ πρὶν μακαρία, ubi dicere licebat, ἢ πρὶν μάκαιρα, et supra v. 93, ἐν ταῖς ἀναβολαῖς, ubique in secundo pede. Cfr. dicenda ad Electr.
ου
v. 13. — v. 456. A. ἐμῶν, alterum a sec. m. B. C. ἐμῶν. — v. 457. A. τοὺς δ', supra scripto a sec. m. ὧν. B. C. τοὺς δ', vel τούσδ'. — v. 465. Tres illi ἀμφέβαλες.

v. 469. A. B. C. ut Aldus, ἐξέπειθε. Recentiores editores ἐξέπειθες, e conjectura Hermanni. Sed nec in pueruli moribus est, ut ille regnum expetat, nec, si expetiisset, ejus dandi copia apud patrem Herculem erat, quum Creon, avunculus pueri, Thebani soli dominus esset. Ea de causa improbandum est etiam Scaligerianum ἐξέπειθον. Hinc secutus sum Heathium in fine versus σε in με mutantem. Nam ab Hercule, quem conveniebat, ista omnia esse dispensata et composita, indicaverat Megara versu 461. — v. 474. A. B. C. omittunt ὑμᾶς, et sequenti versu exhibent ἐπ' ἀνδρία. Elmslejus, εὐανδρίᾳ. — v. 478. A. καὶ ἀνημμένοι, a s. m. supra καὶ scripto ὥστε. B. C. ὡς ἀν., cum glossa in B. μεταφορικῶς. Versu 480 non recte explicuit Matthiæus quomodo accipiendum sit verbum μεταβαλοῦσα. — v. 481. A. ἡμῖν. C. ὑμῖν. B. ὑμῖν, sed e corr. sec. m. pro ἡμῖν. Mox A. ἀντ' ἔδωκ'. — v. 482. Libri δύστηνος φρενῶν. Bothius δυστήνοις φέρειν. Unde feci δυστήνῳ φέρειν. — v. 484. Libri κῆδος πατρός. Verissime Reiskius πικρόν.

v. 495. Libri ἄλις γὰρ ἐλθὼν ἱκανὸν. Barnesius ἱκανός, probantibus quotquot secuti sunt omnibus. ἄλις varie a variis tentatum, ego mutavi in μόλις, *vix ut venias*.... Scilicet refertur ad illud σκιὰ φάνηθι. Quo fere modo dixit Helena in fabula cognomine 1466: κἂν θίγῃς ἄκρᾳ χερί. Nisi potius vertendum: *sero etiam reversus*... comparato Phœn. 310,
τ
μόλις φανείς. — v. 497. A. εὐτρεπῆ. C. εὐπρεπῆ. B. εὐπρεπῆ. In versu præcedente A. B. εἰς σέ γ' οἶ. C. εἰς σὲ οἶ. — v. 526. A. κρᾶτας, cum δ in terminatione superscripto. Ac B. habet erasum quod supra scriptum erat. Phœn. v. 1149: πολλοὶ δ' ἔπιπτον κρᾶτας αἱματούμενοι.

v. 527. A. ὄχλω δέ τ' ἀνδρῶν. B. C. ὄχλω τ' ἐν ἀνδρῶν. Mox A. B. C. συμφορὰς τίνας, et in marg. γρ. συμφορᾶς τινος. — v. 530. Libri γύναι, τί καινὸν ἦλθε δώμασι χρέος. Tenui receptam ab aliis Elmsleji emendationem. — v. 532. Sustuli interrogationem. — v. 534. A. διολύμεθα. — v. 546. Tres Parr. τί φῄς; τί ταρβῶν. — v. 548. A. C. κόσμος δὲ παίδων. B. κ. δ. πέπλων. Tum omnes in fine versus πέπλων, sed A. in marg. πρέπων. — v. 551. Inserui γ' post φίλων, auctore Hermanno. Cfr. Fritzschius Quæst. Lucian. p. 119. — v. 553. A. B. ἤγγελλον. C. ἤγγελον. — v. 557. A. τῆς θεοῦ, cum gl. τῆς ἑστίας. Initio versus γ' abesse mallem. — v. 558. A. οὕτω γ'. B. C. οὕτω δ'. — v. 572. A. ἐκπλήσω. B. C. ἐμπλήσω. — v. 583. Abest chori persona in A. B. C. — v. 592. A. δαπάναις. — v. 593. A. πόλει. B. C. πόλιν. — v. 595. A. εἶδε πόλιν. Sed idem v. 600 emendate cum C. δώμασιν. — v. 608. Carent copula τ' A. B. C. — v. 611. Iid. τρικάρηνον, et v. 617 οὐκ οἶδεν ἐλθών. — v. 619. A. B. C. ἐν Ἀΐδου. — v. 622. Præfigit hic A. personam Amphitryonis. — v. 625. Tres Parr. ἐξανύετε. In versu præcedente A. πάρεισιν
τ
ἡμῖν. — v. 640. A. κεῖσαι, τ a sec. m. supra scripto. Ceteri κεῖσαι. — v. 642. φάρος librorum, a Matthiæo defensum, non repudiaverat Dindorfius. Evidens est Stiblini emendatio
μετὰ
φάος, jure ab aliis recepta. — v. 650. κατὰ A.

v. 655. Comma, quod apud Dindorfium post σοφίαν positum erat, transtuli, sensu monstrante, post ἄνδρας. — v. 663. ἁπλᾶν Beckii est emendatio. Libri ἁπλοῦν. In versu proximo tenui ζώας, quamquam haud improbabilis est sententia Elmsleji, Atticis hanc formam prorsus abjudicantis.
: λείπει
Eo auctore Dindorf. ζόας. — v. 665. A. καὶ τούς τε κακούς. Et in marg. τὸ δὴ, τοδί, τῶ δεῖ. B. C. καὶ τωδί. — v. 676. A. ἢ (cum accentu alterius ἦ supra notato) ζώην (sic) μετ' εὐμουσίας. B. ἢ ζώην. C. ἢ ζωὴν. — v. 679. A. B. C. κελαδεῖ. — v. 696. A. τᾶσδ' εὐγενείας. B. C. τὰς δ' εὐγενείας. Mox A. πλέων. Idem et B. post ὑπερβάλλων, λείπει. Admisi supplementum Tyrwhitti ἀρεταῖς. Sed pleonasmus in πλέον ὑπερβάλλων non est cur non feratur. — v. 714. Scripsi de sententia Boissonadi δόξης τίνος. Libri δόξης τῆσδ'. — v. 715. A. B. C. βόθροις. — v. 718. A. B. C. οὐδὲ μὴ μόλῃ. — v. 725. Libri et pleræque editiones σχολὴν λύσωμεν, Canterus λεύσσωμεν, Bothius σχολῇ λυθῶμεν. Quibus præstat Musgravii emendatio σχολὴν λάβωμεν, quam confidenter recepi, comprobatam ab Elmslejo ad v. 1017 ed. Glasg. — v. 726. B. εἰ χρεών. C. οἷ χρεών. A. οἷ χρεών. — v. 729. Libri γενήσεται. Elmslejus κεκλήσεται, quod cum Pflugkio recepi. — v. 734. Apud Dindorfium Choro tributi sunt versus 735-748, 750-753, et v. 755-763. Quos exemplo aliorum inter ἡμιχόρια distribui. Libri v. 735. χορός, v. 740 Ἀμφιτρ., 743 χορός, v. 749 Λύκος, v. 750 χορός, 754 Λύκος, 755 χορός, et 757 iterum χορός.

v. 745. A. C. ἔμολ' ἃ... φρενὸς ἤλπισε. B. ἔμολεν ἃ... φρ. ἤλπισε. Mirari satis nequeo recentiorum editorum neminem vidisse, hunc versum, ut vulgo descriptus legitur, neque justos numeros exhibere, nec antistrophico respondere

ullo modo. Scribendum nimirum erat, inserta particula ἄν, hoc modo :

πάλιν ἔμολεν ἃ πάρος οὔποτε διὰ
φρενὸς ἂν ἤλπισεν παθεῖν γᾶς ἄναξ.

Alter horum versuum est dochmius dimeter elegantissimus : alter constat ex dochmio, cujus posterior pars anapæstus est, et cretico prægresso; id quod aperte monstrat syllaba anceps in dochmio antistrophæ. ἂν pertinere ad infinitivum vix est quod moneam. Suppl. v. 790 : οὐκ ἤλπιζον ἂν πε-
β α
πονθέναι. — v. 753. A. βοᾷ στενάζων ἄναξ φροίμιον φόνου.
α ε γ β δ
C. βοᾷ φόνου φροίμιον στενάζων γ' ἄναξ. Et in ima pagina ab alia m. ἴαμβος, βοᾷ στενάζων φροίμιον ἄναξ φόνου. B. ut Aldus : βοᾷ στενάζων φροίμιόν γ' ἄναξ φόνου. — v. 755. A. ἀντάποιν' ἐκτίνων. B. C. ἀντάποινα δ' ἐκτ. Cum Cantero recentiores ἀντίποινα. Hermanno ad Soph. Philoct. 316 suspecta est vox ἀντάποινος. Ibid. A. B. C. διώλλυσ'. — v. 759. A. B. C. σθένουσι. Iidem recte verbum κατέβαλ' huic versui additum habent.

v. 767. Geminavi hic ἔτεκον, et in antistropha uncis, quibus incluserat Hermannus, solvi vocem maxime genuinam ἄδικον. — v. 770. A. λιμένα προλιπών γε. C. λιμένα λιπών τε. B. λ. λιπών γε. Supra tres illi cum ceteris : βέβακεν... κλεινός. — v. 771. Delevi δ' post δοκημάτων, olim ab Her-
λ
manno præter necessitatem additum. — v. 772. A. μέλλουσι. B. C. μέλλουσι. — v. 775. Libri φρονεῖν, quod dici potuisse pro μέγα φρονεῖν censet vir summus, Lobeckius ad Soph. Ajac. p. 488 edit. alt. Φρενῶν accepit Dindorfius a fratre suo. Sed æque insolens hoc est, ut nunc vellem revocasse me librorum scripturam. Mox A. B. C. recte χρόνου. A. C. om. οὔτις. B. habet punctis suppositis notatum. C.
ῶν εὐ
εἰσορᾶν. A. εἰσορῶν. B. εἰσορᾶν. A. C. ἀνομία. B. ἀνομίᾳ. — v. 779. Libri... χάριν διδοὺς ἔθραυσεν ὄλβου.. Hermannus, quem secuti sunt ceteri editores, διδούς. ἔθραυσε δ' ὄλβου. Lenius est, et ad sententiam simul aptius, quod dedi : χάριν δὲ δοὺς ἔθραυσεν. Ceterum similis locutio in Soph. Œd. Col. 859, ὀργῇ χάριν δούς. — v. 781. A. Ἰσμηνῷ στεφανηφορία. B. C. uterque Ἰσμηνῷ στεφανοφορία. Leg. στεφαναφόρει.

v. 782. Iterum hic prætextis Stephani codicibus decepti, recentiores editores plerique, Matthiæus, Dindorfius, Pflugkius, exemplum Musgravii secuti, prætulerunt, quod mera conjectura est, ἑπταπύλου. At libri genuini longe elegantius ἑπτάπυλοι, servatum ab Hermanno. Ξεσταὶ ἑπτάπυλοι πόλεως ἀγυιαί dictum ut Phœn. 1073 ἑπτάπυργα κλεῖθρα γᾶς (cfr. v. 246, ἑπτάπυργος ἅδε γᾶ), ut alibi πατρῷον θάλαμον ἑστίας, ut similia σφαγὰς Ἕκτορος τροχηλάτους, Γοργοῦς λαιμοτόμους σταλαγμούς, ἁμερόκοιτοι βλαχαὶ τέκεων, λέκτρων (Helenæ) ἁρπαγὰς Ἑλληνικὰς (Iphig. Aul. 1266), aliaque hodie in vulgus nota. Itaque jure restitutum est a novissimis editoribus in Phœn. v. 174, γῆς φιλαίματοι ῥοαί, ubi Porsonus aliique cum parte codicum γῆς φιλαιμάτου ῥοαί. De cumulatis in uno nomine epithetis cfr. dicta ad v. 361, et Intt. ad Sophocl. Aj. v. 7. — v. 784. Libri καλλιρέεθρος. Idque revocavi. Idem metrum infra v. 796. Hermannus, et eum secuti recentiores editores καλλιρρέεθρος. Vide ad antistropham.

v. 785. Versus defectum explevi inserto ὦ, vel potius ὤ. Pari positura Orest. 1246 : Μυκηνίδες ὦ φίλαι. Libri Ἀσώπιδες, quod, Hermanno auctore, ceteri omnes scripserunt Ἀσωπιάδες. — v. 785. Fortasse ἀγῶνα. ὦ Πυθοῦς, aut ὦ Πυθίου, facta synecphonesi, fateor, rariore. — v. 791. A. Ἑλικωνί δων, sic, duobus punctis super α positis, ut librarius subdubitavisse videatur de æqualitate metri in stropha et antistropha. Similis in pherecrateo, cui hic additus creticus, numerorum permutatio monstrata est in Soph. Œd. C. 512, 523 : ὅμως δ' ἔραμαι πυθέσθαι. Cui respondet : τούτων δ' αὐθαίρετον οὐδέν. Et in Med. v. 158 : Ζεύς σοι τόδε συνδικήσει μὴ λίαν, in antistropha iambo pariter transposito : σπεῦσον πρίν τι κακῶσαι τοὺς ἔσω. Sic scribendum videtur. Καὶ est *adeo*, Germ. *noch*. Cfr. Herm. ad Soph. Philoct. v. 13. Antig. v. 280 : παῦσαι πρὶν ὀργῆς κἀμὲ μεστῶσαι λέγων, i. e. πρὶν καὶ ὀργῆς ἐμὲ μ. λ. Trach. v. 394 : πρὶν ἡμᾶς κἀνανεώσασθαι λόγους.

v. 792. Libri ἥξετ'. Duarum emendationum, quæ mihi se obtulerunt, αὔξετ' et ἀχεῖτ' (nam dorica semper forma hujus verbi usus est Euripides in choricis), prætuli priorem ut faciliorem. Nam α ab initio verbi quum absorptum esset præcedentis nominis simili terminatione, quod restabat ὔξετ', librariorum pronunciatione non diversum erat ab ἥξετ'. Αὔξειν significatione *laudibus tollere* dixit Soph. Œd. Reg. 1092. — v. 794. Ut metra exæquarentur, inverti ordinem verborum ἵνα γένος (sic enim Mss.), Bothium secutus. Non potest enim in fine versus anapæstus respondere spondeo, qui ipse iambi tenet locum. Ibid. A. B. C. ἔφανε, et in versu superiore ἐμά τε τείχη. — v. 798. C. om. δύο, relicto spatio.

v. 801. A. B. C. ceterique libri apud Matthiæum τᾶς Περσηΐδος · καί. Inde a Musgravio edi cœptum ex ipsius conjectura Περσηΐδος · ὡς. Sed recte codd., modo scribas Περσεΐδος, beneque sentias vim conjunctionis καί, in verbum τὸ παλαιὸν maxime transferendam. Expressi in latina interpretatione. C. πιστούμενοι τὸ παλαιόν. Cfr. Ion. v. 1607 : πείθομαι δ' εἶναι πατρὸς Λοξίου καὶ τῆσδε· καὶ πρὶν τοῦτό γ' οὐκ ἄπιστον ἦν. — v. 804. A. B. φάνθη. C. φα), ita in spatio deficiente explens vocabulum. Ceterum valde probabile mihi videtur hic potius esse expellendum ἐπὶ, a librario fortasse aliquo additum, qui notam haberet formulam ἐπ' ἐλπίδι, quam ut stropha defecta sit post λιποῦσαι.

v. 811. Scripsi φάνῃ et propter metrum et sententiam. Infra v. 1002 : ὡς ὁρᾶν ἐφαίνετο. Matthiæ : « Debebat sequi ἐν ἁμίλλᾳ, sed retulit ad ἐσορᾶν, quasi dixisset ἐσορῶντα [ἐσορῶντι] εἰς ἅμιλλαν. » Nec ego novi meliorem rationem. Simile videtur Heracl. v. 147 : ἐς σὲ μωρίαν ἐσκεμμένοι. Ἃ de sententia simplici dictum, ut sæpe reperitur τάδε. — v. 817. Cfr. Rhes. 843. — v. 821. Nescio an articulus τῶν delendus sit, ut prodeat dimeter dochmiacus. — v. 825. A. ἑνός γ'. Idem et B. C. σώματα. — v. 828. A. C. τὸ χρή-(sic) νιν ἐξέσωζεν (A. ἐξέσωζε). B. correctus τὸ χρῆν νιν ἐξέσωζεν, sed a pr. m. τὸ χρή. Et in marg. γρ. τὸ χρῆν· ὃ ταὐτὸν μέν ἐστι τῷ χρεών, συγκέκοπται δὲ ἐκ τοῦ χρῆναι. Inde restitui χρῆν in locum recepti χρεών, quod exhibere Florr. affirmanti Matthiæo non credo. Cfr. Porsonum ad Hec. v. 264. In proximo versu B. οὔτ' ἔκ (sic) οὐθ'.

v. 831. Libri καινόν. « Recte καινόν, non tyranni aut bestiæ. » *Matthiæ*. Sed tali cæde haud piaculum contracturus erat Hercules. Extra omnem dubitationem posita est Wakefieldi emendatio κοινόν, quam recepi. Eadem horum nominum confusio in Ion. v. 1178. — v. 833. A. ἀλλ' εἴ' ἄτεγκτον σὴν λαβοῦσα. C. εἰς ἄτεγκτον σὴν λ. B. ἀλλ' εἴ' ἀτ.. συλλαβοῦσα. — v. 838. A. C. emendate ut editum. B. ὡς ἂν φονεύσας δι' Ἀχερ. — v. 840. A. omittit τόν. — v. 845. A. B. C. τιμάς τ'. Quod redintegravi. Particulæ μὲν v. 843 respondet δὲ v. 847. — v. 846. A. οὐχ' ἥδομαι. — v. 851. A. ἄβατον δὲ χθόνα. — v. 854. A. B. C. σοί τ' οὐ παραινῶ. A Musgravio profectum est ὥστ' οὐ.

v. 855. A. B. C. tribuunt v. 855, 856 Iridi, v. 857 Lyssæ, v. 858 Iridi, 859 Lyssæ. Turbæ inde natæ, quod, quum personæ in margine ab latere versuum soleant adscribi ornamentis oneratæ, in apographo aliquo vetustiore a versu inde 856 persona Lyssæ paulo infra ipsam lineam deducta in causa fuit, ut deinceps alia ab alia persona ad

versiculum inferiorem detruderetur. Sic in marg. codicis A. ad v. 857 demum adscriptum est τροχαϊκά. — 855. A. B. C. κακὰ μηχαν. — v. 856. A. B. C. ἐμβιβάζουσ'. — v. 860. C. ἐπιροιζηδὸν θ', natum e confusis ἐπιρρ. et ῥοιζηδόν, quod tamquam glossema in B. supra scriptum est. Tum A. C. et a pr. m. B. κυνηγέτει κύνας. B. correctus a sec. m. κυνηγέτη. — v. 861. A. B. C. λάβρως. Brubachiana et inde recentiores edd. λάβρος.

v. 863. Vix est aliud in tota lingua Græca vocabulum, quod tantopere exercuerit viros doctos, quam quod vulgo hic legebatur verbum σταδιοδραμοῦμαι. Id alii propter malam compositionem corrigendo tollere tentaverunt, alii tamquam aberrationem quamdam poetæ relinquendam judicarunt, simplicis futuri δραμοῦμαι similitudine excusandam : qua in sententia est vir princeps Lobeckius ad Phrynich. p. 618; alii denique in re tam ancipite judicio prorsus abstinuerunt. Atque Hermanno, suspicato olim in Herculis editione στάδια δραμοῦμαι scribendum esse, favent præter Florent. 2, etiam Par. C. στάδια ; δραμοῦμαι exhibens, et ex parte A. B. In horum altero B. legitur σταδιαδραμοῦμαι, sed litera μ terminationis scripta in loco eraso. A. vero præbet σταδιαδραμοῦσα, hoc enim potius quam — οῦσαν, quum minutissima appendix literæ α adhærens relicta esse videatur e prima scriptura — οῦμαι, quam eadem manus, non alia, in — οῦσα mutavit. Huic lectioni ego insistens correxi fidenter σταδιοδρομοῦσα, commate posito post ἐγώ. Neque obscura est depravationis causa, quum librarii, qui proximis verbis, καὶ καταῤῥήξω, aliud verbum quærerent prægressum æquale, id post ἐγὼ ex antecedentibus esse supplendum nescientes, quod in promtu erat participium σταδιοδρομοῦσα, in futurum, barbarum licet, commutare inducerentur. — v. 863 et 874. A. B. C. Ἡρακλέος.

v. 866. A. B. οὓς ἔτικτεν αἰρῶν, et in marg. γρ. οὓς ἔτικτ' ἐναίρων C. οὓς ἔτικτεν αἰρῶν. Mox Dindorfii et Pflugkius assumta Hermanni conjectura, ἐμῆς λύσσης ὑφῇ. B. ἐμᾶς λύσσας ἀφῇ, ut e Florr. enotatur. A. C. ἐμὰς λύσσας ἀφῇ, id quod jure restituit Matthiæus, et hodie prælaturum esse ipsum illius conjecturæ auctorem putamus. Λύσσαι plurali numero sunt quasi stimuli furoris et varii impetus, apteque comparatur v. 878 μανίαι. Verbum autem ἀφιέναι, *abjicere, excutere*, de eo dictum, qui morbi quo tenebatur vinculis solvitur seque expedit tandem, satis se tuebitur exemplo haud multum absimili Iphig. T. v. 308, ubi de Oreste πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθείς. — v. 867. B. C. ἢν ἰδού. In sequenti versu B. γοργώπους, ut voluerit fortasse γοργῶπας, quæ forma supra legitur v. 132. — v. 870. A. B. C. δεινὸς μυκᾶται. — v. 871. A. καταντλήσω. B. C. καταυλήσω. — 875. A. B. C. ὀτοτοτοτοτοί · | στέναξον ἀπόκειρέ τε σὸν ἄνθος | πόλεος (B. πόλεος). — v. 872. Libri μανίαισι, cui affixo ν editores dochmiacum dimetrum efficere studuerunt, ferri posse rati μανίαισιν trisyllabum pronunciatum. Quod quidem æque dubitationi est obnoxium, ac quod Photii auctoritate fretus, proposuit Bergkius μαναῖσιν. Satius duxi ad libros redire. — v. 879. A. B. ἐναύλοις, sed A. correcta terminatione. C. χορευθέντα ἐναύλοις, ita ut α et ε inter utrumque vocabulum in unum coaluerint. — v. 881. Est dimeter dochmiacus cum inserto iambo, ut v. 1021. Paulo ante Bothius βέβακ', cui similis esset v. 900. — v. 882. A. B. ἑκατὸν κεφαλαῖς. C. ἑκατονκεφαλαῖς. — v. 884. A. B. C. μετέβαλε. — v. 885. A. ἐκπνεύσατε. B. C. ἐπνεύσατε.

v. 886. A. ἰώ μοι μοι μέλεος, ἰὼ ζεῦ | τὸ σὸν γένος ἔνγενον (sic) αὐτίκα | λύσσα δέ σ' ὠμόβροτος ἀποινόδικοι | δίκαι κακοῖσιν | ἐκπετάσουσιν. B. ἰώ μοι μέλεος. ἰὼ ζεῦ... γένος ἄγονον... ὠμόβρωτος.... C. ἰώ μοι μέλεος. ζεῦ τὸ σὸν, ἰὼ γένος ἄγονον... ὠμόβροτος... E Florentinis æque falsa puto referri apud Matthiæum, quam retulerat e Parr. Musgravius. Pro ἀποινόδικοι, vocabulo mihi quoque suspecto, Schneiderus in Lex. ἀποινοδόκοι. Cum λυσσάδες ὠμοβρῶτες comparandum Pindari apud Schol. ad Eur. Rhes. v. 892 ὠμοβόρῳ νούσῳ. Sic enim leg. pro ὀμοβόλῳ. — v. 888. A. B. C. cum reliquis libris : κατάρχεται χόρευμα τυμπάνων ἄτερ. Liberavi locum violenta conjectura, quæ per omnes editiones recentiores propagata erat : χορεύματ' ἄτερ τυπάνων. Atque forma ipsa τύπανον apud Euripidem caret idonea auctoritate. — v. 891. πρὸς αἵματα, *ad cædem evasura*. Hecub. 644 : ἐκρίθη δ' ἔρις... ἐπὶ φόνῳ. Cum proximis οὐχὶ τᾶς Διονυσιάδος... conferas Phœn. 706 : Βρομίου παράμουσος (Mars) ἑορταῖς.

v. 892. A. B. C. χεύμασι λώβας. — v. 896. A. τε τέκνον. B. C. τε τέκνων. Et hic exsolvi uncis particulam τε, quam tenent inclusam novissimæ etiam editiones, et in proximo versu expuli iteratum οὔποτ', a Dindorfio invectum. Iidem numeri, præmissa anacrusi, redeunt infra v. 908. — v. 899. A. B. C. hic et paulo post αἶ αἶ, B. cum gl. ζήτει, h. e. « vide, an hic lineola minio pingenda vices personarum sint notandæ. » — v. 901. ἆ supplevit Musgravius, metro necessarium aptumque etiam ad sententiam. — v. 906. A. B. C. ἤ, ἤ. Ibid. C. Ὦ διὸς παῖ. Florr., secundum Matthiæum, ὦ διὸς παῖ.

v. 907. Vulgo μελάθρῳ. Aperta emendatio μελάθρων fugit omnes, patienter ferentes inconditam dictionem μελάθρῳ τάραγμα εἰς δόμους πέμπεις. Firmant correctionem tum quæ Lyssa dixerat supra 864 : καὶ καταῤῥήξω μέλαθρα καὶ δόμους ἐπεμβαλῶ, tum constans Euripidis usus in hujusmodi occasione plurali numero μέλαθρα dicentis. Sic Hec. 647 : ἐπ' ἐμῶν μελάθρων λώβᾳ. Hippol. 1346 : δίδυμον μελάθροις πένθος. Orest. 1548 : ἔπεσε μέλαθρα τάδε δι' αἱμάτων. Iphig. Taur. 693 : οὐ νοσοῦντ' ἔχεις μέλαθρα. Exemplis genitivi cum dativo confusi innumerabilibus addo unum ex Belleroph. fragm. 6 Dind. : ἤδη γὰρ εἶδον καὶ δίκης παραστάτας ἐσθλοὺς πονηρῷ (leg. πονηρῶν) τῷ φθόνῳ νικωμένους. Infra 1140 cod. C. præbet στεναγμῷ pro στεναγμῶν. — v. 908. A. C. ἐγγελάδω... εἰς δόμους (sic idem A. in Helen. 242 ὑπαγγάλισμα, et cum B. in Ion. 156 θριγγοῖς. Contra ibid. 1337 A. B. ἄγκος pro ἄγγος). B. ἐγχελάδω.. εἰς. Mox A. B. C. σώματα. — v. 910. Libri ἀνακαλεῖς με τίνα βοάν; Editiones inde ab Hermanno, ἀνακαλεῖς τίνα με τίνα βοάν; Qua post verbum positura geminatum interrogativum τίς habet quo displiceat; nec ipse tamen valeo probabili aliqua conjectura defectum in altero cretico explere.

913. Qui sequuntur proximi versus quatuor, Matthiæus, re minime perpensa, omnes Choro assignavit. Distribui sic ut res et metrum mihi postulare videbantur. A. αἶ αἶ. B. C. αἲ αἴ. — v. 915. Exclamationem ὢ (rectius ὦ), qua carent Edd., servavit diserte C, et eruenda est ea ex B. et marg. Victor. Cfr. v. 917. Versus est trimeter creticus. — v. 917. B. ἄταν, ἄταν, πατέρος. Et marg. Vict. *pro priore* ἄταν, ut ait Matthiæ, ἄταν ὢ, sic! Mirabile illud ὢ unde venerit, intellexi demum collato libro C, scripto, ut alibi dixi, bipartito, in quo enotata ad versum 915 exclamatio ὢ, supra ipsum vocabulum ἄταν forte posita, fraudi fuit librario, quasi esset illa varia scriptura voci inferiori superscripta. Alterum autem quod adscriptum est α, nihil aliud esse videtur, nisi male lectum compendium ipsius terminationis αν.

v. 919, 920 in unum versum sunt conjungenda verba : λέγε τίνα τρόπον ἔσυτο θεόθεν ἐπὶ μέλαθρα κακὰ τάδε. Qui hic

sua conjectura duplicavit λέγει, et in Ione v. 1481 λέγεις, Dindorfius, non videtur perspectum habuisse qua conditione hujusmodi iterationem admiserint tragici. Pro ἔσυτο A. B. C. ἔσσυτο. Restat nunc ut dicam quomodo quæ præcedunt omnia sint in codicibus distributa : nam vulgo creditur eos omni carere personarum nota ante versum 921. Atque A. quidem ad unum v. 917 adscripsit iterum χορός. B. et C., inter se fere consentientes, lineola transversa ita notant partium vices uterque : — ante ἰὼ στέγαι (987); — ἰὼ δόμοι (890); unus C. — αἶ αἶ κακῶν (899); uterque — αἶ αἶ δῆτα (900); unus B. — ἰδού, ἰδοὺ (904); uterque — ἢ ἤ (906); — τάραγμα (907); — ὦ λευκὰ (909); — ἄλαστα (911); — τεθνᾶσι (913); — στενάζετ' (914); — οὐκ ἄν τις (916). Quæ sequuntur C. cum A. Choro tribuit. — v. 922. A. B. ἐξάγγελος. Id præfigendum erat. In C. abest omnis notatio. — v. 924. A. τόνδε. — v. 925. A. B. C. εἰστήκει πέπλων. — v. 929. A. B. C. cum schol. Ven. ad Aristoph. Pac. 959 ed. Oxon. τόκος, sed in B. et C. e correctione pro γόνος, quod habere testantur Athenæum et Eustathium. Eadem horum nominum confusio est in Soph. Ajac. v. 1282, Bacch. 994, coll. 1014 ed. Elmsl., alibi. Hujus loci immemor, errore facile condonando lapsus est vir longe eruditissimus Welckerus in Novo Museo Rhen. vol. 3, p. 1594. — v. 930. A. B. C. πάρος. Iidem mox οὐκέτ' αὐτὸς ἦν. — v. 933. A. αἱματοποὺς. B. αἱματωπούς, et sic C. — v. 936. A. B. C. τί θῦμῶ. — v. 940. A. χεῖρας. — 941. A. B. C. ῥιπτεῖτ', et v. seq. τίς ὅπλον. — v. 942. A. B. C. cum ceteris ὥστε Κυκλώπων. Et v. 945 τύχαις, qua de lectione cfr. notanda ad v. 1096.

v. 946. Parr. συντριαινώσειν, quod ad hujusmodi conjecturam invitat :.. εἶμι· λάζυσθαι χρεὼν μοχλοὺς δικέλλας θ'· ὡς τὰ Κ... συντριαινώσων, participio a verbo εἶμι apto, et in medio positis λάζυσθαι. — δικέλλας. De duplici accusativo πόλιν et μέλαθρα cfr. notata ad Helen. v. 3. — v. 949. Parr. κέντρῳ δ. ὡς θένων. Proxime A. διπλοῖς δ' ὀπαδοῖς (sic). — v. 953. Parr. εἶρπεν. — v. 956. emendate omnes κλιθείς. — v. 960. Parr. κἀξεκηρύσσετο. In v. seq. A. B. πρὸς αὐτὸν, C. πρὸς αὐτοῦ. — v. 964. Omnes solenni errore θίγων. — v. 969. A. φαρέτρην τ', sed correcto τ' in δ'. Ibid. C. εὐτρεπῆς. — v. 978. Recepi Stephani πόρευμα. Legebatur τόρευμα, defensum utcunque a Matthiæo, nec dimotum a Dindorfio. — v. 980. Parr. ὀρθοστάδας. — v. 981. A. κάπεκόμπασε. Sic v. 1000 κατέστρωσε. — v. 990. Parr. τρέφων. — v. 992. Parr. omnes μυδροκτύπον emendate. — v. 997. A. ὑπεκβαλοῦσα. Ibid. A. B. C. κλήει, sed A. a sec. m. pro κλείει. — v. 998. A. Κυκλωπίοισιν, sed ει e corr.

v. 1003. Libri ἐπὶ λόφῳ κέαρ. Sumsi Canterianum ἐπίλογχον χερί, ne verba jacerent sensus inania. Quod corrigendum restat in versu superiore εἰκών, vide an transformatum fuerit ex ἐκ θεῶν. — v. 1005. Valde probabilis est Elmsleji conjectura μαργῶντά τ'. Cfr. Phœn. v. 1156. Probat etiam Matthiæus. — v. 1006. Parr. πιτνεῖ. — v. 1008. A. πεσήματι. — v. 1009. Hoc ordine habent Parr. 1009. 1011. 1010. Iidem ibid. σειρεύων βρόχῳ. — v. 1015. A. παῖδα. — v. 1018. Recepi Reiskianam emendationem ἄπιστος. Libri ἄριστος. Initio carminis A. B. habent στροφή, v. 1022 ἀντιστρ., et v. 1028 ἐπῳδὸς ante φεῦ φεῦ. — v. 1020. τάδε δ' probabiliter Wunderus ad explendos dochmios. Editi τὰ δ'. Paulo ante tres codd. τῶν τῶν Δαν., sed in B. correctum τῶν τοῦ.

v. 1023. Libri ὦ δαίς. Contra Canteri ab editoribus omnibus receptam correctionem ὦ δάϊε, monet Elmslejus, hoc vocativo abstinuisse tragicos : adde quod horridum dochmium hic efficeret. Ipse Elmslejus proposuit ὦ τάλας. Propius a literarum vestigiis est meum : τεκόμενος, ἄθλιε, ultima in ἄθλιε producta, ut supra v. 876 factum vidimus in vocativo πόλις. Perpetuo confundi a scribis α et ω, quis nescit? — v. 1024. Fort. συγκατειργάσω νιν. A. μοῖρα. — v. 1026. B. ὠδὰν, supra ω scriptum habens αὐ. A. C. ὠδάν. Omnes in fine ἰαχήσω, Elmslejus ἀχήσω. — v. 1032. Libri ἴδεσθε τάδε. Scripseram de mea et Elmsleji conjectura, ἴδεσθε δὲ, ut versus ad amussim exæquaretur versui 1029. Nunc autem tam aptum, pæne dixerim necessarium, videtur δεικτικὸν illud τάδε, ut eo servato malim τέκνα pro duabus brevibus habere. Cfr. ad v. 1035. Porro A. πρὸς πατρός. B. C. πρὸ πατρός. Paulo ante A. ἰώ μοι μοι. B. C. ἰώ μοι.

v. 1035. A. B. C. περὶ δεσμὰ δὲ (A. περὶ δὲ δεσμὰ) καὶ .... οἰκεῖν, plane ut Aldus. Falsus est Musgr. in Parr. exstare affirmans οἴκων, quod neque in Florr. legi aienti credo Matthiæo. Ceterum mire torsit hic locus interpretes, quorum nemo vidit unius literulæ mutatione omnia fieri plana. Scribendum erat τόδε pro τάδε. *Aspicite*, inquit chorus, digito monstrans, *liberos hosce ante patrem jacentes, et corpus hocce Herculis alligatum columnis.* Interiora enim ædium stragesque ibi patratæ, nunc spectatoribus scena aperta panduntur. Sic in Electra v. 1178, postquam corpora Ægisthi Clytæmnestræque in domo cæsorum ante oculos spectantium producta erant, illa demonstrans Orestes, ἴδετε, inquit, τάδε ἔργα κ. τ. λ. — v. 1039. Libri ὅδ'. — v. 1041. B. C. τὴν λύσιν. A. τὴν λύσσιν. — v. 1042. Hic et 1068 A. B. C. σίγα, σίγα. Iidem mox ἐάσατε λαθέσθαι. — v. 1045. Libri καὶ σὲ δακρύοις. Recepi quod suasit Elmslejus κατά σε δ. Ceteri secundum Hermannum καὶ σέ γε.

v. 1047. A. ἑκαστέρω πρ. μὴ | κτυπεῖτε, μὴ βοᾶτε, μὴ | τὸν εὖ διαύοντα | ὑπνώδεά τ' εὐνᾶς ἐγείρετε. B. μὴ κτυπεῖτε κτυπεῖτε. Quæ varie a multis tentata, recentissimi reliquerunt intacta. Scripsi ego τὸν εὖ τ' ἰαύοντ', ac puto cum codd. ὑπνώδεά τ' proximo versui esse addendum, qui constabit dochmio et clausula iambica, in hunc modum ὑπνώδεά τ' εὐνᾶς ἐγείρετ'. Χορ. Οἴμοι. — v. 1051. Parr. διαμολεῖτε. Ibid. A. ὅδε, quo carent B. C. Et paulo post A. C. ἐπαντέλλοι. B. emendate ἐπαντέλλει. Tres vero Parr. continuant verba Amphitryoni usque ad καταῤῥήξῃ v. 1056. — v. 1054. Parr. ἀτρεμέα θρῆνον αἰάζετ', et duobus abhinc vv. καταράξῃ.

v. 1060. Parr. cum reliquis ὕπνον ὕπνον. Inde ab Stiblino editiones carent altero ὕπνον, non carent importuno hiatu post εὕδει. Legendum fortasse, expuncto εὕδει, sic : ναὶ ὕπνον γ' ὕπνον ὀλ. « In responso additur γε, ubi quis id, quod alter dixit, confirmat, et simul amplius definit, » inquit Hermannus. Ac plerumque quidem omittitur affirmandi verbum vel particula, additur tamen etiam aliquando. Cfr. Helen. v. 136, Androm. 242, ubi codd. aliquot omittunt ναί. Paulo post Parr. ὃς ἔκανεν. — v. 1065. Parr. congruentes cum Aldo sic : Ἀμφιτρ. στενάζω τέκνων ὀλ. — Χορ. ἰώ μοι.... πρέσβυ. Ἀμφιτρ. — Sed v. 1071 unus B. omisit Chori personam, additam in A. C. — v. 1068. A. C. αἶ, αἶ. B. αἶ, αἶ, et in fine seq. versus φέρ', non φέρε. — v. 1074. Codd. omnes τὸ μὲν φάος ἐκλιπεῖν, syllaba una justum numerum metri dochmiaci excedente. Secluserunt viri docti μέν. Mox A. ἐπὶ κακοῖς ὦ τάλας φένγω (sic). B. C. ἐπὶ κακοῖσιν ὦ φεύγω τάλας. — v. 1077. A. B. C. Ἐριννύσι. — v. 1085. Inserui γ', quod deerat ad integritatem metri. Valet : *Cito adeo aliam cædem.* — v. 1087. Tres Parr. hinc inde præfixam habent Herculis personam. — v. 1194. Similiter de Andromeda in rupe alligata fragm. 7 Androm. : ναῦν ὅπως ὡρμισμένην. Expressit Æschylum apud Ciceron. Tusc. II, 10.

v. 1096. Libri πρόσειμι θραυστῷ λαΐνῳ τειχίσματι ἢ μὲν νεκροῖσι... ἔχω, nisi quod A. λαΐῳ. Musgravius primus felici, ut solet, manu : ἧμαι νεκροῖσι... ἔχων. Unde progressus Elmslejus in versu superiore scripsit, πρὸς ἡμιθραύστῳ, emendatione loci continuata, sed nondum perfecta. Quid enim? num in pariete Hercules fuit alligatus? Imo diserta sunt famuli verba v. 1012 aientis ἀνήπτομεν πρὸς κίονα, *ad columnam alligavimus*, ruptam in medio, διχορραγῆ, ut idem dixerat ibid. v. 1009; chorique repetentis 1035, ἀμ-

μάτων ἐρείσματα Ἡράκλειον ἀμφὶ δέμας τόδε λαΐνοις ἀνημμέν' ἀμφὶ κίοσιν οἴκων. At vero quis tandem columnam appellavit τείχισμα? Senserat id Jacobsius, sed emendatio non successit scribenti γ' ἐρείσματι. Restitui a scribis transformari solitam vocem τυκίσματι. Andromeda fragm. 7 : παρθένου τ' εἰκώ τινα ἐξ αὐτομόρφων λαΐνων τειχισμάτων, σοφῆς ἄγαλμα χειρός, ubi præclare idem Jacobsius τυκισμάτων, *artificio ipsam quasi naturæ formam lapide effictam referente:* qua de emendationis veritate ut omnis dubitatio tollatur, addam tragicos ab usu vocabuli τείχισμα omnino abstinuisse. Vidimus supra in v. 945 : Κυκλώπων βάθρα φοίνικι κανόνι καὶ τύκοις ἡρμοσμένα, libros præbere τύχαις : qua in vocis specie nescio an aliquid firmamenti positum sit conjecturæ viri summi Hermanni, novo quidem vocabulo, sed eo aptissimo sententiæ loci et metro, scribentis in Ion. 205 : σκέψαι κλόνον λαΐνοις ἐν τύκαισι, pro vulgato τείχεσι. Atque in Herculis modo allato loco τύχαις si mutamus in τύκαις (ut apud Hesychium habetur ἀποτυχισθέν, τύχω, τύχων pro germanis formis cum κ scribendis), verba φοίνικι κανόνι καὶ τύκαις poterunt duobus modis accipi, aut positis substantivis ex æquo, aut, ea figura, quam vocant ἓν διὰ δυοῖν, explicari, τύκαις φοίνικος κανόνος, coll. Troad. v. 814, κανόνων δὲ τυκίσματα Φοίβου. Quæ posterior ratio magis poetica est. Cfr. Lobeck. ad Soph. Aj. v. 145. — v. 1101. Libri οὔπω. Editur vulgo ἤ που. Dedi οὔ που. Supra Parr. πτερωτά τ' ἔγχη τόξα δ', nec aliter, opinor, Florr.

v. 1102. Libri δίαυλον εἰς Ἅδου μολών. Piersonus ἐντολαῖς μολών. Hermannus in superiore potius versu, ἐντολαῖς πάλιν. Bothius ἐξ Ἅδου μολών. Supra v. 619 libri ἐς Ἅδου, ubi nunc correctum ἐξ ᾅδου. Sed restat insolentia dictionis Εὐρυσθέως δίαυλον, quæ non nisi e longinquo componi potest cum illo μόχθους Εὐρυσθέως v. 830. Mox restitui οὔτε, quod apud Dindorfium cesserat Elmsleji conjecturæ οὔτι. Pergunt Parr. εἰσορῶ πτερόν. — v. 1111. Parr. συναμπίσχῃ. Supra iidem μὴ προδῷς. — v. 1115. A. ἀκανθεὼν τὶς εἶπαθ' οἷ καταστένοι. B. ἀκανθεὼν (cum gl. λύουσιν ῥάχις.).... κατα-
οι
στένει. C. ἀκάν θεὼν, cum gl. λύουσι, ceteraque ut A. Non puto Florr. veram præbere scripturam. — v. 1118. C. εἴ τις... ὑπογράφῃ. B. εἴ τι... ὑπογράφῃ. A. εἴ τι... ὑπογράφει. — v. 1119. Bene Musgravius βάκχος εἶ, φράσαιμεν ἄν, quum et verbum εἶ ad perspicuitatem sententiæ sit necessarium, nec alibi Euripides verbo ἐκφράζειν usus sit. Matthiæo revocanti βάκχος, ἐκφράσαιμεν ἄν (sic libri), obsecutus est Dind. — v. 1151. En hic luculentum documentum ementitorum monumentorum Stephani, verbum subministrantium in tota Græcia incognitum, κατεμπρήσας, numerisque hujus versus ingratissimum. Libri ἐμπρήσας, ante quod defectus signum posui. Dindorfius junior ἢ σάρκα τήνδε τὴν ἐμὴν πρήσας π.

v. 1159. Legitur vulgo fide scilicet Mss. Stephani, φέρ' ἂν πέπλοισι κρατὶ περ. σκότος. Correxit Heathius ἐν πέπλοισι. A. C. φέρ' ἄντι κρατὶ περιβάλω σκότος. B. φέρ' ἂν κρατὶ περιβάλω σκότος et gl. λείπει. Hinc probabilissima emergit conjectura : φέρ' ἀλλὰ κρ. π. σκ. πέπλοις, aut πέπλων, coll. v. 1198, τί γὰρ πέπλοισιν ἄθλιον κρύπτει κάρα; et 1203, πάρες ἀπ' ὀμμάτων πέπλον. Vidit etiam Pflugkius. — v. 1161. A. καὶ τόδε... προσλαβών. C. καὶ τῷδε πρὸς μυσαρὸν τρόπαιον αἷμα προσλαβών. B. καὶ τῷδε προστρόπαιον (cum gl. μυσαρὸν supra scripta) αἷμα προσλαβών. Sic 1182 idem C. ἶνις υἱὸς τάλας, ubi B. glossam υἱὸς habet supra scriptam. Canterus προσβαλών. Τῷδε ad Herculem referendum esse monuit Hermannus. — v. 1173. Parr. οὔπω τι λέλειμμαι, nisi quod C. λέειμμαι. Illud οὔπω, ab ceteris editoribus in ἤπου mutari solitum, me reformare οὔ που, jam sæpius dixi. Helen. 95 : οὔ τι που σῷ φασγάνῳ στερείς; Ibid. 475 : οὔ τι που λελήσμεθ'; v. 541 : οὔ τι που κρυπτεύομαι; Orest. 1510, Ion. 1113. Add. Hermanni notas ad Iphig. Aul. 676 et ad Helen.

v. 135. — v. 1174. Parr. certe omnes ὕστερος ἀφεῖμαι, itaque haud dubie Florr. — v. 1178. Quod in fine versus metri explendi causa adjeci ἄναξ, ante me, ut video nunc, supplevit Hermannus. — v. 1183. A. ἔκτανεν φοίνιον. B.
ο
ἔκτανε φοίνιον. C. ἔκτανε φόνοιον. — v. 1187. A. B. οἰχόμεσθ' οἰχόμεσθα. Sed C. οἰχόμεθ' οἰχόμεθα.

v. 1189. Pro τίς δ' ὅδ' οὖν, Parr. cum Ald. τίς δόλου. Hæ verborum confusiones sæpe male habuerunt librarios. Fragm. Erechth. 17, v. 41 : οὐκοῦν ἅπαντα γοῦν ἐμοὶ σωθήσεται, recte opinor Reiskius τοὐν ἐμοί. — v. 1190. A. ἐμὸς ἐμὸς ὁ γόνος. B. C. ὅδε γόνος. Tum in omnibus ὃς deest. Proxime A. ἦλθε θεοῖσι. B. ἦλθε θεοῖς. — v. 1196. A. οὐκ ἂν εἰδείης ἕτερον ἕτερον. B. C. οὐκ ἄν γ' εἰδείης ἕτερον πολ. Lego οὐκ ἄν γ' ἴδοις. De conjunctis particulis ἄν γε dixit Hermannus ad Phœn. v. 1223, Orest. v. 770, et ad Antig. 743. — v. 1199. Parr. αἰδούμενος. — v. 1202. Parr. ἀλλ' εἰς συναλγοῦντ'. Tum A. ἐκάλυπτέ νιν. Idem v. 1204 om. πέπλον. — v. 1205. Vulgo δακρύοις συναμιλλᾶται. Sed neque repertum est alibi verbum συναμιλλᾶσθαι, et, vel si extaret, significatio tamen ejus ab hoc loco esset aliena. Pari errore in Ion. v. 1164 libri repræsentant σπείραις ξυνειλίσσοντ', pro σπείραισιν εἱλίσσοντ'. — v. 1207. Parr. προσπιτνῶν.

v. 1210. Parr. κάτασχε... θυμόν γ' ὅπως, et βρόμον ἐπὶ φόνιον. A ἐπιφόνιον. Atque ineptum βρόμον, dudum a Reiskio correctum, probantibus Musgravio, Elmslejo, Matthiæo, reduxerat tamen Dindorfius, in reliquis assumens Elmsleji emendationes. — v. 1212. A. κακὰ κακὰ θέλων. — v. 1216. C. εἶδ' εἰς σκότους. A. B. ἴδ' εἰ σκότους. — v. 1219 omnes βαλεῖ. — v. 1228. Parr. τὰ τῶν θεῶν γε, nec aliter, ut suspicor, Florr. — v. 1239. Libri εὗρες δέ γ'. Scripsi δ' ἔτ'. — v. 1244. ἴσχε στόμα. Oracul. Sibyll. v. 438 : ἔχε στόμα φιμῷ ἀνάγκης. Sic locus legendus. Cæcutiit Alexander. — v. 1245. Emendate A. B. γέμω κακῶν, et e corr. C., a pr. vero m. γέμων ανῶν. Tum tres illi ὅπη τεθῇ. — v. 1254. Libri οὐκ ἂν ἀνάσχοιτ', quod reposuerat Dind., qui unus sibi persuasit posse ἂν produci. — v. 1257. A. ἀβίοτον, forma notabili. — v. 1272. τετρασκελῆ Reiskius pro τετρασκελεῖς, ut γηγενὴς μάχη Cyclop. v. 5. Cfr. Lobeck. ad Soph. Aj. v. 55 ed. alt. — v. 1288. Recepi Scaligeri conjecturam κληδονούμενοι, probatam Lobeckio ad Ajac. p. 103 * ed. alt. Libri κληδουχούμενοι. — v. 1292. Parr. ὦ δ' αἰεὶ κακῶς. Sed B. αἰεὶ e corr. pro ἀεί.

v. 1303. Libri χορευέτω δὲ Ζηνὸς.... 'Ολυμπίου Ζηνὸς ἀρβύλῃ πόδα. In his illud mihi videtur certum, invasisse alterum Ζηνὸς, ex superiore versu irrepens, genuinæ vocis sedem : qua expulsa factum est postmodum ex substantivo 'Ολυμπ. adjectivum, congruum illi genitivo Ζηνός. Equidem desidero tale quid quale : κρούουσ' 'Ολύμπῳ κοῦφον ἀρβύλῃ πόδα, vel, quod melius : κρούουσ' Ὄλυμπον ἴχνος ἀρβύλῃ ποδός, aut denique : κρούουσ' 'Ολύμπου δάπεδον ἀρβύλῃ ποδός. Sed ἐπέχω; hoc enim est hariolari. — v. 1313. C. παραινέσαι μ' ἂν μᾶλλον ἢ πάσχει κακῶς. A. B. πάσχειν, ut Ald. et Florr. Scaligerum Victoriumque, qui viderent hunc versum neque sententia sua cohærere cum vicinis, et constructione ipsa esse imperfectum, excidisse quædam statuentes, secuti sunt editores plerique omnes, accepto quod obtulit Commelinus παραινέσαιμ' ἄν. Sed in iis, quæ sumunt esse interlapsa, perdifficile est invenire rationem aliquam, qua aptam cum verbis reliquis, uti quidem leguntur, efficias constructionem : nam supplementa hujusmodi, καίτοι σε γενναίως φέρειν, vel σε καρτερεῖν λέγων, παραινέσαιμ' ἂν μᾶλλον κ. τ. λ., aut ἐκτὸς ὢν κακῶν παραινέσαιμ' ἄν, aliaque quæcunque demum excogites, omnia relinquunt vix superabilem difficultatem in infinitivo πάσχειν. Hæc igitur mihi reputanti veri simillimum videbatur aliquando, scripsisse poetam : παραινέσαιμ' ἂν μᾶλλον ἢ πά-

σχοιν κακῶς, sed vel sic de lacuna cum ceteris consentienti. Illam optativi formam ex Euripide testatur Etymol. M. v. τρέφοιν. Verum enimvero advertens animum ad ipsam versus sententiam, quæ nec moribus Thesei conveniret nec officio confirmantis Herculem fortibus verbis, illoque versiculo secluso, ceteros optime cohærere, prætuli eum uncis segregare. Et feci, ut nunc ipsum video, consentiente cod. B, in quo me fugerant primum duo puncta, ab initio et fine versiculi posita. — v. 1315. Elmslejus ἀψευδεῖς. — v. 1316. Libri scripti et editi οὐ λέκτρα τ'. Scripsi γ' : nam τ' non habet locum hic. Est interrogatio assensum exspectantis. — v. 1340. Ne credas Musgravio affirmanti Parisinos libros præbere πάρεργά τοι τάδ'. Imo omnes carent particula τοι ; unde lacunæ signum posui. — v. 1346. Post ἀοιδῶν restituenda est particula δ', oblata ab codd. omnibus, si alterum Florentinum excipias. — v. 1379. A. προσπιτνῶντ', B. προσπίτνοντ', C. προσπιτνόντ'. — v. 1399. A. ἀλλ' αἷμα τοῖς σοῖς ἐξ.

IN ELECTRAM.

Extrema hæc tenuissimi spiritus tragœdia exstat in tribus codicibus Regiis, a Musgravio primum collatis, omnibus adhuc in Bibliotheca regia superstitibus. De iis disseruit copiose Boissonadus in Anecd. vol. 4, p. 453 sq., Camperi, nuperi Electræ editoris, errores mirabiles notans. Horum librorum ego retractavi eum, cui, num. 2714 signato, insunt tres partes diversa manu perscriptæ : prima (Musgravio β.) complexa Herculem furentem (p. 1), Electram (p. 12) et Orestem (p. 23), a calamo non indiligentis, sed parum docti hominis profecta : altera Pseudogregorii Christum patientem continens, nitide exaratum a Basilio Bareli Venetiis anno 1541 : tertia Electram rursus, mendosissime scriptam : est is Musgravianus γ. In priore parte Orestis fabula, inscripta Ἠλέκτρα, et in fine, τέλος τῆς Ἠλέκτρας (id quod in Bodlejano quoque codice aliquo deprehendit Dobræus) peperit errorem alium, quasi pars illa duas tantum Euripidis fabulas haberet, Herculem et Electram. Cfr. Matth. ad Herc. f. v. 97. Ex utroque libro, primo et postremo, scripturæ diversitatem fere integram dedi in partibus choricis, alibi satis habens hic illic, præsertim in locis memorabilioribus, specimina quædam lectionis apposuisse a Musgravio prætermissæ. Neutrius enim codicis vel totius collati videbatur ad emendanda poetæ verba is fructus futurus esse, qui laborem tædii plenum compensaret. Neglexissem prorsus alterum, si Camperus, qui ejus conferendi curam nuper suscepit, et minori festinatione et majore scripturarum peritia negotio suo defunctus esset. Notavi litera C., quem Musgravius appellat β, et D., quem ille γ. Rara mentio injecta est tertii codicis E (num. 2888, Musgravio α), sero in manus meas perlati. — v. 2. C. D. ἄρη. — v. 6. C. ἔπι. — v. 13. C. Τυνδαρίδου.

v. 13. Libri οὓς δ' ἐν δόμοις ἔλιπεν. Seidlerus ἐν δόμοισιν ἔλιφ'. « Elegantiores, » inquit, « numeros restitui ad exemplum Orest. v. 63 : ἣν γὰρ κατ' οἴκους ἔλιφ', ὅτ' εἰς Τροίαν ἔπλει. » Duas rationes afferre poterat, quibus et facilitatem emendationis et probabilitatem adsereret, unam, solere librarios explere terminationem verbi apostropho sublatam, qua de re cfr. ad Cyclop. v. 674, Bacch. v. 1309, Herc. f. v. 3, Hec. 27, ubi cod. Biblioth. Genov. μεθῆκεν pro μεθῆχ', et infra v. 33; alteram, cavisse tragicos summa cura, ne in vocabulis bisyllabis aut trisyllabis ictus trimetri caderet in aliam atque primam vocabuli syllabam, excepto tamen pede primo, in quo constat eos sibi majorem licentiam sumsisse; quamquam vel hic numerum, qualem οὐδὲ πάθος, ὀψέ γε, βαρὺ τὸ, ὥστε διὰ, Orest. 2, 99, Polyid. fr. 11, Bacch. 282, non nisi Euripides in recentioris ætatis fabulis admisit. Legis autem illius de mediis pedibus non observatæ exempla et satis rara sunt, et pleraque poterant evitari facile, ita ut dubites interdum, corrigendane sint ea, an negligentiæ ipsius poetæ tribuenda : reperi enim talia plura in fabulis quæ labente jam arte scriptæ sunt : Bacch. v. 261 : ὅπου βότρυος ἐν δαιτὶ γίνεται γάνος. Iphig. Aul. 932 : σὲ δ', ὦ σχέτλια παθοῦσα πρὸς τῶν φιλτάτων. Ibid. 1222 : φίλας χάριτας ἔδωκα κἀντεδεξάμην. Potuit dici illic παθοῦσα σχέτλια, hic χάριτας φίλας, aut ἔδωκα χάριτας κ. φίλας. Electr. 970 : ὥσπερ πατέρα σὸν ἥδε κἀμὸν ὤλεσεν. Numerosius esset : ὥσπερ σὸν ἥδε πατέρα κ. ὤλ., sed similiter Ion. v. 968 : σὲ καὶ πατέρα σὸν δυστυχοῦντας εἰσορῶν. Med. v. 375 : θήσω πατέρα τε καὶ κόρην πόσιν τ' ἐμόν. Ibid. v. 505 : δέξαιντό μ' οἴκοις ὧν πατέρα κατέκτανον. Soph. Phil. 1298 : ἥσθην πατέρα τε τὸν ἐμὸν εὐλογοῦντά σε. Archel. fr. (si fides uni codici) apud Stob. Serm. 29, p. 198 : σοὶ δ' εἶπον, ὦ παῖ, τὰς τύχας ἐκ τῶν πόνων θηρᾷν· ὁρᾷ (scr. ὁρᾷς) γὰρ σὸν πατέρα τιμώμενον. Hic quidem nescio an scribendum sit πατέρα σὸν τιμ. Cujusmodi confusio facta in versu Eur. Phœn. 1450, apud Stobæum sic exhibito : συνάρμοσον δέ μου βλέφαρα τῇ σῇ χερί. Recte libri Eurip. βλέφαρά μου. In Supplicibus quoque v. 1196 : ἐν ᾧ δὲ τέμνειν χρὴ σφάγιά σ', ἄκουέ μου, transponenti σφάγια χρὴ σ', favet comparatio versus 1205 ej. fabulæ. Orest. v. 671 : ταύτης ἱκνοῦμαί σ'. Ὦ μέλεος ἐμῶν κακῶν. Ibid. 487 : καὶ τῶν νόμων γε μὴ πρότερον εἶναι θέλειν. Ibid. v. 244 : ἀνὴρ ὁμογενὴς καὶ χάριτας ἔχων πατρός. Accedunt secundi quartive pedis exempla μιγάσιν Bacch. v. 18, δρομάδες ibid. v. 731, δάκρυα v. 1147, χθόνιε Æschyl. Choeph. 2, λιγέα Pers. 330.

Restat ut locos quosdam aperte corruptos attingam. In Phrixi fr. apud Stob. Serm. 8, p. 97 : ἀνὴρ δ' ὃς εἶναι φῄς, ἀνέρος (al. ἀνδρὸς) οὐκ ἄξιον δειλὸν κεκλῆσθαι· scribendum transpositis vocabulis : ἀνδρὸς δ', ὃς εἶναι φῄς ἀνήρ, οὐκ ἄξιον. Turbaverat librarios constructio paullo insolentior. Troad. 769 : ἄγετε, φέρετε, καὶ ῥίπτετ', εἰ ῥίπτειν δοκεῖ. Carent illo καὶ plerique codd., unde verissime Herm. ἀλλ' ἄγετε, φέρετε, ῥίπτετ', εἰ ῥ. δ. In Ion. v. 1471 : Ἴων. Πῶς εἶπας; Κρ. Ἄλλοθεν γέγονας γὰρ, ἄλλοθεν. Heathius γέγονας ἄρ.' Leg. ἄλλοθεν σὺ γέγονας, ἄλλοθεν. Nam γὰρ omittit cod. Vat., teste Dindorfio in Præf. Corp. Trag. p. XXVII. Helen. v. 291 : ἐς ξύμβολ' ἐλθόντες ἃ φανερὰ μόνοις ἂν ἦν. Putidissimis numeris subvenit una omnium optima emendatio Porsoni ἐλθόνθ' ἃ φανέρ' ἄν. In Helen. v. 9 : Θεοκλύμενον ἄρσεν' ὅτι δὴ θεοὺς σέβων, jam Scaliger μὲν inserendum esse vidit. Mutilum versum Bacch. 1032 : ἄναξ Βρόμιε, θεὸς φαίνει μέγας, integravi inserto μέγας ante θεός. Omitto corruptum Iphig. Aul. 670 Herm., et spurii epilogi Iph. A. v. 1593.

In censum non veniunt ejus generis trimetri in melicis partibus tragœdiæ obvii, velut Herc. f. 770 : κρατεῖ λιμένα λιπὼν γε τὸν Ἀχερόντιον, et Helen. v. 1148 : ἄδικος, προδότις, ἄπιστος, ἄθεος οὐδ' ἔχω· aut qui similes satis multi reperiuntur in Cyclope, v. 112, 159, 190, 203, 297, 597 : nam hac quoque parte satyrici dramatis numeri aliquid de severitate tragœdiis propria remittunt : quod discrimen no

lare neglexit Hermannus in Præfatione edit. Cyclop. p. XIV.

Aliquanto minor offensio visa est, si tribrachi ictus in quadrisyllabi vocabuli secundam caderet, cujusmodi exx. non in Oreste solum, Phœnissis, Bacchis, Iphigenia Aul. aliisque recentioribus tragœdiis inveniuntur permulta (rara tamen in Sophoclis Philocteta, velut v. 1307), sed quædam etiam in politioribus fabulis deprehenduntur, ut in Ione (1007, 1325, 1572, 1582) circa Ol. 90 scripto, et Hercule furente (454, 493, al.). Ab hoc tamen numero eximendus Baccharum locus v. 1309 : ᾧ δῶμ' ἀνέβλεπεν (recte Elmslejus ἀνέβλεφ'), ὃς συνεῖχες, ὦ τέκνον, quoniam correptionem syllabæ ante literas βλ numquam in arsi sibi concesserunt Attici : quin etiam in thesi tribrachi ea non ferenda videtur. Eur. apud schol. in Troad. v. 632 : τὸ μὲν τέθνηκε σῶμα, τοῦτο δ' ἀναβλέπει, leg. ἀμβλέπει.

Jam, ut ad Electræ locum revertar, illud denique accedit ad corroborandam Seidleri emendationem, quod licentiæ quæ attulimus exempla omnia in secunda aut quarta versus sede contineantur, ita ut ab tertio quintove pede videatur illa exclusa fuisse prorsus : plerumque etiam syllaba soluta vel solas vocales continet, velut ιε, ια, ιο, εα, εο, υα, υο, vel in medio interpositam habet litteram ρ. Unde duas istas syllabas uno spiritu pronuntiatas fuisse colligi potest. Qua ratione erunt qui excusent versum, propter alias tamen causas suspectum, Eur. Iphig. Aul. 630 : καὶ δεῦρο δὴ πατέρα πρόσειπε σὸν φίλον, rejicientque transpositionem πρόσειπε πατέρα. Sed nullo modo potuit probare Sophocles versum qualem fecit Heathius in Philoct. 489 : Τραχινίαν δειράδα τε καὶ τὸν εὔροον, assentientibus Ellendtio et Dindorfio.

v. 22. Revocavi librorum scripturam ποινάτορας, et in præcedenti versu παῖδας Ἀργείων. Mihi probabile est scripsisse poetam ποινάματ' (ut in trimetris legimus πόρπαμα, θοίναμα, θοινάτωρ, sim.), cujus locum invaserit glossema ποινάτορας e v. 268 : ὡς δῆθε παῖδας μὴ τέκοις ποινάτορας· aut ποινήν ποτ', coll. Æschyl. Eum. 320 : μᾶτερ ἅ μ' ἔτικτες ... ἀλαοῖσι καὶ δεδορκόσι ποινάν. Similiter Seidlerus in Troad. v. 835 restituit εὐνὰς, ubi libri habent εὐνάτορας. Ἀργείων autem non proprie de Argivis, sed de Græcis in universum accipiendum. — v. 25. C. D. emendate πλέων. — v. 27. Vir doctus : κτανεῖν σφ' ἐβούλευσ' αὐτός· ὠμόφρων δ' ὅμως. Tenui elegantem Seidleri conjecturam ab aliis receptam. — v. 30. C. μηφθονηθείη, et in marg. μεμφθείη. Utrumque in unum conjunxit D. μηφθονμεφθείη, omittens φόνῳ. Falsa retulit Camperus. — v. 32. C. φύλαξ pro φυγάς. — v. 33. C. D. εἶπεν ὅς ἄν. Cfr. supra ad v. 13. — v. 39. D. δοὺς ἀσθενεῖ, supra scripto η. — v. 43. D. ἣν οὔπω τ' ἀνὴρ (sic, deleto accentu supra ηρ). C. οὔποτ' ἀνὴρ. — v. 44. D. ἤσχυνε εὐνῇ. C. ἤσχυνεν εὐνῇ. In marg. γρ. ἤσχην ἐν εὐνῇ, i. e. ἤσχυν' ἐν εὐνῇ, fere ut marg. Vict. — v. 57. Uterque emendate οὐ δή τι. — v. 59. C. D. E. ἀφίην. Iterum falsus Camperus, qui ἀφίημ' totidem ductibus exaratum (!) exhibere Δ suum affirmat. Scripsi e Reiskii emendatione ἀφίημ', probata Musgravio. In fine versus C. ποιῶν (sic) pro πατρί. — v. 65. C. πρὸς εὖ τεθρ. — v. 69. C. συμφορᾶς κακῶν.

v. 75 sq. D. εἰσιόντι δ' ἐργάτην θύραθεν ἤδ' ἀπ'ἄνδο εὑρίσκειν καλᾶ. Sub talibus monstris non latitantem arcanam quamdam sapientiam odorari debebat Camperus, sed meram barbariem agnoscere hominis prorsus ἀναλφαβήτου. — v. 95. C. δυεῖν δ' supra scripto οι, et ἁμιλλαῖς. D. δυεῖν δαμείλλαις. — v. 96. C. ἵν' ἐκβάλω, et in marg. ἵν' ἐμβάλ, reciso fine. E. ἵν' ἐκβάλω, cum gl. γρ. ἵν' ἐμβάλων (sic). D. ἐκβάλω. — v. 106. C. εἰς τούδε ναίει.

v. 108. C. πηβαῖον ἄχθος ἐνκεχαρμένῳ (sic) κάρα. D. ἐνκαικαρμένην. Hinc duplex enascitur scriptura ἐν κεχαρμένῳ κάρᾳ, et ἐγκεχαρμένην κάρα. Sed reposui illud, et deleri in Lexicis velim verbum ἐγκείρειν, ex uno hoc loco male susceptum. — v. 115. Uncis inclusi vocem κούρα. C. καί με τέκε. D. κε' τεκκλησ̓τεμνηστρα. — v. 118. C. D. κικλήσκουσί μ'. — v. 121. Edidit Dindorf. ζοᾶς. In versu antecedenti C. φεῦ, φεῦ σχετλίων, D. φεῦ φεῦ τῆς σχετλίων, ubi errant et Musgr. et Camperus. E. φ. φ. τῶν σχ.

v. 123. C. ἀλόχους σφαγεὶς, D. ἀλόχους φαγείς. — v. 130. D. τίνα πάλιν. — v. 133. C. πατρῴαις ἐπὶ. D. πατρ' ῳ ἐπὶ, i. e. πατρῴαις ἐπὶ. — v. 136. D. τὰ μελέα λητὴρ, C. τᾷ μελέᾳ λυκτὴρ. — v. 140. C. ἐμῶν ἀπὸ κρατὸς ἐλόυσ (sic). D. ἐμῆς ἀπόκρα | τος ἐλοὺσ' (sic). E. ἐλθοῦσ.

v. 143. Quum incertæ sint virorum doctorum conjecturæ de h. l., revocavi vulgatum ἰαχὰν, ἀοιδὰν, μέλος ἀΐδα. D. ἐσχὰν ἀοιδὰν et αἴδα. Si, ut videtur, nomen ἀοιδὰν præcedentis ἰακχὰν interpretatio est, et alius vocabuli locum occupavit, suspicio nascitur scriptum fuisse ἰακχὰν φθιμένων μέλος τ' Ἀΐδα. Herc. f. 1025 : ἐς τίνα στεναγμὸν, ἢ γόον, ἢ φθιτῶν ᾠδὰν, ἢ τὸν Ἅδα χορὸν ἰαχήσω ; — v. 144. C. D. κατὰ γᾶς (C. γὰς) ἐννέπω. — v. 148. D. ἀποκούριμον, item C. — v. 150. C. D. addunt Chori personam. — v. 152. C. κεύμασι. — v. 159. C. Electræ dat usque ad v. 166. Ibid. C. D. ἰώ μοι μοι. — v. 161. Redii ad libros. Dindorfius de Hermanni conjectura ὁδίου βουλᾶς. Sed altius sedet vulnus. — v. 162. Libri οὐ μίτραις σε γυνή. — v. 167. C. D. ὦ κούρα. — v. 168. C. ἀγρότεραν (sic). D. qui hunc versum post v. 164 posuit, ἀγροντέραν (sic) αὐλᾶν. E. ἀγροτέραν.

v. 169. C. ἔμολέ τις, ἔμολε. D. E. ἔμολέ τις, ἔμολέ τις, ponens hunc versum post τριταίαν v. 171. Metra sibi non respondentia ad normam reduci possunt transpositione, sic scripta : ἔμολέ τις, ἔμολέ τις, ἀνὴρ γαλακτοπότας· aut si admittas repetitam vocem ἔμολεν producere in dochmio posse ultimam, ἔμολέ τις, ἔμολεν, ἀνὴρ γαλ. — v. 170. C. ὀρειβάτας. D. ὀρεβάτας, nec ullum vestigium, in D. certe, lacunæ est quam somniabat Camperus. — v. 174. D. μέλουσιν. — v. 175. C. emendate ἐπ' ἀγλαΐαις. D. οὐκεχ' πἄγλά φίλαι (sic) : quod quid significet non intellexit Camperus. Nempe librarius scripturæ compendiorum ignarus, omittere solebat quæ non intelligeret : unde plurima vocabula in hoc codice deprehenduntur terminatione carentia. οὐκ habet etiam E., idemque v. 163 οὐκ ἐπὶ στ.

v. 177. C. E. ὁρμοῖσι πεπόταμαι. D. ὅρμοις πεπόταμαι· Hinc in locum vulgatæ scripturæ, ὅρμοις ἐκπεπόταμαι, suffeci id quo ducunt ceteri quoque codd. ὁρμοῖσιν πεπόταμαι. — v. 178. C. χοροὺς στᾶσα. Sed D. recto ordine στᾶσα χορούς. — v. 180. Recepi εἱλικτόν ex C. D. E. Vulgo ἑλικτόν. In fine versus iidem πόλεμον. — v. 181. C. D. δάκρυσι χεύω. Tum C. δακρύων γε, et D. δ. δέ μοι μέλοι. — v. 183. D. σκέψιμου πῖν ἄρκόμας (sic). — v. 185. D. εἰπέρ ποτε. C. εἰπέρ ποτ'. — v. 186. D. κούρας τὰ βασίλεια. C. κούραν τ' αβασιλείά (sic). Seidl. τᾷ βασιληΐᾳ. — v. 190. Libri πολύπηνα φάρεα. Seidlerus et secuti Matth. et Dind., πολύπηνά τε φάρεα, quo metrum non restitutum est. Ego transposui verba. De productione ultimæ in φάρεα cfr. Erfurdt. ad Soph. Antig. v. 134, Hermann. ad Trach. 1028. — v. 191. προθήματ' C. D. E. — v. 192. C. δοκοῖς τοῖσι δακρύοις. D. δοκοῖς τοῖς σοι δακρύσις (sic). E. τοῖς σοισῖ δ. Hinc restitui τοῖσι σοῖς. Legebatur τοῖς σοῖσιν.

v. 195. D. ἀλλ' εὐχαῖς θεοίσιγε (sic) σεβίζουσ'. C. ἀλλ' εὐχαῖς τοὺς θεοὺς σεβίζουσ'. Ducit prior cod. ad hanc scripturam, ἀλλ' εὐχαῖς θεοὺς σὺ σεβίζουσ', accurate respondentem strophæ. Nam θεοίσι non haberi debere pro dativo, arguit accentus, res minime prætervidenda. Interesse enim interdum nonnihil, attendisse ad hoc, uno ostendam exemplo. Legitur in Crameri Anecd. Par. vol. 4, p. 385 : εἶπεν Ἔρως τὸν καλὸν ἰδών..... ωρίσκον| δωροῦμαι, τὰ δ' ἐμὰ τόξα σοι καὶ φαρέτρην. |Δωροῦμαι καὶ πτηνὸν.... ά γε χείλεα |χεῖλος ἐμὸν θείης, λάμβανε καὶ πτέρυγα. Sed Cod. habet ἰδών cum

acuto, indice encliticæ subsequentis, cujus leve vestigium cernitur τ. In fine enotatum habeo πτέρυγας. Hinc lego : Εἶπεν Ἔρως, τὸν καλὸν ἰδών ποτε παῖδα Μυΐσκον· |δωροῦμαι τάδε σοι τόξ' ἐμὰ καὶ φαρέτρην· |δωροῦμαι καὶ πτηνὸν ἐμὸν βέλος· εἰ δ' ἐπὶ χείλεα | χεῖλος ἐμὸν θείης, λάμβανε καὶ πτέρυγας. Construe εἰ δὲ χείλεα ἐπὶ χ. ἐμὸν θείης.

v. 200. Dindorfius de Elmsleji conj. τοῦ τε καπφθιμένου, sine idonea causa. — v. 209. C. D. φόνιος. — v. 222. D.
οι
ἄλλους ἂν κτάνειμι μᾶλλον. C. ἄλλους ἂν κτάνοιμι μ. Unde Matthiæus et sequax ejus Dindorfius : ἄλλους κτάνοιμι. Recte Barnes. : κτάνοιμ' ἄν. — v. 225. D. πρὸς δ. λοχοῖς ἐμοῖς. Emendate C. Proximo versu uterque οὐ καλῶς. — v. 235, C. et duo Florr. οὔ που, quod restitui. D. οὔτου. Legitur vulgo ἤ που. Cfr. annotationem ad Helen. v. 573, 791, Herc. fur. v. 1173. — v. 237. C. ἐκείνου φέρων. D. ἐκ κείνου. — v. 238. C. συμφορὰς, D. συμφορᾶς. — v. 244. D. τί δέ, C. τί δαί. Maluit Seidlerus τί δ' αὖ, quia manifesta sit sententiarum oppositio. — v. 247. C. D. emendate ὦ ξεῖνε. — v. 248. C. D. Μυκηναίων τινά. Et mox οὐχ ὦ πατήρ. — v. 251. C. τηλορὸς, D. τιλορὸς. — v. 256. D. ἦσαν ἀξίων. C. ἦ σ' ἀναξιὼν, sic. — v. 267. C. D. τεκεῖν με βούλετ'. — v. 272. D. φίλαισὶ. C. φίλαισιν. —. v. 274. Uterque τί δῆτ' Ὀρ. — v. 276. Ἐλθὼν δὲ πῶς φωνέας ἀνακτάνοι πατρός sic D. — v. 281. D. θάνοι μητρός, omissa terminatione verbi. — v. 295. C. σοφοῖσιν ἀνδρῶν, et 297 γνώμην μὲν εἶναι.... λίην σοφήν, et sic D., nisi quod habet σοφοίσιν. Cfr. Herc. fur. v. 300. — v. 298. δὲ C. ἄστεως. D. ἄστεος. — v. 310. C. ἀνέροτος, sed punctis notatum, et supra scriptum ἀνέορτος, quod habet D. — v. 311. D. ἀναίνομαι δὲ γυναῖκας. C. ἀναίνομαι δὲ γυμνὰς. Mox 313. C. ἐμὲ μνήστευον. D. ἐμεμνήστεβον. (sic).

v. 324. Libri οὐ πώποτ' οὐ χοάς. Piersonus οὐ πώποτε χοάς. Porsonus οὔπω χοάς ποτ'. Illud dedit Matthiæus, hoc ego prætuli cum Seidlero. Haud enim ferendus ictus in ultimam syllabam cadens. Fragm. Telephi 2 : πτώχ' ἀμφίβλητα σώματος λαβὼν ῥάκη |ἀρκτήρια τύχης. Leg. ἀμφίβληστρα ex Hel. 1079, et ἀλκτήρι'.... τύχης. Eurip. apud Diod. Sic. 20, 41 : Τίς τοὔνομα τὸ ἐπονείδιστον βροτοῖς οὐκ οἶδε Λαμίας; Leg. τίς τοὔνομ' αὐτὸ τοὐπονείδιστον. Particulam autem ποτὲ a negatione distractam similiter, ut in Electræ loco, legitur Alc. v. 198 : οὔ ποτ' οὐ λελήσεται, ubi Parr. B. D. οὔποτ' οὐ. — v. 352. Idem hemistichium legimus supra 352. Cfr. dicta ad Bacch. 924. — v. 362. D. δυσμενεὺς. B. δυσμενὲς. — v. 368. αἱ φύσεις βροτῶν. Euripid. Hypsip. apud Orion. Gnomol. p. 51, l. 10 : πρὸς τὰς χρήσεις χρὴ καὶ τὰ πράγματα σκοπεῖν |καὶ τὰς διαίτας τῶν κακῶν τε κἀγαθῶν. Lachmannus πρὸς τὰς κρίσεις, quod miror potuisse probari Meinekio. Scribendum πρὸς τὰς φύσεις. Phœnic. fr. 4 ed. Dind. : λογίζομαι τἀληθὲς εἰς ἀνδρὸς φύσιν |σκοπῶν δίαιτάν θ' ἥνπερ ἐμπορεύεται. Sic leg. Aberat θ'. — v. 370. C. D. χρηστά τ' ἐκ. Sed recte χρῆστὰ δ' ἐκ apud Orion. Gnomol. p. 53, l. 22. — v. 374. Emendate C. D. πονηρῷ γ' ἄρα. Frustra Dindorfius τἄρα. — v. 401. Libri πάροιθεν. Scripsi πάροιθε. — v. 407. C. ἔν τε μὴ στέξουσ' ὅμως. D. στέξουσούςθως. Sic liquido cod., non στέρξ., ut retulit Camperus. Matthiæus : « ὁμῶς recte Seidlerus. » Imo rectius ὅμως, quod revocavi : refertur ad prius ἐν μικροῖς. Atque omnino desidero exemplum certum vocabuli ὁμῶς ab Euripide pro ὁμοίως usurpati. In Hipp. 80 pro πάνθ' ὁμῶς habet cod. Par. 2888 πάντ' ἀεί, et sic Ald.

v. 409. D. ἐμὸν φίλου, non ut Musgr. dicit ἐμὸν φίλον. Camperus, ἐμοῦ φίλον, proposuit, non male. Nunc tamen vellem ad codices me rediisse. ἐμὸν dicere videtur Electra famulum suum sibique totum devinctum, cari patris quondam altorem. Nec videntur tragici, ut monet Matthiæus, ἐμὸς φίλος πατήρ dixisse. — v. 412. C. D. πόλεως. — v. 413. C. E. κέλευε δ' αὐτὸν τόνδ' εἰς δ. ἀφ. D. κέλευε δ' αὐτὸν τοῦ δ' εἰς. Et in Florr. quoque alterutrum τόνδ', aut τούσδ', legi suspicor. — v. 424. Præfigit C. Electræ personam. — 425. γε post ἕν additum revocat in memoriam fr. Archelai 19 ed. Dind., quo alibi non recte usus, nunc video illud ita esse restituendum : οὐκ ἔστι πενίας ἱερὸν αἰσχίστης θεοῦ· |μισῶ γὰρ ὄντως οἵτινες φρονοῦσι μὲν, |φρονοῦσι δ' οὐχ ἑνός γε, χρημάτων ὕπερ. Loquitur homo φιλοχρήματος. Antig. fr. 8 : ἀλλ' ἕν γ' ἔχει τι χρηστόν. Iphig. Aul. 1394 : εἷς γ' ἀνὴρ κρείσσων γυναικῶν μυρίων, κ. τ. λ. — v. 426. C. πέσοι, D. πέσην. Seidlerus e Stobæi lectione, γνώμης πέσω, fecit γνώμῃ πέσω. — v. 436. C. κυανεμβόλοισ | εἰς εἰλισσόμενος. D. κυανεμβόλοις εἰειλισσόμενος. Mox uterque Ἀχιλλῆ et Τροίας. — v. 447. D. νυμφαία.

v. 448. C. κόρας μάτευσ'. D. κόρας μάτεῦσ (sic). Conjecturam de hoc loco protulit Hermannus Præf. ad Eur. Iph. Aul. p. XVIII. Ego, considerans poetam in toto carmine nihil aliud agere, nisi ut prædicet laudes Achillis, beati munere armorum, quæ Vulcanus fabricavit detuleruntque ipsi Nerei filiæ; etiam in patriæ locis, ubi versari consueverit Achilles ludens venationisque studio deditus, ea non incelebrata fuisse, hic indicare voluisse mihi persuadeo Euripidem. Secundum quam sententiam tale quid desidero : ἀνά τε πρυ | μνᾶς Ὄσσας ἱερὰς νάπας, | νυμφαίας σκοπιὰς, | χορεύματ' εἶσ', *saltationes procedunt*, coll. v. 875; vel χοροῖς ἀχεῦσ'. — v. 450. C. D. ἐνάλιον. Mox C. et D. quoque, ut videtur, τινὲς. — v. 458. D. ιτῦ, omissa terminatione. Sic idem v. 475 πῶ pro πῶλον, v. 700 Ἀργεί pro Ἀργείων. Alibi librarius ille spiritus signo significavit scripturæ compendia, quæ in apographo suo non erat assecutus. — v. 459. λαιμότομον, ultima producta, defendi posse putat Matthiæus excusatione ab numero dactylico petita. — v. 468. C. D. τροπαίοις. — v. 470. C. χρυσέω τύπω. D. ρυσεοτύπω.

v. 474. D. ἔσπεδε τρόμῳ. Mox uterque θ ὁρῶσα, unde Bothius ὁρῶσα, quod, opinor, poeta dicturus erat ἰδοῦσα. Suspicor scriptum fuisse ἐρῶσα, *appetens*, ita ut accusativus πῶλον pendeat a verbo ἔσπευδε. Sic in Herc. fur. v. 65 : ἧς [τυραννίδος] μακραὶ λόγχαι πέρι πηδῶσ' ἔρωτι, rem expetitam non a substantivo ἔρωτι pendentem fecit poeta, sed prætulit cum verbo construere. — v. 476. C. ἐν δὲ δορὶ. D. ἐν δὲ δαρὺ. — v. 480. C. D. ἔκανεν. Mox C. Τυνδαρὶς ἀ λέχεα. D. Τυνδαρὶς ἀλέχεα.

v. 484. L. Dindorfius σὰν δ', non ferens ἂν cum futuri indicativo constructum. Sed displicet sic primo loco positum σὰν, ubi nulla oppositio erat notanda. Infra scripsi ὄψομαι. Libri ὄψομ'. — v. 496. πελάνους τε Matthiæus, quem recte postea hoc recepisse pœnituit. Tenuit tamen Dindorfius. Mox de παλαιὸν, mediam habente brevem, vid. Thes. Par. v. Παλαιός. Dindorfianum παλεόν confutavit Hermannus ad Soph. Œd. R. v. 1219. — v. 521. C. εἰ χρώματ' αὐτῆς. D. εἰ χρῶμα τ'αὐτῆς. Hinc scripsi εἰ χρῶμα ταὐτῇ, i. e. εἰ ταὐτῃ [τῃ κόμῃ] τὸ χρῶμα ἔσται χρῶμα κ. τρ. Quod sequitur fut. ἔσται, defenditur versu 533. — v. 536. D.
ο οῖν
δυεῖν ἀδελφοῖν ποὺς ἂν οὐδένοιτ' ἴσας. C. δυεῖν ἀσχελοῖν ποὺς ἂν οὐ δένοιτ' ἴσως. — v. 538. D. εἰ δ' ἔστιν εἰ καὶ γῆν κα-
οὐκ
σιγν. C. οὐκ ἔστιν, εἰ καὶ γῆν. E. εἰ δ' ἔστιν. εἰ καὶ γ. Quod Canterus conjecit εἰ παρῆν, Matthiæ in Add. p. 448 comprobavit jure. Tenuit tamen librorum scripturam Dindorfius. — v. 543. C. πῶς ἂν τότ' ὢν παῖς νῦν ταὐτ' ἂν ἔχοι φάρη. D. πῶς ἂν τότ' ὢν παῖς νῦν ταῦτ' ἂν ἔχῃ φ. — v. 546. C. σκοτοὺς (sic) λαβὼν, ut videatur voluisse σκοπούς. D. E. σκοποὺς λαβὼν, idemque supra αὐτοῦ τάφου. Restitui nunc velim σκοποὺς λαθὼν. — v. 556. C. ὅς σὸν ἐξέτρεψε, sicut in versu præcedente ἔτρεψεν. D. ἐξέθρεψε. — v. 571. Uterque C. et D. ὁρᾶν. — v. 586. D. ἀμφανῆ. — v. 587. C. πάλαιᾶ (sic)

γυλᾶ. — v. 588. D. ὁ τάλας, et mox cum C. ἔβασα. — v. 597. Scripsi δέ γ' αὖθις. — v. 617. Distinxi ante σαφῶς. De intercepta constructione v. quæ notavi ad Cyclop. v. 588.

v. 619. κἀμοῦ γ' ἄκουσον. Ut conjunctionis καὶ vis recte percipiatur, tenendum est senem, rogatum ab Oreste ut jam ipse consideraret quid sit agendum, aliquantisper meditari, tum in cogitatione repentina, quæ animum subierat, totum defixum proferre, quasi non memorem adhortationis Orestæ, illa : *Etiam me audi.* — v. 630. Editi ἤπου. Scripsi quod libri omnes habent οὔ που. Cfr. ad v. 235. — v. 633. C. ἄλλων γὰρ. D. δίλων γὰρ. Hinc Porsonus δμώων, Musgravius δούλων, quod ex E. reposui. Usitatius est in sententia generali δοῦλος quam δμώς. — v. 635. C. D. ὁδὸν γὰρ αὐτὴν, et in seq. versu omittunt γ'. — v. 637. C. D. πικρόν τε. — v. 641. Libri ἐν πόσει. Admisi quod conjecit Matthiæus. Nunc malim παρέσται δ' αὖ. Barnesius ἐν πόσει explicat, *in compotatione.* — v. 647. C. E. ἐξαιτήσομαι, et in marg. ille ἐξαρτύσομαι, hic ἐξαρτίσομαι. D. ἐξετήσομαι.

v. 649. δυοῖν ὄντοιν τόδε C. D., ut opiner habere etiam Florr. Tyrwhittus, ὅδε, et sic recentiores editores. Vellem ego revocassem quod præbent codd. τόδε, sensu non incommodo. Quæ spectant cædem Ægisthi, inquit Orestes, ea bene dispensabit fortuna, copiam ejus opprimendi in agro mihi ministrans. Ad quæ Electra quum precata esset, ut se ambos fortuna (τόδε) juvet, senex ejus fratrisque animum confirmaturus, ita futurum esse spopondit. — v. 654. Elmslejus, δέχ' ἡλίους, receptum Dindorfio. — v. 659. Libri ἄγω. Admisi cum Musgravio et Seidlero Jortini em. ἄγε. *Fortasse*, inquit, *deflebit. Sed redi ad summam rei, rationem cædis matri inveniendæ.* Paulo ante D. πάλιν τι. Mox malim ἐς αὐτάς, tum quod non dici posse videtur εἰσιέναι ἐπὶ πύλας (nam diversum est εἰσιέναι ἐπί τινα), tum quod quodam modo responsi lusus εἰς ᾅδου illud commendat. — v. 661. C. εἰσίω. D. αὐτὰς γειδίω.

v. 672. Libri οἰκτείρεθ'. Musgravius οἴκτειρ' ἔθ'. Vulgatam tenens Seidlerus, miram orationis interruptionem excogitavit. Scripsi οἴκτειρέ γ'. Suppl. 842, εἰπέ γ'. Iph. Aul. 817, δρᾶ γ'. Ion. 518, εὖ φρόνει γε. Soph. El. v. 411 : ὦ θεοὶ πατρῷοι, συγγένεσθέ γ' ἀλλὰ νῦν. Ion. v. 1436, παῦσαί με μὴ κάκιζε, nunc lego παῦσαί γε, sicut legitur non multum diversum Soph. Aj. v. 478, παῦσαί γε μέντοι. Neque displiceret in Electræ loco οἴκτειρε δ', si tale exemplum e tragicis haberem, quale Pindar. Ol. 6 extr., δέσποτα ποντόμεδον, εὐθὺν δὲ πλόον... δίδοι, non interposito pronomine σύ, de quo genere loquendi Porson. ad Orest. v. 614.—v. 699. D. ἀταλὰς ὑποματερὸς Ἀργεί' ὀρέων. — v. 709. C. Μυκηναῖ. Alterum ἀγορὰν om. D. — v. 713. D. ἐπίτναν καὶ χρ. σελαγεῖτο εὐαν' ἀνάστυ (sic, non ut Camp. refert). — v. 715. C. ἐπὶ βώμιον. — v. 717. C. D. μοῦσαν. — v. 723. C. ἀγορὰς, et sic D. — v. 725. C. D. χρυσεόμαλλον, et emendate κατὰ δῶμα π. — v. 732. C. recte θερμᾶ φλογὶ. — v. 742. D. θανατᾶς, et mox φοβερόν. Infra C. D. particulam δὲ post κέρδος omittunt. — v. 825. Male Dindorf. Matthiæum secutus, ἵππιος, quod conjecerat Musgr. — v. 837. Dedi ἀπορρῆξαι e Musgravii correctione necessaria. Vulgo ἀπορρήξω. — v. 843. ἠλάλαζε libri, quod frustra defendere conatus est Seidlerus. Hermannus ad Phœn. 1443, ἠλύγαζε. Prætuli Valckenarii conjecturam ἐσφάδαζε. Mox Dindorf. de sententia Elmsleji ἀνδρείας pro ἀνδρίας. — v. 860. delevi comma post νεβρός.

v. 862. C. D. E. νίκας στεφαναφορίαν κρείσσω τοῖς (i. e. τὰς) παρ'. Deleto articulo τὰς, qui iambelegum frangit, reliqua non nisi durissima constructione expediri possent ita : στεφ. κρείσσω νίκας παρ' Ἀλφ. ῥ. At non tulissent hæc græcæ aures. Legendum puto νίκαν στεφαναφορίας, permutatis terminationibus, quas in vicinis nominibus invertere sæpius accidit librariis. V. Hermannus ad Soph. Phil. v. 324. Ita omnia plana : νίκαν τελέσας κρείσσω στεφαναφορίας παρ' Ἀλφειοῦ ῥεέθροις, *victoriam reportavit illustriorem quam est corona aliqua ad Alpheum reportata.* In quibus articulus post στεφαναφορίας eodem jure abest, quo abesset, in στεφαναφορίας Ἀλφιαίας. Dorismo autem quem restitui similem habes in Sophocl. Œd. Tyr. v. 181 θανατα-φόρα. — v. 870. δὴ 'γὼ male libri scripti et recens editi. Verum jam viderunt Scaliger et Canterus, et commendaverat Musgravius.

v. 878. Matthiæus τοὺς ἀδίκους. Restitui librorum scripturam τούσδ'. — v. 902. μή μέ τις φθόνῳ βάλῃ. Tyrwhittus ; « Corrigendum credo φθόνος. » Minime. Aristoph. Thesm. 895 : τοὐμὸν σῶμα βάλλουσα ψόγῳ, tamquam telo petens. — v. 910. Libri θρυλλοῦσα. Dindorfius θρυλοῦσα. Idem vir doctus in Thesauro Par. s. v. : « Tragici hoc verbo non videntur usi esse. » Duo tamen exempla suppeditabat ipsi Index Euripideus. Ex Ione v. 621 Stobæus citat τυραννίδος δὲ τῆς μάτην θρυλλουμένης, ubi libri Euripidis τῆς μάτην αἰνουμένης. — v. 942. Libri αἵρει κακά. Acquieverunt editores in Tyrwhitti conjectura αἵρει χάρα. Ego scribendum duxi αἱρεῖ κακά. Supplic. 67 : δυστυχίαν καθελεῖν. Med. 372 : τἄμ' ἑλεῖν βουλεύματα. Phœn. 516 : πᾶν γὰρ ἐξαιρεῖ (libri ἐξαίρει) λόγος. Similiter in Hippol. v. 18 : κυσὶν ταχείαις θῆρας ἐξαίρει χθονός, scripsi ex Florr. quatuor ἐξαιρεῖ. Non est alia confusio frequentior quam verborum αἱρεῖν et αἴρειν.

v. 952. Multi multa disputarunt de sententia et constructione hujus loci : quorum nemini mirum est in mentem venisse, quod ego certissima emendatione Euripidi restitui : ἐφευρέθης... δεδωκώς. Androm. v. 312 : ἀλλ' ἐφευρέθης ἧσσον φρονοῦσα τοῦδε Μενέλεω. 452 : φρονοῦντες δ' ἄλλ' ἐφευρίσκεσθ' ἀεί. Suppl. v. 319 : δειλὸς ὢν ἐφευρέθης. Iphig. Aul. v. 1105 : ἀνόσια πράσσων... εὑρεθήσεται. Solita Græcis breviloquentia hic usus poeta, paucis comprehendit quæ uberius exposita hunc sensum habent : οὐδὲν εἰδὼς μέλλειν σε δοῦναι δίκην ὧν ἐφευρέθης χρ. δίκην δεδωκώς, *Nihil auguratus te luiturum esse ea, quæ tandem luisse deprehensus es.* Est enim sæpe jam observata res, Græcos, ut bis dicta evitarent, communem duabus sententiis inter se nexis notionem, bis exprimendam ad sensus integritatem, tamen, ubi fieri sine obscuritatis incommodo posset, altero loco omisisse mente, alia licet forma, supplendam. Cfr. Matth. Gr. Gr. § 634 ; Bernhardy Syntax. p. 456.

v. 972. τῷ δ' αὖ Dindorfius e textu Matthiæi, qui improbat ipse in notis. V. idem ad Hecub. v. 1232. Revocavi τῷ δαί, cujus particulæ usus in Euripide certe non est addubitandus. Stabilitur in locis fere duodecim consensu codicum. Atque supra v. 244 et infra v. 1116, secundum Matthiæum, ipse exhibuit Dindorfius. — v. 997. Fort. καιρὸς κάρτ' ὦ.

v. 1010. πατρὸς ὀρφαναὶ λελειμμέναι, hæc quum ad Electram sint referenda monstrante ipsa sententia, scribenda erant vel ὀρφανὴ λελειμμένη, vel ὀρφανοὶ λελειμμένοι. Atque posterius hoc, ut magis probabile, recepi. In Hippol. v. 349, libri tantum non omnes κεχρημέναι de Phædra, pro κεχρημένοι. Ceterum sensit vitium orationis Reiskius legi jubens πατρίδος pro πατρός. Cfr. v. 914, ὀρφανὴν φίλου πατρός. — v. 1044. ταὐτ' pro ταῦτ' male Dindorfius. — v. 1053. ᾗ δὲ sic Lentingius. Legebatur εἰ δέ. Eamdem emendationem Herc. f. v. 325, faciendam fuisse, vidit Elmslejus.

v. 1058. ἆρα κλύουσα, producta altera syllaba in ἆρα. Nec mutaverim, præsertim in tragœdia recentiore. Phœn. 166, βάλοιμι χρόνῳ, « productione non ferenda, » inquit Hermannus, qui olim tulit in Soph. Phil. 433 senarii exitum hunc : λόγῳ δέ σε βραχεῖ. Alc. 542 : αἰσχρὸν παρὰ κλαίουσι θοινᾶσθαι φίλοις. Inus fr. 2 : πύθοιντ' ἂν ἀστοὶ πάντες ἃ κρύπτειν χρεών. Ibid. fr. 14 : χρῆν γὰρ τὸν εὐτυχοῦνθ' ὅ, τι πλείστας ἔχειν γυναῖκας. Ubi erunt qui corrigant ἅ γε κρύπτειν, et τὸν εὐτυχοῦντά γ' ὅ, τι. Vid. Elmslejus ad Heraclid. v. 753. — v. 1069. ἥτις L. Dindorfius, pro ᾗ τῆς.

v. 1072. γυνὴ δ' ἀπόντος ἀνδρὸς ἥτις ἐκ δόμων, pro ἥτις, ἀπόντος ἀνδρὸς ἐκ δόμων, simili hyperbato, quale fere legitur Ion. 1307 : τὴν σὴν ὅπου σοι μητέρ' ἐστὶ νουθέτει. Rhes. 848 : τῶν σῶν μολόντων ὡς σὺ πολεμίων λέγεις. Bacchis 1195 ed. Herm. : ὡς ἴδητε τήνδ' ἄγραν Κάδμου θυγατέρες θηρὸς ἣν ἠγρεύσαμεν. — v. 1077. Par. C. εἰ μὲν πρῷ' ἦν εὐτυχῇ. D. εἰ μὲν πρῷ' ἦν εὐτυχῇ. Unde Canterus τὰ Τρῷ' ἦν, non improbante Lobeckio Paralip. Gr. gr. p. 198, not. 13. Matthiæus cum Elmslejo prætulit Musgravii emendationem, quam de loco non movi. Cfr. Suppl. v. 897 : χὤπότ' εὖ πράσσοι πόλις, ἔχαιρε, λυπρῶς δ' ἔφερεν, εἴ τι δυστυχοῖ. Tro. 1004 : εἰ μὲν τὰ τοῦδε κρείσσον' ἀγγέλλοιτό σοι, Μενέλαον ᾔνεις... εἰ δ' εὐτυχοῖεν Τρῶες, οὐδὲν ἦν ὅδε. — v. 1121. ἀν' αὖ σὺ ζωπυρεῖς, sic primus Boissonadus, postea alii, Fæsius, Pflugkius, Bernhardyus. — v. 1147. Strophæ et antistrophæ notam omittunt C. D. — v. 1148. C. D. τότε μὲν λουτροῖς. — v. 1149. D. ἔπεσεν ἐμὸς ἀρχέτας. — v. 1151. C. D. ἐννέποντος· ὦ σχετλία. Ibid. D. φονεύσεις. — v. 1154. C. D. δεκέτεσιν σποραῖσιν. Detraxi ν a priore voc. — v. 1155. C. παλλίρους, et cum D. δίκαν. — v. 1156. λέχους, μέλεον ἃ πόσιν Seidlerus. Restitui quod præbent libri. — v. 1157. D. ἐς οἴκους. — v. 1159. C. κάν'. D. κᾶν. Correxit Seidlerus κατέκαν'. — v. 1160. Scripsi ὦ τλάμων. Libri λαβοῦσα. τλάμων. — v. 1161. C. ὅτι ποτε. D. ὅ τί ποτε. Unde correxi, quod voluit etiam Geelius, ὅ, τι ποτὲ. Nam vulgata scriptura aliena est ab sententia loci. Conjunge : ὅ, τι ποτὲ κακόν. Eandem correctionem adhibui Hippol. v. 195, δυσέρωτες δὴ φαινόμεθ' ὄντες τοῦδ' ὅ τι τοῦτο στίλβει κατὰ γᾶν, ubi vulgo ὅτι. — v. 1162. C. D. om. epodi notam. Ibid. D. ὀρείατος. — v. 1163. C. κατήνουσεν. — v. 1166. Libri ὑπώροφον. Scripsi ὑπόροφον. Orest. 147 : ὑπόροφον βοάν, ubi pariter nonnulli libri ὑπώροφον. — v. 1169. C. νέμει δίκαν τοι. D. cum Florr. νέμοι δίκαν τοι. Mox ad ὅταν τύχῃ, supple νέμων. Fragm. Antiop. 15 ed. Dind. : Δίκα τοι δίκα χρόνιος, ἀλλ' ὅμως | ὑποπεσοῦσ' ἔλαθεν, ὅταν ἔχῃ | τιν' ἀσεβῆ βροτῶν. Bergkius apud Welckerum, ἔλαθεν, ἔλαθ', ὅταν ἔχῃ, ratus ille ὅταν dici posse producta ultima. Leg. ἔλαθεν, ἔλαθεν, ὅταν ἕλῃ. — v. 1172. αἵμασι, non αἵμασιν, C. D. — v. 1173. D. ἐξ οἴκων παῖδα, sic.

v. 1177. In carmine sequente, quod ad antistrophica redigere conati sunt olim Seidlerus, et postea Elmslejus, usi conjecturis audacioribus, prudenter judicavit Matthiæus eo minus per vim quidquam esse novandum, quod versus, sic ut vulgo leguntur, sensum præbeant ab omni parte integrum. Itaque, remotis correctionibus, quas in gratiam antistrophicæ dispositionis incertæ a viris illis factas receperat Dindorfius, reduxi vulgata metra et verba.

v. 1181. C. D. E. δάκρυα τ' ἄγαν γ'. Edit. pr., teste Seidlero, δακρύτ' ἄγαν. Florr., si modo fides Matthiæo, emendate, δακρύτ' ἄγαν γ', *sane valde lacrimabiles*. Cfr. Hermannus ad Soph. Œd. Col. v. 476. Perperam ab editoribus omnibus omissa erat particula γε, non loci sententiam illis considerantibus, sed unice recordatis librariorum peccatum de quo egi in Thesauro Par. vol. 1, p. 192. Nam quod a prosodiæ ignaris sæpe post ἄγαν et λίαν adjecta fuit male illa particula, non sequitur continuo, non esse ubi recte ab ipso etiam scriptore additam legamus. Soph. Antig. 572, Ismene : ὦ φίλταθ' Αἷμων, ὥς σ' ἀτιμάζει πατήρ. Creon : ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέχος. — v. 1183. D. μητρὶ τῷδ'. — v. 1184. C. ἰὼ τύχας τὰς σὰς τύχας μᾶτερ τεκοῦσ', D. τὰς σὰς μᾶτερ, omisso altero τύχας. Mox C. D. E. μελέα καὶ πέρα γε, *atque adeo ultra*. Sophocl. Phil. v. 1261 : καὶ πέρα γ' ἴσθ' ἢ λέγω. Seidlero delenti γε paruerunt Matth. et Dindorf. — v. 1194. τίς δὲ ξένος codd. omnes, et sic edidi. Versus est trimeter. Aberat δέ. — v. 1199. C. D. E. τίν' εἰς γάμον. — v. 1204. Post φρονοῦσά γ' εὖ (quod revocavi, quum alii delevissent γ' εὖ) codd. addunt Electræ personam. Mox uterque οὐκ ἐθέλοντα. Quæ sequuntur usque ad verba τὰν κόμαν δ' ἐγώ, C. tribuit Orestæ. Pro ἐῶν πέπλων dedi, Seidlero auctore, ἔξω πέπλων. Ceterum cfr. Orest. v. 839. — v. 1208. C. D. ἰὼ ἰώ μοι. — v. 1209. Camperus γόνατα μέλεα, probabiliter. Tum codd. τὰν κόμαν δ' ἐγώ, cum glossa εἶδον.

v. 1214. Codd. omnes γένυν γ', unde particulam restitui, non ineptam illam, ut opinabatur vir doctus in Præfat. Corp. Trag. p. XII, sed ita sententiæ participii vinculo adjunctæ inseri solitam, ut novæ rei accessione enunciati principis vis quasi aucta vel confirmata significetur. Latine interdum vertas, *quidem, et quidem*. Cfr. Helen. v. 426 : ἥκω, τούς γε περιλελειμμένους φίλων φυλάσσειν τἄμ' ἀναγκάσας λέχη. Herc. fur. 631 : ἄξω λαβών γε τούσδ' ἐφολκίδας χεροῖν. Ibid. v. 756 : τόλμα, διδούς γε τῶν δεδραμένων δίκην. Ibid. 770 : κρατεῖ, λιμένα λιπών γε κ. τ λ. Iphig. Aul. v. 1376 : τοῦτο δ' αὐτὸ βούλομαι εὐκλεῶς πρᾶξαι, παρεῖσά γ' ἐκποδὼν τὸ δυσγενές· ubi Hermannus non recte opinor παρεῖσά τ'. Contra ibid. 1515 : ῥανίσιν αἱματοῤῥύτοις ῥανοῦσαν εὐφυῆ τε σώματος δέρην σφαγεῖσαν, ipsa participiorum discrepantia indicat alterum ab altero esse suspensum scribendumque esse εὐφυῆ γε. — v. 1215. Libri χέρας, unde Seidlerus χεῖρας. Sed nescio an scribendum sit χέρας ὦ. Dindorfius χεῖρα. — v. 1217. C. παρηίδων τ' ἐξ ἐμᾶν. D. παρηίδων τε γ' ἐξ ἐμᾶν. Et mox B. C. ἐκρίμναθ', non ἐκριμνᾶθ'. — v. 1219. C. D. Chori personam præfixam habent. — v. 1221. C. κόμαις ἐμαῖσι. D. κόμοις ἐμάλ - (sic). — v. 1224. D. Electræ personam omittit. Ibid. C. ἐγώ δ' ἀπέλευσά σοι. D. ἐγώ γε" δεπεκέλευσά σοι (sic), ut librarius dare voluisse videatur ἐγὼ δέ γ', quod habent Florr. Mox C. ἐφηψάμην, D. ἐφηψείμην (sic).

v. 1226. Addidi quod libri omnes exhibent ὦ, et in fine versus pro ἔρεξας dedi ἔρεξα : nam alterum in Electræ ore plane absonum est, quæ modo se dixerit ipsam et adhortatam esse ad cædem et ferrum adeo attrectasse, supraque confessa sit, v. 1181, αἰτία δ' ἐγώ· nisi fort. scribendum ἔλεξας. In codd. hic versus cum tribus sequentibus Choro assignatur. — v. 1227. λαβοῦ, λαβοῦ, geminato verbo, Dindorfius, quo correctionis genere sibi valde placet vir doctus. Ibid. C. μᾱτρός. D. μρς, i. e. μᾱτρὸς, non ματέρος. — v. 1230. C. φίλαι τέ κ οὐ φίλαι. D. φίλαι ταὶ οὐ φίλαι. Falsa refert Camperus. — v. 1231. C. φάρεά δ' ἀμφ. D. φάρεδε γ' ἀμφ., sic. — v. 1232. C. μεγάλων τε δομ., et sic D. — v. 1281. C. D. ἦλθε Φρύγας.

v. 1283. εἰς ante Ἴλιον habet D. e corr. Meliores numeros efficies scribendo ἐξέπεμψεν Ἴλιον, quod an posuerit poeta, decernere non ausim. Certe præpositionem adjecerunt aliquoties in talibus male seduli librarii : velut in Phœn. 817 : σύναιμον λέχος ἦλθεν, ubi libri fere omnes εἰς λέχος ἦλθεν. Helen. v. 1381 : εἰσβῶμεν σκάφος, codd. εἰσβῶμεν εἰς σκάφος. In Orest. 648 : ἦλθ' εἰς Ἴλιον, aliquot codd. ὑπ' Ἴλιον, exquisitius. Adde notata ad Bacch. v. 1287. — v. 1237. C. διόσκοροι, D. διόσκουροι. Sed infra uterque διόσκοροι. — v. 1289. πρὸς οἶκον libri. Matthiæus πρὸς ὄχθον, quod recipere non dubitavi. Cfr. Heracl. 781, Ion. 12, Hippol. 30, Herc. f. 1178. — v. 1294. C. τοῖσδε ἀφαγίοις. In his dativis, altero ab altero pendentibus, offensus Matthiæus conjecit, οὐ μυσαροὺς, non male. — v. 1295. C. D. cum Florr. tribuunt hunc versum Electræ. — v. 1299. C. D. τῆς καταφθιμένης. — 1315. πατρίας remansit e Dindorfio. Revocanda librorum scriptura πατρῴας. — 1319. Notandus, non corrigendus, dactylus ab anapæsto exceptus. Cfr. v. 1322, et 1323. — v. 1348. C. σῶσον τεχνῶν (sic). D. σῶσον τενκῶν, non, ut ait Camperus, τεννεῶν. Ibid. C. D. ἐναύλους. — v. 1354. C. D. μηθείς. — v. 1359. C. πράσσειν. D. πράσσην.

IN CYCLOPEM.

v. 2. A. B. χ' ὥτ'. Similiter v. 38, et χ'ὥσιοι v. 125. — v. 5. A. B. ἔπειτά γ'. Dedi post alios ἔπειτα δ': Deserit poeta inceptæ structuræ tenorem. — v. 7. A. B. ἰτέαν εἰς μ. θένων. Præpositio deleta auctore Elmslejo. θενών scribendum esse monuit Blomfieldus. — v. 15. A. B. λαδών. Scaliger λαχών. Dicit poeta : *corripiens navem a parte gubernaculi, regebam eam remis utrinque instructam.* — v. 16. ἐπ' in codd. omissum addidit Seidlerus. — v. 27. A. B. παῖδες μὲν οὖν μοι κλιτύων. Scaligerus μὲν οὑμοί, probante Hermanno. — v. 28. νεανίαι Piersono debetur. Codd. νέα νέοι. Mox A. B. πίστρα, non πῖστρα. — v. 30. Uterque cod. τῷ τε δ., et sic præter Vict. haud dubie etiam Florr. — v. 33. Uterque ἁρπάγη, A. pro more suo omittens iota subscriptum. — v. 37. Omnes codd. σικινίδων. — v. 38. A. B. ὅμοιος ἡμῖν. Sed B. e correctione ὑμῖν. — v. 39. Libri κῶμοι. Bothius κώμοις. Quod probatum Hermanno recepi. Cfr. v. 492. Mox A. B'. προσῆτ'. — v. 41. A. B. χορὸς σατύρων. στροφή.

v. 42. Scripsi γενναίων δ', pro eo quod præbent libri γενναίων τ'. Simili errore legebatur in Herc. f. v. 1377 : ὦ λυγραὶ φιλημάτων τέρψεις, λυγραί τε τῶνδ' ὅπλων κοινωνίαι, ubi δέ restituit Herm. Post repetitum enim idem vocabulum additur altero loco δέ, si accedit novum attributum, sive μέν præcesserit sive non præcesserit; ubi vero tantum gravioris affirmationis causa duplicatum est, nullum locum habet δέ. Alcest. v. 216 : δῆλα μέν, φίλοι, δῆλά γ'· ἀλλ' ὅμως... εὐχώμεσθα, ubi μέν et ἀλλά sibi opposita sunt invicem, δῆλά γ' autem est iteratio corroborantis. Cfr. Hermannus ad Eurip. Bacch. v. 369. Sophocl. Ajac. 349 : ἰὼ φίλοι ναυβάται, μόνοι ἐμῶν φίλων μόνοι ἔτ' ἐμμένοντες ὀρθῷ νόμῳ. — v. 43. A. νίση. B. νίσῃ. Tum B. σκοπέλοις. — v. 44. B. οὐ τᾶδ'. A. οὐ τᾶδ' supra ᾶ scripto a secunda manu η. — v. 46. Uterque Par. δινᾶεν θ', omisso altero accentu. Sic v. 148 A. B. ἠδεῖαν γ'. v. 395 Αἰτναῖα τε. 651 χρῆσθαι μ'. E contrario v. 90 τίνές πότ'. v. 97 εἰτέ τις. — v. 48. A. οὔ σοι. B. οὐ σοι. Recepi cum Bothio et Hermanno emendationem Casauboni, Matthiæo quoque non displicentem. — v. 49. A. B. οὐ τάδ' (B. τᾶδ') οὔ· οὐ (οὐ B.) τᾶδε νέμη, et v. seq. A. οὔτ' οὖν, B. οὔτ' αὖ, sed αὖ e corr., ut videtur. — v. 51 sq. A. B. ὠή· ῥίψω πέτρον τάχά σου· ὑπάγω, ὑπάγω, κεράλ
στα. Sed A. a sec. m. ὕπαγ' ὦ, ὕπαγ' ὦ. Mox B. ἀγροβοτα,
α
natum id fortasse ex ἀγροβοτα. — v. 55. A. B. Ἀντιστρ. σπαργῶντας μοι τοὺς. — v. 60. A. B. πότ' ἀμφιβάλεις. Seidlerus ἀμφιθαλεῖς.... εἰσεῖ σκοπέλων. Mox B. λῖποῦσα, scripto ει supra ι. A. λιποῦσα. — v. 63. B. οὐ τᾶδε Βρ. οὐ τᾶδε χ. — v. 68. A. B. οὐ νύσσα μετά. — v. 69. In A. B. ἐπῳδ. adscriptum. — v. 75. A. σείων. B. σείων, superscriptum habens σείεις. In præcedenti v. ad οἰοπολεῖς B. habet gl. ιόνος ἀναστρέφῃ. — v. 76. A. B. πρόσπολος, non πρόπολος. — v. 80. B. ad verba τράγου χλαίνα (sic) adscriptum habet παρατέλευτον. — v. 83. A. B. προσπόλους, quod restitui. Recentiores editt. προσπόλοις, nescio unde. — v. 87. A. B. αὐχέσι.

v. 90. B. φέροντας. Elmslejus ad Heracl. v. 801 conjecerat φέρουσι, quod recepit Hermannus. Ceteri duce Cantero φέροντας.... κεχρημένους. Sed verum est quod ex A. restitui φέρονται, *secum ferunt*. Bacch. v. 1281 : τί φέρομαι τόδ' ἐν χεροῖν, quod mutari voluit Elmslejus in φέρομεν, ipseque Hermannus non recte cepit. Aristoph. apud Polluc. 10, 67, λήκυθον... ἣν ἐφερόμην. Soph. Electr. v. 476 : Δίκα δίκαια φερομένα χεροῖν κράτη. Œd. Col. v. 470 : ἱερὰς ἐξ ἀειρύτου χοὰς κρήνης ἐνέγκου. Ib. v. 1681. : ἔμαρψαν ἐν ἀφανεῖ τινι μόρῳ φερόμεναι. Infra in hac ipsa fabula v. 234 : τοὺς ἄρνας ἐξεφοροῦντο. De confusione participii cum præsenti verbi finiti cfr. dicta ad Heracl. v. 884. In fr. Dan. 15 ed. Dind. οἳ δ' οὐδὲν ἦσαν πρόσθεν, ὄλβιοι δὲ νῦν, δόξαν φέρονται τοῦ νομίσματος χάριν, καὶ συμπλέκοντες σπέρμα καὶ γάμους τέκνων, nescio an legendum sit συμπλέκονται. *Ignobiles divites facti coluntur propter numos, et prosapiam miscent et nuptias liberorum.* — v. 93. τὴν ἀνδροβρῶτα Bothius. A. τήνδ' ἀνδροβρῶτα, B. et Florr. τήνδ' ἀνδροβῶτα. Pronomen demonstrativum, quod ex superiori versu huc irrepsit, non cadit in Polyphemum absentem. — v. 99. ἔοιγμεν etiam Parisini.

v. 101. A. correctus προσεῖπα πρῶτα, sed a prima manu προσεῖπα πρῶτον. Hinc scribendum puto et sono paullo suaviore et forma Atticorum usu flagitata, προσεῖπον πρῶτα. Reperiuntur πρῶτα et πρῶτον confusa Tro. v. 386, Suppl. v. 213, et apud Eusebium Const. Orat. p. 491 ed. alt. Valesii. Mox γεραίτερον pro γεραίτατον a Bothio acceptum. Stant ab altera parte pater senior, ab altera filii juvenes. — v. 103. In nomine Κεφαλλήνων A. alterum λ a s. m. supra scriptum habet. — v. 107. Libri ἐξ Ἰλίου γε, ab Hermanno demum correctum. — v. 110. A. B. παπαί hic et v. 572.
φ
— v. 114. A. Αἰτναῖος λόχος (sed φ a sec. m.). B. Αἰτ. ὄχθος. — v. 115. A. B. ποῦ 'στί, et v. 129 A. ποῦ 'στίν. — v.
αριν
123. Libri ῥοαῖς. Mox A. ἄχορον. B. ἄχορον. — v. 130. A.
δ
φροῦρος. B. φροῦδος. — v. 137. Uterque ἐμπολήμασι, et v. 144 σέλμασι. — 139. B. πῶμα, cum glossa supra scripta διὰ τὸ μέτρον. — v. 142. A., ut videtur, ταῖςδ'. B. ταῖδ' (sic). Minus bonum παῖδ', quod ita hæc vox παῖς in tribus deinceps versibus repeteretur. — v. 145. A. ὂν κεύθει a pr. m. ὃς κ. e corr. B. ὃς κεύθει. — v. 147. A. B. cum ceteris codd. ναί. δίς. Boissonado debetur καί. — v. 148. A. B. ἠδεῖαν γ'. Correxit Boissonadus. Simili modo Gœthius : *O schœner Brunnen der uns fliesst.* Mox B. e correctione βούλει δὲ, sed a pr. m. βούλει σε. — v. 152. A. B. φέρ' ἐκπάταξον.
ου

v. 153. A. ἰδὼ. Σειλ. ὡς καλήν, omisso vocabulo παπαιάξ. Ceterum quisnam jocus insit huic loco quum non perspexissent viri docti, alii verba correxerunt temere, alii Euripidem fecisse statuerunt Ulyssem frigide jocantem. At si quid video, et sanus est locus, nec lepore caret. Nam fingo mihi Silenum, dum Ulysses infunderet vinum, eo quo astabat loco, odore naribus hausto, exclamare, ὡς καλὴν ὀσμὴν ἔχει· quod mirantem quodammodo Ulyssem, qui poculum plenum sua manu adhuc teneret, quærere ab illo subridentem : *tune igitur vidisti odorem?* qui secus ac ceteri homines olfacis vinum vel non admotum ori. Ad quæ Silenum, ut odoratum suum acutissimum longoque usu exercitatissimum ostenderet, *Minime, sed vel sic, quam-*

quam distans, olfacio. Certe in Satyro non illepide dictum! — v. 155. A. B. γεῦσαι νῦν. Mox A. βαβαΐ. — v. 158. A. τὸν φάρυγγα διεκάναξε.

v. 164. A. ὡς ἐκπιεῖν (supra terminationem scripto ὼ) ἂν κ. μαινοίμην. B. ὡς ἐκπιεῖν γ' ἂν κ. μαινοίμην, ut Florentini, idque revocavi. Editi ὡς ἐκπιεῖν ἂν κ. βουλοίμην μίαν, in quo βουλοίμην mera conjectura est nescio cujus viri docti. γε post ὡς similiter infra v. 336 : ὡς τοὐμπιεῖν γε καὶ φαγεῖν τοὔφ' ἡμέραν. Hec. 346 : ὡς ἕψομαί γε. Fragm. Androm. 22 : ὡς τοῦ γε πάσχειν τοὔπιὸν μεῖζον κακόν. Ion. v. 759 : εἴφ'· ὡς ἔχεις γε συμφοράν τιν' εἰς ἐμέ. v. 979 : ὡς θέλοιμί γ' ἄν. Androm. v. 923 : ὡς δοκοῦσί γε. Iphig. Aul. 1488 : ὡς δάκρυά γέ σοι δώσομεν. Quo in loco frustra laborarunt viri docti. Aristoph. Ach. v. 327 : ὡς ἔγω γ' ὑμῶν ὁμήρους. Omitto exempla, ubi γε illatum est in responso aientis, velut Bacch. v. 1273 : ὡς ἐκλέλησμαί γ'.

v. 166. A. B. ῥίψαι. — v. 169. A. B. ἵν' ἐστὶ τουτὶ τοὐρθὸν, adscripta in A. hac glossa ad ἵνα· ἤγουν ἐν τῷ πίνειν. Seidlerus τουτί τ' ὀρθόν. — v. 170. Libri παρεσκευασμένου. Scripsi e Jacobsii conjectura περιεσκεπασμένου. In sequenti versu A. B. ὀρχηστύος θ' ἅμα. — v. 172. A. εἶτ' ἐγὼ κυνήσομαι. B. εἶτ' ἐγὼ κυνήσομαι, cum annotatione οὕτως ἦν ἐν τῷ παλαιῷ· ἐγὼ υκηνήσομαι. — v. 175. Libri continuant Sileno. A. διαλαλήσομεν. B. διαλαλήσωμεν. Versu proximo uterque ut editum, πρὸς φίλον. — v. 179. A. B. hic et v. 241, 632, οὐκοῦν. — v. 187. A. μή μοι μόνῳ. B. μή μοι μόνῳ, at v. 219 uterque μή με. Mox A. omittit Sileni personam.

v. 188. A. B. ποιμένων βοσκήματα. — v. 193 et 194 tribuunt uterque Ulyssi. — v. 198. A. B. στένει. — Versum 203 A. B. Sileno adscribunt, proximos Cyclopi. — v. 204. A. B. οὐ διώνυσος τάδε. — v. 207. A. B. ἢ πρός γε μ' εἰσὶν ἢ χ' ὑπὸ. Et versu seq. σχοινίοις τ' ἐν τεύχεσιν. — v. 213. A. τᾶστρα. Idem v. 215 εὐπρεπής. B. recte εὐτρεπής. — v. 217. A. ἣν θέλεις. B. ἢν θέλῃς. — v. 220. Libri ἐπεί γ' ἂν. Quod dedi, Seidlero debetur. — v. 224. A. τοὺς ἄρνας, et proximo versu idem λίγοισι. — v. 230. B. ὅτι τάδ' οὐκ. — v. 231. A. ἦσαν, quippe is codex raro habet iota sub-

o

scriptum. B. ᾖσαν. — v. 233. A. ἑόντος. B. ἑώντος (sic). — v. 235. A. B. κἆτα τὸν ὀφθαλμὸν. Scaligerus ὀμφαλόν, Canterus κατά. In versu proximo libri ἐξαμήσασθαι. — v. 237. Codices ἀποθλίψειν. Recentiores editores auctore Ruhnkenio ἀπολέψειν. Sed nunc consultius duco scribere ἀποτρίψειν. — v. 238. A. τὰ 'δώλια. B. ταδώλια. — v. 240. A. B. ἢ πυλῶνα.

v. 242. A. φάκελλον. B. φάκελον. Hic et aliis multis in locis Musgravius ambos codices inter se confudit. — v. 243. A. ὡς σφαγέντες. B. ὦ σφαγέντες. — v. 244. A. πλήσουσι.. ἐπ' ἄνθρακος. Emendate B. πλήσουσι... ἀπ' ἄνθρακος. Cfr. v. 358. — v. 245. Libri ἔδοντος (A. ἕδοντος) δαῖτα τῷ κρεανόμῳ. E multis multorum conjecturis præstare mihi visum est quod a Musgravio inventum recepi, δαῖτ' ἄτερ

ἡ

κρεανόμου. — v. 247. B. ἱμεροσκόου. A. ἱμεροσκόου, litera superscripta ab altera manu. Mox B. θοινομένῳ. — v. 251. A. a pr. m. ἥδιον, correctum postea in ἡδίον'. B. ἡδίον'. Paulo post, pro Reiskiano οὐ γὰρ οὖν, uterque οὐ γὰρ αὖ, quod debebam revocare. Olim quidem, inquit, venerunt hospites, sed non recens iterum alii. — v. 252. Libri τὰ σ' ἀφίκοντο. Correxit Ludovicus Dindorfius. — v. 258. τούτῳ βία A. B. — v. 265. Hermannus τά θ' ἱερά. Legebatur μά θ' ἱερά. — v.

ν

270. Emendate A. B. ἔγωγε. Mox B. περνάντα σ'. A. περάντα, correctum a sec. m. — v. 273. A. B. cum ceteris libris τοῦδε τοῦ 'Ρ. Mox A. πολλὰ πέπονθα. B. πολλὰ πέποιθα. Paulo post uterque ἔρεσθαι. — v. 278. A. πνεύμασι et v. 276 ἐξεπαίδευσε. — v. 290. A. B. ὦναξ, et νεῶν ἕδρας, quod, me invito, relictum est in textu. Recte Canterus ναῶν. Mox ἐρρυσάμεσθα Matthiæus. Libri εἰρυσάμεσθα. — v. 292. Et A, et B, e correctione, ἱερός, pro ἱερεύς, quod scripserat prima manus. — v. 293. A. Μαλέα τ' ἄκροι κ., οἵ τε Σουνίου, sed ἡ supra οἵ scripto. B. Μαλέα τ'... et ἥτε Σουνίου correctum pro οἵτε Σουνίου. Sine idonea causa Musgravius Σουνίῳ, quod recepisse pœnitebat Matthiæum, tenuit tamen Dindorfius. Duplicem genitivum copia similium exemplorum illustrat Lobeck. ad Ajac. v. 53. — v. 297. Libri κοινοῦ, et mox Αἴτνῃ. Quæ Seidlero et Hermanno corrigentibus obsecutus sum.

v. 299. B. et Florr. νόμοις δὲ θνητοῖς εἰς λόγους ἀποστρέφῃ.

υ ὐ

A. νόμοις δὲ θνητοῖς, lineola illa lunata tenuissimo ductu superscripta. Voluit, opinor, librarius corrector νόμος δὲ θνητός. Locum recte constituit Musgravius, nisi quod præter necessitatem ἀποστρέφει mutavit in ἐπιστρέφει. — v. 302. ἀμφὶ βουπόροισι divisim etiam Parr., iidemque v. 305 πιοῦσα, non ποιοῦσα.

v. 313. Hoc, τῶν μὲν κρεῶν, nescio unde invasit editiones omnes. Hinc proxime quoque, ut justa fieret oppositio, quidam scripserunt, ἣν δὲ τὴν γλ. Ego restitui quod libri exhibent omnes : τῶν γὰρ κρεῶν. Cfr. notata ad Suppl. v. 238. In Alc. 163 ἐγὼ γὰρ ἔρχομαι, habet Par. 2713 ἐγὼ μὲν.

σσ

Mox A. γλῶτταν, duplex σσ a sec. m. — v. 322. Libri οὔ μοι μέλει τὸ λοιπὸν. Nemo editorum explicuit quid sibi velit illud τὸ λοιπόν, *in futurum*, sententiam loci aperte pervertens, quasi nunc, vel antea Jovem quicquam curaverit Cyclops, in posterum vero non curaturus, quum dicta, quæ subjicit, omnino declarent, quomodo Jovem hucusque contemserit. Scripsi μέλει τοσοῦτον, *non flocci facio.* — v. 324. ἔχων Reiskius. Legebatur ἔχω, hiante structura verborum.

v. 326. Libri ἐν στέγοντι, unde Reiskius εὖ τέγγων τε, receptum a plerisque. Cfr. v. 574, τέγξας ἄδιψον νηδύν. Sed si de aquæ potu hoc intelligitur, frigida sane est hæc voluptas; sin de lacte, inepta repetitio evadit ejusdem rei bis commemoratæ. Reposui quod, licet a literis remotius, aptum tamen sensum efficit. — v. 329. A. B. Θρῄκιος. — v. 334. A. B. ἃ 'γὼ οὔ τινι θύω. — v. 336. A. B. ὡς τοῦ πιεῖν γε. In proximo versu uterque cum Florr. σώφροσιν. — v. 341. Libri κατεσθίων τε. Mutavit Hermannus. Paulo ante post τὴν ejeci quam viri docti addiderunt particulam δέ. — v. 342. Malim ξένια δὲ. — v. 343. Præclare Hermannus τόδε λέβητά θ'. Libri τόνδε λέβητά γ'. — v. 344. διαφόρητον de Scaligeri conjectura dedi, Hermannum secutus. Ceteri editores servarunt δυσφόρητον. — v. 346. A. B. ἀμφὶ κῶμον, quod etiam Florentinos habere suspicor. — v. 347. A. B. αἲ αἴ. Sic etiam v. 696. — v. 353. B. φαεννῶν. A. a pr. m. φαενῶν.

v. 355. Recte scriptum in A. B. ζεύς. Editiones ante Hermannum Ζεῦ. — v. 356. B. στροφή. χορός. — v. 358. A. B. ἀνθρακίας ἀποχναύειν βρύχειν κρεωκοπεῖν μέλη ξένων δασυμάλλῳ (A. δασυμάλῳ) ἐν αἰγίδι καινόμενα. Reiskii conjecturam ἐν αἰγίδι κλινομένῳ primus recepit Hermannus, quem secutus sum. — v. 365. A. a pr. manu ἂν ἔχει, e corr. ἂν ἔχει. — v. 369. A. νηλὴς ὦ τλάμων ὅστις | δωμάτων

κ

ἐφεστίους | ξενικοὺς ἱκτῆρας ἐκθύει δόμων | κόπτων βρύχων (κ a sec. m.) ἑφθά τε δαινύμενος | μυσαροῖσιν ὀδοῦσιν. Et sic B. nisi quod ὦ τλᾶμον... ἱκτῆρας.. βρύχων habet. — v. 377. μῶν γε θοινᾶται cum ceteris libris A. B. — v. 380. A, et a pr. m. B. ἐντρεφέστατον. B. e corr. εὐτραφέστατον, ut conjecerat Scaliger. — v. 387. Libri ἔστησεν εὐνήν. — v. 391. πήχεων A. B. pro πηχέων. Iidem recte infra πελέκεων.

Scribebatur πηχέων et πελεκέων. — v. 394. A. B. δρεπάνῳ γ' ἀλλὰ (B. δρεπάνω σ' ἀλλὰ) παλ. κλάδω. Admisi emendationes Scaligeri. — v. 395. Indicavi lacunam. — v. 397. A. δύο. B. δύω. Paulo ante A. B. δίδου μαγείρω. — v. 398. A. B., ut Florr., ἔσφαζ', quod restitui; nam vulgatum ἔσφαξ'
β α
merus error esse videtur. Porro A. τινὶ ῥυθμῶ, literis a sec. manu adscriptis. B. ῥυθμῷ τινι. — v. 399. A. σκύτος, punctis sub sigma positis. B. sigma erasum habet. — v. 401. Probabiliter Scaligerus ὀξὺν στόνυχα. — v. 406. Libri καὶ διηκόνουν contra Atticam normam. Hermannus κἀδιακόνουν. — v. 410. Libri omnes φάρυγγος. — v. 412. Libri omnes αὐτοῦ τῶδε. — v. 413. A. ὦ ποντίου θεοῦ, omisso παῖ. B. ὦ τοῦ ποντίου θεοῦ. — v. 417. A. B. ἔσπασεν ἄμυστιν.—v. 421. A. B. γινώσκων et v. 567 γινώσκεται. Iidem infra recte ἐπεγχέων. — v. 430. Libri omnes Δαναΐδων νυμφῶν.

v. 434. Iidem πτέρυγας ἀλύει. Musgravius πτέρυγα σαλεύει, procul dubio vere. Ipsum verbum ἀλύειν restituendum Euripidi in fragm. inc. 99 : οὐκ ἀρκεῖ μίαν ψυχὴν ἀλύειν, κἀπὶ τῷδ' ἔχειν πόνους; ubi legitur ἀπολύειν. — v. 436. B. ἀναλαβοῦ. A. e corr. sec. m. ἀνάλαβ' οὐ pro ἀναλαβοῦ. — v. 440. A. χηρεύομεν· τόνδ' οὐκ ἔχομεν κατα-
ῦ
φαγεῖν, B. similiter, nisi quod habet simpliciter καταφαγεῖν. Canterus οὐκ ἔχοντες. — v. 441. A. B. δὴ νῦν. Et v. 476 σιγᾶτε νῦν pro σιγᾶτέ νυν. — v. 446. A. βακχίω. B. βακχίου.
α
— v. 447. A. B. ῥυθμοῖσί νιν. — v. 448. B. κάτω, A. κάτω, a sec. m. supra scripto κάτα. Ald. v. 45 Alc. præbet κατὰ χθονὸς, ubi codd. κάτω χθονὸς, vel χθονὸς κάτω. Cfr. Troad. v. 1243. — v. 450. A. πῶς δέ; B. πῶς δαί; — v. 465. A. εὑρήμασι. Idem 477 ἀρχιτέκτοσι. B. in utroque
λῶ
loco ν addidit. — v. 468. A. ἀποστέλλω, a pr. m.

v. 473. Libri ἀροίμην, quod revocavi. Cfr. quæ de mensura futuri in hoc verbo disputavi in Thes. Par. vol. 1, p.
τρί
1042. — v. 475. A. B. ἐχθρύψομεν. — v. 476. B. ἐξεπίστασθε e corr. pro ἐξεπίστασαι. — v. 481. B. ἐμοῦ φίλους. A.
ὺς
ἐμου, accusativo a sec. manu adscripto. — v. 483. A. B. Chori personam præfigunt. Deinde A. τίς ἐπί. B. τίς δ' ἐπί. In proximo versu uterque δαλῶ. — v. 487. A. B. Semichori personæ tribuunt, cum parepigraphe adscripta ᾠδὴ ἔνδοθεν. — v. 490. Fort. τάχα κλαυσόμενος. — v. 491. A. B. χώρει γε πετρίνων. Ibid. recte A. B. πήχεων. — v. 494. A. B. ἡμιχορ. et στροφή, inque marg. ἀνακρεόντια. — v. 495. Hermannus μάκαρ ὅστις. — v. 498. A. B. conjunctim ὑπαγκαλίζων.

v. 499. Libri ἐπὶ δεμνίοις τε ξανθὸν, nec metro congruo, nec apta sententia. Unde Hermannus scripsit ἐπὶ δεμνίοις τε κάλλος. Præstare mihi visum est quod de mea conjectura reposui ἐπὶ δεμνίοισί τ' ἄνθος. Comparetur Aristoph. apud Athenæum, I, p. 48, E : ὅστις ἐν ἡδυόσμοις | στρώμασι παννυχίζων | τὴν δέσποιναν ἐρείδεις. — v. 501. λιπαρὸς βόστρυχον. Emendavit Scaliger. Verba proxima, θύραν τίς οἴξει μοι; Musgravius initium esse conjiciebat cantici, ab choro aperte in obscenam significationem adhibitum. — v. 503. A. B. παπᾶ πᾶ.

v. 504. Libri δαιτὸς ἥβης. Recepi Lobeckii emendationem ἥβη. Mox A. ὡς γεμισθείς. B. ὡς γεμισθεὶς. — v. 510. B. ἀσκὸν, ἐν δόμοις. A. ἀσκὸν ἔνδος μοι. — v. 511. A. B. χορός. ἀντιστρ. Tum ὄμμασι δεδορκώς. — v. 512. Libri καλὸν ἐκπερᾷ. Scripsi cum Hermanno quod conjecit Scaligerus καλὸς ἐκπερᾷ. Proximi mutilati versus supplementum φίλος ὢν ab Hermanno accepi. — v. 514. A. B. λύχνα δ' ἀμμένα (B. ἀμμένει) δάϊα σὸν χρόα χ' ὡς τέρεινα. Delevi ὡς, quod, nisi fallor, ab aliquo frigido homine est additum, cui τέρεινα νύμφα ita simpliciter de titione ardente dictum audacius videretur. Sub δάϊα quid lateat, multum quæsitum, sed nondum inventum est. Non displiceret δάει, *cum fulgore*, si nomen δάος ab Græcis alio quam nom. aut accus. casu adhibitum fuisse constaret. — v. 520. A. ὃν πιὼν, a sec. m. supra scripto εἶ. B. ὃν πιών. — v. 521. A. ὁ Βάκχιος δὲ τίς θεός. B. ὁ Βακχίος δὲ. *Bacchus ille, inquit, quisnam est deus apud vos homines?* In seq. v. B. μέγιστον. — v. 525. Libri omnes οἴνους ἔχων. Proxime A. B. τιθεῖ τις. Cum verbis ἐνθάδ' ἐστὶν εὐπετής cfr. Danaes fr. 8 ed. Dind. : ἐν τοῖς δ' ἔχουσιν εὐπετὴς πέφυκ' ὅδε. Sic enim legendum pro ἡβητής. Loquitur poeta de Cupidine apud divites versari solito.

v. 527. Libri omnes σῶμ', quod cum Bothio et Hermanno reduxi. Ibid. A. B. δέρμασιν. — 528. A. τί δή σε τέρπει, sed e correct. pr. m. τί δ' εἴ σε τ. B. τί δ' εἴ σε. — v. 530. A. μένων οὖν. B. μένων νῦν. — v. 532. A. B. φανῇ. Sic 534 κλαύσῃ, 561 λήψῃ, 588 μέμφῃ, 679 φαίνῃ, et similiter alibi semper in secunda persona, præterquam in οἴει et βούλει. — v. 536. A. B. ὦ τὰν. — v. 538. A. μεθυσθεὶς ἐν. B. μεθυσθείς γ' ἐν. Mox uterque Σιληνὲ. — v. 541. A. B. λαχνῶδες τοῦδας. — v. 542. A. θάλποις. — v. 543. A. B. κλίθητι νῦν. v. 568. ἔγχεον νῦν. —
η
v. 545. A. B. τίθεῖς (sic). In superiore versu B. om. ἰδού. — v. 546. παρῶν libri. Recepi Reiskii emendationem παριών. — v. 550. ὕστερον nihil causæ est cur mutetur. — v. 558. δὸς οὕτως libri, idque revocavi. Tyrwhittus δὸς οὗτος. Deinde A. οὐ πρὶν ἄν σέ γε. B. cum Florr. οὐ πρὶν ἄν γέ σε, quod præferendum duxi. Aristoph. Ach. v. 176 : μήπω, πρὶν ἄν γε στῶ. Ibid. v. 296 : μηδαμῶς πρὶν ἄν γ' ἀκούσητ'. — v. 560. A. B. ὦ οἰνοχόος, et ἀλλ' ὦνος. — v. 563. A. θὲς δὴ τὸν ἀγ. B. θὲς νῦν, supra scripto δή. — v. 564. A. ὥσπερ ὁρᾷς.

v. 566. B. οἰνοχόος ῞γεμοῦ, duplici spiritu et accentu positis a sec. m. Ceteri οἰνοχόος γέ μου. Scripsi, auctore Hermanno, σύ μοι. — v. 567. A. B. ἡ ἄμπελος. — v. 569. Libri πίνῃ. Malim πίῃ. — v. 571. Libri σιγῶντα. Mox βαλεῖ de Musgravii conjectura recepi. Legebatur βαλεῖς. — 579. A. τοῦ Διὸς δὲ. B. τοῦ Διός τε. Mox B. λεύσω. — v. 583. A. B. recte δέ πως. — v. 587. B. πείσομαι κακά. A. πειράσομαι κακά. Duos qui sequuntur versus B. continuat Sileno.

v. 588. A. B. κἀντρῦφαῖς πεπωκότα. Casauboni emendationem πεπωκότι receperunt recentiores plerique; sed non opus fuisse πεπωκότα mutari, si distingueretur post κἀντρυφᾷς, monuit Hermannus. Hoc genus interpellatæ constructionis aliquoties fraudi fuit viris doctis. Electr. 617 : φοβεῖται γάρ σε κοὐχ εὕδει σαφῶς. Sic omnes. Sed distingue : φ. γάρ σε, κοὐχ εὕδει, σαφῶς. Similiter adverbium a verbo suo separatum interpositis aliis, in Rhes. 898 : ἢ δυσδαίμονα καὶ μελέαν [ὁδὸν], ἀπὸ μὲν φαμένας ἐμοῦ, πορευθεὶς, ἀπὸ δ' ἀντομένου πατρὸς, βιαίως. Supra v. 121 : σπείρουσιν, ἢ τῷ ζῶσιν, Δημητρὸς σταχύν; Heracl. 226 : ἀλλ' ἄντομαί σε, καὶ καταστέφω, χεροῖν. Ion. 700 : νῦν δ' ἡ μὲν ἔρρει συμφοραῖς, ὁ δ' εὐτυχεῖ, πολιὸν εἰσπεσοῦσα γῆρας. De simili loquendi genere vid. dicta ad Bacch. v. 741. — v. 589. ὕπνον errore Ald., et inde edd. omnes ante Matthiæum. Sed οἶνον libri scripti Aristoph. ap. Athen. 10, p. 446, D : πικρότατον οἶνον τήμερον πίει τάχα. — v. 590. A. B. Διωνύσου.

v. 591. A. ἔνδον μὲν ἀνὴρ τῶδ' ὕπνω et φάρυγγος ὠθήσῃ. B. τῶ δ' ὕπνω, et φάρυγγος ὠθήσει. — v. 597. A. εἰς οἴκους. B. ἐς οἴκους. — v. 598. A. παθεῖν (non μαθεῖν, ut refert Musgr.) ἀπαλαγμόν· ὡς σοι τἀνθένδ' ἐστὶν εὐπρεπῆ. B. παθεῖν ἀπαλλαγμόν· ὡς σοὶ τἀνθάδ' ἐστὶν εὐτρεπῆ. Quum B. plerumque cum Florr. consentiat, hos quoque ἀπαλλαγμόν et τἀνθάδ' εὐτρεπῆ habere suspicor. — v. 604. A. B. αὐτόν τε.

Vix credo in utroque Flor. legi αὐτήν τε. — v. 617. Non sollicitaverim μαινόμενος. Plato de Legg. 6, p. 773, D: μαινόμενος οἶνος. — v. 623. A. B. hic ἐς τοσόνδ', non εἰς τ., ut alibi præbent fere constanter, ubi per metrum licet. — v. 628. A. ἐξαμιληθῇ. — v. 631. B. διαπυρός δ' ἐστι καλῶς. A. διάπυρος δ' ἐστι καλῶς. Sed ab altera m. διάπυρὸς. — v. 633. A. B. καὶ τὸν μοχλὸν λ. ἐκκάειν. Pœnitet me non prætulisse in dramate satyrico ἐκκάειν, formam vulgaris Atticismi. — v. 635. A. B. iterum χορός, sed v. 637. ἡμιχ. — Ibid. A. B. μακρότεροι. — v. 636. A. ὠθεῖν πρὸς τὸν ὀφθ. B. ὠθεῖν ἐς. — v. 638. A. ante ταὐτὸν habet a pr. m. 'Οδ., sed e corr. a sec. m. ἡμιχ. B. 'Οδ. Uterque proxima τοὺς γὰρ... Choro tribuit. — v. 640. A. B. prius hemistichium Ulyssi, alterum cum sequenti versu Choro dant. Ibid. uterque τά γ' ὄμματα. — v. 641. A. B. μέτεστιν ἡμῶν κόνεως. — v. 645. Uterque, ut solent, γίνεται. — v. 647. A. ὡς αὐτὸν τὸν δαλόν. B. ὡς αὐτόματον τὸ (sic) δαλόν. — v. 649. A. B. ἤδειν σ' (ἥδειν σ' B.) ὄντα. — v. 650. A οἰκείοις, supra scripto ι a. p. m. B. οἰκίοις. — v. 655. A. κελευσμάτων. B. κελευμάτων. — v. 657. A. B. γενναιότατα ὠθεῖτε, et mox τὴν ὀφρῦν. — v. 661. A. μή σ' ἐξ ὀδυνηθείς. B. μὴ 'ξοδυνηθείς. Idem B. v. 663 et paulo post ὤμοι. — v. 664. Etiam A., ut ceteri, τόνδ' ὦ Κύκλωψ. — v. 671. B. a pr. m. κατέπαισες εἰς μέσους, e corr. κατέπεσες. — v. 672. A. B. Οὔτις μ' ἀπώλεσεν. Et mox σ' ante ἠδίκει omittunt.

v. 674. A. B. ὡς δὴ σύ. Χορ. καὶ πῶς σύ. τίς (B. τίς σ') ἂν θ. Malim ὡς δὴ σύ, *quomodo utinam tu sis!* Nam non nisi in certis quibusdam formulis tragici usurpant ὡς pro οὕτως, et ipsa particula δή adverbium relativum hic subindicat. — v. 677. A. B. κατέκαυσε. In B. vv. 678, 679 Cyclopi continuantur; in A. vero altera manus adscripsit Chori personam versui 678, et proximo Cyclopis. Neuter in v. 679 omisit ἤ ante μένουσ'. — v. 681. A. B. ἑστήκασιν, et mox χερός, non χειρός, sed A. e corr. — v. 682. A. om. σου, habet B. — v. 683. A. om. γε, habet B. — v. 686. B. περιάγουσί σε. A. περιάγουσί γε, sed γε mutatum in σε a corr. Ante proximum versum Cyclopis persona in Corpore Tragg. omissa est errore. — v. 688. B. οὗτος ἔστι σου. — v. 690. A. B. δῶμ'. Falsa retulit Musgr. de Parr. et nescio an etiam Florr. habeant δῶμ'. — v. 692. A. φύσας μ' ὠνόμαζ'. In B. omissum μ'. Mox uterque recte δώσειν δ'.

v. 694. Mirum est, ex tot editoribus neminem hic offendisse nec in simili sonitu extremorum verborum διεπυρωσάμην et ἐτιμωρησάμην, Græcis auribus ingratissimo, nec in alterius verbi forma media πυρώσασθαι plane inusitata, sive simplicis sive compositi. Scripsit Euripides, ne dubita, διεπυρώσαμεν, id quod reposui. — v. 699. A. B. ἐθέσπισεν. — v. 702. A. B. ἐγὼ δ', ut editum. — v. 703. A. ἔστ' ἐμήν. — v. 705. A. σὺν ναύτῃσι συντρίψω. B. σὺν ναύταισι σ., sed αι e corr. — v. 707. A. B. δι' ἀμφιτρῆτος. Cfr. Lobeck. Paralipom. Gr. gr. p. 332, not. 10. Ibid. B. προβαίνων.

CORRIGENDA ET ADDENDA.

Iphig. Aul. v. 215. Editt. et mss. ἑλίσσων, suspicioni obnoxium tum propter formam ipsam, tum propter verbi significationem sententiæ loci minus convenientem. Ex viri doctissimi Piccolo conjectura certa, ut mihi videtur, scripsi ἐρίζων.

Electr. v. 129. Scrib. ἰὼ ἰώ μοι, ut dochmio dochmius respondeat.

Ibid. v. 168. Revocavi vulgatum ἀγρότερον.

Ibid. v. 225. Flor. unus et Par. E. λοχᾷς ἐμὲ, quod nunc recepi. Vulgo λ. ἐμοῖς.

Ibid. v. 504. Scripsi cum Dobræo ἀνέμνησεν pro ἀνέμνησαν.

Ibid. v. 571. Scribendum ὁρᾷν μ'.

Ibid. v. 597. Dedi de mea conjectura δέ γ' αὖθις. Vulgo δὲ καὖθις. Sed καί plane alienum est. Vis autem particularum δέ γε elucet e disputatis ad Iphig. Aul. v. 734.

Ibid. v. 651. Leg.:

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Λέγ', ὦ γεραιὲ, τάδε Κλυταιμνήστρᾳ μολών.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

* * * * * * * * * *

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Λεχώ μ' ἀπάγγελλ' οὖσαν ἄρσενος τόκῳ.

Verba senis quæ exciderunt, habuisse suspicor hunc fere sensum:

Τί δ'; ὡς πρόθυμα κάρτα τἄμ' ἔχεις, τέκνον.

Ibid. v. 678. Quum incommode hic versus interpositus sit præcationi ad unum Agamemnonem spectanti, et laboret duplicis copulæ vitio (nam codd.: καὶ Γῆ τ' ἄνασσα), eum Matthiæus ut spurium uncis inclusit, Seidlerus autem transposuit ante versum præcedentem. Paulo melior est ratio Bothii, duobus versiculis, quibus Orestes Junonem invocat, eum subjungentis. Sed mihi manifestum est, verba nonnulla hic intercidisse, totamque orationem arbitror sic fere processisse:

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Δός δῆτα πατρὸς τοῖσδε τιμωρὸν δίκην.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καὶ Γῆ τ' ἄνασσα, χεῖρας ἧ δίδωμ' ἐμὰς,

[ἄρηγε, πάντες θ' οἱ κάτω χθονὸς θεοί.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἀρήγετ' ἡμῖν σύμμαχοι φίλων ὕπερ.]

Invocat Orestes singulis precibus primum Jovem generis sui auctorem et injuriarum supremum vindicem; tum Junonem Argivæ terræ tutelarem deam: post quos exspectamus, sicut ab Æschylo factum est in Choephoris, etiam Terram implorari ob sepultum in ea Agamemnonem, inferosque deos qui læsos manes ulciscuntur. Denique accedit ipsius Agamemnonis invocatio, ut assumtis armorum sociis in auxilium veniat suis liberis. Erat autem consentaneum, quum duo postremi versus casu aliquo essent elapsi, tertio librarios aliam sedem quæsivisse magis minusve commodam.

Ibid. v. 813. Corrigendum in versione: cum *eum* attulissent brachiis ministri.

Ibid. v. 862. Scripsi νικᾷ στεφαναφορίας. Construe: νικᾷ τελέσας κρείσσω στεφαναφορίας.

Ibid. v. 982. Repone quod voluit Elmslejus: οὐ μὴ... πεσεῖ;

Ibid. v. 1014. Corrige in versione: orationis ejus invisi quid inest.

Ibid. v. 1031. Cod. Par. E. ἠγριώμην, optime.

Ibid. v. 1062. Scribendum videtur cum Porsono φέρειν.

Ibid. v. 1198. Scrib. e codd. omnibus: ἰὼ ἰώ μοι· ποῖ δ' ἐγὼ | τίν' εἰς χορὸν, τίν' εἰς γάμον | εἶμι; τίς πόσις με δέξεται | νυμφικὰς ἐς εὐνάς;

Ibid. v. 1226. Par. E. Χορ. ὦ δεινότατον παθέων ἔλεξας. Recte, nisi quod versus Orestis verbis addendus.

ΕΚΑΒΗ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ ΕΙΔΩΛΟΝ.
ΕΚΑΒΗ.
ΧΟΡΟΣ ΑΙΧΜΑΛΩΤΙΔΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
ΠΟΛΥΞΕΝΗ.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ

ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ ΕΙΔΩΛΟΝ.

῞Ηκω, νεκρῶν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας
λιπὼν, ἵν' ῞Αδης χωρὶς ᾤκισται θεῶν,
Πολύδωρος, Ἑκάβης παῖς γεγὼς τῆς Κισσέως,
Πριάμου τε πατρὸς, ὅς μ', ἐπεὶ Φρυγῶν πόλιν
κίνδυνος ἔσχε δορὶ πεσεῖν Ἑλληνικῷ,
δείσας ὑπεξέπεμψε Τρωϊκῆς χθονὸς
Πολυμήστορος πρὸς δῶμα, Θρῃκίου ξένου,
ὃς τὴν ἀρίστην Χερσονησίαν πλάκα
σπείρει, φίλιππον λαὸν εὐθύνων δορί.
Πολὺν δὲ σὺν ἐμοὶ χρυσὸν ἐκπέμπει λάθρα
πατὴρ, ἵν', εἴ ποτ' Ἰλίου τείχη πέσοι,
τοῖς ζῶσιν εἴη παισὶ μὴ σπάνις βίου.
Νεώτατος δ' ἦν Πριαμιδῶν· ὃ καί με γῆς
ὑπεξέπεμψεν· οὔτε γὰρ φέρειν ὅπλα
οὔτ' ἔγχος οἷός τ' ἦν νέῳ βραχίονι.
῞Εως μὲν οὖν γῆς ὄρθ' ἔκειθ' ὁρίσματα,
πύργοι τ' ἄθραυστοι Τρωϊκῆς ἦσαν χθονὸς,
῞Εκτωρ τ' ἀδελφὸς οὑμὸς εὐτύχει δορὶ,
καλῶς παρ' ἀνδρὶ Θρῃκὶ, πατρῴῳ ξένῳ,
τροφαῖσιν, ὥς τις πτόρθος, ηὐξόμην τάλας.
Ἐπεὶ δὲ Τροία θ' ῞Εκτορός τ' ἀπόλλυται
ψυχὴ, πατρῴα θ' ἑστία κατεσκάφη,
αὐτὸς δὲ βωμῷ πρὸς θεοδμήτῳ πίτνει,
σφαγεὶς Ἀχιλλέως παιδὸς ἐκ μιαιφόνου,
κτείνει με χρυσοῦ τὸν ταλαίπωρον χάριν
ξένος πατρῷος, καὶ κτανὼν ἐς οἶδμ' ἁλὸς
μεθῆχ', ἵν' αὐτὸς χρυσὸν ἐν δόμοις ἔχῃ.
Κεῖμαι δ' ἐπ' ἀκταῖς, ἄλλοτ' ἐν πόντου σάλῳ,
πολλοῖς διαύλοις κυμάτων φορούμενος,
ἄκλαυστος, ἄταφος· νῦν δ' ὑπὲρ μητρὸς φίλης
Ἑκάβης ἀΐσσω, σῶμ' ἐρημώσας ἐμὸν,
τριταῖον ἤδη φέγγος αἰωρούμενος,
ὅσονπερ ἐν γῇ τῇδε Χερσονησίᾳ
μήτηρ ἐμὴ δύστηνος ἐκ Τροίας πάρα.
Πάντες δ' Ἀχαιοὶ ναῦς ἔχοντες ἥσυχοι

HECUBA.

PERSONÆ FABULÆ.

POLYDORI UMBRA.
HECUBA.
CHORUS CAPTIVARUM MULIERUM.
POLYXENA.
ULYSSES.
TALTHYBIUS.
ANCILLA (HECUBÆ).
AGAMEMNO.
POLYMESTOR.

POLYDORI UMBRA.

Adsum, defunctorum latebra et tenebrarum portis
relictis, ubi Pluto seorsum habitat a diis,
Polydorus, Hecubæ filius *filiæ* Cissei,
Priamique patris : qui me, postquam Trojanorum urbem
periculum invasit hasta cadendi Græca,
hoc metuens, clam emisit ex Trojana terra
Polymestoris ad domum, Thracii hospitis,
qui præstantissimam Chersonesiam plagam
seminat, equestrem populum regens hasta.
Multum vero mecum auri emittit occulte
pater : ut, si quando Ilii mœnia caderent,
viventibus liberis non esset penuria victus.
Minimus autem eram Priamidarum: quare etiam me ex terra
clam emisit; neque enim ferre arma,
neque hastam potis eram puerili brachio.
Quamdiu igitur terræ recti stabant termini,
turresque illæsæ Trojanæ erant terræ,
Hectorque frater meus feliciter rem gerebat hasta,
bene apud virum Thracem, paternum hospitem,
alimentis, quasi surculus, crescebam miser.
Postquam vero Troja Hectorisque periit
anima, et paternus focus eversus est,
ipse vero *pater* ad aram deo ædificatam cecidit,
mactatus Achillis a filio sanguinario :
interficit me auri miserum gratia
hospes paternus; et quum interfecisset, in undas sali
abjecit, ut ipse aurum in domo haberet.
Jaceo autem in littore, interdum in maris æstu,
multis reciprocis cursibus fluctuum agitatus,
indefletus, insepultus : nunc vero supra matrem caram
Hecubam prosilio, corpore relicto meo,
tertiam jam lucem versans in sublimi,
quamdiu scilicet in terra hac Chersonesia
mater mea infelix ex Troja adest.
Omnes vero Achivi, naves tenentes, quieti

θάσσουσ' ἐπ' ἀκταῖς τῆσδε Θρηκίας χθονός.
Ὁ Πηλέως γὰρ παῖς ὑπὲρ τύμβου φανεὶς
κατέσχ' Ἀχιλλεὺς πᾶν στράτευμ' Ἑλληνικὸν,
πρὸς οἶκον εὐθύνοντας ἐναλίαν πλάτην·
αἰτεῖ δ' ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν Πολυξένην
τύμβῳ φίλον πρόσφαγμα καὶ γέρας λαβεῖν.
Καὶ τεύξεται τοῦδ', οὐδ' ἀδώρητος φίλων
ἔσται πρὸς ἀνδρῶν· ἡ πεπρωμένη δ' ἄγει
θανεῖν ἀδελφὴν τῷδ' ἐμὴν ἐν ἤματι.
Δυοῖν δὲ παίδοιν δύο νεκρὼ κατόψεται
μήτηρ, ἐμοῦ τε τῆς τε δυστήνου κόρης·
φανήσομαι γὰρ, ὡς τάφου τλήμων τύχω,
δούλης ποδῶν πάροιθεν ἐν κλυδωνίῳ.
Τοὺς γὰρ κάτω σθένοντας ἐξητησάμην
τύμβου κυρῆσαι, κεἰς χέρας μητρὸς πεσεῖν.
Τοὐμὸν μὲν οὖν ὅσονπερ ἤθελον τυχεῖν
ἔσται· γεραιᾷ δ' ἐκποδὼν χωρήσομαι
Ἑκάβῃ· περᾷ γὰρ ἥδ' ὑπὸ σκηνῆς πόδα
Ἀγαμέμνονος, φάντασμα δειμαίνουσ' ἐμόν.
Φεῦ·
ὦ μῆτερ, ἥτις ἐκ τυραννικῶν δόμων
δούλειον ἦμαρ εἶδες, ὡς πράσσεις κακῶς,
ὅσονπερ εὖ ποτ'. Ἀντισηκώσας δέ σε
φθείρει θεῶν τις τῆς πάροιθ' εὐπραξίας.

ΕΚΑΒΗ.

Ἄγετ', ὦ παῖδες, τὴν γραῦν πρὸ δόμων,
ἄγετ', ὀρθοῦσαι τὴν ὁμόδουλον,
Τρῳάδες, ὑμῖν, πρόσθε δ' ἄνασσαν.
Λάβετε, φέρετε, πέμπετ', ἀείρετέ μου
γεραιᾶς χειρὸς προσλαζύμεναι·
κἀγὼ σκολιῷ σκίπωνι χερὸς
διερειδομένα, σπεύσω βραδύπουν
ἤλυσιν ἄρθρων προτιθεῖσα.
Ὦ στεροπὰ Διὸς, ὦ σκοτία νὺξ,
τί ποτ' αἴρομαι ἔννυχος οὕτω
δείμασι, φάσμασιν; ὦ πότνια χθὼν,
μελανοπτερύγων μᾶτερ ὀνείρων,
ἀποπέμπομαι ἔννυχον ὄψιν,
ἂν περὶ παιδὸς ἐμοῦ τοῦ σωζομένου κατὰ Θρήκην
ἀμφὶ Πολυξείνης τε φίλης θυγατρὸς δι' ὀνείρων,
φοβερὰν ὄψιν ἔμαθον, ἐδάην.
Ὦ χθόνιοι θεοὶ, σώσατε παῖδ' ἐμὸν,
ὃς μόνος οἴκων ἄγκυρά τ' ἐμῶν
τὴν χιονώδη Θρήκην κατέχει
ξείνου πατρῴου φυλακαῖσιν.
Ἔσται τι νέον,
ἥξει τι μέλος γοερὸν γοεραῖς.
Οὔποτ' ἐμὰ φρὴν ὧδ' ἀλίαστος
φρίσσει, ταρβεῖ.
Ποῦ ποτε θείαν Ἑλένου ψυχὰν
ἢ Κασάνδραν ἐσίδω, Τρῳάδες,
ὥς μοι κρίνωσιν ὀνείρους;
Εἶδον γὰρ βαλιὰν ἔλαφον λύκου αἵμονι χαλᾷ
σφαζομέναν, ἀπ' ἐμῶν γονάτων σπασθεῖσαν ἀνάγκᾳ

sedent in littore hujus Thraciæ terræ.
Pelei namque filius, super tumulo apparens,
retinuit Achilles totum exercitum Græcum,
domum versus dirigentes marinum remum;
petit vero sororem meam Polyxenam
tumulo caram victimam et munus accipere.
Et potietur hoc, neque indonatus amicis
erit a viris : fatum vero ducit
ad mortem sororem meam hac in die.
Duorum vero liberorum duo cadavera aspiciet
mater, meumque et hujus infelicis puellæ :
apparebo enim, ut sepulturam infelix consequar,
ancillæ ante pedes in fluctuum appulsu.
Nam ab illis, quibus potestas apud inferos, expetii,
tumulo ut potirer, et in manus matris inciderem.
Meum igitur, quantum volebam consequi,
fiet : sed ab anu procul secedam
Hecuba : profert enim hic pedem e tentorio
Agamemnonis, spectrum metuens meum.
Væ!
o mater, quæ ex regiis ædibus (*post vitam in regia*)
servilem diem vidisti, quam agis infeliciter,
quantum feliciter olim! At te, vicem rependens,
perdit deorum aliquis, pro pristina felicitate.

HECUBA.

Ducite, o puellæ, anum ante domum,
ducite, erigentes conservam,
Trojanæ, vobis, ante vero reginam.
Prehendite, gestate, deducite, attollite, meam
senilem manum apprehendentes :
et ego curvo baculo (*fulcro*) manus
innixa, accelerabo tardigradum
gressum articulorum promovens.
O fulgor Jovis, o tenebrosa nox,
quid tandem excitor nocturna sic
terriculis, spectris? o veneranda Terra,
nigras alas habentium mater somniorum,
abominor nocturnam visionem,
quam de filio meo, qui servatur in Thracia,
de Polyxenaque cara filia per insomnia,
terribile visum, didici, cognovi.
O indigenæ dii, servate filium meum,
qui solus domus meæ atque ancora
nivalem Thraciam incolit
hospitis paterni sub tutela.
Erit aliquid novum;
veniet aliquod carmen lugubre luctuosis.
Haud unquam mea mens sic indesinenter
horret, metuit.
Ubi tandem divinam Heleni animam
aut Cassandræ aspiciam, o Troades,
ut mihi interpretentur somnia?
Vidi enim variam cervam lupi cruento ungue
mactatam, a meis genibus avulsam per vim,

οἰκτρῶς. Καὶ τόδε δεῖμά μοι·
ἦλθ'· ὑπὲρ ἄκρας τύμβου κορυφᾶς
φάντασμ' Ἀχιλέως·
ᾔτει δὲ γέρας τῶν πολυμόχθων
τινὰ Τρωιάδων.
Ἀπ' ἐμᾶς οὖν, ἀπ' ἐμᾶς τόδε παιδὸς
πέμψατε, δαίμονες, ἱκετεύω.

ΧΟΡΟΣ.

Ἑκάβη, σπουδῇ πρὸς σ' ἐλιάσθην,
τὰς δεσποσύνους σκηνὰς προλιποῦσ',
ἵν' ἐκληρώθην καὶ προσετάχθην
δούλη, πόλεως ἀπελαυνομένη
τῆς Ἰλιάδος, λόγχης αἰχμῇ
δοριθήρατος πρὸς Ἀχαιῶν,
οὐδὲν παθέων ἀποκουφίζουσ',
ἀλλ' ἀγγελίας βάρος ἀραμένη
μέγα, σοί τε, γύναι, κήρυξ ἀχέων.
Ἐν γὰρ Ἀχαιῶν πλήρει ξυνόδῳ
λέγεται δόξαι σὴν παῖδ' Ἀχιλεῖ
σφάγιον θέσθαι· τύμβου δ' ἐπιβὰς
οἶσθ' ὅτε χρυσέοις ἐφάνη σὺν ὅπλοις,
τὰς ποντοπόρους δ' ἔσχε σχεδίας,
λαίφη προτόνοις ἐπερειδομένας,
τάδε θωΰσσων·
ποῖ δή, Δαναοί, τὸν ἐμὸν τύμβον
στέλλεσθ' ἀγέραστον ἀφέντες;
Πολλῆς δ' ἔριδος ξυνέπαισε κλύδων,
δόξα δ' ἐχώρει δίχ' ἀν' Ἑλλήνων
στρατὸν αἰχμητήν, τοῖς μὲν διδόναι
τύμβῳ σφάγιον, τοῖς δ' οὐχὶ δοκοῦν.
Ἦν δὲ τὸ μὲν σὸν σπεύδων ἀγαθὸν
τῆς μαντιπόλου βάκχης ἀνέχων
λέκτρ' Ἀγαμέμνων·
τὼ Θησείδα δ', ὄζω Ἀθηνῶν,
δισσῶν μύθων ῥήτορες ἦσαν·
γνώμῃ δὲ μιᾷ ξυνεχωρείτην,
τὸν Ἀχίλλειον τύμβον στεφανοῦν
αἵματι χλωρῷ, τὰ δὲ Κασάνδρας
λέκτρ' οὐκ ἐφάτην τᾶς Ἀχιλείας
πρόσθεν θήσειν ποτὲ λόγχης.
Σπουδαὶ δὲ λόγων κατατεινομένων
ἦσαν ἴσαι πως, πρὶν ὁ ποικιλόφρων,
κόπις, ἡδυλόγος, δημοχαριστὴς
Λαερτιάδης πείθει στρατιὰν
μὴ τὸν ἄριστον Δαναῶν πάντων
δούλων σφαγίων οὕνεκ' ἀπωθεῖν,
μηδέ τιν' εἰπεῖν παρὰ Περσεφόνῃ
στάντα φθιμένων,
ὡς ἀχάριστοι Δαναοὶ Δαναοῖς
τοῖς οἰχομένοις ὑπὲρ Ἑλλήνων
Τροίας πεδίων ἀπέβησαν.
Ἥξει δ' Ὀδυσεὺς ὅσον οὐκ ἤδη,
πῶλον ἀφέλξων σῶν ἀπὸ μαστῶν,
ἔκ τε γεραιᾶς χερὸς ὁρμήσων.

miserabiliter. Et hoc terriculamentum mihi:
Venit super summum tumuli verticem
spectrum Achillis:
petebat vero munus calamitosarum
aliquam Troadum.
A mea igitur, a mea hoc filia
depellite, dii, supplico.

CHORUS.

Hecuba, propere ad te secessi,
herilia tentoria deserens,
in quæ sorte tradita sum et ordinata
serva, ex urbe abacta
Iliade, hastæ acie
capta ab Achivis,
nihil *tibi* mala levans,
sed nuncii onus portans
grave, tibique, mulier, præco dolorum.
Nam in Achivorum celebri cœtu
dicitur decretum esse, tuam filiam Achilli
victimam dare: super tumulum vero stans
scis quando aureis apparuerit cum armis,
pontigradasque cohibuit rates,
vela rudentibus nixa habentes,
hæc clamans:
Quonam, Græci, meum tumulum
proficiscimini inhonoratum relinquentes?
Magnæ vero contentionis conflata est tempestas:
et sententia discessit bifariam in Græcorum
exercitu bellicoso, illis quidem ut daretur
tumulo victima, his vero contra quum placeret.
Erat autem tuo quidem studens bono,
fatidicæ Bacchæ qui honorat
thalamum Agamemno:
Thesidæ vero, duo rami Athenarum,
duorum sermonum auctores erant;
sententia tamen una conveniebant,
Achilleum tumulum decorandum esse
sanguine virenti; Cassandræ vero
torum negabant Achilleæ
se prælaturos esse unquam hastæ.
Et studia sermonum controversorum
erant paria ferme, prius quam versutus,
veterator, suaviloquus, popularis gratiæ captator,
Laertiades persuadet exercitui,
ne fortissimum Græcorum omnium
serviles propter victimas repellant,
neu quis dicat apud Proserpinam
stans ex mortuis,
quod ingrati Danai erga Danaos
mortuos pro Græcis,
Trojæ ex campis decesserint.
Veniet vero Ulysses tantum non statim,
puellam abstracturus tuis a mammis,
exque anili manu abacturus.

Ἀλλ' ἴθι ναοὺς, ἴθι πρὸς βωμοὺς,
ἵζ' Ἀγαμέμνονος ἱκέτις γονάτων·
κήρυσσε θεοὺς τούς τ' οὐρανίδας
τούς θ' ὑπὸ γαῖαν.
Ἢ γάρ σε λιταὶ διακωλύσουσ'
ὀρφανὸν εἶναι παιδὸς μελέας,
ἢ δεῖ σ' ἐπιδεῖν τύμβου προπετῆ
φοινισσομένην αἵματι παρθένον
ἐκ χρυσοφόρου
δειρῆς νασμῷ μελαναυγεῖ.

ΕΚΑΒΗ.

Οἲ 'γὼ μελέα, τί ποτ' ἀπύσω;
ποίαν ἀχώ; ποῖον ὀδυρμόν;
δειλαία δειλαίου γήρως,
δουλείας τᾶς οὐ τλατᾶς,
τᾶς οὐ φερτᾶς· ὤμοι μοι.
Τίς ἀμύνει μοι; ποία γέννα;
ποία δὲ πόλις;
φροῦδος πρέσβυς, φροῦδοι παῖδες.
Ποίαν, ἢ ταύταν ἢ κείναν,
στείχω; ποῖ δ' ἥσω; ποῦ τις
θεῶν ἢ δαίμων ἐπαρωγός;
Ὦ κάκ' ἐνεγκοῦσαι Τρῳάδες, ὦ
κάκ' ἐνεγκοῦσαι
πήματ', ἀπωλέσατ', ὠλέσατ'· οὐκέτι μοι βίος
ἀγαστὸς ἐν φάει.
Ὦ τλάμων, ἄγησαί μοι, πούς,
ἄγησαι τᾷ γραίᾳ
πρὸς τάνδ' αὐλάν· ὦ τέκνον, ὦ παῖ
δυστανοτάτας ματέρος, ἔξελθ'
ἔξελθ' οἴκων· ἄϊε ματέρος
αὐδάν, ὦ τέκνον, ὡς εἰδῇς
οἵαν οἵαν ἀΐω φάμαν
περὶ σᾶς ψυχᾶς.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Ἰώ,
μᾶτερ μᾶτερ, τί βοᾷς; τί νέον
καρύξασ' οἴκων μ', ὥστ' ὄρνιν,
θάμβει τῷδ' ἐξέπταξας;

ΕΚΑΒΗ.

Ἰώ μοι, τέκνον.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Τί με δυσφημεῖς; φροίμιά μοι κακά.

ΕΚΑΒΗ.

Αἰαῖ σᾶς ψυχᾶς.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Ἐξαύδα, μὴ κρύψῃς δαρόν.
Δειμαίνω, δειμαίνω, μᾶτερ,
τί ποτ' ἀναστένεις;

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ τέκνον, τέκνον μελέας ματρός.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Τί τόδ' ἀγγέλλεις;

Sed adi templa, adi ad altaria,
accide Agamemnonis supplex genibus:
invoca deos, et eos qui sunt in cœlo,
et eos qui sub terra.
Aut enim te preces prohibebunt
orba ne sis filia misera,
aut oportet te aspicere ante tumulum cadentem,
cruentatam sanguine virginem, manante
ex aurifero
collo flumine *sanguinis* nigricante.

HECUBA.

Heu me miseram! quidnam vociferer?
quam vocem? quem fletum?
misera ob miseram senectutem,
servitutem non tolerandam,
non ferendam: hei mihi mihi!
Quis defendit me? quænam gens?
quænam urbs?
interiit senex, interierunt liberi.
Qua, an hac, an illac,
eam? quo me vertam? ubi *est* aliquis
deus aut dæmon auxiliator?
O malarum nunciæ Troades, o
malarum nunciæ
calamitatum, exstinxistis, perdidistis; non amplius mihi vita
grata in luce.
O calamitose, duc me, pes,
sis dux anui
ad hanc aulam: o nata, o filia
miserrimæ matris, egredere,
egredere domo; audi matris
vocem, o filia, ut agnoscas
qualem, qualem audio famam
de tua vita.

POLYXENA.

Ah,
mater, mater, quid clamas? quid novi
nuncians, ex ædibus me, quasi avem,
cum terrore hoc excitasti?

HECUBA.

Hei mihi, filia!

POLYXENA.

Quid me appellas ominosa voce? procœmia mihi mala.

HECUBA.

Hei hei tuæ vitæ!

POLYXENA.

Eloquere, ne celes diu.
Metuo, metuo, mater,
quid tandem ingemiscas?

HECUBA.

O filia, filia miseræ matris.

POLYXENA.

Quid hoc dicis?

ΕΚΑΒΗ.

Σφάξαι σ' Ἀργείων κοινὰ
ξυντείνει πρὸς τύμβον γνώμα
Πηλείδα, γέννα.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Οἴμοι, μᾶτερ, πῶς φθέγγει
ἀμέγαρτα κακῶν; Μάνυσόν μοι,
μάνυσον, μᾶτερ.

ΕΚΑΒΗ.

Αὐδῶ, παῖ, δυσφήμους φάμας·
ἀγγέλλουσ' Ἀργείων δόξαι
ψήφῳ τᾶς σᾶς περί μοι ψυχᾶς.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Ὦ δεινὰ παθοῦσ', ὦ παντλάμων,
ὦ δυστάνου μᾶτερ βιοτᾶς,
οἵαν, οἵαν αὖ σοι λώβαν
ἐχθίσταν ἀρρήταν τ'
ὦρσέν τις δαίμων.
Οὐκέτι σοι παῖς ἅδ', οὐκέτι δὴ
γήρᾳ δειλαία δειλαίῳ
ξυνδουλεύσω.
Σκύμνον γάρ μ' ὥστ' οὐριθρέπταν,
μόσχον δειλαία δειλαίαν
εἰσόψει χειρὸς ἀναρπαστὰν
σᾶς ἄπο, λαιμότομόν θ' Ἅδᾳ
γᾶς ὑποπεμπομέναν σκότον, ἔνθα νεκρῶν μέτα
τάλαινα κείσομαι.
Σὲ μέν, ὦ μᾶτερ δύστανε βίου,
κλαίω πανδύρτοις θρήνοις·
τὸν ἐμὸν δὲ βίον, λώβαν λύμαν τ',
οὐ μετακλαίομαι· ἀλλὰ θανεῖν μοι
ξυντυχία κρείσσων ἐκύρησεν.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν Ὀδυσσεὺς ἔρχεται σπουδῇ ποδὸς,
Ἑκάβη, νέον τι πρὸς σὲ σημανῶν ἔπος.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Γύναι, δοκῶ μέν σ' εἰδέναι γνώμην στρατοῦ
ψῆφόν τε τὴν κρανθεῖσαν, ἀλλ' ὅμως φράσω.
Ἔδοξ' Ἀχαιοῖς παῖδα σὴν Πολυξένην
σφάξαι πρὸς ὀρθὸν χῶμ' Ἀχιλλείου τάφου.
Ἡμᾶς δὲ πομποὺς καὶ κομιστῆρας κόρης
τάσσουσιν εἶναι· θύματος δ' ἐπιστάτης
ἱερεύς τ' ἐπέστη τοῦδε παῖς Ἀχιλλέως.
Οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον; Μήτ' ἀποσπασθῇς βίᾳ
μήτ' ἐς χερῶν ἅμιλλαν ἐξέλθῃς ἐμοί·
γίγνωσκε δ' ἀλκὴν καὶ παρουσίαν κακῶν
τῶν σῶν. Σοφόν τοι κἀν κακοῖς ἃ δεῖ φρονεῖν.

ΕΚΑΒΗ.

Αἰαῖ· παρέστηχ', ὡς ἔοικ', ἀγὼν μέγας,
πλήρης στεναγμῶν οὐδὲ δακρύων κενός.
Κἀγὼ γὰρ οὐκ ἔθνησκον οὗ μ' ἐχρῆν θανεῖν,
οὐδ' ὤλεσέν με Ζεύς, τρέφει δ', ὅπως ὁρῶ
κακῶν κάκ' ἄλλα μείζον' ἡ τάλαιν' ἐγώ.
Εἰ δ' ἔστι τοῖς δούλοισι τοὺς ἐλευθέρους

HECUBA.

Mactare te Argivorum communis
sententia ad tumulum contendit
Pelidæ, o soboles.

POLYXENA.

Hei mihi, mater, quomodo nuncias
horrenda mala? Indica mihi,
indica, mater.

HECUBA.

Dico, filia, infandam famam:
nunciant Argivorum decretum esse
calculo de tua mihi vita.

POLYXENA.

O gravia patiens, o summe infelix,
o *tibi* miseræ, mater, vitæ!
qualem, qualem rursus tibi noxam
infestissimam infandamque
excitavit aliquis dæmon!
Non amplius tibi filia hæc, non amplius jam
senectuti misera miseræ
conserva ero.
Catulam enim me tanquam in montibus pastam,
vitulam misera miseram
videbis e manu abreptam
tua, decollatamque Plutoni
sub terræ missam tenebras, ubi cum mortuis
infelix jacebo.
Te quidem, mater misera vitâ *tuâ*,
deploro multum lamentabilibus fletibus:
meam autem vitam, probrum et perniciem,
nihil deploro; sed moriendi mihi
sors melior obtigit.

CHORUS.

Sed ecce Ulysses venit celeritate pedis,
Hecuba, novum aliquod tibi significaturus verbum.

ULYSSES.

O mulier, existimo quidem te scire sententiam exercitus
calculumque qui obtinuit: sed tamen dicam.
Visum est Græcis filiam tuam Polyxenam
mactare ad excelsum aggerem Achillei sepulcri.
Nos vero comites et duces puellæ
ordinant esse: sacrificii vero præfectus
sacerdosque statutus est hujus filius Achillis.
Faxis igitur nostin' quid? Neque avellaris vi,
neque ad manuum certamen congrediaris mecum:
sed agnosce vim majorem et præsentiam malorum
tuorum. Scitum omnino est, etiam in malis sentire quæ oportet.

HECUBA.

Eheu! instat, ut videtur, certamen ingens,
plenum gemituum, nec lacrimarum inane.
Et ego enim non mortua sum, ubi me oportebat mori,
neque perdidit me Jupiter, sed nutrit, ut videam
malis mala alia majora infelix ego.
Si vero licet servis liberos

μὴ λυπρὰ μηδὲ καρδίας δηκτήρια
ἐξιστορῆσαι, σοὶ μὲν εἰρῆσθαι χρεὼν,
ἡμᾶς δ' ἀκοῦσαι τοὺς ἐρωτῶντας τάδε.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἔξεστ', ἐρώτα· τοῦ χρόνου γὰρ οὐ φθονῶ.

ΕΚΑΒΗ.

Οἶσθ' ἡνίκ' ἦλθες Ἰλίου κατάσκοπος,
δυσχλαινίᾳ τ' ἄμορφος, ὀμμάτων τ' ἄπο
φόνου σταλαγμοὶ σὴν κατέσταζον γένυν;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Οἶδ'· οὐ γὰρ ἄκρας καρδίας ἔψαυσέ μου.

ΕΚΑΒΗ.

Ἔγνω δέ σ' Ἑλένη, καὶ μόνῃ κατεῖπ' ἐμοί.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Μεμνήμεθ' ἐς κίνδυνον ἐλθόντες μέγαν.

ΕΚΑΒΗ.

Ἥψω δὲ γονάτων τῶν ἐμῶν ταπεινὸς ὤν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ὥστ' ἐνθανεῖν γε σοῖς πέπλοισι χεῖρ' ἐμήν.

ΕΚΑΒΗ.

Τί δῆτ' ἔλεξας, δοῦλος ὢν ἐμὸς τότε;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Πολλῶν λόγων εὑρήμαθ', ὥστε μὴ θανεῖν.

ΕΚΑΒΗ.

Ἔσωσα δῆτά σ', ἐξέπεμψά τε χθονός;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ὥστ' εἰσορᾶν γε φέγγος ἡλίου τόδε.

ΕΚΑΒΗ.

Οὔκουν κακύνει τοῖσδε τοῖς βουλεύμασιν,
ὃς ἐξ ἐμοῦ μὲν ἔπαθες οἷα φὴς παθεῖν,
δρᾷς δ' οὐδὲν ἡμᾶς εὖ, κακῶς δ' ὅσον δύνῃ;
Ἀχάριστον ὑμῶν σπέρμ', ὅσοι δημηγόρους
ζηλοῦτε τιμάς· μηδὲ γιγνώσκοισθέ μοι,
οἳ τοὺς φίλους βλάπτοντες οὐ φροντίζετε,
ἢν τοῖσι πολλοῖς πρὸς χάριν λέγητέ τι.
Ἀτὰρ τί δὴ σόφισμα τοῦθ' ἡγούμενοι
ἐς τήνδε παῖδα ψῆφον ὥρισαν φόνου;
πότερα τὸ χρῆν σφ' ἐπήγαγ' ἀνθρωποσφαγεῖν
πρὸς τύμβον, ἔνθα βουθυτεῖν μᾶλλον πρέπει;
ἢ τοὺς κτανόντας ἀνταποκτεῖναι θέλων
ἐς τήνδ' Ἀχιλλεὺς ἐνδίκως τείνει φόνον;
Ἀλλ' οὐδὲν αὐτὸν ἥδε γ' εἴργασται κακόν.
Ἑλένην νιν αἰτεῖν χρῆν τάφῳ προσφάγματα·
κείνη γὰρ ὤλεσέν νιν ἐς Τροίαν τ' ἄγει.
Εἰ δ' αἰχμάλωτον χρή τιν' ἔκκριτον θανεῖν
κάλλει θ' ὑπερφέρουσαν, οὐχ ἡμῶν τόδε·
ἡ Τυνδαρὶς γὰρ εἶδος εὐπρεπεστάτη,
ἀδικοῦσά θ' ἡμῶν οὐδὲν ἧσσον εὑρέθη.
Τῷ μὲν δικαίῳ τόνδ' ἁμιλλῶμαι λόγον·
ἃ δ' ἀντιδοῦναι δεῖ σ', ἀπαιτούσης ἐμοῦ,
ἄκουσον. Ἥψω τῆς ἐμῆς, ὡς φῄς, χερὸς
καὶ τῆς γεραιᾶς προσπίτνων παρηΐδος·
ἀνθάπτομαί σου τῶνδε τῶν αὐτῶν ἐγὼ,
χάριν τ' ἀπαιτῶ τὴν τόθ', ἱκετεύω τέ σε,

non acerba neque cor mordentia
percontari, a te peroratum esse convenit,
nobis vero auscultare hæc interrogantibus.

ULYSSES.

Licet, interroga : moram enim *tibi* non invideo.

HECUBA.

Scis quando venisti Ilii explorator,
laceroque amictu deformis, et ab oculis
cruoris guttæ tuam irrigabant barbam?

ULYSSES.

Novi : haud enim summa pectoris *hæc res* strinxit mei.

HECUBA.

Agnovit vero te Helena, et soli nunciavit mihi.

ULYSSES.

Meminimus nos in discrimen venisse magnum.

HECUBA.

Ac tetigisti genua mea humilis factus.

ULYSSES.

Adeo ut emortua obrigesceret in tua veste manus mea.

HECUBA.

Quid igitur dicebas, servus meus tunc quum esses?

ULYSSES.

Multorum sermonum inventa, ut ne morerer.

HECUBA.

Servavi te igitur, emisique ex terra *nostra?*

ULYSSES.

Adeo ut aspiciam lucem solis hanc.

HECUBA.

Annon ergo malus argueris ex hisce consiliis,
qui ex me passus es, qualia confiteris te passum esse,
facis vero nihil nobis bene, sed male quantum potes?
Ingratum vestrum genus, quotquot concionibus populares
sectamini honores : neu cognoscamini mihi,
qui amicos lædentes nihil curate,
si *modo* multitudini ad gratiam dicatis aliquid.
Verum quodnam inventum callidum hoc putantes
adversus hanc puellam calculum tulerunt mortis?
utrum fatum ipsos induxit homines mactare
ad tumulum, ubi boves immolare magis decet?
an eos, qui interfecerunt *ipsum*, vicissim interficere volens,
adversus hanc Achilles jure intendit cædem?
Atqui nullum ipsi hæc certe fecit malum.
Helenam illum petere oportebat sepulcro victimam :
illa enim perdidit ipsum, et ad Trojam duxit.
Si vero captivam oportet aliquam selectam mori,
pulcritudine excellentem, non nostrum hoc :
Helena enim forma *est* præstantissima,
injuriosaque non minus quam nos *esse* comperta est.
Ex æquo quidem loquens hanc contendo causam :
quæ vero rependere decet te, repetente me,
audi. Tetigisti meam, quemadmodum dicis, manum
et hanc anilem, accidens, genam :
vicissim attingo tua hæc eadem ego,
beneficiumque reposco prius, et supplico tibi,

μή μου τὸ τέκνον ἐκ χερῶν ἀποσπάσῃς,
μηδὲ κτάνητε. Τῶν τεθνηκότων ἅλις·
ταύτῃ γέγηθα κἀπιλήθομαι κακῶν·
ἥδ' ἀντὶ πολλῶν ἐστί μοι παραψυχή,
πόλις, τιθήνη, βάκτρον, ἡγεμὼν ὁδοῦ.
Οὐ τοὺς κρατοῦντας χρὴ κρατεῖν ἃ μὴ χρεών,
οὐδ' εὐτυχοῦντας εὖ δοκεῖν πράσσειν ἀεί.
Κἀγὼ γὰρ ἦν ποτ', ἀλλὰ νῦν οὐκ εἴμ' ἔτι,
τὸν πάντα δ' ὄλβον ἦμαρ ἕν μ' ἀφείλετο.
Ἀλλ', ὦ φίλον γένειον, αἰδέσθητί με,
οἴκτειρον· ἐλθὼν δ' εἰς Ἀχαϊκὸν στρατὸν
παρηγόρησον, ὡς ἀποκτείνειν φθόνος
γυναῖκας, ἃς τοπρῶτον οὐκ ἐκτείνατε
βωμῶν ἀποσπάσαντες, ἀλλ' ᾠκτείρατε.
Νόμος δ' ἐν ὑμῖν τοῖς τ' ἐλευθέροις ἴσος
καὶ τοῖσι δούλοις αἵματος κεῖται πέρι.
Τὸ δ' ἀξίωμα, κἂν κακῶς λέγῃ, τὸ σὸν
πείσει· λόγος γὰρ ἔκ τ' ἀδοξούντων ἰὼν
κἀκ τῶν δοκούντων αὑτὸς οὐ ταὐτὸν σθένει.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἔστιν οὕτω στερρὸς ἀνθρώπου φύσις,
ἥτις γόων σῶν καὶ μακρῶν ὀδυρμάτων
κλύουσα θρήνους οὐκ ἂν ἐκβάλοι δάκρυ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἑκάβη, διδάσκου, μηδὲ τῷ θυμουμένῳ
τὸν εὖ λέγοντα δυσμενῆ ποιοῦ φρενί.
Ἐγὼ τὸ μὲν σὸν σῶμ', ὑφ' οὗπερ εὐτύχουν,
σώζειν ἕτοιμός εἰμι, κοὐκ ἄλλως λέγω·
ἃ δ' εἶπον εἰς ἅπαντας, οὐκ ἀρνήσομαι,
Τροίας ἁλούσης ἀνδρὶ τῷ πρώτῳ στρατοῦ
σὴν παῖδα δοῦναι σφάγιον ἐξαιτουμένῳ.
Ἐν τῷδε γὰρ κάμνουσιν αἱ πολλαὶ πόλεις,
ὅταν τις ἐσθλὸς καὶ πρόθυμος ὢν ἀνὴρ
μηδὲν φέρηται τῶν κακιόνων πλέον.
Ἡμῖν δ' Ἀχιλλεὺς ἄξιος τιμῆς, γύναι,
θανὼν ὑπὲρ γῆς Ἑλλάδος κάλλιστ' ἀνήρ.
Οὔκουν τόδ' αἰσχρὸν, εἰ βλέποντι μὲν φίλῳ
χρώμεσθ', ἐπεὶ δ' ἄπεστι, μὴ χρώμεσθ' ἔτι;
Εἶεν· τί δῆτ' ἐρεῖ τις, ἤν τις αὖ φανῇ
στρατοῦ τ' ἄθροισις πολεμίων τ' ἀγωνία;
πότερα μαχούμεθ', ἢ φιλοψυχήσομεν,
τὸν κατθανόνθ' ὁρῶντες οὐ τιμώμενον;
Καὶ μὴν ἔμοιγε ζῶντι μὲν, καθ' ἡμέραν
κεἰ σμίκρ' ἔχοιμι, πάντ' ἂν ἀρκούντως ἔχοι·
τύμβον δὲ βουλοίμην ἂν ἀξιούμενον
τὸν ἐμὸν ὁρᾶσθαι· διὰ μακροῦ γὰρ ἡ χάρις.
Εἰ δ' οἰκτρὰ πάσχειν φῄς, τάδ' ἀντάκουέ μου·
εἰσὶν παρ' ἡμῖν οὐδὲν ἧσσον ἄθλιαι
γραῖαι γυναῖκες ἠδὲ πρεσβῦται σέθεν,
νύμφαι τ' ἀρίστων νυμφίων τητώμεναι,
ὧν ἥδε κεύθει σώματ' Ἰδαία κόνις.
Τόλμα τάδ'· ἡμεῖς δ', εἰ κακῶς νομίζομεν
τιμᾶν τὸν ἐσθλὸν, ἀμαθίαν ὀφλήσομεν·
οἱ βάρβαροι δὲ μήτε τοὺς φίλους φίλους

ne meam filiam ex manibus *mihi* abripias,
neque interficiatis. Mortuorum satis est:
hac gaudeo, et *per hanc* obliviscor malorum.
hæc pro multis est mihi consolatio,
civitas, nutrix, baculus, dux viæ.
Non oportet victores imperare quæ non decent,
neque felices putare se felices esse semper.
Nam et ego eram olim *felix*, sed nunc non amplius sum,
universam vero felicitatem dies una mihi eripuit.
Sed, o carum mentum, reverearis me,
miserere; vadens vero ad Argivum exercitum,
admone, quam interficere invidiosum *sit*
mulieres, quas primum non interfecistis
ab altaribus avellentes, sed miserti estis.
Lex enim inter vos et liberis æqua
et servis de sanguine posita est.
Verum auctoritas, etiam si deteriora suadet, tua
persuadebit: sermo enim ab ignobilibus profectus
et ab nobilioribus idem, non idem valet.

CHORUS.

Non est adeo rigida hominis natura,
quæ luctus tui et longæ complorationis
audiens fletus, non effundat lacrimas.

ULYSSES.

Hecuba, doceare, neu propter iram
me bene dicentem infensum existimes animo.
Ego quidem tuum corpus, per quod tutus fui,
servare paratus sum, neque aliter dico:
quæ vero dixi apud omnes, non dissimulabo:
Troja capta, viro primario exercitus
tuam filiam dandam esse victimam postulanti.
In hoc enim laborant multæ civitates,
quando quis bonus et strenuus existens vir
nihil aufert ignavis amplius.
Nobis autem Achilles dignus honore, mulier,
mortuus pro terra Græca honestissime vir.
An non hoc turpe *est*, si viventem quidem amici loco
habemus; quum vero interiit, non habemus amplius?
Agedum: quidnam dicet aliquis, si qua iterum appareat
exercitusque collectio hostiumque certamen?
utrum certabimus, an consulemus vitæ,
mortuum videntes non habitum in honore?
Atqui mihi quidem viventi, in diem
etsi pauca habeam, omnia sufficient;
sepulcrum tamen optarim honoratum
meum conspici: in longum enim *durat* hæc gratia.
Si vero miseranda pati te dicis, hæc vicissim audi a me:
sunt apud nos non minus infelices
grandævæ mulieres et senes quam tu,
sponsæque præstantissimis sponsis orbatæ,
quorum hicce occulit corpora Idæus pulvis.
Perfer hæc: nos vero, si male statuimus
honorare fortem, stultitiæ rei erimus:
vos autem barbari neque amicos pro amicis

ἡγεῖσθε μήτε τοὺς καλῶς τεθνηκότας
θαυμάζεθ', ὡς ἂν ἡ μὲν Ἑλλὰς εὐτυχῇ,
ὑμεῖς δ' ἔχηθ' ὅμοια τοῖς βουλεύμασιν.

ΧΟΡΟΣ.

Αἰαῖ· τὸ δοῦλον ὡς κακὸν πεφυκέναι,
τολμᾷ θ' ἃ μὴ χρή, τῇ βίᾳ νικώμενον.

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ θύγατερ, οὑμοὶ μὲν λόγοι πρὸς αἰθέρα
φροῦδοι μάτην ῥιφθέντες ἀμφὶ σοῦ φόνου·
σὺ δ' εἴ τι μείζω δύναμιν ἢ μήτηρ ἔχεις,
σπούδαζε, πάσας ὥστ' ἀηδόνος στόμα
φθογγὰς ἱεῖσα, μὴ στερηθῆναι βίου.
Πρόσπιπτε δ' οἰκτρῶς τοῦδ' Ὀδυσσέως γόνυ,
καὶ πεῖθ'· ἔχεις δὲ πρόφασιν· ἔστι γὰρ τέκνα
καὶ τῷδε, τὴν σὴν ὥστ' ἐποικτεῖραι τύχην.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Ὁρῶ σ', Ὀδυσσεῦ, δεξιὰν ὑφ' εἵματος
κρύπτοντα χεῖρα, καὶ πρόσωπον ἔμπαλιν
στρέφοντα, μή σου προσθίγω γενειάδος.
Θάρσει· πέφευγας τὸν ἐμὸν ἱκέσιον Δία·
ὡς ἕψομαί γε, τοῦ τ' ἀναγκαίου χάριν
θανεῖν τε χρῄζουσ'· εἰ δὲ μὴ βουλήσομαι,
κακὴ φανοῦμαι καὶ φιλόψυχος γυνή.
Τί γάρ με δεῖ ζῆν; ᾗ πατὴρ μὲν ἦν ἄναξ
Φρυγῶν ἁπάντων· τοῦτό μοι πρῶτον βίου·
ἔπειτ' ἐθρέφθην ἐλπίδων καλῶν ὕπο,
βασιλεῦσι νύμφη, ζῆλον οὐ σμικρὸν γάμων
ἔχουσ', ὅτου δῶμ' ἑστίαν τ' ἀφίξομαι·
δέσποινα δ' ἡ δύστηνος Ἰδαίαισιν ἦν
γυναιξὶ, παρθένοις ἀπόβλεπτος μέτα,
ἴση θεοῖσι, πλὴν τὸ κατθανεῖν μόνον·
νῦν δ' εἰμὶ δούλη. Πρῶτα μέν με τοὔνομα
θανεῖν ἐρᾶν τίθησιν, οὐκ εἰωθὸς ὄν·
ἔπειτ' ἴσως ἂν δεσποτῶν ὠμῶν φρένας
τύχοιμ' ἄν, ὅστις ἀργύρου μ' ὠνήσεται,
τὴν Ἕκτορός τε χἀτέρων πολλῶν κάσιν,
προσθεὶς δ' ἀνάγκην σιτοποιὸν ἐν δόμοις,
σαίρειν τε δῶμα κερκίσιν τ' ἐφεστάναι
λυπρὰν ἄγουσαν ἡμέραν μ' ἀναγκάσει·
λέχη δὲ τἀμὰ δοῦλος ὠνητός ποθεν
χρανεῖ, τυράννων πρόσθεν ἠξιωμένα.
Οὐ δῆτ'· ἀφίημ' ὀμμάτων ἐλεύθερον
φέγγος τόδ', Ἅδῃ προστιθεῖσ' ἐμὸν δέμας.
Ἄγ' οὖν μ', Ὀδυσσεῦ, καὶ διέργασαί μ' ἄγων·
οὔτ' ἐλπίδος γὰρ οὔτε του δόξης ὁρῶ
θάρσος παρ' ἡμῖν ὥς ποτ' εὖ πρᾶξαί με χρή.
Μῆτερ, σὺ δ' ἡμῖν μηδὲν ἐμποδὼν γένῃ
λέγουσα μηδὲ δρῶσα· συμβούλου δέ μοι
θανεῖν, πρὶν αἰσχρῶν μὴ κατ' ἀξίαν τυχεῖν.
Ὅστις γὰρ οὐκ εἴωθε γεύεσθαι κακῶν,
φέρει μὲν, ἀλγεῖ δ' αὐχέν' ἐντιθεὶς ζυγῷ·
θανὼν δ' ἂν εἴη μᾶλλον εὐτυχέστερος
ἢ ζῶν· τὸ γὰρ ζῆν μὴ καλῶς μέγας πόνος.

ducite, neque honeste mortuos
reveremini, dum modo Græcia quidem feliciter agat,
vos autem feratis consentanea *vestris* consiliis.

CHORUS.

Hei, servitium quam malum est, ut vivas *in eo*,
perfertque quæ non oportet, vi victum.

HECUBA.

O filia, mei quidem sermones in aerem
abierunt, frustra projecti de tua cæde:
tu vero si qua majorem potentiam, quam mater, habes,
annitere, omnigenos, velut lusciniæ os,
sonos emittens, ne priveris vita.
Procide vero miserabiliter hic Ulyssis ad genu,
et persuade: habes autem sermonis ansam: sunt enim liberi
et huic, tuæ ut misereatur fortunæ.

POLYXENA.

Video te, Ulysse, dextram sub veste
occultantem manum, et faciem retrorsum
vertentem, ne tuum attingam mentum.
Bono animo esto: effugisti meæ supplicationis tutorem Jovem:
quippe sequar te, et necessitatis gratia,
et mori volens: si vero non velim,
ignava videbor et vitæ amans mulier.
Quid enim me oportet vivere? cui pater quidem erat rex
Phrygum omnium: hoc mihi summum vitæ:
deinde nutrita sum sub spe optima,
regibus sponsa, sortem valde invidendam nuptiis *meis ci*
præbens, ad cujus domum focumque adventura essem:
domina *ego* infelix Idæis eram
mulieribus, inter virgines conspicua,
æqua diis, præter moriendi *necessitatem* solum:
nunc vero sum serva. Primum quidem hoc me nomen
mortem desiderare facit, non consuetum accidens:
deinde fortassis dominos sævos animi
nanciscar, quicunque argento me emet,
Hectoris et aliorum multorum sororem;
et imponens necessitatem panificii in ædibus,
verrereque domum et radiis textoriis insistere,
tristem agentem diem, me coget:
torum vero meum servus emptus alicunde
contaminabit, regibus antea dignum judicatum.
Non ita: dimitto ab oculis liberam
lucem hanc, Orco committens meum corpus.
Duc igitur me, Ulysses, et necato me ducens:
neque enim spei, neque alicujus exspectationis video *esse*
fiduciam apud nos, qua unquam feliciter agere me fatale sit.
Mater, tu vero nobis nihil impedimento sis
dicendo neque faciendo; sed consentias mihi
ut moriar, priusquam turpia non pro dignitate consequar.
Quicunque enim non consuevit gustare mala,
fert quidem, dolet autem collum supponens jugo:
mortuus vero fuerit potius felicior
quam vivens: vivere enim haud decore magna ærumna.

ΧΟΡΟΣ.

Δεινὸς χαρακτὴρ κἀπίσημος ἐν βροτοῖς
ἐσθλῶν γενέσθαι, κἀπὶ μεῖζον ἔρχεται
τῆς εὐγενείας ὄνομα τοῖσιν ἀξίοις.

ΕΚΑΒΗ.

Καλῶς μὲν εἶπας, θύγατερ· ἀλλὰ τῷ καλῷ
λύπη πρόσεστιν. Εἰ δὲ δεῖ τῷ Πηλέως
χάριν γενέσθαι παιδὶ, καὶ ψόγον φυγεῖν
ὑμᾶς, Ὀδυσσεῦ, τήνδε μὲν μὴ κτείνετε,
ἡμᾶς δ' ἄγοντες πρὸς πυρὰν Ἀχιλλέως
κεντεῖτε, μὴ φείδεσθ'· ἐγὼ 'τεκον Πάριν,
ὃς παῖδα Θέτιδος ὤλεσεν τόξοις βαλών.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Οὐ σ', ὦ γεραιὰ, κατθανεῖν Ἀχιλλέως
φάντασμ' Ἀχαιοὺς, ἀλλὰ τήνδ', ᾐτήσατο.

ΕΚΑΒΗ.

Ὑμεῖς δέ μ' ἀλλὰ θυγατρὶ συμφονεύσατε,
καὶ δὶς τόσον πῶμ' αἵματος γενήσεται
γαίᾳ νεκρῷ τε τῷ τάδ' ἐξαιτουμένῳ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἅλις κόρης σῆς θάνατος· οὐ προσοιστέος
ἄλλος πρὸς ἄλλῳ· μηδὲ τόνδ' ὠφείλομεν.

ΕΚΑΒΗ.

Πολλή γ' ἀνάγκη θυγατρὶ συνθανεῖν ἐμέ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Πῶς; οὐ γὰρ οἶδα δεσπότας κεκτημένος.

ΕΚΑΒΗ.

Ὁποῖα κισσὸς δρυὸς ὅπως τῆσδ' ἕξομαι.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Οὔκ, ἤν γε πείθῃ τοῖσι σοῦ σοφωτέροις.

ΕΚΑΒΗ.

Ὡς τῆσδ' ἑκοῦσα παιδὸς οὐ μεθήσομαι.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ μὴν τήνδ' ἄπειμ' αὐτοῦ λιπών.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Μῆτερ, πιθοῦ μοι· καὶ σὺ, παῖ Λαερτίου,
χάλα τοκεῦσιν εἰκότως θυμουμένοις,
σύ τ', ὦ τάλαινα, τοῖς κρατοῦσι μὴ μάχου.
Βούλει πεσεῖν πρὸς οὖδας, ἑλκῶσαί τε σὸν
γέροντα χρῶτα πρὸς βίαν ὠθουμένη,
ἀσχημονῆσαί τ' ἐκ νέου βραχίονος
σπασθεῖσ'; ἃ πείσει· μὴ σύ γ'· οὐ γὰρ ἄξιον.
Ἀλλ', ὦ φίλη μοι μῆτερ, ἡδίστην χέρα
δὸς καὶ παρειὰν προσβαλεῖν παρηΐδι·
ὡς οὔποτ' αὖθις, ἀλλὰ νῦν πανύστατον
ἀκτῖνα κύκλον θ' ἡλίου προσόψομαι.
Τέλος δέχει δὴ τῶν ἐμῶν προσφθεγμάτων.
Ὦ μῆτερ, ὦ τεκοῦσ', ἄπειμι δὴ κάτω.

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ θύγατερ, ἡμεῖς δ' ἐν φάει δουλεύσομεν.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Ἄνυμφος, ἀνυμέναιος, ὧν μ' ἐχρῆν τυχεῖν.

ΕΚΑΒΗ.

Οἰκτρὰ σὺ, τέκνον, ἀθλία δ' ἐγὼ γυνή.

CHORUS.

Mira nota et insignis inter homines *est*
a nobilibus natum esse, et in majus progreditur
nobilitatis nomen iis qui digni *genere* sunt.

HECUBA.

Honeste quidem dixisti, filia: sed huic honesto
mœror adest. Si vero oportet Pelei
rem gratam fieri filio, et probrum effugere
vos, Ulysse, hanc quidem ne interficite,
sed nos ducentes ad bustum Achillis
confodite, ne parcatis: ego peperi Paridem,
qui filium Thetidis interemit sagittis feriens.

ULYSSES.

Non te, o anus, mori Achillis
spectrum a Græcis, sed hanc, poposcit.

HECUBA.

Saltem cum filia simul interficite me,
et bis tantum poculum sanguinis fiet
terræ mortuoque hæc postulanti.

ULYSSES.

Satis puellæ tuæ mors *est:* non addenda
alia ad aliam: *utinam* neque hanc deberemus!

HECUBA.

Ingens utique necessitas est filiæ commori me.

ULYSSES.

Quomodo? non enim novi me dominos habere.

HECUBA.

Qualiter hedera huic ut quercui adhærebo.

ULYSSES.

Non *facies,* si modo parueris te sapientioribus.

HECUBA.

Nam hanc volens filiam non dimittam.

ULYSSES.

Sed neque ego ipsa abibo hic relicta.

POLYXENA.

Mater, ausculta mihi: et tu, fili Laertis,
remissior sis parentibus jure commotis ad iram,
tuque o misera, cum victoribus desine pugnare.
An vis cadere in solum, ac sauciare tuum
senile corpus, per vim protrusa,
et dedecorari juvenili brachio *de me*
avulsa? quæ patieris: ne tu *admittas:* non enim decet
Sed, o cara mihi mater, dulcissimam manum
da, et genam jungere genæ:
quoniam nunquam iterum, sed nunc postremum,
jubar orbemque solis aspiciam.
Finem accipis jam mearum compellationum.
O mater, o quæ me peperisti, abeo jam ad inferos.

HECUBA.

O filia, nos vero in luce serviemus.

POLYXENA.

Expers sponsi, expers nuptiarum quibus me conveniebat potiri.

HECUBA.

Miseranda tu, filia, infelix et ego mulier.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Ἐκεῖ δ' ἐν Ἅδου κείσομαι χωρὶς σέθεν.

ΕΚΑΒΗ.

Οἴμοι τί δράσω; ποῖ τελευτήσω βίον;

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Δούλη θανοῦμαι, πατρὸς οὖσ' ἐλευθέρου.

ΕΚΑΒΗ.

Ἡμεῖς δὲ πεντήκοντά γ' ἄμμοροι τέκνων.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Τί σοι πρὸς Ἕκτορ' ἢ γέροντ' εἴπω πόσιν;

ΕΚΑΒΗ.

Ἄγγελλε πασῶν ἀθλιωτάτην ἐμέ.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Ὦ στέρνα μαστοί θ', οἵ μ' ἐθρέψαθ' ἡδέως.

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ τῆς ἀώρου, θύγατερ, ἀθλίας τύχης.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Χαῖρ', ὦ τεκοῦσα, χαῖρε Κασάνδρα τέ μοι

ΕΚΑΒΗ.

Χαίρουσιν ἄλλοι, μητρὶ δ' οὐκ ἔστιν τόδε.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

ὅ τ' ἐν φιλίπποις Θρῃξὶ Πολύδωρος κάσις.

ΕΚΑΒΗ.

Εἰ ζῇ γ'· ἀπιστῶ δ'· ὧδε πάντα δυστυχῶ.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Ζῇ καὶ θανούσης ὄμμα συγκλείσει τὸ σόν.

ΕΚΑΒΗ.

Τέθνηκ' ἔγωγε πρὶν θανεῖν κακῶν ὕπο.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

Κόμιζ' Ὀδυσσεῦ μ' ἀμφιθεὶς κάρα πέπλοις·
ὡς πρὶν σφαγῆναί γ' ἐκτέτηκα καρδίαν
θρήνοισι μητρὸς, τήνδε τ' ἐκτήκω γόοις.
Ὦ φῶς· προσειπεῖν γὰρ σὸν ὄνομ' ἔξεστί μοι,
μέτεστι δ' οὐδὲν πλὴν ὅσον χρόνον ξίφους
βαίνω μεταξὺ καὶ πυρᾶς Ἀχιλλέως.

ΕΚΑΒΗ.

Οἱ 'γώ· προλείπω· λύεται δέ μου μέλη.
Ὦ θύγατερ, ἄψαι μητρὸς, ἔκτεινον χέρα,
δός· μὴ λίπῃς μ' ἄπαιδ'· ἀπωλόμην, φίλαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς τὴν Λάκαιναν ξύγγονον Διοσκόροιν
Ἑλένην ἴδοιμι· διὰ καλῶν γὰρ ὀμμάτων
αἴσχιστα Τροίαν εἷλε τὴν εὐδαίμονα.

Αὔρα, ποντιὰς αὔρα, Στρ. α'
ἅτε ποντοπόρους κομίζεις
θοὰς ἀκάτους ἐπ' οἶδμα λίμνας,
ποῖ με τὰν μελέαν πορεύσεις;
τῷ δουλόσυνος πρὸς οἶκον
κτηθεῖσ' ἀφίξομαι;
ἢ Δωρίδος ὅρμον αἴας,
ἢ Φθιάδος, ἔνθα καλλί-
στων ὑδάτων πατέρα
φασὶν Ἀπιδανὸν γύας λιπαίνειν;
ἢ νάσων, ἁλιήρει Ἀντ. α'

POLYXENA.

Illic in Orco jacebo absque te.

HECUBA.

Hei mihi, quid faciam? ubi finiam vitam?

POLYXENA.

Serva moriar, patre quum sim libero.

HECUBA.

Nos vero quinquaginta orbæ liberis.

POLYXENA.

Quid tibi ad Hectorem aut senem dicam maritum?

HECUBA.

Nuncia omnium *esse* miserrimam me.

POLYXENA.

O pectora et mamillæ, quæ me nutrivistis suaviter.

HECUBA.

O intempestivam, filia, miseram fortunam.

POLYXENA.

Vale, o parens, vale et Cassandra mihi,

HECUBA.

Valent alii, matri vero non est hoc *datum*.

POLYXENA.

et qui apud equestres Thraces *est* Polydorus frater.

HECUBA.

Si vivit modo; dubito vero: ita per omnia infeliciter ago.

POLYXENA.

Vivit, et morientis oculum claudet tuum.

HECUBA.

Mortua sum ego ante mortem præ miseriis.

POLYXENA.

Abduc me, Ulysse, obvolvens caput peplo:
nam priusquam macter, contabefacta sum corde
ploratibus matris, et ipsam tabefacio fletibus.
O lux: compellare enim tuum nomen licet mihi:
pertinet vero nil tui ad me, nisi quantum spatii ad gladium
hinc pergo et tumulum Achillis.

HECUBA.

Heu mihi, deficio, solvuntur mihi membra.
O filia, prehende matrem, extende manum,
da; ne relinquas me orbam liberis. Perii, o amicæ.

CHORUS.

Sic Lacænam sororem Dioscurorum
Helenam utinam videam: per pulchros enim oculos
turpissime Trojam evertit felicem.

O aura, marina aura,
quæ pontigradas agis
celeres naves per fluctus maris,
quonam me miseram vehes?
cui serva ad domum
acquisita veniam?
an Doricæ in littus terræ (*Peloponnesi*)?
an Phthiadis, ubi pulcherrimarum
aquarum patrem
dicunt Apidanum campos pinguefacere?
an insularum *aliquo*, marino

κώπᾳ πεμπομέναν τάλαιναν,
οἰκτρὰν βιοτὰν ἔχουσαν οἴκοις,
ἔνθα πρωτόγονός τε φοίνιξ
δάφνα θ' ἱεροὺς ἀνέσχε
πτόρθους Λατοῖ φίλᾳ
ὠδῖνος ἄγαλμα δίας;
σὺν Δηλιάσιν τε κούραις
Ἀρτέμιδός τε θεᾶς
χρυσέαν ἄμπυκα τόξα τ' εὐλογήσω;
ἢ Παλλάδος ἐν πόλει — Στρ. β'
τᾶς καλλιδίφρου Ἀθα-
ναίας ἐν κροκέῳ πέπλῳ
ζεύξομαι ἅρματι πώλους,
ἐν δαιδαλέαισι ποι-
κίλλουσ' ἀνθοκρόκοισι πήναις,
ἢ Τιτάνων γενεὰν,
τὰν Ζεὺς ἀμφιπύρῳ
κοιμίζει φλογμῷ Κρονίδας;
ὤμοι τεκέων ἐμῶν, — Ἀντ. β'
ὤμοι πατέρων, χθονός θ',
ἃ καπνῷ κατερείπεται
τυφομένα, δορίληπτος
πρὸς Ἀργείων· ἐγὼ δ'
ἐν ξείνᾳ χθονὶ δὴ κέκλημαι
δούλα, λιποῦσ' Ἀσίαν
Εὐρώπας θεράπναν,
ἀλλάξασ' Ἅδα θαλάμους.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Ποῦ τὴν ἄνασσαν δήποτ' οὖσαν Ἰλίου
Ἑκάβην ἂν ἐξεύροιμι, Τρῳάδες κόραι;

ΧΟΡΟΣ.

Αὕτη πέλας σου, νῶτ' ἔχουσ' ἐπὶ χθονὶ,
Ταλθύβιε, κεῖται, ξυγκεκλῃμένη πέπλοις.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Ὦ Ζεῦ, τί λέξω; πότερά σ' ἀνθρώπους ὁρᾶν;
ἢ δόξαν ἄλλως τήνδε κεκτῆσθαι μάτην
ψευδῆ, δοκοῦντας δαιμόνων εἶναι γένος,
τύχην δὲ πάντα τἀν βροτοῖς ἐπισκοπεῖν;
οὐχ ἥδ' ἄνασσα τῶν πολυχρύσων Φρυγῶν;
οὐχ ἥδε Πριάμου τοῦ μέγ' ὀλβίου δάμαρ;
καὶ νῦν πόλις μὲν πᾶσ' ἀνέστηκεν δορὶ,
αὐτὴ δὲ δούλη, γραῦς, ἄπαις, ἐπὶ χθονὶ
κεῖται, κόνει φύρουσα δύστηνον κάρα.
Φεῦ φεῦ. Γέρων μέν εἰμ'· ὅμως δέ μοι θανεῖν
εἴη, πρὶν αἰσχρᾷ περιπεσεῖν τύχῃ τινί.
Ἀνίστασ', ὦ δύστηνε, καὶ μετάρσιον
πλευρὰν ἔπαιρε καὶ τὸ πάλλευκον κάρα.

ΕΚΑΒΗ.

Ἔα· τίς οὗτος σῶμα τοὐμὸν οὐκ ἐᾷς
κεῖσθαι; τί κινεῖς μ', ὅστις εἶ, λυπουμένην;

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Ταλθύβιος ἥκω, Δαναϊδῶν ὑπηρέτης,
Ἀγαμέμνονος πέμψαντος, ὦ γύναι, μέτα.

remo transmissam infelicem, vehes,
miseram vitam habentem in domo,
ubi primigenia palma
laurusque sacros porrexit
ramos Latonæ caræ,
sobolis deliciæ Jovis?
cum Deliacisque puellis
Dianæ deæ
aureamque vittam arcusque celebrabo cantu?
aut Palladis in urbe
pulcro curru vehentis Minervæ
in croceo peplo
acu pingendo jungam currui equos,
in artificiosis variegans
floridis liciis?
aut Titanum sobolem *pingam*,
quam Jupiter candente
sopivit flamma Saturnius?
Heu mihi ob liberos meos,
heu mihi ob parentes, terramque
patriam, quæ fumo concidit
exusta, bello capta
a Græcis: ego vero
in peregrina terra jam vocor
serva, quæ reliqui Asiam
Europæ famulam, *cum servitute*
commutans Orci thalamos (*mortem quam subire debebam*).

TALTHYBIUS.

Ubi quæ regina modo fuit Ilii,
Hecubam inveniam, Trojanæ puellæ?

CHORUS.

Hæc prope te, tergum habens in terra,
Talthybi, jacet, involuta vestibus.

TALTHYBIUS.

O Jupiter, quid dicam? utrum te homines respicere?
an *illos* opinionem hanc habere frustra
falsam, existimantes deorum esse genus,
fortunam vero omnia mortalia gubernare?
annon hæc *fuit* regina abundantium auro Phrygum?
annon hæc Priami eximie beati uxor?
et nunc urbs quidem tota eversa est hasta:
hæc vero serva, anus, orba liberis, in terra
jacet, pulvere fœdans calamitosum caput.
Ah, ah! Senex quidem sum; attamen mihi mori
contingat, potius quam in turpem incidam casum aliquem.
Surge, o infelix, et in sublime
latus eleva, et prorsus canum caput.

HECUBA.

Ah, quis hic corpus meum non sinit
jacere? quid excitas me, quisquis es, afflictam?

TALTHYBIUS.

Talthybius adsum, Danaidarum minister,
Agamemnone accersente *te*, o mulier.

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ φίλτατ', ἆρα κἄμ' ἐπισφάξαι τάφῳ
δοκοῦν Ἀχαιοῖς ἦλθες; ὡς φίλ' ἂν λέγοις.
Σπεύδωμεν, ἐγκονῶμεν, ἡγοῦ μοι, γέρον.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Σὴν παῖδα κατθανοῦσαν ὡς θάψῃς, γύναι,
ἥκω μεταστείχων σε· πέμπουσιν δέ με
δισσοί τ' Ἀτρεῖδαι καὶ λεὼς Ἀχαϊκός.

ΕΚΑΒΗ.

Οἴμοι, τί λέξεις; οὐκ ἄρ' ὡς θανουμένους
μετῆλθες ἡμᾶς, ἀλλὰ σημανῶν κακά;
Ὄλωλας, ὦ παῖ, μητρὸς ἁρπασθεῖσ' ἄπο·
ἡμεῖς δ' ἄτεκνοι τοὐπὶ σ'· ὦ τάλαιν' ἐγώ.
Πῶς καί νιν ἐξεπράξατ'; ἆρ' αἰδούμενοι;
ἢ πρὸς τὸ δεινὸν ἤλθεθ', ὡς ἐχθράν, γέρον,
κτείνοντες; εἰπέ, καίπερ οὐ λέξων φίλα.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Διπλᾶ με χρῄζεις δάκρυα κερδᾶναι, γύναι,
σῆς παιδὸς οἴκτῳ· νῦν τε γὰρ λέγων κακὰ
τέγξω τόδ' ὄμμα, πρὸς τάφῳ θ', ὅτ' ὤλλυτο.
Παρῆν μὲν ὄχλος πᾶς Ἀχαϊκοῦ στρατοῦ
πλήρης πρὸ τύμβου σῆς κόρης ἐπὶ σφαγάς·
λαβὼν δ' Ἀχιλλέως παῖς Πολυξένην χερὸς
ἔστησ' ἐπ' ἄκρου χώματος, πέλας δ' ἐγώ·
λεκτοί τ' Ἀχαιῶν ἔκκριτοι νεανίαι,
σκίρτημα μόσχου σῆς καθέξοντες χεροῖν,
ἕσποντο· πλῆρες δ' ἐν χεροῖν λαβὼν δέπας
πάγχρυσον, ἔρρει χειρὶ παῖς Ἀχιλλέως
χοὰς θανόντι πατρί· σημαίνει δέ μοι
σιγὴν Ἀχαιῶν παντὶ κηρῦξαι στρατῷ.
Κἀγὼ παραστὰς εἶπον ἐν μέσοις τάδε·
σιγᾶτ', Ἀχαιοί, σῖγα πᾶς ἔστω λεώς·
σίγα, σιώπα· νήνεμον δ' ἔστησ' ὄχλον.
Ὁ δ' εἶπεν, ὦ παῖ Πηλέως, πατὴρ δ' ἐμός,
δέξαι χοάς μοι τάσδε κηλητηρίους,
νεκρῶν ἀγωγούς· ἐλθὲ δ', ὡς πίῃς μέλαν
κόρης ἀκραιφνὲς αἷμ', ὅ σοι δωρούμεθα
στρατός τε κἀγώ· πρευμενὴς δ' ἡμῖν γενοῦ,
λῦσαί τε πρύμνας καὶ χαλινωτήρια
νεῶν δὸς ἡμῖν, πρευμενοῦς τ' ἀπ' Ἰλίου
νόστου τυχόντας πάντας ἐς πάτραν μολεῖν.
Τοσαῦτ' ἔλεξε, πᾶς δ' ἐπηύξατο στρατός.
Εἶτ' ἀμφίχρυσον φάσγανον κώπης λαβὼν
ἐξεῖλκε κολεοῦ, λογάσι δ' Ἀργείων στρατοῦ
νεανίαις ἔνευσε παρθένον λαβεῖν.
Ἡ δ', ὡς ἐφράσθη, τόνδ' ἐσήμηνεν λόγον·
ὦ τὴν ἐμὴν πέρσαντες Ἀργεῖοι πόλιν,
ἑκοῦσα θνήσκω· μή τις ἅψηται χροὸς
τοὐμοῦ· παρέξω γὰρ δέρην εὐκαρδίως.
Ἐλευθέραν δέ μ', ὡς ἐλευθέρα θάνω,
πρὸς θεῶν μεθέντες κτείνατ'· ἐν νεκροῖσι γὰρ
δούλη κεκλῆσθαι βασιλὶς οὖσ' αἰσχύνομαι.
Λαοὶ δ' ἐπερρόθησαν, Ἀγαμέμνων τ' ἄναξ
εἶπεν μεθεῖναι παρθένον νεανίαις.

HECUBA.

O carissime, num et me mactare ad tumulum
quod visum sit Græcis, venisti? quam grata diceres!
Properemus, festinemus : duc me, senex.

TALTHYBIUS.

Tuam filiam mortuam ut sepelias, mulier,
veni arcessens te : mittunt vero me
gemini Atridæ et populus Achaicus.

HECUBA.

Heu mihi, quid dices? non ergo quasi morituros
venisti ad nos, sed significaturus mala?
Peristi, o filia, a matre abrepta :
nos vero orbæ liberis, quod attinet ad te : o misera ego!
Quomodo tandem eam confecistis? num reverentes?
an ad sævitiam processistis, ut hostem, senex,
interficientes? dic, quamvis non dicturus jucunda.

TALTHYBIUS.

Duplices me postulas lacrimas ut mihi parem, mulier,
filiæ tuæ miseratione : et nunc enim commemorans mala
rigabo hunc oculum, et ad sepulcrum, quum periit, *deflevi*
Aderat quidem tota turba Achaici exercitus
frequens ante tumulum tuæ filiæ ad mactationem :
prehendens vero Achillis filius Polyxenam manu
statuit in summo tumulo; atque prope ego *eram;*
lectique Achæorum præcipui juvenes
saltum juvencæ tuæ cohibituri manibus,
sequebantur : plenum vero in manibus accipiens poculum
totum aureum, fundebat manu filius Achillis
libationes mortuo patri : significat autem mihi
silentium Græcorum universo ut denuntiarem exercitui.
Et ego astans dixi in medio eorum hæc :
Silete, Græci : silens universus esto populus :
sile, tace : tranquillam autem constitui turbam.
Ipse vero dixit : O fili Pelei, pater meus,
accipe libationes mihi has propitiantes,
mortuos elicientes : veni vero, ut bibas nigrum
puellæ illibatum sanguinem, quem tibi damus
exercitusque et ego : propitius vero nobis sis,
solvereque puppes et retinacula
navium da nobis, felicemque ab Ilio
reditum nactos omnes in patriam venire.
Tantum dixit : omnis autem apprecatus est exercitus.
Mox auratum ensem capulo prehendens
extraxit vagina; lectis autem Græcorum exercitus
adolescentibus innuit virginem apprehendere.
Hæc, ut sensit, hunc prodidit sermonem :
O meam qui excidistis Argivi urbem,
volens morior : ne quis attingat corpus
meum : præbebo enim cervicem forti pectore.
Solutam vero me, ut libera moriar,
per deos *precor,* mittentes, interficite : apud manes enim
servam vocari, regina quum sim, pudet me.
Turba vero admurmurabant, et Agamemno rex
edixit ut dimitterent virginem adolescentibus.

[Οἱ δ', ὡς τάχιστ' ἤκουσαν ὑστάτην ὄπα,
μεθῆκαν, οὗπερ καὶ μέγιστον ἦν κράτος.]
Κἀπεὶ τόδ' εἰσήκουσε δεσποτῶν ἔπος,
λαβοῦσα πέπλους ἐξ ἄκρας ἐπωμίδος
ἔρρηξε λαγόνος ἐς μέσον παρ' ὀμφαλὸν,
μαστούς τ' ἔδειξε στέρνα θ', ὡς ἀγάλματος,
κάλλιστα· καὶ καθεῖσα πρὸς γαῖαν γόνυ
ἔλεξε πάντων τλημονέστατον λόγον·
ἰδοὺ τόδ', εἰ μὲν στέρνον, ὦ νεανία,
παίειν προθυμεῖ, παῖσον, εἰ δ' ὑπ' αὐχένα
χρῄζεις, πάρεστι λαιμὸς εὐτρεπὴς ὅδε.
Ὁ δ' οὐ θέλων τε καὶ θέλων, οἴκτῳ κόρης,
τέμνει σιδήρῳ πνεύματος διαρροάς·
κρουνοὶ δ' ἐχώρουν. Ἡ δὲ καὶ θνήσκουσ' ὅμως
πολλὴν πρόνοιαν εἶχεν εὐσχήμως πεσεῖν,
κρύπτουσ' ἃ κρύπτειν ὄμματ' ἀρσένων χρεών.
Ἐπεὶ δ' ἀφῆκε πνεῦμα θανασίμῳ σφαγῇ,
οὐδεὶς τὸν αὐτὸν εἶχεν Ἀργείων πόνον,
ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν τὴν θανοῦσαν ἐκ χερῶν
φύλλοις ἔβαλλον, οἱ δὲ πληροῦσιν πυρὰν,
κορμοὺς φέροντες πευκίνους· ὁ δ' οὐ φέρων
πρὸς τοῦ φέροντος τοιάδ' ἤκουεν κακά·
ἕστηκας, ὦ κάκιστε, τῇ νεάνιδι
οὐ πέπλον οὐδὲ κόσμον ἐν χεροῖν ἔχων;
οὐκ εἶ τι δώσων τῇ περίσσ' εὐκαρδίῳ
ψυχήν τ' ἀρίστῃ; Τοιάδ' ἀμφὶ σῆς λέγων
παιδὸς θανούσης, εὐτεκνωτάτην τέ σε
πασῶν γυναικῶν δυστυχεστάτην θ' ὁρῶ.

ΧΟΡΟΣ.

Δεινόν τι πῆμα Πριαμίδαις ἐπέζεσε
πόλει τε τὴμῇ θεῶν ἀναγκαῖον τόδε.

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ θύγατερ, οὐκ οἶδ' εἰς ὅ τι βλέψω κακῶν,
πολλῶν παρόντων· ἢν γὰρ ἅψωμαί τινος,
τόδ' οὐκ ἐᾷ με, παρακαλεῖ δ' ἐκεῖθεν αὖ
λύπη τις ἄλλη διάδοχος κακῶν κακοῖς.
Καὶ νῦν τὸ μὲν σὸν ὥστε μὴ στένειν πάθος
οὐκ ἂν δυναίμην ἐξαλείψασθαι φρενός·
τὸ δ' αὖ λίαν παρεῖλες, ἀγγελθεῖσά μοι
γενναῖος. Οὔκουν δεινὸν, εἰ γῆ μὲν κακὴ
τυχοῦσα καιροῦ θεόθεν εὖ στάχυν φέρει,
χρηστὴ δ' ἁμαρτοῦσ' ὧν χρεὼν αὐτὴν τυχεῖν
κακὸν δίδωσι καρπόν· ἀνθρώποις δ' ἀεὶ
ὁ μὲν πονηρὸς οὐδὲν ἄλλο πλὴν κακὸς,
ὁ δ' ἐσθλὸς ἐσθλὸς, οὐδὲ συμφορᾶς ὕπο
φύσιν διέφθειρ', ἀλλὰ χρηστός ἐστ' ἀεί.
Ἆρ' οἱ τεκόντες διαφέρουσιν, ἢ τροφαί;
Ἔχει γε μέντοι καὶ τὸ θρεφθῆναι καλῶς
δίδαξιν ἐσθλοῦ· τοῦτο δ' ἤν τις εὖ μάθῃ,
οἶδεν τό γ' αἰσχρὸν, κανόνι τοῦ καλοῦ μαθών.
Καὶ ταῦτα μὲν δὴ νοῦς ἐτόξευσεν μάτην·
σὺ δ' ἐλθὲ καὶ σήμηνον Ἀργείοις τάδε,
μὴ θιγγάνειν μοι μηδέν', ἀλλ' εἴργειν ὄχλον,
τῆς παιδός. Ἔν τοι μυρίῳ στρατεύματι

[Illi vero, quamprimum audiverunt extremum verbum,
dimiserunt, *ejus* cujus et summum erat imperium.]
Et *illa* postquam hæc audivit dominorum jussa,
apprehendens peplos ex summo humero
scidit ad ilia media juxta umbilicum,
mamillasque ostendit pectoraque, velut statuæ,
pulcherrima : et flectens ad terram genu,
dixit omnium fortissimum sermonem :
Ecce, hoc si quidem pectus, o juvenis,
ferire cupis, ferito; si vero sub cervice
volueris, adest jugulus paratus hic.
Ille vero et nolens et volens, præ commiseratione puellæ,
secat ferro spiritus meatus :
fontes vero fluebant. Hæc vero etiam moriens
magnam curam habebat decenter ut caderet,
occultans quæ occultari oculis virorum decet.
Postquam vero emisit spiritum letali ex mactatione,
nemo eundem habebat Græcorum laborem,
sed alii eorum mortuam ex manibus
frondibus consternebant; alii vero implent pyram
ramos afferentes pineos : qui vero nihil ferebat,
ab ferente talia audiebat convicia :
Stas, ignavissime, huic puellæ
neque peplum neque ornatum manu ferens?
non ibis aliquid daturus fortissimæ
generosissimæque? Talia de tua narrans
filia mortua, et felicissimam prole te
omnium mulierum et infelicissimam video.

CHORUS.

Sæva quædam clades super Priamidas efferbuit hæc
urbemque meam, deorum fato impleta.

HECUBA.

O filia, non scio ad quod respiciam malorum,
multis præsentibus : quum enim attingo aliquod,
aliud non sinit me; avocat vero inde rursus
mœror aliquis alius, excipiens mala malis additis.
Et nunc quidem tuam, ne gemam, cladem
haud queam delere ex mente :
nimis vero *ne gemam*, hoc tu amovisti, nunciata mihi
generosa. Non igitur mirum, si terra quidem mala,
nacta bonum cœlum divinitus, bonam segetem fert;
bona autem, frustrata iis, quæ conveniebat ipsam consequi,
malum profert fructum : inter homines vero semper
malus nihil aliud quam malus *est*,
bonus autem bonus, neque præ calamitate
ingenium perdit, sed bonus est semper.
Num parentes præstant, an educatio?
Habet equidem quodammodo et educari recte
doctrinam honesti : hoc autem si quis bene didicerit,
novit quod turpe est, ex regula honesti cognoscens.
Et hæc quidem mens emisit frustra :
tu vero, *Talthybi*, vade, et indica Argivis hæc :
ne attingat mihi quisquam, sed arceant multitudinem,
filiam meam. In infinito enim exercitu

ἀκόλαστος ὄχλος ναυτική τ' ἀναρχία
κρείσσων πυρὸς, κακὸς δ' ὁ μή τι δρῶν κακόν.
Σὺ δ' αὖ λαβοῦσα τεῦχος, ἀρχαία λάτρι,
βάψασ' ἔνεγκε δεῦρο ποντίας ἁλὸς,
ὡς παῖδα λουτροῖς τοῖς πανυστάτοις ἐμὴν
νύμφην τ' ἄνυμφον παρθένον τ' ἀπάρθενον
λούσω προθῶμαί θ'· ὡς μὲν ἀξία, πόθεν;
οὐκ ἂν δυναίμην· ὡς δ' ἔχω· τί γὰρ πάθω;
κόσμον τ' ἀγείρασ' αἰχμαλωτίδων πάρα,
αἵ μοι πάρεδροι τῶνδ' ἔσω σκηνωμάτων
ναίουσιν, εἴ τις τοὺς νεωστὶ δεσπότας
λαθοῦσ' ἔχει τι κλέμμα τῶν αὑτῆς δόμων.
Ὦ σχήματ' οἴκων, ὦ ποτ' εὐτυχεῖς δόμοι,
ὦ πλεῖστ' ἔχων κάλλιστά τ', εὐτεκνώτατε
Πρίαμε, γεραιά θ' ἥδ' ἐγὼ μήτηρ τέκνων,
ὡς ἐς τὸ μηδὲν ἥκομεν, φρονήματος
τοῦ πρὶν στερέντες. Εἶτα δῆτ' ὀγκούμεθα
ὁ μέν τις ἡμῶν πλουσίοις ἐν δώμασιν,
ὁ δ' ἐν πολίταις τίμιος κεκλημένος.
Τὰ δ' οὐδέν· ἄλλως φροντίδων βουλεύματα,
γλώσσης τε κόμποι. Κεῖνος ὀλβιώτατος,
ὅτῳ κατ' ἦμαρ τυγχάνει μηδὲν κακόν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐμοὶ χρῆν συμφορὰν, Στρ.
ἐμοὶ χρῆν πημονὰν γενέσθαι,
Ἰδαίαν ὅτε πρῶτον ὕλαν
Ἀλέξανδρος εἰλατίναν
ἐτάμεθ', ἅλιον ἐπ' οἶδμα ναυστολήσων
Ἑλένας ἐπὶ λέκτρα, τὰν
καλλίσταν ὁ χρυσοφαὴς
Ἅλιος αὐγάζει.
Πόνοι γὰρ καὶ πόνων Ἀντ.
ἀνάγκαι κρείσσονες κυκλοῦνται.
Κοινὸν δ' ἐξ ἰδίας ἀνοίας
κακὸν τᾷ Σιμουντίδι γᾷ
ὀλέθριον ἔμολε, συμφορά τ' ἀπ' ἄλλων.
Ἐκρίθη δ' ἔρις, ἃν ἐν Ἴ-
δᾳ κρίνει τρισσὰς μακάρων
παῖδας ἀνὴρ βούτας,
ἐπὶ δορὶ καὶ φόνῳ καὶ ἐμῶν μελάθρων λώβᾳ· Ἐπ.
στένει δὲ καί τις ἀμφὶ τὸν εὔροον Εὐρώταν
Λάκαινα πολυδάκρυτος ἐν δόμοις κόρα,
πολιόν τ' ἐπὶ κρᾶτα μάτηρ
τέκνων θανόντων τίθεται χέρα,
δρύπτεταί τε παρειὰν,
δίαιμον ὄνυχα τιθεμένα σπαραγμοῖς.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Γυναῖκες, Ἑκάβη ποῦ ποθ' ἡ παναθλία,
ἡ πάντα νικῶσ' ἄνδρα καὶ θῆλυν σπορὰν
κακοῖσιν; οὐδεὶς στέφανον ἀνθαιρήσεται.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ', ὦ τάλαινα σῆς κακογλώσσου βοῆς;

petulans *est* turba, nauticaque licentia
violentior igne; et malus *habetur* qui non aliquid facit mali
Tu autem sumens urnam, vetula ministra,
intingens, affer huc marini sali *aliquid*,
ut filiam lavacris postremis meam,
sponsam non sponsam, virginemque non virginem,
lavem proponamque, ut quidem digna *est*, unde?
non possum; sed ut possum: quid enim agam?
ornatumque colligens a captivis mulieribus,
quæ mihi sociæ hæc intra tentoria
habitant, si forte aliqua novos dominos
latens, habet quoddam furtum ex sua domo.
O species ædium, o quondam felix domus,
o plurimis potite pulcherrimisque liberis, fortunate
Priame, anusque hæc ego mater liberorum:
quam ad nihil devenimus, superbia
priore exuti! Deinde tamen tumescimus,
alius quidem nostrum divitibus in domibus,
alius vero inter cives honoratus vocatus.
At hæc nihil *sunt*: incassum curarum consilia,
linguæque jactantiæ. Ille felicissimus,
cui de die in diem nihil accidit mali.

CHORUS.

Mihi oportebat calamitatem,
mihi oportebat cladem accidere,
Idæam quando primum silvam
Alexander abiegnam
secabat, salum per tumidum navigaturus
Helenæ ad thalamos, quam
pulcherrimam auricomus
sol radiis suis aspicit.
Labores enim et laboribus
fata diriora *nos* circumstant.
Simul vero a domestica insania
malum Simoenticæ terræ
exitiale venit, calamitasque ab aliis.
Judicata est lis, per quam in Ida
judicavit tres deorum
filias vir pastor, *ut evaserit*
in bellum et necem et mearum ædium exitium;
gemit vero et aliqua circa pulchre fluentem Eurotam
Lacæna lacrimosa domi puella:
canumque in caput mater
liberorum interemtorum injicit manum,
laniatque genam,
cruentum unguem reddens lacerationibus.

ANCILLA.

Mulieres, Hecuba ubinam est infelicissima,
quæ omnes vincit viros et muliebrem progeniem
calamitatibus? nemo palmam *ei* præripiet.

CHORUS.

Quid, o misera, *tibi vis* cum tua male ominata vociferatione?

ὡς οὔποθ' εὕδει λυπρά σου κηρύγματα.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Ἑκάβῃ φέρω τόδ' ἄλγος· ἐν κακοῖσι δὲ
οὐ ῥᾴδιον βροτοῖσιν εὐφημεῖν στόμα.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν περῶσα τυγχάνει δόμων ὕπο
ἥδ', ἐς δὲ καιρὸν σοῖσι φαίνεται λόγοις.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Ὦ παντάλαινα, κἄτι μᾶλλον ἢ λέγω,
δέσποιν', ὄλωλας, οὐκέτ' εἶ, βλέπουσα φῶς,
ἄπαις, ἄνανδρος, ἄπολις, ἐξεφθαρμένη.

ΕΚΑΒΗ.

Οὐ καινὸν εἶπας, εἰδόσιν δ' ὠνείδισας.
Ἀτὰρ τί νεκρὸν τόνδε μοι Πολυξένης
ἥκεις κομίζουσ', ἧς ἀπηγγέλθη τάφος
πάντων Ἀχαιῶν διὰ χερὸς σπουδὴν ἔχειν;

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Ἥδ' οὐδὲν οἶδεν, ἀλλά μοι Πολυξένην
θρηνεῖ, νέων δὲ πημάτων οὐχ ἅπτεται.

ΕΚΑΒΗ.

Οἲ 'γὼ τάλαινα, μῶν τὸ βακχεῖον κάρα
τῆς θεσπιῳδοῦ δεῦρο Κασάνδρας φέρεις;

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Ζῶσαν λέλακας, τὸν θανόντα δ' οὐ στένεις
τόνδ'. Ἀλλ' ἄθρησον σῶμα γυμνωθὲν νεκροῦ,
εἴ σοι φανεῖται θαῦμα καὶ παρ' ἐλπίδας.

ΕΚΑΒΗ.

Οἴμοι, βλέπω δὴ παῖδ' ἐμὸν τεθνηκότα
Πολύδωρον, ὅν μοι Θρὴξ ἔσωζ' οἴκοις ἀνήρ.
Ἀπωλόμην δύστηνος, οὐκέτ' εἰμὶ δή.
Ὦ τέκνον, τέκνον,
αἰαῖ, κατάρχομαι νόμον
βακχεῖον, ἐξ ἀλάστορος
ἀρτιμαθὴς κακῶν.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Ἔγνως γὰρ ἄτην παιδὸς, ὦ δύστηνε σύ;

ΕΚΑΒΗ.

Ἄπιστ', ἄπιστα, καινὰ, καινὰ δέρκομαι.
Ἕτερα δ' ἀφ' ἑτέρων κακὰ κακῶν κυρεῖ·
οὐδέποτ' ἀστένακτος, ἀδάκρυτος ἁμέρα ἐπισχήσει.

ΧΟΡΟΣ.

Δείν', ὦ τάλαινα, δεινὰ πάσχομεν κακά.

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ τέκνον, τέκνον ταλαίνας ματρὸς,
τίνι μόρῳ θνήσκεις, τίνι πότμῳ κεῖσαι;
πρὸς τίνος ἀνθρώπων;

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Οὐκ οἶδ'· ἐπ' ἀκταῖς νιν κυρῶ θαλασσίαις.

ΕΚΑΒΗ.

Ἔκβλητον, ἢ πέσημα φοινίου δορὸς,
ἐν ψαμάθῳ λευρᾷ;

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Πόντου νιν ἐξήνεγκε πελάγιος κλύδων.

---

ut nunquam dormiunt (*cessant*) tristia tua præconia!

ANCILLA.

Hecubæ affero hunc dolorem: in malis vero
non facile *est* hominibus læta dicere os.

CHORUS.

Atqui ecce prodit ex ædibus
et opportune tuo apparet nuncio.

ANCILLA.

O prorsus infelix, et adhuc magis quam dico,
domina, peristi; non amplius vivis, aspiciens licet lucem,
spoliata liberis, marito, patria, prorsus perdita.

HECUBA.

Non novum dixisti, sed scientibus opprobras.
Sed quid cadaver hoc mihi Polyxenæ
venisti afferens, cujus nunciata est sepultura
omnium Achæorum manu studiose fieri?

ANCILLA.

Hæc nihil novit, sed mihi Polyxenam
deplorat: nova vero mala non attingit.

HECUBA.

Heu mihi miseræ! an bacchicum caput
vatidicæ huc Cassandræ fers?

ANCILLA.

Viventem dixisti: mortuum vero non gemis
hunc. Sed aspice corpus nudatum mortui,
si tibi apparebit miraculum et præter spem.

HECUBA.

Heu mihi, video filium meum mortuum
Polydorum, quem mihi Thrax servabat domi vir!
Perii infelix, non amplius jam vivo.
O fili, fili,
hem hem, incipio næniam
lamentabilem, ex dæmone
recenter edocta calamitates.

ANCILLA.

Cognovisti enim cladem filii, o misera tu?

HECUBA.

Incredibilia, incredibilia, nova, nova aspicio:
alia ab aliis mala malis incidunt,
neque unquam absque luctu, absque gemitu, dies *me* tenebit.

CHORUS.

Horrenda, o misera, horrenda patimur mala.

HECUBA.

O fili, fili miseræ matris,
quo fato mortuus es? quo casu jaces?
a quo hominum *peremtus*?

ANCILLA.

Nescio: in littore in eum incidi marino.

HECUBA.

Ejectum, aut prostratum cruenta hasta,
in arena plana?

ANCILLA.

Maris ipsum ejecit æquoreus æstus.

ΕΚΑΒΗ.

Ὤμοι, αἰαῖ, ἔμαθον ἐνύπνιον, ὀμμάτων
ἐμῶν ὄψιν, οὔ με παρέβα φάντα-
σμα μελανόπτερον, ἂν ἐσεῖδον ἀμφὶ σ',
ὦ τέκνον, οὐκέτ' ὄντα Διὸς ἐν φάει.

ΧΟΡΟΣ.

Τίς γάρ νιν ἔκταν'; οἶσθ' ὀνειρόφρων φράσαι;

ΕΚΑΒΗ.

Ἐμὸς, ἐμὸς ξένος, Θρήκιος ἱππότας,
ἵν' ὁ γέρων πατὴρ ἔθετό νιν κρύψας.

ΧΟΡΟΣ.

Ὤμοι, τί λέξεις; χρυσὸν ὡς ἔχῃ κτανών;

ΕΚΑΒΗ.

Ἄρρητ', ἀνωνόμαστα, θαυμάτων πέρα,
οὐχ ὅσι', οὐδ' ἀνεκτά. Ποῦ δίκα ξένων;
Ὦ κατάρατ' ἀνδρῶν, ὡς διεμοιράσω
χρόα, σιδαρέῳ τεμὼν φασγάνῳ
μέλεα τοῦδε παιδὸς, οὐδ' ᾤκτισας.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ τλῆμον, ὥς σε πολυπονωτάτην βροτῶν
δαίμων ἔθηκεν, ὅστις ἐστί σοι βαρύς.
Ἀλλ' εἰσορῶ γὰρ τοῦδε δεσπότου δέμας
Ἀγαμέμνονος, τοὐνθένδε σιγῶμεν, φίλαι.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἑκάβη, τί μέλλεις παῖδα σὴν κρύπτειν τάφῳ
ἐλθοῦσ', ἐφ' οἷσπερ Ταλθύβιος ἤγγειλέ μοι
μὴ θιγγάνειν σῆς μηδέν' Ἀργείων κόρης;
Ἡμεῖς μὲν οὖν ἐῶμεν, οὐδὲ ψαύομεν·
σὺ δὲ σχολάζεις, ὥστε θαυμάζειν ἐμέ.
Ἥκω δ' ἀποστελῶν σε· τἀκεῖθεν γὰρ εὖ
πεπραγμέν' ἐστὶν, εἴ τι τῶνδ' ἐστὶν καλῶς.
Ἔα· τίν' ἄνδρα τόνδ' ἐπὶ σκηναῖς ὁρῶ
θανόντα Τρώων; οὐ γὰρ Ἀργείων, πέπλοι
δέμας περιπτύσσοντες ἀγγέλλουσί μοι.

ΕΚΑΒΗ.

Δύστην', ἐμαυτὴν γὰρ λέγω, λέγουσα σὲ,
Ἑκάβη, τί δράσω; πότερα προσπέσω γόνυ
Ἀγαμέμνονος τοῦδ', ἢ φέρω σιγῇ κακά;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Τί μοι προσώπῳ νῶτον ἐγκλίνασα σὸν
δύρει, τὸ πραχθὲν δ' οὐ λέγεις, τίς ἔσθ' ὅδε;

ΕΚΑΒΗ.

Ἀλλ' εἴ με δούλην πολεμίαν θ' ἡγούμενος
γονάτων ἀπώσαιτ', ἄλγος ἂν προσθείμεθα.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Οὔτοι πέφυκα μάντις, ὥστε μὴ κλύων
ἐξιστορῆσαι σῶν ὁδὸν βουλευμάτων.

ΕΚΑΒΗ.

Ἆρ' ἐκλογίζομαί γε πρὸς τὸ δυσμενὲς
μᾶλλον φρένας τοῦδ', ὄντος οὐχὶ δυσμενοῦς;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Εἴ τοί με βούλει τῶνδε μηδὲν εἰδέναι,
ἐς ταὐτὸν ἥκεις· καὶ γὰρ οὐδ' ἐγὼ κλύειν.

HECUBA.

Heu mihi, væ væ! intellexi somnium, oculorum
meorum visionem; non me fefellit spectrum
atris alis præditum; quam vidi de te,
o fili, non amplius versante Jovis in luce.

CHORUS.

Quisnam ipsum interfecit? potesne, somnio edocta, dicere?

HECUBA.

Meus, meus hospes, Thracius eques,
ubi senex pater deposuit illum occultans.

CHORUS.

Heu mihi, quid narratura es? aurum ut haberet post necem?

HECUBA.

Infanda, nefaria, ultra omnem admirationem,
impia, neque toleranda. Ubi jus hospitum?
O exsecrate virorum, ut laniasti
corpus, ferreo secans ense
membra hujus pueri, neque misertus es!

CHORUS.

O infelix, ut te ærumnosissimam mortalium
dæmon reddidit, quicunque est tibi infensus.
Sed enim video hic domini speciem
Agamemnonis: exinde taceamus, amicæ.

AGAMEMNO.

Hecuba, quid cunctaris filiam tuam condere sepulcro
veniens, secundum quod Talthybius nunciavit mihi,
ne attingeret tuam quisquam Argivorum puellam?
Nos utique sinimus, neque attingimus:
tu vero moraris, ut mirer ego.
Veni autem *eo* dimissurus te: quæ illic *enim*, bene
acta sunt, si quid tamen horum fit bene.
Hem, quem virum hunc in tentoriis video
mortuum ex Trojanis? non enim ex Græcis *esse*, vestes
corpus involventes nunciant mihi.

HECUBA.

Infelix, meipsam enim dico, dicens te,
Hecuba, quid faciam? utrum accidam ad genua hujus
Agamemnonis, an feram tacite mala?

AGAMEMNO.

Quid mihi in os tergum obvertens tuum,
ploras, quod vero acciderit, non dicis, quis sit hic?

HECUBA.

Sed si me servam hostemque ducens
a genibus repelleret, dolorem nobis augeremus.

AGAMEMNO.

Neutiquam sum vates, ut, non audiens,
possim investigare tuorum viam consiliorum.

HECUBA.

An interpretor in hostilem partem
potius mentem hujus, qui neutiquam inimicus?

AGAMEMNO.

Si quidem me vis harum rerum nihil scire,
mecum convenis: etenim nec ego audire *volo*

ΕΚΑΒΗ.
Οὐκ ἂν δυναίμην τοῦδε τιμωρεῖν ἄτερ
τέκνοισι τοῖς ἐμοῖσι. Τί στρέφω τάδε;
τολμᾶν ἀνάγκη, κἂν τύχω κἂν μὴ τύχω.
Ἀγάμεμνον, ἱκετεύω σε τῶνδε γουνάτων
καὶ σοῦ γενείου δεξιᾶς τ᾽ εὐδαίμονος.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Τί χρῆμα μαστεύουσα; μῶν ἐλεύθερον
αἰῶνα θέσθαι; ῥᾴδιον γάρ ἐστί σοι.

ΕΚΑΒΗ.
Οὐ δῆτα· τοὺς κακοὺς δὲ τιμωρουμένη,
αἰῶνα τὸν ξύμπαντα δουλεῦσαι θέλω.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Καὶ δὴ τίν᾽ ἡμᾶς εἰς ἐπάρκεσιν καλεῖς;

ΕΚΑΒΗ.
Οὐδέν τι τούτων ὧν σὺ δοξάζεις, ἄναξ.
Ὁρᾷς νεκρὸν τόνδ᾽, οὗ καταστάζω δάκρυ;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ὁρῶ· τὸ μέντοι μέλλον οὐκ ἔχω μαθεῖν.

ΕΚΑΒΗ.
Τοῦτόν ποτ᾽ ἔτεκον κἄφερον ζώνης ὕπο.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ἔστιν δὲ τίς σῶν οὗτος, ὦ τλῆμον, τέκνων;

ΕΚΑΒΗ.
Οὐ τῶν θανόντων Πριαμιδῶν ὑπ᾽ Ἰλίῳ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ἦ γάρ τιν᾽ ἄλλον ἔτεκες ἢ κείνους, γύναι;

ΕΚΑΒΗ.
Ἀνόνητά γ᾽, ὡς ἔοικε, τόνδ᾽ ὃν εἰσορᾷς.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ποῦ δ᾽ ὢν ἐτύγχαν᾽, ἡνίκ᾽ ὤλλυτο πτόλις;

ΕΚΑΒΗ.
Πατήρ νιν ἐξέπεμψεν, ὀρρωδῶν θανεῖν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ποῖ τῶν τότ᾽ ὄντων χωρίσας τέκνων μόνον;

ΕΚΑΒΗ.
Ἐς τήνδε χώραν, οὗπερ εὑρέθη θανών.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Πρὸς ἄνδρ᾽, ὃς ἄρχει τῆσδε Πολυμήστωρ χθονός;

ΕΚΑΒΗ.
Ἐνταῦθ᾽ ἐπέμφθη πικροτάτου χρυσοῦ φύλαξ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Θνήσκει δὲ πρὸς τοῦ καὶ τίνος πότμου τυχών;

ΕΚΑΒΗ.
Τίνος δ᾽ ὑπ᾽ ἄλλου; Θρῄξ νιν ὤλεσε ξένος.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ὦ τλῆμον, ἦ που χρυσὸν ἠράσθη λαβεῖν;

ΕΚΑΒΗ.
Τοιαῦτ᾽, ἐπειδὴ ξυμφορὰν ἔγνω Φρυγῶν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Εὗρες δὲ ποῦ νιν, ἢ τίς ἤνεγκεν νεκρόν;

ΕΚΑΒΗ.
Ἥδ᾽, ἐντυχοῦσα ποντίας ἀκτῆς ἔπι.

HECUBA.
Haud possim absque hoc ulcisci
liberos meos. Quid *animo* volvo hæc?
audere necesse est, sive consequar sive non consequar.
Agamemno, supplico tibi per hæc genua
et tuam barbam dextramque felicem.

AGAMEMNO.
Quam rem quærens? an liberam
vitam consequi? facile enim *hoc* est tibi.

HECUBA.
Non sane; sed malos ulciscens,
vitam *per* totam servire volo.

AGAMEMNO.
Jam vero quodnam nos in auxilium vocas?

HECUBA.
Nihil horum, quæ tu putas, o rex, *peto.*
Vides cadaver hoc, in quod effundo lacrimas?

AGAMEMNO.
Video : sed quid inde consequatur, non possum scire.

HECUBA.
Hunc aliquando peperi, et portavi sub cingulo.

AGAMEMNO.
Est vero quis tuorum hic, o misera, liberorum?

HECUBA.
Non ex illis, qui mortui sunt filii Priami sub Ilio.

AGAMEMNO.
An aliquem alium peperisti quam illos, o mulier?

HECUBA.
Inutiliter quidem, ut videtur, hunc quem aspicis.

AGAMEMNO.
Ubi vero erat, quando peribat urbs?

HECUBA.
Pater eum ablegavit, metuens ne moreretur.

AGAMEMNO.
Quonam, ab viventibus tunc liberis separans solum?

HECUBA.
In hanc regionem, ubi inventus est mortuus.

AGAMEMNO.
An ad virum, qui rex est hujus Polymestor terræ?

HECUBA.
Huc missus est acerbissimi auri custos.

AGAMEMNO.
Mortuus est vero a quo? et quod fatum consequutus?

HECUBA.
Quonam ab alio? Thracius eum perdidit hospes.

AGAMEMNO.
O infelix, numnam aurum cupivit capere?

HECUBA.
Sic est, postquam calamitatem cognovit Trojanorum.

AGAMEMNO.
Ubinam illum reperisti? aut quis attulit cadaver?

HECUBA.
Hæc, incidens in eum marino in littore.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Τοῦτον ματεύουσ', ἢ πονοῦσ' ἄλλον πόνον;

ΕΚΑΒΗ.

Λούτρ' ᾤχετ' οἴσουσ' ἐξ ἁλὸς Πολυξένῃ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Κτανών νιν, ὡς ἔοικεν, ἐκβάλλει ξένος.

ΕΚΑΒΗ.

Θαλασσόπλαγκτόν γ', ὧδε διατεμὼν χρόα.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ὦ σχετλία σὺ τῶν ἀμετρήτων πόνων.

ΕΚΑΒΗ.

Ὄλωλα, κοὐδὲν λοιπὸν, Ἀγάμεμνον, κακῶν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Φεῦ φεῦ· τίς οὕτω δυστυχὴς ἔφυ γυνή;

ΕΚΑΒΗ.

Οὐκ ἔστιν, εἰ μὴ τὴν τύχην αὐτὴν λέγοις.
Ἀλλ' ὧνπερ οὕνεκ' ἀμφὶ σὸν πίπτω γόνυ,
ἄκουσον. Εἰ μὲν ὅσιά σοι παθεῖν δοκῶ,
στέργοιμ' ἄν· εἰ δὲ τοὔμπαλιν, σύ μοι γενοῦ
τιμωρὸς ἀνδρὸς ἀνοσιωτάτου ξένου,
ὃς οὔτε τοὺς γῆς νέρθεν οὔτε τοὺς ἄνω
δείσας δέδρακεν ἔργον ἀνοσιώτατον,
κοινῆς τραπέζης πολλάκις τυχὼν ἐμοὶ,
ξενίας τ' ἀριθμῷ πρῶτα τῶν ἐμῶν φίλων·
τυχὼν δ' ὅσων δεῖ καὶ λαϐὼν προθυμίαν,
ἔκτεινε, τύμϐου δ', εἰ κτανεῖν ἐϐούλετο,
οὐκ ἠξίωσεν, ἀλλ' ἀφῆκε πόντιον.
Ἡμεῖς μὲν οὖν δοῦλοί τε κἀσθενεῖς ἴσως·
ἀλλ' οἱ θεοὶ σθένουσι χὠ κείνων κρατῶν
νόμος· νόμῳ γὰρ τοὺς θεοὺς ἡγούμεθα,
καὶ ζῶμεν ἄδικα καὶ δίκαι' ὡρισμένοι·
ὃς ἐς σ' ἀνελθὼν εἰ διαφθαρήσεται,
καὶ μὴ δίκην δώσουσιν οἵτινες ξένους
κτείνουσιν ἢ θεῶν ἱερὰ τολμῶσιν φέρειν,
οὐκ ἔστιν οὐδὲν τῶν ἐν ἀνθρώποις ἴσον.
Ταῦτ' οὖν ἐν αἰσχρῷ θέμενος αἰδέσθητί με,
οἴκτειρον ἡμᾶς, ὡς γραφεύς τ' ἀποσταθεὶς
ἰδοῦ με κἀνάθρησον οἷ' ἔχω κακά.
Τύραννος ἦν ποτ', ἀλλὰ νῦν δούλη σέθεν·
εὔπαις ποτ' οὖσα, νῦν δὲ γραῦς ἄπαις θ' ἅμα,
ἄπολις, ἔρημος, ἀθλιωτάτη βροτῶν.
Οἴμοι τάλαινα, ποῖ μ' ὑπεξάγεις πόδα;
ἔοικα πράξειν οὐδέν· ὦ τάλαιν' ἐγώ.
Τί δῆτα θνητοὶ τἄλλα μὲν μαθήματα
μοχθοῦμεν ὡς χρὴ πάντα καὶ μαστεύομεν,
πειθὼ δὲ τὴν τύραννον ἀνθρώποις μόνην,
οὐδέν τι μᾶλλον ἐς τέλος σπουδάζομεν
μισθοὺς διδόντες μανθάνειν, ἵν' ἦν ποτε
πείθειν ἅ τις βούλοιτο, τυγχάνειν θ' ἅμα;
πῶς οὖν ἔτ' ἄν τις ἐλπίσαι πράξειν καλῶς;
Οἱ μὲν τοσοῦτοι παῖδες οὐκέτ' εἰσί μοι,
αὐτὴ δ' ἐπ' αἰσχροῖς αἰχμάλωτος οἴχομαι·
καπνὸν δὲ πόλεως τόνδ' ὑπερθρώσκονθ' ὁρῶ.
Καὶ μὴν ἴσως μὲν τοῦ λόγου κενὸν τόδε,

AGAMEMNO.

Hunc quærens, an laborans alium laborem?

HECUBA.

Aquam abierat allatura ex mari Polyxenæ.

AGAMEMNO.

Quum necasset eum, ut videtur, abjecit hospes.

HECUBA.

Marivagum utique, sic dissecato corpore.

AGAMEMNO.

O misera tu propter immensas calamitates!

HECUBA.

Perii: et nihil reliquum est, Agamemno, malorum.

AGAMEMNO.

Ah, ah! quæ ita infelix nata est mulier?

HECUBA.

Non est, nisi infelicitatem ipsam dicas.
Sed propter quænam ad tuum cado genu,
audi. Si quidem justa tibi pati videor,
boni consulam: si vero contrarium, tu mihi sis
ultor viri, impiissimi hospitis:
qui neque eos qui sub terra sunt, neque eos qui in cælo
veritus, perpetravit facinus nefandissimum,
communi mensa sæpe potitus mecum,
hospitiique jure præcipue inter meos amicos:
consecutus vero æqua, et expertus animi studium, *illum*
interfecit, ac sepultura, si occidere voluit,
non dignatus est, sed abjecit in mare.
Nos igitur servæ et imbecilles forsan:
sed dii validi sunt, et illis dominans
lex: lege enim deos esse censemus,
et vivimus injustis et justis nobis definitis:
quæ *lex* tibi quum obvenerit, si violabitur,
nec pœnas dabunt qui hospites
interficiunt, aut deorum sacra audent tollere,
non est quicquam rerum humanarum æquum.
Hæc igitur turpia æstimans, reverere me,
miserere nostri, ac quasi pictor eminus stans,
intuere me, et considera qualia habeo mala.
Regina eram olim, sed nunc serva tua:
felix multa sobole olim, nunc vero anus orbaque liberis simul,
exul, deserta, infelicissima mortalium.
Heu mihi miseræ! quo meum subducis pedem?
videor effectura esse nihil: o misera ego.
Quid tandem mortales alias quidem artes
elaboramus, ut oportet, omnes, et inquirimus:
suadelam vero, reginam inter homines solam,
nequaquam præ ceteris ad perfectionem excolimus,
mercedes dantes discendi, ut liceret aliquando
persuadere quæ quis vellet, et consequi simul?
qui igitur posthac quis sperare possit acturum se bene?
Illi quidem tot liberi non amplius sunt mihi;
ipsa vero in contumelias captiva proficiscor;
fumum vero urbis hunc subvolantem video.
Atqui fortasse quidem sermo inanis hic *erit*,

Κύπριν προβάλλειν· ἀλλ' ὅμως εἰρήσεται·
πρὸς σοῖσι πλευροῖς παῖς ἐμὴ κοιμίζεται
ἡ φοιβάς, ἣν καλοῦσι Κασάνδραν Φρύγες.
Ποῦ τὰς φίλας δῆτ' εὐφρόνας δείξεις, ἄναξ,
ἢ τῶν ἐν εὐνῇ φιλτάτων ἀσπασμάτων
χάριν τίν' ἕξει παῖς ἐμή, κείνης δ' ἐγώ;
[Ἐκ τοῦ σκότου γὰρ τῶν τε νυκτέρων πάνυ
φίλτρων μεγίστη γίγνεται βροτοῖς χάρις.]
Ἄκουε δή νυν· τὸν θανόντα τόνδ' ὁρᾷς;
τοῦτον καλῶς δρῶν ὄντα κηδεστὴν σέθεν
δράσεις. Ἑνός μοι μῦθος ἐνδεὴς ἔτι.
Εἴ μοι γένοιτο φθόγγος ἐν βραχίοσι
καὶ χερσὶ καὶ κόμαισι καὶ ποδῶν βάσει,
ἢ Δαιδάλου τέχναισιν ἢ θεῶν τινος,
ὡς πάνθ' ὁμαρτῇ σῶν ἔχοιτο γουνάτων
κλαίοντ', ἐπισκήπτοντα παντοίους λόγους·
ὦ δέσποτ', ὦ μέγιστον Ἕλλησιν φάος,
πιθοῦ, παράσχες χεῖρα τῇ πρεσβύτιδι
τιμωρὸν, εἰ καὶ μηδέν ἐστιν, ἀλλ' ὅμως.
Ἐσθλοῦ γὰρ ἀνδρὸς τῇ δίκῃ θ' ὑπηρετεῖν
καὶ τοὺς κακοὺς δρᾶν πανταχοῦ κακῶς ἀεί.

ΧΟΡΟΣ.

Δεινόν γε, θνητοῖς ὡς ἅπαντα συμπίτνει,
καὶ τὰς ἀνάγκας οἱ νόμοι διώρισαν,
φίλους τιθέντες τούς τε πολεμιωτάτους,
ἐχθρούς τε τοὺς πρὶν εὐμενεῖς ποιούμενοι.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἐγὼ σὲ καὶ σὸν παῖδα καὶ τύχας σέθεν,
Ἑκάβη, δι' οἴκτου χεῖρά θ' ἱκεσίαν ἔχω,
καὶ βούλομαι θεῶν θ' οὕνεκ' ἀνόσιον ξένον
καὶ τοῦ δικαίου τήνδε σοι δοῦναι δίκην,
εἴ πως φανείη γ' ὥστε σοί τ' ἔχειν καλῶς,
στρατῷ τε μὴ δόξαιμι Κασάνδρας χάριν
Θρῄκης ἄνακτι τόνδε βουλεῦσαι φόνον.
Ἔστιν γὰρ ᾗ ταραγμὸς ἐμπέπτωκέ μοι·
τὸν ἄνδρα τοῦτον φίλιον ἡγεῖται στρατὸς,
τὸν κατθανόντα δ' ἐχθρόν· εἰ δὲ σοὶ φίλος
ὅδ' ἐστὶ, χωρὶς τοῦτο κοὐ κοινὸν στρατῷ.
Πρὸς ταῦτα φρόντιζ'· ὡς θέλοντα μέν μ' ἔχεις
σοὶ ξυμπονῆσαι καὶ ταχὺν προσαρκέσαι,
βραδὺν δ', Ἀχαιοῖς εἰ διαβληθήσομαι.

ΕΚΑΒΗ.

Φεῦ·
οὐκ ἔστι θνητῶν ὅστις ἔστ' ἐλεύθερος·
ἢ χρημάτων γὰρ δοῦλός ἐστιν ἢ τύχης,
ἢ πλῆθος αὐτὸν πόλεος ἢ νόμων γραφαὶ
εἴργουσι χρῆσθαι μὴ κατὰ γνώμην τρόποις.
Ἐπεὶ δὲ ταρβεῖς τῷ τ' ὄχλῳ πλέον νέμεις,
ἐγώ σε θήσω τοῦδ' ἐλεύθερον φόβου.
Ξύνισθι μὲν γάρ, ἤν τι βουλεύσω κακὸν
τῷ τόνδ' ἀποκτείναντι, συνδράσῃς δὲ μή.
Ἢν δ' ἐξ Ἀχαιῶν θόρυβος ἢ 'πικουρία
πάσχοντος ἀνδρὸς Θρῃκὸς οἷα πείσεται
φανῇ τις, εἶργε μὴ δοκῶν ἐμὴν χάριν.

Venerem prætendere; at tamen dicetur:
ad tuum latus filia mea recubat
vates, quam vocant Cassandram Phryges.
Ubi jucundas jam noctes ostendes, rex,
aut carissimorum in lecto amplexuum
gratiam quam habebit filia mea, ex illa vero ego?
[Ex tenebris enim nocturnisque omnino
illecebris maxima oritur mortalibus gratia.]
Audi nunc tandem: mortuum hunc vides?
huic bene faciens, affini tuo
feceris. Unius rei mihi sermo *est* egens adhuc.
Utinam mihi esset vox in brachiis
et manibus et comis et pedum ingressu,
vel Dædali artibus vel deorum alicujus:
ut omnia simul tuis adhærescerent genibus,
plorantia, obtrudentia omnis generis sermones:
o domine, o maximum Græcis lumen,
obtempera: porrige manum huic anui
ultricem, etsi nihil *ea* est, sed tamen *porrige*.
Probi enim viri *est* justitiæ inservire,
et malos punire ubique semper.

CHORUS.

Mirum profecto, mortalibus ut omnia collabuntur,
et necessitatem leges definierunt,
amicos efficientes vel ex inimicissimis,
inimicosque eos, qui ante benevoli erant, facientes.

AGAMEMNO.

Ego te et tuum filium et fortunas tuas,
Hecuba, miseror, manumque supplicem,
voloque et deorum gratia, impium hospitem,
et justitiæ causa, hanc tibi dare pœnam:
si quidem appareat *ratio*, ut et tibi commode fiat,
neque exercitui videar Cassandræ gratia
Thraciæ regi hanc struere cædem.
Est enim qua ex parte metus incidit mihi:
virum hunc amicum putat exercitus,
mortuum vero hostem: si vero tibi carus
hic est, privatim *est* hoc, neque commune exercitui.
Hæc considera: nam volentem quidem me habes
tibi opem ferre, et promtum ad auxiliandum,
tardum vero, apud Græcos si accusabor.

HECUBA.

Heu!
non est mortalium qui sit liber:
aut pecuniarum enim servus est, aut fortunæ,
aut multitudo eum urbis, aut leges scriptæ
prohibent, ne utatur ex sententia suo ingenio.
Quoniam vero metuis, multitudinique nimium tribuis,
ego te faciam hoc liberum metu.
Sis enim conscius modo, si quid struam mali
ei qui hunc interfecit; adjuves vero nequaquam.
Si vero ex Achivis tumultus aut opitulatio,
patiente viro Thrace qualia patietur,
apparuerit aliqua, arce, dissimulans mea gratia *te id facere*;

Τὰ δ' ἄλλα θάρσει· πάντ' ἐγὼ θήσω καλῶς.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Πῶς οὖν; τί δράσεις; πότερα φάσγανον χερὶ
λαβοῦσα γραίᾳ φῶτα βάρβαρον κτενεῖς,
ἢ φαρμάκοισιν, ἢ 'πικουρίᾳ τίνι;
τίς σοι ξυνέσται χείρ; πόθεν κτήσει φίλους;

ΕΚΑΒΗ.

Στέγαι κεκεύθασ' αἵδε Τρῳάδων ὄχλον.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Τὰς αἰχμαλώτους εἶπας, Ἑλλήνων ἄγραν;

ΕΚΑΒΗ.

Ξὺν ταῖσδε τὸν ἐμὸν φονέα τιμωρήσομαι.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Καὶ πῶς γυναιξὶν ἀρσένων ἔσται κράτος;

ΕΚΑΒΗ.

Δεινὸν τὸ πλῆθος, ξὺν δόλῳ τε δύσμαχον.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Δεινόν· τὸ μέντοι θῆλυ μέμφομαι γένος.

ΕΚΑΒΗ.

Τί δ'; οὐ γυναῖκες εἷλον Αἰγύπτου τέκνα,
καὶ Λῆμνον ἄρδην ἀρσένων ἐξῴκισαν;
Ἀλλ' ὡς γενέσθω· τόνδε μὲν μέθες λόγον,
πέμψον δέ μοι τήνδ' ἀσφαλῶς διὰ στρατοῦ
γυναῖκα. Καὶ σὺ, Θρῃκὶ πλαθεῖσα ξένῳ,
λέξον· καλεῖ σ' ἄνασσα δήποτ' Ἰλίου
Ἑκάβη, σὸν οὐκ ἔλασσον ἢ κείνης χρέος,
καὶ παῖδας· ὡς δεῖ καὶ τέκν' εἰδέναι λόγους
τοὺς ἐξ ἐκείνης. Τὸν δὲ τῆς νεοσφαγοῦς
Πολυξένης ἐπίσχες, Ἀγάμεμνον, τάφον,
ὡς τώδ' ἀδελφὼ πλησίον μιᾷ φλογὶ,
δισσὴ μέριμνα μητρὶ, κρυφθῆτον χθονί.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἔσται τάδ' οὕτως· καὶ γὰρ εἰ μὲν ἦν στρατῷ
πλοῦς, οὐκ ἂν εἶχον τήνδε σοι δοῦναι χάριν·
νῦν δ', οὐ γὰρ ἵησ' οὐρίους πνοὰς θεὸς,
μένειν ἀνάγκη πλοῦν ὁρῶντας ἥσυχον.
Γένοιτο δ' εὖ πως· πᾶσι γὰρ κοινὸν τόδε,
ἰδίᾳ θ' ἑκάστῳ καὶ πόλει, τὸν μὲν κακὸν
κακόν τι πάσχειν, τὸν δὲ χρηστὸν εὐτυχεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Σὺ μὲν, ὦ πατρὶς Ἰλιὰς, Στρ. α'
τῶν ἀπορθήτων πόλις οὐκέτι λέξει·
τοῖον Ἑλλάνων νέφος ἀμφί σε κρύπτει
δορὶ δὴ, δορὶ πέρσαν.
Ἀπὸ δὲ στεφάναν κέκαρσαι
πύργων, κατὰ δ' αἰθάλου
κηλῖδ' οἰκτροτάταν κέχρωσαι,
τάλαιν'· οὐκέτι σ' ἐμβατεύσω.
Μεσονύκτιος ὠλλύμαν, Ἀντ. α'
ἦμος ἐκ δείπνων ὕπνος ἡδὺς ἐπ' ὄσσοις
κίδναται, μολπᾶν δ' ἄπο καὶ χοροποιῶν
θυσιᾶν καταπαύσας
πόσις ἐν θαλάμοις ἔκειτο,
ξυστὸν δ' ἐπὶ πασσάλῳ,

cetera confide; cuncta ego instituam probe.

AGAMEMNO.

Quomodo igitur? quid facies? utrum gladium manu
capiens anili, virum barbarum interficies?
aut venenis, aut ope quanam?
quæ tibi aderit manus? unde comparabis amicos?

HECUBA.

Tecta occultant hæc Troadum turbam.

AGAMEMNO.

Captivas dicis, Græcorum prædam?

HECUBA.

Cum hisce meum homicidam ulciscar.

AGAMEMNO.

At quomodo mulieribus in viros erit victoria?

HECUBA.

Res est valida multitudo, cum insidiisque insuperabilis.

AGAMEMNO.

Valida quidem, sed femineum contemno genus.

HECUBA.

Quid vero? nonne mulieres interfecerunt Ægypti filios,
et Lemno funditus viros exterminarunt?
Sed sic fiat: hunc quidem mitte sermonem;
jube vero duci mihi hanc tuto per exercitum
mulierem. Et tu, *o mulier,* Thracio accedens hospiti,
dic: Vocat te regina quæ modo erat Ilii,
Hecuba, tua non minus quam ipsius causa,
et liberos: quoniam oportet et gnatos scire sermones
illius. Recens vero mactatæ
Polyxenæ differ, Agamemno, sepulturam,
ut isti duo frater et soror prope una flamma,
duplex cura matris, condantur terra.

AGAMEMNO.

Erunt hæc ita: etenim si fuisset exercitui
navigatio, non potuissem hanc tibi præstare gratiam:
nunc vero (non enim mittit secundos flatus deus)
manere necesse est, navigationem exspectantes tranquille.
Eveniat autem feliciter: omnium enim hoc refert,
et privatim uniuscujusque et reipublicæ, malum quidem
malum aliquod pati, bonum vero feliciter agere.

CHORUS.

Tu quidem, o patria Iliaca,
inexpugnabilium urbium una non amplius diceris:
talis Græcorum nubes te circumfundit,
quæ hasta, hasta te evertit.
Coronam vero detonsa es
turrium, circumque fuliginis
macula tristissima es denigrata,
misera; non amplius te ingrediar.
Media nocte perii,
quando a cœna somnus suavis super oculos
spargitur: a cantu vero et lætificis
sacris requiescens,
maritus in thalamis jacebat
(hastile vero acclinatum paxillo),

ναύταν οὐκέθ' ὁρῶν ὅμιλον
Τροίαν Ἰλιάδ' ἐμβεβῶτα.
Ἐγὼ δὲ πλόκαμον ἀναδέτοις Στρ. β'.
μίτραισιν ἐρρυθμιζόμαν
χρυσέων ἐνόπτρων
λεύσσουσ' ἀτέρμονας εἰς αὐγάς,
ἐπιδέμνιος ὡς πέσοιμ' ἐς εὐνάν.
Ἀνὰ δὲ κέλαδος ἔμολε πόλιν,
κέλευσμα δ' ἦν κατ' ἄστυ Τροίας τόδ'· ὦ
παῖδες Ἑλλάνων, πότε δή, πότε τὰν
Ἰλιάδα σκοπιὰν πέρσαντες ἥξετ' οἴκους;
Λέχη δὲ φίλια μονόπεπλος Ἀντ. β'
λιποῦσα, Δωρὶς ὡς κόρα,
σεμνὰν προσίζουσ'
οὐκ ἤνυσ' Ἄρτεμιν ἁ τλάμων·
ἄγομαι δὲ θανόντ' ἰδοῦσ' ἀκοίταν
τὸν ἐμὸν ἅλιον ἐπὶ πέλαγος,
πόλιν τ' ἀποσκοποῦσ', ἐπεὶ νόστιμον
ναῦς ἐκίνησεν πόδα καί μ' ἀπὸ γᾶς
ὥρισεν Ἰλιάδος· τάλαιν', ἀπεῖπον ἄλγει·
τὰν τοῖν Διοσκόροιν Ἑλέναν κάσιν, Ἰδαῖόν τε βούταν
αἰνόπαριν κατάρᾳ διδοῦσ', ἐπεί με
γᾶς ἐκ πατρῴας ἀπώλεσεν
ἐξῴκισέν τ' οἴκων γάμος οὐ γάμος, ἀλλ' ἀ-
λάστορός τις οἰζύς·
ἃν μήτε πέλαγος ἅλιον ἀπαγάγοι πάλιν,
μήτε πατρῷον ἵκοιτ' ἐς οἶκον.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν Πρίαμε, φιλτάτη δὲ σύ,
Ἑκάβη, δακρύω σ' εἰσορῶν πόλιν τε σήν,
τήν τ' ἀρτίως θανοῦσαν ἔκγονον σέθεν.
Φεῦ·
οὐκ ἔστιν οὐδὲν πιστὸν οὔτ' εὐδοξία
οὔτ' αὖ καλῶς πράσσοντα μὴ πράξειν κακῶς·
φύρουσι δ' αὐτὰ θεοὶ πάλιν τε καὶ πρόσω,
ταραγμὸν ἐντιθέντες, ὡς ἀγνωσίᾳ
σέβωμεν αὐτούς. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τί δεῖ
θρηνεῖν, προκόπτοντ' οὐδὲν ἐς πρόσθεν κακῶν;
Σὺ δ' εἴ τι μέμφει τῆς ἐμῆς ἀπουσίας,
σχές· τυγχάνω γὰρ ἐν μέσοις Θρῄκης ὅροις
ἀπών, ὅτ' ἦλθες δεῦρ'· ἐπεὶ δ' ἀφικόμην,
ἤδη πόδ' ἔξω δωμάτων αἴροντί μοι
ἐς ταὐτὸν ἥδε συμπίτνει δμωὶς σέθεν,
λέγουσα μύθους ὧν κλύων ἀφικόμην.

ΕΚΑΒΗ.

Αἰσχύνομαί σε προσβλέπειν ἐναντίον,
Πολυμῆστορ, ἐν τοιοῖσδε κειμένη κακοῖς.
Ὅτῳ γὰρ ὤφθην εὐτυχοῦσ', αἰδώς μ' ἔχει,
ἐν τῷδε πότμῳ τυγχάνουσ', ἵν' εἰμὶ νῦν,
κοὐκ ἂν δυναίμην προσβλέπειν σ' ὀρθαῖς κόραις.
Ἀλλ' αὐτὸ μὴ δύσνοιαν ἡγήσῃ σέθεν,
Πολυμῆστορ· ἄλλως δ' αἴτιόν τι καὶ νόμος,
γυναῖκας ἀνδρῶν μὴ βλέπειν ἐναντίον.

nauticam non amplius videns turbam
Trojam Iliacam incessentem.
Ego vero comam religatis
mitris componebam,
aureorum speculorum
inspiciens infinitos splendores,
ut me conjicerem in torum.
In urbe autem tumultus exstitit
et hortamentum factum per oppidum Trojæ hoc: O
filii Græcorum, quando tandem, quando
Iliacam speculam populati, redibitis domum?
Ego autem lecto caro, simplici veste induta,
relicto, Dorica ut puella,
venerandam accedens
nihil effeci Dianam infelix:
sed abducor, mortuum quum vidissem maritum
meum, marinum in pelagus,
urbemque procul respectans, postquam reducem
navis movit pedem, et me a terræ
finibus abstulit Iliacæ (misera, despondi animum præ dolore);
Dioscurorum Helenam sororem, Idæumque pastorem,
exitiosum Parin, exsecrationi dans, quoniam me abstra a
terra ex patria perdidit,
expuleruntque ex ædibus nuptiæ non nuptiæ, sed
dæmonis atrox quædam calamitas:
quam utinam neque pelagus marinum reducat,
neque patriam veniat in domum.

POLYMESTOR.

O carissime virorum, Priame, carissimaque tu,
Hecuba, illacrimor te intuens urbemque tuam,
hancque modo mortuam gnatam tuam.
Ah!
non est quicquam tutum, neque gloria, [em:
neque rursum eum, qui felix est, non futurum esse infeli-
sed miscent res dii porro et retro,
perturbationem injicientes, ut *futuri* inscitia
colamus illos. Sed hæc quidem quid attinet
lugere, promoventem nihil in malis?
Tu vero si quid incuses meam absentiam,
contine: eram enim forte in mediis Thraciæ finibus
absens, quando venisti huc: ubi autem redii,
jam pedem extra domum tollenti mihi
in unum competivit ancilla hæc tua,
dicens sermones, quibus auditis adveni.

HECUBA.

Erubesco intueri te adverso ore,
Polymestor, in tantis sita malis.
Quippe cui conspecta sum beata, pudor *ejus* me tenet
in hoc fato positam, ubi sum nunc,
neque queam aspicere te rectis pupulis.
Sed hoc non malevolentiam *esse* ducas erga te,
Polymestor: ceterum in causa etiam lex *est*,
mulieres viros ne aspiciant ex adverso.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Καὶ θαῦμά γ' οὐδέν. Ἀλλὰ τίς χρεία σ' ἐμοῦ;
τί χρῆμ' ἐπέμψω τὸν ἐμὸν ἐκ δόμων πόδα;

ΕΚΑΒΗ.

Ἴδιον ἐμαυτῆς δή τι πρὸς σὲ βούλομαι
καὶ παῖδας εἰπεῖν σούς· ὀπάονας δέ μοι
χωρὶς κέλευσον τῶνδ' ἀποστῆναι δόμων.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Χωρεῖτ'· ἐν ἀσφαλεῖ γὰρ ἥδ' ἐρημία.
Φίλη μὲν εἶ σύ, προσφιλὲς δέ μοι τόδε
στράτευμ' Ἀχαιῶν. Ἀλλὰ σημαίνειν σε χρὴ
τί χρὴ τὸν εὖ πράσσοντα μὴ πράσσουσιν εὖ
φίλοις ἐπαρκεῖν· ὡς ἕτοιμός εἰμ' ἐγώ.

ΕΚΑΒΗ.

Πρῶτον μὲν εἰπὲ παῖδ' ὃν ἐξ ἐμῆς χερὸς
Πολύδωρον ἔκ τε πατρὸς ἐν δόμοις ἔχεις,
εἰ ζῇ· τὰ δ' ἄλλα δεύτερόν σ' ἐρήσομαι.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Μάλιστα· τοὐκείνου μὲν εὐτυχεῖς μέρος

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ φίλταθ', ὡς εὖ κἀξίως σέθεν λέγεις.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Τί δῆτα βούλει δεύτερον μαθεῖν ἐμοῦ;

ΕΚΑΒΗ.

Εἰ τῆς τεκούσης τῆσδε μέμνηταί τί μου.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Καὶ δεῦρό γ' ὡς σὲ κρύφιος ἐζήτει μολεῖν.

ΕΚΑΒΗ.

Χρυσὸς δὲ σῶς, ὃν ἦλθεν ἐκ Τροίας ἔχων;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Σῶς, ἐν δόμοις γε τοῖς ἐμοῖς φρουρούμενος.

ΕΚΑΒΗ.

Σῶσόν νυν αὐτόν, μηδ' ἔρα τῶν πλησίον.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ἥκιστ'· ὀναίμην τοῦ παρόντος, ὦ γύναι.

ΕΚΑΒΗ.

Οἶσθ' οὖν ἃ λέξαι σοί τε καὶ παισὶν θέλω;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Οὐκ οἶδα· τῷ σῷ τοῦτο σημανεῖς λόγῳ.

ΕΚΑΒΗ.

Ἔστ', ὦ φιληθεὶς, ὡς σὺ νῦν ἐμοὶ φιλεῖ —

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Τί χρῆμ', ὃ κἀμὲ καὶ τέκν' εἰδέναι χρεών;

ΕΚΑΒΗ.

χρυσοῦ παλαιαὶ Πριαμιδῶν κατώρυχες.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ταῦτ' ἔσθ' ἃ βούλει παιδὶ σημῆναι σέθεν;

ΕΚΑΒΗ.

Μάλιστα, διὰ σοῦ γ'· εἶ γὰρ εὐσεβὴς ἀνήρ.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Τί δῆτα τέκνων τῶνδε δεῖ παρουσίας;

ΕΚΑΒΗ.

Ἄμεινον, ἢν σὺ κατθάνῃς, τούσδ' εἰδέναι.

POLYMESTOR.

Et mirum certe nihil. Sed quid opus tibi mei?
quamobrem evocasti meum ex ædibus gressum?

HECUBA.

Privatim ego jam quiddam ad te volo
et liberos dicere tuos : satellites vero mihi
seorsum jube ab his abscedere domibus.

POLYMESTOR.

Discedite : tuta enim hæc solitudo.
Amica quidem tu es, amicus quoque mihi hic
exercitus Achivorum. Sed indicare te convenit,
quid oporteat felici fortuna utentem infelicibus
amicis præstare : nam paratus sum ego.

HECUBA.

Primum quidem dic, filium quem ex mea manu,
Polydorum, exque patris *acceptum* in domibus habes,
an vivat : cetera deinceps te interrogabo.

POLYMESTOR.

Maxime : quod ad illum pertinet, felix es.

HECUBA.

O carissime, quam probe et digne te loqueris!

POLYMESTOR.

Quid itaque vis secundo scire ex me?

HECUBA.

An genitricis memor est aliquid mei.

POLYMESTOR.

Quin huc ad te occulte quærebat venire.

HECUBA.

Aurum vero salvum est, quod habens abiit ex Troja?

POLYMESTOR.

Salvum, in domibus quidem meis custoditum.

HECUBA.

Serva itaque illud, nec concupisce quæ sunt aliorum.

POLYMESTOR.

Minime : perfruar præsentibus, o mulier.

HECUBA.

Scin' igitur quæ dicere tibi et liberis volo?

POLYMESTOR.

Non scio : tuo hoc significabis sermone.

HECUBA.

Est, o dilecte, ut tu nunc mihi diligeris —

POLYMESTOR.

Quid rei, quod et me et liberos scire oportet?

HECUBA.

aurum vetus a filiis Priami defossum.

POLYMESTOR.

Hæc sunt, quæ vis filio significare tuo?

HECUBA.

Maxime, et per te quidem : es enim pius vir.

POLYMESTOR.

Quid tum liberorum horum opus est præsentia?

HECUBA.

Præstat, si tu moriaris, ut isti sciant.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Καλῶς ἔλεξας· τῇδε καὶ σοφώτερον.

ΕΚΑΒΗ.

Οἶσθ' οὖν Ἀθάνας Ἰλίας ἵνα στέγαι;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ἐνταῦθ' ὁ χρυσός ἐστι; σημεῖον δὲ τί;

ΕΚΑΒΗ.

Μέλαινα πέτρα γῆς ὑπερτέλλουσ' ἄνω.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ἔτ' οὖν τι βούλει τῶν ἐκεῖ φράζειν ἐμοί;

ΕΚΑΒΗ.

Σῶσαί σε χρήμαθ' οἷς συνεξῆλθον θέλω.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ποῦ δῆτα; πέπλων ἐντὸς ἢ κρύψασ' ἔχεις;

ΕΚΑΒΗ.

Σκύλων ἐν ὄχλῳ ταῖσδε σώζεται στέγαις.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ποῦ δ'; αἵδ' Ἀχαιῶν ναύλοχοι περιπτυχαί.

ΕΚΑΒΗ.

Ἴδιαι γυναικῶν αἰχμαλωτίδων στέγαι.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Τἄνδον δὲ πιστὰ, κἀρσένων ἐρημία;

ΕΚΑΒΗ.

Οὐδεὶς Ἀχαιῶν ἔνδον, ἀλλ' ἡμεῖς μόναι.
Ἀλλ' ἕρπ' ἐς οἴκους· καὶ γὰρ Ἀργεῖοι νεῶν
λῦσαι ποθοῦσιν οἴκαδ' ἐκ Τροίας πόδα·
ὡς πάντα πράξας ὧν σε δεῖ στείχῃς πάλιν
ξὺν παισὶν οὗπερ τὸν ἐμὸν ᾤκισας γόνον.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔπω δέδωκας, ἀλλ' ἴσως δώσεις δίκην,
ἀλίμενόν τις ὡς ἐς ἄντλον πεσὼν
λέχριος ἐκπέσῃ φίλας καρδίας,
ἀμέρσας βίον. Τὸ γὰρ ὑπέγγυον
δίκᾳ καὶ θεοῖσιν οὐ ξυμπίτνει,
ὀλέθριον, ὀλέθριον κακόν.
Ψεύσει σ' ὁδοῦ τῆσδ' ἐλπὶς, ἥ σ' ἐπήγαγε
θανάσιμον πρὸς Ἅδαν, ἰὼ τάλας·
ἀπολέμῳ δὲ χειρὶ λείψεις βίον.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ὤμοι, τυφλοῦμαι φέγγος ὀμμάτων τάλας.

ΧΟΡΟΣ.

Ἠκούσατ' ἀνδρὸς Θρῃκὸς οἰμωγὴν, φίλαι;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ὤμοι μάλ' αὖθις, τέκνα, δυστήνου σφαγῆς.

ΧΟΡΟΣ.

Φίλαι, πέπρακται καίν' ἔσω δόμων κακά.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ἀλλ' οὔτι μὴ φύγητε λαιψηρῷ ποδί·
βάλλων γὰρ οἴκων τῶνδ' ἀναρρήξω μυχούς.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰδοὺ, βαρείας χειρὸς ὁρμᾶται βέλος.
Βούλεσθ' ἐπεσπέσωμεν; ὡς ἀκμὴ καλεῖ
Ἑκάβῃ παρεῖναι Τρῳάσιν τε συμμάχους.

POLYMESTOR.

Pulcre dixisti : sic et sapientius *est*.

HECUBA.

Nostin' igitur Minervæ Trojanæ ubi tecta?

POLYMESTOR.

Ibi aurum est? signum vero quodnam?

HECUBA.

Nigrum saxum e terra prominens supra.

POLYMESTOR.

Amplius ergo aliquid vis eorum, quæ sunt ibi, dicere mihi?

HECUBA.

Servare te pecunias, quibuscum egressa sum, volo.

POLYMESTOR.

Ubi tandem? an sub vestibus occultatas habes?

HECUBA.

Spoliorum in acervo sub his servantur tectis.

POLYMESTOR.

Ubi vero? hæc *sunt* Achivorum nautica tentoria.

HECUBA.

Privata *sunt* mulierum captivarum tecta.

POLYMESTOR.

Quæ vero intus, fidane sunt, et virorum solitudo est?

HECUBA.

Nullus Achivorum intus, sed nos solæ.
Sed perge in domum : etenim Græci navium
solvere cupiunt domum versus ex Troja funem :
ut cunctis peractis, quæ te oportet, abeas rursus
cum liberis eo, ubi meum locavisti gnatum.

CHORUS.

Nondum dedisti, sed fortasse dabis pœnas,
importuosum quispiam sicut in mare delapsus
obliquus, excidit cara anima,
privans *ea* vitam. Obnoxium enim
justitiæ et diis ubi competit (i. e. *in quem cadit*),
exitiale, exitiale malum *est*.
Fallet te itineris hujus spes, quæ te adduxit
letalem ad Orcum, o miser!
imbelli vero manu relinques vitam.

POLYMESTOR.

Heu mihi! excæcor lumine oculorum miser.

CHORUS.

Audistis viri Thracis ejulatum, amicæ?

POLYMESTOR.

Heu mihi iterum, o filii, ob tristem cædem!

CHORUS.

Amicæ, acta sunt nova intra domum mala.

POLYMESTOR.

Sed neutiquam effugeritis celere pede :
disjiciens enim ædium harum dirumpam penetralia.

CHORUS.

Ecce gravis manus ruit telum.
Vultis irruamus? quoniam rei discrimen vocat *nos*
Hecubæ adesse Trojanisque mulieribus auxiliatrices.

ΕΚΑΒΗ.

Ἄρασσε, φείδου μηδὲν, ἐκβάλλων πύλας·
οὐ γάρ ποτ' ὄμμα λαμπρὸν ἐνθήσεις κόραις,
οὐ παῖδας ὄψει ζῶντας, οὓς ἔκτειν' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ γὰρ καθεῖλες Θρῇκα καὶ κρατεῖς ξένου,
δέσποινα, καὶ δέδρακας οἷάπερ λέγεις;

ΕΚΑΒΗ.

Ὄψει νιν αὐτίκ' ὄντα δωμάτων πάρος
τυφλὸν, τυφλῷ στείχοντα παραφόρῳ ποδὶ,
παίδων τε δισσῶν σώμαθ', οὓς ἔκτειν' ἐγὼ
ξὺν ταῖς ἀρίσταις Τρῳάσιν· δίκην δέ μοι
δέδωκε· χωρεῖ δ', ὡς ὁρᾷς, ὅδ' ἐκ δόμων.
Ἀλλ' ἐκποδὼν ἄπειμι κἀποστήσομαι
θυμῷ ζέοντι Θρῃκὶ δυσμαχωτάτῳ.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ὤμοι ἐγὼ,
πᾶ βῶ; πᾶ στῶ; πᾶ κέλσω;
τετράποδος βάσιν θηρὸς ὀρεστέρου
τιθέμενος ἐπὶ χεῖρα κατ' ἴχνος·
ποίαν, ἢ ταύταν, ἢ τάνδ'
ἐξαλλάξω,
τὰς ἀνδροφόνους μάρψαι χρῄζων
Ἰλιάδας, αἵ με διώλεσαν;
Τάλαιναι κόραι, τάλαιναι, Φρυγῶν·
ὦ κατάρατοι,
ποῖ καί με φυγᾷ πτώσσουσι μυχῶν;
Εἴθε μοι ὀμμάτων αἱματόεν βλέφαρον
ἀκέσαι', ἀκέσαιο, τυφλὸν, Ἅλιε,
φέγγος ἀπαλλάξας.
Ἆ ἆ·
σίγα· κρυπτὰν βάσιν αἰσθάνομαι
τάνδε γυναικῶν. Πᾶ πόδ' ἐπάξας
σαρκῶν ὀστέων τ' ἐμπλησθῶ,
θοίναν ἀγρίων θηρῶν τιθέμενος
ἀρνύμενος λώβαν,
λύμας ἀντίποιν' ἐμᾶς; ὦ τάλας.
Ποῖ, πᾶ φέρομαι τέκν' ἔρημα λιπὼν
βάκχαις Ἅδου διαμοιρᾶσαι,
σφακτὰν κυσίν τε φοινίαν
δαῖτ' ἀνήμερον οὐρείαν τ' ἐκβολάν;
Πᾶ στῶ; πᾶ βῶ; πᾶ κάμψω,
ναῦς ὅπως ποντίοις πείσμασι, λινόκροκον
φᾶρος στέλλων,
ἐπὶ τάνδε συθεὶς τέκνων ἐμῶν φύλαξ
ὀλέθριον κοίταν;

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ τλῆμον, ὥς σοι δύσφορ' εἴργασται κακά·
δράσαντι δ' αἰσχρὰ δεινὰ τἀπιτίμια
δαίμων ἔδωκεν, ὅστις ἐστί σοι βαρύς.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Αἰαῖ, ἰὼ Θρῄκης
λογχοφόρον, ἔνοπλον, εὔϊππον, Ἄ-
ρει κάτοχον γένος.

HECUBA.

Refringe, nihil parce, ejiciens portas:
neque enim unquam visum lucidum restitues pupulis,
non filios videbis viventes, quos interfeci ego.

CHORUS.

An expugnasti Thracem, et superior es facta hospite,
o domina, et patrasti qualia dicis?

HECUBA.

Videbis eum statim ante ædes
cæcum, cæco euntem errabundo pede,
filiorumque duorum corpora, quos interfeci ego
cum fortissimis Troadibus: pœnam vero mihi
dedit: procedit, ut vides, hic ex ædibus.
Sed procul abeo, et absistam
ira æstuanti Thraci indomito.

POLYMESTOR.

Heu mihi!
quo vadam? quo accidam? quo appellam?
quadrupedis gressum feræ montanæ
figens in manu secundum *Troadum* vestigia;
qualem *in viam*, aut hanc, aut illam
deflectam,
homicidas prehendere cupiens
Iliadas, quæ me perdiderunt?
Scelestæ puellæ, scelestæ, Phrygum!
o exsecratæ,
quo tandem me fugientes pavidæ se abdunt in angulis?
Utinam mihi oculorum cruentam palpebram
medearis, medearis, cæcum, o Sol,
lumen (*cæcitatem*) adimens.
Atat!
tace: occultum gressum sentio
hic mulierum. Quo pedem irruens
carnibus ossibusque satier,
cœnam silvestrium ferarum instruens,
sumens supplicium,
pro mutilatione talionem mea? O miser!
Quo, qua feror, liberos desertos relinquens
Bacchabus Orci discerpendos,
ut sint mactati canibusque cruentæ
dapes immanes, montanaque abjecta præda?
Ubi consistam? quo vadam? ubi considam,
navis velut in marinis rudentibus, lineum
velum contrahens,
ad hoc properans, liberorum meorum custos,
exitiale cubile?

CHORUS.

O miser, quam tibi intolerabilia facta sunt mala!
sed quum patraris turpia, sævas pœnas
deus rependit, quicunque est tibi infensus.

POLYMESTOR.

Ah, ah, io Thraciæ
hastifera, armigera, equestris,
Marte inspirata gens!

Ἰὼ Ἀχαιοὶ, ἰὼ Ἀτρεῖδαι.
Βοὰν, βοὰν ἀΰτῶ, βοάν·
ὦ ἴτε, μόλετε πρὸς θεῶν.
Κλύει τις, ἢ οὐδεὶς ἀρκέσει; τί μέλλετε;
γυναῖκες ὤλεσάν με,
γυναῖκες αἰχμαλώτιδες.
Δεινὰ, δεινὰ πεπόνθαμεν.
Ὤμοι ἐμᾶς λώβας.
Ποῖ τράπωμαι; ποῖ πορευθῶ;
αἰθέρ' ἀμπτάμενος οὐράνιον ὑ-
ψιπετὲς ἐς μέλαθρον,
Ὠρίων ἢ Σείριος ἔνθα πυρὸς φλογέας ἀφίη-
σιν ὄσσων αὐγὰς, ἢ τὸν ἐς Ἀΐδα
μελανοχρῶτα πορθμὸν ἄξω τάλας;

ΧΟΡΟΣ.

Σύγγνωσθ', ὅταν τις κρείσσον' ἢ φέρειν κακὰ
πάθη, ταλαίνης ἐξαπαλλάξαι ζόης.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Κραυγῆς ἀκούσας ἦλθον· οὐ γὰρ ἥσυχος
πέτρας ὀρείας παῖς λέλακ' ἀνὰ στρατὸν
Ἠχὼ, διδοῦσα θόρυβον· εἰ δὲ μὴ Φρυγῶν
πύργους πεσόντας ᾔσμεν Ἑλλήνων δορὶ,
φόβον παρέσχεν οὐ μέσως ὅδε κτύπος.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ὦ φίλτατ', ᾐσθόμην γὰρ, Ἀγάμεμνον, σέθεν
φωνῆς ἀκούσας; εἰσορᾷς ἃ πάσχομεν;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἔα·
Πολυμῆστορ ὦ δύστηνε, τίς σ' ἀπώλεσε;
τίς ὄμμ' ἔθηκε τυφλὸν, αἱμάξας κόρας,
παῖδάς τε τούσδ' ἔκτεινεν; ἢ μέγαν χόλον
σοὶ καὶ τέκνοισιν εἶχεν, ὅστις ἦν ἄρα.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ἑκάβη με σὺν γυναιξὶν αἰχμαλωτίσιν
ἀπώλεσ', οὐκ ἀπώλεσ', ἀλλὰ μειζόνως.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Τί φῄς; σὺ τοὔργον εἴργασαι τόδ', ὡς λέγει;
σὺ τόλμαν, Ἑκάβη, τήνδ' ἔτλης ἀμήχανον;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ὤμοι, τί λέξεις; ἦ γὰρ ἐγγύς ἐστί που;
σήμηνον, εἰπὲ ποῦ 'σθ', ἵν' ἁρπάσας χεροῖν
διασπάσωμαι καὶ καθαιμάξω χρόα.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Οὗτος, τί πάσχεις;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Πρὸς θεῶν σε λίσσομαι,
μέθες μ' ἐφεῖναι τῇδε μαργῶσαν χέρα.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἴσχ'· ἐκβαλὼν δὲ καρδίας τὸ βάρβαρον,
λέγ', ὡς ἀκούσας σοῦ τε τῆσδέ τ' ἐν μέρει
κρίνω δικαίως, ἀνθ' ὅτου πάσχεις τάδε.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Λέγοιμ' ἄν. Ἦν τις Πριαμιδῶν νεώτατος

---

io Achivi, io Atridæ!
Clamorem, clamorem edo, clamorem:
o ite, venite per deos.
Audit aliquis, an nemo opem feret? quid cunctamini?
mulieres perdiderunt me,
mulieres captivæ.
Gravia, gravia passi sumus.
Væ mihi ob meam cladem!
Quo vertar? quo eam?
in ætheremne subvolans cœlestem,
sublimem in domum,
ubi Orion aut Sirius ignis flammeos
emittit oculorum radios? an ad Plutonis
atrum fretum ruam miser?

CHORUS.

Ignoscendum, quando quis majora quam ut ferat mala
patitur, misera excedere e vita *eum desiderare*.

AGAMEMNO.

Clamore audito veni: non enim sopita
rupis montanæ filia insonuit per exercitum
Echo, ciens tumultum: si vero non Phrygum
turres cecidisse sciremus Græcorum hasta,
terrorem præbuisset non mediocriter hic sonus.

POLYMESTOR.

O carissime (sensi enim, o Agamemno, tuam *esse*
vocem, ut audivi), vides quæ patimur?

AGAMEMNO.

Ah!
Polymestor o infelix, quis te perdidit?
quis oculum fecit cæcum, cruentans pupulas,
filiosque hos interfecit? certe magnam iram
adversum te et filios habuit, quicunque tandem fuerit.

POLYMESTOR.

Hecuba me cum mulieribus captivis
perdidit: non perdidit, sed amplius.

AGAMEMNO.

Quid dicis? tu hoc opus patrasti, ut dicit?
tu audaciam, Hecuba, hanc ausa es immensam?

POLYMESTOR.

Hei mihi, quid dicis? anne prope est alicubi?
significa, dic ubi est, ut raptam manibus
discerpam et cruentem *ei* corpus.

AGAMEMNO.

Heus tu, quid pateris?

POLYMESTOR.

Per deos te precor,
sine me immittere huic furentem manum.

AGAMEMNO.

Contine te: et ejecta e corde barbarie,
dic, ut, ubi audivero et te et hanc per vices,
dijudicem juste, pro quo patiaris hæc.

POLYMESTOR.

Dicam. Erat quispiam Priamidarum minimus natu,

Πολύδωρος, Ἑκάβης παῖς, ὃν ἐκ Τροίας ἐμοὶ
πατὴρ δίδωσι Πρίαμος ἐν δόμοις τρέφειν,
ὕποπτος ὢν δὴ Τρωικῆς ἁλώσεως.
Τοῦτον κατέκτειν'· ἀνθ' ὅτου δ' ἔκτεινά νιν,
ἄκουσον, ὡς εὖ καὶ σοφῇ προμηθίᾳ.
Ἔδεισα μή σοι πολέμιος λειφθεὶς ὁ παῖς
Τροίαν ἀθροίσῃ καὶ ξυνοικίσῃ πάλιν,
γνόντες δ' Ἀχαιοὶ ζῶντα Πριαμιδῶν τινα
Φρυγῶν ἐς αἶαν αὖθις ἄρειαν στόλον,
κἄπειτα Θρῄκης πεδία τρίβοιεν τάδε
λεηλατοῦντες, γείτοσιν δ' εἴη κακὸν
Τρώων, ἐν ᾧπερ νῦν, ἄναξ, ἐκάμνομεν.
Ἑκάβη δὲ παιδὸς γνοῦσα θανάσιμον μόρον,
λόγῳ με τοιῷδ' ἤγαγ', ὡς κεκρυμμένας
θήκας φράσουσα Πριαμιδῶν ἐν Ἰλίῳ
χρυσοῦ· μόνον δὲ σὺν τέκνοισί μ' εἰσάγει
δόμους, ἵν' ἄλλος μή τις εἰδείη τάδε.
Ἵζω δὲ κλίνης ἐν μέσῳ κάμψας γόνυ·
πολλαὶ δὲ χειρὸς αἱ μὲν ἐξ ἀριστερᾶς,
αἱ δ' ἔνθεν, ὡς δὴ παρὰ φίλῳ, Τρώων κόραι
θάκουν, ἔχουσαι κερκίδ' Ἠδωνῆς χερὸς,
ᾔνουν θ', ὑπ' αὐγὰς τούσδε λεύσσουσαι πέπλους·
ἄλλαι δὲ κάμακα Θρῃκίαν θεώμεναι
γυμνόν μ' ἔθηκαν διπτύχου στολίσματος.
Ὅσαι δὲ τοκάδες ἦσαν, ἐκπαγλούμεναι
τέκν' ἐν χεροῖν ἔπαλλον, ὡς πρόσω πατρὸς
γένοιτο, διαδοχαῖς ἀμείβουσαι χεροῖν.
Κᾆτ' ἐκ γαληνῶν πῶς δοκεῖς προσφθεγμάτων
εὐθὺς λαβοῦσαι φάσγαν' ἐκ πέπλων ποθὲν
κεντοῦσι παῖδας, αἱ δὲ πολεμίων δίκην
ξυναρπάσασαι τὰς ἐμὰς εἶχον χέρας
καὶ κῶλα· παισὶ δ' ἀρκέσαι χρῄζων ἐμοῖς,
εἰ μὲν πρόσωπον ἐξανισταίην ἐμὸν,
κόμης κατεῖχον, εἰ δὲ κινοίην χέρας,
πλήθει γυναικῶν οὐδὲν ἤνυον τάλας.
Τὸ λοίσθιον δὲ, πῆμα πήματος πλέον,
ἐξειργάσαντο δείν'· ἐμῶν γὰρ ὀμμάτων,
πόρπας λαβοῦσαι, τὰς ταλαιπώρους κόρας
κεντοῦσιν, αἱμάσσουσιν· εἶτ' ἀνὰ στέγας
φυγάδες ἔβησαν· ἐκ δὲ πηδήσας ἐγὼ
θὴρ ὡς διώκω τὰς μιαιφόνους κύνας,
ἅπαντ' ἐρευνῶν τοῖχον, ὡς κυνηγέτης,
βάλλων, ἀράσσων. Τοιάδε σπεύδων χάριν
πέπονθα τὴν σὴν, πολέμιόν τε σὸν κτανὼν,
Ἀγάμεμνον. Ὡς δὲ μὴ μακροὺς τείνω λόγους,
εἴ τις γυναῖκας τῶν πρὶν εἴρηκεν κακῶς,
ἢ νῦν λέγων τίς ἐστιν, ἢ μέλλει λέγειν,
ἅπαντα ταῦτα συντεμὼν ἐγὼ φράσω·
γένος γὰρ οὔτε πόντος οὔτε γῆ τρέφει
τοιόνδ'· ὁ δ' ἀεὶ ξυντυχὼν ἐπίσταται.

ΧΟΡΟΣ.

Μηδὲν θρασύνου, μηδὲ τοῖς σαυτοῦ κακοῖς
τὸ θῆλυ συνθεὶς ὧδε πᾶν μέμψῃ γένος·
πολλαὶ γὰρ ἡμῶν αἱ μὲν εἰσ' ἐπίφθονοι,

Polydorus, Hecubæ filius, quem ex Troja mihi
pater dedit Priamus in domibus nutriendum,
jam suspicans de Trojæ excidio.
Hunc interfeci : quamobrem autem interfecerim ipsum,
audi, quam bene et sapienti providentia.
Metui ne tibi hostis relictus hic puer
Trojam colligeret et reconderet rursus;
resciscentes vero Græci vivere Priamidarum aliquem
Phrygum ad terram rursus susciperent expeditionem,
et deinde Thraciæ campos vastarent hosce
populantes, vicinis autem esset malum
Trojanorum, quo nunc et ipso, o rex, laborabamus.
Hecuba vero filii quum cognovisset letale fatum,
d cto me hujusmodi duxit, tamquam occultos
thesauros indicatura Priamidarum sub Ilio
auri : solumque cum liberis me inducit
in domos, ut ne quis alius sciret hæc.
Sedeo vero culcitra in media flexo genu :
et multæ, manum hæ quidem ad sinistram,
aliæ autem ab altera parte, utpote apud amicum, Troum puellæ
sedebant, prehendentes telam Edonicæ manus,
laudabantque, ad lucem hasce spectantes vestes :
aliæ vero hastile Thracium intuentes,
nudum me reddiderunt duplici gestamine.
At quæ matres erant, quasi admirantes
liberos in manibus librabant, ut procul a patre
fierent, succedentibus vicissim tradentes manibus.
Et deinde ex blandis, quomodo censes? colloquiis
statim corripientes enses ex vestibus alicunde, *aliæ*
confodiunt pueros : aliæ vero hostium instar
corripientes meas tenebant manus
et pedes : atque filiis opem ferre volens meis,
si faciem erigerem meam,
capillo retinebant; si moverem manus,
præ multitudine mulierum nihil efficiebam miser.
Quod vero extremum *erat*, noxa ultra noxam,
perpetraverunt atrocia : meorum enim oculorum
fibulis arreptis infelices pupulas
fodiunt, cruentant : deinde per tectum
fugaces abierunt : exsiliens autem ego,
fera quasi, persequor cruentas canes,
omnem scrutans parietem, quasi venator,
concutiens, dissipans. Talia, dum studeo gratificari
tibi, passus sum, qui hostem tuum interfeci,
o Agamemno. Ne vero longos extendam sermones,
si quis mulieribus priorum dixit male,
aut nunc dicens est aliquis, aut postea dicturus,
cuncta hæc compendio ego edicam :
genus neque pontus neque terra nutrit
tale : *quod*, ut quisque una versatur, novit.

CHORUS.

Ne insolescas audacius, neque tuis ipsius malis
muliebre æstimans sic omne reprehendas genus :
multæ enim nostrum, aliæ invidia premuntur,

αἱ δ' εἰς ἀριθμὸν τῶν κακῶν πεφύκαμεν.

ΕΚΑΒΗ.

Ἀγάμεμνον, ἀνθρώποισιν οὐκ ἐχρῆν ποτε
τῶν πραγμάτων τὴν γλῶσσαν ἰσχύειν πλέον.
Ἀλλ' εἴτε χρήστ' ἔδρασε, χρήστ' ἔδει λέγειν,
εἴτ' αὖ πονηρὰ, τοὺς λόγους εἶναι σαθροὺς,
καὶ μὴ δύνασθαι τἄδικ' εὖ λέγειν ποτέ.
Σοφοὶ μὲν οὖν εἰσ' οἱ τάδ' ἠκριβωκότες,
ἀλλ' οὐ δύναιντ' ἂν διὰ τέλους εἶναι σοφοὶ,
κακῶς δ' ἀπώλοντ'· οὔτις ἐξήλυξέ πω.
Καί μοι τὸ μὲν σὸν ὧδε φροιμίοις ἔχει·
πρὸς τόνδε δ' εἶμι, καὶ λόγοις ἀμείψομαι,
ὃς φῂς Ἀχαιῶν πόνον ἀπαλλάσσων διπλοῦν
Ἀγαμέμνονός θ' ἕκατι παῖδ' ἐμὸν κτανεῖν.
Ἀλλ', ὦ κάκιστε, πρῶτον οὔποτ' ἂν φίλον
τὸ βάρβαρον γένοιτ' ἂν Ἕλλησιν γένος,
οὔτ' ἂν δύναιτο. Τίνα δὲ καὶ σπεύδων χάριν
πρόθυμος ἦσθα; πότερα κηδεύσων τινὰ,
ἢ ξυγγενὴς ὢν, ἢ τίν' αἰτίαν ἔχων;
ἢ σῆς ἔμελλον γῆς τεμεῖν βλαστήματα
πλεύσαντες αὖθις; τίνα δοκεῖς πείσειν τάδε;
Ὁ χρυσὸς, εἰ βούλοιο τἀληθῆ λέγειν,
ἔκτεινε τὸν ἐμὸν παῖδα καὶ κέρδη τὰ σά.
Ἐπεὶ δίδαξον τοῦτο· πῶς, ὅτ' εὐτύχει
Τροία, πέριξ δὲ πύργος εἶχ' ἔτι πτόλιν,
ἔζη τε Πρίαμος, Ἕκτορός τ' ἤνθει δόρυ,
τί δ' οὐ τότ', εἴπερ τῷδ' ἐβουλήθης χάριν
θέσθαι, τρέφων τὸν παῖδα κἀν δόμοις ἔχων
ἔκτεινας, ἢ ζῶντ' ἦλθες Ἀργείοις ἄγων;
ἀλλ' ἡνίχ' ἡμεῖς οὐκέτ' ἦμεν ἐν φάει,
καπνῷ δ' ἐσήμην' ἄστυ πολεμίων ὕπο,
ξένον κατέκτας σὴν μολόντ' ἐφ' ἑστίαν;
Πρὸς τοῖσδέ νυν ἄκουσον ὡς φανεῖ κακός.
Χρῆν σ', εἴπερ ἦσθα τοῖς Ἀχαιοῖσιν φίλος,
τὸν χρυσὸν ὃν φῂς οὐ σὸν, ἀλλὰ τοῦδ' ἔχειν,
δοῦναι φέροντα πενομένοις τε καὶ χρόνον
πολὺν πατρῴας γῆς ἀπεξενωμένοις·
σὺ δ' οὐδὲ νῦν πω σῆς ἀπαλλάξαι χερὸς
τολμᾷς, ἔχων δὲ καρτερεῖς ἔτ' ἐν δόμοις.
Καὶ μὴν τρέφων μὲν ὥς σε παῖδ' ἐχρῆν τρέφειν
σώσας τε τὸν ἐμὸν εἶχες ἂν καλὸν κλέος·
ἐν τοῖς κακοῖς γὰρ ἀγαθοὶ σαφέστατοι
φίλοι· τὰ χρηστὰ δ' αὔθ' ἕκαστ' ἔχει φίλους.
Εἰ δ' ἐσπάνιζες χρημάτων, ὁ δ' εὐτύχει,
θησαυρὸς ἄν σοι παῖς ὑπῆρχ' οὑμὸς μέγας·
νῦν δ' οὔτ' ἐκεῖνον ἄνδρ' ἔχεις σαυτῷ φίλον,
χρυσοῦ τ' ὄνησις οἴχεται παῖδές τέ σοι,
αὐτός τε πράσσεις ὧδε. Σοὶ δ' ἐγὼ λέγω,
Ἀγάμεμνον, εἰ τῷδ' ἀρκέσεις, κακὸς φανεῖ·
οὔτ' εὐσεβῆ γὰρ οὔτε πιστὸν οἷς ἐχρῆν,
οὐχ ὅσιον, οὐ δίκαιον εὖ δράσεις ξένον·
αὐτὸν δὲ χαίρειν τοῖς κακοῖς σε φήσομεν
τοιοῦτον ὄντα· δεσπότας δ' οὐ λοιδορῶ.

aliæ vero in numero malarum *revera* sumus.

HECUBA.

Agamemno, hominibus non debebat unquam
factis suis linguam valere plus.
Sed sive bona egit, bona oportebat dicere;
sive vicissim mala, sermones esse putidos,
et non posse injusta *eum* bene eloqui unquam.
Cati quidem sunt qui hoc exacte callent,
at non potuerint ad extremum usque esse cati,
sed male perierunt : non quisquam evasit adhuc.
Et mihi, quod ad te, sic in procemiis habet :
ad hunc vero venio, et verbis interrogabo,
qui ais te, Græcis laborem levantem duplicem,
Agamemnonisque studio, filium meum interfecisse.
At, o pessime, primum nunquam amicum
barbarum fiet Græcis genus,
neque unquam possit. Quam vero captans gratiam
tam promtus eras? utrum juncturus affinitatem aliquam,
aut cognatus quia esses? aut quamnam causam habens?
aut tuæ erant terræ excisuri germina,
classe reversi? cui *te* putas persuasurum esse hæc?
Aurum, si velis vera dicere,
interfecit meum filium, et lucrum tuum.
Nam doce *me* hoc : quare, quum erat felix
Troja, et murus circumdabat adhuc urbem,
vivebatque Priamus, Hectorisque vigebat hasta,
quare non tum, si quidem huic voluisti gratiam
præstare, nutriens filium et in domo habens,
interfecisti, aut viventem venisti ad Græcos ducens?
sed quando nos non amplius eramus in luce *fortunæ*,
fumoque *hoc* prodidit urbs hostibus capta,
hospitem interfecisti, tuum qui accesserat ad focum?
Ad hæc jam audi, quomodo apparebis sceleratus.
Oportebat te, si quidem eras Græcis amicus,
aurum, quod fateris non tuum, sed hujus, habere,
dare afferentem egentibusque et per tempus
multum a patria terra procul peregrinantibus :
tu vero ne nunc quidem tuis dimittere e manibus
sustines; sed tenere perseveras adhuc in domo.
Atqui nutriens quidem, ut te decebat nutrire,
servansque filium meum, habuisses præclaram gloriam :
in adversis enim boni sunt certissimi
amici : res secundæ vero semper per se habent amicos.
Si indiguisses pecuniis, hic vero fortunis floruisset,
thesaurus tibi filius fuisset meus magnus :
nunc autem neque illum virum habes tibi amicum,
aurique fructus periit, filiique tui,
ipseque agis hocce modo. Tibi vero ego dico,
Agamemno, si huic opem tuleris, malus apparebis :
neque pio enim, neque fideli quibus *esse* decebat,
neque sancto, neque justo benefacies hospiti :
sed ipsum gaudere malis te dicemus,
talis si es : dominis vero non facio convicium

ΧΟΡΟΣ.

Φεῦ φεῦ· βροτοῖσιν ὡς τὰ χρηστὰ πράγματα
χρηστῶν ἀφορμὰς ἐνδίδωσ' ἀεὶ λόγων.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἀχθεινὰ μέν μοι τἀλλότρια κρίνειν κακά·
ὅμως δ' ἀνάγκη· καὶ γὰρ αἰσχύνην φέρει
πρᾶγμ' ἐς χέρας λαβόντ' ἀπώσασθαι τόδε.
Ἐμοὶ δ', ἵν' εἰδῇς, οὔτ' ἐμὴν δοκεῖς χάριν
οὔτ' οὖν Ἀχαιῶν ἄνδρ' ἀποκτεῖναι ξένον,
ἀλλ' ὡς ἔχῃς τὸν χρυσὸν ἐν δόμοισι σοῖς.
Λέγεις δὲ σαυτῷ πρόσφορ', ἐν κακοῖσιν ὤν.
Τάχ' οὖν παρ' ὑμῖν ῥᾴδιον ξενοκτονεῖν·
ἡμῖν δέ γ' αἰσχρὸν τοῖσιν Ἕλλησιν τόδε.
Πῶς οὖν σε κρίνας μὴ 'δικεῖν, φύγω ψόγον;
Οὐκ ἂν δυναίμην. Ἀλλ' ἐπεὶ τὰ μὴ καλὰ
πράσσειν ἐτόλμας, τλῆθι καὶ τὰ μὴ φίλα.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Οἴμοι, γυναικὸς, ὡς ἔοιχ', ἡσσώμενος
δούλης, ὑφέξω τοῖς κακίοσιν δίκην.

ΕΚΑΒΗ.

Οὔκουν δικαίως, εἴπερ εἰργάσω κακά;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Οἴμοι τέκνων τῶνδ' ὀμμάτων τ' ἐμῶν, τάλας.

ΕΚΑΒΗ.

Ἀλγεῖς; τί δ' ἡμᾶς; παιδὸς οὐκ ἀλγεῖν δοκεῖς;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Χαίρεις ὑβρίζουσ' εἰς ἔμ', ὦ πανοῦργε σύ.

ΕΚΑΒΗ.

Οὐ γάρ με χαίρειν χρὴ, σὲ τιμωρουμένην;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ἀλλ' οὐ τάχ', ἡνίκ' ἄν σε ποντία νοτὶς—

ΕΚΑΒΗ.

Μῶν ναυστολήσῃ γῆς ὅρους Ἑλληνίδος;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

κρύψῃ μὲν οὖν πεσοῦσαν ἐκ καρχησίων.

ΕΚΑΒΗ.

Πρὸς τοῦ βιαίων τυγχάνουσαν ἁλμάτων;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Αὐτὴ πρὸς ἱστὸν ναὸς ἀμβήσει ποδί.

ΕΚΑΒΗ.

Ὑποπτέροις νώτοισιν, ἢ ποίῳ τρόπῳ;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Κύων γενήσει πύρσ' ἔχουσα δέργματα.

ΕΚΑΒΗ.

Πῶς δ' οἶσθα μορφῆς τῆς ἐμῆς μετάστασιν;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ὁ Θρῃξὶ μάντις εἶπε Διόνυσος τάδε.

ΕΚΑΒΗ.

Σοὶ δ' οὐκ ἔχρησεν οὐδὲν ὧν ἔχεις κακῶν;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Οὐ γάρ ποτ' ἄν σύ μ' εἷλες ὧδε σὺν δόλῳ.

ΕΚΑΒΗ.

Θανοῦσα δ' ἢ ζῶσ' ἐνθάδ' ἐκπλήσω βίον;

CHORUS.

Papæ, hominibus ut bona causa
bonorum occasiones præbet semper sermonum!

AGAMEMNO.

Molestum quidem est mihi aliena judicare mala :
tamen necessè : etenim dedecus affert,
negotium in manus quum *semel* receperis, rejicere hoc.
Mihi vero, ut scias, neque meam videris ob gratiam,
neque etiam Achivorum, virum interfecisse hospitem :
sed ut haberes aurum in ædibus tuis.
Loqueris vero tibi ipsi conferentia, in malis constitutus.
Forsan igitur apud vos facile est hospitem trucidare;
nobis vero Græcis turpe hoc *habetur*.
Quomodo ergo, te absolvens, effugiam vituperium?
Non certe possum. Sed postquam quæ honesta non sunt
facere ausus es, sustine etiam quæ non grata sunt.

POLYMESTOR.

Hei mihi, a muliere, ut videtur, victus
serva, dabo deterioribus pœnam.

HECUBA.

Annon juste, siquidem perpetrasti mala?

POLYMESTOR.

Hei mihi propter liberos hosque oculos meos misero!

HECUBA.

Doles? quid vero me? propter filium non dolere putas?

POLYMESTOR.

Gaudes insultans mihi, o malitiosa tu.

HECUBA.

Non enim me gaudere oportet, te quæ ulta sum?

POLYMESTOR.

Sed non statim, quando te marinus liquor —

HECUBA.

An navi ducet *me* terræ in fines Græcæ?

POLYMESTOR.

Immo occultabit delapsam ex antennis.

HECUBA.

A quo violentos adactam ad saltus?

POLYMESTOR.

ipsa ad malum navis ascendes pede.

HECUBA.

Alatis tergis, aut quonam modo?

POLYMESTOR.

Canis fies, ignitum habens aspectum.

HECUBA.

Quomodo vero nosti formæ meæ transmutationem!

POLYMESTOR.

Thracum vates dixit Dionysus hæc.

HECUBA.

Tibi vero non vaticinatus est quicquam de malis quæ habes?

POLYMESTOR.

Non enim unquam tu me cepisses sic cum insidiis.

HECUBA.

Moriensne ibi, an vivens explebo vitæ spatium?

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.
Θανοῦσα· τύμβῳ δ' ὄνομα σῷ κεκλήσεται
ΕΚΑΒΗ.
Μορφῆς ἐπῳδὸν, ἢ τί, τῆς ἐμῆς ἐρεῖς;
ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.
κυνὸς ταλαίνης σῆμα, ναυτίλοις τέκμαρ.
ΕΚΑΒΗ.
Οὐδὲν μέλει μοι, σοῦ γέ μοι δόντος δίκην.
ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.
Καὶ σήν γ' ἀνάγκη παῖδα Κασάνδραν θανεῖν.
ΕΚΑΒΗ.
Ἀπέπτυσ'· αὐτῷ ταῦτά σοι δίδωμ' ἔχειν.
ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.
Κτενεῖ νιν ἡ τοῦδ' ἄλοχος, οἰκουρὸς πικρὰ,
ΕΚΑΒΗ.
Μήπω μανείη Τυνδαρὶς τοσόνδε παῖς.
ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.
καὐτόν γε τοῦτον, πέλεκυν ἐξάρασ' ἄνω.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Οὗτος σὺ, μαίνει, καὶ κακῶν ἐρᾷς τυχεῖν;
ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.
Κτεῖν', ὡς ἐν Ἄργει φόνια λουτρά σ' ἀναμένει.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Οὐχ ἕλξετ' αὐτὸν, δμῶες, ἐκποδὼν βίᾳ;
ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.
Ἀλγεῖς ἀκούων;
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Οὐκ ἐφέξετε στόμα;
ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.
Ἐγκλείετ'· εἴρηται γάρ.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Οὐχ ὅσον τάχος
νήσων ἐρήμων αὐτὸν ἐκβαλεῖτέ ποι,
ἐπείπερ οὕτω καὶ λίαν θρασυστομεῖ;
Ἑκάβη, σὺ δ', ὦ τάλαινα, διπτύχους νεκροὺς
στείχουσα θάπτε· δεσποτῶν δ' ὑμᾶς χρεὼν
σκηναῖς πελάζειν, Τρῳάδες· καὶ γὰρ πνοὰς
πρὸς οἶκον ἤδη τάσδε πομπίμους ὁρῶ.
Εὖ δ' ἐς πάτραν πλεύσαιμεν, εὖ δὲ τὰν δόμοις
ἔχοντ' ἴδοιμεν, τῶνδ' ἀφειμένοι πόνων.
ΧΟΡΟΣ.
Ἴτε πρὸς λιμένας σκηνάς τε, φίλαι,
τῶν δεσποσύνων πειρασόμεναι
μόχθων· στερρὰ γὰρ ἀνάγκη.

POLYMESTOR.
Moriens : tumulo autem nomen tuo dabitur
HECUBA.
Formæ congruum, aut quodnam, meæ dicis?
POLYMESTOR.
canis miseræ sepulcrum, nautis signum.
HECUBA.
Nihil curæ est mihi, quum tu mihi dederis pœnam.
POLYMESTOR.
Quin tuam necesse est filiam Cassandram mori.
HECUBA.
Abominor : ipsi hæc tibi do habere.
POLYMESTOR.
Interficiet ipsam hujus conjux, domus custos acerba,
HECUBA.
Ne unquam insaniat usque adeo Tyndarei filia.
POLYMESTOR.
ipsumque hunc, securi sublata sursum.
AGAMEMNO.
Heus tu, insanis, et mala appetis consequi?
POLYMESTOR.
Interfice, quoniam Argis homicidii lavacra te manent.
AGAMEMNO.
Non trahetis ipsum, famuli, ex conspectu per vim?
POLYMESTOR.
Doles audiens?
AGAMEMNO.
Non cohibebitis *ei* os?
POLYMESTOR.
Concludite : dictum est enim.
AGAMEMNO.
Annon quam celerrime
insularum desertarum ipsum abjicietis aliquo,
quoniam sic nimium licentia oris abutitur?
Hecuba, tu vero, o misera, geminos mortuos
vadens sepelito : dominorum vero vos oportet
tentoria accedere, Troades : etenim flatus
domum versus jam hosce secundos sentio.
Bene *utinam* in patriam navigemus; bene etiam, quæ domi,
habentia se videamus, ab his liberati laboribus!
CHORUS.
Ite ad portus et tentoria, amicæ,
heriles experturæ
labores : dura enim necessitas *urget*.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
ΕΛΕΝΗ.
ΕΡΜΙΟΝΗ.
ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΡΓΕΙΩΝ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΑΠΟΛΛΩΝ.
ΦΡΥΞ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧδ᾽ εἰπεῖν ἔπος,
οὐδὲ πάθος, οὐδὲ συμφορὰ θεήλατος,
ἧς οὐκ ἂν ἄραιτ᾽ ἄχθος ἀνθρώπου φύσις.
Ὁ γὰρ μακάριος, κοὐκ ὀνειδίζω τύχας,
Διὸς πεφυκὼς, ὡς λέγουσι, Τάνταλος,
κορυφῆς ὑπερτέλλοντα δειμαίνων πέτρον
ἀέρι ποτᾶται, καὶ τίνει ταύτην δίκην,
ὡς μὲν λέγουσιν, ὅτι θεοῖς ἄνθρωπος ὢν
κοινῆς τραπέζης ἀξίωμ᾽ ἔχων ἴσον,
ἀκόλαστον ἔσχε γλῶσσαν, αἰσχίστην νόσον.
Οὗτος φυτεύει Πέλοπα, τοῦ δ᾽ Ἀτρεὺς ἔφυ,
ᾧ στέμματα ξήνασ᾽ ἐπέκλωσεν θεὰ
ἔριν, Θυέστῃ πόλεμον ὄντι συγγόνῳ
θέσθαι. Τί τἄρρητ᾽ ἀναμετρήσασθαί με δεῖ;
Ἔδαισε δ᾽ οὖν νιν τέκν᾽ ἀποκτείνας Ἀτρεύς·
Ἀτρέως δὲ, τὰς γὰρ ἐν μέσῳ σιγῶ τύχας,
ὁ κλεινὸς, εἰ δὴ κλεινὸς, Ἀγαμέμνων ἔφυ
Μενέλεώς τε Κρήσσης μητρὸς Ἀερόπης ἄπο.
Γαμεῖ δ᾽ ὁ μὲν δὴ τὴν θεοῖς στυγουμένην
Μενέλαος Ἑλένην, ὁ δὲ Κλυταιμνήστρας λέχος
ἐπίσημον εἰς Ἕλληνας Ἀγαμέμνων ἄναξ·
ᾧ παρθένοι μὲν τρεῖς ἔφυμεν ἐκ μιᾶς,
Χρυσόθεμις Ἰφιγένειά τ᾽ Ἠλέκτρα τ᾽ ἐγὼ,
ἄρσην τ᾽ Ὀρέστης, μητρὸς ἀνοσιωτάτης,
ἣ πόσιν ἀπείρῳ περιβαλοῦσ᾽ ὑφάσματι
ἔκτεινεν· ὧν δ᾽ ἕκατι, παρθένῳ λέγειν
οὐ καλόν· ἐῶ τοῦτ᾽ ἀσαφὲς ἐν κοινῷ σκοπεῖν.
Φοίβου δ᾽ ἀδικίαν μὲν τί δεῖ κατηγορεῖν;
πείθει δ᾽ Ὀρέστην μητέρ᾽, ἥ σφ᾽ ἐγείνατο,
κτεῖναι, πρὸς οὐχ ἅπαντας εὔκλειαν φέρον.
Ὅμως δ᾽ ἀπέκτειν᾽, οὐκ ἀπειθήσας θεῷ·
κἀγὼ μετέσχον, οἷα δὴ γυνὴ, φόνου,
Πυλάδης θ᾽, ὃς ἡμῖν συγκατείργασται τάδε.

ORESTES.

PERSONÆ FABULÆ.

ELECTRA.
HELENA.
HERMIONE.
CHORUS MULIERUM ARGIVARUM.
ORESTES.
MENELAUS.
TYNDARUS.
PYLADES.
NUNCIUS.
APOLLO.
PHRYX.

ELECTRA.

Non est ulla adeo terribilis dictu res,
neque afflictio, neque calamitas divinitus immissa,
cujus non sustineat pondus hominis natura.
Nam ille beatus (neque commemoro exprobrans *ei* fortunam)
ex Jove natus, ut aiunt, Tantalus,
quod supra caput ejus imminet, timens saxum,
in aere pendet, et luit hanc pœnam,
ut quidem narrant, quod cum diis, homo qui esset,
communis mensæ honorem habens æqualem,
effrenem habuit linguam, turpissimum morbum.
Hic genuit Pelopem, ex hoc autem Atreus natus est:
cui lanam carminans fatali stamine destinavit dea
discordiam, ut adversus Thyesten fratrem bellum
susciperet. Quid me infanda enumerare opus est?
Convivio igitur excepit eum, liberis interfectis, Atreus:
Atrei autem (nam intermedias taceo fortunas),
ille inclytus, si quidem inclytus, Agamemno erat *filius*,
et Menelaus ex Cretensi matre Aerope.
Ducit autem hic diis invisam
Menelaus Helenam: ille vero Clytæmnestræ conjugium *init*
clarum apud Græcos Agamemno rex:
cui puellæ tres natæ sumus ex una *ea*,
Chrysothemis, Iphigenia, et ego Electra,
et masculus Orestes, ex matre sceleratissima,
quæ maritum inextricabili circumdans vestimento
interfecit: quæ vero propter, ea virginem dicere
non *est* honestum: omitto hoc obscurum publice inquirendum
Sed Phœbi injustitiam quid opus est accusare?
Persuadet enim Oresti, matrem, quæ eum genuit,
occidere, rem non apud omnes laude honestatam.
Tamen *is eam* occidit, non inobediens deo:
et ego eram particeps, quatenus scilicet *potest* mulier, cædis,
et Pylades, qui nobiscum patravit hæc.

Ἐντεῦθεν ἀγρίᾳ συντακεὶς νόσῳ νοσεῖ
τλήμων Ὀρέστης· ὁ δὲ πεσὼν ἐν δεμνίοις
κεῖται, τὸ μητρὸς δ' αἷμά νιν τροχηλατεῖ
μανίαισιν· ὀνομάζειν γὰρ αἰδοῦμαι θεὰς
Εὐμενίδας, αἳ τόνδ' ἐξαμιλλῶνται φόβῳ.
Ἕκτον δὲ δὴ τόδ' ἦμαρ ἐξ ὅτου σφαγαῖς
θανοῦσα μήτηρ πυρὶ καθήγνισται δέμας;
ὧν οὔτε σῖτα διὰ δέρης ἐδέξατο,
οὐ λούτρ' ἔδωκε χρωτί· χλανιδίων δ' ἔσω
κρυφθείς, ὅταν μὲν σῶμα κουφισθῇ νόσου,
ἔμφρων δακρύει, ποτὲ δὲ δεμνίων ἄπο
πηδᾷ δρομαῖος, πῶλος ὡς ἀπὸ ζυγοῦ.
Ἔδοξε δ' Ἄργει τῷδε μήθ' ἡμᾶς στέγαις,
μὴ πυρὶ δέχεσθαι, μήτε προσφωνεῖν τινα
μητροκτονοῦντας· κυρία δ' ἥδ' ἡμέρα,
ἐν ᾗ διοίσει ψῆφον Ἀργείων πόλις,
εἰ χρὴ θανεῖν νὼ λευσίμῳ πετρώματι,
ἢ φάσγανον θήξαντ' ἐπ' αὐχένος βαλεῖν.
Ἐλπίδα δὲ δή τιν' ἔχομεν ὥστε μὴ θανεῖν·
ἥκει γὰρ ἐς γῆν Μενέλεως Τροίας ἄπο,
λιμένα δὲ Ναυπλίειον ἐκπληρῶν πλάτῃ
ἀκταῖσιν ὁρμεῖ, δαρὸν ἐκ Τροίας χρόνον
ἄλαισι πλαγχθείς· τὴν δὲ δὴ πολύστονον
Ἑλένην, φυλάξας νύκτα, μή τις εἰσιδὼν
μεθ' ἡμέραν στείχουσαν, ὧν ὑπ' Ἰλίῳ
παῖδες τεθνᾶσιν, ἐς πέτρων ἔλθῃ βολάς,
προὔπεμψεν ἐς δῶμ' ἡμέτερον· ἔστιν δ' ἔσω
κλαίουσ' ἀδελφὴν ξυμφοράς τε δωμάτων.
Ἔχει δὲ δή τιν' ἀλγέων παραψυχήν·
ἣν γὰρ κατ' οἴκους ἔλιφ', ὅτ' ἐς Τροίαν ἔπλει,
παρθένον ἐμῇ τε μητρὶ παρέδωκεν τρέφειν
Μενέλαος ἀγαγὼν Ἑρμιόνην Σπάρτης ἄπο,
ταύτῃ γέγηθε κἀπιλήθεται κακῶν.
Βλέπω δὲ πᾶσαν εἰς ὁδὸν, πότ' ὄψομαι
Μενέλαον ἥκονθ'· ὡς τά γ' ἄλλ' ἐπ' ἀσθενοῦς
ῥώμης ὀχούμεθ', ἤν τι μὴ κείνου πάρα
σωθῶμεν. Ἄπορον χρῆμα δυστυχῶν δόμος.

ΕΛΕΝΗ.

Ὦ παῖ Κλυταιμνήστρας τε κἀγαμέμνονος,
παρθένε μακρὸν δὴ μῆκος, Ἠλέκτρα, χρόνου,
πῶς, ὦ τάλαινα, σύ τε κασίγνητός τε σὸς
τλήμων Ὀρέστης μητρὸς ὅδε φονεὺς ἔφυ;
προσφθέγμασιν γὰρ οὐ μιαίνομαι σέθεν,
ἐς Φοῖβον ἀναφέρουσα τὴν ἁμαρτίαν.
Καίτοι στένω γε τὸν Κλυταιμνήστρας μόρον,
ἐμῆς ἀδελφῆς, ἥν, ἐπεὶ πρὸς Ἴλιον
ἔπλευσ' ὅπως ἔπλευσα θεομανεῖ πότμῳ,
οὐκ εἶδον, ἀπολειφθεῖσα δ' αἰάζω τύχας.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἑλένη, τί σοι λέγοιμ' ἂν ἅ γε παροῦσ' ὁρᾷς,
ἐν ξυμφοραῖσι τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον;
Ἐγὼ μὲν ἄϋπνος, πάρεδρος ἀθλίῳ νεκρῷ,
νεκρὸς γὰρ οὗτος οὕνεκα σμικρᾶς πνοῆς,
θάσσω· τὰ τούτου δ' οὐκ ὀνειδίζω κακά·

Exinde sævo tabescens morbo languet
miser Orestes; lapsusque is in lecto
jacet; maternus enim sanguis eum exagitat
furoribus: nominare enim vereor deas
Eumenidas, quæ istum exagitant terrore.
Sextus autem jam hic dies ex quo cæde
mortua mater, igne purificata est corpus:
intra quos *dies* neque cibum per fauces accepit,
neque lavacrum dedit corpori; sed intra vestes
occultatus, quando corpus levatum est morbo,
compos mentis plorat: aliquando autem ex lecto
exsilit velox, equus velut a jugo.
Decretum est autem hic Argivis, neque nos tecto
neque igni recipere, et ne quis alloquatur
matricidas: statuta autem hæc dies,
in qua dijudicabit suffragio Argivorum urbs,
oporteatne mori nos lapidante saxo,
an ensem acutum collo incutere *cogamur*.
Spem vero aliquam habemus, quod non simus morituri:
venit enim in patriam Menelaus ex Troja,
portumque Nauplieum explens rati,
ad littus appellit, longo tempore e Troja
errationibus vagatus: et luctuosam
Helenam, observans noctem, ne quis videns
interdiu venientem, *eorum* quorum sub Ilio
filii perierunt, veniat ad lapidum jactus,
præmisit in domum nostram: est autem intus,
plorans sororem et calamitatem domus.
Habet tamen aliquod dolorum solatium:
quam enim domi reliquit, quando ad Trojam navigabat,
virginem matrique meæ tradidit alendam
Menelaus, Hermionen, ductam ex Sparta;
hac lætatur, et obliviscitur malorum.
Circumspicio autem omnem viam, ecquando cernam
Menelaum venientem: quia in reliquis imbecillis
viribus sustinemur, nisi qua ab illo
servemur. Misera res *est* afflicta domus.

HELENA.

O filia Clytæmnestræ et Agamemnonis,
virgo longo jam adulta tempore, Electra,
quomodo, o misera, tu et frater tuus,
miser Orestes, matris ille parricida factus est?
alloquio enim non polluor tuo,
in Phœbum transferens crimen.
Quamquam sane lugeo Clytæmnestræ fatum,
meæ sororis: quam, postquam ad Ilion
navigavi uti navigavi fato divina ira immisso,
non vidi, sed privata ea, lugeo calamitatem.

ELECTRA.

Helena, quid tibi dicam quæ præsens vides,
in calamitatibus *esse* prolem Agamemnonis?
Ego quidem insomnis, assidens misero mortuo
(mortuus enim iste propter exiguum halitum)
sedeo: mala autem ejus non probrose effero:

σὺ δ' ἡ μακαρία μακάριός θ' ὁ σὸς πόσις
ἥκετον ἐφ' ἡμᾶς ἀθλίως πεπραγότας.

ΕΛΕΝΗ.

Πόσον χρόνον δὲ δεμνίοις πέπτωχ' ὅδε;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐξ οὗπερ αἷμα γενέθλιον κατήνυσεν.

ΕΛΕΝΗ.

Ὦ μέλεος, ἡ τεκοῦσά θ', ὡς διώλετο.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὕτως ἔχει τάδ', ὥστ' ἀπείρηκ' ἐν κακοῖς.

ΕΛΕΝΗ.

Πρὸς θεῶν, πίθοι' ἂν δῆτά μοί τι, παρθένε;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὡς ἄσχολός γε συγγόνου προσεδρίᾳ.

ΕΛΕΝΗ.

Βούλει τάφον μοι πρὸς κασιγνήτης μολεῖν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Μητρὸς κελεύεις τῆς ἐμῆς; τίνος χάριν;

ΕΛΕΝΗ.

Κόμης ἀπαρχὰς καὶ χοὰς φέρουσ' ἐμάς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Σοὶ δ' οὐχὶ θεμιτὸν πρὸς φίλων στείχειν τάφον;

ΕΛΕΝΗ.

Δεῖξαι γὰρ Ἀργείοισι σῶμ' αἰσχύνομαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὀψέ γε φρονεῖς εὖ, τότε λιποῦσ' αἰσχρῶς δόμους.

ΕΛΕΝΗ.

Ὀρθῶς ἔλεξας, οὐ φίλως δέ μοι λέγεις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Αἰδὼς δὲ δὴ τίς σ' ἐς Μυκηναίους ἔχει;

ΕΛΕΝΗ.

Δέδοικα πατέρας τῶν ὑπ' Ἰλίῳ νεκρῶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Δεινὸν γὰρ Ἄργει γ' ἀναβοᾷ διὰ στόμα.

ΕΛΕΝΗ.

Σύ νυν χάριν μοι, τὸν φόβον λύσασα, δός.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐκ ἂν δυναίμην μητρὸς ἐσβλέψαι τάφον.

ΕΛΕΝΗ.

Αἰσχρόν γε μέντοι προσπόλους φέρειν τάδε.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τί δ' οὐχὶ θυγατρὸς Ἑρμιόνης πέμπεις δέμας;

ΕΛΕΝΗ.

Ἐς ὄχλον ἕρπειν παρθένοισιν οὐ καλόν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καὶ μὴν τίνοι γ' ἂν τῇ τεθνηκυίᾳ τροφάς.

ΕΛΕΝΗ.

Καλῶς ἔλεξας, πείθομαί τέ σοι, κόρη,
καὶ πέμψομέν γε θυγατέρ'· εὖ γάρ τοι λέγεις.
Ὦ τέκνον, ἔξελθ', Ἑρμιόνη, δόμων πάρος,
καὶ λαβὲ χοὰς τάσδ' ἐν χεροῖν κόμας τ' ἐμάς·
ἐλθοῦσα δ' ἀμφὶ τὸν Κλυταιμνήστρας τάφον
μελίκρατ' ἄφες γάλακτος οἰνωπόν τ' ἄχνην,
καὶ στᾶσ' ἐπ' ἄκρου χώματος λέξον τάδε·

at tu, quæ beata es, beatusque tuus maritus
venistis ad nos miserrimos.

HELENA.

Quam longum tempus jacet iste in lecto?

ELECTRA.

Ex quo cædem maternam patravit.

HELENA.

O miser, et mater, quæ ita periit!

ELECTRA.

Sic habet res, ut desperaverim in malis *nostris*

HELENA.

Per deos, obtemperesne mihi in aliqua re, o virgo?

ELECTRA.

Quatenus potero, quæ sim occupata assidendo fratri.

HELENA.

Vis ad sepulcrum mihi sororis accedere?

ELECTRA.

Matris dicis meæ? quam ob causam?

HELENA.

Primitias comæ et inferias ferens meas.

ELECTRA.

An tibi non est fas ad cognatæ ire sepulcrum?

HELENA.

Ostendere enim me Argivis erubesco.

ELECTRA.

Sero quidem sapis recte, quum tunc turpiter reliqueris domum.

HELENA.

Recte locuta es, sed non amice mihi *hoc* dicis.

ELECTRA.

Quis vero pudor te coram Mycenæis tenet?

HELENA.

Metuo patres illorum qui sub Ilio mortui sunt.

ELECTRA.

Etenim vehementer Argis inclamaris per *omnium* ora.

HELENA.

Tu igitur *hoc* officium mihi, solvens metum, præstes.

ELECTRA.

Non possim matris intueri sepulcrum.

HELENA.

Turpe tamen certe est ancillas ferre hæc.

ELECTRA.

Cur vero non filiam Hermionen mittis?

HELENA.

In vulgus prodire virginibus non *est* honestum.

ELECTRA.

Atqui solverit gratiam mortuæ pro nutricatione.

HELENA.

Recte dixisti, obtemperoque tibi, puella,
et mittam filiam : recte enim sane dicis.
O filia, exi, Hermione, ante ædes,
et cape inferias has manibus, et comas meas :
et accedens Clytæmnestræ ad sepulcrum,
mel effunde cum lacte mixtum, et vini rorem,
et stans in summo tumulo dicas hæc :

Ἑλένη σ' ἀδελφὴ ταῖσδε δωρεῖται χοαῖς,
φόβῳ προσελθεῖν μνῆμα σὸν, ταρβοῦσά τε
Ἀργεῖον ὄχλον. Εὐμενῆ δ' ἄνωγέ νιν
ἐμοί τε καὶ σοὶ καὶ πόσει γνώμην ἔχειν
τοῖν τ' ἀθλίοιν τοῖνδ', οὓς ἀπώλεσεν θεός·
ἃ δ' εἰς ἀδελφὴν καιρὸς ἐκπονεῖν ἐμὲ,
ἅπανθ' ὑπισχνοῦ νερτέρων δωρήματα.
Ἴθ' ὦ τέκνον μοι, σπεῦδε, καὶ χοὰς τάφῳ
δοῦσ' ὡς τάχιστα τῆς πάλιν μέμνησ' ὁδοῦ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ φύσις, ἐν ἀνθρώποισιν ὡς μέγ' εἶ κακὸν,
σωτήριόν τε τοῖς καλῶς κεκτημένοις.
Εἴδετε παρ' ἄκρας ὡς ἀπέθρισεν τρίχας,
σώζουσα κάλλος; ἔστι δ' ἡ πάλαι γυνή.
Θεοί σε μισήσειαν, ὥς μ' ἀπώλεσας
καὶ τόνδε πᾶσάν θ' Ἑλλάδ'· ὢ τάλαιν' ἐγώ.
Αἵδ' αὖ πάρεισι τοῖς ἐμοῖς θρηνήμασι
φίλαι ξυνῳδοί· τάχα μεταστήσουσ' ὕπνου
τόνδ' ἡσυχάζοντ', ὄμμα δ' ἐκτήξουσ' ἐμὸν
δακρύοις, ἀδελφὸν ὅταν ὁρῶ μεμηνότα.
Ὦ φίλταται γυναῖκες, ἡσύχῳ ποδὶ
χωρεῖτε, μὴ ψοφεῖτε, μηδ' ἔστω κτύπος.
Φιλία γὰρ ἡ σὴ πρευμενὴς μὲν, ἀλλ' ἐμοὶ
τόνδ' ἐξεγεῖραι ξυμφορὰ γενήσεται.
Σῖγα σῖγα, λεπτὸν ἴχνος ἀρβύλης Στρ. α'
τίθετε, μὴ ψοφεῖτε, μὴ 'στω κτύπος.
Ἀποπρὸ βᾶτ' ἐκεῖσ', ἀποπρό μοι κοίτας.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰδοὺ, πείθομαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἆ ἆ, σύριγγος ὅπως πνοὰ
λεπτοῦ δόνακος, ὦ φίλα, φώνει μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἴδ', ἀτρεμαίαν ὡς ὑπόροφον φέρω
βοάν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ναὶ οὕτω,
κάταγε, κάταγε, πρόσιθ' ἀτρέμας, ἀτρέμας ἴθι·
λόγον ἀπόδος ἐφ' ὅ τι χρέος ἐμόλετέ ποτε.
Χρόνια γὰρ πεσὼν ὅδ' εὐνάζεται.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς ἔχει; λόγου μετάδος, ὦ φίλα. Ἀντ. α'

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τίνα τύχαν εἴπω; τίνα δὲ συμφοράν;
ἔτι μὲν ἐμπνέει, βραχὺ δ' ἀναστένει.

ΧΟΡΟΣ.

Τί φής; ὦ τάλας.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὀλεῖς, εἰ βλέφαρα κινήσεις
ὕπνου γλυκυτάταν φερομένῳ χάριν.

ΧΟΡΟΣ.

Μέλεος ἐχθίστων θεόθεν ἐργμάτων.
Τάλας, φεῦ μόχθων.

Helena soror te his donat inferiis,
metuens accedere ad sepulcrum tuum, formidans
Argivam turbam. Et jube ipsam propitiam
mihi et tibi et marito mentem habere,
et duobus miseris istis, quos perdidit deus:
et quæ erga sororem decet facere me,
omnia promitte inferorum dona.
Abi mihi, o filia, propera, et inferiis sepulcro
datis, quam celerrime memineris reditus.

ELECTRA.

O ingenium, inter homines quam magnum es malum,
et salutaris res iis, qui bene te habent.
Vidistis quomodo ad apices præciderit capillos,
servans formæ venustatem? Est vero eadem quæ prius mulier.
Dii te oderint, ut me perdidisti,
et hunc et totam Græciam: o me miseram!
Ecce vero rursus adsunt meis lamentis
caræ sociæ: fortassis excitabunt ex somno
istum quiescentem, et oculum tabefacient meum
lacrimis, fratrem quando videro insanientem.
O carissimæ mulieres, tacito pede
incedite, ne strepite, neu sit sonitus:
Amicitia enim tua *est* quidem grata, sed mihi
hunc excitari calamitas erit.
Tacite, tacite, leve vestigium soleæ
ponite, ne strepite, neu sit sonitus.
Procul abite illuc, procul mihi a lecto.

CHORUS.

Ecce, obtempero.

ELECTRA.

Hei hei, fistulæ velut sonus
tenui ex arundine, o cara, sones mihi.

CHORUS.

Ecce lenem quasi tegmine obscuratam edo
vocem.

ELECTRA.

Recte ita,
applica te, applica: accede tacite, tacite ito:
rationem redde, propter quamnam causam venistis.
Sero enim jacens iste dormit tandem.

CHORUS.

Quomodo habet? sermonem imperti, o cara.

ELECTRA.

Quam fortunam dicam, quamve calamitatem?
adhuc quidem spirat, sed tenuiter ingemit.

CHORUS.

Quid dicis? o miser!

ELECTRA.

Perdes *eum*, si palpebras commovebis
somni dulcissimas potienti delicias.

CHORUS.

O miser propter infanda divinitus *imperata* facta.
O miser, heu ob labores!

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄδικος ἄδικα τότ' ἄρ' ἔλακεν, ἔλακεν, ἀπό-
φονον ὅτ' ἐπὶ τρίποδι Θέμιδος ἄρ' ἐδίκασε
φόνον ὁ Λοξίας ἐμᾶς ματέρος.

ΧΟΡΟΣ.

Ὁρᾷς; ἐν πέπλοισι κινεῖ δέμας. Στρ. β'

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Σὺ γάρ νιν, ὦ τάλαινα,
θωΰξασ' ἔβαλες ἐξ ὕπνου.

ΧΟΡΟΣ.

Εὕδειν μὲν οὖν ἔδοξα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐκ ἀφ' ἡμῶν, οὐκ ἀπ' οἴκων
πάλιν ἀνὰ πόδα σὸν εἱλίξεις,
μεθεμένα κτύπου;

ΧΟΡΟΣ.

Ὑπνώσσει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Λέγεις εὖ.

ΧΟΡΟΣ.

Πότνια, πότνια νὺξ,
ὑπνοδότειρα τῶν πολυπόνων βροτῶν,
ἐρεβόθεν ἴθι, μόλε, μόλε κατάπτερος
τὸν Ἀγαμεμνόνιον ἐπὶ δόμον·
ὑπὸ γὰρ ἀλγέων ὑπό τε συμφορᾶς
διοιχόμεθ', οἰχόμεθα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Κτύπον ἠγάγετ'· οὐχὶ σῖγα,
σῖγα φυλασσομένα
στόματος ἀνακέλαδον ἄπο λέχεος
ἥσυχον ὕπνου χάριν παρέξεις, φίλα;

ΧΟΡΟΣ.

Θρόει τίς κακῶν τελευτὰ μένει. Ἀντ. β'

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Θανεῖν, θανεῖν· τί δ' ἄλλο;
οὐδὲ γὰρ πόθον ἔχει βορᾶς.

ΧΟΡΟΣ.

Πρόδηλος ἆρ' ὁ πότμος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐξέθυσ' ὁ Φοῖβος ἡμᾶς
μέλεον ἀπόφονον αἷμα δοὺς
πατροφόνου ματρός.

ΧΟΡΟΣ.

Δίκᾳ μὲν, καλῶς δ' οὔ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἔθανες, ἔθανες, ὦ
τεκομένα με μᾶτερ, ἀπὸ δ' ὤλεσας
πατέρα τέκνα τε τάδε σέθεν ἀφ' αἵματος·
ὀλόμεθ' ἰσονέκυες, ὀλόμεθα.
Σύ τε γὰρ ἐν νεκροῖς, τό τ' ἐμὸν οἴχεται
βίου τὸ πλέον μέρος ἐν
στοναχαῖσί τε καὶ γόοισι
δάκρυσί τ' ἐννυχίοις·
ἄγαμος, ἔπιδ', ἄτεκνος ἄτε βίοτον

ELECTRA.

Injustus injusta tunc ergo dixit, dixit, exse-
crabilem quando in tripode Themidis pronunciavit
cædem Apollo meæ matris.

CHORUS.

Viden'? in vestibus movet corpus.

ELECTRA.

Tu enim eum, o misera,
vociferans excussisti e somno.

CHORUS.

Nempe dormire eum putabam.

ELECTRA.

Non a nobis, non ab ædibus
retro pedem tuum flectes,
omittens strepitum?

CHORUS.

Dormit.

ELECTRA.

Dicis bene.

CHORUS.

Veneranda, veneranda nox,
somnifera dea laboriosorum hominum,
ex Erebo adveni, veni, veni alata
in Agamemnoniam domum:
nam propter dolores propterque calamitatem
perimus, perimus.

ELECTRA.

Strepitum fecistis: nonne tacite,
tacite custodiens
oris sonitum procul a lecto,
quietas somni delicias exhibebis, o cara?

CHORUS.

Dic, quis malorum finis *eum* maneat.

ELECTRA.

Mori, mori: quid enim aliud?
non enim desiderium habet cibi.

CHORUS.

Manifesta igitur est mors.

ELECTRA.

Mactavit nos Phœbus,
miseram impiam cædem dans *patrandam*
patricidæ matris.

CHORUS.

Juste quidem, sed non pulcre.

ELECTRA.

Mortua es, mortua es, o
quæ peperisti me mater; perdidisti vero
patrem et liberos hosce a tuo sanguine *ortos*:
periimus similes mortuis, periimus.
Tu enim es inter mortuos, et mea abit
maxima vitæ pars in
gemitibus et luctibus
et lacrimis nocturnis: quippe
cælebs, en, prole carens vitam

ἆ μέλεος εἰς τὸν αἰὲν ἕλκω χρόνον.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅρα παροῦσα, παρθέν' Ἠλέκτρα, πέλας,
μὴ κατθανών σε σύγγονος λέληθ' ὅδε·
οὐ γάρ μ' ἀρέσκει τῷ λίαν παρειμένῳ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ φίλον ὕπνου θέλγητρον, ἐπίκουρον νόσου,
ὡς ἡδύ μοι προσῆλθες ἐν δέοντί τε·
ὦ πότνια λήθη τῶν κακῶν, ὡς εἶ σοφή,
καὶ τοῖσι δυστυχοῦσιν εὐκταία θεός.
Πόθεν ποτ' ἦλθον δεῦρο; πῶς δ' ἀφικόμην;
ἀμνημονῶ γάρ, τῶν πρὶν ἀπολειφθεὶς φρενῶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ φίλταθ', ὥς μ' ηὔφρανας εἰς ὕπνον πεσών.
Βούλει θίγω σου κἀνακουφίσω δέμας;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Λαβοῦ, λαβοῦ δῆτ', ἐκ δ' ὄμορξον ἀθλίου
στόματος ἀφρώδη πέλανον ὀμμάτων τ' ἐμῶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἰδοὺ τὸ δούλευμ' ἡδύ, κοὐκ ἀναίνομαι,
ἀδέλφ' ἀδελφῇ χειρὶ θεραπεύειν μέλη.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὑπόβαλε πλευροῖς πλευρά, καὐχμώδη κόμην
ἄφελε προσώπου· λεπτὰ γὰρ λεύσσω κόραις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ βοστρύχων πινῶδες ἄθλιον κάρα,
ὡς ἠγρίωσαι διὰ μακρᾶς ἀλουσίας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Κλῖνόν μ' ἐς εὐνὴν αὖθις· ὅταν ἀνῇ νόσος
μανίας, ἄναρθρός εἰμι, κἀσθενῶ μέλη.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἰδού· φίλον τοι τῷ νοσοῦντι δέμνιον,
ἀνιαρὸν ὂν τὸ κτῆμ', ἀναγκαῖον δ' ὅμως.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Αὖθίς μ' ἐς ὀρθὸν στῆσον, ἀνακύκλει δέμας·
δυσάρεστον οἱ νοσοῦντες ἀπορίας ὕπο.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἦ κἀπὶ γαίας ἁρμόσαι πόδας θέλεις,
χρόνιον ἴχνος θείς; μεταβολὴ πάντων γλυκύ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μάλιστα· δόξαν γὰρ τόδ' ὑγιείας ἔχει·
κρεῖσσον δὲ τὸ δοκεῖν, κἂν ἀληθείας ἀπῇ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄκουε δή νυν, ὦ κασίγνητον κάρα,
ἕως ἐῶσί σ' εὖ φρονεῖν Ἐρινύες.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Λέξεις τι καινόν; κεἰ μὲν εὖ, χάριν φέρεις·
εἰ δ' ἐς βλάβην τιν', ἅλις ἔχω τοῦ δυστυχεῖν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Μενέλαος ἥκει, σοῦ κασίγνητος πατρός,
ἐν Ναυπλίᾳ δὲ σέλμαθ' ὥρμισται νεῶν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πῶς εἶπας; ἥκει φῶς ἐμοῖς καὶ σοῖς κακοῖς,
ἀνὴρ ὁμογενὴς καὶ χάριτας ἔχων πατρός;

---

misera in perpetuum traho tempus.

CHORUS.

Vide, virgo Electra, accedens prope,
ne mortuus te frater fallat hic (*te insciente mortuus sit*).
non enim placet mihi nimia remissione.

ORESTES.

O dulce somni lenimen, remedium morbi,
quam suavis mihi obrepsisti et opportuno tempore!
o veneranda oblivio malorum, quam es sapiens,
et calamitosis optanda dea!
undenam veni huc? quomodo adveni?
sum enim oblitus, destitutus priori mente.

ELECTRA.

O carissime, quam exhilarasti me, quum obdormiisses.
Vis contrectem et erigam corpus tuum?

ORESTES.

Apprehende, apprehende sane, et absterge a misero
ore spumam concretam, et ab oculis meis.

ELECTRA.

Ecce officium suave, nec recuso
fraterna membra curare sororia manu.

ORESTES.

Subjice lateribus latera, et squalidam comam
aufer a facie: tenuiter enim cerno oculis

ELECTRA.

O sordidum cincinnis, miserum caput,
quam es horridum per diuturnam illuviem.

ORESTES.

Reclines me in lectum rursus: quando cessat morbus
a furore, debilis sum, et languent membra.

ELECTRA.

Ecce: carus *est* ægrotanti lectulus:
molesta quidem possessio, sed tamen necessaria.

ORESTES.

Iterum erigas me, revolvas corpus:
impatientes *sunt* ægroti præ animi angustia.

ELECTRA.

An etiam in terra componere pedes vis, [rerum grata *est*.
ex longo intervallo ponens vestigium? Vicissitudo omnium

ORESTES.

Maxime: speciem enim hoc sanitatis habet:
præstat autem species, etiamsi veritate careat.

ELECTRA.

Audi jam, o fraternum caput,
donec sinunt te sapere Erinnyes.

ORESTES.

Dices quid novi? si quidem bonum *est*, gratum erit;
sin in damnum aliquod, satis habeo malorum.

ELECTRA.

Menelaus venit, tui patris frater:
Naupliæ transtra sunt appulsa navium.

ORESTES.

Quid dicis? venit lumen meis et tuis malis,
vir cognatus, et beneficia habens a patre?

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἥκει, τὸ πιστὸν τόδε λόγων ἐμῶν δέχου,
Ἑλένην ἀγόμενος Τρωϊκῶν ἐκ τειχέων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Εἰ μόνος ἐσώθη, μᾶλλον ἂν ζηλωτὸς ἦν·
εἰ δ' ἄλοχον ἄγεται, κακὸν ἔχων ἥκει μέγα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐπίσημον ἔτεκε Τυνδάρεως ἐς τὸν ψόγον
γένος θυγατέρων δυσκλεές τ' ἀν' Ἑλλάδα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Σύ νυν διάφερε τῶν κακῶν· ἔξεστι γάρ·
καὶ μὴ μόνον λέγ', ἀλλὰ καὶ φρόνει τάδε.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οἴμοι, κασίγνητ', ὄμμα σὸν ταράσσεται,
ταχὺς δὲ μετέθου λύσσαν, ἄρτι σωφρονῶν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ μῆτερ, ἱκετεύω σε, μὴ 'πίσειέ μοι
τὰς αἱματωποὺς καὶ δρακοντώδεις κόρας·
αὗται γὰρ, αὗται πλησίον θρώσκουσί μου.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Μέν', ὦ ταλαίπωρ', ἀτρέμα σοῖς ἐν δεμνίοις·
ὁρᾷς γὰρ οὐδὲν ὧν δοκεῖς σάφ' εἰδέναι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ Φοῖβ', ἀποκτενοῦσί μ' αἱ κυνώπιδες
γοργῶπες, ἐνέρων ἱερίαι, δειναὶ θεαί.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὔτοι μεθήσω· χεῖρα δ' ἐμπλέξασ' ἐμὴν
σχήσω σε πηδᾶν δυστυχῆ πηδήματα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μέθες· μί' οὖσα τῶν ἐμῶν Ἐρινύων,
μέσον μ' ὀχμάζεις, ὡς βάλῃς ἐς Τάρταρον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οἲ 'γὼ τάλαινα· τίν' ἐπικουρίαν λάβω,
ἐπεὶ τὸ θεῖον δυσμενὲς κεκτήμεθα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Δὸς τόξα μοι κερουλκὰ, δῶρα Λοξίου,
οἷς μ' εἶπ' Ἀπόλλων ἐξαμύνασθαι θεὰς,
εἴ μ' ἐκφοβοῖεν μανιάσιν λυσσήμασιν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Βεβλήσεταί τις θεῶν βροτησίᾳ χερί;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Εἰ μὴ 'ξαμείψει χωρὶς ὀμμάτων ἐμῶν.
Οὐκ εἰσακούετ'; οὐχ ὁρᾶθ' ἑκηβόλων
τόξων πτερωτὰς γλυφίδας ἐξορμωμένας;
ἆ ἆ·
τί δῆτα μέλλετ'; ἐξακρίζετ' αἰθέρα
πτεροῖς· τὰ Φοίβου δ' αἰτιᾶσθε θέσφατα.
Ἔα·
τί χρῆμ' ἀλύω, πνεῦμ' ἀνεὶς ἐκ πνευμόνων;
ποῖ, ποῖ ποθ' ἡλάμεσθα δεμνίων ἄπο;
ἐκ κυμάτων γὰρ αὖθις αὖ γαλήν' ὁρῶ.
Ξύγγονε, τί κλαίεις κρᾶτα θεῖσ' ἔσω πέπλων;
αἰσχύνομαί σοι μεταδιδοὺς πόνων ἐμῶν,
ὄχλον τε παρέχων παρθένῳ νόσοις ἐμαῖς.

ELECTRA.

Venit, hoc argumentum meæ orationis accipe:
Helenam secum ducens ex Trojanis mœnibus.

ORESTES.

Si solus esset servatus, magis esset invidendus:
si autem uxorem secum ducit, cum malo venit ingenti.

ELECTRA.

Insigne genuit Tyndarus ad vituperationem
genus filiarum, et infame per Græciam.

ORESTES.

Tu ergo esto dissimilis malarum *mulierum*: licet enim
neu tantum dicas, sed et senti ista.

ELECTRA.

Heu mihi, o frater, oculus tuus turbatur!
cito mutatus es in rabiem, modo sanus.

ORESTES.

O mater, precor te, ne concites in me
puellas cruento visu, anguibusque comatas:
hæ enim, hæ prope me saliunt.

ELECTRA.

Mane, o miser, quietus tuo in lecto:
nihil enim vides eorum, quæ putas te certo scire.

ORESTES.

O Phœbe, occident me caninam speciem habentes,
torvum tuentes, inferorum sacrificulæ, atroces deæ.

ELECTRA.

Non dimittam *te*: sed manum implicans meam,
prohibebo te saltare infelices saltus.

ORESTES.

Dimitte *me*: una es ex meis Furiis, et
medium me constrictum tenes, ut abjicias in Tartarum.

ELECTRA.

O misera ego, quod auxilium asciscam,
postquam numen inimicum habemus?

ORESTES.

Da arcum mihi corneum, dona Apollinis,
quibus me jussit Apollo depellere deas,
si me perterrefacerent insana rabie.

ELECTRA.

An sauciabitur aliquis deorum mortali manu?

ORESTES.

Si non discedet ab oculis meis.
Non auditis? non videtis eminus ferientium
arcuum alatas crenas evolantes?
Ah, ah,
quid cunctamini? summum ascendite in ætherem
alis, et Phœbi accusate oracula.
Ah,
quare deficio animo, spiritum emittens ex pulmonibus?
quo, quonam salivimus e lecto?
ex fluctibus enim rursus serenum video.
Soror, quid ploras, caput condens intra vestem?
pudefio te participem faciens laborum meorum,
et molestiam præbens virgini morbo meo.

Μὴ τῶν ἐμῶν ἕκατι συντήκου κακῶν·
σὺ μὲν γὰρ ἐπένευσας τάδ', εἴργασται δ' ἐμοὶ
μητρῷον αἷμα· Λοξίᾳ δὲ μέμφομαι,
ὅστις μ' ἐπάρας ἔργον ἀνοσιώτατον
τοῖς μὲν λόγοις ηὔφρανε, τοῖς δ' ἔργοισιν οὔ.
Οἶμαι δὲ πατέρα τὸν ἐμὸν, εἰ κατ' ὄμματα
ἐξιστόρουν νιν, μητέρ' εἰ κτεῖναί με χρὴ,
πολλὰς γενείου τοῦδ' ἂν ἐκτεῖναι λιτὰς
μὴ τῆς τεκούσης ἐς σφαγὰς ὦσαι ξίφος,
εἰ μήτ' ἐκεῖνος ἀναλαβεῖν ἔμελλε φῶς,
ἐγώ θ' ὁ τλήμων τοιάδ' ἐκπλήσειν κακά.
Καὶ νῦν ἀνακάλυπτ', ὦ κασίγνητον κάρα,
ἐκ δακρύων τ' ἄπελθε, κεἰ μάλ' ἀθλίως
ἔχομεν· ὅταν δὲ τἄμ' ἀθυμήσαντ' ἴδῃς,
σύ μου τὸ δεινὸν καὶ διαφθαρὲν φρενῶν
ἴσχναινε παραμυθοῦ θ'· ὅταν δὲ σὺ στένῃς,
ἡμᾶς παρόντας χρή σε νουθετεῖν φίλα·
ἐπικουρίαι γὰρ αἵδε τοῖς φίλοις καλαί.
Ἀλλ', ὦ τάλαινα, βᾶσα δωμάτων ἔσω,
ὕπνῳ τ' ἄϋπνον βλέφαρον ἐκταθεῖσα δὸς,
σῖτόν τ' ὄρεξαι, λουτρά τ' ἐπὶ χροὸς βάλε.
Εἰ γὰρ προλείψεις μ', ἢ προσεδρίᾳ νόσον
κτήσει τιν', οἰχόμεσθα· σὲ γὰρ ἔχω μόνην
ἐπίκουρον, ἄλλων, ὡς ὁρᾷς, ἔρημος ὤν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐκ ἔστι· σὺν σοὶ καὶ θανεῖν αἱρήσομαι
καὶ ζῆν· ἔχει γὰρ ταὐτόν· ἢν σὺ κατθάνῃς,
γυνὴ τί δράσω; πῶς μόνη σωθήσομαι,
ἀνάδελφος, ἀπάτωρ, ἄφιλος; Εἰ δὲ σοὶ δοκεῖ,
δρᾶν χρὴ τάδ'· ἀλλὰ κλῖνον εἰς εὐνὴν δέμας,
καὶ μὴ τὸ ταρβοῦν κἀκφοβοῦν σ' ἐκ δεμνίων
ἄγαν ἀποδέχου, μένε δ' ἐπὶ στρωτοῦ λέχους.
Κἂν μὴ νοσῇς γὰρ, ἀλλὰ δοξάζῃς νοσεῖν,
κάματος βροτοῖσιν ἀπορία τε γίγνεται.

ΧΟΡΟΣ.

Αἰαῖ, Στρ. ά.
δρομάδες ὦ πτεροφόροι
ποτνιάδες θεαὶ,
ἀβάκχευτον αἳ θίασον ἐλάχετ' ἐν
δάκρυσι καὶ γόοις,
μελαγχρῶτες Εὐμενίδες, αἵ τε τὸν
ταναὸν αἰθέρ' ἀμπάλλεσθ', αἵματος
τινύμεναι δίκαν, τινύμεναι φόνον,
καθικετεύομαι, καθικετεύομαι,
τὸν Ἀγαμέμνονος
γόνον ἐάσατ' ἐκλαθέσθαι λύσσας
μανιάδος φοιταλέου. Φεῦ μόχθων,
οἵων, ὦ τάλας, ὀρεχθεὶς ἔρρεις,
τρίποδος ἄπο φάτιν, ἃν ὁ Φοῖβος
ἔλακεν, ἔλακε, δεξάμενος ἀνὰ δάπεδον,
ἵνα μεσόμφαλοι λέγονται μυχοί.
Ὦ Ζεῦ, Ἀντ. ά.
τίς ἔλεος, τίς ὅδ' ἀγὼν
φόνιος ἔρχεται,

Ne propter mea contabescas mala:
nam tu quidem annuisti his, sed patrata est mihi
materna cædes: sed Apollinem accuso,
qui me incitans ad opus impiissimum,
verbis quidem me consolatus est, non autem re.
Puto autem patrem meum, si coram
interrogarem ipsum, mater an esset interficienda mihi,
multas per has genas effusurum fuisse obsecrationes,
ne genitricis in jugulum adigerem gladium,
si quidem neque ipse esset recepturus vitam,
et ego miser tantis perfuncturus eram malis.
Sed nunc retege, o soror,
et a lacrimis discede, licet admodum misere
simus affecti: et quando me deficere animo vides,
tu horridum meum et corruptum sensum
coerce et consolare: quando vero tu ploras,
nos præsentes oportet te exhortari blande:
officia enim hæc mutua amicos decent.
Sed, o misera, vadens intra domum,
somno insomnes palpebras porrecta da,
et cibum sume, et lavacra injice corpori.
Si enim deseres me, aut propter assiduitatem morbum
tibi conciliabis aliquem, periimus: te enim habeo solam
auxiliatricem, ab aliis, ut vides, desertus.

ELECTRA.

Non ita erit: tecum et mori eligam,
et vivere: est enim idem; si tu moriaris,
quid faciam mulier? quomodo sola servabor,
sine fratre, sine patre, sine amicis? Sed si tibi videtur,
oportet facere ista: jam reclina corpus in lectum,
neu formidines, et id quod te exterret ex lecto,
nimis admittas; verum mane in strato lecto.
Etiamsi enim non ægrotes, sed existimes te ægrotare,
labor mortalibus et angustia efficitur.

CHORUS.

Hei hei,
o celeres alatæ
furiosæ deæ,
quæ Bacchi expers festum sortitæ estis in
lacrimis et gemitibus,
atræ Eumenides, quæque
per latum aerem evibramini, sanguinis
sumentes pœnam, ulciscentes cædem:
supplico, supplico,
Agamemnonis
prolem sinite oblivisci rabiem
insanam, furiosam. Heu ærumnarum,
qualibus, o miser, appetitis peris,
ex tripode oraculum, quod Phœbus
fatus est, fatus est, accipiens in solo,
ubi quod est umbilicus *terræ* dicitur *esse* adytum.
O Jupiter,
quæ miseria, quale hoc certamen
de cæde venit,

θοάζων σε τὸν μέλεον, ᾧ δάκρυα
δάκρυσι συμβάλλει
πορεύων τις εἰς δόμον ἀλαστόρων
ματέρος αἷμα σᾶς, ὅ σ' ἀναβακχεύει;
κατολοφύρομαι, κατολοφύρομαι.
Ὁ μέγας ὄλβος οὐ μόνιμος ἐν βροτοῖς·
ἀνὰ δὲ λαῖφος ὥς
τις ἀκάτου θοᾶς τινάξας δαίμων
κατέκλυσεν δεινῶν πόνων ὡς πόντου
λάβροις ὀλεθρίοισιν ἐν κύμασιν.
Τίνα γὰρ ἔτι πάρος οἶκον ἄλλον
ἕτερον ἢ τὸν ἀπὸ θεογόνων γάμων
τὸν ἀπὸ Ταντάλου, σέβεσθαί με χρή;
Καὶ μὴν βασιλεὺς ὅδε δὴ στείχει,
Μενέλαος ἄναξ, πολλῇ ἁβροσύνῃ
δῆλος ὁρᾶσθαι
τῶν Τανταλιδῶν ἐξ αἵματος ὤν.
Ὦ χιλιόναυν στρατὸν ὁρμήσας
εἰς γῆν Ἀσίαν,
χαῖρ', εὐτυχίᾳ δ' αὐτὸς ὁμιλεῖς,
θεόθεν πράξας ἅπερ ηὔχου.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὦ δῶμα, τῇ μέν σ' ἡδέως προσδέρκομαι
Τροίαθεν ἐλθών, τῇ δ' ἰδὼν καταστένω·
κύκλῳ γὰρ εἱλιχθεῖσαν ἀθλίοις κακοῖς
οὐπώποτ' ἄλλην μᾶλλον εἶδον ἑστίαν.
Ἀγαμέμνονος μὲν γὰρ τύχας ἠπιστάμην
καὶ θάνατον, οἵῳ πρὸς δάμαρτος ὤλετο,
Μαλέᾳ προσίσχων πρῷραν· ἐκ δὲ κυμάτων
ὁ ναυτίλοισι μάντις ἐξήγγειλέ μοι
Νηρέως προφήτης Γλαῦκος, ἀψευδὴς θεὸς,
ὅς μοι τάδ' εἶπεν ἐμφανῶς παρασταθείς·
Μενέλαε, κεῖται σὸς κασίγνητος θανὼν,
λουτροῖσιν ἀλόχου περιπεσὼν πανυστάτοις·
δακρύων δ' ἔπλησεν ἐμέ τε καὶ ναύτας ἐμοὺς
πολλῶν. Ἐπεὶ δὲ Ναυπλίας ψαύω χθονὸς,
ἤδη δάμαρτος ἐνθάδ' ἐξορμωμένης,
δοκῶν Ὀρέστην παῖδα τὸν Ἀγαμέμνονος
φίλαισι χερσὶ περιβαλεῖν καὶ μητέρα,
ὡς εὐτυχοῦντας, ἔκλυον ἁλιτύπων τινὸς
τῆς Τυνδαρείας παιδὸς ἀνόσιον φόνον.
Καὶ νῦν ὅπου 'στὶν εἴπατ', ὦ νεάνιδες,
Ἀγαμέμνονος παῖς, ὃς τὰ δείν' ἔτλη κακά.
Βρέφος γὰρ ἦν τότ' ἐν Κλυταιμνήστρας χεροῖν,
ὅτ' ἐξέλειπον μέλαθρον ἐς Τροίαν ἰὼν,
ὥστ' οὐκ ἂν αὐτὸν γνωρίσαιμ' ἂν εἰσιδών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὅδ' εἰμ' Ὀρέστης, Μενέλεως, ὃν ἱστορεῖς.
Ἑκὼν ἐγώ σοι τἀμὰ μηνύσω κακά·
τῶν σῶν δὲ γονάτων πρωτόλεια θιγγάνω
ἱκέτης, ἀφύλλου στόματος ἐξάπτων λιτάς·
σῶσόν μ'· ἀφῖξαι δ' αὐτὸς ἐς καιρὸν κακῶν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὦ θεοὶ, τί λεύσσω; τίνα δέδορκα νερτέρων;

---

exercens te miserum, quo (*certamine*) lacrimas
lacrimis addit
aliquis dæmonum, ducens in domum
sanguinem matris tuæ, qui te exagitat?
Lamentor, lamentor.
Magna fortuna non *est* stabilis inter homines:
sed sicut velum
naviculæ celeris concutiens dæmon
demergit *eam* ingentium ærumnarum, tanquam ponti,
vehementibus, exitialibus in undis.
Quam enim adhuc familiam aliam
diversam, potius quam hanc a divinis nuptiis
a Tantalo ortam, revereri me oportet?
Atqui rex hic jam accedit,
Menelaus dominus, delicato habitu valde
præ se ferens videndum
quod sit ex Tantalidarum sanguine.
O qui mille navium exercitum concitasti
in Asiam terram,
salve: secunda autem fortuna ultro uteris,
quum divinitus effeceris quæ optasti.

MENELAUS.

O domus, partim libenter te aspicio,
Troja veniens, partim videns *te* ingemo:
nam in orbem circumdatam miserandis malis
nunquam vidi magis aliam domum.
Etenim Agamemnonis fortunam cognovi,
et mortem, quali ab uxore periit,
ad Maleam quum admoverem proram: ex fluctibus vero
nautarum vates *id* nunciavit mihi
Nerei *filius*, propheta Glaucus, verax deus,
qui mihi hæc dixit astans clare:
« Menelae, jacet tuus frater mortuus,
in balnea uxoris incidens *ipsi* ultima; »
et lacrimis implevit me et nautas meos
multis. Postquam autem Naupliam attigi terram,
jam huc tendente *mea* conjuge,
quum sperarem Orestem filium Agamemnonis
et matrem caris brachiis complecti,
tanquam felices, audivi ex piscatorum quodam
Tyndari filiæ impiam cædem.
Et nunc, o juvenculæ, dicite, ubi est
Agamemnonis filius, qui dira ista sustinuit patrare mala.
Infans enim erat tunc in Clytæmnestræ manibus,
quum reliqui domum, ad Trojam proficiscens:
quare haud noverim eum, si forte videam.

ORESTES.

Ille sum, Menelae, Orestes, de quo tu quæris.
Ultro ego tibi mea declarabo mala;
tua autem genua primum attingo
supplex, ex ore sine frondibus *supplicum* fundens preces.
serva me; advenisti vero tu in discrimen *meorum* malorum.

MENELAUS.

O dii, quid video? quem aspicio inferorum?

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Εὖ γ' εἶπας· οὐ γὰρ ζῶ κακοῖς, φάος δ' ὁρῶ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ὡς ἠγρίωσαι πλόκαμον αὐχμηρὸν, τάλας.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐχ ἡ πρόσοψίς μ', ἀλλὰ τἄργ' αἰκίζεται.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Δεινὸν δὲ λεύσσεις ὀμμάτων ξηραῖς κόραις.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Τὸ σῶμα φροῦδον· τὸ δ' ὄνομ' οὐ λέλοιπέ με.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ὦ παράλογόν μοι σὴ φανεῖσ' ἀμορφία.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὅδ' εἰμὶ μητρὸς τῆς ταλαιπώρου φονεύς.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἤκουσα· φείδου δ' ὀλιγάκις λέγειν κακά.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Φειδόμεθ'· ὁ δαίμων δ' ἔς με πλούσιος κακῶν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Τί χρῆμα πάσχεις; τίς σ' ἀπόλλυσιν νόσος;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἡ σύνεσις, ὅτι σύνοιδα δείν' εἰργασμένος.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Πῶς φῄς; σοφόν τοι τὸ σαφὲς, οὐ τὸ μὴ σαφές.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Λύπη μάλιστά γ' ἡ διαφθείρουσά με,
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Δεινὴ γὰρ ἡ θεὸς, ἀλλ' ὅμως ἰάσιμος.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
μανίαι τε, μητρὸς αἵματος τιμωρίαι.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἤρξω δὲ λύσσης πότε; τίς ἡμέρα τότ' ἦν;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἐν ᾗ τάλαιναν μητέρ' ἐξώγκουν τάφῳ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Πότερα κατ' οἴκους, ἢ προσεδρεύων πυρᾷ;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Νυκτὸς φυλάσσων ὀστέων ἀναίρεσιν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Παρῆν τις ἄλλος, ὃς σὸν ὤρθευεν δέμας;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Πυλάδης, ὁ συνδρῶν αἷμα καὶ μητρὸς φόνον.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Φαντασμάτων δὲ τάδε νοσεῖς ποίων ὕπο;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἔδοξ' ἰδεῖν τρεῖς νυκτὶ προσφερεῖς κόρας.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Οἶδ' ἃς ἔλεξας, ὀνομάσαι δ' οὐ βούλομαι.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Σεμναὶ γάρ· εὐπαίδευτα δ' ἀποτρέπει λέγειν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Αὗταί σε βακχεύουσι συγγενεῖ φόνῳ;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οἴμοι διωγμῶν, οἷς ἐλαύνομαι τάλας.

ORESTES.
Recte dixisti: non enim vivo præ malis, licet videam lucem.
MENELAUS.
Quam es horridus squalida coma, o miser!
ORESTES.
Non species me, sed facta cruciant.
MENELAUS.
Et horribiliter tueris oculorum siccis pupillis.
ORESTES.
Corpus evanidum *est*, sed nomen (*matricidæ*) non reliquit me.
MENELAUS.
O deformitas tua apparens mihi præter opinionem!
ORESTES.
Ille ego sum matris meæ miseræ interfector.
MENELAUS.
Audivi; parce vero, rarius ut dicas mala.
ORESTES.
Parco: dæmon autem adversus me dives est malis.
MENELAUS.
Quid tibi accidit? quis te perdit morbus?
ORESTES.
Conscientia, quod sum mihi conscius atrocia fecisse.
MENELAUS.
Quomodo ais? Sapiens utique *est*, quod clare dictum, non quod obscure.
ORESTES.
Tristitia maxime consumit me,
MENELAUS.
Sæva quippe est dea, sed tamen placabilis.
ORESTES.
et furores, matris cædem ulciscentes.
MENELAUS.
Quando incepisti furere? quæ dies tum erat?
ORESTES.
Qua *die* miseram matrem oneravi tumulo.
MENELAUS.
Utrum domi, an assidens ad rogum?
ORESTES.
Noctu custodiens ossium collectionem.
MENELAUS.
Aderat aliquis alius, qui tuum erigebat corpus?
ORESTES.
Pylades, qui simul patravit cruentam cædem matris.
MENELAUS.
A quibus spectris sic affectus es?
ORESTES.
Visus sum videre tres nocti similes puellas.
MENELAUS.
Novi quas dixisti, nuncupare autem nolo.
ORESTES.
Graves enim *sunt*: sapienter autem vitas eas no
MENELAUS.
Hæ te exagitant ob matris cædem?
ORESTES.
Hei persecutionem, qua exagitor miser!

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Οὐ δεινὰ πάσχειν δεινὰ τοὺς εἰργασμένους.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἀλλ' ἔστιν ἡμῖν ἀναφορὰ τῆς ξυμφορᾶς —
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Μὴ θάνατον εἴπῃς· τοῦτο μὲν γὰρ οὐ σοφόν.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Φοῖβος, κελεύσας μητρὸς ἐκπρᾶξαι φόνον.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἀμαθέστερός γ' ὢν τοῦ καλοῦ καὶ τῆς δίκης.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Δουλεύομεν θεοῖς, ὅ τι ποτ' εἰσὶν οἱ θεοί.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Κᾆτ' οὐκ ἀμύνει Λοξίας τοῖς σοῖς κακοῖς;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Μέλλει· τὸ θεῖον δ' ἐστὶ τοιοῦτον φύσει.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Πόσον χρόνον δὲ μητρὸς οἴχονται πνοαί;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἕκτον τόδ' ἦμαρ· ἔτι πυρὰ θερμὴ τάφου.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ὡς ταχὺ μετῆλθόν σ' αἷμα μητέρος θεαί.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐ σοφὸς, ἀληθὴς δ' ἐς φίλους ἔφυν φίλος.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Πατρὸς δὲ δή τί σ' ὠφελεῖ τιμωρία;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὔπω· τὸ μέλλον δ' ἴσον ἀπραξίᾳ λέγω.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Τὰ πρὸς πόλιν δὲ πῶς ἔχεις, δράσας τάδε;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Μισούμεθ' οὕτως ὥστε μὴ προσεννέπειν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Οὐδ' ἥγνισαι σὸν αἷμα κατὰ νόμους χεροῖν;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἐκκλῄομαι γὰρ δωμάτων ὅποι μόλω.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Τίνες πολιτῶν ἐξαμιλλῶνταί σε γῆς;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οἴαξ, τὸ Τροίας μῖσος ἀναφέρων πατρί.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ξυνῆκα· Παλαμήδους σε τιμωρεῖ φόνος.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὗ γ' οὐ μετῆν μοι· διὰ τριῶν δ' ἀπόλλυμαι.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Τίς δ' ἄλλος; ἦ που τῶν ἀπ' Αἰγίσθου φίλων;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὗτοί μ' ὑβρίζουσ', ὧν πόλις τὰ νῦν κλύει.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἀγαμέμνονος δὲ σκῆπτρ' ἐᾷ σ' ἔχειν πόλις;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Πῶς, οἵτινες ζῆν οὐκ ἐῶσ' ἡμᾶς ἔτι;
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Τί δρῶντες ὅ τι καὶ σαφὲς ἔχεις εἰπεῖν ἐμοί;

MENELAUS.
Non grave est, pati gravia, *gravia* qui fecerunt.
ORESTES.
Sed est nobis excusatio calamitatis —
MENELAUS.
Ne dicas necem *patris*: hoc enim non *est* sapiens.
ORESTES.
Phœbus, jubens matris perficere cædem.
MENELAUS.
Imperitior quippe honesti et æqui.
ORESTES.
Servimus diis, quicquid tandem sunt dii.
MENELAUS.
Ac post hæc non juvat Apollo te in his malis?
ORESTES.
Cunctatur: dii autem sunt tales natura.
MENELAUS.
Quam diu vero est, quod mater exspiravit?
ORESTES.
Sextus hic dies *est*; rogus adhuc calet sepulcri.
MENELAUS.
Quam cito repetierunt sanguinem matris a te deæ!
ORESTES.
Haud callidus, sed verus erga amicos fui amicus.
MENELAUS.
Patris vero numquid tibi prodest vindicta?
ORESTES.
Nondum *profuit*: cunctationem vero inertiæ similem dico.
MENELAUS.
Et cives quomodo habes affectos in te, quum hæc feceris?
ORESTES.
Sic sum in odio, ut me non alloquantur.
MENELAUS.
Non purgasti cædem juxta leges manuum tuarum?
ORESTES.
Non: excludor enim ex domibus quocunque accedo.
MENELAUS.
Quinam cives proturbant te ex terra?
ORESTES.
Œax, qui odium propter Trojam transfert in patrem.
MENELAUS.
Intelligo: Palamedis abs te pœnas sumit nex.
ORESTES.
Cujus quidem non eram particeps: prorsus autem pereo.
MENELAUS.
Quis vero *est* alius? an aliquis ex Ægisthi amicis?
ORESTES.
Isti me contumelia afficiunt, quibus civitas nunc paret.
MENELAUS.
Agamemnonis autem sceptra sinit te habere civitas?
ORESTES.
Quomodo, qui vivere non sinunt me amplius?
MENELAUS.
Quid facientes, quod et certo queas dicere mihi?

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ψῆφος καθ' ἡμῶν οἴσεται τῇδ' ἡμέρᾳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Φεύγειν πόλιν τήνδ', ἢ θανεῖν, ἢ μὴ θανεῖν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Θανεῖν ὑπ' ἀστῶν λευσίμῳ πετρώματι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Κᾆτ' οὐχὶ φεύγεις γῆς ὑπερβάλλων ὅρους;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Κύκλῳ γὰρ εἱλισσόμεθα παγχάλκοις ὅπλοις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἰδίᾳ πρὸς ἐχθρῶν, ἢ πρὸς Ἀργείας χερός;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πάντων πρὸς ἀστῶν, ὡς θάνω· βραχὺς λόγος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὦ μέλεος, ἥκεις ξυμφορᾶς πρὸς τοὔσχατον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἐς σ' ἐλπὶς ἡ 'μὴ καταφυγὰς ἔχει κακῶν.
Ἀλλ' ἀθλίως πράσσουσιν εὐτυχὴς μολὼν
μετάδος φίλοισι σοῖσι σῆς εὐπραξίας,
καὶ μὴ μόνος τὸ χρηστὸν ἀπολαβὼν ἔχε,
ἀλλ' ἀντιλάζου καὶ πόνων ἐν τῷ μέρει,
χάριτας πατρῴας ἐκτίνων ἐς οὕς σε δεῖ.
Ὄνομα γὰρ, ἔργον δ' οὐκ ἔχουσιν οἱ φίλοι
οἱ μὴ 'πὶ ταῖσι συμφοραῖς ὄντες φίλοι.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν γέροντι δεῦρ' ἁμιλλᾶται ποδὶ
ὁ Σπαρτιάτης Τυνδάρεως, μελάμπεπλος
κουρᾷ τε θυγατρὸς πενθίμῳ κεκαρμένος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἀπωλόμην, Μενέλαε· Τυνδάρεως ὅδε
στείχει πρὸς ἡμᾶς, οὗ μάλιστ' αἰδώς μ' ἔχει
ἐς ὄμματ' ἐλθεῖν τοῖσιν ἐξειργασμένοις.
Καὶ γάρ μ' ἔθρεψε μικρὸν ὄντα, πολλὰ δὲ
φιλήματ' ἐξέπλησε, τὸν Ἀγαμέμνονος
παῖδ' ἀγκάλαισι περιφέρων, Λήδα θ' ἅμα,
τιμῶντέ μ' οὐδὲν ἧσσον ἢ Διοσκόρω·
οἷς, ὦ τάλαινα καρδία ψυχή τ' ἐμὴ,
ἀπέδωκ' ἀμοιβὰς οὐ καλάς· τίνα σκότον
λάβω προσώπῳ; ποῖον ἐπίπροσθεν νέφος
θῶμαι, γέροντος ὀμμάτων φεύγων κόρας;

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.

Ποῦ, ποῦ θυγατρὸς τῆς ἐμῆς ἴδω πόσιν,
Μενέλαον; ἐπὶ γὰρ τῷ Κλυταιμνήστρας τάφῳ
χοὰς χεόμενος ἔκλυον ὡς ἐς Ναυπλίαν
ἥκοι ξὺν ἀλόχῳ πολυετὴς σεσωσμένος.
Ἄγετέ με· πρὸς γὰρ δεξιὰν αὐτοῦ θέλω
στὰς ἀσπάσασθαι, χρόνιον εἰσιδὼν φίλον.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὦ πρέσβυ, χαῖρε, Ζηνὸς ὁμόλεκτρον κάρα.

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.

Ὦ χαῖρε καὶ σὺ, Μενέλεως, κήδευμ' ἐμόν.
Ἔα· τὸ μέλλον ὡς κακὸν τὸ μὴ εἰδέναι.
Ὁ μητροφόντης ὅδε πρὸ δωμάτων δράκων

ORESTES.

Calculus contra nos feretur hoc die.

MENELAUS.

An ut exules ex urbe hac, vel interficiaris, vel non?

ORESTES.

Ut interficiar a civibus jactorum lapidum congerie.

MENELAUS.

Atqui non fugis terræ trajiciens terminos?

ORESTES.

In orbem enim circumdamur ænea armatura.

MENELAUS.

Privatim ab hostibus, an ab Argiva manu?

ORESTES.

Ab omnibus civibus, ut moriar : brevis dictu res.

MENELAUS.

O miser, venisti ad extremum calamitatis.

ORESTES.

In te spes mea refugium habet malorum.
Sed miseris fortunatus veniens
imperti amicis tuis de tua felicitate :
neu solus beneficium quum acceperis teneto,
sed suscipe etiam labores per vices,
beneficium paternum persolvens illis quibus te oportet.
Nomen enim, non rem habent amici,
qui in calamitatibus non sunt amici.

CHORUS.

Ecce senili huc contendit pede
Spartiates Tyndarus, nigra veste indutus,
tonsuraque propter filiam lugubri rasus.

ORESTES.

Perii, Menelae : Tyndarus hic
accedit ad nos, cujus maxime verecundia me tenet
in conspectum veniendi propter hæc facta.
Etenim me aluit parvulum, et multa
oscula explevit (*abunde dedit*), Agamemnonis
filium ulnis gestans, et Leda simul,
honorantes me non minus quam Dioscuros :
quibus, o infelix cor et anima mea,
reddidi gratiam haud bellam : quas tenebras
sumam vultui? quam ante me nebulam
ponam, senis oculorum fugiens pupulas?

TYNDARUS.

Ubi, ubi filiæ meæ videam maritum
Menelaum? nam ad Clytæmnestræ sepulcrum
inferias fundens audivi, quod in Naupliam
venerit cum uxore, post multos annos servatus.
Ducite me : nam ad dextram ejus volo
stans salutare, ex longo intervallo videns amicum.

MENELAUS.

O senex, salve, Jovem lecti consortem habens.

TYNDARUS.

O salve et tu, Menelae, affinis meus.
Ah! futura quam malum est nescire!
Matricida iste draco ante ædes

στίλβει νοσώδεις ἀστραπάς, στύγημ' ἐμόν.
Μενέλαε, προσφθέγγει νιν, ἀνόσιον κάρα;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τί γάρ; φίλου μοι πατρός ἐστιν ἔκγονος.

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.

Κείνου γὰρ ὅδε πέφυκε, τοιοῦτος γεγώς;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Πέφυκεν· εἰ δὲ δυστυχεῖ, τιμητέος.

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.

Βεβαρβάρωσαι, χρόνιος ὢν ἐν βαρβάροις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἑλληνικόν τοι τὸν ὁμόθεν τιμᾶν ἀεί.

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.

Καὶ τῶν νόμων γε μὴ πρότερον εἶναι θέλειν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Πᾶν τοὐξ ἀνάγκης δοῦλόν ἐστ' ἐν τοῖς σοφοῖς.

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.

Κέκτησό νυν σὺ τοῦτ', ἐγὼ δ' οὐ κτήσομαι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὀργὴ γὰρ ἅμα σου καὶ τὸ γῆρας οὐ σοφόν.

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.

Πρὸς τόνδε σοφίας τίς ἂν ἀγὼν ἥκοι πέρι;
εἰ τὰ καλὰ πᾶσι φανερὰ καὶ τὰ μὴ καλά,
τούτου τίς ἀνδρῶν ἐγένετ' ἀσυνετώτερος,
ὅστις τὸ μὲν δίκαιον οὐκ ἐσκέψατο,
οὐδ' ἦλθεν ἐπὶ τὸν κοινὸν Ἑλλήνων νόμον;
Ἐπεὶ γὰρ ἐξέπνευσεν Ἀγαμέμνων βίον,
πληγεὶς θυγατρὸς τῆς ἐμῆς ὑπὲρ κάρα,
αἴσχιστον ἔργον, οὐ γὰρ αἰνέσω ποτέ,
χρῆν αὐτὸν ἐπιθεῖναι μὲν αἵματος δίκην
ὁσίαν διώκοντ', ἐκβαλεῖν τε δωμάτων
μητέρα· τὸ σῶφρόν τ' ἂν ἔλαβ' ἀντὶ συμφορᾶς,
καὶ τοῦ νόμου τ' ἂν εἴχετ' εὐλαβής τ' ἂν ἦν.
Νῦν δ' ἐς τὸν αὐτὸν δαίμον' ἦλθε μητέρι.
Κακὴν γὰρ αὐτὴν ἐνδίκως ἡγούμενος,
αὐτὸς κακίων μητέρ' ἐγένετο κτανών.
Ἐρήσομαι δέ, Μενέλεως, τοσόνδε σε·
εἰ τόνδ' ἀποκτείνειεν ὁμόλεκτρος γυνή,
χὠ τοῦδε παῖς αὖ μητέρ' ἀνταποκτενεῖ,
κἄπειθ' ὁ κείνου γενόμενος φόνῳ φόνον
λύσει, πέρας δὴ ποῖ κακῶν προβήσεται;
Καλῶς ἔθεντο ταῦτα πατέρες οἱ πάλαι·
ἐς ὀμμάτων μὲν ὄψιν οὐκ εἴων περᾶν
οὐδ' εἰς ἀπάντημ', ὅστις αἷμ' ἔχων κυρεῖ,
φυγαῖσι δ' ὁσιοῦν, ἀνταποκτείνειν δὲ μή·
ἀεὶ γὰρ εἷς ἔμελλ' ἐνέξεσθαι φόνῳ,
τὸ λοίσθιον μίασμα λαμβάνων χεροῖν.
Ἐγὼ δὲ μισῶ μὲν γυναῖκας ἀνοσίους,
πρώτην δὲ θυγατέρ', ἣ πόσιν κατέκτανεν·
Ἑλένην τε τὴν σὴν ἄλοχον οὔποτ' αἰνέσω,
οὐδ' ἂν προσείποιμ'· οὐδὲ σὲ ζηλῶ, κακῆς
γυναικὸς ἐλθόνθ' οὕνεκ' ἐς Τροίας πέδον·
ἀμυνῶ δ', ὅσονπερ δυνατός εἰμι, τῷ νόμῳ,
τὸ θηριῶδες τοῦτο καὶ μιαιφόνον

vibrat morbosa fulgura, odium meum.
Menelae, *tu* alloqueris eum, scelestum caput?

MENELAUS.

Quidni? cari mihi patris est filius.

TYNDARUS.

Ex illo scilicet natus est hic, talis quum sit?

MENELAUS.

Natus est : si vero est in calamitate, honorari debet.

TYNDARUS.

Factus es barbarus, diu degens inter barbaros.

MENELAUS.

Imo Græcum est cognatum honorare semper.

TYNDARUS.

Sed et illud, legibus non velle esse superiorem.

MENELAUS.

Omne necessitate impositum servile est sapienti.

TYNDARUS.

Habeas ergo tibi hoc tu, ego tamen non amplectar.

MENELAUS.

Iracundia enim tua simul cum senectute sapiens res non *est*.

TYNDARUS.

Cum isto de sapientia quodnam certamen esse possit?
si recta *sunt* omnibus manifesta et non recta,
quis hominum hoc fuit stultior,
qui jus non consideravit,
neque adiit communem Græcorum legem?
Postquam enim exspiravit Agamemno vitam,
percussus a filia mea in capite,
turpissimum facinus (nunquam enim laudabo),
oportebat eum impingere cædis dicam
justam accusando, et ejicere ex ædibus
matrem : modestiæ enim laudem accepisset pro calamitate,
et legem servasset, et fuisset pius.
Nunc autem in idem fatum ruit atque mater.
Nam malam eam jure reputans,
ipse pejor evasit matrem interficiens.
Interrogabo vero te, Menelae, hoc tantillum :
si huncce interficiat consors tori uxor,
et ejus filius rursus interficiet matrem,
ac porro natus ex illo cæde cædem
solvet, finis tandem quousque malorum procedet?
Recte sanxerunt hæc patres antiqui :
in oculorum conspectum non sinebant venire,
neque in occursum, quicunque sanguinis reus est;
sed exilio expiare *volebant*, non autem vicissim occidere :
semper enim unus foret obnoxius cædi,
ultimam contaminationem contrahens manibus.
Ego vero odi quidem mulieres impias,
et primum filiam *meam*, quæ maritum occidit :
et Helenam tuam conjugem nunquam laudabo,
neque alloquar; neque te laudo malæ
mulieris gratia profectum ad Trojam :
defendam autem quantum possum legem,
bestialem hunc et parricidalem morem

παύων, ὃ καὶ γῆν καὶ πόλεις ὄλλυσ' ἀεί.
Ἐπεὶ τίν' εἶχες, ὦ τάλας, ψυχὴν τότε,
ὅτ' ἐξέβαλλε μαστὸν ἱκετεύουσά σε
μήτηρ; ἐγὼ μὲν οὐκ ἰδὼν τἀκεῖ κακὰ,
δακρύοις γέροντ' ὀφθαλμὸν ἐκτήκω τάλας.
Ἓν οὖν λόγοισι τοῖς ἐμοῖς ὁμορροθεῖ·
μισεῖ γε πρὸς θεῶν καὶ τίνεις μητρὸς δίκας,
μανίαις ἀλαίνων καὶ φόβοις. Τί μαρτύρων
ἄλλων ἀκούειν δεῖ μ', ἅ γ' εἰσορᾶν πάρα;
Ὡς οὖν ἂν εἰδῇς, Μενέλεως, τοῖσιν θεοῖς
μὴ πρᾶσσ' ἐναντί', ὠφελεῖν τοῦτον θέλων.
[ἔα δ' ὑπ' ἀστῶν καταφονευθῆναι πέτροις,
ἢ μὴ 'πίβαινε Σπαρτιάτιδος χθονός.]
Θυγάτηρ δ' ἐμὴ θανοῦσ' ἔπραξεν ἔνδικα·
ἀλλ' οὐχὶ πρὸς τοῦδ' εἰκὸς ἦν αὐτὴν θανεῖν·
ἐγὼ δὲ τἄλλα μακάριος πέφυκ' ἀνὴρ,
πλὴν ἐς θυγατέρας· τοῦτο δ' οὐκ εὐδαιμονῶ.

ΧΟΡΟΣ.

Ζηλωτὸς ὅστις εὐτύχησεν ἐς τέκνα,
καὶ μὴ 'πισήμους ξυμφορὰς ἐκτήσατο.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ γέρον, ἐγώ τοι πρὸς σὲ δειμαίνω λέγειν,
ὅπου σε μέλλω σήν τε λυπήσειν φρένα.
Ἐγὼ δ' ἀνόσιός εἰμι, μητέρα κτανὼν,
ὅσιος δέ γ' ἕτερον ὄνομα, τιμωρῶν πατρί.
Ἀπελθέτω δὴ τοῖς λόγοισιν ἐκποδὼν
τὸ γῆρας ἡμῖν τὸ σὸν, ὅ μ' ἐκπλήσσει λέγειν,
καὶ καθ' ὁδὸν εἶμι· νῦν δὲ σὴν ταρβῶ τρίχα.
Τί χρῆν με δρᾶσαι; δύο γὰρ ἀντίθες δυοῖν·
πατὴρ μὲν ἐφύτευσέν με, σὴ δ' ἔτικτε παῖς,
τὸ σπέρμ' ἄρουρα παραλαβοῦσ' ἄλλου πάρα·
ἄνευ δὲ πατρὸς τέκνον οὐκ εἴη ποτ' ἄν.
Ἐλογισάμην οὖν τῷ γένους ἀρχηγέτῃ
μᾶλλόν μ' ἀμῦναι τῆς ὑποστάσης τροφάς·
ἡ σὴ δὲ θυγάτηρ, μητέρ' αἰδοῦμαι λέγειν,
ἰδίοισιν ὑμεναίοισι κοὐχὶ σώφροσιν
ἐς ἀνδρὸς ᾔει λέκτρ'· ἐμαυτὸν, ἢν λέγω
κακῶς ἐκείνην, ἐξερῶ· λέξω δ' ὅμως·
Αἴγισθος ἦν ὁ κρυπτὸς ἐν δόμοις πόσις·
τοῦτον κατέκτειν', ἐπὶ δ' ἔθυσα μητέρα,
ἀνόσια μὲν δρῶν, ἀλλὰ τιμωρῶν πατρί.
Ἐφ' οἷς δ' ἀπειλεῖς ὡς πετρωθῆναί με δεῖ,
ἄκουσον ὡς ἅπασαν Ἑλλάδ' ὠφελῶ·
εἰ γὰρ γυναῖκες ἐς τόδ' ἥξουσιν θράσους,
ἄνδρας φονεύειν, καταφυγὰς ποιούμεναι
ἐς τέκνα, μαστοῖς τὸν ἔλεον θηρώμεναι,
παρ' οὐδὲν αὐταῖς ἦν ἂν ὀλλύναι πόσεις
ἐπίκλημ' ἐχούσαις ὅ τι τύχοι· δράσας δ' ἐγὼ
δείν', ὡς σὺ κομπεῖς, τόνδ' ἔπαυσα τὸν νόμον.
Μισῶν δὲ μητέρ' ἐνδίκως ἀπώλεσα,
ἥτις μεθ' ὅπλων ἄνδρ' ἀπόντ' ἐκ δωμάτων
πάσης ὑπὲρ γῆς Ἑλλάδος στρατηλάτην
προὔδωκε, κοὐκ ἔσωσ' ἀκήρατον λέχος.
Ἐπεὶ δ' ἁμαρτοῦσ' ᾔσθετ', οὐχ αὑτῇ δίκην

tollens, qui et terras et urbes semper perdit.
Nam quo animo eras, o miser, tunc,
quando exseruit ubera, supplicans tibi,
mater? ego qui non vidi illa mala,
lacrimis senilem oculum tabefacio miser.
Unum ergo cum sententia mea congruit:
invisus es diis, et das matri pœnas,
furore errans et terroribus. Quid testes
alios me audire opus est *de rebus,* quas possumus videre?
Ut ergo scias, Menelae, diis
ne facias contraria, juvare istum volens
[sed sinas a civibus *eum* interfici saxis,
aut ne ingrediaris Spartanam terram.]
Filia vero mea moriens passa est justa;
sed non per hunc fas erat eam perire:
ego autem in aliis rebus fortunatus sum vir,
præterquam in filiabus: in hoc non sum felix.

CHORUS.

Invidendus quicunque felix est quoad liberos,
neque insignes calamitates *propter eos* nactus est.

ORESTES.

O senex, ego vereor dicere adversus te,
ubi dolore te affecturus sum tuumque animum.
Ego quidem sum impius, quod matrem interfeci:
pius autem alio nomine, quod ultus sum patrem.
Abeat igitur procul in sermone
nostro tua senectus, quæ interturbat me dicentem,
ac *tum* redibo in viam: nunc vero tuam vereor canitiem.
Quid oportebat me facere? duo enim oppone duobus:
pater quidem genuit me, tua vero peperit filia,
semen tanquam ager accipiens ab alio:
sine patre autem filius numquam esse possit.
Cogitabam ergo generis auctori [tionem:
magis me debere opitulari, quam illi quæ exhibuit nutrica-
sed tua filia (matrem *enim* vereor vocare)
proprio hymenæo et haud modesto
alius viri venit in lectum: mihi ipsi, si dico
male illi, dicam; sed tamen prodam:
Ægisthus erat abditus in domo maritus:
hunc interfeci, et post mactavi matrem,
impia quidem faciens, sed ulciscens patrem.
Quod autem minaris lapidari me debere,
audi, ut toti Græciæ profuerim:
si enim mulieres eo procedent audaciæ,
ut viros interficiant, refugium quærentes
in gnatis, uberibus misericordiam venantes,
pro nihilo iis fuerit interficere maritos, [feci
crimen *in eos* habentibus, quodcunque sit: at ego postquam
atrocia, ut tu jactas, hanc compescui legem.
Verum odio habens matrem juste perdidi,
quæ virum cum exercitu absentem ex ædibus
pro tota terra Græca ducem,
prodidit, nec servavit intemeratum lectum.
At quum se peccasse sentiret, non sibi *adulterii* pœnam

ἐπέθηκεν, ἀλλ' ὡς μὴ δίκην δοίη πόσει,
ἐζημίωσε πατέρα κἀπέκτειν' ἐμόν.
Πρὸς θεῶν, ἐν οὐ καλῷ μὲν ἐμνήσθην θεῶν,
φόνον δικάζων, εἰ δὲ δὴ τὰ μητέρος
σιγῶν ἐπήνουν, τί μ' ἂν ἔδρασ' ὁ κατθανών;
οὐκ ἄν με μισῶν ἀνεχόρευ' Ἐρινύσιν;
ἢ μητρὶ μὲν πάρεισι σύμμαχοι θεαὶ,
τῷ δ' οὐ πάρεισι μᾶλλον ἠδικημένῳ;
Σύ τοι φυτεύσας θυγατέρ', ὦ γέρον, κακὴν
ἀπώλεσάς με· διὰ τὸ γὰρ κείνης θράσος
πατρὸς στερηθεὶς, ἐγενόμην μητροκτόνος.
Ὁρᾷς; Ὀδυσσέως ἄλοχον οὐ κατέκτανε
Τηλέμαχος· οὐ γὰρ ἐπεγάμει πόσει πόσιν,
μένει δ' ἐν οἴκοις ὑγιὲς εὐναστήριον.
Ὁρᾷς; Ἀπόλλων ὃς μεσομφάλους ἕδρας
ναίων βροτοῖσι στόμα νέμει σαφέστατον,
ᾧ πειθόμεσθα πάνθ' ὅσ' ἂν κεῖνος λέγῃ,
τούτῳ πιθόμενος τὴν τεκοῦσαν ἔκτανον.
Ἐκεῖνον ἡγεῖσθ' ἀνόσιον καὶ κτείνετε·
ἐκεῖνος ἥμαρτ', οὐκ ἐγώ. Τί χρῆν με δρᾶν;
ἢ οὐκ ἀξιόχρεως ὁ θεὸς ἀναφέροντί μοι
μίασμα λῦσαι; ποῖ τις οὖν ἔτ' ἂν φύγοι,
εἰ μὴ κελεύσας ῥύσεταί με μὴ θανεῖν;
Ἀλλ' ὡς μὲν οὐκ εὖ μὴ λέγ' εἴργασται τάδε,
ἡμῖν δὲ τοῖς δράσασιν οὐκ εὐδαιμόνως.
Γάμοι δ' ὅσοις μὲν εὖ καθεστᾶσιν βροτῶν,
μακάριος αἰών· οἷς δὲ μὴ πίπτουσιν εὖ,
τά τ' ἔνδον εἰσὶ τά τε θύραζε δυστυχεῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀεὶ γυναῖκες ἐμποδὼν ταῖς ξυμφοραῖς
ἔφυσαν ἀνδρῶν πρὸς τὸ δυστυχέστερον.

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ.

Ἐπεὶ θρασύνει κοὐχ ὑποστέλλει λόγῳ,
οὕτω δ' ἀμείβει μ' ὥστε μ' ἀλγῆσαι φρένα,
μᾶλλόν μ' ἀνάξεις ἐπὶ σὸν ἐξελθεῖν φόνον·
καλὸν πάρεργον δ' αὐτὸ θήσομαι πόνων
ὧν οὕνεκ' ἦλθον, θυγατρὶ κοσμήσων τάφον.
Μολὼν γὰρ εἰς ἔκκλητον Ἀργείων ὄχλον
ἑκοῦσαν οὐκ ἄκουσαν ἐπισείσω πόλιν
σοὶ σῇ τ' ἀδελφῇ λεύσιμον δοῦναι δίκην.
Μᾶλλον δ' ἐκείνη σοῦ θανεῖν ἐπαξία,
ἣ τῇ τεκούσῃ σ' ἠγρίωσ', ἐς οὖς ἀεὶ
πέμπουσα μύθους ἐπὶ τὸ δυσμενέστερον,
ὀνείρατ' ἀγγέλλουσα τἀγαμέμνονος,
καὶ τοῦθ' ὃ μισήσειαν Αἰγίσθου λέχος
οἱ νέρτεροι θεοὶ, καὶ γὰρ ἐνθάδ' ἦν πικρὸν,
ἕως ὑφῆψε δῶμ' ἀνηφαίστῳ πυρί.
Μενέλαε, σοὶ δὲ τάδε λέγω, δράσω τε πρός·
εἰ τοὐμὸν ἔχθος ἐναριθμεῖ κῆδός τ' ἐμὸν,
μὴ τῷδ' ἀμύνειν φόνον ἐναντίον θεοῖς·
ἔα δ' ὑπ' ἀστῶν καταφονευθῆναι πέτροις,
ἢ μὴ 'πίβαινε Σπαρτιάτιδος χθονός.
Τοσαῦτ' ἀκούσας ἴσθι, μηδὲ δυσσεβεῖς
ἕλῃ παρώσας εὐσεβεστέρους φίλους·

inflixit; sed ut ne daret pœnam marito,
mulctavit et interfecit patrem meum.
Per deos (indecore mentionem feci deorum,
de cæde causam dicens), si igitur matris facinus
tacens laudassem, quid fecisset mihi mortuus?
nonne odio habens me exagitasset Erynnibus?
an matri quidem adsunt auxiliatrices deæ,
isti autem non adsunt, majori injuria affecto?
Tu, o senex, qui genuisti filiam malam,
perdidisti me: nam propter illius audaciam
patre orbatus, factus sum matricida.
Viden'? Ulyssis conjugem non interfecit
Telemachus: non enim superinduxit marito maritum,
sed manet domi incorruptum conjugium.
Viden'? Apollo, qui medio in *terræ* umbilico sedes
inhabitans, mortalibus oracula tribuit certissima,
cui paremus in omnibus, quæcunque jubet ille:
huic obsecutus genetricem interfeci.
Illum putate impium, et interficite:
ille peccavit, non ego. Quid oportebat me facere?
an non sufficit deus tranferenti mihi *in eum*
piaculum solvendum? quo tandem jam fugiat aliquis,
si qui jussit non liberabit me, ne interficiar.
Sed ne dicas, quod non sint recte hæc facta,
sed quod nobis, qui fecimus, infeliciter *evenerint*.
Conjugia quibus mortalium sunt felicia,
illis est beata vita: quibus autem non cadunt bene,
illi et intus sunt et foris miseri.

CHORUS.

Semper mulieres impedimento fortunæ
fuerunt virorum in infeliciorem partem.

TYNDARUS.

Quandoquidem es ferocior, nec cedis oratione,
sed sic respondes mihi, ut dolore mihi afficias animum,
magis me incendes ut progrediar ad tuam necem:
pulcrum additamentum hoc faciam laborum,
quorum causa veni, filiæ ornaturus sepulcrum.
Nam profectus ad convocatum Argivorum populum,
volentem, nec invitam concitabo urbem
in te et tuam sororem, ut detis lapidationis pœnam:
magis vero illa, quam tu, perire *est* digna,
quæ adversus matrem irritavit te, in aurem semper
mittens sermones in hostilem partem,
somnia nuncians de Agamemnone,
et hunc Ægisthi lectum, quem utinam odio prosequantur
inferi dii: quippe et hic (*in terra*) erat *ipsis* acerbus:
donec succendit domum igne non Vulcanio (*iræ flamma.*)
Menelae, tibi hæc dico, et faciam etiam:
si meæ inimicitiæ rationem habes et affinitatis,
ne istum defendas a nece contra deos:
sed sine a civibus interfici saxis,
aut ne ingrediaris Spartanam terram.
Hæc te audivisse memineris: neu impios
elige amicos, repudians pios:

ἡμᾶς δ' ἀπ' οἴκων ἄγετε τῶνδε, πρόσπολοι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Στεῖχ', ὡς ἀθορύβως οὑπιὼν ἡμῖν λόγος
πρὸς τόνδ' ἵκηται, γῆρας ἀποφυγὼν τὸ σόν.
Μενέλαε, ποῖ σὸν πόδ' ἐπὶ συννοίᾳ κυκλεῖς,
διπλῆς μερίμνης διπτύχους ἰὼν ὁδούς;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἔασον· ἐν ἐμαυτῷ τι συννοούμενος,
ὅπη τράπωμαι τῆς τύχης ἀμηχανῶ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μή νυν πέραινε τὴν δόκησιν, ἀλλ' ἐμοὺς
λόγους ἀκούσας πρόσθε, βουλεύου τότε.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Λέγ'· εὖ γὰρ εἶπας. Ἔστι δ' οὗ σιγὴ λόγου
κρείσσων γένοιτ' ἄν, ἔστι δ' οὗ σιγῆς λόγος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Λέγοιμ' ἂν ἤδη. Τὰ μακρὰ τῶν σμικρῶν λόγων
ἐπίπροσθέν ἐστι καὶ σαφῆ μᾶλλον κλύειν.
Ἐμοὶ σὺ τῶν σῶν, Μενέλεως, μηδὲν δίδου,
ἃ δ' ἔλαβες ἀπόδος, πατρὸς ἐμοῦ λαβὼν πάρα.
Οὐ χρήματ' εἶπον· χρήματ', ἢν ψυχὴν ἐμὴν
σώσῃς, ἅπερ μοι φίλτατ' ἐστὶ τῶν ἐμῶν.
Ἀδικῶ· λαβεῖν χρή μ' ἀντὶ τοῦδε τοῦ κακοῦ
ἄδικόν τι παρὰ σοῦ· καὶ γὰρ Ἀγαμέμνων πατὴρ
ἀδίκως ἀθροίσας Ἑλλάδ' ἦλθ' ἐς Ἴλιον,
οὐκ ἐξαμαρτὼν αὐτός, ἀλλ' ἁμαρτίαν
τῆς σῆς γυναικὸς ἀδικίαν τ' ἰώμενος.
Ἓν μὲν τόδ' ἡμῖν ἀνθ' ἑνὸς δοῦναί σε χρή.
Ἀπέδοτο δ', ὡς χρὴ τοῖς φίλοισι τοὺς φίλους,
τὸ σῶμ' ἀληθῶς σοι, παρ' ἀσπίδ' ἐκπονῶν,
ὅπως σὺ τὴν σὴν ἀπολάβοις ξυνάορον.
Ἀπότισον οὖν μοι ταὐτὸ τοῦτ' ἐκεῖ λαβών,
μίαν πονήσας ἡμέραν, ἡμῶν ὕπερ
σωτήριος στάς, μὴ δέκ' ἐκπλήσας ἔτη.
Ἃ δ' Αὐλὶς ἔλαβε σφάγι' ἐμῆς ὁμοσπόρου,
ἐῶ σ' ἔχειν ταῦθ'· Ἑρμιόνην μὴ κτεῖνε σύ.
Δεῖ γάρ σ' ἐμοῦ πράσσοντος ὡς πράσσω τὰ νῦν
πλέον φέρεσθαι, κἀμὲ συγγνώμην ἔχειν.
Ψυχὴν δ' ἐμὴν δὸς τῷ ταλαιπώρῳ πατρὶ
κἀμῆς ἀδελφῆς, παρθένου μακρὸν χρόνον·
θανὼν γὰρ οἶκον ὀρφανὸν λείψω πατρός.
Ἐρεῖς, ἀδύνατον· αὐτὸ τοῦτο· τοὺς φίλους
ἐν τοῖς κακοῖς χρὴ τοῖς φίλοισιν ὠφελεῖν·
ὅταν δ' ὁ δαίμων εὖ διδῷ, τί δεῖ φίλων;
ἀρκεῖ γὰρ αὐτὸς ὁ θεὸς ὠφελεῖν θέλων.
Φιλεῖν δάμαρτα πᾶσιν Ἕλλησιν δοκεῖς·
κοὐχ ὑποτρέχων σε τοῦτο θωπείᾳ λέγω·
ταύτης ἱκνοῦμαί σ'. Ὦ μέλεος ἐμῶν κακῶν,
ἐς οἷον ἥκω. Τί δὲ ταλαιπωρεῖν με δεῖ;
ὑπὲρ γὰρ οἴκου παντὸς ἱκετεύω τάδε.
Ὦ πατρὸς ὅμαιμε θεῖε, τὸν κατὰ χθονὸς
θανόντ' ἀκούειν τάδε δόκει, ποτωμένην
ψυχὴν ὑπὲρ σοῦ, καὶ λέγειν ἁγὼ λέγω.
Ταῦτ' ἔς τε δάκρυα καὶ γόους καὶ ξυμφορὰς

me vero ab domo ducite hac, ministri.

ORESTES.

Vade, ut sine tumultu sequens nobis oratio
ad huncce veniat, senectam effugiens tuam.
Menelae, quo tuum pedem ad cogitationem ultro citroque vertis,
duplicis curæ duplices ingrediens vias?

MENELAUS.

Sine: mecum nonnihil cogitans,
ad quam me vertam sortem dubito.

ORESTES.

Ne ergo perficias sententiam, sed mea
oratione audita prius, tunc delibera.

MENELAUS.

Loquere; recte enim dixisti. Est ubi silentium orationi
præstet, est et ubi oratio silentio.

ORESTES.

Dicam ergo. Longa oratio breviori
potior est, et plana magis auditu.
Mihi tu tuarum rerum, Menelae, nihil dederis:
sed quæ accepisti redde, a patre meo quum acceperis:
non opes dico: opes *sunt*, si vitam meam
servaveris, quod mihi carissimum est meorum.
Injuste egi: accipiam decet pro hoc malo
injustum aliquid a te: etenim Agamemno pater
injuste congregata Græcia venit ad Ilium,
non peccans ipse, sed peccatum
tuæ uxoris et improbitatem resarciens.
Unum hoc mihi pro uno dare te oportet.
Exposuit vero, ut convenit pro amicis amicos,
corpus revera pro te, in acie laborans,
ut tu tuam reciperes conjugem.
Redde ergo mihi hoc ipsum, quod illic accepisti,
unum laborans diem, pro nobis *adversus cives*
salutaris stans, non decem implens annos.
Quod vero accepit Aulis sacrificium meæ sororis,
sino te habere hoc: Hermionen tu ne occide.
Oportet enim te me, qui habeam ut habeo nunc,
plus auferre, et me veniam dare.
Vitam vero meam da misero patri,
et meæ sororis, virginis longo *jam* tempore:
mortuus enim domum orbam relinquam patris.
Dices: Impossibile *est*. Hoc ipsum: amicos
in adversis oportet opem ferre amicis;
quando autem deus bene dederit, quid opus amicis?
sufficit enim per se deus adjuvare volens.
Amare conjugem omnibus Græcis videris;
nec subrepens tibi adulatione hoc dico;
per hanc supplico tibi. O miser propter mea mala,
ad quæ deveni! Quid vero laborare me oportet?
pro tota enim domo supplico hæc.
O patris frater patrue, illum sub terra
mortuum audire hæc putes, volantem
animam super te, et dicere quæ ego dico.
Hæc inter lacrimas et gemitus et calamitates

εἴρηκα, κἀπῄτηκα τὴν σωτηρίαν,
θηρῶν ὃ πάντες κοὐκ ἐγὼ ζητῶ μόνος.

ΧΟΡΟΣ.

Κἀγώ σ' ἱκνοῦμαι καὶ γυνή περ οὖσ' ὅμως
τοῖς δεομένοισιν ὠφελεῖν· οἷός τε δ' εἶ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὀρέστ', ἐγώ τοι σὸν καταιδοῦμαι κάρα,
καὶ ξυμπονῆσαι σοῖς κακοῖσι βούλομαι·
καὶ χρὴ γὰρ οὕτω τῶν ὁμαιμόνων κακὰ
ξυνεκκομίζειν, δύναμιν ἣν διδῷ θεὸς,
θνήσκοντα καὶ κτείνοντα τοὺς ἐναντίους·
τὸ δ' αὖ δύνασθαι πρὸς θεῶν χρῄζω τυχεῖν·
ἥκω γὰρ ἀνδρῶν ξυμμάχων κενὸν δόρυ
ἔχων, πόνοισι μυρίοις ἀλώμενος,
σμικρᾷ ξὺν ἀλκῇ τῶν λελειμμένων φίλων.
Μάχῃ μὲν οὖν ἂν οὐχ ὑπερβαλοίμεθα
Πελασγὸν Ἄργος· εἰ δὲ μαλθακοῖς λόγοις
δυναίμεθ', ἐνταῦθ' ἐλπίδος προσήκομεν.
Σμικροῖσι γὰρ τὰ μεγάλα πῶς ἕλοι τις ἂν
πόνοισιν; ἀμαθὲς καὶ τὸ βούλεσθαι τάδε.
Ὅταν γὰρ ἡβᾷ δῆμος, εἰς ὀργὴν πεσὼν,
ὅμοιον ὥστε πῦρ κατασβέσαι λάβρον·
εἰ δ' ἡσύχως τις αὐτὸς ἐντείνοντι μὲν
χαλῶν ὑπείκοι, καιρὸν εὐλαβούμενος,
ἴσως ἂν ἐκπνεύσει'· ὅταν δ' ἀνῇ πνοὰς,
τύχοις ἂν αὐτοῦ ῥᾳδίως ὅσον θέλεις.
Ἔνεστι δ' οἶκτος, ἔνι δὲ καὶ θυμὸς μέγας,
καραδοκοῦντι κτῆμα τιμιώτατον.
Ἐλθὼν δὲ Τυνδάρεών τέ σοι πειράσομαι
πόλιν τε πεῖσαι τῷ λίαν χρῆσθαι καλῶς.
Καὶ ναῦς γὰρ ἐνταθεῖσα πρὸς βίαν ποδὶ
ἔβαψεν, ἔστη δ' αὖθις, ἢν χαλᾷ πόδα.
Μισεῖ γὰρ ὁ θεὸς τὰς ἄγαν προθυμίας,
μισοῦσι δ' ἀστοί· δεῖ δέ μ', οὐκ ἄλλως λέγω,
σώζειν σε σοφίᾳ, μὴ βίᾳ τῶν κρεισσόνων.
Ἀλκῇ δέ σ' οὐκ ἂν, ᾗ σὺ δοξάζεις ἴσως,
σώσαιμ' ἄν· οὐ γὰρ ῥᾴδιον λόγχῃ μιᾷ
στῆσαι τροπαῖα τῶν κακῶν, ἅ σοι πάρα.
Οὐ γάρ ποτ' Ἄργους γαῖαν ἐς τὸ μαλθακὸν
προσηγόμεσθα· νῦν δ' ἀναγκαίως ἔχει
δούλοισιν εἶναι τοῖς σοφοῖσι τῆς τύχης.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ πλὴν γυναικὸς οὕνεκα στρατηλατεῖν
τἄλλ' οὐδὲν, ὦ κάκιστε τιμωρεῖν φίλοις,
φεύγεις ἀποστραφείς με; τὰ δ' Ἀγαμέμνονος
φροῦδ'. Ἄφιλος ἦσθ' ἄρ', ὦ πάτερ, πράσσων κακῶς.
Οἴμοι, προδέδομαι, κοὐκέτ' εἰσὶν ἐλπίδες,
ὅπῃ τραπόμενος θάνατον Ἀργείων φύγω·
οὗτος γὰρ ἦν μοι καταφυγὴ σωτηρίας.
Ἀλλ' εἰσορῶ γὰρ τόνδε φίλτατον βροτῶν,
Πυλάδην, δρόμῳ στείχοντα Φωκέων ἄπο,
ἡδεῖαν ὄψιν· πιστὸς ἐν κακοῖς ἀνὴρ
κρείσσων γαλήνης ναυτίλοισιν εἰσορᾶν.

dixi, et repetii salutem,
quærens quod omnes quærunt, nec ego solus.

CHORUS.

Et ego tibi supplico, quanquam mulier sum,
ut egentes juves auxilio: nam potes.

MENELAUS.

Orestes, ego utique tuum revereor caput,
et juvare in tuis malis volo:
etenim decet sic cognatorum mala
simul procurare, vires si det deus,
et moriendo et necando adversarios;
ut possim autem, a diis peto consequi:
veni enim sociis viris viduam hastam
gerens, laboribus innumeris vagatus,
parva cum manu superstitum amicorum.
Pugnando itaque superare non valebimus
Pelasgum Argos; sed ut mollibus verbis
possimus, eo spei devenimus.
Nam paucorum magna quomodo vincat aliquis
laboribus? stultum est vel velle hæc.
Quando enim turget populus, in iram incidens,
perinde *est* ut ignem *velle* exstinguere vehementem:
si autem remisse ipse aliquis ei intendenti quidem
laxans cedat, tempus observans,
fortassis *ille* spiritum exhalet: quando vero remiserit spiritus,
possis ab eo facile quantum velis impetrare.
Inest enim *in eo* miseratio, inest et iracundia magna,
observanti tempora res pretiosissima.
Vadens itaque Tyndaro pro te conabor
et multitudini persuadere, ut impetum moderentur.
Nam et navis intento violenter funi velorum
mergitur; sed erigitur rursus, si relaxes funem.
Odit quippe deus nimium vehementes impetus,
oderunt et cives: oportet vero me, non temere dico,
servare te prudentia, non ingratiis potentiorum.
Armorum vero vi te non, ut tu putas fortasse,
servarim: non enim facile est hasta una
erigere trophæa de malis, quæ tibi adsunt.
Nunquam quidem ad Argivos humili modo
accessimus: nunc vero necesse est
sapientibus esse servis fortunæ.

ORESTES.

O præterquam ad militandum feminæ causa
ad alia homo nihili, o ignavissime ad vindicandos amicos,
fugisne aversatus me? Agamemnonis vero beneficia
sunt irrita. Sine amicis ergo eras, o pater, in adversa fortuna.
Hei mihi, proditus sum, nec ulla amplius est spes,
quo me vertens supplicium Argivorum effugiam:
iste enim erat mihi refugium salutis.
Sed video hic amicissimum mortalium,
Pyladen, cursu venientem ex Phocensibus,
jucundum spectaculum: fidus in adversis vir
jucundior *est* visu, quam nautis in mari tranquillitas.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Θᾶσσον ἤ μ' ἐχρῆν προβαίνων ἱκόμην δι' ἄστεως,
ξύλλογον πόλεως ἀκούσας, τὸν δ' ἰδὼν αὐτὸς σαφῶς,
ἐπὶ σὲ σύγγονόν τε τὴν σὴν, ὡς κτενοῦντας αὐτίκα.
Τί τάδε; πῶς ἔχεις; τί πράσσεις, φίλταθ' ἡλίκων ἐμοὶ
καὶ φίλων καὶ ξυγγενείας; πάντα γὰρ τάδ' εἶ σύ μοι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οἰχόμεσθ', ὡς ἐν βραχεῖ σοι τἀμὰ δηλώσω κακά.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ξυγκατασκάπτοις ἂν ἡμᾶς· κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μενέλεως κάκιστος ἔς με καὶ κασιγνήτην ἐμήν.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Εἰκότως, κακῆς γυναικὸς ἄνδρα γίγνεσθαι κακόν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὥσπερ οὐκ ἐλθὼν ἔμοιγε ταὐτὸν ἀπέδωκεν μολών.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἦ γάρ ἐστιν ὡς ἀληθῶς τήνδ' ἀφιγμένος χθόνα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Χρόνιος· ἀλλ' ὅμως τάχιστα κακὸς ἐφωράθη φίλοις.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Καὶ δάμαρτα τὴν κακίστην ναυστολῶν ἐλήλυθεν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐκ ἐκεῖνος, ἀλλ' ἐκείνη κεῖνον ἐνθάδ' ἤγαγεν.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ποῦ 'στιν ἣ πλείστους Ἀχαιῶν ὤλεσεν γυνὴ μία;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἐν δόμοις ἐμοῖσιν, εἰ δὴ τούσδ' ἐμοὺς καλεῖν χρεών.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Σὺ δὲ τίνας λόγους ἔλεξας σοῦ κασιγνήτῳ πατρός;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μή μ' ἰδεῖν θανόνθ' ὑπ' ἀστῶν καὶ κασιγνήτην ἐμήν.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Πρὸς θεῶν, τί πρὸς τάδ' εἶπε; τόδε γὰρ εἰδέναι θέλω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ηὐλαβεῖθ', ὃ τοῖς φίλοισι δρῶσιν οἱ κακοὶ φίλοι.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Σκῆψιν ἐς ποίαν προβαίνων; τοῦτο πάντ' ἔχω μαθών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὗτος ἦλθ' ὁ τὰς ἀρίστας θυγατέρας σπείρων πατήρ.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Τυνδάρεων λέγεις· ἴσως σοι θυγατέρος θυμούμενος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Αἰσθάνει· τὸ τοῦδε κῆδος μᾶλλον εἵλετ' ἢ πατρός.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Κοὐκ ἐτόλμησεν πόνων σῶν ἀντιλάζυσθαι παρών;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐ γὰρ αἰχμητὴς πέφυκεν, ἐν γυναιξὶ δ' ἄλκιμος.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἐν κακοῖς ἄρ' εἶ μεγίστοις, καί σ' ἀναγκαῖον θανεῖν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ψῆφον ἀμφ' ἡμῶν πολίτας ἐπὶ φόνῳ θέσθαι χρεών.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἡ κρινεῖ τί χρῆμα; λέξον· διὰ φόβου γὰρ ἔρχομαι.

PYLADES.

Citius quam debebam properans veni per urbem,
concionem civitatis audiens, partim videns ipse clare,
in te et tuam sororem, tanquam interfecturi sint statim.
Quid hoc? quomodo habes? quid agis, carissime æqualium mi-
et amicorum et cognatorum? omnia enim hæc tu es mihi. [hi,

ORESTES.

Perimus, ut breviter tibi mea declarem mala.

PYLADES.

Simul everteris nos : communes enim res amicorum.

ORESTES.

Menelaus nequissimus *est* in me et sororem meam.

PYLADES.

Convenienter se habet, malæ mulieris virum esse malum.

ORESTES.

Perinde ac si non venisset, mihi eandem gratiam retulit ve-
[niens.

PYLADES.

An igitur vere in hanc venit terram?

ORESTES.

Post longum tempus *venit*, sed tamen celerrime infidus depre-
[hensus est amicis.

PYLADES.

Et conjugem pessimam adducens navi venit?

ORESTES.

Non *illam* ille, sed illa illum huc adduxit.

PYLADES.

Ubi est mulier, quæ una plurimos Argivorum perdidit?

ORESTES.

In ædibus meis, si quidem istas meas vocare licet.

PYLADES.

Et tu quid dixisti tui patris fratri?

ORESTES.

Ne me videret interfici a civibus et sororem meam.

PYLADES.

Per deos, quid ad hæc dixit? hoc enim scire cupio.

ORESTES.

Caute se gessit, ut amicis facere solent mali amici.

PYLADES.

Prætextum ad qualem procedens? Hæc edoctus, omnia teneo.

ORESTES.

Iste venit pater, qui optimas illas filias genuit.

PYLADES.

Tyndarum dicis : fortasse tibi propter filiam iratus.

ORESTES.

Intelligis : hujus affinitatem potius elegit quam patris.

PYLADES.

Nec ausus est laboribus tuis opitulari, quum adsit?

ORESTES.

Non enim bellator est, sed inter mulieres strenuus.

PYLADES.

In malis itaque es maximis, et necesse est te mori.

ORESTES.

Suffragia de nobis cives propter cædem ferre oportet.

PYLADES.

Quæ statuent quam rem? dic : in metu enim versor.

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἢ θανεῖν, ἢ ζῆν. Ὁ μῦθος οὐ μακρὸς μακρῶν πέρι.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Φεῦγέ νυν λιπὼν μέλαθρα σὺν κασιγνήτῃ σέθεν.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐχ ὁρᾷς; φυλασσόμεσθα φρουρίοισι πανταχῇ.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Εἶδον ἄστεως ἀγυιὰς τεύχεσιν πεφραγμένας.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὥσπερεὶ πόλις πρὸς ἐχθρῶν σῶμα πυργηρούμεθα.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Κἀμέ νυν ἐροῦ τί πάσχω· καὶ γὰρ αὐτὸς οἴχομαι.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Πρὸς τίνος; τοῦτ' ἂν προσείη τοῖς ἐμοῖς κακοῖς κακόν.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Στρόφιος ἤλασέν μ' ἀπ' οἴκων φυγάδα θυμωθεὶς πατήρ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἴδιον, ἢ κοινὸν πολίταις ἐπιφέρων ἔγκλημά τι;
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Ὅτι συνηράμην φόνον σοι μητρὸς, ἀνόσιον λέγων.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὦ τάλας, ἔοικε καὶ σὲ τἀμὰ λυπήσειν κακά.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Οὐχὶ Μενέλεω τρόποισι χρώμεθ'· οἰστέον τάδε.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐ φοβεῖ μή σ' Ἄργος ὥσπερ κἀμ' ἀποκτεῖναι θέλῃ;
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Οὐ προσήκομεν κολάζειν τοῖσδε, Φωκέων δὲ γῇ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Δεινὸν οἱ πολλοὶ, κακούργους ὅταν ἔχωσι προστάτας.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Ἀλλ' ὅταν χρηστοὺς λάβωσι, χρηστὰ βουλεύουσ' ἀεί.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Εἶεν. Ἐς κοινὸν λέγειν χρή.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Τίνος ἀναγκαίου πέρι;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Εἰ λέγοιμ' ἀστοῖσιν ἐλθὼν —
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Ὡς ἔδρασας ἔνδικα;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
πατρὶ τιμωρῶν ἐμαυτοῦ;
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Μὴ λάβωσί σ' ἄσμενοι.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἀλλ' ὑποπτήξας σιωπῇ κατθάνω;
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Δειλὸν τόδε.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Πῶς ἂν οὖν δρῴην;
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Ἔχεις τιν', ἢν μένῃς, σωτηρίαν;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ουχ ἔχω.

ORESTES.
Ut aut moriar aut vivam: oratio non *est* longa de rebus maximis.
PYLADES.
Fuge igitur relinquens domum cum sorore tua?
ORESTES.
Non vides? custodimur præsidiis undique.
PYLADES.
Vidi urbis plateas armis septas.
ORESTES.
Sicut urbs obsessa ab hostibus clausi tenemur corpore.
PYLADES.
Et me nunc interroga, quomodo habeam; nam et ego perii.
ORESTES.
A quo? hoc accesserit ad mea mala malum.
PYLADES.
Strophius pater expulit me ex ædibus exulem iratus.
ORESTES.
Privatumne aliquod crimen, an publicum erga cives objiciens?
PYLADES.
Quod patrarim tecum cædem matris, pollutum *me esse* dicens.
ORESTES.
O miser, videntur etiam te mea afflictura esse mala.
PYLADES.
Non Menelai moribus utimur: ferenda *sunt* hæc.
ORESTES.
Non times, ne Argos et te, sicut me, interficere velit?
PYLADES.
Non ad hos pertinet nos punire, sed ad terram Phocensium.
ORESTES.
Atrox *est* multitudo, improbos quando habet præsides.
PYLADES.
Sed quando bonos nanciscuntur, bona decernunt semper.
ORESTES.
Esto: in commune dicere oportet.
PYLADES.
De qua re necessaria?
ORESTES.
Si dicam accedens ad cives —
PYLADES.
Quod feceris justa?
ORESTES.
quod patrem ulciscens meum *hoc fecerim*?
PYLADES.
Vide ne te comprehendant libentes.
ORESTES.
Sed perculsus metu tacite moriar?
PYLADES.
Timidum hoc *est*.
ORESTES.
Quomodo ergo faciam?
PYLADES.
Habes aliquam, si maneas, salutem?
ORESTES.
Non habeo.

ΠΥΛΑΔΗΣ.
Μολόντα δ' ἐλπίς ἐστι σωθῆναι κακῶν;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Εἰ τύχοι, γένοιτ' ἄν.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Οὐκοῦν τοῦτο κρεῖσσον ἢ μένειν.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἀλλὰ δῆτ' ἔλθω.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Θανὼν γοῦν ὧδε κάλλιον θανεῖ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Καὶ τὸ πρᾶγμά γ' ἔνδικόν μοι.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Τῷ δοκεῖν εὔχου μόνον.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Εὖ λέγεις· φεύγω τὸ δειλὸν τῇδε.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Μᾶλλον ἢ μένων.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Καί τις ἄν γέ μ' οἰκτίσειε —
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Μέγα γὰρ ηὑγένειά σου.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
θάνατον ἀσχάλλων πατρῷον.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Πάντα ταῦτ' ἐν ὄμμασιν.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἰτέον, ὡς ἄνανδρον ἀκλεῶς κατθανεῖν.
ΠΥΛΑΔΗΣ
Αἰνῶ τάδε.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἦ λέγωμεν οὖν ἀδελφῇ ταῦτ' ἐμῇ;
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Μὴ πρὸς θεῶν.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Δάκρυα γοῦν γένοιτ' ἄν.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Οὐκοῦν οὗτος οἰωνὸς μέγας.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ηλαδὴ σιγᾶν ἄμεινον.
ΠΥΛΑΔΗΣ
Τῷ χρόνῳ δὲ κερδανεῖς.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Κεῖνό μοι μόνον πρόσαντες —
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Τί τόδε καινὸν αὖ λέγεις;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
μὴ θεαί μ' οἴστρῳ κατάσχωσ'.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Ἀλλὰ κηδεύσω σ' ἐγώ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Δυσχερὲς ψαύειν νοσοῦντος ἀνδρός.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Οὐκ ἔμοιγε σοῦ.

PYLADES.
Sed abeuntem spes est servari a malis?
ORESTES.
Si contingat, possit fieri.
PYLADES.
Ergo hoc melius *est* quam manere.
ORESTES.
At ergo eam.
PYLADES.
Si moriaris, sic honestius morieris.
ORESTES.
Et causa certe mihi *est* justa.
PYLADES.
Ut ita videatur *illis* opta modo.
ORESTES.
Recte dicis; effugio sic crimen ignaviæ.
PYLADES.
Magis quam manens.
ORESTES.
Et aliquis fortasse miserebitur mei —
PYLADES.
Magna enim res *est* nobilitas tua.
ORESTES.
cædem dolens paternam.
PYLADES.
Omnia hæc *sunt* in conspicuo.
ORESTES.
Eundum : nam ignavum *est* mori inhoneste.
PYLADES.
Laudo hæc.
ORESTES.
An dicamus hæc sorori meæ?
PYLADES.
Non per deos.
ORESTES.
Fierent lacrimæ.
PYLADES.
Ergo hoc omen magnum.
ORESTES.
Utique tacere melius.
PYLADES.
Temporis lucrum facies.
ORESTES.
Illud mihi solum molestum —
PYLADES.
Quid hoc novi rursus dicis?
ORESTES.
ne deæ me œstro cohibeant.
PYLADES.
At ego curabo te.
ORESTES.
Molestum *est* tangere ægrotum hominem.
PYLADES.
Non mihi te.

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Εὐλαβοῦ λύσσης μετασχεῖν τῆς ἐμῆς.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Τόδ' οὖν ἴτω.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐκ ἄρ' ὀκνήσεις;
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Ὄκνος γὰρ τοῖς φίλοις κακὸν μέγα.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἕρπε νυν, οἴαξ ποδός μοι.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Φίλα γ' ἔχων κηδεύματα.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Καί με πρὸς τύμβον πόρευσον πατρός.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Ὡς τί δὴ τόδε;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὥς νιν ἱκετεύσω με σῶσαι.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Τό γε δίκαιον ὧδ' ἔχει.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Μητέρος δὲ μηδ' ἴδοιμι μνῆμα.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Πολεμία γὰρ ἦν.
Ἀλλ' ἔπειγ', ὥς μή σε πρόσθε ψῆφος Ἀργείων ἕλῃ,
περιβαλὼν πλευροῖς ἐμοῖσι πλευρὰ νωχελῆ νόσῳ,
ὡς ἐγὼ δι' ἄστεώς σε σμικρὰ φροντίζων ὄχλου
οὐδὲν αἰσχυνθεὶς ὀχήσω. Ποῦ γὰρ ὢν δείξω φίλος,
εἴ σε μὴ 'ν δεινοῖσιν ὄντα συμφοραῖς ἐπαρκέσω;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Τοῦτ' ἐκεῖνο, κτᾶσθ' ἑταίρους, μὴ τὸ συγγενὲς μόνον·
ὡς ἀνήρ, ὅστις τρόποισι συντακῇ, θυραῖος ὤν,
μυρίων κρείσσων ὁμαίμων ἀνδρὶ κεκτῆσθαι φίλος.
ΧΟΡΟΣ.
Ὁ μέγας ὄλβος ἅ τ' ἀρετὰ — Στρ. α'
μέγα φρονοῦσ' ἀν' Ἑλλάδα καὶ
παρὰ Σιμουντίοις ὀχετοῖς
πάλιν ἀνῆλθ' ἐξ εὐτυχίας Ἀτρείδαις
πάλαι παλαιᾶς ἀπὸ συμφορᾶς δόμων,
ὁπότε χρυσέας ἔρις ἀρνὸς
ἤλυθε Τανταλίδαις,
οἰκτρότατα θοινάματα καὶ
σφάγια γενναίων τεκέων·
ὅθεν φόνῳ φόνος ἐξαμεί-
βων δι' αἵματος οὐ προλεί-
πει δισσοῖσιν Ἀτρείδαις.
Τὸ καλὸν οὐ καλόν, τοκέων — Ἀντ. α'
πυριγενεῖ τέμνειν παλάμᾳ
χρόα, μελάνδετον δὲ φόνῳ
ξίφος ἐς αὐγὰς ἀελίοιο δεῖξαι·
τὸ δ' αὖ κακουργεῖν ἀσέβεια ποικίλα
κακοφρόνων τ' ἀνδρῶν παράνοια.
Θανάτου δ' ἀμφὶ φόβῳ
Τυνδαρὶς ἴαχησε τάλαι-

ORESTES.
Cave ne fias furoris particeps mei.
PYLADES.
Hoc valeat.
ORESTES.
Non ergo dubitabis?
PYLADES.
Non : dubitatio enim inter amicos magnum *est* malum.
ORESTES.
Vade jam, o gubernaculum mei pedis.
PYLADES.
Caram utique habens curam.
ORESTES.
Et me ad sepulcrum duce patris.
PYLADES.
Ad quid nimirum hoc?
ORESTES.
Ut supplicem ipsi ut me servet.
PYLADES.
Æquum sane ita est.
ORESTES.
At matris ne videam sepulcrum.
PYLADES.
Hostis enim erat.
Sed propera, ne te prius calculus Argivorum damnet, jungens lateribus meis latera imbecilla morbo : nam ego per urbem te, parum curans plebem, nullo pudore deterritus, veham. Ubi enim ostendam me amicum, si te in atroci versantem calamitate non adjuvero?
ORESTES.
Hoc illud *est*, habere amicos, non tantum cognatos; vir enim qui moribus *nobiscum* coalescit, licet alienus sit, innumeris est præstantior homini cognatis quem comparet amicum.
CHORUS.
Magnæ opes et splendor
alte spirans per Græciam et
ad Simoentis rivos,
retro versa est ex felicitate Atridis
jam olim ab antiqua calamitate familiæ,
quando de aureo lis agno
venit Tantalidis,
miserrimæ epulæ et
mactatio nobilium liberorum :
unde cædem cædes exci-
piens sanguine, non desi-
nit binis Atridis.
Honestum quod vocant, non *est* honestum, parentum
ferrata secare manu
corpus, et nigrum cæde
ensem versus lumen solis ostendere :
contra autem flagitia patrare, impietas *est* insana
et scelestorum hominum amentia.
Mortis in metu
Tyndaris clamavit misera :

να· τέκνον, οὐ τολμᾷς ὅσια
κτείνων σὰν ματέρα· μὴ πατρῴ-
αν τιμῶν χάριν ἐξανά-
ψῃ δύσκλειαν ἐσαεί.
Τίς νόσος ἢ τίνα δάκρυα καὶ 'Επ.
τίς ἔλεος μείζων κατὰ γᾶν
ἢ ματροκτόνον αἷμα χειρὶ θέσθαι;
οἷον ὅ γ' ἔργον τελέσας
βεβάκχευται μανίαις,
Εὐμενίσιν θήραμα φόνῳ
δρομάσι δινεύων βλεφάροις
Ἀγαμεμνόνιος παῖς.
Ὦ μέλεος, ματέρος ὅτε
μαστὸν ὑπερτέλλοντ' ἐσιδὼν
χρυσεοπηνήτων φαρέων
σφάγιον ἔθετο ματέρα, πα-
τρῴων παθέων ἀμοιβάν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Γυναῖκες, ἦ που τῶνδ' ἀφώρμηται δόμων
τλήμων Ὀρέστης θεομανεῖ λύσσῃ δαμείς;

ΧΟΡΟΣ.

Ἥκιστα· πρὸς δ' Ἀργεῖον οἴχεται λεὼν,
ψυχῆς ἀγῶνα τὸν προκείμενον πέρι
δώσων, ἐν ᾧ ζῆν ἢ θανεῖν ὑμᾶς χρεών.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οἴμοι· τί χρῆμ' ἔδρασε; τίς δ' ἔπεισέ νιν;

ΧΟΡΟΣ.

Πυλάδης, ἔοικε δ' οὐ μακρὰν ὅδ' ἄγγελος
λέξειν τὰ κεῖθεν σοῦ κασιγνήτου πέρι.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὦ τλῆμον, ὦ δύστηνε τοῦ στρατηλάτου
Ἀγαμέμνονος παῖ, πότνι' Ἠλέκτρα, λόγους
ἄκουσον οὕς σοι δυστυχεῖς ἥκω φέρων.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Αἰαῖ· διοιχόμεσθα· δῆλος εἶ λόγῳ·
κακῶν γὰρ ἥκεις, ὡς ἔοικεν, ἄγγελος.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ψήφῳ Πελασγῶν σὸν κασίγνητον θανεῖν
καὶ σ', ὦ τάλαιν', ἔδοξε τῇδ' ἐν ἡμέρᾳ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οἴμοι· προσῆλθεν ἐλπὶς, ἣν φοβουμένη
πάλαι τὸ μέλλον ἐξετηκόμην γόοις.
Ἀτὰρ τίς ἀγὼν, τίνες ἐν Ἀργείοις λόγοι
καθεῖλον ἡμᾶς κἀπεκύρωσαν θανεῖν;
λέγ', ὦ γεραιὲ, πότερα λευσίμῳ χερὶ
ἢ διὰ σιδήρου πνεῦμ' ἀπορρῆξαί με δεῖ,
κοινὰς ἀδελφῷ συμφορὰς κεκτημένην.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἐτύγχανον μὲν ἀγρόθεν πυλῶν ἔσω
βαίνων, πυθέσθαι δεόμενος τά τ' ἀμφὶ σοῦ
τά τ' ἀμφ' Ὀρέστου· σῷ γὰρ εὔνοιαν πατρὶ
ἀεί ποτ' εἶχον, καί μ' ἔφερβε σὸς δόμος
πένητα μὲν, χρῆσθαι δὲ γενναῖον φίλοις.
Ὁρῶ δ' ὄχλον στείχοντα καὶ θάσσοντ' ἄκραν,

Fili, non audes pia,
occidens tuam matrem : *vide* ne, paternam
colens gratiam, contrahas
infamiam perpetuam.
Quis morbus, aut quæ lacrimæ, aut
quæ miseria major in terris,
quam matris cædem manu patrare?
quale qui facinus perpetravit,
agitatur furoribus,
Furiis præda propter cædem,
velocibus circumvagans oculis,
filius Agamemnonis.
O miser, matris quando
mammam exsertam videns
ex auratis vestibus,
mactavit matrem,
paterni casus in ultionem.

ELECTRA.

Mulieres, an aliquo abscessit ab his ædibus
miser Orestes, divinitus immissa rabie victus?

CHORUS.

Minime, sed ad Argivum abiit populum,
de vita certamen propositum
obiturus, in quo vivere aut mori vos oportet

ELECTRA.

Hei mihi, quid fecit? quis *hoc* persuasit ei?

CHORUS.

Pylades : sed videtur cito iste nuncius
dicturus, quid illic sit factum de tuo fratre.

NUNCIUS.

O misera, o infelix ducis
Agamemnonis filia, veneranda Electra, sermonem
audi, quem tibi infelicem ferens adveni.

ELECTRA.

Hei hei, perimus : declaras hoc oratione tua :
malorum enim venisti, ut videtur, nuncius.

NUNCIUS.

Calculo Argivorum, tuum fratrem mori
et te, o misera, statutum est hoc die.

ELECTRA.

Hei mihi, advenit exspectatum, quod metuens
dudum propter futura contabescebam luctu.
Sed quodnam certamen, quæ inter Argivos orationes
damnaverunt nos et sanciverunt mori?
Dic, o senex, utrum lapidante manu,
an per ferrum spiritum abrumpere me oporteat,
communes cum fratre calamitates habentem.

NUNCIUS.

Ex agro forte in urbem intro
iveram, audire volens quæ ad te attinebant
et Orestem : nam erga tuum patrem benevolentiam
semper habebam, et me aluit tua familia,
pauperem quidem, sed generosum erga amicos.
Video populum euntem, et insidentem tumulo,

οὗ φασι πρῶτον Δαναὸν Αἰγύπτῳ δίκας
διδόντ' ἀθροῖσαι λαὸν ἐς κοινὰς ἕδρας.
Ἀστῶν δὲ δή τιν' ἠρόμην ἄθροισμ' ἰδών,
τί καινὸν Ἄργει; μῶν τι πολεμίων πάρα
ἄγγελμ' ἀνεπτέρωκε Δαναϊδῶν πόλιν;
Ὁ δ' εἶπ', Ὀρέστην κεῖνον οὐχ ὁρᾷς πέλας
στείχοντ', ἀγῶνα θανάσιμον δραμούμενον;
Ὁρῶ δ' ἄελπτον φάσμ', ὃ μήποτ' ὤφελον,
Πυλάδην τε καὶ σὸν σύγγονον στείχονθ' ὁμοῦ,
τὸν μὲν κατηφῆ καὶ παρειμένον νόσῳ,
τὸν δ' ὥστ' ἀδελφὸν ἴσα φίλῳ λυπούμενον,
νόσημα κηδεύοντα παιδαγωγίᾳ.
Ἐπεὶ δὲ πλήρης ἐγένετ' Ἀργείων ὄχλος,
κήρυξ ἀναστὰς εἶπε, τίς χρῄζει λέγειν,
πότερον Ὀρέστην κατθανεῖν ἢ μὴ χρεὼν
μητροκτονοῦντα; Κἀπὶ τῷδ' ἀνίσταται
Ταλθύβιος, ὃς σῷ πατρὶ συνεπόρθει Φρύγας·
ἔλεξε δ', ὑπὸ τοῖς δυναμένοισιν ὢν ἀεί,
διχόμυθα, πατέρα μὲν σὸν ἐκπαγλούμενος,
σὸν δ' οὐκ ἐπαινῶν σύγγονον, καλῶς κακοὺς
λόγους ἑλίσσων, ὅτι καθισταίη νόμους
ἐς τοὺς τεκόντας οὐ καλούς, τὸ δ' ὄμμ' ἀεὶ
φαιδρωπὸν ἐδίδου τοῖσιν Αἰγίσθου φίλοις.
Τὸ γὰρ γένος τοιοῦτον· ἐπὶ τὸν εὐτυχῆ
πηδῶσ' ἀεὶ κήρυκες· ὅδε δ' αὐτοῖς φίλος,
ὃς ἂν δύνηται πόλεος ἔν τ' ἀρχαῖσιν ᾖ.
Ἐπὶ τῷδε δ' ἠγόρευε Διομήδης ἄναξ·
οὗτος κτανεῖν μὲν οὔτε σ' οὔτε σύγγονον
εἴα, φυγῇ δὲ ζημιοῦντας εὐσεβεῖν.
Ἐπερρόθησαν δ' οἱ μὲν ὡς καλῶς λέγοι,
οἱ δ' οὐκ ἐπῄνουν. Κἀπὶ τῷδ' ἀνίσταται
ἀνήρ τις ἀθυρόγλωσσος, ἰσχύων θράσει,
Ἀργεῖος οὐκ Ἀργεῖος, ἠναγκασμένος,
θορύβῳ τε πίσυνος κἀμαθεῖ παρρησίᾳ,
πιθανὸς ἔτ' αὐτοὺς περιβαλεῖν κακῷ τινι.
Ὅταν γὰρ ἡδὺς τοῖς λόγοις, φρονῶν κακῶς,
πείθῃ τὸ πλῆθος, τῇ πόλει κακὸν μέγα·
ὅσοι δὲ σὺν νῷ χρηστὰ βουλεύουσ' ἀεί,
κἂν μὴ παραυτίκ', αὖθίς εἰσι χρήσιμοι
πόλει· θεᾶσθαι δ' ὧδε χρὴ τὸν προστάτην
ἰδόνθ'· ὅμοιον γὰρ τὸ χρῆμα γίγνεται
τῷ τοὺς λόγους λέγοντι καὶ τιμωμένῳ.
Ὃς εἶπ' Ὀρέστην καὶ σ' ἀποκτεῖναι πέτροις
βάλλοντας· ὑπὸ δ' ἔτεινε Τυνδάρεως λόγους
τῷ σφὼ κατακτείνοντι τοιούτους λέγειν.
Ἄλλος δ' ἀναστὰς ἔλεγε τῷδ' ἐναντία,
μορφῇ μὲν οὐκ εὐωπός, ἀνδρεῖος δ' ἀνήρ,
ὀλιγάκις ἄστυ κἀγορᾶς χραίνων κύκλον,
αὐτουργός, οἵπερ καὶ μόνοι σώζουσι γῆν,
ξυνετὸς δὲ χωρεῖν ὁμόσε τοῖς λόγοις θέλων,
ἀκέραιος, ἀνεπίληπτον ἠσκηκὼς βίον·
ὃς εἶπ' Ὀρέστην παῖδα τὸν Ἀγαμέμνονος
στεφανοῦν, ὃς ἠθέλησε τιμωρεῖν πατρί,
κακὴν γυναῖκα κἄθεον κατακτανών,

ubi dicunt primum Danaum litis cum Ægypto judicium
subeuntem, congregasse populum in communem consessum.
Civium vero aliquem interrogavi, congregationem videns,
quid novum Argis? num quid ab hostibus
nunciatum excitavit Danaidarum urbem?
Et ille respondit: Orestem illum non vides prope
euntem, qui certamen letale obiturus est?
Video autem insperatum spectaculum, quod utinam nunquam [vidissem,
Pyladen et tuum fratrem euntes simul:
hunc tristem et languidum morbo,
illum vero, tanquam fratrem, æqualiter cum amico dolentem,
morbum curantem *ipsum* tanquam puerum moderando.
Postquam plena facta est Argivorum concio,
præco surgens dixit: Quis vult dicere,
utrum Orestem mori oporteat, an non,
matricidam? Quo facto surgit
Talthybius, qui cum tuo patre expugnavit Phryges;
dixit autem, sub potentibus quum esset semper,
ambigua, patrem quidem tuum celebrans
sed non laudans tuum fratrem: callide improba
dicta perplicans, quod statueret legem
in parentes non bonam: et oculum semper
hilarem dabat Ægisthi amicis.
Nam hoc genus tale est: ad fortunatum
saliunt semper præcones: et ille eis amicus,
quisquis est potens et in urbis magistratibus.
Post hunc dicebat Diomedes rex:
hic interficere neque te neque fratrem
sinebat, sed exilio punientes pietati ut satisfacerent *volebat.*
Acclamarunt autem alii, quod recte diceret;
alii vero non laudabant. Post hunc surgit
vir quidam effreni lingua, potens audacia,
Argivus non Argivus, coactus,
tumultu fretus et indocta dicendi audacia,
valens etiam persuadendo eos conjicere in malum aliquod.
Nam quando facundus oratione, male animatus,
persuadet vulgo, urbi magnum *est* malum;
quicunque autem prudenter recta consulunt semper,
etiamsi non statim, tamen postea sunt utiles
urbi: ex his vero judicare debemus civitatis principem
rem intuentes: nam eadem conditio est
orationes habentis, et honoribus ornati.
Qui hortabatur Orestem et te occidere lapidibus
conjectis: subornavit autem Tyndarus sermones
quales, qui vos interficiendos censeret, diceret.
Alius surgens dixit huic contraria,
specie quidem non conspicuus, sed fortis vir,
raro qui urbem et fori attingit circulum,
operarius, qui et soli salvam præstant civitatem:
sed acutus cominus ire disputando quum vult,
integer, qui inculpatam vixit vitam:
is censuit Orestem filium Agamemnonis
coronandum, qui voluerit ulcisci patrem,
malam mulierem et impiam interficiendo:

ἣ κεῖν' ἀφῄρει, μήθ' ὁπλίζεσθαι χέρα
μήτε στρατεύειν ἐκλιπόντα δώματα,
εἰ τἄνδον οἰκουρήμαθ' οἱ λελειμμένοι
φθείρουσιν, ἀνδρῶν εὐνίδας λωβώμενοι.
Καὶ τοῖς γε χρηστοῖς εὖ λέγειν ἐφαίνετο,
κοὐδεὶς ἔτ' εἶπε. Σὸς δ' ἐπῆλθε σύγγονος,
ἔλεξε δ', ὦ γῆν Ἰνάχου κεκτημένοι,
[πάλαι Πελασγοὶ, Δαναΐδαι δὲ δεύτερον,]
ὑμῖν ἀμύνων οὐδὲν ἧσσον ἢ πατρὶ
ἔκτεινα μητέρ'. Εἰ γὰρ ἀρσένων φόνος
ἔσται γυναιξὶν ὅσιος, οὐ φθάνοιτ' ἔτ' ἂν
θνήσκοντες, ἢ γυναιξὶ δουλεύειν χρεών·
τοὐναντίον δὲ δράσετ' ἢ δρᾶσαι χρεών.
Νῦν μὲν γὰρ ἡ προδοῦσα λέκτρ' ἐμοῦ πατρὸς
τέθνηκεν· εἰ δὲ δὴ κατακτενεῖτέ με,
ὁ νόμος ἀνεῖται, κοὐ φθάνοι θνήσκων τις ἂν,
ὡς τῆς γε τόλμης οὐ σπάνις γενήσεται.
Ἀλλ' οὐκ ἔπειθ' ὅμιλον, εὖ δοκῶν λέγειν.
Νικᾷ δ' ἐκεῖνος ὁ κακὸς ἐν πλήθει λέγων,
ὃς ἠγόρευε σύγγονον σέ τε κτανεῖν.
Μόλις δ' ἔπεισε μὴ πετρούμενος θανεῖν
τλήμων Ὀρέστης· αὐτόχειρι δὲ σφαγῇ
ὑπέσχετ' ἐν τῇδ' ἡμέρᾳ λείψειν βίον
σὺν σοί. Πορεύει δ' αὐτὸν ἐκκλήτων ἄπο
Πυλάδης δακρύων· σὺν δ' ὁμαρτοῦσιν φίλοι
κλαίοντες, οἰκτείροντες· ἔρχεται δέ σοι
πικρὸν θέαμα καὶ πρόσοψις ἀθλία.
Ἀλλ' εὐτρέπιζε φάσγαν' ἢ βρόχον δέρῃ,
ὡς δεῖ λιπεῖν σε φέγγος· ηὑγένεια δὲ
οὐδέν σ' ἐπωφέλησεν, οὐδ' ὁ Πύθιος
τρίποδα καθίζων Φοῖβος, ἀλλ' ἀπώλεσεν.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ δυστάλαινα παρθέν', ὡς ξυνηρεφὲς
πρόσωπον ἐς γῆν σὸν βαλοῦσ' ἄφθογγος εἶ,
ὡς ἐς στεναγμοὺς καὶ γόους δραμουμένη.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Κατάρχομαι στεναγμὸν, ὦ Πελασγία, Στρ. α'
τιθεῖσα λευκὸν ὄνυχα διὰ παρηίδων,
αἱματηρὸν ἄταν,
κτύπον τε κρατὸς, ὃν ἔλαχ' ἁ κατὰ χθονὸς
νερτέρων καλλίπαις θεά.
Ἰαχείτω δὲ γᾶ Κυκλωπία,
σίδαρον ἐπὶ κάρα τιθεῖσα κούριμον,
πήματ' οἴκων.
Ἔλεος, ἔλεος ὅδ' ἔρχεται
τῶν θανουμένων ὕπερ
στρατηλατῶν Ἑλλάδος ποτ' ὄντων.
Βέβακε γὰρ, βέβακεν, οἴχεται τέκνων Ἀντ. α'
πρόπασα γέννα Πέλοπος, ὅ τ' ἐπὶ μακαρίοις
ζῆλος ὤν ποτ' οἴκοις·
φθόνος νιν εἷλε θεόθεν, ἅ τε δυσμενὴς
φοινία ψῆφος ἐν πόλει.
Ἰὼ ἰὼ, πανδάκρυτ' ἐφαμέρων
ἔθνη πολύπονα, λεύσσεθ', ὡς παρ' ἐλπίδας

quæ illa cessare fecit, ut nemo *jam* velit armare manum,
neque militare relicta domo,
si custodes domesticas relicti
corrumpunt, virorum uxoribus stuprum inferentes.
Et bonis quidem recte dicere videbatur,
neque ullus amplius dixit. Tuus vero accessit frater,
et dixit : O qui tenetis Inachi terram,
[olim Pelasgi, Danaidæ autem postea,]
vos ulciscens, non minus quam patrem,
interfeci matrem. Nam si viros necare
erit fas mulieribus, ocyus jam oppetetis
mortem, vel uxoribus servire necesse erit :
et contrarium facietis, quam facere *vos* oportet.
Nunc enim quæ prodidit lectum mei patris,
est interfecta : si autem supplicio afficietis me,
lex dissolvitur, nec antevertet mortem quisquam,
siquidem hujus audaciæ non fiet raritas.
Sed non persuasit turbæ, licet recte videretur dicere
Vincit autem ille malus in multitudine dicens,
qui auctor fuit fratrem et te interficiendos esse.
Vix autem persuasit, ne lapidatus moreretur,
miser Orestes : sed propria manu facta cæde
promisit hoc die se relicturum vitam
tecum. Ducit autem eum ex concione
Pylades lacrimans; et simul comitantur amici
plorantes, miserentes : venit vero tibi
acerbum spectaculum et aspectus miser.
At para gladium, aut laqueum collo,
quia oportet te relinquere lucem; nobilitas vero
nihil tibi profuit, neque Pythius
in tripode sedens Phœbus, sed *vos* perdidit.

CHORUS.

O misera virgo, ut obductum
vultum in terram tuum demittens, muta es,
tanquam in gemitus et luctus incursura!

ELECTRA.

Inchoo luctum, o Pelasgia,
immittens album unguem in genas,
cruentam noxam,
et fragorem capitis, quem sortita est sub terra
inferorum formosa juvenilis dea.
Gemat clamosa terra Cyclopia (*Argos*),
ferrum capiti immittens tonsorium,
mala domus.
Miseratio, miseratio hæc venit
super morituris,
qui duces Græciæ quondam fuere.
Abiit enim, abiit, periit liberorum
tota stirps Pelopis, et apud superos
invidiosa olim felicitas domus :
invidia eam evertit divinitus, et inimicum
cruentum decretum in urbe.
Heu heu, lacrimosæ mortalium
gentes ærumnosæ, videte, quomodo præter spem

μοῖρα βαίνει.
Ἕτερα δ' ἕτερος ἀμείβεται
πήματ' ἐν χρόνῳ μακρῷ·
βροτῶν δ' ὁ πᾶς ἀστάθμητος αἰών.
Μόλοιμι τὰν οὐρανοῦ
μέσον χθονός τε ταταμέναν
αἰωρήμασι πέτραν
ἁλύσεσι χρυσέαισι φερομέναν
δίναισι βῶλον ἐξ Ὀλύμπου,
ἵν' ἐν θρήνοισιν ἀναβοάσω
πατρὶ γέροντι Ταντάλῳ
ὃς ἔτεκεν, ἔτεκε γενέτορας ἐμέθεν δόμων,
οἳ κατεῖδον ἄτας,
ποτανὸν μὲν δίωγμα πώλων
τεθριπποβάμονι στόλῳ
Πέλοψ ὁπότε πελάγεσι διε-
δίφρευσε Μυρτίλου φόνον,
δικὼν ἐς οἶδμα πόντου,
λευκοκύμοσιν
πρὸς Γεραιστίαις
ποντίων σάλων
ἠόσιν ἁρματεύσας.
Ὅθεν δόμοισι τοῖς ἐμοῖς
ἦλθ' ἀρὰ πολύστονος,
λόχευμα ποιμνίοισι Μαιάδος τόκου
τὸ χρυσόμαλλον ἀρνὸς ὁπότ'
ἐγένετο τέρας ὀλοὸν ὀλοὸν
Ἀτρέος ἱπποβότα·
ὅθεν Ἔρις τό τε πτερωτὸν
Ἁλίου μετέβαλεν ἅρμα,
τὰν πρὸς ἑσπέραν κέλευθον
οὐρανοῦ προσαρμόσασα
μονόπωλον ἐς Ἀῶ,
ἑπταπόρου τε δρόμημα Πελειάδος
εἰς ὁδὸν ἄλλαν Ζεὺς μεταβάλλει,
τῶνδέ τ' ἀμείβει θανάτους θανάτων,
τά τ' ἐπώνυμα δεῖπνα Θυέστου
λέκτρα τε Κρήσσας Ἀερόπας δολί-
ας δολίοισι γάμοις. Τὰ πανύστατα δ'
εἰς ἐμὲ καὶ γενέταν ἐμὸν ἤλυθε δόμων
πολυπόνοις ἀνάγκαις.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ὅδε σὸς ξύγγονος ἕρπει
ψήφῳ θανάτου κατακυρωθεὶς,
ὅ τε πιστότατος πάντων Πυλάδης
ἰσάδελφος ἀνὴρ, * ἰθύνων
νοσερὸν κῶλον
ποδὶ κηδοσύνῳ παράσειρος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οἴ 'γώ· πρὸ τύμβου γάρ σ' ὁρῶσ' ἀναστένω,
ἀδελφὲ, καὶ πάροιθε νερτέρων πυρᾶς.
Οἴ 'γὼ μάλ' αὖθις, ὥς σ' ἰδοῦσ' ἐν ὄμμασι
πανυστάτην πρόσοψιν ἐξέστην φρενῶν.

fatum venit.
Alia vero alii per vices accidunt
mala in longo tempore;
ac mortalium tota est instabilis vita.
Utinam pervadam ad petram cœlum
inter et terram appensam
sublimem,
catenis aureis, libratam
vorticibus massam ex Olympo,
ut cum lamentis acclamem
patri seni Tantalo,
qui peperit, peperit parentes meæ familiæ,
quæ vidit mala,
celeri quando cursu equarum
quadrijugo curru
Pelops in mari
vehens patravit Myrtili cædem,
deturbans *eum* in tumidum pontum,
spumosis
in Geræsti
marini fluctus
littoribus aurigans.
Unde familiæ meæ
venit exsecratio luctuosa;
quando in grege, fetura Maiâ nati,
aureo vellere ornati agni
natum est portentum exitiale, exitiale,
Atrei equos alentis:
unde et Discordia alatum
Solis mutavit currum,
ut occidentalem viam
cœli accommodaret *ei*
versus Auroram uno equo vehentem,
et septemplicis cursum Pleiadis
in viam aliam Jupiter vertit:
et inter hos (*Atridas*) alternat neces necibus,
et dapes cognomines Thyestæ,
et lectum Cressæ Aeropes dolosæ
doloso in concubitu: ultima autem
in me et patrem meum venerunt, domus
ærumnoso fato.

CHORUS.

Atqui hic frater tuus accedit
calculo mortis damnatus,
et fidelissimus omnium Pylades,
par fratri vir, * dirigens
morbosa membra
gressu officioso junctus.

ELECTRA.

Hei mihi, ante tumulum enim te videns ingemisco,
frater, et ante inferorum rogum.
Heu mihi iterum, quam videns te oculis
nunc ultimo aspectu, excidi mente!

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐ σῖγ' ἀφεῖσα τοὺς γυναικείους γόους
στέρξεις τὰ κρανθέντ'; οἰκτρὰ μὲν τάδ', ἀλλ' ὅμως
φέρειν ἀνάγκη τὰς παρεστώσας τύχας.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καὶ πῶς σιωπῶ; φέγγος εἰσορᾶν θεοῦ
τόδ' οὐκέθ' ἡμῖν τοῖς ταλαιπώροις μέτα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Σὺ μή μ' ἀπόκτειν'· ἅλις ὑπ' Ἀργείας χερὸς
τέθνηχ' ὁ τλήμων· τὰ δὲ παρόντ' ἔα κακά.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ μέλεος ἥβης σῆς, Ὀρέστα, καὶ πότμου
θανάτου τ' ἀώρου. Ζῆν ἐχρῆν σ', ὅτ' οὐκέτ' εἶ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μὴ πρὸς θεῶν μοι περιβάλῃς ἀνανδρίαν,
ἐς δάκρυα πορθμεύουσ' ὑπόμνησιν κακῶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Θανούμεθ'· οὐχ οἷόν τε μὴ στένειν κακά.
πᾶσιν γὰρ οἰκτρὸν ἡ φίλη ψυχὴ βροτοῖς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τόδ' ἦμαρ ἡμῖν κύριον· δεῖ δ' ἢ βρόχους
ἅπτειν κρεμαστούς, ἢ ξίφος θήγειν χερί.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Σύ νύν μ', ἀδελφέ, μή τις Ἀργείων κτάνῃ,
ὕβρισμα θέμενος τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἅλις τὸ μητρὸς αἷμ'· ἐγὼ δέ σ' οὐ κτενῶ·
ἀλλ' αὐτόχειρι θνῆσχ' ὅτῳ βούλει τρόπῳ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἔσται τάδ'· οὐδὲν σοῦ ξίφους λελείψομαι·
ἀλλ' ἀμφιθεῖναι σῇ δέρῃ θέλω χέρας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τέρπου κενὴν ὄνησιν, εἰ τερπνὸν τόδε
θανάτου πέλας βεβῶσι περιβαλεῖν χέρας.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ φίλτατ', ὦ ποθεινὸν ἥδιστόν τ' ἔχων
τῆς σῆς ἀδελφῆς ὄνομα καὶ ψυχὴν μίαν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἔκ τοί με τήξεις· καί σ' ἀμείψασθαι θέλω
φιλότητι χειρῶν· τί γὰρ ἔτ' αἰδοῦμαι τάλας;
Ὦ στέρν' ἀδελφῆς, ὦ φίλον πρόσπτυγμ' ἐμόν,
τάδ' ἀντὶ παίδων καὶ γαμηλίου λέχους
προσφθέγματ' ἀμφὶ τοῖς ταλαιπώροις πάρα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Φεῦ·
πῶς ἂν ξίφος νῷ ταὐτὸν, εἰ θέμις, κτάνοι,
καὶ μνῆμα δέξαιθ' ἕν, κέδρου τεχνάσματα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἥδιστ' ἂν εἴη ταῦθ'· ὁρᾷς δὲ δὴ φίλων
ὡς ἐσπανίσμεθ', ὥστε κοινωνεῖν τάφου·
οὐδ' εἶφ' ὑπὲρ σοῦ, μὴ θανεῖν σπουδὴν ἔχων,
Μενέλαος ὁ κακὸς, ὁ προδότης τοὐμοῦ πατρὸς,
οὐδ' ὄμμ' ἔδειξεν, ἀλλ' ἐπὶ σκήπτροις ἔχων
τὴν ἐλπίδ', ηὐλαβεῖτο μὴ σώζειν φίλους.

ORESTES.

Non tacite, omissis muliebribus lamentis, [*sunt*, sed tamen
acquiesces in iis, quæ decreta sunt? Miserabilia quidem ista
feras necesse est præsentes fortunas.

ELECTRA.

Et quomodo tacebo? Lumen intueri dei (*solis*)
hocce non amplius nobis miseris contingit.

ORESTES.

Tu ne me occidas : satis ab Argiva manu
mortuus sum miser : præsentia sine mala.

ELECTRA.

O miser propter adolescentiam tuam, Oreste, et fatum
et mortem intempestivam! Vivere te oportebat quando non
[amplius es.

ORESTES.

Ne, per deos, injicias mihi mollitiem,
in lacrimas traducens commemorationem malorum.

ELECTRA.

Moriemur : fieri non potest, ut non deploremus mala :
omnibus enim miseranda res est mortalibus cara vita.

ORESTES.

Hæcce dies *est* nobis constituta : oportet autem vel laqueos
nectere pensiles, vel gladium acuere manu.

ELECTRA.

Tu jam me, frater, *occide*, ne quis Argivorum occidat,
contumelia afficiens Agamemnonis prolem.

ORESTES.

Sat mihi matris cædes : te ego non interficiam;
sed tui ipsius manibus moriaris, quocunque vis modo.

ELECTRA.

Fiet sic : nihil a tuo gladio relinquar :
sed circumdare tuo collo volo brachia.

ORESTES.

Delecteris inani voluptate, siquidem delectabile hoc
ad mortem euntibus circumdare brachia.

ELECTRA.

O carissime, o qui desiderabile et dulcissimum habes
nomen *fratris* ex tua sorore et unam *cum ea* animam.

ORESTES.

Liquefacies me : utique tibi respondere volo
officio manuum : quid enim amplius erubesco miser?
O pectus sororis, o carus amplexus mihi :
hæc pro natis et conjugali lecto
alloquia inter miseros adsunt.

ELECTRA.

Heu!
utinam gladius nos idem, si fas *est*, interficiat,
et sepulcrum recipiat unum, cedri fabrefactum opus!

ORESTES.

Suavissimum esset hoc : sed vides, amicis
quomodo destituti sumus, ut conjungamur sepulcro;
nec dixit pro te, ne morereris operam navans,
Menelaus ille pravus, proditor mei patris,
ac ne oculum quidem ostendit; sed in sceptris habens
spem, veritus est servare amicos.

Ἀλλ' εἶ', ὅπως γενναῖα κἀγαμέμνονος
δράσαντε κατθανούμεθ' ἀξιώτατα.
Κἀγὼ μὲν εὐγένειαν ἀποδείξω πόλει,
παίσας πρὸς ἧπαρ φασγάνῳ· σὲ δ' αὖ χρεὼν
ὅμοια πράσσειν τοῖς ἐμοῖς τολμήμασι.
Πυλάδη, σὺ δ' ἡμῖν τοῦ φόνου γενοῦ βραβεὺς,
καὶ κατθανόντοιν εὖ περίστειλον δέμας,
θάψον τε κοινῇ πρὸς πατρὸς τύμβον φέρων.
Καὶ χαῖρ'· ἐπ' ἔργον δ', ὡς ὁρᾷς, πορεύομαι.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἐπίσχες. Ἓν μὲν πρῶτά σοι μομφὴν ἔχω,
εἰ ζῆν με χρῄζειν σοῦ θανόντος ἤλπισας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τί γὰρ προσήκει κατθανεῖν σ' ἐμοῦ μέτα;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἤρου; τί δὲ ζῆν σῆς ἑταιρίας ἄτερ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐκ ἔκτανες σὴν μητέρ', ὡς ἐγὼ τάλας.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ξὺν σοί γε κοινῇ· ταὐτὰ καὶ πάσχειν με δεῖ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἀπόδος τὸ σῶμα πατρὶ, μὴ ξύνθνησκέ μοι.
Σοὶ μὲν γάρ ἐστι πόλις, ἐμοὶ δ' οὐκ ἔστι δὴ,
καὶ δῶμα πατρὸς καὶ μέγας πλούτου λιμήν.
Γάμων δὲ τῆς μὲν δυσπότμου τῆσδ' ἐσφάλης,
ἥν σοι κατηγγύησ', ἑταιρίαν σέβων·
σὺ δ' ἄλλο λέκτρον παιδοποίησαι λαβὼν,
κῆδος δὲ τοὐμὸν καὶ σὸν οὐκέτ' ἐστὶ δή.
Ἀλλ' ὦ ποθεινὸν ὄνομ' ὁμιλίας ἐμῆς,
χαῖρ'· οὐ γὰρ ἡμῖν ἔστι τοῦτο, σοί γε μήν·
οἱ γὰρ θανόντες χαρμάτων τητώμεθα.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἦ πολὺ λέλειψαι τῶν ἐμῶν βουλευμάτων.
Μήθ' αἷμά μου δέξαιτο κάρπιμον πέδον,
μὴ λαμπρὸς αἰθὴρ, εἴ σ' ἐγὼ προδούς ποτε
ἐλευθερώσας τοὐμὸν ἀπολίποιμί σε.
Καὶ ξυγκατέκτανον γὰρ, οὐκ ἀρνήσομαι,
καὶ πάντ' ἐβούλευσ' ὧν σὺ νῦν τίνεις δίκας·
καὶ ξυνθανεῖν οὖν δεῖ με σοὶ καὶ τῇδ' ὁμοῦ.
Ἐμὴν γὰρ αὐτὴν, ἧς λέχος γ' ἐπῄνεσα,
κρίνω δάμαρτα· τί γὰρ ἐρῶ καλόν ποτε
γῆν Δελφίδ' ἐλθὼν Φωκέων ἀκρόπτολιν,
ὃς πρὶν μὲν ὑμᾶς δυστυχεῖν φίλος παρῆν,
νῦν δ' οὐκέτ' εἰμὶ δυστυχοῦντί σοι φίλος;
Οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν κἀμοὶ μέλει.
Ἐπεὶ δὲ κατθανούμεθ', ἐς κοινοὺς λόγους
ἔλθωμεν, ὡς ἂν Μενέλεως ξυνδυστυχῇ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ φίλτατ', εἰ γὰρ τοῦτο κατθάνοιμ' ἰδών.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Πιθοῦ νυν, ἀνάμεινον δὲ φασγάνου τομάς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μενῶ, τὸν ἐχθρὸν εἴ τι τιμωρήσομαι.

Sed eia, generosa et Agamemnone
facientes dignissima moriamur.
Et ego quidem generositatem ostendam urbi,
feriens jecur gladio : te autem oportet
similia facere meis ausis.
Tu vero, Pylade, nobis occisionis esto moderator,
et mortuorum bene componas corpora,
et sepeli conjunctim, ad patris tumulum ferens.
Et vale : rem ipsam enim, ut vides, aggredior.

PYLADES.

Inhibe. Unum primum te culpo,
si vivere me velle, te mortuo, sperasti.

ORESTES.

Quid enim attinet mori te mecum?

PYLADES.

Interrogasti? quid vero, *me* vivere sine tua societate?

ORESTES.

Non interfecisti tuam matrem, sicut ego *meam* miser.

PYLADES.

At tecum conjunctim : et eadem me pati oportet.

ORESTES.

Redde corpus *tuum* patri; non moriaris mecum.
Tibi enim est patria, mihi autem jam non est,
et domus patris, et magnus divitiarum portus.
Nuptiis vero hujus miseræ frustratus es,
quam tibi despondi, amicitiam colens;
sed aliam conjugem ducas ad sobolem procreandam;
affinitas enim mea et tua non amplius est.
Sed, o gratum nomen inter æquales meos,
vale; non enim nobis licet hoc, at vero tibi :
nam mortui gaudio privamur.

PYLADES.

Longe sane abes a meo consilio.
Neque sanguinem meum recipiat ferax terra,
neque splendidus æther, si ego te unquam prodens,
liberans meas res, deseram!
Nam et simul interfeci *illam*, non negabo,
et omnia suasi ob quæ tu nunc das pœnas :
ergo et mori me oportet tecum et cum hac simul.
Meam enim illam, cujus conjugium spopondi,
judico conjugem : nam quid tandem dicam honestum,
in terram Delphicam reversus, Phocensium arcem?
qui, priusquam vos essetis miseri, amicus affui,
nunc autem non sim infelici tibi amicus?
Non est, sed hæc etiam mihi sunt curæ.
Quoniam vero morituri sumus, una rationem
ineamus, quomodo Menelaus simul perdatur.

ORESTES.

O carissime, utinam hoc videns moriar.

PYLADES.

Obsequere igitur, et differ ensis cædem.

ORESTES.

Differam, inimicum si quo modo ulciscar.

ΠΥΛΑΔΗΣ.
Σίγα νυν· ὡς γυναιξὶ πιστεύω βραχύ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Μηδὲν τρέσῃς τάσδ'· ὡς πάρεισ' ἡμῖν φίλαι.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Ἑλένην κτάνωμεν, Μενέλεῳ λύπην πικράν.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Πῶς; τὸ γὰρ ἕτοιμον ἔστιν, εἴ γ' ἔσται καλῶς.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Σφάξαντες. Ἐν δόμοις δὲ κρύπτεται σέθεν.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Μάλιστα· καὶ δὴ πάντ' ἀποσφραγίζεται.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Ἀλλ' οὐκέθ', Ἅδην νυμφίον κεκτημένη.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Καὶ πῶς; ἔχει γὰρ βαρβάρους ὀπάονας.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Τίνας; Φρυγῶν γὰρ οὐδέν' ἂν τρέσαιμ' ἐγώ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οἵους ἐνόπτρων καὶ μύρων ἐπιστάτας.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Τρυφὰς γὰρ ἥκει δεῦρ' ἔχουσα Τρωικάς;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὥσθ' Ἑλλὰς αὐτῇ σμικρὸν οἰκητήριον.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Οὐδὲν τὸ δοῦλον πρὸς τὸ μὴ δοῦλον γένος.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Καὶ μὴν τόδ' ἔρξας δὶς θανεῖν οὐ χάζομαι.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ μήν, σοί γε τιμωρούμενος.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Τὸ πρᾶγμα δήλου καὶ πέραιν' ὅπως λέγεις.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Εἴσιμεν ἐς οἴκους, δῆθεν ὡς θανούμενοι.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἔχω τοσοῦτον, τἀπίλοιπα δ' οὐκ ἔχω.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Γόους πρὸς αὐτὴν θησόμεσθ' ἃ πάσχομεν.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὥστ' ἐκδακρῦσαί γ' ἔνδοθεν κεχαρμένην.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Καὶ νῷν παρέσται ταῦθ' ἅπερ κείνῃ τότε.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἔπειτ' ἀγῶνα πῶς ἀγωνιούμεθα;
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Κρύπτ' ἐν πέπλοισι τοισίδ' ἕξομεν ξίφη.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Πρόσθεν δ' ὀπαδῶν τίς ὄλεθρος γενήσεται;
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Ἐκκλῄσομεν σφᾶς ἄλλον ἄλλοσε στέγης.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Καὶ τόν γε μὴ σιγῶντ' ἀποκτείνειν χρεών.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
Εἶτ' αὐτὸ δηλοῖ τοὔργον ᾗ τείνειν χρεών.

PYLADES
Tace igitur : mulieribus enim credo parum.
ORESTES.
Nihil timeas hasce : nam adsunt nobis amicæ.
PYLADES.
Helenam interficiamus, quod Menelao dolor acerbus erit.
ORESTES.
Quomodo? paratus enim sum, si quidem erit opportunitas.
PYLADES.
Jugulantes : in domo vero latet tua.
ORESTES.
Maxime, et jam omnino se in tuto communit.
PYLADES.
Sed non amplius *erit*, Plutonem sponsum nacta.
ORESTES.
At quomodo? habet enim barbaros comites.
PYLADES.
Quosnam? Phrygum enim neminem metuerim ego.
ORESTES.
Quales *decet* esse speculorum et unguentorum curatores.
PYLADES.
Delicias scilicet venit huc habens Trojanas?
ORESTES.
Ita ut Græcia sit ei parva domuncula.
PYLADES.
Nihil *est* servile genus ad non servile comparatum.
ORESTES.
Atqui hoc si fecero, bis mori non refugio.
PYLADES.
Sed neque ego certe, modo te ulciscar.
ORESTES.
Rem declara, et ad finem perduc quomodo dicis.
PYLADES.
Intrabimus in domum, scilicet tanquam morituri.
ORESTES.
Teneo tantum, reliqua vero non teneo.
PYLADES
Lamentabimur ad ipsam de his quæ patimur.
ORESTES.
Ut lacrimetur, quamvis in animo gaudens.
PYLADES.
Et nobis aderit hoc, quod illi, tunc.
ORESTES.
Deinde certamine quomodo fungemur?
PYLADES.
Occultos sub his vestibus habebimus gladios.
ORESTES.
Sed coram famulis quomodo cædes fiet?
PYLADES.
Excludemus eos alium alio in domibus.
ORESTES.
Et eum qui non tacuerit interficere oportet.
PYLADES.
Deinde ipsa res docebit, quo tendere oporteat.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἑλένην φονεύειν· μανθάνω τὸ σύμβολον.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἔγνως· ἄκουσον δ' ὡς καλῶς βουλεύομαι.
Εἰ μὲν γὰρ ἐς γυναῖκα σωφρονεστέραν
ξίφος μεθεῖμεν, δυσκλεὴς ἂν ἦν φόνος·
νῦν δ' ὑπὲρ ἁπάσης Ἑλλάδος δώσει δίκην,
ὧν πατέρας ἔκτειν', ὧν τ' ἀπώλεσεν τέκνα,
νύμφας τ' ἔθηκεν ὀρφανὰς ξυναόρων.
Ὀλολυγμὸς ἔσται, πῦρ τ' ἀνάψουσιν θεοῖς,
σοὶ πολλὰ κἀμοὶ κέδν' ἀρώμενοι τυχεῖν,
κακῆς γυναικὸς οὕνεχ' αἷμ' ἐπράξαμεν.
Ὁ μητροφόντης δ' οὐ καλεῖ, ταύτην κτανὼν,
ἀλλ' ἀπολιπὼν τοῦτ' ἐπὶ τὸ βέλτιον πεσεῖ,
Ἑλένης λεγόμενος τῆς πολυκτόνου φονεύς.
Οὐ δεῖ ποτ', οὐ δεῖ, Μενέλεων μὲν εὐτυχεῖν,
τὸν σὸν δὲ πατέρα καὶ σὲ κἀδελφὴν θανεῖν
μητέρα τ', ἐῶ τοῦτ', οὐ γὰρ εὐπρεπὲς λέγειν,
δόμους τ' ἔχειν σοὺς, δι' Ἀγαμέμνονος δόρυ
λαβόντα νύμφην· μὴ γὰρ οὖν ζῴην ἔτι,
εἰ μὴ 'π' ἐκείνῃ φάσγανον σπάσω μέλαν.
Ἦν δ' οὖν τὸν Ἑλένης μὴ κατάσχωμεν φόνον,
πρήσαντες οἴκους τούσδε κατθανούμεθα.
Ἑνὸς γὰρ οὐ σφαλέντες ἕξομεν κλέος,
καλῶς θανόντες ἢ καλῶς σεσωσμένοι.

ΧΟΡΟΣ.

Πάσαις γυναιξὶν ἀξία στυγεῖν ἔφυ
ἡ Τυνδαρὶς παῖς, ἣ κατῄσχυνεν γένος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Φεῦ·
οὐκ ἔστιν οὐδὲν κρεῖσσον ἢ φίλος σαφὴς,
οὐ πλοῦτος, οὐ τυραννίς· ἀλόγιστον δέ τι
τὸ πλῆθος ἀντάλλαγμα γενναίου φίλου.
Σὺ γὰρ τά τ' εἰς Αἴγισθον ἐξεῦρες κακὰ
καὶ πλησίον παρῆσθα κινδύνων ἐμοὶ,
νῦν τ' αὖ δίδως μοι πολεμίων τιμωρίαν,
κοὐκ ἐκποδὼν εἶ. Παύσομαί σ' αἰνῶν, ἐπεὶ
βάρος τι κἀν τῷδ' ἐστὶν, αἰνεῖσθαι λίαν.
Ἐγὼ δὲ πάντως, ἐκπνέων ψυχὴν ἐμὴν,
δράσας τι χρῄζω τοὺς ἐμοὺς ἐχθροὺς θανεῖν,
ἵν' ἀνταναλώσωμεν οἵ με προὔδοσαν,
στένωσι δ' οἵπερ κἄμ' ἔθηκαν ἄθλιον.
Ἀγαμέμνονός τοι παῖς πέφυχ', ὃς Ἑλλάδος
ἦρξ' ἀξιωθεὶς, οὐ τύραννος, ἀλλ' ὅμως
ῥώμην θεοῦ τιν' ἔσχ'· ὃν οὐ καταισχυνῶ
δοῦλον παρασχὼν θάνατον, ἀλλ' ἐλευθέρως
ψυχὴν ἀφήσω, Μενέλεων δὲ τίσομαι.
Ἑνὸς γὰρ εἰ λαβοίμεθ', εὐτυχοῖμεν ἂν,
εἴ ποθεν ἄελπτος παραπέσοι σωτηρία
κτανοῦσι, μὴ θανοῦσιν· εὔχομαι τάδε.
Ὃ βούλομαι γὰρ ἡδὺ καὶ διὰ στόμα
πτηνοῖσι μύθοις ἀδαπάνως τέρψαι φρένα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐγὼ, κασίγνητ', αὐτὸ τοῦτ' ἔχειν δοκῶ,

ORESTES.

Helenam interficere, agnosco symbolum.

PYLADES.

Intellexisti : audi vero quam pulcre consulam.
Si enim in mulierem honestiorem
gladium mitteremus, infamis esset cædes :
nunc vero pro tota Græcia dabit pœnas, liberos,
quorum *Græcorum* parentes occidit, quorumque perdidit
et sponsas fecit orbatas conjugibus.
Jubilatio erit, ignemque accendent diis,
tibi et mihi multa precantes fausta obtingere,
malæ mulieris quod cædem patravimus.
Nec matricida vocaberis, hanc si interfeceris,
sed relinquens hoc *nomen*, melius sortieris,
Helenæ dictus interfector multicidæ.
Non fas est, non est, esse unquam Menelaum felicem,
tuum vero patrem et te et sororem mori,
et matrem (mitto hoc; non enim *est* decorum dicere);
et *illum* domum possidere tuam, per Agamemnonis hastam
recepta conjuge. Non amplius ergo vivam,
si non adversus illam ensem strinxero atrum.
Sin vero Helenæ non potiamur cæde,
incensis ædibus hisce, moriemur.
Alterutro enim non frustrati, nanciscemur famam,
vel honeste mortuos esse *nos*, vel præclare servatos.

CHORUS.

Omnibus mulieribus digna quæ odio habeatur, nata est
Tyndaris puella, quæ dedecoravit sexum.

ORESTES.

Ah,
nihil est præstantius, quam amicus certus,
non opes, non regnum : et stulta quædam
permutatio *est* multitudo pro generoso amico.
Nam tu et vindictam contra Ægisthum invenisti,
et prope aderas mihi in periculis,
et nunc rursus das mihi hostium ultionem,
nec abes procul. Sed desinam te laudare, quia
molestia quædam et in hoc est, laudari nimium.
Ego autem omnino, exspirans animam meam,
cupio aliquid in inimicos meos executus mori :
ut vicissim perdamus illos, qui me prodiderunt,
et gemant, qui me quoque fecerunt miserum.
Agamemnonis utique filius sum, qui Græciæ
imperavit, dignus judicatus, non tyrannus, sed tamen
robur dei quoddam habuit : quem non afficiam dedecore,
servilem exhibens mortem, sed libere
vitam dimittam, et Menelaum ulciscar.
Unum vero si consequi possemus, felices essemus,
si alicunde insperata accederet salus
necantibus *nobis*, nec morientibus : precor hoc.
Nam, quam cupio rem, suave est hanc ore quoque celebrando
volucri sermone affatim delectare animum.

ELECTRA.

Ego, frater, hoc ipsum me habere existimo,

σωτηρίαν σοὶ τῷδέ τ' ἐκ τρίτων τ' ἐμοί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Θεοῦ λέγεις πρόνοιαν. Ἀλλὰ ποῦ τόδε;
ἐπεὶ τὸ συνετόν γ' οἶδα σῇ ψυχῇ παρόν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄκουε δή νυν· καὶ σὺ δεῦρο νοῦν ἔχε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Λέγ'· ὡς τὸ μέλλειν ἀγάθ' ἔχει τιν' ἡδονήν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἑλένης κάτοισθα θυγατέρ'; εἰδότ' ἠρόμην.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οἶδ', ἣν ἔθρεψεν Ἑρμιόνην μήτηρ ἐμή.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Αὕτη βέβηκε πρὸς Κλυταιμνήστρας τάφον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τί χρῆμα δράσουσ'; ὑποτίθης τίν' ἐλπίδα;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Χοὰς κατασπείσουσ' ὑπὲρ μητρὸς τάφου.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καὶ δὴ τί μοι τοῦτ' εἶπας ἐς σωτηρίαν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ξυλλάβεθ' ὅμηρον τήνδ', ὅταν στείχῃ πάλιν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τίνος τόδ' εἶπας φάρμακον τρισσοῖς φίλοις;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἑλένης θανούσης, ἤν τι Μενέλεώς σε δρᾷ,
ἢ τόνδε κἀμέ, πᾶν γὰρ ἓν φίλον τόδε,
λέγ' ὡς φονεύσεις Ἑρμιόνην· ξίφος δὲ χρὴ
δέρῃ πρὸς αὐτῇ παρθένου σπάσαντ' ἔχειν.
Κἂν μέν σε σώζῃ μὴ θανεῖν χρῄζων κόρην
Μενέλαος, Ἑλένης πτῶμ' ἰδὼν ἐν αἵματι,
μέθες πεπᾶσθαι πατρὶ παρθένου δέμας·
ἢν δ' ὀξυθύμου μὴ κρατῶν φρονήματος
κτείνῃ σε, καὶ σὺ σφάζε παρθένου δέρην.
Καί νιν δοκῶ, τὸ πρῶτον ἢν πολὺς παρῇ,
χρόνῳ μαλάξειν σπλάγχνον· οὔτε γὰρ θρασὺς
οὔτ' ἄλκιμος πέφυκε. Τήνδ' ἡμῖν ἔχω
σωτηρίας ἔπαλξιν. Εἴρηται λόγος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ τὰς φρένας μὲν ἄρσενας κεκτημένη,
τὸ σῶμα δ' ἐν γυναιξὶ θηλείαις πρέπον,
ὡς ἀξία ζῆν μᾶλλον ἢ θανεῖν ἔφυς.
Πυλάδη, τοιαύτης ἆρ' ἁμαρτήσει τάλας
γυναικός, ἧς ζῶν μακάριον κτήσει λέχος.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Εἰ γὰρ γένοιτο, Φωκέων δ' ἔλθοι πόλιν
καλοῖσιν ὑμεναίοισιν ἀξιουμένη.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἥξει δ' ἐς οἴκους Ἑρμιόνη τίνος χρόνου;
ὡς τἄλλα γ' εἶπας, εἴπερ εὐτυχήσομεν,
κάλλισθ', ἑλόντες σκύμνον ἀνοσίου πατρός.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καὶ δὴ πέλας νιν δωμάτων εἶναι δοκῶ·
τοῦ γὰρ χρόνου τὸ μῆκος αὐτὸ συντρέχει.

---

salutem tibi et huic, tertioque loco mihi.

ORESTES.

Dei dicis providentiam. Sed ubi hoc *est?*
nam prudentiam scio tuæ menti inesse.

ELECTRA.

Audi itaque, *Oresta;* et tu, *Pylade,* huc adverte animum.

ORESTES.

Dic; nam præstitum iri bona habet aliquam voluptatem.

ELECTRA.

Helenæ novisti filiam? scientem interrogo.

ORESTES.

Novi Hermionen, quam educavit mater mea

ELECTRA.

Hæc abiit ad Clytæmnestræ sepulcrum.

ORESTES.

Quid factura? quam spem suggeris?

ELECTRA.

Inferias libatura, vice matris, in sepulcrum.

ORESTES.

Esto: quid mihi hoc dicis ad salutem conferens?

ELECTRA.

Comprehendite hanc obsidem, quando redierit.

ORESTES.

Cujus rei dicis hoc esse remedium *nobis* tribus amicis?

ELECTRA.

Helena interfecta, si quid Menelaus contra te velit agere,
aut hunc et me (totum enim unum amicitia junctum hoc *est*),
dic, quod sis interfecturus Hermionen; gladiumque oportet
ad collum ipsum virginis strictum habere:
et si te servarit, ne interficiatur petens filia,
Menelaus, Helenam jacentem videns in sanguine,
sine possidere patrem puellam:
sin vero acriter irati impotens animi,
volet interficere te, et tu ferito virginis collum.
Et puto eum, etiamsi primum vehemens aderit,
deinde molliturum esse animum: non enim audax
neque fortis natus est. Hoc nobis habeo
salutis propugnaculum. Dicta est oratio.

ORESTES.

O animum virilem nacta
et corpus inter mulieres speciosum,
quam digna es vivere potius quam mori!
Pylade, tali ergo frustraberis, miser,
muliere, cujus, si vivis, beatum habebis conjugium.

PYLADES.

Utinam fiat, et Phocensem veniat ad urbem,
pulcris nuptiis honorata.

ORESTES.

Quo vero tempore veniet ad domum Hermione?
nam reliqua dixisti præclare, si quidem hoc nobis successerit,
ut capiamus catulum impii patris.

ELECTRA.

Jam prope domum eam esse puto:
etenim ipsa temporis longitudo quadrat.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καλῶς· σὺ μέν νυν, σύγγον' Ἠλέκτρα, δόμων
πάρος μένουσα παρθένου δέχου πόδα·
φύλασσε δ', ἤν τις, πρὶν τελευτηθῇ φόνος,
ἢ ξύμμαχός τις ἢ κασίγνητος πατρὸς
ἐλθὼν ἐς οἴκους φθῇ, γέγωνέ τ' ἐς δόμους,
ἢ σανίδα παίσασ' ἢ λόγους πέμψασ' ἔσω.
Ἡμεῖς δ' ἔσω στείχοντες ἐπὶ τὸν ἔσχατον
ἀγῶν' ὁπλιζώμεσθα φασγάνῳ χέρας,
Πυλάδη· σὺ γὰρ δὴ συμπονεῖς ἐμοὶ πόνους.
Ὦ δῶμα ναίων νυκτὸς ὀρφναίας πάτερ,
καλεῖ σ' Ὀρέστης παῖς σὸς ἐπίκουρον μολεῖν
τοῖς δεομένοισι· διὰ σὲ γὰρ πάσχω τάλας
ἀδίκως· προδέδομαι δ' ὑπὸ κασιγνήτου σέθεν,
δίκαια πράξας· οὗ θέλω δάμαρθ' ἑλὼν
κτεῖναι· σὺ δ' ἡμῖν τοῦδε συλλήπτωρ γενοῦ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ πάτερ, ἱκοῦ δῆτ', εἰ κλύεις ἔσω χθονὸς
τέκνων καλούντων, οἳ σέθεν θνήσκουσ' ὕπερ.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ὦ συγγένεια πατρὸς ἐμοῦ, κἀμὰς λιτάς,
Ἀγάμεμνον, εἰσάκουσον, ἔκσωσον τέκνα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἔκτεινα μητέρ' —

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἡψάμην δ' ἐγὼ ξίφους.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐγὼ δέ γ' ἐπεκέλευσα κἀπέλυσ' ὄκνου.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σοί, πάτερ, ἀρήγων.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐδ' ἐγὼ προὔδωκά σε.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Οὔκουν ὀνείδη τάδε κλύων ῥῦσαι τέκνα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Δακρύοις κατασπένδω σ'.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐγὼ δ' οἴκτοισί γε.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Παύσασθε, καὶ πρὸς ἔργον ἐξορμώμεθα.
Εἴπερ γὰρ εἴσω γῆς ἀκοντίζουσ' ἀραί,
κλύει. Σὺ δ', ὦ Ζεῦ πρόγονε, καὶ Δίκης σέβας,
δότ' εὐτυχῆσαι τῷδ' ἐμοί τε τῇδέ τε·
τρισσοῖς φίλοις γὰρ εἷς ἀγών, δίκη μία,
ἢ ζῆν ἅπασιν ἢ θανεῖν ὀφείλεται.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Μυκηνίδες ὦ φίλαι, Στρ.
τὰ πρῶτα κατὰ Πελασγὸν ἕδος Ἀργείων.

ΧΟΡΟΣ.

Τίνα θροεῖς αὐδάν,
πότνια; παραμένει γὰρ ἔτι σοι τόδ' ἐν
Δαναϊδῶν πόλει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Στῆθ' αἱ μὲν ὑμῶν τόνδ' ἁμαξήρη τρίβον,
αἱ δ' ἐνθάδ' ἄλλον οἶμον ἐς φρουρὰν δόμων.

ORESTES.

Recte : tu ergo, soror Electra, domum
ante manens, virginem excipe venientem :
observa autem, si quis, priusquam perfecta sit cædes
aut socius aliquis, aut frater patris,
veniens ad ædes antevertat, et clamita in domum,
aut valvas pulsans, aut sermonem mittens intro.
Nos vero intrantes, ad ultimum
certamen armemus ense manum,
Pylades : tu enim juvas me in laboribus.
O qui domum habitas noctis atræ, pater,
invocat te Orestes filius tuus, ut auxiliator venias
precantibus : propter te enim patior miser
injuste; et proditus sum a fratre tuo,
quum justa fecerim : cujus volo uxorem captam
interficere : tu vero nobis in hac re adjutor esto.

ELECTRA.

O pater, veni tandem, si audis sub terra
liberos vocantes, qui tua moriuntur causa.

PYLADES.

O cognatio patris mei, etiam meas preces,
Agamemno, exaudi : salvos fac liberos.

ORESTES.

Interfeci matrem —

PYLADES.

Tractavi ego gladium.

ELECTRA.

Quin ego adhortata sum, et liberavi a metu.

ORESTES.

te, pater, ulciscens.

ELECTRA.

Neque ego prodidi te.

PYLADES.

Ergo exprobationes hasce audiens libera natos.

ORESTES.

Lacrimas libo tibi.

ELECTRA.

Et ego lamentationes.

PYLADES.

Desinite, et ad opus pergamus.
Siquidem enim sub terram penetrant preces,
audit. Tu vero, o Jupiter proave, et Justitiæ numen,
date successum isti, mihi, et huic :
tribus enim amicis unum certamen, causa una,
aut vivere omnes, aut mori debent.

ELECTRA.

O caræ Mycenides,
quæ estis primariæ in Pelasgo solo Argivorum.

CHORUS.

Quam sonas vocem,
o veneranda? permanet enim adhuc tibi hoc *nomen* in
Danaidarum urbe.

ELECTRA.

Consistite aliæ vestrum in hac plaustraria via,
aliæ hic in alia via ad custodiam domus.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δέ με τόδε χρέος ἀπύεις,
ἔνεπέ μοι, φίλα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Φόβος ἔχει με μή τις ἐπὶ δώμασι
σταθεὶς ἐπὶ φοίνιον αἷμα
πήματα πήμασιν ἐξεύρῃ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Χωρεῖτ', ἐπειγώμεσθ'· ἐγὼ μὲν οὖν τρίβον
τόνδ' ἐκφυλάξω τὸν πρὸς ἡλίου βολάς.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Καὶ μὴν ἐγὼ τόνδ', ὃς πρὸς ἑσπέραν φέρει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Δόχμιά νυν κόρας διάφερ' ὀμμάτων
ἐκεῖθεν ἐνθάδ', εἶτα παλινσκοπιάν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἔχομεν ὡς θροεῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἑλίσσετέ νυν βλέφαρα, Ἀντ.
κόρας διάδοτε διὰ βοστρύχων παντᾶ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ὅδε τίς ἐν τρίβῳ;
** τίς ὅδ' ἄρ' ἀμφὶ μέλαθρον πολεῖ
σὸν ἀγρότας ἀνήρ;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἀπωλόμεσθ' ἄρ', ὦ φίλαι· κεκρυμμένους
θῆρας ξιφήρεις αὐτίκ' ἐχθροῖσιν φανεῖ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἄφοβος ἔχε· κενὸς, ὦ φίλα,
στίβος, ὃν οὐ δοκεῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τί δέ; τὸ σὸν βέβαιον ἔτι μοι μένει;
δὸς ἀγγελίαν ἀγαθάν τιν',
εἰ τάδ' ἔρημα τὰ πρόσθ' αὐλᾶς.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Καλῶς τά γ' ἐνθένδ'· ἀλλὰ τἀπὶ σοῦ σκόπει.
ὡς οὔτις ἡμῖν Δαναϊδῶν πελάζεται.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἐς ταὐτὸν ἥκεις· καὶ γὰρ οὐδὲ τῇδ' ὄχλος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Φέρε νυν ἐν πύλαισιν ἀκοὰν βάλω·
τί μέλλεθ' οἱ κατ' οἶκον ἐν ἡσυχίᾳ
σφάγια φοινίσσειν;
Οὐκ εἰσακούουσ'· ὦ τάλαιν' ἐγὼ κακῶν.
Ἆρ' ἐς τὸ κάλλος ἐκκεκώφηται ξίφη;
Τάχα τις Ἀργείων ἔνοπλος ὁρμήσας
ποδὶ βοηδρόμῳ μέλαθρα προσμίξει.
Σκέψασθέ νυν ἄμεινον· οὐχ ἕδρας ἀγών·
ἀλλ' αἱ μὲν ἐνθάδ', αἱ δ' ἐκεῖσ' ἑλίσσετε.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀμείβω κέλευθον σκοποῦσα παντᾶ.

ΕΛΕΝΗ.

Ἰὼ Πελασγὸν Ἄργος, ὄλλυμαι κακῶς.

CHORUS.

Quid vero me hoc jubes?
dic mihi, cara.

ELECTRA.

Timor occupat me, ne quis ad domum
collocatus propter cædis periculum,
mala *in* malis *his nobis* concitet.

SEMICHORUS.

Ite, festinemus; et ego quidem semitam
hanc observabo, quæ est ad solis ortum.

SEMICHORUS.

Et vero ego istam, quæ ad occasum fert

ELECTRA.

Oblique jam pupillas differ oculorum
isthinc huc, deinde in contrarium speculatum.

SEMICHORUS.

Consistimus ut jubes.

ELECTRA.

Circumferte nunc palpebras,
pupillas mittite per cincinnos quoquoversus.

SEMICHORUS.

Hic quis in via?
* * quis hic circa domum versatur
tuam rusticus vir?

ELECTRA.

Periimus, o amicæ! absconditas
feras armatas statim hostibus indicabit.

SEMICHORUS.

Sine metu sis : inanis *est*, o cara,
via, quam non putas *inanem*.

ELECTRA.

Quid vero? tua statio tuta adhuc mihi manet?
da nuncium bonum aliquem,
an vacuus sit hic ante aulam locus.

SEMICHORUS.

Bene hic quidem res habent; sed tuam stationem observa :
nemo enim ad nos Danaidarum accedit.

SEMICHORUS.

Idem dicis, *quod ego;* etenim neque hic turba est

ELECTRA.

Age igitur in portis sonitum feriendo edam :
quid cunctamini, vos in ædibus, in tranquillo
hostiam cruentare?
Non audiunt; o misera ego propter mala!
Num contra pulcritudinem hebetes facti sunt gladii?
Statim aliquis Argivus armatus irruens,
pede auxiliatore ad ædes accedet.
Spectate jam melius : non sedendi locus *est :*
sed aliæ huc, aliæ illuc circumferte *oculos.*

CHORUS.

Mutamus viam, speculantes ubique.

HELENA.

Eheu Pelasgum Argos, pereo misere.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἠκούσαθ'; ἄνδρες χεῖρ' ἔχουσιν ἐν φόνῳ·
Ἑλένης τὸ κώκυμ' ἐστὶν, ὡς ἀπεικάσαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ Διὸς, ὦ Διὸς ἀέναον κράτος,
ἔλθ' ἐπίκουρον ἐμοῖς φίλοισι πάντως.

ΕΛΕΝΗ.

Μενέλαε, θνήσκω· σὺ δὲ παρὼν μ' οὐκ ὠφελεῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Φονεύετε, καίνετε, θείνετε, ὄλλυτε,
δίπτυχα, δίστομα φάσγανα πέμπετε
ἐκ χερὸς ἱέμενοι
τὰν λιποπάτορα λιπόγαμόν θ', ἃ πλείστους
ἔκανεν Ἑλλάνων
δορὶ παρὰ ποταμὸν ὀλομένους,
ὅθι δάκρυα δάκρυσι
συνέπεσεν σιδαρέοισι
βέλεσιν ἀμφὶ τὰς Σκαμάνδρου δίνας.

ΧΟΡΟΣ.

Σιγᾶτε, σιγᾶτ'· ᾐσθόμην κτύπου τινὸς
κέλευθον ἐσπεσόντος ἀμφὶ δώματα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ φίλταται γυναῖκες, ἐς μέσον φόνον
ἥδ' Ἑρμιόνη πάρεστι· παύσωμεν βοήν.
Στείχει γὰρ ἐσπεσοῦσα δικτύων βρόχους.
Καλὸν τὸ θήραμ', ἢν ἁλῷ, γενήσεται.
Πάλιν κατάστηθ' ἡσύχῳ μὲν ὄμματι,
χρόᾳ τ' ἀδήλῳ τῶν δεδραμένων πέρι·
κἀγὼ σκυθρωποὺς ὀμμάτων ἕξω κόρας,
ὡς δῆθεν οὐκ εἰδυῖα τἀξειργασμένα.
Ὦ παρθέν', ἥκεις τὸν Κλυταιμνήστρας τάφον
στέψασα καὶ σπείσασα νερτέρων χοάς;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Ἥκω, λαβοῦσα πρευμένειαν. Ἀλλά με
φόβος τις εἰσελήλυθ', ἥντιν' ἐν δόμοις
τηλουρὸς οὖσα δωμάτων κλύω βοήν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τί δ'; ἄξι' ἡμῖν τυγχάνει στεναγμάτων.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Εὔφημος ἴσθι· τί δὲ νεώτερον λέγεις;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Θανεῖν Ὀρέστην κἄμ' ἔδοξε τῇδε γῇ.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Μὴ δῆτ', ἐμούς γε συγγενεῖς πεφυκότας.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄραρ'· ἀνάγκης δ' ἐς ζυγὸν καθέσταμεν.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Ἦ τοῦδ' ἕκατι καὶ βοὴ κατὰ στέγας;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἱκέτης γὰρ Ἑλένης γόνασι προσπεσὼν βοᾷ —

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Τίς; οὐδὲν οἶδα μᾶλλον, ἢν σὺ μὴ λέγῃς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τλήμων Ὀρέστης μὴ θανεῖν, ἐμοῦ θ' ὕπερ.

ELECTRA.

Audistis? viri manus habent in cæde :
Helenæ est ejulatus, ut licet conjicere.

CHORUS.

O Jovis, o Jovis perennis potentia,
veni auxilians meis amicis omnino.

HELENA.

Menelae, morior, tu vero præsens me non juvas.

ELECTRA.

Interficite, occidite, ferite, perdite,
duos ancipites gladios mittite
e manu cupidi
in illam desertricem parentum conjugisque, quæ plurimos
interfecit Græcorum,
bello apud fluvium pereuntes,
ubi lacrimæ lacrimis
congruerunt ex ferreis
telis circa Scamandri vortices.

CHORUS.

Tacete, tacete; audio strepitum quemdam
in viam irruentis circa domum.

ELECTRA.

O carissimæ mulieres, in mediam cædem
hic Hermione accidit : cessemus a clamore.
Venit enim incidens in retium laqueos.
Egregia præda, si capta fuerit, erit.
Iterum state quieto aspectu,
et colore non significante quæ facta sunt :
et ego tetricas oculorum habebo pupillas
tanquam scilicet non sciens quæ sunt patrata.
O virgo, venisti, Clytæmnestræ sepulcrum
postquam coronasti, et libasti inferis inferias?

HERMIONE.

Veni, peracta placatione. Sed me
metus quidam invasit, quemnam in ædibus,
procul quum essem a domo, audiverim clamorem.

ELECTRA.

Quid? digna nobis evenerunt luctu.

HERMIONE.

Fausta loquere : quid vero novi dicis?

ELECTRA.

Orestem et me mori decretum est huic urbi.

HERMIONE.

Absit, vos qui sitis mei cognati.

ELECTRA.

Decretum est : sub jugo necessitatis sumus.

HERMIONE.

An propterea etiam clamor est sub tectis?

ELECTRA.

Supplex Helenæ genubus accidens clamat —

HERMIONE.

Quis? nihilo scio melius, nisi tu dicas.

ELECTRA.

miser Orestes, ut ne occidatur, et pro me.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Ἐπ' ἀξίοισί τἄρ' ἀνευφημεῖ δόμος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Περὶ τοῦ γὰρ ἄλλου μᾶλλον ἂν φθέγξαιτό τις;
Ἀλλ' ἐλθὲ καὶ μετάσχες ἱκεσίας φίλοις,
σῇ μητρὶ προσπεσοῦσα τῇ μέγ' ὀλβίᾳ,
Μενέλαον ἡμᾶς μὴ θανόντας εἰσιδεῖν.
Ἀλλ' ὦ τραφεῖσα μητρὸς ἐν χεροῖν ἐμῆς,
οἴκτειρον ἡμᾶς κἀποκούφισον κακῶν·
ἴθ' εἰς ἀγῶνα δεῦρ', ἐγὼ δ' ἡγήσομαι·
σωτηρίας γὰρ τέρμ' ἔχεις ἡμῖν μόνη.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Ἰδοὺ διώκω τὸν ἐμὸν ἐς δόμους πόδα.
Σώθηθ' ὅσον γε τοὐπ' ἔμ'.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ κατὰ στέγας
φίλοι ξιφήρεις, οὐχὶ συλλήψεσθ' ἄγραν;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Οἲ 'γώ· τίνας τούσδ' εἰσορῶ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Σιγᾶν χρεών·
ἡμῖν γὰρ ἥκεις, οὐχὶ σοί, σωτηρία.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἔχεσθ', ἔχεσθε· φάσγανον δὲ πρὸς δέρῃ
βαλόντες ἡσυχάζεθ', ὡς εἰδῇ τόδε
Μενέλαος, οὕνεκ' ἄνδρας, οὐ Φρύγας κακοὺς,
εὑρὼν ἔπραξεν οἷα χρὴ πράσσειν κακούς.
Ἰὼ ἰὼ φίλαι, κτύπον ἐγείρετε, Στρ.
κτύπον καὶ βοὰν
πρὸ μελάθρων, ὅπως ὁ πραχθεὶς φόνος
μὴ δεινὸν Ἀργείοισιν ἐμβάλῃ φόβον,
βοηδρομῆσαι πρὸς δόμους τυραννικοὺς,
πρὶν ἐτύμως ἴδω τὸν Ἑλένας φόνον
καθαιμακτὸν ἐν δόμοις κείμενον,
ἢ καὶ λόγον του προσπόλων πυθώμεθα·
τὰς μὲν γὰρ οἶδα συμφορὰς, τὰς δ' οὐ σαφῶς.

ΧΟΡΟΣ.

Διὰ δίκας ἔβα
θεῶν νέμεσις ἐς Ἑλέναν.
Δακρύοισι γὰρ Ἑλλάδ' ἅπασαν ἔπλησε,
διὰ τὸν ὀλόμενον, ὀλόμενον Ἰδαῖον
Πάριν, ὃς ἄγαγ' Ἑλλάδ' εἰς Ἴλιον.
Ἀλλὰ κτυπεῖ γὰρ κλῇθρα βασιλείων δόμων,
σιγήσατ'· ἔξω γάρ τις ἐκβαίνει Φρυγῶν,
οὗ πευσόμεσθα τἀν δόμοις ὅπως ἔχει.

ΦΡΥΞ.

Ἀργεῖον ξίφος ἐκ θανάτου πέφευγα
βαρβάροις ἐν εὐμαρίσιν,
κεδρωτὰ παστάδων ὑπὲρ τέρεμνα
Δωρικάς τε τριγλύφους,
φροῦδα φροῦδα, γᾶ γᾶ,
βαρβάροισι δρασμοῖς.
Αἰαῖ· πᾶ φύγω, ξέναι,
πολιὸν αἰθέρ' ἀμπτάμενος ἢ

HERMIONE.

Merita ergo utique de causa infauste sonat domus.

ELECTRA.

De qua enim alia re potius clamet aliquis?
Sed veni, et sis particeps supplicationis cum amicis
ante tuam matrem procidens valde beatam,
ne Menelaus nos morientes videat.
Sed o tu, quæ es educata matris inter manus meæ,
miserere nostri, et leva *nos* a malis:
veni in certamen huc; ego præcedam:
salutis enim meta penes te nobis est solam.

HERMIONE.

Ecce propere moveo meum pedem in domum.
Servati estote, quantum quidem in me est.

ELECTRA.

O vos in domo
amici gladio armati, non capietis prædam?

HERMIONE.

Hei mihi, quosnam hic video?

ORESTES.

Tacere oportet:
nobis enim ades, non tibi, salus.

ELECTRA.

Tenete, tenete: et ense ad collum
admoto, quiescite, ut sciat hoc
Menelaus, quod viros, non Phrygas ignavos,
inveniens, passus est quæ pati par est ignavos.
Io io, amicæ, strepitum excitate,
strepitum et clamorem
ante ædes, ut ne exacta cædes
vehementem Argivis incutiat terrorem,
ita ut auxilio accurrant ad ædes tyrannicas,
priusquam certo videam Helenam mactatam
cruentam in domo jacentem,
aut etiam *hunc* nuncium ex aliquo ministrorum audiamus:
nam quosdam quidem novi casus, quosdam vero haud plane.

CHORUS.

Juste venit
deorum vindicta in Helenam.
Nam lacrimis Græciam totam implevit
propter perniciosum, perniciosum Idæum
Parim, qui adduxit Græcos ad Ilium.
Sed, crepant enim claustra regiæ domus,
tacete; nam foras egreditur aliquis Phrygum,
ex quo audiemus quid agatur in ædibus.

PHRYX.

Argivum ensem de morte elapsus effugi
barbaris in soleis,
cedrina thalamorum trajiciens tecta
Doricasque triglyphos,
procul, procul, o terra, terra,
barbarica fuga.
Heu heu, qua effugiam, hospitæ,
per canum ætherem sublimis evolans, an

πόντον, Ὠκεανὸς ὃν
ταυρόκρανος ἀγκάλαις
ἑλίσσων κυκλοῖ χθόνα;

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ' ἔστιν, Ἑλένης πρόσπολ', Ἰδαῖον κάρα;

ΦΡΥΞ.

Ἴλιον, Ἴλιον, ὤμοι μοι,
Φρύγιον ἄστυ καλλίβωλον, Ἴ-
δας ὄρος ἱερὸν, ὥς σ' ὀλόμενον στένω
ἁρμάτειον, ἁρμάτειον
μέλος βαρβάρῳ βοᾷ
δι' ὀρνιθόγονον ὄμμα κυκνόπτερον
καλλοσύνας Λήδας σκύμνου, δυσελένας,
ξεστῶν περγάμων Ἀπολλωνίων
ἐρινύν· ὀτοτοῖ·
ἰαλέμων, ἰαλέμων
Δαρδανία τλάμων, Γανυμήδεος
ἱπποσύνα, Διὸς εὐνέτα.

ΧΟΡΟΣ.

Σαφῶς λέγ' ἡμῖν αὔθ' ἕκαστα τἀν δόμοις·
τὰ γὰρ πρὶν οὐκ εὔγνωστα συμβαλοῦσ' ἔχω.

ΦΡΥΞ.

Αἴλινον, αἴλινον ἀρχὰν θανάτου
βάρβαροι λέγουσιν, αἰαῖ,
Ἀσιάδι φωνᾷ, βασιλέων
ὅταν αἷμα χυθῇ κατὰ γᾶν ξίφεσιν
σιδαρέοισιν Ἅδα.
Ἦλθον ἐς δόμους, ἵν' αὔθ' ἕκαστά σοι λέγω,
λέοντες Ἕλλανες δύο διδύμω·
τῷ μὲν ὁ στρατηλάτας πατὴρ ἐκλῄζετο·
ὁ δὲ παῖς Στροφίου, κακομήτας,
οἷος Ὀδυσσεὺς, σιγᾷ δόλιος,
πιστὸς δὲ φίλοις, θρασὺς εἰς ἀλκὰν,
ξυνετὸς πολέμου, φόνιός τε δράκων.
Ἔρροι τᾶς ἡσύχου προνοίας,
κακοῦργος ὤν. Οἱ δὲ πρὸς θρόνους ἔσω
μολόντες ἃς ἔγημ' ὁ τοξότας Πάρις
γυναικὸς, ὄμμα δακρύοις
πεφυρμένοι, ταπεινοὶ
ἕζονθ', ὁ μὲν τὸ κεῖθεν, ὁ δὲ
τὸ κεῖθεν, ἄλλος ἄλλοθεν πεφραγμένοι.
Περὶ δὲ γόνυ χέρας ἱκεσίους
ἔβαλον, ἔβαλον Ἑλένας ἄμφω.
Ἀνὰ δὲ δρομάδες ἔθορον, ἔθορον
ἀμφίπολοι Φρύγες·
προσεῖπε δ' ἄλλος ἄλλον πεσὼν ἐν φόβῳ,
μή τις εἴη δόλος. Κἀδόκει
τοῖς μὲν οὔ, τοῖς δ' ἐς ἀρκυστάταν
μηχανὰν ἐμπλέκειν παῖδα τὴν
Τυνδαρίδ' ὁ μητροφόντας δράκων.

ΧΟΡΟΣ.

Σὺ δ' ἦσθα ποῦ τότ', ἢ πάλαι φεύγεις φόβῳ;

ΦΡΥΞ.

Φρυγίοις ἔτυχον Φρυγίοισι νόμοις

per pontum, quem Oceanus
taurino capite circumvolvens,
ulnis amplectitur terram?

CHORUS.

Quid est, Helenæ minister, Idæum caput?

PHRYX.

Ilium, Ilium, heu mihi!
Phrygia urbs gleba præstans,
Idæ mons sacer, quam te lugeo eversam,
curuli, curuli
carmine barbarica voce,
propter natam ex ave cygno faciem
formosam Ledæ filiæ, perniciosæ Helenæ,
politorum mœnium Apollineorum
erinnyn, eheu!
propter lamenta, lamenta
misera Dardania, Ganymedis
terra equestris, Jovis concubini.

CHORUS.

Clare dic nobis singula in ædibus quomodo se habeant:
quæ enim prius dixisti, haud certa conjectura assequor.

PHRYX.

Ælinon, ælinon principium næniarum
barbari clamant, heu heu,
Asiatica voce, regum
quando sanguis effusus est in terram ensibus
ferreis Plutonis.
Venerunt in domum, ut singula tibi dicam,
leones Græci duo gemini:
uni ducis *Græciæ* nomen pater gerebat,
alter vero filius Strophii *erat*, malorum artifex,
qualis Ulysses, tacite dolosus,
sed fidus amicis, audax ad pugnam,
peritus martis, et letalis draco.
Pereat ob tranquillam prudentiam,
maleficus quum sit. Hi ad thronum intro
venientes ejus, quam uxorem duxit sagittarius Paris,
mulieris, oculos lacrimis
madefacti, humiles
sederunt: alter hinc, alter
illinc, alius aliunde custodientes.
Circum vero genu Helenæ manus supplices
jecerunt, jecerunt ambo.
Celeres autem prosiluerunt, prosiluerunt
ministri Phryges:
et allocutus est alius alium, incidens in metum,
ne quis esset dolus. Et videbatur
aliis *hoc* non esse, aliis vero in irretientem
machinam implicare filiam
Tyndari matricida draco.

CHORUS.

Tu vero ubi tunc eras? an jam in fuga eras præ metu?

PHRYX.

Phrygio forte, Phrygio more,

παρὰ βόστρυχον αὔραν, αὔραν
Ἑλένας, Ἑλένας εὐπᾶγι κύκλῳ
πτερίνῳ πρὸ παρηίδος ᾄσσων
βαρβάροις νόμοισιν.
Ἁ δὲ λίνον ἠλακάτᾳ
δακτύλοις ἕλισσε
νήματα δ' ἵετο πέδῳ,
σκύλων Φρυγίων ἐπὶ τύμβον ἀγάλ-
ματα συστολίσαι χρῄζουσα λίνῳ,
φάρεα πορφύρεα, δῶρα Κλυταιμνήστρᾳ.
Προσεῖπε δ' ὧδ' Ὀρέστας Λάκαιναν κόραν·
ὦ Διὸς παῖ, θὲς ἴχνος πέδῳ
δεῦρ' ἀποστᾶσα κλισμοῦ, Πέλοπος
ἐπὶ προπάτορος παλαιᾶς ἕδραν
ἑστίας, ἵν' εἰδῇς λόγους ἐμούς.
Ἄγει δ', ἄγει νιν· ἁ δ' ἐφεί-
πετ', οὐ πρόμαντις ὧν ἔμελ-
λεν. Ὁ δὲ συνεργὸς ἄλλ' ἔπρασσ'
ἰών, κακὸς Φωκεύς,
οὐκ ἐκποδὼν ἴτ', ἀλλ' ἀεὶ κακοὶ Φρύγες;
ἔκλῃσε δ' ἄλλον ἄλλοσε στέγης·
τοὺς μὲν ἐν σταθμοῖσιν ἱππικοῖς,
τοὺς δ' ἐν ἐξέδραισι, τοὺς δ' ἐκεῖσ' ἐκεῖθεν,
ἄλλον ἄλλοσε διαρμόσας ἀποπρὸ δεσποίνας.

ΧΟΡΟΣ.

Τί τοὐπὶ τῷδε συμφορᾶς ἐγίγνετο;

ΦΡΥΞ.

Ἰδαία μᾶτερ, μᾶτερ,
ὀβρίμα, ὀβρίμα, αἰαῖ
φονίων παθέων ἀνόμων τε κακῶν,
ἅπερ ἔδρακον, ἔδρακον
ἐν δόμοις τυράννων.
Ἀμφὶ πορφυρέων πέπλων ὑπὸ σκότου
ξίφη σπάσαντες ἐν χεροῖν,
ἄλλος ἄλλοσε
δίνασεν ὄμμα, μή τις παρὼν τύχοι.
Ὡς κάπροι δ' ὀρέστεροι γυ-
ναικὸς ἀντίοι σταθέντες
ἐννέπουσι· κατθανεῖ,
κατθανεῖ, κακός σ' ἀποκτείνει πόσις,
τὸν κασιγνήτου προδοὺς ἐν Ἄργει θανεῖν γόνον.
Ἁ δ' ἴαχεν, ἴαχεν, ὤμοι μοι·
λευκὸν δ' ἐμβαλοῦσα πῆχυν στέρνοις,
κτύπησε κρᾶτα μέλεον πλαγάν·
φυγᾷ δὲ ποδὶ τὸ χρυσεοσάνδαλον
ἴχνος ἔφερεν, ἔφερεν·
ἐς κόμας δὲ δακτύλους δικὼν Ὀρέστας,
Μυκηνίδ' ἀρβύλαν προβάς,
ὤμοις ἀριστεροῖσιν ἀνακλάσας δέρην,
παίειν λαιμῶν ἔμελλεν εἴσω μέλαν ξίφος.

ΧΟΡΟΣ.

Ποῦ δῆτ' ἀμύνειν οἱ κατὰ στέγας Φρύγες;

ΦΡΥΞ.

Ἰαχᾷ δόμων θύρετρα καὶ σταθμοὺς

ad comam auram, auram
Helenæ, Helenæ, bene compacto circulo
plumatili ante genam ciebam,
barbaro more.
Illa vero linum in colo
digitis torquebat,
et fila mittebat in solum,
ex præda Phrygia pro tumulo
ornamenta componere cupiens e lino,
vestes purpureas, dona Clytæmnestræ.
Allocutus est autem sic Orestes Lacænam puellam :
O Jovis filia, pone vestigium in solo,
huc absistens a sella, Pelopis
avi ad sedem antiqui
foci, ut scias orationem meam.
Ducit autem, ducit eam : illa vero sequebatur,
non præsagiens, quæ facturus erat.
Socius vero alia agebat
vadens, improbus Phocensis :
Annon e medio disceditis, at *vos* semper improbi Phryges?
et conclusit alium alio in domo :
hos in stabulis equorum,
illos in exedris, alios hinc inde,
alium alio divellens procul a domina.

CHORUS.

Quid post hæc calamitosi accidit?

PHRYX.

Idæa mater, mater,
potens, potens, heu heu
cruentas clades impiaque mala,
quæ vidi, vidi
in ædibus regiis!
De purpureis vestibus ex caligine
enses protractos tenentes in manibus,
alius alio
circumagebat oculum, ne quis forte adesset.
Sicut apri vero montani
mulieri adversi stantes
dicunt : Morieris,
morieris, improbus te interficit maritus,
qui fratris prodidit, Argis ut moreretur, filium.
Illa vero exclamavit, clamavit, hei mihi mihi :
et candidum immittens brachium pectori,
percussit caput tristi plaga :
et per fugam pede aureorum sandalorum
gressum tulit, tulit;
sed in comam digitos mittens Orestes,
Mycenæos calceos promovens,
humerum in sinistrum incurvato collo,
adacturus erat intra guttur nigrum ensem.

CHORUS.

Ubi vero ad auxiliandum illi sub tectis Phryges?

PHRYX.

Cum vociferatione ædium fores et postes

μοχλοῖσιν ἐκβαλόντες, ἔνθ' ἐμίμνομεν,
βοηδρομοῦμεν ἄλλος ἄλλοθεν στέγης,
ὁ μὲν πέτρους, ὁ δ' ἀγκύλας,
ὁ δὲ ξίφος πρόκωπον ἐν χεροῖν ἔχων.
Ἔναντα δ' ἦλθεν
Πυλάδης ἀλίαστος, οἷος οἷος
Ἕκτωρ ὁ Φρύγιος, ἢ τρικόρυθος Αἴας,
ὃν εἶδον, εἶδον ἐν πύλαισι Πριαμίσιν·
φασγάνων δ' ἀκμὰς ξυνήψαμεν.
Τότε δὴ, τότε διαπρεπεῖς
ἐγένοντο Φρύγες, ὅσον Ἄρεος ἀλκὰν
ἥσσονες Ἑλλάδος ἐγενόμεθ' αἰχμᾶς,
ὁ μὲν οἰχόμενος φυγὰς, ὁ δὲ νέκυς ὤν,
ὁ δὲ τραῦμα φέρων, ὁ δὲ λισσόμενος,
θανάτου προβολάν·
ὑπὸ σκότον δ' ἐφεύγομεν·
νεκροὶ δ' ἔπιπτον, οἱ δ' ἔμελλον, οἱ δ' ἔκειντ'.
Ἔμολε δ' ἁ τάλαιν' Ἑρμιόνα δόμους
ἐπὶ φόνῳ χαμαιπετεῖ ματρὸς, ἅ
νιν ἔτεκεν τλάμων.
Ἄθυρσοι δ' οἷά νιν δραμόντε βάκχαι
σκύμνον ἐν χεροῖν ὀρείαν
ξυνήρπασαν· πάλιν δὲ τὰν Διὸς κόραν
ἐπὶ σφαγὰν ἔτεινον·
ἁ δ' ἐκ θαλάμων ἐγένετο
διαπρὸ δωμάτων ἄφαντος,
ὦ Ζεῦ καὶ γᾶ καὶ φῶς καὶ νὺξ,
ἤτοι φαρμάκοισιν ἢ μάγων
τέχναισιν ἢ θεῶν κλοπαῖς.
Τὰ δ' ὕστερ' οὐκέτ' οἶδα· δρα-
πέτην γὰρ ἐξέκλεπτον ἐκ δόμων πόδα.
Πολύπονα δὲ, πολύπονα πάθεα
Μενέλαος ἀνασχόμενος
ἀνόνητον ἀπὸ Τροίας
ἔλαβε τὸν Ἑλένας γάμον.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ἀμείβει καινὸν ἐκ καινῶν τόδε·
ξιφηφόρον γὰρ εἰσορῶ πρὸ δωμάτων
βαίνοντ' Ὀρέστην ἐπτοημένῳ ποδί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ποῦ 'στιν οὗτος ὃς πέφευγε τοὐμὸν ἐκ δόμων ξίφος;

ΦΡΥΞ.

Προσκυνῶ σ', ἄναξ, νόμοισι βαρβάροισι προσπίτνων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐκ ἐν Ἰλίῳ τάδ' ἐστὶν, ἀλλ' ἐν Ἀργείᾳ χθονί.

ΦΡΥΞ.

Πανταχοῦ ζῆν ἡδὺ μᾶλλον ἢ θανεῖν τοῖς σώφροσιν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὔτι που κραυγὴν ἔθηκας Μενέλεῳ βοηδρομεῖν;

ΦΡΥΞ.

Σοὶ μὲν οὖν ἔγωγ' ἀμύνειν· ἀξιώτερος γὰρ εἶ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἐνδίκως ἡ Τυνδάρειος ἆρα παῖς διώλετο;

vectibus postquam ejecimus, *inde*, ubi manebamus,
auxilio accurrimus alius ex alia parte domus,
hic saxa, ille jacula,
alius ensem districtum habens in manibus.
Contra autem venit
Pylades inexsuperabilis, qualis, qualis
Hector Phrygius, aut Ajax galeâ insignis trium cristarum,
quem vidi, vidi in portis Priami :
ensium autem aciem commisimus.
Tunc vero, tunc conspicui
facti sunt Phryges, quantum Martis in pugna
inferiores Græca essemus hasta;
alius abiens fugitivus, alius mortuus cadens,
alius vulnus ferens, alius supplicans,
mortis *hoc* munimentum *quærens :*
in tenebras vero fugiebamus.
Mortui autem cadebant *alii*, alii erant casuri, alii jacebant.
Venit autem misera Hermione in domum
ad cædem humi jacentis matris, quæ
ipsam peperit misera.
Isti vero eam, sine thyrsis velut Bacchæ currentes,
pullum montanum, manibus
rapuerunt : iterumque Jovis filiam
cæsum contenderunt :
hæc vero e thalamis elapsa est
per domum evanida,
o Jupiter et terra et lumen et nox,
sive veneficiis, sive magorum
artibus, sive deorum furtis.
Quæ vero postea *acciderint*, non amplius novi :
fugitivum enim surripui ex ædibus pedem.
Ærumnosos autem, ærumnosos casus
Menelaus postquam sustinuerat,
inutile a Troja
recepit Helenæ conjugium.

CHORUS.

Atqui consequitur *aliud* novum ex novis hocce :
nam gladio armatum video ante ædes
euntem Orestem trepido pede.

ORESTES.

Ubi est iste, qui effugit meum ex ædibus ensem?

PHRYX.

Adoro te, rex, more barbaro procidens.

ORESTES.

Non in Ilio hæc fiunt, sed in Argiva terra.

PHRYX.

Ubique vivere suavius est quam mori sapientibus.

ORESTES.

Nonne forte clamorem fecisti Menelao, ut opitularetur?

PHRYX.

Imo tibi equidem ut succurrerent; dignior enim es.

ORESTES.

Juste igitur Tyndari filia periit?

ΦΡΥΞ.
Ἐνδικώτατ᾽, εἴ γε λαιμοὺς εἶχε τριπτύχους θανεῖν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Δειλίᾳ γλώσσῃ χαρίζει, τἄνδον οὐχ οὕτω φρονῶν.

ΦΡΥΞ.
Οὐ γάρ, ἥτις Ἑλλάδ᾽ αὐτοῖς Φρυξὶ διελυμήνατο;

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὄμοσον, εἰ δὲ μή, κτενῶ σε, μὴ λέγειν ἐμὴν χάριν.

ΦΡΥΞ.
Τὴν ἐμὴν ψυχὴν κατώμοσ᾽, ἣν ἂν εὐορκοῖμ᾽ ἐγώ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὧδε κἀν Τροίᾳ σίδηρος πᾶσι Φρυξὶν ἦν φόβος;

ΦΡΥΞ.
Ἄπεχε φάσγανον· πέλας γὰρ δεινὸν ἀνταυγεῖ φόνον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Μὴ πέτρος γένῃ δέδοικας, ὥστε Γοργόν᾽ εἰσιδών;

ΦΡΥΞ.
Μὴ μὲν οὖν νεκρός· τὸ Γοργοῦς δ᾽ οὐ κάτοιδ᾽ ἐγὼ κάρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Δοῦλος ὢν φοβεῖ τὸν Ἅδην, ὅς σ᾽ ἀπαλλάξει κακῶν;

ΦΡΥΞ.
Πᾶς ἀνήρ, κἂν δοῦλος ᾖ τις, ἥδεται τὸ φῶς ὁρῶν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Εὖ λέγεις· σώζει σε σύνεσις. Ἀλλὰ βαῖν᾽ εἴσω δόμων.

ΦΡΥΞ.
Οὐκ ἄρα κτενεῖς μ᾽;

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἀφεῖσαι.

ΦΡΥΞ.
Καλὸν ἔπος λέγεις τόδε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἀλλὰ μεταβουλευσόμεσθα.

ΦΡΥΞ.
Τοῦτο δ᾽ οὐ καλῶς λέγεις.

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Μῶρος, εἰ δοκεῖς με τλῆναι σὴν καθαιμάξαι δέρην·
οὔτε γὰρ γυνὴ πέφυκας οὔτ᾽ ἐν ἀνδράσιν σύ γ᾽ εἶ.
Τοῦ δὲ μὴ στῆσαί σε κραυγὴν οὕνεκ᾽ ἐξῆλθον δόμων.
Ὀξὺ γὰρ βοῆς ἀκοῦσαν Ἄργος ἐξεγείρεται.
Μενέλεων δ᾽ οὐ τάρβος ἡμῖν ἀναλαβεῖν εἴσω ξίφους·
ἀλλ᾽ ἴτω ξανθοῖς ἐπ᾽ ὤμων βοστρύχοις γαυρούμενος·
εἰ γὰρ Ἀργείους ἐπάξει τοῖσδε δώμασιν λαβών,
τὸν Ἑλένης φόνον διώκων, κἀμὲ μὴ σώζειν θέλει
σύγγονόν τ᾽ ἐμὴν Πυλάδην τε τὸν τάδε ξυνδρῶντά μοι,
παρθένον τε καὶ δάμαρτα δύο νεκρὼ κατόψεται.

ΧΟΡΟΣ.
Ἰὼ ἰὼ τύχα, ἕτερον εἰς ἀγῶν᾽, Ἀντ.
ἕτερον αὖ δόμος
φοβερὸν ἀμφὶ τοὺς Ἀτρείδας πίτνει.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Τί δρῶμεν; ἀγγέλλωμεν ἐς πόλιν τάδε;
ἢ σῖγ᾽ ἔχωμεν;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Ἀσφαλέστερον, φίλαι.

PHRYX.
Justissime, vel si guttur haberet triplex ad moriendum.

ORESTES.
Præ metu lingua gratificaris, intus non ita sentiens.

PHRYX.
Annon *juste periit,* quæ Græciam una cum Phrygibus perdidit?

ORESTES.
Jura (sin secus, te necabo), te non loqui in meam gratiam.

PHRYX.
Per meam animam juro, per quam sancte juraverim.

ORESTES.
Siccine etiam ad Trojam ferrum omnibus Phrygibus erat terrori?

PHRYX.
Amove ensem : prope enim, diram fulgore minatur cædem.

ORESTES.
Ne lapis fias, metuis, tanquam Gorgonem intuens?

PHRYX.
Imo ne moriar : haud enim Gorgonis novi ego caput.

ORESTES.
Servus quum sis, metuis mortem, quæ te liberabit a malis?

PHRYX.
Quilibet homo, etiamsi quis servus sit, gaudet lucem videre.

ORESTES.
Recte dicis : servat te prudentia. Sed ingredere domum.

PHRYX.
Non ergo occides me?

ORESTES.
Dimissus es.

PHRYX.
Pulcrum verbum dicis hoc.

ORESTES.
Sed retractabimus.

PHRYX.
Hoc vero non pulcre dicis.

ORESTES.
Stultus *es,* si putas me sustinere tuum cruentare collum :
nam neque mulier natus es, neque inter viros tu es.
Ne vero excitares tu clamorem, ideo egressus sum ex ædibus.
Nam cito, clamorem si audierit, Argos excitatur.
Menelaum autem haud metus est nobis excipere gladio :
sed veniat flavis super humeros capillis superbiens :
si enim Argivos adducet in hanc domum *secum* assumtos,
Helenæ cædem persequens, et me non vult servare,
et sororem meam, et Pyladem, qui hæc mecum patravit;
virginem et uxorem, duo cadavera videbit.

CHORUS.
Heu, heu, fortuna! in aliud certamen,
in aliud iterum
terribile Atridarum cadit domus.

SEMICHORUS.
Quid faciamus? nunciemus in urbem hæc?
an tacitæ simus?

SEMICHORUS.
Tutius *hoc,* caræ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἴδε πρὸ δωμάτων ἴδε προκηρύσσει
θοάζων ὅδ' αἰθέρος ἄνω καπνός.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἅπτουσι πεύκας, ὡς πυρώσοντες δόμους
τοὺς Ταντἀλείους, οὐδ' ἀφίστανται φόνου.

ΧΟΡΟΣ.

Τέλος ἔχει δαίμων
βροτοῖς τέλος ὅπα θέλει.
Μεγάλα δέ τις ἁ δύναμις· δι' ἀλάστορ'
ἔπεσ' ἔπεσε μέλαθρα τάδε δι' αἱμάτων
διὰ τὸ Μυρτίλου πέσημ' ἐκ δίφρου.
Ἀλλὰ μὴν τόνδε λεύσσω Μενέλεων δόμων πέλας
ὀξύπουν, ᾐσθημένον που τὴν τύχην ἣ νῦν πάρα.
Οὐκέτ' ἂν φθάνοιτε κλῇθρα συμπεραίνοντες μοχλοῖς,
ὦ κατὰ στέγας Ἀτρεῖδαι. Δεινὸν εὐτυχῶν ἀνὴρ
πρὸς κακῶς πράσσοντας, ὡς σὺ νῦν, Ὀρέστα, δυστυχεῖς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἥκω κλύων τὰ δεινὰ καὶ δραστήρια
δισσοῖν λεόντοιν· οὐ γὰρ ἄνδρ' αὐτὼ καλῶ.
Ἤκουσα γὰρ δὴ τὴν ἐμὴν ξυνάορον
ὡς οὐ τέθνηκεν, ἀλλ' ἄφαντος οἴχεται,
κενὴν ἀκούσας βάξιν, ἣν φόβῳ σφαλεὶς
ἤγγειλέ μοί τις. Ἀλλὰ τοῦ μητροκτόνου
τεχνάσματ' ἐστὶ ταῦτα καὶ πολὺς γέλως.
Ἀνοιγέτω τις δῶμα· προσπόλοις λέγω
ὠθεῖν πύλας τάσδ', ὡς ἂν ἀλλὰ παῖδ' ἐμὴν
ῥυσώμεθ' ἀνδρῶν ἐκ χερῶν μιαιφόνων,
καὶ τὴν τάλαιναν ἀθλίαν δάμαρτ' ἐμὴν
λάβωμεν, ᾗ δεῖ ξυνθανεῖν ἐμῇ χερὶ
τοὺς διολέσαντας τὴν ἐμὴν ξυνάορον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὗτος σὺ, κλῄθρων τῶνδε μὴ ψαύσῃς χερὶ,
Μενέλαον εἶπον, ὃς πεπύργωσαι θράσει·
ἢ τῷδε θριγκῷ κρᾶτα συνθραύσω σέθεν,
ῥήξας παλαιὰ γεῖσα, τεκτόνων πόνον.
Μοχλοῖς δ' ἄραρε κλῇθρα, σῆς βοηδρόμου
σπουδῆς ἅ σ' εἴρξει μὴ δόμων ἔσω περᾶν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἔα, τί χρῆμα; λαμπάδων ὁρῶ σέλας,
δόμων δ' ἐπ' ἄκρων τούσδε πυργηρουμένους,
ξίφος δ' ἐμῆς θυγατρὸς ἐπίφρουρον δέρῃ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πότερον ἐρωτᾶν ἢ κλύειν ἐμοῦ θέλεις;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὐδέτερ'· ἀνάγκη δ', ὡς ἔοικε, σοῦ κλύειν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μέλλω κτενεῖν σου θυγατέρ', εἰ βούλει μαθεῖν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἑλένην φονεύσας ἐπὶ φόνῳ πράσσεις φόνον;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Εἰ γὰρ κατέσχον μὴ θεῶν κλεφθεὶς ὕπο.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἀρνεῖ κατακτὰς κἀφ' ὕβρει λέγεις τάδε;

SEMICHORUS.

Ecce ante ædes, ecce denunciat *aliquid*
prosiliens hic in aerem sursum fumus.

SEMICHORUS.

Incendunt tædas, tanquam inflammaturi ædes
Tantaleas, neque desistunt a cæde.

CHORUS.

Finem habet *propositum* deus
hominibus, finem, ut vult.
Magna quædam vis *est* : per ultorem dæmonem
lapsa est, lapsa hæc domus per cædes
propter Myrtili casum ex curru.
At vero hic video Menelaum prope domum,
citato gradu, auditu forte edoctum fortunam, quæ nunc adest.
Quin statim claustra occludite vectibus,
o vos Atridæ in domo. Dira res *est* vir in rebus secundis
contra eos, qui sunt in adversis, sicut tu nunc, Oreste, es.

MENELAUS.

Veni, postquam audivi facinora dira et audacia
duorum leonum; non enim viros eos voco.
Nam audivi de mea uxore,
quod non sit interfecta, sed evanida abierit,
inanem audiens famam, quam metu deceptus
nunciavit mihi aliquis. Sed matricidæ
technæ sunt hæ, et ingens derisio.
Aperiat aliquis domum : servos jubeo
impetere fores hasce, ut saltem filiam meam
eripiam hominum ex manibus cæde pollutorum,
et infelicem miseram uxorem meam
recipiam, quacum oportet mori mea manu
eos qui perdiderunt meam conjugem.

ORESTES.

Heus tu, claustra ista ne attingas manibus :
Menelaum compellavi, qui elatus es superbia:
aut hacce pinna caput confringam tuum,
frangens antiqua tecta, artificum opus.
Vectibus autem compacta sunt claustra, a tuo auxiliandi
studio quæ te cohibebunt, ne in domum intres.

MENELAUS.

Eia, quid hoc? flammarum video splendorem,
et in ædibus summis istos excelsos stantes,
gladium vero meæ filiæ intentum collo.

ORESTES.

Utrum interrogare, an audire me vis?

MENELAUS.

Neutrum : sed necesse est, ut videtur, te audire.

ORESTES.

Sum occisurus tuam filiam, si vis scire.

MENELAUS.

Helena interfecta cædi addis cædem?

ORESTES.

Utinam vero tenuissem, non deceptus a diis!

MENELAUS.

Negas quum occideris, et in contumeliam dicis hæc?

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Λυπράν γε τὴν ἄρνησιν· εἰ γὰρ ὤφελον —
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Τί χρῆμα δρᾶσαι; παρακαλεῖς γὰρ ἐς φόβον.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
τὴν Ἑλλάδος μιάστορ' εἰς Ἅδου βαλεῖν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἀπόδος δάμαρτος νέκυν, ὅπως χώσω τάφῳ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Θεοὺς ἀπαίτει· παῖδα δὲ κτενῶ σέθεν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ὁ μητροφόντης ἐπὶ φόνῳ πράσσει φόνον.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὁ πατρὸς ἀμύντωρ, ὃν σὺ προὔδωκας θανεῖν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Οὐκ ἤρκεσέν σοι τὸ παρὸν αἷμα μητέρος;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐκ ἂν κάμοιμι τὰς κακὰς κτείνων ἀεί.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἦ καὶ σὺ, Πυλάδη, τοῦδε κοινωνεῖς φόνου;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Φησὶν σιωπῶν· ἀρκέσω δ' ἐγὼ λέγων.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἀλλ' οὔτι χαίρων, ἤν γε μὴ φύγῃς πτεροῖς.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐ φευξόμεσθα· πυρὶ δ' ἀνάψομεν δόμους.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἦ γὰρ πατρῷον δῶμα πορθήσεις τόδε;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὡς μή γ' ἔχῃς σὺ, τήνδ' ἐπισφάξας πυρί.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Κτεῖν', ὡς κτανών γε τῶνδέ μοι δώσεις δίκην.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἔσται τάδ'.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἆ ἆ, μηδαμῶς δράσῃς τάδε.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Σίγα νυν, ἀνέχου δ' ἐνδίκως πράσσων κακῶς.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἦ γὰρ δίκαιον ζῆν σε;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Καὶ κρατεῖν γε γῆς.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ποίας;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἐν Ἄργει τῷδε τῷ Πελασγικῷ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Εὖ γοῦν θίγοις ἂν χερνίβων, —
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Τί δὴ γὰρ οὔ;
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
καὶ σφάγια πρὸ δορὸς καταβάλοις;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Σὺ δ' ἂν καλῶς;

ORESTES.
Tristi sane negatione *nego* : utinam enim potuissem —
MENELAUS.
Quid facere? impellis enim *me* in terrorem.
ORESTES.
Græciæ furiam in orcum dejicere.
MENELAUS.
Redde uxoris cadaver, ut operiam tumulo.
ORESTES.
A diis repete : filiam vero interficiam tuam.
MENELAUS.
Matricida super cædem patrat cædem.
ORESTES.
Patris vindex, quem tu prodidisti, ut moreretur.
MENELAUS.
Non suffecit tibi quæ adest cædes matris?
ORESTES.
Non defatigabor malas interficiendo semper.
MENELAUS.
Utrum et tu, Pylade, hujus particeps es cædis?
ORESTES.
Affirmat tacens : ego vero sufficiam dicens.
MENELAUS.
Sed haudquaquam gaudens, nisi quidem effugeris alis.
ORESTES.
Non fugiemus; sed igne inflammabimus ædes.
MENELAUS.
Numnam paternas ædes vastabis hasce?
ORESTES.
Ut ne tu *eas* habeas, hanc insuper mactantes ad ignem.
MENELAUS.
Interfice, quia si interfeceris horum mihi dabis pœnas.
ORESTES.
Erit sic.
MENELAUS.
Heu, heu, nequaquam facias hoc.
ORESTES.
Tace jam, et sustine, juste patiens calamitatem.
MENELAUS.
Numnam justum *est* vivere te?
ORESTES.
Quin et imperare terræ.
MENELAUS
Cui?
ORESTES.
In Argo hocce Pelasgico.
MENELAUS.
Rite igitur attinges malluvias, —
ORESTES.
Quid enim non.
MENELAUS.
et hostias ante pugnam dejicies?
ORESTES.
Tu vero honeste?

ΜΕΝΕΛΑΟΣ
Ἁγνὸς γάρ εἰμι χεῖρας.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἀλλ' οὐ τὰς φρένας.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Τίς δ' ἂν προσείποι σ';
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὅστις ἐστὶ φιλοπάτωρ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ὅστις δὲ τιμᾷ μητέρ';
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Εὐδαίμων ἔφυ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Οὔκουν σύ γ'.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐ γὰρ ἁνδάνουσιν αἱ κακαί.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἄπαιρε θυγατρὸς φάσγανον.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ψευδὴς ἔφυς.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἀλλὰ κτενεῖς μου θυγατέρ';
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐ ψευδὴς ἔτ' εἶ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Οἴμοι, τί δράσω;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Πεῖθ' ἐς Ἀργείους μολὼν —
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Πειθὼ τίν';
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἡμᾶς μὴ κτανεῖν αἰτοῦ πόλιν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἢ παῖδά μου φονεύσεθ';
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὧδ' ἔχει τάδε.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ὦ τλῆμον Ἑλένη.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Τἀμὰ δ' οὐχὶ τλήμονα;
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Σοὶ σφάγιον ἐκόμισ' ἐκ Φρυγῶν, —
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Εἰ γὰρ τόδ' ἦν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
πόνους πονήσας μυρίους.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Πλήν γ' εἰς ἐμέ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Πέπονθα δεινά.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Τότε γὰρ ἦσθ' ἀνωφελής.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἔχεις με.

MENELAUS
Etenim purus sum manibus.
ORESTES.
Sed non mente.
MENELAUS.
Quis vero alloquetur te?
ORESTES.
Quicunque est amans patris sui.
MENELAUS.
At qui honorat matrem?
ORESTES.
Felix est.
MENELAUS.
Non ergo tu quidem.
ORESTES.
Non enim placent *mihi* malæ.
MENELAUS.
Amove a filia ensem.
ORESTES.
Mendax es.
MENELAUS.
Sed interficies meam filiam?
ORESTES.
Non amplius mendax es.
MENELAUS.
Hei mihi, quid faciam?
ORESTES.
Persuade, ad Argivos proficiscens —
MNEELAUS.
Quam suadelam?
ORESTES.
Nos ne moriamur pete a civitate.
MENELAUS.
Aut filiam meam interficietis?
ORESTES.
Sic est hoc.
MENELAUS.
O misera Helena!
ORESTES.
Meæ vero res non *sunt* miseræ?
MENELAUS.
Tibi victimam advexi ex Phrygibus, —
ORESTES.
Utinam hoc esset.
MENELAUS
laboribus exantlatis innumeris.
ORESTES.
Nisi quod non pro me.
MENELAUS.
Passus sum acerba.
ORESTES.
Merito : tunc enim eras nequam
MENELAUS.
Tenes me.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Σαυτὸν σύ γ' ἔλαβες κακὸς γεγώς.
Ἀλλ' εἶ', ὕφαπτε δώματ', Ἠλέκτρα, τάδε·
σύ τ', ὦ φίλων μοι τῶν ἐμῶν σαφέστατε,
Πυλάδη, κάταιθε γεῖσα τειχέων τάδε.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὦ γαῖα Δαναῶν ἱππίου τ' Ἄργους κτίται,
οὐχ εἶ' ἐνόπλῳ ποδὶ βοηδρομήσετε;
πᾶσαν γὰρ ὑμῶν ὅδε βιάζεται πόλιν
ζῆν, αἷμα μητρὸς μυσαρὸν ἐξειργασμένος.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Μενέλαε, παῦσαι λῆμ' ἔχων τεθηγμένον,
Φοῖβός σ' ὁ Λητοῦς παῖς ὅδ' ἐγγὺς ὢν καλῶ·
σύ θ', ὃς ξιφήρης τῇδ' ἐφεδρεύεις κόρῃ,
Ὀρέσθ', ἵν' εἰδῇς οὓς φέρων ἥκω λόγους·
Ἑλένην μὲν ἣν σὺ διολέσαι πρόθυμος ὢν
ἥμαρτες, ὀργὴν Μενέλεῳ ποιούμενος,
ἥδ' ἐστὶν, ἣν ὁρᾶτ' ἐν αἰθέρος πτυχαῖς,
σεσωσμένη τε κοὐ θανοῦσα πρὸς σέθεν.
Ἐγώ νιν ἐξέσωσα κἀπὸ φασγάνου
τοῦ σοῦ κελευσθεὶς ἥρπασ' ἐκ Διὸς πατρός.
Ζηνὸς γὰρ οὖσαν ζῆν νιν ἄφθιτον χρεὼν,
Κάστορί τε Πολυδεύκει τ' ἐν αἰθέρος πτυχαῖς
ξύνθακος ἔσται, ναυτίλοις σωτήριος.
Ἄλλην δὲ νύμφην ἐς δόμους κτῆσαι λαβὼν,
ἐπεὶ θεοὶ τῷ τῆσδε καλλιστεύματι
Ἕλληνας εἰς ἓν καὶ Φρύγας ξυνήγαγον,
θανάτους τ' ἔθηκαν, ὡς ἀπαντλοῖεν χθονὸς
ὕβρισμα θνητῶν ἀφθόνου πληρώματος.
Τὰ μὲν καθ' Ἑλένην ὧδ' ἔχει· σὲ δ' αὖ χρεὼν,
Ὀρέστα, γαίας τῆσδ' ὑπερβαλόνθ' ὅρους
Παρράσιον οἰκεῖν δάπεδον ἐνιαυτοῦ κύκλον.
Κεκλήσεται δὲ σῆς φυγῆς ἐπώνυμον
Ἀζᾶσιν Ἀρκάσιν τ' Ὀρέστειον καλεῖν.
Ἐνθένδε δ' ἐλθὼν τὴν Ἀθηναίων πόλιν
δίκην ὑπόσχες αἵματος μητροκτόνου
Εὐμενίσι τρισσαῖς· θεοὶ δέ σοι δίκης βραβῆς
πάγοισιν ἐν Ἀρείοισιν εὐσεβεστάτην
ψῆφον διοίσουσ', ἔνθα νικῆσαί σε χρή.
Ἐφ' ἧς δ' ἔχεις, Ὀρέστα, φάσγανον δέρῃ,
γῆμαι πέπρωταί σ' Ἑρμιόνην· ὃς δ' οἴεται
Νεοπτόλεμος γαμεῖν νιν, οὐ γαμεῖ ποτε.
Θανεῖν γὰρ αὐτῷ μοῖρα Δελφικῷ ξίφει,
δίκας Ἀχιλλέως πατρὸς ἐξαιτοῦντί με.
Πυλάδῃ δ' ἀδελφῆς λέκτρον, ᾧ ποτ' ᾔνεσας,
δός· ὁ δ' ἐπιὼν νιν βίοτος εὐδαίμων μένει.
Ἄργους δ' Ὀρέστην, Μενέλεως, ἔα κρατεῖν,
ἐλθὼν δ' ἄνασσε Σπαρτιάτιδος χθονὸς,
φερνὰς ἔχων δάμαρτος, ἥ σε μυρίοις
πόνοις διδοῦσα δεῦρ' ἀεὶ διήνυσε.
Τὰ πρὸς πόλιν δὲ τῷδ' ἐγὼ θήσω καλῶς,
ὅς νιν φονεῦσαι μητέρ' ἐξηνάγκασα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ Λοξία μαντεῖε, σῶν θεσπισμάτων

ORESTES.

Teipsum tu cepisti malus quum sis.
Sed eia, Electra, incende ædes has:
et tu, o amicorum mihi meorum certissime,
Pylade, accende suggrundia parietum hæcce.

MENELAUS.

O terra Danaorum et equestrium Argorum conditores,
eia, non armato pede opem feretis?
nam toti vestræ iste vim facit civitati,
ut vivat, cædem matris abominandam quum patraverit.

APOLLO.

Menelae, desiste spiritus gerens sævos;
ego Phœbus te, Latonæ filius, qui hic prope adsum, compello.
Et tu, qui armatus isti adsides puellæ,
Oreste, ut scias, quam afferens adsim orationem:
Helena quidem, quam tu perdere cupiens
frustratus es, iratus Menelao,
hæcce est, quam videtis in ætheris sinubus,
servata, nec interfecta a te.
Ego ipsam servavi, et ab ense
tuo rapui, jussus a Jove patre.
Jovis enim quum sit *filia*, vivere eam immortalem oportet,
Castorique et Polluci in ætheris sinubus
assidebit, nautis salutaris.
Veram aliam sponsam in domum tibi compara assumtam,
postquam dii hujus ob pulcerrimam speciem
Græcos in unum et Phrygas commiserunt,
et cædes fecerunt, ut exhaurirent de terra
superbiam mortalium infinitæ multitudinis.
Quoad Helenam res sic se habent: te vero oportet,
Oreste, terræ hujus postquam superaveris fines,
Parrhasium habitare solum, anni per circulum.
Appellabitur autem a tuo exilio cognominatum
Azanibus et Arcadibus Oresteum.
Indeque profectus in Atheniensium urbem,
rationem redde de cæde materna
Furiis tribus: dii autem tibi causæ rectores
in Areopago justissimam
sententiam ferent, ubi vincere te oportet.
Ad cujus vero collum, Oreste, habes gladium,
eam te ducere fatum est, Hermionen: et qui putat
Neoptolemus se ducturum eam esse, ducet nunquam.
Mori enim ei fatum *est* Delphico ense,
pœnas de Achille patre postulanti a me.
Pyladæ autem sororis connubium, cui aliquando spopondisti,
da; ventura vero vita eos felix manet.
Oresten tamen Argis, Menelae, sine imperare;
et tu rediens rege Spartanam terram,
dotem habens uxoris, quæ te innumeris
laboribus usque adhuc indesinenter implicuit.
Res vero urbis huic ego componam bene,
qui ipsum interficere matrem coegi.

ORESTES.

O Apollo vates, in tuis oraculis

οὐ ψευδόμαντις ἦσθ' ἄρ', ἀλλ' ἐτήτυμος.
Καίτοι μ' ἐσῄει δεῖμα μή τινος κλύων
ἀλαστόρων δόξαιμι σὴν κλύειν ὄπα·
ἀλλ' εὖ τελεῖται, πείσομαι δὲ σοῖς λόγοις.
Ἰδοὺ μεθίημ' Ἑρμιόνην ἀπὸ σφαγῆς,
καὶ λέκτρ' ἐπήνεσ', ἡνίκ' ἂν διδῷ πατήρ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὦ Ζηνὸς Ἑλένη χαῖρε παῖ· ζηλῶ δέ σε
θεῶν κατοικήσασαν ὄλβιον δόμον.
Ὀρέστα, σοὶ δὲ παῖδ' ἐγὼ κατεγγυῶ,
Φοίβου λέγοντος· εὐγενὴς δ' ἀπ' εὐγενοῦς
γήμας ὄναιο καὶ σὺ χὠ διδοὺς ἐγώ.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Χωρεῖτέ νυν ἕκαστος οἷ προστάσσομεν,
νείκους τε διαλύεσθε.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Πείθεσθαι χρεών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Κἀγὼ τοιοῦτος· σπένδομαι δὲ συμφοραῖς,
Μενέλαε, καὶ σοῖς, Λοξία, θεσπίσμασιν.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Ἴτε νυν καθ' ὁδὸν, τὴν καλλίστην
θεῶν Εἰρήνην τιμῶντες· ἐγὼ δ'
Ἑλένην Ζηνὸς μελάθροις πελάσω,
λαμπρῶν ἄστρων πόλον ἐξανύσας,
ἔνθα παρ' Ἥρᾳ τῇ θ' Ἡρακλέους
Ἥβῃ πάρεδρος θεὸς ἀνθρώποις
ἔσται, σπονδαῖς ἔντιμος ἀεὶ,
σὺν Τυνδαρίδαις, τοῖς Διὸς υἱοῖς,
ναύταις μεδέουσα θαλάσσης.

[ΧΟΡΟΣ.

Ὦ μέγα σεμνὰ Νίκα, τὸν ἐμὸν
βίοτον κατέχοις,
καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.]

non falsus ergo eras vaticinator, sed verax !
Quamquam me subierat metus, ne aliquo audito
dæmone, visus mihi essem tuam audire vocem :
sed bene cessit res, obtemperaboque tuæ orationi.
Ecce dimitto Hermionen a nece :
et conjugium approbo, quando dederit pater.

MENELAUS.

O Jovis filia, Helena, salve : fortunatam te prædico,
deorum habitantem beatam sedem.
Oreste, tibi vero filiam ego despondeo,
Phœbo jubente : generosus autem ex generosa *familia*
ducens *mulierem*, sis beatus et tu, et qui *eam tibi* do, ego.

APOLLO.

Vadite jam quisque quo mandamus,
et contentiones solvite.

MENELAUS.

Obedire oportet.

ORESTES.

Et ego itidem *obedio :* redeo in gratiam cum fortuna *nostra,*
Menelae, et *cum* tuis, Apollo, oraculis.

APOLLO.

Ite igitur in viam, pulcerrimam
dearum Pacem colentes : ego vero
Helenam Jovis ad ædes ducam,
splendidorum astrorum polum pervadens,
ubi apud Junonem et Herculis *uxorem*
Heben, *his* assidens, dea hominibus
erit, libationibus honoranda semper,
cum Tyndaridis, filiis Jovis,
in rem nautarum curans mare.

[CHORUS.

O valde veneranda Victoria, meam
vitam *semper* occupes,
neu desinas eam coronare.]

ΦΟΙΝΙΣΣΑΙ

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΙΟΚΑΣΤΗ.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
ΧΟΡΟΣ ΕΚ ΦΟΙΝΙΣΣΩΝ ΠΑΡΘΕΝΩΝ.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
ΚΡΕΩΝ.
ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.
ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΕΤΕΡΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ὦ τὴν ἐν ἄστροις οὐρανοῦ τέμνων ὁδὸν
καὶ χρυσοκολλήτοισιν ἐμβεβὼς δίφροις,
Ἥλιε, θοαῖς ἵπποισιν εἱλίσσων φλόγα,
ὡς δυστυχῆ Θήβαισι τῇ τόθ᾽ ἡμέρᾳ
ἀκτῖν᾽ ἐφῆκας, Κάδμος ἡνίκ᾽ ἦλθε γῆν
τήνδ᾽, ἐκλιπὼν Φοίνισσαν ἐναλίαν χθόνα·
ὃς παῖδα γήμας Κύπριδος Ἁρμονίαν ποτὲ
Πολύδωρον ἐξέφυσε, τοῦ δὲ Λάβδακον
φῦναι λέγουσιν, ἐκ δὲ τοῦδε Λάϊον.
Ἐγὼ δὲ παῖς μὲν κλῄζομαι Μενοικέως,
Κρέων τ᾽ ἀδελφὸς μητρὸς ἐκ μιᾶς ἔφυ.
Καλοῦσι δ᾽ Ἰοκάστην με, τοῦτο γὰρ πατὴρ
ἔθετο, γαμεῖ δὲ Λάϊός μ᾽· ἐπεὶ δ᾽ ἄπαις
ἦν, χρόνια λέκτρα τἄμ᾽ ἔχων ἐν δώμασιν,
ἐλθὼν ἐρωτᾷ Φοῖβον, ἐξαιτεῖ θ᾽ ἅμα
παίδων ἐς οἴκους ἀρσένων κοινωνίαν.
Ὁ δ᾽ εἶπεν· ὦ Θήβαισιν εὐίπποις ἄναξ,
μὴ σπεῖρε τέκνων ἄλοκα δαιμόνων βίᾳ·
εἰ γὰρ τεκνώσεις παῖδ᾽, ἀποκτενεῖ σ᾽ ὁ φύς,
καὶ πᾶς σὸς οἶκος βήσεται δι᾽ αἵματος.
Ὁ δ᾽ ἡδονῇ δοὺς ἔς τε βακχεῖον πεσὼν
ἔσπειρεν ἡμῖν παῖδα, καὶ σπείρας βρέφος,
γνοὺς τἀμπλάκημα τοῦ θεοῦ τε τὴν φάτιν,
λειμῶν᾽ ἐς Ἥρας καὶ Κιθαιρῶνος λέπας
δίδωσι βουκόλοισιν ἐκθεῖναι βρέφος,
σφυρῶν σιδηρᾶ κέντρα διαπείρας μέσον,
ὅθεν νιν Ἑλλὰς ὠνόμαζεν Οἰδίπουν.
Πολύβου δέ νιν λαβόντες ἱπποβουκόλοι
φέρουσ᾽ ἐς οἴκους ἔς τε δεσποίνης χέρας
ἔθηκαν. Ἡ δὲ τὸν ἐμὸν ὠδίνων πόνον
μαστοῖς ὑφεῖτο καὶ πόσιν πείθει τεκεῖν.
Ἤδη δὲ πυρσαῖς γένυσιν ἐξανδρούμενος

PHŒNISSÆ.

PERSONÆ FABULÆ.

JOCASTA.
PÆDAGOGUS.
ANTIGONE.
CHORUS EX PHŒNISSIS VIRGINIBUS.
POLYNICES.
ETEOCLES.
CREON.
MENŒCEUS.
TIRESIAS.
NUNCIUS.
ALTER NUNCIUS.
ŒDIPUS.

IOCASTA.

O qui per astra cœli secas viam
et in aureo sedes curru,
Sol, celeribus equis volvens flammam,
quam infelicem Thebis eo tum die
radium immisisti, Cadmus quando venit in terram
hanc, relicta Phœnicia maritima terra!
qui filia ducta Veneris Harmonia quondam,
Polydorum inde genuit: ex hoc autem Labdacum
natum dicunt: ex eo porro Laium.
Ego vero filia vocor Menœcei;
et Creon frater matre ex una *mecum* natus est.
Vocant autem Jocastam me; hoc enim *nomen* pater
indidit; duxitque me Laius. Cum autem sine liberis
esset, diu connubium meum habens in domo,
profectus interrogat Phœbum, et poscit simul
liberorum in ædes masculorum communionem.
Ille vero respondit *ei*: O qui Thebis equestribus imperas,
ne seras liberorum sulcum diis invitis:
si enim generabis filium, interficiet te gnatus,
et tota tua domus ibit per sanguinem.
Ille vero voluptati indulgens, inque vini ruens intemperantiam,
seminavit nobis filium: et cum seminasset infantem,
agnoscens erratum, et dei oraculum *recordatus*,
in pratum Junonis et Cithæronis culmen
dat pastoribus ut exponant infantem,
per talos medios ferreis aculeis transactis,
unde eum Græcia vocat Œdipum.
Polybi vero equorum pastores eum receptum
ferunt domum, et in dominæ manus
posuerunt. Ipsa autem mei puerperii laborem (*filium*)
uberibus submisit, et marito persuadet *se* peperisse.
Jam vero flavescentibus genis vir factus

παῖς οὑμὸς ἢ γνοὺς ἤ τινος μαθὼν πάρα
ἔστειχε, τοὺς φύσαντας ἐκμαθεῖν θέλων,
πρὸς δῶμα Φοίβου, Λάϊός θ' οὑμὸς πόσις,
τὸν ἐκτεθέντα παῖδα μαστεύων μαθεῖν,
εἰ μηκέτ' εἴη. Καὶ ξυνάπτετον πόδα
ἐς ταὐτὸν ἄμφω Φωκίδος σχιστῆς ὁδοῦ·
καί νιν κελεύει Λαΐου τροχηλάτης·
ὦ ξένε, τυράννοις ἐκποδὼν μεθίστασο.
Ὁ δ' εἷρπ' ἄναυδος, μέγα φρονῶν. Πῶλοι δέ νιν
χηλαῖς τένοντας ἐξεφοίνισσον ποδῶν.
Ὅθεν, τί τἀκτὸς τῶν κακῶν με δεῖ λέγειν;
παῖς πατέρα καίνει, καὶ λαβὼν ὀχήματα
Πολύβῳ τροφεῖ δίδωσιν. Ὡς δ' ἐπεζάρει
Σφίγξ ἁρπαγαῖσι πόλιν, ἐμός τ' οὐκ ἦν πόσις,
Κρέων ἀδελφὸς τἀμὰ κηρύσσει λέχη,
ὅστις σοφῆς αἴνιγμα παρθένου μάθοι,
τούτῳ ξυνάψειν λέκτρα. Τυγχάνει δέ πως
αἴνιγμ' ἐμὸς παῖς Οἰδίπους Σφιγγὸς μαθών,
ὅθεν τύραννος τῆσδε γῆς καθίσταται,
καὶ σκῆπτρ' ἔπαθλα τῆσδε λαμβάνει χθονός.
Γαμεῖ δὲ τὴν τεκοῦσαν οὐκ εἰδὼς τάλας,
οὐδ' ἡ τεκοῦσα παιδὶ συγκοιμωμένη.
Τίκτω δὲ παῖδας παιδὶ δύο μὲν ἄρσενας,
Ἐτεοκλέα κλεινήν τε Πολυνείκους βίαν,
κόρας τε δισσάς· τὴν μὲν Ἰσμήνην πατὴρ
ὠνόμασε, τὴν δὲ πρόσθεν Ἀντιγόνην ἐγώ.
Μαθὼν δὲ τἀμὰ λέκτρα μητρῴων γάμων
ὁ πάντ' ἀνατλὰς Οἰδίπους παθήματα
ἐς ὄμμαθ' αὑτοῦ δεινὸν ἐμβάλλει φόνον,
χρυσηλάτοις πόρπαισιν αἱμάξας κόρας.
Ἐπεὶ δὲ τέκνων γένυς ἐμῶν σκιάζεται,
κλῄθροις ἔκρυψαν πατέρ', ἵν' ἀμνήμων τύχη
γένοιτο, πολλῶν δεομένη σοφισμάτων.
Ζῶν δ' ἔστ' ἐν οἴκοις, πρὸς δὲ τῆς τύχης νοσῶν
ἀρὰς ἀρᾶται παισὶν ἀνοσιωτάτας,
θηκτῷ σιδήρῳ δῶμα διαλαχεῖν τόδε.
Τὼ δ' ἐς φόβον πεσόντε μὴ τελεσφόρους
εὐχὰς θεοὶ κραίνωσιν οἰκούντων ὁμοῦ,
ξυμβάντ' ἔταξαν τὸν νεώτερον πάρος
φεύγειν ἑκόντα τήνδε Πολυνείκην χθόνα,
Ἐτεοκλέα δὲ σκῆπτρ' ἔχειν μένοντα γῆς
ἐνιαυτὸν ἀλλάσσοντ'. Ἐπεὶ δ' ἐπὶ ζυγοῖς
καθέζετ' ἀρχῆς, οὐ μεθίσταται θρόνων,
φυγάδα δ' ἀπωθεῖ τῆσδε Πολυνείκην χθονός.
Ὁ δ' Ἄργος ἐλθών, κῆδος Ἀδράστου λαβών,
πολλὴν ἀθροίσας ἀσπίδ' Ἀργείων ἄγει·
ἐπ' αὐτὰ δ' ἐλθὼν ἑπτάπυλα τείχη τάδε,
πατρῷ' ἀπαιτεῖ σκῆπτρα καὶ μέρη χθονός.
Ἐγὼ δ' ἔριν λύουσ' ὑπόσπονδον μολεῖν
ἔπεισα παιδὶ παῖδα, πρὶν ψαῦσαι δορός.
Ἥξειν δ' ὁ πεμφθείς φησιν αὐτὸν ἄγγελος.
Ἀλλ' ὦ φαεννὰς οὐρανοῦ ναίων πτύχας
Ζεῦ, σῶσον ἡμᾶς, δὸς δὲ σύμβασιν τέκνοις.
Χρὴ δ', εἰ σοφὸς πέφυκας, οὐκ ἐᾶν βροτῶν

filius meus, sive quod *ipse* intellexerat, sive ab aliquo admonitus, *Polybi se non esse filium*] parentes explorare volens
ibat] ad domum Apollinis; et Laius *eodem*, meus maritus,
quærens cognoscere, expositus filius
an non amplius esset superstes. Et *forte* conjungunt pedem
in idem *loci* uterque ad Phocidis trifidam viam:
et imperat ei *sic* Laii auriga:
O hospes, tyrannis de via cede.
Ille autem ibat tacens, alte spirans. Equi vero ei
ungulis rubefecerunt sanguine pedum tendines.
Unde — *sed* quid quæ extra mala sunt *mea* opus narrare?
filius patrem occidit; et assumtum currum
Polybo altori dat. Postquam vero premebat
Sphinx rapinis urbem, neque meus amplius erat maritus,
Creon frater præconium facit de connubio meo:
quisquis callidæ ænigma virginis intellexerit,
huic *se* daturum esse connubium *meum*. Ac forte
ænigma Sphingis meus filius Œdipus exponit,
unde dominus hujus regionis constituitur,
et sceptra in præmium hujus accipit terræ.
Ducit autem genitricem nescius miser,
nec *sciebat* genitrix se cum filio concumbere.
Pario vero pueros filio, duos quidem mares,
Eteoclem et illustre Polynicis robur (*Polynicem*),
filiasque binas: alteram Ismenen pater
vocavit, alteram majorem natu ego Antigonam.
At quum agnovisset torum meum matris conjugis,
is qui omnia sustinuit Œdipus mala,
oculis suis sævam ingerit cædem,
aureis fibulis cruentans pupulas.
Postquam autem filiorum meorum gena obumbratur *barba*,
sub claustris abdidere patrem, ut immemorata *hæc* calamitas
esset, quæ, *ut celaretur*, multis egebat artificiis.
Vivens est in ædibus, sed propter *hanc* sortem iratus,
diras imprecatur liberis impiissimas,
ut acuto ferro domum partiantur hanc.
Hi vero in metum incidentes, ne ratas
preces dii perficerent, si habitarent simul,
paciscentes constituerunt ut junior prius
exularet volens, Polynices, hac terra:
Eteocles vero manens, teneret sceptra terræ,
in annum, vice mutans. Sed postquam ad clavum
consedit regni *Eteocles*, non cedit throno,
sed exulem extrudit Polynicem ab hac terra.
Is vero Argos profectus, affinitate Adrasti contracta,
magnum colligens exercitum Argivorum adducit:
et contra ipsa veniens septem portarum mœnia hæc,
paterna repetit sceptra et partem terræ.
Ego vero ut litem solverem, persuasi filio, filius
ut data fide veniret, priusquam attingerent hastam.
Venturum autem esse missus ait eum nuncius.
At, o lucidas cœli inhabitans sinus,
Jupiter, serva nos, et da reconciliationem liberis.
Oportet enim *te*, si sapiens es, non sinere mortalem

τὸν αὐτὸν ἀεὶ δυστυχῆ καθεστάναι.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ὦ κλεινὸν οἴκοις Ἀντιγόνη θάλος πατρὶ,
ἐπεί σε μήτηρ παρθενῶνας ἐκλιπεῖν
μεθῆκε μελάθρων ἐς διῆρες ἔσχατον,
στράτευμ' ἰδεῖν Ἀργεῖον, ἱκεσίαισι σαῖς,
ἐπίσχες, ὡς ἂν προὐξερευνήσω στίβον,
μή τις πολιτῶν ἐν τρίβῳ φαντάζεται,
κἀμοὶ μὲν ἔλθῃ φαῦλος, ὡς δούλῳ, ψόγος,
σοὶ δ', ὡς ἀνάσσῃ· πάντα δ' ἐξειδὼς φράσω
ἅ τ' εἶδον εἰσήκουσά τ' Ἀργείων πάρα,
σπονδὰς ὅτ' ἦλθον σῷ κασιγνήτῳ φέρων
ἐνθένδ' ἐκεῖσε δεῦρό τ' αὖ κείνου πάρα.
Ἀλλ' οὔτις ἀστῶν τοῖσδε χρίμπτεται δόμοις,
κέδρου παλαιὰν κλίμακ' ἐκπέρα ποδὶ,
σκόπει δὲ πεδία καὶ παρ' Ἰσμηνοῦ ῥοὰς
Δίρκης τε νᾶμα, πολεμίων στράτευμ' ὅσον.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ὄρεγέ νυν, ὄρεγε γεραιὰν νέᾳ
χεῖρ' ἀπὸ κλιμάκων, ποδὸς ἴχνος ἐπαντέλλων.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ἰδοὺ, ξύναψον, παρθέν'· ἐς καιρὸν δ' ἔβης·
κινούμενον γὰρ τυγχάνει Πελασγικὸν
στράτευμα, χωρίζουσι δ' ἀλλήλων λόχους.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἰὼ πότνια παῖ Λατοῦς
Ἑκάτα, κατάχαλκον ἅπαν
πεδίον ἀστράπτει.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Οὐ γάρ τι φαύλως ἦλθε Πολυνείκης χθόνα,
πολλοῖς μὲν ἵπποις, μυρίοις δ' ὅπλοις βρέμων.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἆρα πύλαι κλῄθροις χαλκόδετ' ἔμβολά τε
λαϊνέοισιν Ἀμφίονος ὀργάνοις
τείχεος ἥρμοσται;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Θάρσει· τά γ' ἔνδον ἀσφαλῶς ἔχει πόλις.
Ἀλλ' εἰσόρα τὸν πρῶτον, εἰ βούλει μαθεῖν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Τίς οὗτος ὁ λευκολόφας,
πρόπαρ ὃς ἀγεῖται στρατοῦ
πάγχαλκον ἀσπίδ' ἀμφὶ βραχίονα κουφίζων;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Λοχαγὸς, ὦ δέσποινα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Τίς, πόθεν γεγώς;
αὔδασον, ὦ γεραιὲ, τίς ὀνομάζεται;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Οὗτος Μυκηναῖος μὲν αὐδᾶται γένος,
Λερναῖα δ' οἰκεῖ νάμαθ', Ἱππομέδων ἄναξ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἒ ἔ, ὡς γαῦρος, ὡς φοβερὸς εἰσιδεῖν,
γίγαντι γηγενέτᾳ προσόμοιος,
ἀστερωπὸς ἐν γραφαῖσιν, οὐχὶ πρόσφορος

---

eundem semper esse miserum.

PÆDAGOGUS.

O quæ nobile *in* ædibus es, Antigone, germen patri,
postquam te mater conclave virginum relinquentem
permisit domus in contignationem extremam ascendere,
ut exercitum videas Argivum, precibus tuis permota,
siste te, ut antea investigem viam,
si quis forte civium in semitâ appareat,
neu mihi veniat probrosa, ut servo, reprehensio,
tibique, tanquam reginæ: omnia vero quum exploravero, di[cam]
quæque vidi quæque audivi ab Argivis,
fidem publicam quando ivi fratri tuo ferens,
hinc illuc, et huc rursus ab illo *rediens*.
Sed nemo civium his appropinquat ædibus;
cedri veteres scalas supera pedibus,
et specta campos et ad Ismeni fluenta,
et Dirces fontem, hostium exercitus quantus sit.

ANTIGONE.

Porrige igitur, porrige senilem juveni
manum de gradibus, pedis vestigium sublevans.

PÆDAGOGUS.

Ecce, junge *manum*, virgo: opportune vero ascendisti;
movetur enim commodum Pelasgicus
exercitus, separantque a se invicem cohortes.

ANTIGONE.

O veneranda filia Latonæ,
Hecate, æneus totus
campus fulgurat.

PÆDAGOGUS.

Haudquaquam enim tenuiter venit Polynices in *hanc* terram,
multo equite et innumeris hoplitis strepens.

ANTIGONE.

Num portæ claustris *junctæ*, æneique vectes
saxeis Amphionis operibus
mœnium coaptati sunt?

PÆDAGOGUS.

Confide: quod interiora attinet, bene munita est urbs.
Sed vide primum, si vis scire *quis sit*.

ANTIGONE.

Quis *est* ille candenti cono,
qui antecedit exercitum,
solidum ære clypeum circa brachium leviter gestans?

PÆDAGOGUS.

Dux est, o domina.

ANTIGONE.

Quisnam, unde natus?
dic, o senex, quis nominatur?

PÆDAGOGUS.

Hic Mycenæus quidem dicitur genere,
ad Lernæam vero habitat paludem, Hippomedon rex.

ANTIGONE.

Heu heu, quam superbus, quam terribilis aspectu
giganti terrigenæ assimilis,
stellatus in *clypei sui* picturis, non similis

ἁμερίῳ γέννᾳ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Τὸν δ' ἐξαμείβοντ' οὐχ ὁρᾷς Δίρκης ὕδωρ
λοχαγόν;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἄλλος, ἄλλος ὅδε τευχέων τρόπος.
Τίς δ' ἐστὶν οὗτος;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Παῖς μὲν Οἰνέως ἔφυ
Τυδεύς, Ἄρη δ' Αἰτωλὸν ἐν στέρνοις ἔχει.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Οὗτος ὁ τᾶς Πολυνείκεος, ὦ γέρον,
αὐτοκασιγνήτας νύμφας
ὁμόγαμος κυρεῖ;
ὡς ἀλλόχρως ὅπλοισι, μιξοβάρβαρος.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Σακεσφόροι γὰρ πάντες Αἰτωλοί, τέκνον,
λόγχαις τ' ἀκοντιστῆρες εὐστοχώτατοι.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Σὺ δ', ὦ γέρον, πῶς αἰσθάνει σαφῶς τάδε;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Σημεῖ' ἰδὼν τότ' ἀσπίδων ἐγνώρισα,
σπονδὰς ὅτ' ἦλθον σῷ κασιγνήτῳ φέρων·
ἃ προσδεδορκὼς οἶδα τοὺς ὡπλισμένους.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Τίς δ' οὗτος ἀμφὶ μνῆμα τὸ Ζήθου περᾷ
καταβόστρυχος, ὄμμασι γοργός, εἰσ-
ιδεῖν νεανίας;
λοχαγός, ὡς ὄχλος νιν ὑστέρῳ ποδὶ
πάνοπλος ἀμφέπει.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ὅδ' ἐστὶ Παρθενοπαῖος, Ἀταλάντης γόνος.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἀλλά νιν ἁ κατ' ὄρη μετὰ ματέρος
Ἄρτεμις ἱεμένα τόξοις δαμάσασ' ὀλέσειεν,
ὃς ἐπ' ἐμὰν πόλιν ἔβα πέρσων.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Εἴη τάδ', ὦ παῖ· σὺν δίκῃ δ' ἥκουσι γῆν·
ὃ καὶ δέδοικα μὴ σκοπῶσ' ὀρθῶς θεοί.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ποῦ δ' ὃς ἐμοὶ μιᾶς ἐγένετ' ἐκ ματρὸς
πολυπόνῳ μοίρᾳ;
ὦ φίλτατ', εἰπέ, ποῦ 'στι Πολυνείκης, γέρον.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ἐκεῖνος ἑπτὰ παρθένων τάφου πέλας
Νιόβης Ἀδράστῳ πλησίον παραστατεῖ.
Ὁρᾷς;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ὁρῶ δῆτ' οὐ σαφῶς, ὁρῶ δέ πως
μορφῆς τύπωμα στέρνα τ' ἐξεικασμένα.
Ἀνεμώκεος εἴθε δρόμον νεφέλας
ποσὶν ἐξανύσαιμι δι' αἰθέρος
πρὸς ἐμὸν ὁμογενέτορα, περὶ δ' ὠλένας
δέρᾳ φιλτάτᾳ βάλοιμι χρόνῳ

mortali generi.

PÆDAGOGUS.

Illumne autem vides, qui trajicit Dirces aquam
ducem?

ANTIGONE.

Alius, alius hic *est* armorum modus.
Quis vero est iste?

PÆDAGOGUS.

Filius Œnei est,
Tydeus, Martem vero Ætolum in pectore gerit.

ANTIGONE.

Istene Polynicis uxoris, o senex,
germanam sororem sponsam
maritus habet?
Quam peregrinus colore armorum, semibarbarus!

PÆDAGOGUS.

Clypeati enim *sunt* omnes Ætoli, filia,
et hastis jaculatores optime collineantes.

ANTIGONE.

Tu vero, o senex, quomodo scis certo hæc?

PÆDAGOGUS.

Signa videns tunc clypeorum notavi,
fidem publicam quando ivi tuo fratri ferens;
quæ intuitus, novi armatos.

ANTIGONE.

Quis vero iste, qui circa monimentum Zethi transit
cincinnis comatus, oculis trux,
aspectu juvenis?
dux, quippe multitudo ipsum sequens
armata circumdat.

PÆDAGOGUS.

Hic est Parthenopæus, Atalantæ filius.

ANTIGONE.

Sed eum per montes cum matre *ejus Atalanta*
Diana properans, telis domans perimat,
qui adversus meam urbem venit *eam* vastaturus.

PÆDAGOGUS.

Fiat hoc, o filia; cum jure tamen *suo* venere in *hanc* terram,
quod et metuo ne observent probe dii.

ANTIGONE.

Ubi est ille qui mecum una natus est ex matre
laborioso fato?
o carissime, dic ubi sit Polynices, senex.

PÆDAGOGUS.

Ille septem virginum juxta sepulcrum
Niobes prope Adrastum stat.
Vides?

ANTIGONE.

Video nempe non clare, video tamen aliquo modo
ipsius formæ simulacrum, et pectus adumbratum.
Volucris utinam cursum nubis
pedibus conficere possem per aerem
ad meum germanum! brachia circum
collum amicissimum jacerem, longo post tempore,

φυγάδα μέλεον. Ὡς
ὅπλοισι χρυσέοισιν ἐκπρεπὴς, γέρον,
ἑῴοις ὅμοια φλεγέθων βολαῖς ἁλίου.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ἥξει δόμους τούσδ', ὥστε σ' ἐμπλῆσαι χαρᾶς,
ἔνσπονδος.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Οὗτος δ', ὦ γεραιὲ, τίς κυρεῖ,
ὃς ἅρμα λευκὸν ἡνιοστροφεῖ βεβώς;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ὁ μάντις Ἀμφιάραος, ὦ δέσποιν', ὅδε·
σφάγια δ' ἅμ' αὐτῷ, γῆς φιλαιμάτου ῥοαί.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ὦ λιπαροζώνου θύγατερ Ἁλίου
Σελαναία, χρυσεόκυκλον φέγγος,
ὡς ἀτρεμαῖα κέντρα καὶ σώφρονα
πώλοις μεταφέρων ἰθύνει.
Ποῦ δ' ὃς τὰ δεινὰ τῇδ' ἐφυβρίζει πόλει
Καπανεύς;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ἐκεῖνος προσβάσεις τεκμαίρεται
πύργων, ἄνω τε καὶ κάτω τείχη μετρῶν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἰὼ,
Νέμεσι καὶ Διὸς βαρύβρομοι βρονταὶ,
κεραύνιόν τε φῶς αἰθαλόεν, σύ τοι
μεγαληγορίαν ὑπεράνορα κοιμίζοις.
Ὅδ' ἐστὶν, αἰχμαλωτίδας
ὃς δορὶ Θηβαίας Μυκήναισι
Λερναίᾳ τε δώσει τριαίνᾳ,
Ποσειδωνίοις Ἀμυμωνίοις
ὕδασι, δουλείαν περιβαλών;
Μήποτε, μήποτε τάνδ', ὦ πότνια,
χρυσεοβόστρυχον ὦ Διὸς ἔρνος Ἄρτεμι,
δουλοσύναν τλαίην.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ὦ τέκνον, εἴσβα δῶμα, καὶ κατὰ στέγας
ἐν παρθενῶσι μίμνε σοῖς, ἐπεὶ πόθου
ἐς τέρψιν ἦλθες ὧν ἔχρῃζες εἰσιδεῖν.
Ὄχλος γὰρ, ὡς ταραγμὸς εἰσῆλθεν πόλιν,
χωρεῖ γυναικῶν πρὸς δόμους τυραννικούς.
Φιλόψογον δὲ χρῆμα θηλειῶν ἔφυ,
σμικράς τ' ἀφορμὰς ἢν λάβωσι τῶν λόγων,
πλείους ἐπεισφέρουσιν· ἡδονὴ δέ τις
γυναιξὶ μηδὲν ὑγιὲς ἀλλήλας λέγειν.

ΧΟΡΟΣ.

Τύριον οἶδμα λιποῦσ' ἔβαν — Στρ. α'
ἀκροθίνια Λοξίᾳ
Φοινίσσας ἀπὸ νάσου
Φοίβῳ δούλα μελάθρων,
ἵν' ὑπὸ δειράσι νιφοβόλοις
Παρνασοῦ κατενάσθη,
Ἰόνιον κατὰ πόντον ἐλά-
τᾳ πλεύσασα, περιρρύτων

exulis miseri.
Aureis armis quam *est* insignis, senex,
matutinis pariter splendens radiis solis.

PÆDAGOGUS.

Veniet ad ædes has, ut te impleat gaudio,
fide publica accepta.

ANTIGONE.

Hic vero, o senex, quis est,
qui currum candidum gubernat, cui insidet?

PÆDAGOGUS.

Est vates Amphiaraus, o domina, ille :
victimæ vero simul cum eo, telluris sanguinem amantis infe-[riæ.

ANTIGONE.

O splendida zona cincti filia Solis
Luna, aurato orbe decorum lumen,
ut quietos stimulos et modestos
pullis inferens, gubernat *currum*.
Ubi vero est qui atrocia huic insolenter minatur urbi,
Capaneus?

PÆDAGOGUS.

Iste aditus notat
turrium, sursum ac deorsum muros metiens.

ANTIGONE.

Io,
Nemesis, et Jovis horrisona tonitrua,
et fulminis ignis fuliginosus, tu vero
superbiloquentiam immodicam sedes (*coerceas*)
Hicce est, captivas
qui armis Thebanas mulieres Mycenis
et Lernæo dabit tridenti,
Neptuniis Amymones
aquis, servitutis jugum imponens?
Nunquam, nunquam hanc, o veneranda,
auricoma o Jovis proles, Diana,
servitutem sustineam.

PÆDAGOGUS.

O filia, ingredere domum, et sub tecto
in gynæceo maneas tuo, postquam desiderii *expleti*
voluptatem nacta es, quorum cupida eras videndi.
Cœtus enim, postquam tumultus invasit urbem,
mulierum petit ædes tyrannicas.
Malignum vero muliebre genus natum est,
et exiguas ansas si accipiunt sermonis,
plures addunt : voluptas vero quædam
mulieribus *est*, ut nihil boni mutuo de se dicant.

CHORUS.

Tyrium mare linquens veni,
selectum munus Loxiæ,
Phœnissa ex insula,
Phœbo ministra aulæ,
ubi sub jugis nivosis
Parnassi habitat,
Ionium per mare rati
postquam navigavi, circumfluentes

ὑπὲρ ἀκαρπίστων πεδίων
Σικελίας Ζεφύρου πνοαῖς
ἱππεύσαντος ἐν οὐρανῷ
κάλλιστον κελάδημα.
Πόλεος ἐκπροκριθεῖσ' ἐμᾶς — Ἀντ. α'
καλλιστεύματα Λοξίᾳ
Καδμείων ἔμολον γᾶν,
κλεινῶν Ἀγηνοριδᾶν,
ὁμογενεῖς ἐπὶ Λαΐου
πεμφθεῖσ' ἐνθάδε πύργους.
Ἶσα δ' ἀγάλμασι χρυσοτεύ-
κτοις Φοίβῳ λάτρις γενόμαν.
Ἔτι δὲ Κασταλίας ὕδωρ
ἐπιμένει με κόμας ἐμὰς
δεῦσαι, παρθένιον χλιδὰν,
Φοιβείαισι λατρείαις.
Ὦ λάμπουσα πέτρα πυρὸς — Ἐπ.
δικόρυφον σέλας ὑπὲρ ἄκρων
Βακχείων Διονύσου,
οἴνα θ', ἃ καθαμέριον
στάζεις τὸν πολύκαρπον
οἰνάνθας ἱεῖσα βότρυν,
ζάθεά τ' ἄντρα δράκοντος, οὔ-
ρειαί τε σκοπιαὶ θεῶν,
νιφόβολόν τ' ὄρος ἱερὸν, εἱ-
λίσσων ἀθανάτας θεοῦ
χορὸς γενοίμαν ἄφοβος
παρὰ μεσόμφαλα γύαλα Φοί-
βου Δίρκαν προλιποῦσα.
Νῦν δέ μοι πρὸ τειχέων — Στρ. β'
θούριος μολὼν Ἄρης
αἷμα δάϊον φλέγει
τᾷδ', ὃ μὴ τύχοι, πόλει·
κοινὰ γὰρ φίλων ἄχη,
κοινὰ δ', εἴ τι πείσεται
ἑπτάπυργος ἅδε γᾶ,
Φοινίσσᾳ χώρᾳ. Φεῦ φεῦ.
Κοινὸν αἷμα, κοινὰ τέκεα
τᾶς κερασφόρου πέφυκεν Ἰοῦς·
ὧν μέτεστί μοι πόνων.
Ἀμφὶ δὲ πτόλιν νέφος — Ἀντ. β'
ἀσπίδων πυκνὸν φλέγει
σχῆμα φοινίου μάχης,
ἂν Ἄρης τάχ' εἴσεται
παισὶν Οἰδίπου φέρων,
πημονὰν Ἐρινύων.
Ἄργος ὦ Πελασγικὸν,
δειμαίνω τὰν σὰν ἀλκὰν
καὶ τὸ θεόθεν· οὐ γὰρ ἄδικον
εἰς ἀγῶνα τόνδ' ἔνοπλος ὁρμᾷ,
ὃς μετέρχεται δόμους.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Τὰ μὲν πυλωρῶν κλῇθρά μ' εἰσεδέξατο
δι' εὐπετείας, τειχέων ἔσω μολεῖν·

Siciliam super campos steriles
æquoris Zephyro flatibus
spirante in cœlo
pulcerrimum stridorem.
Urbe electa ex mea,
pulcerrimum donum Apollini,
Cadmeam veni in terram
inclytorum Agenoridarum,
cognata ad Laii
missa huc mœnia.
Velut signa aurea
Phœbo serva facta sum.
Adhuc vero Castalii fontis aqua
exspectat me, comas meas
ut riget, virgineas delicias,
in ministerio Phœbi.
O splendens petra ignis
bivertice lumine e cacuminibus
Baccheis Dionysi,
et tu, vitis, quæ quotidie
exstillas uberem
uvæ florentis emittens racemum,
et divina antra draconis,
montanæque speculæ deorum,
nivosusque mons sacer:
saltans immortalis deæ (*Dianæ*)
chorus utinam fiam metus expers
in vallibus Phœbi, ubi umbilicus *terræ* est,
Dirce procul relicta.
Nunc autem mihi ante mœnia
sævus accidens Mars,
cædem bellicam accendit
huic, quod ne accidat! urbi.
Communes enim *sunt* amicorum dolores,
commune etiam, si quid passura est
septem munita turribus hæc terra,
Phœnissæ regioni. Eheu, heu!
communis sanguis, communes liberi
cornigeræ sunt Ius:
quibus laborum ego sum particeps.
Circum urbem autem nubes
clypeorum densa fulgurat
speciem cruentæ pugnæ,
quam Mars mox cognoscetur
filiis Œdipi inferre,
exitium ab Erinnybus.
Argos o Pelasgicum,
formido tuum robur
et divinam vindictam: non enim injustum
ad certamen hoc armatus ruit,
qui suam repetit domum.

POLYNICES.

Claustra quidem janitorum me receperunt
facile, ut venirem intra urbem:

ὃ καὶ δέδοικα μή με δικτύων ἔσω
λαβόντες οὐκ ἐκφρῶσ' ἀναίμακτον χρόα.
Ὧν οὕνεκ' ὄμμα πανταχῇ διοιστέον,
κἀκεῖσε καὶ τὸ δεῦρο, μὴ δόλος τις ᾖ.
Ὡπλισμένος δὲ χεῖρα τῷδε φασγάνῳ
τὰ πίστ' ἐμαυτῷ τοῦ θράσους παρέξομαι.
Ὠή· τίς οὗτος; ἢ κτύπον φοβούμεθα;
Ἅπαντα γὰρ τολμῶσι δεινὰ φαίνεται,
ὅταν δι' ἐχθρᾶς ποὺς ἀμείβηται χθονός.
Πέποιθα μέντοι μητρὶ κοὐ πέποιθ' ἅμα,
ἥτις μ' ἔπεισε δεῦρ' ὑπόσπονδον μολεῖν.
Ἀλλ' ἐγγὺς ἀλκή· βώμιοι γὰρ ἐσχάραι
πέλας πάρεισι, κοὐκ ἔρημα δώματα.
Φέρ' ἐς σκοτεινὰς περιβολὰς μεθῶ ξίφος,
καὶ τάσδ' ἔρωμαι, τίνες ἐφεστᾶσιν δόμοις.
Ξέναι γυναῖκες, εἴπατ' ἐκ ποίας πάτρας
Ἑλληνικοῖσι δώμασιν πελάζετε.

ΧΟΡΟΣ.

Φοίνισσα μὲν γῆ πατρὶς ἡ θρέψασά με,
Ἀγήνορος δὲ παῖδες ἐκ παίδων δορὸς
Φοίβῳ μ' ἔπεμψαν ἐνθάδ' ἀκροθίνιον.
Μέλλων δὲ πέμπειν μ' Οἰδίπου κλεινὸς γόνος
μαντεῖα σεμνὰ Λοξίου τ' ἐπ' ἐσχάρας,
ἐν τῷδ' ἐπεστράτευσαν Ἀργεῖοι πόλιν.
Σὺ δ' ἀντάμειψαί μ', ὅστις ὢν ἐλήλυθας
ἑπτάστομον πύργωμα Θηβαίας χθονός.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Πατὴρ μὲν ἡμῖν Οἰδίπους ὁ Λαΐου,
ἔτικτε δ' Ἰοκάστη με, παῖς Μενοικέως·
καλεῖ δὲ Πολυνείκην με Θηβαῖος λεώς.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ σύγγένεια τῶν Ἀγήνορος τέκνων,
ἐμῶν τυράννων ὧν ἀπεστάλην ὕπο,
γονυπετεῖς ἕδρας προσπίτνω σ',
ἄναξ, τὸν οἴκοθεν νόμον σέβουσα.
Ἔβας ὦ χρόνῳ γαῖαν πατρῴαν.
Ἰὼ πότνια, μόλε πρόδρομος,
ἀμπέτασον πύλας.
Κλύεις, ὦ τεκοῦσα τόνδε μᾶτερ;
τί μέλλεις ὑπώροφα μέλαθρα περᾶν,
θιγεῖν τ' ὠλέναις τέκνου;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Φοίνισσαν, ὦ νεάνιδες,
βοὰν ἔσω δόμων κλύουσα τῶνδε
γήρᾳ τρομερὰν ἕλκω ποδὸς βάσιν.
Ἰὼ τέκνον,
χρόνῳ σὸν ὄμμα μυρίαις ἐν ἁμέραις
προσεῖδον· ἀμφίβαλλε μα-
στὸν ὠλέναισι ματέρος
παρηΐδων τ' ὄρεγμα βο-
στρύχων τε κυανόχρωτα χαί-
τας πλόκαμον, σκιάζων δέραν ἐμάν.
Ἰὼ ἰώ, μόλις φανεὶς
ἄελπτα κἀδόκητα ματρὸς ὠλέναις·

propter quod etiam metuo, ne me intra retia
quum acceperint, non dimittant sine cæde corpus.
Quapropter oculi quoquoversus circumferendi mihi sunt,
huc et illuc, ne quis dolus sit.
Armatus vero manum hoc ense,
securitatem mihi ipsi audaciæ præbebo.
Ohe, quis ille? an strepitu exterreor?
Omnia enim audentibus periculosa videntur,
quando per hostilem pes incedit terram.
Confisus sane sum matri, nec tamen confisus simul,
quæ mihi persuasit, ut huc sub pactione venirem.
Sed præsto *est* auxilium: foci enim altarium
prope adsunt, atque non desertæ domus.
Age in obscuram vaginam dimittam gladium,
et has interrogabo, quænam adstent ædibus.
Peregrinæ mulieres, dicite, quanam ex patria
ad Græcas domos acceditis?

CHORUS.

Phœnissa terra patria, quæ aluit me:
Agenoris vero nepotes victoriæ
Phœbo me huc miserunt donum electum.
quumque esset missurus me Œdipi inclytus filius
ad oraculum venerandum et Apollinis aras,
interea oppugnabant Argivi urbem.
Tu vero vicissim responde mihi, quisnam sis, quid veneris
ad septem portarum turres Thebanæ terræ.

POLYNICES.

Pater mihi *est* Œdipus Laii filius,
peperit vero Jocaste me, filia Menœcei,
vocatque me Polynicem Thebanus populus.

CHORUS.

O cognate sanguis Agenoris filiorum,
meorum dominorum, a quibus missa sum!
genubus advoluta veneror te,
o rex, patrium morem observans.
Venisti post longum tempus in terram patriam.
Io, veneranda *domina*, veni procurrens,
aperi portas.
Audisne, o quæ peperisti hunc mater?
quid cunctaris excelsa atria egredi,
et amplecti ulnis filium?

IOCASTA.

Phœnissam, o puellæ,
vocem intra ædes audiens istas,
senio tremulum *huc* traho pedis incessum.
O fili,
post longum tempus os tuum, multos post dies,
aspicio: da amplexandum
pectus *tuum* brachiis matris,
genasque *osculandas mihi* porrectas,
cincinnorumque *circumfunde* cæruleos
capillares orbes, obumbrans collum meum.
Io io, vix tandem apparens
præter spem et opinionem in matris ulnis!

τί φῶ σε; πῶς ἅπαντα
καὶ χερσὶ καὶ λόγοισι
πολυέλικτον ἁδονὰν
ἐκεῖσε καὶ τὸ δεῦρο
περιχορεύουσα, τέρψιν παλαιᾶν λάβω χαρμονᾶν;
Ἰὼ τέκος ἐμὸν, τέκος,
ἔρημον πατρῷον ἔλιπες δόμον
φυγὰς ἀποσταλεὶς ὁμαίμου λώβᾳ,
ἦ ποθεινὸς φίλοις,
ἦ ποθεινὸς Θήβαις.
Ὅθεν ἐμάν τε λευκόχροα κείρομαι
δακρυόεσσ' ἀνεῖσα πενθήρη κόμαν,
ἄπεπλος φαρέων λευκῶν, τέκνον,
δυσόρφναια δ' ἀμφὶ τρύχη τάδε
σκότι' ἀμείβομαι.
Ὁ δ' ἐν δόμοισι πρέσβυς ὀμματοστερὴς,
ἀπήνας ὁμοπτέρου τᾶς ἀποζυγείσας δόμων
πόθον ἀμφιδάκρυτον ἀεὶ κατέχων,
ἀνῇξε μὲν ξίφους
ἐπ' αὐτόχειρά τε σφαγὰν
ὑπὲρ τέρεμνά τ' ἀγχόνας,
στενάζων ἀρὰς τέκνοις·
σὺν ἀλαλαῖσι δ' αἰὲν αἰαγμάτων σκότια κρύπτεται.
Σὲ δ', ὦ τέκνον, καὶ γάμοισι δὴ κλύω
ζυγέντα παιδοποιὸν ἁδονὰν
ξένοισιν ἐν δόμοις ἔχειν
ξένον τε κῆδος ἀμφέπειν,
ἄλαστα ματρὶ τᾷδε Λα-
ΐῳ τε τῷ παλαιγενεῖ,
γάμων ἐπακτὸν ἄταν.
Ἐγὼ δ' οὔτε σοι πυρὸς ἀνῆψα φῶς
νόμιμον ἐν γάμοις,
ὡς πρέπει ματέρι μακαρίᾳ·
ἀνυμέναια δ' Ἰσμηνὸς ἐκηδεύθη
λουτροφόρου χλιδᾶς· ἀνὰ δὲ Θηβαίαν
πόλιν ἐσιγάθη σᾶς ἔσοδος νύμφας.
Ὄλοιτο τάδ', εἴτε σίδαρος
εἴτ' ἔρις εἴτε πατὴρ ὁ σὸς αἴτιος,
εἴτε τὸ δαιμόνιον κατεκώμασε
δώμασιν Οἰδιπόδα·
πρὸς ἐμὲ γὰρ κακῶν ἔμολε τῶνδ' ἄχη.

ΧΟΡΟΣ.

Δεινὸν γυναιξὶν αἱ δι' ὠδίνων γοναὶ,
καὶ φιλότεκνόν πως πᾶν γυναικεῖον γένος.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Μῆτερ, φρονῶν εὖ κοὐ φρονῶν ἀφικόμην
ἐχθροὺς ἐς ἄνδρας· ἀλλ' ἀναγκαίως ἔχει
πατρίδος ἐρᾶν ἅπαντας· ὃς δ' ἄλλως λέγει,
λόγοισι χαίρει, τὸν δὲ νοῦν ἐκεῖσ' ἔχει.
Οὕτω δὲ τάρβος ἐς φόβον τ' ἀφικόμην,
μή τις δόλος με πρὸς κασιγνήτου κτάνῃ,
ὥστε ξιφήρη χεῖρ' ἔχων δι' ἄστεως
κυκλῶν πρόσωπον ἦλθον. Ἓν δέ μ' ὠφελεῖ,
σπονδαί τε καὶ σὴ πίστις, ἥ μ' εἰσήγαγε

quomodo compellem te? quomodo omnia
et manibus et verbis
multiplici voluptate
huc et illuc
pererrans, delectationem veterum mihi sumam gaudiorum?
O fili mi, fili,
desertam liquisti paternam domum,
exul missus fratris injuria,
quam desideratus amicis,
quam desideratus Thebis!
Ex quo canum tondo meum
lacrimabunda, solutum lugentis more, crinem,
numquam induta candidis vestibus, o fili,
sed atros pannos hos
tenebricosos in vicem induo.
Senex vero in domo excæcatus
jugi *fraterni* comparis, disjuncti domo,
desiderium lacrimosum semper fovens,
insiliit in gladii
manu propria patrandam cædem,
subque tectis *ruit in* laqueos,
deplorans exsecrationes in *suos* liberos jactas:
cum vociferatione vero querelarum semper in tenebris occultatur.
Sed te, o fili, et connubio jam audio
conjunctum, conjugalem voluptatem
peregrina in domo habere
peregrinamque affinitatem colere:
triste *istud* matri mihi
et Laio veteri,
nuptiarum adscitam pestem.
Ego vero neque ignis accendi lumen tibi
legitimum in nuptiis,
ut decet matrem beatam:
neque hymenæi ritu Ismenus affinitatem contraxit
expers lavacra ferentis pompæ: per Thebanam vero
urbem non canebatur tuæ ingressus sponsæ.
Pereant ista, sive ferrum,
sive discordia, sive pater tuus in causa *est*,
sive fatum petulanter invasit *ita*
domum Œdipi:
in me enim pervenerunt horum malorum dolores.

CHORUS.

Gravis res *est* mulieribus parere cum dolore,
atque liberorum amans fere *est* totum muliebre genus.

POLYNICES.

Mater, prudenter et imprudenter veni
ad inimicos viros: sed necessitas cogit
patriam amare omnes: qui vero aliter dicit,
verbis delectatur, mentem autem illic habet.
Adeo autem in metum et timorem incidi,
ne quis dolus a fratre me occidat,
ut gladio armata manu per urbem
circumferens vultum venerim. Unum vero me juvat,
induciæ et tua fides, quæ me introduxit

τείχη πατρῷα· πολύδακρυς δ' ἀφικόμην,
χρόνιος ἰδὼν μέλαθρα καὶ βωμοὺς θεῶν
γυμνάσιά θ', οἷσιν ἐνετράφην, Δίρκης θ' ὕδωρ·
ὧν οὐ δικαίως ἀπελαθεὶς ξένην πόλιν
ναίω, δι' ὄσσων νᾶμ' ἔχων δακρυρροοῦν.
Ἀλλ' ἐκ γὰρ ἄλγους ἄλγος αὖ σὲ δέρκομαι
κάρα ξυρηκὲς καὶ πέπλους μελαγχίμους
ἔχουσαν, οἴμοι τῶν ἐμῶν ἐγὼ κακῶν.
Ὡς δεινὸν ἔχθρα, μῆτερ, οἰκείων φίλων,
καὶ δυσλύτους ἔχουσα τὰς διαλλαγάς.
Τί γὰρ πατήρ μοι πρέσβυς ἐν δόμοισι δρᾷ,
σκότον δεδορκώς; τί δὲ κασίγνηται δύο;
ἦ που στένουσι τλήμονας φυγὰς ἐμάς.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Κακῶς θεῶν τις Οἰδίπου φθείρει γένος·
οὕτω γὰρ ἤρξατ', ἄνομα μὲν τεκεῖν ἐμὲ,
κακῶς δὲ γῆμαι πατέρα σὸν φῦναί τέ σε.
Ἀτὰρ τί ταῦτα; δεῖ φέρειν τὰ τῶν θεῶν.
Ὅπως δ' ἔρωμαι, μή τι σὴν δάκω φρένα,
δέδοιχ', ἃ χρῄζω· διὰ πόθου δ' ἐλήλυθα.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Ἀλλ' ἐξερώτα, μηδὲν ἐνδεὲς λίπῃς·
ἃ γὰρ σὺ βούλει, ταῦτ' ἐμοὶ, μῆτερ, φίλα.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Καὶ δή σ' ἐρωτῶ πρῶτον ὧν χρῄζω τυχεῖν·
τί τὸ στέρεσθαι πατρίδος; ἦ κακὸν μέγα;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Μέγιστον· ἔργῳ δ' ἐστὶ μεῖζον ἢ λόγῳ.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Τίς ὁ τρόπος αὐτοῦ; τί φυγάσιν τὸ δυσχερές;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Ἓν μὲν μέγιστον, οὐκ ἔχει παρρησίαν.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Δούλου τόδ' εἶπας, μὴ λέγειν ἅ τις φρονεῖ.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Τὰς τῶν κρατούντων ἀμαθίας φέρειν χρεών.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Καὶ τοῦτο λυπρὸν, συνασοφεῖν τοῖς μὴ σοφοῖς.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Ἀλλ' ἐς τὸ κέρδος παρὰ φύσιν δουλευτέον.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Αἱ δ' ἐλπίδες βόσκουσι φυγάδας, ὡς λόγος.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Καλοῖς βλέπουσί γ' ὄμμασιν, μέλλουσι δέ.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Οὐδ' ὁ χρόνος αὐτὰς διεσάφησ' οὔσας κενάς;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Ἔχουσιν Ἀφροδίτην τιν' ἡδεῖαν κακῶν.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Πόθεν δ' ἐβόσκου, πρὶν γάμοις εὑρεῖν βίον;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Ποτὲ μὲν ἐπ' ἦμαρ εἶχον, εἶτ' οὐκ εἶχον ἄν.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Φίλοι δὲ πατρὸς καὶ ξένοι σ' οὐκ ὠφέλουν;

intra mœnia paterna : multum vero lacrimans veni,
post longum tempus revisens tecta et aras deorum,
et gymnasia, in quibus nutritus sum, et Dirces aquam :
a quibus non jure pulsus, peregrinam urbem
habito, in oculis laticem habens lacrimarum.
Sed enim te, ex dolore rursus dolorem, video
caput rasum et vestes atras
habentem : hei mihi propter mea mala!
Quam misera res *est*, mater, odium inter domesticos,
et quam difficilem habet reconciliationem!
Quidnam pater mihi senex in ædibus agit,
spectans tenebras (*cœcus*)? quid vero sorores duæ?
utique gemunt miserum exilium meum.

IOCASTA.

Male deorum aliquis Œdipi perdit genus :
sic enim cœpit, ut contra fas parerem ego,
maleque duceret uxorem pater tuus, tuque nascereris.
Verum ad quid hæc? oportet ferre fatalia.
Quomodo autem interrogem, nequa tuum mordeam animum,
metuo, quæ volo : desidero autem.

POLYNICES.

At exquire, nihil omittas, *quod scire velis :*
quæ enim tu vis, ea *et* mihi, mater, grata *sunt*.

IOCASTA.

Interrogo igitur *hoc* primum eorum, quæ volo consequi :
quid, esse exulem? anne magnum malum?

POLYNICES.

Maximum : re vero est majus, quam verbis.

IOCASTA.

Quonam modo hoc? quid exulibus *est* illud malum?

POLYNICES.

Unum quidem *est* maximum : non habet *exul* libertatem dicendi.

IOCASTA.

Servi est quod dixisti, non dicere *posse* aliquem quod sentiat.

POLYNICES.

Potentum inscitias ferre oportet.

IOCASTA.

Et hoc acerbum *est*, desipere cum desipientibus.

POLYNICES.

Sed propter utilitatem contra naturam serviendum *est*.

IOCASTA.

At spes alunt exules, ut dicitur.

POLYNICES.

Blandis tuentur sane oculis, sed cunctantur.

IOCASTA.

Neque tempus eas ostendit *tibi* esse inanes?

POLYNICES.

Habent Venerem quamdam suavem malorum.

IOCASTA.

Unde vero alebaris, priusquam per nuptias invenires victum?

POLYNICES.

Aliquando in diem habebam, aliquando non habebam.

IOCASTA.

Et amici patris, et hospites te non juvabant?

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Εὖ πρᾶσσε· τὰ φίλων δ' οὐδὲν, ἤν τις δυστυχῇ.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
Οὐδ' ηὑγένειά σ' ἦρεν εἰς ὕψος μέγα;
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Κακὸν τὸ μὴ 'χειν· τὸ γένος οὐκ ἔβοσκέ με.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
Ἡ πατρὶς, ὡς ἔοικε, φίλτατον βροτοῖς.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Οὐδ' ὀνομάσαι δύναι' ἂν ὡς ἐστὶν φίλον.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
Πῶς δ' ἦλθες Ἄργος; τίν' ἐπίνοιαν ἔσχεθες;
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Ἔχρησ' Ἀδράστῳ Λοξίας χρησμόν τινα.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
Ποῖον; τί τοῦτ' ἔλεξας; οὐκ ἔχω μαθεῖν.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Κάπρῳ λέοντί θ' ἁρμόσαι παίδων γάμους.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
Καὶ σοὶ τί θηρῶν ὀνόματος μετῆν, τέκνον;
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Οὐκ οἶδ'· ὁ δαίμων μ' ἐκάλεσεν πρὸς τὴν τύχην.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
Σοφὸς γὰρ ὁ θεός. Τίνι τρόπῳ δ' ἔσχες λέχος;
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Νὺξ ἦν, Ἀδράστου δ' ἦλθον ἐς παραστάδας.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
Κοίτας ματεύων, ἢ φυγὰς πλανώμενος;
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Ἦν ταῦτα· κᾆτά γ' ἦλθεν ἄλλος αὖ φυγάς.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
Τίς οὗτος; ὡς ἄρ' ἄθλιος κἀκεῖνος ἦν.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Τυδεύς, ὃν Οἰνέως φασὶν ἐκφῦναι πατρός.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
Τί θηρσὶν ὑμᾶς δῆτ' Ἄδραστος ἤκασεν;
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Στρωμνῆς ἐς ἀλκὴν οὕνεκ' ἤλθομεν πέρι.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
Ἐνταῦθα Ταλαοῦ παῖς ξυνῆκε θέσφατα;
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Κᾆδωκεν ἡμῖν δύο δυοῖν νεάνιδας.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
Ἆρ' εὐτυχεῖς οὖν σοῖς γάμοις, ἢ δυστυχεῖς;
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Οὐ μεμπτὸς ἡμῖν ὁ γάμος ἐς τόδ' ἡμέρας.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
Πῶς δ' ἐξέπεισας δεῦρό σοι σπέσθαι στρατόν;
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Δισσοῖς Ἄδραστος ὤμοσεν γαμβροῖς τάδε,
[Τυδεῖ τε κἀμοί· σύγγαμος γάρ ἐστ' ἐμός·]
ἄμφω κατάξειν ἐς πάτραν, πρόσθεν δ' ἐμέ.
Πολλοὶ δὲ Δαναῶν καὶ Μυκηναίων ἄκροι
πάρεισι, λυπρὰν χάριν, ἀναγκαίαν δ', ἐμοὶ

POLYNICES.
Sis usque felix; amici enim *sunt* nihil, si quis miser est.
IOCASTA.
Neque nobilitas te extulit in altum?
POLYNICES.
Malum *est* nihil habere : genus non aluit me.
IOCASTA.
Patria, ut videtur, carissima res mortalibus *est*.
POLYNICES.
Ne dicere quidem possis, quam dulcis sit.
IOCASTA.
Quomodo autem venisti Argos? quid consilii habuisti?
POLYNICES.
Dedit Adrasto Apollo quoddam oraculum.
IOCASTA.
Quale? quid hoc dixisti? non possum intelligere.
POLYNICES.
Jubens apro et leoni dare nuptum filias
IOCASTA.
At tibi quid cum bestiarum nomine erat commune, fili?
POLYNICES.
Haud scio : numen me vocabat ad hanc sortem.
IOCASTA.
Sapiens enim *est* deus. Sed quomodo nactus es connubium?
POLYNICES.
Nox erat et ad Adrasti veni aulæ postes.
IOCASTA.
Cubile quærens, aut ut exul errans?
POLYNICES.
Hoc erat : et deinde venit alius etiam exul.
IOCASTA.
Quis iste? quippe vero miser et ille erat.
POLYNICES.
Tydeus, quem Œneo dicunt patre natum.
IOCASTA.
Quare vero feris vos Adrastus comparavit?
POLYNICES.
Quod de stragulis in certamen venimus.
IOCASTA.
Ibi Talai filius intellexit vaticinia?
POLYNICES.
Intellexit et dedit nobis duobus duas puellas
IOCASTA.
Utrum felix igitur nuptiis es, an infelix?
POLYNICES.
Non culpandæ mihi nuptiæ ad hunc diem
IOCASTA.
Quomodo autem persuasisti huc te sequi exercitum?
POLYNICES.
Geminis Adrastus juravit generis hoc,
[Tydeo et mihi : affinis enim *hic* est meus :]
utrumque se reducturum in patriam, me vero prius.
Multi autem Danaorum et Mycenæorum principes
adsunt, triste officium, sed necessarium, mihi

θιδόντες· ἐπὶ γὰρ τὴν ἐμὴν στρατεύομαι
πόλιν. Θεοὺς δ' ἐπώμοσ' ὡς ἀκουσίως
τοῖς φιλτάτοις τοκεῦσιν ἠράμην δόρυ.
Ἀλλ' ἐς σὲ τείνει τῶνδε διάλυσις κακῶν,
μῆτερ, διαλλάξασαν ὁμογενεῖς φίλους
παῦσαι πόνων με καὶ σὲ καὶ πᾶσαν πόλιν.
Πάλαι μὲν οὖν ὑμνηθὲν, ἀλλ' ὅμως ἐρῶ·
τὰ χρήματ' ἀνθρώποισι τιμιώτατα,
δύναμίν τε πλείστην τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει.
Ἁγὼ μεθήκω δεῦρο μυρίαν ἄγων
λόγχην· πένης γὰρ οὐδὲν εὐγενὴς ἀνήρ.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν Ἐτεοκλῆς ἐς διαλλαγὰς ὅδε
χωρεῖ· σὸν ἔργον, μῆτερ Ἰοκάστη, λέγειν
τοιούσδε μύθους οἷς διαλλάξεις τέκνα.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Μῆτερ, πάρειμι· τὴν χάριν δὲ σοὶ διδοὺς
ἦλθον. Τί χρὴ δρᾶν; ἀρχέτω δή τις λόγου·
ὡς ἀμφὶ τείχη καὶ ξυνωρίδας λόχων
τάσσων ἐπέσχον πόλιν, ὅπως κλύοιμί σου
κοινὰς βραβείας, αἷς ὑπόσπονδον μολεῖν
τόνδ' εἰσεδέξω τειχέων πείσασά με.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ἐπίσχες· οὔτοι τὸ ταχὺ τὴν δίκην ἔχει·
βραδεῖς δὲ μῦθοι πλεῖστον ἀνύουσιν σοφόν.
Σχάσον δὲ δεινὸν ὄμμα καὶ θυμοῦ πνοάς·
οὐ γὰρ τὸ λαιμότμητον εἰσορᾷς κάρα
Γοργόνος, ἀδελφὸν δ' εἰσορᾷς ἥκοντα σόν.
Σύ τ' αὖ πρόσωπον πρὸς κασίγνητον στρέφε,
Πολύνεικες· ἐς γὰρ ταὐτὸν ὄμμασι βλέπων
λέξεις τ' ἄμεινον τοῦδέ τ' ἐνδέξει λόγους.
Παραινέσαι δὲ σφῷν τι βούλομαι σοφόν·
ὅταν φίλος τις ἀνδρὶ θυμωθεὶς φίλῳ,
ἐς ἓν ξυνελθὼν, ὄμματ' ὄμμασιν διδῷ,
ἐφ' οἷσιν ἥκει, ταῦτα χρὴ μόνον σκοπεῖν,
κακῶν δὲ τῶν πρὶν μηδενὸς μνείαν ἔχειν.
Λόγος μὲν οὖν σὸς πρόσθε, Πολύνεικες τέκνον·
σὺ γὰρ στράτευμα Δαναϊδῶν ἥκεις ἄγων,
ἄδικα πεπονθὼς, ὡς σὺ φῄς· κριτὴς δέ τις
θεῶν γένοιτο καὶ διαλλακτὴς κακῶν.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Ἁπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ,
κοὐ ποικίλων δεῖ τἄνδιχ' ἑρμηνευμάτων·
ἔχει γὰρ αὐτὰ καιρόν· ὁ δ' ἄδικος λόγος
νοσῶν ἐν αὑτῷ φαρμάκων δεῖται σοφῶν.
Ἐγὼ δὲ πατρὸς δωμάτων προὐσκεψάμην
τοὐμόν τε καὶ τοῦδ'· ἐκφυγεῖν χρῄζων ἀρὰς,
ἃς Οἰδίπους ἐφθέγξατ' εἰς ἡμᾶς ποτε,
ἐξῆλθον ἔξω τῆσδ' ἑκὼν αὐτὸς χθονὸς,
δοὺς τῷδ' ἀνάσσειν πατρίδος ἐνιαυτοῦ κύκλον,
ὥστ' αὐτὸς ἄρχειν αὖθις ἀνὰ μέρος λαβὼν,
καὶ μὴ δι' ἔχθρας τῷδε καὶ φόνου μολὼν
κακόν τι δρᾶσαι καὶ παθεῖν, ἃ γίγνεται.
Ὁ δ' αἰνέσας ταῦθ' ὁρκίους τε δοὺς θεοὺς

præstantes : adversus meam enim duco exercitum
patriam. Deos autem adjuro, quod invitus
carissimis parentibus intuli bellum.
Sed ad te pertinet horum compositio malorum,
o mater, ut, reconciliatis caris fratribus,
liberes a laboribus me, et te, et totam urbem.
Vetus quidem celebratum est *dictum*, sed tamen dicam :
Opes hominibus sunt honoratissimæ,
et potentiam maximam inter res humanas habent.
Quas ego propter huc veni, innumeras ducens
hastas : nam pauper si sit vir nobilis, nihil est.

CHORUS.

Atqui Eteocles ad reconciliationem hic
accedit : tui officii est, mater Iocasta, dicere
tales sermones, quibus reconciliare possis filios.

ETEOCLES.

Mater, adsum : hanc gratiam vero tibi dans,
veni. Quid oportet *me* facere? incipiat aliquis dicere :
quia circa mœnia et cohortium paria
ordinare destiti cives, ut audirem a te [ut veniret
communem *nobis* arbitrationem, propter quam sub pactione
iste, mihi persuadens, recepisti *eum* intra muros.

IOCASTA.

Inhibe : haudquaquam festinatio justitiam habet *secum :*
sed tardi sermones plurima efficiunt sapienter.
Remitte autem torvum oculum et animi flatus :
non enim intueris præcisum a faucibus caput
Gorgonis, sed fratrem vides præsentem tuum.
Tu quoque vicissim vultum ad fratrem verte,
Polynices : nam eodem tuens oculis,
dicesque melius, hujusque *melius* admittes dicta.
Admonere vero vos aliquod sapiens volo *verbum :*
quando amicus aliquis amico iratus,
una congressus, oculos oculis obvertit,
propter quæ venit, ea oportet tantum considerare,
malorum autem priorum nullius meminisse.
Sermo igitur tuus prior *sit*, fili Polynices :
tu enim exercitum Argivorum venisti adducens,
injusta passus, ut tu dicis : judex vero aliquis
deorum sit, et reconciliator malorum.

POLYNICES.

Simplex oratio veritatis est,
nec variis egent justa interpretationibus;
habent enim suum pondus : injusta autem causa
ægra quum sit per se, medicamentis eget sophisticis.
Ego quidem paternæ domui prospexi
meaque et hujus *procurans :* evitare volens exsecrationes,
quas Œdipus vociferavit in nos aliquando,
discessi sponte mea ex hac terra,
concedens huic regnare in patria per anni orbem,
ut ipse imperium rursus per vices acciperem,
neu in inimicitiam cum hoc et cædem incidens,
aliquid mali facerem et paterer, quæ fieri solent.
Iste vero hæc assentatus, perque deos juratus,

ἔδρασεν οὐδὲν ὧν ὑπέσχετ', ἀλλ' ἔχει
τυραννίδ' αὐτὸς καὶ δόμων ἐμὸν μέρος.
Καὶ νῦν ἕτοιμός εἰμι τἀμαυτοῦ λαβὼν
στρατὸν μὲν ἔξω τῆσδ' ἀποστεῖλαι χθονὸς,
οἰκεῖν δὲ τὸν ἐμὸν οἶκον ἀνὰ μέρος λαβὼν,
καὶ τῷδ' ἀφεῖναι τὸν ἴσον αὖθις αὖ χρόνον,
καὶ μήτε πορθεῖν πατρίδα μήτε προσφέρειν
πύργοισι πηκτῶν κλιμάκων προσαμβάσεις·
ἃ μὴ κυρήσας τῆς δίκης πειράσομαι
δρᾷν. Μάρτυρας δὲ τῶνδε δαίμονας καλῶ,
ὡς πάντα πράσσων σὺν δίκῃ δίκης ἄτερ
ἀποστεροῦμαι πατρίδος ἀνοσιώτατα.
Ταῦτ' αὔθ' ἕκαστα, μῆτερ, οὐχὶ περιπλοκὰς
λόγων ἀθροίσας εἶπον, ἀλλὰ καὶ σοφοῖς
καὶ τοῖσι φαύλοις ἔνδιχ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐμοὶ μὲν, εἰ καὶ μὴ καθ' Ἑλλήνων χθόνα
τεθράμμεθ', ἀλλ' οὖν ξυνετά μοι δοκεῖς λέγειν.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Εἰ πᾶσι ταὐτὸν καλὸν ἔφυ σοφόν θ' ἅμα,
οὐκ ἦν ἂν ἀμφίλεκτος ἀνθρώποις ἔρις·
νῦν δ' οὔθ' ὅμοιον οὐδὲν οὔτ' ἴσον βροτοῖς,
πλὴν ὀνομάσαι, τὸ δ' ἔργον οὐκ ἔστιν τόδε.
Ἐγὼ γὰρ οὐδὲν, μῆτερ, ἀποκρύψας ἐρῶ·
ἄστρων ἂν ἔλθοιμ' αἰθέρος πρὸς ἀντολὰς
καὶ γῆς ἔνερθε, δυνατὸς ὢν δρᾶσαι τάδε,
τὴν θεῶν μεγίστην ὥστ' ἔχειν τυραννίδα.
Τοῦτ' οὖν τὸ χρηστὸν, μῆτερ, οὐχὶ βούλομαι
ἄλλῳ παρεῖναι μᾶλλον ἢ σώζειν ἐμοί·
ἀνανδρία γὰρ, τὸ πλέον ὅστις ἀπολέσας
τοὔλασσον ἔλαβε. Πρὸς δὲ τοῖσδ' αἰσχύνομαι
ἐλθόντα σὺν ὅπλοις τόνδε καὶ πορθοῦντα γῆν
τυχεῖν ἃ χρῄζει· ταῖς γὰρ ἂν Θήβαις τόδε
γένοιτ' ὄνειδος, εἰ Μυκηναίου δορὸς
φόβῳ παρείην σκῆπτρα τἀμὰ τῷδ' ἔχειν.
Χρῆν δ' αὐτὸν οὐχ ὅπλοισι τὰς διαλλαγὰς,
μῆτερ, ποιεῖσθαι· πᾶν γὰρ ἐξαιρεῖ λόγος
ὃ καὶ σίδηρος πολεμίων δράσειεν ἄν.
Ἀλλ' εἰ μὲν ἄλλως τήνδε γῆν οἰκεῖν θέλει,
ἔξεστ'· ἐκεῖνο δ' οὐχ ἑκὼν μεθήσομαι,
ἄρχειν παρόν μοι, τῷδε δουλεῦσαί ποτε.
Πρὸς ταῦτ' ἴτω μὲν πῦρ, ἴτω δὲ φάσγανα,
ζεύγνυσθε δ' ἵππους, πεδία πίμπλαθ' ἁρμάτων,
ὡς οὐ παρήσω τῷδ' ἐμὴν τυραννίδα.
Εἴπερ γὰρ ἀδικεῖν χρὴ, τυραννίδος πέρι
κάλλιστον ἀδικεῖν, τἄλλα δ' εὐσεβεῖν χρεών.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ εὖ λέγειν χρὴ μὴ 'πὶ τοῖς ἔργοις καλοῖς·
οὐ γὰρ καλὸν τόδ', ἀλλὰ τῇ δίκῃ πικρόν.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ὦ τέκνον, οὐχ ἅπαντα τῷ γήρᾳ κακὰ,
Ἐτεόκλεες, πρόσεστιν, ἀλλ' ἡ 'μπειρία
ἔχει τι δεῖξαι τῶν νέων σοφώτερον.
Τί τῆς κακίστης δαιμόνων ἐφίεσαι

nihil fecit eorum, quæ spopondit, sed habet
imperium solus et ædium meam partem.
Et nunc paratus sum, mea si recepero,
exercitum extra hanc dimittere terram,
et gubernare meam domum, per vices acceptam,
et huic permittere æquale rursus tempus *regendam;*
neque vastare patriam, neque admovere
turribus compactarum scalarum gradus ad ascendendum:
quæ, non consecutus jus, experiar
facere. Testes vero horum deos advoco,
quod omnia faciens juste, præter jus
spolier patria iniquissime.
Hæc simplicia, mater, non perplexos
sermones colligens, dixi, sed et sapientibus
et rudibus æqua, ut mihi videtur.

CHORUS.

Mihi quidem, quamvis non in Græcia
simus educatæ, tamen prudenter videris dicere.

ETEOCLES.

Si omnibus idem esset pulcrum simul sapienterque dictum,
non esset ambigua inter homines dissensio:
nunc vero nec simile quicquam, nec æquale hominibus *est*,
præter nomina, res vero *ipsa* non est hoc.
Ego enim nihil, mater, occultans, dicam:
astrorum cœli vellem ire ad ortum
et terram subter, si possem efficere hoc,
deorum maximam ut haberem tyrannidem.
Hoc igitur tantum bonum, o mater, non volo
alii concedere potius quam servare mihi.
Ignavia enim est, re majori si quis missa
minorem acceperit. Præterea vero pudet me,
venientem hunc cum armis, et vastantem terram,
consequi quæ postulat: Thebis enim hoc
fuerit probrum, si Mycenææ hastæ
metu tradiderim sceptra mea huic tenenda.
Debebat ille non armis reconciliationem
facere, mater: omne enim expugnat oratio,
quod vel ferrum hostium facere possit.
Sed si alioqui hanc terram habitare vult,
licet sane: illud (*imperare*) vero haud volens omittam,
regnare quum liceat mihi, huicce ut serviam unquam.
Ad hæc eant *mihi* ignes, eant enses,
jungite equos, campos implete curribus,
quippe non concedam huic meum imperium.
Si enim jus violare oportet, regni causa
pulcerrimum *est* violare: in ceteris vero pietas colatur.

CHORUS.

Non pulcre dicere convenit in rebus non honestis:
non enim *est* bonum hoc, sed justitiæ res acerba.

IOCASTA.

O fili, non omnia senectuti mala
insunt, Eteocles; sed experientia
habet aliquid monstrare sapientius, quam juvenes.
Quid pessimam dearum concupiscis

φιλοτιμίας, παῖ; Μὴ σύ γ᾽· ἄδικος ἡ θεός·
πολλοὺς δ᾽ ἐς οἴκους καὶ πόλεις εὐδαίμονας
ἐσῆλθε κἀξῆλθ᾽ ἐπ᾽ ὀλέθρῳ τῶν χρωμένων·
ἐφ᾽ ᾗ σὺ μαίνει. Κεῖνο κάλλιον, τέκνον,
ἰσότητα τιμᾶν, ἣ φίλους ἀεὶ φίλοις
πόλεις τε πόλεσι συμμάχους τε συμμάχοις
ξυνδεῖ· τὸ γὰρ ἴσον νόμιμον ἀνθρώποις ἔφυ,
τῷ πλέονι δ᾽ ἀεὶ πολέμιον καθίσταται
τοὔλασσον, ἐχθρᾶς θ᾽ ἡμέρας κατάρχεται.
Καὶ γὰρ μέτρ᾽ ἀνθρώποισι καὶ μέρη σταθμῶν
ἰσότης ἔταξε κἀριθμὸν διώρισε,
νυκτός τ᾽ ἀφεγγὲς βλέφαρον ἡλίου τε φῶς
ἴσον βαδίζει τὸν ἐνιαύσιον κύκλον,
κοὐδέτερον αὐτοῖν φθόνον ἔχει νικώμενον.
Εἶθ᾽ ἥλιος μὲν νύξ τε δουλεύει βροτοῖς,
σὺ δ᾽ οὐκ ἀνέξει δωμάτων ἔχων ἴσον,
καὶ τῷδ᾽ ἀπονεμεῖς; κᾆτα ποῦ ᾽στιν ἡ δίκη;
Τί τὴν τυραννίδ᾽, ἀδικίαν εὐδαίμονα,
τιμᾷς ὑπέρφευ, καὶ μέγ᾽ ἥγησαι τόδε,
περιβλέπεσθαι τίμιον; κενὸν μὲν οὖν.
Ἢ πολλὰ μοχθεῖν πόλλ᾽ ἔχων ἐν δώμασι
βούλει; Τί δ᾽ ἔστι τὸ πλέον; ὄνομ᾽ ἔχει μόνον·
ἐπεὶ τά γ᾽ ἀρκοῦνθ᾽ ἱκανὰ τοῖς γε σώφροσιν.
Οὔτοι τὰ χρήματ᾽ ἴδια κέκτηνται βροτοί,
τὰ τῶν θεῶν δ᾽ ἔχοντες ἐπιμελούμεθα·
ὅταν δὲ χρῄζωσ᾽, αὔτ᾽ ἀφαιροῦνται πάλιν.
[ὁ δ᾽ ὄλβος οὐ βέβαιος, ἀλλ᾽ ἐφήμερος.]
Ἄγ᾽, ἤν σ᾽ ἔρωμαι δύο λόγω προθεῖσ᾽ ἅμα,
πότερα τυραννεῖν, ἢ πόλιν σῶσαι θέλεις;
ἐρεῖς τυραννεῖν; Ἢν δὲ νικήσῃ σ᾽ ὅδε,
Ἀργεῖά τ᾽ ἔγχη δόρυ τὸ Καδμείων ἕλῃ,
ὄψει δαμασθὲν ἄστυ Θηβαίων τόδε,
ὄψει δὲ πολλὰς αἰχμαλωτίδας κόρας
βίᾳ πρὸς ἀνδρῶν πολεμίων πορθουμένας.
Ὀδυνηρὸς ἆρ᾽ ὁ πλοῦτος, ὃν ζητεῖς ἔχειν,
γενήσεται Θήβαισι, φιλότιμος δὲ σύ.
Σοὶ μὲν τάδ᾽ αὐδῶ· σοὶ δὲ, Πολύνεικες, λέγω,
ἀμαθεῖς Ἄδραστος χάριτας ἐς σ᾽ ἀνήψατο·
ἀσύνετα δ᾽ ἦλθες καὶ σὺ πορθήσων πόλιν.
Φέρ᾽, ἢν ἕλῃς γῆν τήνδ᾽, ὃ μὴ τύχοι ποτὲ,
πρὸς θεῶν, τροπαῖα πῶς ἄρα στήσεις δορός;
πῶς δ᾽ αὖ κατάρξει θυμάτων, ἑλὼν πάτραν,
καὶ σκῦλα γράψεις πῶς ἐπ᾽ Ἰνάχου ῥοαῖς,
ΘΗΒΑΣ ΠΥΡΩΣΑΣ ΤΑΣΔΕ ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ ΘΕΟΙΣ
ΑΣΠΙΔΑΣ ΕΘΗΚΕ; Μήποτ᾽, ὦ τέκνον, κλέος
τοιόνδε σοι γένοιθ᾽ ὑφ᾽ Ἑλλήνων λαβεῖν.
Ἢν δ᾽ αὖ κρατηθῇς καὶ τὰ τοῦδ᾽ ὑπερδράμῃ,
πῶς Ἄργος ἥξεις, μυρίους λιπὼν νεκρούς;
ἐρεῖ δὲ δή τις, ὦ κακὰ μνηστεύματα
Ἄδραστε προσθείς, διὰ μιᾶς νύμφης γάμον
ἀπωλόμεσθα. Δύο κακὼ σπεύδεις, τέκνον,
κείνων στέρεσθαι, τῶνδέ τ᾽ ἐν μέσῳ πεσεῖν.
Μέθετον τὸ λίαν, μέθετον· ἀμαθία δυοῖν,
ἐς ταὔθ᾽ ὅταν μόλητον, αἴσχιστον κακόν.

ambitionem, fili? Ne tu *facias hœc* : injusta *est* hæc dea :
in multas enim familias et urbes beatas
ingressa et egressa est cum pernicie utentium :
propter quam tu insanis. Illud pulcrius est, fili
æqualitatem colere, quæ amicos semper amicis,
urbesque urbibus, et socios sociis
colligat : æquale enim jus lexque inter homines factum est :
ei vero quod est plus, semper inimicum stat
quod minus est, et hostilem orditur diem (*i. e. inimicitias* [*incipit*).
Etenim mensuras hominibus et momenta ponderum
æqualitas ordinavit, et numeros constituit;
noctisque obscura palpebra, et solis lumen,
æqualem meant annuum circulum :
et neutrum eorum victum invidet alteri.
Atque ita sol et nox serviunt hominibus :
tu vero non sustinebis domus habere æqualem partem,
et huic *non* tribues *ejus partem?* tum vero ubi est jus?
Quid tyrannidem, injustitiam splendidam,
honoras supra modum, et magni facis hoc,
ut circumspiciaris honoratus? immo inane *hoc est.*
An multum laborare, multa qui habes in domo,
vis? Quid vero *est* abundans? nomen habet tantum :
quandoquidem quæ satis sunt sufficiunt modestis.
Haudquaquam enim opes proprias possident mortales,
sed a diis acceptas, curamus eas :
quum autem *illi* volunt, ipsas auferunt rursus.
[Fortuna non est stabilis, sed in diem.]
Age, si te interrogem, duas sententias proponens simul,
utrum regnare, an urbem servare mavis?
dices regnare? Si vero vicerit te iste,
et Argivorum hastæ exercitum Cadmeorum fuderint,
videbis domitam urbem Thebanorum hanc :
videbis etiam multas captivas puellas,
vi ab hostibus viris raptas.
Acerba igitur hæc potentia, quam quæris habere,
fiet Thebis; tu vero *habeberis* ambitiosus.
Et ad te quidem hæc dico : at tibi, Polynices, hæc declaro :
stultam Adrastus gratiam in te contulit;
et stulte venisti tu quoque expugnaturus patriam.
Age, si ceperis urbem hanc, quod utinam nunquam fiat,
per deos, tropæa quomodo igitur eriges victoriæ?
quomodo porro auspicaberis sacrificia, capta patria?
inque spolia quomodo inscribes ad Inachi fluenta :
THEBIS INCENSIS HOS POLYNICES DIIS
CLYPEOS SUSPENSOS SACRAVIT? Nunquam, o fili, gloriam
talem tibi contingat a Græcis consequi.
Sin contra fueris victus, et res hujus sit superior,
quomodo Argos redibis innumeris relictis mortuis?
dicet vero tum aliquis : O miseras desponsationes,
Adraste, addicens : propter unius puellæ conjugium
periimus. Duplex malum sectaris, fili,
illis privari, et horum in medio collabi.
Remittite quod nimium est (*animi cupiditatem*), remittite : [insania duorum,
in idem quando concidunt, crudelissimum malum *est.*

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ θεοί, γένοισθε τῶνδ' ἀπότροποι κακῶν,
καὶ ξύμβασίν τιν' Οἰδίπου τέκνοις δότε.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Μῆτερ, οὐ λόγων ἔθ' ἁγών, ἀλλ' ἀνάλωται χρόνος
οὑν μέσῳ μάτην, περαίνει δ' οὐδὲν ἡ προθυμία·
οὐ γὰρ ἂν ξυμβαῖμεν ἄλλως ἢ 'πὶ τοῖς εἰρημένοις,
ὥστε με σκήπτρων κρατοῦντα τῆσδ' ἄνακτ' εἶναι χθονός·
τῶν μακρῶν δ' ἀπαλλαγεῖσα νουθετημάτων μ' ἔα.
Καὶ σὺ τῶνδ' ἔξω κομίζου τειχέων, ἢ κατθανεῖ.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Πρὸς τίνος; τίς ὧδ' ἄτρωτος, ὅστις εἰς ἡμᾶς ξίφος
φόνιον ἐμβαλὼν τὸν αὐτὸν οὐκ ἀποίσεται μόρον;

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Ἐγγύς, οὐ πρόσω βεβηκώς· ἐς χέρας λεύσσεις ἐμάς;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Εἰσορῶ· δειλὸν δ' ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Κᾆτα σὺν πολλοῖσιν ἦλθες πρὸς τὸν οὐδὲν ἐς μάχην;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Ἀσφαλὴς γάρ ἐστ' ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Κομπὸς εἶ σπονδαῖς πεποιθώς, αἵ σε σώζουσιν θανεῖν.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Καὶ σὲ δεύτερόν γ' ἀπαιτῶ σκῆπτρα καὶ μέρη χθονός.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Οὐκ ἀπαιτούμεσθ'· ἐγὼ γὰρ τὸν ἐμὸν οἰκήσω δόμον.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Τοῦ μέρους ἔχων τὸ πλεῖον;

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Φήμ'· ἀπαλλάσσου δὲ γῆς.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Ὦ θεῶν βωμοὶ πατρῷοι, —

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Οὓς σὺ πορθήσων πάρει.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

κλύετέ μου, —

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Τίς δ' ἂν κλύοι σου πατρίδ' ἐπεστρατευμένου;

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

καὶ θεῶν τῶν λευκοπώλων δώμαθ', —

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Οἳ στυγοῦσί σε.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ἐξελαυνόμεσθα πατρίδος, —

ΕΤΕΟΚΑ

Καὶ γὰρ ἦλθες ἐξελῶν.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

ἀδικίᾳ γ', ὦ θεοί.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Μυκήναις, μὴ 'νθάδ' ἀνακάλει θεούς.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Ἀνόσιος πέφυκας, —

CHORUS.

O dii, sitis horum averrunci malorum,
et compositionem aliquam Œdipi filiis date.

ETEOCLES.

Mater, non verborum amplius certamen *est*, sed perit tempus,
quod in medio est, frustra, et efficit nihil *tuum* studium;
non enim convenerimus aliter, quam prædictis conditionibus,
ut ego sceptra tenens, hujus rex sim terræ.

Longas vero mittens admonitiones, sine me.
Et tu, *Polynices*, extra hæc te fer mœnia, aut morieris.

POLYNICES.

Per quem? quis *est* sic invulnerabilis, qui, in nos ense
letali stricto, parem non sit laturus necem?

ETEOCLES.

Prope *is est*, non procul abstans: manusne aspicis meas?

POLYNICES.

Intueor: ignavum vero sunt divitiæ et amans vitæ malum.

ETEOCLES.

Et ideo cum multis venisti contra eum qui nihil est ad pugnam?

POLYNICES.

Cautus enim dux præstat audaci.

ETEOCLES.

Superbus es, induciis confidens, quæ te servant a morte.

POLYNICES.

Et iterum te reposco sceptra et partem terræ

ETEOCLES.

Non reposcimur *jure tuo*: ego enim meam habitabo domum.

POLYNICES.

Plus tenens quam partem?

ETEOCLES.

Fateor: verum discede ex terra.

POLYNICES.

O deorum aræ paternæ, —

ETEOCLES.

Quas tu eversurus ades.

POLYNICES.

audite me, —

ETEOCLES.

Quis vero audiat te bellum patriæ inferentem?

POLYNICES.

et deorum domus, candidis equis vehentium, —

ETEOCLES.

Qui oderunt te.

POLYNICES.

expellimur patria, —

ETEOCLES.

Etenim venisti expulsurus *nos*.

POLYNICES.

injuste utique, o dii.

ETEOCLES.

Mycenis, non hic, invoca deos.

POLYNICES.

Impius es, —

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Ἀλλ' οὐ πατρίδος, ὡς σὺ, πολέμιος.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
ὃς ἄμοιρον ἐξελαύνεις.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Καὶ κατακτενῶ γε πρός.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Ὦ πάτερ, κλύεις ἃ πάσχω;
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Καὶ γὰρ οἷα δρᾷς κλύει.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Καὶ σὺ, μῆτερ;
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Οὐ θέμις σοι μητρὸς ὀνομάζειν κάρα.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Ὦ πόλις.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Μολὼν ἐς Ἄργος ἀνακάλει Λέρνης ὕδωρ.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Εἶμι, μὴ πόνει· σὲ δ' αἰνῶ, μῆτερ.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Ἔξιθι χθονός.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Ἔξιμεν· πατέρα δέ μοι δὸς εἰσιδεῖν.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Οὐκ ἂν τύχοις.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Ἀλλὰ παρθένους ἀδελφάς.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Οὐδὲ τάσδ' ὄψει ποτέ.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Ὦ κασίγνηται.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Τί ταύτας ἀνακαλεῖς, ἔχθιστος ὤν;
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Μῆτερ, ἀλλά μοι σὺ χαῖρε.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
Χαρτὰ γοῦν πάσχω, τέκνον.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Οὐκέτ' εἰμὶ παῖς σός.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
Ἐς πόλλ' ἀθλία πέφυκ' ἐγώ.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Ὅδε γὰρ εἰς ἡμᾶς ὑβρίζει.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Καὶ γὰρ ἀνθυβρίζομαι.
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Ποῦ ποτε στήσει πρὸ πύργων;
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Ὡς τί μ' ἱστορεῖς τόδε;
ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.
Ἀντιτάξομαι κτενῶν σε.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Κἀμὲ τοῦδ' ἔρως ἔχει.

ETEOCLES.
Sed non patriæ hostis, sicut tu.
POLYNICES.
qui me spoliatum expellis.
ETEOCLES.
Quin et insuper interficiam.
POLYNICES.
O pater, audis quæ patior?
ETEOCLES.
Etenim qualia facis, audit.
POLYNICES.
Et tu, mater?
ETEOCLES.
Non fas tibi *est* matris nuncupare caput.
POLYNICES.
O urbs!
ETEOCLES.
Profectus Argos invoca Lernæam aquam.
POLYNICES.
Vadam, ne sis sollicitus : te autem laudo, mater.
ETEOCLES.
Egredere e terra.
POLYNICES.
Egredimur : verum patrem concede mihi ut videam.
ETEOCLES.
Non poteris consequi.
POLYNICES.
Sed sorores virgines.
ETEOCLES.
Neque has unquam videbis.
POLYNICES.
O sorores!
ETEOCLES.
Quid has vocas, *ipsis* inimicissimus?
POLYNICES.
Mater, at tu mihi læta vale.
IOCASTA.
Læta scilicet patior, fili.
POLYNICES.
Non amplius sum filius tuus.
IOCASTA.
In multis calamitosa sum ego.
POLYNICES.
Ille enim injuria me afficit.
ETEOCLES.
Et ego enim vicissim lacessor.
POLYNICES.
Ubinam stabis ante turres?
ETEOCLES.
Ad quid me interrogas hoc?
POLYNICES.
Stabo contra necaturus te.
ETEOCLES.
Et me hujus rei cupido tenet.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ὦ τάλαιν' ἐγὼ, τί δράσετ', ὦ τέκν';

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Αὐτὸ σημανεῖ.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Πατρὸς οὐ φεύξεσθ' Ἐρινῦς;

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Ἐρρέτω πρόπας δόμος.

ΠΟΛΥΝΕΙΚΗΣ.

Ὡς τάχ' οὐκέθ' αἱματηρὸν τοὐμὸν ἀργήσει ξίφος.
Τὴν δὲ θρέψασάν με γαῖαν καὶ θεοὺς μαρτύρομαι
ὡς ἄτιμος, οἰκτρὰ πάσχων, ἐξελαύνομαι χθονὸς,
δοῦλος ὣς, ἀλλ' οὐχὶ ταὐτοῦ πατρὸς Οἰδίπου γεγώς.
Κἄν τί σοι, πόλις, γένηται, μὴ 'μὲ, τόνδε δ' αἰτιῶ·
οὐχ ἑκὼν γὰρ ἦλθον, ἄκων δ' ἐξελαύνομαι χθονός.
Καὶ σὺ, Φοῖβ' ἄναξ Ἀγυιεῦ, καὶ μέλαθρα χαίρετε,
ἥλικές θ' οὑμοὶ θεῶν τε δεξίμηλ' ἀγάλματα·
οὐ γὰρ οἶδ' εἴ μοι προσειπεῖν αὖθις ἔσθ' ὑμᾶς ποτε.
Ἐλπίδες δ' οὔπω καθεύδουσ', αἷς πέποιθα σὺν θεοῖς
τόνδ' ἀποκτείνας κρατήσειν τῆσδε Θηβαίας χθονός.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Ἔξιθ' ἐκ χώρας· ἀληθῶς δ' ὄνομα Πολυνείκην πατὴρ
ἔθετό σοι θείᾳ προνοίᾳ νεικέων ἐπώνυμον.

ΧΟΡΟΣ.

Κάδμος ἔμολε τάνδε γᾶν — Στρ.
Τύριος, ᾧ τετρασκελὴς
μόσχος ἀδάματον πέσημα
δίκε τελεσφόρον διδοῦσα
χρησμὸν, οὗ κατοικίσαι
πεδία μὲν τὸ θέσφατον
χρῆσε πυροφόρ' Ἀόνων,
καλλιπόταμος ὕδατος ἵνα τε
  νοτὶς ἐπέρχεται γύας
  Δίρκας χλοηφόρους
  καὶ βαθυσπόρους·
Βρόμιον ἔνθα τέκετο μάτηρ
  * * Διὸς γάμοις,
κισσὸς ὃν περιστεφὴς
ἑλικτὸς εὐθὺς ἔτι βρέφος
χλοηφόροισιν ἔρνεσιν
κατασκίοισιν ὀλβίσας ἐνώτισεν,
βάκχιον χόρευμα παρθένοισι Θηβαί-
αισι καὶ γυναιξὶν εὐίοις.
Ἔνθα φόνιος ἦν δράκων — Ἀντ.
Ἄρεος, ὠμόφρων φύλαξ,
νάματ' ἔνυδρα καὶ ῥέεθρα
χλοερὰ δεργμάτων κόραισι
πολυπλάνοις ἐπισκοπῶν·
ὃν ἐπὶ χέρνιβας μολὼν
Κάδμος ὤλεσε μαρμάρῳ,
κρᾶτα φόνιον ὀλεσίθηρος
ὠλένας δικὼν βολαῖς,
  δίας ἀμάτορος
Παλλάδος φραδαῖς

IOCASTA.

O me miseram! quid facietis, o filii?

POLYNICES.

Res ipsa manifestabit.

IOCASTA.

Patris non fugietis diras?

ETEOCLES.

Pereat tota domus.

POLYNICES.

Quippe cito ensis meus cruentus non erit amplius otiosus.
Verum, quæ me aluit, terram et deos testor,
quam indigne, miseranda patiens, exigor e terra,
servus veluti, nec vero ut ab eodem patre natus Œdipo.
Et si quid tibi, o civitas, acciderit, ne me, sed hunc incusato:
invitus enim veni, invitus etiam expellor e patria. [atria valete,
Et tu, Phœbe rex Agyieu (*custos viarum publicarum*), et
et æquales mei, et simulacra deorum recipientia victimas:
haud enim scio, an mihi alloqui post unquam licebit vos.
Spes vero nondum obdormiunt quibus confido cum diis,
hoc interfecto, *me* potiturum esse hac Thebana terra.

ETEOCLES.

Discedito e terra: vere enim nomen Polynicis pater
indidit tibi divina providentia, contentionis cognomen.

CHORUS.

Cadmus venit in hanc terram
Tyrius, cui quadrupes
vitula indomitum corpus
prostravit, ratum efficiens
oraculum: ubi incolere
campos eum vaticinium
jussit ferentes triticum Aonum,
pulcrifluus ubi Dirces undarum
latex permeat jugera
  florifera
et profunde sata:
Bacchum ubi peperit mater,
** Jovis connubio,
quem hedera circumdata
flexuosa statim adhuc infantem
virentibus frondibus
umbrosis beans texit,
bacchicis choreis celebrandam rem virginibus
Thebanis et mulieribus Eviis.
Hic sanguinolentus erat draco
Martis, crudelis custos,
amnes riguos et alveos
viridantes oculorum lumine
passim errante custodiens:
quem ad lavacra veniens
Cadmus interfecit lapide,
caput sanguineum fericidi
brachii feriens jactibus,
Jovis filiæ matre carentis
Palladis consiliis

γαπετεῖς δικὼν ὀδόντας
ἐς βαθυσπόρους γύας·
ἔνθεν ἐξανῆκε γᾶ
πάνοπλον ὄψιν ὑπὲρ ἄκρων
ὅρων χθονός· σιδαρόφρων
δέ νιν φόνος πάλιν ξυνῆψε γᾷ φίλᾳ,
αἵματος δ' ἔδευσε γαῖαν, ἅ νιν εὐεί-
λοισι δεῖξεν αἰθέρος πνοαῖς.
Καὶ σὲ, τὸν προμάτορος 'Επ.
'Ιοῦς ποτ' ἔκγονον
Ἔπαφον, ὦ Διὸς γένεθλον,
ἐκάλεσ', ἐκάλεσα βαρβάρῳ βοᾷ,
ἰὼ, βαρβάροις λιταῖς,
βᾶθι, βᾶθι τάνδε γᾶν·
σοί νιν ἔκγονοι κτίσαν·
διώνυμοι θεαὶ,
Περσέφασσα καὶ φίλα
Δαμάτηρ θεὰ,
πάντων ἄνασσα, πάντων δὲ γᾶ τροφὸς,
ἐκτήσαντο· πέμπε πυρφόρους
θεὰς ἀμῦναι τᾷδε γᾷ·
πάντα δ' εὐπετῆ θεοῖς.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Χώρει σὺ καὶ κόμιζε τὸν Μενοικέως
Κρέοντ', ἀδελφὸν μητρὸς 'Ιοκάστης ἐμῆς,
λέγων τάδ', ὡς οἰκεῖα καὶ κοινὰ χθονὸς
θέλω πρὸς αὐτὸν συμβαλεῖν βουλεύματα
πρὶν ἐς μάχην τε καὶ δορὸς τάξιν μολεῖν.
Καίτοι ποδῶν σῶν μόχθον ἐκλύει παρών·
ὁρῶ γὰρ αὐτὸν πρὸς δόμους στείχοντ' ἐμούς.

ΚΡΕΩΝ.

Ἦ πόλλ' ἐπῆλθον, εἰσιδεῖν χρήζων σ', ἄναξ
'Ετεόκλεες, πέριξ δὲ Καδμείων πύλας
φύλακάς τ' ἐπῆλθον, σὸν δέμας θηρώμενος.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Καὶ μὴν ἐγώ σ' ἔχρηζον εἰσιδεῖν, Κρέον·
πολλῷ γὰρ εὗρον ἐνδεεῖς διαλλαγὰς,
ὡς ἐς λόγους ξυνῆψα Πολυνείκει μολών.

ΚΡΕΩΝ.

Ἤκουσα μεῖζον αὐτὸν ἢ Θήβας φρονεῖν,
κήδει τ' Ἀδράστου καὶ στρατῷ πεποιθότα.
Ἀλλ' ἐς θεοὺς χρὴ ταῦτ' ἀναρτήσαντ' ἔχειν·
ἃ δ' ἐμποδὼν μάλιστα, ταῦθ' ἥκω φράσων.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Τὰ ποῖα ταῦτα; τὸν λόγον γὰρ ἀγνοῶ.

ΚΡΕΩΝ.

Ἥκει τις αἰχμάλωτος Ἀργείων πάρα.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Λέγει δὲ δή τί τῶν ἐκεῖ νεώτερον;

ΚΡΕΩΝ.

Μέλλειν πέριξ πυκνοῖσι Καδμείων πόλιν
ὅπλοις ἑλίξειν αὐτίκ' Ἀργείων στρατόν.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Ἐξοιστέον τἄρ' ὅπλα Καδμείων πόλει.

---

in terram jactu spargens dentes
sub profundos arvorum sulcos :
unde emisit tellus
armatorum spectaculum supra summos
limites soli : at eos ferri
cædes iterum conjunxit terræ caræ,
et sanguine rigaverunt terram, quæ eos
apricis ostenderat cœli flatibus.
Et te, ex avia
Io quondam natum
Epaphum, o Jovis germen,
voco, voco barbara voce,
io, barbaris precibus,
veni, veni in hanc terram :
tui eam posteri condiderunt : *considens*
ubi binæ deæ,
Proserpina et amica
Ceres dea,
omnium regina, omniumque tellus altrix,
eam occuparunt : mitte tædiferas
deas ad opem ferendam huic terræ :
omnia enim facilia *sunt* diis.

ETEOCLES.

Vade tu, et adduc Menœcei filium,
Creontem, fratrem matris Iocastæ meæ,
dicens hæc : quod de privata *nostra* et publica salute terræ
velim cum eo conferre consilia,
priusquam in pugnam et ad aciem veniamus.
Quamquam pedum tuorum labore liberat *te* præsens,
video enim ipsum ad domum venientem meam.

CREON.

Profecto multa *loca* adii, videre cupiens te, rex
Eteocles : circumque in orbe Cadmæorum portas
et excubias accessi, te persequens.

ETEOCLES.

Atqui equidem te cupiebam videre, Creon :
omnino enim inveni irritam reconciliationem,
postquam in colloquium prodiens conveni cum Polynice.

CREON.

Audivi altius ipsum spirare quam *ut* Thebæ *ferant*,
affinitateque Adrasti et exercitu fretum.
Verum deorum oportet ista arbitrio permittere :
quæ vero instant nunc maxime, hæc veni dicturus.

ETEOCLES.

Qualia sunt ista? dictum enim haud intelligo.

CREON.

Venit transfuga quidam ab Argivis.

ETEOCLES.

Dicit vero quid novi de rebus, quæ illic aguntur?

CREON.

Quod undique circum densis Thebanam civitatem
armis circumdaturus sit statim Argivorum exercitus.

ETEOCLES.

Sunt igitur utique efferenda arma Cadmæorum urbi.

ΚΡΕΩΝ.
Ποῖ; μῶν νεάζων οὐχ ὁρᾷς ἃ χρή σ' ὁρᾶν,
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Ἐκτὸς τάφρων τῶνδ', ὡς μαχουμένους τάχα.
ΚΡΕΩΝ.
Σμικρὸν τὸ πλῆθος τῆσδε γῆς, οἱ δ' ἄφθονοι.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Ἐγῷδα κείνους τοῖς λόγοις ὄντας θρασεῖς.
ΚΡΕΩΝ.
Ἔχει τιν' ὄγκον τἄργος Ἑλλήνων πάρα.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Θάρσει· τάχ' αὐτῶν πεδίον ἐμπλήσω φόνου.
ΚΡΕΩΝ.
Θέλοιμ' ἄν· ἀλλὰ τοῦθ' ὁρῶ πολλοῦ πόνου.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Ὡς οὐ καθέξω τειχέων ἔσω στρατόν.
ΚΡΕΩΝ.
Καὶ μὴν τὸ νικᾶν ἐστι πᾶν εὐβουλία.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Βούλει τράπωμαι δῆθ' ὁδοὺς ἄλλας τινάς;
ΚΡΕΩΝ.
Πάσας γε, πρὶν κίνδυνον εἰς ἅπαξ μολεῖν.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Εἰ νυκτὸς αὐτοῖς προσβάλοιμεν ἐκ λόχου;
ΚΡΕΩΝ.
Εἴπερ σφαλείς γε δεῦρο σωθήσει πάλιν.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Ἴσον φέρει νὺξ, τοῖς δὲ τολμῶσιν πλέον.
ΚΡΕΩΝ.
Ἐνδυστυχῆσαι δεινὸν εὐφρόνης κνέφας.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Ἀλλ' ἀμφὶ δεῖπνον οὖσι προσβάλω δόρυ,
ΚΡΕΩΝ.
Ἔκπληξις ἂν γένοιτο· νικῆσαι δὲ δεῖ.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Βαθύς γέ τοι Διρκαῖος ἀναχωρεῖν πόρος.
ΚΡΕΩΝ.
Ἅπαν κάκιον τοῦ φυλάσσεσθαι καλῶς.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Τί δ', εἰ καθιππεύσαιμεν Ἀργείων στρατόν;
ΚΡΕΩΝ.
Κἀκεῖ πέφρακται λαὸς ἅρμασιν πέριξ.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Τί δῆτα δράσω; πολεμίοισι δῶ πόλιν;
ΚΡΕΩΝ.
Μὴ δῆτα· βουλεύου δ', ἐπείπερ εἶ σοφός.
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Τίς οὖν πρόνοια γίγνεται σοφωτέρα;
ΚΡΕΩΝ.
Ἑπτ' ἄνδρας αὐτοῖς φασιν, ὡς ἤκουσ' ἐγὼ,
ΕΤΕΟΚΛΗΣ.
Τί προστετάχθαι δρᾶν; τὸ γὰρ σθένος βραχύ.
ΚΡΕΩΝ.
λόχων ἀνάσσειν, ἑπτὰ προσκεῖσθαι πύλαις.

CREON.
Quo? num juvenans tu non vides, quæ convenit te videre?
ETEOCLES.
Extra fossas istas, quippe pugnaturis statim.
CREON.
Exigua *est* multitudo hujus terræ; illi vero innumeri.
ETEOCLES.
Equidem novi illos verbis esse feroces.
CREON.
Habet aliquod nomen Argos per Græcos.
ETEOCLES.
Confide; cito campos complebo eorum strage.
CREON.
Velim equidem, sed hoc video *esse* magni laboris.
ETEOCLES.
Quippe haud continebo intra mœnia copias.
CREON.
Atqui victoria est tota consilii opus.
ETEOCLES.
Vis nimirum ut me convertam ad vias alias aliquas?
CREON.
Ad quasvis potius, prius quam periculum una alea adeas.
ETEOCLES.
Quid si noctu in eos impetum faciamus ex insidiis?
CREON.
Si quidem, eventu sperato excidens, huc salvus rediturus es.
ETEOCLES.
Æquum *commodum* præbet *utrisque* nox, sed audentem magis juvat.
CREON.
si infelix es, graves *sunt* noctis tenebræ.
ETEOCLES.
Verum in cœnantes impetum faciam?
CREON.
Pavor forte fuerit: vincere autem oportet.
ETEOCLES.
Profundum certe Dircæum recedentibus *est* vadum.
CREON.
Quidvis deterius *est* quam bene cavere.
ETEOCLES.
Quid vero, si equis adoriamur Argivorum exercitum?
CREON.
Et illic septus est exercitus curribus undique.
ETEOCLES.
Quid igitur faciam? an hosti dedam urbem?
CREON.
Nequaquam: sed delibera, siquidem es sapiens.
ETEOCLES.
Quod igitur consilium erit sapientius?
CREON.
Septem viros apud illos aiunt, ut audivi ego,
ETEOCLES.
Quod mandatum habere exsequendum? istæ enim exiguæ *sunt* vires.
CREON.
præesse agminibus, ut septem invadant portas.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Τί δῆτα δρῶμεν; ἀπορίαν γὰρ οὐ μενῶ.

ΚΡΕΩΝ.

Ἑπτ' ἄνδρας αὐτοῖς καὶ σὺ πρὸς πύλαις ἑλοῦ.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Λόχων ἀνάσσειν, ἢ μονοστόλου δορός;

ΚΡΕΩΝ.

Λόχων, προκρίνας οἵπερ ἀλκιμώτατοι.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Ξυνῆκ', ἀμύνειν τειχέων προσαμβάσεις.

ΚΡΕΩΝ.

Καὶ ξυστρατηγούς· εἷς δ' ἀνὴρ οὐ πάνθ' ὁρᾷ.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Θάρσει προκρίνας, ἢ φρενῶν εὐβουλίᾳ;

ΚΡΕΩΝ.

Ἀμφότερον· ἀπολειφθὲν γὰρ οὐδὲν θάτερον.

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

Ἔσται τάδ'· ἑπτάπυργον ἐς πόλιν μολὼν
τάξω λοχαγοὺς πρὸς πύλαισιν, ὡς λέγεις,
ἴσους ἴσοισι πολεμίοισιν ἀντιθείς.
Ὄνομα δ' ἑκάστου διατριβὴ πολλὴ λέγειν,
ἐχθρῶν ὑπ' αὐτοῖς τείχεσιν καθημένων.
Ἀλλ' εἶμ', ὅπως ἂν μὴ καταργῶμεν χέρα.
Καί μοι γένοιτ' ἀδελφὸν ἀντήρη λαβεῖν,
καὶ ξυσταθέντα διὰ μάχης ἑλεῖν δορί.
[κτανεῖν θ', ὃς ἦλθε πατρίδα πορθήσων ἐμήν.]
Γάμους δ' ἀδελφῆς Ἀντιγόνης παιδός τε σοῦ
Αἵμονος, ἐάν τι τῆς τύχης ἐγὼ σφαλῶ,
σοὶ χρὴ μέλεσθαι· τὴν δόσιν δ' ἐχέγγυον
τὴν πρόσθε ποιῶ νῦν ἐπ' ἐξόδοις ἐμαῖς.
Μητρὸς δ' ἀδελφὸς εἶ· τί δεῖ μακρηγορεῖν;
τρέφ' ἀξίως νιν σοῦ τε τήν τ' ἐμὴν χάριν.
Πατὴρ δ' ἐς αὐτὸν ἀμαθίαν ὀφλισκάνει,
ὄψιν τυφλώσας· οὐκ ἄγαν σφ' ἐπῄνεσα·
ἡμᾶς τ' ἀραῖσιν, ἢν τύχῃ, κατακτενεῖ.
Ἓν δ' ἐστὶν ἡμῖν ἀργὸν, εἴ τι θέσφατον
οἰωνόμαντις Τειρεσίας ἔχει φράσαι,
τοῦδ' ἐκπυθέσθαι ταῦτ'· ἐγὼ δὲ παῖδα σὸν
Μενοικέα, σοῦ πατρὸς αὐτεπώνυμον,
λαβόντα πέμψω δεῦρο Τειρεσίαν, Κρέον·
σοὶ μὲν γὰρ ἡδὺς ἐς λόγους ἀφίξεται·
ἐγὼ δὲ τέχνην μαντικὴν ἐμεμψάμην
ἤδη πρὸς αὐτὸν, ὥστε μοι μομφὰς ἔχειν.
Πόλει δὲ καὶ σοὶ ταῦτ' ἐπισκήπτω, Κρέον·
ἤνπερ κρατήσῃ τἀμὰ, Πολυνείκους νέκυν
μήποτε ταφῆναι τῇδε Θηβαίᾳ χθονί·
θνήσκειν δὲ τὸν θάψαντα, κἂν φίλων τις ᾖ.
Σοὶ μὲν τάδ' εἶπον· προσπόλοις δ' ἐμοῖς λέγω·
ἐκφέρετε τεύχη πάνοπλά τ' ἀμφιβλήματα,
ὡς εἰς ἀγῶνα τὸν προκείμενον δορὸς
ὁρμῶμεν ἤδη ξὺν δίκῃ νικηφόρῳ.
Τῇ δ' εὐλαβείᾳ, χρησιμωτάτῃ θεῶν,
προσευξόμεσθα τήνδε διασῶσαι πόλιν.

ETEOCLES.

Quid igitur faciamus? desperationem enim haud exspectabo

CREON.

Septem viros ipsis tu quoque ad portas contra elige.

ETEOCLES.

Agminibus ut præsint, aut singulari hastæ?

CREON.

Agminibus : eligens eos, qui *sint* fortissimi.

ETEOCLES.

Intelligo : ut arceant murorum ascensum.

CREON.

Et socios ducibus *addas :* unus enim vir non omnia videt.

ETEOCLES.

Secundum audaciam eligens, an mentis prudentiam?

CREON.

Utrumque; nam alterutrum solum nihil valet.

ETEOCLES.

Fient hæc : in septiturrem *enim* urbem profectus,
ordinabo duces ad portas, ut dicis,
pares paribus hostibus opponens.
Nomina vero singulorum mora *esset* longa recensere,
quum hostes sub ipsis muris consederint.
Sed vadam, ne simus otiosi manu.
Atque mihi utinam contingat fratrem adversarium obtinere,
et congredientem prœlio vincere hasta.
[perimereque, qui venit patriam eversurus meam.]
Et nuptias sororis *meæ* Antigonæ, et filii tui
Hæmonis, si quid a fortuna male fallar,
tibi oportet curæ esse : sponsionemque firmam
pristinam (*de qua ante convenit*) facio nunc in exitu meo.
Matris vero *meæ* es frater : quid opus multis verbis?
nutrias eam digne et tui et mei causa.
Pater autem in se ipse stultitiam admisit,
excæcans se : non valde eum laudo :
et nos imprecationibus suis, si fors fuerit, occidet.
Unum vero nobis restat, si quod oraculum
vates Tiresias *nobis* habeat dicere,
ab eo exquirere id : ego vero filium tuum
Menœceum, tui patris qui habet nomen,
mittam huc ducentem Tiresiam, Creon :
tecum enim lubens in colloquium veniet;
ego autem artem divinandi vituperavi
jam coram ipso, ita ut mihi succenseat.
Urbi vero et tibi hæc mando, Creon :
si vicerit mea causa, Polynicis cadaver
ne unquam sepeliatur in hac Thebana terra;
sed ut moriatur qui sepelierit, etiamsi amicorum aliquis sit.
Atque tibi hæc dicta volo : ministris vero meis mando :
efferte arma armorumque indumenta
ut in certamen propositum belli
pergamus jam cum justitia victrici.
Et Cautionem, utilissimam dearum,
precabimur, hanc ut sospitet urbem.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ πολύμοχθος Ἄρης, Στρ.
τί ποθ' αἵματι καὶ θανάτῳ κατέχει,
Βρομίου παράμουσος ἑορταῖς;
Οὐκ ἐπὶ καλλιχόροις στεφάνοισι νεάνιδος ὥρας
βόστρυχον ἀμπετάσας, λωτοῦ κατὰ πνεύματα μέλπει
μοῦσαν, ἐν ᾇ χάριτες χοροποιοί,
ἀλλὰ σὺν ὁπλοφόροις, στρατὸν Ἀργείων ἐπιπνεύσας
αἵματι Θήβας,
κῶμον ἀναυλότατον προχορεύεις·
οὐδ' ὑπὸ θυρσομανεῖ νεβρίδων μέτα δινεύεις, ἀλλ'
ἅρμασι καὶ ψαλίοις τετραβάμοσι μώνυχα πῶλον
Ἰσμηνοῦ τ' ἐπὶ χεύμασι βαίνων
ἱππείαισι θοάζεις,
Ἀργείους ἐπιπνεύσας
Σπαρτῶν γέννᾳ,
ἀσπιδοφέρμονα θίασον, ἔνοπλον,
ἀντίπαλον κατὰ λάϊνα τείχεα.
Ὦ δεινά τις Ἔρις θεός, ἃ τάδε
μήσατο πήματα γᾶς βασιλεῦσιν,
Λαβδακίδαισιν πολυμόχθοις.
Ὦ ζαθέων πετάλων Ἀντ.
πολυθηρότατον νάπος, Ἀρτέμιδος
χιονοτρόφον ὄμμα Κιθαιρών,
μήποτε τὸν θανάτῳ προτεθέντα, λόχευμ' Ἰοκάστας,
ὤφελες Οἰδιπόδαν θρέψαι βρέφος ἔκβολον οἴκων,
χρυσοδέτοις περόναις ἐπίσαμον·
μηδὲ τὸ παρθένιον πτερὸν, οὔρειον τέρας, ἐλθεῖν
πένθεα γαίας,
Σφιγγὸς, ἀμουσοτάταισι σὺν ᾠδαῖς,
ἅ ποτε Καδμογενῆ τετραβάμοσιν ἐν χαλαῖσιν,
τείχεσι χριμπτομένα, φέρεν αἰθέρος εἰς ἄβατον φῶς
γένναν, τὰν ὁ κατὰ χθονὸς Ἅιδας
Καδμείοις ἐπιπέμπει.
Δυσδαίμων δ' ἔρις ἄλλα
θάλλει παίδων
Οἰδιπόδα κατὰ δώματα καὶ πόλιν.
Οὐ γὰρ ὃ μὴ καλὸν οὔποτ' ἔφυ καλὸν,
οὐδ' οἱ μὴ νόμιμόν ποτε παῖδες
ματρὶ λόχευμα, μιάσματα πατρός·
ἡ δὲ σύναιμον λέχος ἦλθεν.
Ἔτεκες, ὦ γᾶ, ἔτεκές ποτε,
βάρβαρον ὡς ἀκοὰν ἐδάην, ἐδάην ποτ' ἐν οἴκοις,
τὰν ἀπὸ θηροτρόφου φοινικολόφοιο δράκοντος
γένναν ὀδοντοφυῆ, Θήβας κάλλιστον ὄνειδος.
Ἁρμονίας δέ ποτ' εἰς ὑμεναίους
ἤλυθον οὐρανίδαι, φόρμιγγί τε τείχεα Θήβας
τᾶς Ἀμφιονίας τε λύρας ὕπο πύργοι ἀνέσταν
διδύμων ποταμῶν πόρον ἀμφὶ μέσον
Δίρκας, χλοεροτρόφον ἃ πεδίον
πρόπαρ Ἰσμηνοῦ καταδεύει.
Ἰώ θ', ἁ κερόεσσα προμάτωρ,
Καδμείων βασιλῆας ἐγείνατο.
Μυριάδας δ' ἀγαθῶν

CHORUS.

O ærumnose Mars,
quid tandem sanguine et morte delectaris,
a Bacchi dissone festis?
Non inter pulcrichoras coronas juvenilis floris (*juventutis*)
cincinnum pandens, tibiæ ad flatus canis
carmen, in quo *sint* gratiæ saltatrices,
sed cum armiferis, exercitum Argivorum incitans
in progeniem Thebes,
saltationem a tibiis vald dissonam præsilis:
neque concitus thyrso furenti *deo*, cum cervinis pellibus in
orbem saltas, sed] curribus et frenis quadrijugis unungulum
equum in gyrum flectis,] Ismenique juxta flumina vehens,
equitationibus agitaris,
Argivos incitans
in Spartorum genus,
scutiferum chorum, armatum,
hostilem contra saxea mœnia.
Atrox utique quædam *est* Discordia dea, quæ hæc
meditata est mala terræ *hujus* regibus;
Labdacidis ærumnosis.
O admirandarum frondium
ditissimum feris nemus, Dianæ
nivales deliciæ Cithæron,
nunquam morti destinatum filium Iocastæ
debueras Œdipum alere infantem ejectum domo,
aureis fibulis signatum:
neque virginea avis, montanum Sphingis monstrum, venire,
luctus terræ,
tristissimis cum carminibus;
quæ quondam Cadmi prolem quadrupede ungula,
mœnibus appropinquans, tulit ætheris in inaccessum lumen,
quam (*Sphingem*) infernus Pluto
Cadmeis immisit.
Infelix vero lis alia
oritur liberorum
Œdipi in ædibus et urbe
Haud enim quod honestum non est, unquam fit honestum,
neque filii *unquam id fiant*, ille contra fas
matris partus, piaculum patris:
ea vero consanguineum in lectum venit.
Genuisti, o terra *Thebana*, genuisti quondam,
barbaram sicut famam audivi, audivi quondam in ædibus,
ex dracone feris nutrito, rubra præsigni crista, ortam
sobolem dentigenam, Thebis pulcerrimum decus.
Harmoniæ vero olim ad nuptias
venerunt cælicolæ, citharaque mœnia Thebarum
Amphioniaque sub lyra turres surrexerunt,
geminorum fluminum vadum circa medium
Dirces, herbis viridantem quæ campum
ante Ismenum irrigat.
Ioque, cornigera avia,
Cadmeorum reges genuit.
Innumeraque bona

ἑτέρας ἑτέραις μεταμειβομένα
πόλις ἅδ' ἐπ' ἄκροις
ἕστακ' Ἄρεως στεφάνοισιν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἡγοῦ πάροιθε, θύγατερ· ὡς τυφλῷ ποδὶ
ὀφθαλμὸς εἶ σὺ, ναυτίλοισιν ἄστρον ὥς·
δεῦρ' ἐς τὸ λευρὸν πέδον ἴχνος τιθεῖσ' ἐμὸν
πρόβαινε, μὴ σφαλῶμεν· ἀσθενὴς πατήρ·
κλήρους τέ μοι φύλασσε παρθένῳ χερὶ,
οὓς ἔλαβον, οἰωνίσματ' ὀρνίθων μαθὼν
θάκοισιν ἐν ἱεροῖσιν, οὗ μαντεύομαι.
Τέκνον Μενοικεῦ, παῖ Κρέοντος, εἰπέ μοι
πόση τις ἡ 'πίλοιπος ἄστεως ὁδὸς
πρὸς πατέρα τὸν σόν· ὡς ἐμὸν κάμνει γόνυ,
πυκνὴν δὲ βαίνων ἤλυσιν μόλις περῶ.

ΚΡΕΩΝ.

Θάρσει· πέλας γὰρ, Τειρεσία, φίλοισι σοῖς
ἐξώρμισαι σὸν πόδα· λαβοῦ δ' αὐτοῦ, τέκνον·
ὡς παῖς ἔτ' ἀπτὴν πούς τε πρεσβύτου φιλεῖ
χειρὸς θυραίας ἀναμένειν κουφίσματα.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Εἶεν, πάρεσμεν· τί με καλεῖς σπουδῇ, Κρέον;

ΚΡΕΩΝ.

Οὔπω λελήσμεθ'· ἀλλὰ σύλλεξαι σθένος
καὶ πνεῦμ' ἄθροισον, αἶπος ἐκβαλὼν ὁδοῦ.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Κόπῳ παρεῖμαι γοῦν Ἐρεχθειδῶν ἄπο
δεῦρ' ἐκκομισθεὶς τῆς πάροιθεν ἡμέρας.
Κἀκεῖ γὰρ ἦν τις πόλεμος Εὐμόλπου δορὸς,
οὗ καλλινίκους Κεκροπίδας ἔθηκ' ἐγώ·
καὶ τόνδε χρυσοῦν στέφανον, ὡς ὁρᾷς, ἔχω,
λαβὼν ἀπαρχὰς πολεμίων σκυλευμάτων.

ΚΡΕΩΝ.

Οἰωνὸν ἐθέμην καλλίνικα σὰ στέφη·
ἐν γὰρ κλύδωνι κείμεθ', ὥσπερ οἶσθα σὺ,
δορὸς Δαναϊδῶν, καὶ μέγας Θήβαις ἀγών.
Βασιλεὺς μὲν οὖν βέβηκε κοσμηθεὶς ὅπλοις
ἤδη πρὸς ἀλκὴν Ἐτεοκλῆς Μυκηνίδα·
ἐμοὶ δ' ἐπέσταλκ' ἐκμαθεῖν σέθεν πάρα
τί δρῶντες ἂν μάλιστα σώσαιμεν πόλιν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἐτεοκλέους μὲν οὕνεκ' ἂν κλήσας στόμα
χρησμοὺς ἐπέσχον, σοὶ δ', ἐπεὶ χρῄζεις μαθεῖν,
λέξω· νοσεῖ γὰρ ἥδε γῆ πάλαι, Κρέον,
ἐξ οὗ 'τεκνώθη Λάϊος βίᾳ θεῶν,
πόσιν τ' ἔφυσε μητρὶ μέλεον Οἰδίπουν·
αἵ θ' αἱματωποὶ δεργμάτων διαφθοραὶ
θεῶν σόφισμα κἀπίδειξις Ἑλλάδι.
Ἃ συγκαλύψαι παῖδες Οἰδίπου χρόνῳ
χρῄζοντες, ὡς δὴ θεοὺς ὑπεκδραμούμενοι,
ἥμαρτον ἀμαθῶς· οὔτε γὰρ γέρα πατρὶ
οὔτ' ἔξοδον διδόντες, ἄνδρα δυστυχῆ
ἐξηγρίωσαν· ἐκ δ' ἔπνευσ' αὐτοῖς ἀρὰς
δεινὰς νοσῶν τε καὶ πρὸς ἠτιμασμένος.

alia aliis cumulans,
urbs hæc in summis
stetit Martis fastigiis.

TIRESIAS.

Ducito ulterius, filia: nam cæco pedi
oculus tu es, sicut nautis stella:
huc, in planum solum vestigium ponens meum,
præcedito, ne impingamus: imbecillis *est* pater *tuus*.
Et tabellas mihi serva sortium virginea manu,
quas accepi, auguria avium observans
sedibus in sacris, ubi vaticinor.
Fili Menœceu, nate Creonte, dic mihi,
quanta fere est reliqua urbis via
ad patrem tuum: nam meum defatigatum est genu;
crebrumque promovens gressum, ægre conficio.

CREON.

Bono animo esto; prope enim, Tiresia, amicos tuos
appulisti pedem tuum: sustine tu eum, fili:
nam puerulus infans et pes senis solent
manus externæ exspectare allevationem.

TIRESIAS.

Esto, adsumus; quid vocas me tam celeriter, Creon?

CREON.

Nondum obliti sumus: sed convoca robur
et spiritum collige, fatigatione ejecta ex itinere contracta.

TIRESIAS.

Labore languidus quippe sum, a terra Erechthidarum
huc deductus superiori die.
Nam et illic erat quoddam bellum contra Eumolpum,
cujus gloriosos victores Cecropidas feci ego:
et hancce auream coronam, sicut vides, habeo,
quam accepi primitias hostilium spoliorum.

CREON.

Omen reputatam volo victricem tuam coronam:
in procella enim versamur, sicut tu scis,
belli Argivorum, et magnum Thebis certamen *est*.
Rex quidem abiit, ornatus armis,
jam ad pugnam, Eteocles, Argivam:
mihi autem mandavit, ut sciscitar ex te,
quid facientes maxime servemus urbem.

TIRESIAS.

Eteoclis quidem causa clauso ore
oracula reticuissem; tibi vero, quandoquidem cognoscere vis,
dicam: laborat enim hæc terra jam pridem, Creon,
ex quo Laius suscepit liberos invitis diis,
et maritum genuit matri miserum Œdipum:
illaque cruenta oculorum laceratio
deorum *est* artificium, et documentum Græciæ.
Quæ occultare filii Œdipi longo tempore
volentes, tanquam scilicet deos subterfugituri,
erraverunt stulte: neque enim honores patri,
neque liberum exitum dantes, hominem miserum
exasperaverunt: exspiravitque in eos imprecationes
diras, ægrotansque et insuper ignominia affectus.

Ἀγὼ τί τοι δρῶν, ποῖα δ' οὐ λέγων ἔπη,
ἐς ἔχθος ἦλθον παισὶ τοῖσιν Οἰδίπου.
Ἐγγὺς δὲ θάνατος αὐτόχειρ αὐτοῖς, Κρέον·
πολλοὶ δὲ νεκροὶ περὶ νεκροῖς πεπτωκότες,
Ἀργεῖα καὶ Καδμεῖα μίξαντες βέλη,
πικροὺς γόους δώσουσι Θηβαίᾳ χθονί.
Σύ τ' ὦ τάλαινα συγκατασκάπτει πόλις,
εἰ μὴ λόγοις τις τοῖς ἐμοῖσι πείσεται.
Ἐκεῖνο μὲν γὰρ πρῶτον ἦν, τῶν Οἰδίπου
μηδένα πολίτην μηδ' ἄνακτ' εἶναι χθονὸς,
ὡς δαιμονῶντας κἀνατρέψοντας πόλιν·
ἐπεὶ δὲ κρεῖσσον τὸ κακόν ἐστι τἀγαθοῦ,
μί' ἔστιν ἄλλη μηχανὴ σωτηρίας.
Ἀλλ' οὐ γὰρ εἰπεῖν οὔτ' ἐμοὶ τόδ' ἀσφαλὲς
πικρόν τε τοῖσι τὴν τύχην κεκτημένοις,
πόλει παρασχεῖν φάρμακον σωτηρίας,
ἄπειμι, χαίρεθ'· εἷς γὰρ ὢν πολλῶν μέτα
τὸ μέλλον, εἰ χρὴ, πείσομαι· τί γὰρ πάθω;

ΚΡΕΩΝ.

Ἐπίσχες αὐτοῦ, πρέσβυ.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Μὴ 'πιλαμβάνου.

ΚΡΕΩΝ.

Μεῖνον, τί φεύγεις μ';

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἡ τύχη σ', ἀλλ' οὐκ ἐγώ.

ΚΡΕΩΝ.

Φράσον πολίταις καὶ πόλει σωτηρίαν.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Βούλει σὺ μέντοι, κοὐχὶ βουλήσει τάχα.

ΚΡΕΩΝ.

Καὶ πῶς πατρῴαν γαῖαν οὐ σῶσαι θέλω

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Θέλεις ἀκοῦσαι δῆτα καὶ σπουδὴν ἔχεις;

ΚΡΕΩΝ.

Ἐς γὰρ τί μ' ἄλλο δεῖ προθυμίαν ἔχειν;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Κλύοις ἂν ἤδη τῶν ἐμῶν θεσπισμάτων.
Πρῶτον δ' ἐκεῖνο βούλομαι σαφῶς μαθεῖν,
ποῦ 'στιν Μενοικεὺς, ὅς με δεῦρ' ἐπήγαγεν;

ΚΡΕΩΝ.

Ὅδ' οὐ μακρὰν ἄπεστι, πλησίον δέ σου.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἀπελθέτω νυν θεσφάτων ἐμῶν ἑκάς.

ΚΡΕΩΝ.

Ἐμὸς πεφυκὼς παῖς ἃ δεῖ σιγήσεται.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Βούλει παρόντος δῆτά σοι τούτου φράσω;

ΚΡΕΩΝ.

Κλύων γὰρ ἂν τέρποιτο τῆς σωτηρίας.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἄκουε δή νυν θεσφάτων ἐμῶν ὁδὸν,
ἃ δρῶντες ἂν σώσαιτε Καδμείων πόλιν.
Σφάξαι Μενοικέα τόνδε δεῖ σ' ὑπὲρ πάτρας

Propter quæ ego quid non faciens, quidve non dicens?
in odium incurri apud filios Œdipi. [Creon:
Prope autem *adest* mors ipsorum manibus ventura ipsis,
multi vero mortui juxta mortuos lapsi,
Argiva et Thebana miscentes tela,
acerbum dabunt luctum Thebanæ terræ.
Et tu, o misera urbs, simul everteris,
nisi sermonibus meis aliquis obtemperaverit.
Nam illud quidem potissimum fuerat, ex filiis Œdipi
neminem civem neque regem esse *hujus* terræ,
quod furiis agitati et eversuri essent urbem:
postquam autem plus valuit malum bono,
una restat alia ratio salutis.
Sed: dicere enim hoc nec mihi tutum,
acerbumque est sortientibus hanc fortunam,
urbi exhibere pharmacum salutis:
abeo, valete: unus enim inter multos,
quod futurum est, si oportet, patiar: quid enim agam?

CREON.

Mane hic, senex.

TIRESIAS.

Ne *me* prehendas.

CREON.

Mane: quid fugis me?

TIRESIAS.

Fortuna te *fugit*, sed non ego.

CREON.

Dicito civibus et urbi salutem.

TIRESIAS.

Tu vis nunc, et tamen mox non voles.

CREON.

Quomodo vero patriam terram non servare volo?

TIRESIAS.

Vis nimirum audire et studes?

CREON.

Ad quid enim aliud potius me oportet promptitudinem habere?

TIRESIAS.

Audies jam nunc mea oracula.
Sed primum illud volo certo cognoscere,
ubinam sit Menœceus, qui me huc adduxit?

CREON.

Hic non procul abest, sed prope te *astat*.

TIRESIAS.

Abeat igitur procul a meis oraculis.

CREON.

Ex me natus filius, quæ oportet, tacebit.

TIRESIAS.

Vis præsente igitur hoc tibi dicam?

CREON.

Audire enim juvabit eum salutem, *quam dices*.

TIRESIAS.

Age audi jam oraculorum meorum viam,
quæ facientes servabitis Cadmeorum urbem.
Mactari a te Menœcea hunc oportet pro patria

σὸν παῖδ', ἐπειδὴ τὴν τύχην αὐτὸς καλεῖς.

ΚΡΕΩΝ.

Τί φῄς; τίν' εἶπας τόνδε μῦθον, ὦ γέρον;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἅπερ πέφυκε, ταῦτα κἀνάγκη σε δρᾶν.

ΚΡΕΩΝ.

Ὦ πολλὰ λέξας ἐν βραχεῖ χρόνῳ κακά.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Σοί γ', ἀλλὰ πατρίδι μεγάλα καὶ σωτήρια.

ΚΡΕΩΝ.

Οὐκ ἔκλυον, οὐκ ἤκουσα· χαιρέτω πόλις.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἀνὴρ ὅδ' οὐκέθ' αὑτὸς, ἐκνεύει πάλιν.

ΚΡΕΩΝ.

Χαίρων ἴθ'· οὐ γὰρ σῶν με δεῖ μαντευμάτων.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἀπόλωλεν ἀλήθει', ἐπεὶ σὺ δυστυχεῖς;

ΚΡΕΩΝ.

Ὦ πρός σε γονάτων καὶ γερασμίου τριχὸς,

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Τί προσπίτνεις με; δυσφύλακτ' αἰτεῖ κακά.

ΚΡΕΩΝ.

σίγα· πόλει δὲ τούσδε μὴ λέξῃς λόγους.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἀδικεῖν κελεύεις μ'; οὐ σιωπήσαιμεν ἄν.

ΚΡΕΩΝ.

Τί δή με δράσεις; παῖδά μου κατακτενεῖς;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἄλλοις μελήσει ταῦτ', ἐμοὶ δ' εἰρήσεται.

ΚΡΕΩΝ.

Ἐκ τοῦ δ' ἐμοὶ τόδ' ἦλθε καὶ τέκνῳ κακόν;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ὀρθῶς μ' ἐρωτᾷς, κεἰς ἀγῶν' ἔρχει λόγων.
Δεῖ τόνδε θαλάμαις, οὗ δράκων ὁ γηγενὴς
ἐγένετο Δίρκης ναμάτων ἐπίσκοπος,
σφαγέντα φόνιον αἷμα γῇ δοῦναι χοὰς,
Κάδμου παλαιῶν Ἄρεος ἐκ μηνιμάτων,
ὃς γηγενεῖ δράκοντι τιμωρεῖ φόνον.
Καὶ ταῦτα δρῶντες σύμμαχον κτήσεσθ' Ἄρη.
Χθὼν δ' ἀντὶ καρποῦ καρπὸν ἀντί θ' αἵματος
αἷμ' ἢν λάβῃ βρότειον, ἕξετ' εὐμενῆ
γῆν, ἥ ποθ' ὑμῖν χρυσοπήληκα στάχυν
σπαρτῶν ἀνῆκεν· ἐκ γένους δὲ δεῖ θανεῖν
τοῦδ', ὃς δράκοντος γένυος ἐκπέφυκε παῖς.
Σὺ δ' ἐνθάδ' ἡμῖν λοιπὸς εἶ σπαρτῶν γένους
ἀκέραιος, ἔκ τε μητρὸς ἀρσένων τ' ἄπο,
οἵ σοί τε παῖδες. Αἵμονος μὲν οὖν γάμοι
σφαγὰς ἀπείργουσ'· οὐ γάρ ἐστιν ἤθεος·
κεἰ μὴ γὰρ εὐνῆς ἥψατ', ἀλλ' ἔχει λέχος·
οὗτος δὲ πῶλος, τῇδ' ἀνειμένος πόλει,
θανὼν πατρῴαν γαῖαν ἐκσώσειεν ἄν·
πικρὸν δ' Ἀδράστῳ νόστον Ἀργείοισί τε
θήσει, μέλαιναν κῆρ' ἐπ' ὄμμασιν βαλὼν,
κλεινάς τε Θήβας. Τοῖνδ' ἑλοῦ δυοῖν πότμοιν

tuum filium, quandoquidem hanc fortunam ipse arcessis.

CREON.

Quid ais? qualem dixisti sermonem hunc, o senex?

TIRESIAS.

Quæ sors tulit (h. e. *quæ fatalia sunt*), hæc et oportet te [facere.

CREON.

O multa effatus in parvo tempore mala.

TIRESIAS.

Tibi quidem *mala*, sed patriæ magna et salutaria.

CREON.

Non audivi, non percepi : valeat urbs.

TIRESIAS.

Vir iste non amplius idem *est* : *sententiam* rursus abnuit.

CREON.

Lætus abi : non enim opus est mihi tuis oraculis.

TIRESIAS.

Periitne veritas, quia tu infelix es?

CREON.

Quin te per genua et canos crines rogo,

TIRESIAS.

Quid supplicas mihi? inevitabilia deprecaris mala.

CREON.

tace; et civibus hunc ne dicas sermonem.

TIRESIAS.

Iniqua facere me jubes? non tacuerim.

CREON.

Quid igitur mihi facies? filium meum occides?

TIRESIAS.

Aliis curæ erit hoc; ego vero dixero.

CREON.

Unde vero mihi hoc obvenit et filio malum?

TIRESIAS.

Recte me interrogas, et in concertationem venis verborum.
Oportet hunc in specu, ubi draco terrigena
fuit, Dirces aquarum custos,
mactatum, letalem sanguinem terræ dare inferias
in Cadmum propter veterem Martis iram,
qui terrigenæ draconis ulciscitur cædem.
Et hæc facientes, auxiliatorem habebitis Martem.
Humus vero pro fructu fructum, et pro sanguine
sanguinem si acceperit humanum, habebitis propitiam
terram, quæ quondam vobis auro-galeatam spicam
Spartorum edidit : ex genere vero *aliquem* oportet mori
illo, qui draconis ex maxilla sit natus filius.
Tu vero hic nobis reliquus es ex satorum genere,
purus et ex matre et ex maribus,
tuique liberi. Atque Hæmonis quidem nuptiæ
cædem *ipsius* prohibent : non enim est cælebs :
quamvis enim torum non attigerit, tamen habet connubium ;
hic vero juvencus huic devotus urbi,
si moriatur, patriam terram servabit :
atque acerbum Adrasto reditum ceterisque Argivis
reddet, triste fatum oculis *eorum* objiciens,
et inclytas *faciet* Thebas. Ex his elige duabus sortibus

τὸν ἕτερον· ἢ γὰρ παῖδα σῶσον ἢ πόλιν.
Τὰ μὲν παρ' ἡμῶν πάντ' ἔχεις· ἡγοῦ, τέκνον,
πρὸς οἶκον. Ὅστις δ' ἐμπύρῳ χρῆται τέχνῃ,
μάταιος· ἢν μὲν ἐχθρὰ σημήνας τύχῃ,
πικρὸς καθέστηχ' οἷς ἂν οἰωνοσκοπῇ·
ψευδῆ δ' ὑπ' οἴκτου τοῖσι χρωμένοις λέγων
ἀδικεῖ τὰ τῶν θεῶν. Φοῖβον ἀνθρώποις μόνον
χρῆν θεσπιῳδεῖν, ὃς δέδοικεν οὐδένα.

ΧΟΡΟΣ.

Κρέον, τί σιγᾷς, γῆρυν ἄφθογγον σχάσας;
κἀμοὶ γὰρ οὐδὲν ἧσσον ἔκπληξις πάρα.

ΚΡΕΩΝ.

Τί δ' ἄν τις εἴποι; δῆλον οἵ γ' ἐμοὶ λόγοι.
Ἐγὼ γὰρ οὔποτ' ἐς τόδ' εἶμι συμφορᾶς,
ὥστε σφαγέντα παῖδα προσθεῖναι πόλει.
Πᾶσιν γὰρ ἀνθρώποισι φιλότεκνος βίος,
οὐδ' ἂν τὸν αὑτοῦ παῖδά τις δοίη κτανεῖν.
Μή μ' εὐλογείτω τἀμά τις κτείνων τέκνα.
Αὐτὸς δ', ἐν ὡραίῳ γὰρ ἕσταμεν βίῳ,
θνήσκειν ἕτοιμος, πατρίδος ἐκλυτήριον.
Ἀλλ' εἶα, τέκνον, πρὶν μαθεῖν πᾶσαν πόλιν,
ἀκόλαστ' ἐάσας μάντεων θεσπίσματα,
φεῦγ' ὡς τάχιστα τῆσδ' ἀπαλλαχθεὶς χθονός·
λέξει γὰρ ἀρχαῖς καὶ στρατηλάταις τάδε,
πύλας ἐφ' ἑπτὰ καὶ λοχαγέτας μολών·
κἂν μὲν φθάσωμεν, ἔστι σοι σωτηρία·
ἢν δ' ὑστερήσῃς, οἰχόμεσθα, κατθανεῖ.

ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.

Ποῖ δῆτα φεύγω; τίνα πόλιν; τίνα ξένων;

ΚΡΕΩΝ.

Ὅπου χθονὸς τῆσδ' ἐκποδὼν μάλιστ' ἔσει.

ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.

Οὐκοῦν σὲ φράζειν εἰκὸς, ἐκπονεῖν δ' ἐμέ.

ΚΡΕΩΝ.

Δελφοὺς περάσας

ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.

Ποῖ με χρὴ, πάτερ, μολεῖν;

ΚΡΕΩΝ.

Αἰτωλίδ' ἐς γῆν.

ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.

Ἐκ δὲ τῆσδε ποῖ περῶ;

ΚΡΕΩΝ.

Θεσπρωτὸν οὖδας.

ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.

Σεμνὰ Δωδώνης βάθρα;

ΚΡΕΩΝ.

Ἔγνως.

ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.

Τί δῆτα ῥῦμά μοι γενήσεται;

ΚΡΕΩΝ.

Πόμπιμος ὁ δαίμων.

ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.

Χρημάτων δὲ τίς πόρος;

alteram : aut enim filium serva, aut urbem.
Quæ quidem nostri *erant*, omnia habes : duc, filia,
me domum. Quicunque vero divinandi utitur arte,
stultus est : si quidem inimica dixerit,
acerbus est iis, quibus auguratur :
falsa vero fatus ex commiseratione consulentibus,
violat deorum jura. Phœbum hominibus solum
oportebat oracula canere, qui timet neminem.

CHORUS.

Creon, quid taces, vocem silentio premens?
et mihi enim nihilo minus *quam tibi* stupor adest.

CREON.

Quid enim dicat aliquis? manifesta mea oratio.
Ego enim nunquam eo veniam calamitatis,
ut cædendum filium addicam civitati.
Omnibus enim hominibus est amans liberorum vita :
neque proprium filium aliquis dederit ad interficiendum.
Ne me laudet quisquam, meos occidens liberos.
Ipse vero, in maturitate enim constitutus sum vitæ,
mori paratus *sum*, patriæ piaculum.
Verum age, fili, priusquam resciscat tota civitas,
improbis missis vatum oraculis,
fuge quam celerrime ex hac cedens terra.
Dicet enim principibus et ducibus hæc,
portas ad septem et ad duces profectus;
et si anteverterimus, *parta* est tibi salus :
si vero serus fueris, perimus, occideris.

MENŒCEUS.

Quo ergo fugiam? ad quam civitatem? ad quem hospitum?

CREON.

Ubi ab terra hac quam longissime aberis.

MENŒCEUS.

Ergo te dicere convenit, me autem exsequi.

CREON.

Delphos transiens —

MENŒCEUS.

Quonam me oportet, pater, pergere?

CREON.

Ætolicam in terram.

MENŒCEUS.

Ex illa vero quo fugiam?

CREON.

Ad Thesprotorum solum.

MENŒCEUS.

Sacram ad sedem Dodonæ?

CREON.

Intellexisti.

MENŒCEUS.

Quæ igitur tutela mihi erit?

CREON.

Prosequetur *te* deus.

MENŒCEUS.

Pecuniæ vero quæ *erit* copia?

ΚΡΕΩΝ.

Ἐγὼ πορεύσω χρυσόν.

ΜΕΝΟΙΚΕΥΣ.

Εὖ λέγεις, πάτερ.
Χώρει νυν· ὡς σὴν πρὸς κασιγνήτην μολὼν,
ἧς πρῶτα μαστὸν εἵλκυσ', Ἰοκάστην λέγω,
μητρὸς στερηθεὶς ὀρφανός τ' ἀποζυγεὶς,
προσηγορήσων εἶμι καὶ σώσω βίον.
Ἀλλ' εἶα, χώρει· μὴ τὸ σὸν κωλυέτω.
Γυναῖκες, ὡς εὖ πατρὸς ἐξεῖλον φόβον,
κλέψας λόγοισιν, ὥσθ' ἃ βούλομαι τυχεῖν·
ὅς μ' ἐκκομίζει, πόλιν ἀποστερῶν τύχης,
καὶ δειλίᾳ δίδωσι. Καὶ συγγνωστὰ μὲν
γέροντι, τοὐμὸν δ' οὐχὶ συγγνώμην ἔχει,
προδότην γενέσθαι πατρίδος, ἥ μ' ἐγείνατο.
Ὡς οὖν ἂν εἰδῆτ', εἶμι καὶ σώσω πόλιν,
ψυχήν τε δώσω τῆσδ' ὑπερθανεῖν χθονός.
Αἰσχρὸν γὰρ, οἳ μὲν θεσφάτων ἐλεύθεροι,
κοὐκ εἰς ἀνάγκην δαιμόνων ἀφιγμένοι,
στάντες παρ' ἀσπίδ' οὐκ ὀκνήσουσιν θανεῖν,
πύργων πάροιθε μαχόμενοι πάτρας ὕπερ·
ἐγὼ δὲ πατέρα καὶ κασίγνητον προδοὺς
πόλιν τ' ἐμαυτοῦ δειλὸς ὡς ἔξω χθονὸς
ἄπειμ'· ὅπου δ' ἂν ζῶ, κακὸς φανήσομαι.
Μὰ τὸν μετ' ἄστρων Ζῆν' Ἄρη τε φόινιον,
ὃς τοὺς ὑπερτείλαντας ἐκ γαίας ποτὲ
σπαρτοὺς ἄνακτας τῆσδε γῆς ἱδρύσατο.
Ἀλλ' εἶμι, καὶ στὰς ἐξ ἐπάλξεων ἄκρων
σφάξας ἐμαυτὸν σηκὸν ἐς μελαμβαθῆ
δράκοντος, ἔνθ' ὁ μάντις ἐξηγήσατο,
ἐλευθερώσω γαῖαν. Εἴρηται λόγος.
Στείχω δὲ, θανάτῳ δῶρον οὐκ αἰσχρὸν πόλει
δώσων, νόσου δὲ τήνδ' ἀπαλλάξω χθόνα.
Εἰ γὰρ λαβὼν ἕκαστος ὅ τι δύναιτό τις
χρηστὸν διέλθοι τοῦτο, κεἰς κοινὸν φέροι
πατρίδι, κακῶν ἂν αἱ πόλεις ἐλασσόνων
πειρώμεναι τὸ λοιπὸν εὐτυχοῖεν ἄν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔβας, ἔβας, ὦ πτεροῦσσα, γᾶς λόχευμα Στρ.
νερτέρου τ' Ἐχίδνας,
Καδμείων ἁρπαγὰ
πολύστονος, πολύφθορος,
μιξοπάρθενος,
δάϊον τέρας,
φοιτάσι πτεροῖς
χαλαῖσί τ' ὠμοσίτοις·
Διρκαίων ἅ ποτ' ἐκ
τόπων νέους πεδαίρουσ'
ἄλυρον ἀμφὶ μοῦσαν
ὀλομέναν τ' Ἐρινὺν,
ἔφερες, ἔφερες ἄχεα πατρίδι
φόνια· φόνιος ἐκ θεῶν
ὃς τάδ' ἦν ὁ πράξας.
Ἰάλεμοι δὲ ματέρων,

CREON.

Ego subministrabo aurum.

MENŒCEUS.

Bene dicis, pater.
Vade igitur : nam tuam ad sororem pergens,
cujus primum ubera traxi, Iocastam dico,
matre quum essem privatus et orbus *ab ea* avulsus,
tanquam salutaturus ibo et vitam servabo.
Sed age, abi; ne per te sit impedimentum.
Mulieres, quam bene patri exemi metum,
decipiens *eum* verbis, ut quæ volo consequerer;
qui ablegat me, urbem privans *bona* fortuna,
et ignaviæ prostituit. Sed ignoscendum quidem *est*
seni : ego vero non mereor veniam,
proditor si sim patriæ, quæ me genuit.
Ut igitur sciatis, vadam, et servabo urbem,
animamque dabo moriens pro hac terra.
Turpe, quippini? qui sunt ab oraculis liberi,
neque fato divinitus adstricti,
stantes ad clypeos, non detrectabunt mori,
ante turres pugnantes pro patria :
ego vero patris et fratris proditor
et urbis meæ, tanquam timidus, ex terra *hac*
discedam : ubicunque vero vixero, ignavus apparebo!
Non per Jovem, qui est in astris, et Martem cruentum,
qui exortos e terra quondam
Spartos reges hujus terræ constituit.
Sed abibo, et stans in murorum pinnis summis,
manuque propria peremtum me dans specum in atrum
draconis, ubi vates jussit,
liberabo terram. Dicta est sententia.
Vado autem, morte *mea* donum non turpe urbi
daturus : a peste enim hanc liberabo terram.
Si enim unusquisque sumens quodcunque possit
bonum, studio persequatur hoc, et in commune conferat
patriæ, mala civitates minora
experientes, in posterum beatæ fuerint.

CHORUS.

Venisti, venisti, o alata, terræ partus
infernæque Echidnæ,
Cadmeorum prædatrix,
multis luctuosa, multis perniciosa,
mixta virgo,
sævum monstrum,
furiosis alis
unguibusque crudivoris :
Dircæis quæ quondam ex
locis adolescentes attollens
tristi cum carmine
et perniciosa lue,
tulisti, tulisti dolores patriæ
cruentos. Cruentus *est*
quicunque ex diis hæc fecit.
Luctus autem matrum,

ἰάλεμοι δὲ παρθένων
ἐστέναζον οἴκοις
ἰήιον βοὰν βοάν,
ἰήιον μέλος μέλος·
ἄλλος ἄλλ' ἐπωτότυζε
διαδοχαῖς ἀνὰ πτόλιν.
Βροντᾷ δὲ στεναγμὸς
ἀχά τ' ἦν ὅμοιος,
ὁπότε πόλεος ἀφανίσει'
ἁ πτεροῦσσα παρθένος τιν' ἀνδρῶν.
Χρόνῳ δ' ἔβα Πυθίαις ἀποστολαῖσιν Ἀντ.
Οἰδίπους ὁ τλάμων
Θηβαίαν τάνδε γᾶν
τότ' ἀσμένοις, πάλιν δ' ἄχη·
ματρὶ γὰρ γάμους
δυσγάμους τάλας
καλλίνικος ὢν
αἰνιγμάτων ξυνάπτει,
μιαίνει δὲ πτόλιν·
δι' αἱμάτων δ' ἀμείβει
μυσαρὸν εἰς ἀγῶνα
καταβαλὼν ἀραῖσι
τέκεα μέλεος. Ἀγάμεθ', ἀγάμεθ',
ὃς ἐπὶ θάνατον οἴχεται
γᾶς ὑπὲρ πατρῴας,
Κρέοντι μὲν λιπὼν γόους,
τὰ δ' ἑπτάπυργα κλῇθρα γᾶς
καλλίνικα θήσων.
Γενοίμεθ' ὧδε ματέρες,
γενοίμεθ' εὔτεκνοι, φίλα
Παλλάς, ἃ δράκοντος αἷμα
λιθόβολον κατειργάσαι,
Καδμείαν μέριμναν
ὁρμήσασ' ἐπ' ἔργον,
ὅθεν ἐπέσυτο τάνδε γᾶν
ἁρπαγαῖσι δαιμόνων τις ἄτα.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὠή, τίς ἐν πύλαισι δωμάτων κυρεῖ;
ἀνοίγετ', ἐκπορεύετ' Ἰοκάστην δόμων.
Ὠὴ μάλ' αὖθις· διὰ μακροῦ μέν, ἀλλ' ὅμως
ἔξελθ', ἄκουσον, Οἰδίπου κλεινὴ δάμαρ,
λήξασ' ὀδυρμῶν πενθίμων τε δακρύων.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ὦ φίλτατ', ἦ που ξυμφορὰν ἥκεις φέρων,
Ἐτεοκλέους θανόντος, οὗ παρ' ἀσπίδα
βέβηκας ἀεί, πολεμίων εἴργων βέλη;
Τί μοί ποθ' ἥκεις καινὸν ἀγγελῶν ἔπος;
τέθνηκεν ἢ ζῇ παῖς ἐμός; σήμαινέ μοι.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ζῇ, μὴ τρέσῃς τόδ', ὥς σ' ἀπαλλάξω φόβου.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Τί δ', ἑπτάπυργοι πῶς ἔχουσι περιβολαί;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἑστᾶσ' ἄθραυστοι, κοὐκ ἀνήρπασται πόλις.

luctus etiam virginum
sonabant *in* ædibus
lugubrem vocem, vocem,
lugubre carmen, carmen :
alius aliud gemebat
vicissim per urbem.
Tonitrui autem luctus
clamorque erat similis,
quoties ex urbe abripuisset
alata virgo aliquem virorum.
Tandem vero venit Pythio missu
Œdipus miser
Thebanam *in* hanc terram
tunc *quidem* lætis, postea autem dolor *illis factus.*
Cum matre enim nuptias
infaustas miser,
præclaram victoriam adeptus
ænigmatum, contraxit;
polluit autem urbem :
et per sanguinem ducit *eam,*
exsecrandum in certamen
conjiciens imprecationibus
liberos *suos* miser. Admiramur, admiramur *illum,*
qui ad mortem abiit
solo pro patrio,
Creonti quidem relinquens luctum,
sed septem turribus munita claustra *hujus* terr
præclara victoria illustraturus.
Utinam sic fiamus matres,
utinam fiamus prole felices, cara
Pallas, quæ draconis cædem
lapidum jactu confecisti
Cadmi studium
impellens ad opus :
unde invasit hunc agrum
cum rapinis dæmonum quædam pestis.

NUNCIUS.

Ohe, quis in portis ædium est?
aperite, mittite Iocastam ex ædibus.
Ohe iterum : sero quidem, sed tamen
egredere, audi, Œdipi inclyta uxor,
cessans a fletibus et lugubribus lacrimis.

IOCASTA.

O amicissime, num forte calamitatem *aliquam* venis afferens,
Eteocle mortuo, cui ad clypeum
adstas semper, hostium arcens tela?
Quodnam tandem mihi venisti novum nunciaturus?
mortuusne est, an vivit filius meus? indica mihi.

NUNCIUS.

Vivit, ne metuas istud, ut liberem te a timore.

IOCASTA.

Quid autem, ambitus septiturres quomodo se habent?

NUNCIUS.

Stant inconcussi, nec direpta est urbs.

ΙΟΚΑΣΤΗ.
Ἦλθον δὲ πρὸς κίνδυνον Ἀργείου δορός;
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Ἀκμήν γ᾽ ἐπ᾽ αὐτήν· ἀλλ᾽ ὁ Καδμείων Ἄρης
κρείσσων κατέστη τοῦ Μυκηναίου δορός.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
Ἓν εἰπὲ πρὸς θεῶν, εἴ τι Πολυνείκους πέρι
οἶσθ᾽· ὡς μέλει μοι καὶ τόδ᾽, εἰ λεύσσει φάος.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Ζῇ σοι ξυνωρὶς ἐς τόδ᾽ ἡμέρας τέκνων.
ΙΟΚΑΣΤΗ.
Εὐδαιμονοίης· πῶς γὰρ Ἀργείων δόρυ
πυλῶν ἀπεστήσασθε πυργηρούμενοι;
λέξον, γέροντα τυφλὸν ὡς κατὰ στέγας
ἐλθοῦσα τέρψω, τῆσδε γῆς σεσωσμένης.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Ἐπεὶ Κρέοντος παῖς ὁ γῆς ὑπερθανὼν
πύργων ἐπ᾽ ἄκρων στὰς μελάνδετον ξίφος
λαιμῶν διῆκε τῇδε γῇ σωτήριον,
λόχους ἔνειμεν ἑπτὰ καὶ λοχαγέτας
πύλας ἐφ᾽ ἑπτὰ, φύλακας Ἀργείου δορὸς,
σὸς παῖς, ἐφέδρους θ᾽ ἱππότας μὲν ἱππόταις
ἔταξ᾽, ὁπλίτας δ᾽ ἀσπιδηφόροις ἔπι,
ὡς τῷ νοσοῦντι τειχέων εἴη δορὸς
ἀλκὴ δι᾽ ὀλίγου. Περγάμων δ᾽ ἀπ᾽ ὀρθίων
λεύκασπιν εἰσορῶμεν Ἀργείων στρατὸν
Τευμησὸν ἐκλιπόντα· καὶ τάφρου πέλας
δρόμῳ ξυνῆψεν ἄστυ Καδμείας χθονός.
Παιὰν δὲ καὶ σάλπιγγες ἐκελάδουν ὁμοῦ
ἐκεῖθεν ἔκ τε τειχέων ἡμῶν πάρα.
Καὶ πρῶτα μὲν προσῆγε Νηΐταις πύλαις
λόχον πυκναῖσιν ἀσπίσιν πεφρικότα
ὁ τῆς κυναγοῦ Παρθενοπαῖος ἔκγονος,
ἐπίσημ᾽ ἔχων οἰκεῖον ἐν μέσῳ σάκει,
ἑκηβόλοις τόξοισιν Ἀταλάντην κάπρον
χειρουμένην Αἰτωλόν. Ἐς δὲ Προιτίδας
πύλας ἐχώρει σφάγι᾽ ἔχων ἐφ᾽ ἅρμασιν
ὁ μάντις Ἀμφιάραος οὐ σημεῖ᾽ ἔχων
ὑβρισμέν᾽, ἀλλὰ σωφρόνως ἄσημ᾽ ὅπλα.
Ὠγύγια δ᾽ ἐς πυλώμαθ᾽ Ἱππομέδων ἄναξ
ἔστειχ᾽, ἔχων σημεῖον ἐν μέσῳ σάκει
στικτοῖς πανόπτην ὄμμασιν δεδορκότα,
[τὰ μὲν σὺν ἄστρων ἐπιτολαῖσιν ὄμματα
βλέποντα, τὰ δὲ κρύπτοντα δυνόντων μέτα,]
ὡς ὕστερον θανόντος εἰσορᾶν παρῆν.
Ὁμολωΐσιν δὲ τάξιν εἶχε πρὸς πύλαις
Τυδεὺς, λέοντος δέρος ἔχων ἐπ᾽ ἀσπίδι
χαίτῃ πεφρικὸς, δεξιᾷ δὲ λαμπάδα
Τιτὰν Προμηθεὺς ἔφερεν ὡς, πρήσων πόλιν.
Ὁ σὸς δὲ Κρηναίαισι Πολυνείκης πύλαις
Ἄρη προσῆγε· Ποτνιάδες δ᾽ ἐπ᾽ ἀσπίδι
ἐπίσημα πῶλοι δρομάδες ἐσκίρτων φόβῳ,
εὖ πως στρόφιγξιν ἔνδοθεν κυκλούμεναι
πόρπαχ᾽ ὑπ᾽ αὐτὸν, ὥστε μαίνεσθαι δοκεῖν.

IOCASTA.
Veneruntne vero in discrimen Argivæ hastæ?
NUNCIUS.
Etquidem ad ipsum articulum *ventum est:* sed Cadmeorum Mars]
superior evasit Mycenæa hasta.
IOCASTA.
Unum dic, per deos, si quid de Polynice
scis, quia mihi et hoc curæ *est* an videat lumen.
NUNCIUS.
Vivit tibi par liberorum usque huc diei.
IOCASTA.
Sis beatus: quomodo vero Argivorum copias
a portis propulistis pugnantes ex turribus?
dicito, ut senem cæcum domum
profecta oblectem, hac terra servata.
NUNCIUS.
Postquam Creontis filius, qui pro patria mortuus est
turribus in summis stans nigrum ensem
per guttura transegit, huic terræ salutiferum,
cohortes distribuit septem et duces cohortium
portas ad septem, defensores ab Argivo exercitu,
tuus filius, in subsidiumque equites quidem ad equites
ordinavit, pedites vero ad scutiferos,
ut laboranti parti mœnium esset copiarum
auxilium prope. Arcibus vero ab arduis
albis scutis nitentem prospicimus Argivorum exercitum
Teumessum deseruisse: et fossam prope,
cursu *sibi* adjunxit *(adsequitur)* urbem Cadmeæ terræ
Pæan vero et tubæ sonuerunt simul
inde, et de mœnibus a nobis.
Et primum quidem duxit contra Neitas portas
cohortem crebris clypeis horrentem
filius venatricis Parthenopæus,
signum gerens domesticum in medio clypeo
Atalantam procul-jaculante arcu aprum
Ætolum domantem. Ad Prœtidem vero
portam vadebat, victimas ferens in curru,
vates Amphiaraus, non habens signa
superba, sed modeste signis carentia arma
Ad Ogygiam vero portam Hippomedon rex
ibat, habens signum in medio clypeo
variis Argum oculis cernentem,
[alios quidem cum astrorum ortu oculos
cernentes, alios vero occlusos cum *astris* occidentibus,]
ut postea ipso mortuo videre licebat.
Ad Homoloida vero portam stationem tenebat
Tydeus, pellem leonis habens in clypeo,
setis horrentem; dexterâ vero facem
velut gigas Prometheus ferebat, incensurus urbem.
Filius vero tuus Polynices ad Crenæam portam
Martem subduxit: Potniades autem in clypeo
insigne equæ pernices saltabant tremebundæ,
callide quodammodo verticulis intus circumactæ
sub manubrium ipsum *clypei*, ut furere viderentur.

Ὁ δ' οὐκ ἔλασσον Ἄρεος ἐς μάχην φρονῶν
Καπανεὺς προσῆγε λόχον ἐπ' Ἠλέκτραις πύλαις·
σιδηρονώτοις δ' ἀσπίδος τύποις ἐπῆν
γίγας ἐπ' ὤμοις γηγενὴς ὅλην πόλιν
φέρων, μοχλοῖσιν ἐξανασπάσας βάθρων,
ὑπόνοιαν ἡμῖν οἷα πείσεται πόλις.
Ταῖς δ' ἑβδόμαις Ἄδραστος ἐν πύλαισιν ἦν,
ἑκατὸν ἐχίδναις ἀσπίδ' ἐκπληρῶν γραφῇ,
ὕδρας ἔχων λαιοῖσιν ἐν βραχίοσιν
Ἀργεῖον αὔχημ'· ἐκ δὲ τειχέων μέσων
δράκοντες ἔφερον τέκνα Καδμείων γνάθοις.
Παρῆν δ' ἑκάστου τῶνδ' ἐμοὶ θεάματα
ξύνθημα παραφέροντι ποιμέσιν λόχων.
Καὶ πρῶτα μὲν τόξοισι καὶ μεσαγκύλοις
ἐμαρνάμεσθα σφενδόναις θ' ἑκηβόλοις
πετρῶν τ' ἀραγμοῖς· ὡς δ' ἐνικῶμεν μάχῃ,
ἔκλαγξε Τυδεὺς καὶ σὸς ἐξαίφνης γόνος,
ὦ τέκνα Δαναῶν, πρὶν κατεξάνθαι βολαῖς,
τί μέλλετ' ἄρδην πάντες ἐμπίπτειν πύλαις,
γυμνῆτες, ἱππῆς, ἁρμάτων τ' ἐπιστάται;
Ἠχῆς δ' ὅπως ἤκουσαν, οὔτις ἀργὸς ἦν·
πολλοὶ δ' ἔπιπτον κρᾶτας αἱματούμενοι·
ἡμῶν τ' ἐς οὖδας εἶδες ἂν πρὸ τειχέων
πυκνοὺς κυβιστητῆρας ἐκνενευκότας,
ξηρὰν δ' ἔδευον γαῖαν αἵματος ῥοαῖς.
Ὁ δ' Ἀρκάς, οὐκ Ἀργεῖος, Ἀταλάντης γόνος,
τυφὼς πύλαισιν ὥς τις ἐμπεσὼν βοᾷ
πῦρ καὶ δικέλλαν, ὡς κατασκάψων πόλιν·
ἀλλ' ἔσχε μαργῶντ' αὐτὸν ἐναλίου θεοῦ
Περικλύμενος παῖς, λᾶαν ἐμβαλὼν κάρᾳ
ἁμαξοπληθῆ, γεῖσ' ἐπάλξεων ἄπο·
ξανθὸν δὲ κρᾶτα διεπάλυνε, καὶ ῥαφὰς
ἔρρηξεν ὀστέων, ἄρτι δ' οἰνωπὸν γένυν
καθημάτωσεν· οὐδ' ἀποίσεται βίον
τῇ καλλιτόξῳ μητρὶ Μαινάλου κόρῃ.
Ἐπεὶ δὲ τάσδ' ἐσεῖδεν εὐτυχεῖς πύλας,
ἄλλας ἐπῄει παῖς σός, εἱπόμην δ' ἐγώ.
Ὁρῶ δὲ Τυδέα καὶ παρασπιστὰς πυκνοὺς
Αἰτωλίσιν λόγχαισιν εἰς ἄκρον στόμα
πύργων ἀκοντίζοντας, ὥστ' ἐπάλξεων
λιπεῖν ἐρίπνας φυγάδας· ἀλλά νιν πάλιν,
κυναγὸς ὡσεί, παῖς σὸς ἐξαθροίζεται,
πύργοις δ' ἐπέστησ' αὖθις. Ἐς δ' ἄλλας πύλας
ἠπειγόμεσθα, τοῦτο παύσαντες νοσοῦν.
Καπανεὺς δὲ πῶς εἴποιμ' ἂν ὡς ἐμαίνετο;
Μακραύχενος γὰρ κλίμακος προσαμβάσεις
ἔχων ἐχώρει, καὶ τοσόνδ' ἐκόμπασε,
μηδ' ἂν τὸ σεμνὸν πῦρ νιν εἰργαθεῖν Διὸς
τὸ μὴ οὐ κατ' ἄκρων περγάμων ἑλεῖν πόλιν.
Καὶ ταῦθ' ἅμ' ἠγόρευε καὶ πετρούμενος
ἀνεῖρφ', ὑπ' αὐτὴν ἀσπίδ' εἱλίξας δέμας,
κλίμακος ἀμείβων ξέστ' ἐνηλάτων βάθρα.
Ἤδη δ' ὑπερβαίνοντα γεῖσα τειχέων
βάλλει κεραυνῷ Ζεύς νιν· ἐκτύπησε δὲ

Non minores vero Marte ad pugnam spiritus gerens
Capaneus adduxit agmen ad Electram portam :
ferratæ vero clypei figuræ inerat
gigas in humeris terrigena totam urbem
sustinens, vectibus evulsam funditus :
indicium *ut esset* nobis, qualia passura esset urbs.
In septima autem Adrastus erat porta,
centum viperis clypeum implens picturâ *expressis*,
hydræ gerens lævo in brachio
Argivam jactationem; ex mœnibus vero mediis
dracones rapiebant pueros Thebanorum maxillis.
Licebat autem singula quoque hæc mihi spectare,
tesseram ferenti ducibus ordinum.
Et primo quidem arcubus et mesancylis
pugnabamus, et fundis longe ferientibus,
saxorumque fragmentis : cum autem vinceremus pugna,
clamavit Tydeus, et tuus derepente filius :
O filii Danaûm, priusquam laceremur jactibus,
quid cunctamini simul omnes irruere in portas,
leviter armati, equites, et curruum gubernatores?
Vocem ut audiverunt, nullus ignavus erat :
multi autem cadebant capita cruentati :
e nostrisque in solum vidisses ante mœnia
crebros saltatores præcipitantes :
siccam autem rigabant terram sanguinis flumine.
Arcas vero ille, non Argivus, Atalantæ filius,
sicut turbo quidam in portam irruens, clamat
ignem et ligones, tanquam eversurus urbem :
sed cohibuit furentem eum marini dei
filius Periclymenus, saxum immittens capiti,
quod implevisset plaustrum, pinnam a propugnaculo avulsam;
flavumque caput comminuit, et suturas
rupit ossium; statimque rubras genas
cruentavit : neque referet vitam
matri, Mænaliæ (Arcadicæ) arcu claræ puellæ.
Postquam autem hanc vidit portam feliciter servatam
ad aliam accessit filius tuus, sequebarque ego.
Video autem Tydeum, et satellites crebros
Ætolicis hastis in alta fastigia
turrium jaculantes, ut propugnaculorum
desererent summa fugitivi *nostri* : sed eos rursus,
tanquam venator, filius tuus colligit,
et in turres collocavit denuo. Ad aliam vero portam
festinabamus, hanc ubi sanavimus noxam.
Capaneus vero quomodo dicam quam furerit?
Longarum enim scalarum gradus
gestans veniebat, atque talia jactabat :
quod neque sacer ignis Jovis ipsum prohibiturus sit,
quominus e summis arcibus evertat urbem.
Et hæc simul dixit, et saxis quamvis petitus
ascendebat *tamen*, sub ipsum clypeum convoluto corpore,
scalæ percensens politos transtillorum gradus.
At jam transcendentem pinnas murorum
ferit eum fulmine Jupiter : strepitum autem edidit

χθὼν, ὥστε δεῖσαι πάντας· ἐκ δὲ κλιμάκων
ἐσφενδονᾶτο χωρὶς ἀλλήλων μέλη,
κόμαι μὲν εἰς Ὄλυμπον, αἷμα δ' ἐς χθόνα,
χεῖρες δὲ καὶ κῶλ' ὡς κύκλωμ' Ἰξίονος
εἱλίσσετ'· ἐς γῆν δ' ἔμπυρος πίπτει νεκρός.
Ὡς δ' εἶδ' Ἄδραστος Ζῆνα πολέμιον στρατῷ,
ἔξω τάφρου καθῖσεν Ἀργείων στρατόν.
Οἱ δ' αὖ παρ' ἡμῶν δεξιὸν Διὸς τέρας
ἰδόντες ἐξήλαυνον ἁρμάτων ὄχους
ἱππῆς, ὁπλῖται· κεἰς μέσ' Ἀργείων ὅπλα
ξυνῆψαν ἔγχη· πάντα δ' ἦν ὁμοῦ κακά·
ἔθνῃσκον, ἐξέπιπτον ἀντύγων ἄπο,
τροχοί τ' ἐπήδων ἄξονές τ' ἐπ' ἄξοσι,
νεκροὶ δὲ νεκροῖς ἐξεσωρεύονθ' ὁμοῦ.
Πύργων μὲν οὖν γῆς ἔσχομεν κατασκαφὰς
ἐς τὴν παροῦσαν ἡμέραν· εἰ δ' εὐτυχὴς
ἔσται τὸ λοιπὸν ἥδε γῆ, θεοῖς μέλει.
[καὶ νῦν γὰρ αὐτὴν δαιμόνων ἔσωσέ τις.]

ΧΟΡΟΣ.

Καλὸν τὸ νικᾶν· εἰ δ' ἀμείνον' οἱ θεοὶ
γνώμην ἔχουσιν, εὐτυχὴς εἴην ἐγώ.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Καλῶς τὰ τῶν θεῶν καὶ τὰ τῆς τύχης ἔχει·
παῖδές τε γάρ μοι ζῶσι κἀκπέφευγε γῆ.
Κρέων δ' ἔοικε τῶν ἐμῶν νυμφευμάτων
τῶν τ' Οἰδίπου δύστηνος ἀπολαῦσαι κακῶν,
παιδὸς στερηθεὶς, τῇ πόλει μὲν εὐτυχῶς,
ἰδίᾳ δὲ λυπρῶς. Ἀλλ' ἄνελθέ μοι πάλιν,
τί τἀπὶ τούτοις παῖδ' ἐμὼ δρασείετον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἔα τὰ λοιπά· δεῦρ' ἀεὶ γὰρ εὐτυχεῖς.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Τοῦτ' εἰς ὕποπτον εἶπας· οὐκ ἐατέον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Μεῖζόν τι χρῄζεις παῖδας ἢ σεσωσμένους;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Καὶ τἀπίλοιπά γ' εἰ καλῶς πράσσω κλύειν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Μέθες μ'· ἔρημος παῖς ὑπασπιστοῦ σέθεν.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Κακόν τι κεύθεις καὶ στέγεις ὑπὸ σκότῳ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Κοὐκ ἄν γε λέξαιμ' ἐπ' ἀγαθοῖσι σοῖς κακά.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ἢν μή με φεύγων ἐκφύγῃς πρὸς αἰθέρα.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Αἰαῖ· τί μ' οὐκ εἴασας ἐξ εὐαγγέλου
φήμης ἀπελθεῖν, ἀλλὰ μηνῦσαι κακά;
Τὼ παῖδε τὼ σὼ μέλλετον, τολμήματα
αἴσχιστα, χωρὶς μονομαχεῖν παντὸς στρατοῦ
λέξαντες Ἀργείοισι Καδμείοισί τε
ἐς κοινὸν οἷον μήποτ' ὤφελον λόγον.
Ἐτεοκλέης δ' ὑπῆρξ' ἀπ' ὀρθίου σταθεὶς
πύργου, κελεύσας σῖγα κηρῦξαι στρατῷ.

terra, ut metuerent omnes : at e scalis
fundâ velut jactabantur seorsim alia ab aliis *ejus* membra :
comæ quidem cœlum versus, sanguis vero in terram;
manusque et pedes, ut rota Ixionis,
volvebantur : ambustum vero in terram cadit cadaver.
Postquam autem vidit Adrastus Jovem inimicum exercitui,
extra fossam constituit Argivum exercitum.
Nostri vero vicissim dextrum Jovis signum
videntes, prorumpunt curruum vehiculis
equites, pedites; et media in Argivorum arma
ruentes commiserunt hastas : omnia autem simul erant mala :
moriebantur, cadebant ex curribus,
rotæque saltabant, axesque super axes;
et cadavera cadaveribus cumulabantur simul.
Turrium igitur terræ hujus prohibuimus eversionem
in hodiernum diem : an vero felix
futura sit in posterum hæc urbs, diis *hoc est* curæ.
[et nunc enim eam deorum servavit aliquis.]

CHORUS.

Pulcrum *est* vincere : si vero melius dii
consilium habeant, *per hoc* utinam felix sim.

IOCASTA.

Pulcre habent quæ sunt deorum et fortunæ :
et filii enim mihi vivunt, et evasit civitas salva :
Creon vero videtur mearum nuptiarum
et Œdipi malorum infelix pœnas luere,
filio privatus, urbi quidem feliciter,
ipsi vero acerbe. Sed persequere mihi rursus,
quid post hæc filii mei facere statuerint?

NUNCIUS.

Omitte reliqua : usque adhuc enim es fortunata.

IOCASTA.

Hoc dixisti ad suspicionem *mihi;* non est omittendum.

NUNCIUS.

Majus aliquid desideras, quam filios *esse* salvos?

IOCASTA.

Etiam per reliqua quoque an sim felix, audire *volo.*

NUNCIUS.

Dimitte me : destitutus est filius tuus armigero.

IOCASTA.

Malum aliquod occultas, et involvis tenebris.

NUNCIUS.

Nequaquam dixerim mala post prospera tua.

IOCASTA.

Dices, nisi forte me fugiens evaseris in aerem.

NUNCIUS.

Heu, heu! quid me non sivisti post lætum
nuncium abire, sed *cogis me* dicere mala?
Filii tui agitant facinus
turpissimum, singulari pugna cernere separatim ab tota acie.
Etenim dixerunt Argivis et Thebanis
palam, quæ nunquam dicere debebant :
Eteoclesque prior incepit ex celsa stans
turri, jubens silentium indici exercitui.

Ἔλεξε δ', ὦ γῆς Ἑλλάδος στρατηλάται
Δαναῶν τ' ἀριστῆς, οἵπερ ἤλθετ' ἐνθάδε,
Κάδμου τε λαὸς, μήτε Πολυνείκους χάριν
ψυχὰς ἀπεμπολᾶτε μήθ' ἡμῶν ὕπερ.
Ἐγὼ γὰρ αὐτὸς, τόνδε κίνδυνον μεθεὶς,
μόνος συνάψω συγγόνῳ τὠμῷ μάχην·
κἂν μὲν κτάνω τόνδ', οἶκον οἰκήσω μόνος,
ἡσσώμενος δὲ τῷδε παραδώσω πόλιν.
Ὑμεῖς δ' ἀγῶν' ἀφέντες Ἀργείαν χθόνα
νίσσεσθε, βίοτον μὴ λιπόντες ἐνθάδε.
σπαρτῶν τε λαὸς ἅλις, ὅσος κεῖται θανών.
Τοσαῦτ' ἔλεξε· σὸς δὲ Πολυνείκης γόνος
ἐκ τάξεων ὤρουσε κἀπῄνει λόγους.
Πάντες δ' ἐπερρόθησαν Ἀργεῖοι τάδε
Κάδμου τε λαὸς, ὡς δίκαι' ἡγούμενοι.
Ἐπὶ τοῖσδε δ' ἐσπείσαντο, κἀν μεταιχμίοις
ὅρκους συνῆψαν ἐμμενεῖν στρατηλάται.
Ἤδη δ' ἔκρυπτον σῶμα παγχάλκοις ὅπλοις
δισσοὶ γέροντος Οἰδίπου νεανίαι·
φίλοι δ' ἐκόσμουν, τῆσδε μὲν πρόμον χθονὸς
σπαρτῶν ἀριστῆς, τὸν δὲ Δαναϊδῶν ἄκροι.
Ἔσταν δὲ λαμπρὼ, χρῶμά τ' οὐκ ἠλλαξάτην,
μαργῶντ' ἐπ' ἀλλήλοισιν ἱέναι δόρυ.
Παρεξιόντες δ' ἄλλος ἄλλοθεν φίλων,
λόγοισι θαρσύνοντες ἐξηύδων τάδε·
Πολύνεικες, ἐν σοὶ Ζηνὸς ὀρθῶσαι βρέτας
τρόπαιον, Ἄργει τ' εὐκλεᾶ δοῦναι λόγον·
Ἐτεοκλέα δ' αὖ, νῦν πόλεως ὑπερμαχεῖς,
νῦν καλλίνικος γενόμενος σκήπτρων κρατεῖς.
Τάδ' ἠγόρευον παρακαλοῦντες ἐς μάχην.
Μάντεις δὲ μῆλ' ἔσφαζον, ἐμπύρους τ' ἀκμὰς
ῥήξεις τ' ἐνώμων, ὑγρότητ' ἐναντίαν,
ἄκραν τε λαμπάδ', ἣ δυοῖν ὅρους ἔχει,
νίκης τε σῆμα καὶ τὰ τῶν ἡσσωμένων.
Ἀλλ', εἴ τιν' ἀλκὴν, ἢ σοφοὺς ἔχεις λόγους,
ἢ φίλτρ' ἐπῳδῶν, στεῖχ', ἐρήτυσον τέκνα
δεινῆς ἁμίλλης, ὡς ὁ κίνδυνος μέγας,
κἆπαθλα δεινὰ δάκρυά σοι γενήσεται,
δισσοῖν στερείσῃ τῇδ' ἐν ἡμέρᾳ τέκνοιν.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ὦ τέκνον ἔξελθ' Ἀντιγόνη δόμων πάρος·
οὐκ ἐν χορείαις οὐδὲ παρθενεύμασι
νῦν σοι προχωρεῖ δαιμόνων κατάστασις,
ἀλλ' ἄνδρ' ἀρίστω καὶ κασιγνήτω σέθεν
ἐς θάνατον ἐκνεύοντε κωλῦσαί σε δεῖ
ξὺν μητρὶ τῇ σῇ μὴ πρὸς ἀλλήλοιν θανεῖν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Τίν', ὦ τεκοῦσα μῆτερ, ἔκπληξιν νέαν
φίλοις ἀϋτεῖς τῶνδε δωμάτων πάρος;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ὦ θύγατερ, ἔρρει σῶν κασιγνήτων βίος.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Πῶς εἶπας·

Dixit autem: O soli Græci duces,
Argivorumque optimates qui venistis huc,
et *tu*, Cadmi gens, neque Polynicis gratia
animas vendite, neque nostra causa.
Ego enim ipse, hoc in me periculo recepto,
solus committam cum fratre meo certamen:
et si quidem occidero istum, domum administrabo solus;
victus vero huic tradam urbem.
At vos certamine dimisso, in Argivum agrum
redibitis, vita non relicta hic.
Thebanique populi satis est quod jacet mortuum.
Tantum dixit: tuus autem filius Polynices
ex agmine proruit, et laudavit dicta.
Omnes vero admurmurabant Argivi ad hæc,
Cadmique populus, utpote æqua *illa* æstimantes.
His conditionibus icêre fœdus, et in medio utriusque aciei
jurajuranda junxerunt duces *se iis* staturos esse.
Jamque condebant corpus æneis armis
bini senis Œdipi juvenes:
amici vero ornabant, hujus quidem terræ ducem
Thebanorum principes, alterum vero primores Argivorum.
Steterunt autem fulgentes, coloremque non mutaverunt,
furentes alter in alterum jaculari hastam.
Accedentes vero alii aliunde amicorum,
sermone animos augentes effabantur talia:
Polynices, penes te *est* Jovis erigere statuam
in tropæi signum, et Argis magnam parare famam.
Eteoclem vero vicissim: Nunc pro patria pugnas,
nunc victoria ornatus, sceptris *regni* potiris.
Hæc dicebant hortantes ad certamen.
Vates vero oves mactabant, ignisque aciem et *flammæ*
scissuras observabant et fluctuationem serpentem inimice,
rectumque luminis apicem, quod duas sortes continet
victoriæque signum, et alterum superatorum.
Sed si quod remedium habes, aut sapientem sermonem,
aut illecebras incantationis, vade, cohibe liberos
a sævo certamine: nam periculum *est* magnum,
et præmia acerba *illius pugnæ* lacrimæ tibi erunt,
duobus privatæ hoc in die filiis.

IOCASTA.

O filia Antigone, egredere ante ædes:
non in choreis neque in virginum cœtu
nunc tibi procedit fortunæ status:
sed viros optimos et fratres tuos,
ad mortem vergentes, impedire te oportet
cum matre tua, ne mutua cæde concidant.

ANTIGONE.

Quem, o quæ peperisti *me* mater, horrorem novum
amicis insonas ante has ædes?

IOCASTA.

O filia, perit tuorum fratrum vita.

ANTIGONE.

Quomodo dixisti?

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Αἰχμὴν ἐς μίαν καθέστατον.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Οἲ 'γώ, τί λέξεις, μῆτερ;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Οὐ φίλ', ἀλλ' ἕπου.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ποῖ, παρθενῶνας ἐκλιποῦσ';

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ἀνὰ στρατόν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Αἰδούμεθ' ὄχλον.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Οὐκ ἐν αἰσχύνῃ τὰ σά.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Δράσω δὲ δὴ τί;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Συγγόνων λύσεις ἔριν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Τί δρῶσα, μῆτερ;

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Προσπίτνουσ' ἐμοῦ μέτα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἡγοῦ σὺ πρὸς μεταίχμι', οὐ μελλητέον.

ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ἔπειγ', ἔπειγε, θύγατερ, ὡς, ἢν μὲν φθάσω
παῖδας πρὸ λόγχης, οὑμὸς ἐν φάει βίος·
θανοῦσι δ' αὐτοῖς συνθανοῦσα κείσομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Αἰαῖ αἰαῖ, Στρ.
τρομερὰν φρίκα, τρομερὰν φρέν' ἔχω,
διὰ σάρκα δ' ἐμὰν
ἔλεος, ἔλεος ἔμολε ματέρος δειλαίας·
Δίδυμα τέκεα πότερος ἄρα πότερον αἱμάξει,
ἰώ μοι πόνων,
ἰὼ Ζεῦ, ἰὼ Γᾶ,
ὁμογενῆ δέραν, ὁμογενῆ ψυχὰν,
δι' ἀσπίδων, δι' αἱμάτων;
τάλαιν' ἐγὼ, τάλαινα,
πότερον ἄρα νέκυν ὀλόμενον ἰαχήσω;
Φεῦ δᾶ, φεῦ δᾶ, Ἀντ.
δίδυμοι θῆρες, φόνιαι ψυχαὶ,
δορὶ παλλόμεναι,
πέσεα, πέσεα δάϊ' αὐτίχ' αἱμάξετον.
Τάλανες, ὅτι ποτὲ μονομάχον ἐπὶ φρέν' ἠλθέτην.
Βοᾷ βαρβάρῳ
ἰαχὰν στενακτὰν
μελομέναν νεκροῖς δάκρυσι θρηνήσω.
Σχεδὸν τύχα, πέλας φόνου·
κρινεῖ φάος τὸ μέλλον.
Ἄποτμος, ἄποτμος ὁ φόνος ἕνεκ' Ἐρινύων.
Ἀλλὰ γὰρ Κρέοντα λεύσσω τόνδε δεῦρο συννεφῆ
πρὸς δόμους στείχοντα, παύσω τοὺς παρεστῶτας
[γόους.

ΚΡΕΩΝ.

Οἴμοι, τί δράσω; πότερ' ἐμαυτὸν, ἢ πόλιν

IOCASTA.

Constiterunt in certamen singulare.

ANTIGONE.

Heu mihi, quid dicis, mater?

IOCASTA.

Non grata, sed sequere.

ANTIGONE.

Quo, virginali thalamo relicto?

IOCASTA.

Per exercitum.

ANTIGONE.

Pudet me prodire in turbam.

IOCASTA.

Tuæ res non pudorem requirunt.

ANTIGONE.

Quid vero tum faciam?

IOCASTA.

Fratrum solves dissidium.

ANTIGONE.

Quid faciens *solvam*, mater?

IOCASTA.

Procidens mecum *ad eorum genua*.

ANTIGONE.

Præcede tu medias inter acies : non est cunctandum.

JOCASTA.

Festina, festina, filia, quia si prævertero
filios ante pugnam, mea in luce *erit* vita :
sin mortui sunt, cum ipsis mortua jacebo.

CHORUS.

Heu heu, heu heu!
tremens horrore, tremens pectus habeo;
per meum vero matris miseræ corpus
miseratio, miseratio venit.
E geminis ejus filiis uter igitur utrum cruentabit
(hei mihi propter labores,
o Jupiter, o Tellus!)
cognata cervice, cognata anima,
per arma, per cædem?
misera ego, misera!
utrum igitur mortuum exstinctum lugebo?
Heu Terra, heu Terra,
geminæ feræ, sanguineæ animæ,
hasta sortem ducentes,
casum, casum hostilem mox cruenta cæde facient.
Miseri, quod unquam singularis prælii in cogitationem incide-
[rint.
Vociferatione barbara
sonum gementem
gratum mortuis lacrimans
Cominus fortuna prope *adest* cædis :
decernet lux *hæc* eventum.
Infanda, infanda illa cædes *accidit* propter Furias.
Sed enim Creontem video hunc huc tristem
ad ædes venientem : missas faciam præsentes lacrimas.

CREON.

Heu mihi, quid agam? num meipsum, an urbem

στένω δακρύσας, ἣν πέριξ ἔχει νέφος
τοσοῦτον, ὥστε δι' Ἀχέροντος ἰέναι;
Ἐμός τε γὰρ παῖς γῆς ὄλωλ' ὑπερθανὼν,
τοὔνομα λαβὼν γενναῖον, ἀνιαρὸν δ' ἐμοί·
ὃν ἄρτι κρημνῶν ἐκ δρακοντείων ἑλὼν
αὐτοσφαγῆ δύστηνος ἐκόμισ' ἐν χεροῖν·
βοᾷ δὲ δῶμα πᾶν· ἐγὼ δ' ἥκω μέτα
γέρων ἀδελφὴν γραῖαν Ἰοκάστην, ὅπως
λούσῃ προθῆταί τ' οὐκέτ' ὄντα παῖδ' ἐμόν.
Τοῖς γὰρ θανοῦσι χρὴ τὸν οὐ τεθνηκότα
τιμὰς διδόντα, χθόνιον εὖ σέβειν θεόν.

ΧΟΡΟΣ.

Βέβηκ' ἀδελφὴ σὴ δόμων ἔξω, Κρέον,
κόρη τε μητρὸς Ἀντιγόνη κοινῷ ποδί.

ΚΡΕΩΝ.

Ποῖ, κἀπὶ ποίαν συμφοράν; σήμαινέ μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἤκουσε τέκνα μονομάχῳ μέλλειν δορὶ
ἐς ἀσπίδ' ἥξειν βασιλικῶν δόμων ὕπερ.

ΚΡΕΩΝ.

Πῶς φῄς; νέκυν τοι παιδὸς ἀγαπάζων ἐμοῦ,
οὐκ ἐς τόδ' ἦλθον ὥστε καὶ τάδ' εἰδέναι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' οἴχεται μὲν σὴ κασιγνήτη πάλαι·
δοκῶ δ' ἀγῶνα τὸν περὶ ψυχῆς, Κρέον,
ἤδη πεπρᾶχθαι παισὶ τοῖσιν Οἰδίπου.

ΚΡΕΩΝ.

Οἴμοι, τὸ μὲν σημεῖον εἰσορῶ τόδε,
σκυθρωπὸν ὄμμα καὶ πρόσοψιν ἀγγέλου
στείχοντος, ὃς πᾶν ἀγγελεῖ τὸ δρώμενον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὦ τάλας ἐγὼ, τίν' εἴπω μῦθον ἢ τίνας λόγους;

ΚΡΕΩΝ.

Οἰχόμεσθ'· οὐκ εὐπροσώποις φροιμίοις ἄρχει λόγου.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὦ τάλας, δισσῶς ἀϋτῶ· μεγάλα γὰρ φέρω κακά.

ΚΡΕΩΝ.

Πρὸς πεπραγμένοισιν ἄλλοις πήμασιν λέγεις δὲ τί;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐκέτ' εἰσὶ σῆς ἀδελφῆς παῖδες ἐν φάει, Κρέον.

ΚΡΕΩΝ.

Αἰαῖ·
μεγάλα μοι θροεῖς πάθεα καὶ πόλει.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὦ δώματ' εἰσηκούσατ' Οἰδίπου τάδε,
παίδων ὁμοίαις ξυμφοραῖς ὀλωλότων;

ΧΟΡΟΣ.

Ὥστ' ἐκδακρῦσαί γ', εἰ φρονοῦντ' ἐτύγχανον.

ΚΡΕΩΝ.

Οἴμοι ξυμφορᾶς βαρυποτμωτάτας,
οἴμοι κακῶν δύστηνος· ὦ τάλας ἐγώ.

lugeam lacrimans, quam undique tenet nubes
talis, ut in Acherontem *illam* statuat?
Meus etenim filius pro patria mortuus periit,
nobile consecutus nomen, sed deflendum mihi:
quem modo rupibus ex draconteis tollens
propria cæde confectum, miser gestavi in manibus
vociferatur autem domus tota. Ego vero veni arcessens
senex sororem anum Iocastam, ut
lavet et componat filium meum, qui periit.
Mortuis enim oportet non mortuum
honores dando, infernum pie colere deum.

CHORUS.

Progressa est soror tua ex ædibus, Creon,
puellaque matris Antigone communi gressu.

CREON.

Quo, et ad quem casum? significa mihi.

CHORUS.

Audivit filios singulari certamine
ad pugnam esse venturos pro regia domo.

CREON.

Quomodo dicis? cadaver equidem filii curans mei,
non ideo veni, ut hoc etiam resciscerem.

CHORUS.

At abiit soror tua jamdudum:
credo autem certamen de vita, Creon,
jam commissum esse filiis Œdipi.

CREON.

Hei mihi! signum quidem *hujus mali* video hocce,
tristem oculum et vultum nuncii
venientis, qui omnem nunciabit rem gestam

NUNCIUS.

O miser ego, quæ dicam verba, aut quæ lamenta?

CREON.

Periimus! non bene auspicatis exordiis inchoas orationem.

NUNCIUS.

Heu me miserum! iterum clamo; magna enim affero mala.

CREON.

Ad cetera quæ acciderunt mala addis quodnam?

NUNCIUS.

Non amplius sunt in luce sororis tuæ filii, Creon.

CREON.

Heu heu!
magnam mihi sonas cladem et urbi.

NUNCIUS.

O domus Œdipi, audisne hæc
de filiis pari clade peremtis?

CHORUS.

Adeo ut lacrimaretur, si sensum haberet.

CREON.

Heu calamitatem miserrimam!
heu propter mala miser! o infelix ego!

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Εἰ καὶ τὰ πρὸς τούτοισί γ' εἰδείης κακά.

ΚΡΕΩΝ.

Καὶ πῶς γένοιτ' ἂν τῶνδε δυσποτμώτερα;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τέθνηκ' ἀδελφὴ σὴ δυοῖν παίδοιν μέτα.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀνάγετ', ἀνάγετε κωκυτὸν,
ἐπὶ κάρα τε λευκοπήχεις κτύπους χεροῖν.

ΚΡΕΩΝ.

Ὦ τλῆμον, οἷον τέρμον', Ἰοκάστη, βίου
γάμων τε τῶν σῶν Σφιγγὸς αἰνιγμοὺς ἔτλης.
Πῶς καὶ πέπρακται διπτύχων παίδων φόνος,
ἀρᾶς τ' ἀγώνισμ' Οἰδίπου; σήμαινέ μοι.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τὰ μὲν πρὸ πύργων εὐτυχήματα χθονὸς
οἶσθ'· οὐ μακρὰν γὰρ τειχέων περιπτυχαὶ,
ὥστ' οὐχ ἅπαντά σ' εἰδέναι τὰ δρώμενα.
Ἐπεὶ δὲ χαλκέοις σῶμ' ἐκοσμήσανθ' ὅπλοις
οἱ τοῦ γέροντος Οἰδίπου νεανίαι,
[δισσὼ στρατηγὼ καὶ διπλῶ στρατηλάτα,]
ἔστησαν ἐλθόντ' ἐς μέσον μεταίχμιον,
ὡς εἰς ἀγῶνα μονομάχου τ' ἀλκὴν δορός.
Βλέψας δ' ἐς Ἄργος ἧκε Πολυνείκης ἀρὰς,
ὦ πότνι' Ἥρα, σὸς γάρ εἰμ', ἐπεὶ γάμοις
ἔζευξ' Ἀδράστου παῖδα καὶ ναίω χθόνα,
δός μοι κτανεῖν ἀδελφὸν, ἀντήρη δ' ἐμὴν
καθαιματῶσαι δεξιὰν νικηφόρον.
[Αἴσχιστον αἰτῶ στέφανον, ὁμογενῆ κτανεῖν.
Πολλοῖς δ' ἐπῄει δάκρυα τῆς τύχης ὅση,
κἄβλεψαν ἀλλήλοισι διαδόντες κόρας.]
Ἐτεοκλέης δὲ Παλλάδος χρυσάσπιδος
βλέψας πρὸς οἶκον, ηὔξατ'· ὦ Διὸς κόρη,
δὸς ἔγχος ἡμῖν καλλίνικον ἐκ χερὸς
ἐς στέρν' ἀδελφοῦ τῆσδ' ἀπ' ὠλένης βαλεῖν,
κτανεῖν θ', ὃς ἦλθε πατρίδα πορθήσων ἐμήν.
Ἐπεὶ δ' ἀφείθη, πυρσὸς ὥς, Τυρσηνικῆς
σάλπιγγος ἠχὴ, σῆμα φοινίου μάχης,
ἧξαν δρόμημα δεινὸν ἀλλήλοις ἔπι·
κάπροι δ' ὅπως θήγοντες ἀγρίαν γένυν,
ξυνῆψαν, ἀφρῷ διάβροχοι γενειάδας·
ᾖσσον δὲ λόγχαις· ἀλλ' ὑφίζανον κύκλοις,
ὅπως σίδηρος ἐξολισθάνοι μάτην.
Εἰ δ' ὄμμ' ὑπερσχὸν ἴτυος ἅτερος μάθοι,
λόγχην ἐνώμα στόματι, προφθῆναι θέλων.
Ἀλλ' εὖ προσῆγον ἀσπίδων κεγχρώμασι
ὀφθαλμὸν, ἀργὸν ὥστε γίγνεσθαι δόρυ.
Πλείων δὲ τοῖς ὁρῶσιν ἐστάλασσ' ἱδρὼς,
ἢ τοῖσι δρῶσι, διὰ φίλων ὀρρωδίαν.
Ἐτεοκλέης δὲ ποδὶ μεταψαίρων πέτρον
ἴχνους ὑπόδρομον, κῶλον ἐκτὸς ἀσπίδος
τίθησι· Πολυνείκης δ' ἀπήντησεν δορὶ,

NUNCIUS.

Si etiam scires quæ insuper acciderunt mala.

CREON.

Et quomodo esse possint istis tristiora?

NUNCIUS.

Mortua est soror tua cum duobus filiis.

CHORUS.

Edite, edite luctum,
inque caput candidarum manuum planctus.

CREON.

O misera Iocasta, qualem finem vitæ
et nuptiarum tuarum ex Sphingis ænigmate perpessa es!
Quomodo tandem facta est geminorum filiorum cædes,
et exitus dirarum Œdipi? narra mihi.

NUNCIUS.

Successus quidem prosperos pro urbis mœnibus
nosti: non *adeo* enim procul *sunt* ambitus murorum,
ut non omnia scias quæ *ibi* geruntur.
Postquam igitur æneis corpus ornaverunt armis
senis Œdipi adolescentes,
[bini duces et gemini imperatores,]
steterunt progressi in medium inter acies,
tanquam ad certamen et singularis discrimen prælii.
Spectans autem versus Argos, emisit Polynices *tales* preces:
O veneranda Juno: tuus enim sum, postquam nuptiis
adjunxi *mihi* Adrasti filiam, et *ejus* habito terram,
da mihi occidere fratrem, et adversariam meam
cruentare dextram victricem.
[Nefandam posco coronam, germanum ut interficiam.
Multis vero obortæ sunt lacrimæ ob calamitatem quanta *esset*,
et intuebantur, sibi invicem obvertentes oculos.]
Eteocles autem, Palladis aureo scuto armatæ
spectans ad ædem, precatus est *sic*: O Jovis filia,
da mihi, ut hastam victricem ex manu
in pectus fratris hoc ab brachio jaculer,
et occidam *eum*, qui venit patriam eversurus meam.
Postquam autem editus est, facis instar, Tyrrhenicæ
tubæ sonitus, signum cruentæ pugnæ,
ruerunt cursu atroci alter in alterum:
et sicut apri acuentes sævas maxillas,
commiserunt pugnam, spuma madidi genas.
Impetum autem faciebant hastis; sed submittebant se sub clypeis rotundis,
ut ferrum excideret in vanum.
Si vero oculum alter *alterius* eminentem supra clypeum videret,
hastam intorquebat ori, occupare cupidus.
Sed scite admovebant clypeorum foraminibus
oculos, vana ut fieret hasta.
Plus vero spectantibus stillabat sudoris,
quam agentibus, metu propter amicos.
At Eteocles, pede radens lapidem
gressibus incurrentem, membrum extra clypeum
ponit: tum Polynices occurrit hasta,

πληγὴν σιδήρῳ παραδοθεῖσαν εἰσιδὼν,
κνήμην τε διεπέρασεν Ἀργεῖον δόρυ.
Στρατὸς δ' ἀνηλάλαξε Δαναϊδῶν ἅπας.
Κἀν τῷδε μόχθῳ γυμνὸν ὦμον εἰσιδὼν
ὁ πρόσθε τρωθεὶς, στέρνα Πολυνείκους βίᾳ
διῆκε λόγχην, κἀπέδωκεν ἡδονὰς
Κάδμου πολίταις, ἀπὸ δ' ἔθραυσ' ἄκρον δόρυ.
Ἐς δ' ἄπορον ἥκων δορὸς, ἐπὶ σκέλος πάλιν
χωρεῖ· λαβὼν δ' ἀφῆκε μάρμαρον πέτρον,
μέσον τ' ἄκοντ' ἔθραυσεν· ἐξ ἴσου δ' Ἄρης
ἦν, κάμακος ἀμφοῖν χεὶρ' ἀπεστερημένοιν.
Ἐνθένδε κώπας ἁρπάσαντε φασγάνων,
ἐς ταὐτὸν ἧκον, συμβαλόντε δ' ἀσπίδας
πολὺν ταραγμὸν ἀμφιβάντ' εἶχον μάχης.
Καί πως νοήσας Ἐτεοκλῆς, τὸ Θεσσαλὸν
εἰσήγαγεν σόφισμ' ὁμιλίᾳ χθονός.
Ἀπαλλαγεὶς γὰρ τοῦ παρεστῶτος πόνου,
λαιὸν μὲν ἐς τοὔπισθεν ἀμφέρει πόδα,
πρόσω τὰ κοῖλα γαστρὸς εὐλαβούμενος·
προβὰς δὲ κῶλον δεξιὸν, δι' ὀμφαλοῦ
καθῆκεν ἔγχος, σφονδύλοις τ' ἐνήρμοσεν.
Ὁμοῦ δὲ κάμψας πλευρὰ καὶ νηδὺν τάλας,
ξὺν αἱματηραῖς σταγόσι Πολυνείκης πίτνει.
Ὁ δ' ὡς κρατῶν δὴ καὶ νενικηκὼς μάχῃ,
ξίφος δικὼν ἐς γαῖαν, ἐσκύλευέ νιν,
τὸν νοῦν πρὸς αὑτὸν οὐκ ἔχων, ἐκεῖσε δέ.
Ὃ καί νιν ἔσφηλ'· ἔτι γὰρ ἐμπνέων βραχὺ,
σώζων σίδηρον ἐν λυγρῷ πεσήματι,
μόλις μὲν, ἐξέτεινε δ' εἰς ἧπαρ ξίφος
Ἐτεοκλέους ὁ πρόσθε Πολυνείκης πεσών.
Γαῖαν δ' ὀδὰξ ἑλόντες, ἀλλήλοιν πέλας
πίπτουσιν ἄμφω, κοὐ διώρισαν κράτος.

ΧΟΡΟΣ.

Φεῦ φεῦ, κακῶν σῶν, Οἰδίπους, ὅσον στένω·
τὰς σὰς δ' ἀρὰς ἔοικεν ἐκπλῆσαι θεός.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἄκουε δή νυν καὶ τὰ πρὸς τούτοις κακά.
Ὡς γὰρ πεσόντε παῖδ' ἐλειπέτην βίον,
ἐν τῷδε μήτηρ ἡ τάλαινα προσπίτνει·
[σὺν παρθένῳ τε καὶ προθυμίᾳ ποδός·]
τετρωμένους δ' ἰδοῦσα καιρίους σφαγὰς,
ᾤμωξεν· ὦ τέκν', ὑστέρα βοηδρόμος
πάρειμι. Προσπίτνουσα δ' ἐν μέρει, τέκνα
ἔκλαι', ἐθρήνει τὸν πολὺν μαστῶν πόνον
στένουσ', ἀδελφή θ' ἡ παρασπίζουσ' ὁμοῦ·
ὦ γηροβοσκὼ μητρὸς, ὦ γάμους ἐμοὺς
προδόντ' ἀδελφὼ φιλτάτω. Στέρνων δ' ἄπο
φύσημ' ἀνεὶς δύστλητον Ἐτεοκλῆς ἄναξ
ἤκουσε μητρὸς, κἀπιθεὶς ὑγρὰν χέρα,
φωνὴν μὲν οὐκ ἀφῆκεν, ὀμμάτων δ' ἄπο
προσεῖπε δακρύοις, ὥστε σημῆναι φίλα.
Ὁ δ' ἦν ἔτ' ἔμπνους, πρὸς κασιγνήτην δ' ἰδὼν
γραῖάν τε μητέρ', εἶπε Πολυνείκης τάδε·

plagam ferro traditam (*patentem*) conspicatus,
perque tibiam transegit Argivam hastam.
Exercitus autem conclamavit Argivorum totus.
Verum in hoc labore *fratris* nudatum humerum observans
prior vulneratus, per pectus Polynicis vi
transigere conatus est lanceam, et reddidit gaudium
Cadmi civibus; sed fregit summam hastam.
Ad inopiam vero hastæ redactus, retro
cedit, et correptum jaculatus est saxum,
mediumque telum rupit: *jam* vero æqualis Mars
erat, hasta amborum manibus privatis.
Inde manubria rapientes gladiorum,
cominus congressi sunt; committentes autem clypeos,
magnum pugnæ tumultum edebant invicem se circumeuntes.
Atque forte reputans Eteocles, Thessalicam
adhibuit artem, *edoctus* consuetudine cum *hac* terra (*Thessalia.*)
Omittens enim præsentem laborem,
sinistrum quidem retro refert pedem,
ante cavo ventris cavens:
promovens vero pedem dextrum, per umbilicum
demisit ensem, et in *spinæ* vertebras inserit.
Simul autem flexis lateribus et ventre, miser
cum sanguineis guttis Polynices cadit.
At hic tanquam superior jam et victor *in* pugna,
ense projecto in terram, spoliabat eum,
mentem sibi non advertens, sed illuc (*spoliis intentus*).
Quod et fefellit eum: adhuc enim quiddam spirans,
servans ferrum in tristi casu,
vix quidem, sed tamen extendit ensem in hepar
Eteoclis, qui prius lapsus erat Polynices.
Terram autem mordicus arripientes, alter prope alterum
cadunt ambo, nec diremerunt victoriam.

CHORUS.

Heu heu, propter mala tua, Œdipe, quantum *te* lugeo!
Tuas autem exsecrationes videtur implevisse deus.

NUNCIUS.

Audi nunc etiam quæ præter hæc acciderunt mala.
Dum enim filii lapsi linquebant vitam,
interim mater misera accidit.
[cum filia, et festinante pede.]
Vulneratos autem videns letali cæde,
ingemuit: O filii, tarda auxiliatrix
adsum. Advoluta autem per vices, filios
deplorabat, et lugebat magnum uberum laborem,
gemens, et soror *eorum*, comes matris, simul:
O nutricii senectutis matris, o nuptiarum mearum
proditores fratres carissimi! Ex pectore autem
flatum emittens horridum rex Eteocles,
audivit matrem, et porrigens fluxam manum,
vocem quidem non edidit, sed ex oculis
salutavit *eam* lacrimis, ut significaret amorem.
Alter vero adhuc spirabat, et sororem intuens,
et anum matrem, Polynices hæc dixit:

ἀπωλόμεσθα, μῆτερ, οἰκτείρω δὲ σὲ,
καὶ τήνδ' ἀδελφὴν, καὶ κασίγνητον νεκρόν·
φίλος γὰρ ἐχθρὸς ἐγένετ', ἀλλ' ὅμως φίλος.
Θάψον δέ μ', ὦ τεκοῦσα, καὶ σὺ, σύγγονε,
ἐν γῇ πατρῴᾳ, καὶ πόλιν θυμουμένην
παρηγορεῖτον, ὡς τοσόνδε γοῦν τύχω
χθονὸς πατρῴας, κεἰ δόμους ἀπώλεσα.
Ξυνάρμοσον δὲ βλέφαρά μου τῇ σῇ χερὶ,
μῆτερ· τίθησι δ' αὐτὸς ὀμμάτων ἔπι·
καὶ χαίρετ'· ἤδη γάρ με περιβάλλει σκότος.
Ἄμφω δ' ἅμ' ἐξέπνευσαν ἄθλιον βίον.
Μήτηρ δ' ὅπως ἐσεῖδε τήνδε συμφορὰν,
ὑπερπαθήσασ' ἥρπασ' ἐκ νεκροῦ ξίφος,
κἄπραξε δεινά· διὰ μέσου γὰρ αὐχένος
ὠθεῖ σίδηρον· ἐν δὲ τοῖσι φιλτάτοις
θανοῦσα κεῖται, περιβαλοῦσ' ἀμφοῖν χέρας.
Ἀνῇξε δ' ὀρθὸς λαὸς εἰς ἔριν λόγων,
ἡμεῖς μὲν, ὡς νικῶντα δεσπότην ἐμὸν,
οἱ δ', ὡς ἐκεῖνον· ἦν δ' ἔρις στρατηλάταις,
οἱ μὲν, πατάξαι πρόσθε Πολυνείκην δορὶ,
οἱ δ', ὡς θανόντων οὐδαμοῦ νίκη πέλοι.
Κἀν τῷδ' ὑπεξῆλθ' Ἀντιγόνη στρατοῦ δίχα.
Οἱ δ' εἰς ὅπλ' ᾖσσον· εὖ δέ πως προμηθίᾳ
καθῆστο Κάδμου λαὸς ἀσπίδων ἔπι·
κἄφθημεν οὔπω τεύχεσιν πεφραγμένον
Ἀργεῖον ἐσπεσόντες ἐξαίφνης στρατόν.
Κοὐδεὶς ὑπέστη· πεδία δ' ἐξεπίμπλασαν
φεύγοντες· ἔρρει δ' αἷμα μυρίον νεκρῶν,
λόγχαις πιτνόντων. Ὡς δ' ἐνικῶμεν μάχῃ,
οἱ μὲν Διὸς τρόπαιον ἵστασαν βρέτας,
οἱ δ' ἀσπίδας συλῶντες Ἀργείων νεκρῶν,
σκυλεύματ' εἴσω τειχέων ἐπέμπομεν.
Ἄλλοι δὲ τοὺς θανόντας Ἀντιγόνης μέτα
νεκροὺς φέρουσιν ἐνθάδ' οἰκτίσαι φίλοις.
Πόλει δ' ἀγῶνες οἱ μὲν εὐτυχέστατοι
τῇδ' ἐξέβησαν, οἱ δὲ δυστυχέστατοι.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ εἰς ἀκοὰς ἔτι δυστυχία
δώματος ἥκει· πάρα γὰρ λεύσσειν
πτώματα νεκρῶν τρισσῶν ἤδη
τάδε πρὸς μελάθροις, κοινῷ θανάτῳ
σκοτίαν αἰῶνα λαχόντων.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Οὐ προκαλυπτομένα βοτρυώδεος
ἁβρὰ παρηίδος,
οὐδ' ὑπὸ παρθενίας τὸν ὑπὸ βλεφάροις
φοίνικ', ἐρύθημα προσώπου,
αἰδομένα, φέρομαι βάκχα νεκύων,
κράδεμνα δικοῦσα κόμας ἀπ' ἐμᾶς,
στολίδα κροκόεσσαν ἀνεῖσα τρυφᾶς,
ἁγεμόνευμα νεκροῖσι πολύστονον· αἰαῖ, ἰώ μοι.
Ὦ Πολύνεικες, ἔφυς ἄρ' ἐπώνυμος, ὤμοι, Θῆβαι·
σὰ δ' ἔρις, οὐκ ἔρις, ἀλλὰ φόνῳ φόνος
Οἰδιπόδα δόμον ὤλεσε, κρανθεὶς

Periimus, mater: miseret me vero tui,
et sororis hujus, et fratris mortui:
amicus enim *natus*, hostis factus est, sed tamen *fuit* amicus.
Sepelias vero me, o genitrix, et tu, soror,
in terra patria, et urbem iratam
placate; ut tantillum saltem consequar
terræ patriæ, etsi ædes perdidi.
Compone palpebras meas tua manu,
mater (ponit autem *eam simul* ipse ad oculos *suos*);
et valete: jam enim me circumdant tenebræ.
Ambo autem simul exhalaverunt miseram vitam.
At mater postquam vidit hanc calamitatem,
victa dolore rapuit e cadavere gladium,
et patravit atrocia. Nam per medium guttur
adigit ferrum: inter vero carissimos
mortua jacet, complexa utrumque manibus.
Exsurrexit autem erectus exercitus in contentionem sermonum,
nos quidem quod vicisset dominus meus *pronunciantes;*
illi vero quod alter: et erat contentio inter duces,
illis feriisse prius Polynicem *dicentibus* hastâ;
hisque, quod utroque mortuo nusquam victoria esset.
Et interea recessit Antigone ex exercitu.
Isti vero ad arma ruerunt: bene autem quadam providentia
consederat Cadmi gens in clypeis (*instructa clypeis*):
et antevertimus nondum armis septum
Argivum exercitum, irruentes subito:
et nullus impetum sustinuit: camposque compleverunt
fugientes; et fluebat sanguis immensus cadaverum
hastis cadentium. Ut autem vicimus pugna,
alii quidem tropæum statuerunt Jovis statuam,
alii vero clypeos prædantes Argivorum cæsorum,
spolia intra urbem misimus.
Pars autem cum Antigone, mortua
corpora ferunt huc, ut lugeant amici.
Urbi vero certamina hæc quidem felicissima
evenerunt huic, alia vero infelicissima.

CHORUS.

Non amplius aures *solum* calamitas
domus *regalis* contingit: licet enim contueri
cadavera mortuorum trium jam
hæc ante atria, qui communi morte
ævum consecuti sunt tenebricosum.

ANTIGONE.

Non velans cincinnatas
teneras genas,
neque ex virgineo pudore sub palpebris *micantem*
purpuram, ruborem vultus,
curans, feror *ut* baccha inferorum,
redimiculis dejectis a coma mea,
stola crocea deliciarum remissa,
dux *pompæ* mortuis luctuosa; eheu! hei mihi!
O Polynices, respondisti utique tuo nomini, hei mihi, Thebæ!
tua enim lis, non ista lis, sed cæde cumulata cædes
Œdipodæ domum perdidit, perfecta

αἵματι δεινῷ, αἵματι λυγρῷ.
Τίνα δὲ προσῳδὸν,
ἢ τίνα μουσοπόλον στοναχὰν ἐπὶ
δάκρυσι, δάκρυσιν, ὦ δόμος, ὦ δόμος,
ἀνακαλέσωμαι,
τρισσὰ φέρουσα τάδ' αἵματα σύγγονα,
ματέρα καὶ τέκνα, χάρματ' Ἐρινύος;
ἃ δόμον Οἰδιπόδα πρόπαν ὤλεσε,
τᾶς ἀγρίας ὅτε
δυσξύνετον ξυνετὸς μέλος ἔγνω
Σφιγγὸς ἀοιδοῦ σῶμα φονεύσας.
Ἰώ μοι, πάτερ,
τίς Ἑλλὰς ἢ βάρβαρος, ἢ
τῶν προπάροιθ' εὐγενετᾶν
ἕτερος ἔτλα κακῶν τοσῶνδ'
αἵματος ἁμερίου
τοιάδ' ἄχεα φανερὰ, τάλαιν',
ὡς ἐλελίζω; τίς ἄρ' ὄρ-
νις δρυὸς ἢ ἐλάτας
ἀκροκόμοις ἀμφὶ κλάδοις
ἑζομένα μονομάτορος
ὀδυρμοῖς ἐμοῖς
ἄχεσι συνῳδός;
αἴλινον αἰάγμασιν ἃ
τοῖσδε προκλαίω μονάδ' αἰ-
ῶνα διάξουσα τὸν ἀ-
εὶ χρόνον ἐν λειβομένοισιν δακρύοισιν.
Τίν' ἰαχήσω;
τίν' ἐπὶ πρῶτον ἀπὸ χαί-
τας σπαραγμοῖς ἀπαρχὰς βάλω;
ματρὸς ἐμᾶς διδύ-
μοισι γάλακτος παρὰ μαστοῖς,
ἢ πρὸς ἀδελφῶν
οὐλόμεν' αἰκίσματα δισσῶν;
Ὀτοτοῖ, λίπε σοὺς δόμους,
ἀλαὸν ὄμμα φέρων,
πάτερ γεραιὲ, δεῖξον,
Οἰδιπόδα, σὸν αἰῶνα μέλεον, ὃς ἐπὶ
δώμασιν ἀέριον σκότον ὄμμασι σοῖσι βαλὼν,
ἕλκεις μακρόπνουν ζωάν.
Κλύεις, ὦ κατ' αὐλὰν ἀλαίνων, γεραιὸν
πόδα δεμνίοις
δύστανον ἰαύων;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τί μ', ὦ παρθένε, βακτρεύμασι τυ-
φλοῦ ποδὸς ἐξάγαγες εἰς φῶς
λεχήρη σκοτίων ἐκ θαλάμων οἰ-
κτροτάτοισιν δακρύοισιν,
πολιὸν αἰθέρος ἀφανὲς εἴδωλον, ἢ
νέκυν ἔνερθεν, ἢ
πτανὸν ὄνειρον;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Δυστυχὲς ἀγγελίας ἔπος οἴσει,
πάτερ· οὐκέτι σοι τέκνα λεύσσει

sanguine diro, sanguine tristi.
Quem vero accentorem,
quemve musarum lessum ad
lacrimas, lacrimas, o domus, o domus,
accersens ciebo,
tria ferens hæc sanguinea corpora cognata,
matrem et filios, gaudia Erinnyis?
quæ domum Œdipodæ totam perdidit,
sævæ quando
perplexum carmen sagax intellexit
Sphingis vatis, ipsam perimens.
Hei mihi, pater!
quis Græcus barbarusve, aut
prisci temporis nobilium
alius pertulit malorum tantorum,
mortali sanguine editus,
tantum luctum manifestum, misera,
ut *ego* defleo? Quæ tandem avis
in quercus vel abietis
summis ramis
sedens, meis matre
privatæ lamentis
luctu suo concinet?
ælinon gemitibus quæ
hisce prælugeo, solitarium
ævum actura per omne
tempus in stillantibus lacrimis.
Quem lugebo?
ad quem primum de coma
lacerata primitias ponam?
matris meæ ad
gemina lactis ubera?
an ad fratrum
perniciosa vulnera duorum?
Heu heu! relinque tuam domum,
cæcum oculum efferens,
pater senex: ostende,
Œdipoda, tuum ævum miserum, qui intra
domum, postquam caliginosas tenebras oculis tuis immisisti,
trahis longam vitam.
Audisne, o qui per aulam oberras, senilem
pedem in cubili
miserum fovens?

ŒDIPUS.

Quid me, o filia, fulcimine
cæci pedis *incedentem*, eduxisti in lucem,
lecto adhærescentem, e tenebricosis thalamis,
miserrimis lacrimis,
canum, ætheris inane simulacrum, aut
umbram infernam, aut
volucre somnium?

ANTIGONE.

Miseram nuncii vocem accipies,
pater: non amplius tibi filii vident

φάος, οὐδ' ἄλοχος, παραβάκτροις
ἃ πόδα σὸν τυφλόπουν θεραπεύμασιν αἰὲν ἐμόχθει,
ὦ πάτερ, ὤμοι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὤμοι ἐμῶν παθέων· πάρα γὰρ στενάχειν τάδ', ἀϋ-
Τρισσαὶ ψυχαὶ ποίᾳ μοίρᾳ, [τεῖν.
πῶς ἔλιπον φάος, ὦ τέκνον, αὔδα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Οὐκ ἐπ' ὀνείδεσιν, οὐδ' ἐπιχάρμασιν,
ἀλλ' ὀδύναισι λέγω· σὸς ἀλάστωρ,
ξίφεσιν βρίθων [σοὺς,
καὶ πυρὶ καὶ σχετλίαισι μάχαις, ἐπὶ παῖδας ἔβα
ὦ πάτερ, ὤμοι.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Αἰαῖ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Τί τάδε καταστένεις;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὦ τέκνα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Δι' ὀδύνας ἔβας,
εἰ τὰ τέθριππ' εἰς ἅρματα λεύσσων
ἀελίου, τάδε σώματα νεκρῶν
ὄμματος αὐγαῖς σαῖς ἐπενώμας.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Τῶν μὲν ἐμῶν τεκέων φανερὸν κακόν·
ἁ δὲ τάλαιν' ἄλοχος, τίνι μοι, τέκνον, ὤλετο μοίρᾳ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Δάκρυα γοερὰ φανερὰ πᾶσι τιθεμένα,
τέκεσι μαστὸν
ἔφερεν, ἔφερεν, ἱκέτις ἱκέταν ἀρομένα.
Εὗρε δ' ἐν Ἠλέκτραισι πύλαις τέκνα
λωτοτρόφον κατὰ λείμακα λόγχαις
κοινὸν ἐνυάλιον
μάτηρ, ὥστε λέοντας ἐναύλους,
μαρναμένους ἐπὶ τραύμασιν αἵματος,
ἤδη ψυχρὰν λοιβὰν, φονίαν,
ἂν ἔλαχ' Ἅδας, ὤπασε δ' Ἄρης. [εἴσω
Χαλκόκροτον δὲ λαβοῦσα νεκρῶν πάρα φάσγανον
σαρκὸς ἔβαψεν, ἄχει δὲ τέκνων ἔπεσ' ἀμφὶ τέκνοισιν.
Πάντα δ' ἐν ἄματι τῷδε συνάγαγεν,
ὦ πάτερ, ἁμετέροισι δόμοισιν ἄχη θεὸς, ὅστις
τᾷδε τελευτᾷ.

ΧΟΡΟΣ.

Πολλῶν ὑπῆρξεν Οἰδίπου κακῶν δόμοις
τόδ' ἦμαρ· εἴη δ' εὐτυχέστερος βίος.

ΚΡΕΩΝ.

Οἴκτων μὲν ἤδη λήγεθ', ὡς ὥρα τάφου
μνήμην τίθεσθαι· τῶνδε δ', Οἰδίπου, λόγων
ἄκουσον· ἀρχὰς τῆσδε γῆς ἔδωκέ μοι
Ἐτεοκλέης παῖς σὸς, γάμων φερνὰς διδοὺς
Αἵμονι, κόρης τε λέκτρον Ἀντιγόνης σέθεν.
Οὔκουν σ' ἐάσω τήνδε γῆν οἰκεῖν ἔτι·

lucem, neque conjux, quæ juxta baculum
pedem tuum cæcum regendi ministeriis semper incumbebat,
o pater: heu mihi!

ŒDIPUS.

Hei mihi, *ob* mea mala! Datur enim gemere hæc, vociferari.
Tres animæ, quali fato,
quomodo reliquerint lucem, o filia, fare.

ANTIGONE.

Non in probrum, neque insultans *tibi*,
sed cum dolore dico: tuus Genius infestus,
gladiis gravis
et igne et sævis pugnis, in filios irruit tuos,
o pater, eheu!

ŒDIPUS.

Heu heu!

ANTIGONE.

Quid ista gemis?

ŒDIPUS.

O filii!

ANTIGONE.

Vere doleres,
si quadrijugos ad currus intuens
solis, hæc corpora mortuorum
luminis splendore tui considerares.

ŒDIPUS.

Meorum quidem liberorum manifestum est malum:
sed misera conjux quonam mihi, filia, periit fato?

ANTIGONE.

Lacrimas lugubres palam omnibus edens,
filiis mammam
offerebat, offerebat, supplex supplicem exserens.
Invenit autem ad portam Electram filios,
in prato lotum nutriente, mater, hastis
cognato Marte,
ceu leones contubernales,
luctantes, in vulneribus sanguineis *jacentes*,
jam frigidam libationem, cruentam,
quam Pluto *quidem* sortitus erat, præbuerat vero Mars.
Æneum vero arreptum a mortuis ensem intro [juxta filios.
demisit in *suum* corpus, et ex dolore propter filios cecidit
Omnes autem hoc in die congregavit,
o pater, nostræ domui calamitates deus, quicunque
hæc ita perficit.

CHORUS.

Multorum malorum initium fuit Œdipi domui
hic dies. Utinam autem *posthac* sit felicior vita!

CREON.

Luctus quidem jam finem facite: nam tempus *est* sepulturæ
meminisse: hæc vero, Œdipe, verba
audi: Imperium hujus terræ dedit mihi
Eteocles filius tuus, quum nuptiarum daret dotem
Hæmoni, et filiæ tuæ conjugium, Antigones.
Non igitur te sinam hanc terram amplius incolere:

σαφῶς γὰρ εἶπε Τειρεσίας, οὐ μή ποτε,
σοῦ τήνδε γῆν οἰκοῦντος, εὖ πράξειν πόλιν.
Ἀλλ' ἐκκομίζου. Καὶ τάδ' οὐχ ὕβρει λέγω,
οὐδ' ἐχθρὸς ὤν σοι, διὰ δὲ τοὺς ἀλάστορας
τοὺς σοὺς, δεδοικὼς μή τι γῆ πάθῃ κακόν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὦ μοῖρ', ἀπ' ἀρχῆς ὥς μ' ἔφυσας ἄθλιον,
[καὶ τλήμον', εἴ τις ἄλλος ἀνθρώπων ἔφυ·]
ὃν καὶ πρὶν ἐς φῶς μητρὸς ἐκ γονῆς μολεῖν,
ἄγονον Ἀπόλλων Λαΐῳ μ' ἐθέσπισε
φονέα γενέσθαι πατρός· ὦ τάλας ἐγώ.
Ἐπεὶ δ' ἐγενόμην, αὖθις ὁ σπείρας πατὴρ
κτείνει με, νομίσας πολέμιον πεφυκέναι·
χρῆν γὰρ θανεῖν νιν ἐξ ἐμοῦ· πέμπει δέ με
μαστὸν ποθοῦντα, θηρσὶν ἀθλίαν βοράν·
οὗ σωζόμεσθα. Ταρτάρου γὰρ ὤφελεν
ἐλθεῖν Κιθαιρὼν εἰς ἄβυσσα χάσματα,
ὅς μ' οὐ διώλεσ', ἀλλὰ δουλεῦσαί τέ με
δαίμων ἔδωκε Πόλυβον ἀμφὶ δεσπότην.
Κτανών τ' ἐμαυτοῦ πατέρ' ὁ δυσδαίμων ἐγὼ,
ἐς μητρὸς ἦλθον τῆς ταλαιπώρου λέχος,
παῖδάς τ' ἀδελφοὺς ἔτεκον, οὓς ἀπώλεσα,
ἀρὰς παραλαβὼν Λαΐου, καὶ παισὶ δούς.
Οὐ γὰρ τοσοῦτον ἀσύνετος πέφυκ' ἐγὼ,
ὥστ' εἰς ἔμ' ὄμματ', εἴς τ' ἐμῶν παίδων βίον,
ἄνευ θεῶν του ταῦτ' ἐμηχανησάμην.
Εἶεν· τί δράσω δῆθ' ὁ δυσδαίμων ἐγώ;
τίς ἡγεμών μοι ποδὸς ὁμαρτήσει τυφλοῦ;
ἥδ' ἡ θανοῦσα; Ζῶσά γ' ἂν σάφ' οἶδ' ὅτι.
Ἀλλ' εὔτεκνος ξυνωρίς; Ἀλλ' οὐκ ἔστι μοι.
Ἀλλ' ἔτι νεάζων αὐτὸς εὕροιμ' ἂν βίον;
Πόθεν; Τί μ' ἄρδην ὧδ' ἀποκτείνεις, Κρέον;
ἀποκτενεῖς γὰρ, εἴ με γῆς ἔξω βαλεῖς.
Οὐ μὴν ἑλίξας γ' ἀμφὶ σὸν χεῖρας γόνυ,
κακὸς φανοῦμαι· τὸ γὰρ ἐμόν ποτ' εὐγενὲς
οὐκ ἂν προδοίην, οὐδέπερ πράσσων κακῶς.

ΚΡΕΩΝ.

Σοί τ' εὖ λέλεκται, γόνατα μὴ χρώζειν ἐμὰ,
ἐγώ τε ναίειν σ' οὐκ ἐάσαιμ' ἂν χθόνα.
Νεκρῶν δὲ τῶνδε τὸν μὲν εἰς δόμους χρεὼν
ἤδη κομίζειν· τόνδε δ', ὃς πέρσων πόλιν
πατρίδα σὺν ἄλλοις ἦλθε, Πολυνείκους νέκυν
ἐκβάλετ' ἄθαπτον τῆσδ' ὅρων ἔξω χθονός.
Κηρύξεται δὲ πᾶσι Καδμείοις τάδε·
ὃς ἂν νεκρὸν τόνδ' ἢ καταστέφων ἁλῷ,
ἢ γῇ καλύπτων, θάνατον ἀνταλλάξεται.
[Ἐᾶν δ' ἄκλαυστον, ἄταφον, οἰωνοῖς βοράν.]
Σὺ δ', ἐκλιποῦσα τριπτύχων θρήνους νεκρῶν,
κόμιζε σαυτὴν, Ἀντιγόνη, δόμων ἔσω,
καὶ παρθενεύου, τὴν ἰοῦσαν ἡμέραν
μένουσ', ἐν ᾗ σε λέκτρον Αἵμονος μένει.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ὦ πάτερ, ἐν οἵοις κείμεθ' ἄθλιοι κακοῖς·
ὥς σε στενάζω τῶν τεθνηκότων πλέον.

clare enim dixit Tiresias, nunquam
te hoc solum inhabitante, bene acturam esse urbem.
Verum abi. Et hæc non per contumeliam dico,
neque inimicus tibi, sed propter Furias
tuas, timens, ne quid *inde* terra patiatur mali

ŒDIPUS.

O fatum, ab initio quam me genuisti miserum!
[et infelicem, si quis alius hominum fuit :]
quem adeo priusquam in lucem matris e partu prodirem,
nondum genitum Apollo Laio me vaticinatus est
homicidam fore patris : o miserum me!
Postquam vero natus sum, rursus qui seminavit pater,
interfici jubet me, ratus hostem *me* esse :
fatale enim erat perire eum per me : mittit autem me
ubera desiderantem, feris miseram prædam :
ubi servatus sum. Utinam vero Tartari
cecidisset in profundos hiatus Cithæron!
qui me non perdidit, sed ut servirem, me dæmon
tradidit, apud Polybum dominum.
Et postquam interfeci meum patrem, infelix ego,
in matris veni miseræ lectum,
filiosque fratres genui, quos perdidi,
imprecationes accipiens a Laio, et dans liberis!
Non enim tam amens ego natus sum,
ut in meos oculos inque meorum filiorum vitam
sine deorum aliquo hæc comminiscerer.
Sint illa. Quid faciam igitur infelix ego?
quis dux mihi cæci pedis comes erit?
hæcne quæ mortua est? Vivens utique, sat scio, *fecisset.*
At beatum jugum filiorum? Sed non sunt *amplius* mihi.
Verum ipse adhuc juvenis inveniam mihi cibum?
Unde? Quare me funditus sic occidis, Creon?
occides enim, si me *ex hoc* solo ejicies.
Non tamen jactans circum tuum genu manus *supplices*,
ignavus videbor : meam quippe pristinam generositatem
non prodam certe, mala quamvis utens fortuna.

CREON.

Et tibi recte dictum, genua recusanti tangere mea;
et ego te habitare non sinam *hoc* solum.
Verum mortuorum horum alterum quidem domum oportet
jam portare : hunc vero, qui eversurus urbem
patriam cum aliis venit, Polynicis cadaver,
ejicite insepultum extra fines hujus terræ.
Promulgabuntur autem omnibus Thebanis hæc :
Quicunque hunc mortuum aut coronans deprehensus fuerit,
aut terra operiens, morte supplicium luet.
[Sed relinquant indeploratum, insepultum, volucribus prædam.]
Tu vero, misso luctu trium mortuorum,
recipe te, Antigone, intra ædes,
et virginis morem cole, venientem diem
exspectans, in quo te lectus Hæmonis manet.

ANTIGONE.

O pater, in quantis sumus miseri malis!
quam te lugeo, plus quam mortuos!

Οὐ γὰρ τὸ μέν σοι βαρὺ κακῶν, τὸ δ' οὐ βαρὺ,
ἀλλ' εἰς ἅπαντα δυστυχὴς ἔφυς, πάτερ.
Ἀτάρ σ' ἐρωτῶ τὸν νεωστὶ κοίρανον,
τί τόνδ' ὑβρίζεις πατέρ' ἀποστέλλων χθονός;
τί θεσμοποιεῖς ἐπὶ ταλαιπώρῳ νεκρῷ;

ΚΡΕΩΝ.
Ἐτεοκλέους βουλεύματ', οὐχ ἡμῶν, τάδε.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Ἄφρονά γε, καὶ σὺ μωρὸς, ὃς ἐπίθου τάδε.

ΚΡΕΩΝ.
Πῶς; τἀντεταλμέν' οὐ δίκαιον ἐκπονεῖν;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Οὐκ, ἢν πονηρά γ' ᾖ κακῶς τ' εἰρημένα

ΚΡΕΩΝ.
Τί δ'; οὐ δικαίως ὅδε κυσὶν δοθήσεται;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Οὐκ ἔννομον γὰρ τὴν δίκην πράσσεσθέ νιν.

ΚΡΕΩΝ.
Εἴπερ γε πόλεως ἐχθρὸς ἦν, οὐκ ἐχθρὸς ὤν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Οὐκοῦν ἔδωκε τῇ τύχῃ τὸν δαίμονα.

ΚΡΕΩΝ.
Καὶ τῷ τάφῳ νῦν τὴν δίκην παρασχέτω.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Τί πλημμελήσας, τὸ μέρος εἰ μετῆλθε γῆς;

ΚΡΕΩΝ.
Ἄταφος ὅδ' ἁνὴρ, ὡς μάθῃς, γενήσεται.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Ἐγώ σφε θάψω, κἂν ἀπεννέπῃ πόλις.

ΚΡΕΩΝ.
Σαυτὴν ἄρ' ἐγγὺς τῷδε συνθάψεις νεκρῷ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Ἀλλ' εὐκλεές τοι δύο φίλω κεῖσθαι πέλας.

ΚΡΕΩΝ.
Λάζυσθε τήνδε, κεἰς δόμους κομίζετε.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Οὐ δῆτ', ἐπεὶ τοῦδ' οὐ μεθήσομαι νεκροῦ.

ΚΡΕΩΝ.
Ἔκριν' ὁ δαίμων, παρθέν', οὐχ ἃ σοὶ δοκεῖ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Κἀκεῖνο κέκριται, μὴ 'φυβρίζεσθαι νεκρούς.

ΚΡΕΩΝ.
Ὡς οὔτις ἀμφὶ τῷδ' ὑγρὰν θήσει κόνιν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Ναὶ πρὸς σὲ τῆσδε μητρὸς Ἰοκάστης, Κρέον.

ΚΡΕΩΝ.
Μάταια μοχθεῖς· οὐ γὰρ ἂν τύχοις τάδε.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Σὺ δ' ἀλλὰ νεκρῷ λουτρὰ περιβαλεῖν μ' ἔα.

ΚΡΕΩΝ.
Ἓν τοῦτ' ἂν εἴη τῶν ἀποῤῥήτων πόλει.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Ἀλλ' ἀμφὶ τραύματ' ἄγρια τελαμῶνας βαλεῖν.

ΚΡΕΩΝ.
Οὐκ ἔσθ' ὅπως σὺ τόνδε τιμήσεις νέκυν.

Non enim aliud quidem tibi malorum grave *est*, aliud autem [non grave;
sed omnino infelix es, pater.
At te interrogo novum tyrannum,
quid hunc contumelia afficis patrem *meum*, expellens terra?
quid leges statuis contra miserum mortuum?

CREON.
Est Eteoclis sententia hæc, non mea.

ANTIGONE.
Stulta utique, et tu stultus, qui obtemperas isti.

CREON.
Quomodo? mandata exsequi non justum est?

ANTIGONE.
Non, si mala quidem sunt et impie jussa.

CREON.
Quid vero? non juste hic canibus tradetur?

ANTIGONE.
Non legitimam enim pœnam exigitis ab eo.

CREON.
Siquidem urbis hostis fuit, qui hostis non erat genere.

ANTIGONE.
Itaque tradidit fortunæ sortem *suam*.

CREON.
Et sepulturâ nunc pœnam dato.

ANTIGONE.
Pro quo peccato, partem *suam* si quæsivit regni?

CREON.
Insepultus iste vir, ut scias, erit.

ANTIGONE.
Ego eum sepeliam, etiamsi vetet urbs.

CREON.
Te ipsam igitur prope hunc sepelies mortuum

ANTIGONE.
At gloriosum *est* profecto duos amicos jacere juxta invicem.

CREON.
Prehendite hanc, et ducite in domum.

ANTIGONE.
Nequaquam : non enim hoc dimittam cadaver.

CREON.
Decrevit deus, virgo, non quæ tibi videntur.

ANTIGONE.
Et illud decretum est, non esse insultandum in mortuos.

CREON.
Quippe nullus super hunc mollem ponet pulverem.

ANTIGONE.
Quin te per matrem hanc Iocastam, Creon, *obtestor*.

CREON.
Inutiliter laboras : non enim consequeris hæc.

ANTIGONE.
Tu vero saltem cadaver aqua abluere me sine.

CREON.
Unum hoc fuerit vetitorum urbi.

ANTIGONE.
Sed circa vulnera sæva fascias ut ponam.

CREON.
Nullo modo tu istum honorabis mortuum.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ὦ φίλτατ', ἀλλὰ στομα γε σὸν προσπτύξομαι.

ΚΡΕΩΝ.

Οὐκ εἰς γάμους σοὺς ξυμφορὰν κτήσει γόοις.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἦ γὰρ γαμοῦμαι ζῶσα παιδὶ σῷ ποτε;

ΚΡΕΩΝ.

Πολλή γ' ἀνάγκη· ποῖ γὰρ ἐκφεύξει λέχος;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Νὺξ ἆρ' ἐκείνη Δαναΐδων μ' ἕξει μίαν.

ΚΡΕΩΝ.

Εἶδες τὸ τόλμημ' οἷον ἐξωνείδισεν;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἴστω σίδηρος, ὅρκιόν τέ μοι ξίφος.

ΚΡΕΩΝ.

Τί δ' ἐκπροθυμεῖ τῶνδ' ἀπηλλάχθαι γάμων;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ξυμφεύξομαι τῷδ' ἀθλιωτάτῳ πατρί.

ΚΡΕΩΝ.

Γενναιότης σοι, μωρία δ' ἔνεστί τις.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Καὶ ξυνθανοῦμαί γ', ὡς μάθῃς περαιτέρω.

ΚΡΕΩΝ.

Ἴθ', οὐ φονεύσεις παῖδ' ἐμὸν, λεῖπε χθόνα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὦ θύγατερ, αἰνῶ μέν σε τῆς προθυμίας.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἀλλ' εἰ γαμοίμην, σὺ δὲ μόνος φεύγεις, πάτερ;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Μέν' εὐτυχοῦσα, τἄμ' ἐγὼ στέρξω κακά.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Καὶ τίς σε τυφλὸν ὄντα θεραπεύσει, πάτερ;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πεσὼν ὅπου μοι μοῖρα, κείσομαι πέδῳ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ὁ δ' Οἰδίπους ποῦ καὶ τὰ κλείν' αἰνίγματα;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὄλωλ'· ἓν ἦμάρ μ' ὤλβισ', ἓν δ' ἀπώλεσεν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Οὐκοῦν μετασχεῖν κἀμὲ δεῖ τῶν σῶν κακῶν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Αἰσχρὰ φυγὴ θυγατρὶ σὺν τυφλῷ πατρί.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Οὐ σωφρονούσῃ γ', ἀλλὰ γενναία, πάτερ.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Προσάγαγέ νύν με, μητρὸς ὡς ψαύσω σέθεν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἰδοὺ, γεραιᾶς φιλτάτης ψαῦσον χερί.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὦ μῆτερ, ὦ συνάορ' ἀθλιωτάτη.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Οἰκτρὰ πρόκειται, πάντ' ἔχουσ' ὁμοῦ κακά.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἐτεοκλέους δὲ πτῶμα Πολυνείκους τε ποῦ;

ANTIGONE.

O carissime *frater*, sed os tamen *tuum* exosculabor

CREON.

Non adscisces calamitatem luctu nuptiis tuis

ANTIGONE.

Numnam nubam vivens unquam filio tuo?

CREON.

Multa necessitas *incumbit*: quo enim effugies nuptias?

ANTIGONE.

Nox igitur illa Danaidum me habebit unam.

CREON.

Vidistin' facinus quale superbe sit minata?

ANTIGONE.

Testis sit ferrum, adjuratusque mihi gladius

CREON.

Quare vero ita cupis ab his liberari nuptiis?

ANTIGONE.

Fugiam unâ cum miserrimo hoc patre.

CREON.

Generosa mens, sed stulta *hæc* inest quædam tibi.

ANTIGONE.

Et unâ etiam moriar, ut scias amplius.

CREON.

Vade: non occides filium meum: linque terram.

ŒDIPUS.

O filia, laudo quidem te propter tuam promptitudinem.

ANTIGONE.

Sed si *ego* nupserim, tu vero solus fugis, pater, *piumne hoc?*

ŒDIPUS.

Mane felix: mea ego feram patienter mala.

ANTIGONE.

Sed quis te cæcum curabit, pater?

ŒDIPUS.

Cadens ubicunque mihi fatum *est*, jacebo in solo.

ANTIGONE.

Ubi autem Œdipus ille, et inclyta ænigmata?

ŒDIPUS.

Periit: una dies me beavit, et una me perdidit.

ANTIGONE.

Ergo et me participem fieri oportet tuorum malorum.

ŒDIPUS.

Turpe *est* exilium filiæ cum cæco patre.

ANTIGONE.

Modestæ quidem non *est turpe*, sed honestum, pater.

ŒDIPUS.

Adducito igitur me, matrem ut attingam tuam.

ANTIGONE.

Ecce, anum carissimam tange manu.

ŒDIPUS.

O mater, o conjux miserrima!

ANTIGONE.

Miseranda jacet, omnia habens simul mala.

ŒDIPUS.

Ubi vero Eteoclis *est* cadaver et Polynicis?

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Τώδ' ἐκτάδην σοι κεῖσθον ἀλλήλοιν πέλας.
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
Πρόσθες τυφλὴν χεῖρ' ἐπὶ πρόσωπα δυστυχῆ.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Ἰδοὺ, θανόντων σῶν τέκνων ἅπτου χερί.
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
Ὦ φίλα πεσήματ' ἄθλι' ἀθλίου πατρός.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Ὦ φίλτατον δῆτ' ὄνομα Πολυνείκους ἐμοί.
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
Νῦν χρησμὸς, ὦ παῖ, Λοξίου περαίνεται.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Ὁ ποῖος; ἀλλ' ἦ πρὸς κακοῖς ἐρεῖς κακά;
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
Ἐν ταῖς Ἀθήναις κατθανεῖν μ' ἀλώμενον.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Ποῦ, τίς σε πύργος Ἀτθίδος προσδέξεται;
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
Ἱερὸς Κολωνὸς, δῶμά θ' ἱππίου θεοῦ.
Ἀλλ' εἶα, τυφλῷ τῷδ' ὑπηρέτει πατρὶ,
ἐπεὶ προθυμεῖ τῆσδε κοινοῦσθαι φυγῆς.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Ἴθ' ἐς φυγὰν τάλαιναν· ὄρεγε χέρα φίλαν,
πάτερ γεραιὲ, πομπίμαν
ἔχων ἔμ', ὥστε ναυσίπομπον αὔραν.
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
Ἰδοὺ, πορεύομαι, τέκνον,
σύ μοι ποδαγὸς ἀθλία γενοῦ.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Γενόμεθα, γενόμεθ' ἄθλιοί γε
δῆτα Θηβαιᾶν μάλιστα παρθένων.
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
Πόθι γεραιὸν ἴχνος τίθημι;
Βάκτρα πρόσφερ', ὦ τέκνον.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Τᾷδε, τᾷδε βᾶθί μοι,
τᾷδε, τᾷδε, πόδα τίθει, πάτερ,
ὥστ' ὄνειρον ἰσχὺν [ἔχων].
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
Ἰὼ ἰὼ, δυστυχεστάτας φυγὰς
ἐλαύνων τὸν γέροντά μ' ἐκ πάτρας·
ἰὼ ἰὼ, δεινὰ δείν' ἐγὼ τλάς.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Τί τλάς; τί τλάς; Οὐχ ὁρᾷ Δίκα κακοὺς,
οὐδ' ἀμείβεται βροτῶν ἀσυνεσίας.
ΟΙΔΙΠΟΥΣ.
Ὅδ' εἰμὶ μοῦσαν ὃς ἐπὶ καλ-
λίνικον οὐράνιον ἔβαν
παρθένου κόρας αἴ-
νιγμ' ἀσύνετον εὑρών.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
Σφιγγὸς ἀναφέρεις ὄνειδος;
Ἄπαγε τὰ πάρος εὐτυχήματ' αὐδῶν.

ANTIGONE.
Hic duo porrectim tibi jacent juxta se invicem.
ŒDIPUS.
Appone cæcam manum super vultus infelices.
ANTIGONE.
Ecce, mortuos tuos liberos tange manu.
ŒDIPUS.
O cara cadavera misera miseri patris!
ANTIGONE.
O carissimum sane nomen Polynicis mihi!
ŒDIPUS.
Nunc oraculum Apollinis, o filia, perficitur.
ANTIGONE.
Quodnam illud? num vero ad mala nunciabis *nova* mala?
ŒDIPUS.
Athenis moriturum me esse exulem.
ANTIGONE.
Ubinam? quænam te turris Atthidis recipiet?
ŒDIPUS.
Sacer Colonus, domusque equestris dei (*Neptuni*).
Sed age, cæco huic servito patri,
quandoquidem cupis esse hujus socia exilii.
ANTIGONE.
Vade in exilium miserum: præbe caram manum,
pater senex, promotricem
habens me, sicut naves propellentem ventum.
ŒDIPUS.
Ecce vado, filia,
tu mihi gressus dux sis, misera.
ANTIGONE.
Sumus, sumus miseræ
utique inter Thebanas maxime virgines.
ŒDIPUS.
Ubi senile vestigium pedis pono?
Baculum porrige *mihi*, o filia.
ANTIGONE.
Huc, huc vade mihi,
huc, huc, pedem pone, pater,
somnii instar vires habens.
ŒDIPUS.
Heu heu, miserrimo exilio
qui exigis senem me ex patria!
heu heu, ego atrocia, atrocia passus!
ANTIGONE.
Quid passus *dicis*? quid passus? Non aspicit Justitia malos,
neque compensat mortalium stultitias *pœnis*.
ŒDIPUS.
Ille ego sum qui ad sapientiam
victricem cœlestem ascendi,
virginis *Sphingis*
ænigma obscurum quum solvissem.
ANTIGONE.
Sphingis refers gloriam?
Desine pristinam felicitatem narrare.

Τάδε σ' ἐπέμενε μέλεα πάθεα
φυγάδα πατρίδος ἄπο γενόμενον,
ὦ πάτερ, θανεῖν που.
Ποθεινὰ δάκρυα παρὰ φίλαισι παρθένοις
λιποῦσ' ἄπειμι πατρίδος ἀποπρὸ γαίας,
ἀπαρθένευτ' ἀλωμένα.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Φεῦ τὸ χρήσιμον φρενῶν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Εἰς πατρός γε συμφορὰς
εὐκλεᾶ με θήσει·
τάλαιν' ἐγὼ συγγόνου θ' ὑβρισμάτων,
ὃς ἐκ δόμων νέκυς ἄθαπτος οἴχεται,
μέλεος, ὅν, εἴ με καὶ θανεῖν, πάτερ, χρεών,
σκότια γᾷ καλύψω.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Πρὸς ἥλικας φάνηθι σάς.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Ἅλις ὀδυρμάτων ἐμῶν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Σὺ δ' ἀμφὶ βωμίους λιτάς.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Κόρον ἔχουσ' ἐμῶν κακῶν.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ἴθ' ἀλλὰ Βρόμιος ἵνα τε ση-
κὸς ἄβατος ὄρεσι μαινάδων.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ.

Καδμείαν ᾧ
νεβρίδα στολιδωσαμένα ποτ' ἐγὼ
Σεμέλας θίασον
ἱερὸν ὄρεσιν ἀνεχόρευσα,
χάριν ἀχάριτον ἐς θεοὺς διδοῦσα;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ.

Ὦ πάτρας κλεινῆς πολῖται, λεύσσετ', Οἰδίπους ὅδε,
ὃς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ἔγνω καὶ μέγιστος ἦν ἀνήρ,
ὃς μόνος Σφιγγὸς κατέσχον τῆς μιαιφόνου κράτη,
νῦν ἄτιμος αὐτὸς, οἰκτρὸς, ἐξελαύνομαι χθονός.
Ἀλλὰ γὰρ τί ταῦτα θρηνῶ καὶ μάτην ὀδύρομαι;
τὰς γὰρ ἐκ θεῶν ἀνάγκας θνητὸν ὄντα δεῖ φέρειν.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ μέγα σεμνὴ Νίκη, τὸν ἐμὸν
βίοτον κατέχοις
καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.

Hæc te exspectabat misera calamitas,
exulem e patria factum,
o pater, mortem oppetere alicubi
Memores lacrimas caris virginibus
relinquens, *ego* abeo a patria terra procul,
non virginum more errans.

ŒDIPUS.

O probitas mentis!

ANTIGONE.

Circa patris sane calamitates
nobilem me faciet.
Misera ego *per me* et fratris contumelias,
qui extra *paternas* ædes mortuus perit insepultus,
miser, quem, si me vel mori, pater, oporteat,
clam terra condam.

ŒDIPUS.

Ad sodales tuas vade.

ANTIGONE.

Abunde *est* lamentationum mihi.

ŒDIPUS.

At vero ad preces pro aris *ito*.

ANTIGONE.

Satietatem habent meorum malorum.

ŒDIPUS.

Atqui vade Bromii ubi *est* sacellum
inaccessum *in* montibus Mænadum.

ANTIGONE.

Thebanam cui
nebridem induta quondam ego
tripudium sacrum
Semeles in montibus saltavi,
beneficium ingratum in deos conferens?

ŒDIPUS.

O patriæ claræ cives, videte, hic *ego sum* ille Œdipus,
qui inclytum ænigma intellexi et maximus eram vir,
qui solus Sphingis cruentæ compescui tyrannidem:
nunc ignominiosus ipse, miser, expellor e solo.
Sed enim quid hæc gemo et frustra deploro?
fata enim divinitus immissa mortalem oportet ferre.

CHORUS.

O valde veneranda Victoria, meam
vitam *semper* teneas,
neu desinas eam coronare.

ΜΗΔΕΙΑ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΤΡΟΦΟΣ ΜΗΔΕΙΑΣ.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
ΜΗΔΕΙΑ.
ΧΟΡΟΣ.
ΚΡΕΩΝ.
ΙΑΣΩΝ.
ΑΙΓΕΥΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΠΑΙΔΕΣ.

ΤΡΟΦΟΣ.

Εἴθ' ὤφελ' Ἀργοῦς μὴ διαπτάσθαι σκάφος
Κόλχων ἐς αἶαν κυανέας Συμπληγάδας,
μηδ' ἐν νάπαισι Πηλίου πεσεῖν ποτε
τμηθεῖσα πεύκη, μηδ' ἐρετμῶσαι χέρας
ἀνδρῶν ἀρίστων, οἳ τὸ πάγχρυσον δέρος
Πελίᾳ μετῆλθον. Οὐ γὰρ ἂν δέσποιν' ἐμὴ
Μήδεια πύργους γῆς ἔπλευσ' Ἰωλκίας,
ἔρωτι θυμὸν ἐκπλαγεῖσ' Ἰάσονος,
οὐδ' ἂν κτανεῖν πείσασα Πελιάδας κόρας
πατέρα κατῴκει τήνδε γῆν Κορινθίαν
ξὺν ἀνδρὶ καὶ τέκνοισιν, ἁνδάνουσα μὲν
φυγῇ πολιτῶν ὧν ἀφίκετο χθόνα,
αὐτή τε πάντα συμφέρουσ' Ἰάσονι,
ἥπερ μεγίστη γίγνεται σωτηρία,
ὅταν γυνὴ πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῇ·
νῦν δ' ἐχθρὰ πάντα, καὶ νοσεῖ τὰ φίλτατα.
Προδοὺς γὰρ αὑτοῦ τέκνα δεσπότιν τ' ἐμὴν
γάμοις Ἰάσων βασιλικοῖς εὐνάζεται,
γήμας Κρέοντος παῖδ', ὃς αἰσυμνᾷ χθονός.
Μήδεια δ' ἡ δύστηνος ἠτιμασμένη
βοᾷ μὲν ὅρκους, ἀνακαλεῖ δὲ δεξιᾶς
πίστιν μεγίστην, καὶ θεοὺς μαρτύρεται
οἵας ἀμοιβῆς ἐξ Ἰάσονος κυρεῖ.
Κεῖται δ' ἄσιτος, σῶμ' ὑφεῖσ' ἀλγηδόσι,
τὸν πάντα συντήκουσα δακρύοις χρόνον,
ἐπεὶ πρὸς ἀνδρὸς ᾔσθετ' ἠδικημένη,
οὔτ' ὄμμ' ἐπαίρουσ', οὔτ' ἀπαλλάσσουσα γῆς
πρόσωπον· ὡς δὲ πέτρος ἢ θαλάσσιος
κλύδων ἀκούει νουθετουμένη φίλων,
ἢν μή ποτε στρέψασα πάλλευκον δέρην
αὐτὴ πρὸς αὑτὴν πατέρ' ἀποιμώζῃ φίλον
καὶ γαῖαν οἴκους θ', οὓς προδοῦσ' ἀφίκετο
μετ' ἀνδρὸς, ὅς σφε νῦν ἀτιμάσας ἔχει.
Ἔγνωκε δ' ἡ τάλαινα συμφορᾶς ὕπο
οἷον πατρῴας μὴ ἀπολείπεσθαι χθονός.
Στυγεῖ δὲ παῖδας οὐδ' ὁρῶσ' εὐφραίνεται.
Δέδοικα δ' αὐτὴν μή τι βουλεύσῃ νέον·
βαρεῖα γὰρ φρὴν, οὐδ' ἀνέξεται κακῶς

MEDEA.

PERSONÆ FABULÆ.

NUTRIX MEDEÆ.
PÆDAGOGUS.
MEDEA.
CHORUS mulierum Corinthiarum.
CREON.
JASON
ÆGEUS.
NUNCIUS.
FILII Medeæ.

NUTRIX.

Utinam Argo ne pervolasset navis,
Colchorum in terram *profectura*, cæruleas Symplegades,
neque in saltibus Pelii cecidisset unquam
secta pinus, neque remis instruxisset manus
virorum præstantissimorum, qui auro solidum vellus
Peliæ allatum profecti sunt! Non enim domina mea
Medea *ad* turres agri navigasset Iolcii,
amore cor percussa Jasonis;
neque auctor facta Peliæ filiabus, ut interficerent
patrem, inhabitaret hoc solum Corinthium
cum marito et liberis, placens quidem
fuga *sua* civibus, *ad* quorum pervenit terram,
ipsaque in omni re morigerans Jasoni:
quæ quidem maxima est salus *conjugii*,
quando conjux a marito non dissidet.
Nunc vero inimica *sunt* omnia, et laborant carissima.
Proditis enim suis ipsius liberis dominaque mea,
in nuptiis Jason regalibus concumbit,
ducta Creontis filia, qui princeps *hujus* est terræ.
Sed Medea infelix contumelia affecta
clamat jusjurandum, invocatque dexteræ *datæ*
fidem maximam, et deos testatur,
qualem gratiam relatam consequatur ex Jasone.
Jacet autem sine cibo, corpus permittens doloribus
et per omne tempus contabefaciens lacrymis,
postquam a viro se animadvertit injuria affectam;
neque oculos tollens, neque avertens a terra
faciem: sed ut saxum, aut marinus
fluctus, auscultat, quando monetur, amicis,
nisi quando flectens percandidam cervicem
ipsa apud sese patrem deplorat amatum
et terram *patriam* et domos, quibus proditis venit *huc*
cum marito, qui eam nunc despicatam habet.
Didicit vero misera per calamitatem *suam*
quid *sit* patrium non deserere solum.
Odit autem liberos, neque aspectu *eorum* lætatur.
Ac metuo ipsam ne quid moliatur novi:
nam animus *ejus est* vehemens, nec sustinebit injuriam

πάσχουσ'. Ἐγῷδα τήνδε, δειμαίνω τέ νιν
μὴ θηκτὸν ὤσῃ φάσγανον δι' ἥπατος,
[σιγῇ δόμους ἐσβᾶσ', ἵν' ἔστρωται λέχος,]
ἢ καὶ τύραννον τόν τε γήμαντα κτάνῃ,
κἄπειτα μείζω ξυμφορὰν λάβῃ τινά·
δεινὴ γάρ· οὔτοι ῥᾳδίως γε συμβαλὼν
ἔχθραν τις αὐτῇ καλλίνικον ᾄσεται.
Ἀλλ' οἵδε παῖδες ἐκ τρόχων πεπαυμένοι
στείχουσι, μητρὸς οὐδὲν ἐννοούμενοι
κακῶν· νέα γὰρ φροντὶς οὐκ ἀλγεῖν φιλεῖ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Παλαιὸν οἴκων κτῆμα δεσποίνης ἐμῆς,
τί πρὸς πύλαισι τήνδ' ἄγουσ' ἐρημίαν
ἕστηκας, αὐτὴ θρεομένη σαυτῇ κακά;
πῶς σοῦ μόνη Μήδεια λείπεσθαι θέλει;

ΤΡΟΦΟΣ.

Τέκνων ὀπαδὲ πρέσβυ τῶν Ἰάσονος,
χρηστοῖσι δούλοις ξυμφορὰ τὰ δεσποτῶν
κακῶς πίτνοντα καὶ φρενῶν ἀνθάπτεται.
Ἐγὼ γὰρ ἐς τοῦτ' ἐκβέβηκ' ἀλγηδόνος
ὥσθ' ἵμερός μ' ὑπῆλθε γῇ τε κοὐρανῷ
λέξαι μολούσῃ δεῦρο δεσποίνης τύχας.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Οὔπω γὰρ ἡ τάλαινα παύεται γόων;

ΤΡΟΦΟΣ.

Ζηλῶ σ'· ἐν ἀρχῇ πῆμα, κοὐδέπω μεσοῖ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ὦ μῶρος, εἰ χρὴ δεσπότας εἰπεῖν τόδε·
ὡς οὐδὲν οἶδε τῶν νεωτέρων κακῶν.

ΤΡΟΦΟΣ.

Τί δ' ἔστιν, ὦ γεραιέ; μὴ φθόνει φράσαι.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Οὐδέν· μετέγνων καὶ τὰ πρόσθ' εἰρημένα.

ΤΡΟΦΟΣ.

Μή, πρὸς γενείου, κρύπτε σύνδουλον σέθεν·
σιγὴν γάρ, εἰ χρή, τῶνδε θήσομαι πέρι.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ἤκουσά του λέγοντος, οὐ δοκῶν κλύειν,
πεσσοὺς προσελθών, ἔνθα δὴ παλαίτατοι
θάσσουσι, σεμνὸν ἀμφὶ Πειρήνης ὕδωρ,
ὡς τούσδε παῖδας γῆς ἐλᾶν Κορινθίας
ξὺν μητρὶ μέλλοι τῆσδε κοίρανος χθονὸς
Κρέων. Ὁ μέντοι μῦθος εἰ σαφὴς ὅδε,
οὐκ οἶδα· βουλοίμην δ' ἂν οὐκ εἶναι τόδε.

ΤΡΟΦΟΣ.

Καὶ ταῦτ' Ἰάσων παῖδας ἐξανέξεται
πάσχοντας, εἰ καὶ μητρὶ διαφορὰν ἔχει;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Παλαιὰ καινῶν λείπεται κηδευμάτων,
κοὐκ ἔστ' ἐκεῖνος τοῖσδε δώμασιν φίλος.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ἀπωλόμεσθ' ἄρ', εἰ κακὸν προσοίσομεν
νέον παλαιῷ, πρὶν τόδ' ἐξηντληκέναι.

pati. Ego novi istam, metuoque eam
ne acutum transigat gladium per hepar,
[tacite tectum ingressa, ubi stratus est lectus,]
aut et puellam regiam, et eum qui duxit interficiat,
ac deinde majus aliquod infortunium sibi contrahat:
vehemens enim *est*; non utique facile, si susceperit
odium cum ea aliquis, pæanem canet.
Sed hic pueri a curruli gymnasio cessantes
accedunt, nihil cogitantes de matris *suæ*
malis: juvenilis enim animus dolere non solet.

PÆDAGOGUS.

Antiquum domus mancipium dominæ meæ,
quid ad portas sic versans in solitudine
stas, ipsa tibi recensens mala?
quomodo sine te Medea sola relinqui vult?

NUTRIX.

Liberorum Jasonis comes senex,
probis servis calamitati *sunt* dominorum res
male cadentes, et animum lacessunt.
Ego enim eo perveni doloris,
ut desiderium me subierit terræque et cœlo
dicere, egredientem huc, dominæ *meæ* infortunia

PÆDAGOGUS.

Nondum enim misera cessat a gemitu?

NUTRIX.

Beatum te prædico! in principio *suo* malum est, necdum in [medio.

PÆDAGOGUS.

O stultam (si decet de dominis hoc dicere),
ut nihil novit de recentioribus malis!

NUTRIX.

Quid vero est, o senex? ne graveris dicere.

PÆDAGOGUS.

Nihil; pœnitet etiam modo dictorum.

NUTRIX.

Ne, per mentum *tuum*, celes conservam tuam:
nam silentium, si opus est, de his servabo.

PÆDAGOGUS.

Audivi quemdam dicentem, simulans me non audire,
ad ludum tesserarum accedens, ubi maxime senes
considunt, sacram circa Pirenes aquam,
hos liberos agro ut exigat Corinthio
cum matre, constituisse hujus terræ dominum
Creontem. Hic tamen rumor an verus sit,
haud scio: velim vero non esse hoc.

NUTRIX.

Et hæc Jason liberos *suos* sustinebit
pati, etsi cum matre dissidium habet?

PÆDAGOGUS.

Veteres novis cedunt affinitatibus;
nec est ille (*Creon*) huic domo amicus.

NUTRIX.

Periimus igitur, si malum addemus
novum veteri, priusquam hoc exantlaverimus.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ἀτὰρ σύ γ', οὐ γὰρ καιρὸς εἰδέναι τάδε
δέσποιναν, ἡσύχαζε καὶ σίγα λόγον.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ὦ τέκν', ἀκούεθ' οἷος εἰς ὑμᾶς πατήρ;
Ὄλοιτο μὲν μή· δεσπότης γάρ ἐστ' ἐμός·
ἀτὰρ κακός γ' ὢν ἐς φίλους ἁλίσκεται.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Τίς δ' οὐχὶ θνητῶν; ἄρτι γιγνώσκεις τόδε,
ὡς πᾶς τις αὑτὸν τοῦ πέλας μᾶλλον φιλεῖ,
οἱ μὲν δικαίως, οἱ δὲ καὶ κέρδους χάριν,
εἰ τούσδε γ' εὐνῆς οὕνεκ' οὐ στέργει πατήρ;

ΤΡΟΦΟΣ.

Ἴτ', εὖ γὰρ ἔσται, δωμάτων ἔσω, τέκνα.
Σὺ δ' ὡς μάλιστα τούσδ' ἐρημώσας ἔχε,
καὶ μὴ πέλαζε μητρὶ δυσθυμουμένῃ.
Ἤδη γὰρ εἶδον ὄμμα νιν ταυρουμένην
τοῖσδ', ὥς τι δρασείουσαν· οὐδὲ παύσεται
χόλου, σάφ' οἶδα, πρὶν κατασκῆψαί τινα.
Ἐχθρούς γε μέντοι, μὴ φίλους, δράσειέ τι.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ἰώ,
δύστανος ἐγὼ μελέα τε πόνων,
ἰώ μοί μοι, πῶς ἂν ὀλοίμαν.

ΤΡΟΦΟΣ.

Τόδ' ἐκεῖνο, φίλοι παῖδες· μάτηρ
κινεῖ κραδίαν, κινεῖ δὲ χόλον.
Σπεύσατε θᾶσσον δώματος εἴσω,
καὶ μὴ πελάσητ' ὄμματος ἐγγὺς,
μηδὲ προσέλθητ', ἀλλὰ φυλάσσεσθ'
ἄγριον ἦθος στυγεράν τε φύσιν
φρενὸς αὐθάδους.
Ἴτε νυν, χωρεῖθ' ὡς τάχος εἴσω.
Δῆλον δ' ἀρχῆς ἐξαιρόμενον
νέφος οἰμωγῆς ὡς τάχ' ἀνάψει
μείζονι θυμῷ. Τί ποτ' ἐργάσεται
μεγαλόσπλαγχνος, δυσκατάπαυστος
ψυχὴ δηχθεῖσα κακοῖσιν;

ΜΗΔΕΙΑ.

Αἰαῖ αἰαῖ,
ἔπαθον τλάμων, ἔπαθον μεγάλων
ἄξι' ὀδυρμῶν. Ὦ κατάρατοι
παῖδες ὄλοισθε στυγερᾶς ματρὸς
ξὺν πατρὶ, καὶ πᾶς δόμος ἔρροι.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ἰώ μοί μοι, ἰὼ τλήμων.
Τί δέ σοι παῖδες πατρὸς ἀμπλακίας
μετέχουσι; τί τούσδ' ἔχθεις; Οἴμοι,
τέκνα, μή τι πάθηθ' ὡς ὑπεραλγῶ.
Δεινὰ τυράννων λήματα, καί πως
ὀλίγ' ἀρχόμενοι, πολλὰ κρατοῦντες,
χαλεπῶς ὀργὰς μεταβάλλουσιν.
Τὸ γὰρ εἰθίσθαι ζῆν ἐπ' ἴσοισιν
κρεῖσσον. Ἔμοιγ' οὖν, εἰ μὴ μεγάλως,

PÆDAGOGUS.

At tu (non enim commodum est scire hæc
dominam) quiesce et retice *hunc* nuncium.

NUTRIX.

O liberi, auditis qualis in vos sit pater?
Ut pereat quidem non precor : dominus enim est meus;
sed tamen improbus esse in amicos deprehenditur.

PÆDAGOGUS.

Quis vero non mortalium *talis?* an nunc primum intelligis [hoc,
quod quisque se ipsum magis quam proximum amat,
alii quidem jure, alii vero etiam quæstus gratia,
siquidem vel hos *novi* connubii causa non diligit pater?

NUTRIX.

Ite (bene enim erit) ædes intra, liberi.
Tu vero hos quam maxime separatos *a matre* tene,
neque adducas ad matrem animo irritatam.
Jam enim vidi oculis eam efferari
adversus hos, tanquam aliquid molientem : neque desistet
ab ira, bene scio, priusquam irruerit in aliquem.
Utinam tamen in inimico, non in amico aliquid committat.

MEDEA.

Heu,
infelix ego et misera propter labores!
heu mihi, mihi! quomodo tandem peream!

NUTRIX.

Hoc ipsum *est*, cari liberi : mater
movet cor, movet bilem.
Festinate celerius intra ædes,
nec veniatis *ipsi* prope ob oculos,
neque accedatis ; sed cavete
sævum ingenium, et terribilem naturam
animi vehementis.
Ite jam, abscedite quam celerrime intro.
Manifestat enim primum exoriens
nubes ejulatus quod mox incandescet
majori furore. Quid tandem patrabit
immane spirans, implacabilis
animus, punctus infortuniis?

MEDEA.

Heu heu! heu heu!
passa sum, misera, passa sum quæ magnis
digna sunt lamentis! O exsecrati
liberi funestæ matris, pereatis
cum patre, et tota domus intereat!

NUTRIX.

Heu mihi, mihi! heu *me* miseram!
Quid vero tibi liberi patris peccata
participant? quid hos odisti? Hei mihi,
liberi! ne quid *mali* patiamini, quam vehementer [angor!
Sævi *sunt* tyrannorum spiritus, ac fere,
dum in paucis *rebus* reguntur, in multis imperantes,
difficulter iras mutant (*mutato animo deponunt*).
Assuefactum enim esse vivere ex æquo,
melius. Mihi quidem, si non magnifice

ὀχυρῶς γ' εἴη καταγηράσκειν.
Τῶν γὰρ μετρίων πρῶτα μὲν εἰπειν
τοὔνομα νικᾷ, χρῆσθαί τε μακρῷ
λῷστα βροτοῖσιν· τὰ δ' ὑπερβάλλοντ'
οὐδένα καιρὸν δύναται θνατοῖς·
μείζους δ' ἄτας, ὅταν ὀργισθῇ,
δαίμων οἴκοις ἀπέδωκεν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔκλυον φωνὰν, ἔκλυον δὲ βοὰν
τᾶς δυστάνου
Κολχίδος, οὐδέ πω ἤπιος. Ἀλλὰ, γεραιὰ,
λέξον· ἐπ' ἀμφιπύλου γὰρ ἔσω μελάθρου γόον ἔκλυον·
οὐδὲ συνήδομαι, ὦ γύναι, ἄλγεσι δώματος,
ἐπεί μοι φίλον κέκρανται.

ΤΡΟΦΟΣ.

Οὐκ εἰσὶ δόμοι· φροῦδα τάδ' ἤδη.
Τὸν μὲν γὰρ ἔχει λέκτρα τυράννων·
ἡ δ' ἐν θαλάμοις τάκει βιοτὰν
δέσποινα, φίλων οὐδενὸς οὐδὲν
παραθαλπομένα φρένα μύθοις.

ΜΗΔΕΙΑ.

Αἰαῖ,
διά μου κεφαλᾶς φλὸξ οὐρανία
βαίη· τί δέ μοι ζῆν ἔτι κέρδος;
Φεῦ φεῦ· θανάτῳ καταλυσαίμαν
βιοτὰν στυγερὰν προλιποῦσα.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄϊες, ὦ Ζεῦ καὶ γᾶ καὶ φῶς, Στρ.
ἀχὰν οἵαν ἁ δύστανος
μέλπει νύμφα;
Τίς σοί ποτε τᾶς ἀπλήστου
κοίτας ἔρος, ὦ ματαία,
σπεύσει θανάτου τελευτάν;
Μηδὲν τόδε λίσσου.
Εἰ δὲ σὸς πόσις
καινὰ λέχη σεβίζει,
κείνῳ τόδε μὴ χαράσσου·
Ζεύς σοι τόδε συνδικήσει.
Μὴ λίαν τάκου δυρομένα σὸν εὐνήταν.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ὦ μεγάλα Θέμι καὶ πότνι' Ἄρτεμι,
λεύσσεθ' ἃ πάσχω, μεγάλοις ὅρκοις
ἐνδησαμένα τὸν κατάρατον
πόσιν; ὅν ποτ' ἐγὼ νύμφαν τ' ἐσίδοιμ'
αὐτοῖς μελάθροις διακναιομένους,
οἵ γ' ἐμὲ πρόσθεν τολμῶσ' ἀδικεῖν.
Ὦ πάτερ, ὦ πόλις, ὧν ἀπενάσθην
αἰσχρῶς, τὸν ἐμὸν κτείνασα κάσιν.

ΤΡΟΦΟΣ.

Κλύεθ' οἷα λέγει κἀπιβοᾶται
Θέμιν εὐκταίαν Ζῆνά θ', ὃς ὅρκων
θνατοῖς ταμίας νενόμισται.
Οὐκ ἔστιν ὅπως ἔν τινι μικρῷ
δέσποινα χόλον καταπαύσει.

tuto saltem liceat consenescere.
Nam mediocritatis primum quidem *vel* dictu
nomen præstat, et usu longe *illa*
optima *est* mortalibus; immodica vero
nulla cum opportunitate pollent mortalibus:
sed majores calamitates, quando irascitur,
deus domui rependere solet.

CHORUS.

Audivi vocem, audivi clamorem
infelicis
Colchidis: nec adhuc *est* placata. Sed, o vetula,
narra *nobis*: nam intus in bifori domo clamorem audivi;
neque delector, o mulier, calamitatibus domus,
quia amica mihi facta est.

NUTRIX.

Non *amplius* est domus: evanuerunt jam hæc.
Illum (*Jasonem*) enim tenent lecti principum;
hæc vero in thalamis tabefacit vitam
domina, amicorum nullius quicquam
lenita animum verbis.

MEDEA.

Heu heu!
utinam per meum caput flamma cœlestis
ruat: quid enim mihi vivere amplius *est* lucri?
Heu heu! morte solvam
vitam tristem decedens.

CHORUS.

Audivistin', o Jupiter, et tellus, et lux,
vocem qualem infelix
canit sponsa?
Quæ tandem tibi inexplebilis
tori cupiditas, o demens,
accelerabit mortis exitum?
Nequaquam hoc preceris.
Si vero tuus maritus
novum lectum colit,
illi *propter* hoc ne irascare:
Jupiter pro te hæc ulciscetur.
Ne nimis tabefacias te lugendo tori socium.

MEDEA.

O magna Themis et reverenda Diana,
cernitis quæ patior, magno quæ jurejurando
obligavi exsecrandum [conspiciam
maritum? quem utinam aliquando ego et sponsam
cum ipsis ædibus oppressos,
qui me prius audent injuria afficere.
O pater, o civitas, a quibus discessi
turpiter, meum postquam occidi fratrem.

NUTRIX.

Auditis quæ dicit, et quibus invocat
Themidem votivam et Jovem, qui jurisjurandi
hominibus custos existimatur.
Non potest fieri, ut in aliqua re parva
domina iram sit sedatura.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς ἂν ἐς ὄψιν τὰν ἁμετέραν Ἀντ.
ἔλθοι, μύθων τ' αὐδαθέντων
δέξαιτ' ὀμφάν,
εἴ πως βαρύθυμον ὀργὰν
καὶ λῆμα φρενῶν μεθείη.
Μήτοι τό γ' ἐμὸν πρόθυμον
φίλοισιν ἀπέστω.
Ἀλλὰ βᾶσά νιν
δεῦρο πόρευσον οἴκων
ἔξω, φίλα καὶ τάδ' αὔδα·
σπεῦσον δέ τι πρὶν κακῶσαι
τοὺς εἴσω· πένθος γὰρ μεγάλως τόδ' ὁρμᾶται.

ΤΡΟΦΟΣ.

Δράσω τάδ'· ἀτὰρ φόβος εἰ πείσω
δέσποιναν ἐμήν·
μόχθου δὲ χάριν τήνδ' ἐπιδώσω.
Καίτοι τοκάδος δέργμα λεαίνης
ἀποταυροῦται δμωσὶν, ὅταν τις
μῦθον προφέρων πέλας ὁρμαθῇ.
Σκαιοὺς δὲ λέγων κοὐδέν τι σοφοὺς
τοὺς πρόσθε βροτοὺς οὐκ ἂν ἁμάρτοις,
οἵτινες ὕμνους ἐπὶ μὲν θαλίαις
ἐπί τ' εἰλαπίναις καὶ παρὰ δείπνοις
εὕροντο, βίου τερπνὰς ἀκοάς·
στυγίους δὲ βροτῶν οὐδεὶς λύπας
εὕρετο μούσῃ καὶ πολυχόρδοις
ᾠδαῖς παύειν, ἐξ ὧν θάνατοι
δειναί τε τύχαι σφάλλουσι δόμους.
Καίτοι τάδε μὲν κέρδος ἀκεῖσθαι
μολπαῖσι βροτούς· ἵνα δ' εὔδειπνοι
δαῖτες, τί μάτην τείνουσι βοάν;
τὸ παρὸν γὰρ ἔχει τέρψιν ἀφ' αὑτοῦ
δαιτὸς πλήρωμα βροτοῖσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰαχὰν ἄϊον πολύστονον γόων,
λιγυρὰ δ' ἄχεα μογερὰ βοᾷ
τὸν ἐν λέχει προδόταν κακόνυμφον.
Θεοκλυτεῖ δ' ἄδικα παθοῦσα
τὰν Ζηνὸς ὁρκίαν Θέμιν, ἅ νιν ἔβασεν
Ἑλλάδ' ἐς ἀντίπορον
δι' ἅλα νύχιον ἐφ' ἁλμυρὰν
πόντου κλῇδ' ἀπέραντον.

ΜΗΔΕΙΑ.

Κορίνθιαι γυναῖκες, ἐξῆλθον δόμων,
μή μοί τι μέμψησθ'· οἶδα γὰρ πολλοὺς βροτῶν
σεμνοὺς γεγῶτας, τοὺς μὲν ὀμμάτων ἄπο,
τοὺς δ' ἐν θυραίοις· οἱ δ' ἀφ' ἡσύχου ποδὸς
δύσκλειαν ἐκτήσαντο καὶ ῥᾳθυμίαν.
Δίκη γὰρ οὐκ ἔνεστ' ἐν ὀφθαλμοῖς βροτῶν,
ὅστις πρὶν ἀνδρὸς σπλάγχνον ἐκμαθεῖν σαφῶς
στυγεῖ δεδορκὼς, οὐδὲν ἠδικημένος.
Χρὴ δὲ ξένον μὲν κάρτα προσχωρεῖν πόλει·
οὐδ' ἀστὸν ᾔνεσ' ὅστις αὐθάδης γεγὼς

CHORUS.

Utinam *Medea* in conspectum nostrum
veniat, et verborum dictorum
accipiat adloquium,
si forte gravem animi iram
et impetum mentis remittat.
Ne meum certe benevolum studium
amicis desit.
Sed proficiscens eam
huc adducito domo
foras, caraque hæc *a nobis* dicito:
propera, priusquam aliquid mali faciat
iis qui sunt intus: luctus enim hic vehementer irruit.

NUTRIX.

Faciam hæc; sed metuo an persuasura sim
dominæ meæ:
laboris tamen gratiam hanc *vobis* largiar.
Quamquam leænæ, quæ recens peperit, aspectu
efferatur in famulos, quando quis
sermonem proferens prope accedit.
Stultos autem dicens et nihil prudentes
qui ante fuerunt homines, haud erraveris:
quippe qui hymnos in festivitatibus
et in conviviis et in cœnis
invenerunt, vitam exhilarantes auditiones;
tristes vero mortalium mœrores nemo
invenit quomodo musica et multis fidibus juncto
cantu sedaremus, ex quibus cædes
et funesti casus labefactant domos.
Atqui his *malis* lucrum *erat* mederi
per cantum mortales; ubi vero sunt læta
convivia, quid frustra intendunt vocem?
præsens enim præbet voluptatem per se
convivii lautitia mortalibus.

CHORUS.

Clamorem audivi lugubrem lamentationum:
acutas querelas miseras clamat
in Jasonem proditorem connubii, improbum sponsum.
Invocat autem injurias perpessa
Jovis filiam jurisjurandi arbitram, Themidem, quæ ipsam duxit
in Græciam adversam *Colchidi*
per mare nocturnum ad salsa
ponti claustra difficilia transitu.

MEDEA.

Corinthiæ mulieres, exii domo, ne quid me reprehendatis: novi enim multos mortalium superbi qui fuerint, *male audivisse*, alios de visu (i. e. *ipsa quos vidi*,] alios *auditu* inter exteros (i. e. *de quibus audivi*): hi vero ex placidis moribus] malam famam comparaverunt sibi et opinionem ignaviæ.] Justitia enim non inest in oculis hominum,] siquidem, antequam hominis animum pernoverit certe,] odit *semel* intuitus, nulla injuria lacessitus.] Oportet autem hospitem valde se accommodare civitati, *in qua receptus est*;] neque civem laudo,

πικρὸς πολίταις ἐστὶν ἀμαθίας ὕπο.
Ἐμοὶ δ' ἄελπτον πρᾶγμα προσπεσὸν τόδε
ψυχὴν διέφθαρκ'· οἴχομαι δὲ καὶ βίου
χάριν μεθεῖσα κατθανεῖν χρήζω, φίλαι.
Ἐν ᾧ γὰρ ἦν μοι πάντα γιγνώσκειν καλῶς,
κάκιστος ἀνδρῶν ἐκβέβηχ' οὑμὸς πόσις.
Πάντων δ' ὅσ' ἔστ' ἔμψυχα καὶ γνώμην ἔχει
γυναῖκές ἐσμεν ἀθλιώτατον φυτόν·
ἃς πρῶτα μὲν δεῖ χρημάτων ὑπερβολῇ
πόσιν πρίασθαι, δεσπότην τε σώματος
λαβεῖν· κακοῦ γὰρ τοῦτ' ἔτ' ἄλγιον κακόν·
κἀν τῷδ' ἀγὼν μέγιστος, ἢ κακὸν λαβεῖν
ἢ χρηστόν. Οὐ γὰρ εὐκλεεῖς ἀπαλλαγαὶ
γυναιξὶν, οὐδ' οἷόν τ' ἀνήνασθαι πόσιν.
Ἐς καινὰ δ' ἤθη καὶ νόμους ἀφιγμένην
δεῖ μάντιν εἶναι, μὴ μαθοῦσαν οἴκοθεν,
ὅτῳ μάλιστα χρήσεται ξυνευνέτῃ.
Κἂν μὲν τάδ' ἡμῖν ἐκπονουμέναισιν εὖ
πόσις ξυνοικῇ, μὴ βίᾳ φέρων ζυγὸν,
ζηλωτὸς αἰών· εἰ δὲ μὴ, θανεῖν χρεών.
Ἀνὴρ δ' ὅταν τοῖς ἔνδον ἄχθηται ξυνὼν,
ἔξω μολὼν ἔπαυσε καρδίαν ἄσης,
ἢ πρὸς φίλον τιν' ἢ πρὸς ἥλικας τραπείς·
ἡμῖν δ' ἀνάγκη πρὸς μίαν ψυχὴν βλέπειν.
Λέγουσι δ' ἡμᾶς ὡς ἀκίνδυνον βίον
ζῶμεν κατ' οἴκους, οἱ δὲ μάρνανται δορὶ,
κακῶς φρονοῦντες· ὡς τρὶς ἂν παρ' ἀσπίδα
στῆναι θέλοιμ' ἂν μᾶλλον ἢ τεκεῖν ἅπαξ.
Ἀλλ' οὐ γὰρ αὑτὸς πρὸς σὲ κἄμ' ἥκει λόγος·
σοὶ μὲν πόλις θ' ἥδ' ἐστὶ καὶ πατρὸς δόμοι
βίου τ' ὄνησις καὶ φίλων κοινωνία,
ἐγὼ δ' ἔρημος, ἄπολις οὖσ' ὑβρίζομαι
πρὸς ἀνδρὸς, ἐκ γῆς βαρβάρου λελῃσμένη,
οὐ μητέρ', οὐκ ἀδελφὸν, οὐχὶ συγγενῆ
μεθορμίσασθαι τῆσδ' ἔχουσα συμφορᾶς.
Τοσοῦτον οὖν σου τυγχάνειν βουλήσομαι,
ἤν μοι πόρος τις μηχανή τ' ἐξευρεθῇ,
πόσιν δίκην τῶνδ' ἀντιτίσασθαι κακῶν
τὸν δόντα τ' αὐτῷ θυγατέρ' ἥ τ' ἐγήματο,
σιγᾶν. Γυνὴ γὰρ τἄλλα μὲν φόβου πλέα,
κακή δ' ἐς ἀλκὴν καὶ σίδηρον εἰσορᾶν·
ὅταν δ' ἐς εὐνὴν ἠδικημένη κυρῇ,
οὐκ ἔστιν ἄλλη φρὴν μιαιφονωτέρα.

ΧΟΡΟΣ.

Δράσω τάδ'· ἐνδίκως γὰρ ἐκτίσει πόσιν,
Μήδεια. Πενθεῖν δ' οὔ σε θαυμάζω τύχας.
Ὁρῶ δὲ καὶ Κρέοντα, τῆσδ' ἄνακτα γῆς,
στείχοντα, καινῶν ἄγγελον βουλευμάτων.

ΚΡΕΩΝ.

Σὲ τὴν σκυθρωπὸν καὶ πόσει θυμουμένην,
Μήδειαν, εἶπον τῆσδε γῆς ἔξω περᾶν
φυγάδα, λαβοῦσαν δισσὰ σὺν σαυτῇ τέκνα,
καὶ μή τι μέλλειν· ὡς ἐγὼ βραβεὺς λόγου
τοῦδ' εἰμὶ, κοὐκ ἄπειμι πρὸς δόμους πάλιν,

quicunque, arrogans ingenio,] molestus civibus est propter
stultitiam.] Mihi vero insperatum hoc malum accidens,
mentem perdidit, ac perii, et vitæ
voluptate dimissa, mori cupio, amicæ.
In quo enim contigerat mihi cuncta agnoscere pulcre *sita*,
pessimus hominum evasit *ille*, meus maritus. [bent
Omnium autem, quæcumque sunt animata et mentem ha-
nos mulieres sumus miserrimum genus:
quas primum quidem oportet pecuniæ vi ingenti
maritum emere, dominumque corporis
accipere: malo enim *illo* hoc etiam gravius *est* malum:
tum in hoc maximum *inest* periculum, utrum malum ac-
an bonum. Non enim honesta *sunt* divortia [cipias,
mulieribus, neque fieri potest ut repudiemus maritum.
Sed ad novos mores et leges *novas* venientem
oportet vatem esse, quum non didicerit per se,
quo tandem sit usura marito.
Ac si nobis, hæc quidem peragentibus feliciter,
maritus consuescat, non invitus ferens jugum,
invidenda *est* vita; sin minus, mori satius est.
Vir vero, quando domestico commercio gravatur,
foras egressus, liberat animum a fastidio,
aut ad amicorum aliquem, aut ad æquales conversus;
at nos *cogit* necessitas, ad unam (*nostri*) animam spectare.
Dicunt autem nos periculorum immunem vitam
vivere in ædibus, ipsos vero pugnare hasta,
male quidem sentientes: namque ter ad clypeum
stare velim potius quam parere semel.
Sed enim non eadem ad te et me pertinet oratio:
tibi enim et civitas hæc est et patris domus,
vitæque commoditas, et amicorum conversatio:
ego vero, quæ sum deserta *et* extorris, injuria afficior
a marito, ex terra barbara abrepta;
non matrem, non fratrem, non cognatum
habens, ut in portum concedam ex hac calamitate.
Tantum igitur abs te consequi cupiam,
si mihi via aliqua et ratio inventa fuerit,
qua maritum ulciscar pro his quibus me afflixit malis,
illumque qui dedit ipsi filiam, et eam quæ nupsit,
ut taceas. Nam mulier alioqui est timore plena,
ignavaque ad certamen et ad ferrum intuendum;
sed quando circa lectum injuriam passa est,
non est alia mens crudelior.

CHORUS.

Faciam hæc: juste namque ulcisceris maritum,
Medea. Lugere autem te non miror *tuam* fortunam.
Sed video etiam Creontem, hujus terræ dominum,
huc accedentem, novorum nuncium consiliorum.

CREON.

Te, torvam et marito irascentem,
Medeam, edico ex hac terra excedere
exulem, assumtis tecum duobus pueris,
et nihil cunctari: nam ego arbiter rei
istius sum, neque domum hinc redibo,

πρὶν ἂν σε γαίας τερμόνων ἔξω βάλω.

ΜΗΔΕΙΑ.

Αἰαῖ· πανώλης ἡ τάλαιν' ἀπόλλυμαι·
ἐχθροὶ γὰρ ἐξιᾶσι πάντα δὴ κάλων,
κοὐκ ἔστιν ἄτης εὐπρόσοιστος ἔκβασις.
Ἐρήσομαι δὲ καὶ κακῶς πάσχουσ' ὅμως,
τίνος μ' ἕκατι γῆς ἀποστέλλεις, Κρέον;

ΚΡΕΩΝ.

Δέδοικά σ', οὐδὲν δεῖ παραμπίσχειν λόγους,
μή μοί τι δράσῃς παῖδ' ἀνήκεστον κακόν.
Ξυμβάλλεται δὲ πολλὰ τοῦδε δείματος·
σοφὴ πέφυκας καὶ κακῶν πολλῶν ἴδρις,
λυπεῖ δὲ λέκτρων ἀνδρὸς ἐστερημένη·
κλύω δ' ἀπειλεῖν σ', ὡς ἀπαγγέλλουσί μοι,
τὸν δόντα καὶ γήμαντα καὶ γαμουμένην
δράσειν τι. Ταῦτ' οὖν πρὶν παθεῖν φυλάξομαι.
Κρεῖσσον δέ μοι νῦν πρός σ' ἀπεχθέσθαι, γύναι,
ἢ μαλθακισθένθ' ὕστερον μέγα στένειν.

ΜΗΔΕΙΑ.

Φεῦ φεῦ·
οὐ νῦν με πρῶτον, ἀλλὰ πολλάκις, Κρέον,
ἔβλαψε δόξα μεγάλα τ' εἴργασται κακά.
Χρὴ δ' οὔποθ' ὅστις ἀρτίφρων πέφυκ' ἀνὴρ
παῖδας περισσῶς ἐκδιδάσκεσθαι σοφούς·
χωρὶς γὰρ ἄλλης ἧς ἔχουσιν ἀργίας,
φθόνον πρὸς ἀστῶν ἀλφάνουσι δυσμενῆ.
Σκαιοῖσι μὲν γὰρ καινὰ προσφέρων σοφὰ,
δόξεις ἀχρεῖος κοὐ σοφὸς πεφυκέναι·
τῶν δ' αὖ δοκούντων εἰδέναι τι ποικίλον
κρείσσων νομισθεὶς, λυπρὸς ἐν πόλει φανεῖ.
Ἐγὼ δὲ καὐτὴ τῆσδε κοινωνῶ τύχης·
σοφὴ γὰρ οὖσα τοῖς μέν εἰμ' ἐπίφθονος,
[τοῖς δ' ἡσυχαία, τοῖς δὲ θατέρου τρόπου,]
τοῖς δ' αὖ προσάντης· εἰμὶ δ' οὐκ ἄγαν σοφή.
Σὺ δ' οὖν φοβεῖ με μή τι πλημμελὲς πάθῃς.
Οὐχ ὧδ' ἔχει μοι, μὴ τρέσῃς ἡμᾶς, Κρέον,
ὥστ' ἐς τυράννους ἄνδρας ἐξαμαρτάνειν.
Σὺ γὰρ τί μ' ἠδίκηκας; ἐξέδου κόρην
ὅτῳ σε θυμὸς ἦγεν. Ἀλλ' ἐμὸν πόσιν
μισῶ· σὺ δ', οἶμαι, σωφρονῶν ἔδρας τάδε.
Καὶ νῦν τὸ μὲν σὸν οὐ φθονῶ καλῶς ἔχειν·
νυμφεύετ', εὖ πράσσοιτε· τήνδε δὲ χθόνα
ἐᾶτέ μ' οἰκεῖν· καὶ γὰρ ἠδικημένοι
σιγησόμεσθα, κρεισσόνων νικώμενοι.

ΚΡΕΩΝ.

Λέγεις ἀκοῦσαι μαλθάκ', ἀλλ' ἔσω φρενῶν
ὀρρωδία μοι μή τι βουλεύῃς κακόν·
τοσῷδε δ' ἧσσον ἢ πάρος πέποιθά σοι·
γυνὴ γὰρ ὀξύθυμος, ὡς δ' αὔτως ἀνὴρ,
ῥάων φυλάσσειν ἢ σιωπηλὸς σοφός.
Ἀλλ' ἔξιθ' ὡς τάχιστα, μὴ λόγους λέγε·
ὡς ταῦτ' ἄραρε, κοὐκ ἔχεις τέχνην ὅπως
μενεῖς παρ' ἡμῖν, οὖσα δυσμενὴς ἐμοί.

priusquam te e terræ *hujus* finibus ejecero.

MEDEA.

Heu heu! penitus misera perii:
inimici enim expediunt jam omnem rudentem *adversus me*,
neque est mali *hujus* commodum effugium.
Sed interrogabo, quamvis male tracter, tamen,
cujus me rei gratia e terra ejicis, Creon?

CREON.

Metuo te (nihil opus est involvere sermones)
ne quod facias *meæ* filiæ insanabile malum.
Conveniunt vero multa hujus metus causa:
callida es et malorum multorum perita,
doles autem quod cubili mariti orbata sis;
audio etiam minari te, ut nunciant mihi,
te et elocanti *mihi* filiam, et sponso, et nuptæ
aliquid *mali* facturam. Hæc igitur priusquam patiar cavebo.
Satius autem mihi nunc in odium tuum incurrere, mulier,
quam delinitum postea valde gemere.

MEDEA.

Heu heu!
Non nunc mihi primum, sed sæpe, Creon,
nocuit existimatio *mea*, magnaque attulit mala.
Nunquam vero oportet virum, quicunque rectæ mentis est,
liberos edocendos curare nimium philosophos:
præterquam enim quod habent desidiæ famam,
invidiam apud cives sibi conflant odiosam.
Stultis enim nova proferens sapienter inventa,
videberis inutilis, ac non sapiens esse:
et illis rursus, qui videntur sapere aliquid callidum,
præstantior si existimeris, molestus in civitate videberis.
Ego vero et ipsa particeps sum hujus fortunæ:
nam quum sim sapiens, aliis quidem invidiæ,
[aliis vero otiosa, aliis contrarii ingenii]
aliis rursus molesta: non sum tamen nimis sapiens.
Tu igitur metuis me, ne quid improbi patiaris.
Non sic se habet *res* mihi, ne metuas me, Creon
ut in principes viros delinquam.
Tu enim quid iniquum in me perpetrasti? elocasti filiam *ei*,
cui te animus impulit. Sed meum maritum
odi; tu autem, opinor, sapienter agens fecisti hoc.
Et nunc non invideo, quod tuæ res bene se habent·
despondete, bene et feliciter agite; sed hanc terram
sinite me habitare: etenim injuria licet affecta
tacebo, a potentioribus *quippe* victa.

CREON.

Dicis auditu mollia; sed intus in animo
pavor mihi *est* ne quid moliaris mali;
tantoque minus, quam ante, confido tibi:
nam mulier præcipitis iræ, ut itidem vir,
facilius cavetur quam taciturnus callidus.
Verum exi quam celerrime, noli multa verba facere;
nam hoc decretum est, neque habes artem, qua
maneas apud nos, quum sis infesta mihi.

ΜΗΔΕΙΑ.

Μὴ, πρός σε γονάτων τῆς τε νεογάμου κόρης.

ΚΡΕΩΝ.

Λόγους ἀναλοῖς· οὐ γὰρ ἂν πείσαις ποτέ.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ἀλλ' ἐξελᾷς με, κοὐδὲν αἰδέσει λιτάς;

ΚΡΕΩΝ.

Φιλῶ γὰρ οὐ σὲ μᾶλλον ἢ δόμους ἐμούς.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ὦ πατρὶς, ὥς σου κάρτα νῦν μνείαν ἔχω.

ΚΡΕΩΝ.

Πλὴν γὰρ τέκνων ἔμοιγε φίλτατον πόλις.

ΜΗΔΕΙΑ.

Φεῦ φεῦ· βροτοῖς ἔρωτες ὡς κακὸν μέγα.

ΚΡΕΩΝ.

Ὅπως ἂν, οἶμαι, καὶ παραστῶσιν τύχαι.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ζεῦ, μὴ λάθοι σε τῶνδ' ὃς αἴτιος κακῶν.

ΚΡΕΩΝ.

Ἕρπ', ὦ ματαία, καί μ' ἀπάλλαξον πόνων.

ΜΗΔΕΙΑ.

Πονοῦμεν ἡμεῖς κοὐ πόνων κεχρήμεθα.

ΚΡΕΩΝ.

Τάχ' ἐξ ὀπαδῶν χειρὸς ὠσθήσει βίᾳ.

ΜΗΔΕΙΑ.

Μὴ δῆτα τοῦτό γ', ἀλλά σ' αἰτοῦμαι, Κρέον.

ΚΡΕΩΝ.

Ὄχλον παρέξεις, ὡς ἔοικας, ὦ γύναι.

ΜΗΔΕΙΑ.

Φευξούμεθ'· οὐ τοῦθ' ἱκέτευσά σου τυχεῖν.

ΚΡΕΩΝ.

Τί δ' οὖν βιάζει, κοὐκ ἀπαλλάσσει χθονός;

ΜΗΔΕΙΑ.

Μίαν με μεῖναι τήνδ' ἔασον ἡμέραν
καὶ ξυμπερᾶναι φροντίδ' ᾗ φευξούμεθα,
παισίν τ' ἀφορμὴν τοῖς ἐμοῖς, ἐπεὶ πατὴρ
οὐδὲν προτιμᾷ μηχανήσασθαι τέκνοις.
Οἴκτειρε δ' αὐτούς· καὶ σύ τοι παίδων πατὴρ
πέφυκας· εἰκὸς δ' ἐστὶν εὔνοιάν σ' ἔχειν.
Τοὐμοῦ γὰρ οὔ μοι φροντὶς, εἰ φευξούμεθα,
κείνους δὲ κλαίω ξυμφορᾷ κεχρημένους.

ΚΡΕΩΝ.

Ἥκιστα τοὐμὸν λῆμ' ἔφυ τυραννικὸν,
αἰδούμενος δὲ πολλὰ δὴ διέφθορα.
Καὶ νῦν ὁρῶ μὲν ἐξαμαρτάνων, γύναι,
ὅμως δὲ τεύξει τοῦδε. Προὐννέπω δέ σοι,
εἴ σ' ἡ 'πιοῦσα λαμπὰς ὄψεται θεοῦ
καὶ παῖδας ἐντὸς τῆσδε τερμόνων χθονὸς,
θανεῖ· λέλεκται μῦθος ἀψευδὴς ὅδε.
Νῦν δ', εἰ μένειν δεῖ, μίμν' ἐφ' ἡμέραν μίαν·
οὐ γάρ τι δράσεις δεινὸν ὧν φόβος μ' ἔχει.

ΧΟΡΟΣ.

Δύστανε γύναι,

MEDEA.

Ne *abigas me*, per te genua *precor* et recens nuptam filiam.

CREON.

Verba consumis : non enim persuaseris *mihi* unquam.

MEDEA.

At expelles me, neque quidquam revereberis preces *meas*?

CREON.

Non enim te amo magis, quam domum meam.

MEDEA.

O patria, quam tui vehementer nunc recordor!

CREON.

Præter liberos enim ipsi mihi carissima *est* civitas.

MEDEA.

Heu heu! mortalibus amores quam magnum *sunt* malum!

CREON.

Prout quidem, opinor, attulerit fortuna.

MEDEA.

Jupiter, ne lateat te horum qui auctor *est* malorum.

CREON

Abscede, vesana, et me libera curis.

MEDEA.

Curis ego *meis* premor, neque *tuis* indigeo (*ut tibi adferam curas*).

CREON.

Cito per pedissequorum manus extruderis vi.

MEDEA.

Absit vero hoc : sed obsecro te, Creon.

CREON.

Negotium facesses, ut videris, o mulier.

MEDEA.

Fugiam; non hoc rogavi ut abs te impetrem.

CREON.

Quid igitur vim facis, ac non discedis e solo?

MEDEA.

Unum mihi ut maneam hunc concede diem,
et perficiam deliberationem qua fugiam,
natisque *ut inveniam* refugium meis, quandoquidem pater
nihil curat prospicere liberis.
Miserare autem illos : et tu enim liberorum pater
es : consentaneum est benevolentiam te habere.
Mei enim non *est* mihi cura, si in exilium abeam,
illos vero deploro mala fortuna afflictos.

CREON.

Minime meus animus natura est tyrannicus,
sed verecundia victus, multa jam perdidi.
Et nunc video quidem me peccare, mulier,
attamen consequeris hoc. Sed prædico tibi,
si te succedens fax conspexerit dei (*Solis*)
et liberos *tuos* intra fines hujus terræ,
morieris : dicta est sententia hæc haud irrita *futura*.
Nunc autem, si manere *te* oportet, mane ad diem unum;
non enim aliquid facies mali quorum metus me tenet.

CHORUS.

Infelix mulier,

φεῦ φεῦ, μελέα τῶν σῶν ἀχέων.
Ποῖ ποτε τρέψει; τίνα προξενίαν,
ἢ δόμον, ἢ χθόνα σωτῆρα κακῶν
ἐξευρήσεις;
Ὡς εἰς ἄπορόν σε κλύδωνα θεὸς,
Μήδεια, κακῶν ἐπόρευσε.

ΜΗΔΕΙΑ.

Κακῶς πέπρακται πανταχῆ· τίς ἀντερεῖ;
ἀλλ' οὔτι ταύτῃ ταῦτα, μὴ δοκεῖτέ πω.
Ἔτ' εἰσ' ἀγῶνες τοῖς νεωστὶ νυμφίοις,
καὶ τοῖσι κηδεύσασιν οὐ σμικροὶ πόνοι.
Δοκεῖς γὰρ ἄν με τόνδε θωπεῦσαί ποτ' ἂν,
εἰ μή τι κερδαίνουσαν ἢ τεχνωμένην;
οὐδ' ἂν προσεῖπον, οὐδ' ἂν ἡψάμην χεροῖν.
Ὁ δ' ἐς τοσοῦτον μωρίας ἀφίκετο
ὥστ', ἐξὸν αὐτῷ τἄμ' ἑλεῖν βουλεύματα
γῆς ἐκβαλόντι, τήνδ' ἀφῆκεν ἡμέραν
μεῖναί μ', ἐν ᾗ τρεῖς τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν νεκροὺς
θήσω, πατέρα τε καὶ κόρην πόσιν τ' ἐμόν.
Πολλὰς δ' ἔχουσα θανασίμους αὐτοῖς ὁδοὺς,
οὐκ οἶδ' ὁποίᾳ πρῶτον ἐγχειρῶ, φίλαι,
πότερον ὑφάψω δῶμα νυμφικὸν πυρὶ,
ἢ θηκτὸν ὤσω φάσγανον δι' ἥπατος,
σιγῇ δόμους ἐσβᾶσ' ἵν' ἔστρωται λέχος.
Ἀλλ' ἕν τί μοι πρόσαντες· εἰ ληφθήσομαι
δόμους ὑπερβαίνουσα καὶ τεχνωμένη,
θανοῦσα θήσω τοῖς ἐμοῖς ἐχθροῖς γέλων.
Κράτιστα τὴν εὐθεῖαν, ᾗ πεφύκαμεν
σοφοὶ μάλιστα, φαρμάκοις αὐτοὺς ἑλεῖν.
Εἶεν·
καὶ δὴ τεθνᾶσι· τίς με δέξεται πόλις;
τίς γῆν ἄσυλον καὶ δόμους ἐχεγγύους
ξένος παρασχὼν ῥύσεται τοὐμὸν δέμας;
Οὐκ ἔστι. Μείνασ' οὖν ἔτι σμικρὸν χρόνον,
ἢν μέν τις ἡμῖν πύργος ἀσφαλὴς φανῇ,
δόλῳ μέτειμι τόνδε καὶ σιγῇ φόνον,
ἢν δ' ἐξελαύνῃ ξυμφορά μ' ἀμήχανος,
αὐτὴ ξίφος λαβοῦσα, κεἰ μέλλω θανεῖν,
κτενῶ σφε, τόλμης δ' εἶμι πρὸς τὸ καρτερόν.
Οὐ γὰρ μὰ τὴν δέσποιναν, ἣν ἐγὼ σέβω
μάλιστα πάντων καὶ ξυνεργὸν εἱλόμην,
Ἑκάτην, μυχοῖς ναίουσαν ἑστίας ἐμῆς,
χαίρων τις αὐτῶν τοὐμὸν ἀλγυνεῖ κέαρ.
Πικροὺς δ' ἐγώ σφιν καὶ λυγροὺς θήσω γάμους,
πικρὸν δὲ κῆδος καὶ φυγὰς ἐμὰς χθονός.
Ἀλλ' εἶα· φείδου μηδὲν ὧν ἐπίστασαι,
Μήδεια, βουλεύουσα καὶ τεχνωμένη·
ἕρπ' ἐς τὸ δεινόν· νῦν ἀγὼν εὐψυχίας.
Ὁρᾷς ἃ πάσχεις; οὐ γέλωτα δεῖ σ' ὀφλεῖν
τοῖς Σισυφείοις τοῖς τ' Ἰάσονος γάμοις,
γεγῶσαν ἐσθλοῦ πατρὸς Ἡλίου τ' ἄπο.
Ἐπίστασαι δέ· πρὸς δὲ καὶ πεφύκαμεν
γυναῖκες, ἐς μὲν ἔσθλ' ἀμηχανώταται,
κακῶν δὲ πάντων τέκτονες σοφώταται.

heu heu, misera ob tuos dolores!
Quonam tandem te vertes? quod hospitium,
aut quam domum terramve, liberantem *te* malis
invenies?
Quam in difficilem te deus tempestatem
malorum, Medea, induxit!

MEDEA.

Male res se habent undique: quis contradicet?
Sed neutiquam hoc modo hæc *erunt*: nondum credatis.
Adhuc restant certamina recens sponsis,
et soceris non exigui labores.
Putasne enim me istum blandis compellaturam verbis fuisse unquam,
nisi aliquid lucri captantem, aut machinantem?
neque allocuta essem, neque attigissem manibus.
Iste vero eo stultitiæ pervenit,
ut, quum liceret ipsi mea evertere consilia,
si ex *hac* terra *me* ejecisset, hunc concesserit diem
manere me, quo tres ex meis inimicis mortuos
reddam, et patrem et puellam et maritum meum.
Multas vero cum habeam letiferas ipsis vias,
haud scio qualem primum ingrediar, amicæ:
utrum accendam domum nuptialem igni,
an acutum adigam ensem per hepar,
clam tectum ingressa, ubi stratus est lectus.
Sed unum mihi obstat: si deprehendar
domos ingrediens et *ista* moliens,
moriens præbebo meis inimicis risum.
Optimum *est* recta via *ingredientem*, qua sum
callens maxime, venenis eos interimere.
Esto,
jam mortui sint: quæ me excipiet civitas?
quis terram tutam et domum fidam
hospes præbens salvam me sistet?
Non est. Manens igitur adhuc exiguum tempus,
si quidem aliquod nobis præsidium tutum apparuerit,
dolo aggrediar hanc cædem et clam;
si vero exagitet fortuna me inevitabilis,
ipsa gladio correpto, etiamsi mihi moriendum sit,
occidam eos, et ad audaciæ progrediar vim præcipitem.
Non enim, per dominam, quam ego colo
maxime omnium et adjutricem elegi,
Hecaten, quæ recessum habitat foci mei,
gaudens (*impune*) aliquis eorum meum dolore afficiet animum.
Acerbas vero ego ipsis et tristes faciam nuptias,
et acerbam affinitatem, et exilium meum ex *hac* terra acerbum.
Age vero, parcas nulli *arti* earum quas scis,
Medea, deliberans et machinans:
vade ad atrox *facinus*: nunc *est* certamen fortitudinis.
Videsne quæ sit tua conditio? non risum decet te præbere
Sisyphiis Jasonis nuptiis,
quæ nata es ab nobili patre, et Sole.
Et calles *aliquid;* ad hæc vero et natura sumus
nos mulieres ad bona quidem inhabilissimæ,
malorum autem omnium artifices ingeniosissimæ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄνω ποταμῶν ἱερῶν χωροῦσι παγαί, Στρ. α′
καὶ δίκα καὶ πάντα πάλιν στρέφεται.
Ἀνδράσι μὲν δόλιαι βουλαί, θεῶν δ᾽
οὐκέτι πίστις ἄραρε.
Τὰν δ᾽ ἐμὰν εὔκλειαν ἔχειν βιοτὰν στρέψουσι φᾶμαι·
ἔρχεται τιμὰ γυναικείῳ γένει·
οὐκέτι δυσκέλαδος φάμα γυναῖκας ἕξει.
Μοῦσαι δὲ παλαιγενέων λήξουσ᾽ ἀοιδᾶν Ἀντ. α′
τὰν ἐμὰν ὑμνεῦσαι ἀπιστοσύναν.
Οὐ γὰρ ἐν ἁμετέρᾳ γνώμᾳ λύρας
ὤπασε θέσπιν ἀοιδὰν
Φοῖβος, ἁγήτωρ μελέων· ἐπεὶ ἀντάχησ᾽ ἂν ὕμνον
ἀρσένων γέννᾳ· μακρὸς δ᾽ αἰὼν ἔχει
πολλὰ μὲν ἁμετέραν ἀνδρῶν τε μοῖραν εἰπεῖν.
Σὺ δ᾽ ἐκ μὲν οἴκων πατρῴων ἔπλευσας Στρ. β′
μαινομένᾳ κραδίᾳ, διδύμους ὁρίσασα πόντου
πέτρας· ἐπὶ δὲ ξένᾳ
ναίεις χθονί, τᾶς ἀνάνδρου
κοίτας ὀλέσασα λέκτρον,
τάλαινα, φυγὰς δὲ χώρας
ἄτιμος ἐλαύνει.
Βέβακε δ᾽ ὅρκων χάρις, οὐδ᾽ ἔτ᾽ αἰδὼς Ἀντ. β′
Ἑλλάδι τᾷ μεγάλᾳ μένει, αἰθερία δ᾽ ἀνέπτα.
Σοὶ δ᾽ οὔτε πατρὸς δόμοι,
δύστανε, μεθορμίσασθαι
μόχθων πάρα, σῶν δὲ λέκτρων
ἄλλα βασίλεια κρείσσων
δόμοισιν ἐπέστα.

ΙΑΣΩΝ.

Οὐ νῦν κατεῖδον πρῶτον, ἀλλὰ πολλάκις,
τραχεῖαν ὀργὴν ὡς ἀμήχανον κακόν.
Σοὶ γὰρ παρὸν γῆν τήνδε καὶ δόμους ἔχειν,
κούφως φερούσῃ κρεισσόνων βουλεύματα,
λόγων ματαίων οὕνεκ᾽ ἐκπεσεῖ χθονός.
Κἀμοὶ μὲν οὐδὲν πρᾶγμα· μὴ παύσῃ ποτὲ
λέγουσ᾽ Ἰάσων ὡς κάκιστός ἐστ᾽ ἀνήρ·
ἃ δ᾽ ἐς τυράννους ἐστί σοι λελεγμένα,
πᾶν κέρδος ἡγοῦ ζημιουμένη φυγῇ.
Κἀγὼ μὲν ἀεὶ βασιλέων θυμουμένων
ὀργὰς ἀφῄρουν, καί σ᾽ ἐβουλόμην μένειν·
σὺ δ᾽ οὐκ ἀνίης μωρίας, λέγουσ᾽ ἀεὶ
κακῶς τυράννους· τοιγὰρ ἐκπεσεῖ χθονός.
Ὅμως δὲ κἀκ τῶνδ᾽ οὐκ ἀπειρηκὼς φίλοις
ἥκω, τὸ σόν γε προσκοπούμενος, γύναι,
ὡς μήτ᾽ ἀχρήμων ξὺν τέκνοισιν ἐκπέσῃς,
μήτ᾽ ἐνδεής του. Πόλλ᾽ ἐφέλκεται φυγὴ
κακὰ ξὺν αὑτῇ· καὶ γὰρ εἰ σύ με στυγεῖς,
οὐκ ἂν δυναίμην σοὶ κακῶς φρονεῖν ποτε.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ὦ παγκάκιστε, τοῦτο γάρ σ᾽ εἰπεῖν ἔχω
γλώσσῃ μέγιστον εἰς ἀνανδρίαν κακὸν,
ἦλθες πρὸς ἡμᾶς, ἦλθες, ἔχθιστος γεγώς;
[θεοῖς τε κἀμοὶ παντί τ᾽ ἀνθρώπων γένει.]

CHORUS.

Sursum fluminum sacrorum vadunt fontes,
et jus et omnia retro vertuntur.
Viris quidem dolosa *jam sunt* consilia, et deorum
non amplius fides est rata.
Mea vero vita ut laudem habeat, *sic* vertet eam fama :
venit honos muliebri generi ;
non amplius infausta fama mulieres premet.
Musæ vero priscorum carminum desinent
meam (*mulierum*) celebrare perfidiam.
Non enim in nostra mente lyræ
dedit divinum cantum
Phœbus, dux carminum; nam vicissim occinissem hymnum
masculo generi : longa vero ætas habet
multa in nostram virorumque partem dicenda.
Tu autem e domo patria navigasti
furenti animo, gemina permetiens maris
saxa : in peregrina vero
habitas terra, vidui
cubilis amisso concubitu,
infelix, atque exul ex *hac* terra
ignominia affecta pelleris.
Abiit jurisjurandi gratia, neque amplius pudor
in Græcia magna manet, sed in æthereum evolavit.
Tibi vero neque paterna domus,
misera, ad quam appellas
e miseriis, *amplius* est, et tuo conjugio
alia regina potentior
ædibus præest.

JASON.

Non nunc animadverti primum, sed sæpe,
asperam iram, quam sit intractabile malum.
Tibi enim quum liceret terram hanc et domum incolere,
leviter ferenti potentiorum consilia,
vanorum verborum gratia ejicieris ex *hac* terra.
Ac mihi quidem nihil hinc molestiæ : ne desine unquam
dicere, Jasonem pessimum esse virum :
quæ vero in principes a te sunt dicta,
magnum lucrum deputa quod exilio *ob hæc* puniris.
Atque ego quidem semper, regibus iratis,
auferre iras studui, et te volebam manere *Corinthi* :
sed tu non remittis stultitiam, loquens semper
male de dominis : itaque expelleris ex *hac* terra.
Nihilominus neque post hæc deficiens amicis
huc veni, tuæ rei prospecturus, o mulier,
ne vel inops cum liberis expellaris,
neu indigens aliqua re. Multa trahit exilium
mala secum; ac, quamquam tu me oderis,
non possim tibi male velle unquam.

MEDEA.

O pessime omnium (hoc enim quo te appellem habeo
linguæ summum in *tuam* ignaviam convicium),
venisti ad nos, venisti, maxime quum sis invisus?
[et diis et mihi et toti hominum generi.]

Οὔτοι θράσος τόδ' ἐστὶν οὐδ' εὐτολμία,
φίλους κακῶς δράσαντ' ἐναντίον βλέπειν,
ἀλλ' ἡ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων
πασῶν, ἀναίδει'. Εὖ δ' ἐποίησας μολών·
ἐγώ τε γὰρ λέξασα κουφισθήσομαι
ψυχὴν κακῶς σε, καὶ σὺ λυπήσει κλύων.
Ἐκ τῶν δὲ πρώτων πρῶτον ἄρξομαι λέγειν.
Ἔσωσά σ', ὡς ἴσασιν Ἑλλήνων ὅσοι
ταὐτὸν ξυνεισέβησαν Ἀργῷον σκάφος,
πεμφθέντα ταύρων πυρπνόων ἐπιστάτην
ζεύγλαισι, καὶ σπεροῦντα θανάσιμον γύην·
δράκοντά θ', ὃς πάγχρυσον ἀμφέπων δέρας
σπείραις ἔσωζε πολυπλόκοις ἄϋπνος ὤν,
κτείνασ' ἀνέσχον σοὶ φάος σωτήριον.
Αὐτὴ δὲ πατέρα καὶ δόμους προδοῦσ' ἐμοὺς
τὴν Πηλιῶτιν εἰς Ἰωλκὸν ἱκόμην
ξὺν σοί, πρόθυμος μᾶλλον ἢ σοφωτέρα,
Πελίαν τ' ἀπέκτειν', ὥσπερ ἄλγιστον θανεῖν,
παίδων ὑπ' αὐτοῦ, πάντα δ' ἐξεῖλον φόβον.
Καὶ ταῦθ' ὑφ' ἡμῶν, ὦ κάκιστ' ἀνδρῶν, παθὼν
προὔδωκας ἡμᾶς, καινὰ δ' ἐκτήσω λέχη,
παίδων γεγώτων· εἰ γὰρ ἦσθ' ἄπαις ἔτι,
συγγνώστ' ἂν ἦν σοι τοῦδ' ἐρασθῆναι λέχους.
Ὅρκων δὲ φρούδη πίστις, οὐδ' ἔχω μαθεῖν
εἰ θεοὺς νομίζεις τοὺς τότ' οὐκ ἄρχειν ἔτι,
ἢ καινὰ κεῖσθαι θέσμ' ἐν ἀνθρώποις τανῦν,
ἐπεὶ ξύνοισθά γ' εἰς ἔμ' οὐκ εὔορκος ὤν.
Φεῦ δεξιὰ χείρ, ἧς σὺ πόλλ' ἐλαμβάνου,
καὶ τῶνδε γονάτων, ὡς μάτην κεχρώσμεθα
κακοῦ πρὸς ἀνδρός, ἐλπίδων δ' ἡμάρτομεν.
Ἄγ', ὡς φίλῳ γὰρ ὄντι σοι κοινώσομαι,
δοκοῦσα μή τι πρός γε σοῦ πράξειν καλῶς,
ὅμως δ'· ἐρωτηθεὶς γὰρ αἰσχίων φανεῖ.
Νῦν ποῖ τράπωμαι; πότερα πρὸς πατρὸς δόμους,
οὓς σοὶ προδοῦσα καὶ πάτραν ἀφικόμην;
ἢ πρὸς ταλαίνας Πελιάδας; καλῶς γ' ἂν οὖν
δέξαιντό μ' οἴκοις ὧν πατέρα κατέκτανον.
Ἔχει γὰρ οὕτω· τοῖς μὲν οἴκοθεν φίλοις
ἐχθρὰ καθέστηχ', οὓς δέ μ' οὐκ ἐχρῆν κακῶς
δρᾶν, σοὶ χάριν φέρουσα πολεμίους ἔχω.
Τοιγάρ με πολλαῖς μακαρίαν ἀν' Ἑλλάδα
ἔθηκας ἀντὶ τῶνδε· θαυμαστὸν δέ σε
ἔχω πόσιν καὶ πιστὸν ἡ τάλαιν' ἐγώ,
εἰ φεύξομαί γε γαῖαν ἐκβεβλημένη,
φίλων ἔρημος, ξὺν τέκνοις μόνη μόνοις,
καλόν γ' ὄνειδος τῷ νεωστὶ νυμφίῳ,
πτωχοὺς ἀλᾶσθαι παῖδας ἥ τ' ἔσωσά σε.
Ὦ Ζεῦ, τί δὴ χρυσοῦ μὲν ὃς κίβδηλος ᾖ
τεκμήρι' ἀνθρώποισιν ὤπασας σαφῆ,
ἀνδρῶν δ' ὅτῳ χρὴ τὸν κακὸν διειδέναι,
οὐδεὶς χαρακτὴρ ἐμπέφυκε σώματι;

ΧΟΡΟΣ.

Δεινή τις ὀργὴ καὶ δυσίατος πέλει,

Haudquaquam fiducia ista est neque fortitudo,
amicos, quos injuria affecisti, coram aspicere,
sed gravissimus morborum inter homines
omnium, impudentia. Bene tamen fecisti quod veneris
et ego enim dicens male tibi levabor
animo, et tu dolebis audiens ea.
Ab iis vero quæ prima sunt primum incipiam dicere.
Servavi te, ut norunt Græcorum quicumque
in eamdem tecum conscenderunt Argo navem,
missum ut regeres tauros flammas spirantes
jugis, et sereres letale arvum;
et draconem, qui aureum custodiens vellus
voluminibus servabat multimode flexis, pervigil,
postquam occideram, extuli tibi lucem salutarem.
Ipsa vero, patre et domo mea proditis,
Peliotin ad Iolcum veni
tecum, promtior quam sapientior;
et Peliam occidi, quomodo miserrimum est mori,
per suas ipsius filias, et omnem *tibi* exemi metum.
Et his beneficiis a nobis affectus, o pessime mortalium,
prodidisti me, novumque tibi comparasti lectum,
quum habeas liberos. Si enim fuisses sine liberis adhuc,
ignoscendum erat tibi, quod hunc cupiisses lectum.
Sed jurisjurandi abiit fides, neque scire queo, [amplius.
utrum deos existimes, qui tunc *regnarunt*, non regnare
an vero nova constituta esse jura hominibus nunc, [fidem.
siquidem tibi conscius es te erga me non servasse juratam
Heu dexteram manum, quam tu multum prehendisti,
et hæc genua *mea*, quam frustra sumus tactæ
improbo a viro, et de spe decidimus!
Age *vero*, tanquam cum amico enim tecum colloquar,
credens nihil quidquam sane a te habituram esse boni, [ris.
verum tamen *colloquar*: nam interrogatus turpior videbe-
Nunc quo me vertam? utrum ad patris domum,
qua tibi prodita et patria, *huc* veni?
an ad miseras Peliæ filias? pulcre scilicet
excipiant me ædibus *illæ*, quarum patrem interfeci.
Sic enim res se habet: domesticis quidem amicis
invisa facta sum, quibus vero me non oportebat male
facere, *eos*, tibi dum gratificor, inimicos habeo.
Ergo me multis beatam prædicandam per Græciam
fecisti pro hisce *beneficiis*; admirabilemque te
habeo maritum et fidelem infelix ego,
siquidem fugiam *hanc* terram exul,
amicis orbata, cum liberis sola solis:
præclara sane fama *tibi* novo sponso,
mendicos errare filios *tuos*, meque, quæ te servavi.
O Jupiter, quare tandem auri, quod sit adulterinum,
signa hominibus dedisti certa,
virorum vero quo oporteat malum discerni
nullum signum innatum est corpori?

CHORUS.

Gravis quædam est ira et ægre sanabilis,

ὅταν φίλοι φίλοισι συμβάλωσ' ἔριν.

ΙΑΣΩΝ.

Δεῖ μ', ὡς ἔοικε, μὴ κακὸν φῦναι λέγειν,
ἀλλ' ὥστε ναὸς κεδνὸν οἰακοστρόφον
ἄκροισι λαίφους κρασπέδοις ὑπεκδραμεῖν
τὴν σὴν στόμαργον, ὦ γύναι, γλωσσαλγίαν.
Ἐγὼ δ', ἐπειδὴ καὶ λίαν πυργοῖς χάριν,
Κύπριν νομίζω τῆς ἐμῆς ναυκληρίας
σώτειραν εἶναι θεῶν τε κἀνθρώπων μόνην.
Σοὶ δ' ἔστι μὲν νοῦς λεπτὸς, ἀλλ' ἐπίφθονος
λόγος διελθεῖν, ὡς Ἔρως σ' ἠνάγκασε
τόξοις ἀφύκτοις τοὐμὸν ἐκσῶσαι δέμας.
Ἀλλ' οὐκ ἀκριβῶς αὐτὸ θήσομαι λίαν.
Ὅπη γὰρ οὖν ὤνησας, οὐ κακῶς ἔχει·
μείζω γε μέντοι τῆς ἐμῆς σωτηρίας
εἴληφας ἢ δέδωκας, ὡς ἐγὼ φράσω.
Πρῶτον μὲν Ἑλλάδ' ἀντὶ βαρβάρου χθονὸς
γαῖαν κατοικεῖς, καὶ δίκην ἐπίστασαι,
νόμοις τε χρῆσθαι μὴ πρὸς ἰσχύος χάριν·
πάντες δέ σ' ᾔσθοντ' οὖσαν Ἕλληνες σοφὴν,
καὶ δόξαν ἔσχες· εἰ δὲ γῆς ἐπ' ἐσχάτοις
ὅροισιν ᾤκεις, οὐκ ἂν ἦν λόγος σέθεν.
Εἴη δ' ἔμοιγε μήτε χρυσὸς ἐν δόμοις,
μήτ' Ὀρφέως κάλλιον ὑμνῆσαι μέλος,
εἰ μὴ 'πίσημος ἡ τύχη γένοιτό μοι.
Τοσαῦτα μένσοι τῶν ἐμῶν πόνων πέρι
ἔλεξ'· ἅμιλλαν γὰρ σὺ προὔθηκας λόγων.
Ἃ δ' ἐς γάμους μοι βασιλικοὺς ὠνείδισας,
ἐν τῷδε δείξω πρῶτα μὲν σοφὸς γεγὼς,
ἔπειτα σώφρων, εἶτα σοὶ μέγας φίλος
καὶ παισὶ τοῖς ἐμοῖσιν· ἀλλ' ἔχ' ἥσυχος.
Ἐπεὶ μετέστην δεῦρ' Ἰωλκίας χθονὸς,
πολλὰς ἐφέλκων ξυμφορὰς ἀμηχάνους,
τί τοῦδ' ἂν εὕρημ' εὗρον εὐτυχέστερον
ἢ παῖδα γῆμαι βασιλέως φυγὰς γεγώς;
οὐχ, ᾗ σὺ κνίζει, σὸν μὲν ἐχθαίρων λέχος,
καινῆς δὲ νύμφης ἱμέρῳ πεπληγμένος,
οὐδ' εἰς ἅμιλλαν πολύτεκνον σπουδὴν ἔχων·
ἅλις γὰρ οἱ γεγῶτες, οὐδὲ μέμφομαι·
ἀλλ' ὡς, τὸ μὲν μέγιστον, οἰκοῖμεν καλῶς,
καὶ μὴ σπανιζοίμεσθα, γιγνώσκων ὅτι
πένητα φεύγει πᾶς τις ἐκποδὼν φίλος,
παῖδας δὲ θρέψαιμ' ἀξίως δόμων ἐμῶν,
σπείρας τ' ἀδελφοὺς τοῖσιν ἐκ σέθεν τέκνοις
ἐς ταὐτὸ θείην, καὶ ξυναρτήσας γένος
εὐδαιμονοίην. Σοί τε γὰρ παίδων τί δεῖ;
ἐμοί τε λύει τοῖσι μέλλουσιν τέκνοις
τὰ ζῶντ' ὀνῆσαι. Μῶν βεβούλευμαι κακῶς;
οὐδ' ἂν σὺ φαίης, εἴ σε μὴ κνίζοι λέχος.
Ἀλλ' ἐς τοσοῦτον ἥκεθ', ὥστ' ὀρθουμένης
εὐνῆς γυναῖκες πάντ' ἔχειν νομίζετε,
ἢν δ' αὖ γένηται ξυμφορά τις ἐς λέχος,
τὰ λῷστα καὶ κάλλιστα πολεμιώτατα
τίθεσθε. Χρῆν γὰρ ἄλλοθέν ποθεν βροτοὺς

quando amici cum amicis committunt certamen.

JASON.

Oportet me, ut videtur, non imperitum esse dicendi,
sed, velut navis prudentem gubernatorem,
summis veli oris subterfugere
tuam effrenatam, o mulier, loquacitatem.
Ego quoniam nimis exaggeras *tuum* beneficium,
Venerem existimo meæ navigationis
servatricem esse deorumque et hominum solam.
Tibi suppetit quidem mens subtilis, sed invidiosa
est oratio enarrare, quomodo Amor te coegerit
sagittis inevitabilibus, ut meum salvum præstes corpus
Sed non accurate hoc persequar nimis.
Quatenus igitur me juvisti, non male res habet.
Quamquam majora certe pro servatione mei *beneficia*
accepisti, quam dedisti *me servando*, ut ego docebo.
Primum quidem Græcam pro barbaro solo
terram inhabitas, et jus nosti,
et legibus uti non ad violentiæ arbitrium:
tum omnes te cognoverunt Græci esse ingeniosam,
et gloriam adepta es: si vero terræ in extremis
finibus habitares, nullus esset sermo de te.
Sit vero mihi neque aurum in ædibus,
nec Orpheo pulcrius *optem* sonare carmen,
nisi celebris fortuna contingat mihi.
Tantum quidem tibi de meis operibus
dixi; certamen enim tu proposuisti verborum.
Quæ vero de nuptiis mihi regiis exprobrasti,
in hoc monstrabo primum quidem, me fuisse prudentem,
deinde temperantem, denique tibi magnum amicum
et liberis meis. Sed mane quieta.
Postquam veni huc ex Iolciaca terra,
multa mecum trahens incommoda inexplicabilia,
quamnam hac poteram invenire sortem feliciorem,
quam filiam ducere regis, quum essem exul?
non, quâ tu vellicaris, tuum perosus conjugium,
novæque sponsæ desiderio percussus,
neque in contentionem de numerosa prole studium ponens
(sufficiunt enim qui nati sunt, neque *ideo* conqueror),
sed ut, quod maximum *est*, degeremus commode,
neu inopia laboraremus, sciens,
pauperem fugi procul ab unoquoque amico,
et ut liberos educarem digne mea domo,
et si gignerem fratres liberis ex te *natis*,
ut uno ordine haberem, atque conjungens genus,
beatus viverem. Tibique enim liberis quid est opus?
et mihi conducit per futuros liberos
eos, qui vivunt, juvare. An forte consului male?
Neque tu dixeris *hoc*, nisi te urant nuptiæ.
Sed eo venistis, ut, quando salvus est
torus, vos mulieres omnia habere vobis videamini;
sin vero evenerit malum aliquod in lecto,
quæ sunt vel optima et pulcerrima, inimicissima
ducitis. Oportebat enim aliunde mortales

παῖδας τεκνοῦσθαι, θῆλυ δ' οὐκ εἶναι γένος·
χοὔτως ἂν οὐκ ἦν οὐδὲν ἀνθρώποις κακόν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰᾶσον, εὖ μὲν τούσδ' ἐκόσμησας λόγους·
ὅμως δ' ἔμοιγε, κεἰ παρὰ γνώμην ἐρῶ,
δοκεῖς προδοὺς σὴν ἄλοχον οὐ δίκαια δρᾶν.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ἦ πολλὰ πολλοῖς εἰμι διάφορος βροτῶν.
Ἐμοὶ γὰρ ὅστις ἄδικος ὢν σοφὸς λέγειν
πέφυκε, πλείστην ζημίαν ὀφλισκάνει·
γλώσσῃ γὰρ αὐχῶν τἄδικ' εὖ περιστελεῖν,
τολμᾷ πανουργεῖν· ἔστι δ' οὐκ ἄγαν σοφός.
Ὡς καὶ σὺ μὴ νῦν εἴς ἔμ' εὐσχήμων γένῃ
λέγειν τε δεινός· ἓν γὰρ ἐκτενεῖ σ' ἔπος·
χρῆν σ', εἴπερ ἦσθα μὴ κακὸς, πείσαντά με
γαμεῖν γάμον τόνδ', ἀλλὰ μὴ σιγῇ φίλων.

ΙΑΣΩΝ.

Καλῶς γ' ἂν οὖν μοι τῷδ' ὑπηρέτεις λόγῳ,
εἴ σοι γάμον κατεῖπον, ἥτις οὐδὲ νῦν
τολμᾷς μεθεῖναι καρδίας μέγαν χόλον.

ΜΗΔΕΙΑ.

Οὐ τοῦτό σ' εἶχεν, ἀλλὰ βάρβαρον λέχος
πρὸς γῆρας οὐκ εὔδοξον ἐξέβαινέ σοι.

ΙΑΣΩΝ.

Εὖ νυν τόδ' ἴσθι, μὴ γυναικὸς οὕνεκα
γῆμαί με λέκτρα βασιλέων, ἃ νῦν ἔχω,
ἀλλ', ὥσπερ εἶπον καὶ πάρος, σῶσαι θέλων
σὲ καὶ τέκνοισι τοῖς ἐμοῖς ὁμοσπόρους
φῦσαι τυράννους παῖδας, ἔρυμα δώμασιν.

ΜΗΔΕΙΑ.

Μή μοι γένοιτο λυπρὸς εὐδαίμων βίος,
μηδ' ὄλβος ὅστις τὴν ἐμὴν κνίζοι φρένα.

ΙΑΣΩΝ.

Οἶσθ' ὡς μετεύξει καὶ σοφωτέρα φανεῖ;
τὰ χρηστὰ μή σοι λυπρὰ φαινέσθω ποτὲ,
μηδ' εὐτυχοῦσα δυστυχὴς εἶναι δόκει.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ὕβριζ', ἐπειδὴ σοὶ μὲν ἔστ' ἀποστροφὴ,
ἐγὼ δ' ἔρημος τήνδε φευξοῦμαι χθόνα.

ΙΑΣΩΝ.

Αὐτὴ τάδ' εἵλου, μηδέν' ἄλλον αἰτιῶ.

ΜΗΔΕΙΑ.

Τί δρῶσα; μῶν γαμοῦσα καὶ προδοῦσά σε;

ΙΑΣΩΝ.

Ἀρὰς τυράννοις ἀνοσίους ἀρωμένη.

ΜΗΔΕΙΑ.

Καὶ σοῖς ἀραία γ' οὖσα τυγχάνω δόμοις.

ΙΑΣΩΝ.

Ὡς οὐ κρινοῦμαι τῶνδέ σοι τὰ πλείονα.
Ἀλλ' εἴ τι βούλει παισὶν ἢ σαυτῇ φυγῆς
προσωφέλημα χρημάτων ἐμῶν λαβεῖν,
λέγ'· ὡς ἕτοιμος ἀφθόνῳ δοῦναι χερὶ,
ξένοις τε πέμπειν ξύμβολ', οἳ δράσουσί σ' εὖ.
Καὶ ταῦτα μὴ θέλουσα μωρανεῖς, γύναι·

liberos gignere, muliebre vero non esse genus;
atque sic non extitisset ullum hominibus malum.

CHORUS.

Jason, pulcre quidem hunc ornasti sermonem: [loquar,
nihilominus mihi, etiamsi præter animi (*tui*) sententiam
videris prodenda tua uxore haud juste fecisse.

MEDEA.

Profecto multum a multis dissentio mortalium. [dicendo
Mihi enim quisquis, injurius dum est, callidus tamen in
extitit, maximæ mulctæ obnoxius est:
linguâ enim confidens injurias se probe exornare posse,
audet patrare maleficia: non est autem admodum sapiens.
Proinde et tu ne nunc erga me speciosus esto *verbis*,
neu dicendi *adeo* peritus: unum enim conficiet te verbum.
Oportuit te, si quidem eras non malo animo, me prius per-
inire hasce nuptias, sed non clam amicis. [suasa,

JASON.

Pulcre sane mihi hoc adjuvisses propositum,
si tibi nuptias *istas* declarassem; tu, quæ ne nunc quidem
sustines remittere magnam animi iracundiam.

MEDEA. [trimonium

Non hoc (*hæc sollicitudo*) te occupabat: sed barbarum ma-
ad senectutem non gloriosum evadebat tibi (i.e. *fore repu-*

JASON. [*tabas*)

Probe nunc hoc scias, non mulieris gratia
iniisse me matrimonium regium, quod nunc habeo,
sed, ut dixi etiam ante, servare volens
te, et liberis meis fratres
gignere sobolem regiam, propugnaculum domus.

MEDEA.

Ne mihi contingat cum dolore juncta felicitas,
neque opes, quæ animum pungant meum.

JASON.

Scisn' quomodo invertes vota et *sic* sapientior videberis?
Bona ne tibi molesta videantur unquam,
neu, quando es felix, infelicem te esse existima.

MEDEA.

Insulta *mihi*, quandoquidem tibi quidem est refugium,
ego vero deserta ex hac fugiam terra.

JASON.

Tu ipsa hæc elegisti: neminem alium accusa.

MEDEA.

Quid faciens? num *alteri* nubens, ac prodens te?

JASON.

Imprecationes regibus impias imprecans.

MEDEA.

Et tuæ etiam mala imprecans sum domui.

JASON.

Non cernam tecum his ulteriora.
Sed si quod desideras pueris aut tibi ipsi exilii
subsidium de meis opibus accipere,
dic: nam paratus *sum* larga præbere manu,
et hospitibus mittere tesseras, qui bene tibi facient.
Atque hæc si recuses, stulte ages, mulier:

λήξασα δ' ὀργῆς κερδανεῖς ἀμείνονα.

ΜΗΔΕΙΑ.

Οὔτ' ἂν ξένοισι τοῖσι σοῖς χρησαίμεθ' ἄν,
οὔτ' ἄν τι δεξαίμεσθα, μηδ' ἡμῖν δίδου·
κακοῦ γὰρ ἀνδρὸς δῶρ' ὄνησιν οὐκ ἔχει.

ΙΑΣΩΝ.

Ἀλλ' οὖν ἐγὼ μὲν δαίμονας μαρτύρομαι,
ὡς πάνθ' ὑπουργεῖν σοί τε καὶ τέκνοις θέλω·
σοὶ δ' οὐκ ἀρέσκει τἀγάθ', ἀλλ' αὐθαδίᾳ
φίλους ἀπωθεῖ· τοιγὰρ ἀλγυνεῖ πλέον.

ΜΗΔΕΙΑ.

Χώρει· πόθῳ γὰρ τῆς νεοδμήτου κόρης
αἱρεῖ, χρονίζων δωμάτων ἐξώπιος.
Νύμφευ'· ἴσως γάρ, ξὺν θεῷ δ' εἰρήσεται,
γαμεῖς τοιοῦτον ὥστε σ' ἀρνεῖσθαι γάμον.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔρωτες ὑπὲρ μὲν ἄγαν ἐλθόντες οὐκ εὐδοξίαν Στρ. α'
οὐδ' ἀρετὰν παρέδωκαν
ἀνδράσιν· εἰ δ' ἅλις ἔλθοι
Κύπρις, οὐκ ἄλλα θεὸς εὔχαρις οὕτω.
Μήποτ', ὦ δέσποιν', ἐπ' ἐμοὶ χρυσέων τόξων ἐφείης
ἱμέρῳ χρίσασ' ἄφυκτον οἰστόν. [λιστον θεῶν·
Στέργοι δέ με σωφροσύνα, δώρημα κάλ- Ἀντ. ά
μηδέ ποτ' ἀμφιλόγους ὀρ-
γὰς ἀκόρεστά τε νείκη
θυμὸν ἐκπλήξασ' ἑτέροις ἐπὶ λέκτροις [ζουσ'
προσβάλοι δεινὰ Κύπρις, ἀπτολέμους δ' εὐνὰς σεβί-
ὀξύφρων κρίνοι λέχη γυναικῶν.
Ὦ πατρίς, ὦ δῶμά τ' ἐμόν, Στρ. β'
μὴ δῆτ' ἄπολις γενοίμαν,
τὸν ἀμαχανίας ἔχουσα δυσπέρατον αἰῶν'
οἰκτροτάτων ἀχέων.
Θανάτῳ, θανάτῳ πάρος δαμείην
ἁμέραν τάνδ' ἐξανύσασα. Μό-
χθων δ' οὐκ ἄλλος ὕπερθεν ἢ
γᾶς πατρίας στέρεσθαι.
Εἴδομεν, οὐκ ἐξ ἑτέρων Ἀντ. β'
μύθων ἔχομεν φράσασθαι·
σὲ γὰρ οὐ πόλις, οὐ φίλων τις ᾤκτειρεν παθοῦσαν
δεινότατον παθέων.
Ἀχάριστος ὄλοιθ' ὅτῳ πάρεστι
μὴ φίλους τιμᾶν, καθαρὰν ἀνοί-
ξαντα κλῇδα φρενῶν· ἐμοὶ
μὲν φίλος οὔποτ' ἔσται.

ΑΙΓΕΥΣ.

Μήδεια, χαῖρε· τοῦδε γὰρ προοίμιον
κάλλιον οὐδεὶς οἶδε προσφωνεῖν φίλους.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ὦ χαῖρε καὶ σύ, παῖ σοφοῦ Πανδίονος,
Αἰγεῦ· πόθεν γῆς τῆσδ' ἐπιστρωφᾷ πέδον;

ΑΙΓΕΥΣ.

Φοίβου παλαιὸν ἐκλιπὼν χρηστήριον.

ΜΗΔΕΙΑ.

Τί δ' ὀμφαλὸν γῆς θεσπιῳδὸν ἐστάλης

desistens vero ab ira lucraberis meliora.

MEDEA.

Neque hospitibus tuis utemur,
neque quicquam accipiemus, neu nobis des:
improbi enim viri dona emolumentum non habent.

JASON.

Verum enim ego deos testor,
quod omnia suppeditare tibique et liberis volo:
tibi vero non placent bona, sed cum contumacia
amicos repellis: quamobrem dolebis magis.

MEDEA.

Vade; desiderio enim novæ sponsæ
caperis, commorans domo procul.
Duc eam: fortassis enim, cum deo autem dictum esto,
celebrabis tales, quales tu ipse *olim* recusaturus es nuptias.

CHORUS.

Amores nimium quidem in modum ingruentes, non bonam
neque laudem conciliarunt [famam
viris: si vero modeste accedat
Venus, non alia *ulla* dea *est* æque grata. [mittas
Nunquam, o domina *Venus*, in me aureorum arcuum im-
desiderio perunctam inevitabilem sagittam.
Amet vero me temperantia, donum pulcerrimum deorum;
neu unquam ambigua certamina
insatiabilesque rixas,
animum percellens, alium propter lectum,
injiciat potens Venus, sed pacata conjugia observans,
perspicaci mente discernat lectos mulierum.
O patria, domusque mea,
nunquam exul fiam,
egestatis habens ægre transigendum ævum
per miserrimos labores.
Morte, morte prius domer,
die hac perfuncta (*priusquam hanc diem exegerim*).
Malum *enim* non est aliud superius quam
terra patria privari.
Vidimus, non ex alienis
sermonibus habemus *hæc* referenda: [est passam
te enim non civitas, non amicorum quisquam miseratus
gravissimum malorum.
Miser pereat, cuicumque inest
amicos non colere, puram ape-
rienti clavem pectoris: mihi
quidem amicus nunquam erit.

ÆGEUS.

Medea, salve: hoc enim exordio
pulcriori nemo novit alloqui amicos.

MEDEA.

Salve et tu, fili prudentis Pandionis,
Ægeu: unde hujus terræ accedis solum?

ÆGEUS.

Phœbi antiquo relicto oraculo.

MEDEA.

Quid vero ad umbilicum terræ fatidicum profectus es?

ΑΙΓΕΥΣ.
Παίδων ἐρευνῶν σπέρμ' ὅπως γένοιτό μοι.
ΜΗΔΕΙΑ.
Πρὸς θεῶν, ἄπαις γὰρ δεῦρ' ἀεὶ τείνεις βίον;
ΑΙΓΕΥΣ.
Ἄπαιδές ἐσμεν δαίμονός τινος τύχῃ.
ΜΗΔΕΙΑ.
Δάμαρτος οὔσης, ἢ λέχους ἄπειρος ὤν;
ΑΙΓΕΥΣ.
Οὐκ ἐσμὲν εὐνῆς ἄζυγες γαμηλίου.
ΜΗΔΕΙΑ.
Τί δῆτα Φοῖβος εἶπέ σοι παίδων πέρι;
ΑΙΓΕΥΣ.
Σοφώτερ' ἢ κατ' ἄνδρα συμβαλεῖν ἔπη.
ΜΗΔΕΙΑ.
Θέμις μὲν ἡμᾶς χρησμὸν εἰδέναι θεοῦ;
ΑΙΓΕΥΣ.
Μάλιστ', ἐπεί τοι καὶ σοφῆς δεῖται φρενός.
ΜΗΔΕΙΑ.
Τί δῆτ' ἔχρησε; λέξον, εἰ θέμις κλύειν.
ΑΙΓΕΥΣ.
Ἀσκοῦ με τὸν προὔχοντα μὴ λῦσαι πόδα,
ΜΗΔΕΙΑ.
Πρὶν ἂν τί δράσῃς ἢ τίν' ἐξίκῃ χθόνα;
ΑΙΓΕΥΣ.
πρὶν ἂν πατρῴαν αὖθις ἑστίαν μόλω.
ΜΗΔΕΙΑ.
Σὺ δ' ὡς τί χρῄζων τήνδε ναυστολεῖς χθόνα;
ΑΙΓΕΥΣ.
Πιτθεύς τις ἔστι, γῆς ἄναξ Τροιζηνίας.
ΜΗΔΕΙΑ.
Παῖς, ὡς λέγουσι, Πέλοπος εὐσεβέστατος.
ΑΙΓΕΥΣ.
Τούτῳ θεοῦ μάντευμα κοινῶσαι θέλω.
ΜΗΔΕΙΑ.
Σοφὸς γὰρ ἀνὴρ καὶ τρίβων τὰ τοιάδε.
ΑΙΓΕΥΣ.
Κἄμοιγε πάντων φίλτατος δορυξένων.
ΜΗΔΕΙΑ.
Ἀλλ' εὐτυχοίης, καὶ τύχοις ὅσων ἐρᾷς.
ΑΙΓΕΥΣ.
Τί γὰρ σὸν ὄμμα χρώς τε συντέτηχ' ὅδε;
ΜΗΔΕΙΑ.
Αἰγεῦ, κάκιστος ἔστι μοι πάντων πόσις.
ΑΙΓΕΥΣ.
Τί φῄς; σαφῶς μοι σὰς φράσον δυσθυμίας.
ΜΗΔΕΙΑ.
Ἀδικεῖ μ' Ἰάσων οὐδὲν ἐξ ἐμοῦ παθών.
ΑΙΓΕΥΣ.
Τί χρῆμα δράσας; φράζε μοι σαφέστερον.
ΜΗΔΕΙΑ.
Γυναῖκ' ἐφ' ἡμῖν δεσπότιν δόμων ἔχει.
ΑΙΓΕΥΣ.
Ἦ που τετόλμηκ' ἔργον αἴσχιστον τόδε;

ÆGEUS.
Liberorum quærens semen quomodo contingat mihi.
MEDEA.
Per deos, sine liberis ergo semper adhuc trahis vitam?
ÆGEUS.
Sine liberis sumus, dei alicujus fato.
MEDEA.
Uxoremne habens, an matrimonii expers vivens?
ÆGEUS.
Non sumus lecti expertes conjugalis.
MEDEA.
Quid igitur Phœbus dixit tibi de liberis?
ÆGEUS.
Doctiora sane quam pro homine verba ad conjiciendum.
MEDEA.
Fas est me oraculum scire dei?
ÆGEUS.
Maxime, quandoquidem et sagacis indiget mentis.
MEDEA.
Quid igitur respondit? edissere, si *ergo* fas *est* audire.
ÆGEUS.
Utris ne prominentem solverem pedem,
MEDEA.
Priusquam quid feceris, aut ad quam perveneris terram?
ÆGEUS.
priusquam patrium rursus ad focum venerim.
MEDEA.
Tu vero cujus indigens in hanc navigas terram?
ÆGEUS.
Est Pittheus quispiam, terræ rex Trœzeniæ.
MEDEA.
Filius, ut ajunt, Pelopis piissimus.
ÆGEUS.
Cum hoc dei oraculum communicare volo.
MEDEA.
Sapiens enim vir *est*, et peritissimus talium.
ÆGEUS.
Et mihi omnium carissimus hospitum.
MEDEA.
Sed felix sis, et consequaris quæ desideras.
ÆGEUS.
Quid vero tui oculi et corpus tuum contabuerunt?
MEDEA.
Ægeu, pessimus est mihi omnium conjux.
ÆGEUS.
Quid ais? aperte mihi tuam narra ægritudinem.
MEDEA.
Injuria me afficit Jason, nihil ex me *mali* passus.
ÆGEUS.
Quo facinore? dic mihi *hoc* apertius.
MEDEA.
Uxorem præter me *aliam* dominam domus *suæ* habet.
ÆGEUS.
An ausus est facinus hoc turpissimum?

ΜΗΔΕΙΑ.
Σάφ' ἴσθ'· ἄτιμοι δ' ἐσμὲν οἱ πρὸ τοῦ φίλοι.
ΑΙΓΕΥΣ.
Πότερον ἐρασθεὶς ἢ σὸν ἐχθαίρων λέχος;
ΜΗΔΕΙΑ.
Μέγαν γ' ἔρωτα· πιστὸς οὐκ ἔφυ φίλοις.
ΑΙΓΕΥΣ.
Ἴτω νυν, εἴπερ, ὡς λέγεις, ἐστὶν κακός.
ΜΗΔΕΙΑ.
Ἀνδρῶν τυράννων κῆδος ἠράσθη λαβεῖν.
ΑΙΓΕΥΣ.
Δίδωσι δ' αὐτῷ τίς; πέραινέ μοι λόγον.
ΜΗΔΕΙΑ.
Κρέων, ὃς ἄρχει τῆσδε γῆς Κορινθίας.
ΑΙΓΕΥΣ.
Ξυγγνωστὰ μέν τἄρ' ἦν σε λυπεῖσθαι, γύναι.
ΜΗΔΕΙΑ.
Ὄλωλα· καὶ πρός γ' ἐξελαύνομαι χθονός.
ΑΙΓΕΥΣ.
Πρὸς τοῦ; τόδ' ἄλλο καινὸν αὖ λέγεις κακόν.
ΜΗΔΕΙΑ.
Κρέων μ' ἐλαύνει φυγάδα γῆς Κορινθίας.
ΑΙΓΕΥΣ.
Ἐᾷ δ' Ἰάσων; οὐδὲ ταῦτ' ἐπῄνεσα.
ΜΗΔΕΙΑ.
Λόγῳ μὲν οὐχί, καρδίᾳ δὲ βούλεται.
Ἀλλ' ἄντομαί σε τῆσδε πρὸς γενειάδος
γονάτων τε τῶν σῶν, ἱκεσία τε γίγνομαι,
οἴκτειρον, οἴκτειρόν με τὴν δυσδαίμονα,
καὶ μή μ' ἔρημον ἐκπεσοῦσαν εἰσίδῃς,
δέξαι δὲ χώρᾳ καὶ δόμοις ἐφέστιον.
Οὕτως ἔρως σοὶ πρὸς θεῶν τελεσφόρος
γένοιτο παίδων, καὐτὸς ὄλβιος θάνοις.
Εὕρημα δ' οὐκ οἶσθ' οἷον εὕρηκας τόδε·
παύσω δέ σ' ὄντ' ἄπαιδα, καὶ παίδων γονὰς
σπεῖραί σε θήσω· τοιάδ' οἶδα φάρμακα.
ΑΙΓΕΥΣ.
Πολλῶν ἕκατι τήνδε σοι δοῦναι χάριν,
γύναι, πρόθυμός εἰμι, πρῶτα μὲν θεῶν,
ἔπειτα παίδων ὧν ἐπαγγέλλει γονάς·
ἐς τοῦτο γὰρ δὴ φροῦδός εἰμι πᾶς ἐγώ.
Οὕτω δ' ἔχει μοι· σοῦ μὲν ἐλθούσης χθόνα,
πειράσομαί σου προξενεῖν δίκαιος ὤν.
Τοσόνδε μέντοι σοι προσημαίνω, γύναι·
ἐκ τῆσδε μὲν γῆς οὔ σ' ἄγειν βουλήσομαι,
αὐτὴ δ' ἐάνπερ εἰς ἐμοὺς ἔλθῃς δόμους,
μενεῖς ἄσυλος, κοὔ σε μὴ μεθῶ τινι.
Ἐκ τῆσδε δ' αὐτὴ γῆς ἀπαλλάσσου πόδα·
ἀναίτιος γὰρ καὶ ξένοις εἶναι θέλω.
ΜΗΔΕΙΑ.
Ἔσται τάδ'· ἀλλὰ πίστις εἰ γένοιτό μοι
τούτων, ἔχοιμ' ἂν πάντα πρὸς σέθεν καλῶς.
ΑΙΓΕΥΣ.
Μῶν οὐ πέποιθας; ἢ τί σοι τὸ δυσχερές;

MEDEA.
Certo scias: ego vero in ignominia sum, quæ ante eram amica.
ÆGEUS.
Utrum amore captus, an tuum exosus lectum?
MEDEA.
Magno sane amore *captus;* fidelis non erat amicis.
ÆGEUS.
Eat (*valeat*) ergo, si quidem, ut dicis, est improbus.
MEDEA.
Regum affinitatem cupivit asciscere.
ÆGEUS.
Quis vero ei dat? perfice mihi orationem *tuam.*
MEDEA.
Creon, qui dominus est hujus terræ Corinthiæ.
ÆGEUS.
Ignoscendum profecto tibi erat, quod dolebas, mulier.
MEDEA.
Perii: atque insuper etiam expellor solo.
ÆGEUS.
Abs quo? hoc aliud novum rursus narras malum.
MEDEA.
Creon me expellit exulem ex terra Corinthia.
ÆGEUS.
Jason vero permittit? neque hæc laudo.
MEDEA.
Non verbis quidem, sed *in* animo desiderat.
Sed imploro te has per genas
et genua tua, supplexque *tibi* fio,
miserere, miserere mei infelicis,
neu me desertam exulem aspicias,
sed recipe me in terra et ædibus *tuis* hospitam.
Sic tibi desiderium a diis expletum
liberorum fiat, et ipse beatus moriaris.
Lucrum autem nescis quantum inveneris hoc (*in me*):
faciam enim ut non amplius careas liberis, sed infantium
ut procrees, efficiam: talia novi venena. [prolem
ÆGEUS.
Propter multa hanc tibi dare gratiam,
o mulier, sum paratus, primum quidem deorum,
deinde liberorum gratia, quorum promittis generationem;
in hoc enim jam inops perdite sum totus ego.
Sic vero se res habet mihi: tu si veneris in terram nostram,
adnitar hospitio te tueri, quia justus sum.
Tantum vero tibi prædico, mulier:
ex hoc quidem solo te abducere nolim;
ipsa autem quando in meam veneris domum,
manebis *ibi* tuta, neque tradam te ulli.
Ex hoc vero agro *tu* ipsa discedens effer pedem;
inculpabilis enim etiam apud hospites esse volo.
MEDEA.
Fient hæc: sed fides si daretur mihi
horum, in omnibus rebus per te mihi esset bene.
ÆGEUS.
An non confidis? aut quid tibi est molestum?

ΜΗΔΕΙΑ.

Πέποιθα· Πελίου δ' ἐχθρός ἐστί μοι δόμος
Κρέων τε. Τούτοις δ' ὁρκίοισι μὲν ζυγεὶς
ἄγουσιν οὐ μεθεῖ' ἂν ἐκ γαίας ἐμέ,
λόγοις δὲ συμβὰς καὶ θεῶν ἀνώμοτος
φίλος γένοι' ἂν κἀπικηρυκεύμασι
τάχ' ἂν πίθοιο· τἀμὰ μὲν γὰρ ἀσθενῆ,
τοῖς δ' ὄλβος ἐστὶ καὶ δόμος τυραννικός.

ΑΙΓΕΥΣ.

Πολλὴν ἔλεξας, ὦ γύναι, προμηθίαν·
ἀλλ', εἰ δοκεῖ σοι, δρᾶν τάδ' οὐκ ἀφίσταμαι.
Ἐμοί τε γὰρ τάδ' ἐστὶν ἀσφαλέστατα,
σκῆψίν τιν' ἐχθροῖς σοῖς ἔχοντα δεικνύναι,
τὸ σόν τ' ἄραρε μᾶλλον. Ἐξηγοῦ θεούς.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ὄμνυ πέδον Γῆς πατέρα θ' Ἥλιον πατρὸς
τοὐμοῦ θεῶν τε συντιθεὶς ἅπαν γένος.

ΑΙΓΕΥΣ.

Τί χρῆμα δράσειν ἢ τί μὴ δράσειν; λέγε.

ΜΗΔΕΙΑ.

Μήτ' αὐτὸς ἐκ γῆς σῆς ἔμ' ἐκβαλεῖν ποτε
μήτ', ἄλλος ἤν τις τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν ἄγειν
χρήζῃ, μεθήσειν ζῶν ἑκουσίῳ τρόπῳ.

ΑΙΓΕΥΣ.

Ὄμνυμι Γαῖαν, λαμπρὸν Ἡλίου τε φῶς
θεούς τε πάντας ἐμμενεῖν ἅ σου κλύω.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ἀρκεῖ· τί δ' ὅρκῳ τῷδε μὴ 'μμένων πάθοις;

ΑΙΓΕΥΣ.

Ἃ τοῖσι δυσσεβοῦσι γίγνεται βροτῶν.

ΜΗΔΕΙΑ.

Χαίρων πορεύου· πάντα γὰρ καλῶς ἔχει·
κἀγὼ πόλιν σὴν ὡς τάχιστ' ἀφίξομαι,
πράξασ' ἃ μέλλω καὶ τυχοῦσ' ἃ βούλομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλά σ' ὁ Μαίας πομπαῖος ἄναξ
πελάσειε δόμοις, ὧν τ' ἐπίνοιαν
σπεύδεις κατέχων πράξειας, ἐπεὶ
γενναῖος ἀνήρ,
Αἰγεῦ, παρ' ἐμοὶ δεδόκησαι.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ὦ Ζεῦ Δίκη τε Ζηνὸς Ἡλίου τε φῶς,
νῦν καλλίνικοι τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν, φίλαι,
γενησόμεσθα, κεἰς ὁδὸν βεβήκαμεν·
νῦν δ' ἐλπὶς ἐχθροὺς τοὺς ἐμοὺς τίσειν δίκην.
Οὗτος γὰρ ἀνὴρ, ᾗ μάλιστ' ἐκάμνομεν,
λιμὴν πέφανται τῶν ἐμῶν βουλευμάτων·
ἐκ τοῦδ' ἀναψόμεσθα πρυμνήτην κάλων,
μολόντες ἄστυ καὶ πόλισμα Παλλάδος.
Ἤδη δὲ πάντα τἀμά σοι βουλεύματα
λέξω· δέχου δὲ μὴ πρὸς ἡδονὴν λόγους.
Πέμψασ' ἐμῶν τιν' οἰκετῶν Ἰάσονα
ἐς ὄψιν ἐλθεῖν τὴν ἐμὴν αἰτήσομαι·
μολόντι δ' αὐτῷ μαλθακοὺς λέξω λόγους,

MEDEA.

Confido; sed Peliæ est mihi inimica domus
Creonque. His vero, si jurejurando obstrictus fueris *mihi*,
abducere me volentibus e terra tua non permittes :
at verbis meris mecum si conveneris, nec per deos juratus,
amicus fias *inimicis meis*, et postulationibus præconum
fortasse obtemperes : res enim meæ *sunt* infirmæ,
illis vero sunt opes et domus regia.

ÆGEUS.

Magnam dictis ostendisti, o mulier, providentiam :
sed, si placet tibi, facere hæc non recuso.
Mihi enim quoque hæc sunt tutissima,
excusationem aliquam inimicis tuis si possim ostendere,
et tua res erit firmior. Præi deos *quos jurem.*

MEDEA.

Jura solum Terræ, et Solem patrem patris
mei, et deorum adjunctum simul totum genus.

ÆGEUS.

Quam rem *me* facturum, aut quid non facturum? dic.

MEDEA.

Ne ipse e terra tua me sis ejecturus unquam,
neu, alius si quis meorum inimicorum *me* abducere
velit, *te* permissurum id, dum vivis, tua sponte.

ÆGEUS.

Juro Terram, et splendidum Solis lumen
et deos omnes, *me his* staturum, quæ ex te audio.

MEDEA.

Satis est; quid autem, in hoc jurejurando si non persisteris, [patiere?

ÆGEUS.

Quæ impiis accidunt inter mortales.

MEDEA.

Lætus abi : omnia enim bene se habent;
et ego *in* civitatem tuam quam primum veniam,
ubi confecero quæ paro, et fuero consecuta quæ volo.

CHORUS.

Sed te Maiæ *filius*, deductor rex,
ducat domum, et quorum cogitationem
agitas in animo sedentem, ea consequaris, quia
generosus vir,
Ægeu, apud me visus es.

MEDEA.

O Jupiter, et Justitia Jovis, et Solis lumen,
nunc gloriosæ victrices meorum inimicorum, amicæ,
erimus, et *rectam* viam sumus ingressæ;
nunc spes *est*, inimicos meos luituros pœnas.
Hic enim vir, quâ maxime laborabamus,
portus apparuit meorum consiliorum;
ab hoc enim religabo puppis *meæ* rudentem,
ubi venero in urbem et arcem Palladis.
Jam vero omnia mea tibi consilia
dicam; accipe autem haud in delectationem composita [verba.
Misso meorum aliquo servo, Jasonem
in conspectum venire meum rogabo;
advenienti autem ipsi blanda dicam verba.

ὡς καὶ δοκεῖ μοι ταῦτα καὶ καλῶς ἔχει,
[γάμους τυράννων, οὓς προδοὺς ἡμᾶς ἔχει,]
καὶ ξύμφορ' εἶναι καὶ καλῶς ἐγνωσμένα·
παῖδας δὲ μεῖναι τοὺς ἐμοὺς αἰτήσομαι,
οὐχ ὡς λιποῦσα πολεμίας ἐπὶ χθονὸς
ἐχθροῖσι παῖδας τοὺς ἐμοὺς καθυβρίσαι,
ἀλλ' ὡς δόλοισι παῖδα βασιλέως κτάνω.
Πέμψω γὰρ αὐτοὺς δῶρ' ἔχοντας ἐν χεροῖν,
νύμφῃ φέροντας, τήνδε μὴ φεύγειν χθόνα,
λεπτόν τε πέπλον καὶ πλόκον χρυσήλατον·
κἄνπερ λαβοῦσα κόσμον ἀμφιθῇ χροΐ,
κακῶς ὀλεῖται πᾶς θ' ὃς ἂν θίγῃ κόρης·
τοιοῖσδε χρίσω φαρμάκοις δωρήματα.
Ἐνταῦθα μέντοι τόνδ' ἀπαλλάσσω λόγον·
ᾤμωξα δ' οἷον ἔργον ἔστ' ἐργαστέον
τοὐντεῦθεν ἡμῖν· τέκνα γὰρ κατακτενῶ
τἄμ'· οὔτις ἐστὶν ὅστις ἐξαιρήσεται·
δόμον τε πάντα συγχέασ' Ἰάσονος
ἔξειμι γαίας, φιλτάτων παίδων φόνον
φεύγουσα, καὶ τλᾶσ' ἔργον ἀνοσιώτατον.
Οὐ γὰρ γελᾶσθαι τλητὸν ἐξ ἐχθρῶν, φίλαι.
Ἴτω· τί μοι ζῆν κέρδος; οὔτε μοι πατρὶς,
οὔτ' οἶκός ἐστιν, οὔτ' ἀποστροφὴ κακῶν.
Ἡμάρτανον τόθ', ἡνίκ' ἐξελίμπανον
δόμους πατρῴους, ἀνδρὸς Ἕλληνος λόγοις
πεισθεῖσ', ὃς ἡμῖν ξὺν θεῷ τίσει δίκην.
Οὔτ' ἐξ ἐμοῦ γὰρ παῖδας ὄψεταί ποτε
ζῶντας τὸ λοιπὸν, οὔτε τῆς νεοζύγου
νύμφης τεκνώσει παῖδ', ἐπεὶ κακὴν κακῶς
θανεῖν σφ' ἀνάγκη τοῖς ἐμοῖσι φαρμάκοις.
Μηδείς με φαύλην κἀσθενῆ νομιζέτω
μηδ' ἡσυχαίαν, ἀλλὰ θατέρου τρόπου,
βαρεῖαν ἐχθροῖς καὶ φίλοισιν εὐμενῆ·
τῶν γὰρ τοιούτων εὐκλεέστατος βίος.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐπείπερ ἡμῖν τόνδ' ἐκοίνωσας λόγον
σέ τ' ὠφελεῖν θέλουσα καὶ νόμοις βροτῶν
ξυλλαμβάνουσα, δρᾶν σ' ἀπεννέπω τάδε.

ΜΗΔΕΙΑ.

Οὐκ ἔστιν ἄλλως· σοὶ δὲ συγγνώμη λέγειν
τάδ' ἐστὶ, μὴ πάσχουσαν ὡς ἐγὼ κακῶς.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλὰ κτανεῖν σὼ παῖδε τολμήσεις, γύναι;

ΜΗΔΕΙΑ.

Οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα δηχθείη πόσις.

ΧΟΡΟΣ.

Σὺ δ' ἂν γένοιό γ' ἀθλιωτάτη γυνή.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ἴτω· περισσοὶ πάντες οὑν μέσῳ λόγοι.
Ἀλλ' εἶα χώρει καὶ κόμιζ' Ἰάσονα·
ἐς πάντα γὰρ δὴ σοὶ τὰ πιστὰ χρώμεθα.
Λέξεις δὲ μηδὲν τῶν ἐμοὶ δεδογμένων,
εἴπερ φρονεῖς εὖ δεσπόταις γυνή τ' ἔφυς.

et placere mihi hæc, et bene se habere,
[matrimonium regium, quod prodita me possidet]
et utilia *hæc* esse, et probe decreta :
ut liberi autem maneant *hic* mei, petam,
non tanquam relictura hostili in agro
inimicis filios meos contumelia afficiendos,
sed ut dolo filiam regis interficiam.
Mittam enim eos, dona gestantes in manibus,
quæ sponsæ ferant, *precantes* hac ne abigantur ex terra,
tenuemque vestem et coronam auro ductam.
Ac quando acceptum ornamentum circumdederit corpori,
misere peribit, et omnis qui attigerit puellam :
talibus perungam venenis *ea* dona.
Hic vero hunc dimitto sermonem :
ingemisco autem *cogitans*, quale facinus sit patrandum
exinde nobis : liberos enim interficiam
meos : nemo est qui *eos* eripiet;
domumque totam ubi ruina miscuero Jasonis,
exibo ex *hac* terra, carissimorum liberorum cædem
exilio luens, ausa facinus impiissimum. [cæ.
Haud enim ferendum est, ut derideamur ab inimicis, o ami-
Eat : quod mihi vivere lucrum est? neque patria mihi,
neque domus est, neque refugium a malis.
Peccavi tunc, quando relinquebam
ædes paternas, viri Græci verbis
mihi persuaderi passa, qui nobis deo volente luet pœnas.
Neque enim ex me *procreatos* liberos videbit unquam
vivos in posterum; neque ex recens juncta
sponsa gignet sobolem, quia malam male
perire illam necesse est meis venenis.
Nemo me ignavam et imbecillem existimet,
neque tranquillam, sed contrarii ingenii,
gravem inimicis, et amicis benevolentem;
talium enim hominum gloriosissima *est* vita.

CHORUS.

Quandoquidem nobiscum hanc communicasti rem,
et tibi prodesse volens, et legibus mortalium
esse adjutrix, quo minus hæc facias te dehortor.

MEDEA.

Fieri non potest aliter; tibi vero venia, quod dicas
hæc, est danda, quæ non patiaris, uti ego, mala.

CHORUS.

At interficere tuos liberos audebis, mulier?

MEDEA.

Sic enim maxime cruciabitur maritus *meus*.

CHORUS.

Quin tu eris profecto miserrima mulier.

MEDEA.

Eat : superflui *sunt* omnes in medio sermones.
Sed age vade, *nutrix*, et adduc Jasonem :
ad omnia etenim quæ fidem desiderant te utimur.
Dices vero nihil eorum quæ ego decrevi :
si quidem bene animata es in dominam, et mulier nata.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐρεχθεΐδαι τὸ παλαιὸν ὄλβιοι, Στρ. α'
καὶ θεῶν παῖδες μακάρων, ἱερᾶς
χώρας ἀπορθήτου τ' ἀποφερβόμενοι
κλεινοτάταν σοφίαν, ἀεὶ διὰ λαμπροτάτου
βαίνοντες ἁβρῶς αἰθέρος, ἔνθα ποθ' ἁγνὰς
ἐννέα Πιερίδας Μούσας λέγουσι
ξανθὰν Ἁρμονίαν φυτεῦσαι·
τοῦ καλλινάου τ' ἀπὸ Κηφισοῦ ῥοὰς Ἀντ. α'
τὰν Κύπριν κλῄζουσιν ἀφυσσαμέναν
χώραν καταπνεῦσαι μετρίας ἀνέμων
ἡδυπνόους αὔρας· ἀεὶ δ' ἐπιβαλλομέναν
χαίταισιν εὐώδη ῥοδέων πλόκον ἀνθέων
τᾷ σοφίᾳ παρέδρους πέμπειν ἔρωτας,
παντοίας ἀρετᾶς ξυνέργους.
Πῶς οὖν ἱερῶν ποταμῶν Στρ. β'
ἢ πόλις ἢ φίλων
πόμπιμός σε χώρα
τὰν παιδολέτειραν ἕξει,
τὰν οὐχ ὁσίαν, μετ' ἄλλων;
Σκέψαι τεκέων πλαγὰν,
σκέψαι φόνον οἷον αἴρει.
Μὴ, πρὸς γονάτων σε πάντες
πάντως ἱκετεύομεν,
τέκνα φονεύσῃς.
Πόθεν δὲ θράσος φρενὸς ἢ Ἀντ. β'
χειρὶ τέκνων σέθεν
καρδίᾳ τε λήψει,
δεινὰν προσάγουσα τόλμαν;
πῶς δ' ὄμματα προσβαλοῦσα
τέκνοις, ἄδακρυν μοῖραν
σχήσεις φόνου; Οὐ δυνάσει,
παίδων ἱκετᾶν πιτνόντων,
τέγξαι χέρα φοινίαν
τλάμονι θυμῷ.[1]

ΙΑΣΩΝ.

Ἥκω κελευσθείς· καὶ γὰρ οὖσα δυσμενὴς
οὐκ ἄν γ' ἁμάρτοις τοῦδέ γ', ἀλλ' ἀκούσομαι
τί χρῆμα βούλει καινὸν ἐξ ἐμοῦ, γύναι.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ἰᾶσον, αἰτοῦμαί σε τῶν εἰρημένων
συγγνώμον' εἶναι· τὰς δ' ἐμὰς ὀργὰς φέρειν
εἰκός σ', ἐπεὶ νῷν πόλλ' ὑπείργασται φίλα.
Ἐγὼ δ' ἐμαυτῇ διὰ λόγων ἀφικόμην,
κἀλοιδόρησα· σχετλία, τί μαίνομαι
καὶ δυσμεναίνω τοῖσι βουλεύουσιν εὖ,
ἐχθρὰ δὲ γαίας κοιράνοις καθίσταμαι
πόσει θ', ὃς ἡμῖν δρᾷ τὰ συμφορώτατα,
γήμας τύραννον καὶ κασιγνήτους τέκνοις
ἐμοῖς φυτεύων; οὐκ ἀπαλλαχθήσομαι
θυμοῦ; τί πάσχω, θεῶν ποριζόντων καλῶς;
οὐκ εἰσὶ μέν μοι παῖδες, οἶδα δὲ χθόνα
φεύγοντας ἡμᾶς καὶ σπανίζοντας φίλων;
Ταῦτ' ἐννοηθεῖσ' ᾐσθόμην ἀβουλίαν.

CHORUS.

Erechthidæ antiquitus *sunt* fortunati,
et deorum filii beatorum, sacræ
terræ inexpugnabilisque depascentes
inclytam sapientiam, semper per lucidissimum
laute ambulantes aerem, ubi aliquando castas
novem Pierides Musas dicunt
flavam Harmoniam genuisse :
et *ubi* pulcrifluo e Cephiso latices
Venerem ferunt haurientem
regionem perflasse lenibus ventorum
dulce spirantibus auris, semper autem injicientem
comis fragrans roseorum sertum florum,
sapientiæ assessores mittere Amores,
omnigenæ laudis adjutores.
Quomodo igitur aut urbs sacrorum fluviorum
(*Athenæ*), aut amicorum
prosecutrix regio te
interfectricem prolis recipiet,
impiam, inter alios ?
Considera liberorum cædem,
considera piaculum quale suscipis.
Ne, per genua te omnes
omni vi supplices precamur,
liberos *tuos* interficias.
Unde vero audaciam animi vel
manui adversus liberos tuos,
cordique capies,
immane *iis* admovens ausum ?
quomodo oculos conjiciens
in liberos, absque lacrimis sortem
sustinebis cædis? Non poteris,
liberis supplicibus *ad genua* procumbentibus,
madefacere manum exitialem
crudeli animo.

JASON.

Veni rogatus : etenim quamvis *mihi* sis infensa,
non tamen deerit tibi *beneficium* hoc; sed audiam
quam rem velis novam ex me, mulier.

MEDEA.

Jason, rogo te, ut dicta
mihi condones : meas enim iras ferre [amica.
te æquum est, quod invicem nobis multa præstitimus
Ego autem mecum ipsa rationem inii,
et conviciata *mihi sic* sum : Misera, quid insanio
et irascor bene consulentibus,
et inimica terræ *hujus* dominis extiti,
ac marito, qui rem nobis facit utilissimam,
ducens puellam regiam, et fratres liberis
meis gignens? an non *tandem* abjiciam
iram? quo errore feror, quum dii præstent bona?
nonne sunt mihi liberi, ac scio e terra *Thessalica*
exules nos esse, et egentes amicis?
His animo agitatis agnovi stultitia

πολλὴν ἔχουσα καὶ μάτην θυμουμένη.
Νῦν οὖν ἐπαινῶ, σωφρονεῖν τέ μοι δοκεῖς
κῆδος τόδ' ἡμῖν προσλαβὼν, ἐγὼ δ' ἄφρων,
ᾗ χρῆν μετεῖναι τῶνδε τῶν βουλευμάτων
καὶ ξυμπεραίνειν καὶ παρεστάναι λέχει,
νύμφην τε κηδεύουσαν ἥδεσθαι σέθεν.
Ἀλλ' ἐσμὲν οἷόν ἐσμεν, οὐκ ἐρῶ κακὸν,
γυναῖκες. Οὔκουν χρή σ' ὁμοιοῦσθαι κακοῖς,
οὐδ' ἀντιτείνειν νήπι' ἀντὶ νηπίων.
Παριέμεσθα, καί φαμεν κακῶς φρονεῖν
τότ', ἀλλ' ἄμεινον νῦν βεβούλευμαι τάδε.
Ὦ τέκνα, τέκνα, δεῦτε, λείπετε στέγας,
ἐξέλθετ', ἀσπάσασθε καὶ προσείπατε
πατέρα μεθ' ἡμῶν, καὶ διαλλάχθηθ' ἅμα
τῆς πρόσθεν ἔχθρας ἐς φίλους μητρὸς μέτα·
σπονδαὶ γὰρ ἡμῖν, καὶ μεθέστηκεν χόλος.
Λάβεσθε χειρὸς δεξιᾶς. Οἴμοι κακῶν,
ὡς ἐννοοῦμαι δή τι τῶν κεκρυμμένων.
Ἆρ', ὦ τέκν', οὕτω καὶ πολὺν ζῶντες χρόνον
φίλην ὀρέξετ' ὠλένην; Τάλαιν' ἐγὼ,
ὡς ἀρτίδακρύς εἰμι καὶ φόβου πλέα.
Χρόνῳ δὲ νεῖκος πατρὸς ἐξαιρουμένη
ὄψιν τέρειναν τήνδ' ἔπλησα δακρύων.

ΧΟΡΟΣ.

Κἀμοὶ κατ' ὄσσων χλωρὸν ὡρμήθη δάκρυ·
καὶ μὴ προβαίη μεῖζον ἢ τὸ νῦν κακόν.

ΙΑΣΩΝ.

Αἰνῶ, γύναι, τάδ', οὐδ' ἐκεῖνα μέμφομαι·
εἰκὸς γὰρ ὀργὰς θῆλυ ποιεῖσθαι γένος,
γάμους παρεμπολῶντος ἀλλοίους, πόσει.
Ἀλλ' ἐς τὸ λῷον σὸν μεθέστηκεν κέαρ,
ἔγνως δὲ τὴν νικῶσαν ἀλλὰ τῷ χρόνῳ
βουλήν· γυναικὸς ἔργα ταῦτα σώφρονος.
Ὑμῖν δὲ, παῖδες, οὐκ ἀφροντίστως πατὴρ
πολλὴν ἔθηκε σὺν θεοῖς προμηθίαν·
οἶμαι γὰρ ὑμᾶς τῆσδε γῆς Κορινθίας
τὰ πρῶτ' ἔσεσθαι ξὺν κασιγνήτοις ἔτι.
Ἀλλ' αὐξάνεσθε· τἄλλα δ' ἐξεργάζεται
πατήρ τε καὶ θεῶν ὅστις ἐστὶν εὐμενής·
ἴδοιμι δ' ὑμᾶς εὐτραφεῖς ἥβης τέλος
μολόντας, ἐχθρῶν τῶν ἐμῶν ὑπερτέρους.
Αὕτη, τί χλωροῖς δακρύοις τέγγεις κόρας,
στρέψασα λευκὴν ἔμπαλιν παρηίδα,
κοὐκ ἀσμένη τόνδ' ἐξ ἐμοῦ δέχει λόγον;

ΜΗΔΕΙΑ.

Οὐδέν· τέκνων τῶνδ' ἐννοουμένη πέρι.

ΙΑΣΩΝ.

Θάρσει νυν· εὖ γὰρ τῶνδ' ἐγὼ θήσω πέρι.

ΜΗΔΕΙΑ.

Δράσω τάδ'· οὔτοι σοῖς ἀπιστήσω λόγοις·
γυνὴ δὲ θῆλυ, κἀπὶ δακρύοις ἔφυ.

ΙΑΣΩΝ.

Τί δὴ, τάλαινα, τοῖσδ' ἐπιστένεις τέκνοις;

---

magna *me* laborare, et frustra esse iratam.
Nunc igitur laudo *te*, sapereque mihi videris,
qui affinitatem hanc nobis adsciveris: ego vero insana.
quam oportebat sociam esse horum consiliorum,
et una adjuvare ea, et adstare lecto,
et sponsæ tuæ officia præstare lætam.
Sed sumus quale sumus (non dicam malum),
mulieres. Non igitur decet te parem fieri malis,
neque obniti rependentem stulta pro stultis.
Concedimus, et dicimus nos male sensisse
tunc; sed nunc consultius hæc consideravi.
O liberi, liberi, huc adeste, relinquite tecta,
prodite, salutate et compellate
patrem nobiscum, et reconciliamini simul,
ex priori odio *suscepto* in amicos, cum matre:
pax enim nobis *est*, et discessit ira.
Prehendite manum dextram. Heu mihi malorum! [*rum!*
ut mentem jam subit quædam memoria tectorum *consilio-*
Num, o filii, sic etiam longum viventes tempus,
caram porrigetis ulnam? Misera ego,
ut proclivis ad lacrimas sum, et metus plena!
Sero enim contentionem, quam cum patre habui, solvens,
faciem teneram hanc implevi lacrimis.

CHORUS.

Et mihi de oculis tumens erupit lacrima,
atque utinam ne evadat majus, quam nunc *est*, *hoc* malum.

JASON.

Laudo, mulier, hæc, neque illa vitupero:
consentaneum enim *est*, iras femineum attollere genus
in maritum, si quis contrahit nuptias alienas.
At in melius tuum mutatum est cor;
et agnovisti victricem saltem aliquando
sententiam: mulieris hæc *sunt* facta prudentis.
Vobis vero, liberi, haud oscitanter pater
multum paravit diis juvantibus præsidii:
opinor enim, vos hujus terræ Corinthiæ
principes fore cum fratribus aliquando.
Sed adolescite; reliqua enim perficit
et pater et deorum quisquis est *vobis* propitius. [minum
Utinam vero videam vos bene educatos ad pubertatis ter-
pervenire, inimicis meis superiores.
At tu, quid tumentibus lacrimis rigas pupillas,
avertens pallidas retro genas,
neque lubens hunc a me accipis sermonem?

MEDEA.

Nihil *est*; de liberis hisce cogitabam.

JASON.

Bono igitur sis animo; probe enim his prospiciam.

MEDEA.

Faciam hæc: neutiquam tuis diffidam verbis;
mulier vero natura est mollis, et ad lacrimas nata est.

JASON.

Quid autem, misera, super hisce ingemiscis liberis?

ΜΗΔΕΙΑ.

Ἔτικτον αὐτούς· ζῆν δ' ὅτ' ἐξηύχου τέκνα,
ἐσῆλθέ μ' οἶκτος εἰ γενήσεται τάδε.
Ἀλλ' ὧνπερ οὕνεκ' εἰς ἐμοὺς ἥκεις λόγους,
τὰ μὲν λέλεκται, τῶν δ' ἐγὼ μνησθήσομαι.
Ἐπεὶ τυράννοις γῆς μ' ἀποστεῖλαι δοκεῖ,
κἀμοὶ τάδ' ἐστὶ λῷστα, γιγνώσκω καλῶς,
μήτ' ἐμποδὼν σοὶ μήτε κοιράνοις χθονὸς
ναίειν· δοκῶ γὰρ δυσμενὴς εἶναι δόμοις·
ἡμεῖς μὲν ἐκ γῆς τῆσδ' ἀπαίρομεν φυγῇ,
παῖδες δ' ὅπως ἂν ἐκτραφῶσι σῇ χερὶ,
αἰτοῦ Κρέοντα τήνδε μὴ φεύγειν χθόνα.

ΙΑΣΩΝ.

Οὐκ οἶδ' ἂν εἰ πείσαιμι, πειρᾶσθαι δὲ χρή.

ΜΗΔΕΙΑ.

Σὺ δ' ἀλλὰ σὴν κέλευσον αἰτεῖσθαι πατρὸς
γυναῖκα παῖδας τήνδε μὴ φεύγειν χθόνα.

ΙΑΣΩΝ.

Μάλιστα, καὶ πείσειν γε δοξάζω σφ' ἐγώ,
εἴπερ γυναικῶν ἐστι τῶν ἄλλων μία.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ξυλλήψομαι δὲ τοῦδέ σοι κἀγὼ πόνου·
πέμψω γὰρ αὐτῇ δῶρ', ἃ καλλιστεύεται
τῶν νῦν ἐν ἀνθρώποισιν, οἶδ' ἐγὼ, πολὺ,
λεπτόν τε πέπλον καὶ πλόκον χρυσήλατον
παῖδας φέροντας. Ἀλλ' ὅσον τάχος χρεὼν
κόσμον κομίζειν δεῦρο προσπόλων τινά.
Εὐδαιμονήσει δ' οὐχ ἓν, ἀλλὰ μυρία,
ἀνδρός τ' ἀρίστου σοῦ τυχοῦσ' ὁμευνέτου,
κεκτημένη τε κόσμον ὅν ποθ' Ἥλιος
πατρὸς πατὴρ δίδωσιν ἐκγόνοισιν οἷς.
Λάζυσθε φερνὰς τάσδε, παῖδες, ἐς χέρας,
καὶ τῇ τυράννῳ μακαρίᾳ νύμφῃ δότε
φέροντες· οὔτοι δῶρα μεμπτὰ δέξεται.

ΙΑΣΩΝ.

Τί δ', ὦ ματαία, τῶνδε σὰς κενοῖς χέρας;
δοκεῖς σπανίζειν δῶμα βασίλειον πέπλων,
δοκεῖς δὲ χρυσοῦ; Σῶζε, μὴ δίδου, τάδε.
Εἴπερ γὰρ ἡμᾶς ἀξιοῖ λόγου τινὸς
γυνὴ, προθήσει χρημάτων, σάφ' οἶδ' ἐγώ.

ΜΗΔΕΙΑ.

Μή μοι σύ· πείθειν δῶρα καὶ θεοὺς λόγος·
χρυσὸς δὲ κρείσσων μυρίων λόγων βροτοῖς.
Κείνης ὁ δαίμων, κεῖνα νῦν αὔξει θεός·
νέα τυραννεῖ· τῶν δ' ἐμῶν παίδων φυγὰς
ψυχῆς ἂν ἀλλαξαίμεθ', οὐ χρυσοῦ μόνον.
Ἀλλ', ὦ τέκν', εἰσελθόντε πλουσίους δόμους
πατρὸς νέαν γυναῖκα, δεσπότιν τ' ἐμὴν,
ἱκετεύετ', ἐξαιτεῖσθε μὴ φεύγειν χθόνα,
κόσμον διδόντες· τοῦδε γὰρ μάλιστα δεῖ,
ἐς χεῖρ' ἐκείνην δῶρα δέξασθαι τάδε.
Ἴθ' ὡς τάχιστα· μητρὶ δ' ὧν ἐρᾷ τυχεῖν
εὐάγγελοι γένοισθε πράξαντες καλῶς.

MEDEA.

Peperi eos; vivere autem quando *tu modo* optabas liberos,
subiit me miseratio, an hoc sit futurum.
Sed quorum causa mecum venisti in colloquium,
ea partim quidem dicta sunt, partim vero ego memorabo:
quandoquidem principibus ex *hac* terra me dimittere placet,
et mihi hæc sunt optima (cognosco bene),
ut neque tibi impedimento, neque dominis *hujus* terræ
hic habitem (videor enim inimica esse *tuæ* domo),
nos quidem ex hoc agro abimus in exilium;
liberi vero ut educentur tua manu,
roga Creontem, ne exules relinquant hanc terram.

JASON.

Haud scio an *ei hoc* sim persuasurus: experiri tamen [oportet.

MEDEA.

At tu saltem tuam jube *hoc* petere a patre
uxorem, liberi *mei* ne exules relinquant hanc terram

JASON.

Volo maxime, et persuasurum etiam me ei esse existimo.
siquidem mulierum est ceterarum una.

MEDEA.

Adjuvabo vero hunc tibi ego quoque laborem:
mittam enim ad eam munera, quæ pulcritudine superant
ea quæ nunc sunt inter homines, novi ego, multum,
tenuemque vestem, et coronam auro ductam,
quæ ferant *mei* filii. Sed quam celerrime oportet
ornatum huc afferre ex famulis aliquem.
Erit autem beata *sponsa tua* non in una re, sed in sex- [centis,
et virum optimum te nacta conjugem,
et possidens ornatum, quem olim Sol
patris *mei* pater dedit posteris suis.
Sumite dona hæc nuptialia, pueri, in manus,
et dominæ fortunatæ sponsæ date
ferentes: neutiquam contemnenda accipiet munera.

JASON.

Cur vero, o demens, hisce tuas evacuas manus?
putasne carere domum regiam vestibus?
putasne auro? Serva, ne des, hæc.
Si enim nos æstimat pretii alicujus
mulier, anteponet opibus, certo equidem scio.

MEDEA.

Ne mihi tu *hæc dicas:* flecti enim muneribus vel deos [sermo *est*:
aurum autem potentius *est* infinitis orationibus inter homi- [nes.
Illi favet fortuna, illa nunc amplificat deus:
nova *sponsa* dominatur: meorum vero liberorum exilium
vita permutaremus, non auro solum.
Verum, o filii, ingressi opulentas ædes,
patris novam uxorem dominamque meam,
supplices orate, exorate, ne exules linquatis *hanc* terram,
ornatum *illum* porrigentes: hac enim re potissimum opus
est,] in manum ut ipsa accipiat hæc munera. [sequi,
ite quam celerrime; matri autem de illis, quæ cupit con-
bonum afferatis nuncium, re gesta prospere.

ΧΟΡΟΣ.

Νῦν ἐλπίδες οὐκέτι μοι παίδων ζόας, Στρ. ά
οὐκέτι· στείχουσι γὰρ ἐς φόνον ἤδη.
Δέξεται νύμφα χρυσέων ἀναδεσμῶν,
δέξεται δύστανος, ἄταν·
ξανθᾷ δ' ἀμφὶ κόμᾳ θήσει τὸν Ἅιδα κόσμον αὐτά γ'
ἐν χεροῖν λαβοῦσα.
Πείσει χάρις ἀμβρόσιός τ' αὐγὰ πέπλον Ἀντ. ά
χρυσότευκτόν τε στέφανον περιθέσθαι·
νερτέροις δ' ἤδη πάρα νυμφοκομήσει.
Τοῖον εἰς ἕρκος πεσεῖται,
καὶ μοῖραν θανάτου προσλήψεται δύστανος· ἄταν δ'
οὐχ ὑπεκδραμεῖται. [ράννων,
Σὺ δ', ὦ τάλαν, ὦ κακόνυμφε κηδεμὼν τυ-Στρ. β'
παισὶν, οὐ κατειδὼς, [θάνατον.
ὄλεθρον βιοτᾷ προσάγεις ἀλόχῳ τε σᾷ στυγερὸν
Δύστανε, μοίρας ὅσον παροίχει. [παίδων
Μεταστένομαι δὲ σὸν ἄλγος, ὦ τάλαινα Ἀντ. β'
μᾶτερ, ἃ φονεύσεις [ἀνόμως
τέκνα νυμφιδίων ἕνεκεν λεχέων, ἅ σοι προλιπὼν
ἄλλᾳ ξυνοικεῖ πόσις ξυνεύνῳ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Δέσποιν', ἀφεῖνται παῖδες οἵδε σοὶ φυγῆς,
καὶ δῶρα νύμφη βασιλὶς ἀσμένη χεροῖν
ἐδέξατ'· εἰρήνη δὲ τἀκεῖθεν τέκνοις.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ἔα.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Τί συγχυθεῖσ' ἕστηκας ἡνίκ' εὐτυχεῖς;
[τί σὴν ἔτρεψας ἔμπαλιν παρηίδα,
κοὐκ ἀσμένη τόνδ' ἐξ ἐμοῦ δέχει λόγον;]

ΜΗΔΕΙΑ.

Αἰαῖ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Τάδ' οὐ ξυνῳδὰ τοῖσιν ἐξηγγελμένοις.

ΜΗΔΕΙΑ.

Αἰαῖ μάλ' αὖθις.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Μῶν τιν' ἀγγέλλων τύχην
οὐκ οἶδα, δόξης δ' ἐσφάλην εὐαγγέλου;

ΜΗΔΕΙΑ.

Ἤγγειλας οἷ' ἤγγειλας· οὐ σὲ μέμφομαι.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Τί δὴ κατηφεῖς ὄμμα καὶ δακρυρροεῖς;

ΜΗΔΕΙΑ.

Πολλή μ' ἀνάγκη, πρέσβυ· ταῦτα γὰρ θεοὶ
κἀγὼ κακῶς φρονοῦσ' ἐμηχανησάμην.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Θάρσει· κάτει τοι καὶ σὺ πρὸς τέκνων ἔτι.

ΜΗΔΕΙΑ.

Ἄλλους κατάξω πρόσθεν ἡ τάλαιν' ἐγώ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Οὔτοι μόνη σὺ σῶν ἀπεζύγης τέκνων.

CHORUS

Nunc spes nulla amplius *est* mihi liberorum vi-
nulla amplius : eunt enim jam ad cædem. [tæ,
Accipiet sponsa aureorum redimiculorum,
accipiet infelix, noxam : [ipsa
flavam vero circa comam ponet Orci (*letalem*) ornatum
manibus sumens.
Alliciet *eam* gratia divinusque fulgor, ut vestem
ex auroque affabre factam coronam induat;
apud inferos autem mox sponsa se ornabit.
Tale in rete cadet,
et sortem mortis *talem* accipiet infelix ; perniciem
non subterfugiet.
Tu vero, o miser, o male sponsus gener regum,
non animadvertens. [ctuosam mortem.
exitium liberorum tuorum vitæ inducis uxorique tuæ lu-
Infelix, a *tua (pristina)* fortuna quantum excidisti!
Gemo vero etiam tuum dolorem, o misera per natos
mater, quæ interficies
liberos, nuptialem propter lectum, quo tibi prodito injuste,
cum alia habitat maritus conjuge.

PÆDAGOGUS.

Domina, liberati sunt filii hice tibi ab exilio,
ac munera sponsa regia lubens manibus
accepit; pax vero inde *est* tuis liberis.

MEDEA.

Hei!

PÆDAGOGUS.

Cur perturbata stas, quum res cedunt feliciter?
[quid tuam vertisti retro genam,
nec lubens hunc a me accipis sermonem?]

MEDEA.

Heu heu!

PÆDAGOGUS.

Hæc non concinunt cum relato nuncio.

MEDEA.

Heu heu iterum!

PÆDAGOGUS.

An forte aliquem nunciavi casum *infelicem*
insciens, ac spe falsus sum læti nuncii?

MEDEA.

Nunciasti quæ nunciasti ; non tibi verto vitio.

PÆDAGOGUS.

Cur igitur demittis oculos, et lacrimas fundis?

MEDEA.

Multa me *cogit* necessitas, senex : hæc enim dii,
et ego male cogitans sum machinata

PÆDAGOGUS. [o.im.

Confide: redibis certe etiam tu *in hoc solum* per liberos *tuos*

MEDEA.

Alios deducam (*ad inferos*) prius infelix ego.

PÆDADOGUS.

Non tu sola a tuis divulsa es liberis.

Κούφως φέρειν χρὴ θνητὸν ὄντα συμφοράς.

ΜΗΔΕΙΑ.

Δράσω τάδ'. Ἀλλὰ βαῖνε δωμάτων ἔσω,
καὶ παισὶ πόρσυν' οἷα χρὴ καθ' ἡμέραν.
Ὦ τέκνα, τέκνα, σφῷν μὲν ἔστι δὴ πόλις
καὶ δῶμ', ἐν ᾧ λιπόντες ἀθλίαν ἐμὲ
οἰκήσετ' ἀεὶ μητρὸς ἐστερημένοι·
ἐγὼ δ' ἐς ἄλλην γαῖαν εἶμι δὴ φυγάς,
πρὶν σφῷν ὄνασθαι κἀπιδεῖν εὐδαίμονας,
πρὶν λέκτρα καὶ γυναῖκα καὶ γαμηλίους
εὐνὰς ἀγῆλαι λαμπάδας τ' ἀνασχεθεῖν.
Ὦ δυστάλαινα τῆς ἐμῆς αὐθαδίας.
Ἄλλως ἄρ' ὑμᾶς, ὦ τέκν', ἐξεθρεψάμην,
ἄλλως δ' ἐμόχθουν καὶ κατεξάνθην πόνοις,
στερρὰς ἐνεγκοῦσ' ἐν τόκοις ἀλγηδόνας.
Ἦ μήν ποθ' ἡ δύστηνος εἶχον ἐλπίδας
πολλὰς ἐν ὑμῖν γηροβοσκήσειν τ' ἐμὲ
καὶ κατθανοῦσαν χερσὶν εὖ περιστελεῖν,
ζηλωτὸν ἀνθρώποισι· νῦν δ' ὄλωλε δὴ
γλυκεῖα φροντίς. Σφῷν γὰρ ἐστερημένη
λυπρὸν διάξω βίοτον ἀλγεινόν τ' ἐμοί.
Ὑμεῖς δὲ μητέρ' οὐκέτ' ὄμμασιν φίλοις
ὄψεσθ', ἐς ἄλλο σχῆμ' ἀποστάντες βίου.
Φεῦ φεῦ· τί προσδέρκεσθέ μ' ὄμμασιν, τέκνα;
τί προσγελᾶτε τὸν πανύστατον γέλων;
Αἰαῖ· τί δράσω; καρδία γὰρ οἴχεται,
γυναῖκες, ὄμμα φαιδρὸν ὡς εἶδον τέκνων.
Οὐκ ἂν δυναίμην· χαιρέτω βουλεύματα
τὰ πρόσθεν· ἄξω παῖδας ἐκ γαίας ἐμούς.
Τί δεῖ με πατέρα τῶνδε τοῖς τούτων κακοῖς
λυποῦσαν αὐτὴν δὶς τόσα κτᾶσθαι κακά;
Οὐ δῆτ' ἔγωγε. Χαιρέτω βουλεύματα.
Καίτοι τί πάσχω; βούλομαι γέλωτ' ὀφλεῖν
ἐχθροὺς μεθεῖσα τοὺς ἐμοὺς ἀζημίους;
Τολμητέον τάδ'. Ἀλλὰ τῆς ἐμῆς κάκης,
τὸ καὶ προέσθαι μαλθακοὺς λόγους φρενί.
Χωρεῖτε, παῖδες, ἐς δόμους· ὅτῳ δὲ μὴ
θέμις παρεῖναι τοῖς ἐμοῖσι θύμασιν,
αὐτῷ μελήσει· χεῖρα δ' οὐ διαφθερῶ.
Ἆ ἆ.
Μὴ δῆτα, θυμέ, μὴ σύ γ' ἐργάσῃ τάδε·
ἔασον αὐτούς, ὦ τάλαν, φεῖσαι τέκνων·
ἐκεῖ μεθ' ἡμῶν ζῶντες εὐφρανοῦσί σε.
Μὰ τοὺς παρ' Ἅδην νερτέρους ἀλάστορας,
οὔτοι ποτ' ἔσται τοῦθ' ὅπως ἐχθροῖς ἐγὼ
παῖδας παρήσω τοὺς ἐμοὺς καθυβρίσαι.
Πάντως σφ' ἀνάγκη κατθανεῖν· ἐπεὶ δὲ χρή,
ἡμεῖς κτενοῦμεν, οἵπερ ἐξεφύσαμεν.
Πάντως πέπρωται ταῦτα, κοὐκ ἐκφεύξεται.
Καὶ δὴ 'πὶ κρατὶ στέφανος, ἐν πέπλοισί τε
νύμφη τύραννος ὄλλυται, σάφ' οἶδ' ἐγώ.
Ἀλλ' εἶμι γὰρ δὴ τλημονεστάτην ὁδόν,
καὶ τούσδε πέμψω τλημονεστέραν ἔτι,
παῖδας προσειπεῖν βούλομαι. Δότ', ὦ τέκνα,

Leviter ferre oportet mortalem calamitates.

MEDEA.

Faciam hæc. Sed ingredere in domum,
ac pueris para quæ necessaria sunt quotidie.
O filii, filii, vobis quidem jam est civitas
et domus, in qua, relicta me misera,
habitabitis semper matre orbati;
ego vero in aliam terram ibo exul,
priusquam ex vobis fructum capiam et vos videam felices,
priusquam connubium et uxorem et nuptiales
lectos ornarim *vobis* facesque sustulerim *accensas*.
O *me* miseram per meam ferociam!
Frustra igitur vos, o filii, educavi,
frustraque laboravi, et consumta sum molestiis,
duros ferens in partu dolores.
Sane quondam infelix *ego* habebam spem
magnam in vobis *sitam*, fore ut nutriretis me anum,
et mortuam manibus rite componeretis,
rem exoptatam hominibus: nunc vero jam periit
dulcis exspectatio. Nam vobis orbata
tristem peragam vitam acerbamque mihi.
Vos autem matrem non amplius oculis caris
conspicietis, in aliam formam transeuntes vitæ (*mortem*).
Heu heu! quid aspicitis me oculis, liberi?
quid arridetis mihi hoc omnium extremo risu?
Væ væ! quid faciam? animus enim *mihi* periit,
mulieres, oculum lætum ut vidi liberorum.
Non potero *facere quod constitui*. Valeant consilia
priora: abducam filios ex *hac* terra meos.
Quid opus est, dum patrem horum his eorum malis
affligo, ut ipsa *mihi* bis tanta parem mala?
Nequaquam ego *hoc faciam*. Valeant consilia.
Verum quid patior? an volo risum debere,
inimicos dimittens meos impunitos?
Audenda hæc *sunt*. Sed o meam ignaviam,
vel prodidisse molles sermones in animo!
Intrate, pueri, in ædes; cui vero non
fas *est* adesse meis sacrificiis,
ipsi curæ erit: manum tamen *meam* non molliam.
Ah ah!
Nequaquam, anime *mi*, ne tu hæc perpetres;
mitte eos, o miser, parce liberis;
illic (*Athenis*) nobiscum viventes exhilarabunt te.
Non, per ultores in Orco infernos deos,
nunquam fiet hoc, quomodo inimicis ego
filios dimittam meos contumelia afficiendos. [tet,
Omnino necesse est eos mori; et quoniam hoc *fieri* opor-
ego occidam, quæ quidem procreavi.
Prorsus decretum est hoc, ac non *inane* evadet.
Et jam corona *Glaucæ* in capite *est*, et in peplo
sponsa regia perit; bene novi ego.
Verum, vadam enim jam funestissimam viam,
ac hosce mittam longe etiam funestiorem.
liberos alloqui volo. Date, o nati,

δότ' ἀσπάσασθαι μητρὶ δεξιὰν χέρα.
Ὦ φιλτάτη χείρ, φίλτατον δέ μοι στόμα,
καὶ σχῆμα καὶ πρόσωπον εὐγενὲς τέκνων,
εὐδαιμονοῖτον, ἀλλ' ἐκεῖ· τὰ δ' ἐνθάδε
πατὴρ ἀφείλετ'. Ὦ γλυκεῖα προσβολή,
ὦ μαλθακὸς χρὼς πνεῦμά θ' ἥδιστον τέκνων.
Χωρεῖτε, χωρεῖτ'· οὐκέτ' εἰμὶ προσβλέπειν
οἵα τ' ἐς ὑμᾶς, ἀλλὰ νικῶμαι κακοῖς.
Καὶ μανθάνω μὲν οἷα δρᾶν μέλλω κακά·
θυμὸς δὲ κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτων,
ὅσπερ μεγίστων αἴτιος κακῶν βροτοῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Πολλάκις ἤδη διὰ λεπτοτέρων
μύθων ἔμολον, καὶ πρὸς ἁμίλλας
ἦλθον μείζους ἢ χρὴ γενεὰν
θῆλυν ἐρευνᾶν. Ἀλλὰ γάρ ἐστιν
μοῦσα καὶ ἡμῖν, ἣ προσομιλεῖ
σοφίας ἕνεκεν (πάσαισι μὲν οὔ·
παῦρον γὰρ δὴ γένος ἐν πολλαῖς
εὕροις ἂν ἴσως),
κοὐκ ἀπόμουσον τὸ γυναικῶν.
Καί φημι βροτῶν οἵτινές εἰσιν
πάμπαν ἄπειροι μηδ' ἐφύτευσαν
παῖδας, προφέρειν εἰς εὐτυχίαν
τῶν γειναμένων.
Οἱ μὲν ἄτεκνοι δι' ἀπειροσύναν
εἴθ' ἡδὺ βροτοῖς, εἴτ' ἀνιαρὸν
παῖδες τελέθουσ', οὐχὶ τυχόντες,
πολλῶν μόχθων ἀπέχονται.
Οἷσι δὲ τέκνων ἔστιν ἐν οἴκοις
γλυκερὸν βλάστημ', ἐσορῶ μελέτῃ
κατατρυχομένους τὸν ἅπαντα χρόνον,
πρῶτον μὲν ὅπως θρέψουσι καλῶς,
βίοτόν θ' ὁπόθεν λείψουσι τέκνοις,
ἔτι δ' ἐκ τούτων εἴτ' ἐπὶ φλαύροις,
εἴτ' ἐπὶ χρηστοῖς
μοχθοῦσι, τόδ' ἐστὶν ἄδηλον.
Ἓν δὲ τὸ πάντων λοίσθιον ἤδη
πᾶσιν κατερῶ θνητοῖσι κακόν.
Καὶ δὴ γὰρ ἅλις βίοτόν θ' εὗρον,
σῶμά τ' ἐς ἥβην ἤλυθε τέκνων
χρηστοί τ' ἐγένοντ'· εἰ δὲ κυρήσαι
δαίμων οὗτος, φροῦδος ἐς Ἅδην
θάνατος προφέρων σώματα τέκνων.
Πῶς οὖν λύει πρὸς τοῖς ἄλλοις
τήνδ' ἔτι λύπην ἀνιαροτάτην
παίδων ἕνεκεν
θνητοῖσι θεοὺς ἐπιβάλλειν;

ΜΗΔΕΙΑ.

Φίλαι, πάλαι δὴ προσμένουσα τὴν τύχην
καραδοκῶ τἀκεῖθεν οἷ προβήσεται.
Καὶ δὴ δέδορκα τόνδε τῶν Ἰάσονος
στείχοντ' ὀπαδῶν· πνεῦμα δ' ἠρεθισμένον
δείκνυσιν ὥς τι καινὸν ἀγγελεῖ κακόν.

date exosculandam matri dextram manum.
O carissima manus, carissimumque mihi os,
et species et vultus generosus liberorum,
sitis felices, sed illic (*apud inferos*); quæ vero hic erant,
ea pater abstulit. O jucundum complexum!
o teneram cutem, et halitum dulcissimum liberorum!
Cedite, cedite: non enim amplius adspicere
possum vos, sed vincor malis.
Atque intelligo quidem qualia perpetratura sum facinora;
sed ira potentior *est* meis consiliis,
quæ maximorum causa *est* malorum hominibus.

CHORUS.

Sæpe jam subtiliores
ratiocinationes inivi, et ad studia
progressa sum majora quam quæ convenit genus
muliebre scrutari: sed enim est
musa etiam nobis, quæ conversatur *nobiscum*
sapientiæ *discendæ* causa, (non omnibus quidem:
exiguum enim genus inter multas
invenias fortasse),
nec a Musis alienum *est* ingenium mulierum.
Et aio, mortalium quicumque sunt
omnino *nuptiarum* expertes, nec genuerunt
liberos, anteire felicitate
eos qui progenuerunt.
Qui sine liberis sunt, propter ignorantiam,
utrum res suavis hominibus, an acerba
sint filii, quum non obtinuerint,
a multis miseriis sunt procul.
Quibus vero liberorum est in ædibus
dulcis proles, *eos* video curis
confici per omne tempus,
primum quidem quo pacto educent *ipsos* probe,
et victum unde relinquant liberis;
præterea vero deinceps, utrum pro malis
an pro probis
labores sustineant, hoc incertum est.
Unum vero, omnium jam extremum,
dicam, omnibus mortalibus malum.
Jam enim esto, abunde et opes invenerint,
et corpus ad pubertatem pervenerit liberorum,
bonique evaserint: si vero, *inquam, ipsis* contigerit
fortuna hæc, de medio ad Plutonem
mors rapit corpora liberorum.
Quomodo igitur prodest, præter alios
hunc etiam dolorem acerbissimum
propter liberos
deos hominibus injicere?

MEDEA.

Amicæ, jampridem præstolans eventum fortunæ,
exspecto, quo res illic sit evasura.
Ac jam conspicio hic ex Jasonis
aliquem advenientem ministris: spiritus vero commotus
significat, novum aliquod eum nunciaturum esse malum.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὦ δεινὸν ἔργον παράνομόν τ' εἰργασμένη
Μήδεια, φεῦγε, φεῦγε, μήτε ναΐαν
λιποῦσ' ἀπήνην μήτ' ὄχον πεδοστιβῆ.

ΜΗΔΕΙΑ.

Τί δ' ἄξιόν μοι τῆσδε τυγχάνει φυγῆς;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὄλωλεν ἡ τύραννος ἀρτίως κόρη
Κρέων θ' ὁ φύσας φαρμάκων τῶν σῶν ὕπο.

ΜΗΔΕΙΑ.

Κάλλιστον εἶπας μῦθον, ἐν δ' εὐεργέταις
τὸ λοιπὸν ἤδη καὶ φίλοις ἐμοῖς ἔσει.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τί φῄς; φρονεῖς μὲν ὀρθὰ κοὐ μαίνει, γύναι,
ἥτις τυράννων ἑστίαν ᾐκισμένη
χαίρεις κλύουσα, κοὐ φοβεῖ τὰ τοιάδε;

ΜΗΔΕΙΑ.

Ἔχω τι κἀγὼ τοῖς γε σοῖς ἐναντίον
λόγοισιν εἰπεῖν· ἀλλὰ μὴ σπέρχου, φίλος,
λέξον δ' ὅπως ὤλοντο· δὶς τόσον γὰρ ἂν
τέρψειας ἡμᾶς, εἰ τεθνᾶσι παγκάκως.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἐπεὶ τέκνων σῶν ἦλθε δίπτυχος γονὴ
σὺν πατρὶ καὶ παρῆλθε νυμφικοὺς δόμους,
ἥσθημεν οἵπερ σοῖς ἐκάμνομεν κακοῖς
δμῶες· δι' ὤτων δ' εὐθὺς ἦν πολὺς λόγος
σὲ καὶ πόσιν σὸν νεῖκος ἐσπεῖσθαι τὸ πρίν.
Κυνεῖ δ' ὁ μέν τις χεῖρ', ὁ δὲ ξανθὸν κάρα
παίδων· ἐγὼ δὲ καὐτὸς ἡδονῆς ὕπο
στέγας γυναικῶν σὺν τέκνοις ἅμ' ἑσπόμην.
Δέσποινα δ', ἣν νῦν ἀντὶ σοῦ θαυμάζομεν,
πρὶν μὲν τέκνων σῶν εἰσιδεῖν ξυνωρίδα,
πρόθυμον εἶχ' ὀφθαλμὸν εἰς Ἰάσονα·
ἔπειτα μέντοι προὐκαλύψατ' ὄμματα,
λευκήν τ' ἀπέστρεψ' ἔμπαλιν παρηίδα,
παίδων μυσαχθεῖσ' εἰσόδους. Πόσις δὲ σὸς
ὀργὰς ἀφῄρει καὶ νεάνιδος χόλον,
λέγων τάδ'· οὐ μὴ δυσμενὴς ἔσει φίλοις,
παύσει δὲ θυμοῦ καὶ πάλιν στρέψεις κάρα,
φίλους νομίζουσ' οὕσπερ ἂν πόσις σέθεν,
δέξει δὲ δῶρα, καὶ παραιτήσει πατρὸς
φυγὰς ἀφεῖναι παισὶ τοῖσδ' ἐμὴν χάριν;
Ἡ δ' ὡς ἐσεῖδε κόσμον, οὐκ ἠνέσχετο,
ἀλλ' ᾔνεσ' ἀνδρὶ πάντα· καὶ πρὶν ἐκ δόμων
μακρὰν ἀπεῖναι πατέρα καὶ παῖδας σέθεν,
λαβοῦσα πέπλους ποικίλους ἠμπίσχετο,
χρυσοῦν τε θεῖσα στέφανον ἀμφὶ βοστρύχοις,
λαμπρῷ κατόπτρῳ σχηματίζεται κόμην,
ἄψυχον εἰκὼ προσγελῶσα σώματος.
Κἄπειτ' ἀναστᾶσ' ἐκ θρόνων διέρχεται
στέγας, ἁβρὸν βαίνουσα παλλεύκῳ ποδὶ,
δώροις ὑπερχαίρουσα, πολλὰ πολλάκις
τένοντ' ἐς ὀρθὸν ὄμμασι σκοπουμένη.
Τοὐνθένδε μέντοι δεινὸν ἦν θέαμ' ἰδεῖν·

NUNCIUS.

O quæ dirum facinus atque nefastum patrasti,
Medea, fuge, fuge, neque navalem,
si adsit, omittens currum, neque vehiculum terram calcans.

MEDEA.

Quid vero dignum mihi hoc accidit exilio?

NUNCIUS.

Periit regia modo filia
et Creon, qui *eam* genuit, per venena tua.

MEDEA.

Pulcerrimum dixisti nuncium, interque beneficos
in posterum jam et amicos meos eris.

NUNCIUS.

Quid ais? sapisne recte, ac non insanis, mulier,
quæ regium focum evastasse te
audiens gaudes, nec metuis hæc talia?

MEDEA.

Habeo et equidem aliquid contra tua
verba dicendum: sed ne nimium exasperare, amice;
sed narra, quomodo perierint: bis tanto enim
delectaveris nos, si mortem obierunt pessime.

NUNCIUS.

Postquam liberorum tuorum advenit gemina soboles
cum patre, et ingressa est conjugales ædes,
gavisi sumus, qui tuis condolebamus malis,
famuli; per aures autem subito ibat multus rumor,
te et maritum tuum discordiam composuisse priorem.
Osculatur alius aliquis manum, alius flavum caput
puerorum; ego et ipse præ lætitia
in conclave mulierum cum filiis *tuis* simul sequebar
Domina vero, quam nunc pro te colimus,
priusquam liberorum tuorum viderat par,
alacrem habebat oculum in Jasonem:
deinde vero obvelavit vultum,
et candidam avertit retro genam,
puerorum abominans ingressum. Sed maritus tuus
et iram demere studebat et bilem puellæ,
hæc dicens: Ne inimica sis amicis;
desisteque ab ira, et huc iterum convertas caput,
amicos ducens *eosdem*, quos maritus tuus
accipe vero munera, et roga patrem,
ut exilium remittat liberis his (*meis*) in meam gratiam.
Illa vero ut adspexit ornatum, non perseveravit,
sed promisit viro omnia: et priusquam ex ædibus
procul abessent pater et liberi tui,
sumens vestem variam induit,
aureamque *sibi* ponens coronam circa cincinnos,
nitidum ad speculum componit comam,
inanimæ imagini arridens corporis.
Ac deinde, surgens de solio, perambulat
ædes, delicate incedens candido pede,
muneribus *hisce* beata, multum *ac* sæpe
talum ad erectum usque oculis lustrans.
Exinde vero horribile extitit spectaculum visu:

χροιὰν γὰρ ἀλλάξασα λεχρία πάλιν
χωρεῖ τρέμουσα κῶλα, καὶ μόλις φθάνει
θρόνοισιν ἐμπεσοῦσα μὴ χαμαὶ πεσεῖν.
Καί τις γεραιὰ προσπόλων, δόξασά που
ἢ Πανὸς ὀργὰς ἤ τινος θεῶν μολεῖν,
ἀνωλόλυξε, πρίν γ' ὁρᾷ κατὰ στόμα
χωροῦντα λευκὸν ἀφρὸν, ὀμμάτων τ' ἄπο
κόρας στρέφουσαν, αἷμά τ' οὐκ ἐνὸν χροΐ·
εἶτ' ἀντίμολπον ἧκεν ὀλολυγῆς μέγαν
κωκυτόν. Εὐθὺς δ' ἡ μὲν ἐς πατρὸς δόμους
ὥρμησεν, ἡ δὲ πρὸς τὸν ἀρτίως πόσιν,
φράσουσα νύμφης συμφοράν· ἅπασα δὲ
στέγη πυκνοῖσιν ἐκτύπει δρομήμασιν.
Ἤδη δ' ἂν ἕλκων κῶλον ἐκπλέθρου δρόμου
ταχὺς βαδιστὴς τερμόνων ἀνθήπτετο·
ἡ δ' ἐξ ἀναύδου καὶ μύσαντος ὄμματος
δεινὸν στενάξασ' ἡ τάλαιν' ἠγείρετο·
διπλοῦν γὰρ αὐτῇ πῆμ' ἐπεστρατεύετο.
Χρυσοῦς μὲν ἀμφὶ κρατὶ κείμενος πλόκος
θαυμαστὸν ἵει νᾶμα παμφάγου πυρός·
πέπλοι δὲ λεπτοὶ, σῶν τέκνων δωρήματα,
λευκὴν ἔδαπτον σάρκα τῆς δυσδαίμονος.
Φεύγει δ' ἀναστᾶσ' ἐκ θρόνων πυρουμένη,
σείουσα χαίτην κρᾶτά τ' ἄλλοτ' ἄλλοσε,
ῥῖψαι θέλουσα στέφανον· ἀλλ' ἀραρότως
σύνδεσμα χρυσὸς εἶχε, πῦρ δ', ἐπεὶ κόμην
ἔσεισε, μᾶλλον δὶς τόσως τ' ἐλάμπετο.
Πίτνει δ' ἐς οὖδας ξυμφορᾷ νικωμένη,
πλὴν τῷ τεκόντι κάρτα δυσμαθὴς ἰδεῖν.
Οὔτ' ὀμμάτων γὰρ δῆλος ἦν κατάστασις
οὔτ' εὐφυὲς πρόσωπον, αἷμα δ' ἐξ ἄκρου
ἔσταζε κρατὸς, συμπεφυρμένον πυρί,
σάρκες δ' ἀπ' ὀστέων ὥστε πεύκινον δάκρυ
γναθμοῖς ἀδήλοις φαρμάκων ἀπέρρεον,
δεινὸν θέαμα. Πᾶσι δ' ἦν φόβος θιγεῖν
νεκροῦ· τύχην γὰρ εἴχομεν διδάσκαλον.
Πατὴρ δ' ὁ τλήμων ξυμφορᾶς ἀγνωσίᾳ
ἄφνω προσελθὼν δῶμα προσπίτνει νεκρῷ·
ᾤμωξε δ' εὐθὺς, καὶ περιπτύξας δέμας
κυνεῖ προσαυδῶν τοιάδ'· ὦ δύστηνε παῖ,
τίς σ' ὧδ' ἀτίμως δαιμόνων ἀπώλεσεν;
τίς τὸν γέροντα τύμβον ὀρφανὸν σέθεν
τίθησιν; οἴμοι, ξυνθάνοιμί σοι, τέκνον.
Ἐπεὶ δὲ θρήνων καὶ γόων ἐπαύσατο,
χρῄζων γεραιὸν ἐξαναστῆσαι δέμας,
προσείχεθ' ὥστε κισσὸς ἔρνεσιν δάφνης
λεπτοῖσι πέπλοις, δεινὰ δ' ἦν παλαίσματα·
ὁ μὲν γὰρ ἤθελ' ἐξαναστῆσαι γόνυ,
ἡ δ' ἀντελάζυτ'· εἰ δὲ πρὸς βίαν ἄγοι,
σάρκας γεραιὰς ἐσπάρασσ' ἀπ' ὀστέων.
Χρόνῳ δ' ἀπέσβη καὶ μεθῆχ' ὁ δύσμορος
ψυχήν· κακοῦ γὰρ οὐκέτ' ἦν ὑπέρτερος.
Κεῖνται δὲ νεκροὶ παῖς τε καὶ γέρων πατὴρ
πέλας, ποθεινὴ δακρύοισι συμφορά.

colorem enim mutans, obliqua retro
cedit, tremens membris, et vix antevertit,
solio illapsa, quominus in terram procideret.
Atque aliqua ex famulabus anus, existimans fere [nisse,
aut Panis iram, aut alicujus *alius* deorum *in ipsam* ve-
ululatum edidit, donec vidit per os
exeuntem candidam spumam, et oculorum [corpori;
retorquere *illam* pupillas, et sanguinem non *amplius* inesse
tum occinentem ululatui emisit magnam
ejulationem. Statim vero una quidem in patris domum
properavit, alia vero ad recentem maritum,
nunciatura sponsæ calamitatem; tota vero
domus frequentibus resonabat discursationibus. [culi
Jam vero rapiens pedem sex plethrorum (*stadialis*) curri-
velox cursor metam attigisset: [*deliquio*)
illa vero *tali tempore* ex muto clausoque oculo (*ex animi*
graviter ingemiscens misera excitabatur:
nam duplex eam malum infestabat.
Aurea quidem circa caput posita corona plexa
mirum emittebat fluentum omnia devorantis ignis:
vestes vero tenues, tuorum liberorum munus,
candidam devorabant carnem infelicis.
Fugit vero, surgens de solio flagrans,
concutiens crines et caput huc illuc,
abjicere cupiens coronam; sed firmiter inhærens
compaginem aurum tenebat, ignis autem, postquam comam
puella concussit, magis atque *adeo* bis tanto emicuit.
Cadit vero in solum malo victa,
præterquam patri, valde difficilis agnitu.
Neque oculorum enim clarus erat status,
nec venusta facies; sanguis autem ex summo
stillabat capite, commixtus igni, [*sæ*),
et carnes ab ossibus, sicut picea lacrima (*pix tædæ incen-*
sub maxillis (i. e. *vi devoratrice*) invisibilibus venenorum
defluebant,] horrendum spectaculum. Omnes vero metue-
bant tangere] cadaver: fortunam enim *ejus* habebamus ma-
gistram.] Sed pater infelix mali ignoratione
subito ingressus conclave, irruit in mortuam,
et ejulavit statim, et amplectens corpus *filiæ*,
osculabatur, compellans hujusmodi verbis: O infelix filia,
quis te tam turpiter deorum perdidit?
quis senem *me* bustum orbatum te
reddit? hei mihi! utinam moriar tecum, filia!
Postquam autem lamentationum et fletuum finem fecit,
volens senile erigere corpus,
adhæsit, sicut hedera ramis lauri,
tenui vesti; horribilis autem extitit lucta:
ipse enim volebat erigere genu, [agebat,
hæc vero *arreptum* retrahebat; quando autem per vim
carnem senilem divellebat ab ossibus.
Tandem exstinctus est, et dimisit infelix
animam: malo enim non amplius erat superior.
Jacent autem mortui, filiaque et senex pater, *alter* [tas.
prope *alterum*, exoptata (*accommodata*) lacrimis calami-

Καί μοι τὸ μὲν σὸν ἐκποδὼν ἔστω λόγου·
γνώσει γὰρ αὐτὴ ζημίας ἀποστροφήν·
τὰ θνητὰ δ' οὐ νῦν πρῶτον ἡγοῦμαι σκιάν,
οὐδ' ἂν τρέσας εἴποιμι τοὺς σοφοὺς βροτῶν
δοκοῦντας εἶναι καὶ μεριμνητὰς λόγων,
τούτους μεγίστην μωρίαν ὀφλισκάνειν.
Θνητῶν γὰρ οὐδείς ἐστιν εὐδαίμων ἀνήρ·
ὄλβου δ' ἐπιρρυέντος εὐτυχέστερος
ἄλλου γένοιτ' ἂν ἄλλος, εὐδαίμων δ' ἂν οὔ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔοιχ' ὁ δαίμων πολλὰ τῇδ' ἐν ἡμέρᾳ
κακὰ συνάψειν ἐνδίκως Ἰάσονι.
Ὦ τλῆμον, ὥς σου συμφορὰς οἰκτείρομεν,
κόρη Κρέοντος, ἥτις εἰς Ἅδου δόμους
οἴχει γάμων ἕκατι τῶν Ἰάσονος.

ΜΗΔΕΙΑ.

Φίλαι, δέδοκται τοὔργον ὡς τάχιστά μοι
παῖδας κτανούσῃ τῆσδ' ἀφορμᾶσθαι χθονός,
καὶ μὴ σχολὴν ἄγουσαν ἐκδοῦναι τέκνα
ἄλλῃ φονεῦσαι δυσμενεστέρᾳ χερί.
[Πάντως σφ' ἀνάγκη κατθανεῖν· ἐπεὶ δὲ χρή,
ἡμεῖς κτενοῦμεν, οἵπερ ἐξεφύσαμεν.]
Ἀλλ' εἶ' ὁπλίζου, καρδία. Τί μέλλομεν
τὰ δεινὰ κἀναγκαῖα μὴ πράσσειν κακά;
Ἄγ', ὦ τάλαινα χεὶρ ἐμή, λαβὲ ξίφος,
λάβ', ἕρπε πρὸς βαλβῖδα λυπηρὰν βίου
καὶ μὴ κακισθῇς, μηδ' ἀναμνησθῇς τέκνων,
ὡς φίλταθ', ὡς ἔτικτες· ἀλλὰ τήνδε γε
λαθοῦ βραχεῖαν ἡμέραν παίδων σέθεν,
κἄπειτα θρήνει· καὶ γὰρ εἰ κτενεῖς σφ', ὅμως
φίλοι γ' ἔφυσαν, δυστυχὴς δ' ἐγὼ γυνή.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ Γᾶ τε καὶ παμφαὴς Στρ.
ἀκτὶς Ἀελίου, κατίδετ', ἴδετε τὰν
ὀλομέναν γυναῖκα, πρὶν φοινίαν
τέκνοις προσβαλεῖν χέρ' αὐτοκτόνον.
Σᾶς γὰρ ἀπὸ χρυσέας γονᾶς
ἔβλαστεν· θεῶν δ' αἷμα πίτνειν
φόβος ὑπ' ἀνέρων.
Ἀλλά νιν, ὦ φάος διογενές, κάτειρ-
γε, κατάπαυσον, ἔξελ' οἴκων φονίαν
τάλαινάν τ' Ἐρινὺν ὑπ' ἀλαστόρων.
Μάταν μόχθος ἔρρει τέκνων, Ἀντ.
μάταν ἄρα γένος φίλιον ἔτεκες, ὦ
κυανεᾶν λιποῦσα Συμπληγάδων
πετρᾶν ἀξενωτάταν ἐσβολάν.
Δειλαία, τί σοι φρενῶν βαρὺς
χόλος προσπίτνει, καὶ δυσμενὴς
φόνος ἀμείβεται;
Χαλεπὰ γὰρ βροτοῖς ὁμογενῆ μιά-
σματ' ἐπὶ γαῖαν αὐτοφόνταις ξυνῳ-
δὰ θεόθεν πίτνοντ' ἐπὶ δόμοις ἄχη.

ΠΑΙΣ α'.

Οἴμοι, τί δράσω; ποῖ φύγω μητρὸς χέρας;

Ac mihi, quod tua quidem interest, ea sunto extra meum
sermonem :] invenies enim ipsa pœnæ *abs te* avertendæ
modum :] res vero mortalium non nunc primum arbitror
esse umbram :] neque trepidans dixerim, illos, qui inter
mortales sapientes] sibi videntur esse, et indagatores
quæstionum,] hos maximæ stultitiæ esse reos.
Mortalium enim nemo est beatus ;
opibus vero affluentibus, fortunatior
alio fieri potest alius, beatus autem nequaquam.

CHORUS.

Videtur deus multa hac in die
mala congesturus juste in Jasonem.
O misera, quantum tuam calamitatem miseramur,
filia Creontis, qui in Plutonis domum
abiisti propter nuptias Jasonis.

MEDEA.

O amicæ, decretum est mihi opus, quam celerrime
ut interfectis filiis hac discedam ex terra,
neque otium agens committam liberos
alii necandos infestiori manui.
[Omnino eos necesse est mori : quia vero oportet,
ego occidam *eos*, quæ procreavi.]
Sed age, armeris, anime. Quid cunctor,
dira et necessaria quin perpetrem mala ?
Age, o misera manus mea, arripe gladium,
arripe, vade ad metam tristem vitæ,
et ne sis ignava, neu memineris liberorum, [tem
quam *sint* carissimi, ut *eos* pepereris : sed *per* hunc sal-
brevem diem obliviscere filiorum tuorum,
ac postea luge : etsi enim occides eos, tamen
cari certe fuerunt, infelix vero ego mulier.

CHORUS.

Io Terra, et cuncta illustrans
radius Solis, aspicite, videte illam
perditam mulierem, priusquam cruentam
liberis admoveat manum parricidialem.
Tuo enim aureo ex genere
orti sunt; deorum vero sanguinem cadere
horrendum *est* per homines.
Verum ipsam, o lumen divinum, coer-
ce, compesce; expelle ædibus cruentam
miseramque Furiam a malis dæmonibus *immissam*.
Incassum labor *partus* periit liberorum ;
incassum igitur genus carum peperisti, o
tu cærulearum quæ reliquisti Symplegadum
scopulorum inhospitalissimum ingressum.
Infelix, quid tibi cordis gravis
ira accidit, et hostilis
cædis furor succedit *pristinæ benevolentiæ*?
Funesta enim *sunt* mortalibus cognati sanguinis pia-
cula in terram *profusi*, parricidis causa con- [tum.
sentaneorum divinitus ingruentium in familiam calamita-

PUER I.

Væ mihi! quid faciam? quo effugiam matris manus?

ΠΑΙΣ β'.

Οὐκ οἶδ', ἀδελφὲ φίλτατ'· ὀλλύμεσθα γάρ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀκούεις βοὰν, ἀκούεις τέκνων; α'
Ἰὼ τλᾶμον, ὦ κακοτυχὲς γύναι.
Παρέλθω δόμους; ἀρῆξαι φόνον β'
δοκεῖ μοι τέκνοις.

ΠΑΙΔΕΣ.

Ναὶ, πρὸς θεῶν, ἀρήξατ'· ἐν δέοντι γάρ·
ὡς ἐγγὺς ἤδη γ' ἐσμὲν ἀρκύων ξίφους.

ΧΟΡΟΣ.

Τάλαιν', ὡς ἄρ' ἦσθα πέτρος ἢ σίδα- γ'
ρος, ἅτις τέκνων ὃν ἔτεκες
ἄροτον αὐτόχειρι μοίρᾳ κτενεῖς.
Μίαν δὴ κλύω, μίαν τῶν πάρος α'
γυναῖκ' ἐν φίλοις χέρα βαλεῖν τέκνοις,
Ἰνὼ μανεῖσαν ἐκ θεῶν, ὅθ' ἡ Διὸς
δάμαρ νιν ἐξέπεμψε δωμάτων ἄλῃ.
Πίτνει δ' ἁ τάλαιν' ἐς ἅλμαν φόνῳ β'
τέκνων δυσσεβεῖ,
ἀκτῆς ὑπερτείνασα ποντίας πόδα,
δυοῖν τε παίδοιν ξυνθανοῦσ' ἀπόλλυται.
Τί δῆτ' οὖν γένοιτ' ἂν ἔτι δεινόν; Ὦ γ'
γυναικῶν λέχος πολύπονον,
ὅσα βροτοῖς ἔρεξας ἤδη κακά.

ΙΑΣΩΝ.

Γυναῖκες, αἳ τῆσδ' ἐγγὺς ἕστατε στέγης,
ἆρ' ἐν δόμοισιν ἡ τὰ δείν' εἰργασμένη
Μήδεια τοισίδ', ἢ μεθέστηκεν φυγῇ;
Δεῖ γάρ νιν ἤτοι γῆς σφε κρυφθῆναι κάτω,
ἢ πτηνὸν ἆραι σῶμ' ἐς αἰθέρος βάθος,
εἰ μὴ τυράννων δώμασιν δώσει δίκην.
Πέποιθ' ἀποκτείνασα κοιράνους χθονὸς
ἀθῷος αὐτὴ τῶνδε φεύξεσθαι δόμων;
Ἀλλ' οὐ γὰρ αὐτῆς φροντίδ' ὡς τέκνων ἔχω·
κείνην μὲν οὓς ἔδρασεν ἔρξουσιν κακῶς·
ἐμῶν δὲ παίδων ἦλθον ἐκσώσων βίον,
μή μοί τι δράσωσ' οἱ προσήκοντες γένει,
μητρῷον ἐκπράσσοντες ἀνόσιον φόνον.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ τλῆμον, οὐκ οἶσθ' οἷ κακῶν ἐλήλυθας,
Ἰᾶσον· οὐ γὰρ τούσδ' ἂν ἐφθέγξω λόγους.

ΙΑΣΩΝ.

Τί δ' ἔστιν; ἦ που κἄμ' ἀποκτεῖναι θέλει;

ΧΟΡΟΣ.

Παῖδες τεθνᾶσι χειρὶ μητρῴᾳ σέθεν.

ΙΑΣΩΝ.

Οἴμοι τί λέξεις; ὥς μ' ἀπώλεσας, γύναι.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς οὐκέτ' ὄντων σῶν τέκνων φρόντιζε δή.

ΙΑΣΩΝ.

Ποῦ γάρ νιν ἔκτειν', ἐντὸς ἢ 'ξωθεν δόμων;

ΧΟΡΟΣ.

Πύλας ἀνοίξας σῶν τέκνων ὄψει φόνον.

PUER II.

Nescio, frater carissime; periimus enim.

CHORUS

Audin' clamorem, audin', liberorum?
O misera, o infelix mulier!
Ingrediar domum? depellere necem
constitui liberis.

PUERI.

Verum per deos, ferte opem; opportune enim *feretis*: nam prope jam sumus retia gladii.

CHORUS.

Misera, ut igitur nata es saxum, aut fer-
rum, quæ liberorum, quos peperisti
segetem parricidiali fato es occisura!
Unam quidem audio, unam *tantum* de priscis
mulierem manum caris injecisse liberis,
Ino, furentem divinitus, quando Jovis
conjux eam emisit domibus errore mentis.
Cadit vero misera in mare, propter cædem
liberorum impiam,
supra litus marinum projiciens pedem,
duobusque filiis commoriens perit.
Quidnam igitur amplius accidat horrendum? O
mulierum conjugia ærumnosa,
quanta hominibus jam intulistis mala!

JASON.

Mulieres, quæ hanc prope domum statis,
num in ædibus *est* illa, quæ immania hæc commisit,
Medea, istis? an hinc se proripuit fuga?
Oportet enim ipsam aut sub terra se abscondere,
aut volucre extollere corpus in aeris profunditatem,
nisi regum domui datura est pœnas.
An confidit, postquam interfecit principes *hujus* terræ,
se inultam posse ex his aufugere ædibus?
Sed enim non tam ipsius curam, quam liberorum, gero:
illam enim *ii*, quos læsit, ulciscentur;
meorum vero liberorum veni servaturus vitam,
ne mihi quid *in eos* faciant propinqui *Creontis* genere,
a matre *eorum* perpetratam vindicantes nefandam cædem.

CHORUS.

O infelix, nescis quo malorum veneris,
Jason: non enim, *si scires*, hæc dixisses verba.

JASON.

Quid vero est? an forte me quoque occidere vult?

CHORUS.

Liberi perierunt manu materna tui.

JASON.

Heu mihi! quid dices? ut me perdidisti, mulier!

CHORUS.

Tamquam de mortuis liberis tuis jam cogita.

JASON.

Ubinam eos interfecit, intusne, an extra domum?

CHORUS.

Fores aperi, et liberorum tuorum conspicies cædem.

ΙΑΣΩΝ.

Χαλᾶτε κλῇδας ὡς τάχιστα, πρόσπολοι,
ἐκλύεθ' ἁρμοὺς, ὡς ἴδω διπλοῦν κακὸν,
τοὺς μὲν θανόντας, τὴν δὲ τίσωμαι φόνῳ.

ΜΗΔΕΙΑ.

Τί τάσδε κινεῖς κἀναμοχλεύεις πύλας,
νεκροὺς ἐρευνῶν κἀμὲ τὴν εἰργασμένην;
Παῦσαι πόνου τοῦδ'. Εἰ δ' ἐμοῦ χρείαν ἔχεις,
λέγ' εἴ τι βούλει, χειρὶ δ' οὐ ψαύσεις ποτέ·
τοιόνδ' ὄχημα πατρὸς Ἥλιος πατὴρ
δίδωσιν ἡμῖν, ἔρυμα πολεμίας χερός.

ΙΑΣΩΝ.

Ὦ μῖσος, ὦ μέγιστον ἐχθίστη γύναι
θεοῖς τε κἀμοὶ παντί τ' ἀνθρώπων γένει,
ἥτις τέκνοισι σοῖσιν ἐμβαλεῖν ξίφος
ἔτλης τεκοῦσα, κἄμ' ἄπαιδ' ἀπώλεσας·
καὶ ταῦτα δράσασ' ἥλιόν τε προσβλέπεις
καὶ γαῖαν, ἔργον τλᾶσα δυσσεβέστατον.
Ὄλοι'. Ἐγὼ δὲ νῦν φρονῶ, τότ' οὐ φρονῶν,
ὅτ' ἐκ δόμων σε βαρβάρου τ' ἀπὸ χθονὸ
Ἕλλην' ἐς οἶκον ἠγόμην, κακὸν μέγα,
πατρός τε καὶ γῆς προδότιν ἥ σ' ἐθρέψατο.
Τὸν σὸν δ' ἀλάστορ' εἰς ἔμ' ἔσκηψαν θεοί·
κτανοῦσα γὰρ δὴ σὸν κάσιν παρέστιον,
τὸ καλλίπρῳρον εἰσέβης Ἀργοῦς σκάφος.
Ἤρξω μὲν ἐκ τοιῶνδε· νυμφευθεῖσα δὲ
παρ' ἀνδρὶ τῷδε, καὶ τεκοῦσά μοι τέκνα,
εὐνῆς ἕκατι καὶ λέχους σφ' ἀπώλεσας.
Οὐκ ἔστιν ἥτις τοῦτ' ἂν Ἑλληνὶς γυνὴ
ἔτλη ποθ', ὧν γε πρόσθεν ἠξίουν ἐγὼ
γῆμαί σε, κῆδος ἐχθρὸν ὀλέθριόν τ' ἐμοὶ,
λέαιναν, οὐ γυναῖκα, τῆς Τυρσηνίδος
Σκύλλης ἔχουσαν ἀγριωτέραν φύσιν.
Ἀλλ' οὐ γὰρ ἄν σε μυρίοις ὀνείδεσι
δάκοιμι· τοιόνδ' ἐμπέφυκέ σοι θράσος·
ἔρρ', αἰσχροποιὲ καὶ τέκνων μιαιφόνε.
Ἐμοὶ δὲ τὸν ἐμὸν δαίμον' αἰάζειν πάρα,
ὃς οὔτε λέκτρων νεογάμων ὀνήσομαι,
οὐ παῖδας, οὓς ἔφυσα κἀξεθρεψάμην,
ἕξω προσειπεῖν ζῶντας, ἀλλ' ἀπώλεσα.

ΜΗΔΕΙΑ.

Μακρὰν ἂν ἐξέτεινα τοῖσδ' ἐναντία
λόγοισιν, εἰ μὴ Ζεὺς πατὴρ ἠπίστατο
οἷ' ἐξ ἐμοῦ πέπονθας οἷά τ' εἰργάσω.
Σὺ δ' οὐκ ἔμελλες τἄμ' ἀτιμάσας λέχη
τερπνὸν διάξειν βίοτον ἐγγελῶν ἐμοὶ,
οὐδ' ἡ τύραννος, οὐδ' ὁ σοὶ προσθεὶς γάμους
Κρέων ἀνατὶ τῆσδέ μ' ἐκβαλεῖν χθονός.
Πρὸς ταῦτα καὶ λέαιναν, εἰ βούλει, κάλει,
καὶ Σκύλλαν, ἣ Τυρσηνὸν ᾤκησεν πέδον·
τῆς σῆς γὰρ ὡς χρὴ καρδίας ἀνθηψάμην.

ΙΑΣΩΝ.

Καὐτή γε λυπεῖ καὶ κακῶν κοινωνὸς εἶ.

JASON.

Laxate seras quam celerrime, ministri,
solvite repagula, ut videam geminum malum,
hos quidem interfectos, illam vero ut puniam cæde.

MEDEA.

Quid hasce concutis et submoves portas,
mortuos quærens, et me quæ *hoc* patravi?
Desiste ab hoc labore. Si vero me tibi opus est,
dic, si quid vis; manu tamen non attinges unquam:
talem currum Sol, patris pater,
dat nobis, præsidium contra manum hostilem.

JASON.

O odium, o maxime omnium invisa mulier
et diis, et mihi, et universo hominum generi,
quæ liberis tuis injicere gladium
ausa es, quos peperisti, et me filiis orbatum perdidisti;
et hæc quum feceris, *tamen* solemque aspicis
et terram, facinus ausa impiissimum.
Pereas! Ego vero nunc primum sapio, tunc non sapiens,
quum domo te et barbara e terra
Græcam in domum duxi, malum magnum,
et patris et terræ, quæ te nutrivit, proditricem.
Sed malum tuum genium in me immiserunt dii:
occiso enim tuo fratre ad altaria,
pulcra instructam prora conscendisti Argo navem.
Incepisti quidem a talibus: nupta vero
huic viro (*mihi*), quum pepereris mihi liberos,
propter cubile et connubium eos perdidisti.
Non est Græca mulier quæ hoc
ausa esset unquam: præ quibus ego te dignam æstimavi
quam ducerem, connubium infestum et perniciosum mihi,
leænam, non mulierem, Tyrrhena
Scylla sæviorem quæ habes naturam.
Verum (nequaquam enim te sexcentis conviciis
pungerem: talis innata tibi est impudentia)
pereas, turpissima, et cæde liberorum polluta.
Mihi vero meam sortem deflendum est,
qui neque novis nuptiis fruar,
nec liberos, quos genui et educavi,
potero alloqui vivos, sed amisi.

MEDEA.

In longum producerem contraria hisce
dictis, nisi Jupiter pater sciret,
qualia *beneficia* a me acceperis, qualiaque *tu vicissim* feceris.
Tibi vero non in fatis erat, meo contemto connubio,
ut jucundam exigeres vitam, insultans mihi,
neque regia puella; neque is qui tibi hoc matrimonium junxit
Creon, impune hac me ejecturus erat terra.
Ad hæc et leænam, si libet, *me* vocato,
et Scyllam, quæ Tyrrhenum incolit agrum:
tuum enim, ut convenit, cor vicissim sauciavi.

JASON.

Tu ipsa quoque doles, et malorum es particeps.

ΜΗΔΕΙΑ.
Σάφ' ἴσθι· λύει δ' ἄλγος, ἢν σὺ μὴ 'γγελᾷς.
ΙΑΣΩΝ.
Ὦ τέκνα, μητρὸς ὡς κακῆς ἐκύρσατε.
ΜΗΔΕΙΑ.
Ὦ παῖδες, ὡς ὤλεσθε πατρῴᾳ νόσῳ.
ΙΑΣΩΝ.
Οὔτοι νιν ἡμὴ δεξιά γ' ἀπώλεσεν.
ΜΗΔΕΙΑ.
Ἀλλ' ὕβρις οἵ τε σοὶ νεοδμῆτες γάμοι.
ΙΑΣΩΝ.
Λέχους σφε κἠξίωσας οὕνεκα κτανεῖν;
ΜΗΔΕΙΑ.
Σμικρὸν γυναικὶ πῆμα τοῦτ' εἶναι δοκεῖς;
ΙΑΣΩΝ.
Ἥτις γε σώφρων· σοὶ δὲ πάντ' ἐστὶν κακά.
ΜΗΔΕΙΑ.
Οἵδ' οὐκέτ' εἰσί· τοῦτο γάρ σε δήξεται.
ΙΑΣΩΝ.
Οἵδ' εἰσὶν ὤμοι σῷ κάρᾳ μιάστορες.
ΜΗΔΕΙΑ.
Ἴσασιν ὅστις ἦρξε πημονῆς θεοί.
ΙΑΣΩΝ.
Ἴσασι δῆτα σήν γ' ἀπόπτυστον φρένα.
ΜΗΔΕΙΑ.
Στυγεῖ· πικρὰν δὲ βάξιν ἐχθαίρω σέθεν.
ΙΑΣΩΝ.
Καὶ μὴν ἐγὼ σήν· ῥᾴδιοι δ' ἀπαλλαγαί.
ΜΗΔΕΙΑ.
Πῶς οὖν; τί δράσω; κάρτα γὰρ κἀγὼ θέλω.
ΙΑΣΩΝ.
Θάψαι νεκρούς μοι τούσδε καὶ κλαῦσαι πάρες.
ΜΗΔΕΙΑ.
Οὐ δῆτ', ἐπεὶ σφᾶς τῇδ' ἐγὼ θάψω χερὶ,
φέρουσ' ἐς Ἥρας τέμενος ἀκραίας θεοῦ,
ὡς μή τις αὐτοὺς πολεμίων καθυβρίσῃ,
τύμβους ἀνασπῶν· γῇ δὲ τῇδε Σισύφου
σεμνὴν ἑορτὴν καὶ τέλη προσάψομεν
τὸ λοιπὸν ἀντὶ τοῦδε δυσσεβοῦς φόνου.
Αὐτὴ δὲ γαῖαν εἶμι τὴν Ἐρεχθέως,
Αἰγεῖ συνοικήσουσα τῷ Πανδίονος.
Σὺ δ', ὥσπερ εἰκὸς, κατθανεῖ κακὸς κακῶς,
Ἀργοῦς κάρα σὸν λειψάνῳ πεπληγμένος,
πικρὰς τελευτὰς τῶν ἐμῶν ἰδὼν γάμων.
ΙΑΣΩΝ.
Ἀλλά σ' Ἐρινὺς ὀλέσειε τέκνων
φονία τε Δίκη.
ΜΗΔΕΙΑ.
Τίς δὲ κλύει σου θεὸς ἢ δαίμων,
τοῦ ψευδόρκου καὶ ξειναπάτου;
ΙΑΣΩΝ.
Φεῦ φεῦ, μυσαρὰ καὶ παιδολέτορ.
ΜΗΔΕΙΑ.
Στεῖχε πρὸς οἴκους καὶ θάπτ' ἄλοχον.

MEDEA.
Bene scito *hoc sic esse:* juvat tamen dolor, si tu mihi non [irrides.
JASON.
O liberi, matrem quam malam adepti estis!
MEDEA.
O filii, ut periistis paterno morbo (*perfidia*)!
JASON.
Non certe tamen mea dextra eos perdidit.
MEDEA.
Sed injuria *tua*, et novæ tuæ nuptiæ.
JASON.
Et tu ob connubium *amissum* eos decrevisti occidere?
MEDEA.
Exiguum mulieri malum hoc esse putas?
JASON.
Si quidem modesta *sit*: in te vero omnia sunt mala.
MEDEA.
Hi mortui sunt: hoc enim te mordebit.
JASON.
Hi sunt sævi tuo capiti dæmones.
MEDEA.
Norunt, quis inceperit *hoc* malum, dii.
JASON.
Norunt certe tuum abominabilem animum.
MEDEA.
Odio es *mihi*, amarulentumque sermonem abominor tuum.
JASON.
Atque ego tuum: facilis autem est discessio *consentientibus*.
MEDEA.
Quomodonam? quid faciam? vehementer enim et ego hoc [cupio.
JASON.
Sepelire mortuos mihi hos et lugere permitte.
MEDEA.
Nequaquam, siquidem eos hac ego sepeliam manu,
ferens in Junonis lucum, Acrææ deæ
ut ne quis eos inimicorum contumelia afficiat,
sepulcrum revellens; huic vero terræ Sisyphi
solenne festum et sacra constituam
in posterum pro hac impia cæde.
Ipsa autem proficiscar in terram Erechthei,
cum Ægeo habitatura, filio Pandionis.
Tu vero, quemadmodum convenit, morieris malus male,
caput tuum reliquiis Argus *navis* percussus,
acerbum exitum mearum expertus nuptiarum.
JASON
Sed te Furia perdat *cæsorum* liberorum,
cædisque vindex Justitia.
MEDEA.
Quis vero auscultet tibi deus aut dæmon,
perjuro et hospitum deceptori?
JASON.
Heu heu! scelesta, et liberorum perditrix!
MEDEA.
Vade domum, et sepeli uxorem *tuam*.

ΙΑΣΩΝ.

Στείχω, δισσῶν γ' ἄμορος τέκνων.

ΜΗΔΕΙΑ.

Οὔπω θρηνεῖς· μένε καὶ γῆρας.

ΙΑΣΩΝ.

Ὦ τέκνα φίλτατα.

ΜΗΔΕΙΑ.

Μητρί γε, σοὶ δ' οὔ.

ΙΑΣΩΝ.

Κἄπειτ' ἔκτας.

ΜΗΔΕΙΑ.

Σέ γε πημαίνουσ'.

ΙΑΣΩΝ.

Αἰαῖ· φιλίου χρῄζω στόματος
παίδων ὁ τάλας προσπτύξασθαι.

ΜΗΔΕΙΑ.

Νῦν σφε προσαυδᾷς, νῦν ἀσπάζει,
τότ' ἀπωσάμενος.

ΙΑΣΩΝ.

Δός μοι πρὸς θεῶν
μαλακοῦ χρωτὸς ψαῦσαι τέκνων.

ΜΗΔΕΙΑ.

Οὐκ ἔστι· μάτην ἔπος ἔρριπται.

ΙΑΣΩΝ.

Ζεῦ, τάδ' ἀκούεις ὡς ἀπελαυνόμεθ',
οἷά τε πάσχομεν ἐκ τῆς μυσαρᾶς
καὶ παιδοφόνου τῆσδε λεαίνης;
Ἀλλ', ὁπόσον γοῦν πάρα καὶ δύναμαι,
τάδε καὶ θρηνῶ κἀπιθοάζω,
μαρτυρόμενος δαίμονας ὥς μοι
τέκν' ἀποκτείνασ' ἀποκωλύεις
ψαῦσαί τε χεροῖν θάψαι τε νεκρούς,
οὓς μήποτ' ἐγὼ φύσας ὄφελον
πρὸς σοῦ φθιμένους ἐπιδέσθαι.

ΧΟΡΟΣ.

Πολλῶν ταμίας Ζεὺς ἐν Ὀλύμπῳ,
πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί·
καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός.
Τοιόνδ' ἀπέβη τόδε πρᾶγμα.

JASON.

Vado, orbatus duobus pueris.

MEDEA.

Nondum *sat* lamentaris; exspecta etiam senectutem.

JASON.

O liberi carissimi!

MEDEA

Matri quidem, tibi vero non.

JASON.

Et tunc (*quum eos ames*) occidisti.

MEDEA.

Te damno affectura.

JASON.

Væ mihi! carum cupio os
liberorum infelix *ego* amplecti.

MEDEA.

Nunc ipsos alloqueris, nunc salutas,
tunc repellens.

JASON.

Da mihi, per deos,
tenerum corpus attingere liberorum.

MEDEA.

Non licet : frustra verbum projectum est.

JASON.

Jupiter, hæc audis, quomodo repellimur,
qualiaque patimur ab exsecranda
et interfectrice liberorum hac leæna?
Sed, quantum certe licet et valeo,
hæc et lamentor, et concitus vocifero,
obtestans deos, quod
liberos, quos mihi necasti, prohibes
attingere manibus et sepelire mortuos:
quos utinam nunquam ego genitos
qui a te perierunt aspexissem.

CHORUS.

Multarum rerum dispensator *est* Jupiter in Olympo,
multaque præter spem perficiunt dii;
et exspectata non eveniunt,
insperatorum vero exitum invenit deus.
Talis evenit hæc res.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ

ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ.
ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.
ΘΕΡΑΠΟΝΤΕΣ.
ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΤΡΟΙΖΗΝΙΩΝ.
ΤΡΟΦΟΣ.
ΦΑΙΔΡΑ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΘΗΣΕΥΣ.
ΕΤΕΡΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΑΡΤΕΜΙΣ.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ.

Πολλὴ μὲν ἐν βροτοῖσι κοὐκ ἀνώνυμος
θεὰ κέκλημαι Κύπρις, οὐρανοῦ τ' ἔσω,
ὅσοι τε πόντου τερμόνων τ' Ἀτλαντικῶν
ναίουσιν εἴσω φῶς ὁρῶντες ἡλίου,
τοὺς μὲν σέβοντας τἀμὰ πρεσβεύω κράτη,
σφάλλω δ' ὅσοι φρονοῦσιν εἰς ἡμᾶς μέγα.
Ἔνεστι γὰρ δὴ κἀν θεῶν γένει τόδε,
τιμώμενοι χαίρουσιν ἀνθρώπων ὕπο.
Δείξω δὲ μύθων τῶνδ' ἀλήθειαν τάχα·
ὁ γάρ με Θησέως παῖς, Ἀμαζόνος τόκος
Ἱππόλυτος, ἁγνοῦ Πιτθέως παιδεύματα,
μόνος πολιτῶν τῆσδε γῆς Τροιζηνίας
λέγει κακίστην δαιμόνων πεφυκέναι·
ἀναίνεται δὲ λέκτρα κοὐ ψαύει γάμων·
Φοίβου δ' ἀδελφὴν Ἄρτεμιν, Διὸς κόρην,
τιμᾷ, μεγίστην δαιμόνων ἡγούμενος·
χλωρὰν δ' ἀν' ὕλην παρθένῳ ξυνὼν ἀεὶ
κυσὶν ταχείαις θῆρας ἐξαιρεῖ χθονὸς,
μείζω βροτείας προσπεσὼν ὁμιλίας.
Τούτοισι μέν νυν οὐ φθονῶ· τί γάρ με δεῖ;
ἃ δ' εἰς ἔμ' ἡμάρτηκε, τιμωρήσομαι
Ἱππόλυτον ἐν τῇδ' ἡμέρᾳ· τὰ πολλὰ δὲ
πάλαι προκόψασ', οὐ πόνου πολλοῦ με δεῖ.
Ἐλθόντα γάρ νιν Πιτθέως ποτ' ἐκ δόμων
σεμνῶν ἐς ὄψιν καὶ τέλη μυστηρίων
Πανδίονος γῆν πατρὸς εὐγενὴς δάμαρ
ἰδοῦσα Φαίδρα, καρδίαν κατέσχετο
ἔρωτι δεινῷ τοῖς ἐμοῖς βουλεύμασι.
Καὶ πρὶν μὲν ἐλθεῖν τήνδε γῆν Τροιζηνίαν,
πέτραν παρ' αὐτὴν Παλλάδος κατόψιον
γῆς τῆσδε ναὸν Κύπριδος ἐγκαθείσατο,

HIPPOLYTUS

CORONATUS.

PERSONÆ FABULÆ.

VENUS.
HIPPOLYTUS.
FAMULI.
CHORUS MULIERUM TRŒZENIARUM.
NUTRIX.
PHÆDRA.
NUNCIUS.
THESEUS.
ALTER NUNCIUS.
DIANA.

VENUS.

Celebris quidem nec ignobilis
dea sum Venus inter homines et in cœlo;
et quicunque mare Euxinum finesque Atlanticos
habitant intra, videntes lumen solis,
eorum illos, qui colunt meam potentiam, honore orno;
everto vero quicunque superbiunt adversus nos.
Inest enim etiam in deorum genere hoc,
ut gaudeant, cum honore afficiuntur ab hominibus.
Ostendam autem verborum horum veritatem cito;
nam me Thesei filius, Amazonis progenies,
Hippolytus, casti Pitthei alumnus,
solus ex civibus hujus terræ Trœzeniæ
dicit pessimam esse dearum;
et recusat lectum, neque attingit nuptias;
sed Phœbi sororem Dianam, Jovis filiam,
honorat, maximam dearum *esse* existimans;
et in viridi silva cum virgine habitans semper,
canibus velocibus feras tollit e solo,
in majorem se dans quam pro homine consuetudinem.
His quidem *ego* non invideo : quid enim opus est?
sed *ob ea*, quæ in me deliquit, ulciscar
Hippolytum in hoc die : cum pleraque autem
antea præpararim, non magno labore mihi opus est.
Nam profectum eum quondam Pitthei ex domo
ad spectaculum et ceremonias sacrorum mysteriorum
Pandionis *in* agrum, patris (*Thesei*) nobilis conjux
conspicata Phædra, animum capta est
vehementi amore, meo consilio.
Et priusquam veniret *in* hanc terram Trœzeniam,
rupem ad ipsam Palladis (*Acropolin Athenarum*) despectans
in hanc terram exstruit templum Veneris,

ἐρῶσ' ἔρωτ' ἔκδημον· Ἱππολύτῳ δ' ἔπι
τὸ λοιπὸν ὠνόμαζεν ἱδρῦσθαι θεάν.
Ἐπεὶ δὲ Θησεὺς Κεκροπίαν λείπει χθόνα,
μίασμα φεύγων αἵματος Παλλαντιδῶν,
καὶ τήνδε σὺν δάμαρτι ναυστολεῖ χθόνα,
ἐνιαυσίαν ἔκδημον αἰνέσας φυγὴν,
ἐνταῦθα δὴ στένουσα κἀκπεπληγμένη
κέντροις ἔρωτος ἡ τάλαιν' ἀπόλλυται
σιγῇ· ξύνοιδε δ' οὔτις οἰκετῶν νόσον.
Ἀλλ' οὔτι ταύτῃ τόνδ' ἔρωτα χρὴ πεσεῖν·
δείξω δὲ Θησεῖ πρᾶγμα, κἀκφανήσεται.
Καὶ τὸν μὲν ἡμῖν πολέμιον πεφυκότα
κτενεῖ πατὴρ ἀραῖσιν, ἃς ὁ πόντιος
ἄναξ Ποσειδῶν ὤπασεν Θησεῖ γέρας,
μηδὲν μάταιον ἐς τρὶς εὔξασθαι θεῷ.
Ἡ δ' εὐκλεὴς μὲν, ἀλλ' ὅμως ἀπόλλυται,
Φαίδρα· τὸ γὰρ τῆσδ' οὐ προτιμήσω κακὸν
τὸ μὴ οὐ παρασχεῖν τοὺς ἐμοὺς ἐχθροὺς ἐμοὶ
δίκην τοσαύτην ὥστ' ἐμοὶ καλῶς ἔχειν.
Ἀλλ' εἰσορῶ γὰρ τόνδε παῖδα Θησέως
στείχοντα, θήρας μόχθον ἐκλελοιπότα,
Ἱππόλυτον, ἔξω τῶνδε βήσομαι τόπων.
Πολὺς δ' ἅμ' αὐτῷ προσπόλων ὀπισθόπους
κῶμος λέλακεν, Ἄρτεμιν τιμῶν θεὰν
ὕμνοισιν· οὐ γὰρ οἶδ' ἀνεῳγμένας πύλας
Ἅδου, φάος τε λοίσθιον βλέπων τόδε.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ἕπεσθ' ᾄδοντες, ἕπεσθε,
τὰν Διὸς οὐρανίαν
Ἄρτεμιν, ᾇ μελόμεσθα.

ΘΕΡΑΠΟΝΤΕΣ.

Πότνια, πότνια, σεμνοτάτα,
Ζανὸς γένεθλον,
χαῖρε, χαῖρέ μοι, ὦ κόρα
Λατοῦς Ἄρτεμι καὶ Διὸς
καλλίστα πολὺ παρθένων,
ἃ μέγαν κατ' οὐρανὸν
ναίεις εὐπατέρειαν αὐλὰν,
Ζανὸς πολύχρυσον οἶκον.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Χαῖρέ μοι, ὦ καλλίστα,
καλλίστα τῶν κατ' Ὄλυμπον
παρθένων, Ἄρτεμι·
σοὶ τόνδε πλεκτὸν στέφανον ἐξ ἀκηράτου
λειμῶνος, ὦ δέσποινα, κοσμήσας φέρω,
ἔνθ' οὔτε ποιμὴν ἀξιοῖ φέρβειν βοτὰ,
οὐδ' ἦλθέ πω σίδηρος, ἀλλ' ἀκήρατον
μέλισσα λειμῶν' ἠρινὸν διέρχεται,
Αἰδὼς δὲ ποταμίαισι κηπεύει δρόσοις.
Ὅσοις διδακτὸν μηδὲν, ἀλλ' ἐν τῇ φύσει
τὸ σωφρονεῖν εἴληχεν ἐς τὰ πάνθ' ὁμῶς,
τούτοις δρέπεσθαι, τοῖς κακοῖσι δ' οὐ θέμις.
Ἀλλ', ὦ φίλη δέσποινα, χρυσέας κόμης
ἀνάδημα δέξαι χειρὸς εὐσεβοῦς ἄπο.

ardens amore peregrinantis; et in Hippolyti honorem
in posterum appellari voluit statutam deam (*deæ templum*).
Sed postquam Theseus Cecropium reliquit agrum,
ob piaculum cædis Pallantidarum exul,
et *in* hanc cum uxore navigavit terram,
annuum peregre agendum ultro subiens exilium;
ibi vero gemens, et perculsa
stimulis amoris misera perit
silentio : novit autem nemo ex domesticis morbum.
Sed nullo modo sic hunc amorem oportet ad irritum cadere;
ostendam enim rem Theseo, et palam fiet.
Et hunc nobis hostem factum
interficiet pater imprecationibus, quas marinus
rex Neptunus præbuit Theseo munus,
ut nihil frustra ter peteret a deo.
Illa vero inclyta quidem *est*, at tamen peribit,
Phædra : hujus enim non tanti faciam exitium,
ut non dent mei inimici mihi
pœnas tantas, ut recte mihi *se res* habeat.
Sed (video enim hic filium Thesei
venientem, venationis labore relicto,
Hippolytum) ex his decedam locis.
Multus autem cum eo ministrorum pone sequens
cœtus clamitat, Dianam celebrans deam
hymnis; nescit enim apertas portas
mortis diemque postremum se videre hunc

HIPPOLYTUS.

Sequimini canentes, sequimini,
Jovis *filiam* cœlestem
Dianam, cui curæ sumus.

FAMULI.

Veneranda, veneranda, augustissima *dea*,
Jovis soboles,
salve, salve mihi, o filia
Latonæ et Jovis, Diana,
formosissima multo virginum,
quæ amplo in cœlo
habitas nobilem patris aulam,
Jovis auro fulgentem domum.

HIPPOLYTUS.

Salve mihi, o pulcerrima,
pulcerrima degentium in Olympo
virginum, Diana :
tibi hanc coronam nexilem ex illibato
prato, o domina, exornatam fero :
ubi neque pastor audet pascere greges *suos*,
neque venit unquam ferrum, sed illibatum
apis pratum vernum peragrat,
Pudicitia vero fluviatili rore nutrit. *illud.*
et qui nihil *habet* studio acquisitum, sed in ipsa natura
castitatem sortitus est in omnibus rebus similiter,
huic decerpere *flores inde* licet, improbis vero nefas *est*.
Verum, o cara domina, aureæ comæ
redimiculum (*coronam*) accipe a pia manu.

Μόνῳ γάρ ἐστι τοῦτ' ἐμοὶ γέρας βροτῶν·
σοὶ καὶ ξύνειμι καὶ λόγοις σ' ἀμείβομαι,
κλύων μὲν αὐδὴν, ὄμμα δ' οὐχ ὁρῶν τὸ σόν.
Τέλος δὲ κάμψαιμ' ὥσπερ ἠρξάμην βίου.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἄναξ, θεοὺς γὰρ δεσπότας καλεῖν χρεὼν,
ἆρ' ἄν τί μου δέξαιο βουλεύσαντος εὖ;

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Καὶ κάρτα γ'· ἢ γὰρ οὐ σοφοὶ φαινοίμεθ' ἄν.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Οἶσθ' οὖν βροτοῖσιν ὃς καθέστηκεν νόμος;

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Οὐκ οἶδα· τοῦ δὲ καί μ' ἀνιστορεῖς πέρι;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Μισεῖν τὸ σεμνὸν καὶ τὸ μὴ πᾶσιν φίλον.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ὀρθῶς γε· τίς δ' οὐ σεμνὸς ἀχθεινὸς βροτῶν;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἐν δ' εὐπροσηγόροισιν ἔστι τις χάρις;

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Πλείστη γε, καὶ κέρδος γε σὺν μόχθῳ βραχεῖ.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἦ κἀν θεοῖσι ταὐτὸν ἐλπίζεις τόδε;

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Εἴπερ γε θνητοὶ θεῶν νόμοισι χρώμεθα.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Πῶς οὖν σὺ σεμνὴν δαίμον' οὐ προσεννέπεις;

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Τίν'; εὐλαβοῦ δὲ μή τι σὸν σφαλῇ στόμα.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Τήνδ' ἣ πύλαισι σαῖς ἐφέστηκεν Κύπρις.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Πρόσωθεν αὐτὴν ἁγνὸς ὢν ἀσπάζομαι.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Σεμνή γε μέντοι κἀπίσημος ἐν βροτοῖς.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ἄλλοισιν ἄλλος θεῶν τε κἀνθρώπων μέλει.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Εὐδαιμονοίης, νοῦν ἔχων ὅσον σε δεῖ.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Οὐδείς μ' ἀρέσκει νυκτὶ θαυμαστὸς θεῶν.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Τιμαῖσιν, ὦ παῖ, δαιμόνων χρῆσθαι χρεών.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Χωρεῖτ', ὀπαδοὶ, καὶ παρελθόντες δόμους
σίτων μέλεσθε· τερπνὸν ἐκ κυναγίας
τράπεζα πλήρης· καὶ καταψήχειν χρεὼν
ἵππους, ὅπως ἂν ἅρμασι ζεύξας ὕπο
βορᾶς κορεσθεὶς γυμνάσω τὰ πρόσφορα·
τὴν σὴν δὲ Κύπριν πόλλ' ἐγὼ χαίρειν λέγω.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἡμεῖς δὲ, τοὺς νέους γὰρ οὐ μιμητέον,
φρονοῦντες οὕτως, ὡς πρέπει δούλοις λέγειν,
προσευχόμεσθα τοῖσι σοῖς ἀγάλμασι,

Soli enim est hoc mihi munus ex mortalibus;
tecum et versor, et tecum colloquor,
audiens quidem vocem, os vero non videns tuum.
Finiam autem, sicut incepi, vitam.

FAMULUS.

Rex, deos enim *solos* dominos vocare decet,
num aliquid a me vis accipere suadente bene?

HIPPOLYTUS.

Et maxime quidem: alioqui enim non sapere videremur.

FAMULUS.

Scis igitur quæ mortalibus sit lex constituta?

HIPPOLYTUS.

Non novi: quanam vero de re interrogas me?

FAMULUS.

Odisse fastum et id *quod* non omnibus *est* gratum.

HIPPOLYTUS.

Recte quidem; quis enim hominum superbus non *est* odiosus?

FAMULUS.

In comitate vero estne aliqua gratia?

HIPPOLYTUS.

Plurima certe, et lucrum adeo cum labore parvo.

FAMULUS.

An etiam inter deos idem putas istud *obtinere?*

HIPPOLYTUS.

Siquidem homines deorum legibus utimur.

FAMULUS.

Cur ergo tu venerandam deam non salutas?

HIPPOLYTUS.

Quam? cave vero ne quid tuum offendat os.

FAMULUS.

Illam, quæ foribus tuis præsidet Cypris.

HIPPOLYTUS.

Eminus ipsam purus cum sim saluto.

FAMULUS.

Veneranda tamen certe *est*, et insignis inter mortales.

HIPPOLYTUS.

Aliis alius deorum hominumque curæ est.

FAMULUS.

Beatus sis, si sapias quantum te oportet *sapere.*

HIPPOLYTUS.

Nullus mihi placet qui noctu colitur deorum.

FAMULUS.

Cultu, o juvenis, deorum uti necesse *est.*

HIPPOLYTUS.

Ite, comites; et introgressi domum,
cibos curate: jucundum *aliquid est* post venationem
mensa plena: et recreare convenit
equos, ita ut curribus *eos* subjungens,
cibo saturatus, exerceam commode:
tuam vero Cyprin longum ego valere jubeo.

FAMULUS.

Nos vero (juvenes enim non decet imitari)
sentientes ita, ut convenit servis dicere,
adoramus tua signa,

δέσποινα Κύπρι. Χρὴ δὲ συγγνώμην ἔχειν,
εἴ τίς σ', ὑφ' ἥβης σπλάγχνον ἔντονον φέρων,
μάταια βάζει· μὴ δόκει τούτων κλύειν·
σοφωτέρους γὰρ δεῖ βροτῶν εἶναι θεούς.

ΧΟΡΟΣ.

Ὠκεανοῦ τις ὕδωρ Στρ. α'
στάζουσα πέτρα λέγεται,
βαπτὰν κάλπισι ῥυτὰν
παγὰν προϊεῖσα κρημνῶν,
ὅθι μοί τις ἦν φίλα,
φάρεα πορφύρεα
ποταμίᾳ δρόσῳ
τέγγουσα, θερμᾶς δ' ἐπὶ νῶτα πέτρας
εὐαλίου νιν κατέβαλλ'· ὅθεν μοι
πρώτα φάτις ἦλθε δέσποιναν
τειρομέναν νοσερᾷ Ἀντ. α'
κοίτᾳ δέμας ἐντὸς ἔχειν
οἴκων, λεπτὰ δὲ φάρη
ξανθὰν κεφαλὰν σκιάζειν.
Τριτάταν δέ νιν κλύω
τάνδε κατ' ἀμβροσίου
στόματος ἁμέραν
Δάματρος ἀκτᾶς δέμας ἁγνὸν ἴσχειν,
κρυπτῷ τε πένθει θανάτου θέλουσαν
κέλσαι ποτὶ τέρμα δύστανον.
Σύ τἄρ' ἔνθεος, ὦ κούρα, Στρ. β'
εἴτ' ἐκ Πανὸς εἴθ' Ἑκάτας,
ἢ σεμνῶν Κορυβάντων,
ἢ ματρὸς ὀρείας φοιτᾷς.
Σὺ δ' ἀμφὶ τὰν πολύθηρον
Δίκτυνναν ἀμπλακίαις
ἀνίερος ἀθύτων πελάνων τρύχει.
Φοιτᾷ γὰρ καὶ διὰ λίμνας
χέρσον θ' ὕπερ πελάγους
δίναισιν νοτίας ἅλμας.
Ἢ πόσιν, τὸν Ἐρεχθειδᾶν Ἀντ. β'
ἀρχαγὸν, τὸν εὐπατρίδαν,
ποιμαίνει τις ἐν οἴκοις
κρυπτὰ κοίτα λεχέων σῶν;
Ἢ ναυβάτας τις ἔπλευσεν
Κρήτας ἔξορμος ἀνὴρ
λιμένα τὸν εὐξεινότατον ναύταις,
φήμαν πέμπων βασιλείᾳ,
λύπᾳ δ' ὑπὲρ παθέων
εὐναία δέδεται ψυχάν;
Φιλεῖ δὲ τᾷ δυστρόπῳ γυναικῶν Ἐπ.
ἁρμονίᾳ κακὰ δύστανος ἀμαχανία συνοικεῖν
ὠδίνων τε καὶ ἀφροσύνας.
Δι' ἐμᾶς ᾖξέν ποτε νηδύος ἅδ' αὔρα·
τὰν δ' εὔλοχον οὐρανίαν
τόξων μεδέουσαν ἀΰτευν
Ἄρτεμιν, καί μοι πολυζήλωτος ἀεὶ
σὺν θεοῖσι φοιτᾷ.
Ἀλλ' ἥδε τροφὸς γεραιὰ πρὸ θυρῶν

domina Venus. Oportet autem veniam dare,
si quis de te, propter adolescentiam pectoris impetum vehe-
stulta loquitur: dissimula te eum audire: [mentem habens,
sapientiores enim oportet hominibus esse deos.

CHORUS.

Marinum quoddam saxum
aquam stillans celebratur,
hauriendum urnis fluentem
fontem emittens *ex* rupibus:
ubi mihi quædam erat socia,
purpureas vestes
fluviatili unda
lavans, tepidique supra tergum saxi
aprici *eas* deponebat. A qua mihi
prima fama venit, dominam
consumtam tabido
lecto corpus tenere
in ædibus, tenuesque vestes
flavum *ejus* caput velare.
Tertium autem ipsam audio
hunc diem
ore ambrosio
Cereris a frugibus corpus purum abstinere,
occultoque mœrore volentem mortis
provehi ad finem miserum.
Tu profecto, o puella, divinitus tacta
sive a Pane, sive *ab* Hecate,
aut venerandis Corybantibus,
aut a matre montivaga (*Cybele*), furis.
Tu *fortasse* propter peccata erga feris gaudentem
Dictynnam (*Dianam*),
non largita sacrificium liborum omissorum, *sic* conficeris.
Vadit enim (*hæc dea*) etiam per mare,
ultraque terram, pelagi *in*
vorticibus humidi salis.
Aut maritum, Erechthidarum
principem, nobilem *virum*,
delectat aliquis in ædibus
clandestinus concubitus in toro tuo?
Aut nauta aliquis navigavit,
ex Creta veniens vir,
ad portum maxime hospitalem nautis,
nuncium afferens reginæ;
mœrore vero propter mala *nunciata*,
in lecto ligata, detinetur corde?
Solet enim *cum* moroso mulierum
temperamento mala *et* misera ægritudo cohabitare
propter partus dolores et amentiam.
Per meum ventrem ruit aliquando ista aura:
deam vero cœlestem quæ parientes iuvat,
sagittas regentem invocavi
Dianam; et mihi multum beata semper
annuentibus diis *opem latura* venit.
Sed ecce nutrix vetula ante fores

τήνδε κομίζουσ' ἔξω μελάθρων·
στυγνὸν δ' ὀφρύων νέφος αὐξάνεται.
Τί ποτ' ἔστι μαθεῖν ἔραται ψυχὰ,
τί δεδήληται
δέμας ἀλλόχροον βασιλείας.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ὦ κακὰ θνητῶν στυγεραί τε νόσοι·
τί σ' ἐγὼ δράσω; τί δὲ μὴ δράσω;
Τόδε σοι φέγγος λαμπρὸν, ὅδ' αἰθήρ·
ἔξω δὲ δόμων ἤδη νοσερᾶς
δέμνια κοίτας.
Δεῦρο γὰρ ἐλθεῖν πᾶν ἔπος ἦν σοι·
τάχα δ' ἐς θαλάμους σπεύσεις τὸ πάλιν.
Ταχὺ γὰρ σφάλλει κοὐδενὶ χαίρεις,
οὐδέ σ' ἀρέσκει τὸ παρὸν, τὸ δ' ἀπὸν
φίλτερον ἡγεῖ.
Κρεῖσσον δὲ νοσεῖν ἢ θεραπεύειν·
τὸ μέν ἐστιν ἁπλοῦν, τῷ δὲ συνάπτει
λύπη τε φρενῶν χερσίν τε πόνος.
Πᾶς δ' ὀδυνηρὸς βίος ἀνθρώπων,
κοὐκ ἔστι πόνων ἀνάπαυσις·
ἀλλ' ὅ τι τοῦ ζῆν φίλτερον ἄλλο,
σκότος ἀμπίσχων κρύπτει νεφέλαις.
Δυσέρωτες δὴ φαινόμεθ' ὄντες
τοῦδ' ὅ τι τοῦτο στίλβει κατὰ γᾶν,
δι' ἀπειροσύναν ἄλλου βιότου
κοὐκ ἀπόδειξιν τῶν ὑπὸ γαίας·
μύθοις δ' ἄλλως φερόμεσθα.

ΦΑΙΔΡΑ.

Αἴρετέ μου δέμας, ὀρθοῦτε κάρα·
λέλυμαι μελέων σύνδεσμα, φίλαι.
Λάβετ' εὐπήχεις χεῖρας, πρόπολοι.
Βαρύ μοι κεφαλῆς ἐπίκρανον ἔχειν·
ἄφελ', ἀμπέτασον βόστρυχον ὤμοις.

ΤΡΟΦΟΣ.

Θάρσει, τέκνον, καὶ μὴ χαλεπῶς
μετάβαλλε δέμας.
Ῥᾷον δὲ νόσον μετά θ' ἡσυχίας
καὶ γενναίου λήματος οἴσεις·
μοχθεῖν δὲ βροτοῖσιν ἀνάγκη.

ΦΑΙΔΡΑ.

Αἰαῖ·
πῶς ἂν δροσερᾶς ἀπὸ κρηνῖδος
καθαρῶν ὑδάτων πῶμ' ἀρυσαίμαν,
ὑπό τ' αἰγείροις ἔν τε κομήτῃ
λειμῶνι κλιθεῖσ' ἀναπαυσαίμαν.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ὦ παῖ, τί θροεῖς;
οὐ μὴ παρ' ὄχλῳ τάδε γηρύσει,
μανίας ἔποχον ῥίπτουσα λόγον;

ΦΑΙΔΡΑ.

Πέμπετέ μ' εἰς ὄρος· εἶμι πρὸς ὕλαν
καὶ παρὰ πεύκας, ἵνα θηροφόνοι
στείβουσι κύνες,

hanc portans extra domum :
tristis autem superciliorum nubes se attollit.
Quidnam sit *hoc*, scire cupit animus *meus*,
quid læserit
corpus mutatum reginæ.

NUTRIX.

O mala mortalium, tristesque morbi!
quid tibi ego faciam? quid vero non faciam?
Ecce tibi *desiderata* lux clara, ecce æther :
extraque domum jam *positum est* morbidi
cubile lecti.
Huc enim venire, omnis sermo erat tuus;
brevi vero in thalamos festinabis rursus.
Nam cito mutaris, et nulla re gaudes;
neque tibi placet quod adest; quod vero abest,
gratius ducis.
Facilius autem *est* ægrotare, quam ægritudinem curare :
illud quidem est simplex, cum hoc vero conjunctus est
dolorque mentis, manuumque labor.
Omnis enim vita hominum *est* plena dolore
neque est laborum requies;
sed quod vita dulcius aliud,
tenebræ involventes occultant nebulis.
Perdite amantes utique invenimur esse luminis
hujus quod tandem cunque hoc per terram fulget,
propter imperitiam alterius vitæ,
et nullam demonstrationem rerum sub terra :
fabulis autem temere ferimur!

PHÆDRA.

Tollite meum corpus, erigite caput;
soluta sum membrorum vinculis, amicæ.
Apprehendite pulcras *meas* manus, famulæ.
Grave mihi *est* capitis redimiculum habere;
aufer, effunde comam per humeros.

NUTRIX.

Forti animo sis, filia, neque moleste
agites corpus.
Facilius enim morbum cum quiete
et generoso animo feres:
conflictari enim hominibus cum malis necesse *est*.

PHÆDRA.

Heu heu!
utinam roscido ex fonte
hauriam limpidæ aquæ potum
et sub alnis, et in viridi
prato reclinata quiescam!

NUTRIX.

O filia, quid dicis?
ne apud turbam hæc dicas,
furore incitatum effundens sermonem.

PHÆDRA.

Ducite me in montem : vadam ad silvam
et ad pinus, ubi ferarum interfectores
currunt canes,

βαλιαῖς ἐλάφοις ἐγχριμπτομένα·
πρὸς θεῶν, ἔραμαι κυσὶ θωΰξαι,
καὶ παρὰ χαίταν ξανθὰν ῥῖψαι
Θεσσαλὸν ὅρπακ', ἐπίλογχον ἔχουσ'
ἐν χειρὶ βέλος.

ΤΡΟΦΟΣ.

Τί ποτ', ὦ τέκνον, τάδε κηραίνεις;
τί κυνηγεσίων καὶ σοὶ μελέτη;
τί δὲ κρηναίων νασμῶν ἔρασαι;
πάρα γὰρ δροσερὰ πύργοις συνεχὴς
κλιτύς, ὅθεν σοι πῶμα γένοιτ' ἄν.

ΦΑΙΔΡΑ.

Δέσποιν' ἁλίας Ἄρτεμι Λίμνας
καὶ γυμνασίων τῶν ἱπποκρότων,
εἴθε γενοίμαν ἐν σοῖς δαπέδοις,
πώλους Ἐνέτας δαμαλιζομένα.

ΤΡΟΦΟΣ.

Τί τόδ' αὖ παράφρων ἔρριψας ἔπος;
Νῦν δὴ μὲν ὄρος βᾶσ' ἐπὶ θήρας
πόθον ἐστέλλου, νῦν δ' αὖ ψαμάθοις
ἐπ' ἀκυμάντοις πώλων ἔρασαι.
Τάδε μαντείας ἄξια πολλῆς,
ὅστις σε θεῶν ἀνασειράζει
καὶ παρακόπτει φρένας, ὦ παῖ.

ΦΑΙΔΡΑ.

Δύστανος ἐγώ, τί ποτ' εἰργασάμαν;
ποῖ παρεπλάγχθην γνώμας ἀγαθᾶς;
Ἐμάνην, ἔπεσον δαίμονος ἄτᾳ.
Φεῦ φεῦ, τλήμων.
Μαῖα, πάλιν μου κρύψον κεφαλάν·
αἰδούμεθα γὰρ τὰ λελεγμένα μοι.
Κρύπτε· κατ' ὄσσων δάκρυ μοι βαίνει,
καὶ ἐπ' αἰσχύνην ὄμμα τέτραπται.
Τὸ γὰρ ὀρθοῦσθαι γνώμαν ὀδυνᾷ,
τὸ δὲ μαινόμενον κακόν, ἀλλὰ κρατεῖ
μὴ γιγνώσκοντ' ἀπολέσθαι.

ΤΡΟΦΟΣ.

Κρύπτω· τὸ δ' ἐμὸν πότε δὴ θάνατος
σῶμα καλύψει;
Πολλὰ διδάσκει μ' ὁ πολὺς βίοτος.
Χρῆν γὰρ μετρίας εἰς ἀλλήλους
φιλίας θνατοὺς ἀνακίρνασθαι,
καὶ μὴ πρὸς ἄκρον μυελὸν ψυχᾶς,
εὔλυτα δ' εἶναι στέργηθρα φρενῶν,
ἀπό τ' ὤσασθαι καὶ ξυντεῖναι.
Τὸ δ' ὑπὲρ δισσῶν μίαν ὠδίνειν
ψυχὰν χαλεπὸν βάρος, ὡς κἀγὼ
τῆσδ' ὑπεραλγῶ.
Βιότου δ' ἀτρεκεῖς ἐπιτηδεύσεις
φασὶ σφάλλειν πλέον ἢ τέρπειν,
τῇ θ' ὑγιείᾳ μᾶλλον πολεμεῖν.
Οὕτω τὸ λίαν ἧσσον ἐπαινῶ
τοῦ μηδὲν ἄγαν·
καὶ ξυμφήσουσι σοφοί μοι.

maculosis cervis insiliens :
per deos, cupio canes clamore incitare,
et juxta comam flavam projicere
Thessalicum hastile, cuspide præfixum tenens
in manu telum.

NUTRIX.

Unde tandem, o filia, ista animo agitas?
quid venationis tibi quoque cura *est*?
quid fontanos latices expetis?
juxta enim arcem continuus *est* roscidus
clivus, unde tibi potus potest esse.

PHÆDRA.

Domina marinæ Limnes, Diana,
et gymnasiorum equestrium,
utinam essem in tuo campo,
equos Venetos domans!

NUTRIX.

Quale rursus delirans profudisti hoc verbum?
Modo quidem monte conscenso, ad venationis
desiderium ferebaris : nunc vero rursus in arena
tuta ab fluctibus equorum *regendorum* cupida es.
Hæc *profecto* divinatione egent multa,
quisnam te deorum freno recurvet (*vexet*),
mentemque pervertat, o filia.

PHÆDRA.

Infelix ego, quidnam feci!
quo aberravi a sana mente!
Insanivi, lapsa sum dæmonis noxa.
Heu heu, misera!
Nutrix, rursus meum tege caput;
pudet enim me eorum quæ locuta sum.
Tege : ex oculis lacrimæ mihi erumpunt,
et ad pudorem lumina vertuntur.
Nam in integrum restitui mentem, dolore afficior,
insania vero malum est, sed tamen præstat
non sentientem *malum suum* perire.

NUTRIX.

Tego : meum vero quandonam mors
corpus obteget?
Multa docet me longa vita.
Oportebat enim mediocres inter se mutuo
amicitias mortales miscere,
nec usque ad intimam medullam animæ;
et facile solubiles esse amores animi,
ut et expelli, et intendi possent.
Sed pro duabus unam afflictari
animam, grave onus *est*; sicut etiam ego
pro ista doleo.
Vitæ vero accurata studia
aiunt nocere magis quam delectare,
et cum sanitate magis pugnare.
Sic id quod nimium *est*, minus laudo
quam illud, Ne quid nimis;
et assentientur mihi sapientes.

ΧΟΡΟΣ.

Γύναι γεραιὰ, βασιλίδος πιστὴ τροφὲ
Φαίδρας, ὁρῶ μὲν τάσδε δυστήνους τύχας,
ἄσημα δ' ἡμῖν ἥτις ἐστὶν ἡ νόσος·
σοῦ δ' ἂν πυθέσθαι καὶ κλύειν βουλοίμεθ' ἄν.

ΤΡΟΦΟΣ.

Οὐκ οἶδ' ἐλέγχουσ'· οὐ γὰρ ἐννέπειν θέλει.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐδ' ἥτις ἀρχὴ τῶνδε πημάτων ἔφυ;

ΤΡΟΦΟΣ.

Ἐς ταὐτὸν ἥκεις· πάντα γὰρ σιγᾷ τάδε.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς ἀσθενεῖ τε καὶ κατέξανται δέμας.

ΤΡΟΦΟΣ.

Πῶς δ' οὔ, τριταίαν γ' οὖσ' ἄσιτος ἡμέραν;

ΧΟΡΟΣ.

Πότερον ὑπ' ἄτης, ἢ θανεῖν πειρωμένη;

ΤΡΟΦΟΣ.

Θανεῖν· ἀσιτεῖ δ' εἰς ἀπόστασιν βίου.

ΧΟΡΟΣ.

Θαυμαστὸν εἶπας, εἰ τάδ' ἐξαρκεῖ πόσει.

ΤΡΟΦΟΣ.

Κρύπτει γὰρ ἥδε πῆμα, κοὔ φησιν νοσεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Ὁ δ' ἐς πρόσωπον οὐ τεκμαίρεται βλέπων;

ΤΡΟΦΟΣ.

Ἔκδημος ὢν γὰρ τῆσδε τυγχάνει χθονός.

ΧΟΡΟΣ.

Σὺ δ' οὐκ ἀνάγκην προσφέρεις, πειρωμένη
νόσον πυθέσθαι τῆσδε καὶ πλάνον φρενῶν;

ΤΡΟΦΟΣ.

Εἰς πᾶν ἀφῖγμαι κοὐδὲν εἴργασμαι πλέον·
οὐ μὴν ἀνήσω γ' οὐδὲ νῦν προθυμίας,
ὡς ἂν παροῦσα καὶ σύ μοι ξυμμαρτυρῇς
οἵα πέφυκα δυστυχοῦσι δεσπόταις.
Ἄγ', ὦ φίλη παῖ, τῶν πάροιθε μὲν λόγων
λαθώμεθ' ἄμφω, καὶ σύ θ' ἡδίων γενοῦ,
στυγνὴν ὀφρὺν λύσασα καὶ γνώμης ὁδὸν,
ἐγώ θ', ὅπῃ σοι μὴ καλῶς τόθ' εἰπόμην
μεθεῖσ', ἐπ' ἄλλον εἶμι βελτίω λόγον.
Κεἰ μὲν νοσεῖς τι τῶν ἀπορρήτων κακῶν,
γυναῖκες αἵδε συγκαθιστάναι νόσον·
εἰ δ' ἔκφορός σοι συμφορὰ πρὸς ἄρσενας,
λέγ', ὡς ἰατροῖς πρᾶγμα μηνυθῇ τόδε.
Εἶεν· τί σιγᾷς; οὐκ ἐχρῆν σιγᾶν, τέκνον,
ἀλλ' ἤ μ' ἐλέγχειν, εἴ τι μὴ καλῶς λέγω,
ἢ τοῖσιν εὖ λεχθεῖσι συγχωρεῖν λόγοις.
Φθέγξαι τι· δεῦρ' ἄθρησον. Ὢ τάλαιν' ἐγώ.
Γυναῖκες, ἄλλως τούσδε μοχθοῦμεν πόνους,
ἴσον δ' ἄπεσμεν τῷ πρίν· οὔτε γὰρ τότε
λόγοις ἐτέγγεθ' ἥδε, νῦν τ' οὐ πείθεται.
Ἀλλ' ἴσθι μέντοι, πρὸς τάδ' αὐθαδεστέρα
γίγνου θαλάσσης, εἰ θανεῖ, προδοῦσα σοὺς
παῖδας, πατρῴων μὴ μεθέξοντας δόμων,

CHORUS.

Mulier vetula, reginæ fidelis nutrix
Phædræ, video quidem miseras calamitates istas,
obscurum vero nobis, quisnam sit hic morbus;
ex te autem sciscitari et audire vellemus.

NUTRIX.

Haud scio exquirens : neque enim dicere vult.

CHORUS.

Neque quæ origo horum malorum fuerit?

NUTRIX.

Eodem recidis *mecum :* omnia enim reticet hæc.

CHORUS.

Quam ægrota est, et contabuit corpore.

NUTRIX.

Quidni, tertium siquidem jam diem impasta manet?

CHORUS.

Utrum a malo *suo inducta,* an mori nitens?

NUTRIX.

Mori *nitens;* abstinet enim a cibo ad decessionem e vita.

CHORUS.

Rem miram dixisti, si hæc placeant marito.

NUTRIX.

Occultat enim ista malum, et negat se ægrotare.

CHORUS.

Ille vero in *ejus* faciem intuens non conjicit *rem?*

NUTRIX.

Minime; peregre enim est procul ab hac terra.

CHORUS.

Tu vero nonne vim adhibes, conans
cognoscere morbum hujus et errorem mentis?

NUTRIX.

Ad omnia me verti, et nihil plus profeci.
Sed tamen non remittam neque nunc de *meo* studio,
ut præsens et tu mihi testis esse possis,
qualis fuerim erga miseram dominam.
Age, o dilecta filia *Phædra,* priorem quidem sermonem
obliviscamur ambæ; et tu placatior fias,
triste supercilium solvens et *asperam* consilii viam;
egoque, in quibus tibi non recte tunc obsecuta sum,
iis omissis, ad alium veniam meliorem sermonem.
Atque si laboras aliquo occulto malo,
mulieres ecce *adsunt* ad sedandum morbum :
si vero tibi calamitas ad mares efferenda *adsit,*
dic, ut medicis indicetur hæc res.
Esto; quid taces? non oportet te tacere, filia,
sed aut me coarguere, si quid non recte dico,
aut bene dictis obtemperare verbis.
Loquere aliquid; huc specta. O me miseram.
Mulieres, frustra hos insumimus labores, [tunc
tam procul absumus *a proposito* quam prius; neque enim
verbis molliebatur hæc, et nunc non obtemperat.
Sed scias tamen, ad hæc pertinacior
esto mari, si moriaris, proditis tuis
liberis, *eos* paternæ non fore participes domus,

μὰ τὴν ἄνασσαν ἱππίαν Ἀμαζόνα,
ἣ σοῖς τέκνοισι δεσπότην ἐγείνατο
νόθον, φρονοῦντα γνήσι', οἶσθά νιν καλῶς,
Ἱππόλυτον.

ΦΑΙΔΡΑ.

Οἴμοι.

ΤΡΟΦΟΣ.

Θιγγάνει σέθεν τόδε;

ΦΑΙΔΡΑ.

Ἀπώλεσάς με, μαῖα, καί σε πρὸς θεῶν
τοῦδ' ἀνδρὸς αὖθις λίσσομαι σιγᾶν πέρι.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ὁρᾷς; φρονεῖς μὲν εὖ, φρονοῦσα δ' οὐ θέλεις
παῖδάς τ' ὀνῆσαι καὶ σὸν ἐκσῶσαι βίον.

ΦΑΙΔΡΑ.

Φιλῶ τέκν'· ἄλλῃ δ' ἐν τύχῃ χειμάζομαι.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ἁγνὰς μέν, ὦ παῖ, χεῖρας αἵματος φέρεις.

ΦΑΙΔΡΑ.

Χεῖρες μὲν ἁγναί, φρὴν δ' ἔχει μίασμά τι.

ΤΡΟΦΟΣ.

Μῶν ἐξ ἐπακτοῦ πημονῆς ἐχθρῶν τινος;

ΦΑΙΔΡΑ.

Φίλος μ' ἀπόλλυσ' οὐχ ἑκοῦσαν οὐχ ἑκών.

ΤΡΟΦΟΣ.

Θησεύς τιν' ἡμάρτηκεν ἐς σ' ἁμαρτίαν;

ΦΑΙΔΡΑ.

Μὴ δρῶσ' ἔγωγ' ἐκεῖνον ὀφθείην κακῶς.

ΤΡΟΦΟΣ.

Τί γὰρ τὸ δεινὸν τοῦθ' ὅ σ' ἐξαίρει θανεῖν;

ΦΑΙΔΡΑ.

Ἔα μ' ἁμαρτεῖν· οὐ γὰρ ἐς σ' ἁμαρτάνω.

ΤΡΟΦΟΣ.

Οὐ δῆθ' ἑκοῦσά γ', ἐν δὲ σοὶ λελείψομαι.

ΦΑΙΔΡΑ.

Τί δρᾷς; βιάζει χειρὸς ἐξαρτωμένη;

ΤΡΟΦΟΣ.

Καὶ σῶν γε γονάτων οὐ μεθήσομαί ποτε.

ΦΑΙΔΡΑ.

Κάκ', ὦ τάλαινα, σοὶ τάδ', εἰ πεύσει, κακά.

ΤΡΟΦΟΣ.

Μεῖζον γὰρ ἢ σοῦ μὴ τυχεῖν τί μοι κακόν;

ΦΑΙΔΡΑ.

Ὀλεῖ· τὸ μέντοι πρᾶγμ' ἐμοὶ τιμὴν φέρει.

ΤΡΟΦΟΣ.

Κἄπειτα κρύπτεις χρήσθ' ἱκνουμένης ἐμοῦ;

ΦΑΙΔΡΑ.

Ἐκ τῶν γὰρ αἰσχρῶν ἐσθλὰ μηχανώμεθα.

ΤΡΟΦΟΣ.

Οὐκοῦν λέγουσα τιμιωτέρα φανεῖ.

ΦΑΙΔΡΑ.

Ἄπελθε πρὸς θεῶν, δεξιάν τ' ἐμὴν μέθες.

ΤΡΟΦΟΣ.

Οὐ δῆτ', ἐπεί μοι δῶρον οὐ δίδως ὃ χρῆν

---

non per reginam equestrem Amazonem,
quæ tuis liberis dominum procreavit
spurium, sentientem liberaliter, nosti ipsum probe,
Hippolytum.

PHÆDRA.

Heu mihi!

NUTRIX.

Tangit te hoc?

PHÆDRA.

Perdidisti me, nutrix; teque per deos
de hoc viro oro taceas in posterum.

NUTRIX.

Vides? recte quidem sapis; sapiens vero non vis
filiisque prodesse, et tuam servare vitam.

PHÆDRA.

Amo liberos; sed alia calamitate jactor.

NUTRIX.

Puras quidem, o filia, manus a sanguine habes.

PHÆDRA.

Manus quidem *sunt* puræ; sed mens habet piaculum quod- [dam.

NUTRIX.

Num ex malo illato ab inimicorum aliquo?

PHÆDRA.

Amicus me perdit invitam invitus.

NUTRIX.

An Theseus aliquod peccavit in te peccatum?

PHÆDRA.

Utinam equidem illum læsisse numquam videar!

NUTRIX.

Quæ igitur dira illa res *est*, quæ te impellit mori?

PHÆDRA.

Sine me peccare; nec enim in te pecco.

NUTRIX.

Haud profecto volens *peccas in me;* per te tamen salva ero.

PHÆDRA.

Quid agis? vimne facis pendens ex manu *mea*?

NUTRIX.

Et tua etiam genua non dimittam unquam.

PHÆDRA.

Mala tibi, o misera, hæc, si audias, mala.

NUTRIX.

Dic: majus enim, quam te privari, quodnam mihi malum?

PHÆDRA.

Peribis *auditis illis;* res tamen mihi gloriam affert.

NUTRIX.

Et deinde occultas bona, supplicante me?

PHÆDRA.

Ex turpibus enim honestum exitum molimur.

NUTRIX.

Ergo si dixeris *hæc*, honoratior videberis.

PHÆDRA.

Abscede per deos, dextramque meam dimitte.

NUTRIX.

Nequaquam: siquidem mihi donum non das quod oporte- [bat

ΦΑΙΔΡΑ.
Δώσω· σέβας γὰρ χειρὸς αἰδοῦμαι τὸ σόν.
ΤΡΟΦΟΣ.
Σιγῷμ' ἂν ἤδη· σὸς γὰρ οὑντεῦθεν λόγος.
ΦΑΙΔΡΑ.
Ὦ τλῆμον, οἷον, μῆτερ, ἠράσθης ἔρον.
ΤΡΟΦΟΣ.
Ὃν ἔσχε ταύρου, τέκνον, ἢ τί φῂς τόδε;
ΦΑΙΔΡΑ.
Σύ τ', ὦ τάλαιν' ὅμαιμε, Διονύσου δάμαρ.
ΤΡΟΦΟΣ.
Τέκνον, τί πάσχεις; συγγόνους κακορροθεῖς.
ΦΑΙΔΡΑ.
Τρίτη δ' ἐγὼ δύστηνος ὡς ἀπόλλυμαι.
ΤΡΟΦΟΣ.
Ἔκ τοι πέπληγμαι· ποῖ προβήσεται λόγος;
ΦΑΙΔΡΑ.
Ἐκεῖθεν ἡμεῖς, οὐ νεωστί, δυστυχεῖς.
ΤΡΟΦΟΣ.
Οὐδέν τι μᾶλλον οἶδ' ἃ βούλομαι κλύειν.
ΦΑΙΔΡΑ.
Φεῦ·
πῶς ἂν σύ μοι λέξειας ἁμὲ χρὴ λέγειν;
ΤΡΟΦΟΣ.
Οὐ μάντις εἰμὶ τἀφανῆ γνῶναι σαφῶς.
ΦΑΙΔΡΑ.
Τί τοῦθ' ὃ δὴ λέγουσιν ἀνθρώπους ἐρᾶν;
ΤΡΟΦΟΣ.
Ἥδιστον, ὦ παῖ, ταὐτὸν ἀλγεινόν θ' ἅμα.
ΦΑΙΔΡΑ.
Ἡμεῖς ἂν εἶμεν θατέρῳ κεχρημένοι.
ΤΡΟΦΟΣ.
Τί φῄς; ἐρᾷς, ὦ τέκνον, ἀνθρώπων τινός;
ΦΑΙΔΡΑ.
Ὅστις ποθ' οὗτός ἐσθ' ὁ τῆς Ἀμαζόνος,
ΤΡΟΦΟΣ.
Ἱππόλυτον αὐδᾷς;
ΦΑΙΔΡΑ.
Σοῦ τάδ', οὐκ ἐμοῦ κλύεις.
ΤΡΟΦΟΣ.
Οἴμοι, τί λέξεις, τέκνον; ὥς μ' ἀπώλεσας.
Γυναῖκες, οὐκ ἀνασχέτ', οὐκ ἀνέξομαι
ζῶσ'· ἐχθρὸν ἦμαρ, ἐχθρὸν εἰσορῶ φάος.
Ῥίψω, μεθήσω σῶμ'· ἀπαλλαχθήσομαι
βίου θανοῦσα. Χαίρετ'· οὐκέτ' εἴμ' ἐγώ.
Οἱ σώφρονες γὰρ οὐχ ἑκόντες, ἀλλ' ὅμως
κακῶν ἐρῶσι. Κύπρις οὐκ ἄρ' ἦν θεός,
ἀλλ' εἴ τι μεῖζον ἄλλο γίγνεται θεοῦ,
ἣ τήνδε κἀμὲ καὶ δόμους ἀπώλεσεν.
ΧΟΡΟΣ.
Ἄϊες ὦ, ἔκλυες ὦ
ἀνήκουστα τᾶς
τυράννου πάθεα μέλεα θρεομένας.
Ὀλοίμαν ἔγωγε, πρὶν σὰν, φίλα,

PHÆDRA.
Dabo; nam religionem manus tuæ revereor.
NUTRIX.
Tacebo jam; tuum est enim exinde loqui.
PHÆDRA.
O misera, qualem, mater, amasti amorem!
NUTRIX.
Quo amavit taurum, filia, aut quomodo hoc dicis?
PHÆDRA.
Et tu, misera soror, Bacchi conjux
NUTRIX.
O filia, quid accidit tibi? cognatis male dicis?
PHÆDRA.
Tertiaque ego infelix, quam pereo!
NUTRIX.
Perculsa sum profecto; quonam evadet *hæc* oratio?
PHÆDRA.
Exinde nos, non recens, *sumus* miseræ.
NUTRIX.
Nihilo magis scio quæ volo audire.
PHÆDRA.
Heu!
quomodo tu mihi dixeris, quæ me oportet dicere!
NUTRIX.
Non sum vates quæ obscura cognoscam clare.
PHÆDRA.
Quid est hoc, quod de hominibus dicunt, amare?
NUTRIX.
Dulcissimum, o filia, idemque acerbissimum simul.
PHÆDRA.
Ego sum alteram sortem experta.
NUTRIX.
Quid ais? amas, o filia, hominum aliquem?
PHÆDRA.
Quicunque iste sit, Amazonis filius,
NUTRIX.
Hippolytum dicis?
PHÆDRA.
Ex te hoc, non ex me audis.
NUTRIX.
Heu mihi, quid dices, filia? ut me perdidisti!
Mulieres, intolerabilia *ista;* non sustinebo
vivens: invisum diem, invisam intueor lucem.
Præceps dabo, relinquam corpus *meum;* decedam
ex vita moriens. Valete! jam ego non vivo amplius.
Continentes enim non sponte quidem, sed tamen
amant mala. Venus igitur non est dea,
sed si quid aliud majus est dea,
quæ hanc et me et domum perdidit.
CHORUS.
Audivisti o, audivisti o,
non audiendos
reginam morbos miseros fatentem.
Peream equidem, priusquam tuæ mentis, cara,

κατανῦσαι φρενῶν. Ἰώ μοι, φεῦ φεῦ.
Ὦ τάλαινα τῶνδ' ἀλγέων·
ὦ πόνοι τρέφοντες βροτούς·
ὄλωλας, ἐξέφηνας ἐς φάος κακά.
Τίς σε παναμέριος ὅδε χρόνος μένει;
Τελευτάσεταί τι καινὸν δόμοις.
Ἄσημα δ' οὐκέτ' ἐστὶν οἷ φθίνει τύχα
Κύπριδος, ὦ τάλαινα παῖ Κρησία.

ΦΑΙΔΡΑ.

Τροιζήνιαι γυναῖκες, αἳ τόδ' ἔσχατον
οἰκεῖτε χώρας Πελοπίας προνώπιον,
ἤδη ποτ' ἄλλως νυκτὸς ἐν μακρῷ χρόνῳ
θνητῶν ἐφρόντισ' ᾗ διέφθαρται βίος.
Καί μοι δοκοῦσιν οὐ κατὰ γνώμης φύσιν
πράσσειν κάκιον, ἔστι γὰρ τό γ' εὖ φρονεῖν
πολλοῖσιν, ἀλλὰ τῇδ' ἀθρητέον τόδε·
τὰ χρήστ' ἐπιστάμεσθα καὶ γιγνώσκομεν,
οὐκ ἐκπονοῦμεν δ', οἱ μὲν ἀργίας ὕπο,
οἱ δ' ἡδονὴν προθέντες ἀντὶ τοῦ καλοῦ
ἄλλην τιν'. Εἰσὶ δ' ἡδοναὶ πολλαὶ βίου,
μακραί τε λέσχαι, καὶ σχολὴ, τερπνὸν κακὸν,
αἰδώς τε. Δισσαὶ δ' εἰσίν· ἡ μὲν οὐ κακὴ,
ἡ δ' ἄχθος οἴκων. Εἰ δ' ὁ καιρὸς ἦν σαφὴς,
οὐκ ἂν δύ' ἤστην ταὔτ' ἔχοντε γράμματα.
Ταῦτ' οὖν ἐπειδὴ τυγχάνω προγνοῦσ' ἐγὼ,
οὐκ ἔσθ' ὁποίῳ φαρμάκῳ διαφθερεῖν
ἔμελλον, ὥστε τοὔμπαλιν πεσεῖν φρενῶν.
Λέξω δὲ καὶ σοὶ τῆς ἐμῆς γνώμης ὁδόν.
Ἐπεί μ' ἔρως ἔτρωσεν, ἐσκόπουν ὅπως
κάλλιστ' ἐνέγκαιμ' αὐτόν. Ἠρξάμην μὲν οὖν
ἐκ τοῦδε σιγᾶν τήνδε καὶ κρύπτειν νόσον.
Γλώσσῃ γὰρ οὐδὲν πιστὸν, ἣ θυραῖα μὲν
φρονήματ' ἀνδρῶν νουθετεῖν ἐπίσταται,
αὐτὴ δ' ὑφ' αὑτῆς πλεῖστα κέκτηται κακά.
Τὸ δεύτερον δὲ τὴν ἄνοιαν εὖ φέρειν
τῷ σωφρονεῖν νικῶσα προυνοησάμην.
Τρίτον δ', ἐπειδὴ τοισίδ' οὐκ ἐξήνυτον
Κύπριν κρατῆσαι, κατθανεῖν ἔδοξέ μοι
κράτιστον· οὐδεὶς ἀντερεῖ βουλεύμασιν.
Ἐμοὶ γὰρ εἴη μήτε λανθάνειν καλὰ,
μήτ' αἰσχρὰ δρώσῃ μάρτυρας πολλοὺς ἔχειν.
Τὸ δ' ἔργον ἤδη τὴν νόσον τε δυσκλεᾶ,
γυνή τε πρὸς τοῖσδ' οὖσ' ἐγίγνωσκον καλῶς,
μίσημα πᾶσιν. Ὡς ὄλοιτο παγκάκως
ἥτις πρὸς ἄνδρας ἤρξατ' αἰσχύνειν λέχη
πρώτη θυραίους. Ἐκ δὲ γενναίων δόμων
τόδ' ἦρξε θηλείαισι γίγνεσθαι κακόν.
Ὅταν γὰρ αἰσχρὰ τοῖσιν ἐσθλοῖσιν δοκῇ,
ἦ κάρτα δόξει τοῖς κακοῖς εἶναι καλά.
Μισῶ δὲ καὶ τὰς σώφρονας μὲν ἐν λόγοις,
λάθρᾳ δὲ τόλμας οὐ καλὰς κεκτημένας.
Αἳ πῶς ποτ', ὦ δέσποινα ποντία Κύπρι,
βλέπουσιν ἐς πρόσωπα τῶν ξυνευνετῶν,
οὐδὲ σκότον φρίσσουσι τὸν ξυνεργάτην

perpetrem facinus. Heu mihi, heu heu!
O misera propter hos dolores!
o ærumnæ, quæ alitis homines!
periisti, emisisti in lucem *tua* mala.
Qualis hodierna hæcce dies te manet?
Perficietur aliquid novi *in his* ædibus.
Obscurum amplius non est, quo casura sit fortuna
a Venere immissa, o misera puella Cressa.

PHÆDRA.

Trœzeniæ mulieres, quæ hoc extremum
habitatis terræ Pelopiæ vestibulum,
jam alias aliquando noctis in longo tempore
mecum cogitavi hominum quomodo corrupta sit vita.
Et mihi videntur non secundum animi naturam
deteriora agere: est enim recte sapere
multis; sed sic considerandum est hoc:
Bona *quidem* scimus et novimus,
non vero exsequimur, alii propter ignaviam,
alii voluptatem anteponentes honesto
aliam aliquam. Sunt autem multæ voluptates vitæ,
et longæ confabulationes, et otium, jucundum malum,
pudorque. Est autem duplex, alter quidem non malus,
alter vero onus familiarum. Quodsi ubi opus *pudore* appare-
non duo essent easdem habentes literas. [ret,
Hæc igitur cum antea ego cogitassem, [eorum)
nullum est pharmacum quo ea labefactatura (*oblitura*
essem, ut ad contrariam sententiam delaberer.
Sed dicam tibi etiam meæ mentis viam.
Postquam me amor sauciavit, considerabam qua ratione
honestissime ferrem ipsum. Cœpi igitur
ex eo tempore occultare et celare hunc morbum.
Nam linguæ nihil fidendum, quæ alienas quidem
hominum cogitationes castigare novit,
ipsa vero sibi plurima accersit mala.
Secundo autem *hanc amoris* amentiam fortiter ferre,
castitate vincens *eam*, ante decreveram.
Tertio, quando istis modis efficere non potui
ut Cyprin superarem, mori visum est mihi
optimum. Nemo *huic* obloquetur consilio.
Mihi enim contingat, ut neque lateant honeste facta,
neque, si turpia fecerim, testes multos habeam.
Hanc autem rem et morbum noram infamem esse,
mulieremque præterea me esse sciebam bene,
rem omnibus invisam. Utinam pereat pessime,
quæcunque cœpit polluere *conjugalem* lectum cum viris
prima externis *congressa*. Ex nobilibus autem familiis
hoc cœpit feminis oriri malum.
Nam cum turpia generosis placent,
valde hercle *illa* videbuntur malis esse honesta.
Odi etiam eas, quæ *palam* quidem sunt castæ in verbis,
clam vero audaciam non honestam nactæ;
quæ quonam modo, o domina marina Venus,
intuentur in vultus *suorum* conjugum,
neque horrent tenebras culpæ socias,

τέρεμνά τ' οἴκων μή ποτε φθογγὴν ἀφῇ;
Ἡμᾶς γὰρ αὐτὸ τοῦτ' ἀποκτείνει, φίλαι,
ὡς μήποτ' ἄνδρα τὸν ἐμὸν αἰσχύνασ' ἁλῶ,
μὴ παῖδας οὓς ἔτικτον· ἀλλ' ἐλεύθεροι
παρρησίᾳ θάλλοντες οἰκοῖεν πόλιν
κλεινῶν Ἀθηνῶν, μητρὸς οὕνεκ' εὐκλεεῖς.
Δουλοῖ γὰρ ἄνδρα, κἂν θρασύσπλαγχνός τις ᾖ,
ὅταν ξυνειδῇ μητρὸς ἢ πατρὸς κακά.
Μόνον δὲ τοῦτό φασ' ἁμιλλᾶσθαι βίῳ,
γνώμην δικαίαν κἀγαθήν, ὅτῳ παρῇ.
Κακοὺς δὲ θνητῶν ἐξέφην', ὅταν τύχῃ,
προθεὶς κάτοπτρον ὥστε παρθένῳ νέᾳ
χρόνος. Παρ' οἷσι μήποτ' ὀφθείην ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Φεῦ φεῦ· τὸ σῶφρον ὡς ἁπανταχῇ καλὸν,
καὶ δόξαν ἐσθλὴν ἐν βροτοῖς κομίζεται.

ΤΡΟΦΟΣ.

Δέσποιν', ἐμοί τοι ξυμφορὰ μὲν ἀρτίως
ἡ σὴ παρέσχε δεινὸν ἐξαίφνης φόβον·
νῦν δ' ἐννοοῦμαι φαῦλος οὖσα· κἀν βροτοῖς
αἱ δεύτεραί πως φροντίδες σοφώτεραι.
Οὐ γὰρ περισσὸν οὐδὲν οὐδ' ἔξω λόγου
πέπονθας· ὀργαὶ δ' ἐς σ' ἀπέσκηψαν θεᾶς.
Ἐρᾷς· τί τοῦτο θαῦμα; σὺν πολλοῖς βροτῶν.
Κᾆπειτ' ἔρωτος οὕνεκα ψυχὴν ὀλεῖς;
Οὔ τἄρα λύει τοῖς ἐρῶσι τῶν πέλας,
ὅσοι τε μέλλουσ', εἰ θανεῖν αὐτοὺς χρεών·
Κύπρις γὰρ οὐ φορητὸν, ἢν πολλὴ ῥυῇ·
ἣ τὸν μὲν εἴκονθ' ἡσυχῇ μετέρχεται,
ὃν δ' ἂν περισσὸν καὶ φρονοῦνθ' εὕρῃ μέγα,
τοῦτον λαβοῦσα, πῶς δοκεῖς; καθύβρισεν.
Φοιτᾷ δ' ἀν' αἰθέρ', ἔστι δ' ἐν θαλασσίῳ
κλύδωνι Κύπρις, πάντα δ' ἐκ ταύτης ἔφυ.
Ἥδ' ἐστὶν ἡ σπείρουσα καὶ διδοῦσ' ἔρον,
οὗ πάντες ἐσμὲν οἱ κατὰ χθόν' ἔκγονοι.
Ὅσοι μὲν οὖν γραφάς τε τῶν παλαιτέρων
ἔχουσιν, αὐτοί τ' εἰσὶν ἐν μούσαις ἀεὶ,
ἴσασι μὲν Ζεὺς ὥς ποτ' ἠράσθη γάμων
Σεμέλης, ἴσασι δ' ὡς ἀνήρπασέν ποτε
ἡ καλλιφεγγὴς Κέφαλον ἐς θεοὺς Ἕως
ἔρωτος οὕνεκ'· ἀλλ' ὅμως ἐν οὐρανῷ
ναίουσι, κοὐ φεύγουσιν ἐκποδὼν θεοὺς,
στέργουσι δ', οἶμαι, ξυμφορᾷ νικώμενοι·
σὺ δ' οὐκ ἀνέξει; Χρῆν σ' ἐπὶ ῥητοῖς ἄρα
πατέρα φυτεύειν ἢ 'πὶ δεσπόταις θεοῖς
ἄλλοισιν, εἰ μὴ τούσδε γε στέρξεις νόμους.
Πόσους δοκεῖς δὴ κάρτ' ἔχοντας εὖ φρενῶν
νοσοῦνθ' ὁρῶντας λέκτρα μὴ δοκεῖν ὁρᾶν;
πόσους δὲ παισὶ πατέρας ἡμαρτηκόσι
ξυνεκκομίζειν Κύπριν; Ἐν σοφοῖσι γὰρ
τάδ' ἐστὶ θνητῶν, λανθάνειν τὰ μὴ καλά.
Οὐδ' ἐκπονεῖν τοι χρῆν βίον λίαν βροτούς·
οὐδὲ στέγην γὰρ ἧς κατηρεφεῖς δόμοι
καλῶς ἀκριβώσειαν· ἐς δὲ τὴν τύχην

tectaque ædium, ne quando vocem edant?
Nos enim hoc ipsum enecat, amicæ,
ne unquam maritum meum dedecorasse deprehendar,
nec liberos, quos peperi : sed ingenui,
libertate loquendi florentes, incolant urbem
nobilium Athenarum, propter matrem clari.
Subjugat enim virum, quamvis audaci quis animo sit,
quum sibi conscius est matris aut patris scelerum.
Unum autem hoc aiunt cum vita pretio certare,
justam et honestam mentem, si cui adsit.
Malos autem homines ostendit, quum fors tulerit,
objiciens speculum velut virgini juveni
tempus; apud quos utinam nunquam videar ego.

CHORUS.

Heu heu! modestia quam ubique pulcra *est*,
et gloriam egregiam inter homines affert.

NUTRIX.

Domina, mihi quidem calamitas tua modo
præbuit ingentem repente metum :
nunc vero agnosco ineptam me esse; et inter homines
posteriores cogitationes fere *sunt* prudentiores.
Nihil enim singulare quicquam, neque præter rationem
passa es : ira deæ in te irruit.
Amas : quid hoc est mirum? *facis* cum multis hominum.
Atque deinde amoris causa animam pessum dabis?
Haud profecto igitur *amor* conducit amantibus alios,
et si qui in posterum sunt amaturi, si mori ipsos necesse [sit.
Nam Cypris non est tolerabilis, si vehementer irruat :
quæ cedentem quidem leniter persequitur;
quem vero superbum et spirantem magnifice invenerit,
hunc arreptum, quomodo putas? vexat.
Vadit vero per aerem, est et in marinis
fluctibus Cypris, omniaque ex hac sunt nata.
Hæc est quæ seminat et dat amorem,
ex quo sumus omnes in terra progeniti.
Quicunque igitur scriptaque veterum
tenent, ipsique versantur in studio musarum assidue,
norunt quo modo quondam Jupiter amaverit nuptias
Semeles, norunt ut rapuerit olim
splendida Aurora Cephalum inter deos
propter amorem; sed tamen in cœlo
habitant, nec fugiunt procul a diis,
sed subeunt, credo, sortem suam victi. [certis
Tu vero *hæc* non sustinebis? Debebat igitur te conditionibus
a patre gigni, aut sub dominis diis
aliis, si hisce non acquiescis legibus.
Quot putas nempe valde sanæ mentis homines,
corrupta videntes connubia *sua* dissimulare se videre?
quot etiam patres liberis, qui peccarunt,
adjuvasse Venerem *putas?* Inter callidas enim cautiones
hæc est hominum, ut lateant quæ non sunt honesta.
Nec certe excolere vitam oportet nimis severe homines :
neque tectum enim, quo opertæ *sunt* ædes,
accurate coagmentaverint; in calamitatem vero

πεσοῦσ' ὅσην σὺ, πῶς ἂν ἐκνεῦσαι δοκεῖς;
Ἀλλ' εἰ τὰ πλείω χρηστὰ τῶν κακῶν ἔχεις,
ἄνθρωπος οὖσα κάρτα γ' εὖ πράξειας ἄν.
Ἀλλ', ὦ φίλη παῖ, λῆγε μὲν κακῶν φρενῶν,
λῆξον δ' ὑβρίζουσ'· οὐ γὰρ ἄλλο πλὴν ὕβρις
τάδ' ἐστὶ, κρείσσω δαιμόνων εἶναι θέλειν·
τόλμα δ' ἐρῶσα· θεὸς ἐβουλήθη τάδε.
Νοσοῦσα δ' εὖ πως τὴν νόσον καταστρέφου.
Εἰσὶν δ' ἐπῳδαὶ καὶ λόγοι θελκτήριοι·
φανήσεταί τι τῆσδε φάρμακον νόσου.
Ἦ τἄρ' ἂν ὀψέ γ' ἄνδρες ἐξεύροιεν ἂν
εἰ μὴ γυναῖκες μηχανὰς εὑρήσομεν.

ΧΟΡΟΣ.

Φαίδρα, λέγει μὲν ἥδε χρησιμώτερα
πρὸς τὴν παροῦσαν ξυμφοράν, αἰνῶ δὲ σέ.
Ὁ δ' αἶνος οὗτος δυσχερέστερος λόγων
τῶν τῆσδε καὶ σοὶ μᾶλλον ἀλγίων κλύειν.

ΦΑΙΔΡΑ.

Τοῦτ' ἔσθ' ὃ θνητῶν εὖ πόλεις οἰκουμένας
δόμους τ' ἀπόλλυσ', οἱ καλοὶ λίαν λόγοι.
Οὐ γάρ τι τοῖσιν ὠσὶ τερπνὰ δεῖ λέγειν,
ἀλλ' ἐξ ὅτου τις εὐκλεὴς γενήσεται.

ΤΡΟΦΟΣ.

Τί σεμνομυθεῖς; οὐ λόγων εὐσχημόνων
δεῖ σ', ἀλλὰ τἀνδρός. Ὡς τάχος διιστέον,
τὸν εὐθὺν ἐξειπόντας ἀμφὶ σοῦ λόγον.
Εἰ μὲν γὰρ ἦν σοι μὴ 'πὶ συμφοραῖς βίος
τοιαῖσδε, σώφρων δ' οὖσ' ἐτύγχανες γυνὴ,
οὐκ ἄν ποτ' εὐνῆς οὕνεχ' ἡδονῆς τε σῆς
προσῆγον ἄν σε δεῦρο· νῦν δ' ἀγὼν μέγας
σῶσαι βίον σὸν, κοὐκ ἐπίφθονον τόδε.

ΦΑΙΔΡΑ.

Ὦ δεινὰ λέξασ', οὐχὶ συγκλῄσεις στόμα,
καὶ μὴ μεθήσεις αὖθις αἰσχίστους λόγους;

ΤΡΟΦΟΣ.

Αἰσχρ', ἀλλ' ἀμείνω τῶν καλῶν τάδ' ἐστί σοι·
κρεῖσσον δὲ τοὔργον, εἴπερ ἐκσώσει γέ σε,
ἢ τοὔνομ', ᾧ σὺ κατθανεῖ γαυρουμένη.

ΦΑΙΔΡΑ.

Καὶ μή σε πρὸς θεῶν, εὖ λέγεις γὰρ, αἰσχρὰ δὲ,
πέρα προβῇς τῶνδ'· ὡς ὑπείργασμαι μὲν εὖ
ψυχὴν ἔρωτι, τἀσχρὰ δ' ἢν λέγῃς καλῶς,
ἐς τοῦθ' ὃ φεύγω νῦν ἀναλωθήσομαι.

ΤΡΟΦΟΣ.

Εἴ τοι δοκεῖ σοι, χρῆν μὲν οὔ σ' ἁμαρτάνειν·
εἰ δ' οὖν, πιθοῦ μοι· δευτέρα γὰρ ἡ χάρις.
Ἔστιν κατ' οἴκους φίλτρα μοι θελκτήρια
ἔρωτος, ἦλθε δ' ἄρτι μοι γνώμης ἔσω,
ἅ σ' οὔτ' ἐπ' αἰσχροῖς οὔτ' ἐπὶ βλάβῃ φρενῶν
παύσει νόσου τῆσδ', ἢν σὺ μὴ γένῃ κακή.
Δεῖ δ' ἐξ ἐκείνου δή τι τοῦ ποθουμένου
σημεῖον, ἢ λόγον τιν', ἢ πέπλων ἄπο,
λαβεῖν, ξυνάψαι τ' ἐκ δυοῖν μίαν χάριν.

lapsa, *in* quantam tu, quomodo te enataturam *illinc* putas?
Sed si plura bona quam mala habes,
cum homo sis, præclare agitur tecum.
Sed, o cara filia, cessa malam mentem habere,
cessa *Venerem* afficere contumelia; non enim aliud quam
hæc sunt, superiorem diis esse velle; [contumelia
sed fortiter amorem tolera : deus voluit hæc.
Laborans vero *amoris* morbo, morbum hunc bene finias.
Sunt enim incantationes et verba demulcentia;
invenietur aliquod remedium hujus morbi.
Profecto enim sero *aliquid* viri invenient,
si *nos* mulieres artes non inveniamus.

CHORUS.

Phædra, dicit quidem hæc utiliora
ad præsentem calamitatem; laudo vero te.
Sed laus hæc *est* odiosior verbis
hujus, et tibi longe molestior auditu.

PHÆDRA.

Hoc ipsum est, quod hominum civitates bene constitutas
familiasque evertit, nimis pulcri sermones.
Haudquaquam enim auribus jucunda oportet dicere,
sed *id*, ex quo quis gloriosus evadat.

NUTRIX.

Quid magnifice loqueris? non verbis speciosis *nunc*
opus est tibi, sed viro isto (*Hippolyto*). Quam celerrime
[explorandum *mihi* est, *quid sentiat*,
quum recta *ipsi* enunciavero rem de te.
Nisi enim tibi verteretur vita in discrimine
tanto, sanæ vero mentis esses mulier,
nunquam propter torum voluptatemque tuam
adducerem te huc : nunc vero *est* certamen magnum
ut servem vitam tuam, neque invidiæ obnoxium *est* hoc.

PHÆDRA.

O atrocia locuta, nonne claudes os,
neque emittes iterum turpissimos sermones?

NUTRIX.

Turpia *quidem*, sed meliora quam honesta hæc sunt tibi :
præstat vero res, si modo servarit te,
quam nomen, quo tu morieris superbiens.

PHÆDRA.

Ne, per deos te oro (bene enim dicis, sed turpia),
ultra hæc progrediaris; nam subjeci honeste
animam amori; turpia vero si dixeris speciose,
in id, quod fugio nunc, delapsa peribo.

NUTRIX.

[care:
Si quidem tibi *ita* videtur, consentaneum erat te non pec-
si vero *peccavisti*, obsequere mihi; secunda enim *est* hæc
Sunt domi demulcentia philtra mihi [utilitas.
amoris; venerunt autem modo mihi in mentem;
quæ te neque turpi modo, neque cum damno mentis,
liberabunt morbo isto, si tu non fueris ignava.
Oportet vero aliquod ab illo, quem amas,
signum, aut nomen aliquod, aut a vestibus *ejus* [rem.
laciniam accipere, et conjungere ex duobus unum amo-

ΦΑΙΔΡΑ.

Πότερα δὲ χριστὸν ἢ ποτὸν τὸ φάρμακον;

ΤΡΟΦΟΣ.

Οὐκ οἶδ'· ὄνασθαι, μὴ μαθεῖν, βούλου, τέκνον.

ΦΑΙΔΡΑ.

Δέδοιχ' ὅπως μοι μὴ λίαν φανῇς σοφή.

ΤΡΟΦΟΣ.

Πάντ' ἂν φοβηθεῖσ' ἴσθι· δειμαίνεις δὲ τί;

ΦΑΙΔΡΑ.

Μή μοί τι Θησέως τῶνδε μηνύσῃς τόκῳ.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ἔασον, ὦ παῖ· ταῦτ' ἐγὼ θήσω καλῶς.
Μόνον σύ μοι, δέσποινα ποντία Κύπρι,
ξυνεργὸς εἴης· τἄλλα δ', οἷ' ἐγὼ φρονῶ,
τοῖς ἔνδον ἡμῖν ἀρκέσει λέξαι φίλοις.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔρως, Ἔρως, ὁ κατ' ὀμμάτων — Στρ. α'
στάζεις πόθον, εἰσάγων γλυκεῖαν
ψυχαῖς χάριν οἷς ἐπιστρατεύσῃ,
μή μοί ποτε σὺν κακῷ φανείης,
μηδ' ἄρρυθμος ἔλθοις.
Οὔτε γὰρ πυρὸς, οὔτ'
ἄστρων ὑπέρτερον βέλος,
οἷον τὸ τᾶς Ἀφροδίτας
ἵησιν ἐκ χερῶν
Ἔρως, ὁ Διὸς παῖς.
Ἄλλως, ἄλλως, παρά τ' Ἀλφεῷ — Ἀντ. α'
Φοίβου τ' ἐπὶ Πυθίοις τεράμνοις
βούταν φόνον Ἑλλὰς αἶ' ἀέξει·
Ἔρωτα δὲ, τὸν τύραννον ἀνδρῶν,
τὸν τᾶς Ἀφροδίτας
φιλτάτων θαλάμων
κληδοῦχον, οὐ σεβίζομεν,
πέρθοντα καὶ διὰ πάσας
ἰόντα συμφορᾶς
θνατοῖς, ὅταν ἔλθῃ.
Τὰν μὲν Οἰχαλίᾳ — Στρ. β'
πῶλον, ἄζυγα λέκτρων,
ἄνανδρον τὸ πρὶν καὶ ἄνυμφον, οἴκων
ζεύξασ' ἀπ' εἰρεσίᾳ, δρομάδα
τιν' Ἄϊδος ὥστε βάκχαν,
σὺν αἵματι, σὺν καπνῷ
φονίοις θ' ὑμεναίοισιν
Ἀλκμήνας τόκῳ Κύπρις ἐξέδωκεν.
Ὦ τλάμων ὑμεναίων.
Ὦ Θήβας ἱερὸν — Ἀντ. β'
τεῖχος, ὦ στόμα Δίρκας,
συνείποιτ' ἂν ἃ Κύπρις οἷον ἕρπει.
Βροντᾷ γὰρ ἀμφιπύρῳ τοκάδα
τὰν Διογόνοιο Βάκχου
νυμφευσαμέναν πότμῳ
φονίῳ κατεκοίμασε.
Δεινὰ γὰρ τὰ πάντ' ἐπιπνεῖ, μέλισσα δ'
οἵα τις πεπόταται.

PHÆDRA.

Utrum autem unctile an potabile *erit* hoc pharmacum?

NUTRIX.

Haud scio : juvari, non sciscitari, velis, filia.

PHÆDRA.

Metuo ne mihi nimis videaris callida.

NUTRIX.

Omnia timere te scito : quid vero vereris?

PHÆDRA.

Ne quid mihi horum Thesei indices filio.

NUTRIX.

Sine *ista*, o filia; hæc ego curabo recte.
Tantum tu mihi, domina marina Venus,
auxiliatrix sis : cetera enim, quæ ego cogito,
nobis sufficiet dicere amicis qui sunt intus (*Hippolyto*).

CHORUS.

Amor, Amor, qui ex oculis
instillas desiderium, inducens suavem
voluptatem animis *eorum*, adversus quos milites,
ne mihi unquam cum damno appareas,
neu mihi immoderatus venias.
Neque enim ignis, neque
siderum supernum telum *est tale*,
quale Venereum
jaculatur e manibus
Amor, Jovis filius.
Frustra, frustra, adque Alpheum,
Phœbique in Pythiis delubris,
boum mactationem Græca terra cumulat :
Amorem vero, tyrannum hominum,
filium Veneris,
gratissimorum thalamorum
janitorem, non colimus,
perdentem *homines*, et per omnes
grassantem calamitates
mortalibus, quando irruit.
Œchalim enim
puellam (*Iolen*), expertem conjugii,
mariti prius ignaram et innuptam, ex ædibus
abreptam navi, celerem
velut aliquam Orci ministram,
cum cæde, cum incendio,
cruentisque hymenæis,
Alcmenæ filio Venus dedit.
O miseram propter nuptias!
O Thebarum sacra
mœnia, o Dircæ os,
testari potestis, quomodo Venus veniat.
Cum fulmine enim ignito matrem
a Jove geniti Bacchi
nuptam fato
letali consopivit *Venus*.
Vehementi enim omnia flatu adspirat, apisque
velut aliqua volitat.

ΦΑΙΔΡΑ.

Σιγήσατ', ὦ γυναῖκες· ἐξειργάσμεθα.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ' ἔστι, Φαίδρα, δεινὸν ἐν δόμοισι σοῖς;

ΦΑΙΔΡΑ.

Ἐπίσχετ'· αὐδὴν τῶν ἔσωθεν ἐκμάθω.

ΧΟΡΟΣ.

Σιγῶ· τὸ μέντοι φροίμιον κακὸν τόδε.

ΦΑΙΔΡΑ.

Ἰώ μοι, αἰαῖ·
ὦ δυστάλαινα τῶν ἐμῶν παθημάτων.

ΧΟΡΟΣ.

Τίνα θροεῖς αὐδάν; τίνα βοᾷς λόγον;
ἔνεπε τίς φοβεῖ σε φήμα, γύναι, φρένας ἐπίσσυτος.

ΦΑΙΔΡΑ.

Ἀπωλόμεσθα. Ταῖσδ' ἐπιστᾶσαι πύλαις
ἀκούσαθ' οἷος κέλαδος ἐν δόμοις πίτνει.

ΧΟΡΟΣ.

Σὺ παρὰ κλῇθρα· σοὶ μέλει πομπίμα φάτις δωμάτων.
Ἔνεπε δ', ἔνεπέ μοι τί ποτ' ἔβα κακόν.

ΦΑΙΔΡΑ.

Ὁ τῆς φιλίππου παῖς Ἀμαζόνος βοᾷ
Ἱππόλυτος, αὐδῶν δεινὰ πρόσπολον κακά.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀχὰν μὲν κλύω, σαφὲς δ' οὐκ ἔχω γεγωνεῖν ὅπα.
Διὰ πύλας ἔμολεν, ἔμολε σοὶ βοά.

ΦΑΙΔΡΑ.

Καὶ μὴν σαφῶς γε τὴν κακῶν προμνήστριαν,
τὴν δεσπότου προδοῦσαν ἐξαυδᾷ λέχος.

ΧΟΡΟΣ.

Ὤμοι ἐγὼ κακῶν· προδέδοσαι, φίλα.
Τί σοι μήσομαι; τὰ κρυπτ' ἄρα πέφηνε, διὰ δ' ὄλλυσαι.

ΦΑΙΔΡΑ.

Αἰαῖ, αἰαῖ.

ΧΟΡΟΣ.

πρόδοτος ἐκ φίλων.

ΦΑΙΔΡΑ.

Ἀπώλεσέν μ' εἰποῦσα συμφορὰς ἐμάς,
φίλως, καλῶς δ' οὐ τήνδ' ἰωμένη νόσον.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς οὖν; τί δράσεις, ὦ παθοῦσ' ἀμήχανα;

ΦΑΙΔΡΑ.

Οὐκ οἶδα πλὴν ἕν, κατθανεῖν ὅσον τάχος,
τῶν νῦν παρόντων πημάτων ἄκος μόνον.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ὦ γαῖα μῆτερ ἡλίου τ' ἀναπτυχαί,
οἵων λόγων ἄρρητον εἰσήκουσ' ὄπα.

ΤΡΟΦΟΣ.

Σίγησον, ὦ παῖ, πρίν τιν' αἰσθέσθαι βοῆς.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Οὐκ ἔστ' ἀκούσας δείν' ὅπως σιγήσομαι.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ναὶ πρός σε τῆς σῆς δεξιᾶς εὐωλένου.

PHÆDRA.

Tacete, o mulieres; perditæ sumus.

CHORUS.

Quid vero est mali, Phædra, in ædibus tuis?

PHÆDRA.

Cohibete vos : clamorem eorum qui intus sunt cognoscam.

CHORUS.

Taceo; hoc tamen *est* exordium malum.

PHÆDRA.

Heu mihi! heu heu!
o *me* miseram propter mea mala!

CHORUS.

Quam vocem exclamas? quæ vociferaris verba?
dicito, quæ terret tibi animum fama, o mulier, subito ingruens?

PHÆDRA.

Periimus. His astantes foribus,
audite, qualis strepitus in ædibus accidit.

CHORUS.

Tu *stas* ad januam; tibi curæ est emissus sonus ex ædibus.
Dic autem, dic mihi, quidnam acciderit mali.

PHÆDRA.

Filius equestris Amazonis clamat,
Hippolytus, vociferans gravia contra famulam maledicta.

CHORUS.

Vocem quidem audio, clare tamen non habeo dicere quo modo *se habeat*.
Per fores venit, venit tibi sonus.

PHÆDRA.

Atqui perspicue jam illam, malorum conciliatricem,
herilis lecti proditricem vocat.

CHORUS.

Hei mihi propter mala! prodita es, cara.
Quid tibi dem consilii? arcana ergo sunt relevata : periisti

PHÆDRA.

Eheu, eheu!

CHORUS.

prodita ab amicis.

PHÆDRA.

Perdidit me, revelans malum meum,
amice *quidem*, sed non recte hunc curans morbum.

CHORUS.

Quomodo igitur *agendum?* quid facies, passa incurabilia *mala?*

PHÆDRA.

Haud scio, nisi unum, mori quam primum,
quod præsentium malorum *est* remedium unicum.

HIPPOLYTUS.

O terra mater, solisque expansa lumina,
qualis sermonis infandam audivi vocem!

NUTRIX.

Tace, o fili, priusquam aliquis audiat vocem *tuam*.

HIPPOLYTUS.

Non potest *fieri*, ut taceam quæ atrocia audivi.

NUTRIX.

Oro te per tuam dextram pulcram.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.
Οὐ μὴ προσοίσεις χεῖρα μηδ' ἅψει πέπλων;
ΤΡΟΦΟΣ.
Ὦ πρός σε γονάτων, μηδαμῶς μ' ἐξεργάσῃ.
ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.
Τί δ', εἴπερ, ὡς φῄς, μηδὲν εἴρηκας κακόν;
ΤΡΟΦΟΣ.
Ὁ μῦθος, ὦ παῖ, κοινὸς οὐδαμῶς ὅδε.
ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.
Τά τοι καλ' ἐν πολλοῖσι κάλλιον λέγειν.
ΤΡΟΦΟΣ.
Ὦ τέκνον, ὅρκους μηδαμῶς ἀτιμάσῃς.
ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.
Ἡ γλῶσσ' ὀμώμοχ', ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος.
ΤΡΟΦΟΣ.
Ὦ παῖ, τί δράσεις; σοὺς φίλους διεργάσει;
ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.
Ἀπέπτυσ'· οὐδεὶς ἄδικος ἐστ' ἐμοὶ φίλος.
ΤΡΟΦΟΣ.
Σύγγνωθ'· ἁμαρτεῖν εἰκὸς ἀνθρώπους, τέκνον.
ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.
Ὦ Ζεῦ, τί δὴ κίβδηλον ἀνθρώποις κακὸν,
γυναῖκας, ἐς φῶς ἡλίου κατῴκισας;
Εἰ γὰρ βρότειον ἤθελες σπεῖραι γένος,
οὐκ ἐκ γυναικῶν χρῆν παρασχέσθαι τόδε,
ἀλλ' ἀντιθέντας σοῖσιν ἐν ναοῖς βροτοὺς
ἢ χρυσὸν ἢ σίδηρον ἢ χαλκοῦ βάρος,
παίδων πρίασθαι σπέρμα, τοῦ τιμήματος
τῆς ἀξίας ἕκαστον· ἐν δὲ δώμασι
ναίειν ἐλευθέροισι θηλειῶν ἄτερ.
Νῦν δ' ἐς δόμους μὲν πρῶτον ἄξεσθαι κακὸν
μέλλοντες, ὄλβον δωμάτων ἐκπίνομεν.
Τούτῳ δὲ δῆλον ὡς γυνὴ κακὸν μέγα·
προσθεὶς γὰρ ὁ σπείρας τε κἀκθρέψας πατὴρ
φερνὰς ἀπῴκισ', ὡς ἀπαλλαχθῇ κακοῦ·
ὁ δ' αὖ λαβὼν ἀτηρὸν ἐς δόμους κακὸν
γέγηθε κόσμον προστιθεὶς ἀγάλματι
καλὸν κακίστῳ καὶ πέπλοισιν ἐκπονεῖ,
δύστηνος, ὄλβον δωμάτων ὑπεξελών.
Ἔχει δ' ἀνάγκην, ὥστε κηδεύσας καλοῖς
γαμβροῖσι χαίρων σώζεται πικρὸν λέχος,
ἢ χρηστὰ λέκτρα, πενθεροὺς δ' ἀνωφελεῖς
λαβὼν πιέζει τἀγαθῷ τὸ δυστυχές.
Ῥᾷστον δ' ὅτῳ τὸ μηδὲν, ἀλλ' ἀνωφελὴς
εὐηθίᾳ κατ' οἶκον ἵδρυται γυνή.
Σοφὴν δὲ μισῶ· μὴ γὰρ ἔν γ' ἐμοῖς δόμοις
εἴη φρονοῦσα πλεῖον ἢ γυναῖκα χρή.
Τὸ γὰρ κακοῦργον μᾶλλον ἐντίκτει Κύπρις
ἐν ταῖς σοφαῖσιν· ἡ δ' ἀμήχανος γυνὴ
γνώμῃ βραχείᾳ μωρίαν ἀφῃρέθη.
Χρῆν δ' ἐς γυναῖκα πρόσπολον μὲν οὐ περᾶν,
ἄφθογγα δ' αὐταῖς συγκατοικίζειν δάκη
θηρῶν, ἵν' εἶχον μήτε προσφωνεῖν τινα,
μήτ' ἐξ ἐκείνων φθέγμα δέξασθαι πάλιν.

HIPPOLYTUS.
Ne admoveas manum, neque attingas vestem.
NUTRIX.
O per te genua *obtestor*, ne me perdas.
HIPPOLYTUS.
Quid vero *perdam*, siquidem, ut dicis, nihil locuta es mali?
NUTRIX.
Meum istud dictum, fili, neutiquam in vulgus ferendum est.
HIPPOLYTUS.
Honesta tamen honestius *est* apud vulgum proferre.
NUTRIX.
O fili, jusjurandum ne contemnas.
HIPPOLYTUS.
Lingua juravit, mens vero *manet* injurata.
NUTRIX.
O fili, quid facies? tuos amicos perdes?
HIPPOLYTUS.
Respuo : nullus *enim* sceleratus est mihi amicus.
NUTRIX.
Ignosce; errare consentaneum *est* homines, fili.
HIPPOLYTUS.
O Jupiter, curnam fucatum hominibus malum,
mulieres, sub luce solis collocasti?
Si enim humanum volebas seminare genus,
non ex mulieribus oportebat offerri hoc;
sed tuis in templis homines contra pendentes
aut aurum, aut ferrum, aut æris pondus,
liberorum emere semen, pro justi pretii
æstimatione unumquemque; et in ædibus
habitare liberis sine mulieribus.
Nunc vero in ædes primum *hoc* ducere malum
volentes, exhaurimus domus facultates.
Inde autem manifestum est, quam mulier malum sit magnum :
pater enim qui genuit et educavit,
dote addita, elocat, ut liberetur malo :
qui vero contra recepit in ædes noxium malum,
gaudet ornatum circumponens statuæ
pessimæ pulcrum, et vestibus exornat,
infelix, facultates *suæ* domus consumens.
Necesse vero est ipsi ut, contracta affinitate cum clari
affinibus, lætus servet acerbum conjugium,
aut bonum connubium, soceros vero inopes
nactus, comprimat *oportet* bono infortunium.
Optimum est autem, si cui mulier, res quædam nihili
præ simplicitate, in ædibus collocata sit.
Sapientem vero odi; ne enim in mea saltem domo
sit *mihi* quæ plus sapiat, quam oportet mulierem.
Nam pravitatem magis parit Venus
in doctis; simplex vero mulier
propter mentem exiguam, impudicitiæ est immunis.
Oportebat autem ad mulieres ancillam non venire,
sed cum ipsis locare muta monstra
ferarum, ut ne haberent quem alloquerentur,
nec ex illis rursus vocem accipere possent.

Νῦν δ' αἱ μὲν ἔνδον δρῶσιν αἱ κακαὶ κακὰ
βουλεύματ', ἔξω δ' ἐκφέρουσι πρόσπολοι·
ὡς καὶ σύ γ' ἡμῖν πατρὸς, ὦ κακὸν κάρα,
λέκτρων ἀθίκτων ἦλθες ἐς συναλλαγάς·
ἁγὼ ῥυτοῖς νασμοῖσιν ἐξομόρξομαι,
ἐς ὦτα κλύζων. Πῶς ἂν οὖν εἴην κακὸς,
ὃς οὐδ' ἀκούσας τοιάδ' ἁγνεύειν δοκῶ;
Εὖ δ' ἴσθι, τοὐμόν σ' εὐσεβὲς σώζει, γύναι.
Εἰ μὴ γὰρ ὅρκοις θεῶν ἄφρακτος ᾑρέθην,
οὐκ ἄν ποτ' ἔσχον μὴ οὐ τάδ' ἐξειπεῖν πατρί.
Νῦν δ' ἐκ δόμων μὲν, ἐς τ' ἂν ἔκδημος χθονὸς
Θησεὺς, ἄπειμι, σῖγα δ' ἕξομεν στόμα.
Θεάσομαι δὲ σὺν πατρὸς μολὼν ποδὶ
πῶς νιν προσόψει καὶ σὺ καὶ δέσποινα σή·
τῆς σῆς δὲ τόλμης εἴσομαι γεγευμένος.
Ὄλοισθε. Μισῶν δ' οὔποτ' ἐμπλησθήσομαι
γυναῖκας, οὐδ' εἴ φησί τίς μ' ἀεὶ λέγειν·
ἀεὶ γὰρ οὖν πώς εἰσι κἀκεῖναι κακαί.
Ἢ νύν τις αὐτὰς σωφρονεῖν διδαξάτω,
ἢ κἄμ' ἐάτω ταῖσδ' ἐπεμβαίνειν ἀεί.

ΧΟΡΟΣ.

Τάλανες ὦ κακοτυχεῖς
γυναικῶν πότμοι.
Τίνας νῦν τέχνας ἔχομεν, ἢ λόγους,
σφαλεῖσαι κάθαμμα λύειν λόγου;

ΦΑΙΔΡΑ.

Ἐτύχομεν δίκας, ἰὼ γᾶ καὶ φῶς.
Πᾷ ποτ' ἐξαλύξω τύχας;
πῶς δὲ πῆμα κρύψω, φίλαι;
τίς ἂν θεῶν ἀρωγὸς ἢ τίς ἂν βροτῶν
πάρεδρος ἢ ξυνεργὸς ἀδίκων ἔργων
φανείη; τὸ γὰρ παρ' ἡμῖν πάθος
παρὸν δυσεκπέρατον ἔρχεται βίου.
Κακοτυχεστάτα γυναικῶν ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Φεῦ φεῦ· πέπρακται, κοὐ κατώρθωται τέχνη,
δέσποινα, τῆς σῆς προσπόλου, κακῶς δ' ἔχει.

ΦΑΙΔΡΑ.

Ὦ παγκακίστη καὶ φίλων διαφθορεῦ,
οἷ' εἰργάσω με. Ζεύς σ' ὁ γεννήτωρ ἐμὸς
πρόρριζον ἐκτρίψειεν οὐτάσας πυρί.
Οὐκ εἶπον, οὐ σῆς προὐνοησάμην φρενὸς,
σιγᾶν ἐφ' οἷσι νῦν ἐγὼ κακύνομαι;
Σὺ δ' οὐκ ἀνέσχου· τοιγὰρ οὐκέτ' εὐκλεεῖς
θανούμεθ'. Ἀλλὰ δεῖ με δὴ καινῶν λόγων.
Οὗτος γὰρ ὀργῇ συντεθηγμένος φρένας
ἐρεῖ καθ' ἡμῶν πατρὶ σὰς ἁμαρτίας,
ἐρεῖ δὲ Πιτθεῖ τῷ γέροντι συμφορὰς,
πλήσει τε πᾶσαν γαῖαν αἰσχίστων λόγων.
Ὄλοιο καὶ σὺ χὤστις ἄκοντας φίλους
πρόθυμός ἐστι μὴ καλῶς εὐεργετεῖν.

ΤΡΟΦΟΣ.

Δέσποιν', ἔχεις μὲν τἀμὰ μέμψασθαι κακά·
τὸ γὰρ δάκνον σου τὴν διάγνωσιν κρατεῖ·
ἔχω δὲ κἀγὼ πρὸς τάδ', εἰ δέξει, λέγειν.

Nunc vero istæ intus quidem agitant malæ mala
consilia, foras vero efferunt ancillæ :
sicut tu quoque nobis patris, o scelestum caput,
lectum sacrum aggressa es conciliare :
quæ *scelera* ego fluentibus aquis eluam,
in aures *eas* inspergens. Quomodo igitur fuerim malus,
qui, auditis his, ne purus quidem esse mihi videor?
Probe autem *hoc* scito, mea te pietas servat, mulier.
Nisi enim jurejurando deorum incautus essem circumventus,
nunquam me continuissem, quin dicerem hæc patri.
Nunc vero ex ædibus quidem, quamdiu peregre extra solum
Theseus *fuerit*, abibo, silentioque continebimus os.
Videbo autem cum patre reversus reduce,
quomodo ipsum sis adspectura et tu et domina tua;
tuam autem audaciam cognoscam expertus.
Percatis! Odio enim nunquam satiabor
mulierum, neque si quis dicat me *hoc* semper dicere :
semper enim fere sunt et illæ malæ.
Aut igitur aliquis eas castas esse doceat,
aut me quoque sinat in illas invehi semper.

CHORUS.

Infelices o miseræ
mulierum sortes!
Quas jam aut artes habemus, quæve verba,
frustratæ *spe*, ad nodum dissolvendum *hujus* causæ?

PHÆDRA.

Accepimus meritam pœnam, heu terra et lux!
Quonam evitabo *præsentes* calamitates?
quomodo malum celabo, amicæ?
quis deûm auxiliator, aut quis hominum
adjutor, aut particeps impiorum facinorum
apparebit? nam hoc nostrum vitæ malum
præsens inextricabile venit.
Miserrima mulierum ego!

CHORUS.

Heu heu! actum est, nec successerunt artes,
o domina, tuæ ancillæ, sed male *se res* habet.

PHÆDRA.

O pessima omnium, et amicorum perditrix,
qualia fecisti mihi! Jupiter te, genitor meus,
funditus exterminet percussam fulmine.
Nonne dixi, an non tuæ providi menti,
ut taceres propter quæ nunc ego male affligar?
Tu vero non potuisti *tacere;* igitur non amplius honestæ
moriemur. Sed opus est mihi jam novis rationibus.
Hic enim ira concitatum animum habens,
dicet contra nos patri *suo* tua peccata,
dicet etiam Pittheo seni calamitates,
implebitque omnem terram turpissimis sermonibus.
Pereas et tu, et quicunque amicis repugnantibus
promptus est ad non honeste benefaciendum.

NUTRIX.

Domina, habes quidem quod mea reprehendas peccata :
quod enim *te* mordet, tuum *rectum* judicium occupat :
habeo vero et ego ad hæc, si admittas, quod respondeam.

Ἔθρεψά σ', εὔνους τ' εἰμί· τῆς νόσου δέ σοι
ζητοῦσα φάρμαχ' εὗρον οὐχ ἀβουλόμην.
Εἰ δ' εὖ γ' ἔπραξα, κάρτ' ἂν ἐν σοφοῖσιν ἦν·
πρὸς τὰς τύχας γὰρ τὰς φρένας κεκτήμεθα.

ΦΑΙΔΡΑ.

Ἦ γὰρ δίκαια ταῦτα κἀξαρκοῦντά μοι,
τρώσασαν ἡμᾶς εἶτα συγχωρεῖν λόγοις;

ΤΡΟΦΟΣ.

Μακρηγοροῦμεν· οὐκ ἐσωφρόνουν ἐγώ·
ἀλλ' ἔστι κἀκ τῶνδ' ὥστε σωθῆναι, τέκνον.

ΦΑΙΔΡΑ.

Παῦσαι λέγουσα· καὶ τὰ πρὶν γὰρ οὐ καλῶς
παρῄνεσάς μοι κἀπεχείρησας κακά.
Ἀλλ' ἐκποδὼν ἄπελθε, καὶ σαυτῆς πέρι
φρόντιζ'· ἐγὼ γὰρ τἀμὰ θήσομαι καλῶς.
Ὑμεῖς δὲ, παῖδες εὐγενεῖς Τροιζήνιαι,
τοσόνδε μοι παράσχετ' ἐξαιτουμένῃ,
σιγῇ καλύψαθ' ἁνθάδ' εἰσηκούσατε.

ΧΟΡΟΣ.

Ὄμνυμι σεμνὴν Ἄρτεμιν, Διὸς κόρην,
μηδὲν κακῶν σῶν ἐς φάος δείξειν ποτέ.

ΦΑΙΔΡΑ.

Καλῶς ἔλεξας. Ἓν δὲ προτρέπουσ' ἐγὼ
εὕρημα δή τι τῆσδε συμφορᾶς ἔχω,
ὥστ' εὐκλεᾶ μὲν παισὶ προσθεῖναι βίον,
αὐτή τ' ὄνασθαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα.
Οὐ γάρ ποτ' αἰσχυνῶ γε Κρησίους δόμους,
οὐδ' ἐς πρόσωπον Θησέως ἀφίξομαι
αἰσχροῖς ἐπ' ἔργοις οὕνεκα ψυχῆς μιᾶς.

ΧΟΡΟΣ.

Μέλλεις δὲ δή τι δρᾶν ἀνήκεστον κακόν;

ΦΑΙΔΡΑ.

Θανεῖν· ὅπως δὲ, τοῦτ' ἐγὼ βουλεύσομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Εὔφημος ἴσθι.

ΦΑΙΔΡΑ.

Καὶ σύ γ' εὖ με νουθέτει.
Ἐγὼ δὲ Κύπριν, ἥπερ ἐξόλλυσί με,
ψυχῆς ἀπαλλαχθεῖσα τῇδ' ἐν ἡμέρᾳ
τέρψω· πικροῦ δ' ἔρωτος ἡσσηθήσομαι.
Ἀτὰρ κακόν γε χἀτέρῳ γενήσομαι
θανοῦσ', ἵν' εἰδῇ μὴ 'πὶ τοῖς ἐμοῖς κακοῖς
ὑψηλὸς εἶναι· τῆς νόσου δὲ τῆσδέ μοι
κοινῇ μετασχὼν σωφρονεῖν μαθήσεται.

ΧΟΡΟΣ.

Ἠλιβάτοις ὑπὸ κευθμῶσι γενοίμαν, Στρ. α'
ἵνα με πτεροῦσσαν ὄρνιν
θεὸς ἐν * ποταναῖς ἀγέλαις θείη·
ἀρθείην δ' ἐπὶ πόντιον
κῦμα τᾶς Ἀδριηνᾶς
ἀκτᾶς Ἠριδανοῦ θ' ὕδωρ·
ἔνθα πορφύρεον σταλάσσουσ'
εἰς οἶδμα πατρὸς τριτάλαιναι
κόραι Φαέθοντος οἴκτῳ δακρύων

Educavi te, et benevola sum : morbi vero tibi
quærens remedia, inveni non quæ volui.
Quod si res bene mihi successisset, valde sapiens reputabar :
juxta eventum enim prudentiæ opinionem possidemus.

PHÆDRA.

An vero æqua *sunt* hæc, satisque mihi facientia,
te, postquam me sauciasti, deinde *id* verbis concedere?

NUTRIX.

Prolixe *nimis* disputamus; non prudens fui ego :
sed *tamen* etiam ex his licet *tibi* servari, filia.

PHÆDRA.

Desine loqui; nam et prius non recte
consuluisti mihi, et aggressa es mala.
Verum de medio secede, et de te ipsa
sis sollicita : ego ipsa enim mea curabo recte.
Vos vero, puellæ nobiles Trœzeniæ,
tantum mihi præstate deprecanti,
silentio tegite quæ hic audivistis.

CHORUS.

Juro per castam Dianam, Jovis filiam,
me nihil unquam de tuis malis prolaturam in lucem.

PHÆDRA.

Recte dixisti. Unum vero ego, te rogans *hoc*, [beo,
inventum remedium quoddam hujus calamitatis jam ha-
ut honestam meis liberis conciliem vitam,
ipsaque juver in præsenti casu.
Nunquam enim dedecorabo familiam Cretensem,
neque in conspectum Thesei veniam,
turpibus polluta factis propter animam unicam.

CHORUS.

Esne igitur factura aliquod immedicabile malum?

PHÆDRA. [tabo.

Mori *decrevi*; quomodo vero *sim moritura*, hoc ego cogi

CHORUS.

Bona verba dic.

PHÆDRA.

Et tu me recte mone.
Ego enim Cyprin, quæ perdit me,
vita decedens hodie,
delectabo : acerbo autem amore vincar.
Sed tamen etiam alteri fiam malum
defuncta, ut sciat non in meis malis
elato animo esse : et hujus morbi mecum
communiter particeps, modestior esse discet.

CHORUS.

Altis sub *rupium* latebris utinam essem,
ubi me aligeram avem
deus in volatili grege faceret;
sublimis autem ferrer ad marinum
fluctum Adriatici
litoris Eridanique aquam :
ubi stillant purpuream
in undam patris ter miseræ
puellæ, Phaethontis miseratione, lacrimarum

τὰς ἠλεκτροφαεῖς αὐγάς.
Ἑσπερίδων δ' ἐπὶ μηλόσπορον ἀκτὰν Ἀντ. α'
ἀνύσαιμι τᾶν ἀοιδῶν,
ἵν' ὁ ποντομέδων πορφυρέας λίμνας
ναύταις οὐκέθ' ὁδὸν νέμει,
σεμνὸν τέρμονα κύρων
οὐρανοῦ, τὸν Ἄτλας ἔχει,
κρῆναί τ' ἀμβρόσιαι χέονται
Ζηνὸς μελάθρων παρὰ κοίταις,
ἵν' ὀλβιόδωρος αὔξει ζαθέα
χθὼν εὐδαιμονίαν θεοῖς.
Ὦ λευκόπτερε Κρησία Στρ. β'
πορθμὶς, ἃ διὰ πόντιον
κῦμ' ἁλίκτυπον ἅλμας
ἐπόρευσας ἐμὰν ἄνασσαν
ὀλβίων ἀπ' οἴκων,
κακονυμφοτάταν ὄνασιν.
Ἦ γὰρ ἀπ' ἀμφοτέρων ἢ
Κρησίας ἐκ γᾶς δύσορνις ἔπτατο κλεινὰς Ἀθάνας,
Μουνύχου δ' ἀκταῖσιν ἐκδήσαντο πλεκτὰς πεισμά-
χὰς, ἐπ' ἀπείρου τε γᾶς ἔβασαν. [των ἀρ-
Ἀνθ' ὧν οὐχ ὁσίων ἐρώ- Ἀντ. β'
των δεινᾷ φρένας Ἀφροδί-
τας νόσῳ κατεκλάσθη·
χαλεπᾷ δ' ὑπέραντλος οὖσα
συμφορᾷ, τεράμνων
ἀπὸ νυμφιδίων κρεμαστὸν
ἅψεται ἀμφὶ βρόχον λευ-
κᾷ καθαρμόζουσα δείρᾳ, δαίμονα στυγνὸν καταιδε-
σθεῖσα, τάν τ' εὔδοξον ἀνθαιρουμένα φήμαν,
σουσά τ' ἀλγεινὸν φρενῶν ἔρωτα. [ἀπαλλάσ-

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἰοὺ ἰού·
βοηδρομεῖτε πάντες οἱ πέλας δόμων·
ἐν ἀγχόναις δέσποινα, Θησέως δάμαρ.

ΧΟΡΟΣ.

Φεῦ φεῦ, πέπρακται· βασιλὶς οὐκέτ' ἔστι δὴ
γυνὴ, κρεμαστοῖς ἐν βρόχοις ἠρτημένη.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐ σπεύσετ'; οὐκ οἴσει τις ἀμφιδέξιον
σίδηρον, ᾧ τόδ' ἅμμα λύσομεν δέρης;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Φίλαι, τί δρῶμεν; ἢ δοκεῖ περᾶν δόμους,
λῦσαί τ' ἄνασσαν ἐξ ἐπισπαστῶν βρόχων;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τί δ'; οὐ πάρεισι πρόσπολοι νεανίαι;
Τὸ πολλὰ πράσσειν οὐκ ἐν ἀσφαλεῖ βίου.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὀρθώσατ' ἐκτείναντες ἄθλιον νέκυν,
πικρὸν τόδ' οἰκούρημα δεσπόταις ἐμοῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Ὄλωλεν ἡ δύστηνος, ὡς κλύω, γυνή·
ἤδη γὰρ ὡς νεκρόν νιν ἐκτείνουσι δή.

---

electro pellucidos splendores :
et ad Hesperidum pomiferum litus
cantatricum conficerem *iter*,
ubi marinus rector purpurei stagni (*Neptunus*)
nautis non amplius viam concedit,
venerandum limitem sanciens
cœli, quod Atlas sustinet :
et *ubi* fontes ambrosii scaturiunt
Jovis ad aulæ cubicula,
ubi fundit affatim alma divina
Tellus beatitudinem diis.
O albis *velorum* alis instructa Cretensis
navis, quæ per marinos
strepentes fluctus sali
adduxisti meam dominam,
beatis ab ædibus,
ad infelicissimam nuptiarum voluptatem.
Aut enim ab utraque *regione*, aut
e terra Cretensi, infausta volavit ad inclytas Athenas :
Munychi vero in litore ligavere tortas funium extremitates,
in continentemque terram descenderunt.
Quamobrem non liciti amo-
ris horribili Vene-
ris morbo animum fracta est :
sævaque obruta
calamitate, tectis
e sponsalibus pensilem
nectet laqueum circa can-
didam adaptans cervicem, deam tristem reve-
rita, honestamque *turpi* præferens famam, depel-
lensque molestum ex animo amorem.

NUNCIUS.

Heu heu!
succurrite omnes, vicini *harum* ædium :
est in laqueis domina, Thesei uxor.

CHORUS.

Heu heu, actum est! regia mulier jam non est amplius
superstes, pensilibus in laqueis suspensa.

NUNCIUS.

Nonne festinabitis? non adferet aliquis ancipitem
gladium, quo hunc nodum solvamus cervicis?

SEMICHORUS.

Amicæ, quid agamus? an placet ingredi in ædes,
et solvere dominam ex astrictis laqueis?

SEMICHORUS.

Cur vero? non adsunt famuli juvenes?
Multa satagere, non *est* tutum in vita.

NUNCIUS.

Rectam collocate, extendentes miserum cadaver,
istam *quæ fuit* acerba ædium custodia domino meo.

CHORUS.

Periit infelix, ut audio, mulier :
jam enim ut cadaver ipsam extendunt.

ΘΗΣΕΥΣ.

Γυναῖκες, ἴστε τίς ποτ' ἐν δόμοις βοή;
ἠχὼ βαρεῖα προσπόλων μ' ἀφίκετο.
Οὐ γάρ τί μ' ὡς θεωρὸν ἀξιοῖ δόμος
πύλας ἀνοίξας εὐφρόνως προσεννέπειν.
Μῶν Πιτθέως τι γῆρας εἴργασται νέον;
Πρόσω μὲν ἤδη βίοτος, ἀλλ' ὅμως ἔτ' ἂν
λυπηρὸς ἡμῖν τούσδ' ἂν ἐκλίποι δόμους.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἐς γέροντας ἥδε σοι τείνει τύχη,
Θησεῦ· νέοι θανόντες ἀλγυνοῦσί σε.

ΘΗΣΕΥΣ.

Οἴμοι· τέκνων μοι μή τι συλᾶται βίος;

ΧΟΡΟΣ.

Ζῶσιν, θανούσης μητρὸς ὡς ἄλγιστά σοι.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τί φῄς; ὄλωλεν ἄλοχος; ἐκ τίνος τύχης;

ΧΟΡΟΣ.

Βρόχον κρεμαστὸν ἀγχόνης ἀνήψατο.

ΘΗΣΕΥΣ.

Λύπῃ παχνωθεῖσ', ἢ 'πὸ συμφορᾶς τίνος;

ΧΟΡΟΣ.

Τοσοῦτον ἴσμεν· ἄρτι γὰρ κἀγὼ δόμους,
Θησεῦ, πάρειμι, σῶν κακῶν πενθήτρια.

ΘΗΣΕΥΣ.

Αἰαῖ. Τί δῆτα τοῖσδ' ἀνέστεμμαι κάρα
πλεκτοῖσι φύλλοις, δυστυχὴς θεωρὸς ὤν;
Χαλᾶτε κλῇθρα, πρόσπολοι, πυλωμάτων,
ἐκλύεθ' ἁρμούς, ὡς ἴδω πικρὰν θέαν
γυναικὸς, ἥ με κατθανοῦσ' ἀπώλεσεν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ ἰὼ τάλαινα μελέων κακῶν·
ἔπαθες, εἰργάσω
τοσοῦτον ὥστε τούσδε συγχέαι δόμους.
Αἰαῖ τόλμας, ὦ βιαίως θανοῦσ'
ἀνοσίῳ τε συμφορᾷ, σᾶς χερὸς πάλαισμα μελέας.
Τίς ἄρα σὰν, τάλαιν', ἀμαυροῖ ζόαν;

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὤμοι ἐγὼ πόνων ὧν ἔπαθον τάλας,
τὰ μάκιστ' ἐμῶν κακῶν. Ὦ τύχα,
ὥς μοι βαρεῖα καὶ δόμοις ἐπεστάθης,
κηλὶς ἄφραστος ἐξ ἀλαστόρων τινός,
κατακονὰ μὲν οὖν ἀβίοτος βίου.
Κακῶν δ', ὦ τάλας, πέλαγος εἰσορῶ
τοσοῦτον ὥστε μήποτ' ἐκνεῦσαι πάλιν,
μηδ' ἐκπερᾶσαι κῦμα τῆσδε συμφορᾶς.
[Ἐκλύεθ' ἁρμούς, ὡς ἴδω πικρὰν θέαν.]
Τίνα λόγον τάλας, τίνα τύχαν σέθεν
βαρύποτμον, γύναι, προσαυδῶν τύχω;
Ὄρνις γὰρ ὥς τις ἐκ χερῶν ἄφαντος εἶ,
πήδημ' ἐς Ἅδου κραιπνὸν ὁρμήσασά μοι.
Αἰαῖ αἰαῖ, μέλεα, μέλεα τάδε πάθη.
Πρόσωθεν δέ ποθεν ἀνακομίζομαι τύχαν δαιμόνων
ἀμπλακίαισι τῶν πάροιθέν τινος.

THESEUS.

Mulieres, scitis quis tandem clamor *sit* in ædibus?
vehemens sonitus ancillarum pervenit *ad* me.
Haud enim ullo modo me ut ab oraculo redeuntem dignatur familia
portis apertis hilariter salutare.
Num forte Pitthei senectuti aliquid accidit novi?
provecta quidem jam ipsi est ætas; sed tamen etiam
cum multo dolore meo has destitueret ædes.

CHORUS.

Non ad senes tibi spectat hæc fortuna,
Theseu: juniores mortui dolore afficient te.

THESEUS.

Heu mihi! an liberorum meorum forte vita rapitur?

CHORUS.

Vivunt, mortua matre quam acerbissime tibi.

THESEUS.

Quid ais? periit uxor? ex quo casu?

CHORUS.

Laqueum pensilem strangulationis nexuit.

THESEUS.

Dolorene confecta, an ex aliqua calamitate?

CHORUS.

Tantum *hoc* scimus; modo enim et ego ad ædes,
Theseu, adveni, tuorum malorum deploratrix.

THESEUS.

Heu heu! Quid igitur his coronatus sum caput
textis foliis, qui sim infelix oraculi consultor?
Laxate claustra, ministri, portarum,
solvite compages, ut videam crudele spectaculum
conjugis, quæ me mortua perdidit.

CHORUS.

Heu heu, infelix propter misera mala!
passa es, fecisti
facinus tantum ut everteres hanc domum.
Heu heu, audaciam! o violenter mortuam
impioque fato, manus tuæ miseræ ausu!
Quis igitur *deus* tuam, misera, delevit vitam?

THESEUS.

Hei mihi propter mala, quæ sum passus miser,
maxima meorum malorum! O fortuna,
quam gravis mihi et *meis* ædibus accessisti,
labes insperata ex Furiarum aliqua,
imo eversio vitæ non vitalis.
Malorum vero ego, o miser, pelagus intueor
tantum, ut inde nunquam possim emergere rursus,
nec superare fluctus hujus calamitatis.
[Solvite compages, ut videam crudele spectaculum.]
Qua oratione te miser, quam fortunam tuam
infelicem, mulier, compellem recte?
Avis enim velut aliqua e manibus avolans abiisti,
saltu ad Plutonem rapido profecta mihi.
Heu heu! heu heu! miseranda, miseranda *sunt* hæc mala.
Ex longinquo autem alicunde consequor calamitatem *hanc*,
propter peccata in deos majorum *meorum* alicujus.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐ σοὶ τάδ', ὦναξ, ἦλθε δὴ μόνῳ κακά,
πολλῶν μετ' ἄλλων δ' ὤλεσας κεδνὸν λέχος.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τὸ κατὰ γᾶς θέλω, τὸ κατὰ γᾶς κνέφας
μετοικεῖν σκότῳ θανὼν ὁ τλάμων,
τῆς σῆς στερηθεὶς φιλτάτης ὁμιλίας·
ἀπώλεσας γὰρ μᾶλλον ἢ κατέφθισο.
Τίνος δὴ κλύω πόθεν θανάσιμος
τύχα σὰν ἔβα, γύναι, καρδίαν;
Εἴποι τις ἂν τὸ πραχθέν, ἢ μάτην ὄχλον
στέγει τύραννον δῶμα προσπόλων ἐμῶν;
Ἰώ μοι σέθεν,
μέλεος, οἷον εἶδον ἄλγος δόμων,
οὐ τλητὸν οὐδὲ ῥητόν. Ἀλλ' ἀπωλόμην·
ἔρημος οἶκος, καὶ τέκν' ὀρφανεύεται.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔλιπες, ἔλιπες, ὦ φίλα
γυναικῶν ἀρίστα θ' ὁπόσας ἐφορᾷ
φέγγος ἀελίου τε καὶ
νυκτὸς ἀστερωπὸς σελάνα.
Τάλας, ὅσον κακὸν ἔχει δόμος.
Δάκρυσί μου βλέφαρα
καταχυθέντα τέγγεται σᾷ τύχᾳ·
τὸ δ' ἐπὶ τῷδε πῆμα φρίσσω πάλαι.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἔα, ἔα.
Τί δή ποθ' ἥδε δέλτος ἐκ φίλης χερὸς
ἠρτημένη; θέλει τι σημῆναι νέον;
Ἀλλ' ἢ λέχους μοι καὶ τέκνων ἐπιστολὰς
ἔγραψεν ἡ δύστηνος ἐξαιτουμένη;
Θάρσει, τάλαινα· λέκτρα γὰρ τὰ Θησέως
οὐκ ἔστι δῶμά θ' ἥτις εἴσεισιν γυνή.
Καὶ μὴν τύποι γε σφενδόνης χρυσηλάτου
τῆς οὐκέτ' οὔσης τῆσδε προσσαίνουσί με.
Φέρ', ἐξελίξας περιβολὰς σφραγισμάτων
ἴδω τί λέξαι δέλτος ἥδε μοι θέλει.

ΧΟΡΟΣ.

Φεῦ φεῦ. Τόδ' αὖ νεοχμὸν ἐκδοχαῖς
ἐπιφέρει θεὸς κακόν. Ἐμοὶ μὲν οὖν ἀβίοτος βίου
τύχα πρὸς τὸ κρανθὲν εἴη τυχεῖν.
Ὀλομένους γάρ, οὐκέτ' ὄντας λέγω,
φεῦ φεῦ, τῶν ἐμῶν τυράννων δόμους.
Ὦ δαῖμον, εἴ πως ἔστι, μὴ σφήλῃς δόμους,
αἰτουμένης δὲ κλῦθί μου· πρὸς γάρ τινος
οἰωνὸν ὥστε μάντις εἰσορῶ κακοῦ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Οἴμοι. Τόδ' οἷον ἄλλο πρὸς κακῷ κακόν,
οὐ τλητὸν οὐδὲ λεκτόν. Ὦ τάλας ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Τί χρῆμα; λέξον, εἴ τί μοι λόγου μέτα.

ΘΗΣΕΥΣ.

Βοᾷ, βοᾷ δέλτος ἄλαστα. Πᾶ φύγω
βάρος κακῶν; ἀπὸ γὰρ ὀλόμενος οἴχομαι

CHORUS.

Non tibi hæc, o rex, acciderunt soli mala,
sed cum multis aliis perdidisti tuam inclytam conjugem.

THESEUS.

Ad infernas volo, infernas tenebras
migrare, *degens in* caligine mortuus miser,
tua orbatus carissima consuetudine:
perdidisti enim *me* potius, quam *ipsa* periisti.
A quonam audiam, unde letale *illud*
fatum, mulier, tuum animum invaserit?
Dicetne aliquis factum, an frustra turbam
famulorum meorum continet regia domus?
Heu mihi propter te,
miser, quantum luctum vidi ædium
non ferendum, neque dicendum! Sed perii:
deserta domus *est*, et liberi sunt orphani.

CHORUS.

Reliquisti, reliquisti *nos*, o cara
mulierum optimaque, quotquot aspicit
lumen solis et
noctis stellimicans luna.
Hei miser, quantum malum habet domus!
Lacrimis meæ palpebræ
perfusæ madefiunt tuo fato:
sed et sequens malum horreo jam pridem.

THESEUS.

Ah, ah!
Quid tandem istæ tabellæ a cara manu [lum?
suspensæ *indicant?* volunt aliquod significare novum *ma*-
Num vero de lecto liberisque mihi mandata
perscripsit infelix, *aliquid a me* petens?
Bono sis animo, misera: torum enim Thesei
domumque non est ulla quæ sit ingressura mulier.
Atqui signum gemmæ annuli auro inclusæ
hujus non amplius superstitis blanditur mihi.
Age, explicatis vinculis sigillorum,
videam quid dicere literæ istæ mihi velint.

CHORUS.

Heu heu! Hoc rursus novum malum per successionem
malorum infert deus. Mihi igitur non vivenda vitæ
conditio erit post ea quæ sunt peracta.
Nam perditam, non amplius superstitem dico,
heu heu, regum meorum familiam.
O dæmon, si qua fieri potest, ne evertas domum,
sed precantem audi me; alicujus enim
novi mali augurium tanquam vates prospicio.

THESEUS.

Hei mihi! Hoc quale aliud malum ad malum *accessit*,
non ferendum, neque dicendum! O me miserum!

CHORUS.

Quid rei est? dicito, si qua sermo ad me pertinet.

THESEUS.

Clamant, clamant literæ intolerabilia. Quo fugiens vitabo
molem malorum? perditus enim perii,

οἷον, οἷον εἶδον ἐν γραφαῖς μέλος
φθεγγόμενον τλάμων.

ΧΟΡΟΣ.

Αἰαῖ, κακῶν ἀρχηγὸν ἐκφαίνεις λόγον.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τόδε μὲν οὐκέτι στόματος ἐν πύλαις
καθέξω δυσεκπέρατον, ὀλοὸν,
ὀλοὸν κακὸν, ὦ πόλις, πόλις.
Ἱππόλυτος εὐνῆς τῆς ἐμῆς ἔτλη θιγεῖν
βίᾳ, τὸ σεμνὸν Ζηνὸς ὄμμ' ἀτιμάσας.
Ἀλλ', ὦ πάτερ Πόσειδον, ἃς ἐμοί ποτε
ἀρὰς ὑπέσχου τρεῖς, μιᾷ κατέργασαι
τούτων ἐμὸν παῖδ', ἡμέραν δὲ μὴ φύγοι
τήνδ', εἴπερ ἡμῖν ὤπασας σαφεῖς ἀράς.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄναξ, ἀπεύχου ταῦτα, πρὸς θεῶν, πάλιν·
γνώσει γὰρ αὖθις ἀμπλακών· ἐμοὶ πιθοῦ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Οὐκ ἔστι. Καὶ πρός γ' ἐξελῶ σφε τῆσδε γῆς·
δυοῖν δὲ μοίραιν θατέρᾳ πεπλήξεται·
ἢ γὰρ Ποσειδῶν αὐτὸν εἰς Ἅδου δόμους
θανόντα πέμψει, τὰς ἐμὰς ἀρὰς σέβων,
ἢ τῆσδε χώρας ἐκπεσὼν ἀλώμενος
ξένην ἐπ' αἶαν λυπρὸν ἀντλήσει βίον.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ὅδ' αὐτὸς παῖς σὸς ἐς καιρὸν πάρα,
Ἱππόλυτος· ὀργῆς δ' ἐξανεὶς κακῆς, ἄναξ
Θησεῦ, τὸ λῷστον σοῖσι βούλευσαι δόμοις.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Κραυγῆς ἀκούσας σῆς ἀφικόμην, πάτερ,
σπουδῇ· τὸ μέντοι πρᾶγμ', ἐφ' ᾧτινι στένεις,
οὐκ οἶδα, βουλοίμην δ' ἂν ἐκ σέθεν κλύειν.
Ἔα, τί χρῆμα; σὴν δάμαρθ' ὁρῶ, πάτερ,
νεκρόν· μεγίστου θαύματος τόδ' ἄξιον·
ἣν ἀρτίως ἔλειπον, ἣ φάος τόδε
οὔπω χρόνον παλαιὸν εἰσεδέρκετο.
Τί χρῆμα πάσχει; τῷ τρόπῳ διόλλυται;
πάτερ, πυθέσθαι βούλομαι σέθεν πάρα.
Σιγᾷς; σιωπῆς δ' οὐδὲν ἔργον ἐν κακοῖς·
ἡ γὰρ ποθοῦσα πάντα καρδία κλύειν
κἀν τοῖς κακοῖσι λίχνος οὖσ' ἁλίσκεται.
Οὐ μὴν φίλους γε, κἄτι μᾶλλον ἢ φίλους,
κρύπτειν δίκαιον σὰς, πάτερ, δυσπραξίας.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὦ πόλλ' ἁμαρτάνοντες ἄνθρωποι μάτην,
τί δὴ τέχνας μὲν μυρίας διδάσκετε
καὶ πάντα μηχανᾶσθε κἀξευρίσκετε,
ἓν δ' οὐκ ἐπίστασθ' οὐδ' ἐθηράσασθέ πω,
φρονεῖν διδάσκειν οἷσιν οὐκ ἔνεστι νοῦς;

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Δεινὸν σοφιστὴν εἶπας, ὅστις εὖ φρονεῖν
τοὺς μὴ φρονοῦντας δυνατός ἐστ' ἀναγκάσαι.
Ἀλλ' οὐ γὰρ ἐν δέοντι λεπτουργεῖς, πάτερ,
δέδοικα μή σου γλῶσσ' ὑπερβάλῃ κακοῖς.

qualem, qualem vidi querelam in scriptis
sonantem, miser!

CHORUS.

Heu heu! sermonem, malorum exordium, profers.

THESEUS.

Hoc profecto non amplius oris intra portas
continebo ægre proferendum, noxium,
noxium malum, o civitas, civitas!
Hippolytus torum meum ausus est attingere
per vim, venerando Jovis oculo contempto.
Sed, o pater Neptune, quæ mihi aliquando
te impleturum promisisti tria vota, horum uno confice
meum filium; diem vero ne effugiat
hunc, si modo nobis dedisti certas optationes.

CHORUS.

Rex, deprecare hæc rursus, per deos *te oro;*
intelliges enim postea te peccasse; mihi pare.

THESEUS.

Fieri non potest. Præterea expellam eum ex hoc solo:
duorum autem fatorum altero ferietur:
aut enim Neptunus ipsum ad Plutonis domum
mortuum mittet, meas imprecationes reverens;
aut ex hoc agro expulsus, vagans
peregrina in terra, misera defungetur vita.

CHORUS.

Atqui ecce ipse filius tuus opportune adest,
Hippolytus: iram autem remittens malam, rex
Theseu, quod optimum est tuæ consule familiæ.

HIPPOLYTUS.

Clamore audito tuo, adveni, pater,
celeriter; rem tamen, propter quam nunc gemis,
non novi, cuperem autem ex te audire.
Eia, quid rei *est?* tuam conjugem video, pater,
mortuam: maxima admiratione hoc dignum *est;*
quam modo relinquebam, quæ lucem hanc
non multo ante intuebatur.
Quid accidit ei? quo modo periit?
pater, audire *id* volo ex te.
Taces? silentii tamen nulla *est* opportunitas in malis:
nam cor quod cupit omnia audire,
etiam in malis *audiendis* avidum esse deprehenditur.
Non certe amicos, et aliquid amplius quam amicos,
celare *est* æquum tuas, pater, calamitates.

THESEUS.

O in multis peccantes temere homines,
cur tandem artes quidem sexcentas docetis,
et omnia machinamini et excogitatis,
unum vero non scitis neque deprehendistis adhuc,
ut sapere doceatis illos, quibus non inest mens?

HIPPOLYTUS.

Peritum sapientiæ doctorem dixisti, quicunque recte sapere
non sapientes cogere potis est. [t r.)
Sed (non opportuno enim tempore subtiliter disputas, pa-
metuo ne tua lingua excedat modum præ malis.

ΘΗΣΕΥΣ.

Φεῦ, χρῆν βροτοῖσι τῶν φίλων τεκμήριον
σαφές τι κεῖσθαι καὶ διάγνωσιν φρενῶν,
ὅστις τ' ἀληθής ἐστιν ὅς τε μὴ φίλος·
δισσάς τε φωνὰς πάντας ἀνθρώπους ἔχειν,
τὴν μὲν δικαίαν, τὴν δ' ὅπως ἐτύγχανεν,
ὡς ἡ φρονοῦσα τἄδικ' ἐξηλέγχετο
πρὸς τῆς δικαίας, κοὐκ ἂν ἠπατώμεθα.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ἀλλ' ἦ τις ἐς σὸν οὖς με διαβαλὼν ἔχει
φίλων, νοσοῦμεν δ' οὐδὲν ὄντες αἴτιοι;
Ἔκ τοι πέπληγμαι· σοὶ γὰρ ἐκπλήσσουσί με
λόγοι παραλλάσσοντες ἔξεδροι φρενῶν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Φεῦ τῆς βροτείας, ποῖ προβήσεται, φρενός;
τί τέρμα τόλμης καὶ θράσους γενήσεται;
Εἰ γὰρ κατ' ἀνδρὸς βίοτον ἐξογκώσεται,
ὁ δ' ὕστερος τοῦ πρόσθεν εἰς ὑπερβολὴν
πανοῦργος ἔσται, θεοῖσι προσβαλεῖν χθονὶ
ἄλλην δεήσει γαῖαν, ἣ χωρήσεται
τοὺς μὴ δικαίους καὶ κακοὺς πεφυκότας.
Σκέψασθε δ' ἐς τόνδ', ὅστις ἐξ ἐμοῦ γεγὼς
ᾔσχυνε τἀμὰ λέκτρα, κἀξελέγχεται
πρὸς τῆς θανούσης ἐμφανῶς κάκιστος ὤν.
Δεῖξον δ', ἐπειδή γ' ἐς μίασμ' ἐλήλυθας,
τὸ σὸν πρόσωπον δεῦρ' ἐναντίον πατρί.
Σὺ δὴ θεοῖσιν, ὡς περισσὸς ὢν ἀνήρ,
σύνει; σὺ σώφρων καὶ κακῶν ἀκήρατος;
Οὐκ ἂν πιθοίμην τοῖσι σοῖς κόμποις ἐγὼ,
θεοῖσι προσθεὶς ἀμαθίαν φρονεῖν κακῶς.
Ἤδη νυν αὔχει, καὶ δι' ἀψύχου βορᾶς
σίτοις καπήλευ', Ὀρφέα τ' ἄνακτ' ἔχων
βάκχευε, πολλῶν γραμμάτων τιμῶν καπνούς·
ἐπεί γ' ἐλήφθης. Τοὺς δὲ τοιούτους ἐγὼ
φεύγειν προφωνῶ πᾶσι· θηρεύουσι γὰρ
σεμνοῖς λόγοισιν, αἰσχρὰ μηχανώμενοι.
Τέθνηκεν ἥδε· τοῦτό σ' ἐκσώσειν δοκεῖς;
ἐν τῷδ' ἁλίσκει πλεῖστον, ὦ κάκιστε σύ.
Ποῖοι γὰρ ὅρκοι κρείσσονες, τίνες λόγοι
τῆσδ' ἂν γένοιντ' ἄν, ὥστε σ' αἰτίαν φυγεῖν;
Μισεῖν σε φήσεις τήνδε καὶ τὸ δὴ νόθον
τοῖς γνησίοισι πολέμιον πεφυκέναι;
κακὴν ἄρ' αὐτὴν ἔμπορον βίου λέγεις,
εἰ δυσμενείᾳ σῇ τὰ φίλτατ' ὤλεσεν.
Ἀλλ' ὡς τὸ μῶρον ἀνδράσιν μὲν οὐκ ἔνι,
γυναιξὶ δ' ἐμπέφυκεν· οἶδ' ἐγὼ νέους
οὐδὲν γυναικῶν ὄντας ἀσφαλεστέρους,
ὅταν ταράξῃ Κύπρις ἡβῶσαν φρένα·
τὸ δ' ἄρσεν αὐτοὺς ὠφελεῖ προσκείμενον.
Νῦν οὖν τί ταῦτα σοῖς ἁμιλλῶμαι λόγοις,
νεκροῦ παρόντος μάρτυρος σαφεστάτου;
Ἔξερρε γαίας τῆσδ' ὅσον τάχος φυγάς,
καὶ μήτ' Ἀθήνας τὰς θεοδμήτους μόλῃς,
μήτ' εἰς ὅρους γῆς ἧς ἐμὸν κρατεῖ δόρυ.

THESEUS.

Heu, oportebat hominibus amicorum notam
manifestam aliquam esse, et dijudicationem mentis,
quisnam verus sit et quis non *verus* amicus:
duplicemque vocem omnes homines habere,
unam quidem veracem, alteram vero qualemcunque:
ut quæ cogitaret injusta, argueretur
a justa, et tum haud deciperemur.

HIPPOLYTUS.

Num vero aliquis in aurem tuam *insusurrando* me calumniatus est
ex amicis, et laboramus quamvis nulli culpæ simus obnoxii?
Obstupui profecto: nam tua percellunt me
verba, aberrantia extra terminos sanæ mentis.

THESEUS.

Proh humanam mentem, quo progredietur?
quis terminus temeritatis et audaciæ erit?
Si enim pro ratione ætatum crescat *audacia*,
et posterior priore longe
deterior sit, deos adjicere terræ
aliam terram oportebit, quæ capiat
eos qui improbi et mali sunt.
Intuemini vero in hunc, qui cum ex me natus sit,
polluit meum torum, et convincitur
a mortua manifeste, quod flagitiosissimus fuerit.
Ostende igitur, quandoquidem ad *hoc* piaculum es prolapsus,
tuam faciem hic coram patre.
Tu scilicet cum diis, tanquam excellens vir,
conversaris? tu castus et a malis incorruptus?
Non amplius credam tuæ jactationi ego,
diis tribuens stulte *ita* desipere.
Jam ergo gloriare, et victu *tuo* ex inanimis cibis
fraudem fac; Orpheaque magistrum habens,
bacchare, multiplicis doctrinæ colens fumos;
siquidem *ipso in crimine* deprehensus es. Tales autem ego
fugere omnibus suadeo; venantur enim
magnificis verbis, turpia molientes.
Est mortua ista; hoc tibi saluti fore putas?
in hoc ipso captus es maxime, o pessime tu.
Quod enim jusjurandum gravius, quæ verba
istâ (i. e. *istius epistola*) *potiora* esse poterint, ut crimen effugias?
Odisse te dices hancce, et nothum scilicet genus
legitimis invisum esse?
malam igitur ipsam mercatricem vitæ dicis,
si odio tui quod dulcissimum est (*vitam*) perdiderit.
Sed vero *dices* libidinem viris quidem non inesse,
sed mulieribus innatam: novi ego juvenes
qui nihilo mulieribus sunt tutiores,
quando turbavit Venus juvenilem animum;
sed natura virilis eis prodest qua fruuntur.
Nunc igitur quid hæc certans tuis verbis oppono,
cum cadaver adsit, testis certissimus?
Discede ex hac terra quam celerrime exul,
et neque Athenas divinitus ædificatas venias,
neque in fines terræ, cui meum sceptrum imperat.

Εἰ γὰρ παθών γε σοῦ τάδ' ἡσσηθήσομαι,
οὐ μαρτυρήσει μ' Ἴσθμιος Σίνις ποτὲ
κτανεῖν ἑαυτὸν, ἀλλὰ κομπάζειν μάτην,
οὐδ' αἱ θαλάσσης σύννομοι Σκειρωνίδες
φήσουσι πέτραι τοῖς κακοῖς μ' εἶναι βαρύν.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ οἶδ' ὅπως εἴποιμ' ἂν εὐτυχεῖν τινα
θνητῶν· τὰ γὰρ δὴ πρῶτ' ἀνέστραπται πάλιν.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Πάτερ, μένος μὲν ξύστασίς τε σῶν φρενῶν
δεινή· τὸ μέντοι πρᾶγμ', ἔχον καλοὺς λόγους,
εἴ τις διαπτύξειεν, οὐ καλὸν τόδε.
Ἐγὼ δ' ἄκομψος εἰς ὄχλον δοῦναι λόγον,
ἐς ἥλικας δὲ κὠλίγους σοφώτερος.
Ἔχει δὲ μοῖραν καὶ τόδ'· οἱ γὰρ ἐν σοφοῖς
φαῦλοι παρ' ὄχλῳ μουσικώτεροι λέγειν.
Ὅμως δ' ἀνάγκη, ξυμφορᾶς ἀφιγμένης,
γλῶσσάν μ' ἀφεῖναι. Πρῶτα δ' ἄρξομαι λέγειν
ὅθεν μ' ὑπῆλθες πρῶτον ὡς διαφθερῶν,
κοὐκ ἀντιλέξοντ'. Εἰσορᾷς φάος τόδε
καὶ γαῖαν; ἐν τοῖσδ' οὐκ ἔνεστ' ἀνὴρ ἐμοῦ,
οὐδ' ἢν σὺ μὴ φῇς, σωφρονέστερος γεγώς.
Ἐπίσταμαι γὰρ πρῶτα μὲν θεοὺς σέβειν,
φίλοις τε χρῆσθαι μὴ ἀδικεῖν πειρωμένοις,
ἀλλ' οἷσιν αἰδὼς μήτ' ἐπαγγέλλειν κακὰ,
μήτ' ἀνθυπουργεῖν αἰσχρὰ τοῖσι χρωμένοις·
οὐκ ἐγγελαστὴς τῶν ὁμιλούντων, πάτερ,
ἀλλ' αὐτὸς οὐ παροῦσι κἀγγὺς ὢν φίλοις·
ἑνὸς δ' ἄθικτος, ᾧ με νῦν ἑλεῖν δοκεῖς·
λέχους γὰρ ἐς τόδ' ἡμέρας ἁγνὸν δέμας.
Οὐκ οἶδα πρᾶξιν τήνδε, πλὴν λόγῳ κλυὼν
γραφῇ τε λεύσσων· οὐδὲ ταῦτα γὰρ σκοπεῖν
πρόθυμός εἰμι, παρθένον ψυχὴν ἔχων.
Καίτοι τὸ σῶφρον τοὐμὸν οὐ πείθει σ' ἴσως.
Δεῖ δή σε δεῖξαι τῷ τρόπῳ διεφθάρην.
Πότερα τὸ τῆσδε σῶμ' ἐκαλλιστεύετο
πασῶν γυναικῶν; ἢ σὸν οἰκήσειν δόμον
ἔγκληρον εὐνὴν προσλαβὼν ἐπήλπισα;
Μάταιος ἄρ' ἦν, οὐδαμοῦ μὲν οὖν φρενῶν.
Ἀλλ' ὡς τυραννεῖν ἡδὺ τοῖσι σώφροσιν;
Ἥκιστά γ', εἰ μὴ τὰς φρένας διέφθορε
θνητῶν ὅσοισιν ἁνδάνει μοναρχία.
Ἐγὼ δ' ἀγῶνας μὲν κρατεῖν Ἑλληνικοὺς
πρῶτος θέλοιμ' ἂν, ἐν πόλει δὲ δεύτερος
σὺν τοῖς ἀρίστοις εὐτυχεῖν ἀεὶ φίλοις.
Πράσσειν γὰρ εὖ πάρεστι, κίνδυνός τ' ἀπὼν
κρείσσω δίδωσι τῆς τυραννίδος χάριν.
Ἓν οὐ λέλεκται τῶν ἐμῶν, τὰ δ' ἄλλ' ἔχεις·
εἰ μὲν γὰρ ἦν μοι μάρτυς οἷός εἰμ' ἐγὼ,
καὶ τῆσδ' ὁρώσης φέγγος ἠγωνιζόμην,
ἔργοις ἂν εἶδες τοὺς κακοὺς διεξιών.
Νῦν δ' ὅρκιόν σοι Ζῆνα καὶ πέδον χθονὸς
ὄμνυμι τῶν σῶν μήποθ' ἅψασθαι γάμων,
μηδ' ἂν θελῆσαι, μηδ' ἂν ἔννοιαν λαβεῖν

Si enim affectus hac injuria a te vincar,
non testabitur a me Isthmius Sinis olim
cæsum se esse, sed gloriari *me* frustra:
neque maris sodales Scironides
dicent petræ, me malis esse gravem.

CHORUS.

Nescio quomodo dicam felicem esse ullum
mortalium; nam prima retroversa sunt rursus.

HIPPOLYTUS.

Pater, ira quidem commotioque *tui* animi
vehemens *est*: res tamen quæ habet pulcram dicendi materiam,
si quis eam evolverit, non *est* honesta illa.
Ego vero imperitus *sum* apud vulgus faciendi verba,
sed apud æquales et paucos *sum* peritior.
Habet autem et hoc suam congruentiam; qui enim inter doctos
nullius sunt pretii, apud turbam sunt aptiores ad loquendum.
At tamen necesse est, cum calamitas venerit,
linguam me solvere. Primum autem incipiam dicere inde,
quomodo me aggressus sis primum tamquam perditurus
neque contradicere habiturum. Intueris hoc lumen,
et terram? in his non est me vir,
etiamsi tu neges, castior natus.
Novi enim primum quidem deos colere,
et amicos habere, non injuriam facere conantes,
sed quibus *est* pudor neque jubere mala,
neque adjuvare in turpibus eos qui moliuntur *ista*.
Non *sum* derisor familiarium, pater,
sed idem tam absentibus quam coram constitutus amicis.
Unius vero *rei sum* immunis, cujus me nunc convicisse putas:
a concubitu enim in hunc diem purum *est meum* corpus.
Non novi hanc rem nisi fama auditam,
picturaque conspicatus; neque hæc enim spectare
cupidus sum, virginalem animum habens.
Quamquam pudicitia mea tibi forte *rem* non persuadet.
Oportet ergo te ostendere quo modo corruptus sim.
An istius corpus pulcritudine superabat
omnes mulieres? an me dominum futurum esse tuæ domus,
accepto hæreditario lecto, speravi?
Vanus igitur eram, imo plane non compos mentis.
Sed quod scilicet regnare jucundum *sit* castis?
Minime profecto, nisi mentes corruperit
hominum, quibus placet, imperium.
Ego vero in certaminibus quidem vincere Græcis
primus vellem; in urbe vero secundus
cum optimis amicis semper vivere feliciter.
Rem enim bene gerere *sic* licet, periculumque absens
majorem largitur tyrannide voluptatem.
Unum de meis argumentis non dixi, cetera vero habes:
si enim esset mihi testis qualis ego sum,
et ista lucem vidente (*viva*) certarem *hac causa*,
facto cognovisses malos, re exquisita.
Nunc vero tibi Jovem, vindicem jurisjurandi, et solum terræ
juro, me nunquam tetigisse tuam conjugem,
neque me cupiturum fuisse, nec cogitationem hanc admissurum.

Ἦ τἄρ' ὀλοίμην ἀκλεὴς, ἀνώνυμος,
[ἄπολις, ἄοικος, φυγὰς ἀλητεύων χθόνα,]
καὶ μήτε πόντος μήτε γῆ δέξαιτό μου
σάρκας θανόντος, εἰ κακὸς πέφυκ' ἀνήρ.
Εἰ δ' ἥδε δειμαίνουσ' ἀπώλεσεν βίον
οὐκ οἶδ'· ἐμοὶ γὰρ οὐ πέρα θέμις λέγειν.
Ἐσωφρόνησεν οὐκ ἔχουσα σωφρονεῖν,
ἡμεῖς δ' ἔχοντες οὐ καλῶς ἐχρώμεθα.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀρκοῦσαν εἶπας αἰτίας ἀποστροφὴν,
ὅρκους παρασχὼν, πίστιν οὐ σμικρὰν, θεῶν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἆρ' οὐκ ἐπῳδὸς καὶ γόης πέφυχ' ὅδε,
ὃς τὴν ἐμὴν πέποιθεν εὐοργησίᾳ
ψυχὴν κρατήσειν τὸν τεκόντ' ἀτιμάσας;

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Καὶ σοῦ γε κάρτα ταῦτα θαυμάζω, πάτερ·
εἰ γὰρ σὺ μὲν παῖς ἦσθ', ἐγὼ δὲ σὸς πατὴρ,
ἔκτεινά τοί σ' ἂν, κοὐ φυγαῖς ἐζημίουν,
εἴπερ γυναικὸς ἠξίους γ' ἐμῆς θιγεῖν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὡς ἄξιον τόδ' εἶπας· οὐχ οὕτω θανεῖ,
ὥσπερ σὺ σαυτῷ τόνδε προὔθηκας νόμον·
ταχὺς γὰρ Ἅδης ῥᾷστος ἀνδρὶ δυστυχεῖ·
ἀλλ' ἐκ πατρῴας φυγὰς ἀλητεύων χθονὸς
ξένην ἐπ' αἶαν λυπρὸν ἀντλήσεις βίον·
μισθὸς γάρ ἐστιν οὗτος ἀνδρὶ δυσσεβεῖ.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Οἴμοι, τί δράσεις; οὐδὲ μηνυτὴν χρόνον
δέξει καθ' ἡμῶν, ἀλλά μ' ἐξελᾷς χθονός;

ΘΗΣΕΥΣ.

Πέραν γε πόντου τερμόνων τ' Ἀτλαντικῶν,
εἴ πως δυναίμην, ὡς σὸν ἐχθαίρω κάρα.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Οὐδ' ὅρκον, οὐδὲ πίστιν, οὐδὲ μάντεων
φήμας ἐλέγξας, ἄκριτον ἐκβαλεῖς με γῆς;

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἡ δέλτος ἥδε, κλῆρον οὐ δεδεγμένη,
κατηγορεῖ σου πιστά· τοὺς δ' ὑπὲρ κάρα
φοιτῶντας ὄρνις πόλλ' ἐγὼ χαίρειν λέγω.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ὦ θεοὶ, τί δῆτα τοὐμὸν οὐ λύω στόμα,
ὅστις γ' ὑφ' ὑμῶν, οὓς σέβω, διόλλυμαι;
Οὐ δῆτα· πάντως οὐ πίθοιμ' ἂν οὕς με δεῖ,
μάτην δ' ἂν ὅρκους συγχέαιμ' οὓς ὤμοσα.

ΘΗΣΕΥΣ.

Οἴμοι, τὸ σεμνὸν ὥς μ' ἀποκτείνει τὸ σόν.
Οὐκ εἶ πατρῴας ἐκτὸς ὡς τάχιστα γῆς;

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ποῖ δῆθ' ὁ τλήμων τρέψομαι; τίνος ξένων
δόμους ἔσειμι τῆδ' ἐπ' αἰτίᾳ φυγών;

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὅστις γυναικῶν λυμεῶνας ἥδεται
ξένους κομίζων καὶ ξυνοικούρους κακῶν.

Alioqui certe peream ignobilis, infamis,
[exul ex patria, sine foco, fugitivus erro per terram,]
et neque mare, neque terra recipiat meas
carnes defuncti, si sum sceleratus vir.
An autem illa metuens perdiderit vitam,
nescio; nam mihi non fas *est* dicere ultra.
Servavit castitatis speciem, cum tamen casta esse nesciret;
ego vero qui habeam castitatem, infelici successu *ea* usus sum.

CHORUS.

Sufficientem dixisti criminis *objecti* depulsionem,
jusjurandum præbens, non leve documentum, per deos.

THESEUS.

Nonne incantator, non præstigiator est iste,
qui confidit morum lenitate se meum
animum flexurum, cum genitorem ignominia affecerit?

HIPPOLYTUS.

Atqui in te quidem valde hæc miror, pater:
si enim tu esses *meus* filius, ego vero tuus pater,
interfecissem profecto te, nec exilio mulctarem,
si quidem auderes uxorem meam attingere.

THESEUS.

Quam recte hoc dixisti: non ita facile morieris,
sicut tu tibi ipsi hanc proposuisti legem:
celeris enim mors est gratissima homini infelici;
sed ex patrio solo exul errans,
in peregrina terra miseram vitam exhauries:
hæc enim merces est homini impio.

HIPPOLYTUS.

Hei mihi, quid facies? neque tempus, indicem *veritatis*,
exspectes contra nos, sed me expelles e terra?

THESEUS.

Ultra etiam Oceanum *pellam* et terminos Atlanticos,
si quo modo possim, pro odio quo prosequor tuum caput.

HIPPOLYTUS.

Neque jurejurando, neque fide, neque vatum
dictis exploratis, indemnatum ex *hoc* agro me ejicies?

THESEUS.

Hæc epistola, sortes *augurum* non admittens,
accusat te certo testimonio; avibus vero supra caput
volantibus longum ego valere dico.

HIPPOLYTUS.

O dii, cur tandem meum non solvo os,
qui quidem a vobis, quos colo, perdor?
Haud profecto: omnino non persuaderem *iis*, quibus me
frustraque violarem jusjurandum, quod juravi. [oportet

THESEUS.

Ah, tua sanctimonia ut me enecat!
Non abibis quam celerrime extra patrium solum?

HIPPOLYTUS.

Quo igitur miser me vertam? cujus hospitis
domum ingrediar, propter hoc crimen exulans?

THESEUS.

Qui corruptores mulierum gaudet
hospitio recipere, et socios domesticorum flagitiorum.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Αἰαῖ, πρὸς ἧπαρ δακρύων τ' ἐγγὺς τόδε,
εἰ δὴ κακός τε φαίνομαι δοκῶ τέ σοι.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τότε στενάζειν καὶ προγιγνώσκειν σ' ἐχρῆν,
ὅτ' ἐς πατρῴαν ἄλοχον ὑβρίζειν ἔτλης.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ὦ δώματ', εἴθε φθέγμα γηρύσαισθέ μοι
καὶ μαρτυρήσαιτ' εἰ κακὸς πέφυκ' ἀνήρ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἐς τοὺς ἀφώνους μάρτυρας φεύγεις; σαφῶς
τόδ' ἔργον οὐ λέγον σε μηνύει κακόν.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Φεῦ·
εἴθ' ἦν ἐμαυτὸν προσβλέπειν ἐναντίον
στάνθ', ὡς ἐδάκρυσ' οἷα πάσχομεν κακά.

ΘΗΣΕΥΣ.

Πολλῷ γε μᾶλλον σαυτὸν ἤσκησας σέβειν,
ἢ τοὺς τεκόντας ὅσια δρᾶν, δίκαιος ὤν.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ὦ δυστάλαινα μῆτερ, ὦ πικραὶ γοναί·
μηδείς ποτ' εἴη τῶν ἐμῶν φίλων νόθος.

ΘΗΣΕΥΣ.

Οὐχ ἕλξετ' αὐτὸν, δμῶες; οὐκ ἀκούετε
πάλαι ξενοῦσθαι τόνδε προὐννέποντά με;

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Κλαίων τις αὐτῶν ἆρ' ἐμοῦ γε θίξεται·
σὺ δ' αὐτὸς, εἴ σοι θυμὸς, ἐξώθει χθονός.

ΘΗΣΕΥΣ.

Δράσω τάδ', εἰ μὴ τοῖς ἐμοῖς πείσει λόγοις·
οὐ γάρ τις οἶκτος σῆς μ' ὑπέρχεται φυγῆς.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ἄραρεν, ὡς ἔοικεν. Ὦ τάλας ἐγὼ,
ὡς οἶδα μὲν ταῦτ', οἶδα δ' οὐχ ὅπως φράσω.
Ὦ φιλτάτη μοι δαιμόνων Λητοῦς κόρη,
σύνθακε, συγκύναγε, φευξόμεσθα δὴ
κλεινὰς Ἀθήνας. Ἀλλὰ χαίρετ', ὦ πόλις
καὶ γαῖ' Ἐρεχθέως· ὦ πέδον Τροιζήνιον,
ὡς ἐγκαθηβᾶν πόλλ' ἔχεις εὐδαίμονα,
χαῖρ'· ὕστατον γάρ σ' εἰσορῶν προσφθέγγομαι.
Ἴτ', ὦ νέοι μοι τῆσδε γῆς ὁμήλικες,
προσείπαθ' ἡμᾶς καὶ προπέμψατε χθονός·
ὡς οὔποτ' ἄλλον ἄνδρα σωφρονέστερον
ὄψεσθε, κεἰ μὴ ταῦτ' ἐμῷ δοκεῖ πατρί.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ μέγα μοι τὰ θεῶν μελεδήμαθ', ὅταν φρένας
λύπας παραιρεῖ· [ἔλθῃ, Στρ. α'
ξύνεσιν δέ τιν' ἐλπίδι κεύθων,
λείπομαι, ἔν τε τύχαις θνατῶν καὶ ἐν ἔργμασι λεύσ-
ἄλλα γὰρ ἄλλοθεν ἀμείβεται, [σων·
μετὰ δ' ἵσταται ἀνδράσιν αἰὼν
πολυπλάνητος ἀεί.
Εἴθε μοι εὐξαμένᾳ θεόθεν τάδε μοῖρα παράσχοι,
τύχαν μετ' ὄλβου [Ἀντ. α'

HIPPOLYTUS.

Heu heu, hoc *penetrat* ad jecur usque *ulcerans*, et prope
quod jam malus habear et videar tibi. [lacrimas *mihi* est,

THESEUS.

Tunc gemere et providere te oportebat,
cum patris tui uxorem injuria afficere sustinebas.

HIPPOLYTUS.

O ædes, utinam mihi vocem ederetis
et testaremini, an improbus extiterim vir.

THESEUS.

Ad mutos testes confungis? clare [sontem esse.
hæc res (*Phædræ literæ*), non vocem edens, indicat te

HIPPOLYTUS.

Heu!
utinam liceret me ipsum contemplari ex adverso
stantem, ut flerem ob mala quanta patior.

THESEUS.

Multo quidem magis studuisti temet ipse colere,
quam pietatem exercere erga parentes, quod debebas *facere*.

HIPPOLYTUS.

O mater infelicissima, o acerbi natales,
nemo unquam meorum amicorum sit nothus!

THESEUS.

Non abstrahetis eum, servi? non auditis
me dudum jubentem, hunc in exilium pelli?

HIPPOLYTUS.

Plorabit igitur quisquis ipsorum me tanget:
tu vero ipse, si tibi animus *est*, expelle me e regione.

THESEUS.

Faciam hoc, nisi meis pareas verbis:
haud enim misericordia ulla tui me subit exilii.

HIPPOLYTUS.

Statutum est, ut videtur. O me miserum!
ut novi quidem hæc, nescio tamen quomodo proferam.
O carissima mihi dearum, filia Latonæ,
cohabitatrix, socia venationis, fugiemus igitur
inclytas Athenas. Sed valete, o civitas,
et terra Erechthei: o solum Trœzenium,
quam multa habes jucunda ad juventutem transigendam,
vale: postremum enim te aspiciens alloquor.
Venite, o juvenes mei æquales hujus regionis,
salutate me, et deducite *ex hac* terra:
quippe non alium unquam castiorem hominem
videbitis, etiamsi hæc meo non videntur patri.

CHORUS.

Sane valde mihi deorum curæ, quando animum subeunt,
dolores auferunt; [nor possidere,
sed intelligentiam aliquam *divinæ providentiæ* dum opi-
rursus deficio, infortunasque mortalium et facta intuens.
Alia enim aliis vicibus mutantur,
et variatur hominibus ævum
semper multis erroribus obnoxium.
Utinam mihi precanti divinitus fatum hæc concedat,
fortunam cum beata vita,

καὶ ἀκήρατον ἄλγεσι θυμόν·
δόξα δὲ μήτ' ἀτρεκὴς μήτ' αὖ παράσημος ἐνείη·
ῥάδια δ' ἤθεα τὸν αὔριον
μεταβαλλομένα χρόνον ἀεὶ
βίον συνευτυχοίην.
Οὐκέτι γὰρ καθαρὰν φρέν' ἔχω, παρὰ δ' ἐλπίδα λεύσσω, Στρ. β'
ἐπεὶ τὸν Ἑλλανίας
φανερώτατον ἀστέρ' Ἀθάνας
εἴδομεν, εἴδομεν ἐκ πατρὸς ὀργᾶς
ἄλλαν ἐπ' αἶαν ἱέμενον.
Ὦ ψάμαθοι πολιήτιδος ἀκτᾶς
δρυμός τ' ὄρειος, ὅθι κυνῶν
ὠκυπόδων μέτα θῆρας ἔναιρεν
Δίκτυνναν ἀμφὶ σεμνάν.
Οὐκέτι συζυγίαν πώλων Ἐνετᾶν ἐπιβάσει, Ἀντ. β'
τὸν ἀμφὶ Λίμνας τρόχον
κατέχων ποδὶ γυμνάδας ἵππους·
μοῦσα δ' ἄϋπνος ὑπ' ἄντυγι χορδᾶν
λήξει πατρῷον ἀνὰ δόμον·
ἀστέφανοι δὲ κόρας ἀνάπαυλαι
Λατοῦς βαθεῖαν ἀνὰ χλόαν·
νυμφιδία δ' ἀπόλωλε φυγᾷ σᾷ
λέκτρων ἅμιλλα κούραις.
Ἐγὼ δὲ σᾷ δυστυχίᾳ δάκρυσιν διοίσω Ἐπ.
πότμον ἄποτμον. Ὦ τάλαινα
μᾶτερ, ἔτεκες ἀνόνατα, φεῦ,
μανίω θεοῖσιν.
Ἰὼ ἰώ, συζυγίαι Χάριτες,
τί τὸν τάλαν' ἐκ πατρίας γᾶς
τὸν οὐδὲν ἄτας αἴτιον
πέμπετε τῶνδ' ἀπ' οἴκων;
Καὶ μὴν ὀπαδὸν Ἱππολύτου τόνδ' εἰσορῶ
σπουδῇ σκυθρωπὸν πρὸς δόμους ὁρμώμενον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ποῖ γῆς ἄνακτα τῆσδε Θησέα μολὼν
εὕροιμ' ἄν, ὦ γυναῖκες; Εἴπερ ἴστε μοι
σημήνατ'· ἆρα τῶνδε δωμάτων ἔσω;

ΧΟΡΟΣ.

Ὅδ' αὐτὸς ἔξω δωμάτων πορεύεται.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Θησεῦ, μερίμνης ἄξιον φέρω λόγον
σοὶ καὶ πολίταις οἵ τ' Ἀθηναίων πόλιν
ναίουσι καὶ γῆς τέρμονας Τροιζηνίας.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τί δ' ἔστι; μῶν τις συμφορὰ νεωτέρα
δισσὰς κατείληφ' ἀστυγείτονας πόλεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἱππόλυτος οὐκέτ' ἔστιν, ὡς εἰπεῖν ἔπος·
δέδορκε μέντοι φῶς ἐπὶ σμικρᾶς ῥοπῆς.

ΘΗΣΕΥΣ.

Πρὸς τοῦ; δι' ἔχθρας μῶν τις ἦν ἀφιγμένος,
ὅτου κατῄσχυν' ἄλοχον ὡς πατρὸς βίᾳ;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οἰκεῖος αὐτὸν ὤλεσ' ἁρμάτων ὄχος,

et liberum a doloribus animum!
fama autem neque insignis, neque rursus adulterina obtingat,
sed faciles mores in crastinum
diem semper immutans,
vitam beatam degam.
Non amplius enim serenum animum habeo, sed præter spem video *res evenire*,
postquam Græcæ
Minervæ clarissimam stellam
vidimus, vidimus ob patris iram
in aliam terram mitti.
O arena patrii litoris,
et saltus montane, ubi *cum* canibus
pernicibus feras interficiebat,
comes castæ Dictynnæ.
Non amplius currum junctum equabus Venetis conscendes,
in Limnæ curriculo
continens pede recto exercitatos equos :
et cantus *antea* semper vigil chordarum sub jugo
cessabit in domo paterna :
et carebunt coronis mansiones puellæ
Latoniæ in profunda silva :
et nuptialis periit exilio tuo
concertatio de connubio puellis.
Ego vero propter tuam calamitatem fletu perferam
fatum infelix. O misera
mater, frustra peperisti! heu,
succenseo diis.
Heu heu, *vos* Gratiæ conjugales,
quare hunc miserum e terra patria
nullius culpæ reum,
emittitis procul ab his ædibus?
Atqui famulum Hippolyti hic aspicio
tristem ad domum citato gradu festinantem.

NUNCIUS.

Quo vadens dominum hujus terræ, Theseum,
inveniam, o mulieres? Si quidem novistis, mihi
significate : numquid intra hanc domum?

CHORUS.

En ipse egreditur ex ædibus.

NUNCIUS.

Theseu, mœstitia dignum affero nuncium
tibi et civibus, qui urbem Atheniensium
habitant et fines terræ Trœzeniæ.

THESEUS.

Quidnam est? num forte recens aliqua calamitas
duas vicinas urbes invasit?

NUNCIUS.

Hippolytus non amplius superstes est, ut summatim dicam:
exiguo tamen temporis momento videt lucem *adhuc*.

THESEUS.

A quo *obiit?* num hostis factus erat ipsi aliquis,
cujus conjugem, ut patris, per vim violavit?

NUNCIUS.

Proprii currus jugum eum perdidit,

ἀραί τε τοῦ σοῦ στόματος, ἃς σὺ σῷ πατρὶ,
πόντου κρέοντι, παιδὸς ἠράσω πέρι.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὦ θεοὶ Πόσειδόν θ', ὡς ἄρ' ἦσθ' ἐμὸς πατὴρ
ὀρθῶς, ἀκούσας τῶν ἐμῶν κατευγμάτων.
Πῶς καὶ διώλετ' εἰπέ· τῷ τρόπῳ Δίκης
ἔπαισεν αὐτὸν ῥόπτρον αἰσχύναντ' ἐμέ;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἡμεῖς μὲν ἀκτῆς κυμοδέγμονος πέλας
ψήκτραισιν ἵππων ἐκτενίζομεν τρίχας
κλαίοντες· ἦλθε γάρ τις ἄγγελος λέγων
ὡς οὐκέτ' ἐν γῇ τῇδ' ἀναστρέψοι πόδα
Ἱππόλυτος, ἐκ σοῦ τλήμονας φυγὰς ἔχων.
Ὁ δ' ἦλθε ταὐτὸν δακρύων φέρων μέλος
ἡμῖν ἐπ' ἀκταῖς· μυρία δ' ὀπισθόπους
φίλων ἅμ' ἔστειχ' ἡλίκων ὁμήγυρις.
Χρόνῳ δὲ δή ποτ' εἶπ' ἀπαλλαχθεὶς γόων·
τί ταῦτ' ἀλύω; πειστέον πατρὸς λόγοις.
Ἐντύναθ' ἵππους ἅρμασι ζυγηφόρους,
δμῶες· πόλις γὰρ οὐκέτ' ἔστιν ἥδε μοι.
Τοὐνθένδε μέντοι πᾶς ἀνὴρ ἠπείγετο,
καὶ θᾶσσον ἢ λέγοι τις ἐξηρτυμένας
πώλους παρ' αὐτὸν δεσπότην ἐστήσαμεν.
Μάρπτει δὲ χερσὶν ἡνίας ἀπ' ἄντυγος,
καλαῖσιν ἀρβύλαισιν ἁρμόσας πόδας.
Καὶ πρῶτα μὲν θεοῖς εἶπ' ἀναπτύξας χέρας·
Ζεῦ, μηκέτ' εἴην, εἰ κακὸς πέφυκ' ἀνήρ·
αἴσθοιτο δ' ἡμᾶς ὡς ἀτιμάζει πατὴρ
ἤτοι θανόντας ἢ φάος δεδορκότας.
Κἀν τῷδ' ἐπῆγε κέντρον ἐς χεῖρας λαβὼν
πώλοις ὁμαρτῇ· πρόσπολοι δ' ὑφ' ἅρματος
πέλας χαλινῶν εἱπόμεσθα δεσπότῃ
τὴν εὐθὺς Ἄργους κἀπιδαυρίας ὁδόν.
Ἐπεὶ δ' ἔρημον χῶρον εἰσεβάλλομεν,
ἀκτή τίς ἐστι τοὐπέκεινα τῆσδε γῆς,
πρὸς πόντον ἤδη κειμένη Σαρωνικόν·
ἔνθεν τις ἠχὼ, χθόνιος ὡς βροντὴ Διὸς,
βαρὺν βρόμον μεθῆκε, φρικώδη κλύειν·
ὀρθὸν δὲ κρᾶτ' ἔστησαν οὖς τ' ἐς οὐρανὸν
ἵπποι· παρ' ἡμῖν δ' ἦν φόβος νεανικὸς
πόθεν ποτ' εἴη φθόγγος· ἐς δ' ἁλιρρόθους
ἀκτὰς ἀποβλέψαντες ἱερὸν εἴδομεν
κῦμ' οὐρανῷ στηρίζον, ὥστ' ἀφῃρέθη
Σκείρωνος ἀκτὰς ὄμμα τοὐμὸν εἰσορᾶν·
ἔκρυπτε δ' Ἰσθμὸν καὶ πέτραν Ἀσκληπιοῦ.
Κἄπειτ' ἀνοιδῆσάν τε καὶ πέριξ ἀφρὸν
πολὺν καχλάζον ποντίῳ φυσήματι,
χωρεῖ πρὸς ἀκτὰς, οὗ τέθριππος ἦν ὄχος.
Αὐτῷ δὲ σὺν κλύδωνι καὶ τρικυμίᾳ
κῦμ' ἐξέθηκε ταῦρον, ἄγριον τέρας,
οὗ πᾶσα μὲν χθὼν φθέγματος πληρουμένη
φρικῶδες ἀντεφθέγγετ'· εἰσορῶσι δὲ
κρεῖσσον θέαμα δεργμάτων ἐφαίνετο.
Εὐθὺς δὲ πώλοις δεινὸς ἐμπίπτει φόβος·

et imprecationes tui oris, quas tu tuo patri,
domino maris, vovisti de filio.

THESEUS.

O dii Neptuneque, quam vere igitur es pater meus,
quando audivisti meas imprecationes.
Quonam modo perierit dic; quomodo Justitiæ
clava percussit eum qui me dedecore affecit?

NUNCIUS.

Nos quidem juxta litus, quod alluitur fluctibus,
strigilibus equorum pectebamus crines,
plorantes; nam venit nuncius quidam, dicens
quod non amplius in solo hoc versaturus esset pedem
Hippolytus, mulctatus a te misero exilio.
Ipse venit ferens idem carmen (*nuncium*) lacrimosum
nobis ad litus; ingens autem a tergo sequens
cœtus amicorum æqualium simul ibat.
Tandem vero dixit liberatus fletibus :
Quid ista deploro? obtemperandum *est* verbis patris.
Jungite equos jugiferos curribus,
servi : non enim amplius est hæc mihi civitas.
Inde autem quivis homo festinabat,
et citius, quam dixerit aliquis, apparatos
equos ad dominum ipsum stitimus.
Apprehendit vero manibus habenas ab ora currus,
postquam pulcris calceis induit pedes.
Et primum quidem diis supplicavit pansis manibus :
Jupiter, ne posthac vivam, si malus sum vir;
sentiat autem pater, quomodo me injuria affecerit,
sive cum mortuus fuero, sive dum lucem intueor.
Atque interea flagellum in manus arreptum admovit
equis simul : nos ministri pone currum
prope frena sequebamur dominum,
viam quæ recta ad Argos et Epidaurum ducit.
Sed postquam in locum desertum intravimus,
est quoddam litus ultra hanc terram,
situm jam ad mare Saronicum :
inde quidam sonitus, subterraneum velut tonitru Jovis,
vehementem fremitum emisit, horribilem auditu :
erectum autem statuerunt caput et aurem in cœlum
equi : eratque in nobis metus ingens,
undenam esset sonitus : sed in marisonum
litus intuiti, vidimus ingentem
fluctum cœlum attingentem, ut adimeretur
meis oculis prospectus litoris Scironii;
texit autem Isthmum et petram Æsculapii.
Deinde vero intumescens, et circumquaque spumam
ingentem cum strepitu effundens marino æstu,
ruit ad litus, ubi erat quadrijugis currus :
et cum ipsa procella et fluctu maximo
unda exposuit taurum, ferum monstrum,
cujus mugitu terra omnis plena
horribiliter resonabat : intuentibus autem
hoc spectaculum apparebat immanius quam ut oculi sustinere possent.
Statim vero equos vehemens invadit metus;

καὶ δεσπότης μὲν ἱππικοῖς ἐν ἤθεσι
πολὺς ξυνοικῶν ἥρπασ' ἡνίας χεροῖν,
ἕλκει δὲ, κώπην ὥστε ναυβάτης ἀνὴρ,
ἱμᾶσιν ἐς τοὔπισθεν ἀρτήσας δέμας·
αἱ δ' ἐνδακοῦσαι στόμια πυριγενῆ γνάθοις
βίᾳ φέρουσιν, οὔτε ναυκλήρου χερὸς
οὔθ' ἱπποδέσμων οὔτε κολλητῶν ὄχων
μεταστρέφουσαι. Κεἰ μὲν ἐς τὰ μαλθακὰ
γαίας ἔχων οἴακας ἰθύνοι δρόμον,
προὐφαίνετ' εἰς τοὔμπροσθεν, ὥστ' ἀναστρέφειν,
ταῦρος, φόβῳ τέτρωρον ἐκμαίνων ὄχον·
εἰ δ' ἐς πέτρας φέροιντο μαργῶσαι φρένας,
σιγῇ πελάζων ἄντυγι ξυνείπετο,
ἐς τοῦθ' ἕως ἔσφηλε κἀνεχαίτισεν,
ἁψῖδα πέτρῳ προσβαλὼν ὀχήματος.
Σύμφυρτα δ' ἦν ἅπαντα· σύριγγές τ' ἄνω
τροχῶν ἐπήδων ἀξόνων τ' ἐνήλατα.
Αὐτὸς δ' ὁ τλήμων ἡνίαισιν ἐμπλακεὶς,
δεσμὸν δυσεξήνυστον ἕλκεται δεθεὶς,
σποδούμενος μὲν πρὸς πέτρας φίλον κάρα,
θραύων δὲ σάρκας, δεινὰ δ' ἐξαυδῶν κλύειν·
Στῆτ', ὦ φάτναισι ταῖς ἐμαῖς τεθραμμέναι,
μή μ' ἐξαλείψητ'· ὦ πατρὸς τάλαιν' ἀρά·
τίς ἄνδρ' ἄριστον βούλεται σῶσαι παρών;
Πολλοὶ δὲ βουληθέντες ὑστέρῳ ποδὶ
ἐλειπόμεσθα. Χὠ μὲν ἐκ δεσμῶν λυθεὶς
τμητῶν ἱμάντων, οὐ κάτοιδ' ὅτῳ τρόπῳ,
πίπτει, βραχὺν δὴ βίοτον ἐμπνέων ἔτι·
ἵπποι δ' ἔκρυφθεν καὶ τὸ δύστηνον τέρας
ταύρου λεπαίας οὐ κάτοιδ' ὅποι χθονός.
Δοῦλος μὲν οὖν ἔγωγε σῶν δόμων, ἄναξ,
ἀτὰρ τοσοῦτόν γ' οὐ δυνήσομαί ποτε
τὸν σὸν πιθέσθαι παῖδ' ὅπως ἐστὶν κακὸς,
οὐδ' εἰ γυναικῶν πᾶν κρεμασθείη γένος,
καὶ τὴν ἐν Ἴδῃ γραμμάτων πλήσειέ τις
πεύκην, ἐπεί νιν ἐσθλὸν ὄντ' ἐπίσταμαι.

ΧΟΡΟΣ.

Αἰαῖ· κέκρανται συμφοραὶ νέων κακῶν,
οὐδ' ἔστι μοίρας τοῦ χρεών τ' ἀπαλλαγή.

ΘΗΣΕΥΣ.

Μίσει μὲν ἀνδρὸς τοῦ πεπονθότος τάδε
λόγοισιν ἥσθην τοῖσδε· νῦν δ' αἰδούμενος
θεούς τ' ἐκεῖνόν θ', οὕνεκ' ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ,
οὔθ' ἥδομαι τοῖσδ' οὔτ' ἐπάχθομαι κακοῖς.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Πῶς οὖν; κομίζειν, ἢ τί χρὴ τὸν ἄθλιον
δράσαντας ἡμᾶς σῇ χαρίζεσθαι φρενί;
φρόντιζ'· ἐμοῖς δὲ χρώμενος βουλεύμασιν
οὐκ ὠμὸς ἐς σὸν παῖδα δυστυχοῦντ' ἔσει.

ΘΗΣΕΥΣ.

Κομίζετ' αὐτὸν, ὡς ἰδὼν ἐν ὄμμασι
τὸν τἄμ' ἀπαρνηθέντα μὴ χρᾶναι λέχη
λόγοις τ' ἐλέγξω δαιμόνων τε συμφοραῖς.

et dominus quidem in equestri arte
multum versatus, corripuit manibus habenas,
trahitque *retro*, remum velut vir nauticus,
loris pone circumdatis ligans corpus : [bulis,
sed isti (*equi*) mordentes frenos igni duratos suis mandi-
violenter rapiunt, neque gubernatoris manum,
neque lora, neque bene compactos currus
curantes; et quotiescunque quidem in plana
soli tenens gubernacula flectebat cursum,
apparebat anterius, ut *currum* retro converteret,
taurus, insano metu perterrefaciens quadrijugum currum ·
quodsi ferebantur versus petras, animo furentes,
tacite appropinquans currui simul sequebatur,
eo usque donec impegit et subvertit,
circulum rotæ saxo impellens.
Confusa autem erant omnia : fistulæque sursum
rotarum saliebant axiumque clavi.
Ipse vero miser, loris implicitus,
trahitur vinctus inexplicabili vinculo,
confractus carum caput ad petras,
comminuensque corpus, et horribilia auditu clamans :
State, o *equi* nutriti in meis præsepibus,
ne me exstinguatis; o misera patris imprecatio!
quis virum optimum accedens vult servare?
Multi autem *id* cupientes, tardo pede
eminus sequebamur. Et iste quidem solutus e vinculo
sectilium lororum, nescio quomodo,
cadit, spirans adhuc exiguam vitam :
sed equi absconditi sunt et infelix portentum
tauri, haud scio quonam terræ montosæ.
Ego vero *sum* quidem famulus tuarum ædium, o rex,
sed tamen eo saltem adduci haud potero unquam,
ut credam tuum filium esse improbum;
neque si mulierum totum genus suspensum esset,
et aliquis literis implevisset omnem in Ida *monte*
silvam; quandoquidem probum eum esse scio.

CHORUS.

Heu heu! perfecta est clades novorum malorum,
nec est fati necessitatisque effugium.

THESEUS.

Odio quidem viri qui hæc passus est
delectatus sum his verbis; nunc autem reveritus
et deos et illum, propterea quod est ex me *natus*,
neque delector, neque indignor his malis.

NUNCIUS.

Quomodo igitur *agemus*? ferre *eum*, aut quid oportet miseros
nos facere, ut gratificemur animo tuo?
cogita; sed meo consilio si utaris,
non crudelis eris in tuum filium infelicem.

THESEUS.

Adferte ipsum, ut videns ante oculos
eum qui negavit se polluisse meum lectum,
verbis convincam cladeque divinitus illata.

ΧΟΡΟΣ.

Σὺ τὰν θεῶν ἄκαμπτον φρένα καὶ βροτῶν
ἄγεις, Κύπρι· σὺν δ'
ὁ ποικιλόπτερος ἀμφιβαλὼν
ὠκυτάτῳ πτερῷ.
Ποτᾶται δ' ἐπὶ γαῖαν εὐάχητόν θ'
ἁλμυρὸν ἐπὶ πόντον.
Θέλγει δ' Ἔρως, ᾧ μαινομένᾳ κραδίᾳ
πτανὸς ἐφορμάσῃ
χρυσοφαής, φύσιν
ὀρεσκόων σκυλάκων
πελαγίων θ' ὅσα τε γᾶ τρέφει,
τὰν Ἅλιος αἰθομέναν δέρκεται,
ἄνδρας τε· συμπάντων δὲ
βασιληΐδα τιμὰν, Κύπρι,
τῶνδε μόνα κρατύνεις.

ΑΡΤΕΜΙΣ.

Σὲ τὸν εὐπατρίδαν Αἰγέως κέλομαι
παῖδ' ἐπακοῦσαι·
Λητοῦς δὲ κόρη σ' Ἄρτεμις αὐδῶ.
Θησεῦ, τί τάλας τοῖσδε συνήδει,
παῖδ' οὐχ ὁσίως σὸν ἀποκτείνας,
ψευδέσι μύθοις ἀλόχου πεισθεὶς
ἀφανῆ; φανερὰ δ' εἶλέν σ' ἄτα.
Πῶς οὐχ ὑπὸ γῆς τάρταρα κρύπτεις
δέμας αἰσχυνθεὶς,
ἢ πτηνὸς ἄνω μεταβὰς βίοτον
πήματος ἔξω πόδα τοῦδ' ἀνέχεις;
ὡς ἔν γ' ἀγαθοῖς ἀνδράσιν οὔ σοι
κτητὸν βιότου μέρος ἐστίν.
Ἄκουε, Θησεῦ, σῶν κακῶν κατάστασιν·
καίτοι προκόψω γ' οὐδὲν, ἀλγυνῶ δὲ σέ.
Ἀλλ' ἐς τόδ' ἦλθον, παιδὸς ἐκδεῖξαι φρένα
τοῦ σοῦ δικαίαν, ὡς ὑπ' εὐκλείας θάνῃ,
καὶ σῆς γυναικὸς οἶστρον, ἢ τρόπον τινὰ
γενναιότητα· τῆς γὰρ ἐχθίστης θεῶν
ἡμῖν, ὅσαισι παρθένειος ἡδονὴ,
δηχθεῖσα κέντροις παιδὸς ἠράσθη σέθεν.
Γνώμῃ δὲ νικᾶν τὴν Κύπριν πειρωμένη
τροφοῦ διώλετ' οὐχ ἑκοῦσα μηχαναῖς,
ἢ σῷ δι' ὅρκων παιδὶ σημαίνει νόσον.
Ὁ δ', ὥσπερ οὖν δίκαιον, οὐκ ἐφέσπετο
λόγοισιν, οὐδ' αὖ πρὸς σέθεν κακούμενος,
ὅρκων ἀφεῖλε πίστιν, εὐσεβὴς γεγώς.
Ἡ δ' εἰς ἔλεγχον μὴ πέσῃ φοβουμένη,
ψευδεῖς γραφὰς ἔγραψε καὶ διώλεσε
δόλοισι σὸν παῖδ', ἀλλ' ὅμως ἔπεισέ σε.

ΘΗΣΕΥΣ.

Οἴμοι.

ΑΡΤΕΜΙΣ.

Δάκνει σε, Θησεῦ, μῦθος; ἀλλ' ἔχ' ἥσυχος,
τοὐνθένδ' ἀκούσας ὡς ἂν οἰμώξῃς πλέον.
Ἆρ' οἶσθα πατρὸς τρεῖς ἀρὰς σαφεῖς ἔχων;
ὧν τὴν μίαν παρεῖλες, ὦ κάκιστε σὺ,

CHORUS.

Tu deorum inflexibilem animum et hominum
ducis, Venus, unaque
puer variis decorus plumis, velans *eorum mentem*
celerrima ala.
Volitat enim super terram et alte sonans
salsum super mare.
Mulcetque Cupido *eum*, cujus furens cor
invaserit alatus,
auro fulgens, naturam
catulorum in montibus degentium,
et marinorum, et quæcunque terra alit,
quam sol splendore *suo* collustratam aspicit,
et viros; universis vero his
regio honore, Venus,
sola imperas.

DIANA.

Te nobilem Ægei filium
jubeo audire :
ego Diana, filia Latonæ, te compello.
O Theseu, cur miser istis delectaris,
cum filium tuum injuste interfeceris,
falsis verbis uxoris persuasus
incerta ? manifesta vero evertit te clades.
Quomodo non sub terræ tartara occultas
corpus erubescens,
aut alatus sursum translata vita
extra noxam hanc pedem tollis?
siquidem inter bonos viros non *amplius*
habebis *numeratam* vitæ tuæ sortem.
Audi, Theseu, tuorum malorum statum :
etsi nihil proficiam, tamen dolore afficiam te.
Sed ad hoc veni, ut patefacerem animum filii
tui pium, ut cum laude moreretur,
et uxoris tuæ furorem, aut quodam modo
generositatem : dearum enim invisissimæ
nobis, quotquot virginitas voluptati est,
morsa stimulis, amavit tuum filium.
Ratione autem superare Venerem conans,
nutricis periit non volens machinis, [*Phædræ.*
quæ tuo filio, jurejurando interposito, indicat morbum
Hic autem, ut nimirum par erat, non obtemperabat
dictis; neque rursum a te male tractatus,
fidem violavit jurisjurandi, cum esset pius.
Sed illa timens ne proderetur,
falsas literas scripsit, et perdidit
dolo tuum filium : sed tamen rem persuasit tibi.

THESEUS.

Heu heu!

DIANA.

Mordet te, Theseu, *hæc* oratio? sed mane quietus,
ut auditis quæ sequuntur, plores magis.
Num scis te tres imprecationes ratas habuisse a patre?
quarum unam, tu pessime, avertisti

ἐς παῖδα τὸν σόν, ἐξὸν εἰς ἐχθρῶν τινα.
Πατὴρ μὲν οὖν σοι πόντιος φρονῶν καλῶς
ἔδωχ' ὅσονπερ χρῆν, ἐπείπερ ᾔνεσεν·
σὺ δ' ἔν τ' ἐκείνῳ κἀν ἐμοὶ φαίνει κακός,
ὃς οὔτε πίστιν οὔτε μάντεων ὄπα
ἔμεινας, οὐδ' ἤλεγξας, οὐ χρόνῳ μακρῷ
σκέψιν γ' ἔνειμας, ἀλλὰ θᾶσσον ἤ σ' ἐχρῆν
ἀρὰς ἀφῆκας παιδὶ καὶ κατέκτανες.

ΘΗΣΕΥΣ.

Δέσποιν', ὀλοίμην.

ΑΡΤΕΜΙΣ.

Δείν' ἔπραξας, ἀλλ' ὅμως
ἔτ' ἔστι καὶ σοὶ τῶνδε συγγνώμης τυχεῖν.
Κύπρις γὰρ ἤθελ' ὥστε γίγνεσθαι τάδε,
πληροῦσα θυμόν· θεοῖσι δ' ὧδ' ἔχει νόμος·
οὐδεὶς ἀπαντᾶν βούλεται προθυμίᾳ
τῇ τοῦ θέλοντος, ἀλλ' ἀφιστάμεσθ' ἀεί.
Ἐπεὶ σάφ' ἴσθι, Ζῆνα μὴ φοβουμένη,
οὐκ ἄν ποτ' ἦλθον ἐς τόδ' αἰσχύνης ἐγὼ
ὥστ' ἄνδρα πάντων φίλτατον βροτῶν ἐμοὶ
θανεῖν ἐᾶσαι. Τὴν δὲ σὴν ἁμαρτίαν
τὸ μὴ εἰδέναι μὲν πρῶτον ἐκλύει κάκης·
ἔπειτα δ' ἡ θανοῦσ' ἀνάλωσεν γυνὴ
λόγων ἐλέγχους ὥστε σὴν πεῖσαι φρένα.
Μάλιστα μέν νυν σοὶ τάδ' ἔρρωγεν κακά,
λύπη δὲ κἀμοί· τοὺς γὰρ εὐσεβεῖς θεοὶ
θνήσκοντας οὐ χαίρουσι· τούς γε μὴν κακοὺς
αὐτοῖς τέκνοισι καὶ δόμοις ἐξόλλυμεν.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ὁ τάλας ὅδε δὴ στείχει,
σάρκας νεαρὰς
ξανθόν τε κάρα διαλυμανθείς.
Ὦ πόνος οἴκων, οἷον ἐκράνθη
δίδυμον μελάθροις
πένθος θεόθεν καταληπτόν.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Αἰαῖ αἰαῖ,
δύστανος ἐγώ, πατρὸς ἐξ ἀδίκου
χρησμοῖς ἀδίκοις διελυμάνθην.
Ἀπόλωλα τάλας, οἴμοι μοι.
Διά μου κεφαλᾶς ἄσσουσ' ὀδύναι,
κατὰ δ' ἐγκέφαλον πηδᾷ σφάκελος.
Σχὲς ἀπειρηκὸς σῶμ' ἀναπαύσω.
Ἒ ἔ.
Ὦ στυγνὸν ὄχημ' ἵππειον, ἐμῆς
βόσκημα χερός,
διά μ' ἔφθειρας, κατὰ δ' ἔκτεινας.
Φεῦ φεῦ· πρὸς θεῶν, ἀτρέμας, δμῶες,
χροὸς ἑλκώδους ἅπτεσθε χεροῖν.
Τίς ἐφέστηκεν δεξιὰ πλευροῖς;
Πρόσφορά μ' αἴρετε, σύντονα δ' ἕλκετε
τὸν κακοδαίμονα καὶ καταρατὸν
πατρὸς ἀμπλακίαις. Ζεῦ, Ζεῦ, τάδ' ὁρᾷς;
Ὅδ' ὁ σεμνὸς ἐγὼ καὶ θεοσέπτωρ,

contra filium tuum, cùm posses contra inimicum aliquem.
Pater quidem marinus tibi bene affectus
dedit quantum oportuit, quandoquidem promisit:
tu vero et in illum et in me malum te ostendisti,
qui neque fidem, neque vatum vocem
exspectasti, neque explorasti, non tempori longo
inquisitionem tribuisti; sed citius quam te oportebat,
imprecationes emisisti in filium, *cum*que occidisti.

THESEUS.

Domina, peream.

DIANA.

Atrocia fecisti, sed tamen
adhuc licet etiam tibi horum veniam consequi.
Nam Venus voluit ut fierent ista,
explens iram *suam* : diis autem ita stat lex :
nullus vult obsistere studio
volentis, sed cedimus semper *alii aliis.*
Alioqui certo scito, si Jovem non timuissem,
numquam eo dedecoris venissem ego,
ut virum omnium carissimum mihi mortalium,
mori sinerem. Tuum vero peccatum
ignorantia quidem primum liberat a malitia :
deinde vero uxor defuncta consumpsit
verborum probationes *in epistola scriptas*, ut tuæ persuaderet menti.
Nunc maxime in te hæc mala eruperunt;
sed et mihi dolor *adest*. Pios enim dii
mori non gaudent : at vero malos
cum ipsis liberis et domo perdimus.

CHORUS.

Atqui ecce jam miser venit,
carnes juveniles
flavumque caput fœde tractatus.
O domus ærumna, qualis evenit
geminus ædibus
luctus, divinitus invadens!

HIPPOLYTUS.

Heu heu, heu heu!
infelix ego, ab injusto patre
sententia injusta dilaniatus sum.
Perii miser, hei mihi, mihi!
Per meum caput vadunt dolores,
inque cerebro salit spasmus.
Sine defatigatum corpus quiete recreem.
Heu heu!
O odiosum jugum equorum, quos mea
aluit manus!
perdidisti me, occidisti.
Heu heu! per deos, placide, servi,
corpus laceratum contrectate manibus.
Quis astitit ad dextram lateri?
Commode me attollite, æquabiliter trahite,
infelicem et exsecratum
patris errore. Jupiter, Jupiter, hæc vides?
Ille ego castus et cultor deorum,

ὅδ' ὁ σωφροσύνῃ πάντας ὑπερσχών,
προῦπτον ἐς Ἅδαν στείχω κατὰ γᾶς,
ὀλέσας βίοτον·
μόχθους δ' ἄλλως τῆς εὐσεβίας
εἰς ἀνθρώπους ἐπόνησα·
αἰαῖ αἰαῖ·
καὶ νῦν ὀδύνα μ', ὀδύνα βαίνει.
Μέθετέ με τὸν τάλανα·
καί μοι θάνατος παιὰν ἔλθοι.
Προσαπόλλυτέ μ', ὄλλυτε τὸν δυσδαί-
μονα μ'· ἀμφιτόμου λόγχας ἔραμαι
διαμοιρᾶσαι,
διά τ' εὐνᾶσαι τὸν ἐμὸν βίοτον.
Ὦ πατρὸς ἐμοῦ δύστανος ἀρά,
μιαιφόνων τε συγγόνων,
παλαιῶν προγεννητόρων
ἐξορίζεται κακὸν, οὐδὲ μέλλει,
ἔμολέ τ' ἐπ' ἐμὲ, τί ποτε; τὸν οὐδὲν ὄντ' ἐπαίτιον [κακῶν.
Ἰώ μοί μοι, τί φῶ;
πῶς ἀπαλλάξω βιοτὰν
ἐμὰν τοῦδ' ἀναλγήτου πάθους;
Εἴθε με κοιμίσειε τὸν δυσδαίμονα
Ἅδου μέλαινα νύκτερός τ' ἀνάγκα.

ΑΡΤΕΜΙΣ.

Ὦ τλῆμον, οἵᾳ συμφορᾷ συνεζύγης·
τὸ δ' εὐγενές σε τῶν φρενῶν διώλεσεν.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ἔα.
Ὦ θεῖον ὀδμῆς πνεῦμα· καὶ γὰρ ἐν κακοῖς
ὢν ᾐσθόμην σου κἀνεκουφίσθην δέμας·
ἔστ' ἐν τόποισι τοισίδ' Ἄρτεμις θεά.

ΑΡΤΕΜΙΣ.

Ὦ τλῆμον, ἔστι, σοί γε φιλτάτη θεῶν.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ὁρᾷς με, δέσποιν', ὡς ἔχω, τὸν ἄθλιον;

ΑΡΤΕΜΙΣ.

Ὁρῶ· κατ' ὄσσων δ' οὐ θέμις βαλεῖν δάκρυ.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Οὐκ ἔστι σοι κυναγὸς οὐδ' ὑπηρέτης.

ΑΡΤΕΜΙΣ.

Οὐ δῆτ'· ἀτάρ μοι προσφιλὴς ἀπόλλυσαι.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Οὐδ' ἱππονώμας οὐδ' ἀγαλμάτων φύλαξ.

ΑΡΤΕΜΙΣ.

Κύπρις γὰρ ἡ πανοῦργος ὧδ' ἐμήσατο.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ὤμοι· φρονῶ δὴ δαίμον' ἥ μ' ἀπώλεσε.

ΑΡΤΕΜΙΣ.

Τιμῆς ἐμέμφθη, σωφρονοῦντι δ' ἤχθετο.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Τρεῖς ὄντας ἡμᾶς ὤλεσ', ᾔσθημαι, μία.

ΑΡΤΕΜΙΣ.

Πατέρα τε καὶ σὲ καὶ τρίτην ξυνάορον.

---

ille qui castitate cunctos superavi,
ad manifestam mortem vado sub terram,
amissa vita:
frustra vero labores pietatis
in homines exercui,
heu heu, heu heu!
et nunc dolor me, dolor invadit.
Dimittite me miserum,
et veniat mihi mors medicus.
Perdite me, perdite infe-
licem me: ancipitem ensem expeto,
ut me dissecem,
et sopiam meam vitam.
O patris mei infelicem imprecationem,
et pollutorum cæde cognatorum,
priscorum progenitorum
malum terminatur *nunc*, neque cunctatur,
et venit in me, curnam? qui nullo modo sim auctor *horum* [malorum.
Hei mihi, mihi, quid dicam?
quomodo liberabo vitam
meam ab isto crudeli dolore?
Utinam me miserum consopiat
Plutonis atra nocturnaque necessitas!

DIANA.

O infelix, quali calamitati astrictus es!
generositas animi tui te perdidit.

HIPPOLYTUS.

Heu!
O divinum halitum odoris! etenim licet in malis
sim, tamen sensi te, et levatus sum *languido* corpore.
Est in his locis dea Diana.

DIANA.

O miser, adest, tibi quidem amicissima dearum.

HIPPOLYTUS.

Vides me, domina, quo statu sim miser?

DIANA.

Video; sed non fas *est* ex oculis lacrimas emittere.

HIPPOLYTUS.

Non amplius tibi est superstes *tuus* venator neque minister.

DIANA.

Non profecto; attamen mihi carus peris.

HIPPOLYTUS.

Neque agitator equorum, neque statuarum *tuarum* custos

DIANA.

Venus enim fraudulenta sic machinata est.

HIPPOLYTUS.

Heu mihi! agnosco jam deam, quæ me perdidit.

DIANA.

De honore questa est, casto *tibi* infesta fuit.

HIPPOLYTUS.

Una perdidit, sentio, nos tres.

DIANA.

Patrem, et te, et tertiam, conjugem *patris*.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ὤμωξα τοίνυν καὶ πατρὸς δυσπραξίας.

ΑΡΤΕΜΙΣ.

Ἐξηπατήθη δαίμονος βουλεύμασιν.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ὦ δυστάλας σὺ τῆσδε συμφορᾶς, πάτερ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὄλωλα, τέκνον, οὐδέ μοι χάρις βίου.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Στένω σὲ μᾶλλον ἢ 'μὲ τῆς ἁμαρτίας.

ΘΗΣΕΥΣ.

Εἰ γὰρ γενοίμην, τέκνον, ἀντὶ σοῦ νεκρός.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ὦ δῶρα πατρὸς σοῦ Ποσειδῶνος πικρά.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὡς μήποτ' ἐλθεῖν ὤφελ' ἐς τοὐμὸν στόμα.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Τί δ'; ἔκτανές τἄν μ', ὡς τότ' ἦσθ' ὠργισμένος.

ΘΗΣΕΥΣ.

Δόξης γὰρ ἦμεν πρὸς θεῶν ἐσφαλμένοι.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Φεῦ.
Εἴθ' ἦν ἀραῖον δαίμοσιν βροτῶν γένος.

ΑΡΤΕΜΙΣ.

Ἔασον· οὐ γὰρ οὐδὲ γῆς ὑπὸ ζόφον
θεᾶς ἄτιμοι Κύπριδος ἐκ προθυμίας
ὀργαὶ κατασκήψουσιν ἐς τὸ σὸν δέμας,
σῆς εὐσεβείας κἀγαθῆς φρενὸς χάριν.
Ἐγὼ γὰρ αὐτῆς ἄλλον ἐξ ἐμῆς χερὸς,
ὃς ἂν μάλιστα φίλτατος κυρῇ βροτῶν,
τόξοις ἀφύκτοις τοῖσδε τιμωρήσομαι.
Σοὶ δ', ὦ ταλαίπωρ', ἀντὶ τῶνδε τῶν κακῶν
τιμὰς μεγίστας ἐν πόλει Τροιζηνίᾳ
δώσω· κόραι γὰρ ἄζυγες γάμων πάρος
κόμας κεροῦνταί σοι, δι' αἰῶνος μακροῦ
πένθη μέγιστα δακρύων καρπουμένῳ.
Ἀεὶ δὲ μουσοποιὸς ἐς σὲ παρθένων
ἔσται μέριμνα, κοὐκ ἀνώνυμος πεσὼν
ἔρως ὁ Φαίδρας ἐς σὲ σιγηθήσεται.
Σὺ δ', ὦ γεραιοῦ τέκνον Αἰγέως λαβὲ
σὸν παῖδ' ἐν ἀγκάλαισι καὶ προσέλκυσαι·
ἄκων γὰρ ὤλεσάς νιν· ἀνθρώποισι δὲ
θεῶν διδόντων εἰκὸς ἐξαμαρτάνειν.
Καὶ σοὶ παραινῶ πατέρα μὴ στυγεῖν σέθεν,
Ἱππόλυτ'· ἔχεις γὰρ μοῖραν ᾗ διεφθάρης.
Καὶ χαῖρ'· ἐμοὶ γὰρ οὐ θέμις φθιτοὺς ὁρᾶν,
οὐδ' ὄμμα χραίνειν θανασίμοισιν ἐκπνοαῖς·
ὁρῶ δέ σ' ἤδη τοῦδε πλησίον κακοῦ.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Χαίρουσα καὶ σὺ στεῖχε, παρθέν' ὀλβία·
μακρὰν δὲ λείποις ῥᾳδίως ὁμιλίαν.
Λύω δὲ νεῖκος πατρὶ χρῃζούσης σέθεν·
καὶ γὰρ πάροιθε σοῖς ἐπειθόμην λόγοις.
Αἰαῖ· κατ' ὄσσων κιγχάνει μ' ἤδη σκότος.

HIPPOLYTUS.

Deploro igitur et patris infortunia.

DIANA.

Deceptus est deæ consiliis.

HIPPOLYTUS.

O infelix tu, pater, propter hanc calamitatem!

THESEUS.

Perii, fili, nec *ulla* mihi voluptas *est* vitæ.

HIPPOLYTUS.

Doleo magis te quam me propter hoc erratum.

THESEUS.

Utinam vero, fili, pro te mortuus essem!

HIPPOLYTUS.

O dona acerba patris tui Neptuni!

THESEUS.

Vellem nunquam venissent in os meum.

HIPPOLYTUS.

Quid vero? interfecisses profecto me *etiam absque iis*, [adeo tunc eras iratus.

THESEUS.

Mente enim eramus a diis dejecti.

HIPPOLYTUS.

Heu!
Utinam mortalium genus deos exsecrari posset.

DIANA.

Sine; neque enim, sub caliginem terræ abeuntis
deæ Veneris ex voluntate inultæ
iræ ingruent in tuum corpus,
propter tuam pietatem et bonam mentem.
Ego enim ipsius alium mea manu,
qui longe carissimus *ipsi* fuerit mortalium,
telis his inevitabilibus ulciscar.
Tibi vero, o miser, pro his malis
honores maximos in urbe Trœzenia
dabo : nam puellæ injuges ante nuptias
tibi tondebunt crines *suos*, per longum ævum
planctu maximo lacrimarum fruituro.
Semper vero virginum de te musica
studia erunt, nec ignotus qui cecidit
in te amor Phædræ tacebitur.
Tu vero, o fili senis Ægei, suscipe
tuum filium in ulnas, et applica *ad pectus*.
Invitus enim eum perdidisti : homines vero,
si dii dent, consentaneum *est* peccare.
Et te adhortor, ne odio prosequaris tuum patrem,
Hippolyte : habes enim fatum quo periisti.
Et vale; mihi enim fas non est intueri defunctos,
neque polluere oculos morientis anhelitu :
video autem te jam vicinum esse huic malo.

HIPPOLYTUS.

Vale et tu discedens, virgo beata,
diuturnamque consuetudinem *meam* relinquas æquo animo.
Iram vero patri remitto, te *sic* petente :
nam et ante *semper* tuis obtemperabam verbis.
Heu heu, obrepit mihi caligo jam per oculos.

Λαβοῦ πάτερ μου, καὶ κατόρθωσον δέμας.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὤμοι, τέκνον, τί δρᾷς με τὸν δυσδαίμονα;

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ὄλωλα, καὶ δὴ νερτέρων ὁρῶ πύλας.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἦ τὴν ἐμὴν ἄναγνον ἐκλιπὼν φρένα;

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Οὐ δῆτ', ἐπεί σε τοῦδ' ἐλευθερῶ φόνου.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τί φής; ἀφίης αἵματός μ' ἐλεύθερον;

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Τὴν τοξόδαμνον Ἄρτεμιν μαρτύρομαι.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὦ φίλταθ', ὡς γενναῖος ἐκφαίνει πατρί.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Ὦ χαῖρε καὶ σὺ, χαῖρε πολλά μοι, πάτερ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὤμοι φρενὸς σῆς εὐσεβοῦς τε κἀγαθῆς.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Τοιῶνδε παίδων γνησίων εὔχου τυχεῖν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Μή νυν προδῷς με, τέκνον, ἀλλὰ καρτέρει.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ.

Κεκαρτέρηται τἄμ'· ὄλωλα γὰρ, πάτερ·
κρύψον δέ μου πρόσωπον ὡς τάχος πέπλοις.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὦ κλείν' Ἀθηνῶν Παλλάδος θ' ὁρίσματα,
οἵου στερήσεσθ' ἀνδρός. Ὦ τλήμων ἐγώ·
ὡς πολλὰ, Κύπρι, σῶν κακῶν μεμνήσομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Κοινὸν τόδ' ἄχος πᾶσι πολίταις
ἦλθεν ἀέλπτως.
Πολλῶν δακρύων ἔσται πίτυλος·
τῶν γὰρ μεγάλων ἀξιοπενθεῖς
φῆμαι μᾶλλον κατέχουσιν.

Accipe me, pater, et erige corpus.

THESEUS.

Hei mihi, fili, quid facis mihi misero?

HIPPOLYTUS.

Perii; jam inferorum video portas.

THESEUS.

An *moreris* relicta mea mente polluta?

HIPPOLYTUS.

Nequaquam, quandoquidem te libero *ab* hac cæde.

THESEUS.

Quid ais? dimittis me liberum a sanguine?

HIPPOLYTUS.

Testor Dianam sagittis *feras* domantem.

THESEUS.

O carissime, quam generosus es erga patrem.

HIPPOLYTUS.

O pater, vale et tu, vale plurimum mihi.

THESEUS.

Heu mentem tuam piam et bonam.

HIPPOLYTUS.

Opta *te* consequi tales genuinos liberos.

THESEUS.

Ne igitur deseras me, fili, sed fortis sis.

HIPPOLYTUS.

Finem mihi habet fortitudo : perii enim, pater.
Tegito autem faciem meam quam celerrime peplis.

THESEUS.

O inclyta regio Athenarum et Palladis,
quali viro orba eris! O ego miser!
quam sæpe, Venus, mala tua recordabor!

CHORUS.

Communis hic luctus omnibus civibus
venit præter spem.
Multarum lacrimarum erit fluxus :
nam de magnis viris memoria
lugenda diutius obtinet.

ΑΛΚΗΣΤΙΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΑΠΟΛΛΩΝ.
ΘΑΝΑΤΟΣ.
ΧΟΡΟΣ ΠΡΕΣΒΥΤΩΝ ΦΕΡΑΙΩΝ.
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
ΑΛΚΗΣΤΙΣ.
ΘΕΡΑΠΩΝ.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
ΕΥΜΗΛΟΣ.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
ΦΕΡΗΣ.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Ὦ δώματ' Ἀδμήτει', ἐν οἷς ἔτλην ἐγὼ
θῆσσαν τράπεζαν αἰνέσαι, θεός περ ὤν.
Ζεὺς γὰρ κατακτὰς παῖδα τὸν ἐμὸν αἴτιος,
Ἀσκληπιὸν, στέρνοισιν ἐμβαλὼν φλόγα·
οὗ δὴ χολωθεὶς τέκτονας δίου πυρὸς
κτείνω Κύκλωπας· καί με θητεύειν πατὴρ
θνητῷ παρ' ἀνδρὶ τῶνδ' ἄποιν' ἠνάγκασεν.
Ἐλθὼν δὲ γαῖαν τήνδ' ἐβουφόρβουν ξένῳ,
καὶ τόνδ' ἔσωζον οἶκον ἐς τόδ' ἡμέρας.
Ὁσίου γὰρ ἀνδρὸς ὅσιος ὢν ἐτύγχανον,
παιδὸς Φέρητος, ὃν θανεῖν ἐρρυσάμην,
Μοίρας δολώσας· ἤνεσαν δέ μοι θεαὶ
Ἄδμητον Ἅδην τὸν παραυτίκ' ἐκφυγεῖν,
ἄλλον διαλλάξαντα τοῖς κάτω νεκρόν.
Πάντας δ' ἐλέγξας καὶ διεξελθὼν φίλους,
πατέρα γεραιάν θ' ἥ σφ' ἔτικτε μητέρα,
οὐχ εὗρε πλὴν γυναικὸς ἥτις ἤθελε
θανεῖν πρὸ κείνου, μηδ' ἔτ' εἰσορᾶν φάος·
ἣ νῦν κατ' οἴκους ἐν χεροῖν βαστάζεται
ψυχορραγοῦσα· τῇδε γάρ σφ' ἐν ἡμέρᾳ
θανεῖν πέπρωται καὶ μεταστῆναι βίου.
Ἐγὼ δὲ, μὴ μίασμά μ' ἐν δόμοις κίχῃ,
λείπω μελάθρων τῶνδε φιλτάτην στέγην.
Ἤδη δὲ τόνδε Θάνατον εἰσορῶ πέλας,
ἱερῆ θανόντων, ὅς νιν εἰς Ἅδου δόμους
μέλλει κατάξειν· συμμέτρως δ' ἀφίκετο
φρουρῶν τόδ' ἦμαρ, ᾧ θανεῖν αὐτὴν χρεών.

ΘΑΝΑΤΟΣ.

Ἆ ἆ.
Τί σὺ πρὸς μελάθροις; τί σὺ τῇδε πολεῖς,
Φοῖβ'; Ἀδικεῖς αὖ τιμὰς ἐνέρων
ἀφοριζόμενος καὶ καταπαύων.
Οὐκ ἤρκεσέ σοι μόρον Ἀδμήτου
διακωλῦσαι, Μοίρας δολίῳ

ALCESTIS.

PERSONÆ FABULÆ.

APOLLO.
MORS.
CHORUS SENUM PHERÆORUM.
ANCILLA.
ALCESTIS.
FAMULUS.
ADMETUS.
EUMELUS.
HERCULES.
PHERES.

APOLLO.

O domus Admeti, in qua sustinui ego
servilem mensam boni consulere, licet essem deus.
Jupiter enim, cum interfecisset filium meum, auctor *fuit hu-*
Æsculapium, in pectora jaculatus flammam : [*jus servitutis,*
cujus causa ego sane iratus, fabros dialis ignis
occido Cyclopas : et me servire pater
mortalem apud virum horum pro mulcta coegit. [spiti,
Cum igitur venissem in hanc terram, boves pascebam ho-
et servabam domum hanc usque in hunc diem.
Pium enim virum pius ipse nactus sum,
filium Pheretis, quem a morte liberavi,
Parcis deceptis : annuerunt enim mihi deæ
Admetum mortem instantem effugiturum esse ,
alium si suo loco præberet inferis mortuum.
Omnes autem explorans et circumiens amicos,
patrem, et anum matrem, quæ ipsum peperit,
neminem invenit, præter conjugem quæ vellet
mori pro ipso, nec amplius intueri lumen :
quæ nunc in ædibus manibus gestatur
animam agens; hoc enim die eam
mori fatale est, et discedere e vita.
Ego vero, ne piaculum me in domo deprehendat,
desero ædium harum carissima tecta.
Jam enim hic Mortem video prope,
sacerdotem mortuorum, quæ ipsam ad Orci domos
est deductura : congruenti autem tempore advenit,
hunc diem observans, quo mori eam fatale est.

MORS.

Ah ah!
Quid tu ad ædes *has?* quid tu hic versaris,
Phœbe? Injuste rursus agis, honores inferorum
deminuens et abrogans.
Non satis fuit tibi fatum Admeti
impediisse, Parcis dolosa

σφήλαντι τέχνῃ; Νῦν δ' ἐπὶ τῇδ' αὖ
χέρα τοξήρη φρουρεῖς ὁπλίσας,
ἣ τόδ' ὑπέστη, πόσιν ἐκλύσασ',
αὐτὴ προθανεῖν, Πελίου παῖς.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Θάρσει· δίκην τοι καὶ λόγους κεδνοὺς ἔχω.

ΘΑΝΑΤΟΣ.

Τί δῆτα τόξων ἔργον, εἰ δίκην ἔχεις;

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Σύνηθες ἀεὶ ταῦτα βαστάζειν ἐμοί.

ΘΑΝΑΤΟΣ.

Καὶ τοῖσδέ γ' οἴκοις ἐκδίκως προσωφελεῖν.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Φίλου γὰρ ἀνδρὸς συμφοραῖς βαρύνομαι.

ΘΑΝΑΤΟΣ.

Καὶ νοσφιεῖς με τοῦδε δευτέρου νεκροῦ;

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖνον πρὸς βίαν σ' ἀφειλόμην.

ΘΑΝΑΤΟΣ.

Πῶς οὖν ὑπὲρ γῆς ἐστι κοὐ κάτω χθονός;

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Δάμαρτ' ἀμείψας, ἣν σὺ νῦν ἥκεις μέτα.

ΘΑΝΑΤΟΣ.

Κἀπάξομαί γε νερτέραν ὑπὸ χθόνα.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Λαβὼν ἴθ'· οὐ γὰρ οἶδ' ἂν εἰ πείσαιμί σε.

ΘΑΝΑΤΟΣ.

Κτείνειν γ' ὃν ἂν χρῇ; τοῦτο γὰρ τετάγμεθα.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Οὐκ, ἀλλὰ τοῖς μέλλουσι θάνατον ἐμβαλεῖν.

ΘΑΝΑΤΟΣ.

Ἔχω λόγον δὴ καὶ προθυμίαν σέθεν.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Ἔστ' οὖν ὅπως Ἄλκηστις ἐς γῆρας μόλοι;

ΘΑΝΑΤΟΣ.

Οὐκ ἔστι· τιμαῖς κἀμὲ τέρπεσθαι δόκει.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Οὔτοι πλέον γ' ἂν ἢ μίαν ψυχὴν λάβοις.

ΘΑΝΑΤΟΣ.

Νέων φθινόντων μεῖζον ἄρνυμαι γέρας.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Κἂν γραῦς ὄληται, πλουσίως ταφήσεται.

ΘΑΝΑΤΟΣ.

Πρὸς τῶν ἐχόντων, Φοῖβε, τὸν νόμον τίθης.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Πῶς εἶπας; ἀλλ' ἦ καὶ σοφὸς λέληθας ὤν;

ΘΑΝΑΤΟΣ.

Ὠνοῖντ' ἄν, οἷς πάρεστι, γηραιοὺς θανεῖν.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Οὔκουν δοκεῖ σοι τήνδε μοι δοῦναι χάριν;

ΘΑΝΑΤΟΣ.

Οὐ δῆτ'· ἐπίστασαι δὲ τοὺς ἐμοὺς τρόπους.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Ἐχθρούς γε θνητοῖς καὶ θεοῖς στυγουμένους.

arte deceptis? Nunc vero huic *mulieri* iterum
manu arcitenente invigilas armata :
quæ hoc promisit, marito liberato,
ipsam pro *eo* morituram esse, Peliæ filia.

APOLLO.

Bono sis animo : jus profecto et rationes probas habeo.

MORS.

Quid igitur arcu opus *est*, si jus habes?

APOLLO.

Usitatum *est* mihi semper hæc gestare.

MORS.

Et his etiam ædibus contra fas opitulari.

APOLLO.

Amici enim viri calamitatibus angor.

MORS.

Et defraudabis me hoc altero mortuo?

APOLLO.

At neque illum per vim tibi abstuli.

MORS.

Quomodo igitur supra terram est, neque sub tellure?

APOLLO.

Quia uxorem pro se stitit, ad quam *abducendam* tu nunc [ades.

MORS.

Et certe abducam sub terram ad inferos.

APOLLO.

Accipiens *eam* abi : haud enim scio an tibi persuadere pos- [sim.

MORS.

Videlicet ut occidam quem oportet? ad hoc enim constituti [sumus.

APOLLO.

Minime *istam; sed* ut cunctantibus (*senibus*) mortem im- [mittas.

MORS.

Habeo (*intelligo*) scilicet rationem et studium tuum.

APOLLO.

Estne igitur ut Alcestis ad senectutem perventura sit?

MORS.

Non est : honoribus me quoque delectari putes.

APOLLO.

Haud certe plus quam unam animam auferes.

MORS.

Juvenibus obeuntibus, majorem consequor gloriam.

APOLLO.

Et grandæva si moriatur *Alcestis*, splendide sepelietur.

MORS.

E commodo divitum, Phœbe, legem hanc ponis.

APOLLO.

Quomodo dixisti? an vero etiam sophista insciis nobis es?

MORS.

Redimerent, quibus opes suppetunt, ut senes morerentur.

APOLLO.

Non igitur placet tibi hanc mihi dare gratiam?

MORS.

Non certe; nosti enim meos mores.

APOLLO.

Infensos sane mortalibus, et diis invisos.

ΘΑΝΑΤΟΣ.

Οὐκ ἂν δύναιο πάντ' ἔχειν ἃ μή σε δεῖ.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Ἦ μὴν σὺ παύσει καίπερ ὠμὸς ὢν ἄγαν·
τοῖος Φέρητος εἶσι πρὸς δόμους ἀνὴρ,
Εὐρυσθέως πέμψαντος ἵππειον μέτα
ὄχημα Θρῄκης ἐκ τόπων δυσχειμέρων·
ὃς δὴ ξενωθεὶς τοῖσδ' ἐν Ἀδμήτου δόμοις
βίᾳ γυναῖκα τήνδε σ' ἐξαιρήσεται·
κοὔθ' ἡ παρ' ἡμῶν σοι γενήσεται χάρις,
δράσεις θ' ὁμοίως ταῦτ', ἀπεχθήσει δ' ἐμοί.

ΘΑΝΑΤΟΣ.

Πόλλ' ἂν σὺ λέξας οὐδὲν ἂν πλέον λάβοις·
ἡ δ' οὖν γυνὴ κάτεισιν εἰς Ἅδου δόμους.
Στείχω δ' ἐπ' αὐτὴν, ὡς κατάρξωμαι ξίφει·
ἱερὸς γὰρ οὗτος τῶν κατὰ χθονὸς θεῶν,
ὅτου τόδ' ἔγχος κρατὸς ἁγνίσῃ τρίχα.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τί ποθ' ἡσυχία πρόσθε μελάθρων;
τί σεσίγηται δόμος Ἀδμήτου;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἀλλ' οὐδὲ φίλων πέλας οὐδεὶς,
ὅστις ἂν εἴποι
πότερον φθιμένην
βασίλειαν [χρὴ]
πενθεῖν, ἢ ζῶσ'
ἔτι φῶς λεύσσει Πελίου παῖς
Ἄλκηστις, ἐμοὶ πᾶσί τ' ἀρίστη
δόξασα γυνὴ
πόσιν εἰς αὑτῆς γεγενῆσθαι.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Κλύει τις ἢ στεναγμὸν ἢ   Στρ. α'
χερῶν κτύπον κατὰ στέγας
ἢ γόον ὡς πεπραγμένων;
Οὐ μὰν οὐδέ τις ἀμφιπόλων
στατίζεται ἀμφὶ πύλας.
Εἰ γὰρ μετακύμιος ἄτας,
ὦ Παιὰν, φανείης.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Οὔ τἂν φθιμένας γ' ἐσιώπων.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Οὐ γὰρ δὴ φροῦδός γ' ἐξ οἴκων
νέκυς ἤδη.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Πόθεν; οὐκ αὐχῶ. Τί σε θαρσύνει;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Πῶς ἂν ἔρημον τάφον Ἄδμητος
κεδνῆς ἂν ἔπραξε γυναικός;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Πυλῶν πάροιθε δ' οὐχ ὁρῶ   Ἀντ. α'
πηγαῖον, ὡς νομίζεται,
χέρνιβ' ἐπὶ φθιτῶν πύλαις,
χαίτα τ' οὔτις ἐπὶ προθύροις
τομαῖος, ἃ δὴ νεκύων

MORS.

Non poteris omnia obtinere, quæ non convenit te *consequi*.

APOLLO.

Profecto tu mitesces, quanquam crudelis es valde :
talis vir ad Pheretis veniet domum,
mittente *eum* Eurystheo equestrem ad
currum *abducendum* Thraciæ ex locis frigidis
qui scilicet, in his Admeti ædibus hospitio exceptus,
per vim hanc mulierem tibi eripiet :
nec a nobis tibi erit gratia,
et facies nihilominus hæc, et mihi eris invisa.

MORS.

Etiamsi multa tu dixeris, nihil plus obtinebis.
Hæc igitur mulier descendet in Plutonis domos.
Accedo autem ad eam, ut gladio sacra auspicer:
sacer enim iste diis inferis *est*,
cujus hic gladius libavit capitis capillum.

SEMICHORUS.

Unde *est hæc* tranquillitas ante atria?
cur silet domus Admeti?

SEMICHORUS.

Verum neque amicorum prope *est* ullus,
qui dicat
utrum mortuam
reginam lugere
oporteat, an vivens
adhuc lucem intueatur Peliæ filia,
Alcestis, mihi et omnibus optima
visa mulier
erga suum maritum fuisse.

SEMICHORUS.

Auditne aliquis vel ejulatum, vel
manuum strepitum in ædibus,
vel luctum, tanquam *re* confecta?
Imo vero ne ullus quidem servorum
stat ad portas.
Utinam sedans fluctus *hujus* calamitatis,
o Pæan (*Apollo averruncator*), appareas.

SEMICHORUS.

Haud certe tacerent, si esset mortua.

SEMICHORUS.

Non enim, puto, ex ædibus ablatum est
jam cadaver.

SEMICHORUS.

Unde *hoc conjicis?* non exsulto. Quid tibi animum addit?

SEMICHORUS.

Quomodo solitarias exsequias Admetus
caræ conjugis peregisset?

SEMICHORUS.

Ante fores non video
fontanam aquam, ut mos est,
pro defunctorum foribus,
comaque nulla ad vestibulum
abscissa *posita est*; quæ nempe mortuorum

πένθει πίτνει, οὐ νεολαία
δουπεῖ χεὶρ γυναικῶν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Καὶ μὴν τόδε κύριον ἦμαρ,

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τί τόδ' αὐδᾷς;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

ᾧ χρή σφε μολεῖν κατὰ γαίας.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἔθιγες ψυχᾶς, ἔθιγες δὲ φρενῶν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Χρὴ τῶν ἀγαθῶν διακναιομένων
πενθεῖν ὅστις
χρηστὸς ἀπ' ἀρχῆς νενόμισται.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' οὐδὲ ναυκληρίαν Στρ. β'.
ἔσθ' ὅποι τις αἴας
στείλας ἢ Λυκίας,
εἴτ' ἐπὶ τὰς ἀνύδρους
Ἀμμωνίδας ἕδρας,
δυστάνου παραλῦσαι
ψυχάν· μόρος γὰρ ἀπότομος
πλάθει· θεῶν δ' ἐπ' ἐσχάραις
οὐκ ἔχω ἐπὶ τίνα
μηλοθύταν πορευθῶ.
Μόνος δ' ἄν, εἰ φῶς τόδ' ἦν Ἀντ. β'.
ὄμμασιν δεδορκώς,
Φοίβου παῖς, προλιποῦσ'
ἦλθεν ἕδρας σκοτίους
Ἅδα τε πυλῶνας·
δμαθέντας γὰρ ἀνίστη,
πρὶν αὐτὸν εἷλε διόβολον
πλᾶκτρον πυρὸς κεραυνίου.
Νῦν δὲ τίν' ἐπὶ βίον
ἐλπίδα προσδέχωμαι;
Πάντα γὰρ ἤδη τετέλεσται
βασιλεῦσιν,
πάντων δὲ θεῶν ἐπὶ βωμοῖς
αἱμόρραντοι θυσίαι πλήρεις,
οὐδ' ἔστι κακῶν ἄκος οὐδέν.
Ἀλλ' ἥδ' ὀπαδῶν ἐκ δόμων τις ἔρχεται
δακρυρροοῦσα· τίνα τύχην ἀκούσομαι;
Πενθεῖν μέν, εἴ τι δεσπόταισι τυγχάνει,
συγγνωστόν· εἰ δ' ἔτ' ἐστὶν ἔμψυχος γυνή,
εἴτ' οὖν ὄλωλεν, εἰδέναι βουλοίμεθ' ἄν.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Καὶ ζῶσαν εἰπεῖν καὶ θανοῦσαν ἔστι σοι.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ πῶς ἂν αὐτὸς κατθάνοι τε καὶ βλέποι;

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Ἤδη προνωπής ἐστι καὶ ψυχορραγεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ τλῆμον, οἵας οἷος ὢν ἁμαρτάνεις.

in luctu cæditur, non juvenilis
plangit manus mulierum.

SEMICHORUS.

Atqui hæc est rata dies,

SEMICHORUS.

Quid hoc dicis?

SEMICHORUS.

qua fatale est eam sub terram ire.

SEMICHORUS.

Tetigisti animum, tetigisti mentem.

SEMICHORUS.

Decet, quando boni calamitate premuntur,
lugere quisquis
bonus existimatur ab initio.

CHORUS.

Verum neque navem
est quo terrarum aliquis
mittens, vel in Lyciam,
vel ad siccas
Ammonis sedes,
hujus miseræ liberare possit
animam; fatum enim crudele
appropinquat : deorumque ad aras
nullum habeo
sacerdotem ad quem accedam.
Solus vero, si hanc lucem esset
oculis videns,
Phœbi filius, *Æsculapius*, relictis
rediret *Alcestis* tenebricosis sedibus
et portis Plutonis :
defunctos enim resuscitabat,
priusquam eum interfecit a Jove vibratum
telum ignis fulminei.
Nunc vero quam
spem ut redeat in vitam habeam?
Omnia enim jam perfecta sunt
reginæ,
et omnium deorum ad aras
cruenta sacrificia cumulata *sunt;*
neque tamen est malorum ullum remedium.
Sed ecce famularum aliqua ex ædibus egreditur
lacrimans : quem *novum* casum fortunæ audiam?
Lugere quidem, si quid dominis accidit,
veniam habet : sed an adhuc sit viva mulier,
an vero perierit, scire vellemus.

ANCILLA.

Et vivam dicere et mortuam licet tibi.

CHORUS.

Et quomodo idem potest mortuus esse et vivere?

ANCILLA.

Jam *morti* est vicina, et agit animam.

CHORUS.

O miser, qualem qualis cum sis *uxorem* perdis.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
Οὔπω τόδ' οἶδε δεσπότης, πρὶν ἂν πάθῃ.
ΧΟΡΟΣ.
Ἐλπὶς μὲν οὐκέτ' ἐστὶ σώζεσθαι βίον;
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
Πεπρωμένη γὰρ ἡμέρα βιάζεται.
ΧΟΡΟΣ.
Οὔκουν ἐπ' αὐτῇ πράσσεται τὰ πρόσφορα;
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
Κόσμος γ' ἕτοιμος, ᾧ σφε συνθάψει πόσις.
ΧΟΡΟΣ.
Ἴστω νυν εὐκλεής γε κατθανουμένη
γυνή τ' ἀρίστη τῶν ὑφ' ἡλίῳ μακρῷ.
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
Πῶς δ' οὐκ ἀρίστη; τίς δ' ἐναντιώσεται;
τί χρὴ γενέσθαι τὴν ὑπερβεβλημένην
γυναῖκα; πῶς δ' ἂν μᾶλλον ἐνδείξαιτό τις
πόσιν προτιμῶσ' ἢ θέλουσ' ὑπερθανεῖν;
Καὶ ταῦτα μὲν δὴ πᾶσ' ἐπίσταται πόλις·
ἃ δ' ἐν δόμοις ἔδρασε θαυμάσει κλύων.
Ἐπεὶ γὰρ ᾔσθεθ' ἡμέραν τὴν κυρίαν
ἥκουσαν, ὕδασι ποταμίοις λευκὸν χρόα
ἐλούσατ', ἐκ δ' ἑλοῦσα κεδρίνων δόμων
ἐσθῆτα κόσμον τ', εὐπρεπῶς ἠσκήσατο,
καὶ στᾶσα πρόσθεν ἑστίας κατηύξατο·
δέσποιν', ἐγὼ γὰρ ἔρχομαι κατὰ χθονὸς,
πανύστατόν σε προσπίτνουσ' αἰτήσομαι,
τέκν' ὀρφανεῦσαι τἀμὰ, καὶ τῷ μὲν φίλην
σύζευξον ἄλοχον, τῇ δὲ γενναῖον πόσιν·
μηδ' ὥσπερ αὐτῶν ἡ τεκοῦσ' ἀπόλλυμαι
θανεῖν ἀώρους παῖδας, ἀλλ' εὐδαίμονας
ἐν γῇ πατρῴᾳ τερπνὸν ἐκπλῆσαι βίον.
Πάντας δὲ βωμοὺς, οἳ κατ' Ἀδμήτου δόμους,
προσῆλθε κἀξέστεψε καὶ προσηύξατο,
πτόρθων ἀποσχίζουσα μυρσίνης φόβην,
ἄκλαυστος, ἀστένακτος, οὐδὲ τοὐπιὸν
κακὸν μεθίστη χρωτὸς εὐειδῆ φύσιν.
Κἄπειτα θάλαμον ἐσπεσοῦσα καὶ λέχος,
ἐνταῦθα δὴ 'δάκρυσε καὶ λέγει τάδε·
ὦ λέκτρον, ἔνθα παρθένει' ἔλυσ' ἐγὼ
κορεύματ' ἐκ τοῦδ' ἀνδρὸς, οὗ θνήσκω πέρι,
χαῖρ'· οὐ γὰρ ἐχθαίρω σ'· ἀπώλεσας δέ με
μόνην· προδοῦναι γάρ σ' ὀκνοῦσα καὶ πόσιν
θνήσκω. Σὲ δ' ἄλλη τις γυνὴ κεκτήσεται,
σώφρων μὲν οὐκ ἂν μᾶλλον, εὐτυχὴς δ' ἴσως.
Κυνεῖ δὲ προσπίτνουσα, πᾶν δὲ δέμνιον
ὀφθαλμοτέγκτῳ δεύεται πλημμυρίδι.
Ἐπεὶ δὲ πολλῶν δακρύων εἶχεν κόρον,
στείχει προνωπὴς ἐκπεσοῦσα δεμνίων,
καὶ πολλὰ θάλαμον ἐξιοῦσ' ἐπεστράφη,
κἄρριψεν αὑτὴν αὖθις ἐς κοίτην πάλιν.
Παῖδες δὲ πέπλων μητρὸς ἐξηρτημένοι
ἔκλαιον· ἡ δὲ λαμβάνουσ' ἐν ἀγκάλαις
ἠσπάζετ' ἄλλοτ' ἄλλον, ὡς θανουμένη.

ANCILLA.
Nondum hoc scit dominus, priusquam passus fuerit.
CHORUS.
Nulla spes amplius servandæ vitæ superest?
ANCILLA.
Fatalis enim dies urget.
CHORUS.
Num igitur fiunt illi solennia?
ANCILLA.
Ornatus paratus *est*, quo eam condet maritus.
CHORUS.
Scito nunc *ipsa*, se gloriosa fama mori, [*sunt*.
longeque optimam mulierem esse omnium, *quæ* sub sole
ANCILLA.
Quomodo vero non optima? quis certabit?
qualem fieri oportet illam quæ *hanc* superet
mulierem? quomodo magis ostendat aliqua
maritum se magni facere, quam si velit pro eo mori?
Et hæc quidem universa novit civitas;
at quæ domi egit miraberis audiens.
Postquam enim sensit diem fatalem
adesse, aqua fluviali candidum corpus
lavit; et promens e cedrinis arcis
vestem et ornamenta, decore se ornavit,
et stans ante focum precabatur:
O domina, ego enim ad inferos abeo,
postremum te adorans petam,
ut orbos meos tueare, et alteri quidem caram
jungas uxorem, alteri vero generosum maritum:
neque, quemadmodum ipsorum parens *ego* pereo,
moriantur immaturi liberi, sed felices
in solo patrio jucundam expleant vitam.
Ad omnes porro aras, quæ *sunt* in ædibus Admeti,
accessit, illasque coronavit, et precata est,
ramorum myrti decerpens comam,
sine ejulatu, sine gemitu: neque instans
malum mutabat vultus habitum florentem.
Tum vero thalamum ingressa et lectum,
ibi demum lacrimata est et dicit hæc:
O lecte, ubi puellarem solvit mihi
virginitatem hic vir, pro quo morior,
vale: non enim te odi; tu tamen me perdidisti
solam: prodere enim te verita et maritum,
morior. Te vero alia mulier aliqua possidebit,
haud quidem castior, felicior tamen fortasse.
Osculatur autem *eum* advoluta, ac totus lectus
oculos rigante inundatur proluvie.
Sed postquam largarum lacrimarum habuit satietatem,
procedit demisso vultu, eripiens se de strato:
et sæpe thalamum egressa *eodem* rediit,
et projecit se iterum in torum atque iterum.
Liberi vero, a vestibus matris pendentes,
plorabant: et ipsa suscipiens in ulnas,
osculabatur modo hunc modo illum, tanquam moritura.

Πάντες δ' ἔκλαιον οἰκέται κατὰ στέγας,
δέσποιναν οἰκτείροντες· ἡ δὲ δεξιὰν
προὔτειν' ἑκάστῳ, κοὔτις ἦν οὕτω κακὸς,
ὃν οὐ προσεῖπε καὶ προσερρήθη πάλιν.
Τοιαῦτ' ἐν οἴκοις ἐστὶν Ἀδμήτου κακά.
Καὶ κατθανών τ' ἂν ὤλετ', ἐκφυγὼν δ' ἔχει
τοσοῦτον ἄλγος, οὗ ποτ' οὐ λελήσεται.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ που στενάζει τοισίδ' Ἄδμητος κακοῖς,
ἐσθλῆς γυναικὸς εἰ στερηθῆναί σφε χρή;

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Κλαίει γ', ἄκοιτιν ἐν χεροῖν φίλην ἔχων,
καὶ μὴ προδοῦναι λίσσεται, τἀμήχανα
ζητῶν· φθίνει γὰρ καὶ μαραίνεται νόσῳ
παρειμένη γε, χειρὸς ἄθλιον βάρος.
Ὅμως δὲ καίπερ σμικρὸν ἐμπνέουσ' ἔτι,
βλέψαι πρὸς αὐγὰς βούλεται τὰς ἡλίου.
[ὡς οὔποτ' αὖθις, ἀλλὰ νῦν πανύστατον,
ἀκτῖνα κύκλον θ' ἡλίου προσόψεται.]
Ἀλλ' εἶμι καὶ σὴν ἀγγελῶ παρουσίαν·
οὐ γάρ τι πάντες εὖ φρονοῦσι κοιράνοις,
ὥστ' ἐν κακοῖσιν εὐμενεῖς παρεστάναι.
Σὺ δ' εἶ παλαιὸς δεσπόταις ἐμοῖς φίλος.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ὦ Ζεῦ, τίς ἂν πόρος κακῶν Στρ. α'
γένοιτο, καὶ λύσις τύχας, ἃ πάρεστι κοιράνοις;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἔξεισί τις; ἢ τέμω τρίχα,
καὶ μέλανα στολμὸν πέπλων ἀμφιβαλώμεθ' ἤδη;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Δῆλα μὲν, φίλοι, δῆλά γ', ἀλλ' ὅμως
θεοῖσιν εὐχώμεσθα· θεῶν δύναμις μεγίστα.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ὦναξ Παιὰν,
ἔξευρε μηχανάν τιν' Ἀδμήτῳ κακῶν,
πόριζε δὴ, πόριζε· καὶ πάρος γὰρ
τῷδ' ἐφεῦρες· καὶ νῦν
λυτήριος ἐκ θανάτου γενοῦ,
φόνιόν τ' ἀπόπαυσον Ἅδαν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Παπαῖ, παπαῖ, ἰώ, ἰώ· Ἀντ. α'
ὦ παῖ Φέρητος, οἷ' ἔπραξας δάμαρτος σᾶς στερείς.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἆρ' ἄξια καὶ σφαγᾶς τάδε,
καὶ πλέον ἢ βρόχῳ δέρην οὐρανίῳ πελάσσαι;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τὰν γὰρ οὐ φίλαν, ἀλλὰ φιλτάταν
γυναῖκα κατθανοῦσαν ἐν ἄματι τῷδ' ἐπόψει.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἰδοὺ, ἰδοὺ,
ἥδ' ἐκ δόμων δὴ καὶ πόσις πορεύεται.
Βόασον ὦ, στέναξον ὦ Φεραία
χθὼν, τὰν ἀρίσταν
γυναῖκα μαραινομέναν νόσῳ

Et omnes plorabant famuli in ædibus,
dominam miserantes : illa vero dextram
porrigebat unicuique : et nemo erat tam vilis,
quem non alloqueretur, et compellaretur *ab eo* vicissim.
Hujusmodi in ædibus Admeti sunt mala.
Et mortuus *ille* periisset, et quum effugit *mortem*, habet
tantum dolorem, cujus nunquam obliviscetur.

CHORUS.

An vero gemit hisce malis Admetus,
bona conjuge siquidem privari eum oportet?

ANCILLA.

Plorat utique, in manibus caram conjugem tenens,
et ne *se* deserat precatur, impossibilia
quærens; consumiter enim et contabescit morbo
quippe resoluta, miserum manuum pondus.
Tamen, licet paululum adhuc spirans,
intueri lumen vult solis.
[quippe nunquam rursus, sed nunc postremum,
radios globumque solis est visura.]
Sed vadam, et tuam nunciabo præsentiam;
haudquaquam enim omnes *subditi* bene volunt dominis,
ut in malis benevoli accedant.
Tu vero es vetus dominis meis amicus.

SEMICHORUS.

Heu Jupiter, quis exitus malorum
fiat et remedium fortunæ, quæ *nostris* adest dominis?

SEMICHORUS.

Egreditur aliquis? an abscindam comam,
et atrum cultum vestium induemus jam?

SEMICHORUS.

Manifesta, amici, manifesta certe *res est;* sed tamen
deos precemur : deorum enim potentia *est* maxima.

SEMICHORUS.

O rex Apollo,
invenias remedium aliquod Admeto malorum;
largire jam, largire *illud :* et antehac enim
huic invenisti *illud :* et nunc
fias liberator ex morte,
mortiferumque compescas Plutonem.

SEMICHORUS.

Papæ, papæ! io, io!
o fili Pheretis, qualia pateris, uxore tua privatus!

SEMICHORUS.

Nonne digna hæc *sunt* et cæde (*quare te cædas*),
et amplius, quam ut laqueo collum sublimi admoveas?

SEMICHORUS.

Non caram enim *tantum,* sed carissimam
conjugem mortuam die hoc videbis.

SEMICHORUS.

Ecce, ecce,
hic ipsa jam ex ædibus et maritus egreditur.
Clama o, geme o Pheræa
tellus, optimam
mulierem contabescentem morbo

κατὰ γᾶς, χθόνιον παρ' Ἅιδαν.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔποτε φήσω γάμον εὐφραίνειν
πλέον ἢ λυπεῖν, τοῖς τε πάροιθεν
τεκμαιρόμενος καὶ τάσδε τύχας
λεύσσων βασιλέως, ὅστις ἀρίστης
ἀπλακὼν ἀλόχου τῆσδ' ἀβίωτον
τὸν ἔπειτα χρόνον βιοτεύσει.

ΑΛΚΗΣΤΙΣ.

Ἅλιε καὶ φάος ἁμέρας, Στρ. β'
οὐράνιαί τε δῖναι νεφέλας δρομαίου,

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ὁρᾷ σε κἀμὲ, δύο κακῶς πεπραγότας,
οὐδὲν θεοὺς δράσαντας ἀνθ' ὅτου θανεῖ.

ΑΛΚΗΣΤΙΣ.

Γαῖά τε καὶ μελάθρων στέγαι Ἀντ. β'
νυμφίδιοί τε κοῖται πατρῴας Ἰωλκοῦ.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ἔπαιρε σαυτὴν, ὦ τάλαινα, μὴ προδῷς·
λίσσου δὲ τοὺς κρατοῦντας οἰκτεῖραι θεούς.

ΑΛΚΗΣΤΙΣ. [Στρ. γ'

Ὁρῶ δίκωπον, ὁρῶ, σκάφος· νεκύων δὲ πορθμεὺς
ἔχων χέρ' ἐπὶ κοντῷ Χάρων μ' ἤδη καλεῖ· τί μέλλεις;
ἐπείγου· σὺ κατείργεις. Τάδε τοί με σπερχόμενος ταχύνει.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Οἴμοι· πικράν γε τήνδε μοι ναυκληρίαν
ἔλεξας. Ὦ δύσδαιμον, οἷα πάσχομεν.

ΑΛΚΗΣΤΙΣ. [Ἀντ. γ'

Ἄγει μ', ἄγει μέ τις, οὐχ ὁρᾷς; νεκύων ἐς αὐλὰν
ὑπ' ὀφρύσι κυαναυγέσι βλέπων πτερωτὸς Ἅιδας.
Τί ῥέξεις; ἄφες. Οἵαν ὁδὸν ἁ δειλαιοτάτα προβαίνω.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Οἰκτρὰν φίλοισιν, ἐκ δὲ τῶν μάλιστ' ἐμοὶ
καὶ παισὶν, οἷς δὴ πένθος ἐν κοινῷ τόδε.

ΑΛΚΗΣΤΙΣ.

Μέθετε, μέθετέ μ' ἤδη· Ἐπῳδ.
κλίνατ', οὐ σθένω ποσί·
πλησίον Ἅιδας,
σκοτία δ' ἐπ' ὄσσοις νὺξ ἐφέρπει.
Τέκνα, τέκν', οὐκέτι, δὴ,
οὐκέτι [δὴ] μάτηρ σφῷν ἔστιν.
Χαίροντες, ὦ τέκνα, τόδε φάος ὁρῷτον.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Οἴμοι· τόδ' ἔπος λυπρὸν ἀκούω
καὶ παντὸς ἐμοὶ θανάτου μεῖζον.
Μὴ πρός σε θεῶν τλῇς με προδοῦναι,
μὴ πρὸς παίδων, οὓς ὀρφανιεῖς,
ἀλλ' ἄνα, τόλμα·
σοῦ γὰρ φθιμένης οὐκέτ' ἂν εἴην·
ἐν σοὶ δ' ἐσμὲν καὶ ζῆν καὶ μή·
σὴν γὰρ φιλίαν σεβόμεσθα.

ΑΛΚΗΣΤΙΣ.

Ἄδμηθ', ὁρᾷς γὰρ τἀμὰ πράγμαθ' ὡς ἔχει,

---

sub terram *abeuntem* infernum ad Plutonem.

CHORUS.

Nunquam non negabo nuptias habere voluptatis
plus quam doloris, ex pristinis
conjecturam faciens et hanc fortunam
videns regis, qui optima
amissa conjuge hac non vitalem
posthac vivet vitam.

ALCESTIS.

Sol et lumen diei,
et cœlestes turbines nubis celeris,

ADMETUS.

Videt te et me, duos calamitosos,
qui nihil in deos peccaverunt, pro quo moriaris.

ALCESTIS.

Terra, et atriorum tecta,
nuptialesque thalami patriæ Iolci!

ADMETUS.

Erige te ipsam, o misera, ne *me* prodas;
sed precare potentes, ut *tui* misereantur, deos.

ALCESTIS.

Video biremem, video, scapham; mortuorum autem portitor,
habens manum ad contum, Charon, me jam vocat: Quid
cunctaris? festina: tu remoraris ita. Talibus me accelerans urget.

ADMETUS.

Heu mihi, acerbam utique hanc mihi navigationem
dixisti! O misera, qualia patimur!

ALCESTIS.

Abducit me, abducit me aliquis (nonne vides?) in mortuorum aulam,
cæruleis superciliis tuens alatus Pluto.
Quid ages? dimitte. Qualem viam ego miserrima ingredior!

ADMETUS.

Calamitosam amicis, ex his vero mihi maxime
et liberis, quibus hic luctus communis *est*.

ALCESTIS.

Dimittite, dimittite me jam:
inclinate, non valeo pedibus.
Prope mors *adest*,
et tenebrosa nox oculis obrepit.
O liberi, liberi, non amplius,
non amplius jam mater vestra est.
Valete, o filii, et hoc lumen intueamini.

ADMETUS.

Heu mihi! triste hoc verbum audio,
et qualibet morte mihi majus, *i. e. gravius.*
Ne, per deos te *rogo*, sustineas me deserere,
ne, per natos, quos orbos relictura es;
sed surge, obdura:
te enim mortua, ego non amplius ero.
In te enim sunt res meæ, vivam an non vivam:
tuam enim amicitiam colo.

ALCESTIS.

Admete, (vides enim quomodo se res meæ habent)

λέξαι θέλω σοι πρὶν θανεῖν ἃ βούλομαι.
Ἐγώ σε πρεσβεύουσα κἀντὶ τῆς ἐμῆς
ψυχῆς καταστήσασα φῶς τόδ' εἰσορᾷν,
θνήσκω, παρόν μοι μὴ θανεῖν, ὑπὲρ σέθεν,
ἀλλ' ἄνδρα τε σχεῖν Θεσσαλῶν ὃν ἤθελον,
καὶ δῶμα ναίειν ὄλβιον τυραννίδι,
οὐκ ἠθέλησα ζῆν ἀποσπασθεῖσά σου
ξὺν παισὶν ὀρφανοῖσιν· οὐδ' ἐφεισάμην,
ἥβης ἔχουσα δῶρ', ἐν οἷς ἐτερπόμην.
Καίτοι σ' ὁ φύσας χἠ τεκοῦσα προὔδοσαν,
καλῶς μὲν αὐτοῖς κατθανεῖν ἧκον βίου,
καλῶς δὲ σῶσαι παῖδα κεὐκλεῶς θανεῖν.
Μόνος γὰρ αὐτοῖς ἦσθα, κοὔτις ἐλπὶς ἦν
σοῦ κατθανόντος ἄλλα φιτύσειν τέκνα.
Κἀγώ τ' ἂν ἔζων καὶ σὺ τὸν λοιπὸν χρόνον,
κοὐκ ἂν μονωθεὶς σῆς δάμαρτος ἔστενες,
καὶ παῖδας ὠρφάνευες. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν
θεῶν τις ἐξέπραξεν ὥσθ' οὕτως ἔχειν.
Εἶεν· σύ νύν μοι τῶνδ' ἀπόμνησαι χάριν·
αἰτήσομαι γάρ σ' ἀξίαν μὲν οὔποτε·
ψυχῆς γὰρ οὐδέν ἐστι τιμιώτερον·
δίκαια δ', ὡς φήσεις σύ· τούσδε γὰρ φιλεῖς
οὐχ ἧσσον ἢ 'γὼ παῖδας, εἴπερ εὖ φρονεῖς·
τούτους ἀνάσχου δεσπότας ἐμῶν δόμων,
καὶ μὴ 'πιγήμῃς τοῖσδε μητρυιὰν τέκνοις,
ἥτις κακίων οὖσ' ἐμοῦ γυνή, φθόνῳ
τοῖς σοῖσι κἀμοῖς παισὶ χεῖρα προσβαλεῖ.
Μὴ δῆτα δράσῃς ταῦτά γ', αἰτοῦμαί σ' ἐγώ.
Ἐχθρὰ γὰρ ἡ 'πιοῦσα μητρυιὰ τέκνοις
τοῖς πρόσθ', ἐχίδνης οὐδὲν ἠπιωτέρα.
Καὶ παῖς μὲν ἄρσην πατέρ' ἔχει πύργον μέγαν·
[ὃν καὶ προσεῖπε καὶ προσερρήθη πάλιν·]
σὺ δ' ὦ τέκνον μοι πῶς κορευθήσει καλῶς;
ποίας τυχοῦσα συζύγου τῷ σῷ πατρί;
μή σοί τιν' αἰσχρὰν προσβαλοῦσα κληδόνα
ἥβης ἐν ἀκμῇ σοὺς διαφθείρῃ γάμους.
Οὐ γάρ σε μήτηρ οὔτε νυμφεύσει ποτὲ,
οὔτ' ἐν τόκοισι σοῖσι θαρσυνεῖ, τέκνον,
παροῦσ', ἵν' οὐδὲν μητρὸς εὐμενέστερον.
Δεῖ γὰρ θανεῖν με· καὶ τόδ' οὐκ ἐς αὔριον,
οὐδ' ἐς τρίτην μοι μηνὸς ἔρχεται κακὸν,
ἀλλ' αὐτίκ' ἐν τοῖς μηκέτ' οὖσι λέξομαι.
Χαίροντες εὐφραίνοισθε· καὶ σοὶ μὲν, πόσι,
γυναῖκ' ἀρίστην ἔστι κομπάσαι λαβεῖν,
ὑμῖν δὲ, παῖδες, μητρὸς ἐκπεφυκέναι.

ΧΟΡΟΣ.

Θάρσει· πρὸ τούτου γὰρ λέγειν οὐχ ἅζομαι·
δράσει τάδ', εἴπερ μὴ φρενῶν ἁμαρτάνει.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ἔσται τάδ', ἔσται, μὴ τρέσῃς· ἐπεὶ σ' ἐγὼ
καὶ ζῶσαν εἶχον, καὶ θανοῦσ' ἐμοῦ γυνὴ
μόνη κεκλήσει, κοὔτις ἀντὶ σοῦ ποτε
τόνδ' ἄνδρα νύμφη Θεσσαλὶς προσφθέγξεται·
οὐκ ἔστιν οὕτως οὔτε πατρὸς εὐγενοῦς

dicere cupio tibi, priusquam moriar, quæ volo.
Ego te venerans, et pretio meæ
vitæ te faciens lucem hanc aspicere,
morior, cum liceret mihi non mori, pro te,
sed habere virum ex Thessalis quem vellem,
et habitare domum beatam regno:
non volui vivere a te avulsa
cum liberis orbis patre; nec peperci *mihi*,
juventutis habens dona, in quibus oblectarer.
Atqui pater tuus et genitrix te prodiderunt,
honeste licet per ætatem ipsis mori eveniret,
honeste etiam servare filium, et gloriose mori.
Solus enim ipsis eras; nec ulla spes erat,
te mortuo, aliam genituros esse sobolem.
Et ego vixissem et tu reliquum tempus,
nec orbatus tua conjuge gemeres,
neque liberos orbos educares. Verum hæc quidem
deorum aliquis effecit ut ita se haberent.
Esto! tu ergo mihi horum memor redde gratiam;
dignam enim *beneficio* te nunquam postulabo;
nam vita nihil est pretiosius;
justa tamen, ut dices ipse; hos enim amas
non minus quam ego liberos, si quidem sapis:
hos patere dominos meæ domus *esse*,
neu superinducas novercam his natis,
quæ cum me deterior sit mulier, ex invidia
tuis et meis pueris manum injiciat.
Ne facias igitur hæcce, posco te ego.
Inimica *est* enim liberis succedens *uxori* noverca
prioribus, vipera nihilo mitior.
Et filius quidem masculus patrem habet magnum propugnaculum;
[quem et compellet et compellatur vicissim;]
tu vero, o filia, quomodo mihi educaberis in virginitatis ætate honeste?
qualem nacta conjugem tui patris?
ne tibi aliquam turpem aspergens famam,
in pubertatis flore tuas perdat nuptias.
Non enim te mater neque desponsabit unquam,
nec in partu tuo *te* confirmabit, o filia,
præsens, ubi nihil *est* matre benevolentius.
Oportet enim me mori; et hoc non in crastinum,
neque in tertium mensis *diem* mihi adventat malum;
sed statim dicar inter mortuos.
Valete hilares; et tibi quidem, marite,
optimam conjugem licet gloriari te habuisse,
vobis vero, liberi, *vos* esse matre natos *optima*.

CHORUS.

Bono sis animo; pro hoc enim dicere non vereor:
faciet hæc, si de sano mentis statu non excidit.

ADMETUS.

Fient hæc, fient, ne metuas; postquam te ego
et viventem habui, mortua etiam mea conjux
sola vocaberis, et nulla pro te unquam
me ut sponsa Thessalis compellabit;
nulla est neque ita nobili patre nata,

οὔτ' εἶδος ἄλλως εὐπρεπεστάτη γυνή.
Ἅλις δὲ παίδων τῶνδ' ὄνησιν εὔχομαι
θεοῖς γενέσθαι· σοῦ γὰρ οὐκ ὠνήμεθα.
Οἴσω δὲ πένθος οὐκ ἐτήσιον τὸ σὸν,
ἀλλ' ἔς τ' ἂν αἰὼν οὑμὸς ἀντέχῃ, γύναι,
στυγῶν μὲν ἥ μ' ἔτικτεν, ἐχθαίρων δ' ἐμὸν
πατέρα· λόγῳ γὰρ ἦσαν, οὐκ ἔργῳ, φίλοι.
Σὺ δ' ἀντιδοῦσα τῆς ἐμῆς τὰ φίλτατα
ψυχῆς ἔσωσας. Ἆρά μοι στένειν πάρα
τοιᾶσδ' ἁμαρτάνοντι συζύγου σέθεν;
Παύσω δὲ κώμους ξυμποτῶν θ' ὁμιλίας
στεφάνους τε μοῦσάν θ', ἣ κατεῖχ' ἐμοὺς δόμους·
οὐ γάρ ποτ' οὔτ' ἂν βαρβίτου θίγοιμ' ἔτι,
οὔτ' ἂν φρέν' ἐξαίροιμι πρὸς Λίβυν λακεῖν
αὐλόν· σὺ γάρ μου τέρψιν ἐξείλου βίου.
Σοφῇ δὲ χειρὶ τεκτόνων δέμας τὸ σὸν
εἰκασθὲν ἐν λέκτροισιν ἐκταθήσεται,
ᾧ προσπεσοῦμαι, καὶ περιπτύσσων χέρας
ὄνομα καλῶν σὸν, τὴν φίλην ἐν ἀγκάλαις
δόξω γυναῖκα καίπερ οὐκ ἔχων ἔχειν,
ψυχρὰν μὲν, οἶμαι, τέρψιν, ἀλλ' ὅμως βάρος
ψυχῆς ἀπαντλοίην ἄν· ἐν δ' ὀνείρασι
φοιτῶσά μ' εὐφραίνοις ἄν. Ἡδὺ γὰρ φίλους
κἀν νυκτὶ λεύσσειν, ὅντιν' ἂν παρῇ χρόνον.
Εἰ δ' Ὀρφέως μοι γλῶσσα καὶ μέλος παρῆν,
ὥστ' ἢ κόρην Δήμητρος ἢ κείνης πόσιν
ὕμνοισι κηλήσαντά σ' ἐξ Ἅδου λαβεῖν,
κατῆλθον ἄν, καί μ' οὔθ' ὁ Πλούτωνος κύων,
οὔθ' οὑπὶ κώπῃ ψυχοπομπὸς ἂν Χάρων
ἔσχον, πρὶν ἐς φῶς σὸν καταστῆσαι βίον.
Ἀλλ' οὖν ἐκεῖσε προσδόκα μ', ὅταν θάνω,
καὶ δῶμ' ἑτοίμαζ', ὡς συνοικήσουσά μοι.
Ἐν ταῖσιν αὐταῖς γάρ μ' ἐπισκήψω κέδροις
σοὶ τούσδε θεῖναι πλευρά τ' ἐκτεῖναι πέλας
πλευροῖσι τοῖς σοῖς· μηδὲ γὰρ θανών ποτε
σοῦ χωρὶς εἴην τῆς μόνης πιστῆς ἐμοί.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ἐγώ σοι πένθος, ὡς φίλος φίλῳ,
λυπρὸν συνοίσω τῆσδε· καὶ γὰρ ἀξία.

ΑΛΚΗΣΤΙΣ.

Ὦ παῖδες, αὐτοὶ δὴ τάδ' εἰσηκούσατε
πατρὸς λέγοντος μὴ γαμεῖν ἄλλην τινὰ
γυναῖκ' ἐφ' ὑμῖν, μηδ' ἀτιμάσειν ἐμέ.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Καὶ νῦν γέ φημι, καὶ τελευτήσω τάδε.

ΑΛΚΗΣΤΙΣ.

Ἐπὶ τοῖσδε παῖδας χειρὸς ἐξ ἐμῆς δέχου.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Δέχομαι, φίλον γε δῶρον ἐκ φίλης χερός.

ΑΛΚΗΣΤΙΣ.

Σὺ νῦν γενοῦ τοῖσδ' ἀντ' ἐμοῦ μήτηρ τέκνοις.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Πολλή γ' ἀνάγκη σοῦ γ' ἀπεστερημένοις.

neque alias ita forma præstantissima mulier.
Sufficiat autem mihi liberis hisce frui,
deos precor : te enim non fruiti sumus.
Feram porro luctum de te non annuum
sed donec vita mea duraverit, o conjux,
odio habens genitricem, aversansque meum
patrem; nomine enim erant amici, non re.
Tu vero, dans carissima (*vitam*) pro mea
vita, servasti *me*. An non igitur mihi est cur gemam,
amittenti te talem conjugem?
Omittam etiam comessationes, et convivarum sodalitia,
et coronas, et cantum, qui occupabat meam domum :
non enim unquam amplius neque barbitum attingam,
neque animum excitem cantare ad Libycam
tibiam; tu enim eripuisti mihi oblectationem vitæ.
Solerti vero manu artificum corpus tuum
effictum in thalamo collocabitur :
ad quod procidam, et circumplicans manus,
nomen tuum vocitans, caram in ulnis
videbor conjugem, quamvis non tenens, tenere.
frigidam quidem, opinor, oblectationem, sed tamen onus
animæ exhauriam : in somnis vero
occurrens oblectabis me. Dulce enim *est* amicos
etiam noctu videre, quocunque adfuerit tempore aliquis.
Si vero mihi Orphei lingua et carmen adesset,
ut filiam Cereris aut ejus maritum
demulcens carmine, te ex Orco reciperem,
descenderem, nec me Plutonis canis,
neque ille remo incumbens deductor animarum, Charon,
cohiberent, priusquam in lucem restituissem tuam vitam.
Verum nunc illic me exspecta, quando moriar,
præparaque domicilium, ut mecum habitatura.
In iisdem enim tecum mandabo me cedrinis arcis
hos ponere et latera mea extendere prope
latera tua : neque mortuus enim unquam
a te sejunctus sim, quæ sola mihi fuisti fida.

CHORUS.

Et vero ego tecum luctum, ut amicus cum amico,
tristem una feram propter hanc; etenim *est* digna.

ALCESTIS.

O liberi, vos jam hæc audivistis *verba*
patris dicentis, se non ducturum esse aliam aliquam
uxorem in vestrum damnum, neque me neglecturum.

ADMETUS.

Et nunc affirmo, et perficiam hæc.

ALCESTIS.

Hac conditione liberos ex manu mea accipe.

ADMETUS.

Accipio, carum profecto munus ex cara manu.

ALCESTIS.

Tu nunc sis mater pro me istis natis.

ADMETUS.

Multa utique necessitas, te quidem orbatis *instar matris* [*me esse*.

ΑΛΚΗΣΤΙΣ.
Ὦ τέκν', ὅτε ζῆν χρῆν μ', ἀπέρχομαι κάτω.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Οἴμοι, τί δράσω δῆτα σοῦ μονούμενος;
ΑΛΚΗΣΤΙΣ.
Χρόνος μαλάξει σ'· οὐδέν ἐσθ' ὁ κατθανών.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Ἄγου με σύν σοι, πρὸς θεῶν, ἄγου κάτω.
ΑΛΚΗΣΤΙΣ.
Ἀρκοῦμεν ἡμεῖς οἱ προθνήσκοντες σέθεν.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Ὦ δαῖμον, οἵας συζύγου μ' ἀποστερεῖς.
ΑΛΚΗΣΤΙΣ.
Καὶ μὴν σκοτεινὸν ὄμμα μου βαρύνεται.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Ἀπωλόμην ἄρ', εἴ με δὴ λείψεις, γύναι.
ΑΛΚΗΣΤΙΣ.
Ὡς οὐκέτ' οὖσαν οὐδὲν ἂν λέγοις ἐμέ.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Ὄρθου πρόσωπον, μὴ λίπῃς παῖδας σέθεν.
ΑΛΚΗΣΤΙΣ.
Οὐ δῆθ' ἑκοῦσά γ', ἀλλὰ χαίρετ', ὦ τέκνα.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Βλέψον πρὸς αὐτούς, βλέψον.
ΑΛΚΗΣΤΙΣ.
Οὐδέν εἰμ' ἔτι.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Τί δρᾷς; προλείπεις;
ΑΛΚΗΣΤΙΣ.
Χαῖρ'.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Ἀπωλόμην τάλας.
ΧΟΡΟΣ.
Βέβηκεν, οὐκέτ' ἔστιν Ἀδμήτου γυνή.
ΕΥΜΗΛΟΣ.
Ἰώ μοι τύχας· μαῖα δὴ κάτω Στρ.
βέβακεν, οὐκέτ' ἔστιν, ὦ
πάτερ, ὑφ' ἁλίῳ·
προλιποῦσα δ' ἀμὸν βίον
ὠρφάνισεν τλάμων.
Ἴδε γάρ, ἴδε βλέφαρον
καὶ παρατόνους χέρας.
Ὑπάκουσον, ἄκουσον, ὦ μᾶτερ, ἀντιάζω σ'.
Ἐγώ σ', ἐγώ, μᾶτερ,
* * καλοῦμαι, ὁ σὸς ποτὶ
σοῖσι πίτνων στόμασιν νεοσσός.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Τήν γ' οὐ κλύουσαν οὐδ' ὁρῶσαν· ὥστ' ἐγὼ
καὶ σφὼ βαρείᾳ συμφορᾷ πεπλήγμεθα.
ΕΥΜΗΛΟΣ.
Νέος ἐγώ, πάτερ, λείπομαι φίλας Ἀντ.
μονόστολός τε ματρός· ὦ
σχέτλια δὴ παθὼν
ἐγὼ ἔργα ** σύ τε,

ALCESTIS.
O liberi, cum vivere me par erat, abeo infra (*ad inferos*)
ADMETUS.
Hei mihi! quid igitur faciam te orbatus?
ALCESTIS.
Tempus mitigabit te (*tuum luctum*) : mortuus nihil est.
ADMETUS.
Duc me tecum, per deos, duc infra (*ad inferos*).
ALCESTIS.
Sufficio ego, quæ morior pro te.
ADMETUS.
O fatum, quali conjuge me privas!
ALCESTIS.
Jam vero obscurati oculi mei gravantur.
ADMETUS.
Perii igitur, si me jam relinquas, mulier.
ALCESTIS.
Tanquam jam defunctam, nihil me *esse* dixeris.
ADMETUS.
Erige faciem, ne relinquas natos tuos.
ALCESTIS.
Haud quidem volens *desero* : sed valete, o liberi.
ADMETUS.
Intuere eos intuere.
ALCESTIS.
Nihil amplius sum.
ADMETUS.
Quid agis? deseris *nos*?
ALCESTIS.
Vale.
ADMETUS.
Perii miser.
CHORUS.
Excessit, non amplius superest Admeti conjux.
EUMELUS.
Hei mihi propter calamitatem! mater jam ad inferos
abiit: non amplius est, o
pater, sub sole :
sed deserens meam vitam
fecit *me* orbatum misera.
Vide enim, vide palpebras et
resolutas manus.
Subaudi, audi, o mater, obsecro te.
Ego te, ego, mater,
** tuus pullus, voco
ad tuum os accidens.
ADMETUS.
Vocas neque audientem, neque videntem; itaque ego
et vos gravi calamitate perculsi sumus.
EUMELUS.
Juvenis ego, pater, relinquor a cara
solusque matre; o
tristia passus
ego mala, ** tuque,

σύγκασί μοι κούρα,
* * συνέτλας·
* * ὦ πάτερ,
ἀνόνατ', ἀνόνατ' ἐνύμφευσας, οὐδὲ γήρως
ἔβας τέλος σὺν τᾷδ'·
ἔφθιτο γὰρ πάρος, οἰχομένας δὲ σοῦ,
μᾶτερ, ὄλωλεν οἶκος.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄδμητ', ἀνάγκη τάσδε συμφορὰς φέρειν·
οὐ γάρ τι πρῶτος οὐδὲ λοίσθιος βροτῶν
γυναικὸς ἐσθλῆς ἤμπλακες· γίγνωσκε δὲ
ὡς πᾶσιν ἡμῖν κατθανεῖν ὀφείλεται.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ἐπίσταμαί τε κοὐκ ἄφνω κακὸν τόδε
προσέπτατ'· εἰδὼς δ' αὔτ' ἐτειρόμην πάλαι.
Ἀλλ' ἐκφορὰν γὰρ τοῦδε θήσομαι νεκροῦ,
πάρεστε καὶ μένοντες ἀντηχήσατε
παιᾶνα τῷ κάτωθεν ἀσπόνδῳ θεῷ.
Πᾶσιν δὲ Θεσσαλοῖσιν, ὧν ἐγὼ κρατῶ,
πένθους γυναικὸς τῆσδε κοινοῦσθαι λέγω
κουρᾷ ξυρήκει καὶ μελαμπέπλῳ στολῇ·
τέθριππά θ' οἳ ζεύγνυσθε καὶ μονάμπυκας
πώλους, σιδήρῳ τέμνετ' αὐχένων φόβην.
Αὐλῶν δὲ μὴ κατ' ἄστυ, μὴ λύρας κτύπος
ἔστω σελήνας δώδεκ' ἐκπληρουμένας·
οὐ γάρ τιν' ἄλλον φίλτερον θάψω νεκρὸν
τοῦδ' οὐδ' ἀμείνον' εἰς ἔμ'· ἀξία δέ μοι
τιμᾶν, ἐπεὶ τέθνηκεν ἀντ' ἐμοῦ μόνη.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ Πελίου θύγατερ, Στρ. α'
χαίρουσά μοι εἰν Ἀΐδα δόμοισιν
τὸν ἀνάλιον οἶκον οἰκετεύοις.
Ἴστω δ' Ἀΐδας ὁ μελαγχαίτας θεὸς, ὅς τ' ἐπὶ κώπᾳ
πηδαλίῳ τε γέρων
νεκροπομπὸς ἵζει,
πολὺ δὴ, πολὺ δὴ γυναῖκ' ἀρίσταν
λίμναν Ἀχεροντίαν πορεύσας ἐλάτᾳ δικώπῳ.
Πολλά σε μουσοπόλοι Ἀντ. α'
μέλψουσι καθ' ἑπτάτονόν τ' ὀρείαν
χέλυν ἔν τ' ἀλύροις κλέοντες ὕμνοις,
Σπάρτᾳ κυκλὰς ἁνίκα Καρνείου περινίσσεται ὥρα
μηνὸς ἀειρομένας
παννύχου σελάνας,
λιπαραῖσί τ' ἐν ὀλβίαις Ἀθάναις.
Τοίαν ἔλιπες θανοῦσα μολπὰν μελέων ἀοιδοῖς.
Εἴθ' ἐπ' ἐμοὶ μὲν εἴη, Στρ. β'
δυναίμαν δέ σε πέμψαι
φάος ἐξ Ἀΐδα τεράμνων
Κωκυτοῦ τε ῥεέθρων
ποταμίᾳ νερτέρᾳ τε κώπᾳ.
Σὺ γάρ, ὦ μόνα, ὦ φίλα γυναικῶν,
σὺ τὸν αὑτᾶς
ἔτλας πόσιν ἀντὶ σᾶς ἀμεῖψαι
ψυχᾶς ἐξ Ἀΐδα· κούφα σοι

soror mea puella,
** sustines.
** O pater,
frustra, frustra uxorem duxisti, neque *ad* senectæ
finem pervenisti cum ista;
est enim mortua prius; te autem pereunte,
mater, domus periit.

CHORUS.

Admete, necesse est hanc calamitatem ferre:
tu enim neque primus, neque postremus mortalium
uxore bona privatus es; scias autem
quod omnibus nobis mori necesse est

ADMETUS.

Scio, nec subito malum hoc
advolavit; sed cum scirem hæc, cruciabar jampridem.
Sed elationem enim hujus funeris instituam,
adeste, et manentes per vices canite
lugubre carmen inferno immiti deo.
Omnibus vero Thessalis, quibus ego impero,
luctum hujus mulieris communem esse edico,
ut lugeant cæsarie rasa et nigra veste:
quadrigasque qui jungitis et singularibus
equis vehimini, ferro secate cervicis jubam.
Tibiarum quoque ne per urbem, neu lyræ strepitus
sit per duodecim lunas expletas (*menses integros*).
Non enim ullum aliud carius cadaver sepeliam,
quam hoc, neque de me melius meritum: digna autem mihi
quæ honoretur, quoniam pro me est mortua sola.

CHORUS.

O Peliæ filia,
læta mihi in Plutonis ædibus
tenebricosam domum colas.
Sciat autem Pluto, nigricomus deus, et qui ad remum
et ad gubernaculum senex
mortuorum deductor sedet,
se longe, longe optimam mulierem
paludem Acherontiam trajecisse cymba biremi.
Multum te poetæ
canent, et in montana septem fidibus instructa
lyra, et in carminibus absque lyra (*epicis*) celebrantes,
Spartæ quando anniversarium Carnei mensis redit
tempus, exoriente
pernocte luna,
et in splendidis beatis Athenis.
Talem reliquisti moriens materiam carminum cantoribus [(*poetis*).
Utinam penes me esset,
possemque te emittere
in lucem e Plutonis tectis,
et e Cocyti fluentis,
fluviali infernali remo.
Tu enim, o unica, o cara mulierum,
tu tuum
sustinuisti maritum pro tua redimere
vita ex inferis; levis

χθὼν ἐπάνωθε πέσοι, γύναι. Εἰ δέ τι
καινὸν ἕλοιτο λέχος πόσις, ἦ μάλ' ἐμοί τ' ἂν εἴη
στυγηθεὶς τέκνοις τε τοῖς σοῖς.
Ματέρος οὐ θελούσας 'Αντ. β'
πρὸ παιδὸς χθονὶ κρύψαι
δέμας, οὐδὲ πατρὸς γεραιοῦ,
* * *
ὃν ἔτεκον δ', οὐκ ἔτλαν ῥύεσθαι,
σχετλίω, πολιὰν ἔχοντε χαίταν·
σὺ δ' ἐν ἥβᾳ
νέᾳ προθανοῦσα φωτὸς οἴχει.
Τοιαύτας εἴη μοι κῦρσαι
συνδυάδος φιλίας ἀλόχου· τὸ γὰρ
ἐν βιότῳ σπάνιον μέρος· ἦ γὰρ ἔμοιγ' ἄλυπος
δι' αἰῶνος ἂν ξυνείη.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ξένοι, Φεραίας τῆσδε κωμῆται χθονός,
Ἄδμητον ἐν δόμοισιν ἆρα κιγχάνω;

ΧΟΡΟΣ.
Ἔστ' ἐν δόμοισι παῖς Φέρητος, Ἡράκλεις.
Ἀλλ' εἰπὲ χρεία τίς σε Θεσσαλῶν χθόνα
πέμπει, Φεραίων ἄστυ προσβῆναι τόδε.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Τιρυνθίῳ πράσσω τιν' Εὐρυσθεῖ πόνον.

ΧΟΡΟΣ.
Καὶ ποῖ πορεύει; τῷ προσέζευξαι πλάνῳ;

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Θρῃκὸς τέτρωρον ἅρμα Διομήδους μέτα.

ΧΟΡΟΣ.
Πῶς οὖν δυνήσει; μῶν ἄπειρος εἶ ξένου;

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἄπειρος· οὔπω Βιστόνων ἦλθον χθόνα.

ΧΟΡΟΣ.
Οὐκ ἔστιν ἵππων δεσπόσαι σ' ἄνευ μάχης.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἀλλ' οὐδ' ἀπειπεῖν τοὺς πόνους οἷόν τέ μοι.

ΧΟΡΟΣ.
Κτανὼν ἄρ' ἥξεις, ἢ θανὼν αὐτοῦ μενεῖς.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Οὐ τόνδ' ἀγῶνα πρῶτον ἂν δράμοιμ' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.
Τί δ' ἂν κρατήσας δεσπότην πλέον λάβοις;

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Πώλους ἀπάξω κοιράνῳ Τιρυνθίῳ.

ΧΟΡΟΣ.
Οὐκ εὐμαρὲς χαλινὸν ἐμβαλεῖν γνάθοις.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Εἰ μή γε πῦρ πνέουσι μυκτήρων ἄπο.

ΧΟΡΟΣ.
Ἀλλ' ἄνδρας ἀρταμοῦσι λαιψηραῖς γνάθοις.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Θηρῶν ὀρείων χόρτον, οὐχ ἵππων, λέγεις.

ΧΟΡΟΣ.
Φάτνας ἴδοις ἂν αἵμασιν πεφυρμένας.

terra cadat supra te, mulier. Si vero quem
novum elegerit maritus lectum, profecto valde mihi erit
odiosus liberisque tuis.
Cum *ejus* mater non vellet
pro filio terra condere
corpus *suum*, neque pater senex,
* * *
quem genuerunt, non sustinuerunt liberare,
miseri, habentes canam comam:
tu vero in pubertate
juvenili moriens pro marito excessisti.
Tali contingat mihi potiri
conjuge cara lecti socia; hæc enim
in vita *est* rara sors; sane mecum *illa* sine molestia
per omne ævum cohabitaret.

HERCULES.
Hospites, Pheraeæ hujus terræ incolæ,
Admetum in ædibus an invenio?

CHORUS.
Est in ædibus filius Pheretis, Hercules.
Sed dicito, quæ res te in Thessalorum regionem
ducit, ut ad Pheræûm oppidum hoc accedas?

HERCULES.
Tirynthio Eurystheo perago quemdam laborem.

CHORUS.
Et quo vadis? cui astrictus es peregrinationi vagabundus?

HERCULES.
Ad quadrijugum currum Diomedis Thracis auferendum.

CHORUS.
Quomodo igitur *hoc* poteris? an forte inexpertus es hospitis?

HERCULES.
Inexpertus; nondum veni *in* Bistonum agrum.

CHORUS.
Non poteris equorum dominus fieri sine pugna.

HERCULES.
Sed neque recusare laborem licebat mihi.

CHORUS.
Interfecto igitur isto redibis, aut mortuus ibi manebis.

HERCULES.
Non hoc certamen primum subibo ego.

CHORUS.
Quid vero, victo domino, lucri facies?

HERCULES.
Equos abducam Tirynthio regi.

CHORUS.
Non facile *est* frenum injicere genis *eorum*.

HERCULES.
Nisi quidem ignem spirent e naribus.

CHORUS.
At homines lacerant rapidis mandibulis.

HERCULES.
Pabulum montanarum ferarum, non equorum, dicis.

CHORUS.
Præsepia videbis sanguine conspersa.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Τίνος δ' ὁ θρέψας παῖς πατρὸς κομπάζεται;

ΧΟΡΟΣ.

Ἄρεως, ζαχρύσου Θρῃκίας πέλτης ἄναξ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Καὶ τόνδε τοὐμοῦ δαίμονος πόνον λέγεις,
σκληρὸς γὰρ ἀεὶ καὶ πρὸς αἶπος ἔρχεται,
εἰ χρή με παισὶν οἷς Ἄρης ἐγείνατο
μάχην ξυνάψαι, πρῶτα μὲν Λυκάονι,
αὖθις δὲ Κύκνῳ· τόνδε δ' ἔρχομαι τρίτον
ἀγῶνα πώλοις δεσπότῃ τε συμβαλῶν.
Ἀλλ' οὔτις ἐστὶν ὃς τὸν Ἀλκμήνης γόνον
τρέσαντα χεῖρα πολεμίων ποτ' ὄψεται.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ὅδ' αὐτὸς τῆσδε κοίρανος χθονὸς,
Ἄδμητος, ἔξω δωμάτων πορεύεται.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Χαῖρ', ὦ Διὸς παῖ Περσέως τ' ἀφ' αἵματος

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἄδμητε, καὶ σὺ χαῖρε, Θεσσαλῶν ἄναξ.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Θέλοιμ' ἄν· εὔνουν δ' ὄντα σ' ἐξεπίσταμαι.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Τί χρῆμα κουρᾷ τῇδε πενθίμῳ πρέπεις;

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Θάπτειν τιν' ἐν τῇδ' ἡμέρᾳ μέλλω νεκρόν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἀπ' οὖν τέκνων σῶν πημονὴν εἴργοι θεός.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ζῶσιν κατ' οἴκους παῖδες, οὓς ἔφυσ' ἐγώ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Πατήρ γε μὴν ὡραῖος, εἴπερ οἴχεται.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Κἀκεῖνος ἔστι χἡ τεκοῦσά μ', Ἡράκλεις.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὐ μὴν γυνή γ' ὄλωλεν Ἄλκηστις σέθεν;

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Διπλοῦς ἐπ' αὐτῇ μῦθος ἔστι μοι λέγειν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Πότερα θανούσης εἶπας ἢ ζώσης ἔτι;

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ἔστιν τε κοὐκέτ' ἔστιν, ἀλγύνει δέ με.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὐδέν τι μᾶλλον οἶδ'· ἄσημα γὰρ λέγεις.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Οὐκ οἶσθα μοίρας ἧς τυχεῖν αὐτὴν χρεών;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οἶδ' ἀντὶ σοῦ γε κατθανεῖν ὑφειμένην.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Πῶς οὖν ἔτ' ἔστιν, εἴπερ ᾔνεσεν τάδε;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἆ, μὴ πρόκλαι' ἄκοιτιν, ἐς τόδ' ἀναβαλοῦ.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Τέθνηχ' ὁ μέλλων, κοὐκέτ' ἔσθ' ὁ κατθανών.

HERCULES.

Cujus vero patris ille, qui aluit *hos equos*, filium se jactat?

CHORUS.

Martis, auro divitis Thracum peltæ (i.e. *Thracum peltis* [*armatorum*) dominus.

HERCULES.

Et hunc mei fati laborem refers,
(durum enim semper *est*, et in arduum tendit)
si quidem oportet me cum filiis, quos Mars genuit,
pugnam committere, primum quidem cum Lycaone,
ac deinde Cygno; hoc autem eo tertium
certamen cum equis et domino commissurus.
Sed nemo est qui Alcmenæ filium
metuentem hostium manum unquam visurus sit.

CHORUS.

Atqui hic ipse dominus hujus terræ,
Admetus, ex ædibus egreditur.

ADMETUS.

Salve, fili Jovis, Perseique e sanguine *orte*.

HERCULES.

Admete, et tu salve, rex Thessalorum.

ADMETUS.

Optarim quidem : benevolum te esse probe novi.

HERCULES.

Quam ob rem tonsura hac lugubri insignis es?

ADMETUS.

Sepulturus sum in hoc die quoddam cadaver.

HERCULES.

Ab liberis igitur tuis arceat malum deus.

ADMETUS.

Vivunt in ædibus liberi quos ego genui.

HERCULES.

At vero pater fortasse ævo maturus *obiit*, si modo obiit.

ADMETUS.

Et ille vivit, et genitrix mea, Hercules.

HERCULES.

At vero non uxor tua obiit Alcestis?

ADMETUS.

Duplex de ea sermo est mihi quem dicam.

HERCULES.

Utrum de mortua, an adhuc viva loqueris?

ADMETUS.

Est, et non est superstes amplius, doloreque afficit me.

HERCULES.

Nihil quicquam plus scio; obscura enim dicis.

ADMETUS.

Non scis fatum, quod subire eam oportet?

HERCULES.

Scio pro te quidem mori eam suscepisse.

ADMETUS.

Quomodo igitur adhuc est, si quidem hoc assensit?

HERCULES.

Ah! ne uxorem ante tempus lugeas, eo usque differ.

ADMETUS.

Obiit qui moriturus est, et mortuus non amplius est superstes.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Χωρὶς τό τ' εἶναι καὶ τὸ μὴ νομίζεται.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Σὺ τῇδε κρίνεις, Ἡράκλεις, κείνῃ δ' ἐγώ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Τί δῆτα κλαίεις; τίς φίλων ὁ κατθανών;

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Γυνή· γυναικὸς ἀρτίως μεμνήμεθα.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ὀθνεῖος, ἢ σοὶ συγγενὴς γεγῶσά τις;

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ὀθνεῖος, ἄλλως δ' ἦν ἀναγκαία δόμοις.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Πῶς οὖν ἐν οἴκοις σοῖσιν ὤλεσεν βίον;

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Πατρὸς θανόντος ἐνθάδ' ὠρφανεύετο.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Φεῦ·
εἴθ' εὕρομέν σ', Ἄδμητε, μὴ λυπούμενον.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ὡς δὴ τί δράσων τόνδ' ὑπορράπτεις λόγον;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ξένων πρὸς ἄλλων ἑστίαν πορεύσομαι.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Οὐκ ἔστιν, ὦναξ· μὴ τοσόνδ' ἔλθοι κακόν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Λυπουμένοις ὀχληρὸς, εἰ μόλοι, ξένος.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Τεθνᾶσιν οἱ θανόντες· ἀλλ' ἴθ' ἐς δόμους.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Αἰσχρὸν παρὰ κλαίουσι θοινᾶσθαι φίλοις.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Χωρὶς ξενῶνές εἰσιν οἷ σ' ἐσάξομεν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Μέθες με, καί σοι μυρίαν ἕξω χάριν.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Οὐκ ἔστιν ἄλλου σ' ἀνδρὸς ἑστίαν μολεῖν.
Ἡγοῦ σὺ, τῶνδε δωμάτων ἐξωπίους
ξενῶνας οἴξας, τοῖς τ' ἐφεστῶσιν φράσον
σίτων παρεῖναι πλῆθος· ἐν δὲ κλῄσατε
θύρας μεσαύλους· οὐ πρέπει θοινωμένους
κλύειν στεναγμῶν οὐδὲ λυπεῖσθαι ξένους.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δρᾷς; τοσαύτης ξυμφορᾶς προκειμένης,
Ἄδμητε, τολμᾷς ξενοδοχεῖν; τί μῶρος εἶ;

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ἀλλ' εἰ δόμων σφε καὶ πόλεως ἀπήλασα
ξένον μολόντα, μᾶλλον ἄν μ' ἐπῄνεσας;
Οὐ δῆτ', ἐπεί μοι ξυμφορὰ μὲν οὐδὲν ἂν
μείων ἐγίγνετ', ἀξενώτερος δ' ἐγώ·
καὶ πρὸς κακοῖσιν ἄλλο τοῦτ' ἂν ἦν κακὸν,
δόμους καλεῖσθαι τοὺς ἐμοὺς κακοξένους.
Αὐτὸς δ' ἀρίστου τοῦδε τυγχάνω ξένου,
ὅτανπερ Ἄργους διψίαν ἔλθω χθόνα.

HERCULES.

Differre *tamen* inter se existimatur esse, et non esse.

ADMETUS.

Tu hoc modo judicas, Hercules, illo autem ego.

HERCULES.

Cur tandem ploras? quis amicorum mortuus ille *est?*

ADMETUS.

Mulier: mulieris modo meminimus.

HERCULES.

Alienigena, an aliqua quæ tibi cognata erat?

ADMETUS.

Alienigena; alioqui tamen erat necessaria *meæ* domui.

HERCULES.

Quomodo igitur in ædibus tuis amisit vitam?

ADMETUS.

Patre mortuo hic educata *est* pupilla.

HERCULES.

Heu!
utinam invenissem te, Admete, non dolentem

ADMETUS.

Nimirum quid facturus hunc dicis sermonem?

HERCULES.

Ad aliam hospitalem domum ibo.

ADMETUS.

Non licet, o rex: ne tantum *mihi* veniat malum.

HERCULES.

Lugentibus molestus *est*, si veniat, hospes.

ADMETUS.

Mortui sunt mortui; sed tu venito in ædes.

HERCULES.

Turpe *est* apud lugentes epulari amicos.

ADMETUS.

Seorsim hospitum cœnacula sunt, quo te introducemus.

HERCULES.

Dimitte me, et tibi maximam habebo gratiam.

ADMETUS.

Non licet tibi ad alterius viri focum ire.
Præcede tu, harum ædium remota (*postica*)
hospitia aperiens, et præfectis *eorum* manda,
ciborum ut adsit copia; intus vero claudite
fores medias; non decet cœnantes
audire *nostros* luctus, neque dolore affici hospites.

CHORUS.

Quid agis? tanta calamitate incumbente,
Admete, audes excipere hospites? quid insanis?

ADMETUS.

At si ex ædibus ipsum et urbe expulissem
hospitem *ad me* venientem, magis me laudares?
Non certe, quippe mihi calamitas nihilo
minor fieret, inhospitalior autem ego:
et præter *domestica* mala aliud hoc esset malum,
quod mea domus vocaretur inhospitalis.
Ipse vero optimum hunc habeo hospitem,
quum *in* Argorum siticulosum venio solum.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς οὖν ἔκρυπτες τὸν παρόντα δαίμονα,
φίλου μολόντος ἀνδρὸς, ὡς αὐτὸς λέγεις;

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Οὐκ ἄν ποτ' ἠθέλησεν εἰσελθεῖν δόμους,
εἰ τῶν ἐμῶν τι πημάτων ἐγνώρισε.
Καὶ τῷ μὲν, οἶμαι, δρῶν τάδ' οὐ φρονεῖν δοκῶ,
οὐδ' αἰνέσει με· τἀμὰ δ' οὐκ ἐπίσταται
μέλαθρ' ἀπωθεῖν οὐδ' ἀτιμάζειν ξένους.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ πολύξεινος καὶ ἐλεύθερος ἀνδρὸς ἀεί ποτ' οἶκος,
σέ τοι καὶ ὁ Πύθιος εὐλύρας Ἀπόλλων [Στρ. α'
ἠξίωσε ναίειν,
ἔτλα δὲ σοῖσι μηλονόμας
ἐν δόμοις γενέσθαι,
δοχμιᾶν διὰ κλιτύων
βοσκήμασιν σοῖσι συρίζων
ποιμνίτας ὑμεναίους.
Σὺν δ' ἐποιμαίνοντο χαρᾷ μελέων βαλιαί τε λύγκες,
ἔβα δὲ λιποῦσ' Ὄθρυος νάπαν λεόντων [Ἀντ. α'
ἁ δαφοινὸς ἴλα·
χόρευσε δ' ἀμφὶ σὰν κιθάραν,
Φοῖβε, ποικιλόθριξ
νεβρὸς ὑψικόμων πέραν
βαίνουσ' ἐλατᾶν σφυρῷ κούφῳ,
χαίρουσ' εὔφρονι μολπᾷ.
Τοιγὰρ πολυμηλοτάταν Στρ. β'
ἑστίαν οἰκεῖ παρὰ καλλίναον
Βοιβίαν λίμναν· ἀρότοις δὲ γυᾶν
καὶ πεδίων δαπέδοις ὅρον ἀμφὶ μὲν ἀελίου κνεφαίαν
ἱππόστασιν αἰθέρα τὰν Μολοσσῶν τίθεται,
πόντιον δ' Αἰγαίων' ἐπ' ἀκτὰν
ἀλίμενον Πηλίου κρατύνει.
Καὶ νῦν δόμον ἀμπετάσας Ἀντ. β'
δέξεται ξεῖνον νοτερῷ βλεφάρῳ,
τᾶς φίλας κλαίων ἀλόχου νέκυν ἐν [αἰδῶ.
δώμασιν ἀρτιθανῆ· τὸ γὰρ εὐγενὲς ἐκφέρεται πρὸς
Ἐν τοῖς ἀγαθοῖσι δὲ πάντ' ἔνεστιν σοφίας.
Πρὸς δ' ἐμᾷ ψυχᾷ θάρσος ἧσται
θεοσεβῆ φῶτα κεδνὰ πράξειν.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ἀνδρῶν Φεραίων εὐμενὴς παρουσία,
νέκυν μὲν ἤδη πάντ' ἔχοντα πρόσπολοι
φέρουσιν ἄρδην ἐς τάφον τε καὶ πυράν·
ὑμεῖς δὲ τὴν θανοῦσαν, ὡς νομίζεται,
προσείπατ' ἐξιοῦσαν ὑστάτην ὁδόν.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ὁρῶ σὸν πατέρα γηραιῷ ποδὶ
στείχοντ', ὀπαδούς τ' ἐν χεροῖν δάμαρτι σῇ
κόσμον φέροντας, νερτέρων ἀγάλματα.

ΦΕΡΗΣ.

Ἥκω κακοῖσι σοῖσι συγκάμνων, τέκνον·
ἐσθλῆς γὰρ, οὐδεὶς ἀντερεῖ, καὶ σώφρονος
γυναικὸς ἡμάρτηκας. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν

CHORUS.

Quomodo igitur celabas præsentem calamitatem,
amico veniente viro, sicut ipse dicis?

ADMETUS.

Nunquam voluisset intrare domum *meam*,
si quid meorum rescivisset malorum. [non videor;
Atque huic (*Herculi*) quidem, opinor, hæc faciens sapere
neque laudabit me; mea autem non sciunt
atria repellere neque contemnere hospites.

CHORUS.

O multorum hospita et liberalis viri usquequaque domus,
te quidem et Pythius lyræ potens Apollo
dignatus est habitare,
et sustinuit opilio tuis (*Admeti*)
in ædibus fieri,
obliquos per clivos
armentis tuis canens
pastorales hymenæos. [lynces;
Et simul pascebantur, oblectatione carminum, maculosæ
et ivit, linquens Othryos saltum, leonum
fulva cohors:
et saltavit circa tuam citharam,
o Phœbe, maculosus
hinnuleus, alticomas
abietes transgrediens levi pede,
gaudens læto carmine.
Ergo ovibus abundantissimam
domum habitat juxta pulcrifluam
Bœbiam paludem; arationibusque jugerum
et camporum spatiis fines, circa quidem solis occiduam
stationem, cœlum Molossorum sibi statuit;
Ponticumque Ægæona ad litus
importuosum Pelii tenet imperio.
Et nunc aperta domo
excipiet hospitem humidis palpebris,
plorans caræ conjugis funus in [reverentiam.
ædibus recens mortuæ. Nam generosa natura effertur ad
In bonis enim omnia insunt sapientiæ dona.
In mea vero anima fiducia sedet,
pio viro recte res successuras esse.

ADMETUS.

Virorum Pheræorum o benevola præsentia,
cadaver quidem jam omni cultu ornatum ministri
ferunt sublime ad sepulturam et rogum:
vos vero mortuam, ut fert consuetudo,
salutate egredientem postremam viam.

CHORUS.

Atqui video tuum patrem senili pede
venientem, et comites in manibus conjugi tuæ
ornatum ferentes, mortuorum munera.

PHERES.

Veni malis tuis tecum laborans, fili:
bonam enim, nemo contradicet, et pudicam
conjugem amisisti. Verum hæc quidem

φέρειν ἀνάγκη, καίπερ ὄντα δύσφορα.
Δέχου δὲ κόσμον τόνδε, καὶ κατὰ χθονὸς
ἴτω· τὸ ταύτης σῶμα τιμᾶσθαι χρεὼν,
ἥτις γε τῆς σῆς προὔθανε ψυχῆς, τέκνον,
καί μ' οὐκ ἄπαιδ' ἔθηκεν, οὐδ' εἴασε σοῦ
στερέντα γήρᾳ πενθίμῳ καταφθίνειν.
Πάσαις δ' ἔθηκεν εὐκλεέστατον βίον
γυναιξὶν, ἔργον τλᾶσα γενναῖον τόδε.
Ὦ τόνδε μὲν σώσασ', ἀναστήσασα δὲ
ἡμᾶς πίτνοντας, χαῖρε, κἀν ᾍδου δόμοις
εὖ σοι γένοιτο. Φημὶ τοιούτους γάμους
λύειν βροτοῖσιν, ἢ γαμεῖν οὐκ ἄξιον.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Οὔτ' ἦλθες ἐς τόνδ' ἐξ ἐμοῦ κληθεὶς τάφον,
οὔτ' ἐν φίλοισι σὴν παρουσίαν λέγω.
Κόσμον δὲ τὸν σὸν οὔποθ' ἥδ' ἐνδύσεται·
οὐ γάρ τι τῶν σῶν ἐνδεὴς ταφήσεται.
Τότε ξυναλγεῖν χρῆν σ', ὅτ' ὠλλύμην ἐγώ.
Σὺ δ' ἐκποδὼν στὰς καὶ παρεὶς ἄλλῳ θανεῖν
νέῳ, γέρων ὢν, τόνδ' ὑποιμώζεις νεκρόν;
Οὐκ ἦσθ' ἄρ' ὀρθῶς τοῦδε σώματος πατὴρ,
οὐδ' ἡ τεκεῖν φάσκουσα καὶ κεκλημένη
μήτηρ μ' ἔτικτε· δουλίου δ' ἀφ' αἵματος
μαστῷ γυναικὸς σῆς ὑπεβλήθην λάθρα.
Ἔδειξας εἰς ἔλεγχον ἐξελθὼν ὃς εἶ,
καί μ' οὐ νομίζω παῖδα σὸν πεφυκέναι.
Ἦ τἄρα πάντων διαπρέπεις ἀψυχίᾳ,
ὃς τηλίκοσδ' ὢν κἀπὶ τέρμ' ἥκων βίου
οὐκ ἠθέλησας οὐδ' ἐτόλμησας θανεῖν
τοῦ σοῦ πρὸ παιδὸς, ἀλλὰ τήνδ' εἰάσατε
γυναῖκ' ὀθνείαν, ἣν ἐγὼ καὶ μητέρα
πατέρα τ' ἂν ἐνδίκως ἂν ἡγοίμην μόνην.
Καίτοι καλόν γ' ἂν τόνδ' ἀγῶν' ἠγωνίσω,
τοῦ σοῦ πρὸ παιδὸς κατθανὼν, βραχὺς δέ σοι
πάντως ὁ λοιπὸς ἦν βιώσιμος χρόνος·
κἀγώ τ' ἂν ἔζην χἥδε τὸν λοιπὸν χρόνον,
κοὐκ ἂν μονωθεὶς ἔστενον κακοῖς ἐμοῖς.
Καὶ μὴν ὅσ' ἄνδρα χρὴ παθεῖν εὐδαίμονα
πέπονθας· ἥβησας μὲν ἐν τυραννίδι,
παῖς δ' ἦν ἐγώ σοι τῶνδε διάδοχος δόμων,
ὥστ' οὐκ ἄτεκνος κατθανὼν ἄλλοις δόμον
λείψειν ἔμελλες ὀρφανὸν διαρπάσαι.
Οὐ μὴν ἐρεῖς γέ μ' ὡς ἀτιμάζοντα σὸν
γῆρας θανεῖν προὔδωκας, ὅστις αἰδόφρων
πρός σ' ἦν μάλιστα, κἀντὶ τῶνδέ μοι χάριν
τοιάνδε καὶ σὺ χἠ τεκοῦσ' ἠλλαξάτην.
Τοιγὰρ φυτεύων παῖδας οὐκέτ' ἂν φθάνοις,
οἳ γηροβοσκήσουσι καὶ θανόντα σε
περιστελοῦσι καὶ προθήσονται νεκρόν.
Οὐ γάρ σ' ἔγωγε τῇδ' ἐμῇ θάψω χερί·
τέθνηκα γὰρ δὴ τοὐπὶ σ'· εἰ δ' ἄλλου τυχὼν
σωτῆρος αὐγὰς εἰσορῶ, κείνου λέγω
καὶ παῖδά μ' εἶναι καὶ φίλον γηροτρόφον.
Μάτην ἄρ' οἱ γέροντες εὔχονται θανεῖν,

ferre necesse *est*, quamquam sint latu gravia.
Accipe autem ornatum hunc, et sub terram
eat; hujus corpus honore affici decet,
quæ quidem mortua est pro tua vita, fili,
neque me orbum liberis fecit, neque permisit te
privatum senecta lugubri contabescere.
Omnibus vero fecit laudatissimam vitam
mulieribus, facinus ausa hoc generosum.
O quæ servasti hunc *meum filium*, rursusque erexisti
nos cadentes, vale, et in Plutonis ædibus
bene sit tibi. Dico tales nuptias
utiles esse mortalibus, aut uxorem ducere non expedit.

ADMETUS.

Neque venisti ad hoc a me vocatus funus,
neque inter gratas res tuam præsentiam dico.
Et ornatum tuum nunquam hæc induet:
nihil enim tuarum rerum indigens sepelietur.
Tunc dolere oportebat te, quando peribam ego.
Tu vero procul stans, et permittens alium mori
juniorem, cum sis senex, defles hanc mortuam?
Non fuisti igitur vere meus pater,
neque illa, quæ se dicit *me* peperisse, et vocata
mater me peperit; sed e servili sanguine
uberibus conjugis tuæ suppositus sum furtim.
Ostendisti in discrimen veniens, qui sis,
neque existimo me filium tuum natum esse.
Profecto nimirum omnes præcellis ignavia,
qui, tam grandis natu cum sis, et ad metam vitæ veneris,
noluisti neque ausus es mori
pro tuo filio; sed hanc sivistis
mulierem exteram: quam ego et matrem
patremque duxerim juste *esse* solam.
Atqui egregium hoc certamen decertasses,
tuo pro filio moriens; breve enim tibi
omnino reliquum erat vitæ concessum tempus:
et ego vixissem et ista reliquam ætatem,
nec orbus *uxore* gemerem mala mea.
Et tamen quæcunque viro beato contingere possunt
ea expertus es; nam juventutem egisti in regno,
et filius ego eram tibi, hæres hujus regni,
ita ut non sine liberis moriens, aliis hanc domum
relicturus esses orbam diripiendam.
Haud tamen dices, me, contemta tua
senectute, morti prodidisse te, qui reverens
erga te maxime fuerim; et pro his mihi gratiam
talem et tu et genitrix retulistis.
Fac igitur procrees liberos *alios* ocius,
qui senem alant et mortuum te
ornent, et proponant in publico cadaver.
Non enim equidem te hac mea manu sepeliam: [ctus
mortuus enim sum, quantum in te *erat*: si vero alium na
servatorem, lucem aspicio, illius dico
et filium me esse, et carum senectutis curatorem.
Frustra igitur senes optant mori,

γῆρας ψέγοντες καὶ μακρὸν χρόνον βίου.
Ἢν δ' ἐγγὺς ἔλθῃ θάνατος, οὐδεὶς βούλεται
θνήσκειν, τὸ γῆρας δ' οὐκέτ' ἔστ' αὐτοῖς βαρύ.

ΧΟΡΟΣ.

Παύσασθ'· ἅλις γὰρ ἡ παροῦσα συμφορά·
ὦ παῖ· πατρὸς δὲ μὴ παροξύνῃς φρένα.

ΦΕΡΗΣ.

Ὦ παῖ, τίν' αὐχεῖς, πότερα Λυδὸν ἢ Φρύγα
κακοῖς ἐλαύνειν ἀργυρώνητον σέθεν;
οὐκ οἶσθα Θεσσαλόν με κἀπὸ Θεσσαλοῦ
πατρὸς γεγῶτα, γνησίως ἐλεύθερον;
Ἄγαν ὑβρίζεις, καὶ νεανίας λόγους
ῥίπτων ἐς ἡμᾶς οὐ βαλὼν οὕτως ἄπει.
Ἐγὼ δέ σ' οἴκων δεσπότην ἐγεινάμην
κἄθρεψ', ὀφείλω δ' οὐχ ὑπερθνήσκειν σέθεν·
οὐ γὰρ πατρῷον τόνδ' ἐδεξάμην νόμον,
παίδων προθνήσκειν πατέρας, οὐδ' Ἑλληνικόν.
Σαυτῷ γὰρ, εἴτε δυστυχὴς εἴτ' εὐτυχὴς,
ἔφυς· ἃ δ' ἡμῶν χρῆν σε τυγχάνειν, ἔχεις.
Πολλῶν μὲν ἄρχεις, πολυπλέθρους δέ σοι γύας
λείψω· πατρὸς γὰρ ταῦτ' ἐδεξάμην πάρα.
Τί δῆτά σ' ἠδίκηκα; τοῦ σ' ἀποστερῶ;
Μὴ θνῆσχ' ὑπὲρ τοῦδ' ἀνδρὸς, οὐδ' ἐγὼ πρὸ σοῦ.
Χαίρεις ὁρῶν φῶς· πατέρα δ' οὐ χαίρειν δοκεῖς;
Ἦ μὴν πολύν γε τὸν κάτω λογίζομαι
χρόνον, τὸ δὲ ζῆν σμικρὸν, ἀλλ' ὅμως γλυκύ.
Σὺ γοῦν ἀναιδῶς διεμάχου τὸ μὴ θανεῖν,
καὶ ζῇς παρελθὼν τὴν πεπρωμένην τύχην,
ταύτην κατακτάς· εἶτ' ἐμὴν ἀψυχίαν
λέγεις, γυναικὸς, ὦ κάκισθ', ἡσσημένος,
ἣ τοῦ καλοῦ σοῦ προὔθανεν νεανίου;
Σοφῶς δ' ἐφεῦρες, ὥστε μὴ θανεῖν ποτε,
εἰ τὴν παροῦσαν κατθανεῖν πείσεις ἀεὶ
γυναῖχ' ὑπὲρ σοῦ· κᾆτ' ὀνειδίζεις φίλοις
τοῖς μὴ θέλουσι δρᾶν τάδ', αὐτὸς ὢν κακός;
Σίγα· νόμιζε δ', εἰ σὺ τὴν σαυτοῦ φιλεῖς
ψυχὴν, φιλεῖν ἅπαντας· εἰ δ' ἡμᾶς κακῶς
ἐρεῖς, ἀκούσει πολλὰ κοὐ ψευδῆ κακά.

ΧΟΡΟΣ.

Πλείω λέλεκται νῦν τε καὶ τὰ πρὶν κακά·
παῦσαι δὲ, πρέσβυ, παῖδα σὸν κακορροθῶν.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Λέγ', ὡς ἐμοῦ λέξαντος· εἰ δ' ἀλγεῖς κλύων
τἀληθὲς, οὐ χρῆν σ' εἰς ἔμ' ἐξαμαρτάνειν.

ΦΕΡΗΣ.

Σοῦ δ' ἂν προθνήσκων μᾶλλον ἐξημάρτανον.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ταὐτὸν γὰρ ἡβῶντ' ἄνδρα καὶ πρέσβυν θανεῖν;

ΦΕΡΗΣ.

Ψυχῇ μιᾷ ζῆν, οὐ δυοῖν, ὀφείλομεν.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Καὶ μὴν Διός γε μείζον' ἂν ζῴης χρόνον.

ΦΕΡΗΣ.

Ἀρᾷ γονεῦσιν, οὐδὲν ἔκδικον παθών;

---

senectam vituperantes et longum spatium vitæ.
Si vero prope accedit mors, nemo vult
mori, nec senectus amplius est ipsis gravis.

CHORUS.

Desinite; satis enim *est* præsens calamitas,
o fili; patris vero ne exasperes mentem.

PHERES.

O fili, quem jactas, utrum Lydum, an Phrygem
servum empticium tuum, probris *te* exagitare?
an nescis Thessalum me *esse*, et ex Thessalo
patre natum, legitime liberum?
Nimis *me* contumeliose tractas, et juvenilia dicteria
jaciens in nos, non sic (*impune*) invectus abibis.
Ego vero te *meæ* domus dominum genui
et educavi, non debeo autem pro te mori:
non enim paternam hanc accepi legem,
pro liberis ut morerentur parentes, neque Græcam.
Tibi enim ipsi, sive miser *sis*, sive felix,
natus es: quæ vero a nobis oportebat te consequi, habes:
multis imperas, et multorum jugerum arva tibi
relinquam; nam a patre hæc accepi *meo*.
Qua igitur te injuria affeci? qua re te privo?
Ne moriaris pro me, neque ego pro te.
Gaudes videns lumen: patrem vero non gaudere putas?
Certe longum apud inferos *esse* reputo
tempus; vita autem brevis *est*, sed tamen dulcis.
Tu quidem impudenter digladiatus es ne morereris
et vivis, evadens fatalem sortem,
hac occisa: deinde meam ignaviam
accusas, a muliere, o ignavissime, victus,
quæ pro te pulcro *scilicet* mortua est adolescentulo!
Callide autem excogitasti, ut ne morereris unquam,
si præsenti semper mori persuasurus sis
mulieri pro te: et deinde exprobras amicis,
qui noluerint facere hoc, cum tu ipse sis timidus!
Tace: et existima, si tu tuam ipsius amas
vitam, amare omnes *suam*: si vero nobis male
dixeris, audies multa non falsa mala.

CHORUS.

Nimis multa dicta sunt et nunc et ante probra.
Desine vero, senex, filium tuum maledictis insectari.

ADMETUS.

Loquere, quoniam ego locutus sum; si vero doles audiens
verum, non oportebat te in me delinquere.

PHERES.

Pro te vero moriens potius deliquissem.

ADMETUS.

Idemne enim *est* ætate vigente virum et senem mori?

PHERES.

Anima una vivere nos oportet, non duabus.

ADMETUS.

Atqui Jove etiam longius vixeris tempus.

PHERES.

Maledicis parentibus, nulla injuria affectus?

ΑΔΜΗΤΟΣ.
Μακροῦ βίου γὰρ ᾐσθόμην ἐρῶντά σε.
ΦΕΡΗΣ.
Ἀλλ' οὐ σὺ νεκρὸν ἀντὶ σοῦ τόνδ' ἐκφέρεις;
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Σημεῖα τῆς σῆς, ὦ κάκιστ', ἀψυχίας.
ΦΕΡΗΣ.
Οὔτοι πρὸς ἡμῶν γ' ὤλετ'· οὐκ ἐρεῖς τόδε.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Φεῦ·
εἴθ' ἀνδρὸς ἔλθοις τοῦδέ γ' ἐς χρείαν ποτέ.
ΦΕΡΗΣ.
Μνήστευε πολλὰς, ὡς θάνωσι πλείονες.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Σοὶ τοῦτ' ὄνειδος· οὐ γὰρ ἤθελες θανεῖν.
ΦΕΡΗΣ.
Φίλον τὸ φέγγος τοῦτο τοῦ θεοῦ, φίλον.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Κακὸν τὸ λῆμα κοὐκ ἐν ἀνδράσιν τὸ σόν.
ΦΕΡΗΣ.
Οὐκ ἐγγελᾷς γέροντα βαστάζων νεκρόν.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Θανεῖ γε μέντοι δυσκλεὴς, ὅταν θάνῃς.
ΦΕΡΗΣ.
Κακῶς ἀκούειν οὐ μέλει θανόντι μοι.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Φεῦ φεῦ· τὸ γῆρας ὡς ἀναιδείας πλέων.
ΦΕΡΗΣ.
Ἥδ' οὐκ ἀναιδής· τήνδ' ἐφεῦρες ἄφρονα.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Ἄπελθε, καί με τόνδ' ἔα θάψαι νεκρόν.
ΦΕΡΗΣ.
Ἄπειμι· θάψεις δ' αὐτὸς ὢν αὐτῆς φονεύς·
δίκας δὲ δώσεις σοῖσι κηδεσταῖς ἔτι.
Ἦ τἄρ' Ἄκαστος οὐκέτ' ἔστ' ἐν ἀνδράσιν,
εἰ μή σ' ἀδελφῆς αἷμα τιμωρήσεται.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Ἔρροις νυν αὐτὸς χἠ ξυνοικήσασά σοι,
ἄπαιδε, παιδὸς ὄντος, ὥσπερ ἄξιοι,
γηράσκετ'· οὐ γὰρ τῷδέ γ' ἐς ταὐτὸν στέγος
νεῖσθ'· εἰ δ' ἀπειπεῖν χρῆν με κηρύκων ὕπο
τὴν σὴν πατρῴαν ἑστίαν, ἀπεῖπον ἄν.
Ἡμεῖς δὲ, τοὐν ποσὶν γὰρ οἰστέον κακὸν,
στείχωμεν, ὡς ἂν ἐν πυρᾷ θῶμεν νεκρόν.
ΧΟΡΟΣ.
Ἰὼ ἰώ· σχετλία τόλμης,
ὦ γενναία καὶ μέγ' ἀρίστη,
χαῖρε· πρόφρων σε χθόνιός θ' Ἑρμῆς
Ἅδης τε δέχοιτ'· εἰ δέ τι κἀκεῖ
πλέον ἔστ' ἀγαθοῖς, τούτων μετέχουσ'
Ἅδου νύμφῃ παρεδρεύοις.
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Πολλοὺς μὲν ἤδη κἀπὸ παντοίας χθονὸς
ξένους μολόντας οἶδ' ἐς Ἀδμήτου δόμους,

ADMETUS.
Longæ enim vitæ intellexi te amantem esse.
PHERES.
At nonne tu hoc cadaver pro te effers?
ADMETUS.
Indicium tuæ, o ignavissime, timiditatis.
PHERES.
Nequaquam a nobis periit; non dices hoc.
ADMETUS.
Heu!
utinam hoc viro (*me*) opus habeas aliquando!
PHERES.
Duc *uxores* multas, ut *pro te* moriantur plures.
ADMETUS.
Tibi hoc *est* probrum; non enim voluisti mori.
PHERES.
Cara lux ista dei, cara *est*.
ADMETUS.
Ignavus *est* tuus animus, et a viris alienus.
PHERES.
Non irrides vetulum efferens cadaver.
ADMETUS.
Morieris tamen utique inglorius, quum morieris.
PHERES.
Male audire non curo mortuus ego.
ADMETUS.
Heu heu, senectus quam plena impudentiæ!
PHERES.
Hæc non *fuit* impudens : hanc nactus es stultam.
ADMETUS.
Abi, et me hoc sine sepelire cadaver.
PHERES.
Abibo; sepelies vero, quum ipse sis ejus interfector;
et pœnas dabis tuis affinibus adhuc.
Profecto Acastus non amplius erit inter viros *habendus*,
si te pro sororis nece non ulciscetur.
ADMETUS.
Pereas nunc ipse et quæ habitat tecum;
orbi filio superstite, sicut digni *estis*,
senescite; haud enim mecum sub idem tectum
redibitis. Quodsi renunciare me deceret per præcones
tuam paternam domum, renunciassem.
Verum nos (præsens enim malum *est* ferendum)
eamus, ut in rogo ponamus cadaver.
CHORUS.
Heu heu! misera ob audaciam,
o generosa et longe præstantissima,
vale! benevolus te subterraneusque Mercurius
Plutoque excipiat; quodsi vero et illic
plus est bonis, horum particeps
Plutonis conjugi assideas.
SERVUS.
Multos equidem jam et ex variis locis
hospites novi qui in Admeti ædes venerunt,

οἷς δεῖπνα προὔθηκ'· ἀλλὰ τοῦδ' οὔπω ξένου
κακίον' ἐς τήνδ' ἑστίαν ἐδεξάμην.
Ὃς πρῶτα μὲν, πενθοῦντα δεσπότην ὁρῶν,
ἐσῆλθε κἀτόλμησ' ἀμείψασθαι πύλας·
ἔπειτα δ' οὔτι σωφρόνως ἐδέξατο
τὰ προστυχόντα ξένια, συμφορὰν μαθὼν,
ἀλλ' εἴ τι μὴ φέροιμεν, ὤτρυνεν φέρειν.
Ποτῆρα δ' ἐν χείρεσσι κίσσινον λαβὼν
πίνει μελαίνης μητρὸς εὔζωρον μέθυ,
ἕως ἐθέρμην' αὐτὸν ἀμφιβᾶσα φλὸξ
οἴνου· στέφει δὲ κρᾶτα μυρσίνης κλάδοις,
ἄμουσ' ὑλακτῶν· δισσὰ δ' ἦν μέλη κλύειν·
ὁ μὲν γὰρ ᾖδε, τῶν ἐν Ἀδμήτου κακῶν
οὐδὲν προτιμῶν, οἰκέται δ' ἐκλαίομεν
δέσποιναν· ὄμμα δ' οὐκ ἐδείκνυμεν ξένῳ
τέγγοντες· Ἄδμητος γὰρ ὧδ' ἐφίετο.
Καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἐν δόμοισιν ἑστιῶ
ξένον, πανοῦργον κλῶπα καὶ λῃστήν τινα,
ἡ δ' ἐκ δόμων βέβηκεν, οὐδ' ἐφεσπόμην,
οὐδ' ἐξέτεινα χεῖρ', ἀποιμώζων ἐμὴν
δέσποιναν, ἣ 'μοὶ πᾶσί τ' οἰκέταισιν ἦν
μήτηρ· κακῶν γὰρ μυρίων ἐρρύετο,
ὀργὰς μαλάσσουσ' ἀνδρός. Ἆρα τὸν ξένον
στυγῶ δικαίως, ἐν κακοῖς ἀφιγμένον;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὗτος, τί σεμνὸν καὶ πεφροντικὸς βλέπεις;
οὐ χρὴ σκυθρωπὸν τοῖς ξένοις τὸν πρόσπολον
εἶναι, δέχεσθαι δ' εὐπροσηγόρῳ φρενί.
Σὺ δ' ἄνδρ' ἑταῖρον δεσπότου παρόνθ' ὁρῶν,
στυγνῷ προσώπῳ καὶ συνωφρυωμένῳ
δέχει, θυραίου πήματος σπουδὴν ἔχων.
Δεῦρ' ἔλθ', ὅπως ἂν καὶ σοφώτερος γένῃ.
Τὰ θνητὰ πράγματ' οἶδας ἣν ἔχει φύσιν;
Οἶμαι μὲν οὔ· πόθεν γάρ; ἀλλ' ἄκουέ μου.
Βροτοῖς ἅπασι κατθανεῖν ὀφείλεται,
κοὐκ ἔστι θνητῶν ὅστις ἐξεπίσταται
τὴν αὔριον μέλλουσαν εἰ βιώσεται·
τὸ τῆς τύχης γὰρ ἀφανὲς οἷ προβήσεται,
κἄστ' οὐ διδακτὸν, οὐδ' ἁλίσκεται τέχνῃ.
Ταῦτ' οὖν ἀκούσας καὶ μαθὼν ἐμοῦ πάρα,
εὔφραινε σαυτὸν, πῖνε, τὸν καθ' ἡμέραν
βίον λογίζου σὸν, τὰ δ' ἄλλα τῆς τύχης.
Τίμα δὲ καὶ τὴν πλεῖστον ἡδίστην θεῶν
Κύπριν βροτοῖσιν· εὐμενὴς γὰρ ἡ θεός.
Τὰ δ' ἄλλ' ἔασον ταῦτα, καὶ πείθου λόγοις
ἐμοῖσιν, εἴπερ ὀρθά σοι δοκῶ λέγειν·
οἶμαι μέν. Οὔκουν τὴν ἄγαν λύπην ἀφεὶς
πιεῖ μεθ' ἡμῶν τάσδ' ὑπερβαλὼν πύλας,
στεφάνοις πυκασθείς; Καὶ σάφ' οἶδ' ὁθούνεκα
τοῦ νῦν σκυθρωποῦ καὶ ξυνεστῶτος φρενῶν
μεθορμιεῖ σε πίτυλος ἐμπεσὼν σκύφου.
Ὄντας δὲ θνητοὺς θνητὰ καὶ φρονεῖν χρεὼν,
ὡς τοῖς γε σεμνοῖς καὶ ξυνωφρυωμένοις
ἅπασίν ἐστιν, ὥς γ' ἐμοὶ χρῆσθαι κριτῇ,

quibus cibos adposui : verum nondum hoc hospite
deteriorem intra hosce penates recepi.
Qui primum quidem, lugentem herum videns,
introivit et ausus est transire fores :
deinde vero non modeste accepit
oblata xenia, calamitate *domus* cognita;
sed si quid non afferremus, compellebat *nos* ad ferendum.
Et poculum hederaceum in manus arripiens,
bibit nigræ matris (*vitis*) merum vinum,
donec calefecit ipsum circumdans flamma
vini : et coronat caput myrti ramis,
absurda latrans : erat autem audire geminum melos.
Hic enim cantabat, mala, quæ in Admeti *domo* sunt,
nihil curans; nos vero servi plorabamus
heram : oculum tamen non ostendebamus hospiti
madefacientes : Admetus enim sic mandaverat.
Et nunc ego quidem in ædibus convivio excipio
hospitem, versutum furem et prædonem aliquem :
hæc vero *domina* ex ædibus abiit, nec *eam* sum prosecutus,
neque extendi manum, lugens meam
dominam, quæ mihi et omnibus servis erat
mater : ex malis enim innumeris *nos* liberabat,
iram molliens viri. Nonne igitur hunc hospitem
juste odi, qui inter mala *nostra* advenerit?

HERCULES.

Heus tu, quid ita severe tueris et sollicite?
non decet hospitibus tristem ministrum
adesse, sed excipere *eos* animo comi.
Tu vero amicum virum heri *tui* præsentem cernens,
tristi vultu et contractis superciliis
excipis, externi mali curam gerens.
Huc accede, ut etiam sapientior fias.
Res mortales scis quam habeant naturam? [audi.
Puto equidem *te* nescire : unde enim *didicisses?* verum me
Hominibus omnibus mori necesse est;
et nemo est mortalium qui sciat
crastinam *diem* futuram an sit victurus.
Fortunæ enim cursus incertus *est* quo evasurus sit,
neque disci potest, neque *ulla* deprehendi arte.
Hæc igitur cum audiveris et didiceris ex me,
exhilara te ipsum, bibe, quotidianam
vitam ducas tuam *esse*, reliqua vero fortunæ.
Cole etiam longe suavissimam dearum
mortalibus, Venerem; comis enim *est* hæc dea.
Reliqua vero omitte ista, et obtempera verbis
meis, si modo recta tibi videor dicere :
puto certe. Nonne igitur nimia mœstitia dimissa,
bibes nobiscum, has supergressus fores,
coronis ornatus? Et certo scio quod pro
illa nunc tristi et contracta mente
in alium portum deducet te strepitus poculi incidens.
Cum simus autem mortales, mortalia etiam nos sapere decet,
siquidem tristibus et austeris
omnibus est, si me quidem utantur judice,

οὐ βίος ἀληθῶς ὁ βίος, ἀλλὰ συμφορά.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἐπιστάμεσθα ταῦτα· νῦν δὲ πράσσομεν
οὐχ οἷα κώμου καὶ γέλωτος ἄξια.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Γυνὴ θυραῖος ἡ θανοῦσα· μὴ λίαν
πένθει· δόμων γὰρ ζῶσι τῶνδε δεσπόται.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Τί ζῶσιν; οὐ κάτοισθα τὰν δόμοις κακά.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Εἰ μή τι σός με δεσπότης ἐψεύσατο.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἄγαν ἐκεῖνός ἐστ', ἄγαν φιλόξενος.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὐ χρῆν μ' ὀθνείου γ' οὕνεκ' εὖ πάσχειν νεκροῦ;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἦ κάρτα μέντοι καὶ λίαν θυραῖος ἦν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Μῶν ξυμφοράν τιν' οὖσαν οὐκ ἔφραζέ μοι;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Χαίρων ἴθ'· ἡμῖν δεσποτῶν μέλει κακά.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ὅδ' οὐ θυραίων πημάτων ἄρχει λόγος.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Οὐ γάρ τι κωμάζοντ' ἂν ἠχθόμην σ' ὁρῶν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἀλλ' ἦ πέπονθα δείν' ὑπὸ ξένων ἐμῶν;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Οὐκ ἦλθες ἐν δέοντι δέξασθαι δόμοις·
πένθος γὰρ ἡμῖν ἐστι· καὶ κουρὰν βλέπεις
μελαμπέπλους στολμούς τε.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Τίς δ' ὁ κατθανών;
μῶν ἢ τέκνων τις φροῦδος, ἢ πατὴρ γέρων;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Γυνὴ μὲν οὖν ὄλωλεν Ἀδμήτου, ξένε.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Τί φής; ἔπειτα δῆτά μ' ἐξενίζετε;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἠιδεῖτο γάρ σε τῶνδ' ἀπώσασθαι δόμων.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ὦ σχέτλι', οἵας ἤμπλακες ξυναόρου.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἀπωλόμεσθα πάντες, οὐ κείνη μόνη.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἀλλ' ᾐσθόμην μέν, ὄμμ' ἰδὼν δακρυρροοῦν
κουράν τε καὶ πρόσωπον· ἀλλ' ἔπειθέ με
λέγων θυραῖον κῆδος ἐς τάφον φέρειν.
Βίᾳ δὲ θυμοῦ τάσδ' ὑπερβαλὼν πύλας
ἔπινον ἀνδρὸς ἐν φιλοξένου δόμοις,
πράσσοντος οὕτω. Κᾆτα κωμάζω κάρα
στεφάνοις πυκασθείς; Ἀλλὰ σοῦ τὸ μὴ φράσαι,
κακοῦ τοσούτου δώμασιν προσκειμένου.
Ποῦ καί σφε θάπτει; ποῦ νιν εὑρήσω μολών;

vita non revera vita, sed calamitas.

SERVUS.

Scimus hæc : nunc autem nostra non sunt talia
quæ comessatione et risu digna sint.

HERCULES.

Mulier extera *est* illa mortua; ne nimium
lugeas; hujus enim domus domini vivunt.

SERVUS.

Quid vivunt? nescis mala quæ *sunt* in ædibus.

HERCULES.

Nisi forte tuus me dominus fefellit.

SERVUS.

Nimium ille, nimium est amans hospitum.

HERCULES.

Nonne decebat propter peregrinum funus me bene tractari?

SERVUS.

Profecto valde nimisque externum erat.

HERCULES.

An igitur calamitatem aliquam accidentem *ille* non dixit mihi?

SERVUS.

Valeas; nobis dominorum curæ sunt mala.

HERCULES.

Iste sermo non exterorum malorum est exordium.

SERVUS.

Haudquaquam enim videns te convivantem tristarer.

HERCULES.

At num injuriam passus sum gravem ab hospitibus meis?

SERVUS.

Non venisti opportune in ædes, ut te exciperemus :
nam luctus nobis est, et rasuram vides,
nigrarumque vestium amictum.

HERCULES.

Quis vero est mortuus?
num aliquis liberorum decessit, an senex pater?

SERVUS.

Imo vero conjux Admeti periit, o hospes.

HERCULES.

Quid ais? deinde tamen me hospitio excepistis?

SERVUS.

Verebatur enim te repellere ab hac domo.

HERCULES.

O miser, qualem amisisti conjugem!

SERVUS.

Periimus omnes, non illa sola.

HERCULES.

At sensi quidem, oculos videns lacrimantes,
rasuramque et faciem : sed persuasit mihi
dicens peregrinum funus ad sepulturam se efferre.
Invito autem animo has superans fores,
bibebam viri hospitalis in domo
versantis in tali fortuna. Tuncque comessor, caput
coronis redimitus? Sed o te hominem, quod non dixisti,
tanto malo incumbente domui.
Ubi tandem eam sepelit? ubi eam inveniam vadens?

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ὀρθὴν παρ' οἶμον, ἡ 'πὶ Λάρισσαν φέρει,
τύμβον κατόψει ξεστὸν ἐκ προαστίου.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ὦ πολλὰ τλᾶσα καρδία ψυχή τ' ἐμὴ,
νῦν δεῖξον οἷον παῖδά σ' ἡ Τιρυνθία
Ἠλεκτρυόνος ἐγείνατ' Ἀλκμήνη Διί.
Δεῖ γάρ με σῶσαι τὴν θανοῦσαν ἀρτίως
γυναῖκα, κεἰς τόνδ' αὖθις ἱδρῦσαι δόμον,
Ἄλκηστιν, Ἀδμήτῳ θ' ὑπουργῆσαι χάριν.
Ἐλθὼν δ' ἄνακτα τὸν μελάμπεπλον νεκρῶν,
Θάνατον, φυλάξω, καί νιν εὑρήσειν δοκῶ,
πίνοντα τύμβου πλησίον προσφαγμάτων.
Κἄνπερ λοχήσας αὐτὸν ἐξ ἕδρας συθεὶς
μάρψω, κύκλον δὲ περιβάλω χεροῖν ἐμαῖν,
οὐκ ἔστιν ὅστις αὐτὸν ἐξαιρήσεται
μογοῦντα πλευρὰ, πρὶν γυναῖκ' ἐμοὶ μεθῇ.
Ἢν δ' οὖν ἁμάρτω τῆσδ' ἄγρας, καὶ μὴ μόλῃ
πρὸς αἱματηρὸν πέλανον, εἶμι τῶν κάτω
Κόρης ἄνακτός τ' εἰς ἀνηλίους δόμους,
αἰτήσομαί τε· καὶ πέποιθ' ἄξειν ἄνω
Ἄλκηστιν, ὥστε χερσὶν ἐνθεῖναι ξένου,
ὅς μ' ἐς δόμους ἐδέξατ' οὐδ' ἀπήλασε,
καίπερ βαρείᾳ ξυμφορᾷ πεπληγμένος,
ἔκρυπτε δ', ὢν γενναῖος, αἰδεσθεὶς ἐμέ.
Τίς τοῦδε μᾶλλον Θεσσαλῶν φιλόξενος;
τίς Ἑλλάδ' οἰκῶν; Τοιγὰρ οὐκ ἐρεῖ κακὸν
εὐεργετῆσαι φῶτα γενναῖος γεγώς.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ἰὼ ἰὼ, στυγναὶ πρόσοδοι,
στυγναὶ δ' ὄψεις χήρων μελάθρων.
Ἰώ μοί μοι, ἒ ἔ.
Ποῖ βῶ; πᾷ στῶ; τί λέγω; τί δὲ μή;
πῶς ἂν ὀλοίμαν.
Ἦ βαρυδαίμονα μήτηρ μ' ἔτεκεν.
Ζηλῶ φθιμένους, κείνων ἔραμαι,
κεῖν' ἐπιθυμῶ δώματα ναίειν.
Οὔτε γὰρ αὐγὰς χαίρω προσορῶν,
οὔτ' ἐπὶ γαίας πόδα πεζεύων·
τοῖον ὅμηρόν μ' ἀποσυλήσας
Ἅδῃ Θάνατος παρέδωκεν.

ΧΟΡΟΣ.

Πρόβα, πρόβα· βᾶθι κεῦθος οἴκων, Στρ. α'

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Αἰαῖ.

ΧΟΡΟΣ.

πεπονθὼς ἄξι' αἰαγμάτων.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ἒ ἔ.

ΧΟΡΟΣ.

Δι' ὀδύνας ἔβας,
σάφ' οἶδα.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Φεῦ φεῦ.

SERVUS.

Juxta viam rectam, quæ ad Larissam fert,
tumulum videbis politum extra suburbium.

HERCULES.

O cor multa ausum, animaque mea,
nunc ostende qualem te filium Tirynthia
Alcmena, Electryonis filia, genuerit Jovi.
Oportet enim me servare mortuam recens
mulierem, et in hanc restituere domum,
Alcestin, Admetoque referre gratiam.
Profectus igitur regem atris indutum peplis mortuorum,
Orcum, observabo, et me inventurum ipsum spero,
bibentem apud tumulum de victimarum sanguine.
Et si insidiatus illum, ex sede mea prorumpens,
corripuero, et orbem circumjecero manuum mearum,
nemo est qui ipsum eripiat
laborantem lateribus, priusquam mulierem mihi dimiserit.
Quodsi vero frustratus fuero hac præda, neque venerit
ad cruentam molam, descendam inferorum,
Proserpinæ et Plutonis, in obscuram domum,
postulaboque; et confido *me* reducturum esse sursum
Alcestin, ut *eam* in manus tradam hospitis,
qui me in ædes excepit, nec abegit,
quamvis gravi calamitate perculsus:
sed occultavit *eam*, generosus quod esset, reveritus me.
Quis hoc magis e Thessalis est hospitalis?
quis Græciæ incola? Quamobrem non dicet *se* ingrato
benefecisse viro, cum ipse sit generosus.

ADMETUS.

Heu heu! tristis accessus,
tristisque aspectus viduarum ædium.
Hei mihi mihi, ah ah!
Quo vadam? ubi consistam? quid dicam? quid vero non?
Utinam peream!
Profecto valde infelicem mater me peperit.
Beatos duco mortuos, illos amo,
illas domos habitare expeto.
Nec enim lucem lætor intuens,
nec in terra vestigia pede figens.
Talem obsidem mihi eripiens
Plutoni Mors tradidit.

CHORUS.

Procede, procede: abi *in* latebras ædium,

ADMETUS.

Hei hei!

CHORUS.

passus digna lamentis.

ADMETUS.

Ah ah!

CHORUS.

In dolore es,
bene scio.

ADMETUS.

Heu heu!

ΧΟΡΟΣ.

Τὰν νέρθεν οὐδὲν ὠφελεῖς.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ἰώ μοί μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Τὸ μήποτ' εἰσιδεῖν φιλίας ἀλόχου
πρόσωπον ** ἄντα [λυπρόν].

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ἔμνησας ὅ μου φρένας ἥλκωσεν·
τί γὰρ ἀνδρὶ κακὸν μεῖζον ἁμαρτεῖν
πιστῆς ἀλόχου; Μή ποτε γήμας
ὤφελον οἰκεῖν μετὰ τῆσδε δόμους.
Ζηλῶ δ' ἀγάμους ἀτέκνους τε βροτῶν.
Μία γὰρ ψυχή· τῆς ὑπεραλγεῖν
μέτριον ἄχθος·
παίδων δὲ νόσους καὶ νυμφιδίους
εὐνὰς θανάτοις κεραϊζομένας
οὐ τλητὸν ὁρᾶν, ἐξὸν ἀτέκνους
ἀγάμους τ' εἶναι διὰ παντός.

ΧΟΡΟΣ.

Τύχα, τύχα δυσπάλαιστος ἥκει. Ἀντ. α'

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Αἰαῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Πέρας δ' οὐδὲν τίθης ἀλγέων.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ἒ ἕ.

ΧΟΡΟΣ.

Βαρέα μὲν φέρειν,
ὅμως δὲ

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Φεῦ φεῦ.

ΧΟΡΟΣ.

τλᾶθ'· οὐ σὺ πρῶτος ὤλεσας

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ἰώ μοί μοι.

ΧΟΡΟΣ.

γυναῖκα· συμφορὰ δ' ἑτέρους ἑτέρα
πιέζει φανεῖσα θνατῶν.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ὦ μακρὰ πένθη λῦπαί τε φίλων
τῶν ὑπὸ γαῖαν.
Τί μ' ἐκώλυσας ῥῖψαι τύμβου
τάφρον ἐς κοίλην, καὶ μετ' ἐκείνης
τῆς μέγ' ἀρίστης κεῖσθαι φθίμενον;
Δύο δ' ἀντὶ μιᾶς Ἅδης ψυχὰς
τὰς πιστοτάτας σὺν ἂν ἔσχεν, ὁμοῦ
χθονίαν λίμνην διαβάντε.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐμοί τις ἦν ἐν γένει, ᾧ κόρος ἀξιόθρηνος Στρ. β'
ᾤχετ' ἐν δόμοισι
μονόπαις· ἀλλ' ἔμπας
ἔφερε κακὸν ἅλις, ἄτεκνος ὤν,
πολιὰς ἐπὶ χαίτας

CHORUS.

Mortuam nihil juvas.

ADMETUS.

Hei mihi mihi!

CHORUS.

Non amplius intueri caræ conjugis
vultum coram, triste *est*.

ADMETUS.

Meministi *rei*, quæ meum animum sauciavit.
Quid enim viro malum majus, quam amittere
fidam conjugem? Utinam nunquam matrimonio inito
habitassem cum ista *has* ædes.
Felices duco cælibes et liberis exsortes mortales.
Una enim anima *est*; pro hac dolere,
mediocre *est* onus:
sed liberorum morbos, et nuptiales
lectos mortibus vastatos,
intolerabile *est* aspicere, cum licuisset sine liberis
et sine conjuge vivere semper.

CHORUS.

Fatum, fatum ineluctabile venit.

ADMETUS.

Heu heu!

CHORUS.

Nullum vero finem facis dolorum.

ADMETUS.

Ah ah!

CHORUS.

Gravia quidem *sunt hæc* toleratu;
sed tamen

ADMETUS.

Heu heu!

CHORUS.

perfer; non tu primus amisisti

ADMETUS.

Hei mihi mihi!

CHORUS.

conjugem: sed calamitas alia alios
premit accidens mortales.

ADMETUS.

O longi luctus doloresque ob amicam,
quæ sub terra est!
Quid prohibuisti quominus me projicerem sepulcri
in cavam fossam, et cum illa
longe præstantissima jacerem mortuus?
Duas enim pro una Pluto animas
fidelissimas habuisset, simul
infernam paludem transgressas.

CHORUS.

Mihi quidam erat cognatus, cui filius lamentatione dignus
periit in ædibus
unicus; sed tamen
ferebat *hoc* malum moderate, orbus licet esset.
canas ad comas

ἤδη προπετὴς ὢν
βιότου τε πόρσω.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ὦ σχῆμα δόμων, πῶς εἰσέλθω;
πῶς δ' οἰκήσω, μεταπίπτοντος
δαίμονος; οἴμοι. Πολὺ γὰρ τὸ μέσον·
τότε μὲν πεύκαις σὺν Πηλιάσιν,
σύν θ' ὑμεναίοις ἔστειχον ἔσω,
φιλίας ἀλόχου χέρα βαστάζων·
πολυάχητος δ' εἵπετο κῶμος,
τήν τε θανοῦσαν κἄμ' ὀλβίζων,
ὡς εὐπατρίδαι καὶ ἀπ' ἀμφοτέρων
ὄντες ἀριστέων σύζυγες εἶμεν·
νῦν δ' ὑμεναίων γόος ἀντίπαλος,
λευκῶν τε πέπλων μέλανες στολμοὶ
πέμπουσί μ' ἔσω
λέκτρων κοίτας ἐς ἐρήμους.

ΧΟΡΟΣ.

Παρ' εὐτυχῆ σοι πότμον ἦλθεν ἀπειροκάκῳ τόδ'
ἄλγος· ἀλλ' ἔσωσας [Ἀντ. β'
βίοτον καὶ ψυχάν.
Ἔθανε δάμαρ, ἔλιπε φιλίαν·
τί νέον τόδε; Πολλοῖς
ἤδη παρέλυσεν
θάνατος δάμαρτος.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Φίλοι, γυναικὸς δαίμον' εὐτυχέστερον
τοὐμοῦ νομίζω, καίπερ οὐ δοκοῦνθ' ὅμως·
τῆς μὲν γὰρ οὐδὲν ἄλγος ἅψεταί ποτε,
πολλῶν δὲ μόχθων εὐκλεὴς ἐπαύσατο·
ἐγὼ δ', ὃν οὐ χρῆν ζῆν, παρεὶς τὸ μόρσιμον,
λυπρὸν διάξω βίοτον· ἄρτι μανθάνω.
Πῶς γὰρ δόμων τῶνδ' εἰσόδους ἀνέξομαι;
τίν' ἂν προσειπών, τοῦ δὲ προσρηθεὶς ὕπο,
τερπνῆς τύχοιμ' ἂν εἰσόδου; ποῖ τρέψομαι;
Ἡ μὲν γὰρ ἔνδον ἐξελᾷ μ' ἐρημία,
γυναικὸς εὐνὰς εὖτ' ἂν εἰσίδω κενὰς
θρόνους τ' ἐν οἷσιν ἷζε, καὶ κατὰ στέγας
αὐχμηρὸν οὖδας, τέκνα δ' ἀμφὶ γούνασι
πίπτοντα κλαίῃ μητέρ', οἱ δὲ δεσπότιν
στένωσιν οἵαν ἐκ δόμων ἀπώλεσαν.
Τὰ μὲν κατ' οἴκους τοιάδ'· ἔξωθεν δέ με
γάμοι τ' ἐλῶσι Θεσσαλῶν καὶ ξύλλογοι
γυναικοπληθεῖς· οὐ γὰρ ἐξανέξομαι
λεύσσων δάμαρτος τῆς ἐμῆς ὁμήλικας.
Ἐρεῖ δέ μ' ὅστις ἐχθρὸς ὢν κυρεῖ τάδε·
ἰδοῦ τὸν αἰσχρῶς ζῶνθ', ὃς οὐκ ἔτλη θανεῖν,
ἀλλ' ἣν ἔγημεν ἀντιδοὺς ἀψυχίᾳ
πέφευγεν Ἅδην· κᾆτ' ἀνὴρ εἶναι δοκεῖ;
στυγεῖ δὲ τοὺς τεκόντας, αὐτὸς οὐ θέλων
θανεῖν. Τοιάνδε πρὸς κακοῖσι κληδόνα
ἕξω. Τί μοι ζῆν δῆτα κύδιον, φίλοι,
κακῶς κλύοντι καὶ κακῶς πεπραγότι;

jam pronus
ætateque provectus.

ADMETUS.

O facies ædium, quomodo ingrediar?
quomodoque habitabo, mutata
fortuna? hei mihi! Magnum enim *est* discrimen.
Tunc enim cum tædis Peliacis
cumque hymenæis introibam,
caræ conjugis manum tenens :
perstrepensque carmine sequebatur sodalium cœtus,
defunctamque illam et me beatos prædicans,
quod nobiles et utrinque
ex nobilissimo genere conjuges essemus :
nunc autem hymenæis contraria lamentatio,
et pro candidis vestibus ater amictus
deducit me intro
in thalami deserta cubilia.

CHORUS.

In ipsa secunda fortuna tibi venit inexperto malorum hic
dolor; sed servasti
vitam et animam.
Obiit uxor, reliquit amorem;
quid novi hoc *est?* Multis
jam solvit *mutuum amorem*
mors uxoris.

ADMETUS.

Amici, conjugis fortunam beatiorem
mea duco, quamvis non *ita* videatur, nihilominus.
Hanc enim nullus dolor attinget posthac,
et a multis ærumnis gloriose liberata est :
ego vero, quem non oportebat vivere, prætermisso fato,
tristem transigam vitam; nunc sentio.
Quomodo enim ædium harum ingressum sustinebo?
quem compellaturus et a quo compellatus,
jucundum nanciscar ingressum? quo me vertam?
Nam quæ quidem intus *est* expellet me solitudo,
uxoris cubile quum videro vacuum,
sellasque in quibus sedebat, et in tectis
squalidum solum; liberique circa genua
procidentes plorabunt matrem; alii vero dominam
gement qualem amiserint ex domo.
Domi quidem talia; foris vero me
nuptiæ Thessalorum agitabunt, et cœtus
frequentes mulierum; non enim sustinebo
aspicere conjugis meæ æquales.
Dicet vero de me, quisquis inimicus *mihi* est, hæc :
En istum turpiter viventem, qui non sustinuit mori,
sed quam duxit ea prodita per ignaviam,
effugit mortem : deinde tamen se virum esse putat?
et odit parentes, ipse non volens
mori. Talem præter mea mala famam
habebo. Quid igitur mihi vita optabilior est, amici,
male audienti, et mala fortuna afflicto?

ΧΟΡΟΣ.

Ἐγὼ καὶ διὰ μούσας Στρ. α′
καὶ μετάρσιος ᾖξα, καὶ
πλείστων ἁψάμενος λόγων
κρεῖσσον οὐδὲν ἀνάγκας
εὗρον, οὐδέ τι φάρμακον
Θρῄσσαις ἐν σανίσιν, τὰς
Ὀρφεία κατέγραψεν
γῆρυς, οὐδ’ ὅσα Φοῖβος Ἀσκληπιάδαις ἔδωκε
φάρμακα πολυπόνοις ἀντιτεμὼν βροτοῖσιν.
Μόνας δ’ οὔτ’ ἐπὶ βωμοὺς Ἀντ. α′
ἐλθεῖν, οὔτε βρέτας θεᾶς
ἔστιν, οὐ σφαγίων κλύει.
Μή μοι, πότνια, μείζων
ἔλθοις ἢ τὸ πρὶν ἐν βίῳ.
Καὶ γὰρ Ζεὺς ὅ τι νεύσῃ,
σὺν σοὶ τοῦτο τελευτᾷ.
Καὶ τὸν ἐν Χαλύβοις δαμάζεις σὺ βίᾳ σίδαρον,
οὐδέ τις ἀποτόμου λήματός ἐστιν αἰδώς.
Καὶ σ’ ἐν ἀφύκτοισι χερῶν εἷλε θεὰ δεσμοῖς· Στρ. β′
τόλμα δ’· οὐ γὰρ ἀνάξεις ποτ’ ἔνερθεν
κλαίων τοὺς φθιμένους ἄνω. Καὶ θεῶν σκότιοι
φθίνουσι παῖδες ἐν θανάτῳ.
Φίλα μὲν ὅτ’ ἦν μεθ’ ἡμῶν,
φίλα δ’ ἔτι καὶ θανοῦσα·
γενναιοτάταν δὲ πασᾶν
ἐζεύξω κλισίαις ἄκοιτιν.
Μηδὲ νεκρῶν ὡς φθιμένων χῶμα νομιζέσθω Ἀντ. β′
τύμβος σᾶς ἀλόχου, θεοῖσι δ’ ὁμοίως
τιμάσθω, σέβας ἐμπόρων. Καί τις δοχμίαν
κέλευθον ἐμβαίνων τόδ’ ἐρεῖ·
αὕτα ποτὲ προὔθαν’ ἀνδρός,
νῦν δ’ ἐστὶ μάκαιρα δαίμων·
χαῖρ’, ὦ πότνι’, εὖ δὲ δοίης.
Τοῖαί νιν προσεροῦσι φῆμαι.
Καὶ μὴν ὅδ’, ὡς ἔοικεν, Ἀλκμήνης γόνος,
Ἄδμητε, πρὸς σὴν ἑστίαν πορεύεται.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Φίλον πρὸς ἄνδρα χρὴ λέγειν ἐλευθέρως,
Ἄδμητε, μομφὰς δ’ οὐχ ὑπὸ σπλάγχνοις ἔχειν
σιγῶντ’. Ἐγὼ δὲ σοῖς κακοῖσιν ἠξίουν
ἐγγὺς παρεστὼς ἐξετάζεσθαι φίλος·
σὺ δ’ οὐκ ἔφραζες σῆς προκείμενον νέκυν
γυναικός, ἀλλά μ’ ἐξένιζες ἐν δόμοις,
ὡς δὴ θυραίου πήματος σπουδὴν ἔχων.
Κἄστεψα κρᾶτα καὶ θεοῖς ἐλειψάμην
σπονδὰς ἐν οἴκοις δυστυχοῦσι τοῖσι σοῖς.
Καὶ μέμφομαι μέν, μέμφομαι παθὼν τάδε,
οὐ μήν σε λυπεῖν ἐν κακοῖσι βούλομαι.
Ὧν δ’ οὕνεχ’ ἥκω δεῦρ’ ὑποστρέψας πάλιν
λέξω. Γυναῖκα τήνδε μοι σῶσον λαβών,
ἕως ἂν ἵππους δεῦρο Θρῃκίας ἄγων
ἔλθω, τύραννον Βιστόνων κατακτανών.
Πράξας δ’ ὃ μὴ τύχοιμι, νοστήσαιμι γάρ,

CHORUS.

Ego et cum Musa versabar
et sublimis (*alta speculans*) evectus sum, atque
plurima tractans studia,
potentius nihil Necessitate
inveni; nec ullum remedium
Thraciis in tabulis, quas
Orphea conscripsit
vox; neque quotquot Phœbus Æsculapii posteris tradidit
medicamina, ærumnosis opitulans mortalibus.
Solius vero deæ *hujus* nec ad aras
venire, nec *ad* simulacrum
licet; non exaudit victimas.
Ne mihi, veneranda, gravior
accidas, quam prius, in vita.
Etenim Jupiter quicquid annuerit,
tecum hoc perficit.
Et quod apud Chalybes *nascitur* domas tu vi ferrum;
nec ulla præfractæ mentis est *tibi* verecundia.
Et te, *Admete,* in inevitabilibus manuum cepit dea vinculis.
Sustine vero; non enim reduces unquam ab inferis,
flens, defunctos ad superos. Et deorum sub tenebras
abeunt liberi in morte.
Cara quidem *erat,* quando nobiscum versabatur,
et cara adhuc, etiam mortua:
generosissimam enim omnium
adjunxeras sociam toro.
Neque ut mortuorum defunctorum agger habeatur
tumulus tuæ conjugis, sed diis similiter
colatur, numen viatorum. Et aliquis obliquam
viam ingrediens dicet:
Hæc quondam obiit pro viro;
nunc vero est beata dea:
salve, o veneranda, et bona des *nobis*.
Tales ipsam salutabunt voces.
Atqui hic, ut videtur, Alcmenæ filius,
Admete, ad tuam domum accedit.

HERCULES.

Amicum ad virum oportet loqui libere,
Admete, neque reprehensiones sub pectore retinere
tacentem. Ego vero in tuis malis cum præsens adessem,
dignum censebam me explorari amicum:
tu autem non indicasti propositum cadaver tuæ
conjugis; sed me excepisti hospitio in ædibus,
quasi alieni mali curam habens.
Et coronavi caput, et diis libavi
libationes in ædibus tuis mœrentibus.
Et sane queror, queror ista passus:
non tamen te contristare in malis *tuis* volo.
Cujus vero rei causa veni, huc reversus denuo,
dicam. Mulierem hanc mihi serves *a me* acceptam,
donec equos Thraciæ huc adducens
rediero, tyranno Bistonum interfecto.
Passus vero sortem quæ utinam ne eveniat (redeam enim, [*precor,*)

δίδωμι τήνδε σοῖσι προσπολεῖν δόμοις.
Πολλῷ δὲ μόχθῳ χεῖρας ἦλθεν εἰς ἐμάς·
ἀγῶνα γὰρ πάνδημον εὑρίσκω τινὰς
τιθέντας ἀθληταῖσιν, ἄξιον πόνου,
ὅθεν κομίζω τήνδε νικητήρια
λαβών. Τὰ μὲν γὰρ κοῦφα τοῖς νικῶσιν ἦν
ἵππους ἄγεσθαι, τοῖσι δ' αὖ τὰ μείζονα
νικῶσι, πυγμὴν καὶ πάλην, βουφόρβια·
γυνὴ δ' ἐπ' αὐτοῖς εἵπετ'· ἐντυχόντι δὲ
αἰσχρὸν παρεῖναι κέρδος ἦν τόδ' εὐκλεές.
Ἀλλ', ὥσπερ εἶπον, σοὶ μέλειν γυναῖκα χρή·
οὐ γὰρ κλοπαίαν, ἀλλὰ σὺν πόνῳ λαβὼν
ἥκω· χρόνῳ δὲ καὶ σύ μ' αἰνέσεις ἴσως.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Οὔτοι σ' ἀτίζων, οὐδ' ἐν ἐχθροῖσιν τιθείς,
ἔκρυψ' ἐμῆς γυναικὸς ἀθλίους τύχας·
ἀλλ' ἄλγος ἄλγει τοῦτ' ἂν ἦν προσκείμενον,
εἴ του πρὸς ἄλλου δώμαθ' ὡρμήθης ξένου·
ἅλις δὲ κλαίειν τοὐμὸν ἦν ἐμοὶ κακόν.
Γυναῖκα δ', εἴ πως ἔστιν, αἰτοῦμαί σ', ἄναξ,
ἄλλον τιν', ὅστις μὴ πέπονθεν οἷ' ἐγώ,
σώζειν ἄνωχθι Θεσσαλῶν· πολλοὶ δέ σοι
ξένοι Φεραίων· μή μ' ἀναμνήσῃς κακῶν.
Οὐκ ἂν δυναίμην τήνδ' ὁρῶν ἐν δώμασιν
ἄδακρυς εἶναι· μὴ νοσοῦντί μοι νόσον
προσθῇς· ἅλις γὰρ συμφορᾷ βαρύνομαι.
Ποῦ καὶ τρέφοιτ' ἂν δωμάτων νέα γυνή;
νέα γάρ, ὡς ἐσθῆτι καὶ κόσμῳ πρέπει.
Πότερα κατ' ἀνδρῶν δῆτ' ἐνοικήσει στέγην;
καὶ πῶς ἀκραιφνής, ἐν νέοις στρωφωμένη,
ἔσται; τὸν ἡβῶνθ', Ἡράκλεις, οὐ ῥᾴδιον
εἴργειν· ἐγὼ δέ σου προμηθίαν ἔχω.
Ἢ τῆς θανούσης θάλαμον εἰσβήσας τρέφω;
καὶ πῶς ἐπεισφρῶ τήνδε τῷ κείνης λέχει;
Διπλῆν φοβοῦμαι μέμψιν, ἔκ τε δημοτῶν,
μή τίς μ' ἐλέγξῃ τὴν ἐμὴν εὐεργέτιν
προδόντ' ἐν ἄλλης δεμνίοις πίτνειν νέας,
καὶ τῆς θανούσης, ἀξία δέ μοι σέβειν,
πολλὴν πρόνοιαν δεῖ μ' ἔχειν. Σὺ δ', ὦ γύναι,
ἥτις ποτ' εἶ σύ, ταὔτ' ἔχουσ' Ἀλκήστιδι
μορφῆς μέτρ' ἴσθι, καὶ προσῄξαι δέμας.
Οἴμοι· κόμιζε πρὸς θεῶν ἀπ' ὀμμάτων
γυναῖκα τήνδε, μή μ' ἕλῃς ᾑρημένον.
Δοκῶ γάρ, αὐτὴν εἰσορῶν, γυναῖχ' ὁρᾶν
ἐμήν· θολοῖ δὲ καρδίαν, ἐκ δ' ὀμμάτων
πηγαὶ κατερρώγασιν. Ὦ τλήμων ἐγὼ
ὡς ἄρτι πένθους τοῦδε γεύομαι πικροῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχοιμ' ἂν εὖ λέγειν τύχην·
χρὴ δ', ὅστις εἶσι, καρτερεῖν θεοῦ δόσιν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Εἰ γὰρ τοσαύτην δύναμιν εἶχον ὥστε σὴν
ἐς φῶς πορεῦσαι νερτέρων ἐκ δωμάτων
γυναῖκα, καί σοι τήνδε πορσῦναι χάριν.

do hanc ut serviat tuæ familiæ.
Multo vero cum labore venit in meas manus :
certamen enim publicum invenio aliquos
proponentes athletis, dignum labore :
unde abduco hanc, præmium victoriæ
adeptus. Leviori enim certamine vincentibus erant
equi abducendi ; graviori autem
vincentibus, pugilatu et lucta, armenta.
Mulier post hæc sequebatur ; et cum forte adessem,
turpe fuit *visum* negligere hoc lucrum gloriosum.
Sed, sicut dixi, tibi curæ esse hanc mulierem oportet :
non enim furto partam, sed cum labore adeptus,
veni : aliquando vero et tu mihi gratias ages fortasse.

ADMETUS.

Haudquaquam te contemnens, neque inter inimicos po-
celavi meæ conjugis misera fata : [nens,
sed dolor dolori hic fuisset additus,
si ad alius cujus ædes ivisses hospitis :
satis enim mihi fuit deplorare hoc meum malum.
Mulierem vero, si quo modo licet, oro te, rex,
alium aliquem, qui non sit passus qualia ego,
servare jube Thessalorum ; multi enim sunt tibi
hospites inter Pheræos : ne mihi in memoriam revoces
Non potuerim, hanc videns in domo, [mala mea.
lacrimis abstinere ; ne dolenti mihi dolorem
addas ; satis enim calamitate gravor.
Qua tandem parte ædium poterit educari juvencula ?
nam *est* adolescentula, ut veste et ornatu significatur.
Utrum ergo in virorum habitabit tectis ?
et quomodo pura, inter juvenes versans,
erit ? juvenem non *est* facile, o Hercules,
coercere ; ego vero tui curam gero.
An mortuæ in thalamum *eam* introducens alam ?
et quomodo inferam hanc in illius lectum ?
Duplicem metuo reprehensionem, et a civibus,
ne quis me arguat, quod *uxore* de me bene merita
prodita, in alterius puellæ lecto jaceam :
et hujus mortuæ (digna *est* enim a me coli)
magnam oportet me habere rationem. Tu autem, o mulier,
quæcunque tandem tu sis, eumdem habere *te* cum Alcestid
formæ modum scito, et adsimilis es corpore.
Heu mihi! aufer per deos ab oculis
istam mulierem, ne me occidas perditum.
Videor enim, ipsam intuens, conjugem intueri
meam : turbat mihi cor, et ex oculis
fontes erumpunt. O miserum me
ut jam acerbum luctum hunc esse experior !

CHORUS.

Ego quidem non possim laudare *præsentem* fortunam ;
oportet tamen dei, quisquis veniat, sustinere donum.

HERCULES.

Utinam tantam vim haberem, ut tuam
in lucem reducerem infernis ex ædibus
conjugem, et tibi hoc præstarem officium.

ΑΔΜΗΤΟΣ.
Σάφ' οἶδα βούλεσθαί σ' ἄν· ἀλλὰ ποῦ τόδε;
οὐκ ἔστι τοὺς θανόντας ἐς φάος μολεῖν.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Μή νυν ὑπέρβαλλ', ἀλλ' ἐναισίμως φέρε.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Ῥᾷον παραινεῖν ἢ παθόντα καρτερεῖν.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Τί δ' ἂν προκόπτοις, εἰ θέλεις ἀεὶ στένειν;
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Ἔγνωκα καὐτὸς, ἀλλ' ἔρως τίς μ' ἐξάγει.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Τὸ γὰρ φιλῆσαι τὸν θανόντ' ἄγει δάκρυ.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Ἀπώλεσέν με, κἄτι μᾶλλον ἢ λέγω.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Γυναικὸς ἐσθλῆς ἤμπλακες· τίς ἀντερεῖ;
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Ὥστ' ἄνδρα τόνδε μηκέθ' ἥδεσθαι βίῳ.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Χρόνος μαλάξει, νῦν δ' ἔθ' ἡβάσκει κακόν.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Χρόνον λέγοις ἄν, εἰ χρόνος τὸ κατθανεῖν.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Γυνή σε παύσει καὶ νέου γάμου πόθος.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Σίγησον· οἷον εἶπας. Οὐκ ἂν ᾠόμην.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Τί δ'; οὐ γαμεῖς γὰρ, ἀλλὰ χηρεύσει λέχος;
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Οὐκ ἔστιν ἥτις τῷδε συγκλιθήσεται.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Μῶν τὴν θανοῦσαν ὠφελεῖν τι προσδοκᾷς;
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Κείνην ὅπουπέρ ἐστι τιμᾶσθαι χρεών.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Αἰνῶ μὲν, αἰνῶ· μωρίαν δ' ὀφλισκάνεις.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Ὡς μήποτ' ἄνδρα τόνδε νυμφίον καλῶν.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἐπῄνεσ' ἀλόχῳ πιστὸς οὕνεκ' εἶ φίλος.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Θάνοιμ' ἐκείνην καίπερ οὐκ οὖσαν προδούς.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Δέχου νυν εἴσω τήνδε γενναίων δόμων.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Μὴ, πρός σε τοῦ σπείραντος ἄντομαι Διός.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Καὶ μὴν ἁμαρτήσει γε μὴ δράσας τάδε.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Καὶ δρῶν γε λύπῃ καρδίαν δηχθήσομαι.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Πιθοῦ· τάχ' ἂν γὰρ ἐς δέον πέσοι χάρις.
ΑΔΜΗΤΟΣ.
Φεῦ.

ADMETUS.
Certo scio quod velles; sed ubi hoc *fieri possit?*
fieri nequit, ut mortui in lucem redeant.
HERCULES.
Ne ergo modum excedas, sed modeste fer *malum.*
ADMETUS.
Facilius *est* exhortari, quam dolentem sustinere.
HERCULES.
Quid vero proficies, si velis semper gemere?
ADMETUS.
Novi et ipse; sed amor quidam *ad hoc me* rapit.
HERCULES.
Amare enim mortuum, elicit lacrimas.
ADMETUS.
Perdidit me, et magis etiam quam dicam.
HERCULES.
Conjugem bonam amisisti; quis contradicet?
ADMETUS.
Ita ut ego non amplius delecter vita.
HERCULES.
Tempus *dolorem* molliet : nunc vero adhuc viget malum.
ADMETUS.
Tempus dixeris, si tempus *significat* mori.
HERCULES.
Mulier te sedabit, et novarum nuptiarum cupido
ADMETUS.
Tace; quid dixisti? Haud istud exspectassem.
HERCULES.
Quid vero? non ergo duces uxorem, sed manebit viduus [torus?
ADMETUS.
Nulla est quæ mecum sit accubitura.
HERCULES.
Num forte mortuæ prodesse aliquid speras?
ADMETUS.
Illam, ubicunque est, honore affici decet.
HERCULES.
Laudo quidem *hoc*, laudo : stultitiæ tamen obnoxius es.
ADMETUS.
Quippe nunquam me sponsum vocaturus, *lauda.*
HERCULES.
Laudo, quia conjugi fidus es amicus.
ADMETUS.
Moriar, si illam, quamvis non sit amplius, prodidero.
HERCULES.
Recipias sodes istam in generosam domum.
ADMETUS.
Non, per te oro Jovem, genitorem tuum.
HERCULES.
Atqui peccabis, si hæc non feceris.
ADMETUS.
Et quidem si facio, dolore pectore mordebor.
HERCULES.
Obtempera; fortasse enim opportuna continget gratia
ADMETUS.
Heu!

εἴθ' ἐξ ἀγῶνος τήνδε μὴ 'λαβές ποτε.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Νικῶντι μέντοι καὶ σὺ συννικᾷς ἐμοί.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Καλῶς ἔλεξας· ἡ γυνὴ δ' ἀπελθέτω.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἄπεισιν, εἰ χρή· πρῶτα δ' εἰ χρεὼν ἄθρει.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Χρή, σοῦ γε μὴ μέλλοντος ὀργαίνειν ἐμοί.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Εἰδώς τι κἀγὼ τήνδ' ἔχω προθυμίαν.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Νίκα νυν· οὐ μὴν ἁνδάνοντά μοι ποιεῖς.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἀλλ' ἔσθ' ὅθ' ἡμᾶς αἰνέσεις· πιθοῦ μόνον.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Κομίζετ', εἰ χρὴ τήνδε δέξασθαι δόμοις.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὐκ ἂν μεθείην σοῖς γυναῖκα προσπόλοις.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Σὺ δ' αὐτὸς αὐτὴν εἴσαγ', εἰ δοκεῖ, δόμοις.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἐς σὰς μὲν οὖν ἔγωγε θήσομαι χέρας.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Οὐκ ἂν θίγοιμι, δῶμα δ' εἰσελθεῖν πάρα.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Τῇ σῇ πέποιθα χειρὶ δεξιᾷ μόνῃ.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ἄναξ, βιάζει μ' οὐ θέλοντα δρᾶν τάδε.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Τόλμα προτεῖναι χεῖρα καὶ θιγεῖν ξένης.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Καὶ δὴ προτείνω, Γοργόν' ὡς καρατόμῳ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἔχεις;

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ἔχω.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ναί, σῷζέ νυν, καὶ τὸν Διὸς
φήσεις ποτ' εἶναι παῖδα γενναῖον ξένον.
Βλέψον δ' ἐς αὐτήν, εἴ τι σῇ δοκεῖ πρέπειν
γυναικί· λύπης δ' εὐτυχῶν μεθίστασο.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ὦ θεοί, τί λέξω; θαῦμ' ἀνέλπιστον τόδε·
γυναῖκα λεύσσω τήνδ' ἐμὴν ἐτητύμως,
ἢ κέρτομός με θεοῦ τις ἐκπλήσσει χαρά;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ τήνδ' ὁρᾷς δάμαρτα σήν.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ορα γε μή τι φάσμα νερτέρων τόδ' ᾖ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὐ ψυχαγωγὸν τόνδ' ἐποιήσω ξένον.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ἀλλ' ἣν ἔθαπτον εἰσορῶ δάμαρτ' ἐμήν;

utinam e certamine hanc nunquam reportasses!

HERCULES.

Vincente tamen et tu vincis mecum.

ADMETUS.

Recte dixisti; sed mulier hæc abeat.

HERCULES.

Abibit, si oportet; sed primum, an oporteat, vide

ADMETUS.

Oportet, si modo tu mihi nolis irasci.

HERCULES.

Sciens quiddam et ego tantum habeo studium.

ADMETUS.

Vince ergo; non tamen grata mihi facis.

HERCULES.

Sed erit tempus cum laudabis me; obtempera solum.

ADMETUS.

Deducite, si quidem oportet hanc recipere in ædes.

HERCULES.

Non committam mulierem tuis ministris.

ADMETUS.

Tu vero ipse eam introducito, si placet, in domum.

HERCULES.

Imo vero in tuas equidem ponam manus.

ADMETUS.

Non attingam *eam*; domum vero intrare licet.

HERCULES.

Tuæ credo *eam* manui dextræ soli.

ADMETUS.

Rex, cogis me non volentem facere hæc.

HERCULES.

Ausis extendere manum, et attingere hospitam.

ADMETUS. [*aversa.*)

Jam extendo *eam*, ut Gorgoni caput resectæ (i. e. *facie*

HERCULES.

Tenes?

ADMETUS.

Teneo.

HERCULES

Recte : serva igitur eam : et Jovis
filium aliquando dices esse generosum hospitem.
Intuere vero eam numquid tuæ videatur esse similis
conjugi : et beatus a dolore jam desiste.

ADMETUS.

O dii, quid dicam? miraculum insperatum hoc :
conjugem cerno hanc esse meam revera,
an ludificans dei aliquod me percellit gaudium?

HERCULES.

Non est : sed *ipsam* hanc intueris conjugem tuam.

ADMETUS.

Vide tamen ne aliquod ex inferis spectrum hoc sit.

HERCULES.

Non præstigiatorem me tibi fecisti hospitem.

ADMETUS.

Sed, quam sepeliebam, intueor conjugem meam?

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Σάφ' ἴσθ'· ἀπιστεῖν δ' οὔ σε θαυμάζω τύχην.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Θιγω, προσείπω ζῶσαν ὡς δάμαρτ' ἐμήν;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Πρόσειπ'· ἔχεις γὰρ πᾶν ὅσονπερ ἤθελες.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ὦ φιλτάτης γυναικὸς ὄμμα καὶ δέμας,
ἔχω σ' ἀέλπτως, οὔποτ' ὄψεσθαι δοκῶν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἔχεις· φθόνος δὲ μὴ γένοιτό τις θεῶν.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ὦ τοῦ μεγίστου Ζηνὸς εὐγενὲς τέκνον,
εὐδαιμονοίης, καί σ' ὁ φιτύσας πατὴρ
σώζοι· σὺ γὰρ δὴ τἄμ' ἀνώρθωσας μόνος.
Πῶς τήνδ' ἔπεμψας νέρθεν ἐς φάος τόδε;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Μάχην ξυνάψας δαιμόνων τῷ κυρίῳ.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ποῦ τόνδε Θανάτῳ φῂς ἀγῶνα συμβαλεῖν;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Τύμβον παρ' αὐτὸν ἐκ λόχου μάρψας χεροῖν.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Τί γάρ ποθ' ἥδ' ἄναυδος ἕστηκεν γυνή;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὔπω θέμις σοι τῆσδε προσφωνημάτων
κλύειν, πρὶν ἂν θεοῖσι τοῖσι νερτέροις
ἀφαγνίσηται καὶ τρίτον μόλῃ φάος.
Ἀλλ' εἴσαγ' εἴσω τήνδε· καὶ δίκαιος ὢν
τὸ λοιπὸν, Ἄδμητ', εὐσέβει περὶ ξένους.
Καὶ χαῖρ'· ἐγὼ δὲ τὸν προκείμενον πόνον
Σθενέλου τυράννῳ παιδὶ πορσυνῶ μολών.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Μεῖνον παρ' ἡμῖν καὶ ξυνέστιος γενοῦ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Αὖθις τόδ' ἔσται, νῦν δ' ἐπείγεσθαί με δεῖ.

ΑΔΜΗΤΟΣ.

Ἀλλ' εὐτυχοίης, νόστιμον δ' ἔλθοις πόδα.
Ἀστοῖς δὲ πάσῃ τ' ἐννέπω τετραρχίᾳ
χοροὺς ἐπ' ἐσθλαῖς συμφοραῖσιν ἱστάναι
βωμούς τε κνισᾶν βουθύτοισι προστροπαῖς.
Νῦν γὰρ μεθηρμόσμεσθα βελτίω βίον
τοῦ πρόσθεν· οὐ γὰρ εὐτυχῶν ἀρνήσομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Πολλαὶ μορφαὶ τῶν δαιμονίων,
πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί·
καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός.
Τοιόνδ' ἀπέβη τόδε πρᾶγμα.

HERCULES.

Certo scias; haud tamen miror non fidem habere te fortu-[næ tuæ.

ADMETUS.

Tangam, alloquar ut vivam uxorem meam?

HERCULES.

Alloquere; habes enim omne quod voluisti.

ADMETUS.

O carissimæ conjugis facies et corpus,
habeo te præter spem, nunquam te visurum esse me arbitrans.

HERCULES.

Habes; invidia vero ne qua adsit deorum.

ADMETUS.

O maximi Jovis generose fili,
beatus sis, et qui te genuit pater,
servet *te*: tu enim jam mea restituisti solus.
Quomodo istam reduxisti ex inferis in lucem hanc?

HERCULES.

Pugna commissa cum deo *vitæ mortisque* arbitro.

ADMETUS.

Ubi hoc cum Orco dicis prælium commisisse?

HERCULES.

Apud ipsum tumulum, ex insidiis *eum* corripiens manibus.

ADMETUS.

Quid tandem hæc muta stat mulier?

HERCULES.

Nondum fas tibi hujus compellationem
audire, priusquam diis inferis sese
expiaverit, et tertia venerit lux.
Verum introducas intus eam; et, cum sis justus,
in posterum, Admete, perge pius esse erga hospites.
Et vale; ego vero propositum laborem
Stheneli filio regi perficiam *hinc* proficiscens.

ADMETUS.

Maneas nobiscum et sis meus hospes.

HERCULES.

Iterum hoc *aliquando* fiet; nunc vero oportet me prope-[rare.

ADMETUS.

At felix sis, et ex reditu huc convertas gressum.
Civibus vero omnique impero tetrarchiæ
ut choros propter felicem eventum instituant,
aræque odorentur victimis supplicibus.
Nunc enim traducti sumus in meliorem vitam
priore *vita;* haud enim negabo me beatum esse.

CHORUS.

Multæ *sunt* formæ rerum divinitus evenientium,
multaque præter spem perficiunt dii:
et quæ videbantur eventura, non sunt effecta,
inopinatorum vero exitum invenit deus.
Talis evenit hæc res.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
ΧΟΡΟΣ.
ΕΡΜΙΟΝΗ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
ΜΟΛΟΤΤΟΣ.
ΠΗΛΕΥΣ.
ΤΡΟΦΟΣ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΘΕΤΙΣ.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ἀσιάτιδος γῆς σχῆμα, Θηβαία πόλις,
ὅθεν ποθ᾽ ἕδνων σὺν πολυχρύσῳ χλιδῇ
Πριάμου τύραννον ἑστίαν ἀφικόμην,
δάμαρ δοθεῖσα παιδοποιὸς Ἕκτορι,
ζηλωτὸς ἔν γε τῷ πρὶν Ἀνδρομάχη χρόνῳ,
νῦν δ᾽ οὔ τις ἄλλη δυστυχεστέρα γυνὴ
ἐμοῦ πέφυκεν ἢ γενήσεταί ποτε·
ἥτις πόσιν μὲν Ἕκτορ᾽ ἐξ Ἀχιλλέως
θανόντ᾽ ἐσεῖδον, παῖδά θ᾽ ὃν τίκτω πόσει
ῥιφθέντα πύργων Ἀστυάνακτ᾽ ἀπ᾽ ὀρθίων,
ἐπεὶ τὸ Τροίας εἷλον Ἕλληνες πέδον·
αὐτὴ δὲ δούλη, τῶν ἐλευθερωτάτων
οἴκων νομισθεῖσ᾽, Ἑλλάδ᾽ εἰσαφικόμην,
τῷ νησιώτῃ Νεοπτολέμῳ δορὸς γέρας
δοθεῖσα λείας Τρωικῆς ἐξαίρετον.
Φθίας δὲ τῆσδε καὶ πόλεως Φαρσαλίας
ξύγχορτα ναίω πεδί᾽, ἵν᾽ ἡ θαλασσία
Πηλεῖ ξυνῴκει χωρὶς ἀνθρώπων Θέτις
φεύγουσ᾽ ὅμιλον· Θεσσαλὸς δέ νιν λεὼς
Θετίδειον αὐδᾷ θεᾶς χάριν νυμφευμάτων.
Ἔνθ᾽ οἶκον ἔσχε τόνδε παῖς Ἀχιλλέως,
Πηλέα δ᾽ ἀνάσσειν γῆς ἐᾷ Φαρσαλίας,
ζῶντος γέροντος σκῆπτρον οὐ θέλων λαβεῖν.
Κἀγὼ δόμοις τοῖσδ᾽ ἄρσεν᾽ ἐντίκτω κόρον,
πλαθεῖσ᾽ Ἀχιλλέως παιδὶ, δεσπότῃ γ᾽ ἐμῷ.
Καὶ πρὶν μὲν ἐν κακοῖσι κειμένην ὅμως
ἐλπίς μ᾽ ἀεὶ προσῆγε σωθέντος τέκνου
ἀλκήν τιν᾽ εὑρεῖν κἀπικούρησιν κακῶν·
ἐπεὶ δὲ τὴν Λάκαιναν Ἑρμιόνην γαμεῖ,
τοὐμὸν παρώσας δεσπότης δοῦλον λέχος,
κακοῖς πρὸς αὐτῆς σχετλίοις ἐλαύνομαι·
λέγει γὰρ ὥς νιν φαρμάκοις κεκρυμμένοις
τίθημ᾽ ἄπαιδα καὶ πόσει μισουμένην,
αὐτὴ δὲ ναίειν οἶκον ἀντ᾽ αὐτῆς θέλω

ANDROMACHE.

PERSONÆ FABULÆ

ANDROMACHE.
ANCILLA.
CHORUS.
HERMIONE.
MENELAUS.
MOLOSSUS.
PELEUS.
NUTRIX.
ORESTES.
NUNCIUS.
THETIS.

ANDROMACHE.

Asiaticæ terræ decus, Thebana civitas,
unde quondam dotis cum opulentis deliciis
Priami ad regiam domum veni,
conjux data ad liberos procreandos Hectori,
Andromache, beata quidem priore tempore :
nunc vero nulla alia infelicior mulier
me est, vel erit unquam :
quæ maritum quidem Hectorem ab Achille
interfectum vidi, et filium, quem peperi marito,
Astyanacta, projectum ab turribus arduis,
postquam solum Trojæ Græci ceperunt :
ipsa autem serva, liberrimæ
familiæ antea habita, in Græciam veni,
insulari Neoptolemo belli munus
data, ex præda Trojana electum.
Hujus vero Phthiæ et urbis Pharsaliæ
vicinos habito campos, ubi marina
Thetis cum Peleo habitabat seorsum ab hominibus,
fugiens frequentiam : Thessalicus vero populus locum
Thetidium vocat deæ nuptiarum gratia.
Ibi domum habuit hanc filius Achillis,
Peleum vero regere sinit terram Pharsaliam,
vivo sene sceptrum nolens accipere.
Et ego in his ædibus marem pario puerum,
congressa cum Achillis filio, domino meo.
Et prius quidem, quamvis in malis jacerem, tamen
spes me semper ducebat *ad credendum*, salvo filio,
aliquod præsidium me inventuram esse et auxilium adversus mala :
postquam vero Lacænam Hermionen duxit
dominus, meum aversatus servilem lectum,
malis ab ipsa miseris exagitor.
Dicit enim, me pharmacis se occultis
facere sterilem et viro invisam;
et me ipsam pro ea velle tenere domum

τόνδ', ἐκβαλοῦσα λέκτρα τἀκείνης βίᾳ·
ἀγὼ τὸ πρῶτον οὐχ ἑκοῦσ' ἐδεξάμην,
νῦν δ' ἐκλέλοιπα· Ζεὺς τάδ' εἰδείη μέγας,
ὡς οὐχ ἑκοῦσα τῷδ' ἐκοινώθην λέχει.
Ἀλλ' οὔ σφε πείθω, βούλεται δέ με κτανεῖν,
πατήρ τε θυγατρὶ Μενέλεως συνδρᾷ τάδε.
Καὶ νῦν κατ' οἴκους ἔστ', ἀπὸ Σπάρτης μολὼν
ἐπ' αὐτὸ τοῦτο· δειματουμένη δ' ἐγὼ
δόμων πάροικον Θέτιδος εἰς ἀνάκτορον
θάσσω τόδ' ἐλθοῦσ', ἤν με κωλύσῃ θανεῖν·
Πηλεύς τε γάρ νιν ἔκγονοί τε Πηλέως
σέβουσιν, ἑρμήνευμα Νηρῇδος γάμων.
Ὃς δ' ἔστι παῖς μοι μόνος, ὑπεκπέμπω λάθρα
ἄλλους ἐς οἴκους, μὴ θάνῃ φοβουμένη.
Ὁ γὰρ φυτεύσας αὐτὸν οὔτ' ἐμοὶ πάρα
προσωφελῆσαι, παιδί τ' οὐδέν ἐστ', ἀπὼν
Δελφῶν κατ' αἶαν, ἔνθα Λοξίᾳ δίκην
δίδωσι μανίας, ἥν ποτ' ἐς Πυθὼ μολὼν
ᾔτησε Φοῖβον πατρὸς οὗ 'κτίνειν δίκην,
εἴ πως τὰ πρόσθε σφάλματ' ἐξαιτούμενος,
θεὸν παράσχοιτ' ἐς τὸ λοιπὸν εὐμενῆ.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Δέσποιν', ἐγώ τοι τοὔνομ' οὐ φεύγω τόδε
καλεῖν σ', ἐπείπερ καὶ κατ' οἶκον ἠξίουν
τὸν σόν, τὸ Τροίας ἡνίκ' ᾠκοῦμεν πέδον·
εὔνους δὲ καὶ σοὶ ζῶντί τ' ἦν τῷ σῷ πόσει.
Καὶ νῦν φέρουσά σοι νέους ἥκω λόγους,
φόβῳ μέν, εἴ τις δεσποτῶν αἰσθήσεται,
οἴκτῳ δὲ τῷ σῷ· δεινὰ γὰρ βουλεύεται
Μενέλαος ἐς σὲ παῖς θ', ἅ σοι φυλακτέα.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ὦ φιλτάτη σύνδουλε, σύνδουλος γὰρ εἶ
τῇ πρόσθ' ἀνάσσῃ τῇδε, νῦν δὲ δυστυχεῖ,
τί δρῶσι; ποίας μηχανὰς πλέκουσιν αὖ,
κτεῖναι θέλοντες τὴν παναθλίαν ἐμέ;

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Τὸν παῖδά σου μέλλουσιν, ὦ δύστηνε σύ,
κτείνειν, ὃν ἔξω δωμάτων ὑπεξέθου.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Οἴμοι· πέπυσται τὸν ἐμὸν ἔκθετον γόνον;
πόθεν ποτ'; Ὦ δύστηνος, ὡς ἀπωλόμην.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Οὐκ οἶδ', ἐκείνων δ' ᾐσθόμην ἐγὼ τάδε·
φροῦδος δ' ἐπ' αὐτὸν Μενέλεως δόμων ἄπο.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ἀπωλόμην ἄρ'· ὦ τέκνον, κτενοῦσί σε
δισσοὶ λαβόντες γῦπες. Ὁ δὲ κεκλημένος
πατὴρ ἔτ' ἐν Δελφοῖσι τυγχάνει μένων.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Δοκῶ γὰρ οὐκ ἂν ὧδέ σ' ἂν πράσσειν κακῶς,
κείνου παρόντος· νῦν δ' ἔρημος εἶ φίλων.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Οὐδ' ἀμφὶ Πηλέως ἦλθεν, ὡς ἥξοι, φάτις;

hanc, ejecto lecto ipsius per vim:
quem ego primum non volens accepi,
nunc vero reliqui. Magnus Jupiter hoc sciat,
quod non volens hujus tori sum facta socia.
Sed non persuadeo ei; vult enim me occidere:
et pater Menelaus filiam in hac re adjuvat.
Et nunc in ædibus est, ex Sparta veniens
ad hoc ipsum. Territa vero ego,
ædibus vicinum Thetidis in sacellum
hoc profecta, sedeo, an *forte* prohibeat ne moriar.
Peleus namque illud posterique Pelei
colunt, monumentum nuptiarum Thetidis.
Qui vero est filius mihi unicus, *eum* ablego clam
alias in ædes, timens ne *cæsus* moriatur.
Nam genitor ejus nec mihi adest
ad opitulandum, et puero nihil (*nullius opis*) est, absens
in Delphorum terra, ubi Apollini pœnam
solvit furoris, per quem aliquando, ad Pythonem profectus,
postulavit Phœbum, ut *cæsi* patris sui rependeret pœnas:
si quo modo, priora peccata deprecans,
deum efficiat sibi in posterum propitium.

ANCILLA.

Domina, ego quidem non vereor hoc nomine
vocare te, quandoquidem *hoc facere* et in domo dignabar
tua, quando Trojæ habitabamus solum:
eram autem benevola et tibi, tuoque marito viventi.
Et nunc afferens tibi novos sermones veni,
metu quidem, si quis dominorum comperiat,
sed miseratione tui: atrocia enim molitur
Menelaus adversus te filiaque *ejus*, quæ tibi cavenda *sunt*.

ANDROMACHE.

O carissima conserva, conserva enim es
reginæ quondam huic (*mihi*), nunc vero infelici:
quid faciunt? quas insidias struunt denuo,
occidere volentes me longe miserrimam?

ANCILLA.

Filium tuum volunt, o tu misera,
occidere, quem extra domum clam ablegasti.

ANDROMACHE.

Heu mihi! rescivitne (*Hermione*) meum filium ablegatum?
unde tandem? O misera, ut perii!

ANCILLA.

Nescio; de illis vero comperi ego hæc: [domum.
abiit ad eum (*filium tuum*) *quærendum* Menelaus extra

ANDROMACHE.

Perii igitur! o fili, interficient te
gemini correptum vultures. Et qui vocatur
pater *tuus*, adhuc Delphis moratur.

ANCILLA.

Existimo enim non ita futuram fuisse te infelicem,
illo præsente; nunc vero orba es amicis.

ANDROMACHE.

Neque de Peleo, quod sit venturus, venit fama?

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
Γέρων γ' ἐκεῖνος ὥστε σ' ὠφελεῖν παρών.
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.
Καὶ μὴν ἔπεμψ' ἐπ' αὐτὸν οὐχ ἅπαξ μόνον.
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
Μῶν οὖν δοκεῖς σοῦ φροντίσαι τιν' ἀγγέλων;
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.
Πόθεν; θέλεις οὖν ἄγγελος σύ μοι μολεῖν;
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
Τί δῆτα φήσω χρόνιος οὖσ' ἐκ δωμάτων;
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.
Πολλὰς ἂν εὕροις μηχανάς· γυνὴ γὰρ εἶ.
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
Κίνδυνος· Ἑρμιόνη γὰρ οὐ σμικρὰ φύλαξ.
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.
Ὁρᾷς; ἀπαυδᾷς ἐν κακοῖς φίλοισι σοῖς.
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
Οὐ δῆτα· μηδὲν τοῦτ' ὀνειδίσῃς ἐμοί.
Ἀλλ' εἶμ', ἐπεί τοι κοὐ περίβλεπτος βίος
δούλης γυναικὸς, ἥν τι καὶ πάθω κακόν.
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.
Χώρει νυν· ἡμεῖς δ', οἷσπερ ἐγκείμεσθ' ἀεὶ
θρήνοισι καὶ γόοισι καὶ δακρύμασι,
πρὸς αἰθέρ' ἐκτενοῦμεν· ἐμπέφυκε γὰρ
γυναιξὶ τέρψις τῶν παρεστώτων κακῶν
ἀνὰ στόμ' ἀεὶ καὶ διὰ γλώσσης ἔχειν.
Πάρεστι δ' οὐχ ἓν, ἀλλὰ πολλά μοι στένειν,
πόλιν πατρῴαν, τὸν θανόντα θ' Ἕκτορα,
στερρόν τε τὸν ἐμὸν δαίμον', ᾧ ξυνεζύγην,
δούλειον ἦμαρ ἐσπεσοῦσ' ἀναξίως.
Χρὴ δ' οὔποτ' εἰπεῖν οὐδέν' ὄλβιον βροτῶν,
πρὶν ἂν θανόντος τὴν τελευταίαν ἴδῃς
ὅπως περάσας ἡμέραν ἥξει κάτω.
Ἰλίῳ αἰπεινᾷ Πάρις οὐ γάμον, ἀλλά τιν' ἄταν
ἠγάγετ' εὐναίαν εἰς θαλάμους Ἑλέναν.
Ἇς ἕνεκ', ὦ Τροία, δορὶ καὶ πυρὶ δηιάλωτον
εἷλέ σ' ὁ χιλιόναυς Ἑλλάδος ὠκὺς Ἄρης,
καὶ τὸν ἐμὸν μελέας πόσιν Ἕκτορα, τὸν περὶ τείχη
εἵλκυσε διφρεύων παῖς ἁλίας Θέτιδος·
αὐτὰ δ' ἐκ θαλάμων ἀγόμαν ἐπὶ θῖνα θαλάσσας,
δουλοσύναν στυγερὰν ἀμφιβαλοῦσα κάρᾳ.
Πολλὰ δὲ δάκρυά μοι κατέβα χροὸς, ἀνίκ' ἔλειπον
ἄστυ τε καὶ θαλάμους καὶ πόσιν ἐν κονίαις.
Ὤμοι ἐγὼ μελέα, τί μ' ἐχρῆν ἔτι φέγγος ὁρᾶσθαι,
Ἑρμιόνας δούλαν; ἇς ὕπο τειρομένα
πρὸς τόδ' ἄγαλμα θεᾶς ἱκέτις περὶ χεῖρε βαλοῦσα
τάκομαι, ὡς πετρίνα πιδακόεσσα λιβάς.
ΧΟΡΟΣ.
Ὦ γύναι, ἃ Θέτιδος δάπεδον καὶ ἀνάκτορα θάσσεις
δαρὸν, οὐδὲ λείπεις, [Στρ. α'.
Φθιὰς ὅμως ἔμολον ποτὶ σὰν Ἀσιήτιδα γένναν,
εἴ τί σοι δυναίμαν
ἄκος τῶν δυσλύτων πόνων τεμεῖν,
οἳ σὲ καὶ Ἑρμιόναν ἔριδι στυγερᾷ συνεκλῄσαν,

ANCILLA.
Senior ille *est* quam ut juvet te præsens.
ANDROMACHE.
Atqui arcessivi eum non semel tantum.
ANCILLA.
Num ergo putas te curare aliquem nunciorum *tuorum?*
ANDROMACHE.
Unde? visne igitur nuncia tu mihi ire?
ANCILLA.
Quid vero dicam, si diu absim extra domum?
ANDROMACHE.
Multas invenies technas; mulier enim es.
ANCILLA.
Periculum *est;* nam Hermione est non segnis custos.
ANDROMACHE.
Vides? deficis amicis tuis in malis *versantibus*.
ANCILLA.
Nequaquam, ne hoc exprobres mihi.
Sed vadam, quia nec invidenda vita est
mulieris servæ, etiamsi quid patiar mali.
ANDROMACHE.
Vade ergo; nos vero, in quibus versamur semper,
fletus et luctus et lacrimas
ad cœlum intendamus; nam innata est
mulieribus delectatio præsentium malorum,
ut *ea* in ore semper et lingua habeant.
Adest autem mihi non unum, sed multa quæ gemam,
patriam urbem, et interfectum Hectora,
et duram meam fortunam, cui sum alligata,
in servilem diem (*statum*) indigne prolapsa.
Nullum autem mortalium unquam oportet beatum dicere,
priusquam mortui supremam videris
diem quomodo defunctus descenderit ad inferos.
Ilio alto Paris non nuptam, sed aliquam Aten
adduxit tori sociam Helenam in thalamum.
Propter quam, o Troja, ferro et igni expugnatam
vastavit te mille navibus vectus Græciæ velox Mars,
et meum miseræ maritum, Hectora, quem circa mœnia
traxit aurigans filius marinæ Thetidis:
ipsa autem ex thalamis rapta sum ad litus maris,
tristi servitute injuncta capiti. [linquebam
Multæ autem lacrimæ defluxerunt mihi de facie, quando re-
et urbem, et thalamos, et maritum in pulvere.
Heu ego misera! quid me oportebat amplius lumen intueri,
Hermiones servam? a qua afflicta,
ad hanc statuam deæ supplex, circumdans manus,
colliquesco, sicut gutta scaturiens e saxo.
CHORUS.
O mulier, quæ Thetidis solum et templum insides
diu, nec deseris,
Phthia *ego licet sim,* tamen veni ad te Asiaticam genere,
si quod tibi possem
remedium difficilium malorum parare,
quæ te et Hermionen in rixam odiosam concluserunt,

τλάμον', ἀμφὶ λέκτρων
διδύμων ἐπίκοινον ἐοῦσαν
ἀμφὶ παῖδ' Ἀχιλλέως. [ἥκεις. Ἀντ. α'.
Γνῶθι τύχαν, λόγισαι τὸ παρὸν κακὸν εἰς ὅπερ
Δεσπόταις ἁμιλλᾷ,
Ἰλιὰς οὖσα κόρα, Λακεδαίμονος ἐκγενέταισι.
Λεῖπε δεξίμηλον
δόμον τᾶς ποντίας θεοῦ. Τί σοι
καιρὸς ἀτυζομένᾳ δέμας αἰκέλιον καταλείβειν
δεσποτῶν ἀνάγκαις;
τὸ κρατοῦν δέ σε πείσει. Τί μόχθον
οὐδὲν οὖσα μοχθεῖς;
Ἀλλ' ἴθι λεῖπε θεᾶς Νηρηΐδος ἀγλαὸν ἕδραν, Στρ. β'.
γνῶθι δ' οὖσ' ἐπὶ ξένας
δμωὶς ἐπ' ἀλλοτρίας πόλεος,
ἔνθ' οὐ φίλων τιν' εἰσορᾷς
σῶν, ὦ δυστυχεστάτα,
ὦ παντάλαινα νύμφα. [Ἀντ. β'.
Οἰκτροτάτα γὰρ ἔμοιγ' ἔμολες, γύναι Ἰλιάς, οἴκους·
δεσποτῶν δ' ἐμῶν φόβῳ
ἡσυχίαν ἄγομεν, τὸ δὲ σὸν
οἴκτῳ φέρουσα τυγχάνω,
μὴ παῖς τᾶς Διὸς κόρας
σοί μ' εὖ φρονοῦσαν εἰδῇ.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Κόσμον μὲν ἀμφὶ κρατὶ χρυσέας χλιδῆς
στολμόν τε χρωτὸς τόνδε ποικίλων πέπλων,
οὐ τῶν Ἀχιλλέως οὐδὲ Πηλέως ἄπο
δόμων ἀπαρχὰς δεῦρ' ἔχουσ' ἀφικόμην,
ἀλλ' ἐκ Λακαίνης Σπαρτιάτιδος χθονὸς
Μενέλαος ἡμῖν ταῦτα δωρεῖται πατὴρ
πολλοῖς σὺν ἕδνοις, ὥστ' ἐλευθεροστομεῖν.
Ὑμᾶς μὲν οὖν τοῖσδ' ἀνταμείβομαι λόγοις.
Σὺ δ' οὖσα δούλη καὶ δορίκτητος γυνὴ
δόμους κατασχεῖν ἐκβαλοῦσ' ἡμᾶς θέλεις
τούσδε, στυγοῦμαι δ' ἀνδρὶ φαρμάκοισι σοῖς,
νηδὺς δ' ἀκύμων διὰ σέ μοι διόλλυται·
δεινὴ γὰρ ἠπειρῶτις ἐς τὰ τοιάδε
ψυχὴ γυναικῶν· ὧν ἐπισχήσω σ' ἐγώ,
κοὐδέν σ' ὀνήσει δῶμα Νηρῇδος τόδε,
οὐ βωμὸς οὐδὲ ναός, ἀλλὰ κατθανεῖ.
Ἢν δ' οὖν βροτῶν τίς σ' ἢ θεῶν σῶσαι θέλῃ,
δεῖ σ' ἀντὶ τῶν πρὶν ὀλβίων φρονημάτων
πτῆξαι ταπεινήν, προσπεσεῖν τ' ἐμὸν γόνυ,
σαίρειν τε δῶμα τοὐμόν, ἐκ χρυσηλάτων
τευχέων χερὶ σπείρουσαν Ἀχελῴου δρόσον,
γνῶναί θ' ἵν' εἶ γῆς. Οὐ γάρ ἐσθ' Ἕκτωρ τάδε,
οὐ Πρίαμος οὐδὲ χρυσός, ἀλλ' Ἑλλὰς πόλις.
Ἐς τοῦτο δ' ἥκεις ἀμαθίας, δύστηνε σύ,
ἣ παιδὶ πατρός, ὃς σὸν ὤλεσεν πόσιν,
τολμᾷς ξυνεύδειν καὶ τέκν' αὐθέντου πάρα
τίκτειν. Τοιοῦτον πᾶν τὸ βάρβαρον γένος·
πατήρ τε θυγατρὶ παῖς τε μητρὶ μίγνυται
κόρη τ' ἀδελφῷ, διὰ φόνου δ' οἱ φίλτατοι

miseram, quæ in toro
bipartito *Hermiones* socia es
apud filium Achillis.
Cognosce fortunam, expende præsens malum in quod ve- [nisti.
Cum dominis certas,
Iliaca puella, Lacedæmone oriundis.
Relinque recipientem oves
ædem marinæ deæ. Quæ tibi *est*
utilitas afflictæ corpus deformatum macerare
dominorum propter violentias?
Imperium enim tibi persuadebit. Quid laboribus,
nihil cum valeas, laboras?
Quin ito: relinque Nereidis deæ splendidam sedem,
et agnosce te esse in peregrina *terra*
ancillam, in aliena urbe,
ubi neminem amicorum vides
tuorum, o infelicissima,
o prorsus misera sponsa!
Nam summe miseranda mihi venisti, Iliaca mulier, ad *no-* [*stras* ædes:
sed dominorum meorum metu
quieta sum, tuamque fortunam
cum miseratione fero,
ne filia filiæ Jovis
me tibi benevolam esse resciscat.

HERMIONE.

Ornatum aurearum deliciarum circa caput,
vestitumque corporis huncce variorum peplorum,
non ab Achillis neque Pelei
domo primitias *nuptiales* habens huc veni;
sed ex Lacæna Spartana terra
Menelaus pater mihi hæc donat,
cum magna dote, ut liceat libere loqui.
Vobis igitur his respondeo verbis.
Tu vero, cum sis serva et captiva mulier,
vis ædes tenere nobis ejectis
hasce; sum autem invisa viro propter tua pharmaca,
et venter sine fetu propter te mihi perit:
callidum enim epiroticum (*Asiaticum*) in hujusmodi res
ingenium mulierum: a quibus compescam ego te;
et nihil te juvabit domus hæc Nereidis,
non ara, neque templum, sed morieris.
Si ergo hominum aut deorum quis te servare velit,
oportet te, pro priore beata superbia,
contrahi humilem, accidereque ad meum genu,
et verrere domum meam, ex vasis auro ductis
manu dispergentem Acheloi rorem,
et cognoscere ubi terrarum sis: non enim sunt Hector hæc,
non Priamus nec aurum, sed Græca civitas.
Eo vero venisti insaniæ, misera tu,
quæ cum filio patris, qui interfecit tuum maritum,
audeas concumbere, et liberos ex interfectore *ejus*
parere. Tale omne *est* barbaricum genus:
pater filiæ, et filius matri miscetur,
sororque fratri, et per cædem carissimi

χωροῦσι, καὶ τῶνδ' οὐδὲν ἐξείργει νόμος.
Ἃ μὴ παρ' ἡμᾶς ἔσφερ'· οὐδὲ γὰρ καλὸν
δυοῖν γυναικοῖν ἄνδρ' ἕν' ἡνίας ἔχειν,
ἀλλ' ἐς μίαν βλέποντες εὐναίαν Κύπριν
στέργουσιν, ὅστις μὴ κακῶς οἰκεῖν θέλει.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐπίφθονόν τι χρῆμα θηλειῶν ἔφυ,
καὶ ξυγγάμοισι δυσμενὲς μάλιστ' ἀεί.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Φεῦ φεῦ.
Κακόν γε θνητοῖς τὸ νέον, ἔν τε τῷ νέῳ
τὸ μὴ δίκαιον ὅστις ἀνθρώπων ἔχει.
Ἐγὼ δὲ ταρβῶ μὴ τὸ δουλεύειν μέ σοι
λόγων ἀπώσῃ, πόλλ' ἔχουσαν ἔνδικα,
ἣν δ' αὖ κρατήσω, μὴ 'πὶ τῷδ' ὄφλω βλάβην·
οἱ γὰρ πνέοντες μεγάλα τοὺς κρείσσους λόγους
πικρῶς φέρουσι τῶν ἐλασσόνων ὕπο·
ὅμως δ' ἐμαυτὴν οὐ προδοῦσ' ἁλώσομαι.
Εἴπ', ὦ νεᾶνι, τῷ σ' ἐχεγγύῳ λόγῳ
πεισθεῖσ' ἀπωθῶ γνησίων νυμφευμάτων;
ὡς ἡ Λάκαινα τῶν Φρυγῶν μείων πόλις,
τύχῃ θ' ὑπερθεῖ, καί μ' ἐλευθέραν ὁρᾷς;
ἢ τῷ νέῳ τε καὶ σφριγῶντι σώματι
πλούτου τε μεγέθει καὶ φίλοις ἐπηρμένη
οἶκον κατασχεῖν τὸν σὸν ἀντὶ σοῦ θέλω;
πότερον ἵν' αὐτὴ παῖδας ἀντὶ σοῦ τέκω
δούλους, ἐμαυτῇ γ' ἀθλίαν ἐφολκίδα;
ἢ τοὺς ἐμούς τις παῖδας ἐξανέξεται
Φθίας τυράννους ὄντας, ἢν σὺ μὴ τέκῃς;
Φιλοῦσι γάρ μ' Ἕλληνες Ἕκτορός τ' ἄπο,
αὐτή τ' ἀμαυρὰ κοὐ τύραννος ἦν Φρυγῶν.
Οὐκ ἐξ ἐμῶν σε φαρμάκων στυγεῖ πόσις,
ἀλλ' εἰ ξυνεῖναι μὴ 'πιτηδεία κυρεῖς.
Φίλτρον δὲ καὶ τόδ'· οὐ τὸ κάλλος, ὦ γύναι,
ἀλλ' ἀρεταὶ τέρπουσι τοὺς ξυνευνέτας.
Σὺ δ' ἤν τι κνισθῇς, ἡ Λάκαινα μὲν πόλις
μέγ' ἐστὶ, τὴν δὲ Σκῦρον οὐδαμοῦ τίθης,
πλουτεῖς δ' ἐν οὐ πλουτοῦσι, Μενέλεως δέ σοι
μείζων Ἀχιλλέως. Ταῦτά τοί σ' ἔχθει πόσις.
Χρὴ γὰρ γυναῖκα, κἂν κακῷ δοθῇ πόσει,
στέργειν, ἅμιλλάν τ' οὐκ ἔχειν φρονήματος.
Εἰ δ' ἀμφὶ Θρῄκην χιόνι τὴν κατάρρυτον
τύραννον ἔσχες ἄνδρ', ἵν' ἐν μέρει λέχος
δίδωσι πολλαῖς εἷς ἀνὴρ κοινούμενος,
ἔκτεινας ἂν τάσδ'; εἶτ' ἀπληστίαν λέχους
πάσαις γυναιξὶ προστιθεῖσ' ἂν εὑρέθης.
Αἰσχρόν γε. Καίτοι χεῖρον' ἀρσένων νόσον
ταύτην νοσοῦμεν, ἀλλὰ προὔστημεν καλῶς.
Ὦ φίλταθ' Ἕκτορ, ἀλλ' ἐγὼ τὴν σὴν χάριν
σοὶ καὶ ξυνήρων, εἴ τί σε σφάλλοι Κύπρις,
καὶ μαστὸν ἤδη πολλάκις νόθοισι σοῖς
ἐπέσχον, ἵνα σοι μηδὲν ἐνδοίην πικρόν.
Καὶ ταῦτα δρῶσα τἀρετῇ προσηγόμην
πόσιν· σὺ δ' οὐδὲ ῥανίδ' ὑπαιθρίας δρόσου

grassantur, et horum nihil prohibet lex.
Quæ ne apud nos introducas; neque enim honestum,
duarum mulierum unum virum tenere habenas;
sed in unam intuens conjugalem Venerem,
contentus est, quicumque non male vult habitare.

CHORUS.

Invidiosa quædam res est feminarum *sexus*,
et tori sociis infesta maxime semper.

ANDROMACHE.

Heu! heu!
Mala profecto res *est* mortalibus juventus, et in juventute
quisquis hominum injustas cupiditates habet.
Ego vero metuo ne, quod ego tibi serviam, *hoc me*
repellat a dicendo, cum habeam multa justa *argumenta;*
rursum si vicero, ne propter hoc accipiam detrimentum.
Qui enim spirant magna, præstantiores rationes
ægre ferunt ab inferioribus.
Tamen prodens meipsam non convincar.
Dic, o juvencula, qua te firma ratione
confidens repello a legitimis nuptiis?
quod Lacæna civitas Phrygibus *sit* inferior,
fortunaque *mea* superior sit, meque liberam videas?
an juvenili et vigenti corpore
opumque amplitudine et amicis elata,
domum tenere tuam pro te volo?
utrum ut ipsa liberos pro te pariam
servos, mihi miseram appendicem?
an meos aliquis liberos patietur
Phthiæ reges esse, si tu non pepereris?
Amant nimirum me Græci, idque propter Hectora,
et *quia* ipsa obscura, nec regina eram Phrygum.
Non propter mea pharmaca te odit conjux,
sed si tu es ad conversandum minus idonea.
Nam philtrum et hoc est : non forma, o mulier,
sed virtutes delectant conjuges.
Tu vero, si quid pungeris, Lacæna urbs
est magnum aliquod, Scyrum vero nullo loco habes,
et ostentas divitias inter inopes, Menelausque tibi
major est Achille. Propter hæc profecto te odit maritus.
Oportet enim mulierem, etiamsi malo data sit viro,
boni consulere, neque decertare de fastu.
Si vero in Thracum terra nive circumfusa
nacta esses maritum regem, ubi per vices lectum
dat multis *mulieribus* unus vir communicans,
an occideres istas? Sic insatiabilis libidinis famam
omnibus mulieribus concilians deprehensa esses.
Turpe profecto *hoc :* quanquam graviore viris morbo
hoc laboramus, sed defungimur *eo* decore.
O carissime Hector, at ego tua causa
amabam tecum *easdem*, si quid te falleret Venus,
et mammam jam sæpe tuis spuriis
præbui, ut tibi nihil afferrem molesti.
Et hæc faciens, virtute *mihi* conciliabam
maritum : tu vero neque guttulam ætherei roris

τῷ σῷ προσίζειν ἀνδρὶ δειμαίνουσ' ἐᾷς.
Μὴ τὴν τεκοῦσαν τῇ φιλανδρίᾳ, γύναι,
ζήτει παρελθεῖν· τῶν κακῶν γὰρ μητέρων
φεύγειν τρόπους χρὴ τέκν', ὅσοις ἔνεστι νοῦς.

ΧΟΡΟΣ.

Δέσποιν', ὅσον σοι ῥᾳδίως παρίσταται,
τοσόνδε πείθου τῇδε συμβῆναι λόγοις.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Τί σεμνομυθεῖς κεἰς ἀγῶν' ἔρχει λόγων,
ὡς δὴ σὺ σώφρων, τἀμὰ δ' οὐχὶ σώφρονα;

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Οὔκουν ἐφ' οἷς γε νῦν καθέστηκας λόγοις.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Ὁ νοῦς ὁ σός μοι μὴ ξυνοικοίη, γύναι.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Νέα πέφυκας, καὶ λέγεις αἰσχρῶν πέρι.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Σὺ δ' οὐ λέγεις γε, δρᾷς δέ μ' εἰς ὅσον δύνῃ.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Οὐκ αὖ σιωπῇ Κύπριδος ἀλγήσεις πέρι;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Τί δ'; οὐ γυναιξὶ ταῦτα πρῶτα πανταχοῦ;

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Καλῶς γε χρωμέναισιν· εἰ δὲ μή, οὐ καλά.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Οὐ βαρβάρων νόμοισιν οἰκοῦμεν πόλιν.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Κἀκεῖ τά γ' αἰσχρὰ κἀνθάδ' αἰσχύνην ἔχει.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Σοφή, σοφὴ σύ· κατθανεῖν δ' ὅμως σε δεῖ.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ὁρᾷς ἄγαλμα Θέτιδος ἔς σ' ἀποβλέπον;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Μισοῦν γε πατρίδα σὴν Ἀχιλλέως φόνῳ.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ἑλένη νιν ὤλεσ', οὐκ ἐγὼ, μήτηρ γε σή.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Ἦ καὶ πρόσω γὰρ τῶν ἐμῶν ψαύσεις κακῶν;

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ἰδοὺ σιωπῶ κἀπιλάζυμαι στόμα.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Ἐκεῖνο λέξον, οὗπερ οὕνεκ' ἐστάλην.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Λέγω σ' ἐγὼ νοῦν οὐκ ἔχειν ὅσον σε δεῖ.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Λείψεις τόδ' ἁγνὸν τέμενος ἐναλίας θεοῦ;

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Εἰ μὴ θανοῦμαί γ'· εἰ δὲ μή, οὐ λείψω ποτέ.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Ὡς τοῦτ' ἄραρε, κοὐ μενῶ πόσιν μολεῖν.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ μὴν πρόσθεν ἐκδώσω μέ σοι.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Πῦρ σοι προσοίσω, κοὐ τὸ σὸν προσκέψομαι,

tuo viro insidere præ metu sinis.
Ne genitricem tuam amore virorum, mulier,
studeas superare : nam malarum matrum
mores fugere oportet liberos, quibus inest mens sana.

CHORUS.

Domina, quantum tibi commode facultas est,
tantum sine tibi persuaderi ut cum hac transigas verbis.

HERMIONE. [borum,

Quid arroganter loqueris, et in certamen *mecum* venis ver-
quasi tu nimirum modesta *sis*, ego vero non casta?

ANDROMACHE.

Haud certe *modesta es* ob ea saltem verba quibus nunc es usa.

HERMIONE.

Animus tuus ne adsit mihi, mulier.

ANDROMACHE.

Adolescentula es, et loqueris de turpibus.

HERMIONE. [tes.

Tu vero non loqueris quidem, sed facis in me quantum po-

ANDROMACHE.

Nonne ergo tacite perferes dolorem de Venere (*zelotypiæ*)?

HERMIONE.

Quid vero? mulieribus non ista summa *sunt* ubique?

ANDROMACHE.

Recte quidem utentibus : sin minus, non honesta *sunt*.

HERMIONE.

Non barbarorum legibus regimus urbem.

ANDROMACHE.

Et illic turpia et hic dedecus habent.

HERMIONE.

Callida, callida tu; sed tamen mori te oportet.

ANDROMACHE.

Videsne statuam Thetidis in te respicientem?

HERMIONE.

Quæ odit certe patriam tuam propter Achillis cædem.

ANDROMACHE.

Helena eum perdidit, mater tua, non ego.

HERMIONE.

Num enim ulterius etiam mea attinges mala?

ANDROMACHE.

Ecce taceo, et comprimo os.

HERMIONE.

Illud dic, cujus causa veni.

ANDROMACHE.

Dico ego te non tantum sapere, quantum te convenit.

HERMIONE.

Relinquesne hoc sanctum templum marinæ deæ?

ANDROMACHE. [quam.

Linquam sane, si non moriar; sin minus, nunquam relin-

HERMIONE. [redeat.

Morieris; nam hoc fixum est, nec exspectabo dum maritus

ANDROMACHE.

Neque ego vero prius me tradam tibi.

HERMIONE.

Ignem tibi admovebo, nec tui rationem habebo,

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.
Σὺ δ' οὖν κάταιθε, θεοὶ γὰρ εἴσονται τάδε.
ΕΡΜΙΟΝΗ.
καὶ χρωτὶ δεινῶν τραυμάτων ἀλγηδόνας.
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.
Σφάζ', αἱμάτου θεᾶς βωμὸν, ἢ μέτεισί σε.
ΕΡΜΙΟΝΗ.
Ὦ βάρβαρον σὺ θρέμμα καὶ σκληρὸν θράσος,
ἐγκαρτερεῖς δὴ θάνατον; Ἀλλ' ἐγώ σ' ἕδρας
ἐκ τῆσδ' ἑκοῦσαν ἐξαναστήσω τάχα·
τοιόνδ' ἔχω σου δέλεαρ. Ἀλλὰ γὰρ λόγους
κρύψω, τὸ δ' ἔργον αὐτὸ σημανεῖ τάχα.
Κάθησ' ἑδραία· καὶ γὰρ εἰ πέριξ σ' ἔχει
τηκτὸς μόλυβδος, ἐξαναστήσω σ' ἐγὼ,
πρὶν ᾧ πέποιθας παῖδ' Ἀχιλλέως μολεῖν.
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.
Πέποιθα· δεινὸν δ' ἑρπετῶν μὲν ἀγρίων
ἄκη βροτοῖσι θεῶν καταστῆσαί τινα·
ἃ δ' ἔστ' ἐχίδνης καὶ πυρὸς περαιτέρω,
οὐδεὶς γυναικὸς φάρμακ' ἐξεύρηκέ πω
κακῆς· τοσοῦτόν ἐσμεν ἀνθρώποις κακόν.
ΧΟΡΟΣ.
Ἦ μεγάλων ἀχέων ἄρ' ὑπῆρξεν, ὅτ' Ἰδαίαν Στρ. α'
ἐς νάπαν ἦλθ' ὁ Μαίας τε καὶ Διὸς τόκος,
τρίπωλον ἅρμα δαιμόνων
ἄγων τὸ καλλιζυγὲς,
ἔριδι στυγερᾷ κεκορυθμένον εὐμορφίας
σταθμοὺς ἔπι βούτα
βοτῆρά τ' ἀμφὶ μονότροπον νεανίαν
ἔρημόν θ' ἑστιοῦχον αὐλάν.
Ταὶ δ' ἐπεὶ ὑλόκομον νάπος ἤλυθον, οὐρειᾶν Ἀντ. α'
πιδάκων νίψαν αἰγλᾶντα σώματ' ἐν ῥοαῖς,
ἔβαν δὲ Πριαμίδαν. Ὑπερ-
βολαῖς λόγων δ' εὐφρόνων
παραβαλλόμεναι, Κύπρις εἷλε λόγοις δολίοις,
τερπνοῖς μὲν ἀκοῦσαι,
πικρὰν δὲ σύγχυσιν βίου Φρυγῶν πόλει
ταλαίνᾳ περγάμοις τε Τροίας.
Εἴθε δ' ὑπὲρ κεφαλὰν ἔβαλεν κακὸν Στρ. β'
ἁ τεκοῦσά νιν [Πάριν],
πρὶν Ἰδαῖον κατοικίσαι λέπας,
ὅτε νιν παρὰ θεσπεσίῳ δάφνᾳ
βόασε Κασάνδρα κτανεῖν,
μεγάλαν Πριάμου πόλεως λώβαν.
Τίν' οὐκ ἐπῆλθε, ποῖον οὐκ ἐλίσσετο
δαμογερόντων βρέφος φονεύειν;
Οὔτ' ἂν ἐπ' Ἰλιάσι ζυγὸν ἤλυθε Ἀντ. β'
δούλιον, σύ τ' ἂν, γύναι,
τυράννων ἔσχες ἂν δόμων ἕδρας·
παρέλυσε δ' ἂν Ἑλλάδος ἀλγεινοὺς
πόνους, ὅσ' ἀμφὶ Τροίαν
δεκέτεις ἀλάληντο νέοι λόγχαις·
λέχη τ' ἔρημ' ἂν οὔποτ' ἐξελείπετο,
καὶ τεκέων ὀρφανοὶ γέροντες.

ANDROMACHE.
At tu accende igitur; dii enim scient ista.
HERMIONE.
et corpori gravium plagarum *admovebo* dolores.
ANDROMACHE.
Jugula, pollue sanguine *meo* deæ aram, quæ ulciscetur te.
HERMIONE.
O barbara tu pecus, et dura pertinacia!
perfers igitur mortem? Sed ego te sede
ex hac volentem excitabo cito : [monem
talem habeo escam tui (*ad te eliciendum*). Sed enim ser-
occultabo; res vero ipsa indicabit cito.
Sedeas firma: namque etiamsi undique te tenet
liquefactum plumbum *signi instar, hinc* excitabo ego te,
priusquam, cui confidis, filius Achillis veniat.

ANDROMACHE.
Confido; mirum autem *est*, adversus serpentes quidem feros
remedia mortalibus constituisse deorum aliquem,
quæ vero sunt vipera et igne pejora,
contra mulierem adhuc nullus remedia invenit
malam : tale sumus hominibus malum.
CHORUS.
Profecto magnarum calamitatum auctor extitit, quando in
saltus venit Majæ et Jovis filius, [Idæos
trium currum dearum
ducens pulcrijugum,
concertatione calamitosa de forma instructum,
ad stabula bubulci,
adque pastorem solitarium adolescentem,
et casæ desertos lares. [montanorum
Istæ vero (*tres deæ*) quando ad silvosos saltus venerunt,
fontium in undis abluerunt nitentia corpora,
profectæque sunt ad Priami filium *Paridem*.
Certatim vero blandis verbis
inter se æmulantibus, Venus vicit dictis callidis,
jucundis quidem auditu,
sed amaram eversionem vitæ *allaturis* Phrygum urbi
miseræ arcibusque Trojæ.
Utinam vero trans caput abjecisset, exitialem
quæ quondam peperit Parin,
priusquam Idæum montem habitatum misisset,
quando eum ad sacram laurum
clamavit Cassandra occidendum esse,
magnam noxam urbis Priami.
Quem non adiit? quem non rogabat
seniorum populi, infantem ut occideret?
Neque super Trojam jugum venisset
servile, atque tu, mulier,
regiæ domus (*Priami*) potita esses sede:
solvisset autem *mater, isto necato*, Græciæ miseros
labores, quibus circa Trojam
decem annis vagabantur juvenes bello;
lectique non deserti essent relicti,
nec liberis orbati senes.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἥκω λαβὼν σὸν παῖδ', ὃν εἰς ἄλλους δόμους
λάθρα θυγατρὸς τῆς ἐμῆς ὑπεξέθου.
Σὲ μὲν γὰρ ηὔχεις θεᾶς βρέτας σῶσαι τόδε,
τοῦτον δὲ τοὺς κρύψαντας· ἀλλ' ἐφευρέθης
ἧσσον φρονοῦσα τοῦδε Μενέλεω, γύναι.
Κεἰ μὴ τόδ' ἐκλιποῦσ' ἐρημώσεις πέδον,
ὅδ' ἀντὶ τοῦ σοῦ σώματος σφαγήσεται.
Ταῦτ' οὖν λογίζου, πότερα κατθανεῖν θέλεις,
ἢ τόνδ' ὀλέσθαι σῆς ἁμαρτίας ὕπερ,
ἣν εἰς ἔμ' εἴς τε παῖδ' ἐμὴν ἁμαρτάνεις.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ὦ δόξα, δόξα, μυρίοισι δὴ βροτῶν
οὐδὲν γεγῶσι βίοτον ὤγκωσας μέγαν.
Εὔκλεια δ' οἷς μέν ἐστ' ἀληθείας ὕπο,
εὐδαιμονίζω· τοὺς δ' ὑπὸ ψευδῶν ἔχειν
οὐκ ἀξιώσω πλὴν τύχῃ φρονεῖν δοκεῖν.
Σὺ δὴ στρατηγῶν λογάσιν Ἑλλήνων ποτὲ
Τροίαν ἀφείλου Πρίαμον, ὧδε φαῦλος ὤν;
ὅστις θυγατρὸς ἀντίπαιδος ἐκ λόγων
τοσόνδ' ἔπνευσας, καὶ γυναικὶ δυστυχεῖ
δούλῃ κατέστης εἰς ἀγῶν'. Οὐκ ἀξιῶ
οὔτ' οὖν σὲ Τροίας, οὔτε σοῦ Τροίαν ἔτι.
Ἔξωθέν εἰσιν οἱ δοκοῦντες εὖ φρονεῖν
λαμπροί, τὰ δ' ἔνδον πᾶσιν ἀνθρώποις ἴσοι,
πλὴν εἴ τι πλούτῳ· τοῦτο δ' ἰσχύει μέγα.
Μενέλαε, φέρε δὴ διαπεράνωμεν λόγους·
τέθνηκα δὴ σῇ θυγατρὶ καί μ' ἀπώλεσε·
μιαιφόνον μὲν οὐκέτ' ἂν φύγοι μύσος,
ἐν τοῖς δὲ πολλοῖς καὶ σὺ τόνδ' ἀγωνιεῖ
φόνον· τὸ συνδρῶν γάρ σ' ἀναγκάσει χρέος.
Ἢν δ' οὖν ἐγὼ μὲν μὴ θανεῖν ὑπεκδράμω,
τὸν παῖδά μου κτενεῖτε; κᾆτα πῶς πατὴρ
τέκνου θανόντος ῥᾳδίως ἀνέξεται;
Οὐχ ὧδ' ἄνανδρον αὐτὸν ἡ Τροία καλεῖ·
ἀλλ' εἶσιν οἷ χρή· Πηλέως γὰρ ἄξια
πατρός τ' Ἀχιλλέως ἔργα δρῶν φανήσεται·
ὤσει δὲ σὴν παῖδ' ἐκ δόμων· σὺ δ' ἐκδιδοὺς
ἄλλῳ τί λέξεις; πότερον ὡς κακὸν πόσιν
φεύγει τὸ ταύτης σῶφρον; ἀλλὰ ψεύσεται.
Γαμεῖ δὲ τίς νιν; ἢ σφ' ἄνανδρον ἐν δόμοις
χήραν καθέξεις πολιόν; Ὦ τλήμων ἀνέρ,
κακῶν τοσούτων οὐχ ὁρᾷς ἐπιρροάς;
πόσας ἂν εὐνὰς θυγατέρ' ἠδικημένην
βούλοι' ἂν εὑρεῖν ἢ παθεῖν ἁγὼ λέγω;
Οὐ χρὴ 'πὶ μικροῖς μεγάλα πορσύνειν κακά,
οὐδ', εἰ γυναῖκές ἐσμεν ἀτηρὸν κακόν,
ἄνδρας γυναιξὶν ἐξομοιοῦσθαι φύσιν.
Ἡμεῖς γὰρ εἰ σὴν παῖδα φαρμακεύομεν
καὶ νηδὺν ἐξαμβλοῦμεν, ὡς αὐτὴ λέγει,
ἑκόντες, οὐκ ἄκοντες, οὐδὲ βώμιοι
πίτνοντες, αὐτοὶ τὴν δίκην ὑφέξομεν
ἐν σοῖσι γαμβροῖς, οἷσιν οὐκ ἐλάσσονα
βλάβην ὀφείλω, προστιθεῖσ' ἀπαιδίαν.

MENELAUS.

Veni capto tuo filio, quem in aliam domum
clam filia mea subduxeras.
Te enim opinabaris hoc deæ simulacrum servaturum esse,
hunc vero qui *eum* occultaverunt : sed deprehensa es
minus sapere isto Menelao, mulier.
Et nisi relinquens hoc deseres solum,
iste pro te interficietur.
Hoc ergo reputa, utrum mori velis,
an hunc perire tui peccati causa,
quod in me et meam filiam committis.

ANDROMACHE.

O fama, fama, sexcentis jam mortalibus,
qui nihili erant, vitam extulisti splendidam.
Decus nominis quibus est a veritate, eos
beatos duco : sed qui *habent* falso, habere *illos*
non æstimabo, sed casu sapere videri.
Tu igitur imperans lectissimis Græcorum quondam
Trojam abstulisti Priamo, adeo ignavus homo?
qui filiæ infantis ex verbis
adeo *ferociter* spirasti, et cum muliere misera
serva descendisti in certamen. Non judico dignum
neque te Troja, neque Trojam te amplius.
Extrinsecus sunt splendidi, qui sapere existimantur,
intus vero omnibus hominibus similes,
nisi si quid opibus *præstant :* hoc enim multum valet.
Menelae, age jam absolvamus sermones :
interfecta sum, *ita existimato,* a tua filia, et me perdidit :
cædis piaculum non poterit amplius effugere,
apud populum vero et tu reus eris hujus [*crimen.*
cædis; commodatæ enim operæ culpa te coget *adire hoc dis-*
Sin ego quominus moriar effugero,
an filium meum occidetis? at quomodo pater
filium mortuum æquo animo feret?
Non adeo ignavum eum Troja vocat,
sed vadet quo oportet; Peleo enim dignas
res et patre Achille facere videbitur :
expellet autem tuam filiam ex ædibus : et tu, nuptui dans
alii, quid dices? utrum quod malum virum
fugiat hujus modestia? sed falsum hoc erit.
Quis vero ducet eam? an ipsam sine viro domi
viduam tenebis canam? O miser vir!
malorum tantorum nonne vides affluentiam?
quot concubinis læsam filiam
velles invenire *potius* quam pati quæ ego dico?
Non oportet ob parvas res magna *sibi* parare mala,
neque, si nos mulieres sumus nocens malum,
viros mulieribus fieri similes natura.
Ego enim, si tuam filiam veneficiis lædo,
et ventri *ejus* abortum facio, ut ipsa dicit,
volens, non invita, nec ad aram
procidens, ultro judicium subibo
apud tuos generos, quibus non minorem
pœnam debeo, afferens orbitatem.

Ἡμεῖς μὲν οὖν τοιοίδε· τῆς δὲ σῆς φρενὸς
ἕν σου δέδοικα· διὰ γυναικείαν ἔριν
καὶ τὴν τάλαιναν ὤλεσας Φρυγῶν πόλιν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄγαν ἔλεξας, ὡς γυνὴ πρὸς ἄρσενας,
καί σου τὸ σῶφρον ἐξετόξευσεν φρενός.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Γύναι, τάδ' ἐστὶ σμικρὰ καὶ μοναρχίας
οὐκ ἄξι', ὡς φῄς, τῆς ἐμῆς, οὐδ' Ἑλλάδος.
Εὖ δ' ἴσθ', ὅτου τις τυγχάνει χρείαν ἔχων,
τοῦτ' ἔσθ' ἑκάστῳ μεῖζον ἢ Τροίαν ἑλεῖν.
Κἀγὼ θυγατρὶ, μεγάλα γὰρ κρίνω τάδε,
λέχους στέρεσθαι, σύμμαχος καθίσταμαι·
τὰ μὲν γὰρ ἄλλα δεύτερ' ἂν πάσχῃ γυνή·
ἀνδρὸς δ' ἁμαρτάνουσ' ἁμαρτάνει βίου.
Δούλων δ' ἐκεῖνον τῶν ἐμῶν ἄρχειν χρεών,
καὶ τῶν ἐκείνου τοὺς ἐμοὺς ἡμᾶς τε πρός·
φίλων γὰρ οὐδὲν ἴδιον, οἵτινες φίλοι
ὀρθῶς πεφύκασ', ἀλλὰ κοινὰ χρήματα.
Μένων δὲ τοὺς ἀπόντας, εἰ μὴ θήσομαι
τἄμ' ὡς ἄριστα, φαῦλός εἰμι κοὐ σοφός.
Ἀλλ' ἐξανίστω τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς·
ὡς, ἢν θάνῃς σὺ, παῖς ὅδ' ἐκφεύγει μόρον,
σοῦ δ' οὐ θελούσης κατθανεῖν, τόνδε κτενῶ·
δυοῖν δ' ἀνάγκη θατέρῳ λιπεῖν βίον.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Οἴμοι, πικρὰν κλήρωσιν αἵρεσίν τέ μοι
βίου καθίστης, καὶ λαχοῦσά τ' ἀθλία
καὶ μὴ λαχοῦσα δυστυχὴς καθίσταμαι.
Ὦ μεγάλα πράσσων αἰτίας μικρᾶς πέρι,
πιθοῦ· τί καίνεις μ'; ἀντὶ τοῦ; ποίαν πόλιν
προὔδωκα; τίνα σῶν ἔκτανον παίδων ἐγώ;
ποῖον δ' ἔπρησα δῶμ'; Ἐκοιμήθην βίᾳ
ξὺν δεσπόταισι· κᾆτ' ἔμ', οὐ κεῖνον, κτενεῖς,
τὸν αἴτιον τῶνδ', ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν ἀφεὶς
πρὸς τὴν τελευτὴν ὑστέραν οὖσαν φέρει;
Οἴμοι κακῶν τῶνδ'· ὦ τάλαιν' ἐμὴ πατρὶς,
ὡς δεινὰ πάσχω· τί δέ με καὶ τεκεῖν ἐχρῆν,
ἄχθος τ' ἐπ' ἄχθει τῷδε προσθέσθαι διπλοῦν;
Ἀτὰρ τί ταῦτ' ὀδύρομαι, τὰ δ' ἐν ποσὶν
οὐκ ἐξικμάζω καὶ λογίζομαι κακά;
ἥτις σφαγὰς μὲν Ἕκτορος τροχηλάτους
κατεῖδον οἰκτρῶς τ' Ἴλιον πυρούμενον,
αὐτὴ δὲ δούλη ναῦς ἐπ' Ἀργείων ἔβην,
κόμης ἐπισπασθεῖσ'· ἐπεὶ δ' ἀφικόμην
Φθίαν, φονεῦσιν Ἕκτορος νυμφεύομαι.
Τί δῆτ' ἐμοὶ ζῆν ἡδύ; πρὸς τί χρὴ βλέπειν;
πρὸς τὰς παρούσας ἢ παρελθούσας τύχας;
Εἷς παῖς ὅδ' ἦν μοι λοιπὸς ὀφθαλμὸς βίου·
τοῦτον κτενεῖν μέλλουσιν οἷς δοκεῖ τάδε.
Οὐ δῆτα τοὐμοῦ γ' οὕνεκ' ἀθλίου βίου·
ἐν τῷδε μὲν γὰρ ἐλπὶς, εἰ σωθήσεται·
ἐμοὶ δ' ὄνειδος μὴ θανεῖν ὑπὲρ τέκνου.
Ἰδοὺ προλείπω βωμὸν ἥδε χειρία

Nos igitur tales *sumus :* sed tuæ mentis
unum (*mulierositatem*) a te metuo; propter contentionem
etiam infelicem perdidisti Phrygum urbem. [de muliere

CHORUS.

Nimis *audacter* es locuta, ut mulier ad viros,
et tua modestia animi jaculando exhausit sagittas.

MENELAUS.

Mulier, ista sunt parva, et imperio
non digna, ut ais, meo neque Græcia.
Sed bene scias, quo quis opus habet,
hoc cuilibet est pluris, quam Trojam capere.
Et ego filiæ, magna enim judico ista,
ne connubio privetur, adjutor extiti :
nam cetera quidem minora *sunt* quæcunque patitur mulier;
sed virum amittens, amittit vitam.
Meis autem servis illum (*Neoptolemum*) imperare convenit,
et illius *servis* meos meque præterea.
Amicorum enim nihil *est* proprium, qui quidem amici
vere sunt, sed communia bona.
Exspectans vero absentes, si non constituam
mea quam optime, ignavus sum, nec sapiens.
Sed surgens cede ex hoc templo deæ;
quia, si moriaris tu, puer iste effugiet fatum;
sin recusas mori, hunc interficiam :
ex duobus alterum necesse est relinquere vitam.

ANDROMACHE.

Heu mihi! acerbam sortitionem et optionem mihi
vitæ statuis : et eligens misera,
nec eligens, infelix sum.
O qui magna moliris causam ob parvam,
audi : quid interficis me? quare? quam urbem
prodidi? quem tuorum liberorum occidi ego?
quam domum incendi? Dormivi vi *coacta*
cum domino; et deinde me, non illum, interficies,
auctorem horum; sed, principio omisso,
ad finem, qui posterior est, impetu ferris?
Heu mihi propter ista mala! o misera mea patria,
quam indigna patior! quid vero mihi etiam parere opus erat
et onus huic oneri addere duplex?
Sed quid hæc lamentor, quæ vero *sunt* præsentia
non * neque perpendo mala?
quæ necem Hectoris raptati curru
vidi, misereque incensum Ilium,
et ipsa serva in naves Argivorum ascendi,
crinibus tracta : at postquam veni
in Phthiam, conjux fio interfectoris Hectoris.
Quid igitur mihi suave *est* vivere? ad quid oportet respicere?
ad præsentem, an præteritam fortunam?
Unus ille filius erat mihi reliquus, oculus vitæ :
hunc sunt interfecturi, quibus ista placent.
Non certe *peribit* propter meam miseram vitam :
in hoc enim spes *reliqua*, si servabitur,
mihi autem probrum non mori pro filio.
Ecce relinquo aram, jam in manus me dedo

σφάζειν, φονεύειν, δεῖν, ἀπαρτῆσαι δέρην.
Ὦ τέκνον, ἡ τεκοῦσά σ', ὡς σὺ μὴ θάνῃς,
στείχω πρὸς Ἅδην· ἢν δ' ὑπεκδράμῃς μόρον,
μέμνησο μητρὸς, οἷα τλᾶσ' ἀπωλόμην,
καὶ πατρὶ τῷ σῷ, διὰ φιλημάτων ἰὼν
δάκρυά τε λείβων καὶ περιπτύσσων χέρας,
λέγ' οἷ' ἔπραξα. Πᾶσι δ' ἀνθρώποις ἄρ' ἦν
ψυχὴ τέκν'· ὅστις δ' αὔτ' ἄπειρος ὢν ψέγει,
ἧσσον μὲν ἀλγεῖ, δυστυχῶν δ' εὐδαιμονεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὤκτειρ' ἀκούσασ'· οἰκτρὰ γὰρ τὰ δυστυχῆ
βροτοῖς ἅπασι, κἂν θυραῖος ὢν κυρῇ.
Ἐς ξύμβασιν δὲ χρῆν σε σήν τε παῖδ' ἄγειν,
Μενέλαε, καὶ τήνδ', ὡς ἀπαλλαχθῇ πόνων.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Λάβεσθέ μοι τῆσδ', ἀμφελίξαντες χέρας,
δμῶες· λόγους γὰρ οὐ φίλους ἀκούσεται.
Ἐγὼ δ', ἵν' ἁγνὸν βωμὸν ἐκλίποις θεᾶς,
προὔτεινα παιδὸς θάνατον, ᾧ σ' ὑπήγαγον
ἐς χεῖρας ἐλθεῖν τὰς ἐμὰς ἐπὶ σφαγήν.
Καὶ τἀμφὶ σοῦ μὲν ὧδ' ἔχοντ' ἐπίστασο·
τὰ δ' ἀμφὶ παιδὸς τοῦδε παῖς ἐμὴ κρινεῖ,
ἤν τε κτανεῖν νιν ἤν τε μὴ κτανεῖν θέλῃ.
Ἀλλ' ἕρπ' ἐς οἴκους τούσδ', ἵν' εἰς ἐλευθέρους
δούλη γεγῶσα μήποθ' ὑβρίζειν μάθῃς.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Οἴμοι· δόλῳ μ' ὑπῆλθες, ἠπατήμεθα.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Κήρυσσ' ἅπασιν· οὐ γὰρ ἐξαρνούμεθα.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ἦ ταῦτ' ἐν ὑμῖν τοῖς παρ' Εὐρώτᾳ σοφά;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Καὶ τοῖς γε Τροίᾳ, τοὺς παθόντας ἀντιδρᾶν.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Τὰ θεῖα δ' οὐ θεῖ', οὐδ' ἔχειν ἡγεῖ δίκην;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὅταν τάδ' ᾖ, τότ' οἴσομεν. Σὲ δὲ κτενῶ.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ἦ καὶ νεοσσὸν τόνδ', ὑπὸ πτερῶν σπάσας;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὐ δῆτα· θυγατρὶ δ', ἢν θέλῃ, δώσω κτανεῖν.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Οἴμοι· τί δῆτά σ' οὐ καταστένω, τέκνον;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὔκουν θρασεῖά γ' αὐτὸν ἐλπὶς ἀναμένει.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ὦ πᾶσιν ἀνθρώποισιν ἔχθιστοι βροτῶν,
Σπάρτης ἔνοικοι, δόλια βουλευτήρια,
ψευδῶν ἄνακτες, μηχανορράφοι κακῶν,
ἑλικτὰ κοὐδὲν ὑγιὲς, ἀλλὰ πᾶν πέριξ
φρονοῦντες, ἀδίκως εὐτυχεῖτ' ἀν' Ἑλλάδα.
Τί δ' οὐκ ἐν ὑμῖν ἐστιν; οὐ πλεῖστοι φόνοι;
οὐκ αἰσχροκερδεῖς; οὐ λέγοντες ἄλλα μὲν
γλώσσῃ, φρονοῦντες δ' ἄλλ' ἐφευρίσκεσθ' ἀεί;

jugulandam, cædendam, vinciendam, suspendendam collo.
O fili, genitrix tua, ut tu ne moriaris,
vado ad Orcum; si vero vitaris mortem,
memineris matris, qualia sustinens perierim
et patri tuo, osculans
lacrimasque stillans et circumdans manus,
dic qualia passa fuerim. Omnibus igitur hominibus sunt
liberi vita: quisquis vero ipsos vituperat, non expertus *prolis*
voluptatem, minus quidem dolet, sed in mala fortuna beatus

CHORUS. [est.

Miserata sum *te,* his auditis: miserabiles enim calamitates
mortalibus omnibus, quamvis externus *aliquis* sit.
Oportebat vero te in reconciliationem ducere et tuam filiam
Menelae, et istam, ut *ea* liberetur a malis.

MENELAUS.

Prehendite mihi istam circumplicatis manibus,
servi; verba enim non grata audiet.
Ego enim *tibi,* ut sacram aram deæ relinqueres,
objeci filii mortem, quo te pellexi
in manus meas venire ad necem.
Et tua quidem sic se habere scias:
quod puerum vero istum attinet, filia mea judicabit,
sive interficere velit eum, sive non.
Sed vade in domum hanc, ut in liberos,
serva cum sis, nunquam contumelias ingerere discas.

ANDROMACHE.

Heu mihi! dolo me circumvenisti, decepta sum.

MENELAUS.

Prædica omnibus; non enim negamus.

ANDROMACHE.

Num hæc apud vos ad Eurotam habitantes recta *sunt*?

MENELAUS. [rependant.

Et apud eos etiam qui in Troja *habitant,* ut læsi vicem

ANDROMACHE.

Deos vero non deos *esse,* nec vindictam habere putas?

MENELAUS.

Cum hæc erunt, tunc feremus: te vero occidam.

ANDROMACHE.

An et pullum hunc sub alis avulsum *meis*?

MENELAUS.

Non sane: sed filiæ dabo, si velit, occidendum.

ANDROMACHE.

Hei mihi! quomodo igitur te non deplorabo, o fili?

MENELAUS.

Nimirum certa spes ipsum non manet.

ANDROMACHE.

O omnibus hominibus inimicissimi mortalium,
Spartæ incolæ, dolosa conciliabula,
mendaciorum principes, fraudulenti sutores malorum,
tortuosa et nihil sani, sed omnia per ambages
cogitantes, immerito floretis in Græcia.
Quid *sceleris* non est in vobis? nonne plurimæ cædes?
nonne turpis quæstus cupidi *estis*? nonne alia quidem dicen-
lingua, alia vero sentientes deprehendimini semper? [tes

Ὄλοισθ'· ἐμοὶ δὲ θάνατος οὐχ οὕτω βαρὺς,
ὥςσοι δέδοκται. Κεῖνα γάρ μ' ἀπώλεσεν,
ὅθ' ἡ τάλαινα πόλις ἀναλώθη Φρυγῶν,
πόσις θ' ὁ κλεινὸς, ὅς σε πολλάκις δορὶ
ναύτην ἔθηκεν ἀντὶ χερσαίου κακόν.
Νῦν δ' ἐς γυναῖκα γοργὸς ὁπλίτης φανεὶς
κτείνεις μ'. Ἀπόκτειν'· ὡς ἀθώπευτόν γέ σε
γλώσσης ἀφήσω τῆς ἐμῆς καὶ παῖδα σήν.
Ἐπεὶ σὺ μὲν πέφυκας ἐν Σπάρτῃ μέγας,
ἡμεῖς δὲ Τροίᾳ γ'. Εἰ δ' ἐγὼ πράσσω κακῶς,
μηδὲν τόδ' αὔχει· καὶ σὺ γὰρ πράξειας ἄν.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐδέποτε δίδυμα λέκτρ' ἐπαινέσω βροτῶν Στρ. α'
οὐδ' ἀμφιμάτορας κόρους,
ἔριν μὲν οἴκων δυσμενεῖς τε λύπας.
Τὴν μίαν μοι στεργέτω πόσις γάμοις
ἀκοινώνητον ἀνδρὸς εὐνάν.
Οὐδέ γ' ἐνὶ πόλεσι δίπτυχοι τυραννίδες Ἀντ. α'
μιᾶς ἀμείνονες φέρειν,
ἄχθος τ' ἐπ' ἄχθει καὶ στάσις πολίταις.
Τεκτόνοιν θ' ὕμνου συνεργάταιν δυοῖν
ἔριν Μοῦσαι φιλοῦσι κραίνειν·
πνοαὶ δ' ὅταν φέρωσι ναυτίλους θοαὶ, Στρ. β'
κατὰ πηδαλίων διδύμα πραπίδων γνώμα
σοφῶν τε πλῆθος ἀθρόον ἀσθενέστερον
φαυλοτέρας φρενὸς αὐτοκρατοῦς
ἑνὸς, ἃ δύνασις ἀνά τε μέλαθρα κατά τε πόλιας,
ὁπόταν εὑρεῖν θέλωσι καιρόν.
Ἔδειξεν ἡ Λάκαινα τοῦ στρατηλάτα Ἀντ. β'
Μενέλα· διὰ γὰρ πυρὸς ἦλθ' ἑτέρῳ λέχει,
κτείνει δὲ τὴν τάλαιναν Ἰλιάδα κόραν
παῖδά τε δύσφρονος ἔριδος ὕπερ.
Ἄθεος, ἄνομος, ἄχαρις ὁ φόνος. Ἔτι σε πότνια
μετατροπὰ τῶνδ' ἔπεισιν ἔργων.
Καὶ μὴν ἐσορῶ τόδε σύγκρατον
ζεῦγος πρὸ δόμων,
ψήφῳ θανάτου κατακεκριμένον.
Δύστανε γύναι, τλῆμον δὲ σὺ, παῖ,
μητρὸς λεχέων ὃς ὑπερθνήσκεις,
οὐδὲν μετέχων,
οὐδ' αἴτιος ὢν βασιλεῦσιν.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ἅδ' ἐγὼ χέρας αἱματη- Στρ.
ρὰς βρόχοισι κεκλῃμένα
πέμπομαι κατὰ γαίας.

ΜΟΛΟΤΤΟΣ.

Μᾶτερ, μᾶτερ, ἐγὼ δὲ σᾷ
πτερυγι συγκαταβαίνω.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Θῦμα δάϊον, ὦ χθονὸς
Φθίας κράντορες.

ΜΟΛΟΤΤΟΣ.

Ὦ πάτερ,
μόλε φίλοις ἐπίκουρος.

Pereatis! Mihi vero mori non adeo grave *est*,
ut tibi decretum est. Illa enim *mala* me perdiderunt,
quando misera urbs Phrygum est consumpta,
et maritus meus inclytus, qui te sæpe hasta
nautam fecit (*in naves abegit*) ignavum pro milite terrestri.
Nunc vero contra mulierem strenuus miles exortus
interficis me. Interfice; quia certe non adulatum te
mea lingua et tuam filiam dimittam.
Quoniam tu quidem es magnus in Sparta,
at nos in Troja. Quod si ego *jam* sum in adversa fortuna,
nihil hoc jactes, quippe et tu eam subire potes.

CHORUS.

Nunquam duplices lectos laudabo mortalium,
neque ex diversis matribus liberos,
litis causam in familiis tristiumque calamitatum.
Uno mihi maritus contentus sit in nuptiis
toro conjugali, non communicato *cum alia femina.*
Neque certe in civitatibus gemina imperia
uno præstant ad ferendum,
onusque *sunt* super onus, et seditio civibus.
Et artificibus hymnum simul pangentibus duobus
rixam Musæ solent excitare :
et venti celeres quando ferunt nautas,
ad gubernacula duplex (*duorum rectorum*) mentis consilium
sapientumque multitudo magna infirmior *est*,
quam mens deterior una, imperii sola potens :
quod pollens *est* in ædibus *privatis* et civitatibus,
quum obtinere volunt rem bene gerendi facultatem.
Demonstrat hoc Lacæna, ducis
Menelai *filia* : namque igneo furore grassata est in tori æmulam,
et necem molitur miseræ Iliacæ puellæ,
filiique, inimicam propter invidiam.
Impia, injusta, odiosa cædes *est*. Adhuc tibi veneranda
pœnitentia adveniet horum factorum.
Atqui video hic conjunctum
par ante domum
sententia capitali condemnatum.
Misera mulier, et tu infelix, puer,
qui moreris propter thalamum matris,
neutiquam *culpæ* particeps,
neque crimini obnoxius apud reges.

ANDROMACHE.

Ecce ego, manus cruentas
laqueis constricta,
mittor sub terram.

MOLOSSUS.

Mater, mater, ego vero sub tua
ala simul descendo.

ANDROMACHE

Victima misera, o terræ
Phthiæ principes.

MOLOSSUS.

O pater,
veni amicis auxiliator.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Κείσει δὴ, τέκνον, ὦ φίλος,
μαστοῖς ματέρος ἀμφὶ σᾶς
νεκρὸς ὑπὸ χθονὶ σὺν νεκρῷ τ'.

ΜΟΛΟΤΤΟΣ.

Ὤμοι μοι, τί πάθω; τάλας
δῆτ' ἐγὼ, σύ τε, μᾶτερ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἴθ' ὑποχθόνιοι· καὶ γὰρ ἀπ' ἐχθρῶν Συστ.
ἥκετε πύργων· δύο δ' ἐκ δισσαῖν
θνήσκετ' ἀνάγκαιν· σὲ μὲν ἡμετέρα
ψῆφος ἀναιρεῖ, παῖδα δ' ἐμὴ παῖς
τόνδ' Ἑρμιόνη. Καὶ γὰρ ἀνοία
μεγάλη λείπειν ἐχθροὺς ἐχθρῶν,
ἐξὸν κτείνειν
καὶ φόβον οἴκων ἀφελέσθαι.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ὦ πόσις, πόσις, εἴθε σὰν Ἀντ.
χεῖρα καὶ δόρυ σύμμαχον
κτησαίμαν, Πριάμου παῖ.

ΜΟΛΟΤΤΟΣ.

Δύστανος, τί δ' ἐγὼ μόρου
παράτροπον μέλος εὕρω;

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Λίσσου, γούνασι δεσπότου
χρίμπτων, ὦ τέκνον.

ΜΟΛΟΤΤΟΣ.

Ὦ φίλος,
φίλος, ἄνες θάνατόν μοι.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Λείβομαι δακρύοις κόρας,
στάζω, λισσάδος ὡς πέτρας
λιβὰς ἀνήλιος, ἁ τάλαιν'.

ΜΟΛΟΤΤΟΣ.

Ὤμοι μοι· τί δ' ἐγὼ κακῶν
μῆχος ἐξανύσωμαι;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τί με προσπίτνεις ἁλίαν πέτραν Ἀντισυστ.
ἢ κῦμα λιταῖς ὡς ἱκετεύων;
Τοῖς γὰρ ἐμοῖσιν γέγον' ὠφελία,
σοὶ δ' οὐδὲν ἔχω φίλτρον, ἐπεί τοι
μέγ' ἀναλώσας ψυχῆς μόριον
Τροίαν εἷλον καὶ μητέρα σήν·
ἧς ἀπολαύων
Ἅδην χθόνιον καταβήσει.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν δέδορκα τόνδε Πηλέα πέλας,
σπουδῇ τιθέντα δεῦρο γηραιὸν πόδα.

ΠΗΛΕΥΣ.

Ὑμᾶς ἐρωτῶ τόν τ' ἐφεστῶτα σφαγῇ,
τί ταῦτα; πῶς τε κἀκ τίνος λόγου νοσεῖ
δόμος; τί πράσσετ' ἄκριτα μηχανώμενοι;
Μενέλα', ἐπίσχες· μὴ τάχυν' ἄνευ δίκης.
Ἡγοῦ σὺ θᾶσσον· οὐ γὰρ, ὡς ἔοικέ μοι,

ANDROMACHE.

Jacebis, fili, o care,
ad ubera matris tuæ,
mortuus sub terra, cumque mortua *matre*.

MOLOSSUS.

Hei mihi mihi! quid faciam? miser
profecto ego, tuque, mater.

MENELAUS.

Ite sub terram : etenim ab inimicis
venistis turribus. Duo vero ob duas
moriemini necessarias causas : te quidem noster
calculus interficit, puerum vero istum mea filia
Hermione. Etenim *est* stultitia magna,
relinquere hostes hostium filios,
cum licet occidere,
et auferre a domo terrorem.

ANDROMACHE.

O marite, marite, utinam tuam
manum et hastam auxiliatricem
possiderem, fili Priami.

MOLOSSUS.

Infelix, quodnam ego mortis
deprecans carmen inveniam?

ANDROMACHE.

Precare, genubus domini
adrepens, o fili.

MOLOSSUS.

O care,
care, remitte mortem mihi.

ANDROMACHE.

Rigor lacrimis pupillas,
stillo, tanquam de prærupta petra *cadens*
gutta opaca, misera ego.

MOLOSSUS.

Hei mihi mihi! quodnam ego malorum
remedium expeditum inveniam?

MENELAUS.

Quid me imploras, marino saxo velut
aut fluctui, *sic* precibus supplicans?
Nam meis sum ego subsidium,
tibi vero quod me conciliet nihil habeo, siquidem,
magna consumpta vitæ meæ parte,
Trojam cepi et matrem tuam :
qua cum tu fruaris,
ad Plutonem infernum descendes.

CHORUS.

Atqui video hic Peleum prope,
celeriter dirigentem huc senilem gressum.

PELEUS.

Vos interrogo, et hunc magistrum cædis,
quid hæc *sunt?* quomodo et qua de causa laborat
domus? quid agitis *hæc*, struentes sine judicio supplicia?
Menelae, subsiste; ne propera sine judicio.
Præcede tu, *minister,* citius; haud enim, ut videtur mihi,

σχολῆς τόδ' ἔργον, ἀλλ' ἀνηβητηρίαν
ῥώμην μ' ἐπαινῶ λαμβάνειν, εἴπερ ποτέ.
Πρῶτον μὲν οὖν κατ' οὖρον, ὥσπερ ἱστίοις,
ἐμπνεύσομαι τῇδ'· εἰπὲ, τίνι δίκῃ χέρας
βρόχοισιν ἐκδήσαντες οἵδ' ἄγουσί σε
καὶ παῖδ'· ὕπαρνος γάρ τις ὣς ἀπόλλυσαι,
ἡμῶν ἀπόντων τοῦ τε κυρίου σέθεν.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Οἵδ', ὦ γεραιὲ, σὺν τέκνῳ θανουμένην
ἄγουσί μ' οὕτως ὡς ὁρᾷς. Τί σοι λέγω;
οὐ γὰρ μιᾶς σε κληδόνος προθυμίᾳ
μετῆλθον, ἀλλὰ μυρίων ὑπ' ἀγγέλων.
Ἔριν δὲ τὴν κατ' οἶκον οἶσθά που κλύων
τῆς τοῦδε θυγατρὸς, ὧν τ' ἀπόλλυμαι χάριν.
Καὶ νῦν με βωμοῦ Θέτιδος, ἣ τὸν εὐγενῆ
ἔτικτέ σοι παῖδ', ἣν σὺ θαυμαστὴν σέβεις,
ἄγουσ' ἀποσπάσαντες, οὔτε τῳ δίκῃ
κρίναντες, οὐδὲ τοὺς ἀπόντας ἐκ δόμων
μείναντες, ἀλλὰ τὴν ἐμὴν ἐρημίαν
γνόντες τέκνου τε τοῦδ', ὃν οὐδὲν αἴτιον
μέλλουσι σὺν ἐμοὶ τῇ ταλαιπώρῳ κτενεῖν.
Ἀλλ' ἀντιάζω σ', ὦ γέρον, τῶν σῶν πάρος
πίτνουσα γονάτων, χειρὶ δ' οὐκ ἔξεστί μοι
τῆς σῆς λαβέσθαι φιλτάτης γενειάδος,
ῥῦσαί με πρὸς θεῶν· εἰ δὲ μὴ, θανούμεθα,
αἰσχρῶς μὲν ὑμῖν, δυστυχῶς δ' ἐμοὶ, γέρον.

ΠΗΛΕΥΣ.

Χαλᾶν κελεύω δεσμὰ πρὶν κλαίειν τινὰ,
καὶ τῆσδε χεῖρας διπτύχους ἀνιέναι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἐγὼ δ' ἀπαυδῶ γ', ἄλλος οὐχ ἥσσων σέθεν,
καὶ τῆσδε πολλῷ κυριώτερος γεγώς.

ΠΗΛΕΥΣ.

Πῶς; ἦ τὸν ἀμὸν οἶκον οἰκήσεις μολὼν
δεῦρ'; οὐχ ἅλις σοι τῶν κατὰ Σπάρτην κρατεῖν;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Εἷλόν νιν αἰχμάλωτον ἐκ Τροίας ἐγώ.

ΠΗΛΕΥΣ.

Οὑμὸς δέ γ' αὐτὴν ἔλαβε παῖς παιδὸς γέρας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὔκουν ἐκείνου τἀμὰ τἀκείνου τ' ἐμά;

ΠΗΛΕΥΣ.

Δρᾶν εὖ, κακῶς δ' οὒ, μηδ' ἀποκτείνειν βίᾳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὡς τήνδ' ἀπάξεις οὔποτ' ἐξ ἐμῆς χερός.

ΠΗΛΕΥΣ.

Σκήπτρῳ δὲ τῷδε σὸν καθαιμάξω κάρα.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ψαῦσόν γ', ἵν' εἰδῇς, καὶ πέλας πρόσελθέ μου.

ΠΗΛΕΥΣ.

Σὺ γὰρ μετ' ἀνδρῶν, ὦ κάκιστε κἀκ κακῶν;
σοί που μέτεστιν ὡς ἐν ἀνδράσιν λόγου;
ὅστις πρὸς ἀνδρὸς Φρυγὸς ἀπηλλάγης λέχους,
ἄκληστ', ἄδουλα δώμαθ' ἑστίας λιπὼν,

moram hæc res admittit, sed juvenile
robur cupio recipere, si unquam alias.
Primum quidem secundo vento, tanquam velis,
huic aspirabo; dic, quo jure, manibus
laqueis alligatis, isti ducunt te,
et filium? nam, ut quædam ovis agnum sub se fovens, peris
nobis absentibus et domino tuo.

ANDROMACHE.

Isti, o senex, cum filio morituram
me ducunt sic, ut vides. Quid tibi dicam?
nam non unius vocationis studio te
accersivi, sed per mille nuncios.
Litem vero quæ in ædibus est nosti fortasse fando
cum hujus filia, quorumque causa pereo.
Et nunc me ab ara Thetidis, quæ generosum
filium tibi peperit, quam tu ut venerabilem colis,
ducunt avulsam, neque ullo jure
judicantes, neque absentes ab ædibus
exspectantes, sed meam solitudinem
scientes hujusque pueri, quem nullius mali reum
volunt occidere mecum misera.
Sed obsecro te, o senex, ante tua
genua procumbens, manu enim non licet mihi
tuum attingere carissimum mentum,
eripe me per deos: alioqui moriemur,
turpiter quidem vobis, mihi vero misere, senex.

PELEUS.

Laxare jubeo *vos* vincula, priusquam aliquis lacrimet,
et hujus manus geminas dimittere.

MENELAUS.

Ego vero veto, alius te non inferior,
et in hanc *mulierem* longe majorem potestatem habens.

PELEUS.

Quomodo? an nostram domum reges profectus
huc? non *est* tibi satis Spartæ incolis imperare?

MENELAUS.

Ego cepi istam captivam ex Troja.

PELEUS.

At vero meus nepos accepit eam pro munere.

MENELAUS.

Nonne mea sunt illius, et illius mea?

PELEUS.

Ad bene faciendum, non autem male, neque ad occidendum vi.

MENELAUS.

Scito, nunquam abduces hanc ex mea manu.

PELEUS.

At sceptro hoc tuum cruentabo caput.

MENELAUS.

Attinge vero, ut noris, et prope accede ad me.

PELEUS.

Tune *habendus es* inter viros, o pessime et ex malis nate?
tuine ut inter viros aliqua ratio habetur?
qui ab homine Phryge spoliatus fuisti uxore,
linquens domus penetralia non occlusa, non servis custodita,

ὡς δὴ γυναῖκα σώφρον' ἐν δόμοις ἔχων,
πασῶν κακίστην. Οὐδ' ἂν εἰ βούλοιτό τις
σώφρων γένοιτο Σπαρτιατίδων κόρη,
αἳ ξὺν νέοισιν ἐξερημοῦσαι δόμους
γυμνοῖσι μηροῖς καὶ πέπλοις ἀνειμένοις
δρόμους παλαίστρας τ' οὐκ ἀνασχετοὺς ἐμοὶ
κοινὰς ἔχουσι. Κᾆτα θαυμάζειν χρεὼν,
εἰ μὴ γυναῖκας σώφρονας παιδεύετε;
Ἑλένην ἐρέσθαι χρῆν τάδ', ἥτις ἐκ δόμων
τὸν σὸν λιποῦσα φίλιον ἐξεκώμασε
νεανίου μετ' ἀνδρὸς εἰς ἄλλην χθόνα.
Κἄπειτ' ἐκείνης οὕνεχ' Ἑλλήνων ὄχλον
τοσόνδ' ἀθροίσας ἤγαγες πρὸς Ἴλιον·
ἣν χρῆν σ' ἀποπτύσαντα μὴ κινεῖν δόρυ,
κακὴν ἐφευρόντ', ἀλλ' ἐᾶν αὐτοῦ μένειν,
μισθόν τε δόντα μήποτ' εἰς οἴκους λαβεῖν.
Ἀλλ' οὔ τι ταύτῃ σὸν φρόνημ' ἐπούρισας·
ψυχὰς δὲ πολλὰς κἀγαθὰς ἀπώλεσας,
παίδων τ' ἄπαιδας γραῦς ἔθηκας ἐν δόμοις
πολιούς τ' ἀφείλου πατέρας εὐγενῆ τέκνα.
Ὧν εἷς ἐγὼ δύστηνος, αὐθέντην δὲ σὲ,
μιάστορ' ὥς τιν', ἐσδέδορκ' Ἀχιλλέως.
Ὃς οὐδὲ τρωθεὶς ἦλθες ἐκ Τροίας μόνος,
κάλλιστα τεύχη δ' ἐν καλοῖσι σάγμασιν
ὅμοι' ἐκεῖσε δεῦρό τ' ἤγαγες πάλιν.
Κἀγὼ μὲν ηὔδων τῷ γαμοῦντι μήτε σοι
κῆδος ξυνάψαι, μήτε δώμασιν λαβεῖν
κακῆς γυναικὸς πῶλον· ἐκφέρουσι γὰρ
μητρῷ' ὀνείδη. Τοῦτο καὶ σκοπεῖτέ μοι,
μνηστῆρες, ἐσθλῆς θυγατέρ' ἐκ μητρὸς λαβεῖν.
Πρὸς τοῖσδε δ' εἰς ἀδελφὸν οἷ' ἐφύβρισας,
σφάξαι κελεύσας θυγατέρ' εὐηθέστατα.
Οὕτως ἔδεισας μὴ οὐ κακὴν δάμαρτ' ἔχοις.
Ἑλὼν δὲ Τροίαν, εἶμι γὰρ κἀνταῦθά σοι,
οὐκ ἔκτανες γυναῖκα χειρίαν λαβών·
ἀλλ' ὡς ἐσεῖδες μαστὸν, ἐκβαλὼν ξίφος
φίλημ' ἐδέξω, προδότιν αἰκάλλων κύνα,
ἥσσων πεφυκὼς Κύπριδος, ὦ κάκιστε σύ.
Κἄπειτ' ἐς οἴκους τῶν ἐμῶν ἐλθὼν τέκνων
πορθεῖς ἀπόντων, καὶ γυναῖκα δυστυχῆ
κτείνεις ἀτίμως παῖδά θ', ὃς κλαίοντά σε
καὶ τὴν ἐν οἴκοις σὴν καταστήσει κόρην,
κεἰ τρὶς νόθος πέφυκε. Πολλάκις δέ τοι
ξηρὰ βαθεῖαν γῆν ἐνίκησε σπορὰ,
νόθοι τε πολλοὶ γνησίων ἀμείνονες.
Ἀλλ' ἐκκομίζου παῖδα. Κύδιον βροτοῖς
πένητα χρηστὸν ἢ κακὸν καὶ πλούσιον
γαμβρὸν πεπᾶσθαι καὶ φίλον· σὺ δ' οὐδὲν εἶ.

ΧΟΡΟΣ.

Σμικρᾶς ἀπ' ἀρχῆς νεῖκος ἀνθρώποις μέγα
γλῶσσ' ἐκπορίζει· τοῦτο δ' οἱ σοφοὶ βροτῶν
ἐξευλαβοῦνται, μὴ φίλοις τεύχειν ἔριν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τί δῆτ' ἂν εἴποις τοὺς γέροντας ὡς σοφοὶ,

quasi scilicet castam mulierem in ædibus haberes,
quæ omnium erat pessima. Neque, si velit aliqua,
casta possit esse puella Spartana,
quæ domo egressæ, cum juvenibus
nudis femoribus et tunicis laxatis,
cursus et palæstras non tolerandas mihi
communes habent. Ac deinde mirari oportet,
si non castas educatis mulieres?
Helenam oportebat hæc interrogare, quæ ex ædibus,
tuo relicto conjugali lare, procax excessit
cum viro juveni in aliam terram.
Et deinde propter illam Græcorum exercitum
tantum congregatum duxisti ad Ilium:
quam decebat te respuentem non movere bellum,
cum malam esse deprehendisses, sed sinere ibi manere,
mercedeque data, nunquam in ædes recipere.
Verum neutiquam huc tuam mentem spiritu felici direxisti;
sed multas præstantes vitas perdidisti,
et liberis orbas anus in ædibus fecisti,
canisque parentibus abstulisti generosos filios.
Quorum unus ego infelix: percussorem autem te,
tanquam aliquem malum dæmonem, Achillis intueor:
qui solus ne vulneratus quidem venisti ex Troja;
et pulcerrima arma in pulcris involucris
eadem illuc et huc reportasti. [que tecum
Et ipse quidem suadebam *filio meo* ducturo uxorem, ut ne-
affinitatem contraheret, neque in ædes reciperet
filiam malæ mulieris: efferunt enim
materna vitia. Hoc etiam considerate mihi,
proci, ut ex bona matre *natam* filiam ducatis.
Præterea vero in fratrem *tuum* quam injurius fuisti,
interficere filiam jubens stultissime!
Adeo timuisti ne non haberes malam conjugem.
Capta autem Troja, nam et huc veniam tibi,
non interfecisti uxorem *tuam* receptam in potestatem,
sed postquam aspexisti ubera, abjecto gladio,
osculum accepisti, adulans canem proditricem,
victus libidine, o ignavissime tu.
Et deinde in ædes meorum liberorum veniens,
diripis *eas, ipsis* absentibus, et mulierem miseram
interficis turpiter, et puerum, qui plorare te
et tuam in ædibus commorantem filiam faciet,
etiamsi ter spurius fuerit. Sæpe profecto
arida (*aridi soli*) seges vicit pinguem terram,
spuriique multi legitimis *sunt* præstantiores.
Sed abduc filiam. Melius *est* hominibus
pauperem probum, quam improbum et divitem
socerum acquirere et amicum: tu vero es nihili homo.

CHORUS.

Parvo ab initio hominibus contentionem magnam
lingua excitat; hoc vero prudentes homines
cavent, ne cum amicis litem habeant.

MENELAUS.

Quid igitur dicas senes esse sapientes,

καὶ τοὺς φρονεῖν δοκοῦντας Ἕλλησίν ποτε;
ὅτ' ὢν σὺ Πηλεὺς, καὶ πατρὸς κλεινοῦ γεγὼς,
κῆδος ξυνάψας, αἰσχρὰ μὲν σαυτῷ λέγεις,
ἡμῖν δ' ὀνείδη διὰ γυναῖκα βάρβαρον,
ἣν χρῆν σ' ἐλαύνειν δῆθ' ὑπὲρ Νείλου ῥοὰς,
ὑπέρ τε Φᾶσιν, κἀμὲ παρακαλεῖν ἀεὶ,
οὖσαν μὲν ἠπειρῶτιν, οὗ πεσήματα
πλεῖσθ' Ἑλλάδος πέπτωκε δοριπετῆ νεκρῶν,
τοῦ σοῦ τε παιδὸς αἵματος κοινουμένην.
Πάρις γὰρ, ὃς σὸν παῖδ' ἔπεφν' Ἀχιλλέα,
Ἕκτορος ἀδελφὸς ἦν, δάμαρ δ' ἥδ' Ἕκτορος.
Καὶ τῇδέ γ' εἰσέρχει σὺ ταὐτὸν ἐς στέγος,
καὶ ξυντράπεζον ἀξιοῖς ἔχειν βίον,
τίκτειν δ' ἐν οἴκοις παῖδας ἐχθίστους ἐᾷς·
ἀγὼ προνοίᾳ τῇ τε σῇ κἀμῇ, γέρον,
κτανεῖν θέλων τήνδ', ἐκ χερῶν ἁρπάζομαι.
Καίτοι φέρ', ἅψασθαι γὰρ οὐκ αἰσχρὸν λόγου,
ἣν παῖς μὲν ἡμὴ μὴ τέκῃ, ταύτης δ' ἄπο
βλάστωσι παῖδες, τῆσδε γῆς Φθιώτιδος
στήσεις τυράννους, βάρβαροι δ' ὄντες γένος
Ἕλλησιν ἄρξουσ'; Εἶτ' ἐγὼ μὲν οὐ φρονῶ,
μισῶν τὰ μὴ δίκαια, σοὶ δ' ἔνεστι νοῦς;
Κἀκεῖνό νυν ἄθρησον· εἰ σὺ παῖδα σὴν
δούς τῳ πολιτῶν, εἶτ' ἔπασχε τοιάδε,
σιγῇ κάθησ' ἄν; οὐ δοκῶ· ξένης δ' ὕπερ
τοιαῦτα λάσκεις τοὺς ἀναγκαίους φίλους;
Καὶ μὴν ἴσον γ' ἀνήρ τε καὶ γυνὴ σθένει
ἀδικουμένη πρὸς ἀνδρός· ὡς δ' αὔτως ἀνὴρ
γυναῖκα μωραίνουσαν ἐν δόμοις ἔχων.
Καὶ τῷ μέν ἐστιν ἐν χεροῖν μέγα σθένος,
τῇ δ' ἐν γονεῦσι καὶ φίλοις τὰ πράγματα.
Οὔκουν δίκαιον τοῖς γ' ἐμοῖς ἐπωφελεῖν;
Γέρων, γέρων εἶ· τὴν δ' ἐμὴν στρατηγίαν
λέγων ἔμ' ὠφελοῖς ἂν ἢ σιγῶν πλέον.
Ἑλένη δ' ἐμόχθησ' οὐχ ἑκοῦσ', ἀλλ' ἐκ θεῶν,
καὶ τοῦτο πλεῖστον ὠφέλησεν Ἑλλάδα·
ὅπλων γὰρ ὄντες καὶ μάχης ἀΐστορες,
ἔβησαν ἐς τἀνδρεῖον· ἡ δ' ὁμιλία
πάντων βροτοῖσι γίγνεται διδάσκαλος.
Εἰ δ' ἐς πρόσοψιν τῆς ἐμῆς ἐλθὼν ἐγὼ
γυναικὸς ἔσχον μὴ κτανεῖν, ἐσωφρόνουν.
Οὐδ' ἄν σε Φῶκον ἤθελον κατακτανεῖν.
Ταῦτ' εὖ φρονῶν σ' ἐπῆλθον, οὐκ ὀργῆς χάριν·
ἢν δ' ὀξυθυμῇς, σοὶ μὲν ἡ γλωσσαλγία
μείζων, ἐμοὶ δὲ κέρδος ἡ προμηθία.

ΧΟΡΟΣ.

Παύσασθον ἤδη, λῷστα γὰρ μακρῷ τάδε,
λόγων ματαίων, μὴ δύο σφαλῆθ' ἅμα.

ΠΗΛΕΥΣ.

Οἴμοι, καθ' Ἑλλάδ' ὡς κακῶς νομίζεται.
Ὅταν τροπαῖα πολεμίων στήσῃ στρατὸς,
οὐ τῶν πονούντων τοὔργον ἡγοῦνται τόδε,
ἀλλ' ὁ στρατηγὸς τὴν δόκησιν ἄρνυται,
ὃς εἷς μετ' ἄλλων μυρίων πάλλων δόρυ

et illos *sapere,* qui sapere visi sunt quondam Græcis?
quando tu, qui Peleus es et patre inclyto natus,
affinitate *mecum* junctus, tibi ipsi turpia dicis
et nobis probrosa propter mulierem barbaram,
quam oportebat te expellere ultra Nili fluenta,
et ultra Phasim, et me semper *ad hoc* adhortari,
cum sit ex Asiæ continente, ubi cadavera
plurima Græciæ jacent hastis cæsa mortuorum,
tuique filii sanguinis crimini affinis.
Nam Paris, qui filium tuum interfecit Achillem,
Hectoris erat frater, hæc vero conjux Hectoris.
Et tamen cum hac tu subis idem tectum,
et ad eamdem mensam *cum ea* assidere dignaris,
et sinis parere domi invisos liberos:
propter quæ ego, mihi et tibi prospiciens, senex,
cum interficere vellem istam, mihi rapitur ex manibus.
Verumtamen age, non est enim turpe sermonem inire,
si mea quidem filia non pariat, ex ista vero
nascantur liberi, *eos* hujus terræ Phthioticæ
constitues dominos, et, cum sint genere barbari,
Græcis imperabunt? Deinde nimirum ego quidem non sapio
qui odi iniqua, tibi vero inest mens?
Illud etiam nunc considera: si tu filiam tuam
locasses alicui civium, dein *ea* pateretur talia,
an sederes tacitus? non opinor; pro peregrina vero
talibus objurgas necessarios amicos?
Idem tamen jus habet vir et mulier
injuria affecta a marito : sic etiam vir,
mulierem impudicam si domi habeat.
Et huic quidem (*viro*) est in manibus magnum robur,
illi vero (*mulieri*) in parentibus et amicis res posita est.
Non ergo justum ut meis opem feram?
Senex, senex es; et de mea præfectura militari
loquens, plus juvas me, quam tacens.
Helena vero pertulit ærumnas non volens, sed divinitus;
et hoc plurimum profuit Græciæ:
nam armorum et pugnæ cum essent imperiti,
evaserunt fortes : quippe usus
omnium rerum est hominibus magister.
Quod si ego, cum in conspectum venirem meæ
conjugis, cohibui me ne interficerem *eam*, prudenter feci.
Nec te vellem interfecisse Phocum *fratrem.*
Hæc bene volens te admonui, non iræ gratia :
si vero excandescas, tibi quidem garrulitas
major *est*, mihi vero lucro providentia.

CHORUS.

Cessate jam, longe enim optimum hoc est,
verbis ab inanibus, ne ambo simul peccetis.

PELEUS.

Hei mihi, quam mali mores sunt in Græcia!
Quum tropæa de hostibus exercitus statuit,
non laborantium *militum* hoc opus putant esse,
sed dux *victoriæ* gloriam aufert,
qui, unus cum aliis innumeris vibrans hastam,

οὐδὲν πλέον δρῶν ἑνὸς ἔχει πλείω λόγον.
Σεμνοὶ δ' ἐν ἀρχαῖς ἥμενοι κατὰ πτόλιν
φρονοῦσι δήμου μεῖζον, ὄντες οὐδένες·
οἱ δ' εἰσὶν αὐτῶν μυρίῳ σοφώτεροι,
εἰ τόλμα προσγένοιτο βούλησίς θ' ἅμα.
Ὡς καὶ σὺ σός τ' ἀδελφὸς ἐξωγκωμένοι
Τροίᾳ κάθησθε τῇ τ' ἐκεῖ στρατηγίᾳ,
μόχθοισιν ἄλλων καὶ πόνοις ἐπηρμένοι.
Δείξω δ' ἐγώ σοι μὴ τὸν Ἰδαῖον Πάριν
ἥσσω νομίζειν Πηλέως ἐχθρόν ποτε,
εἰ μὴ φθερεῖ τῆσδ' ὡς τάχιστ' ἀπὸ στέγης,
καὶ παῖς ἄτεκνος, ἣν ὅ γ' ἐξ ἡμῶν γεγὼς
ἐλᾷ δι' οἴκων τῶνδ' ἐπισπάσας κόμης·
ἣ στεῖρος οὖσα μόσχος οὐκ ἀνέξεται
τίκτοντας ἄλλους, οὐκ ἔχουσ' αὐτὴ τέκνα.
Ἀλλ' εἰ τὸ κείνης δυστυχεῖ παίδων πέρι,
ἄπαιδας ἡμᾶς δεῖ καταστῆναι τέκνων;
Φθείρεσθε τῆσδε, δμῶες, ὡς ἂν ἐκμάθω
εἴ τίς με λύειν τῆσδε κωλύσει χέρας.
Ἔπαιρε σαυτήν· ὡς ἐγὼ, καίπερ τρέμων,
πλεκτὰς ἱμάντων στροφίδας ἐξανήσομαι.
Ὧδ', ὦ κάκιστε, τῆσδ' ἐλυμήνω χέρας;
βοῦν ἢ λέοντ' ἤλπιζες ἐντείνειν βρόχοις;
ἢ μὴ ξίφος λαβοῦσ' ἀμυνάθοιτό σε
ἔδεισας; Ἕρπε δεῦρ' ὑπ' ἀγκάλας, βρέφος,
ξύλλυε δεσμὰ μητρός· ἐν Φθίᾳ σ' ἐγὼ
θρέψω μέγαν τοῖσδ' ἐχθρόν. Εἰ δ' ἀπῆν δορὸς
τοῖς Σπαρτιάταις δόξα καὶ μάχης ἀγὼν,
τἄλλ' ὄντες ἴστε μηδενὸς βελτίονες.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀνειμένον τι χρῆμα πρεσβυτῶν ἔφυ,
καὶ δυσφύλακτον ὀξυθυμίας ὕπο.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἄγαν προνωπὴς ἐς τὸ λοιδορεῖν φέρει.
Ἐγὼ δὲ πρὸς βίαν μὲν, ἐς Φθίαν μολὼν,
οὔτ' οὖν τι δράσω φλαῦρον οὔτε πείσομαι.
Καὶ νῦν μὲν, οὐ γὰρ ἄφθονον σχολὴν ἔχω,
ἄπειμ' ἐς οἴκους· ἔστι γάρ τις οὐ πρόσω
Σπάρτης πόλις τις, ἣ πρὸ τοῦ μὲν ἦν φίλη,
νῦν δ' ἐχθρὰ ποιεῖ· τήνδ' ἐπεξελθεῖν θέλω
στρατηλατήσας, χὐποχείριον λαβεῖν.
Ὅταν δὲ τἀκεῖ θῶ κατὰ γνώμην ἐμὴν,
ἥξω. Παρὼν δὲ πρὸς παρόντας ἐμφανῶς
γαμβροὺς διδάξω καὶ διδάξομαι λόγους.
Κἂν μὲν κολάζῃ τήνδε, καὶ τὸ λοιπὸν ᾖ
σώφρων, καθ' ἡμᾶς σώφρον' ἀντιλήψεται·
θυμούμενος δὲ τεύξεται θυμουμένων,
ἔργοισι δ' ἔργα διάδοχ' ἀντιλήψεται.
Τοὺς σοὺς δὲ μύθους ῥᾳδίως ἐγὼ φέρω·
σκιᾷ γὰρ ἀντίστοιχος ὢν, φωνὴν ἔχεις,
ἀδύνατος οὐδὲν ἄλλο πλὴν λέγειν μόνον.

ΠΗΛΕΥΣ.

Ἡγοῦ τέκνον μοι δεῦρ' ὑπ' ἀγκάλαις σταθεὶς,
σύ τ', ὦ τάλαινα· χείματος γὰρ ἀγρίου

nihil plus uno faciens, habet majorem famam.
Et in magistratibus superbi sedentes in civitate,
altius spirant plebe, cum nihili sint homines:
hi vero (*plebeji*) sunt illis nimium quantum sapientiores,
si modo accedat audacia et voluntas simul.
Ita et tu tuusque frater tumefacti
propter Trojam sedetis et militare imperium illic *gestum*,
ærumnis aliorum et laboribus elati.
Ostendam autem ego tibi, ne Idæum Paridem
putes majorem hostem Peleo posthac,
nisi in malam rem abieris quam celerrime ex *hac* domo,
et filia *tua* sterilis; quam qui ex me natus est
agitabit per ædes has correpta coma:
quæ, cum sit sterilis vitula, non feret
aliam parientem, ipsa non habens liberos.
Sed, quia illa ab prole est infelix,
oportet nos *propterea* orbari liberis?
Abscedite ab ista, servi, ut experiar
si quis prohibebit me ne hujus solvam manus.
Erige te; quippe ego, quanquam tremens,
consertos laqueos vinculorum remittam.
Siccine, o pessime, læsisti hujus manus?
bovem aut leonem putabas constringere laqueis?
an, ne correpto gladio propulsaret te,
metuisti? Veni huc sub ulnas, o puer,
solve mecum matris vincula: in Phthia ego te
alam, magnum istis hostem. Si vero deesset belli
gloria Spartanis et pugnæ certamen,
in ceteris scitote vos nullo esse meliores.

CHORUS.

Effrenis quædam res *est* senum genus,
et ægre potest cohiberi propter iracundiam.

MENELAUS.

Nimium pronus ad conviciandum ferris.
Ego vero per vim, in Phthiam advectus,
neque faciam quidquam indignum, neque patiar.
Et nunc quidem, nam abunde non habeo otii,
redeo domum; nam est quædam non procul
a Sparta urbs (*Argos?*), quæ antea quidem erat amica,
nunc vero hostiliter se gerit: hanc ulcisci volo,
copiis *adversus eam* ductis, et in potestatem meam redigere.
Ubi vero res illic ex sententia mea composuero,
redibo. Præsens autem apud præsentes aperte
generos docebo *meos*, et discam *eorum* rationes.
Et si quidem puniat hanc *Neoptolemus*, et in posterum sit
modestus, modestiam a nostra parte vicissim experietur;
iratus vero inveniet iratos,
factisque facta respondentia vicissim accipiet.
Tua vero verba facile ego fero;
nam similis umbræ factus, vocem habes,
nihil aliud valens quam loqui solum.

PELEUS.

Præcede me huc, fili, sub ulnis stans,
et tu, o misera: nam sævam tempestatem

τυχοῦσα λιμένας ἦλθες εἰς εὐηνέμους.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ὦ πρέσβυ, θεοί σοι δοῖεν εὖ καὶ τοῖσι σοῖς,
σώσαντι παῖδα κἀμὲ τὴν δυσδαίμονα.
Ὅρα δὲ μὴ νῷν εἰς ἐρημίαν ὁδοῦ
πτήξαντες οἵδε πρὸς βίαν ἄγωσί με,
γέροντα μὲν σ᾽ ὁρῶντες, ἀσθενῆ δ᾽ ἐμὲ,
καὶ παῖδα τόνδε νήπιον· σκόπει τάδε,
μὴ νῦν φυγόντες, εἶθ᾽ ἁλῶμεν ὕστερον.

ΠΗΛΕΥΣ.

Οὐ μὴ γυναικῶν δειλὸν εἰσοίσεις λόγον;
Χώρει, τίς ὑμῶν ἅψεται; κλαίων ἄρα
ψαύσει. Θεῶν γὰρ οὕνεχ᾽ ἱππικοῦ τ᾽ ὄχλου
πολλῶν θ᾽ ὁπλιτῶν ἄρχομεν Φθίαν κάτα·
ἡμεῖς δ᾽ ἔτ᾽ ὀρθοὶ, κοὐ γέροντες, ὡς δοκεῖς,
ἀλλ᾽ ἔς γε τοιόνδ᾽ ἄνδρ᾽ ἀποβλέψας μόνον,
τροπαῖον αὐτοῦ στήσομαι, πρέσβυς περ ὤν.
Πολλῶν νέων γὰρ κἂν γέρων εὔψυχος ᾖ
κρείσσων· τί γὰρ δεῖ δειλὸν ὄντ᾽ εὐσωματεῖν;

ΧΟΡΟΣ.

Ἢ μὴ γενοίμαν, ἢ πατέρων ἀγαθῶν — Στρ.
εἴην πολυκτήτων τε δόμων μέτοχος.
Εἴ τι γὰρ πάσχοι τις ἀμήχανον, ἀλκᾶς
οὐ σπάνις εὐγενέταις,
κηρυσσομένοισι δ᾽ ἀπ᾽ ἐσθλῶν δωμάτων
τιμὰ καὶ κλέος· οὔτοι
λείψανα τῶν ἀγαθῶν
ἀνδρῶν ἀφαιρεῖται χρόνος, ἁ δ᾽ ἀρετὰ
καὶ θανοῦσι λάμπει.
Κρεῖσσον δὲ νίκαν μὴ κακόδοξον ἔχειν, — Ἀντ.
ἢ ξὺν φθόνῳ σφάλλειν δυνάμει τε δίκαν·
ἡδὺ μὲν γὰρ αὐτίκα τοῦτο βροτοῖσιν,
ἐν δὲ χρόνῳ τελέθει
ξηρὸν καὶ ὀνείδεσιν ἔγκειται δόμων.
Ταύταν ἤνεσα, ταύταν
καὶ φέρομαι βιοτὰν,
μηδὲν δίκας ἔξω κράτος ἐν θαλάμοις
καὶ πόλει δύνασθαι.
Ὦ γέρον Αἰακίδα, — Ἐπῳδ.
πείθομαι καὶ σὺν Λαπίθαισί σε Κενταύροις ὁμιλῆ-
σαι δορὶ κλεινοτάτῳ, καὶ ἐπ᾽ Ἀργῴου
δορὸς ἄξενον ὑγρὰν ἐκπερᾶσαι ποντιᾶν Ξυμπληγά-
κλεινὰν ἐπὶ ναυστολίαν, [δων
Ἰλιάδα τε πόλιν ὅτε πάρος
εὐδόκιμος Διὸς ἶνις ἀμφέβαλεν φόνῳ,
κοινὰν τὰν εὔκλειαν ἔχοντ᾽
Εὐρώπαν ἀφικέσθαι.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ὦ φίλταται γυναῖκες, ὡς κακὸν κακῷ
διάδοχον ἐν τῇδ᾽ ἡμέρᾳ πορσύνεται.
Δέσποινα γὰρ κατ᾽ οἶκον, Ἑρμιόνην λέγω,
πατρός τ᾽ ἐρημωθεῖσα συννοίᾳ θ᾽ ἅμα
οἷον δέδρακεν ἔργον, Ἀνδρομάχην κτανεῖν
καὶ παῖδα βουλεύσασα, κατθανεῖν θέλει,

experta, venisti in portus tranquillos.

ANDROMACHE.

O senex, dii dent bona tibi et tuis,
qui servasti filium et me miseram.
Sed vide ne nobis in solitudine viæ
occulti isti, per vim abducant me,
te quidem senem esse videntes, me vero imbecillem,
et puerum istum infantem; considera hæc,
ne nunc effugientes, capiamur postea.

PELEUS.

Noli afferre mulierum sermonem timidum.
Vade; quis vos attinget? plorans nimirum
tanget : nam beneficio dei equestribus copiis
et multis peditibus imperamus in Phthia.
Et nos adhuc sumus integro robore, nec senio consumti, ut
sed in talem virum intuens tantum, [tu putas,
tropæum de ipso statuam, quamvis senex sim.
Multis enim juvenibus, etiam senex si animosus est,
præstantior: quid enim prodest ignavum valido esse corpore?

CHORUS.

Aut ne nascar, aut ex bonis parentibus
orta sim, opulentarumque domorum particeps.
Si quid enim patiatur aliquis difficile, auxilii
non *est* defectus nobilibus,
et ab clara prosapia celebratis
est honor et gloria : haudquaquam
reliquias bonorum
virorum aufert tempus, sed virtus
etiam mortuis splendet.
Melius autem *est* victoriam non consequi infamem,
quam *vincentem* subvertere cum invidia et vi justitiam :
dulce quidem in præsens hoc *est* hominibus,
sed cum tempore fit
aridum, et in probris positum est familiæ.
Hanc laudatam volo, hanc
etiam sequor vitam,
nulla extra jus potestate in matrimonio
et re publica potentem esse.
O senex Æacida, [tauros
fidem habeo te et cum Lapithis congressum esse contra Cen
hasta celeberrima, et in Argoa
navi inhospitum sal trajecisse marinarum Symplegadum
inclytam ad expeditionem,
Iliacamque urbem quando olim
clarus Jovis filius implicuit clade,
communi gloria fruentem
ad Europam rediisse.

NUTRIX.

O carissimæ mulieres, ut malum malo
succedens vicissim in hoc die paratur.
Nam domina in ædibus, Hermionen dico,
a patre deserta, et propter conscientiam simul
facinoris quod patravit, cum Andromachen occidere
et filium meditata esset, mori vult,

πόσιν τρέμουσα, μὴ ἀντὶ τῶν δεδραμένων
ἐκ τῶνδ' ἀτίμως δωμάτων ἀποσταλῇ,
ἢ κατθάνῃ, κτείνασα τοὺς οὐ χρῆν κτανεῖν.
Μόλις δέ νιν θέλουσαν ἀρτῆσαι δέρην
εἴργουσι φύλακες δμῶες, ἔκ τε δεξιᾶς
ξίφη καθαρπάζουσιν ἐξαιρούμενοι·
οὕτω μέγ' ἀλγεῖ, καὶ τὰ πρὶν δεδραμένα
ἔγνωκε πράξασ' οὐ καλῶς. Ἐγὼ μὲν οὖν
δέσποιναν εἴργουσ' ἀγχόνης κάμνω, φίλαι·
ὑμεῖς δὲ βᾶσαι τῶνδε δωμάτων ἔσω
θανάτου νιν ἐκλύσασθε· τῶν γὰρ ἠθάδων
φίλων νέοι μολόντες εὐπειθέστεροι.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ἐν οἴκοις προσπόλων ἀκούομεν
βοὴν ἐφ' οἷσιν ἦλθες ἀγγέλλουσα σύ.
Δείξειν δ' ἔοικεν ἡ τάλαιν' ὅσον στένει
πράξασα δεινά· δωμάτων γὰρ ἐκπερᾷ
φεύγουσα χεῖρας προσπόλων, πόθῳ θανεῖν.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Ἰώ μοί μοι· Στρ. α'
σπάραγμα κόμας ὀνύχων τε δαΐ' ἀ-
μύγματα θήσομαι.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ὦ παῖ, τί δράσεις; σῶμα σὸν καταικιεῖ;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Αἰαῖ, αἰαῖ· Ἀντ. α'
ἔρρ' αἰθέριον πλοκάμων ἐμῶν ἄπο
λεπτόμιτον φάρος.

ΤΡΟΦΟΣ.

Τέκνον, κάλυπτε στέρνα, σύνδησαι πέπλοις.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Τί δέ με δεῖ καλύπτειν πέπλοις Στρ. β'
στέρνα; δῆλα καὶ ἀμφιφανῆ καὶ ἄκρυπτα δεδράχαμεν πόσιν.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ἀλγεῖς, φόνον ῥάψασα συγγάμῳ σέθεν;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Κατὰ μὲν οὖν στένω δαΐαν Ἀντ. β'
τόλμαν, ἂν ἔρεξ' ἁ κατάρατος ἐγὼ, κατάρατος ἀνδράσιν.

ΤΡΟΦΟΣ.

Συγγνώσεταί σοι τήνδ' ἁμαρτίαν πόσις.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Τί μοι ξίφος ἐκ χερὸς ἠγρεύσω;
Ἀπόδος, ἀπόδος, ὦ φίλος, ἵν' ἀνταίαν
ἐρείσω πλαγάν· τί με βρόχων εἴργεις;

ΤΡΟΦΟΣ.

Ἀλλ' εἴ σ' ἀφείην μὴ φρονοῦσαν, ὡς θάνοις;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Οἴμοι πότμου. Ποῦ μοι πυρὸς φίλα φλόξ;
ποῦ δ' εἰς πέτρας ἀερθῶ,
ἢ κατὰ πόντον, ἢ καθ' ὕλαν ὀρέων,
ἵνα θανοῦσα νερτέροισιν μέλω;

ΤΡΟΦΟΣ.

Τί ταῦτα μοχθεῖς; συμφοραὶ θεήλατοι
πᾶσιν βροτοῖσιν ἢ τότ' ἦλθον ἢ τότε.

---

maritum metuens, ne pro illis factis
ex hisce ædibus ignominiose expellatur,
aut moriatur, quod voluerit occidere quos non oportebat occidere.
Vix autem ipsam, volentem suspendere collum,
prohibent famuli custodes, et ex dextera
gladios rapiunt auferentes :
tam valde dolet, et prius facta
agnovit a se non recte acta. Ego quidem
dominam arcendo a laqueo laboro, amicæ :
vos vero, ingredientes in hasce ædes,
liberate eam a morte : nam consuetis
amicis novi supervenientes facilius persuadent.

CHORUS.

Atqui in ædibus ministrorum audimus
clamorem de rebus, quas tu venisti nuncians.
Videtur demonstratura misera, quantum deploret
quod patrarit atrocia. Nam ex ædibus evadit,
fugiens manus ministrorum, desiderio moriendi.

HERMIONE.

Hei mihi mihi!
lacerationem comæ unguiumque hostiles
laniationes *mihi* faciam.

NUTRIX.

O filia, quid facies? corpusne tuum fœdabis?

HERMIONE.

Heu heu! heu heu!
vade in æthera a capillis meis
tenue velum.

NUTRIX.

Filia, tege pectus, colliga peplum.

HERMIONE.

Quid vero me oportet tegere pectus peplis?
manifesta, et undique conspicua, nec occulta fecimus adversus maritum.

NUTRIX.

Doles quod struxeris necem sociæ tori tuæ?

HERMIONE.

Ingemisco profecto propter hostile ausum,
quod commisi exsecrabilis ego, exsecrabilis viris.

NUTRIX.

Ignoscet tibi hoc peccatum maritus.

HERMIONE.

Quare mihi gladium e manu rapuisti?
Redde, redde, o cara, ut adversam
infligam plagam : quid me a laqueis arces?

NUTRIX.

At si dimittam te furentem, ut moriaris?

HERMIONE.

Heu exitium! Ubi est mihi ignis cara flamma?
ubi in scopulos ferar præceps,
aut in mare, aut in silvis montanis *exponar*,
ut mortua sim curæ inferis (*degam apud inferos*)?

NUTRIX.

Quid de istis laboras? calamitates divinitus
omnibus hominibus veniunt aut hoc aut illo tempore.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Ἔλιπες, ἔλιπες, ὦ πάτερ, μ' ἐπακτίαν
ὡσεὶ μονάδ' ἔρημον οὖσαν ἐναλίου κώπας.
Ὀλεῖ μ', ὀλεῖ με· οὐκέτι τᾷδέ γ' ἐνοικήσω
νυμφιδίῳ στέγᾳ. * * *
Τίνος ἀγαλμάτων ἱκέτις ὁρμαθῶ,
ἢ δούλα δούλας γούνασι προσπέσω;
Φθιάδος ἐκ γᾶς
κυανόπτερος ὄρνις εἴθ' εἴην,
ἢ πευκᾶεν σκάφος, ἃ
διὰ Κυανέας ἐπέρασεν ἀκτὰς
πρωτόπλοος πλάτα.

ΤΡΟΦΟΣ.

Ὦ παῖ, τὸ λίαν οὔτ' ἐκεῖν' ἐπήνεσα,
ὅτ' ἐς γυναῖκα Τρῳάδ' ἐξημάρτανες,
οὔτ' αὖ τὸ νῦν σου δεῖμ', ὃ δειμαίνεις ἄγαν.
Οὐχ ὧδε κῆδος σὸν διώσεται πόσις,
φαύλοις γυναικὸς βαρβάρου πεισθεὶς λόγοις.
Οὐ γάρ τί σ' αἰχμάλωτον ἐκ Τροίας ἔχει,
ἀλλ' ἀνδρὸς ἐσθλοῦ παῖδα, σὺν πολλοῖς λαβὼν
ἕδνοισι, πόλεώς τ' οὐ μέσως εὐδαίμονος.
Πατὴρ δέ σ' οὐχ ὧδ', ὡς σὺ δειμαίνεις, τέκνον,
προδοὺς ἐάσει δωμάτων τῶνδ' ἐκπεσεῖν.
Ἀλλ' εἴσιθ' εἴσω, μηδὲ φαντάζου δόμων
πάροιθε τῶνδε, μή τιν' αἰσχύνην λάβῃς
πρόσθεν μελάθρων τῶνδ' ὁρωμένη, τέκνον.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ὅδ' ἀλλόχρως τις ἔκδημος ξένος
σπουδῇ πρὸς ἡμᾶς βημάτων πορεύεται.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ξέναι γυναῖκες, ἦ τάδ' ἔστ' Ἀχιλλέως
παιδὸς μέλαθρα καὶ τυραννικαὶ στέγαι;

ΧΟΡΟΣ.

Ἔγνως· ἀτὰρ δὴ πυνθάνει τίς ὢν τάδε;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἀγαμέμνονός τε καὶ Κλυταιμνήστρας τόκος,
ὄνομα δ' Ὀρέστης· ἔρχομαι δὲ πρὸς Διὸς
μαντεῖα Δωδωναῖ'. Ἐπεὶ δ' ἀφικόμην
Φθίαν, δοκεῖ μοι ξυγγενοῦς μαθεῖν πέρι
γυναικὸς, εἰ ζῇ κεὐτυχοῦσα τυγχάνει
ἡ Σπαρτιᾶτις Ἑρμιόνη· τηλουρὰ γὰρ
ναίουσ' ἀφ' ἡμῶν πεδί' ὅμως ἐστὶν φίλη.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Ὦ ναυτίλοισι χείματος λιμὴν φανεὶς,
Ἀγαμέμνονος παῖ, πρός σε τῶνδε γουνάτων,
οἴκτειρον ἡμᾶς, ὧν ἐπισκοπεῖς τύχας,
πράσσοντας οὐκ εὖ. Στεμμάτων δ' οὐχ ἥσσονας
σοῖς προστίθημι γόνασιν ὠλένας ἐμάς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἔα·
τί χρῆμα; μῶν ἐσφάλμεθ', ἢ σαφῶς ὁρῶ
δόμων ἄνασσαν τήνδε Μενέλεω κόρην;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Ἥνπερ μόνην γε Τυνδαρὶς τίκτει κόρη

HERMIONE.

Reliquisti, reliquisti me, o pater, in litore
veluti solitariam, destitutam marino remo.
Perdes me, perdes me : non amplius in hac habitabo
conjugali domo. * * *
Cujus statuas supplex petam?
an serva servæ *meæ* (*Andromachæ*) genubus accidam?
Phthia ex terra *procul*
utinam essem cæruleis alis prædita avis,
aut pinea navis(*Argo*), quæ
per Cyanea penetravit litora,
prima *ista* pernavigans ratis!

NUTRIX.

O filia, neque excessum istum laudavi,
quando in mulierem Trojanam peccasti,
neque rursus hunc tuum metum, quo nimis times.
Non sic tuum connubium repellet maritus,
malæ cedens orationi barbaræ mulieris.
Neutiquam enim te captivam ex Troja habet,
sed viri præstantis filiam, acceptam cum magna
dote, et ex urbe non mediocriter beata.
Et pater te non sic, ut tu metuis, filia,
deserens sinet ejici ex hac domo.
Sed vade intro, neu appareas ædes
ante has, ne quod dedecus tibi contrahas,
conspecta ante hanc aulam, filia.

CHORUS.

Atqui hic externus quidam peregrinus hospes
concitatione gressus ad nos venit.

ORESTES.

Mulieres hospitæ, num hæc est Achillis
filii habitatio et regia tecta?

CHORUS.

Intellexisti : sed quis es qui interrogas hæc?

ORESTES.

Agamemnonis et Clytæmnestræ filius,
nomine Orestes; proficiscor autem ad Jovis
oraculum Dodonæum. Quoniam autem veni
in Phthiam, decrevi percontari de cognata
muliere an vivat et bene se habeat,
Spartana Hermione: remotos enim
quamvis incolat procul a nobis campos, tamen est *mihi* cara.

HERMIONE.

O nautis portus contra tempestatem apparens,
Agamemnonis fili, per te genua hæc *precor*,
miserere mei, cujus fortunam aspicis,
haud felicis. Non autem invalidius ramis supplicium
tuis genibus adjicio ulnas meas.

ORESTES.

Ea!
quænam res est? num forte erramus? an clare video
hanc filiam Menelai, reginam *harum* ædium?

HERMIONE.

Sane, quam solam Tyndaris puella peperit,

Ἑλένῃ κατ' οἴκους πατρί· μηδὲν ἀγνόει.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ Φοῖϐ' ἀκέστορ, πημάτων δοίης λύσιν.
Τί χρῆμα; πρὸς θεῶν ἢ βροτῶν πάσχεις κακά;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Τὰ μὲν πρὸς ἡμῶν, τὰ δὲ πρὸς ἀνδρὸς, ὅς μ' ἔχει,
τὰ δ' ἐκ θεῶν του· πανταχῇ δ' ὀλώλαμεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τίς οὖν ἂν εἴη μὴ πεφυκότων γέ πω
παίδων γυναικὶ συμφορὰ πλὴν ἐς λέχος;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Τοῦτ' αὐτὸ καὶ νοσοῦμεν· εὖ μ' ὑπηγάγου.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἄλλην τίν' εὐνὴν ἀντὶ σοῦ στέργει πόσις;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Τὴν αἰχμάλωτον Ἕκτορος ξυνευνέτιν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Κακόν γ' ἔλεξας, ἄνδρα δίσσ' ἔχειν λέχη.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Τοιαῦτα ταῦτα. Κᾆτ' ἔγωγ' ἠμυνάμην

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μῶν ἐς γυναῖκ' ἔρραψας οἷα δὴ γυνή;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Φόνον γ' ἐκείνῃ καὶ τέκνῳ νοθαγενεῖ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Κἄκτεινας, ἤ τις συμφορά σ' ἀφείλετο;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Γέρων γε Πηλεὺς, τοὺς κακίονας σέϐων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Σοὶ δ' ἦν τις ὅστις τοῦδ' ἐκοινώνει φόνου;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Πατήρ γ' ἐπ' αὐτὸ τοῦτ' ἀπὸ Σπάρτης μολών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Κἄπειτα τοῦ γέροντος ἡσσήθη χερί;

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Αἰδοῖ γε· καί μ' ἔρημον οἴχεται λιπών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ξυνῆκα· ταρϐεῖς τοῖς δεδραμένοις πόσιν.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Ἔγνως· ὀλεῖ γάρ μ' ἐνδίκως. Τί δεῖ λέγειν;
Ἀλλ' ἄντομαί σε, Δία καλοῦσ' ὁμόγνιον,
πέμψον με χώρας τῆσδ' ὅποι προσωτάτω,
ἢ πρὸς πατρῷον μέλαθρον· ὡς δοκοῦσί γε
δόμοι τ' ἐλαύνειν φθέγμ' ἔχοντες οἵδε με,
μισεῖ τε γαῖα Φθιάς· εἰ δ' ἥξει πάρος
Φοίϐου λιπὼν μαντεῖον ἐς δόμους πόσις,
κτενεῖ μ' ἐπ' αἰσχίστοισιν, ἢ δουλεύσομεν
νόθοισι λέκτροις, ὧν ἐδέσποζον πρὸ τοῦ.
Πῶς οὖν ἂν εἴποι τις τάδ' ἐξημάρτανες;
Κακῶν γυναικῶν εἴσοδοί μ' ἀπώλεσαν,
αἵ μοι λέγουσαι τούσδ' ἐχαύνωσαν λόγους·
Σὺ τὴν κακίστην αἰχμάλωτον ἐν δόμοις
δούλην ἀνέξει σοὶ λέχους κοινουμένην;
Μὰ τὴν ἄνασσαν, οὐκ ἂν ἔν γ' ἐμοῖς δόμοις

Helena patri in ædibus : nihil ignores.

ORESTES.

O Phœbe medice, malorum da solutionem.
Quænam res *est?* a diis an hominibus pateris mala?

HERMIONE.

Partim quidem a nobis, partim a viro qui me possidet,
partim etiam a deo aliquo : undique periimus.

ORESTES.

Quæ ergo potest esse, nondum natis
liberis, mulieri calamitas, præterquam de connubio?

HERMIONE.

Hac ipsa re languemus : scite me, *ut confitear,* illexisti.

ORESTES.

Aliudne aliquod connubium pro te amat maritus?

HERMIONE.

Captivam Hectoris conjugem.

ORESTES.

Malum sane dixisti, virum duas habere conjuges.

HERMIONE.

Talia *sunt* hæc. Et deinde ego ulta sum.

ORESTES.

An forte adversus mulierem struxisti qualia *solet* mulier?

HERMIONE.

Necem ipsi (*mulieri*) et filio spurio.

ORESTES.

Et occidisti, aut aliquis casus tibi *eos* eripuit?

HERMIONE.

Senex Peleus, deteriores cura amplectens.

ORESTES.

Tibi vero an fuit aliquis, qui cædis hujus in partem venerit?

HERMIONE.

Pater quidem, ad hoc ipsum ex Sparta advectus.

ORESTES.

Et tamen ille superatus est manu senis?

HERMIONE.

Pudore quidem; et me relinquens desertam abiit.

ORESTES.

Intellexi : metuis maritum propter ausa.

HERMIONE.

Tenes; perdet enim me juste. Quid oportet dicere?
Sed rogo te, Jovem invocans cognatorum præsidem,
mitte me ex hac regione in aliquem locum remotissimum,
aut ad paterna tecta : quia videntur mihi hæ
ædes me expulsuræ, ac si vocem haberent,
oditque terra Phthia. Quod si venerit prius
maritus domum, relicto Phœbi oraculo,
occidet me propter turpissima facta, aut serviam
pellici, cui antea imperabam.
Quomodo autem hæc, dixerit aliquis, peccasti?
Malarum mulierum introitus me perdidit,
quæ mihi inflarunt *animum* dicentes talia verba :
Tu pessimam captivam in ædibus
servam tolerabis tecum lecti esse sociam?
Per reginam (*Junonem*), non in mea certe domo

βλέπουσ' ἂν αὐγὰς τἄμ' ἐκαρποῦτ' ἂν λέχη.
Κἀγὼ κλύουσα τούσδε Σειρήνων λόγους,
σοφῶν, πανούργων, ποικίλων λαλημάτων,
ἐξηνεμώθην μωρίᾳ. Τί γάρ μ' ἐχρῆν
πόσιν φυλάσσειν, ᾗ παρῆν ὅσων ἔδει,
πολὺς μὲν ὄλβος, δωμάτων δ' ἠνάσσομεν,
παῖδας δ' ἐγὼ μὲν γνησίους ἔτικτον ἄν,
ἡ δ' ἡμιδούλους τοῖς ἐμοῖς νοθαγενεῖς.
Ἀλλ' οὔποτ', οὔποτ', οὐ γὰρ εἰσάπαξ ἐρῶ,
χρὴ τούς γε νοῦν ἔχοντας, οἷς ἔστιν γυνή,
πρὸς τὴν ἐν οἴκοις ἄλοχον ἐσφοιτᾶν ἐᾶν
γυναῖκας· αὗται γὰρ διδάσκαλοι κακῶν·
ἡ μέν τι κερδαίνουσα συμφθείρει λέχος,
ἡ δ' ἀμπλακοῦσα συννοσεῖν αὐτῇ θέλει,
πολλαὶ δὲ μαργότητι. Κἀντεῦθεν δόμοι
νοσοῦσιν ἀνδρῶν. Πρὸς τάδ' εὖ φυλάσσετε
κλήθροισι καὶ μοχλοῖσι δωμάτων πύλας·
ὑγιὲς γὰρ οὐδὲν αἱ θύραθεν εἴσοδοι
δρῶσιν γυναικῶν, ἀλλὰ πολλὰ καὶ κακά.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄγαν ἐφῆκας γλῶσσαν ἐς τὸ σύμφυτον.
Συγγνωστὰ μὲν νῦν σοι τάδ', ἀλλ' ὅμως χρεὼν
κοσμεῖν γυναῖκας τὰς γυναικείας νόσους.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Σοφόν τι χρῆμα τοῦ διδάξαντος βροτοὺς
λόγους ἀκούειν τῶν ἐναντίων πάρα.
Ἐγὼ γὰρ εἰδὼς τῶνδε σύγχυσιν δόμων
ἔριν τε τὴν σὴν καὶ γυναικὸς Ἕκτορος,
φυλακὰς ἔχων ἔμιμνον, εἴτ' αὐτοῦ μενεῖς,
εἴτ' ἐκφοβηθεῖσ' αἰχμαλώτιδος φόβῳ
γυναικὸς οἴκων τῶνδ' ἀπηλλάχθαι θέλεις.
Ἦλθον δὲ, σὰς μὲν οὐ σέβων ἐπιστολάς,
εἰ δ' ἐνδιδοίης, ὥσπερ ἐνδίδως, λόγον,
πέμψων σ' ἀπ' οἴκων τῶνδ'. Ἐμὴ γὰρ οὖσα πρὶν
σὺν τῷδε ναίεις ἀνδρὶ σοῦ πατρὸς κάκῃ,
ὃς πρὶν τὰ Τροίας ἐσβαλεῖν ὁρίσματα,
γυναῖκ' ἐμοί σε δοὺς ὑπέσχεθ' ὕστερον
τῷ νῦν σ' ἔχοντι, Τρῳάδ' εἰ πέρσοι πόλιν.
Ἐπεὶ δ' Ἀχιλλέως δεῦρ' ἐνόστησεν γόνος,
σῷ μὲν συνέγνων πατρί, τὸν δ' ἐλισσόμην
γάμους ἀφεῖναι σοὺς, ἐμὰς λέγων τύχας
καὶ τὸν παρόντα δαίμον', ὡς φίλων μὲν ἂν
γήμαιμ' ἀπ' ἀνδρῶν, ἔκτοθεν δ' οὐ ῥᾳδίως,
φεύγων ἀπ' οἴκων ἃς ἐγὼ φεύγω φυγάς.
Ὁ δ' ἦν ὑβριστὴς ἔς τ' ἐμῆς μητρὸς φόνον,
τάς θ' αἱματωποὺς θεὰς ὀνειδίζων ἐμοί.
Κἀγὼ ταπεινὸς ὢν τύχαις ταῖς οἴκοθεν
ἤλγουν μὲν, ἤλγουν, συμφοραῖς δ' ἠνειχόμην,
σῶν δὲ στερηθεὶς ᾠχόμην ἄκων γάμων.
Νῦν οὖν, ἐπειδὴ περιπετεῖς ἔχεις τύχας,
καὶ ξυμφορὰν τήνδ' ἐσπεσοῦσ' ἀμηχανεῖς,
ἄξω σ' ἀπ' οἴκων καὶ πατρὸς δώσω χερί.
Τὸ συγγενὲς γὰρ δεινὸν, ἔν τε τοῖς κακοῖς
οὐκ ἔστιν οὐδὲν κρεῖσσον οἰκείου φίλου.

intuens lucem meo frueretur lecto.
Atque ego, audiens istos Sirenum sermones,
callidarum, veteratoriarum, versutarum loquacularum,
inaniter elata sum stultitia. Quid enim oportebat me
de marito esse sollicitam, cui aderant quibus opus erat?
multæ quidem divitiæ, et ædibus imperabam;
filios autem ego peperissem legitimos,
illa vero semiservos meis, spurios.
Sed nunquam, nunquam, non enim semel dicam,
oportet prudentes *viros*, quibus est mulier,
ad uxorem in ædibus sinere ingredi
mulieres: istæ enim *sunt* magistræ malorum.
Alia quidem, aliquod captans lucrum, corrumpit lectum:
alia quæ peccavit, vult eam peccare secum:
multæ vero ex petulantia. Et inde familiæ
laborant virorum. Adversus hæc bene munite
claustris et vectibus januas ædium:
nam sani nihil externi introitus
mulierum faciunt, sed contra multa mala.

CHORUS.

Nimium immisisti linguam in cognatum sexum.
Condonanda quidem nunc tibi *sunt* hæc, sed tamen decet
colorare mulieres muliebres morbos.

ORESTES.

Sapiens quidam fuit, qui docuit homines
rationes audire a præsentibus.
Ego enim sciens perturbationem hujus familiæ,
tuamque litem et uxoris Hectoris,
observans exspectabam utrum hic mansura esses,
an perterrita metu propter captivam
mulierem, ex hac domo discedere velles.
Veni autem, non quod paream mandatis a te,
sed si tu injiceres, sicut injicis, mentionem *abeundi*,
ducturus te ab hisce ædibus. Nam mea cum prius esses,
habitas cum isto viro tui patris improbitate,
qui, priusquam Trojæ invaderet fines,
uxorem te mihi dedit, et postea promisit *viro*
nunc te habenti, si expugnaret urbem Trojanam.
Postquam autem filius Achillis huc rediit,
tuo quidem ignovi patri, hunc vero rogabam
ut tuum connubium relinqueret, meas narrans ærumnas
et præsentem fortunam, quod cognatis quidem
a viris possem ducere uxorem, extrinsecus vero non facile,
exulans ab ædibus quali exilio ego exulo.
Ille vero erat contumeliosus et circa necem meæ matris,
et sanguineo vultu terribiles deas (*Furias*) exprobrabat [mihi.
Et ego, depressus domestica fortuna,
dolebam quidem, dolebam, ob calamitates tamen ferebam,
et privatus tuis nuptiis abibam invitus. [tunam,
Nunc igitur, quoniam in contrarium mutatam habes for-
et in calamitatem hanc lapsa consilii inops hæres,
ducam te ab ædibus, et tradam in manum patris.
Cognatio enim multum valet, et in adversis rebus
non est quicquam melius domestico amico.

ΕΡΜΙΟΝΗ.

Νυμφευμάτων μὲν τῶν ἐμῶν πατὴρ ἐμὸς
μέριμναν ἕξει, κοὐκ ἐμὸν κρίνειν τόδε.
Ἀλλ' ὡς τάχιστα τῶνδέ μ' ἔκπεμψον δόμων,
μὴ φθῇ με προσβὰς δῶμα καὶ μολὼν πόσις,
ἢ παιδὸς οἴκους μ' ἐξερημοῦσαν μαθὼν
Πηλεὺς μετέλθῃ πωλικοῖς διώγμασιν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Θάρσει γέροντος χεῖρα· τὸν δ' Ἀχιλλέως
μηδὲν φοβηθῇς παῖδ', ὅσ' εἰς ἔμ' ὕβρισε·
τοία γὰρ αὐτῷ μηχανὴ πεπλεγμένη
βρόχοις ἀκινήτοισιν ἕστηκεν φόνου
πρὸς τῆσδε χειρὸς, ἣν πάρος μὲν οὐκ ἐρῶ,
τελουμένων δὲ Δελφὶς εἴσεται πέτρα.
Ὁ μητροφόντης δ', ἢν δορυξένων ἐμῶν
μείνωσιν ὅρκοι Πυθικὴν ἀνὰ χθόνα,
δείξει γαμεῖν σφε μηδέν' ὧν ἐχρῆν ἐμέ.
Πικρῶς δὲ πατρὸς φόνιον αἰτήσει δίκην
ἄνακτα Φοῖβον· οὐδέ νιν μετάστασις
γνώμης ὀνήσει, θεῷ διδόντα νῦν δίκας,
ἀλλ' ἔκ τ' ἐκείνου διαβολαῖς τε ταῖς ἐμαῖς
κακῶς ὀλεῖται· γνώσεται δ' ἔχθραν ἐμήν.
Ἐχθρῶν γὰρ ἀνδρῶν μοῖραν εἰς ἀναστροφὴν
δαίμων δίδωσι, κοὐκ ἐᾷ φρονεῖν μέγα.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ Φοῖβ' ὁ πυργώσας τὸν ἐν Ἰλίῳ εὐτειχῆ πά-
[γον, καὶ Πόντιε, κυανέαις Στρ. α'
ἵπποις διφρεύων ἅλιον πέλαγος,
τίνος οὕνεκ' ἄτιμον ὀργάναν χέρα τεκτοσύνας Ἐ-
-νυαλίῳ δοριμήστορι προσθέντες τάλαιναν,
τάλαιναν μεθεῖτε Τροίαν,
πλείστους δ' ἐπ' ἀκταῖσιν Σιμοεντίσιν εὐίππους
[ὄχους ἐζεύξατε καὶ φονίους Ἀντ. α'
ἀνδρῶν ἁμίλλας ἔθετ' ἀστεφάνους;
Ἀπὸ δὲ φθίμενοι βεβᾶσιν Ἰλιάδαι βασιλῆες,
οὐδ' ἔτι πῦρ ἐπιβώμιον ἐν Τροίᾳ θεοῖσιν
λέλαμπεν καπνῷ θυώδει.
Βέβακε δ' Ἀτρείδας ἀλόχου παλάμαις· Στρ. β'
αὐτά τ' ἐναλλάξασα φόνον θανάτῳ
πρὸς τέκνων ἀπηύρα.
Θεοῦ, θεοῦ νιν κέλευσμ' ἐπεστράφη
μαντόσυνον, ὅτε νιν Ἀργόθεν πορευθεὶς
Ἀγαμεμνόνιος κέλωρ
ἀδύτων ἐπιβὰς κτάνεν, ματρὸς φονεὺς,
ὦ δαῖμον, ὦ Φοῖβε, πῶς πείθομαι;
Πολλαὶ δ' ἀν' Ἑλλάνων ἀγόρους στοναχὰς Ἀντ. β'
μέλποντο δυστάνων τεκέων ἄλοχοι·
ἐκ δ' ἔλειπον οἴκους
πρὸς ἄλλον εὐνάτορ'. Οὐχὶ σοὶ μόνᾳ
δύσφρονες ἐπέπεσον, οὐ φίλοισι, λῦπαι·
νόσον Ἑλλὰς ἔτλα, νόσον·
σιέβα δὲ Φρυγῶν πρὸς εὐκάρπους γύας
σκηπτὸς σταλάσσων τὸν Ἅδα φόνον.

HERMIONE.

Desponsationis quidem meæ pater meus
curam habebit, nec *est* meum decernere hoc.
Sed quamprimum abducas me ex hisce ædibus,
ne antevertat me adveniens ad domum et redux maritus,
aut deserentem me filii ædes si resciverit
Peleus, *ne* persequatur equestri persecutione.

ORESTES.

Noli sollicita esse de senis manu, et Achillis
filium nihil metuas pro iis, quæ in me insolenter gessit;
tales enim insidiæ ei structæ
laqueis inevitabilibus stant necis
ab hac manu : quas prius quidem non dicam,
sed *re* perfecta sciet Delphica petra.
Matricida vero, si sociorum meorum
fœdera manserint *firma* in terra Pythica,
docebit eum nullam ducere *earum*, quas ego debebam.
Cum damno autem suo pœnam poscet paternæ necis
a rege Phœbo : neque illum mutatio
animi juvabit, deo nunc dantem pœnas;
sed et ab illo, criminationibusque meis,
male peribit : agnoscet autem meam inimicitiam.
Invisorum enim *sibi* hominum sortem in conversionem
deus dat *(in ruinam vertit)*, neque sinit eos spirare alte.

CHORUS.

O Phœbe, qui mœnibus cinxisti in Ilio bene munitum col-
[lem, et Neptune, cæruleis
equis vehens per marinum pelagus,
qua de causa fabram manum (*operam*) *vestræ* structuræ
Marti pugnæ perito turpandam (*vastandam*) permittentes,
miseram prodidistis Trojam; [miseram,
et plurimos ad ripas Simoentias præstantibus equis in-
[structos currus junxistis, et letalia
virorum certamina instituistis expertia coronarum?
Et abierunt mortui ab Ilo oriundi reges,
neque amplius ararum ignis in Troja diis
lucet fumo odorifero.
Occidit etiam Atrides (*Agamemnon*) conjugis manu :
ipsaque persolvens cædem *sua* nece,
a liberis *hanc* accepit.
Dei, dei in eam (*Clytæmnestram*) animadvertit mandatum
fatidicum, quando eam occidit Argis profectus
Agamemnonis filius,
adytum cum adiisset *Delphicum*, matris interfector;
o deus, o Phœbe, quomodo *hoc* credam? [mitus
Multæque maritæ *Trojanæ* in Græcorum concionibus ge-
edebant propter infelices filios *mortuos*,
reliqueruntque domos
ad alium maritum *concedentes*. Non tibi (*Hermionæ*) soli
tristes acciderunt, non amicis *tuis solis* (*Atridis*), dolores :
calamitatem sustinuit Græcia, calamitatem :
et transiit Phrygum ad fœcunda jugera
fulmen, stillans Plutoniam necem.

ΠΗΛΕΥΣ.

Φθιώτιδες γυναῖκες, ἱστοροῦντί μοι
σημήνατ'· ᾐσθόμην γὰρ οὐ σαφῆ λόγον
ὡς δώματ' ἐκλιποῦσα Μενέλεω κόρη
φρούδη τάδ'· ἥκω δ' ἐκμαθεῖν σπουδὴν ἔχων
εἰ ταῦτ' ἀληθῆ· τῶν γὰρ ἐκδήμων φίλων
δεῖ τοὺς κατ' οἶκον ὄντας ἐκπονεῖν τύχας.

ΧΟΡΟΣ.

Πηλεῦ, σαφῶς ἤκουσας· οὐδ' ἐμοὶ καλὸν
κρύπτειν ἐν οἷσπερ οὖσα τυγχάνω κακοῖς·
βασίλεια γὰρ τῶνδ' οἴχεται φυγὰς δόμων.

ΠΗΛΕΥΣ.

Τίνος φόβου τυχοῦσα; διαπέραινέ μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Πόσιν τρέμουσα, μὴ δόμων νιν ἐκβάλῃ.

ΠΗΛΕΥΣ.

Μῶν ἀντὶ παιδὸς θανασίμων βουλευμάτων;

ΧΟΡΟΣ.

Ναὶ, καὶ γυναικὸς αἰχμαλώτιδος φόβῳ.

ΠΗΛΕΥΣ.

Ξὺν πατρὶ δ' οἴκους, ἢ τίνος λείπει μέτα;

ΧΟΡΟΣ.

Ἀγαμέμνονός νιν παῖς βέβηκ' ἄγων χθονός.

ΠΗΛΕΥΣ.

Ποίαν περαίνων ἐλπίδ'; ἢ γῆμαι θέλων;

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ σοῦ γε παιδὸς παιδὶ πορσύνων μόρον.

ΠΗΛΕΥΣ.

Κρυπτὸς καταστὰς, ἢ κατ' ὄμμ' ἐλθὼν μάχῃ;

ΧΟΡΟΣ.

Ἁγνοῖς ἐν ἱεροῖς Λοξίου Δελφῶν μέτα.

ΠΗΛΕΥΣ.

Οἴμοι· τόδ' ἤδη δεινόν. Οὐχ ὅσον τάχος
χωρήσεταί τις Πυθικὴν πρὸς ἑστίαν,
καὶ τἀνθάδ' ὄντα τοῖς ἐκεῖ λέξει φίλοις,
πρὶν παῖδ' Ἀχιλλέως κατθανεῖν ἐχθρῶν ὕπο;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὤμοι μοι·
οἵας ὁ τλήμων ἀγγελῶν ἥκω τύχας
σοί τ', ὦ γεραιὲ, καὶ φίλοισι δεσπότου.

ΠΗΛΕΥΣ.

Αἰαῖ· πρόμαντις θυμὸς ὥς τι προσδοκᾷ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐκ ἔστι σοι παῖς παιδὸς, ὡς μάθῃς, γέρον
Πηλεῦ· τοιάσδε φασγάνων πληγὰς ἔχει
Δελφῶν ὑπ' ἀνδρῶν καὶ Μυκηναίου ξένου.

ΧΟΡΟΣ.

Ἃ ἆ, τί δράσεις, ὦ γεραιέ; μὴ πέσῃς·
ἔπαιρε σαυτόν.

ΠΗΛΕΥΣ.

Οὐδέν εἰμ', ἀπωλόμην·
φρούδη μὲν αὐδὴ, φροῦδα δ' ἄρθρα μου κάτω.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἄκουσον, εἰ καὶ σοῖς φίλοις ἀμυναθεῖν

PELEUS.

Phthiæ mulieres, quærenti mihi
indicate; audivi enim non certum rumorem,
Menelai filiam relinquentem ædes
has discessisse : veni igitur studium habens cognoscendi,
an hæc *sint* vera : nam absentium amicorum
fortunam curare debent qui domi sunt.

CHORUS.

Peleu, recte audivisti; neque me decet
occultare, in quibus verser malis :
nam regina discessit fugitiva ex his ædibus.

PELEUS.

Quem metum nacta? absolve *narrationem* mihi.

CHORUS.

Maritum metuens, ne eam domo ejiceret.

PELEUS.

Num propter consilia de morte pueri?

CHORUS.

Sane, et captivæ mulieris metu.

PELEUS.

Cum patre vero, aut quocum relinquit ædes?

CHORUS.

Filius Agamemnonis abiit ducens eam ex terra.

PELEUS.

Quam spem explens? an volens uxorem ducere?

CHORUS.

Et tui filii filio parans necem.

PELEUS.

Utrum tecte insidians, an coram prodiens pugnando?

CHORUS.

In sacro templo Apollinis cum Delphis.

PELEUS.

Hei mihi! hoc jam *est* atrox. Nonne quam celerrime
ibit aliquis ad Pythicam aram,
et quæ hic acta sunt dicet amicis ibi,
priusquam filius Achillis occidat ab inimicis?

NUNCIUS.

Hei mihi mihi!
quales miser venio nunciaturus casus
et tibi, o senex, et amicis domini!

PELEUS.

Heu heu! tanquam præsagiens animus aliquid *mali* ex- [spectat.

NUNCIUS.

Non *amplius* est tibi filius filii (*nepos*), ut scias, senex
Peleu : tales plagas ensium habet
a viris Delphicis et Mycenæo hospite.

CHORUS.

Heu heu! quid facies, o senex? ne cadas;
erige te.

PELEUS.

Nihil sum, perii!
evanida *est* vox, et evanida membra mea ad inferos.

NUNCIUS.

Audi, si quidem tuos amicos ulcisci

χρῄζεις, τὸ πραχθὲν, σὸν κατορθώσας δέμας.

ΠΗΛΕΥΣ.

Ὦ μοῖρα, γήρως ἐσχάτοις πρὸς τέρμασιν
οἵα με τὸν δύστηνον ἀμφιβᾶσ' ἔχεις.
Πῶς δ' οἴχεταί μοι παῖς μόνου παιδὸς μόνος,
σήμαιν'· ἀκοῦσαι δ' οὐκ ἀκούσθ' ὅμως θέλω.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἐπεὶ τὸ κλεινὸν ἤλθομεν Φοίβου πέδον,
τρεῖς μὲν φαεννὰς ἡλίου διεξόδους
θέᾳ διδόντες ὄμματ' ἐξεπίμπλαμεν.
Καὶ τοῦθ' ὕποπτον ἦν ἄρ'· ἔς δὲ συστάσεις
κύκλους τ' ἐχώρει λαὸς οἰκήτωρ θεοῦ.
Ἀγαμέμνονος δὲ παῖς διαστείχων πόλιν
ἐς οὖς ἑκάστῳ δυσμενεῖς ηὔδα λόγους·
ὁρᾶτε τοῦτον, ὃς διαστείχει θεοῦ
χρυσοῦ γέμοντα γύαλα, θησαυροὺς βροτῶν,
τὸ δεύτερον παρόντ' ἐφ' οἷσι καὶ πάρος
δεῦρ' ἦλθε, Φοίβου ναὸν ἐκπέρσαι θέλων;
Κἀκ τοῦδ' ἐχώρει ῥόθιον ἐν πόλει κακὸν,
ἀρχαί τ' ἐπληροῦντ' ἔς τε βουλευτήρια,
ἰδίᾳ θ', ὅσοι θεοῦ χρημάτων ἐφέστασαν,
φρουρὰν ἐτάξαντ' ἐν περιστύλοις δόμοις.
Ἡμεῖς δὲ μῆλα, φυλλάδος Παρνησίας
παιδεύματ', οὐδὲν τῶνδέ πω πεπυσμένοι
λαβόντες ἦμεν, ἐσχάραις τ' ἐφέσταμεν,
ξὺν προξένοισι μάντεσίν τε Πυθικοῖς.
Καί τις τόδ' εἶπεν· ὦ νεανία, τί σοι
θεῷ κατευξόμεσθα; τίνος ἥκεις χάριν;
Ὁ δ' εἶπε· Φοίβῳ τῆς πάροιθ' ἁμαρτίας
δίκας παρασχεῖν βουλόμεσθ'· ᾔτησα γὰο
πατρός ποτ' αὐτὸν αἵματος δοῦναι δίκην.
Κἀνταῦθ' Ὀρέστου μῦθος ἰσχύων μέγα
ἐφαίνεθ', ὡς ψεύδοιτο δεσπότης ἐμὸς,
ἥκων ἐπ' αἰσχροῖς. Ἔρχεται δ' ἀνακτόρων
κρηπῖδος ἐντὸς, ὡς πάρος χρηστηρίων
εὔξαιτο Φοίβῳ, τυγχάνει δ' ἐν ἐμπύροις·
τῷ δὲ ξιφήρης ἀνθυφειστήκει λόχος
δάφνῃ πυκασθείς· ὧν Κλυταιμνήστρας τόκος
εἷς ἦν ἁπάντων τῶνδε μηχανορράφος.
Χὼ μὲν κατ' ὄμμα στὰς προσεύχεται θεῷ·
οἱ δ' ὀξυθήκτοις φασγάνοις ὡπλισμένοι
κεντοῦσ' ἀτευχῆ παῖδ' Ἀχιλλέως λάθρα.
Χωρεῖ δὲ πρύμναν· οὐ γὰρ ἐς καιρὸν τυπεὶς
ἐτύγχαν', ἐξέλκει δὲ, καὶ παραστάδος
κρεμαστὰ τεύχη πασσάλων καθαρπάσας,
ἔστη 'πὶ βωμοῦ, γοργὸς ὁπλίτης ἰδεῖν,
βοᾷ δὲ Δελφῶν παῖδας ἱστορῶν τάδε·
τίνος μ' ἕκατι κτείνετ', εὐσεβεῖς ὁδοὺς
ἥκοντα; ποίας ὄλλυμαι πρὸς αἰτίας;
Τῶν δ' οὐδὲν οὐδεὶς μυρίων ὄντων πέλας
ἐφθέγξατ', ἀλλ' ἔβαλλον ἐκ χειρῶν πέτροις.
Πυκνῇ δὲ νιφάδι πάντοθεν σποδούμενος,
προὔτεινε τεύχη κἀφυλάσσετ' ἐμβολὰς,
ἐκεῖσε κἀκεῖσ' ἀσπίδ' ἐκτείνων χερί.

vis, rem quomodo acta est, erigens tuum corpus.

PELEUS.

O fatum, senectutis in extremo limite
quale me miserum circumdedisti!
Quomodo vero periit mihi filius unici filii unicus?
indica : audire enim non audienda tamen volo

NUNCIUS.

Postquam ad inclytum venimus solum Phœbi,
tres lucidos transitus solis
spectandis rebus dantes, oculos implevimus.
Et hoc *jam* erat *Delphis* suspectum : ac in cœtus
congrediebatur circulosque populus incolens penes deum.
Agamemnonis vero filius, vadens per urbem,
in aurem cuique dicebat hostiles sermones :
Videte istum, qui vadit per dei
specus auri plenos, thesauros hominum,
secundo præsens *ob id* cujus causa et prius
venit huc, Apollinis templum populare volens?
Hinc vero manavit per urbem malus rumor,
magistratusque congregabantur et in curias,
et privatim, quotquot thesauris dei præerant,
præsidium disposuerunt in æde *Phœbi* columnis cincta.
Nos vero ovibus, frondosi Parnassi
alumnis, acceptis, nihil adhuc de his compertum habentes,
veneramus, et ad aras accessimus
cum hospitibus et vatibus Pythicis.
Et aliquis hoc dixit : O adolescens, quid tibi
a deo implorabimus? qua de causa venisti?
Iste vero respondit : Phœbo pro priore peccato
pœnas dare volumus : postulavi enim
ab ipso aliquando, ut daret pœnas pro sanguine patris.
Et tum Orestis calumnia multum valens
apparuit, quod mentiretur meus dominus,
qui venerit flagitioso consilio. It vero *Neoptolemus* templi
intra crepidinem, ut ante oraculum [sis.
precaretur Phœbum : eratque *occupatus* in victimis incen-
Huic autem contra subsidebat gladiis armatus manipulus,
lauro obtectus (*coronatus*). Quorum Clytæmnestræ filius
erat unus omnium machinator. [precatur deum :
Et ille quidem (*Neoptolemus*), in *omnium* conspectu stans,
isti vero, acutis ensibus armati,
pungunt inermem filium Achillis clam. [ratus
Retro *is* cedit adversa fronte; non enim letali plaga vulne-
erat; evaginatque *gladium*, et a porticu
suspensa arma de clavis deripiens,
stetit ad aram, terribilis bellator aspectu;
et clamat, Delphorum filios interrogans hæc :
Cur me occiditis, pium iter
ingressum? propter quam causam pereo?
Istorum vero, licet prope essent innumeri, nemo quicquam
dixit, sed petebant *eum* lapidibus manu missis.
Densa vero congerie *telorum* undique obrutus,
objiciebat arma, et cavebat ictus,
huc et illuc clypeum manu protendens.

Ἀλλ' οὐδὲν ἦνεν· ἀλλὰ πόλλ' ὁμοῦ βέλη,
οἰστοὶ, μεσάγκυλ', ἔκλυτοί τ' ἀμφώβολοι,
σφαγῆς ἐχώρουν βουπόροι ποδῶν πάρος·
δεινὰς δ' ἂν εἶδες πυρρίχας φρουρουμένου
βέλεμνα παιδός. Ὡς δέ νιν περισταδὸν
κύκλῳ κατεῖχον, οὐ διδόντες ἀμπνοὰς,
βωμοῦ κενώσας δεξίμηλον ἐσχάραν,
τὸ Τρωικὸν πήδημα πηδήσας ποδοῖν
χωρεῖ πρὸς αὐτούς· οἱ δ' ὅπως πελειάδες
ἱέρακ' ἰδοῦσαι πρὸς φυγὴν ἐνώτισαν.
Πολλοὶ δ' ἔπιπτον μιγάδες ἔκ τε τραυμάτων
αὐτοί θ' ὑπ' αὐτῶν στενοπόρους κατ' ἐξόδους
Κραυγὴ δ' ἐν εὐφήμοισι δύσφημος δόμοις
πέτραισιν ἀντέκλαγξ'· ἐν εὐδίᾳ δ' ὅπως
ἔστη φαεννοῖς δεσπότης στίλβων ὅπλοις,
πρίν δή τις ἀδύτων ἐκ μέσων ἐφθέγξατο
δεινόν τε καὶ φρικῶδες, ὦρσε δὲ στρατὸν
στρέψας πρὸς ἀλκήν. Ἔνθ' Ἀχιλλέως πίτνει
παῖς ὀξυθήκτῳ πλευρὰ φασγάνῳ τυπεὶς
Δελφοῦ πρὸς ἀνδρὸς, ὅσπερ αὐτὸν ὤλεσε
πολλῶν μετ' ἄλλων. Ὡς δὲ πρὸς γαῖαν πίτνει,
τίς οὐ σίδηρον προσφέρει; τίς οὐ πέτρον,
βάλλων, ἀράσσων; Πᾶν δ' ἀνάλωται δέμας
τὸ καλλίμορφον τραυμάτων ὑπ' ἀγρίων.
Νεκρὸν δὲ δή νιν, κείμενον βωμοῦ πέλας,
ἐξέβαλον ἐκτὸς θυοδόκων ἀνακτόρων.
Ἡμεῖς δ' ἀναρπάσαντες ὡς τάχος χεροῖν
κομίζομέν νίν σοι κατοιμῶξαι γόοις
κλαῦσαί τε, πρέσβυ, γῆς τε κοσμῆσαι τάφῳ.
Τοιαῦθ' ὁ τοῖς ἄλλοισι θεσπίζων ἄναξ,
ὁ τῶν δικαίων πᾶσιν ἀνθρώποις κριτὴς,
δίκας διδόντα παῖδ' ἔδρασ' Ἀχιλλέως.
ἐμνημόνευσε δ', ὥσπερ ἄνθρωπος κακὸς,
παλαιὰ νείκη. Πῶς ἂν οὖν εἴη σοφός;

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ὅδ' ἄναξ ἤδη φοράδην
Δελφίδος ἐκ γῆς δῶμα πελάζει.
Τλήμων ὁ παθὼν, τλήμων δὲ, γέρον,
καὶ σύ· δέχει γὰρ τὸν Ἀχίλλειον
σκύμνον ἐς οἴκους, οὐχ ὡς σὺ θέλεις·
αὐτός τε κακοῖς πήμασι κύρσας,
εἰς ἓν μοίρας συνέκυρσας.

ΠΗΛΕΥΣ.

Ὤμοι ἐγὼ, κακὸν οἷον ὁρῶ τόδε — Στρ.
καὶ δέχομαι χερὶ δώμασιν ἁμοῖς.
Ἰώ μοί μοι, αἰαῖ,
ὦ πόλι Θεσσαλία, διολώλαμεν, [οἰχόμεθ'·]
οὐκέτι μοι γένος, οὐκέτι μοι τέκνα
λείπετ' ἐν οἴκοις.
Ὦ σχέτλιος παθέων ἐγὼ, εἰς τίνα
δὴ φίλον αὐγὰς βάλλων τέρψομαι;
Ὦ φίλιον στόμα καὶ γένυ καὶ χέρες·
εἴθε σ' ὑπ' Ἰλίῳ ἤναρε δαίμων
Σιμοεντίδα παρ' ἀκτάν.

Sed nihil proficiebat; verum multa simul tela,
sagittæ, amentata jacula, solutaque missilia,
letalia veruta volabant ante pedes.
Vidisses autem mirabiles saltationes caventis sibi
a telis filii. Cum autem ipsum circumcirca stantes
in orbe conclusum tenerent, non dantes respirandi copiam
deserto aræ victimas recipiente foco,
saltans pedibus Trojanum saltum,
ruit contra eos : isti vero, sicut columbæ
accipitrem conspicatæ, ad fugam terga verterunt.
Multi autem cadebant permixti et ex vulneribus,
ipsique a suis *conculcati* per angustos exitus.
Clamor autem infandus in sacra domo
resonuit e saxis; sed, ceu in sereno,
stetit dominus lucens splendidis armis,
donec tandem quidam ex mediis adytis edidit
diramque et horribilem vocem, et impulit exercitum
convertens ad pugnam. Tum cadit Achillis
filius, latera percussus acuto gladio
a viro Delphico, qui eum perdidit
cum multis aliis. Postquam autem ad terram cadit,
quis non ferrum adigit? quis non saxum *immittit*,
jaciens, tundens? Ac totum consumptum est corpus
pulcrum a sævis vulneribus.
Porro cadaver ipsius, jacens prope altare,
ejecerunt extra templum victimis opimum.
Nos vero, arreptum quam celerrime manibus
portamus ipsum tibi deflendum lacrimis
lugendumque, senex, et telluris ornandum sepultura.
Talia rex *Apollo*, qui aliis vaticinatur,
qui justitiæ omnibus hominibus est judex,
filio Achillis fecit danti pœnas;
et recordatus est, sicut malus homo,
vetera jurgia. Quomodo igitur fuerit sapiens?

CHORUS.

Atqui ecce rex jam portatus
ex terra Delphica domum accedit.
Miser qui hoc est passus, miser, senex,
et tu; recipis enim Achilleum
pullum in ædes, non ut tu vis :
ipseque noxia mala nactus,
in eamdem *calamitatis* sortem incidisti.

PELEUS.

Heu mihi! quale malum video hoc
et recipio manu in ædes meas!
Heu mihi mihi! ah ah!
o urbs Thessalica, periimus, [periimus!]
non amplius mihi genus, non amplius mihi liberi
supersunt in ædibus.
O miser ego propter *mea* mala! in quem
amicum jam oculos conjiciens delectabor?
O carum os, et genæ, et manus!
utinam te ad Ilium interfecisset fatum,
ad Simoentiam ripam!

ΧΟΡΟΣ.

Οὗτός τ' ἂν ὡς ἐκ τῶνδ' ἐτιμᾶτ' ἄν, γέρον,
θανών, τὸ σόν τ' ἦν ὧδ' ἂν εὐτυχέστερον.

ΠΗΛΕΥΣ.

Ὦ γάμος, ὦ γάμος, ὃς τάδε δώματα Ἀντ.
καὶ πόλιν ὤλεσας, ὤλεσας ἁμάν,
, αἰαῖ, αἰαῖ. Ὦ παῖ,
μήποτε σῶν λεχέων τὸ δυσώνυμον
ὤφελ' ἐμοὶ γένος εἰς τέκνα καὶ δόμον
ἀμφιβαλέσθαι
Ἑρμιόνας Ἀΐδαν ἐπὶ σοί, τέκνον,
ἀλλὰ κεραυνῷ πρόσθεν ὀλέσθαι,
μηδ' ἐπὶ τοξοσύνᾳ φονίῳ πατρὸς
αἷμα τὸ διογενές ποτε Φοῖβον
βροτὸς εἰς θεὸν ἀνάψαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ὀτοτοῖ, ὀτοτοῖ. Στρ. α'
Θανόντα δεσπόταν γόοις
νόμῳ τῷ νερτέρων κατάρξω.

ΠΗΛΕΥΣ.

Ὀτοτοῖ, ὀτοτοῖ. Ἀντ. α'
Διάδοχα δ', ὦ τάλας ἐγώ,
γέρων καὶ δυστυχὴς δακρύω.

ΧΟΡΟΣ.

Θεοῦ γὰρ αἶσα, θεὸς ἔκρανε συμφοράν. Στρ. β'

ΠΗΛΕΥΣ.

Ὦ φίλος, δόμον ἔλιπες ἔρημον,
γέροντ' ἄπαιδα νοσφίσας.

ΧΟΡΟΣ. [Στρ. γ'

Θανεῖν, θανεῖν σε, πρέσβυ, χρῆν πάρος τέκνων.

ΠΗΛΕΥΣ.

Οὐ σπαράξομαι κόμαν,
οὐκ ἐπιθήσομαι δ' ἐμῷ
κάρᾳ κτύπημα χειρὸς ὀλοόν; Ὦ πόλις,
διπλῶν τέκνων μ' ἐστέρησε Φοῖβος.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ κακὰ παθὼν ἰδών τε δυστυχὴς γέρον, Στρ. δ'
τίν' αἰῶν' εἰς τὸ λοιπὸν ἕξεις;

ΠΗΛΕΥΣ.

Ἄτεκνος, ἔρημος, οὐκ ἔχων πέρας κακῶν Ἀντ. δ'
διαντλήσω πόνους ἐς Ἅδαν.

ΧΟΡΟΣ.

Μάτην δέ σ' ἐν γάμοισιν ὤλβισαν θεοί. Ἀντ. β'

ΠΗΛΕΥΣ.

Ἀμπτάμενα φροῦδα πάντα κεῖται
κόμπων μεταρσίων πρόσω.

ΧΟΡΟΣ.

Μόνος μόνοισιν ἐν δόμοις ἀναστρέφει. Ἀντ. γ'

ΠΗΛΕΥΣ.

Οὔτε μοι πόλις, πόλις,
σκῆπτρα τάδ' ἐρρέτω 'πὶ γᾶν,
σύ τ', ὦ κατ' ἄντρα μύχια Νηρέως κόρη,
πανώλεθρόν μ' ὄψεαι πίτνοντα.

CHORUS.

Et hic pro isto rerum statu esset honoratus, o senex,
tunc mortuus; tuaque *sors* sic esset felicior.

PELEUS.

O nuptiæ, o nuptiæ, quæ hanc familiam
et urbem meam perdidistis, perdidistis!
ah ah! ah ah! O fili,
utinam conjugis tuæ infaustum
mihi in liberos *meos* et domum genus
ne attulisset tibi
necem ab Hermione destinatam, o fili,
sed fulmine prius periisset;
neque propter jacta in patrem *tuum* mortifera tela
cædis Jove geniti crimen unquam in Phœbum,
mortalis in deum, contulisses.

CHORUS.

Heu heu!
Mortuum dominum lamentis
nænia manium (*funebri*) incipiam prosequi.

PELEUS.

Heu heu!
Vicissim ego miser
senex et infelix lacrimor.

CHORUS.

Dei enim *hoc est* fatum, deus perfecit *hanc* calamitatem.

PELEUS.

O care, domum reliquisti desertam,
senem liberis orbum destituens.

CHORUS.

Mori, mori te, senex, oportebat ante liberos.

PELEUS.

Nonne lacerabo comam,
nonne injiciam meo
capiti planctum noxium manus? O urbs,
duobus liberis privavit me Phœbus.

CHORUS.

O mala passus vidensque, miser senex!
qualem vitam in posterum habebis!

PELEUS.

Orbus liberis, desertus, non habens finem malorum,
exhauriam labores usque ad mortem.

CHORUS.

Frustra vero te in nuptiis bearunt dii.

PELEUS.

In auras elapsa omnia evanida sunt,
a fastu sublimi procul distantia.

CHORUS.

Solus in sola domo versaris.

PELEUS.

Nec amplius *est* mihi civitas, civitas:
sceptra hæc valeant humi *dejecta:*
tuque in antrorum recessu *degens* Nerei filia,
funditus exstinctum me videbis prostratum humi.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ ἰώ·
τί κεκίνηται; τίνος αἰσθάνομαι
θείου; Κοῦραι, λεύσσετ', ἀθρήσατε·
δαίμων ὅδε τις, λευκὴν αἰθέρα
πορθμευόμενος, τῶν ἱπποβότων
Φθίας πεδίων ἐπιβαίνει.

ΘΕΤΙΣ.

Πηλεῦ, χάριν σῶν τῶν πάρος νυμφευμάτων
ἥκω Θέτις, λιποῦσα Νηρέως δόμους.
Καὶ πρῶτα μέν σοι τοῖς παρεστῶσιν κακοῖς
μηδέν τι λίαν δυσφορεῖν παρῄνεσα·
κἀγὼ γὰρ, ἣν ἄκλαυστ' ἐχρῆν τίκτειν τέκνα,
ἀπώλεσ' ἐκ σοῦ παῖδα τὸν ταχὺν πόδας
Ἀχιλλέα τεκοῦσα, πρῶτον Ἑλλάδος.
Ὧν δ' οὕνεκ' ἦλθον, σημανῶ, σὺ δ' ἐνδέχου.
Τὸν μὲν θανόντα τόνδ' Ἀχιλλέως γόνον
θάψον, πορεύσας Πυθικὴν πρὸς ἐσχάραν,
Δελφοῖς ὄνειδος, ὡς ἀπαγγέλλῃ τάφος
φόνον βίαιον τῆς Ὀρεστείας χερός.
Γυναῖκα δ' αἰχμάλωτον, Ἀνδρομάχην λέγω,
Μολοσσίαν γῆν χρὴ κατοικῆσαι, γέρον,
Ἑλένῳ ξυναλλαχθεῖσαν εὐναίοις γάμοις,
καὶ παῖδα τόνδε, τῶν ἀπ' Αἰακοῦ μόνον
λελειμμένον δή· βασιλέα δ' ἐκ τοῦδε χρὴ
ἄλλον δι' ἄλλου διαπερᾶν Μολοσσίαν,
εὐδαιμονοῦντας· οὐ γὰρ ὧδ' ἀνάστατον
γένος γενέσθαι δεῖ τὸ σὸν κἀμὸν, γέρον,
Τροίας τε· καὶ γὰρ θεοῖσι τἀκείνης μέλει,
καίπερ πεσούσης Παλλάδος προθυμίᾳ.
Σὲ δ', ὡς ἂν εἰδῇς τῆς ἐμῆς εὐνῆς χάριν,
θεὰ γεγῶσα καὶ θεοῦ πατρὸς τέκος,
κακῶν ἀπαλλάξασα τῶν βροτησίων,
ἀθάνατον ἄφθιτόν τε ποιήσω θεόν.
Κἄπειτα Νηρέως ἐν δόμοις ἐμοῦ μέτα
τὸ λοιπὸν ἤδη θεὸς συνοικήσεις θεᾷ·
ἔνθεν κομίζων ξηρὸν ἐκ πόντου πόδα
τὸν φίλτατον σοὶ παῖδ' ἐμοί τ' Ἀχιλλέα
ὄψει δόμους ναίοντα νησιωτικοὺς
Λευκὴν κατ' ἀκτὴν ἐντὸς Εὐξείνου πόρου.
Ἀλλ' ἕρπε Δελφῶν ἐς θεόδμητον πόλιν,
νεκρὸν κομίζων τόνδε, καὶ κρύψας χθονὶ,
ἐλθὼν παλαιᾶς χοιράδος κοῖλον μυχὸν
Σηπιάδος ἵζου· μίμνε δ', ἔς τ' ἂν ἐξ ἁλὸς
λαβοῦσα πεντήκοντα Νηρῄδων χορὸν
ἔλθω κομιστήν σου· τὸ γὰρ πεπρωμένον
δεῖ σ' ἐκκομίζειν· Ζηνὶ γὰρ δοκεῖ τάδε.
Παῦσαι δὲ λύπης τῶν τεθνηκότων ὕπερ·
πᾶσιν γὰρ ἀνθρώποισιν ἥδε πρὸς θεῶν
ψῆφος κέκρανται, κατθανεῖν ὀφείλεται.

ΠΗΛΕΥΣ.

Ὦ πότνι', ὦ γενναῖα συγκοιμήματα,
Νηρέως γένεθλον, χαῖρε· ταῦτα δ' ἀξίως
σαυτῆς τε ποιεῖς καὶ τέκνων τῶν ἐκ σέθεν.

CHORUS.

Eheu, eheu!
quid motum est? quod sentio
numen? Puellæ, videte, cernite:
deus hic quispiam, candidum ætherem
trajiciens, equorum altores
campos Phthiæ ingreditur.

THETIS.

Peleu, propter tuas priores nuptias
veni Thetis, relicta Nerei domo.
Et primum quidem, te ut præsentibus malis
nihil nimium crucieris hortor:
nam et ipsa, quam non lugendos oportebat liberos parere,
amisi filium velocem pedibus
Achillem, quem ex te peperi, principem Græciæ.
Sed qua de causa venerim indicabo; et tu accipe.
Mortuum quidem hunc filium Achillis
sepeli, delatum ad focum Pythicum,
Delphis probrum, ut sepultura indicet
cædem violentam Oresteæ manus.
Mulierem vero captivam, Andromachen dico,
Molossiam terram oportet habitare, senex,
Heleno conjunctam *legitimi* lecti nuptiis,
et puerum huncce ex Æaci stirpe solum
relictum jam: regem autem ex hoc oportet
alium ex alio succedere Molossiæ,
felices *regnaturos*: non enim sic eversum
fieri genus oportet tuum et meum, senex,
et Trojæ: namque diis illa curæ est,
quamvis corruerit Palladis studio.
Porro te, ut cognoscas mei connubii gratiam,
dea nata, et dei patris filia,
malis liberatum mortalibus,
immortalem et incorruptum faciam deum.
Et deinde mecum in domo Nerei
in posterum jam deus habitabis cum dea:
inde proferens siccum ex ponto pedem,
carissimum tibi et mihi filium Achillem
videbis incolentem domos insulares
in Leuce insula, intra Euxinum meatum.
Verum vade Delphorum ad divinam urbem,
portans hunc mortuum, et ubi condideris terra,
reversus antiquæ rupis cavum *in* recessum
Sepiadis conside: et exspecta donec ex mari,
mecum habens chorum quinquaginta Nereidum,
deductorem tuum, veniam: quod enim est fatale
oportet te perferre: Jovi enim ista videntur.
Cessa vero a luctu super mortuis:
omnibus enim hominibus a diis hic
calculus est destinatus, mori fatale est.

PELEUS.

O veneranda, o generosa conjux,
Nerei filia, salve; hæc vero digne
teque facis et tuis liberis.

Παύσω δὲ λύπην, σοῦ κελευούσης, θεά,
καὶ τόνδε θάψας εἶμι Πηλίου πτύχας,
οὗπερ σὸν εἷλον χερσὶ κάλλιστον δέμας.
Κᾆτ' οὐ γαμεῖν δῆτ' ἔκ τε γενναίων χρεὼν
δοῦναί τ' ἐς ἐσθλοὺς, ὅστις εὖ βουλεύεται,
κακῶν δὲ λέκτρων μὴ 'πιθυμίαν ἔχειν,
μηδ' εἰ ζαπλούτους οἴσεται φερνὰς δόμοις;
Οὐ γάρ ποτ' ἂν πράξειαν ἐκ θεῶν κακῶς.

ΧΟΡΟΣ.

Πολλαὶ μορφαὶ τῶν δαιμονίων,
πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί,
καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός.
Τοιόνδ' ἀπέβη τόδε πρᾶγμα.

Sedabo vero dolorem, te jubente, dea:
et, hoc sepulto, pergam ad Pelii *montis* antra,
ubi cepi manibus tuum pulcerrimum corpus.
Deinde annon uxores ducere ex generosis oportet,
et dare nuptum in bonas familias, quicunque recte consulit,
malorum vero connubiorum non habere cupiditatem,
neque si amplissimam dotem *uxor* in ædes afferet?
Nunquam enim *hi* divinitus rem male gerent.

CHORUS.

Multæ sunt species fatorum,
multaque præter spem perficiunt dii:
et exspectata non eveniunt,
non speratorum vero exitum invenit deus.
Sic exiit hæc res.

ΙΚΕΤΙΔΕΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΑΙΘΡΑ.
ΧΟΡΟΣ.
ΘΗΣΕΥΣ.
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
ΚΗΡΥΞ.
ΑΓΓΕΛΟΣ
ΕΥΑΔΝΗ.
ΙΦΙΣ.
ΠΑΙΔΕΣ.
ΑΘΗΝΑ.

ΑΙΘΡΑ.

Δήμητερ ἑστιοῦχ' Ἐλευσῖνος χθονὸς
τῆσδ', οἵ τε ναοὺς ἔχετε πρόσπολοι θεᾶς,
εὐδαιμονεῖν με Θησέα τε παῖδ' ἐμὸν
πόλιν τ' Ἀθηνῶν τήν τε Πιτθέως χθόνα,
ἐν ᾗ με θρέψας ὀλβίοις ἐν δώμασιν
Αἴθραν πατὴρ δίδωσι τῷ Πανδίονος
Αἰγεῖ δάμαρτα Λοξίου μαντεύμασιν.
Ἐς τάσδε γὰρ βλέψασ' ἐπηυξάμην τάδε
γραῦς, αἳ λιποῦσαι δώματ' Ἀργείας χθονὸς
ἱκτῆρι θαλλῷ προσπίτνουσ' ἐμὸν γόνυ,
πάθος παθοῦσαι δεινόν· ἀμφὶ γὰρ πύλας
Κάδμου θανόντων ἑπτὰ γενναίων τέκνων
ἄπαιδές εἰσιν, οὕς ποτ' Ἀργείων ἄναξ
Ἄδραστος ἤγαγ', Οἰδίπου παγκληρίας
μέρος κατασχεῖν φυγάδι Πολυνείκει θέλων
γαμβρῷ· νεκροὺς δὲ τοὺς ὀλωλότας δορὶ
θάψαι θέλουσι τῶνδε μητέρες χθονί·
εἴργουσι δ' οἱ κρατοῦντες, οὐδ' ἀναίρεσιν
δοῦναι θέλουσι, νόμιμ' ἀτίζοντες θεῶν.
Κοινὸν δὲ φόρτον ταῖσδ' ἔχων χρείας ἐμῆς
Ἄδραστος, ὄμμα δάκρυσιν τέγγων, ὅδε
κεῖται, τό τ' ἔγχος τήν τε δυστυχεστάτην
στένων στρατείαν, ἣν ἔπεμψεν ἐκ δόμων·
ὅς μ' ἐξοτρύνει παῖδ' ἐμὸν πεῖσαι λιταῖς
νεκρῶν κομιστὴν ἢ λόγοισιν ἢ δορὸς
ῥώμῃ γενέσθαι καὶ τάφου μεταίτιον,
μόνον τόδ' ἔργον προστιθεὶς ἐμῷ τέκνῳ
πόλει τ' Ἀθηνῶν. Τυγχάνω δ' ὑπὲρ χθονὸς
ἀρότου προθύουσ' ἐκ δόμων ἐλθοῦσ' ἐμῶν
πρὸς τόνδε σηκὸν, ἔνθα πρῶτα φαίνεται
φρίξας ὑπὲρ γῆς τῆσδε κάρπιμος στάχυς.
Δεσμὸν δ' ἄδεσμον τόνδ' ἔχουσα φυλλάδος
μένω πρὸς ἁγναῖς ἐσχάραις δυοῖν θεαῖν,
Κόρης τε καὶ Δήμητρος, οἰκτείρουσα μὲν
πολιὰς ἄπαιδας τάσδε μητέρας τέκνων,

SUPPLICES MULIERES.

PERSONÆ FABULÆ.

ÆTHRA.
CHORUS.
THESEUS.
ADRASTUS.
PRÆCO.
NUNCIUS.
EVADNE.
IPHIS.
PUERI.
MINERVA.

ÆTHRA.

O Ceres præses Eleusinis terræ
hujus, et qui tenetis templa, sacerdotes, deæ,
ut ego sim beata *precor*, et Theseus filius meus,
et civitas Athenarum, et terra Pitthei;
in qua me educatam opulentis in ædibus,
Æthram pater dedit Pandionis filio,
Ægeo, uxorem, Apollinis oraculis *admonitus*.
Istas enim anus intuens, hæc sum precata,
quæ relictis sedibus Argivæ terræ,
supplici cum oleæ ramo advolvuntur meis genibus
cladem passæ gravem; nam ad portas
Cadmi (*Thebas*) mortuis septem generosis liberis
orbæ sunt, quos quondam Argivorum rex
Adrastus duxit, Œdipi hæreditatis (*regni*)
partem obtinere volens exuli Polynici
genero : sed cadavera interfectorum *in* prælio
condere volunt istorum matres terra; [facultatem
prohibent vero qui rerum potentes sunt, neque tollendi
dare volunt, jura deorum contemnentes. [meæ
Commune vero onus cum his sustinens *implorandæ* opis
Adrastus, rigans oculos lacrimis, hic
jacet, bellumque et infelicissimam
gemens expeditionem, quam domo eduxit :
qui me exhortatur, ut filio meo persuadeam precibus,
ut cadaverum recuperator aut persuadendo, aut hastæ
robore, fiat et sepulturæ auctor :
hoc solum opus imponens meo filio
civitatique Atheniensi. Sed pro terra *mea*
ante arationem sacrifico, ex ædibus egressa meis
ad hoc templum, ubi primum apparuit
horrens super terram hanc frugifera spica (*seges*).
Vinculo autem hoc non vincienti sacræ frondis cincta,
maneo ad castos focos duarum dearum,
Proserpinæ et Cereris, miserans quidem
canas orbatas istas matres liberis,

σέβουσα δ' ἱερὰ στέμματ'. Οἴχεται δέ μοι
κήρυξ πρὸς ἄστυ δεῦρο Θησέα καλῶν,
ὡς ἢ τὸ τούτων λυπρὸν ἐξέλῃ χθονὸς,
ἢ τάσδ' ἀνάγκας ἱκεσίους λύσῃ, θεοὺς
ὅσιόν τι δράσας· πάντα γὰρ δι' ἀρσένων
γυναιξὶ πράσσειν εἰκὸς, αἵτινες σοφαί.

ΧΟΡΟΣ.

Ἱκετεύω σε, γεραιὰ, γεραιῶν ἐκ — Στρ. α'
στομάτων, πρὸς γόνυ πίπτουσα τὸ σὸν,
ἄνα μοι τέκνα λῦσαι φθιμένων
νεκύων, οἳ καταλείπουσι μέλη
θανάτῳ λυσιμελεῖ θηρσὶν ὀρείοισι βορὰν,
ἐσιδοῦσ' οἰκτρὰ μὲν ὄσσων δάκρυ' ἀμφὶ — Ἀντ. α'
βλεφάροις, ῥυσὰ δὲ σαρκῶν πολιῶν
καταδρύμματα χειρῶν· τί γάρ; ἃ
φθιμένους παῖδας ἐμοὺς οὔτε δόμοις
προθέμαν, οὔτε τάφων χώματα γαίας ἐσορῶ.
Ἔτεκες καὶ σύ ποτ', ὦ πότνια, κοῦρον, — Στρ. β'
φίλα ποιησαμένα λέκτρα πόσει σῷ·
μέτα νυν δὸς ἐμοὶ σᾶς διανοίας,
μετάδος δ', ὅσσον ἐπαλγῶ μελέα τῶν φθιμένων οὓς [ἔτεκον·
παράπεισον δὲ σὸν, ὃν λισσόμεθ', ἐλθεῖν
τέκνον Ἰσμηνὸν, ἐμάν τ' εἰς χέρα θεῖναι
νεκύων θαλερῶν σῶμα ταλαίνας ἄταφον·
ὁσίως οὐχ, ὑπ' ἀνάγκας δὲ προπίπτου- — Ἀντ. β'
σα προσαιτοῦσ' ἔμολον δεξιπύρους θεῶν
θυμέλας· ἔχομεν δ' ἔνδικα· καὶ σοί
τι πάρεστι σθένος ὥστ' εὐτεκνίᾳ δυστυχίαν τὰν παρ' [ἐμοὶ
καθελεῖν· οἰκτρὰ δὲ πάσχουσ' ἱκετεύω
τὸν ἐμὸν παῖδα τάλαιν' ἐν χερὶ θεῖναι
νέκυν ἀμφιβαλεῖν λυγρὰ μέλη παιδὸς ἐμοῦ.
Ἀγὼν ὅδ' ἄλλος ἔρχεται γόων γόοις — Στρ. γ'
διάδοχος· ἀχοῦσιν προπόλων χέρες.
Ἴτ' ὦ ξυνῳδοὶ κακοῖς,
ἴτ' ὦ ξυναλγηδόνες,
χορὸν, τὸν Ἅδας σέβει·
διὰ παρῇδος ὄνυχα λευκὸν
αἱματοῦτε χρῶτά τε φόνιον·
τὰ γὰρ φθιτῶν τοῖς ὁρῶσι κόσμος.
Ἄπληστος ἅδε μ' ἐξάγει χάρις γόων — Ἀντ. γ'
πολύπονος, ὡς ἐξ ἀλιβάτου πέτρας
ὑγρὰ ῥέουσα σταγὼν,
ἄπαυστος ἀεὶ γόων·
τὸ γὰρ θανόντων τέκνων
ἐπίπονόν τι κατὰ γυναῖκας
εἰς γόους πέφυκε πάθος. Ἒ ἔ·
θανοῦσα τῶνδ' ἀλγέων λαθοίμαν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τίνων γόων ἤκουσα καὶ στέρνων κτύπον
νεκρῶν τε θρήνους, τῶνδ' ἀνακτόρων ἄπο
ἠχοῦς ἰούσης; ὡς φόβος μ' ἀναπτεροῖ
μή μοί τι μήτηρ, ἣν μεταστείχω ποδὶ
χρονίαν ἀποῦσαν ἐκ δόμων, ἔχῃ νέον.
Ἔα·

veneransque sacros *supplicum* ramos lana velatos. Abiit
præco ad urbem, Theseum huc vocans, [autem mihi
ut aut harum *supplicantium* molestiam amoveat ex terræ
aut necessitatem istam supplicationis solvat, erga deos [*hac*,
re aliqua pia facta. Omnia namque per masculos
mulieribus convenit agere, quæ sapiunt.

CHORUS.

Supplico tibi, anus, ex anili
ore, ad genua procidens tua :
redime mihi filios ex occisorum
strage, qui relinquunt artus,
morte solvente membra, feris montanis escam :
intuens miserabiles oculorum *meorum* lacrimas in
palpebris, rugosasque carnium canarum
lacerationes manuum (*vi factas*) : quid enim? quæ
mortuos filios meos neque domi
in lecto exposui, neque sepulcrorum tumulos terræ video.
Peperisti tu quoque quondam, o veneranda, filium,
gratum reddens thalamum marito tuo : [*filium*),
communica nunc mecum mentem tuam (*affectum in tuum*
communica, quantum doleo misera de mortuis quos peperi;
persuade filio tuo, cui supplicamus, ut veniat
ad Ismenum, et in mea miseræ manu ponat
corpora juvenum mortuorum insepulta :
non sancte, sed compulsa necessitate *ad tua genua* acci-
dens, petitura veni *ad* deorum ignem recipientes
aras; habemus autem justam causam; et tibi [meam
adest quædam facultas, ut fortunata tuo filio infelicitatem
auferas. Miseranda vero *mala* patiens, *te* supplex oro
infelix *ego*, meum filium ut in manu *mea* ponas,
ut amplectar mortui misera membra nati mei.
Certamen ecce aliud venit luctum luctu
excipiens; *planctu* resonant ministrarum manus.
Ite o quæ concinitis *meis* malis,
ite o consortes doloris *nostri*,
choro quem Pluto amat :
per genas unguem candidum *mittentes*
cruentate, corpusque lacerum : *præstita*
namque justa mortuis viventibus *sunt* decus.
Insatiabilis hæc me impellit voluptas luctuum
ærumnosa, tanquam e celsa rupe
humida fluens gutta,
nunquam cessans a luctu :
nam propter mortuos filios
vehemens quidam in mulieribus
ad luctum insitus est affectus. Heu heu!
utinam mortua horum dolorum oblita essem!

THESEUS.

Quem luctum audivi, et planctum pectorum,
lamentationesque funebres, ex his templis
sono prodeunte? quippe metus me suspensum reddit,
ne mihi mater, ad quam vado pedibus,
cum diu abfuerit ab ædibus, passa sit aliquid novi!
Eia,

τί χρῆμα; καινὰς ἐσϐολὰς ὁρῶ λόγων,
μητέρα γεραιὰν βωμίαν ἐφημένην,
ξένους θ' ὁμοῦ γυναῖκας, οὐχ ἕνα ῥυθμὸν
κακῶν ἐχούσας· ἔκ τε γὰρ γερασμίων
ὄσσων ἐλαύνουσ' οἰκτρὸν ἐς γαῖαν δάκρυ,
κουραὶ δὲ καὶ πεπλώματ' οὐ θεωρικά.
Τί ταῦτα, μῆτερ; σὸν τὸ μηνύειν ἐμοὶ,
ἡμῶν δ' ἀκούειν· προσδοκῶ τι γὰρ νέον.

ΑΙΘΡΑ.

Ὦ παῖ, γυναῖκες αἵδε μητέρες τέκνων
τῶν κατθανόντων ἀμφὶ Καδμείας πύλας
ἑπτὰ στρατηγῶν· ἱκεσίοις δὲ σὺν κλάδοις
φρουροῦσί μ', ὡς δέδορκας, ἐν κύκλῳ, τέκνον.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τίς δ' ὁ στενάζων οἰκτρὸν ἐν πύλαις ὅδε;

ΑΙΘΡΑ.

Ἄδραστος, ὡς λέγουσιν, Ἀργείων ἄναξ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Οἱ δ' ἀμφὶ τόνδε παῖδες ἢ τούτου τέκνα;

ΑΙΘΡΑ.

Οὐκ, ἀλλὰ νεκρῶν τῶν ὀλωλότων κόροι.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τί γὰρ πρὸς ἡμᾶς ἦλθον ἱκεσίᾳ χερί;

ΑΙΘΡΑ.

Οἶδ'· ἀλλὰ τῶνδε μῦθος οὑντεῦθεν, τέκνον.

ΘΗΣΕΥΣ.

Σὲ τὸν κατήρη χλανιδίοις ἀνιστορῶ·
λέγ' ἐκκαλύψας κρᾶτα καὶ πάρες γόον·
πέρας γὰρ οὐδὲν μὴ διὰ γλώσσης ἰόν.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ὦ καλλίνικε γῆς Ἀθηναίων ἄναξ,
Θησεῦ, σὸς ἱκέτης καὶ πόλεως ἥκω σέθεν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τί χρῆμα θηρῶν, καὶ τίνος χρείαν ἔχων;

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Οἶσθ' ἣν στρατείαν ἐστράτευσ' ὀλεθρίαν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Οὐ γάρ τι σιγῇ διεπέρασας Ἑλλάδα.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ἐνταῦθ' ἀπώλεσ' ἄνδρας Ἀργείων ἄκρους.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τοιαῦθ' ὁ τλήμων πόλεμος ἐξεργάζεται.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Τούτους θανόντας ἦλθον ἐξαιτῶν πόλιν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Κήρυξιν Ἑρμοῦ πίσυνος, ὡς θάψῃς νεκρούς;

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Κἄπειτά γ' οἱ κτανόντες οὐκ ἐῶσί με.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τί γὰρ λέγουσιν, ὅσια χρῄζοντος σέθεν;

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Τί δ'; εὐτυχοῦντες οὐκ ἐπίστανται φέρειν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ξύμϐουλον οὖν μ' ἐπῆλθες; ἢ τίνος χάριν;

quid hoc rei *est?* nova exordia sermonum video,
matrem anum ad aram sedentem,
et peregrinas simul mulieres, non unam notam
habentes doloris : nam ex venerandis
oculis emittunt miserabiles lacrimas in terram,
rasuræque ac vestitus non qualis est in sacra pompa.
Quid hæc *sunt,* mater? tuum est indicare mihi,
et meum audire : exspecto enim aliquid novi.

ÆTHRA.

O fili, istæ mulieres *sunt* matres filiorum,
qui occubuerunt ad Cadmeas portas,
septem ducum : et cum ramis supplicibus
custodiunt me, ut vides, circumcirca, fili.

THESEUS.

Quis vero *est* iste gemens miserabiliter ad fores?

ÆTHRA.

Adrastus, ut aiunt, Argivorum rex.

THESEUS.

Pueri vero circa istum, num hujus *sunt* liberi?

ÆTHRA.

Non, sed filii mortuorum qui perierunt.

THESEUS.

Cur vero ad nos venerunt supplici manu?

ÆTHRA.

Scio : sed ad hos pertinet ulterior sermo, fili.

THESEUS.

Te obvolutum penulis interrogo :
dic, retecto capite, et omitte luctum;
effectum enim nihil *est tibi,* nisi sermone exponatur.

ADRASTUS.

O clare victoriis Attici soli rex,
Theseu, veni tibi supplex et urbi tuæ.

THESEUS.

Quam rem venans, et quo opus habens?

ADRASTUS.

Scis quam perniciosam expeditionem feci.

THESEUS.

Scio : minime enim clam pertransiisti Græciam.

ADRASTUS.

Ibi perdidi Argivorum proceres.

THESEUS.

Talia miserum bellum efficit.

ADRASTUS.

Hos mortuos veni petens ab urbe.

THESEUS.

Præconibus Mercurii fretus, ut sepelias mortuos?

ADRASTUS.

Ita : sed qui occiderunt *eos* non sinunt me *hoc facere.*

THESEUS.

Quid vero dicunt, cum justa tu petas?

ADRASTUS.

Quid vero? re bene gesta, nesciunt ferre *fortunam.*

THESEUS.

Ergo consulturus me venisti? aut cujus gratia?

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Κομίσαι σε, Θησεῦ, παῖδας Ἀργείων θέλων.
ΘΗΣΕΥΣ.
Τὸ δ' Ἄργος ὑμῖν ποῦ 'στιν; ἢ κόμποι μάτην;
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Σφαλέντες οἰχόμεσθα. Πρὸς σὲ δ' ἥκομεν.
ΘΗΣΕΥΣ.
Ἰδίᾳ δοκῆσάν σοι τόδ' ἢ πάσῃ πόλει;
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Πάντες σ' ἱκνοῦνται Δαναΐδαι θάψαι νεκρούς.
ΘΗΣΕΥΣ.
Ἐκ τοῦ δ' ἐλαύνεις ἑπτὰ πρὸς Θήβας ὄχους;
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Δισσοῖσι γαμβροῖς τήνδε πορσύνων χάριν.
ΘΗΣΕΥΣ.
Τῷ δ' ἐξέδωκας παῖδας Ἀργείων σέθεν;
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Οὐκ ἐγγενῆ ξυνῆψα κηδείαν δόμοις.
ΘΗΣΕΥΣ.
Ἀλλὰ ξένοις ἔδωκας Ἀργείας κόρας;
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Τυδῆι Πολυνείκει τε τῷ Θηβαγενεῖ.
ΘΗΣΕΥΣ.
Τίν' εἰς ἔρωτα τῆσδε κηδείας μολών;
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Φοίβου μ' ὑπῆλθε δυστόπαστ' αἰνίγματα.
ΘΗΣΕΥΣ.
Τί δ' εἶπ' Ἀπόλλων, παρθένοις κραίνων γάμον;
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Κάπρῳ με δοῦναι καὶ λέοντι παῖδ' ἐμώ.
ΘΗΣΕΥΣ.
Σὺ δ' ἐξελίσσεις πῶς θεοῦ θεσπίσματα;
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Ἐλθόντε φυγάδε νυκτὸς εἰς ἐμὰς πύλας,
ΘΗΣΕΥΣ.
Τίς καὶ τίς, εἰπέ· δύο γὰρ ἐξαυδᾷς ἅμα.
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Τυδεὺς μάχην ξυνῆψε Πολυνείκης θ' ἅμα.
ΘΗΣΕΥΣ.
Ἦ τοῖσδ' ἔδωκας θηρσὶν ὡς κόρας σέθεν;
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Μάχην γε δισσοῖν κνωδάλοιν ἀπεικάσας.
ΘΗΣΕΥΣ.
Ἦλθον δὲ δὴ πῶς πατρίδος ἐκλιπόνθ' ὅρους;
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Τυδεὺς μὲν αἷμα συγγενὲς φεύγων χθονός.
ΘΗΣΕΥΣ.
Ὁ δ' Οἰδίπου παῖς τίνι τρόπῳ Θήβας λιπών;
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Ἀραῖς πατρῴαις, μὴ κασίγνητον κτάνοι.
ΘΗΣΕΥΣ.
Σοφήν γ' ἔλεξας τήν γ' ἑκούσιον φυγήν.
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Ἀλλ' οἱ μένοντες τοὺς ἀπόντας ἠδίκουν.

ADRASTUS.
Cupiens, o Theseu, ut recuperes filios Argivorum.
THESEUS. [*serunt.*
Argos vero ubi vobis est? an gloriationes *vestræ* falso *eva*
ADRASTUS.
Periimus *spe* frustrati. Ad te igitur venimus (*confugimus*).
THESEUS.
Utrum privato tuo consilio hoc *fit*, an totius urbis?
ADRASTUS.
Omnes Danaidæ te suppliciter orant, ut sepelias mortuos.
THESEUS.
Quare vero duxisti septem currus ad Thebas?
ADRASTUS.
Duobus generis hoc præstans officium.
THESEUS.
Cui vero Argivorum elocasti filias tuas?
ADRASTUS.
Non cum nostra gente contraxi affinitatem familiæ *meæ*.
THESEUS.
Verum peregrinis dedisti Argivas puellas?
ADRASTUS.
Tydeo, et Polynici Thebis oriundo.
THESEUS.
Quamnam in cupidinem hujus affinitatis adductus?
ADRASTUS.
Obscura ænigmata Phœbi me induxerunt.
THESEUS.
Quid vero dixit Apollo, puellis definiens nuptias?
ADRASTUS.
Ut apro darem et leoni meas filias.
THESEUS.
Tu vero quomodo explicasti dei oracula?
ADRASTUS.
Cum venissent exules nocte ad meam domum,
THESEUS.
Quis et quis, dic: duos enim edixisti simul.
ADRASTUS.
Tydeus pugnam conseruit et Polynices simul.
THESEUS.
An his dedisti, ut feris, tuas filias?
ADRASTUS.
Pugnam *eorum* duarum ferarum *pugnæ* assimulans.
THESEUS.
Quomodo vero venerunt, patriæ relictis finibus?
ADRASTUS.
Tydeus quidem ob cædem cognatam exul ex patria.
THESEUS.
Filius vero Œdipi quomodo *venit*, relictis Thebis?
ADRASTUS.
Propter diras patris, ne interficeret fratrem.
THESEUS.
Prudens saltem dixisti voluntarium hoc exilium.
ADRASTUS.
Sed qui *domi* manebant, absentes injuria afficiebant.

ΘΗΣΕΥΣ.
Ἦ πού σφ' ἀδελφὸς χρημάτων νοσφίζεται;
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Ταῦτ' ἐκδικάζων ἦλθον, εἶτ' ἀπωλόμην.
ΘΗΣΕΥΣ.
Μάντεις δ' ἐπῆλθες ἐμπύρων τ' εἶδες φλόγα;
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Οἴμοι· διώκεις μ' ᾗ μάλιστ' ἐγὼ 'σφάλην.
ΘΗΣΕΥΣ.
Οὐκ ἦλθες, ὡς ἔοικεν, εὐνοίᾳ θεῶν.
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Τὸ δὲ πλέον, ἦλθον Ἀμφιάρεώ γε πρὸς βίαν.
ΘΗΣΕΥΣ.
Οὕτω τὸ θεῖον ῥᾳδίως ἀπεστράφης;
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Νέων γὰρ ἀνδρῶν θόρυβος ἐξέπλησσέ με.
ΘΗΣΕΥΣ.
Εὐψυχίαν ἔσπευσας ἀντ' εὐβουλίας,
ὃ δή γε πολλοὺς ὤλεσε στρατηλάτας.
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Ἀλλ' ὦ καθ' Ἑλλάδ' ἀλκιμώτατον κάρα,
ἄναξ Ἀθηνῶν, ἐν μὲν αἰσχύναις ἔχω
πίτνων πρὸς οὖδας γόνυ σὸν ἀμπίσχειν χερὶ,
πολιὸς ἀνὴρ, τύραννος εὐδαίμων πάρος·
ὅμως δ' ἀνάγκη συμφοραῖς εἴκειν ἐμαῖς.
Σῶσον νεκρούς μοι, τἀμά τ' οἰκτείρας κακὰ
καὶ τῶν θανόντων τάσδε μητέρας τέκνων,
αἷς γῆρας ἥκει πολιὸν εἰς ἀπαιδίαν.
Ἐλθεῖν δ' ἔτλησαν δεῦρο καὶ ξένον πόδα
θεῖναι, μόλις γεραιὰ κινοῦσαι μέλη,
πρεσβεύματ' οὐ Δήμητρος ἐς μυστήρια,
ἀλλ' ὡς νεκροὺς θάψωσιν, ὧν αὐτὰς ἐχρῆν
κείνων ταφείσας χερσὶν ὡραίων τυχεῖν.
Σοφὸν δὲ πενίαν τ' εἰσορᾶν τὸν ὄλβιον,
πένητά τ' ἐς τοὺς πλουσίους ἀποβλέπειν
ζηλοῦνθ', ἵν' αὐτὸν χρημάτων ἔρως ἔχῃ,
τά τ' οἰκτρὰ τοὺς μὴ δυστυχεῖς δεδορκέναι·
τόν θ' ὑμνοποιὸν αὐτὸς ἂν τίκτῃ μέλη
χαίροντα τίκτειν· ἢν δὲ μὴ πάσχῃ τόδε,
οὔτοι δύναιτ' ἂν οἴκοθέν γ' ἀτώμενος
τέρπειν ἂν ἄλλους· οὐδὲ γὰρ δίκην ἔχει.
Τάχ' οὖν ἂν εἴποις· Πελοπίαν παρεὶς χθόνα
πῶς ταῖς Ἀθήναις τόνδε προστάσσεις πόνον;
Ἐγὼ δίκαιός εἰμ' ἀφηγεῖσθαι τάδε.
Σπάρτη μὲν ὠμὴ καὶ πεποίκιλται τρόπους,
τὰ δ' ἄλλα μικρὰ κἀσθενῆ. Πόλις δὲ σὴ
μόνη δύναιτ' ἂν τόνδ' ὑποστῆναι πόνον·
τά τ' οἰκτρὰ γὰρ δέδορκε, καὶ νεανίαν
ἔχει σὲ ποιμέν' ἐσθλόν· οὗ χρείᾳ πόλεις
πολλαὶ διώλοντ' ἐνδεεῖς στρατηλάτου.
ΧΟΡΟΣ.
Κἀγὼ τὸν αὐτὸν τῷδέ σοι λόγον λέγω,
Θησεῦ, δι' οἴκτου τὰς ἐμὰς λαβεῖν τύχας.

THESEUS.
Utrum frater ipsum fraudat patrimonio?
ADRASTUS.
Hæc ulciscens exivi, et sic perii.
THESEUS.
Vatesne consuluisti, et vidisti flammas hostiarum?
ADRASTUS.
Heu mihi, urges me qua parte ego maxime peccavi.
THESEUS.
Non ivisti *ad bellum*, ut videtur, faventibus diis.
ADRASTUS.
Quod majus est, ivi etiam invito Amphiarao.
THESEUS.
Adeone numen leviter repudiasti?
ADRASTUS.
Juvenum enim virorum tumultus percellebat me.
THESEUS.
Audaciam sectatus es pro bono consilio:
quod profecto jam multos perdidit duces.
ADRASTUS.
Sed o fortissimum caput in Græcia,
rex Athenarum, pro pudore quidem habeo
procidens humi, genu amplecti tuum manu,
canus vir, rex beatus olim:
attamen necesse *est* cedere meæ calamitati.
Serva mortuos mihi, miserans mea mala
et has matres mortuorum filiorum,
quibus senectus cana venit ad orbitatem.
Sustinuerunt autem venire huc, et peregre pedem
ferre, vix senilia membra moventes,
tanquam legatæ, non ad ceremonias Cereris,
sed ut mortuos sepeliant: a quibus ipsas decuit,
illorum manibus sepultas, maturum funus consequi.
Sapiens autem *res* est, et divitem aspicere paupertatem,
pauperemque ad divites respicere
æmulantem *eos*, ut *et* ipsum *comparandæ* pecuniæ amor [teneat,
et miserias fortunatos considerare:
et poetam, quos versus ipse pariat,
lætum parere: nisi enim ita sit affectus,
haudquaquam poterit, si intus (*in animo*) sit læsus curis,
delectare alios: haud enim æquitatem *hoc* habet.
Fortasse vero dixeris: Pelopia terra (*Peloponneso*) omissa,
quomodo Atheniensibus injungis istum laborem?
Ego idoneus sum qui hæc declarem.
Sparta quidem *est* sæva et vafra moribus,
reliquæ vero *urbes sunt* parvæ et imbecilles. Sed tua ci- [vitas
sola potest sustinere hunc laborem:
miserias enim respicere solet, et juvenem
habet te rectorem validum: cujus defectu urbes
multæ perierunt, indigentes duce.
CHORUS.
Et ego eumdem, quem hic, tibi sermonem dico,
Theseu, ut miserearis mearum calamitatum.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἄλλοισι δὴ 'πόνησ' ἁμιλληθεὶς λόγῳ
τοιῷδ'. Ἔλεξε γάρ τις ὡς τὰ χείρονα
πλείω βροτοῖσίν ἐστι τῶν ἀμεινόνων.
Ἐγὼ δὲ τούτοις ἀντίαν γνώμην ἔχω,
πλείω τὰ χρηστὰ τῶν κακῶν εἶναι βροτοῖς.
Εἰ μὴ γὰρ ἦν τόδ', οὐκ ἂν ἦμεν ἐν φάει.
Αἰνῶ δ' ὃς ἡμῖν βίοτον ἐκ πεφυρμένου
καὶ θηριώδους θεῶν διεσταθμήσατο,
πρῶτον μὲν ἐνθεὶς σύνεσιν, εἶτα δ' ἄγγελον
γλῶσσαν λόγων δοὺς, ὥστε γιγνώσκειν ὄπα,
τροφήν τε καρποῦ, τῇ τροφῇ τ' ἀπ' οὐρανοῦ
σταγόνας ὑδρηλὰς, ὡς τά τ' ἐκ γαίας τρέφῃ
ἄρδῃ τε νηδύν· πρὸς δὲ τοῖσι χείματος
προβλήματ', αἶθόν τ' ἐξαμύνασθαι θεοῦ,
πόντου τε ναυστολήμαθ', ὡς διαλλαγὰς
ἔχοιμεν ἀλλήλοισιν ὧν πένοιτο γῆ.
Ἃ δ' ἔστ' ἄσημα κοὐ σαφῶς γιγνώσκομεν,
ἐς πῦρ βλέποντες καὶ κατὰ σπλάγχνων πτύχας
μάντεις προσημαίνουσιν οἰωνῶν τ' ἄπο.
Ἆρ' οὐ τρυφῶμεν, θεοῦ κατασκευὴν βίῳ
δόντος τοιαύτην, οἷσιν οὐκ ἀρκεῖ τάδε;
Ἀλλ' ἡ φρόνησις τοῦ θεοῦ μεῖζον σθένειν
ζητεῖ, τὸ γαῦρον δ' ἐν φρεσὶν κεκτημένοι,
δοκοῦμεν εἶναι δαιμόνων σοφώτεροι.
Ἧς καὶ σὺ φαίνει δεκάδος, οὐ σοφὸς γεγὼς,
ὅστις κόρας μὲν θεσφάτοις Φοίβου ζυγεὶς
ξένοισιν ὧδ' ἔδωκας, ὡς ζώντων θεῶν,
λαμπρὸν δὲ θολερῷ δῶμα συμμίξας τὸ σὸν
ἥλκωσας οἴκους· χρῆν γὰρ οὔτε σώματα
ἄδικα δικαίοις τὸν σοφὸν συμμιγνύναι,
εὐδαιμονοῦντάς τ' ἐς δόμους κτᾶσθαι φίλους.
Κοινὰς γὰρ ὁ θεὸς τὰς τύχας ἡγούμενος,
τοῖς τοῦ νοσοῦντος πήμασιν διώλεσε
τὸν οὐ νοσοῦντα κοὐδὲν ἠδικηκότα.
Ἐς δὲ στρατείαν πάντας Ἀργείους ἄγων,
μάντεων λεγόντων θέσφατ', εἶτ' ἀτιμάσας,
βίᾳ παρελθὼν θεοὺς ἀπώλεσας πόλιν,
νέοις παραχθεὶς, οἵτινες τιμώμενοι
χαίρουσι, πολέμους τ' αὐξάνουσ' ἄνευ δίκης,
φθείροντες ἀστοὺς, ὁ μὲν ὅπως στρατηλατῇ,
ὁ δ' ὡς ὑβρίζῃ δύναμιν ἐς χεῖρας λαβὼν,
ἄλλος δὲ κέρδους οὕνεκ', οὐκ ἀποσκοπῶν
τὸ πλῆθος εἴ τι βλάπτεται πάσχον τάδε.
Τρεῖς γὰρ πολιτῶν μερίδες· οἱ μὲν ὄλβιοι
ἀνωφελεῖς τε πλειόνων τ' ἐρῶσ' ἀεί·
οἱ δ' οὐκ ἔχοντες καὶ σπανίζοντες βίου,
δεινοὶ, νέμοντες τῷ φθόνῳ πλεῖον μέρος,
ἐς τοὺς ἔχοντας κέντρ' ἀφιᾶσιν κακὰ,
γλώσσαις πονηρῶν προστατῶν φηλούμενοι·
τριῶν δὲ μοιρῶν ἡ 'ν μέσῳ σώζει πόλεις,
κόσμον φυλάσσουσ' ὅντιν' ἂν τάξῃ πόλις.
Κἄπειτ' ἐγώ σοι ξύμμαχος γενήσομαι;
τί πρὸς πολίτας τοὺς ἐμοὺς λέγων καλόν;

THESEUS.

Cum aliis jam contendi certans oratione
tali. Dixit enim quidam, quod mala
plura sint bonis apud homines.
Ego vero his contrariam sententiam habeo, *existimans*
plura bona quam mala esse hominibus.
Nisi enim hoc esset, non essemus in *hac* luce (*vita*).
Laudo autem deorum quisquis nobis vitam a confuso
et ferino statu discrevit,
primum quidem indita mente, deinde nuncia
sermonis lingua data, ut agnoscamus vocem,
et nutrimentum frugum *suppeditans*, et frugibus de cœlo
mittens stillas humidas, ut quæ nascuntur ex terra alant
et rigent *telluris* ventrem : præterea vero adversus hiemem
munimenta *donans* et ad æstum dei (*Solis*) arcendum;
marisque navigationem, ut commercia
haberemus inter nos *rerum*, quibus indigeret solum.
Quæ autem sunt ignota neque perspicue cognoscimus,
intuentes in ignem, et per fibras extorum
vates prædicunt et ex auguriis *conjicientes*.
Nonne igitur petulantes sumus, cum deus apparatum vitæ
dederit talem, quibus hæc non sufficiant?
Sed animus *noster* plus posse quam deus
quærit; fastumque in mentibus habentes,
videmur nobis esse sapientiores numinibus.
Quo e numero tu quoque videris *esse* non prudenti judicio usus,
qui quidem filias, oraculis Phœbi devinctus,
sic dedisti peregrinis, tamquam qui esse deos crederes;
et splendidam familiam tuam pollutæ jungens,
exulcerasti domos : (oportebat enim neque corpora
sontia insontibus sapientem miscere,
et florentes opibus comparare in domum amicos.
Communem enim deus arbitrans fortunam,
sontis calamitatibus perdere solet
insontem et qui nihil peccavit).
Ducens autem in expeditionem omnes Argivos,
cum vates oracula clamarent, tu *his* contemtis,
per vim præteritis diis, perdidisti civitatem,
a juvenibus seductus : qui cum honore cumulantur,
gaudent, et augent bella sine jure,
corrumpentes cives, alius quidem ut fiat imperator,
alius ut contumeliose se gerat, potentia in manus accepta,
alius quæstus gratia, non considerans
an populus aliquid detrimenti accipiat, dum hæc patitur.
Tres enim *sunt* partes civium : alii quidem divites
inutilesque, et semper plura expetunt :
alii vero pauperes, et indigentes victu,
vehementes, et invidiæ indulgentes plurimum,
in divites emittunt aculeos malos,
linguis malorum præsidum decepti :
trium vero partium illa, quæ *est* in medio, servat civitates,
ordinem conservans, quem constituerit civitas.
Et deinde ego tibi auxiliator ero?
quid speciosi dicens ad meos cives?

Χαίρων ἴθ'· εἰ γὰρ μὴ βεβούλευσαι καλῶς
αὐτὸς, πιέζειν τὴν τύχην ἡμᾶς λίαν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἥμαρτεν. Ἐν νέοισι δ' ἀνθρώπων τόδε
ἔνεστι· συγγνώμην δὲ τῷδ' ἔχειν χρεών.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Οὔτοι δικαστήν σ' εἱλόμην ἐμῶν κακῶν,
ἀλλ' ὡς ἰατρὸν τῶνδ', ἄναξ, ἀφίγμεθα,
οὐδ', εἴ τι πράξας μὴ καλῶς εὑρίσκομαι,
τούτων κολαστὴν κἀπιτιμητὴν, ἄναξ,
ἀλλ' ὡς ὀναίμην. Εἰ δὲ μὴ βούλει τάδε,
στέργειν ἀνάγκη τοῖσι σοῖς· τί γὰρ πάθω;
Ἄγ', ὦ γεραιαὶ, στείχετε, γλαυκὴν χλόην
αὐτοῦ λιποῦσαι φυλλάδος καταστεφῆ,
θεούς τε καὶ γῆν τήν τε πυρφόρον θεὰν
Δήμητρα θέμεναι μάρτυρ' ἡλίου τε φῶς,
ὡς οὐδὲν ἡμῖν ἤρκεσαν λιταὶ θεῶν.

ΧΟΡΟΣ.

*　*　*　*　*　*

ὃς Πέλοπος ἦν παῖς, Πελοπίας δ' ἡμεῖς χθονὸς
ταὐτὸν πατρῷον αἷμα σοὶ κεκτήμεθα.
Τί δρᾷς; προδώσεις ταῦτα, κἀκβαλεῖς χθονὸς
γραῦς, οὐ τυχούσας οὐδὲν ὧν αὐτὰς ἐχρῆν;
Μὴ δῆτ'· ἔχει γὰρ καταφυγὴν θὴρ μὲν πέτραν,
δοῦλος δὲ βωμοὺς θεῶν, πόλις δὲ πρὸς πόλιν
ἔπτηξε χειμασθεῖσα· τῶν γὰρ ἐν βροτοῖς
οὐκ ἔστιν οὐδὲν διὰ τέλους εὐδαιμονοῦν. [Στρ.
Βᾶθι, τάλαιν', ἱερῶν δαπέδων ἄπο Περσεφονείας,
βᾶθι καὶ ἀντίασον γονάτων, ἐπὶ χεῖρα βαλοῦσα,
τέκνων τεθνεώτων κομίσαι δέμας, ὦ μελέα 'γὼ,
οὓς ὑπὸ τείχεσι Καδμείοισιν ἀπώλεσα κούρους.
Ἰώ μοι· λάβετε, φέρετε, πέμπετ', ἀείρετε Μεσ.
τάλαιναν χερὸς γεραιᾶς.
Πρός σε γενειάδος, ὦ φίλος, ὦ δοκιμώτατος Ἑλλάδι,
ἄντομαι, ἀμφιπίτνουσα τὸ σὸν γόνυ καὶ χέρα δει-
οἴκτισαι ἀμφὶ τέκνων μ' ἱκέτιν, [λαία,
ἤ τιν' ἀλάταν, οἰκτρὸν ἰήλεμον, οἰκτρὸν ἱεῖσαν,
μηδ' ἀτάφους, τέκνον, ἐν χθονὶ Κάδμου χάρματα θη-
παῖδας ἐν ἡλικίᾳ τᾷ σᾷ κατίδῃς, ἱκετεύω. [ρῶν Ἀντ.
Βλέψον ἐμῶν βλεφάρων ἔπι δάκρυον, ἃ περὶ σοῖσι
γούνασιν ὧδε πίτνω, τέκνοις τάφον ἐξανύσασθαι.

ΘΗΣΕΥΣ.

Μῆτερ, τί κλαίεις, λέπτ' ἐπ' ὀμμάτων φάρη
βαλοῦσα τῶν σῶν; ἆρα δυστήνους γόους
κλύουσα τῶνδε; κἀμὲ γὰρ διῆλθέ τι.
Ἔπαιρε λευκὸν κρᾶτα, μὴ δακρυρρόει,
σεμναῖσι Δηοῦς ἐσχάραις παρημένη.

ΑΙΘΡΑ.

Αἰαῖ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τὰ τούτων οὐχὶ σοὶ στενακτέον.

ΑΙΘΡΑ.

Ὦ τλήμονες γυναῖκες.

Valeas : nam si malum consilium cepisti,
verecundia *est* nobis vehementer *tuam malam* fortunam
[comprimere (*coercere*).

CHORUS.

Male fecit, *esto*. In juvenibus autem hominibus hoc
inest : veniam igitur huic (*Adrasto*) dare decet.

ADRASTUS.

Nequaquam judicem elegi te meorum malorum,
sed tanquam *ad* medicum horum, o rex, venimus,
neque, si quid non recte fecisse deprehendar,
horum *tanquam ad* punitorem et objurgatorem, o rex,
sed ut adjuver. Quod si non vis hæc *facere*,
necesse *est me* tuis decretis acquiescere : quid enim agam?
Age, o anus, ite, viridem frondem
ramorum illic relinquentes *lana* cinctam,
et deos et terram et flammiferam deam
Cererem facientes testem, solisque lumen,
quod nihil profuerint nobis obtestationes deorum.

CHORUS.

*　*　*　*　*　*

qui Pelopis erat filius, et Pelopia ex terra nos
eumdem tecum patrium sanguinem (*originem*) possidemus.
Quid agis? prodes hæc, et ejicies ex terra [bat?
has anus nihil consecutas *eorum*, quæ ipsas *consequi* dece-
Nequaquam : habet enim refugium, fera quidem petram,
servus vero aras deorum, et civitas ad civitatem
supplex fugit jactata tempestatibus : rerum enim humanarum
nihil est perpetuo beatum.
Vade, o misera, a sacro solo Proserpinæ,
vade, et supplica per genua, manibus injectis,
filiorum mortuorum ut referat cadavera, o me miseram,
quos sub mœnibus Cadmeis perdidi juvenes.
Hei mihi! prehendite, attollite, deducite, erigite
miseram manu senili.
Per tibi mentum, o care, o præstantissime in Græcia,
supplico, procidens ad tua genua et manum, misera,
miserere pro liberis me supplicem,
velut erronem aliquem, flebile carmen, flebile edentem;
neque insepultos, fili, in terra Cadmi ludibria ferarum
filios in tua ætate videas, suppliciter oro.
Aspice lacrimas in meis palpebris, quæ ad tua
genua sic procido, sepulturam liberis ut perficias.

THESEUS.

Mater, quid ploras, tenui peplo super oculos
tuos obducto? num miserabilem querelam [nonnihil.
harum audiens? nam me quoque pertentavit (*commovit*)
Erige canum caput, ne lacrimas funde,
sanctis focis Cereris assidens.

ÆTHRA.

Heu heu!

THESEUS.

Istarum *mala* non tibi sunt ingemiscenda.

ÆTHRA.

O miseræ mulieres!

ΘΗΣΕΥΣ.

Οὐ σὺ τῶνδ' ἔφυς.

ΑΙΘΡΑ.

Εἴπω τι, τέκνον, σοί τε καὶ πόλει καλόν;

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὡς πολλά γ' ἐστὶ κἀπὸ θηλειῶν σοφά.

ΑΙΘΡΑ.

Ἀλλ' εἰς ὄκνον μοι μῦθος ὃν κεύθω φέρει.

ΘΗΣΕΥΣ.

Αἰσχρόν γ' ἔλεξας, χρήστ' ἐπικρύπτειν φίλους.

ΑΙΘΡΑ.

Οὔτοι σιωπῶσ', εἶτα μέμψομαί ποτε
τὴν νῦν σιωπὴν ὡς ἐσιγήθη κακῶς,
οὐδ' ὡς ἀχρεῖον τὰς γυναῖκας εὖ λέγειν
δείσασ' ἀφήσω τῷ φόβῳ τοὐμὸν καλόν.
Ἔγωγέ σ', ὦ παῖ, πρῶτα μὲν τὰ τῶν θεῶν
σκοπεῖν κελεύω μὴ σφαλῇς ἀτιμάσας·
σφάλλει γὰρ ἐν τούτῳ μόνῳ, τἆλλ' εὖ φρονῶν.
Πρὸς τοῖσδε δ', εἰ μὲν μὴ ἀδικουμένοις ἐχρῆν
τολμηρὸν εἶναι, κάρτ' ἂν εἶχον ἡσύχως·
νυνὶ δὲ σοί τε τοῦτο τὴν τιμὴν φέρει,
κἀμοὶ παραινεῖν οὐ φόβον φέρει, τέκνον,
ἄνδρας βιαίους καὶ κατείργοντας νεκροὺς
τάφου τε μοίρας καὶ κτερισμάτων λαχεῖν,
ἐς τήνδ' ἀνάγκην σῇ καταστῆσαι χερὶ,
νόμιμά τε πάσης συγχέοντας Ἑλλάδος
παῦσαι· τὸ γάρ τοι συνέχον ἀνθρώπων πόλεις
τοῦτ' ἔσθ', ὅταν τις τοὺς νόμους σώζῃ καλῶς.
Ἐρεῖ δὲ δή τις ὡς ἀνανδρίᾳ χερῶν,
πόλει παρόν σοι στέφανον εὐκλείας λαβεῖν,
δείσας ἀπέστης· καὶ συὸς μὲν ἀγρίου
ἀγῶνος ἥψω, φαῦλον ἀθλήσας πόνον,
οὗ δ' ἐς κράνος βλέψαντα καὶ λόγχης ἀκμὴν
χρῆν ἐκπονῆσαι, δειλὸς ὢν ἐφευρέθης.
Μὴ δῆτ' ἐμός γ' ὤν, ὦ τέκνον, δράσῃς τάδε.
Ὁρᾷς, ἄβουλος ὡς κεκερτομημένη
τοῖς κερτομοῦσι γοργὸν ὡς ἀναβλέπει
σὴ πατρίς; ἐν γὰρ τοῖς πόνοισιν αὔξεται.
Αἱ δ' ἥσυχοι σκοτεινὰ πράσσουσαι πόλεις
σκοτεινὰ καὶ βλέπουσιν εὐλαβούμεναι.
Οὐκ εἶ νεκροῖσι καὶ γυναιξὶν ἀθλίαις
προσωφελήσων, ὦ τέκνον, κεχρημέναις;
ὡς οὔτε ταρβῶ σὺν δίκῃ σ' ὁρμώμενον,
Κάδμου θ' ὁρῶσα λαὸν εὖ πεπραγότα,
ἔτ' αὐτὸν ἄλλα βλήματ' ἐν κύβοις βαλεῖν
πέποιθ'· ὁ γὰρ θεὸς πάντ' ἀναστρέφει πάλιν.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ φιλτάτη μοι, τῷδέ τ' εἴρηκας καλῶς
κἀμοί· διπλοῦν δὲ χάρμα γίγνεται τόδε.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἐμοὶ λόγοι μὲν, μῆτερ, οἱ λελεγμένοι
ὀρθῶς ἔχουσ' ἐς τόνδε, κἀπεφηνάμην
γνώμην ὑφ' οἵων ἐσφάλη βουλευμάτων·
ὁρῶ δὲ κἀγὼ ταῦθ' ἅπερ με νουθετεῖς,

THESEUS.

Non tu ex illorum numero es.

ÆTHRA.

Dicam aliquid, fili, tibi et urbi decorum?

THESEUS.

Dic, quippe multa sunt etiam a mulieribus sapienter dicta.

ÆTHRA.

Sed ad cunctationem tendit mihi (*cunctari me facit*) sermo, [quem celo.

THESEUS.

Turpe *aliquid* dixisti, bona *te* celare amicos.

ÆTHRA.

Non sane tacens, deinde reprehendam aliquando
præsens silentium quod turpiter sit tacitum :
neque quod sit inutile, mulieres perite dicere,
timens, omittam metu meum honestum consilium.
Ego te, o fili, primum quidem deorum placita
considerare jubeo, ne offendas, his neglectis :
offendis enim in hoc solo, alioqui recte sapiens.
Præterea vero, si non oporteret injuste afflictorum causa
audacem esse, sane tacuissem :
nunc vero et tibi hoc gloriam fert,
et mihi hortari *te* non affert metum, o fili,
ut viros violentos, et qui impediunt mortuos,
ne sepulturam debitam et parentalia consequantur,
ad hanc *officii* necessitatem tua compellas manu,
et qui ritus totius Græciæ confundunt,
compescas. Quod enim continet hominum urbes
hoc est, quando quis leges servat accurate.
Dicet vero aliquis, quod ob ignaviam manuum,
cum liceret tibi gloriæ coronam urbi comparare,
timens omiseris : et suis quidem agrestis
certamen attigisse *te*, inglorium laborem sustinentem;
ubi vero in galeam intuentem et in aciem hastæ
oportebat labore defungi, inventum esse ignavum.
Nequaquam, qui ex me natus sis, o fili, hæc facias.
Videsne, derisa tamquam imprudens
ut in derisores *suos* torvum aspiciat
tua patria? nam in laboribus *illa* crescit.
At otiosæ urbes obscure degentes
obscurum quoque adspectum habent dum nimium timent.
Non ibis mortuis et mulieribus miseris,
o fili, opem laturus indigentibus?
quia neque timeo tibi justa de causa proficiscenti,
et Cadmi populum videns *jam* fortunatum,
adhuc ipsum alium jactum alea jacturum esse
confido : nam deus omnia solet vertere retro.

CHORUS.

O carissima mihi, et isti pulcre dixisti hoc
et mihi, duplexque gaudium hoc est.

THESEUS.

Mea quidem verba, mater, quæ pronunciavi,
recte se habent adversus istum, et declaravi
sententiam, quibus offenderit consiliis :
video autem et ipse hæc quæ me mones,

ὡς τοῖς ἐμοῖσιν οὐχὶ πρόσφορον τρόποις
φεύγειν τὰ δεινά. Πολλὰ γὰρ δράσας καλὰ,
ἔθος τόδ' εἰς Ἕλληνας ἐξελεξάμην,
ἀεὶ κολαστὴς τῶν κακῶν καθεστάναι.
Οὔκουν ἀπαυδᾶν δυνατόν ἐστί μοι πόνους.
Τί γάρ μ' ἐροῦσιν οἵ γε δυσμενεῖς βροτῶν,
ὅθ' ἡ τεκοῦσα χὐπερορρωδοῦσ' ἐμοῦ
πρώτη κελεύεις τόνδ' ὑποστῆναι πόνον;
Δράσων τάδ' εἶμι, καὶ νεκροὺς ἐκλύσομαι,
λόγοισι πείσας· εἰ δὲ μὴ, βίᾳ δορὸς
ἤδη τόδ' ἔσται, κοὐχὶ σὺν φθόνῳ θεῶν.
Δόξαι δὲ χρῄζω καὶ πόλει πάσῃ τάδε·
δόξει δ', ἐμοῦ θέλοντος· ἀλλὰ τοῦ λόγου
προσδοὺς ἔχοιμ' ἂν δῆμον εὐμενέστερον.
Καὶ γὰρ κατέστησ' αὐτὸν ἐς μοναρχίαν,
ἐλευθερώσας τήνδ' ἰσόψηφον πόλιν.
Λαβὼν δ' Ἄδραστον δεῖγμα τῶν ἐμῶν λόγων,
ἐς πλῆθος αὐτῶν εἶμι· καὶ πείσας τάδε,
λεκτοὺς ἀθροίσας δεῦρ' Ἀθηναίων κόρους
ἥξω· παρ' ὅπλοις θ' ἥμενος πέμψω λόγους
Κρέοντι, νεκρῶν σώματ' ἐξαιτούμενος.
Ἀλλ', ὦ γεραιαὶ, σέμν' ἀφαιρεῖτε στέφη
μητρὸς, πρὸς οἴκους ὥς νιν Αἰγέως ἄγω,
φίλην προσάψας χεῖρα· τοῖς τεκοῦσι γὰρ
δύστηνος ὅστις μὴ ἀντιδουλεύει τέκνων·
κάλλιστον ἔρανον δοὺς γὰρ ἀντιλάζυται
παίδων παρ' αὐτοῦ τοιάδ', ἃ 'ν τοκεῦσι δῷ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἱππόβοτον Ἄργος, ὦ πάτριον ἐμὸν πέδον, Στρ. α'.
ἐκλύετε τάδε γ', ἐκλύετ', ἄνακτος [Ἄργος.
ὅσια περὶ θεοὺς καὶ μεγάλᾳ Πελασγίᾳ καὶ κατ'
Εἰ γὰρ ἐπὶ τέρμα καὶ τὸ πλέον ἐμῶν κακῶν Ἀντ. α'.
ἱκόμενος, ἔτι ματέρος ἄγαλμα
φόνιον ἐξέλοι, γᾶν δὲ φίλαν τὰν Ἰνάχου θεῖτ' ὀνήσας.
Καλὸν δ' ἄγαλμα πόλεσιν εὐσεβὴς πόνος, Στρ. β'.
χάριν τ' ἔχει τὰν ἐσαεί.
Τί μοι πόλις κρανεῖ ποτ'; ἆρα φίλιά μοι
τεμεῖ καὶ τέκνοις ταφὰς ληψόμεσθα;
Ἄμυνε ματρὶ, πόλις, ἄμυνε, Παλλάδος, Ἀντ. β'.
νόμους βροτῶν μὴ μιαίνειν.
Σύ τοι σέβεις δίκαν, τὸ δ' ἧσσον ἀδικίᾳ
νέμεις, τόν τε δυστυχῆ πάντα ῥύει.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τέχνην μὲν ἀεὶ τήνδ' ἔχων ὑπηρετεῖς
πόλει τε κἀμοὶ, διαφέρων κηρύγματα·
ἐλθὼν δ' ὑπέρ τ' Ἀσωπὸν Ἰσμηνοῦ θ' ὕδωρ
σεμνῷ τυράννῳ φράζε Καδμείων τάδε·
Θησεύς σ' ἀπαιτεῖ πρὸς χάριν θάψαι νεκροὺς,
συγγείτον' οἰκῶν γαῖαν, ἀξιῶν τυχεῖν,
φίλον τε θέσθαι πάντ' Ἐρεχθειδῶν λεών.
Κἂν μὲν θέλωσιν αἰνέσαι, παλίσσυτος
στεῖχ'· ἢν δ' ἀπιστῶσ', οἵδε δεύτεροι λόγοι,
κῶμον δέχεσθαι τὸν ἐμὸν ἀσπιδηφόρον.
Στρατὸς δὲ θάσσει κἀξετάζεται παρὼν

quod meis non sit consentaneum moribus,
fugere pericula. Nam multis rebus honeste gestis,
hunc morem apud Græcos elegi mihi,
ut semper punitor malorum existerem.
Non igitur recusare licet mihi labores.
Quid enim de me dicerent homines infensi *mihi*,
quando *tu* genitrix, et quæ times pro me,
prima jubes *me* suscipere hunc laborem?
Ista facturus vadam, et cadavera redimam,
verbis persuadens *Thebanis*; sin minus, armorum vi
jam hoc erit, idque non invidentibus (*invitis*) diis.
Decerni autem hæc cupio et a tota civitate:
decernet autem, me volente: sed deliberandi
facultate data, habebo populum magis æquum.
Ego etenim constitui ipsum in principatu,
libera facta hac urbe, habente æquale jus suffragii.
Assumpto autem Adrasto documento meorum verborum,
incoram multitudinis ipsorum (*Atheniensium*) ibo; et cum hæc *ipsis*
lectis Atheniensium juvenibus congregatis, huc [persuasero,
veniam: et sedens ad arma, mittam nuncios
Creonti, corpora mortuorum repetens.
Sed, o anus, auferte sacras coronas
a matre, ut eam ad domum Ægei ducam,
caram attingens manum: nam parentibus
filius qui vicissim non servit, infelix *est*:
pulcerrimo enim dono dato, in vicem accipit
a liberis suis talia quæ parentibus dederit.

CHORUS.

Argos equos alens, o meum patrium solum,
audivistis hæc, audivistis, regis *verba* [Argolide.
pia erga deos *æstimanda* in magna regione Pelasgorum et
Utinam ad metam meorum malorum, et ultra
perveniens, aliquando *meum* matris oblectamentum
cruentum (*filios occisos*) tollat (*e solo Thebano*), et terram Inachi (*Argos*) reddat amicam, *ope sua* juvans!
Præclarum decus *est* urbibus pius labor,
et gratiam habet perpetuam. [mecum
Quid mihi urbs decernet tandem? an amicitiam *et fœdus*
icet, et liberis *nostris* sepulturam obtinebimus? [dis,
Succurre matri (*matribus Argivis*), succurre, civitas Palla-
ne leges hominum polluant *Thebani*.
Tu quidem colis justitiam, et minus injustitiæ
tribuis: injusteque afflictum quemlibet liberas.

THESEUS.

Habens semper hoc officium, servis
urbique et mihi, perferens edicta.
Et *nunc* profectus trans Asopum et Ismeni aquam,
venerabili tyranno Cadmeorum hæc nuncia:
Theseus a te amice repetit cadavera ad sepeliendum,
vicinam habitans terram, æquum censens *hoc* consequi,
amicumque *volens* reddere totum Erechthidarum populum.
Et si quidem *postulatis* velint annuere, retro profectus
veni; si vero morem gerere nolint, hæc *erunt* secunda verba:
juvenum agmen ut exspectent meum scutiferum.
Exercitus vero sedet, et lustratur præsens,

Καλλίχορον ἀμφὶ σεμνὸν εὐτρεπὴς ὅδε.
Καὶ μὴν ἑκοῦσά γ' ἀσμένη τ' ἐδέξατο
πόλις πόνον τόνδ', ὡς θέλοντά μ' ᾔσθετο.
Ἔα· λόγων τίς ἐμποδὼν ὅδ' ἔρχεται;
Καδμεῖος, ὡς ἔοικεν οὐ σάφ' εἰδότι,
κῆρυξ. Ἐπίσχες, ἤν σ' ἀπαλλάξῃ πόνου,
μολὼν δ' ὑπαντᾷ τοῖς ἐμοῖς βουλεύμασιν.

ΚΗΡΥΞ.

Τίς γῆς τύραννος; πρὸς τίν' ἀγγεῖλαί με χρὴ
λόγους Κρέοντος, ὃς κρατεῖ Κάδμου χθονὸς,
Ἐτεοκλέους θανόντος ἀμφ' ἑπταστόμους
πύλας ἀδελφοῦ χειρὶ, Πολυνείκους ὕπο;

ΘΗΣΕΥΣ.

Πρῶτον μὲν ἤρξω τοῦ λόγου ψευδῶς, ξένε,
ζητῶν τύραννον ἐνθάδ'· οὐ γὰρ ἄρχεται
ἑνὸς πρὸς ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐλευθέρα πόλις·
δῆμος δ' ἀνάσσει διαδοχαῖσιν ἐν μέρει
ἐνιαυσίαισιν, οὐχὶ τῷ πλούτῳ διδοὺς
τὸ πλεῖστον, ἀλλὰ χὠ πένης ἔχων ἴσον.

ΚΗΡΥΞ.

Ἓν μὲν τόδ' ἡμῖν, ὥσπερ ἐν πεσσοῖς, δίδως
κρεῖσσον· πόλις γὰρ, ἧς ἐγὼ πάρειμ' ἄπο,
ἑνὸς πρὸς ἀνδρὸς, οὐκ ὄχλῳ, κρατύνεται,
οὐδ' ἔστιν αὐτὴν ὅστις ἐκχαυνῶν λόγοις
πρὸς κέρδος ἴδιον ἄλλος ἄλλοσε στρέφει.
Ὁ δ' αὐτίχ' ἡδὺς καὶ διδοὺς πολλὴν χάριν,
ἐσαῦθις ἔβλαψ', εἶτα διαβολαῖς νέαις
κλέψας τὰ πρόσθε σφάλματ' ἐξέδυ δίκης.
Ἄλλως τε πῶς ἂν μὴ διορθεύων λόγους
ὀρθῶς δύναιτ' ἂν δῆμος εὐθύνειν πόλιν;
Ὁ γὰρ χρόνος μάθησιν ἀντὶ τοῦ τάχους
κρείσσω δίδωσι. Γαπόνος δ' ἀνὴρ πένης,
εἰ καὶ γένοιτο μὴ ἀμαθὴς, ἔργων ὕπο
οὐκ ἂν δύναιτο πρὸς τὰ κοίν' ἀποβλέπειν.
Ἦ δὴ νοσῶδες τοῦτο τοῖς ἀμείνοσιν,
ὅταν πονηρὸς ἀξίωμ' ἀνὴρ ἔχῃ,
γλώσσῃ κατασχὼν δῆμον οὐδὲν ὢν τὸ πρίν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Κομψός γ' ὁ κῆρυξ καὶ παρεργάτης λόγων.
Ἐπεὶ δ' ἀγῶνα καὶ σὺ τόνδ' ἠγωνίσω,
ἄκου'· ἅμιλλαν γὰρ σὺ προὔθηκας λόγων.
Οὐδὲν τυράννου δυσμενέστερον πόλει,
ὅπου τὸ μὲν πρώτιστον οὐκ εἰσὶν νόμοι
κοινοὶ, κρατεῖ δ' εἷς τὸν νόμον κεκτημένος
αὐτὸς παρ' αὑτῷ, καὶ τόδ' οὐκέτ' ἔστ' ἴσον.
Γεγραμμένων δὲ τῶν νόμων ὅ τ' ἀσθενὴς
ὁ πλούσιός τε τὴν δίκην ἴσην ἔχει,
ἔστιν δ' ἐνισπεῖν τοῖσιν ἀσθενεστέροις
τὸν εὐτυχοῦντα ταὔθ', ὅταν κλύῃ κακῶς,
νικᾷ δ' ὁ μείων τὸν μέγαν δίκαι' ἔχων.
Τοὐλεύθερον δ' ἐκεῖνο· τίς θέλει πόλει
χρηστόν τι βούλευμ' ἐς μέσον φέρειν ἔχων;
Καὶ ταῦθ' ὁ χρῄζων λαμπρός ἐσθ', ὁ μὴ θέλων
σιγᾷ. Τί τούτων ἔστ' ἰσαίτερον πόλει;

circa Callichorum *puteum* sanctum, paratus ille.
Et vero volens libensque suscepit
civitas hunc laborem, postquam sensit me velle.
Ehem; quis hic *nostris* sermonibus intervenit?
Thebanus, ut videtur *mihi* haud clare dignoscenti,
præco. Exspecta, si *forte iste* te liberet *hoc* labore,
et adventu suo occurrat meis consiliis.

PRÆCO.

Quis *est* regionis tyrannus? ad quem me nunciare oportet
verba Creontis, qui imperat Cadmi terræ,
Eteocle occiso ad septemplices
portas manu fratris, ab Polynice.

THESEUS.

Primum quidem cœpisti orationem falso, hospes,
quærens tyrannum hic : non enim regitur *hæc urbs*
uno ab viro, sed *est* libera civitas;
populusque imperat successione per vices
annua, non divitiis tribuens
plurimum, sed etiam pauper habet jus æquale.

PRÆCO.

Unum quidem hoc nobis, sicut in talorum ludo, das
melius (*auctario adjicis*); civitas enim, a qua ego hic adsum,
ab uno viro, non a turba, regitur,
neque est qui eam vanis sermonibus inflans
ad lucrum proprium, alius alio vertat :
et qui modo suavis *erat* et præstans multam gratiam,
postea lædit : deinde calumniis novis
dissimulans priora peccata, effugit pœnam.
Alioqui, quomodo non recte rationes dijudicans,
recte possit populus regere civitatem?
Tempus enim doctrinam, quam celeritas,
meliorem præstat. Sed rusticus vir pauper,
etiamsi non sit imperitus, præ laboribus
non poterit ad publica *commoda* respicere.
Profecto mala res est hæc præstantioribus,
quando improbus vir dignitatem consequitur,
detinens populum lingua, qui nihil prius fuit.

THESEUS.

Argutus *est* iste præco, et facundiæ per occasionem studens.
Postquam vero tu hoc curriculum absolvisti,
audi *vicissim;* tu enim certamen instituisti sermonum.
Nihil est infestius civitati tyranno :
ubi, primum quidem omnium, non sunt leges
communes; unus vero imperat, legem possidens
ipse penes se, et hoc (*lex*) non amplius æquale est.
Scriptis vero legibus, imbecillis
et dives jus æquum habet :
et licet pauperioribus ingerere
potenti eadem, quando male audit *aliquis;*
et vincit minor potentem, justam causam habens.
Illud autem *est* libertas : Quis velit reipublicæ
bonum aliquod habens consilium in medium proferre?
Et qui hæc vult, clarus est; qui non vult,
tacet. Quid est his æquabilius civitati?

Καὶ μὴν ὅπου γε δῆμος αὐθέντης χθονὸς,
ὑποῦσιν ἀστοῖς ἥδεται νεανίαις·
ἀνὴρ δὲ βασιλεὺς ἐχθρὸν ἡγεῖται τόδε,
καὶ τοὺς ἀρίστους, οὓς ἂν ἡγῆται φρονεῖν,
κτείνει, δεδοικὼς τῆς τυραννίδος πέρι.
Πῶς οὖν ἔτ' ἂν γένοιτ' ἂν ἰσχυρὰ πόλις,
ὅταν τις, ὡς λειμῶνος ἠρινοῦ στάχυν,
τόλμας ἀφαιρῇ κἀπολωτίζῃ νέους;
Κτᾶσθαι δὲ πλοῦτον καὶ βίον τί δεῖ τέκνοις,
ὡς τῷ τυράννῳ πλείον' ἐκμοχθῇ βίον;
ἢ παρθενεύειν παῖδας ἐν δόμοις καλῶς,
τερπνὰς τυράννοις ἡδονὰς, ὅταν θέλῃ,
δάκρυα δ' ἑτοιμάζουσι; Μὴ ζῴην ἔτι,
εἰ τἀμὰ τέκνα πρὸς βίαν νυμφεύσεται.
Καὶ ταῦτα μὲν δὴ πρὸς τὰ σ' ἐξηκόντισα.
Ἥκεις δὲ δὴ τί τῆσδε γῆς κεχρημένος;
Κλαίων γ' ἂν ἦλθες, εἴ σε μὴ 'πεμψεν πόλις,
περισσὰ φωνῶν· τὸν γὰρ ἄγγελον χρεὼν
λέξανθ' ὅσ' ἂν τάξῃ τις ὡς τάχος πάλιν
χωρεῖν. Τὸ λοιπὸν δ' εἰς ἐμὴν πόλιν Κρέων
ἧσσον λάλον σου πεμπέτω τιν' ἄγγελον.

ΧΟΡΟΣ.

Φεῦ φεῦ· κακοῖσιν ὡς ὅταν δαίμων διδῷ
καλῶς, ὑβρίζουσ', ὡς ἀεὶ πράξοντες εὖ.

ΚΗΡΥΞ.

Λέγοιμ' ἂν ἤδη. Τῶν μὲν ἠγωνισμένων
σοὶ μὲν δοκείτω ταῦτ', ἐμοὶ δὲ τἀντία.
Ἐγὼ δ' ἀπαυδῶ πᾶς τε Καδμεῖος λεὼς
Ἄδραστον ἐς γῆν τήνδε μὴ παριέναι·
εἰ δ' ἔστιν ἐν γῇ, πρὶν θεοῦ δῦναι σέλας,
λύσαντα σεμνὰ στεμμάτων μυστήρια
τῆσδ' ἐξελαύνειν, μηδ' ἀναιρεῖσθαι νεκροὺς
βίᾳ, προσήκοντ' οὐδὲν Ἀργείων πόλει.
Κἂν μὲν πίθῃ μοι, κυμάτων ἄτερ πόλιν
σὴν ναυστολήσεις· εἰ δὲ μὴ, πολὺς κλύδων
ἡμῖν τε καὶ σοὶ ξυμμάχοις τ' ἔσται δορός.
Σκέψαι δὲ, καὶ μὴ τοῖς ἐμοῖς θυμούμενος
λόγοισιν, ὡς δὴ πόλιν ἐλευθέραν ἔχων,
σφριγῶντ' ἀμείψῃ μῦθον ἐκ βραχιόνων.
Ἐλπὶς βροτοῖς κάκιστον, ἣ πολλὰς πόλεις
ξυνῆψ', ἄγουσα θυμὸν εἰς ὑπερβολάς.
Ὅταν γὰρ ἔλθῃ πόλεμος ἐς ψῆφον πόλεως,
οὐδεὶς ἔθ' αὑτοῦ θάνατον ἐκλογίζεται,
τὸ δυστυχὲς δὲ τοῦτ' ἐς ἄλλον ἐκτρέπει·
εἰ δ' ἦν παρ' ὄμμα θάνατος ἐν ψήφου φορᾷ,
οὐκ ἄν ποθ' Ἑλλὰς δοριμανὴς ἀπώλλυτο.
Καίτοι δυοῖν γε πάντες ἄνθρωποι λόγοιν
τὸν κρείσσον' ἴσμεν καὶ τὰ χρηστὰ καὶ κακὰ,
ὅσῳ τε πολέμου κρεῖσσον εἰρήνη βροτοῖς·
ἣ πρῶτα μὲν μούσαισι προσφιλεστάτη,
γόοισι δ' ἐχθρὰ, τέρπεται δ' εὐπαιδίᾳ,
χαίρει δὲ πλούτῳ. Ταῦτ' ἀφέντες οἱ κακοὶ
πολέμους ἀναιρούμεσθα, καὶ τὸν ἥσσονα
δουλούμεθ' ἄνδρες ἄνδρα καὶ πόλις πόλιν.

Et quidem ubi populus princeps *est* terræ,
delectatur civibus fortibus qui in promtu sunt:
at vir tyrannus inimicum putat hoc sibi,
et præstantissimos, quos putaverit sapere,
interficit, metuens *suæ* tyrannidi.
Quomodo igitur adhuc civitas possit esse firma,
quando aliquis, sicut ex prato verno spicam,
aufert audaces cives, et demetit juvenes?
Comparare autem divitias et victum liberis quid prodest,
ut tyranno opulentiorem vitam laborando paret?
aut filias virgines in ædibus educare cum cura, [*quis*,
jucundas tyrannis voluptates *futuras*, quum voluerit *ali*-
lacrimas vero parantibus *istas* (i. e. *parentibus*)? Ne vivam
si meæ filiæ per vim *alicui* nubent. [amplius,
Et hæc quidem adversus ista tua sum ejaculatus (*respondi*)
Quid vero petitum ab hac terra jam venisti?
Lacrimaturus profecto venisses, si te non misisset civitas,
qui ita supervacanea loquaris: nam nuncium oportet,
dictis quæ mandaverit aliquis, quam celerrime retro
abire. Posthac igitur Creon in meam urbem
te minus loquacem mittat nuncium aliquem.

CHORUS.

Heu heu, ut, quando fortuna dat malis
res secundas, sunt insolentes, quasi semper felices sint futuri!

PRÆCO.

Dicam jam: ac de disputatis quidem
tibi videantur hæc, *quæ dixisti*; mihi vero contraria.
Ego autem interdico et totus populus Thebanus,
ne Adrastum in hanc terram admittas:
sin est in solo, ut antequam dei (*Phœbi*) occidat jubar,
soluta (*posthabita*) sacra infularum religione,
hinc *eum* expellas, neque tollas mortuos
vi, quem nihil attingit civitas Argivorum.
Et si mihi parueris, sine fluctibus civitatem
tuam gubernabis: sin minus, magna procella
belli erit nobis, et tibi sociisque.
Considera autem, nec meis iratus
dictis, tanquam scilicet liberam civitatem habens, [*fiducia*).
superbum reddas responsum ex lacertorum vi (*ex virium*
Fiducia hominibus est pessima, quæ multas urbes *bello*
commisit, efferens animum extra modum.
Quum enim venit bellum ad suffragia civitatis,
nullus amplius suam mortem reputat,
sed hoc infortunium in alium avertit:
si vero esset ob oculos mors in calculo ferendo,
nunquam Græcia furens cupiditate belli periisset.
Atqui duarum omnes homines rationum
potiorem scimus, et bona et mala,
quantoque pax melior sit hominibus quam bellum:
quæ primum quidem Musis est gratissima,
luctibusque inimica, et delectatur procreatione lætæ sobolis,
et gaudet divitiis. Hæc *bona* dimittentes, improbi,
bella suscipimus, et inferiorem
virum viri redigimus in servitutem, et urbs urbem.

Σὺ δ' ἄνδρας ἐχθροὺς καὶ θανόντας ὠφελεῖς,
θάπτων κομίζων θ' οὓς ὕβρισμ' ἀπώλεσεν.
Οὐ τἄρ' ἔτ' ὀρθῶς Καπανέως κεραύνιον
δέμας καπνοῦται κλιμάκων ὀρθοστάτων,
ἃς προσβαλὼν πύλαισιν ὤμοσεν πόλιν
πέρσειν, θεοῦ θέλοντος ἤν τε μὴ θέλῃ·
οὐδ' ἥρπασεν χάρυβδις οἰωνοσκόπον,
τέθριππον ἅρμα περιβαλοῦσα χάσματι,
ἄλλοι τε κεῖνται πρὸς πύλαις λοχαγέται,
πέτροις καταξανθέντες ὀστέων ῥαφάς.
Ἢ νυν φρονεῖν ἄμεινον ἐξαύχει Διός,
ἢ θεοὺς δικαίως τοὺς κακοὺς ἀπολλύναι.
Φιλεῖν μὲν οὖν χρὴ τοὺς σοφοὺς πρῶτον τέκνα,
ἔπειτα τοκέας πατρίδα θ', ἣν αὔξειν χρεὼν
καὶ μὴ κατᾶξαι. Σφαλερὸν ἡγεμὼν θρασύς,
νεώς τε ναύτης ἥσυχος καιρῷ σοφός.
Καὶ τοῦτό τοι τἀνδρεῖον, ἡ προμηθία.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐξαρκέσας ἦν Ζεὺς ὁ τιμωρούμενος,
ὑμᾶς δ' ὑβρίζειν οὐκ ἐχρῆν τοιάνδ' ὕβριν.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ὦ παγκάκιστε.

ΘΗΣΕΥΣ.

Σῖγ', Ἄδραστ', ἔχε στόμα,
καὶ μὴ 'πίπροσθε τῶν ἐμῶν τοὺς σοὺς λόγους
θῇς· οὐ γὰρ ἥκει πρὸς σὲ κηρύσσων ὅδε,
ἀλλ' ὡς ἔμ'· ἡμᾶς κἀποκρίνασθαι χρεών.
Καὶ πρῶτα μέν σε πρὸς τὰ πρῶτ' ἀμείψομαι·
οὐκ οἶδ' ἐγὼ Κρέοντα δεσπόζοντ' ἐμοῦ,
οὐδὲ σθένοντα μεῖζον, ὥστ' ἀναγκάσαι
δρᾶν τὰς Ἀθήνας ταῦτ'· ἄνω γὰρ ἂν ῥέοι
τὰ πράγμαθ' οὕτως, εἰ 'πιταξόμεσθα δή.
Πόλεμον δὲ τοῦτον οὐκ ἐγὼ καθίσταμαι,
ὃς οὐδὲ σὺν τοῖσδ' ἦλθον ἐς Κάδμου χθόνα,
νεκροὺς δὲ τοὺς θανόντας, οὐ βλάπτων πόλιν,
οὐδ' ἀνδροκμῆτας προσφέρων ἀγωνίας,
θάψαι δικαιῶ, τὸν Πανελλήνων νόμον
σώζων. Τί τούτων ἐστὶν οὐ καλῶς ἔχον;
Εἰ γάρ τι καὶ πεπόνθατ' Ἀργείων ὕπο,
τεθνᾶσιν· ἠμύνασθε πολεμίους καλῶς,
αἰσχρῶς δ' ἐκείνοις, χἠ δίκη διοίχεται.
Ἐάσατ' ἤδη γῇ καλυφθῆναι νεκρούς,
ὅθεν δ' ἕκαστον ἐς τὸ σῶμ' ἀφίκετο,
ἐνταῦθ' ἀπελθεῖν, πνεῦμα μὲν πρὸς αἰθέρα,
τὸ σῶμα δ' ἐς γῆν· οὔτι γὰρ κεκτήμεθα
ἡμέτερον αὐτὸ, πλὴν ἐνοικῆσαι βίον,
κἄπειτα τὴν θρέψασαν αὐτὸ δεῖ λαβεῖν.
Δοκεῖς κακουργεῖν Ἄργος οὐ θάπτων νεκρούς;
Ἥκιστα· πάσης Ἑλλάδος κοινὸν τόδε,
εἰ τοὺς θανόντας νοσφίσας ὧν χρῆν λαχεῖν,
ἀτάφους τις ἕξει· δειλίαν γὰρ ἐσφέρει
τοῖς ἀλκίμοισιν, οὗτος ἢν τεθῇ νόμος.
Κἀμοὶ μὲν ἦλθεν δείν' ἀπειλήσων ἔπη,
νεκροὺς δὲ ταρβεῖτ', εἰ κρυβήσονται χθονί;

Tu vero homines hostiles mortuosque juvare vis,
sepeliens et curans, quos *propria* injuria perdidit.
Non amplius ergo jure Capanei ictum fulmine
corpus ustum defluit e scalis erectis,
quas admovens portis, juravit se urbem
deleturum, volente et nolente deo :
neque *recte* rapuit vorago augurem,
quadrijugum currum circumplexa hiatu :
aliique duces *non recte* jacent ad portas,
saxis contriti ossium suturas.
Aut igitur plus sapere glorieris te quam Jovem,
aut deos juste perdere malos *fatearis.*
Oportet igitur sapientes primum quidem amare liberos,
deinde parentes et patriam : quam oportet augere,
nec frangere. Lubrica *res est* dux temerarius,
gubernatorque navis placidus pro tempore, *est* sapiens :
et hæc utique *est* fortitudo, prudentia.

CHORUS.

Satis erat Jupiter vindicans *scelera;*
vos vero non oportebat tam contumeliose agere.

ADRASTUS.

O omnium pessime!

THESEUS.

Tace, Adraste, comprime os,
nec ante meos sermones tuos
ponas : non enim venit ad te iste præco,
sed ad me : *ergo* nos etiam oportet respondere.
Ac primum quidem ad prima tibi respondebo.
Non novi ego Creontem dominum meum,
neque plus posse *eum,* ut cogat
Athenas ista facere. Sursum enim fluerent
res ita, si imperabimur scilicet.
Bellum autem hoc non ego committo,
qui neque cum istis in Cadmi terram ivi;
sed mortuorum cadavera, non lædens urbem,
neque viris letalia inferens certamina,
sepelire justum duco, communem Græcorum legem
servans. Quid horum non recte se habet?
Etenim etiam si quid passi estis ab Argivis, *illi jam*
mortui sunt : ulti estis hostes præclare *vobis,*
turpiterque illis, et vindicta finita est.
Sinite jam terra condi mortuos :
et unde unumquodque venit in vitam,
eo redire, spiritum quidem in ætherem,
corpus vero in terram. Haud enim quaquam possidemus
id proprium nobis, nisi ut in eo habitet vita :
deindeque *terram,* quæ aluit, ipsum recipere oportet.
Putasne te malo afficere Argos, non sepelientem mortuos?
Nequaquam : ad totam Græciam hoc pertinet,
si quis fraudans mortuos *justis,* quæ debebant obtinere,
retineat insepultos : affert enim timiditatem
fortibus, talis si statuatur lex.
Et mihi quidem venisti minaturus atrocia verba,
mortuos vero formidatis, si tegantur terra?

τί μὴ γένηται; μὴ κατασκάψωσι γῆν
ταφέντες ὑμῶν; ἢ τέκν' ἐν μυχῷ χθονὸς
φύσωσιν, ἐξ ὧν εἰσί τις τιμωρία;
Σκαιόν γε τἀνάλωμα τῆς γλώσσης τόδε,
φόβους πονηροὺς καὶ κενοὺς δεδοικέναι.
Ἀλλ', ὦ μάταιοι, γνῶτε τἀνθρώπων κακά·
παλαίσμαθ' ἡμῶν ὁ βίος, εὐτυχοῦσι δὲ
οἱ μὲν τάχ', οἱ δ' ἐσαῦθις, οἱ δ' ἤδη βροτῶν.
Τρυφᾷ δ' ὁ δαίμων· πρός τε γὰρ τοῦ δυστυχοῦς,
ὡς εὐτυχήσῃ, τίμιος γεραίρεται,
ὅ τ' ὄλβιός νιν πνεῦμα δειμαίνων λιπεῖν
ὑψηλὸν αἴρει. Γνόντας οὖν χρεὼν τάδε
ἀδικουμένους τε μέτρια μὴ θυμῷ φέρειν,
ἀδικεῖν τε τοιαῦθ' οἷα μὴ βλάψαι πόλιν.
Πῶς οὖν ἂν εἴη; Τοὺς ὀλωλότας νεκροὺς
θάψαι δὸς ἡμῖν τοῖς θέλουσιν εὐσεβεῖν,
ἢ δῆλα τἀνθένδ'· εἶμι καὶ θάψω βίᾳ.
Οὐ γάρ ποτ' εἰς Ἕλληνας ἐξοισθήσεται,
ὡς εἰς ἔμ' ἐλθὼν καὶ πόλιν Πανδίονος
νόμος παλαιὸς δαιμόνων διεφθάρη.

ΧΟΡΟΣ.

Θάρσει· τὸ γάρ τοι τῆς δίκης σώζων φάος,
πολλοὺς ὑπεκφύγοις ἂν ἀνθρώπων λόγους.

ΚΗΡΥΞ.

Βούλει συνάψω μῦθον ἐν βραχεῖ σέθεν;

ΘΗΣΕΥΣ.

Λέγ', εἴ τι βούλει· καὶ γὰρ οὐ σιγηλὸς εἶ.

ΚΗΡΥΞ.

Οὐκ ἄν ποτ' ἐκ γῆς παῖδας Ἀργείων λάβοις.

ΘΗΣΕΥΣ.

Κἀμοῦ νυν ἀντάκουσον, εἰ βούλει, πάλιν.

ΚΗΡΥΞ.

Κλύοιμ' ἄν· οὐ γὰρ ἀλλὰ δεῖ δοῦναι μέρος.

ΘΗΣΕΥΣ.

Θάψω νεκροὺς γῆς ἐξελὼν Ἀσωπίας.

ΚΗΡΥΞ.

Ἐν ἀσπίσιν σοι πρῶτα κινδυνευτέον.

ΘΗΣΕΥΣ.

Πολλοὺς ἔτλην δὴ χἀτέρους ἄλλους πόνους.

ΚΗΡΥΞ.

Ἦ πᾶσιν οὖν σ' ἔφυσεν ἐξαρκεῖν πατήρ;

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὅσοι γ' ὑβρισταί· χρηστὰ δ' οὐ κολάζομεν.

ΚΗΡΥΞ.

Πράσσειν σὺ πόλλ' εἴωθας ἥ τε σὴ πόλις.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τοιγὰρ πονοῦσα πολλά, πόλλ' εὐδαιμονεῖ.

ΚΗΡΥΞ.

Ἔλθ', ὥς σε λόγχη σπαρτὸς ἐν πόλει λάβῃ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τίς δ' ἐκ δράκοντος θοῦρος ἂν γένοιτ' Ἄρης;

ΚΗΡΥΞ.

Γνώσει σὺ πάσχων· νῦν δ' ἔτ' εἶ νεανίας.

---

quid ne accidat *timentes?* ne evertant civitatem
vestram sepulti? an ne in sinu terræ liberos
gignant, a quibus ventura sit aliqua ultio?
Ineptum profecto *est* hoc dispendium *tuæ* linguæ,
timere *vos simulantis* vanos et inanes metus.
Sed, o stulti, cognoscite hominum miseram sortem:
lucta *est* nostra vita: sunt autem fortunati, [*runt.*
alii quidem mortales illico, alii postea, alii vero jam *fue-*
Fortuna lascivit; ab infortunato namque,
ut prospere agat, honore afficitur,
beatusque eam, aura *secunda* metuens ne se deserat,
alte extollit *laudibus.* Cognitis igitur his, oportet
injuria affectos mediocri, sine ira tolerare,
injurias vero admittere quæ *saltem* non afficiant damno rem-
Quomodo igitur *hoc* erit? Mortuorum corpora [publicam.
sepelienda da nobis qui volumus pii esse;
aut (*sin minus,*) manifesta erunt quæ postea *fient; nam*
Nunquam enim efferetur inter Græcos, [ibo, et sepeliam vi.
quod ad me et urbem Pandionis quæ pervenit
vetus deorum lex corrupta fuerit.

CHORUS.

Confide; servans enim lumen justitiæ,
effugies multas hominum vituperationes.

PRÆCO. [*dicam*)?

Visne tuum sermonem colligam brevi (*uno verbo summam*

THESEUS.

Dic, si quid vis: nec enim es taciturnus.

PRÆCO.

Nunquam ex agro *nostro* filios Argivorum auferes.

THESEUS.

Et me jam audi, si vis, vicissim.

PRÆCO.

Audiam: etenim oportet *dicendi* dare vicem.

THESEUS.

Sepeliam cadavera, auferens ex terra Asopia.

PRÆCO.

Armis tibi primum periclitandum est.

THESEUS.

Multos sustinui jam diversos alios labores.

PRÆCO.

Num omnibus ergo ut sufficias, te genuit pater?

THESEUS.

Quotquot quidem *sunt* improbi; probos vero non punimus.

PRÆCO.

Multa curiose agere soles et tua civitas.

THESEUS.

Ergo sustinens multos labores, est *etiam* multum beata.

PRÆCO.

Veni, ut te hasta Thebana ad urbem capiat.

THESEUS.

Quis vero ex dracone acer bellator extiterit?

PRÆCO.

Experieris tu cum damno tuo; nunc autem adhuc es ferox.

ΘΗΣΕΥΣ.

Οὔτοι μ' ἐπαίρεις ὥστε θυμῶσαι φρένας
τοῖς σοῖσι κόμποις. Ἀλλ' ἀποστέλλου χθονὸς,
λόγους ματαίους οὕσπερ ἠνέγκω λαβών·
περαίνομεν γὰρ οὐδέν. Ὁρμᾶσθαι χρεὼν
πάντ' ἄνδρ' ὁπλίτην ἁρμάτων τ' ἐπεμβάτην,
μοναμπύκων τε φάλαρα κινεῖσθαι, στόμα
ἀφρῷ καταστάζοντα, Καδμείαν χθόνα.
Χωρήσομαι γὰρ ἑπτὰ πρὸς Κάδμου πύλας
αὐτὸς σίδηρον ὀξὺν ἐν χεροῖν ἔχων
αὐτός τε κήρυξ. Σοὶ δὲ προστάσσω μένειν,
Ἄδραστε, κἀμοὶ μὴ ἀναμίγνυσθαι τύχας
τὰς σάς· ἐγὼ γὰρ δαίμονος τοὐμοῦ μέτα
στρατηλατήσω κλεινὸς ἐν κλεινῷ δορί.
Ἓν δεῖ μόνον μοι, τοὺς θεοὺς ἔχειν, ὅσοι
δίκην σέβονται· ταῦτα γὰρ ξυνόνθ' ὁμοῦ
νίκην δίδωσιν. Ἀρετὴ δ' οὐδὲν φέρει
βροτοῖσιν, ἢν μὴ τὸν θεὸν χρῄζοντ' ἔχῃ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ὦ μέλεαι μελέων ματέρες λοχαγῶν, Στρ. α'
ὥς μοι ὑφ' ἧπατι δεῖμα χλοερὸν ταράσσει.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τίν' αὐδὰν τάνδε προσφέρεις νέαν;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Στράτευμα πᾶ Παλλάδος κριθήσεται;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Διὰ δορὸς εἶπας, ἢ λόγων ξυναλλαγαῖς;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Γένοιτ' ἂν κέρδος· εἰ δ' ἀρείφατοι
φόνοι, μάχαι στερνοτυπεῖς τ' ἀνὰ τόπον
πάλιν φανήσονται κτύποι,
τάλαινα, τίνα λόγον,
τίν' ἂν, τῶνδ' αἰτία, λάβοιμι;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἀλλὰ τὸν εὐτυχίᾳ λαμπρὸν ἄν τις αἱροῖ Ἀντ. α'
μοῖρα πάλιν· τόδε μοι τὸ θράσος ἀμφιβαίνει.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Δικαίους δαίμονας σύ γ' ἐννέπεις.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τίνες γὰρ ἄλλοι νέμουσι συμφοράς;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Διάφορα πολλὰ θεῶν βροτοῖσιν εἰσορῶ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Φόβῳ γὰρ τῷ πάρος διόλλυσαι·
δίκα δίκαν ἐξεκάλεσε καὶ φόνος
φόνον, κακῶν δ' ἀναψυχὰς
θεοὶ βροτοῖς νέμουσ',
ἁπάντων τέρμ' ἔχοντες αὐτοί.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τὰ καλλίπυργα πεδία πῶς ἱκοίμεθ' ἄν, Στρ. β'
Καλλίχορον θεᾶς ὕδωρ λιποῦσαι.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ποτανὰν εἴ μέ τις θεῶν κτίσαι,
διπόταμον ἵνα πόλιν μόλω.

THESEUS.

Haud me moves, ut ad iram concitem animum
tuis superbis verbis. Sed ex *hoc* agro discede,
inania verba quæ attulisti referens:
efficimus enim nihil *colloquendo*. Moveri oportet
omnem peditem armigerum, et currus inscensorem
singularesque equos phaleratos excitari, ore
distillantes spumam, *ad* Cadmeam terram.
Proficiscar enim ad septem portas Cadmi
ipse, tenens ferrum acutum in manibus,
ipseque præco. Tibi vero mando ut maneas,
Adraste, et mihi ne affrices fortunam
tuam: ego enim cum mea fortuna
agmen ducam clarus in claro exercitu.
Una re solum est mihi opus, habere deos *mecum* quotquot
justitiam colunt. Hæc enim si adsint simul,
dant victoriam: nam virtus nihil prodest
hominibus, nisi deum *idem* volentem (*faventem*) habeat.

SEMICHORUS.

O miseræ matres miserorum ducum,
ut mihi pallidus metus sub hepate movet turbas!

SEMICHORUS.

Quam novam vocem hanc in medium affers?

SEMICHORUS.

Populus ubi Palladis cernetur?

SEMICHORUS.

Armisne *rem actum iri* dixisti, an verborum transactione?

SEMICHORUS.

Hoc quidem foret lucrum (*optimum*); sed si Martiæ
cædes, pugnæ, sonitusque ex pectore plancto
* * altera vice fient,
o misera, quam orationem,
quamnam, *quæ* horum causa *extiterim*, capessam?

SEMICHORUS.

Sed prospere gestis illustrem evertat aliqua
fortuna rursus; hæc fiducia me circumdat.

SEMICHORUS.

Justos nimirum tu narras deos.

SEMICHORUS.

Quinam enim alii dispensant eventus?

SEMICHORUS.

Multas deorum dispensationes hominibus diversas video.

SEMICHORUS.

Metu enim pristino peris;
vindicta vindictam evocavit, et cædes
cædem; malorum autem levamina
dii hominibus distribuunt,
omnium exitum penes se habentes.

SEMICHORUS.

Quomodo veniemus *in* pulcre turritos campos,
Callichori deæ (*Cereris*) fluenta relinquentes?

SEMICHORUS.

Alatam utinam aliquis me deorum faciat,
ut ad urbem interamnam veniam!

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Εἰδείης ἂν φίλων,
εἰδείης ἂν τύχας.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἔτι ποτ' αἶσα, τίς ἄρα πότμος
ἐπιμένει τὸν ἄλκιμον
τᾶσδε γᾶς ἄνακτα.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Κεκλημένους μὲν ἀνακαλούμεθ' αὖ θεούς· Ἀντ. β'
ἀλλὰ φόβων πίστις ἅδε πρώτα.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἰὼ Ζεῦ, τᾶς παλαιομάτορος
παιδογόνε πόριος Ἰνάχου.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Πόλει μοι ξύμμαχος
γενοῦ τᾷδ' εὐμενής.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τὸ σὸν ἄγαλμα, τὸ σὸν ἵδρυμα
πόλεος ἐκκόμιζέ μοι
πρὸς πυρὰν ὑβρισθέν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Γυναῖκες, ἥκω πόλλ' ἔχων λέγειν φίλα,
αὐτός τε σωθείς, ᾑρέθην γὰρ ἐν μάχῃ,
ἵν' οἱ θανόντων ἑπτὰ δεσποτῶν λόχοι
ἠγωνίσαντο, ῥεῦμα Διρκαῖον πάρα,
νίκην τε Θησέως ἀγγελῶν. Λόγου δέ σε
μακροῦ 'ποπαύσω· Καπανέως γὰρ ἦν λάτρις,
ὃν Ζεὺς κεραυνῷ πυρπόλῳ καταιθαλοῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ φίλτατ', εὖ μὲν νόστον ἀγγέλλεις σέθεν
τήν τ' ἀμφὶ Θησέως βάξιν· εἰ δὲ καὶ στρατὸς
σῶς ἐστ' Ἀθηνῶν, πάντ' ἂν ἀγγέλλοις φίλα.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Σῶς, καὶ πεπραγμέν' ὡς Ἄδραστος ὤφελε
πρᾶξαι ξὺν Ἀργείοισιν, οὓς ἀπ' Ἰνάχου
στείλας ἐπεστράτευσε Καδμείων πόλιν.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς γὰρ τροπαῖα Ζηνὸς Αἰγέως τόκος
ἔστησεν οἵ τε συμμετασχόντες δορός;
λέξον· παρὼν γὰρ τοὺς ἀπόντας εὐφρανεῖς.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Λαμπρὰ μὲν ἀκτὶς ἡλίου, κανὼν σαφής,
ἔβαλλε γαῖαν· ἀμφὶ δ' Ἠλέκτρας πύλας
ἔστην θεατής, πύργον εὐαγῆ λαβών.
Ὁρῶ δὲ φῦλα τρία τριῶν στρατευμάτων,
τευχεσφόρον μὲν λαὸν ἐκτείνοντ' ἄνω
Ἰσμήνιον πρὸς ὄχθον, ὡς μὲν ἦν λόγος,
αὐτόν τ' ἄνακτα, παῖδα κλεινὸν Αἰγέως,
καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ δεξιὸν τεταγμένους
κέρας παλαιᾶς Κεκροπίας οἰκήτορας·
λαιὸν δὲ Πάραλον, ἐστολισμένον δορί,
κρήνην παρ' αὐτὴν Ἄρεος, ἱππότην τ' ὄχλον
πρὸς κρασπέδοισι στρατοπέδου τεταγμένον
ἴσους ἀριθμόν· ἁρμάτων δ' ὀχήματα

SEMICHORUS.

Nosses amicorum,
nosses fortunas.

SEMICHORUS.

Adhuc pendet quænam sors
maneat fortem
hujusce terræ principem.

SEMICHORUS.

Invocatos iterum invocamus deos :
at enim hæc prima in timoribus *est* fiducia

SEMICHORUS.

O Juppiter, antiquæ matris *nostræ*
marite, vitulæ (*filiæ*) Inachi!

SEMICHORUS.

Auxiliator urbi huic
esto mihi propitius.

SEMICHORUS.

Tuum decus (*duces occisos*), a te constitutos incolas
in urbe recupera mihi
ad rogum contumeliose habitos *a Thebanis*.

NUNCIUS.

Mulieres, veni multa bona habens nuncianda,
et ipse servatus (captus enim eram in pugna,
ubi mortuorum septem ducum agmina
pugnaverunt ad flumen Dircæum),
Theseique nunciaturus victoriam. Te vero a sermonis am-
longa liberabo : Capanei enim eram servus, [bage
quem Juppiter fulmine ignito combussit.

CHORUS.

O carissime, grate quidem *mihi* tuum reditum nuncias,
famamque de Theseo : si vero etiam exercitus
Atheniensium est salvus, omnia nunciabis jucunda.

NUNCIUS.

Salvus, et res acta est sicut Adrasto debuit
agi cum Argivis, quos ab Inacho *fluvio*
profectus deduxit contra Cadmeorum urbem.

CHORUS.

Quomodo vero Jovis tropæa filius Ægei
constituit et ejus commilitones?
dic; cum enim adfueris, exhilarabis eos qui non adfuerunt.

NUNCIUS.

Clarus quidem radius solis, regula *rerum* certa,
feriebat terram; ad portam vero Electram
steti spectator, turrim prospectui commodam nactus.
Video autem tres ordines trium agminum;
populum quidem graviter armatum se extendentem superne
ad ripam Ismeni, ut quidem erat sermo,
ipsum regem, inclytum filium Ægei,
et qui cum eo erant, in dextro collocatos
cornu, antiquæ Cecropiæ incolas;
in sinistro vero Paralios, armatos hasta,
apud ipsum fontem Martis (*Dircen*); equestremque turmam
ad exercitus oras (*latera*) collocatos,
æquali *in quaque* numero; curruum porro vehicula

ἔνερθε σεμνῶν μνημάτων Ἀμφίονος,
Κάδμου δὲ λαὸς ἧστο πρόσθε τειχέων,
νεκροὺς ὄπισθε θέμενος, ὧν ἔκειτ' ἀγών·
ἱππεῦσι δ' ἱππῆς ἦσαν ἀνθωπλισμένοι,
τετραόροισί τ' ἀντί' ἅρμαθ' ἅρμασιν.
Κῆρυξ δὲ Θησέως εἶπεν ἐς πάντας τάδε·
σιγᾶτε, λαοί, σῖγα, Καδμείων στίχες,
ἀκούσαθ'· ἡμεῖς ἥκομεν νεκροὺς μέτα,
θάψαι θέλοντες, τὸν Πανελλήνων νόμον
σώζοντες, οὐδὲν δεόμενοι τεῖναι φόνον.
Κοὐδὲν Κρέων τοῖσδ' ἀντεκήρυξεν λόγοις,
ἀλλ' ἧστ' ἐφ' ὅπλοις σῖγα. Ποιμένες δ' ὄχων
τετραόρων κατῆρχον ἐντεῦθεν μάχης·
πέραν δὲ διελάσαντες ἀλλήλων ὄχους,
παραιβάτας ἔστησαν ἐς τάξιν δορός·
χοἱ μὲν σιδήρῳ διεμάχονθ', οἱ δ' ἔστρεφον
πώλους ἐς ἀλκὴν αὖθις ἐς παραιβάτας.
Ἰδὼν δὲ Φόρβας, ὃς μοναμπύκων ἄναξ
ἦν τοῖς Ἐρεχθείδαισιν, ἁρμάτων ὄχλον,
οἵ τ' αὖ τὸ Κάδμου διεφύλασσον ἱππικόν,
συνῆψαν ἀλκήν, κἀκράτουν ἡσσῶντό τε.
Λεύσσων δὲ ταῦτα κοὐ κλύων (ἐκεῖ γὰρ ἦν,
ἔνθ' ἅρματ' ἠγωνίζεθ' οἵ τ' ἐπεμβάται),
τἀκεῖ παρόντα πολλὰ πήματ' οὐκ ἔχω
τί πρῶτον εἴπω, πότερα τὴν ἐς οὐρανὸν
κόνιν προσαντέλλουσαν, ὡς πολλὴ παρῆν,
ἢ τοὺς ἄνω τε καὶ κάτω φορουμένους
ἱμᾶσιν, αἵματός τε φοινίου ῥοάς,
τῶν μὲν πιτνόντων, τῶν δὲ θραυσθέντων δίφρων
ἐς κρᾶτα πρὸς γῆν ἐκκυβιστώντων βίᾳ,
πρὸς ἁρμάτων τ' ἀγαῖσι λειπόντων βίον.
Νικῶντα δ' ἵπποις ὡς ὑπείδετο στρατὸν
Κρέων τὸν ἐνθένδ', ἰτέαν λαβὼν χερὶ
χωρεῖ, πρὶν ἐλθεῖν ξυμμάχοις δυσθυμίαν.
Καὶ μὴν τὰ Θησέως γ' οὐκ ὄκνῳ διεφθάρη,
ἀλλ' ἵετ' εὐθὺς λάμπρ' ἀναρπάσας ὅπλα·
καὶ συμπατάξαντες μέσον πάντα στρατὸν
ἔκτεινον, ἐκτείνοντο, καὶ παρηγγύων
κελευσμὸν ἀλλήλοισι σὺν πολλῇ βοῇ·
θεῖν', ἀντέρειδε τοῖς Ἐρεχθείδαις δόρυ.
Λόχος δ' ὀδόντων ὄφεος ἐξηνδρωμένος
δεινὸς παλαιστὴς ἦν· ἔκλινε γὰρ κέρας
τὸ λαιὸν ἡμῶν· δεξιοῦ δ' ἡσσώμενον
φεύγει τὸ κείνων, ἦν δ' ἀγὼν ἰσόρροπος.
Κἀν τῷδε τὸν στρατηγὸν αἰνέσαι παρῆν·
οὐ γὰρ τὸ νικῶν τοῦτ' ἐκέρδαινεν μόνον,
ἀλλ' ᾤχετ' ἐς τὸ κάμνον οἰκείου στρατοῦ.
Ἔρρηξε δ' αὐδήν, ὥσθ' ὑπηχῆσαι χθόνα·
ὦ παῖδες, εἰ μὴ σχήσετε στερρὸν δόρυ
σπαρτῶν τόδ' ἀνδρῶν, οἴχεται τὰ Παλλάδος.
Θάρσος δ' ἐνῶρσε παντὶ Κραναϊδῶν στρατῷ.
Αὐτός θ' ὅπλισμα τοὐπιδαύριον λαβὼν
δεινῆς κορύνης διαφέρων ἐσφενδόνα,
ὁμοῦ τραχήλους κἀπικείμενον κάρα

infra sacrum sepulcrum Amphionis *erant.*
Populus contra Cadmi sedebat ante mœnia,
cum posuisset retro cadavera, de quibus erat certamen :
et equites equitibus erant in armis oppositi,
quadrijugisque *stabant* adversi currus curribus.
Tum præco Thesei dixit coram omnibus hæc :
Tacete populi, tacete, agmina Thebanorum,
audite : nos venimus cadavera petitum,
volentes *ea* sepelire, legem universæ Græciæ
servantes, neutiquam postulantes intendere necem.
Atque Creon nihil ad hæc verba respondit,
sed sedebat tacite in armis. At duces curruum
quadrijugorum capessiverunt inde pugnam :
trans vero agentes *aurigæ* invicem currus,
milites de curru pugnantes committebant *prætervehendo*
[in certaminis discrimen :
et hi quidem ferro pugnabant, illi vero retro vertebant
equos ad pugnam rursus versus milites curules.
Cum vero vidisset Phorbas, qui dux equorum singularium
erat Atheniensibus, curruum confusionem,
quique ab altera parte Cadmeum tuebantur equitatum,
commiserunt pugnam : et vincebant ac vincebantur.
Ego autem qui vidi hæc, neque *ab aliis* audivi (illic enim
ubi currus concertabant et curruum milites) [eram
quæ illic erant tunc multa mala, nescio
quod primum dicam : utrum in cœlum
ascendentem pulverem, quam fuerit ingens;
an qui ferebantur sursumque et deorsum
in loris *implicati*, et sanguinis effusi fluxus,
aliis quidem cadentibus, aliis vero fractis curribus
in caput humi per vim præcipitantibus,
et vitam simul relinquentibus cum fractione curruum.
Porro Creon vincentem equis ut vidit exercitum,
qui hinc (*Athenis*) est profectus, clypeo arrepto manu,
procedit, priusquam commilitonibus superveniat trepidatio.
Neque vero res Thesei perierunt mora,
sed recto *obviam* ivit, arreptis splendidis militibus;
et collidentes *Thebani* totam mediam aciem
occidebant, *et* occidebantur, et dabant
sibi mutuam adhortationem cum magno clamore :
« Feri, Erechthidis hastam firmiter oppone. »
Agmen autem virorum ex dentibus serpentis enatorum
acriter præliabatur : inclinavit enim cornu
sinistrum nostrum; sed a dextro victum
sinistrum illorum fugit, eratque certamen æquale.
Et inter hæc erat laudandus dux :
non enim solum *in* victrici parte hac lucrum facere voluit,
sed abiit ad *cornu* laborans sui exercitus.
Rupit autem vocem, ut terra redderet sonitum :
O filii, nisi sustinueritis rigidam hastam
Spartorum hanc virorum (*Thebanorum*), perierunt res Pal-
Indiditque fiduciam toti exercitui Cranaidarum. [ladis.
Et ipse correpta Epidauria armatura
formidabilis clavæ, huc et illuc *eam* jactans vibrabat,
simul colla et indutum caput

κυνέας θερίζων κἀποκαυλίζων ξύλῳ.
Μόλις δέ πως ἔτρεψαν ἐς φυγὴν πόδα.
Ἐγὼ δ' ἀνηλάλαξα κἀνωρχησάμην
κἄκρουσα χεῖρας· οἱ δ' ἔτεινον ἐς πύλας.
Βοὴ δὲ καὶ κωκυτὸς ἦν ἀνὰ πτόλιν
νέων, γερόντων, ἱερά τ' ἐξεπίμπλασαν
φόβῳ. Παρὸν δὲ τειχέων εἴσω μολεῖν,
Θησεὺς ἐπέσχεν· οὐ γὰρ ὡς πέρσων πόλιν
μολεῖν ἔφασκεν, ἀλλ' ἀπαιτήσων νεκρούς.
Τοιόνδε τὸν στρατηγὸν αἱρεῖσθαι χρεών,
ὃς ἔν τε τοῖς δεινοῖσίν ἐστιν ἄλκιμος,
μισεῖ θ' ὑβριστὴν λαόν, ὃς πράσσων καλῶς
ἐς ἄκρα βῆναι κλιμάκων ἐνήλατα
ζητῶν ἀπώλεσ' ὄλβον, ᾧ χρῆσθαι παρῆν.

ΧΟΡΟΣ.

Νῦν τήνδ' ἄελπτον ἡμέραν ἰδοῦσ' ἐγὼ
θεοὺς νομίζω, καὶ δοκῶ τῆς συμφορᾶς
ἔχειν ἔλασσον, τῶνδε τισάντων δίκην.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ὦ Ζεῦ, τί δῆτα τοὺς ταλαιπώρους βροτοὺς
φρονεῖν λέγουσι; Σοῦ γὰρ ἐξηρτήμεθα,
δρῶμέν τε τοιαῦθ' ἂν σὺ τυγχάνῃς θέλων.
Ἡμῖν γὰρ ἦν τό τ' Ἄργος οὐχ ὑποστατόν,
αὐτοί τε πολλοὶ καὶ νέοι βραχίοσιν,
Ἐτεοκλέους τε σύμβασιν ποιουμένου,
μέτρια θέλοντος οὐκ ἐχρῄζομεν λαβεῖν,
κἄπειτ' ἀπωλόμεσθ'. Ὁ δ' αὖ τότ' εὐτυχής,
λαβὼν πένης ὡς ἀρτίπλουτα χρήματα,
ὕβριζ', ὑβρίζων τ' αὖθις ἀνταπώλετο
Κάδμου κακόφρων λαός. Ὦ κενοὶ βροτῶν,
οἳ τόξον ἐντείνοντες ὡς καιροῦ πέρα,
καὶ πρὸς δίκης γε πολλὰ πάσχοντες κακά,
φίλοις μὲν οὐ πείθεσθε, τοῖς δὲ πράγμασι·
πόλεις τ', ἔχουσαι διὰ λόγου κάμψαι κακά,
φόνῳ καθαιρεῖσθ', οὐ λόγῳ, τὰ πράγματα.
Ἀτὰρ τί ταῦτα; κεῖνο βούλομαι μαθεῖν,
πῶς ἐξεσώθης· εἶτα τἄλλ' ἐρήσομαι.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἐπεὶ ταραγμὸς πόλιν ἐκίνησεν δορί,
πύλας διῆλθον, ᾗπερ εἰσῄει στρατός.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ὧν δ' οὕνεχ' ἁγὼν ἦν, νεκροὺς κομίζετε;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὅσοι γε κλεινοῖς ἑπτ' ἐφέστασαν λόχοις.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Πῶς φής; ὁ δ' ἄλλος ποῦ κεκμηκότων ὄχλος;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τάφῳ δέδονται πρὸς Κιθαιρῶνος πτυχαῖς.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Τοὐκεῖθεν ἢ τοὐνθένδε; τίς δ' ἔθαψέ νιν;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Θησεύς, σκιώδης ἔνθ' Ἐλευθερὶς πέτρα.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Οὓς δ' οὐκ ἔθαψε ποῦ νεκροὺς ἥκεις λιπών;

galeam demetens, et ligno *clavæ* detruncans :
vixque tandem verterunt pedem in fugam.
Ego autem exclamavi et saltavi
et complosi manibus : at illi tendebant ad portas.
Et clamor et ululatus erat in urbe
juvenum, senum, implebantque templa
terrore. Cum vero irruere in urbem liceret
Theseo, repressit *suos :* non enim expugnatum urbem
dicebat se venisse, sed repetitum cadavera.
Talem oportet eligere copiarum ducem,
qui et in periculis sit fortis,
et oderit populum insolentem, qui in secundis rebus
ad summos scalarum gradus scandere
quærens, perdere solet suam felicitatem, qua frui poterat.

CHORUS.

Nunc hanc ego insperatam diem videns,
deos esse judico, et puto calamitatis
minus me habere, cum isti dederint pœnas.

ADRASTUS.

O Jupiter, quidnam miseros homines
dicunt sapere? Ex te enim pendemus,
et talia facimus, quæcunque tu volueris.
Nobis enim erat Argos non ferendum,
ipsique *eramus* multi et juvenes brachiis (*robore*),
et Eteocle agente de compositione,
modesta non voluimus accipere, quæ *dare* volebat :
et deinde periimus. Ille vero tunc fortunatus,
sicut pauper, acceptis recens-partis opibus,
erat insolens : et insolens rursus periit
stultus populus Cadmi. O vani homines,
qui velut arcum intendentes ultra quam convenit,
et juste multa passi mala, [*exitui*)!
amicis quidem non obtemperatis, sed rebus ipsis (*rerum*
vosque civitates, cum possitis oratione declinare mala,
cæde, non verbis, negotia deciditis.
Sed quid hæc *dico?* illud volo scire,
quomodo sis servatus : deinde cetera interrogabo.

NUNCIUS.

Postquam tumultus urbem commovit ob pugnam,
per portam effugi, qua intrabat exercitus.

ADRASTUS.

Quorum vero causa certamen erat, an cadavera recepistis?

NUNCIUS.

Eos utique, qui septem inclytis præfuere cohortibus.

ADRASTUS.

Quomodo dicis? ubi vero *est* reliqua defunctorum turba?

NUNCIUS.

Sepulturæ mandati sunt ad Cithæronis valles.

ADRASTUS.

Ex illa an hac parte? quis vero sepeliit eos?

NUNCIUS.

Theseus, ubi est umbrosa petra Eleutheris.

ADRASTUS.

Quos vero non sepeliit ubi reliquisti mortuos?

ΑΓΓΕΛΟΣ.
Ἐγγύς· πέλας γὰρ πᾶν ὅ τι σπουδάζεται.
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Ἦ που πικρῶς νιν θέραπες ἦγον ἐκ φόνου.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Οὐδεὶς ἐπέστη τῷδε δοῦλος ὢν πόνῳ.
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
* * * * *
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Φαίης ἄν, εἰ παρῆσθ' ὅτ' ἠγάπα νεκρούς.
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Ἔνιψεν αὐτὸς τῶν ταλαιπώρων σφαγάς;
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Κἄστρωσέ γ' εὐνὰς κἀκάλυψε σώματα.
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Δεινὸν μὲν ἦν βάσταγμα κἀσχύνην ἔχον.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Τί δ' αἰσχρὸν ἀνθρώποισι τἀλλήλων κακά;
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Οἴμοι· πόσῳ σφιν συνθανεῖν ἂν ἤθελον.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Ἄκραντ' ὀδύρει ταῖσδέ τ' ἐξάγεις δάκρυ.
ΑΔΡΑΣΤΟΣ.
Δοκῶ μὲν, αὐταί γ' εἰσὶν αἱ διδάσκαλοι.
Ἀλλ' εἶεν, αἴρω χεῖρ' ἀπαντήσας νεκροῖς,
Ἅιδου τε μολπὰς ἐκχέω δακρυρρόους,
φίλους προσαυδῶν, ὧν λελειμμένος τάλας
ἔρημα κλαίω· τοῦτο γὰρ μόνον βροτοῖς
οὐκ ἔστι τἀνάλωμ' ἀναλωθὲν λαβεῖν,
ψυχὴν βροτείαν· χρημάτων δ' εἰσὶν πόροι.
ΧΟΡΟΣ.
Τὰ μὲν εὖ, τὰ δὲ δυστυχῆ· Στρ. α'
πόλει μὲν εὐδοξία
καὶ στρατηλάταις δορὸς
διπλάζεται τιμά·
ἐμοὶ δ' ἐμῶν παίδων μὲν εἰσιδεῖν μέλη
πικρὸν, καλὸν θέαμα δ', εἴπερ ὄψομαι
τὰν ἄελπτον ἁμέραν,
ἰδοῦσα πάντων μέγιστον ἄλγος.
Ἄγαμόν μ' ἔτι δεῦρ' ἀεὶ Ἀντ. α'
χρόνος παλαιὸς πατὴρ
ὤφελ' ἁμερᾶν κτίσαι.
Τί γάρ μ' ἔδει παίδων;
Τὸ μὲν γὰρ οὐκ ἤλπιζον ἂν πεπονθέναι
πάθος περισσὸν, εἰ γάμων ἀπεζύγην·
νῦν δ' ὁρῶ σαφέστατον
κακὸν, τέκνων φιλτάτων στερεῖσα.
Ἀλλὰ τάδ' ἤδη σώματα λεύσσω
τῶν οἰχομένων παίδων· μελέα
πῶς ἂν ὀλοίμην σὺν τοῖσδε τέκνοις
κοινὸν ἐς Ἅδην καταβᾶσα.
ΑΔΡΑΣΤΟΣ
Στεναγμὸν, ὦ ματέρες, Στρ. β'
τῶν κατὰ χθονὸς νεκρῶν

NUNCIUS.
Hic in propinquo; prope (*ad terminum*) est enim quicquid [festinatur.
ADRASTUS.
Sane indigne servi tulerunt eos ex cæde.
NUNCIUS.
Nemo qui esset servus accessit ad hunc laborem.
ADRASTUS.
* * * * *
NUNCIUS.
Dixisses (*Theseum esse virum optimum*), si adfuisses, quum [curaret mortuos.
ADRASTUS.
Abluitne ipse miserorum cruenta cadavera?
NUNCIUS.
Quin etiam stravit toros, et texit corpora.
ADRASTUS.
Grave quidem erat gestamen, et turpitudinem *aliquam* [habens.
NUNCIUS.
Quid turpia hominibus communia hominum mala?
ADRASTUS.
Heu, quanto cum eis maluissem mori!
NUNCIUS.
Frustra ploras, et istis elicis lacrimas.
ADRASTUS.
Quin ipsæ, opinor, *me* docent *plorare*.
Sed age, tollam manus occurrens mortuis,
maniumque carmen effundam flebile,
amicos compellans, quibus destitutus miser
solitudine mœreo: hanc enim solam mortalibus
non licet jacturam factam restituere,
animam humanam *amissam*; opum vero recuperandarum [sunt rationes.

CHORUS.
Partim *hæc* læta *sunt*, partim vero tristia:
urbi quidem gloria
et ducibus duplicatur
belli honor;
mihi vero meorum liberorum videre membra
acerbum, sed tamen *erit* pulcrum spectaculum, si quidem [videro
insperatum diem,
conspicata maximum omnium dolorem.
Innuptam me huc usque perpetuo
tempus, longævus pater
dierum, utinam servasset!
Quid enim mihi opus erat liberis?
Non enim exspectassem me passuram fuisse hanc
ingentem calamitatem, si a nuptiis libera fuissem:
nunc vero video manifestissimum
malum, carissimis liberis orbata.
Sed jam hic cerno corpora
defunctorum filiorum: o me miseram,
utinam peream cum istis liberis,
communem ad Plutonem descendens!
ADRASTUS.
Gemitum, o matres,
de mortuis sub terram *ituris*

αὔσατ', ἀπύσατ' ἀντίφων', ἐμῶν
στεναγμάτων κλύουσαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ παῖδες, ὦ πικρὸν φίλων
προσηγόρημα ματέρων,
προσαυδῶ σε τὸν θανόντα.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ἰὼ ἰώ

ΧΟΡΟΣ.

τῶν γ' ἐμῶν κακῶν ἐγώ.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Αἰαῖ

ΧΟΡΟΣ.

* * * * *

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ἐπάθομεν ὦ

ΧΟΡΟΣ.

τὰ κύντατ' ἄλγη κακῶν.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ὦ πόλις Ἀργεία, τὸν ἐμὸν πότμον οὐκ ἐσορᾶτε;

ΧΟΡΟΣ.

Ὁρῶσι δῆτα κἀμὲ τὰν
τάλαιναν, τέκνων ἄπαιδα.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Προσάγετε τῶν δυσπότμων — Ἀντ. β'
σώμαθ' αἱματοσταγῆ,
σφαγέντα τ' οὐκ ἄξι', οὐδ' ὑπ' ἀξίων,
ἐν οἷς ἀγὼν ἐκράνθη.

ΧΟΡΟΣ.

Δόθ', ὡς περιπτυχαῖσι δὴ
χέρας προσαρμόσασ' ἐμοῖς
ἐν ἀγκῶσι τέκνα θῶμαι.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ἔχεις, ἔχεις

ΧΟΡΟΣ.

πημάτων γ' ἅλις βάρος.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Αἰαῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Τοῖς τεκοῦσι δ' οὖν λέγεις.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ἀΐετέ μου.

ΧΟΡΟΣ.

Στένεις ἐπ' ἀμφοῖν ἄχη.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Εἴθε με Καδμείων ἔναρον στίχες ἐν κονίαισιν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐμὸν δὲ μήποτ' ἐζύγη
δέμας γ' εἴς τιν' ἀνδρὸς εὐνάν.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ἴδετε κακῶν πέλαγος, ὦ
ματέρες τάλαιναι τέκνων.

ΧΟΡΟΣ.

Κατὰ μὲν ὄνυξιν ἠλοκίσμεθ', ἀμφὶ δὲ

---

edite, resonate vicissim, meos
gemitus audientes.

CHORUS.

O filii, o acerba cararum
matrum appellatio!
alloquor te mortuum.

ADRASTUS.

Heu heu!

CHORUS.

heu mihi propter mea mala!

ADRASTUS.

Ah ah!

CHORUS.

* * * * *

ADRASTUS.

Passi sumus hei!

CHORUS.

gravissimas malorum plagas.

ADRASTUS.

O civitas Argiva, meum fatum non videtis?

CHORUS.

Vident utique et me
miseram, liberis orbatam.

ADRASTUS.

Admovete miserorum
corpora cruenta,
occisa, non digna *quæ occiderentur*, neque a dignis *qui [occiderent*,
in certaminis discrimine.

CHORUS.

Date, ut complexibus jam
manus applicans, meis
in brachiis ponam liberos.

ADRASTUS.

Habes, habes

CHORUS.

Habeo dolorum satis *magnum* onus.

ADRASTUS.

Heu, heu!

CHORUS.

Parentibus vero dicis *hoc*.

ADRASTUS.

Auditis me.

CHORUS.

Gemis utrorumque mala.

ADRASTUS.

Utinam me Thebanæ occidissent copiæ in pulvere!

CHORUS.

Meum vero corpus *utinam* nunquam junctum fuisset
in viri alicujus cubile!

ADRASTUS.

Videte malorum pelagus, o
matres miseræ propter filios!

CHORUS.

Unguibus quidem laceratæ sumus, et circum

σποδὸν κάρα κεχύμεθα.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ἰὼ ἰώ μοί μοι.
Κατά με πέδον γᾶς ἕλοι,
διὰ δὲ θύελλα σπάσαι,
πυρός τε φλογμὸς ὁ Διὸς ἐν κάρᾳ πέσοι.

ΧΟΡΟΣ.

Πικροὺς ἐσεῖδες γάμους,
πικρὰν δὲ Φοίβου φάτιν·
ἔρημά σ' ἁ πολύστονος Οἰδιπόδα
δώματα λιποῦσ' ἦλθ' Ἐρινύς.

ΘΗΣΕΥΣ.

Μέλλων σ' ἐρωτᾶν, ἡνίκ' ἐξήντλεις στρατῷ
γόους, ἀφήσω, τοὺς ἐκεῖ μὲν ἐκλιπὼν
ἐς τὰ σά γε μύθους· νῦν δ' Ἄδραστον ἱστορῶ·
πόθεν ποθ' οἵδε διαπρεπεῖς εὐψυχίᾳ
θνητῶν ἔφυσαν; εἰπέ γ', ὡς σοφώτερος,
νέοισιν ἀστῶν τῶνδ'· ἐπιστήμων γὰρ εἶ.
Εἶδον γὰρ αὐτῶν κρείσσον' ἢ λέξαι λόγῳ
τολμήμαθ', οἷς ἤλπιζον αἱρήσειν πόλιν.
Ἓν δ' οὐκ ἐρήσομαί σε, μὴ γέλωτ' ὄφλω,
ὅτῳ ξυνέστη τῶνδ' ἕκαστος ἐν μάχῃ,
ἢ τραῦμα λόγχης πολεμίων ἐδέξατο.
Κενοὶ γὰρ οὗτοι τῶν τ' ἀκουόντων λόγοι
καὶ τοῦ λέγοντος, ὅστις ἐν μάχῃ βεβὼς
λόγχης ἰούσης πρόσθεν ὀμμάτων πυκνῆς
σαφῶς ἀπήγγειλ' ὅστις ἐστὶν ἀγαθός.
Οὐκ ἂν δυναίμην οὔτ' ἐρωτῆσαι τάδε,
οὔτ' ἂν πιθέσθαι τοῖσι τολμῶσιν λέγειν·
μόλις γὰρ ἄν τις αὐτὰ τἀναγκαῖ' ὁρᾶν
δύναιτ' ἂν ἑστὼς πολεμίοις ἐναντίος.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ἄκουε δή νυν. Καὶ γὰρ οὐκ ἄκοντί μοι
δίδως ἔπαινον τῶν ἔγωγε βούλομαι
φίλων ἀληθῆ καὶ δίκαι' εἰπεῖν πέρι.
Ὁρᾷς τὸ Δῖον οὗ βέλος διέπτατο;
Καπανεὺς ὅδ' ἐστίν· ᾧ βίος μὲν ἦν πολύς,
ἥκιστα δ' ὄλβῳ γαῦρος ἦν· φρόνημα δὲ
οὐδέν τι μεῖζον εἶχεν ἢ πένης ἀνήρ,
φεύγων τραπέζαις ὅστις ἐξογκοῖτ' ἄγαν
τἀρκοῦντ' ἀτίζων· οὐ γὰρ ἐν γαστρὸς βορᾷ
τὸ χρηστὸν εἶναι, μέτρια δ' ἐξαρκεῖν ἔφη.
Φίλοις τ' ἀληθὴς ἦν φίλος παροῦσί τε
καὶ μὴ παροῦσιν· ὧν ἀριθμὸς οὐ πολύς·
ἀψευδὲς ἦθος, εὐπροσήγορον στόμα,
ἄκραντον οὐδὲν οὔτ' ἐς οἰκέτας ἔχων,
οὔτ' ἐς πολίτας. Τὸν δὲ δεύτερον λέγω
Ἐτέοκλον, ἄλλον χρηστότητ' ἠσκηκότα·
νεανίας ἦν, τῷ βίῳ μὲν ἐνδεής,
πλείστας δὲ τιμὰς ἔσχεν Ἀργείᾳ χθονί.
Φίλων δὲ χρυσὸν πολλάκις δωρουμένων,
οὐκ εἰσεδέξατ' οἶκον, ὥστε τοὺς τρόπους
δούλους παρασχεῖν χρημάτων ζευχθεὶς ὕπο.
Τούς τ' ἐξαμαρτάνοντας, οὐχὶ τὴν πόλιν,

caput cinerem fudimus.

ADRASTUS.

Heu, heu mihi, mihi!
Solum me terræ absorbeat,
procella diripiat,
ignisque flamma Jovis incidat capiti!

CHORUS.

Tristes vidisti *filiarum tuarum* nuptias,
funestumque Phœbi oraculum;
vacua Œdipi domo relicta,
venit in te Furia luctuosa.

THESEUS.

Te (*chorum*) interrogaturus, quando defungebaris lamentis
coram exercitu, *hoc nunc* omittam, illas relinquens
quæ te spectant quæstiones: jam vero Adrastum interrogo:
undenam tandem illi præstantes fortitudine
mortales nati sunt? dic, tanquam sapientior,
junioribus e civibus istis: peritus enim es.
Vidi enim majora ipsorum, quam ut dici possit verbis,
facinora, quibus sperabant se expugnaturos esse urbem.
Unum tamen te non interrogabo, ne risum meream,
cum quonam horum quisque sit congressus in pugna,
aut *cujus* hostium hasta acceperit vulnus.
Vani enim *sunt* isti sermones et auscultantium (*interrogantium*)
et narrantis, si quis stans in pugna,
densis hastis euntibus ante oculos,
clare enarrare velit, quis sit fortis.
Non potuerim neque interrogare ista,
neque credere illis, qui audent dicere *talia*:
vix enim aliquis ipsa necessaria videre
potest, *in acie* stans hostibus oppositus.

ADRASTUS.

Audi igitur nunc: etenim non invito mihi
concedis laudationem amicorum, de quibus equidem
volo vera et justa dicere.
Videsne *illum*, per quem volavit Jovis telum (*fulmen*)?
Capaneus iste est: cui amplæ quidem erant facultates;
minime vero divitiis insolens erat, animosque
nihilo majores gerebat, quam vir pauper,
fugiens *eum*, quicunque mensis nimis intumesceret
frugalem victum contemnens; non enim in ventris ingluvie
virtutem *positam* esse, sed mediocria sufficere dicebat.
Eratque amicis verus amicus, et præsentibus
et absentibus: quorum hominum non *est* magnus numerus:
mores non fucatos, comes os,
nullum promissum irritum habens, neque erga servos,
neque erga cives. Secundum autem dico
Eteoclum, alium qui exercebat bonitatem:
juvenis erat, pauper quidem fortunis,
plurimos tamen honores habuit *in* Argivo agro.
Amicis vero aurum *ipsi* sæpe dono offerentibus,
non recepit in ædes, ut mores
serviles præberet, obstrictus pecunia.
*Ipsos*que delinquentes, non rempublicam,

ἤχθαιρ'· ἐπεί τοι κοὐδὲν αἰτία πόλις,
κακῶς κλύουσα διὰ κυβερνήτην κακόν.
Ὁ δ' αὖ τρίτος τῶνδ' Ἱππομέδων τοιόσδ' ἔφυ·
παῖς ὢν ἐτόλμησ' εὐθὺς οὐ πρὸς ἡδονὰς
μουσῶν τραπέσθαι, πρὸς τὸ μαλθακὸν βίου,
ἀγροὺς δὲ ναίων, σκληρὰ τῇ φύσει διδοὺς
ἔχαιρε πρὸς τἀνδρεῖον, ἔς τ' ἄγρας ἰὼν
ἵπποις τε χαίρων τόξα τ' ἐντείνων χεροῖν,
πόλει παρασχεῖν σῶμα χρήσιμον θέλων.
Ὁ τῆς κυναγοῦ δ' ἄλλος Ἀταλάντης γόνος,
παῖς Παρθενοπαῖος, εἶδος ἐξοχώτατος,
Ἀρκὰς μὲν ἦν, ἐλθὼν δ' ἐπ' Ἰνάχου ῥοὰς
παιδεύεται κατ' Ἄργος. Ἐκτραφεὶς δ' ἐκεῖ,
πρῶτον μὲν, ὡς χρὴ τοὺς μετοικοῦντας ξένους,
λυπηρὸς οὐκ ἦν, οὐδ' ἐπίφθονος πόλει,
οὐδ' ἐξεριστὴς τῶν λόγων, ὅθεν βαρὺς
μάλιστ' ἂν εἴη δημότης τε καὶ ξένος·
λόχοις δ' ἐνεστὼς ὥσπερ Ἀργεῖος γεγὼς
ἤμυνε χώρᾳ, χὠπότ' εὖ πράσσοι πόλις,
ἔχαιρε, λυπρῶς δ' ἔφερεν, εἴ τι δυστυχοῖ.
Πολλοὺς δ' ἐραστὰς κἀπὸ θηλειῶν ὅσας
ἔχων, ἐφρούρει μηδὲν ἐξαμαρτάνειν.
Τυδέως δ' ἔπαινον ἐν βραχεῖ θήσω μέγαν·
οὐκ ἐν λόγοις ἦν λαμπρὸς, ἀλλ' ἐν ἀσπίδι
δεινὸς σοφιστὴς πολλά τ' ἐξευρεῖν σοφά.
Γνώμῃ δ' ἀδελφοῦ Μελεάγρου λελειμμένος,
ἴσον παρέσχεν ὄνομα διὰ τέχνης δορὸς,
εὑρὼν ἀκριβῆ μουσικὴν ἐν ἀσπίδι·
φιλότιμον ἦθος, πλούσιον φρόνημα δὲ
ἐν τοῖσιν ἔργοις, οὐχὶ τοῖς λόγοις ἴσον.
Ἐκ τῶνδε μὴ θαύμαζε τῶν εἰρημένων,
Θησεῦ, πρὸ πύργων τούσδε τολμῆσαι θανεῖν·
τὸ γὰρ τραφῆναι μὴ κακῶς αἰδῶ φέρει·
αἰσχύνεται δὲ τἀγάθ' ἀσκήσας ἀνὴρ
κακὸς κεκλῆσθαι πᾶς τις. Ἡ δ' εὐανδρία
διδακτὸν, εἴπερ καὶ βρέφος διδάσκεται
λέγειν ἀκούειν θ' ὧν μάθησιν οὐκ ἔχει.
Ἃ δ' ἂν μάθῃ τις, ταῦτα σώζεσθαι φιλεῖ
πρὸς γῆρας. Οὕτω παῖδας εὖ παιδεύετε.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ τέκνον, δυστυχῆ σ'
ἔτρεφον, ἔφερον ὑφ' ἥπατος
πόνους ἐνεγκοῦσ' ἐν ὠδῖσι· καὶ νῦν
Ἅιδας τὸν ἐμὸν ἔχει
μόχθον ἀθλίας, ἐγὼ δὲ
γηροβοσκὸν οὐκ ἔχω
τεκοῦσ' ἁ τάλαινα παῖδα.

ΘΗΣΕΥΣ.

Καὶ μὴν τὸν Οἰκλέους γε γενναῖον τόκον
θεοὶ ζῶντ' ἀναρπάσαντες ἐς μυχοὺς χθονὸς
αὐτοῖς τεθρίπποις εὐλογοῦσιν ἐμφανῶς.
Τὸν Οἰδίπου δὲ παῖδα, Πολυνείκην λέγω,
ἡμεῖς ἐπαινέσαντες οὐ ψευδοίμεθ' ἄν·
ξένος γὰρ ἦν μοι, πρὶν λιπὼν Κάδμου πόλιν

oderat : quandoquidem minime culpanda *est* civitas,
si male audiat propter gubernatorem malum.
Tertius vero horum Hippomedon talis fuit :
statim a puero aggressus est non ad voluptatem
Musarum se convertere, ad mollem vitam;
sed habitans ruri, in duris naturam exercendo
gaudebat ad fortia *facinora*, et ad venationes proficiscens,
equisque gaudens, et arcum intendens manibus,
reipublicæ corpus utile afferre volens
Alius porro erat, filius venatricis Atalantæ,
puer Parthenopæus, forma præstantissimus,
Arcas quidem, sed profectus ad Inachi fluenta,
educabatur Argis. Et illic educatus,
primum quidem, ut convenit inquilinos viros *facere*,
non erat molestus, neque in invidia apud cives,
neque litigator verbis, unde gravis
maxime fiat tam civis quam hospes :
sed collocatus in acie, tanquam esset Argivus natus,
defendebat agrum : et quando civitas rem bene gerebat,
gaudebat, acerbe vero ferebat, si quam cladem acciperet.
Multos etiam amatores, interque feminas quotquot *amore* [*ceperat*,
habens, cavebat ne quid peccaret.
Tydei vero laudem breviter dicam magnam :
non in verbis erat clarus, sed in armis
acer sophista et ad invenienda multa strategemata *peritus*.
Prudentia quidem fratre Meleagro inferior,
æquale nomen arte bellica præstitit,
inveniens accuratam scientiam in clypeo;
gloriæ cupida natura, fecundumque ingenium
in factis *ipsi erat*, non in dicendo par.
Ex his dictis ne mirare,
Theseu, hos ausos esse oppetere mortem ante turres.
Educatio enim bona pudorem affert,
erubescitque vir, qui *res* honestas exercuit,
ignavus esse quilibet. Fortitudo vero
doceri potest, si quidem et infans docetur *ea*
dicere et audire, quorum notitiam non habet.
Quæ vero didicit aliquis, ea servari solent
ad senectam. Sic *igitur* bene instituite liberos.

CHORUS.

Eheu fili, infelicem te
educavi, gestavi sub hepate,
dolores sustinens in partu : et nunc
Pluto meum habet
laborem miseræ : ego vero
meæ senectutis nutritorem non habeo
misera genitrix filium.

THESEUS.

Atqui Oiclei generosum filium, *Amphiaraum*,
dii vivum abripientes in abditos terræ sinus
cum ipsis quadrigis, laudant clare.
Œdipique filium, Polynicen dico,
nos laudantes, non mentiemur :
erat enim mihi hospes, priusquam relicta Cadmi urbe,

φυγῇ πρὸς Ἄργος διαβαλεῖν αὐθαίρετος.
Ἀλλ' οἶσθ' ὃ δρᾶν σε βούλομαι τούτων πέρι;

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Οὐκ οἶδα πλὴν ἕν, σοῖσι πείθεσθαι λόγοις.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τὸν μὲν Διὸς πληγέντα Καπανέα πυρὶ

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ἦ χωρὶς ἱερὸν ὡς νεκρὸν θάψαι θέλεις;

ΘΗΣΕΥΣ.

Ναί· τοὺς δέ γ' ἄλλους πάντας ἐν μιᾷ πυρᾷ.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ποῦ δῆτα θήσεις μνῆμα τῷδε χωρίσας;

ΘΗΣΕΥΣ.

Αὐτοῦ παρ' οἴκους τούσδε συμπήξας τάφον.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Οὗτος μὲν ἤδη δμωσὶν ἂν μέλοι πόνος.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἡμῖν δέ γ' οἵδε· στειχέτω δ' ἄχθη νεκρῶν.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ἴτ', ὦ τάλαιναι μητέρες, τέκνων πέλας.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἥκιστ', Ἄδραστε, τοῦτο πρόσφορον λέγεις.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Πῶς τὰς τεκούσας οὐ χρεὼν ψαῦσαι τέκνων;

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὄλοιντ' ἰδοῦσαι τούσδ' ἂν ἠλλοιωμένους·
πικραὶ γὰρ ὄψεις χάμα τῷ τέλει νεκρῶν.
Τί δῆτα λύπην ταῖσδε προσθεῖναι θέλεις;

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Νικᾷς. Μένειν χρὴ τλημόνως· λέγει γὰρ εὖ
Θησεύς. Ὅταν δὲ τούσδε προσθῶμεν πυρὶ,
ὀστᾶ προσάξεσθ'. Ὦ ταλαίπωροι βροτῶν,
τί κτᾶσθε λόγχας καὶ κατ' ἀλλήλων φόνους
τίθεσθε; παύσασθ'. Ἀλλὰ λήξαντες πόνων
ἄστη φυλάσσεθ' ἥσυχοι μεθ' ἡσύχων.
Σμικρὸν τὸ χρῆμα τοῦ βίου· τοῦτον δὲ χρὴ
ὡς ῥᾶστα καὶ μὴ σὺν πόνοις διεκπερᾶν.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκέτ' εὔτεκνος, οὐκέτ' εὔπαις, Στρ.
οὐδ' εὐτυχίας μέτεστίν μοι
κουροτόκοις ἐν Ἀργείαις·
οὐδ' Ἄρτεμις λοχία
προσφθέγξαιτ' ἂν τὰς ἀτέκνους.
Δυσαίων δ' ὁ βίος,
πλαγκτὰ δ' ὡσεί τις νεφέλα,
πνευμάτων ὑπὸ δυσχίμων αἴσσω.
Ἑπτὰ ματέρες ἑπτὰ κούρους Ἀντ.
ἐγεινάμεθ' αἱ ταλαίπωροι
κλεινοτάτους ἐν Ἀργείοις·
καὶ νῦν ἄπαις, ἄτεκνος
γηράσκω δυστηνοτάτως,
οὔτ' ἐν τοῖς φθιμένοις
οὔτ' ἐν ζῶσιν κρινομένη,
χωρὶς δή τινα τῶνδ' ἔχουσα μοῖραν.

exilio sponte trajiceret ad Argos.
Sed scis quid velim *te* facere de istis?

ADRASTUS.

Non scio, nisi unum *hoc*, tuis obtemperare verbis.

THESEUS.

Percussum quidem igne Jovis Capanea.....

ADRASTUS.

Vis seorsum cremare tanquam sacrum cadaver?

THESEUS.

Certe, ceteros vero omnes in uno rogo.

ADRASTUS.

Ubi ergo facies huic monumentum *ab aliis* separatum?

THESEUS.

Hic juxta ædes istas struens bustum.

ADRASTUS.

Hic quidem labor curæ jam erit servis.

THESEUS.

Nobis vero isti : procedant igitur onera cadaverum.

ADRASTUS.

Ite, o miseræ matres, prope filios.

THESEUS.

Nequaquam, Adraste, hoc utile dicis.

ADRASTUS.

Quomodo genitrices non convenit attingere liberos?

THESEUS.

Perierint, si viderint illos deformatos : [obitum.
acerbum enim spectaculum cadaverum etiam statim post
Quid, oro, dolorem istis addere vis?

ADRASTUS.

Vincis. Manere oportet patienter : dicit enim recte
Theseus. Quum autem istos imposuerimus igni,
ossa convehetis. O miseri mortales,
quid comparatis hastas, et mutuas cædes
facitis? cessate. Quin vos desinentes a laboribus,
urbes servate quieti cum quietis.
Res brevis est vita, et convenit eam
transigere quam facillime, nec cum laboribus.

CHORUS.

Non *sum* amplius beata liberis, non amplius prole felix,
neque sum particeps felicitatis
inter genitrices Argivas :
neque Diana, quæ adest parturientibus,
salutabit nos orbas liberis.
Misera autem *erit* vita :
et errans velut aliqua nubes,
a ventis sævis impellor.
Septem matres septem liberos
peperimus miseræ
præstantissimos inter Argivos :
et nunc sine liberis, sine filiis
senesco miserrima sorte,
nec inter mortuos,
nec inter vivos numerata,
seorsum quamdam ab his sustinens sortem.

Ἐπῳδ.

Ὑπολελειμμένα μοι δάκρυα
μελέᾳ· παιδὸς ἐν οἴκοις
κεῖται μνήματα, πένθιμοι
κουραὶ καὶ στέφανοι κόμας,
λοιβαί τε νεκύων φθιμένων,
ἀοιδαὶ, τὰς χρυσοκόμας
Ἀπόλλων οὐκ ἐνδέχεται·
γόοισιν δ' ὀρθρευομένα
δάκρυσι νοτερὸν ἀεὶ πέπλων
πρὸς στέρνῳ πτύχα τέγξω.
Καὶ μὴν θαλάμας τάσδ' ἐσορῶ δὴ
Καπανέως ἤδη τύμβον θ' ἱερὸν,
μελάθρων τ' ἐκτὸς
Θησέως ἀναθήματα νεκροῖς,
κλεινήν τ' ἄλοχον τοῦ καπφθιμένου
τοῦδε κεραυνῷ πέλας Εὐάδνην,
ἣν Ἶφις ἄναξ παῖδα φυτεύει.
Τί ποτ' αἰθερίαν ἕστηκε πέτραν,
ἣ τῶνδε δόμων ὑπερακρίζει,
τήνδ' ἐμβαίνουσα κέλευθον;

ΕΥΑΔΝΗ.

Στρ.

Τί φέγγος, τίν' αἴγλαν
ἐδίφρευε τόθ' ἅλιος
σελάνα τε κατ' αἰθέρα,
λαμπάδ' ἵν' ὠκυθόαι νύμφαι
ἱππεύουσι δι' ὄρφνας,
* * ἀνίκα γάμων
τῶν ἐμῶν πόλις Ἄργους
ἀοιδὰς εὐδαιμονίας
ἐπύργωσε καὶ γαμέτα
χαλκεοτευχοῦς Καπανέως;
Προσέβαν δρομὰς ἐξ ἐμῶν
οἴκων ἐκβακχευσαμένα,
πυρὸς φῶς τάφον τε
ματεύουσα τὸν αὐτὸν,
ἐς Ἅδαν καταλύσουσ' ἔμμοχθον
βίοτον αἰῶνός τε πόνους.
Ἥδιστος γάρ τοι θάνατος
συνθνήσκειν θνήσκουσι φίλοις,
εἰ δαίμων τάδε δὴ κραίνοι.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ὁρᾷς τήνδ', ἧς ἐφέστηκας πέλας,
πυρὰν, Διὸς θησαυρὸν, ἔνθ' ἔνεστι σὸς
πόσις, δαμασθεὶς λαμπάσιν κεραυνίοις.

ΕΥΑΔΝΗ.

Ἀντ.

Ὁρῶ δὴ τελευτὰν,
ἵν' ἕστακα· τύχα δέ μοι
ξυνάπτει ποδός. Ἀλλὰ τᾶς
εὐκλείας χάριν ἔνθεν ὁρ-
μάσω, τᾶσδ' ἀπὸ πέτρας
πηδήσασα πυρὸς ἔσω,
σῶμά τ' αἴθοπι φλογμῷ
πόσει συμμίξασα φίλον,

Restant mihi fletus
miseræ : in domo filii
jacent *mihi* monumenta, lugubres
crines detonsi et coronæ comæ *depositæ*,
libaminaque mortuorum defunctorum
carmina, quæ auricomus
Apollo non recipit :
et invigilans luctui,
lacrimis semper humidum peplorum
sinum madefaciam ad pectus.
Atqui thalamos hosce jam video
Capanei nunc, sacrumque tumulum,
extraque atria
Thesei munera dicata mortuis,
et inclytam conjugem interemti
hujus fulmine, Evadnen, prope,
quam rex Iphis filiam genuit.
Quidnam insistit sublimem petram,
quæ hanc domum superat,
istam ingressa viam?

EVADNE.

Quam lucem, quem splendorem
curru invexit tunc sol,
lunaque per cœlum,
ubi facem celeres Nymphæ
præferunt per nocturnas tenebras,
* * quando in nuptiis
meis civitas Argiva
cantilenas felicitatis
magnifice cecinit, et mariti *mei*
armiferi Capanei?
Accessi currens ex meis
ædibus furens,
ignis flammam sepulcrumque
cupiens idem,
apud Plutonem finitura laboriosam
vitam ævique dolores.
Mors enim *est* dulcissima,
commori morientibus amicis,
si deus id decernat.

CHORUS.

Atqui vides hunc, prope quem adstas,
rogum, Jovis thesaurum; ubi est impositus tuus
maritus, domitus face fulminis.

EVADNE.

Video jam *paratum vitæ* finem,
ubi nunc sum; fortuna vero
pedis conciliat mihi *exitum*. Verum
honesti nominis gratia hinc ruam,
hac a rupe
saltans in ignem,
corpusque ardente flamma
marito commiscens carum, *et*

χρῶτα χρωτὶ πέλας θεμένα
Φερσεφονείας [ἥξω] θαλάμους,
σὲ τὸν θανόντ' οὔποτ' ἐμᾷ
προδοῦσα ψυχᾷ κατὰ γᾶς.
Ἴτω φῶς γάμοι τε.
Εἴθε τινὲς εὐναὶ
δικαίων ὑμεναίων ἐν Ἄργει
φανῶσιν τέκνοισιν, ὅσιος δ'
* εὐναῖος γαμέτας
συντηχθεὶς αὔραις ἀδόλοις
γενναίας ἀλόχῳ ψυχᾶς.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ὅδ' αὐτὸς σὸς πατὴρ βαίνει πέλας
γεραιὸς Ἶφις ἐς νεωτέρους λόγους,
οὓς οὐ κατειδὼς πρόσθεν ἀλγήσει κλύων.

ΙΦΙΣ.

Ὦ δυστάλαινα, δυστάλας δ' ἐγὼ γέρων,
ἥκω, διπλοῦν πένθημα δωμάτων ἔχων,
τὸν μὲν θανόντα παῖδα Καδμείων δορὶ
Ἐτέοκλον ἐς γῆν πατρίδα ναυσθλώσων νεκρὸν,
ζητῶν τ' ἐμὴν παῖδ', ἣ δόμων ἐξώπιος
βέβηκε πηδήσασα, Καπανέως δάμαρ,
θανεῖν ἐρῶσα σὺν πόσει. Χρόνον μὲν οὖν
τὸν πρόσθ' ἐφρουρεῖτ' ἐν δόμοις· ἐπεὶ δ' ἐγὼ
φυλακὰς ἀνῆκα τοῖς παρεστῶσιν κακοῖς,
βέβηκεν. Ἀλλὰ τῇδέ νιν δοξάζομεν
μάλιστ' ἂν εἶναι· φράζετ' εἰ κατοίδετε.

ΕΥΑΔΝΗ.

Τί τάσδ' ἐρωτᾷς; ἥδ' ἐγὼ πέτρας ἔπι,
ὄρνις τις ὡσεὶ, Καπανέως ὑπὲρ πυρᾶς
δύστηνον αἰώρημα κουφίζω, πάτερ.

ΙΦΙΣ.

Τέκνον, τίς αὔρα; τίς στόλος, τίνος χάριν
δόμων ὑπερβᾶσ' ἦλθες ἐς τήνδε χθόνα;

ΕΥΑΔΝΗ.

Ὀργὴν λάβοις ἂν τῶν ἐμῶν βουλευμάτων
κλύων. Ἀκοῦσαι δ' οὔ σε βούλομαι, πάτερ.

ΙΦΙΣ.

Τί δ'; οὐ δίκαιον πατέρα τὸν σὸν εἰδέναι;

ΕΥΑΔΝΗ.

Κριτὴς ἂν εἴης οὐ σοφὸς γνώμης ἐμῆς.

ΙΦΙΣ.

Σκευῇ δὲ τῇδε τοῦ χάριν κοσμεῖς δέμας;

ΕΥΑΔΝΗ.

Θέλει τι καινὸν οὗτος ὁ στολμὸς, πάτερ.

ΙΦΙΣ.

Ὡς οὐκ ἐπ' ἀνδρὶ πένθιμος πρέπεις ὁρᾶν.

ΕΥΑΔΝΗ.

Ἐς γάρ τι πρᾶγμα νεοχμὸν ἐσκευάσμεθα.

ΙΦΙΣ.

Κᾄπειτα τύμβῳ καὶ πυρᾷ φαίνει πέλας;

ΕΥΑΔΝΗ.

Ἐνταῦθα γὰρ δὴ καλλίνικος ἔρχομαι.

---

membra *mea* membris *ejus* prope ponens,
in Proserpinæ descendam thalamos,
te mortuum sub terra nunquam mea
prodens anima.
Valeat lux nuptiæque.
Utinam aliquis torus
justi connubii Argis
inveniatur *meis* liberis, et castus
lecti conjux *evadat*,
conjunctus spiritu sincero
generosæ animæ uxori.

CHORUS.

Atqui ecce ipse tuus pater accedit prope
ad novum nuncium, senex Iphis,
quem ignorans prius, jam dolebit audiens.

IPHIS.

O misera (*miseræ matres*), et miser ego senex!
veni duplicem luctum familiæ habens,
filium *nempe* interfectum Thebana lancea,
Eteoclum, in patriam revecturus mortuum,
et quærens meam filiam, quæ extra domum
abiit ruens, uxor Capanei,
mori cupiens cum marito. Tempore quidem
superiore custodiebatur domi; postea vero quam ego
custodiam remisi, propter præsentia mala,
excessit. Sed hic ipsam conjicimus
maxime esse : dicite an sciatis.

EVADNE.

Quid istas interrogas? en ego in saxo,
sicut quædam avis, supra rogum Capanei
infelix libramen levo, pater.

IPHIS.

Filia, quænam *hæc* aura (*status in sublimi*)? quod iter? [cujus *rei* gratia
domo egressa, venisti in hanc terram?

EVADNE.

Iram concipies, mea consilia
si audias. Sed audire te nolo, pater.

IPHIS.

Curnam? non justum est patrem tuum *ea* scire?

EVADNE.

Judex fueris non sapiens meæ voluntatis.

IPHIS.

Hoc vero cultu cujus *rei* causa ornas corpus?

EVADNE.

Significat aliquid novum *hic* ornatus, pater.

IPHIS.

Quippe non *tanquam* de marito lugens appares aspectu.

EVADNE.

Ad quamdam enim rem novam sum parata.

IPHIS.

Atque ideo prope sepulcrum et rogum stas?

EVADNE.

Huc enim jam præclaram victoriam adeptura veni.

ΙΦΙΣ.
Νικῶσα νίκην τίνα; μαθεῖν χρῄζω σέθεν.
ΕΥΑΔΝΗ.
Πάσας γυναῖκας, ἃς δέδορκεν ἥλιος.
ΙΦΙΣ.
Ἔργοις Ἀθάνας ἢ φρενῶν εὐβουλίᾳ;
ΕΥΑΔΝΗ.
Ἀρετῇ· πόσει γὰρ συνθανοῦσα κείσομαι.
ΙΦΙΣ.
Τί φῄς; τί τοῦτ᾽ αἴνιγμα σημαίνεις σαθρόν;
ΕΥΑΔΝΗ.
Ἄσσω θανόντος Καπανέως τήνδ᾽ ἐς πυράν.
ΙΦΙΣ.
Ὦ θύγατερ, οὐ μὴ μῦθον ἐπὶ πολλοὺς ἐρεῖς;
ΕΥΑΔΝΗ.
Τοῦτ᾽ αὐτὸ χρῄζω, πάντας Ἀργείους μαθεῖν.
ΙΦΙΣ.
Ἀλλ᾽ οὐδέ τοί σοι πείσομαι δρώσῃ τάδε.
ΕΥΑΔΝΗ.
Ὅμοιον· οὐ γὰρ μὴ κίχῃς μ᾽ ἑλὼν χερί.
Καὶ δὴ παρεῖται σῶμα, σοὶ μὲν οὐ φίλον,
ἡμῖν δὲ καὶ τῷ συμπυρουμένῳ πόσει.
ΧΟΡΟΣ.
Ἰὼ γύναι, δεινὸν ἔργον ἐξειργάσω.
ΙΦΙΣ.
Ἀπωλόμην δύστηνος, Ἀργείων κόραι.
ΧΟΡΟΣ.
Ἒ ἔ, σχέτλια τάδε παθὼν,
τὸ πάντολμον ἔργον ὄψει, τάλας.
ΙΦΙΣ.
Οὐκ ἄν τιν᾽ εὕροιτ᾽ ἄλλον ἀθλιώτερον.
ΧΟΡΟΣ.
Ἰὼ τάλας·
μετέλαχες τύχας Οἰδιπόδα, γέρον,
μέρος, καὶ σὺ καὶ πόλις ἐμὰ τλάμων.
ΙΦΙΣ.
Οἴμοι· τί δὴ βροτοῖσιν οὐκ ἔστιν τόδε,
νέους δὶς εἶναι καὶ γέροντας αὖ πάλιν;
ἀλλ᾽ ἐν δόμοις μὲν ἤν τι μὴ καλῶς ἔχῃ,
γνώμαισιν ὑστέραισιν ἐξορθούμεθα,
αἰῶνα δ᾽ οὐκ ἔξεστιν. Εἰ δ᾽ ἦμεν νέοι
δὶς καὶ γέροντες, εἴ τις ἐξημάρτανε,
διπλοῦ βίου λαχόντες ἐξωρθούμεθ᾽ ἄν.
Ἐγὼ γὰρ ἄλλους εἰσορῶν τεκνουμένους,
παίδων τ᾽ ἐραστὴς ἦν πόθῳ τ᾽ ἀπωλλύμην.
Εἰ δ᾽ ἐς τόδ᾽ ἦλθον κἀξεπειράθην τεκὼν
οἷον στέρεσθαι πατέρα γίγνεται τέκνων,
οὐκ ἄν ποτ᾽ ἐς τόδ᾽ ἦλθον εἰς ὃ νῦν κακόν·
ὅστις φυτεύσας καὶ νεανίαν τεκὼν
ἄριστον, εἶτα τοῦδε νῦν στερίσκομαι.
Εἶεν. Τί δὴ χρὴ τὸν ταλαίπωρόν με δρᾶν;
στείχειν πρὸς οἴκους; κᾆτ᾽ ἐρημίαν ἴδω
πολλὴν μελάθρων ἀπορίαν τ᾽ ἐμῷ βίῳ;
ἢ πρὸς μέλαθρα τοῦδε Καπανέως μόλω;

IPHIS.
Quam victoriam adeptura? *hoc* cognoscere cupio ex te.
EVADNE.
Vincam omnes mulieres, quas aspicit sol.
IPHIS.
Operibus Minervæ, an mentis prudentia?
EVADNE.
Fortitudine; cum marito enim mortua jacebo.
IPHIS.
Quid ais? quale hoc ænigma significas ineptum?
EVADNE.
Desiliam in Capanei mortui hunc rogum.
IPHIS.
O filia, ne *hunc* sermonem apud vulgus dixeris.
EVADNE.
Hoc ipsum volo, cunctos Argivos scire.
IPHIS.
Sed profecto ego non concedam tibi ut facias hoc.
EVADNE.
Tantumdem *est*, siquidem non poteris me prehendere rapiens manu.
Jamque demittitur corpus, tibi quidem non gratum,
nobis vero et marito simul combusto.
CHORUS.
O mulier, atrox facinus patrasti.
IPHIS.
Perii miser, o Argivæ mulieres.
CHORUS.
Heu heu! horrenda hæc passus,
qui summe audacem rem vidisti, miser.
IPHIS.
Neminem alium invenietis *me* miseriorem.
CHORUS.
O infelix!
sortitus es fortunam Œdipi, senex,
partim, et tu et misera mea civitas.
IPHIS.
Hei mihi! quare non licet hoc hominibus,
bis fieri juvenes et rursus senes?
sed in ædibus quidem sin quid non recte se habeat,
posterioribus sententiis emendamus,
vitam vero non licet. Sin autem essemus juvenes
bis et senes, si quis peccaret, *id nos*
duplicis vitæ compotes facti corrigeremus.
Ego enim alios videns procreantes liberos,
cupidus eram liberorum, et peribam desiderio *eorum*.
Si vero eo venissem, et gignendo expertus essem,
quale sit *malum* privari patrem liberis,
nunquam venissem in hoc infortunium, in quod nunc *veni*:
qui cum procrearim, et juvenem genuerim
fortissimum, postea eo nunc privor.
Est ita. Quid igitur oportet miserum me facere?
ire domum? deinde *ibi* solitudinem videam
multam ædium *mearum*, et desperationem meæ vitæ?
an ad domum hujus Capanei vadam?

ἥδιστα πρίν γε δῆθ', ὅτ' ἦν παῖς ἥδε μοι.
Ἀλλ' οὐκέτ' ἔστιν· ἥ γ' ἐμὴν γενειάδα
προσῆγετ' ἀεὶ στόματι, καὶ κάρα τόδε
κατεῖχε χειρί· πατρὶ δ' οὐδὲν ἥδιον
γέροντι θυγατρός· ἀρσένων δὲ μείζονες
ψυχαὶ, γλυκεῖαι δ' ἧσσον ἐς θωπεύματα.
Οὐχ ὡς τάχιστα δῆτά μ' ἄξετ' ἐς δόμους,
σκότῳ δὲ δώσετ', ἔνθ' ἀσιτίαις ἐμὸν
δέμας γεραιὸν συντακεὶς ἀποφθερῶ;
Τί μ' ὠφελήσει παιδὸς ὀστέων θιγεῖν;
Ὦ δυσπάλαιστον γῆρας, ὡς μισῶ σ' ἔχων.
Μισῶ δ' ὅσοι χρήζουσιν ἐκτείνειν βίον,
βρωτοῖσι καὶ στρωμναῖσι καὶ μαγεύμασι
παρεκτρέποντες ὀχετὸν ὥστε μὴ θανεῖν·
οὓς χρῆν, ἐπειδὰν μηδὲν ὠφελῶσι γῆν,
θανόντας ἔρρειν κἀκποδὼν εἶναι νέοις.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ ἰώ.
Τάδε δὴ παίδων καὶ δὴ φθιμένων
ὀστᾶ φέρεται· λάβετ', ἀμφίπολοι
γραίας ἀμενοῦς (οὐ γὰρ ἔνεστιν
ῥώμη παίδων ὑπὸ πένθους),
πολλοῦ τε χρόνου ζώσας μέτα δὴ,
καταλειβομένας τ' ἄλγεσι πολλοῖς.
Τί γὰρ ἂν μεῖζον τοῦδ' ἔτι θνατοῖς
πάθος ἐξεύροις,
ἢ τέκνα θανόντ' ἐσιδέσθαι;

ΠΑΙΣ.

Φέρω, φέρω, Στρ. α'
τάλαινα μᾶτερ, ἐκ πυρὸς πατρὸς μέλη·
βάρος μὲν οὐκ ἀβριθὲς ἀλγέων ὕπερ,
ἐν δ' ὀλίγῳ τἀμὰ πάντα συνθείς.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ ἰώ.
Πᾶ δάκρυα φέρεις φίλα
ματρὶ τῶν ὀλωλότων,
σποδοῦ τε πλῆθος ὀλίγον ἀντὶ σωμάτων
εὐδοκίμων δήποτ' ἐν Μυκήναις;

ΠΑΙΣ.

Παπαῖ, παπαῖ. Ἀντ. α'
Ἐγὼ δ' ἔρημος ἀθλίου πατρὸς τάλας
ἔρημον οἶκον ὀρφανεύσομαι λαβὼν
οὐ πατρὸς ἐν χερσὶ τοῦ τεκόντος.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ ἰώ.
Ποῦ δὲ πόνος ἐμῶν τέκνων;
ποῦ νυχευμάτων χάρις,
τροφαί τε ματρὸς, ἄϋπνά τ' ὀμμάτων τέλη,
καὶ φίλιαι προσβολαὶ προσώπων;

ΠΑΙΣ.

Βεβᾶσιν, οὐκέτ' εἰσί σοι, μᾶτερ, τέκνα· Στρ. β'
βεβᾶσιν· αἰθὴρ ἔχει νιν ἤδη
πυρὸς τετακότας σποδῷ·
ποτανοὶ δ' ἤνυσαν τὸν Ἅδαν.

Libentissime *ibi versabar*, antea nimirum dum superstes
Sed jam non est amplius: quæ meas genas [mihi erat hæc filia.
admovebat semper ori, et caput hoc
tenebat manu. Patri vero nihil dulcius *est*
seni quam filia; masculorum enim *sunt* generosiores
animi, sed minus dulces ad blanditias.
Nonne igitur quam celerrime me abducetis domum,
tenebrisque tradetis, ubi inedia meum
corpus senile consumptus perdam?
Quid me juvabit filiæ ossa contingere?
O ineluctabilis senectus, quam te odi!
Odi etiam quotquot volunt extendere vitam,
esculentis et stragulis et magicis artibus
avertentes *vitæ* cursum, ne moriantur:
quos oportebat, quando nihil juvant terram,
mortuos abire, et e medio sublatos cedere junioribus.

CHORUS.

Heu heu!
Ecce jam filiorum nunc consumptorum *igne*
ossa efferuntur; sumite *ea in manus*, famulæ
vetulæ infirmæ (nullum enim inest
robur propter luctum filiorum)
longoque tempore jam viventis,
liquescentisque multis doloribus.
Quod enim hominibus adhuc majus hoc
malum invenias,
quam mortuos liberos intueri?

PUER.

Fero, fero,
o misera mater, ex rogo membra patris,
pondus quidem non leve propter dolores,
in exiguo vero *loculo* mea omnia componens.

CHORUS.

Hei hei!
Quo gestas lacrimas (*lacrimabilem cinerem*) caræ
matri mortuorum,
copiamque exiguam cineris pro corporibus
eorum, qui fuerunt olim clari Mycenis?

PUER.

Papæ, papæ!
Ego orbatus misero patre miser
desertam domum nactus vivam orbus,
non in manibus patris, qui *me* genuit.

CHORUS.

Heu heu!
Ubi vero est labor *puerperii* meorum filiorum?
ubi vigiliarum gratia,
et educatio materna, et insomnia oculorum munia,
et dulces oris *ad os* applicationes (*osculationes*)?

PUER.

Abierunt, non amplius sunt tibi, mater, superstites liberi,
abierunt: æther habet eos jam
in ignis cinere resolutos;
et volucres confecerunt *iter ad* Plutonem.

ΠΑΙΣ.

Πάτερ, [σὺ μὲν] τῶν σῶν κλύεις τέκνων γόους·
ἆρ' ἀσπιδοῦχος ἔτι ποτ' ἀντιτίσομαι
σὸν φόνον;

ΧΟΡΟΣ.

Εἰ γὰρ γένοιτο, τέκνον.

ΠΑΙΣ.

Ἔτ' ἂν θεοῦ θέλοντος ἔλθοι μοι δίκα Ἀντ. β'.
πατρῷος· οὔπω κακὸν τόδ' εὕδει.

ΧΟΡΟΣ.

Αἰαῖ. Γόων ἅλις τύχας,
ἅλις δ' ἀλγέων ἐμοὶ πάρεστιν.

ΠΑΙΣ.

Ἔτ' Ἀσωποῦ με δέξεται γάνος
χαλκέοις ὅπλοισι Δαναϊδῶν στρατηλάταν,
τοῦ φθιμένου πατρὸς ἐκδικαστάν;

ΠΑΙΣ.

Ἔτ' εἰσορᾶν σε, πάτερ, ἐπ' ὀμμάτων δοκῶ, Στρ. γ'.

ΧΟΡΟΣ.

φίλον φίλημα παρὰ γένυν τιθέντα σόν.

ΠΑΙΣ.

Λόγων δὲ παρακέλευσμα σῶν

ΧΟΡΟΣ.

ἀέρι φερόμενον οἴχεται.

ΠΑΙΣ.

Δυοῖν δ' ἄχη, ματέρι τ' ἔλιπε,

ΧΟΡΟΣ.

σέ τ' οὔποτ' ἄλγη πατρῷα λείψει.
Ἔχω τοσόνδε βάρος ὅσον μ' ἀπώλεσεν. Ἀντ. γ'.
Φέρ', ἀμφὶ μαστὸν ὑποβάλω σποδὸν *

ΠΑΙΣ.

Ἔκλαυσα τόδε κλύων ἔπος
στυγνότατον· ἔθιγέ μου φρενῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ τέκνον, ἔβας· οὐκέτι φίλον
φίλας ἄγαλμ' ὄψομαί σε ματρός.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἄδραστε, καὶ γυναῖκες Ἀργεῖαι γένος,
ὁρᾶτε παῖδας τούσδ' ἔχοντας ἐν χεροῖν
πατέρων ἀρίστων σώμαθ' ὧν ἀνειλόμην·
τούτοις ἐγώ σε καὶ πόλις δωρούμεθα.
Ὑμᾶς δὲ τῶνδε χρὴ χάριν μεμνημένους
σώζειν, ὁρῶντας ὧν ἐκύρσατ' ἐξ ἐμοῦ.
Παισὶν θ' ὑπεῖπον τοῖσδε τοὺς αὐτοὺς λόγους,
τιμᾶν πόλιν τήνδ', ἐκ τέκνων ἀεὶ τέκνοις
μνήμην παραγγέλλοντας ὧν ἐκύρσατε.
Ζεὺς δὲ ξυνίστωρ οἵ τ' ἐν οὐρανῷ θεοὶ
οἵων ὑφ' ἡμῶν στείχετ' ἠξιωμένοι.

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Θησεῦ, ξύνισμεν πάνθ' ὅσ' Ἀργείαν χθόνα
δέδρακας ἐσθλὰ δεομένην εὐεργετῶν,
χάριν τ' ἀγήρων ἕξομεν· γενναῖα γὰρ
παθόντες ὑμᾶς ἀντιδρᾶν ὀφείλομεν.

PUER.

Pater, [tu quidem] filiorum tuorum audis gemitus :
nonne in armis aliquando tandem ulciscar
tuam necem?

CHORUS.

Utinam *hoc* fiat, fili!

PUER.

Aliquando, deo volente, fiat mihi vindicta
paterna : nondum malum hoc dormit.

CHORUS.

Ah ah! Luctuum satis de fortuna,
satis dolorum adest mihi.

PUER.

Adhucne Asopi me excipiet liquor,
ære armatis militibus Argivorum ducem,
exstincti patris vindicem?

PUER.

Adhuc aspicere te, pater, ob oculos mihi videor,

CHORUS.

jucundum osculum ad genas applicantem tuas.

PUER.

Verborum vero tuorum compellatio

CHORUS.

in aerem sublata abiit.

PUER.

Luctum duobus et matri reliquit,

CHORUS.

teque nunquam dolores ob patrem relinquent.
Habeo tantum onus, quantum me perdidit.
Age in pectore *meo* recondam cineres *

PUER.

Lamentor audiens hoc dictum
tristissimum : tetigit meum cor.

CHORUS.

O fili, abiisti : non amplius te caram
caræ matris effigiem videbo.

THESEUS.

Adraste, et mulieres Argivæ genere,
videtis pueros istos, gerentes in manibus
fortissimorum parentum corpora, quos recepi :
his ego te et civitas donamus.
Vos autem oportet recordantes horum gratiam
servare, cum videatis quæ nacti sitis ex me.
Pueris quoque hisce eadem verba edico,
ut honore afficiatis hanc urbem, semper filiis filiorum
denunciantes memoriam eorum, quæ adepti estis.
Juppiter autem testis *est*, et dii in cœlo,
quali beneficio a nobis affecti abeatis.

ADRASTUS.

Theseu, scimus omnia, quibus Argivorum agrum
affecisti, beneficia, cum egeret benefactoribus,
gratiamque non senescentem habebimus : nam præclara [mus.
cum acceperimus *beneficia,* vobis parem gratiam referre debe-

ΘΗΣΕΥΣ.

Τί δή ποθ' ὑμῖν ἄλλ' ὑπουργῆσαί με χρή;

ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Χαῖρ'· ἄξιος γὰρ καὶ σὺ καὶ πόλις σέθεν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἔσται τάδ'. Ἀλλὰ καὶ σὺ τῶν αὐτῶν τύχοις.

ΑΘΗΝΑ.

Ἄκουε, Θησεῦ, τούσδ' Ἀθηναίας λόγους,
ἃ χρή σε δρᾶσαι, δρῶντα δ' ὠφελεῖν τάδε.
Μὴ δῷς τάδ' ὀστᾶ τοῖσδ' ἐς Ἀργείαν χθόνα
παισὶν κομίζειν, ῥᾳδίως οὕτω μεθείς,
ἀλλ' ἀντὶ τῶν σῶν καὶ πόλεως μοχθημάτων
πρῶτον λάβ' ὅρκον. Τόνδε δ' ὀμνύναι χρεὼν
Ἄδραστον· οὗτος κύριος, τύραννος ὤν,
πάσης ὑπὲρ γῆς Δαναϊδῶν ὁρκωμοτῶν.
Ὁ δ' ὅρκος ἔσται, μήποτ' Ἀργείους χθόνα
ἐς τήνδ' ἐποίσειν πολέμιον πανευχίαν,
ἄλλων τ' ἰόντων ἐμποδὼν θήσειν δόρυ.
Ἢν δ' ὅρκον ἐκλιπόντες ἔλθωσιν πόλιν,
κακῶς ὀλέσθαι πρόστρεπ' Ἀργείαν χθόνα.
Ἐν ᾧ δὲ τέμνειν χρὴ σφάγιά σ' ἄκουέ μου·
ἔστιν τρίπους σοι χαλκόπους εἴσω δόμων,
ὃν Ἰλίου ποτ' ἐξαναστήσας βάθρα
σπουδὴν ἐπ' ἄλλην Ἡρακλῆς ὁρμώμενος,
στῆσαί σ' ἐφεῖτο Πυθικὴν πρὸς ἐσχάραν.
Ἐν τῷδε λαιμοὺς τρεῖς τριῶν μήλων τεμὼν
ἔγγραψον ὅρκους τρίποδος ἐν κοίλῳ κύτει,
κἄπειτα σώζειν θεῷ δὸς, ᾧ Δελφῶν μέλει,
μνημεῖά θ' ὅρκων μαρτύρημά θ' Ἑλλάδι.
Ἧι δ' ἂν διοίξῃς σφάγια καὶ τρώσῃς φόνον,
ὀξύστομον μάχαιραν ἐς γαίας μυχοὺς
κρύψον παρ' αὐτὰς ἑπτὰ πυρκαιὰς νεκρῶν·
φόβον γὰρ αὐτοῖς, ἤν ποτ' ἔλθωσιν πόλιν,
δειχθεῖσα θήσει καὶ κακὸν νόστον πάλιν.
Δράσας δὲ ταῦτα πέμπε γῆς ἔξω νεκρούς.
Τεμένη δ', ἵν' αὐτῶν σώμαθ' ἡγνίσθη πυρὶ,
μέθες παρ' αὐτὴν τρίοδον Ἰσθμίαν θεῷ.
Σοὶ μὲν τάδ' εἶπον· παισὶ δ' Ἀργείων λέγω·
πορθήσεθ' ἡβήσαντες Ἰσμηνοῦ πόλιν,
πατέρων θανόντων ἐκδικάζοντες φόνον,
σύ τ' ἀντὶ πατρὸς, Αἰγιαλεῦ, στρατηλάτης
νέος καταστὰς, παῖς τ' ἀπ' Αἰτωλῶν μολὼν
Τυδέως, ὃν ὠνόμαζε Διομήδην πατήρ.
Ἀλλ' οὐ φθάνειν χρὴ συσκιάζοντας γένυν,
καὶ χαλκοπληθῆ Δαναϊδῶν ὁρμᾶν στρατὸν
ἑπτάστομον πύργωμα Καδμείων ἔπι·
πικροὶ γὰρ αὐτοῖς ἥξετ', ἐκτεθραμμένοι
σκύμνοι λεόντων, πόλεος ἐκπορθήτορες.
Κοὐκ ἔστιν ἄλλως· Ἐπίγονοι δ' ἀν' Ἑλλάδα
κληθέντες ᾠδὰς ὑστέροισι θήσετε·
τοῖον στράτευμα σὺν θεῷ πορεύσετε.

ΘΗΣΕΥΣ.

Δέσποιν' Ἀθάνα, πείσομαι λόγοισι σοῖς
(σὺ γάρ μ' ἀνορθοῖς, ὥστε μὴ 'ξαμαρτάνειν)

THESEUS.

Quid vero vobis aliud oportet me præstare?

ADRASTUS.

Salvus sis : dignus enim es et tu tua urbe, et urbs, *digna te*.

THESEUS.

Erit ita. Sed tu quoque eadem consequaris.

MINERVA.

Audi, Theseu, hæc Minervæ verba : [tem.
quid oporteat te facere, facientemque juvare hanc civita-
Ne des hæc ossa istis in Argivum agrum
pueris ferenda, sic facile dimittens,
sed pro tuis et urbis laboribus
primum recipe juramentum : hunc vero jurare oportet
Adrastum : hic *enim* auctoritatem habet, qui sit rex,
si pro universa terra Danaidarum jurat.
Erit autem jusjurandum : nunquam Argivos terram
in hanc adducturos hostilem exercitum,
et aliis venientibus, repugnaturos armis.
Quod si violato juramento venerint contra *hanc* urbem,
ut male pereat, precare, *Adraste*, Argivorum ager.
In quo vero *loco* oporteat te hostias cædere, audi *ex* me.
Est tripos tibi æneis pedibus intra domum,
quem Ilii quondam sedibus eversis,
ad aliud negotium Hercules festinans,
statuere te mandavit ad Pythicam aram.
In hoc tria guttura trium ovium secans,
inscribe jusjurandum in tripodis cava alveo,
deinde servandum deo des, cui Delphi curæ sunt,
ut sit et monimentum fœderis, et testimonium Græciæ.
Quo autem aperueris hostias et feriens peregeris cædem,
acutum gladium in terræ recessus
abde juxta ipsos septem rogos mortuorum : [vitatem,
metum enim ipsis, si quando venerint *adversus hanc* ci-
ostensus incutiet, et infelicem reditum *faciet*.
Peractis autem istis, mitte extra terram mortuos :
lucum etiam, ubi ipsorum corpora purificata sunt igne,
concede ad ipsum trivium Isthmium deo (*Apollini*).
Tibi quidem hæc dixi : sed filiis Argivorum nuncio :
Expugnabitis adulti Ismeni urbem (*Thebas*),
parentum mortuorum ulciscentes necem,
tuque, Ægialeu, pro patre dux
juvenis constitutus, et ab Ætolis veniens filius
Tydei, quem nominavit Diomeden pater.
Sed oportet ut quamprimum genis pubescatis,
continuo bene armatum Danaidarum exercitum excitetis
adversus septem turres Cadmeorum ;
acerbi enim, ubi creveritis, venietis ipsis
tanquam catuli leonum, urbis expugnatores.
Non fit aliter ; Epigoni vero per Græciam
vocati carminum materiam posteris facietis :
tale agmen, deo favente, ducetis.

THESEUS.

Domina Minerva, parebo verbis tuis
(tu enim me dirigis, ut non errem),

καὶ τόνδ' ἐν ὅρκοις ζεύξομαι· μόνον σύ με
ἐς ὀρθὸν ἵστη· σοῦ γὰρ εὐμενοῦς πόλει
οὔσης, τὸ λοιπὸν ἀσφαλῶς οἰκήσομεν.

ΧΟΡΟΣ.

Στείχωμεν, Ἄδρασθ', ὅρκια δῶμεν
τῷδ' ἀνδρὶ πόλει τ'· ἄξια δ' ἡμῖν
προμεμοχθήκασι σέβεσθαι.

et istum juramento devinciam : tantum tu me
in recta via constitue : nam te propitia urbi
manente, in posterum *eam* tuto habitabimus.

CHORUS.

Eamus, Adraste, jusjurandum demus
isti viro et urbi : digna enim nobis
prius laboraverunt, ut colantur.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
ΧΟΡΟΣ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ΑΧΙΛΛΕΥΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ὦ πρέσβυ, δόμων τῶνδε πάροιθεν
στεῖχε.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Στείχω.
Τί δὲ καινουργεῖς, Ἀγάμεμνον ἄναξ;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Πεύσει.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Σπεύδω.
Μάλα τοι γῆρας τοὐμὸν ἄϋπνον,
καὶ ἐπ' ὀφθαλμοῖς ὀξὺ πάρεστιν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Τίς ποτ' ἄρ' ἀστὴρ ὅδε πορθμεύει;

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Σείριος, ἐγγὺς τῆς ἑπταπόρου
Πλειάδος ᾄσσων ἔτι μεσσήρης.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Οὔκουν φθόγγος γ' οὔτ' ὀρνίθων
οὔτε θαλάσσης· σιγαὶ δ' ἀνέμων
τόνδε κατ' Εὔριπον ἔχουσιν.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Τί δὲ σὺ σκηνῆς ἐκτὸς ἀΐσσεις,
Ἀγάμεμνον ἄναξ;
ἔτι δ' ἡσυχία τῇδε κατ' Αὖλιν,
καὶ ἀκίνητοι φυλακαὶ τειχέων.
Στείχωμεν ἔσω.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ζηλῶ σὲ, γέρον,
ζηλῶ δ' ἀνδρῶν ὃς ἀκίνδυνον
βίον ἐξεπέρασ' ἀγνὼς, ἀκλεής·
τοὺς δ' ἐν τιμαῖς ἧσσον ζηλῶ.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Καὶ μὴν τὸ καλόν γ' ἐνταῦθα βίου.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Τοῦτο δέ γ' ἐστὶν τὸ καλὸν σφαλερόν·
καὶ [τὸ] φιλότιμον
γλυκὺ μὲν, λυπεῖ δὲ προσιστάμενον.

IPHIGENIA IN AULIDE.

PERSONÆ FABULÆ.

AGAMEMNO.
SENEX.
CHORUS.
MENELAUS.
CLYTÆMNESTRA.
IPHIGENIA.
ACHILLES.
NUNCIUS.

AGAMEMNO.
O senex, ante hanc domum
procede.

SENEX.
Procedo.
Quid vero novi moliris, Agamemno rex?

AGAMEMNO.
Audies.

SENEX.
Festino.
Admodum profecto senectus mea insomnis *est*,
et in oculis impigra *mihi* adest.

AGAMEMNO.
Quænam stella hæc vehitur cœlo?

SENEX.
Sirius, prope septemplicem
Pleiada currens, adhuc in medio orbe stans.

AGAMEMNO.
Non igitur est sonitus neque avium,
neque maris, et silentium ventorum
circa Euripum hunc regnat.

SENEX.
Quid vero tu extra tentorium proruis,
Agamemno rex?
adhuc enim quies *est* hic in Aulide,
et immotæ *sunt* custodiæ murorum.
Abeamus intro.

AGAMEMNO.
Felicem duco te, senex:
felicem etiam duco mortalium quicumque sine periculo
vitam transegit ignotus, inglorius:
illos vero, qui sunt in honoribus, minus felices duco.

SENEX.
Atqui decus hic *est* vitæ.

AGAMEMNO.
At vero hoc decus est lubricum:
et principatus
dulcis quidem *est*, sed dolore afficit, cum adest.

Τοτὲ μὲν τὰ θεῶν οὐκ ὀρθωθέντ'
ἀνέτρεψε βίον, τοτὲ δ' ἀνθρώπων
γνῶμαι πολλαὶ
καὶ δυσάρεστοι διέκναισαν.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Οὐκ ἄγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστέως·
οὐκ ἐπὶ πᾶσίν σ' ἐφύτευσ' ἀγαθοῖς,
Ἀγάμεμνον, Ἀτρεύς·
δεῖ δέ σε χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι·
θνητὸς γὰρ ἔφυς. Κἂν μὴ σὺ θέλῃς,
τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν' ἔσται.
Σὺ δὲ λαμπτῆρος φάος ἀμπετάσας
δέλτον τε γράφεις
τήνδ', ἣν πρὸ χερῶν ἔτι βαστάζεις,
καὶ ταὐτὰ πάλιν γράμματα συγχεῖς,
καὶ σφραγίζεις λύεις τ' ὀπίσω,
ῥίπτεις τε πέδῳ πεύκην, θαλερὸν
κατὰ δάκρυ χέων, καὶ τῶν ἀπόρων
οὐδενὸς ἐνδεῖς μὴ οὐ μαίνεσθαι.
Τί πονεῖς; τί πονεῖς;
τί νέον, τί νέον περί σοι, βασιλεῦ;
φέρε κοίνωσον μῦθον ἐς ἡμᾶς.
Πρὸς δ' ἄνδρ' ἀγαθὸν πιστόν τε φράσεις·
σῇ γάρ μ' ἀλόχῳ τότε Τυνδάρεως
πέμπει φερνὴν
συννυμφοκόμον τε δίκαιον.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἐγένοντο Λήδᾳ Θεστιάδι τρεῖς παρθένοι,
Φοίβη Κλυταιμνήστρα τ', ἐμὴ ξυνάορος,
Ἑλένη τε· ταύτης οἱ τὰ πρῶτ' ὠλβισμένοι
μνηστῆρες ἦλθον Ἑλλάδος νεανίαι.
Δειναὶ δ' ἀπειλαὶ καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος
ξυνίσταθ', ὅστις μὴ λάβοι τὴν παρθένον.
Τὸ πρᾶγμα δ' ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεῳ πατρὶ,
δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε, τῆς τύχης ὅπως
ἅψαιτ' ἄριστα. Καί νιν εἰσῆλθεν τάδε,
ὅρκους συνάψαι δεξιάς τε συμβαλεῖν
μνηστῆρας ἀλλήλοισι, καὶ δι' ἐμπύρων
σπονδὰς καθεῖναι κἀπαράσασθαι τάδε,
ὅτου γυνὴ γένοιτο Τυνδαρὶς κόρη,
τούτῳ συναμυνεῖν, εἴ τις ἐκ δόμων λαβὼν
οἴχοιτο, τόν τ' ἔχοντ' ἀπωθοίη λέχους,
κἀπιστρατεύσειν καὶ κατασκάψειν πόλιν,
Ἕλλην' ὁμοίως βάρβαρόν θ', ὅπλων μέτα.
Ἐπεὶ δ' ἐπιστώθησαν, εὖ δέ πως γέρων
ὑπῆλθεν αὐτοὺς Τυνδάρεως πυκνῇ φρενὶ,
δίδωσ' ἑλέσθαι θυγατρὶ μνηστήρων ἕνα,
ὅτου πνοαὶ φέροιεν Ἀφροδίτης φίλαι·
ἡ δ' εἵλεθ', ὥς γε μήποτ' ὤφελεν λαβεῖν,
Μενέλαον. Ἐλθὼν δ' ἐκ Φρυγῶν ὁ τὰς θεὰς
κρίνας ὅδ', ὡς ὁ μῦθος ἀνθρώπων ἔχει,
Λακεδαίμον', ἀνθηρὸς μὲν εἱμάτων στολῇ,
χρυσῷ τε λαμπρὸς, βαρβάρῳ χλιδήματι,
ἐρῶν ἐρῶσαν ᾤχετ' ἐξαναρπάσας

Aliquando *enim* deorum cultus non observatus
evertit vitam; aliquando vero hominum
sententiæ variæ
et morosæ vexant.

SENEX.

Non laudo ista in viro principe:
non ad omnia genuit te bona,
o Agamemno, Atreus:
sed oportet te gaudere et dolere;
mortalis enim es. Etiamsi tu non velis,
tamen dii ita volent.
Tu vero lucernæ lumen aperiens,
epistolam scribis
hanc, quam in manibus adhuc geris,
et easdem literas rursus confundis,
et obsignas et solvis postea (*denuo resignas*),
abjicisque tabellas humi, largas
lacrimas effundens: et perturbatione
nulla indiges, quin insanias.
Quid laboras? quid laboras?
quid novi, quid novi tibi accidit, rex?
age, communica sermonem nobiscum.
Ad virum enim bonum et fidelem dices:
nam tuæ conjugi me tunc (*quondam*) Tyndareus
misit munus dotale
comitemque sponsæ probum.

AGAMEMNO.

Fuerunt Ledæ Thestiadi tres virgines,
Phœbe, et Clytæmnestra, mea conjux,
et Helena: hujus præstantes opibus
proci venerunt adolescentes Græciæ.
Atroces vero minæ et mutuæ cædes
parabantur *ab eo*, qui non consecutus fuisset virginem.
Hæc res vero dubium habebat patrem Tyndareum,
daretne, an non daret, ut fortunam
optime consequeretur. Et hoc ei venit in mentem,
ut jusjurandum mutuo darent et dextras jungerent
proci inter se, et per ardentes victimas
libationes demitterent, dirisque se adstringerent,
cui uxor obtigisset Tyndaris puella,
huic simul opitulaturos esse, si quis ex domo rapiens *eam*
abiret, et depelleret a lecto dominum *ejus*,
et adversus illum militaturos et eversuros urbem,
Græcam pariter et barbaram, manu armata. [senex
Postquam autem *mutuo* fide obstricti erant, astute enim
Tyndareus eos aggressus est callido consilio,
concedit filiæ, ut eligeret unum e procis, [*dum*:
cujus aura venerea grata *ipsi* (*Helenæ*) *eam* ferret *ad optan-*
illa vero elegit (utinam nunquam duxisset *eam*!)
Menelaum. Postquam autem venit ex Phrygibus dearum
iste judex, ut fama fert hominum,
Lacedæmona, florens vestium ornatu,
et auro splendens, barbarico luxu,
abiit amans amantem abreptam vehens

Ἑλένην πρὸς Ἴδης βούσταθμ', ἔκδημον λαβὼν
Μενέλαον. Ὁ δὲ καθ' Ἑλλάδ' οἰστρήσας δρόμῳ,
ὅρκους παλαιοὺς Τυνδάρεω μαρτύρεται,
ὡς χρὴ βοηθεῖν τοῖσιν ἠδικημένοις.
Τοὐντεῦθεν οὖν Ἕλληνες ᾄξαντες δορὶ,
τεύχη λαβόντες, στενόπορ' Αὐλίδος βάθρα
ἥκουσι τῆσδε, ναυσὶν ἀσπίσιν θ' ὁμοῦ
ἵπποις τε πολλοῖς ἅρμασίν τ' ἠσκημένοι.
Κἀμὲ στρατηγεῖν κάρτα Μενέλεω χάριν
εἵλοντο, σύγγονόν γε. Τἀξίωμα δὲ
ἄλλος τις ὤφελ' ἀντ' ἐμοῦ λαβεῖν τόδε.
Ἠθροισμένου δὲ καὶ ξυνεστῶτος στρατοῦ
ἥμεσθ' ἀπλοίᾳ χρώμενοι κατ' Αὐλίδα.
Κάλχας δ' ὁ μάντις ἀπορίᾳ κεχρημένοις
ἀνεῖλεν Ἰφιγένειαν, ἣν ἔσπειρ' ἐγὼ,
Ἀρτέμιδι θῦσαι τῇ τόδ' οἰκούσῃ πέδον,
καὶ πλοῦν τ' ἔσεσθαι καὶ κατασκαφὰς Φρυγῶν
θύσασι, μὴ θύσασι δ' οὐκ εἶναι τάδε.
Κλύων δ' ἐγὼ ταῦτ', ὀρθίῳ κηρύγματι
Ταλθύβιον εἶπον πάντ' ἀφιέναι στρατὸν,
ὡς οὔποτ' ἂν τλὰς θυγατέρα κτανεῖν ἐμήν·
οὗ δή μ' ἀδελφὸς, πάντα προσφέρων λόγον,
ἔπεισε τλῆναι δεινά. Κἀν δέλτου πτυχαῖς
γράψας ἔπεμψα πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμὴν
πέμπειν Ἀχιλλεῖ θυγατέρ' ὡς γαμουμένην,
τό τ' ἀξίωμα τἀνδρὸς ἐκγαυρούμενος,
συμπλεῖν τ' Ἀχαιοῖς οὕνεκ' οὐ θέλοι λέγων,
εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἶσιν ἐς Φθίαν λέχος·
πειθὼ γὰρ εἶχον τήνδε πρὸς δάμαρτ' ἐμὴν,
ψευδῆ συνάψας ἀμφὶ παρθένου γάμον.
Μόνοι δ' Ἀχαιῶν ἴσμεν ὡς ἔχει τάδε
Κάλχας, Ὀδυσσεὺς, Μενέλεώς θ'. Ἃ δ' οὐ καλῶς
ἔγνων τότ', αὖθις μεταγράφω καλῶς πάλιν
ἐς τήνδε δέλτον, ἣν κατ' εὐφρόνης σκιὰν
λύοντα καὶ συνδοῦντά μ' εἰσεῖδες, γέρον.
Ἀλλ' εἶα χώρει τάσδ' ἐπιστολὰς λαβὼν
πρὸς Ἄργος. Ἃ δὲ κέκευθε δέλτος ἐν πτυχαῖς
λόγῳ φράσω σοι πάντα τἀγγεγραμμένα·
πιστὸς γὰρ ἀλόχῳ τοῖς τ' ἐμοῖς δόμοισιν εἶ.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Λέγε καὶ σήμαιν', ἵνα καὶ γλώσσῃ
σύντονα τοῖς σοῖς γράμμασιν αὐδῶ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Πέμπω σοι πρὸς ταῖς πρόσθεν
δέλτοις, ὦ Λήδας ἔρνος,
μὴ στέλλειν τὰν σὰν ἶνιν πρὸς
τὰν κολπώδη πτέρυγ' Εὐβοίας
Αὖλιν ἀκλύσταν.
Εἰς τὰς ἄλλας ὥρας γὰρ δὴ
παιδὸς δαίσομεν ὑμεναίους.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Καὶ πῶς Ἀχιλεὺς λέκτρων ἀπλακὼν,
οὐ μέγα φυσῶν θυμὸν ἐπαρεῖ
σοὶ σῇ τ' ἀλόχῳ;

Helenam in Idæ bovilia, peregre profectum nactus
Menelaum. Ille vero per Græciam ruens cursu,
testatur vetus jusjurandum Tyndareo datum,
quod oporteat opem ferre injuria affectis.
Hinc igitur Græci excitati ad bellum,
armis correptis, in angustas Aulidis sedes
hujus venerunt, navibus et clypeis simul
equisque multis et curribus instructi.
Et me imperatorem præcipue Menelai gratia
elegerunt, fratrem nimirum *ipsius*. Dignitatem vero
hanc utinam aliquis alius nactus esset pro me!
Collecto deinde et congregato exercitu,
sedemus, cum non possimus navigare, in Aulide.
Calchas autem vates dubiis quid ageremus
respondit jubens Iphigeniam, quam genui ego,
mactare Dianæ quæ habitat hoc solum,
et navigationem futuram *simul* et eversionem Phrygum,
si mactaverimus *Iphigeniam;* quodsi non mactaremus, non [fore hæc.
His auditis ego, claro præconio
jussi Talthybium dimittere totum exercitum,
utpote nunquam a me impetraturus ut meam filiam occide- [rem:
cum tandem mihi frater, omni adhibito argumento,
persuasit sustinere atrocia. Et in epistolæ plicis
scriptum misi ad meam uxorem,
ut mittat filiam tanquam Achilli nupturam,
dignitatemque viri amplificans
et dicens, *cum* non velle navigare cum Achivis,
nisi a nobis veniat ipsi uxor in Phthiam:
hanc enim persuasionem habui ad conjugem meam,
falsas prætexens de puella nuptias.
Soli vero ex Græcis scimus, quomodo se habeant hæc,
Calchas, Ulysses, et Menelaus. Sed quæ non recte
decrevi tunc, rursus retracto recte
hisce tabellis, quas in umbra noctis
solventem et consignantem vidisti me, senex.
Sed eia vade, accipiens hanc epistolam,
ad Argos. Sed quæ occultat epistola in plicis,
verbis exponam tibi omnia, quæ in *ea* sunt scripta:
fidelis enim es conjugi et meæ familiæ.

SENEX.

Dic et significa, ut lingua quoque
consentanea tuis scriptis dicam.

AGAMEMNO.

Has mitto tibi præter priores
literas, o Ledæ germen,
ne mittas tuam filiam ad
sinuosam alam Eubœæ,
Aulidem a fluctibus tutam.
Nam in alterum annum jam
filiæ hymenæos celebrabimus.

SENEX.

At quomodo Achilles, conjugio frustratus,
non valde incandescens incitabit iram
adversus te et tuam conjugem?

τόδε καὶ δεινόν. Σήμαιν' ὅ τι φής.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ὄνομ', οὐκ ἔργον, παρέχων Ἀχιλεὺς,
οὐκ οἶδε γάμους, οὐδ' ὅ τι πράσσομεν,
οὐδ' ὅτι κείνῳ παῖδ' ἐπεφήμισα
νυμφείους εἰς ἀγκώνων
εὐνὰς ἐκδώσειν λέκτροις.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Δεινά γε τολμᾷς, Ἀγάμεμνον ἄναξ,
ὃς τῷ τῆς θεᾶς σὴν παῖδ' ἄλοχον
φατίσας, ἦγες σφάγιον Δαναοῖς.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Οἴμοι, γνώμας ἐξέσταν,
αἰαῖ, πίπτω δ' εἰς ἄταν.
Ἀλλ' ἴθ' ἐρέσσων σὸν πόδα, γήρᾳ
μηδὲν ὑπείκων.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Σπεύδω, βασιλεῦ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Μή νυν μήτ' ἀλσώδεις ἵζου
κρήνας, μήθ' ὕπνῳ θελχθῇς.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Εὔφημα θρόει.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Πάντη δὲ πόρον σχιστὸν ἀμείβων
λεῦσσε, φυλάσσων μή τίς σε λάθῃ
τροχάλοισιν ὄχοις παραμειψαμένη
παῖδα κομίζουσ' ἐνθάδ' ἀπήνη
Δαναῶν πρὸς ναῦς.
Ἢν γάρ νιν πομπαῖς ἀντήσῃς,
πάλιν ἐξόρμα, σεῖε χαλινοὺς,
ἐπὶ Κυκλώπων ἱεὶς θυμέλας.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Ἔσται τάδε.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Κλῄθρων δ' ἐξόρμα.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Πιστὸς δὲ φράσας τάδε πῶς ἔσομαι,
λέγε, παιδὶ σέθεν τῇ σῇ τ' ἀλόχῳ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Σφραγῖδα φύλασσ', ἣν ἐπὶ δέλτῳ
τήνδε κομίζεις. Ἴθι. Λευκαίνει
τόδε φῶς ἤδη λάμπουσ' ἠὼς
πῦρ τε τεθρίππων τῶν Ἀελίου.
Σύλλαβε μόχθων.
Θνητῶν δ' ὄλβιος εἰς τέλος οὐδεὶς
οὐδ' εὐδαίμων·
οὔπω γὰρ ἔφυ τις ἄλυπος.

ΧΟΡΟΣ.

Στρ. Ἔμολον ἀμφὶ παρακτίαν
ψάμαθον Αὐλίδος ἐναλίας,
Εὐρίπου διὰ χευμάτων
κέλσασα, στενόπορθμον
Χαλκίδα, πόλιν ἐμὰν, προλιποῦσ',

hoc etiam *est* periculosum. Expone quid velis.

AGAMEMNO.

Nomen, non rem, præbens Achilles,
haud novit nuptias, neque quid agamus,
neque quod illi filiam nuncupaverim
nuptiales in ulnarum
complexus me daturum *in* lecto.

SENEX.

Gravia certe audes, rex Agamemno,
qui deæ (*Thetidis*) filio tuam filiam sponsam
quum addixisses, ducebas sacrificandam Græcis.

AGAMEMNO.

Hei mihi, mente excidi!
heu heu, incido in perniciem!
Sed vade agitans tuum pedem, senectæ
nihil cedens.

SENEX.

Propero, rex.

AGAMEMNO.

Ne igitur neque umbrosos consideas *juxta*
fontes, neu demulcearis somno.

SENEX.

Bona verba, quæso.

AGAMEMNO.

Ubique vero biviam viam præteriens,
circumspice, observans ne te lateat aliqua
velocibus rotis prætervecta,
filiam *meam* portans huc rheda
Danaorum ad naves.
Nam si deducentibus eam occurras,
rursus averte *eos*, concute lora *equos instigans*,
mittens ad Cyclopum mœnia (*Mycenas*).

SENEX.

Fiet hoc.

AGAMEMNO.

Sed e portis ocius exi.

SENEX.

Quomodo autem fidem consequar dicens hæc
filiæ tuæ tuæque conjugi, dic?

AGAMEMNO.

Sigillum serva, quod supra literas
hocce portas. Vade. Jam albescente splendet
luce ista aurora fulgens,
et ignis quadrigarum Solis.
Adjuva *me in his* laboribus.
Mortalium vero *est* ad finem usque beatus nemo,
neque felix:
adhuc enim nullus extitit doloris expers.

CHORUS.

Veni ad littoralem
arenam Aulidis maritimæ,
per Euripi fluctus
navigans, Chalcide
arctum ad fretum, urbe mea, relicta,

ἀγχιάλων ὑδάτων τροφὸν
τᾶς κλεινᾶς Ἀρεθούσας,
Ἀχαιῶν στρατιὰν ὡς ἐσιδοίμαν
ἀρήων τε πλάτας ναυσιπόρους
ἡιθέων, οὓς ἐπὶ Τροί-
αν ἐλάταις χιλιόναυσιν
τὸν ξανθὸν Μενέλαον
ἁμέτεροι πόσεις
ἐνέπουσ' Ἀγαμέμνονά τ' εὐπατρίδαν
στέλλειν ἐπὶ τὰν Ἑλέναν,
ἀπ' Εὐρώτα δονακοτρόφου
Πάρις ὁ βουκόλος ἂν ἔλαβε,
δῶρον τᾶς Ἀφροδίτας,
ὅτ' ἐπὶ κρηναίαισι δρόσοις
Ἥρᾳ Παλλάδι τ' ἔριν, ἔριν
μορφᾶς ἁ Κύπρις ἔσχεν.
Πολύθυτον δὲ δι' ἄλσος Ἀρ- Ἀντ.
τέμιδος ἤλυθον ὀρομένα,
φοινίσσουσα παρῇδ' ἐμὰν
αἰσχύνᾳ νεοθαλεῖ,
ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας
ὁπλοφόρους Δαναῶν θέλουσ'
ἵππων τ' ὄχλον ἰδέσθαι.
Κατεῖδον δὲ δύ' Αἴαντε συνέδρω,
τὸν Οἰλέως Τελαμῶνός τε γόνον,
τᾶς Σαλαμῖνος στέφανον,
Πρωτεσίλαόν τ' ἐπὶ θάκοις
πεσσῶν ἡδομένους μορ-
φαῖσι πολυπλόκοις,
Παλαμήδεά θ', ὃν τέκε παῖς ὁ Ποσει-
δᾶνος, Διομήδεά θ' ἡ-
δοναῖς δίσκου κεχαρημένον·
παρὰ δὲ Μηριόνην, Ἄρεος
ὄζον, θαῦμα βροτοῖσι·
τὸν ἀπὸ νησαίων τ' ὀρέων
Λαέρτα τόκον, ἅμα δὲ Νι-
ρέα, κάλλιστον Ἀχαιῶν.
Τὸν ἰσάνεμόν τε ποδοῖν Ἐπῳδ.
λαιψηροδρόμον Ἀχιλῆα,
τὸν ἁ Θέτις τέκε καὶ
Χείρων ἐξεπόνασεν,
εἶδον αἰγιαλοῖσι
παρά τε κροκάλαις δρόμον ἔχοντα σὺν ὅπλοις·
ἅμιλλαν δ' ἐπόνει ποδοῖν
πρὸς ἅρμα τέτρωρον
ἐρίζων περὶ νίκας.
Ὁ δὲ διφρηλάτας ἐβόατ'
Εὔμηλος Φερητιάδας,
ᾧ καλλίστους ἰδόμαν
χρυσοδαιδάλτους στομίοις
πώλους κέντρῳ θεινομένους,
τοὺς μὲν μέσους ζυγίους
λευκοστίκτῳ τριχὶ βαλιούς,
τοὺς δ' ἔξω σειροφόρους

altrice aquarum in mare effluentium
inclytæ Arethusæ,
ut exercitum Achivorum viderem,
et iter facientes naves bellicosorum
juvenum : quos ad Tro-
jam mille ratibus
flavum Menelaum
nostri mariti
narrant et nobilem Agamemnonem
ducere ad Helenam repetendam,
ab Eurota arundinoso
quam abduxit Paris pastor,
munus Veneris,
quando ad laticem fontanum
cum Junone et Pallade litem, litem
de forma Venus habuit.
Per nemus multis sacrificiis halans Di-
anæ veni concitata,
genam meam rubefaciens
pudore juvenili,
clypeatorum munimentum (*castra*) et tentoria
armifera Danaorum volens
et equorum turmas videre.
Vidi autem duos Ajaces contubernales,
Oilei et Telamonis filium,
decus Salaminis;
et Protesilaum in sedibus
delectantem se tesserarum figu-
ris multiplicibus
cum Palamede, quem genuit filius Ne-
ptuni; et Diomedem, volu-
ptate disci gaudentem;
et juxta Merionen, Martis
ramum, miraculum hominibus;
et a montibus insularibus oriundum
Laertæ filium (*Ulyssem*), et simul Ni-
reum, formosissimum Græcorum.
Et parem vento pedibus
celeriter currentem Achillem,
quem peperit Thetis et
Chiron educavit,
vidi *in* littore
et ad arenas cursum agentem cum armis :
et cernebat certamen pedibus
cum curru quadrijugo,
certans de victoria.
Auriga vero clamabat
Eumelus Pheretiades,
cui pulcerrimos vidi
equos frenis insignes auro varie
ornatis stimulo impelli :
medios quidem jugales
albis maculis distincta coma varios,
exteriores vero funales

ἀντήρεις καμπαῖσι δρόμων,
πυρρότριχας, μονόχαλα δ' ὑπὸ σφυρὰ
ποικιλοδέρμονας· οἷς παρεπάλλετο
Πηλείδας σὺν ὅπλοισι παρ' ἄντυγα
καὶ σύριγγας ἁρματείους.
Ναῶν δ' εἰς ἀριθμὸν ἤλυθον Στρ. α'
καὶ θέαν ἀθέσφατον,
τὰν γυναικεῖον ὄψιν ὀμμάτων
ὡς πλήσαιμι, μείλινον ἁδονάν.
Καὶ κέρας μὲν ἦν δεξιὸν πλάτας ἔχων
Φθιώτας ὁ Μυρμιδόνων Ἄρης
πεντήκοντα ναυσὶ θουρίαις.
Χρυσέαις δ' εἰκόσιν
κατ' ἄκρα Νηρῇδες ἕστασαν θεαί,
πρύμναις σῆμ' Ἀχιλλείου στρατοῦ.
Ἀργείων δὲ ταῖσδ' ἰσήρετμοι Ἀντ. α'
νᾶες ἕστασαν πέλας·
ὧν ὁ Μηκιστέως στρατηλάτας
παῖς ἦν, Ταλαὸς ὃν τρέφει πατήρ,
Καπανέως τε παῖς Σθένελος. Ἀτθίδος δ' ἄγων
ἑξήκοντα ναῦς ὁ Θησέως
παῖς ἑξῆς ἐναυλόχει, θεὰν
Παλλάδ' ἐν μωνύχοις
ἔχων πτερωτοῖσιν ἅρμασιν θετὸν
εὔσημόν τε φάσμα ναυβάταις.
Τῶν Βοιωτῶν δ' ὅπλισμα, ποντίας Στρ. β'
πεντήκοντα νῆας εἰδόμαν
σημείοισιν ἐστολισμένας·
τοῖς δὲ Κάδμος ἦν
χρύσεον δράκοντ' ἔχων
ἀμφὶ ναῶν κόρυμβα·
Λήιτος δ' ὁ γηγενὴς
ἄρχε ναΐου στρατοῦ.
Φωκίδος δ' ἀπὸ χθονός,
Λοκρὰς δὲ τοῖσδ' ἴσας ἄγων
ναῦς ἦλθ' Οἰλέως τόκος, κλυτὰν
Θρονιάδ' ἐκλιπὼν πόλιν.
Ἐκ Μυκήνας δὲ τᾶς Κυκλωπίας Ἀντ. β'
παῖς Ἀτρέως ἔπεμπε ναυβάτας
ναῶν ἑκατὸν ἠθροϊσμένους.
Σὺν δ' ἀδελφὸς ἦν
ταγός, ὡς φίλος φίλῳ,
τᾶς φυγούσας μέλαθρα
βαρβάρων χάριν γάμων
πρᾶξιν Ἑλλὰς ὡς λάβοι.
Ἐκ Πύλου δὲ Νέστορος
Γερηνίου κατειδόμαν
πρύμνας σῆμα ταυρόπουν ὁρᾶν,
τὸν πάροικον Ἀλφεόν.
Αἰνιάνων δὲ δωδεκάστολοι Ἐπῳδ.
νᾶες ἦσαν, ὧν ἄναξ Γουνεὺς
ἆρχε· τῶνδε δ' αὖ πέλας
Ἤλιδος δυνάστορες,
οὓς Ἐπειοὺς ὠνόμαζε πᾶς λεώς·

sibi mutuo obnitentes incurvo cursu,
rufos pilis, sub cruribus solidungulis
maculosos : prope quos currebat
Pelides armatus juxta rotarum orbem
et modiolos curules.
Navium autem ad multitudinem veni
et spectaculum inenarrabile,
muliebrem visum oculorum
ut explerem, dulcem voluptatem.
Et cornu quidem erat dextrum classis occupans
Phthioticus Myrmidonum exercitus,
quinquaginta *cum* navibus impetuosis.
Aureis vero simulacris *sculptæ*
in summa *navium* parte stabant Nereides deæ,
signum puppium Achillei exercitus.
Argivorum vero paribus instructæ remis
naves stabant prope istas :
quarum dux Mecistei
filius erat, quem educavit pater Talaus;
et Capanei filius, Sthenelus. Ex Attica vero ducens
sexaginta naves Thesei
filius deinceps habebat stationem, deam
Palladem in equestri
alato curru *vectam* gerens, delectum
faustumque signum nautis.
Et exercitum Bœotorum, marinas
naves quinquaginta vidi
ornatas signis :
his autem Cadmus erat *insigne*
aureum draconem tenens
circa navium aplustria :
et Leitus terrigena
dux erat navalis exercitus.
Ex terra etiam Phocensi *aderant*,
Locrensesque hisce *numero* pares ducens
naves Oilei filius venerat, claram
Throniada urbem relinquens.
Tum ex Mycenis Cyclopeis
filius Atrei (*Agamemno*) ducebat nautas
centum navium collectos.
Et simul erat frater
dux, tanquam amicus cum amico,
ut de fugitiva (*Helena*) e domo *sua*
barbararum gratia nuptiarum
rationem Græcia repeteret.
Ex Pylo autem Nestoris
Gerenii vidi
puppis signum taurinis pedibus adspectu,
accolam *videlicet* Alpheum.
Ænianum autem duodecim
naves erant, quibus rex Guneus
imperabat : porro prope istos
Elidis principes,
quos Epeos vocabat omnis populus :

Εὔρυτος δ' ἄνασσε τῶνδε·
λευκήρετμον δ' Ἄρη
Τάφιον ἦγεν, ὧν Μέγης
ἄνασσε, Φυλέως λόχευμα,
τὰς Ἐχίνας λιπὼν
νήσους ναυβάταις ἀπροσφόρους.
Αἴας δ' ὁ Σαλαμῖνος ἔντροφος
δεξιὸν κέρας πρὸς τὸ λαῖον ξυνᾶγε,
τῶν ἆσσον ὥρμει, πλάταισιν
ἐσχάταισι συμπλέκων,
δώδεκ' εὐστροφωτάταισι ναυσίν· ὡς
ἄϊον, καὶ ναυβάταν
εἰδόμαν λεών·
ᾧ τις εἰ προσαρμόσει
βαρβάρους βάριδας,
νόστον οὐκ ἀποίσεται,
ἐνθάδ' οἷον εἰδόμαν
νάϊον πόρευμα,
τὰ δὲ κατ' οἴκους κλύουσα, συγκλήτου
μνήμην σώζομαι στρατεύματος.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Μενέλαε, τολμᾷς δείν', ἅ σ' οὐ τολμᾶν χρεών.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἄπελθε· λίαν δεσπόταισι πιστὸς εἶ.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Καλόν γέ μοι τοὔνειδος ἐξωνείδισας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Κλαίοις ἂν, εἰ πράσσοις ἃ μὴ πράσσειν σε δεῖ.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Οὐ χρῆν σε λῦσαι δέλτον, ἣν ἐγὼ 'φερον.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὐδὲ σὲ φέρειν δεῖ πᾶσιν Ἕλλησιν κακά.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Ἄλλοις ἁμιλλῶ ταῦτ'· ἄφες δὲ τήνδ' ἐμοί.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὐκ ἂν μεθείμην.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Οὐδ' ἔγωγ' ἀφήσομαι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Σκήπτρῳ τάχ' ἆρα σὸν καθαιμάξω κάρα.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Ἀλλ' εὐκλεές τοι δεσποτῶν θνήσκειν ὕπερ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Μέθες· μακροὺς δὲ δοῦλος ὢν λέγεις λόγους.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Ὦ δέσποτ', ἀδικούμεσθα. Σὰς δ' ἐπιστολὰς
ἐξαρπάσας ὅδ' ἐκ χερῶν ἐμῶν βίᾳ,
Ἀγάμεμνον, οὐδὲν τῇ δίκῃ χρῆσθαι θέλει.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἔα·
τίς ποτ' ἐν πύλαισι θόρυβος καὶ λόγων ἀκοσμία;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὑμὸς, οὐχ ὁ τοῦδε μῦθος κυριώτερος λέγειν.

Eurytus autem imperabat his.
Nitidis vero remis instructas copias
Taphias ducebat, Meges quibus
imperabat, Phylei filius,
relictis Echinadibus
insulis, quæ nautis inaccessæ sunt.
Et Ajax, alumnus Salaminis,
dextrum cornu sinistro conjungebat,
a quibus prope stationem habebat, ratibus
extremis *utrumque cornu* conjungens,
duodecim celerrimis navibus, prout
audivi, et navale
agmen vidi:
cui si quis committat
barbaricas naves,
reditum non consequetur,
talem hic vidi
navalem expeditionem;
alia vero audiens domi, convocati
memoriam servo exercitus.

SENEX.

Menelae, audes atrocia, quæ te non decet audere.

MENELAUS.

Apage; nimis fidelis es dominis.

SENEX.

Honestum profecto probrum mihi exprobras.

MENELAUS.

Plorabis, si facias quæ te non decet facere.

SENEX.

Non oportebat te aperire literas, quas ego ferebam.

MENELAUS.

Neque te ferre oportet mala omnibus Græcis futura.

SENEX.

Cum aliis de his contendito; relinque vero has mihi.

MENELAUS.

Non relinquam.

SENEX.

Neque equidem dimittam.

MENELAUS.

Cito igitur sceptro cruentabo caput tuum.

SENEX.

Sed gloriosum profecto *est* pro dominis mori.

MENELAUS.

Dimitte; pro servo enim dicis longas orationes.

SENEX.

O domine, injuria afficimur: tuas enim epistolas
iste rapiens ex meis manibus vi,
Agamemno, nullo modo jure vult uti.

AGAMEMNO.

Eia,
quisnam tumultus est in foribus et verborum intemperantia?

MENELAUS.

Mea, non hujus oratio, *est* potior quæ exponatur.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Σὺ δὲ τί τῷδ' ἐς ἔριν ἀφῖξαι, Μενέλεως, βίᾳ τ' ἄγεις;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Βλέψον εἰς ἡμᾶς, ἵν' ἀρχὰς τῶν λόγων ταύτας λάβω.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Μῶν τρέσας οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον, Ἀτρέως γεγώς;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τήνδ' ὁρᾷς δέλτον, κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτιν;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Εἰσορῶ, καὶ πρῶτα ταύτην σῶν ἀπάλλαξον χερῶν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὔ, πρὶν ἂν δείξω γε Δαναοῖς πᾶσι τἀγγεγραμμένα.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἦ γὰρ οἶσθ' ἃ μή σε καιρὸς εἰδέναι, σήμαντρ' ἀνείς;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὥστε σ' ἀλγῦναί γ', ἀνοίξας ἃ σὺ κάκ' εἰργάσω λάθρα.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ποῦ δὲ κἄλαβές νιν; Ὦ θεοί, σῆς ἀναισχύντου φρενός.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Προσδοκῶν σὴν παῖδ' ἀπ' Ἄργους, εἰ στράτευμ' ἀφίξεται.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Τί δέ σε τἀμὰ δεῖ φυλάσσειν; οὐκ ἀναισχύντου τόδε;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὅτι τὸ βούλεσθαί μ' ἔκνιζε· σὸς δὲ δοῦλος οὐκ ἔφυν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Οὐχὶ δεινά; τὸν ἐμὸν οἰκεῖν οἶκον οὐκ ἐάσομαι;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Πλάγια γὰρ φρονεῖς, τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι, τὰ δ' αὐτίκα.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἐκκεκόμψευσαι· πονηρὸν γλῶσσ' ἐπὶ φθόνον σοφή.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Νοῦς δέ γ' οὐ βέβαιος ἄδικον κτῆμα, κοὐ σαφὲς φίλοις.
Βούλομαι δέ σ' ἐξελέγξαι, καὶ σὺ μήτ' ὀργῆς ὕπο
ἀποτρέπου τἀληθές, οὔτε κατατενῶ λίαν ἐγώ.
Οἶσθ' ὅτ' ἐσπούδαζες ἄρχειν Δαναΐδαις πρὸς Ἴλιον,
τῷ δοκεῖν μὲν οὐχὶ χρῄζων, τῷ δὲ βούλεσθαι θέλων,
ὡς ταπεινὸς ἦσθα, πάσης δεξιᾶς προσθιγγάνων,
καὶ θύρας ἔχων ἀκλῄστους τῷ θέλοντι δημοτῶν,
καὶ διδοὺς πρόσρησιν ἑξῆς πᾶσι, κεἰ μή τις θέλοι,
τοῖς τρόποις ζητῶν πρίασθαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου;
Κᾆτ' ἐπεὶ κατέσχες ἀρχάς, μεταβαλὼν ἄλλους τρόπους
τοῖς φίλοισιν οὐκέτ' ἦσθα τοῖς πρὶν ὡς πρόσθεν φίλος,
δυσπρόσιτος, ἔσω τε κλῄθρων σπάνιος. Ἄνδρα δ' οὐ χρεὼν
τὸν ἀγαθὸν πράσσοντα μεγάλα τοὺς τρόπους μεθιστάναι,
ἀλλὰ καὶ βέβαιον εἶναι τότε μάλιστα τοῖς φίλοις,

AGAMEMNO.

Tu vero, Menelae, quare cum isto in contentionem venisti, et ducis *eum* vi?

MENELAUS.

Respice ad nos, ut initium orationis hinc sumam.

AGAMEMNO.

Num forte timens non aperiam palpebras, natus ex Atreo?

MENELAUS.

Hanc tabulam videsne, pessimæ scripturæ ministram?

AGAMEMNO.

Video, et primum istam ex tuis manibus dimitte.

MENELAUS.

Non priusquam ostendero omnibus Græcis, quæ in *ea sunt* scripta.

AGAMEMNO.

Numnam scis, quæ non decet te scire, relaxato sigillo?

MENELAUS.

Scio, ut te dolore afficiam, detectis, quæ clam tu patrasti, malis.

AGAMEMNO.

Ubi vero tandem cepisti istas *literas*? Proh dii, impudentem tuam mentem!

MENELAUS.

Exspectans tuam filiam ab Argis num ventura sit *ad* exercitum.

AGAMEMNO.

Quid vero te res meas observare oportet? nonne impudentis hoc *est*?

MENELAUS.

Quia voluntas me vellicabat; tuus vero servus non sum.

AGAMEMNO.

Nonne *sunt hæc* atrocia? meam regere domum non sinar?

MENELAUS.

Oblique enim sentis, aliter quidem nunc, aliter olim, aliterque mox.

AGAMEMNO.

Admodum callidus extitisti: malum *est* lingua ad odium *concitandum* sollers.

MENELAUS.

Animus vero instabilis nec sincerus amicis res *est* injusta.
Volo autem te convincere; et tu neve præ ira
aversare verum, neque ego nimis contente dicam.
Meministi quando cupiebas præfici Græcis ad Ilium *pergentibus*,
specie quidem non desiderans, voluntate vero cupiens,
quam humilis eras, unamquamque dexteram prehensans,
et habens fores patentes cuilibet popularium,
dansque alloquium ordine omnibus, etiam si quis non vellet,
moribus quærens imperium redimere de medio *auferens*?
Et deinde, postquam potitus es imperio, aliis assumtis moribus,
amicis non amplius fuisti pristinis, ut antea, amicus,
difficilis aditu, et rarus intra claustra. Virum vero non decet
probum, in potentia constitutum, mores mutare,
quin potius firmum esse tunc maxime amicis,

ἡνίκ' ὠφελεῖν μάλιστα δυνατός ἐστιν εὐτυχῶν.
Ταῦτα μέν σε πρῶτ' ἐπῆλθον, ἵνα σε πρῶθ' εὗρον κακόν.
Ὡς δ' ἐς Αὖλιν ἦλθες αὖθις, χὠ Πανελλήνων στρατὸς,
οὐδὲν ἦσθ', ἀλλ' ἐξεπλήσσου τῇ τύχῃ τῇ τῶν θεῶν,
οὐρίας πομπῆς σπανίζων. Δαναΐδαι δ' ἀφιέναι
ναῦς διήγγελλον, μάτην δὲ μὴ πονεῖν ἐν Αὐλίδι.
Ὡς δ' ἄνολβον εἶχες ὄμμα σύγχυσίν τε, μὴ νεῶν
χιλίων ἄρχων τὸ Πριάμου πεδίον ἐμπλήσας δορός.
Κἀμὲ παρεκάλεις· τί δράσω; τίνα δὲ πόρον εὕρω πόθεν;
ὥστε μὴ στερέντα σ' ἀρχῆς ἀπολέσαι καλὸν κλέος.
Κᾆτ' ἐπεὶ Κάλχας ἐν ἱεροῖς εἶπε σὴν θῦσαι κόρην
Ἀρτέμιδι, καὶ πλοῦν ἔσεσθαι Δαναΐδαις, ἡσθεὶς φρένας
ἄσμενος θύσειν ὑπέστης παῖδα· καὶ πέμπεις ἑκὼν,
οὐ βίᾳ, μὴ τοῦτο λέξῃς, σῇ δάμαρτι, παῖδα σὴν
δεῦρ' ἀποστέλλειν, Ἀχιλλεῖ πρόφασιν ὡς γαμουμένην.
Κᾆθ' ὑποστρέψας λέληψαι μεταβαλὼν ἄλλας γραφὰς,
ὡς φονεὺς οὐκέτι θυγατρὸς σῆς ἔσει, κάλλιστά γε.
Οὗτος αὐτός ἐστιν αἰθὴρ, ὃς τάδ' ἤκουσεν σέθεν.
Μυρίοι δέ τοι πεπόνθασ' αὐτὸ πρὸς τὰ πράγματα·
ἐκπονοῦσ' ἑκόντες, εἶτα δ' ἐξεχώρησαν κακῶς,
τὰ μὲν ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου, τὰ δ' ἐνδίκως,
ἀδύνατοι γεγῶτες αὐτοὶ διαφυλάξασθαι πόλιν.
Ἑλλάδος μάλιστ' ἔγωγε τῆς ταλαιπώρου στένω,
ἣ θέλουσα δρᾶν τι κεδνὸν, βαρβάρους τοὺς οὐδένας
καταγελῶντας ἐξανήσει διὰ σὲ καὶ τὴν σὴν κόρην.
Μηδέν' ἂν χρέους ἕκατι προστάτην θείμην χθονὸς,
μηδ' ὅπλων ἄρχοντα· νοῦν χρὴ τὸν στρατηλάτην ἔχειν
πόλεος· ὡς ἄρχων ἀνὴρ πᾶς, ξύνεσιν ἢν ἔχων τύχῃ.

ΧΟΡΟΣ.

Δεινὸν κασιγνήτοισι γίγνεσθαι λόγους
μάχας θ', ὅταν ποτ' ἐμπέσωσιν εἰς ἔριν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Βούλομαί σ' εἰπεῖν κακῶς εὖ, βραχέα, μὴ λίαν ἄνω
βλέφαρα πρὸς τἀναιδὲς ἀγαγὼν, ἀλλὰ σωφρονεστέρως,
ὡς ἀδελφὸν ὄντ'. Ἀνὴρ γὰρ χρηστὸς αἰδεῖσθαι φιλεῖ.
Εἰπέ μοι, τί δεινὰ φυσᾷς, αἱματηρὸν ὄμμ' ἔχων;
τίς ἀδικεῖ σε; τοῦ κέχρησαι; λέκτρα χρήστ' ἐρᾷς λαβεῖν;
οὐκ ἔχοιμ' ἄν σοι παρασχεῖν· ὧν γὰρ ἐκτήσω, κακῶς
ἦρχες. Εἶτ' ἐγὼ δίκην δῶ σῶν κακῶν, ὁ μὴ σφαλείς;
Ἦ δάκνει σε τὸ φιλότιμον τοὐμόν; ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις
εὐπρεπῆ γυναῖκα χρῄζεις, τὸ λελογισμένον παρεὶς
καὶ τὸ καλὸν, ἔχειν; Πονηροῦ φωτὸς ἡδοναὶ κακαί.
Εἰ δ' ἐγὼ γνοὺς πρόσθεν οὐκ εὖ μετετέθην εὐβουλίᾳ,

quando florente fortuna utens juvare maxime potest *eos*.
Hæc quidem tibi primum objeci, in quibus primum te inveni malum.
Postquam porro in Aulin venisti, et totus Græcorum exercitus,
nullus eras, sed consternabaris casu divinitus immisso,
secunda navigatione carens. Græci vero, ut solveres
classem, flagitabant, neque frustra laborarent in Aulide.
Quam vero miserum vultum habebas et *quantam* perturbationem, si navibus
mille imperans, Priami campum armis non impleturus fuisses.
Et me arcessebas : Quid faciam? quamnam viam inveniam? unde?
ne privatus imperio præclaram gloriam amitteres.
Deinde, postquam in sacrificiis Calchas monuit ut mactares tuam filiam
Dianæ, atque *ita secundam* navigationem fore Græcis, gavisus animo,
libens mactaturum te esse promisisti filiam *tuam*; et volens mandas
tuæ conjugi, non vi coactus, ne hoc dixeris, ut filiam tuam
huc mitteret, *hoc* prætextu, tanquam Achilli nupturam.
Deinde mutata sententia deprehensus es misisse alias literas,
te jam non fore interfectorem filiæ, bellissime sane.
Hic idem est æther, qui hoc ex te audivit.
Innumeris autem hoc accidit in rerum administratione :
allaborant sua sponte *ut potiantur*, deinde vero excidunt turpiter,
partim quidem ob stultum civium judicium, partim vero merito,
cum non possint ipsi tueri rempublicam.
Ego Græciam potissimum gemo miseram,
quæ cum velit aliquid honestum gerere, barbaros, nihili homines,
dimittet ridentes propter te et tuam filiam.
Neminem *ego* commodi proprii causa præfectum facerem regionis,
neque ducem exercitus : sapere oportet ducem
civitatis : quia vir quivis *est ejus* rector, si sapientiam habeat.

CHORUS.

Acerba *res est*, inter fratres fieri convicia
et lites, quando in contentionem inciderint.

AGAMEMNO.

Volo tibi male dicere bono modo, *idque* paucis, non nimis sursum
supercilia impudenter attollens, sed modestius,
ut qui sis frater *meus*. Vir enim bonus solet esse verecundus.
Dic mihi, quare acerba spiras, cruentum oculum habens?
quis te injuria afficit? qua re indiges? conjugium bonum recuperare cupis?
Non possim equidem tibi præstare : quæ enim possidebas, male
rexisti. Deinde ego pœnas dabo malorum tuorum, qui non peccavi?
An mordet te mea ambitio? at tu in complexu
formosam conjugem vis, ratione contempta
et honestate, habere? Hominis mali malæ *sunt* voluptates.
Quod si ego, non recte prius sentiens, sententiam mutavi prudenter,

μαίνομαι; σὺ μᾶλλον, ὅστις, ἀπολέσας κακὸν λέχος,
ἀναλαβεῖν θέλεις, θεοῦ σοι τὴν τύχην διδόντος εὖ.
Ὤμοσαν τὸν Τυνδάρειον ὅρκον οἱ κακόφρονες
φιλόγαμοι μνηστῆρες. Ἡ δέ γ' ἐλπὶς, οἶμαι μὲν, θεὸς,
κἀξέπραξεν αὐτὸ μᾶλλον ἢ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος.
Οὓς λαβὼν στράτευ'· ἐγῷμαι, μωρίαν εἴσει φρενῶν·
οὐ γὰρ ἀσύνετον τὸ θεῖον, ἀλλ' ἔχει συνιέναι
τοὺς κακῶς παγέντας ὅρκους καὶ συνηναγκασμένους.
Τἀμὰ δ' οὐκ ἀποκτενῶ 'γὼ τέκνα, καὶ τὸ σὸν μὲν εὖ
παρὰ δίκης ἔσται κακίστης εὐνίδος τιμωρίᾳ,
ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρύοις,
ἄνομα δρῶντα κοὐ δίκαια παῖδας οὓς ἐγεινάμην.
Ταῦτά σοι βραχέα λέλεκται καὶ σαφῆ καὶ ῥάδια·
εἰ δὲ μὴ βούλει φρονεῖν εὖ, τἀμ' ἐγὼ θήσω καλῶς.

ΧΟΡΟΣ.

Οἵδ' αὖ διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων
μύθων, καλῶς δ' ἔχουσι, φείδεσθαι τέκνων.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Αἰαῖ, φίλους ἄρ' οὐχὶ κεκτήμην τάλας.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Εἰ τοὺς φίλους γε μὴ θέλεις ἀπολλύναι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Δείξεις δὲ ποῦ μοι πατρὸς ἐκ ταὐτοῦ γεγώς;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Συσσωφρονεῖν σοι βουλόμεσθ', οὐ συννοσεῖν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἐς κοινὸν ἀλγεῖν τοῖς φίλοισι χρὴ φίλους.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Εὖ δρῶν παρακάλει μ', ἀλλὰ μὴ λυπῶν ἐμέ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὐκ ἄρα δοκεῖ σοι τάδε πονεῖν σὺν Ἑλλάδι;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἑλλὰς δὲ σὺν σοὶ κατὰ θεὸν νοσεῖ τινα.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Σκήπτρῳ νυν αὔχει, σὸν κασίγνητον προδούς·
ἐγὼ δ' ἐπ' ἄλλας εἶμι μηχανάς τινας,
φίλους τ' ἐπ' ἄλλους.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὦ Πανελλήνων ἄναξ,
Ἀγάμεμνον, ἥκω παῖδά σοι τὴν σὴν ἄγων,
ἣν Ἰφιγένειαν ὠνόμαξας ἐν δόμοις.
Μήτηρ δ' ὁμαρτεῖ, σῆς Κλυταιμνήστρας δέμας,
καὶ παῖς Ὀρέστης, ὥστε τερφθείης ἰδὼν,
χρόνον παλαιὸν δωμάτων ἔκδημος ὤν.
Ἀλλ' ὡς μακρὰν ἔτεινον, εὔρυτον παρὰ
κρήνην ἀναψύχουσι θηλύπουν βάσιν,
αὐταί τε πῶλοί τ'· ἐς δὲ λειμώνων χλόην
καθεῖμεν αὐτὰς, ὡς βορᾶς γευσαίατο.
Ἐγὼ δὲ πρόδρομος σῆς παρασκευῆς χάριν
ἥκω· πέπυσται γὰρ στρατὸς, ταχεῖα δὲ
διῇξε φήμη, παῖδα σὴν ἀφιγμένην.
Πᾶς δ' ἐς θέαν ὅμιλος ἔρχεται δρόμῳ,
σὴν παῖδ' ὅπως ἴδωσιν. Οἱ δ' εὐδαίμονες

ideo insanio? tu potius *insanis*, qui, amissa mala conjuge,
eam recipere vis, deo tibi fortunam secundam largiente.
Juraverunt Tyndareum illud jusjurandum stulti
nuptiarum cupidi proci. Sed Spes, opinor quidem, dea *est*,
effecitque hoc magis, quam tu roburque tuum.
Quibus assumptis bellum auspicare : equidem arbitror, stultitiam mentis agnosces
Non enim intelligentiæ expers *est* numen, sed scit dignoscere
male pactum jusjurandum et per vim extortum.
Meos vero liberos ego non interficiam, neque tua res bene
per justitiam cadet pessimæ conjugis vindicatione,
me vero conficient noctes diesque lacrimis,
si iniqua faciam neque justa in filios, quos genui.
Hæc tibi dicta sunt pauca, et clara, et facilia :
quodsi non vis sapere recte, mea ego bene curabo.

CHORUS.

Hi rursus dissimiles sunt prius dictis
sermonibus; probe autem monent, ut parcatur liberis.

MENELAUS.

Heu heu! amicos igitur non habeo miser!

AGAMEMNO.

Habes, si modo perdere non vis amicos.

MENELAUS.

Ubi vero ostendes, quod sis ex eodem mecum patre natus?

AGAMEMNO.

Tecum enim sapere volo, non simul furere.

MENELAUS.

Dolere communiter oportet amicos amicis.

AGAMEMNO.

Bene faciens mone me, non vero dolore afficiens me.

MENELAUS.

Non igitur videtur tibi in his laborandum esse cum Græcia?

AGAMEMNO.

Græcia vero dei alicujus fato tecum insanit.

MENELAUS.

Sceptro igitur gloriare, prodens tuum fratrem :
ego vero ad alias quasdam artes me conferam,
amicosque ad alios.

NUNCIUS.

O rex omnium Græcorum,
Agamemno, veni filiam tibi tuam adducens,
quam Iphigeniam *olim* nominasti in ædibus.
Mater autem comitatur, tua conjux Clytæmnestra,
et filius Orestes, ut delectareris *ejus* conspectu,
jam pridem a *tuis* ædibus peregre agens.
Sed quia longum *iter* fecerunt, ad limpidum
fontem reficiunt femineos pedes,
ipsæque et equæ : et in gramen pratorum
dimisimus has, ut gustarent cibum.
Ego vero præcursor propter apparatum tibi faciendum
veni; nam exercitus rescivit (velox enim
pervasit *ipsum* fama), venisse tuam filiam.
Et tota turba cursu venit ad spectaculum,
ut tuam filiam videant. Fortunati enim *viri*

ἐν πᾶσι κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοι βροτοῖς.
Λέγουσι δ', ὑμέναιός τις, ἢ τί πράσσεται;
ἢ πόθον ἔχων θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ
ἐκόμισε παῖδα; Τῶν δ' ἂν ἤκουσας τάδε·
Ἀρτέμιδι προτελίζουσι τὴν νεάνιδα,
Αὐλίδος ἀνάσσῃ. Τίς νιν ἄξεταί ποτε;
Ἀλλ' εἶα, τἀπὶ τοισίδ' ἐξάρχου κανᾶ,
στεφανοῦσθε κρᾶτα, καὶ σὺ, Μενέλεώς τ' ἄναξ,
ὑμέναιον εὐτρέπιζε, καὶ κατὰ στέγας
λωτὸς βοάσθω καὶ ποδῶν ἔστω κτύπος·
φῶς γὰρ τόδ' ἥκει μακάριον τῇ παρθένῳ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἐπῄνεσ'. Ἀλλὰ στεῖχε δωμάτων ἔσω·
τὰ δ' ἄλλ', ἰούσης τῆς τύχης, ἔσται καλῶς.
Οἴμοι, τί φῶ δύστηνος; ἄρξομαι πόθεν;
ἐς οἷ' ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτώκαμεν.
Ὑπῆλθε δαίμων, ὥστε τῶν σοφισμάτων
πολλῷ γενέσθαι τῶν ἐμῶν σοφώτερος.
Ἡ δυσγένεια δ' ὡς ἔχει τι χρήσιμον.
Καὶ γὰρ δακρῦσαι ῥᾳδίως αὐτοῖς ἔχει,
ἅπαντά τ' εἰπεῖν· τῷ δὲ γενναίῳ φύσιν
ἄνολβα ταῦτα· προστάτην δὲ τοῦ βίου
τὸν ὄγκον ἔχομεν, τῷ τ' ὄχλῳ δουλεύομεν.
Ἐγὼ γὰρ ἐκβαλεῖν μὲν αἰδοῦμαι δάκρυ,
τὸ μὴ δακρῦσαι δ' αὖθις αἰδοῦμαι τάλας,
ἐς τὰς μεγίστας συμφορὰς ἀφιγμένος.
Εἶεν, τί φήσω πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμήν;
πῶς δέξομαί νιν; ποῖον ὄμμα συμβαλῶ;
καὶ γάρ μ' ἀπώλεσ' ἐπὶ κακοῖς ἅ μοι πάρα
ἐλθοῦσ' ἄκλητος. Εἰκότως δ' ἅμ' ἕσπετο
θυγατρὶ νυμφεύσουσα, καὶ τὰ φίλτατα
δώσουσ', ἵν' ἡμᾶς ὄντας εὑρήσει κακούς.
Τὴν δ' αὖ τάλαιναν παρθένον, τί παρθένον;
Ἅιδης νιν, ὡς ἔοικε, νυμφεύσει τάχα,
ὡς ᾤκτισ'· οἶμαι γάρ νιν ἱκετεῦσαι τάδε·
ὦ πάτερ, ἀποκτενεῖς με; τοιούτους γάμους
γήμειας αὐτὸς χὤστις ἐστί σοι φίλος.
Παρὼν δ' Ὀρέστης ἐγγὺς ἀναβοήσεται
οὐ συνετὰ συνετῶς· ἔτι γάρ ἐστι νήπιος.
Αἰαῖ, τὸν Ἑλένης ὥς μ' ἀπώλεσεν γάμον
γήμας ὁ Πριάμου Πάρις, ὃς εἴργασται τάδε.

ΧΟΡΟΣ.

Κἀγὼ κατῴκτειρ', ὡς γυναῖκα δεῖ ξένην
ὑπὲρ τυράννων συμφορᾶς καταστένειν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἀδελφὲ, δός μοι δεξιᾶς τῆς σῆς θιγεῖν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Δίδωμι· σὸν γὰρ τὸ κράτος, ἄθλιος δ' ἐγώ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Πέλοπα κατόμνυμ', ὃς πατὴρ τοὐμοῦ πατρὸς
τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη, τὸν τεκόντα τ' Ἀτρέα,
ἦ μὴν ἐρεῖν σοι τἀπὸ καρδίας σαφῶς,
καὶ μὴ 'πίτηδες μηδὲν, ἀλλ' ὅσον φρονῶ.
Ἐγώ σ' ἀπ' ὄσσων ἐκβαλόντ' ἰδὼν δάκρυ

inter omnes mortales *sunt* inclyti et conspicui.
Dicunt autem : Num quæ nuptiæ? aut quid agitur?
an desiderio affectus filiæ Agamemno rex
arcessivit eam? Ab aliis vero audisses talia :
Dianæ sacrificiis initiant adolescentulam,
reginæ Aulidis. Quisnam eam ducet ?
Sed age, quod proximum est, auspicare canistra,
coronate capita, et tu, rexque Menelae,
appara nuptias, et in domo
sonet tibia, et strepitus sit pedum :
hic enim dies venit felix puellæ.

AGAMEMNO.

Laudo. Sed vade intra ædes :
reliqua enim, procedente fortuna, prospere cedent.
Hei mihi, quid dicam miser? unde incipiam?
in quale vinculum fati incidimus!
Antevertit *me* fortuna, ut technis
illa meis longe sit astutior.
Ignobilitas vero ut habet quoddam commodum!
Etenim lacrimari facile licet illis,
et dicere quælibet : nobilibus vero genere
omnia hæc indecora; et arbitrum vitæ
habemus fastum, et plebi servimus.
Equidem enim vereor emittere lacrimas,
rursusque pudet me miserum non lacrimari,
in maximas calamitates delapsum.
Esto, quid dicam ad conjugem meam?
quomodo excipiam eam? quos oculos *in eam* conjiciam?
etenim me perdidit præter mala, quæ mihi prius aderant,
cum venerit non vocata. Jure tamen secuta est
filiam, nuptias celebratura, et carissimam
datura, ubi nos inveniet perfidiosos.
Miseram vero virginem (quid virginem *voco*?
Pluto eam, ut opinor, brevi ducet) [ram:
ut miseror? arbitror enim ipsam *mihi* supplicem hæc dictu-
O pater, occides me? tales nuptias
celebres ipse et quisquis tibi carus est.
Orestes autem prope stans clamabit
haud intellecta intelligenter : adhuc enim est infans.
Heu heu, ut perdidit me nuptiis Helenæ
potitus Paris, filius Priami, qui fecit hæc.

CHORUS.

Et ego misericordia commoveor, ut decet mulierem pere-
propter calamitatem principum ingemiscere. [grinam

MENELAUS.

Frater, da mihi ut dextram tuam contingam.

AGAMEMNO.

Do : tua est enim victoria, ego vero miser.

MENELAUS.

Pelopem juro, qui pater mei patris
et tui vocabatur, et genitorem Atreum,
equidem dicturum me tibi esse ex animo aperte,
et nihil artificiosum, sed ita ut sentio.
Ego cum viderem te ex oculis emittentem lacrimas,

ᾤκτειρα, καὐτὸς ἀνταφῆκά σοι πάλιν,
καὶ τῶν παλαιῶν ἐξαφίσταμαι λόγων,
οὐκ ἐς σὲ δεινός· εἶμι δ' οὗπερ εἶ σὺ νῦν,
καί σοι παραινῶ μήτ' ἀποκτείνειν τέκνον,
μήτ' ἀνθελέσθαι τοὐμόν. Οὐ γὰρ ἔνδικον
σὲ μὲν στενάζειν, τἀμὰ δ' ἡδέως ἔχειν,
θνήσκειν τε τοὺς σοὺς, τοὺς δ' ἐμοὺς ὁρᾶν φάος.
Τί βούλομαι γάρ; οὐ γάμους ἐξαιρέτους
ἄλλους λάβοιμ' ἂν, εἰ γάμων ἱμείρομαι;
ἀλλ' ἀπολέσας ἀδελφὸν, ὅν μ' ἥκιστ' ἐχρῆν,
Ἑλένην ἕλωμαι, τὸ κακὸν ἀντὶ τἀγαθοῦ;
Ἄφρων νέος τ' ἦν, πρὶν τὰ πράγματ' ἐγγύθεν
σκοπῶν ἐσεῖδον οἷον ἦν κτείνειν τέκνα.
Ἄλλως τέ μ' ἔλεος τῆς ταλαιπώρου κόρης
ἐσῆλθε, συγγένειαν ἐννοουμένῳ,
ἣ τῶν ἐμῶν ἕκατι θύεσθαι γάμων
μέλλει. Τί δ' Ἑλένης παρθένῳ τῇ σῇ μέτα;
Ἴτω στρατεία διαλυθεῖσ' ἐξ Αὐλίδος.
Σὺ δ' ὄμμα παῦσαι δακρύοις τέγγων τὸ σὸν,
ἀδελφὲ, κἀμὲ παρακαλῶν ἐς δάκρυα.
Εἰ δέ τι κόρης σῆς θεσφάτων μέτεστί σοι,
μὴ 'μοὶ μετέστω· σοὶ νέμω τοὐμὸν μέρος.
Ἀλλ' ἐς μεταβολὰς ἦλθον ἀπὸ δεινῶν λόγων.
Εἰκὸς πέπονθα· τὸν ὁμόθεν πεφυκότα
στέργων μετέπεσον. Ἀνδρὸς οὐ κακοῦ τρόποι
τοιοίδε, χρῆσθαι τοῖσι βελτίστοις ἀεί.

ΧΟΡΟΣ.

Γενναῖ' ἔλεξας Ταντάλῳ τε τῷ Διὸς
πρέποντα· προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Αἰνῶ σε, Μενέλα', ὅτι παρὰ γνώμην ἐμὴν
ὑπέθηκας ὀρθῶς τοὺς λόγους σοῦ τ' ἀξίως.
Ταραχὴ δ' ἀδελφῶν διά τ' ἔρωτα γίγνεται
πλεονεξίαν τε δωμάτων· ἀπέπτυσα
τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλοιν πικράν.
Ἀλλ' ἥκομεν γὰρ εἰς ἀναγκαίας τύχας,
θυγατρὸς αἱματηρὸν ἐκπρᾶξαι φόνον.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Πῶς; τίς δ' ἀναγκάσει σε τήν γε σὴν κτανεῖν;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἅπας Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὐκ, εἴ νιν εἰς Ἄργος γ' ἀποστελεῖς πάλιν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Λάθοιμι τοῦτ' ἄν· ἀλλ' ἐκεῖν' οὐ λήσομεν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τὸ ποῖον; οὔτοι χρὴ λίαν ταρβεῖν ὄχλον.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Κάλχας ἐρεῖ μαντεύματ' Ἀργείων στρατῷ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὐκ, ἢν φθάνῃς γε πρόσθε· τοῦτο δ' εὐμαρές.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακόν.

misertus sum *tui*, et ipse vicissim emisi *lacrimas* propter te,
et a priore discedo sententia,
non in te crudelis: vadam enim eo *sententiæ* ubi tu nunc es,
et suadeo tibi, ne interficias filiam *tuam*,
neque anteferas meam utilitatem. Non enim justum *est*,
te quidem gemere, me vero suaviter habere,
et tuos mori, meos vero adspicere *hanc* lucem.
Quid enim volo? an non egregias nuptias
alias nancisci possum, si nuptias desidero?
sed perdens fratrem, quem me minime decebat *perdere*,
Helenam accipiam, malum pro bono?
Stultus et juvenilis eram, donec propius re
inspecta vidi, quale facinus sit interficere liberos.
Præterea vero me miseratio infelicis puellæ
subiit, cogitantem cognationem *nostram*,
quæ propter meum connubium mactanda
est. Quid enim rei est tuæ filiæ cum Helena?
Eat expeditio dimissa ex Aulide.
Tu vero desiste oculos tuos irrigare lacrimis,
frater, et me provocare ad lacrimas.
Quodsi vaticinium de filia tua curæ est tibi,
ego ne curem; tibi permitto meas partes.
Sed veni in mutationem a crudeli sententia.
Æquum mihi accidit: *fratrem* eodem patre natum
amans, mutavi mentem. Boni viri mos est
ille, optima sententia semper uti.

CHORUS.

Generosa dixisti et Tantalo, filio Jovis,
digna: majores non dedecoras tuos.

AGAMEMNO.

Laudo te, Menelae, quod præter meam opinionem
recte hæc verba subjecisti, et ut te decet.
Discordia inter fratres oritur et propter amorem
et cupiditatem augendæ familiæ: abominor
talem cognationem acerbam mutuo.
At vero perveni in necessitatem,
ut cruentam cædem filiæ *meæ* perficiam.

MENELAUS.

Qui? quis vero coget te tuam *filiam* occidere?

AGAMEMNO.

Universus conventus copiarum Græcarum.

MENELAUS.

Non, si quidem ipsam Argos remittas.

AGAMEMNO.

Possim hoc fallere; sed illud non potero fallere.

MENELAUS.

Quid *est* illud? neutiquam oportet turbam nimis timere.

AGAMEMNO.

Calchas aperiet oracula exercitui Græcorum.

MENELAUS.

Non, si anteverteris *eum*; hoc autem facile *est*.

AGAMEMNO.

Totum genus vatum est ambitiosum malum.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Κοὐδέν γε χρηστὸν οὐδὲ χρήσιμον παρόν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἐκεῖνο δ' οὐ δέδοικας οὔμ' εἰσέρχεται;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὃν μὴ σὺ φράζεις, πῶς ὑπολάβοιμ' ἂν λόγον;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Τὸ Σισύφειον σπέρμα πάντ' οἶδεν τάδε.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὐκ ἔστ' Ὀδυσσεὺς ὅ τι σὲ κἀμὲ πημανεῖ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ποικίλος ἀεὶ πέφυκε τοῦ τ' ὄχλου μέτα.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Φιλοτιμίᾳ μὲν ἐνέχεται, δεινῷ κακῷ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Οὐκοῦν δόκει νιν στάντ' ἐν Ἀργείοις μέσοις
λέξειν ἃ Κάλχας θέσφατ' ἐξηγήσατο,
κἄμ' ὡς ὑπέστην θῦμα, κᾆτα ψεύδομαι,
Ἀρτέμιδι θύσειν· οἷς ξυναρπάσας στρατὸν,
σὲ κἄμ' ἀποκτείναντας Ἀργείους κόρην
σφάξαι κελεύσει. Κἂν πρὸς Ἄργος ἐκφύγω,
ἐλθόντες αὐτοῖς τείχεσιν Κυκλωπίοις
ξυναρπάσουσι καὶ κατασκάψουσι γῆν.
Τοιαῦτα τἀμὰ πήματ'. Ὦ τάλας ἐγὼ,
ὡς ἠπόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε.
Ἕν μοι φύλαξον, Μενέλεως, ἀνὰ στρατὸν
ἐλθὼν, ὅπως ἂν μὴ Κλυταιμνήστρα τάδε
μάθῃ, πρὶν ᾅδῃ παῖδ' ἐμὴν προσθῶ λαβὼν,
ὡς ἐπ' ἐλαχίστοις δακρύοις πράσσω κακῶς.
Ὑμεῖς τε σιγὴν, ὦ ξέναι, φυλάσσετε.

ΧΟΡΟΣ.

Μάκαρες οἳ μετρίας θεοῦ — Στρ.
μετά τε σωφροσύνας μετέ-
σχον λέκτρων Ἀφροδίτας,
γαλανείᾳ χρησάμενοι
μαινομένων οἴστρων, ὅθι δὴ
δίδυμ' Ἔρως ὁ χρυσοκόμας
τόξ' ἐντείνεται χαρίτων,
τὸ μὲν ἐπ' εὐαίωνι πότμῳ,
τὸ δ' ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς.
Ἀπενέπω νιν ἁμετέρων,
Κύπρι καλλίστα, θαλάμων.
Εἴη δέ μοι μετρία μὲν
χάρις, πόθοι δ' ὅσιοι,
καὶ μετέχοιμι τᾶς Ἀφροδί-
τας, πολλὰν δ' ἀποθείμαν.
Διάφοροι δὲ φύσεις βροτῶν, — Ἀντ.
διάτροποι δὲ τρόποις· ὁ δ' ὀρ-
θὸς ἐσθλὸν σαφὲς ἀεί.
Τροφαί θ' αἱ παιδευόμεναι
μέγα φέρουσιν εἰς ἀρετάν.
Τό τε γὰρ αἰδεῖσθαι σοφία,
τάν τ' ἐξαλλάσσουσαν ἔχει
χάριν ὑπὸ γνώμας ἐσορᾶν

MENELAUS.

Neque in ulla re commodum neque utile, cum adest.

AGAMEMNO.

Illud vero non times, quod me subit?

MENELAUS.

Quem tu non dicis quomodo possim suspicari sermonem?

AGAMEMNO.

Genus Sisyphi (*Ulysses*) novit hæc omnia.

MENELAUS.

Nihil est in quo me et te lædat Ulysses.

AGAMEMNO.

Semper est versutus et populi partes tuetur.

MENELAUS.

Ambitione quidem tenetur, ingenti malo.

AGAMEMNO.

Ergo puta eum stantem in concione Græcorum
dicturum esse oracula, quæ enarravit Calchas,
et quomodo ego promiserim sacrificium, deinde vero fidem [fallam,
Dianæ me facturum : ita secum abripiens exercitum,
te et me interfectis, Græcos puellam
mactare jubebit. Quodsi ad Argos fugero,
venientes, cum ipsis mœniis Cyclopiis
rapient *me*, et evertent terram.
Talia *sunt* mea mala. O me miserum!
ad quam angustiam a diis in hac re nunc redigor!
Unum mihi caveto, Menelae, per exercitum
regressus, ut ne Clytæmnestra hæc
resciscat, priusquam Plutoni filiam meam ablatam immo-[lavero,
ut paucissimis lacrimis sim miser.
Vosque, o peregrinæ, silentium servate.

CHORUS.

Beati, qui moderatæ deæ
et cum castitate sunt participes
thalamorum Veneris,
tranquillitate fruentes
ab insanis œstris, quando
Amor auricomus geminos
arcus intendit gratiarum,
unum quidem ad ævi felicem sortem,
alterum vero ad confusionem vitæ.
Deprecor hunc *arcum* a nostris
thalamis, pulcerrima Venus.
Contingat mihi moderata *formæ*
gratia, et sancti amores,
et sim particeps Veneris *modestæ*,
immoderatam vero rejiciam.
Diversa *sunt* ingenia mortalium,
dissimiles etiam *sunt* moribus : *mos* vero rectus
bonum *est* certum semper.
Et educatio recte instituta
multum confert ad virtutem.
Etenim verecundum esse sapientia *est*,
et compensantem habet
gratiam, prudenter intelligere,

τὸ δέον, ἔνθα δόξα φέρει
κλέος ἀγήρατον βιοτᾷ.
Μέγα τι θηρεύειν ἀρετάν,
γυναιξὶ μὲν κατὰ Κύπριν
κρυπτὰν, ἐν ἀνδράσι δ' αὖ
κόσμος ἐνὼν ὁ μυριοπλη-
θὴς μείζω πόλιν αὔξει.
Ἔμολες, ὦ Πάρις, ᾗτε σύ γε Ἐπῳδ.
βουκόλος ἀργενναῖς ἐτράφης
Ἰδαίαις παρὰ μόσχοις,
βάρβαρα συρίζων, Φρυγίων
αὐλῶν Οὐλύμπου καλάμοις
μιμήματα πνείων·
εὔθηλοι δ' ἐτρέφοντο βόες,
ὅτε σε κρίσις ἔμαινε θεᾶν,
ἅ σ' [εἰς] Ἑλλάδα πέμπει
ἐλεφαντοδέτων πάροι-
θεν δόμων, ὃς τᾶς Ἑλένας
ἐν ἀντωποῖς βλεφάροισιν
ἔρωτα δέδωκας,
ἔρωτι δ' αὐτὸς ἐπτοάθης.
Ὅθεν ἔρις, ἔρις Ἑλλάδα σὺν δορὶ ναυσί τ' ἄγει
ἐς πέργαμα Τροίας.
Ἰὼ ἰώ·
μεγάλαι μεγάλων εὐδαιμονίαι·
τὴν τοῦ βασιλέως
ἴδετ'. Ἰφιγένειαν ἄνασσαν ἐμὴν,
τὴν Τυνδαρέου τε Κλυταιμνήστραν,
ὡς ἐκ μεγάλων ἐβλαστήκασ'
ἐπί τ' εὐμήκεις ἥκουσι τύχας.
Θεοί τοι κρείσσους, οἵτ' ὀλβοφόροι
τοῖς οὐκ εὐδαίμοσι θνατῶν.
[Στῶμεν, Χαλκίδος ἔκγονα θρέμματα,
τὴν βασίλειαν δεξώμεθ' ὄχων
ἄπο μὴ σφαλερῶς ἐπὶ γαῖαν,
ἀγανῶς δὲ χεροῖν, μαλακῇ γνώμῃ,
μὴ ταρβήσῃ νεωστί μοι μολὸν
τὸ κλεινὸν τέκνον Ἀγαμέμνονος.
Μὴ δὴ θόρυβον μηδ' ἔκπληξιν
ταῖς Ἀργείαις
ξεῖναι ξείναις παρέχωμεν.]

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ορνιθα μὲν τόνδ' αἴσιον ποιούμεθα
τὸ σόν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν·
ἐλπίδα δ' ἔχω τιν' ὡς ἐπ' ἐσθλοῖσιν γάμοις
πάρειμι νυμφαγωγός. Ἀλλ' ὀχημάτων
ἔξω πορεύεθ' ἃς φέρω φερνὰς κόρῃ,
καὶ πέμπετ' ἐς μέλαθρον εὐλαβούμενοι.
Σὺ δ' ὦ τέκνον μοι λεῖπε πωλικοὺς ὄχους
ἁβρὸν τιθεῖσα κῶλον ἀσθενές θ' ἅμα.
Ὑμεῖς δὲ νεάνιδες νιν ἀγκάλαις ἔπι
δέξασθε καὶ πορεύσατ' ἐξ ὀχημάτων.
Καί μοι χερός τις ἐνδότω στηρίγματα,
θάκους ἀπήνης ὡς ἂν ἐκλίπω καλῶς.

quid *facere* conveniat, ubi opinio *hominum* affert
gloriam non senescentem vitæ.
Magnum quiddam *est*, venari virtutem.
mulieribus quidem in Venere
clandestina *vitanda*, viris contra
modestia insita multiplex
in majus auget urbem.
Venisti, o Paris, *illuc*, ubi tu
pastor educatus es candidos
apud Idæos vitulos,
canens barbaricos modos, Phrygiarum
tibiarum calamis Olympi
imitationem modulans;
mammosæque boves pascebantur,
quando te perciit dearum judicium,
quod te *in* Græciam misit
ante eburneas
domos, qui Helenæ
in adversos oculos
amorem injecisti,
et amore ipse perculsus es. [ducit
Unde discordia, discordia Græciam cum hastis et navibus
ad Pergama Trojæ.
Io, io!
magnæ magnorum *sunt* felicitates:
regis *Agamemnonis filiam*
videte Iphigeniam reginam meam,
et Clytæmnestram, filiam Tyndarei,
ut ex magnis parentibus natæ sunt
et ad altam evectæ fortunam.
Dii quidem excellunt, qui largiuntur opes
non felicibus mortalibus.
[Consistamus *hic*, o Chalcidis filiæ alumnæ,
excipiamus reginam curru
de *suo*, non lubrico pede, in terram,
comiterque *porrectis* manibus, *et* placida mente,
ne consternetur quæ recens ad nos venit
inclyta filia Agamemnonis.
Ne igitur tumultum, neque terrorem,
Argivis hisce
hospitæ hospitibus præbeamus.]

CLYTÆMNESTRA.

Augurium hocce bonum ducimus nobis
tuam animi probitatem et verborum comitatem:
et spem quamdam habeo, quod ad felices nuptias
adsim sponsam adducens. At e curribus
efferte munera dotalia, quæ puellæ fero,
et portate diligenter in aulam.
Tu vero, o filia, relinque mihi equestrem currum,
ponens *in terram* pedem tenerum et simul infirmum.
Vos porro, puellæ *Chalcidicæ*, in ulnis
excipite eam, et deducite de curru.
Et mihi det aliquis fulcrum manus,
sedes currus ut relinquam commode.

Αἱ δ' ἐς τὸ πρόσθεν στῆτε πωλικῶν ζυγῶν,
φοβερὸν γὰρ ἀπαράμυθον ὄμμα πωλικόν·
καὶ παῖδα τόνδε, τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον,
λάζυσθ', Ὀρέστην· ἔτι γάρ ἐστι νήπιος.
Τέκνον, καθεύδεις πωλικῷ δαμεὶς ὄχῳ;
ἔγειρ' ἀδελφῆς ἐφ' ὑμέναιον εὐτυχῶς·
ἀνδρὸς γὰρ ἀγαθοῦ κῆδος αὐτὸς ἐσθλὸς ὢν
λήψει, τὸ τῆς Νηρῆδος ἰσόθεον γένος.
[Ἑξῆς καθίστω δεῦρό μου ποδὸς, τέκνον,
πρὸς μητέρ', Ἰφιγένεια, μακαρίαν δέ με
ξένοισι ταῖσδε πλησία σταθεῖσα θὲς,
καὶ δεῦρο δὴ πατέρα πρόσειπε σὸν φίλον.]
Ὦ σέβας ἐμοὶ μέγιστον, Ἀγαμέμνων ἄναξ,
ἥκομεν, ἐφετμαῖς οὐκ ἀπιστοῦσαι σέθεν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ὦ μῆτερ, ὑποδραμοῦσά γ', ὀργισθῇς δὲ μὴ,
πρὸς στέρνα πατρὸς στέρνα τἀμὰ προσβαλῶ.
[Ἐγὼ δὲ βούλομαι τὰ σὰ στέρν', ὦ πάτερ,
ὑποδραμοῦσα περιβαλεῖν διὰ χρόνου·
ποθῶ γὰρ ὄμμα δὴ σόν· ὀργισθῇς δὲ μή.]

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἀλλ', ὦ τέκνον, χρῶ· φιλοπάτωρ δ' ἀεί ποτ' εἶ
μάλιστα παίδων τῶνδ' ὅσους ἐγὼ 'τεκον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ὦ πάτερ, ἐσεῖδόν σ' ἀσμένη πολλῷ χρόνῳ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Καὶ γὰρ πατὴρ σέ· τόδ' ἴσον ὑπὲρ ἀμφοῖν λέγεις.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Χαῖρ'· εὖ δέ μ' ἀγαγὼν πρὸς σ' ἐποίησας, πάτερ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Οὐκ οἶδ' ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ, τέκνον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἔα·
ὡς οὐ βλέπεις εὔκηλον, ἄσμενός μ' ἰδών.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Παρ' ἐμοὶ γενοῦ νῦν, μὴ 'πὶ φροντίδας τρέπου.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἀλλ' εἰμὶ παρὰ σοὶ νῦν ἅπας, κοὐκ ἄλλοθι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Μέθες νυν ὀφρὺν, ὄμμα τ' ἔκτεινον φίλον.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἰδοὺ γέγηθά σ' ὡς γέγηθ' ὁρῶν, τέκνον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Κἄπειτα λείβεις δάκρυ' ἀπ' ὀμμάτων σέθεν;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Μακρὰ γὰρ ἡμῖν ἡ 'πιοῦσ' ἀπουσία.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Οὐκ οἶδ' ὃ φῄς, οὐκ οἶδα, φίλτατ' ὦ πάτερ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Συνετὰ λέγουσα μᾶλλον εἰς οἶκτόν μ' ἄγεις.

Aliæ vero state ante equina juga,
(est enim meticulosus equorum oculus nec verbis placabilis)
et puerum hunc, Agamemnonis filium,
Orestem, capite : adhuc enim est infans.
Dormis, fili, victus equestri vectatione?
expergiscere feliciter ad nuptias sororis :
præclari enim viri affinitatem, cum ipse nobilis sis,
accipies, *deæ* Nerei filiæ diis parem prolem.
[Prope huc colloca te ad meum pedem, filia,
juxta matrem, Iphigenia; et beatam me
istis hospitibus vicina stans ostende,
et agedum jam tuum carum patrem saluta.]
O summe mihi venerande, rex Agamemno,
venimus, non immorigeræ tuis mandatis.

IPHIGENIA.

O mater, obviam currens, (ne *mihi* succenseas),
applicabo pectus meum ad pectus patris.
[Ego vero volo, o pater, tuum pectus
accurrens amplecti post longum tempus :
cupio enim tuo conspectu frui; ne vero irascaris.]

CLYTÆMNESTRA.

Verum fruere, o filia : semper enim patrem dilexisti
præ liberis aliis maxime, quos ego genui.

IPHIGENIA.

O pater, intueor te lubens post longum tempus.

AGAMEMNO.

Et ego enim te; utrisque ex æquo conveniens hoc dicis.

IPHIGENIA.

Salve, bene autem fecisti, pater, quod me ad te adduci curasti.

AGAMEMNO.

Equidem haud scio, qui affirmem vel negem *hoc*, o filia.

IPHIGENIA.

Hei mihi, quam parum placido vultu intueris, cum tamen libens me videris!

AGAMEMNO.

Multa regi et duci curæ sunt.

IPHIGENIA.

Da te mihi nunc, ne ad *alias* curas convertaris.

AGAMEMNO.

Atqui sum tecum nunc totus, nec alibi.

IPHIGENIA.

Ergo remitte supercilium, oculosque lætos explica.

AGAMEMNO.

Ecce jam lætor, utcumque lætor, dum te video, filia.

IPHIGENIA.

Et tamen lacrimas ex oculis tuis profundis?

AGAMEMNO.

Longa enim *erit* nobis insecutura absentia.

IPHIGENIA.

Nescio quid dicis, nescio, o carissime pater.

AGAMEMNO.

Quod prudenter loqueris, eo magis me ad miserationem moves.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἀσύνετά νυν ἐροῦμεν, εἴ σέ γ' εὐφρανῶ.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Παπαῖ, τὸ σιγᾶν οὐ σθένω· σὲ δ' ᾔνεσα.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Μέν', ὦ πάτερ, κατ' οἶκον ἐπὶ τέκνοις σέθεν.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Θέλω γε· τὸ θέλειν δ' οὐκ ἔχων ἀλγύνομαι.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ὄλοιντο λόγχαι καὶ τὰ Μενέλεω κακά.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ἄλλους ὀλεῖ πρόσθ' ἃμὲ διολέσαντ' ἔχει.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ὡς πολὺν ἀπῆσθα χρόνον ἐν Αὐλίδος μυχοῖς.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Καὶ νῦν γέ μ' ἴσχει δή τι μὴ στέλλειν στρατόν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ποῦ τοὺς Φρύγας λέγουσιν ᾠκίσθαι, πάτερ;
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Οὗ μήποτ' οἰκεῖν ὤφελ' ὁ Πριάμου Πάρις.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Μακράν γ' ἀπαίρεις, ὦ πάτερ, λιπὼν ἐμέ.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ἐς ταὐτὸν ἥκεις καὶ σύ γ', ὦ παῖ, σῷ πατρί.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Φεῦ·
εἴθ' ἦν καλόν μοι σοί τ' ἄγειν σύμπλουν ἐμέ.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ἔτ' ἔστι καὶ σοὶ πλοῦς, ἵνα μνήσει πατρός.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Σὺν μητρὶ πλεύσασ' ἢ μόνη πορεύσομαι;
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Μόνη, μονωθεῖσ' ἀπὸ πατρὸς καὶ μητέρος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἦ πού μ' ἐς ἄλλα δώματ' οἰκίζεις, πάτερ;
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ἔα τάδ'· οὐ χρὴ τοιάδ' εἰδέναι κόρας.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Σπεῦδ' ἐκ Φρυγῶν μοι, θέμενος εὖ τἀκεῖ, πάτερ.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Θῦσαί με θυσίαν πρῶτα δεῖ τιν' ἐνθάδε.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἀλλὰ ξὺν ἱεροῖς χρὴ τό γ' εὐσεβὲς σκοπεῖν.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Εἴσει σύ· χερνίβων γὰρ ἑστήξει πέλας.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Στήσομεν ἄρ' ἀμφὶ βωμόν, ὦ πάτερ, χορούς;
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ζηλῶ σὲ μᾶλλον ἢ 'μὲ τοῦ μηδὲν φρονεῖν.
Χώρει δὲ μελάθρων ἐντὸς, ὀφθῆναι κόραις,
πικρὸν φίλημα δοῦσα δεξιάν τ' ἐμοὶ,
μέλλουσα δαρὸν πατρὸς ἀποικήσειν χρόνον.
Ὦ στέρνα καὶ παρῆδες, ὦ ξανθαὶ κόμαι,
ὡς ἄχθος ἡμῖν ἐγένεθ' ἡ Φρυγῶν πόλις

IPHIGENIA.
Nugas igitur dicam, si modo te exhilarabo.
AGAMEMNO.
Papæ! tacere non possum: te vero laudo.
IPHIGENIA.
Mane, o pater, domi apud tuos liberos.
AGAMEMNO.
Volo quidem, sed quod voluntas non concessa sit doleo.
IPHIGENIA.
Pereant hastæ et mala Menelai.
AGAMEMNO.
Alios prius perdent, quæ me perdiderunt.
IPHIGENIA.
Quam longum tempus abfuisti in Aulidis recessu!
AGAMEMNO.
Et nunc quoque prohibet me nempe aliquid, quominus trajiciam exercitum.
IPHIGENIA.
Ubi dicunt Phrygas habitare, pater?
AGAMEMNO.
Ubi utinam nunquam habitasset Paris, Priami filius!
IPHIGENIA.
Procul navigas, o pater, me deserens.
AGAMEMNO.
Eamdem sortem et tu habes, o filia, cum patre tuo.
IPHIGENIA.
Oh!
utinam esset honestum mihi tibique, ut duceres me tecum comitem.
AGAMEMNO.
Et tibi est adhuc navigatio, ubi memor eris patris.
IPHIGENIA.
Cum matre navigans, an sola, proficiscar?
AGAMEMNO.
Sola, segregata a patre et matre.
IPHIGENIA.
Num forte me in alias ædes collocabis, pater?
AGAMEMNO.
Mitte hæc: non enim oportet talia puellas scire.
IPHIGENIA.
Propera mihi redire de Phrygibus, rebus illic recte curatis, pater.
AGAMEMNO.
Oportet me prius hic sacrificium quoddam facere.
IPHIGENIA.
At cum sacerdotibus oportet sacram rem deliberare.
AGAMEMNO.
Scies tu, prope enim lavacrum adstabis.
IPHIGENIA.
Faciemus igitur choros circa aram, o pater?
AGAMEMNO.
Duco te beatiorem, quam me, quod nihil *horum* scias.
Sed in ædes eas, ut videant te puellæ,
postquam dederis mihi acerbum osculum et dextram,
cum longo tempore abfutura sis a patre.
O pectora et genas, o flavos capillos,
quanto dolori nobis fuit Phrygum urbs

Ἑλένη τε. Παύω τοὺς λόγους· ταχεῖα γὰρ
νοτὶς διώκει μ' ὀμμάτων ψαύσαντά σου.
Ἴθ' ἐς μέλαθρα. Σὲ δὲ παραιτοῦμαι τάδε,
Λήδας γένεθλον, εἰ κατῳκτίσθην ἄγαν,
μέλλων Ἀχιλλεῖ θυγατέρ' ἐκδώσειν ἐμήν.
Ἀποστολαὶ γὰρ μακάριαι μὲν, ἀλλ' ὅμως
δάκνουσι τοὺς τεκόντας, ὅταν ἄλλοις δόμοις
παῖδας παραδιδῷ πολλὰ μοχθήσας πατήρ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὐχ ὧδ' ἀσύνετός εἰμι, πείσεσθαι δέ με
καὐτὴν δόκει τάδ', ὥστε μή σε νουθετεῖν,
ὅταν ξὺν ὑμεναίοισιν ἐξάγω κόρην·
ἀλλ' ὁ νόμος αὐτὰ τῷ χρόνῳ συνισχνανεῖ.
Τοὔνομα μὲν οὖν παιδ' οἶδ' ὅτῳ κατήνεσας,
γένους δὲ ποίου χὠπόθεν μαθεῖν θέλω.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Αἴγινα θυγάτηρ ἐγένετ' Ἀσωποῦ πατρός.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ταύτην δὲ θνητῶν ἢ θεῶν ἔζευξε τίς;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ζεύς· Αἰακὸν δ' ἔφυσεν, Οἰνώνης πρόμον.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τὰ δ' Αἰακοῦ παῖς τίς κατέσχε δώματα;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Πηλεύς· ὁ Πηλεὺς δ' ἔσχε Νηρέως κόρην.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Θεοῦ διδόντος, ἢ βίᾳ θεῶν λαβών;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ζεὺς ἠγγύησε καὶ δίδωσ' ὁ κύριος.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Γαμεῖ δὲ ποῦ νιν; ἢ κατ' οἶδμα πόντιον;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Χείρων ἵν' οἰκεῖ σεμνὰ Πηλίου βάθρα.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὗ φασι Κενταύρειον ᾠκίσθαι γένος;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἐνταῦθ' ἔδαισαν Πηλέως γάμους θεοί.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Θέτις δ' ἔθρεψεν ἢ πατὴρ Ἀχιλλέα;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Χείρων, ἵν' ἤθη μὴ μάθοι κακῶν βροτῶν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Φεῦ·
σοφός γ' ὁ θρέψας χὠ διδοὺς σοφώτερος.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Τοιόσδε παιδὸς σῆς ἀνὴρ ἔσται πόσις.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὐ μεμπτός· οἰκεῖ δ' ἄστυ ποῖον Ἑλλάδος;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἀπιδανὸν ἀμφὶ ποταμὸν ἐν Φθίας ὅροις.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἐκεῖσ' ἀπάξει σὴν ἐμήν τε παρθένον;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Κείνῳ μελήσει ταῦτα, τῷ κεκτημένῳ.

---

et Helena! Desino loqui: subitus enim
humor oculorum corripit me, cum te tango.
Abi in aulam. Te vero deprecor,
filia Ledæ, quod nimium misericordia afficiar,
Achilli filiam elocaturus meam.
Est quidem felix ablegatio, sed tamen
mordet parentem, quando alienis ædibus
tradit liberos, quos multo labore educavit pater.

CLYTÆMNESTRA.

Non ita stulta sum: passuram vero me
et ipsam existimes hæc, ut nihil opus sit te admonere,
quando puellam educam cum hymenæo:
sed et lex et tempus *hæc* extenuabunt una.
Nomen igitur scio *ejus*, cui despondisti filiam;
cognoscere autem cupio ex quo genere sit et unde.

AGAMEMNO.

Ægina filia nata est *ex* Asopo patre.

CLYTÆMNESTRA.

Quisnam vero mortalium, vel deorum hanc junxit *uxorem* [*sibi*?

AGAMEMNO.

Juppiter: Æacum vero genuit, Œnones principem.

CLYTÆMNESTRA.

Sed quisnam Æaci filius obtinuit domum?

AGAMEMNO.

Peleus: Peleus autem habebat filiam Nerei.

CLYTÆMNESTRA.

Deone (*Nereo*) concedente, an invitis diis, *eam* accipiens?

AGAMEMNO.

Juppiter desponsavit, et dedit qui ejus potestatem habuit [(*Nereus*).

CLYTÆMNESTRA.

Ubinam ducit illam? an in fluctibus marinis?

AGAMEMNO.

Ubi Chiron habitat augustam sedem Pelii.

CLYTÆMNESTRA.

Ubi aiunt habitare genus Centaurorum?

AGAMEMNO.

Ibi dii epulis celebrarunt nuptias Pelei.

CLYTÆMNESTRA.

Utrum *mater* Thetis educavit Achillem, an pater?

AGAMEMNO.

Chiron, ne disceret mores malorum hominum.

CLYTÆMNESTRA.

Heu! [*dum*.
sapiens quidem educator, et sapientior qui tradidit *educan*-

AGAMEMNO.

Talis vir maritus erit tuæ filiæ.

CLYTÆMNESTRA.

Non contemnendus. Sed in qua urbe Græciæ habitat?

AGAMEMNO.

Ad flumen Apidanum in finibus Phthiæ.

CLYTÆMNESTRA.

Eone abducet tuam meamque virginem?

AGAMEMNO.

Illi hæc erunt curæ, qui *ipsam* possidebit.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ἀλλ' εὐτυχοίτην. Τίνι δ' ἐν ἡμέρᾳ γαμεῖ;
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ὅταν σελήνης εὐτυχὴς ἔλθῃ κύκλος.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Προτέλεια δ' ἤδη παιδὸς ἔσφαξας θεᾷ;
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Μέλλω· 'πὶ ταύτῃ καὶ καθέσταμεν τύχῃ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Κἄπειτα δαίσεις τοὺς γάμους ἐς ὕστερον;
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Θύσας γε θύμαθ' ἅμὲ χρὴ θῦσαι θεοῖς.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ἡμεῖς δὲ θοίνην ποῦ γυναιξὶ θήσομεν;
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ἐνθάδε παρ' εὐπρύμνοισιν Ἀργείων πλάταις.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Καλῶς ἀναγκαίως τε· συνενέγκαι δ' ὅμως.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον, ὦ γύναι; πιθοῦ δέ μοι.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Τί χρῆμα; πείθεσθαι γὰρ εἴθισμαι σέθεν.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ἡμεῖς μὲν ἐνθάδ', οὗπέρ ἐσθ' ὁ νυμφίος
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Μητρὸς τί χωρὶς δράσεθ', ἅμὲ δρᾶν χρεών;
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
ἐκδώσομεν σὴν παῖδα Δαναΐδῶν μέτα.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ἡμᾶς δὲ ποῦ χρὴ τηνικαῦτα τυγχάνειν;
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Χώρει πρὸς Ἄργος, παρθένους τε τημέλει.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Λιποῦσα παῖδα; τίς δ' ἀνασχήσει φλόγα;
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Ἐγὼ παρέξω φῶς, ὃ νυμφίοις πρέπει.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Οὐχ ὁ νόμος οὗτος, κἂν σὺ φαῦλ' ἡγῇ τάδε.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Οὐ καλὸν ἐν ὄχλῳ σ' ἐξομιλεῖσθαι στρατοῦ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Καλὸν τεκοῦσαν τἀμά γ' ἐκδοῦναι τέκνα.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Καὶ τάς γ' ἐν οἴκῳ μὴ μόνας εἶναι κόρας.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ὀχυροῖσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Πιθοῦ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Μὰ τὴν ἄνασσαν Ἀργείαν θεάν.
Ἐλθὼν σὺ τἄξω πρᾶσσε, τἀν δόμοις δ' ἐγώ,
ἃ χρὴ παρεῖναι νυμφίοισι παρθένοις.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
Οἴμοι· μάτην ἦξ', ἐλπίδος δ' ἀπεσφάλην,

CLYTÆMNESTRA.
Sint igitur beati. Quo vero die ducet *eam?*
AGAMEMNO.
Cum lunæ felix venerit orbis (*plenilunium*)
CLYTÆMNESTRA.
Jamne mactasti deæ (*Junoni*) initiales victimas nuptiarum [filiæ?
AGAMEMNO.
Mactabo : in hoc negotio ipso jam sumus occupati.
CLYTÆMNESTRA.
Et deinde celebrabis postea convivium nuptiale?
AGAMEMNO.
Cum scilicet mactavero victimas, quas me diis immolare [oportet.
CLYTÆMNESTRA.
Nos vero ubinam convivium mulieribus faciemus?
AGAMEMNO.
Hic ad naves Græcorum bene ornatas puppibus.
CLYTÆMNESTRA.
Probe et ut necessitas fert; prosit tamen.
AGAMEMNO.
Fac igitur, uxor, nostin' quid? pare autem mihi.
CLYTÆMNESTRA.
Quam rem *faciam?* obtemperare enim tibi soleo.
AGAMEMNO.
Nos quidem illic, ubi est sponsus
CLYTÆMNESTRA.
Quid sine matre facietis, quæ me facere oportet?
AGAMEMNO.
elocabimus tuam filiam inter Græcos.
CLYTÆMNESTRA.
At me ubi oportet interim esse?
AGAMEMNO.
Proficiscere Argos, et cura virgines.
CLYTÆMNESTRA.
Relicta filia? quis vero tollet facem?
AGAMEMNO.
Ego exhibebo facem, quæ sponsis convenit.
CLYTÆMNESTRA.
Non hoc moris *est*, etiamsi tu judices hæc levia.
AGAMEMNO.
Non honestum *est* te foras in turba exercitus versari.
CLYTÆMNESTRA.
Atqui honestum *est*, me matrem meos elocare liberos.
AGAMEMNO.
Atqui etiam puellas non solas esse domi.
CLYTÆMNESTRA.
Bene custodiuntur firmis gynæceis.
AGAMEMNO.
Pare.
CLYTÆMNESTRA.
Non per deam reginam Argivorum.
Profectus tu quæ foris sunt age, domestica vero ego curabo, quæ oportet habere puellas nubentes.
AGAMEMNO.
Hei mihi! frustra annisus sum, et a spe aberravi,

ἐξ ὀμμάτων δάμαρτ' ἀποστεῖλαι θέλων.
Σοφίζομαι δὲ κἀπὶ τοῖσι φιλτάτοις
τέχνας πορίζω, πανταχῆ νικώμενος.
Ὅμως δὲ σὺν Κάλχαντι τῷ θυηπόλῳ,
τὸ τῆς θεοῦ φίλον γ', ἐμοὶ δ' οὐκ εὐτυχές,
ἐξιστορήσων εἶμι μόχθον Ἑλλάδος.
Χρὴ δ' ἐν δόμοισιν ἄνδρα τὸν σοφὸν τρέφειν
γυναῖκα χρηστὴν κἀγαθήν, ἢ μὴ τρέφειν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἥξει δὴ Σιμόεντα καὶ (Στρ.)
δίνας ἀργυροειδεῖς
ἄγυρις Ἑλλάνων στρατιᾶς
ἀνά τε ναυσὶ καὶ σὺν ὅπλοις
Ἴλιον ἐς τὸ Τροίας
Φοιβήιον δάπεδον,
τὰν Κασάνδραν ἵν' ἀκούω
ῥίπτειν ξανθοὺς πλοκάμους
χλωροκόμῳ στεφάνῳ δάφνας
κοσμηθεῖσαν, ὅταν θεοῦ
μαντόσυνοι πνεύσωσ' ἀνάγκαι.
Στάσονται δ' ἐπὶ περγάμων (Ἀντ.)
Τροίας ἀμφί τε τείχη
Τρῶες, ὅταν χάλκασπις Ἄρης
πόντιος εὐπρῴροισι πλάταις
εἰρεσίᾳ πελάζῃ
Σιμουντίοις ὀχετοῖς,
τὰν τῶν ἐν αἰθέρι δισσῶν
Διοσκούρων Ἑλέναν
ἐκ Πριάμου κομίσαι θέλων
εἰς γᾶν Ἑλλάδα δοριπόνοις
ἀσπίσι καὶ λόγχαις Ἀχαιῶν.
Πέργαμον δὲ Φρυγῶν πόλιν (Ἐπῳδ.)
λαΐνους περὶ πύργους
κυκλώσας Ἄρει φονίῳ,
λαιμοτόμους κεφαλὰς
σπάσας, πόλισμα Τροίας
πέρσας κατάκρας [πόλιν],
θήσει κόρας πολυκλαύτους
δάμαρτά τε Πριάμου.
Ἁ δὲ Διὸς Ἑλένα κόρα
πολύκλαυτος ἐσεῖται
πόσιν προλιποῦσα. Μήτ' ἐμοὶ,
μήτ' ἐμοῖσι τέκνων τέκνοις
ἐλπὶς ἅδε ποτ' ἔλθοι,
οἵαν αἱ πολύχρυσοι
Λυδαὶ καὶ Φρυγῶν ἄλοχοι
στήσουσι παρ' ἱστοῖς
μυθεῦσαι τάδ' ἐς ἀλλήλας·
τίς ἄρα μ' εὐπλοκάμους κόμας
ῥῦμα δακρυόεν τανύσας
πατρίδος ὀλλυμένας ἀπολωτιεῖ
διὰ σὲ, τὰν κύκνου δολιχαύχενος γόνον;
εἰ δὴ φάτις ἔτυμος,
ὡς σ' ἔτεκεν Λήδα

e conspectu conjugem dimittere volens.
Utor autem fallaciis, et erga carissimos
excogito technas, et undique vincor.
Attamen cum Calchante vate,
quod deæ (*Dianæ*) gratum, mihi vero male auspicatum est,
percontaturus vadam onus Græciæ.
Oportet autem virum sapientem in ædibus alere
uxorem commodam et bonam, aut *omnino* nullam alere.

CHORUS.

Veniet igitur ad Simoenta et
vortices argenteos
cœtus exercitus Græcorum
in navibus et cum armis
ad Ilium in Troiæ
Phœbeum solum:
ubi audio Cassandram
diffundere flavos crines,
viridi corona lauri
ornatam, quando dei
fatidicæ necessitates adspirant.
Stabunt autem in arcibus
Trojæ et circa mœnia
Trojani, cum Mars æreis scutis armatus
per mare vectus bene rostratis ratibus
remigatione appropinquabit
ad Simoentis alveos,
geminorum in cœlo
Dioscurorum *sororem* Helenam
reducere volens a Priamo
in terram Græcam bellicosis
clypeis et hastis Græcorum.
Pergamum vero, urbem Phrygum,
lapideas circumcirca turres
cingens bello cruento,
a cervicibus resecta *civium* capita
avellens, urbe Trojæ
eversa funditus [urbe],
faciet puellas multum lacrimari
conjugemque Priami.
Helena vero, Jovis filia,
multum plorabit
quod deseruerit maritum. Neque mihi,
neque meis nepotibus
hæc exspectatio unquam veniat,
qualem divites
Lydæ et uxores Phrygum
concipient, ad telam
colloquentes hæc inter sese:
Quisnam bene comptos capillos
tractu lacrimoso tendens
patria eversa me avellet
propter te, filiam cygni superbientis longo collo?
si modo vera *est* fama,
quod te peperit Leda

ὄρνιθι πταμένῳ,
Διὸς ὅτ' ἀλλάχθη δέμας, εἴτ'
ἐν δέλτοις Πιερίσιν
μῦθοι τάδ' ἐς ἀνθρώπους
ἤνεγκαν παρὰ καιρὸν ἄλλως.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ποῦ τῶν Ἀχαιῶν ἐνθάδ' ὁ στρατηλάτης;
τίς ἂν φράσειε προσπόλων τὸν Πηλέως
ζητοῦντά νιν παῖδ' ἐν πύλαις Ἀχιλλέα;
Οὐκ ἐξ ἴσου γὰρ μένομεν Εὐρίπου πέλας.
Οἳ μὲν γὰρ ἡμῶν ὄντες ἄζυγες γάμων
οἴκους ἐρήμους ἐκλιπόντες ἐνθάδε
θάσσουσ' ἐπ' ἀκτὰς, οἱ δ' ἔχοντες εὐνίδας
καὶ παῖδας· οὕτω δεινὸς ἐμπέπτωκ' ἔρως
τῆσδε στρατείας Ἑλλάδ' οὐκ ἄνευ θεῶν.
Τοὐμὸν μὲν οὖν δίκαιον ἐμὲ λέγειν χρεών·
ἄλλος δ' ὁ χρῄζων αὐτὸς ὑπὲρ αὑτοῦ φράσει.
Γῆν γὰρ λιπὼν Φάρσαλον ἠδὲ Πηλέα
μένω 'πὶ λεπταῖς ταῖσδέ γ' Εὐρίπου πνοαῖς,
Μυρμιδόνας ἴσχων, οἵ μ' ἀεὶ προσκείμενοι
λέγουσ'· Ἀχιλλεῦ, τί μένομεν; ποῖον χρόνον
ἔτ' ἐκμετρῆσαι χρὴ πρὸς Ἴλιον στόλον;
Δρᾶ γ', εἴ τι δράσεις, ἢ ἄπαγ' οἴκαδε στρατὸν,
τὰ τῶν Ἀτρειδῶν μὴ μένων μελλήματα.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὦ παῖ θεᾶς Νηρῆδος, ἔνδοθεν λόγων
τῶν σῶν ἀκούσασ' ἐξέβην πρὸ δωμάτων.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ὦ πότνι' αἰδὼς, τήνδε τίνα λεύσσω ποτὲ
γυναῖκα, μορφὴν εὐπρεπῆ κεκτημένην;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὐ θαῦμά σ' ἡμᾶς ἀγνοεῖν, οὓς μὴ πάρος
κατεῖδες· αἰνῶ δ' ὅτι σέβεις τὸ σωφρονεῖν.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Τίς δ' εἶ; τί δ' ἦλθες Δαναϊδῶν ἐς σύλλογον,
γυνὴ πρὸς ἄνδρας ἀσπίσιν πεφραγμένους;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Λήδας μέν εἰμι παῖς, Κλυταιμνήστρα δέ μοι
ὄνομα, πόσις δέ μοὐστὶν Ἀγαμέμνων ἄναξ.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Καλῶς ἔλεξας ἐν βραχεῖ τὰ καίρια.
Αἰσχρὸν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Μεῖνον· τί φεύγεις; δεξιάν τ' ἐμῇ χερὶ
σύναψον, ἀρχὴν μακαρίαν νυμφευμάτων.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Τί φής; ἐγώ σοι δεξιάν; αἰδοίμεθ' ἂν
Ἀγαμέμνον', εἰ ψαύοιμεν ὧν μή μοι θέμις.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Θέμις μάλιστα, τὴν ἐμὴν ἐπεὶ γαμεῖς
παῖδ', ὦ θεᾶς παῖ ποντίας Νηρηΐδος.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ποίους γάμους φής; ἀφασία μ' ἔχει, γύναι,
εἰ μή τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον.

volanti avi,
Jovis quando permutatum est corpus: sive
in tabulis Pieridum
fabulæ hæc ad homines
tulerunt intempestive *et* temere.

ACHILLES.

Ubinam est qui Græcis hic imperat?
quis ministrorum dicet Pelei
filium, Achillem, quærere eum in portis?
Non enim æquali sorte manemus juxta Euripum.
Nam alii quidem nostrum expertes nuptiarum,
ædibus relictis desertis, hic
sedent in littore; alii vero habentes uxores
et liberos: tam vehemens amor incidit,
non sine diis, in Græciam hujus expeditionis.
Quod igitur jure ad me pertinet, id me oportet dicere;
alius vero, cui libitum est, ipse pro se dicet.
Relictis enim terra Pharsalo et Peleo,
moror ad flatus istos tenues Euripi,
continens Myrmidones, qui mihi semper instantes
dicunt: Achilles, quid exspectamus? quam longo tempore
adhuc oportet emetiri navigationem ad Trojam?
Fac, si quid es facturus, aut abduc domum exercitum,
istas Atridarum non exspectans cunctationes.

CLYTÆMNESTRA.

O fili deæ Nereidis, intus sermonem
tuum audiens exivi ex ædibus.

ACHILLES.

O verecundia augusta, quamnam hancce video
feminam, forma *tam* decente præditam?

CLYTÆMNESTRA.

Non mirum te nos non novisse, quas ante non
vidisti; laudo vero te quod colis verecundiam.

ACHILLES.

Quæ vero es? cur venisti ad exercitum Græcorum,
mulier ad viros munitos scutis?

CLYTÆMNESTRA.

Ledæ sum filia, et Clytæmnestra mihi
nomen, maritus vero est mihi rex Agamemno.

ACHILLES.

Apte dixisti breviter opportuna.
Non decet autem me loqui cum mulieribus.

CLYTÆMNESTRA.

Mane: quid fugis? dextramque manui meæ
junge, felix principium desponsationis.

ACHILLES.

Quid ais? egone tibi dexteram? vereremur
Agamemnonem, si tangeremus quæ me *tangere* fas non *est*.

CLYTÆMNESTRA.

Maxime fas *est*, quoniam meam duces
filiam, o fili deæ marinæ Nereidis.

ACHILLES.

Quas *mihi* nuptias dicis? equidem stupor me habet, mulier,
nisi forte quid errans fingis novum sermonem.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Πᾶσιν τόδ' ἐμπέφυκεν, αἰδεῖσθαι φίλους
καινοὺς ὁρῶσι καὶ γάμου μεμνημένους.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Οὐπώποτ' ἐμνήστευσα παῖδα σὴν, γύναι,
οὐδ' ἐξ Ἀτρειδῶν ἦλθέ μοι λόγος γάμων.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τί δῆτ' ἂν εἴη; σὺ πάλιν αὖ λόγους ἐμοὺς
θαύμαζ'· ἐμοὶ γὰρ θαύματ' ἐστὶ τὰ παρὰ σοῦ.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Εἴκαζε· κοινόν ἐστιν εἰκάζειν τάδε·
ἄμφω γὰρ οὖν ψευδόμεθα τοῖς λόγοις ἴσως.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἀλλ' ἦ πέπονθα δεινά; μνηστεύω γάμους
οὐκ ὄντας, ὡς εἴξασιν· αἰδοῦμαι τάδε.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἴσως ἐκερτόμησε κἀμὲ καὶ σέ τις.
Ἀλλ' ἀμελίᾳ δὸς αὐτὰ καὶ φαύλως φέρε.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Χαῖρ'· οὐ γὰρ ὀρθοῖς ὄμμασίν σ' ἔτ' εἰσορῶ,
ψευδὴς γενομένη καὶ παθοῦσ' ἀνάξια.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Καὶ σοὶ τόδ' ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ· πόσιν δὲ σὸν
στείχω ματεύσων τῶνδε δωμάτων ἔσω.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Ὦ ξέν', Αἰακοῦ γένεθλον, μεῖνον, ὦ, σέ τοι λέγω,
τὸν θεᾶς γεγῶτα παῖδα, καὶ σὲ, τὴν Λήδας κόρην.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Τίς ὁ καλῶν πύλας παροίξας; ὡς τεταρβηκὼς καλεῖ.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Δοῦλος, οὐχ ἁβρύνομαι τῷδ'· ἡ τύχη γὰρ οὐκ ἐᾷ.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Τίνος; ἐμὸς μὲν οὐχί· χωρὶς τἀμὰ κἀγαμέμνονος.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Τῆσδε τῆς πάροιθεν οἴκων, Τυνδάρεω δόντος πατρός.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἕσταμεν· φράζ', εἴ τι χρῄζεις, ὧν μ' ἐπέσχες οὕνεκα.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Ἦ μόνω πάροιθε δῆτα ταῖσδ' ἐφέστατον πύλαις;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὡς μόνοις λέγοις ἂν, ἔξω δ' ἐλθὲ βασιλικῶν δόμων.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Ὦ τύχη πρόνοιά θ' ἡ 'μὴ, σῶσον οὓς ἐγὼ θέλω.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ὁ λόγος ἐς μέλλοντ' ἂν ὤσῃ χρόνον, ἔχει δ' ὄκνον [τινά.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Δεξιᾶς ἕκατι μὴ μέλλ', εἴ τί μοι χρῄζεις λέγειν.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Οἶσθα δῆτά μ' ὅστις ὢν σοὶ καὶ τέκνοις εὔνους ἔφυν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οἶδά σ' ὄντ' ἐγὼ παλαιὸν δωμάτων ἐμῶν λάτριν.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.

Χὤτι μ' ἐν ταῖς σαῖσι φερναῖς ἔλαβεν Ἀγαμέμνων [ἄναξ.

CLYTÆMNESTRA.

Omnibus hoc insitum est natura, ut verecundentur, amicos novos cum vident et nuptiarum mentionem facientes.

ACHILLES.

Nunquam, mulier, ambivi filiam tuam, neque mihi ab Atridis facta mentio de nuptiis.

CLYTÆMNESTRA.

Quid *hoc* tandem fuerit? tu vicissim meum sermonem mirare : nam mihi mira sunt tua dicta.

ACHILLES.

Conjice : utriusque *nostrum* interest conjectare de hac re ; nam ambo decipimur verbis fortasse.

CLYTÆMNESTRA.

Numnam male mecum agitur? concilio nuptias, quæ non sunt, ut videtur. Horum me pudet.

ACHILLES.

Fortasse ludificavit aliquis me et te. Sed ne cures ista ferasque leviter.

CLYTÆMNESTRA.

Vale : non enim rectis amplius te oculis intueor, cum sim mendax facta, et indigna mihi acciderint.

ACHILLES.

Et tibi hoc *ipsum* a me sit *responsum :* maritum vero tuum vado quæsiturus hisce in ædibus.

SENEX.

O hospes, nepos Æaci, mane, oh, te appello, natum dea *Thetide* filium, et te, filiam Ledæ.

ACHILLES.

Quis *me* vocat paululum apertis portis? ut ore perturbato [vocat!

SENEX.

Servus : non insolesco hoc *nomine;* non enim me sinit sors.

ACHILLES.

Cujus? non *enim* meus : mea et Agamemnonis sunt separata.

SENEX.

Hujus quæ ante ædes stat, dante patre Tyndareo, *sum servus.*

ACHILLES.

Stamus; dic, si quid vis, propter quæ me stitisti.

SENEX.

An igitur soli vos duo statis ante *ædes* ad hasce fores?

CLYTÆMNESTRA.

Potes loqui tanquam solis : egredere vero ex ædibus regiis.

SENEX.

O fortuna et mea providentia, serva illos quos volo.

ACHILLES.

Hæc oratio ad instans jam tempus tendit, et habet aliquid [timoris.

CLYTÆMNESTRA.

Quoad dextram *meam quam petis*, ne cunctare, si quid [mihi vis dicere.

SENEX.

Scis igitur qualis sim et quam tibi et tuis liberis fuerim [fidus.

CLYTÆMNESTRA.

Scio ego te veterem mearum ædium esse ministrum.

SENEX.

Et quod me tuæ dotis in partem accepit rex Agamemno.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ἦλθες εἰς Ἄργος μεθ' ἡμῶν, κἀμὸς ἦσθ' ἀεί ποτε.
ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Ὧδ' ἔχει· καὶ σοὶ μὲν εὔνους εἰμὶ, σῷ δ' ἧσσον
[πόσει.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ἐκκάλυπτέ νύν ποθ' ἡμῖν οὕστινας λέγεις λόγους.
ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Παῖδα σὴν πατὴρ ὁ φύσας αὐτόχειρ μέλλει κτανεῖν.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Πῶς; ἀπέπτυσ', ὦ γεραιὲ, μῦθον· οὐ γὰρ εὖ φρο-
[νεῖς.
ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Φασγάνῳ λευκὴν φονεύων τῆς ταλαιπώρου δέρην.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ὦ τάλαιν' ἐγώ. Μεμηνὼς ἄρα τυγχάνει πόσις;
ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Ἀρτίφρων, πλὴν ἐς σὲ καὶ σὴν παῖδα· τοῦτο δ' οὐ
[φρονεῖ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ἐκ τίνος λόγου; τίς αὐτὸν οὑπάγων ἀλαστόρων;
ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Θέσφαθ', ὥς γέ φησι Κάλχας, ἵνα πορεύηται στρατὸς
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ποῖ; Τάλαιν' ἐγὼ, τάλαινα δ' ἣν πατὴρ μέλλει κτα-
[νεῖν.
ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Δαρδάνου πρὸς δώμαθ', Ἑλένην Μενέλεως ὅπως
[λάβῃ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Εἰς ἄρ' Ἰφιγένειαν Ἑλένης νόστος ἦν πεπρωμένος;
ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Πάντ' ἔχεις. Ἀρτέμιδι θύσειν παῖδα σὴν μέλλει πα-
[τήρ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ὁ δὲ γάμος τίν' εἶχε πρόφασιν, ᾗ μ' ἐκόμισεν ἐκ
[δόμων;
ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Ἵν' ἀγάγοις χαίρουσ' Ἀχιλλεῖ παῖδα νυμφεύσουσα
[σήν.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ὦ θύγατερ, ἥκεις ἐπ' ὀλέθρῳ καὶ σὺ καὶ μήτηρ σέθεν.
ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Οἰκτρὰ πάσχετον δύ' οὖσαι· δεινὰ δ' Ἀγαμέμνων
[ἔτλη.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Οἴχομαι τάλαινα, δάκρυόν τ' ὄμματ' οὐκέτι στέγει.
ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Εἴπερ ἀλγεινὸν τὸ τέκνων στερομένην δακρυρροεῖν.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Σὺ δὲ τάδ', ὦ γέρον, πόθεν φῂς εἰδέναι πεπυσμένος;
ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Δέλτον ᾠχόμην φέρων σοι πρὸς τὰ πρὶν γεγραμμένα.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Οὐκ ἐῶν ἢ ξυγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην;
ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Μὴ μὲν οὖν ἄγειν· φρονῶν γὰρ ἔτυχε σὸς πόσις τότ' εὖ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Κᾆτα πῶς φέρων γε δέλτον οὐκ ἐμοὶ δίδως λαβεῖν.
ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ.
Μενέλεως ἀφείλεθ' ἡμᾶς, ὃς κακῶν τῶνδ' αἴτιος.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ὦ τέκνον Νηρῇδος, ὦ παῖ Πηλέως, κλύεις τάδε;

CLYTÆMNESTRA.
Venisti Argos nobiscum, et meus semper fuisti.
SENEX.
Sic habet *res :* et tibi quidem sum benevolus, minus vero
[tuo marito.
CLYTÆMNESTRA.
Aperito igitur tandem nobis quod vis dicere.
SENEX.
Filiam tuam pater, qui genuit, sua manu ipse occidere vult.
CLYTÆMNESTRA.
Quomodo? abominor, o senex, *hunc* sermonem : non enim
[es compos mentis.
SENEX.
Gladio cædens candidam cervicem miseræ *puellæ.*
CLYTÆMNESTRA.
O me miseram! an igitur maritus meus insanit?
SENEX.
Mentis compos *est*, præterquam in te et tuam filiam : hac
[enim parte non sapit.
CLYTÆMNESTRA.
Qua de causa? quis malus genius eum instigat?
SENEX.
Oracula, ut quidem inquit Calchas, ut exercitus proficiscatur
CLYTÆMNESTRA.
Quo? Me miseram, infelicemque illam, quam pater est in-
[terfecturus!
SENEX.
Dardani ad sedes (*Trojam*), ut Helenam Menelaus recipiat.
CLYTÆMNESTRA.
In Iphigeniæ igitur perniciem reditus Helenæ erat fato decre-
[tus?
SENEX.
Rem tenes omnem. Dianæ filiam tuam pater immolaturus est.
CLYTÆMNESTRA.
Nuptiæ vero quem prætextum habebant, quo me ex ædibus
[arcessivit?
SENEX.
Ut lubens adduceres tuam filiam, Achilli *eam* datura nuptui.
CLYTÆMNESTRA.
O filia, venisti ad necem et tu et mater tua.
SENEX.
Misera vos ambæ patimini, et dira ausus est Agamemno.
CLYTÆMNESTRA.
Perii misera, oculique non amplius retinent lacrimas.
SENEX.
Siquidem acerbum est lacrimari orbatam liberis.
CLYTÆMNESTRA.
Sed tu, o senex, unde dicis te hæc comperta habere?
SENEX.
Ibam afferens literas tibi præter illas, quæ ante erant scriptæ.
CLYTÆMNESTRA.
Utrum prohibens an cohortans adducere filiam ad necem?
SENEX.
Ut non adduceres : tunc enim resipuerat tuus maritus.
CLYTÆMNESTRA.
Deinde quomodo, cum tamen ferres literas, mihi non tra-
[debas eas?
SENEX.
Menelaus mihi eripuit, qui auctor est horum malorum.
CLYTÆMNESTRA.
O fili Nereidis, o nate Peleo, audisne hæc?

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἔκλυον οὖσαν ἀθλίαν σε, τὸ δ' ἐμὸν οὐ φαύλως φέρω.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Παῖδά μου κατακτενοῦσι σοῖς δολώσαντες γάμοις.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Μέμφομαι κἀγὼ πόσει σῷ, κοὐχ ἁπλῶς οὕτω φέρω.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὐκ ἐπαιδεσθήσομαί γε προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ,
θνητὸς ἐκ θεᾶς γεγῶτα· τί γὰρ ἐγὼ σεμνύνομαι;
ἢ τίνος σπουδαστέον μοι μᾶλλον ἢ τέκνου πέρι;
Ἀλλ' ἄμυνον, ὦ θεᾶς παῖ, τῇ τ' ἐμῇ δυσπραξίᾳ
τῇ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῇ, μάτην μέν, ἀλλ' ὅμως.
Σοὶ καταστέψασ' ἐγώ νιν ἦγον ὡς γαμουμένην·
νῦν δ' ἐπὶ σφαγὰς κομίζω· σοὶ δ' ὄνειδος ἵξεται,
ὅστις οὐκ ἤμυνας. Εἰ γὰρ μὴ γάμοισιν ἐζύγης,
ἀλλ' ἐκλήθης γοῦν ταλαίνης παρθένου φίλος πόσις.
Πρὸς γενειάδος σε, πρὸς σῆς δεξιᾶς, πρὸς μητέρος·
ὄνομα γὰρ τὸ σόν μ' ἀπώλεσ', ᾧ σ' ἀμυνάθειν χρεών.
Οὐκ ἔχω βωμὸν καταφυγεῖν ἄλλον ἢ τὸ σὸν γόνυ,
οὐδὲ φίλος οὐδεὶς πέλας μοι· τὰ δ' Ἀγαμέμνονος κλύεις
ὠμὰ καὶ πάντολμ'· ἀφῖγμαι δ', ὥσπερ εἰσορᾷς, γυνὴ
ναυτικὸν στράτευμ' ἄναρχον κἀπὶ τοῖς κακοῖς θρασύ,
χρήσιμον δ', ὅταν θέλωσιν. Ἢν δὲ τολμήσῃς σύ μου
χεῖρ' ὑπερτεῖναι, σεσώσμεθ'· εἰ δὲ μή, οὐ σεσώσμεθα.

ΧΟΡΟΣ.

Δεινὸν τὸ τίκτειν, καὶ φέρει φίλτρον μέγα,
πᾶσίν τε κοινὸν, ὥσθ' ὑπερκάμνειν τέκνων.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ὑψηλόφρων μοι θυμὸς αἴρεται πρόσω·
ἐπίσταται δὲ τοῖς κακοῖσί τ' ἀσχαλᾶν
μετρίως τε χαίρειν τοῖσιν ἐξωγκωμένοις.
Λελογισμένοι γὰρ οἱ τοιοίδ' εἰσὶν βροτῶν,
ὀρθῶς διαζῆν τὸν βίον γνώμης μέτα.
Ἔστιν μὲν οὖν ἵν' ἡδὺ μὴ λίαν φρονεῖν,
ἔστιν δὲ χὤπου χρήσιμον γνώμην ἔχειν.
Ἐγὼ δ' ἐν ἀνδρὸς εὐσεβεστάτου τραφεὶς
Χείρωνος, ἔμαθον τοὺς τρόπους ἁπλοῦς ἔχειν.
Καὶ τοῖς Ἀτρείδαις, ἢν μὲν ἡγῶνται καλῶς,
πεισόμεθ'· ὅταν δὲ μὴ καλῶς, οὐ πείσομαι,
ἀλλ' ἐνθάδ' ἐν Τροίᾳ τ' ἐλευθέραν φύσιν
παρέχων, Ἄρη τὸ κατ' ἐμὲ κοσμήσω δορί.
Σὲ δ', ὦ σχέτλια παθοῦσα πρὸς τῶν φιλτάτων,
ἃ δὴ κατ' ἄνδρα γίγνεται νεανίαν,
τοσοῦτον οἶκτον περιβαλὼν καταστελῶ,
κοὔποτε κόρη σὴ πρὸς πατρὸς σφαγήσεται,
ἐμὴ φατισθεῖσ'· οὐ γὰρ ἐμπλέκειν πλοκὰς
ἐγὼ παρέξω σῷ πόσει τοὐμὸν δέμας.
Τοὔνομα γάρ, εἰ καὶ μὴ σίδηρον ἤρατο,
τοὐμὸν φονεύσει παῖδα σήν· τὸ δ' αἴτιον
πόσις σός· ἁγνὸν δ' οὐκέτ' ἐστὶ σῶμ' ἐμόν,
εἰ δι' ἔμ' ὀλεῖται διά τε τοὺς ἐμοὺς γάμους
ἡ δεινὰ τλᾶσα κοὐκ ἀνεκτὰ παρθένος,
θαυμαστὰ δ' ὡς ἀνάξι' ἠτιμασμένη.
Ἐγὼ κάκιστος ἦν ἄρ' Ἀργείων ἀνήρ,

ACHILLES.

Audivi te esse miseram; quod vero ad me attinet, non leviter hoc fero.

CLYTÆMNESTRA.

Filiam meam interficient decipientes *nos* prætextu nuptiarum tuarum.

ACHILLES.

Irascor et ego marito tuo, neque ita leviter fero.

CLYTÆMNESTRA.

Non equidem pudebit me accidere ad genua tua,
me mortalem tibi nato ex dea: quid enim ego superbe *jam* agam?
aut pro quonam mihi magis laborandum, quam pro filia?
At opem fer, o deæ fili, et meo infortunio
et ei, quæ est dicta conjux tua, frustra quidem *dicta*, sed tamen *fer opem*.
Tibi coronans eam ego adduxi tanquam nupturam:
nunc vero ad mactationem duco: tibi probrum erit,
qui non adjuveris *eam*. Etsi enim *ei* nuptiis non fueris junctus,
at nominatus es saltem miseræ puellæ carus maritus.
Per mentum te, per tuam dextram, perque matrem *oro*;
nomen enim tuum me perdidit, quo te oportet opem ferre.
Non aliam aram habeo ad quam confugiam, quam tua genua,
nec amicus ullus mihi prope est: audis autem Agamemnonis
crudele et atrox consilium. Veni vero, ut vides, mulier
ad navalem exercitum effrenum et ferocem ad mala perpetranda,
utilem tamen, cum volunt. Si igitur tu ausus fueris me
manu porrecta protegere, salvi sumus: sin minus, periimus.

CHORUS.

Res est gravis parere, et affert ingens desiderium,
communeque omnibus *est*, ut laborent pro liberis.

ACHILLES.

Commovetur mihi animus altus quo præditus sum;
novit autem et malis dolere,
et moderate gaudere secundis rebus.
Hujusmodi enim homines computata ratione certum habent,
recte vitam agere cum prudentia.
Atque est quidem ubi dulce sit non nimium sapere:
est vero etiam ubi utile sit esse prudentem.
Ego autem enutritus in *ædibus* deorum verentissimi viri,
Chironis, didici habere mores simplices.
Et Atridis, si recte imperaverint,
parebimus: quando autem non recte, non parebo;
sed hic et in Troia liberam indolem
exhibens, Martem, quantum in me est, ornabo pugnando.
Te vero, o passa miseranda a carissimis,
quantum quidem a viro juveni præstari potest,
tantam induens *tui* commiserationem, *te* consolabor,
neque unquam tua filia mactabitur a patre,
quæ mea dicta est: non enim ad fraudes nectendas
concedam ego tuo marito me.
Nomen enim meum, etiam si non sustulit ferrum,
interficiet filiam tuam: causa autem *est*
maritus tuus: ego tamen non amplius sum purus,
si propter me pereat et propter meas nuptias
virgo, quæ atrocia neque ferenda tulit,
miris quippe et indignis modis contumelia affecta.
Ego utique Græcorum *omnium* vir essem pessimus,

ἐγὼ τὸ μηδὲν, Μενέλεως δ' ἐν ἀνδράσιν,
ὡς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος γεγὼς,
εἴπερ φονεύει τοὐμὸν ὄνομα σῷ πόσει.
Μὰ τὸν δι' ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον
Νηρέα, φυτουργὸν Θέτιδος, ἥ μ' ἐγείνατο,
οὐχ ἅψεται σῆς θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ,
οὐδ' εἰς ἄκραν χεῖρ' ὥστε προσβαλεῖν πέπλοις·
ἢ Σίπυλος ἔσται πόλις, ὅρισμα βαρβάρων,
ὅθεν πεφύκασ' οἱ στρατηλάται γένος,
Φθίας δὲ τοὔνομ' οὐδαμοῦ κεκλήσεται.
Πικροὺς δὲ προχύτας χέρνιβάς τ' ἐνάρξεται
Κάλχας ὁ μάντις. Τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνὴρ,
ὃς ὀλίγ' ἀληθῆ, πολλὰ δὲ ψευδῆ λέγει,
τυχὼν, ὅταν δὲ μὴ τύχῃ, διοίχεται;
Οὐ τῶν γάμων ἕκατι, μυρίαι κόραι
θηρῶσι λέκτρον τοὐμὸν, εἴρηται τόδε·
ἀλλ' ὕβριν ἐς ἡμᾶς ὕβρισ' Ἀγαμέμνων ἄναξ·
χρῆν δ' αὐτὸν αἰτεῖν τοὐμὸν ὄνομ' ἐμοῦ πάρα,
θήραμα παιδός. Εἰ Κλυταιμνήστρα δ' ἐμοὶ
μάλιστ' ἐπείσθη θυγατέρ' ἐκδοῦναι πόσει,
ἔδωκά τἂν Ἕλλησιν, εἰ πρὸς Ἴλιον
ἐν τῷδ' ἔκαμνε νόστος· οὐκ ἠρνούμεθ' ἂν
τὸ κοινὸν αὔξειν ὧν μέτ' ἐστρατευόμην.
Νῦν δ' οὐδέν εἰμι παρά γε τοῖς στρατηλάταις,
ἐν εὐμαρεῖ τε δρᾶν τε καὶ μὴ δρᾶν καλῶς.
Τάχ' εἴσεται σίδηρος, ὃν πρὶν ἐς Φρύγας
ἐλθεῖν, φόνου κηλῖσιν αἵματος χρανῶ,
εἴ τίς με τὴν σὴν θυγατέρ' ἐξαιρήσεται.
Ἀλλ' ἡσύχαζε· θεὸς ἐγὼ πέφηνά σοι
μέγιστος, οὐκ ὢν, ἀλλ' ὅμως γενήσομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔλεξας, ὦ παῖ Πηλέως, σοῦ τ' ἄξια
καὶ τῆς ἐναλίας δαίμονος, σεμνῆς θεοῦ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Φεῦ·
πῶς ἄν σ' ἐπαινέσαιμι μὴ λίαν λόγοις,
μήτ' ἐνδεὴς τοῦδ' ἀπολέσαιμι τὴν χάριν;
Αἰνούμενοι γὰρ ἀγαθοὶ τρόπον τινὰ
μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἢν αἰνῶσ' ἄγαν.
Αἰσχύνομαι δὲ παραφέρουσ' οἰκτροὺς λόγους,
ἰδίᾳ νοσοῦσα· σὺ δ' ἄνοσος κακῶν ἐμῶν.
Ἀλλ' οὖν ἔχει τι σχῆμα, κἂν ἄπωθεν ᾖ,
ἀνὴρ ὁ χρηστὸς δυστυχοῦντας ὠφελῶν.
Οἴκτειρε δ' ἡμᾶς· οἰκτρὰ γὰρ πεπόνθαμεν,
ἣ πρῶτα μέν σε γαμβρὸν οἰηθεῖσ' ἔχειν,
κενὴν κατέσχον ἐλπίδ'· εἶτά σοι τάχα
ὄρνις γένοιτ' ἂν τοῖσι μέλλουσιν γάμοις
θανοῦσ' ἐμὴ παῖς, ὅ σε φυλάξασθαι χρεών.
Ἀλλ' εὖ μὲν ἀρχὰς εἶπας, εὖ δὲ καὶ τέλη·
σοῦ γὰρ θέλοντος παῖς ἐμὴ σωθήσεται.
Βούλει νιν ἱκέτιν σὸν περιπτύξαι γόνυ;
ἀπαρθένευτα μὲν τάδ'· εἰ δέ σοι δοκεῖ,
ἥξει, δι' αἰδοῦς ὄμμ' ἔχουσ' ἐλεύθερον·
ἢ μὴ παρούσης ταὐτὰ τεύξομαι σέθεν;

ego *homo* nullius pretii, Menelaus vero pro viro *haberetur*,
tanquam non Peleo natus, sed ex malo genio,
si meum nomen cædem ministraret tuo marito.
Non per educatum in humidis fluctibus
Nereum, genitorem Thetidis, quæ me peperit,
non tanget tuam filiam rex Agamemno,
ne summa quidem manu, ut *eam* admoveat *ejus* peplis:
sin minus, Sipylus erit civitas, vicus barbarorum,
unde trahunt isti duces genus *suum*,
Phthiæ autem nomen nusquam gentium pronunciabitur.
Amaras vero molas salsas et lavacra consecrabit
Calchas vates. Qualis enim vir est vates,
qui pauca vera, inter multa falsa, dicit,
si scopum attigerit; sin erraverit, res sic abit (*non curatur*)?
Non matrimonii illius causa (sexcentæ puellæ
petunt meas nuptias) dictum est hoc:
sed contumelia nos affecit rex Agamemno.
Oportebat enim ipsum a me petere nomen meum,
ad captandam filiam. Si Clytæmnestra propter me
maxime adducenda fuisset, filiam ut elocaret marito,
dedissem id sane Græcis, si ad Ilium
profectio hac in re laboraret: non recusassemus
augere publicum bonum *eorum*, quibuscum militabam.
Nunc vero nihili sum apud *hos* duces,
nulliusque momenti res *ipsis est*, bene agant an male mecum.
Statim *hic* ensis noverit, quem, priusquam ad Trojam
perveniam, cruento cædis sanguine polluam,
si quis mihi tuam filiam eripiat.
Sed sis quieta: ego tibi apparui deus
maximus, quamvis *deus* non sim, sed tamen ero.

CHORUS.

Dixisti, o fili Pelei, quæ et te digna sunt
et marino numine, veneranda dea.

CLYTÆMNESTRA.

Vah!
quomodo te laudabo non nimis verbis,
neve nimis parca laudis beneficii gratiam corrumpam?
Boni enim cum laudantur, quodammodo
oderunt eos qui laudant, si nimium *eos* laudent.
Erubesco autem afferens miseranda verba,
privatim laborans: tu enim *es* expers meorum malorum.
Sed tamen habet quamdam speciem decoram, etiamsi non
vir probus, cum afflictis opem fert. [sit propinquus,
Miserere igitur nostri, miseranda enim passa sum:
quæ primum quidem existimans me habituram te generum,
vanam foverim spem: deinde tibi fortassis
omen fuerit nuptiis futuris
moriens mea filia, quod te cavere oportet.
Sed bene quidem initio dixisti, bene etiam in fine:
si tu enim volueris, mea filia servabitur.
Visne eam supplicem amplecti tuum genu?
hoc quidem virginem parum decet: si tamen *ita* tibi videtur,
veniet, cum pudore vultum ingenuum ostendens:
aut absente *ea*, consequar hæc abs te?

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Μενέτω κατ' οἴκους· σεμνὰ γὰρ σεμνύνεται.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὅμως δ' ὅσον γε δυνατὸν αἰδεῖσθαι χρεών.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Σὺ μήτε σὴν παῖδ' ἔξαγ' ὄψιν εἰς ἐμὴν,
μήτ' εἰς ὄνειδος ἀμαθὲς ἔλθωμεν, γύναι·
στρατὸς γὰρ ἀθρόος ἀργὸς ὢν τῶν οἴκοθεν
λέσχας πονηρὰς καὶ κακοστόμους φιλεῖ.
Πάντως δέ μ' ἱκετεύοντες ἥξετ' εἰς ἴσον,
ἤν τ' ἀνικέτευτος ᾖς· ἐμοὶ γὰρ ἐστ' ἀγὼν
μέγιστος ὑμᾶς ἐξαπαλλάξαι κακῶν.
Ὡς ἕν γ' ἀκούσασ' ἴσθι, μὴ ψευδῶς μ' ἐρεῖν·
ψευδῆ λέγων δὲ καὶ μάτην ἐγκερτομῶν,
θάνοιμι, μὴ θάνοιμι δ', ἢν σώσω κόρην.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὄναιο συνεχῶς δυστυχοῦντας ὠφελῶν.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἄκουε δή νυν, ἵνα τὸ πρᾶγμ' ἔχῃ καλῶς.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τί τοῦτ' ἔλεξας; ὡς ἀκουστέον γέ σου.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Πείθωμεν αὖθις πατέρα βέλτιον φρονεῖν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Κακός τίς ἐστι καὶ λίαν ταρβεῖ στρατόν.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἀλλ' οἱ λόγοι γε καταπαλαίουσιν λόγους.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ψυχρὰ μὲν ἐλπίς· ὅ τι δὲ χρή με δρᾶν φράσον.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἱκέτευ' ἐκεῖνον πρῶτα μὴ κτείνειν τέκνα·
ἢν δ' ἀντιβαίνῃ, πρὸς ἐμέ σοι πορευτέον.
Εἰ γὰρ τὸ χρῇζον ἐπίθετ', οὐ τοὐμὸν χρεὼν
χωρεῖν· ἔχει γὰρ τοῦτο τὴν σωτηρίαν·
κἀγώ τ' ἀμείνων πρὸς φίλον γενήσομαι,
στρατός τ' ἂν οὐ μέμψαιτό μ', εἰ τὰ πράγματα
λελογισμένως πράσσοιμι μᾶλλον ἢ σθένει.
Καλῶς δὲ κρανθέντων πρὸς ἡδονὴν φίλοις
σοί τ' ἂν γένοιτο κἂν ἐμοῦ χωρὶς τάδε.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὡς σώφρον' εἶπας. Δραστέον δ' ἅ σοι δοκεῖ.
Ἢν δ' αὐτὰ μὴ πράσσωμεν ἃν ἐγὼ θέλω,
ποῦ σ' αὖθις ὀψόμεσθα; ποῦ χρή μ' ἀθλίαν
ἐλθοῦσαν εὑρεῖν σὴν χέρ' ἐπίκουρον κακῶν;

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἡμεῖς σε φύλακες οὗ χρεὼν φυλάσσομεν,
μή τίς σ' ἴδῃ στείχουσαν ἐπτοημένην
Δαναῶν δι' ὄχλου· μηδὲ πατρῷον δόμον
αἴσχυν'· ὁ γάρ τοι Τυνδάρεως οὐκ ἄξιος
κακῶς ἀκούειν· ἐν γὰρ Ἕλλησιν μέγας.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἔσται τάδ'. Ἄρχε· σοί με δουλεύειν χρεών.
Εἰ δ' εἰσὶ θεοὶ, δίκαιος ὢν ἀνὴρ σύ γε
ἐσθλῶν κυρήσεις· εἰ δὲ μὴ, τί δεῖ πονεῖν;

ACHILLES.

Maneat domi : decore enim decori rationem habet.

CLYTÆMNESTRA.

Sed tamen eo usque *tantum*, dum res patitur, verecundum esse oportet.

ACHILLES.

Tu neque filiam tuam educito in meum conspectum,
neque incurramus in probrum, o mulier, inconsideratum.
Exercitus enim copiosus, cum *rerum* domesticarum curis est vacuus,
amat fabulas malas et maledicas.
Idem plane consequeris, sive supplex me adieris,
sive non supplicaveris : nam mihi *propositum* est certamen
summum, ut vos a malis *istis* liberem.
Itaque hoc unum quod audis teneas, me non falsa dicturum :
quodsi falsa dicam, et frustra *vos* ludam,
moriar : ita autem mortem effugiam, si puellam servavero.

CLYTÆMNESTRA.

Sis felix, semper juvans afflictos.

ACHILLES.

Audi igitur, ut res recte geratur.

CLYTÆMNESTRA.

Quid hoc dixisti? nam audiendus certe es.

ACHILLES.

Persuadeamus patri, ut rursus melius sapiat.

CLYTÆMNESTRA.

Est quidam ignavus, et nimis timet exercitum.

ACHILLES.

Sed rationes superant rationes.

CLYTÆMNESTRA.

Frigida quidem *est* spes : sed dic quidnam oporteat me facere.

ACHILLES.

Supplicem te primum illi præbeas, ne occidat filiam :
quodsi restiterit, ad me tibi veniendum *est*.
Si enim persuasus fuerit id quod vis, non opus est me
intercedere : hoc *ipsum* enim salutem *filiæ* habet :
et ego melior apud amicum videbor,
et exercitus non culpabit me, si res
ratione magis quam viribus gessero.
Et *rebus* bene perfectis, grata amicis
et tibi hæc erunt, vel sine mea opera.

CLYTÆMNESTRA.

Quam sapienter dixisti. Faciendum igitur quod tibi videtur.
Quodsi ista non consequar, quæ ego volo,
ubi te rursus videbimus? quo me miseram oportet
ire, ut inveniam tuam manum auxiliatricem malis?

ACHILLES.

Nos te custodes, ubi opus, observamus,
ne quis te videat ire consternatam
per exercitum Græcorum; neu paternam domum
dedecores : nam Tyndareus non dignus *est*
qui male audiat : *est* enim inter Græcos magnus.

CLYTÆMNESTRA.

Hæc *ita* erunt. Impera : tibi me servire decet.
Si vero sunt dii, tu, cum sis justus vir,
bona consequeris : sin minus, quid juvat laborare?

ΧΟΡΟΣ.

Τίς ἄρ' ὑμέναιος διὰ λωτοῦ Λίβυος Στρ.
μετά τε φιλοχόρου κιθάρας
συρίγγων θ' ὑπὸ καλαμοεσ-
σᾶν ἔστασεν ἰαχὰν,
ὅτ' ἀνὰ Πήλιον αἱ καλλιπλόκαμοι
Πιερίδες ἐν δαιτὶ θεῶν
χρυσεοσάνδαλον ἴχνος
ἐν γᾷ κρούουσαι
Πηλέως εἰς γάμον ἦλθον,
μελῳδοῖς Θέτιν ἀχήμασι τόν τ' Αἰακίδαν
Κενταύρων ἀν' ὄρεσι κλέουσαι
Πηλιάδα καθ' ὕλαν;
Ὁ δὲ Δαρδανίδας, Διὸς
λέκτρων τρύφημα φίλον,
χρυσέοισιν ἄφυσσε λοιβὰν
ἐν κρατήρων γυάλοις,
ὁ Φρύγιος Γανυμήδης.
Παρὰ δὲ λευκοφαῆ
ψάμαθον εἱλισσόμεναι
κύκλια πεντήκοντα κόραι
Νηρῆος γάμους ἐχόρευσαν.
Ἀνὰ δ' ἐλάταισι στεφανώδει τε χλόᾳ Ἀντ.
θίασος ἔμολεν ἱπποβότας
Κενταύρων ἐπὶ δαῖτα τὰν
θεῶν κρατῆρά τε Βάκχου.
Μέγα δ' ἀνέκλαγον, ὦ Νηρὴι κόρα,
παῖδες Θεσσαλαὶ, μέγα φῶς,
μάντις ὁ Φοῖβος, ὁ Μουσᾶν τ'
εἰδὼς γεννάσεις,
Χείρων ἐξωνόμασεν,
ὃς ἥξει χθόνα λογχήρεσι σὺν Μυρμιδόνων
ἀσπισταῖσι Πριάμοιο κλεινὰν
γαῖαν ἐκπυρώσων,
περὶ σώματι χρυσέων
ὅπλων Ἡφαιστοπόνων
κεκορυθμένος ἔνδυτ', ἐκ θεᾶς
ματρὸς δωρήματ' ἔχων
Θέτιδος, ἅ νιν ἔτικτε
μακάριον. Τότε δαί-
μονες τᾶς εὐπάτριδος
γάμον Νηρηΐδος ἔθεσαν
πρώτας Πηλέως θ' ὑμεναίους.
Σὲ δ' ἐπὶ κάρα στέψουσι καλλικόμαν Ἐπῳδ.
πλόκαμον Ἀργεῖοι, βαλιὰν
ὥστε πετραίων ἀπ' ἄντρων
ἐλθοῦσαν ὀρέων μόσχον ἀκήρατον,
βρότειον αἱμάσσοντες λαιμὸν,
οὐ σύριγγι τραφεῖσαν, οὐδ'
ἐν ῥοιβδήσει βου[...]ων,
παρὰ δὲ μ[...]οκόμον
[...] τὸ τᾶς
[...]

CHORUS.

Qualis hymenæus per fistulam Libycam
et cum cithara choreis gaudente
tibiasque per arundineas
edidit sonum:
quando per Pelium *montem* pulcricomæ
Pierides in convivio deorum
vestigio aureorum sandaliorum
terram pulsantes,
ad nuptias venerunt Pelei,
canoris Thetin vocibus et Æaciden (*Peleum*)
in montibus Centaurorum celebrantes
in silva Peliaca?
Dardanides vero, Jovis
thalamorum deliciæ caræ,
nectar hausit aureis
in crateribus profundis,
Phrygius Ganymedes.
Prope vero candidam
arenam saltantes
in orbem quinquaginta filiæ
Nerei nuptias concelebrarunt.
Cum abiegnis vero telis et gramineis coronis
turba venit equestris
Centaurorum ad convivium
deorum et craterem Bacchi.
Clamaverunt *vero* filiæ Thessalicæ: Magnum,
magnum, o Nerei filia, lumen,
vates Apollo et a Musis
generationes edoctus
Chiron prædixerunt,
qui veniet in agrum *Trojanum* hastatis cum Myrmidonum
militibus, Priami inclytam
terram devastaturus igni,
circa corpus aureorum
armorum a Vulcano fabricatorum
armatus indumento, a dea
matre dono accepto
Thetide, quæ eum peperit
beatum. Tunc
dii nobilis
Nereidis nuptias celebrarunt
primæ et Pelei hymenæum.
Tibi vero, *Iphigenia*, coronabunt in capite pulcricomam
Græci cæsariem, maculosæ
ceu saxeis ex antris
profectæ montium intactæ cervæ,
humanum cruentantes guttur,
non ad fistulæ sonum nutritæ, neque
ad cantum pastorum,
sed apud matrem, matrimonio alicui
ex Inachidis jungendæ.
Quomodo pudoris aut
virtutis potest

σθένειν τι πρόσωπον,
ὁπότε τὸ μὲν ἄσεπτον ἔχει
δύναμιν, ἁ δ' ἀρετὰ κατόπι-
σθεν θνατοῖς ἀμελεῖται,
ἀνομία δὲ νόμων κρατεῖ,
καὶ μὴ κοινὸς ἀγὼν βροτοῖς,
μή τις θεῶν φθόνος ἔλθῃ;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἐξῆλθον οἴκων προσκοπουμένη πόσιν,
χρόνιον ἀπόντα κἀκλελοιπότα στέγας.
Ἐν δακρύοισι δ' ἡ τάλαινα παῖς ἐμὴ,
πολλὰς ἱεῖσα μεταβολὰς ὀδυρμάτων,
θάνατον ἀκούσασ', ὃν πατὴρ βουλεύεται.
Μνήμην δ' ἄρ' εἶχον πλησίον βεβηκότος
Ἀγαμέμνονος τοῦδ', ὃς ἐπὶ τοῖς αὑτοῦ τέκνοις
ἀνόσια πράσσων αὐτίχ' εὑρεθήσεται.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Λήδας γένεθλον, ἐν καλῷ σ' ἔξω δόμων
εὕρηχ', ἵν' εἴπω παρθένου χωρὶς λόγους,
οὓς οὐκ ἀκούειν τὰς γαμουμένας πρέπει.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τί δ' ἔστιν, οὗ σοι καιρὸς ἀντιλάζυται;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἔκπεμπε παῖδα δωμάτων πατρὸς μέτα·
ὡς χέρνιβες πάρεισιν εὐτρεπισμέναι,
προχύται τε βάλλειν πῦρ καθάρσιον χεροῖν,
μόσχοι τε, πρὸ γάμων ἃς θεᾷ πεσεῖν χρεὼν
Ἀρτέμιδι, μέλανος αἵματος φυσήματα.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τοῖς ὀνόμασιν μὲν εὖ λέγεις, τὰ δ' ἔργα σου
οὐκ οἶδ' ὅπως χρή μ' ὀνομάσασαν εὖ λέγειν.
Χώρει δὲ, θύγατερ, ἐκτὸς, οἶσθα γὰρ πατρὸς
πάντως ἃ μέλλει, χὐπὸ σοῖς πέπλοις ἄγε
λαβοῦσ' Ὀρέστην, σὸν κασίγνητον, τέκνον.
Ἰδοὺ πάρεστιν ἥδε πειθαρχοῦσά σοι.
Τὰ δ' ἄλλ' ἐγὼ πρὸ τῆσδε κἀμαυτῆς φράσω.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Τέκνον, τί κλαίεις, οὐδ' ἔθ' ἡδέως ὁρᾷς,
ἐς γῆν δ' ἐρείσασ' ὄμμα πρόσθ' ἔχεις πέπλους;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Φεῦ·
τίν' ἂν λάβοιμι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν κακῶν;
ἅπασι γὰρ πρώτοισι χρήσασθαι πάρα,
κἀν ὑστάτοισι, κἀν μέσοισι πανταχοῦ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Τί δ' ἔστιν; ὥς μοι πάντες εἰς ἓν ἥκετε,
σύγχυσιν ἔχοντες καὶ ταραγμὸν ὀμμάτων.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Εἴφ' ἂν ἐρωτήσω σε γενναίως, πόσι.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Οὐδὲν κελευσμοῦ δεῖ μ', ἐρωτᾶσθαι θέλω.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τὴν παῖδα τὴν σὴν τήν τ' ἐμὴν μέλλεις κτανεῖν;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἔα·

aliquid valere vultus,
ubi impietas potens
est, virtus vero posthabita
mortalibus negligitur,
et iniquitas potior est legibus,
et non commune certamen mortalibus *est*,
ne deorum aliqua indignatio ingruat.

CLYTÆMNESTRA.

Exivi ex ædibus prospectura maritum,
qui diu abest et reliquit ædes.
Et filia mea misera in lacrimis versatur,
effundens multas varias querelas,
postquam de morte audivit, quam pater molitur.
Atque ergo commemineram prope huc adventare
Agamemnonem, qui adversus liberos suos
impia patrans mox deprehendetur.

AGAMEMNO.

O Ledæ proles (*Clytæmnestra*), opportune te extra domum
invenio, ut dicam seorsum a virgine verba,
quæ non decet audire nupturas.

CLYTÆMNESTRA.

Quidnam id est, cujus opportunitas tibi incumbit?

AGAMEMNO.

Accerse filiam e domo, ut cum patre eat:
nam sacra aqua adest parata,
et molæ salsæ, ut manibus conjiciantur in ignem lustralem,
et juvencæ, quas ante nuptias oportet mactari deæ
Dianæ, nigrum cruorem exhalantes.

CLYTÆMNESTRA.

Verbis quidem bene dicis, sed facta tua
haud scio quomodo oporteat me dicere ut recte appellem.
Exi vero, filia: scis enim quæ pater
molitur omnino: et sub peplis tuis affer
assumtum Orestem, tuum fratrem, filia.
Ecce adest hic obtemperans tibi:
reliqua vero pro hac et me ipsa ego dicam.

AGAMEMNO.

Filia, quid fles nec amplius suaviter prospicis,
sed vultum in terram defixum peplis objectis velas?

CLYTÆMNESTRA.

Heu!
quodnam meorum malorum sumam exordium?
omnibus enim licet uti *et* primis,
et postremo loco, et medio, ubique.

AGAMEMNO.

Quid vero est? ut mihi omnes in eadem re conspiratis,
habentes confusionem et conturbationem vultus!

CLYTÆMNESTRA.

Dic mihi, marite, ingenue, de quibus te interrogabo.

AGAMEMNO.

Nihil opus est mihi hortatu: interrogari volo.

CLYT[illegible]ESTRA.

Meam tuamque filiam visne [illegible]cere?

AGA[illegible]

τλήμονά γ' ἔλεξας, ὑπονοεῖς θ' ἃ μή σε χρή.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἔχ' ἥσυχος,
κἀκεῖνό μοι τὸ πρῶτον ἀπόκριναι πάλιν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Σὺ δ' ἤν γ' ἐρωτᾷς εἰκότ', εἰκότ' ἂν κλύοις.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὐκ ἄλλ' ἐρωτῶ, καὶ σὺ μὴ λέγ' ἄλλα μοι.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ὦ πότνια μοῖρα καὶ τύχη δαίμων τ' ἐμός.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Κἀμός γε καὶ τῆσδ', εἷς τριῶν δυσδαιμόνων.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Τί δ' ἠδίκησαι;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τοῦτ' ἐμοῦ πεύθει πάρα;
Ὁ νοῦς ὅδ' αὐτὸς νοῦν ἔχων οὐ τυγχάνει.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἀπωλόμεσθα. Προδέδοται τὰ κρυπτά μου.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Πάντ' οἶδα καὶ πεπύσμεθ' ἃ σὺ μέλλεις με δρᾷν.
Αὐτὸ δὲ τὸ σιγᾷν ὁμολογοῦντός ἐστί σου
καὶ τὸ στενάζειν πολλά. Μὴ κάμῃς λέγων.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἰδοὺ σιωπῶ· τὸ γὰρ ἀναίσχυντον τί δεῖ
ψευδῆ λέγοντα προσλαβεῖν τῇ συμφορᾷ;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἄκουε δή νυν· ἀνακαλύψω γὰρ λόγους,
κοὐκέτι παρῳδοῖς χρησόμεσθ' αἰνίγμασιν.
Πρῶτον μέν, ἵνα σοι πρῶτα τοῦτ' ὀνειδίσω,
ἔγημας ἄκουσάν με κἄλαβες βίᾳ,
τὸν πρόσθεν ἄνδρα Τάνταλον κατακτανών,
βρέφος τε τοὐμὸν ζῶν προσούδισας πέδῳ,
μαστῶν βιαίως τῶν ἐμῶν ἀποσπάσας.
Καὶ τὼ Διός σε παῖδ', ἐμὼ δὲ συγγόνω,
ἵπποισι μαρμαίροντ' ἐπεστρατευσάτην·
πατὴρ δὲ πρέσβυς Τυνδάρεώς σ' ἐρρύσατο
ἱκέτην γενόμενον, τἀμὰ δ' ἔσχες αὖ λέχη.
Οὗ σοι καταλλαχθεῖσα, περὶ σὲ καὶ δόμους
συμμαρτυρήσεις ὡς ἄμεμπτος ἦν γυνή,
ἔς τ' Ἀφροδίτην σωφρονοῦσα καὶ τὸ σὸν
μέλαθρον αὔξουσ', ὥστε σ' εἰσιόντα τε
χαίρειν θύραζέ τ' ἐξιόντ' εὐδαιμονεῖν.
Σπάνιον δὲ θήρευμ' ἀνδρὶ τοιαύτην λαβεῖν
δάμαρτα· φλαύραν δ' οὐ σπάνις γυναῖκ' ἔχειν.
Τίκτω δ' ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι παῖδά σοι
τόνδ', ὧν μιᾶς σὺ τλημόνως μ' ἀποστερεῖς.
Κἄν τίς σ' ἔρηται τίνος ἕκατί νιν κτενεῖς,
λέξον τί φήσεις, ἢ 'μὲ χρὴ λέγειν τὰ σά;
Ἑλένην Μενέλαος ἵνα λάβῃ. Καλόν γ' ἔθος
κακῆς γυναικὸς μισθὸν ἀποτῖσαι τέκνα.
Τἄχθιστα τοῖσι φιλτάτοις ὠνούμεθα.
Ἄγ', ἢν στρατεύσῃ καταλιπών μ' ἐν δώμασι,
κἀκεῖ γενήσει διὰ μακρᾶς ἀπουσίας,

atrocia dixisti, suspicarisque quæ te non oportet *suspicari*.

CLYTÆMNESTRA.

Ne perturberis,
et illud primum mihi responde rursus.

AGAMEMNO.

At si tu interrogaveris convenientia, convenientia audies.

CLYTÆMNESTRA.

Non alia interrogo, et tu ne alia mihi dicas.

AGAMEMNO.

O fortunam venerandam et fatum geniumque meum!

CLYTÆMNESTRA.

Et meum etiam et hujus; unus *est* trium infelicium.

AGAMEMNO.

Qua in re læsa es?

CLYTÆMNESTRA.

Hoc ex me quæris?
Ista calliditas *tua* ipsa calliditatem non habet.

AGAMEMNO.

Perii! mea arcana sunt prodita.

CLYTÆMNESTRA.

Omnia novi et audivi, quæ tu mihi facturus es.
Ipsum tuum silentium est confitentis,
et crebri gemitus. Ne labores dicendo.

AGAMEMNO.

En taceo. Quid enim oportet impudentiam
falsa dicentem adjungere calamitati?

CLYTÆMNESTRA.

Audi igitur nunc; aperiam enim sermonem,
et non amplius utemur ænigmatis a proposito alienis.
Primum quidem, ut hoc primo loco tibi exprobrem,
duxisti me invitam et rapuisti vi,
occiso priore marito Tantalo,
infantemque meum vivum illisisti solo
ab uberibus meis avulsum violenter.
Et filii Jovis (*Castor et Pollux*) meique fratres,
equis conspicui, tibi bellum intulerunt:
sed Tyndareus, pater senex, te liberavit,
supplicem factum, et habuisti rursus meum connubium.
Unde reconciliata tibi, erga te et domum
ipse testis eris quod fuerim inculpabilis uxor,
et in re venerea casta et tuam
rem familiarem augens, ut sive intrares,
gauderes, sive foras prodires, beatus esses.
Rara autem *est* acquisitio viro, ut talem consequatur
uxorem: sed malam non est rarum uxorem habere.
Et præter tres filias peperi tibi filium
hunc, ex quibus una tu me atrociter privabis.
Atque si quis interrogarit te, ob quam causam interficies [ipsam,
dic, quidnam dices? an me loqui oportet tuo nomine?
ut Helenam Menelaus recipiat. Præclarus utique mos,
pro mala muliere pretium persolvere liberos *nostros*.
Invisissima *nempe* carissimis redimimus.
Age *vero*, si ad bellum proficisceris, in ædibus me relicta,
et illic longum tempus absis,

τίν' ἐν δόμοις με καρδίαν ἕξειν δοκεῖς,
ὅταν θρόνους τῆσδ' εἰσίδω πάντας κενούς,
κενοὺς δὲ παρθενῶνας, ἐπὶ δὲ δακρύοις
μόνη καθῶμαι, τήνδε θρηνῳδοῦσ' ἀεί·
ἀπώλεσέν σ', ὦ τέκνον, ὁ φυτεύσας πατὴρ,
αὐτὸς κτανὼν, οὐκ ἄλλος, οὐδ' ἄλλῃ χερὶ,
τοιόνδε μισθὸν καταλιπὼν πρὸς τοὺς δόμους.
Ἐπεὶ βραχείας προφάσεως ἔδει μόνον,
ἐφ' ᾗ σ' ἐγὼ καὶ παῖδες αἱ λελειμμέναι
δεξόμεθα δέξιν ἥν σε δέξασθαι χρεών.
Μὴ δῆτα πρὸς θεῶν μήτ' ἀναγκάσῃς ἐμὲ
κακὴν γενέσθαι περὶ σὲ, μήτ' αὐτὸς γένῃ.
Εἶεν·
θύσεις δὲ τὴν παῖδ'· ἔνθα τίνας εὐχὰς ἐρεῖς;
τί σοι κατεύξει τἀγαθὸν, σφάζων τέκνον;
νόστον πονηρὸν, οἴκοθέν γ' αἰσχρῶς ἰών;
Ἀλλ' ἐμὲ δίκαιον ἀγαθὸν εὔχεσθαί τί σοι;
Ἦ τἄρ' ἀσυνέτους τοὺς θεοὺς ἡγοίμεθ' ἂν,
εἰ τοῖσιν αὐθένταισιν εὖ φρονήσομεν.
Ἥκων δ' ἐς Ἄργος προσπεσεῖ τέκνοισι σοῖς;
ἀλλ' οὐ θέμις σοι. Τίς δὲ καὶ προσβλέψεται
παίδων σε, τῶν ἂν προθέμενος κτάνῃς τινά;
Ταῦτ' ἦλθες ἤδη διὰ λόγων; ἢ σκῆπτρά σοι
μόνον διαφέρειν καὶ στρατηλατεῖν μέλει;
Ὃν χρῆν δίκαιον λόγον ἐν Ἀργείοις λέγειν·
βούλεσθ', Ἀχαιοὶ, πλεῖν Φρυγῶν ἐπὶ χθόνα;
κλῆρον τίθεσθε, παῖδ' ὅτου θανεῖν χρεών.
Ἐν ἴσῳ γὰρ ἦν τόδ', ἀλλὰ μή σ' ἐξαίρετον
σφάγιον παρασχεῖν Δαναΐδαισι παῖδα σὴν,
ἢ Μενέλεων πρὸ μητρὸς Ἑρμιόνην κτανεῖν,
οὗπερ τὸ πρᾶγμ' ἦν. Νῦν δ' ἐγὼ μὲν ἡ τὸ σὸν
σώζουσα λέκτρον παιδὸς ὑστερήσομαι,
ἡ δ' ἐξαμαρτοῦσ', ὑπόροφον νεάνιδα
Σπάρτῃ κομίζουσ', εὐτυχὴς γενήσεται.
Τούτων ἄμειψαί μ' εἴ τι μὴ καλῶς λέγω·
εἰ δ' εὖ λέλεκται νῷϊ, μὴ δή γε κτάνῃς
τὴν σήν τε κἀμὴν παῖδα, καὶ σώφρων ἔσει.

ΧΟΡΟΣ.

Πιθοῦ· τὸ γάρ τοι τέκνα συσσώζειν καλὸν,
Ἀγάμεμνον· οὐδεὶς πρὸς τάδ' ἀντείποι βροτῶν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Εἰ μὲν τὸν Ὀρφέως εἶχον, ὦ πάτερ, λόγον,
πείθειν ἐπᾴδουσ', ὥσθ' ὁμαρτεῖν μοι πέτρας,
κηλεῖν τε τοῖς λόγοισιν οὓς ἐβουλόμην,
ἐνταῦθ' ἂν ἦλθον. Νῦν δὲ τἀπ' ἐμοῦ σοφὰ,
δάκρυα παρέξω· ταῦτα γὰρ δυναίμεθ' ἄν.
Ἱκετηρίαν δὲ γόνασιν ἐξάπτω σέθεν
τὸ σῶμα τοὐμὸν, ὅπερ ἔτικτεν ἥδε σοι,
μή μ' ἀπολέσῃς ἄωρον· ἡδὺ γὰρ τὸ φῶς
βλέπειν· τὰ δ' ὑπὸ γῆν μή μ' ἰδεῖν ἀναγκάσῃς.
Πρώτη σ' ἐκάλεσα πατέρα, καὶ σὺ παῖδ' ἐμέ·
πρώτη δὲ γόνασι σοῖσι σῶμα δοῦσ' ἐμὸν
φίλας χάριτας ἔδωκα κἀντεδεξάμην.
Λόγος δ' ὁ μὲν σὸς ἦν ὅδ'· ἆρά σ', ὦ τέκνον,

quem in ædibus animum me habituram putas,
quum sedes hujus omnes adspiciam vacuas,
et vacuum conclave virginum, et in lacrimis
sedeam sola, istam lugens semper :
Perdidit te, filia, pater, qui te genuit,
ipse *te* occidens, non alius, nec alia manu,
tale præmium relinquens proditæ familiæ.
Quippe levi tantum *quodam* prætextu *tibi* opus erat,
cujus gratia ego et filiæ quas relinquis
exciperemus te eo modo, quo te excipere decet *revertentem.*
Ne igitur per deos, neque cogas me
malam in te esse, neque tu sis ipse *erga me.*
Esto:
mactabis filiam : tunc quas preces concipies?
quale tibi bonum petes, sacrificans filiam?
scilicet iter malum, cum turpiter domo sis profectus?
Sed mene par *est* aliquid boni precari tibi?
Profecto judicabimus deos stultos,
si parricidis *nos* bene velimus.
An vero Argos reversus amplexaberis liberos tuos?
at non licebit tibi. Quis etiam adspiciet
te ex liberis, quorum tu aliquem re deliberata occideris?
Hæccine jam reputasti tecum? an sceptrum
tantum gestare, et imperatorem esse tibi curæ est? [cere :
Quem conveniebat justa oratione utentem apud Græcos di-
Vultis, Græci, navigare in Phrygum terram?
ducatis sortem, cujus filiam oporteat mori.
Hoc enim æquum erat : at non te unum ex omnibus
præbere tuam filiam victimam Græcis;
aut Menelaum *oportebat* interficere Hermionen matris causa,
cujus hoc negotium erat. Nunc vero ego quidem, quæ tuum
connubium *sancte* servo, privabor filia *mea* :
quæ vero peccavit, sub tecto puellam
Spartæ servans, erit beata.
De his responde mihi, si quid non recte dico :
quodsi probe dicta sunt nobis, ne occidas
tuam ac meam filiam, et sapiens eris.

CHORUS.

Obtempera : nam honestum *est* conservare liberos,
Agamemno; nemo mortalium contra hæc dixerit.

IPHIGENIA.

Si Orphei facundiam haberem, o pater, [rentur,
ut possem incantando persuadere lapidibus ut me seque-
et demulcere verbis quos vellem,
huc confugissem. Nunc vero, quæ mea facundia est,
lacrimas præbebo : hæc enim possumus.
Et applico tuis genibus, tanquam ramum supplicantium,
corpus meum, quod ista peperit tibi, [lucem
ne me interficias immaturam : jucundum enim est, *hanc*
adspicere: neque me adigas videre quæ sub terra sunt.
Prima ego te appellavi patrem, et tu me filiam :
prima etiam admovens corpus meum tuis genibus,
jucundas voluptates dedi et recepi vicissim.
Ista vero erat tua oratio : Tene, o filia,

εὐδαίμον' ἀνδρὸς ἐν δόμοισιν ὄψομαι,
ζῶσάν τε καὶ θάλλουσαν ἀξίως ἐμοῦ;
Οὑμὸς δ' ὅδ' ἦν αὖ περὶ σὸν ἐξαρτωμένης
γένειον, οὗ νῦν ἀντιλάζομαι χερί·
τί δ' ἆρ' ἐγὼ σέ; πρέσβυν ἆρ' ἐσδέξομαι
ἐμῶν φίλαισιν ὑποδοχαῖς δόμων, πάτερ,
πόνων τιθηνοὺς ἀποδιδοῦσά σοι τροφάς;
Τούτων ἐγὼ μὲν τῶν λόγων μνήμην ἔχω,
σὺ δ' ἐπιλέλησαι, καί μ' ἀποκτεῖναι θέλεις.
Μὴ πρός σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρέως πατρὸς
καὶ τῆσδε μητρὸς, ἣ πρὶν ὠδίνουσ' ἐμὲ
νῦν δευτέραν ὠδῖνα τήνδε λαμβάνει.
Τί μοι μέτεστι τῶν Ἀλεξάνδρου γάμων
Ἑλένης τε; πόθεν ἦλθ' ἐπ' ὀλέθρῳ τὠμῷ, πάτερ;
Βλέψον πρὸς ἡμᾶς, ὄμμα δὸς φίλημά τε,
ἵν' ἀλλὰ τοῦτο κατθανοῦσ' ἔχω σέθεν
μνημεῖον, εἰ μὴ τοῖς ἐμοῖς πεισθῇς λόγοις.
Ἀδελφὲ, μικρὸς μὲν σύ γ' ἐπίκουρος φίλοις,
ὅμως δὲ συνδάκρυσον, ἱκέτευσον πατρὸς
τὴν σὴν ἀδελφὴν μὴ θανεῖν· αἴσθημά τι
κἀν νηπίοις γε τῶν κακῶν ἐγγίγνεται.
Ἰδοὺ σιωπῶν λίσσεταί σ' ὅδ', ὦ πάτερ.
Ἀλλ' αἴδεσαί με καὶ κατοίκτειρον βίον.
Ναὶ, πρὸς γενείου σ' ἀντόμεσθα δύο φίλω·
ὁ μὲν νεοσσός ἐστιν, ἡ δ' ηὐξημένη.
Ἓν συντεμοῦσα πάντα νικήσω λόγον·
τὸ φῶς τόδ' ἀνθρώποισιν ἥδιστον βλέπειν,
τὰ νέρθε δ' οὐδέν· μαίνεται δ' ὃς εὔχεται
θανεῖν. Κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ θανεῖν καλῶς.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ τλῆμον Ἑλένη, διὰ σὲ καὶ τοὺς σοὺς γάμους
ἀγὼν Ἀτρείδαις καὶ τέκνοις ἥκει μέγας.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἐγὼ τά τ' οἰκτρὰ συνετός εἰμι καὶ τὰ μὴ,
φιλῶ τ' ἐμαυτοῦ τέκνα· μαινοίμην γὰρ ἄν.
Δεινῶς δ' ἔχει με ταῦτα τολμῆσαι, γύναι,
δεινῶς δὲ καὶ μή· τοῦτο γὰρ πρᾶξαί με δεῖ.
Ὁρᾶθ' ὅσον στράτευμα ναύφρακτον τόδε,
χαλκέων θ' ὅπλων ἄνακτες Ἑλλήνων ὅσοι,
οἷς νόστος οὐκ ἔστ' Ἰλίου πύργους ἔπι,
εἰ μή σε θύσω, μάντις ὡς Κάλχας λέγει,
οὐδ' ἔστι Τροίας ἐξελεῖν κλεινὸν βάθρον.
Ἔμηνε δ' Ἀφροδίτη τις Ἑλλήνων στρατὸν
πλεῖν ὡς τάχιστα βαρβάρων ἐπὶ χθόνα,
παῦσαί τε λέκτρων ἁρπαγὰς Ἑλληνικῶν·
οἳ τὰς ἐν Ἄργει παρθένους κτενοῦσί μου
ὑμᾶς τε κἀμὲ, θέσφατ' εἰ λύσω θεᾶς.
Οὐ Μενέλεώς με καταδεδούλωται, τέκνον,
οὐδ' ἐπὶ τὸ κείνου βουλόμενον ἐλήλυθα,
ἀλλ' Ἑλλὰς, ᾗ δεῖ, κἂν θέλω κἂν μὴ θέλω,
θῦσαί σε· τούτου δ' ἥσσονες καθέσταμεν.
Ἐλευθέραν γὰρ δεῖ νιν, ὅσον ἐν σοὶ, τέκνον,
κἀμοὶ, γενέσθαι, μηδὲ βαρβάροις ὕπο
Ἕλληνας ὄντας λέκτρα συλᾶσθαι βίᾳ.

beatam in ædibus mariti *alicujus* videbo,
viventem et florentem, ut me dignum est?
Mea vero vicissim verba hæc erant, pendentis a tuis
genis, quas nunc manibus contrecto :
Quid vero ego te? senem num excipiam,
pater, grato hospitio mearum ædium,
laborum *tuorum* tibi rependens nutricia munera?
Horum equidem sermonum memoriam servo;
tu vero oblitus es, et me occidere vis.
Ne, per te Pelopem *oro* et patrem Atreum,
et hancce matrem, quæ me prius enixa,
nunc secundos hos dolores patitur.
Quid mihi rei est cum nuptiis Alexandri
Helenæque? cur, o pater, venit *Paris* ad meum interitum?
Respice me, *tuum* vultum et osculum largire,
ut hoc saltem moriens habeam tui
monumentum, si non parueris meis verbis.
Frater, exiguus tu quidem auxiliator *es* amicis,
tamen una lacrimare, *et* pete supplex a patre,
ne tua soror moriatur : sensus aliquis
malorum inest etiam in infantibus.
Ecce tacens iste supplicat tibi, pater.
At mei rationem habe, et miserare *meam* vitam.
Næ, per te genas rogamus duo cari :
iste quidem infans *adhuc* est, ego vero adoles
Uno comprehendens omnia *argumenta* vincam :
hanc lucem intueri gratissimum *est* hominibus,
mortui vero nihil sunt : insanit autem qui cupit
mori. Male vivere præstat quam mori gloriose.

CHORUS.

O infausta Helena, propter te et tuas nuptias
magnum accidit certamen Atridis et liberis.

AGAMEMNO.

Equidem novi miserescere ubi opus sit, ubi minus,
amoque meos liberos : insanirem enim, *si aliter facerem.*
Graviter autem me affligit hæc audere, mulier,
graviter etiam, non *audere :* hoc enim me facere oportet.
Videtis quantus hic sit exercitus navalis,
quotque Græcorum domini armorum æneorum,
quibus ad Ilii turres trajectus non datur,
nisi te mactavero, quemadmodum dicit Calchas vates,
neque licet evertere claras sedes Trojæ.
Libido vero quædam insana corripuit exercitum Græcorum
navigandi quam celerrime in terram barbarorum,
compescendique Græcanicæ conjugis raptum :
qui meas filias Argis occident,
et vos meque, si irritum fecero oraculum deæ (*Dianæ*).
Non Menelaus, o filia, me subegit,
nec in illius sententiam concessi :
sed Græcia *me cogit,* cui oportet me, seu velim seu nolim,
mactare te : hac autem re sumus inferiores.
Oportet enim eam liberam, quantum in te *est,* filia,
et *in* me, fieri, neque a barbaris
eos, qui sunt Græci, conjugiis per vim spoliari.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὦ τέκνον, ὦ ξέναι,
οἴ 'γὼ θανάτου τοῦ σοῦ μελέα.
Φεύγει σε πατὴρ Ἅδῃ παραδούς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Οἴ 'γὼ, μᾶτερ, μᾶτερ, ταὐτὸν
μέλος εἰς ἄμφω πέπτωκε τύχης,
κοὐκέτι μοι φῶς,
οὐδ' ἀελίου τόδε φέγγος.
Ἰὼ ἰώ.
Νιφόβολον Φρυγῶν νάπος Ἴδας τ'
ὄρεα, Πρίαμος ὅθι ποτὲ βρέφος
ἁπαλὸν ἔβαλε,
ματρὸς ἀποπρὸ νοσφίσας,
ἐπὶ μόρῳ θανατόεντι, Πάριν, ὃς Ἰδαῖος,
Ἰδαῖος ἐλέγετ', ἐλέγετ' ἐν Φρυγῶν πόλει.
Μή ποτ' ὤφελεν τὸν ἀμφὶ
βουσὶ βουκόλον τραφέντ' Ἀλέξανδρον
οἰκίσαι ἀμφὶ τὸ λευκὸν ὕδωρ, ὅθι κρῆναι
Νυμφᾶν κεῖνται
λειμών τ' ἄνθεσι θάλλων χλοεροῖς, καὶ ῥοδόεντ'
ἄνθε' ὑακίνθινά τε θεαῖς δρέπειν·
ἔνθα ποτὲ Παλλὰς ἔμολε καὶ
δολιόφρων Κύπρις
Ἥρα θ' Ἑρμᾶς θ',
ὁ Διὸς ἄγγελος,
ἁ μὲν ἐπὶ πόθῳ τρυφῶσα Κύπρις,
ἁ δὲ δορὶ Παλλὰς, Ἥ-
ρα τε Διὸς ἄνακτος εὐ-
ναῖσιν βασιλίσιν,
κρίσιν ἐπὶ στυγνὰν ἔριν τε καλλονᾶς,
ἐμοὶ δὲ θάνατον, ὄνομα μὲν
φέροντα Δαναΐδαισιν, ὃν, ὦ κόραι,
προθύματ' ἔλαβεν Ἄρτεμις πρὸς Ἴλιον.
Ὁ δὲ τεκών με τὰν τάλαιναν,
ὦ μᾶτερ, ὦ μᾶτερ,
οἴχεται προδοὺς ἔρημον.
Ὦ δυστάλαιν' ἐγὼ, πικρὰν,
πικρὰν ἰδοῦσα δυσελέναν,
φονεύομαι, διόλλυμαι
σφαγαῖσιν ἀνοσίοισιν ἀνοσίου πατρός.
Μή μοι ναῶν χαλκεμβολάδων
πρύμνας ἅδ' Αὐλὶς δέξασθαι
τούσδ' εἰς ὅρμους εἰς Τροίαν
ὤφελεν ἐλάταν πομπαίαν,
μήτ' ἀνταίαν
Εὐρίπῳ πνεῦσαι πομπὰν
Ζεὺς, μειλίσσων αὔραν ἄλλοις
ἄλλαν θνατῶν λαίφεσι χαίρειν,
τοῖσι δὲ λύπαν, τοῖσι δ' ἀνάγκαν,
τοῖς δ' ἐξορμᾶν, τοῖς δὲ στέλλειν,
τοῖσι δὲ μέλλειν.
Ἦ πολύμοχθον ἄρ' ἦν γένος, ἦ πολύμοχθον,
ἁμερίων· τὸ χρεὼν δέ τι δύσποτμον

CLYTÆMNESTRA.

O filia, o hospitæ,
heu me miseram propter tuam mortem!
Fugit te pater tradens Plutoni.

IPHIGENIA.

Heu mihi, mater, mater, idem *enim*
carmen convenit utrisque ob fortunam,
nec amplius mihi lux,
neque solis hic splendor.
Heu heu!
Nivosa Phrygum nemora et Idæ
montes, ubi Priamus olim infantem
tenerum exposuit,
a matre procul amotum,
ad mortem funestam, Parin: qui Idæus,
Idæus dicebatur, dicebatur in urbe Phrygum.
Utinam nunquam circa
boves bubulcum educatum Parin
constituisset *Priamus* ad aquas limpidas, ubi fontes
sunt Nympharum,
et pratum floribus viridibus florens, et rosei
flores hyacinthique deabus decerpendi!
Quo quondam venit Pallas, et
dolosa Venus,
et Juno et Mercurius,
nuncius Jovis,
Venus quidem superbiens cupidine,
hasta vero Pallas,
Junoque Jovis regis
nuptiis regiis,
ad judicium invisum certamenque de forma,
mihi vero mortem allaturum, famam
Danais conciliantem; quam *mortem*, o puellæ,
primitias petiit Diana *expeditionis* ad Ilium.
At qui me miseram genuit,
o mater, o mater,
abit prodens *me* desertam.
O me miseram, quæ acerbam,
acerbam Helenam infaustam vidi,
interficior, pereo
impia cæde impii patris.
Utinam ne mihi navium æreis rostris munitarum
puppes hæc Aulis excepisset
in hos portus, classem *Græcos*
in Trojam deducturam;
neu contrarios
flatus in Euripo spirasset
Juppiter, temperans auram aliis
aliam hominibus, ut gaudeant velis,
alii ut doleant, alios vero necessitate implicans,
aliis *dans* ut portu solvant, aliis ut vela deducant,
aliis vero ut morentur.
Certe calamitosum est genus, certe calamitosum,
mortalium: fatale vero est aliquod malum

ἀνδράσιν ἀνευρεῖν.
Ἰὼ ἰώ,
μεγάλα πάθεα, μεγάλα δ' ἄχεα
Δαναΐδαις τιθεῖσα Τυνδαρὶς κόρα.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐγὼ μὲν οἰκτείρω σε συμφορᾶς κακῶν
τυχοῦσαν, οἵας μήποτ' ὤφελες τυχεῖν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ὦ τεκοῦσα μῆτερ, ἀνδρῶν ὄχλον εἰσορῶ πέλας.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τόν γε τῆς θεᾶς παῖδα, τέκνον, ᾧ σὺ δεῦρ' ἐλήλυθας.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Διαχαλᾶτέ μοι μέλαθρα, δμῶες, ὡς κρύψω δέμας.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τί δέ, τέκνον, φεύγεις;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἀχιλλέα τόνδ' ἰδεῖν αἰσχύνομαι.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὡς τί δή;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Τὸ δυστυχές μοι τῶν γάμων αἰδῶ φέρει.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὐκ ἐν ἁβρότητι κεῖσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα.
Ἀλλὰ μίμν'· οὐ σεμνότητος ἔργον, ἵν' ὀδυνώμεθα.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ὦ γύναι τάλαινα, Λήδας θύγατερ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὐ ψευδῆ θροεῖς.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Δείν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τίνα βοήν, σήμαινέ μοι.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἀμφὶ σῆς παιδός.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Πονηρὸν εἶπας οἰωνὸν λόγων.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ὡς χρεὼν σφάξαι νιν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὐδεὶς τοῖσδ' ἐναντίον λέγει;

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἐς θόρυβον ἐγώ τι καὐτὸς ἦλθον.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἐς τίν', ὦ ξένε;

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Σῶμα λευσθῆναι πέτροισι.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Μῶν κόρην σώζων ἐμήν;

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Αὐτὸ τοῦτο.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τίς δ' ἂν ἔτλη σώματος τοῦ σοῦ θιγεῖν;

---

hominibus sibi accersere.
Heu heu!
magnas clades, magnos dolores
Græcis affert filia Tyndarei!

CHORUS.

Miseret me quidem tui, quæ sortem calamitosam
nacta es, in quam utinam nunquam incidisses.

IPHIGENIA.

O mater, quæ me peperisti, video turbam virorum advenientem.

CLYTÆMNESTRA.

Et quidem filium deæ, o filia, cujus causa tu huc venisti.

IPHIGENIA.

Aperite mihi fores, famulæ, ut occultem corpus.

CLYTÆMNESTRA.

Quid vero fugis, filia?

IPHIGENIA.

Achillem istum pudet me aspicere.

CLYTÆMNESTRA.

Quid ita?

IPHIGENIA.

Malus exitus mearum nuptiarum adfert mihi pudorem.

CLYTÆMNESTRA.

Non in deliciis res tuæ sunt quoad præsentem casum.
Sed mane: non est locus *isti* verecundiæ ubi in dolore sumus.

ACHILLES.

O miseram mulierem, filiam Ledæ!

CLYTÆMNESTRA.

Non falsa dicis.

ACHILLES.

Atrocia clamant inter Argivos.

CLYTÆMNESTRA.

Quemnam clamorem? indica mihi.

ACHILLES.

Super tua filia.

CLYTÆMNESTRA.

Malum omen dixisti rei narrandæ.

ACHILLES.

Quod oporteat eam mactari.

CLYTÆMNESTRA.

Nemo istis contradicit?

ACHILLES.

Ego ipse etiam fere in periculum veni.

CLYTÆMNESTRA.

In quod, o hospes?

ACHILLES.

Obrui lapidibus.

CLYTÆMNESTRA.

Num filiam meam servare volens?

ACHILLES.

Hoc ipsum.

CLYTÆMNESTRA.

Quis vero ausus esset attingere tuum corpus?

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.
Πάντες Ἕλληνες.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Στρατὸς δὲ Μυρμιδὼν οὔ σοι παρῆν;
ΑΧΙΛΛΕΥΣ.
Πρῶτος ἦν ἐκεῖνος ἐχθρός.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Δι' ἄρ' ὀλώλαμεν, τέκνον.
ΑΧΙΛΛΕΥΣ.
Οἵ με τὸν γάμων ἀπεκάλουν ἥσσον'.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ἀπεκρίνω δὲ τί;
ΑΧΙΛΛΕΥΣ.
Τὴν ἐμὴν μέλλουσαν εὐνὴν μὴ κτανεῖν,
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Δίκαια γάρ.
ΑΧΙΛΛΕΥΣ.
ἣν ἐφήμισεν πατήρ μοι.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Κἀργόθεν γ' ἐπέμψατο.
ΑΧΙΛΛΕΥΣ.
Ἀλλ' ἐνικώμην κεκραγμοῦ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Τὸ πολὺ γὰρ δεινὸν κακόν.
ΑΧΙΛΛΕΥΣ.
Ἀλλ' ὅμως ἀρήξομέν σοι.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Καὶ μαχεῖ πολλοῖσιν εἷς;
ΑΧΙΛΛΕΥΣ.
Εἰσορᾷς τεύχη φέροντας τούσδ';
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ὄναιο τῶν φρενῶν.
ΑΧΙΛΛΕΥΣ.
Ἀλλ' ὀνησόμεσθα.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Παῖς ἄρ' οὐκέτι σφαγήσεται;
ΑΧΙΛΛΕΥΣ.
Οὔκ, ἐμοῦ γ' ἑκόντος.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ἥξει δ' ὅστις ἅψεται κόρης;
ΑΧΙΛΛΕΥΣ.
Μυρίοι γ'· ἄξει δ' Ὀδυσσεύς.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ἆρ' ὁ Σισύφου γόνος;
ΑΧΙΛΛΕΥΣ.
Αὐτὸς οὗτος.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ἴδια πράσσων, ἢ στρατοῦ ταχθεὶς ὕπο;
ΑΧΙΛΛΕΥΣ.
Αἱρεθεὶς ἑκών.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Πονηράν γ' αἵρεσιν μιαιφονεῖν.
ΑΧΙΛΛΕΥΣ.
Ἀλλ' ἐγὼ σχήσω νιν.

ACHILLES.
Omnes Græci.
CLYTÆMNESTRA.
Exercitus vero Myrmidonum non aderat tibi?
ACHILLES.
Primus ille extitit adversarius.
CLYTÆMNESTRA.
Periimus igitur, filia.
ACHILLES.
Qui me dicebant victum a sponsa.
CLYTÆMNESTRA.
Verum quid respondisti?
ACHILLES.
Ne occiderent futuram meam conjugem,
CLYTÆMNESTRA.
Æquum enim.
ACHILLES.
quam mihi nuncupasset pater.
CLYTÆMNESTRA.
Et Argis *huc* evocasset.
ACHILLES.
Sed vincebar clamore.
CLYTÆMNESTRA.
Multitudo enim vehemens est malum.
ACHILLES.
Sed tamen juvabo te.
CLYTÆMNESTRA.
Et unus pugnabis cum multis?
ACHILLES.
Videsne hosce afferentes arma?
CLYTÆMNESTRA.
Fructum probi animi capias.
ACHILLES.
At ego capiam.
CLYTÆMNESTRA.
Non amplius igitur filia mactabitur?
ACHILLES.
Non saltem me volente.
CLYTÆMNESTRA.
Venietne vero qui puellæ manus injiciat?
ACHILLES.
Permulti sane : ducet vero Ulysses.
CLYTÆMNESTRA.
Num propago Sisyphi?
ACHILLES.
Ille ipse.
CLYTÆMNESTRA.
Sponte hoc agens, an jussus ab exercitu?
ACHILLES.
Electus *ad hoc* volens.
CLYTÆMNESTRA.
Mala certe electione, ut se cæde polluat.
ACHILLES.
Sed ego cohibebo eum.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἄξει δ' οὐχ ἑκοῦσαν ἁρπάσας;

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Δηλαδὴ ξανθῆς ἐθείρης.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἐμὲ δὲ χρὴ τί δρᾶν τότε;

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἀντέχου θυγατρός.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὡς τοῦδ' οὕνεκ' οὐ σφαγήσεται.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἀλλὰ μὴν ἐς τοῦτό γ' ἥξει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Μῆτερ, εἰσακούσατε
τῶν ἐμῶν λόγων· μάτην γάρ σ' εἰσορῶ θυμουμένην
σῷ πόσει· τὰ δ' ἀδύναθ' ἡμῖν καρτερεῖν οὐ ῥᾴδιον.
Τὸν μὲν οὖν ξένον δίκαιον αἰνέσαι προθυμίας·
ἀλλὰ καὶ σὲ τοῦθ' ὁρᾶν χρή, μὴ διαβληθῇς στρατῷ,
καὶ πλέον πράξωμεν οὐδέν, ὅδε δὲ συμφορᾶς τύχῃ.
Οἷα δ' εἰσῆλθέν μ', ἄκουσον, μῆτερ, ἐννοουμένην·
κατθανεῖν μέν μοι δέδοκται· τοῦτο δ' αὐτὸ βούλομαι
εὐκλεῶς πρᾶξαι, παρεῖσά γ' ἐκποδὼν τὸ δυσγενές.
Δεῦρο δὴ σκέψαι μεθ' ἡμῶν, μῆτερ, ὡς καλῶς λέγω·
εἰς ἔμ' Ἑλλὰς ἡ μεγίστη πᾶσα νῦν ἀποβλέπει,
κἀν ἐμοὶ πορθμός τε ναῶν καὶ Φρυγῶν κατασκαφαί,
τάς τε μελλούσας γυναῖκας ἤν τι δρῶσι βάρβαροι,
μηκέθ' ἁρπάζειν ἐᾶν τάσδ' ὀλβίας ἐξ Ἑλλάδος,
τὸν Ἑλένης τίσαντας ὄλεθρον, ἥντιν' ἥρπασεν Πάρις.
Ταῦτα πάντα κατθανοῦσα ῥύσομαι, καί μου κλέος,
Ἑλλάδ' ὡς ἠλευθέρωσα, μακάριον γενήσεται.
Καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λίαν ἐμὲ φιλοψυχεῖν χρεών·
πᾶσι γάρ μ' Ἕλλησι κοινὸν ἔτεκες, οὐχὶ σοὶ μόνῃ.
Ἀλλὰ μυρίοι μὲν ἄνδρες ἀσπίσιν πεφραγμένοι,
μυρίοι δ' ἐρέτμ' ἔχοντες, πατρίδος ἠδικημένης,
δρᾶν τι τολμήσουσιν ἐχθροὺς χὐπὲρ Ἑλλάδος θανεῖν·
ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ μί' οὖσα πάντα κωλύσει τάδε;
Τί τὸ δίκαιον τοῦτό γ'; ἆρά γ' ἔχομεν ἀντειπεῖν ἔπος;
Κἀπ' ἐκεῖν' ἔλθωμεν. Οὐ δεῖ τόνδε διὰ μάχης μολεῖν
πᾶσιν Ἀργείοις γυναικὸς οὕνεκ' οὐδὲ κατθανεῖν.
Εἷς γ' ἀνὴρ κρείσσων γυναικῶν μυρίων ὁρᾶν φάος.
Εἰ δ' ἐβουλήθη τὸ σῶμα τοὐμὸν Ἄρτεμις λαβεῖν,
ἐμποδὼν γενήσομαι 'γὼ θνητὸς οὖσα τῇ θεῷ;
Ἀλλ' ἀμήχανον· δίδωμι σῶμα τοὐμὸν Ἑλλάδι.
Θύετ', ἐκπορθεῖτε Τροίαν. Ταῦτα γὰρ μνημεῖά μου
διὰ μακροῦ, καὶ παῖδες οὗτοι καὶ γάμοι καὶ δόξ' ἐμή.
Βαρβάρων δ' Ἕλληνας ἄρχειν εἰκός, ἀλλ' οὐ βαρβάρους,
μῆτερ, Ἑλλήνων· τὸ μὲν γὰρ δοῦλον, οἱ δ' ἐλεύθεροι.

ΧΟΡΟΣ.

Τὸ μὲν σόν, ὦ νεᾶνι, γενναίως ἔχει·
τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεοῦ νοσεῖ.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ἀγαμέμνονος παῖ, μακάριόν μέ τις θεῶν

CLYTÆMNESTRA.

Et invitam ducet raptam?

ACHILLES.

Scilicet flava coma *correptam.*

CLYTÆMNESTRA.

Me vero quid oportet facere tunc?

ACHILLES.

Adhæresce filiæ.

CLYTÆMNESTRA.

Quod ad hanc rem attinet, non mactabitur.

ACHILLES.

Atqui eo venietur, *ut a te abstrahant.*

IPHIGENIA.

Mater, audite
mea verba; frustra enim te video irasci
marito tuo: nam in re impossibili obniti nobis non facile est.
Hospitem æquum est laudare propter promptum animum:
sed et te illud videre oportet, ne apud exercitum accuseris,
et nihil tamen plus efficiamus, iste autem in calamitatem incidat.
Audi autem, mater, quæ mihi cogitanti in mentem venerint:
mori quidem mihi decretum est: sed hoc ipsum volo
gloriose facere, omittens procul ignobiles animos.
Age considera jam nobiscum, mater, quam recte dicam:
in me maxima Græcia tota nunc intuetur,
et in me trajectio navium *sita est* et eversio Phrygum;
posterisque mulieribus si quid intentare conentur barbari,
ut non amplius ex beata Græcia rapi istas permittam,
si perniciem Helenæ luerint, quam Paris rapuit.
Hæc omnia morte mea redimam, et mea gloria
erit beata, quod Græciam liberaverim.
Etenim nec valde certe convenit mihi amare vitam:
omnibus enim Græcis communem me peperisti, non tibi soli.
Sed multi viri muniti clypeis,
multi etiam remiges, propter læsam patriam, [pro Græcia:
audebunt aliquid *gloriosi* facere contra hostes, et mori
mea vero unius anima omnia hæc impediet?
Quodnam hoc æquum jus? an verbum contra *hoc* dicere poterimus?
Veniamus etiam ad illud. Non oportet hunc pugnare
cum omnibus Græcis propter mulierem, neque mori.
Unus enim vir dignior est, quam innumeræ mulieres, qui lucem adspiciat.
Si autem Diana voluit meam vitam accipere,
an ego obsistam, quæ sum mortalis, deæ?
Sed fieri non potest: do *igitur* meam vitam Græciæ.
Mactate *me,* devastate Trojam. Hæc enim mea monumenta
erunt longo tempore, et hi liberi et nuptiæ et mea gloria.
Græcos enim convenit barbaris imperare, non autem barbaros
Græcis, mater: isti enim sunt *nati* servi, *Græci* vero liberi.

CHORUS.

Tuus quidem animus, o juvencula, generosus est;
fortunæ autem ex parte et deæ (*Dianæ*) res laborat.

ACHILLES.

Filia Agamemnonis, beatum me deorum aliquis

ἔμελλε θήσειν, εἰ τύχοιμι σῶν γάμων.
Ζηλῶ δὲ σοῦ μὲν Ἑλλάδ', Ἑλλάδος δὲ σέ.
Εὖ γὰρ τόδ' εἶπας ἀξίως τε πατρίδος·
τὸ θεομαχεῖν γὰρ ἀπολιποῦσ', ὅ σου κρατεῖ,
ἐξελογίσω τὰ χρηστὰ τἀναγκαῖά τε.
Μᾶλλον δὲ λέκτρων σῶν πόθος μ' εἰσέρχεται
ἐς τὴν φύσιν βλέψαντα· γενναία γὰρ εἶ.
Ὅρα δ'· ἐγὼ γὰρ βούλομαί σ' εὐεργετεῖν
λαβεῖν τ' ἐς οἴκους· ἄχθομαί τ', ἴστω Θέτις
εἰ μή σε σώσω Δαναΐδαισι διὰ μάχης
ἐλθών· ἄθρησον, ὁ θάνατος δεινὸν κακόν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Λέγω τάδ', οὐδὲν οὐδέν' εὐλαβουμένη.
Ἡ Τυνδαρὶς παῖς διὰ τὸ σῶμ' ἀρκεῖ μάχας
ἀνδρῶν τιθεῖσα καὶ φόνους. Σὺ δ', ὦ ξένε,
μὴ θνῆσκε δι' ἐμέ, μηδ' ἀποκτείνῃς τινά·
ἔα δὲ σῶσαί μ' Ἑλλάδ', ἢν δυνώμεθα.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ.

Ὦ λῆμ' ἄριστον, οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτ' ἔτι
λέγειν, ἐπεί σοι τάδε δοκεῖ· γενναῖα γὰρ
φρονεῖς· τί γὰρ τἀληθὲς οὐκ εἴποι τις ἄν;
ὅμως δ' ἴσως γε κἂν μεταγνοίης τάδε.
Ὡς οὖν ἂν εἰδῇς τἀπ' ἐμοῦ λελεγμένα,
ἐλθὼν τάδ' ὅπλα θήσομαι βωμοῦ πέλας,
ὡς οὐκ ἐάσων σ', ἀλλὰ κωλύσων θανεῖν.
Χρήσει δὲ καὶ σὺ τοῖς ἐμοῖς λόγοις τάχα,
ὅταν πέλας σῆς φάσγανον δέρης ἴδῃς.
Οὔκουν ἐάσω σ' ἀφροσύνῃ τῇ σῇ θανεῖν,
ἐλθὼν δὲ σὺν ὅπλοις τοῖσδε πρὸς ναὸν θεᾶς
καραδοκήσω σὴν ἐκεῖ παρουσίαν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Μῆτερ, τί σιγῇ δακρύοις τέγγεις κόρας;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἔχω τάλαινα πρόφασιν ὥστ' ἀλγεῖν φρένα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Παῦσαί με μὴ κάκιζε· τάδε δ' ἐμοὶ πιθοῦ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Λέγ', ὡς παρ' ἡμῶν οὐδὲν ἀδικήσει, τέκνον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Μήτ' οὖν γε τὸν σὸν πλόκαμον ἐκτέμῃς τριχὸς
[μήτ' ἀμφὶ σῶμα μέλανας ἀμπίσχῃ πέπλους].

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τί δὴ τόδ' εἶπας, τέκνον; ἀπολέσασά σε;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Οὐ σύ γε· σέσωσμαι, κατ' ἐμὲ δ' εὐκλεὴς ἔσει.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Πῶς εἶπας; οὐ πενθεῖν με σὴν ψυχὴν χρεών;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἥκιστ', ἐπεί μοι τύμβος οὐ χωσθήσεται.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τί δαί, τὸ θνῄσκειν οὐ τάφος νομίζεται;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Βωμὸς θεᾶς μοι μνῆμα τῆς Διὸς κόρης.

---

facturus esset, si tuis nuptiis possem potiri.
Felicem vero Græciam propter te judico, et te propter Græciam.
Recte enim dixisti ista et pro dignitate patriæ :
omittens enim repugnare deo, qui te potentior est,
considerasti quæ utilia sunt et necessaria.
Magis vero me subit desiderium tui connubii,
postquam animadverti tuam indolem : es enim generosa.
Vide autem : ego enim cupio tibi benefacere,
et ducere te in ædes : doleoque, testis sit Thetis,
nisi te servaro cum Græcis pugna
inita. Considera, mors magnum *est* malum.

IPHIGENIA.

Loquor ista, neminem ullo modo respiciens.
Tyndarei filiam sufficit propter formam pugnas
virorum effecisse et cædes. Tu vero, o hospes,
ne moriaris propter me, neve occidas quemquam,
sed sine me Græciam servare, si possimus.

ACHILLES.

O præstantissima indoles, non possum ad hæc amplius
obloqui, si quidem tibi ista videntur : generosa enim
sentis : cur enim non dicat quis quod verum est?
sed tamen fieri potest ut adhuc te consilii hujus pœniteat.
Ut igitur scias quæ a me tibi dicta sunt,
vadens juxta aram hos milites statuam,
ut non permissurus te mori, sed prohibiturus.
Et tu fortasse mox meo consilio uteris,
quando prope tuum collum videbis ensem.
Non igitur sinam te ista tua temeraria audacia mori,
sed profectus cum armatis istis ad templum deæ,
exspectabo illic tuam præsentiam.

IPHIGENIA.

Mater, quid tacite oculos humectas lacrimis?

CLYTÆMNESTRA.

Ego misera habeo causam cur doleam animo.

IPHIGENIA.

Desine, ne me timidam redde : obtempera vero mihi in hac re.

CLYTÆMNESTRA.

Dic, filia, quia ego erga te non ero iniqua.

IPHIGENIA.

Ne igitur tuæ comæ cincinnos reseces
[neu circa corpus indue nigras vestes].

CLYTÆMNESTRA.

Quid vero hoc dixisti, filia? ubi te perdidero?

IPHIGENIA.

Non tu me *perdidisti;* salva sum : propter me vero clarior eris.

CLYTÆMNESTRA.

Quomodo dixisti? non convenit me lugere tuæ vitæ jacturam?

IPHIGENIA.

Minime, quia mihi non exstruetur tumulus.

CLYTÆMNESTRA.

Quid, obsecro, ipsa mors nonne pro sepultura habetur?

IPHIGENIA

Ara deæ, filiæ Jovis, erit mihi sepulcrum.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ἀλλ' ὦ τέκνον σοι πείσομαι· λέγεις γὰρ εὖ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ὡς εὐτυχοῦσά γ' Ἑλλάδος τ' εὐεργέτις.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Τί δαὶ κασιγνήταισιν ἀγγελῶ σέθεν;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Μηδ' ἀμφὶ κείναις μέλανας ἐξάψῃ πέπλους.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Εἴπω δὲ παρὰ σοῦ φίλον ἔπος τι παρθένοις;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Χαίρειν γ'. Ὀρέστην τ' ἔκτρεφ' ἄνδρα τόνδε μοι.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Προσέλκυσαί νιν ὕστατον θεωμένη.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ὦ φίλτατ', ἐπεκούρησας ὅσον εἶχες φίλοις.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ἔσθ' ὅ τι κατ' Ἄργος δρῶσά σοι χάριν φέρω;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Πατέρα τὸν ἀμὸν μὴ στύγει πόσιν τε σόν.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Δεινοὺς ἀγῶνας διὰ σὲ κεῖνον δεῖ δραμεῖν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἄκων μ' ὑπὲρ γῆς Ἑλλάδος διώλεσεν.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Δόλῳ δ' ἀγεννῶς Ἀτρέως τ' οὐκ ἀξίως.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Τίς μ' εἶσιν ἄξων, πρὶν σπαράξεσθαι κόμης;
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ἔγωγε μετὰ σοῦ,
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Μὴ σύ γ'· οὐ καλῶς λέγεις.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
πέπλων ἐχομένη σῶν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἐμοί, μῆτερ, πιθοῦ,
μέν'· ὡς ἐμοί τε σοί τε κάλλιον τόδε.
Πατρὸς δ' ὀπαδῶν τῶνδέ τίς με πεμπέτω
Ἀρτέμιδος ἐς λειμῶν', ὅπου σφαγήσομαι.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ὦ τέκνον, οἴχει,
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Καὶ πάλιν γ' οὐ μὴ μόλω.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
λιποῦσα μητέρ';
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ὡς ὁρᾷς γ', οὐκ ἀξίως.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Σχές, μή με προλίπης.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Οὐκ ἐῶ στάζειν δάκρυ.
Ὑμεῖς δ' ἐπευφημήσατ', ὦ νεάνιδες,
παιᾶνα τἠμῇ συμφορᾷ Διὸς κόρην
Ἄρτεμιν· ἴτω δὲ Δαναΐδαις εὐφημία.

CLYTÆMNESTRA.
At, o filia, obsequar tibi : bene enim dicis.
IPHIGENIA.
Utpote beata, et beneficiorum auctor Græciæ.
CLYTÆMNESTRA.
Sed quid nunciabo tuis sororibus?
IPHIGENIA.
Nec illas nigras vestes induere jubeas.
CLYTÆMNESTRA.
Dicamne vero tuo nomine gratum aliquod verbum virginibus?
IPHIGENIA.
Ut valeant. Orestemque hunc educato mihi in virum.
CLYTÆMNESTRA.
Complectere eum, quem postremum vides.
IPHIGENIA.
O carissime, juvisti quantum potuisti amicos.
CLYTÆMNESTRA.
Estne aliquid quod Argis tibi gratum facere possim?
IPHIGENIA.
Patrem meum maritumque tuum ne oderis.
CLYTÆMNESTRA.
Dura certamina propter te oportet illum subire.
IPHIGENIA.
Invitus me pro Græcia perdidit.
CLYTÆMNESTRA.
Sed dolo, non generose, et indigne genere Atrei.
IPHIGENIA.
Quis ibit abducturus me, antequam abstrahar per comam?
CLYTÆMNESTRA.
Ego tecum *ibo,*
IPHIGENIA.
Nequaquam tu; non recte dicis.
CLYTÆMNESTRA.
adhærens tuæ vesti.
IPHIGENIA.
Mihi, mater, obtempera,
mane : nam et mihi et tibi hoc *est* honestius.
Aliquis vero horum famulorum patris comitetur me
in pratum Dianæ, ubi mactabor.
CLYTÆMNESTRA.
O filia, discedis,
IPHIGENIA.
Nec iterum amplius redibo.
CLYTÆMNESTRA.
relicta matre?
IPHIGENIA.
Ut vides quidem, immerenter.
CLYTÆMNESTRA.
Siste gradum, ne me deseras.
IPHIGENIA.
Non sino te lacrimari.
Vos vero, o puellæ, accinite
calamitati meæ pæana, Jovis filiam *celebrantes*
Dianam : veniat autem bonum omen Græcis.

Κανᾶ δ' ἐναρχέσθω τις, αἰθέσθω δὲ πῦρ
προχύταις καθαρσίοισι· καὶ πατὴρ ἐμὸς
ἐνδεξιούσθω βωμόν· ὡς σωτηρίαν
Ἕλλησι δώσουσ' ἔρχομαι νικηφόρον.
Ἄγετέ με τὰν Ἰλίου
καὶ Φρυγῶν ἑλέπτολιν.
Στέφεα περίβολα δίδοτε, φέρε-
τε· πλόκαμος ὅδε καταστέφειν·
χερνίβων τε παγάς.
Ἑλίσσετ' ἀμφὶ ναὸν,
ἀμφὶ βωμὸν Ἄρτεμιν,
τὰν ἄνασσαν Ἄρτεμιν,
τὰν μάκαιραν, ὡς ἐμοῖσιν, εἰ χρεὼν,
αἵμασι θύμασί τε
θέσφατ' ἐξαλείψω.
Ὦ πότνια, πότνια μᾶτερ, ὡς
δάκρυά γέ σοι δώσομεν ἁμέτερα·
παρ' ἱεροῖς γὰρ οὐ πρέπει.
Ὦ νεάνιδες,
συνεπαείδετ' Ἄρτεμιν
Χαλκίδος ἀντίπορον,
ἵνα τε δόρατα μέμονε δάϊα
δι' ἐμὸν ὄνομα τᾶσδ' Αὐλίδος
στενοπόροισιν ὅρμοις.
Ἰὼ γᾶ μᾶτερ ὦ Πελασγία,
Μυκηναῖαί τ' ἐμαὶ θεράπναι.

ΧΟΡΟΣ.

Καλεῖς πόλισμα Περσέως,
Κυκλωπίων πόνον χερῶν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἔθρεψας Ἑλλάδι με φάος·
θανοῦσα δ' οὐκ ἀναίνομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Κλέος γὰρ οὔ σε μὴ λίπῃ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἰὼ ἰώ·
λαμπαδοῦχος ἁμέρα
Διός τε φέγγος, ἕτερον, ἕτερον αἰ-
ῶνα καὶ μοῖραν οἰκήσομεν.
Χαῖρέ μοι, φίλον φάος.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ ἰώ·
ἴδεσθε τὰν Ἰλίου
καὶ Φρυγῶν ἑλέπτολιν
στείχουσαν, ἐπὶ κάρα στέφη βαλομέναν
χερνίβων τε παγὰς,
βωμὸν διαίμονος θεᾶς
ῥανίσιν αἱματορρύτοις ῥανοῦσαν
εὐφυῆ γε σώματος δέρην σφαγεῖσαν.
Εὔδροσοι παγαὶ πατρῷαι
μένουσί σε χέρνιβές τε
στρατός τ' Ἀχαιῶν θέλων
Ἰλίου πόλιν μολεῖν.
Ἀλλὰ τὰν Διὸς κόραν

Canistra igitur aliquis auspicetur, et ignis flagret
molis salsis lustralibus: et pater meus
teneat aram dextra, quia salutem
Græcis datura vado victricem.
Ducite me Ilii
et Phrygum expugnatricem.
Coronas ambientes date, affer-
te; en adest coma coronanda:
et lustrales fontes.
Saltantes circa delubrum,
circa aram, celebrate Dianam,
reginam Dianam,
beatam, quippe meo, si opus est,
sanguine et mactatione
oraculum absolvam.
O veneranda, veneranda genitrix, ut
lacrimas tibi *jam* nostras dabimus!
non enim licet in sacris.
O puellæ,
concelebrate Dianam,
quæ est e regione Chalcidis,
et ubi naves bellicæ manserunt,
propter meum nomen, in hujus Aulidis
angusto portu.
O terra mater o Pelasgica (*terra Argiva*),
et Mycenæa mea domicilia.

CHORUS.

Vocas urbem a Perseo conditam,
laborem manuum Cyclopicarum?

IPHIGENIA.

Educasti me lumen Græciæ *futuram*:
et mori me non pœnitet.

CHORUS.

Gloria enim te nequaquam deseret

IPHIGENIA.

Io io!
facifera dies,
et Jovis lumen, aliam, aliam vitam
degemus et sortem.
Vale mihi, carum lumen.

CHORUS.

Io io!
spectate Ilii
et Phrygum expugnatricem
euntem, capiti coronas infixas gestantem,
et aquas lustrales adspersas,
aram cruentæ deæ
guttis sanguineis humectaturam,
et elegantem corporis cervicem desectam.
Roscidi latices paterni
et lavacra te manent,
et exercitus Græcorum cupidus
proficisci ad Trojam.
Sed filiam Jovis

κλήσωμεν Ἄρτεμιν, θεῶν ἄνασσαν,
ὡς ἐπ' εὐτυχεῖ πότμῳ.
Ὦ πότνα, θύμασι
βροτησίοις χαρεῖσα, πέμψον εἰς Φρυγῶν
γαῖαν Ἑλλάνων στρατὸν
καὶ δολόεντα Τροίας ἕδη,
Ἀγαμέμνονά τε λόγχαις
Ἑλλάσι κλεινότατον στέφανον
δὸς ἀμφὶ κάρα θ' ἑὸν
κλέος ἀείμνηστον ἀμφιθεῖναι.

[ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὦ Τυνδαρεία παῖ, Κλυταιμνήστρα, δόμων
ἔξω πέρασον, ὡς κλύῃς ἐμῶν λόγων.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Φθογγῆς κλύουσα δεῦρο σῆς ἀφικόμην,
ταρβοῦσα τλήμων κἀκπεπληγμένη φόβῳ,
μή μοί τιν' ἄλλην ξυμφορὰν ἥκοις φέρων
πρὸς τῇ παρούσῃ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Σῆς μὲν οὖν παιδὸς πέρι
θαυμαστά σοι καὶ δεινὰ σημῆναι θέλω.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Μὴ μέλλε τοίνυν, ἀλλὰ φράζ' ὅσον τάχος.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἀλλ', ὦ φίλη δέσποινα, πᾶν πεύσει σαφῶς.
Λέξω δ' ἀπ' ἀρχῆς, ἤν τι μὴ σφαλεῖσά που
γνώμη ταράξῃ γλῶσσαν ἐν λόγοις ἐμήν.
Ἐπεὶ γὰρ ἱκόμεσθα τῆς Διὸς κόρης
Ἀρτέμιδος ἄλσος λείμακάς τ' ἀνθεσφόρους,
ἵν' ἦν Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος,
σὴν παῖδ' ἄγοντες, εὐθὺς Ἀργείων ὄχλος
ἠθροίζεθ'. Ὡς δ' ἐσεῖδεν Ἀγαμέμνων ἄναξ
ἐπὶ σφαγὰς στείχουσαν εἰς ἄλσος κόρην,
ἀνεστέναζε, κἄμπαλιν στρέψας κάρα
δάκρυα προῆγεν, ὀμμάτων πέπλον προθείς.
Ἡ δὲ σταθεῖσα τῷ τεκόντι πλησίον,
ἔλεξε τοιάδ'· ὦ πάτερ, πάρειμί σοι,
τοὐμὸν δὲ σῶμα τῆς ἐμῆς ὑπὲρ πάτρας
καὶ τῆς ἁπάσης Ἑλλάδος γαίας ὕπερ
θῦσαι δίδωμ' ἑκοῦσα πρὸς βωμὸν θεᾶς
ἄγοντας, εἴπερ ἐστὶ θέσφατον τόδε.
Καὶ τοὐπ' ἔμ' εὐτυχοῖτε, καὶ νικηφόρου
δώρου τύχοιτε, πατρίδα τ' ἐξίκοισθε γῆν.
Πρὸς ταῦτα μὴ ψαύσῃ τις Ἀργείων ἐμοῦ·
σιγῇ παρέξω γὰρ δέρην εὐκαρδίως.
Τοσαῦτ' ἔλεξε· πᾶς δ' ἐθάμβησεν κλύων
εὐψυχίαν τε κἀρετὴν τῆς παρθένου.
Στὰς δ' ἐν μέσῳ Ταλθύβιος, ᾧ τόδ' ἦν μέλον,
εὐφημίαν ἀνεῖπε καὶ σιγὴν στρατῷ·
Κάλχας δ' ὁ μάντις ἐς κανοῦν χρυσήλατον
ἔθηκεν ὀξὺ χειρὶ φάσγανον σπάσας
κολεῶν ἔσωθεν, κρᾶτά τ' ἔστεψεν κόρης.
Ὁ παῖς δ' ὁ Πηλέως ἐν κύκλῳ βωμὸν θεᾶς
λαβὼν κανοῦν ἔθρεξε χέρνιβάς θ' ὁμοῦ·

Dianam invocemus, reginam deorum,
ut prosperum eventum det *exercitui.*
O veneranda, quæ victimis
humanis gaudes, mitte in Phrygum
terram exercitum Græcorum
et ad dolosas Trojæ sedes,
et Agamemnoni des ut armis
Græcis inclytam coronam
circaque suum caput
æternum decus circumdet.

[NUNCIUS.

O filia Tyndarei, Clytæmnestra, ex ædibus
egredere, ut audias mea verba.

CLYTÆMNESTRA.

Audiens tuam vocem veni huc,
trepidans misera metuque perterrefacta,
ne mihi novam aliquam calamitatem venias nuncians
præter præsentem.

NUNCIUS.

Imo vero de tua filia
volo tibi mira et stupenda dicere.

CLYTÆMNESTRA.

Ne cuncteris igitur, sed dic quam celerrime.

NUNCIUS.

At, o cara domina, audies omnia clare.
Dicam autem *ordine* ab initio, nisi quid lapsa forte
mens turbarit linguam meam in verbis.
Postquam enim venimus ad filiæ Jovis,
Dianæ, nemus et prata florida,
ubi erat cœtus exercitus Græcorum,
ducentes tuam filiam, statim turba Græcorum
congregabatur. Ut vero vidit rex Agamemno
puellam euntem ad cædem in nemus,
ingemuit, et retro vertens caput,
emisit lacrimas, oculis vestem obtendens.
Illa autem prope genitorem cum stetisset,
talia dixit : O pater, adsum tibi,
meam vitam vero pro mea patria
et pro tota Græcia
trado volens, ut mactetis me ad aram deæ
ducentes, siquidem hoc postulat oraculum.
Et quod ad me attinet, sitis fortunati, et victoriæ
præmium reportetis, redeatisque in patriam.
Proin ne quis Græcorum me tangat;
silentio enim præbebo cervicem animose.
Tantum dixit : omnes autem qui audiverunt, obstupuere
magnitudinem animi virginis et virtutem.
Talthybius autem stans in medio, cui hoc erat curæ,
imperavit bonam ominationem et silentium exercitui.
Et Calchas vates in aureum calathum
posuit acutum gladium, quem manu extraxerat
intra vaginam conditum, et caput coronavit puellæ.
Sed Achilles circum aram deæ,
accepto calatho et simul aqua, cucurrit :

ἔλεξε δ'· ὦ Διὸς Ἄρτεμις θηροκτόνε,
τὸ λαμπρὸν εἱλίσσουσ' ἐν εὐφρόνῃ φάος,
δέξαι τὸ θῦμα τόδ' ὅ γέ σοι δωρούμεθα
στρατός τ' Ἀχαιῶν Ἀγαμέμνων ἄναξ θ' ὁμοῦ,
ἄχραντον αἷμα καλλιπαρθένου δέρης,
καὶ δὸς γενέσθαι πλοῦν νεῶν ἀπήμονα,
Τροίας τε Πέργαμ' ἐξελεῖν ἡμᾶς δορί.
Ἐς γῆν δ' Ἀτρεῖδαι πᾶς στρατός τ' ἔστη βλέπων.
Ἱερεὺς δὲ φάσγανον λαβὼν ἐπηύξατο,
λαιμόν τ' ἐπεσκοπεῖθ', ἵνα πλήξειεν ἄν.
Ἐμοὶ δ' ἐσῄει τ' ἄλγος οὐ μικρὸν φρενὶ,
κἄστην νενευκώς· θαῦμα δ' ἦν αἴφνης ὁρᾶν·
πληγῆς κτύπον γὰρ πᾶς τις ᾔσθετ' ἂν σαφῶς,
τὴν παρθένον δ' οὐκ εἶδεν οὗ γῆς εἰσέδυ.
Βοᾷ δ' ἱερεὺς, ἅπας δ' ἐπήχησε στρατὸς,
ἄελπτον εἰσιδόντες ἔκ θεῶν τινος
φάσμ', οὗ γε μηδ' ὁρωμένου πίστις παρῆν·
ἔλαφος γὰρ ἀσπαίρουσ' ἔκειτ' ἐπὶ χθονὶ
ἰδεῖν μεγίστη διαπρεπής τε τὴν θέαν,
ἧς αἵματι βωμὸς ἐραίνετ' ἄρδην τῆς θεοῦ.
Κἀν τῷδε Κάλχας πῶς δοκεῖς χαίρων ἔφη·
ὦ τοῦδ' Ἀχαιῶν κοίρανοι κοινοῦ στρατοῦ,
ὁρᾶτε τήνδε θυσίαν, ἣν ἡ θεὸς
προὔθηκε βωμίαν, ἔλαφον ὀρειδρόμον;
Ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται,
ὡς μὴ μιάνῃ βωμὸν εὐγενεῖ φόνῳ.
Ἡδέως τε τοῦτ' ἐδέξατο, καὶ πλοῦν οὔριον
δίδωσιν ἡμῖν Ἰλίου τ' ἐπιδρομάς.
Πρὸς ταῦτα πᾶς τις θάρσος αἶρε ναυβάτης,
χώρει τε πρὸς ναῦν· ἡμέρᾳ γὰρ τῇδε δεῖ
λιπόντας ἡμᾶς Αὐλίδος κοίλους μυχοὺς
Αἴγαιον οἶδμα διαπερᾶν. Ἐπεὶ δ' ἅπαν
κατηνθρακώθη θῦμ' ἐν Ἡφαίστου φλογὶ,
τὰ πρόσφορ' ηὔξαθ', ὡς τύχοι νόστου στρατός.
Πέμπει δ' Ἀγαμέμνων μ' ὥστε σοι φράσαι τάδε,
λέγειν θ' ὁποίας ἐκ θεῶν μοίρας κυρεῖ
καὶ δόξαν ἔσχεν ἄφθιτον καθ' Ἑλλάδα.
Ἐγὼ παρὼν δὲ καὶ τὸ πρᾶγμ' ὁρῶν λέγω·
ἡ παῖς σαφῶς σοι πρὸς θεοὺς ἀφίπτατο.
Λύπας δ' ἀφαίρει καὶ πόσει πάρες χόλον·
ἀπροσδόκητα δὲ βροτοῖς τὰ τῶν θεῶν,
σώζουσί θ' οὓς φιλοῦσιν. Ἦμαρ γὰρ τόδε
θανοῦσαν εἶδε καὶ βλέπουσαν παῖδα σήν.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς ἥδομαί τοι ταῦτ' ἀκούσασ' ἀγγέλου·
ζῶν δ' ἐν θεοῖσι σὸν μένειν φράζει τέκος.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὦ παῖ, θεῶν τοῦ κλέμμα γέγονας;
πῶς σε προσείπω; πῶς δὲ φῶ;
παραμυθεῖσθαι τούσδε μάτην μύθους,
ὥς σου πένθους λυγροῦ παυσαίμαν;

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν Ἀγαμέμνων ἄναξ στείχει,
τούσδ' αὐτοὺς ἔχων σοι φράζειν μύθους.

dixitque : O filia Jovis Diana, quæ ferarum cæde gaudes,
agitans clarum lumen noctu,
recipe hanc victimam, quam tibi donamus,
et Græcorum exercitus et simul rex Agamemno,
impollutum sanguinem cervicis pulchræ virginis ;
et concede nobis ut tuto possimus navigare,
Trojæque arces armis expugnare.
Et Atridæ et exercitus totus steterunt intuentes terram.
Sacerdos vero, correpto gladio, precatus est,
et consideravit guttur, ubi feriret.
Mihi vero non levis dolor subibat animum, [culum :
et stabam inspiciens terram. Tum subito erat videre mira-
sonum enim plagæ quilibet audierat manifeste,
sed nemo vidit quo terræ virgo subierit.
Clamat autem sacerdos, acclamat et universus exercitus,
insperatum videntes ab aliquo deorum [fides :
ostentum, cui ne tum quidem, cum videbatur, habebatur
etenim cerva palpitans jacebat in terra,
maxima visu et eximia specie,
cujus sanguine ara deæ conspergebatur undique abunde.
Tunc quanto gaudio Calchantem dixisse putas :
O duces communis hujus exercitus Græcorum,
videtis hanc victimam, quam dea
objecit ad aram, cervam montanam?
Hanc potius præ puella amplectitur,
ne contaminet aram generoso sanguine.
Et libenter hoc accepit, et secundam navigationem
dabit nobis, et Ilii invasionem.
Quamobrem omnes classici milites sumite animos,
et ite ad naves : quippe hoc die oportet
nos, relictis Aulidis cavis recessibus,
traiicere mare Ægæum. Postquam vero tota
victima combusta est in Vulcani flamma, [reditum,
precatus est *sacerdos* prospera, ut exercitus consequeretur
Mittit autem me Agamemno, ut tibi hæc indicem,
et dicam quale fatum nactus sit ex diis,
et gloriam immortalem in Græcia obtinuerit.
Ego vero, qui adfui et rem vidi, dico tibi hæc :
filia tua palam ad deos avolavit. [remitte :
Aufer igitur dolorem, et indignationem adversus maritum
inopinata enim mortalibus *accidunt fata* deorum,
et servant *eos* quos amant. Hic enim dies
mortuam vidit et vivam tuam filiam.

CHORUS.

Quam lætor audiens ista a nuncio!
vivam enim inter deos tuam filiam manere dicit.

CLYTÆMNESTRA.

O filia, cujus dei furtum es facta?
quomodo appellem te? quomodo dicam?
fingine ad consolationem frustra hos sermones
ut tui luctus tristis finem faciam?

CHORUS.

Atqui ipse rex Agamemno venit,
eadem ipsa tibi dicturus verba.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Γύναι, θυγατρὸς [ἕνεκ'] ὄλβιοι γενοίμεθ' ἄν·
ἔχει γὰρ ὄντως ἐν θεοῖς ὁμιλίαν.
Χρὴ δέ σε λαβοῦσαν τόνδε μόσχον νεαγενῆ
στείχειν πρὸς οἴκους· ὡς στρατὸς πρὸς πλοῦν ὁρᾷ.
Καὶ χαῖρε· χρόνια τἀμά σοι προσφθέγματα
Τροίηθεν ἔσται. Καὶ γένοιτό σοι καλῶς.

ΧΟΡΟΣ.

Χαίρων, Ἀτρείδη, γῆν ἵκου Φρυγίαν,
χαίρων δ' ἐπάνηκε,
κάλλιστά μοι σκῦλ' ἀπὸ Τροίας ἑλών.]

ΑΡΤΕΜΙΣ.

* * * *

Ἔλαφον δ' Ἀχαιῶν χερσὶν ἐνθήσω φίλαις
κεροῦσσαν, ἣν σφάζοντες αὐχήσουσι σὴν
σφάζειν θυγατέρα * *

AGAMEMNO.

Uxor, quod ad filiam attinet, erimus beati:
habet enim vere consortium inter deos.
Oportet autem te, assumpto hoc tenero vitulo (*Oreste*),
ire domum: nam exercitus spectat ad navigationem.
Et vale: ex longo intervallo tibi alloquia mea
erunt ex Troja *redeuntis*. Et bene tibi sit.

CHORUS.

Gaudens, Atrida, venias *in* terram Phrygiam,
lætusque redi,
pulcerrimis mihi spoliis ex Troja captis.]

DIANA.

* * * *

Cervam vero Græcorum in manus caras tradam
cornutam, quam mactantes opinabuntur tuam
mactare filiam * *

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ
Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
ΧΟΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
ΒΟΥΚΟΛΟΣ.
ΘΟΑΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΑΘΗΝΑ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Πέλοψ ὁ Ταντάλειος ἐς Πῖσαν μολὼν
θοαῖσιν ἵπποις Οἰνομάου γαμεῖ κόρην,
ἐξ ἧς Ἀτρεὺς ἔϐλαστεν· Ἀτρέως δὲ παῖς
Μενέλαος Ἀγαμέμνων τε· τοῦ δ' ἔφυν ἐγὼ
τῆς Τυνδαρείας θυγατρὸς Ἰφιγένεια παῖς,
ἣν ἀμφὶ δίναις, ἃς θάμ' Εὔριπος πυκναῖς
αὔραις ἑλίσσων κυανέαν ἅλα στρέφει,
ἔσφαξεν Ἑλένης οὕνεχ', ὡς δοκεῖ, πατὴρ
Ἀρτέμιδι κλειναῖς ἐν πτυχαῖσιν Αὐλίδος.
Ἐνταῦθα γὰρ δὴ χιλίων ναῶν στόλον
Ἑλληνικὸν συνήγαγ' Ἀγαμέμνων ἄναξ,
τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίου θέλων
λαβεῖν Ἀχαιοὺς, τούς θ' ὑϐρισθέντας γάμους
Ἑλένης μετελθεῖν, Μενέλεῳ χάριν φέρων.
Δεινῆς δ' ἀπλοίας πνευμάτων τ' οὐ τυγχάνων,
ἐς ἔμπυρ' ἦλθε, καὶ λέγει Κάλχας τάδε·
ὦ τῆσδ' ἀνάσσων Ἑλλάδος στρατηγίας,
Ἀγάμεμνον, οὐ μὴ ναῦς ἀφορμίσῃ χθονὸς,
πρὶν ἂν κόρην σὴν Ἰφιγένειαν Ἄρτεμις
λάϐῃ σφαγεῖσαν· ὅ τι γὰρ ἐνιαυτὸς τέκοι
κάλλιστον, ηὔξω φωσφόρῳ θύσειν θεᾷ.
Παῖδ' οὖν ἐν οἴκοις σὴ Κλυταιμνήστρα δάμαρ
τίκτει, τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων,
ἣν χρή σε θῦσαι. Καί μ' Ὀδυσσέως τέχναις
μητρὸς παρείλοντ' ἐπὶ γάμοις Ἀχιλλέως.
Ἐλθοῦσα δ' Αὐλίδ' ἡ τάλαιν' ὑπὲρ πυρᾶς
μεταρσία ληφθεῖσ' ἐκαινόμην ξίφει·
ἀλλ' ἐξέκλεψεν ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου
Ἄρτεμις Ἀχαιοῖς, διὰ δὲ λαμπρὸν αἰθέρα
πέμψασά μ' ἐς τήνδ' ᾤκισεν Ταύρων χθόνα,
οὗ γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι βάρβαρος
Θόας, ὃς ὠκὺν πόδα τιθεὶς ἴσον πτεροῖς
ἐς τοὔνομ' ἦλθε τόδε ποδωκείας χάριν.
Ναοῖσι δ' ἐν τοῖσδ' ἱερίαν τίθησί με,

IPHIGENIA
IN TAURIS.

PERSONÆ HUJUS FABULÆ.

IPHIGENIA.
ORESTES.
PYLADES.
CHORUS GRÆCARUM MULIERUM.
PASTOR.
THOAS.
NUNCIUS.
MINERVA.

IPHIGENIA.

Pelops Tantali filius, Pisam profectus
velocibus equis, Œnomai ducit filiam,
ex qua Atreus natus est: Atrei vero filius
Menelaus Agamemnoque; *ex* hoc nata sum ego
Iphigenia, Tyndareæ filiæ proles,
quam circa vortices, quos crebro Euripus densis
auris agitans vertit cæruleum mare,
Helenæ causa mactavit, ut putat, pater,
Dianæ, in claro sinu Aulidis.
Hic enim mille navium classem
Græcam contraxit Agamemno rex
præclaram coronam Ilii victi volens
capere Græcos, et violata connubia
Helenæ ulcisci, Menelao gratificans.
Gravi autem navigandi difficultate laborans et ventos non nactus,
ad ignispicium se vertit, et dicit Calchas hæc:
O qui hujus Græci exercitus imperium tenes,
Agamemno, non deduces naves ex terra,
priusquam filiam tuam Iphigeniam Diana
acceperit mactatam: quod enim annus pareret *ille*
pulcerrimum, vovisti luciferæ *te* sacrificaturum deæ.
Filiam itaque in domo conjux tua Clytæmnestra
peperit (pulcerrimi titulum ad me referens),
quam oportet te immolare. Et me Ulyssis artibus
a matre abduxerunt *quasi* ad nuptias Achillis.
Cumque in Aulidem venissem misera, super rogum
sublimis collocata, *jam* occidebar gladio:
verum subduxit *me*, cervam subjiciens pro me
Diana Græcis, et per lucidum ætherem
missam me collocavit in hoc solo Taurorum,
ubi terræ rex est barbaris barbarus
Thoas, qui celerem pedem ponens parem alitibus,
nactus est hoc nomen propter pedum pernicitatem.
Templo autem in isto sacerdotem constituit me,

ὅθεν νόμοισι τοῖσιν ἥδεται θεὰ
Ἄρτεμις ἑορτῆς, τοὔνομ᾽ ἧς καλὸν μόνον·
τὰ δ᾽ ἄλλα σιγῶ, τὴν θεὸν φοβουμένη.
Θύω γὰρ, ὄντος τοῦ νόμου καὶ πρὶν πόλει,
ὃς ἂν κατέλθῃ τήνδε γῆν Ἕλλην ἀνήρ.
Κατάρχομαι μὲν, σφάγια δ᾽ ἄλλοισιν μέλει
ἄρρητ᾽ ἔσωθεν τῶνδ᾽ ἀνακτόρων θεᾶς.
Ἃ καινὰ δ᾽ ἥκει νὺξ φέρουσα φάσματα,
λέξω πρὸς αἰθέρ᾽, εἴ τι δὴ τόδ᾽ ἔστ᾽ ἄκος.
Ἔδοξ᾽ ἐν ὕπνῳ τῆσδ᾽ ἀπαλλαχθεῖσα γῆς
οἰκεῖν ἐν Ἄργει, παρθένοισι δ᾽ ἐν μέσαις
εὕδειν, χθονὸς δὲ νῶτα σεισθῆναι σάλῳ,
φεύγειν δὲ κἄξω στᾶσα θριγκὸν εἰσιδεῖν
δόμων πίτνοντα, πᾶν δ᾽ ἐρείψιμον στέγος
βεβλημένον πρὸς οὖδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν.
Μόνος δ᾽ ἐλείφθη στῦλος, ὡς ἔδοξέ μοι,
δόμων πατρῴων, ἐκ δ᾽ ἐπικράνων κόμας
ξανθὰς καθεῖναι, φθέγμα δ᾽ ἀνθρώπου λαβεῖν·
κἀγὼ τέχνην τήνδ᾽ ἣν ἔχω ξενοκτόνον
τιμῶσ᾽ ὑδραίνειν αὐτὸν ὡς θανούμενον,
κλαίουσα. Τοὔναρ δ᾽ ὧδε συμβάλλω τόδε·
τέθνηκ᾽ Ὀρέστης, οὗ κατηρξάμην ἐγώ.
Στῦλοι γὰρ οἴκων εἰσὶ παῖδες ἄρσενες·
θνήσκουσι δ᾽ οὓς ἂν χέρνιβες βάλωσ᾽ ἐμαί.
Οὐδ᾽ αὖ συνάψαι τοὔναρ ἐς φίλους ἔχω·
Στροφίῳ γὰρ οὐκ ἦν παῖς, ὅτ᾽ ὠλλύμην ἐγώ.
Νῦν οὖν ἀδελφῷ βούλομαι δοῦναι χοὰς
παροῦσ᾽ ἀπόντι, ταῦτα γὰρ δυναίμεθ᾽ ἂν,
σὺν προσπόλοισιν, ἃς ἔδωχ᾽ ἡμῖν ἄναξ
Ἑλληνίδας γυναῖκας. Ἀλλ᾽ ἐξ αἰτίας
οὔπω τινὸς πάρεισιν. Εἶμ᾽ εἴσω δόμων,
ἐν οἷσι ναίω, τῶνδ᾽ ἀνακτόρων θεᾶς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὅρα, φυλάσσου μή τις ἐν στίβῳ βροτῶν.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ὁρῶ, σκοποῦμαι δ᾽ ὄμμα πανταχοῦ στρέφων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πυλάδη, δοκεῖ σοι μέλαθρα ταῦτ᾽ εἶναι θεᾶς,
ἔνθ᾽ Ἀργόθεν ναῦν ποντίαν ἐστείλαμεν;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἔμοιγ᾽, Ὀρέστα· σοὶ δὲ συνδοκεῖν χρεών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καὶ βωμὸς, Ἕλλην οὗ καταστάζει φόνος;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἐξ αἱμάτων γοῦν ξάνθ᾽ ἔχει θριγκώματα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Θριγκοῖς δ᾽ ὑπ᾽ αὐτοῖς σκῦλ᾽ ὁρᾷς ἠρτημένα;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Τῶν κατθανόντων γ᾽ ἀκροθίνια ξένων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἀλλ᾽ ἐγκυκλοῦντ᾽ ὀφθαλμὸν εὖ σκοπεῖν χρεών.
Ὦ Φοῖβε, ποῖ μ᾽ αὖ τήνδ᾽ ἐς ἄρκυν ἤγαγες
χρήσας, ἐπειδὴ πατρὸς αἷμ᾽ ἐτισάμην,
μητέρα κατακτάς; Διαδοχαῖς δ᾽ Ἐρινύων

unde ritu, quo delectatur dea
Diana, sacri, cujus nomen tantum est honestum;
sed cetera taceo, deam reverita.
Immolo enim, qui mos et ante civitati fuit,
quicunque appulerit in hanc terram Græcus vir.
Auspicor quidem *sacra,* cædes vero aliis sunt curæ
nefandæ intus in hoc templo deæ.
Quæ nova vero venit nox afferens *mihi* visa,
dicam ad ætherem, si aliquod hoc est remedium.
Videbar mihi in somno, relicta hac terra,
habitare Argis, et virgines inter medias
dormire, terræ autem tergum concuti motu,
et equidem fugere, et foris stans, fastigium intueri
ædium collabens, totumque ruere tectum
dejectum humi ex summis postibus.
Unica vero relicta est columna, ut mihi videbatur,
paternæ domus: ex capitulis autem comam *videbatur*
flavam demittere, vocemque hominis accipere;
et ego artem hanc, quam exerceo, occidendi hospites
colens aqua conspergere eam *videbar* ut morti destinatam,
lamentans. Sic autem somnium interpretor hoc:
mortuus est Orestes, cujus sacrificium auspicata sum ego.
Columnæ enim familiarum sunt liberi masculi:
et moriuntur quos lavacra mea consperserint.
Neque tamen accommodare somnium hoc ad amicos possum:
Strophio enim non erat filius, quando ego peribam.
Nunc igitur fratri volo dare inferias,
præsens absenti, hæc enim poterimus *præstare,*
cum ancillis, quas nobis dedit rex
Græcas mulieres. Sed ob causam aliquam
nondum accesserunt. Ibo intra domum,
in qua habito, hujus templi deæ.

ORESTES.

Vide, observa ne quis *sit* in via mortalium.

PYLADES.

Video, speculorque, convertens oculos in omnes partes.

ORESTES.

Pylade, videnturne tibi ædes hæ esse deæ,
quo Argis navem per mare direximus?

PYLADES.

Mihi quidem *videntur,* Orestes; tibi vero una videri oportet.

ORESTES.

Et ara, ex qua Græcus destillat sanguis?

PYLADES.

Ex cruore quidem rubras habet coronas.

ORESTES.

Pinnis vero sub ipsis *templi* spolia videsne suspensa?

PYLADES.

Interfectorum exuvias hospitum.

ORESTES.

Sed oportet *te* speculari bene oculos circumferentem.
O Phœbe, quo me rursus in hæc retia duxisti
oraculo tuo, postquam patris cædem sum ultus,
matre cæsa? Perpetuis vero vicibus Furiarum

ἠλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔξεδροι χθονὸς,
δρόμους τε πολλοὺς ἐξέπλησα καμπίμους.
Ἐλθὼν δέ σ' ἠρώτησα πῶς τροχηλάτου
μανίας ἂν ἔλθοιμ' ἐς τέλος πόνων τ' ἐμῶν,
[οὓς ἐξεμόχθουν περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα].
Σὺ δ' εἶπας ἐλθεῖν Ταυρικῆς μ' ὅρους χθονὸς,
ἔνθ' Ἄρτεμις σὴ σύγγονος βωμοὺς ἔχει,
λαβεῖν τ' ἄγαλμα θεᾶς, ὅ φασιν οὐνθάδε
ἐς τούσδε ναοὺς οὐρανοῦ πεσεῖν ἄπο·
λαβόντα δ' ἢ τέχναισιν ἢ τύχῃ τινὶ,
κίνδυνον ἐκπλήσαντ', Ἀθηναίων χθονὶ
δοῦναι· τὸ δ' ἐνθένδ' οὐδὲν ἐρρήθη πέρα·
καὶ ταῦτα δράσαντ' ἀμπνοὰς ἕξειν πόνων.
Ἥκω δὲ πεισθεὶς σοῖς λόγοισιν ἐνθάδε
ἄγνωστον ἐς γῆν, ἄξενον. Σὲ δ' ἱστορῶ,
Πυλάδη, σύ γάρ μοι τοῦδε συλλήπτωρ πόνου,
τί δρῶμεν; ἀμφίβληστρα γὰρ τοίχων ὁρᾷς
ὑψηλά. Πότερα δωμάτων προσαμβάσεις
ἐκβησόμεσθα; πῶς ἂν οὖν λάθοιμεν ἄν;
ἢ χαλκότευκτα κλῇθρα λύσαντες μοχλοῖς,
ὧν οὐδὲν ἴσμεν; Ἢν δ' ἀνοίγοντες πύλας
ληφθῶμεν ἐσβάσεις τε μηχανώμενοι,
θανούμεθ'. Ἀλλὰ πρὶν θανεῖν, νεὼς ἔπι
φεύγωμεν, ᾗπερ δεῦρ' ἐναυστολήσαμεν.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Φεύγειν μὲν οὐκ ἀνεκτὸν, οὐδ' εἰώθαμεν·
τὸν τοῦ θεοῦ δὲ χρησμὸν οὐ κακιστέον.
Ναοῦ δ' ἀπαλλαχθέντε κρύψωμεν δέμας
κατ' ἄντρ', ἃ πόντος νοτίδι διακλύζει μέλας,
νεὼς ἄπωθεν, μή τις εἰσιδὼν σκάφος
βασιλεῦσιν εἴπῃ, κᾆτα ληφθῶμεν βίᾳ.
Ὅταν δὲ νυκτὸς ὄμμα λυγαίας μόλῃ,
τολμητέον τοι ξεστὸν ἐκ ναοῦ λαβεῖν
ἄγαλμα πάσας προσφέροντε μηχανάς.
Ὅρα δέ γ' εἴσω τριγλύφων ὅποι κενὸν
δέμας καθεῖναι· τοὺς πόνους γὰρ ἀγαθοὶ
τολμῶσι, δειλοὶ δ' εἰσὶν οὐδὲν οὐδαμοῦ.
Οὔτοι μακρὸν μὲν ἤλθομεν κώπῃ πόρον,
ἐκ τερμάτων δὲ νόστον ἀροῦμεν πάλιν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἀλλ' εὖ γὰρ εἶπας, πειστέον· χωρεῖν χρεὼν
ὅποι χθονὸς κρύψαντε λήσομεν δέμας.
Οὐ γὰρ τὸ τοῦ θεοῦ γ' αἴτιον γενήσεται
πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον· τολμητέον·
μόχθος γὰρ οὐδεὶς τοῖς νέοις σκῆψιν φέρει.

ΧΟΡΟΣ.

Εὐφαμεῖτ', ὦ πόντου
δισσὰς συγχωρούσας πέτρας
Εὐξείνου ναίοντες.
Ὦ παῖ τᾶς Λατοῦς,
Δίκτυνν' οὐρεία,
πρὸς σὰν αὐλὰν, εὐστύλων
ναῶν χρυσήρεις θριγκοὺς,
πόδα παρθένιον ὅσιον ὁσίας

agitabamur exules extra sedes patriæ,
cursusque multos flexuosos emensus sum.
Et accedens te interrogavi quomodo agitantis *me*
furoris tandem venirem ad terminum et laborum meorum,
[quos exantlavi vagabundus per Græciam].
Tu vero me jussisti proficisci in fines terræ Tauricæ,
ubi Diana, soror tua, aras habet,
rapereque statuam deæ, quam dicunt incolæ
in hoc templum de cœlo decidisse :
et captam sive dolo, sive casu aliquo,
periculo superato, Atheniensium terræ
dare : præterea vero nihil mandatum est ultra :
et his peractis me requiem habiturum laborum.
Veni autem huc, tuis obtemperans verbis,
in terram ignotam, inhospitalem. Te autem interrogo,
Pylade; tu enim adjutor mihi es hujus laboris;
quid faciamus? munitiones enim murorum templi vides
altas. Utrum ædis per gradus
escendamus? at quomodo latebimus *ascendentes*,
aut ænea claustra solventes repagulis,
ubi loci nihil scimus? Si vero aperientes portas
capti fuerimus, ingressumque machinantes,
moriemur. Verum priusquam moriamur, ad navem
fugiamus, qua huc navigavimus.

PYLADES.

Fugere quidem non *est* tolerabile, neque consuevimus,
neque dei oraculum *est* contemnendum.
Verum a templo recedentes, occultemus corpus
in antris, quæ Pontus niger alluit aquis,
procul a navi, ne quis *nostram* conspicatus ratem,
regibus prodat, et deinde per vim corripiamur.
Quando vero oculus obscuræ noctis venerit,
audendum *erit* ex templo rapere politam
statuam omnes admovendo machinas.
At vero vide ubi vacuum spatium sit intro ex triglyphis
corpori demittendo. Labores enim *viri* fortes
audent *subire;* ignavi vero nihil usquam sunt.
Haudquaquam, *opinor,* longum quidem iter venimus remo,
a meta autem reditum suscipiemus?

ORESTES.

At enim recte dixisti, parendum *est*. Vadere oportet
ubi occultantes corpus latebimus.
Haud enim deus in causa erit,
ut cadat irritum oraculum : audendum *est*.
labor enim nullus juvenibus excusationem præbet.

CHORUS.

Favete linguis, o Ponti
gemina concurrentia saxa (*Symplegadas*)
Euxini incolentes.
O filia Latonæ
Dictynna montana,
ad tuam aulam, pulcris columnis ornati
templi *ad* aureas pinnas,
pedem virgineum sanctum sanctæ

κληδούχου δοῦλα πέμπω,
Ἑλλάδος εὐίππου πύργους
καὶ τείχη χόρτων τ' εὐδένδρων
ἐξαλλάξασ' Εὐρώπαν,
πατρῴων οἴκων ἕδρας.
Ἔμολον· τί νέον; τίνα φροντίδ' ἔχεις;
τί με πρὸς ναοὺς ἄγαγες, ἄγαγες;
ὦ παῖ τοῦ τᾶς Τροίας πύργους
ἐλθόντος κλεινᾷ σὺν κώπᾳ
χιλιοναύτᾳ μυριοτευχεῖ
* * *
τῶν Ἀτρειδᾶν τῶν κλεινῶν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ὦ δμωαί, δυσθρηνήτοις
ὡς θρήνοις ἔγκειμαι,
τᾶς οὐκ εὐμούσου μολπᾶς [βοᾶν]
ἀλύροις ἐλέγοις, ἒ ἔ,
ἐν κηδείοις οἴκτοις,
αἵ μοι συμβαίνουσ' ἆται,
σύγγονον ἁμὸν κατακλαιομένα
ζωᾶς, οἵαν ἰδόμαν ὄψιν ὀνείρων
νυκτός, τᾶς ἐξῆλθ' ὄρφνα.
Ὀλόμαν, ὀλόμαν·
οὐκ εἴσ' οἶκοι πατρῷοι·
οἴμοι φροῦδος γέννα.
Φεῦ φεῦ τῶν Ἄργει μόχθων.
Ἰὼ ἰὼ δαίμων, ὃς τὸν
μοῦνόν με κασίγνητον συλᾷς
ᾍδᾳ πέμψας, ᾧ τάσδε χοὰς
μέλλω κρατῆρά τε τὸν φθιμένων
ὑδραίνειν γαίας ἐν νώτοις,
πηγάς τ' οὐρείων ἐκ μόσχων,
Βάκχου τ' οἰνηρὰς λοιβάς,
ξουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν,
ἃ νεκροῖς θελκτήρια κεῖται.
Ἀλλ' ἔνδος μοι πάγχρυσον
τεῦχος καὶ λοιβὰν ᾍδα.
Ὦ κατὰ γαίας Ἀγαμεμνόνιον
θάλος, ὡς φθιμένῳ τάδε σοι πέμπω,
δέξαι δ'· οὐ γὰρ πρὸς τύμβον σοι
ξανθὰν χαίταν, οὐ δάκρυ' οἴσω.
Τηλόσε γὰρ δὴ σᾶς ἀπενάσθην
πατρίδος καὶ ἐμᾶς, ἔνθα δοκήμασι
κεῖμαι σφαχθεῖσ' ἁ τλάμων.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀντιψάλμους ᾠδὰς ὕμνον τ'
Ἀσιήταν σοι, βάρβαρον ἰαχάν,
δέσποιν', ἐξαυδάσω, τὰν ἐν
θρήνοις μοῦσαν νέκυσι μελομέναν,
τὰν ἐν μολπαῖς ᾍδας ὑμνεῖ
δίχα παιάνων.
Οἴμοι, τῶν Ἀτρειδᾶν οἴκων
ἔρρει φῶς σκήπτρων, οἴμοι,
* * πατρῴων οἴκων.

clavigeræ (*sacerdotis*) serva promoveo,
Græciæ equestris turribus
et mœnibus relictis agrisque nemorosis
insigni Europa,
paternæ domus sede.
Veni: quid novi? quam curam habes?
cur me ad templum arcessisti, arcessisti?
o filia illius, qui *ad* Trojæ turres
venit cum classe inclyta
mille navium, innumeris militibus instructa,
* * * *
Atridarum inclytorum.

IPHIGENIA.

O famulæ, tristibus
ut lamentis immoror,
non lætabilis cantus
lyra carentibus elegis, heu heu!
in funebri luctu,
quæ mihi accidunt mala,
fratrem meum lugens
ob vitam, talem quippe vidi speciem somniorum
hac nocte, cujus abiit caligo.
Perii, perii!
non *amplius* superstes est domus paterna:
hei mihi, interiit *meum* genus!
Heu heu propter *exhaustos* Argis labores!
Heu heu fatum, quod
fratre unico me spolias,
ad inferos misso! cui has inferias
poculumque manium
in terræ dorsum effusura sum,
et fontes *lacteos* ex montanis juvencis,
Bacchique vinosam libationem,
et flavarum labores apum,
quæ mortuis placamenta sunt.
Verum da mihi auro solidum
vas et libationem Orci.
O sub terra *versans* Agamemnonium
germen, tanquam mortuo hæc tibi mitto:
tu vero accipe; non enim ad *tuum* tumulum tibi
flavam comam, non lacrimas afferam.
Procul enim absum a tua
patria et mea, ubi existimor
esse immolata ego misera.

CHORUS.

Respondentes cantilenas et hymnum
Asiaticum tibi, barbaricam vocem,
o domina, sonabo,
musam lugubrem mortuis gratam,
quam in carminibus Pluto sonat
sine pæane.
Hei mihi! Atridarum familiæ
periit lumen sceptrorum, hei mihi!
. *tuæ* paternæ domus.

Τίς ἔτ' ἐκ τῶν εὐόλβων
Ἄργει βασιλέων ἀρχά;
Μόχθος δ' ἐκ μόχθων ᾄσσει,
δινευούσαις ἵπποις πταναῖς
ἀλλάξας εὖτ' ἐξ ἕδρας
ἱερὸν * * ὄμμ' αὐγᾶς
ἅλιος· ἄλλαις δ' ἄλλα προσέβα
χρυσέας ἀρνὸς μελάθροις ὀδύνα,
φόνος ἐπὶ φόνῳ, ἄχεά τ' ἄχεσιν·
ἔνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων
Τανταλιδᾶν ἐκβαίνει ποινά τ'
εἰς οἴκους, σπεύδει τ' ἀσπούδαστ'
ἐπὶ σοὶ δαίμων.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἐξ ἀρχᾶς μοι δυσδαίμων
δαίμων τᾶς ματρὸς ζώνας,
καὶ νυκτὸς κείνας, ἐξ ἇς
λόχιαι στερρὰν παιδείαν
Μοῖραι συντείνουσιν θεαί·
ἃν πρωτόγονον θάλος ἐν θαλάμοις
Λήδας ἁ τλάμων κούρα
σφάγιον πατρῴᾳ λώβᾳ
καὶ θῦμ' οὐκ εὐγάθητον
ἔτεκεν, ἔτρεφεν, εὐκταίαν
ἱππείοις ἐν δίφροισιν
ψαμάθων Αὐλίδος ἐπιβᾶσαν,
νυμφεῖόν γ', οἴμοι, δύσνυμφον
τῷ τᾶς Νηρέως κούρας, αἰαῖ.
Νῦν δ' ἀξείνου πόντου ξείνα
δυσχόρτους οἴκους ναίω
ἄγαμος, ἄτεκνος, ἄπολις, ἄφιλος,
ἁ μναστευθεῖσ' ἐξ Ἑλλάνων,
οὐ τὰν Ἄργει μέλπουσ' Ἥραν,
οὐδ' ἱστοῖς ἐν καλλιφθόγγοις
κερκίδι Παλλάδος Ἀτθίδος εἰκὼ
καὶ Τιτάνων ποικίλλουσ', ἀλλ'
αἱμορράντων δυσφόρμιγγα
ξείνων αἱμάσσουσ' ἄταν
βωμούς, οἰκτράν τ' αἰαζόντων
αὐδὰν, οἰκτρόν τ' ἐκβαλλόντων
δάκρυον. Καὶ νῦν κείνων μέν μοι
λάθα, τὸν δ' Ἄργει δμαθέντα
κλαίω σύγγονον, ὃν ἔλιπον ἔτι βρέφος
ἐπιμαστίδιον τότε, νέον ἔτι θάλος,
ἐν χερσὶν ματρὸς πρὸς στέρνοις τ',
Ἄργει σκηπτοῦχον Ὀρέσταν.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ὅδ' ἀκτὰς ἐκλιπὼν θαλασσίους
βουφορβὸς ἥκει σημανῶν τί σοι νέον.

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

Ἀγαμέμνονος παῖ καὶ Κλυταιμνήστρας τέκνον,
ἄκουε καινῶν ἐξ ἐμοῦ κηρυγμάτων.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Τί δ' ἔστι τοῦ παρόντος ἐκπλῆσσον λόγου;

Quisnam adhuc ex beatis
Argis regibus principatus?
Labor e laboribus emersit,
quando flexis equabus volucribus
mutans e sede cursum,
sacrum [vertit] oculum luminis
Sol. Ad alios autem alius accessit
dolor ædibus *tuis* propter aureum agnum,
cædes ad cædem, luctusque ad luctum:
unde et in defunctorum olim evasit
Tantalidarum familiam pœna
et ingruit tristi impetu
in te dæmon.

IPHIGENIA.

Ab initio mihi infelix
fatum a matris nuptiis,
et nocte illa, quando
acerbam infantiam natales
Parcæ deæ constituerunt *mihi*:
quam primogenitum germen in thalamo
Ledæ infelix filia
victimam patris flagitio
et sacrificium non jucundum
peperit *et* educavit, votivam
equestri curru
in arenas Aulidis delatam,
sponsam, heu, infelicem sponsam,
filio Nerei filiæ, eheu!
Nunc vero inhospitalis Ponti hospes,
inamœnas domos habito,
expers nuptiarum et liberorum, sine civitate, sine amicis,
ego petita in connubium a Græcis;
non Argivam Junonem canens,
nec telis in argutis
radio imaginem Palladis Atticæ
et Titanum intexens, sed
sanguine stillantium hospitum
luctuosa cæde cruentans
aras, miserabilique clamantium
voce, miserabilesque emittentium
lacrimas. Et nunc illorum quidem me *subit*
oblivio; interemtum vero Argis
deploro *meum* fratrem, quem reliqui adhuc infantulum
lactentem tum, tenellum adhuc germen,
in ulnis matris ad pectoraque *pendentem*,
Argis sceptrigerum Orestem.

CHORUS.

Atqui hic littore relicto marino
pastor venit significaturus tibi aliquid novi.

PASTOR.

Agamemnonis filia et Clytæmnestræ proles,
audi novum ex me nuncium.

IPHIGENIA.

Quid vero est quod *me* ex præsenti sermone deturbat?

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

Ἥκουσιν ἐς γῆν, κυανέαν Συμπληγάδα
πλάτῃ φυγόντες, δίπτυχοι νεανίαι,
θεᾷ φίλον πρόσφαγμα καὶ θυτήριον
Ἀρτέμιδι. Χέρνιβας δὲ καὶ κατάργματα
οὐκ ἂν φθάνοις ἂν εὐτρεπῆ ποιουμένη.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ποδαποί; τίνος γῆς ὄνομ' ἔχουσιν οἱ ξένοι;

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

Ἕλληνες· ἓν τοῦτ' οἶδα κοὐ περαιτέρω.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Οὐδ' ὄνομ' ἀκούσας οἶσθα τῶν ξένων φράσαι;

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

Πυλάδης ἐκλῄζεθ' ἅτερος πρὸς θατέρου.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Τοῦ ξυζύγου δὲ τοῦ ξένου τί τοὔνομ' ἦν;

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

Οὐδεὶς τόδ' οἶδεν· οὐ γὰρ εἰσηκούσαμεν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Πῶς δ' εἴδετ' αὐτοὺς καὶ τυχόντες εἵλετε;

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

Ἄκραις ἐπὶ ῥηγμῖσιν ἀξένου πόρου.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Καὶ τίς θαλάσσης βουκόλοις κοινωνία;

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

Βοῦς ἤλθομεν νίψοντες ἐναλίᾳ δρόσῳ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἐκεῖσε δὴ 'πάνελθε, πῶς νιν εἵλετε
τρόπῳ θ' ὁποίῳ· τοῦτο γὰρ μαθεῖν θέλω.
Χρόνιοι γὰρ ἥκουσ', οὐδέ πω βωμὸς θεᾶς
Ἑλληνικαῖσιν ἐξεφοινίχθη ῥοαῖς.

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

Ἐπεὶ τὸν ἐσρέοντα διὰ Συμπληγάδων
βοῦς ὑλοφορβοὺς πόντον εἰσεβάλλομεν,
ἦν τις διαρρὼξ κυμάτων πολλῷ σάλῳ
κοιλωπὸς ἀγμὸς, πορφυρευτικαὶ στέγαι.
Ἐνταῦθα δισσοὺς εἶδέ τις νεανίας
βουφορβὸς ἡμῶν, κἀπεχώρησεν πάλιν
ἄκροισι δακτύλοισι πορθμεύων ἴχνος·
ἔλεξε δ'· οὐχ ὁρᾶτε; δαίμονές τινες
θάσσουσιν οἵδε. Θεοσεβὴς δ' ἡμῶν τις ὢν
ἀνέσχε χεῖρα καὶ προσηύξατ' εἰσιδών·
Ὦ ποντίας παῖ Λευκοθέας, νεῶν φύλαξ,
δέσποτα Παλαῖμον, ἵλεως ἡμῖν γενοῦ,
εἴτ' οὖν ἐπ' ἀκταῖς θάσσετον Διοσκόρω,
ἢ Νηρέως ἀγάλμαθ', ὃς τὸν εὐγενῆ
ἔτικτε πεντήκοντα Νηρῄδων χορόν.
Ἄλλος δέ τις μάταιος, ἀνομίᾳ θρασὺς,
ἐγέλασεν εὐχαῖς, ναυτίλους δ' ἐφθαρμένους
θάσσειν φάραγγ' ἔφασκε τοῦ νόμου φόβῳ,
κλύοντας ὡς θύοιμεν ἐνθάδε ξένους.
Ἔδοξε δ' ἡμῶν εὖ λέγειν τοῖς πλείοσι,
θηρᾶν τε τῇ θεῷ σφάγια τἀπιχώρια.
Κἀν τῷδε πέτραν ἅτερος λιπὼν ξένοιν

PASTOR.

Venerunt in terram, Cyaneas Symplegadas
navi effugientes, *huc* duo adolescentes,
deæ grata victima et sacrificium
Dianæ. Aquam igitur lustralem et initiationes
omnino parare maturabis.

IPHIGENIA.

Cujates? cujusnam terræ nomen habent hi hospites?

PASTOR.

Græci : hoc unum scio et nihil ulterius.

IPHIGENIA.

Neque nomen auditum hospitum scis dicere?

PASTOR.

Pylades appellabatur alter ab altero.

IPHIGENIA.

Socii vero hospitis quodnam erat nomen?

PASTOR.

Nullus hoc novit : non enim audivimus.

IPHIGENIA.

Quomodo autem eos vidistis, et assecuti cepistis?

PASTOR.

In littore extremo inhospitalis freti.

IPHIGENIA.

At quodnam pastoribus cum mari *est* commercium?

PASTOR.

Boves ivimus lavaturi marino latice.

IPHIGENIA.

Illuc igitur redi, quomodo eos cepistis
et quali modo : hoc enim scire cupio. [ara deæ
Adsunt enim post longum tempus, necdum inde (h. e. *ex quo*)
madefacta est Græci sanguinis rivis.

PASTOR.

Postquam ad influentem per Symplegades
pontum boves deduximus silvicolas,
erat quædam abrupta fluctuum frequenti agitatione
concava rupes, purpurarum piscatorum tectum.
Hic geminos juvenes vidit quidam
pastor nostrûm, et recessit retro,
summis *pedum* digitis relegens vestigium :
et dixit : Nonne videtis? dæmones quidam
hic sedent isti. Quidam vero de nobis religiosior
sustulit manus, et adoravit intuens :
O marinæ fili Leucotheæ, navium custos,
domine Palæmon, propitius nobis esto :
sive in littore sedetis vos Dioscuri,
sive Nerei cara propago, qui generosum
genuit quinquaginta Nereidum chorum.
Alius vero quidam vanus, impietate audax,
risit *has* preces, nautasque naufragos
sedere in specu dixit moris *nostri* metu,
qui audiverint nos hic mactare hospites.
Visus autem *hic* est recte dixisse plerisque nostrûm,
et venari deæ victimas quæ moris sunt *placuit*.
Interea rupe relicta alter peregrinorum,

ἔστη, κάρα τε διετίναξ' ἄνω κάτω,
κἀπεστέναξεν ὠλένας τρέμων ἄκρας,
μανίαις ἀλαίνων, καὶ βοᾷ κυναγὸς ὥς,
Πυλάδη, δέδορκας τήνδε; τήνδε δ' οὐχ ὁρᾷς
Ἅδου δράκαιναν, ὥς με βούλεται κτανεῖν
δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἐστομωμένη;
ἡ δ' ἐκ χιτώνων, πῦρ πνέουσα καὶ φόνον,
πτεροῖς ἐρέσσει, μητέρ' ἀγκάλαις ἐμὴν
ἔχουσα, πέτρινον ὄχθον, ὡς ἐπεμβάλῃ.
Οἴμοι· κτενεῖ με. Ποῖ φύγω; Παρῆν δ' ὁρᾶν
οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἠλλάσσετο
φθογγάς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα
ἃ φασ' Ἐρινῦς ἱέναι μιμήματα.
Ἡμεῖς δὲ συσταλέντες, ὡς θαμβούμενοι,
σιγῇ καθήμεθ'· ὁ δὲ χερὶ σπάσας ξίφος,
μόσχους ὀρούσας ἐς μέσας λέων ὅπως,
παίει σιδήρῳ λαγόνας ἐς πλευρὰς ἱείς,
δοκῶν Ἐρινῦς θεὰς ἀμύνεσθαι τάδε,
ὡς αἱματηρὸν πέλανον ἐξανθεῖν ἁλός.
Κἂν τῷδε πᾶς τις, ὡς ὁρᾷ βουφόρβια
πίπτοντα καὶ πορθούμεν', ἐξωπλίζετο,
κόχλους τε φυσῶν συλλέγων τ' ἐγχωρίους·
πρὸς εὐτραφεῖς γὰρ καὶ νεανίας ξένους
φαύλους μάχεσθαι βουκόλους ἡγούμεθα.
Πολλοὶ δ' ἐπληρώθημεν ἐν μικρῷ χρόνῳ.
Πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθείς,
στάζων ἀφρῷ γένειον. Ὡς δ' ἐσείδομεν
προὔργου πεσόντα, πᾶς ἀνὴρ ἔσχεν πόνον
βάλλων, ἀράσσων· ἅτερος δὲ τοῖν ξένοιν
ἀφρόν τ' ἀπέψη σώματός τ' ἐτημέλει,
πέπλων τε προὐκάλυπτεν εὐπήνους ὑφάς,
καραδοκῶν μὲν τἀπιόντα τραύματα,
φίλον δὲ θεραπείαισιν ἄνδρ' εὐεργετῶν.
Ἔμφρων δ' ἀνάξας ὁ ξένος πεσήματος
ἔγνω κλύδωνα πολεμίων προσκείμενον
καὶ τὴν παροῦσαν συμφορὰν αὐτοῖν πέλας,
ᾤμωξέ θ'· ἡμεῖς δ' οὐκ ἀνίεμεν πέτροις
βάλλοντες, ἄλλος ἄλλοθεν προσκείμενοι.
Οὗ δὴ τὸ δεινὸν παρακέλευσμ' ἠκούσαμεν·
Πυλάδη, θανούμεθ'· ἀλλ' ὅπως θανούμεθα
κάλλισθ', ἕπου μοι, φάσγανον σπάσας χερί.
Ὡς δ' εἴδομεν δίπαλτα πολεμίων ξίφη,
φυγῇ λεπαίας ἐξεπίμπλαμεν νάπας.
Ἀλλ' εἰ φύγοι τις, ἅτεροι προσκείμενοι
ἔβαλλον αὐτούς· εἰ δὲ τούσδ' ὠσαίατο,
αὖθις τὸ νῦν ὑπεῖκον ἤρασσον πέτροις.
Ἀλλ' ἦν ἄπιστον· μυρίων γὰρ ἐκ χερῶν
οὐδεὶς τὰ τῆς θεοῦ θύματ' εὐτύχει βαλών.
Μόλις δέ νιν τόλμῃ μὲν οὐ χειρούμεθα,
κύκλῳ δὲ περιβάλλοντες ἐξεκλέψαμεν
πέτροισι χειρῶν φάσγαν', ἐς δὲ γῆν γόνυ
καμάτῳ καθεῖσαν. Πρὸς δ' ἄνακτα τῆσδε γῆς
κομίζομέν νιν. Ὁ δ' ἐσιδὼν ὅσον τάχος
εἰς χέρνιβάς τε καὶ σφαγεῖ' ἔπεμπέ σοι.

stetit, caputque quassavit sursum *et* deorsum,
et ingemuit ulnis tremens summis,
insania furens, et clamabat sicut venator :
Pylade, vides hanc? et istam nonne vides
Orci dracænam, quomodo me interficere vult,
horrendis viperis contra me armata? [veste
hæcce autem spirans ignem et necem, prominentibus ex
alis remigat, matrem in ulnis meam
gestans, *ad hanc* saxeam rupem, ut *eam in me* injiciat.
Hei mihi, interficiet me! quo fugiam? Erat autem videre
non has formarum species, sed confundebat *ille*
sonosque vitulorum et canum latratus
cum imitamentis, qualia dicuntur Furiæ emittere.
Nos interim metu contracti, ut qui attoniti eramus,
tacite sedebamus. Ille vero manu districto gladio,
ruens in vitulos medios ceu leo,
cædit ferro ilia, in latera *gladium* mittens,
sibi videns Furias deas arcere ita,
adeo ut cruenta spuma effloresceret ex mari.
Tunc vero unusquisque, ubi videt armenta
cadentia et vastata, armabatur,
conchasque inflans congregansque indigenas :
nam adversus vegetos et robustos peregrinos
invalidos pugna fore pastores putabamus.
Multi igitur congregati eramus brevi tempore.
Cadit autem remisso furoris stimulo hospes,
stillans spuma mentum. Ut vero vidimus
opportune *hominem* lapsum, *tunc* omnis vir satagebat
jaciens, pulsans : sed alter hospitum
spumamque detergebat corporisque curam gerebat,
vestiumque bene textam telam obtendebat,
observans caute intentata vulnera,
amicumque virum officiis bene curans.
Mentis vero compos *factus* hospes ex lapsu resurgens,
animadvertit procellam hostium ingruentem,
et calamitatem prope instantem ipsis,
ingemuitque. At nos non intermisimus saxis
petere, alius aliunde instans.
Exin jam atrocem adhortationem audivimus :
Pylade, moriemur : verum moriamur
honestissime : sequere me, districtum ensem tenens manu.
Postquam autem conspeximus geminos hostium vibratos en-
fuga implevimus saltuosas silvas. [ses,
Sed si quis fugeret, ceteri instantes
percutiebant eos; quodsi hos pellerent,
rursus pars, quæ modo cesserat, pulsabat *eos* saxis.
Sed *res* erat incredibilis : innumeris enim ex manibus
nemini deæ victimas ferire contigit.
Vix tandem eos non audendo quidem cepimus,
sed orbe circumdantes, eripuimus
saxis ex manibus enses, et in terram genua
fatigati demiserunt. Ad regem autem hujus soli
adduximus ipsos. Ille intuitus *eos*, quam celerrime
ad lavacraque et sacrificationem misit tibi.

Εὔχου δὲ τοιάδ', ὦ νεᾶνι, σοὶ ξένων
σφάγια παρεῖναι· κἂν ἀναλίσκῃς ξένους
τοιούσδε, τὸν σὸν Ἑλλὰς ἀποτίσει φόνον,
δίκας τίνουσα τῆς ἐν Αὐλίδι σφαγῆς.

ΧΟΡΟΣ.

Θαυμάστ' ἔλεξας τὸν φανένθ', ὅστις ποτὲ
Ἕλληνος ἐκ γῆς πόντον ἦλθεν ἄξενον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Εἶεν. Σὺ μὲν κόμιζε τοὺς ξένους μολών·
τὰ δ' ἐνθάδ' ἡμεῖς οἷα φροντιούμεθα.
Ὦ καρδία τάλαινα, πρὶν μὲν ἐς ξένους
γαληνὸς ἦσθα καὶ φιλοικτίρμων ἀεὶ,
ἐς θοὐμόφυλον ἀναμετρουμένη δάκρυ,
Ἕλληνας ἄνδρας ἡνίκ' ἐς χέρας λάβοις.
Νῦν δ' ἐξ ὀνείρων, οἷσιν ἠγριώμεθα,
δοκοῦσ' Ὀρέστην μηκέθ' ἥλιον βλέπειν,
δύσνουν με λήψεσθ', οἵτινές ποθ' ἥκετε.
Καὶ τοῦτ' ἄρ' ἦν ἀληθὲς, ᾐσθόμην, φίλαι·
οἱ δυστυχεῖς γὰρ τοῖσιν εὐτυχεστέροις,
αὐτοὶ κακῶς πράξαντες, οὐ φρονοῦσιν εὖ.
Ἀλλ' οὔτε πνεῦμα Διόθεν ἦλθε πώποτε,
οὐ πορθμὶς, ἥτις διὰ πέτρας Συμπληγάδας
Ἑλένην ἀπήγαγ' ἐνθάδ', ἥ μ' ἀπώλεσε,
Μενέλεών θ', ἵν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην,
τὴν ἐνθάδ' Αὖλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ,
οὗ μ' ὥστε μόσχον Δαναΐδαι χειρούμενοι
ἔσφαζον, ἱερεὺς δ' ἦν ὁ γεννήσας πατήρ.
Οἴμοι· κακῶν γὰρ τῶν τότ' οὐκ ἀμνημονῶ,
ὅσας γενείου χεῖρας ἐξηκόντισα,
γονάτων τε τοῦ τεκόντος ἐξαρτωμένη,
λέγουσα τοιάδ'· ὦ πάτερ, νυμφεύομαι
νυμφεύματ' αἰσχρὰ πρὸς σέθεν· μήτηρ δ' ἐμὴ,
σέθεν κατακτείνοντος, Ἀργεῖαί τέ νιν
ὑμνοῦσιν ὑμεναίοισιν, αὐλεῖται δὲ πᾶν
μέλαθρον· ἡμεῖς δ' ὀλλύμεσθα πρὸς σέθεν.
Ἅιδης Ἀχιλλεὺς ἦν ἄρ', οὐχ ὁ Πηλέως,
ὅν μοι προεῖπας πόσιν· ἐν ἁρμάτων δ' ὄχοις
ἐς αἱματηρὸν γάμον ἐπόρθμευσας δόλῳ.
Ἐγὼ δὲ λεπτῶν ὄμμα διὰ καλυμμάτων
ἔχουσ', ἀδελφόν τ' οὐκ ἀνειλόμην χεροῖν,
ὃς νῦν ὄλωλεν, οὐ κασιγνήτῃ στόμα
συνῆψ' ὑπ' αἰδοῦς, ὡς ἰοῦσ' ἐς Πηλέως
μέλαθρα· πολλὰ δ' ἀπεθέμην ἀσπάσματα
ἐσαῦθις, ὡς ἥξουσ' ἐς Ἄργος αὖ πάλιν.
Ὦ τλῆμον, εἰ τέθνηκας, ἐξ οἵων καλῶν
ἔρρεις, Ὀρέστα, καὶ πατρὸς ζηλωμάτων.
Τὰ τῆς θεοῦ δὲ μέμφομαι σοφίσματα,
ἥτις, βροτῶν μὲν ἤν τις ἅψηται φόνου,
ἢ καὶ λοχείας, ἢ νεκροῦ θίγῃ χεροῖν,
βωμῶν ἀπείργει, μυσαρὸν ὡς ἡγουμένη,
αὐτὴ δὲ θυσίαις ἥδεται βροτοκτόνοις.
Οὐκ ἔσθ' ὅπως ἔτικτεν ἡ Διὸς δάμαρ
Λητὼ τοσαύτην ἀμαθίαν. Ἐγὼ μὲν οὖν
τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἑστιάματα

Opta vero hujusmodi, o virgo, tibi hospitum
sacrificia adesse; et si mactes hospites
tales, Græcia compensabit tuam cædem,
luens pœnam cædis in Aulide patratæ.

CHORUS.

Mira dixisti de advena, quicunque tandem
ex Græca terra ad Pontum venerit inhospitalem.

IPHIGENIA.

Bene est. Tu vade et adduc hospites:
quod vero res hic attinet, ego curabo quales erunt.
O miserum cor, prius quidem erga hospites
placidum fuisti et misericors semper,
cognato generi lacrimas impertire solitum,
Græcos viros quoties in manus acciperes.
Nunc vero ex somniis, quibus efferata sum,
opinans Orestem non amplius solem intueri,
malevolam *vobis* me nanciscemini, quicunque tandem *huc* [veneritis.
Et illud igitur verum est, experta sum, amicæ:
infelices nimirum beatioribus,
cum ipsi male afflicti fuerint, non bene volunt.
Verum nec ventus a Jove *missus* venit *huc* unquam,
nec navis, quæ per saxa Symplegadum
Helenam abduxerit huc, quæ me perdidit,
Menelaumque, ut ipsos vicissim ulciscerer,
hic *sitam* Aulidem rependens pro ea quæ *est* illic,
ubi me sicut juvencam Danaidæ captam
mactaverunt: sacerdos vero fuit pater qui me genuit.
Hei mihi! malorum enim illorum non immemor sum,
quoties ad genas manus ejaculata sim,
a genibusque patris pendens,
dicens talia: O pater, sponsa fio
nuptiarum turpium a te: mater vero mea,
dum tu *me* interficis, Argivæque illas
celebrant hymenæis, et personat cantu fistulæ tota
domus: ego vero *interea* interficior a te.
Pluto igitur erat Achilles, non Pelei filius,
quem mihi denunciaveras sponsum; in currus vero vehiculis
ad cruentas nuptias duxisti *me* dolo.
Ego vero tenuibus velaminibus oculos
obtecta, fratrem non suscepi manibus,
qui nunc periit; neque sorori (*Electræ*) osculum
applicui præ pudore, tanquam itura in Pelei
ædes: ac multas distuli salutationes
in aliud tempus, ut reditura Argos iterum.
O miser, si es mortuus, de quam præclara sorte
periisti, Orestes, et patris beata fortuna.
Deæ vero (*Dianæ*) non laudo scita,
quæ, si quis mortalium patrarit cædem,
aut etiam partum, aut cadaver attigerit manu,
eum arcet ab ara, impurum quippe existimans;
ipsa vero delectatur hostiis humanis.
Nullo unquam modo peperit Jovis conjux
Latona tantam stultitiam. Equidem
Tantali epulationem diis exhibitam

ἄπιστα κρίνω, παιδὸς ἡσθῆναι βορᾷ,
τοὺς δ' ἐνθάδ', αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους,
ἐς τὸν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ·
οὐδένα γὰρ οἶμαι δαιμόνων εἶναι κακόν.

ΧΟΡΟΣ.

Κυάνεαι, κυάνεαι σύνοδοι θαλάσσας, Στρ. α'
ἵν' οἶστρος ὁ ποτώμενος Ἀργόθεν
Εὔξενον ἐπ' οἶδμα διεπέρασεν Ἰοῦς,
Ἀσιήτιδα γαῖαν Εὐρώπας διαμείψας,
τίνες ποτ' ἄρα τὸν εὔυδρον δονακόχλοα
λιπόντες Εὐρώταν,
ἢ ῥεύματα σεμνὰ Δίρκας
ἔβασαν, ἔβασαν ἄμικτον αἶαν, ἔνθα κούρα
δία τέγγει
βωμοὺς καὶ περικίονας
ναοὺς αἷμα βρότειον;
Ἦ ῥοθίοις εἰλατίναις δικρότοισι κώπαις Ἀντ. α'
ἔπλευσαν ἐπὶ πόντια κύματα
νάϊον ὄχημα λινοπόροισιν αὔραις,
φιλόπλουτον ἅμιλλαν αὔξοντες μελάθροισιν;
Φίλα γὰρ ἐλπὶς ἐγένετ' ἐπὶ πήμασι βροτῶν
ἄπληστος ἀνθρώποις,
ὄλβου βάρος οἳ φέρονται
πλάνητες ἐπ' οἶδμα πόλεις τε βαρβάρους περῶντες
κεινᾷ δόξᾳ.
Γνώμα δ' οἷς μὲν ἄκαιρος ὄλ-
βου, τοῖς δ' εἰς μέσον ἥκει.
Πῶς τὰς συνδρομάδας πέτρας, Στρ. β'
πῶς Φινεΐδας ἀΰπνους
ἀκτὰς ἐπέρασαν,
παρ' ἅλιον αἰγιαλὸν ἐπ' Ἀμφιτρίτας
ῥοθίῳ δραμόντες,
ὅπου πεντήκοντα κορᾶν
τῶν Νηρῄδων χοροὶ
μέλπουσιν ἐγκύκλιοι,
καὶ πλησιστίοισι πνοαῖς,
συριζόντων κατὰ πρύμναν
εὐναίων πηδαλίων,
αὔραις ἐν νοτίαις
ἢ πνεύμασι Ζεφύρου,
τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἶαν,
λευκὰν ἀκτάν, Ἀχιλῆος
δρόμους καλλισταδίους, Εὔ-
ξεινον κατὰ πόντον.
Εἴθ' εὐχαῖσι δεσποσύνοις Ἀντ. β'
Λήδας Ἑλένα φίλα παῖς
ἐλθοῦσα τύχοι τάν.
Τρῳάδα λιποῦσα πόλιν, ἵν' ἀμφὶ χαίταν
δρόσον αἱματηρὰν
ἑλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ
δεσποίνας χερὶ θάνοι
ποινὰς δοῦσ' ἀντιπάλους.
Ἥδιστ' ἂν τήνδ' ἀγγελίαν
δεξαίμεθ', Ἑλλάδος ἐκ γᾶς

incredibilem judico, ipsos (*deos*) pueri esu esse delectatos;
et hujus regionis incolas, quod ipsi sint homicidæ,
in numen turpitudinem suam transferre puto:
neminem enim deorum malum esse censeo.

CHORUS.

Cærulei, cærulei congressus maris,
ubi œstro percita Io, volans ab Argis
in Euxinum fretum, trajecit olim,
in Asiaticum solum ex Europa transiens:
quinam tandem aquoso arundinibus virente
Eurota relicto,
sacrisve Dirces fluentis,
venerunt, venerunt *in* insociabilem terram, ubi puella
divina madefacit
aras et columnis septa
templa sanguine humano?
An impetuosis abiegnis remis utrimque sonantibus
navigarunt per marinos fluctus
navali vectione, vela intendentibus auris,
divitiarum studium alentes parandarum ædibus?
Dulcis enim spes est in perniciem mortalium
insatiabilis hominibus,
divitiarum onus qui reportant,
errabundi per fluctus urbesque barbaricas percurrentes,
inani spe.
Mens aliis immodica in opibus
appetendis, aliis veniunt *illæ ultro* in medium.
Quomodo concurrentes petras,
quomodo Phineios numquam tranquillos
scopulos transiverunt,
juxta marinum littus in Amphitritæ
æstu currentes,
ubi quinquaginta puellarum
Nereidum chori
in orbem ludunt,
et implente vela flatu,
stridentibus in puppi
moderantibus gubernaculis,
auris sub Noti
vel flabris Zephyri,
ad terram avibus abundantem,
Leucen insulam, Achillis
cursus pulcro stadio celebres, in Eu-
xino Ponto.
Utinam ex votis dominæ meæ
Helena, Ledæ cara proles,
huc aliquo casu veniret,
relicta Trojana urbe, ut circa capillum
aqua lustrali letifera
conspersa, jugulante
manu dominæ moreretur,
pœnas dans mutuas.
Jucundissimum nuncium huncce
acciperemus, ex Græca terra

πλωτήρων εἴ τις ἔβα,
δουλείας ἐμέθεν
δειλαίας παυσίπονος.
Καὶ γὰρ ὀνείρασι συμβαίην
δόμοις πόλει τε πατρῴᾳ
τερπνῶν ὕμνων ἀπολαύειν,
κοινὰν χάριν ὄλβῳ.
Ἀλλ' οἵδε χέρας δεσμοῖς διδύμοις — Ἐπῳδ.
συνερεισθέντες χωροῦσι, νέον
πρόσφαγμα θεᾶς· σιγᾶτε, φίλαι.
Τὰ γὰρ Ἑλλήνων ἀκροθίνια δὴ
ναοῖσι πέλας τάδε βαίνει·
οὐδ' ἀγγελίας ψευδεῖς ἔλακεν
βουφορβὸς ἀνήρ.
Ὦ πότνι', εἴ σοι τάδ' ἀρεσκόντως
πόλις ἥδε τελεῖ, δέξαι θυσίας,
ἃς ὁ παρ' ἡμῖν νόμος οὐχ ὁσίας
Ἕλλησι διδοὺς ἀναφαίνει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Εἶεν·
τὰ τῆς θεοῦ μὲν πρῶτον ὡς καλῶς ἔχῃ
φροντιστέον μοι. Μέθετε τῶν ξένων χέρας,
ὡς ὄντες ἱεροὶ μηκέτ' ὦσι δέσμιοι.
Ναοῦ δ' ἔσω στείχοντες εὐτρεπίζετε
ἃ χρὴ 'πὶ τοῖς παροῦσι καὶ νομίζεται.
Φεῦ·
τίς ἆρα μήτηρ ἡ τεκοῦσ' ὑμᾶς ποτε
πατήρ τ' ἀδελφή τ', εἰ γεγῶσα τυγχάνει;
οἵων στερεῖσα διπτύχων νεανιῶν
ἀνάδελφος ἔσται. Τὰς τύχας τίς οἶδ' ὅτῳ
τοιαίδ' ἔσονται; Πάντα γὰρ τὰ τῶν θεῶν
ἐς ἀφανὲς ἕρπει, κοὐδὲν οἶδ' οὐδεὶς κακόν·
ἡ γὰρ τύχη παρήγαγ' ἐς τὸ δυσμαθές.
Πόθεν ποθ' ἥκετ', ὦ ταλαίπωροι ξένοι;
ὡς διὰ μακροῦ μὲν τήνδ' ἐπλεύσατε χθόνα,
μακρὸν δ' ἀπ' οἴκων χρόνον ἔσεσθ' ἀεὶ κάτω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τί ταῦτ' ὀδύρει, κἀπὶ τοῖς μέλλουσι νὼ
κακοῖσι λυπεῖς, ἥτις εἶ ποτ', ὦ γύναι;
Οὔτοι νομίζω σοφὸν, ὃς ἂν μέλλων θανεῖν
οἴκτῳ τὸ δεῖμα τοὐλέθρου νικᾶν θέλῃ·
οὐχ ὅστις ᾅδην ἐγγὺς ὄντ' οἰκτίζεται,
σωτηρίας ἄνελπις· ὡς δύ' ἐξ ἑνὸς
κακὼ συνάπτει, μωρίαν τ' ὀφλισκάνει,
θνήσκει θ' ὁμοίως· τὴν τύχην δ' ἐᾶν χρεών.
Ἡμᾶς δὲ μὴ θρήνει σύ· τὰς γὰρ ἐνθάδε
θυσίας ἐπιστάμεσθα καὶ γιγνώσκομεν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Πότερος ἄρ' ὑμῶν ἐνθάδ' ὠνομασμένος
Πυλάδης κέκληται; τόδε μαθεῖν πρῶτον θέλω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὅδ', εἴ τι δή σοι τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ποίας πολίτης πατρίδος Ἕλληνος γεγώς;

---

nautarum si quis *huc* veniret,
servitutis meæ
miseræ laboribus finem impositurus.
Etenim *vel* per somnium contingat mihi esse
in domo mea urbeque paterna,
jucundo cantu ut fruar,
voluptate communi cum felicibus.
Verum isti manus geminis vinculis
constricti veniunt, nova
deæ victima : tacete, amicæ.
Græcorum enim primitiæ jam
ad templum prope hic accedunt;
neque nuncios falsos edidit
pastorius vir.
O veneranda, si tibi hæc grata
urbs hæc offert, accipe victimas,
quas mos noster offerens,
non pias æstimatas Græcis ostendit.

IPHIGENIA.

Age :
deæ cultus primum ut recte se habeat,
curandum *est* mihi. Solvite hospitum manus,
ut, tamquam sacri, non amplius sint vincti.
In templum autem ingredientes, parate
quæ oportet ad rem præsentem et moris sunt.
Papæ!
quænam *est* mater quæ peperit vos olim?
quis pater, quæ soror, si qua *vobis* nata est?
qualibus *illa* geminis juvenibus privata,
orba fratribus erit! Quis novit fortunam cui
talis futura sit? Omnia enim deorum fata
obscure procedunt, nec ullum ullus novit malum :
fortuna enim abducit *nos* in res cognitu difficiles.
Undenam venistis, o miseri hospites?
quam per longum iter navigastis *ad* hanc terram,
longoque tempore abfuturi estis a domo semper apud inferos.

ORESTES.

Quid ita lamentaris, et de futuris nos
malis contristas, quæcunque tandem es, o mulier?
Haud equidem existimo sapientem, qui moriturus,
miserationem concitando formidinem exitii vincere vult :
non *illum*, qui mortem *jam* vicinam deplorat,
salutis nullam spem habens : quippe ex uno geminum
malum nectit, est stultitiæ crimini obnoxius,
moriturque æque. Fortunam liberam sinere oportet.
Nos autem tu ne deplora; nam hujus loci
sacrificia scimus et cognoscimus.

IPHIGENIA.

Uter vero vestrûm hic nominatus
Pylades vocatur? hoc scire primum volo

ORESTES.

Hic, si qua tibi gratum *est* hoc scire.

IPHIGENIA.

Cujus patriæ Græcæ civis natus?

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Τί δ' ἂν μαθοῦσα τόδε πλέον λάβοις, γύναι;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Πότερον ἀδελφὼ μητρός ἐστον ἐκ μιᾶς;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Φιλότητί γ', ἐσμὲν δ' οὐ κασιγνήτω, γύναι.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Σοὶ δ' ὄνομα ποῖον ἔθεθ' ὁ γεννήσας πατήρ;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Τὸ μὲν δίκαιον δυστυχεῖς κεκλήμεθ' ἄν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ· τοῦτο μὲν δὸς τῇ τύχῃ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἀνώνυμοι θανόντες οὐ γελῴμεθ' ἄν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Τί δὲ φθονεῖς τοῦτ', ἢ φρονεῖς οὕτω μέγα;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Τὸ σῶμα θύσεις τοὐμὸν, οὐχὶ τοὔνομα.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Οὐδ' ἂν πόλιν φράσειας ἥτις ἐστί σοι;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος, ὡς θανουμένῳ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Χάριν δὲ δοῦναι τήνδε κωλύει τί σε;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Τὸ κλεινὸν Ἄργος πατρίδ' ἐμὴν ἐπεύχομαι.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Πρὸς θεῶν ἀληθῶς, ὦ ξέν', εἶ κεῖθεν γεγώς;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἐκ τῶν Μυκηνῶν, αἵ ποτ' ἦσαν ὄλβιαι.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Φυγὰς δ' ἀπῆρας πατρίδος, ἢ ποίᾳ τύχῃ;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Φεύγω τρόπον γε δή τιν' οὐχ ἑκὼν ἑκών.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἆρ' ἄν τί μοι φράσειας ὧν ἐγὼ θέλω;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὡς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Καὶ μὴν ποθεινός γ' ἦλθες ἐξ Ἄργους μολών.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὔκουν ἐμαυτῷ γ'· εἰ δὲ σοὶ, σὺ τοῦθ' ὅρα.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Τροίαν ἴσως οἶσθ', ἧς ἁπανταχοῦ λόγος.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὡς μήποτ' ὤφελόν γε, μηδ' ἰδὼν ὄναρ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Φασίν νιν οὐκέτ' οὖσαν οἴχεσθαι δορί.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἔστιν γὰρ οὕτως, οὐδ' ἄκραντ' ἠκούσατε.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἑλένη δ' ἀφῖκται δῶμα Μενέλεω πάλιν;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἥκει, κακῶς γ' ἐλθοῦσα τῶν ἐμῶν τινι.

ORESTES.
Quid vero cognito hoc lucraberis, mulier?
IPHIGENIA.
Utrum fratres ex una matre estis?
ORESTES.
Amicitia quidem, non tamen *natu* fratres sumus, mulier.
IPHIGENIA.
Tibi vero quodnam nomen imposuit qui *te* genuit pater?
ORESTES.
Justo quidem nomine miser possim vocari.
IPHIGENIA.
Non hoc interrogo : hoc quidem tribue fortunæ.
ORESTES.
Ignotus nomine si moriar, non ridebor.
IPHIGENIA.
Quid vero invides hoc, an adeo superbe sentis?
ORESTES.
Corpus meum mactabis, non nomen.
IPHIGENIA.
Neque civitatem dices, quæ est tibi?
ORESTES.
Quæris enim nihil utile *mihi* utpote morituro.
IPHIGENIA.
Hoc vero mihi gratificari quid te prohibet?
ORESTES.
Inclytum Argos patriam meam *esse* glorior.
IPHIGENIA.
Per deos verene, o hospes, illinc *es* oriundus?
ORESTES.
Ex Mycenis, quæ olim erant beatæ.
IPHIGENIA.
Num exul discessisti ex patria, aut quali fortuna?
ORESTES.
Exulo aliquomodo non volens *et tamen* volens.
IPHIGENIA.
Num aliquid mihi dixeris eorum, quæ ego volo?
ORESTES.
Dicam, quippe non tanti est in meo infortunio.
IPHIGENIA.
Atqui optatus *mihi* venisti ex Argis profectus.
ORESTES.
Mihi quidem non; sin vero tibi, tu hoc videris.
IPHIGENIA.
Trojam fortasse novisti, cujus ubique fama?
ORESTES.
Utinam nunquam nossem, ne per somnii quidem visum.
IPHIGENIA.
Dicunt eam non amplius exstare deletam bello.
ORESTES.
Est enim ita, neque inania audivistis.
IPHIGENIA.
Helena vero rediit rursus *in* domum Menelai?
ORESTES.
Rediit, infauste quidem rediens meorum cuidam (*Agamemnoni*).

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Καὶ ποῦ 'στι; κἀμοὶ γάρ τι προὐφείλει κακόν.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Σπάρτῃ ξυνοικεῖ τῷ πάρος ξυνευνέτῃ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ὦ μῖσος εἰς Ἕλληνας, οὐκ ἐμοὶ μόνῃ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἀπέλαυσα κἀγὼ δή τι τῶν κείνης γάμων.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Νόστος δ' Ἀχαιῶν ἐγένεθ', ὡς κηρύσσεται;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὡς πάνθ' ἅπαξ με συλλαβοῦσ' ἀνιστορεῖς.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Πρὶν γὰρ θανεῖν σε τοῦδ' ἐπαυρέσθαι θέλω.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἔλεγχ', ἐπειδὴ τοῦδ' ἐρᾷς· λέξω δ' ἐγώ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Κάλχας τις ἦλθε μάντις ἐκ Τροίας πάλιν;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὄλωλεν, ὡς ἦν ἐν Μυκηναίοις λόγος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ὦ πότνι', ὡς εὖ. Τί γὰρ ὁ Λαέρτου γόνος;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὔπω νενόστηκ' οἶκον, ἔστι δ', ὡς λόγος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ὄλοιτο, νόστου μήποτ' ἐς πάτραν τυχών.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Μηδὲν κατεύχου· πάντα τἀκείνου νοσεῖ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Θέτιδος δ' ὁ τῆς Νηρῆδος ἔστι παῖς ἔτι;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐκ ἔστιν· ἄλλως λέκτρ' ἔγημεν Αὐλίδι.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Δόλια γάρ, ὥς γέ φασιν οἱ πεπονθότες.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Τίς εἶ ποθ'; ὡς εὖ πυνθάνει τἀφ' Ἑλλάδος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἐκεῖθέν εἰμι· παῖς ἔτ' οὖσ' ἀπωλόμην.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὀρθῶς ποθεῖς ἄρ' εἰδέναι τἀκεῖ, γύναι.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Τί δ' ὁ στρατηγός, ὃν λέγουσ' εὐδαιμονεῖν;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Τίς; οὐ γὰρ ὅν γ' ἐγᾦδα τῶν εὐδαιμόνων.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἀτρέως ἐλέγετο δή τις Ἀγαμέμνων ἄναξ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐκ οἶδ'· ἄπελθε τοῦ λόγου τούτου, γύναι.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Μὴ πρὸς θεῶν, ἀλλ' εἴφ', ἵν' εὐφρανθῶ, ξένε.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Τέθνηχ' ὁ τλήμων, πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Τέθνηκε; ποίᾳ συμφορᾷ; τάλαιν' ἐγώ.

IPHIGENIA.
At ubi est? et mihi enim aliquod pridem debet malum.
ORESTES.
Spartæ cohabitat pristino marito.
IPHIGENIA.
O commune Græcis odium, non mihi soli.
ORESTES.
Percepi et ego sane quemdam fructum ex illius nuptiis.
IPHIGENIA.
Redieruntne Græci, ut fama fertur?
ORESTES.
Ut omnia uno complexa me interrogas!
IPHIGENIA.
Priusquam enim moriaris, hoc frui volo.
ORESTES.
Interroga, quandoquidem hoc cupis: respondebo autem ego.
IPHIGENIA.
Calchas quidam rediit vates ex Troja?
ORESTES.
Periit, ut erat inter Mycenæos fama.
IPHIGENIA.
O *dea* veneranda, quam juste! Quid vero Laertæ filius?
ORESTES.
Nondum domum rediit; vivit tamen, ut dicunt.
IPHIGENIA.
Pereat, reditum nunquam in patriam nanciscens.
ORESTES.
Nihil impreceris *illi;* omnes res ejus male habent.
IPHIGENIA.
At Thetidis Nereidis filius adhucne vivit?
ORESTES.
Non vivit: frustra nuptias celebravit *in* Aulide.
IPHIGENIA.
Dolosæ enim *erant*, ut quidem dicunt illi qui damno suo sciunt.
ORESTES.
Quænam tandem es? quam accurate percontaris de rebus Græciæ!
IPHIGENIA.
Inde sum; puellula cum adhuc essem, perii.
ORESTES.
Recte ergo cupis scire quæ ibi acta sunt, mulier.
IPHIGENIA.
Quid vero dux, quem dicunt esse beatum?
ORESTES.
Quisnam? non enim *ille* saltem, quem ego novi, ex beatis est.
IPHIGENIA.
Atrei filius quidam dicebatur Agamemno rex.
ORESTES.
Non novi; absiste ab hoc sermone, mulier.
IPHIGENIA.
Nequaquam per deos, sed dic, ut exhilarer, o hospes.
ORESTES.
Periit miser, et præterea perdidit quempiam.
IPHIGENIA.
Periit? quo fato? me miseram!

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Τί δ' ἐστέναξας τοῦτο; μῶν προσῆκέ σοι;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Τὸν ὄλβον αὐτοῦ τὸν πάροιθ' ἀναστένω.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Δεινῶς γὰρ ἐκ γυναικὸς οἴχεται σφαγείς.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ὦ πανδάκρυτος ἡ κτανοῦσα χὡ θανών.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Παῦσαί νυν ἤδη, μηδ' ἐρωτήσῃς πέρα.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Τοσόνδε γ', εἰ ζῇ τοῦ ταλαιπώρου δάμαρ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐκ ἔστι· παῖς νιν ὃν ἔτεχ', οὗτος ὤλεσεν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ὦ συνταραχθεὶς οἶκος. Ὡς τί δὴ θέλων;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Πατρὸς θανόντος αἷμα τιμωρούμενος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Φεῦ·
ὡς εὖ κακὸν δίκαιον εἰσεπράξατο.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἀλλ' οὐ τὰ πρὸς θεῶν εὐτυχεῖ, δίκαιος ὤν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Λείπει δ' ἐν οἴκοις ἄλλον Ἀγαμέμνων γόνον;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Λέλοιπεν Ἠλέκτραν γε παρθένον μίαν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Τί δὲ, σφαγείσης θυγατρὸς ἔστι τις λόγος;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐδείς γε, πλὴν θανοῦσαν οὐχ ὁρᾶν φάος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Τάλαιν' ἐκείνη χὡ κτανὼν αὐτὴν πατήρ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ὁ τοῦ θανόντος δ' ἔστι παῖς Ἄργει πατρός;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἔστ', ἄθλιός γε, κοὐδαμοῦ καὶ πανταχοῦ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ψευδεῖς ὄνειροι, χαίρετ'· οὐδὲν ἦτ' ἄρα.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐδ' οἱ σοφοί γε δαίμονες κεκλημένοι
πτηνῶν ὀνείρων εἰσὶν ἀψευδέστεροι.
Πολὺς ταραγμὸς ἔν τε τοῖς θείοις ἔνι
κἀν τοῖς βροτείοις· ἓν δὲ λυπεῖται μόνον,
ὅτ' οὐκ ἄφρων ὤν, μάντεων πεισθεὶς λόγοις,
ὄλωλεν ὡς ὄλωλε τοῖσιν εἰδόσιν.
ΧΟΡΟΣ.
Φεῦ φεῦ· τί δ' ἡμεῖς οἵ τ' ἐμοὶ γεννήτορες;
ἆρ' εἰσίν; ἆρ' οὐκ εἰσί; τίς φράσειεν ἄν;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἀκούσατ'· ἐς γὰρ δή τιν' ἥκομεν λόγον,
ὑμῖν τ' ὄνησιν, ὦ ξένοι, σπεύδουσ' ἅμα

ORESTES.
Cur vero ingemuisti ita? num propius contingebat te?
IPHIGENIA.
Priorem ejus fortunam deploro.
ORESTES.
Miserabiliter enim periit a muliere occisus.
IPHIGENIA.
O maxime deploranda quæ interfecit, et qui obiit.
ORESTES.
Desine ergo jam, neu interroges ulterius.
IPHIGENIA.
Tantum hoc, an vivat illius miseri conjux.
ORESTES.
Non vivit; filius, quem peperit, ipse *eam* perdidit.
IPHIGENIA.
O domus eversa! Quo nimirum consilio *interfecit?*
ORESTES.
Patris interfecti cædem ulciscens.
IPHIGENIA.
Eheu!
quam bene malum jus exegit!
ORESTES.
Nec tamen sorte a diis missa felix est, licet justa persecutus sit.
IPHIGENIA.
Reliquitne domi aliam sobolem Agamemno?
ORESTES.
Reliquit Electram virginem unicam.
IPHIGENIA.
Quid vero, de mactata filia estne aliquis sermo?
ORESTES.
Nullus quidem, nisi eam mortuam non intueri lucem.
IPHIGENIA.
Misera illa, et qui eam interfecit pater.
ORESTES.
Improbæ mulieris (*Helenæ*) gratia periit inique.
IPHIGENIA.
Interfecti vero patris estne filius Argis superstes?
ORESTES.
Est, miser quidem, et nusquam et ubique.
IPHIGENIA.
Falsa somnia, valete; nihil eratis igitur.
ORESTES.
Neque vero quæ sapientia numina vocantur,
somniis levibus minus sunt mendacia.
Magna confusio et in rebus divinis inest
et in humanis; unum vero tantum dolet *aliquis,*
quando ipse non inops consilii, vatum obtemperans moniti
periit ut periit scientibus.
CHORUS.
Heu, heu! quid vero nos et nostri genitores?
num sunt? an non sunt? quis queat dicere?
IPHIGENIA.
Audite: jam enim in quoddam veni consilium;
vobisque utilitatem, o hospites, meditans simul

κἀμοί. Τὸ δ' εὖ μάλιστά γ' οὕτω γίγνεται,
εἰ πᾶσι ταὐτὸν πρᾶγμ' ἀρεσκόντως ἔχει.
Θέλοις ἂν, εἰ σώσαιμί σ', ἀγγεῖλαί τί μοι
πρὸς Ἄργος ἐλθὼν τοῖς ἐμοῖς ἐκεῖ φίλοις,
δέλτον τ' ἐνεγκεῖν, ἥν τις οἰκτείρας ἐμὲ
ἔγραψεν αἰχμάλωτος, οὐχὶ τὴν ἐμὴν
φονέα νομίζων χεῖρα, τοῦ νόμου δ' ὕπο
θνήσκειν γε, τῆς θεοῦ τάδε δίκαι' ἡγουμένης;
Οὐδένα γὰρ εἶχον ὅστις ἀγγεῖλαι μολὼν
ἐς Ἄργος αὖθις, τάς τ' ἐμὰς ἐπιστολὰς
πέμψειε σωθεὶς τῶν ἐμῶν φίλων τινί.
Σὺ δ', εἶ γὰρ, ὡς ἔοικας, οὔτε δυσγενὴς
καὶ τὰς Μυκήνας οἶσθα χοὓς κἀγὼ θέλω,
σώθητι καὶ σὺ, μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν λαβὼν
κούφων ἕκατι γραμμάτων σωτηρίαν.
Οὗτος δ', ἐπείπερ πόλις ἀναγκάζει τάδε,
θεᾷ γενέσθω θῦμα, χωρισθεὶς σέθεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καλῶς ἔλεξας τἄλλα, πλὴν ἕν, ὦ ξένη·
τὸ γὰρ σφαγῆναι τόνδε μοι βάρος μέγα.
Ὁ ναυστολῶν γάρ εἰμ' ἐγὼ τὰς ξυμφοράς·
οὗτος δὲ συμπλεῖ τῶν ἐμῶν μόχθων χάριν.
Οὔκουν δίκαιον ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ τοῦδ' ἐμὲ
χάριν τίθεσθαι, καὐτὸν ἐκδῦναι κακῶν·
ἀλλ' ὡς γενέσθω· τῷδε μὲν δέλτον δίδου·
πέμψει γὰρ Ἄργος, ὥστε σοι καλῶς ἔχειν·
ἡμᾶς δ' ὁ χρῄζων κτεινέτω. Τὰ τῶν φίλων
αἴσχιστον ὅστις καταβαλὼν ἐς ξυμφορὰς
αὐτὸς σέσωσται· τυγχάνει δ' ὅδ' ὢν φίλος,
ὃν οὐδὲν ἧσσον ἢ 'μὲ φῶς ὁρᾶν θέλω.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ὦ λῆμ' ἄριστον, ὡς ἀπ' εὐγενοῦς τινος
ῥίζης πέφυκας, τοῖς φίλοις τ' ὀρθῶς φίλος.
Τοιοῦτος εἴη τῶν ἐμῶν ὁμοσπόρων
ὅσπερ λέλειπται. Καὶ γὰρ οὐδ' ἐγὼ, ξένοι,
ἀνάδελφός εἰμι, πλὴν ὅσ' οὐχ ὁρῶσά νιν.
Ἐπεὶ δὲ βούλει ταῦτα, τόνδε πέμψομεν
δέλτον φέροντα, σὺ δὲ θανεῖ· πολλὴ δέ τις
προθυμία σε τοῦδ' ἔχουσα τυγχάνει.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Θύσει δὲ τίς με καὶ τὰ δεινὰ τλήσεται;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἐγώ· θεᾶς γὰρ τήνδε προστροπὴν ἔχω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἄζηλά γ', ὦ νεᾶνι, κοὐκ εὐδαίμονα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἀλλ' εἰς ἀνάγκην κείμεθ', ἣν φυλακτέον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Αὐτὴ ξίφει θύουσα θῆλυς ἄρσενας;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Οὔκ, ἀλλὰ χαίτην ἀμφὶ σὴν χερνίψομαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὁ δὲ σφαγεὺς τίς; εἰ τάδ' ἱστορεῖν με χρή.

---

et mihi. Rectum vero ita maxime fiet,
quando omnibus eadem res placuerit.
Visne, si te servavero, nunciare aliquid mihi (*meo nomine*)
Argos profectus, meis illic *degentibus* amicis,
literasque ferre, quas quidam, misertus me,
scripsit captivus, non meam
existimans homicidialem *esse* manum, sed a lege
mori *se*, dea hæc justa judicante?
Nullum enim *hactenus* habui, qui nunciaret rediens
Argos, et meas literas
perferret servatus meorum amicorum alicui.
Tu igitur, es enim, ut videris, neque ignobilis,
et Mycenas novisti et quos ego volo,
serveris et tu, mercede non contemnenda accepta
salute leves propter literas.
Iste vero, quandoquidem civitas cogit hæc,
deæ fiat hostia, sejunctus a te.

ORESTES.

Recte dixisti cetera, præter unum, o hospita:
nam interfici istum *esset* mihi dolor gravis.
Ego enim sum nauta qui vehit has calamitates;
iste vero una navigat propter meos labores.
Non igitur justum *est* nece hujus me
tibi præstare officium, et me ipsum evadere malis:
sed sic fiat: huic quidem trade literas:
perferet enim *eas* Argos, ut res tua recte habeat:
me vero quicunque vult interficiat. Turpissimum enim *est*,
si quis amicos in calamitatem conjiciens,
ipse servatur. Iste autem *mihi* amicus est,
quem nihil minus quam me volo lumen intueri.

IPHIGENIA.

O indolem præstantem, ut ex generosa aliqua
radice ortus es, amicisque verus amicus!
Talis *utinam* sit meorum consanguineorum is
qui relictus est: etenim neque ego, hospites,
sine fratre sum, nisi quod eum non video.
Quoniam vero vis hoc, huncce mittemus
qui perferat literas; tu autem morieris; magnum enim quod-dam
studium te hujus rei tenet.

ORESTES.

Quis vero sacrificabit me, et hæc atrocia audebit?

IPHIGENIA.

Ego; deæ enim hoc supplicii officium habeo.

ORESTES.

Haud certe invidendum, o virgo, nec felix.

IPHIGENIA.

Sed in necessitatem venimus, cui parendum *est*.

ORESTES.

Ipsa ense mactans femina mares?

IPHIGENIA.

Non; sed circa comam tuam aquam lustralem effundam.

ORESTES.

Sed mactator quis *est*? si hoc interrogare me decet.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Εἴσω δόμων τῶνδ' εἰσὶν οἷς μέλει τάδε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τάφος δὲ ποῖος δέξεταί μ', ὅταν θάνω;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Πῦρ ἱερὸν ἔνδον χάσμα τ' εὐρωπὸν πέτρας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Φεῦ·
πῶς ἄν μ' ἀδελφῆς χεὶρ περιστείλειεν ἄν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Μάταιον εὐχὴν, ὦ τάλας, ὅστις ποτ' εἶ,
ηὔξω· μακρὰν γὰρ βαρβάρου ναίει χθονός.
Οὐ μὴν, ἐπειδὴ τυγχάνεις Ἀργεῖος ὢν,
ἀλλ' ὧν γε δυνατὸν οὐδ' ἐγὼ 'λλείψω χάριν.
Πολύν τε γάρ σοι κόσμον ἐνθήσω τάφῳ,
ξανθῷ τ' ἐλαίῳ σῶμα σὸν κατασβέσω,
καὶ τῆς ὀρείας ἀνθεμόρρυτον γάνος
ξουθῆς μελίσσης ἐς πυρὰν βαλῶ σέθεν.
Ἀλλ' εἶμι, δέλτον τ' ἐκ θεᾶς ἀνακτόρων
οἴσω· τὸ μέντοι δυσμενὲς μή μου λάβῃς.
Φυλάσσετ' αὐτοὺς, πρόσπολοι, δεσμῶν ἄτερ.
Ἴσως ἄελπτα τῶν ἐμῶν φίλων τινὶ
πέμψω πρὸς Ἄργος, ὃν μάλιστ' ἐγὼ φιλῶ,
καὶ δέλτος αὐτῷ ζῶντας, οὓς δοκεῖ θανεῖν,
λέγουσα πιστὰς ἡδονὰς ἀπαγγελεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Κατολοφύρομαι σὲ τὸν χερνίβων
ῥανίσι * * μελόμενον αἱμακταῖς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οἶκτος γὰρ οὐ ταῦτ', ἀλλὰ χαίρετ', ὦ ξέναι.

ΧΟΡΟΣ.

Σὲ δὲ τύχας μάκαρος, ἰὼ νεανία,
σεβόμεθ' εἰς πάτραν ὅτι πόδ' ἐπεμβάσει.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἄζηλά τοι φίλοισι, θνησκόντων φίλων.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ σχέτλιοι πομπαί.
Φεῦ φεῦ, διόλλυσαι.
Αἰαῖ αἰαῖ.
Πότερος ὁ μέλλων;
ἔτι γὰρ ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρὴν,
σὲ πάρος ἢ σ' ἀναστενάξω γόοις.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πυλάδη, πέπονθας ταὐτὸ πρὸς θεῶν ἐμοί;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Οὐκ οἶδ'· ἐρωτᾷς οὐ λέγειν ἔχοντά με.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τίς ἐστὶν ἡ νεᾶνις; ὡς Ἑλληνικῶς
ἀνήρεθ' ἡμᾶς τούς τ' ἐν Ἰλίῳ πόνους
νόστον τ' Ἀχαιῶν τόν τ' ἐν οἰωνοῖς σοφὸν
Κάλχαντ' Ἀχιλλέως τ' ὄνομα, καὶ τὸν ἄθλιον
Ἀγαμέμνον' ὡς ᾤκτειρ', ἀνηρώτα τέ με
γυναῖκα παῖδάς τ'. Ἔστιν ἡ ξένη γένος
ἐκεῖθεν Ἀργεία τις· οὐ γὰρ ἄν ποτε

IPHIGENIA.

Intra hanc ædem sunt quibus ista curæ sunt.

ORESTES.

Quale autem sepulcrum accipiet me mortuum?

IPHIGENIA.

Sacer ignis intus *est* et vastus hiatus rupis.

ORESTES.

Heu!
utinam me sororis manus composuisset!

IPHIGENIA.

Inane votum, o miser, quisquis tandem es,
fecisti : procul enim *illa* ab barbara *hac* terra habitat.
Verumtamen, quia Argivus es,
saltem eorum, quæ fieri possunt, nec ego officium omittam.
Multum enim ornatum tibi imponam in sepulcro,
flavoque oleo *affuso* corpus tuum exstinctum componam,
et montanæ ex floribus manantem humorem
flavæ apis in rogum tuum injiciam.
Sed vadam, literasque ex deæ sacello
portabo : odium tamen ne in me suscipito.
Custodite, eos, ministri, sine vinculis :
fortasse insperato meorum amicorum alicui
mittam Argos, quem ego maxime amo,
et literæ illi vivere, quos credit mortuos,
significantes, certum gaudium nunciabunt.

CHORUS.

Deploro te lustralibus
guttis * * destinatum cruentis.

ORESTES.

Non lamentandum enim hoc, sed gaudete, o hospitæ.

CHORUS.

Te vero propter sortem felicem, o adolescens,
beatum prædicamus, in patriam quod pedem feres.

PYLADES.

Non optatum *hoc* amico, moriente amico.

CHORUS.

O infaustam missionem!
Hei hei, peris!
Eheu, eheu!
Uter est periturus?
adhuc enim ambigua mens mihi fertur bifariam,
utrum te prius an te defleam lamentis.

ORESTES.

Pylade, dic per deos, affectusne es sicut ego?

PYLADES.

Nescio; interrogas me cum non possim respondere.

ORESTES.

Quænam est hæc puella? quam Græcanice
interrogavit nos et de laboribus ad Ilium *toleratis*,
et de Græcorum reditu, et de perito in auguriis
vate Calchante, et de Achille : et miserum
Agamemnonem quam est miserata, interrogabatque me
de uxore et liberis *ejus*. Est hæc hospita genere
illinc *profecta* Argiva aliqua; nunquam enim

δέλτον τ' ἔπεμπε καὶ τάδ' ἐξεμάνθανεν,
ὡς κοινὰ πράσσουσ', Ἄργος εἰ πράσσοι καλῶς.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἔφθης με μικρόν· ταὐτὰ δὲ φθάσας λέγεις,
πλὴν ἕν· τὰ γὰρ τῶν βασιλέων παθήματα
ἴσασι πάντες, ὧν ἐπιστροφή τις ἦν.
Ἀτὰρ διῆλθε χἄτερον λόγον τινά.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τίν'; ἐς τὸ κοινὸν δοὺς ἄμεινον ἂν μάθοις.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Αἰσχρὸν θανόντος σοῦ βλέπειν ἡμᾶς φάος·
κοινῇ τ' ἔπλευσα, δεῖ με καὶ κοινῇ θανεῖν.
Καὶ δειλίαν γὰρ καὶ κάκην κεκτήσομαι
Ἄργει τε Φωκέων τ' ἐν πολυπτύχῳ χθονὶ,
δόξω δὲ τοῖς πολλοῖσι, πολλοὶ γὰρ κακοὶ,
προδούς σε σώζεσθ' αὐτὸς εἰς οἴκους μόνος,
ἢ καὶ φονεύσας ἐπὶ νοσοῦσι δώμασι
ῥάψαι μόρον σοι σῆς τυραννίδος χάριν,
ἔγκληρον ὡς δὴ σὴν κασιγνήτην γαμῶν.
Ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι καὶ δι' αἰσχύνης ἔχω,
κοὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ χρὴ συνεκπνεῦσαί μέ σοι
καὶ συσφαγῆναι καὶ πυρωθῆναι δέμας,
φίλον γεγῶτα καὶ φοβούμενον ψόγον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Εὔφημα φώνει· τἀμὰ δεῖ φέρειν κακά·
ἁπλᾶς δὲ λύπας ἐξὸν, οὐκ οἴσω διπλᾶς.
Ὃ γὰρ σὺ λυπρὸν κἀπονείδιστον λέγεις,
ταῦτ' ἐστὶν ἡμῖν, εἴ σε συμμοχθοῦντ' ἐμοὶ
κτενῶ· τὸ μὲν γὰρ εἰς ἔμ' οὐ κακῶς ἔχει,
πράσσονθ' ἃ πράσσω πρὸς θεῶν, λύσειν βίον·
σὺ δ' ὄλβιός τ' εἶ, καθαρά τ' οὐ νοσοῦντ' ἔχεις
μέλαθρ', ἐγὼ δὲ δυσσεβῆ καὶ δυστυχῆ.
Σωθεὶς δὲ παῖδας ἐξ ἐμῆς ὁμοσπόρου
κτησάμενος, ἣν ἔδωκά σοι δάμαρτ' ἔχειν,
ὄνομά τ' ἐμοῦ γένοιτ' ἂν, οὐδ' ἄπαις δόμος
πατρῷος οὑμὸς ἐξαλειφθείη ποτ' ἄν.
Ἀλλ' ἕρπε καὶ ζῆ καὶ δόμους οἴκει πατρός.
Ὅταν δ' ἐς Ἑλλάδ' ἵππιόν τ' Ἄργος μόλῃς,
πρὸς δεξιᾶς σε τῆσδ' ἐπισκήπτω τάδε·
τύμβον τε χῶσον κἀπίθες μνημεῖά μοι,
καὶ δάκρυ' ἀδελφὴ καὶ κόμας δότω τάφῳ.
Ἄγγελλε δ' ὡς ὄλωλ' ὑπ' Ἀργείας τινὸς
γυναικὸς, ἀμφὶ βωμὸν ἁγνισθεὶς φόνῳ.
Καὶ μὴ προδῷς μου τὴν κασιγνήτην ποτὲ,
ἔρημα κήδη καὶ δόμους ὁρῶν πατρός.
Καὶ χαῖρ'· ἐμῶν γὰρ φίλτατόν σ' εὗρον φίλων,
ὦ συγκυναγὲ καὶ συνεκτραφεὶς ἐμοὶ,
ὦ πόλλ' ἐνεγκὼν τῶν ἐμῶν ἄχθη κακῶν.
Ἡμᾶς δ' ὁ Φοῖβος, μάντις ὢν, ἐψεύσατο·
τέχνην δὲ θέμενος ὡς προσώταθ' Ἑλλάδος
ἀπήλασ' αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων.
Ὦ πάντ' ἐγὼ δοὺς τἀμὰ καὶ πεισθεὶς λόγοις,
μητέρα κατακτὰς, αὐτὸς ἀνταπόλλυμαι.

literas mitteret *eo*, nec scrutaretur hæc,
quasi communem fortunam habeat, si Argi rem feliciter gerant.

PYLADES.

Paulo me antevertisti; eadem vero prior dicis,
præter *hoc* unum : regum enim clades
norunt omnes, quibus est aliqua conversatio *hominum*.
Sed exposuit etiam aliud quid nobis.

ORESTES.

Quodnam? hoc in commune ferens, melius *ipse* intelliges.

PYLADES.

Turpe *est*, te mortuo me intueri lucem :
una *enim* navigavi, oportet me etiam una mori.
Etenim timiditatis et ignaviæ probrum mihi conciliabo
Argis Phocidisque in convallibus :
ac videbor multitudini, multi enim *sunt* mali,
te prodito ipse salvus *rediisse* solus domum,
aut etiam occiso *te*, quum esset in calamitate familia,
struxisse necem tibi tui regni causa,
ut scilicet tuam sororem *ejus* hæredem ducerem.
Hæc igitur metuo, et horum me pudet,
nec ullo modo fieri potest quin animam tecum exspirem,
et simul juguler, et conflagrem corpore,
quia amicus sum *tuus*, et metuo vituperationem.

ORESTES.

Bona verba quæso; ferre mea oportet *me* mala :
cumque simplicem possim *ferre* mœstitiam, non feram geminam.
Quod enim tu *tibi* triste et probrosum dicis,
hoc in me cadet, si te laborantem mecum
interfecero. Quod enim ad me attinet, non male habet sors mea,
quod a diis afflictus sicut affligor vitam sum soluturus :
tu vero beatusque es, puramque nec afflictam habes
domum; sed ego impiam et infelicem.
Servatus autem cum liberos ex mea sorore
susceperis, quam tradidi tibi uxorem :
et manebit nomen meum, neque sine liberis familia
paterna mea delebitur unquam.
Verum abi, et vive, et domum inhabita patris.
Et cum in Græciam et ad equestre Argos veneris,
per dextram te hanc obtestor ista :
sepulcrum excita et impone monumenta mihi,
et soror lacrimas et comam det tumulo :
et nuncia quomodo perierim ab Argiva quadam
muliere, in ara sacrificatus cæde.
Neque deseras meam sororem unquam,
orbam affinitatem et domum patris considerans.
Jamque vale; meorum enim amicorum amicissimum te inveni,
o venationis socie, et mecum educate *amice*,
o qui multos suscepisti propter mea mala labores.
Nos autem Apollo, cum vates sit, fefellit :
callideque *hoc* commentus, quam longissime a Græcia
abegit præ pudore priorum vaticiniorum;
cui omnia mea ego committens, et obtemperans *ejus* verbis,
matrem interfeci, et *nunc* ipse vicissim pereo.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἔσται τάφος σοι, καὶ κασιγνήτης λέχος
οὐκ ἂν προδοίην, ὦ τάλας, ἐπεί σ' ἐγὼ
θανόντα μᾶλλον ἢ βλέπονθ' ἕξω φίλον.
Ἀτὰρ τὸ τοῦ θεοῦ γ' οὐ διέφθορέν σέ πω
μάντευμα, καίτοι γ' ἐγγὺς ἕστηκας φόνου.
Ἀλλ' ἔστιν, ἔστιν ἡ λίαν δυσπραξία
λίαν διδοῦσα μεταβολάς, ὅταν τύχῃ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Σίγα· τὰ Φοίβου δ' οὐδὲν ὠφελεῖ μ' ἔπη·
γυνὴ γὰρ ἥδε δωμάτων ἔξω περᾷ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἀπέλθεθ' ὑμεῖς καὶ παρευτρεπίζετε
τἄνδον μολόντες τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῇ.
Δέλτου μὲν αἵδε πολύθυροι διαπτυχαί,
ξένοι, πάρεισιν· ἃ δ' ἐπὶ τοῖσδε βούλομαι,
ἀκούσατ'· οὐδεὶς αὐτὸς ἐν πόνοις ἀνὴρ
ὅταν τε πρὸς τὸ θάρσος ἐκ φόβου πέσῃ.
Ἐγὼ δὲ ταρβῶ μὴ 'πονοστήσας χθονὸς
θῆται παρ' οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς
ὁ τήνδε μέλλων δέλτον εἰς Ἄργος φέρειν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τί δῆτα βούλει; τίνος ἀμηχανεῖς πέρι;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ὅρκον δότω μοι τάσδε πορθμεύσειν γραφὰς
πρὸς Ἄργος οἷσι βούλομαι πέμψαι φίλων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἦ κἀντιδώσεις τῷδε τοὺς αὐτοὺς λόγους;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Τί χρῆμα δράσειν ἢ τί μὴ δράσειν, λέγε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἐκ γῆς ἀφήσειν μὴ θανόντα βαρβάρου.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Δίκαιον εἶπας· πῶς γὰρ ἀγγείλειεν ἄν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἦ καὶ τύραννος ταῦτα συγχωρήσεται;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ναί·
πείσω σφε, καὐτὴ ναὸς εἰσβήσω σκάφος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὄμνυ· σὺ δ' ἔξαρχ' ὅρκον ὅστις εὐσεβής.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Δώσω, λέγειν χρή, τήνδε τοῖς ἐμοῖς φίλοις.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Τοῖς σοῖς φίλοισι γράμματ' ἀποδώσω τάδε.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Κἀγὼ σὲ σώσω Κυανέας ἔξω πέτρας.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Τίν' οὖν ἐπόμνυς τοισίδ' ὅρκιον θεῶν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἄρτεμιν, ἐν ἧσπερ δώμασιν τιμὰς ἔχω.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἐγὼ δ' ἄνακτά γ' οὐρανοῦ, σεμνὸν Δία.

PYLADES.

Erit sepulcrum tibi, et sororis *tuæ* lectum
nunquam deseram, o miser, siquidem te ego
mortuum magis *etiam*, quam vivum, carum habebo.
Sed nondum perdidit te penitus dei
oraculum, quamvis prope cædem stes.
Sed sæpe, sæpe nimia calamitas
magnas affert rerum mutationes, quando *ita* fors tulerit.

ORESTES.

Tace (Phœbi autem nihil prosunt mihi vaticinia):
mulier enim hic extra domum egreditur.

IPHIGENIA.

Discedite vos, *ministri*, et apparate
profecti res intus *necessarias* iis, qui præsunt *victimarum* [cædi.
Literarum quidem hæcce multiplicia volumina,
o hospites, adsunt; quæ vero præterea volo,
audite; nemo *sui* similis est in calamitate
et quando ex metu in confidentiam cadit.
Ego igitur metuo, ne *in patriam* reversus *ex hac* terra,
nihil curet meas literas
is quem hanc epistolam Argos oportet perferre.

ORESTES.

Quid igitur vis? qua de re angeris?

IPHIGENIA.

Det jusjurandum mihi se has literas portaturum
Argos amicis, quibus *eas* mittere volo.

ORESTES.

An tu quoque vicissim reddes huic eandem fidem?

IPHIGENIA.

Quid me facturam, quidve non facturam, dic.

ORESTES.

Te *hunc* non interfectum dimissuram ex terra barbara.

IPHIGENIA.

Æqua dixisti: quomodo enim posset nunciare *quæ volo?*

ORESTES.

An et tyrannus ista concedet?

IPHIGENIA.

Etiam:
persuadebo ei, et ipsa in navis alveum *eum* imponam.

ORESTES.

Jura, *Pylade*, et tu, *Iphigenia*, præi jusjurandum quod *sit* [pium.

IPHIGENIA.

Dabo, dicere oportet, hanc *epistolam* meis amicis.

PYLADES.

Tuis amicis literas hasce reddam.

IPHIGENIA.

Et ego te salvum dimittam extra Cyaneas petras.

PYLADES.

Quem igitur deorum obtestaris in horum fidem?

IPHIGENIA.

Dianam, in cujus templo *hos* honores habeo.

PYLADES.

Ego vero regem cœli, venerandum Jovem.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Εἰ δ' ἐκλιπὼν τὸν ὅρκον ἀδικοίης ἐμέ;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἄνοστος εἴην· τί δὲ σὺ, μὴ σώσασά με;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Μήποτε κατ' Ἄργος ζῶσ' ἴχνος θείην ποδός.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἄκουε δὴ νῦν ὃν παρήλθομεν λόγον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἀλλ' οὔτις ἔστ' ἄκαιρος, ἢν καλῶς ἔχῃ.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ἐξαίρετόν μοι δὸς τόδ', ἤν τι ναῦς πάθῃ,
χἡ δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μέτα
ἀφανὴς γένηται, σῶμα δ' ἐκσώσω μόνον,
τὸν ὅρκον εἶναι τόνδε μηκέτ' ἔμπεδον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἀλλ' οἶσθ' ὃ δράσω; πολλὰ γὰρ πολλῶν κυρεῖ·
τἀνόντα κἀγγεγραμμέν' ἐν δέλτου πτυχαῖς
λόγῳ φράσω σοι πάντ' ἀναγγεῖλαι φίλοις·
ἐν ἀσφαλεῖ γάρ· ἢν μὲν ἐκσώσῃς γραφὴν,
αὐτὴ φράσει σιγῶσα τἀγγεγραμμένα,
ἢν δ' ἐν θαλάσσῃ γράμματ' ἀφανισθῇ τάδε,
τὸ σῶμα σώσας τοὺς λόγους σώσεις ἐμοί.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Καλῶς ἔλεξας τῶν θεῶν ἐμοῦ θ' ὕπερ.
Σήμαινε δ' ᾧ χρὴ τάσδ' ἐπιστολὰς φέρειν
πρὸς Ἄργος, ὅ τι τε χρὴ κλύοντά σου λέγειν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἄγγελλ' Ὀρέστῃ, παιδὶ τἀγαμέμνονος·
ἡ 'ν Αὐλίδι σφαγεῖσ' ἐπιστέλλει τάδε
ζῶσ' Ἰφιγένεια, τοῖς ἐκεῖ δ' οὐ ζῶσ' ἔτι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ποῦ δ' ἔστ' ἐκείνη; κατθανοῦσ' ἥκει πάλιν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἥδ', ἣν ὁρᾷς σύ· μὴ λόγοις ἔκπλησσέ με.
Κόμισαί μ' ἐς Ἄργος, ὦ σύναιμε, πρὶν θανεῖν,
ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ μετάστησον θεᾶς
σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόνους τιμὰς ἔχω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πυλάδη, τί λέξω; ποῦ ποτ' ὄνθ' εὑρήμεθα;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἢ σοῖς ἀραία δώμασιν γενήσομαι,
Ὀρέσθ', ἵν' αὖθις ὄνομα δὶς κλύων μάθῃς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ θεοί.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Τί τοὺς θεοὺς ἀνακαλεῖς ἐν τοῖς ἐμοῖς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐδέν· πέραινε δ'· ἐξέβην γὰρ ἄλλοσε.
Τάχ' οὖν ἐρωτῶν γ' εἰς ἄπιστ' ἀφίξομαι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Λέγ' οὕνεκ' ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου θεὰ
Ἄρτεμις ἔσωσέ μ', ἣν ἔθυσ' ἐμὸς πατὴρ,
δοκῶν ἐς ἡμᾶς ὀξὺ φάσγανον βαλεῖν,

IPHIGENIA.

Si vero deserto jurejurando feceris mihi injuriam?

PYLADES.

Sim sine reditu: quid vero tu, si me non servaris?

IPHIGENIA.

Nunquam Argis viva vestigium figam pedis.

PYLADES.

Audi vero nunc rem, quam præterivimus.

IPHIGENIA.

Enimvero nullus sermo intempstivus *est*, si bene habet.

PYLADES.

Exceptionem mihi concede hanc, si quid acciderit navi,
et literæ in procellis cum opibus *meis*
perierint, corpusque servaro solum,
ut non amplius hoc sacramentum sit ratum.

IPHIGENIA.

At scin' quid factura sim? multa enim multorum opportu-
Quæ insunt perscripta in epistolæ plicis, [nitatem obtinent.
dicam tibi verbis omnia, ut possis referre amicis:
res enim tuta est: quodsi servaris literas,
ipsæ dicent tacentes, quæ sunt inscripta;
si vero hæ literæ in mari deletæ fuerint
corpore servato, verba servabis mihi.

PYLADES.

Recte dixisti deorum meique causa.
Significa igitur cui debeam has literas perferre
Argos, et quid dicere oporteat me audivisse ex te.

IPHIGENIA.

Nuncia Oresti, filio Agamemnonis:
in Aulide interfecta mittit *tibi* hæcce
viva Iphigenia, non amplius autem viva istic degentibus.

ORESTES.

Ubi vero illa est? num mortua revixit?

IPHIGENIA.

Quam hic vides, illa est: ne verbis interturba me.
Deduc me Argos, o frater, priusquam moriar,
ex hac terra barbara, et amove a deæ [beo.
victimis, in quibus munus hospitum interficiendorum ha-

ORESTES.

Pylade, quid dicam? ubinam versari reperimur?

IPHIGENIA.

Aut tuæ familiæ diras imprecabor,
Orestes, ut iterum nomen bis audiens scias.

ORESTES.

Proh deos!

IPHIGENIA.

Cur deos invocas in meis rebus?

ORESTES.

Nihil: sed pertexe; alio aberraram enim cogitando.
Mox interrogando ad incredibilia *cognoscenda* perveniam.

IPHIGENIA.

Dic *Oresti*, quod cervam dans pro me, dea
Diana servarit me, quam (*cervam*) mactavit meus pater,
cum putaret se in nos acutum ensem stringere;

ἐς τήνδε δ' ᾤκισ' αἶαν. Αἵδ' ἐπιστολαί,
τάδ' ἐστὶ τἀν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Ὦ ῥᾳδίοις ὅρκοισι περιβαλοῦσά με,
κάλλιστα δ' ὀμόσασ', οὐ πολὺν σχήσω χρόνον,
τὸν δ' ὅρκον, ὃν κατώμοσ', ἐμπεδώσομεν.
Ἰδοὺ, φέρω σοι δέλτον ἀποδίδωμί τε,
Ὀρέστα, τῆσδε σῆς κασιγνήτης πάρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Δέχομαι· παρεὶς δὲ γραμμάτων διαπτυχὰς,
τὴν ἡδονὴν πρῶτ' οὐ λόγοις αἱρήσομαι.
Ὦ φιλτάτη μοι σύγγον', ἐκπεπληγμένος
ὅμως σ' ἀπίστῳ περιβαλὼν βραχίονι
ἐς τέρψιν εἶμι, πυθόμενος θαυμάστ' ἐμοί.

ΧΟΡΟΣ.

Ξεῖν', οὐ δικαίως τῆς θεοῦ τὴν πρόσπολον
χραίνεις ἀθίκτοις περιβαλὼν πέπλοις χέρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ συγκασιγνήτη τε κἀκ ταὐτοῦ πατρὸς
Ἀγαμέμνονος γεγῶσα, μή μ' ἀποστρέφου,
ἔχουσ' ἀδελφὸν, οὐ δοκοῦσ' ἕξειν ποτέ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἐγώ σ' ἀδελφὸν τὸν ἐμόν; οὐ παύσει λέγων;
τὸ δ' Ἄργος αὐτοῦ μεστὸν ἥ τε Ναυπλία.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐκ ἔστ' ἐκεῖ σὸς, ὦ τάλαινα, σύγγονος.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἀλλ' ἡ Λάκαινα Τυνδαρίς σ' ἐγείνατο;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πέλοπός γε παιδὶ παιδὸς ἐκπέφυκ' ἐγώ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Τί φῄς; ἔχεις τι τῶνδέ μοι τεκμήριον;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἔχω· πατρῴων ἐκ δόμων τι πυνθάνου.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Οὐκοῦν λέγειν μὲν χρὴ σὲ, μανθάνειν δ' ἐμέ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Λέγοιμ' ἂν ἀκοῇ πρῶτον Ἠλέκτρας τάδε·
Ἀτρέως Θυέστου τ' οἶσθα γενομένην ἔριν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἤκουσα χρυσῆς ἀρνὸς ἡνίκ' ἦν πέρι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ταῦτ' οὖν ὑφήνασ' οἶσθ' ἐν εὐπήνοις ὑφαῖς;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ὦ φίλτατ', ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεις φρενῶν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Εἰκώ τ' ἐν ἱστοῖς, ἡλίου μετάστασιν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ὕφηνα καὶ τόδ' εἶδος εὐμίτοις πλοκαῖς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καὶ λούτρ' ἐς Αὖλιν μητρὸς ἀνεδέξω πάρα;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Οἶδ'· οὐ γὰρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὤν μ' ἀφείλετο.

et in hanc terram collocavit. Hæ *sunt meæ* literæ,
hæc sunt perscripta in epistola.

PYLADES.

O quæ facili sacramento obstrinxisti me,
pulcerrimaque jurasti conditione, non multum morabor tempus,
et jusjurandum, quod juravi, præstabo.
Ecce fero tibi literas tradoque,
Orestes, ab hac tua sorore.

ORESTES.

Accipio : omittens vero literas plicatas,
voluptatem primum non verbis, *at facto*, capiam.
O carissima mihi soror, quamvis attonitus,
tamen brachiis vix credentibus te amplexus,
capiam voluptatem, audiens admiranda mihi.

CHORUS.

Hospes, non recte deæ ministram
polluis, non tangendis peplis circumjiciens manum.

ORESTES.

O soror, et ex eodem patre
Agamemnone nata, ne me averseris,
cum teneas fratrem, quem non putasti te habituram unquam.

IPHIGENIA.

Egone te meum fratrem *teneo?* non desines *hoc* dicere?
Argivus vero ager obitur ab ipso et Nauplia terra.

ORESTES.

Non illic est, o misera, tuus frater.

IPHIGENIA.

At Lacæna Tyndaris te peperit?

ORESTES.

Et Pelopis nepote ego sum natus.

IPHIGENIA.

Quid ais? habesne aliquod horum mihi documentum?

ORESTES.

Habeo; ex domo paterna aliquid interroga.

IPHIGENIA.

Igitur te quidem dicere oportet, me vero audire.

ORESTES.

Dicam primum hæc quæ ab Electra audivi :
Atrei Thyestæque novisti ortam dissensionem?

IPHIGENIA.

Audivi, cum erat ipsis de aureo vellere.

ORESTES.

Hæc igitur scisne te texuisse in pulcris texturis?

IPHIGENIA.

O carissime, prope meum attingis animum.

ORESTES.

Item in tela imaginem, Solis regressum?

IPHIGENIA.

Texui hanc etiam imaginem subtilibus filis.

ORESTES.

Et lavacrum ad Aulidem a matre *ministratum* accepisti?

IPHIGENIA.

Novi; nec enim nuptiæ bonæ me illo privarunt.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τί γάρ; κόμας σὰς μητρὶ δοῦσα σῇ φέρειν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Μνημεῖά γ' ἀντὶ σώματος τοὐμοῦ τάφῳ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἃ δ' εἶδον αὐτὸς, τάδε φράσω τεκμήρια·
Πέλοπος παλαιὰν ἐν δόμοις λόγχην πατρὸς,
ἣν χερσὶ πάλλων παρθένον Πισάτιδα
ἐκτήσαθ', Ἱπποδάμειαν, Οἰνόμαον κτανὼν,
ἐν παρθενῶσι τοῖσι σοῖς κεκρυμμένην.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ὦ φίλτατ', οὐδὲν ἄλλο, φίλτατος γὰρ εἶ,
ἔχω σ', Ὀρέστα, τηλύγετον χθονὸς ἀπὸ πατρίδος,
Ἀργόθεν, ὦ φίλος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Κἀγώ σε τὴν θανοῦσαν, ὡς δοξάζεται.
Κατὰ δὲ δάκρυ ἄδακρυ, κατὰ δὲ γόος ἅμα χαρᾷ
τὸ σὸν νοτίζει βλέφαρον, ὡσαύτως δ' ἐμόν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Τότε σε, τότ' ἔτι βρέφος
ἔλιπον ἀγκάλαισι νεαρὸν τροφοῦ,
νεαρὸν ἐν δόμοις,
ὦ κρεῖσσον' ἢ λόγοισιν εὐτυχῶν τύχαν.
Τί φῶ; θαυμάτων πέρα καὶ λόγου
πρόσω τάδ' ἐπέβα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τὸ λοιπὸν εὐτυχοῖμεν ἀλλήλων μέτα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἄτοπον ἡδονὰν ἔλαβον, ὦ φίλαι·
δέδοικα δ' ἐκ χερῶν με μὴ πρὸς αἰθέρα
ἀμπτάμενος φύγῃ.
Ὦ Κυκλωπίδες ἑστίαι, ὦ πατρὶς,
Μυκήνα φίλα,
χάριν ἔχω ζόας, χάριν ἔχω τροφᾶς,
ὅτι μοι συνομαίμονα τόνδε δόμοις
ἐξεθρέψω φάος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Γένει μὲν εὐτυχοῦμεν, ἐς δὲ συμφορὰς,
ὦ σύγγον', ἡμῶν δυστυχὴς ἔφυ βίος.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἐγὼ δ' ἁ μέλεος οἶδ', ὅτε φάσγανον
δέρᾳ θῆκέ μοι μελεόφρων πατήρ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οἴμοι· δοκῶ γὰρ οὐ παρών σ' ὁρᾶν ἐκεῖ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἀνυμέναιος, ὦ σύγγον', Ἀχιλλέως
εἰς κλισίαν λέκτρων
δολίαν ὅτ' ἀγόμαν·
παρὰ δὲ βωμὸν ἦν δάκρυα καὶ γόοι.
Φεῦ φεῦ χερνίβων τῶν ἐκεῖ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὤμωξα κἀγὼ τόλμαν, ἣν ἔτλη πατήρ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἀπάτορ', ἀπάτορα πότμον ἔλαχον.

ORESTES.

Quid vero? comam tuam an te dedisse *scis* matri tuæ perferendam?

IPHIGENIA.

Sane monumentum *mei ipsius* pro corpore meo sepulcro dandum.

ORESTES.

Quæ vero vidi ipse, hæcce dicam documenta:
Pelopis antiquam hastam in ædibus patris,
quam manibus vibrans, puellam Pisatidem
adeptus est, Hippodamiam, Œnomao occiso,
in tuo virgineo conclavi repositam.

IPHIGENIA.

O carissime, nihil aliud, es enim carissimus,
teneo te, Orestes, exoptatum solo ex patrio,
ab Argis, o care.

ORESTES.

Et ego te mortuam, ut hominum est opinio.
Lacrimæ autem gaudio effusæ et fletus cum voluptate
tuos humectant oculos æque ac meos.

IPHIGENIA.

Tunc te, tunc adhuc infantulum
tenerum reliqui in ulnis nutricis,
tenerum in ædibus,
o pulcriorem quam verbis *dici queat* fortunam *nostram* beatorum
Quid dicam? ultra miraculum, et ultra quam dici potest,
hæc *nobis* acciderunt.

ORESTES.

In posterum simus felices una degentes.

IPHIGENIA.

Miram voluptatem cepi, o amicæ.
Metuo autem ne ex manibus mihi in aerem
avolans *frater* elabatur.
O Cyclopei lares, o patria,
caræ Mycenæ,
gratiam habeo *tibi* vitæ *datæ,* gratiam habeo educationis,
quia mihi fratrem istum domui
educasti lumen.

ORESTES.

Genere quidem beati sumus, sed propter calamitates,
o soror, nostra vita infelix fuit.

IPHIGENIA.

Ego misera hoc experta sum, quando ensem
ad cervicem posuit mihi infelix animi pater.

ORESTES.

Hei mihi! videor enim, licet non præsens fui, te videre ibi.

IPHIGENIA.

Quando non-hymenæo cum Achille celebrando
in cubile nuptiale
fraudulentum ducebar;
et circa aram erant lacrimæ et fletus.
Heu heu, qualis aqua ibi erat lustralis!

ORESTES.

Deploravi et ego audaciam quam ausus est pater.

IPHIGENIA.

Indignum patre, indignum patre fatum nacta sum.

Ἄλλα δ' ἐξ ἄλλων κυρεῖ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Εἰ σόν γ' ἀδελφὸν, ὦ τάλαιν', ἀπώλεσας
δαίμονος τύχᾳ τινός.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ὦ μελέα δεινᾶς τόλμας· δείν' ἔτλαν,
δείν' ἔτλαν, ὤμοι, σύγγονε,
παρὰ δ' ὀλίγον ἀπέφυγές ὄλεθρον ἀνόσιον
ἐξ ἐμᾶν δαϊχθεὶς χερῶν.
Ἁ δ' ἐπ' αὐτοῖς τίς τελευτά;
τίς τύχα μοι συγκυρήσει;
τίνα σοι πόρον εὑρομένα
πάλιν ἀπὸ πόλεως, ἀπὸ φόνου πέμψω
πατρίδ' ἐς Ἀργείαν,
πρὶν ἐπὶ ξίφος αἵματι σῷ
πελάσαι; Τόδε σὸν, ὦ μελέα ψυχὰ,
χρέος ἀνευρίσκειν,
πότερον κατὰ χέρσον, οὐχὶ ναΐ,
ἀλλὰ ποδῶν ῥιπᾷ
θανάτῳ πελάσεις ἀνὰ βάρβαρα φῦλα
καὶ δι' ὁδοὺς ἀνόδους στείχων. Διὰ κυανέας μὴν
στενοπόρου πέτρας
μακρὰ κέλευθα ναΐοισιν δρασμοῖς.
Τάλαινα, τάλαινα,
τίς ἂν οὖν τάδ' ἂν ἢ θεὸς ἢ βροτὸς ἢ
τί τῶν ἀδοκήτων
πόρον εὔπορον ἐξανύσας
δυοῖν τοῖν μόνοιν Ἀτρείδαιν φανεῖ
κακῶν ἔκλυσιν;

ΧΟΡΟΣ.

Ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα
τάδ' εἶδον αὐτὴ κοὐ κλύουσ' ἀπαγγελῶ.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

Τὸ μὲν φίλους ἐλθόντας εἰς ὄψιν φίλων,
Ὀρέστα, χειρῶν περιβολὰς εἰκὸς λαβεῖν·
λήξαντα δ' οἴκτων κἀπ' ἐκεῖν' ἐλθεῖν χρεὼν,
ὅπως τὸ κλεινὸν ὄνομα τῆς σωτηρίας
λαβόντες ἐκ γῆς βησόμεσθα βαρβάρου.
Σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ 'κβάντας τύχης,
καιρὸν λαβόντας, ἡδονὰς ἄλλας λαβεῖν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καλῶς ἔλεξας· τῇ τύχῃ δ' οἶμαι μέλειν
τοῦδε ξὺν ἡμῖν· ἢν δέ τις πρόθυμος ᾖ,
σθένειν τὸ θεῖον μᾶλλον εἰκότως ἔχει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Οὐδέν μ' ἐπίσχει γ' οὐδ' ἀποστήσει λόγου,
πρῶτον πυθέσθαι τίνα ποτ' Ἠλέκτρα πότμον
εἴληχε βιότου· φίλα γὰρ ἔσται πάντ' ἐμοί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τῷδε ξυνοικεῖ βίον ἔχουσ' εὐδαίμονα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Οὗτος δὲ ποδαπὸς, καὶ τίνος πέφυκε παῖς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Στρόφιος ὁ Φωκεὺς τοῦδε κλήζεται πατήρ.

Alia vero ex aliis exoriuntur.

ORESTES.

Profecto, si tuum fratrem, o misera, occidisses
numinis fato alicujus.

IPHIGENIA.

O miseram propter dirum facinus : atrocia ausa sum,
atrocia ausa sum, hei mihi, frater;
vix vero effugisti necem impiam,
a meis interfectus manibus.
Post hæc vero quis *malorum erit* finis?
quæ fortuna mihi continget?
quam tibi *salutarem* rationem inveniens,
ab *hac* regione *et* ab nece *te* remittam
patriam in Argivam,
priusquam ad sanguinem tuum gladius
appropinquet? Hoc tuum *est*, o misera anima,
negotium, invenire
utrum terra, non navi,
sed pedum impetu
mortis periculum obiturus sis, per barbaras gentes
et per vias invias vadens. Per Cyaneum certe
angustum scopulum
est longum iter navali fuga.
Misera, misera!
quis igitur hæc vel deus, vel mortalis, vel
quæ rerum inopinatarum,
ratione *aliqua* felici expediens,
nobis duobus solis Atridis ostendet
finem malorum?

CHORUS.

Inter res admirandas et omnem sermonem superantes
hæc vidi ipsa, nec audita nunciabo.

PYLADES.

Amicos quidem, qui venerunt in conspectum amicorum,
Orestes, æquum *est* se manibus mutuo complecti :
verum oportet *nunc*, omisso luctu, et ad illud venire,
quomodo inclytum nomen salutis (i. e. *inclytam salutem*)
adepti, ex *hoc* barbaro agro discessuri simus.
Sapientum enim virorum hoc *est*, non, deserta fortunæ via,
ubi opportunitatem nacti sunt, voluptates alienas capere.

ORESTES.

Recte dixisti : fortunæ vero puto curæ esse
hoc nobiscum; quodsi quis promptus est,
consentaneum est, *etiam* numen esse efficacius.

IPHIGENIA.

Nihil me *jam* cohibet, nec avertet a sermone,
quominus primum quæram, quodnam Electra fatum
sortita sit vitæ; accepta enim erunt mihi omnia.

ORESTES.

Cum hoc *nupta* habitat, vitam habens beatam.

IPHIGENIA.

Hic vero cujas, et cujus est filius?

ORESTES.

Strophius Phocensis hujus vocatur pater.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ὁ δ' ἐστί γ' Ἀτρέως θυγατρὸς, ὁμογενὴς ἐμός;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἀνεψιός γε, μόνος ἐμοὶ σαφὴς φίλος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Οὐκ ἦν τόθ' οὗτος, ὅτε πατὴρ ἔκτεινέ με.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐκ ἦν· χρόνον γὰρ Στρόφιος ἦν ἄπαις τινά.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Χαῖρ' ὦ πόσις μοι τῆς ἐμῆς ὁμοσπόρου.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Κἀμός γε σωτὴρ, οὐχὶ συγγενὴς μόνον.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Τὰ δεινὰ δ' ἔργα πῶς ἔτλης μητρὸς πέρι;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Σιγῶμεν αὐτά· πατρὶ τιμωρῶν ἐμῷ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἡ δ' αἰτία τίς ἀνθ' ὅτου κτείνει πόσιν;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἔα τὰ μητρός· οὐδὲ σοὶ κλύειν καλόν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Σιγῶ· τὸ δ' Ἄργος πρὸς σὲ νῦν ἀποϐλέπει;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Μενέλαος ἄρχει· φυγάδες ἐσμὲν ἐκ πάτρας.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Οὔ που νοσοῦντας θεῖος ὕϐρισεν δόμους;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐκ, ἀλλ' Ἐρινύων δεῖμά μ' ἐκϐάλλει χθονός.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ταῦτ' ἄρ' ἐπ' ἀκταῖς κἀνθάδ' ἠγγέλθης μανείς.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὤφθημεν οὐ νῦν πρῶτον ὄντες ἄθλιοι.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἔγνωκα, μητρός σ' οὕνεκ' ἠλάστρουν θεαί.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὥσθ' αἱματηρὰ στόμι' ἐπεμϐαλεῖν ἐμοί.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Τί γάρ ποτ' ἐς γῆν τήνδ' ἐπόρθμευσας πόδα;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Φοίϐου κελευσθεὶς θεσφάτοις ἀφικόμην.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Τί χρῆμα δράσων; ῥητὸν ἢ σιγώμενον;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Λέγοιμ' ἄν· ἀρχαὶ δ' αἵδε μοι πολλῶν πόνων.
Ἐπεὶ τὰ μητρὸς ταῦθ' ἃ σιγῶμεν κακὰ
ἐς χεῖρας ἦλθε, μεταδρομαῖς Ἐρινύων
ἠλαυνόμεσθα φυγάδες· ἔνθεν μοι πόδα
ἐς τὰς Ἀθήνας * ἔπεμπε Λοξίας,
δίκην παρασχεῖν ταῖς ἀνωνύμοις θεαῖς.
Ἔστιν γὰρ ὁσία ψῆφος, ἣν Ἄρει ποτὲ
Ζεὺς εἵσατ' ἔκ του δὴ χερῶν μιάσματος.
Ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε, πρῶτα μέν μ' οὐδεὶς ξένων
ἑκὼν ἐδέξαθ', ὡς θεοῖς στυγούμενον·
οἳ δ' ἔσχον αἰδῶ, ξένια μονοτράπεζά μοι

IPHIGENIA.
Hic vero ex Atrei filia est, meus cognatus?
ORESTES.
Sane consobrinus *tuus*, solus mihi certus amicus.
IPHIGENIA.
Non erat tunc iste, quando pater occidebat me.
ORESTES.
Non erat; aliquamdiu enim Strophius fuit sine liberis.
IPHIGENIA.
Salve mihi, o marite meæ sororis.
ORESTES.
Et meus servator *est*, non tantum cognatus.
IPHIGENIA.
Quomodo vero sustinuisti ista atrocia facta in matrem?
ORESTES.
Taceamus ista : ulciscens necem mei patris.
IPHIGENIA.
Quæ vero *fuit* causa, cur occidit maritum?
ORESTES.
Sine res matris; nec enim tibi honestum *est* audire.
IPHIGENIA.
Taceo : nunc igitur Argos in te respicit?
ORESTES.
Menelaus tenet imperium; ego exul sum ex patria.
IPHIGENIA.
Num forte avunculus afflictam familiam injuria affecit?
ORESTES.
Non; sed Furiarum terror exturbat me ex terra.
IPHIGENIA.
Ideo ergo etiam hic in littore nunciabaris insaniisse.
ORESTES.
Non nunc primum in miseria *hac* conspectus sum.
IPHIGENIA.
Intelligo, propter matrem agitabant te deæ.
ORESTES.
Adeo ut cruentum rictum *anguium* intentaverint mihi.
IPHIGENIA.
Curnam vero in hanc terram intulisti pedem?
ORESTES.
Phœbi oraculo jussus veni.
IPHIGENIA.
Quam rem facturus? dicendam an tacendam?
ORESTES.
Dicam. In isto autem (*oraculo*) mihi initium multorum laborum.
Postquam hæc matris, quæ tacemus, flagitia
manu vindicata erant, incursibus Furiarum
pellebar exul : unde meum gressum
Athenas misit Phœbus,
ut satisfacerem non nominandis deabus.
Est enim *ibi* sanctum judicium, quod Marti olim
Juppiter constituit ob quamdam manuum contaminationem.
Postquam autem illuc veni, primum quidem me nullus hospitum
ultro recepit, ut diis invisum :
qui vero me reverebantur, mensam hospitalem solitariam

παρέσχον, οἴκων ὄντες ἐν ταὐτῷ στέγει,
σιγῇ δ' ἐτεκτήναντ' ἀπόφθεγκτόν μ', ὅπως
δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτῶν δίχα,
ἐς δ' ἄγγος ἴδιον ἴσον ἅπασι βακχίου
μέτρημα πληρώσαντες εἶχον ἡδονήν.
Κἀγὼ 'ξελέγξαι μὲν ξένους οὐκ ἠξίουν,
ἤλγουν δὲ σιγῇ κἀδόκουν οὐκ εἰδέναι,
μέγα στενάζων, οὕνεκ' ἦν μητρὸς φονεύς.
Κλύω δ' Ἀθηναίοισι τἀμὰ δυστυχῆ
τελετὴν γενέσθαι, κἄτι τὸν νόμον μένειν,
χοῆρες ἄγγος Παλλάδος τιμᾶν λεών.
Ὡς δ' εἰς Ἄρειον ὄχθον ἧκον ἐς δίκην τ'
ἔστην, ἐγὼ μὲν θάτερον λαβὼν βάθρον,
τὸ δ' ἄλλο πρέσβειρ' ἥπερ ἦν Ἐρινύων,
εἰπὼν ἀκούσας θ' αἵματος μητρὸς πέρι,
Φοῖβός μ' ἔσωσε μαρτυρῶν· ἴσας δέ μοι
ψήφους διηρίθμησε Παλλὰς ὠλένῃ,
νικῶν δ' ἀπῆρα φόνια πειρατήρια.
Ὅσαι μὲν οὖν ἕζοντο πεισθεῖσαι δίκῃ,
ψῆφον παρ' αὐτὴν ἱερὸν ὡρίσαντ' ἔχειν·
ὅσαι δ' Ἐρινύων οὐκ ἐπείσθησαν νόμῳ,
δρόμοις ἀνιδρύτοισιν ἠλάστρουν μ' ἀεὶ,
ἕως ἐς ἁγνὸν ἦλθον αὖ Φοίβου πέδον
καὶ πρόσθεν ἀδύτων ἐκταθεὶς, νῆστις βορᾶς,
ἐπώμοσ' αὐτοῦ βίον ἀπορρήξειν θανὼν,
εἰ μή με σώσει Φοῖβος, ὅς μ' ἀπώλεσεν.
Ἐντεῦθεν αὐδὴν τρίποδος ἐκ χρυσοῦ λακὼν
Φοῖβός μ' ἔπεμψε δεῦρο, διοπετὲς λαβεῖν
ἄγαλμ' Ἀθηνῶν τ' ἐγκαθιδρῦσαι χθονί.
Ἀλλ' ἥνπερ ἡμῖν ὥρισεν σωτηρίαν,
σύμπραξον· ἢν γὰρ θεᾶς κατάσχωμεν βρέτας,
μανιῶν τε λήξω καὶ σὲ πολυκώπῳ σκάφει
στείλας Μυκήναις ἐγκαταστήσω πάλιν.
Ἀλλ', ὦ φιληθεῖσ', ὦ κασίγνητον κάρα,
σῶσον πατρῷον οἶκον, ἔκσωσον δ' ἐμέ·
ὡς τἄμ' ὄλωλε πάντα καὶ τὰ Πελοπιδῶν,
οὐράνιον εἰ μὴ ληψόμεσθα θεᾶς βρέτας.

ΧΟΡΟΣ.

Δεινή τις ὀργὴ δαιμόνων ἐπέζεσε
τὸ Ταντάλειον σπέρμα, διὰ πόνων τ' ἄγει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Τὸ μὲν πρόθυμον, πρίν σε δεῦρ' ἐλθεῖν, ἔχω
Ἄργει γενέσθαι, καὶ σὲ, σύγγον', εἰσιδεῖν.
Θέλω δ' ἅπερ σὺ, σέ τε μεταστῆσαι πόνων
νοσοῦντά τ' οἶκον, οὐχὶ τῷ κτανόντι με
θυμουμένη, πατρῷον ὀρθῶσαι θέλω·
σφαγῆς τε γὰρ σῆς χεῖρ' ἀπαλλάξαιμεν ἂν,
σώσαιμί τ' οἴκους· τὴν θεὸν δ' ὅπως λάθω
δέδοικα καὶ τύραννον, ἡνίκ' ἂν κενὰς
κρηπῖδας εὕρῃ λαΐνας ἀγάλματος.
Πῶς δ' οὐ θανοῦμαι; τίς δ' ἔνεστί μοι λόγος;
Ἀλλ' εἰ μὲν ἕν τι τοῦθ' ὁμοῦ γενήσεται,
ἄγαλμά τ' οἴσεις κἀμ' ἐπ' εὐπρύμνου νεὼς
ἄξεις, τὸ κινδύνευμα γίγνεται καλόν·

præbuerunt, cum sub eodem tecto ædium manerent,
silentesque fecerunt, ut omnis colloquii expers
a cibi essem potusque communione illorum semotus;
et in vas proprium æqualem omnibus vini
mensuram plenam infundentes, fruebantur voluptate.
Ego vero reprehendere quidem hospites non audebam,
sed dolebam tacite, et simulabam *me hæc* non animadver-
valde ingemiscens, quod eram matris interfector. [tere,
Audio autem Atheniensibus meas calamitates
festi instituendi causam fuisse, et adhuc morem hunc manere,
congiarium vas ut Palladis honoret populus.
Postquam autem veni in tumulum Martis, et in judicio
steti, ego quidem occupans alteram sedem,
alteram vero quæ natu maxima Furiarum erat,
Apollo cum dixisset et audivisset causam parricidii,
testificans servavit me; et paria mihi
suffragia numeravit Pallas manu,
atque victor abii ex periculo capitali. [cio,
Quæcumque igitur *Furiarum* sedebant acquiescentes judi-
curiam prope ipsam templum statuerunt habere:
quæ vero Furiarum sententiæ non paruerunt,
cursu irrequieto agitabant me semper,
donec rursus ad sanctum redii Phœbi solum,
et ante adyta jacens extensus, jejunus a cibo,
juravi me illic abrepturum esse mihi vitam moriundo,
nisi me servaret Apollo, qui me perdiderat.
Ibi ex aureo tripode vocem emittens,
Apollo misit me huc, ut delapsam cœlo auferrem
statuam, et Atheniensi collocarem in terra.
At quam *deus* constituit salutem nobis, *hanc*
una para: si enim deæ potiti erimus statua,
insania liberabor, et te *in* multiremi scapha
avectam, Mycenis collocabo iterum.
Verum, o dilecta, o sororium caput,
serva paternam domum, et salvum præsta me;
nam mea omnia perierunt et totum genus Pelopidarum,
cœlestem nisi abstulerimus deæ statuam.

CHORUS.

Gravis quædam ira deorum efferbuit
adversus semen Tantali, et per ærumnas ducit.

IPHIGENIA.

Hanc quidem voluntatem, priusquam huc venires, habui,
ut essem Argis, et te, o frater, aspicerem.
Volo autem eadem quæ tu: et te *his* ærumnis liberare,
afflictamque domum, interfectori meo non
infensa, paternam erigere volo.
Etenim et a cæde tua manum abstinebo *sic*,
salvamque præstabo domum. Deam vero quomodo lateam
metuo, et regem, quando vacuam
sedem saxeam statuæ invenerit.
Quomodo vero *tunc* non moriar? quænam est mihi excusa-
Verum si unum hoc simul fiat, [tio?
ut et statuam auferas, et me in navi pulcra puppi ornata
abducas, hoc periculum erit præclarum:

τούτου δὲ χωρισθεῖσ' ἐγὼ μὲν ὄλλυμαι,
σὺ δ' ἂν τὸ σαυτοῦ θέμενος εὖ νόστου τύχοις.
Οὐ μήν τι φεύγω γ' οὐδέ μ' εἰ θανεῖν χρεὼν,
σώσασά σ'· οὐ γὰρ ἀλλ' ἀνὴρ μὲν ἐκ δόμων
θανὼν ποθεινὸς, τὰ δὲ γυναικῶν ἀσθενῆ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐκ ἂν γενοίμην σοῦ τε καὶ μητρὸς φονεύς·
ἅλις τὸ κείνης αἷμα· κοινόφρων δὲ σοὶ
καὶ ζῆν θέλοιμ' ἂν καὶ θανὼν λαχεῖν ἴσον.
Ἄξω δέ σ', ἤνπερ μὴ αὐτὸς ἐνταυθοῖ πέσω,
πρὸς οἶκον, ἢ σοῦ κατθανὼν μενῶ μέτα.
Γνώμης δ' ἄκουσον· εἰ πρόσαντες ἦν τόδε
Ἀρτέμιδι, πῶς ἂν Λοξίας ἐθέσπισε
κομίσαι μ' ἄγαλμα θεᾶς πόλισμ' ἐς Παλλάδος
καὶ σὸν πρόσωπον εἰσιδεῖν; Ἅπαντα γὰρ
συνθεὶς τάδ' εἰς ἓν, νόστον ἐλπίζω λαβεῖν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Πῶς οὖν γένοιτ' ἂν ὥστε μήθ' ἡμᾶς θανεῖν,
λαβεῖν θ' ἃ βουλόμεσθα; τῇδε γὰρ νοσεῖ
νόστος πρὸς οἴκους· ἡ δὲ βούλησις πάρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἆρ' ἂν τύραννον διολέσαι δυναίμεθ' ἄν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Δεινὸν τόδ' εἶπας, ξενοφονεῖν ἐπήλυδας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἀλλ' εἰ σὲ σώσει κἀμὲ, κινδυνευτέον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Οὐκ ἂν δυναίμην, τὸ δὲ πρόθυμον ᾔνεσα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τί δ', εἴ με ναῷ τῷδε κρύψειας λάθρα;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ὡς δὴ σκότος λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἄν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Κλεπτῶν γὰρ ἡ νὺξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Εἴσ' ἔνδον ἱεροφύλακες, οὓς οὐ λήσομεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οἴμοι, διεφθάρμεσθα· πῶς σωθεῖμεν ἄν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἔχειν δοκῶ μοι καινὸν ἐξεύρημά τι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ποῖόν τι; δόξης μετάδος, ὡς κἀγὼ μάθω.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ταῖς σαῖς ἀνίαις χρήσομαι σοφίσμασιν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Δειναὶ γὰρ αἱ γυναῖκες εὑρίσκειν τέχνας.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Φονέα σε φήσω μητρὸς ἐξ Ἄργους μολεῖν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Χρῆσαι κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς, εἰ κερδανεῖς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ὡς οὐ θέμις σε λέξομεν θύειν θεᾷ,

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τίν' αἰτίαν ἔχουσ'; ὑποπτεύω τι γάρ.

sed ab hac (*statua*) sejuncta, ego quidem peribo,
tu vero, re tua bene constituta, redibis *domum*. [dum sit,
At tamen non fugio ullum *periculum*, neque si mihi morien-
modo te servem : enimvero vir in familia
mortuus *est* desideratus, mulier vero parvi pretii.

ORESTES.

Numquam fiam et tuus et matris interfector :
satis *est* illius cædes : communiter vero tecum
et vivere volo, et mortuus parem sortem nancisci.
Abducam enim te, nisi ipse hic cecidero,
domum, aut mortuus *hic* jacebo tecum.
Verum audi sententiam *meam* : si molestum hoc esset
Dianæ, quomodo Apollo jussisset
me deferre statuam deæ in urbem Palladis,
et tuam intueri faciem? Omnia enim [compotem.
hæc in unum collecta perpendens, spero me reditus fore

IPHIGENIA.

Quomodo ergo potest fieri ut nec interficiamur nos,
et consequamur quæ volumus? hac enim parte laborat
reditus ad domum : voluntas quidem adest.

ORESTES.

Num tyrannum interficere possimus?

IPHIGENIA.

Sævum hoc dixisti, hospites interimi ab advenis.

ORESTES.

Verum si *hoc* fuerit saluti mihi et tibi, periclitandum.

IPHIGENIA.

Non potuerim *hoc ego;* promtitudinem vero animi tui laudo.

ORESTES.

Quid vero, si me clam in hoc templo occultes?

IPHIGENIA.

Ut scilicet tenebras aucupati evadamus incolumes?

ORESTES.

Ita : furum enim *est* nox, veritatis vero lux.

IPHIGENIA.

Sunt intus custodes ædium, quos non fallemus.

ORESTES.

Hei mihi, periimus! quomodo *igitur* servabimur?

IPHIGENIA.

Videor mihi habere quoddam novum inventum.

ORESTES. [sciam.

Quodnam? *tuum* consilium *mihi* communices, ut et ego

IPHIGENIA.

Tuo infortunio utar ad fallendum.

ORESTES.

Mulieres nimirum *sunt* ingeniosæ ad excogitandas technas.

IPHIGENIA.

Dicam te matricidam ex Argis venisse.

ORESTES.

Utere meis malis, si lucrifactura es.

IPHIGENIA.

Non fas esse dicam te sacrificare deæ,

ORESTES.

Quam causam prætendens? suspicor enim aliquid.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
οὐ καθαρὸν ὄντα, τὸ δ' ὅσιον δώσω φόνῳ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Τί δῆτα μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἁλίσκεται;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Πόντου σε πηγαῖς ἁγνίσαι βουλήσομαι,
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἔτ' ἐν δόμοισι βρέτας, ἐφ' ᾧ πεπλεύκαμεν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
κἀκεῖνο νίψαι, σοῦ θιγόντος ὥς, ἐρῶ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ποῖ δῆτα; πόντου νοτερὸν εἶπας ἔκβολον;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Οὗ ναῦς χαλινοῖς λινοδέτοις ὁρμεῖ σέθεν.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Σὺ δ' ἤ τις ἄλλος ἐν χεροῖν οἴσει βρέτας;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἐγώ· θιγεῖν γὰρ ὅσιόν ἐστ' ἐμοὶ μόνῃ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Πυλάδης δ' ὅδ' ἡμῖν ποῦ τετάξεται πόνου;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ταὐτὸν χεροῖν σοὶ λέξεται μίασμ' ἔχων.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Λάθρα δ' ἄνακτος ἢ εἰδότος δράσεις τάδε;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Πείσασα μύθοις· οὐ γὰρ ἂν λάθοιμί γε.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Καὶ μὴν νεώς γε πίτυλος εὐήρης πάρα.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Σοὶ δὴ μέλειν χρὴ τἄλλ' ὅπως ἕξει καλῶς.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἑνὸς μόνου δεῖ, τάσδε συγκρύψαι τάδε.
Ἀλλ' ἀντίαζε καὶ λόγους πειστηρίους
εὕρισκ'· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἶκτον γυνή.
Τὰ δ' ἄλλ' ἴσως ἂν πάντα συμβαίη καλῶς.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ὦ φίλταται γυναῖκες, εἰς ὑμᾶς βλέπω,
καὶ τἄμ' ἐν ὑμῖν ἐστιν ἢ καλῶς ἔχειν,
ἢ μηδὲν εἶναι καὶ στερηθῆναι πάτρας
φίλου τ' ἀδελφοῦ φιλτάτης τε συγγόνου.
Καὶ πρῶτα μέν μοι τοῦ λόγου τάδ' ἀρχέτω·
γυναῖκές ἐσμεν, φιλόφρον ἀλλήλαις γένος,
σώζειν τε κοινὰ πράγματ' ἀσφαλέσταται.
Σιγήσαθ' ἡμῖν καὶ συνεκπονήσατε
φυγάς. Καλόν τοι γλῶσσ' ὅτῳ πιστὴ παρῇ.
Ὁρᾶτε δ' ὡς τρεῖς μία τύχη τοὺς φιλτάτους
ἢ γῆς πατρῴας νόστος ἢ θανεῖν ἔχει.
Σωθεῖσα δ', ὡς ἂν καὶ σὺ κοινωνῇς τύχης,
σώσω σ' ἐς Ἑλλάδ'. Ἀλλὰ πρός σε δεξιᾶς,
σὲ καὶ σ' ἱκνοῦμαι, σὲ δὲ φίλης παρηίδος
γονάτων τε καὶ τῶν ἐν δόμοισι φιλτάτων,
μητρὸς πατρός τε καὶ τέκνων, ὅτῳ κυρεῖ.
Τί φατέ; τίς ὑμῶν φησιν, ἢ τίς οὐ θέλει,
φθέγξασθε, ταῦτα; Μὴ γὰρ αἰνουσῶν λόγους

IPHIGENIA. [neci.
utpote non purum; purum vero *factum* me daturam esse
ORESTES.
Quomodo vero *sic* deæ statua magis capietur?
IPHIGENIA.
Maris te fontibus lustrare *dicam* me velle,
ORESTES.
Adhuc intus *est* statua, propter quam huc navigavi.
IPHIGENIA.
et illam *me velle* lavare utpote a te tactam, dicam.
ORESTES.
Ubinam? marisne dicis humidum vadum?
IPHIGENIA.
Ubi navis tua stat ligata lineis vinculis.
ORESTES.
Tu vero an aliquis alius in manibus gestabit statuam?
IPHIGENIA.
Ego; attingere enim *illam* licet mihi soli.
ORESTES.
Pylades vero iste ubinam nobis in hoc negotio ordinabitur?
IPHIGENIA.
Dicetur eodem, quo tu, manuum piaculo pollutus esse.
ORESTES.
Faciesne vero hæc clam an sciente rege?
IPHIGENIA.
Persuaso verbis; non enim potuerim eum latere.
ORESTES.
Atqui bene instructum remigium navis adest.
IPHIGENIA.
Tibi jam cetera curæ sunto, ut recte fiant.
ORESTES.
Una tantum re opus est, ut istæ hæc occultent.
Verum obsecra eas et verba persuasoria
excogita; habet enim vim ad miserationem *excitandam*
Reliqua vero, opinor, omnia bene succedent. [mulier.
IPHIGENIA.
O carissimæ mulieres, ad vos respicio,
et meæ res penes vos sunt sitæ, ut vel bene se habeant,
vel ad nihilum cadant, et priver patria
et fratre caro et carissima sorore.
Atque hoc quidem primum initium sermonis:
mulieres sumus, genus addictum amori mutuo,
et ad communes res servandas fidissimæ.
Tacete nobis et adjuvate *nostram*
fugam. Egregia profecto res *est* lingua, cui fida adest.
Videte autem quomodo una fortuna tres carissimos,
aut reditus in terram patriam, aut mors complectitur.
Ego enim servata, ut tu quoque particeps sis *nostræ* fortunæ,
salvam te reducam in Græciam. At per te dextram,
et te, et te precor, teque per caras genas
et genua et per carissima *vobis* in domo,
matrem et patrem, et liberos si quibus sunt. [vult,
Quid dicitis? quænam vestrûm affirmat, aut quænam non
dicite, hæc? Si enim non approbatis quæ dixi,

ὄλωλα κἀγὼ καὶ κασίγνητος τάλας.

ΧΟΡΟΣ.

Θάρσει, φίλη δέσποινα, καὶ σώζου μόνον·
ὡς ἔκ γ' ἐμοῦ σοι πάντα σιγηθήσεται,
ἴστω μέγας Ζεὺς, ὧν ἐπισκήπτεις πέρι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ὄναισθε μύθων καὶ γένοισθ' εὐδαίμονες.
Σὸν ἔργον ἤδη καὶ σὸν ἐσβαίνειν δόμους·
ὡς αὐτίχ' ἥξει τῆσδε κοίρανος χθονὸς,
θυσίαν ἐλέγχων, εἰ κατείργασται, ξένων.
Ὦ πότνι', ἥπερ μ' Αὐλίδος κατὰ πτυχὰς
δεινῆς ἔσωσας ἐκ πατροκτόνου χερὸς,
σῶσόν με καὶ νῦν τούσδε τ'· ἢ τὸ Λοξίου
οὐκέτι βροτοῖσι διὰ σ' ἐτήτυμον στόμα.
Ἀλλ' εὐμενὴς ἔκβηθι βαρβάρου χθονὸς
ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ γὰρ ἐνθάδ' οὐ πρέπει
ναίειν, παρόν σοι πόλιν ἔχειν εὐδαίμονα.

ΧΟΡΟΣ.

Ὄρνις, ἃ παρὰ τὰς πετρίνας Στρ. α'
πόντου δειράδας, ἀλκυὼν,
ἔλεγον οἶτον ἀείδεις,
εὐξύνετον ξυνετοῖσι βοὰν,
ὅτι πόσιν κελαδεῖς ἀεὶ μολπαῖς,
ἐγώ σοι παραβάλλομαι
θρήνους, ἄπτερος ὄρνις,
ποθοῦσ' Ἑλλάνων ἀγόρους,
ποθοῦσ' Ἄρτεμιν λοχίαν,
ἃ παρὰ Κύνθιον ὄχθον οἰκεῖ
φοίνικά θ' ἁβροκόμαν
δάφναν τ' εὐερνέα καὶ
γλαυκᾶς θαλλὸν ἱρὸν ἐλαίας,
Λατοῦς ὠδῖνα φίλαν,
λίμναν θ' εἱλίσσουσαν ὕδωρ
κύκλιον, ἔνθα κύκνος μελῳ-
δὸς Μούσας θεραπεύει.
Ὦ πολλαὶ δακρύων λιβάδες, Ἀντ. α'
αἳ παρηΐδας εἰς ἐμὰς
ἔπεσον, ἁνίκα πύργων
ὀλλυμένων ἐπὶ ναυσὶν ἔβαν
πολεμίων ἐρετμοῖσι καὶ λόγχαις.
Ζαχρύσου δὲ δι' ἐμπολᾶς
νόστον βάρβαρον ἦλθον,
ἔνθα τᾶς ἐλαφοκτόνου
θεᾶς ἀμφίπολον κούραν,
παῖδ' Ἀγαμεμνονίαν, λατρεύω
βωμούς τε μηλοθύτας,
ζηλοῦσ' ἄταν διαπαν-
τὸς δυσδαίμον'· ἐν γὰρ ἀνάγκαις
οὐ κάμνει σύντροφος ὤν.
Μεταβάλλει δ' εὐδαιμονία·
τὸ δὲ μετ' εὐτυχίας κακοῦ-
σθαι θνατοῖς βαρὺς αἰών.
Καὶ σὲ μὲν, πότνι', Ἀργεία Στρ. β'
πεντηκόντορος οἶκον ἄξει·

perii et ego et miser frater.

CHORUS.

Sis bono animo, cara domina, et cura tantum ut serveris
nam per me quidem tibi omnia tacebuntur,
sciat magnus Juppiter, de quibus obtestaris.

IPHIGENIA.

Bene sit vobis propter *hæc* verba, et felices sitis.
Tuum jam *est* munus, ac tuum, ingredi in domum;
quippe statim rex hujus soli veniet
sacrificium exploraturus, an factum sit, hospitum.
O veneranda, quæ me in Aulidis sinu
a sæva liberasti patris interfectrice manu,
serva me nunc etiam, et istos: aut Apollinis
non amplius hominibus propter te *erit* verum os.
Verum propitia exeas ex *hac* barbara terra
Athenas: non enim decet *te* hic
habitare, cum liceat tibi urbem incolere beatam.

CHORUS.

O avis, quæ circa saxeos
Ponti scopulos, halcyon,
nænia fatum canis,
voce bene intellecta prudentibus,
te maritum cantu semper lugere,
ego tibi admisceo
luctum *meum*, ales sine alis,
desiderans Græcorum cœtus,
desiderans Dianam Lucinam,
quæ ad Cynthium collem habitat
palmamque coma delicata,
et laurum ramosam, et
sacrum germen viridis oleæ,
Latonæ nixum (i. e. *in partu adminiculum*) dilectum,
et paludem volventem aquam
in orbem, ubi canorus cygnus
colit Musas.
O multæ stillæ lacrimarum,
quæ genas in meas
ceciderunt, quando turribus *patriis*
eversis inscendi naves
hostium cum remigio et hastis.
Et per venditionem magno auri pretio
iter profecta sum in *hanc* barbaram terram,
ubi cervorum interfectricis
deæ (*Dianæ*) ministræ virgini,
Agamemnonis filiæ, servio
arisque oves victimas recipientibus,
laudans sortem *ab initio* perpe-
tuo miseram: nam in ærumnis *miser*
non laborat, quando cum iis nutritus est.
Sed mutatur felicitas:
post vero res secundas male affligi,
vita dura *est* hominibus.
Et te, domina, Argiva
navis quinquaginta remis instructa vehet domum:

συρίζων δ' ὁ κηροδέτας
κάλαμος οὐρείου Πανὸς
κώπαις ἐπιθωΰξει,
ὁ Φοῖβός θ' ὁ μάντις ἔχων
κέλαδον ἑπτατόνου λύρας
ἀείδων ἄξει λιπαρὰν
εὖ σ' Ἀθηναίων ἐπὶ γᾶν.
Ἐμὲ δ' αὐτοῦ λιποῦσα βή-
σει ῥοθίῳ πλάτᾳ· ἀέρι δ' ἱστία * πρότονοι κατὰ
πρῷραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πόδας
τε ναὸς ὠκυπόμπου.
Λαμπρὸν ἱππόδρομον βαίην, Ἀντ. β'
ἔνθ' εὐάλιον ἔρχεται πῦρ·
οἰκείων δ' ὑπὲρ θαλάμων
πτέρυγας ἐν νώτοις ἁμοῖς
λήξαιμι θοάζουσα·
χοροῖς δὲ σταίην, ὅθι καὶ
παρθένος εὐδοκίμων γάμων,
παρὰ πόδ' εἱλίσσουσα φίλας
ματρὸς ἡλίκων θιάσους
ἐς ἁμίλλας χαρίτων, χαί- [κιλα
τας ἁβρόπλουτον ὅτ' εἰς ἔριν ὀρνυμένα πολυποί-
φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομένα,
γένυν συνεσκίαζον.

ΘΟΑΣ.

Ποῦ 'σθ' ἡ πυλωρὸς τῶνδε δωμάτων γυνὴ
Ἑλληνίς; ἤδη τῶν ξένων κατήρξατο,
ἀδύτοις τ' ἐν ἁγνοῖς σῶμα λάμπονται πυρί;

ΧΟΡΟΣ.

Ἥδ' ἐστὶν, ἥ σοι πάντ', ἄναξ, ἐρεῖ σαφῶς.

ΘΟΑΣ.

Ἔα·
τί τόδε μεταίρεις ἐξ ἀκινήτων βάθρων,
Ἀγαμέμνονος παῖ, θεᾶς ἄγαλμ' ἐν ὠλέναις;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἄναξ, ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν.

ΘΟΑΣ.

Τί δ' ἔστιν, Ἰφιγένεια, καινὸν ἐν δόμοις;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἀπέπτυσ'· ὁσίᾳ γὰρ δίδωμ' ἔπος τόδε.

ΘΟΑΣ.

Τί φροιμιάζει νεοχμόν; ἐξαύδα σαφῶς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Οὐ καθαρά μοι τὰ θύματ' ἠγρεύσασθ', ἄναξ.

ΘΟΑΣ.

Τί τοὐκδιδάξαν τοῦτό σ'; ἢ δόξαν λέγεις;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Βρέτας τὸ τῆς θεοῦ πάλιν ἕδρας ἀπεστράφη.

ΘΟΑΣ.

Αὐτόματον, ἤ νιν σεισμὸς ἔστρεψε χθονός;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Αὐτόματον· ὄψιν δ' ὀμμάτων ξυνήρμοσεν.

---

et modulans cerâ compacta
fistula montani Panis
sono adhortabitur remigium :
et Phœbus vates, ciens
strepitum septem fidibus canoræ lyræ,
canens ducet te in pinguem
Atheniensium terram feliciter.
Me vero hic relicta
fereris impetuosis remis; et rudentes vento *inflata* vela ad
proram super stolum extendent pedesque
navis celeriter euntis.
Utinam in splendidum *ætheris* circum ascendam,
quâ solis ardens ignis iter facit;
et super domesticum thalamum
alas in humeris meis
desinam agitare :
et stem *in* choreis, ubi etiam
virgo nobili conjugio digna *stabam*,
flectens coram cara
matre æqualium thiasos
ad æmulationem venustatis, quum ad comarum
luxuriantem ornamentis concertationem variis
pallis et cincinnis circumfusa,
genam inumbrabam.

THOAS.

Ubinam est custos harum ædium mulier
Græca? an jam hospitum sacrificium auspicata est,
et in sacris adytis corpora ardent igni?

CHORUS.

Hic est, quæ tibi cuncta, rex, clare dicet.

THOAS.

Age :
cur hanc transfers ex non movenda sede,
Agamemnonis filia, deæ statuam in brachiis?

IPHIGENIA.

O rex, ibi siste gradum tuum in templi introitu.

THOAS.

Quid vero novi est, Iphigenia, in templo?

IPHIGENIA.

Abominor; religioni enim hoc verbum a me datur.

THOAS.

Quid novi incipis dicere? eloquere clare.

IPHIGENIA.

Non mundas has hostias mihi venati estis, rex.

THOAS.

Quid te hoc docuit? aut opinionem dicis?

IPHIGENIA.

Statua deæ a sede sua retro se avertit.

THOAS.

Ultrone, an vertit eam terræ motus?

IPHIGENIA.

Ultro; et clausit oculorum lumina.

ΘΟΑΣ.

Ἡ δ' αἰτία τίς; ἢ τὸ τῶν ξένων μύσος;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἥδ', οὐδὲν ἄλλο· δεινὰ γὰρ δεδράκατον.

ΘΟΑΣ.

Ἀλλ' ἦ τιν' ἔκανον βαρβάρων ἀκτῆς ἔπι;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Οἰκεῖον ἦλθον τὸν φόνον κεκτημένοι.

ΘΟΑΣ.

Τίν'; εἰς ἔρον γὰρ τοῦ μαθεῖν πεπτώκαμεν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Μητέρα κατειργάσαντο κοινωνῷ ξίφει.

ΘΟΑΣ.

Ἄπολλον, οὐδ' ἐν βαρβάροις [τόδ'] ἔτλη τις ἄν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Πάσης διωγμοῖς ἠλάθησαν Ἑλλάδος

ΘΟΑΣ.

Ἦ τῶνδ' ἕκατι δῆτ' ἄγαλμ' ἔξω φέρεις;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Σεμνόν γ' ὑπ' αἰθέρ', ὡς μεταστήσω φόνου.

ΘΟΑΣ.

Μίασμα δ' ἔγνως τοῖν ξένοιν ποίῳ τρόπῳ;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἤλεγχον, ὡς θεᾶς βρέτας ἀπεστράφη πάλιν.

ΘΟΑΣ.

Σοφήν σ' ἔθρεψεν Ἑλλὰς, ὡς ᾔσθου καλῶς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Καὶ νῦν καθεῖσαν δέλεαρ ἡδύ μοι φρενῶν.

ΘΟΑΣ.

Τῶν Ἀργόθεν τι φίλτρον ἀγγέλλοντέ σοι;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Τὸν μόνον Ὀρέστην ἐμὸν ἀδελφὸν εὐτυχεῖν.

ΘΟΑΣ.

Ὡς δή σφε σώσαις ἡδοναῖς ἀγγελμάτων;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Καὶ πατέρα γε ζῆν καὶ καλῶς πράσσειν ἐμόν.

ΘΟΑΣ.

Σὺ δ' ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας εἰκότως.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Πᾶσάν γε μισοῦσ' Ἑλλάδ', ἥ μ' ἀπώλεσεν.

ΘΟΑΣ.

Τί δῆτα δρῶμεν, φράζε, τοῖν ξένοιν πέρι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Τὸν νόμον ἀνάγκη τὸν προκείμενον σέβειν.

ΘΟΑΣ.

Οὔκουν ἐν ἔργῳ χέρνιβες ξίφος τε σόν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἁγνοῖς καθαρμοῖς πρῶτά νιν νίψαι θέλω.

ΘΟΑΣ.

Πηγαῖσιν ὑδάτων ἢ θαλασσίᾳ δρόσῳ;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Θάλασσα κλύζει πάντα τἀνθρώπων κακά.

ΘΟΑΣ.

Ὁσιώτερον γοῦν τῇ θεῷ πέσοιεν ἄν.

THOAS.

Quæ vero *est* causa? an pollutio hospitum?

IPHIGENIA.

Hæc est, *et* nulla alia; atrocia enim fecerunt.

THOAS.

Numnam aliquem barbarum interfecerunt in littore?

IPHIGENIA.

Venerunt *huc* domestica cæde polluti.

THOAS.

Qua? in desiderium enim sciendi incidimus.

IPHIGENIA.

Matrem interfecerunt communi ense.

THOAS.

O Apollo, ne inter barbaros quidem quisquam hoc ausus [fuisset.

IPHIGENIA.

Ex tota Græcia pulsi exturbati sunt.

THOAS.

An igitur propterea portas statuam foras?

IPHIGENIA.

Ita, sub sanctum ætherem, ut amoveam a contagione cædis.

THOAS.

Quo modo vero deprehendisti piaculum hospitum?

IPHIGENIA.

Deprehendi, postquam deæ statua retroversa est.

THOAS.

Sapientem te nutrivit Græcia, quod *rem tam* bene senseris.

IPHIGENIA.

Et nunc mihi in animum injecerunt illecebram suavem.

THOAS.

Ex Argis suave aliquid tibi nunciantes?

IPHIGENIA.

Orestem fratrem meum unicum bene valere.

THOAS.

Videlicet ut eos servares propter voluptatem grati nuncii?

IPHIGENIA.

Et patrem etiam meum vivere, et bene se habere.

THOAS.

Tu vero ad deæ cultum effugisti merito.

IPHIGENIA.

Ut quæ oderim universam Græciam, quæ me perdidit.

THOAS.

Quid igitur faciemus, dic, de duobus hospitibus?

IPHIGENIA.

Legem propositam oportet nos colere.

THOAS.

Nonne ergo *sunt* in opere aqua lustralis et gladius tuus?

IPHIGENIA.

Purificatione religiosa prius eos abluere volo.

THOAS.

Utrum aquis fontanis, an marino rore?

IPHIGENIA.

Mare abluit omnia hominum mala.

THOAS.

Sanctius certe deæ cadent *victimæ*.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Καὶ τἀμά γ' οὕτω μᾶλλον ἂν καλῶς ἔχοι.
ΘΟΑΣ.
Οὔκουν πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπίπτει κλύδων;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἐρημίας δεῖ· καὶ γὰρ ἄλλα δράσομεν.
ΘΟΑΣ.
Ἄγ' ἔνθα χρῄζεις· οὐ φιλῶ τἄρρηθ' ὁρᾶν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἁγνιστέον μοι καὶ τὸ τῆς θεοῦ βρέτας.
ΘΟΑΣ.
Εἴπερ γε κηλὶς ἔβαλέ νιν μητροκτόνος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Οὐ γάρ ποτ' ἄν νιν ἠράμην βάθρων ἄπο.
ΘΟΑΣ.
Δίκαιος ηὑσέβεια καὶ προμηθία,
ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Οἶσθά νυν ἅ μοι γενέσθω;
ΘΟΑΣ.
Σὸν τὸ σημαίνειν τόδε.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Δεσμὰ τοῖς ξένοισι πρόσθες.
ΘΟΑΣ.
Ποῖ δέ σ' ἐκφύγοιεν ἄν;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Πιστὸν Ἑλλὰς οἶδεν οὐδέν.
ΘΟΑΣ.
Ἴτ' ἐπὶ δεσμά, πρόσπολοι.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Κἀκκομιζόντων γε δεῦρο τοὺς ξένους
ΘΟΑΣ.
Ἔσται τάδε.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
κρᾶτα κρύψαντες πέπλοισιν.
ΘΟΑΣ.
Ἡλίου πρόσθεν φλογός;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Σῶν τέ μοι σύμπεμπ' ὀπαδῶν.
ΘΟΑΣ.
Οἵδ' ὁμαρτήσουσί σοι.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Καὶ πόλει πέμψον τιν' ὅστις σημανεῖ
ΘΟΑΣ.
Ποίας τύχας;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ἐν δόμοις μίμνειν ἅπαντας.
ΘΟΑΣ.
Μὴ συναντῷεν φόνῳ;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Μυσαρὰ γὰρ τὰ τοιάδ' ἐστί.
ΘΟΑΣ.
Στεῖχε καὶ σήμαινε σύ.

IPHIGENIA.
Et res meæ sic rectius habebunt.
THOAS.
Nonne ergo ad ipsum templum fluctus alliditur?
IPHIGENIA.
Est opus solitudine; nam et alia faciemus.
THOAS.
Ducito quo vis; haud *enim* cupio arcana videre.
IPHIGENIA.
Purificanda est mihi et deæ statua.
THOAS.
Si quidem macula polluit eam matricidæ.
IPHIGENIA.
Aliter enim nunquam eam sustulissem ex sua sede.
THOAS.
Laudabilis *est* pietas *tua* et diligentia:
nam jure tota te civitas miratur.
IPHIGENIA.
Scisne jam quæ mihi fieri debent?
THOAS.
Tuum *est* hoc significare.
IPHIGENIA.
Addas vincula hospitibus.
THOAS.
Quonam vero tibi effugiant?
IPHIGENIA.
Fidem Græcia nullam novit.
THOAS.
Ite ad vincula *petenda*, ministri.
IPHIGENIA.
Et educant etiam huc hospites,
THOAS.
Fiet hoc.
IPHIGENIA.
caput *eorum* tegentes velis.
THOAS.
A solis flammis?
IPHIGENIA.
Adde etiam mihi comites de tuis satellitibus.
THOAS.
Isti te comitabuntur.
IPHIGENIA.
Et mitte civitati aliquem qui significet,
THOAS.
Quemnam casum?
IPHIGENIA.
ut omnes maneant domi.
THOAS.
Ne *scilicet* occurrant piaculo.
IPHIGENIA.
Abominanda enim sunt hæc talia.
THOAS.
Vade tu, et edic.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Μηδέν' εἰς ὄψιν πελάζειν.
ΘΟΑΣ.
Εὖ γε κηδεύεις πόλιν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Καὶ φίλων γ' οὐ δεῖ μάλιστα.
ΘΟΑΣ.
Τοῦτ' ἔλεξας εἰς ἐμέ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Σὺ δὲ μένων αὐτοῦ πρὸ ναῶν τῇ θεῷ
ΘΟΑΣ.
Τί χρῆμα δρῶ;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ἅγνισον πυρσῷ μέλαθρον.
ΘΟΑΣ.
Καθαρὸν ὡς μόλῃς πάλιν;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἡνίκ' ἂν δ' ἔξω περῶσιν οἱ ξένοι,
ΘΟΑΣ.
Τί χρή με δρᾶν;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
πέπλον ὀμμάτων προθέσθαι.
ΘΟΑΣ.
Μὴ παλαμναῖον λάβω;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἢν δ' ἄγαν δοκῶ χρονίζειν,
ΘΟΑΣ.
Τοῦδ' ὅρος τίς ἐστί μοι;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
θαυμάσῃς μηδέν.
ΘΟΑΣ.
Τὰ τῆς θεοῦ πρᾶσσ' ἐπὶ σχολῆς καλῶς.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Εἰ γὰρ ὡς θέλω καθαρμὸς ὅδε πέσοι.
ΘΟΑΣ.
Συνεύχομαι.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Τούσδ' ἄρ' ἐκβαίνοντας ἤδη δωμάτων ὁρῶ ξένους
καὶ θεᾶς κόσμους νεογνούς τ' ἄρνας, ὡς φόνῳ φόνον
μυσαρὸν ἐκνίψω, σέλας τε λαμπάδων, τά τ' ἄλλ' ὅσα
προὐθέμην ἐγὼ ξένοισι καὶ θεᾷ καθάρσια.
Ἐκποδὼν δ' αὐδῶ πολίταις τοῦδ' ἔχειν μιάσματος,
εἴ τις ἢ ναῶν πυλωρὸς χεῖρας ἁγνεύει θεοῖς,
ἢ γάμον στείχει συνάψων, ἢ τόκοις βαρύνεται,
φεύγετ', ἐξίστασθε, μή τῳ προσπέσῃ μύσος τόδε.
Ὦ Διὸς Λητοῦς τ' ἄνασσα παρθέν', ἢν νίψω φόνον
τῶνδε καὶ θύσωμεν οὗ χρή, καθαρὸν οἰκήσεις δό- [μον,
εὐτυχεῖς δ' ἡμεῖς ἐσόμεθα. Τἄλλα δ' οὐ λέγουσ' ὅμως
τοῖς τὰ πλείον' εἰδόσιν θεοῖς σοί τε σημαίνω, θεά.
ΧΟΡΟΣ.
Εὔπαις ὁ Λατοῦς γόνος, Στρ.
τόν ποτε Δηλιάσιν
καρποφόροις γυάλοις

IPHIGENIA.
Ne quis in conspectum accedat.
THOAS.
Recte curas urbem.
IPHIGENIA.
Et amicis maxime non opus est.
THOAS.
Hoc de me dixisti.
IPHIGENIA.
Tu vero manens hic ante templum deæ,
THOAS.
Quid faciam?
IPHIGENIA.
face templum lustra.
THOAS.
Ad purum ut redeas?
IPHIGENIA.
Cum autem egredientur hospites,
THOAS.
Quid *tunc* oportet me facere?
IPHIGENIA.
peplum oculis obtendere *oportet*.
THOAS.
Ne piaculum contraham?
IPHIGENIA.
Si autem videar diutius cunctari,
THOAS.
Modus hujus rei quis erit mihi?
IPHIGENIA.
nihil mireris.
THOAS.
Deæ res per otium recte perage.
IPHIGENIA.
Utinam autem hæc expiatio cadat, ut cupio.
THOAS.
Idem precor.
IPHIGENIA.
Hic hospites jam video ex ædibus egredi,
et ornatum deæ et agnos tenellos, ut cæde cædem [quæ
eluam abominandam, et fulgorem lucernarum, et reliqua
ego procuravi ad purificationem advenarum et deæ.
Edico autem civibus ut ab hoc piaculo procul absistant;
si quis aut templi custos habet manus puras diis,
aut vadit nuptias contracturus, aut *si qua* partu gravatur:
fugite, recedite, ne cui hoc piaculum accidat.
O Jovis et Latonæ *filia*, regina virgo, si abluero cædem
horum, et sacrificavero ubi oportet, habitabis puram do- [mum,
et nos erimus beati: reliqua vero quamvis non dicam,
diis tamen, qui plura norunt, tibique significo, dea.
CHORUS.
Eximius puer *fuit* Latonæ filius,
quem quondam *in* Deliis
frugiferis convallibus

Φοῖβόν τε χρυσοκόμαν
ἐν κιθάρᾳ σοφὸν, ἅ τ' ἐπὶ τόξων
εὐστοχίᾳ γάνυται,
φέρεν ἶνιν ἀπὸ δειράδος εἰναλίας,
λοχεῖα κλεινὰ λιποῦσ'
ἀστάκτων μάτηρ ὑδάτων,
τὰν βακχεύουσαν Διονύ-
σῳ Παρνάσιον κορυφὰν,
ὅθι ποικιλόνωτος οἰνωπὸς δράκων
σκιερᾷ κατάχαλκος εὐφύλλῳ δάφνᾳ,
γᾶς πελώριον τέρας, ἄμφεπε
μαντεῖον χθόνιον.
Ἔτι νιν, ἔτι βρέφος, ἔτι φίλας
ἐπὶ ματέρος ἀγκάλαισι θρώσκων
ἔκανες, ὦ Φοῖβε, μαντείων δ' ἐπέβας ζαθέων,
τρίποδί τ' ἐν χρυσέῳ θάσσεις, ἐν ἀψευδεῖ θρόνῳ,
μαντείας βροτοῖς
θεσφάτων νέμων
ἀδύτων ὕπο, Κασταλίας ῥεέθρων
γείτων, μέσον Γᾶς ἔχων μέλαθρον.
Θέμιν δ' ἐπεὶ γᾶς ἰὼν **Ἀντ.**
παῖδ' ἀπενάσσατο *
* * ἀπὸ ζαθέων
χρηστηρίων, νύχια
χθὼν ἐτεκνώσατο φάσματ' ὀνείρων,
οἳ πολέσιν μερόπων
τά τε πρῶτα τά τ' ἔπειθ' ἅ τ' ἔμελλε τυχεῖν
ὕπνου κατὰ δνοφερὰς γᾶς
εὐνὰς φράζον. Γαῖα δὲ τὰν
μαντεῖον ἀφείλετο τι-
μὰν Φοῖβον φθόνῳ θυγατρός.
Ταχύπους δ' ἐς Ὄλυμπον ὁρμαθεὶς ἄναξ
χέρα παιδνὸν ἕλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων
Πυθίων δόμων χθονίαν ἀφελεῖν
θεᾶς μῆνιν νυχίους τ' ἐνοπάς.
Γέλασε δ', ὅτι τέκος ἄφαρ ἔβα
πολύχρυσα θέλων λατρεύματα σχεῖν·
ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν. Παῦσεν νυχίους ὀνείρους·
ἀπὸ δὲ μαντοσύναν νυκτωπὸν ἐξεῖλεν βροτῶν,
καὶ τιμὰς πάλιν
θῆκε Λοξίᾳ,
πολυάνορι δ' ἐν ξενόεντι θρόνῳ
θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὦ ναοφύλακες βώμιοί τ' ἐπιστάται,
Θόας ἄναξ γῆς τῆσδε ποῦ κυρεῖ βεβώς;
καλεῖτ' ἀναπτύξαντες εὐγόμφους πύλας
ἔξω μελάθρων τῶνδε κοίρανον χθονός.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ' ἔστιν, εἰ χρὴ μὴ κελευσθεῖσαν λέγειν;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Βεβᾶσι φροῦδοι δίπτυχοι νεανίαι
Ἀγαμεμνονείας παιδὸς ἐκ βουλευμάτων
φεύγοντες ἐκ γῆς τῆσδε καὶ σεμνὸν βρέτας

auricomum Apollinem
in cithara doctum, et *Dianam*, quæ arcu
jaculandi peritia gaudet,
tulit infantem e saltu marino
mater, puerperii loco inclyto relicto
aquarum non stillantium (i. e. *abunde fluentium*),
ad bacchans Dionyso
cacumen Parnasi,
ubi maculoso tergo *et* rubra facie draco
ære obtectus *sub* opaca frondosa lauro,
telluris immane monstrum, custodiebat
oraculum subterraneum.
Adhuc ipsum (*draconem*), adhuc infans, adhuc caræ
in matris ulnis saliens,
interfecisti, o Phœbe, et oracula ingressus es divina :
tripodeque in aureo sedes, in mentiri nescio throno,
vaticinium mortalibus
edens oraculorum
ex adyti spiraculis, prope Castaliæ fluenta,
mediam tenens terræ sedem.
Themin vero postquam, Terræ
filiam, invadens ejecit [Apollo]
** ex divinis
oraculis, nocturna
Terra peperit spectra somniorum,
quæ multis mortalium
et præterita et præsentia et quæ sunt futura
in somni tenebricosis cubilibus
subterraneis dicebant. Terra autem
vaticino privavit honore
Phœbum ex ira ob filiam *depulsam*.
Celeri pede vero rex in Olympum contendens,
manum puerilem vibravit ex Jovis solio,
ut a Pythio templo Telluris deæ
iram auferret nocturnaque responsa.
Risit autem *Juppiter*, quod filius recta *ad se* venisset,
opulentos cupiens obtinere cultus :
et concutiendo comam annuit. Fecit cessare nocturna somnia,
et vaticinationem noctividam exemit hominibus,
et *pristinos* honores iterum
dedit Phœbo,
in celebri autem et hospitum frequentia claro solio
hominibus fiduciam oraculorum editorum.

NUNCIUS.

O æditui et ararum præsides,
quo abiit rex hujus terræ Thoas?
vocate, aperientes portas firmas,
extra hanc aulam dominum terræ.

CHORUS.

Quid vero rei est, si licet non jussam me rogare *hoc*?

NUNCIUS.

Abierunt duo adolescentes
consilio filiæ Agamemnonis
fugientes ex hac terra, et venerandam statuam

λαβόντες ἐν κόλποισιν Ἑλλάδος νεώς.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄπιστον εἶπας μῦθον· ὃν δ' ἰδεῖν θέλεις
ἄνακτα χώρας, φροῦδος ἐκ ναοῦ συθείς.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ποῖ; δεῖ γὰρ αὐτὸν εἰδέναι τὰ δρώμενα.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἴσμεν· ἀλλὰ στεῖχε καὶ δίωκέ νιν
ὅπου κυρήσας τούσδ' ἀπαγγελεῖς λόγους.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὁρᾶτ', ἄπιστον ὡς γυναικεῖον γένος,
μέτεστί χὐμῖν τῶν πεπραγμένων μέρος.

ΧΟΡΟΣ.

Μαίνει; τί δ' ἡμῖν τῶν ξένων δρασμοῦ μέτα;
οὐκ εἶ κρατούντων πρὸς πύλας ὅσον τάχος;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐ πρίν γ' ἂν εἴπῃ τοὔπος ἑρμηνεὺς τόδε,
εἴτ' ἔνδον εἴτ' οὐκ ἔνδον ἀρχηγὸς χθονός.
Ὠή, χαλᾶτε κλῇθρα, τοῖς ἔνδον λέγω,
καὶ δεσπότῃ σημήναθ' οὕνεκ' ἐν πύλαις
πάρειμι, καινῶν φόρτον ἀγγέλλων κακῶν.

ΘΟΑΣ.

Τίς ἀμφὶ δῶμα θεᾶς τόδ' ἵστησιν βοήν,
πύλας ἀράξας καὶ φόβον πέμψας ἔσω;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ψευδεῖς ἄρ' αἵδε, καί μ' ἀπήλαυνον δόμων,
ὡς ἐκτὸς εἴης· σὺ δὲ κατ' οἶκον ἦσθ' ἄρα.

ΘΟΑΣ.

Τί προσδοκῶσαι κέρδος ἢ θηρώμεναι;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Αὖθις τὰ τῶνδε σημανῶ· τὰ δ' ἐν ποσὶ
παρόντ' ἄκουσον· ἡ νεᾶνις, ἣ 'νθάδε
βωμοῖς παρίστατ', Ἰφιγένει' ἔξω χθονὸς
σὺν τοῖς ξένοισιν οἴχεται, σεμνὸν θεᾶς
ἄγαλμ' ἔχουσα· δόλια δ' ἦν καθάρματα.

ΘΟΑΣ.

Πῶς φῄς; τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Σώζουσ' Ὀρέστην· τοῦτο γὰρ σὺ θαυμάσει.

ΘΟΑΣ.

Τὸν ποῖον; ἆρ' ὃν Τυνδαρὶς τίκτει κόρη;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὃν τοῖσδε βωμοῖς θεὰ καθωσιώσατο.

ΘΟΑΣ.

Ὦ θαῦμα, πῶς σε μεῖζον ὀνομάσας τύχω;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Μὴ 'νταῦθα τρέψῃς σὴν φρέν', ἀλλ' ἄκουέ μου·
σαφῶς δ' ἀθρήσας καὶ κλύων ἐκφρόντισον
διωγμὸς ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται.

ΘΟΑΣ.

Λέγ'· εὖ γὰρ εἶπας· οὐ γὰρ ἀγχίπλουν πόρον
φεύγουσιν, ὥστε διαφυγεῖν τοὐμὸν δόρυ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἐπεὶ πρὸς ἀκτὰς ἤλθομεν θαλασσίας,

auferentes in sinu navis Græcæ.

CHORUS.

Dicis rem incredibilem : quem autem videre cupis
regem *hujus* terræ, *jam* ex templo profectus abiit.

NUNCIUS.

Quo? oportet enim eum scire quæ fiunt.

CHORUS.

Nescimus; verum abi et persequere ipsum *eo*,
ubi *cum* nactus, nuncies *ipsi* hæc verba.

NUNCIUS.

Videte, quam perfidiosum sit genus muliebre!
participes et vos estis facinoris hujus.

CHORUS.

Insanis? quid enim nobis negotii est cum fuga hospitum?
non ibis ad portam regis quam celerrime?

NUNCIUS.

Non, priusquam diserte quis dixerit hoc verbum,
intusne sit, an non intus, princeps *hujus* terræ.
Heus, aperite fores, vobis dico qui intus estis,
et regi significate, quod ad fores
adsim, nuncians novorum onus malorum.

THOAS.

Quis ad domum hanc deæ excitat clamorem,
fores pulsans, et perturbationem mittens intro?

NUNCIUS.

Mendaces igitur istæ *erant*, et abigebant me a domo *dicentes*,
quod extra esses; tu tamen eras domi.

THOAS.

Quod lucrum exspectantes aut *quid* captantes?

NUNCIUS.

Postea dicam quæ ad has pertinent : quæ vero ante pedes
jam sunt, audi : puella, quæ hic
aris astabat, Iphigenia, extra *hanc* terram
cum peregrinis abiit, venerandam deæ
statuam habens; simulata autem erat *illa* expiatio.

THOAS.

Quid ais? qua rerum aura impulsa?

NUNCIUS.

Ut servaret Orestem; hoc enim tu miraberis.

THOAS.

Quemnam? num illum quem Tyndaris (*Clytæmnestra*) peperit?

NUNCIUS.

Illum, quem hisce aris sibi consecraverat dea.

THOAS.

O portentum! quo graviore nomine te recte appellem?

NUNCIUS.

Ne huc vertas tuam mentem, sed audi me,
et clare considerans et audiens, excogita,
quo persequendi modo hospites veneris.

THOAS.

Dic : recte enim mones : non enim in propinqua loca navigationem
faciunt fugientes, ut possint effugere meam hastam.

NUNCIUS.

Postquam venimus ad littus marinum,

οὗ ναῦς Ὀρέστου κρύφιος ἦν ὡρμισμένη,
ἡμᾶς μὲν, οὓς σὺ δεσμὰ συμπέμπεις ξένων
ἔχοντας, ἐξένευσ' ἀποστῆναι πρόσω
Ἀγαμέμνονος παῖς, ὡς ἀπόρρητον φλόγα
θύουσα καὶ καθαρμὸν, ὃν μετῴχετο.
Αὐτὴ δ' ὄπισθε δέσμ' ἔχουσα τοῖν ξένοιν
ἔστειχε χερσί. Καὶ τάδ' ἦν ὕποπτα μεν,
ἤρεσκε μέντοι σοῖσι προσπόλοις, ἄναξ.
Χρόνῳ δ', ἵν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκοῖ πλέον,
ἀνωλόλυξε καὶ κατῆδε βάρβαρα
μέλη μαγεύουσ', ὡς φόνον νίζουσα δή.
Ἐπεὶ δὲ δαρὸν ἦμεν ἥμενοι χρόνον,
ἐσῆλθεν ἡμᾶς μὴ λυθέντες οἱ ξένοι
κτάνοιεν αὐτὴν δραπέται τ' οἰχοίατο.
Φόβῳ δ' ἃ μὴ χρῆν εἰσορᾶν καθήμεθα
σιγῇ· τέλος δὲ πᾶσιν ἦν αὑτὸς λόγος,
στείχειν ἵν' ἦσαν, καίπερ οὐκ ἐωμένοις.
Κἀνταῦθ' ὁρῶμεν Ἑλλάδος νεὼς σκάφος
ταρσῷ κατῆρες, πίτυλον ἐπτερωμένον,
ναύτας τε πεντήκοντ' ἐπὶ σκαλμῶν πλάτας
ἔχοντας, ἐκ δεσμῶν δὲ τοὺς νεανίας
ἐλευθέρους πρύμνηθεν ἑστῶτας νεώς.
Κοντοῖς δὲ πρῷραν εἶχον, οἱ δ' ἐπωτίδων
ἄγκυραν ἐξανῆπτον, οἱ δὲ κλίμακας
σπεύδοντες ἦγον διὰ χερῶν πρυμνήσια,
πόντῳ δὲ δόντες τοῖν ξένοιν καθίεσαν.
Ἡμεῖς δ' ἀφειδήσαντες, ὡς ἐσείδομεν
δόλια τεχνήμαθ', εἰχόμεσθα τῆς ξένης
πρυμνησίων τε, καὶ δι' εὐθυντηρίας
οἴακας ἐξηροῦμεν εὐπρύμνου νεώς.
Λόγοι δ' ἐχώρουν· τίνι λόγῳ πορθμεύετε
κλέπτοντες ἐκ γῆς ξόανα καὶ θυηπόλους;
τίνος τίς ὢν σὺ τήνδ' ἀπεμπολᾷς χθονός;
Ὁ δ' εἶπ'· Ὀρέστης, τῆσδ' ὅμαιμος, ὡς μάθῃς,
Ἀγαμέμνονος παῖς, τήνδ' ἐμὴν κομίζομαι
λαβὼν ἀδελφὴν, ἣν ἀπώλεσ' ἐκ δόμων.
Ἀλλ' οὐδὲν ἧσσον εἰχόμεσθα τῆς ξένης,
καὶ πρός σ' ἕπεσθαι διεβιαζόμεσθά νιν·
ὅθεν τὰ δεινὰ πλήγματ' ἦν γενειάδων.
Κεῖνοί τε γὰρ σίδηρον οὐκ εἶχον χεροῖν
ἡμεῖς τε· πυγμαὶ δ' ἦσαν ἐγκροτούμεναι,
καὶ κῶλ' ἀπ' ἀμφοῖν τοῖν νεανίαιν ἅμα
ἐς πλευρὰ καὶ πρὸς ἧπαρ ἠκοντίζετο,
ὡς ξύν τ' ἀπειπεῖν καὶ ξυναποκαμεῖν μέλη.
Δεινοῖς δὲ σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι
ἐφεύγομεν πρὸς κρημνὸν, οἱ μὲν ἐν κάρᾳ
κάθαιμ' ἔχοντες τραύμαθ', οἱ δ' ἐν ὄμμασιν·
ὄχθοις δ' ἐπισταθέντες εὐλαβεστέρως
ἐμαρνάμεσθα καὶ πέτρους ἐβάλλομεν.
Ἀλλ' εἶργον ἡμᾶς τοξόται πρύμνης ἔπι
σταθέντες ἰοῖς, ὥστ' ἀναστεῖλαι πρόσω.
Κἀν τῷδε, δεινὸς γὰρ κλύδων ὤκειλε ναῦν
πρὸς γῆν, φόβος δ' ἦν ὥστε μὴ τέγξαι πόδα,
λαβὼν Ὀρέστης ὦμον εἰς ἀριστερὸν,

ubi navis Orestis latens erat appulsa,
nobis quidem, quos tu cum *ista* misisti vincula hospitum
tenentes, nutu significavit, ut absisteremus procul,
Agamemnonis filia, tanquam arcanum sacrificium
accensura et purificationem, ad quam festinabat.
Ipsa vero retro vincula duorum hospitum tenens
manibus ibat. Et hoc erat quidem *nobis* suspectum,
satisfaciebat tamen tuis ministris, o rex.
Tandem vero, ut scilicet nobis aliquid majus videretur agere,
ululavit et decantavit barbara
carmina, artibus magicis usa, quasi scilicet cædis pollutionem ablueret.
Posteaquam autem diu sedimus,
venit nobis in mentem, ne soluti hospites
interfecerint eam, et fugitivi abierint.
Metu tamen ne videremus ea, quæ non oportebat, sedimus
tacite; sed tandem omnibus eadem fuit sententia,
ire eo, ubi *illi* essent, etiamsi *nobis hoc* non concederetur.
Ibi vero vidimus Græcæ navis alveum
instructum remis, impetum alatum,
et nautas quinquaginta, qui remos in scalmis
tenebant; et a vinculis adolescentes
vidimus liberos a puppi navis stantes *in littore*.
Contis vero *quidam* proram retinebant, alii ex epotide
ancoram suspendebant, alii autem ad scalas
applicandas festinantes, rudentes per manus ducebant,
marique eos committentes hospitibus demiserunt.
Nos vero non parcentes *nobis*, quum vidimus
dolosas artes, hærebamus peregrinæ
rudentibusque, et e gubernatoris sede
extrahere volebamus gubernacula navis pulcra puppi ornatæ.
Et verbis impetebamus: Quid aufertis
furto surreptam ex *hoc* agro *deæ* statuam et sacerdotem?
quo patre natus, quis ipse tu hanc e terra avehis?
Ille respondit: Orestes, hujus frater, ut scias,
filius Agamemnonis, hancce meam aveho
sororem nactus, quam amiseram ex ædibus *ablatam*.
Verum nihilominus retinebamus hospitam,
et per vim cogere conabamur, ut *nos* ad te sequeretur;
unde hæ sævæ plagæ erant genarum.
Illi enim enses non habebant *in* manibus,
neque nos; sed pugni erant, qui cum strepitu impingebantur,
et pedes ab utroque juvene simul
in latera *nostra* et in hepar injecti ferebantur,
ita ut desponderent et defatigarentur *nostra* membra.
Nos autem malis notis signati
fugiebamus in locum arduum, alii in capite
habentes cruenta vulnera, alii in oculis;
et in collibus stantes, cautius
pugnabamus, et saxa jaciebamus.
Verum arcebant nos sagittarii in puppi
collocati telis, ut repellerent *nos* procul.
Tunc autem, magnus enim fluctus impulerat navim
ad terram, metusque erat *nautis* ne demergeretur,
Orestes sublatam in sinistrum humerum sororem,

βὰς ἐς θάλασσαν κἀπὶ κλίμακος θορὼν,
ἔθηκ' ἀδελφήν τ' ἐντὸς εὐσέλμου νεὼς,
τό τ' οὐρανοῦ πέσημα, τῆς Διὸς κόρης
ἄγαλμα. Νηὸς δ' ἐκ μέσης ἐφθέγξατο
βοή τις· ὦ γῆς Ἑλλάδος ναῦται νεὼς,
λάβεσθε κώπης ῥόθιά τ' ἐκλευκαίνετε·
ἔχομεν γὰρ ὧνπερ οὕνεκ' Εὔξενον πόρον
Συμπληγάδων ἔσωθεν εἰσεπλεύσαμεν.
Οἱ δὲ στεναγμὸν ἡδὺν ἐκβρυχώμενοι
ἔπαισαν ἅλμην. Ναῦς δ', ἕως μὲν ἐντὸς ἦν
λιμένος, ἐχώρει, στόμια διαπερῶσα δὲ
λάβρῳ κλύδωνι συμπεσοῦσ' ἠπείγετο·
δεινὸς γὰρ ἐλθὼν ἄνεμος ἐξαίφνης νεὼς
ὤθει πάλιν πρυμνήσι'· οἱ δ' ἐκαρτέρουν
πρὸς κῦμα λακτίζοντες· ἐς γῆν δ' ἔμπαλιν
κλύδων παλίρρους ἦγε ναῦν. Σταθεῖσα δὲ
Ἀγαμέμνονος παῖς ηὔξατ'· ὦ Λητοῦς κόρη,
σῶσόν με, τὴν σὴν ἱερίαν, πρὸς Ἑλλάδα
ἐκ βαρβάρου γῆς, καὶ κλοπαῖς σύγγνωθ' ἐμαῖς.
Φιλεῖς δὲ καὶ σὺ σὸν κασίγνητον, θεά·
φιλεῖν δὲ κἀμὲ τοὺς ὁμαίμονας δόκει.
Ναῦται δ' ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν κόρης
παιᾶνα, γυμνὰς ἐξ ἐπωμίδων χέρας
κώπῃ προσαρμόσαντες ἐκ κελεύσματος.
Μᾶλλον δὲ μᾶλλον πρὸς πέτρας ᾔει σκάφος·
χὠ μέν τις ἐς θάλασσαν ὡρμήθη ποσὶν,
ἄλλος δὲ πλεκτὰς ἐξανῆπτεν ἀγκύλας.
Κἀγὼ μὲν εὐθὺς πρὸς σὲ δεῦρ' ἀπεστάλην,
σοὶ τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν, ἄναξ, τύχας.
Ἀλλ' ἕρπε, δεσμὰ καὶ βρόχους λαβὼν χεροῖν·
εἰ μὴ γὰρ οἶδμα νήνεμον γενήσεται,
οὐκ ἔστιν ἐλπὶς τοῖς ξένοις σωτηρίας.
Πόντου δ' ἀνάκτωρ Ἴλιόν τ' ἐπισκοπεῖ
σεμνὸς Ποσειδῶν, Πελοπίδαις δ' ἐναντίος.
Καὶ νῦν παρέξει τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον
σοὶ καὶ πολίταις, ὡς ἔοικεν, ἐν χεροῖν
λαβεῖν ἀδελφήν θ', ἣ φόνον τὸν Αὐλίδι
ἀμνημόνευτον θεᾷ προδοῦσ' ἁλίσκεται.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ τλῆμον Ἰφιγένεια, συγγόνου μέτα
θανεῖ, πάλιν μολοῦσα δεσποτῶν χέρας.

ΘΟΑΣ.

Ὦ πάντες ἀστοὶ τῆσδε βαρβάρου χθονὸς,
οὐκ εἶα πώλοις ἐμβαλόντες ἡνίας
παράκτιοι δραμεῖσθε, κἀκβολὰς νεὼς
Ἑλληνίδος δέξεσθε, σὺν δὲ τῇ θεῷ
σπεύδοντες ἄνδρας δυσσεβεῖς θηράσετε;
οἱ δ' ὠκυπόμπους ἕλξετ' ἐς πόντον πλάτας,
ὡς ἐκ θαλάσσης ἔκ τε γῆς ἱππεύμασι
λαβόντες αὐτοὺς ἢ κατὰ στύφλου πέτρας
ῥίψωμεν, ἢ σκόλοψι πήξωμεν δέμας.
Ὑμᾶς δὲ τὰς τῶνδ' ἵστορας βουλευμάτων
γυναῖκας, αὖθις, ἡνίκ' ἂν σχολὴν λάβω,
ποινασόμεσθα· νῦν δὲ τὴν προκειμένην

progressus in mare et per scalas saltans,
collocavit in navi bonis transtris instructa,
simulque de cælo delapsam Jovis filiæ
statuam. Ex media vero nave sonavit
vox quædam : O terræ Græcæ remiges *hujus* navis,
arripite remos, fluctusque canos efficite *pulsando :*
habemus enim propter quæ in Euxinum pontum
intra Symplegades navigavimus.
Illi vero frementes lætum murmur,
percusserunt mare. Navis autem, quamdiu erat in
portu, procedebat; penetrans vero per ostium,
jactabatur incidens in vehementem æstum.
Sævus enim ventus subito ortus, navis
pellebat retro rudentes *velorum*; at hi sustinebant *impetum*,
repugnantes contra fluctum : rursum autem ad terram
fluctus refluus impulit navim. Tum stans
Agamemnonis filia, cœpit precari : O Latonæ filia,
serva me, tuam sacrificulam, in Græciam *reducens*
ex terra barbara, et ignosce meo furto.
Amas enim et tu tuum fratrem, dea;
amare et me consanguineos puta.
Nautæ vero puellæ precibus acclamarunt
pæana, nuda ex epomide exserta brachia
applicantes ad remos, adhibito celeusmate.
Magis autem *atque* magis ibat navis versus scopulum :
et alius in mare pedum saltu ruit,
alius vero tortos laqueos *ex nave* suspensos religabat.
At ego statim ad te huc abii,
ut tibi significarem, rex, res istas.
Verum vade, vinculis laqueisque manu sumtis;
nisi enim mare fiat placidum,
nulla spes salutis est hospitibus *reliqua*.
Rex enim maris curam gerit Ilii,
venerandus Neptunus, Pelopidis autem *est* infestus.
Et nunc tradet Agamemnonis filium
tibi et *tuis* civibus, ut videtur, in manus
ut capias et sororem, quæ cædis *in* Aulide *intentatæ*
gratiam oblivione erga deam prodidisse deprehenditur.

CHORUS.

O misera Iphigenia, una cum fratre
morieris, iterum relapsa in manus dominorum.

THOAS.

O cuncti cives hujus barbaricæ terræ,
eia, nonne equis injicientes frena,
ad littus curretis, et navem ejectam
Græcam excipietis, et adjuvante dea,
festinantes venabimini impios viros?
aliique trahetis in mare naves celeres,
ut a mari et a terra equestribus copiis
captos ipsos, aut *de* aspera rupe
præcipites demus, aut palis *ipsorum* figamus corpora.
Vos autem horum consiliorum conscias
mulieres, postea, quum otium nactus fuero,
puniam; nunc enim in præsens

σπουδὴν ἔχοντες οὐ μενοῦμεν ἥσυχοι.

ΑΘΗΝΑ.

Ποῖ, ποῖ διωγμὸν τόνδε πορθμεύεις, ἄναξ
Θόας; ἄκουσον τῆσδ' Ἀθηναίας λόγους.
Παῦσαι διώκων ῥεῦμά τ' ἐξορμῶν στρατοῦ·
πεπρωμένοις γὰρ θεσφάτοισι Λοξίου
δεῦρ' ἦλθ' Ὀρέστης, τόν τ' Ἐρινύων χόλον
φεύγων, ἀδελφῆς τ' Ἄργος ἐσπέμψων δέμας,
ἄγαλμά θ' ἱερὸν εἰς ἐμὴν ἄξων χθόνα,
τῶν νῦν παρόντων πημάτων ἀναψυχάς.
Πρὸς μὲν σ' ὅδ' ἡμῖν μῦθος· ὃν δ' ἀποκτενεῖν
δοκεῖς Ὀρέστην, ποντίῳ λαβὼν σάλῳ,
ἤδη Ποσειδῶν χάριν ἐμὴν ἀκύμονα
πόντου τίθησι νῶτα πορθμεύων πλάτῃ.
Μαθὼν δ', Ὀρέστα, τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς,
κλύεις γὰρ αὐδὴν, καίπερ οὐ παρὼν, θεᾶς,
χώρει λαβὼν ἄγαλμα σύγγονόν τε σήν.
Ὅταν δ' Ἀθήνας τὰς θεοδμήτους μόλῃς,
χῶρός τίς ἐστιν Ἀτθίδος πρὸς ἐσχάτοις
ὅροισι, γείτων δειράδος Καρυστίας,
ἱερὸς, Ἁλάς νιν οὑμὸς ὀνομάζει λεώς·
ἐνταῦθα τεύξας ναὸν ἵδρυσαι βρέτας,
ἐπώνυμον γῆς Ταυρικῆς πόνων τε σῶν,
οὓς ἐξεμόχθεις περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα
οἴστροις Ἐρινύων. Ἄρτεμιν δέ νιν βροτοὶ
τὸ λοιπὸν ὑμνήσουσι Ταυροπόλον θεάν.
Νόμον τε θὲς τόνδ'· ὅταν ἑορτάζῃ λεὼς
τῆς σῆς σφαγῆς ἄποιν', ἐπισχέτω ξίφος
δέρῃ πρὸς ἀνδρὸς αἷμά τ' ἐξανιέτω
ὁσίας ἕκατι θεᾶς, ὅπως τιμὰς ἔχῃ.
Σὲ δ' ἀμφὶ σεμνὰς, Ἰφιγένεια, κλίμακας
Βραυρωνίας δεῖ τῆσδε κληδουχεῖν θεᾶς·
οὗ καὶ τεθάψει κατθανοῦσα, καὶ πέπλων
ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήνους ὑφὰς,
ἃς ἂν γυναῖκες ἐν τόκοις ψυχορραγεῖς
λείπωσ' ἐν οἴκοις. Τάσδε δ' ἐκπέμπειν χθονὸς
Ἑλληνίδας γυναῖκας ἐξεφίεμαι
γνώμης δικαίας οὕνεκ', ἐκσώσασά σε
καὶ πρίν γ' Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἴσας
κρίνασ', Ὀρέστα, καὶ νόμισμ' ἐς ταὐτό γε
νικᾶν, ἰσήρεις ὅστις ἂν ψήφους λάβῃ.
Ἀλλ' ἐκκομίζου σὴν κασιγνήτην χθονὸς,
Ἀγαμέμνονος παῖ· καὶ σὺ μὴ θυμοῦ, Θόας.

ΘΟΑΣ.

Ἄνασσ' Ἀθάνα, τοῖσι τῶν θεῶν λόγοις
ὅστις κλύων ἄπιστος, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖ.
Ἐγὼ δ' Ὀρέστῃ τ', εἰ φέρων βρέτας θεᾶς
βέβηκ', ἀδελφῇ τ' οὐχὶ θυμοῦμαι· τί γὰρ
πρὸς τοὺς σθένοντας θεοὺς ἁμιλλᾶσθαι καλόν;
Ἴτωσαν ἐς σὴν σὺν θεᾶς ἀγάλματι
γαῖαν, καθιδρύσαιντό τ' εὐτυχῶς βρέτας.
Πέμψω δὲ καὶ τάσδ' Ἑλλάδ' εἰς εὐδαίμονα
γυναῖκας, ὥσπερ σὸν κέλευσμ' ἐφίεται.
Παύσω δὲ λόγχην, ἣν ἐπαίρομαι ξένοις,

studium intenti, non manebimus quieti.

MINERVA.

Quonam, quo manum hanc persequentem ducis, o rex
Thoas? audi præsentis Minervæ verba.
Desine persequi, et impetum excitare exercitus :
fatalibus enim oraculis Apollinis *ductus*
huc venit Orestes, iram Erinnyum
fugiens, et sororem Argos reducturus,
statuamque sacram in meam laturus terram;
quæ præsentia mala solabuntur.
Ad te quidem hæc *est* nostra oratio : quem vero occidere
decrevisti Orestem, marinis interceptum procellis,
jam in meam gratiam Neptunus tranquillum
maris facit dorsum, transmittens *eum* navi.
Tu vero, Orestes, audiens mea mandata,
(audis enim deæ vocem, licet præsens non adsis,)
vade accepta statua et tua sorore.
Et cum veneris Athenas divinitus conditas,
est quidam locus in extremis Atticæ
finibus, vicinus littori Carystio,
sacer, Halas eum meus vocat populus :
ibi exstructo templo, colloca statuam,
cognominem Tauricæ terræ et tuorum laborum,
quos exantlasti oberrans per Græciam, [homines
agitatus stimulis Erinnyum. Dianam vero ipsam (*statuam*)
posthac canent ut Tauricam deam.
Et hanc legem pone : quando populus celebrabit
tuæ a cæde liberationis pretium, admoveat ensem
ad *alicujus* viri cervicem, et sanguinem emittat
religionis causa deæ, ut *debitos* honores habeat.
Te vero, Iphigenia, ad rupes sacras
Brauronias oportet esse ædituam hujus deæ;
ubi etiam sepelieris mortua, et peplorum
monumenta tibi ponent texta pulcro stamine,
quæ mulieres in partu animam agentes
reliquerint in ædibus. Hasce vero ut educas ex *hac* terra
mulieres Græcas *tibi* mando,
bonæ *earum* voluntatis causa, quum te servaverim
prius quoque, in Martio pago paribus suffragiis
judicatum, Orestes, et ad eandem regulam *volo*
ut vincat quisquis paria suffragia habuerit.
Verum educ tuam sororem ex *hoc* agro,
fili Agamemnonis : et tu ne irascaris, Thoas.

THOAS.

Regina Minerva, deorum præceptis
quisquis *ea* audiens non paret, *is* non recte sentit.
Ego igitur Oresti, si auferens statuam deæ
abit, et *ejus* sorori non irascor. Quid enim
adversus potentes deos certare decet?
Eant cum signo deæ in tuam
terram, et feliciter statuam *ibi* collocent.
Dimittam vero et has in Græciam beatam
mulieres, quemadmodum mandat tua vox;
et retinebo exercitum, quem eram ducturus contra hospites,

νεῶν τ' ἐρετμὰ, σοὶ τάδ' ὡς δοκεῖ, θεά.

ΑΘΗΝΑ.

Αἰνῶ· τὸ γὰρ χρεὼν σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ.
Ἴτ', ὦ πνοαὶ, ναυσθλοῦσθε τὸν Ἀγαμέμνονος
παῖδ' εἰς Ἀθήνας· συμπορεύσομαι δ' ἐγὼ,
σώζουσ' ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς σεμνὸν βρέτας,

ΧΟΡΟΣ.

Ἴτ' ἐπ' εὐτυχίᾳ τῆς σωζομένης
μοίρας εὐδαίμονες ὄντες.
Ἀλλ', ὦ σεμνὴ παρά τ' ἀθανάτοις
καὶ παρὰ θνητοῖς Παλλὰς Ἀθάνα,
δράσομεν οὕτως ὡς σὺ κελεύεις.
Μάλα γὰρ τερπνὴν κἀνέλπιστον
φήμην ἀκοαῖσι δέδεγμαι.
Ὦ μέγα σεμνὴ Νίκη, τὸν ἐμὸν
βίοτον κατέχοις,
καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.

et navium remos, quemadmodum hæc tibi, dea, placent.

MINERVA.

Laudo : nam fatum et in te et in deos habet imperium.
Ite, o auræ, navi ducentes Agamemnonis
filium Athenas : comitabor autem *ipsos* et ego,
servans sororis meæ venerandam statuam.

CHORUS.

Ite fausto fato ob servatam
vitæ partem felices.
At *tu*, o veneranda et inter immortales
et inter mortales, Pallas Minerva,
faciemus sic ut tu jubes.
Admodum enim jucundum et insperatum
nuncium auribus accepi.
O valde veneranda Victoria, meam
vitam *semper* occupes,
nec *umquam* desinas *eam* coronare.

ΡΗΣΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΧΟΡΟΣ ΦΥΛΑΚΩΝ ΤΡΩΙΚΩΝ.
ΕΚΤΩΡ.
ΑΙΝΕΙΑΣ.
ΔΟΛΩΝ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΡΗΣΟΣ.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
ΔΙΟΜΗΔΗΣ.
ΑΘΗΝΑ.
ΠΑΡΙΣ.
ΡΗΣΟΥ ΗΝΙΟΧΟΣ.
ΜΟΥΣΑ.

ΧΟΡΟΣ

Βᾶθι πρὸς εὐνὰς τὰς Ἑκτορέους
τις ὑπασπιστῶν ἄγρυπνος βασιλέως,
εἰ τευχοφόρων δέξαιτο νέων
κληδόνα μύθων,
οἳ τετράμοιρον νυκτὸς φρουρὰν
πάσης στρατιᾶς προκάθηνται.
Ὄρθου κεφαλὴν πῆχυν ἐρείσας,
λῦσον βλεφάρων γοργωπὸν ἕδραν,
λεῖπε χαμεύνας φυλλοστρώτους,
Ἕκτορ· καιρὸς γὰρ ἀκοῦσαι.

ΕΚΤΩΡ.

Τίς ὅδ'; ἦ φίλιος φθόγγος; τίς ἀνήρ;
τί τὸ σῆμα, θρόει·
τίνες ἐκ νυκτῶν τὰς ἁμετέρας
κοίτας πλάθουσ' ἐνέπειν χρή.

ΧΟΡΟΣ.

Φύλακες στρατιᾶς.

ΕΚΤΩΡ.

Τί φέρει θορύβῳ;

ΧΟΡΟΣ.

Θάρσει.

ΕΚΤΩΡ.

Θαρσῶ.
Μῶν τις λόχος ἐκ νυκτῶν;

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκέτι.

ΕΚΤΩΡ.

Τί σὺ γὰρ φυλακὰς προλιπὼν ἤδη
κινεῖς στρατιάν, εἰ μή τιν' ἔχων
νυκτηγορίαν; οὐκ οἶσθα δορὸς
πέλας Ἀργείου νυχίαν ἡμᾶς
κοίταν πανόπλους κατέχοντας;

RHESUS.

PERSONÆ FABULÆ.

CHORUS VIGILUM TROJANORUM.
HECTOR.
ÆNEAS.
DOLON.
NUNCIUS.
RHESUS.
ULYSSES.
DIOMEDES.
MINERVA.
PARIS.
RHESI AURIGA.
MUSA.

CHORUS.

Vade ad cubile Hectoreum
aliquis regis vigilum insomnis,
an audire velit a militibus novarum
rerum nuncium,
qui quartam noctis vigiliam
pro toto exercitu excubant.
Erige caput, cubito innitens:
solve truces palpebras:
relinque lectum humi foliis stratum,
Hector: tempus enim *est* audire.

HECTOR.

Quis hicce? num amica vox *est*? quisnam vir?
quænam *sit* tessera, eloquere:
quinam ex tenebris ad nostra
cubilia appropinquent, dicendum est.

CHORUS.

Vigiles exercitus.

HECTOR.

Quid accedis turbulente?

CHORUS.

Bono sis animo.

HECTOR.

Sum bono animo.
Num quæ insidiæ nocturnæ?

CHORUS.

Nondum.

HECTOR.

Quid tu ergo, custodiis desertis, jam
turbas exercitum, nisi habes aliquem
nuncium? nescisne exercitum
prope Græcum nos habere
nocturnum cubile in armis?

ΧΟΡΟΣ.

Ὁπλίζου χέρα· συμμάχων, Στρ.
Ἕκτορ, βᾶθι πρὸς εὐνάς·
ὄτρυνον ἔγχος ἀεῖραι, ἀφύπνισον·
πέμπε φίλους ἰέναι ποτὶ σὸν λόχον,
ἁρμόσατε ψαλίοις ἵππους.
Τίς εἶσ' ἐπὶ Πανθοΐδαν,
ἢ τὸν Εὐρώπας, Λυκίων ἀγὸν ἀνδρῶν;
Ποῦ σφαγίων ἔφοροι;
ποῦ δὲ γυμνήτων μόναρχοι;
τοξοφόροι τε Φρυγῶν
ζεύγνυτε κερόδετα τόξα νευραῖς.

ΕΚΤΩΡ.

Τὰ μὲν ἀγγέλλεις δείματ' ἀκούειν,
τὰ δὲ θαρσύνεις, κοὐδὲν καθαρῶς.
Ἀλλ' ἦ Κρονίου Πανὸς τρομερᾷ
μάστιγι φοβεῖ, φυλακὰς δὲ λιπὼν
κινεῖς στρατιάν; τί θροεῖς; τί σε φῶ
νέον ἀγγέλλειν; πολλὰ γὰρ εἰπὼν
οὐδὲν τρανῶς ἀπέδειξας.

ΧΟΡΟΣ.

Πυραίθει στρατὸς Ἀργόλας, Ἀντ.
Ἕκτορ, πᾶσαν ἀν' ὄρφναν,
διιπετῆ δὲ νεῶν πυρσοῖς σταθμά.
Πᾶς δ' Ἀγαμεμνονίαν προσέβα στρατὸς
ἐννύχιος θορύβῳ σκηνὰν,
νέαν τιν' ἐφιέμενοι
βάξιν. Οὐ γάρ πω πάρος ὧδ' ἐφοβήθη
ναυσιπόρος στρατιά.
Σοὶ δ', ὑποπτεύων τὸ μέλλον,
ἤλυθον ἄγγελος, ὡς
μήποτ' ἐς ἐμέ τινα μέμψιν εἴπῃς.

ΕΚΤΩΡ.

Ἐς καιρὸν ἦλθες, καίπερ ἀγγέλλων φόβον·
ἄνδρες γὰρ ἐκ γῆς τῆσδε νυκτέρῳ πλάτῃ
λαθόντες ὄμμα τοὐμὸν αἴρεσθαι φυγὴν
μέλλουσι· σαίνει μ' ἔννυχος φρυκτωρία.
Ὦ δαῖμον, ὅστις μ' εὐτυχοῦντ' ἐνόσφισας
θοίνης λέοντα, πρὶν τὸν Ἀργείων στρατὸν
σύρδην ἅπαντα τῷδ' ἀναλῶσαι δορί.
Εἰ γὰρ φαεννοὶ μὴ ξυνέσχον ἡλίου
λαμπτῆρες, οὐκ ἂν ἔσχον εὐτυχοῦν δόρυ,
πρὶν ναῦς πυρῶσαι, καὶ διὰ σκηνῶν μολεῖν
κτείνων Ἀχαιοὺς τῇδε πολυφόνῳ χερί.
Κἀγὼ μὲν ἦν πρόθυμος ἰέναι δόρυ
ἐν νυκτὶ χρῆσθαί τ' εὐτυχεῖ ῥύμῃ θεοῦ·
ἀλλ' οἱ σοφοί με καὶ τὸ θεῖον εἰδότες
μάντεις ἔπεισαν ἡμέρας μεῖναι φάος,
κἄπειτ' Ἀχαιῶν μηδέν' ἐν χέρσῳ λιπεῖν.
Οἱ δ' οὐ μένουσι τῶν ἐμῶν θυοσκόων
βουλάς· ἐν ὄρφνῃ δραπέτης μέγα σθένει.
Ἀλλ' ὡς τάχιστα χρὴ παραγγέλλειν στρατῷ
τεύχη πρόχειρα λαμβάνειν λῆξαί θ' ὕπνου,
ὡς ἄν τις αὐτῶν καὶ νεὼς θρώσκων ἔπι

CHORUS.

Arma manum, Hector; vade
ad cubilia sociorum :
hortare ut hastam tollant, excita e somno;
mitte amicos, ut eant ad tuam cohortem;
aptate frenis equos.
Quis vadet ad Panthi filium,
aut *ad* natum Europa, ducem Lyciorum virorum?
Ubi *sunt* inspectores victimarum?
ubi ductores velitum?
sagittariique Phrygum
jungite corneos arcus nervis.

HECTOR.

Partim quidem nuncias terribilia auditu,
partim vero animum addis; nihil tamen liquide.
An vero Saturnii Panis tremulo
flagello percelleris, et excubiis desertis
perturbas exercitum? quid loqueris? quid te dicam
novi nunciare? multa enim cum dixeris,
nihil tamen clare demonstrasti.

CHORUS.

Lucet ignibus exercitus Græcus,
Hector, per totam noctem,
et navium stationes facibus collustrantur.
Ac totus exercitus accessit ad Agamemnonis
tabernaculum noctu cum tumultu,
ad novum aliquod mandatum *cognoscendum*
festinantes. Nunquam enim antea sic tumultuatus est
nauticus exercitus.
Tibi vero, formidans quæ moliuntur,
veni nuncius, ne
unquam in me aliquam accusationem proferas.

HECTOR.

Opportune venisti, quamquam formidinem nuncians;
viri enim isti ex terra hac nocturna navigatione,
latentes oculum meum, capessere fugam
parant : blandiuntur mihi nocturnæ faces.
O numen, quod me victorem intercepisti
a dapibus *velut* leonem, priusquam Græcorum exercitum
funditus totum hac exstinguerem hasta!
Si enim non cohibuissent *me* lucidæ solis
faces, haud inhibuissem victricem hastam,
priusquam naves incendissem et cucurrissem per tabernacula
Græcos interficiens hac letifera manu.
Et equidem eram promtus pugnare
etiam noctu, et uti secundo impetu fortunæ;
verum rerum prudentes et numinis divum intelligentes
vates mihi persuaserunt lumen diei exspectare,
et deinde neminem Græcorum in solo relinquere.
Isti vero non exspectant meorum haruspicum
consilia : noctu fugitivus multum valet.
At celerrime oportet indicere exercitui
ut arma sumant in manus, et cessent a somno,
ut aliquis illorum (*hostium*), etsi navem jam insiliens

νῶτον χαραχθεὶς κλίμακας ῥάνῃ φόνῳ,
οἱ δ' ἐν βρόχοισι δέσμιοι λελημμένοι
Φρυγῶν ἀρούρας ἐκμάθωσι γαπονεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἕκτορ, ταχύνεις, πρὶν μαθεῖν τὸ δρώμενον·
ἄνδρες γὰρ εἰ φεύγουσιν οὐκ ἴσμεν τορῶς.

ΕΚΤΩΡ.

Τίς γὰρ πυραίθειν πρόφασις Ἀργείων στρατόν;

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ οἶδ'· ὕποπτον δ' ἐστὶ κάρτ' ἐμῇ φρενί.

ΕΚΤΩΡ.

Πάντ' ἂν φοβηθεὶς ἴσθι, δειμαίνων τόδε.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔπω πρὶν ἧψαν πολέμιοι τοσόνδε φῶς.

ΕΚΤΩΡ.

Οὐδ' ὧδέ γ' αἰσχρῶς ἔπεσον ἐν τροπῇ δορός.

ΧΟΡΟΣ.

Σὺ ταῦτ' ἔπραξας· καὶ τὰ λοιπὰ νῦν σκόπει.

ΕΚΤΩΡ.

Ἁπλοῦς ἐπ' ἐχθροῖς μῦθος ὁπλίζειν χέρα.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ὅδ' Αἰνέας καὶ μάλα σπουδῇ ποδὸς
στείχει, νέον τι πρᾶγμ' ἔχων φίλοις φράσαι.

ΑΙΝΕΙΑΣ.

Ἕκτορ, τί χρῆμα νύκτεροι κατὰ στρατὸν
τὰς σὰς πρὸς εὐνὰς φύλακες ἐλθόντες φόβῳ
νυκτηγοροῦσι, καὶ κεκίνηται στρατός;

ΕΚΤΩΡ.

Αἰνέα, πυκάζου τεύχεσιν δέμας σέθεν.

ΑΙΝΕΙΑΣ.

Τί δ' ἔστι; μῶν τις πολεμίων ἀγγέλλεται
δόλος κρυφαῖος ἑστάναι κατ' εὐφρόνην;

ΕΚΤΩΡ.

Φεύγουσιν ἄνδρες κἀπιβαίνουσιν νεῶν.

ΑΙΝΕΙΑΣ.

Τί τῶνδ' ἂν εἴποις ἀσφαλὲς τεκμήριον;

ΕΚΤΩΡ.

Αἴθουσι πᾶσαν νύκτα λαμπάδας πυρός·
καί μοι δοκοῦσιν οὐ μενεῖν ἐς αὔριον,
ἀλλ' ἐκκέαντες πύρσ', ἐπ' εὐσέλμων νεῶν
φυγῇ πρὸς οἴκους τῆσδ' ἀφορμήσειν χθονός.

ΑΙΝΕΙΑΣ.

Σὺ δ' ὡς τί δράσων πρὸς τάδ' ὁπλίζει χέρα;

ΕΚΤΩΡ.

Φεύγοντας αὐτοὺς κἀπιθρώσκοντας νεῶν
λόγχῃ καθέξω κἀπικείσομαι βαρύς·
αἰσχρὸν γὰρ ἡμῖν, καὶ πρὸς αἰσχύνῃ κακὸν,
θεοῦ διδόντος πολεμίους ἄνευ μάχης
φεύγειν ἐᾶσαι πολλὰ δράσαντας κακά.

ΑΙΝΕΙΑΣ.

Εἴθ' ἦσθ' ἀνὴρ εὔβουλος, ὡς δρᾶσαι χερί.
Ἀλλ' οὐ γὰρ αὐτὸς πάντ' ἐπίστασθαι βροτῶν
πέφυκεν· ἄλλῳ δ' ἄλλο πρόσκειται γέρας,
σὲ μὲν μάχεσθαι, τοὺς δὲ βουλεύειν καλῶς·

a tergo vulneratus, scalas conspergat sanguine;
alii vero, in laqueorum vinculis capti,
Phrygum agros discant arare.

CHORUS.

Hector, festinas, priusquam scias quid agatur;
isti enim an fugiant, liquide non novimus.

HECTOR.

Quænam enim *fuerit* causa, ut Græcorum exercitus ignibus [colluceat?

CHORUS.

Nescio : res tamen est valde suspecta meo animo.

HECTOR.

Omnia te metuere scias, si hoc times.

CHORUS.

Nondum antea hostes accenderunt tantum ignem.

HECTOR.

Nec etiam ita turpiter *antea* prælio fusi ceciderunt.

CHORUS.

Tu hæc fecisti : etiam reliqua nunc dispice.

HECTOR.

Simplex est oratio adversus hostes, armare manum.

CHORUS.

Atqui hic Æneas valde magna festinatione gressus
venit, novam aliquam rem habens amicis nunciandam.

ÆNEAS.

Hector, quare nocturni per exercitum
vigiles ad tua cubilia profecti cum terrore,
noctem sermonibus interpellant, et agitatus est exercitus?

HECTOR.

Ænea, munias armis corpus tuum.

ÆNEAS.

Quid vero est? numquis ab hostibus nunciatur
dolus occultus strui per noctem?

HECTOR.

Fugiunt isti et conscendunt naves.

ÆNEAS.

Quodnam hujusce rei dicere potes certum signum?

HECTOR.

Succendunt *per* totam noctem faces ignis :
et mihi videntur non esse mansuri in crastinum,
sed incensis ignibus, in navibus [illegible]nstris bene instructis
fuga domum ab hac terra discessuri.

ÆNEAS.

Tu vero quid facturus ad hoc armas manum?

HECTOR.

Fugientes eos et navibus insilientes
hasta cohibebo et instabo *illis* gravis :
turpe enim nobis *est*, et præter turpitudinem damnum,
deo *recte agendi occasionem* dante, hostes absque pu[illegible]na
dimittere fugientes, qui *nos* affecerunt multis malis.

ÆNEAS.

Utinam esses vir *tam* prudens, quam *es* manu promtus!
Verum enim non idem ex mortalibus omnia scire
natura potest; sed alii aliud munus attributum est,
te quidem pugnare, alios vero consulere recte :

ὅστις πυρὸς λαμπτῆρας ἐξῄρθης κλύων
φεύγειν Ἀχαιούς, καὶ στρατὸν μέλλεις ἄγειν,
τάφρους ὑπερβὰς νυκτὸς ἐν καταστάσει.
Καίτοι περάσας κοῖλον αὐλώνων βάθος,
εἰ μὴ κυρήσεις πολεμίους ἀπὸ χθονὸς
φεύγοντας, ἀλλὰ σὸν βλέποντας ἐς δόρυ,
νικώμενος μὲν τήνδε μὴ οὐ μόλῃς πόλιν·
πῶς γὰρ περάσεις σκόλοπας ἐν τροπῇ δορός;
πῶς δ' αὖ γεφύρας διαβαλοῦσ' ἱππηλάται,
ἢν ἄρα μὴ θραύσαντες ἀντύγων χνόας;
Νικῶν δ' ἔφεδρον παῖδ' ἔχεις τὸν Πηλέως,
ὅς σ' οὐκ ἐάσει ναυσὶν ἐμβαλεῖν φλόγα,
οὐδ' ὧδ' Ἀχαιοὺς ὡς δοκεῖς ἀναρπάσαι·
αἴθων γὰρ ἀνὴρ καὶ πεπύργωται θράσει.
Ἀλλὰ στρατὸν μὲν ἥσυχον παρ' ἀσπίδας
εὕδειν ἐῶμεν ἐκ κόπων ἀρειφάτων,
κατάσκοπον δὲ πολεμίων, ὃς ἂν θέλῃ,
πέμπειν δοκεῖ μοι· κἂν μὲν αἴρωνται φυγήν,
στείχοντες ἐμπέσωμεν Ἀργείων στρατῷ·
εἰ δ' ἐς δόλον τιν' ἥδ' ἄγει φρυκτωρία,
μαθόντες ἐχθρῶν μηχανὰς κατασκόπου,
βουλευσόμεσθα. Τήνδ' ἔχω γνώμην, ἄναξ,

ΧΟΡΟΣ.

Τάδε δοκεῖ, τάδε μεταθέμενος νόει. Στρ.
Σφαλερὰ δ' οὐ φιλῶ στρατηγῶν κράτη.
Τί γὰρ ἄμεινον ἢ
ταχυβάταν νεῶν κατόπτην μολεῖν
πέλας ὅ τι ποτ' ἄρα δαΐοις
πυρὰ κατ' ἀντίπρωρα ναυστάθμων δαίεται;

ΕΚΤΩΡ.

Νικᾶτ', ἐπειδὴ πᾶσιν ἁνδάνει τάδε.
Στείχων δὲ κόσμει συμμάχους· τάχ' ἂν στρατὸς
κινοῖτ' ἀκούσας νυκτέρους ἐκκλησίας.
Ἐγὼ δὲ πέμψω πολεμίων κατάσκοπον·
κἂν μέν τιν' ἐχθρῶν μηχανὴν πυθώμεθα,
σὺ πάντ' ἀκούσει καὶ παρὼν εἴσει λόγους·
ἐὰν δ' ἀπαίρωσ' ἐς φυγὴν ὁρμώμενοι,
σάλπιγγος αὐδὴν προσδοκῶν καραδόκει,
ὡς οὐ μενοῦντά μ'· ἀλλὰ προσμίξω νεῶν
ὁλκοῖσι νυκτὸς τῆσδ' ἐπ' Ἀργείων στρατῷ.

ΑΙΝΕΙΑΣ.

Πέμφ' ὡς τάχιστα· νῦν γὰρ ἀσφαλῶς φρονεῖς.
Σὺν σοὶ δέ μ' ὄψει καρτεροῦνθ', ὅταν δέῃ.

ΕΚΤΩΡ.

Τίς δῆτα Τρώων, οἳ πάρεισιν ἐν λόγῳ,
θέλει κατόπτης ναῦς ἐπ' Ἀργείων μολεῖν;
τίς ἂν γένοιτο τῆσδε γῆς εὐεργέτης;
τίς φησιν; οὔτοι πάντ' ἐγὼ δυνήσομαι
πόλει πατρῴᾳ συμμάχοις θ' ὑπηρετεῖν.

ΔΟΛΩΝ.

Ἐγὼ πρὸ γαίας τόνδε κίνδυνον θέλω
ῥίψας κατόπτης ναῦς ἐπ' Ἀργείων μολεῖν,
καὶ πάντ' Ἀχαιῶν ἐκμαθὼν βουλεύματα
ἥξω· 'πὶ τούτοις τόνδ' ὑφίσταμαι πόνον.

qui quidem de ignis facibus audiens, *vana spe* elatus es
fugam capessere Græcos, et exercitum educere vis,
fossas superans, in noctis media tempestate.
Atqui trajecta cava profunditate fossarum,
si non invenias hostes ex terra
fugientes, sed in tuam hastam respicientes,
victus quidem, non redibis in hanc urbem:
quomodo enim transibis palos in fuga exercitus?
et quomodo pontes trajicient curruum rectores,
nisi forte fractis rotarum modiolis?
Vincens vero, ex subsidio assurgentem habes Pelei filium,
qui te non sinet navibus flammam injicere,
nec sic, ut tu putas, Græcos exscindere:
ardens enim vir *est* et robore superbus.
At exercitum quidem tranquillum juxta arma
dormire sinamus a laboribus bellicis;
et exploratorem ad hostes, quicunque velit *ire*,
mittendum censeo: et si capessunt fugam,
sequentes irruamus in Argivorum exercitum;
sin in dolum aliquem ducunt hi ignes vigiliarum,
cognitis hostium insidiis ab speculatore,
consultabimus. Hanc habeo sententiam, o rex,

CHORUS.

Hæc placent, hæc mutata sententia probes.
Temerarium vero ducum imperium non amo.
Quid enim melius *est*, quam
velocem exploratorem ire prope
naves, quid tandem hostibus
ignes ante navium stationes ardeant?

HECTOR.

Vincite, quandoquidem omnibus hæc placent.
Discedens igitur compone socios: fortasse enim exercitus
commoveatur, si audierit nocturnas conciones.
Ego vero mittam hostium exploratorem:
et si quem hostium dolum resciverimus,
tu omnia audies et præsens scies deliberationes:
si vero solvunt in fugam se dantes,
tubæ clangorem exspectans præstolare,
quippe ego non manebo; sed accedam ad navium
stationes hac *ipsa* nocte contra Argivorum exercitum.

ÆNEAS.

Mitte quamprimum: nunc enim prudenter sentis.
Tecum vero me videbis fortiter agentem, quum opus fuerit.

HECTOR.

Quisnam igitur Trojanorum, qui intersunt *huic* colloquio,
vult explorator ad naves Græcorum ire?
quisnam de hoc solo bene mereri vult?
quis pollicetur? haud enim ego omnia potero
urbi patriæ et sociis subministrare.

DOLON.

Ego pro patria hoc periculum volo
subiens, speculator ad naves Græcorum ire,
et omnibus Achivorum consiliis cognitis
redibo: his conditionibus hoc subeo periculum.

ΕΚΤΩΡ.

Ἐπώνυμος μὲν κάρτα καὶ φιλόπτολις
Δόλων· πατρὸς δὲ καὶ πρὶν εὐκλεᾶ δόμον
νῦν δὶς τόσως ἔθηκας εὐκλεέστερον.

ΔΟΛΩΝ.

Οὐκοῦν πονεῖν με χρὴ, πονοῦντα δ' ἄξιον
μισθὸν φέρεσθαι. Παντὶ γὰρ προσκείμενον
κέρδος πρὸς ἔργῳ τὴν χάριν τίκτει διπλῆν.

ΕΚΤΩΡ.

Ναὶ, καὶ δίκαια ταῦτα, κοὐκ ἄλλως λέγω.
Τάξαι δὲ μισθὸν, πλὴν ἐμῆς τυραννίδος.

ΔΟΛΩΝ.

Οὐ σῆς ἐρῶμεν πολυόχλου τυραννίδος.

ΕΚΤΩΡ.

Σὺ δ' ἀλλὰ γήμας Πριαμιδῶν γαμβρὸς γενοῦ.

ΔΟΛΩΝ.

Οὐκ ἐξ ἐμαυτοῦ μειζόνων γαμεῖν θέλω.

ΕΚΤΩΡ.

Χρυσὸς πάρεστιν, εἰ τόδ' αἰτήσει γέρας.

ΔΟΛΩΝ.

Ἀλλ' ἔστ' ἐν οἴκοις· οὐ βίου σπανίζομεν.

ΕΚΤΩΡ.

Τί δῆτα χρῄζεις ὧν κέκευθεν Ἴλιος;

ΔΟΛΩΝ.

Ἑλὼν Ἀχαιοὺς δῶρά μοι ξυναίνεσον.

ΕΚΤΩΡ.

Δώσω· σὺ δ' αἴτει πλὴν στρατηλάτας νεῶν.

ΔΟΛΩΝ.

Κτεῖν', οὐ σ' ἀπαιτῶ Μενέλεω σχέσθαι χέρα.

ΕΚΤΩΡ.

Οὐ μὴν τὸν Οἰλέως παῖδά μ' ἐξαιτεῖς λαβεῖν;

ΔΟΛΩΝ.

Κακαὶ γεωργεῖν χεῖρες εὖ τεθραμμέναι.

ΕΚΤΩΡ.

Τίν' οὖν Ἀχαιῶν ζῶντ' ἀποινᾶσθαι θέλεις;

ΔΟΛΩΝ.

Καὶ πρόσθεν εἶπον, ἔστι χρυσὸς ἐν δόμοις.

ΕΚΤΩΡ.

Καὶ μὴν λαφύρων γ' αὐτὸς αἱρήσει παρών.

ΔΟΛΩΝ.

Θεοῖσιν αὐτὰ πασσάλευε πρὸς δόμους.

ΕΚΤΩΡ.

Τί δῆτα μεῖζον τῶνδέ μ' αἰτήσει γέρας;

ΔΟΛΩΝ.

Ἵππους Ἀχιλλέως· χρὴ δ' ἐπ' ἀξίοις πονεῖν,
ψυχὴν προβάλλοντ' ἐν κύβοισι δαίμονος.

ΕΚΤΩΡ.

Καὶ μὴν ἐρῶντί γ' ἀντερᾷς ἵππων ἐμοί·
ἐξ ἀφθίτων γὰρ ἄφθιτοι πεφυκότες
τὸν Πηλέως φέρουσι θούριον γόνον·
δίδωσι δ' αὐτοὺς πωλοδαμνήσας ἄναξ
Πηλεῖ Ποσειδῶν, ὡς λέγουσι, πόντιος.
Ἀλλ' οὔ σ' ἐπάρας ψεύσομαι· δώσω δέ σοι
κάλλιστον οἴκοις κτῆμ' Ἀχιλλέως ὄχον.

HECTOR.

Congruum valde rei nomen habes et es patriæ amans,
Dolon : patris vero domum et prius nobilem
nunc duplo nobiliorem reddidisti.

DOLON.

Igitur laborare me convenit, sed laborantem idoneam
mercedem auferre. Additum enim omni
negotio lucrum voluptatem parit duplicem.

HECTOR.

Sane, et æqua hæc *sunt*, nec aliter dico.
Statue igitur mercedem, præter meum imperium.

DOLON.

Non desidero tuum sollicitudinis plenum imperium.

HECTOR.

At tu ducens uxorem Priamidarum affinis fias.

DOLON.

Nolo cum potentioribus me nuptias contrahere.

HECTOR.

Aurum adest, si hoc præmium petes.

DOLON.

At est *mihi* in ædibus : victus penuria non laboro.

HECTOR.

Quid igitur cupis rerum quas Troja condit?

DOLON.

Quum viceris Græcos, promitte mihi dona.

HECTOR.

Dabo : tu autem pete præter duces navium.

DOLON.

Interfice; non postulo ut abstineas manus a Menelao.

HECTOR.

Non tamen Oilei filium a me postulas accipere?

DOLON.

Pigræ ad agrum colendum sunt manus laute educatæ.

HECTOR.

A quonam igitur Græcorum vivo pretium redemtionis accipere vis?

DOLON.

Jam antea dixi, adest aurum domi.

HECTOR.

Atqui ex spoliis ipse præsens eliges.

DOLON.

Diis illa suspende in templis.

HECTOR.

Quodnam igitur majus hisce a me postulabis munus?

DOLON.

Equos Achillis : decet enim pro digna mercede laborare
qui vitam objicit aleæ fortunæ.

HECTOR.

Atqui mecum contendis cupidine equorum *istorum :*
ex immortalibus enim immortales nati
ferunt Pelei bellicosum filium :
tradidit autem istos, quum pullos domuisset, rex
marinus Neptunus Peleo, ut aiunt.
Verum te non spe delectans fallam : dabo igitur tibi
pulcerrimam domi possessionem, Achillis currum

ΔΟΛΩΝ.

Αἰνῶ· λαϐὼν δέ φημι κάλλιστον Φρυγῶν
δῶρον δέχεσθαι τῆς ἐμῆς εὐσπλαγχνίας.
Σὲ δ' οὐ φθονεῖν χρή· μυρί' ἔστιν ἄλλα σοι,
ἐφ' οἷσι τέρψει, τῆσδ' ἀριστεύων χθονός.

ΧΟΡΟΣ.

Μέγας ἀγὼν, μεγάλα δ' ἐπινοεῖς ἑλεῖν. Ἀντ.
Μακάριός γε μὴν κυρήσας ἔσει,
πόνος δ' εὐκλεής.
Μέγα δὲ κοιράνοισι γαμϐρὸν πέλειν.
Τὰ θεόθεν ἐπιδέτω Δίκα,
τὰ δὲ παρ' ἀνδράσιν τέλειά σοι φαίνεται.

ΔΟΛΩΝ.

Στείχοιμ' ἄν· ἐλθὼν δ' ἐς δόμους ἐφέστιος
σκευῇ πρεπόντως σῶμ' ἐμὸν καθάψομαι,
κἀκεῖθεν ἥσω ναῦς ἐπ' Ἀργείων πόδα.

ΧΟΡΟΣ.

Εἴπ' εἴ τιν' ἄλλην ἀντὶ τῆσδ' ἕξεις στολήν.

ΔΟΛΩΝ.

Πρέπουσαν ἔργῳ κλωπικοῖς τε βήμασιν.

ΧΟΡΟΣ.

Σοφοῦ παρ' ἀνδρὸς χρὴ σοφόν τι μανθάνειν·
λέξον τίς ἔσται τοῦδε σώματος σάγη.

ΔΟΛΩΝ.

Λύκειον ἀμφὶ νῶτον ἄψομαι δορὰν,
καὶ χάσμα θηρὸς ἀμφ' ἐμῷ θήσω κάρᾳ,
βάσιν τε χερσὶ προσθίαν καθαρμόσας
καὶ κῶλα κώλοις, τετράπουν μιμήσομαι
λύκου κέλευθον, πολεμίοις δυσεύρετον,
τάφροις πελάζων καὶ νεῶν προϐλήμασιν.
Ὅταν δ' ἔρημον χῶρον ἐμϐαίνω ποδὶ,
δίϐαμος εἶμι· τῇδε σύγκειται δόλος.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' εὖ σ' ὁ Μαίας παῖς ἐκεῖσε καὶ πάλιν
πέμψειεν Ἑρμῆς, ὅς γε φηλητῶν ἄναξ.
Ἔχεις δὲ τοὔργον, εὐτυχεῖν μόνον σε δεῖ.

ΔΟΛΩΝ.

Σωθήσομαί τε καὶ κτανὼν Ὀδυσσέως
οἴσω κάρα σοι, σύμϐολον δ' ἔχων σαφὲς
φήσεις Δόλωνα ναῦς ἐπ' Ἀργείων μολεῖν,
ἢ παῖδα Τυδέως, οὐδ' ἀναιμάκτῳ χερὶ
ἥξω πρὸς οἴκους, πρὶν φάος μολεῖν χθόνα.

ΧΟΡΟΣ.

Θυμϐραῖε καὶ Δάλιε καὶ Λυκίας Στρ. α'
ναὸν ἐμϐατεύων,
Ἄπολλον, ὦ δία κεφαλὰ, μόλε τοξήρης, ἱκοῦ δ'
ἁγεμὼν σωτήριος ἀνέρι πομπᾶς, [ἐννυχίας
καὶ γενοῦ καὶ ξύλλαϐε Δαρδανίδαις,
ὦ παγκρατὲς, ὦ Τροίας τείχη παλαιὰ δείμας.
Μόλοι δὲ ναυκλήρια, καὶ στρατιᾶς Ἀντ. α'
Ἑλλάδος διόπτας
ἵκοιτο, καὶ κάμψειε πάλιν θυμέλας οἴκων πατρὰς
Φθιάδων ἵππων τότ' ἐπ' ἄντυγα βαίη, [Ἰλιάδος.
δεσπότου πέρσαντος Ἀχαιὸν Ἄρη,

DOLON.

Laudo : adeptus autem aio pulcerrimum inter Phryges
donum me accepisse pro mea fortitudine.
Te vero non invidere decet : numerosa alia sunt tibi,
quibus delectabere, cum virtute primus sis hujus terræ.

CHORUS.

Magnum *est* periculum, magnaque consequi cupis.
Beatus utique eris *his* potitus,
et labor gloriosus *est*.
Magnum quoque *est*, generum fieri principum.
Quod deos attinet, respiciat *te* Justitia;
ab hominibus vero pulcerrima tibi sunt præmia.

DOLON.

Vadam : et profectus domum ad lares meos,
ornatu meum corpus convenienter amiciam,
atque inde gressum ad Argivorum naves feram.

CHORUS.

Dic an aliam aliquam vestem pro hac habiturus sis.

DOLON.

Convenientem *huic* negotio et furtivo itineri.

CHORUS.

A prudenti viro decet prudens consilium discere :
dic quodnam erit tegmen tui corporis.

DOLON.

Lupinam pellem circum dorsum induam,
et rictum feræ imponam capiti meo,
gressumque anteriorem manibus *meis* aptans
et pedes *ejus posteriores* pedibus *meis*, quadrupedem imi-
lupi incessum, hostibus difficilem odoratu, [tabor
appropinquans ad fossam et navium propugnacula.
Quando autem desertum in locum intrabo pede,
bipes incedam : sic compositus est *meus* dolus.

CHORUS.

At feliciter te Maiæ filius illuc et retro
deducat Mercurius, qui quidem furum rex *est*. [oportet.
Tenes vero rationem operis : modo secunda fortuna te uti

DOLON.

Salvus ero, et interfecto Ulysse,
caput *ejus* tibi feram, certumque habens signum,
dices Dolonem ad naves Græcorum ivisse,
aut filio Tydei : nec incruenta manu
revertar domum, priusquam lumen in terram redeat.

CHORUS.

Thymbræe, Delie et Lyciæ in
templo pedem ponens,
Apollo, o divinum caput, veni arcitenens, veni nocturni
ductor viro salutifer itineris, et
adsis et opitulare Dardanidis,
o omnipotens, o Trojæ mœnium antiquorum conditor.
Perveniat autem ad navalia, et exercitus
Græci speculator
evadat, et revertatur rursus ad Iliacæ patriæ lares domesticos.
Phthiarum equarum tum in currum ascendat, [diderit,
dominus *noster* (*Hector*) postquam Græcum Martem per-

τὰς πόντιος Αἰακίδᾳ Πηλεῖ δίδωσι δαίμων·
ἐπεὶ πρό τ' οἴκων πρό τε γᾶς ἔτλα μόνος Στρ. β'
ναύσταθμα βὰς κατιδεῖν· ἄγαμαι
λήματος. Ἦ σπανία
τῶν ἀγαθῶν, ὅταν ᾖ
δυσάλιον ἐν πελάγει
καὶ σαλεύῃ πόλις. Ἔστι Φρυγῶν τις,
ἔστιν ἄλκιμος· ἔνι δὲ θράσος
ἐν αἰχμᾷ ποτὶ Μυσῶν ὅς ἐμὰν συμμαχίαν ἀτίζει.
Τίν' ἄνδρ' Ἀχαιῶν ὁ πεδοστιβὴς σφαγεὺς Ἀντ. β'
οὐτάσει ἐν κλισίαις, τετράπουν
μῖμον ἔχων ἐπὶ γᾶν
θηρός; Ἕλοι Μενέλαν,
κτανὼν δ' Ἀγαμεμνόνιον
κρᾶτ' ἐνέγκοι Ἑλένᾳ κακόγαμβρον
ἐς χέρας γόον, ὃς ἐπὶ πτόλιν,
ὃς ἐπὶ γᾶν Τροΐαν χιλιόναυν ἤλυθ' ἔχων στρατείαν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.
Ἄναξ, τοιούτων δεσπόταισιν ἄγγελος
εἴην τὸ λοιπὸν οἷά σοι φέρω μαθεῖν.

ΕΚΤΩΡ.
Ἦ πόλλ' ἀγρώσταις σκαιὰ πρόσκειται φρενί·
καὶ γὰρ σὺ ποίμνας δεσπόταις τελεσφόρους
ἥκειν ἔοικας ἀγγελῶν ἵν' οὐ πρέπει.
Οὐκ οἶσθα δῶμα τοὐμὸν ἢ θρόνους πατρὸς
οἷ χρῆν γεγωνεῖν σ' εὐτυχοῦντα ποιμνίων;

ΑΓΓΕΛΟΣ.
Σκαιοὶ βοτῆρές ἐσμεν· οὐκ ἄλλως λέγω·
ἀλλ' οὐδὲν ἧσσόν σοι φέρω κεδνοὺς λόγους.

ΕΚΤΩΡ.
Παῦσαι λέγων μοι τὰς προσαυλείους τύχας·
μάχας πρὸ χειρῶν καὶ δόρη βαστάζομεν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.
Τοιαῦτα κἀγὼ σημανῶν ἐλήλυθα·
ἀνὴρ γὰρ ἀλκῆς μυρίας στρατηλατῶν
στείχει φίλος σοι σύμμαχός τε τῇδε γῇ.

ΕΚΤΩΡ.
Ποίας πατρῴας γῆς ἐρημώσας πέδον;

ΑΓΓΕΛΟΣ.
Θρῄκης· πατρὸς δὲ Στρυμόνος κικλήσκεται.

ΕΚΤΩΡ.
Ῥῆσον τιθέντ' ἔλεξας ἐν Τροίᾳ πόδα.

ΑΓΓΕΛΟΣ.
Ἔγνως· λόγου δὲ δὶς τόσου μ' ἐκούφισας.

ΕΚΤΩΡ.
Καὶ πῶς πρὸς Ἴδης ὀργάδας πορεύεται,
πλαγχθεὶς πλατείας πεδιάδος θ' ἁμαξιτοῦ;

ΑΓΓΕΛΟΣ.
Οὐκ οἶδ' ἀκριβῶς, εἰκάσαι γε μὴν πάρα.
Νυκτὸς γὰρ οὔτι φαῦλον ἐμβαλεῖν στρατὸν,
κλύοντα πλήρη πεδία πολεμίας χερός.
Φόβον δ' ἀγρώσταις, οἳ κατ' Ἰδαῖον λέπας
οἰκοῦμεν αὐτόρριζον ἑστίαν χθονὸς,
παρέσχε, δρυμὸν νυκτὸς ἔνθηρον μολών.

quas marinus deus Æacidæ Peleo dedit:
quandoquidem pro laribus et pro patria ausus est solus
navium stationes exploratum ire: suspicio *eum*
ob animi fortitudinem. Rari profecto *sunt*
viri fortes, quando sunt
tenebræ in mari,
et fluctuat civitas. Est ex Phrygibus aliquis,
est fortis: inest audacia
in hasta contra *eum,* qui meam Mysorum *scilicet* societatem despicit.
Quem virum ex Achivis pedester iste occisor (*Dolon*)
vulnerabit in tentoriis, quadrupedis
feræ gressum imitans
super humum? *Utinam* occidat Menelaum,
et interfecti Agamemnonis
caput referat, Helenæ luctum ob infortunium leviri,
in manus *tradens,* qui contra patriam,
qui contra solum Trojanum mille navium venit secum ducens expeditionem.

NUNCIUS.
Rex, talium rerum sim dominis
nuncius in posterum, quales *nunc* tibi affero cognoscendas.

HECTOR.
Profecto multa rusticis absurda insunt in animo:
etenim tu de gregibus fetu fertilibus dominis
videris venisse nunciaturus *aliquid,* ubi non opportunum est.
Nonne novisti domum meam aut sedem patris,
quo nuncium deferre debebas, si fortuna læta frueris in gregibus?

NUNCIUS.
Stulti *nos* pastores sumus, non nego:
sed nihilominus affero tibi faustum nuncium.

HECTOR.
Desine loqui mihi villaticas fortunas:
pugnas in manibus gerimus et certamina.

NUNCIUS.
Talia et ego significaturus veni:
vir nimirum exercitus numerosi dux
venit tibi amicus et belli socius huic terræ.

HECTOR.
Cujusnam patriæ terræ solum deserens?

NUNCIUS.
Thraciæ: patre vero Strymone natus vocatur.

HECTOR.
Rhesum dicis in agro Trojano posuisse pedem.

NUNCIUS.
Intellexisti: sermone autem bis tanto me levasti.

HECTOR.
At quomodo ad Idæ saltus iter facit,
aberrans a lata campestrique plaustraria via?

NUNCIUS.
Non scio certo, sed tamen conjicere licet.
Haud enim res levicula *est* admovere exercitum noctu,
si quis audit campos hostili manu plenos *esse.*
Terrorem vero rusticis, qui in Idæo monte
habitamus priscum larem terræ,
indidit, noctu ad saltum feris abundantem accedens.

Πολλῇ γὰρ ἠχῇ Θρῄκιος ῥέων στρατὸς
ἔστειχε· θάμβει δ' ἐκπλαγέντες ἵεμεν
ποίμνας πρὸς ἄκρας, μή τις Ἀργείων μόλῃ
λεηλατήσων καὶ σὰ πορθήσων σταθμά,
πρὶν δὴ δι' ὤτων γῆρυν οὐχ Ἑλληνικὴν
ἐδεξάμεσθα καὶ μετέστημεν φόβου.
Στείχων δ' ἄνακτος προὐξερευνητὰς στρατοῦ
ἀνιστόρησα Θρῃκίοις προσφθέγμασι
τίς ὁ στρατηγὸς καὶ τίνος κεκλημένος
στείχει πρὸς ἄστυ Πριαμίδαισι σύμμαχος.
Καὶ πάντ' ἀκούσας ὧν ἐφιέμην μαθεῖν
ἔστην· ὁρῶ δὲ Ῥῆσον ὥστε δαίμονα
ἑστῶτ' ἐν ἱππείοισι Θρῃκίοις ὄχοις.
Χρυσῇ δὲ πλάστιγξ αὐχένα ζυγηφόρον
πώλων ἔκλῃε χιόνος ἐξαυγεστέρων.
Πέλτη δ' ἐπ' ὤμων χρυσοκολλήτοις τύποις
χαλκῆ, μετώποις ἱππικοῖσι πρόσδετος,
ἔλαμπε· Γοργὼν δ' ὡς ἀπ' αἰγίδος θεᾶς
πολλοῖσι σὺν κώδωσιν ἐκτύπει φόβον.
Στρατοῦ δὲ πλῆθος οὐδ' ἂν ἐν ψήφου λόγῳ
θέσθαι δύναι' ἄν, ὡς ἄπλατον ἦν ἰδεῖν,
πολλοὶ μὲν ἱππῆς, πολλὰ πελταστῶν τέλη,
πολλοὶ δ' ἀτράκτων τοξόται, πολὺς δ' ὄχλος
γυμνὴς ὁμαρτῇ Θρῃκίαν ἔχων στολήν.
Τοιόσδε Τροίᾳ σύμμαχος πάρεστ' ἀνήρ,
ὃν οὔτε φεύγων οὔθ' ὑποσταθεὶς δορὶ
ὁ Πηλέως παῖς ἐκφυγεῖν δυνήσεται.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅταν πολίταις εὐσταθῶσι δαίμονες,
ἕρπει κατάντης ξυμφορὰ πρὸς τἀγαθά.

ΕΚΤΩΡ.

Πολλούς, ἐπειδὴ τοὐμὸν εὐτυχεῖ δόρυ
καὶ Ζεὺς πρὸς ἡμῶν ἐστιν, εὑρήσω φίλους.
Ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν δεόμεθ', οἵτινες πάλαι
μὴ ξυμπονοῦσιν, ἡνίκ' ἐξώστης Ἄρης
ἔθραυε λαίφη τῆσδε γῆς μέγας πνέων.
Ῥῆσος δ' ἔδειξεν οἷος ἦν Τροίᾳ φίλος·
ἥκει γὰρ ἐς δαῖτ', οὐ παρὼν κυνηγέταις
αἱροῦσι λείαν οὐδὲ συγκαμὼν δορί.

ΧΟΡΟΣ.

Ὀρθῶς ἀτίζεις κἀπίμομφος εἶ φίλοις·
δέχου δὲ τοὺς θέλοντας ὠφελεῖν πόλιν.

ΕΚΤΩΡ.

Ἀρκοῦμεν οἱ σώζοντες Ἴλιον πάλαι.

ΧΟΡΟΣ.

Πέποιθας ἤδη πολεμίους ᾑρηκέναι;

ΕΚΤΩΡ.

Πέποιθα· δείξει τοὐπιὸν σέλας θεοῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅρα τὸ μέλλον· πόλλ' ἀναστρέφει θεός.

ΕΚΤΩΡ.

Μισῶ φίλοισιν ὕστερον βοηδρομεῖν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἄναξ, ἀπωθεῖν συμμάχους ἐπίφθονον.

Magno enim clangore Thracius exercitus fluens
gradiebatur, et stupore consternati *nos* egimus [accederet
greges in summos montes, *timentes* ne quis Græcorum
prædam abacturus et depopulaturus tua armenta,
donec tandem per aures vocem non Græcam
accepimus et a metu destitimus.
Vadens vero missos ab duce antecursores exercitus
interrogavi Thracio alloquio,
quis dux et a quo patre vocatus
pergat ad urbem Priamidis auxiliator.
Et postquam audivi omnia quæ cupiebam cognoscere,
substiti : et vidi Rhesum veluti deum
stantem in Thracio curru equestri.
Aureum vero jugum collum jugiferum
equorum constringebat nivi candidiorum.
Et pelta in humeris aureis figuris *insignis*
ænea, frontibus equinis juncta (i. e. *ornata*),
fulgebat, et velut Gorgo a clypeo deæ (*Minervæ*),
multis cum tintinnabulis terrorem resonans injiciebat.
At copiarum numerum neque in calculi ratione
ponere possis, ut immensus erat visu,
multi equites, multi peltastarum ordines,
multi quoque sagittarum jaculatores, et multa turba
levis armaturæ simul, Thracium gerens vestitum.
Hujusmodi Trojæ socius adest vir,
quem neque fuga, neque subsistens certamine,
Pelei filius poterit effugere.

CHORUS.

Quando civibus placati sunt dii,
fortuna proclivis fertur in bonum.

HECTOR.

Multos, quandoquidem mea hasta feliciter rem gerit
et Juppiter nobiscum est, inveniam amicos.
Verum nihil ipsis indigemus, qui quidem olim
non una laboraverunt, quando vehemens Mars
discindebat vela hujus terræ violenter spirans.
Rhesus autem ostendit qualis esset Trojæ amicus :
venit enim ad convivium, cum non adfuerit venatoribus
capientibus prædam, neque una laboraverit hasta.

CHORUS.

Merito contemnis et culpas amicos :
sed tamen recipe eos qui juvare volunt civitatem.

HECTOR.

Sufficimus *nos* qui Ilium a longo tempore salvum præsta[mus

CHORUS.

Putas jam hostes te debellasse?

HECTOR.

Puto : ostendet *id* sequens dei (*Solis*) jubar.

CHORUS.

Provide futura : multa invertit deus (*fortuna*).

HECTOR.

Odi sero opitulari amicis.

NUNCIUS.

Rex, repellere socios, invidiosum *est*.

Φόβος γένοιτ' ἂν πολεμίοις ὀφθεὶς μόνον.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅδ' οὖν, ἐπείπερ ἦλθε, σύμμαχος μὲν οὔ,
ξένος δὲ πρὸς τράπεζαν ἡκέτω ξένων·
χάρις γὰρ αὐτῷ Πριαμιδῶν διώλετο.

ΕΚΤΩΡ.

Σύ τ' εὖ παραινεῖς καὶ σὺ καιρίως σκοπεῖς·
ὁ χρυσοτευχὴς οὕνεκ' ἀγγέλου λόγων
Ῥῆσος παρέστω τῇδε σύμμαχος χθονί.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀδράστεια μὲν ἁ Διὸς παῖς Στρ. α'
εἴργοι στομάτων φθόνον·
φράσω γὰρ δὴ ὅσον μοι
ψυχᾷ προσφιλές ἐστιν εἰπεῖν.
Ἥκεις, ὦ ποταμοῦ παῖ,
ἥκεις, ἐπλάθης Φρυγίαν πρὸς αὐλὰν
ἀσπαστὸς, ἐπεί σε χρόνῳ
Πιερὶς μάτηρ, ὅ τε καλλιγέφυ-
ρος ποταμὸς πορεύει
Στρυμὼν, ὅς ποτε τᾶς μελῳδοῦ Ἀντ. α'
Μούσας δι' ἀκηράτων
δινηθεὶς ὑδροειδὴς
κόλπων σὰν ἐφύτευσεν ἥβαν.
Σύ μοι Ζεὺς ὁ φαναῖος
ἥκεις διφρεύων βαλιαῖσι πώλοις.
Νῦν, ὦ πατρὶς ὦ Φρυγία,
ξὺν θεῷ, νῦν σοι τὸν ἐλευθέριον
Ζῆνα πάρεστιν εἰπεῖν.
Ἆρά ποτ' αὖθις ἁ παλαιὰ Στρ. β'
Τροία τοὺς προπότας παναμερεύσει
θιάσους ἐρώτων
ψαλμοῖσι καὶ κυλίκων οἰνοπλανήτοις
ἐπιδεξίοις ἁμίλλαις,
κατὰ πόντον Ἀτρειδᾶν
Σπάρταν οἰχομένων Ἰλιάδος παρ' ἀκτᾶς;
Ὦ φίλος, εἴθε μοι
σᾷ χερὶ καὶ σῷ δορὶ πράξας τάδ' ἐς οἶκον ἔλθοις.
Ἐλθὲ, φάνηθι, τὰν ζάχρυσον Ἀντ. β'
Πηλείδᾳ προβαλοῦ κατ' ὄμμα πέλταν,
δοχμίαν πεδαίρων
σχιστὰν παρ' ἄντυγα, πώλους ἐρεθίζων
δίβολόν τ' ἄκοντα πάλλων.
Σὲ γὰρ οὔτις ὑποστὰς
Ἀργείας ποτ' ἐν Ἥρας δαπέδοις χορεύσει·
ἀλλά νιν ἅδε γᾶ
καπφθίμενον Θρῃκὶ μόρῳ φίλτατον ἄχθος οἴσει.
Ἰὼ ἰώ. Ἐπῳδ.
Μέγας ὦ βασιλεῦ, καλὸν, ὦ Θρῄκη,
σκύμνον ἔθρεψας πολίαρχον ἰδεῖν.
Ἴδε χρυσόδετον σώματος ἀλκὴν,
κλύε καὶ κόμπους κωδωνοκρότους
παρὰ πορπάκων κελαδοῦντας.
Θεὸς, ὦ Τροία, θεὸς, αὐτὸς Ἄρης,
ὁ Στρυμόνιος πῶλος ἀοιδοῦ

Terrori erit hostibus solo adspectu.

CHORUS.

Iste igitur, quoniam advenit, non quidem belli socius,
sed hospes ad mensam hospitum veniat:
gratiæ enim Priamidarum ei perierunt.

HECTOR.

Tuque recte mones, et tu opportune rem consideras:
ille aureis armis fulgens, ex nuncii sermone,
Rhesus adsit huic terræ socius.

CHORUS.

Adrastea, Jovis filia,
avertat a verbis *meis* invidiam:
dicam enim jam quod mihi
in animo dicere gratum est.
Venisti, o Fluminis fili,
venisti, accessisti ad Phrygiam aulam
acceptus, quando tandem te
Pieris mater, et pulcris pontibus junctus
fluvius misit *huc*
Strymon, qui olim cantatricis
Musæ per intemeratos sinus
volutatus undis
tuam procreavit pubertatem.
Tu mihi Juppiter Lucetius
venisti, vehens velocibus equis.
Nunc, o patria, o Phrygia,
favente deo, nunc tibi liberatorem
Jovem licebit canere.
Num tandem rursus antiqua
Troja per totum diem celebrabit sibi propinantium
istos cœtus amatoriis
cantilenis et poculorum ebriis
dextrorsum circumeuntium vicibus,
per mare Atridis
Spartam profectis ab littore Iliaco?
O care, utinam mihi,
tua manu et tua hasta confectis his, domum revertaris!
Veni, compare, auro fulgidam
peltam Pelidæ objicias ob oculos,
obliquam attollens
juxta apertum orbem currus, equos incitans
jaculumque bifurca cuspide vibrans.
Te enim sustinens nullus
saltabit unquam in Argivæ Junonis templo;
sed eum hæc terra
peremtum Thracio fato carissimum onus feret.
Io io!
O magnus rex, eximium, o Thracia,
adspectu aluisti catulum civitatis principem.
Vide aureum corporis munimentum,
audi etiam strepitum tintinnabulorum crepitantium
a scuti loris resonantem.
Deus *velut*, o Troja, deus, ipse Mavors,
ille pullus Strymonius cantatricis

Μούσης ἥκων καταπνεῖ σε.

ΡΗΣΟΣ.

Χαῖρ', ἐσθλὸς ἐσθλοῦ παῖ, τύραννε τῆσδε γῆς,
Ἕκτορ· παλαιᾷ σ' ἡμέρᾳ προσεννέπω.
Χαίρω δέ σ' εὐτυχοῦντα καὶ προσήμενον
πύργοισιν ἐχθρῶν· συγκατασκάψων δ' ἐγὼ
τείχη πάρειμι καὶ νεῶν πρήσων σκάφη.

ΕΚΤΩΡ.

Παῖ τῆς μελῳδοῦ μητέρος, Μουσῶν μιᾶς,
Θρῃκός τε ποταμοῦ Στρυμόνος, φιλῶ λέγειν
τἀληθὲς ἀεὶ κοὐ διπλοῦς πέφυκ' ἀνήρ.
Πάλαι, πάλαι χρῆν τῇδε συγκάμνειν χθονὶ
ἐλθόντα, καὶ μὴ τοὐπὶ σ' Ἀργείων ὕπο
Τροίαν ἐᾶσαι πολεμίων πεσεῖν δορί.
Οὐ γάρ τι λέξεις ὡς ἄκλητος ὢν φίλοις
οὐκ ἦλθες οὐδ' ἤμυνας οὐδ' ἐπεστράφης.
Τίς γάρ σε κήρυξ ἢ γερουσία Φρυγῶν
ἐλθοῦσ' ἀμύνειν οὐκ ἐπέσκηψεν πόλει;
ποῖον δὲ δώρων κόσμον οὐκ ἐπέμψαμεν;
Σὺ δ' ἐγγενὴς ὢν βάρβαρός τε βαρβάρους
Ἕλλησιν ἡμᾶς προὔπιες τὸ σὸν μέρος.
Καίτοι σέ μικρᾶς ἐκ τυραννίδος μέγαν
Θρῃκῶν ἄνακτα τῇδ' ἔθηκ' ἐγὼ χερὶ,
ὅτ' ἀμφὶ Πάγγαιόν τε Παιόνων τε γῆν
Θρῃκῶν ἀρίστοις ἐμπεσὼν κατὰ στόμα,
ἔρρηξα πέλτην, σοὶ δὲ δουλώσας λεὼν
παρέσχον· ὧν σὺ λακτίσας πολλὴν χάριν,
φίλων νοσούντων ὕστερον βοηδρομεῖς.
Οἳ δ' οὐδὲν ἡμῖν ἐν γένει πεφυκότες,
πάλαι παρόντες, οἱ μὲν ἐν χωστοῖς τάφοις
κεῖνται πεσόντες, πίστις οὐ σμικρὰ πόλει,
οἱ δ' ἔν θ' ὅπλοισι καὶ παρ' ἱππείοις ὄχοις
ψυχρὰν ἄησιν δίψιόν τε πῦρ θεοῦ
μένουσι καρτεροῦντες, οὐκ ἐν δεμνίοις
πυκνὴν ἄμυστιν, ὡς σὺ, δεξιούμενοι.
Ταῦθ', ὡς ἂν εἰδῇς Ἕκτορ' ὄντ' ἐλεύθερον,
καὶ μέμφομαί σοι καὶ λέγω κατ' ὄμμα σόν.

ΡΗΣΟΣ.

Τοιοῦτός εἰμι χαὐτὸς, εὐθεῖαν λόγων
τέμνων κέλευθον, κοὐ διπλοῦς πέφυκ' ἀνήρ.
Ἐγὼ δὲ μεῖζον ἢ σὺ, τῆσδ' ἀπὼν χθονὸς,
λύπῃ πρὸς ἧπαρ δυσφορῶν ἐτειρόμην·
ἀλλ' ἀγχιτέρμων γαῖά μοι, Σκύθης λεὼς,
μέλλοντι νόστον τὸν πρὸς Ἴλιον περᾶν
ξυνῆψε πόλεμον· Εὐξένου δ' ἀφικόμην
πόντου πρὸς ἀκτὰς, Θρῇκα πορθμεύσας στρατόν.
Ἔνθ' αἱματηρὸς πέλανος ἐς γαῖαν Σκύθης
ἠντλεῖτο λόγχῃ, Θρῄξ τε συμμιγὴς φόνος.
Τοιάδε τοί μ' ἀπεῖργε συμφορὰ πέδον
Τροίας ἱκέσθαι σύμμαχόν τέ σοι μολεῖν.
Ἐπεὶ δ' ἔπερσα, τῶνδ' ὁμηρεύσας τέκνα,
τάξας ἔτειον δασμὸν ἐς δόμους φέρειν,
ἥκω περάσας ναυσὶ πόντιον στόμα,
τὰ δ' ἄλλα πεζὸς γῆς περῶν ὁρίσματα,

Musæ veniens aspirat tibi.

RHESUS.

Salve, bone boni *patris* fili, domine hujus terræ,
Hector : ex longo te tandem tempore alloquor.
Gaudeo autem tibi secundas esse res, et te assidere
turribus hostium : una autem eversurus ego
muros Græcorum adsum et incensurus navium alveos.

HECTOR.

Fili canoræ matris, unius ex Musis,
Thraciique fluvii Strymonis, amo loqui
vera semper, nec duplex vir sum.
Jam pridem, pridem debebas opitulari huic terræ
advenientem, nec, quantum in te *est*, ab Argivis
hostibus Trojam sinere everti armis.
Haudquaquam enim dices, te invocatum *nempe* ab amicis,
non venisse, neque opem tulisse, neque curavisse *nos*.
Quis enim præco, aut legatio Phrygum,
profectus ad te, non obtestatus est, ut opem ferres civitati?
quem donorum ornatum non misimus *tibi*?
Tu vero cognatus *nobis* et barbarus barbaros
nos Græcis propinasti, quantum in te fuit.
Atqui te ex parvo imperio magnum
Thracum regem feci ego hac dextra,
quando circa Pangæum *montem* et Pæonum agrum
in fortissimos Thracum irruens adversa fronte,
fregi peltam *eorum*, et tibi subactum populum
tradidi : quorum tu magna gratia proculcata,
amicis laborantibus, sero opitularis.
Qui vero nobis nihil sunt cognati genere,
jam pridem præsentes, alii in aggestis tumulis
jacent mortui, documentum fidei non exiguum civitati;
alii vero in armis et juxta equestres currus
frigidos flatus et sitibundum ignem dei (*Solis*)
manent fortiter sustinentes, non in lectis convivalibus
crebros haustus, ut tu, propinantes.
Hæc, ut scias esse Hectorem liberum,
expostulo tecum et dico tibi in os.

RHESUS.

Talis sum et ego, rectam sermonum
secans viam, neque sum duplex homo.
Ego vero magis quam tu, quod absens fuerim ab hac terra,
cum dolore in hepate *hoc* indignans cruciabar;
sed confinis mihi terra, Scythica gens,
cum maxime vellem iter facere ad Ilium,
bellum intulit : Euxini vero maris
veni ad littora, traducens Thracium exercitum.
Ibi effusus sanguis Scythicus in terram
hauriebatur hasta, et Thracia permixta cædes.
Talis nimirum casus detinebat me, ne *ad* campum
Trojæ proficiscerer bellique socius tibi venirem.
Postquam vero expugnavi *illos*, et eorum liberos accepi obsides,
constituens, ut annuum tributum domum mihi ferrent,
veni, navibus transvectus ponti fauces,
aliosque terræ fines emensus pedes,

οὐχ ὡς σὺ κομπεῖς τὰς ἐμὰς ἀμύστιδας,
οὐδ' ἐν ζαχρύσοις δώμασιν κοιμώμενος,
ἀλλ' οἷα πόντον Θρῄκιον φυσήματα
κρυσταλλόπηκτα Παίονάς τ' ἐπεζάρει,
ξὺν τοῖσδ' ἄϋπνος οἶδα τλὰς πορπάμασιν.
Ἀλλ' ὕστερον μὲν ἦλθον, ἐν καιρῷ δ' ὅμως·
σὺ μὲν γὰρ ἤδη δέκατον αἰχμάζεις ἔτος
κοὐδὲν περαίνεις, ἡμέραν δ' ἐξ ἡμέρας
ῥίπτεις κυβεύων τὸν πρὸς Ἀργείους Ἄρη·
ἐμοὶ δὲ φῶς ἓν ἡλίου καταρκέσει,
πέρσαντι πύργους ναυστάθμοις ἐπεισπεσεῖν
κτεῖναί τ' Ἀχαιούς· θατέρᾳ δ' ἀπ' Ἰλίου
πρὸς οἶκον εἶμι, συντεμὼν τοὺς σοὺς πόνους.
Ὑμῶν δὲ μή τις ἀσπίδ' ἄρηται χερί·
ἐγὼ γὰρ ἕξω τοὺς μέγ' αὐχοῦντας δορὶ
πέρσας Ἀχαιούς, καίπερ ὕστερος μολών.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ ἰώ· Στρ.
φίλα θροεῖς, φίλος Διόθεν εἶ
* * * * * μόνον
φθόνον ἄμαχον ὕπατος
Ζεὺς ἐθέλοι τὸν ἀμφὶ
σοῖσι λόγοισιν εἴργειν.
Τὸ δὲ νάϊον Ἀργόθεν δόρυ
οὔτε πρίν ποτ' οὔτε νῦν τιν' ἀνδρῶν
ἐπόρευσε σέθεν κρείσσω.
Πῶς γάρ μοι Ἀχιλλεὺς τὸ σὸν ἔγχος ἂν δύναιτο,
πῶς δ' Αἴας ὑπομεῖναι;
Εἰ γὰρ ἐγὼ τόδε γ' ἦμαρ εἰσίδοιμ', ἄναξ,
ὅπως πολυφόνου
χειρὸς ἀποινάσαιο λόγχᾳ.

ΡΗΣΟΣ.

Τοιαῦτα μέν σοι τῆς μακρᾶς ἀπουσίας
πρᾶξαι παρέξω· σὺν δ' Ἀδραστείᾳ λέγω,
ἐπειδὰν ἐχθρῶν τήνδ' ἐλευθέραν πόλιν
θῶμεν θεοῖσί τ' ἀκροθίνι' ἐξέλῃς,
ξὺν σοὶ στρατεύειν γῆν ἐπ' Ἀργείων θέλω
καὶ πᾶσαν ἐλθὼν Ἑλλάδ' ἐκπέρσαι δορί,
ὡς ἂν μάθωσιν ἐν μέρει πάσχειν κακῶς.

ΕΚΤΩΡ.

Εἰ τοῦ παρόντος τοῦδ' ἀπαλλαχθεὶς κακοῦ
πόλιν νεμοίμην ὡς τὸ πρίν ποτ' ἀσφαλῆ,
ἦ κάρτα πολλὴν θεοῖς ἂν εἰδείην χάριν.
Τὰ δ' ἀμφί τ' Ἄργος καὶ νομὸν τὸν Ἑλλάδος
οὐχ ὧδε πορθεῖν ῥᾴδι', ὡς λέγεις, δορί.

ΡΗΣΟΣ.

Οὐ τούσδ' ἀριστῆς φασιν Ἑλλήνων μολεῖν;

ΕΚΤΩΡ.

Κοὐ μεμφόμεσθά γ', ἀλλ' ἄδην ἐλαύνομεν.

ΡΗΣΟΣ.

Οὐκοῦν κτανόντες τούσδε πάντ' εἰργάσμεθα.

ΕΚΤΩΡ.

Μή νυν τὰ πόρρω τἀγγύθεν μεθεὶς σκόπει.

---

non ut tu opprobras mihi amystidas meas, *propinans*.
neque sub aureis tectis dormiens,
sed quales venti pontum Thracium
glaciantes Pæonesque premunt,
hos insomnis sustinens cum his sagis expertus sum.
Sed sero quidem veni, tamen adhuc in tempore :
tu enim jam decimum pugnas annum
et nihil efficis, sed diem de die
consumis Martis alea ludens adversus Argivos :
mihi vero lux unica solis sufficiet,
turribus expugnatis ad irrumpendum in navalia
Græcosque occidendum : et altera ab Ilio
domum pergam, brevi finitis tuis laboribus.
Vestrum vero ne quisquam clypeum tollat manu :
ego enim cohibebo valde gloriantes hasta
Achivos expugnans, quamvis sero advenerim.

CHORUS

Io io!
grata dicis, amicus ab Jove es
* * * * * tantum
invidiam invictam summus
Juppiter velit a
tuis verbis removere.
Navalis autem classis ab Argis *profecta*
nec antea unquam neque nunc ullum virum
advexit te præstantiorem.
Quomodo enim mihi Achilles tuam hastam poterit,
quomodo Ajax sustinere?
Utinam ego illum diem videam, *o* rex,
uti a cruenta
manu (*Achillis Ajacisque*) pœnam reposcas hasta.

RHESUS.

Talibus tibi pro longa *mea* absentia
ut fruaris præstabo : cum venia autem Adrasteæ dico,
postquam ab hostibus hanc civitatem liberam
fecerimus, et diis spolia exemeris,
tecum in terram Argivam proficisci volo
et *eo* delatus totam Græciam vastare armis,
ut discant vicissim malis affligi.

HECTOR.

Si præsenti hocce malo liberatus
urbem incolerem, ut olim aliquando, tutam,
profecto multam diis haberem gratiam.
Quod vero ad Argos attinet et regionem Græciæ,
non ita facile *est*, ut dicis, *eam* vastare armis.

RHESUS.

Nonne istos fortissimos Græcorum aiunt venisse *huc*?

HECTOR.

Neque vituperamus certe, sed abunde pellimus.

RHESUS.

Igitur, hisce interfectis, omnia perfecerimus.

HECTOR.

Ne nunc quæ procul sunt considera, omittens quæ sunt in [manibus.

ΡΗΣΟΣ.

Ἀρκεῖν ἔοικέ σοι παθεῖν, δρᾶσαι δὲ μή.

ΕΚΤΩΡ.

Πολλῆς γὰρ ἄρχω κἀνθάδ' ὢν τυραννίδος.
Ἀλλ' εἴτε λαιὸν εἴτε δεξιὸν κέρας
εἴτ' ἐν μέσοισι συμμάχοις, πάρεστί σοι
πέλτην ἐρεῖσαι καὶ καταστῆσαι στρατόν.

ΡΗΣΟΣ.

Μόνος μάχεσθαι πολεμίοις, Ἕκτορ, θέλω.
Εἰ δ' αἰσχρὸν ἡγεῖ μὴ συνεμπρῆσαι νεῶν
πρύμνας, πονήσας τὸν πάρος πολὺν χρόνον,
τάξον μ' Ἀχιλλέως καὶ στρατοῦ κατὰ στόμα.

ΕΚΤΩΡ.

Οὐκ ἔστ' ἐκείνῳ θοῦρον ἐντάξαι δόρυ.

ΡΗΣΟΣ.

Καὶ μὴν λόγος γ' ἦν ὡς ἔπλευσ' ἐπ' Ἴλιον.

ΕΚΤΩΡ.

Ἔπλευσε καὶ πάρεστιν· ἀλλὰ μηνίων
στρατηλάταισιν, οὐ συναίρεται δόρυ.

ΡΗΣΟΣ.

Τίς δὴ μετ' αὐτὸν ἄλλος εὐδοξεῖ στρατοῦ;

ΕΚΤΩΡ.

Αἴας ἐμοὶ μὲν οὐδὲν ἡσσᾶσθαι δοκεῖ
χὠ Τυδέως παῖς· ἔστι δ' αἱμυλώτατον
κρότημ' Ὀδυσσεύς, λῆμά τ' ἀρκούντως θρασὺς
καὶ πλεῖστα χώραν τήνδ' ἀνὴρ καθυβρίσας·
ὃς εἰς Ἀθάνας σηκὸν ἔννυχος μολὼν
κλέψας ἄγαλμα ναῦς ἐπ' Ἀργείων φέρει.
Ἤδη δ' ἀγύρτης πτωχικὴν ἔχων στολὴν
εἰσῆλθε πύργους, πολλὰ δ' Ἀργείοις κακὰ
ἠρᾶτο, πεμφθεὶς Ἰλίου κατάσκοπος·
κτανὼν δὲ φρουροὺς καὶ παραστάτας πυλῶν
ἐξῆλθεν· ἀεὶ δ' ἐν λόχοις εὑρίσκεται
Θυμβραῖον ἀμφὶ βωμὸν ἄστεως πέλας
θάσσων· κακῷ δὲ μερμέρῳ παλαίομεν.

ΡΗΣΟΣ.

Οὐδεὶς ἀνὴρ εὔψυχος ἀξιοῖ λάθρα
κτεῖναι τὸν ἐχθρὸν, ἀλλ' ἰὼν κατὰ στόμα.
Τοῦτον δ' ὃν ἵζειν φὴς σὺ κλωπικὰς ἕδρας
καὶ μηχανᾶσθαι, ζῶντα συλλαβὼν ἐγὼ
πυλῶν ἐπ' ἐξόδοισιν ἀμπείρας ῥάχιν
στήσω πετεινοῖς γυψὶ θοινατήριον.
Λῃστὴν γὰρ ὄντα καὶ θεῶν ἀνάκτορα
συλῶντα δεῖ νιν τῷδε κατθανεῖν μόρῳ.

ΕΚΤΩΡ.

Νῦν μὲν καταυλίσθητε· καὶ γὰρ εὐφρόνη.
Δείξω δ' ἐγώ σοι χῶρον ἔνθα χρὴ στρατὸν
τὸν σὸν νυχεῦσαι τοῦ τεταγμένου δίχα.
Ξύνθημα δ' ἡμῖν Φοῖβος, ἤν τι καὶ δέῃ,
μέμνησ' ἀκούσας Θρῃκί τ' ἄγγειλον στρατῷ.
Ὑμᾶς δὲ βάντας χρὴ προταινὶ τάξεων
φρουρεῖν ἔγερτι, καὶ νεῶν κατάσκοπον
δέχθαι Δόλωνα· καὶ γὰρ, εἴπερ ἐστὶ σῶς,
ἤδη πελάζει στρατοπέδοισι Τρωικοῖς.

RHESUS.

Sufficere tibi videtur pati *mala*, non etiam exercere.

HECTOR.

Amplum enim imperium obeo, etiam hic manens.
Verum sive ad sinistrum, sive ad dextrum cornu,
sive inter medios socios licet tibi
peltam impellere et constituere exercitum *tuum*.

RHESUS.

Solus pugnare cum hostibus, Hector, volo.
Quod si turpe ducis non unà *mecum* incendere navium
puppes, cum tam longo prius tempore laboraveris,
colloca me in os Achillis et exercitus.

HECTOR.

Non licet contra illum martiam hastam dirigere.

RHESUS.

Atqui sermo fuit, eum navigasse ad Ilium.

HECTOR.

Navigavit et adest : verum irascens
imperatoribus, non tollit hastam sociam.

RHESUS.

Quis igitur alius post eum clarus est in exercitu?

HECTOR.

Ajax mihi quidem nihil inferior videtur
et Tydei filius : est etiam facundissimum
crepitaculum Ulysses, animoque satis ferox,
et plurimæ injuriæ in hanc terram auctor.
Qui in templum Minervæ noctu ingressus,
palladium furatus ad naves Argivorum detulit.
Tum etiam circulator, mendici vestitu indutus,
intravit mœnia, et multa Argivis mala
precabatur, missus ut Ilium exploraret :
et postquam custodes et portarum præsides interfecit,
egressus est : semperque in insidiis invenitur
juxta Thymbræam aram prope urbem
subsidens : luctamur autem cum callido malefico.

RHESUS

Nullus vir fortis vult clam
hostem interficere, sed obviam procedens ex adverso
Istum vero, quem tu sedere dicis in insidiis dolosis
et struere machinas, vivum comprehendens ego,
in exitu portarum transfixum spina dorsi
collocabo, volucribus vulturibus epulas.
Prædo enim cum sit et deorum templa
spoliet, oportet eum hoc fato interire.

HECTOR.

Nunc quidem capite locum castris : nox enim *jam est*.
Ego vero tibi monstrabo locum, ubi oportet exercitum
tuum pernoctare seorsum ab ordinibus.
Tesseram autem nobis esse Phœbum, si quid forte opus fuerit,
memento te audivisse, et significa Thracio exercitui.
Vos vero euntes oportet paululum ante ordines
excubias agere vigilantes, et exploratorem navium
excipere Dolonem : etenim, si modo salvus est,
iam appropinquat castris Trojanis.

ΧΟΡΟΣ.

Τίνος ἁ φυλακά; τίς ἀμείβει Στρ.
τὰν ἐμάν; Πρῶτα
δύεται σημεῖα, καὶ ἑπτάποροι
Πλειάδες αἰθέριαι· μέσα δ' αἰετὸς οὐρανοῦ ποτᾶται.
Ἔγρεσθε, τί μέλλετε; κοιτᾶν,
ἔγρεσθε πρὸς φυλακάν.
Οὐ λεύσσετε μηνάδος αἴγλαν;
ἀὼς δὴ πέλας, ἀὼς
γίγνεται, καί τις προμολῶν ὅδε γ' ἐστὶν ἀστήρ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τίς ἐκηρύχθη πρώτην φυλακήν;
* * * * * * * * *

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Μυγδόνος υἱόν φασι Κόροιβον.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τίς γὰρ ἐπ' αὐτῷ;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Κίλικας Παίων
στρατὸς ἤγειρεν, Μυσοὶ δ' ἡμᾶς.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Οὐκοῦν Λυκίους πέμπτην φυλακὴν
βάντας ἐγείρειν
καιρὸς κλήρου κατὰ μοῖραν.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν αἴω· Σιμόεντος Ἀντ.
ἡμένα κοίτας
φονίας ὑμνεῖ πολυχορδοτάτα
γήρυϊ παιδολέτωρ μελοποιὸς ἀηδονὶς μερίμνας·
ἤδη δὲ νέμουσι κατ' Ἴδαν
ποίμνια· νυκτιβρόμου
σύριγγος ἰὰν κατακούω·
θέλγει δ' ὄμματος ἕδραν
ὕπνος· ἄδιστος γὰρ ἔβα βλεφάροις πρὸς ἀοῦς.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τί ποτ' οὐ πελάθει σκοπός, ὃν ναῶν
Ἕκτωρ ὤτρυνε κατόπταν;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ταρβῶ· χρόνιος γὰρ ἄπεστιν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἀλλ' ἦ κρυπτὸν λόχον εἰσπαίσας
διόλωλε; τάχ' ἂν δ' εἴη φοβερόν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Αὐδῶ Λυκίους πέμπτην φυλακὴν
βάντας ἐγείρειν
ἡμᾶς κλήρου κατὰ μοῖραν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Διόμηδες, οὐκ ἤκουσας — ἢ κενὸς ψόφος
στάζει δι' ὤτων; — τευχέων τινὰ κτύπον;

ΔΙΟΜΗΔΗΣ.

Οὔκ, ἀλλὰ δεσμὰ πωλικῶν ἐξ ἀντύγων
κλάζει σιδήρου· κἀμέ τοι, πρὶν ᾐσθόμην
δεσμῶν ἀραγμὸν ἱππικῶν, ἔδυ φόβος.

CHORUS.

Cujusnam *est* vigilia? quis per vices succedit
meæ *stationi*? Prima
occidunt signa, et septemgradæ
Pleiades in æthere *apparent*, et aquila in medio cœlo volat.
Expergiscimini, quid cunctamini? e lectis,
expergiscimini ad vigiliam.
Nonne videtis lunæ lumen *pallescens*?
aurora jam prope, aurora
accedit, et quædam præcurrens hæcce est stella.

SEMICHORUS.

Cuinam indicta est prima vigilia?
* * * * * * * * * *

SEMICHORUS.

Corœbo Mygdonis filio dicunt.

SEMICHORUS.

Cui vero post eum?

SEMICHORUS.

Cilices Pæonius
exercitus excitavit, Mysi vero nos.

SEMICHORUS.

Igitur Lycios *ad* quintam vigiliam
nos euntes excitare
tempus *est* pro ordine sortis.

CHORUS.

Atqui audio, *quomodo* ad Simoentem
sedens cubili
cruentato canit multisona
voce liberorum interfectrix luscinia, cantus artifex, ærumnas:
jamque pascuntur in Ida
greges: noctu-strepentis
fistulæ vocem audio:
demulcet vero oculorum sedem
somnus: dulcissimus enim obrepit palpebris versus auroram.

SEMICHORUS.

Cur tandem non appropinquat speculator, quem naves
exploratum excitavit Hector?

SEMICHORUS.

Metuo: diu enim abest.

SEMICHORUS.

Numnam in occultas illapsus insidias
periit? mox res mihi fuerit formidolosa.

SEMICHORUS.

Jubeo Lycios *ad* quintam vigiliam
digressos excitare
nos pro ordine sortis.

ULYSSES.

Diomedes, nonne audisti — an inanis strepitus
stillat per aures? — armorum quendam sonum?

DIOMEDES.

Non: sed vincula ex equestribus rotis
clangunt ferri sonitu: et me sane, priusquam sensi
crepitum *esse* vinculorum equestrium, subiit metus.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ὅρα κατ' ὄρφνην μὴ φύλαξιν ἐντύχῃς.

ΔΙΟΜΗΔΗΣ.

Φυλάξομαί τοι κἀν σκότῳ τιθεὶς πόδα.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἢν δ' οὖν ἐγείρῃς, οἶσθα σύνθημα στρατοῦ;

ΔΙΟΜΗΔΗΣ.

Φοῖβον Δόλωνος οἶδα σύμβολον κλύων.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἔα·
εὐνὰς ἐρήμους τάσδε πολεμίων ὁρῶ.

ΔΙΟΜΗΔΗΣ.

Καὶ μὴν Δόλων γε τάσδ' ἔφραζεν Ἕκτορος
κοίτας, ἐφ' ᾧπερ ἔγχος εἵλκυσται τόδε.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τί δῆτ' ἂν εἴη; μῶν λόχος βέβηκέ ποι;

ΔΙΟΜΗΔΗΣ.

Ἴσως ἐφ' ἡμῖν μηχανὴν στήσων τινά.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Θρασὺς γὰρ Ἕκτωρ νῦν, ἐπεὶ κρατεῖ, θρασύς.

ΔΙΟΜΗΔΗΣ.

Τί δῆτ', Ὀδυσσεῦ, δρῶμεν; οὐ γὰρ εὕρομεν
τὸν ἄνδρ' ἐν εὐναῖς, ἐλπίδων δ' ἡμάρτομεν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Στείχωμεν ὡς τάχιστα ναυστάθμων πέλας.
Σώζει γὰρ αὐτὸν ὅστις εὐτυχῆ θεῶν
τίθησιν· ἡμῖν δ' οὐ βιαστέον τύχην.

ΔΙΟΜΗΔΗΣ.

Οὐκοῦν ἐπ' Αἰνέαν ἢ τὸν ἔχθιστον Φρυγῶν
Πάριν μολόντε χρὴ καρατομεῖν ξίφει.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Πῶς οὖν ἐν ὄρφνῃ πολεμίων ἀνὰ στρατὸν
ζητῶν δυνήσει τούσδ' ἀκινδύνως κτανεῖν;

ΔΙΟΜΗΔΗΣ.

Αἰσχρόν γε μέντοι ναῦς ἐπ' Ἀργείων μολεῖν,
δράσαντε μηδὲν πολεμίους νεώτερον.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Πῶς δ' οὐ δέδρακας; οὐ κτανόντε ναυστάθμων
κατάσκοπον Δόλωνα σώζομεν τάδε
σκυλεύματ'; ἢ πᾶν στρατόπεδον πέρσειν δοκεῖς;
Πείθου, πάλιν στείχωμεν. Εὖ δ' εἴη τυχεῖν.

ΑΘΗΝΑ.

Ποῖ δὴ λιπόντε Τρωικῶν ἐκ τάξεων
χωρεῖτε, λύπῃ καρδίαν δεδηγμένοι,
εἰ μὴ κτανεῖν σφῷν Ἕκτορ' ἢ Πάριν θεὸς
δίδωσιν; ἄνδρα δ' οὐ πέπυσθε σύμμαχον
Τροίᾳ μολόντα Ῥῆσον οὐ φαύλῳ τρόπῳ;
ὃς εἰ διοίσει νύκτα τήνδ' ἐς αὔριον,
οὔτ' ἄν σφ' Ἀχιλλέως οὔτ' ἂν Αἴαντος δόρυ
μὴ πάντα πέρσαι ναύσταθμ' Ἀργείων σχέθοι,
τείχη κατασκάψαντα καὶ πυλῶν ἔσω
λόγχῃ πλατεῖαν ἐσδρομὴν ποιούμενον.
Τοῦτον κατακτὰς πάντ' ἔχεις. Τὰς δ' Ἕκτορος
εὐνὰς ἔασον καὶ καρατόμους σφαγάς·

ULYSSES.

Vide ne per noctem incidas in excubitores.

DIOMEDES.

Cavebo sane, quamvis in tenebris promovens pedem.

ULYSSES.

Si vero excitas *aliquem*, nosti tesseram exercitus?

DIOMEDES.

Phœbum scio *esse* signum, ex Dolone audiens.

ULYSSES.

Vah!
cubilia hostium hæcce video deserta.

DIOMEDES.

Atqui Dolon hæc Hectoris *esse* dixit
strata, adversus quem hæc hasta est intenta.

ULYSSES.

Quid rei igitur fuerit? num forte cohors aliquo abiit?

DIOMEDES.

Fortasse contra nos structura aliquas insidias.

ULYSSES.

Audax enim nunc Hector *est*, quandoquidem vincit, audax.

DIOMEDES.

Quid igitur, Ulysses, faciamus? non enim invenimus
virum in strato, et spe sumus frustrati.

ULYSSES.

Abeamus quam celerrime ad stationem navium.
Servat enim eum deorum quisquis successum prosperum
dat ipsi: nobis vero non est pugnandum cum fortuna.

DIOMEDES.

Igitur ad Æneam, aut invisissimum Phrygum
Parim, euntes, oportet caput amputare gladio.

ULYSSES.

Quomodo igitur noctu per exercitum hostium
quærens poteris hosce sine periculo interficere?

DIOMEDES.

Certe tamen turpe *est* ad naves Argivorum redire
nullo in hostes facinore peracto.

ULYSSES.

Quomodo non peregisti? nonne interfecto navium
exploratore Dolone servamus hæcce
spolia? an totum exercitum putas te deleturum?
Obtempera, retro abeamus. Faveat vero fortuna.

MINERVA.

Quonam tandem relictis Trojanis ordinibus,
inde disceditis, mœstitia cor morsi,
quoniam vobis non interficiendum Hectorem aut Parim deus
dat? virum tamen non audivistis socium
Trojæ venisse Rhesum haud contemnendo apparatu?
qui si produxerit hanc noctem in crastinum,
neque Achillis ipsum, neque Ajacis hasta
coercebit quin castra Græcorum destruat,
muros diruentem, et intra portas
hasta latum introitum facientem.
Hunc si interfeceris, omnia habes. Hectoris vero
cubilia omitte et capitis truncationem:

ἔσται γὰρ αὐτῷ θάνατος ἐξ ἄλλης χερός.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Δέσποιν' Ἀθάνα, φθέγματος γὰρ ᾐσθόμην
τοῦ σοῦ συνήθη γῆρυν· ἐν πόνοισι γὰρ
παροῦσ' ἀμύνεις τοῖς ἐμοῖς ἀεί ποτε·
τὸν ἄνδρα δ' ἡμῖν ποῦ κατεύνασται φράσον,
πόθεν τέτακται βαρβάρου στρατεύματος.

ΑΘΗΝΑ.

Ὅδ' ἐγγὺς ἧσται κοὐ συνήθροισται στρατῷ,
ἀλλ' ἐκτὸς αὐτὸν τάξεων κατεύνασεν
Ἕκτωρ, ἕως ἂν νὺξ ἀμείψηται φάος.
Πέλας δὲ πῶλοι Θρῃκίων ἐξ ἁρμάτων
λευκαὶ δέδενται, διαπρεπεῖς ἐν εὐφρόνῃ·
στίλβουσι δ' ὥστε ποταμίου κύκνου πτερόν.
Ταύτας κτανόντε δεσπότην κομίζετε,
κάλλιστον οἴκοις σκῦλον· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπου
τοιόνδ' ὄχημα χθὼν κέκευθε πωλικόν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Διόμηδες, ἢ σὺ κτεῖνε Θρῄκιον λεών,
ἢ 'μοὶ πάρες γε, σοὶ δὲ χρὴ πώλων μέλειν.

ΔΙΟΜΗΔΗΣ.

Ἐγὼ φονεύσω, πωλοδαμνήσεις δὲ σύ.
Τρίβων γὰρ εἶ τὰ κομψὰ καὶ νοεῖν σοφός.
Χρὴ δ' ἄνδρα τάσσειν οὗ μάλιστ' ἂν ὠφελῇ.

ΑΘΗΝΑ.

Καὶ μὴν καθ' ἡμᾶς τόνδ' Ἀλέξανδρον βλέπω
στείχοντα, φυλάκων ἔκ τινος πεπυσμένον
δόξας ἀσήμους πολεμίων μεμβλωκότων.

ΔΙΟΜΗΔΗΣ.

Πότερα σὺν ἄλλοις ἢ μόνος πορεύεται;

ΑΘΗΝΑ.

Μόνος· πρὸς εὐνὰς δ', ὡς ἔοικεν, Ἕκτορος
χωρεῖ, κατόπτας σημανῶν ἥκειν στρατοῦ.

ΔΙΟΜΗΔΗΣ.

Οὐκοῦν ὑπάρχειν τόνδε κατθανόντα χρή;

ΑΘΗΝΑ.

Οὐκ ἂν δύναιο τοῦ πεπρωμένου πλέον.
Τοῦτον δὲ πρὸς σῆς χειρὸς οὐ θέμις θανεῖν.
Ἀλλ' ᾧπερ ἥκεις μορσίμους φέρων σφαγὰς
τάχυν'· ἐγὼ δὲ τῷδε σύμμαχος Κύπρις
δοκοῦσ' ἀρωγὸς ἐν πόνοις παραστατεῖν,
σαθροῖς λόγοισιν ἐχθρὸν ἄνδρ' ἀμείψομαι.
Καὶ ταῦτ' ἐγὼ μὲν εἶπον· ὃν δὲ χρὴ παθεῖν
οὐκ οἶδεν, οὐδ' ἤκουσεν ἐγγὺς ὢν λόγου.

ΠΑΡΙΣ.

Σὲ τὸν στρατηγὸν καὶ κασίγνητον λέγω,
Ἕκτορ, καθεύδεις; οὐκ ἐγείρεσθαί σε χρῆν;
Ἐχθρῶν τις ἥμιν χρίμπτεται στρατεύματι,
ἢ κλῶπες ἄνδρες ἢ κατάσκοποί τινες.

ΑΘΗΝΑ.

Θάρσει· φυλάσσει σ' ἥδε πρευμενὴς Κύπρις.
Μέλει δ' ὁ σός μοι πόλεμος, οὐδ' ἀμνημονῶ
τιμῆς, ἐπαινῶ δ' εὖ παθοῦσα πρὸς σέθεν.
Καὶ νῦν ἐπ' εὐτυχοῦντι Τρωικῷ στρατῷ

erit enim ipsi mors ab alia manu.

ULYSSES.

Domina Minerva, vocis enim sensi
tuæ consuetum sonum : nam in periculis
præsens meis opitularis mihi semper :
vir iste dic nobis ubi cubet,
et abs qua parte stationem habeat in barbaro exercitu.

MINERVA.

Hic prope est locatus, neque commixtus est cum exercitu,
sed extra ordines collocavit eum ad cubandum
Hector, donec nocti succedat lux diei.
Prope autem equi Thracios ad currus
albi ligati sunt, conspicui in nocte :
fulgent enim veluti fluvialis cygni penna.
Hos, interfecto domino, abducite,
pulcerrimum spolium domui : non est enim ubi
hujusmodi currum equestrem terra contineat.

ULYSSES.

Diomedes, aut tu trucida Thracium populum,
aut mihi permitte, tibi vero oportebit curæ esse equos.

DIOMEDES.

Ego occidam, tu vero domabis equos.
Exercitatus enim es in callidis artibus et inventu sollers.
Oportet autem hominem *ibi* collocare ubi maxime profuerit.

MINERVA.

Atqui Alexandrum hic video ad nos
venire, qui ex aliquo custodum rescivit
rumores vagos de hostibus advenientibus.

DIOMEDES.

Utrum cum aliis an solus vadit?

MINERVA.

Solus : ad cubilia vero, ut videtur, Hectoris
vadit, speculatores exercitus indicaturus advenisse.

DIOMEDES.

Num igitur istum prius mori oportet?

MINERVA.

Non poteris plus quam in fatis est.
Huncce vero non fas est mori a tua manu.
Verum cui venisti fatalem cædem afferens,
ad eum propera : ego vero huic (*Paridi*) socia Venus
visa *tanquam* adjutrix in periculis adstare,
inanibus dictis inimicum virum ludam. [debet, (*Rhesus,*)
Et hæc quidem ego dixi *vobis :* sed is, qui perpeti *fraudem*
non novit, neque audivit, quamvis sit prope, sermonem.

PARIS.

Te ducem et fratrem compello,
Hector, dormisne? nonne te vigilare oportebat?
Ex hostibus aliquis nobis appropinquavit exercitui,
aut fures, aut speculatores quidam.

MINERVA.

Bono sis animo : servat te hæcce (*ego*) benevola Venus.
Curæ vero mihi est tuum bellum, nec sum immemor
palmæ *a te delatæ*, faveoque tibi, beneficio affecta a te.
Et nunc propter salutem Trojani exercitus

ἥκω, πορεύουσ' ἄνδρα σοι μέγαν φίλον,
τῆς ὑμνοποιοῦ παῖδα Θρήκιον θεᾶς
Μούσης, πατρὸς δὲ Στρυμόνος κικλήσκεται.

ΠΑΡΙΣ.

Ἀεί ποτ' εὖ φρονοῦσα τυγχάνεις πόλει
κἀμοὶ, μέγιστον δ' ἐν βίῳ κειμήλιον
κρίνας σέ φημι τῇδε προσθέσθαι πόλει.
Ἥκω δ' ἀκούσας οὐ τορῶς, φήμη δέ τις
φύλαξιν ἐμπέπτωκεν ὡς κατάσκοποι
ἥκουσ' Ἀχαιῶν. Χὼ μὲν οὐκ εἰδὼς λέγει,
ὁ δ' εἰσιδὼν μολόντας οὐκ ἔχει φράσαι·
ὧν οὕνεκ' εὐνὰς ἤλυθον πρὸς Ἕκτορος.

ΑΘΗΝΑ.

Μηδὲν φοβηθῇς· οὐδὲν ἐν στρατῷ νέον·
Ἕκτωρ δὲ φροῦδος Θρῇκα κοσμήσων στρατόν.

ΠΑΡΙΣ.

Σύ τοί με πείθεις, σοῖς τε πιστεύων λόγοις
τάξιν φυλάξων εἶμ' ἐλεύθερος φόβου.

ΑΘΗΝΑ.

Χώρει· μέλειν γὰρ πάντ' ἐμοὶ δόκει τὰ σὰ,
ὥστ' εὐτυχοῦντας συμμάχους ἐμοὺς ὁρᾶν.
Γνώσει δὲ καὶ σὺ τὴν ἐμὴν προθυμίαν.
Ὑμᾶς δ' αὐτῶ τοὺς ἄγαν ἐρρωμένους,
Λαερτίου παῖ, θηκτὰ κοιμίσαι ξίφη.
Κεῖται γὰρ ἧμιν Θρήκιος στρατηλάτης,
ἵπποι τ' ἔχονται, πολέμιοι δ' ᾐσθημένοι
χωροῦσ' ἐφ' ὑμᾶς· ἀλλ' ὅσον τάχιστα χρὴ
φεύγειν πρὸς ὁλκοὺς ναυστάθμων. Τί μέλλετε
σκηπτοῦ 'πιόντος πολεμίων σῶσαι βίον;

ΧΟΡΟΣ.

Ἔα ἔα·
βάλλε, βάλλε, βάλλε, βάλλε,
θεῖνε, θεῖνε. Τίς ὅδ' ἀνήρ;
λεύσσετε, τοῦτον αὐδῶ.
Κλῶπες οἵτινες κατ' ὄρφναν
τόνδε κινοῦσι στρατόν.
Δεῦρο, δεῦρο πᾶς.
Τούσδ' ἔχω καὶ τούσδ' ἔμαρψα.
Τίς ὁ λόγος; πόθεν ἔβας; ποδαπὸς εἶ;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Οὔ σε χρὴ εἰδέναι· θανεῖ γὰρ σήμερον δράσας κακῶς.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Οὐκ ἐρεῖς ξύνθημα, λόγχην πρὶν διὰ στέρνων μολεῖν;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἴσχε. Θάρσει.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Πέλας ἴθι. Παῖε πᾶς.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἦ σὺ δὴ Ῥῆσον κατέκτας;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἀλλὰ τὸν κτενοῦντά γε.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἴσχε πᾶς τις.

veni, adducens tibi magnum virum amicum,
Thracium filium cantatricis deæ
Musæ, patre vero Strymone natus appellatur.

PARIS.

Semper benevola es *huic* urbi
et mihi, et maximum thesaurum in *hac* vita,
quum tibi palmam detuli, huic urbi aio comparasse.
Veni autem, non perspicue re audita, sed rumor quidam
custodes pervasit, speculatores [mat;
advenisse Græcorum. Et alius quidem qui non vidit *eos*, affir-
alius vero qui vidit, non potest dicere iter eorum:
quapropter ad cubilia Hectoris veni.

MINERVA.

Nihil metuas: nihil in exercitu periculi:
Hector autem abiit, Thracium exercitum ordinaturus.

PARIS.

Tu quidem *rem* mihi persuades, tuisque credens verbis
ordinem servaturus abeo liber a metu.

MINERVA.

Abi: mihi enim curæ esse existima omnia tua,
ita ut videam amicos meos felices.
Intelliges vero tu aliquando meam benevolentiam.
Vobis vero dico nimis animo fervidis,
fili Laertis, acutos gladios condite.
Jacet enim nobis *occisus* Thracius dux,
et equi tenentur *capti*; hostes vero re cognita
vadunt adversus vos. Verum quam celerrime oportet
fugere ad stationes navium. Quid cunctamini,
turbine adveniente hostium, servare vitam?

CHORUS.

Age, age!
feri, feri, feri, feri,
occide, occide. Quis hic vir?
ecce, hunc dico.
Fures *sunt*, qui noctu
hunc turbant exercitum.
Huc, huc quilibet veniat.
Hos teneo et hos prehendi.
Quid dices? unde venisti, cujatis es?

ULYSSES.

Non oportet te scire: morieris enim hodie, si quid male feceris.

SEMICHORUS.

Non dices tesseram, priusquam hasta per pectus *tuum* eat?

ULYSSES.

Contine. Bono sis animo.

SEMICHORUS.

Propius accede. Feri quivis.

SEMICHORUS.

Num tu Rhesum interfecisti?

ULYSSES.

Imo qui *illum* interfecturus erat.

SEMICHORUS.

Abstine quivis.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Οὐ μὲν οὖν.
ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Ἆ, φίλιον ἄνδρα μὴ θένης.
ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Καὶ τί δὴ τὸ σῆμα;
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Φοῖβος.
ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Ἔμαθον· ἴσχε πᾶς δόρυ.
ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Οἶσθ' ὅποι βεβᾶσιν ἄνδρες;
ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Τῇδέ πη κατείδομεν.
ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Ἕρπε πᾶς κατ' ἴχνος αὐτῶν, ἢ βοὴν ἐγερτέον;
ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Ἀλλὰ συμμάχους ταράσσειν δεινὸν ἐν νυκτῶν φόβῳ.
ΧΟΡΟΣ.
Τίς ἀνδρῶν ὁ βάς; Στρ.
τίς, ὃς μέγα θράσος ἐπεύξεται
χεῖρα φυγὼν ἐμάν;
πόθεν νιν κυρήσω;
τίνι προσεικάσω;
ὅστις δι' ὄρφνας ἦλθ' ἀδειμάντῳ ποδὶ
διά τε τάξεων καὶ φυλάκων ἕδρας.
Θεσσαλὸς ἢ
παραλίαν Λοκρῶν νεμόμενος πόλιν;
ἢ νησιώτην σποράδα κέκτηται βίον;
Τίς ἦν, πόθεν, ποίας πάτρας;
ποῖον ἐπεύχεται τὸν ὕπατον θεῶν;
ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Ἆρ' ἔστ' Ὀδυσσέως τοὔργον ἢ τίνος τόδε;
ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Εἰ τοῖς πάροιθε χρὴ τεκμαίρεσθαι, τί μή;
ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Δοκεῖς γάρ;
ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Τί μὴν οὔ;
ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Θρασὺς γοῦν ἐς ἡμᾶς.
ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Τίς; ἀλκὴν τίν' αἰνεῖς;
ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Ὀδυσσῆ.
ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.
Μὴ κλωπὸς αἴνει φωτὸς αἱμύλον δόρυ.
ΧΟΡΟΣ.
Ἔβα καὶ πάρος Ἀντ.
κατὰ πτόλιν, ὕπαφρον ὄμμ' ἔχων
ῥακοδύτῳ στολᾷ
πυκασθείς, ξιφήρης
κρύφιος ἐν πέπλοις.
Βίον δ' ἐπαιτῶν εἷρπ' ἀγύρτης τις λάτρις,

SEMICHORUS.
Neutiquam.
SEMICHORUS.
At, virum amicum ne occidas.
SEMICHORUS.
At quænam igitur *est* tessera?
ULYSSES.
Phœbus.
SEMICHORUS.
Audio: contine quivis hastam.
SEMICHORUS.
Scisne quo abierunt viri?
SEMICHORUS.
Hac fere via *eos* vidimus.
SEMICHORUS.
Sequere quivis vestigium ipsorum, an clamor excitandus *est*?
SEMICHORUS.
Atqui socios turbare malum *est* per noctis formidines.
CHORUS.
Quisnam virorum *est* qui venit *huc*?
quisnam, qui magnam *suam* audaciam jactabit,
quod effugerit manum meam?
ubinam ipsum consequar?
cui assimilabo?
qui per noctem venit intrepido pede
perque cohortum et vigilum stationes.
Thessalusne *est* an
maritimam Locrensium inhabitans civitatem?
aut insulanam vitam in Sporadum aliqua degit?
Quis erat? cujas? qua patria oriundus?
quem deorum supremum colit?
SEMICHORUS.
Num est Ulyssis facinus hoc aut cujus?
SEMICHORUS.
Si ex prioribus oportet conjecturam facere, quidni?
SEMICHORUS.
Putasne?
SEMICHORUS.
Cur vero non?
SEMICHORUS.
Est certe audax contra nos.
SEMICHORUS.
Quis? quam fortitudinem laudas?
SEMICHORUS.
Ulyssem.
SEMICHORUS.
Ne prædices furis martem versutum.
CHORUS.
Venit et ante
in urbem, vultum irriguum habens,
lacero vestitu
amictus, gladium gestans
furtim sub veste.
Victum autem mendicans ibat ceu circulator quidam servus,

ψαφαρόχρουν κάρα πολυπινές τ' ἔχων·
πολλὰ δὲ τὰν
βασιλίδ' ἑστίαν Ἀτρειδᾶν κακῶς
ἔβαζε δῆθεν ἐχθρὸς ὢν στρατηλάταις.
Ὄλοιτ', ὄλοιτο πανδίκως,
πρὶν ἐπὶ γᾶν Φρυγῶν ποδὸς ἴχνος βαλεῖν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Εἴτ' οὖν Ὀδυσσέως εἴτε μὴ, φόβος μ' ἔχει.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἕκτωρ γὰρ ἡμῖν τοῖς φύλαξι μέμψεται.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τί λάσκων;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Δυσοίζων

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τί δρᾶσαι; τί ταρβεῖς;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

καθ' ἡμᾶς περᾶσαι

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τίν' ἀνδρῶν;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

οἳ τῆσδε νυκτὸς ἦλθον εἰς Φρυγῶν στρατόν.

ΗΝΙΟΧΟΣ.

Ἰὼ ἰὼ, δαίμονος τύχα βαρεῖα. Φεῦ φεῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔα·
σῖγα πᾶς· ὕφιζ'· ἴσως γὰρ εἰς βόλον τις ἔρχεται.

ΗΝΙΟΧΟΣ.

Ἰὼ ἰὼ,
συμφορὰ βαρεῖα Θρῃκῶν συμμάχων.

ΧΟΡΟΣ.

Τίς ὁ στένων;

ΗΝΙΟΧΟΣ.

ἰὼ ἰὼ,
δύστηνος ἐγὼ σύ τ', ἄναξ Θρῃκῶν,
ὦ στυγνοτάτην Τροίαν ἐσιδὼν,
οἷόν σε βίου τέλος εἷλεν.

ΧΟΡΟΣ.

Τίς εἶ ποτ' ἀνδρῶν συμμάχων; κατ' εὐφρόνην
ἀμβλῶπες αὐγαὶ, κοὔ σε γιγνώσκω τορῶς.

ΗΝΙΟΧΟΣ.

Ποῦ τιν' ἀνάκτων Τρωικῶν εὕρω; Σύστ.
ποῦ δῆθ' Ἕκτωρ
τὸν ὑπασπίδιον κοῖτον ἰαύει;
τίνι σημήνω διόπων στρατιᾶς,
ἆ ἆ, ἆ ἆ,
οἷα πεπόνθαμεν, οἷά τις ἡμᾶς
δράσας ἀφανῆ φροῦδος, φανερὸν
Θρῃξὶν πένθος τολυπεύσας;

ΧΟΡΟΣ.

Κακὸν κυρεῖν τι Θρῃκίῳ στρατεύματι
ἔοικεν, οἷα τοῦδε γιγνώσκω κλύων.

ΗΝΙΟΧΟΣ.

Ἔρρει στρατιὰ, πέπτωκεν ἄναξ Ἀντισ.

caput squalidum habens et sordibus obsitum:
multum vero
regiæ domui Atridarum male
dixit, inimicus scilicet imperatoribus.
Utinam periisset, periisset summo jure,
antequam in terram Phrygum pedis vestigium tulisset.

SEMICHORUS.

Sive igitur Ulyssis *facinus* fuerit, sive non, metus me tenet.

SEMICHORUS.

Hector enim nobis custodibus succensebit.

SEMICHORUS.

Quid exprobrans?

SEMICHORUS.

Ægre ferens

SEMICHORUS.

Nos quid fecisse? quid formidas?

SEMICHORUS.

per nos transiisse

SEMICHORUS.

Quemnam virorum?

SEMICHORUS.

illos qui hac nocte venerunt in Phrygium exercitum.

AURIGA.

Heu heu fortunæ casum gravem! Heu heu!

CHORUS.

Hem!
taceat quivis: subside: fortasse enim aliquis in rete incidit.

AURIGA.

Eheu, heu!
o calamitas gravis Thraciorum sociorum!

CHORUS.

Quis *est* qui gemit?

AURIGA.

Heu heu!
miser ego tuque, rex Thraciorum
o qui funestissimam Trojam aspexisti,
qualis te cepit vitæ finis!

CHORUS.

Quis tandem es sociorum? per noctem
caligant *oculorum* lumina, neque te clare agnosco.

AURIGA.

Ubi aliquem principum Trojanorum inveniam?
ubinam Hector
sub clypei tutela somnum carpit?
cui indicabo principum exercitus,
ah ah! ah ah!
qualia passi simus, quali clade quidam nobis
clam inflicta se proripuerit, manifesti
Thracibus luctus auctor exorsus?

CHORUS.

Aliquid mali accidisse Thracio exercitui
videtur, quantum hunc audiens agnosco.

AURIGA.

Periit exercitus, cecidit rex

δολίῳ πληγῇ.
Οἵα μ' ὀδύνη τείρει φονίου
τραύματος εἴσω. Πῶς ἂν ὀλοίμαν.
Ἂ ἆ, ἆ ἆ.
Χρῆν γάρ μ' ἀκλεῶς Ῥῆσόν τε θανεῖν,
Τροίᾳ κέλσαντ' ἐπίκουρον.

ΧΟΡΟΣ.

Τάδ' οὐκ ἐν αἰνιγμοῖσι σημαίνει κακά·
σαφῶς γὰρ αὐδᾷ συμμάχους ὀλωλότας.

ΗΝΙΟΧΟΣ.

Κακῶς πέπρακται, κἀπὶ τοῖς κακοῖσι πρὸς
αἴσχιστα· καίτοι δὶς τόσον κακὸν τόδε.
Θανεῖν γὰρ εὐκλεῶς μέν, εἰ θανεῖν χρεών,
λυπρὸν μὲν οἶμαι τῷ θανόντι· πῶς γὰρ οὔ;
τοῖς ζῶσι δ' ὄγκος καὶ δόμων εὐδοξία.
Ἡμεῖς δ' ἀβούλως κἀκλεῶς ὀλώλαμεν.
Ἐπεὶ γὰρ ἡμᾶς εὔνασ' Ἑκτόρεια χεὶρ
ξύνθημα λέξας, εὕδομεν πεδοστιβεῖς,
κόπῳ δαμέντες, οὐδ' ἐφρουρεῖτο στρατὸς
φυλακαῖσι νυκτέροισιν, οὐδ' ἐν τάξεσιν
ἔκειτο τεύχη, κλῇθρά τ' οὐκ ἐπὶ ζυγοῖς
ἵππων καθήρμοσθ', ὡς ἄναξ ἐπεύθετο
κρατοῦντας ὑμᾶς κἀφεδρεύοντας νεῶν
πρύμναισι· φαύλως δ' εὕδομεν πεπτωκότες.
Κἀγὼ μελούσῃ καρδίᾳ λήξας ὕπνου
πώλοισι χόρτον, προσδοκῶν ἑωθινὴν
ζεύξειν ἐς ἀλκήν, ἀφθόνῳ μετρῶ χερί.
Λεύσσω δὲ φῶτε περιπολοῦνθ' ἡμῶν στρατὸν
πυκνῆς δι' ὄρφνης· ὡς δ' ἐκινήθην ἐγώ,
ἐπτηξάτην τε κἀνεχωρείτην πάλιν·
ἤπυσα δ' αὐτοῖς μὴ πελάζεσθαι στρατῷ,
κλῶπας δοκήσας συμμάχων πλάθειν τινάς.
Οἱ δ' οὐδέν· οὐ μὴν οἶδ' ἐγὼ τὰ πλείονα,
εὗδον δ' ἀπελθὼν αὖθις ἐς κοίτην πάλιν.
Καί μοι καθ' ὕπνον δόξα τις παρίσταται·
ἵππους γάρ, ἃς ἔθρεψα κἀδιφρηλάτουν
Ῥήσῳ παρεστώς, εἶδον, ὡς ὄναρ δοκῶν,
λύκους ἐπεμβεβῶτας ἑδραίαν ῥάχιν·
θείνοντε δ' οὐρᾷ πωλικῆς ῥινοῦ τρίχα
ἤλαυνον· αἱ δ' ἔρεγκον ἐξ ἀρτηριῶν
θυμὸν πνέουσαι κἀνεχαίτιζον φόβῳ.
Ἐγὼ δ' ἀμύνων θῆρας ἐξεγείρομαι
πώλοισιν· ἔννυχος γὰρ ἐξώρμα φόβος.
Κλύω δ' ἐπάρας κρᾶτα μυχθισμὸν νεκρῶν.
Θερμὸς δὲ κρουνὸς δεσπότου παρὰ σφαγαῖς
βάλλει με δυσθνήσκοντος αἵματος νέου.
Ὀρθὸς δ' ἀνᾴσσω χειρὶ σὺν κενῇ δορός·
καί μ' ἔγχος αὐγάζοντα καὶ θηρώμενον
παίει παραστὰς νειάτην πλευρὰν ξίφει
ἀνὴρ ἀκμάζων· φασγάνου γὰρ ᾐσθόμην
πληγῆς, βαθεῖαν ἄλοκα τραύματος λαβών.
Πίπτω δὲ πρηνής· οἱ δ' ὄχημα πωλικὸν
λαβόντες ἵππων ἵεσαν φυγῇ πόδα.
Ἂ ἆ·

dolosa plaga.
Qualis me dolor conficit letalis
vulneris penitus *in animo!* Utinam peream!
Ah ah, ah ah!
Oportebat nempe turpiter me perire et Rhesum,
ut appulit ad Trojam auxiliator.

CHORUS.

Hæc non ambigue significant mala :
clare enim edicit socios periisse.

AURIGA.

Male acta res est, et præter mala insuper
turpissime : atqui hoc bis tantum *(duplex) est* malum.
Mori enim gloriose, si omnino moriendum est, [non?
acerbum quidem puto esse ei qui moritur : quomodo enim
viventibus vero gloria *est* et decus familiæ.
Nos vero inconsulte et turpiter periimus.
Postquam enim nos collocavit in castris Hectorea manus,
dicta tessera, dormiebamus humi decumbentes,
fatigatione victi, neque custodiebatur exercitus
vigiliis nocturnis, neque in ordinibus
posita erant arma, et seræ non jugis
equorum applicatæ erant, quippe rex *noster* audiverat
vos vincere et imminere navium
puppibus : negligenter autem dormiebamus discumbentes.
Et ego sollicito corde a somno expergiscens,
equis pabulum, existimans matutinam
me juncturum *eos* ad pugnam, larga metior manu.
Video autem duos viros circumeuntes nostrum exercitum
per densam noctem ; et postquam ego motus sum,
subterfugerunt et retro cesserunt :
inclamavi autem ipsis, ne accederent ad exercitum,
ratus fures aliquos ex sociis appropinquare.
Illi vero nihil : at ego non scio reliqua :
dormivi enim reversus iterum in cubile.
Et in somno imago quædam mihi offertur :
equorum enim, quos alui et currui junctos regebam
Rheso adstans, vidi, ut in somno *ita* opinans,
lupos *duos* sessili dorso insidentes ;
et verberantes cauda equinæ pellis setas,
agitabant *eos :* hi vero stertebant, ex gutture
iram spirantes, et reluctabantur metu.
At ego arcere volens bestias ab equis excitor
e somno : nocturnus enim terror me exagitabat.
Et audio levans caput gemitus morientium.
Calidus autem torrens prope occisum dominum
aspergit me sanguinis juvenilis *ejus* ægre morientis.
Surgo vero me erigens cum manu hasta destituta ;
et gladium circumspicientem me et captantem
ferit adstans ense imum latus
vir robustus : sensi enim gladii
ictum, profundo sulco vulneris accepto.
Atque cado pronus : isti vero jugo equestri
rapto, equorum incitarunt fuga gressum.
Heu heu!

ὀδύνη με τείρει, κοὐκέτ' ὀρθοῦμαι τάλας.
Καὶ ξυμφορὰν μὲν οἶδ' ὁρῶν, τρόπῳ δ' ὅτῳ
τεθνᾶσιν οἱ θανόντες οὐχ ἔχω φράσαι,
οὐδ' ἐξ ὁποίας χειρός· εἰκάσαι δέ μοι
πάρεστι λυπρὰ πρὸς φίλων πεπονθέναι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἡνίοχε Θρῃκὸς τοῦ κακῶς πεπραγότος,
μηδὲν δύσοιζ' οὐ πολεμίους δρᾶσαι τάδε.
Ἕκτωρ δὲ καὐτὸς, συμφορᾶς πεπυσμένος,
χωρεῖ· συναλγεῖ δ', ὡς ἔοικε, σοῖς κακοῖς.

ΕΚΤΩΡ.

Πῶς, ὦ μέγιστα πήματ' ἐξειργασμένοι,
μολόντες ὑμᾶς πολεμίων κατάσκοποι
λήθουσιν αἰσχρῶς, καὶ κατεσφάγη στρατὸς,
κοὔτ' εἰσιόντας στρατόπεδ' ἐξαπώσατε
οὔτ' ἐξιόντας; τῶνδε τίς τίσει δίκην
πλὴν σοῦ; σὲ γὰρ δὴ φύλακά φημ' εἶναι στρατοῦ.
Φροῦδοι δ' ἄπληκτοι, τῇ Φρυγῶν κακανδρίᾳ
πόλλ' ἐγγελῶντες τῷ στρατηλάτῃ τ' ἐμοί.
Εὖ νυν τόδ' ἴστε, Ζεὺς ὀμώμοσται πατὴρ,
ἤτοι μάραγνά γ' ἢ καρανιστὴς μόρος
μένει σε δρῶντα τοιάδ', ἢ τὸν Ἕκτορα
τὸ μηδὲν εἶναι καὶ κακὸν νομίζετε.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ ἰώ· Ἀντ.
μέγας ἐμοὶ, μέγας * *
ὦ πολιοῦχον κράτος,
τότ' ἄρ' ἔμολεν, ὅτε σοι
ἄγγελος ἦλθον, ἀμφὶ
ναυσὶ πυραίθειν Ἀργείων στρατὸν,
ἐπεὶ ἄγρυπνον ὄμμ' ἐν εὐφρόνῃ
οὔτ' ἐκοίμισ' οὔτ' ἔβριξα, οὐ μὰ τὰς
Σιμοεντιάδας πηγάς·
μή μοι κότον, ὦναξ, θῇς· ἀναίτιος γὰρ
ἐγὼ πάντων * *
ἢν δὲ χρόνῳ παρὰ καιρὸν ἔργον ἢ λόγον
πύθῃ, κατά με γᾶς
ζῶντα πόρευσον· οὐ παραιτοῦμαι.

ΗΝΙΟΧΟΣ.

Τί τοῖσδ' ἀπειλεῖς, βάρβαρός τε βαρβάρου
γνώμην ὑφαιρεῖ τὴν ἐμὴν πλέκων λόγους;
Σὺ ταῦτ' ἔδρασας· οὐδέν' ἂν δεξαίμεθα
οὔθ' οἱ παθόντες οὔτ' ἂν οἱ τετρωμένοι
ἄλλον· μακροῦ γε δεῖ σε καὶ σοφοῦ λόγου,
ὅτῳ με πείσεις μὴ φίλους κατακτανεῖν,
ἵππων ἐρασθεὶς, ὧν ἕκατι συμμάχους
τοὺς σοὺς φονεύεις, πόλλ' ἐπισκήπτων μολεῖν.
Ἦλθον, τεθνᾶσιν. Εὐπρεπέστερον Πάρις
ξενίαν κατῄσχυν' ἢ σὺ συμμάχους κτανών.
Μὴ γάρ τι λέξῃς ὥς τις Ἀργείων μολὼν
διώλεσ' ἡμᾶς· τίς δ' ὑπερβαλὼν λόχους
Τρώων ἐφ' ἡμᾶς ἦλθεν, ὥστε καὶ λαθεῖν;
Σὺ πρόσθεν ἡμῶν ἧσο καὶ Φρυγῶν στρατός.
Τίς οὖν τέτρωται, τίς τέθνηκε συμμάχων

dolor me excruciat, neque amplius rectus stare possum miser.
Et cladem quidem hanc novi, cum viderim; quo vero modo
occisi sint mortui non possum dicere,
neque ab qua manu; sed tamen conjicere mihi
licet, *hæc* tristia nos ab amicis passos esse.

CHORUS.

Auriga Thracis (*Rhesi*) misera passi,
noli suspicari non hostes hæc patrasse.
Verum Hector et ipse, clade audita,
accedit : condolet autem, ut par est, tuis malis.

HECTOR.

Quomodo, o maximorum malorum auctores,
speculatores hostium obrepentes vos
latuerunt turpiter, et exercitus mactatus est,
neque intrantes castra depulistis,
neque exeuntes? horum quis pendet pœnam
præter te? te enim custodem esse dico exercitus.
Abierunt vero illæsi, Phrygum ignaviam
multum irridentes et me imperatorem.
Hoc igitur certo sciatis, per Jovem patrem juro,
aut flagellum aut capitale supplicium
manet te qui hæc fecisti; aut Hectorem
hominem nihili esse et ignavum existimate.

CHORUS.

Io, io!
magnus mihi, magnus * *
o civitatem tuens imperator,
tunc utique me incessit, quando tibi
nuncius veni, circa
naves ignibus lucere Argivum exercitum,
quia vigilem oculum *meum* in *hac* nocte
neque consopivi, nec dormivi, non per
Simoentis fontes :
ne mihi irascaris, rex : extra enim culpam *sum*
ego *horum* omnium * *
Quod si postea intempestivum factum aut dictum
audiveris *de me*, sub terram me
vivum demitte : non deprecor.

AURIGA.

Quid istis minaris, barbarusque *ipse* barbari
animum meum decipere conaris, nectens sermones?
Tu hæc fecisti : neminem recipiemus *auctorem*
neque qui mortui sunt, neque qui vulnerati sumus
alium : longa certe et callida oratione tibi opus est,
qua mihi persuadeas *te* amicos non occidisse,
equorum amore captum, quorum causa socios
tuos interficis, cum multum obtestareris ut venirent.
Venerunt, obierunt. Honestius Paris
hospitii jure violato egit, quam tu, quum socios interfecisti.
Neutiquam enim dicas, aliquem Argivorum *huc* accedentem
nos occidisse : quis vero, superatis cohortibus
Trojanorum, ad nos pervenit, ut etiam lateret?
Tu ante nos sedisti et Phrygum exercitus.
Quis vero vulneratus est, quis obiit sociorum

τῶν σῶν, μολόντων ὡς σὺ πολεμίων λέγεις;
Ἡμεῖς δὲ καὶ τετρώμεθ', οἱ δὲ μειζόνως
παθόντες οὐχ ὁρῶσιν ἡλίου φάος.
Ἁπλῶς δ' Ἀχαιῶν οὐδέν' αἰτιώμεθα.
Τίς δ' ἂν χαμεύνας πολεμίων κατ' εὐφρόνην
Ῥήσου μολὼν ἐξεῦρεν, εἰ μή τις θεῶν
ἔφραζε τοῖς κτανοῦσιν; οὐδ' ἀφιγμένον
τὸ πάμπαν ᾖσαν· ἀλλὰ μηχανᾷ τάδε.

ΕΚΤΩΡ.

Χρόνον μὲν ἤδη συμμάχοισι χρώμεθα
ὅσονπερ ἐν γῇ τῇδ' Ἀχαϊκὸς λεώς,
κοὐδὲν πρὸς αὐτῶν οἶδα πλημμελὲς κλύων·
ἐν σοὶ δ' ἂν ἀρχοίμεσθα. Μή μ' ἔρως ἕλοι
τοιοῦτος ἵππων, ὥστ' ἀποκτείνειν φίλους.
Καὶ ταῦτ' Ὀδυσσεύς· τίς γὰρ ἄλλος ἄν ποτε
ἔδρασεν ἢ 'βούλευσεν Ἀργείων ἀνήρ;
Δέδοικα δ' αὐτόν· καί τί μου θράσσει φρένας
μὴ καὶ Δόλωνα συντυχὼν κατακτάνῃ·
χρόνον γὰρ ἤδη φροῦδος ὢν οὐ φαίνεται.

ΗΝΙΟΧΟΣ.

Οὐκ οἶδα τοὺς σοὺς οὓς λέγεις Ὀδυσσέας·
ἡμεῖς δ' ὑπ' ἐχθρῶν οὐδενὸς πεπλήγμεθα.

ΕΚΤΩΡ.

Σὺ δ' οὖν νόμιζε ταῦτ', ἐπείπερ σοι δοκεῖ.

ΗΝΙΟΧΟΣ.

Ὦ γαῖα πατρίς, πῶς ἂν ἐνθάνοιμί σοι.

ΕΚΤΩΡ.

Μὴ θνῇσχ'· ἅλις γὰρ τῶν τεθνηκότων ὄχλος.

ΗΝΙΟΧΟΣ.

Ποῖ δὴ τράπωμαι δεσποτῶν μονούμενος;

ΕΚΤΩΡ.

Οἶκός σε κεύθων οὑμὸς ἐξιάσεται.

ΗΝΙΟΧΟΣ.

Καὶ πῶς με κηδεύσουσιν αὐθεντῶν χέρες;

ΕΚΤΩΡ.

Ὅδ' αὖ τὸν αὐτὸν μῦθον οὐ λήξει λέγων.

ΗΝΙΟΧΟΣ.

Ὄλοιθ' ὁ δράσας· οὐ γὰρ ἐς σὲ τείνεται
γλῶσσ', ὡς σὺ κομπεῖς· ἡ Δίκη δ' ἐπίσταται.

ΕΚΤΩΡ.

Λάζυσθ'· ἄγοντες αὐτὸν ἐς δόμους ἐμούς,
οὕτως ὅπως ἂν μὴ 'γκαλῇ πορσύνετε·
ὑμᾶς δ' ἰόντας τοῖσιν ἐν τείχει χρεὼν
Πριάμῳ τε καὶ γέρουσι σημῆναι νεκροὺς
θάπτειν κελεύειν λεωφόρους πρὸς ἐκτροπάς.

ΧΟΡΟΣ.

Τί ποτ' εὐτυχίας ἐκ τῆς μεγάλης
Τροίαν ἀνάγει πάλιν εἰς πένθη
δαίμων ἄλλος, τί φυτεύων;
Ἔα ἔα, ὢ ὤ·
τίς ὑπὲρ κεφαλῆς θεός, ὦ βασιλεῦ,
τὸν νεόδμητον νεκρὸν ἐν χειροῖν
φοράδην πέμπει;
ταρβῶ λεύσσων τόδε πῆμα.

---

tuorum, si hostes, ut tu dicis, advenerunt?
Nos autem et vulnerati sumus, et qui graviora
passi sunt, non vident *amplius* lumen solis.
In summa, Græcorum neminem incusamus.
Quis enim hostium cubilia noctu
Rhesi adveniens invenisset, nisi quis *forte* deorum
dicebat interfectoribus? quem ne advenisse quidem
omnino noverunt : sed tu hæc comminisceris.

HECTOR.

Tanto jam tempore sociis utimur,
quanto populus Achaicus in hac terra *est*,
nec ullum ab ipsis delictum mihi objectum scio :
a te vero initium habebimus. Ne me invadat amor
tantus equorum, ut amicos interficiam.
At hæc Ulysses *fecit* : quis enim alius unquam
patrasset aut machinatus fuisset vir ex Argivis?
Metuo autem eum : et nonnihil turbat animum *meum*,
ne etiam in Dolonem incidens interfecerit *eum* :
diu enim jam abest, et nusquam apparet.

AURIGA.

Non novi tuos, quos narras, Ulysses :
nos vero a nullo hostium percussi sumus.

HECTOR.

Tu ergo putes ista, quoniam tibi *ita* placet.

AURIGA.

O terra patria, utinam in te mortuus essem!

HECTOR.

Ne morere : satis magna enim mortuorum turba *est*.

AURIGA.

Quo tandem me vertam dominis orbatus?

HECTOR.

Mea domus te receptum curabit.

AURIGA.

At quomodo manus interfectorum me curabunt?

HECTOR.

Iste eundem sermonem repetere non desinet.

AURIGA.

Pereat qui fecit *hæc* : non enim in te tenditur
lingua, ut tu dicis; sed Justitia scit.

HECTOR.

Prehendite : ducentes ipsum in meam domum,
sic ut ne quid conqueratur, curate :
vos vero profectos illis qui sunt in urbe oportet
Priamo et senatui significare, mortuos
ut curent sepeliendos in publicarum viarum diverticulis.

CHORUS.

Cur tandem ex magna felicitate
Trojam deducit iterum in luctum
numen adversum, quid moliens?
Atat, papæ, papæ!
quæ supra caput dea, o rex,
recens interemtum mortuum in manibus
sublatum gestat?
stupeo videns hoc portentum.

ΜΟΥΣΑ.

Ὁρᾶν πάρεστι, Τρῶες· ἡ γὰρ ἐν σοφοῖς
τιμὰς ἔχουσα Μοῦσα, συγγόνων μία,
πάρειμι, παῖδα τόνδ' ὁρῶσ' οἰκτρῶς φίλον
θανόνθ' ὑπ' ἐχθρῶν· ὅν ποθ' ὁ κτείνας χρόνῳ
δόλιος Ὀδυσσεὺς ἀξίαν τίσει δίκην.
Ἰαλέμῳ αὐθιγενεῖ Στρ.
τέκνον σ' ὀλοφύρομαι, ὦ
ματρὸς ἄλγος, οἵαν
ἔκελσας ὁδὸν ποτὶ Τροίαν,
ἦ δυσδαίμονα καὶ μελέαν,
ἀπὸ μὲν φαμένας ἐμοῦ, πορευθείς,
ἀπὸ δ' ἀντομένου πατρὸς, βιαίως. [ὤμοι.
Ὤμοι ἐγὼ σέθεν· ὦ φιλία, φιλία κεφαλὰ, τέκνον,

ΧΟΡΟΣ.

Ὅσον προσήκει μὴ γένους κοινωνίαν
ἔχοντι, λύπῃ τὸν σὸν οἰκτείρω γόνον.

ΜΟΥΣΑ.

Ὄλοιτο μὲν Οἰνεΐδας, Ἀντ.
ὄλοιτο δὲ Λαρτιάδας,
ὅς μ' ἄπαιδα γέννας
ἔθηκεν ἀριστοτόκοιο·
ἅ θ' Ἑλένα προλιποῦσα δόμον
Φρυγίων λεχέων ἔπλευσε πλαθεῖσ'·
ὑπὸ δ' Ἰλίῳ ὤλεσεν σέ τ' οἰκτρῶς, [νωσεν.
φίλτατε, μυριάδας τε πόλεις ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἐκέ-
Ἦ πολλὰ μὲν ζῶν, πολλὰ δ' εἰς Ἅδου μολὼν,
Φιλάμμονος παῖ, τῆς ἐμῆς ἥψω φρενός·
ὕβρις γὰρ, ἥ σ' ἔσφηλε, καὶ Μουσῶν ἔρις
τεκεῖν μ' ἔθηκε τόνδε δύστηνον γόνον.
Περῶσα γὰρ δὴ ποταμίους διὰ ῥοὰς
λέκτροις ἐπλάθην Στρυμόνος φυταλμίοις,
ὅτ' ἤλθομεν γῆς χρυσόβωλον ἐς λέπας
Πάγγαιον ὀργάνοισιν ἐξησκημέναι
Μοῦσαι μεγίστην εἰς ἔριν μελῳδίας
δεινῷ σοφιστῇ Θρῃκὶ, κἀτυφλώσαμεν
Θάμυριν, ὃς ἡμῶν πόλλ' ἐδέννασεν τέχνην.
Κἀπεί σε τίκτω, συγγόνους αἰδουμένη
καὶ παρθενείαν, ἧκ' ἐς εὐύδρου πατρὸς
δίνας· τρέφειν δέ σ' οὐ βρότειον ἐς χέρα
Στρυμὼν δίδωσιν, ἀλλὰ πηγαίαις κόραις.
Ἔνθ' ἐκτραφεὶς κάλλιστα παρθένων ὕπο,
Θρῄκης ἀνάσσων πρῶτος ἦσθ' ἀνδρῶν, τέκνον.
Καί σ' ἀμφὶ γῆν μὲν πατρίαν φιλαιμάτους
ἀλκὰς κορύσσοντ' οὐκ ἐδείμαινον θανεῖν·
Τροίας δ' ἀπηύδων ἄστυ μὴ κέλσαι ποτὲ,
εἰδυῖα τὸν σὸν πότμον· ἀλλά σ' Ἕκτορος
πρεσβεύμαθ' αἵ τε μυρίαι γερουσίαι
ἔπεισαν ἐλθεῖν κἀπικουρῆσαι φίλοις.
Καὶ τοῦδ' Ἀθάνα παντὸς αἰτία μόρου,
οὐδὲν δ' Ὀδυσσεὺς οὐδ' ὁ Τυδέως τόκος
ἔδρασε δράσας, μὴ δόκει λεληθέναι.
Καίτοι πόλιν σὴν σύγγονοι πρεσβεύομεν

MUSA.

Licet videre, Trojani : *ego* enim a sapientibus
culta Musa, sororum *novem* una,
adsum, huncce filium *meum* cernens miserabiliter
interemtum ab hostibus : quem qui interfecit
dolosus Ulysses, aliquando dignam dabit pœnam.
Luctu sincero,
fili, te lugeo, o
matris dolor, quali
itinere appulisti ad Trojam!
certe inauspicatum *illud* et miserum,
me vetante, profectus,
et deprecante patre, pertinaciter.
Hei mihi propter te! o carum, carum caput, fili, hei mihi!

CHORUS.

Quantum convenit *mihi* generis cognationem
tecum non habenti, *cum* dolore tuum deploro filium.

MUSA.

Pereat Œnides (*Diomedes*),
pereat etiam Laertiades,
qui me orbam sobole
fecit præstantissima :
et Helena, quæ relicta domo,
Phrygios ad thalamos delata navigavit,
et sub Ilio perdidit te miserabiliter,
carissime, innumerasque urbes viris præstantibus evacuavit.
Profecto multum vivens, multumque ad Orcum profectus,
Philammonis fili, cruciasti cor meum :
arrogantia enim *tua*, quæ te perdidit, et contentio cum Musis
fecit me parere hanc infelicem sobolem.
Transiens enim flumineas undas
admota sum lecto genitali Strymonis,
quum ivimus terræ in auro divitem montem
Pangæum, instrumentis *musicis* instructæ,
Musæ ad maximum certamen artis canendi
cum perito cantus artifice Thracio; et excæcavimus
Thamyrin, qui nostram artem multis conviciis insectatus [fuerat.
Et postquam te peperi, sorores reverens
et virginitatem, misi ad aquosi patris
vortices : sed non in mortalem manum te alendum
tradidit Strymon, sed fontanis nymphis.
Ubi enutritus optime a virginibus,
Thraciæ primus hominum imperabas, fili;
Atque in patrio quidem solo sanguinolentas
acies instruentem te non metuebam moriturum esse;
sed interdicebam ne ad Trojæ urbem unquam appelleres,
sciens tuum fatum. At te Hectoris
legationes et frequentes senatus nuncii
induxerunt ut *huc* venires et opem ferres amicis.
Sed hujus totius cladis, Minerva, auctor
(nihil autem Ulysses, nec Tydei filius,
fecit quamquam fecerit :) ne putes me latuisse.
Et tamen civitatem tuam, o *Minerva*, nos sorores colimus

Μοῦσαι μάλιστα, κἀπιχρώμεθα χθονί,
μυστηρίων τε τῶν ἀπορρήτων φανὰς
ἔδειξεν Ὀρφεὺς, αὐτανέψιος νεκροῦ
τοῦδ' ὃν κατακτείνεις σύ· Μουσαῖόν τε, σὸν
σεμνὸν πολίτην κἀπὶ πλεῖστον ἄνδρ' ἕνα
ἐλθόντα, Φοῖβος σύγγονοί τ' ἠσκήσαμεν.
Καὶ τῶνδε μισθὸν παῖδ' ἔχουσ' ἐν ἀγκάλαις
θρηνῶ, σοφιστὴν δ' ἄλλον οὐκ ἐπάξομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Μάτην ἄρ' ἡμᾶς Θρῄκιος τροχηλάτης
ἐδέννασ', Ἕκτορ, τῷδε βουλεῦσαι φόνον.

ΕΚΤΩΡ.

Ἤδη τάδ'· οὐδὲν μάντεως ἔδει φράσαι
Ὀδυσσέως τέχναισι τόνδ' ὀλωλότα.
Ἐγὼ δὲ γῆς ἔφεδρον Ἑλλήνων στρατὸν
λεύσσων, τί μὴν ἔμελλον οὐ πέμψειν φίλοις
κήρυκας, ἐλθεῖν κἀπικουρῆσαι χθονί;
Ἔπεμψ'· ὀφείλων δ' ἦλθε συμπονεῖν ἐμοί.
Οὐ μὴν θανόντι γ' οὐδαμῶς συνήδομαι.
Καὶ νῦν ἕτοιμος τῷδε καὶ τεῦξαι τάφον
καὶ ξυμπυρῶσαι μυρίων πέπλων χλιδήν·
φίλος γὰρ ἐλθὼν δυστυχῶς ἀπέρχεται.

ΜΟΥΣΑ.

Οὐκ εἶσι γαίας ἐς μελάγχιμον πέδον·
τοσόνδε νύμφην τὴν ἔνερθ' αἰτήσομαι,
τῆς καρποποιοῦ παῖδα Δήμητρος θεᾶς,
ψυχὴν ἀνεῖναι τοῦδ'· ὀφειλέτις δέ μοι
τοὺς Ὀρφέως τιμῶσα φαίνεσθαι φίλους.
Κἀμοὶ μὲν ὡς θανών τε κοὐ λεύσσων φάος
ἔσται τὸ λοιπόν· οὐ γὰρ ἐς ταὐτόν ποτε
οὔτ' εἶσιν οὔτε μητρὸς ὄψεται δέμας,
κρυπτὸς δ' ἐν ἄντροις τῆς ὑπαργύρου χθονὸς
ἀνθρωποδαίμων κείσεται βλέπων φάος,
Βάκχου προφήτης ὥστε Παγγαίου πέτραν
ᾤκησε σεμνὸς τοῖσιν εἰδόσιν θεός.
Βαιὸν δὲ πένθος τῆς θαλασσίας θεοῦ
οἴσω· θανεῖν γὰρ καὶ τὸν ἐκ κείνης χρεών.
Θρήνοις δ' ἀδελφαὶ πρῶτα μὲν σ' ὑμνήσομεν,
ἔπειτ' Ἀχιλλέα Θέτιδος ἐν πένθει ποτέ.
Οὐ ῥύσεταί νιν Παλλὰς, ἥ σ' ἀπέκτανε·
τοῖον φαρέτρα Λοξίου σώζει βέλος.
Ὦ παιδοποιοὶ συμφοραὶ, πόνοι βροτῶν,
ὡς ὅστις ὑμᾶς μὴ κακῶς λογίζεται,
ἄπαις διοίσει κοὐ τεκὼν θάψει τέκνα.

ΧΟΡΟΣ.

Οὗτος μὲν ἤδη μητρὶ κηδεύειν μέλει·
σὺ δ' εἴ τι πράσσειν τῶν προκειμένων θέλεις,
Ἕκτορ, πάρεστι· φῶς γὰρ ἡμέρας τόδε.

ΕΚΤΩΡ.

Χωρεῖτε, συμμάχους θ' ὁπλίζεσθαι τάχος
ἀνώχθε, πληροῦν τ' αὐχένας ξυνωρίδων.
Πανοὺς δ' ἔχοντας χρὴ μένειν Τυρσηνικῆς
σάλπιγγος αὐδήν· ὡς ὑπερβαλὼν στρατὸν

Musæ maxime, et cum terra *tua* consuescimus,
et mysteriorum arcanorum revelationes
docuit Orpheus, consobrinus mortui
hujus, quem interfecisti tu : Musæumque, tuum
sanctum civem et unum *omnium* longissime
in arte progressum, Phœbus et *nos* sorores docuimus.
Et pro horum mercede filium in ulnis gestans
lugeo: alium vero *cædis ejus* interpretem mihi non advocabo.

CHORUS.

Temere ergo nos Thracius auriga
calumniatus est, Hector, cædem huic *nos* molitos esse.

HECTOR.

Noram hæc : nihil opus erat vate ad dicendum
Ulyssis technis hunc periisse.
Ego vero, patriam obsidentem exercitum Græcum
videns, cur non amicis mitterem
nuncios, ut venirent opitulantes civitati nostræ? [tinendum.
Misi : ut autem debebat, venit una mecum ad bellum sus-
Non vero lætor ullo modo eum interfectum esse.
Et nunc paratus *sum* isti et facere sepulcrum
et simul comburere multarum vestium ornatum :
amicus enim venit, sed decessit infeliciter.

MUSA.

Non ibit sub terræ atrum solum :
tantum enim sponsam Plutonis orabo,
filiam frugiferæ deæ Cereris,
animam hujus ut remittat *mihi :* debet enim mihi
ut videatur Orphei amicos in honore habere.
Et mihi *iste* velut mortuus et non cernens lucem
erit posthac : non enim in eundem locum unquam
neque veniet *mecum*, neque videbit corpus matris :
sed conditus in antris argentiferæ terræ,
deus ex homine factus, jacebit videns lucem,
ut Bacchi sacerdos (*Lycurgus*) Pangæum saxum
habitat sanctus deus peritis *dei mysteriorum.*
Moderatum vero luctum marinæ deæ (*Thetidi*
feram : mori enim fatale est et illius filium.
Lacrimis autem nos sorores primum te canemus,
deinde Achillem, Thetidis filium, in luctu olim.
Non liberabit eum Pallas, quæ te occidit :
tale telum pharetra Apollinis servat.
O curæ procreatorum liberorum, mortalium labores,
ut, si quis vos non temere reputat,
vitam deget sine sobole, neque ubi pepererit sepeliet liberos!

CHORUS.

Iste quidem, ut funus paretur, matri jam curæ est :
tu vero, si quid vis agere in præsentiarum,
licet, Hector; nam lux diei adest.

HECTOR.

Ite, et socios armari quam celerrime
jubete, jugoque aptare colla equorum.
Porro tædas gestantes oportet eos exspectare
Tyrrhenæ tubæ sonitum : nam superato exercitu

τείχη τ' Ἀχαιῶν ναυσὶν αἶθον ἐμβαλεῖν
πέποιθα Τρωσί θ' ἡμέραν ἐλευθέραν
ἀκτῖνα τὴν στείχουσαν ἡλίου φέρειν.

ΧΟΡΟΣ.

Πείθου βασιλεῖ· στείχωμεν ὅπλοις
κοσμησάμενοι, καὶ ξυμμαχίᾳ
τάδε φράζωμεν· τάχα δ' ἂν νίκην
δοίη δαίμων ὁ μεθ' ἡμῶν.

et muris Achivorum, navibus ignem me injecturum
confido, et Trojanis liberum diem
radios solis venientes allaturos esse.

CHORUS.

Obtempera regi : eamus armis
induti, et sociis
hæc dicamus : fortasse enim victoriam
dabit deus qui nobiscum est.

ΤΡΩΙΑΔΕΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.
ΑΘΗΝΑ.
ΕΚΑΒΗ.
ΧΟΡΟΣ ΑΙΧΜΑΛΩΤΙΔΩΝ ΤΡΩΙΑΔΩΝ.
ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ.
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
ΕΛΕΝΗ.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Ἥκω λιπὼν Αἰγαῖον ἁλμυρὸν βάθος
πόντου Ποσειδῶν, ἔνθα Νηρῄδων χοροὶ
κάλλιστον ἴχνος ἐξελίσσουσιν ποδός.
Ἐξ οὗ γὰρ ἀμφὶ τήνδε Τρωικὴν χθόνα
Φοῖβός τε κἀγὼ λαΐνους πύργους πέριξ
ὀρθοῖσιν ἔθεμεν κανόσιν, οὔποτ' ἐκ φρενῶν
εὔνοι' ἀπέστη τῶν ἐμῶν Φρυγῶν πόλει,
ἣ νῦν καπνοῦται καὶ πρὸς Ἀργείου δορὸς
ὄλωλε πορθηθεῖσ'. Ὁ γὰρ Παρνάσιος
Φωκεὺς Ἐπειὸς μηχαναῖσι Παλλάδος
ἐγκύμον' ἵππον τευχέων συναρμόσας
πύργων ἔπεμψεν ἐντὸς, ὀλέθριον βάρος·
ὅθεν πρὸς ἀνδρῶν ὑστέρων κεκλήσεται
δούρειος ἵππος, κρυπτὸν ἀμπισχὼν δόρυ.
Ἔρημα δ' ἄλση καὶ θεῶν ἀνάκτορα
φόνῳ καταρρεῖ· πρὸς δὲ κρηπίδων βάθροις
πέπτωκε Πρίαμος Ζηνὸς ἑρκείου θανών.
Πολὺς δὲ χρυσὸς Φρύγιά τε σκυλεύματα
πρὸς ναῦς Ἀχαιῶν πέμπεται· μένουσι δὲ
πρύμνηθεν οὖρον, ὡς δεκασπόρῳ χρόνῳ
ἀλόχους τε καὶ τέκν' εἰσίδωσιν ἄσμενοι,
οἳ τήνδ' ἐπεστράτευσαν Ἕλληνες πόλιν.
Ἐγὼ δὲ, νικῶμαι γὰρ Ἀργείας θεοῦ
Ἥρας Ἀθάνας θ', αἳ συνεξεῖλον Φρύγας,
λείπω τὸ κλεινὸν Ἴλιον βωμούς τ' ἐμούς·
ἐρημία γὰρ πόλιν ὅταν λάβῃ κακὴ,
νοσεῖ τὰ τῶν θεῶν οὐδὲ τιμᾶσθαι θέλει.
Πολλοῖς δὲ κωκυτοῖσιν αἰχμαλωτίδων
βοᾷ Σκάμανδρος δεσπότας κληρουμένων·
καὶ τὰς μὲν Ἀρκὰς, τὰς δὲ Θεσσαλὸς λεὼς
εἴληχ' Ἀθηναίων τε Θησεῖδαι πρόμοι.
Ὅσαι δ' ἄκληροι Τρῳάδων, ὑπὸ στέγαις
ταῖσδ' εἰσὶ, τοῖς πρώτοισιν ἐξῃρημέναι
στρατοῦ, σὺν αὐταῖς δ' ἡ Λάκαινα Τυνδαρὶς
Ἑλένη, νομισθεῖσ' αἰχμάλωτος ἐνδίκως.
Τὴν δ' ἀθλίαν τήνδ' εἴ τις εἰσορᾶν θέλει,

TROADES.

PERSONÆ FABULÆ.

NEPTUNUS.
MINERVA.
HECUBA.
CHORUS CAPTIVARUM TROADUM.
TALTHYBIUS.
CASSANDRA.
ANDROMACHE.
MENELAUS.
HELENA.

NEPTUNUS.

Veni relicto Ægæo salso gurgite
maris, *ego* Neptunus, ubi Nereidum chori
pulcerrimum pedis vestigium evolvunt.
Ex quo enim tempore circa huncce Trojanum agrum
Phœbusque et ego saxeas turres circum
posuimus ad perpendiculum, nunquam ex animo
meo abiit benevolentia erga urbem Phrygum,
quæ nunc fumat, et ab Argivo exercitu
periit expugnata. Nam Parnassius
Epeus Phocensis, arte Palladis
equum armis gravidum fabricatus,
misit intra turres, exitiale onus:
unde ab hominibus posteris vocatus erit
dureus equus, occultam quod continuit hastam.
Luci autem deserti et deorum templa
defluunt cæde, et ad fundamentum aræ
Jovis Hercei cecidit Priamus moriens.
Multum autem auri et Phrygia spolia
mittuntur ad Græcorum naves: exspectant vero
ventum secundum a puppe, ut post decennium
videant læti conjuges et liberos
Græci, qui hancce urbem oppugnarunt.
At ego, vincor enim ab Argiva dea
Junone, et Minerva, quæ simul everterunt Phrygas,
relinquo inclytum Ilium et aras meas:
quum enim tristis solitudo civitatem occuparit,
laborat deorum cultus, neque coli solent.
Multis autem ejulatibus captivarum
resonat Scamander, quæ *jam* sortiuntur dominos:
et alias Arcas, alias Thessalus populus
sortito accepit Atheniensiumque Thesidæ duces.
Quæcumque vero de Trojanis *sunt* extra sortem, sub tectis
istis sunt, electæ pro primariis
exercitus, et cum ipsis *est* Lacæna Tyndaris
Helena, captiva jure æstimata.
Miseram autem hancce si quis intueri vult

πάρεστιν, Ἑκάβην κειμένην πυλῶν πάρος,
δάκρυα χέουσαν πολλὰ καὶ πολλῶν ὕπερ·
ᾗ παῖς μὲν ἀμφὶ μνῆμ' Ἀχιλλείου τάφου
λάθρα τέθνηκε τλημόνως Πολυξένη,
φροῦδος δὲ Πρίαμος καὶ τέκν'· ἣν δὲ παρθένον
μεθῆκ' Ἀπόλλων δρομάδα Κασάνδραν ἄναξ,
τὸ τοῦ θεοῦ τε παραλιπὼν τό τ' εὐσεβὲς
γαμεῖ βιαίως σκότιον Ἀγαμέμνων λέχος.
Ἀλλ', ὦ ποτ' εὐτυχοῦσα, χαῖρέ μοι, πόλις,
ξεστόν τε πύργωμ'· εἴ σε μὴ διώλεσε
Παλλὰς Διὸς παῖς, ἦσθ' ἂν ἐν βάθροις ἔτι.

ΑΘΗΝΑ.

Ἔξεστι τὸν γένει μὲν ἄγχιστον πατρὸς,
μέγαν τε δαίμον' ἐν θεοῖς τε τίμιον,
λύσασαν ἔχθραν τὴν πάρος, προσεννέπειν;

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Ἔξεστιν· αἱ γὰρ συγγενεῖς ὁμιλίαι,
ἄνασσ' Ἀθάνα, φίλτρον οὐ σμικρὸν φρενῶν.

ΑΘΗΝΑ.

Ἐπῄνεσ' ὀργὰς ἠπίους· φέρω δὲ σοὶ
κοινοὺς ἐμαυτῇ τ' ἐς μέσον λόγους, ἄναξ.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Μῶν ἐκ θεῶν του καινὸν ἀγγέλλεις ἔπος,
ἢ Ζηνὸς, ἢ καὶ δαιμόνων τινὸς πάρα;

ΑΘΗΝΑ.

Οὐκ, ἀλλὰ Τροίας οὕνεκ', ἔνθα βαίνομεν,
πρὸς σὴν ἀφῖγμαι δύναμιν, ὡς κοινὴν λάβω.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Ἦ πού νιν, ἔχθραν τὴν πρὶν ἐκβαλοῦσα νῦν,
ἐς οἶκτον ἦλθες πυρὶ κατηθαλωμένης;

ΑΘΗΝΑ.

Ἐκεῖσε πρῶτ' ἄνελθε· κοινώσει λόγους
καὶ συνθελήσεις ἂν ἐγὼ πρᾶξαι θέλω;

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Μάλιστ'· ἀτὰρ δὴ καὶ τὸ σὸν θέλω μαθεῖν,
πότερον Ἀχαιῶν οὕνεκ' ἦλθες ἢ Φρυγῶν.

ΑΘΗΝΑ.

Τοὺς μὲν πρὶν ἐχθροὺς Τρῶας εὐφρᾶναι θέλω
στρατῷ δ' Ἀχαιῶν νόστον ἐμβαλεῖν πικρόν.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Τί δ' ὧδε πηδᾷς ἄλλοτ' εἰς ἄλλους τρόπους,
μισεῖς τε λίαν καὶ φιλεῖς ὃν ἂν τύχῃς;

ΑΘΗΝΑ.

Οὐκ οἶσθ' ὑβρισθεῖσάν με καὶ ναοὺς ἐμούς;

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Οἶδ', ἡνίκ' Αἴας εἷλκε Κασάνδραν βίᾳ.

ΑΘΗΝΑ.

Κοὐδέν γ' Ἀχαιῶν ἔπαθεν οὐδ' ἤκουσ' ὕπο.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Καὶ μὴν ἔπερσάν γ' Ἴλιον τῷ σῷ σθένει.

ΑΘΗΝΑ.

Τοιγάρ σφε σὺν σοὶ βούλομαι δρᾶσαι κακῶς.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Ἕτοιμ' ἃ βούλει τἀπ' ἐμοῦ. Δράσεις δὲ τί;

licet, Hecubam, jacentem ante fores,
multas fundentem lacrimas et pro multis
cui filia quidem ad monumentum Achillei tumuli
clam Polyxena misere periit,
periit et Priamus et liberi: et quam virginem
dimisit furentem Cassandram rex Apollo,
eam, nec deum reveritus nec pietatem,
Agamemnon duxit per vim adulterino concubitu
Sed vale mihi, o civitas quondam beata,
politæque turres: si te non perdidisset
Pallas, Jovis filia, adhuc maneres in *tuis* sedibus.

MINERVA.

Licetne genere quidem proximum patri *meo*,
magnumque deum et inter deos honoratum,
deposita priore simultate, affari?

NEPTUNUS.

Licet; cognatorum enim congressus,
regina Minerva, non exiguum philtrum *sunt* animorum.

MINERVA.

Laudo animi affectum lenem; affero autem tibi
mihique ipsi communem in medium sermonem, rex.

NEPTUNUS.

Num forte a deorum aliquo novum nuncias mandatum,
vel a Jove, vel etiam a ceterorum aliquo deorum?

MINERVA.

Non, sed Trojæ causa, ubi *nunc* gradimur,
veni ad tuam potentiam, ut mihi *eam* sociam adjungam.

NEPTUNUS.

An forte, odio priore jam deposito,
venisti ad commiserationem ejus incendio *jam* consumptæ?

MINERVA.

Illuc primum redi: communicabisne *mecum tua* consilia,
et una voles quæ ego facere cupio?

NEPTUNUS.

Maxime; sed tamen volo etiam scire tuam voluntatem
utrum Græcorum causa, an Phrygum veneris.

MINERVA.

Trojanos quidem *mihi* prius inimicos exhilarare volo,
exercitui vero Achivorum immittere tristem reditum.

NEPTUNUS.

Quid vero ita transilis alias ad alios mores,
odistique et amas vehementer ut fors tulerit?

MINERVA.

Non scis me contumelia affectam esse et templum meum?

NEPTUNUS.

Scio, quando Ajax trahebat Cassandram vi.

MINERVA.

Et nihil *ideo* passus est neque audivit a Græcis.

NEPTUNUS.

Atqui deleverunt Ilium tua potentia.

MINERVA.

Idcirco ipsos tecum malis afficere volo.

NEPTUNUS.

Parata sunt a me quæ vis. Quid vero facies?

ΑΘΗΝΑ.

Δύσνοστον αὐτοῖς νόστον ἐμβαλεῖν θέλω.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Ἐν γῇ μενόντων, ἢ καθ' ἁλμυρὰν ἅλα;

ΑΘΗΝΑ.

Ὅταν πρὸς οἴκους ναυστολῶσ' ἀπ' Ἰλίου.
Καὶ Ζεὺς μὲν ὄμβρον καὶ χάλαζαν ἄσπετον
πέμψει γνοφώδη τ' αἰθέρος φυσήματα,
ἐμοὶ δὲ δώσειν φησὶ πῦρ κεραύνιον,
βάλλειν Ἀχαιοὺς ναῦς τε πιμπράναι πυρί.
Σὺ δ' αὖ τὸ σὸν παράσχες Αἴγαιον πόρον
τρικυμίαις βρέμοντα καὶ δίναις ἁλὸς,
πλῆσον δὲ νεκρῶν κοῖλον Εὐβοίας μυχὸν,
ὡς ἂν τὸ λοιπὸν τἄμ' ἀνάκτορ' εὐσεβεῖν
εἰδῶσ' Ἀχαιοὶ θεούς τε τοὺς ἄλλους σέβειν.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Ἔσται τάδ'· ἡ χάρις γὰρ οὐ μακρῶν λόγων
δεῖται· ταράξω πέλαγος Αἰγαίας ἁλός·
ἀκταὶ δὲ Μυκόνου Δήλιοί τε χοιράδες
Σκῦρός τε Λῆμνός θ' αἱ Καφήρειοί τ' ἄκραι
πολλῶν θανόντων σώμαθ' ἕξουσιν νεκρῶν.
Ἀλλ' ἕρπ' Ὄλυμπον, καὶ κεραυνίους βολὰς
λαβοῦσα πατρὸς ἐκ χερῶν καραδόκει,
ὅταν στράτευμ' Ἀργεῖον ἐξίῃ κάλως.
Μῶρος δὲ θνητῶν ὅστις ἐκπορθεῖ πόλεις,
ναούς τε τύμβους θ', ἱερὰ τῶν κεκμηκότων,
ἐρημίᾳ δοὺς αὐτὸς ὤλεθ' ὕστερον.

ΕΚΑΒΗ.

Ἄνα, δυσδαίμων, πεδόθεν κεφαλὴν,
ἐπάειρε δέρην· οὐκέτι Τροία
τάδε καὶ βασιλεῖς ἐσμεν Τροίας.
Μεταβαλλομένου δαίμονος ἀνέχου·
πλεῖ κατὰ πορθμὸν, πλεῖ κατὰ δαίμονα,
μηδὲ προσίστη πρῷραν βιότου
πρὸς κῦμα, πλέουσα τύχαισιν.
Αἰαῖ, αἰαῖ.
Τί γὰρ οὐ πάρα μοι μελέᾳ στενάχειν,
ᾗ πατρὶς ἔρρει καὶ τέκνα καὶ πόσις;
Ὦ πολὺς ὄγκος συστελλόμενος
προγόνων, ὡς οὐδὲν ἄρ' ἦσθα.
Τί με χρὴ σιγᾶν,
τί δὲ μὴ σιγᾶν; τί δὲ θρηνῆσαι;
Δύστηνος ἐγὼ τῆς βαρυδαίμονος
ἄρθρων κλίσεως, ὡς διάκειμαι,
νῶτ' ἐν στερροῖς λέκτροισι ταθεῖσ'.
Οἴμοι κεφαλῆς, οἴμοι κροτάφων
πλευρῶν θ', ὥς μοι πόθος εἱλίξαι
καὶ διαδοῦναι νῶτον ἄκανθάν τ'
εἰς ἀμφοτέρους τοίχους μελέων,
ἐπὶ τοὺς ἀεὶ δακρύων ἐλέγους.
Μοῦσα δὲ χαὔτη τοῖς δυστήνοις,
ἄτας κελαδεῖν ἀχορεύτους.
Πρῷραι ναῶν ὠκεῖαι, Στρ. α'
Ἴλιον ἱερὰν αἳ κώπαισιν

MINERVA.

Miserum reditum illis immittere cupio.

NEPTUNUS.

In terra *adhuc* manentibus, an in salso mari?

MINERVA.

Quando navigabunt domum ab Ilio.
Et Juppiter quidem pluviam et vehementem grandinem
mittet, et caliginosos ætheris flatus,
et dicit se daturum mihi ignem fulmineum,
ut sternam Græcos et incendam naves igne.
Tu vero etiam præbe, quod tuum *est*, Ægæum fretum
fremens gravibus procellis et sali vorticibus:
et imple cadaveribus cavum Eubœæ recessum (*fretum*),
ut in posterum mea templa revereri
discant Achivi et reliquos deos venerari.

NEPTUNUS.

Fient hæc: beneficium enim *hoc* non multis verbis
indiget. Turbabo pelagus Ægæi maris;
et littora Myconi, et rupes Deliæ,
Scyrusque et Lemnus et Caphareum promontorium
multorum exstinctorum habebunt corpora mortuorum.
Verum vade *ad* Olympum, et, fulmineis telis
acceptis ex manibus patris, exspecta,
quando exercitus Argivus solverit rudentes.
Stultus autem *est* mortalium quisquis expugnat urbes,
templaque sepulcraque, sacraria defunctorum,
tradens solitudini, paulo post ipse perit.

HECUBA.

Subrige, infelix, a solo caput,
cervicem attolle: non amplius Troja
hæc *est* et reges sumus Trojæ.
Mutatam fortunam tolera:
naviga secundum fretum, naviga secundum fortunam,
neque obverte proram vitæ
contra fluctus, cum naviges arbitrio fortunæ.
Heu heu! heu heu!
Quid enim mihi miseræ non in promtu est quod defleam,
cui patria periit et liberi et maritus?
O magnus fastus majorum
nunc collabens, quam nihili utique eras!
Quid me oportet tacere,
quid non tacere? quid etiam lamentari?
Misera ego propter infelicem
reclinationem artuum, quam *male* affecta sum,
tergum in rigidis lectis exporrecta!
Hei *meo* capiti! hei *meis* temporibus
lateribusque, ut desidero *semper* versare
et per vices convertere dorsum spinamque
in utrumque parietem membrorum,
ad indulgendum perpetuo lacrimosæ lamentationi!
Musa vero *est* et hæc quædam infelicibus,
clades sonare tristes.
Proræ navium veloces,
quæ *ad* sacrum Ilium remis

δι' ἅλα τε πορφυροειδέα λιμένας θ'
 Ἑλλάδος εὐόρμους
αὐλῶν παιᾶνι στυγνῷ
συρίγγων τ' εὐφθόγγῳ φωνᾷ
πλεκτὰν Αἰγύπτου παιδείαν
 ἐξηρτήσασθ',
αἰαῖ, Τροίας ἐν κόλποισιν,
τὰν Μενελάου μετανισσόμεναι
στυγνὰν ἄλοχον, Κάστορι λώβαν,
τῷ τ' Εὐρώτᾳ δύσκλειαν,
 ἃ σφάζει μὲν
τὸν πεντήκοντ' ἀροτῆρα τέκνων
Πρίαμον, ἐμέ τε τὰν μελέαν Ἑκάβην
ἐς τάνδ' ἐξώκειλ' ἄταν.
Ὤμοι θάκους οὓς θάσσω — Ἀντ. α'
σκηναῖσιν ἔφεδρος Ἀγαμεμνονίαις.
Δούλα δ' ἄγομαι γραῦς ἐξ οἴκων,
 κουρᾷ πενθήρει
κρᾶτ' ἐκπορθηθεῖσ' οἰκτρῶς.
Ἀλλ' ὦ τῶν χαλκεγχέων Τρώων
ἄλοχοι μέλεαι, μέλεαι κοῦραι
 καὶ δύσνυμφοι,
τύφεται Ἴλιον, αἰάζωμεν·
μάτηρ δ' ὥς τις πτανοῖς κλαγγὰν
ὄρνισιν ὅπως ἐξάρξω 'γὼ
μολπὰν οὐ * τὰν αὐτὰν
 οἵαν ποτὲ δὴ
σκήπτρῳ Πριάμου διερειδομένα
ποδὸς ἀρχεχόρου πλαγαῖς Φρυγίαις
εὐκόμποις ἐξῆρχον θεούς.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἑκάβη, τί θροεῖς; τί δὲ θωΰσσεις; — Στρ. β'
ποῖ λόγος ἥκει; διὰ γὰρ μελάθρων
ἄϊον οἴκτους οὓς οἰκτίζει,
διὰ δὲ στέρνων φόβος ἀΐσσει
Τρῳάσιν, αἳ τῶνδ' οἴκων εἴσω
δουλείαν αἰάζουσιν.

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ τέκν', Ἀργείων πρὸς ναῦς ἤδη
κινεῖται κωπήρης χείρ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

 Οἳ 'γὼ τλάμων.
Τί θέλουσ'; ἦ που δή με τάλαιναν
ναυσθλώσουσιν πατρῴας ἀπὸ γᾶς;

ΕΚΑΒΗ.

Οὐκ οἶδ', εἰκάζω δ' ἄταν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

 Ἰὼ ἰώ.
Μέλεαι μόχθων ἐπακουσόμεναι
Τρῳάδες, ἔξω κομίσασθ' οἴκων·
στέλλουσ' Ἀργεῖοι νόστον.

ΕΚΑΒΗ.

 Ἒ ἔ.
Μή νύν μοι τὰν βακχεύουσαν

---

per mare purpureum et *per* portus
 Græciæ commodos
tibiarum pæane infesto
et fistularum sonora voce
profecti, tortam Ægypti artem (*torta retinacula*)
 religastis,
heu heu, in Trojæ sinu,
Menelai repetentes
odiosam conjugem, Castori dedecus,
et infamiam Eurotæ,
 quæ jugulavit
satorem quinquaginta liberorum
Priamum, et me miseram Hecubam
in hanc dejecit calamitatem.
Hei mihi propter sedem, quam sedeo,
in Agamemnonis tentoriis residens
Serva enim ducor anus ex ædibus,
 rasura lugubri
caput miserabiliter depopulata.
Sed, o bellatorum Trojanorum
conjuges miseræ, miseræ virgines
 et infelices sponsæ,
fumat Ilium, lamentemur!
ut mater quædam velut avibus
plumatis clangorem exordiar ego
cantilenam, non eandem,
 qualem olim quidem,
sceptro Priami innixa,
pedis præsultoris ictu Phrygio
resonante celebrabam deos.

SEMICHORUS.

Hecuba, quid clamitas? quid vociferaris?
quo spectat oratio? per atria enim
audivi lamenta quæ lamentaris;
et per pectora metus invadit
Trojanas, quæ in his tabernaculis
servitutem *suam* deplorant.

HECUBA.

O filiæ, ad naves Argivorum jam
movetur remis instructa manus.

SEMICHORUS.

 Heu me miseram!
Quid volunt? num forte jam me infelicem
avehent navi a patrio solo?

SEMICHORUS.

Haud scio; sed suspicor calamitatem.

SEMICHORUS.

 Io io!
Miseræ labores auditturæ
Trojanæ mulieres, prodite extra ædes:
apparant Argivi reditum.

HECUBA.

 Heu heu!
Ne mihi furentem nunc

Κασάνδραν πέμψησθ' ἔξω,
αἰσχύναν Ἀργείοισιν,
μαινάδ', ἐπ' ἄλγεσι δ' ἀλγυνθῶ.
Ἰὼ Τροία δύσταν', ἔρρεις,
δύστανοι δ' οἵ σ' ἐκλείποντες
καὶ ζῶντες καὶ δμαθέντες.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Οἴμοι. Τρομερὰ σκηνὰς ἔλιπον Ἀντ. β'
τάσδ' Ἀγαμέμνονος ἐπακουσομένα,
βασίλεια, σέθεν, μή με κτείνειν
δόξ' Ἀργείων κεῖται μελέαν,
ἢ κατὰ πρύμνας ἤδη ναῦται
στέλλονται κινεῖν κώπας.

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ τέκνον, ὀρθρεύουσαν ψυχὰν
ἐκπληχθεῖσ' ἦλθον φρίκᾳ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

* * * * *

Ἤδη τις ἔβα Δαναῶν κῆρυξ;
τῷ πρόσκειμαι δούλα τλάμων;

ΕΚΑΒΗ.

Ἐγγύς που κεῖσαι κλήρου.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἰὼ ἰώ.
Τίς μ' Ἀργείων, ἢ Φθιωτᾶν,
ἢ νησαίαν ἄξει χώραν
δύστανον πόρσω Τροίας;

ΕΚΑΒΗ.

Φεῦ φεῦ.
Τῷ δ' ἁ τλάμων ποῦ, ποῦ γαίας
δουλεύσω γραῦς, ὡς κηφὴν,
δειλαία νεκροῦ μορφὰ,
νεκύων ἀμενηνὸν ἄγαλμ', ἢ
τὰν παρὰ προθύροις φυλακὰν κατέχουσ',
ἢ παίδων θρέπτειρ', ἃ Τροίας
ἀρχαγοὺς εἶχον τιμάς;

ΧΟΡΟΣ.

Αἰαῖ, αἰαῖ. Ποίοις δ' οἴκτοις Στρ. γ'
τὰν σὰν λύμαν ἐξαιάζεις;
οὐκ Ἰδαίοις ἱστοῖς κερκίδα
δινεύουσ' ἐξαλλάξω.
Νέατον τεκέων σώματα λεύσσω,
νέατον· μόχθους ἕξω κρείσσους,
ἢ λέκτροις πλαθεῖσ' Ἑλλάνων
(ἔρροι νὺξ αὕτα καὶ δαίμων),
ἢ Πειρήνας ὑδρευσομένα
πρόσπολος οἰκτρὰ σεμνῶν ὑδάτων.
Τὰν κλεινὰν εἴθ' ἔλθοιμεν
Θησέως εὐδαίμονα χώραν.
Μὴ γὰρ δὴ δίναν γ' Εὐρώτα,
τὰν ἐχθίσταν θεράπναν Ἑλένας,
ἔνθ' ἀντάσω Μενέλᾳ δούλα,
τῷ τᾶς Τροίας πορθητᾷ.
Τὰν Πηνειοῦ σεμνὰν χώραν, Ἀντ. γ'

evocetis foras Cassandram,
probrum (*pellicem*) apud Græcos *futuram*,
mænadem, *neu* ad dolores dolor accedat.
Heu Troja misera, periisti,
miserique qui te relinquunt
et vivi et mortui!

SEMICHORUS.

Hei mihi! Tremens reliqui tabernaculum
hoc Agamemnonis auditura,
regina, ex te, num occidendi me
miseram lata sit Argivorum sententia;
an jam nautæ in puppibus
parent movere remos.

HECUBA.

O filia, vigilem *luctu* animam
horrore perculsa veni.

SEMICHORUS.

* * * * *

Jam venit aliquis Græcorum præco?
cuinam addicta sum serva misera?

HECUBA.

Prope sortem *jam* es posita.

SEMICHORUS.

Heu heu!
Quis me Argivorum, aut Phthiotarum,
aut *in* insularem regionem abducet
miseram procul a Troja?

HECUBA.

Heu heu!
Cuinam *ego* infelix, ubi, ubi terrarum
serviam anus, ut fucus,
misera mortui species,
manium evanidum simulacrum, aut
apud vestibula *ædium* custodiam obtinens,
aut liberorum gubernatrix, quæ Trojæ
regios habebam honores?

CHORUS.

Heu heu! Quibusnam querelis
tuam indignam sortem satis luges?
non in Idæis telis radium
agitans variegabo *texendo*.
Postremum gnatorum corpora video,
postremum: labores habebo graviores *quam tu*,
aut lectis admota Græcorum
(pereat nox ista et *istud* fatum),
aut ex Pirenes sacris undis
ministra miserabilis aquam hauriens.
In inclytam utinam veniamus
Thesei beatam regionem!
Ne saltem enim *ad* Eurotæ vortices *veniam*,
invisam maxime Helenæ sedem,
ubi obveniam Menelao serva,
Trojæ vastatori.
Penei sacram regionem,

κρηπῖδ' Οὐλύμπου καλλίσταν,
ὄλβῳ βρίθειν φάμαν ἤκουσ'
εὐθαλεῖ τ' εὐκαρπείᾳ·
τάδε δεύτερά μοι μετὰ τὰν ἱερὰν
Θησέως ζαθέαν ἐλθεῖν χώραν.
Καὶ τὰν Αἰτναίαν Ἡφαίστου
Φοινίκας ἀντήρη χώραν,
Σικελῶν ὀρέων ματέρ', ἀκούω
καρύσσεσθαι στεφάνοις ἀρετᾶς,
τάν τ' ἀγχιστεύουσαν γᾶν
Ἰονίῳ ναύταις πόντῳ,
ἃν ὑγραίνει καλλιστεύων
ὁ ξανθὰν χαίταν πυρσαίνων
Κρᾶθις, ζαθέαις παγαῖσι τρέφων
εὔανδρόν τ' ὀλβίζων γᾶν.

Καὶ μὴν Δαναῶν ὅδ' ἀπὸ στρατιᾶς
κῆρυξ, νεοχμῶν μύθων ταμίας,
στείχει ταχύπουν ἴχνος ἐξανύων.
Τί φέρει; τί λέγει; Δοῦλαι γὰρ δὴ
Δωρίδος ἐσμὲν χθονὸς ἤδη.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
Ἑκάβη, πυκνὰς γὰρ οἶσθά μ' ἐς Τροίαν ὁδοὺς
ἐλθόντα κήρυκ' ἐξ Ἀχαϊκοῦ στρατοῦ,
ἐγνωσμένος δὲ καὶ πάροιθέ σοι, γύναι,
Ταλθύβιος ἥκω, κοινὸν ἀγγελῶν λόγον.

ΕΚΑΒΗ.
Τόδε, τόδε, φίλαι γυναῖκες,
ὃ φόβος ἦν μοι πάλαι.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
Ἤδη κεκλήρωσθ', εἰ τόδ' ἦν ὑμῖν φόβος.

ΕΚΑΒΗ.
Αἰαῖ. Τίνα δ' ἢ Θεσσαλίας πόλιν ἢ
Φθιάδος εἶπας ἢ Καδμείας χθονός;

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
Κατ' ἄνδρ' ἑκάστη κοὐχ ὁμοῦ λελόγχατε.

ΕΚΑΒΗ.
Τίν' ἄρα τίς ἔλαχε; τίνα πότμος εὐτυχὴς
Ἰλιάδων μένει;

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
Οἶδ'· ἀλλ' ἕκαστα πυνθάνου, μὴ πάνθ' ὁμοῦ.

ΕΚΑΒΗ.
Τοὐμὸν δὲ τίς ἄρ' ἔλαχε τέκος, ἔννεπε,
τλάμονα Κασάνδραν;

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
Ἐξαίρετόν νιν ἔλαβεν Ἀγαμέμνων ἄναξ.

ΕΚΑΒΗ.
Ἦ τᾷ Λακεδαιμονίᾳ νύμφᾳ
δούλαν; ὤμοι μοι.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
Οὔκ, ἀλλὰ λέκτρων σκότια νυμφευτήρια.

ΕΚΑΒΗ.
Ἦ τὰν Φοίβου παρθένον, ᾇ γέρας ὁ
χρυσοκόμας ἔδωκ' ἄλεκτρον ζόαν;

fundamentum pulcerrimum Olympi,
opibus abundare famam accepi
et fertili frugum ubertate:
hoc mihi secundo loco *sit* quo perveniam post
sacram Thesei divinam regionem!
Et Ætnæam Vulcani
Phœniciæ (*Carthagini*) oppositam regionem,
Siculorum montium parentem, audio
prædicari propter virtutis coronas;
item terram vicinam
Ionio mari navigantibus,
quam humectat pulcerrimus
flavam comam rutilans
Crathis, qui sacris fontibus alit
et populosam beat terram.

Atqui a Græcorum exercitu hic
præco, novorum sermonum minister,
venit, velox pedis vestigium accelerans.
Quid affert? quid dicit? Servæ enim
jam sumus Doriensis terræ.

TALTHYBIUS.
Hecuba, crebras enim scis me ad Trojam vias
ivisse præconem ab Achaico exercitu:
notus igitur etiam ante tibi, mulier,
Talthybius veni, publicum *tibi* nunciaturus mandatum.

HECUBA.
Hoc, hoc *illud est,* amicæ mulieres,
quod jampridem ego metuebam.

TALTHYBIUS.
Jam sorte estis ductæ, si hoc erat vobis metui.

HECUBA.
Heu heu! Quamnam *in* urbem aut Thessaliæ, aut
Phthiadis dicis aut Bœotiæ terræ?

TALTHYBIUS.
Singulis viris singulæ, nec simul uno sortitu *omnes* assignatæ [estis.

HECUBA.
Quemnam igitur quæ sortita est? quam sors bona
ex Iliadibus manet?

TALTHYBIUS.
Scio; sed singula interroges, non omnia simul.

HECUBA.
Meam igitur quis sortito accepit filiam, dicito,
miseram Cassandram?

TALTHYBIUS.
Selectam eam accepit rex Agamemnon.

HECUBA.
Num sponsæ Lacedæmoniæ (*Clytæmnestræ*)
servam? hei mihi, mihi!

TALTHYBIUS.
Non, sed lecti occultum conjugium.

HECUBA.
An Phœbi virginem, cui Auricomus
munus dedit cœlibem vitam?

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
Ἔρως ἐτόξευσ' αὐτὸν ἐνθέου κόρης.
ΕΚΑΒΗ.
Ῥῖπτε, τέκνον, ζαθέους
κλῇδας καὶ ἀπὸ χροὸς ἐν-
δυτῶν στεφέων ἱεροὺς στολμούς.
ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
Οὐ γὰρ μέγ' αὐτῇ βασιλικῶν λέκτρων τυχεῖν;
ΕΚΑΒΗ.
Τί δ', ὃ νεοχμὸν ἀπ' ἐμέθεν ἐλάβετε τέκος, ποῦ μοι;
ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
Πολυξένην ἔλεξας, ἢ τίν' ἱστορεῖς;
ΕΚΑΒΗ.
Ταύταν τῷ πάλος ἔζευξεν;
ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
Τύμβῳ τέτακται προσπολεῖν Ἀχιλλέως.
ΕΚΑΒΗ.
Ὤμοι ἐγώ· τάφῳ πρόσπολον ἐτεκόμαν.
Ἀτὰρ τίς ὅδ' ἢ νόμος ἢ
τί θέσμιον, ὦ φίλος, Ἑλλάνων;
ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
Εὐδαιμόνιζε παῖδα σήν· ἔχει καλῶς.
ΕΚΑΒΗ.
Τί τόδ' ἔλακες; ἆρά μοι ἀέλιον λεύσσει;
ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
Ἔχει πότμος νιν, ὥστ' ἀπηλλάχθαι πόνων.
ΕΚΑΒΗ.
Τί δ', ἡ τοῦ χαλκεομίτορος Ἕκτορος δάμαρ,
Ἀνδρομάχη τάλαινα, τίν' ἔχει τύχαν;
ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
Καὶ τήνδ' Ἀχιλλέως ἔλαβε παῖς ἐξαίρετον.
ΕΚΑΒΗ.
Ἐγὼ δὲ τῷ πρόσπολος, ἁ τριτοβάμονος χερὶ
δευομένα βάκτρου γεραιῷ κάρα;
ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
Ἰθάκης Ὀδυσσεὺς ἔλαχ' ἄναξ δούλην σ' ἔχειν.
ΕΚΑΒΗ.
Ἒ ἔ·
ἄρασσε κρᾶτα κούριμον,
ἕλκ' ὀνύχεσσι δίπτυχον παρειάν.
Ἰώ μοί μοι.
Μυσαρῷ δολίῳ τε λέλογχα φωτὶ δουλεύειν,
πολεμίῳ δίκας, παρανόμῳ δάκει,
ὃς πάντα τἀκεῖθεν ἐνθάδ'
ἀντίπαλ' αὖθις ἐκεῖσε διπτύχῳ γλώσσᾳ,
φίλα τὰ πρότερ' ἄφιλα τιθέμενος πάντων.
Γοᾶσθ' ὦ Τρῳάδες με.
Βέβακα δύσποτμος, οἴχομαι
ἁ τάλαιν', ἃ δυστυχεστάτῳ
προσέπεσον κλήρῳ.
ΧΟΡΟΣ.
Τὸ μὲν σὸν οἶσθα, πότνια, τὰς δ' ἐμὰς τύχας
τίς ἆρ' Ἀχαιῶν ἢ τίς Ἑλλήνων ἔχει;

TALTHYBIUS.
Amor fatidicæ puellæ sauciavit eum.
HECUBA.
Abjice, filia, sacras
claves, et a corpore in-
dutarum corollarum sacrum ornatum.
TALTHYBIUS.
Annon *est* magnum ei fieri lecti regii participem?
HECUBA.
Quid vero, quam recens a me abstulistis filiam, ubinam *est* mihi?
TALTHYBIUS.
Polyxenam dicis, aut de qua interrogas?
HECUBA.
Hanc *ipsam* cui adjunxit sors?
TALTHYBIUS.
Tumulo Achillis ministrare constituta est.
HECUBA.
Hei mihi! sepulcro ministram peperi!
Sed quænam hæc est lex, aut
quis ritus Græcorum, o amice?
TALTHYBIUS.
Beatam prædica filiam tuam: bene habet.
HECUBA.
Quid hoc dixisti? an mihi solem aspicit?
TALTHYBIUS.
Fatum habet eam, ut liberata sit a malis.
HECUBA.
Quid vero ære loricati Hectoris conjux,
misera Andromache, quam habet fortunam?
TALTHYBIUS.
Hanc etiam accepit delectam filius Achillis.
HECUBA.
Ego vero cui ancilla *obtigi*, quæ baculo instar tertii pedis
in manu indigeo senili capiti?
TALTHYBIUS.
Ulysses, Ithacæ rex, te sortito servam sibi accepit.
HECUBA.
Heu heu!
tunde caput rasum,
lacera unguibus geminam genam.
Heu mihi, mihi!
Abominabili et doloso viro servire sorte cogor,
hosti justitiæ, leges contemnenti excetræ,
qui omnia, quæ illic *sunt*, hic *ponit*,
et in contrarium rursus illuc (i. e. *omnia miscet*) duplici lingua,
res omnium prius amicas reddens inimicas.
Lugete me, o Troades.
Perii infelix! perii
misera, quæ in infelicissimam
sortem incidi!
CHORUS.
Tuum quidem *fatum* scis, veneranda; meæ vero sortis
quisnam Achæorum, aut quis Græcorum dominus est?

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Ἴτ', ἐκκομίζειν δεῦρο Κασάνδραν χρεὼν
ὅσον τάχιστα, δμῶες, ὡς στρατηλάτῃ
ἐς χεῖρα δούς νιν εἶτα τὰς εἰληγμένας
καὶ τοῖσιν ἄλλοις αἰχμαλωτίδων ἄγω.
Ἔα, τί πεύκης ἔνδον αἴθεται σέλας;
πιμπρᾶσιν ἢ τί δρῶσι Τρῳάδες μυχοὺς,
ὡς ἐξάγεσθαι τῆσδε μέλλουσαι χθονὸς
πρὸς Ἄργος, αὑτῶν τ' ἐκπυροῦσι σώματα,
θανεῖν θέλουσαι; Κάρτα τοι τοὐλεύθερον
ἐν τοῖς τοιούτοις δυσλόφως φέρει κακά.
Ἄνοιγ', ἄνοιγε, μὴ τὸ ταῖσδε πρόσφορον,
ἐχθρὸν δ' Ἀχαιοῖς, εἰς ἔμ' αἰτίαν βάλῃ.

ΕΚΑΒΗ.

Οὐκ ἔστιν, οὐ πιμπρᾶσιν, ἀλλὰ παῖς ἐμὴ
μαινὰς θοάζει δεῦρο Κασάνδρα δρόμῳ.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἄνεχε, πάρεχε, φῶς φέρε· σέβω, φλέγω, Στρ.
ἰδοὺ, ἰδοὺ,
λαμπάσι τόδ' ἱερόν.
Ὑμὴν, ὦ Ὑμέναι' ἄναξ,
μακάριος ὁ γαμέτας,
μακαρία δ' ἐγὼ βασιλικοῖς λέκτροις
κατ' Ἄργος ἁ γαμουμένα·
Ὑμὴν, ὦ Ὑμέναι' ἄναξ.
Ἐπεὶ σὺ, μᾶτερ, ἐπὶ δάκρυσι καὶ
γόοισι τὸν θανόντα πατέρα πατρίδα τε
φίλαν καταστένουσ' ἔχεις,
ἐγὼ τόδ' ἐπὶ γάμοις ἐμοῖς
ἀναφλέγω πυρὸς φῶς
ἐς αὐγὰν, ἐς αἴγλαν,
Ὑμὴν, ὦ Ὑμέναιε, σοί.
Δίδου δ', ὦ Ἑκάτα, φάος,
παρθένων ἐπὶ λέκτροις, ἃ νόμος ἔχει.
Πάλλε πόδ' αἰθέριον, ἄναγε χορὸν, * ἰὼ, Ἀντ.
εὐὰν, εὐοῖ,
ὡς ἐπὶ πατρὸς ἐμοῦ
μακαριωτάταις τύχαις.
Ὁ χορὸς ὅσιος, *
ἄγε σὺ Φοῖβέ νιν· κατὰ σὸν ἐν δάφναις
ἀνάκτορον θυηπολῶ,
Ὑμὴν, ὦ Ὑμέναι', Ὑμήν.
Χόρευε, μᾶτερ, ἄναγε πόδα σὸν,
ἕλισσε τᾷδ' ἐκεῖσε μετ' ἐμέθεν ποδῶν
φέρουσα φιλτάταν βάσιν.
Βοᾶτε τὸν ὑμέναιον, ὦ,
μακαρίαις ἀοιδαῖς
ἰαχαῖς τε νύμφαν.
Ἴτ', ὦ καλλίπεπλοι Φρυγῶν
κόραι, μέλπετ' ἐμῶν γάμων
τὸν πεπρωμένον εὐνᾷ πόσιν ἐμέθεν.

ΧΟΡΟΣ.

Βασίλεια, βακχεύουσαν οὐ λήψει κόρην,
μὴ κοῦφον αἴρῃ βῆμ' ἐς Ἀργείων στρατόν;

TALTHYBIUS.

Agite: Cassandram educere huc oportet
quam celerrime, ministri, ut imperatori
in manus quum tradidero eam, deinde sorte
addictas captivas et ceteris adducam.
Ah! quæ intus ardet picea flamma?
incendunt, aut quid agunt, Troades penetralia,
quod jam sint educendæ ex hac regione
ad Argos; cremantque sua corpora,
mori cupientes? Admodum sane liber animus
in hujusmodi *casibus* ægre fert mala.
Aperi, aperi, ne quod his *quidem est* commodum,
Achivis vero incommodum, in me culpam transferat.

HECUBA.

Non *ita* est; non incendunt, sed filia mea
Cassandra correpta furore huc fertur cursu.

CASSANDRA.

In altum tolle, ad latus versa, fer lumen: colo, illustro,
ecce, ecce,
facibus hocce sacellum.
Hymen, o Hymenæe rex,
beatus sponsus,
beataque ego regiis nuptiis
apud Argivos nuptura!
Hymen, o Hymenæe rex!
Quoniam tu, mater, cum lacrimis et
lamentis mortuum patrem et patriam
caram deploras,
ego *ipsa* hanc in meis nuptiis
accendo ignis flammam
ad splendorem, ad fulgorem,
Hymen, o Hymenæe, tibi.
Sparge vero, o Hecate, lumen
in nuptiis virginum, sicut consuetudo fert.
Jacta pedem per aerem, duc chorum, io,
euan, euoe,
ut in patris mei
felicissima fortuna.
Sacer *est* chorus, *
duc tu, Phœbe, illum: in tuo lauris cincto
templo sacra facio,
Hymen, o Hymenæe, Hymen.
Tripudia, mater, attolle pedem tuum:
flecte huc *et* illuc mecum pedum
ferens carissimum gressum.
Celebrate hymenæo, o,
beatis carminibus
clamoribusque sponsam.
Agite, o pulcris peplis ornatæ Phrygum
virgines, canite mearum nuptiarum
cubili fataliter destinatum maritum meum.

CHORUS.

Regina, nonne retinebis insanientem puellam,
ne tollat levem gressum in Argivorum exercitum!

ΕΚΑΒΗ.

Ἥφαιστε, δᾳδουχεῖς μὲν ἐν γάμοις βροτῶν,
ἀτὰρ λυγράν γε τήνδ' ἀναιθύσσεις φλόγα,
ἔξω τε μεγάλων ἐλπίδων. Οἴμοι, τέκνον,
ὡς σ' οὐχ ὑπ' αἰχμῆς οὐδ' ὑπ' Ἀργείου δορὸς
γάμους γαμεῖσθαι τούσδ' ἐδόξαζόν ποτε.
Παράδος ἐμοὶ φῶς· οὐ γὰρ ὀρθὰ πυρφορεῖς
μαινὰς θοάζουσ', οὐδὲ σαὶ τύχαι, τέκνον,
σεσωφρονήκασ', ἀλλ' ἔτ' ἐν ταὐτῷ μένεις.
Ἐσφέρετε πεύκας, δάκρυά τ' ἀνταλλάσσετε
τοῖς τῆσδε μέλεσι, Τρῳάδες, γαμηλίοις.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Μῆτερ, πύκαζε κρᾶτ' ἐμὸν νικηφόρον,
καὶ χαῖρε τοῖς ἐμοῖσι βασιλικοῖς γάμοις,
καὶ πέμπε, κἂν μή τἀμά σοι πρόθυμά γ' ᾖ,
ὤθει βιαίως· εἰ γὰρ ἔστι Λοξίας,
Ἑλένης γαμεῖ με δυστυχέστερον γάμον
ὁ τῶν Ἀχαιῶν κλεινὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ.
Κτενῶ γὰρ αὐτὸν κἀντιπορθήσω δόμους,
ποινὰς ἀδελφῶν καὶ πατρὸς λαβοῦσ' ἐμοῦ.
Ἀλλ' αὔτ' ἐάσω· πέλεκυν οὐχ ὑμνήσομεν,
ὃς ἐς τράχηλον τὸν ἐμὸν εἶσι χἀτέρων,
μητροκτόνους τ' ἀγῶνας, οὓς οὑμοὶ γάμοι
θήσουσιν, οἴκων τ' Ἀτρέως ἀνάστασιν·
πόλιν δὲ δείξω τήνδε μακαριωτέραν
ἢ τοὺς Ἀχαιούς, ἔνθεος μέν, ἀλλ' ὅμως
τοσόνδε γ' ἔξω στήσομαι βακχευμάτων,
οἳ διὰ μίαν γυναῖκα καὶ μίαν κύπριν,
θηρῶντες Ἑλένην, μυρίους ἀπώλεσαν.
Ὁ δὲ στρατηγὸς ὁ σοφὸς ἐχθίστων ὕπερ
τὰ φίλτατ' ὤλεσ', ἡδονὰς τὰς οἴκοθεν
τέκνων ἀδελφῷ δοὺς γυναικὸς οὕνεκα,
καὶ ταῦθ' ἑκούσης κοὐ βίᾳ λελῃσμένης.
Ἐπεὶ δ' ἐπ' ἀκτὰς ἤλυθον Σκαμανδρίους,
ἔθνῃσκον, οὐ γῆς ὅρι' ἀποστερούμενοι
οὐδ' ὑψιπύργου πατρίδος· οὓς δ' Ἄρης ἕλοι,
οὐ παῖδας εἶδον, οὐ δάμαρτος ἐν χεροῖν
πέπλοις συνεστάλησαν, ἐν ξένῃ δὲ γῇ
κεῖνται. Τὰ δ' οἴκοι τοῖσδ' ὅμοι' ἐγίγνετο·
χῆραί τ' ἔθνῃσκον, οἱ δ' ἄπαιδες ἐν δόμοις,
ἄλλως τέκν' ἐκθρέψαντες, οὐδὲ πρὸς τάφους
ἔσθ' ὅστις αὐτοῖς αἷμα γῇ δωρήσεται.
Ἦ τοῦδ' ἐπαίνου τὸ στράτευμ' ἐπάξιον.
Σιγᾶν ἄμεινον τἀσχρά, μηδὲ μοῦσά μοι
γένοιτ' ἀοιδὸς ἥτις ὑμνήσει κακά.
Τρῶες δὲ πρῶτον μέν, τὸ κάλλιστον κλέος,
ὑπὲρ πάτρας ἔθνῃσκον· οὓς δ' ἕλοι δόρυ,
νεκροί γ' ἐς οἴκους φερόμενοι φίλων ὕπο
ἐν γῇ πατρῴᾳ περιβολὰς εἶχον χθονός,
χερσὶν περισταλέντες ὧν ἐχρῆν ὕπο.
Ὅσοι δὲ μὴ θάνοιεν ἐν μάχῃ Φρυγῶν,
ἀεὶ κατ' ἦμαρ σὺν δάμαρτι καὶ τέκνοις
ᾤκουν, Ἀχαιοῖς ὧν ἀπῆσαν ἡδοναί.
Τὰ δ' Ἕκτορός σοι λύπρ' ἄκουσον ὡς ἔχει·

HECUBA.

Vulcane, facem quidem fers in nuptiis mortalium,
sed funestam certe hancce concutis flammam,
et præter *priorem* magnam spem. Heu mihi, filia,
ut non sub armis neque sub hasta Argiva
putabam quondam te celebraturam esse nuptias istas!
Trade mihi facem; non enim recte fers ignem
insana cursitans, neque tuus status, filia,
sanus est, sed adhuc in eadem conditione manes.
Intro ferte faces, et lacrimas commutate,
Trojanæ, cum hujus carminibus nuptialibus.

CASSANDRA.

Mater, orna caput meum victoriosum,
et gaude meis regiis nuptiis,
et deduc *me*, et nisi prompte tibi obsequar,
trude *me* violenter : si enim est Apollo,
infeliciore conjugio, quam Helenæ erat, me ducit uxorem
Agamemnon ille inclytus Achæorum rex.
Occidam enim ipsum, et vicissim vastabo domum *ejus*,
sumens pœnas pro *interfectis* fratribus et patre meo.
Sed ista omittam : non canam securim,
quæ in meum collum ibit et aliorum,
nec parricidalia certamina, quæ *ex* meis nuptiis
orientur, et familiæ Atrei eversionem :
sed civitatem hancce ostendam feliciorem
quam Achæos (numine quidem concitata, sed tamen
tantisper a furore desistam),
qui propter unam mulierem et unum concubitum,
Helenam sectantes, innumeros perdiderunt.
Ipse vero sapiens ille imperator pro inimicissimis
perdidit carissima, domesticas voluptates
suorum liberorum prodens fratri *suo* propter mulierem,
idque libenter *aufugientem*, non autem per vim raptam.
Et postquam venerunt ad littus Scamandri,
mortui sunt, non terræ finibus privati
nec alte turrita patria : quos vero Mars peremit,
non viderunt liberos, neque conjugis manibus
involuti sunt vestibus, sed in peregrina terra
jacent. Porro res domesticæ his similes fuerunt :
viduæ moriebantur, alii vero orbi *manebant* in domo,
frustra educatis liberis; neque ad sepulcrum
est qui ipsis sanguinem in terram largiatur.
Certe hac prædicatione digna *est hæc* expeditio.
Tacere melius *est* turpia, neque musa mihi
fiat cantatrix quæ celebret probra.
At Trojani primum quidem, quæ *est* pulcerrima laus,
moriebantur pro patria : quos vero bellum auferebat
mortui saltem domum ab amicis portati,
in terra patria tegimen humi adipiscebantur,
manibus compositi a quibus oportebat.
Quotquot autem Phryges non morerentur in pugna,
illi semper quotidie cum conjuge ac liberis
habitabant, quæ voluptates aberant Græcis.
Hectoris vero tibi acerbum *fatum* audi ut se habeat :

δόξας ἀνὴρ ἄριστος οἴχεται θανών.
Καὶ ταῦτ' Ἀχαιῶν ἵξις ἐξεργάζεται·
εἰ δ' ἦσαν οἴκοι, χρηστὸς ἔλαθεν ἂν γεγώς.
Πάρις δ' ἔγημε τὴν Διός, γήμας δὲ μή,
σιγώμενον τὸ κῆδος εἶχεν ἐν δόμοις.
Φεύγειν μὲν οὖν χρὴ πόλεμον, ὅστις εὖ φρονεῖ·
εἰ δ' ἐς τόδ' ἔλθοι, στέφανος οὐκ αἰσχρὸς πόλει
καλῶς ὀλέσθαι, μὴ καλῶς δὲ δυσκλεές.
Ὧν οὕνεκ' οὐ χρή, μῆτερ, οἰκτείρειν σε γῆν
ἢ τἀμὰ λέκτρα· τοὺς γὰρ ἐχθίστους ἐμοὶ
καὶ σοὶ γάμοισι τοῖς ἐμοῖς διαφθερῶ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς ἡδέως κακοῖσιν οἰκείοις γελᾷς,
μέλπεις θ' ἃ μέλπουσ' οὐ σαφῆ δείξεις ἴσως.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Εἰ μή σ' Ἀπόλλων ἐξεβάκχευσεν φρένας,
οὔταν ἀμισθὶ τοὺς ἐμοὺς στρατηλάτας
τοιαῖσδε φήμαις ἐξέπεμπες ἂν χθονός.
Ἀτὰρ τὰ σεμνὰ καὶ δοκήμασιν σοφὰ
οὐδέν τι κρείσσω τῶν τὸ μηδὲν ἦν ἄρα.
Ὁ γὰρ μέγιστος τῶν Πανελλήνων ἄναξ,
Ἀτρέως φίλος παῖς, τῆσδ' ἔρωτ' ἐξαίρετον
μαινάδος ὑπέστη· καὶ πένης μέν εἰμ' ἐγώ,
ἀτὰρ λέχος γε τῆσδ' ἂν οὐκ ἐκτησάμην.
Καὶ σοὶ μέν, οὐ γὰρ ἀρτίας ἔχεις φρένας,
Ἀργεῖ' ὀνείδη καὶ Φρυγῶν ἐπαινέσεις
ἀνέμοις φέρεσθαι παραδίδωμ'· ἕπου δέ μοι
πρὸς ναῦς, καλὸν νύμφευμα τῷ στρατηλάτῃ.
Σὺ δ', ἡνίκ' ἄν σε Λαρτίου χρήζῃ τόκος
ἄγειν, ἕπεσθαι· σώφρονος δ' ἔσει λάτρις
γυναικός, ὥς φασ' οἱ μολόντες Ἴλιον.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἦ δεινὸς ὁ λάτρις· τί ποτ' ἔχουσι τοὔνομα
κήρυκες; ἓν ἀπέχθημα πάγκοινον βροτοῖς
οἱ περὶ τυράννους καὶ πόλεις ὑπηρέται.
Σὺ τὴν ἐμὴν φῂς μητέρ' εἰς Ὀδυσσέως
ἥξειν μέλαθρα; ποῦ δ' Ἀπόλλωνος λόγοι,
οἵ φασιν αὐτὴν εἰς ἔμ' ἡρμηνευμένοι
αὐτοῦ θανεῖσθαι; τἄλλα δ' οὐκ ὀνειδιῶ.
Δύστηνος, οὐκ οἶδ' οἷά νιν μένει παθεῖν·
ὡς χρυσὸς αὐτῷ τἀμὰ καὶ Φρυγῶν κακὰ
δόξει ποτ' εἶναι. Δέκα γὰρ ἀντλήσας ἔτη
πρὸς τοῖσιν ἐνθάδ', ἵξεται μόνος πάτραν,
οὗ δὴ στενὸν δίαυλον ᾤκισται πέτρας
δεινὴ Χάρυβδις, ὠμοβρώς τ' ὀρειβάτης
Κύκλωψ, Λίγυστίς θ' ἡ συῶν μορφώτρια
Κίρκη, θαλάσσης θ' ἁλμυρᾶς ναυάγια,
λωτοῦ τ' ἔρωτες, Ἡλίου θ' ἁγναὶ βόες,
αἳ σάρκα φωνήεσσαν ἥσουσίν ποτε,
πικρὰν Ὀδυσσεῖ γῆρυν. Ὡς δὲ συντέμω,
ζῶν εἶσ' ἐς Ἅδην, κἀκφυγὼν λίμνης ὕδωρ,
κάκ' ἐν δόμοισι μυρί' εὑρήσει μολών.
Ἀλλὰ γὰρ τί τοὺς Ὀδυσσέως ἐξακοντίζω πόνους;
στεῖχ', ὅπως τάχιστ' ἐς Ἅδου νυμφίῳ γημώμεθα.

habitus vir fortissimus, obiit mortem.
Et hoc Argivorum adventus *ad Ilium* effecit :
si vero *Græci* mansissent domi, virtus *ejus* latuisset.
Paris autem duxit Jovis *filiam :* quod si non duxisset,
obscuram habuit affinitatem domi.
Fugere itaque bellum debet quisquis sapit :
si vero ad hoc venerit, fama *est* non turpis patriæ,
fortiter perire; ignave vero, turpe *est.*
Quamobrem non convenit te, mater, lamentari patriam
aut meum connubium; inimicissimos enim mihi
et tibi *his* meis nuptiis perdam.

CHORUS.

Quam suaviter rides in malis domesticis,
et canis quæ cantasse non vera forsitan ostendes.

TALTHYBIUS.

Nisi Apollo te fecisset amentem,
nequaquam impune meos duces
hujusmodi ominibus mitteres ex *hac* terra.
Verum speciosi et *hominum* opinione sapientes,
nihilo sunt præstantiores profecto illis qui nihil sunt.
Nam maximus ille cunctorum Græcorum rex,
Atrei carus filius, hujus amorem mænadis
præ aliis sustinuit : et ego quidem sum pauper,
sed tamen connubium hujus habere nollem.
Et tua quidem (non enim integram habes mentem)
convicia in Argivos et Phrygum laudes
ventis ferenda concedo. Verum sequere me
ad naves, pulcra sponsa duci *nostro.*
Tu vero, *o Hecuba,* quando Laertis filius te volet
abducere, sequere : castæ quidem eris ancilla
mulieris, ut dicunt qui venerunt *ad* Ilium.

CASSANDRA.

Acerbus scilicet est servus : curnam tandem habent nomen
præconum? unum commune odium omnibus hominibus *sunt*
regum illi civitatumque ministri.
Tu ais meam matrem in Ulyssis
venturam ædes? ubi vero *tum* Apollinis oracula,
quæ mihi enuntiata dicunt ipsam
hic morituram esse? cetera vero non probrose objiciam.
Infelix *Ulysses!* nescit qualia eum maneant perferenda :
ut ipsi aurum mea et Phrygum mala
videbuntur olim esse! Decem enim annis labores exantlans
præter istos quos hic *egit,* redibit solus *in* patriam :
vagatus ubi angustum reciprocans fretum scopulosum incolit
sæva Charybdis, crudivorusque monticola
Cyclops, et Ligustica formatrix porcorum
Circe, et *evenient ipsi* naufragium salsi maris,
et loti amores, Solisque sacræ boves,
quæ carnem vocalem edent aliquando,
acerbum Ulyssi sonum. Ut autem breviter dicam,
vivus ibit ad inferos, et postquam effugerit aquam maris,
mala in ædibus *suis* reversus inveniet innumera.
Sed enim Ulyssis quid effundo labores?
vade, ut celerrime sponso apud inferos nubamus.

Ἦ κακὸς κακῶς ταφήσει νυκτὸς, οὐκ ἐν ἡμέρᾳ,
ὦ δοκῶν σεμνόν τι πράσσειν, Δαναϊδῶν ἀρχηγέτα.
Κἀμέ τοι νεκρὸν φάραγγες γυμνάδ' ἐκβεβλημένην
ὕδατι χειμάρρῳ ῥέουσαι νυμφίου πέλας τάφου
θηρσὶ δώσουσιν δάσασθαι, τὴν Ἀπόλλωνος λάτριν.
Ὦ στέφη τοῦ φιλτάτου μοι θεῶν, ἀγάλματ' εὔια,
χαίρετ'· ἐκλέλοιφ' ἑορτὰς, αἷς πάροιθ' ἠγαλλόμην.
Ἴτ' ἀπ' ἐμοῦ χρωτὸς σπαραγμοῖς, ὡς ἔτ' οὖσ' ἁγνὴ χρόα
δῶ θοαῖς αὔραις φέρεσθαί σοι τάδ', ὦ μαντεῖ' ἄναξ.
Ποῦ σκάφος τὸ τοῦ στρατηγοῦ; ποῖ ποτ' ἐμβαίνειν με χρή;
Οὐκέτ' ἂν φθάνοις ἂν αὔραν ἱστίοις καραδοκῶν,
ὡς μίαν τριῶν Ἐρινὺν τῆσδέ μ' ἐξάξων χθονός.
Χαῖρέ μοι, μῆτερ, δακρύσῃς μηδὲν, ὦ φίλη πατρίς·
οἵ τ' ἔνερθ' ἀδελφοὶ χὠ τεκὼν ἡμᾶς πατὴρ,
οὐ μακρὰν δέξεσθέ μ'· ἥξω δ' ἐς νεκροὺς νικηφόρος
καὶ δόμους πέρσασ' Ἀτρειδῶν, ὧν ἀπωλόμεσθ' ὕπο.

ΧΟΡΟΣ.

Ἑκάβης γεραιᾶς φύλακες, οὐ δεδόρκατε
δέσποιναν ὡς ἄναυδος ἐς πέδον πίτνει;
οὐκ ἀντιλήψεσθ'; ἢ μεθήσετ', ὦ κακαὶ,
γραῖαν πεσοῦσαν; αἴρετ' εἰς ὀρθὸν πάλιν.

ΕΚΑΒΗ.

Ἐᾶτέ μ', οὔτοι φίλα τὰ μὴ φίλ', ὦ κόραι,
κεῖσθαι πεσοῦσαν· πτωμάτων γὰρ ἄξια
πάσχω τε καὶ πέπονθα κἄτι πείσομαι.
Ὦ θεοί· κακοὺς μὲν ἀνακαλῶ τοὺς συμμάχους,
ὅμως δ' ἔχει τι σχῆμα κικλήσκειν θεοὺς,
ὅταν τις ἡμῶν δυστυχῆ λάβῃ τύχην.
Πρῶτον μὲν οὖν μοι τἀγάθ' ἐξᾷσαι φίλον·
τοῖς γὰρ κακοῖσι πλείον' οἶκτον ἐμβαλῶ.
Ἦμεν τύραννοι κεἰς τύραννν' ἐγημάμην,
κἀνταῦθ' ἀριστεύοντ' ἐγεινάμην τέκνα,
οὐκ ἀριθμὸν ἄλλως, ἀλλ' ὑπερτάτους Φρυγῶν,
οὓς Τρῳὰς οὐδ' Ἑλληνὶς οὐδὲ βάρβαρος
γυνὴ τεκοῦσα κομπάσειεν ἄν ποτε.
Κἀκεῖνά τ' εἶδον δορὶ πεσόνθ' Ἑλληνικῷ,
τρίχας τ' ἐτμήθην τάσδε πρὸς τύμβον νεκρῶν,
καὶ τὸν φυτουργὸν Πρίαμον οὐκ ἄλλων πάρα
κλύουσ' ἔκλαυσα, τοῖσδε δ' εἶδον ὄμμασιν
αὐτὴ κατασφαγέντ' ἐφ' ἑρκείῳ πυρᾷ,
πόλιν θ' ἁλοῦσαν. Ἃς δ' ἔθρεψα παρθένους
ἐς ἀξίωμα νυμφίων ἐξαίρετον,
ἄλλοισι θρέψασ' ἐκ χερῶν ἀφῃρέθην·
κοὔτ' ἐξ ἐκείνων ἐλπὶς ὡς ὀφθήσομαι,
αὐτή τ' ἐκείνας οὐκέτ' ὄψομαί ποτε.
Τὸ λοίσθιον δὲ θριγκὸς ἀθλίων κακῶν,
δούλη γυνὴ γραῦς Ἑλλάδ' εἰσαφίξομαι.
Ἃ δ' ἐστὶ γήρᾳ τῷδ' ἀσυμφορώτατα,
τούτοις με προσθήσουσιν, ἢ θυρῶν λάτριν
κλῇδας φυλάσσειν, τὴν τεκοῦσαν Ἕκτορα,
ἢ σιτοποιεῖν, κἀν πέδῳ κοίτας ἔχειν
ῥυσοῖσι νώτοις βασιλικῶν ἐκ δεμνίων,

Certe malus male sepelieris noctu, non interdiu,
o tu qui existimas ampla quadam fortuna florere, Græcorum dux.
Et me quoque cadaver valles, nudam ejectam,
aqua torrenti fluentes, prope sepulcrum sponsi,
dabunt feris laniandam, Apollinis sacerdotem.
O serta carissimi mihi deorum, ornamenta fatidica,
valete : reliqui festa, quibus antea delectabar.
Discedite a me avulsa lacerationibus, ut adhuc casta corpus,
dem celeribus auris ferenda hæc tibi, o rex vaticine.
Ubi *est* navis imperatoris (*Agamemnonis*)? quonam oportet, me ascendere?
Nunc non nimis cito mihi auram secundam velis exspectabis,
unam quippe trium Furiarum ex hac terra me abduct[u]us.
Vale mihi, mater; noli lacrimari; o cara patria;
et vos sub terra fratres, et qui nos genuit pater,
brevi me excipietis : sed veniam ad mortuos victrix
et populata domum Atridarum, a quibus periimus.

CHORUS.

Hecubæ vetulæ custodes, nonne videtis
dominam quomodo elinguis humi cadat?
non sustinebitis *eam*? an omittetis, o ignavæ,
anum lapsam? erigite rursum.

HECUBA.

Sinite me, non *enim* mihi grata sunt non grata officia, o puellæ,
jacere collapsam; lapsu enim digna *mala*
patiorque et passa sum et adhuc patiar.
O dii! ignavos quidem opitulatores *vos* invoco,
tamen habet aliquem decorem invocare deos,
quando quis nostrum adversam fortunam expertus est.
Primum igitur mihi gratum *est* bona recensere :
ita enim malis *meis* majorem commiserationem conciliabo.
Fui regina, et in regias *ædes* nupsi :
et hic præstantissimos peperi liberos,
non numerum simpliciter, sed excellentissimos Phrygum,
quos *nec* Trojana, nec Græca, nec barbara *alia*
mulier se procreasse unquam gloriari possit.
Illosque vidi hasta prostratos Græca,
et secui capillos hosce ad tumulum mortuorum :
et *ipsorum* genitorem Priamum non ab aliis
audiens *cæsum* deflevi, sed his oculis vidi
ipsa trucidatum ad Hercei *Jovis* aram,
urbemque captam. Quas vero educavi virgines
ad decus sponsorum eximium,
aliis educatas, ex manibus ereptas amisi :
neque spes *est* fore ut *posthac* ab illis videar,
neque ego illas unquam videbo posthac.
Quod vero postremum *est*, fastigium miserorum malorum,
serva, mulier anus, in Græciam abibo :
et quæ *ministeria* huic senectuti sunt incommodissima,
his me adhibebunt, vel ut januarum custos
claves servem, ego genitrix Hectoris,
vel ut panem faciam, et humi stratum habeam
rugoso dorso regium post lectum,

τρυχηρὰ περὶ τρυχηρὸν εἱμένην χρόα
πέπλων λακίσματ', ἀδόκιμ' ὀλβίοις ἔχειν.
Οἳ 'γὼ τάλαινα, διὰ γάμον μιᾶς ἕνα
γυναικὸς οἵων ἔτυχον, ὧν τε τεύξομαι.
Ὦ τέκνον, ὦ σύμβακχε Κασάνδρα θεοῖς,
οἵαις ἔλυσας συμφοραῖς ἅγνευμα σόν.
Σύ τ', ὦ τάλαινα, ποῦ ποτ' εἶ, Πολυξένη;
ὡς οὔτε μ' ἄρσην οὔτε θήλεια σπορὰ
πολλῶν γενομένων τὴν τάλαιναν ὠφελεῖ.
Τί δῆτά μ' ὀρθοῦτ'; ἐλπίδων ποίων ὕπο;
ἄγετε τὸν ἁβρὸν δήποτ' ἐν Τροίᾳ πόδα,
νῦν δ' ὄντα δοῦλον, στιβάδα πρὸς χαμαιπετῆ
πέτρινά τε κρήδεμν', ὡς πεσοῦσ' ἀποφθαρῶ,
δακρύοις καταξανθεῖσα. Τῶν δ' εὐδαιμόνων
μηδένα νομίζετ' εὐτυχεῖν πρὶν ἂν θάνῃ.

ΧΟΡΟΣ.

Στρ.
Ἀμφί μοι Ἴλιον, ὦ
Μοῦσα, καινῶν ὕμνων
ἄεισον ἐν δακρύοις
ᾠδὰν ἐπικήδειον·
νῦν γὰρ μέλος ἐς Τροίαν
ἰαχήσω,
τετραβάμονος ὡς ὑπ' ἀπήνας
Ἀργείων ὀλόμαν τάλαινα δοριάλωτος,
ὅτ' ἔλιπον ἵππον οὐράνια
βρέμοντα, χρυσοφάλαρον, ἔνοπλον
ἐν πύλαις Ἀχαιοί·
ἀνὰ δ' ἐβόασεν λεὼς
Τρῳάδος ἀπὸ πέτρας σταθείς·
ἴτ', ὦ πεπαυμένοι πόνων,
τόδ' ἱερὸν ἀνάγετε ξόανον
Ἰλιάδι διογενεῖ κόρᾳ.
Τίς οὐκ ἔβα νεανίδων,
τίς οὐ γεραιὸς ἐκ δόμων;
κεχαρμένοι δ' ἀοιδαῖς
δόλιον ἔσχον ἄταν.

Ἀντ.
Πᾶσα δὲ γέννα Φρυγῶν
πρὸς πύλας ὡρμάθη,
πεύκᾳ ἐν οὐρείᾳ
ξεστὸν λόχον Ἀργείων
καὶ Δαρδανίας ἄταν
θεᾷ δώσων,
χάριν ἄζυγος, ἀμβροτοπώλου·
κλωστοῦ δ' ἀμφιβόλοις λίνοισι, ναὸς ὡσεὶ
σκάφος κελαινὸν, εἰς ἕδρανα
λάϊνα δάπεδά τε φόνια πατρίδι
Παλλάδος θέσαν θεᾶς.
Ἐν δὲ πόνῳ καὶ χαρᾷ
νύχιον ἐπὶ κνέφας παρῆν,
Λίβυς τε λωτὸς ἐκτύπει
Φρύγιά τε μέλεα· παρθένοι δ'
ἀέριον ἀνὰ κρότον ποδῶν
βοὰν ἔμελπον εὔφρον', ἐν
δόμοις δὲ παμφαὲς σέλας

laceras induta circa lacerum corpus
lacinias stolarum, indignum vestitum *olim* beatis.
O me miseram! propter unum connubium unius
mulieris qualia *mala* passa sum, et qualia patiar!
O filia, o Cassandra bacchans cum diis,
quali calamitate solvisti tuam castitatem!
Tuque, o misera, ubinam es, Polyxena?
ut neque me mascula, neque feminea soboles,
quum multi fuerint, miseram juvat!
Cur igitur me erigitis? qua spe?
ducite delicatum nuper in Troja pedem *meum*,
nunc vero servilem, ad cubile in humo,
adque rupis crepidinem, ut ibi concidens moriar
lacrimis confecta. Ex opulentibus autem
neminem existimate esse beatum, antequam mortuus sit.

CHORUS.

De Ilio mihi, o
Musa, novi carminis
cane cum lacrimis
cantum funebrem:
nunc enim carmen in Trojam
clara voce cantabo,
quomodo a quadrupede *equi lignei* vehiculo
Græcorum perierim misera bello capta,
quando reliquerunt equum alte
frementem, aureis ornatum phaleris, armis fetum,
ad portas Græci:
exclamavit vero populus,
stans in rupe Troade:
Agite, o defuncti laboribus,
hoc sacrum subducite simulacrum
Iliadi Jove natæ puellæ (*Minervæ*).
Quæ non ivit puellarum,
quis senex non e domo?
et exhilarati carminibus,
dolosum consecuti sunt malum.
At totum genus Phrygum
ad portas ruit,
in abiete montana
fabrefactas insidias Argivorum
et perniciem Dardaniæ
deæ (*Minervæ*) ut darent,
munus grati animi innuptæ immortali virgini;
et torti lini laqueis *equo* circumjectis, navis velut
alveum nigrum, in sedes
saxeas (*templum*) et solum letale patriæ
tractum collocarunt deæ Palladis.
Sed statim ex labore et festivitate
nocturna caligo aderat:
Libycaque tibia sonabat,
et Phrygii cantus: virgines vero
inter strepitum sublimem pedis
lætam cantionem canebant; in
ædibusque illustre jubar

πυρὸς μέλαιναν αἴγλαν
ἔδωκεν παρ' ὕπνῳ.
Ἐγὼ δὲ τὰν ὀρεστέραν — Ἐπῳδ.
τότ' ἀμφὶ μέλαθρα παρθένον,
Διὸς κόραν [Ἄρτεμιν], ἐμελπόμαν
χοροῖσι· φοινία δ' ἀνὰ
πτόλιν βοὰ κατεῖχε Περ-
γάμων ἕδρας· βρέφη δὲ φίλι-
α περὶ πέπλους ἔβαλλε μα-
τρὶ χεῖρας ἐπτοημένας·
λόχου δ' ἐξέβαιν' Ἄρης,
κόρας ἔργα Παλλάδος.
Σφαγαὶ δ' ἀμφιβώμιοι
Φρυγῶν, ἔν τε δεμνίοις
καράτομος ἐρημία
νεανίδων στέφανον ἔφερεν
Ἑλλάδι κουροτρόφῳ,
Φρυγῶν δὲ πατρίδι πένθος.

Ἑκάβη, λεύσσεις τήνδ' Ἀνδρομάχην
ξενικοῖς ἐπ' ὄχοις πορθμευομένην;
Παρὰ δ' εἰρεσίᾳ μαστῶν ἕπεται
φίλος Ἀστυάναξ, Ἕκτορος ἶνις.

ΕΚΑΒΗ.

Ποῖ ποτ' ἀπήνης νώτοισι φέρει,
δύστανε γύναι, πάρεδρος χαλκέοις
Ἕκτορος ὅπλοις σκύλοις τε Φρυγῶν
δοριθηράτοις,
οἷσιν Ἀχιλλέως παῖς Φθιώτας
στέψει ναοὺς ἀπὸ Τροίας;

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ἀχαιοὶ δεσπόται μ' ἄγουσιν. — Στρ. α'

ΕΚΑΒΗ.

Ὤμοι.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Τί παιᾶν' ἐμὸν στενάζεις;

ΕΚΑΒΗ.

Αἰαῖ.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

τῶνδ' ἀλγέων

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ Ζεῦ.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

καὶ συμφορᾶς

ΕΚΑΒΗ.

Τέκεα.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Πρίν ποτ' ἦμεν.

ΕΚΑΒΗ.

Βέβακ' ὄλβος, βέβακε Τροία — Ἀντ. α'

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

τλάμων.

ΕΚΑΒΗ.

ἐμῶν τ' εὐγένεια παίδων.

---

ignis atrum splendorem
dabat apud obdormiscentes.
Ego vero monticolam
tunc in domo virginem,
Jovis filiam [Dianam], celebrabam
choreis. Funesta vero per urbem
vox occupavit Pergamorum
sedes : et infantes cari
circa vestes jaciebant matri
brachia consternata;
et *ex* insidiis (*ex equo*) prodiit Mars,
quæ erant opera virginis Palladis.
Cædes autem circum aras
fiebat Phrygum, inque cubilibus
exitiosa *cæsis maritis* solitudo
puellarum victoriam afferebat
Græciæ juvenum altrici,
Phrygum vero patriæ luctum.

Hecuba, videsne hic Andromachen
in peregrino vehiculo vectam?
Juxta autem *rheda* agitata ubera sequitur
carus Astyanax, Hectoris filiolus.

HECUBA.

Quonam vehiculi dorso veheris,
infelix mulier, adsidens æneis
armis Hectoris et Phrygum spoliis
bello captis,
quibus Achillis filius Phthiotica
coronabit templa a Troja *abductis?*

ANDROMACHE.

Achivi domini me abducunt.

HECUBA.

Hei mihi!

ANDROMACHE.

Quid gemis meum pæana?

HECUBA.

Heu heu!

ANDROMACHE.

de his doloribus

HECUBA.

O Juppiter!

ANDROMACHE.

et *hac* calamitate!

HECUBA.

Filii!

ANDROMACHE.

Quondam fuimus!

HECUBA.

Periit felicitas, periit Troja

ANDROMACHE.

infelix!

HECUBA.

et meorum liberorum nobilitas!

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Φεῦ φεῦ.

ΕΚΑΒΗ.

Φεῦ δῆτ' ἐμῶν

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

κακῶν.

ΕΚΑΒΗ.

Οἰκτρὰ τύχα

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

πόλεος

ΕΚΑΒΗ.

ἃ καπνοῦται.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Μόλοις ὦ πόσις μοι — Στρ. β'

ΕΚΑΒΗ.

Βοᾷς τὸν παρ' Ἅδᾳ
παῖδ' ἐμὸν, ὦ μελέα.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

σᾶς δάμαρτος ἄλκαρ.

ΕΚΑΒΗ.

Σύ τοι, λῦμ' Ἀχαιῶν, — Ἀντ. β'
τέκνων δήποθ' ἁμῶν
πρεσβυγενὲς, Πριάμῳ
κοίμισαί μ' ἐς Ἅδου.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Οἵδε πόθοι μεγάλοι· σχετλία, τάδε πάσχομεν ἄλγη,
οἰχομένας πόλεως, ἐπὶ δ' ἄλγεσιν ἄλγεα κεῖται,
δυσφροσύναισι θεῶν, ὅτε σὸς γόνος ἔκφυγεν Ἅδαν,
ὃς λεχέων στυγερῶν χάριν ὤλεσε Πέργαμα Τροίας.
Αἱματόεντα δὲ θεᾷ παρὰ Παλλάδι σώματα νεκρῶν
γυψὶ φέρειν τέταται· ζυγὰ δ' ἤνυσε δούλια Τροία.

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ πατρὶς, ὦ μελέα, καταλειπομέναν σε δακρύω,
νῦν τέλος οἰκτρὸν ὁρᾷς, καὶ ἐμὸν δόμον, ἔνθ' ἐλοχεύθην.
Ὦ τέκν', ἐρημόπολις μάτηρ ἀπολείπεται ὑμῶν.
Οἷος ἰάλεμος, οἷά τε πένθη
δάκρυά τ' ἐκ δακρύων καταλείβεται
ἁμετέροισι δόμοις. Ὁ θανὼν δ' ἐπιλάθεται
ἀλγέων ἀδάκρυτος.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς ἡδὺ δάκρυα τοῖς κακῶς πεπραγόσι
θρήνων τ' ὀδυρμοὶ μοῦσά θ' ἣ λύπας ἔχει.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ὦ μῆτερ ἀνδρὸς, ὅς ποτ' Ἀργείων δορὶ
πλείστους διώλεσ', Ἕκτορος, τάδ' εἰσορᾷς;

ΕΚΑΒΗ.

Ὁρῶ τὰ τῶν θεῶν, ὡς τὰ μὲν πυργοῦσ' ἄνω
τὸ μηδὲν ὄντα, τὰ δὲ δοκοῦντ' ἀπώλεσαν.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ἀγόμεθα λεία σὺν τέκνῳ, τὸ δ' εὐγενὲς
ἐς δοῦλον ἥκει, μεταβολὰς τοσάσδ' ἔχον.

ΕΚΑΒΗ.

Τὸ τῆς ἀνάγκης δεινόν· ἄρτι κἀπ' ἐμοῦ

ANDROMACHE.

Heu heu!

HECUBA.

Heu utique propter mea

ANDROMACHE.

mala!

HECUBA.

Miseranda calamitas

ANDROMACHE.

urbis

HECUBA.

quæ fumat!

ANDROMACHE.

Redeas mihi, o marite,

HECUBA.

Vocas filium meum
qui apud inferos *est*, o misera.

ANDROMACHE.

redeas, tuæ uxoris tutamen!

HECUBA.

Tu autem, *Hector, o* pernicies Græcorum,
quondam liberorum meorum
natu maxime, Priamo
consopitam me ad inferos duc.

ANDROMACHE.

Hæc desideria magna (i. e. *magni facienda essent expleta*);
misera, hosce patimur dolores,
pereunte patria, et doloribus dolores sunt additi,
ex inimicitia deorum, quando filius tuus effugit mortem,
qui odiosi connubii gratia perdidit arces Trojæ.
Cruenta vero corpora mortuorum prope deam Palladem
vulturibus lanianda jacent: et jugum servile subiit Troja.

HECUBA.

O patria, o misera, relictam te deploro,
(jam finem miserabilem vides) et meam domum, in qua fui [puerpera!
O filii, civitate orbata mater a vobis separatur!
Qualis lamentatio, qualisque luctus,
et lacrimæ stillant ex lacrimis
in nostra domo! Qui vero mortuus est, obliviscitur
dolorum nullas fundens lacrimas.

CHORUS.

Quam jucunda res *sunt* lacrimæ infelicibus
luctusque lugubris, et musa quæ dolori indulget!

ANDROMACHE.

O mater viri, qui olim hasta *sua* Argivos
plurimos interemit, Hectoris, hæc aspicis?

HECUBA.

Video deorum numina, quomodo alia in alto collocar*
quæ nihil sunt, speciosa vero perdunt.

ANDROMACHE.

Abducimur præda cum filio, nobilitasque
in servitutem abiit, tantas habens mutationes.

HECUBA.

Necessitatis robur est ingens: modo et a me

[illegible] ἀποσπασθεῖσα Κασάνδρα βίᾳ.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Φεῦ φεῦ.
Ἄλλος τις Αἴας, ὡς ἔοικε, δεύτερος
παιδὸς πέφηνε σῆς· νοσεῖς δὲ χἄτερα.

ΕΚΑΒΗ.

Ὧν γ' οὔτε μέτρον οὔτ' ἀριθμός ἐστί μοι·
κακῷ κακὸν γὰρ εἰς ἅμιλλαν ἔρχεται.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Τέθνηκέ σοι παῖς πρὸς τάφῳ Πολυξένη,
σφαγεῖσ' Ἀχιλλέως, δῶρον ἀψύχῳ νεκρῷ.

ΕΚΑΒΗ.

Οἳ 'γὼ τάλαινα. Τοῦτ' ἐκεῖνό μοι πάλαι
Ταλθύβιος αἴνιγμ' οὐ σαφῶς εἶπεν σαφές.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Εἶδόν νιν αὐτὴ, κἀποβᾶσα τῶνδ' ὄχων
ἔκρυψα πέπλοις κἀπεκοψάμην νεκρόν.

ΕΚΑΒΗ.

Αἰαῖ, τέκνον, σῶν ἀνοσίων προσφαγμάτων,
αἰαῖ μάλ' αὖθις, ὡς κακῶς διόλλυσαι.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ὄλωλεν ὡς ὄλωλεν, ἀλλ' ὅμως ἐμοῦ
ζώσης γ' ὄλωλεν εὐτυχεστέρῳ πότμῳ.

ΕΚΑΒΗ.

Οὐ ταὐτὸν, ὦ παῖ, τῷ βλέπειν τὸ κατθανεῖν·
τὸ μὲν γὰρ οὐδὲν, τῷ δ' ἔνεισιν ἐλπίδες.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ὦ μῆτερ, ὦ τεκοῦσα, κάλλιστον λόγον
ἄκουσον, ὥς σοι τέρψιν ἐμβάλω φρενί.
Τὸ μὴ γενέσθαι τῷ θανεῖν ἴσον λέγω,
τοῦ ζῆν δὲ λυπρῶς κρεῖσσόν ἐστι κατθανεῖν·
ἀλγεῖ γὰρ οὐδὲν τῶν κακῶν ᾐσθημένος.
Ὁ δ' εὐτυχήσας ἐς τὸ δυστυχὲς πεσὼν
ψυχὴν ἀλᾶται τῆς πάροιθ' εὐπραξίας.
Κείνη δ' ὁμοίως ὥσπερ οὐκ ἰδοῦσα φῶς
τέθνηκε, κοὐδὲν οἶδε τῶν αὑτῆς κακῶν.
Ἐγὼ δὲ τοξεύσασα, τῆς[τ']εὐδοξίας
λαχοῦσα πλεῖον, τῆς τύχης ἡμάρτανον.
Ἃ γὰρ γυναιξὶ σώφρον' ἔσθ' εὑρημένα,
ταῦτ' ἐξεμόχθουν Ἕκτορος κατὰ στέγας.
Πρῶτον μὲν, ἔνθα κἂν προσῇ κἂν μὴ προσῇ
ψόγος γυναιξὶν, αὐτὸ τοῦτ' ἐφέλκεται
κακῶς ἀκούειν, ἥτις οὐκ ἔνδον μένει,
τούτου πόθον παρεῖσ' ἔμιμνον ἐν δόμοις,
εἴσω τε μελάθρων κομψὰ θηλειῶν ἔπη
οὐκ εἰσεφρούμην· τὸν δὲ νοῦν διδάσκαλον
οἴκοθεν ἔχουσα χρηστὸν ἐξήρκουν ἐμοί.
Γλώσσης τε σιγὴν ὄμμα θ' ἥσυχον πόσει
παρεῖχον· ᾔδειν δ' ἃμὲ χρῆν νικᾶν πόσιν,
κείνῳ τε νίκην ὧν μ' ἐχρῆν παριέναι.
Καὶ τῶνδε κληδὼν ἐς στράτευμ' Ἀχαϊκὸν
ἐλθοῦσ' ἀπώλεσέν μ'· ἐπεὶ γὰρ ᾑρέθην,
Ἀχιλλέως με παῖς ἐβουλήθη λαβεῖν
δάμαρτα· δουλεύσω δ' ἐν αὐθεντῶν δόμοις.

abiit Cassandra avulsa per vim.

ANDROMACHE.

Heu heu!
Aliquis alter Ajax, ut videtur,
apparuit tuæ filiæ: laboras vero et aliis *malis*.

HECUBA.

Et quorum quidem neque modus neque numerus est mihi:
cum malo enim malum certat.

ANDROMACHE.

Periit tibi filia Polyxena, ad tumulum
Achillis mactata, munus exanimi cadaveri.

HECUBA.

Heu me miseram! Hoc illud *est* quod mihi dudum
Talthybius dixit ænigma perspicuum non perspicue

ANDROMACHE.

Ipsam vidi ego; et descendens de hoc curru,
velavi peplis et planxi cadaver.

HECUBA.

Heu heu, filia, ob tuam impiam immolationem!
heu heu iterum, quam male periisti!

ANDROMACHE.

Periit ut periit: sed tamen quam ego,
quæ vivo, feliciore fato periit.

HECUBA.

Non idem est, o filia, vivere ac mortuum esse:
hoc enim nihil *est*, vitæ vero insunt spes.

ANDROMACHE.

O mater, o genitrix, pulcerrimum sermonem
audi, ut tibi in animum voluptatem injiciam.
Non natum esse æquale dico morti:
at melius est mortuum esse quam ærumnose vivere;
nihil enim dolet malorum sensu.
Qui vero ante beatus in calamitatem incidit,
animo mœrore languet propter priorem felicitatem.
At illa (*Polyxena*), perinde ac si non vidisset lucem,
mortua est, et nihil sentit malorum suorum.
Ego vero quæ *scopum* sum assecuta, et gloriæ
majorem partem adepta, a fortuna aberrabam.
Quæ enim mulieribus officia honesta sunt constituta,
hæc exercebam in domo Hectoris.
Primum enim, in quo sive adsit sive non adsit
probrum mulieribus, hoc ipsum affert
malam famam, si qua domi non manet:
hac cupidine omissa, domi manebam,
nec intra tecta comptos mulierum sermones
intro admittebam; sed mentem magistram
insitam habens probam, mihi satis consulebam.
Linguæque silentium et placidum aspectum marito
exhibebam; noram autem in quibus oportebat me vincere maritum,
et quorum illi conveniebat victoriam concedere.
Harumque rerum fama ad exercitum Achaicum
delata me perdidit; nam posteaquam capta sum,
Achillis filius me voluit ducere
conjugem: serviam autem in domo interfectorum mariti.

Κεὶ μὲν παρώσασ' Ἕκτορος φίλον κάρα
πρὸς τὸν παρόντα πόσιν ἀναπτύξω φρένα,
κακὴ φανοῦμαι τῷ θανόντι· τόνδε δ' αὖ
στυγοῦσ', ἐμαυτῆς δεσπόταις μισήσομαι.
Καίτοι λέγουσιν ὡς μί' εὐφρόνη χαλᾷ
τὸ δυσμενὲς γυναικὸς εἰς ἀνδρὸς λέχος.
Ἀπέπτυσ' αὐτὴν, ἥτις ἄνδρα τὸν πάρος
καινοῖσι λέκτροις ἀποβαλοῦσ' ἄλλον φιλεῖ.
Ἀλλ' οὐδὲ πῶλος, ἥτις ἂν διαζυγῇ
τῆς συντραφείσης, ῥᾳδίως ἕλξει ζυγόν·
καίτοι τὸ θηριῶδες ἄφθογγόν τ' ἔφυ
ξυνέσει τ' ἄχρηστον τῇ φύσει τε λείπεται.
Σὲ δ', ὦ φίλ' Ἕκτορ, εἶχον ἄνδρ' ἀρκοῦντά μοι,
ξυνέσει, γένει, πλούτῳ τε κἀνδρείᾳ μέγαν·
ἀκήρατον δέ μ' ἐκ πατρὸς λαβὼν δόμων,
πρῶτος τὸ παρθένειον ἐζεύξω λέχος.
Καὶ νῦν ὄλωλας μὲν σὺ, ναυσθλοῦμαι δ' ἐγὼ
πρὸς Ἑλλάδ' αἰχμάλωτος ἐς δοῦλον ζυγόν.
Ἆρ' οὐκ ἐλάσσω τῶν ἐμῶν ἔχει κακῶν
Πολυξένης ὄλεθρος, ἣν καταστένεις;
ἐμοὶ γὰρ οὐδ', ὃ πᾶσι λείπεται βροτοῖς,
ξύνεστιν ἐλπὶς, οὐδὲ κλέπτομαι φρένας
πράξειν τι κεδνόν· ἡδὺ δ' ἐστὶ καὶ δοκεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐς ταὐτὸν ἥκεις συμφορᾶς· θρηνοῦσα δὲ
τὸ σὸν διδάσκεις μ' ἔνθα πημάτων κυρῶ.

ΕΚΑΒΗ.

Αὐτὴ μὲν οὔπω ναὸς εἰσέβην σκάφος,
γραφῇ δ' ἰδοῦσα καὶ κλύουσ' ἐπίσταμαι.
Ναύταις γὰρ ἢν μὲν μέτριος ᾖ χειμὼν φέρειν,
προθυμίαν ἔχουσι σωθῆναι πόνων,
ὁ μὲν παρ' οἴαχ', ὁ δ' ἐπὶ λαίφεσιν βεβὼς,
ὁ δ' ἄντλον εἴργων ναός· ἢν δ' ὑπερβάλῃ
πολὺς ταραχθεὶς πόντος, ἐνδόντες τύχῃ
παρεῖσαν αὑτοὺς κυμάτων δρομήμασιν.
Οὕτω δὲ κἀγὼ, πόλλ' ἔχουσα πήματα,
ἄφθογγός εἰμι καὶ παρεῖσ' ἐῶ στόμα·
νικᾷ γὰρ οὑκ θεῶν με δύστηνος κλύδων.
Ἀλλ', ὦ φίλη παῖ, τὰς μὲν Ἕκτορος τύχας
ἔασον· οὐ γὰρ δάκρυά νιν σώσει τὰ σά·
τίμα δὲ τὸν παρόντα δεσπότην σέθεν,
φίλον διδοῦσα δέλεαρ ἀνδρὶ σῶν τρόπων.
Κἂν δρᾷς τάδ', ἐς τὸ κοινὸν εὐφρανεῖς φίλους,
καὶ παῖδα τόνδε παιδὸς ἐκθρέψειας ἂν
Τροίᾳ μέγιστον ὠφέλημ', ἵν' οἵ ποτε
ἐκ σοῦ γενόμενοι παῖδες Ἴλιον πάλιν
κατοικίσειαν, καὶ πόλις γένοιτ' ἔτι.
Ἀλλ', ἐκ λόγου γὰρ ἄλλος ἐκβαίνει λόγος,
τίν' αὖ δέδορκα τόνδ' Ἀχαϊκὸν λάτριν
στείχοντα, καινῶν ἄγγελον βουλευμάτων;

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Φρυγῶν ἀρίστου πρίν ποθ' Ἕκτορος δάμαρ,
μή με στυγήσῃς· οὐχ ἑκὼν γὰρ ἀγγελῶ
Δαναῶν τε κοινὰ Πελοπιδῶν τ' ἀγγέλματα.

Et si quidem, repudiato Hectoris caro capite,
apud præsentem maritum explicabo animum,
improba videbor erga mortuum : huncce vero contra
si prosequar odio, meis dominis ero invisa.
Atqui dicunt, unam noctem laxare
odium mulieris in viri torum.
Ego vero abominor illam, quæ priorem virum
quum amiserit, novo connubio alium amat.
At nec equa, quæ sejuncta fuerit
a compare quacum nutrita est, facile trahet jugum :
quamquam bestia et muta nata est
et rationis usu carens, et natura est inferior *hominibus*.
Te vero, o care Hector, habui virum sufficientem mihi,
prudentia, genere, opibusque et fortitudine excellentem :
me vero intactam ex domo patris accipiens,
primus virginalem tibi junxisti torum.
At nunc tu quidem periisti, ego vero navigo
in Græciam captiva ad servile jugum.
Annon minora meis habet mala
mors Polyxenæ, quam tu deploras?
mihi enim ne spes quidem, quæ omnibus relinquitur
mortalibus, inest, neque animo decepta puto
me ulla felici fortuna fruituram esse : jucundum tamen [est vel opinari *hoc*.

CHORUS.

In eandem mecum venisti calamitatem : deflens vero
tuam sortem, doces me in quibus malis ego sim.

HECUBA.

Ipsa quidem nondum intravi navis alveum,
picturæ tamen ex adspectu et auditu novi.
Si nautis enim tempestas mediocris sit toleranda,
alacriter labores subeunt ut salvi evadant,
hic quidem ad clavum, ille vero ad vela stans,
alius sentinam prohibens (*exhauriens*) a navi : si vero su-
vehementer turbatum mare, cedentes fortunæ, [peraverit
permittunt se fluctuum cursibus.
Sic autem et ego, multa habens mala,
elinguis sum, et cedens omitto edere vocem :
vincit enim me infelix tempestas divinitus immissa.
At, o cara filia, Hectoris quidem sortem
omitte : non salvum facient eum tuæ lacrimæ;
cole autem præsentem dominum tuum,
gratas illecebras tuorum morum præbens marito.
Quod si hoc feceris, simul exhilarabis amicos,
et filium huncce *mei* filii poteris educare
maximum adjumentum Trojæ, ut aliquando
nati ex te liberi Ilium rursus
restituant, et instauretur urbs.
Verum, alius enim ex alio oritur sermo,
quem rursum video hic Græcum ministrum
accedentem, novorum nuncium consiliorum?

TALTHYBIUS.

Phrygum præstantissimi olim Hectoris conjux,
ne me odio habeas; haud enim volens nunciabo
publica decreta Danaorumque et Pelopidarum.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Τί δ' ἔστιν; ὥς μοι φροιμίων ἄρχει κακῶν.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Ἔδοξε τόνδε παῖδα, πῶς εἴπω λόγον;

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Μῶν οὐ τὸν αὐτὸν δεσπότην ἡμῖν ἔχειν;

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Οὐδεὶς Ἀχαιῶν τοῦδε δεσπόσει ποτέ.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ἀλλ' ἐνθάδ' αὐτὸν λείψανον Φρυγῶν λιπεῖν;

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Οὐκ οἶδ' ὅπως σοι ῥᾳδίως εἴπω κακά.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ἐπῄνεσ' αἰδῶ, πλὴν ἐὰν λέγῃς καλά.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Κτενοῦσι σὸν παῖδ', ὡς πύθῃ κακὸν μέγα.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Οἴμοι, γάμων τόδ' ὡς κλύω μεῖζον κακόν.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Νικᾷ δ' Ὀδυσσεὺς ἐν Πανέλλησιν λέγων,

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Αἰαῖ μάλ', οὐ γὰρ μέτρια πάσχομεν κακά.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

λέξας ἀρίστου παῖδα μὴ τρέφειν πατρός.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Τοιαῦτα νικήσειε τῶν αὑτοῦ πέρι.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Ῥῖψαι δὲ πύργων δεῖ σφε Τρωικῶν ἄπο.
Ἀλλ' ὡς γενέσθω, καὶ σοφωτέρα φανεῖ,
μήτ' ἀντέχου τοῦδ', εὐγενῶς δ' ἄλγει κακοῖς,
μήτε σθένουσα μηδὲν ἰσχύειν δόκει·
ἔχεις γὰρ ἀλκὴν οὐδαμῆ· σκοπεῖν δὲ χρή·
πόλις τ' ὄλωλε καὶ πόσις, κρατεῖ δὲ σύ,
ἡμεῖς τε πρὸς γυναῖκα μάρνασθαι μίαν
οἷοί τε· τούτων οὕνεκ' οὐ μάχης ἐρᾶν,
οὐδ' αἰσχρὸν οὐδὲν οὐδ' ἐπίφθονόν σε δρᾶν,
οὔτ' αὖ σ' Ἀχαιοῖς βούλομαι ῥίπτειν ἀράς.
Εἰ γάρ τι λέξεις ᾧ χολώσεται στρατὸς,
οὔτ' ἂν ταφείη παῖς ὅδ' οὔτ' οἴκτου τύχοι·
σιγῶσα δ' εὖ τε τὰς τύχας κεκτημένη,
τὸν τοῦδε νεκρὸν οὐκ ἄθαπτον ἂν λίποις,
αὐτή τ' Ἀχαιῶν πρευμενεστέρων τύχοις.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ.

Ὦ φίλτατ', ὦ περισσὰ τιμηθεὶς, τέκνον,
θανεῖ πρὸς ἐχθρῶν, μητέρ' ἀθλίαν λιπών.
Ἡ τοῦ πατρὸς δέ σ' εὐγένει' ἀπώλεσεν,
ἣ τοῖσιν ἄλλοις γίγνεται σωτηρία·
τὸ δ' ἐσθλὸν οὐκ ἐς καιρὸν ἦλθέ σοι πατρός.
Ὦ λέκτρα τἀμὰ δυστυχῆ τε καὶ γάμοι,
οἷς ἦλθον ἐς μέλαθρον Ἕκτορός ποτε,
οὐχ ὡς σφαγεῖον Δαναΐδαις τέξουσα δὴ,
ἀλλ' ὡς τύραννον Ἀσιάδος πολυσπόρου.
Ὦ παῖ, δακρύεις; αἰσθάνει κακῶν σέθεν;
τί μου δέδραξαι χερσὶ κἀντέχει πέπλων,

ANDROMACHE.

Quid vero est? ut mihi exordium incipis malorum!

TALTHYBIUS.

Decretum est hunc puerum.... quomodo eloquar sermonem?

ANDROMACHE.

Num non eundem dominum nobiscum habere?

TALTHYBIUS.

Nullus Græcorum huic dominabitur unquam.

ANDROMACHE.

At hic ipsum superstitem ex Phrygibus relinqui?

TALTHYBIUS.

Nescio quomodo tibi leniter dicam mala.

ANDROMACHE.

Laudo verecundiam, præterquam si fausta nuncies.

TALTHYBIUS.

Interficient tuum filium, ut audias malum magnum.

ANDROMACHE.

Hei mihi! quam gravius hoc malum *meo novo* connubio [audio!

TALTHYBIUS.

Vincit enim Ulyssis oratio in conventu Græcorum,

ANDROMACHE.

Hei hei iterum! non enim mediocria patimur mala.

TALTHYBIUS.

dicentis non alendum esse fortissimi patris filium.

ANDROMACHE.

Hoc modo utinam vincat de suis!

TALTHYBIUS.

Præcipitari autem ipsum oportet de Trojanis turribus.
Verum ita fiat, et *tu* sapientior videberis :
neque pertinacius retine hunc, sed fortiter tolera malum;
neque cum nihil possis, valere *aliquid* existimes : [*hæc* :
nusquam enim habes auxilium; considerare autem oportet
civitas *tibi* periit et maritus, tu vero es in servitute
et nos contra unam mulierem pugnare
sumus satis valentes : propterea nec pugnam expetere,
nec turpe quicquam neque odiosum te facere,
neque etiam te conjicere in Græcos imprecationes volo.
Si quid enim dixeris, quo irascatur exercitus,
neque sepelietur iste puer, neque planctum consequetur :
tacens vero, et æquo animo ferens hunc casum,
hujus non insepultum relinques cadaver,
et ipsa habebis Græcos benevolentiores.

ANDROMACHE.

O carissime, o fili mihi summopere dilecte,
morieris ab hostibus, matre misera relicta!
Nobilitas autem patris te interficit,
quæ cæteris saluti est :
et virtus patris tibi non opportune cecidit.
O lectum meum infelicem et nuptias,
quibus veni quondam in domum Hectoris,
non tanquam victimam Danais paritura,
sed tanquam dominum fertilis Asiæ!
O fili, lacrimas? sentisne mala tua?
quid me corripis manibus et retines vestem,

νεοσσὸς ὡσεὶ πτέρυγας εἰσπίτνων ἐμάς;
οὐκ εἶσιν Ἕκτωρ, κλεινὸν ἁρπάσας δόρυ,
γῆς ἐξανελθών, σοὶ φέρων σωτηρίαν,
οὐ συγγένεια πατρὸς, οὐκ ἰσχὺς Φρυγῶν·
λυγρὸν δὲ πήδημ' ἐς τράχηλον ὑψόθεν
πεσὼν ἀνοίκτως, πνεῦμ' ἀπορρήξεις σέθεν.
Ὦ νέον ὑπαγκάλισμα μητρὶ φίλτατον,
ὦ χρωτὸς ἡδὺ πνεῦμα· διὰ κενῆς ἄρα
ἐν σπαργάνοις σε μαστὸς ἐξέθρεψ' ὅδε,
μάτην δ' ἐμόχθουν καὶ κατεξάνθην πόνοις.
Νῦν, οὔποτ' αὖθις, μητέρ' ἀσπάζου σέθεν,
πρόσπιτνε τὴν τεκοῦσαν, ἀμφὶ δ' ὠλένας
ἕλισσ' ἐμοῖς νώτοισι καὶ στόμ' ἅρμοσον.
Ὦ βάρβαρ' ἐξευρόντες Ἕλληνες κακὰ,
τί τόνδε παῖδα κτείνετ' οὐδὲν αἴτιον;
Ὦ Τυνδάρειον ἔρνος, οὔποτ' εἶ Διὸς,
πολλῶν δὲ πατέρων φημί σ' ἐκπεφυκέναι,
Ἀλάστορος μὲν πρῶτον, εἶτα δὲ Φθόνου,
Φόνου τε Θανάτου θ', ὅσα τε γῆ τρέφει κακά.
Οὐ γάρ ποτ' αὐχῶ Ζῆνά γ' ἐκφῦσαί σ' ἐγὼ,
πολλοῖσι κῆρα βαρβάροις Ἕλλησί τε.
Ὄλοιο· καλλίστων γὰρ ὀμμάτων ἄπο
αἰσχρῶς τὰ κλεινὰ πεδί' ἀπώλεσας Φρυγῶν.
Ἀλλ' ἄγετε, φέρετε, ῥίπτετ', εἰ ῥίπτειν δοκεῖ·
δαίνυσθε τοῦδε σάρκας· ἔκ τε γὰρ θεῶν
διολλύμεσθα, παιδί τ' οὐ δυναίμεθ' ἂν
θάνατον ἀρῆξαι. Κρύπτετ' ἄθλιον δέμας,
καὶ ῥίπτετ' ἐς ναῦς· ἐπὶ καλὸν γὰρ ἔρχομαι
ὑμέναιον, ἀπολέσασα τοὐμαυτῆς τέκνον.

ΧΟΡΟΣ.

Τάλαινα Τροία, μυρίους ἀπώλεσας
μιᾶς γυναικὸς καὶ λέχους στυγνοῦ χάριν.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Ἄγε, παῖ, φίλιον πρόσπτυγμα μεθεὶς
μητρὸς μογερᾶς, βαῖνε πατρῴων
πύργων ἐπ' ἄκρας στεφάνας, ὅθι σοι
πνεῦμα μεθεῖναι ψῆφος ἐκράνθη.
Λαμβάνετ' αὐτόν. Τὰ δὲ τοιάδε χρὴ
κηρυκεύειν, ὅστις ἄνοικτος
καὶ ἀναιδείας τῆς ἡμετέρας
γνώμης μᾶλλον φίλος ἐστίν.

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ τέκνον, ὦ παῖ παιδὸς μογεροῦ,
συλώμεθα σὴν ψυχὴν ἀδίκως
μήτηρ κἀγώ. Τί πάθω; τί σ' ἐγὼ,
δύσμορε, δράσω; Τάδε σοι δίδομεν
πλήγματα κρατὸς στέρνων τε κόπους·
τῶνδε γὰρ ἄρχομεν. Οἲ 'γὼ πόλεως,
οἴμοι δὲ σέθεν. Τί γὰρ οὐκ ἔχομεν,
τίνος ἐνδέομεν μὴ οὐ πανσυδίᾳ
χωρεῖν ὀλέθρου διὰ παντός;

ΧΟΡΟΣ. [Στρ. α'

Μελισσοτρόφου Σαλαμῖνος ὦ βασιλεῦ Τελαμὼν,
νάσου περικύμονος οἰκήσας ἕδραν,

velut pullus, abdens te sub alas meas?
non veniet Hector, inclytam arripiens hastam,
ex terra in lucem reversus, tibi ferens salutem;
non cognati patris, non robur Phrygum:
sed miserabili saltu in cervicem e sublimi
cadens sine commiseratione, efflabis tuum spiritum.
O tenerum ulnarum gestamen matri carissimum,
o dulcis halitus corporis! frustra igitur
in fasciis *involutum* aluit te hæc mamma;
frustraque laboravi et confecta sum laboribus!
Nunc, non unquam iterum *fiet*, matrem tuam complectere,
accide ad genitricem, et brachia circumplica
meis humeris, et applica os.
O qui barbarica mala excogitastis Græci,
cur interficitis hunc puerum nulli culpæ obnoxium?
O Tyndarea soboles (*Helena*), nunquam eras Jovis *filia*,
sed ex multis parentibus dico te natam esse:
primum quidem ex malo Genio, deinde ex Invidia,
et Cæde et Morte, et quæcumque tellus alit mala.
Non enim unquam ego dicam Jovem te procreasse,
perniciem multis barbaris et Græcis.
Pereas! propter pulcerrimos enim oculos
turpiter inclytos campos Phrygum perdidisti.
Sed agite, ferte, præcipitate, si præcipitare placet;
vescamini hujus carnibus: a diis enim
periimus, et filio non poterimus
mortem depellere. Occultate miserum *meum* corpus,
et conjicite in navem: ad pulcras enim proficiscor
nuptias, amisso meo filio!

CHORUS.

Misera Troja, innumeros amisisti
unicæ mulieris et odiosi conjugii causa!

TALTHYBIUS.

Age, puer, blando complexu omisso
miseræ matris, ascende paternarum
turrium ad summas pinnas, ubi te
animam exhalare suffragia *Græcorum* decreverunt.
Prehendite eum. Talium autem oportet
præconem esse, qui immisericors sit
et impudentiæ magis, quam
nostra sententia est, studiosus.

HECUBA.

O gnate, o fili *mei* infelicis filii,
privamur tua vita inique,
mater *tua* et ego! Quid agam? quid tibi ego,
infelix, faciam? Has tibi damus
plagas *nostri* capitis et planctus pectoris:
hæc enim sunt in nostra potestate. Hei mihi ob urbem!
hei mihi ob te! Quid enim *mali* non habemus,
quid deest nobis, quin funditus
vadamus per omnem perniciem?

CHORUS.

Salaminis apum nutricis o rex Telamon,
insulæ circumfluæ habitans sedem,

τᾶς ἐπικεκλιμένας ὄχθοις ἱεροῖς, ἵν' ἐλαίας
πρῶτον ἔδειξε κλάδον γλαυκᾶς Ἀθάνα,
οὐράνιον στέφανον, λιπαραῖσιν κόσμον Ἀθήναις,
ἔβας τῷ τοξοφόρῳ συναριστεύσων ἅμ' Ἀλκμήνας
Ἴλιον, Ἴλιον ἐκπέρσων, πόλιν [γόνῳ,
ἁμετέραν, τὸ πάροιθ' [ὅτ' ἔβας ἀφ' Ἑλλάδος],
ὅθ' Ἑλλάδος ἄγαγε πρῶτον ἄνθος, ἀτυζόμενος Ἀ. α'
πώλων, Σιμόεντι δ' ἐπ' εὐρείτᾳ πλάταν
ἔσχασε ποντοπόρον, καὶ ναύδετ' ἀνήψατο πρυ-
καὶ χερὸς εὐστοχίαν ἐξεῖλε ναῶν, [μνᾶν,
Λαομέδοντι φόνον· κανόνων δὲ τυκίσματα Φοίβου
πυρὸς φοίνικι πνοᾷ καθελὼν Τροίας ἐπόρθησε
Δὶς δὲ δυοῖν πιτύλοιν τείχη περὶ [χθόνα.
Δαρδανίας φονία κατέλυσεν αἰχμά.
Μάταν ἄρ', ὦ χρυσέαις ἐν οἰνοχόαις ἁβρὰ βαίνων,
Λαομεδόντιε παῖ, [Στρ. β'
Ζηνὸς ἔχεις κυλίκων
πλήρωμα, καλλίσταν λατρείαν·
ἁ δέ σε γειναμένα πυρὶ δαίεται.
Ἠιόνες δ' ἅλιαι
ἴαχοῦσ'· οἷον δ' ὑπὲρ
οἰωνὸς τεκέων βοᾷ,
αἱ μὲν εὐνάς, αἱ δὲ παῖδας,
αἱ δὲ ματέρας γεραιάς.
Τὰ δὲ σὰ δροσόεντα λουτρὰ
γυμνασίων τε δρόμοι
βεβᾶσι· σὺ δὲ πρόσωπα νεα-
ρὰ χάρισι παρὰ Διὸς θρόνοις
καλλιγάλανα τρέφεις· Πριάμοιο δὲ γαῖαν
Ἑλλὰς ὤλεσ' αἰχμά.
Ἔρως, Ἔρως, ὃς παρὰ Δαρδάνια μέλαθρά ποτ' ἦλ-
Οὐρανίδαισι μέλων, [θες Ἀντ. β'
ὡς τότε μὲν μεγάλως
Τροίαν ἐπύργωσας, θεοῖσιν
κῆδος ἀναψάμενος. Τὸ μὲν οὖν Διὸς
οὐκ ἐς ὄνειδος ἐρῶ·
τὸ δὲ τᾶς λευκοπτέρου
Ἁμέρας φίλιον βροτοῖς
φέγγος ὀλοὸν εἶδε γαῖαν,
εἶδε Περγάμων ὄλεθρον,
τεκνοποιὸν ἔχουσα τᾶσδε
γᾶς πόσιν ἐν θαλάμοις,
ὃν ἀστέρων τέθριππος ἔλα-
βε χρύσεος ὄχος ἀναρπάσας,
ἐλπίδα γᾷ πατρίᾳ μεγάλαν· τὰ θεῶν δὲ
φίλτρα φροῦδα Τροίᾳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὦ καλλιφεγγὲς ἡλίου σέλας τόδε,
ἐν ᾧ δάμαρτα τὴν ἐμὴν χειρώσομαι
Ἑλένην· ὁ γὰρ δὴ πολλὰ μοχθήσας ἐγὼ
Μενέλαός εἰμι, καὶ στράτευμ' Ἀχαϊκόν.
Ἦλθον δὲ Τροίαν οὐχ ὅσον δοκοῦσί με
γυναικὸς οὕνεκ', ἀλλ' ἐπ' ἄνδρ' ὃς ἐξ ἐμῶν
δόμων δάμαρτα ξεναπάτης ἐλήσατο.

acclinis (*vicinæ*) sacris collibus (*arci Athenarum*), ubi olivæ
viridis ramum primum ostendit Minerva,
cœlestem (*altam*) coronam, splendidis decus Athenis:
venisti, arcitenente cum Alcmenes filio fortissimum te præ-
Ilium, Ilium eversurus, urbem [stiturus,
nostram, antea [quando venisti ex Græcia],
quo tempore (*Hercules*) adduxit primum Græciæ florem,
equos, et ad late fluentem Simoentem naves [iratus ob
inhibuit pontigradas, et rudentes e puppibus alligavit,
et exemit ex navibus sagittas quas manu certa jaculabatur,
Laomedonti cædem: mœnia autem regula Apollinis constru-
ignis punicea flamma demolitus, Trojæ vastavit agrum. [cta
Bis vero binis assultibus (*Herculis et Agamemnonis*)
Trojam cruenta evertit hasta! [muros circa
Frustra igitur, o aureos inter cyathos delicate incedens,
Laomedontie puer,
Jovis habes poculorum
implendorum munus, pulcerrimum ministerium:
quæ enim te genuit *terra*, igne *jam* deflagrat.
Littora vero marina
resonant; et quemadmodum avis
ob pullos clamat,
sic aliæ conjuges, aliæ liberos,
aliæ vero matres annosas *clamant*.
Tua etiam roscida lavacra
et gymnasiorum cursus
perierunt: at tu juvenilem vultum
gratiis apud Jovis thronum
pulcre tranquillum habes: Priami vero terram
Græca perdidit hasta!
Amor, Amor, qui ad Dardanias ædes olim venisti,
cœlicolis curantibus,
quam tunc quidem magnifice
Trojam exaltasti, cum diis
affinitatem jungens! Hoc quidem
non in probrum Jovi dicam:
verum candidis alis instructæ
Auroræ grata mortalibus
lux exitialis intuita est terram,
intuita Pergamorum exitium,
quamvis liberorum procreatorem habens
hac terra oriundum maritum (*Tithonum*) in thalamis
quem astrorum quadrijugus avexit
aureus currus abreptum,
spem patriæ terræ magnam *numinis propitiandi*; sed
amores inutiles evaserunt Trojæ! [deorum

MENELAUS.

O pulcram lucem spargens solis jubar hocce,
in quo uxorem meam capiam
Helenam: hicce enim ego, qui multum laboravi,
Menelaus sum, et iste exercitus Achivus.
Veni autem *ad* Trojam non tam, ut me putant,
uxoris causa, sed adversus virum, qui ex meis
ædibus conjugem deceptor hospitum rapuit.

Κεῖνος μὲν οὖν δέδωκε σὺν θεοῖς δίκην,
αὐτός τε καὶ γῆ δορὶ πεσοῦσ' Ἑλληνικῷ.
Ἥκω δὲ τὴν Λάκαιναν, οὐ γὰρ ἡδέως
ὄνομα δάμαρτος ἥ ποτ' ἦν ἐμὴ λέγω,
ἄξων· δόμοις γὰρ τοῖσδ' ἐν αἰχμαλωτικοῖς
κατηρίθμηται Τρῳάδων ἄλλων μέτα.
Οἵπερ γὰρ αὐτὴν ἐξεμόχθησαν δορὶ,
κτανεῖν ἐμοί νιν ἔδοσαν, εἴτε μὴ κτανὼν
θέλοιμ' ἄγεσθαι πάλιν ἐς Ἀργείαν χθόνα.
Ἐμοὶ δ' ἔδοξε τὸν μὲν ἐν Τροίᾳ μόρον
Ἑλένης ἐᾶσαι, ναυπόρῳ δ' ἄγειν πλάτῃ
Ἑλληνίδ' ἐς γῆν, κᾆτ' ἐκεῖ δοῦναι κτανεῖν,
ποινὰς ὅσων τεθνᾶσ' ἐν Ἰλίῳ φίλοι.
Ἀλλ' εἶα χωρεῖτ' ἐς δόμους, ὀπάονες,
κομίζετ' αὐτὴν, τῆς μιαιφονωτάτης
κόμης ἐπισπάσαντες· οὔριοι δ' ὅταν
πνοαὶ μόλωσι, πέμψομέν νιν Ἑλλάδα.

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ γῆς ὄχημα κἀπὶ γῆς ἔχων ἕδραν,
ὅστις ποτ' εἶ σὺ, δυστόπαστος εἰδέναι,
Ζεὺς, εἴτ' ἀνάγκη φύσεος εἴτε νοῦς βροτῶν,
προσηυξάμην σε· πάντα γὰρ δι' ἀψόφου
βαίνων κελεύθου κατὰ δίκην τὰ θνήτ' ἄγεις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τί δ' ἔστιν; εὐχὰς ὡς ἐκαίνισας θεῶν.

ΕΚΑΒΗ.

Αἰνῶ σε, Μενέλα', εἰ κτενεῖς δάμαρτα σήν.
Ὁρῶν δὲ τήνδε, φεῦγε, μή σ' ἕλῃ πόθῳ·
αἱρεῖ γὰρ ἀνδρῶν ὄμματ', ἐξαιρεῖ πόλεις,
πίμπρησι δ' οἴκους· ὧδ' ἔχει κηλήματα.
Ἐγώ νιν οἶδα καὶ σὺ χοἱ πεπονθότες.

ΕΛΕΝΗ.

Μενέλαε, φροίμιον μὲν ἄξιον φόβου
τόδ' ἐστίν· ἐν γὰρ χερσὶ προσπόλων σέθεν
βίᾳ πρὸ τῶνδε δωμάτων ἐκπέμπομαι.
Ἀτὰρ σχεδὸν μὲν οἶδά σοι στυγουμένη,
ὅμως δ' ἐρέσθαι βούλομαι γνῶμαι τίνες
Ἕλλησι καὶ σοὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὐκ εἰς ἀκριβὲς ἦλθες, ἀλλ' ἅπας στρατὸς
κτανεῖν ἐμοί σ' ἔδωκεν, ὅνπερ ἠδίκεις.

ΕΛΕΝΗ.

Ἔξεστιν οὖν πρὸς ταῦτ' ἀμείψασθαι λόγῳ,
ὡς οὐ δικαίως, ἢν θάνω, θανούμεθα;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὐκ ἐς λόγους ἐλήλυθ', ἀλλὰ σε κτενῶν.

ΕΚΑΒΗ.

Ἄκουσον αὐτῆς, μὴ θάνῃ τοῦδ' ἐνδεὴς,
Μενέλαε, καὶ δὸς τοὺς ἐναντίους λόγους
ἡμῖν κατ' αὐτῆς· τῶν γὰρ ἐν Τροίᾳ κακῶν
οὐδὲν κάτοισθα· συντεθεὶς δ' ὁ πᾶς λόγος
κτενεῖ νιν οὕτως ὥστε μηδαμῶς φυγεῖν.

Sed ille quidem diis faventibus pœnas dedit,
et ipse et terra *patria* armis collapsa Græcis.
Veni vero *nunc* istam Lacænam (non enim libenter
nomen uxoris, quæ quondam mea fuit, dico)
abducturus: *in* hac enim domo captivarum
annumeratur aliis Trojanis *mulieribus*.
Qui enim eam laborantes recuperaverunt bello,
dederunt mihi eam interficiendam: sive, non occidens,
velim reducere in Argivam terram.
Mihi vero decretum est ad Trojam quidem mortem
Helenæ omittere, navi vero vectam eam abducere
in Græcam terram, et deinde ibi neci tradere,
in ultionem eorum qui mortui sunt ad Ilium amici.
Sed eia, ite in domum, ministri,
adducite eam, cædibus pollutissima
coma trahentes. Secundi vero quando
flatus venerint, ducemus eam *in* Græciam.

HECUBA.

O terræ vehiculum, et in terra sedem habens,
quicumque tandem tu es, impervestigabilis menti *nostræ*,
Juppiter, sive *sis* necessitas naturæ, sive mens mortalium,
te veneror: cuncta enim, per arcanam
vadens viam, juste moderaris mortalia.

MENELAUS.

Quid rei est? ut preces innovas (i. e. *insperato mittis*) ad [deos!

HECUBA.

Laudo te, Menelae, si occideris tuam conjugem.
Sed videns hancce, fuge, ne te capiat amore:
capit enim oculos virorum, evertit civitates,
et incendit domos: tales habet illecebras!
Ego ipsam novi, et tu et qui *mala* perpessi sunt.

HELENA.

Menelae, procœmium quidem pavore dignum
hoc est; manibus enim famulorum tuorum
per vim extra hanc domum proripior.
Sed quamvis quidem fere sciam me tibi invisam esse,
attamen interrogare *te* volo, quænam sententia *lata*
a Græcis et a te de mea vita?

MENELAUS.

Non in judicii discrimen venisti, sed totus exercitus
te mihi dedit interficiendam, quem læsisti.

HELENA.

Licetne igitur ad hæc respondere verbis,
quod non juste, si moriar, interficiar?

MENELAUS.

Non ad disputandum veni, sed te occisurus.

HECUBA.

Audi eam, ne moriatur privata hoc *beneficio*,
Menelae, et concede contrarios sermones
nobis adversus eam: quæ peccatorum enim Trojæ admisit
nullum nosti. In unum autem collata tota res
interficiet eam ita, ut nullo modo possit elabi.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Σχολῆς τὸ δῶρον· εἰ δὲ βούλεται λέγειν,
ἔξεστι. Τῶν σῶν δ' οὕνεχ', ὡς μάθῃ, λόγων,
δώσω τόδ' αὐτῇ, τῆσδε δ' οὐ δώσω χάριν.

ΕΛΕΝΗ.

Ἴσως με, κἂν εὖ κἂν κακῶς δόξω λέγειν,
οὐκ ἀνταμείψει, πολεμίαν ἡγούμενος.
Ἐγὼ δ', ἅ σ' οἶμαι διὰ λόγων ἰόντ' ἐμοῦ
κατηγορήσειν, ἀντιθεῖσ' ἀμείψομαι
τοῖς σοῖσι τἀμὰ καὶ τὰ σ' αἰτιάματα.
Πρῶτον μὲν ἀρχὰς ἔτεκεν ἥδε τῶν κακῶν
Πάριν τεκοῦσα· δεύτερον δ' ἀπώλεσε
Τροίαν τε κἄμ' ὁ πρέσβυς, οὐ κτανὼν βρέφος,
δαλοῦ πικρὸν μίμημ', Ἀλέξανδρόν ποτε.
Ἐνθένδε τἀπίλοιπ' ἄκουσον ὡς ἔχει·
ἔκρινε τρισσὸν ζεῦγος ὅδε τρισσῶν θεῶν.
Καὶ Παλλάδος μὲν ἦν Ἀλεξάνδρῳ δόσις
Φρυξὶ στρατηγοῦνθ' Ἑλλάδ' ἐξανιστάναι·
Ἥρα δ' ὑπέσχετ' Ἀσιάδ' Εὐρώπης θ' ὅρους
τυραννίδ' ἕξειν, εἴ σφε κρίνειεν Πάρις·
Κύπρις δὲ τοὐμὸν εἶδος ἐκπαγλουμένη
δώσειν ὑπέσχετ', εἰ θεὰς ὑπερδράμοι
κάλλει. Τὸν ἐνθένδ' ὡς ἔχει σκέψαι λόγον·
νικᾷ Κύπρις θεὰ, καὶ τοσόνδ' οὑμοὶ γάμοι
ὤνησαν Ἑλλάδ', οὐ κρατεῖσθ' ἐκ βαρβάρων,
οὔτ' ἐς δόρυ σταθέντες, οὐ τυραννίδι.
Ἃ δ' εὐτύχησεν Ἑλλὰς, ὠλόμην ἐγὼ
εὐμορφίᾳ πραθεῖσα, κὠνειδίζομαι
ἐξ ὧν ἐχρῆν με στέφανον ἐπὶ κάρα λαβεῖν.
Οὔπω με φήσεις αὐτὰ τἀν ποσὶν λέγειν,
ὅπως ἀφώρμησ' ἐκ δόμων τῶν σῶν λάθρα.
Ἦλθ' οὐχὶ μικρὰν θεὸν ἔχων αὑτοῦ μέτα
ὁ τῆσδ' ἀλάστωρ, εἴτ' Ἀλέξανδρον θέλεις
ὀνόματι προσφωνεῖν νιν εἴτε καὶ Πάριν·
ὃν, ὦ κάκιστε, σοῖσιν ἐν δόμοις λιπὼν
Σπάρτης ἀπῆρας νηὶ Κρησίαν χθόνα.
Εἶεν·
οὐ σ', ἀλλ' ἐμαυτὴν τοὐπὶ τῷδ' ἐρήσομαι·
τί δὴ φρονοῦσά γ' ἐκ δόμων ἅμ' ἑσπόμην
ξένῳ, προδοῦσα πατρίδα καὶ δόμους ἐμούς;
Τὴν θεὸν κόλαζε, καὶ Διὸς κρείσσων γενοῦ,
ὃς τῶν μὲν ἄλλων δαιμόνων ἔχει κράτος,
κείνης δὲ δοῦλός ἐστι· συγγνώμη δ' ἐμοί.
Ἔνθεν δ' ἔχοις ἂν εἰς ἔμ' εὐπρεπῆ λόγον.
ἐπεὶ θανὼν γῆς ἦλθ' Ἀλέξανδρος μυχοὺς,
χρῆν μ', ἡνίκ' οὐκ ἦν θεοπόνητά μου λέχη,
λιποῦσαν οἴκους ναῦς ἐπ' Ἀργείων μολεῖν.
Ἔσπευδον αὐτὸ τοῦτο· μάρτυρες δέ μοι
πύργων πυλωροὶ κἀπὸ τειχέων σκοποὶ,
οἳ πολλάκις μ' ἐφεῦρον ἐξ ἐπάλξεων
πλεκταῖσιν ἐς γῆν σῶμα κλέπτουσαν τόδε.
Βίᾳ δ' ὁ καινός μ' οὗτος ἁρπάσας πόσις
Δηίφοβος ἄλοχον εἶχεν ἀκόντων Φρυγῶν.
Πῶς οὖν ἔτ' ἂν θνῄσκοιμ' ἂν ἐνδίκως, πόσι,

MENELAUS.

Otio hæc gratia indiget : si tamen vult dicere,
licet. Propter tuam autem, ut sciat, intercessionem
concedam hoc ipsi, ipsius vero causa non concedam.

HELENA.

Fortasse, sive bene sive male videar dicere, mihi
non respondebis, ducens *me esse* hostem.
Ego tamen, quæ opinor te disceptantem verbis
mihi objecturum esse, *huic* tuæ accusationi respondebo,
opponens meas et tuas criminationes.
Primum quidem ista peperit initium malorum
Paridem enixa; deinde vero perdidit
Trojamque et me senex *Priamus,* qui non interfecit infan-
facis tristem effigiem, Alexandrum olim. [tem,
Inde vero cetera audi ut se habent :
hic (*Paris*) fuit judex triplicis jugi trium dearum;
et Palladis quidem Alexandro donum *promissum* erat,
fore ut Phrygibus imperans Græciam everteret;
Juno vero promisit Asiam Europæque fines eum
regnum habiturum, si se *ceteris* judicio anteferret;
Venus tandem mirifice prædicans meam formam, *hanc*
se daturam *ipsi* promisit, si deas superasset
pulcritudine. Quæ hinc vero secuta sunt perpende ut se ha-
vincit Cypris dea, et tantum meæ nuptiæ [beant :
juverunt Græciam : barbaris non estis subjecti,
neque certamine congressi, neque imperio *recepto.*
Quibus vero rebus felix evasit Græcia, *iis* ego perii,
propter formam vendita, et probrose accusor
ob quæ oportebat me coronam circum caput accipere.
Nondum me dices ad ipsum propositum dicere,
quomodo discesserim clam ex tuis ædibus.
Venit, non imbecillam deam (*Venerem*) habens secum,
meus malus dæmon, sive Alexandri velis
nomine eum appellare, sive et Parim :
quem *tu,* o ignavissime, in tua domo relinquens,
nave ex Sparta *ad* Cressiam terram abiisti.
Age :
non te, sed me ipsam, interrogabo de eo quod sequitur :
quid igitur cogitans ex domo secuta sum
hospitem, prodens patriam et domum meam?
Ipsam deam (*Venerem*) objurga, et Jove potentior fias,
qui quidem in alios deos habet imperium,
hujus vero est servus : *hoc* ignoscendum *et* mihi. [me
Inde vero possis habere speciosam accusationem adversu.
postquam Alexander mortuus ivit *sub* terræ latebras,
tunc oportebat me, quum meus lectus nulla divinitus necessi-
relictis ædibus, ad Argivorum naves venire. [tate teneretur,
Studebam hoc ipsum facere; testes sunt mihi
turrium custodes et e muris speculatores,
qui sæpe me deprehenderunt ex propugnaculis
funibus ad terram clam demittentem hoc corpus.
Per vim autem hic novus maritus me rapiens
Deiphobus uxorem habuit, invitis Phrygibus.
Quomodo igitur adhuc jure moriar, marite,

πρὸς σοῦ δικαίως, ἣν ὁ μὲν βίᾳ γαμεῖ,
τὰ δ' οἴκοθεν κεῖν' ἀντὶ νικητηρίων
πικρῶς ἐδούλευσ'; Εἰ δὲ τῶν θεῶν κρατεῖν
βούλει, τὸ χρῄζειν ἀμαθές ἐστί σοι τόδε.

ΧΟΡΟΣ.

Βασίλει', ἄμυνον σοῖς τέκνοισι καὶ πάτρᾳ,
πειθὼ διαφθείρουσα τῆσδ', ἐπεὶ λέγει
καλῶς, κακοῦργος οὖσα· δεινὸν οὖν τόδε.

ΕΚΑΒΗ.

Ταῖς θεαῖσι πρῶτα σύμμαχος γενήσομαι,
καὶ τήνδε δείξω μὴ λέγουσαν ἔνδικα.
Ἐγὼ γὰρ Ἥραν παρθένον τε Παλλάδα
οὐκ ἐς τοσοῦτον ἀμαθίας ἐλθεῖν δοκῶ
ὥσθ' ἡ μὲν Ἄργος βαρβάροις ἀπημπόλα,
Παλλὰς δ' Ἀθήνας Φρυξὶ δουλεύειν ποτέ,
αἳ παιδιαῖσι καὶ χλιδῇ μορφῆς πέρι
ἦλθον πρὸς Ἴδην. Τοῦ γὰρ οὕνεχ' ἂν θεὰ
Ἥρα τοσοῦτον ἔσχ' ἔρωτα καλλονῆς;
πότερον ἀμείνον' ὡς λάβοι Διὸς πόσιν,
ἢ γάμον Ἀθάνα θεῶν τινος θηρωμένη,
ἣ παρθενείαν πατρὸς ἐξῃτήσατο,
φεύγουσα λέκτρα; Μὴ ἀμαθεῖς ποίει θεὰς
τὸ σὸν κακὸν κοσμοῦσα· μὴ οὐ πείσῃς σοφούς.
Κύπριν δ' ἔλεξας, ταῦτα γὰρ γέλως πολύς,
ἐλθεῖν ἐμῷ ξὺν παιδὶ Μενέλεω δόμους.
Οὐκ ἂν μένουσ' ἂν ἥσυχός σ' ἐν οὐρανῷ
αὐταῖς Ἀμύκλαις ἤγαγεν πρὸς Ἴλιον;
Ἦν οὑμὸς υἱὸς κάλλος ἐκπρεπέστατος,
ὁ σὸς δ' ἰδών νιν νοῦς ἐποιήθη Κύπρις·
τὰ μῶρα γὰρ πάντ' ἐστὶν Ἀφροδίτη βροτοῖς,
καὶ τοὔνομ' ὀρθῶς ἀφροσύνης ἄρχει θεᾶς·
ὅν γ' εἰσιδοῦσα βαρβάροις ἐσθήμασι
χρυσῷ τε λαμπρὸν ἐξεμαργώθης φρένας.
Ἐν μὲν γὰρ Ἄργει μίκρ' ἔχουσ' ἀνεστρέφου,
Σπάρτης δ' ἀπαλλαχθεῖσα τὴν Φρυγῶν πόλιν
χρυσῷ ῥέουσαν ἤλπισας κατακλύσειν
δαπάναισιν· οὐδ' ἦν ἱκανά σοι τὰ Μενέλεω
μέλαθρα ταῖς σαῖς ἐγκαθυβρίζειν τρυφαῖς.
Εἶεν, βίᾳ γὰρ παῖδα φῂς σ' ἄγειν ἐμόν·
τίς Σπαρτιατῶν ᾔσθετ', ἢ ποίαν βοὴν
ἀνωλόλυξας, Κάστορος νεανίου
τοῦ συζύγου τ' ἔτ' ὄντος, οὐ κατ' ἄστρα πω;
Ἐπεὶ δὲ Τροίαν ἦλθες Ἀργεῖοί τέ σου
κατ' ἴχνος, ἦν δὲ δοριπετὴς ἀγωνία,
εἰ μὲν τὰ τοῦδε κρείσσον' ἀγγέλλοιτό σοι,
Μενέλαον ᾔνεις, παῖς ὅπως λυποῖτ' ἐμὸς,
ἔχων ἔρωτος ἀνταγωνιστὴν μέγαν·
εἰ δ' εὐτυχοῖεν Τρῶες, οὐδὲν ἦν ὅδε.
Ἐς τὴν τύχην δ' ὁρῶσα, τοῦτ' ἤσκεις ὅπως
ἕποι' ἅμ' αὐτῇ, τἀρετῇ δ' οὐκ ἤθελες.
Κἄπειτα πλεκταῖς σῶμα σὸν κλέπτειν λέγεις
πύργων καθιεῖσ', ὡς μένουσ' ἀκουσίως;
Ποῦ δῆτ' ἐλήφθης ἢ βρόχους ἀρτωμένη,
ἢ φάσγανον θήγουσ'; ἃ γενναία γυνὴ

a te merito, quum hic quidem per vim me duxerit,
ista vero pulcritudo mea, pro victoriæ palma *quam meruit*,
acerbe servierit? Si vero deos vincere
vis, hoc quidem velle stultum est tibi.

CHORUS.

Regina, defende tuos liberos et patriam,
hujus facundiam refutans, siquidem dicit
præclare, quum tamen sit malefica: hoc autem est acerbum

HECUBA.

Deabus primum patrocinabor,
et hancce ostendam non dicere justa.
Ego enim Junonem et virginem Palladem
non eo dementiæ venisse puto,
ut hæc quidem Argos barbaris vendiderit,
Pallas vero Athenas, ut Phrygibus unquam servirent,
quæ per ludum et per delicias de formæ palma
venerunt ad Idam. Cujus enim rei gratia dea
Juno tantum habuisset desiderium pulcritudinis?
an ut præstantiorem Jove acciperet maritum?
aut Pallas, nuptias alicujus deorum expetens,
quæ quidem virginitatem a patre postulavit,
fugiens conjugium? Ne stultas fac deas, [debis.
tuum peccatum ornans: nunquam sapientibus hoc persua-
Venerem vero dixisti, hoc autem valde ridiculum est,
venisse meo cum filio ad Menelai domum.
Nonne manens tranquilla in cœlo
potuisset te abducere cum ipsis Amyclis ad Ilium?
Fuit meus filius forma præstantissimus,
tua vero mens eum conspicata facta est Venus:
omnia enim stulta sunt Venus mortalibus,
et nomen deæ *hujus* recte a stultitia incipit:
quem tu videlicet intuita barbarico vestitu
et auro splendentem, libidine incensa es animum.
Argis enim exiguas habens opes versabaris;
discedens vero ex Sparta, Phrygum civitatem
fluentem auro sperasti te obruturam
sumptibus *tuis*: nec satis erat tibi Menelai
domus ad luxuriandum tuis deliciis.
Age, vi scilicet dicis filium meum te abduxisse:
quis Spartanorum *id* sensit, aut quam vociferationem
edidisti, Castore adolescente [sante?
et fratre (*Polluce*) adhuc vivente, necdum inter astra *ver-*
Postquam vero Trojam venisti, Argivique tuis
vestigiis instantes, eratque bellicum certamen,
si quidem hujus (*Menelai*) res meliores tibi nunciabantur,
Menelaum laudabas, ut doleret filius meus,
habens magnum rivalem amoris:
quando vero vincebant Trojani, nihil erat iste.
In fortunam enim intuens, hoc studebas, ut
sequereris eam, virtutem vero *sequi* nolebas.
Et deinde funibus te corpus tuum subducere voluisse di-
de turribus demittentem, quasi maneres invita? [cis,
Ubi ergo deprehensa es, aut suspendens laqueos,
aut gladium acuens? quæ generosa mulier

δράσειεν ἂν ποθοῦσα τὸν πάρος πόσιν.
Καίτοι γ' ἐνουθέτουν σε πολλὰ πολλάκις·
ὦ θύγατερ, ἔξελθ'· οἱ δ' ἐμοὶ παῖδες γάμους
ἄλλους γαμοῦσι, σὲ δ' ἐπὶ ναῦς Ἀχαϊκὰς
πέμψω συνεκκλέψασα· καὶ παῦσον μάχης
Ἕλληνας ἡμᾶς τ'. Ἀλλὰ σοὶ τόδ' ἦν πικρόν.
Ἐν τοῖς Ἀλεξάνδρου γὰρ ὕβριζες δόμοις,
καὶ προσκυνεῖσθαι βαρβάρων ὕπ' ἤθελες.
Μεγάλα γὰρ ἦν σοι. Κἀπὶ τοῖσδε σὸν δέμας
ἐξῆλθες ἀσκήσασα, κἄβλεψας πόσει
τὸν αὐτὸν αἰθέρ', ὦ κατάπτυστον κάρα·
ἣν χρῆν ταπεινὴν ἐν πέπλων ἐρειπίοις
φρίκῃ τρέμουσαν κρᾶτ' ἀπεσκυθισμένην
ἐλθεῖν, τὸ σῶφρον τῆς ἀναιδείας πλέον
ἔχουσαν, ἐπὶ τοῖς πρόσθεν ἡμαρτημένοις.
Μενέλα', ἵν' εἰδῇς οἷ τελευτήσω λόγον,
στεφάνωσον Ἑλλάδ', ἀξίως τήνδε κτανὼν
σαυτοῦ· νόμον δὲ τόνδε ταῖς ἄλλαισι θὲς
γυναιξὶ, θνήσκειν ἥτις ἂν προδῷ πόσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Μενέλαε, προγόνων ἀξίως δόμων τε σῶν
τῖσαι δάμαρτα, κἀφελοῦ πρὸς Ἑλλάδος
ψόγον τὸ θῆλύ τ', εὐγενὴς ἐχθροῖς φανείς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἐμοὶ σὺ συμπέπτωκας ἐς ταὐτὸν λόγου,
ἑκουσίως τήνδ' ἐκ δόμων ἐλθεῖν ἐμῶν
ξένας ἐς εὐνὰς, χἠ Κύπρις κόμπου χάριν
λόγοις ἐνεῖται. Βαῖνε λευστήρων πέλας,
πόνους τ' Ἀχαιῶν ἀπόδος ἐν μικρῷ μακροὺς
θανοῦσ', ἵν' εἰδῇς μὴ καταισχύνειν ἐμέ.

ΕΛΕΝΗ.

Μή, πρός σε γονάτων, τὴν νόσον τὴν τῶν θεῶν
προσθεὶς ἐμοὶ κτάνῃς με, συγγίγνωσκε δέ.

ΕΚΑΒΗ.

Μηδ' οὓς ἀπέκτειν' ἥδε συμμάχους προδῷς·
ἐγὼ πρὸ κείνων καὶ τέκνων σε λίσσομαι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Παῦσαι, γεραιά· τῆσδε δ' οὐκ ἐφρόντισα.
Λέγω δὲ προσπόλοισι πρὸς πρύμνας νεῶν
τήνδ' ἐκκομίζειν, ἔνθα ναυστολήσεται.

ΕΚΑΒΗ.

Μή νυν νεὼς σοὶ ταὐτὸν ἐσβήτω σκάφος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τί δ' ἔστι; μεῖζον βρῖθος ἢ πάροιθ' ἔχει;

ΕΚΑΒΗ.

Οὐκ ἔστ' ἐραστὴς ὅστις οὐκ ἀεὶ φιλεῖ,
ὅπως ἂν ἐκβῇ τῶν ἐρωμένων ὁ νοῦς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἔσται γ' ἃ βούλει· ναῦν γὰρ οὐκ ἐσβήσεται
ἐς ἥνπερ ἡμεῖς· καὶ γὰρ οὐ κακῶς λέγεις.
Ἐλθοῦσα δ' Ἄργος, ὥσπερ ἀξία, κακῶς
κακὴ θανεῖται, καὶ γυναιξὶ σωφρονεῖν
πάσαισι θήσει. Ῥᾴδιον μὲν οὐ τόδε·
ὅμως δ' ὁ τῆσδ' ὄλεθρος ἐς φόβον βαλεῖ

facit, priorem desiderans maritum.
Atqui monebam te sæpe multis :
O filia, egredere : mei quidem filii conjuges
alias ducent; te vero ad naves Græcas
mittam adjuvans furtivum discessum : ac finem belli fac
inter Græcos et nos. Verum hoc erat tibi molestum.
In Alexandri enim domo superbiebas,
et adorari a barbaris volebas. [tuum corpus
Id enim magni faciebas. Et jam quum ita se habeat res,
prodiisti ornata, et aspicis cum marito (*Menelao*)
eundem æthera, o exsecrandum caput!
quam decebat humilem in laceris pannis,
horrore trepidam, raso capite
incedere, modestiæ quam impudentiæ plus
habentem, propter priora peccata!
Menalae, ut scias quorsum finiam sermonem,
orna Græciam, interficiens hanc digne
te ipso; et legem hanc pone aliis
mulieribus, ut moriatur quæcumque virum prodiderit.

CHORUS.

Menelae, pro dignitate majorum *tuorum* et tuæ domus
punias conjugem, et amove a te Græciæ [contra inimicos.
reprehensionem et crimen mollitiei, fortem te præbens

MENELAUS.

Mecum tu in eadem opinione convenisti,
hanc *nimirum* libenter ex mea domo abiisse
ad peregrina cubilia; et Venus propter speciem *tantum*
orationi inseritur. Vade ad lapidatores,
et compensa longas miserias Græcorum brevi tempore
moriens, ut discas me non dedecorare.

HELENA.

Ne, per te genua *oro*, morbum a diis *immissum*
mihi imputans interficias me, sed ignosce *mihi*.

HECUBA.

Neque vero prodas socios, quos hæc interfecit :
ego pro illis et liberis te precor.

MENELAUS.

Desine, anus : hanc autem nihil curo.
Dico vero famulis, ad puppes navium
hanc ut deferant, unde navi avehetur.

HECUBA.

Ne igitur ingrediatur tecum in eundem navis alveum.

MENELAUS.

Quid vero est? *num* habet majus pondus *nunc*, quam ante [*habuit*.

HECUBA.

Non est amator qui non semper amet,
quocunque tandem vertatur amatæ animus.

MENELAUS.

Fient quæ petis; navem enim non ingredietur,
in quam ego : etenim *hoc* non male mones.
Ubi vero Argos venerit, ut digna *est*, male
mala morietur, et mulieribus, ut pudicæ sint,
omnibus auctor erit. Facile quidem hoc non est;
sed tamen hujus supplicium in metum conjiciet

τὸ μῶρον αὐτῶν, κἂν ἔτ' ὦσ' ἐχθίονες.

ΧΟΡΟΣ.

Οὕτω δὴ τὸν ἐν Ἰλίῳ Στρ. α'
ναὸν καὶ θυόεντα βω-
μὸν προὔδωκας Ἀχαιοῖς,
ὦ Ζεῦ, καὶ πελάνων φλόγα,
σμύρνης αἰθερίας τε κα-
πνὸν, καὶ Πέργαμον ἱρὰν,
Ἰδαῖά τ', Ἰδαῖα κισσοφόρα νάπη
χιόνι κατάρυτα ποταμίᾳ
τέρμονά τε πρωτόβολον ἁλίῳ
τὰν καταλαμπομέναν ζαθέαν θεράπναν.
Φροῦδαί σοι θυσίαι χορῶν τ' Ἀντ. α'
εὔφημοι κέλαδοι κατ' ὄρ-
φναν καὶ παννυχίδες θεῶν,
χρυσέων τε ξοάνων τύποι,
Φρυγῶν τε ζάθεοι σελᾶ-
ναι συνδώδεκα πλήθει.
Μέλει, μέλει μοι, τάδ' εἰ φρονεῖς, ἄναξ,
οὐράνιον ἕδρανον ἐπιβεβὼς
αἰθέρα τ', ἐμᾶς πόλεος ὀλομένας,
ἃν πυρὸς αἰθομένα κατέλυσεν ὁρμά.
Ὦ φίλος ὦ πόσι μοι, Στρ. β'
σὺ μὲν φθίμενος ἀλαίνεις
ἄθαπτος, ἄνυδρος, ἐμὲ δὲ πόντιον σκάφος
ἀΐσσον πτεροῖσι πορεύσει
ἱππόβοτον Ἄργος, ἵνα τε τείχη
λάϊνα Κυκλώπι' οὐράνια νέμονται.
Τέκνων δὲ πλῆθος ἐν πύλαις
δάκρυσι κατάορ' ἀσθενῆ βοᾷ, βοᾷ·
μᾶτερ, ὤμοι, μόνας δή μ' Ἀχαιοὶ κομίζουσι σέθεν
κυανέαν ἐπὶ ναῦν [ἀπ' ὀμμάτων
εἰναλίαισι πλάταις
ἢ Σαλαμῖν' ἱερὰν,
ἢ δίπορον κορυφὰν
Ἴσθμιον, ἔνθα πύλας
Πέλοπος ἔχουσιν ἕδραι.
Εἴθ' ἀκάτου Μενέλα Ἀντ. β'
μέσον πέλαγος ἰούσας,
δίπαλτον ἱερὸν ἀνὰ μέσον πλάτας πέσοι
Αἰγαίου κεραυνοφαὲς πῦρ,
Ἰλιόθεν ὅτι με πολυδάκρυτον
Ἑλλάδι λάτρευμα γᾶθεν ἐξορίζει,
χρύσεα δ' ἔνοπτρα, παρθένων
χάριτας, ἔχουσα τυγχάνει Διὸς κόρα·
μηδὲ γαῖάν ποτ' ἔλθοι Λάκαιναν πατρῷόν τε θά-
μηδὲ πόλιν Πιτάνας, -[λαμον ἑστίας,
χαλκόπυλόν τε θεὰν,
δύσγαμον αἶσχος ἑλὼν
Ἑλλάδι τᾷ μεγάλᾳ,
καὶ Σιμοεντιάσιν
μέλεα πάθεα ῥοαῖσιν.
Ἰὼ ἰὼ,
καιναὶ καινῶν μεταβάλλουσαι

amentiam ipsarum, quamvis *hac* etiam pejores sint.

CHORUS.

Sic igitur in Ilio conditum
templum et odoribus cumulatam
aram prodidisti Græcis,
o Juppiter, et liborum flammam,
et myrrhæ per æthera volantis
fumum, et Pergami arcem sacram,
et Idæos, Idæos hederam ferentes saltus,
rigatos nive fluviali,
et verticem qui primum feritur a sole,
illam illustratam divinam sedem.
Abierunt tibi sacrificia, chororumque
strepitus fausti per noctem
et pervigilia deorum,
et aureorum simulacrorum figuræ,
et Phrygum divina plenilunia,
duodecim numero!
Curæ est, curæ est mihi, an hæc animadvertas, rex
cœlestem sedem habitans
ætheremque, urbe mea deleta,
quam ardens ignis impetus destruxit.
O care mihi o marite,
tu quidem mortuus erras
insepultus, illotus: me vero marina navis
ruens remis trajiciet
ad equos alens Argos, ubi mœnia
lapidea Cyclopea altissima incoluntur.
Liberorum vero multitudo ad portas [clamat:
cum lacrimis *vestibus matrum* adhærens imbecilla clamat,
Mater, hei mihi! a te deserta jam me Achivi avehunt ab oculis
nigra in nave
marinis remis
aut *in* Salamina sacram,
aut *in* bimarem verticem
Isthmi (*Acrocorinthum*), ubi portas
habent Pelopis sedes (*Peloponnesus*).
Utinam, Menelai nave
per medium pelagus vadente,
vibratus utraque manu sacer in medias rates incidat
Ægæi *maris* fulgurans ignis,
quia ex Ilio me multum lacrimantem
ancillam Græciæ ex patria abducit,
et aurea specula, virginum
delicias, portat Jovis filiæ: [triique thalamum laris,
neu unquam *in* terram perveniat (*Menelaus*) Laconicam, pa-
nec *in* urbem Pitanes, [vam),
adque æneis portis munitam deam (*Chalciœcum Miner-*
recuperata *illa* quam inauspicate duxit in probrum
Græciæ magnæ,
et Simoenticis
fluentis miseram cladem.
Io io!
novi novis succedentes

χθονὶ συντυχίαι. Λεύσσετε Τρώων
τόνδ' Ἀστυάνακτ' ἄλοχοι μέλεαι
νεκρὸν, ὃν πύργων δίσκημα πικρὸν
Δαναοὶ κτείναντες ἔχουσιν.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Ἑκάβη, νεὼς μὲν πίτυλος εἷς λελειμμένος
λάφυρα τἀπίλοιπ' Ἀχιλλείου τόκου
μέλλει πρὸς ἀκτὰς ναυστολεῖν Φθιώτιδας·
αὐτὸς δ' ἀνῆκται Νεοπτόλεμος, καινάς τινας
Πηλέως ἀκούσας συμφορὰς, ὥς νιν χθονὸς
Ἄκαστος ἐκβέβληκεν ὁ Πελίου γόνος.
Οὗ θᾶσσον οὕνεκ' ἢ χάριν μονῆς ἔχων
φροῦδος, μετ' αὐτοῦ δ' Ἀνδρομάχη, πολλῶν ἐμοὶ
δακρύων ἀγωγὸς, ἡνίκ' ἐξώρμα χθονὸς
πάτραν τ' ἀναστένουσα καὶ τὸν Ἕκτορος
τύμβον προσεννέπουσα. Καί σφ' ᾐτήσατο
θάψαι νεκρὸν τόνδ', ὃς πεσὼν ἐκ τειχέων
ψυχὴν ἀφῆκεν Ἕκτορος τοῦ σοῦ γόνος,
φόβον τ' Ἀχαιῶν, χαλκόνωτον ἀσπίδα
τήνδ', ἣν πατὴρ τοῦδ' ἀμφὶ πλεύρ' ἐβάλλετο,
μή νιν πορεῦσαι Πηλέως ἐφ' ἑστίαν,
μηδ' ἐς τὸν αὐτὸν θάλαμον, οὗ νυμφεύσεται
μήτηρ νεκροῦ τοῦδ' Ἀνδρομάχη, λύπας ὁρᾶν,
ἀλλ' ἀντὶ κέδρου περιβόλων τε λαΐνων
ἐν τῇδε θάψαι παῖδα· σὰς δ' ἐς ὠλένας
δοῦναι, πέπλοισιν ὡς περιστείλῃς νεκρὸν
στεφάνοις θ', ὅση σοι δύναμις, ὡς ἔχει τὰ σὰ,
ἐπεὶ βέβηκε, καὶ τὸ δεσπότου τάχος
ἀφείλετ' αὐτὴν παῖδα μὴ δοῦναι τάφῳ.
Ἡμεῖς μὲν οὖν, ὅταν σὺ κοσμήσῃς νέκυν,
γῆν τῷδ' ἐπαμπισχόντες ἀροῦμεν δόρυ·
σὺ δ' ὡς τάχιστα πρᾶσσε τἀπεσταλμένα.
Ἑνὸς μὲν οὖν μόχθου σ' ἀπαλλάξας ἔχω·
Σκαμανδρίους γὰρ τάσδε διαπερῶν ῥοὰς,
ἔλουσα νεκρὸν κἀπένιψα τραύματα.
Ἀλλ' εἶμ' ὀρυκτὸν τῷδ' ἀναρρήξων τάφον,
ὡς σύντομ' ἡμῖν τἀπ' ἐμοῦ τε κἀπὸ σοῦ
ἐς ἓν ξυνελθόντ' οἴκαδ' ὁρμίσῃ πλάτην.

ΕΚΑΒΗ.

Θέσθ' ἀμφίτορνον ἀσπίδ' Ἕκτορος πέδῳ,
λυπρὸν θέαμα κοὐ φίλον λεύσσειν ἐμοί.
Ὦ μείζον' ὄγκον δορὸς ἔχοντες ἢ φρενῶν,
τί τόνδ', Ἀχαιοὶ, παῖδα δείσαντες φόνον
καινὸν διειργάσασθε; μὴ Τροίαν ποτὲ
πεσοῦσαν ὀρθώσειεν; Οὐδὲν ἦτ' ἄρα,
ὅθ' Ἕκτορος μὲν εὐτυχοῦντος ἐς δόρυ
διωλλύμεσθα μυρίας τ' ἄλλης χερὸς,
πόλεως δ' ἁλούσης καὶ Φρυγῶν ἐφθαρμένων
βρέφος τοσόνδ' ἐδείσατ'. Οὐκ αἰνῶ φόβον,
ὅστις φοβεῖται μὴ διεξελθὼν λόγῳ.
Ὦ φίλταθ', ὥς σοι θάνατος ἦλθε δυστυχής.
Εἰ μὲν γὰρ ἔθανες πρὸ πόλεως, ἥβης τυχὼν
γάμων τε καὶ τῆς ἰσοθέου τυραννίδος,
μακάριος ἦσθ' ἄν, εἴ τι τῶνδε μακάριον.

patriæ casus! Videte, Trojanorum
miseræ conjuges, hic Astyanacta
mortuum, quem jactu tristi de turribus
interfecerunt Græci.

TALTHYBIUS.

Hecuba, unicum navis remigium, quod relictum est,
spolia reliqua Achillis filii
ad littora Phthiotica deferre parat:
ipse vero Neoptolemus navi solvit, novas quasdam
calamitates Pelei quum audivisset, quod ipsum ex patria
ejecerit Acastus Peliæ filius.
Quare citius, quam ut morando delectaretur,
discessit, et cum ipso Andromache, multas mihi
lacrimas eliciens, quando discedebat ex terra,
patriam lugens et Hectoris
tumulum alloquens. Et ab ipso (*Neoptolemo*) veniam petiit
sepeliendi hunc mortuum, qui, dejectus ex muris,
amisit animam, filius tui Hectoris:
et clypeum hunc ære obductum, terrorem Achivorum,
quem pater hujusce circa latera gestabat,
ne ipsum ferret in Pelei domum,
nec in eundem thalamum, ubi connubio jungetur
mater hujus mortui Andromache, acerbum spectaculum *ipsi* [*futurum;*
sed pro cedrino feretro et saxeo monumento
sepeliri puerum in hoc *clypeo rogabat:* et in tua brachia
me tradere cadaver, ut adornes peplis
et coronis, quantum potes, *ita* ut tua nunc fert fortuna:
quoniam ipsa abierit, et festinatio domini
eripuerit ipsi *potestatem* filii sepulcro mandandi.
Nos igitur, quum tu adornaveris cadaver,
terra huic superinjecta, erigemus hastam *in sepulcro:*
tu autem quam celerrime fac mandata.
Ab uno tamen labore te liberavi:
Scamandri enim hæc transiens fluenta,
lavi cadaver et ablui vulnera.
Sed vadam, huic fossile aperturus sepulcrum,
ut expedite nobis meaque tuaque *opera*
in unum concurrentia domum deducant navim.

HECUBA.

Deponite rotundum Hectoris clypeum *in* solo,
triste spectaculum neque gratum aspectu mihi.
O qui majorem armorum quam mentis habetis laudem,
quid hunc, Achivi, puerum metuentes, cædem
novam patrastis? ne *videlicet* Trojam aliquando
collapsam erigeret? Nihili igitur eratis homines,
quum Hectore quidem rem bene gerente armis,
peribamus tamen, et innumera alia manu:
nunc vero capta urbe et deletis Phrygibus,
tantillum puerum timuistis. Non laudo metum,
si quis metuit non perpendens ratione.
O carissime, ut tibi mors venit miseranda!
Si enim obiisses pro civitate, adultam ætatem nactus
nuptiasque et imperium diis æquale,
beatus fuisses, si quid horum beatum.

Νῦν αὔτ' ἰδὼν μὲν γνούς τε σῇ ψυχῇ, τέκνον,
οὐκ οἶσθ', ἐχρήσω δ' οὐδὲν ἐν δόμοις ἔχων.
Δύστηνε, κρατὸς ὥς σ' ἔκειρεν ἀθλίως
τείχη πατρῷα, Λοξίου πυργώματα,
ὃν πόλλ' ἐκήπευσ' ἡ τεκοῦσα βόστρυχον,
φιλήμασίν τ' ἔδωκεν, ἔνθεν ἐκγελᾷ
ὀστέων ῥαγέντων φόνος, ἵν' αἰσχρὰ μὴ λέγω.
Ὦ χεῖρες, ὡς εἰκοὺς μὲν ἡδείας πατρὸς
κέκτησθ', ἐν ἄρθροις δ' ἔκλυτοι πρόκεισθέ μοι·
ὦ πολλὰ κόμπους ἐκβαλὸν φίλον στόμα,
ὄλωλας, ἐψεύσω μ', ὅτ' ἐσπίπτων πέπλους,
ὦ μῆτερ, ηὔδας, ἦ πολύν σοι βοστρύχων
πλόκαμον κεροῦμαι, πρὸς τάφον θ' ὁμηλίκων
κώμους ἀπάξω, φίλα διδοὺς προσφθέγματα.
Σὺ δ' οὐκ ἔμ', ἀλλ' ἐγὼ σὲ τὸν νεώτερον,
γραῦς, ἄπολις, ἄτεκνος, ἄθλιον θάπτω νεκρόν.
Οἴμοι, τὰ πόλλ' ἀσπάσμαθ' αἵ τ' ἐμαὶ τροφαὶ
ὕπνοι τ' ἐκεῖνοι φροῦδά μοι. Τί καί ποτε
γράψειεν ἄν σε μουσοποιὸς ἐν τάφῳ;
τὸν παῖδα τόνδ' ἔκτειναν Ἀργεῖοί ποτε
δείσαντες; αἰσχρὸν τοὐπίγραμμά γ' Ἑλλάδι.
Ἀλλ', ὦ πατρῴων οὐ λαχών, ἕξεις ὅμως
ἐν ᾗ ταφήσει χαλκόνωτον ἰτέαν.
Ὦ καλλίπηχυν Ἕκτορος βραχίονα
σώζουσ', ἄριστον φύλακ' ἀπώλεσας σέθεν·
ὡς ἡδὺς ἐν πόρπακι σοι κεῖται τύπος,
ἴτυός τ' ἐν εὐτόρνοισι περιδρόμοις ἱδρώς,
ὃν ἐκ μετώπου πολλάκις πόνους ἔχων
ἔσταζεν Ἕκτωρ, προστιθεὶς γενειάδι.
Φέρετε, κομίζετ' ἀθλίῳ κόσμον νεκρῷ
ἐκ τῶν παρόντων· οὐ γὰρ ἐς κάλλος τύχας
δαίμων δίδωσιν· ὧν δ' ἔχω, λήψει τάδε.
Θνητῶν δὲ μῶρος ὅστις εὖ πράσσειν δοκῶν
βέβαια χαίρει· τοῖς τρόποις γὰρ αἱ τύχαι,
ἔμπληκτος ὡς ἄνθρωπος, ἄλλοτ' ἄλλοσε
πηδῶσι, κοὐδεὶς αὐτὸς εὐτυχεῖ ποτε.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν πρὸ χειρῶν αἵδε σοι σκυλευμάτων
Φρυγίων φέρουσι κόσμον ἐξάπτειν νεκρῷ.

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ τέκνον, οὐχ ἵπποισι νικήσαντά σε
οὐδ' ἥλικας τόξοισιν, οὓς Φρύγες νόμους
τιμῶσιν, οὐκ ἐς πλησμονὰς θηρώμενοι,
μήτηρ πατρός σοι προστίθησ' ἀγάλματα
τῶν σῶν ποτ' ὄντων, νῦν δέ σ' ἡ θεοστυγὴς
ἀφείλεθ' Ἑλένη, πρὸς δὲ καὶ ψυχὴν σέθεν
ἔκτεινε, καὶ πάντ' οἶκον ἐξαπώλεσεν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἒ ἔ, φρενῶν ἔθιγες, ἔθιγες· ὦ
μέγας ἐμοί ποτ' ὢν ἀνάκτωρ πόλεως.

ΕΚΑΒΗ.

Ἃ δ' ἐν γάμοις ἐχρῆν σε προσθέσθαι χροΐ,
Ἀσιατίδων γήμαντα τὴν ὑπερτάτην,
Φρύγια πέπλων ἀγάλματ' ἐξάπτω χροός.

Nunc *vero* ista vidisse te animoque tuo cognovisse, o fili,
nescis, et nihil usus es *iis*, quum domi tamen haberes.
Infelix, ut misere tibi laceraverunt
mœnia patria, Apollinis ædificatio,
cæsariem capitis, quam plurimum excoluit mater,
atque deosculata est; unde enitet
ossibus confractis cruor, ut fœda non dicam.
O manus, ut imaginem quidem jucundam patris
habetis, articulis vero dissolutæ jacetis mihi!
o gratum os, sæpe magnifica jactare solitum,
periisti, fefellisti me, quando inhærens *meis* vestibus,
O mater, dicebas, certe multam tibi concinnorum
comam abscindam, et ad sepulturam *tuam* æqualium
cœtus adducam, dans *tibi* grata alloquia.
Tu vero non me, sed ego te juniorem,
anus, exul, liberis orbata, sepelio, miserum cadaver!
Hei mihi! illa multa oscula, et mea nutricatio,
et somni illi *interrupti*, periere mihi! Quidnam autem,
scribet de te poeta in sepulcro? [quæso,
puerum huncce interfecerunt Argivi olim
metuentes? Turpe sane *fuerit* hoc epigramma Græciæ.
Sed, o paternorum bonorum exsors, habebis tamen
æneum clypeum, in quo sepelieris.
O *clypeus*, qui pulcerrimum Hectoris brachium
olim servabas, optimum tui custodem amisisti!
quam dulcis in manubrio tibi inest *brachii* nota,
umbonisque in bene tornato ambitu sudor,
quem ex fronte sæpe, labores sustinens,
stillabat Hector, admovens *illum* genis!
Ferte, portate misero cadaveri ornatum [sum fortunam
pro præsentium rerum statu : non enim ad cultum sumtuo-
dat deus; sed ex iis quæ habeo, hæc accipies. [tum
Stultus autem *est* inter mortales, qui, opinans se esse bea-
constanter, indulget gaudio : indole enim *sua* fortuna,
insanienti similis homini, huc et illuc
saltat, nec idem ullus semper est felix.

CHORUS.

Atqui in manibus istæ tibi ex spoliis
Phrygum afferunt ornatum ut appendas cadaveri

HECUBA.

O fili, non equis vincenti tibi
neque arcu æquales, quos mores Phryges
colunt, non nimium *his* studiis se dantes,
mater patris *tui* tibi apponit ornamenta
ex tuis quondam facultatibus, nunc autem diis invisa
abstulit tibi Helena : præterea vero etiam tuam animam
occidit, et universam domum perdidit.

CHORUS,

Heu heu! animum tetigisti, tetigisti! o
magnus olim mihi futurus rector civitatis!

HECUBA.

Quæ vero oportebat te induere corpori in nuptiis,
ducentem præstantissimam Asiaticarum,
Phrygia ornamenta vestium *tuo nunc* corpori append

Σύ τ', ὦ ποτ' οὖσα καλλίνικε μυρίων
μῆτερ τροπαίων, Ἕκτορος φίλον σάκος,
στεφανοῦ· θανεῖ γὰρ οὐ θανοῦσα σὺν νεκρῷ·
ἐπεὶ σὲ πολλῷ μᾶλλον ἢ τὰ τοῦ σοφοῦ
κακοῦ τ' Ὀδυσσέως ἄξιον τιμᾶν ὅπλα.

ΧΟΡΟΣ.

Αἰαῖ, αἰαῖ,
πικρὸν ὅδυρμα γαῖά σ', ὦ
τέκνον, δέξεται. Στέναξον, μᾶτερ,

ΕΚΑΒΗ.

Αἰαῖ.

ΧΟΡΟΣ.

νεκρῶν ἴακχον.

ΕΚΑΒΗ.

Οἴμοι μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Οἴμοι δῆτα σῶν ἀλάστων κακῶν.

ΕΚΑΒΗ.

Τελαμῶσιν ἕλκη τὰ μὲν ἐγώ σ' ἰάσομαι
τλήμων ἰατρὸς ὄνομ' ἔχουσα, τἄργα δ' οὔ·
τὰ δ' ἐν νεκροῖσι φροντιεῖ πατὴρ σέθεν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄρασσ', ἄρασσε χειρὶ κρᾶ-
τα πιτύλους διδοῦσα χειρὸς, ἰώ μοί μοι.

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ φίλταται γυναῖκες.

ΧΟΡΟΣ.

[Ἑκάβη,] *σας ἔνεπε τίνα θροεῖς αὐδάν.

ΕΚΑΒΗ.

Οὐκ ἦν ἄρ' ἐν θεοῖσι πλὴν οὑμοὶ πόνοι,
Τροία τε πόλεων ἔκκριτον μισουμένη,
μάτην δ' ἐβουθυτοῦμεν. Εἰ δὲ μὴ θεὸς
ἔστρεψ' ἄνωθεν περιβαλὼν κάτω χθονὸς,
ἀφανεῖς ἂν ὄντες οὐκ ἂν ὑμνηθεῖμεν ἂν
μούσαις, ἀοιδὰς δόντες ὑστέροις βροτῶν.
Χωρεῖτε, θάπτετ' ἀθλίῳ τύμβῳ νεκρόν·
ἔχει γὰρ οἷα δεῖ γε νερτέρων στέφη.
Δοκῶ δὲ τοῖς θανοῦσι διαφέρειν βραχὺ,
εἰ πλουσίων τις τεύξεται κτερισμάτων·
κενὸν δὲ γαύρωμ' ἐστὶ τῶν ζώντων τόδε.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ ἰώ·
μελέα μάτηρ, ἣ τὰς μεγάλας
ἐλπίδας ἐπὶ σοὶ κατέκαμψε βίου·
μέγα δ' ὀλβισθεὶς ὡς ἐκ πατέρων
ἀγαθῶν ἐγένου,
δεινῷ θανάτῳ διόλωλας.

ΕΚΑΒΗ.

Ἔα, ἔα·
τίνας Ἰλιάσιν ταῖσδ' ἐν κορυφαῖς
λεύσσω φλογέας δαλοῖσι χέρας
διερέσσοντας; Μέλλει Τροίᾳ
καινόν τι κακὸν προσέσεσθαι.

Tuque, o quondam victoriosa mater numerosorum tropæorum, Hectoris carum scutum, coronator; morieris enim, non mortua, cum *hoc filii* cadavere quoniam te multo magis quam astuti improbique Ulyssis honorare æquum *est* arma!

CHORUS.

Heu heu, heu heu!
acerbe defletum terra te, o,
fili, excipiet! Lamentare, mater (*Hecuba*),

HECUBA.

Heu heu!

CHORUS.

mortuorum lamentationem.

HECUBA.

Hei mihi, mihi!

CHORUS.

Hei utique ob tua intolerabilia mala!

HECUBA.

Ego quidem partim tibi vulnera fasciolis ligans curabo, infelix medicus, nomen *tantum* habens, artem vero minime; cetera vero apud mortuos curabit pater tuus.

CHORUS.

Tunde, tunde manu caput,
planctum edens manus! hei mihi, mihi!

HECUBA.

O carissimæ mulieres!

CHORUS.

[Hecuba,] * eloquere quam vocem edis?

HECUBA.

Non erat igitur apud deos nisi meæ miseriæ (i. e. *nihil aliud agebant dii, nisi ut misera essem*),
et Troja præ omnibus urbibus *ut esset* invisa;
frustraque sacrificavimus. Quod si deus non
evertisset *nos* superne dejiciens infra terram,
obscuri relicti, non celebrati essemus
cantu, materiam carminum dantes posteris mortalium.
Ite, sepelite misero tumulo cadaver:
habet enim, quos quidem convenit, inferorum honores.
Existimo autem parum interesse mortuorum,
si quis sortiatur locupletes inferias:
inanis enim hæc est pompa viventium.

CHORUS.

Io io!
misera mater, quæ magnas suas
spes vitæ in te perdidit!
et quum valde beatus existimareris, quod ex parentibus nobilibus sis editus,
crudeli morte periisti!

HECUBA.

Ehem ehem!
quosnam Iliacis in his verticibus
video flammeas torribus manus
agitantes? Instat Trojæ
novum aliquod malum.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Αὐδῶ λοχαγοῖς, οἳ τέταχθε πιμπράναι
Πριάμου τόδ' ἄστυ, μηκέτ' ἀργοῦσαν φλόγα
ἐν χερσὶ σώζειν, ἀλλὰ πῦρ ἐνιέναι,
ὡς ἂν κατασκάψαντες Ἰλίου πόλιν,
στελλώμεθ' οἴκαδ' ἄσμενοι Τροίας ἄπο.
Ὑμεῖς δ', ἵν' αὑτὸς λόγος ἔχῃ μορφὰς δύο,
χωρεῖτε, Τρώων παῖδες, ὀρθίαν ὅταν
σάλπιγγος ἠχὼ δῶσιν ἀρχηγοὶ στρατοῦ,
πρὸς ναῦς Ἀχαιῶν, ὡς ἀποστέλλησθε γῆς.
Σύ τ', ὦ γεραιὰ δυστυχεστάτη γύναι,
ἕπου· μεθήκουσίν σ' Ὀδυσσέως πάρα
οἵδ', ᾧ σε δούλην κλῆρος ἐκπέμπει χθονός.

ΕΚΑΒΗ.

Οἲ 'γὼ τάλαινα· τοῦτο δὴ τὸ λοίσθιον
καὶ τέρμα πάντων τῶν ἐμῶν ἤδη κακῶν·
ἔξειμι πατρίδος, πόλις ὑφάπτεται πυρί.
Ἀλλ', ὦ γεραιὲ πούς, ἐπίσπευσον μόλις,
ὡς ἀσπάσωμαι τὴν ταλαίπωρον πόλιν.
Ὦ μεγάλα δήποτ' ἐμπνέουσ' ἐν βαρβάροις
Τροία, τὸ κλεινὸν ὄνομ' ἀφαιρήσει τάχα.
Πιμπρᾶσί σ', ἡμᾶς δ' ἐξάγουσ' ἤδη χθονὸς
δούλας· ἰὼ θεοί. Καὶ τί τοὺς θεοὺς καλῶ;
καὶ πρὶν γὰρ οὐκ ἤκουσαν ἀνακαλούμενοι.
Φέρ' ἐς πυρὰν δράμωμεν, ὡς κάλλιστά μοι
σὺν τῇδε πατρίδι κατθανεῖν πυρουμένῃ.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Ἐνθουσιᾷς, δύστηνε, τοῖς σαυτῆς κακοῖς.
Ἀλλ' ἄγετε, μὴ φείδεσθ'· Ὀδυσσέως δὲ χρὴ
ἐς χεῖρα δοῦναι τήνδε καὶ πέμπειν γέρας.

ΕΚΑΒΗ.

Ὀτοτοτοτοτοτοτοῖ·
Κρόνιε, πρύτανι Φρύγιε, γενέτα
πάτερ, ἀνάξια τᾶς Δαρδάνου
γονᾶς τάδ' οἷα πάσχομεν δέδορκας;

ΧΟΡΟΣ.

Δέδορκεν, ἁ δὲ μεγαλόπολις
ἄπολις ὄλωλεν οὐδ' ἔτ' ἔστι Τροία.

ΕΚΑΒΗ.

Ὀτοτοτοτοτοτοῖ.
λέλαμπεν Ἴλιος,
Περγάμων τε πυρὶ καταίθεται τέρεμνα
καὶ πόλις ἄκρα τε τειχέων.

ΧΟΡΟΣ.

Πτέρυγι δὲ καπνὸς ὥς τις οὐ-
ράνια πεσοῦσα δορὶ καταφθίνει γᾶ·
μαλερὰ μέλαθρα πυρὶ κατάδρομα
δαΐῳ τε λόγχᾳ.

ΕΚΑΒΗ.

Ἰὼ γᾶ τρόφιμε τῶν ἐμῶν τέκνων. Στρ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἒ ἔ.

ΕΚΑΒΗ.

Ὦ τέκνα, κλύετε, μάθετε ματρὸς αὐδάν.

TALTHYBIUS.

Edico manipulorum ductoribus, qui constituti estis ad incen- [dendam
Priami hanc urbem, ne amplius otiosam flammam
in manu servetis, sed ignem injiciatis,
ut funditus eversa Ilii urbe,
navigemus domum alacres a Troja.
Vos autem, ut idem sermo habeat vicem duplicem,
ite, Trojanorum proles, clarum quando
clangorem tubæ dederint duces exercitus,
ad naves Græcorum, ut proficiscamini *ex hac* terra
Tuque, o anus miserrima mulier,
sequere : veniunt ad te ab Ulysse *missi*
isti, cui te servam sors emittit *ex* patria.

HECUBA.

O me miseram! hoc jam extremum
et finis omnium meorum malorum *est!*
egrediar patria; civitas igne succenditur!
Sed, o senilis pes, accelera *quamvis* ægre,
ut salutem miseram urbem.
O magnum nuper spirans inter barbaros
Troja, inclytum *tuum* nomen mox amittes!
Incendunt te, et nos educunt jam *ex* patria
servas! o dii! At quid deos voco?
nam et ante non audiverunt *nos* invocati.
Age curramus in incendium, nam honestissimum mihi
cum hac incensa patria mori.

TALTHYBIUS.

Insanis, misera, propter tua mala.
Verum abducite *eam*, ne parcite : Ulyssis enim oportet
in manum dare istam et munus mittere.

HECUBA.

Væ, heu! oh, ha, hæ, ah!
o Saturnie, rex Phrygie, gentis *meæ*
genitor, indigna Dardani
sanguine vides hæc quæ patimur!

CHORUS.

Videt : magna vero civitas,
non amplius civitas, periit, nec jam est Troja!

HECUBA.

Væ, heu! oh, ha, hæ, ah!
splendet Ilium :
Pergamorumque igne flagrant culmina
et civitas et fastigium mœnium.

CHORUS.

Et veluti fumus quidam flabello *dissipatus*,
ita de culmine dejecta ferro *excisa* periit patria :
usta *sunt* palatia incursata (*vastata*) igne
et hostili hasta.

HECUBA.

O patria altrix meorum liberorum!

CHORUS.

Heu heu!

HECUBA.

O liberi, audite, agnoscite matris vocem.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰαλέμῳ τοὺς θανόντας ἀπύεις.

ΕΚΑΒΗ.

Γεραιά γ' εἰς πέδον τιθεῖσα μέλε' ἐμὰ,
καὶ χερσὶ γαῖαν κροτοῦσα δισσαῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Διάδοχά σοι γόνυ τίθημι γαίᾳ,
τοὺς ἐμοὺς καλοῦσα νέρθεν
ἀθλίους ἀκοίτας.

ΕΚΑΒΗ.

Ἀγόμεθα, φερόμεθ'

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλγος, ἄλγος βοᾷς.

ΕΚΑΒΗ.

δούλειον ὑπὸ μέλαθρον ἐκ πάτρας γ' ἐμᾶς.
Ἰώ.
Πρίαμε, Πρίαμε, σὺ μὲν ὀλόμενος
ἄταφος, ἄφιλος, ἄτας ἐμᾶς ἄϊστος εἶ.

ΧΟΡΟΣ.

Μέλας γὰρ ὄσσε κατακαλύπτει
θάνατος ὅσιον ἀνοσίαις σφαγαῖσιν.

ΕΚΑΒΗ.

Ἰὼ θεῶν μέλαθρα καὶ πόλις φίλα. Ἀντ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἓ ἕ.

ΕΚΑΒΗ.

Τὰν φόνιον ἔχετε φλόγα δορός τε λόγχαν.

ΧΟΡΟΣ.

Τάχ' εἰς φίλαν γᾶν πεσεῖσθ' ἀνώνυμοι.

ΕΚΑΒΗ.

Κόνις δ' ἴσα καπνῷ πτέρυγι πρὸς αἰθέρα
ἄϊστον οἴκων ἐμῶν με θήσει.

ΧΟΡΟΣ.

Ὄνομα δὲ γᾶς ἀφανὲς εἶσιν· ἄλλᾳ δ'
ἄλλο φροῦδον, οὐδ' ἔτ' ἔστιν
ἁ τάλαινα Τροία.

ΕΚΑΒΗ.

Ἐμάθετ', ἐκλύετε;

ΧΟΡΟΣ.

Περγάμων γε κτύπον.

ΕΚΑΒΗ.

Ἔνοσις ἅπασαν, ἔνοσις ἐπικλύσει πόλιν.
Ἰώ.
Τρομερὰ, τρομερὰ μέλεα, φέρετ' ἐ-
μὸν ἴχνος, ἴτ' ἐπὶ δούλειον ἁμέραν βίου.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ τάλαινα πόλις· ὅμως δὲ
πρόφερε πόδα σὸν ἐπὶ πλάτας Ἀχαιῶν.

CHORUS.

Lugubri voce mortuos vocas.

HECUBA.

Senilia ponens membra in solo,
et manibus terram tundens ambabus *eos voco.*

CHORUS.

Succedente tibi vice genu pono *in* terra,
meos vocans apud inferos degentes
miseros maritos.

HECUBA.

Agimur, ferimur

CHORUS.

Dolorem, dolorem clamas!

HECUBA.

ad servilia atria ex mea patria!
Eheu!
Priame, Priame, tu quidem mortuus
insepultus, amicis privatus, meæ miseriæ ignarus es.

CHORUS.

Atra enim oculos *tuos* tegit
mors pii impia cæde *sublati.*

HECUBA.

Heu deorum templa et cara civitas!

CHORUS.

Heu heu!

HECUBA.

Exitiosam patimini flammam hastæque cuspidem!

CHORUS.

Mox in carum solum concidetis sine nomine.

HECUBA.

Pulvis vero, similis fumo, ala in aerem *sublatus*
ignaram ædium mearum me reddet.

CHORUS.

Nomen vero terræ abibit ignotum; et alio modo
aliud perit, nec amplius est
infelix Troja!

HECUBA.

Cognovistis, audivistis?

CHORUS.

Sane Pergamorum *ruentium* fragorem!

HECUBA.

Concussio totam, concussio obruet urbem!
Heu!
Tremula, tremula membra, ferte
meum vestigium, ite ad servilem diem vitæ.

CHORUS.

Heu misera civitas! sed tamen
promove pedem tuum ad naves Græcorum.

ΒΑΚΧΑΙ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
ΧΟΡΟΣ ΒΑΚΧΩΝ.
ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.
ΚΑΔΜΟΣ.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
ΘΕΡΑΠΩΝ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΕΤΕΡΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΑΓΑΥΗ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἥκω Διὸς παῖς τήνδε Θηβαίαν χθόνα
Διόνυσος, ὃν τίκτει ποθ' ἡ Κάδμου κόρη
Σεμέλη, λοχευθεῖσ' ἀστραπηφόρῳ πυρί·
μορφὴν δ' ἀμείψας ἐκ θεοῦ βροτησίαν,
πάρειμι Δίρκης νάματ' Ἰσμηνοῦ θ' ὕδωρ.
Ὁρῶ δὲ μητρὸς μνῆμα τῆς κεραυνίας
τόδ' ἐγγὺς οἴκων, καὶ δόμων ἐρείπια
τυφόμενα δίου πυρὸς ἔτι ζῶσαν φλόγα,
ἀθάνατον Ἥρας μητέρ' εἰς ἐμὴν ὕβριν.
Αἰνῶ δὲ Κάδμον, ἄβατον ὃς πέδον τόδε
τίθησι, θυγατρὸς σηκόν· ἀμπέλου δέ νιν
πέριξ ἐγὼ 'κάλυψα βοτρυώδει χλοῇ.
Λιπὼν δὲ Λυδῶν τοὺς πολυχρύσους γύας
Φρυγῶν τε, Περσῶν θ' ἡλιοβλήτους πλάκας
Βάκτριά τε τείχη τήν τε δύσχιμον χθόνα
Μήδων ἐπελθὼν Ἀραβίαν τ' εὐδαίμονα
Ἀσίαν τε πᾶσαν, ἣ παρ' ἁλμυρὰν ἅλα
κεῖται, μιγάσιν Ἕλλησι βαρβάροις θ' ὁμοῦ
πλήρεις ἔχουσα καλλιπυργώτους πόλεις,
ἐς τήνδε πρῶτον ἦλθον Ἑλλήνων πόλιν,
κἀκεῖ χορεύσας καὶ καταστήσας ἐμὰς
τελετάς, ἵν' εἴην ἐμφανὴς δαίμων βροτοῖς
Πρώτας δὲ Θήβας τῆσδε γῆς Ἑλληνίδος
ἀνωλόλυξα, νεβρίδ' ἐξάψας χροὸς,
θύρσον τε δοὺς ἐς χεῖρα, κίσσινον βέλος,
ἐπεί μ' ἀδελφαὶ μητρὸς, ἃς ἥκιστ' ἐχρῆν,
Διόνυσον οὐκ ἔφασκον ἐκφῦναι Διός,
Σεμέλην δὲ νυμφευθεῖσαν ἐκ θνητοῦ τινος
ἐς Ζῆν' ἀναφέρειν τὴν ἁμαρτίαν λέχους,
Κάδμου σοφίσμαθ', ὧν νιν οὕνεκα κτανεῖν
Ζῆν' ἐξεκαυχῶνθ', ὅτι γάμους ἐψεύσατο.
Τοιγάρ νιν αὐτὰς ἐκ δόμων οἴστρησ' ἐγὼ
μανίαις· ὄρος δ' οἰκοῦσι παράκοποι φρενῶν·
σκευήν τ' ἔχειν ἠνάγκασ' ὀργίων ἐμῶν,
καὶ πᾶν τὸ θῆλυ σπέρμα Καδμείων, ὅσαι
γυναῖκες ἦσαν, ἐξέμηνα δωμάτων·

BACCHÆ.

PERSONÆ FABULÆ.

BACCHUS.
CHORUS BACCHARUM.
TIRESIAS.
CADMUS.
PENTHEUS.
FAMULUS.
NUNCIUS.
ALTER NUNCIUS.
AGAVE.

BACCHUS.

Veni *in* hanc Thebanam terram filius Jovis
Bacchus, quem peperit olim Cadmi filia
Semele, obstetrice usa fulgurante igne :
forma vero mutata ex deo humana,
adsum *ad* fontes Dircæ et Ismeni aquam.
Et video matris sepulcrum ictæ fulmine
hocce juxta domum, et ædium ruinas
fumo prodentes adhuc vivam flammam divini ignis,
perpetuam contumeliam Junonis in meam matrem.
Laudo autem Cadmum, qui inaccessum hunc locum
fecit, sacellum filiæ : et vitis ipsum
undique ego obumbravi racemosis frondibus.
At *ego* relictis Lydorum auro divitibus agris,
et Phrygum, Persarumque apricis campis,
et urbibus Bactrianorum, et aspera cœlo terra
Medorum peragratis Arabiaque felici,
et Asia tota, quæ ad salsum mare
jacet, mixtis Græcis et barbaris simul
populosas habens turribus bene munitas urbes,
ad hanc primum accessi Græcam civitatem,
illic (*in Asia*) quoque choreis actis et institutis meis
sacris, ut essem manifestus deus hominibus.
Primas autem Thebas hujus terræ Græcæ
ad ululatum excitavi, induto cervina pelle corpore;
et thyrso dato in manus, hederaceo telo,
quia me sorores matris, quas minime conveniebat,
Dionysum negabant ex Jove natum esse;
sed Semelen compressam ab aliquo mortali,
in Jovem contulisse culpam tori,
idque Cadmi commentis : quorum causa ipsam interfecisse
Jovem jactabant, quod mentita esset *hujus* concubitum.
Quamobrem eas ipsas ex ædibus œstro percitas exegi ego
furoribus, montemque *nunc* habitant deliræ mentibus,
et coegi ornatum habere meorum sacrorum;
et totum sexum femineum Cadmeorum, quotquot
erant mulieres adultæ, furore correptas expuli ex ædibus :

ὁμοῦ δὲ Κάδμου παισὶν ἀναμεμιγμέναι
χλωραῖς ὑπ' ἐλάταις ἀνορόφοις ἧνται πέτραις.
Δεῖ γὰρ πόλιν τήνδ' ἐκμαθεῖν, κεἰ μὴ θέλει,
ἀτέλεστον οὖσαν τῶν ἐμῶν βακχευμάτων,
Σεμέλης τε μητρὸς ἀπολογήσασθαί μ' ὕπερ,
φανέντα θνητοῖς δαίμον', ὃν τίκτει Διΐ.
Κάδμος μὲν οὖν γέρας τε καὶ τυραννίδα
Πενθεῖ δίδωσι, θυγατρὸς ἐκπεφυκότι,
ὃς θεομαχεῖ τὰ κατ' ἐμὲ καὶ σπονδῶν ἄπο
ὠθεῖ μ', ἐν εὐχαῖς τ' οὐδαμοῦ μνείαν ἔχει.
Ὧν οὕνεκ' αὐτῷ θεὸς γεγὼς ἐνδείξομαι
πᾶσίν τε Θηβαίοισιν. Ἐς δ' ἄλλην χθόνα,
τἀνθένδε θέμενος εὖ, μεταστήσω πόδα,
δεικνὺς ἐμαυτόν. Ἢν δὲ Θηβαίων πόλις
ὀργῇ σὺν ὅπλοις ἐξ ὄρους βάκχας ἄγειν
ζητῇ, ξυνάψω μαινάσι στρατηλατῶν.
Ὧν οὕνεκ' εἶδος θνητὸν ἀλλάξας ἔχω,
μορφήν τ' ἐμὴν μετέβαλον εἰς ἀνδρὸς φύσιν.
Ἀλλ', ὦ λιποῦσαι Τμῶλον, ἔρυμα Λυδίας,
θίασος ἐμὸς, γυναῖκες, ἃς ἐκ βαρβάρων
ἐκόμισα παρέδρους καὶ ξυνεμπόρους ἐμοὶ,
αἴρεσθε τἀπιχώρι' ἐν πόλει Φρυγῶν
τύμπανα, Ῥέας τε μητρὸς ἐμά θ' εὑρήματα,
βασίλειά τ' ἀμφὶ δώματ' ἐλθοῦσαι τάδε
κτυπεῖτε Πενθέως, ὡς ὁρᾷ Κάδμου πόλις.
Ἐγὼ δὲ βάκχαις, ἐς Κιθαιρῶνος πτύχας
ἐλθὼν, ἵν' εἰσὶ, συμμετασχήσω χορῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀσίας ἀπὸ γαίας — Στρ. α'
ἱερὸν Τμῶλον ἀμείψασα θοάζω
Βρομίῳ πόνον ἡδὺν
κάματόν τ' εὐκάματον, Βάκ-
χιον εὐαζομένα θεόν.
Τίς ὁδῷ, τίς ὁδῷ; τίς — Ἀντ. α'
μελάθροις; ἔκτοπος ἔστω, στόμα τ' εὔφη-
μον ἅπας ὁσιούσθω·
τὰ νομισθέντα γὰρ εὐοῖ
Διόνυσον ὑμνήσω.
Ὦ μάκαρ, ὅστις εὐδαί- — Στρ. β'
μων τελετὰς θεῶν εἰ-
δὼς βιοτὰν ἁγιστεύει
καὶ θιασεύεται ψυ-
χὰν, ἐν ὄρεσσι βακχεύ-
ων, ὁσίοις καθαρμοῖσιν·
τά τε ματρὸς μεγάλας ὄρ-
για Κυβέλας θεμιτεύων,
ἀνὰ θύρσον τε τινάσσων
κισσῷ τε στεφανωθεὶς
Διόνυσον θεραπεύει.
Ἴτε βάκχαι, ἴτε βάκχαι,
Βρόμιον παῖδα θεὸν θεοῦ
Διόνυσον κατάγουσαι
Φρυγίων ἐξ ὀρέων Ἑλ-
λάδος εἰς εὐρυχόρους ἀγυιάς

simul vero cum filiabus Cadmi mixtæ
viridibus sub abietibus sedent *in* subdialibus saxis.
Oportet enim civitatem hanc cognoscere, etsi nolit,
se non esse initiatam meis sacris,
meque pro Semele matre causam agere,
qui mortalibus apparui deus, quem *ipsa* peperit Jovi.
Cadmus quidem et dignitatem et imperium
Pentheo tradidit, nato ex filia *sua*,
qui impugnat meum cultum, et a libationibus
repellit me, nec ullam facit mentionem *mei* in precibus.
Quamobrem ipsi me deum esse demonstrabo
cunctisque Thebanis. In aliam vero regionem,
rebus hic bene compositis, transferam pedem,
ubi ostendam me ipsum. Quod si Thebanorum civitas
per iram cum armis Bacchas e monte abigere [bene.
conetur, conseram pugnam, Mænadibus me ducem præ-
Quamobrem speciem mortalem *ex divina* mutatam habeo,
formamque meam commutavi in humanam naturam.
Sed, o quæ reliquistis Tmolum, propugnaculum Lydiæ,
sodalitium meum, mulieres, quas e barbaris
adduxi socias et comites itineris mihi,
tollite consueta in terra Phrygum
tympana, Rheæque matris et mea inventa,
regiasque ad domos istas profectæ
Penthei, pulsate, ut *hæc* videat Cadmi civitas.
Ego vero cum Bacchis, ad Cithæronis juga
profectus, ubi sunt, particeps ero chorearum.

CHORUS.

Asiatica ex terra *profecta*,
sacro Tmolo relicto, perago
Bromio (*Baccho*) laborem jucundum
fatigationemque dulcem, Bac-
chum celebrans deum.
Quis *in* via? quis *in* via? quis
in domo? cedat loco, oreque pio
unusquisque lingua faveat:
nam, ut solenne est, euoe
Dionysum celebrabo.
O felix quicunque bea-
tus sacra deorum sci-
ens, purificat vitam,
et consecratur ani-
ma, in montibus bac-
chans, sacris purgationibus:
et matris magnæ or-
gia Cybeles rite peragens,
thyrsumque quatiens,
et hedera coronatus,
Dionysum colit.
Ite Bacchæ, ite Bacchæ,
Bromium deum dei filium
Dionysum deducentes
ex Phrygiis montibus
in vicos latos Græciæ,

τὸν Βρόμιον.

Ἀντ. β'

Ὅν ποτ' ἔχουσ' ἐν ὠδί-
νων λοχίαις ἀνάγκαι-
σι, πταμένας Διὸς βροντᾶς
νηδύος ἔκβολον μά-
τηρ ἔτεκεν, λιποῦσ' αἰ-
ῶνα κεραυνίῳ πλαγᾷ.
Λοχίοις δ' αὐτίκα νιν δέ-
ξατο θαλάμοις Κρονίδας Ζεύς·
κατὰ μηρῷ δὲ καλύψας,
χρυσέαισιν συνερείδει
περόναις κρυπτὸν ἀφ' Ἥρας.
Ἔτεκεν δ', ἁνίκα Μοῖραι
τέλεσαν ταυρόκερων θεὸν,
στεφάνωσέν τε δρακόντων
στεφάνοις, ἔνθεν ἄγραν θυρ-
σοφόροι μαινάδες ἀμφιβάλλον-
ται πλοκάμοις.

Στρ. γ'

Ὦ Σεμέλας τροφοὶ Θῆ-
βαι, στεφανοῦσθε κισσῷ·
βρύετε, βρύετε χλοήρει
μίλακι καλλικάρπῳ,
καὶ καταβακχιοῦσθε δρυὸς
ἢ ἐλάτας κλάδοισι·
στικτῶν τ' ἐνδυτὰ νεβρίδων
στέφετε λευκοτρίχων πλοκάμων
μαλλοῖς· ἀμφὶ δὲ νάρθηκας ὑβρι-
στὰς ὁσιοῦσθ'· αὐτίκα γᾶ
πᾶσα χορεύσει
Βρόμιον, ὅστις ἄγει θιάσους
εἰς ὄρος, εἰς ὄρος, ἔνθα μένει
θηλυγενὴς ὄχλος,
ἀφ' ἱστῶν παρὰ κερκίδων τ'
οἰστρηθεὶς Διονύσῳ.

Ἀντ. γ'

Ὦ θαλάμευμα Κουρή-
των, ζάθεοί τε Κρῆτες
Διογενέτορες ἔναυλοι,
ἔνθα τρικόρυθες ἄντροις
βυρσότονον κύκλωμα τόδε
μοι Κορύβαντες εὗρον,
ἀνὰ δὲ βάκχια συντόνῳ
κέρασαν ἡδυβόᾳ Φρυγίων
αὐλῶν πνεύματι, ματρός τε Ῥέας
εἰς χέρα θῆκαν, κτύπον εὐ-
άσμασι βακχᾶν·
παρὰ δὲ μαινόμενοι σάτυροι
ματέρος ἐξανύσαντο θεᾶς,
εἰς δὲ χορεύματα
συνῆψαν τριετηρίδων,
αἷς χαίρει Διόνυσος,

Ἐπῳδ.

ἡδὺς ἐν οὔρεσιν ὅταν
ἐκ θιάσων δρομαίων
πέσῃ πεδόσε, νεβρίδος ἔχων
ἱερὸν ἐνδυτὸν, ἀγρεύων

Bromium.
Quem quum olim gestaret in par-
tus puerperalibus labori-
bus, advolante Jovis fulmine,
utero ejectum ma-
ter peperit, relinquens vi-
tam fulminea plaga.
Puerpero autem confestim ipsum
excepit thalamo Saturnius Juppiter,
et occultans *in* femore,
aureis conclusit
fibulis abditum a Junone:
peperitque, quando Parcæ
perfecerunt cornigerum deum,
et coronavit draconum
sertis, unde eos captos
thyrsigeræ Mænades innectunt undique
crinibus *suis*.
O Thebæ, nutrices Semeles,
coronamini hedera:
florete, florete viridi
smilace pulcricorymbo,
et ornamini ritu Bacchi quercus
aut abietis frondibus:
et maculosarum indumenta pellium cervinarum
variegate candidorum capillorum
penicillis *insertis*; circaque ferulas proter-
vas piæ estote (*sancto ritu eas sumite*); mox terra
omnis *Thebana* tripudiis celebrabit
Bromium, qui thiasos ducit
in montem, in montem, ubi manet
muliebris turba,
de telis et de radiis textoriis
furore excita a Baccho.
O contubernium Curc-
tum, et divina Cretæ
natalitia Jovis domicilia, [antris
ubi triplici crepidine instructam galeam gestantes *in*
hunc *tympani* rotundum orbem corio intentum
invenerunt mihi Corybantes,
simulque bacchicos (i. e. *furore plenos*) clamores cum
miscuerunt dulcisono Phrygiarum [concordante
tibiarum flatu, matrisque Rheæ
in manus *illud* posuerunt, strepitum consonum
ululatibus bacchantium:
obtinuerunt autem illud furentes
Satyri a Matre dea,
et ad choreas
adhibuerunt Trieteridum,
quibus delectatur Dionysus,
lætus, quando in montibus
ex choreis pernicibus
humi projectus recumbit, hinnuli gestans
sacram vestem, quum venatur

αἷμα τραγοκτόνον, ὠμοφάγον χάριν,
ἱέμενος εἰς ὄρεα Φρύγια, Λύδια.
῾Ο δ' ἔξαρχος Βρόμιος, εὐοῖ.
῾Ρεῖ δὲ γάλακτι πέδον, ῥεῖ δ' οἴνῳ, ῥεῖ δὲ μελισσᾶν
νέκταρι, Συρίας δ' ὡς λιβάνου καπνός.
῾Ο Βακχεὺς δ' ἔχων
πυρσώδη φλόγα πεύκας
ἐκ νάρθηκος, ἀΐσσει
δρόμῳ, χοροὺς ἐρεθίζων πλανάτας,
ἰαχαῖς τ' ἀναπάλλων,
τρυφερὸν πλόκαμον εἰς αἰθέρα ῥίπτων.
῞Αμα δ' ἐπ' εὐάσμασιν ἐπιβρέμει
τοιάδ'· ὦ ἴτε βάκχαι,
ὦ ἴτε βάκχαι,
Τμώλου χρυσορόου χλιδᾶ,
μέλπετε τὸν Διόνυσον
βαρυβρόμων ὑπὸ τυμπάνων,
εὔια τὸν εὔιον ἀγαλλόμεναι θεὸν,
ἐν Φρυγίαισι βοαῖς ἐνοπαῖσί τε,
λωτὸς ὅταν εὐκέλαδος ἱερὸς ἱερὰ
παίγματα βρέμῃ σύνοχα φοιτάσιν,
εἰς ὄρος, εἰς ὄρος. ῾Ηδομένα δ' ἄρα,
πῶλος ὅπως ἅμα ματέρι φορβάδι,
κῶλον ἄγει ταχύπουν σκιρτήμασι βάκχα.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Τίς ἐν πύλαισι Κάδμον ἐκκαλεῖ δόμων,
᾿Αγήνορος παῖδ', ὃς πόλιν Σιδωνίαν
λιπὼν ἐπύργωσ' ἄστυ Θηβαίων τόδε;
ἴτω τις, εἰσάγγελλε Τειρεσίας ὅτι
ζητεῖ νιν. Οἶδε δ' αὐτὸς ὧν ἥκω πέρι,
ἅ τε ξυνεθέμην πρέσβυς ὢν γεραιτέρῳ,
θύρσους ἀνάπτειν καὶ νεβρῶν δορὰς ἔχειν,
στεφανοῦν τε κρᾶτα κισσίνοις βλαστήμασιν.

ΚΑΔΜΟΣ.

Ὦ φίλταθ', ὡς σὴν γῆρυν ἠσθόμην κλυὼν,
σοφὴν σοφοῦ παρ' ἀνδρὸς, ἐν δόμοισιν ὤν.
῞Ηκω δ' ἕτοιμος, τήνδ' ἔχων σκευὴν θεοῦ.
Δεῖ γάρ νιν ὄντα παῖδα θυγατρὸς ἐξ ἐμῆς,
Διόνυσον, ὃς πέφηνεν ἀνθρώποις θεὸς,
ὅσον καθ' ἡμᾶς δυνατὸν, αὔξεσθαι μέγαν.
Ποῖ δεῖ χορεύειν; ποῖ καθιστάναι πόδα,
καὶ κρᾶτα σεῖσαι πολιόν; ἐξηγοῦ σύ μοι,
γέρων γέροντι, Τειρεσία· σὺ γὰρ σοφός.
῾Ως οὐ κάμοιμ' ἂν οὔτε νύκτ' οὔθ' ἡμέραν
θύρσῳ κροτῶν γῆν· ἐπιλελήσμεθ' ἡδέως
γέροντες ὄντες.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ταὔτ' ἐμοὶ πάσχεις ἄρα·
κἀγὼ γὰρ ἡβῶ κἀπιχειρήσω χοροῖς.

ΚΑΔΜΟΣ.

Οὐκοῦν ὄχοισιν εἰς ὄρος περάσομεν;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

᾿Αλλ' οὐχ ὁμοίως ἂν ὁ θεὸς τιμὴν ἔχοι.

cædem hircinam, crudas epularum delicias,
tendens in montes Phrygios, Lydios.
Bromius autem *est* qui præcinit euoe.
Fluit vero lacte terra, fluit vino, fluit et apum
nectare, Syriacique tanquam thuris fumus *inde spirat*.
Ipse autem Bacchus, gestans
ignitam facem piceæ
ex ferula *emicantem*, ruit
cursu, choros stimulans vagantes,
clamoribusque excitans,
delicatas comas in aerem spargens.
Simul cum ululatibus infremit
talia: O ite Bacchæ,
o ite Bacchæ,
Tmoli auro fluentis deliciæ,
canite Dionysum
cum tympanis grandisonis
euoe evium celebrantes deum,
Phrygio clamore et vociferatione,
quando dulcisonans fistula sacra sacros
ludos sonat congruos cursitantibus,
in montem, in montem. Gaudens vero
equinus velut pullus cum matre *sua* pascente,
pedem agitat celerem saltationibus Baccha.

TIRESIAS.

Quis ad portas *custos* Cadmum evocat ex domo,
Agenoris filium, qui, oppido Sidonio
relicto, ædificavit hanc urbem Thebanorum?
eat aliquis, nuncia quod Tiresias
ipsum quærat. Scit vero ipse, cujus rei causa venerim,
et quæ pactus sim senex cum seniore,
ut assumat thyrsos, et hinnulorum pelles gestet,
et coronet caput hederaceis germinibus.

CADMUS.

O carissime, nam tuam vocem agnovi audiens,
sapientem ex sapiente viro, cum intus essem.
Veni autem paratus, huncce habens ornatum dei.
Oportet enim ipsum, qui ex filia mea prognatus est,
Dionysum, qui hominibus apparuit deus,
quantum pro virili possumus, honoribus amplificari.
Quo oportet choros ducere? ubi figere pedem,
et concutere canum caput? dux viæ sis tu mihi,
senex seni, Tiresia; tu enim sapiens es.
Quippe non defatigabor nec noctu, nec interdiu
thyrso pulsans terram: oblitus sum lubenter
senem me esse.

TIRESIAS.

Eadem igitur pateris quæ ego:
etenim et ego pubesco et aggrediar choreas.

CADMUS.

Num igitur vehiculo in montem transibimus?

TIRESIAS.

Verum non æque deus honoraretur.

ΚΑΔΜΟΣ.

Γέρων γέροντα παιδαγωγήσω σ' ἐγώ.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ὁ θεὸς ἀμοχθεὶ κεῖσε νῷν ἡγήσεται.

ΚΑΔΜΟΣ.

Μόνοι δὲ πόλεως Βακχίῳ χορεύσομεν;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Μόνοι γὰρ εὖ φρονοῦμεν, οἱ δ' ἄλλοι κακῶς.

ΚΑΔΜΟΣ.

Μακρὸν τὸ μέλλειν· ἀλλ' ἐμῆς ἔχου χερός.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ἰδού, ξύναπτε καὶ ξυνώριζου χέρα.

ΚΑΔΜΟΣ.

Οὐ καταφρονῶ 'γὼ τῶν θεῶν, θνητὸς γεγώς.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Οὐδὲν σοφιζόμεσθα τοῖσι δαίμοσι.
Πατρίους παραδοχὰς ἅς θ' ὁμήλικας χρόνῳ
κεκτήμεθ', οὐδεὶς αὐτὰ καταβαλεῖ λόγος,
οὐδ' εἰ δι' ἄκρων τὸ σοφὸν εὕρηται φρενῶν.
Ἐρεῖ τις ὡς τὸ γῆρας οὐκ αἰσχύνομαι,
μέλλων χορεύειν, κρᾶτα κισσώσας ἐμόν.
Οὐ γὰρ διῄρηχ' ὁ θεὸς εἴτε τὸν νέον
ἐχρῆν χορεύειν εἴτε τὸν γεραίτερον,
ἀλλ' ἐξ ἁπάντων βούλεται τιμὰς ἔχειν
κοινάς, δι' ἀριθμῶν δ' οὐδὲν αὔξεσθαι θέλει.

ΚΑΔΜΟΣ.

Ἐπεὶ σὺ φέγγος, Τειρεσία, τόδ' οὐχ ὁρᾷς,
ἐγὼ προφήτης σοι λόγων γενήσομαι.
Πενθεὺς πρὸς οἴκους ὅδε διὰ σπουδῆς περᾷ,
Ἐχίονος παῖς, ᾧ κράτος δίδωμι γῆς.
Ὡς ἐπτόηται· τί ποτ' ἐρεῖ νεώτερον;

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Ἔκδημος ὢν μὲν τῆσδ' ἐτύγχανον χθονός,
κλύω δὲ νεοχμὰ τήνδ' ἀνὰ πτόλιν κακά,
γυναῖκας ἡμῖν δώματ' ἐκλελοιπέναι
πλασταῖσι βακχείαισιν, ἐν δὲ δασκίοις
ὄρεσι θοάζειν, τὸν νεωστὶ δαίμονα
Διόνυσον, ὅστις ἐστί, τιμώσας χοροῖς·
πλήρεις δὲ θιάσοις ἐν μέσοισιν ἑστάναι
κρατῆρας, ἄλλην δ' ἄλλοσ' εἰς ἐρημίαν
πτώσσουσαν εὐναῖς ἀρσένων ὑπηρετεῖν,
πρόφασιν μὲν ὡς δὴ μαινάδας θυοσκόους,
τὴν δ' Ἀφροδίτην πρόσθ' ἄγειν τοῦ Βακχίου.
Ὅσας μὲν οὖν εἴληφα, δεσμίους χέρας
σώζουσι πανδήμοισι πρόσπολοι στέγαις·
ὅσαι δ' ἄπεισιν, ἐξ ὄρους θηράσομαι,
Ἰνώ τ' Ἀγαύην θ', ἥ μ' ἔτικτ' Ἐχίονι,
Ἀκταίονός τε μητέρ', Αὐτονόην λέγω·
καὶ σφᾶς σιδηραῖς ἁρμόσας ἐν ἄρκυσι
παύσω κακούργου τῆσδε βακχείας τάχα.
Λέγουσι δ' ὥς τις εἰσελήλυθε ξένος
γόης, ἐπῳδὸς, Λυδίας ἀπὸ χθονὸς,
ξανθοῖσι βοστρύχοισιν, εὔοσμος κόμην,
οἰνῶπας ὄσσοις χάριτας Ἀφροδίτης ἔχων,

CADMUS.

Senex senem ut puerum ducam te ego.

TIRESIAS.

Ipse deus sine labore illuc nos deducet.

CADMUS.

Soline nos ex urbe Baccho choreas instituemus?

TIRESIAS.

Soli enim *nos* sapimus, cæteri vero desipiunt.

CADMUS.

Longa *est* mora; sed tu prehende meam manum.

TIRESIAS.

Ecce, conjunge et copula manum *tuam cum mea*.

CADMUS.

Non contemno ego deos, cum sim mortalis.

TIRESIAS.

Nihil argutamur cum diis.
Paternas traditiones quasque ab illorum ætate
servamus, nulla ratio ista labefactabit,
neque si per summam mentis sollertiam commentum sit excogitatum.
Dicet *fortasse* aliquis, senectutem me non revereri,
qui saltare statuerim, capite meo hedera coronato.
Non enim distinxit deus, utrum juvenem
oporteat choreas ducere, an seniorem,
sed ab omnibus vult honores habere
communes, minime autem discreto numero *ab his vel illis tantum* vult coli.

CADMUS.

Quoniam tu, Tiresia, lumen hoc *solis* non cernis,
ego tibi sermonum *novorum* ero vates.
Pentheus hic ad ædes cum festinatione accedit,
Echionis filius, cui regnum *hujus* terræ tradidi.
Ut est attonitus! quidnam dicet novi?

PENTHEUS.

Absens quidem eram ex hac terra;
audio vero mira per hanc civitatem mala:
mulieres nobis domos reliquisse
propter fictas bacchationes, et in umbrosis
montibus vagari, novum istum deum
Bacchum, quicumque ille est, colentes choreis:
plenos autem in mediis thiasis stare
crateras, et aliam alio in solitudinem
fugientem inservire complexui marium,
prætextu quidem scilicet se esse Mænades sacra peragentes,
sed Venerem pluris facere quam Bacchum.
Quotquot igitur cepi, vinctas manibus
servant ministri publicis *in* ædibus:
quæ vero absunt, *eas* ex monte captas *huc* deducam,
Ino, Agavenque, quæ me Echioni peperit,
et Actæonis matrem, Autonoen dico:
et ipsas ferreis constringens in vinculis,
coercebo statim ab hac improba bacchatione.
Dicunt vero, quendam venisse peregrinum
impostorem, præstigiatorem, ex Lydia terra,
flavis cincinnis, bene olens coma,
nigras Veneris gratias in oculis habens,

ὃς ἡμέρας τε κεὐφρόνας συγγίγνεται
τελετὰς προτείνων εὐίους νεάνισιν.
Εἰ δ' αὐτὸν εἴσω τῆσδε λήψομαι στέγης,
παύσω κτυποῦντα θύρσον ἀνασείοντά τε
κόμας, τράχηλον σώματος χωρὶς τεμών.
Ἐκεῖνος εἶναί φησι Διόνυσον θεόν,
ἐκεῖνος, ἐν μηρῷ ποτ' ἐρράφθαι Διός,
ὃς ἐκπυροῦται λαμπάσιν κεραυνίαις
σὺν μητρὶ, δίους ὅτι γάμους ἐψεύσατο.
Ταῦτ' οὐχὶ δεινῆς ἀγχόνης ἔστ' ἄξια,
ὕβρεις ὑβρίζειν, ὅστις ἐστὶν ὁ ξένος;
Ἀτὰρ τόδ' ἄλλο θαῦμα, τὸν τερασκόπον
ἐν ποικίλαισι νεβρίσι Τειρεσίαν ὁρῶ,
πατέρα τε μητρὸς τῆς ἐμῆς, πολὺν γέλων,
νάρθηκι βακχεύοντ'. Ἀναίνομαι, πάτερ,
τὸ γῆρας ὑμῶν εἰσορῶν νοῦν οὐκ ἔχον.
Οὐκ ἀποτινάξεις κισσόν; οὐκ ἐλευθέραν
θύρσου μεθήσεις χεῖρ', ἐμῆς μητρὸς πάτερ;
Σὺ ταῦτ' ἔπεισας, Τειρεσία; τόνδ' αὖ θέλεις
τὸν δαίμον' ἀνθρώποισιν εἰσφέρων νέον,
σκοπεῖν πτερωτοὺς κἀμπύρων μισθοὺς φέρειν;
Εἰ μή σε γῆρας πολιὸν ἐξερρύετο,
καθῆσ' ἂν ἐν βάκχαισι δέσμιος μέσαις,
τελετὰς πονηρὰς εἰσάγων. Γυναιξὶ γὰρ
ὅπου βότρυος ἐν δαιτὶ γίγνεται γάνος,
οὐχ ὑγιὲς οὐδὲν ἔτι λέγω τῶν ὀργίων.

ΧΟΡΟΣ.

Τῆς εὐσεβείας, ὦ ξέν', οὐκ αἰδεῖ σέβας,
Κάδμον τε τὸν σπείραντα γηγενῆ στάχυν·
Ἐχίονος δ' ὢν παῖς καταισχύνεις γένος.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ὅταν λάβῃ τις τῶν λόγων ἀνὴρ σοφὸς
καλὰς ἀφορμὰς, οὐ μέγ' ἔργον εὖ λέγειν.
Σὺ δ' εὔτροχον μὲν γλῶσσαν ὡς φρονῶν ἔχεις,
ἐν τοῖς λόγοισι δ' οὐκ ἔνεισί σοι φρένες.
Θρασὺς δὲ, δυνατὸς, καὶ λέγειν οἷός τ' ἀνὴρ,
κακὸς πολίτης γίγνεται, νοῦν οὐκ ἔχων.
Οὗτος δ' ὁ δαίμων ὁ νέος, ὃν σὺ διαγελᾷς,
οὐκ ἂν δυναίμην μέγεθος ἐξειπεῖν ὅσος
καθ' Ἑλλάδ' ἔσται. Δύο γὰρ, ὦ νεανία,
τὰ πρῶτ' ἐν ἀνθρώποισι, Δημήτηρ θεὰ,
γῆ δ' ἐστίν, ὄνομα δ' ὁπότερον βούλει κάλει·
αὕτη μὲν ἐν ξηροῖσιν ἐκτρέφει βροτούς·
ὁ δ' ἦλθεν ἐπὶ τἀντίπαλον, ὁ Σεμέλης γόνος·
βότρυος ὑγρὸν πῶμ' εὗρε κεἰσηνέγκατο
θνητοῖς, ὃ παύει τοὺς ταλαιπώρους βροτοὺς
λύπης, ὅταν πλησθῶσιν ἀμπέλου ῥοῆς,
ὕπνον τε, λήθην τῶν καθ' ἡμέραν κακῶν,
δίδωσιν, οὐδ' ἔστ' ἄλλο φάρμακον πόνων.
Οὗτος θεοῖσι σπένδεται θεὸς γεγὼς,
ὥστε διὰ τοῦτον τἀγάθ' ἀνθρώπους ἔχειν.
Καὶ καταγελᾷς νιν, ὡς ἐνερράφη Διὸς
μηρῷ. Διδάξω σ', ὡς καλῶς ἔχει τόδε.
Ἐπεί νιν ἥρπασ' ἐκ πυρὸς κεραυνίου

qui dies noctesque conversatur *cum illis*
sacra prætendens bacchica puellis.
Quod si eum intra hanc domum capiam,
cessare faciam a quassando thyrso et concutienda
coma, cervice a corpore secta.
Iste narrat esse Dionysum deum :
iste, *illum* quondam in Jovis femore insutum fuisse,
qui crematus est flammis fulmineis
una cum matre, quod Jovis nuptias mentita fuerat.
Hæc nonne digna sunt infami laqueo,
hospitem, quisquis ille sit, *adeo* petulanter se gerere?
Sed ecce aliud miraculum, vatem
Tiresiam in variis pellibus hinnuleis video,
patremque matris meæ, rem valde ridiculam,
ferula bacchantes. Piget me, pater,
senectutem vestram intuens delirantem.
Non abjicies hederam? non liberam
manum dimittes a thyrso, pater meæ matris?
Tu hoc ei persuasisti, Tiresia? hunc etiam tu vis
deum inferens hominibus novum,
spectare alatas *aves* et ignispiciorum mercedem captare?
Quod nisi te cana senectus liberaret,
vinctus sederes inter medias Bacchas,
qui introducis sacra perniciosa. Mulieribus enim
quando in convivio adest uvæ latex,
nihil sani amplius in orgiis esse dico.

CHORUS.

Pietatem venerandam, o hospes, non vereris,
et Cadmum satorem terrigenæ segetis;
cumque sis Echionis filius, dedecoras *tuum* genus.

TIRESIAS.

Cum sapiens aliquis nactus est sermonis
bonas occasiones, non est arduum præclare dicere.
Tu enim volubilem quidem habes linguam ut *vir* callidus,
in verbis vero tuis non inest mens.
Audax vero homo, si est potens et facundia pollens,
perniciosus civis est, si mentem male sanam habet.
Hic igitur novus deus, quem tu derides,
non queam dicere magnitudinem, quantus
per Græciam sit futurus. Duo enim, o adolescens,
præcipua *sunt* inter homines, Ceres dea,
(terra autem est *Ceres*, nomine vero utro vis *eam* appella):
hæc quidem siccis *alimentis* alit mortales :
alter vero venit ab altera parte, Semeles filius :
uvæ humidam potionem invenit, et intulit
hominibus : quæ liberat miseros mortales
dolore, quando repleti sunt vitis liquore,
somnumque, oblivionem malorum quæ quotidie accidunt,
dat : nec est aliud pharmacum curarum.
Hic diis ipse deus libatur,
adeo ut propter hunc homines habeant bona sua.
Et *tamen* derides, quod ille insutus fuerit Jovis
femori. Docebo te quam pulcre hoc se habeat.
Postquam eum rapuit ex igne fulmineo

Ζεύς, ἐς δ' Ὄλυμπον βρέφος ἀνήγαγεν νέον,
Ἥρα νιν ἤθελ' ἐκβαλεῖν ἀπ' οὐρανοῦ·
Ζεὺς δ' ἀντεμηχανήσαθ' οἷα δὴ θεός.
Ῥήξας μέρος τι τοῦ χθόν' ἐγκυκλουμένου
αἰθέρος, ἔθηκε τόνδ' ὅμηρον ἐκδιδοὺς
Διόνυσον Ἥρας νεικέων· χρόνῳ δέ νιν
βροτοὶ τραφῆναί φασιν ἐν μηρῷ Διός,
ὄνομα μεταστήσαντες, ὅτι θεᾷ θεὸς
Ἥρᾳ ποθ' ὡμήρευσε, συνθέντες λόγον.
Μάντις δ' ὁ δαίμων ὅδε· τὸ γὰρ βακχεύσιμον
καὶ τὸ μανιῶδες μαντικὴν πολλὴν ἔχει.
Ὅταν γὰρ ὁ θεὸς ἐς τὸ σῶμ' ἔλθῃ πολὺς,
λέγειν τὸ μέλλον τοὺς μεμηνότας ποιεῖ.
Ἄρεώς τε μοῖραν μεταλαβὼν ἔχει τινά·
στρατὸν γὰρ ἐν ὅπλοις ὄντα κἀπὶ τάξεσι
φόβος διεπτόησε, πρὶν λόγχης θιγεῖν·
μανία δὲ καὶ τοῦτ' ἐστὶ Διονύσου πάρα.
Ἔτ' αὐτὸν ὄψει κἀπὶ Δελφίσιν πέτραις
πηδῶντα σὺν πεύκαισι δικόρυφον πλάκα,
πάλλοντα καὶ σείοντα βακχεῖον κλάδον,
μέγαν τ' ἀν' Ἑλλάδ'. Ἀλλ' ἐμοὶ, Πενθεῦ, πιθοῦ,
μὴ τὸ κράτος αὔχει δύναμιν ἀνθρώποις ἔχειν,
μηδ', ἢν δοκῇς μὲν, ἡ δὲ δόξα σου νοσεῖ,
φρονεῖν δόκει τι· τὸν θεὸν δ' ἐς γῆν δέχου,
καὶ σπένδε καὶ βάκχευε καὶ στέφου κάρα.
Οὐχ ὁ Διόνυσος μὴ φρονεῖν ἀναγκάσει
γυναῖκας ἐς τὴν Κύπριν, ἀλλ' ἐν τῇ φύσει
τὸ σωφρονεῖν ἔνεστιν ἐς τὰ πάντ' ἀεί.
Τοῦτο σκοπεῖν χρή· καὶ γὰρ ἐν βακχεύμασιν
οὖσ' ἥ γε σώφρων οὐ διαφθαρήσεται.
Ὁρᾷς; σὺ χαίρεις, ὅταν ἐφεστῶσιν πύλαις
πολλοὶ, τὸ Πενθέως δ' ὄνομα μεγαλύνῃ πόλις·
κἀκεῖνος, οἶμαι, τέρπεται τιμώμενος.
Ἐγὼ μὲν οὖν καὶ Κάδμος, ὃν σὺ διαγελᾷς,
κισσῷ τ' ἐρεψόμεσθα καὶ χορεύσομεν,
πολιὰ ξυνωρὶς, ἀλλ' ὅμως χορευτέον,
κοὐ θεομαχήσω, σῶν λόγων πεισθεὶς ὕπο.
Μαίνει γὰρ ὡς ἄλγιστα, κοὔτε φαρμάκοις
ἄκη λάβοις ἂν, οὔτ' ἄνευ τούτων νοσεῖς.

Juppiter, et in Olympum tulit infantem recentem,
Juno voluit eum ejicere de cœlo;
sed Juppiter contra molitus est, utpote deus.
Abrupta parte quadam terram ambientis [tradens
ætheris, transformavit hunc in Bacchum, obsidem [ὅμηρον]
Junonis ob rixas : postea vero ipsum
homines dixerunt enutritum in femore [μηρῷ] Jovis,
nomine mutato, quod deæ deus (*Bacchi simulacrum*)
Junoni quondam obses fuerit, *hanc inde* fingentes fabulam.
Vates vero deus hic *est* : etenim ipsa bacchatio
et insania magnam vaticinandi vim habet.
Quando enim hic deus in corpus venerit large,
dicere futura insanientes facit.
Martis quoque partem quandam assumtam habet :
exercitum enim in armis et in acie stantem
metus perterrefacit, priusquam hastam tangit :
furor enim et hic est a Baccho *immissus*.
Aliquando videbis eum etiam in Delphicis saxis
tripudiantem cum facibus in bicipiti rupe,
vibrantem et quatientem bacchicum ramum (*thyrsum*),
et magnum *factum* per Græciam. Verum mihi, Pentheu,
ne imperium opinare valere apud homines, [pare :
neque, si quidem existimes (tua vero opinio est vana),
sapere quidquam te puta; sed deum in *tuam* ditionem re-
et liba, et bacchare, et coronator caput. [cipe,
Non Bacchus intemperantes esse coget
mulieres ad Venerem; sed in natura *cujusque*
inest temperantia semper in rerum omnium usu.
Hoc considerandum est : nam etiam in bacchanalibus
versans, quæ quidem pudica est, non corrumpetur.
Vides? tu gaudes; quando adstant ad portas
multi, et Penthei nomen urbs magnificat :
et ille, opinor, delectatur honore.
Ego igitur, et Cadmus, quem tu derides,
hedera coronabimur et saltabimus,
canum par senum, sed tamen saltandum *est*,
nec pugnabo contra deum, tuis verbis inductus.
Insanis enim quam infelicissime, neque remediis [turus.
sanari potes, neque sine his ægrotas, *mox nimirum peri-*

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ πρέσβυ, Φοῖβόν τ' οὐ καταισχύνεις λόγοις
τιμῶν τε Βρόμιον σωφρονεῖς, μέγαν θεόν.

CHORUS.

O senex, Phœbum non dedecoras *tuis* dictis,
colensque Bromium, magnum deum, sapis.

ΚΑΔΜΟΣ.

Ὦ παῖ, καλῶς σοι Τειρεσίας παρήνεσεν·
οἴκει μεθ' ἡμῶν, μὴ θύραζε τῶν νόμων.
Νῦν γὰρ πέτει τε καὶ φρονῶν οὐδὲν φρονεῖς.
Κεἰ μὴ γὰρ ἔστιν ὁ θεὸς οὗτος, ὡς σὺ φῄς,
παρὰ σοὶ λεγέσθω· καὶ καταψεύδου καλῶς
ὡς ἔστι, Σεμέλη θ' ἵνα δοκῇ θεὸν τεκεῖν,
ἡμῖν τε τιμὴ παντὶ τῷ γένει προσῇ.
Ὁρᾷς τὸν Ἀκταίωνος ἄθλιον μόρον;
ὃν ὠμόσιτοι σκύλακες ἃς ἐθρέψατο
διεσπάσαντο, κρείσσον' ἐν κυνηγίαις

CADMUS.

O fili, recte Tiresias te admonuit :
habita nobiscum, non extra legum præscripta.
Nunc enim mente evagaris, et sapiens *licet* nihil sapis.
Etiamsi enim non est ille deus, ut tu ais,
apud te *tamen deus* dicatur : et pulcre mentitor
esse eum, Semeleque ut videatur peperisse deum,
nostroque universo generi concilietur honor.
Vides Actæonis miserum interitum?
quem crudivori canes, quos aluit,
discerpserunt, præstantiorem in venatione

Ἀρτέμιδος εἶναι κομπάσαντ', ἐν ὀργάσιν.
Ὃ μὴ πάθῃς σὺ, δεῦρό σου στέψω κάρα
κισσῷ· μεθ' ἡμῶν τῷ θεῷ τιμὴν δίδου.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Οὐ μὴ προσοίσεις χεῖρα, βακχεύσεις δ' ἰὼν,
μηδ' ἐξομόρξει μωρίαν τὴν σὴν ἐμοί;
Τῆς σῆς δ' ἀνοίας τόνδε τὸν διδάσκαλον
δίκην μέτειμι. Στειχέτω τις ὡς τάχος,
ἐλθὼν δὲ θάκους τοῦδ', ἵν' οἰωνοσκοπεῖ,
μοχλοῖς τριαίνου κἀνάτρεψον ἔμπαλιν,
ἄνω κάτω τὰ πάντα συγχέας ὁμοῦ,
καὶ στέμματ' ἀνέμοις καὶ θυέλλαισιν μέθες·
μάλιστα γάρ νιν δήξομαι δράσας τάδε.
Οἱ δ' ἀνὰ πόλιν στείχοντες ἐξιχνεύσατε
τὸν θηλύμορφον ξένον, ὃς εἰσφέρει νόσον
καινὴν γυναιξὶ καὶ λέχη λυμαίνεται·
κἄνπερ λάβητε, δέσμιον πορεύσατε
δεῦρ' αὐτὸν, ὡς ἂν λευσίμου δίκης τυχὼν
θάνῃ, πικρὰν βάκχευσιν ἐν Θήβαις ἰδών.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

Ὦ σχέτλι', ὡς οὐκ οἶσθα ποῦ ποτ' εἶ λόγων.
Μέμηνας ἤδη, καὶ πρὶν ἐξέστης φρενῶν.
Στείχωμεν ἡμεῖς, Κάδμε, κἀξαιτώμεθα
ὑπέρ τε τούτου, καίπερ ὄντος ἀγρίου,
ὑπέρ τε πόλεως, τὸν θεὸν μηδὲν νέον
δρᾷν. Ἀλλ' ἕπου μοι κισσίνου βάκτρου μέτα·
πειρῶ δ' ἀνορθοῦν σῶμ' ἐμὸν, κἀγὼ τὸ σόν·
γέροντε δ' αἰσχρὸν δύο πεσεῖν· ἴτω δ' ὅμως.
Τῷ Βακχίῳ γὰρ τῷ Διὸς δουλευτέον.
Πενθεὺς δ' ὅπως μὴ πένθος εἰσοίσει δόμοις
τοῖς σοῖσι, Κάδμε· μαντικῇ μὲν οὐ λέγω,
τοῖς πράγμασιν δέ· μῶρα γὰρ μῶρος λέγει.

ΧΟΡΟΣ.

Ὁσία, πότνα θεῶν, — Στρ. α'
Ὁσία δ', ἃ κατὰ γᾶν
χρυσέαν πτέρυγα φέρεις,
τάδε Πενθέως ἀΐεις,
ἀΐεις οὐχ ὁσίαν
ὕβριν ἐς τὸν Βρόμιον, τὸν
Σεμέλας, τὸν παρὰ καλλι-
στεφάνοις εὐφροσύναις δαίμονα πρῶτον
μακάρων; ὃς τάδ' ἔχει,
θιασεύειν τε χοροῖς,
μετά τ' αὐλοῦ γελάσαι,
ἀποπαῦσαί τε μερίμνας,
ὁπόταν βότρυος ἔλθῃ
γάνος ἐν δαιτὶ θεῶν, κισ-
σοφόροις δ' ἐν θαλίαις ἀν-
δράσι κρατὴρ ὕπνον ἀμφιβάλλῃ.
Ἀχαλίνων στομάτων — Ἀντ. α'
ἀνόμου τ' ἀφροσύνας
τὸ τέλος δυστυχία·
ὁ δὲ τᾶς ἡσυχίας
βίοτος καὶ τὸ φρονεῖν

Diana *ipsa* gloriantem se esse, in saltibus.
Quod ne tibi accidat, veni huc *ut* coronem caput tuum
hedera : nobiscum tribue honorem deo.

PENTHEUS.

Ne admoveas mihi manum, sed bacchatum eas,
neque stultitiam tuam in me *transferens* extergeas.
Tuæ vero dementiæ huncce magistrum
pœnis persequar. Eat aliquis celerrime,
profectusque ad sedes hujus, ubi captat auspicia,
vectibus discute et everte eas permixtas,
sursum deorsum omnia confundens simul,
coronasque ventis et procellis dimitte :
maxime enim ipsum mordebo his factis.
Vos vero per urbem currentes investigate
illum effeminatum hospitem, qui introducit morbum
novum mulieribus et connubia corrumpit :
et si ceperitis, vinctum adducite
huc eum, ut lapidationis pœna mulctatus
moriatur, acerba bacchanalia conspicatus in Thebis.

TIRESIAS.

O miser, ut nescis quonam progrediaris verbis!
Jam furis, et ante de mentis statu deturbatus eras.
Eamus nos, Cadme, et deprecemur
pro isto, quamvis sit sævus,
et pro civitate, deum, ne quid mali *in nos*
faciat. Sed sequere me hederaceo cum baculo,
et tentes sustentare meum corpus, et ego tuum.
Senes enim duos cadere turpe *est* : accidat tamen *quodcunque necesse est.*
Baccho enim Jovis filio serviendum *est.*
Cave autem ne Pentheus luctum inferat ædibus
tuis, Cadme : non per vaticinium quidem *hoc* dico,
sed e rebus ipsis *conjecturam capiens* : nam stulta stultus [profert.

CHORUS.

Sanctimonia, veneranda inter deos,
Sanctimonia, quæ per terram
aureas alas fers,
hæc Penthei *verba* audis?
audis impiam
injuriam adversus Bromium,
filium Semeles, in epularum coronis
decorarum lætitiis principem deum
inter immortales? qui hæc *munera* habet,
in thiasis ducere choros,
lætarique inter tibias,
sedareque curas,
quando venerint uvæ
latices in convivio deorum,
hederâque floridis in symposiis
crater somnum viris immiserit.
Effrenati oris
et leges spernentis amentiæ
finis *est* infortunium :
tranquillitatis vero
vita et moderatio

ἀσάλευτόν τε μένει καὶ
συνέχει δώματα. Πόρσω
γὰρ ὅμως αἰθέρα ναίοντες ὁρῶσιν
τὰ βροτῶν οὐρανίδαι.
Τὸ σοφὸν δ' οὐ σοφία,
τό τε μὴ θνητὰ φρονεῖν.
Βραχὺς αἰών· ἐπὶ τούτῳ
δέ τις ἂν μεγάλα διώκων
τὰ παρόντ' οὐχὶ φέροι. Μαι-
νομένων οἵδε τρόποι καὶ
κακοβούλων παρ' ἔμοιγε φωτῶν.
Ἱκοίμαν ποτὶ Κύπρον, Στρ. β'
νᾶσον τᾶς Ἀφροδίτας,
ἵν' οἱ θελξίφρονες νέμον-
ται θνατοῖσιν Ἔρωτες,
Πάφον θ'· ἂν ἑκατόστομοι
βαρβάρου ποταμοῦ ῥοαὶ
καρπίζουσιν ἄνομβροι·
χὤπου καλλιστευομένα
Πιερία μούσειος ἕδρα,
σεμνὰ κλιτὺς Ὀλύμπου.
Ἐκεῖσ' ἄγε με, Βρόμιε, Βρόμιε,
προβακχήιε δαῖμον·
ἐκεῖ χάριτες, ἐκεῖ δὲ πόθος,
ἐκεῖ δὲ βάκχαισι θέμις ὀργιάζειν.
Ὁ δαίμων ὁ Διὸς παῖς Ἀντ. β'
χαίρει μὲν θαλίαισιν,
φιλεῖ δ' ὀλβοδότειραν Εἰ-
ρήναν, κουροτρόφον θεάν·
ἴσαν δ' εἴς τε τὸν ὄλβιον
τόν τε χείρονα δῶκ' ἔχειν
οἴνου τέρψιν ἄλυπον·
μισεῖ δ' ᾧ μὴ ταῦτα μέλει,
κατὰ φάος νύκτας τε φίλας
εὐαίωνα διαζῆν.
Σοφὰν δ' ἄπεχε πραπίδα φρένα τε
περισσῶν παρὰ φωτῶν·
τὸ πλῆθος ὅ τι τὸ φαυλότερον
ἐνόμισε χρῆταί τε, τόδε τοι λέγοιμ' ἄν.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Πενθεῦ, πάρεσμεν, τήνδ' ἄγραν ἠγρευκότες,
ἐφ' ἣν ἔπεμψας, οὐδ' ἄκρανθ' ὡρμήσαμεν.
Ὁ θὴρ δ' ὅδ' ἡμῖν πρᾶος, οὐδ' ὑπέσπασε
φυγῇ πόδ', ἀλλ' ἔδωκεν οὐκ ἄκων χέρας,
οὐδ' ὠχρός, οὐδ' ἤλλαξεν οἰνωπὸν γένυν,
γελῶν δὲ καὶ δεῖν κἀπάγειν ἐφίετο,
ἔμενέ τε, τοὐμὸν εὐτρεπὲς ποιούμενος.
Κἀγὼ δι' αἰδοῦς εἶπον· ὦ ξέν', οὐχ ἑκὼν
ἄγω σε, Πενθέως δ', ὅς μ' ἔπεμψ', ἐπιστολαῖς.
Ἃς δ' αὖ σὺ βάκχας εἶρξας, ἃς συνήρπασας
κἄδησας ἐν δεσμοῖσι πανδήμου στέγης,
φροῦδαί γ' ἐκεῖναι λελυμέναι πρὸς ὀργάδας
σκιρτῶσι, Βρόμιον ἀνακαλούμεναι θεόν.
Αὐτόματα δ' αὐταῖς δεσμὰ διελύθη ποδῶν,

inconcussa manet et
servat domum. Nam procul licet
ætherem incolentes, tamen intuentur
res mortalium Cœlestes.
Nimis subtilis sapientia non *est* sapientia
et non mortalia spirare.
Brevis vita *est* : proinde
qui magna persequitur,
præsentibus non fruetur.
Insanientium isti *sunt* mores et
stultorum, meo quidem judicio, virorum.
Utinam veniam in Cyprum,
insulam Veneris,
ubi mulcentes animum
mortalibus habitant Amores,
Paphumque : quam centum ostiis exeuntes
barbari fluminis (*Nili*) aquæ
fecundant carentes imbribus :
et *veniam* ubi pulcerrima
Pieria Musarum sedes *est*,
sacer clivus Olympi.
Illuc duc me, Bromie, Bromie,
probacchie deus :
illic *sunt* gratiæ, illic *est* amor,
illic etiam Bacchis fas *est* orgia celebrare.
Hic deus, filius Jovis,
gaudet lætis conviviis,
amatque divitiarum datricem
Pacem, juvenum altricem deam :
et æqualem et diviti
et pauperi dat habendam
vini delectationem mœrorem auferentem :
odit vero *illum*, cui non sunt curæ hæc :
per diem et gratas noctes ut
jucunde vivamus.
Procul autem habe subtile ingenium mentemque
a nimium sapientibus viris *proficiscentem* :
quod vulgus humile
probat et sequitur, hoc profecto *probare et sequi* jubebo.

FAMULUS.

Pentheu, adsumus, hanc prædam captam habentes,
ad quam *nos* misisti, neque conati sumus irrita.
Fera autem hæc nobis *fuit* placida, neque subtraxit
pedem fuga, sed tradidit non invita manus,
neque expavescens, neque mutavit rubras genas,
sed ridens et ligari se et abduci jussit,
et mansit, officium meum paratum *mihi* reddens.
Ego autem verecunde dixi : O hospes, non mea voluntate
duco te, sed mandato Penthei, qui me misit.
Quas porro tu Bacchas incluseras, quas rapueras,
et ligaveras in vinculis publici carceris,
illæ elapsæ procul solutæ in nemora
saliunt, Bromium invocantes deum.
Sua sponte vero vincula pedum ipsis soluta sunt,

κλῇδές τ' ἀνῆκαν θύρετρ' ἄνευ θνητῆς χερός.
Πολλῶν δ' ὅδ' ἀνὴρ θαυμάτων ἥκει πλέως
ἐς τάσδε Θήβας. Σοὶ δὲ τἄλλα χρὴ μέλειν.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Μέθεσθε χειρῶν τοῦδ'· ἐν ἄρκυσιν γὰρ ὢν
οὐκ ἔστιν οὕτως ὠκὺς ὥστε μ' ἐκφυγεῖν.
Ἀτὰρ τὸ μὲν σῶμ' οὐκ ἄμορφος εἶ, ξένε,
ὡς ἐς γυναῖκας, ἐφ' ὅπερ ἐς Θήβας πάρει·
πλόκαμός τε γάρ σου ταναὸς, οὐ πάλης ὕπο,
γένυν παρ' αὐτὴν κεχυμένος, πόθου πλέως·
λευκὴν δὲ χροιὰν ἐς παρασκευὴν ἔχεις,
οὐχ ἡλίου βολαῖσιν, ἀλλ' ὑπὸ σκιᾶς,
τὴν Ἀφροδίτην καλλονῇ θηρώμενος.
Πρῶτον μὲν οὖν μοι λέξον ὅστις εἶ γένος.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οὐ κόμπος οὐδείς· ῥᾴδιον δ' εἰπεῖν τόδε·
τὸν ἀνθεμώδη Τμῶλον οἶσθά που κλύων.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Οἶδ', ὃς τὸ Σάρδεων ἄστυ περιβάλλει κύκλῳ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐντεῦθέν εἰμι, Λυδία δέ μοι πατρίς.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Πόθεν δὲ τελετὰς τάσδ' ἄγεις ἐς Ἑλλάδα;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Διόνυσος ἡμᾶς εἰσέβησ' ὁ τοῦ Διός.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Ζεὺς δ' ἔστ' ἐκεῖ τις, ὃς νέους τίκτει θεούς;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οὔκ, ἀλλ' ὁ Σεμέλην ἐνθάδε ζεύξας γάμοις.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Πότερα δὲ νύκτωρ σ' ἢ κατ' ὄμμ' ἠνάγκασεν;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὁρῶν δρῶντα, καὶ δίδωσιν ὄργια.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Τὰ δ' ὄργι' ἐστὶ τίν' ἰδέαν ἔχοντά σοι;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἄρρητ' ἀβακχεύτοισιν εἰδέναι βροτῶν.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Ἔχει δ' ὄνησιν τοῖσι θύουσιν τίνα;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οὐ θέμις ἀκοῦσαί σ', ἔστι δ' ἄξι' εἰδέναι.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Εὖ τοῦτ' ἐκιβδήλευσας, ἵν' ἀκοῦσαι θέλω.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἀσέβειαν ἀσκοῦντ' ὄργι' ἐχθαίρει θεοῦ.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Τὸν θεὸν ὁρᾶν γὰρ φῂς σαφῶς, ποῖός τις ἦν;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὁποῖος ἤθελ'· οὐκ ἐγὼ 'τασσον τόδε.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Τοῦτ' αὖ παρωχέτευσας εὖ, κοὐδὲν λέγων.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Δόξει τις ἀμαθεῖ σοφὰ λέγων οὐκ εὖ φρονεῖν.

---

claustraque laxarunt fores sine mortali manu.
Multis hic vir miraculis venit plenus
ad hasce Thebas. Tibi igitur cætera curæ esse convenit.

PENTHEUS.

Dimittite manus istius : cum enim sit in cassibus,
non est adeo celer, ut me effugiat.
At, o hospes, corpore quidem non es deformis, [venisti :
ad mulieres scilicet *alliciendas*, quam ob causam Thebas
coma enim tua prolixa *est*, non ex lucta *nimirum*,
circa genas ipsas fusa, plena cupidine;
albumque habes colorem in ornatum,
non a radiis solis, sed ex umbra *ductum*,
Venerem pulcritudine captans.
Primum igitur dic mihi, quisnam sis genere.

BACCHUS.

Jactantia nulla *hic erit* : facile *est* autem hoc dicere :
floridum Tmolum novisti fortasse auditu.

PENTHEUS.

Novi, qui Sardes urbem circumdat undique.

BACCHUS.

Inde sum, et Lydia mihi patria.

PENTHEUS.

Unde vero sacra hæc infers in Græciam?

BACCHUS.

Bacchus nos initiavit, filius Jovis.

PENTHEUS.

Estne vero illic aliquis *alius* Juppiter, qui gignat novos deos?

BACCHUS.

Non : sed qui Semelen hic sibi junxit connubio.

PENTHEUS.

Utrum noctu (*per insomnium*), an coram apparens te com-

BACCHUS. [pulit *ad hæc sacra*?

Cernens cernentem; et tradidit *hæc* sacra.

PENTHEUS.

Hæc vero orgia quam speciem habent tibi?

BACCHUS.

Nefas *est* scire homines non initiatos Bacchi sacris.

PENTHEUS.

Quamnam vero ferunt utilitatem sacrificantibus?

BACCHUS.

Non *est* fas te audire : sunt tamen cognitu digna.

PENTHEUS.

Callide hoc fucasti, ubi volo audire.

BACCHUS.

Impietatem profitentem mysteria dei aversantur.

PENTHEUS.

Deum igitur te clare vidisse dicis, qualis esset?

BACCHUS.

Qualis *ipse conspici* voluit : non *enim* ego præcipiebam hoc.

PENTHEUS.

Hæc iterum scite declinasti, et ut nihil diceres.

BACCHUS. [sapere.

Videbitur quis stulto, etiam si sapienter dicat, non recte

ΠΕΝΘΕΥΣ.
Ἦλθες δὲ πρῶτα δεῦρ' ἄγων τὸν δαίμονα;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Πᾶς ἀναχορεύει βαρβάρων τάδ' ὄργια.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Φρονοῦσι γὰρ κάκιον Ἑλλήνων πολύ.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Τάδ' εὖ γε μᾶλλον· οἱ νόμοι δὲ διάφοροι.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Τὰ δ' ἱερὰ νύκτωρ ἢ μεθ' ἡμέραν τελεῖς;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Νύκτωρ τὰ πολλά· σεμνότητ' ἔχει σκότος.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Τοῦτ' ἐς γυναῖκας δόλιόν ἐστι καὶ σαθρόν.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Κἀν ἡμέρᾳ τό γ' αἰσχρὸν ἐξεύροι τις ἄν.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Δίκην σε δοῦναι δεῖ σοφισμάτων κακῶν.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Σὲ δ' ἀμαθίας γε κἀσεβοῦντ' ἐς τὸν θεόν.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Ὡς θρασὺς ὁ βάκχος, κοὐκ ἀγύμναστος λόγων.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Εἴφ' ὅ τι παθεῖν δεῖ· τί με τὸ δεινὸν ἐργάσει;
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Πρῶτον μὲν ἁβρὸν βόστρυχον τεμῶ σέθεν.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἱερὸς ὁ πλόκαμος, τῷ θεῷ δ' αὐτὸν τρέφω.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Ἔπειτα θύρσον τόνδε παράδος ἐκ χεροῖν.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Αὐτός μ' ἀφαιροῦ· τόνδε Διονύσου φορῶ.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Εἱρκταῖσί τ' ἔνδον σῶμα σὸν φυλάξομεν.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Λύσει μ' ὁ δαίμων αὐτὸς, ὅταν ἐγὼ θέλω.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Ὅταν γε καλέσῃς αὐτὸν ἐν βάκχαις σταθείς.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Καὶ νῦν ἃ πάσχω πλησίον παρὼν ὁρᾷ.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Καὶ ποῦ 'στιν; οὐ γὰρ φανερὸς ὄμμασιν γ' ἐμοῖς.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Παρ' ἐμοί· σὺ δ' ἀσεβὴς αὐτὸς ὢν οὐκ εἰσορᾷς.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Λάζυσθε, καταφρονεῖ με καὶ Θήβας ὅδε.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Αὐδῶ με μὴ δεῖν σωφρονῶν οὐ σώφροσιν.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Ἐγὼ δὲ δεῖν γε, κυριώτερος σέθεν.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Οὐκ οἶσθ' ὅ τι ζῇς, οὐδ' ὃ δρᾷς, οὐθ' ὅστις εἶ.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Πενθεὺς, Ἀγαύης παῖς, πατρὸς δ' Ἐχίονος.

PENTHEUS.
Venisti autem primum huc adducens hunc deum?
BACCHUS.
Omnes barbari saltantes celebrant hæc orgia.
PENTHEUS.
Sapiunt enim multo pejus quam Græci.
BACCHUS.
Imo in istis melius: sed mores *sunt* dissimiles.
PENTHEUS.
Hæc vero sacra noctu, an interdiu peragis?
BACCHUS.
Noctu plerumque: tenebræ *enim* habent aliquid sancti.
PENTHEUS.
Hoc mulieribus insidiosum est et vitii plenum.
BACCHUS.
Etiam interdiu inveniat aliquis turpitudinem.
PENTHEUS.
Pœnas te dare oportet propter perniciosa sophismata.
BACCHUS.
Te vero utique propter stoliditatem, et quia es impius erga deum.
PENTHEUS.
Quam audax *est* iste bacchator, nec imperitus dicendi.
BACCHUS.
Dicas quid oporteat pati *me*: quodnam *est* illud malum *quod* mihi facies?
PENTHEUS.
Primum quidem delicatum tuum cincinnum abscindam.
BACCHUS.
Sacer *est* capillus *iste*: deo enim ipsum nutrio.
PENTHEUS.
Deinde thyrsum hunc trade ex manibus.
BACCHUS.
Ipse tu mihi eripe: hunc *enim* a Baccho *acceptum* fero.
PENTHEUS.
Tuumque corpus intus *in* carceribus asservabimus.
BACCHUS.
Solvet me deus ipse, quum ego voluero.
PENTHEUS.
Quum quidem vocabis eum stans inter Bacchas.
BACCHUS.
Et nunc quæ patior videt prope adstans.
PENTHEUS.
At ubi est? non enim conspicuus est oculis certe meis.
BACCHUS.
Mecum; tu vero cum impius ipse sis, *cum* non vides.
PENTHEUS.
Comprehendite *hunc*; contemnit me et Thebas iste.
BACCHUS.
Edico me non ligare, *ego* sanus *vobis* insanis.
PENTHEUS.
Ego vero, ut *te* ligent, potentior te imperandi.
BACCHUS.
Nescis quali fato vivas, nec quæ agas, nec quisnam sis.
PENTHEUS.
Sum Pentheus, Agaves filius, ex patre Echione.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐνδυστυχῆσαι τοὔνομ' ἐπιτήδειος εἶ.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Χώρει· καθείρξατ' αὐτὸν ἱππικαῖς πέλας
φάτναισιν, ὡς ἂν σκότιον εἰσορᾷ κνέφας.
Ἐκεῖ χόρευε· τάσδε δ', ἃς ἄγων πάρει,
κακῶν ξυνεργούς, ἢ διεμπολήσομεν,
ἢ χεῖρα δούπου τοῦδε καὶ βύρσης κτύπου
παύσας, ἐφ' ἱστοῖς δμωΐδας κεκτήσομαι.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Στείχοιμ' ἄν· ὅ τι γὰρ μὴ χρεών, οὔτοι χρεὼν
παθεῖν· ἀτάρ τοι τῶνδ' ἄποιν' ὑβρισμάτων
μέτεισι Διόνυσός σ', ὃν οὐκ εἶναι λέγεις·
ἡμᾶς γὰρ ἀδικῶν, κεῖνον ἐς δεσμοὺς ἄγεις.

ΧΟΡΟΣ. Στρ.

* * * * * *

Ἀχελῴου θύγατερ,
πότνι', εὐπάρθενε Δίρκα,
σὺ γὰρ ἐν σαῖς ποτε παγαῖς
τὸ Διὸς βρέφος ἔλαβες,
ὅτε μηρῷ πυρὸς ἐξ ἀθανάτου Ζεὺς
ὁ τεκὼν ἥρπασέ νιν, τάδ' ἀναβοάσας·
ἴθι, Διθύραμβ', ἐμὰν ἄρ-
σενα τάνδε βᾶθι νηδύν·
ἀναφαίνω σε τόδ', ὦ Βάκ-
χιε, Θήβαις ὀνομάζειν.
Σὺ δέ μ', ὦ μάκαιρα Δίρκα,
στεφανηφόρους ἀπωθεῖ
θιάσους ἔχουσαν ἐν σοί.
Τί μ' ἀναίνει; τί με φεύγεις;
Ἔτι, ναὶ τὰν βοτρυώδη
Διονύσου χάριν οἴνας,
ἔτι σοι τοῦ Βρομίου μελήσει.
Οἵαν, οἵαν ὀργὰν — Ἀντ.
ἀναφαίνει χθόνιον
γένος, ἐκφύς τε δράκοντός
ποτε Πενθεύς, ὃν Ἐχίων
ἐφύτευσε χθόνιος,
ἀγριωπὸν τέρας, οὐ φῶτα βρότειον,
φόνιον δ' ὥστε γίγαντ' ἀντίπαλον θεοῖς·
ὃς ἔμ' ἐν βρόχοισι τὰν τοῦ
Βρομίου τάχα ξυνάψει,
τὸν ἐμὸν δ' ἐντὸς ἔχει δώ-
ματος ἤδη θιασώταν
σκοτίαις κρυπτὸν ἐν εἱρκταῖς.
Ἐσορᾷς τάδ', ὦ Διὸς παῖ
Διόνυσε, σοὺς προφήτας
ἐν ἁμίλλαισιν ἀνάγκας;
Μόλε χρυσῶπα τινάσσων,
ἄνα, θύρσον κατ' Ὄλυμπον,
φονίου δ' ἀνδρὸς ὕβριν κατάσχες.
Πόθι Νύσης ἄρα τᾶς θη- — Ἐπῳδ.
ροτρόφου θυρσοφορεῖς
θιάσους, ὦ Διόνυσ', ἢ

BACCHUS.

Idoneus es, quoad nomen *tuum*, malam habere fortunam.

PENTHEUS.

Abi : constringite eum juxta equestre
præsepe, ut obscuras videat tenebras.
Ibi salta : istas vero, quas adduxisti,
scelerum socias, aut divendemus,
aut manum a strepitu hoc et byrsæ sonitu
compescens, ad telam ancillas possidebo.

BACCHUS.

Abibo; nam quod fatale non est, haudquaquam est neces
pati : sed profecto pro hisce contumeliis pœnam
infliget tibi Bacchus, quem tu esse negas :
nos enim lædens, illum ducis in vincula.

CHORUS.

* * * * * *

Acheloi filia,
veneranda, nobilis virgo Dirce :
tu enim olim in tuis fontibus
infantem Jovis recepisti,
quando in femur ex immortali igne Juppiter
genitor rapuit ipsum, hæc exclamans :
Age, Dithyrambe, meum
masculum huncce uterum subeas :
ostendam te hoc nomine (*Dithyrambi*), o
Bacche, Thebis appellandum.
Tu igitur me, o beata Dirce,
coroniferos repellis
cœtus habentem in te.
Quare me aspernaris? quare me fugis?
Posthac profecto, per racemosas
Dionysi delicias vitis,
posthac tibi Bromius erit curæ.
Quale, quale ingenium
prodit terrigenum
genus, exque dracone natus
olim Pentheus, quem Echion
procreavit terra editus,
truculentum monstrum, non hominem mortalem,
sed cruentum velut gigantem adversantem diis :
qui me laqueis *ministram*
Bromii cito ligabit,
meumque tenet in
domo jam chorearum socium
abditum in tenebricoso carcere.
Vides hæc, o Jovis fili
Bacche, tuum sacerdotem
in discrimine periculi?
Veni aureo *croci* colore florentem quatiens
thyrsum, o rex, per Olympum,
et sævi viri petulantiam cohibe.
Ubi tandem, in Nysa ferarum
altrice thiasos
thyrsiger præis, o Dionyse, aut

κορυφαῖς Κωρυκίαις;
τάχα δ' ἐν ταῖς πολυδένδρεσ-
σιν Ὀλύμπου θαλάμοις, ἔν-
θα ποτ' Ὀρφεὺς κιθαρίζων
σύναγεν δένδρεα μούσαις,
σύναγεν θῆρας ἀγρώτας.
Μάκαρ ὦ Πιερία,
σέβεταί σ' Εὔιος, ἥξει
τε χορεύσων ἅμα βακχεύ-
μασι, τόν τ' ὠκύροαν
διαβὰς Ἀξιὸν εἱλισ-
σομένας μαινάδας ἄξει,
Λυδίαν τε, τὸν εὐδαιμονίας
βροτοῖς ὀλβοδόταν
πατέρα τε, τὸν ἔκλυον
εὔιππον χώραν ὕδασιν
καλλίστοισι λιπαίνειν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἰώ,
κλύετ' ἐμᾶς κλύετ' αὐδᾶς,
ἰὼ βάκχαι, ἰὼ βάκχαι.

ΧΟΡΟΣ.

Τίς ὅδε, τίς, πόθεν δ' ὁ κέλαδος ἀνά μ' ἐκάλεσεν [Εὐίου;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἰὼ ἰώ, πάλιν αὐδῶ,
ὁ Σεμέλας, ὁ Διὸς παῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ ἰώ, δέσποτα, δέσποτα,
μόλε νυν ἡμέτερον εἰς θίασον, ὦ
Βρόμιε, Βρόμιε. Δάπεδων χθονὸς
ἔνοσι πότνια,
ἆ ἆ·
τάχα τὰ Πενθέως
μέλαθρα διατινάξεται πεσήμασιν.
Ὁ Διόνυσος ἀνὰ μέλαθρα· σέβετέ νιν.
Σέβομεν ὤ. Ἴδετε λαΐνα
κίοσιν ἔμβολα
διάδρομα τάδε.
Ὁ Βρόμιος ἀλαλάξεται στέγας ἔσω.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἅπτε κεραύνιον αἴθοπα λαμπάδα·
σύμφλεγε, σύμφλεγε δώματα Πενθέως.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἆ ἆ·
πῦρ οὐ λεύσσεις οὐδ' αὐγάζει
Σεμέλας ἱερὸν ἀμφὶ τάφον, ἅν
ποτε κεραυνόβολος ἔλιπε φλόγα
δίου βροντᾶς;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Δίκετε πεδόσε, δίκετε τρομερὰ
σώματα, μαινάδες·
ὁ γὰρ ἄναξ ἄνω κάτω τιθεὶς ἔπεισι
μέλαθρα τάδε Διὸς γόνος.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Βάρβαροι γυναῖκες, οὕτως ἐκπεπληγμέναι φόβῳ

---

in Corycio vertice?
fortasse in nemorosis
Olympi cavernis, ubi
quondam Orpheus cithara ludens
congregabat arbores cantu,
congregabat feras agrestes.
O beata Pieria,
colit te Bacchus, et veniet
ducturus choros cum bacchationibus, et celeriter fluente
Axio trajecto,
saltantes Mænadas ducet,
et Ludia *superato*, felicitatis
mortalibus largitore
et parente, quem audivi
præstantem equis regionem (*Pieriam*) aquis
limpidissimis rigatam impinguare.

BACCHUS.

Io,
audite meam, audite, vocem,
io Bacchæ, io Bacchæ.

CHORUS.

Quis hicce, quis, unde sonitus me evocavit Bacchi?

BACCHUS.

Io, io, iterum voco,
Semele natus, Jovis filius.

CHORUS.

Io io, domine, domine,
veni jam ad nostrum thiasum, o
Bromie, Bromie. Soli terræ
concussio sacra!
ah, ah!
mox Penthei
domus conquassabitur ruinis.
Bacchus *est* in ædibus: colite ipsum.
Colimus, o! Videte lapideas
columnis incumbentes
trabes hic dissilientes.
Bromius triumphalem clamorem edet intra tecta.

BACCHUS.

Accende fulmineam flagrantem facem,
combure, combure domum Penthei.

SEMICHORUS.

Ah, ah!
ignem non vides neque cernis
ad sacrum sepulcrum Semeles, quam *illa*
quondam fulmine percussa reliquit flammam
de Jovis fulgure?

SEMICHORUS.

Prosternite humi, prosternite tremula
corpora, Mænades:
rex enim accedit sursum deorsum vertens
hanc domum, Jovis filius.

BACCHUS.

Barbaræ mulieres, adeone consternatæ metu,

πρὸς πέδῳ πεπτώκατ'; ᾔσθησθ', ὡς ἔοικε, Βακχίου
διατινάξαντος τὰ Πενθέως δώματ'. Ἀλλ' ἀνίστατε
σῶμα, καὶ θαρσεῖτε, σαρκὸς ἐξαμείψασαι τρόμον.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ φάος μέγιστον ἡμῖν εὐίου βακχεύματος,
ὡς ἐσεῖδον ἀσμένη σε, μονάδ' ἔχουσ' ἐρημίαν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Εἰς ἀθυμίαν ἀφίκεσθ', ἡνίκ' εἰσεπεμπόμην,
Πενθέως ὡς ἐς σκοτεινὰς ὀρκάνας πεσούμενος;

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς γὰρ οὔ; τίς μοι φύλαξ ἦν, εἰ σὺ συμφορᾶς τύ- [χοις;
Ἀλλὰ πῶς ἠλευθερώθης, ἀνδρὸς ἀνοσίου τυχών;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Αὐτὸς ἐξέσωσ' ἐμαυτὸν ῥᾳδίως ἄνευ πόνου.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐδέ σου ξυνῆψε χεῖρα δεσμίοισιν ἐν βρόχοις;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ταῦτα καὶ καθύβρισ' αὐτὸν, ὅτι με δεσμεύειν δοκῶν,
οὔτ' ἔθιγεν οὔθ' ἥψαθ' ἡμῶν, ἐλπίσιν δ' ἐβόσκετο.
Πρὸς φάτναις δὲ ταῦρον εὑρὼν, οὗ καθεῖρξ' ἡμᾶς [ἄγων,
τῷδε περὶ βρόχους ἔβαλλε γόνασι καὶ χηλαῖς πο-
θυμὸν ἐκπνέων, ἱδρῶτα σώματος στάζων ἄπο [δῶν,
χείλεσιν διδοὺς ὀδόντας· πλησίον δ' ἐγὼ παρὼν
ἥσυχος θάσσων ἔλευσσον. Ἐν δὲ τῷδε τῷ χρόνῳ
ἀνετίναξ' ἐλθὼν ὁ Βάκχος δῶμα, καὶ μητρὸς τάφῳ
πῦρ ἀνῆψ'· ὁ δ', ὡς ἐσεῖδε, δώματ' αἴθεσθαι δοκῶν,
ᾖσσ' ἐκεῖσε κᾆτ' ἐκεῖσε, δμωσὶν Ἀχελῷον φέρειν
ἐννέπων· ἅπας δ' ἐν ἔργῳ δοῦλος ἦν μάτην πονῶν.
Διαμεθεὶς δὲ τόνδε μόχθον, ὡς ἐμοῦ πεφευγότος,
ἵεται ξίφος κελαινὸν ἁρπάσας δόμων ἔσω.
Κᾆθ' ὁ Βρόμιος, ὡς ἔμοιγε φαίνεται, δόξαν λέγω,
φάσμ' ἐποίησεν κατ' αὐλήν· ὁ δ' ἐπὶ τοῦθ' ὡρμημένος
ᾖσσε, κἀκέντει φαεννὸν αἰθέρ', ὡς σφάζων ἐμέ.
Πρὸς δὲ τοῖσδ' αὐτῷ τάδ' ἄλλα Βάκχιος λυμαίνεται·
δώματ' ἔρρηξεν χαμᾶζε· συντεθράνωται δ' ἅπαν
πικροτάτους ἰδόντι δεσμοὺς τοὺς ἐμούς· κόπου [δ' ὕπο
διαμεθεὶς ξίφος παρεῖται. Πρὸς θεὸν γὰρ ὢν ἀνὴρ
ἐς μάχην ἐλθεῖν ἐτόλμησ'. Ἥσυχος δ' ἐκβὰς ἐγὼ
δωμάτων ἥκω πρὸς ὑμᾶς, Πενθέως οὐ φροντίσας.
Ὡς δέ μοι δοκεῖ, ψοφεῖ γοῦν ἀρβύλη δόμων ἔσω,
ἐς προνώπι' αὐτίκ' ἥξει. Τί ποτ' ἄρ' ἐκ τούτων ἐρεῖ;
Ῥᾳδίως γὰρ αὐτὸν οἴσω, κἂν πνέων ἔλθῃ μέγα·
πρὸς σοφοῦ γὰρ ἀνδρὸς ἀσκεῖν σώφρον' εὐοργησίαν.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Πέπονθα δεινά· διαπέφευγέ μ' ὁ ξένος,
ὃς ἄρτι δεσμοῖς ἦν κατηναγκασμένος.
Ἔα ἔα.
Ὅδ' ἐστὶν ἁνήρ. Τί τάδε; πῶς προνώπιος
φαίνει πρὸς οἴκοις τοῖς ἐμοῖς, ἔξω βεβώς;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Στῆσον πόδ', ὀργῇ δ' ὑπόθες ἥσυχον πόδα.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Πόθεν σὺ δεσμὰ διαφυγὼν ἔξω περᾷς;

ad solum cecidistis? sensistis, ut videtur, Bacchum
concutientem domum Penthei. Sed attollite
corpus, et animum confirmate, e membris tremore amandato.

CHORUS.

O lumen nobis maximum bacchici festi,
ut libens te vidi, cum *prius* haberem desertam solitudinem

BACCHUS.

Incideratis in desperationem, quando intus mittebar,
tanquam in atrum carcerem Penthei lapsurus?

CHORUS.

Quomodo non? quis mihi custos erat futurus, si tibi aliquid [mali accidisset?
Sed quomodo liberatus es, in virum impium incidens?

BACCHUS.

Ipse meipsum liberavi facile sine labore.

CHORUS.

Neque ligavit tuam manum in vinculis?

BACCHUS.

In his etiam elusi eum, quod ligare me putans,
neque attigit neque prehendit nos, sed pascebatur *inani* spe.
Invento autem tauro ad præsepia, ubi ducens conclusit nos
huic injecit laqueos ad genua et ungulas pedum,
iracundiam spirans, *et* sudorem a corpore stillans,
labris dans dentes (*labra dentibus mordens*); ego vero prope
quietus sedens spectabam. Interea vero temporis
concussit veniens Bacchus domum, et *in* matris sepulcro
ignem accendit : at hic ut vidit *hoc*, domum ardere pu- [tans,
currebat huc et illuc, famulis aquam ferre
imperans : et omnes servi in opere erant occupati, frustra [laborantes.
Tunc omisso hoc labore, tanquam me elapso,
gladio atro rapide stricto ruit in domum.
Deinde Bromius, ut mihi visum est, opinionem dico,
fecit simulacrum in aula : in quod iste (*Pentheus*) ruens,
insiluit, et pungebat lucidum ætherem, tanquam me jugu- [lans.
Præter vero hæc ipsum Bacchus his novis affligit :
domum corruere fecit humi, totaque contrita est
acerbissima *ipsi* spectanti vincula mea; præ defatigatione [vero
dimisso gladio, solutus languet. Adversus deum enim, ipse [homo,
in certamen congredi ausus erat. Placide vero ego egressus
domo, veni ad vos, Pentheum non curans.
Sed ut mihi videtur, strepit certe sola in ædibus,
ad vestibulum mox veniet. Quidnam ergo post hæc dicet?
Æquo animo enim ipsum feram, etiamsi vehementer *iram* [spirans venerit :
sapientis enim viri est, exercere modestam morum lenitatem.

PENTHEUS.

Atrocia sum passus; effugit mihi hospes,
qui modo vinculis erat constrictus.
Eia, eia!
Hic est ille vir. Quid hoc rei est? quomodo in vestibulo
conspiceris ad ædes meas, foras egressus?

BACCHUS.

Siste pedem, et iræ suppone tranquillum gressum.

PENTHEUS.

Unde tu excussis vinculis foras egressus es?

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Οὐκ εἶπον ἢ οὐκ ἤκουσας ὅτι λύσει μέ τις;
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Τίς; τοὺς λόγους γὰρ ἐσφέρεις καινοὺς ἀεί.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ὃς τὴν πολύβοτρυν ἄμπελον φύει βροτοῖς.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Ὠνείδισας δὴ τοῦτο Διονύσῳ καλόν.
* * * * *

ΠΕΝΘΕΥΣ.
Κλῄειν κελεύω πάντα πύργον ἐν κύκλῳ.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Τί δ'; οὐχ ὑπερβαίνουσι καὶ τείχη θεοί;
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Σοφὸς, σοφὸς σὺ, πλὴν ἃ δεῖ σ' εἶναι σοφόν.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἃ δεῖ μάλιστα, ταῦτ' ἔγωγ' ἔφυν σοφός.
Κείνου δ' ἀκούσας πρῶτα τοὺς λόγους μάθε,
ὃς ἐξ ὄρους πάρεστιν ἀγγελῶν τί σοι·
ἡμεῖς δέ σοι μενοῦμεν, οὐ φευξούμεθα.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Πενθεῦ, κρατύνων τῆσδε Θηβαίας χθονὸς,
ἥκω, Κιθαιρῶν' ἐκλιπὼν, ἵν' οὔποτε
λευκῆς χιόνος ἀνεῖσαν εὐαγεῖς βολαί.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Ἥκεις δὲ ποίαν προστιθεὶς σπουδὴν λόγου;
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Βάκχας ποτνιάδας εἰσιδὼν, αἳ τῆσδε γῆς
οἴστροισι λευκὸν κῶλον ἐξηκόντισαν,
ἥκω, φράσαι σοὶ καὶ πόλει χρῄζων, ἄναξ,
ὡς δεινὰ δρῶσι θαυμάτων τε κρείσσονα.
Θέλω δ' ἀκοῦσαι, πότερά σοι παρρησίᾳ
φράσω τὰ κεῖθεν, ἢ λόγον στειλώμεθα.
Τὸ γὰρ τάχος σου τῶν φρενῶν δέδοικ', ἄναξ,
καὶ τοὐξύθυμον καὶ τὸ βασιλικὸν λίαν.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Λέγ', ὡς ἀθῷος ἐξ ἐμοῦ πάντως ἔσει·
τοῖς γὰρ δικαίοις οὐχὶ θυμοῦσθαι χρεών.
Ὅσῳ δ' ἂν εἴπῃς δεινότερα βακχῶν πέρι,
τοσῷδε μᾶλλον τὸν ὑποθέντα τὰς τέχνας
γυναιξὶ τόνδε τῇ δίκῃ προσθήσομεν.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Ἀγελαῖα μὲν βοσκήματ' ἄρτι πρὸς λέπας
μόσχων ὑπεξήκριζον, ἡνίχ' ἥλιος
ἀκτῖνας ἐξίησι θερμαίνων χθόνα.
Ὁρῶ δὲ θιάσους τρεῖς γυναικείων χορῶν,
ὧν ἦρχ' ἑνὸς μὲν Αὐτονόη, τοῦ δευτέρου
μήτηρ Ἀγαύη σὴ, τρίτου δ' Ἰνὼ χοροῦ.
Εὗδον δὲ πᾶσαι σώμασιν παρειμέναι,
αἱ μὲν πρὸς ἐλάτης νῶτ' ἐρείσασαι φόβην,
αἱ δ' ἐν δρυὸς φύλλοισι πρὸς πέδῳ κάρα
εἰκῇ βαλοῦσαι σωφρόνως, οὐχ ὡς σὺ φῂς
οἰνωμένας κρατῆρι καὶ λωτοῦ ψόφῳ
θηρᾶν καθ' ὕλην Κύπριν ἠρημωμένας.

BACCHUS.
Nonne dixi, an non audivisti, me soluturum esse aliquem?
PENTHEUS.
Quis? semper enim adfers novos sermones.
BACCHUS.
Qui gignit fœcundam vitem hominibus.
PENTHEUS.
Præclarum scilicet munus hoc Baccho tribuisti.
* * * * *

PENTHEUS.
Claudere jubeo omnes turres circumcirca.
BACCHUS.
Quid vero? an non transcendunt etiam muros dii?
PENTHEUS.
Sapiens, sapiens tu *es*, præterquam *in iis*, in quibus oportet te sapere.
BACCHUS.
In quibus opus est maxime, in his ego sum sapiens.
Sed istius sermones audiens primum disce *quid dicat*,
qui ex monte adest aliquid nunciaturus tibi:
nos vero tibi manebimus, nec fugiemus.
NUNCIUS.
Pentheu, rex hujus Thebanæ terræ,
veni, relicto Cithærone, ubi nunquam
candidæ nivis intermittunt splendidi radii.
PENTHEUS.
Quodnam vero studium nunciand. afferens venisti?
NUNCIUS.
Bacchas furentes conspicatus, quæ ex hoc solo
œstris *percitæ* extulerunt candidum pedem,
veni, cupiens nunciare tibi et urbi, o rex,
quam faciant stupenda et miraculum superantia.
Sed cupio audire, utrum tibi libere
dicam res illic gestas, an sermonem contrahere debeam.
Metuo enim præcipitem impetum animi tui, rex,
et iracundiam et mores nimium regios.
PENTHEUS.
Dicito: quia a me omnino eris pœna vacuus:
ob justa enim non irasci oportet.
Quo autem dixeris atrociora de Bacchis,
tanto magis huncce, qui ministravit artes
mulieribus, objiciemus pœnæ.
NUNCIUS.
Gregalia armenta boum jam ad montis
cacumen evadebant, quando sol
radios emittebat calefaciens terram.
Video autem tres cœtus muliebrium chororum,
quibus præerat, uni quidem Autonoe, alteri vero
Agave mater tua, tertio denique choro Ino.
Et dormiebant omnes corpore solutæ,
aliæ quidem inclinantes tergum ad frondes abietis,
aliæ vero in foliis quercus, ad solum caput
casu ponentes modeste, non ut tu ais,
ebrias poculo et strepitu tibiæ
venari Venerem in silvis solitarias.

Ἡ σὴ δὲ μήτηρ ὠλόλυξεν ἐν μέσαις
σταθεῖσα βάκχαις, ἐξ ὕπνου κινεῖν δέμας,
μυκήμαθ' ὡς ἤκουσε κεροφόρων βοῶν.
Αἳ δ' ἀποβαλοῦσαι θαλερὸν ὀμμάτων ὕπνον
ἀνῇξαν ὀρθαὶ, θαῦμ' ἰδεῖν εὐκοσμίας,
νέαι, παλαιαὶ, παρθένοι τ' ἔτ' ἄζυγες.
Καὶ πρῶτα μὲν καθεῖσαν εἰς ὤμους κόμας,
νεβρίδας τ' ἀνεστείλανθ', ὅσαισιν ἁμμάτων
σύνδεσμ' ἐλέλυτο, καὶ καταστίκτους δορὰς
ὄφεσι κατεζώσαντο λιχμῶσιν γένυν.
Αἳ δ' ἀγκάλαισι δορκάδ' ἢ σκύμνους λύκων
ἀγρίους ἔχουσαι, λευκὸν ἐδίδοσαν γάλα,
ὅσαις νεοτόκοις μαστὸς ἦν σπαργῶν ἔτι,
βρέφη λιπούσαις· ἐπὶ δ' ἔθεντο κισσίνους
στεφάνους δρυός τε μίλακός τ' ἀνθεσφόρου.
Θύρσον δέ τις λαβοῦσ' ἔπαισεν ἐς πέτραν,
ὅθεν δροσώδης ὕδατος ἐκπηδᾷ νοτίς·
ἄλλη δὲ νάρθηκ' ἐς πέδον καθῆκε γῆς,
καὶ τῇδε κρήνην ἐξανῆκ' οἴνου θεός·
ὅσαις δὲ λευκοῦ πώματος πόθος παρῆν,
ἄκροισι δακτύλοισι διαμῶσαι χθόνα
γάλακτος ἑσμοὺς εἶχον· ἐκ δὲ κισσίνων
θύρσων γλυκεῖαι μέλιτος ἔσταζον ῥοαί.
Ὥστ', εἰ παρῆσθα, τὸν θεὸν, τὸν νῦν ψέγεις,
εὐχαῖσιν ἂν μετῆλθες, εἰσιδὼν τάδε.
Ξυνήλθομεν δὲ βουκόλοι καὶ ποιμένες,
κοινῶν λόγων δώσοντες ἀλλήλοις ἔριν,
ὡς δεινὰ δρῶσι θαυμάτων τ' ἐπάξια.
Καί τις πλάνης κατ' ἄστυ καὶ τρίβων λόγων
ἔλεξεν εἰς ἅπαντας· ὦ σεμνὰς πλάκας
ναίοντες ὀρέων, θέλετε θηρασώμεθα
Πενθέως Ἀγαύην μητέρ' ἐκ βακχευμάτων,
χάριν τ' ἄνακτι θώμεθ'; Εὖ δ' ἡμῖν λέγειν
ἔδοξε, θάμνων δ' ἐλλοχίζομεν φόβαις
κρύψαντες αὐτούς. Αἳ δὲ τὴν τεταγμένην
ὥραν ἐκίνουν θύρσον ἐς βακχεύματα,
Ἴακχον ἀθρόῳ στόματι, τὸν Διὸς γόνον,
Βρόμιον καλοῦσαι· πᾶν δὲ συνεβάκχευσ' ὄρος
καὶ θῆρες, οὐδὲν δ' ἦν ἀκίνητον δρόμῳ.
Κυρεῖ δ' Ἀγαύη πλησίον θρώσκουσά μου·
κἀγὼ 'ξεπήδησ', ὡς συναρπάσαι θέλων,
λόχμην κενώσας, ἔνθ' ἐκρυπτόμην δέμας.
Ἡ δ' ἀνεβόησεν· ὦ δρομάδες ἐμαὶ κύνες,
θηρώμεθ' ἀνδρῶν τῶνδ' ὕπ'· ἀλλ' ἕπεσθέ μοι,
ἕπεσθε, θύρσοις διὰ χερῶν ὡπλισμέναι.
Ἡμεῖς μὲν οὖν φεύγοντες ἐξηλύξαμεν
βακχῶν σπαραγμόν· αἳ δὲ νεμομέναις χλόην
μόσχοις ἐπῆλθον χειρὸς ἀσιδήρου μέτα.
Καὶ τὴν μὲν ἂν προσεῖδες εὔθηλον πόριν
μυκωμένην ἔχουσαν ἐν χεροῖν δίχα,
ἄλλαι δὲ δαμάλας διεφόρουν σπαράγμασιν·
εἶδες δ' ἂν ἢ πλευρ', ἢ δίχηλον ἔμβασιν,
ῥιπτόμεν' ἄνω τε καὶ κάτω· κρέμαστα δὲ
ἔσταζ' ὑπ' ἐλάταις ἀναπεφυρμέν' αἵματι.

Tua vero mater exclamavit inter medias
stans Bacchas, ex somno ut excitarent corpus,
postquam audivit mugitum cornigerorum boum.
Istæ vero, excusso ab oculis alto somno,
surrexerunt rectæ, mira visu modestia decoræ;
juniores *puellæ*, grandævæ, et virgines adhuc innuptæ.
Et primum quidem demiserunt comas in humeros,
et aptarunt sibi rursus cervinas pelles, quibus nodorum
vinculum solutum erat, et maculosas pelles
serpentibus cinxerunt lambentibus genam.
Aliæ vero in ulnis capream aut catulos luporum
feros gestantes, dabant candidum lac, [turgida,
quibuscunque ob recens puerperium mamma adhuc erat
infantibus *domi* relictis; et imposuerunt *sibi* hederaceas
coronas, et quernas, et ex smilace florida.
Porro quædam thyrso correpto percussit petram,
unde roscidus aquæ prosiluit humor.
Alia vero ferulam in terræ solum demisit,
et ibi fontem vini emisit deus:
quibusque candidi potus (*lactis*) desiderium aderat,
summis digitis *pedum* dividentes terram,
habebant copiam lactis; atque ex hederaceis
thyrsis stillabant dulces mellis humores:
ita ut, si affuisses, deum, quem nunc vituperas,
votis apprecatus esses, his visis.
Convenimus vero bubulci et pastores ovium,
communis sermonis disceptationem facturi inter nos,
quod stupenda facerent et miraculis digna.
Et quidam qui urbem visitat et peritus est dicendi,
dixit ad omnes: O qui sacra juga
montium habitatis, vultis capiamus
Agaven matrem Penthei ex bacchationibus,
remque gratam regi faciamus? Bene autem nobis dicere
visus est, et insidias struximus in arbustorum frondibus
nos abdentes. Illæ vero constituta
hora commovebant thyrsum ad bacchanalia,
Iacchum conjuncto ore, Jovis filium,
Bromium invocantes: totusque mons simul bacchari incepit,
et *omnes* feræ; nihil autem erat non motum cursu.
At Agave saltabat forte prope me;
et ego prosilui, quippe *eam* corripere volens,
fruticetum relinquens, ubi occultatum habebam corpus.
Illa vero exclamavit: O celeres meæ canes,
captamur ab istis viris; at sequimini me,
sequimini, thyrsis manibus armatæ.
Nos itaque fugientes, evitavimus
lacerationem Baccharum: istæ vero pascentes herbam
vitulos invaserunt cum manu non armata ferro.
Et aliam quidem *Baccham* vidisses mammosam juvencam
mugientem tenere manibus divisam,
aliæ vero vaccas distrahebant lacerationibus:
vidissesque aut latus, aut pedem bifidum
jaci sursum et deorsum: et pendentia *frusta*
stillabant sub abietibus commista sanguine.

Ταῦροι δ' ὑβρισταὶ κεἰς κέρας θυμούμενοι
τὸ πρόσθεν, ἐσφάλλοντο πρὸς γαῖαν δέμας,
μυριάσι χειρῶν ἀγόμενοι νεανίδων.
Θᾶσσον δὲ διεφοροῦντο σαρκὸς ἐνδυτὰ
ἢ σὲ ξυνάψαι βλέφαρα βασιλείοις κόραις.
Χωροῦσι δ' ὥστ' ὄρνιθες ἀρθεῖσαι δρόμῳ
πεδίων ὑποτάσεις, αἳ παρ' Ἀσωποῦ ῥοαῖς
εὔκαρπον ἐκβάλλουσι Θηβαίων στάχυν·
Ὑσίας τ' Ἐρυθράς θ', αἳ Κιθαιρῶνος λέπας
νέρθεν κατῳκήκασιν, ὥστε πολέμιοι,
ἐπεσπεσοῦσαι, πάντ' ἄνω τε καὶ κάτω
διέφερον· ἥρπαζον μὲν ἐκ δόμων τέκνα,
ὁπόσα δ' ἐπ' ὤμοις ἔθεσαν, οὐ δεσμῶν ὕπο
προσείχετ', οὐδ' ἔπιπτεν ἐς μέλαν πέδον,
οὐ χαλκὸς, οὐ σίδηρος· ἐπὶ δὲ βοστρύχοις
πῦρ ἔφερον, οὐδ' ἔκαιεν. Οἱ δ' ὀργῆς ὕπο
ἐς ὅπλ' ἐχώρουν, φερόμενοι βακχῶν ὕπο.
Οὗπερ τὸ δεινὸν ἦν θέαμ' ἰδεῖν, ἄναξ.
Τὰς μὲν γὰρ οὐχ ἥμασσε λογχωτὸν βέλος,
κεῖναι δὲ θύρσους ἐξανιεῖσαι χερῶν
ἐτραυμάτιζον κἀπενώτιζον φυγῇ
γυναῖκες ἄνδρας, οὐκ ἄνευ θεῶν τινος.
Πάλιν δ' ἐχώρουν ὅθεν ἐκίνησαν πόδα,
κρήνας ἐπ' αὐτὰς, ἃς ἀνῆκ' αὐταῖς θεός·
νίψαντο δ' αἷμα, σταγόνα δ' ἐκ παρηΐδων
γλώσσῃ δράκοντες ἐξεφαίδρυνον χροός.
Τὸν δαίμον' οὖν τόνδ', ὅστις ἔστ', ὦ δέσποτα,
δέχου πόλει τῇδ', ὡς τά τ' ἄλλ' ἐστὶν μέγας
κἀκεῖνό φασιν αὐτὸν, ὡς ἐγὼ κλύω,
τὴν παυσίλυπον ἄμπελον δοῦναι βροτοῖς.
Οἴνου δὲ μηκέτ' ὄντος οὐκ ἔστιν Κύπρις,
οὐδ' ἄλλο τερπνὸν οὐδὲν ἀνθρώποις ἔτι.

ΧΟΡΟΣ.

Ταρβῶ μὲν εἰπεῖν τοὺς λόγους ἐλευθέρους
ἐς τὸν τύραννον, ἀλλ' ὅμως εἰρήσεται·
Διόνυσος ἥσσων οὐδενὸς θεῶν ἔφυ.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Ἤδη τόδ' ἐγγὺς, ὥστε πῦρ, ἐφάπτεται
ὕβρισμα βακχῶν, ψόγος ἐς Ἕλληνας μέγας.
Ἀλλ' οὐκ ὀκνεῖν δεῖ· στεῖχ' ἐπ' Ἠλέκτρας ἰὼν
πύλας· κέλευε πάντας ἀσπιδηφόρους
ἵππων τ' ἀπαντᾶν ταχυπόδων ἐπεμβάτας,
πέλτας θ' ὅσοι πάλλουσι, καὶ τόξων χερὶ
ψάλλουσι νευρὰς, ὡς ἐπιστρατεύσομεν
βάκχαισιν. Οὐ γὰρ ἀλλ' ὑπερβάλλει τάδε,
εἰ πρὸς γυναικῶν πεισόμεσθ' ἃ πάσχομεν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Πείθει μὲν οὐδὲν, τῶν ἐμῶν λόγων κλύων,
Πενθεῦ· κακῶς δὲ πρὸς σέθεν πάσχων ὅμως
οὔ φημι χρῆναί σ' ὅπλ' ἐπαίρεσθαι θεῷ,
ἀλλ' ἡσυχάζειν· Βρόμιος οὐκ ἀνέξεται
κινοῦντα βάκχας εὐίων ὀρῶν ἄπο.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Οὐ μὴ φρενώσεις μ', ἀλλὰ δέσμιος φυγὼν

Tauri etiam feroces et in cornua irascentes
ante, sternebantur corporibus ad terram,
impulsi innumeris manibus puellarum.
Citius vero distrahebantur carnium tegumentis *spoliati*,
quam tu committeres palpebras regiis pupillis.
Feruntur autem, ut aves, in aerem sublatæ cursu
camporum in extensam planitiem, quæ ad Asopi fluenta
frugiferam emittit Thebanam segetem;
et Hysias Erythrasque, quæ sub Cithæronis jugo
sitæ sunt, tanquam hostes,
irruentes, omnia sursum atque deorsum
dissipaverunt : rapuerunt ex ædibus liberos,
et quidquid humeris imposuerunt, *vel* sine vinculis
adhærebat, neque prolabebatur in nigrum solum,
non æs, non ferrum : in capillis etiam
ignem *raptum* ferebant, neque urebat *eas*. Isti (*pastores*) [vero præ ira
ad arma ruebant, a Bacchis spoliati.
Ibi mirum erat videre spectaculum, rex.
Has enim non vulnerabat cuspide munitum telum;
ipsæ vero thyrsos emittentes manibus,
vulnera faciebant, et terga vertere cogebant fuga
feminæ viros, non sine deo aliquo *juvante*.
Rursus autem iverunt *eo*, unde moverant pedem,
ad fontes ipsos, quos emisit ipsis deus :
abluerunt que sibi sanguinem, et guttas e genis *profluentes*
lingua serpentes abstergebant a corpore.
Deum igitur huncce, quisquis est, o domine,
recipe in hanc civitatem, quia et in ceteris magnus est,
et illud aiunt de eo, ut ego audio,
curarum sedatricem vitem dedisse mortalibus.
Vino autem sublato, non est Venus,
neque ulla alia voluptas hominibus amplius.

CHORUS.

Metuo quidem verba libere dicere
ad regem, sed tamen dicentur :
Bacchus inferior nullo deorum est.

PENTHEUS.

Jam ecce prope, sicut ignis, attingit ista
Baccharum petulantia, dedecus ingens apud Græcos.
At vero non cunctandum est : vade discedens ad Electram
portam : jube omnes scutatos
equorumque velocipedum conscensores præsto *mihi* esse,
et quotquot vibrant peltas, et manu arcuum
pulsant nervos, quoniam bellum inferemus
Bacchis. Nam profecto modum excedunt hæc,
si a mulieribus patiamur quæ patimur.

BACCHUS.

Obtemperas nihil, audiens mea verba,
Pentheu; sed male a te quamvis tracter, tamen
dico te non debere arma inferre deo,
sed quiescere : Bromius non patietur
te pellere Bacchas ab eviis montibus.

PENTHEUS.

Noli me corrigere : sed cum vinculis licet constrictus eva-[seris,

σώσει τόδ', ἤ σοι πάλιν ἀναστρέψω δίκην.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Θύοιμ' ἂν αὐτῷ μᾶλλον ἢ θυμούμενος
πρὸς κέντρα λακτίζοιμι, θνητὸς ὢν θεῷ.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Θύσω φόνον γε θῆλυν, ὥσπερ ἄξιαι,
πολὺν ταράξας ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Φευξεῖσθε πάντες· καὶ τόδ' αἰσχρὸν, ἀσπίδας
θύρσοισι βακχῶν ἐκτρέπειν χαλκηλάτους.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Ἀπόρῳ γε τῷδε συμπεπλέγμεθα ξένῳ,
ὡς οὔτε πάσχων οὔτε δρῶν σιγήσεται.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὦ τᾶν, ἔτ' ἔστιν εὖ καταστῆσαι τάδε.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Τί δρῶντα; δουλεύοντα δουλείαις ἐμαῖς;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐγὼ γυναῖκας δεῦρ' ὅπλων ἄξω δίχα.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Οἴμοι· τόδ' ἤδη δόλιον εἰς με μηχανᾷ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ποῖόν τι, σῶσαί σ' εἰ θέλω τέχναις ἐμαῖς;

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Ξυνέθεσθε κοινῇ τάδ', ἵνα βακχεύητ' ἀεί.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Καὶ μὴν ξυνεθέμην, τοῦτό γ' ἴσθι, τῷ θεῷ.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Ἐκφέρετέ μοι δεῦρ' ὅπλα· σὺ δὲ παῦσαι λέγων.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἆ.
Βούλει σφ' ἐν ὄρεσι συγκαθημένας ἰδεῖν;

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Μάλιστα, μυρίον γε δοὺς χρυσοῦ σταθμόν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τί δ' εἰς ἔρωτα τοῦδε πέπτωκας μέγαν;

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Λυπρῶς νιν εἰσίδοιμ' ἂν ἐξοινωμένας.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὅμως δ' ἴδοις ἂν ἡδέως ἅ σοι πικρά;

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Σάφ' ἴσθι, σιγῇ γ' ὑπ' ἐλάταις καθήμενος.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἀλλ' ἐξιχνεύσουσίν σε, κἂν ἔλθῃς λάθρα.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Ἀλλ' ἐμφανῶς· καλῶς γὰρ ἐξεῖπας τάδε.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἄγωμεν οὖν σε, κἀπιχειρήσεις ὁδῷ;

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Ἄγ' ὡς τάχιστα· τοῦ χρόνου δέ γ' οὐ φθονῶ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Στεῖλαί νυν ἀμφὶ χρωτὶ βυσσίνους πέπλους.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Τί δὴ τόδ'; ἐς γυναῖκας ἐξ ἀνδρὸς τελῶ;

---

conserva tibi hoc *lucrum;* alioqui iterum in te convertam [pœnam.

BACCHUS.

Potius ipsi sacra fecerim, quam furens recalcitraverim adversus stimulum, ipse mortalis contra [deum.

PENTHEUS.

Faciam sacra, cædem videlicet femineam, ut meritæ sunt, multam concitans in Cithæronis jugis.

BACCHUS.

Fugietis omnes : atque hoc turpe *est,* scuta *vos* ænea avertere propter thyrsos Baccharum.

PENTHEUS.

Cum intractabili hospite isto negotium habemus, quippe nec quum patitur, nec quum agit (i. e. *nec quum castigatur, nec quum nos castigantes eludit*), tacebit.

BACCHUS.

O amice, adhuc licet ista recte componere.

PENTHEUS.

Quid faciendo? an serviendo servitiis meis?

BACCHUS.

Ego mulieres huc adducam sine armis.

PENTHEUS.

Hei mihi! hoc jam dolosum in me machinaris.

BACCHUS.

Quodnam? si servare te cupio meis artibus?

PENTHEUS.

Inter vos pacti estis hoc communiter, ut bacchemini [semper.

BACCHUS.

Pactus quidem sum, hoc certo scias, cum deo.

PENTHEUS.

Efferte mihi huc arma : tu vero desine loqui.

BACCHUS.

Ah!
Vis ipsas in montibus una sedentes videre?

PENTHEUS.

Maxime, dans adeo magnum auri pondus.

BACCHUS.

Cur vero incidisti in hujus rei desiderium vehemens?

PENTHEUS.

Cum dolore suo ipsas viderem vino gravatas.

BACCHUS.

Velles vero quæ tibi acerba *futura sunt,* tamen videre li- [bentet?

PENTHEUS.

Plane *hoc* scias, *et* tacite quidem sedens sub abietibus.

BACCHUS.

Verum investigabunt te, etiamsi clam veneris.

PENTHEUS.

At palam *veniam :* recte enim hoc dixisti.

BACCHUS.

Ducam igitur te, et aggredieris viam?

PENTHEUS.

Duc quam celerrime : tempus vero, *quo opus est,* largior.

BACCHUS.

Compone igitur circa corpus byssinas vestes.

PENTHEUS.

Cur vero hoc? inter mulieres ex viro censear?

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Μή σε κτάνωσιν, ἢν ἀνὴρ ὀφθῇς ἐκεῖ.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Εὖ γ' εἶπας αὐτὸ, καί τις εἶ πάλαι σοφός.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Διόνυσος ἡμᾶς ἐξεμούσωσεν τάδε.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Πῶς οὖν γένοιτ' ἂν ἃ σύ με νουθετεῖς καλῶς;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἐγὼ στελῶ σε, δωμάτων ἔσω μολών.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Τίνα στολήν; ἦ θῆλυν; ἀλλ' αἰδώς μ' ἔχει.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Οὐκέτι θεατὴς μαινάδων πρόθυμος εἶ.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Στολὴν δὲ τίνα φῂς ἀμφὶ χρῶτ' ἐμὸν βαλεῖν;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Κόμην μὲν ἐπὶ σῷ κρατὶ ταναὸν ἐκτενῶ.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Τὸ δεύτερον δὲ σχῆμα τοῦ κόσμου τί μοι;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Πέπλοι ποδήρεις· ἐπὶ κάρᾳ δ' ἔσται μίτρα.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Ἦ καί τι πρὸς τοῖσδ' ἄλλο προσθήσεις ἐμοί;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Θύρσον γε χειρὶ, καὶ νεβροῦ στικτὸν δέρας.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Οὐκ ἂν δυναίμην θῆλυν ἐνδῦναι στολήν.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἀλλ' αἷμα θήσεις, ξυμβαλὼν βάκχαις μάχην.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Ὀρθῶς· μολεῖν χρὴ πρῶτον ἐς κατασκοπήν.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Σοφώτερον γοῦν ἢ κακοῖς θηρᾶν κακά.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Καὶ πῶς δι' ἄστεως εἶμι Καδμείους λαθών;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ὁδοὺς ἐρήμους ἴμεν· ἐγὼ δ' ἡγήσομαι.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Πᾶν κρεῖσσον ὥστε μὴ 'γγελᾶν βάκχας ἐμοί.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἐλθόντ' ἐς οἴκους ἂν δοκῇ βουλεύσομεν.
ΠΕΝΘΕΥΣ.
Ἔξεστι· πάντῃ τό γ' ἐμὸν εὐτρεπὲς πάρα.
Στείχοιμ' ἄν· ἢ γὰρ ὅπλ' ἔχων πορεύσομαι,
ἢ τοῖσι σοῖσι πείσομαι βουλεύμασιν.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Γυναῖκες, ἀνὴρ ἐς βόλον καθίσταται·
ἥξει δὲ βάκχας, οὗ θανὼν δώσει δίκην.
Διόνυσε, νῦν σὸν ἔργον· οὐ γὰρ εἶ πρόσω,
τισώμεθ' αὐτόν. Πρῶτα δ' ἔκστησον φρενῶν,
ἐνεὶς ἐλαφρὰν λύσσαν· ὡς φρονῶν μὲν εὖ
οὐ μὴ θελήσῃ θῆλυν ἐνδῦναι στολήν,
ἔξω δ' ἐλαύνων τοῦ φρονεῖν ἐνδύσεται.

BACCHUS.
Ne te interficiant, si vir ibi videaris.
PENTHEUS.
Recte hoc dixisti : atque es aliquis longo usu peritus.
BACCHUS.
Bacchus nos docuit hæc.
PENTHEUS.
Quomodo igitur fient *ista*, quæ tu me mones, recte?
BACCHUS.
Ego ornabo te, in domum ingressus.
PENTHEUS.
Quo ornatu? an femineo? sed pudet me.
BACCHUS.
Non amplius spectator Mænadum alacer es.
PENTHEUS.
Quem igitur ornatum ais te induturum esse meo corpori?
BACCHUS.
Prolixam quidem comam in capite tuo extendam.
PENTHEUS.
Secunda vero species ornatus quænam *erit* mihi?
BACCHUS.
Pepli talares, et supra caput erit mitra.
PENTHEUS.
An præter hæc etiam aliquid aliud addes mihi?
BACCHUS.
Thyrsum manibus, et maculosam hinnuli pellem.
PENTHEUS.
Non possim femineam induere vestem.
BACCHUS.
At *tum* cædis causa eris, committens prælium cum Bacchis.
PENTHEUS.
Recte *dicis* : primum oportet exploratum ire.
BACCHUS.
Consultius profecto *fuerit hoc*, quam malis venari mala.
PENTHEUS.
At quomodo per urbem ibo clam Thebanis?
BACCHUS.
Per vias latentes ibimus : ego vero dux ero.
PENTHEUS.
Quidvis satius *mihi est*, ut ne Bacchæ me derideant.
BACCHUS.
Ingressi domum, quæ visa fuerint decernemus.
PENTHEUS.
Non repugno : omni modo ego sum paratus.
Vadam *intus;* aut enim milites mecum habens proficiscar,
aut tuis obtemperabo consiliis *muliebres vestes induens*.
BACCHUS.
Mulieres, vir iste in rete incidit :
et veniet ad Bacchas, ubi moriens pœnas dabit.
Bacche, nunc tuum opus *est*, non enim procul abes,
ulciscamur eum. Primum autem deturba *eum* mente,
immittens levem rabiem : nam sanam quidem mentem habens
neutiquam velit induere femineas vestes,
sed extra mentis sanitatem evagans, induet.

Χρήζω δέ νιν γέλωτα Θηβαίοις ὀφλεῖν
γυναικόμορφον ἀγόμενον δι' ἄστεως,
ἐκ τῶν ἀπειλῶν τῶν πρὶν, αἷσι δεινὸς ἦν.
Ἀλλ' εἶμι κόσμον, ὅνπερ εἰς Ἅδου λαβὼν
ἄπεισι, μητρὸς ἐκ χεροῖν κατασφαγεὶς,
Πενθεῖ προσάψων· γνώσεται δὲ τὸν Διὸς
Διόνυσον, ὃς πέφυκεν, ἐν τέλει, θεὸς
δεινότατος, ἀνθρώποισι δ' ἠπιώτατος.

ΧΟΡΟΣ.

Ἆρ' ἐν παννυχίοις χοροῖς — Στρ.
θήσω ποτὲ λευκὸν
πόδ' ἀναβακχεύουσα, δέρην
εἰς αἰθέρα δροσερὸν
ῥίπτουσ', ὡς νεβρὸς χλοεραῖς
ἐμπαίζουσα λείμακος ἡδοναῖς,
ἡνίκ' ἂν φοβερὸν φύγῃ
θήραμ' ἔξω φυλακᾶς
εὐπλέκτων ὑπὲρ ἀρκύων,
θωΰσσων δὲ κυναγέτας
συντείνῃ δρόμημα κυνῶν·
μόχθοις δ' ὠκυδρόμοις τ' ἀελ-
λαις θρώσκει πεδίον
παραποτάμιον, ἡδομένα
βροτῶν ἐρημίαις,
σκιαροκόμου τ' ἐν ἔρνεσιν ὕλας.
Τί τὸ σοφὸν, ἢ τί τὸ κάλλιον
παρὰ θεῶν γέρας ἐν βροτοῖς,
ἢ χεῖρ' ὑπὲρ κορυφᾶς
τῶν ἐχθρῶν κρείσσω κατέχειν;
Ὅ τι καλὸν φίλον ἀεί.

Ὁρμᾶται μόλις, ἀλλ' ὅμως — Ἀντ.
πιστόν τό γε θεῖον
σθένος· ἀπευθύνει δὲ βροτῶν
τούς τ' ἀγνωμοσύναν
τιμῶντας καὶ μὴ τὰ θεῶν
αὔξοντας σὺν μαινομένᾳ δόξᾳ.
Κρυπτεύουσι δὲ ποικίλως
δαρὸν χρόνου πόδα καὶ
θηρῶσιν τὸν ἄσεπτον. Οὐ
γὰρ κρεῖσσόν ποτε τῶν νόμων
γιγνώσκειν χρὴ καὶ μελετᾶν.
Κούφα γὰρ δαπάνα νομί-
ζειν ἰσχὺν τόδ' ἔχειν,
ὅ τι ποτ' ἄρα τὸ δαιμόνιον,
τό τ' ἐν χρόνῳ μακρῷ
νόμιμον ἀεὶ φύσει τε πεφυκός.
Τί τὸ σοφὸν, ἢ τί τὸ κάλλιον
παρὰ θεῶν γέρας ἐν βροτοῖς,
ἢ χεῖρ' ὑπὲρ κορυφᾶς
τῶν ἐχθρῶν κρείσσω κατέχειν;
Ὅ τι καλὸν φίλον ἀεί.

Εὐδαίμων μὲν ὃς ἐκ θαλάσσας — Ἐπῳδ.
ἔφυγε κῦμα, λιμένα δ' ἔκιχεν·
εὐδαίμων δ' ὃς ὕπερθε μόχθων

Volo autem ipsum præbere risum Thebanis
in habitu femineo ductum per urbem,
post priores minas, quibus terribilis erat.
Sed vado ornatum, quo accepto ad inferos
descendet interfectus matris manibus,
Pentheo induturus. Cognoscet vero postremo Jovis filius
Bacchus quis sit, qui deus *est*
gravissimus, hominibusque mitissimus.

CHORUS.

Ergo in nocturnis choreis
ponam aliquando candidum
pedem bacchans, cervicem
in roscidum aerem
jactans, veluti hinnulus in viridantibus
deliciis prati ludens,
quando effugit terribilem
venationem extra custodiam
super retia bene texta,
et vociferans venator
intendit cursum canum:
et laboribus et rapido turbine *hinnulus*
saltat per planitiem
flumine irriguam, gaudens
hominibus deserta solitudine,
opacæque per frondes silvæ.
Quodnam *est vere* sapiens, aut quid pulcrius
munus a diis *datum* inter homines,
quam manum supra verticem
hostium habere victricem?
Quod pulcrum *est*, semper *est* gratum.
Venit tarde, sed tamen
certum *est nec fallit* divinum
robur, et castigat homines
qui iniquitatem
colunt et deorum numen non
venerantur insana *perversi* opinione.
Occultis enim insidiis *dii* celant callide
tardum temporis pedem, et
venantur impium. Haud
enim unquam *aliquid* leges excedens
cogitare convenit et meditari.
Levis enim *est* laboris existimare,
robur habere
divinum numen, quodcumque tandem illud *sit*,
quodque longo tempore
jus *consecratum est* perpetuo et natura constitit.
Quodnam *est vere* sapiens, aut quod pulcrius
a diis *datum* munus inter homines,
quam manum supra verticem
hostium habere victricem?
Quod pulcrum *est*, semper *est* gratum.
Beatus ille, qui ex mari
effugit fluctus et attigit portum:
beatus etiam, qui superior laboribus

ἐγένεθ'· ἕτερα δ' ἕτερος ἕτερον
ὄλβῳ καὶ δυνάμει παρῆλθεν.
Μυρίαι μυρίοισιν
ἔτ' εἰσ' ἐλπίδες· αἱ μὲν
τελευτῶσιν ἐν ὄλβῳ
βροτοῖς, αἱ δ' ἀπέβησαν·
τὸ δὲ κατ' ἦμαρ ὅτῳ βίοτος
εὐδαίμων, μακαρίζω.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Σὲ τὸν πρόθυμον ὄνθ' ἃ μὴ χρεὼν ὁρᾶν
σπεύδοντά τ' ἀσπούδαστα, Πενθέα λέγω,
ἔξιθι πάροιθε δωμάτων, ὄφθητί μοι,
σκευὴν γυναικὸς μαινάδος βάκχης ἔχων,
μητρός τε τῆς σῆς καὶ λόχου κατάσκοπος·
πρέπεις δὲ Κάδμου θυγατέρων μορφὴν μιᾷ.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Καὶ μὴν ὁρᾶν μοι δύο μὲν ἡλίους δοκῶ,
δισσὰς δὲ Θήβας καὶ πόλισμ' ἑπτάστομον·
καὶ ταῦρος ἡμῖν πρόσθεν ἡγεῖσθαι δοκεῖς,
καὶ σῷ κέρατε κρατὶ προσπεφυκέναι.
Ἀλλ' ἦ ποτ' ἦσθα θήρ; τεταύρωσαι γὰρ οὖν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὁ θεὸς ὁμαρτεῖ, πρόσθεν ὢν οὐκ εὐμενής,
ἔνσπονδος ἡμῖν. Νῦν δ' ὁρᾷς ἃ χρή σ' ὁρᾶν.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Τί φαίνομαι δῆτ'; οὐχὶ τὴν Ἰνοῦς στάσιν,
ἢ τὴν Ἀγαύης ἑστάναι, μητρός γ' ἐμῆς;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Αὐτὰς ἐκείνας εἰσορᾶν δοκῶ σ' ὁρῶν.
Ἀλλ' ἐξ ἕδρας σοι πλόκαμος ἐξέστηχ' ὅδε,
οὐχ ὡς ἐγώ νιν ὑπὸ μίτρᾳ καθήρμοσα.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Ἔνδον προσείων αὐτὸν ἀνασείων τ' ἐγὼ
καὶ βακχιάζων ἐξ ἕδρας μεθώρμισα.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἀλλ' αὐτὸν ἡμεῖς, οἷς σε θεραπεύειν μέλει,
πάλιν καταστελοῦμεν. Ἀλλ' ὄρθου κάρα.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Ἰδού, σὺ κόσμει· σοὶ γὰρ ἀνακείμεσθα δή.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ζῶναί τέ σοι χαλῶσι, κοὐχ ἑξῆς πέπλων
στολίδες ὑπὸ σφυροῖσι τείνουσιν σέθεν.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Κἀμοὶ δοκοῦσι παρά γε δεξιὸν πόδα·
τἀνθένδε δ' ὀρθῶς παρὰ τένοντ' ἔχει πέπλος.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἦ πού με τῶν σῶν πρῶτον ἡγήσει φίλων,
ὅταν παράλογον σώφρονας βάκχας ἴδῃς.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Πότερα δὲ θύρσον δεξιᾷ λαβὼν χερί,
ἢ τῇδε, βάκχῃ μᾶλλον εἰκασθήσομαι;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐν δεξιᾷ χρὴ χἅμα δεξιῷ ποδὶ
αἴρειν νιν· αἰνῶ δ' ὅτι μεθέστηκας φρενῶν.

evasit : alia vero ratione alius alium
felicitate et potentia superat.
Infinitæ infinitis
adhuc adsunt spes : *quarum* aliæ
exitum habent in opulentia
mortalibus, aliæ vero evanescunt;
illud autem, in diem si cui vita *est*
beata, felix puto.

BACCHUS.

Te cupidum videre ea, quæ non fas *est*,
et tentantem non tentanda, Pentheum appello,
egredere ante ædes, in conspectum mihi prodi,
indutus ornatu mulieris Mænadis Bacchæ,
tuæ matris et agminis *bacchici* speculator :
es vero similis figura uni filiarum Cadmi.

PENTHEUS.

Atqui mihi videor videre duos soles,
geminasque Thebas et oppidum septem portarum;
et taurus *ipse* nobis præire videris,
et tuo capiti cornua adnata esse *videntur*.
At num revera es fera? formam enim nunc tauri geris.

BACCHUS.

Deus nobiscum vadit, antea haud propitius,
confœderatus nunc. Jam vero vides ea, quæ te videre convenit.

PENTHEUS.

Quid videor tandem *esse*? nonne Inus statum
aut Agavæ, matris videlicet meæ, *meo statu* referre?

BACCHUS.

Illas ipsas me videre existimo, cum te intueor.
Verum e loco *suo* tibi motus est hic cincinnus,
non *ita dispositus*, ut ego ipsum sub mitra composueram.

PENTHEUS.

Intus ego prorsum rursumque ipsum concutiens
et bacchans extra sedem ejeci.

BACCHUS.

Sed nos, quibus te ornare curæ est, eum
rursus componemus. Verum erige caput.

PENTHEUS.

Ecce, ornato tu; ex te enim jam pendemus.

BACCHUS.

Zonæque sunt tibi laxatæ, neque ordine vestium
plicæ tenduntur ad talos tuos.

PENTHEUS.

Et mihi videntur *ita* ad dextrum quidem pedem :
ab hac vero parte juxta *pedis* tendinem recte peplus habet.

BACCHUS.

Sane existimabis me primum tuorum amicorum,
quando præter opinionem videbis Bacchas *esse* modestas.

PENTHEUS.

Utrum vero thyrsum dextra tenens manu,
aut hacce *altera*, Bacchæ magis similis ero?

BACCHUS.

In dextra convenit et simul dextro pede
tollere eum : laudo vero, quod mutasti mentem.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Ἆρ' ἂν δυναίμην τὰς Κιθαιρῶνος πτύχας
αὐταῖσι βάκχαις τοῖς ἐμοῖς ὤμοις φέρειν;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Δύναι' ἄν, εἰ βούλοιο· τὰς δὲ πρὶν φρένας
οὐκ εἶχες ὑγιεῖς, νῦν δ' ἔχεις οἵας σε δεῖ.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Μοχλοὺς φέρωμεν, ἢ χεροῖν ἀνασπάσω,
κορυφαῖς ὑποβαλὼν ὦμον ἢ βραχίονα;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Μὴ σύ γε τὰ Νυμφῶν διολέσῃς ἱδρύματα
καὶ Πανὸς ἕδρας, ἔνθ' ἔχει συρίγματα.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Καλῶς ἔλεξας· οὐ σθένει νικητέον
γυναῖκας, ἐλάταισιν δ' ἐμὸν κρύψω δέμας.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Κρύψει σὺ κρύψιν ἥν σε κρυφθῆναι χρεών,
ἐλθόντα δόλιον μαινάδων κατάσκοπον.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Καὶ μὴν δοκῶ σφᾶς ἐν λόχμαις ὄρνιθας ὡς
λέκτρων ἔχεσθαι φιλτάτοις ἐν ἕρκεσιν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οὐκοῦν ἐπ' αὐτὸ τοῦτ' ἀποστέλλει φύλαξ·
λήψει δ' ἴσως σφᾶς, ἢν σὺ μὴ ληφθῇς πάρος.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Κόμιζε διὰ μέσης με Θηβαίας χθονός·
μόνος γάρ εἰμ' αὐτῶν ἀνὴρ τολμῶν τόδε.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Μόνος σὺ πόλεως τῆσδ' ὑπερκάμνεις, μόνος·
τοιγάρ σ' ἀγῶνες ἀναμένουσιν, οὓς ἐχρῆν.
Ἕπου δέ· πομπὸς δ' εἶμ' ἐγὼ σωτήριος,
κεῖθεν δ' ἀπάξει σ' ἄλλος.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Ἡ τεκοῦσά γε.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐπίσημον ὄντα πᾶσιν.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Ἐπὶ τόδ' ἔρχομαι.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Φερόμενος ἥξεις

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Ἁβρότητ' ἐμὴν λέγεις.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

ἐν χερσὶ μητρός.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Καὶ τρυφᾶν μ' ἀναγκάσεις.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τρυφάς γε τοιάσδ'.

ΠΕΝΘΕΥΣ.

Ἀξίων μὲν ἅπτομαι.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Δεινὸς σὺ, δεινὸς κἀπὶ δείν' ἔρχει πάθη,
ὥστ' οὐρανῷ στηρίζον εὑρήσεις κλέος.
Ἔκτειν', Ἀγαύη, χεῖρας, αἵ θ' ὁμόσποροι

PENTHEUS.

Possumne montis Cithæronis juga
cum ipsis Bacchis *in* meis humeris gestare?

BACCHUS.

Poteris, si velis : priorem vero mentem
non habuisti sanam; nunc vero habes qualem te *habere* [oportet.

PENTHEUS.

Vectes feramus, aut manibus revellam,
verticibus supponens humerum aut brachium?

BACCHUS.

Ne tu Nympharum evertas loca,
et Panis sedem, ubi solet fistula ludere.

PENTHEUS.

Recte dixisti : non robore vincendæ sunt
mulieres, sed *in* abietibus meum occultabo corpus.

BACCHUS.

Occultaberis tu occultatione, qua te decet occultari,
profectum fraudulentum Mænadum speculatorem.

PENTHEUS.

Atqui mihi videor eas in silvis, velut aves,
comprehendere in lectorum jucundissimis retibus.

BACCHUS.

Ergo ad hoc ipsum contendis explorator :
capies autem eas fortasse, si tu prius non fueris captus.

PENTHEUS.

Deduc me per mediam Thebanam terram :
solus enim ex ipsis (*Thebanis*) sum vir, qui hoc audeo.

BACCHUS.

Solus tu pro hac civitate laboras, solus :
itaque manent te certamina, qualia oportet.
Sequere vero; deductor enim ego ibo salutaris;
illinc vero abducet te alius.

PENTHEUS.

Sane genitrix.

BACCHUS.

Conspicuum omnibus.

PENTHEUS.

Ad illud pergo.

BACCHUS.

Redibis gestatus

PENTHEUS.

Hanc mollitiem meam narras.

BACCHUS.

in manibus matris.

PENTHEUS.

Et deliciari me coges.

BACCHUS.

Talibus quidem deliciis, *quales te manent.*

PENTHEUS.

Dignas quidem me res aggredior.

BACCHUS.

Metuendus *es* tu, metuendus, et ad terribiles proficisceris [clades,
ita ut invenias gloriam cœlo affixam.
Extende, Agave, manus, et *reliquæ* sorores

Κάδμου θυγατέρες· τὸν νεανίαν ἄγω
τόνδ' εἰς ἀγῶνα μέγαν· ὁ νικήσων δ' ἐγὼ
καὶ Βρόμιος ἔσται· τἄλλα δ' αὐτὸ σημανεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἴτε, θοαὶ Λύσσης κύνες, ἴτ' εἰς ὄρος, Στρ.
θίασον ἔνθ' ἔχουσι Κάδμου κόραι,
ἀνοιστρήσατέ νιν
ἐπὶ τὸν ἐν γυναικομίμῳ στολᾷ
μαινάδων κατάσκοπον λυσσώδη.
Μάτηρ πρῶτά νιν λευρᾶς ἀπὸ πέτρας ἢ
σκόλοπος ὄψεται
δοκεύοντα· μαινάσιν δ' ἀπύσει·
τίς ὅδε Καδμείων
μαστὴρ οὔριον δρόμον ἐς ὄρος, ἐς ὄρος
ἔμολεν, ὦ βάκχαι; τίς ἄρα νιν ἔτεκεν;
Οὐ γὰρ ἐξ αἵματος γυναικῶν ἔφυ,
λεαίνας δέ τινος ὅδ' ἢ Γοργόνων Λιβυσσᾶν γένος.
Ἴτω δίκα φανερὸς, ἴτω ξιφηφόρος,
φονεύουσα λαιμῶν διαμπὰξ
τὸν ἄθεον, ἄνομον, ἄδικον Ἐχίονος
γόνον γηγενῆ·
ὃς ἀδίκῳ γνώμᾳ παρανόμῳ τ' ὀργᾷ Ἀντ.
περὶ σὰ, Βάκχι', ὄργια ματρός τε σᾶς
μανεῖσα πραπίδι
παρακόπῳ τε λήματι στέλλεται,
τὸν ἀνίκατον ὡς κρατήσων βίᾳ.
Γνώμαν σώφρον', ἃ θνατοῖς ἀπρόφασιστος
εἰς τὰ θεῶν ἔφυ,
βροτείαν τ' ἔχειν, ἄλυπος βίος.
Τὸ σοφὸν οὐ φθόνῳ
χαίρω θηρεύουσα· τὰ δ' ἕτερα μεγάλα
φανερά τ' ἦν, ἀεὶ ἐπὶ τὰ καλὰ βίον
ἦμαρ εἰς νύκτα τ' εὖ ἄγοντ' εὐσεβεῖν,
τὰ δ' ἔξω νόμιμα δίκας ἐκβαλόντα τιμᾶν θεούς.
Ἴτω δίκα φανερὸς, ἴτω ξιφηφόρος,
φονεύουσα λαιμῶν διαμπὰξ
τὸν ἄθεον, ἄνομον, ἄδικον Ἐχίονος
τόκον γηγενῆ.
Φάνηθι ταῦρος ἢ πολύκρανος ἰδεῖν Ἐπῳδ.
δράκων ἢ πυριφλέγων ὁρᾶσθαι λέων.
Ἴθ', ὦ Βάκχε, θηραγρέτᾳ βακχᾶν
γελῶντι προσώπῳ βρόχον περίβαλε θανάσιμον
ἐπ' ἀγέλαν πεσόντα τὰν μαινάδων.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὦ δῶμ', ὃ πρίν ποτ' εὐτυχεῖς ἀν' Ἑλλάδα,
Σιδωνίου γέροντος, ὃς τὸ γηγενὲς
δράκοντος ἔσπειρ' ὄφεος ἐν γαίᾳ θέρος,
ὥς σε στενάζω, δοῦλος ὢν μὲν, ἀλλ' ὅμως
χρηστοῖσι δούλοις συμφορὰ τὰ δεσποτῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ' ἔστιν; ἐκ βακχῶν τι μηνύεις νέον;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Πενθεὺς ὄλωλε, παῖς Ἐχίονος πατρός.

Cadmi filiæ: juvenem duco
huncce in magnum certamen: victor autem ego
et Bromius erit; cætera vero res ipsa indicabit.

CHORUS.

Ite, celeres Furoris canes, ite in montem,
ubi cœtum bacchicum habent Cadmi filiæ,
exstimulate ipsas
adversus istum muliebri ornatu indutum
speculatorem rabiosum Mænadum.
Mater primum eum a lævi petra aut
ab aliqua arbore speculantem
conspiciet, et Mænadibus clamabit:
Quisnam hic ex Cadmeis
investigator secundo cursu in montem, in montem
venit, o Bacchæ? quis eum genuit?
Non enim ex sanguine muliebri natus est,
sed leænæ alicujus iste aut Gorgonum Libycarum *est* genus.
Veniat Justitia manifesta, veniat ensem ferens,
necans per medium guttur
impium, sceleratum, jura violantem Echionis
filium terrigenam:
qui iniqua mente et scelesto impetu
ad tua, Bacche, orgia et matris tuæ
furiosa mente
et deliro spiritu proficiscitur,
tanquam invictum *numen* vi superaturus.
Mentem modestam, quæ mortalibus promta sit in officiis
erga deos præstandis,
humanaque sentientem habere, vita *est* doloris expers.
Sapientiam citra invidiam
libenter consequor: illud autem alterum magnum
est et illustre, semper ad honesta vitam
per diem usque ad noctem recte dirigentem, pie agere,
et quæ contra fas instituta sunt rejicientem colere deos.
Veniat Justitia manifesta, veniat ensem ferens,
necans per medium guttur
impium, sceleratum, jura violantem Echionis
filium terrigenam.
Appare taurus, aut multiceps visu
draco, aut ardens adspectu leo.
Age, o Bacche, venatori Baccharum
ridenti vultu injice laqueum exitialem
in turbam Mænadum incidenti.

NUNCIUS.

O domus, quæ quondam florebas per Græciam,
Sidonii senis, qui terrigenam
draconis messem serpentinam seminavit in terra:
ut te deploro, servus licet sim, sed tamen
frugi servis calamitas *est* res *cadens* dominorum.

CHORUS.

Quidnam est? a Bacchis ecquid novi nuncias?

NUNCIUS.

Pentheus periit, filius patris Echionis.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦναξ Βρόμιε, μέγας θεὸς φαίνει μέγας.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Πῶς φῄς; τί τοῦτ' ἔλεξας; ἢ 'πὶ τοῖς ἐμοῖς
χαίρεις κακῶς πράσσουσι δεσπόταις, γύναι;

ΧΟΡΟΣ.

Εὐάζω ξένα μέλεσι βαρβάροις·
οὐκέτι γὰρ δεσμῶν ὑπὸ φόβῳ πτήσσω.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Θήβας δ' ἀνάνδρους ὧδ' ἄγεις * *

ΧΟΡΟΣ.

Ὁ Διόνυσος, ὁ Διόνυσος, οὐ Θῆβαι
κράτος ἔχουσ' ἐμόν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Συγγνωστὰ μέν σοι, πλὴν ἐπ' ἐξειργασμένοις
κακοῖσι χαίρειν, ὦ γυναῖκες, οὐ καλόν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔνεπέ μοι, φράσον, τίνι μόρῳ θνήσκει
ἄδικος ἄδικά τ' ἐκπορίζων ἀνήρ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἐπεὶ Θεράπνας τῆσδε Θηβαίας χθονὸς
λιπόντες ἐξέβημεν Ἀσωποῦ ῥοάς,
λέπας Κιθαιρώνειον εἰσεβάλλομεν
Πενθεύς τε κἀγώ, δεσπότῃ γὰρ εἱπόμην,
ξένος θ', ὃς ἡμῖν πομπὸς ἦν θεωρίας.
Πρῶτον μὲν οὖν ποιηρὸν ἵζομεν νάπος,
τά τ' ἐκ ποδῶν σιγηλὰ καὶ γλώσσης ἄπο
σώζοντες, ὡς ὁρῷμεν οὐχ ὁρώμενοι.
Ἦν δ' ἄγκος ἀμφίκρημνον, ὕδασι διάβροχον,
πεύκαισι συσκιάζον, ἔνθα μαινάδες
καθῆντ', ἔχουσαι χεῖρας ἐν τερπνοῖς πόνοις.
Αἱ μὲν γὰρ αὐτῶν θύρσον ἐκλελοιπότα
κισσῷ κομήτην αὖθις ἐξανέστεφον,
αἱ δ' ἐκλιποῦσαι ποικίλ' ὡς πῶλοι ζυγὰ
βακχεῖον ἀντέκλαζον ἀλλήλαις μέλος.
Πενθεὺς δ' ὁ τλήμων, θῆλυν οὐχ ὁρῶν ὄχλον,
ἔλεξε τοιάδ'· ὦ ξέν', οὗ μὲν ἕσταμεν,
οὐκ ἐξικνοῦμαι μαινάδων, ὅσσοις ὅσον·
ὄχθον δ' ἐπεμβὰς ἢ 'λάτην ὑψαύχενα
ἴδοιμ' ἂν ὀρθῶς μαινάδων αἰσχρουργίαν.
Τοὐντεῦθεν ἤδη τοῦ ξένου τι θαῦμ' ὁρῶ·
λαβὼν γὰρ ἐλάτης οὐράνιον ἄκρον κλάδον
κατῆγεν, ἦγεν, ἦγεν ἐς μέλαν πέδον·
κυκλοῦτο δ' ὥστε τόξον, ἢ κυρτὸς τροχὸς,
τόρνῳ γραφόμενος περιφορὰν, ἕλκει δρόμον·
ὣς κλῶν' ὄρειον ὁ ξένος χεροῖν ἄγων
ἔκαμπτεν ἐς γῆν, ἔργματ' οὐχὶ θνητὰ δρῶν.
Πενθέα δ' ἱδρύσας ἐλατίνων ὄζων ἔπι,
ὀρθὸν μεθίει διὰ χερῶν βλάστημ' ἄνω
ἀτρέμα, φυλάσσων μὴ ἀναχαιτίσειέ νιν.
Ὀρθὴ δ' ἐς ὀρθὸν αἰθέρ' ἐστηρίζετο,
ἔχουσα νώτοις δεσπότην ἐφήμενον.
Ὤφθη δὲ μᾶλλον ἢ κατεῖδε μαινάδας·
ὅσον γὰρ οὔπω δῆλος ἦν θάσσων ἄνω,

CHORUS.

O rex Bromie, magnus, magnus conspiceris deus.

NUNCIUS.

Quid ais? cur hoc dixisti? an ob meos
dominos male afflictos lætaris, mulier?

CHORUS.

Peregrina bacchicum clamorem tollo barbaricis carminibus :
non enim amplius præ metu vinculorum trepido.

NUNCIUS.

Adeone igitur Thebas ignavas esse putas * *?

CHORUS.

Dionysus, Dionysus, non Thebæ
imperium habent in me.

NUNCIUS.

Ignoscendum quidem *est* tibi; sed tamen perpetratis
malis lætari, o mulieres, non *est* honestum.

CHORUS.

Dic mihi, declara, quonam fato mortuus sit
injustus vir injustaque *facinora* moliens.

NUNCIUS.

Postquam Therapnas hujus Thebani soli
prætergressi, excessimus Asopi fluenta,
jugum Cithæronis ingredi cœpimus,
Pentheus et ego (sequebar enim dominum),
et hospes, qui nobis dux erat ad *orgiorum* spectaculum.
Ac primum quidem in herbosa consedimus valle,
pedumque strepitum continentes et linguam tacitam
servantes, ut videremus non conspecti.
Erat autem vallis utrimque septa rupibus, aquis irrigua,
pinibus umbrosa, ubi Mænades
sedebant, habentes manus in jucundo labore.
Nam aliæ quidem earum thyrsum, qui *coma* defecerat,
hedera coronantes rursus exornabant;
aliæ vero, velut pulli equini, qui juga variegata reliquerunt,
bacchicum carmen aliæ aliis respondentes cantabant.
Pentheus vero miser, muliebrem non cernens turbam,
dixit hæc : O hospes, ubi quidem stamus,
non assequor Mænadas, quantum oculis :
tumulum vero conscendens aut altam abietem,
videbo commode Mænadum turpitudinem.
Inde jam hospitis quoddam miraculum video.
Apprehendens enim abietis in alto summum ramum
deduxit, duxit, duxit in nigrum solum :
curvabatur vero *ramus* ut arcus, aut curva rota,
quum torno tornatur in ambitu, ducit gyrum:
sic ramum montanum hospes manu trahens,
flectebat ad terram, opus non humanum perpetrans.
Pentheo vero collocato in ramis abiegnis,
rectum dimisit per manus germen sursum
sensim, cavens ne ejacularetur eum.
Recta vero *abies* in sublimem ætherem fixa surgebat,
habens tergo insidentem dominum.
Visus vero est potius quam *ipse* vidit Mænadas :
vixdum enim apparebat sedens in alto,

καὶ τὸν ξένον μὲν οὐκέτ' εἰσορᾶν παρῆν,
ἐκ δ' αἰθέρος φωνή τις, ὡς μὲν εἰκάσαι,
Διόνυσος ἀνεβόησεν· ὦ νεάνιδες,
ἄγω τὸν ὑμᾶς κἀμὲ τἀμά τ' ὄργια
γέλων τιθέμενον· ἀλλὰ τιμωρεῖσθέ νιν.
Καὶ ταῦθ' ἅμ' ἠγόρευε καὶ πρὸς οὐρανὸν
καὶ γαῖαν ἐστήριζε φῶς σεμνοῦ πυρός.
Σίγησε δ' αἰθὴρ, σῖγα δ' εὔλειμος νάπη
φύλλ' εἶχε, θηρῶν δ' οὐκ ἂν ἤκουσας βοήν.
Αἱ δ' ὠσὶν ἠχὴν οὐ σαφῶς δεδεγμέναι
ἔστησαν ὀρθαὶ καὶ διήνεγκαν κόρας.
Ὁ δ' αὖθις ἐπεκέλευσεν. Ὡς δ' ἐγνώρισαν
σαφῆ κελευσμὸν Βακχίου Κάδμου κόραι,
ᾖξαν πελείας ὠκύτητ' οὐχ ἥσσονες
ποδῶν ἔχουσαι συντόνοις δρομήμασι
μήτηρ Ἀγαύη ξύγγονοί θ' ὁμόσποροι
πᾶσαί τε βάκχαι· διὰ δὲ χειμάρρου νάπης
ἀγμῶν τ' ἐπήδων θεοῦ πνοαῖσιν ἐμμανεῖς.
Ὡς δ' εἶδον ἐλάτῃ δεσπότην ἐφήμενον,
πρῶτον μὲν αὐτοῦ χερμάδας κραταιβόλους
ἔρριπτον, ἀντίπυργον ἐπιβᾶσαι πέτραν,
ὄζοισί τ' ἐλατίνοισιν ἠκοντίζετο·
ἄλλαι δὲ θύρσους ἵεσαν δι' αἰθέρος
Πενθέως, στόχον δύστηνον· ἀλλ' οὐκ ἤνυτον.
Κρεῖσσον γὰρ ὕψος τῆς προθυμίας ἔχων
καθῆστο τλήμων, ἀπορίᾳ λελημμένος.
Τέλος δὲ δρυΐνους συγκεραυνοῦσαι κλάδους
ῥίζας ἀνεσπάρασσον ἀσιδήροις μοχλοῖς.
Ἐπεὶ δὲ μόχθων τέρματ' οὐκ ἐξήνυτον,
ἔλεξ' Ἀγαύη· φέρε περιστᾶσαι κύκλῳ
πτόρθου λάβεσθε, μαινάδες, τὸν ἀμβάτην
θῆρ' ὡς ἕλωμεν, μηδ' ἀπαγγείλῃ θεοῦ
χοροὺς κρυφαίους. Αἱ δὲ μυρίαν χέρα
προσέθεσαν ἐλάτῃ κἀξανέσπασαν χθονός·
ὑψοῦ δὲ θάσσων ὑψόθεν χαμαιπετὴς
πίπτει πρὸς οὖδας μυρίοις οἰμώγμασι
Πενθεύς· κακοῦ γὰρ ἐγγὺς ὢν ἐμάνθανε.
Πρώτη δὲ μήτηρ ἦρξεν ἱερία φόνου,
καὶ προσπίτνει νιν· ὁ δὲ μίτραν κόμης ἄπο
ἔρριψεν, ὥς νιν γνωρίσασα μὴ κτάνῃ
τλήμων Ἀγαύη, καὶ λέγει, παρῇδος
ψαύων· ἐγώ τοι, μῆτερ, εἰμὶ παῖς σέθεν
Πενθεὺς, ὃν ἔτεκες ἐν δόμοις Ἐχίονος·
οἴκτειρε δ' ὦ μῆτέρ με, μηδὲ ταῖς ἐμαῖς
ἁμαρτίαισι παῖδα σὸν κατακτάνῃς.
Ἡ δ' ἀφρὸν ἐξιεῖσα καὶ διαστρόφους
κόρας ἑλίσσουσ', οὐ φρονοῦσ' ἃ χρῆν φρονεῖν,
ἐκ Βακχίου κατείχετ', οὐδ' ἔπειθέ νιν.
Λαβοῦσα δ' ὠλέναις ἀριστερὰν χέρα,
πλευραῖσιν ἀντιβᾶσα τοῦ δυσδαίμονος,
ἀπεσπάραξεν ὦμον, οὐχ ὑπὸ σθένους,
ἀλλ' ὁ θεὸς εὐμάρειαν ἐπεδίδου χεροῖν.
Ἰνὼ δὲ τἀπὶ θάτερ' ἐξειργάζετο,
ῥηγνῦσα σάρκας, Αὐτονόη τ' ὄχλος τε πᾶς

quum hospes quidem non amplius conspiciebatur præsens,
ex æthere vero vox quædam, ut quidem conjicere erat,
Bacchus, exclamavit : O juvenculæ,
duco illum, qui vos, et me, et mea orgia
deridet : at ulciscamini eum.
Atque hæc simul dixit et ad cœlum
et terram excitavit fulgorem sacri ignis.
Tacuit autem æther, tacitaque nemus herbosum
folia continuit, nec audivisses ferarum vocem.
Hæ vero auribus voce non clare percepta,
constiterunt erectæ, et circumferebant oculorum pupillas.
At ille iterum *eas* cohortatus est. Postquam jam agnoverunt
perspicuum classicum Bacchi Cadmi filiæ,
ruerunt, columbis non inferiorem celeritatem
pedum habentes concitato cursu,
mater Agave sororesque germanæ,
omnesque Bacchæ; et per vallem torrente diremtam
et per rupes ferebantur, dei flatibus furibundæ.
Ut vero viderunt abieti herum insidentem,
primum quidem in eum lapides magna vi missos
conjiciebant, cum conscendissent rupem turris instar;
ramis etiam abiegnis petebatur :
aliæ vero thyrsos emiserunt per aerem
in Pentheum, collineationem miseram : sed nihil efficiebant.
Altitudinem enim studio *Baccharum* excelsiorem occupans
sedebat infelix, inopia consilii captus.
Tandem vero quernos ramos confringentes,
radices eruere nitebantur vectibus *his* non ferratis.
Cum vero finem laboris non consequerentur,
dixit Agave : Age vos circumstantes in orbem
arborem apprehendite, Mænades, ut feram,
quæ *huc* ascendit, capiamus, neu renunciet dei
arcanos choros. Illæ vero innumeras manus
admoverunt abieti et evulserunt ex terra :
in alto vero sedens, ex alto in terram delabens
cadit in humum cum multo gemitu
Pentheus : malo enim se vicinum esse sentiebat.
Ac prima mater *ut* sacerdos fecit initium cædis,
et ruit in ipsum : ille vero mitram a coma
abjecit, ut agnoscens eum non occideret
misera Agave, et dicit, genas *ejus*
tangens : Ego utique, mater, sum filius tuus
Pentheus, quem peperisti in ædibus Echionis :
at miserare me, mater, neque propter mea
peccata filium tuum interficias.
Illa vero spumam emittens et distortos
oculos volvens, non sentiens quæ sentire debebat,
a Baccho possidebatur, neque *Pentheus* eam flexit.
Sed apprehendens manibus sinistram *ejus* manum,
lateri infelicis obnixo pede,
avulsit brachium, non robore *suo*,
sed deus facilitatem addebat *ejus* manibus.
Et Ino in altera parte rem conficiebat,
carnes rumpens, Autonoeque et tota turba

ἐπεῖχε βακχῶν· ἦν δὲ πᾶσ' ὁμοῦ βοή,
ὁ μὲν στενάζων, ὅσον ἐτύγχανεν πνέων,
αἱ δ' ἠλάλαζον. Ἔφερε δ' ἡ μὲν ὠλένην,
ἡ δ' ἴχνος αὐταῖς ἀρβύλαις· γυμνοῦντο δὲ
πλευραὶ σπαραγμοῖς· πᾶσα δ' ἡματωμένη
χεῖρας διεσφαίριζε σάρκα Πενθέως.
Κεῖται δὲ χωρὶς σῶμα, τὸ μὲν ὑπὸ στύφλοις
πέτραις, τὸ δ' ὕλης ἐν βαθυξύλῳ φόβῃ,
οὐ ῥᾴδιον ζήτημα· κρᾶτα δ' ἄθλιον,
ὅπερ λαβοῦσα τυγχάνει μήτηρ χεροῖν,
πήξασ' ἐπ' ἄκρον θύρσον ὡς ὀρεστέρου
φέρει λέοντος διὰ Κιθαιρῶνος μέσου,
λιποῦσ' ἀδελφὰς ἐν χοροῖσι μαινάδων.
Χωρεῖ δὲ θήρᾳ δυσπότμῳ γαυρουμένη
τειχέων ἔσω τῶνδ', ἀνακαλοῦσα Βάκχιον,
τὸν ξυγκύναγον, τὸν ξυνεργάτην ἄγρας
τὸν καλλίνικον, ᾧ δάκρυα νικηφορεῖ.
Ἐγὼ μὲν οὖν τῇδ' ἐκποδὼν τῇ ξυμφορᾷ
ἄπειμ', Ἀγαύην πρὶν μολεῖν πρὸς δώματα.
Τὸ σωφρονεῖν δὲ καὶ σέβειν τὰ τῶν θεῶν
κάλλιστον οἶμαι ταὐτὸ καὶ σοφώτατον
θνητοῖσιν εἶναι χρῆμα τοῖσι χρωμένοις.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀναχορεύσωμεν Βάκχιον,
ἀναβοάσωμεν ξυμφορὰν
τὰν τοῦ δράκοντος ἐκγενέτα Πενθέως,
ὃς τὰν θηλυγενῆ στολὰν
νάρθηκά τε, πιστὸν Ἅδαν,
ἔλαβεν εὔθυρσον,
ταῦρον προηγητῆρα συμφορᾶς ἔχων.
Βάκχαι Καδμεῖαι,
τὸν καλλίνικον κλεινὸν ἐξεπράξατε
εἰς γόον, εἰς δάκρυα.
Καλὸς ἀγών, ἐν αἵματι στάζουσαν
χέρα περιβαλεῖν τέκνου.
Ἀλλ' εἰσορῶ γὰρ ἐς δόμους ὁρμωμένην
Πενθέως Ἀγαύην μητέρ' ἐν διαστρόφοις
ὄσσοις, δέχεσθε κῶμον εὐίου θεοῦ.

ΑΓΑΥΗ.

Ἀσιάδες βάκχαι. Στρ.

ΧΟΡΟΣ.

Τί με θροεῖς τόδ' ὤ;

ΑΓΑΥΗ.

Φέρομεν ἐξ ὀρέων
ἕλικα νεότομον ἐπὶ μέλαθρα,
μακαρίαν θήραν.

ΧΟΡΟΣ.

Ὁρῶ γε καί σε δέξομαι σύγκωμον ὤ.

ΑΓΑΥΗ.

Ἔμαρψα τόνδ' ἄνευ βρόχων * *
* * νέον λῖν,
ὡς ὁρᾶν πάρα.

ΧΟΡΟΣ.

Πόθεν ἐρημίας;

instabat Baccharum : erat vero simul clamor omnis generis,
illo quidem gemente, quantum spiritum adhuc agebat,
hæ vero ululabant. Et alia rapiebat brachium,
alia pedem cum ipsis soleis : ac nudabantur
latera laceratione, et quælibet, cruore maculata
manibus, disjiciebat carnes Penthei.
Jacet vero divisim corpus, partim sub asperis
saxis, partim in silvæ densis frondibus,
non facile inventu : et caput miserum,
quod mater manibus cepit,
fixum in summo thyrso, ut agrestis
leonis, gestat per medium Cithæronem
relictis sororibus in choro Mænadum.
Atque redit infelici præda superbiens
in hæc mœnia, invocans Bacchum,
socium venationis, et adjutorem prædæ factæ
victoria coronatum, ex qua (*præda*), præmii loco, lacrimas reportat.
Ego itaque procul ab hac calamitate
discedam, priusquam Agave domum veniat.
Modestum vero esse et colere res divinas,
pulcerrimam puto esse simul et sapientissimam
rem mortalibus qui ita se gerunt.

CHORUS.

Saltatione celebremus Bacchum,
cantemus calamitatem
Penthei draconis prole geniti,
qui muliebrem vestem
ferulamque, certam mortem,
accepit frondibus pulcre ornatam,
taurum ducem calamitatis habens.
Bacchæ Cadmigenæ,
epinicium egregium consecutæ estis
ad luctum, ad lacrimas.
Pulcrum *est* certamen, sanguine stillantem
manum injicere filio.
At, video enim ad domum properantem
Agaven, matrem Penthei, cum distortis
oculis, evii dei comessationem excipite.

AGAVE.

Asiaticæ Bacchæ.

CHORUS.

Quid me appellas o?

AGAVE.

Afferimus ex montibus
hederam recens resectam (*Penthei caput thyrso infixum*) in ædes,
egregiam prædam.

CHORUS.

Video et accipiam te saltationis sociam o!

AGAVE.

Cepi hunc absque laqueis * *
* * juvenem leonem,
ut videre licet.

CHORUS.

Ex qua solitudine?

ΑΓΑΥΗ.

Κιθαιρὼν

ΧΟΡΟΣ.

Τί Κιθαιρών;

ΑΓΑΥΗ.

κατεφόνευσέ νιν.

ΧΟΡΟΣ.

Τίς ἁ βαλοῦσα πρῶτα;

ΑΓΑΥΗ.

Ἐμὸν τὸ γέρας.

Μάκαιρ' Ἀγαύη κληζόμεθ' ἐν θιάσοις.

ΧΟΡΟΣ.

Τίς ἄλλα;

ΑΓΑΥΗ.

Τὰ Κάδμου

ΧΟΡΟΣ.

Τί Κάδμου;

ΑΓΑΥΗ.

γένεθλα

μετ' ἐμὲ, μετ' ἐμὲ τοῦδ'
ἔθιγε θηρός.

ΧΟΡΟΣ.

Εὐτυχεῖς τᾷδ' ἄγρᾳ.

ΑΓΑΥΗ.

Μέτεχέ νυν θοίνας. Ἀντ.

ΧΟΡΟΣ.

Τί μετέχω, τλάμων;

ΑΓΑΥΗ.

Νέος ὁ μόσχος ἄρ-
τι γένυν, ὑπὸ κόρυθ' ἁπαλότριχα
κατάκομον, θάλλει.

ΧΟΡΟΣ.

Πρέπει γὰρ ὥστε θηρὸς ἀγραύλου φόβη.

ΑΓΑΥΗ.

Ὁ Βάκχιος κυναγέτας σοφὸς σοφῶς
ἀνέπηλεν ἐπὶ θῆρα
τοῦδε μαινάδας.

ΧΟΡΟΣ.

Ὁ γὰρ ἄναξ ἀγρεύς.

ΑΓΑΥΗ.

Ἐπαινεῖς;

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ'; ἐπαινῶ.

ΑΓΑΥΗ.

Τάχα δὲ Καδμεῖοι

ΧΟΡΟΣ

Καὶ παῖς γε Πενθεὺς ματέρ'

ΑΓΑΥΗ.

ἐπαινέσεται,

λαβοῦσαν ἄγραν τάνδε λεοντοφυῆ.

ΧΟΡΟΣ.

Περισσάν.

ΑΓΑΥΗ.

Περισσῶς.

AGAVE.

Cithæron

CHORUS.

Quid Cithæron?

AGAVE.

interemit eum.

CHORUS.

Quænam est quæ primum *eum* percussit?

AGAVE.

Meus hic honor.

Beata Agave celebramur in thiasis.

CHORUS.

Quænam porro *percussit?*

AGAVE.

Cadmi

CHORUS.

Quid Cadmi?

AGAVE.

soboles

post me, post me hanc
attigit feram.

CHORUS.

Felices estis hac præda!

AGAVE.

Particeps jam sis epularum.

CHORUS

Quid particeps sim, misera?

AGAVE.

Vitulus hic, juvenis
recens genis, sub vertice mollibus crinibus
comato, floret *pube*.

CHORUS.

Conspicuum enim est ut agrestis feræ juba.

AGAVE.

Bacchus venator sapiens sapienter
incitavit ad venationem
hujus Mænades.

CHORUS.

Hic enim rex venationis *est* antistes.

AGAVE.

Laudas?

CHORUS.

Quid vero? laudo *scilicet*.

AGAVE.

Mox vero *etiam* Cadmei *laudabunt*.

CHORUS.

Atque adeo Pentheus filius matrem

AGAVE.

laudabit,

quæ hancce leonis prædam ceperim.

CHORUS.

Eximiam.

AGAVE.

Eximie *profecto*.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀγάλλει;

ΑΓΑΥΗ.

Γέγηθα
μεγάλα, μεγάλα καὶ
φανερὰ τᾶδε γᾶ κατειργασμένα.

ΧΟΡΟΣ.

Δεῖξόν νυν, ὦ τάλαινα, σὴν νικηφόρον
ἀστοῖσιν ἄγραν, ἣν φέρουσ' ἐλήλυθας.

ΑΓΑΥΗ.

Ὦ καλλίπυργον ἄστυ Θηβαίας χθονὸς
ναίοντες, ἔλθεθ', ὡς ἴδητε τήνδ' ἄγραν
Κάδμου θυγατέρες θηρὸς ἣν ἠγρεύσαμεν,
οὐκ ἀγκυλωτοῖς Θεσσαλῶν στοχάσμασιν,
οὐ δικτύοισιν, ἀλλὰ λευκοπήχεσιν
χειρῶν ἀκμαῖσι. Κᾆτα κομπάζειν χρεὼν
καὶ λογχοποιῶν ὄργανα κτᾶσθαι μάτην.
Ἡμεῖς δὲ ταύτῃ χειρὶ τόνδε θ' εἵλομεν
χωρίς τε θηρὸς ἄρθρα διεφορήσαμεν.
Ποῦ μοι πατὴρ ὁ πρέσβυς; ἐλθέτω πέλας.
Πενθεύς τ' ἐμὸς παῖς ποῦ 'στιν; αἰρέσθω λαβὼν
πηκτῶν πρὸς οἴκους κλιμάκων προσαμβάσεις,
ὡς πασσαλεύσῃ κρᾶτα τριγλύφοις τόδε
λέοντος, ὃν πάρειμι θηράσασ' ἐγώ.

ΚΑΔΜΟΣ.

Ἕπεσθέ μοι φέροντες ἄθλιον βάρος
Πενθέως, ἕπεσθε, πρόσπολοι, δόμων πάρος,
οὗ σῶμα μόχθων μυρίοις ζητήμασι
φέρω τόδ' εὑρὼν ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς
διασπαρακτὸν, κοὐδὲν ἐν ταὐτῷ πέδῳ
λαβὼν, ἐν ὕλῃ κείμενον δυσευρέτῳ.
Ἤκουσα γάρ του θυγατέρων τολμήματα,
ἤδη κατ' ἄστυ τειχέων ἔσω βεβὼς
σὺν τῷ γέροντι Τειρεσίᾳ βακχῶν πάρα·
πάλιν δὲ κάμψας εἰς ὄρος κομίζομαι
τὸν κατθανόντα παῖδα μαινάδων ὕπο.
Καὶ τὴν μὲν Ἀκταίων' Ἀρισταίῳ ποτὲ
τεκοῦσαν εἶδον Αὐτονόην, Ἰνώ θ' ἅμα
ἔτ' ἀμφὶ δρυμοῖς οἰστροπλῆγας ἀθλίας·
τὴν δ' εἶπέ τίς μοι δεῦρο βακχείῳ ποδὶ
στείχειν Ἀγαύην, οὐδ' ἄκραντ' ἠκούσαμεν·
λεύσσω γὰρ αὐτὴν, ὄψιν οὐκ εὐδαίμονα.

ΑΓΑΥΗ.

Πάτερ, μέγιστον κομπάσαι πάρεστί σοι,
πάντων ἀρίστας θυγατέρας σπεῖραι μακρῷ
θνητῶν· ἁπάσας εἶπον, ἐξόχως δ' ἐμὲ,
ἣ τὰς παρ' ἱστοῖς ἐκλιποῦσα κερκίδας,
εἰς μεῖζον' ἥκω, θῆρας ἀγρεύειν χεροῖν.
Φέρω δ' ἐν ὠλέναισιν, ὡς ὁρᾷς, τάδε
λαβοῦσα τἀριστεῖα, σοῖσι πρὸς δόμοις
ὡς ἂν κρεμασθῇ. Σὺ δὲ, πάτερ, δέξαι χεροῖν·
γαυρούμενος δὲ τοῖς ἐμοῖς ἀγρεύμασι
κάλει φίλους ἐς δαῖτα· μακάριος γὰρ εἶ,
μακάριος, ἡμῶν τοιάδ' ἐξειργασμένων.

CHORUS.

Lætaris?

AGAVE.

Gaudeo
propter magna, magna et
splendida facinora huic terræ perfecta.

CHORUS.

Ostende igitur, o misera, tuæ victoriæ
prædam civibus, quam ferens *huc* venisti.

AGAVE.

O qui turribus bene munitam urbem Thebani agri
habitatis, venite, ut videatis hancce prædam
feræ, quam cepimus nos Cadmi filiæ,
non amentatis Thessalorum missilibus,
non retibus, sed candidarum
manuum digitis. Et tum gloriari *scilicet* oportet,
et hastas fabricantium instrumenta sibi frustra comparare.
Nos vero hac manu et huncce cepimus
et in diversas partes belluæ membra discerpsimus.
Ubinam mihi *est* senex pater? accedat prope.
Et Pentheus meus filius ubi est? attollat comprehendens
ad ædes scalarum compactarum gradus,
ut clavis affigat sculptis laquearibus caput hoc
leonis, quem captum ego huc fero.

CADMUS.

Sequimini me, ferentes miserum onus (*cadaver*)
Penthei, sequimini, famuli, ante domum:
cujus corpus, laborans multiplici investigatione,
affero hocce inventum in Cithæronis jugis
dilaniatum, nihilque in eodem loco
nactus, in silva projectum difficili pervestigatu.
Audivi enim ex quopiam filiarum *mearum* facinora,
jam per urbem, mœnia ingressus, vadens
cum sene Tiresia, a Bacchis redux:
et iterum reversus in montem porto
filium interemtum a Mænadibus.
Atque Autonoen quidem, quæ olim Actæonem
Aristæo peperit, vidi Inonemque simul,
adhuc in saltibus furentes miseras:
illam vero dixit mihi aliquis *huc* bacchico pede
venire, Agaven *dico*, nec vana audivimus:
video enim eam, haud felix spectaculum.

AGAVE.

Pater, maxime gloriari tibi licet,
te longe præstantissimas filias genuisse omnium
mortalium: omnes dico *filias*, sed præcipue me,
quæ, radiis textoriis ad telam relictis,
ad majora venerim, feras *nempe* capere manibus.
Gesto autem in ulnis, ut vides, hæc
virtutis adepta præmia, ut ad tuas ædes
suspendantur. Tu vero, pater, accipe *ea* manibus:
et gaudens *hac* mea venatione
voca amicos ad convivium: beatus enim es,
beatus, quod nos facinora talia perfecimus.

ΚΑΔΜΟΣ.

Ὦ πένθος οὐ μετρητὸν, οὐδ' οἷόν τ' ἰδεῖν,
φόνον ταλαίναις χερσὶν ἐξειργασμένων.
Καλὸν τὸ θῦμα καταβαλοῦσα δαίμοσιν,
ἐπὶ δαῖτα Θήβας τάσδε κἀμὲ παρακαλεῖς.
Οἴμοι κακῶν μὲν πρῶτα σῶν, ἔπειτ' ἐμῶν·
ὡς ὁ θεὸς ἡμᾶς ἐνδίκως μὲν, ἀλλ' ἄγαν,
Βρόμιος ἄναξ ἀπώλεσ' οἰκεῖος γεγώς.

ΑΓΑΥΗ.

Ὡς δύσκολον τὸ γῆρας ἀνθρώποις ἔφυ
ἔν τ' ὄμμασι σκυθρωπόν. Εἴθε παῖς ἐμὸς
εὔθηρος εἴη, μητρὸς εἰκασθεὶς τρόποις,
ὅτ' ἐν νεανίαισι Θηβαίοις ἅμα
θηρῶν ὀριγνῷτ'. Ἀλλὰ θεομαχεῖν μόνον
οἷός τ' ἐκεῖνος. Νουθετητέος, πάτερ,
σοί τ' ἐστὶ κἀμοὶ μὴ σοφοῖς χαίρειν κακοῖς.
Ποῦ 'στιν; τίς αὐτὸν δεῦρ' ἂν ὄψιν εἰς ἐμὴν
καλέσειεν, ὡς ἴδῃ με τὴν εὐδαίμονα;

ΚΑΔΜΟΣ.

Φεῦ φεῦ· φρονήσασαι μὲν οἷ' ἐδράσατε
ἀλγήσετ' ἄλγος δεινόν· εἰ δὲ διὰ τέλους
ἐν τῷδ' ἀεὶ μενεῖτ', ἐν ᾧ καθέστατε,
οὐκ εὐτυχοῦσαι δόξετ' οὐχὶ δυστυχεῖν.

ΑΓΑΥΗ.

Τί δ' οὐ καλῶς τῶνδ', ἢ τί λυπηρῶς ἔχει;

ΚΑΔΜΟΣ.

Πρῶτον μὲν ἐς τόνδ' αἰθέρ' ὄμμα σὸν μέθες.

ΑΓΑΥΗ.

Ἰδού· τί μοι τόνδ' ἐξυπεῖπας εἰσορᾶν;

ΚΑΔΜΟΣ.

Ἔθ' αὑτὸς, ἤ ποι μεταβολὰς ἔχειν δοκεῖ;

ΑΓΑΥΗ.

Λαμπρότερος ἢ πρὶν καὶ διιπετέστερος.

ΚΑΔΜΟΣ.

Τὸ δὲ πτοηθὲν τόδ' ἔτι σῇ ψυχῇ πάρα;

ΑΓΑΥΗ.

Οὐκ οἶδα τοὔπος τοῦτο, γίγνομαι δέ πως
ἔννους, μετασταθεῖσα τῶν πάρος φρενῶν.

ΚΑΔΜΟΣ.

Κλύοις ἂν οὖν τι, κἀποκρίναι' ἂν σαφῶς;

ΑΓΑΥΗ.

Ὡς ἐκλέλησμαί γ' ἃ πάρος εἴπομεν, πάτερ.

ΚΑΔΜΟΣ.

Ἐς ποῖον ἦλθες οἶκον ὑμεναίων μέτα;

ΑΓΑΥΗ.

Σπαρτῷ μ' ἔδωκας, ὡς λέγους', Ἐχίονι.

ΚΑΔΜΟΣ.

Τίς οὖν ἐν οἴκοις παῖς ἐγένετο σῷ πόσει;

ΑΓΑΥΗ.

Πενθεὺς, ἐμῇ τε καὶ πατρὸς κοινωνίᾳ.

ΚΑΔΜΟΣ.

Τίνος πρόσωπον δῆτ' ἐν ἀγκάλαις ἔχεις;

ΑΓΑΥΗ.

Λέοντος, ὥς γ' ἔφασκον αἱ θηρώμεναι.

CADMUS.

O rem immensi luctus nec tolerabilem visu,
quod cædem miseris manibus confecistis!
Egregium hoc sacrificium persolvens diis
ad convivium Thebas hasce et me vocas.
Hei mihi propter mala, primum quidem tua, deinde mea!
quam nos juste quidem deus, sed tamen immodice,
rex Bromius perdidit, licet cognatus sit.

AGAVE.

Ut morosa senectus est hominibus
et in oculis tetrica! Utinam filius meus
venatione felix esset, matris ingenio similis,
quando inter Thebanos juvenes una
feras appeteret! Sed tantum repugnare diis
scit ille. Monendus, o pater,
est tibi et mihi, ne magistris lætetur malis.
Ubinam est? quis eum huc in meum conspectum
vocarit, ut me videat beatam?

CADMUS.

Heu heu! resipiscentes quidem, ob quæ patravistis
dolebitis gravi dolore: sin vero perpetuo
in hoc statu semper manseritis, in quo nunc estis,
licet non felices, videbimini vobis tamen non esse infelices.

AGAVE.

Quid vero horum non recte se habet, aut quid triste est?

CADMUS.

Primum in huncce ætherem dimitte oculos tuos.

AGAVE.

Ecce: quid me jussisti hunc intueri?

CADMUS.

Adhucne idem *est*, an mutationem accepisse tibi videtur?

AGAVE.

Illustrior quam prius et pellucidior *videtur*.

CADMUS.

An perturbatio ista adhuc tuo animo adest?

AGAVE.

Non intelligo dictum hoc, sed fio tamen quodammodo
mentis compos, revocata a priore mentis statu.

CADMUS.

Audiesne ergo aliquid, et respondebis clare?

AGAVE.

Quippe equidem oblita sum quæ antea dixi, pater.

CADMUS.

In quam domum venisti cum carminibus nuptialibus?

AGAVE.

Elocasti me Echioni nato, ut aiunt, ex satis dentibus.

CADMUS.

Quis igitur in ædibus filius marito tuo natus est?

AGAVE.

Pentheus, mea et patris *ejus* consuetudine.

CADMUS.

Cujus igitur faciem in ulnis tenes?

AGAVE.

Leonis, ut quidem dixerunt venatrices.

ΚΑΔΜΟΣ.
Σκέψαι νυν ὀρθῶς· βραχὺς ὁ μόχθος εἰσιδεῖν.
ΑΓΑΥΗ.
Ἔα, τί λεύσσω; τί φέρομαι τόδ' ἐν χεροῖν;
ΚΑΔΜΟΣ.
Ἄθρησον αὐτὸ καὶ σαφέστερον μάθε.
ΑΓΑΥΗ.
Ὁρῶ μέγιστον ἄλγος ἡ τάλαιν' ἐγώ.
ΚΑΔΜΟΣ.
Μῶν σοι λέοντι φαίνεται προσεικέναι;
ΑΓΑΥΗ.
Οὔκ, ἀλλὰ Πενθέως ἡ τάλαιν' ἔχω κάρα.
ΚΑΔΜΟΣ.
Οἰμωγμένον γε πρόσθεν ἢ σὲ γνωρίσαι.
ΑΓΑΥΗ.
Τίς ἔκτανέν νιν; πῶς ἐμὰς ἦλθ' ἐς χέρας;
ΚΑΔΜΟΣ.
Δύστην' ἀλήθει', ὡς ἐν οὐ καιρῷ πάρει.
ΑΓΑΥΗ.
Λέγ', ὡς τὸ μέλλον καρδία πήδημ' ἔχει.
ΚΑΔΜΟΣ.
Σύ νιν κατέκτας καὶ κασίγνηται σέθεν.
ΑΓΑΥΗ.
Ποῦ δ' ὤλετ'; ἢ κατ' οἶκον, ἢ ποίοις τόποις;
ΚΑΔΜΟΣ.
Οὗπερ πρὶν Ἀκταίωνα διέλαχον κύνες.
ΑΓΑΥΗ.
Τί δ' ἐς Κιθαιρῶν' ἦλθε δυσδαίμων ὅδε;
ΚΑΔΜΟΣ.
Ἐκερτόμει θεὸν σάς τε βακχείας μολών.
ΑΓΑΥΗ.
Ἡμεῖς δ' ἐκεῖσε τίνι τρόπῳ κατήραμεν;
ΚΑΔΜΟΣ.
Ἐμάνητε, πᾶσά τ' ἐξεβακχεύθη πόλις.
ΑΓΑΥΗ.
Διόνυσος ἡμᾶς ὤλεσ'· ἄρτι μανθάνω.
ΚΑΔΜΟΣ.
Ὕβριν γ' ὑβρισθείς· θεὸν γὰρ οὐχ ἡγεῖσθέ νιν.
ΑΓΑΥΗ.
Τὸ φίλτατον δὲ σῶμα ποῦ παιδὸς, πάτερ;
ΚΑΔΜΟΣ.
Ἐγὼ μόλις τόδ' ἐξερευνήσας φέρω.
ΑΓΑΥΗ.
Ἦ πᾶν ἐν ἄρθροις συγκεκλῃμένον καλῶς;
* * * *
ΑΓΑΥΗ.
Πενθεῖ δὲ τί μέρος ἀφροσύνης προσῆκ' ἐμῆς;
ΚΑΔΜΟΣ.
Ὑμῖν ἐγένεθ' ὅμοιος, οὐ σέβων θεόν.
Τοιγὰρ ξυνῆψε πάντας ἐς μίαν βλάβην,
ὑμᾶς τε τόνδε θ', ὥστε διολέσαι δόμους
κἄμ', ὅστις ἄτεκνος ἀρσένων παίδων γεγὼς,
τῆς σῆς τόδ' ἔρνος, ὦ τάλαινα, νηδύος
αἴσχιστα καὶ κάκιστα κατθανόνθ' ὁρῶ·

CADMUS.
Considera igitur accurate : levis labor est intueri.
AGAVE.
Hem, quid video? quid hoc mihi in manibus reporto?
CADMUS.
Contemplare istud et cognosce accuratius.
AGAVE.
Video maximum dolorem misera ego.
CADMUS.
Num tibi leoni videtur esse simile?
AGAVE.
Non, verum Penthei caput teneo misera.
CADMUS.
Defletum quidem antea quam tu agnosceres.
AGAVE.
Quis eum interfecit? quomodo venit in meas manus?
CADMUS.
Misera veritas, quam non tempestive ades.
AGAVE.
Dic, quippe quod futurum est cor palpitans formidat.
CADMUS.
Tu eum occidisti et sorores tuæ.
AGAVE.
Ubi vero periit? an domi, aut quo loco?
CADMUS.
Ubi prius Actæonem canes dilacerarunt.
AGAVE.
Cur vero in Cithæronem venit hic infelix?
CADMUS.
Ibat irridens deum et tuas bacchationes.
AGAVE.
Sed nos quomodo illic accessimus?
CADMUS.
Furebatis, et tota civitas furore bacchico correpta erat.
AGAVE.
Dionysus nos perdidit : nunc demum intelligo.
CADMUS.
Contumelia *a vobis* affectus : deum enim ipsum non reputabatis.
AGAVE.
At corpus filii carissimum ubinam *est*, pater?
CADMUS.
Ego illud hic ægre investigatum adfero.
AGAVE.
An totum suis membris bene compactum?
* * * *
AGAVE.
In Pentheum autem quanam parte pertinebat insania mea?
CADMUS.
Vobis fuit similis, non colens deum.
Propterea implicuit omnes in eandem perniciem,
vos et huncce, ut perdiderit hanc domum
et me, qui masculos liberos non habens,
hoc germen tui uteri, o misera,
turpissime et infelicissime peremtum video :

ᾧ δῶμ' ἀνέβλεφ', ὃς συνεῖχες, ὦ τέκνον,
τοὐμὸν μέλαθρον, παιδὸς ἐξ ἐμῆς γεγώς,
πόλει τε τάρβος ἦσθα· τὸν γέροντα δὲ
οὐδεὶς ὑβρίζειν ἤθελ', εἰσορῶν τὸ σὸν
κάρα· δίκην γὰρ ἀξίαν ἐλάμβανεν.
Νῦν δ' ἐκ δόμων ἄτιμος ἐκβεβλήσομαι
ὁ Κάδμος ὁ μέγας, ὃς τὸ Θηβαίων γένος
ἔσπειρα, κἀξήμησα κάλλιστον θέρος.
Ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν, καὶ γὰρ οὐκέτ' ὢν ὅμως
τῶν φιλτάτων ἔμοιγ' ἀριθμήσει, τέκνον,
οὐκέτι γενείου τοῦδε θιγγάνων χερὶ,
τὸν μητρὸς αὐδῶν πατέρα προσπτύξει, τέκνον,
λέγων· τίς ἀδικεῖ, τίς σ' ἀτιμάζει, γέρον,
τίς σὴν ταράσσει καρδίαν λυπηρὸς ὤν;
λέγ', ὡς κολάζω τὸν ἀδικοῦντά σ', ὦ πάτερ.
Νῦν δ' ἄθλιος μέν εἰμ' ἐγὼ, τλήμων δὲ σὺ,
οἰκτρὰ δὲ μήτηρ, τλήμονες δὲ σύγγονοι.
Εἰ δ' ἔστιν ὅστις δαιμόνων ὑπερφρονεῖ,
ἐς τοῦδ' ἀθρήσας θάνατον, ἡγείσθω θεούς.

ΧΟΡΟΣ.

Τὸ σὸν μὲν ἀλγῶ, Κάδμε· σὸς δ' ἔχει δίκην
παῖς παιδὸς ἀξίαν μὲν, ἀλγεινὴν δὲ σοί.

ΑΓΑΥΗ.

Ὦ πάτερ, ὁρᾷς γὰρ τἀμ' ὅσῳ μετεστράφη
* * *
εἰ μὴ γὰρ ἴδιον ἔλαβον ἐς χεῖρας μύσος
* * *

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

* * *

Δράκων γενήσει μεταβαλὼν, δάμαρ τε σὴ
ἐκθηριωθεῖσ' ὄφεος ἀλλάξει τύπον,
ἣν Ἄρεος ἔσχες Ἁρμονίαν, θνητὸς γεγώς.
Ὄχον δὲ μόσχων, χρησμὸς ὡς λέγει Διὸς,
ἐλᾷς μετ' ἀλόχου, βαρβάρων ἡγούμενος.
Πολλὰς δὲ πέρσεις ἀναρίθμῳ στρατεύματι
πόλεις· ὅταν δὲ Λοξίου χρηστήριον
διαρπάσωσι, νόστον ἄθλιον πάλιν
σχήσουσι· σὲ δ' Ἄρης Ἁρμονίαν τε ῥύσεται,
μακάρων τ' ἐς αἶαν σὸν καθιδρύσει βίον.
Ταῦτ' οὐχὶ θνητοῦ πατρὸς ἐκγεγὼς λέγω
Διόνυσος, ἀλλὰ Ζηνός· εἰ δὲ σωφρονεῖν
ἔγνωθ', ὅτ' οὐκ ἠθέλετε, τὸν Διὸς γόνον
εὐδαιμονεῖτ' ἂν σύμμαχον κεκτημένοι.

ΑΓΑΥΗ.

Διόνυσε, λισσόμεσθά σ', ἠδικήκαμεν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὄψ' ἐμάθεθ' ἡμᾶς, ὅτε δ' ἐχρῆν, οὐκ ᾔδετε.

ΑΓΑΥΗ.

Ἐγνώκαμεν ταῦτ'· ἀλλ' ἐπεξέρχει λίαν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Καὶ γὰρ πρὸς ὑμῶν, θεὸς γεγὼς, ὑβριζόμην.

ΑΓΑΥΗ.

Ὀργὰς πρέπει θεοὺς οὐχ ὁμοιοῦσθαι βροτοῖς.

---

in quem respiciebat domus, qui sustentabas, o fili,
meam familiam, ex filia mea natus,
et civibus eras verendus: meque senem
nemo lædere audebat, intuens tuum
caput: pœnam enim dignam accepisset.
Nunc vero ex ædibus contemtus ejiciar
ego Cadmus ille magnus, qui Thebanorum genus
seminavi, et messui pulcerrimam messem.
O carissime virorum, quamvis enim non amplius sis, tamen
inter carissimos mihi numerabere, fili,
non amplius hoc mentum attingens manu,
matris patrem alloquens amplecteris, fili,
dicens: Quis tibi injuriam facit, quis te contemnit, senex?
quis turbat tuum cor, molestus existens?
dic, ut puniam lædentem te, o pater.
Nunc vero miser sum ego, et tu infelix,
et miserabilis mater, et infelices sorores.
Quodsi est qui numina contemnat,
in hujus mortem intuens, putet esse deos.

CHORUS.

Doleo quidem tuam vicem, Cadme; tuus tamen nepos
nactus est pœnam dignam, licet acerbam tibi.

AGAVE.

O pater, vides enim mea quantum mutata sint
* * *
nisi enim piaculum contraxissem meis manibus
* * *

BACCHUS.

* * *

Draco fies mutata forma, uxorque tua
efferata serpentis speciem induet,
quam Martis filiam, Harmoniam, duxisti, mortalis ipse natus.
Jugum autem vitulorum, ut dicit oraculum Jovis,
ages cum uxore, dux barbaris.
Et multas evertes cum copiis innumeris
urbes: quando vero Apollinis oraculum
depopulati fuerint, reditum infelicem
habebunt: sed te et Harmoniam Mars liberabit,
beatorumque in terra tuam collocabit vitam.
Hæc *ego*, non mortali patre natus, dico,
Bacchus, sed Jove: si vero sapere
decrevissetis, quando nolebatis, Jovis filium
adjutorem nacti, essetis felices.

AGAVE.

Bacche, supplices tibi sumus, peccavimus.

BACCHUS.

Sero cognovistis nos; cum vero oportebat, non noratis.

AGAVE.

Intelleximus hæc: sed nimium ulcisceris.

BACCHUS.

Etenim a vobis, cum sim deus, contumeliose tractabar.

AGAVE.

Moribus deos non decet esse similes mortalibus.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Πάλαι τάδε Ζεὺς οὑμὸς ἐπένευσεν πατήρ.

ΑΓΑΥΗ.

Αἰαῖ, δέδοκται, πρέσβυ, τλήμονες φυγαί.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τί δῆτα μέλλεθ' ἅπερ ἀναγκαίως ἔχει;

ΚΑΔΜΟΣ.

Ὦ τέκνον, ὡς ἐς δεινὸν ἤλθομεν κακὸν,
σύ θ' ἡ τάλαινα σύγγονοί τε σαί *,
ἐγώ θ' ὁ τλήμων βαρβάρους ἀφίξομαι
γέρων μέτοικος· ἔτι δέ μοι τὸ θέσφατον,
ἐς Ἑλλάδ' ἀγαγεῖν μιγάδα βάρβαρον στρατόν·
καὶ τὴν Ἄρεως παῖδ' Ἁρμονίαν, δάμαρτ' ἐμὴν,
δράκων δρακαίνης φύσιν ἔχουσαν ἀγρίαν,
ἄξω 'πὶ βωμοὺς καὶ τάφους Ἑλληνικοὺς,
ἡγούμενος λόγχαισιν· οὐδὲ παύσομαι
κακῶν ὁ τλήμων, οὐδὲ τὸν καταιβάτην
Ἀχέροντα πλεύσας ἥσυχος γενήσομαι.

ΑΓΑΥΗ.

Ὦ πάτερ, ἐγὼ δὲ σοῦ στερεῖσα φεύξομαι.

ΚΑΔΜΟΣ.

Τί μ' ἀμφιβάλλεις χερσὶν, ὦ τάλαινα παῖ,
ὄρνις ὅπως κηφῆνα πολιόχρως κύκνος;

ΑΓΑΥΗ.

Ποῖ γὰρ τράπωμαι, πατρίδος ἐκβεβλημένη;

ΚΑΔΜΟΣ.

Οὐκ οἶδα, τέκνον· σμικρὸς ἐπίκουρος πατήρ.

ΑΓΑΥΗ.

Χαῖρ', ὦ μέλαθρον, χαῖρ', ὦ πατρῴα
πόλις· ἐκλείπω σ' ἐπὶ δυστυχίᾳ
φυγὰς ἐκ θαλάμων.

ΚΑΔΜΟΣ.

Στεῖχέ νυν, ὦ παῖ, τὸν Ἀρισταίου
* * *

ΑΓΑΥΗ.

Στένομαί σε, πάτερ.

ΚΑΔΜΟΣ.

Καγὼ σὲ, τέκνον,
καὶ σὰς ἐδάκρυσα κασιγνήτας.

ΑΓΑΥΗ.

Δεινῶς γάρτοι τάνδ' αἰκίαν
Διόνυσος ἄναξ τοὺς σοὺς * εἰς
οἴκους ἔφερεν.

ΚΑΔΜΟΣ.

Καὶ γὰρ ἔπασχεν δεινὰ πρὸς ὑμῶν,
ἀγέραστον ἔχων ὄνομ' ἐν Θήβαις.

ΑΓΑΥΗ.

Χαῖρε πάτερ μοι.

ΚΑΔΜΟΣ.

Χαῖρ', ὦ μελέα
θύγατερ. Χαλεπῶς δ' εἰς τόδ' ἂν ἥκοις.

ΑΓΑΥΗ.

Ἄγετ' ὦ πομποί με, κασιγνήτας
ἵνα συμφυγάδας λήψομεθ' οἰκτράς.

BACCHUS.

Hæc pridem Juppiter pater meus annuit.

AGAVE.

Heu heu! decretum est, senex, miserum exilium.

BACCHUS.

Quid ergo cunctamini *facere* quod fieri necesse est?

CADMUS.

O filia, quam in dirum malum incidimus,
tuque misera et sorores tuæ*!
et ego miser ad barbaros ibo
senex inquilinus: et adhuc mihi illud fatale est,
ut in Græciam adducam mixtas barbarorum copias:
et Martis filiam, Harmoniam, uxorem meam,
ego draco dracænæ formam formidabilem indutam,
adducam ad aras et sepulcra Græca,
dux exercitui; neque liberabor
a malis miser, necunquam per inferum
Acheronta navi vectus quietus ero.

AGAVE.

O pater, ego vero te privata exulabo.

CADMUS.

Cur me manibus amplecteris, o misera filia,
ales velut candidus cycnus senio confectum?

AGAVE.

Quo enim me vertam ex patria ejecta?

CADMUS.

Haud scio, filia: imbecillus auxiliator *est* pater.

AGAVE.

Vale, o domus, vale, o patria
civitas! relinquo te misera conditione
exul e domibus.

CADMUS

Vade igitur, o filia, ad Aristæi
* *

AGAVE.

Lugeo te, pater.

CADMUS.

Et ego te, filia,
et tuas sorores deploro.

AGAVE.

Atrociter enim profecto hanc contumeliam
Bacchus rex in tuam *
domum intulit.

CADMUS.

Etenim patiebatur atrocia a vobis,
sine honore nomen habens Thebis.

AGAVE.

Vale mihi, pater.

CADMUS.

Vale, o misera
filia! Sed difficulter ad hoc, *ut læte vaivas*, perveneris.

AGAVE.

Ducite me, o comites, ubi sorores
exilii socias assumam miseras.

Ἔλθοιμι δ' ὅπου
μήτε Κιθαιρὼν μιαρός μ' ἐσίδοι
μήτε Κιθαιρῶν' ὄσσοισιν ἐγὼ,
μήθ' ὅθι θύρσου μνῆμ' ἀνάκειται·
βάκχαις δ' ἄλλαισι μέλοιεν.

ΧΟΡΟΣ.

Πολλαὶ μορφαὶ τῶν δαιμονίων,
πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί·
καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός.
Τοιόνδ' ἀπέβη τόδε πρᾶγμα.

Perveniam vero ubi
neque Cithæron abominabilis me videat,
neque Cithæronem ego oculis,
neque ubi thyrsi memoria extat :
sed *hæc* Bacchis aliis curæ sunto.

CHORUS.

Multæ *sunt* formæ fatorum divinorum,
et multa præter spem perficiunt dii :
et quæ sperabantur, non perfecta sunt,
insperatorum vero exitum invenit deus.
Talis exiit hæc res.

ΗΡΑΚΛΕΙΔΑΙ

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΙΟΛΑΟΣ.
ΚΟΠΡΕΥΣ.
ΧΟΡΟΣ.
ΔΗΜΟΦΩΝ.
ΜΑΚΑΡΙΑ.
ΘΕΡΑΠΩΝ.
ΑΛΚΜΗΝΗ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΕΥΡΥΣΘΕΥΣ.

ΙΟΛΑΟΣ.

Πάλαι ποτ' ἐστὶ τοῦτ' ἐμοὶ δεδογμένον·
ὁ μὲν δίκαιος τοῖς πέλας πέφυκ' ἀνήρ,
ὁ δ' ἐς τὸ κέρδος λῆμ' ἔχων ἀνειμένον
πόλει τ' ἄχρηστος καὶ συναλλάσσειν βαρύς,
αὑτῷ δ' ἄριστος· οἶδα δ' οὐ λόγῳ μαθών.
Ἐγὼ γὰρ αἰδοῖ καὶ τὸ συγγενὲς σέβων,
ἐξὸν κατ' Ἄργος ἡσύχως ναίειν, πόνων
πλείστων μετέσχον εἷς ἀνὴρ Ἡρακλέει,
ὅτ' ἦν μεθ' ἡμῶν· νῦν δ' ἐπεὶ κατ' οὐρανὸν
ναίει, τὰ κείνου τέκν' ἔχων ὑπὸ πτεροῖς
σώζω τάδ', αὐτὸς δεόμενος σωτηρίας.
Ἐπεὶ γὰρ αὐτῶν γῆς ἀπηλλάχθη πατήρ,
πρῶτον μὲν ἡμᾶς ἤθελ' Εὐρυσθεὺς κτανεῖν·
ἀλλ' ἐξέδραμεν· καὶ πόλις μὲν οἴχεται,
ψυχὴ δ' ἐσώθη. Φεύγομεν δ' ἀλώμενοι,
ἄλλην ἀπ' ἄλλης ἐξορίζοντες πόλιν.
Πρὸς τοῖς γὰρ ἄλλοις καὶ τόδ' Εὐρυσθεὺς κακοῖς
ὕβρισμ' ἐς ἡμᾶς ἠξίωσεν ὑβρίσαι·
πέμπων ὅποι γῆς πυνθάνοιθ' ἱδρυμένους
κήρυκας ἐξαιτεῖ τε κἀξείργει χθονός,
πόλιν προτείνων Ἄργος, οὐ σμικρὰν φίλην
ἐχθράν τε θέσθαι, χαὐτὸν εὐτυχοῦνθ' ἅμα.
Οἱ δ', ἀσθενῆ μὲν τἀπ' ἐμοῦ δεδορκότες,
σμικροὺς δὲ τούσδε καὶ πατρὸς τητωμένους,
τοὺς κρείσσονας σέβοντες ἐξείργουσι γῆς.
Ἐγὼ δὲ σὺν φεύγουσι συμφεύγω τέκνοις,
καὶ σὺν κακῶς πράσσουσι συμπράσσω κακῶς,
ὀκνῶν προδοῦναι, μή τις ὧδ' εἴπῃ βροτῶν·
ἴδεσθ', ἐπειδὴ παισὶν οὐκ ἔστιν πατήρ,
Ἰόλαος οὐκ ἤμυνε συγγενὴς γεγώς.
Πάσης δὲ χώρας Ἑλλάδος τητώμενοι,
Μαραθῶνα καὶ σύγκληρον ἐλθόντες χθόνα
ἱκέται καθεζόμεσθα βώμιοι θεῶν,
προσωφελῆσαι· πεδία γὰρ τῆσδε χθονὸς
δισσοὺς κατοικεῖν Θησέως παῖδας λόγος,
κλήρῳ λαχόντας, ἐκ γένους Πανδίονος,

HERACLIDÆ.

PERSONÆ FABULÆ.

IOLAUS.
COPREUS.
CHORUS.
DEMOPHON.
MACARIA.
FAMULUS.
ALCMENA.
NUNCIUS.
EURYSTHEUS.

IOLAUS.

Jampridem hoc certum stat apud me :
probus vir in aliorum commodum natus est,
qui vero in lucrum animum habet effusum,
reique publicæ *est* inutilis, et in vitæ commercio gravis:
sibi ipsi autem fructuosissimus. Scio *hoc* non verbis edo-
Ego enim præ pudore, et reverens cognatum genus, [ctus.
cum possem Argis tranquille habitare, laborum
particeps fui plurimorum unus *ego* cum Hercule,
quando erat nobiscum : nunc vero postquam in cœlo
habitat, liberos illius hosce sub alis habens
servo, cum ipse indigeam salute.
Postquam enim pater eorum discessit ex terra,
primum quidem nos voluit Eurystheus interficere;
sed effugimus : et periit quidem *nobis* patria,
sed vita servata est. Exulamus autem errantes,
ab alia in aliam regionem demigrantes.
Præter cetera enim mala, hanc etiam Eurystheus
contumeliam nobis inferre decrevit :
mittens *enim*, ubicunque terrarum audiret *nos* consedisse,
præcones, et deposcit *nos* et abigit e solo, [cam
Argivam urbem minaciter ostentans, haud infirmam si ami-
hostemve sibi fecerit aliquis, et se ipsum simul fortuna flo-
Isti vero, cum opem meam infirmam videant, [rentem.
hosque parvos et patre orbatos *pueros*,
colentes potentiores, a terra *nos* abigunt.
Sed ego fugio cum fugientibus liberis,
sumque afflictus una cum afflictis,
verens prodere *eos*, ne quis ita dicat hominum :
Videte, postquam non *amplius* est pater filiis,
Iolaus non fert opem, cum tamen sit cognatus.
Atque ex omni terra Græca profligati, [ditionis,
postquam venimus *ad* Marathonem et regionem ejusdem
supplices consedimus ad aras deorum,
ut juvent *nos* : campos enim hujus terræ
habitare dicuntur duo filii Thesei,
sortito possidentes, ex genere Pandionis *oriundi*,

τοῖσδ' ἐγγὺς ὄντας· ὧν ἕκατι τέρμονας
κλεινῶν Ἀθηνῶν τήνδ' ἀφικόμεσθ' ὁδόν.
Δυοῖν γερόντοιν δὲ στρατηγεῖται φυγή·
ἐγὼ μὲν ἀμφὶ τοῖσδε καλχαίνων τέκνοις,
ἡ δ' αὖ τὸ θῆλυ παιδὸς Ἀλκμήνη γένος,
ἔσωθε ναοῦ τοῦδ' ὑπηγκαλισμένη,
σώζει· νέας γὰρ παρθένους αἰδούμεθα
ὄχλῳ πελάζειν κἀπιβωμιοστατεῖν.
Ὕλλος δ' ἀδελφοί θ', οἷσι πρεσβεύει γένος,
ζητοῦσ' ὅποι γῆς πύργον οἰκιούμεθα,
ἢν τῆσδ' ἀπωθώμεσθα πρὸς βίαν χθονός.
Ὦ τέκνα, τέκνα, δεῦρο, λαμβάνεσθ' ἐμῶν
πέπλων· ὁρῶ κήρυκα τόνδ' Εὐρυσθέως
στείχοντ' ἐφ' ἡμᾶς, οὗ διωκόμεσθ' ὕπο,
πάσης ἀλῆται γῆς ἀπεστερημένοι.
Ὦ μῖσος, εἴθ' ὄλοιο χὼ πέμψας ἀνήρ.
Ὡς πολλὰ δὴ καὶ τῶνδε γενναίῳ πατρὶ
ἐκ τοῦδε ταὐτοῦ στόματος ἤγγειλας κακά.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Ἦ που καθῆσθαι τήνδ' ἕδραν καλὴν δοκεῖς
πόλιν τ' ἀφῖχθαι σύμμαχον, κακῶς φρονῶν.
Οὐ γάρ τις ἔστιν ὃς πάροιθ' αἱρήσεται
τὴν σὴν ἀχρεῖον δύναμιν ἀντ' Εὐρυσθέως.
Χώρει· τί μοχθεῖς ταῦτ'; ἀνίστασθαί σε χρὴ
ἐς Ἄργος, οὗ σε λεύσιμος μένει δίκη.

ΙΟΛΑΟΣ.

Οὐ δῆτ'· ἐπεί μοι βωμὸς ἀρκέσει θεοῦ
ἐλευθέρα τε γαῖ', ἐν ᾗ βεβήκαμεν.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Βούλει πόνον μοι τῇδε προσθεῖναι χερί;

ΙΟΛΑΟΣ.

Οὔτοι βίᾳ γέ μ' οὐδὲ τούσδ' ἄξεις λαβών.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Γνώσει σύ· μάντις δ' ἦσθ' ἄρ' οὐ καλὸς τάδε.

ΙΟΛΑΟΣ.

Οὐκ ἂν γένοιτο τοῦτ' ἐμοῦ ζῶντός ποτε.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Ἄπαιρ'· ἐγὼ δὲ τούσδε, κἂν σὺ μὴ θέλῃς,
ἄξω, νομίζων οὕπερ εἴσ' Εὐρυσθέως.

ΙΟΛΑΟΣ.

Ὦ τὰς Ἀθήνας δαρὸν οἰκοῦντες χρόνον,
ἀμύνεθ'· ἱκέται δ' ὄντες ἀγοραίου Διὸς
βιαζόμεσθα, καὶ στέφη μιαίνεται,
πόλει τ' ὄνειδος καὶ θεῶν ἀτιμία.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔα ἔα· τίς ἡ βοὴ βωμοῦ πέλας Στρ.
ἕστηκε; ποίαν συμφορὰν δείξει τάχα;

ΙΟΛΑΟΣ.

Ἴδετε τὸν γέροντ'
ἀμαλὸν ἐπὶ πέδῳ χύμενον· ὦ τάλας.

ΧΟΡΟΣ.

Πρὸς τοῦ ποτ' ἐν γῇ πτῶμα δύστηνον πίτνεις;

* * * * *

his *Herculis filiis genere* propinqui : quorum causa *ad* inclytarum Athenarum hoc iter fecimus. [fines]
A duobus vero senibus *hoc* exilium regitur :
ego quidem in his pueris tutandis occupor;
hæc vero Alcmena femineam filii *sui* prolem,
in hoc templo ulnis fovens,
servat; tenellas enim virgines pudet nos
accedere ad turbam et circa aras stare.
Hyllus vero et fratres, quibus provectior est ætas,
quærunt ubi possimus habitare aliquam arcem,
si pellamur ex hac terra per vim.
O filii, filii, huc accedite, apprehendite meas
vestes : video *enim* præconem hic Eurysthei
venientem adversus nos, a quo patimur persecutionem,
errones omni terra expulsi.
O odium (*exose*), utinam pereas et homo qui *te* misit!
Quam multa jam et horum generoso patri
ex hoc eodem ore nunciasti mala!

COPREUS.

Nempe pulcra putas te consedisse hac *supplicum* sede,
et *ad* urbem sociam pervenisse, prave judicans.
Nullus est enim qui antepositurus sit
tuam imbecillem potentiam Eurysthei *potentiæ*.
Vade : quid ista laboras? surrectum te oportet abire
ad Argos, ubi te exspectat pœna lapidationis.

IOLAUS.

Nequaquam : quoniam mihi opitulabitur ara dei,
et libera terra, in qua sumus.

COPREUS.

Vis addere huic meæ manui laborem?

IOLAUS.

Nunquam certe me neque hos per vim captos abduces.

COPREUS.

Cognosces tu : nec vero in hoc bonus es vates.

IOLAUS.

Non fiet unquam hoc me vivo.

COPREUS.

Discede : ego enim hos, quamvis tu nolis,
abducam, jure existimans Eurysthei *esse*, cujus etiam sunt.

IOLAUS.

O qui a prisco tempore Athenas habitatis,
opem ferte : Jovis enim Agoræi supplices
vim patimur, et rami lana obvoluti polluuntur,
urbi probrum et deorum contumelia.

CHORUS.

Ehem, ehem! quisnam hic clamor prope aram
sublatus est? quam calamitatem mox ostendet?

IOLAUS.

Aspicite senem
me debilem humi fusum; heu me miserum!

CHORUS.

A quonam humi casu misero prostratus es?

* * * * *

ΙΟΛΑΟΣ.

Ὅδ' ὦ ξένοι με, σοὺς ἀτιμάζων θεούς,
ἕλκει βιαίως Ζηνὸς ἐκ προβωμίων.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅδ' ἐκ τίνος γῆς, ὦ γέρον, τετράπτολιν
ξύνοικον ἦλθες
λαόν; ἢ πέραθεν ἁλίῳ πλάτᾳ
κατέχετ' ἐκλιπόντες Εὐβοῖδ' ἀκτάν;

ΙΟΛΑΟΣ.

Οὐ νησιώτην, ὦ ξένοι, τρίβω βίον,
ἀλλ' ἐκ Μυκηνῶν σὴν ἀφίγμεθα χθόνα.

ΧΟΡΟΣ.

Ὄνομα τί σε, γέρον,
Μυκηναῖος ὠνόμαζεν λεώς;

ΙΟΛΑΟΣ.

Τὸν Ἡράκλειον ἴστε που παραστάτην
Ἰόλαον· οὐ γὰρ σῶμ' ἀκήρυκτον τόδε.

ΧΟΡΟΣ.

Οἶδ' εἰσακούσας καὶ πρίν· ἀλλὰ τοῦ ποτ' ἐν
χειρὶ σᾷ κομίζεις κόρους νεοτρεφεῖς, φράσον.

ΙΟΛΑΟΣ.

Ἡρακλέους οἵδ' εἰσὶ παῖδες, ὦ ξένοι, Ἀντ.
ἱκέται σέθεν τε καὶ πόλεως ἀφιγμένοι

ΧΟΡΟΣ

Τί χρέος, ἦ λόγων
πόλεος, ἔνεπέ μοι, μελόμενοι τυχεῖν;

ΙΟΛΑΟΣ.

Μήτ' ἐκδοθῆναι μήτε πρὸς βίαν θεῶν
τῶν σῶν ἀποσπασθέντες εἰς Ἄργος μολεῖν.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Ἀλλ' οὔτι τοῖς σοῖς δεσπόταις τάδ' ἀρκέσει,
οἳ σοῦ κρατοῦντες ἐνθάδ' εὑρίσκουσί σε.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰκὸς θεῶν ἱκτῆρας αἰδεῖσθαι, ξένε,
καὶ μὴ βιαίῳ
χειρὶ δαιμόνων ἀπολιπεῖν σφ' ἕδη·
πότνια γὰρ Δίκα τάδ' οὐ πείσεται.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Ἔκπεμπέ νυν γῆς τούσδε τοὺς Εὐρυσθέως,
κοὐδὲν βιαίῳ τῇδε χρήσομαι χερί.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄθεον ἱκεσίαν
μεθεῖναι πόλει ξένων προστροπάν.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Καλὸν δέ γ' ἔξω πραγμάτων ἔχειν πόδα,
εὐβουλίας τυχόντα τῆς ἀμείνονος.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκοῦν τυράννῳ τῆσδε γῆς φράσαντά σε
χρῆν ταῦτα τολμᾶν, ἀλλὰ μὴ βίᾳ ξένους
θεῶν ἀφέλκειν, γῆν σέβοντ' ἐλευθέραν.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Τίς δ' ἐστὶ χώρας τῆσδε καὶ πόλεως ἄναξ;

ΧΟΡΟΣ.

Ἐσθλοῦ πατρὸς παῖς Δημοφῶν ὁ Θησέως.

IOLAUS.

Iste, o hospites, me, contemnens tuos deos,
trahit violenter ex vestibulo aræ Jovis.

CHORUS.

Huc ex qua terra, o senex, ad tetrapolim
una habitantem populum
venisti? an ex adversa regione marino remo
advecti estis relicto Euboico littore?

IOLAUS.

Non ago, o hospites, insularem vitam,
sed ex Mycenis *ad* tuam terram venimus.

CHORUS.

Quo nomine te, o senex,
Mycenæus appellabat populus?

IOLAUS.

Herculis novistis fortasse armigerum
Iolaum: non enim ille *est* incelebris.

CHORUS.

Novi jam ante audito *nomine*: sed cujusnam viri in
manu tua gestes pueros impuberes, dicito.

IOLAUS.

Herculis isti sunt filii, o hospites,
qui supplices tui et civitatis *tuæ huc* venerunt.

CHORUS.

Cujusnam rei indigentes, an colloquium
civitatis, dic mihi, desiderantes consequi?

IOLAUS.

Ne dedantur, neu per vim a diis
tuis avulsi, Argos redeant.

COPREUS.

Sed neutiquam tuis dominis hæc sufficient,
qui, imperium in te habentes, hic inveniunt te.

CHORUS.

Convenit deorum supplices revereri, hospes,
neque violenta
manu eos deorum relinquere sedes:
veneranda enim Dice hæc non tolerabit.

COPREUS.

Ejice igitur ex terra istos qui Eurysthei sunt,
et nihil utar violenta hac manu.

CHORUS.

Impium *est* civitati
negligere supplicem hospitum supplicationem.

COPREUS.

At vero præclarum *est* extra negotia habere pedem,
prudenti consilio assumto, quod utilius est.

CHORUS.

Ergo regi hujus regionis postquam declarasses,
oportebat te hæc audere (non autem per vim hospites
a diis abstrahere), terramque venerari liberam.

COPREUS.

Quis autem est rex hujus regionis et urbis?

CHORUS.

Inclyti patris filius Demophon Thesei.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Πρὸς τοῦτον ἁγὼν τἄρα τοῦδε τοῦ λόγου
μάλιστ᾽ ἂν εἴη· τἄλλα δ᾽ εἴρηται μάτην.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ὅδ᾽ αὐτὸς ἔρχεται σπουδὴν ἔχων,
Ἀκάμας τ᾽ ἀδελφὸς, τῶνδ᾽ ἐπήκοοι λόγων.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Ἐπείπερ ἔφθης πρέσβυς ὢν νεωτέρους
βοηδρομήσας τήνδ᾽ ἐπ᾽ ἐσχάραν Διὸς,
λέξον τίς ὄχλον τόνδ᾽ ἀθροίζεται τύχη.

ΧΟΡΟΣ.

Ἱκέται κάθηνται παῖδες οἵδ᾽ Ἡρακλέους,
βωμὸν καταστέψαντες, ὡς ὁρᾷς, ἄναξ,
πατρός τε πιστὸς Ἰόλεως παραστάτης.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Τί δῆτ᾽ ἰυγμῶν ἥδ᾽ ἐδεῖτο συμφορά;

ΧΟΡΟΣ.

Βίᾳ νιν οὗτος τῆσδ᾽ ἀπ᾽ ἐσχάρας ἄγειν
ζητῶν βοὴν ἔστησε, κἄσφηλεν γόνυ
γέροντος, ὥστε μ᾽ ἐκβαλεῖν οἴκτῳ δάκρυ.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Καὶ μὴν στολήν γ᾽ Ἕλληνα καὶ ῥυθμὸν πέπλων
ἔχει· τὰ δ᾽ ἔργα βαρβάρου χερὸς τάδε.
Σὸν δὴ τὸ φράζειν ἐστὶ μὴ μέλλειν τ᾽ ἐμοὶ
ποίας ἀφῖξαι δεῦρο γῆς ὅρους λιπών.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Ἀργεῖός εἰμι· τοῦτο γὰρ θέλεις μαθεῖν.
Ἐφ᾽ οἷσι δ᾽ ἥκω καὶ παρ᾽ οὗ λέγειν θέλω.
Πέμπει Μυκηνῶν δεῦρό μ᾽ Εὐρυσθεὺς ἄναξ,
ἄξοντα τούσδε· πολλὰ δ᾽ ἦλθον, ὦ ξένε,
δίκαι᾽ ὁμαρτῇ δρᾶν τε καὶ λέγειν ἔχων.
Ἀργεῖος ὢν γὰρ αὐτὸς Ἀργείους ἄγω,
ἐκ τῆς ἐμαυτοῦ τούσδε δραπέτας ἔχων
νόμοισι τοῖς ἐκεῖθεν ἐψηφισμένους
θανεῖν· δίκαιοι δ᾽ ἐσμὲν οἰκοῦντες πόλιν
αὐτοὶ καθ᾽ αὑτῶν κυρίους κραίνειν δίκας.
Πολλῶν δὲ κἄλλων ἑστίας ἀφιγμένων,
ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοισίδ᾽ ἕσταμεν λόγοις,
κοὐδεὶς ἐτόλμησ᾽ ἴδια προσθέσθαι κακά.
Ἀλλ᾽ ἤ τιν᾽ ἐς σὲ μωρίαν ἐσκεμμένοι
δεῦρ᾽ ἦλθον, ἢ κίνδυνον ἐξ ἀμηχάνων
ῥίπτοντες, εἴτ᾽ οὖν εἴτε μὴ γενήσεται·
οὐ γὰρ φρενήρη γ᾽ ὄντα σ᾽ ἐλπίζουσί που
μόνον τοσαύτης ἣν ἐπῆλθον Ἑλλάδος
τὰς τῶνδ᾽ ἀβούλους ξυμφορὰς κατοικτιεῖν.
Φέρ᾽ ἀντίθες γὰρ, τούσδε τ᾽ ἐς γαῖαν παρεὶς
ἡμᾶς τ᾽ ἐάσας ἐξάγειν, τί κερδανεῖς;
Τὰ μὲν παρ᾽ ἡμῶν τοιάδ᾽ ἔστι σοι λαβεῖν·
Ἄργους τοσήνδε χεῖρα τήν τ᾽ Εὐρυσθέως
ἰσχὺν ἅπασαν τῇδε προσθέσθαι πόλει.
Ἢν δ᾽ ἐς λόγους τε καὶ τὰ τῶνδ᾽ οἰκτίσματα
βλέψας πεπανθῇς, ἐς πάλην καθίσταται
δορὸς τὸ πρᾶγμα· μὴ γὰρ ὡς μεθήσομεν
δόξῃς ἀγῶνα τόνδ᾽ ἄτερ χαλυβδικοῦ.

COPREUS.

Cum hoc igitur mihi disceptatio de hoc negotio
potissimum erit; cetera vero dixi frustra.

CHORUS.

Atqui hic ipse venit festinanter,
et Acamas frater, qui audient de hac causa.

DEMOPHON.

Postquam tu senior antevertisti *nos* juniores,
accurrens ad hanc aram Jovis,
dic, qui casus hanc turbam congreget.

CHORUS.

Sedent supplices isti filii Herculis,
coronantes ramis aram, ut vides, o rex,
et Iolaus fidus comes patris *eorum*.

DEMOPHON.

Quid igitur clamoribus hic indigebat casus?

CHORUS.

Vi iste eos trahere ab hac ara
conans, excitavit clamorem, et evertit genu
senis, ut præ miseratione effuderim lacrimas.

DEMOPHON.

Et tamen ornatum Græcum et modum vestium
habet: facta vero ista *sunt* barbaræ manus.
Tuum est jam dicere mihi, et non cunctari,
cujus terræ finibus relictis huc veneris.

COPREUS.

Argivus sum, hoc enim vis scire.
Quapropter autem venerim, et a quo *missus*, dicere volo.
Mittit me huc Mycenarum rex Eurystheus
ducturum hosce: veni autem, o hospes, multa
justa simul et facere et dicere habens.
Ipse enim Argivus duco Argivos
fugitivos hos ex mea *terra* tenens,
legibus illic ratis condemnatos
capitis: jus vero habemus, ut rempublicam regentes
nos per nos ipsos rata statuamus judicia.
Et multorum aliorum aras hi cum adierint,
iisdem hisce verbis stetimus,
et nemo ausus est accersere sibi mala.
Sed vel stultitiam hi aliquam quam in te admitteres explorantes,
huc venerunt, vel periculum in rebus suis desperatis
facientes, sive fiat *quod volunt* sive non.
Haud enim certe sperant te, dum mentis fueris compos,
solum ex tanta Græciæ parte, quam permearunt,
istorum perditam fortunam miseraturum.
Age subduc enim rationes, hosce admissos in terram *tuam*
si siveris nos abducere, quid lucri facies?
Commoda quidem a nobis hujusmodi licet tibi accipere:
Argi tantas copias et Eurysthei
omnes vires huic reipublicæ amicas conciliare.
Si vero, dicta horum et miserationes
intuitus, emollitus fueris, ad certamen redit
armorum hæc res; ne enim *sic* dimissuros
nos putes contentionem hanc sine ferro.

Τί δῆτα φήσεις; ποῖα πεδί' ἀφαιρεθεὶς
Τιρυνθίοις θεὶς πόλεμον Ἀργείοις τ' ἔχειν,
ποίοις δ' ἀμύνων συμμάχοις, τίνος δ' ὕπερ
θάψεις νεκροὺς πεσόντας; Ἦ κακὸν λόγον
κτήσει πρὸς ἀστῶν, εἰ γέροντος οὕνεκα
τύμβου, τὸ μηδὲν ὄντος, ὡς εἰπεῖν ἔπος,
παίδων τε τῶνδ' ἐς ἄντλον ἐμβήσει πόδα.
Ἐρεῖς, τὸ λῷστον, ἐλπίδ' εὑρήσειν μόνον.
Καὶ τοῦτο πολλῷ τοῦ παρόντος ἐνδεές·
κακῶς γὰρ Ἀργείοισιν οἵδ' ὡπλισμένοι
μάχοιντ' ἂν ἡβήσαντες, εἴ τι τοῦτό σε
ψυχὴν ἐπαίρει, χοὖν μέσῳ πολὺς χρόνος,
ἐν ᾧ διεργασθεῖτ' ἄν. Ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ·
δοὺς μηδὲν, ἀλλὰ τἀμ' ἐῶν ἄγειν ἐμὲ
κτῆσαι Μυκήνας, μηδ', ὅπερ φιλεῖτε δρᾶν,
πάθῃς σὺ τοῦτο, τούς τ' ἀμείνονας παρὸν
φίλους ἑλέσθαι, τοὺς κακίονας λάβῃς.

ΧΟΡΟΣ.

Τίς ἂν δίκην κρίνειεν ἢ γνοίη λόγον,
πρὶν ἂν παρ' ἀμφοῖν μῦθον ἐκμάθῃ σαφῶς;

ΙΟΛΑΟΣ.

Ἄναξ, ὑπάρχει μὲν τόδ' ἐν τῇ σῇ χθονὶ,
εἰπεῖν ἀκοῦσαί τ' ἐν μέρει πάρεστί μοι,
κοὐδείς μ' ἀπώσει πρόσθεν, ὥσπερ ἄλλοθεν.
Ἡμῖν δὲ καὶ τῷδ' οὐδέν ἐστιν ἐν μέσῳ·
ἐπεὶ γὰρ Ἄργους οὐδέν ἐσθ' ἡμῖν ἔτι,
ψήφῳ δοκῆσαν, ἀλλὰ φεύγομεν πάτραν,
πῶς ἂν δικαίως ὡς Μυκηναίους ἄγοι
ὅδ' ὄντας ἡμᾶς, οὓς ἀπήλασαν χθονός;
ξένοι γάρ ἐσμεν. Ἦ τὸν Ἑλλήνων ὅρον
φεύγειν δικαιοῦθ' ὅστις ἂν τἄργος φύγῃ;
οὔκουν Ἀθήνας γ'· οὐ γὰρ Ἀργείων φόβῳ
τοὺς Ἡρακλείους παῖδας ἐξελῶσι γῆς.
Οὐ γάρ τι Τραχίς ἐστιν, οὐδ' Ἀχαϊκὸν
πόλισμ', ὅθεν σὺ τούσδε, τῇ δίκῃ μὲν οὔ,
τὸ δ' Ἄργος ὀγκῶν, οἷά περ καὶ νῦν λέγεις,
ἤλαυνες ἱκέτας βωμίους καθημένους.
Εἰ γὰρ τόδ' ἔσται καὶ λόγους κρίνουσι σοὺς,
οὐκ οἶδ' Ἀθήνας τάσδ' ἐλευθέρας ἔτι.
Ἀλλ' οἶδ' ἐγὼ τὸ τῶνδε λῆμα καὶ φύσιν·
θνήσκειν θελήσουσ'· ἡ γὰρ αἰσχύνη πάρος
τοῦ ζῆν παρ' ἐσθλοῖς ἀνδράσιν νομίζεται.
Πόλιν μὲν ἀρκεῖ· καὶ γὰρ οὖν ἐπίφθονον
λίαν ἐπαινεῖν ἐστι· πολλάκις δὲ δὴ
καὐτὸς βαρυνθεὶς οἶδ' ἄγαν αἰνούμενος.
Σοὶ δ' ὡς ἀνάγκη τούσδε βούλομαι φράσαι
σώζειν, ἐπείπερ τῆσδε προστατεῖς χθονός·
Πιτθεὺς μέν ἐστι Πέλοπος, ἐκ δὲ Πιτθέως
Αἴθρα, πατὴρ δ' ἐκ τῆσδε γεννᾶται σέθεν
Θησεύς. Πάλιν δὲ τῶνδ' ἄνειμί σοι γένος·
Ἡρακλέης ἦν Ζηνὸς Ἀλκμήνης τε παῖς,
κείνη δὲ Πέλοπος θυγατρός· αὐτανεψίω
πατὴρ ἂν εἴη σός τε καὶ τούτων γεγώς.
Γένους μὲν ἥκεις ὧδε τοῖσδε, Δημοφῶν·

Quid igitur dices? quibus campis spoliatus,
contra Tirynthios Argivosque bellum suscepisse?
quibus sociis opitulans, pro qua causa,
occisos mortuos sepelies? Profecto malam famam
tibi comparabis apud cives, si propter senem,
qui est sepulcrum, nihil, ut ita dicam,
et *propter* hos pueros in sentinam immittas pedem. [esse
Dices, quod speciosissimum, te spem tantum inventurum
Et hoc longe deterius *est* præsenti commodo:
male enim cum Argivis isti (*pueri*) armati [tibi
pugnabunt, cum ad pubertatem pervenerint, si forte hoc
animos tollit, et in medio longum *est* tempus,
in quo potestis perire. Sed mihi obtempera:
nihil de tuo dato, sed sinens me mea abducere,
concilia *tibi* Mycenas; neu, quod soletis facere,
hoc tibi *quoque* accidat, cum possis potentiores
amicos eligere, ut imbecilliores assumas.

CHORUS.

Quis litem *recte* judicarit, aut causam cognitam habeat,
priusquam ex utraque parte sermonem audiverit perspicue?

IOLAUS.

O rex, hoc *boni* suppetit in tua terra,
dicere et audire vicissim licet mihi,
nec ullus me pellet antea, ut aliunde *pulsus fui*.
Inter nos et hunc nihil intercedit juris:
postquam enim nihil est nobis amplius negotii cum Argis,
decreto facto, sed exulamus e patria,
quomodo potest jure retrahere tanquam Argivos
iste nos, quos expulerunt ex patria?
peregrini enim *jam* sumus. An e Græcis finibus
justum putatis ut exulet, quicunque Argis expulsus est?
nequaquam certe ex Athenis: haud enim Argivorum metu
Herculis liberos expellent e solo.
Neutiquam enim Trachis *illa* sunt, nec Achaicum
oppidulum, unde tu istos, nullo quidem jure,
sed Argos amplificans, qualia nunc quoque jactas,
expulisti supplices ad aram sedentes.
Si enim hoc fiat, et *Athenienses* probant tua verba,
non novi Athenas hasce liberas amplius *esse*.
Verum novi ego horum animum et ingenium:
mori *potius* volent: verecundia enim potius
vita *ipsa* apud viros probos æstimatur.
Satis quidem de urbe. Etenim invidiosum est,
immodice prædicare; sæpe enim jam [darer.
memini me quoque gravatum esse, quando nimium lau-
Tibi autem quomodo necesse *sit* hosce servare,
dicere volo, quandoquidem huic terræ præes.
Pittheus enim est Pelopis *filius*: ex Pittheo vero
Æthra: et pater ex hac natus est tuus
Theseus. Rursus contra repetam tibi horum genus:
Hercules erat Jovis et Alcmenæ filius,
hæc vero Pelopis filia nata: consobrini
fuerint tuus pater et qui horum fuit *pater*.
Attingis igitur sic hos genere, Demophon.

ἃ δ' ἐκτὸς ἤδη τοῦ προσήκοντός σε δεῖ
τῖσαι λέγω σοι παισί· φημὶ γάρ ποτε
σύμπλους γενέσθαι, τῶνδ' ὑπασπίζων πατρὶ,
ζωστῆρα Θησεῖ τὸν πολυκτόνον μέτα,
Ἅιδου τ' ἐρεμνῶν ἐξανήγαγεν μυχῶν
πατέρα σόν· Ἑλλὰς πᾶσα τοῦτο μαρτυρεῖ.
Ὧν ἀντιδοῦναί σ' οἵδ' ἀπαιτοῦσιν χάριν,
μήτ' ἐκδοθῆναι μήτε πρὸς βίαν θεῶν
τῶν σῶν ἀποσπασθέντες ἐκπεσεῖν χθονός.
Σοὶ γὰρ τόδ' αἰσχρὸν, χωρὶς ἐν πόλει κακὸν,
ἱκέτας ἀλήτας συγγενεῖς (οἴμοι κακῶν,
βλέψον πρὸς αὐτοὺς, βλέψον) ἕλκεσθαι βίᾳ.
Ἀλλ' ἄντομαί σε, καὶ καταστέφω, χεροῖν
καὶ πρὸς γενείου, μηδαμῶς ἀτιμάσῃς
τοὺς Ἡρακλείους παῖδας ἐς χέρας λαβών·
γενοῦ δὲ τοῖσδε συγγενὴς, γενοῦ φίλος,
πατὴρ, ἀδελφὸς, δεσπότης· ἅπαντα γὰρ
ταῦτ' ἐστὶ κρείσσω πλὴν ὑπ' Ἀργείοις πεσεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Ὤικτειρ' ἀκούσας τούσδε συμφορᾶς, ἄναξ.
Τὴν δ' εὐγένειαν τῆς τύχης νικωμένην
νῦν δὴ μάλιστ' ἐσεῖδον· οἵδε γὰρ πατρὸς
ἐσθλοῦ γεγῶτες δυστυχοῦσ' ἀναξίως.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Τρισσαί μ' ἀναγκάζουσι συμφορᾶς ὁδοὶ,
Ἰόλαε, τοὺς σοὺς μὴ παρώσασθαι ξένους·
τὸ μὲν μέγιστον, Ζεὺς, ἐφ' οὗ σὺ βώμιος
θακεῖς νεοσσῶν τήνδ' ἔχων πανήγυριν,
τὸ συγγενές τε καὶ τὸ προὐφείλειν καλῶς
πράσσειν παρ' ἡμῶν τούσδε πατρῴαν χάριν,
τό τ' αἰσχρὸν, οὗπερ δεῖ μάλιστα φροντίσαι.
Εἰ γὰρ παρήσω τόνδε συλᾶσθαι βίᾳ
ξένου πρὸς ἀνδρὸς βωμὸν, οὐκ ἐλευθέραν
οἰκεῖν δοκήσω γαῖαν, Ἀργείοις δ' ὄκνῳ
ἱκέτας προδοῦναι· καὶ τάδ' ἀγχόνης πέλας.
Ἀλλ' ὤφελες μὲν εὐτυχέστερος μολεῖν·
ὅμως δὲ καὶ νῦν μὴ τρέσῃς ὅπως σέ τις
σὺν παισὶ βωμοῦ τοῦδ' ἀποσπάσει βίᾳ.
Σὺ δ' Ἄργος ἐλθὼν ταῦτά τ' Εὐρυσθεῖ φράσον,
πρὸς τοῖσδέ τ', εἴ τι τοισίδ' ἐγκαλεῖ ξένοις,
δίκης κυρήσει· τούσδε δ' οὐκ ἄξεις ποτέ.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Οὐκ, ἢν δίκαιον ᾖ τε καὶ νικῶ λόγῳ;

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Καὶ πῶς δίκαιον τὸν ἱκέτην ἄγειν βίᾳ;

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Οὔκουν ἐμοὶ τόδ' αἰσχρὸν, ἀλλ' οὐ σοὶ βλάβος.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Ἐμοί γ', ἐὰν σοι τούσδ' ἐφέλκεσθαι μεθῶ.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Σὺ δ' ἐξόριζε, κᾆτ' ἐκεῖθεν ἄξομεν.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Σκαιὸς πέφυκας, τοῦ θεοῦ πλείω φρονῶν.

Quæ vero præterea extra cognationem te oportet
persolvere filiis, dicam tibi : aio enim quondam
navigationis socius fuisse Theseo, cum essem scutifer horum patri,
ad petendum balteum, qui fuit causa multarum cædium,
et reduxit (*Hercules*) ex atris inferorum recessibus
patrem tuum : hoc tota Græcia testatur.
Pro quibus reddere te isti vicissim postulant gratiam,
ne dedantur, neque per vim a diis
tuis avulsi, expellantur e solo.
Tibi enim hoc turpe *fuerit*, præterquam quod in civitate malum,
errantes cognatos supplices (hei mihi propter mala!
intuere eos, intuere) trahi per vim.
At rogo te, et ramo supplici tango, per *tuas* manus
et per mentum, ne despicias
filios Herculis, in manus *tuas* susceptos :
sed sis illis cognatus, sis amicus,
pater, frater, dominus : omnia enim
hæc sunt potiora, quam in potestatem Argivorum recidere.

CHORUS.

Misertus sum istos propter calamitatem, *hæc* audiens, o rex.
Nobilitatem enim a fortuna vinci
nunc maxime vidi : isti enim e patre
optimo nati, sunt infelices præter meritum.

DEMOPHON.

Tres rationes in *hoc* casu me commovent,
Iolae, ne repellam tuos hospites :
quod quidem maximum *est*, Juppiter, ad cujus aram tu
sedes, hunc cœtum habens pullorum;
deinde cognatio et debitum e priore tempore, ut bene
habeant hi per nos patris eorum gratia;
denique turpis fama, de qua maxime oportet esse sollicitum.
Si enim permittam hanc vi spoliari
aram ab homine peregrino, non liberam
videbor habitare terram, sed Argivis præ metu
prodidisse supplices : et hoc non multum distat a suspendio.
Utinam vero tuus adventus fuisset felicior!
sed tamen vel sic ne trepida, ne te aliquis
cum pueris avellat ab hac ara per vim.
At tu, reversus Argos, dic ista Eurystheo,
et præterea, si quod crimen his hospitibus objiciat,
jus *suum* consequetur; hos vero *tu* nunquam *hinc* abduces.

COPREUS.

Annon, si justum sit et ratione vincam?

DEMOPHON.

At quomodo justum *est*, supplicem abstrahere vi?

COPREUS.

Igitur mihi hoc turpe *sit*, nec tibi damnum *feret, si abstraho.*

DEMOPHON.

Mihi profecto *damnum*, si tibi istos abducendos permittam.

COPREUS.

Tu igitur relega *eos* e finibus, et tunc inde abducemus.

DEMOPHON.

Ineptus es, qui deo plus sapis.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Δεῦρ', ὡς ἔοικε, τοῖς κακοῖσι φευκτέον.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Ἅπασι κοινὸν ῥῦμα δαιμόνων ἕδρα.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Ταῦτ' οὐ δοκήσει τοῖς Μυκηναίοις ἴσως.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Οὔκουν ἐγὼ τῶν ἐνθάδ' εἰμὶ κύριος;

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Βλάπτων γ' ἐκείνους μηδὲν, ἢν σὺ σωφρονῇς.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Βλάπτεσθ', ἐμοῦ γε μὴ μιαίνοντος θεούς.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Οὐ βούλομαί σε πόλεμον Ἀργείοις ἔχειν.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Κἀγὼ τοιοῦτος· τῶνδε δ' οὐ μεθήσομαι.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Ἄξω γε μέντοι τοὺς ἐμοὺς ἐγὼ λαβών.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Οὐκ ἆρ' ἐς Ἄργος ῥᾳδίως ἄπει πάλιν.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Πειρώμενος δὴ τοῦτό γ' αὐτίκ' εἴσομαι.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Κλαίων ἄρ' ἅψει τῶνδε, κοὐκ ἐς ἀμβολάς.

ΧΟΡΟΣ.

Μὴ πρὸς θεῶν κήρυκα τολμήσῃς θενεῖν.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Εἰ μή γ' ὁ κήρυξ σωφρονεῖν μαθήσεται.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄπελθε· καὶ σὺ τοῦδε μὴ θίγῃς, ἄναξ.

ΚΟΠΡΕΥΣ.

Στείχω· μιᾶς γὰρ χειρὸς ἀσθενὴς μάχη.
Ἥξω δὲ πολλὴν ἄρεος Ἀργείου λαβὼν
πάγχαλκον αἰχμὴν δεῦρο· μυρίοι δέ με
μένουσιν ἀσπιστῆρες, Εὐρυσθεύς τ' ἄναξ
αὐτὸς στρατηγῶν· Ἀλκάθου δ' ἐπ' ἐσχάτοις
καραδοκῶν τἀνθένδε τέρμασιν μένει.
Λαμπρὸς δ' ἀκούσας σὴν ὕβριν φανήσεται
σοὶ καὶ πολίταις γῇ τε τῇδε καὶ φυτοῖς·
μάτην γὰρ ἥβην ὧδέ γ' ἂν κεκτῴμεθα
πολλὴν ἐν Ἄργει, μή σε τιμωρούμενοι.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Φθείρου· τὸ σὸν γὰρ Ἄργος οὐ δέδοικ' ἐγώ.
Ἐνθένδε δ' οὐκ ἔμελλες αἰσχύνας ἐμὲ
ἄξειν βίᾳ τούσδ'· οὐ γὰρ Ἀργείων πόλει
ὑπήκοον τήνδ', ἀλλ' ἐλευθέραν ἔχω.

ΧΟΡΟΣ.

Ὥρα προνοεῖν, πρὶν ὅροις πελάσαι
στρατὸν Ἀργείων· μάλα δ' ὀξὺς Ἄρης
ὁ Μυκηναίων,
ἐπὶ τοῖσι δὲ δὴ μᾶλλον ἔτ' ἢ πρίν.
Πᾶσι γὰρ οὗτος κήρυξι νόμος,
δὶς τόσα πυργοῦν τῶν γιγνομένων.
Πόσα νιν λέξειν βασιλεῦσι δοκεῖς,

COPREUS.

Huc, ut videtur, malis fugiendum *est*.

DEMOPHON.

Omnibus *est* commune perfugium templum deorum.

COPREUS.

Hæc non videbuntur pariter Mycenæis.

DEMOPHON.

Nonne ego hic loci sum dominus?

COPREUS.

Modo ne illos (*Mycenæos*) lædas, si tu sapias.

DEMOPHON.

Lædiminor, modo ego non polluam deos.

COPREUS.

Non cupio te bellum habere cum Argivis.

DEMOPHON.

Et ego ita sentio: istos vero non dimittam.

COPREUS.

Ego tamen abducam meos corripiens.

DEMOPHON.

Haud igitur Argos facile redibis.

COPREUS.

Periculum ergo faciens, hoc cito sciam.

DEMOPHON.

Plorans igitur hos attinges, idque statim.

CHORUS.

Ne, per deos, aude percutere præconem.

DEMOPHON.

Profecto, nisi iste præco modeste se gerere discat.

CHORUS.

Abi. Tu vero, rex, ne attingas hunc.

COPREUS.

Abeo; unius enim manus infirma *est* pugna.
Sed veniam numeroso martis Argivi assumto
huc ære obtecto exercitu: innumeri enim me
exspectant clypeati, Eurystheusque rex
ipse dux exercitus: et Alcathoi ad extremos,
præstolans horum eventum, fines manet.
Ubi autem audierit injuriam a te illatam, terribilis apparebit
tibi et civibus et huic terræ et arboribus:
frustra enim haberemus juventutem adeo
multam Argis, nisi te puniremus.

DEMOPHON.

Abi in malam rem; Argos enim tuum ego non formido.
Hinc vero nunquam, me ignominia afficiens,
vi abducturus eras hosce: haud enim Argivorum urbi
subditam hanc, sed liberam habeo.

CHORUS.

Tempus *est* prospicere, priusquam ad fines *nostros* appropinquet
exercitus Argivorum: admodum enim acer Mars
est Mycenæorum,
ob hæc vero multo etiam magis quam antehac.
Omnibus nimirum præconibus hic mos *est*,
ut bis tantum exaggerent res, quam evenerint.
Quam multa putas ipsum regi esse dicturum,

ὡς δείν' ἔπαθεν καὶ παρὰ μικρὸν
ψυχὴν ἦλθεν διακναῖσαι.

ΙΟΛΑΟΣ.

Οὐκ ἔστι τοῦδε παισὶ κάλλιον γέρας,
ἢ πατρὸς ἐσθλοῦ κἀγαθοῦ πεφυκέναι,
γαμεῖν τ' ἀπ' ἐσθλῶν· ὃς δὲ νικηθεὶς πόθῳ
κακοῖς ἐκοινώνησεν, οὐκ ἐπαινέσω,
τέκνοις ὄνειδος οὕνεχ' ἡδονῆς λιπεῖν.
Τὸ δυστυχὲς γὰρ ηὑγένει' ἀμύνεται
τῆς δυσγενείας μᾶλλον. Ἡμεῖς γὰρ κακῶν
ἐς τοὔσχατον πεσόντες εὕρομεν φίλους
καὶ ξυγγενεῖς τούσδ', οἳ τοσῆσδ' οἰκουμένης
Ἑλληνίδος γῆς τῶνδε προὔστησαν μόνοι.
Δότ', ὦ τέκν', αὐτοῖς χεῖρα δεξιὰν, δότε,
ὑμεῖς τε παισὶ, καὶ πέλας προσέλθετε.
Ὦ παῖδες, ἐς μὲν πεῖραν ἤλθομεν φίλων,
ἢν δ' οὖν ποθ' ὑμῖν νόστος ἐς πάτραν φανῇ
καὶ δώματ' οἰκήσητε καὶ τιμὰς πατρὸς,
σωτῆρας ἀεὶ καὶ φίλους νομίζετε,
καὶ μήποτ' ἐς γῆν ἐχθρὸν αἴρεσθαι δόρυ,
μεμνημένοι τῶνδ', ἀλλὰ φιλτάτην πόλιν
πασῶν νομίζετ'. Ἄξιοί γ' ὑμῖν σέβειν,
οἳ γῆν τοσήνδε καὶ Πελασγικὸν λεὼν
ἡμῶν ἀπηλλάξαντο πολεμίους ἔχειν,
πτωχοὺς ἀλήτας εἰσορῶντες· ἀλλ' ὅμως
οὐκ ἐξέδωκαν, οὐδ' ἀπήλασαν χθονός.
Ἐγὼ δὲ καὶ ζῶν καὶ θανὼν, ὅταν θάνω,
πολλῷ σ' ἐπαίνῳ Θησέως, ὦ τᾶν, πέλας
ὑψηλὸν ἀρῶ καὶ λέγων τάδ' εὐφρανῶ,
ὡς εὖ τ' ἐδέξω καὶ τέκνοισιν ἤρκεσας
τοῖς Ἡρακλείοις, εὐγενὴς δ' ἀν' Ἑλλάδα
σώζεις πατρῴαν δόξαν, ἐξ ἐσθλῶν δὲ φὺς
οὐδὲν κακίων τυγχάνεις γεγὼς πατρὸς
παύρων μετ' ἄλλων. Ἕνα γὰρ ἐν πολλοῖς ἴσως
εὕροις ἂν ὅστις ἐστὶ μὴ χείρων πατρός.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀεί ποθ' ἥδε γαῖα τοῖς ἀμηχάνοις
σὺν τῷ δικαίῳ βούλεται προσωφελεῖν.
Τοιγὰρ πόνους δὴ μυρίους ὑπὲρ φίλων
ἤνεγκε, καὶ νῦν τόνδ' ἀγῶν' ὁρῶ πέλας.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Σοί τ' εὖ λέλεκται, καὶ τὰ τῶνδ' αὐχῶ, γέρον,
τοιαῦτ' ἔσεσθαι· μνημονεύσεται χάρις.
Κἀγὼ μὲν ἀστῶν σύλλογον ποιήσομαι,
τάξω δ', ὅπως ἂν τὸν Μυκηναίων στρατὸν
πολλῇ δέχωμαι χειρί. Πρῶτα μὲν σκοποὺς
πέμψω πρὸς αὐτὸν, μὴ λάθῃ με προσπεσών·
ταχὺς γὰρ Ἄργει πᾶς ἀνὴρ βοηδρόμος·
μάντεις τ' ἀθροίσας θύσομαι. Σὺ δ' ἐς δόμους
σὺν παισὶ χώρει, Ζηνὸς ἐσχάραν λιπών·
εἰσὶν γὰρ οἵ σου, κἂν ἐγὼ θυραῖος ὦ,
μέριμναν ἕξουσ'. Ἀλλ' ἴθ' ἐς δόμους, γέρον.

ΙΟΛΑΟΣ.

Οὐκ ἂν λίποιμι βωμόν· ἑζόμεσθα δὴ

quod sit atrocia passus, et pene
venerit in periculum amittendæ vitæ.

IOLAUS.

Non est hoc pulcrius decus liberis,
quam e patre bono fortique natos esse,
et ducere uxores ex bonis. Qui vero victus libidine
conjunxit se cum malis, *eum* non laudabo,
quod relinquat liberis dedecus propter voluptatem.
Infortunium enim generis nobilitas propulsat
magis quam ignobilitas. Nos enim mala
in extrema lapsi, invenimus amicos
et cognatos hos, qui in tanta culta
Græciæ terra soli hos defendunt.
Date, o pueri, eis dextram manum, date,
et vos pueris, et prope congredimini.
O filii, periculum amicorum fecimus;
si quando igitur contigerit vobis reditus in patriam,
et domos habitaveritis et honores paternos *obtinueritis*,
putate semper *hos esse* servatores et amicos,
et nunquam adversus *eorum* terram tollite hastam hostilem,
memores horum *beneficiorum*, sed carissimam civitatem
omnium putate. Coli sane a vobis digni sunt,
qui terram tantam et Pelasgicum populum
averterunt a nobis, ut haberent *eos* hostes,
intuentes *vos* mendicos errones : sed tamen
non dediderunt, neque expulerunt e solo.
Ego vero et vivens et mortuus, quando mortuus ero,
o amice, magnis laudibus Theseo adstans
extollam te, et hæc narrans *illum* delectabo,
quod et humaniter exceperis *nos*, et opem tuleris liberis
Herculis, et quod generosus per Græciam
servas paternam gloriam, et e bonis natus,
nihilo deterior es patre,
inter paucos alios. Unum enim inter multos forte
invenias qui non sit deterior patre.

CHORUS.

Semper hæc terra ope destitutos
in causa justa vult juvare.
Quocirca innumeros jam labores pro amicis
tulit, et nunc hoc certamen video prope *instare*.

DEMOPHON.

Et tu recte dixisti, et confido, senex, horum officia
talia fore : commemorabitur *hoc* beneficium.
Et ego instituam civium conventum,
et ordinabo, ut Mycenæum exercitum
possim excipere cum magnis copiis. Primum quidem speculatores
mittam adversus ipsum, ne me inscio irruat :
nam quivis Argis vir velox bellator est :
et vatibus congregatis sacrificabo. Tu vero in ædes
cum pueris ingredere, relicta ara Jovis :
sunt enim qui tui, etiamsi ego foris fuero,
curam habeant. Quamobrem in ædes ito, senex.

IOLAUS.

Non relinquam aram : sedemus utique

ἱκέται μένοντες ἐνθάδ' εὖ πρᾶξαι πόλιν·
ὅταν δ' ἀγῶνος τοῦδ' ἀπαλλαχθῇς καλῶς,
ἴμεν πρὸς οἴκους· θεοῖσι δ' οὐ κακίοσι
χρώμεσθα συμμάχοισιν Ἀργείων, ἄναξ·
τῶν μὲν γὰρ Ἥρα προστατεῖ, Διὸς δάμαρ,
ἡμῶν δ' Ἀθάνα. Φημὶ δ' εἰς εὐπραξίαν
καὶ τοῦθ' ὑπάρχειν, θεῶν ἀμεινόνων τυχεῖν·
νικωμένη γὰρ Παλλὰς οὐκ ἀνέξεται.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰ σὺ μέγ' αὐχεῖς, ἕτεροι — Στρ. α΄
σοῦ πλέον οὐ μέλονται,
ὦ ξεῖν', Ἀργόθεν ἐλθών·
μεγαληγορίαισιν δέ γ' ἐμὰς
φρένας οὐ φοβήσεις.
Μήπω ταῖς μεγάλαισιν οὕτω
καὶ καλλιχόροις Ἀθάναις
εἴη. Σὺ δ' ἄφρων ὅ τ' Ἄργει
Σθενέλου τύραννος·
ὃς πόλιν ἐλθὼν ἑτέραν — Ἀντ. α΄
οὐδὲν ἐλάσσον' Ἄργους,
θεῶν ἱκτῆρας ἀλάτας
καὶ ἐμᾶς χθονὸς ἀντισχομένους
ξένος ὢν βιαίως
ἕλκεις, οὐ βασιλεῦσιν εἴξας,
οὐκ ἄλλο δίκαιον εἰπών.
Ποῦ ταῦτα καλῶς ἂν εἴη
παρά γ' εὖ φρονοῦσιν;
Εἰρήνα μὲν ἔμοιγ' ἀρέσκει· — Ἐπῳδ.
σὺ δ', ὦ κακόφρων ἄναξ,
λέγω, εἰ πόλιν ἥξεις,
οὐχ οὕτως ἃ δοκεῖς κυρήσεις.
Οὐ σοὶ μόνῳ ἔγχος οὐδ'
ἰτέα κατάχαλκός ἐστιν.
Ἀλλ' οὐ πολέμων ἐραστάς.
Μή μοι δορὶ συνταράξῃς
τὰν εὖ χαρίτων ἔχουσαν
πόλιν, ἀλλ' ἀνάσχου.

ΙΟΛΑΟΣ.

Ὦ παῖ, τί μοι σύννοιαν ὄμμασιν φέρων
ἥκεις; νέον τι πολεμίων λέγεις πέρι;
μέλλουσιν ἢ πάρεισιν ἢ τί πυνθάνει;
Οὐ γάρ τι μὴ ψεύσῃ γε κήρυκος λόγος·
ὁ γὰρ στρατηγὸς εὐτυχὴς τὰ πρόσθεν ὢν
εἶσιν, σάφ' οἶδα, καὶ μάλ' οὐ σμικρὸν φρονῶν
ἐς τὰς Ἀθήνας. Ἀλλὰ τῶν φρονημάτων
ὁ Ζεὺς κολαστὴς τῶν ἄγαν ὑπερφρόνων.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Ἥκει στράτευμ' Ἀργεῖον Εὐρυσθεύς τ' ἄναξ·
ἐγώ νιν αὐτὸς εἶδον. Ἄνδρα γὰρ χρεών,
ὅστις στρατηγεῖν φησ' ἐπίστασθαι καλῶς,
οὐκ ἀγγέλοισι τοὺς ἐναντίους ὁρᾶν.
Πεδία μὲν οὖν γῆς ἐς τάδ' οὐκ ἐφῆκέ πω
στρατὸν, λεπαίαν δ' ὀφρύην καθήμενος
σκοπεῖ, δόκησιν δὴ τόδ' ἂν λέγοιμί σοι,

supplices, ut civitas rem bene gerat, hic manentes :
ubi autem hoc certamine præclare eris defunctus,
ibimus in ædes : diis autem non deterioribus,
quam Argivi, sociis utimur, o rex :
nam illis quidem præest Juno, conjux Jovis,
nobis vero Minerva. Dico autem ad prosperum successum
et hoc prodesse, deos consequi præstantiores :
Pallas enim non patietur se vinci.

CHORUS.

Si tu magnifice gloriaris, alii
ideo non plus te curant,
o hospes, Argis *huc* profectus :
magniloquentia certe meam
mentem non terrebis.
Nunquam magnis
et pulcras choreas agentibus Athenis ita
accidat *ut te formidet*. Et tu es amens, et qui Argis,
Stheneli filius, *cst* tyrannus :
qui (*Copreus*) ad urbem accedens aliam
nihil minorem Argis,
deorum supplices exules
meæque terræ adhærentes,
peregrinus ipse, violenter
trahis, non cedens regibus,
non aliud aliquid justi proferens.
Ubinam hæc honesta fuerint
apud prudentes quidem homines?
Pax quidem mihi placet :
tu vero, o stulte rex,
dico, si in terram venias,
non impune quæ putas consequeris.
Non tibi soli hasta neque
clypeus est ære munitus.
Sed non *sum* amans bellorum.
Ne ferro mihi perturbes
Gratiarum munere florentem
civitatem; sed inhibe te.

IOLAUS.

O fili, quid mihi curas *in* oculis ferens
venisti? novine aliquid narras de hostibus?
parantne *venire*, an adsunt, aut quid audis?
Neutiquam enim præconis verba fallent :
nam imperator (*Eurystheus*) secunda fortuna prius usus,
veniet, bene scio, haud sane mediocres animos gerens,
adversus Athenas. Sed spiritus
nimis superbos Juppiter punit.

DEMOPHON.

Venit exercitus Argivus et Eurystheus rex :
ego ipse vidi eum. Oportet enim virum,
qui dicit se nosse bene ducis munus,
non per nuncios observare adversarios.
In campos igitur hosce agri nondum immisit
copias, sed in collis supercilio considens,
speculatur (*ut* conjecturam autem hoc tibi dico)

ποίᾳ προσάξει στρατόπεδον τάξει δορὸς,
ἐν ἀσφαλεῖ τε τῆσδ' ἱδρύσεται χθονός.
Καὶ τἀμὰ μέντοι πάντ' ἄραρ' ἤδη καλῶς·
πόλις τ' ἐν ὅπλοις σφάγιά θ' ἡτοιμασμένα
ἕστηκεν οἷς χρὴ ταῦτα τέμνεσθαι θεῶν,
θυηπολεῖται δ' ἄστυ μάντεων ὕπο,
τροπαῖά τ' ἐχθρῶν καὶ πόλει σωτήρια.
Χρησμῶν δ' ἀοιδοὺς πάντας εἰς ἓν ἁλίσας
ἤλεγξα καὶ βέβηλα καὶ κεκρυμμένα
λόγια παλαιὰ, τῇδε γῇ σωτήρια.
Καὶ τῶν μὲν ἄλλων διάφορ' ἐστὶ θεσφάτων
πόλλ'· ἓν δὲ πάντων γνῶμα ταὐτὸν ἐμπρέπει·
σφάξαι κελεύουσίν με παρθένον κόρῃ
Δήμητρος, ἥτις ἐστὶ πατρὸς εὐγενοῦς.
Ἐγὼ δ' ἔχω μὲν, ὡς ὁρᾷς, προθυμίαν
τοσήνδ' ἐς ὑμᾶς· παῖδα δ' οὔτ' ἐμὴν κτενῶ
οὔτ' ἄλλον ἀστῶν τῶν ἐμῶν ἀναγκάσω
ἄκονθ'· ἑκὼν δὲ τίς κακῶς οὕτω φρονεῖ,
ὅστις τὰ φίλτατ' ἐκ χερῶν δώσει τέκνα;
Καὶ νῦν πικρὰς ἂν συστάσεις ἂν εἰσίδοις,
τῶν μὲν λεγόντων ὡς δίκαιον ἦν ξένοις
ἱκέταις ἀρήγειν, τῶν δὲ μωρίαν ἐμὴν
κατηγορούντων. Εἰ δὲ δὴ δράσω τόδε,
οἰκεῖος ἤδη πόλεμος ἐξαρτύεται.
Ταῦτ' οὖν ὅρα σὺ, καὶ συνεξεύρισχ' ὅπως
αὐτοί τε σωθήσεσθε καὶ πέδον τόδε,
κἀγὼ πολίταις μὴ διαβληθήσομαι.
Οὐ γὰρ τυραννίδ' ὥστε βαρβάρων ἔχω·
ἀλλ' ἢν δίκαια δρῶ, δίκαια πείσομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἦ πρόθυμον οὖσαν οὐκ ἐᾷ θεὸς
ξένοις ἀρήγειν τήνδε χρῄζουσαν πόλιν;

ΙΟΛΑΟΣ.

Ὦ τέκν', ἔοιγμεν ναυτίλοισιν, οἵτινες
χειμῶνος ἐκφυγόντες ἄγριον μένος
ἐς χεῖρα γῇ συνῆψαν, εἶτα χερσόθεν
πνοαῖσιν ἠλάθησαν ἐς πόντον πάλιν.
Οὕτω δὲ χἠμεῖς τῆσδ' ἀπωθούμεσθα γῆς,
ἤδη πρὸς ἀκταῖς ὄντες, ὡς σεσωσμένοι.
Οἴμοι· τί δῆτ' ἔτερψας ὦ τάλαινά με
ἐλπὶς τότ', οὐ μέλλουσα διατελεῖν χάριν;
Συγγνωστὰ γάρτοι καὶ τὰ τοῦδ', εἰ μὴ θέλει
κτείνειν πολιτῶν παῖδας· αἰνέσας δ' ἔχω
καὶ τἀνθάδ'· εἰ θεοῖσι δὴ δοκεῖ τάδε
πράσσειν ἔμ', οὔτοι σοί γ' ἀπόλλυται χάρις.
Ὦ παῖδες, ὑμῖν δ' οὐκ ἔχω τί χρήσομαι.
Ποῖ τρεψόμεσθα; τίς γὰρ ἄστεπτος θεῶν;
ποῖον δὲ γαίας ἕρκος οὐκ ἀφίγμεθα;
Ὀλούμεθ', ὦ τέκν', ἐκδοθησόμεσθα δή.
Κἀμοῦ μὲν οὐδὲν εἴ με χρὴ θανεῖν μέλει,
πλὴν εἴ τι τέρψω τοὺς ἐμοὺς ἐχθροὺς θανών·
ὑμᾶς δὲ κλαίω καὶ κατοικτείρω, τέκνα,
καὶ τὴν γεραιὰν μητέρ' Ἀλκμήνην πατρός.
Ὦ δυστάλαινα τοῦ μακροῦ βίου σέθεν,

quo agmine exercitum adducturus sit,
et *in quo loco* hujus agri tuto sit collocaturus.
Atque mea quidem omnia recte sunt jam constituta:
et urbs est in armis, et hostiæ paratæ
sunt diis quibus has oportet immolari:
lustratur etiam urbs a vatibus,
quæ averrunca hostium *sunt* et urbi salutifera.
Omnibusque vatibus oraculorum congregans in unum,
exploravi publica et arcana
vetera oracula, salutaria huic terræ.
Et in cæteris quidem rebus diversitas est oraculorum
multa, una tamen omnium eadem sententia conspicua est:
mactare jubent me virginem Proserpinæ
Cereris filiæ, quæ sit ex patre nobili nata.
Ego vero habeo quidem, ut vides, promtitudinem
tantam erga vos; sed neque meam occidam filiam,
neque alium civium meorum cogam *hoc facere*
invitum: lubens vero quis adeo desipit,
qui carissimos liberos ex manibus *ad necem* tradere velit?
Et nunc acres conventus videas *civium*,
aliis dicentibus, æquum esse hospitibus
supplicibus opem ferre, aliis vero stultitiam meam
accusantibus. Quod si hoc faciam,
bellum domesticum jam præparatur.
Hæc igitur tu considera, et mecum excogita quomodo
et ipsi servemini et hæc regio,
et ego a civibus non reprehendar.
Non enim tyrannidem sicut apud barbaros obtineo;
sed, si justa faciam, justa *quoque* nanciscar.

CHORUS.

An ergo promtam non sinit deus
hospitibus opem ferre hanc civitatem quamvis cupientem?

IOLAUS.

O filii, similes sumus navigantibus, qui,
cum effugerunt sævam tempestatis vim, [a littore
jam tetigerunt manu terram (*proxime appulerunt*), deinde
flatibus rejecti sunt rursus in mare.
Sic et nos depellimur ex hac terra,
postquam jam littus attigimus tanquam salvi.
Hei mihi! quid igitur me oblectasti, o misera
spes, tunc, cum beneficium non esses perfectura?
Veniam tamen meretur et hic, si non vult
occidere civium filias: atque laudo [me tali
vel benevolentiam hujus urbis: si igitur diis decretum est,
fortuna uti, haud tamen *debita* gratia tibi periit.
O filii, vobis vero quid consulam non habeo. [*tis supplicibus?*
Quo nos vertemus? quem enim deûm non coronavimus *ser-*
quodnam regionis propugnaculum (*urbem munitam*) non
Peribimus, o filii: dedemur sane. [adiimus?
Et mei quidem, si oportet mori, nulla *mihi* est cura,
præterquam si forte oblectabo meos inimicos moriens:
vos vero deploro et commiseror, fili,
et Alcmenam vetulam, matrem patris *vestri*.
O infelix propter longam vitam tuam;

τλήμων δὲ κἀγὼ, πολλὰ μοχθήσας μάτην.
Χρῆν, χρῆν ἄρ' ἡμᾶς ἀνδρὸς εἰς ἐχθροῦ χέρας
πεσόντας αἰσχρῶς καὶ κακῶς λιπεῖν βίον.
Ἀλλ' οἶσθ' ὅ μοι σύμπραξον; οὐχ ἅπασα γὰρ
πέφευγεν ἐλπὶς τῶνδέ μοι σωτηρίας·
ἔμ' ἔκδος Ἀργείοισιν ἀντὶ τῶνδ', ἄναξ,
καὶ μήτε κινδύνευε, σωθήτω τέ μοι
τέκν'· οὐ φιλεῖν δεῖ τὴν ἐμὴν ψυχήν· ἴτω.
Μάλιστα δ' Εὐρυσθεύς με βούλοιτ' ἂν λαβὼν
τὸν Ἡράκλειον σύμμαχον καθυβρίσαι·
σκαιὸς γὰρ ἀνήρ. Τοῖς σοφοῖς δ' εὐκτὸν σοφῷ
ἔχθραν συνάπτειν, μὴ ἀμαθεῖ φρονήματι·
πολλῆς γὰρ αἰδοῦς κἀτυχής τις ἂν τύχοι.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ πρέσβυ, μή νυν τήνδ' ἐπαιτιῶ πόλιν·
τάχ' ἂν γὰρ ἡμῖν κέρδος, ἀλλ' ὅμως κακὸν
γένοιτ' ὄνειδος ὡς ξένους προὐδώκαμεν.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Γενναῖα μὲν τάδ' εἶπας, ἀλλ' ἀμήχανα.
Οὐ σοῦ χατίζων δεῦρ' ἄναξ στρατηλατεῖ,
τί γὰρ γέροντος ἀνδρὸς Εὐρυσθεῖ πλέον
θανόντος; ἀλλὰ τούσδε βούλεται κτανεῖν.
Δεινὸν γὰρ ἐχθροῖς βλαστάνοντες εὐγενεῖς
νεανίαι τε καὶ πατρὸς μεμνημένοι
λύμας· ἃ κεῖνον πάντα προσκοπεῖν χρεών.
Ἀλλ' εἴ τιν' ἄλλην οἶσθα καιριωτέραν
βουλὴν, ἑτοίμαζ', ὡς ἔγωγ' ἀμήχανος
χρησμῶν ἀκούσας εἰμὶ καὶ φόβου πλέως.

ΜΑΚΑΡΙΑ.

Ξένοι, θράσος μοι μηδὲν ἐξόδοις ἐμαῖς
προσθῆτε· πρῶτον γὰρ τόδ' ἐξαιτήσομαι·
γυναικὶ γὰρ σιγή τε καὶ τὸ σωφρονεῖν
κάλλιστον, εἴσω θ' ἥσυχον μένειν δόμων.
Τῶν σῶν δ' ἀκούσασ', Ἰόλεως, στεναγμάτων,
ἐξῆλθον, οὐ ταχθεῖσα πρεσβεύειν γένους.
Ἀλλ' εἰμὶ γάρ πως πρόσφορος· μέλει δέ μοι
μάλιστ' ἀδελφῶν τῶνδε, κἀμαυτῆς πέρι
θέλω πυθέσθαι, μὴ 'πὶ τοῖς πάλαι κακοῖς
προσκείμενόν τι πῆμα σὴν δάκνει φρένα.

ΙΟΛΑΟΣ.

Ὦ παῖ, μάλιστά σ' οὐ νεωστὶ δὴ τέκνων
τῶν Ἡρακλείων ἐνδίκως αἰνεῖν ἔχω.
Ἡμῖν δὲ δόξας εὖ προχωρῆσαι δόμος,
πάλιν μεθέστηκ' αὖθις ἐς τἀμήχανον·
χρησμῶν γὰρ ᾠδούς φησι σημαίνειν ὅδε,
οὐ ταῦρον οὐδὲ μόσχον, ἀλλὰ παρθένον
σφάξαι κελεύειν πατρὸς ἥτις εὐγενοῦς,
εἰ χρὴ μὲν ἡμᾶς, χρὴ δὲ τήνδ' εἶναι πόλιν.
Ταῦτ' οὖν ἀμηχανοῦμεν· οὔτε γὰρ τέκνα
σφάζειν ὅδ' αὑτοῦ φησιν οὔτ' ἄλλου τινός.
Κἀμοὶ λέγει μὲν οὐ σαφῶς, λέγει δέ πως,
εἰ μή τι τούτων ἐξαμηχανήσομεν,
ἡμᾶς μὲν ἄλλην γαῖαν εὑρίσκειν τινὰ,
αὐτὸς δὲ σῶσαι τήνδε βούλεται χθόνα.

miser et ego, qui frustra multum laboravi!
Oportebat igitur, oportebat nos in hominis inimici (*Eury-*
delapsos, turpiter et misere amittere vitam! [*sthei*) manus
Sed juva me nostin' quid? non omnis enim
excidit mihi spes salutis horumce:
me dedito Argivis pro istis, rex,
neu subeas *tu* periculum, et salvi evadant mihi
liberi *isti*: non amare decet *me* meam animam; eat.
Valde enim desiderat me Eurystheus captum,
Herculis socium, contumelia afficere: [sapiente
vecors enim homo *est*. Sapientibus vero *est* optabile, cum
inimicitiam habere, non cum *amentis* stulto spiritu:
multam enim verecundiam *apud sapientem* et infelix quis

CHORUS. [consequetur.

O senex, ne ergo hanc civitatem culpa:
fortasse enim nobis lucrum, sed tamen turpe
probrum esset, quod hospites *supplices* prodidissemus.

DEMOPHON.

Generosa quidem hæc *sunt*, *quæ* dixisti, sed fieri nequeunt.
Non tui cupidus rex huc ducit exercitum:
quid enim Eurystheo lucri ex hominis senis
morte? sed hosce (*Herculis filios*) vult interficere.
Tremenda enim res *est* hostibus crescentes generosi
fortesque *filii*, et patris memores [necesse.
injuriarum: quæ omnia illum (*Eurystheum*) prævidere *est*
Sed si quod aliud nosti opportunius
consilium, appara, quia equidem consilii inops
sum oraculis auditis, et metu plenus.

MACARIA.

Hospites, audaciam mihi nullam ob meum egressum
imputate: primum enim hoc deprecabor.
mulieri quippe silentium et modestia,
et manere quietam in ædibus, pulcerrimum *est decus*.
Sed tuos audiens, Iolae, gemitus, [causa.
egressa sum, non jussa legationem obire generis *nostri*
Sed sum enim aliquo modo idonea; curæ namque mihi sunt
maxime fratres isti, et de me ipsa quoque
volo audire, num ad pristina mala
accedens aliquod *novum* malum tuum mordeat animum.

IOLAUS.

O filia, præcipue te non nunc primum inter liberos
Herculis jure laudandam habeo.
Cum enim nobis visa esset familia *nostra* bene processisse,
rursus relapsa est in periculum inexplicabile:
vaticinatores enim hicce (*Demophon*) ait significare,
non taurum neque vitulum, sed virginem
mactari jubere, patre quæ sit nobili,
si oporteat nos, oporteatque hanc urbem esse salvam.
Hac igitur de re angimur: negat enim hicce filios
suos, nec alius cujuspiam *civium* se mactaturum.
Et mihi non dicit quidem aperte, dicit tamen aliquo modo,
nisi aliqua ratione ex difficultatibus istis nos expediamus,
ut nos aliquam aliam terram inveniamus:
ipse vero vult servare hanc regionem.

ΜΑΚΑΡΙΑ.

Ἐν τῷδε κεὐχόμεσθα σωθῆναι λόγῳ;

ΙΟΛΑΟΣ.

Ἐν τῷδε, τἄλλα γ' εὐτυχῶς πεπραγότες.

ΜΑΚΑΡΙΑ.

Μή νυν τρέσῃς ἔτ' ἐχθρὸν Ἀργεῖον δόρυ·
ἐγὼ γὰρ αὐτὴ πρὶν κελευσθῆναι, γέρον,
θνῄσκειν ἑτοίμη καὶ παρίστασθαι σφαγῇ.
Τί φήσομεν γάρ, εἰ πόλις μὲν ἀξιοῖ
κίνδυνον ἡμῶν οὕνεκ' αἴρεσθαι μέγαν,
αὐτοὶ δὲ προστιθέντες ἄλλοισιν πόνους,
παρὸν σεσῶσθαι, φευξόμεσθα μὴ θανεῖν;
Οὐ δῆτ', ἐπεί τοι καὶ γέλωτος ἄξια,
στένειν μὲν ἱκέτας δαιμόνων καθημένους,
πατρὸς δ' ἐκείνου φύντας οὗ πεφύκαμεν,
κακοὺς ὁρᾶσθαι· ποῦ τάδ' ἐν χρηστοῖς πρέπει;
Κάλλιον, οἶμαι, τῆσδ', ἃ μὴ τύχοι ποτέ,
πόλεως ἁλούσης, χεῖρας εἰς ἐχθρῶν πεσεῖν
κἄπειτα δεινὰ πατρὸς οὖσαν εὐγενοῦς
παθοῦσαν Ἅδην μηδὲν ἧσσον εἰσιδεῖν.
Ἀλλ' ἐκπεσοῦσα τῆσδ' ἀλητεύσω χθονός,
κοὐκ αἰσχυνοῦμαι δῆτ', ἐὰν δή τις λέγῃ·
τί δεῦρ' ἀφίκεσθ' ἱκεσίοισι σὺν κλάδοις,
αὐτοὶ φιλοψυχοῦντες; ἔξιτε χθονός·
κακοὺς γὰρ ἡμεῖς οὐ προσωφελήσομεν.
Ἀλλ' οὐδὲ μέντοι, τῶνδε μὲν τεθνηκότων,
αὐτὴ δὲ σωθεῖσ', ἐλπίδ' εὖ πράξειν ἔχω·
πολλοὶ γὰρ ἤδη τῇδε προὔδοσαν φίλους.
Τίς γὰρ κόρην ἔρημον ἢ δάμαρτ' ἔχειν
ἢ παιδοποιεῖν ἐξ ἐμοῦ βουλήσεται;
Οὔκουν θανεῖν ἄμεινον ἢ τούτων τυχεῖν
ἀναξίαν. Ἄλλῃ δὲ καὶ πρέπει τινὶ
μᾶλλον τάδ', ἥτις μὴ 'πίσημος ὡς ἐγώ.
Ἡγεῖσθ' ὅπου δεῖ σῶμα κατθανεῖν τόδε,
καὶ στεμματοῦτε καὶ κατάρχεσθ', εἰ δοκεῖ·
νικᾶτε δ' ἐχθρούς· ἥδε γὰρ ψυχὴ πάρα
ἑκοῦσα κοὐκ ἄκουσα· κἀξαγγέλλομαι
θνῄσκειν ἀδελφῶν τῶνδε κἀμαυτῆς ὕπερ.
Εὕρημα γάρτοι μὴ φιλοψυχοῦσ' ἐγὼ
κάλλιστον εὕρηκ', εὐκλεῶς λιπεῖν βίον.

ΧΟΡΟΣ.

Φεῦ φεῦ, τί λέξω, παρθένου μέγαν λόγον
κλύων, ἀδελφῶν ἣ πάρος θέλει θανεῖν;
τούτων τίς ἂν λέξειε γενναίους λόγους
μᾶλλον, τίς ἂν δράσειεν ἀνθρώπων ἔτι;

ΙΟΛΑΟΣ.

Ὦ τέκνον, οὐκ ἔστ' ἄλλοθεν τὸ σὸν κάρα,
ἀλλ' ἐξ ἐκείνου σπέρμα τῆς θείας φρενὸς
πέφυκας Ἡρακλῆος· οὐδ' αἰσχύνομαι
τοῖς σοῖς λόγοισι, τῇ τύχῃ δ' ἀλγύνομαι.
Ἀλλ' ᾗ γένοιτ' ἂν ἐνδικωτέρως φράσω·
πάσας ἀδελφὰς τῆσδε δεῦρο χρὴ καλεῖν,
κᾆθ' ἡ λαχοῦσα θνῃσκέτω γένους ὕπερ·
σὲ δ' οὐ δίκαιον κατθανεῖν ἄνευ πάλου.

MACARIA.

Hac conditione tandem speramus nos salvos fieri?

IOLAUS.

Hac *sola*, in cæteris rebus felices.

MACARIA.

Ne ergo metuas amplius inimicum Argivum exercitum:
ego enim ipsa, priusquam jubear, o senex,
parata *sum* mori, et me dedere cædi.
Quid enim dicemus, si civitas quidem velit
propter nos magnum periculum subire;
nos vero, qui labores aliis imponimus,
cum possimus servari, fugiamus mortem?
Non ita, siquidem ridiculum etiam *esset*, *nos*
gemere supplices deorum sedentes,
natosque *ex* illo patre, *ex* quo nati sumus,
ignavos conspici. Ubinam hæc honesta sunt?
Honestius scilicet *est*, hac (quod utinam nunquam fiat!)
urbe capta, *me* in hostium manus incidere,
et deinde indigna, patre nobili natam,
perpessam nihilominus intueri mortem.
Sed ejecta ex hac terra vagabor,
nec pudore nempe suffundar, si quis tunc dicat:
Quid huc venistis cum supplicibus ramis,
vos vitæ cupidi? discedite ex *hac* terra:
ignavis enim nos opem non feremus.
Sed tamen neque hi si moriantur,
ego vero server, spem habeo me felicem fore:
multi enim jam propter hanc *spem* prodiderunt amicos.
Quis enim desertam puellam *me* aut conjugem habere,
aut liberos suscipere e me volet?
Ergo melius *est me* mori, quam incidere in talia *pericula*
indignam. Alteri alicui fortasse conveniunt
hæc magis, quæ non sit nobilis, ut ego.
Ducite ubi oportet mori me,
et coronate, et auspicamini, si videtur:
sed vincite hostes: hæcce enim anima præsto est.
volens et non invita: et profiteor
me mori pro fratribus his et pro me ipsa.
Rem etenim hanc ego non cupida vitæ
inveni pulcerrimam, ut gloriose vita excedam.

CHORUS.

Papæ, quid dicam, virginis fortem sermonem
audiens, quæ vult mori pro fratribus?
quis dicat his generosiores sermones,
quis faciat inter homines aliquando?

IOLAUS.

O filia, non aliunde tuum caput est *natum*,
sed, mentis divinæ semen, ex illo
Hercule nata es; neque pudore afficior
tuis verbis, at fortuna *tua* affligor.
Sed quomodo *hoc* fiat justius, dicam:
oportet vocare huc omnes hujus sorores;
et deinde, cui sors obtigerit, hæc moriatur pro *suo* genere:
te autem non justum *est* sine sorte mori.

ΜΑΚΑΡΙΑ.

Οὐκ ἂν θάνοιμι τῇ τύχῃ λαχοῦσ' ἐγώ·
χάρις γὰρ οὐ πρόσεστι· μὴ λέξῃς, γέρον.
Ἀλλ' εἰ μὲν ἐνδέχεσθε, καὶ βούλεσθέ μοι
χρῆσθαι προθύμῳ, τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἐγὼ
δίδωμ' ἑκοῦσα τοῖσδ', ἀναγκασθεῖσα δ' οὔ.

ΙΟΛΑΟΣ.

Φεῦ.
Ὅδ' αὖ λόγος σοι τοῦ πρὶν εὐγενέστερος·
κἀκεῖνος ἦν ἄριστος, ἀλλ' ὑπερφέρεις
τόλμῃ τε τόλμαν καὶ λόγῳ χρηστῷ λόγον.
Οὐ μὴν κελεύω γ', οὐδ' ἀπεννέπω, τέκνον,
θνήσκειν σ'· ἀδελφοὺς δ' ὠφελεῖς θανοῦσα σούς.

ΜΑΚΑΡΙΑ.

Σοφῶς κελεύεις· μὴ τρέσῃς μιάσματος
τοὐμοῦ μετασχεῖν, ἀλλ' ἐλευθέρως θάνω.
Ἕπου δὲ, πρέσβυ· σῇ γὰρ ἐνθανεῖν χερὶ
θέλω· πέπλοις δὲ σῶμ' ἐμὸν κρύψον παρών·
ἐπεὶ σφαγῆς γε πρὸς τὸ δεινὸν εἶμ' ἐγὼ,
εἴπερ πέφυκα πατρὸς οὗπερ εὔχομαι.

ΙΟΛΑΟΣ.

Οὐκ ἂν δυναίμην σῷ παρεστάναι μόρῳ.

ΜΑΚΑΡΙΑ.

Σὺ δ' ἀλλὰ τοῦδε χρῇζε, μή μ' ἐν ἀρσένων,
ἀλλ' ἐν γυναικῶν χερσὶν ἐκπνεῦσαι βίον.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔσται τάδ', ὦ τάλαινα παρθένων· ἐπεὶ
κἀμοὶ τόδ' αἰσχρὸν, μή σε κοσμῆσαι καλῶς,
πολλῶν ἕκατι, τῆς τε σῆς εὐψυχίας
καὶ τοῦ δικαίου· τλημονεστάτην δὲ σὲ
πασῶν γυναικῶν εἶδον ὀφθαλμοῖς ἐγώ.
Ἀλλ' εἴ τι βούλει τούσδε τὸν γέροντά τε,
χώρει προσειποῦσ' ὕστατον πρόσφθεγμα δή.

ΜΑΚΑΡΙΑ.

Ὦ χαῖρε, πρέσβυ, χαῖρε, καὶ δίδασκέ μοι
τοιούσδε τούσδε παῖδας, ἐς τὸ πᾶν σοφοὺς,
ὥσπερ σύ· μηδὲν μᾶλλον· ἀρκέσουσι γάρ.
Πειρῶ δὲ σῶσαι μὴ θανεῖν πρόθυμος ὤν·
σοὶ παῖδές ἐσμεν, σαῖν χεροῖν τεθράμμεθα.
Ὁρᾷς δὲ κἀμὲ τὴν ἐμὴν ὥραν γάμου
διδοῦσαν ἀντὶ τῶνδε κατθανουμένην.
Ὑμεῖς τ', ἀδελφῶν ἡ παροῦσ' ὁμιλία,
εὐδαιμονοῖτε, καὶ γένοιθ' ὑμῖν ὅσων
ἡ 'μὴ πάροιθεν καρδία σφαγήσεται.
Καὶ τὸν γέροντα τήν τ' ἔσω γραῖαν δόμων
τιμᾶτε πατρὸς μητέρ' Ἀλκμήνην ἐμοῦ
ξένους τε τούσδε. Κἂν ἀπαλλαγὴ πόνων
καὶ νόστος ὑμῖν εὑρεθῇ ποτ' ἐκ θεῶν,
μέμνησθε τὴν σώτειραν ὡς θάψαι χρεών·
κάλλιστά τοι δίκαιον· οὐ γὰρ ἐνδεὴς
ὑμῖν παρέστην, ἀλλὰ προὔθανον γένους.
Τάδ' ἀντὶ παίδων ἐστί μοι κειμήλια
καὶ παρθενείας, εἴ τι δὴ κατὰ χθονός·
εἴη γε μέντοι μηδέν. Εἰ γὰρ ἕξομεν

MACARIA.

Nequaquam ego moriar fortuita sortitione facta:
gratia enim non adest; ne consulas *hoc*, senex.
Sed si quidem recipitis, et vultis me
uti promta, meam animam ego
volens his cedo; coacta vero non *dabo*.

IOLAUS.

Papæ!
Hæc jam tua oratio priore *adhuc* generosior:
et illa erat optima, sed superas [*bona*.
fortitudine fortitudinem, et bonam sententiam sententia
Non tamen jubeo, nec prohibeo, o filia,
te mori; sed moriens juvas fratres tuos.

MACARIA.

Prudenter jubes: ne metuas piaculi
mei particeps fieri, sed libere moriar.
At sequere, senex; in tuis enim manibus mori
volo; et vestibus corpus meum tege præsens:
nam ad cædis formidines vadam ego,
siquidem nata sum ex *illo* patre, *ex* quo glorior *esse nata*.

IOLAUS.

Non possim tuæ adesse neci.

MACARIA.

Tu igitur saltem ab hoc (*choro*) pete, ne ego in virorum,
sed in mulierum manibus exspirem animam.

CHORUS.

Ita fiet, o misera virginum, quia
mihi quoque hoc *esset* turpe, te non honeste ornare,
propter multa, et propter magnitudinem animi tui,
et quod æquum est: fortissimam autem te
omnium mulierum vidi oculis ego.
Sed si quid velis hosce et senem *compellare*,
ito, ultimo alloquio compellans.

MACARIA.

O vale, senex, vale, et institue mihi
tales *esse* hos pueros, sapientes omnino,
quemadmodum tu *es*; nihil amplius: sufficiet enim ipsis.
Conare autem *eos* servare, cum mortem non appetas:
tui liberi sumus, tuis manibus sumus nutriti.
Vides enim et me meam ætatem nubilem
dantem, pro hisce mortem oppetituram.
Et vos, fratrum præsens cœtus,
felices sitis, et contingant vobis omnia, pro
quibus meum cor mactabitur.
Et senem anumque in ædibus versantem,
Alcmenam, patris mei matrem, honorate,
et hos hospites. Quod si liberatio a malis
et reditus *in patriam* a diis unquam comparatus vobis fuerit,
recordemini, quomodo *me vestram* servatricem sepelire
magnifice certe æquum *est*: non enim defui [deceat:
vobis, sed mortua sum pro *meo* genere.
Hæc pro liberis sunt mihi monumenta pretiosa,
et pro *mea* virginitate, si quis sub terra sensus est:
utinam tamen sit nullus! Si enim habituri sumus

κἀκεῖ μερίμνας οἱ θανούμενοι βροτῶν,
οὐκ οἶδ' ὅποι τις τρέψεται· τὸ γὰρ θανεῖν
κακῶν μέγιστον φάρμακον νομίζεται.

ΙΟΛΑΟΣ.

Ἀλλ', ὦ μέγιστον ἐκπρέπουσ' εὐψυχίᾳ,
πασῶν γυναικῶν, ἴσθι, τιμιωτάτη
καὶ ζῶσ' ὑφ' ἡμῶν καὶ θανοῦσ' ἔσει πολύ.
Καὶ χαῖρε· δυσφημεῖν γὰρ ἄζομαι θεάν,
ᾗ σὸν κατῆρκται σῶμα, Δήμητρος κόρην.
Ὦ παῖδες, οἰχόμεσθα· λύεται μέλη
λύπῃ· λάβεσθε κεἰς ἕδραν μ' ἐρείσατε
αὐτοῦ πέπλοισι τοῖσδε κρύψαντες, τέκνα·
ὡς οὔτε τούτοις ἥδομαι πεπραγμένοις,
χρησμοῦ τε μὴ κρανθέντος οὐ βιώσιμον·
μείζων γὰρ ἄτη, συμφορὰ δὲ καὶ τάδε.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔτινά φημι θεῶν ἄτερ ὄλβιον, οὐ βαρύποτμον Στρ.
ἄνδρα γενέσθαι,
οὐδὲ τὸν αὐτὸν ἀεὶ βεβάναι δόμον
εὐτυχίᾳ· παρὰ δ' ἄλλαν ἄλλα
μοῖρα διώκει·
τὸν μὲν ἀφ' ὑψηλῶν βραχὺν ᾤκισε,
τὸν δ' ἀτίταν εὐδαίμονα τεύχει.
Μόρσιμα δ' οὔτι φυγεῖν θέμις· οὐ σοφίᾳ τις ἀπώσεται,
ἀλλὰ μάταν ὁ πρόθυμος ἀεὶ πόνον ἕξει. [Ἀντ.
Ἀλλὰ σὺ μὴ προπίτνων τὰ θεῶν φέρε, μηδ' ὑπεράλγει
φροντίδα λύπᾳ·
εὐδόκιμον γὰρ ἔχει θανάτου μέρος
ἁ μελέα πρό τ' ἀδελφῶν καὶ γᾶς;
οὐδ' ἀκλεής νιν
δόξα πρὸς ἀνθρώπων ὑποδέξεται.
Ἁ δ' ἀρετὰ βαίνει διὰ μόχθων.
Ἄξια μὲν πατρὸς, ἄξια δ' εὐγενίας τάδε γίγνεται.
Εἰ δὲ σέβεις θανάτους ἀγαθῶν, μετέχω σοι.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ὦ τέκνα, χαίρετ'. Ἰόλεως δὲ ποῦ γέρων
μήτηρ τε πατρὸς τῆσδ' ἕδρας ἀποστατεῖ;

ΙΟΛΑΟΣ.

Πάρεσμεν, οἵα δή γ' ἐμοῦ παρουσία.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Τί χρῆμα κεῖσαι καὶ κατηφὲς ὄμμ' ἔχεις;

ΙΟΛΑΟΣ.

Φροντίς τις ἦλθ' οἰκεῖος, ᾗ συνεσχόμην.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἔπαιρέ νυν σεαυτὸν, ὄρθωσον κάρα.

ΙΟΛΑΟΣ.

Γέροντές ἐσμεν κοὐδαμῶς ἐρρώμεθα.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἥκω γε μέντοι χάρμα σοι φέρων μέγα.

ΙΟΛΑΟΣ.

Τίς δ' εἶ σύ; ποῦ σοι συντυχὼν ἀμνημονῶ·

etiam illic ærumnas, qui morti debemur homines,
haud scio quo quis se vertat: mors enim
malorum maximum remedium existimatur.

IOLAUS.

At, o maxime excellens animi magnitudine,
inter omnes mulieres, scias, honoratissima
longe et vivens et mortua a nobis eris.
Atque vale; vereor enim lædere verbis deam,
cui jam tuum corpus consecratum est, Cereris filiam.
O filii, periimus: solvuntur membra
dolore: prehendite et collocate me in sedem
hic veste hac tegentes, o filii:
quoniam neque delector hoc facto,
et *tamen* oraculo non perfecto, non potuissemus vivere,
majus quippe malum *accidisset:* tamen hoc etiam *est* ca-
[lamitosum.

CHORUS.

Neminem citra numen deorum dico beatum, non calamito-
hominem esse, [sum
neque eandem domum semper versari
in felicitate; sed post aliud aliud
fatum instat:
hunc quidem de fastigio humilem statuit;
inhonoratum vero facit beatum. [se quisquam repellet:
Fati vero decreta nullo modo fugere licet; non sapientia *a*
sed frustra, qui *hoc* conatur, semper laborem habebit.
At tu, *Iolae*, non prostratus humi, deorum fata sustine, neu
animum crucia: [dolore supra modum
gloriosam enim habet mortis sortem
hæc misera pro fratribus et *pro hac* terra,
nec obscura ipsam
fama ab hominibus excipiet.
Virtus enim per labores grassatur.
Digna patre (*Hercule*), digna etiam nobili genere hæc fiunt.
Quod si tu colis mortem bonorum, tecum facio.

FAMULUS.

O filii, salvete; ubinam vero senex Iolaus
et mater patris *vestri* absunt ab hac sede?

IOLAUS.

Adsumus, qualis quidem *est* mea præsentia.

FAMULUS.

Quare jaces et habes tristem vultum?

IOLAUS.

Venit cura quædam domestica, qua angebar.

FAMULUS.

Attolle ergo teipsum, erige caput.

IOLAUS.

Senes sumus, nec ullis viribus valemus.

FAMULUS.

Veni tamen gaudium tibi magnum afferens.

IOLAUS.

Quis vero es tu? ubi tecum versatus *nunc* non recordor?

ΘΕΡΑΠΩΝ.
Ὕλλου πενέστης· οὔ με γιγνώσκεις ὁρῶν;
ΙΟΛΑΟΣ.
Ὦ φίλταθ', ἥκεις ἆρα σωτὴρ νῷν βλάβης;
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Μάλιστα· καὶ πρός γ' εὐτυχεῖς τὰ νῦν τάδε.
ΙΟΛΑΟΣ.
Ὦ μῆτερ ἐσθλοῦ παιδὸς, Ἀλκμήνην λέγω,
ἔξελθ', ἄκουσον τοῦσδε φιλτάτους λόγους·
πάλαι γὰρ ὠδίνουσα τῶν ἀφιγμένων
ψυχὴν ἐτήκου νόστος εἰ γενήσεται.
ΑΛΚΜΗΝΗ.
Τί χρῆμ' ἀϋτῆς πᾶν τόδ' ἐπλήσθη στέγος;
Ἰόλαε, μῶν τίς σ' αὖ βιάζεται παρὼν
κήρυξ ἀπ' Ἄργους; ἀσθενὴς μὲν ἥ γ' ἐμὴ
ῥώμη, τοσόνδε δ' εἰδέναι σ' ἐχρῆν, ξένε,
οὐκ ἔστ' ἄγειν σε τούσδ' ἐμοῦ ζώσης ποτὲ,
ἢ τἄρ' ἐκείνου μὴ νομιζοίμην ἐγὼ
μήτηρ ἔτ'· εἰ δὲ τῶνδε προσθίξεις χερὶ,
δυοῖν γερόντοιν οὐ καλῶς ἀγωνιεῖ.
ΙΟΛΑΟΣ.
Θάρσει, γεραιὰ, μὴ τρέσῃς, οὐκ Ἀργόθεν
κήρυξ ἀφῖκται, πολεμίους λόγους ἔχων.
ΑΛΚΜΗΝΗ.
Τί γὰρ βοὴν ἔστησας ἄγγελον φόβου;
ΙΟΛΑΟΣ.
Σὲ, πρόσθε ναοῦ τοῦδ' ὅπως βαίης πέλας.
ΑΛΚΜΗΝΗ.
Οὐκ ᾖσμεν ἡμεῖς ταῦτα. Τίς γὰρ ἔσθ' ὅδε;
ΙΟΛΑΟΣ.
Ἥκοντα παῖδα παιδὸς ἀγγέλλει σέθεν.
ΑΛΚΜΗΝΗ.
Ὦ χαῖρε καὶ σὺ τοῖσδε τοῖς ἀγγέλμασιν.
Ἀτὰρ τί χώρᾳ τῇδε προσβαλὼν πόδα
ποῦ νῦν ἄπεστι; τίς νιν εἶργε συμφορὰ
σὺν σοὶ φανέντα δεῦρ' ἐμὴν τέρψαι φρένα;
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Στρατὸν καθίζει τάσσεταί θ' ὃν ἦλθ' ἔχων.
ΑΛΚΜΗΝΗ.
Τοῦδ' οὐκέθ' ἡμῖν τοῦ λόγου μέτεστι δή.
ΙΟΛΑΟΣ.
Μέτεστιν· ἡμῶν δ' ἔργον ἱστορεῖν τάδε.
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Τί δῆτα βούλει τῶν πεπραγμένων μαθεῖν;
ΙΟΛΑΟΣ.
Πόσον τι πλῆθος συμμάχων πάρεστ' ἔχων;
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Πολλούς· ἀριθμὸν δ' ἄλλον οὐκ ἔχω φράσαι.
ΙΟΛΑΟΣ.
Ἴσασιν, οἶμαι, ταῦτ' Ἀθηναίων πρόμοι.
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Ἴσασι· καὶ δὴ λαιὸν ἕστηκεν κέρας.
ΙΟΛΑΟΣ.
Ἤδη γὰρ ὡς ἐς ἔργον ὥπλισται στρατός;

FAMULUS.
Sum famulus Hylli : non nosti me videns?
IOLAUS.
O carissime, venisti igitur servator nobis ex ærumna?
FAMULUS.
Maxime : et quidem præterea nunc ipsum bonis rebus uteris.
IOLAUS.
O mater fortis filii, Alcmenam dico,
egredere, audi jucundissimum hunc nuncium :
jampridem enim anxia de iis qui *huc* advenerunt,
animo tabescebas an adventus *ipsis* esset futurus.
ALCMENA.
Quam ob rem clamore totum hoc tectum repletum est?
Iolae, num aliquis iterum te invadit præsens
præco ab Argis? infirmum quidem *est* meum
robur, tantum tamen oportet te scire, hospes :
non licet tibi istos abducere, me viva, unquam;
aut profecto illius (*Herculis*) ne existimer ego
mater posthac : si vero attigeris hos manu,
non decore certabis cum duobus senibus.
IOLAUS.
Bono animo sis, anus, ne metuas; non Argis
præco venit, afferens nuncium hostilem.
ALCMENA.
Cur igitur excitasti clamorem nuncium timoris?
IOLAUS.
Te *vocavi*, ut ante templum hoc prope me egredereris.
ALCMENA.
Non sciebamus nos hoc. Quisnam est iste?
IOLAUS.
Nunciat venire filium filii tui (*Hyllum*).
ALCMENA.
O salve et tu propter hunc nuncium.
At cur, postquam huic regioni pedem applicuit,
et ubi nunc abest? quæ res eum detinebat,
quominus tecum huc adveniens meum oblectaret animum?
FAMULUS.
Exercitum collocat et ordinat, cum quo venit.
ALCMENA.
Non amplius jam hic sermo ad me pertinet.
IOLAUS.
Pertinet; sed nostrum *est* anquirere hæc.
FAMULUS.
Quid igitur vis cognoscere de rebus gestis?
IOLAUS.
Cum quantis fere copiis sociorum advenit?
FAMULUS.
Cum multis : non possum autem alium numerum dicere.
IOLAUS.
Sciunt, opinor, hoc duces Atheniensium.
FAMULUS.
Sciunt; jam in sinistro cornu constitutus est.
IOLAUS.
Jam nimirum ordinatus est exercitus ad pugnam?

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Καὶ δὴ παρῆκται σφάγια τάξεων ἑκάς.

ΙΟΛΑΟΣ.

Πόσον τι δ' ἔστ' ἄπωθεν Ἀργεῖον δόρυ;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ὥστ' ἐξορᾶσθαι τὸν στρατηγὸν ἐμφανῶς.

ΙΟΛΑΟΣ.

Τί δρῶντα; μῶν τάσσοντα πολεμίων στίχας;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἠκάζομεν ταῦτ'· οὐ γὰρ ἐξηκούομεν.
Ἀλλ' εἶμ'· ἐρήμους δεσπότας τοὐμὸν μέρος
οὐκ ἂν θέλοιμι πολεμίοισι συμβαλεῖν.

ΙΟΛΑΟΣ.

Κἄγωγε σὺν σοί· ταὐτὰ γὰρ φροντίζομεν,
φίλοις παρόντες, ὡς ἔοιγμεν, ὠφελεῖν.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἥκιστα πρὸς σοῦ μῶρον ἦν εἰπεῖν ἔπος.

ΙΟΛΑΟΣ.

Καὶ μὴ μετασχεῖν γ' ἀλκίμου μάχης φίλοις.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Οὐκ ἔστ' ἐν ὄψει τραῦμα, μὴ δρώσης χερός.

ΙΟΛΑΟΣ.

Τί δ'; οὐ θένοιμι κἂν ἐγὼ δι' ἀσπίδος;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Θένοις ἄν, ἀλλὰ πρόσθεν αὐτὸς ἂν πέσοις.

ΙΟΛΑΟΣ.

Οὐδεὶς ἔμ' ἐχθρῶν προσβλέπων ἀνέξεται.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Οὐκ ἔστιν, ὦ τᾶν, ἥ ποτ' ἦν ῥώμη σέθεν.

ΙΟΛΑΟΣ.

Ἀλλ' οὖν μαχοῦμαί γ' ἀριθμὸν οὐκ ἐλάσσοσι.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Σμικρὸν τὸ σὸν σήκωμα προστίθης φίλοις.

ΙΟΛΑΟΣ.

Μή τοί μ' ἔρυκε δρᾶν παρεσκευασμένον.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Δρᾶν μὲν σύ γ' οὐχ οἷός τε, βούλεσθαι δ' ἴσως.

ΙΟΛΑΟΣ.

Ὡς μὴ μενοῦντα τἄλλα σοι λέγειν πάρα.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Πῶς οὖν ὁπλίταις τευχέων ἄτερ φανεῖ;

ΙΟΛΑΟΣ.

Ἔστ' ἐν δόμοισιν ἔνδον αἰχμάλωθ' ὅπλα
τοῖσδ', οἷσι χρησόμεσθα κἀποδώσομεν
ζῶντες· θανόντας δ' οὐκ ἀπαιτήσει θεός.
Ἀλλ' εἴσιθ' εἴσω κἀπὸ πασσάλων ἑλὼν
ἔνεγκ' ὁπλίτην κόσμον ὡς τάχιστά μοι.
Αἰσχρὸν γὰρ οἰκούρημα γίγνεται τόδε,
τοὺς μὲν μάχεσθαι, τοὺς δὲ δειλίᾳ μένειν.

ΧΟΡΟΣ.

Λῆμα μὲν οὔπω στόρνυσι χρόνος
τὸ σὸν, ἀλλ' ἡβᾷ· σῶμα δὲ φροῦδον.
Τί πονεῖς ἄλλως, ἃ σὲ μὲν βλάψει,
σμικρὰ δ' ὀνήσει πόλιν ἡμετέραν;

FAMULUS.

Quinetiam jam victimæ procul ab ordinibus sunt abductæ.

IOLAUS.

Quam vero procul fere abest Argivus exercitus?

FAMULUS.

Ut cerni possit dux perspicue.

IOLAUS.

Quid faciens? an instruens hostium aciem?

FAMULUS.

Conjectabamus ista : non enim audivimus.
Sed vadam : dominos, quod ad me attinet, desertos
nolim cum hostibus manus conserere.

IOLAUS.

Ego quoque tecum *vadam :* eadem enim cogitamus,
ut videtur, amicis præsentes opitulari.

FAMULUS.

Minime te decebat stultum verbum dicere.

IOLAUS.

Quin *nec decet me* acris pugnæ cum amicis non esse parti- [cipem.

FAMULUS.

Non est in adspectu (*non adspectu infligitur*) vulnus, si [manus nihil agit.

IOLAUS.

Quid vero? an non feriam et ego in certamine?

FAMULUS.

Ferias *quidem*, sed fortasse prius ipse cecideris.

IOLAUS.

Nullus hostium me aspicere sustinebit.

FAMULUS.

Non est tibi, o amice, robur quod olim fuit.

IOLAUS.

Tamen pugnabo certe numero haud paucioribus *quam olim.*

FAMULUS.

Exiguum tuum pondus addis amicis.

IOLAUS.

Ne me detine paratum aliquid facere.

FAMULUS.

Facere quidem tu non potes, at velle forsitan.

IOLAUS.

Ut de non mansuro *me* cætera tibi dicere licet.

FAMULUS.

Quomodo igitur armatis *viris* te offeres tu inermis?

IOLAUS.

Sunt intus arma in ædibus hisce bello capta,
quibus utemur et reddemus *ea*,
si superstites sumus; a mortuis enim non repetet deus.
At ingredere intro, et de paxillis capiens,
affer ornatum militarem quam celerrime mihi.
Turpis enim domestica commoratio est hoc,
dum alii pugnant, alios propter metum *domi* manere.

CHORUS.

Animum quidem nondum prosternit tempus
tuum, sed viget; corpus vero periit.
Quid frustra laboras, quæ tibi quidem nocebunt,
parum vero juvabunt nostram civitatem?

Χρὴ γνωσιμαχεῖν σὴν ἡλικίαν,
τὰ δ' ἀμήχαν' ἐᾶν. Οὐκ ἔστιν ὅπως
ἥβην κτήσει πάλιν αὖθις.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Τί χρῆμα μέλλεις σῶν φρενῶν οὐκ ἔνδον ὢν
λιπεῖν μ' ἔρημον σὺν τέκνοισι τοῖς ἐμοῖς;

ΙΟΛΑΟΣ.

Ἀνδρῶν γὰρ ἀλκή· σοὶ δὲ χρὴ τούτων μέλειν.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Τί δ', ἢν θάνῃς σὺ, πῶς ἐγὼ σωθήσομαι;

ΙΟΛΑΟΣ.

Παιδὸς μελήσει παισὶ τοῖς λελειμμένοις.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Ἢν δ' οὖν, ὃ μὴ γένοιτο, χρήσωνται τύχῃ;

ΙΟΛΑΟΣ.

Οἵδ' οὐ προδώσουσίν σε, μὴ τρέσῃς, ξένοι.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Τοσόνδε γάρτοι θάρσος, οὐδὲν ἄλλ' ἔχω.

ΙΟΛΑΟΣ.

Καὶ Ζηνὶ τῶν σῶν, οἶδ' ἐγὼ, μέλει πόνων.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Φεῦ·
Ζεὺς ἐξ ἐμοῦ μὲν οὐκ ἀκούσεται κακῶς·
εἰ δ' ἐστὶν ὅσιος αὐτὸς οἶδεν εἰς ἐμέ.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ὅπλων μὲν ἤδη τήνδ' ὁρᾷς παντευχίαν,
φθάνοις δ' ἂν οὐκ ἂν τοῖσδε συγκρύπτων δέμας·
ὡς ἐγγὺς ἀγὼν, καὶ μάλιστ' Ἄρης στυγεῖ
μέλλοντας· εἰ δὲ τευχέων φοβεῖ βάρος,
νῦν μὲν πορεύου γυμνὸς, ἐν δὲ τάξεσιν
κόσμῳ πυκάζου τῷδ'· ἐγὼ δ' οἴσω τέως.

ΙΟΛΑΟΣ.

Καλῶς ἔλεξας· ἀλλ' ἐμοὶ πρόχειρ' ἔχων
τεύχη κόμιζε, χειρὶ δ' ἔνθες ὀξύην,
λαιόν τ' ἔπαιρε πῆχυν, εὐθύνων πόδα.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἦ παιδαγωγεῖν γὰρ τὸν ὁπλίτην χρεών;

ΙΟΛΑΟΣ.

Ὄρνιθος οὕνεκ' ἀσφαλῶς πορευτέον.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Εἴθ' ἦσθα δυνατὸς δρᾶν ὅσον πρόθυμος εἶ.

ΙΟΛΑΟΣ.

Ἔπειγε· λειφθεὶς δεινὰ πείσομαι μάχης.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Σύ τοι βραδύνεις, κοὐκ ἐγὼ, δοκῶν τι δρᾶν.

ΙΟΛΑΟΣ.

Οὔκουν ὁρᾷς μου κῶλον ὡς ἐπείγεται;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ὁρῶ δοκοῦντα μᾶλλον ἢ σπεύδοντά σε.

ΙΟΛΑΟΣ.

Οὐ ταὐτὰ λέξεις, ἡνίκ' ἂν λεύσσῃς μ' ἐκεῖ.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Τί δρῶντα; βουλοίμην δ' ἂν εὐτυχοῦντά γε.

Oportet tuæ ætatis infirmitatem agnoscere,
et omittere impossibilia. Fieri non potest,
ut recuperes denuo juventutem.

ALCMENA.

Curnam, tuæ mentis non compos, vis
me relinquere desertam cum istis meis pueris?

IOLAUS.

Virorum enim *est* pugna : te vero decet curare *pueros* istos.

ALCMENA.

Quid vero, si moriaris tu, quomodo ego servabor?

IOLAUS.

Filii *tui* (*Herculis*) filiis curæ erit superstitibus.

ALCMENA.

Si vero, quod utinam ne contingat, mali aliquid patiuntur?

IOLAUS.

Hi hospites non prodent te, ne metuas.

ALCMENA.

Hoc tantum nimirum habeo fiduciæ, aliud nihil.

IOLAUS.

Et Jovi, scio ego, sunt curæ tui labores.

ALCMENA.

Proh!
Juppiter a me quidem non male audiet;
an vero justus sit erga me, ipse novit.

FAMULUS.

Armorum jam hunc vides plenum apparatum,
et oportet te his tegere quam celerrime;
quippe pugna prope *est*, et maxime Mars odit
cunctantes : quod si metuis pondus armorum,
nunc quidem vade nudus, in acie vero
tegaris hoc ornatu; ego enim portabo eousque.

IOLAUS.

Recte dixisti : verum mihi promta tenens
arma portato : et trade manui *meæ* hastam,
et lævum sustenta cubitum, dirigens *meum* gressum.

FAMULUS.

An nimirum armatum *militem* ut puerum ducere decet?

IOLAUS.

Boni ominis gratia incedendum *est* tuto.

FAMULUS.

Utinam *ita* validus esses ad agendum quantum es cupidus!

IOLAUS.

Propera : nisi pugnæ interfuero, male mihi erit.

FAMULUS.

Tu profecto cunctaris, nec ego, qui tibi videris aliquid [agere.

IOLAUS.

Annon vides quomodo festinet meus pes?

FAMULUS.

Video te magis videri quam *re ipsa* properare.

IOLAUS.

Non idem dices, quum illic me videbis.

FAMULUS.

Quid facientem? optarem certe *te videre* feliciter rem ge- [rentem.

ΙΟΛΑΟΣ.

Δι' ἀσπίδος θείνοντα πολεμίων τινά.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Εἰ δήποθ' ἥξομέν γε· τοῦτο γὰρ φόβος.

ΙΟΛΑΟΣ.

Φεῦ·
εἴθ', ὦ βραχίων, οἷον ἡβήσαντά σε
μεμνήμεθ' ἡμεῖς, ἡνίκα ξὺν Ἡρακλεῖ
Σπάρτην ἐπόρθεις, σύμμαχος γένοιό μοι
τοιοῦτος, οἷος ἂν τροπὴν Εὐρυσθέως
θείην· ἐπεί τοι καὶ κακὸς μένειν δόρυ.
Ἔστιν δ' ἐν ὄλβῳ καὶ τόδ' οὐκ ὀρθῶς ἔχον,
εὐψυχίας δόκησις· οἰόμεσθα γὰρ
τὸν εὐτυχοῦντα πάντ' ἐπίστασθαι καλῶς.

ΧΟΡΟΣ.

Γᾶ καὶ παννύχιος σελάνα Στρ. α'
καὶ λαμπρόταται θεοῦ
φαεσίμβροτοι αὐγαί,
ἀγγελίαν μοι ἐνέγκατε,
ἰαχήσατε δ' οὐρανῷ
καὶ παρὰ θρόνον ἀρχέταν
γλαυκᾶς ἐν Ἀθάνας.
Μέλλω τᾶς πατριώτιδος γᾶς,
μέλλω περὶ τῶν δόμων,
ἱκέτας ὑποδεχθεὶς,
κίνδυνον πολιῷ τεμεῖν σιδάρῳ.
Δεινὸν μὲν πόλιν ὡς Μυκήνας Ἀντ. α'
εὐδαίμονα καὶ δορὸς
πολυαίνετον ἀλκᾷ
μῆνιν ἐμᾷ χθονὶ κεύθειν·
κακὸν δ', ὦ πόλις, εἰ ξένους
ἱκτῆρας παραδώσομεν
κελεύσμασιν Ἄργους.
Ζεύς μοι σύμμαχος, οὐ φοβοῦμαι,
Ζεύς μοι χάριν ἐνδίκως
ἔχει· οὔποτε θνατῶν
ἥσσονες πρυτάνεις ἐμοὶ φανοῦνται.
Ἀλλ', ὦ πότνια, σὸν γὰρ οὖδας Στρ. β'
γᾶς, σὸν, καὶ πόλις, ἇς σὺ μάτηρ
δέσποινά τε καὶ φύλαξ,
πόρευσον ἄλλᾳ τὸν οὐ δικαίως
τᾷδ' ἐπάγοντα δορύσσοντα
στρατὸν Ἀργόθεν· οὐ γὰρ ἐμᾷ γ' ἀρετᾷ
δίκαιός εἰμ' ἐκπεσεῖν μελάθρων·
ἐπεί σοι πολύθυτος ἀεὶ Ἀντ. β'
τιμὰ κραίνεται, οὐδὲ λήθει
μηνῶν φθινὰς ἁμέρα,
νέων τ' ἀοιδαὶ χορῶν τε μολπαί·
ἀνεμόεντι δὲ γᾶς ὄχθῳ
ὀλολύγματα παννυχίοις ὑπὸ παρ-
θένων ἰαχεῖ ποδῶν κρότοισιν.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Δέσποινα, μύθους σοί τε συντομωτάτους
κλύειν ἐμοί τε τῷδε καλλίστους φέρω·

IOLAUS.

Ferientem aliquem ex hostibus in certamine.

FAMULUS.

Si quidem omnino perveniemus : hoc enim metuo.

IOLAUS.

Heu!
utinam, o *meum* brachium, quale te pubescens
meminimus nos, quando cum Hercule
Spartam expugnasti, socius sis mihi
talis, ut Eurystheum in fugam [hastam.
verterem! quandoquidem etiam ignavus *est* ad sustinendam
Hoc autem etiam in opulentia non recte se habet,
fortitudinis opinio : putamus enim
beatum omnia bene scire.

CHORUS.

O terra et Luna per totam noctem lucens,
et splendidissimum dei (*Solis*)
mortales illustrans jubar,
perferte mihi nuncium,
vocemque ad cœlum tollite
et ad sedem regiam
in cæsiæ Minervæ *æde.*
Pro patrio *nimirum* solo,
pro *mea* domo,
supplices quia recepi,
periculum cano subiturus sum ferro.
Formidabile quidem *est*, civitatem, ut Mycenas,
fortunatam et armorum
robore valde celebrem,
iram adversus meam terram fovere :
sed turpe *fuerit*, o civitas, si hospites
supplices dedamus
jussu Argorum.
Juppiter *est* mihi belli socius, non metuo,
Juppiter mihi gratiam merito
habet. Nunquam mortalibus
inferiores *dii* præsides mei apparebunt.
Sed, o veneranda, tuum *est* enim solum
terræ *hujus*, tuum, et *tua* urbs *hæc*, cujus tu mater *es*
et domina et custos,
abige alio eum, qui non juste
huc adducit infestum [(*pietatem*)
exercitum ab Argis : haud enim propter meam virtutem
æquum est me expelli ex ædibus *meis :*
quandoquidem tibi multorum sacrificiorum semper
honor constat, neque latet *nos* (i. e. *immemores fugit*)
quæ mensem condit dies, [*tur;*
juvenumque carmina chororumque lusus *tibi celebran-*
et *in* ventoso terræ colle (*Acropoli*)
ululatus resonant ad nocturnos plausus
pedum virgineorum.

FAMULUS.

O domina, nuncium tibi brevissimum
auditu et mihi hic præsenti pulcerrimum *dictu* fero.

νικῶμεν ἐχθρούς, καὶ τροπαῖ' ἱδρύεται
παντευχίαν ἔχοντα πολεμίων σέθεν.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Ὦ φίλταθ', ἥδε σ' ἡμέρα διήλασεν
ἠλευθερῶσθαι τοῖσδε τοῖς ἀγγέλμασιν.
Μιᾶς δέ μ' οὔπω συμφορᾶς ἐλευθεροῖς·
φόβος γάρ εἴ μοι ζῶσιν οὓς ἐγὼ θέλω.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ζῶσιν μέγιστόν γ' εὐκλεεῖς κατὰ στρατόν.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Ὁ μὲν γέρων οὖν ἔστιν Ἰόλεως ἔτι;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Μάλιστα, πράξας γ' ἐκ θεῶν κάλλιστα δή.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Τί δ' ἔστι; μῶν τι κεδνὸν ἠγωνίζετο;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Νέος μεθέστηκ' ἐκ γέροντος αὖθις αὖ.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Θαυμάστ' ἔλεξας· ἀλλά σ' εὐτυχῆ φίλων
μάχης ἀγῶνα πρῶτον ἀγγεῖλαι θέλω.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Εἷς μου λόγος σοὶ πάντα σημαίνει τάδε.
Ἐπεὶ γὰρ ἀλλήλοισιν ὁπλίτην στρατὸν
κατὰ στόμ' ἐκτείνοντες ἀντετάξαμεν,
ἐκβὰς τεθρίππων Ὕλλος ἁρμάτων πόδα,
ἔστη μέσοισιν ἐν μεταιχμίοις δορός,
κἄπειτ' ἔλεξεν· ὦ στρατήγ', ὃς Ἀργόθεν
ἥκεις, τί τήνδε γαῖαν οὐκ εἰάσαμεν;
καὶ τὰς Μυκήνας οὐδὲν ἐργάσει κακὸν
ἀνδρὸς στερήσας. Ἀλλ' ἐμοὶ μόνος μόνῳ
μάχην συνάψας, ἢ κτανὼν ἄγου λαβὼν
τοὺς Ἡρακλείους παῖδας, ἢ θανὼν ἐμοὶ
τιμὰς πατρῴους καὶ δόμους ἔχειν ἄφες.
Στρατὸς δ' ἐπῄνεσ', ἔς τ' ἀπαλλαγὰς πόνων
καλῶς λελέχθαι μῦθον ἔς τ' εὐψυχίαν.
Ὁ δ' οὔτε τοὺς κλύοντας αἰδεσθεὶς λόγων,
οὔτ' αὐτὸς αὑτοῦ δειλίαν, στρατηγὸς ὤν,
ἐλθεῖν ἐτόλμησ' ἐγγὺς ἀλκίμου δορός·
ἀλλ' ἦν κάκιστος. Εἶτα τοιοῦτος γεγὼς
τοὺς Ἡρακλείους ἦλθε δουλώσων γόνους.
Ὕλλος μὲν οὖν ἀπῴχετ' ἐς τάξιν πάλιν.
Μάντεις δ', ἐπειδὴ μονομάχου δι' ἀσπίδος
διαλλαγὰς ἔγνωσαν οὐ τελουμένας,
ἔσφαζον, οὐκ ἔμελλον, ἀλλ' ἀφίεσαν
λαιμῶν βροτείων εὐθὺς οὔριον φόνον.
Οἱ δ' ἅρματ' εἰσέβαινον, οἱ δ' ὑπ' ἀσπίδων
πλευραῖς ἔκρυπτον πλεύρ'· Ἀθηναίων δ' ἄναξ
στρατῷ παρήγγελλ' οἷα χρὴ τὸν εὐγενῆ·
ὦ ξυμπολῖται, τῇ τε βοσκούσῃ χθονὶ
καὶ τῇ τεκούσῃ νῦν τιν' ἀρκέσαι χρεών.
Ὁ δ' αὖ τό τ' Ἄργος μὴ καταισχῦναι θέλειν
καὶ τὰς Μυκήνας συμμάχους ἐλίσσετο.
Ἐπεὶ δ' ἐσήμην' ὄρθιον Τυρσηνικῇ
σάλπιγγι, καὶ συνῆψαν ἀλλήλοις μάχην,

---

vicimus hostes, et statuuntur tropæa,
quæ continent universa arma tuorum hostium.

ALCMENA.

O carissime, hæc dies te *eo* perduxit,
ut libertate sis donatus propter hunc nuncium.
Ab una tamen sollicitudine me nondum liberasti :
metuo enim an mihi vivant, quos opto *vivere*.

FAMULUS.

Vivunt, idque summam gloriam adepti in exercitu.

ALCMENA.

Senex igitur Iolaus an adhuc superstes est?

FAMULUS.

Maxime, et re quidem pulcerrime gesta diis faventibus.

ALCMENA.

Quid vero est? num facinus aliquod egregium in prælio edidit?

FAMULUS.

Factus est juvenis rursus ex sene.

ALCMENA.

Mira dicis : sed te prosperam amicorum (*Atheniensium*)
pugnæ certamen primum narrare volo.

FAMULUS.

Una oratio mea omnia tibi significabit hæc.
Postquam enim alteri alteris armatum exercitum
adversa fronte extendentes opposuimus,
Hyllus quadrijugi currus efferens pedem,
constitit in medio spatio utriusque exercitus instructi,
et deinde dixit : O dux, qui ab Argis
venisti, cur hanc terram non *illæsam* omittimus?
etiam Mycenas nullo afficies damno, [solo
quum *eas* uno *tantum* viro privaris. At mecum solus cum
pugna congressus, aut, *me* cæso, abduc tecum assumtos
Herculis filios; aut, interfectus, mihi
paternos honores et domum possidere permitte.
Exercitus vero assensit, et ad finem malorum,
et pro magnitudine animi, præclare dictam esse sententiam.
Sed iste neque reveritus eos qui *hæc* verba audierant,
neque, quamvis esset dux, suam ipsius ignaviam,
ausus est ad hastæ certamen prope accedere;
sed erat ignavissimus. Dein cum talis esset,
venit in servitutem redacturus liberos Herculis.
Hyllus itaque recessit retro in aciem.
Vates vero, postquam singulari certamine
pacem non fieri cognoverunt, *Macariam*
immolabant, non cunctabantur, sed effundebant
ex faucibus humanis statim salutiferum sanguinem.
Alii autem conscendebant currus, alii sub clypeorum
lateribus *sua* latera tegebant : et Atheniensium rex
denunciavit exercitui qualia decet *virum* fortem :
O cives, terræ, quæ *vos* alit
et quæ genuit, jam opus est quemlibet opem ferre.
Similiter etiam alter Argos ut ne dedecorare vellent
et Mycenas, precabatur socios.
Postquam autem signum datum est clare Tyrrhenica
tuba, et inter se commiserunt pugnam,

πόσον τιν' αὐχεῖς πάταγον ἀσπίδων βρέμειν,
πόσον τινὰ στεναγμὸν οἰμωγήν θ' ὁμοῦ;
Τὰ πρῶτα μέν νυν πίτυλος Ἀργείου δορὸς
ἐρρήξαθ' ἡμᾶς· εἶτ' ἐχώρησαν πάλιν.
Τὸ δεύτερον δὲ ποὺς ἐπαλλαχθεὶς ποδὶ,
ἀνὴρ δ' ἐπ' ἀνδρὶ στὰς, ἐκαρτέρει μάχῃ·
πολλοὶ δ' ἔπιπτον. Ἦν δὲ δύο κελεύσματα·
ὦ τὰς Ἀθήνας, ὦ τὸν Ἀργείων γύην
σπείροντες, οὐκ ἀρήξετ' αἰσχύνην πόλει;
Μόλις δὲ, πάντα δρῶντες, οὐκ ἄτερ πόνων
ἐτρεψάμεσθ' Ἀργεῖον ἐς φυγὴν δόρυ.
Κἀνταῦθ' ὁ πρέσβυς Ὕλλον ἐξορμώμενον
ἰδὼν, ὀρέξας ἱκέτευσε δεξιὰν
Ἰόλαος ἐμβῆσαί νιν ἵππειον δίφρον·
λαβὼν δὲ χερσὶν ἡνίας Εὐρυσθέως
πώλοις ἐπεῖχε. Τἀπὸ τοῦδ' ἤδη κλύων
λέγοιμ' ἂν ἄλλων, δεῦρο δ' αὐτὸς εἰσιδών·
Παλληνίδος γὰρ σεμνὸν ἐκπερῶν πάγον
δίας Ἀθάνας, ἅρμ' ἰδὼν Εὐρυσθέως,
ἠράσαθ' Ἥβῃ Ζηνί θ', ἡμέραν μίαν
νέος γενέσθαι κἀποτίσασθαι δίκην
ἐχθρούς. Κλύειν δὴ θαύματος πάρεστί σοι·
δισσὼ γὰρ ἀστέρ' ἱππικοῖς ἐπὶ ζυγοῖς
σταθέντ' ἔκρυψαν ἅρμα λυγαίῳ νέφει·
σὸν δὴ λέγουσι παῖδά γ' οἱ σοφώτεροι
Ἥβην θ'. Ὁ δ' ὄρφνης ἐκ δυσαιθρίου νέων
βραχιόνων ἔδειξεν ἡβητὴν τύπον.
Αἱρεῖ δ' ὁ κλεινὸς Ἰόλεως Εὐρυσθέως
τέτρωρον ἅρμα πρὸς πέτραις Σκειρωνίσι,
δεσμοῖς τε δήσας χεῖρας ἀκροθίνιον
κάλλιστον ἥκει τὸν στρατηλάτην ἄγων,
τὸν ὄλβιον πάροιθε. Τῇ δὲ νῦν τύχῃ
βροτοῖς ἅπασι λαμπρὰ κηρύσσει μαθεῖν,
τὸν εὐτυχεῖν δοκοῦντα μὴ ζηλοῦν, πρὶν ἂν
θανόντ' ἴδῃ τις· ὡς ἐφήμεροι τύχαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ Ζεῦ τροπαῖε, νῦν ἐμοὶ δεινοῦ φόβου
ἐλεύθερον πάρεστιν ἦμαρ εἰσιδεῖν.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Ὦ Ζεῦ, χρόνῳ μὲν τἄμ' ἐπεσκέψω κακὰ,
χάριν δ' ὅμως σοι τῶν πεπραγμένων ἔχω.
Καὶ παῖδα τὸν ἐμὸν πρόσθεν οὐ δοκοῦσ' ἐγὼ
θεοῖς ὁμιλεῖν νῦν ἐπίσταμαι σαφῶς.
Ὦ τέκνα, νῦν δὴ, νῦν ἐλεύθεροι πόνων,
ἐλεύθεροι δὲ τοῦ κακῶς ὀλουμένου
Εὐρυσθέως ἔσεσθε, καὶ πόλιν πατρὸς
ὄψεσθε, κλήρους δ' ἐμβατεύσετε χθονὸς,
καὶ θεοῖς πατρῴοις θύσεθ', ὧν ἀπειργμένοι
ξένοι πλανήτην εἴχετ' ἄθλιον βίον.
Ἀτὰρ τί κεύθων Ἰόλεως σοφόν ποτε
Εὐρυσθέως ἐφείσαθ' ὥστε μὴ κτανεῖν
λέξον· παρ' ἡμῖν μὲν γὰρ οὐ σοφὸν τόδε,
ἐχθροὺς λαβόντα μὴ ἀποτίσασθαι δίκην.

quantum sonitum clypeorum putas fremuisse?
quantum gemitum ejulatumque simul *editum fuisse*?
Primum quidem impressio Argivi exercitus
perrupit nos; deinde retrocesserunt.
Postea vero collatus pes pedi,
et vir adversus virum stans, resistebat *in* pugna :
multique cadebant. Erat autem duplex adhortatio :
O qui Athenas *incolitis*, o qui Argivorum agros
seritis, non arcebitis ab urbe dedecus?
Vix autem, omnia facientes, non sine labore
in fugam vertimus Argivum exercitum.
Tunc senex Hyllum extra *aciem* ruentem
conspicatus, porrecta dextra, rogavit
Iolaus, ut se reciperet in equestrem currum :
ac manibus habenis sumtis, ad Eurysthei
equos direxit. Quod autem postea *accidit*, id jam auditu
dicam acceptum ab aliis, hactenus vero testis oculatus.
Transiens enim sacrum pagum Pallenidis
divæ Minervæ, currum conspicatus Eurysthei,
votum fecit Juventæ et Jovi, ut uno die
juvenis *iterum* fieret, et ulcisci posset
inimicos. Audire jam miraculum licet tibi :
duo enim divi in equestri jugo
stantes, texerunt currum obscura nube :
sapientiores autem dicunt *fuisse* tuum filium (*Herculem*)
Hebenque. Ille vero ex male clara caligine juvenilium
brachiorum juvenilem notam ostendit.
Et capit inclytus Iolaus Eurysthei
quadrijugum currum ad saxa Scironia;
vinctumque vinculis manus, spolium
pulcerrimum, imperatorem venit adducens,
illum prius beatum. At præsenti fortuna
omnibus mortalibus clare edicit, ut discant, [quam
ne beatum prædicent qui videtur esse fortunatus, prius-
mortuum viderit eum aliquis : nam fortuna mutatur in diem.

CHORUS.

O Juppiter tropæorum auctor, nunc mihi vehemente metu
liberum diem licet intueri.

ALCMENA.

O Juppiter, sero quidem aspexisti mea mala;
tamen habeo tibi gratiam pro his quæ evenerunt.
Et filium meum, cum antea non putarem ego,
cum diis versari, nunc scio manifeste.
O filii, nunc tandem, nunc liberi a laboribus,
liberi etiam ab illo, qui male peribit,
Eurystheo eritis, et urbem patris *vestri*
videbitis, et in possessionem ibitis terræ hæreditariæ,
et sacrificabitis diis patriis, a quibus exclusi
peregrini erroneam agebatis vitam miseram.
Sed quonam Iolaus occulto consilio
pepercerit Eurystheo, ut eum non interficeret,
dicito; meo judicio enim hoc non est sapienter factum,
si quis ceperit hostem, non pœnam *ab eo* exigere.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Τὸ σὸν προτιμῶν, ὥς νιν ὀφθαλμοῖς ἴδοις
κρατοῦσα καὶ σῇ δεσποτούμενον χερί.
Οὐ μὴν ἑκόντα γ' αὐτὸν, ἀλλὰ πρὸς βίαν
ἔζευξ' ἀνάγκῃ· καὶ γὰρ οὐκ ἐβούλετο
ζῶν ἐς σὸν ἐλθεῖν ὄμμα καὶ δοῦναι δίκην.
Ἀλλ', ὦ γεραιὰ, χαῖρε, καὶ μέμνησό μοι
οὗ πρῶτον εἶπας, ἡνίκ' ἠρχόμην λόγου·
ἐλευθέρωσόν μ'· ἐν δὲ τοῖς τοιοῖσδε χρὴ
ἀψευδὲς εἶναι τοῖσι γενναίοις στόμα.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐμοὶ χορὸς μὲν ἡδὺς, εἰ λίγεια — Στρ. α'
λωτοῦ χάρις ἐνὶ δαιτὶ,
εἴη δ' εὔχαρις Ἀφροδίτα·
τερπνὸν δέ τι καὶ φίλων
ἆρ' εὐτυχίαν ἰδέσθαι
τῶν πάρος οὐ δοκούντων.
Πολλὰ γὰρ τίκτει
Μοῖρα τελεσσιδώτειρ'
Αἰών τε Κρόνου παῖς.
Ἔχεις ὁδόν τιν', ὦ πόλις, δίκαιον, — Ἀντ. α'
οὐ χρή ποτέ σ' ἀφελέσθαι,
τιμᾶν θεούς· ὁ δὲ μή σε φάσκων,
ἐγγὺς μανιῶν ἐλαύ-
νει, δεικνυμένων ἐλέγχων
τῶνδ'· ἐπίσημα γάρτοι
θεὸς παραγγέλλει,
τῶν ἀδίκων παραιρῶν
φρονήματος ἀεί.
Ἔστιν ἐν οὐρανῷ βεβακὼς — Στρ. β'
τεὸς γόνος, ὦ γεραιά·
φεύγει λόγον ὡς τὸν Ἅδα
δόμον κατέβα, πυρὸς
δεινᾷ φλογὶ σῶμα δαισθείς·
Ἥβας τ' ἐρατὸν χροΐ-
ζει λέχος χρυσέαν κατ' αὐλάν.
Ὦ Ὑμέναιε, δισσοὺς
παῖδας Διὸς ἠξίωσας.
Συμφέρεται τὰ πολλὰ πολλοῖς· — Ἀντ. β'
καὶ γὰρ πατρὶ τῶνδ' Ἀθάναν
λέγουσ' ἐπίκουρον εἶναι,
καὶ τούσδε θεᾶς πόλις
καὶ λαὸς ἔσωσε κείνας,
ἔσχεν δ' ὕβριν ἀνδρὸς, ᾧ
θυμὸς ἦν πρὸ δίκας βιαίως.
Μήποτ' ἐμοὶ φρόνημα
ψυχά τ' ἀκόρεστος εἴη.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Δέσποιν', ὁρᾷς μὲν, ἀλλ' ὅμως εἰρήσεται,
Εὐρυσθέα σοι τόνδ' ἄγοντες ἥκομεν,
ἄελπτον ὄψιν, τῷδέ τ' οὐχ ἧσσον τυχεῖν·
οὐ γάρ ποτ' ηὔχει χεῖρας ἵξεσθαι σέθεν,
ὅτ' ἐκ Μυκηνῶν πολυπόνῳ σὺν ἀσπίδι
ἔστειχε, μείζω τῆς δίκης φρονῶν πολὺ,

FAMULUS.

Te honorans *hoc fecit*, ut ipsum oculis videres
in potestate habens, et tuæ manus imperio subjectum.
Non tamen volentem ipsum *habuit*, sed per vim
adstrinxit necessitate : etenim non volebat
vivus in conspectum tuum venire et dare pœnas.
Verum, o grandæva, gaude, et memineris mihi *ejus*
quod primum dixisti, quando cœpi sermonem :
pronuncia me liberum : nam in ejusmodi rebus oportet
ingenuis os verax esse.

CHORUS.

Mihi chorea quidem *est* grata, quando argutæ
fistulæ voluptas *adest* in convivio;
grata est quoque Venus :
sed jucunda etiam quædam res *est* amicorum
felicitatem videre,
qui ante parvo erant loco.
Multa enim parit
Parca finis donatrix,
et Ætas, Saturni filia.
Habes viam quandam (*modum agendi*), o civitas, justam,
(nunquam oportet *hoc* dimittere),
colere deos : qui vero negat te *jure hanc sequi viam*,
is ad insaniam evagatur,
cum manifesta sint documenta
hæc : illustre enim profecto
deus hortamen *hoc* dat,
improborum minuens
superbiam perpetuo.
Est in cœlo degens
tuus filius, o grandæva,
(procul avertit opinionem, in Plutonis
domum se descendisse, ignis
vehementi flamma corpore combustus),
Hebesque amabilem contrectat
lectum aurea in aula.
O Hymenæe, duos
liberos Jovis (*Herculem et Heben*) amplificasti.
Congruunt (*similia accidunt*) quodammodo multa multis :
etenim patri horum Palladem
dicunt auxiliatricem fuisse :
et hosce (*Herculis filios*) illius deæ civitas
et populus salvos præstitit,
et coercuit insolentiam hominis (*Eurysthei*), cui
furor jure potior erat violenter.
Nunquam mihi spiritus
animusque sit insatiabilis.

NUNCIUS.

O domina, vides quidem, sed tamen dicetur;
venimus adducentes tibi hic Eurystheum, [*tum id* consequi :
insperatum spectaculum, huicque *ipsi* non minus *inspera-*
nunquam enim putabat se venturum in manus tuas, [citu
quando ex Mycenis cum laborum multorum tolerante exer-
proficiscebatur, longe majora spirans quam justitia *ferret*,

πέρσων Ἀθήνας. Ἀλλὰ τὴν ἐναντίαν
δαίμων ἔθηκε καὶ μετέστησεν τύχην.
Ὕλλος μὲν οὖν ὅ τ' ἐσθλὸς Ἰόλεως βρέτας
Διὸς τροπαίου καλλίνικον ἔστασαν·
ἐμοὶ δὲ πρὸς σὲ τόνδ' ἐπιστέλλουσ' ἄγειν,
τέρψαι θέλοντες σὴν φρέν'. Ἐκ γὰρ εὐτυχοῦς
ἥδιστον ἐχθρὸν ἄνδρα δυστυχοῦνθ' ὁρᾶν.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Ὦ μῖσος, ἥκεις· εἷλέ σ' ἡ Δίκη χρόνῳ.
Πρῶτον μὲν οὖν μοι δεῦρ' ἐπίστρεψον κάρα,
καὶ τλῆθι τοὺς σοὺς προσϐλέπειν ἐναντίον
ἐχθρούς· κρατεῖ γὰρ νῦν γε κοὐ κρατεῖς ἔτι.
Ἐκεῖνος εἶ σύ, βούλομαι γὰρ εἰδέναι,
ὃς πολλὰ μὲν τὸν ὄνθ' ὅπου 'στὶ νῦν ἐμὸν
παῖδ' ἠξίωσας, ὦ πανοῦργ', ἐφυϐρίσαι;
τί γάρ σὺ κεῖνον οὐκ ἔτλης καθυϐρίσαι;
ὃς καὶ παρ' Ἅδην ζῶντά νιν κατήγαγες,
ὕδρας λέοντάς τ' ἐξαπολλύναι λέγων
ἔπεμπες; Ἄλλα δ' οἷ' ἐμηχανῶ κακὰ
σιγῶ· μακρὸς γὰρ μῦθος ἂν γένοιτό μοι.
Κοὐκ ἤρκεσέν σοι ταῦτα τολμῆσαι μόνον,
ἀλλ' ἐξ ἁπάσης κἀμὲ καὶ τέκν' Ἑλλάδος
ἤλαυνες, ἱκέτας δαιμόνων καθημένους,
τοὺς μὲν γέροντας, τοὺς δὲ νηπίους ἔτι.
Ἀλλ' εὗρες ἄνδρας καὶ πόλισμ' ἐλεύθερον,
οἵ σ' οὐκ ἔδεισαν. Δεῖ σε κατθανεῖν κακῶς.
Καὶ κερδανεῖς ἅπαντα· χρῆν γὰρ οὐχ ἅπαξ
θνήσκειν σέ, πολλὰ πήματ' ἐξειργασμένον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐκ ἔστ' ἀνυστὸν τόνδε σοι κατακτανεῖν.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Ἄλλως ἄρ' αὐτὸν αἰχμάλωτον εἵλομεν.
Εἴργει δὲ δὴ τίς τόνδε μὴ θανεῖν νόμος;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τοῖς τῆσδε χώρας προστάταισιν οὐ δοκεῖ.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Τί δὴ τόδ'; ἐχθροὺς τοισίδ' οὐ καλὸν κτανεῖν;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐχ ὅντιν' ἄν γε ζῶνθ' ἕλωσιν ἐν μάχῃ.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Καὶ ταῦτα δόξανθ' Ὕλλος ἐξηνέσχετο;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Χρῆν δ' αὐτόν, οἶμαι, τῇδ' ἀπιστῆσαι χθονί.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Χρῆν τόνδε μὴ ζῆν μηδ' ὁρᾶν φάος τόδε.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τότ' ἠδικήθη πρῶτον οὐ θανὼν ὅδε.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Οὐκοῦν ἔτ' ἐστὶν ἐν καλῷ δοῦναι δίκην.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐκ ἔστι τοῦτον ὅστις ἂν κατακτάνοι.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Ἔγωγε· καίτοι φημὶ κἄμ' εἶναί τινα.

eversurus Athenas. Sed in contrarium
deus *rem* vertit et mutavit fortunam.
Hyllus igitur et fortis Iolaus statuam
Jovis victoris triumphalem statuerunt :
mihi vero mandarunt ut hunc ad te adducerem,
volentes delectare tuum animum. Nam dulcissimum *est*
hostem videre ex felici infelicem factum.

ALCMENA.

O odium (*exose*), ades : cepit te Dice tandem.
Primum igitur huc mihi converte caput,
et sustine coram intueri tuos
inimicos : teneris enim nunc quidem, neque *nos* tenes am-
Tune es ille, volo enim scire, [plius.
qui multum filium meum, qui est ubicunque nunc est,
ausus es, o veterator, contumelia afficere?
qua in re enim non ausus es *eum* vexare?
qui vivum ipsum egisti adeo ad inferos,
hydrasque et leones ut deleret mandans
misisti? Alia vero quæ excogitasti mala,
taceo : longa enim esset mihi oratio.
Neque tibi satis fuit ista solum audere,
sed ex omni Græcia et me et liberos
depulisti, sedentes supplices deorum,
partim senes, partim adhuc infantulos.
Verum invenisti viros et civitatem liberam,
qui te non metuerunt. Oportet te misere mori.
Et omnia lucrifacies : oportebat enim non semel
mori te, qui multa scelera patrasti.

NUNCIUS.

Non integrum est tibi illum interficere.

ALCMENA.

Frustra igitur eum captivum cepimus.
Quæ vero lex prohibet quominus iste interficiatur?

NUNCIUS.

Non placet principibus hujus regionis.

ALCMENA.

Curnam ergo hoc? an istis non honestum *est* interficere ini-
[micos?

NUNCIUS.

Non quem viventem ceperunt in prælio.

ALCMENA.

Et hæc decreta Hyllus æquo animo tulit?

NUNCIUS.

Decebat vero, opinor, illum huic urbi immorigerum esse.

ALCMENA.

Oportebat istum non vivere neque lucem hanc aspicere.

NUNCIUS.

Tunc primum ille non obtinuit jus suum, non morte mul-
[ctatus.

ALCMENA.

Ergo decet adhuc *eum* dare pœnas.

NUNCIUS.

Nemo est qui hunc interficiat.

ALCMENA.

Egomet : atqui me quoque aliquam esse aio

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Πολλὴν ἄρ' ἕξεις μέμψιν, εἰ δράσεις τόδε.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Φιλῶ πόλιν τήνδ'· οὐδὲν ἀντιλεκτέον·
τοῦτον δ', ἐπείπερ χεῖρας ἦλθεν εἰς ἐμὰς,
οὐκ ἔστι θνητῶν ὅστις ἐξαιρήσεται.
Πρὸς ταῦτα τὴν θρασεῖαν ὅστις ἂν θέλῃ
καὶ τὴν φρονοῦσαν μεῖζον ἢ γυναῖκα χρὴ
λέξει· τὸ δ' ἔργον τοῦτ' ἐμοὶ πεπράξεται.

ΧΟΡΟΣ.

Δεινόν τι καὶ συγγνωστὸν ὦ γύναι σ' ἔχει
νεῖκος πρὸς ἄνδρα τόνδε, γιγνώσκω καλῶς.

ΕΥΡΥΣΘΕΥΣ.

Γύναι, σάφ' ἴσθι μή με θωπεύσοντά σε,
μηδ' ἄλλο μηδὲν τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι
λέξονθ' ὅθεν χρὴ δειλίαν ὀφλεῖν τινα.
Ἐγὼ δὲ νεῖκος οὐχ ἑκὼν τόδ' ἠράμην·
ᾔδη γε σοὶ μὲν αὐτανέψιος γεγὼς,
τῷ σῷ δὲ παιδὶ συγγενὴς Ἡρακλέει·
ἀλλ' εἴτ' ἔχρῃζον εἴτε μὴ, θεὸς γὰρ ἦν,
Ἥρα με κάμνειν τήνδ' ἔθηκε τὴν νόσον.
Ἐπεὶ δ' ἐκείνῳ δυσμένειαν ἠράμην
κἄγνων ἀγῶνα τόνδ' ἀγωνιούμενος,
πολλῶν σοφιστὴς πημάτων ἐγιγνόμην,
καὶ πόλλ' ἔτικτον νυκτὶ συνθακῶν ἀεὶ,
ὅπως διώσας καὶ κατακτείνας ἐμοὺς
ἐχθροὺς τὸ λοιπὸν μὴ συνοικοίην φόβῳ,
εἰδὼς μὲν οὐκ ἀριθμὸν, ἀλλ' ἐτητύμως
ἄνδρ' ὄντα τὸν σὸν παῖδα· καὶ γὰρ ἐχθρὸς ὢν
ἀκούσεται τά γ' ἐσθλὰ, χρηστὸς ὢν ἀνήρ.
Κείνου δ' ἀπαλλαχθέντος οὐκ ἐχρῆν μ' ἄρα,
μισούμενον πρὸς τῶνδε καὶ ξυνειδότα
ἔχθραν πατρῴαν, πάντα κινῆσαι πέτρον,
κτείνοντα κἀκβάλλοντα καὶ τεχνώμενον;
Τοιαῦτα δρῶντι τἀμ' ἐγίγνετ' ἀσφαλῆ.
Οὔκουν σύ γ' ἂν λαβοῦσα τὰς ἐμὰς τύχας
ἐχθροῦ λέοντος δυσμενῆ βλαστήματα
ἤλαυνες ἂν κακοῖσιν, ἀλλὰ σωφρόνως
εἴασας οἰκεῖν Ἄργος; Οὔτιν' ἂν πίθοις.
Νῦν οὖν ἐπειδή μ' οὐ διώλεσαν τότε
πρόθυμον ὄντα, τοῖσιν Ἑλλήνων νόμοις
οὐχ ἁγνός εἰμι τῷ κτανόντι κατθανὼν,
πόλις τ' ἀφῆκε σωφρονοῦσα, τὸν θεὸν
μεῖζον τίουσα τῆς ἐμῆς ἔχθρας πολύ.
Ἅ γ' εἶπας ἀντήκουσας· ἐντεῦθεν δὲ χρὴ
τὸν προστρόπαιον τόν τε γενναῖον καλεῖν.
Οὕτω γε μέντοι τἄμ' ἔχει· θανεῖν μὲν οὐ
χρῄζω, λιπὼν δ' ἂν οὐδὲν ἀχθοίμην βίον.

ΧΟΡΟΣ.

Παραινέσαι σοι σμικρὸν, Ἀλκμήνη, θέλω,
τὸν ἄνδρ' ἀφεῖναι τόνδ', ἐπεὶ πόλει δοκεῖ.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Τί δ', ἢν θάνῃ τε καὶ πόλει πειθώμεθα;

NUNCIUS

Magnam ergo habebis reprehensionem, si hæc feceris.

ALCMENA.

Amo hanc civitatem: nihil est contradicendum:
sed hunc, postquam in manus venit meas,
nemo est mortalium qui mihi eripiet.
Jam *me*, quicunque voluerit, istam audacem
et spirantem altius quam decet feminam,
dicat; hæc tamen res a me peragetur.

CHORUS.

Grave quoddam et venia dignum, o mulier, te tenet
odium adversus hunc virum, cognosco probe.

EURYSTHEUS.

Mulier, probe scias me non adulaturum tibi esse,
nec aliud quicquam pro mea vita *servanda*
dicturum, unde ullius ignaviæ oporteat me argui.
Ego enim non volens contentionem hanc suscepi:
(noveram utique tibi me consobrinum esse,
tuoque filio Herculi cognatum):
verum sive vellem sive non, dea enim est,
Juno fecit ut ego illo morbo (*affectu erga Herculem*) laborarem.
Postquam autem cum illo suscepi inimicitiam,
et hoc certamen cognovi mihi subeundum esse,
multorum malorum artifex factus sum,
et multa comminiscebar noctu considens perpetuo,
qua ratione repulsis et interfectis meis
inimicis, in posterum cum metu non degerem,
sciens quidem non hominem vulgi, sed vere
virum esse tuum filium: licet enim inimicus fuerit,
tamen *a me* bene audiet, cum fuerit vir excellens.
Isto vero defuncto, nonne ergo oportebat me,
cum essem istis invisus et conscius
inimicitiæ paternæ, omnem lapidem movere,
interficiendo et expellendo et *omnia* machinando?
Sic agenti meæ res erant in tuto.
Tu ergo, si meam fortunam usurpasses,
infesti leonis hostiles catulos
non exagitasses malis, sed verecunde
sivisses habitare Argos? Nemini persuaseris.
Nunc igitur, postquam non interfecerunt me tunc *in prœlio*,
paratum *mori*, ex Græcorum more,
si occidar, non pie percussori meo occidor,
civitasque *me vivum* dimisit sapienter, numen
longe pluris faciens quam inimicitiam adversus me.
Quod attinet ad ea quæ dixisti, vicissim audivisti *mea*: ex his vero oportet
supplicem ac fortem vocare *me*.
Sic tamen meæ res se habent (i. e. *affectus sum*): mori quidem non
cupio, relicta tamen vita nullo modo dolebo.

CHORUS.

Te parumper, o Alcmena, admonere volo,
ut hunc virum dimittas, quando civitati *hoc* placet.

ALCMENA.

Quid vero, si et *iste* moriatur, et *nos* civitati pareamus *simul*?

ΧΟΡΟΣ.

Τὰ λῷστ' ἂν εἴη· πῶς τάδ' οὖν γενήσεται;

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Ἐγὼ διδάξω ῥᾳδίως· κτανοῦσα γὰρ
τόνδ', εἶτα νεκρὸν τοῖς μετελθοῦσιν φίλων
δώσω· τὸ γὰρ σῶμ' οὐκ ἀπιστήσω χθονί·
οὗτος δὲ δώσει τὴν δίκην θανὼν ἐμοί.

ΕΥΡΥΣΘΕΥΣ.

Κτεῖν', οὐ παραιτοῦμαί σε· τὴν δὲ δὴ πόλιν,
ἐπεί μ' ἀφῆκε καὶ κατῃδέσθη κτανεῖν,
χρησμῷ παλαιῷ Λοξίου δωρήσομαι,
ὃς ὠφελήσει μεῖζον ἢ δοκεῖν χρόνῳ.
Θανόντα γάρ με θάψεθ' οὗ τὸ μόρσιμον,
δίας πάροιθε παρθένου Παλληνίδος.
Καὶ σοὶ μὲν εὔνους καὶ πόλει σωτήριος
μέτοικος ἀεὶ κείσομαι κατὰ χθονὸς,
τοῖς τῶνδε δ' ἐκγόνοισι πολεμιώτατος,
ὅταν μόλωσι δεῦρο σὺν πολλῇ χερὶ,
χάριν προδόντες τήνδε· τοιούτων ξένων
προὔστητε. Πῶς οὖν ταῦτ' ἐγὼ πεπυσμένος
δεῦρ' ἦλθον; ἀλλ' οὐ χρησμὸν ἠδούμην θεοῦ;
Ἥραν νομίζων θεσφάτων κρείσσω πολὺ,
κοὐκ ἂν προδοῦναί μ'. Ἀλλὰ μήτε μοι χοὰς,
μήθ' αἷμ' ἐάσῃς εἰς ἐμὸν στάξαι τάφον·
κακὸν γὰρ αὐτοῖς νόστον ἀντὶ τῶνδ' ἐγὼ
δώσω· διπλοῦν δὲ κέρδος ἕξετ' ἐξ ἐμοῦ,
ὑμᾶς τ' ὀνήσω τούσδε τε βλάψω θανών.

ΑΛΚΜΗΝΗ.

Τί δῆτα μέλλετ', εἰ πόλει σωτηρίαν
κατεργάσασθαι τοῖσί τ' ἐξ ὑμῶν χρεὼν,
κτείνειν τὸν ἄνδρα τόνδ', ἀκούοντες τάδε;
Δείκνυσι γὰρ κέλευθον ἀσφαλεστάτην·
ἐχθρὸς μὲν ἀνὴρ, ὠφελεῖ δὲ κατθανών.
Κομίζετ' αὐτὸν, δμῶες, εἶτα χρὴ κυσὶ
δοῦναι κτανόντας. Μὴ γὰρ ἐλπίσῃς ὅπως
αὖθις πατρῴας ζῶν ἔμ' ἐκβαλεῖς χθονός.

ΧΟΡΟΣ.

Ταῦτα δοκεῖ μοι. Στείχετ', ὀπαδοί·
τὰ γὰρ ἐξ ἡμῶν
καθαρῶς ἔσται βασιλεῦσιν.

CHORUS.

Id fuerit optimum : quomodo hoc igitur fiet?

ALCMENA.

Ego facile docebo : postquam occidero enim
istum, deinde cadaver amicis repetentibus
dabo : quod ad cadaver enim, non immorigera ero terræ;
hic vero interfectus mihi pœnas dabit.

EURYSTHEUS.

Occide; non deprecor te. Hanc vero civitatem,
quoniam me dimisit et reverita est interficere,
veteri Apollinis oraculo donabo,
quod olim plus quam putet aliquis proderit.
Mortuum enim sepelietis me, ubi *mihi est* fatale,
ante templum divæ virginis Pallenidis.
Et tibi (*choro*) quidem benevolus et urbi salutaris
inquilinus semper jacebo sub terra,
horum vero (*Heraclidarum*) posteris inimicissimus,
quando venerint huc cum numeroso exercitu,
prodito hoc beneficio : tales hospites
defendistis. Quomodo igitur hæc ego edoctus,
huc veni et oraculum non reveritus sum?
Junonem censens esse longe potentiorem oraculis,
et me non prodituram. Sed neque inferias mihi *dari*,
neque sanguinem permittas stillare in meum tumulum :
infelicem enim ipsis reditum pro his ego
dabo; duplexque lucrum habebitis ex me :
vosque juvabo istosque lædam mortuus.

ALCMENA.

Quid igitur cunctamini, si urbi *huic* salutem
conciliare fato decretum est et posteris vestris,
interficere hunc hominem, his auditis?
Ostendit enim viam *urbi vestræ* tutissimam :
inimicus quidem est, sed juvat mortuus.
Abducite ipsum, famuli; deinde oportet canibus
dare cæsum. Ne enim speres *fore*, ut
rursus patrio vivus me ejicias solo.

CHORUS.

Hoc placet mihi. Ite, famuli :
quod ad nos enim attinet,
puri a piaculo reges erunt

ΕΛΕΝΗ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΕΛΕΝΗ.
ΤΕΥΚΡΟΣ.
ΧΟΡΟΣ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
ΓΡΑΥΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΘΕΟΝΟΗ.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
ΕΤΕΡΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΔΙΟΣΚΟΥΡΟΙ.

ΕΛΕΝΗ.

Νείλου μὲν αἵδε καλλιπάρθενοι ῥοαί,
ὃς ἀντὶ δίας ψακάδος Αἰγύπτου πέδον
λευκῆς τακείσης χιόνος ὑγραίνει γύας.
Πρωτεὺς δ', ὅτ' ἔζη, τῆσδε γῆς τύραννος ἦν,
Φάρον μὲν οἰκῶν νῆσον, Αἰγύπτου δ' ἄναξ,
ὃς τῶν κατ' οἶδμα παρθένων μίαν γαμεῖ,
Ψαμάθην, ἐπειδὴ λέκτρ' ἀφῆκεν Αἰακοῦ.
Τίκτει δὲ τέκνα δισσὰ τοῖσδε δώμασι,
Θεοκλύμενον ἄρσεν', ὅτι δὴ θεοὺς σέβων
βίον διήνεγκ', εὐγενῆ τε παρθένον
Εἰδὼ, τὸ μητρὸς ἀγλάϊσμ', ὅτ' ἦν βρέφος,
ἐπεὶ δ' ἐς ἥβην ἦλθεν ὡραίαν γάμων,
καλοῦσιν αὐτὴν Θεονόην· τὰ θεῖα γὰρ,
τά τ' ὄντα καὶ μέλλοντα πάντ' ἠπίστατο,
προγόνου λαβοῦσα Νηρέως τιμὰς πάρα.
Ἡμῖν δὲ γῆ μὲν πατρὶς οὐκ ἀνώνυμος
Σπάρτη, πατὴρ δὲ Τυνδάρεως· ἔστιν δὲ δὴ
λόγος τις ὡς Ζεὺς μητέρ' ἔπτατ' εἰς ἐμὴν
Λήδαν, κύκνου μορφώματ' ὄρνιθος λαβὼν,
ὃς δόλιον εὐνὴν ἐξέπραξ' ὑπ' αἰετοῦ
δίωγμα φεύγων, εἰ σαφὴς οὗτος λόγος.
Ἑλένη δ' ἐκλήθην· ἃ δὲ πεπόνθαμεν κακὰ
λέγοιμ' ἄν. Ἦλθον τρεῖς θεαὶ κάλλους πέρι
Ἰδαῖον ἐς κευθμῶν' Ἀλέξανδρον πάρα,
Ἥρα Κύπρις τε διογενής τε παρθένος,
μορφῆς θέλουσαι διαπεράνασθαι κρίσιν.
Τοὐμὸν δὲ κάλλος, εἰ καλὸν τὸ δυστυχές,
Κύπρις προτείνασ' ὡς Ἀλέξανδρος γαμεῖ,
νικᾷ. Λιπὼν δὲ βούσταθμ' Ἰδαῖος Πάρις
Σπάρτην ἀφίκεθ', ὡς ἐμὸν σχήσων λέχος.
Ἥρα δὲ μεμφθεῖσ' οὕνεκ' οὐ νικᾷ θεὰς,
ἐξηνέμωσε τἄμ' Ἀλεξάνδρῳ λέχη,
δίδωσι δ' οὐκ ἔμ', ἀλλ' ὁμοιώσασ' ἐμοὶ
εἴδωλον ἔμπνουν οὐρανοῦ ξυνθεῖσ' ὕπο,
Πριάμου τυράννου παιδί· καὶ δοκεῖ μ' ἔχειν,

HELENA.

PERSONÆ FABULÆ.

HELENA.
TEUCER.
CHORUS.
MENELAUS.
ANUS.
NUNCIUS.
THEONOE.
THEOCLYMENUS.
ALTER NUNCIUS.
GEMINI [CASTOR ET POLLUX].

HELENA.

Nili quidem hæc *sunt* pura fluenta,
qui pro cœlesti rore solum Ægypti,
liquefacta candida nive, irrigat agros.
Proteus autem, quando vivebat, erat dominus hujus terræ,
incolens quidem insulam Pharum, rex vero Ægypti,
qui marinarum virginum unam uxorem duxit,
Psamathen, postquam *hæc* reliquit lectum Æaci.
Et procreavit duos liberos *in* his ædibus,
Theoclymenum marem, *sic dictum* quia colens deos
vitam transegit, et puellam generosam
Ido, delicias matris, quando erat infantula;
sed postquam ad ætatem pervenit maturam nuptiis,
vocabant ipsam Theonoen: nam divina,
cum præsentia tum futura, omnia sciebat,
acceptum habens *hoc* munus a Nereo proavo.
Nobis vero patria *est* non ignobilis
Sparta, paterque Tyndareus: est autem
fama quædam, Jovem volasse ad meam matrem
Ledam, assumpta cygni forma volucri:
qui dolosum concubitum effecit, aquilæ instantis
persecutionem fugiens, si vera est hæc narratio.
Helena *ipsa* vocata sum; quæ vero mala perpessæ simus
dicam. Venerunt tres deæ propter formam
in specum Idæum ad Alexandrum,
Juno, Venus, et virgo Jove nata,
volentes absolvere judicium de forma.
Mea vero pulcritudine, si *modo* pulcrum *est* quod *est* infelix,
Venus propositâ, quod Alexander *me* ducturus esset,
vincit. Et relictis stabulis Idæus Paris
venit Spartam, tanquam habiturus meum connubium.
Sed Juno moleste ferens, quod non vicisset deas,
irritum reddidit meum conjugium Alexandro,
et dedit non me, sed assimilatam mihi
imaginem vivam, ope ætheris concinnatam,
filio regis Priami: et putavit se habere me,

κενὴν δόκησιν, οὐκ ἔχων. Τὰ δ' αὖ Διὸς
βουλεύματ' ἄλλα τοῖσδε συμβαίνει κακοῖς·
πόλεμον γὰρ εἰσήνεγκεν Ἑλλήνων χθονὶ
καὶ Φρυξὶ δυστήνοισιν, ὡς ὄχλου βροτῶν
πλήθους τε κουφίσειε μητέρα χθόνα,
γνωτόν τε θείη τὸν κράτιστον Ἑλλάδος.
Φρυγῶν δ' ἐς ἀλκὴν προὐτέθην, ἐγὼ μὲν οὔ,
τὸ δ' ὄνομα τοὐμὸν, ἆθλον Ἕλλησιν δορός.
Λαβὼν δέ μ' Ἑρμῆς ἐν πτυχαῖσιν αἰθέρος,
νεφέλῃ καλύψας, οὐ γὰρ ἠμέλησέ μου
Ζεὺς, τόνδ' ἐς οἶκον Πρωτέως ἱδρύσατο,
πάντων προκρίνας σωφρονέστατον βροτῶν,
ἀκέραιον ὡς σώσαιμι Μενέλεῳ λέχος.
Κἀγὼ μὲν ἐνθάδ' εἰμ'· ὁ δ' ἄθλιος πόσις
στράτευμ' ἀθροίσας τὰς ἐμὰς ἀναρπαγὰς
θηρᾷ, πορευθεὶς Ἰλίου πυργώματα.
Ψυχαὶ δὲ πολλαὶ δι' ἔμ' ἐπὶ Σκαμανδρίοις
ῥοαῖσιν ἔθανον· ἡ δὲ πάντα τλᾶσ' ἐγὼ
κατάρατός εἰμι, καὶ δοκῶ προδοῦσ' ἐμὸν
πόσιν συνάψαι πόλεμον Ἕλλησιν μέγαν.
Τί δῆτ' ἔτι ζῶ; Θεοῦ τόδ' εἰσήκουσ' ἔπος
Ἑρμοῦ, τὸ κλεινόν μ' ἔτι κατοικήσειν πέδον
Σπάρτης σὺν ἀνδρὶ, γνόντος ὡς ἐς Ἴλιον
οὐκ ἦλθον, ἵνα μὴ λέκτρ' ὑποστρώσω τινί.
Ἕως μὲν οὖν φῶς ἡλίου τόδ' ἔβλεπε
Πρωτεὺς, ἄσυλος ἦν γάμων· ἐπεὶ δὲ γῆς
σκότῳ κέκρυπται, παῖς ὁ τοῦ τεθνηκότος
θηρᾷ γαμεῖν με. Τὸν πάλαι δ' ἐμὸν πόσιν
τιμῶσα, Πρωτέως μνῆμα προσπίτνω τόδε
ἱκέτις, ἵν' ἀνδρὶ τἀμὰ διασώσῃ λέχη,
ὡς, εἰ καθ' Ἑλλάδ' ὄνομα δυσκλεὲς φέρω,
μή μοι τὸ σῶμά γ' ἐνθάδ' αἰσχύνην ὄφλῃ.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Τίς τῶνδ' ἐρυμνῶν δωμάτων ἔχει κράτος;
Πλούτου γὰρ οἶκος ἄξιος προσεικάσαι,
βασίλειά τ' ἀμφιβλήματ' εὔθριγκοί θ' ἕδραι.
Ἔα·
ὦ θεοὶ, τίν' εἶδον ὄψιν; ἐχθίστην ὁρῶ
γυναικὸς εἰκὼ φόνιον, ἥ μ' ἀπώλεσε
πάντας τ' Ἀχαιούς. Θεοί σ', ὅσον μίμημ' ἔχεις
Ἑλένης, ἀποπτύσαιεν. Εἰ δὲ μὴ 'ν ξένῃ
γαίᾳ πόδ' εἶχον, τῷδ' ἂν εὐστόχῳ πτερῷ
ἀπόλαυσιν εἰκοῦς ἔθανες ἂν Διὸς κόρης.

ΕΛΕΝΗ.

Τί δ', ὦ ταλαίπωρ', ὅστις ὤν μ' ἀπεστράφης,
καὶ ταῖς ἐκείνης συμφοραῖς ἐμὲ στυγεῖς;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Ἥμαρτον· ὀργῇ δ' εἶξα μᾶλλον ἤ μ' ἐχρῆν·
μισεῖ γὰρ Ἑλλὰς πᾶσα τὴν Διὸς κόρην.
Σύγγνωθι δ' ἡμῖν τοῖς λελεγμένοις, γύναι.

ΕΛΕΝΗ.

Τίς δ' εἶ; πόθεν γῆς τῆσδ' ἐπεστράφης πέδον;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Εἷς τῶν Ἀχαιῶν, ὦ γύναι, τῶν ἀθλίων.

falsa opinione *deceptus*, quum non haberet. Jovis porro
consilia alia conjuncta erant cum his malis :
nam immisit bellum terræ Græcorum
et infelicibus Phrygibus, ut hominum turba
et multitudine matrem Tellurem levaret,
et clarum faceret fortissimum Græcorum.
Phrygum autem in potestate proposita fui (non ego quidem,
sed nomen meum) Græcis belli præmium.
At Mercurius accipiens me in sinu aeris,
et tegens nube (non enim neglexit me
Juppiter), collocavit in hac domo Protei,
æstimans *eum* omnium hominum castissimum,
ut conjugium Menelao servarem inviolatum.
Et ego quidem hic sum : at infelix maritus
congregato exercitu me raptam
venatur, profectus *ad* arces Ilii.
Multæ vero animæ propter me ad Scamandri
fluenta occubuerunt : at ego, quæ omnia sustinui,
exsecrata sum, et existimor, prodito meo
marito, conflasse bellum Græcis grave.
Cur igitur adhuc vivo? Ex deo Mercurio audivi hunc
sermonem, me aliquando habitaturam esse in inclyta terra
Spartæ cum *meo* marito, postquam resciverit ad Trojam
me non ivisse, ne substernerem alicui meum torum.
Quandiu igitur hanc solis lucem aspiciebat
Proteus, a nuptiis tuta eram : sed postquam terræ
tenebris occultatus est, defuncti filius
venatur meas nuptias. Sed pristinum meum maritum
honorans, ad hoc Protei monumentum procido
supplex, ut marito servet meum torum,
quo, etiamsi per Græciam infame nomen fero,
ne corpus saltem hoc mihi dedecoris crimini hic sit obnoxium.

TEUCER.

Quis habet imperium harum munitarum ædium?
nam Pluti *hæc* domus digna est ut *esse* conjiciatur,
et regales mœnium ambitus et pinnis conspicuæ sedes.
Ea!
o dii! quam speciem vidi? video invisissimam
mulieris formam letalem, quæ me perdidit
et omnes Græcos. Dii te, pro tua similitudine
cum Helena, abominentur. Quodsi non in peregrina
terra pedem haberem, hoc certo telo alato (*sagitta*)
perires, ut fruereris similitudine *tua* cum Jovis filia.

HELENA.

Quare vero, o miser, me aversaris, quicunque es *qui me*
et propter illius maleficia me odisti? [*aversaris*,

TEUCER.

Erravi : iræ vero cessi magis quam me oportebat :
odit enim Græcia tota filiam Jovis.
Ignosce vero mihi, mulier, quod hæc dixi.

HELENA.

Quisnam es? unde appulisti in hujus terræ solum?

TEUCER.

Unus ex miseris Græcis *sum*, o mulier.

ΕΛΕΝΗ.
Οὔ τἄρα σ' Ἑλένην εἰ στυγεῖς θαυμαστέον.
Ἀτὰρ τίς εἶ, πόθεν; τίν' ἐξαυδᾶν σε χρή;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Ὄνομα μὲν ἡμῖν Τεῦκρος, ὁ δὲ φύσας πατὴρ
Τελαμὼν, Σαλαμὶς δὲ πατρὶς ἡ θρέψασά με.
ΕΛΕΝΗ.
Τί δῆτα Νείλου τάσδ' ἐπιστρέφει γύας;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Φυγὰς πατρῴας ἐξελήλαμαι χθονός.
ΕΛΕΝΗ.
Τλήμων ἂν εἴης. Τίς δέ σ' ἐκβάλλει πάτρας;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Τελαμὼν ὁ φύσας· τίν' ἂν ἔχοις μᾶλλον φίλον;
ΕΛΕΝΗ.
Ἐκ τοῦ; τὸ γάρ τοι πρᾶγμα συμφορὰν ἔχει.
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Αἴας μ' ἀδελφὸς ὤλεσ' ἐν Τροίᾳ θανών.
ΕΛΕΝΗ.
Πῶς; οὔ τί που σῷ φασγάνῳ βίον στερείς;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Οἰκεῖον αὐτὸν ὤλεσ' ἅλμ' ἐπὶ ξίφος.
ΕΛΕΝΗ.
Μανέντ'; ἐπεὶ τίς σωφρονῶν τλαίη τάδ' ἄν;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Τὸν Πηλέως τιν' οἶσθ' Ἀχιλλέα γόνον;
ΕΛΕΝΗ.
Μνηστήρ ποθ' Ἑλένης ἦλθεν, ὡς ἀκούομεν.
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Θανὼν ὅδ' ὅπλων ἔριν ἔθηκε συμμάχοις.
ΕΛΕΝΗ.
Καὶ δὴ τί τοῦτ' Αἴαντι γίγνεται κακόν;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Ἄλλου λαβόντος ὅπλ' ἀπηλλάχθη βίου.
ΕΛΕΝΗ.
Σὺ τοῖς ἐκείνου δῆτα πήμασιν νοσεῖς;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Ὁθούνεκ' αὐτῷ γ' οὐ ξυνωλόμην ὁμοῦ.
ΕΛΕΝΗ.
Ἦλθες γὰρ, ὦ ξέν', Ἰλίου κλεινὴν πόλιν;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Καὶ ξύν γε πέρσας αὐτὸς ἀνταπωλόμην.
ΕΛΕΝΗ.
Ἤδη γὰρ ἧπται καὶ κατείργασται πυρί;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Ὥστ' οὐδ' ἴχνος γε τειχέων εἶναι σαφές.
ΕΛΕΝΗ.
Ὦ τλῆμον Ἑλένη, διὰ σ' ἀπόλλυνται Φρύγες.
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Καὶ πρός γ' Ἀχαιοί· μεγάλα δ' εἴργασται κακά.
ΕΛΕΝΗ.
Πόσον χρόνον γὰρ διαπεπόρθηται πόλις;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Ἑπτὰ σχεδόν τι καρπίμους ἐτῶν κύκλους.

HELENA.
Non *est* igitur mirandum profecto, si odisti Helenam.
Verum quis es, unde? quem te oportet appellare?
TEUCER.
Nomen quidem nobis *est* Teucer; qui vero *me* genuit pater,
Telamon, et Salamis patria quæ me nutrivit.
HELENA.
Quid igitur ad hos Nili agros accessisti?
TEUCER.
Exul pulsus sum e patria terra.
HELENA.
Miser sis oportet. Quis vero te ejecit patria?
TEUCER.
Telamon genitor: quem habere possis cariorem?
HELENA.
Quare? res enim profecto habet *aliquam* calamitatem.
TEUCER.
Ajax frater *meus* perdidit me mortuus ad Trojam.
HELENA.
Quomodo? numne tuo gladio vita privatus?
TEUCER.
Saltus voluntarius in gladium peremit ipsum.
HELENA.
Insanientem? nam quis sanus committat hæc?
TEUCER.
Novistine quemdam Achillem filium Pelei?
HELENA.
Procus aliquando venit Helenæ, ut audimus.
TEUCER.
Is mortuus litem suscitavit sociis *suis* de armis.
HELENA.
At vero quomodo hoc fuit malum Ajaci?
TEUCER.
Cum alius potitus esset armis, *ipse* vita excessit.
HELENA.
Tu igitur ob illius mala laboras?
TEUCER.
Propterea quod non una cum eo perii.
HELENA.
Ivisti igitur, o hospes, *ad* inclytam urbem Ilii?
TEUCER.
Et expugnata *ea*, ipse vicissim perii.
HELENA.
Jamne enim incensa et deleta est igni?
TEUCER.
Ita ut ne vestigium quidem murorum appareat.
HELENA.
O misera Helena, propter te perierunt Phryges.
TEUCER.
Et insuper Græci: magna vero mala acciderunt.
HELENA.
Quantum vero tempus *jam* eversa est urbs?
TEUCER.
Septem circiter *abhinc* frugiferos annorum orbes.

ΕΛΕΝΗ.
Χρόνον δ' ἐμείνατ' ἄλλον ἐν Τροίᾳ πόσον;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Πολλὰς σελήνας, δέκα διελθούσας ἔτη.
ΕΛΕΝΗ.
Ἦ καὶ γυναῖκα Σπαρτιᾶτιν εἵλετε;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Μενέλαος αὐτὴν ἦγ' ἐπισπάσας κόμης.
ΕΛΕΝΗ.
Εἶδες σὺ τὴν δύστηνον; ἢ κλύων λέγεις;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Ὥσπερ σέ γ', οὐδὲν ἧσσον, ὀφθαλμοῖς ὁρῶ.
ΕΛΕΝΗ.
Σκοπεῖτε μὴ δόκησιν εἴχετ' ἐκ θεῶν.
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Ἄλλου λόγου μέμνησο, μὴ κείνης ἔτι.
ΕΛΕΝΗ.
Οὕτω δοκεῖτε τὴν δόκησιν ἀσφαλῆ;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Αὐτὸς γὰρ ὄσσοις εἰδόμην καὶ νοῦς ὁρᾷ.
ΕΛΕΝΗ.
Ἤδη δ' ἐν οἴκοις σὺν δάμαρτι Μενέλεως;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Οὔκουν ἐν Ἄργει γ', οὐδ' ἐπ' Εὐρώτα ῥοαῖς.
ΕΛΕΝΗ.
Αἰαῖ· κακὸν τόδ' εἶπας οἷς κακὸν λέγεις.
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Ὡς κεῖνος ἀφανὴς σὺν δάμαρτι κλῄζεται.
ΕΛΕΝΗ.
Οὐ πᾶσι πορθμὸς αὑτὸς Ἀργείοισιν ἦν;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Ἦν, ἀλλὰ χειμὼν ἄλλοσ' ἄλλον ὥρισεν.
ΕΛΕΝΗ.
Ποίοισιν ἐν νώτοισι ποντίας ἁλός;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Μέσον περῶσι πέλαγος Αἰγαίου πόρου.
ΕΛΕΝΗ.
Κἀκ τοῦδε Μενέλεων οὔτις οἶδ' ἀφιγμένον;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Οὐδείς· θανὼν δὲ κλῄζεται καθ' Ἑλλάδα.
ΕΛΕΝΗ.
Ἀπωλόμεσθα· Θεστιὰς δ' ἔστιν κόρη;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Λήδαν ἔλεξας; οἴχεται θανοῦσα δή.
ΕΛΕΝΗ.
Οὔ πού νιν Ἑλένης αἰσχρὸν ὤλεσεν κλέος;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Φασίν, βρόχῳ γ' ἅψασαν εὐγενῆ δέρην.
ΕΛΕΝΗ.
Οἱ Τυνδάρειοι δ' εἰσὶν ἢ οὐκ εἰσὶν κόροι;
ΤΕΥΚΡΟΣ.
Τεθνᾶσι κοὐ τεθνᾶσι· δύο δ' ἐστὸν λόγω.
ΕΛΕΝΗ.
Πότερος ὁ κρείσσων; Ὦ τάλαιν' ἐγὼ κακῶν.

HELENA.
Et ceterum quantum tempus ad Trojam mansistis?
TEUCER.
Multas lunas (*menses*), decem emensas annos.
HELENA.
An etiam mulierem Spartanam cepistis?
TEUCER.
Menelaus eam abduxit, tractam coma.
HELENA.
Vidistine tu miseram illam? an narras audita?
TEUCER.
Sicut te, non minus, *jam* oculis *meis* cerno.
HELENA.
Videte ne speciem habueritis a diis *oblatam*.
TEUCER.
Alius rei mentionem fac, ne illius amplius.
HELENA.
Sic certam *hanc* opinionem existimatis?
TEUCER.
Ipse enim meis oculis vidi, et mens cernit.
HELENA.
Jamne Menelaus domi *est* cum conjuge?
TEUCER.
Non certe Argis *est*, neque ad fluenta Eurotæ.
HELENA.
Heu, heu! malum hoc dixisti quibus malum *hoc* dicis.
TEUCER.
Nimirum ille dicitur periisse cum uxore sua.
HELENA.
Non omnibus Græcis erat idem trajectus?
TEUCER.
Erat; sed tempestas alio alium disjecit.
HELENA.
Quibus in dorsis æquorei sali?
TEUCER.
Cum trajicerent medium pelagus Ægæi maris.
HELENA.
Et nemo inde novit Menelaum *alicubi* appulisse?
TEUCER.
Nemo; sed mortuus esse in Græcia dicitur.
HELENA.
Perii: Thestias vero puella an superstes est?
TEUCER.
Ledam dicis? defuncta jam periit.
HELENA.
Num forte eam Helenæ mala fama perdidit?
TEUCER.
Aiunt, laqueo quidem generosum collum implicantem.
HELENA.
Filii vero Tyndarei, vivuntne an non vivunt?
TEUCER.
Mortui sunt et non mortui: duplex autem est fama.
HELENA.
Utra *est* potior? O me miseram propter mala.

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Ἄστροις σφ' ὁμοιωθέντε φάσ' εἶναι θεώ.

ΕΛΕΝΗ.

Καλῶς ἔλεξας τοῦτο· θάτερον δὲ τί;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Σφαγαῖς ἀδελφῆς οὕνεκ' ἐκπνεῦσαι βίον.
Ἅλις δὲ μύθων· οὐ διπλᾶ χρῄζω στένειν.
Ὧν δ' οὕνεκ' ἦλθον τούσδε βασιλείους δόμους,
τὴν θεσπιῳδὸν Θεονόην χρῄζων ἰδεῖν,
συμπροξένησον, ὡς τύχω μαντευμάτων
ὅπη νεὼς στείλαιμ' ἂν οὔριον πτερὸν
ἐς γῆν ἐναλίαν Κύπρον, οὗ μ' ἐθέσπισεν
οἰκεῖν Ἀπόλλων, ὄνομα νησιωτικὸν
Σαλαμῖνα θέμενον τῆς ἐκεῖ χάριν πάτρας.

ΕΛΕΝΗ.

Πλοῦς, ὦ ξέν', αὐτὸς σημανεῖ· σὺ δ' ἐκλιπὼν
γῆν τήνδε φεῦγε, πρίν σε παῖδα Πρωτέως
ἰδεῖν, ὃς ἄρχει τῆσδε γῆς· ἄπεστι δὲ
κυσὶν πεποιθὼς ἐν φοναῖς θηροκτόνοις·
κτείνει γὰρ Ἕλλην' ὅντιν' ἂν λάβῃ ξένον·
ὅτου δ' ἕκατι, μήτε σὺ ζήτει μαθεῖν,
ἐγώ τε σιγῶ· τί γὰρ ἂν ὠφελοῖμί σε;

ΤΕΥΚΡΟΣ.

Καλῶς ἔλεξας, ὦ γύναι. Θεοὶ δέ σοι
ἐσθλῶν ἀμοιβὰς ἀντιδωρησαίατο.
Ἑλένῃ δ' ὅμοιον σῶμ' ἔχουσ', οὐ τὰς φρένας
ἔχεις ὁμοίας, ἀλλὰ διαφόρους πολύ.
Κακῶς δ' ὄλοιτο, μηδ' ἐπ' Εὐρώτα ῥοὰς
ἔλθοι· σὺ δ' εἴης εὐτυχὴς ἀεὶ, γύναι.

ΕΛΕΝΗ.

Ὦ μεγάλων ἀχέων καταβαλλομένα μέγαν οἶκτον
ποῖον ἁμιλλαθῶ γόον; ἢ τίνα μοῦσαν ἐπέλθω,
δάκρυσιν, ἢ θρήνοις, ἢ πένθεσιν; ἒ ἔ.

Πτεροφόροι νεάνιδες, Στρ. α'
παρθένοι, Χθονὸς κόραι,
Σειρῆνες, εἴθ' ἐμοῖς γόοις
μόλοιτ' ἔχουσαι τὸν Λίβυν
λωτὸν ἢ σύριγγας, αἴλιν' ὡς κακοῖς
τοῖς ἐμοῖσι σύνοχα δάκρυα,
πάθεσι πάθεα, μέλεσι μέλεα,
μοῦσ' ἰεῖσα θρηνήμασι ξυνῳδὰ,
πέμψειε Φερσεφάσσα,
φόνια, φόνια, χάριτας ἵν' ἐπὶ
δάκρυσι παρ' ἐμέθεν ὑπὸ μέλαθρα
νύχια παιᾶνας
νέκυσιν ὀλομένοις λάβῃ.

ΧΟΡΟΣ.

Κυανοειδὲς ἀμφ' ὕδωρ Ἀντ. α'
ἔτυχον ἑλικά τ' ἀνὰ χλόαν
φοίνικας ἁλίου πέπλους
αὐγαῖσιν ἐν ταῖς χρυσέαις
ἀμφιθάλπουσ' ἐν τε δόνακος ἔρνεσιν·
ἔνθεν οἰκτρὸν ἀνεβόασεν
ὅμαδον, ἔκλυον, ἄλυρον ἔλεγον,

TEUCER.

Astris dicunt eos assimilatos esse duos deos.

HELENA.

Pulcre dixisti hoc; quæ vero *est* altera *fama*?

TEUCER.

Ob sororem propria manu interemtos efflasse animam.
Sed satis *est* verborum : non duplici luctu volo gemere.
Sed quorum causa veni *ad* hanc regiam domum,
fatidicam Theonoen cupiens videre,
adjuva me officiose, ut consequar vaticinia,
quâ navis velum secundum dirigam
in terram marinam Cyprum, ubi vaticinio me jussit
Apollo sedem ponere, nomen insulare
Salaminis imponentem *urbi*, paternæ inde originis causa.

HELENA.

Ipsa navigatio, o hospes, ostendet : tu vero relicta
hac terra fuge, priusquam te filius Protei
viderit, qui dominus est hujus terræ : abest enim *jam*
canibus fidens in cæde fericida :
nam occidit quemcunque Græcum hospitem ceperit :
qua vero de causa, neque tu quæras cognoscere,
et ego taceo : quid enim te juverim *dicens*?

TEUCER.

Recte dixisti, o mulier. Dii vero tibi
pro *tuis* beneficiis reddant gratiam.
Helenæ cum simile corpus habeas, haud *tamen* animum
habes similem, sed valde dissimilem.
Male vero pereat *Helena*, neu ad fluenta Eurotæ
redeat : tibi vero, o mulier, semper bene sit.

HELENA.

O magni doloris exordiens *ego* magnum luctum,
qualem lamentationem persequar? aut quam næniam aggrediar,
lacrimis aut lamentis aut planctu? heu, heu!

Aligeræ puellæ,
virgines, Telluris filiæ,
Sirenes, utinam ad meas querelas
veniatis habentes Libycam
tibiam aut fistulas, ut lugubres malis
meis respondentes lacrimas,
doloribus *meis* dolores *congruos*, næniis nænias,
musa *vestra* edens lamentationibus *meis* consonas
mittat Proserpinæ,
funestas, funestas, ut munera cum
lacrimis a me sub tenebricosam
aulam accipiat
hymnos exstinctis mortuis.

CHORUS.

Ad aquam cæruleam (*mare*)
forte fui et per flexile gramen
purpureas vestes solis
in aureo fulgore
siccabam et in arundinis calamis :
inde flebilem ululavit *aliqua*
sonitum, audivi, lugubrem næniam,

ὅ τι ποτ' ἔλακεν αἰάγμασι στένουσα,
νύμφα τις οἷα Ναῒς
ὄρεσι φυγάδα νόμον ἱεῖσα
γοερὸν, ὑπὸ δὲ πέτρινα μύχατα
γύαλα κλαγγαῖσιν
Πανὸς ἀναβοᾷ γάμους.

ΕΛΕΝΗ.

Ἰὼ ἰώ· Στρ. β'
θήραμα βαρβάρου πλάτας,
Ἑλλανίδες κόραι,
ναύτας Ἀχαιῶν τις ἔμολεν, ἔμολε,
δάκρυα δάκρυσί μοι φέρων,
Ἰλίου κατασκαφὰν
πυρὶ μέλουσαν δαΐῳ,
δι' ἐμὲ τὰν πολυκτόνον,
δι' ἐμὸν ὄνομα πολύπονον.
Λήδα δ' ἐν ἀγχόναις
θάνατον ἔλαβεν
αἰσχύνας ἐμᾶς ὑπ' ἀλγέων.
Ὁ δ' ἐμὸς ἐν ἁλὶ πολυπλανὴς
πόσις ὀλόμενος οἴχεται,
Κάστορός τε συγγόνου τε
διδυμογενὲς ἄγαλμα πατρίδος
ἀφανὲς, ἀφανὲς ἱππόκροτα λέλοιπε δάπεδα
γυμνάσιά τε δονακόεντος
Εὐρώτα, νεανίαν πόνον.

ΧΟΡΟΣ.

Αἰαῖ, αἰαῖ· Ἀντ. β'
ὦ δαίμονος πολυστόνου
μοίρας τε σᾶς, γύναι.
Αἰὼν δυσαίων τις ἔλαχεν, ἔλαχεν,
ὅτε σε τέκετο ματρόθεν
Ζεὺς πρέπων δι' αἰθέρος
χιονόχρως κύκνου πτερῷ·
τί γὰρ ἄπεστί σοι κακῶν;
τίνα δὲ βίοτον οὐκ ἔτλας;
μάτηρ μὲν οἴχεται,
δίδυμά τε Διὸς
οὐκ εὐδαιμονεῖ τέκεα φίλα,
χθόνα δὲ πάτριον οὐχ ὁρᾷς,
διὰ δὲ πόλεας ἔρχεται
βάξις, ἅ σε βαρβάροισι
λέχεσι, πότνια, παραδίδωσιν·
ὁ δὲ σὸς ἐν ἁλὶ κύμασί τε λέλοιπε βίοτον,
οὐδέ ποτ' ἔτι πάτρια μέλαθρα
καὶ τὰν Χαλκίοικον ὀλβιεῖς.

ΕΛΕΝΗ.

Φεῦ φεῦ, τίς ἦν Φρυγῶν; Ἐπῳδ.
ἢ τίς Ἑλλανίας ἀπὸ χθονὸς
ἔτεμε τὰν δακρυόεσσαν Ἰλίῳ
πεύκαν; ἔνθεν ὀλόμενον
σκάφος συναρμόσας
ὁ Πριαμίδας ἔπλευσε βαρβάρῳ πλάτᾳ
τὰν ἐμὰν ἐφ' ἑστίαν,
ἐπὶ τὸ δυστυχὲς

---

quidquid tandem efferebat lamentis ingemiscens,
ceu nympha quædam Nais,
quæ *in* montibus fugæ modos flebiles
emittit; saxei vero specus intimi
convallium sonitu
Panis amores *violentos* succinunt.

HELENA.

Io io!
præda barbaricæ navis,
Græcæ puellæ,
nauta ex Græcis aliquis venit, venit,
lacrimas super lacrimas mihi ferens,
Ilii eversionem
igni hostili procuratam
propter me quæ multos occidi,
propter meum nomen infelix.
Leda vero laqueis
mortem invenit
præ dolore ob infamiam meam.
Maritus porro meus in mari multum
vagatus perditus obiit,
Castorisque fratrisque (*Pollucis*)
geminum patriæ decus,
evanidum, evanidum, equis pulsata reliquit sola,
gymnasiaque arundinosi
Eurotæ, juvenilem laborem.

CHORUS.

Heu heu, heu heu!
o fortunam lacrimabilem
et fatum tuum, mulier!
Sors vitæ quædam infelix *tibi* obtigit, obtigit,
quando genuit te ex matre
Juppiter per aerem micans
candidæ nivis instar alâ cygni.
Quod enim malum a te abest?
quem vitæ *miseræ* statum non sustinuisti?
Mater *enim* periit,
et gemini Jovis
filii cari non sunt felices;
solumque patrium non vides,
sed per *Græciæ* urbes vadit
fama, quæ te barbaro
connubio, o veneranda, tradit;
tuus vero *maritus* in mari fluctibusque reliquit vitam,
nec unquam amplius patriam sedem
et Chalciœcum *Minervam* beabis.

HELENA.

Heu heu, quis fuit Phrygum?
aut quis e terra Græca
secuit deplorandam Ilio
pinum? unde perdita
navi compacta,
filius Priami (*Paris*) navigavit barbarico remigio,
ad meos lares,
ad infelicem

κάλλος, ὡς ἕλοι γάμον ἐμόν.
Ἁ δὲ δόλιος ἁ πολυκτόνος Κύπρις
Δαναΐδαις ἄγουσα θάνατον Πριαμίδαις τε.
Ὦ τάλαινα συμφορᾶς.
Ἐν δὲ χρυσέοις θρόνοις
Διὸς ὑπαγκάλισμα σεμνὸν Ἥρα
τὸν ὠκύπουν ἔπεμψε Μαιάδος γόνον,
ὅς με χλοερὰ δρεπομέναν ἔσω πέπλων
ῥόδεα πέταλα, χαλκίοικον ὡς Ἀθάναν
μόλοιμ', ἀναρπάσας δι' αἰθέρος
τάνδε γαῖαν εἰς ἄνολβον,
ἔριν, ἔριν τάλαιναν ἔθετο
Πριαμίδαισιν Ἑλλάδος.
Τὸ δ' ἐμὸν ὄνομα παρὰ Σιμουντίοις ῥοαῖσι
ματψίδιον ἔχει φάτιν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔχεις μὲν ἀλγεινʼ, οἶδα· συμφέρον δέ τοι
ὡς ῥᾷστα τἀναγκαῖα τοῦ βίου φέρειν.

ΕΛΕΝΗ.

Φίλαι γυναῖκες, τίνι πότμῳ συνεζύγην;
ἆρ' ἡ τεκοῦσά μ' ἔτεκεν ἀνθρώποις τέρας;
γυνὴ γὰρ οὔθ' Ἑλληνὶς οὔτε βάρβαρος
τεῦχος νεοσσῶν λευκὸν ἐκλοχεύεται,
ἐν ᾧ με Λήδαν φασὶν ἐκ Διὸς τεκεῖν.
Τέρας γὰρ ὁ βίος καὶ τὰ πράγματ' ἐστί μοι,
τὰ μὲν δι' Ἥραν, τὰ δὲ τὸ κάλλος αἴτιον.
Εἴθ' ἐξαλειφθεῖσ', ὡς ἄγαλμ', αὖθις πάλιν
αἴσχιον εἶδος ἀντὶ τοῦ καλοῦ 'λαβον,
καὶ τὰς τύχας μὲν τὰς κακάς, ἃς νῦν ἔχω
Ἕλληνες ἐπελάθοντο, τὰς δὲ μὴ κακὰς
ἔσωζον ὥσπερ τὰς κακὰς σώζουσί μου.
Ὅστις μὲν οὖν ἐς μίαν ἀποβλέπων τύχην
πρὸς θεῶν κακοῦται, βαρὺ μέν, οἰστέον δ' ὅμως·
ἡμεῖς δὲ πολλαῖς συμφοραῖς ἐγκείμεθα.
Πρῶτον μὲν οὐκ οὖσ' ἄδικος, εἰμὶ δυσκλεής·
καὶ τοῦτο μεῖζον τῆς ἀληθείας κακόν,
ὅστις τὰ μὴ προσόντα κέκτηται κακά.
Ἔπειτα πατρίδος θεοί μ' ἀφιδρύσαντο γῆς
ἐς βάρβαρ' ἤθη, καὶ φίλων τητωμένη
δούλη καθέστηκ', οὖσ' ἐλευθέρων ἄπο·
τὰ βαρβάρων γὰρ δοῦλα πάντα πλὴν ἑνός.
Ἄγκυρα δ' ἥ μου τὰς τύχας ὤχει μόνη,
πόσιν ποθ' ἥξειν καί μ' ἀπαλλάξειν κακῶν,
οὗτος τέθνηκεν, οὗτος οὐκέτ' ἔστι δή.
Μήτηρ δ' ὄλωλε, καὶ φονεὺς αὐτῆς ἐγώ,
ἀδίκως μέν, ἀλλὰ τἄδικον τοῦτ' ἔστ' ἐμόν·
ὃ δ' ἀγλάϊσμα δωμάτων ἐμοῦ τ' ἔφυ,
θυγάτηρ ἄνανδρος πολιὰ παρθενεύεται·
τὼ τοῦ Διὸς δὲ λεγομένω Διοσκόρω
οὐκ ἐστόν. Ἀλλὰ πάντ' ἔχουσα δυστυχῆ,
τοῖς πράγμασιν τέθνηκα, τοῖς δ' ἔργοισιν οὔ.
Τὸ δ' ἔσχατον τοῦτ', εἰ μόλοιμεν ἐς πάτραν,
κλῄθροις ἂν εἰργοίμεσθα, τὴν ὑπ' Ἰλίῳ
δοκοῦντες Ἑλένην Μενέλεών μ' ἐλθεῖν μέτα.
Εἰ μὲν γὰρ ἔζη πόσις, ἀνεγνώσθημεν ἄν

formam, ut meo connubio potiretur.
Sed dolosa, multarum cædium auctor, erat Venus,
afferens Græcis mortem et Priamidis.
O *me* miseram ob calamitatem!
Et in aureis sedibus
Juno *sedens*, Jovis veneranda conjux,
celerem misit filium Maiæ,
qui me viridia decerpentem in vestes
rosarum folia, Chalciœcum ut *ad* Minervam
irem *serta oblatura*, raptam per aerem
in hanc infelicem terram,
rixæ causam, rixæ *me* miseram fecit
Priamidis cum Græcia.
Meum vero nomen ad fluenta Simoentis
vanam habet famam.

CHORUS.

Habes quidem graves dolores, scio; sed conducit tamen
quam facillime fatalia vitæ *mala* ferre.

HELENA.

Caræ mulieres, quo fato sum implicita?
an genitrix me portentum mortalibus peperit?
nam mulier neque Græca neque barbara
edit partu album vasculum (*ovum*) pullorum,
in quo ferunt Ledam me ex Jove peperisse.
Prodigium enim *est* vita et casus mihi, [causa.
partim quidem ob Junonem, partim vero forma *mea fuit*
Utinam deleta, sicut pictura, rursus
deteriorem speciem pro illa pulcra accepissem,
et fortunam *meam* infamem, quam nunc habeo,
Græci obliti essent, non inhonestam autem
tenerent memoria, sicut malam meam *nunc* servant.
Quod si quis in unum *tantum* casum respiciens,
a diis affligitur, grave quidem *hoc*, sed tamen ferendum *est:*
nos vero multis *in* calamitatibus versamur.
Primum *enim* cum non fuerim inhonesta, tamen sum infa-
et hoc malum *est* majus, quam si verum esset, [mis:
si cui imputantur vitia quæ non adsunt ei.
Deinde amoverunt me dii ex patria terra
inter mores barbaros, et orbata amicis,
facta sum serva, *ego* orta ex liberis:
barbari enim omnes *sunt* servi præter unum (*regem*).
Porro ancora, quæ sustinebat meam fortunam sola,
maritum aliquando venturum esse et me liberaturum ex *his*
ille *jam* est mortuus, ille non est amplius. [malis:
Mater etiam periit, et ego interfectrix *sum* ejus,
falso quidem, sed tamen falsam hanc opinionem ego sustineo.
Quod autem fuit decus domus meique,
filia sine viro canescit virgo:
Castor vero et Pollux, qui dicuntur filii Jovis,
non sunt *amplius*. Quamobrem res *meas* omnes habens in-
casibus perii, non autem factis *meis*. [felices,
Hoc denique postremum *est*, si veniamus in patriam,
carcere coercebimur, illam, quæ ad Ilium *fuit*, [persecutus sit.
opinantibus *Spartanis* me esse Helenam quam Menelaus
Nam si viveret maritus, agnosceremur invicem,

ἐς ξύμβολ' ἐλθόνθ', ἃ φανέρ' ἂν μόνοις ἂν ἦν.
Νῦν δ' οὔτε τοῦτ' ἔστ', οὔτε μὴ σωθῇ ποτε.
Τί δῆτ' ἔτι ζῶ; τίν' ὑπολείπομαι τύχην;
γάμους ἑλομένη τῶν κακῶν ὑπαλλαγὰς,
μετ' ἀνδρὸς οἰκεῖν βαρβάρου, πρὸς πλουσίαν
τράπεζαν ἵζουσ'; Ἀλλ' ὅταν πόσις πικρὸς
ξυνῇ γυναικὶ, καὶ τὸ σώζεσθαι πικρόν.
Θανεῖν κράτιστον· πῶς θάνοιμ' ἂν οὖν καλῶς;
ἀσχήμονες μὲν ἀγχόναι μετάρσιοι,
κἂν τοῖσι δούλοις δυσπρεπὲς νομίζεται,
σφαγαὶ δ' ἔχουσιν εὐγενές τι καὶ καλὸν,
σμικρὸν δ' ὁ καιρὸς κάρτ' ἀπαλλάξαι βίου.
Ἐς γὰρ τοσοῦτον ἤλθομεν βάθος κακῶν·
αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι διὰ τὸ κάλλος εὐτυχεῖς
γυναῖκες, ἡμᾶς δ' αὐτὸ τοῦτ' ἀπώλεσεν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἑλένη, τὸν ἐλθόνθ', ὅστις ἐστὶν ὁ ξένος,
μὴ πάντ' ἀληθῆ δοξάσῃς εἰρηκέναι.

ΕΛΕΝΗ.

Καὶ μὴν σαφῶς γ' ἔλεξ' ὀλωλέναι πόσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Πόλλ' ἂν γένοιτο καὶ διὰ ψευδῶν ἔπη.

ΕΛΕΝΗ.

Καὶ τἄμπαλίν γε τῶνδ' ἀληθείας σαφῆ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐς ξυμφορὰν γὰρ ἀντὶ τἀγαθοῦ φέρει.

ΕΛΕΝΗ.

Φόβος γὰρ ἐς τὸ δεῖμα περιβαλών μ' ἄγει.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς δ' εὐμενείας τοισίδ' ἐν δόμοις ἔχεις;

ΕΛΕΝΗ.

Πάντες φίλοι μοι πλὴν ὁ θηρεύων γάμους.

ΧΟΡΟΣ.

Οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον; μνήματος λιποῦσ' ἕδραν,

ΕΛΕΝΗ.

Ἐς ποῖον ἕρπεις μῦθον ἢ παραίνεσιν;

ΧΟΡΟΣ.

ἐλθοῦσ' ἐς οἴκους, ἣ τὰ πάντ' ἐπίσταται
τῆς ποντίας Νηρῇδος ἐκγόνου κόρης,
πυθοῦ πόσιν σὸν Θεονόης εἴτ' ἔστ' ἔτι,
εἴτ' ἐκλέλοιπε φέγγος· ἐκμαθοῦσα δ' εὖ,
πρὸς τὰς τύχας τὸ χάρμα τοὺς γόους τ' ἔχε.
Πρὶν δ' οὐδὲν ὀρθῶς εἰδέναι, τί σοι πλέον
λυπουμένῃ γένοιτ' ἄν; Ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ·
τάφον λιποῦσα τόνδε σύμμιξον κόρῃ,
ὅθενπερ εἴσει πάντα. Τἀληθῆ φράσαι
ἔχουσ' ἐν οἴκοις τοῖσδε, τί βλέπεις πρόσω;
Θέλω δὲ κἀγὼ σοὶ συνεισελθεῖν δόμους,
καὶ συμπυθέσθαι παρθένου θεσπίσματα·
γυναῖκα γὰρ δὴ συμπονεῖν γυναικὶ χρή.

ΕΛΕΝΗ.

Φίλαι, λόγους ἐδεξάμαν·
βᾶτε, βᾶτε δ' εἰς δόμους,

---

ad signa venientes, quæ *nobis* solis essent nota.
Nunc vero neque hoc est, neque salvus erit *ille* unquam.
Quid igitur amplius vivo? quamnam fortunam reliquam habeo?
an nuptias eligens *ad* mutationem malorum,
habitem cum viro barbaro, ad opulentam
mensam sedens? At quando maritus invisus
habitat cum muliere, etiam servari *est* invisum.
Mori *est* optimum : quomodo igitur moriar honeste?
turpia quidem *sunt* suspendia in aere;
quinetiam in servis *hoc* fœdum existimatur :
sed cædes habent aliquid generosi et pulcri,
et parvi admodum momenti *est* tempus discedendi e vita
In tantam enim malorum profunditatem venimus :
nam aliæ quidem propter formam *sunt* felices
mulieres; nos vero hoc ipsum perdidit.

CHORUS.

Helena, hospitem qui venit, quisquis est ille,
ne putes omnia vera dixisse.

HELENA.

Atqui clare dixit maritum *meum* periisse.

CHORUS.

Multa sunt etiam falsæ narrationes.

HELENA.

At contrarii quoque horum veritatis *sermones sunt* certi.

CHORUS.

Ad calamitatem nimirum potius quam ad bonum es propensa

HELENA.

Metus enim me in formidinem conjiciens abripit.

CHORUS.

Quemnam vero animum habent erga te in his ædibus?

HELENA.

Omnes *sunt* mei amici, præter illum qui sectatur *meas* nuptias.

CHORUS.

Scin' igitur quid facias? relicta *Protei* monumenti sede,

HELENA.

Ad quem sermonem aut adhortationem te vertis?

CHORUS.

ingressa in ædes, *illam* quæ cuncta novit,
marina Nereide natam virginem
Theonoen, interroga an maritus tuus adhuc vivat,
an vero *solis* reliquerit lucem : et ubi bene *rem* cognoveris,
pro fortuna gaudio vel fletibus indulge.
Nam priusquam recte scias aliquid, quid proficis,
si doleas? Sed obtempera mihi :
relicto hoc sepulcro, conveni puellam,
unde scies omnia. Vera dictu
quum in his ædibus habeas, quid longius prospectas?
Volo autem et ego tecum ingredi domum,
et simul audire virginis oracula :
mulier enim debet mulierem adjuvare.

HELENA.

Amicæ, sermones *vestros* amplector :
ite, ite in domum,

ἀγῶνας ἐντὸς οἴκων
ὡς πύθησθε τοὺς ἐμούς.

ΧΟΡΟΣ.

Θέλουσαν οὐ μόλις καλεῖς.

ΕΛΕΝΗ.

Ἰὼ μέλεος ἁμέρα.
Τίν' ἄρα τάλαινα, τίνα δακρυό-
εντα λόγον ἀκούσομαι;

ΧΟΡΟΣ.

Μὴ πρόμαντις ἀλγέων
προλάμβαν', ὦ φίλα, γόους.

ΕΛΕΝΗ.

Τί μοι πόσις μέλεος ἔτλα;
πότερα δέρκεται φάος
τέθριππά τ' ἀελίου
ἐς κέλευθά τ' ἀστέρων,
ἢ 'ν νέκυσι κατὰ χθονὸς
τὰν χθόνιον ἔχει τύχαν;

ΧΟΡΟΣ.

Εἰς τὸ φέρτερον τίθει
τὸ μέλλον, ὅ τι γενήσεται.

ΕΛΕΝΗ.

Σὲ γὰρ ἐκάλεσα, σὲ δὲ κατόμοσα,
τὸν ὑδρόεντα δόνακι χλωρὸν
Εὐρώταν, θανόντος εἰ βάξις
ἔτυμος ἀνδρὸς ἅδε μοι.
Τί τάδ' ἀσύνετα;
Φόνιον αἰώρημα
διὰ δέρης ὀρέξομαι,
ἢ ξιφοκτόνον δίωγμα
λαιμορύτου σφαγᾶς
αὐτοσίδαρον ἔσω πελάσω διὰ σαρκὸς ἅμιλλαν,
θῦμα τριζύγοις θεαῖσι
τῷ τε συρίγγων ἀοιδὰν σεβί-
ζοντι Πριαμίδᾳ ποτ' ἀμφὶ βουστάθμους.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄλλοσ' ἀποτροπὰ κακῶν
γένοιτο, τὸ δὲ σὸν εὐτυχές.

ΕΛΕΝΗ.

Ἰὼ Τροία τάλαινα,
δι' ἔργ' ἄνεργ' ὄλλυσαι, μέλεά τ' ἔτλας·
τὰ δ' ἐμὰ δῶρα Κύπριδος ἔτεκε
πολὺ μὲν αἷμα, πολὺ δὲ δάκρυον,
ἄχεά τ' ἄχεσι, δάκρυα δάκρυσιν, ἔλαβε πάθεα·
ματέρες τε παῖδας ὤλεσαν,
ἀπὸ δὲ παρθένοι κόμας
ἔθεντο σύγγονοι νεκρῶν, Σκαμάνδριον
ἀμφὶ Φρύγιον οἶδμα.
Βοὰν, βοὰν δ' Ἑλλὰς
κελάδησε κἀνωτότυξεν,
ἐπὶ δὲ κρατὶ χέρας ἔθηκεν,
ὄνυχι δ' ἁπαλόχροα γένυν

in ædibus discrimina
ut audiatis mea.

CHORUS.

Vocas non ægre volentem.

HELENA.

Heu diem infelicem!
Quam igitur, misera, quam lacrima-
bilem orationem audiam?

CHORUS.

Ne præsaga dolorum,
præcipias, o cara, fletus.

HELENA.

Quidnam mihi maritus miser passus est?
an aspicit lucem
et quadrijugos currus solis
et ad vias astrorum,
an *vero* inter mortuos sub terra
infernam habet sortem?

CHORUS.

Meliore parte reponas
futurum, quidquid erit.

HELENA.

Te enim appello, te obtestor,
humidum arundine virentem
Eurotam, de mortuo si fama
viro vera *est* hæc mihi.
Quorsum hæc stulta?
Letale suspendium
per collum *nectendum* aggrediar,
aut gladii mortiferum impulsum
ad gutturis stillantis cædem,
ipsa ferrum tractans, intus per carnem adigam,
sacrificium *oblata* tribus deabus
et Priamidæ fistularum cantum
olim exercenti apud bovilia.

CHORUS.

Alio avertantur mala hæc,
tuæ vero res *sint* felices.

HELENA.

Heu Troja infelix,
propter facta iniqua (*raptum meum*) peris, et misera sus-[tinuisti *mala*:
mea autem dona Veneris (*mea formositas*) pepererunt
multum sanguinem multasque lacrimas;
et dolores super dolores, lacrimas super lacrimas habuerunt [(*cumularunt*) clades *tuæ*;
et matres amiserunt liberos,
virginesque *rasam* comam,
sorores mortuorum, posuerunt ad Scamandri
Phrygii undas.
Vocem quoque, vocem Græcia
resonantem edidit et ululavit,
capitique manus immisit,
unguibusque teneras genas

ἔδευσε φοινίαισι πλαγαῖς.
Ὦ μάκαρ Ἀρκαδίᾳ ποτὲ παρθένε Καλλιστοῖ, Διὸς
ἃ λεχέων ἐπέβας τετραβάμοσι γυίοις
ὡς πολὺ ματρὸς ἐμᾶς ἔλαχες πλέον
ἃ μορφᾷ θηρῶν λαχνογυίων
ὄμματι λάβρῳ σχῆμα λεαίνης
ἐξαλλάξασ' ἄχεα λύπης·
ἅν τέ ποτ' Ἄρτεμις ἐξεχορεύσατο,
χρυσοκέρατ' ἔλαφον, Μέροπος Τιτανίδα κούραν,
καλλοσύνας ἕνεκεν. Τὸ δ' ἐμὸν δέμας
ὤλεσεν, ὤλεσε Πέργαμα Δαρδανίας
ὀλομένους τ' Ἀχαιούς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὦ τὰς τεθρίππους Οἰνομάῳ Πῖσαν κάτα
Πέλοψ ἁμίλλας ἐξαμιλληθείς ποτε,
εἴθ' ὤφελες τόθ', ἡνίκ' ἔρανον ἐς θεοὺς
πρισθεὶς ἐποίεις, ἐν θεοῖς λιπεῖν βίον,
πρὶν τὸν ἐμὸν Ἀτρέα πατέρα γεννῆσαί ποτε,
ὃς ἐξέφυσεν Ἀερόπης λέκτρων ἄπο
Ἀγαμέμνον' ἐμέ τε Μενέλεων, κλεινὸν ζυγόν·
πλεῖστον γὰρ οἶμαι, καὶ τόδ' οὐ κόμπῳ λέγω,
στράτευμα κώπῃ διορίσαι Τροίαν ἔπι,
τύραννος οὐδὲν πρὸς βίαν στρατηλατῶν,
ἑκοῦσι δ' ἄρξας Ἑλλάδος νεανίαις.
Καὶ τοὺς μὲν οὐκέτ' ὄντας ἀριθμῆσαι πάρα,
τοὺς δ' ἐκ θαλάσσης ἀσμένως πεφευγότας,
νεκρῶν φέροντας ὀνόματ' εἰς οἴκους πάλιν.
Ἐγὼ δ' ἐπ' οἶδμα πόντιον γλαυκῆς ἁλὸς
τλήμων ἀλῶμαι χρόνον ὅσονπερ Ἰλίου
πύργους ἔπερσα, κεἰς πάτραν χρῄζων μολεῖν,
οὐκ ἀξιοῦμαι τοῦδε πρὸς θεῶν τυχεῖν.
Λιβύης τ' ἐρήμους ἀξένους τ' ἐπιδρομὰς
πέπλευκα πάσας· χὤταν ἐγγὺς ὦ πάτρας,
πάλιν μ' ἀπωθεῖ πνεῦμα, κοὔποτ' οὔριον
εἰσῆλθε λαῖφος, ὥστε μ' ἐς πάτραν μολεῖν.
Καὶ νῦν τάλας ναυαγὸς, ἀπολέσας φίλους,
ἐξέπεσον ἐς γῆν τήνδε· ναῦς δὲ πρὸς πέτρας
πολλοὺς ἀριθμοὺς ἄγνυται ναυαγίων.
Τρόπις δ' ἐλείφθη ποικίλων ἁρμοσμάτων,
ἐφ' ἧς ἐσώθην μόλις ἀνελπίστῳ τύχῃ
Ἑλένη τε, Τροίας ἣν ἀποσπάσας ἔχω.
Ὄνομα δὲ χώρας, ἥτις ἥδε καὶ λεὼς,
οὐκ οἶδ'· ὄχλον γὰρ ἐσπεσεῖν ᾐσχυνόμην,
ὥσθ' ἱστορῆσαι τὰς ἐμὰς δυσχλαινίας,
κρύπτων ὑπ' αἰδοῦς τὰς τύχας. Ὅταν δ' ἀνὴρ
πράξῃ κακῶς ὑψηλὸς, εἰς ἀηθίαν
πίπτει κακίω τοῦ πάλαι δυσδαίμονος.
Χρεία δὲ τείρει μ'· οὔτε γὰρ σῖτος πάρα,
οὔτ' ἀμφὶ χρῶτ' ἐσθῆτες, αὐτὰ δ' εἰκάσαι
πάρεστι ναὸς ἔκβολ' οἷς ἀμπίσχομαι.
Πέπλους δὲ τοὺς πρὶν λαμπρά τ' ἀμφιβλήματα
χλιδάς τε πόντος ἥρπασ'· ἐν δ' ἄντρου μυχοῖς
κρύψας γυναῖκα τὴν κακῶν πάντων ἐμοὶ
ἄρξασαν, ἥκω, τούς γε περιλελειμμένους

cruentavit letalibus plagis.
O felix *in* Arcadia olim virgo Callisto, quæ Jovis
cubile conscendisti quadrupedibus membris,
ut multo feliciorem sortem nacta es matre mea
quæ formâ ferarum membris hirsutarum,
truci vultu leænæ speciem
mutata induisti, medelam mœroris:
et quam Diana quondam ejecit extra suum chorum
cervam *factam* (*Co*) aureis cornubus, filiam Meropis Titaniam,
propter pulcritudinem *jactatam*. Meum vero corpus (ille.
perdidit, perdidit Pergama Trojana (Ilio)
et interemtos Græcos.

MENELAUS.

O qui cum Œnomao ad Pisam quadrijugo
certamine decertasti Pelops quondam,
utinam tunc, quando cœnam diis
dissectus exhibebas, inter deos reliquisses vitam,
priusquam patrem meum Atreum generasses unquam,
qui ex congressu cum Aerope progenuit
Agamemnonem et me Menelaum, inclytum par:
maximum enim credo, hoc autem sine jactantia dico,
exercitum ad Trojam remis traduxisse *me*,
rex nullo modo per vim imperans,
sed volentes regens juvenes Græciæ.
Et alii *horum* non amplius inter vivos numerantur,
alii vero, qui ex mari læte effugerunt,
referunt domum nomina mortuorum.
At ego supra undas marinas cærulei sali
miser erro ex quo tempore Ilii
turres everti, et in patriam cupiens redire, *tamen*
dignus non judicor qui hoc consequar a diis.
Et Libyæ ad desertos inhospitalesque accessus
omnes navigavi: et quando prope patriam sum,
ventus me rursus *alio* rejicit: nec adhuc *aura* secunda
intravit velum, ut in patriam redirem.
Et nunc miser naufragus, amissis amicis,
ejectus sum in hanc terram: navis autem ad saxa
magno numero naufragiorum fracta est.
Carina vero *sola* relicta est, variis compagibus *sarta*,
in qua servatus sum ægre, insperato casu,
Helenaque, quam a Troja abstractam duco.
Sed nomen regionis hujus, quænam sit et populus,
non novi; in turbam enim prodire erubescebam,
ne meas vestium sordes sciscitarent,
occultans præ pudore miserias *meas*. Quum enim vir
excelsus de fortuna cecidit, in vitæ insuetum statum
incidit acerbiorem, quam qui pridem est infelix.
Inopia vero me cruciat: nam neque cibus adest *mihi*,
neque vestes circa corpus, sed ipsas conjicere
licet *has esse* navis reliquias ejectas quibus tegor.
Peplos enim priores splendidasque vestes,
deliciasque mare rapuit: inque antri recessu
occultata uxore, quæ mihi omnium malorum
causa fuit veni, superstitibus

φίλοιν φυλάσσειν τἄμ' ἀναγκάσας λέχη.
Μόνος δὲ νοστῶ, τοῖς ἐκεῖ ζητῶν φίλοις
τὰ πρόσφορ' ἤν πως ἐξερευνήσας λάβω.
Ἰδὼν δὲ δῶμα περιφερὲς θριγκοῖς τόδε
πύλας τε σεμνὰς ἀνδρὸς ὀλβίου τινὸς,
προσῆλθον· ἐλπὶς δ' ἔκ γε πλουσίων δόμων
λαβεῖν τι ναύταις· ἐκ δὲ μὴ 'χόντων βίον,
οὐδ' εἰ θέλοιεν, ὠφελεῖν ἔχοιεν ἄν.
Ὠή· τίς ἂν πυλωρὸς ἐκ δόμων μόλοι,
ὅστις διαγγείλειε τἄμ' εἴσω κακά;

ΓΡΑΥΣ.

Τίς πρὸς πύλαισιν; οὐκ ἀπαλλάξει δόμων,
καὶ μὴ πρὸς αὐλείοισιν ἑστηκὼς πύλαις
ὄχλον παρέξεις δεσπόταις; ἢ κατθανεῖ
Ἕλλην πεφυκὼς, οἷσιν οὐκ ἐπιστροφαί.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὦ γραῖα, ταῦτα πάντ' ἔπη καλῶς λέγεις.
Ἔξεστι· πείσομαι γάρ· ἀλλ' ἄνες λόγον.

ΓΡΑΥΣ.

Ἄπελθ'· ἐμοὶ γὰρ τοῦτο πρόσκειται, ξένε,
μηδένα πελάζειν τοισίδ' Ἑλλήνων δόμοις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἆ, μὴ προσείλει χεῖρα, μηδ' ὤθει βίᾳ.

ΓΡΑΥΣ.

Πείθει γὰρ οὐδὲν ὧν λέγω· σὺ δ' αἴτιος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἄγγειλον εἴσω δεσπόταισι τοῖσι σοῖς.

ΓΡΑΥΣ.

Πικρῶς ἂν οἶμαί γ' ἀγγελεῖν τοὺς σοὺς λόγους.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ναυαγὸς ἥκω, ξένος, ἀσύλητον γένος.

ΓΡΑΥΣ.

Οἶκον πρὸς ἄλλον νύν τιν' ἀντὶ τοῦδ' ἴθι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὔκ, ἀλλ' ἔσω πάρειμι· καὶ σύ μοι πιθοῦ.

ΓΡΑΥΣ.

Ὀχληρὸς ἴσθ' ὤν· καὶ τάχ' ὠσθήσει βίᾳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Αἰαῖ, τὰ κλεινὰ ποῦ 'στί μοι στρατεύματα;

ΓΡΑΥΣ.

Οὐκοῦν ἐκεῖ που σεμνὸς ἦσθ', οὐκ ἐνθάδε.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὦ δαῖμον, ὡς ἀνάξι' ἠτιμώμεθα.

ΓΡΑΥΣ.

Τί βλέφαρα τέγγεις δάκρυσι; πρὸς τί δ' οἰκτρὸς εἶ;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Πρὸς τὰς πάροιθε συμφορὰς εὐδαίμονας.

ΓΡΑΥΣ.

Οὔκουν ἀπελθὼν δάκρυα σοῖς δώσεις φίλοις;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τίς δ' ἥδε χώρα; τοῦ δὲ βασίλειοι δόμοι;

ΓΡΑΥΣ.

Πρωτεὺς τάδ' οἰκεῖ δώματ', Αἴγυπτος δὲ γῆ.

sociis jussis custodire meam uxorem.
Solus vero circumeo, quærens amicis *meis*, qui illic *sunt*,
res necessarias si quâ indagans nanciscar.
Atque conspicatus hanc domum pinnis cinctam,
et portas splendidas divitis alicujus viri,
accessi : spes *est* enim ex opulentis ædibus *me* [habent,
accepturum aliquid *meis* nautis : nam qui victum inopem
neque si velint, juvare possint.
Ohe, quis janitor veniet ex ædibus,
qui narret mea mala intro?

ANUS.

Quis *est* ad fores? non discedes ab ædibus,
nec stans ad fores atrii
molestiam exhibebis dominis? aut morieris,
cum sis Græcus, quibus non *est* hospitium.

MENELAUS.

O anus, hæc omnia verba recte dicis. [nem.
Non intercedo, parebo enim; sed *tamen* permitte sermo-

ANUS.

Abi : mihi enim hoc *munus* incumbit, hospes,
ne quis Græcus accedat ad hancce domum.

MENELAUS.

Ah, ne admove *mihi* pugnum, neque per vim *me* pellas.

ANUS.

Non enim obtemperas quidquam eorum quæ dico : culpa

MENELAUS. [autem penes te.

Nuncia intus dominis tuis.

ANUS.

Cum *tuo* malo opinor me nunciaturam esse verba tua.

MENELAUS.

Naufragus veni, hospes, non violandum *hominum* genus

ANUS.

Ad aliam igitur aliquam domum pro hac vade.

MENELAUS.

Non *faciam*, sed intrabo : et tu pare mihi.

ANUS.

Scito te esse importunum; et mox depelleris vi.

MENELAUS.

Heu heu! ubi est mihi inclytus ille exercitus?

ANUS.

Illic igitur fortasse fuisti reverendus, non hic.

MENELAUS.

O fortuna, quam indigne contumelia afficimur!

ANUS.

Quid palpebras humectas lacrimis? quapropter doles?

MENELAUS.

Ob priorem felicitatis statum.

ANUS.

Non ergo discedens lacrimas *has* edes apud tuos amicos?

MENELAUS.

Quænam hæc regio? cujus *sunt istæ* regiæ ædes?

ANUS.

Proteus hanc domum habitat, terra vero *hæc* Ægyptus

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Αἴγυπτος; Ὦ δύστηνος, οἷ πέπλευκ' ἄρα.
ΓΡΑΥΣ.
Τί δὴ τὸ Νείλου μεμπτόν ἐστί σοι γάνος;
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Οὐ κεῖν' ἐμέμφθην· τὰς ἐμὰς στένω τύχας.
ΓΡΑΥΣ.
Πολλοὶ κακῶς πράσσουσιν, οὐ σὺ δὴ μόνος.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἔστ' οὖν ἐν οἴκοις ὅντιν' ὀνομάζεις ἄναξ;
ΓΡΑΥΣ.
Τόδ' ἔστιν αὐτοῦ μνῆμα· παῖς δ' ἄρχει χθονός.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ποῦ δῆτ' ἂν εἴη; πότερον ἐκτὸς ἢ 'ν δόμοις;
ΓΡΑΥΣ.
Οὐκ ἔνδον· Ἕλλησιν δὲ πολεμιώτατος.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Τίν' αἰτίαν σχών, ἧς ἐπηυρόμην ἐγώ;
ΓΡΑΥΣ.
Ἑλένη κατ' οἴκους ἐστὶ τούσδ' ἡ τοῦ Διός.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Πῶς φής; τίν' εἶπας μῦθον; αὖθίς μοι φράσον.
ΓΡΑΥΣ.
Ἡ Τυνδαρὶς παῖς, ἣ κατὰ Σπάρτην ποτ' ἦν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Πόθεν μολοῦσα; τίνα τὸ πρᾶγμ' ἔχει λόγον;
ΓΡΑΥΣ.
Λακεδαίμονος γῆς δεῦρο νοστήσασ' ἄπο.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Πότ'; οὔ τί που λελήσμεθ' ἐξ ἄντρων λέχος;
ΓΡΑΥΣ.
Πρὶν τοὺς Ἀχαιοὺς, ὦ ξέν', ἐς Τροίαν μολεῖν.
Ἀλλ' ἕρπ' ἀπ' οἴκων· ἔστι γάρ τις ἐν δόμοις
τύχη, τύραννος ᾗ ταράσσεται δόμος.
Καιρὸν γὰρ οὐδέν' ἦλθες· ἢν δὲ δεσπότης
λάβῃ σε, θάνατος ξένιά σοι γενήσεται.
Εὔνους γάρ εἰμ' Ἕλλησιν, οὐχ ὅσον πικροὺς
λόγους ἔδωκα δεσπότην φοβουμένη.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Τί φῶ; τί λέξω; συμφορὰς γὰρ ἀθλίας
ἐκ τῶν πάροιθε τὰς παρεστώσας κλύω,
εἰ τὴν μὲν αἱρεθεῖσαν ἐκ Τροίας ἄγων
ἥκω δάμαρτα καὶ κατ' ἄντρα σώζεται,
ὄνομα δὲ ταὐτὸν τῆς ἐμῆς ἔχουσά τις
δάμαρτος ἄλλη τοισίδ' ἐνναίει δόμοις.
Διὸς δ' ἔλεξε παῖδά νιν πεφυκέναι.
Ἀλλ' ἦ τίς ἐστι Ζηνὸς ὄνομ' ἔχων ἀνὴρ
Νείλου παρ' ὄχθας; εἷς γὰρ ὅ γε κατ' οὐρανόν.
Σπάρτη δὲ ποῦ γῆς ἐστι πλὴν ἵν' αἱ ῥοαὶ
τοῦ καλλιδόνακός εἰσιν Εὐρώτα μόνον;
Ἁπλοῦν δὲ Τυνδάρειον ὄνομα κλῄζεται.
Λακεδαίμονος δὲ γαῖά τις ξυνώνυμος
Τροίας τ'; Ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω τί χρὴ λέγειν.
Πολλοὶ γάρ, ὡς εἴξασιν, ἐν πολλῇ χθονὶ

MENELAUS.
Ægyptus? O *me* infelicem, quo igitur navigavi?
ANUS.
Cur vero Nili liquor tibi vituperatur?
MENELAUS.
Non istum vitupero : meam gemo fortunam.
ANUS.
Multi sunt infelices, non tu solus.
MENELAUS.
Estne igitur domi rex, quocumque tandem nomine eum [appellas?
ANUS.
Hoc est ejus sepulcrum; filius vero terræ dominus est.
MENELAUS.
Ubi vero fuerit? utrum foris an domi?
ANUS.
Non intus : Græcis autem *est* infensissimus.
MENELAUS.
Quam causam nactus, cujus fructum ego perciperem?
ANUS.
Helena est in his ædibus, filia Jovis.
MENELAUS.
Quomodo ais? quod verbum elocuta es? iterum dic mihi.
ANUS.
Filia Tyndarei, quæ Spartæ quondam erat.
MENELAUS.
Unde advecta? quam rationem ista res habet?
ANUS.
Ex terra Laconica huc profecta.
MENELAUS.
Quando? num forte spoliati sumus conjuge *erepta* ex antro?
ANUS.
Priusquam Græci venirent ad Trojam, o hospes.
Verum discede a domo : nam est quædam in domo
plaga, qua regia turbatur domus.
Nullo modo enim tempestive venisti : quod si dominus
ceperit te, mors erit tibi loco xeniorum.
Benevola enim sum Græcis, non quantum aspera
verba *tibi* feci, timens dominum.
MENELAUS.
Quid dicam? quid loquar? miseras enim ærumnas
præter priores audio has præsentes,
si receptam ex Troja mecum ducens
conjugem veni, et in antro *illa* servatur,
nomen vero idem habens, quod mea uxor,
alia aliqua in his habitat ædibus.
Dixit autem eam esse filiam Jovis.
An ergo est aliquis vir, qui habet nomen Jovis,
ad ripam Nili? nam qui in cœlo est, unicus est.
Sparta vero ubi terrarum est, nisi tantum ubi fluenta
Eurotæ sunt arundine pulcra virentis?
Unum etiam nomen Tyndarei celebratur.
An vero est aliqua terra Lacedæmoni cognominis
et Trojæ? Ego certe non habeo quid dicam.
Multi enim, ut conjicere licet, in multis regionibus

ὀνόματα ταὔτ' ἔχουσι, καὶ πόλις πόλει
γυνή γυναικί τ'· οὐδὲν οὖν θαυμαστέον.
Οὐδ' αὖ τὸ δεινὸν προσπόλου φευξούμεθα·
ἀνὴρ γὰρ οὐδεὶς ὧδε βάρβαρος φρένας,
ὃς ὄνομ' ἀκούσας τοὐμὸν οὐ δώσει βοράν.
Κλεινὸν τὸ Τροίας πῦρ, ἐγώ θ', ὃς ἧψά νιν,
Μενέλαος, οὐκ ἄγνωστος ἐν πάσῃ χθονί.
Δόμων ἄνακτα προσμενῶ γ'· ἔχει δέ μοι
δισσὰς φυλάξεις· ἢν μὲν ὠμόφρων τις ᾖ,
κρύψας ἐμαυτὸν εἶμι πρὸς ναυάγια·
ἢν δ' ἐνδιδῷ τι μαλθακὸν, τὰ πρόσφορα
τῆς νῦν παρούσης συμφορᾶς αἰτήσομαι.
Κακῶν δέ γ' ἡμῖν ἔσχατον τοῖς ἀθλίοις,
ἄλλους τυράννους αὐτὸν ὄντα βασιλέα
βίον προσαιτεῖν· ἀλλ' ἀναγκαίως ἔχει.
Λόγος γάρ ἐστιν οὐκ ἐμὸς, σοφῶν δ' ἔπος,
δεινῆς ἀνάγκης οὐδὲν ἰσχύειν πλέον.

ΧΟΡΟΣ.

Ἤκουσα τᾶς θεσπιῳδοῦ κόρας,
ἃ χρήζουσ' ἐφάνη τυράννοις
δόμοις, ὡς Μενέλαος οὔπω
μελαμφαὲς οἴχεται
δι' ἔρεβος, χθονὶ κρυφθεὶς,
ἀλλ' ἔτι κατ' οἶδμ' ἅλιον
τρυχόμενος οὔπω λιμένων
ψαύσειεν πατρίας γᾶς,
ἀλατείᾳ βιότου
ταλαίφρων, ἄφιλος φίλων,
παντοδαπᾶς ἐπὶ γᾶς
πόδα χριμπτόμενος εἰναλίῳ
κώπᾳ Τρῳάδος ἐκ γᾶς.

ΕΛΕΝΗ.

Ἥδ' αὖ τάφου τοῦδ' εἰς ἕδρας ἐγὼ πάλιν
στείχω, μαθοῦσα Θεονόης φίλους λόγους,
ἣ πάντ' ἀληθῶς οἶδε· φησὶ δ' ἐν φάει
πόσιν τὸν ἀμὸν ζῶντα φέγγος εἰσορᾶν,
πορθμοὺς δ' ἀλᾶσθαι μυρίους πεπλωκότα
ἐκεῖσε κἀκεῖσ', οὐδ' ἀγύμναστον πλάνοις
ἥξειν, ὅταν δὴ πημάτων λάβῃ τέλος.
Ἓν δ' οὐκ ἔλεξεν, εἰ μολὼν σωθήσεται.
Ἐγὼ δ' ἀπέστην τοῦτ' ἐρωτῆσαι σαφῶς,
ἡσθεῖσ', ἐπεί νιν εἶπέ μοι σεσωσμένον.
Ἐγγὺς δέ νίν που τῆσδ' ἔφασκ' εἶναι χθονὸς,
ναυαγὸν ἐκπεσόντα σὺν παύροις φίλοις·
ὅς μοι πόθ' ἥξεις; ὡς ποθεινὸς ἂν μόλοις.
Ἔα, τίς οὗτος; οὔ τί που κρυπτεύομαι
Πρωτέως ἀσέπτου παιδὸς ἐκ βουλευμάτων;
οὐχ ὡς δρομαία πῶλος ἢ βάκχη θεοῦ
τάφῳ ξυνάψω κῶλον; ἄγριος δέ τις
μορφὴν ὅδ' ἐστὶν, ὅς με θηρᾶται λαβεῖν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Σὲ τὴν ὄρεγμα δεινὸν ἡμιλλημένην
τύμβου 'πὶ κρηπῖδ' ἐμπύρους τ' ὀρθοστάτας,
μεῖνον· τί φεύγεις; ὡς δέμας δείξασα σὸν

eadem nomina habent, et civitas cum civitate,
et mulier cum muliere : nihil *est* igitur mirandum.
Neque etiam fugiemus periculum ancillæ *nunciatum* :
nullus enim vir *est* tam barbarus animi,
qui audito meo nomine, non sit daturus cibum.
Notus *est* ignis Trojæ, egoque, qui accendi ipsum,
Menelaus, non ignotus in quavis terra.
Exspectabo dominum domus : habet enim *hoc* mihi
duplicem cavendi rationem : si quidem est quidam crudelis,
occultans me, ibo ad fractas tabulas navis :
si vero mite quid ostenderit, necessaria *subsidia*
in præsenti calamitate petam.
Malorum utique nobis miseris *illud est* extremum,
ut ab aliis regibus, ipse qui sim rex,
petam victum : sed necessum est.
Est autem dictum, non meum, sed sapientum sententia,
gravi necessitate nihil esse valentius.

CHORUS.

Audivi ex fatidica puella,
quæ vaticinata est *in* regiis
ædibus, Menelaum nondum
nigrum abiisse
per erebum, humo conditum,
sed adhuc per fluctus marinos
vexatum, nondum portus
patriæ terræ potuisse attingere,
erratica vita
miserum, ab amicis separatum,
ad omnem terram
admoventem pedem marino
remo, ex terra Trojana *profectum*.

HELENA.

Ecce ego ad sedem hujus sepulcri iterum
venio, postquam cognovi caros sermones Theonoes,
quæ omnia bene scit : dicit autem, in luce versantem
maritum meum viventem intueri lumen *solis*,
pernavigatisque sexcentis fretis errare
huc et illuc, nec inexercitatum erroribus
adventurum, quando tandem consecutus fuerit finem malorum.
Unum vero non dixit, num, cum venerit, salvus sit abiturus.
Ego autem id percontari palam destiti,
delectata quod eum salvum *esse* mihi dixit.
Ac prope hanc terram alicubi eum esse dicebat,
ejectum naufragio cum paucis amicis :
qui mihi quando aderis? quam desideratus venies!
Age, quis iste? numquid forte occultis insidiis captor
ex machinis impii filii Protei?
nonne tanquam equa velox, aut baccha dei,
admovebo pedem sepulcro? ferus autem quidam
specie est iste, qui me conatur capere.

MENELAUS.

Te *voco* impetu vehementi festinantem
sepulcri ad crepidinem et liba ardentia,
mane : quid fugis? ut forma tua oblata

ἔκπληξιν ἡμῖν ἀφασίαν τε προστίθης.

ΕΛΕΝΗ.

Ἀδικούμεθ', ὦ γυναῖκες· εἰργόμεσθα γὰρ
τάφου πρὸς ἀνδρὸς τοῦδε, καί μ' ἑλὼν θέλει
δοῦναι τυράννοις, ὧν ἐφεύγομεν γάμους.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὐ κλῶπές ἐσμεν, οὐχ ὑπηρέται κακῶν.

ΕΛΕΝΗ.

Καὶ μὴν στολήν γ' ἄμορφον ἀμφὶ σῶμ' ἔχεις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Στῆσον, φόβου μεθεῖσα, λαιψηρὸν πόδα.

ΕΛΕΝΗ.

Ἵστημ', ἐπεί γε τοῦδ' ἐφάπτομαι τόπου.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τίς εἶ; τίν' ὄψιν σήν, γύναι, προσδέρκομαι;

ΕΛΕΝΗ.

Σὺ δ' εἶ τίς; αὑτὸς γὰρ σὲ κἄμ' ἔχει λόγος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὐπώποτ' εἶδον προσφερέστερον δέμας.

ΕΛΕΝΗ.

Ὦ θεοί· θεὸς γὰρ καὶ τὸ γιγνώσκειν φίλους.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἑλληνὶς εἶ τις ἢ 'πιχωρία γυνή;

ΕΛΕΝΗ.

Ἑλληνίς· ἀλλὰ καὶ τὸ σὸν θέλω μαθεῖν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἑλένῃ σ' ὁμοίαν δὴ μάλιστ' εἶδον, γύναι.

ΕΛΕΝΗ.

Ἐγὼ δὲ Μενέλαῳ γέ σ'· οὐδ' ἔχω τί φῶ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἔγνως γὰρ ὀρθῶς ἄνδρα δυστυχέστατον.

ΕΛΕΝΗ.

Ὦ χρόνιος ἐλθὼν σῆς δάμαρτος ἐς χέρας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ποίας δάμαρτος; μὴ θίγῃς ἐμῶν πέπλων.

ΕΛΕΝΗ.

Ἣν σοι δίδωσι Τυνδάρεως, ἐμὸς πατήρ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὦ φωσφόρ' Ἑκάτη, πέμπε φάσματ' εὐμενῆ.

ΕΛΕΝΗ.

Οὐ νυκτίφαντον πρόπολον Ἐνοδίας μ' ὁρᾷς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὐ μὴν γυναικῶν γ' εἷς δυοῖν ἔφυν πόσις.

ΕΛΕΝΗ.

Ποίων δὲ λέκτρων δεσπότης ἄλλων ἔφυς;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἣν ἄντρα κεύθει κἀκ Φρυγῶν κομίζομαι.

ΕΛΕΝΗ.

Οὐκ ἔστιν ἄλλη σή τις ἀντ' ἐμοῦ γυνή.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἦ που φρονῶ μὲν εὖ, τὸ δ' ὄμμα μου νοσεῖ;

ΕΛΕΝΗ.

Οὐ γάρ με λεύσσων σὴν δάμαρθ' ὁρᾶν δοκεῖς;

---

admirationem nobis et stuporem injicis!

HELENA.

Vim patimur, o mulieres: arcemur enim
sepulcro ab hoc viro, et me captam vult
dare tyranno, cujus fugimus nuptias.

MENELAUS.

Non sumus prædones, non ministri malorum.

HELENA.

Atqui deformes vestes habes circa corpus.

MENELAUS.

Siste celerem pedem, a metu *eum* liberans.

HELENA.

Sisto, quandoquidem attigi hunc locum (*hoc sepulcrum*).

MENELAUS.

Quænam es? quam tuam speciem video, mulier?

HELENA.

Tu vero quis es? eadem enim quæstio tibi et mihi est.

MENELAUS.

Nunquam vidi similiorem corporis speciem.

HELENA.

O dii! divinum enim quiddam est etiam amicorum agnitio.

MENELAUS.

Græcane es quædam, an indigena mulier?

HELENA.

Græca *sum*: sed et tuum *genus* cupio scire.

MENELAUS.

Helenæ igitur maxime similem te video, mulier.

HELENA.

Et ego te Menelao; nec habeo quod dicam.

MENELAUS.

Recte nimirum agnovisti virum miserrimum.

HELENA.

O sero veniens in brachia conjugis tuæ.

MENELAUS.

Qualis conjugis? ne attingas meas vestes.

HELENA.

Quam tibi dedit Tyndareus, pater meus.

MENELAUS.

O Hecate lucifera, spectra nobis offer læta.

HELENA.

Non nocturnam ministram Proserpinæ me vides.

MENELAUS.

At certe non sum maritus duarum ego conjugum.

HELENA.

Cujus vero alius conjugis dominus es?

MENELAUS.

Illius, quam antrum occultat et ex Phrygibus adduco.

HELENA.

Non est alia quæpiam uxor tua præter me.

MENELAUS.

An forte sum sana quidem mente, at oculi mei laborant?

HELENA.

Non enim me videns, tuam uxorem tueri videris?

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Τὸ σῶμ' ὅμοιον, τὸ δὲ σαφές μ' ἀποστερεῖ.
ΕΛΕΝΗ.
Σκέψαι· τί σοὐνδεῖ; τίς δὲ σοῦ σοφώτερος;
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἔοικας· οὔτοι τοῦτό γ' ἐξαρνήσομαι.
ΕΛΕΝΗ.
Τίς οὖν διδάξει σ' ἄλλος ἢ τὰ σ' ὄμματα;
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἐκεῖ νοσοῦμεν, ὅτι δάμαρτ' ἄλλην ἔχω.
ΕΛΕΝΗ.
Οὐκ ἦλθον ἐς γῆν Τρῳάδ', ἀλλ' εἴδωλον ἦν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Καὶ τίς βλέποντα σώματ' ἐξεργάζεται;
ΕΛΕΝΗ.
Αἰθήρ, ὅθεν σὺ θεοπόνητ' ἔχεις λέχη.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Τίνος πλάσαντος θεῶν; ἄελπτα γὰρ λέγεις.
ΕΛΕΝΗ.
Ἥρας, διάλλαγμ', ὡς Πάρις με μὴ λάβοι.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Πῶς οὖν ἂν ἐνθάδ' ἦσθ' ἂν ἐν Τροίᾳ θ' ἅμα;
ΕΛΕΝΗ.
Τοὔνομα γένοιτ' ἂν πολλαχοῦ, τὸ σῶμα δ' οὔ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Μέθες με, λύπας ἅλις ἔχων ἐλήλυθα.
ΕΛΕΝΗ.
Λείψεις γὰρ ἡμᾶς, τὰ δὲ κέν' ἐξάξεις λέχη;
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Καὶ χαῖρέ γ' Ἑλένῃ προσφερὴς ὁθούνεκ' εἶ.
ΕΛΕΝΗ.
Ἀπωλόμην· λαβοῦσά σ' οὐχ ἕξω πόσιν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Τοὐκεῖ με μέγεθος τῶν πόνων πείθει, σὺ δ' οὔ.
ΕΛΕΝΗ.
Οἲ 'γώ· τίς ἡμῶν ἐγένετ' ἀθλιωτέρα;
οἱ φίλτατοι λείπουσιν, οὐδ' ἀφίξομαι
Ἕλληνας οὐδὲ πατρίδα τὴν ἐμήν ποτε.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Μενέλαε, μαστεύων σε κιγχάνω μόλις,
πᾶσαν πλανηθεὶς τήνδε βάρβαρον χθόνα,
πεμφθεὶς ἑταίρων τῶν λελειμμένων ὕπο.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Τί δ' ἔστιν; ἦ που βαρβάρων συλᾶσθ' ὕπο;
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Θαυμάστ', ἔλασσον τοὔνομ' ἢ τὸ πρᾶγμ' ἔχον.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Λέγ', ὡς φέρεις τι τῇδε τῇ σπουδῇ νέον.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Λέγω πόνους σε μυρίους τλῆναι μάτην.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Παλαιὰ θρηνεῖς πήματ'· ἀγγέλλεις δὲ τί;
ΑΓΓΕΛΟΣ.
Βέβηκεν ἄλοχος σὴ πρὸς αἰθέρος πτύχας

MENELAUS.
Corpus *quidem est* simile, sed certam persuasionem negat.
HELENA.
Considera : quid tibi deest? quis te *hujus rei* callentior?
MENELAUS.
Similis es; neutiquam hoc negabo.
HELENA.
Quis igitur alius te docebit, nisi oculi tui?
MENELAUS.
In eo laboramus, quod habeo aliam uxorem.
HELENA.
Non veni in terram Trojanam, sed erat simulacrum.
MENELAUS.
At quis potest facere corpora viventia?
HELENA.
Æther, unde tu habes conjugem divinitus factam.
MENELAUS.
Ab quo deo fictam? dicis enim inopinata.
HELENA.
Ab Junone, permutatione *facta*, ne Paris me potiretur.
MENELAUS.
Quomodo ergo hic et simul Trojæ fuisses?
HELENA.
Nomen potest in multis locis esse, sed non corpus.
MENELAUS.
Dimitte me, miseriarum satis habens veni.
HELENA.
Relinques nempe nos, et inanem illam abduces uxorem?
MENELAUS.
Atque vale, quia Helenæ similis es.
HELENA.
Perii : te nacta tamen non habebo maritum.
MENELAUS.
Magnitudo malorum quæ ibi perpessi sumus, persuadet mihi, non tu.
HELENA.
Heu mihi, quænam est me infelicior?
carissimi *me* relinquunt, neque redibo *ad*
Græcos neque *in* patriam meam unquam.
NUNCIUS.
Menelae, quærens te, vix tandem invenio,
per totam hanc terram barbaram errans,
missus a sociis quos reliquisti.
MENELAUS.
Quid vero est? an forte spoliati estis a barbaris?
NUNCIUS.
Mira *sunt* : nuncius nomine minor quam re.
MENELAUS.
Dic, nam adfers aliquid novi hac *tua* sollicitudine.
NUNCIUS.
Dico te frustra labores innumeros sustinuisse
MENELAUS.
Antiqua ploras mala : quid vero *novi* nuncias?
NUNCIUS.
Abiit conjux tua in volumina ætheris,

ἀρθεῖσ' ἄφαντος· οὐρανῷ δὲ κρύπτεται,
λιποῦσα σεμνὸν ἄντρον οὗ σφ' ἐσώζομεν,
τοσόνδε λέξασ'· ὦ ταλαίπωροι Φρύγες
πάντες τ' Ἀχαιοί, δι' ἔμ' ἐπὶ Σκαμανδρίοις
ἀκταῖσιν Ἥρας μηχαναῖς ἐθνήσκετε,
δοκοῦντες Ἑλένην οὐκ ἔχοντ' ἔχειν Πάριν.
Ἐγὼ δ' ἐπειδὴ χρόνον ἔμειν' ὅσον μ' ἐχρῆν,
τὸ μόρσιμον σώσασα, πατέρ' ἐς οὐρανὸν
ἄπειμι· φήμας δ' ἡ τάλαινα Τυνδαρὶς
ἄλλως κακὰς ἤκουσεν οὐδὲν αἰτία.
Ὦ χαῖρε, Λήδας θύγατερ, ἐνθάδ' ἦσθ' ἄρα;
ἐγὼ δέ σ' ἄστρων ὡς βεβηκυῖαν μυχοὺς
ἤγγελλον, εἰδὼς οὐδὲν ὡς ὑπόπτερον
δέμας φοροίης. Οὐκ ἐῶ σε κερτομεῖν
ἡμᾶς τόδ' αὖθις, ὡς μάτην ἐν Ἰλίῳ
πόνους παρεῖχες σῷ πόσει καὶ συμμάχοις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τοῦτ' ἔστ' ἐκεῖνο· ξυμβεβᾶσιν οἱ λόγοι
οἱ τῆσδ' ἀληθεῖς. Ὦ ποθεινὸς ἡμέρα,
ἥ σ' εἰς ἐμὰς ἔδωκεν ὠλένας λαβεῖν.

ΕΛΕΝΗ.

Ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν Μενέλεως, ὁ μὲν χρόνος
παλαιός, ἡ δὲ τέρψις ἀρτίως πάρα.
Ἔλαβον ἀσμένα πόσιν ἐμὸν, φίλαι,
περιπετάσασα χέρα
φίλιον, ἐν μακρᾷ φλογὶ φαεσφόρῳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Κἀγὼ σέ· πολλοὺς δ' ἐν μέσῳ λόγους ἔχων,
οὐκ οἶδ' ὁποίου πρῶτον ἄρξωμαι τὰ νῦν.

ΕΛΕΝΗ.

Γέγηθα, κρατὶ δ' ὀρθίους ἐθείρας
ἀνεπτέρωκα, καὶ δάκρυ σταλάσσω,
περὶ δὲ γυῖα χέρας ἔβαλον, ἁδονὰν
ὡς λάβω, ὦ πόσις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὦ φιλτάτη πρόσοψις, οὐκ ἐμέμφθην·
ἔχω τὰ τῆς Διός τε λέκτρα Λήδας θ',
ἅν ὑπὸ λαμπάδων κόροι λεύκιπποι
ξυνομαίμονες ὤλβισαν, ὤλβισαν τὸ πρόσθεν,
ἔξω δόμων δέ νόσφισαν θεοί σ' ἐμοῦ.

ΕΛΕΝΗ.

Πρὸς ἄλλαν δ' ἐλαύνει θεὸς συμφορὰν τᾶσδε κρείσσω·
τὸ κακὸν δ' ἀγαθὸν σέ τε κἀμὲ συνάγαγεν, πόσι,
χρόνιον, ἀλλ' ὅμως ὀναίμαν τύχας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὄναιο δῆτα· ταὐτὰ δὴ ξυνεύχομαι·
δυοῖν γὰρ ὄντοιν οὐχ ὁ μὲν τλήμων, ὁ δ' οὔ.

ΕΛΕΝΗ.

Φίλαι, φίλαι,
τὰ πάρος οὐκέτι στένομεν, οὐδ' ἀλγῶ.
Πόσιν ἐμὸν, ἐμὸν ἔχομεν, ἔχομεν, ὃν ἔμενον,
ἔμενον ἐκ Τροίας πολυετῆ μολεῖν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἔχεις μ' ἐγώ τε σ'· ἡλίους δὲ μυρίους

sublata ex *hominum* oculis; cœloque occultatur,
relicto sacro *illo* antro, ubi eam servabamus,
tantum effata : O miseri Phryges,
et omnes Græci, propter me ad Scamandri
littora dolis Junonis estis mortui,
putantes Paridem habere Helenam, quam non habuit.
Ego vero postquam tanto tempore mansi, quanto me opor-
observato fati decreto, ad aerem patrem meum [tuit,
abeo : misera vero filia Tyndarei famam
malam frustra audivit, cum esset sine culpa.
O salve, filia Ledæ, hic eras igitur?
ego vero te tanquam profectam *in* secessus astrorum
nunciabam, nullo modo sciens te volatile
corpus habere. Non patiar te reprehendere
nos ob hoc iterum, quod frustra ad Ilium
labores præbueris tuo marito et belli sociis.

MENELAUS.

Hoc illud est : conveniunt verba
hujus (*Helenæ*) vera *inventa*. O exoptatam diem,
quæ te in meas ulnas recipiendam dedit!

HELENA.

O carissime virorum Menelae, tempus quidem
longum *erat*, voluptas vero nunc adest.
Recepi læta meum maritum, amicæ,
circumjiciens *ipsi* manum [*tempus*.)
amicam, in longa *solis* flamma lucifera (i. e. *post longum*

MENELAUS.

Et ego te; multos vero sermones dicendos habens,
nescio a quonam primum nunc incipiam.

HELENA.

Gaudeo, *in* capiteque surgentes comæ
mihi eriguntur, et stillo lacrimas :
circa membra vero *tua* manus jeci, ut voluptatem
capiam, o marite.

MENELAUS.

O carissimum aspectum, haud reprehendo *fortunam* :
teneo uxorem Jove et Leda natam, [signes equis,
quam cum facibus (*nuptiali pompa*) pueri candidis in-
gemini fratres, beatam, beatam ostenderunt olim;
sed ex ædibus *meis* te dii amoverunt a me.

HELENA. [*rata*) meliorem;

Ad aliam vero sortem ducit *me* deus hac (*in Ægypto tole-*
malum (*naufragium tuum*) bonum factum conjunxit, ma-
[rite, et te et me
sero : sed tamen utinam *hac* fruar fortuna.

MENELAUS.

Fruaris sane : idem ego tecum opto :
nam ex duobus *nobis* non alter *tantum* miser *erat*, alter
[vero non, *sed uterque*.

HELENA.

Amicæ, amicæ,
priora *mala* non amplius gemimus, neque doleo.
Teneo, teneo meum, meum maritum, quem exspectabam,
exspectabam dum ex Troja post multos annos veniret.

MENELAUS.

Habes me et ego te : soles (*dies*) vero innumeros

μόγις διελθὼν ᾐσθόμην τὰ τῆς θεοῦ.
Ἐμὰ δὲ δάκρυα χαρμονᾶν πλέον ἔχει
χάριτος ἢ λύπας.

ΕΛΕΝΗ.

Τί φῶ; τίς ἂν τάδ' ἤλπισεν βροτῶν ποτε;
ἀδόκητον ἔχω σε πρὸς στέρνοις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Κἀγὼ σὲ τὴν δοκοῦσαν Ἰδαίαν πόλιν
μολεῖν Ἰλίου τε μελέους πύργους.
Πρὸς θεῶν, δόμων πῶς τῶν ἐμῶν ἀπεστάλης;

ΕΛΕΝΗ.

Ἒ ἔ· πικρὰς ἐς ἀρχὰς βαίνεις·
ἒ ἔ· πικρὰν δ' ἐρευνᾷς φάτιν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Λέγ', ὡς ἀκουστὰ πάντα δῶρα δαιμόνων.

ΕΛΕΝΗ.

Ἀπέπτυσα μὲν λόγον, οἷον, οἷον ἐσοίσομαι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὅμως δὲ λέξον· ἡδύ τοι μόχθων κλύειν.

ΕΛΕΝΗ.

Οὐκ ἐπὶ λέκτρα βαρβάρου νεανία,
πετομένας κώπας,
πετομένου δ' ἔρωτος ἀδίκων γάμων.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τίς γάρ σε δαίμων ἢ πότμος συλᾷ πάτρας;

ΕΛΕΝΗ.

Ὁ Διὸς, ὁ Διὸς, ὦ πόσι, παῖς
μ' ἐπέλασεν Νείλῳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Θαυμαστά· τοῦ πέμψαντος; ὢ δεινοὶ λόγοι.

ΕΛΕΝΗ.

Κατεδάκρυσα καὶ βλέφαρον ὑγραίνω
δάκρυσιν· ἁ Διός μ' ἄλοχος ὤλεσεν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἥρα; τίνων χρῄζουσα προσθεῖναι κακῶν;

ΕΛΕΝΗ.

Ὤμοι ἐμῶν δεινῶν, λουτρῶν καὶ κρηνῶν,
ἵνα θεαὶ μορφὰν
ἐφαίδρυναν, ἔνθεν ἔμολεν κρίσις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τί δ' εἰς κρίσιν σοὶ τῶνδ' ἔθηχ' Ἥρα κακόν;

ΕΛΕΝΗ.

Κύπριν ὡς ἀφέλοιτο,

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Πῶς, αὔδα.

ΕΛΕΝΗ.

Πάριν, ᾧ μ' ἐπένευσεν,

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὦ τλᾶμον.

ΕΛΕΝΗ.

τλάμων, τλάμων, ὧδ' ἐπέλασ' Αἰγύπτῳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Εἶτ' ἀντέδωκ' εἴδωλον, ὡς σέθεν κλύω.

---

cum transegissem, ægre tandem deæ (*Junonis*) fraudes sensi.
Meæ autem lacrimæ gaudio elicitæ plus habent
suavitatis quam tristitiæ.

HELENA.

Quid dicam? quis hominum hæc unquam sperasset?
præter opinionem habeo te ad pectus.

MENELAUS.

Et ego te, quæ videbaris *nobis* ad Idæam urbem
et miseras turres Ilii profecta esse.
Per deos, quomodo *ex* domo mea deportata fuisti?

HELENA.

Heu heu! ad acerbum exordium accedis:
heu, heu! acerbamque narrationem quæris.

MENELAUS.

Dic, nam omnia deorum dona *sunt* audienda.

HELENA.

Abominor quidem sermonem qualem, qualem proferam.

MENELAUS.

Attamen dicito: jucundum sane *toleratos* labores audire.

HELENA.

Non ad torum barbari juvenis *abii*,
volante remo,
volanteque cupidine scelesti connubii.

MENELAUS.

Quis enim deus aut *quod* fatum spoliavit te patria?

HELENA.

Jovis, Jovis filius (*Mercurius*), o marite,
me admovit Nilo.

MENELAUS.

Mira *narras*: a quonam missus? o stupendum sermonem!

HELENA.

Lacrimo et palpebras humecto
lacrimis; conjux Jovis me perdidit.

MENELAUS.

Juno? quæ mala cupiens *tibi* afferre?

HELENA.

Hei mea mala, lavacra *dico* et fontes *illos*,
ubi deæ formam
abluerunt, unde judicium venit.

MENELAUS.

Quid vero horum propter judicium tibi Juno vertit in da-[mnum?

HELENA.

Ut *nimirum me* Veneri auferret,

MENELAUS.

Quomodo, dic.

HELENA.

Paridi *scilicet*, cui me promiserat,

MENELAUS.

O misera!

HELENA.

misera *utique*, misera! sic me in Ægyptum admovit [*Juno*.

MENELAUS.

Deinde dedit pro te simulacrum, ut ex te audio.

ΕΛΕΝΗ.

Τὰ δ' ἐμὰ κατὰ μέλαθρα πάθεα, πάθεα, μᾶ-
τερ, οἳ 'γώ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τί φῄς;

ΕΛΕΝΗ.

Οὐκ ἔστιν μάτηρ· ἀγχόνιον βρόχον
δι' ἐμὲ κατεδήσατο, δύσγαμον αἰσχύναν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὤμοι· θυγατρὸς δ' Ἑρμιόνης ἔστιν βίος;

ΕΛΕΝΗ.

Ἄγαμος, ἄτεκνος, ὦ πόσι, καταστένει
γάμον ἄγαμον αἰσχύνᾳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὦ πᾶν κατ' ἄκρας δῶμ' ἐμὸν πέρσας Πάρις,
τάδε καὶ σὲ διώλεσε μυριάδας τε
χαλκεόπλων Δαναῶν.

ΕΛΕΝΗ.

Ἐμὲ δὲ πατρίδος ἄπο κακόποτμον ἀραίαν
ἔβαλε θεὸς ἀπό τε πόλεος ἀπό τε σέθεν,
ὅτι μέλαθρα λέχεά τ' ἔλιπον οὐ λιποῦσ'
ἐπ' αἰσχροῖς γάμοις.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰ καὶ τὰ λοιπὰ τῆς τύχης εὐδαίμονος
τύχοιτε, πρὸς τὰ πρόσθεν ἀρκέσειεν ἄν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Μενέλαε, κἀμοὶ πρόσδοτέ τι τῆς ἡδονῆς,
ἣν μανθάνω μὲν καὐτὸς, οὐ σαφῶς δ' ἔχω.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἀλλ', ὦ γεραιὲ, καὶ σὺ κοινώνει λόγων.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐχ ἥδε μόχθων τῶν ἐν Ἰλίῳ βραβεύς;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οὐχ ἥδε, πρὸς θεῶν δ' ἦμεν ἠπατημένοι,
νεφέλης ἄγαλμ' ἔχοντες ἐν χεροῖν λυγρόν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τί φῄς;
νεφέλης ἄρ' ἄλλως εἴχομεν πόνους πέρι;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἥρας τάδ' ἔργα καὶ θεῶν τρισσῶν ἔρις.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἡ δ' οὖσ' ἀληθῶς ἔστιν ἥδε σὴ δάμαρ;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Αὕτη· λόγοις δ' ἐμοῖσι πίστευσον τάδε.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὦ θύγατερ, ὁ θεὸς ὡς ἔφυ τι ποικίλον
καὶ δυστέκμαρτον. Εὖ δέ πως ἀναστρέφει,
ἐκεῖσε κἀκεῖσ' ἀναφέρων· ὁ μὲν πονεῖ,
ὁ δ' οὐ πονήσας αὖθις ὄλλυται κακῶς,
βέβαιον οὐδὲν τῆς ἀεὶ τύχης ἔχων.
Σὺ γὰρ πόσις τε σὸς πόνων μετέσχετε,
σὺ μὲν λόγοισιν, ὁ δὲ δορὸς προθυμίᾳ.
Σπεύδων δ', ὅτ' ἔσπευδ', οὐδὲν εἶχε· νῦν δ' ἔχει
αὐτόματα πράξας τἀγάθ' εὐτυχέστατα.

HELENA.

Meæ vero quæ in ædibus *acciderunt* calamitates, cala-
mater, hei mihi! [mitates!

MENELAUS.

Quid ais?

HELENA.

Non est *amplius mea* mater: strangulantem laqueum
alligavit propter me, probrum turpibus nuptiis infame.

MENELAUS.

Hei mihi! filia autem Hermione vivitne?

HELENA.

Sine nuptiis, sine liberis, o marite, gemit
infelices nuptias *meas* cum pudore.

MENELAUS.

O Paris, qui totam domum meam funditus evertisti,
hæc etiam te perdiderunt multaque millia
æreis armis munitorum Græcorum.

HELENA.

Me vero infelicem, diris devotam, procul a patria
deus abegit et ab urbe et a te,
quod domum torumque reliquerim, non *tamen* relin-
turpis matrimonii causa. [quens,

CHORUS.

Si in posterum quoque fortunam prosperam
consequamini, *hoc* sufficiet ad priora *mala compensanda.*

NUNCIUS.

Menelae, et mihi impertiatis aliquid hujus voluptatis,
quam cerno quidem et ego, sed tamen plane *quænam sit*
[non scio.

MENELAUS.

At, o senex, tu quoque particeps sis *nostrorum* sermonum.

NUNCIUS.

Nonne hæc laborum ad Ilium *toleratorum* fuit auctor?

MENELAUS.

Non hæc, sed decepti eramus a diis,
habentes in manibus nubis exitiosum simulacrum.

NUNCIUS.

Quid ais?
sustinuimus ergo frustra labores propter nubem?

MENELAUS.

Junonis hæc *sunt* opera et trium dearum rixæ fructus.

NUNCIUS.

Hæc vero, quæ vere *mulier* est, estne illa tua conjux?

MENELAUS.

Est illa: verbis meis crede hoc.

NUNCIUS.

O filia, numen quam varium quiddam est
et conjectu difficile! Facile enim mutat *vices fortunæ*
huc et illuc versans: hic quidem miser est;
alius vero, qui extra miseriam fuit, posthac perit male,
nihil habens firmi in ulla præsenti fortuna.
Tu enim et maritus tuus ærumnas experti estis,
tu quidem *malis* rumoribus, ille vero armorum studio.
Et laborans quando laborabat, nihil proficiebat; nunc vero
fortuna pulcerrima ultro oblata bona. [habet

Οὐκ ἄρα γέροντα πατέρα καὶ Διοσκόρω
ᾔσχυνας, οὐδ' ἔδρασας οἷα κλῄζεται.
Νῦν ἀνανεοῦμαι τὸν σὸν ὑμέναιον πάλιν,
καὶ λαμπάδων μεμνήμεθ', ἃς τετραόροις
ἵπποις τροχάζων παρέφερον· σὺ δ' ἐν δίφροις
σὺν τῷδε νύμφη δῶμ' ἔλειπες ὄλβιον.
Κακὸς γὰρ ὅστις μὴ σέβει τὰ δεσποτῶν
καὶ ξυγγέγηθε καὶ ξυνωδίνει κακοῖς.
Ἐγὼ μὲν εἴην, κεὶ πέφυχ' ὅμως λάτρις,
ἐν τοῖσι γενναίοισιν ἠριθμημένος
δούλοισι, τοὔνομ' οὐκ ἔχων ἐλεύθερον,
τὸν νοῦν δέ. Κρεῖσσον γὰρ τόδ' ἢ δυοῖν κακοῖν
ἕν' ὄντα χρῆσθαι, τὰς φρένας τ' ἔχειν κακὰς
ἄλλων τ' ἀκούειν δοῦλον ὄντα τῶν πέλας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἄγ', ὦ γεραιέ, πολλὰ μὲν παρ' ἀσπίδα
μοχθήματ' ἐξέπλησας ἐκπονῶν ἐμοί,
καὶ νῦν μετασχὼν τῆς ἐμῆς εὐπραξίας
ἄγγειλον ἐλθὼν τοῖς λελειμμένοις φίλοις
τάδ' ὡς ἔχονθ' εὕρηκας οἷ τ' ἐσμὲν τύχης,
μένειν τ' ἐπ' ἀκταῖς τούς τ' ἐμοὺς καραδοκεῖν
ἀγῶνας, οἳ μένουσί μ', ὡς ἐλπίζομεν,
κεἴ τήνδε πως δυναίμεθ' ἐκκλέψαι χθονὸς,
φρουρεῖν ὅπως ἂν εἰς ἓν ἐλθόντες τύχης
ἐκ βαρβάρων σωθῶμεν, ἢν δυνώμεθα.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἔσται τάδ', ὦναξ. Ἀλλά τοι τὰ μάντεων
ἐσεῖδον ὡς φαῦλ' ἐστὶ καὶ ψευδῶν πλέα.
Οὐδ' ἦν ἄρ' ὑγιὲς οὐδὲν ἐμπύρου φλογὸς
οὔτε πτερωτῶν φθέγματ'· εὔηθες δέ τοι
τὸ καὶ δοκεῖν ὄρνιθας ὠφελεῖν βροτούς.
Κάλχας γὰρ οὐκ εἶπ' οὐδ' ἐσήμηνε στρατῷ,
νεφέλης ὕπερ θνήσκοντας εἰσορῶν φίλους,
οὐδ' Ἕλενος, ἀλλὰ πόλις ἀνηρπάσθη μάτην.
Εἴποις ἂν, οὕνεχ' ὁ θεὸς οὐκ ἠβούλετο.
Τί δῆτα μαντευόμεθα; τοῖς θεοῖσι χρὴ
θύοντας αἰτεῖν ἀγαθὰ, μαντείας δ' ἐᾶν·
βίου γὰρ ἄλλως δέλεαρ εὑρέθη τόδε,
κοὐδεὶς ἐπλούτησ' ἐμπύροισιν, ἀργὸς ὤν.
Γνώμη δ' ἀρίστη μάντις ἥ τ' εὐβουλία.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐς ταὐτὸ κἀμοὶ δόξα μάντεων πέρι
χωρεῖ γέροντι· τοὺς θεοὺς ἔχων τις ἂν
φίλους ἀρίστην μαντικὴν ἔχοι δόμοις.

ΕΛΕΝΗ.

Εἶεν· τὰ μὲν δὴ δεῦρ' ἀεὶ καλῶς ἔχει·
ὅπως δ' ἐσώθης, ὦ τάλας, Τροίας ἄπο,
κέρδος μὲν οὐδὲν εἰδέναι, πόθος δέ τις
τὰ τῶν φίλων φίλοισιν αἰσθέσθαι κακά.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἦ πόλλ' ἀνήρου μ' ἑνὶ λόγῳ μιᾷ θ' ὁδῷ.
Τί σοι λέγοιμ' ἂν τὰς ἐν Αἰγαίῳ φθορὰς,
τὰ Ναυπλίου τ' Εὐβοικὰ πυρπολήματα,
Κρήτην τε, Λιβύης θ' ἃς ἐπεστράφην πόλεις,

Non igitur patrem senem et Jovis filios
dedecorasti, neque fecisti qualia dicuntur.
Nunc renovo *memoria* tuas nuptias iterum,
et memini faces, quas quadrijugis
equis vehens juxta *te* ferebam : tu vero in curru
cum isto sponsa relinquebas felicem domum *patris.*
Improbus *est* enim qui non colit res dominorum,
nec una lætatur *in eorum secundis*, nec in adversis condo- [let.
Ego quidem, tametsi natus sum servus, tamen sim
numeratus inter generosos
servos, non habens nomen liberum,
sed mentem. Hoc enim præstat, quam duo mala
hominem unum habere, et malo animo præditum esse,
et aliis parere servum subjectum.

MENELAUS.

Age, o senex, multos enim in pugna
labores explevisti sustinens mecum;
et nunc particeps meæ felicitatis,
vade et nuncia meis sociis relictis
hæc quomodo inveneris, et quam fortunam adepti simus,
utque maneant ad littus, et exspectent mea
certamina, quæ manent me, ut opinamur,
et si hanc (*Helenam*) forte possimus subducere *ex hac* terra,
curent, ut eadem utentes fortuna
a barbaris incolumes discedamus, si possimus.

NUNCIUS.

Fient hæc, o rex. At vero vates
video quam improbi sint et pleni mendaciorum.
Nihil igitur sinceri est in ignis flamma,
neque in vocibus avium : sed stultitia plane *est*,
vel opinari mortales ab avibus juvari.
Calchas enim non dixit *quicquam*, neque significavit exer- [citui,
videns amicos morientes pro nube,
nec Helenus; sed urbs frustra direpta est.
Sed dixeris fortasse, deum non voluisse *hæc indicari.*
Quid ergo vates consulimus? diis oportet
sacrificantes bona *ab iis* petere, et sinere vaticinia :
hæc enim vitæ illecebra in vanum est inventa,
et nemo factus est dives ignispiciis sine labore.
Prudentia enim bonumque consilium *est* vates optimus.

CHORUS.

Idem ego quoque sentio de vatibus,
quod senex : si quis deos habet
amicos, is habet optimam divinationem domi.

HELENA.

Age vero, res sane huc usque recte se habent.
Sed quomodo salvus a Troja veneris, o miser,
nihil quidem lucri *est* scire, desiderium tamen quoddam
amicis *inest* cognoscendi amicorum mala.

MENELAUS.

Profecto multa me una quæstione et uno spiritu interrogasti.
Quid dicam tibi calamitates in Ægæo *mari*,
et Euboica incendia Nauplii,
Cretamque, et ad quas Libyæ urbes appuli,

σκοπιάς τε Περσέως; οὐ γὰρ ἐμπλήσαιμί σε
μύθων· λέγων τ' ἄν σοι κάκ' ἀλγοίην ἔτι,
πάσχων τ' ἔκαμνον· δὶς δὲ λυπηθεῖμεν ἄν.

ΕΛΕΝΗ.

Κάλλιον εἶπας ἥ σ' ἀνηρόμην ἐγώ.
Ἓν δ' εἰπὲ πάντα παραλιπὼν, πόσον χρόνον
πόντου 'πὶ νώτοις ἅλιον ἐφθείρου πλάνον.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἐνιαυσίους πρὸς τοῖσιν ἐν Τροίᾳ δέκα
ἔτεσι διῆλθον ἑπτὰ περιδρομὰς ἐτῶν.

ΕΛΕΝΗ.

Φεῦ φεῦ· μακρόν γ' ἔλεξας, ὦ τάλας, χρόνον.
Σωθεὶς δ' ἐκεῖθεν ἐνθάδ' ἦλθες ἐς σφαγάς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Πῶς φής; τί λέξεις; ὥς μ' ἀπώλεσας, γύναι.

ΕΛΕΝΗ.

[Φεῦγ' ὡς τάχιστα τῆσδ' ἀπαλλαχθεὶς χθονός.]
Θανεῖ πρὸς ἀνδρὸς οὗ τάδ' ἐστὶ δώματα.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τί χρῆμα δράσας ἄξιον τῆς συμφορᾶς;

ΕΛΕΝΗ.

Ἥκεις ἄελπτος ἐμποδὼν τ' ἐμοῖς γάμοις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἦ γὰρ γαμεῖν τις τἄμ' ἐβουλήθη λέχη;

ΕΛΕΝΗ.

Ὕβριν θ' ὑβρίζειν εἰς ἔμ' ἣν ἔτλην ἐγώ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἰδίᾳ σθένων τις ἢ τυραννεύων χθονός;

ΕΛΕΝΗ.

Ὃς γῆς ἀνάσσει τῆσδε Πρωτέως γόνος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τόδ' ἔστ' ἐκεῖν' αἴνιγμ' ὃ προσπόλου κλύω.

ΕΛΕΝΗ.

Ποίοις ἐπιστὰς βαρβάροις πυλώμασιν;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τοῖσδ', ἔνθεν ὥσπερ πτωχὸς ἐξηλαυνόμην.

ΕΛΕΝΗ.

Ἦ που προσῄτεις βίοτον; ὢ τάλαιν' ἐγώ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τοὔργον μὲν ἦν τοῦτ', ὄνομα δ' οὐκ εἶχον τόδε.

ΕΛΕΝΗ.

Πάντ' οἶσθ' ἄρ', ὡς ἔοικας, ἀμφ' ἐμῶν γάμων.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Οἶδ'· εἰ δὲ λέκτρα διέφυγες τάδ' οὐκ ἔχω.

ΕΛΕΝΗ.

Ἄθικτον εὐνήν ἴσθι σοι σεσωσμένην.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τίς τοῦδε πειθώ; φίλα γὰρ, εἰ σαφῆ, λέγεις.

ΕΛΕΝΗ.

Ὁρᾷς τάφου τοῦδ' ἀθλίους ἕδρας ἐμάς;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὁρῶ, τάλαινα, στιβάδας, ὧν τί σοὶ μέτα;

ΕΛΕΝΗ.

Ἐνταῦθα λέκτρων ἱκετεύομεν φυγάς.

et speculas Persei? non enim expleverim te
verbis *meis*: et narrans tibi *meas* ærumnas, adhuc dolerem,
et quum perferrem *eas*, defatigatus sum: duplici autem mœrore afficeremur.

HELENA.

Pulcrius dixisti quam ego te interrogavi.
Unum tamen dic, omissis *cæteris* omnibus, quandiu
maris supra dorsum marina erratione conflictatus es?

MENELAUS.

Præter decem ad Trojam *consumtos* annos
transegi septem integros orbes annorum.

HELENA.

Heu heu! longum certe tempus dixisti, o miser.
Servatus autem illinc, huc venisti ad necem.

MENELAUS.

Quomodo ais? quid dices? ut me perdidisti, mulier!

HELENA.

[Fuge quam celerrime discedens ex hac terra.]
Interficieris a viro, cujus hæc domus est.

MENELAUS.

Quam rem nimirum hoc malo dignam feci?

HELENA.

Venisti præter *ipsius* votum et impedimento *es* meis nuptiis.

MENELAUS.

Numnam vult aliquis ducere meam uxorem?

HELENA.

Et contumelia me afficere, quam ego sustinui.

MENELAUS.

An aliquis privatim potens, an dominus soli?

HELENA.

Filius Protei, qui imperat huic terræ.

MENELAUS.

Hoc est illud ænigma, quod audivi ex ancilla.

HELENA.

Ad quam astans portam barbaricam?

MENELAUS.

Ad istam, unde tanquam mendicus sum repulsus.

HELENA.

Num forte petebas victum? o me miseram!

MENELAUS.

Res quidem ita erat: nomen tamen hoc (*mendici*) non audiebam.

HELENA.

Omnia ergo nosti, ut videris, de meis nuptiis.

MENELAUS.

Novi: an vero hoc connubium effugeris, nescio.

HELENA.

Intactum lectum scias tibi servatum *a me*.

MENELAUS.

Quænam hujus rei fides? grata enim, si vera *sunt*, dicis.

HELENA.

Vides miseram meam sedem ad hoc sepulcrum?

MENELAUS.

Video, misera, humi strata, quæ quid ad te attinent?

HELENA.

Hic connubii effugium suppliciter petimus.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Βωμοῦ σπανίζουσ', ἢ νόμοισι βαρβάροις;
ΕΛΕΝΗ.
Ἐρρύεθ' ἡμᾶς τοῦτ' ἴσον ναοῖς θεῶν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Οὐδ' ἄρα πρὸς οἴκους ναυστολεῖν σ' ἔξεστί μοι;
ΕΛΕΝΗ.
Ξίφος μένει σε μᾶλλον ἢ τοὐμὸν λέχος.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Οὕτως ἂν εἴην ἀθλιώτατος βροτῶν.
ΕΛΕΝΗ.
Μή νυν καταιδοῦ, φεῦγε δ' ἐκ τῆσδε χθονός.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Λιπών σε; Τροίαν ἐξέπερσα σὴν χάριν.
ΕΛΕΝΗ.
Κρεῖσσον γὰρ ἤ σε τἄμ' ἀποκτεῖναι λέχη.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἄνανδρ' ἄρ' εἶπας Ἰλίου τ' οὐκ ἄξια.
ΕΛΕΝΗ.
Οὐκ ἂν κτάνοις τύραννον, ὃ σπεύδεις ἴσως.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Οὕτω σιδήρῳ τρωτὸν οὐκ ἔχει δέμας;
ΕΛΕΝΗ.
Εἴσει. Τὸ τολμᾶν δ' ἀδύνατ' ἀνδρὸς οὐ σοφοῦ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Σιγῇ παράσχω δῆτ' ἐμὰς δῆσαι χέρας;
ΕΛΕΝΗ.
Ἐς ἄπορον ἥκεις· δεῖ δὲ μηχανῆς τινος.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Δρῶντας γὰρ ἢ μὴ δρῶντας ἥδιον θανεῖν.
ΕΛΕΝΗ.
Μί' ἐστὶν ἐλπίς, ᾗ μόνῃ σωθεῖμεν ἄν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ὠνητὸς ἢ τολμητὸς ἢ λόγων ὕπο;
ΕΛΕΝΗ.
Εἰ μὴ τύραννός σ' ἐκπύθοιτ' ἀφιγμένον.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἐρεῖ δὲ τίς μ'; οὐ γνώσεταί γ' ὅς εἰμ' ἐγώ.
ΕΛΕΝΗ.
Ἔστ' ἔνδον αὐτῷ ξύμμαχος θεοῖς ἴση.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Φήμη τις οἴκων ἐν μυχοῖς ἱδρυμένη;
ΕΛΕΝΗ.
Οὔκ, ἀλλ' ἀδελφή· Θεονόην καλοῦσί νιν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Χρηστήριον μὲν τοὔνομ'· ὅ τι δὲ δρᾷ φράσον.
ΕΛΕΝΗ.
Πάντ' οἶδ', ἐρεῖ τε συγγόνῳ παρόντα σέ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Θνήσκοιμεν ἄν· λαθεῖν γὰρ οὐχ οἷόν τέ μοι.
ΕΛΕΝΗ.
Εἴ πως ἂν ἀναπείσαιμεν ἱκετεύοντέ νιν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Τί χρῆμα δρᾶσαι; τίν' ὑπάγεις μ' ἐς ἐλπίδα;

MENELAUS.
Arane egens, an more barbarico?
HELENA.
Tuetur hoc nos æque ac templa deorum.
MENELAUS.
Nec igitur licebit mihi domum te deferre?
HELENA.
Ensis manet te potius, quam meus lectus.
MENELAUS.
Itane sum miserrimus mortalium!
HELENA.
Ne ergo te pudeat; sed fuge ex hac terra.
MENELAUS.
Relicta te? Trojam everti propter te.
HELENA.
Satius *est* enim *fugere*, quam ut te connubium meum occidat.
MENELAUS.
Ignava sic hortaris Ilioque non digna.
HELENA.
Non potes interficere regem, quod fortasse cupis.
MENELAUS.
Itane ferro invulnerabile habet corpus?
HELENA.
Scies. Audere autem impossibilia, hominis *est* non sapientis.
MENELAUS.
Tacens igitur manus meas ligandas præbeam?
HELENA.
Ad inopiam consilii redactus es: opus autem est arte aliqua.
MENELAUS.
Jucundius est enim mori facinus aliquod edentes quam non [edentes?
HELENA.
Una spes *reliqua* est, qua sola servari possimus.
MENELAUS.
An emendo, aut audendo, vel persuadendo?
HELENA.
Si rex te *huc* venisse non resciverit.
MENELAUS.
Quis vero me prodet? certe non noscet qui sim ego?
HELENA.
Habet intus adjutricem quandam similem diis.
MENELAUS.
An oraculum aliquod collocatum in penetralibus ædium?
HELENA.
Non, sed soror: Theonoen ipsam vocant.
MENELAUS.
Nomen quidem *est* fatidicum, sed dic quid faciat.
HELENA.
Omnia novit, et dicet fratri *suo* te adesse.
MENELAUS.
Moriemur: nam fieri non potest ut ego lateam.
HELENA.
Si quo modo possemus ei persuadere supplicando.
MENELAUS.
Quam rem ut faciat? in quam spem me adducis?

ΕΛΕΝΗ.

Παρόντα γαίᾳ μή φράσαι σε συγγόνῳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Πείσαντε δ' ἐκ γῆς διορίσαιμεν ἂν πόδα;

ΕΛΕΝΗ.

Κοινῇ γ' ἐκείνῃ ῥᾳδίως, λάθρα δ' ἂν οὔ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Σὸν ἔργον, ὡς γυναικὶ πρόσφορον γυνή.

ΕΛΕΝΗ.

Ὡς οὐκ ἄχρωστα γόνατ' ἐμῶν ἕξει χερῶν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Φέρ', ἢν δὲ δὴ νῷν μὴ ἀποδέξηται λόγους;

ΕΛΕΝΗ.

Θανεῖ· γαμοῦμαι δ' ἡ τάλαιν' ἐγὼ βίᾳ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Προδότις ἂν εἴης· τὴν βίαν σκήψασ' ἔχεις.

ΕΛΕΝΗ.

Ἀλλ' ἁγνὸν ὅρκον σὸν κάρα κατώμοσα.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τί φής; θανεῖσθαι, κοὔποτ' ἀλλάξειν λέχη;

ΕΛΕΝΗ.

Ταὐτῷ ξίφει γε· κείσομαι δὲ σοῦ πέλας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἐπὶ τοῖσδε τοίνυν δεξιᾶς ἐμῆς θίγε.

ΕΛΕΝΗ.

Ψαύω, θανόντος σοῦ τόδ' ἐκλείψειν φάος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Κἀγὼ στερηθεὶς σοῦ τελευτήσω βίον.

ΕΛΕΝΗ.

Πῶς οὖν θανούμεθ' ὥστε καὶ δόξαν λαβεῖν;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τύμβου 'πὶ νώτῳ σὲ κτανὼν ἐμὲ κτενῶ.
Πρῶτον δ' ἀγῶνα μέγαν ἀγωνιούμεθα
λέκτρων ὑπὲρ σῶν· ὁ δὲ θέλων ἴτω πέλας·
τὸ Τρωικὸν γὰρ οὐ καταισχυνῶ κλέος,
οὐδ' Ἑλλάδ' ἐλθὼν λήψομαι πολὺν ψόγον,
ὅστις Θέτιν μὲν ἐστέρησ' Ἀχιλλέως,
Τελαμωνίου δ' Αἴαντος εἰσεῖδον σφαγὰς,
τὸν Νηλέως τ' ἄπαιδα· διὰ δὲ τὴν ἐμὴν
οὐκ ἀξιώσω κατθανεῖν δάμαρτ' ἐγώ;
Μάλιστά γ'· εἰ γάρ εἰσιν οἱ θεοὶ σοφοὶ,
εὔψυχον ἄνδρα πολεμίων θανόνθ' ὕπο
κούφῃ καταμπίσχουσιν ἐν τύμβῳ χθονὶ,
κακοὺς δ' ἐφ' ἕρμα στερεὸν ἐκβάλλουσι γῆς.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ θεοὶ, γενέσθω δήποτ' εὐτυχὲς γένος
τὸ Ταντάλειον καὶ μεταστήτω κακῶν.

ΕΛΕΝΗ.

Οἲ 'γὼ τάλαινα· τῆς τύχης γὰρ ὧδ' ἔχω·
Μενέλαε, διαπεπράγμεθ'· ἐκβαίνει δόμων
ἡ θεσπιῳδὸς Θεονόη. Κτυπεῖ δόμος
κλῄθρων λυθέντων· φεῦγ'. Ἀτὰρ τί φευκτέον;
ἀποῦσα γάρ σε καὶ παροῦσ' ἀφιγμένον
δεῦρ' οἶδεν. Ὦ δύστηνος, ὡς ἀπωλόμην.

HELENA.

Ne dicat fratri te adesse in *hac* terra.

MENELAUS. [terimus?

Quod si persuaserimus, an ex *hac* regione pedem efferre po-

HELENA.

Socia *nobis* illa facile, clam vero fieri non possit.

MENELAUS.

Tui *hoc* muneris, quippe mulier congruum *est* mulieri.

HELENA.

Nimirum non intacta habebit genua a meis manibus.

MENELAUS.

Age, si vero nostram orationem non receperit?

HELENA.

Morieris: at ego misera per vim illi nubam.

MENELAUS.

Proditrix es: hanc vim prætexis.

HELENA.

At juro sanctum jusjurandum per tuum caput.

MENELAUS. [nubium?

Quid ais? te morituram esse, et nunquam mutaturam con-

HELENA.

Eodem gladio *me morituram*: et jacebo juxta te.

MENELAUS.

In hæc igitur tange meam dextram.

HELENA.

Attingo *jurans*, te mortuo me relicturam hanc lucem.

MENELAUS.

Et ego orbatus te, finiam vitam.

HELENA.

Quomodo autem moriemur, ut etiam gloriam consequamur?

MENELAUS.

Sepulcri supra dorsum te cæsa, me occidam.
Sed prius decertabimus magno certamine
pro tuo connubio: qui vero vult, prope accedat:
Trojanam enim gloriam non dedecorabo, [piam,
neque in Græciam reversus, multam vituperationem acci-
qui Thetidem privavi Achille,
et Ajacis Telamonii cædem aspexi,
Neleique filium (*Nestorem*) orbum *vidi*: propter meam vero
conjugem ego non ausim mori?
Maxime: nam si dii sapientes sunt,
virum fortem occisum ab inimicis
circumtegunt levi terra in sepulcro;
ignavos vero in durum terræ solum projiciunt.

CHORUS.

O dii, fiat tandem aliquando fortunatum genus
Tantaleum, et liberetur a malis.

HELENA.

Heu me miseram! sic enim se habet mea fortuna:
Menelae, actum est de nobis: egreditur ex ædibus
fatidica Theonoe. Domus crepat,
solutis repagulis: fuge. Sed quid fugiendum?
absens enim et præsens te venisse
huc novit. O infelicem me, ut perii!

Τροίας δὲ σωθεὶς κἀπὸ βαρβάρου χθονὸς,
ἐς βάρβαρ' ἐλθὼν φάσγαν' αὖθις ἐμπεσεῖ.

ΘΕΟΝΟΗ.

Ἡγοῦ σύ μοι φέρουσα λαμπτήρων σέλας,
θείου δὲ σεμνὸν θεσμὸν αἰθέρος μυχὸν,
ὡς πνεῦμα καθαρὸν οὐρανοῦ δεξώμεθα·
σὺ δ' αὖ κέλευθον, εἴ τις ἔβλαψεν ποδὶ
στείβων ἀνοσίῳ, δὸς καθαρσίῳ φλογὶ,
κροῦσον δὲ πεύκην, ἵνα διεξέλθω, πυρός.
Νόμον δὲ τὸν ἐμὸν θεοῖσιν ἀποδοῦσαι, πάλιν
ἐφέστιον φλόγ' ἐς δόμους κομίζετε.
Ἑλένη, τί τἀμὰ, πῶς ἔχει, θεσπίσματα;
ἥκει πόσις σοι Μενέλεως ὅδ' ἐμφανὴς,
νεῶν στερηθεὶς τοῦ τε σοῦ μιμήματος.
Ὦ τλῆμον, οἵους διαφυγὼν ἦλθες πόνους,
οὐδ' οἶσθα νόστον οἴκαδ', εἴτ' αὐτοῦ μενεῖς·
ἔρις γὰρ ἐν θεοῖς, σύλλογός τε σοῦ πέρι
ἔσται πάρεδρος Ζηνὶ τῷδ' ἐν ἤματι.
Ἥρα μὲν, ἥ σοι δυσμενὴς πάροιθεν ἦν,
νῦν ἐστιν εὔνους, κεὶς πάτραν σῶσαι θέλει
ξὺν τῇδ', ἵν' Ἑλλὰς τοὺς Ἀλεξάνδρου γάμους,
δώρημα Κύπριδος, ψευδονυμφεύτους μάθῃ·
Κύπρις δὲ νόστον σὸν διαφθεῖραι θέλει,
ὡς μὴ 'ξελεγχθῇ μηδὲ πριαμένη φανῇ
τὸ κάλλος Ἑλένης οὕνεχ' ἀνονήτοις γάμοις.
Τέλος δ' ἐφ' ἡμῖν, εἴθ', ἃ βούλεται Κύπρις,
λέξασ' ἀδελφῷ σ' ἐνθάδ' ὄντα διολέσω,
εἴτ' αὖ μεθ' Ἥρας στᾶσα σὸν σώσω βίον,
κρύψασ' ὁμαίμον', ὅς με προστάσσει τάδε
εἰπεῖν, ὅταν γῆν τήνδε νοστήσας τύχῃς.
Τίς εἶσ' ἀδελφῷ τόνδε σημανῶν ἐμῷ
παρόνθ', ὅπως ἂν τοὐμὸν ἀσφαλῶς ἔχῃ;

ΕΛΕΝΗ.

Ὦ παρθέν', ἱκέτις ἀμφὶ σὸν πίτνω γόνυ,
καὶ προσκαθίζω θᾶκον οὐκ εὐδαίμονα
ὑπέρ τ' ἐμαυτῆς τοῦδέ θ', ὃν μόλις ποτὲ
λαβοῦσ' ἐπ' ἀκμῆς εἰμὶ κατθανόντ' ἰδεῖν·
μή μου κατείπῃς σῷ κασιγνήτῳ πόσιν
τόνδ' εἰς ἐμὰς ἥκοντα φιλτάτας χέρας·
σῶσον δὲ, λίσσομαί σε· συγγόνῳ δὲ σῷ
τὴν εὐσέβειαν μὴ προδῷς τὴν σήν ποτε,
χάριτας πονηρὰς κἀδίκους ὠνουμένη.
Μισεῖ γὰρ ὁ θεὸς τὴν βίαν, τὰ κτητὰ δὲ
κτᾶσθαι κελεύει πάντας οὐκ ἐς ἁρπαγάς.
Ἐατέος δ' ὁ πλοῦτος ἄδικος ὅστισοῦν.
Κοινὸς γάρ ἐστιν οὐρανὸς πᾶσιν βροτοῖς
καὶ γαῖ', ἐν ᾗ χρὴ δώματ' ἀναπληρουμένους
τἀλλότρια μὴ 'χειν μηδ' ἀφαιρεῖσθαι βίᾳ.
Ἡμᾶς δὲ μακαρίως μὲν, ἀθλίως δ' ἐμοὶ,
Ἑρμῆς ἔδωκε πατρὶ σῷ σώζειν πόσει
τῷδ', ὃς πάρεστι κἀπολάζυσθαι θέλει.
Πῶς οὖν θανὼν ἂν ἀπολάβοι; κεῖνος δὲ πῶς
τὰ ζῶντα τοῖς θανοῦσιν ἀποδοίη ποτ' ἄν;
Ἤδη τὰ τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τοῦ πατρὸς σκόπει,

Servatus a Troja et e barbara terra,
in barbaros advectus gladios rursus incides.

THEONOE.

Præi tu mihi, ferens facum splendens lumen,
et sulfure purga, sanctam legem observans, ætheris sinum,
ut auram puram cœli capiamus.
Tu vero viam, si quis *eam* polluit pede
calcans impio, da lustrali flammæ,
concutiasque facem ignis, ut transeam :
rituque consueto mihi diis peracto, iterum
laris flammam in ædes portate.
Helena, quid? quomodo se habent mea vaticinia?
venit tibi maritus Menelaus, hic conspicuus,
orbatus navibus et tuo simulacro.
O miser, quibus laboribus vitatis *huc* venisti!
neque scis utrum sis domum reversurus, an hic mansurus
contentio enim inter deos *est*, conciliumque de te
considet hodie apud Jovem.
Juno quidem, quæ tibi hactenus inimica fuit,
nunc est benevola, et vult te salvum ducere in patriam
cum ista (*Helena*), ut Græcia nuptias Alexandri
falsas cognoscat, donum Veneris :
Venus vero vult irritum reddere tuum reditum,
ut neque coarguatur, neque videatur emisse [dictam.
formæ palmam propter Helenam vano connubio *Paridi* ad-
Summa vero *rei* penes me *est*, sive, quod cupit Venus,
perdam te dicens fratri *te* hic esse :
sive contra, cum Junone stans, servem tuam vitam,
celans *illud* fratrem, qui me jussit hoc
significare *sibi*, quando *in* hanc regionem veneris.
Quis *ex famulis meis* ibit fratri meo nunciaturus hunc
adesse, ut res meæ tutæ sint?

HELENA.

O virgo, supplex cado ad genua tua,
et consido sessione haud beata
pro me ipsa, et isto, quem vix tandem
nacta, in discrimine periculi sum ut videam mori :
ne denuncies tuo fratri maritum meum
hunc venisse in meas carissimas manus :
sed serva *ipsum*, oro te supplex : et fratri tuo
pietatem tuam ne prodas unquam,
gratiam malam injustamque captans.
Odit enim deus vim, et partas res
possidere jubet omnes, non eo usque ut rapias.
Omittendæ sunt divitiæ quæcumque sunt injustæ.
Commune enim est cœlum omnibus hominibus
et terra, in qua oportet implentes domus,
non habere aliena, neque auferre vi.
Me vero, divino quidem consilio, sed cum mea miseria,
Mercurius tradidit patri tuo, ut me servaret marito
huic, qui adest et vult *me* recipere.
Quomodo igitur mortuus *me* recipiat? et quomodo ille
vivam mortuo huic reddat tandem?
Quamobrem jam dei numen et patris religionem considera

πότερον ὁ δαίμων χὠ θανὼν τὰ τῶν πέλας
βούλοιντ' ἂν ἢ οὐ βούλοιντ' ἂν ἀποδοῦναι πάλιν.
Δοκῶ μέν. Οὔκουν χρή σε συγγόνῳ πλέον
νέμειν ματαίῳ, μᾶλλον ἢ χρηστῷ πατρί.
Εἰ δ', οὖσα μάντις καὶ τὰ θεῖ' ἡγουμένη,
τὸ μὲν δίκαιον τοῦ πατρὸς διαφθερεῖς,
τῷ δ' οὐ δικαίῳ συγγόνῳ δώσεις χάριν,
αἰσχρὸν τὰ μέν σε θεῖα πάντ' ἐξειδέναι,
τά τ' ὄντα καὶ μή, τὰ δὲ δίκαια μὴ εἰδέναι.
Τὴν δ' ἀθλίαν ἔμ', οἷσιν ἔγκειμαι κακοῖς,
ῥῦσαι, πάρεργον δοῦσα τοῦτο τῆς τύχης·
Ἑλένην γὰρ οὐδεὶς ὅστις οὐ στυγεῖ βροτῶν·
ἣ κλῄζομαι καθ' Ἑλλάδ' ὡς προδοῦσ' ἐμὸν
πόσιν Φρυγῶν ᾤκησα πολυχρύσους δόμους.
Ἢν δ' Ἑλλάδ' ἔλθω κἀπιβῶ Σπάρτης πάλιν,
κλύοντες, εἰσιδόντες, ὡς τέχναις θεῶν
ὤλοντ', ἐγὼ δὲ προδότις οὐκ ἄρ' ἦν φίλων,
πάλιν μ' ἀνάξουσ' ἐς τὸ σῶφρον αὖθις αὖ,
ἐκδώσομαί τε θυγατέρ', ἣν οὐδεὶς γαμεῖ,
τὴν δ' ἐνθάδ' ἐκλιποῦσ' ἀλητείαν πικρὰν,
ὄντων ἐκ οἴκοις χρημάτων ὀνήσομαι.
Κεἰ μὲν θανὼν ὅδ' ἐν πυρᾷ κατεστάλη,
πρόσω σφ' ἀπόντα δακρύοις ἂν ἠγάπων·
νῦν δ' ὄντα καὶ σωθέντ' ἀφαιρεθήσομαι;
Μὴ δῆτα, παρθέν', ἀλλά σ' ἱκετεύω τόδε·
δὸς τὴν χάριν μοι τήνδε, καὶ μιμοῦ τρόπους
πατρὸς δικαίου· παισὶ γὰρ κλέος τόδε
κάλλιστον, ὅστις ἐκ πατρὸς χρηστοῦ γεγὼς
ἐς ταὐτὸν ἦλθε τοῖς τεκοῦσι τοὺς τρόπους.

ΧΟΡΟΣ.

Οἰκτρὸν μὲν οἱ παρόντες ἐν μέσῳ λόγοι,
οἰκτρὰ δὲ καὶ σύ· τοῦ δὲ Μενέλεω ποθῶ
λόγους ἀκοῦσαι τίνας ἐρεῖ ψυχῆς πέρι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἐγὼ σὸν οὔτ' ἂν προσπεσεῖν τλαίην γόνυ,
οὔτ' ἂν δακρῦσαι βλέφαρα· τὴν Τροίαν γὰρ ἂν
δειλοὶ γενόμενοι πλεῖστον αἰσχύνοιμεν ἄν.
Καίτοι λέγουσιν ὡς πρὸς ἀνδρὸς εὐγενοῦς
ἐν ξυμφοραῖσι δάκρυ' ἀπ' ὀφθαλμῶν βαλεῖν.
Ἀλλ' οὐχὶ τοῦτο τὸ καλὸν, εἰ καλὸν τόδε,
αἱρήσομαι 'γὼ πρόσθε τῆς εὐανδρίας.
Ἀλλ' εἰ μὲν ἄνδρα σοι δοκεῖ σῶσαι ξένον,
ζητοῦντά γ' ὀρθῶς ἀπολαβεῖν δάμαρτ' ἐμὴν,
ἀπόδος τε καὶ πρὸς σῶσον· εἰ δὲ μὴ δοκεῖ,
ἐγὼ μὲν οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλὰ πολλάκις,
ἄθλιος ἂν εἴην, σὺ δὲ γυνὴ κακὴ φανεῖ.
Ἃ δ' ἄξι' ἡμῶν καὶ δίκαι' ἡγούμεθα
καὶ σῆς μάλιστα καρδίας ἀνθάψεται,
λέξω τόδ' ἀμφὶ μνῆμα σοῦ πατρὸς πόθῳ·
ὦ γέρον, ὃς οἰκεῖς τόνδε λάϊνον τάφον,
ἀπόδος, ἀπαιτῶ τὴν ἐμὴν δάμαρτά σε,
ἣν Ζεὺς ἔπεμψε δεῦρό σοι σώζειν ἐμοί.
Οἶδ' οὕνεχ' ἡμῖν οὔποτ' ἀποδώσεις θανών·
ἀλλ' ἥδε πατέρα νέρθεν ἀνακαλούμενον

utrum deus et ille mortuus quæ sunt aliorum
velint an non velint reddere. [*tuo* plus
Equidem arbitror *reddituros*. Haud igitur oportet te fratri
tribuere iniquo, potius quam probo patri.
Quod si, ipsa vates et deos esse credens,
justitiam quidem patris flocci facias,
non justo autem fratri *tuo* gratifices,
turpe *fuerit*, te omnes quidem res divinas cognoscere,
et ea quæ sunt et quæ non *sunt*, justa vero ignorare.
At miseram me malis, in quibus versor,
libera, in cumulum addens hoc officium fortunæ;
Helenam enim nullus mortalium *est* qui non oderit:
quæ in Græcia dicor, prodito meo
marito, habitasse in opulentis ædibus Phrygum.
Quod si *in* Græciam venero et Spartam intravero rursus,
quum audierint *et* viderint se dearum dolis
periisse, me vero proinde non fuisse proditricem amicorum,
restituent me iterum in laudem pudicitiæ:
et elocabo filiam, quam nullus *nunc* ducit,
et relicta hac acerba fortuna vaga,
fruar opibus, quas domi habeo.
Et quidem si hic mortuus in rogo compositus fuisset,
lacrimis prosequerer eum procul absentem;
nunc vero spoliabor vivo et salvo?
Ne, obsecro, o virgo, *facias;* sed hoc te supplex rogo,
tribue mihi beneficium hoc, et imitare mores
justi patris: hæc enim liberis *est* gloria
pulcerrima, si quis ex bono patre natus,
eosdem mores habet, quos parentes.

CHORUS.

Digna sunt commiseratione quæ jam dixisti,
miserabilis et tu quoque: desidero tamen Menelai
sermonem audire quem dicturus est de vita.

MENELAUS.

Ego neque sustineam procidere ad tua genua,
neque lacrimis rigare palpebras: nam gloriam Trojanam
valde dedecorarem, si timidus essem.
Quanquam dicunt esse generosi viri,
in adversis rebus lacrimas ab oculis emittere.
Sed nequaquam hoc honestum, si *modo* hoc honestum,
sectabor equidem præ fortitudine.
Sed si quidem tibi placet virum peregrinum salvum facere,
qui quæro jure meo recipere uxorem meam,
redde et insuper serva *me:* quod si non videtur,
ego quidem non nunc primum, sed sæpius
miser fuerim, tu vero videberis injusta mulier.
At quæ digna nobis *sunt* et *quæ* justa ducimus,
et tuum cor maxime tangent,
ea dicam ad hoc monumentum, patris tui cum desiderio
O senex, qui habitas hoc lapideum sepulcrum,
redde, repeto a te meam uxorem,
quam Juppiter huc misit tibi ut servares mihi.
Scio quod nobis nunquam reddes *hanc* mortuus:
sed hæcce patrem sub terra invocatum,

οὐκ ἀξιώσει τὸν πρὶν εὐκλεέστατον
κακῶς ἀκοῦσαι· κυρία γάρ ἐστι νῦν.
Ὦ νέρτερ' Ἅιδη, καὶ σὲ σύμμαχον καλῶ,
ὃς πόλλ' ἐδέξω τῆσδ' ἕκατι σώματα,
πεσόντα τὠμῷ φασγάνῳ, μισθὸν δ' ἔχεις·
ἤ νυν ἐκείνους ἀπόδος ἐμψύχους πάλιν,
ἢ τήνδ' ἀνάγκασόν γε, μὴ εὐσεβοῦς πατρὸς
κρείσσω φανεῖσαν, τἀμά γ' ἀποδοῦναι λέχη.
Εἰ δέ με γυναῖκα τὴν ἐμὴν συλήσετε,
ἅ σοι παρέλιπεν ἥδε τῶν λόγων φράσω.
Ὅρκοις κεκλήμεθ', ὡς μάθῃς, ὦ παρθένε,
πρῶτον μὲν ἐλθεῖν διὰ μάχης σῷ συγγόνῳ·
κἀκεῖνον ἢ 'μὲ δεῖ θανεῖν· ἁπλοῦς λόγος.
Ἢν δ' ἐς μὲν ἀλκὴν μὴ πόδ' ἀντιθῇ ποδὶ,
λιμῷ δὲ θηρᾷ τύμβον ἱκετεύοντε νῷ,
κτανεῖν δέδοκται τήνδε μοι, κἄπειτ' ἐμὸν
πρὸς ἧπαρ ὦσαι δίστομον ξίφος τόδε,
τύμβου 'πὶ νώτοις τοῦδ', ἵν' αἵματος ῥοαὶ
τάφου καταστάζωσι· κεισόμεσθα δὲ
νεκρὼ δύ' ἑξῆς τῷδ' ἐπὶ ξεστῷ τάφῳ,
ἀθάνατον ἄλγος σοὶ, ψόγος δὲ σῷ πατρί.
Οὐ γὰρ γαμεῖ τήνδ' οὔτε σύγγονος σέθεν
οὔτ' ἄλλος οὐδείς· ἀλλ' ἐγώ σφ' ἀπάξομαι,
εἰ μὴ πρὸς οἴκους δυνάμεθ', ἀλλὰ πρὸς νεκρούς.
Τί ταῦτα; δακρύοις ἐς τὸ θῆλυ τρεπόμενος
ἐλεινὸς ἦν ἂν μᾶλλον ἢ δραστήριος.
Κτεῖν', εἰ δοκεῖ σοι· δυσκλεῶς γὰρ οὐ κτενεῖς·
μᾶλλόν γε μέντοι τοῖς ἐμοῖς πείθου λόγοις,
ἵν' ἧς δικαία καὶ δάμαρτ' ἐγὼ λάβω.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐν σοὶ βραβεύειν, ὦ νεᾶνι, τοὺς λόγους.
Οὕτω δὲ κρῖνον ὡς ἅπασιν ἀνδάνῃς.

ΘΕΟΝΟΗ.

Ἐγὼ πέφυκά τ' εὐσεβεῖν καὶ βούλομαι·
φιλῶ τ' ἐμαυτὴν, καὶ κλέος τοὐμοῦ πατρὸς
οὐκ ἂν μιάναιμ', οὐδὲ συγγόνῳ χάριν
δοίην ἂν, ἐξ ἧς δυσκλεὴς φανήσομαι.
Ἔνεστι δ' ἱερὸν τῆς δίκης ἐμοὶ μέγα
ἐν τῇ φύσει· καὶ τοῦτο Νηρέως πάρα
ἔχουσα σώζειν Μενέλεων πειράσομαι·
Ἥρα δ' ἐπείπερ βούλεταί σ' εὐεργετεῖν,
ἐς ταὐτὸν οἴσω ψῆφον· ἡ Κύπρις δέ μοι
ἵλεως μὲν εἴη, συμβέβηκε δ' οὐδαμοῦ·
πειράσομαι δὲ παρθένος μένειν ἀεί.
Ἃ δ' ἀμφὶ τύμβῳ τῷδ' ὀνειδίζεις πατρὶ,
ἡμῖν ὅδ' αὐτὸς μῦθος· ἀδικοίημεν ἂν,
εἰ μὴ ἀποδώσω· καὶ γὰρ ἂν κεῖνος βλέπων
ἀπέδωκεν ἂν σοὶ τήνδ' ἔχειν, ταύτῃ δὲ σέ·
καὶ γὰρ τίσις τῶνδ' ἐστὶ τοῖς τε νερτέροις
καὶ τοῖς ἄνωθεν πᾶσιν ἀνθρώποις. Ὁ νοῦς
τῶν κατθανόντων ζῇ μὲν οὔ, γνώμην δ' ἔχει
ἀθάνατον, εἰς ἀθάνατον αἰθέρ' ἐμπεσών.
Ὡς οὖν περαίνω μὴ μακρὰν, σιγήσομαι
ἅ μου καθικετεύσατ', οὐδὲ μωρίᾳ

qui antea fuit gloriosissimus, non sinet
male audire : nam hoc penes ipsam nunc est.
O inferne Pluto, etiam te adjutorem invoco,
qui multa corpora propter hanc (*Helenam*) accepisti,
quæ ceciderunt meo gladio, et habes mercedem :
aut igitur illos redde iterum in vitam,
aut compelle hanc, pio patre haud
potentiorem visam, ut *mihi* reddat meam uxorem.
Quod si me conjuge mea spoliaritis,
quas hæc (*Helena*) præteriit rationes, *eas* tibi dicam.
Jurejurando tenemur obstricti, ut scias, o virgo,
primum quidem dimicare cum tuo fratre;
et illum vel me oportet mori : simplex oratio *est*.
Quod si non opponat in pugna pedem pedi,
sed fame nos *ad* tumulum supplices expugnare conetur,
interficere decrevi hanc, et deinde meum
ad hepar adigere gladium hunc ancipitem
in dorso hujus sepulcri, ut sanguinis fluxus
distillet in sepulcrum : jacebimus autem
mortui ambo unâ supra hoc politum sepulcrum,
perpetuus dolor tibi, et probrum tuo patri.
Non enim ducet hanc neque frater tuus,
nec alius quisquam : sed ego abducam eam,
si non possum domum, at saltem ad mortuos.
Quid ista *dico*? si ad femineam mollitiem lacrimans me [converterem,
miserandus essem potius, quam strenuus.
Interfice, si videtur tibi : non inglorium enim *me* interficies :
imo vero potius obtempera meis verbis,
ut sis justa, et ego accipiam *meam* conjugem.

CHORUS.

Penes te *est*, o puella, judicare hanc litem.
Sic autem decerne, ut omnibus placeas.

THEONOE.

Ego sic sum a natura, ut amem pietatem, idque volo :
amoque me ipsam, et gloriam mei patris
non polluam, neque fratri gratiam
dabo, ex qua possim infamis videri.
Magnum enim sacrarium justitiæ mihi inest
in natura : et hoc a Nereo
habens, conabor Menelaum salvum præstare.
Quandoquidem autem Juno vult tibi benefacere,
eodem calculum feram; Cypris vero mihi
propitia quidem sit, nusquam tamen *mihi* adstitit;
sed conabor semper manere virgo.
Quæ vero ad hoc sepulcrum expromsisti ad patrem meum,
nobis hic idem sermo est : injuste faciam,
si non reddam; etenim et ille, si viveret,
reddidisset tibi hanc ut haberes, et huic te :
vindicta namque est horum et apud inferos
et superos homines omnes. Anima *enim*
defunctorum non vivit quidem, sensum tamen habet
immortalem, in immortalem ætherem evecta.
Ut igitur *rem* conficiam paucis, tacebo
quæ me suppliciter rogastis, neque stultitiæ

ξύμβουλος ἔσομαι τοῦ κασιγνήτου ποτέ.
Εὐεργετῶ γὰρ κεῖνον οὐ δοκοῦσ' ὅμως,
ἐκ δυσσεβείας ὅσιον εἰ τίθημί νιν.
Αὐτοὶ μὲν οὖν τιν' ἔξοδόν γ' εὑρίσκετε,
ἐγὼ δ' ἀποστᾶσ' ἐκποδὼν σιγήσομαι.
Ἐκ τῶν θεῶν δ' ἄρχεσθε, χἰκετεύετε
τὴν μέν σ' ἐᾶσαι πατρίδα νοστῆσαι Κύπριν,
Ἥρας δὲ τὴν ἔννοιαν ἐν ταὐτῷ μένειν,
ἣν ἐς σὲ καὶ σὸν πόσιν ἔχει σωτηρίας.
Σὺ δ', ὦ θανών μοι πάτερ, ὅσον γ' ἐγὼ σθένω,
οὔποτε κεκλήσει δυσσεβὴς ἀντ' εὐσεβοῦς.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐδείς ποτ' εὐτύχησεν ἔκδικος γεγώς,
ἐν τῷ δικαίῳ δ' ἐλπίδες σωτηρίας.

ΕΛΕΝΗ.

Μενέλαε, πρὸς μὲν παρθένου σεσώσμεθα.
Τοὐνθένδε δὴ σὲ τοὺς λόγους φέροντα χρὴ
κοινὴν ξυνάπτειν μηχανὴν σωτηρίας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἄκουε δή νυν· χρόνιος εἶ κατὰ στέγας,
καὶ ξυντέθραψαι προσπόλοισι βασιλέως.

ΕΛΕΝΗ.

Τί τοῦτ' ἔλεξας; εἰσφέρεις γὰρ ἐλπίδας,
ὡς δή τι δράσων χρηστὸν ἐς κοινόν γε νῷν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Πείσειας ἄν τιν' οἵτινες τετραζύγων
ὄχων ἀνάσσουσ' ὥστε νῷν δοῦναι δίφρους;

ΕΛΕΝΗ.

Πείσαιμ' ἄν· ἀλλὰ τίνα φυγὴν φευξούμεθα,
πεδίων ἄπειροι βαρβάρου τ' ὄντες χθονός;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἀδύνατον εἶπας. Φέρε, τί δ', εἰ κρυφθεὶς δόμοις
κτάνοιμ' ἄνακτα τῷδε διστόμῳ ξίφει;

ΕΛΕΝΗ.

Οὐκ ἄν σ' ἀνάσχοιτ' οὐδὲ σιγήσειεν ἂν
μέλλοντ' ἀδελφὴ σύγγονον κατακτανεῖν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἀλλ' οὐδὲ μὴν ναῦς ἔστιν ᾗ σωθεῖμεν ἂν
φεύγοντες· ἣν γὰρ εἴχομεν θάλασσ' ἔχει.

ΕΛΕΝΗ.

Ἄκουσον, ἤν τι καὶ γυνὴ λέξῃ σοφόν.
Βούλει λέγεσθαι μὴ θανὼν λόγῳ θανεῖν;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Κακὸς μὲν ὄρνις· εἰ δὲ κερδανῶ λέγων,
ἕτοιμός εἰμι, μὴ θανὼν, λόγῳ θανεῖν.

ΕΛΕΝΗ.

Καὶ μὴν γυναικείοις ἂν οἰκτισαίμεθα
κουραῖσι καὶ θρήνοισι πρὸς τὸν ἀνόσιον.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Σωτηρίας δὲ τοῦτ' ἔχει τί νῷν ἄκος;
παλαιότης γὰρ τῷ λόγῳ γ' ἔνεστί τις.

ΕΛΕΝΗ.

Ὡς δὴ θανόντα σ' ἐνάλιον κενῷ τάφῳ
θάψαι τύραννον τῆσδε γῆς αἰτήσομαι.

---

fratris unquam adjutrix ero.
Afficio enim eum beneficio, tametsi non videar,
ex impietate si pium ipsum faciam.
Vos igitur ipsi invenite *ex difficultatibus* exitum aliquem:
ego vero e medio recedens, tacebo.
Verum incipite a diis, et supplices rogate
Venerem quidem, ut permittat te redire in patriam
Junonis vero sententia ut eadem maneat,
quam habet de salute tua et mariti tui.
Tu vero, o pater meus qui defunctus es, quantum quidem [ego possum,
nunquam vocaberis impius pro pio.

CHORUS.

Nemo unquam injustus fortunatus fuit;
sed in justa causa spes *est* salutis.

HELENA.

Menelae, servati quidem sumus quod ad virginem.
Quod vero reliquum est, jam oportet te rationibus *in medium* collatis,
communem salutis *parandæ* viam *mecum* excogitare.

MENELAUS.

Audi igitur: *tu* diu fuisti in *hac* domo,
et cum famulis regis convixisti.

HELENA.

Quare hoc dixisti? affers nimirum spem,
quasi scilicet aliquid boni facturus in commune nobis.

MENELAUS.

Persuaderene poteris alicui *eorum*, qui quadrijugis
vehiculis præsunt, ut nobis det currum?

HELENA.

Persuadere possum: sed quo modo fugiemus,
qui sumus imperiti camporum et terræ barbaricæ?

MENELAUS.

Arguisti rem *esse* impossibilem. Age, quid vero, si occultatus in ædibus,
interficiam regem hoc ancipiti gladio?

HELENA.

Non pateretur te neque taceret
soror, si fratrem interfecturus esses.

MENELAUS.

At neque navis *nobis* est, qua servari possimus
fugientes: quam enim habebamus, mare *nunc* habet.

HELENA.

Audi, si quid et mulier dixerit sapienter.
Vis dici mortuus verbis, *revera* non mortuus?

MENELAUS.

Malum quidem *est* omen; si quid tamen lucrabor *hoc* dicens,
paratus sum verbis mori, non mortuus *reapse*.

HELENA.

Atqui planctum edam muliebri
tonsura et lamentationibus apud impium *regem*.

MENELAUS.

Quod vero res ista nobis remedium habet salutis?
nam cati aliquid huic sermoni inest.

HELENA.

Quasi nimirum in mari mortuum te cenotaphio
condendi veniam ab hujus agri tyranno petam.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Καὶ δὴ παρεῖκεν· εἶτα πῶς ἄνευ νεὼς
σωθησόμεσθα κενοταφοῦντ' ἐμὸν δέμας;

ΕΛΕΝΗ.

Δοῦναι κελεύσω πορθμίδ', ᾗ καθήσομεν
κόσμον τάφῳ σῷ πελαγίας ἐς ἀγκάλας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ὡς εὖ τόδ' εἶπας, πλὴν ἕν· εἰ χέρσῳ ταφὰς
θεῖναι κελεύει σ', οὐδὲν ἡ σκῆψις φέρει.

ΕΛΕΝΗ.

Ἀλλ' οὐ νομίζειν φήσομεν καθ' Ἑλλάδα
χέρσῳ καλύπτειν τοὺς θανόντας ἐναλίους.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Τοῦτ' αὖ κατορθοῖς· εἶτ' ἐγὼ συμπλεύσομαι
καὶ συγκαθήσω κόσμον ἐν ταὐτῷ σκάφει;

ΕΛΕΝΗ.

Σὲ καὶ παρεῖναι δεῖ μάλιστα τούς τε σοὺς
πλωτῆρας, οἵπερ ἔφυγον ἐκ ναυαγίας.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Καὶ μὴν ἐάνπερ ναῦν ἐπ' ἀγκύρας λάβω,
ἀνὴρ παρ' ἄνδρα στήσεται ξιφηφόρος.

ΕΛΕΝΗ.

Σὲ χρὴ βραβεύειν πάντα· πόμπιμοι μόνον
λαίφει πνοαὶ γένοιντο καὶ νεὼς δρόμος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Ἔσται· πόνους γὰρ δαίμονες παύσουσί μου.
Ἀτὰρ θανόντα τοῦ μ' ἐρεῖς πεπυσμένη;

ΕΛΕΝΗ.

Σοῦ· καὶ μόνος γε φάσκε διαφυγεῖν μόρον
Ἀτρέως πλέων σὺν παιδὶ, καὶ θανόνθ' ὁρᾶν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Καὶ μὴν τάδ' ἀμφίβληστρα σώματος ῥάκη
ξυμμαρτυρήσει ναυτικῶν ἐρειπίων.

ΕΛΕΝΗ.

Ἐς καιρὸν ἦλθε, τότε δ' ἄκαιρ' ἀπώλλυτο.
Τὸ δ' ἄθλιον κεῖν' εὐτυχὲς τάχ' ἂν πέσοι.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Πότερα δ' ἐς οἴκους σοὶ συνεισελθεῖν με χρὴ,
ἢ πρὸς τάφῳ τῷδ' ἥσυχοι καθώμεθα;

ΕΛΕΝΗ.

Αὐτοῦ μέν'· ἢν γὰρ καί τι πλημμελές σε δρᾷ,
τάφος σ' ὅδ' ἂν ῥύσαιτο φάσγανόν τε σόν.
Ἐγὼ δ' ἐς οἴκους βᾶσα βοστρύχους τεμῶ,
πέπλων τε λευκῶν μέλανας ἀνταλλάξομαι,
παρῇδί τ' ὄνυχα φόνιον ἐμβαλῶ χροός.
Μέγας γὰρ ἀγὼν, καὶ βλέπω δύο ῥοπάς·
ἢ γὰρ θανεῖν δεῖ μ', ἢν ἁλῶ τεχνωμένη,
ἢ πατρίδα τ' ἐλθεῖν καὶ σὸν ἐκσῶσαι δέμας.
Ὦ πότνι', ἣ δίοισιν ἐν λέκτροις πίτνεις,
Ἥρα, δύ' οἰκτρὼ φῶτ' ἀνάψυξον πόνων,
αἰτούμεθ', ὀρθὰς ὠλένας πρὸς οὐρανὸν
ῥιπτοῦνθ', ἵν' οἰκεῖς ἀστέρων ποικίλματα.
Σύ θ', ἣ 'πὶ τὠμῷ κάλλος ἐκτήσω γάμῳ,
κούρη Διώνης, Κύπρι, μή μ' ἐξεργάσῃ.

MENELAUS.

Fac autem eum concessisse : deinde quomodo sine navi
salvi evademus, condentes corpus meum cenotaphio?

HELENA.

Navim dare hortabor, qua demittemus
ornatum ad tuam sepulturam in ulnas maris.

MENELAUS.

Quam bene hoc dixisti! præter *illud* unum : si *in* terra se-
facere te jubeat, commentum nihil prodest. [pulturam

HELENA.

At non moris esse in Græcia dicemus
terra condere eos, qui in mari perierunt.

MENELAUS.

Hoc iterum bene dixisti : deinde ego una navigabo,
et simul demittam ornatum in eadem navi?

HELENA.

Te adesse oportet in primis et tuos
socios navigationis, qui evaserunt ex naufragio.

MENELAUS.

Atqui quando navim in ancoris *stantem* accepero,
stabit vir juxta virum armatus gladio.

HELENA.

Te oportet omnia *ista* moderari : tantum secundi
flatus sint velo et navis cursus.

MENELAUS.

Fient *hæc :* laboribus enim meis dii finem facient.
Sed ex quo dices audivisse me esse mortuum?

HELENA.

Ex te : et solum etiam dic te evasisse fatum,
navigantem cum filio Atrei, et vidisse eum mori.

MENELAUS.

Atque hi panni corporis *mei* vestimenta
ex navis ruinis servati unà fidem facient.

HELENA. [*vestes* perdebantur.

Commode *isti* venerunt : tunc vero incommode *priores*
Sed calamitas illa fortasse in bonum recidet.

MENELAUS.

Utrum vero tecum in ædes una ingredi me oportet,
an tranquilli sedeamus ad hoc sepulcrum?

HELENA.

Mane hic : nam si adeo quid violentius in te voluerit agere,
hoc sepulcrum tuebitur te et tuus ensis.
At ego ingressa domum, præcidam comam,
et pro candidis vestibus nigras induam,
genæque immittam corpus cruentantes ungues.
Magnum namque periculum *est*, et video duo momenta :
aut enim oportet me mori, si deprehensa fuero *aliquid*
aut redire in patriam et servare tuum corpus. [machinari;
O veneranda, quæ jaces in lecto Jovis,
Juno, duos miseros homines recrea a laboribus,
oramus, recta brachia ad cœlum
jactantes, ubi habitas inter splendida astra. [adepta es,
Et tu, quæ palmam pulcritudinis pretio mearum nuptiarum
Venus, filia Diones, ne me perdas.

Ἅλις δὲ λύμης, ἥν μ' ἐλυμήνω πάρος,
τοὔνομα παρασχοῦσ', οὐ τὸ σῶμ', ἐν βαρβάροις.
Θανεῖν δ' ἔασόν μ', εἰ κατακτεῖναι θέλεις,
ἐν γῇ πατρῴᾳ. Τί ποτ' ἄπληστος εἶ κακῶν,
ἔρωτας, ἀπάτας δόλιά τ' ἐξευρήματα
ἀσκοῦσα φίλτρα θ' αἱματηρὰ δωμάτων;
Εἰ δ' ἦσθα μετρία, τἄλλα γ' ἡδίστη θεῶν
πέφυκας ἀνθρώποισιν· οὐκ ἄλλως λέγω.

ΧΟΡΟΣ.

Σὲ τὰν ἐναυλείοις ὑπὸ δενδροκόμοις Στρ. α'
μουσεῖα καὶ θάκους ἐνίζουσαν ἀναβοάσω,
σὲ τὰν ἀοιδοτάταν
ὄρνιθα μελῳδὸν ἀηδόνα δακρυόεσσαν,
ἔλθ', ὦ διὰ ξουθᾶν γενύων ἐλελιζομένα,
θρήνοις ἐμοῖς ξυνεργὸς,
Ἑλένας μελέας πόνους
τὸν Ἰλιάδων τ' ἀεί-
δουσα δακρυόεντα πόνον
Ἀχαιῶν ὑπὸ λόγχαις,
ὅτ' ἔμολεν, ἔμολε, πεδία βαρβάρῳ πλάτᾳ
ὃς ἔδραμε ῥόθια, μέλεα Πριαμίδαις ἄγων
Λακεδαίμονος ἄπο λέχεα
σέθεν, ὦ Ἑλένα, Πάρις αἰνόγαμος
πομπαῖσιν Ἀφροδίτας.
Πολλοὶ δ' Ἀχαιῶν ἐν δορὶ καὶ πετρίναις Ἀντ. α'
ῥιπαῖσιν ἐκπνεύσαντες ᾅδαν μέλεον ἔχουσιν,
τάλαιναν ὧν ἀλόχων
κείραντες ἔθειραν· ἄνυμφα δὲ μέλαθρα κεῖται·
πολλοὺς δὲ πυρσεύσας φλογερὸν σέλας ἀμφιρύταν
Εὔβοιαν εἷλ' Ἀχαιῶν
μονόκωπος ἀνὴρ, πέτραις
Καφηρίσιν ἐμβαλὼν,
Αἰγαίαις τ' ἐνάλοις ἀκταῖς
δόλιον ἀστέρα λάμψας.
Ἀλίμενα δ' ὄρεα μέλεα, βαρβάρου στολᾶς
ὅτ' ἔσυτο πατρίδος ἀποπρὸ χειμάτων πνοᾷ
τέρας οὐ τέρας; ἀλλ' ἔριν
Δαναῶν νεφέλας ἐπὶ ναυσὶν ἄγων
εἴδωλον ἱερὸν Ἥρας.
Ὅ τι θεὸς, ἢ μὴ θεὸς, ἢ τὸ μέσον, Στρ. β'
τίς φησιν ἐρευνήσας
βροτῶν μακρότατον πέρας εὑ-
ρεῖν, ὃς τὰ θεῶν ἐσορᾷ
δεῦρο καὶ αὖθις ἐκεῖσε
καὶ πάλιν ἀντιλόγοις
πηδῶντ' ἀνελπίστοις τύχαις;
Σὺ Διὸς ἔφυς, ὦ Ἑλένα, θυγάτηρ·
πτανὸς γὰρ ἐν κόλποις σε Λή-
δας ἐτέκνωσε πατήρ·
κᾆτ' ἰαχήθης καθ' Ἑλλανίαν
ἄδικος, προδότις, ἄπιστος, ἄθεος· οὐδ' ἔχω
τί τὸ σαφὲς ὅ τι ποτ' ἐν βροτοῖς.
Τὸ θεῶν ἔπος δ' ἀλαθὲς εὗρον.
Ἄφρονες, ὅσοι τὰς ἀρετὰς πολέμῳ Ἀντ. β'

Satis enim damni, quo me antea affecisti,
nomen *meum* tradens inter barbaros, non corpus.
Sine vero me mori, si vis *me* occidere,
in patria. Cur tandem es inexplebilis malorum,
amores, fraudes, et dolosa inventa
exercens, et illecebras domos cæde implentes?
Quod si moderata esses, *in* cæteris suavissima dearum
hominibus es : non aliter dico.

CHORUS.

Te habitaculis sub frondosis
sedentem in museis et sedibus vocabo,
te maxime musicam
avem, canoram lusciniam flebilem :
veni, quæ modularis per flavas genas,
socia meis lamentationibus,
Helenæ miseræ labores
Iliadumque ca-
nens lacrimabilem ærumnam
per hastas Græcorum,
quando venit, venit, qui barbarico remigio [ducens
per campos *maris* strepentes ruit, funestum Priamidis ad-
ab Lacedæmone connubium
tuum, o Helena, Paris, infaustus sponsus,
ductu Veneris.
Multi autem Græcorum hastis et saxorum
jactibus exspirantes mortem miseram habent,
tonderi facientes conjugum suarum
miseram comam; et sponsis vacuæ jacent ædes.
Multos quoque, illustrans ardenti lumine circumfluam
Eubœam, Achivos perdidit
uniremis (*solitarius navigans*) vir (*Nauplius*), rupibus
Caphareis impulsos,
Ægarumque marinis littoribus
accendens dolosam stellam. [longe
Importuosi autem *fuere* montes (*Malcæ?*) funesti, quum
a patria procellarum flatu aberravit (*Menelaus*), barbaro ves-
monstrum non monstrum, sed contentionis causam [titu
Græcis, ex nebula conflatum simulacrum sacrum
Junonis, in navibus secum ducebat. [dium,
Quid deus *sit* aut *quid* non deus, aut *quoddam* interme-
quis hominum affirmet, scrutatus
ultimos fines, se invenisse,
qui numen divinum aspicit
huc et rursus illuc
et iterum contrariis
insperatis casibus resultans?
Tu Jove nata es, o Helena :
volucris enim in sinu te Le-
dæ genuit pater :
et tamen infamata es per Græciam
tanquam injuriosa, proditrix, perfida, impia : nec scio
quid tandem certum existimandum sit apud homines.
At deorum verbum verum *esse* reperi.
Insani *estis*, quotquot virtutis laudem bello

κτᾶσθ', ἐν δορὸς ἀλκαίου
λόγχαισιν καταπαυόμενοι
πόνους θνατῶν ἀμαθῶς.
Εἰ γὰρ ἅμιλλα κρινεῖ νιν
αἵματος, οὔποτ' ἔρις
λείψει κατ' ἀνθρώπων πόλεις.
Καὶ Πριαμίδος γᾶς ἔπιτνεν θαλάμοις,
ἐξὸν διορθῶσαι λόγοις
σὰν ἔριν, ὦ Ἑλένα.
Νῦν δ' οἳ μὲν Ἅδᾳ μέλονται κάτω,
τείχεα δὲ, φλογμὸς ὥστε Διὸς, ἐπέσυτο φλὸξ,
ἐπὶ δὲ πάθεα πάθεσι φέρεις
[ἀθλίοις] ἐν συμφοραῖσιν Ἰλίοισιν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Ὦ χαῖρε, πατρὸς μνῆμ'· ἐπ' ἐξόδοισι γὰρ
ἔθαψα Πρωτεῦ σ' ἕνεκ' ἐμῆς προσρήσεως·
ἀεὶ δέ σ' ἐξιών τε κεἰσιὼν δόμους
Θεοκλύμενος παῖς ὅδε προσεννέπει, πάτερ.
Ὑμεῖς μὲν οὖν κύνας τε καὶ θηρῶν βρόχους,
δμῶες, κομίζετ' ἐς δόμους τυραννικούς·
ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν πόλλ' ἐλοιδόρησα δή·
οὐ γάρ τι θανάτῳ τοὺς κακοὺς κολάζομεν.
Καὶ νῦν πέπυσμαι φανερὸν Ἑλλήνων τινὰ
ἐς γῆν ἀφῖχθαι καὶ λεληθέναι σκοπούς,
ἤτοι κατόπτην ἢ κλοπαῖς θηρώμενον
Ἑλένην· θανεῖται δ', ἤν γε δὴ ληφθῇ μόνον.
Ἔα·
ἀλλ', ὡς ἔοικε, πάντα διαπεπραγμένα
εὕρηκα· τύμβου γὰρ κενὰς λιποῦσ' ἕδρας
ἡ Τυνδαρὶς παῖς ἐκπεπόρθμευται χθονός.
Ὠή, χαλᾶτε κλῇθρα, λύεθ' ἱππικὰς
φάτνας, ὀπαδοὶ, κἀκκομίζεθ' ἅρματα,
ὡς ἂν πόνου γ' ἕκατι μὴ λάθῃ με γῆς
τῆσδ' ἐκκομισθεῖσ' ἄλοχος, ἧς ἐφίεμαι.
Ἐπίσχετ'· εἰσορῶ γὰρ οὓς διώκομεν
παρόντας ἐν δόμοισι κοὐ πεφευγότας.
Αὕτη, τί πέπλους μέλανας ἐξῆψω χροὸς
λευκῶν ἀμείψασ', ἔκ τε κρατὸς εὐγενοῦς
κόμας σίδηρον ἐμβαλοῦσ' ἀπέθρισας,
χλωροῖς τε τέγγεις δάκρυσι σὴν παρηίδα
κλαίουσα; πότερον ἐννύχοις πεπεισμένη
στένεις ὀνείροις, ἢ φάτιν τιν' οἴκοθεν
κλύουσα λύπῃ σὰς διέφθαρσαι φρένας;

ΕΛΕΝΗ.

Ὦ δέσποτ', ἤδη γὰρ τόδ' ὀνομάζω σ' ἔπος,
ὄλωλα· φροῦδα τἀμὰ κοὐδέν εἰμ' ἔτι.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Ἐν τῷ δὲ κεῖσαι συμφορᾶς; τίς ἡ τύχη;

ΕΛΕΝΗ.

Μενέλαος, οἴμοι, πῶς φράσω; τέθνηκέ μοι.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Οὐδέν τι χαίρω σοῖς λόγοις, τὰ δ' εὐτυχῶ.
Πῶς οἶσθα; μῶν σοι Θεονόη λέγει τάδε;

comparatis, hastæ bellatricis
cuspide dirimentes
miseras lites mortalium stulte.
Si enim ipsas decernet certamen
sanguinis, nunquam contentio
desinet in hominum urbibus.
Etiam telluris Priameiæ invaserunt (*rixæ cruentæ*) thalamos,
cum liceret componere verbis
litem de te, o Helena.
Nunc vero hi quidem (*Trojani*) Orco commissi sunt apud inferos,
mœnia autem, fulmen velut Jovis, invasit flamma,
et clades supra clades affers
in [miseris] calamitatibus Trojanis.

THEOCLYMENUS.

O salve, patris sepulcrum : in exitu enim *domus*
te sepelii, Proteu, propter meam salutationem :
semper enim te, egrediens et ingrediens domum,
Theoclymenus filius hic *tuus* affatur, pater.
Vos quidem canes et ferarum retia,
famuli, ferte in domum regiam :
ego autem me ipsum sæpe jam vituperavi;
nequaquam enim morte malos mulctamus.
Et nunc audivi quendam Græcum palam
in terram *hanc* advenisse, et fefellisse speculatores,
sive sit explorator, aut furto captare tentet
Helenam : sed morietur, si modo fuerit comprehensus.
Age.
Sed, ut videtur, omnia peracta *jam ab eo*
invenio : nam relicta vacua sede sepulcri,
Tyndarei filia, navigio discessit ex *hac* terra.
Ohe, laxate claustra, solvite equorum
præsepia, ministri, et educite currus,
ut ne me fallat, saltem quoad *meam* operam, ex terra
hac ablata conjux, quam expeto.
Manete : video enim quam persequimur
adesse in ædibus, nec effugisse.
Heus tu, quare induisti nigras vestes corpore,
mutatis albis, et a generoso capite
crines demessuisti immisso ferro,
et rigas tuas genas uberibus lacrimis
plorans? utrum persuasa nocturnis
somniis gemis, an fama aliqua domo
accepta, dolore conficis animum tuum?

HELENA.

O domine, jam enim te hoc nomine appello,
perii : res meæ perditæ, et nihil sum amplius.

THEOCLYMENUS.

In qua vero calamitate versaris? quis est casus?

HELENA.

Menelaus, hei mihi, quomodo dicam? mortuus est mihi.

THEOCLYMENUS.

Nullo modo lætor tuo nuncio, sed *tamen* ab altera parte sum felix.
Quomodo novisti? an tibi Theonoe hoc dixit?

ΕΛΕΝΗ.
Κείνη τέ φησιν ὅ τε παρὼν, ὅτ' ὤλλυτο.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ἥκει γὰρ ὅστις καὶ τάδ' ἀγγέλλει σαφῆ;
ΕΛΕΝΗ.
Ἥκει· μόλοι γὰρ ὡς ἐγὼ χρῄζω μολεῖν.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Τίς ἐστί; ποῦ 'στιν; ἵνα σαφέστερον μάθω.
ΕΛΕΝΗ.
Ὅδ', ὃς κάθηται τῷδ' ὑποπτήξας τάφῳ.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ἄπολλον, ὡς ἐσθῆσι δυσμόρφῳ πρέπει.
ΕΛΕΝΗ.
Οἴμοι δοκῶ μὲν κἀμὸν ὧδ' ἔχειν πόσιν.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ποδαπὸς δ' ὅδ' ἀνὴρ καὶ πόθεν κατέσχε γῆν;
ΕΛΕΝΗ.
Ἕλλην, Ἀχαιῶν εἷς, ἐμῷ σύμπλους πόσει.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Θανάτῳ δὲ ποίῳ φησὶ Μενέλεων θανεῖν;
ΕΛΕΝΗ.
Οἰκτρότατον ὑγροῖς ἐν κλυδωνίοις ἁλός.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ποῦ βαρβάροισι πελάγεσιν ναυσθλούμενον;
ΕΛΕΝΗ.
Λιβύης ἀλιμένοις ἐκπεσόντα πρὸς πέτραις.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Καὶ πῶς ὅδ' οὐκ ὄλωλε κοινωνῶν πλάτης;
ΕΛΕΝΗ.
Ἐσθλῶν κακίους ἐνίοτ' εὐτυχέστεροι.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Λιπὼν δὲ ναὸς ποῦ πάρεστιν ἔκβολα;
ΕΛΕΝΗ.
Ὅπου κακῶς ὄλοιτο, Μενέλεως δὲ μή.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ὄλωλ' ἐκεῖνος· ἦλθε δ' ἐν ποίῳ σκάφει;
ΕΛΕΝΗ.
Ναῦταί σφ' ἀνεῖλον ἐντυχόντες, ὡς λέγει.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ποῦ δὴ τὸ πεμφθὲν ἀντὶ σοῦ Τροίᾳ κακόν;
ΕΛΕΝΗ.
Νεφέλης λέγεις ἄγαλμ'; ἐς αἰθέρ' οἴχεται.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ὦ Πρίαμε καὶ γῆ Τρῳάς, ὡς ἔρρεις μάτην.
ΕΛΕΝΗ.
Κἀγὼ μετέσχον Πριαμίδαις δυσπραξίας.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Πόσιν δ' ἄθαπτον ἔλιπεν ἢ κρύπτει χθονί;
ΕΛΕΝΗ.
Ἄθαπτον· οἲ 'γὼ τῶν ἐμῶν τλήμων κακῶν.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Τῶνδ' οὕνεκ' ἔτεμες βοστρύχους ξανθῆς κόμης;
ΕΛΕΝΗ.
Φίλος γάρ ἐστιν, ὅς ποτ' ἐστὶν, ἐνθάδ' ὤν.

HELENA.
Et illa dicit, et qui fuit præsens, quum *ille* peribat.
THEOCLYMENUS.
Venitne aliquis qui hæc etiam certo nunciet?
HELENA.
Venit : utinam nempe venerit sic ut ego venisse cupio.
THEOCLYMENUS.
Quis est? ubi est? ut certius sciam.
HELENA.
Hic *est*, qui sedet trepidans ad hoc monumentum.
THEOCLYMENUS.
O Apollo, quam fœdo vestitu conspicuus est!
HELENA.
Hei mihi, videor mihi et meum maritum sic se habere.
THEOCLYMENUS.
Cujas autem *est* iste vir, et unde appulit ad *hanc* terram?
HELENA.
Græcus, unus ex Achivis, qui navigavit cum marito meo.
THEOCLYMENUS.
Quo autem mortis genere ait Menelaum periisse?
HELENA.
Miserrimo, humidis in fluctibus maris.
THEOCLYMENUS.
Ubi navigantem in mari barbaro?
HELENA.
Libyæ importuosa ad saxa ejectum.
THEOCLYMENUS.
At quomodo hic non periit, cum eadem navi vectus sit?
HELENA.
Mali interdum *sunt* fortunatiores bonis.
THEOCLYMENUS.
Ubi vero navis fragmenta *huc* profectus reliquit?
HELENA.
Ubi utinam male periisset, non autem Menelaus.
THEOCLYMENUS.
Periit *ergo* ille: sed in qua navi venit *iste*?
HELENA.
Nautæ eum casu incidentes receperunt, ut dicit.
THEOCLYMENUS.
Ubi vero est malum illud pro te ad Trojam missum?
HELENA.
Simulacrum nubis dicis? abiit in aerem.
THEOCLYMENUS.
O Priame et terra Trojana, ut frustra periisti!
HELENA.
Et ego sum particeps calamitatis Trojanorum.
THEOCLYMENUS.
Reliquitne maritum *tuum* insepultum, an vero condidit [terra?
HELENA.
Insepultum *reliquit* : heu me miseram propter mea mala!
THEOCLYMENUS.
Hujusne rei causa secuisti cincinnos flavæ comæ?
HELENA.
Carus enim est, qualiscunque tandem est, ibi versans.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ὀρθῶς μὲν ἥδε συμφορὰ δακρύεται;
ΕΛΕΝΗ.
Ἐν εὐμαρεῖ γοῦν σὴν κασιγνήτην λαθεῖν;
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Οὐ δῆτα. Πῶς οὖν; τόνδ' ἔτ' οἰκήσεις τάφον;
ΕΛΕΝΗ.
Τί κερτομεῖς με, τὸν θανόντα δ' οὐκ ἐᾷς;
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Πιστὴ γὰρ εἶ σὺ σῷ πόσει φεύγουσά με.
ΕΛΕΝΗ.
Ἀλλ' οὐκέτ'· ἤδη δ' ἄρχε τῶν ἐμῶν γάμων.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Χρόνια μὲν ἦλθες, ἀλλ' ὅμως αἰνῶ τάδε.
ΕΛΕΝΗ.
Οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον; τῶν πάρος λαθώμεθα.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ἐπὶ τῷ; χάρις γὰρ ἀντὶ χάριτος ἐλθέτω.
ΕΛΕΝΗ.
Σπονδὰς τέμωμεν καὶ διαλλάχθητί μοι.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Μεθίημι νεῖκος τὸ σὸν, ἴτω δ' ὑπόπτερον.
ΕΛΕΝΗ.
Πρός νύν σε γονάτων τῶνδ', ἐπείπερ εἶ φίλος,
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Τί χρῆμα θηρῶσ' ἱκέτις ὠρέχθης ἐμοῦ;
ΕΛΕΝΗ.
τὸν κατθανόντα πόσιν ἐμὸν θάψαι θέλω.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Τί δ'; ἔστ' ἀπόντων τύμβος; ἢ θάψεις σκιάν;
ΕΛΕΝΗ.
Ἕλλησίν ἐστι νόμος, ὃς ἂν πόντῳ θάνῃ,
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Τί δρᾶν; σοφοί τοι Πελοπίδαι τὰ τοιάδε.
ΕΛΕΝΗ.
κενοῖσι θάπτειν ἐν πέπλων ὑφάσμασιν.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Κτέριζ'· ἀνίστη τύμβον οὗ χρήζεις χθονός.
ΕΛΕΝΗ.
Οὐχ ὧδε ναύτας ὀλομένους τυμβεύομεν.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Πῶς δαί; λέλειμμαι τῶν ἐν Ἕλλησιν νόμων.
ΕΛΕΝΗ.
Ἐς πόντον ὅσα χρὴ νέκυσιν ἐξορμίζομεν.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Τί σοι παράσχω δῆτα τῷ τεθνηκότι;
ΕΛΕΝΗ.
Οὐκ οἶδ'· ἐγὼ δ' ἄπειρος, εὐτυχοῦσα πρίν.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ὦ ξένε, λόγων μὲν κληδόν' ἤνεγκας φίλην.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Οὔκουν ἐμαυτῷ γ' οὐδὲ τῷ τεθνηκότι.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Πῶς τοὺς θανόντας θάπτετ' ἐν πόντῳ νεκρούς;

THEOCLYMENUS.
Verene hæc calamitas *tibi* deploratur?
HELENA.
Facile scilicet *est* tuam sororem latere?
THEOCLYMENUS.
Nequaquam. Quid igitur? hoc sepulcrum ultra habitabis?
HELENA.
Quid me verbis lacessis, nec omittis mortuum?
THEOCLYMENUS.
Fida nempe es tu tuo marito, fugiens me.
HELENA.
Sed non amplius *te fugiam* : jam arbiter sis mearum nu- [ptiarum.
THEOCLYMENUS.
Sero quidem accessisti; sed tamen hoc laudo.
HELENA.
Scis igitur quid facias? priora obliviscamur.
THEOCLYMENUS.
Qua conditione? gratia namque pro gratia rependatur.
HELENA.
Fœdus faciamus et reconcilieris mihi.
THEOCLYMENUS.
Dimitto indignationem adversus te *susceptam*, et abeat in [auras.
HELENA.
Per igitur te hæc genua *oro*, quoniam es amicus,
THEOCLYMENUS.
Quam rem expetens supplex me apprehendisti?
HELENA.
defunctum maritum meum sepelire volo.
THEOCLYMENUS.
Quid vero? estne absentium sepultura? an sepelies um- [bram?
HELENA.
Apud Græcos mos est, si quis in mari mortuus est,
THEOCLYMENUS.
Quid facere? Pelopidæ profecto *sunt* callidi in talibus.
HELENA.
in vacuis sepelire peplis textis.
THEOCLYMENUS.
Fac funus : excita tumulum, ubi volueris, in agro.
HELENA.
Non sic nautas sepelimus qui obierunt.
THEOCLYMENUS.
Quomodo igitur? ignarus sum instituti Græcorum.
HELENA.
In mare quidquid oportet mortuis dimittimus.
THEOCLYMENUS.
Quid igitur vis tibi exhibeam pro mortuo?
HELENA.
Nescio : ego enim *sum* imperita *istorum*, quum prius fuerim [felix.
THEOCLYMENUS.
O hospes, gratum quidem nuncium attulisti.
MENELAUS.
Non saltem mihi neque mortuo.
THEOCLYMENUS.
Quomodo sepelitis mortuos, qui in mari perierunt?

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ὡς ἂν παρούσης οὐσίας ἕκαστος ᾖ.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Πλούτου λέγ' οὕνεχ' ὅ τι θέλεις ταύτης χάριν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Προσφάζεται μὲν αἷμα πρῶτα νερτέροις.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Τίνος; σύ μοι σήμαινε, πείσομαι δ' ἐγώ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Αὐτὸς σὺ γίγνωσκ'· ἀρκέσει γὰρ ἂν διδῷς.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ἐν βαρβάροις μὲν ἵππον ἢ ταῦρον νόμος.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Διδούς γε μὲν δὴ, δυσγενὲς μηδὲν δίδου.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Οὐ τῶνδ' ἐν ἀγέλαις ὀλβίαις σπανίζομεν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Καὶ στρωτὰ φέρεται λέκτρα σώματος κενά.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ἔσται· τί δ' ἄλλο προσφέρειν νομίζεται;
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Χαλκήλαθ' ὅπλα· καὶ γὰρ ἦν φίλος δορί.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ἄξια τάδ' ἔσται Πελοπιδῶν ἃ δώσομεν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Καὶ τἄλλ' ὅσα χθὼν καλὰ φέρει βλαστήματα.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Πῶς οὖν; ἐς οἶδμα τίνι τρόπῳ καθίετε;
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ναῦν δεῖ παρεῖναι κἀρετμῶν ἐπιστάτας.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Πόσον δ' ἀπείργει μῆκος ἐκ γαίας δόρυ;
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ὥστ' ἐξορᾶσθαι ῥόθια χερσόθεν μόλις.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Τί δὴ τόδ' Ἑλλὰς νόμιμον ἐκ τίνος σέβει;
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ὡς μὴ πάλιν γῇ λύματ' ἐκβάλλῃ κλύδων.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Φοίνισσα κώπη ταχύπορος γενήσεται.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Καλῶς ἂν εἴη, Μενέλεῴ τε πρὸς χάριν.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Οὐκοῦν σὺ χωρὶς τῆσδε δρῶν ἀρκεῖς τάδε;
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Μητρὸς τόδ' ἔργον ἢ γυναικὸς ἢ τέκνων.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ταύτης ὁ μόχθος, ὡς λέγεις, θάπτειν πόσιν.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ἐν εὐσεβεῖ γοῦν νόμιμα μὴ κλέπτειν νεκρῶν.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ἴτω· πρὸς ἡμῶν ἄλοχον εὐσεβῆ τρέφειν.
Ἐλθὼν δ' ἐς οἴκους ἐξελῶ κόσμον νεκρῷ.
Καὶ σ' οὐ κεναῖσι χερσὶ γῆς ἀποστελῶ,

MENELAUS.
Prout adsunt unicuique facultates.
THEOCLYMENUS.
Dic, quod ad sumptus attinet, quicquid voles propter hanc
MENELAUS.
Primum quidem effusus prælibatur sanguis mortuis.
THEOCLYMENUS.
Cujus? tu indica mihi, ego vero obsequar.
MENELAUS.
Tu ipse statuito : sufficient enim quæcunque dederis.
THEOCLYMENUS.
Apud barbaros quidem mos *est*, equum vel taurum.
MENELAUS.
Tamen, si vis aliquid dare, nihil des degenerum.
THEOCLYMENUS.
His (*generosis*) non caremus in divitibus armentis.
MENELAUS.
Et lecti strati afferuntur corpore vacui.
THEOCLYMENUS.
Fiet : quid vero præterea afferri mos est?
MENELAUS.
Arma ænea : etenim erat amans armorum.
THEOCLYMENUS.
Digna erunt hæc Pelopidis, quæ dabimus.
MENELAUS.
Et cætera quotquot tellus pulcra profert germina (*flores*).
THEOCLYMENUS.
Quid autem? in fluctus quo modo *hæc* demittitis?
MENELAUS.
Navem oportet adesse et gubernatores remorum (*remiges*).
THEOCLYMENUS.
Quantum vero spatii navem solet sejungere a terra?
MENELAUS.
Ut vix conspici possint a terra fluctus circa navem.
THEOCLYMENUS.
Quid vero Græcia hunc morem, a quonam acceptum colit?
MENELAUS.
Ne fluctus piamenta in terram rejiciat.
THEOCLYMENUS.
Navis Phœnissa velox aderit.
MENELAUS.
Recte hoc fiet, et Menelao grate.
THEOCLYMENUS.
Tu ergo potes sine hac (*Helena*) facere ista?
MENELAUS.
Matris hoc opus *est*, aut uxoris, aut filiorum.
THEOCLYMENUS.
Hujus negotium *est*, ut dicis, sepelire maritum.
MENELAUS.
Pium certe *est* justis non defraudare mortuos.
THEOCLYMENUS.
Fiat : mei refert, conjugem piam alere.
Profectus igitur in ædes, efferam ornatum mortuo.
Dimittam etiam te ex terra non vacuis manibus.

δράσαντα τῇδε πρὸς χάριν. Φήμας δέ μοι
ἐσθλὰς ἐνεγκών γ', ἀντὶ τῆς ἀχλαινίας
ἐσθῆτα λήψει σῖτά θ', ὥστε σ' ἐς πάτραν
ἐλθεῖν, ἐπεὶ νῦν γ' ἀθλίως ἔχονθ' ὁρῶ.
Σὺ δ', ὦ τάλαινα, μὴ 'πὶ τοῖς ἀνηνύτοις
τρύχου σεαυτήν· Μενέλεως δ' ἔχει πότμον,
κοὐκ ἂν δύναιτο ζῆν ὁ κατθανὼν πόσις.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Σὸν ἔργον, ὦ νεᾶνι· τὸν παρόντα μὲν
στέργειν πόσιν χρή, τὸν δὲ μηκέτ' ὄντ' ἐᾶν·
ἄριστα γάρ σοι ταῦτα πρὸς τὸ τυγχάνον.
Ἢν δ' Ἑλλάδ' ἔλθω καὶ τύχω σωτηρίας,
παύσω ψόγου σε τοῦ πρίν, ἢν γυνὴ γένῃ
οἵαν γενέσθαι χρή σε τῷ ξυνευνέτῃ.

ΕΛΕΝΗ.

Ἔσται τάδ'· οὐδὲ μέμψεται πόσις ποτὲ
ἡμῖν· σὺ δ' αὐτὸς ἐγγὺς ὢν εἴσει τάδε.
Ἀλλ', ὦ τάλας, εἴσελθε καὶ λουτρῶν τύχε
ἐσθῆτά τ' ἐξάλλαξον. Οὐκ ἐς ἀμβολὰς
εὐεργετήσω σ'. Εὐμενέστερον γὰρ ἂν
τῷ φιλτάτῳ μοι Μενέλεῳ τὰ πρόσφορα
δρῴης ἄν, ἡμῶν τυγχάνων οἵων σε χρή.

ΧΟΡΟΣ.

Ὀρεία ποτὲ δρομάδι κώλῳ Στρ. α'
μάτηρ θεῶν ἐσύθη
ἀν' ὑλᾶντα νάπη
ποτάμιόν τε χεῦμ' ὑδάτων
βαρύβρομόν τε κῦμ' ἅλιον
πόθῳ τᾶς ἀποιχομένας
ἀρρήτου κούρας·
κρόταλα δὲ Βρόμια διαπρύσιον
ἱέντα κέλαδον ἀνεβόα·
θηρῶν δ' ἅμα ζυγίους
ζευξάσᾳ θεᾷ σατίνας
τὰν ἁρπασθεῖσαν κυκλίων
χορῶν ἔξω παρθενίων
μέτα κοῦραι ἀελλόποδες,
ἁ μὲν τόξοις Ἄρτεμις, ἁ
δ' ἔγχει γοργῶπις πάνοπλος.
Αὐγάζων δ' ἐξ οὐρανίων
* * *
ἄλλαν μοῖραν ἔκραινε.
Δρομαίων δ' ὅτε πολυπλανήτων Ἀντ. α'
μάτηρ ἔπαυσε πόνων,
μαστεύουσ' ἀπόρους
θυγατρὸς ἁρπαγὰς δολίους,
χιονοθρέμμονάς γ' ἐπέρα-
σ' Ἰδαιᾶν νυμφᾶν σκοπιάς,
ῥίπτει δ' ἐν πένθει
πέτρινα κατὰ δρία πολυνιφέα·
βροτοῖσι δ' ἄχλοα πεδία γᾶς
οὐ καρπίζουσ' ἀρότοις
λαῶν φθείρει γενεάν·

gratificantem huic. Nuncium vero mihi
faustum quia attulisti, pro sordidis pannis
vestem accipies et cibum, ut in patriam
redire possis, siquidem nunc te misero statu video.
Tu vero, o misera, ne in re irremediabili
crucia te ipsam : Menelaus enim functus est fato,
neque potest *iterum* vivere maritus tuus mortuus.

MENELAUS.

Tuum officium hoc est, o adolescentula : præsentem quidem
maritum oportet amare, exstinctum vero omittere :
optimum enim tibi hoc *est* pro præsenti rerum statu.
Quod si venero in Græciam et evasero salvus,
eximam te pristino probro, si uxor fueris
qualem esse decet te erga tuum maritum.

HELENA.

Fient hæc ; neque maritus culpabit unquam
nos ; tu vero, prope adstans, scies ista.
Verum, o miser, intra et lava corpus,
mutaque vestem. Sine mora
benefaciam tibi. Benevolentius enim
carissimo mihi Menelao justa inferiarum
facies, si consequaris a nobis quæ te *consequi* oportet.

CHORUS.

Montana quondam veloci pede
mater deorum festinavit
per silvestres saltus,
et fluviales undas aquarum,
graviterque strepentes fluctus marinos,
desiderio amissæ
non nominandæ filiæ (*Proserpinæ*) :
crepitacula vero Bacchica acutum
sonitum edentia resonabant;
simulque *ibant* cum dea vecta feris
jugalibus juncto curru,
raptam e rotundis
choreis virgineis *filiam Cereris*
quæsitum puellæ pernices,
sagittis instructa Diana,
hastaque armata truci vultu *dea* (*Minerva*).
Spectans vero e cœlestibus,
* * *
aliud fatum decernebat.
Cursoriis autem quando multivagis
mater cessavit a laboribus
quærens inventu difficilem
filiæ suæ raptum dolosum,
transiit nivosas
speculas nympharum Idæarum,
et projecit se in luctu
saxea super tesqua nivosa;
mortalibus vero terræ campos steriles factos
non fecundans arationibus,
populorum genus *fame* consumsit :

ποίμναις δ' οὐχ ἵει θαλερὰς
βοσκὰς εὐφύλλων ἑλίκων·
πόλεων δ' ἀπέλειπε βίος,
οὐδ' ἦσαν θεῶν θυσίαι,
βωμοῖς τ' ἄφλεκτοι πέλανοι·
πηγάς τ' ἀμπαύει δροσερὰς
λευκῶν ἐκβάλλειν ὑδάτων,
πένθει παιδὸς ἀλάστῳ.
Ἐπεὶ δ' ἔπαυσ' εἰλαπίνας — Στρ. β'
θεοῖς βροτείῳ τε γένει,
Ζεὺς μειλίσσων στυγίους
ματρὸς ὀργὰς ἐνέπει·
βᾶτε, σεμναὶ Χάριτες,
ἴτε, τὰν περὶ παρθένῳ
Δηοῖ θυμωσαμένᾳ
λύπαν ἀλλάξαιτ' ἀλαλᾷ,
Μοῦσαί θ' ὕμνοισι χορῶν.
Χαλκοῦ δ' αὐδὰν χθονίαν,
τύμπανά τ' ἔλαβε βυρσοτενῆ
καλλίστα τότε πρῶτα μακάρων
Κύπρις· γέλασέ τε θεὰ
δέξατό τ' εἰς χέρας
βαρύβρομον αὐλὸν
τερφθεῖσ' ἀλαλαγμῷ.
Ὧν οὐ θέμις σ' οὐθ' ὁσία, — Ἀντ. β'
ἐπύρωσας ἐν θαλάμοις·
μῆνιν δ' εἶχες μεγάλας
ματρὸς, ὦ παῖ, θυσίας
οὐ σεβίζουσα θεοῖς.
Μέγα τοι δύναται νεβρῶν
παμποίκιλοι στολίδες,
κισσοῦ τε στεφθεῖσα χλόα
νάρθηκας εἰς ἱεροὺς,
ῥόμβου θ' εἱλισσομένα
κύκλιος ἔνοσις αἰθερία,
βακχεύουσά τ' ἔθειρα Βρομίῳ,
καὶ παννυχίδες θεᾶς·
εὖ δέ νιν ἄμασιν
ὑπέρβαλε σελάνα.
μορφᾷ μόνον ηὔχεις.

nec gregibus emittebat læta
pabula uberis herbæ crispantis;
urbium quoque victus defecit,
neque erant sacrificia deorum,
libaque non incendebantur in aris:
et prohibebat *dea* roscidos fontes
emittere limpidas aquas,
luctu filiæ gravi.
Postquam autem sustulit epulas
diis humanoque generi,
Juppiter placans funestam
iram matris, dicit:
Ite, venerandæ Gratiæ,
ite, mœrorem de puella
Cereri iratæ
eximite concentu,
et vos, Musæ, chororum hymnis.
Ærisque (i. e. *tubæ*) vocem resonantem,
et tympana pelle inducta cepit
pulcerrima tunc prima ex beatis diis
Venus: risitque dea (*Ceres*),
et accepit in manus
tibiam graviter sonantem,
delectata modulatione.
Quæ neque fas *erat* neque pium,
* * in *tuis* thalamis,
et iram incurristi magnæ
matris, o filia (*Helena*), sacrificia
non persolvens diis (i. e. *Cybelæ*).
Multum certe possunt hinnulorum
maculosæ pelles,
et hederæ frondes circumvolutæ
ferulas circa sacras,
et rhombi rotata
circularis quassatio per aerem,
bacchansque coma Baccho,
et pervigilia deæ.
* * *
* * *
Tu vero forma tantum gloriabaris.

ΕΛΕΝΗ.

Τὰ μὲν κατ' οἴκους εὐτυχοῦμεν, ὦ φίλαι·
ἡ γὰρ συνεκκλέπτουσα Πρωτέως κόρη,
πόσιν παρόντα τὸν ἐμὸν ἱστορουμένη,
οὐκ εἶπ' ἀδελφῷ, κατθανόντα δ' ἐν χθονὶ
οὔ φησιν αὐγὰς εἰσορᾶν ἐμὴν χάριν.
Κάλλιστα δὴ τάδ' ἥρπασ' ἐν τύχῃ πόσις·
ἃ γὰρ καθήσειν ὅπλ' ἔμελλεν εἰς ἅλα,
ταῦτ' ἐμβαλὼν πόρπακι γενναίαν χέρα
αὐτὸς κομίζει, δόρυ τε δεξιᾷ λαβὼν,
ὡς τῷ θανόντι χάριτα δὴ συνεκπονῶν.
Προὔργου δ' ἐς ἀλκὴν σῶμ' ὅπλοις ἠσκήσατο,
ὡς βαρβάρων τροπαῖα μυρίων χερὶ
θήσων, ὅταν κωπῆρες εἰσβῶμεν σκάφος,

HELENA.

Quod ad res in ædibus, bene se habent nobis, o amicæ;
nam Protei filia, quæ nostrum dolum adjuvat,
de meo marito præsente interrogata *a fratre*,
non prodidit fratri; sed mortuum sub terra
dicit non *amplius solis* lucem intueri, in meam gratiam.
Pulcerrime vero maritus hæc arripuit opportune:
arma enim, quæ demissurus nempe erat in mare,
hæc, immissa forti manu in scuti manubrium,
ipse portat, hastamque dextra correptam,
tanquam scilicet defuncto exsequias gratas mecum peracturus.
Commode vero corpus ad pugnam armis instruxit,
quippe de barbaris innumeris tropæa manu
erecturus, quum navem intrarimus remis instructam,

πέπλους ἀμείψας ἀντὶ ναυφθόρου στολῆς,
ἅγώ νιν ἐξήσκησα, καὶ λουτροῖς χρόα
ἔδωκα, χρόνια νίπτρα ποταμίας δρόσου.
Ἀλλ' ἐκπερᾷ γὰρ δωμάτων ὁ τοὺς ἐμοὺς
γάμους ἑτοίμους ἐν χεροῖν ἔχειν δοκῶν,
σιγητέον μοι· καὶ σὲ προσποιούμεθα
εὔνουν, κρατεῖν γε στόματος, ἢν δυνώμεθα,
σωθέντες αὐτοὶ καὶ σὲ συσσῶσαί ποτε.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Χωρεῖτ' ἐφεξῆς, ὡς ἔταξεν ὁ ξένος,
δμῶες, φέροντες ἐνάλια κτερίσματα.
Ἑλένη, σὺ δ', ἤν σοι μὴ κακῶς δόξω λέγειν,
πείθου, μέν' αὐτοῦ· ταὐτὰ γὰρ παροῦσά τε
πράξεις τὸν ἄνδρα τὸν σόν, ἤν τε μὴ παρῇς.
Δέδοικα γάρ σε μή τις ἐμπεσὼν πόθος
πείσῃ μεθεῖναι σῶμ' ἐς οἶδμα πόντιον,
τοῦ πρόσθεν ἀνδρὸς χάρισιν ἐκπεπληγμένην·
ἄγαν γὰρ αὐτὸν οὐ παρόνθ' ὅμως στένεις.

ΕΛΕΝΗ.

Ὦ κλεινὸς ἡμῖν πόσις, ἀναγκαίως ἔχει,
τὰ πρῶτα λέκτρα νυμφικάς θ' ὁμιλίας
τιμᾶν· ἐγὼ δὲ διὰ τὸ μὲν στέργειν πόσιν
καὶ ξυνθάνοιμ' ἄν· ἀλλὰ τίς κείνῳ χάρις
ξὺν κατθανόντι κατθανεῖν; Ἔα δέ με
αὐτὴν μολοῦσαν ἐντάφια δοῦναι νεκρῷ.
Θεοὶ δὲ σοί τε δοῖεν οἷ' ἐγὼ θέλω
καὶ τῷ ξένῳ τῷδ', ὅτι συνεκπονεῖ τάδε.
Ἕξεις δέ μ' οἵαν χρή σ' ἔχειν ἐν δώμασι
γυναῖκ', ἐπειδὴ Μενέλεων εὐεργετεῖς
κἀμ'· ἔρχεται γὰρ δή τιν' ἐς τύχην τάδε·
ὅστις δὲ δώσει ναῦν, ἐν ᾗ τάδ' ἄξομεν,
πρόσταξον, ὡς ἂν τὴν χάριν πλήρη λάβω.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Χώρει σὺ, καὶ ναῦν τοῖσδε πεντηκόντορον
Σιδωνίαν δὸς κἀρετμῶν ἐπιστάτας.

ΕΛΕΝΗ.

Οὔκουν ὅδ' ἄρξει ναὸς ὃς κοσμεῖ τάφον;

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Μάλιστ'· ἀκούειν τοῦδε χρὴ ναύτας ἐμούς.

ΕΛΕΝΗ.

Αὖθις κέλευσον, ἵνα σαφῶς μάθωσί σου.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Αὖθις κελεύω, καὶ τρίτον γ', εἴ σοι φίλον.

ΕΛΕΝΗ.

Ὄναιο, κἀγὼ τῶν ἐμῶν βουλευμάτων.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Μή νυν ἄγαν σὸν δάκρυσιν ἐκτήξῃς χρόα.

ΕΛΕΝΗ.

Ἥδ' ἡμέρα σοι τὴν ἐμὴν δείξει χάριν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Τὰ τῶν θανόντων οὐδὲν, ἀλλ' ἄλλως πόνος.

ΕΛΕΝΗ.

Ἔστιν τι κἀκεῖ κἀνθάδ' ὧν ἐγὼ λέγω.

vestibus mutatis pro naufrago tegumento,
quibus ego ipsum exornavi, et balneo corpus *ejus*
dedi, post longum tempus lavacro fluvialis aquæ.
Sed, egreditur enim e domo, qui meas
nuptias paratas in manibus habere putat,
tacendum *est* mihi: et te (*chorum*) mihi conciliare volo
benevolum, ut os comprimas, si forte possimus,
servati ipsi tandem, te quoque una servare.

THEOCLYMENUS.

Procedite ordine, ut ordinavit hospes,
ministri, ferentes marinas inferias.
Tu vero, Helena, si tibi non male videor loqui,
obtempera, mane hic; idem enim sive præsens,
sive non adsis, facies marito tuo.
Metuo enim ne quod desiderium te invadens
impellat ad demittendum corpus in fluctus marinos,
prioris mariti amore perculsam;
valde enim ipsum, licet non præsentem, tamen luges.

HELENA.

O inclyte nobis marite, necessum est
primum torum et consuetudinem nuptialem
in honore habere: ego enim propter mariti amorem
commori *cum eo* etiam vellem. Sed quænam illi utilitas,
si cum mortuo simul morerer? Sine autem me
ipsam proficisci et inferias dare mortuo.
Dii autem tibique dent qualia ego cupio,
et huic hospiti, quod *nos* adjuvat in hac re.
Atque habebis me talem, qualem te convenit, in ædibus
uxorem, quandoquidem Menelao benefacis
et mihi; hæc enim (i. e. *exsequiæ*) ad quandam *bonam* tendunt fortunam:
qui vero det navem, in qua abducamus hæc,
manda *alicui*, ut integram gratiam accipiam.

THEOCLYMENUS.

Vade tu, et navem his quinquaginta remorum
Sidoniam da, et remorum præfectos (*remiges*).

HELENA.

Annon ille navem gubernabit, qui curat inferias?

THEOCLYMENUS.

Ita sane; huic parere oportet nautas meos.

HELENA.

Jube iterum, ut clare intelligant te.

THEOCLYMENUS.

Iterum jubeo, et tertio etiam, si tibi gratum *est*.

HELENA.

Bene sit tibi, et mihi propter mea consilia!

THEOCLYMENUS.

Ne igitur nimium lacrimis conficias tuum corpus.

HELENA.

Hæc dies tibi meam gratiam indicabit.

THEOCLYMENUS.

Res mortuorum nihil *sunt*, sed in cassum labor.

HELENA.

Est aliquid et illic et hic eorum, quæ dico.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Οὐδὲν κακίω Μενέλεώ μ' ἕξεις πόσιν.
ΕΛΕΝΗ.
Οὐδὲν σὺ μεμπτός· τῆς τύχης με δεῖ μόνον.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ἐν σοὶ τόδ', ἣν σὴν εἰς ἔμ' εὔνοιαν διδῷς.
ΕΛΕΝΗ.
Οὐ νῦν διδαξόμεσθα τοὺς φίλους φιλεῖν.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Βούλει ξυνεργῶν αὐτὸς ἐκπέμψω στόλον;
ΕΛΕΝΗ.
Ἥκιστα· μὴ δούλευε σοῖς δούλοις, ἄναξ.
ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.
Ἀλλ' εἶα· τοὺς μὲν Πελοπιδῶν ἐῶ νόμους·
καθαρὰ γὰρ ἡμῖν δώματ'· οὐ γὰρ ἐνθάδε
ψυχὴν ἀφῆκε Μενέλεως· ἴτω δέ τις
φράσων ὑπάρχοις τοῖς ἐμοῖς φέρειν γάμων
ἀγάλματ' οἴκους εἰς ἐμούς· πᾶσαν δὲ χρὴ
γαῖαν βοᾶσθαι μακαρίαις ὑμνῳδίαις,
ὑμέναιον Ἑλένης κἀμὸν, ὡς ζηλωτὸς ᾖ.
Σὺ δ', ὦ ξέν', ἐλθὼν, πελαγίους ἐς ἀγκάλας
τῷ τῆσδε πρίν ποτ' ὄντι δοὺς πόσει τάδε,
πάλιν πρὸς οἴκους σπεῦδ', ἐμὴν δάμαρτ' ἔχων,
ὡς τοὺς γάμους τοὺς τῆσδε συνδαίσας ἐμοὶ
στέλλῃ πρὸς οἴκους, ἢ μένων εὐδαιμονῇς.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ.
Ὦ Ζεῦ, πατήρ τε καὶ σοφὸς κλῄζει θεὸς,
βλέψον πρὸς ἡμᾶς καὶ μετάστησον κακῶν·
ἕλκουσι δ' ἡμῖν πρὸς λέπας τὰς συμφορὰς
σπουδῇ σύναψαι· κἂν ἄκρᾳ θίγῃς χερὶ,
ἥξομεν ἵν' ἐλθεῖν βουλόμεσθα τῆς τύχης.
Ἅλις δὲ μόχθων οὓς ἐμοχθοῦμεν πάρος.
Κέκλησθέ μοι, θεοὶ, πόλλ' ἄχρηστ' ἐμοῦ κλύειν
τὰ λύπρ'· ὀφείλω δ' οὐκ ἀεὶ πράσσειν κακῶς,
ὀρθῷ δὲ βῆναι ποδί. Μίαν δ' ἐμοὶ χάριν
δόντες, τὸ λοιπὸν εὐτυχῆ με θήσετε.
ΧΟΡΟΣ.
Φοίνισσα Σιδωνιὰς ὦ — Στρ. α'
ταχεῖα κώπα, ῥοθίοισι μάτηρ,
εἰρεσίᾳ φίλα,
χοραγὲ τῶν καλλιχόρων
δελφίνων, ὅταν αὔραις
πέλαγος νήνεμον ᾖ,
γλαυκὰ δὲ Πόντου θυγάτηρ
Γαλάνεια τάδ' εἴπῃ·
κατὰ μὲν ἱστία πετάσατ' αὔ-
ραις λιπόντες εἰναλίαις,
λάβετε δ' εἰλατίνας πλάτας,
ὦ ναῦται, ἰὼ ναῦται,
πέμποντες εὐλιμένους
Περσείων οἴκων Ἑλέναν ἐπ' ἀκτάς.
Ἦ που κόρας ἂν ποταμοῦ — Ἀντ. α'
παρ' οἶδμα Λευκιππίδας, ἢ πρὸ ναοῦ
Παλλάδος ἂν λάβοις

THEOCLYMENUS.
Nihilo deteriorem Menelao me habebis maritum.
HELENA.
Tu nihil es culpandus : fortuna solum mihi opus est.
THEOCLYMENUS.
In te hoc *situm est,* si mihi tuam benevolentiam præstiteris.
HELENA.
Non nunc primum discemus amare amicos.
THEOCLYMENUS.
Visne ut ego *te* adjuvans, ipse navem deducam?
HELENA.
Minime, ne servias tuis servis, o rex.
THEOCLYMENUS.
Age vero, Pelopidarum quidem missos faciam ritus :
puræ enim *sunt* nobis ædes : non enim hic
animam efflavit Menelaus. Eat autem aliquis
qui dicat meis satrapis ut ferant nuptialia
munera in domum meam : oportet autem totam
terram *hanc* resonare in faustis hymnorum cantionibus
hymenæo Helenæ et meo, ut beatus prædicetur.
Tu vero, o hospes, ito, et in marinas ulnas
hujusce (*Helenæ*) marito priori quum hæc tradideris,
rursus ad ædes festina, meam uxorem tecum habens,
ut hujus nuptiis mecum celebratis epulo,
proficiscaris ad domum, aut *hic* manens vivas felix.
MENELAUS.
O Juppiter, pater et sapiens deus vocaris,
aspice nos et libera ex malis;
trahentesque nos fortunam in adversum collem
strenue adjuva : et si *nos* attigeris summa tantum manu,
veniemus ad fortunam, ad quam pervenire volumus.
Satis enim *est* laborum, quos hactenus pertulimus.
Invocavi vos, dii, sæpe frustra ut me exaudiatis
de meis miseriis : non autem semper debeo infelix esse,
sed recto pede *tandem* incedere. Unum vero mihi beneficium
si dederitis, in posterum felicem me facietis.
CHORUS.
O Phœnissa Sidonia
velox navis, undarum mater,
remigationi cara,
præsultrix pulcras choreas agentium
delphinum, quando ventis
mare tranquillum stat,
et glauca filia Ponti
Galene hæc dixerit :
Vela expandite ventis
permittentes marinis,
et prehendite abiegnos remos,
o nautæ, io nautæ,
ducentes portuosum
ad littus Perseæ domus (*Mycenas*) Helenam.
Illic utique puellas fluvii
ad undam Leucippidas (*sacerdotes*), aut ante templum
Minervæ (*Chalciœcæ*) invenies,

χρόνῳ ξυνελθοῦσα χοροῖς
ἢ κώμοις Ὑακίνθου,
νυχίαν εὐφροσύναν,
ὃν ἐξαμιλλησάμενος
τροχῷ τέρμονα δίσκου
ἔκανε Φοῖβος· ὅθεν Λακαί-
νᾳ γᾷ βούθυτον ἁμέραν
ὁ Διὸς εἶπε σέβειν γόνος,
μόσχον θ', ἃν λίπετ' οἴκοισι
* * *
ἇς οὔπω πεῦκαι πρὸ γάμων ἔλαμψαν.
Δι' ἀέρος εἴθε ποτανοὶ Στρ. β'
γενοίμεθ', ἵν' αἱ Λίβυες
οἰωνοὶ στολάδες
ὄμβρον λιποῦσαι χειμέριον
νίσσονται πρεσβυτάτᾳ
σύριγγι πειθόμεναι
ποιμένος, ὅστ' ἄβροχα
πεδία καρποφόρα τε γᾶς
ἐπιπετόμενος ἰαχεῖ.
Ὦ πταναὶ δολιχαύχενες,
σύννομοι νεφέων δρόμου,
βᾶτε Πλειάδας ὑπὸ μέσας
Ὠρίωνά τ' ἐννύχιον,
καρύξατ' ἀγγελίαν,
Εὐρώταν ἐφεζόμεναι,
Μενέλεως ὅτι Δαρδάνου
πόλιν ἑλὼν δόμον ἥξει.
Μόλοιτέ ποθ' ἵππιον ἅρμα Ἀντ. β'
δι' αἰθέρος ἱέμενοι
παῖδες Τυνδαρίδαι,
λαμπρῶν ἄστρων ὑπ' ἀέλλαισιν
οἳ ναίετ' οὐράνιοι,
σωτῆρε τᾶς Ἑλένας
γλαυκὸν ἐπ' οἶδμ' ἅλιον
κυανόχροά τε κυμάτων
ῥόθια πολιὰ θαλάσσας,
ναύταις εὐαεῖς ἀνέμων
πέμποντες Διόθεν πνοάς·
δύσκλειαν δ' ἀπὸ συγγόνου
βάλετε βαρβάρων λεχέων,
ἃν Ἰδαίων ἐρίδων
πονηθεῖσ' ἐκτήσατο, γᾶν
οὐκ ἐλθοῦσά ποτ' Ἰλίου
Φοιβείους ἐπὶ πύργους.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἄναξ σε κάλλιστ' ἐν δόμοις εὑρήκαμεν·
ὡς καίν' ἀκούσει πήματ' ἐξ ἐμοῦ τάχα.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Τί δ' ἔστιν;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἄλλης ἐκπόνει μνηστεύματα
γυναικός· Ἑλένη γὰρ βέβηκ' ἔξω χθονός.

sero tandem te miscens choreis,
aut festis Hyacinthi,
nocturnæ lætitiæ,
quem (*Hyacinthum*), dum attingere contenderet
metam orbe disci,
interfecit Apollo : unde terram Laconicam
solennem sacrorum diem
filius Jovis jussit celebrare,
puellamque, quam reliquistis domi,
* * *
cui nondum faces nuptiales luxerunt.
Utinam per aerem volatiles
fieremus, quâ Libycæ
aves (*grues*) agmine facto,
relicta hiberna tempestate,
migrant, antiquissimæ
fistulæ (*voci*) obtemperantes
ductoris, qui siccos super
campos frugiferosque terræ
volans strepit.
O volucres, longis collis insignes,
æmuli nubium cursus,
ite Pleiadas sub medias
et nocturnum Orionem,
ferte nuncium,
ad Eurotam considentes,
Menelaum, Dardani
urbe capta, domum esse venturum.
Venite tandem, equestri curru
per aerem vecti,
filii Tyndaridæ,
qui splendidorum astrorum sub turbinibus
habitatis in cœlo,
salutem afferentes Helenæ
in glaucum æquor marinum
cæruleosque undarum
canos maris fluctus,
nautis prosperos ventorum
flatus a Jove (*cœlitus*) mittentes;
et infamiam a sorore
barbarici connubii depellite,
quam ob litem Idæam *inter tres deas*
ærumnis agitata nacta est, in terram
quamvis nunquam iverit Ilii
Phœbeas ad turres.

NUNCIUS.

O rex, te valde opportune domi invenimus :
nam inopinata mala mox ex me audies.

THEOCLYMENUS.

Quid vero est?

NUNCIUS.

Alius tibi quære connubium
mulieris : Helena enim abiit ex *hac* terra.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Πτεροῖσιν ἀρθεῖσ' ἢ πεδοστιβεῖ ποδί;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Μενέλαος αὐτὴν ἐκπεπόρθμευται χθονὸς,
ὃς αὐτὸς αὑτὸν ἦλθεν ἀγγέλλων θανεῖν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Ὦ δεινὰ λέξας· τίς δέ νιν ναυκληρία
ἐκ τῆσδ' ἀπῆρε χθονός; ἄπιστα γὰρ λέγεις.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἥν γε ξένῳ δίδως σὺ, τούς τε σοὺς ἔχων
ναύτας βέβηκεν, ὡς ἂν ἐν βραχεῖ μάθῃς.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Πῶς; εἰδέναι πρόθυμος· οὐ γὰρ ἐλπίδων
εἴσω βέβηκα μίαν ὑπερδραμεῖν χέρα
τοσούσδε ναύτας, ὧν ἀπεστάλης μέτα.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἐπεὶ λιποῦσα τούσδε βασιλείους δόμους
ἡ τοῦ Διὸς παῖς πρὸς θάλασσαν ἐστάλη,
σοφώταθ' ἁβρὸν πόδα τιθεῖσ', ἀνέστενε
πόσιν πέλας παρόντα κοὐ τεθνηκότα.
Ὡς δ' ἤλθομεν σῶν περίβολον νεωρίων,
Σιδωνίαν ναῦν πρωτόπλουν καθείλκομεν,
ζυγῶν τε πεντήκοντα κἀρετμῶν μέτρα
ἔχουσαν· ἔργου δ' ἔργον ἐξημείβετο·
ὁ μὲν γὰρ ἱστὸν, ὁ δὲ πλάτην καθίστατο
ταρσόν τε χειρὶ, λευκά θ' ἱστί' εἰς ἓν ἦν,
πηδάλιά τε ζεύγλαισι παρακαθίετο.
Κἀν τῷδε μόχθῳ, τοῦτ' ἄρα σκοπούμενοι,
Ἕλληνες ἄνδρες Μενέλεῳ ξυνέμποροι
προσῆλθον ἀκταῖς, ναυφθόροις ἠσθημένοι
πέπλοισιν, εὐειδεῖς μὲν, αὐχμηροὶ δ' ὁρᾶν.
Ἰδὼν δέ νιν παρόντας Ἀτρέως γόνος,
προσεῖπε, δόλιον οἶκτον ἐς μέσον φέρων·
ὦ τλήμονες, πῶς ἐκ τίνος νεώς ποτε
Ἀχαΐδος θραύσαντες ἥκετε σκάφος;
ἆρ' Ἀτρέως παῖδ' ὀλόμενον συνθάπτετε,
ὃν Τυνδαρὶς παῖς ἥδ' ἀπόντα κενοταφεῖ;
Οἱ δ' ἐκβαλόντες δάκρυα ποιητῷ τρόπῳ
ἐς ναῦν ἐχώρουν, Μενέλεῳ ποντίσματα
φέροντες. Ἡμῖν δ' ἦν μὲν ἥδ' ὑποψία,
λόγος τ' ἐν ἀλλήλοισι, τῶν ἐπεισβατῶν
ὡς πλῆθος εἴη· διεσιωπῶμεν δ' ὅμως,
τοὺς σοὺς λόγους σώζοντες· ἄρχειν γὰρ νεὼς
ξένον κελεύσας πάντα συνέχεας τάδε.
Καὶ τἄλλα μὲν δὴ ῥᾳδίως εἴσω νεὼς
ἐθέμεθα κουφίζοντα· ταύρειος δὲ ποὺς
οὐκ ἤθελ' ὀρθὸς σανίδα προσβῆναι κάτα,
ἀλλ' ἐξεβρυχᾶτ' ὄμμ' ἀναστρέφων κύκλῳ,
κυρτῶν τε νῶτα κεἰς κέρας παρεμβλέπων
μὴ θιγγάνειν ἀπεῖργεν. Ὁ δ' Ἑλένης πόσις
ἐκάλεσεν· ὦ πέρσαντες Ἰλίου πόλιν,
οὐκ εἶ' ἀναρπάσαντες Ἑλλήνων νόμῳ
νεανίαις ὤμοισι ταύρειον δέμας
ἐς πρῷραν ἐμβαλεῖτε, φάσγανόν θ' ἅμα

THEOCLYMENUS.

Alisne *in aerem* sublata, an solum calcante pede (*itinere* [*pedestri*)?

NUNCIUS.

Menelaus evexit eam navi ex *hac* terra,
qui advenit se ipse nuncians mortuum esse.

THEOCLYMENUS.

O mira narras! sed cujus navis dominus eos
avexit ex hac terra? incredibilia enim dicis.

NUNCIUS.

Ipsa quam tu dedisti hospiti, tuosque habens
nautas abiit, ut *rem* brevi scias.

THEOCLYMENUS.

Quomodo? scire cupio: haud enim in opinionem
adducar, unam manum superiorem fuisse
tot nautis, cum quibus tu missus es.

NUNCIUS.

Postquam relicta regia hac domo,
filia Jovis ad mare pervenit,
astutissime mollem gressum componens, gemebat
maritum prope adstantem, nec mortuum.
Ut autem venimus *ad* tuorum navalium septum,
deduximus *in mare* navem Sidoniam eximiam,
transtrorum et remorum quinquaginta spatia
habentem: labor autem labori succedebat.
Alius enim malum collocabat, alius remum *aptabat*,
remigiumque manui *disponebat*, candidaque vela in unum [*conjuncta cum his* erant (*simul parabantur*),
gubernaculaque loris *alligata* demittebantur.
In hoc autem labore, idipsum nempe opperientes,
viri Græci, Menelao comites itineris,
accesserunt ad littus, vestiti naufragii
vestibus, speciosi quidem, sed squalidi aspectu.
Cum autem Atrei filius eos adesse vidisset,
allocutus est, dolosum luctum præ se ferens:
O miseri, quomodo tandem, ex qua navi
Græca venitis collisa scapha?
num adestis socii nobis sepelientibus filium Atrei mortuum,
cui hæc filia Tyndari absenti inania justa facit?
Illi vero emittentes lacrimas per simulationem,
in navem intrabant, Menelao libamina in mare projicienda
ferentes. At nobis hoc quidem erat suspicioni,
et colloquebamur inter nos, vectorum
quod *magna* multitudo esset: sed tamen tacebamus,
servantes tua mandata; præesse enim navi
jubens hospitem, conturbasti hæc omnia.
Et alia quidem jam facile in navim
imposueramus levi opera; taurinus vero pes
non volebat rectus ad *navis* tabulatum accedere,
sed mugiebat (*taurus*), circum agitans oculos,
curvansque tergum et in cornua oblique tuens
arcebat nos, ne attingeremus. Tum maritus Helenæ
clamavit: O *socii*, qui Trojam evertistis,
non eja correptum more Græco
juvenilibus humeris taurinum corpus
in proram conjicietis, et simul ensis

πρόχειρον ὥσει σφάγια τῷ τεθνηκότι;
Οἱ δ' ἐς κέλευσμ' ἐλθόντες ἐξανήρπασαν
ταῦρον φέροντές τ' εἰσέθεντο σέλματα.
Μονάμπυκον δὲ Μενέλεως ψήχων δέρην
μέτωπά τ' ἐξέπεισεν ἐσβῆναι δόρυ.
Τέλος δ', ἐπειδὴ ναῦς τὰ πάντ' ἐδέξατο,
πλήσασα κλιμακτῆρας εὐσφύρου ποδὸς
Ἑλένη καθέζετ' ἐν μέσοις ἑδωλίοις,
ὅ τ' οὐκέτ' ὢν λόγοισι Μενέλεως πέλας·
ἄλλοι δὲ τοίχους δεξιοὺς λαιούς τ' ἴσοι
ἀνὴρ παρ' ἄνδρ' ἕζονθ', ὑφ' εἵμασι ξίφη
λαθραῖ' ἔχοντες, ῥόθιά τ' ἐξεπίμπλατο
βοῆς, κελευστοῦ φθέγμαθ' ὡς ἠκούσαμεν.
Ἐπεὶ δὲ γαίας ἦμεν οὔτ' ἄγαν πρόσω
οὔτ' ἐγγὺς, οὕτως ἤρετ' οἰάκων φύλαξ·
ἔτ', ὦ ξέν', ἐς τὸ πρόσθεν, ἢ καλῶς ἔχει,
πλεύσωμεν; ἀρχαὶ γὰρ νεὼς μέλουσί σοι.
Ὁ δ' εἶφ', ἅλις μοι· δεξιᾷ δ' ἑλὼν ξίφος
ἐς πρῷραν εἷρπε, κἀπὶ ταυρείῳ σφαγῇ
σταθεὶς, νεκρῶν μὲν οὐδενὸς μνήμην ἔχων,
τέμνων δὲ λαιμὸν ηὔχετ'· ὦ ναίων ἅλα
πόντιε Πόσειδον, Νηρέως θ' ἁγναὶ κόραι,
σώσατέ μ' ἐπ' ἀκτὰς Ναυπλίας δάμαρτά τε
ἄσυλον ἐκ γῆς. Αἵματος δ' ἀπορροαὶ
ἐς οἶδμ' ἐσηκόντιζον οὔρια ξένῳ.
Καί τις τόδ' εἶπε· δόλιος ἡ ναυκληρία·
πάλιν πλέωμεν, ναυβάταν κέλευε σύ·
σὺ δὲ στρέφ' οἴακ'. Ἐκ δὲ ταυρείου φόνου
Ἀτρέως σταθεὶς παῖς ἀνεβόησε συμμάχους·
τί μέλλετ', ὦ γῆς Ἑλλάδος λωτίσματα,
σφάζειν, φονεύειν βαρβάρους, νεώς τ' ἄπο
ῥίπτειν ἐς οἶδμα; Ναυβάταις δὲ τοῖσι σοῖς
βοᾷ κελευστὴς τὴν ἐναντίαν ὄπα·
οὐκ εἶ' ὁ μέν τις λοῖσθον ἀρεῖται δόρυ,
ὁ δὲ ζύγ' ἄξας, ὁ δ' ἀφελὼν σκαλμοῦ πλάτην,
καθαιματώσει κρᾶτα πολεμίων ξένων;
Ὀρθοὶ δ' ἀνῇξαν πάντες, οἱ μὲν ἐν χεροῖν
κορμοὺς ἔχοντες ναυτικοὺς, οἱ δὲ ξίφη.
Φόνῳ δὲ ναῦς ἐρρεῖτο. Παρακέλευσμα δ' ἦν
πρύμνηθεν Ἑλένης· ποῦ τὸ Τρωικὸν κλέος;
δείξατε πρὸς ἄνδρας βαρβάρους. Σπουδῆς δ' ὕπο
ἔπιπτον, οἱ δ' ὠρθοῦντο, τοὺς δὲ κειμένους
νεκροὺς ἂν εἶδες. Μενέλεως δ' ἔχων ὅπλα,
ὅπη νοσοῖεν ξύμμαχοι κατασκοπῶν,
ταύτῃ προσῆγε χειρὶ δεξιᾷ ξίφος,
ὥστ' ἐκκολυμβᾶν ναός· ἠρήμωσε δὲ
σῶν ναυβατῶν ἐρέτμ'. Ἐπ' οἰάκων δὲ βὰς
ἄναξ ἐς Ἑλλάδ' εἶπεν εὐθύνειν δόρυ.
Οἱ δ' ἱστὸν ἦρον, οὔριαι δ' ἧκον πνοαὶ,
βεβᾶσι δ' ἐκ γῆς. Διαφυγὼν δ' ἐγὼ φόνον
καθῆκ' ἐμαυτὸν εἰς ἅλ' ἄγκυραν πάρα·
ἤδη δὲ κάμνονθ' ὁρμιὰν τείνων μέ τις
ἀνείλετ', ἐς δὲ γαῖαν ἐξέβησέ σοι
τάδ' ἀγγελοῦντα. Σώφρονος δ' ἀπιστίας

paratus feriet victimam mortuo *immolandam?*
Illi vero *hoc* jussu accedentes, corripuerunt
taurum, et ferentes imposuerunt in tabulas navis :
et Menelaus demulcens cervicem uno vinculo ligatam
et frontem, effecit ut intraret navim.
Tandem vero, postquam navis omnia recepit,
pervadens scalas formoso pede
Helena consedit in mediis sedilibus,
et, qui non amplius vivere dicebatur, Menelaus prope *eam*
Alii vero in dextrum parietem et totidem in sinistrum,
vir apud virum considebant, sub vestibus gladios
abditos habentes; et undæ implebantur
clamore, ut portisculi vocem audivimus.
Cum autem non admodum procul essemus a terra,
neque prope, sic interrogavit custos gubernaculi :
An adhuc ulterius, o hospes, an *vero* bene se habet,
navigabimus? nam imperium navis tibi est curæ.
Ille vero dixit : Satis *est* mihi : et dextra arripiens gladium
ad proram procedit, et ad tauri jugulum
stans, nullius quidem mortui mentionem faciens,
sed secans *tauri* guttur, precatus est : O qui habitas in mari,
marine Neptune, et castæ filiæ Nerei,
servate me ad littus Nauplium et conjugem
incolumem ex *hac* terra. Tum fluxus sanguinis
saliebant in aquam, secundi cursus omen hospiti.
Et aliquis hoc dixit : Dolosa *est* hæc navigatio,
retro navigemus, nautæ : tu celeusten age;
tu vero verte gubernaculum. Sed a cæde tauri
erectus stans filius Atrei, voce incitavit *suos* socios :
Quid cunctamini, o flos Græciæ,
jugulare, mactare barbaros, et e navi
abjicere in mare? Tuis vero nautis
noster præfectus clamat contrariam vocem :
Nonne eja alius quidem corripiet ultimam hastam,
alius vero transtrum confringens, alius auferens remum a
cruentabit caput hostium peregrinorum? [scalmo,
Et omnes recti consurrexerunt, alii quidem (*Ægyptii*) in ma-
contos nauticos, alii vero (*Græci*) gladios habentes. [nibus
Cæde vero navis fluebat. Et erat adhortatio
Helenæ ex puppi : Ubi *est* gloria Trojana?
ostendite adversus barbaros homines. Præ festinatione vero
cadebant *alii*, alii vero erigebantur, et alios
mortuos jacentes vidisses. Sed Menelaus armis indutus,
speculans ubi laborarent socii,
huc manu dextra admovebat gladium,
ita ut præcipitarentur *nostri* e navi, nudavitque
remos tuis nautis. Inde ad gubernacula progressus
rex, in Græciam jussit dirigere navim.
Illi vero tollebant malum, et venerunt secundi venti,
et *sic* abierunt e terra. At ego effugiens necem,
demisi me in mare juxta ancoram;
jamque laborantem me quidam porrigens funem
recepit, et in terram exposuit, ut tibi
nunciarem hæc. Diffidentia autem prudenti

οὐκ ἔστιν οὐδὲν χρησιμώτερον βροτοῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἄν ποτ' ηὔχουν οὔτε σ' οὔθ' ἡμᾶς λαθεῖν
Μενέλαον, ὦναξ, ὡς ἐλάνθανεν παρών.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Ὦ γυναικείαις τέχναισιν αἱρεθεὶς ἐγὼ τάλας·
ἐκπεφεύγασιν γάμοι με. Κεἰ μὲν ἦν ἁλώσιμος
ναῦς διώγμασιν, πονήσας εἷλον ἂν τάχα ξένους·
νῦν δὲ τὴν προδοῦσαν ἡμᾶς τισόμεσθα σύγγονον,
ἥτις ἐν δόμοις ὁρῶσα Μενέλεων οὐκ εἶπέ μοι.
Τοιγὰρ οὔποτ' ἄλλον ἄνδρα ψεύσεται μαντεύμασιν.

ΧΟΡΟΣ.

Οὗτος ὦ, ποῖ σὸν πόδ' αἴρεις, δέσποτ', ἐς ποῖον [φόνον;

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Οὗπερ ἡ δίκη κελεύει μ'. Ἀλλ' ἀφίστασ' ἐκποδών.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἀφήσομαι πέπλων σῶν, μεγάλα γὰρ σπεύδεις [κακά.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Ἀλλὰ δεσποτῶν κρατήσεις δοῦλος ὤν;

ΧΟΡΟΣ.

Φρονῶ γὰρ εὖ.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Οὐκ ἔμοιγ', εἰ μή μ' ἐάσεις

ΧΟΡΟΣ.

Οὐ μὲν οὖν σ' ἐάσομεν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

σύγγονον κτανεῖν κακίστην.

ΧΟΡΟΣ.

Εὐσεβεστάτην μὲν οὖν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Ἥ με προὔδωκεν,

ΧΟΡΟΣ.

Καλήν γε προδοσίαν δίκαια δρᾶν.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

τἀμὰ λέκτρ' ἄλλῳ διδοῦσα;

ΧΟΡΟΣ.

Τοῖς γε κυριωτέροις.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Κύριος δὲ τῶν ἐμῶν τίς;

ΧΟΡΟΣ.

Ὃς ἔλαβεν πατρὸς πάρα.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Ἀλλ' ἔδωκεν ἡ τύχη μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Τὸ δὲ χρεὼν ἀφείλετο.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Οὐ σὲ τἀμὰ χρὴ δικάζειν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἤν γε βελτίω λέγω.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Ἀρχόμεσθ' ἄρ', οὐ κρατοῦμεν.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅσια δρᾶν, τὰ δ' ἔκδικ' οὔ.

---

nihil est utilius hominibus.

CHORUS.

Nunquam putassem neque te neque nos fallere potuisse, o rex, Menelaum, ut fefellit nos præsens.

THEOCLYMENUS.

O me miserum deceptum muliebribus artificiis!
aufugerunt mihi nuptiæ *speratæ*. Et si quidem posset capi
navis persequendo, laborans reciperem cito hospites:
nunc vero ulciscar sororem, quæ me prodidit;
quæ videns Menelaum in ædibus, non indicavit mihi.
Nunquam igitur alium virum decipiet vaticiniis.

CHORUS.

Heus tu, quo fers pedem tuum, domine, ad quam cædem?

THEOCLYMENUS.

Quo me justitia jubet. At discede e medio.

CHORUS.

Non dimittam tuam vestem: *ad* magna enim mala ruis.

THEOCLYMENUS.

At tu domino imperabis, qui servus es?

CHORUS.

Sapio enim recte.

THEOCLYMENUS.

Haud mihi saltem *ita videris,* nisi me sines

CHORUS.

Imo te non sinemus.

THEOCLYMENUS.

interficere pessimam sororem.

CHORUS.

Imo vero maxime piam.

THEOCLYMENUS.

Quæ me prodidit,

CHORUS.

Honesta profecto proditione, ut faceres justa.

THEOCLYMENUS.

mea conjuge alii tradita?

CHORUS.

Nempe iis qui plus in eam juris habent.

THEOCLYMENUS.

Quis vero *est* meæ rei dominus?

CHORUS.

Ille qui accepit *istam* a patre.

THEOCLYMENUS.

At fortuna dedit mihi.

CHORUS.

Sed fatum *eam* abstulit.

THEOCLYMENUS.

Non te res meas decet judicare.

CHORUS.

Imo vero, si meliora dicam.

THEOCLYMENUS.

Ergo servimus, non dominamur.

CHORUS.

Dominaris ut pia facias, non autem injusta.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Κατθανεῖν ἐρᾶν ἔοικας.

ΧΟΡΟΣ.

Κτεῖνε· σύγγονον δὲ σὴν [τῶν
οὐ κτενεῖς ἡμῶν ἑκόντων, ἀλλ' ἔμ', ὡς πρὸ δεσπο-
τοῖσι γενναίοισι δούλοις εὐκλεέστατον θανεῖν.

ΔΙΟΣΚΟΡΟΙ.

Ἐπίσχες ὀργάς, αἷσιν οὐκ ὀρθῶς φέρει,
Θεοκλύμενε, γῆς τῆσδ' ἄναξ· δισσοὶ δέ σε
Διόσκοροι καλοῦμεν, οὓς Λήδα ποτὲ
ἔτικτεν, Ἑλένην θ', ἣ πέφευγε σοὺς δόμους·
οὐ γὰρ πεπρωμένοισιν ὀργίζει γάμοις,
οὐδ' ἡ θεᾶς Νηρῆδος ἔκγονος κόρη
ἀδικεῖ σ', ἀδελφὴ Θεονόη, τὰ τῶν θεῶν
τιμῶσα πατρός τ' ἐνδίκους ἐπιστολάς.
Ἐς μὲν γὰρ ἀεὶ τὸν παρόντα νῦν χρόνον
κείνην κατοικεῖν σοῖσιν ἐν δόμοις ἐχρῆν·
ἐπεὶ δὲ Τροίας ἐξανεστάθη βάθρα,
καὶ τοῖς θεοῖς παρέσχε τοὔνομ', οὐκέτι·
ἐν τοῖσι δ' αὐτοῖς δεῖ νιν ἐζεῦχθαι γάμοις,
ἐλθεῖν τ' ἐς οἴκους καὶ συνοικῆσαι πόσει.
Ἀλλ' ἴσχε μὲν σῆς συγγόνου μέλαν ξίφος,
νόμιζε δ' αὐτὴν σωφρόνως πράσσειν τάδε.
Πάλαι δ' ἀδελφὴν καὶ πρὶν ἐξεσώσαμεν,
ἐπείπερ ἡμᾶς Ζεὺς ἐποίησεν θεούς·
ἀλλ' ἥσσον' ἦμεν τοῦ πεπρωμένου θ' ἅμα
καὶ τῶν θεῶν, οἷς ταῦτ' ἔδοξεν ὧδ' ἔχειν.
Σοὶ μὲν τάδ' αὐδῶ. Συγγόνῳ δ' ἐμῇ λέγω
πλεῖν ξὺν πόσει σῷ· πνεῦμα δ' ἕξετ' οὔριον·
σωτῆρε δ' ἡμεῖς σὼ κασιγνήτω διπλῶ
πόντον παριππεύοντε πέμψομεν πάτραν.
Ὅταν δὲ κάμψῃς καὶ τελευτήσῃς βίον,
θεὸς κεκλήσει, καὶ Διοσκόρων μέτα
σπονδῶν μεθέξεις· ξένιά τ' ἀνθρώπων πάρα
ἕξεις μεθ' ἡμῶν· Ζεὺς γὰρ ὧδε βούλεται.
Οὗ δ' ὥρισέν σε πρῶτα Μαιάδος τόκος,
Σπάρτης, ἀπάρας τῶν κατ' οὐρανὸν δόμων,
κλέψας δέμας σὸν, μὴ Πάρις γήμειέ σε,
φρουρὰ παρ' Ἀκτὴν τεταμένη, νῆσον λέγω,
Ἑλένη τὸ λοιπὸν ἐν βροτοῖς κεκλήσεται,
ἐπεὶ κλοπὰς σὰς ἐκ δόμων ἐδέξατο.
Καὶ τῷ πλανήτῃ Μενέλεῳ θεῶν πάρα
μακάρων κατοικεῖν νῆσόν ἐστι μόρσιμον·
τοὺς εὐγενεῖς γὰρ οὐ στυγοῦσι δαίμονες,
τῶν δ' ἀναριθμήτων μᾶλλόν εἰσιν οἱ πόνοι.

ΘΕΟΚΛΥΜΕΝΟΣ.

Ὦ παῖδε Λήδας καὶ Διὸς, τὰ μὲν πάρος
νείκη μεθήσω σφῶν κασιγνήτης πέρι·
ἐγὼ δ' ἀδελφὴν οὐκέτ' ἂν κτάνοιμ' ἐμήν.
Κείνη δ' ἴτω πρὸς οἶκον, εἰ θεοῖς δοκεῖ.
Ἴστον δ' ἀρίστης σωφρονεστάτης θ' ἅμα
γεγῶτ' ἀδελφῆς ὁμογενοῦς ἀφ' αἵματος,
καὶ χαίρεθ', Ἑλένης οὕνεκ' εὐγενεστάτης
γνώμης, ὃ πολλαῖς ἐν γυναιξὶν οὐκ ἔνι.

THEOCLYMENUS.

Mortem appetere videris.

CHORUS.

Interfice: sororem vero tuam
non interficies me permittente, sed me: quippe pro dominis
gloriosissimum *est* generosis servis mori.

GEMINI.

Cohibe iram, qua non recte abriperis,
Theoclymene, rex hujus terræ; gemini vero te
Dioscuri vocamus, quos Leda olim
peperit, et Helenam, quæ fugit ex tua domo.
Irasceris enim propter nuptias non destinatas *tibi* fato;
neque puella nata ex dea Nereide,
Theonoe, soror *tua*, tibi fecit injuriam, quæ numen deorum
colit et justa patris mandata.
Semper enim ad tempus usque nunc præsens
illam (*Helenam*) in tuis ædibus habitare oportebat:
postquam vero Trojæ eversæ sunt sedes,
et diis (*Junoni*) nomen *suum* præbuit *Helena*, non amplius;
sed in eodem, *quo prius*, connubio ipsam jugatam esse
et redire domum, et habitare cum marito. [oportet;
Quamobrem abstine a sorore tua nigrum gladium,
existimaque eam prudenter hæc fecisse.
Jampridem autem et ante servavimus sororem,
quando Juppiter fecit nos deos;
sed inferiores fuimus simul et fato
et diis, quibus placuit ut hæc sic haberent.
Ac tibi quidem hæc dico: sorori vero meæ dico,
ut naviges cum marito tuo: ventum enim habebitis secun-
nosque servatores gemini fratres tui, [dum;
juxta per mare equitantes, mittemus *te in* patriam.
Et quando attigeris terminum vitæ ac finiveris *eam*,
vocaberis dea et cum Jovis filiis *nobis*
particeps eris sacrificiorum; et donaria ab hominibus
nobiscum accipies: nam Juppiter ita vult.
Ubi vero primum te constituit Maiæ filius,
a Sparta, cœlestibus relictis ædibus,
furatus tuum corpus, ne Paris duceret te,
propugnaculum porrectum juxta Atticam, insulam dico,
Helena posthac inter homines vocabitur,
quia te domo furtim raptam recepit.
Et multum vagato Menelao a diis
fatale est habitare in insulis fortunatorum.
Generosos enim non oderunt dii;
hominum vero, qui nullo numero habentur, potius sunt la-

THEOCLYMENUS. [bores.

O filii Ledæ et Jovis, priorem quidem
contentionem de vestra sorore omittam,
et meam sororem non amplius interficiam.
Illa igitur eat domum, si diis placet.
Scitote vero vos optimæ simul et castissimæ
sororis esse *fratres* communi prognatos sanguine,
et valete, propter generosum Helenæ
animum, quæ res non inest in multis mulieribus.

ΧΟΡΟΣ.

Πολλαὶ μορφαὶ τῶν δαιμονίων,
πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί,
καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός.
Τοιόνδ' ἀπέβη τόδε πρᾶγμα.

CHORUS.

Multæ sunt formæ divinorum operum,
multaque præter spem perficiunt dii :
et quæ exspectantur, non eveniunt,
non speratorum autem invenit deus viam.
Sic exiit hæc res.

ΙΩΝ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΕΡΜΗΣ.
ΙΩΝ.
ΧΟΡΟΣ ΘΕΡΑΠΑΙΝΙΔΩΝ ΚΡΕΟΥΣΗΣ.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
ΞΟΥΘΟΣ.
ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ Η ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
ΘΕΡΑΠΩΝ ΚΡΕΟΥΣΗΣ.
ΠΥΘΙΑ ΗΤΟΙ ΠΡΟΦΗΤΙΣ.
ΑΘΗΝΑ.

ΕΡΜΗΣ.

Ἄτλας, ὁ χαλκέοισι νώτοις οὐρανὸν,
θεῶν παλαιὸν οἶκον, ἐκτρίβων, θεῶν
μιᾶς ἔφυσε Μαῖαν, ἣ ᾿μ᾿ ἐγείνατο
Ἑρμῆν, μεγίστῳ Ζηνὶ δαιμόνων λάτριν.
Ἥκω δὲ Δελφῶν τήνδε γῆν, ἵν᾿ ὀμφαλὸν
μέσον καθίζων Φοῖβος ὑμνῳδεῖ βροτοῖς,
τά τ᾿ ὄντα καὶ μέλλοντα θεσπίζων ἀεί.
Ἔστιν γὰρ οὐκ ἄσημος Ἑλλήνων πόλις
τῆς χρυσολόγχου Παλλάδος κεκλημένη,
οὗ παῖδ᾿ Ἐρεχθέως Φοῖβος ἔζευξεν γάμοις
βίᾳ Κρέουσαν, ἔνθα προσβόρρους πέτρας
Παλλάδος ὑπ᾿ ὄχθῳ τῆς Ἀθηναίων χθονὸς
Μακρὰς καλοῦσι γῆς ἄνακτες Ἀτθίδος.
Ἀγνὼς δὲ πατρὶ, τῷ θεῷ γὰρ ἦν φίλον,
γαστρὸς διήνεγκ᾿ ὄγκον· ὡς δ᾿ ἦλθεν χρόνος,
τεκοῦσ᾿ ἐν οἴκοις παῖδ᾿ ἀπήνεγκεν βρέφος
ἐς ταὐτὸν ἄντρον οὗπερ ηὐνάσθη θεῷ
Κρέουσα, κἀκτίθησιν ὡς θανούμενον
κοίλης ἐν ἀντίπηγος εὐτρόχῳ κύκλῳ,
προγόνων νόμον σώζουσα τοῦ τε γηγενοῦς
Ἐριχθονίου· κείνῳ γὰρ ἡ Διὸς κόρη
φρουρὼ παραζεύξασα φύλακε σώματος
δισσὼ δράκοντε, παρθένοις Ἀγραυλίσι
δίδωσι σώζειν. Ὅθεν Ἐρεχθείδαισι δὴ
νόμος τίς ἐστιν ὄφεσιν ἐν χρυσηλάτοις
τρέφειν τέκν᾿. Ἀλλ᾿ ἣν εἶχε παρθένος χλιδὴν
τέκνῳ προσάψασ᾿ ἔλιπεν, ὡς θανουμένῳ.
Καί μ᾿ ὢν ἀδελφὸς Φοῖβος αἰτεῖται τάδε·
ὦ σύγγον᾿, ἐλθὼν λαὸν εἰς αὐτόχθονα
κλεινῶν Ἀθηνῶν, οἶσθα γὰρ θεᾶς πόλιν,
λαβὼν βρέφος νεογνὸν ἐκ κοίλης πέτρας
αὐτῷ σὺν ἄγγει σπαργάνοισί θ᾿ οἷς ἔχει,
ἔνεγκε Δελφῶν τἀμὰ πρὸς χρηστήρια,
καὶ θὲς πρὸς αὐταῖς εἰσόδοις δόμων ἐμῶν.
Τὰ δ᾿ ἄλλ᾿, ἐμὸς γάρ ἐστιν, ὡς εἰδῇς, ὁ παῖς,
ἡμῖν μελήσει. Λοξίᾳ δ᾿ ἐγὼ χάριν
πράσσων ἀδελφῷ, πλεκτὸν ἐξάρας κύτος
ἤνεγκα, καὶ τὸν παῖδα κρηπίδων ἔπι
τίθημι ναοῦ τοῦδ᾿, ἀναπτύξας κύτος

ION.

PERSONÆ FABULÆ.

MERCURIUS.
ION.
CHORUS SERVARUM CREUSÆ.
CREUSA.
XUTHUS.
SENEX SIVE PÆDAGOGUS.
SERVA CREUSÆ.
PYTHIA SIVE SACERDOS.
MINERVA.

MERCURIUS.

Atlas, qui ferreis humeris cœlum,
deorum antiquam domum, *sustinendo* atterit, *ex* dearum
una genuit Maiam, quæ me peperit
Mercurium, maximo Jovi deorum famulum.
Veni autem *in* hanc Delphorum terram, ubi umbilicum
supra medium sedens Phœbus canit hominibus,
præsentia et futura vaticinans semper.
Est enim non ignobilis Græcorum civitas
ab auream hastam gerente Pallade vocata,
ubi filiam Erechthei Phœbus connubio *sibi* junxit
per vim Creusam, quo loco septentrionalia saxa
sub Palladis arce (*Acropoli*) Atheniensis terræ
Macras vocant domini terræ Atticæ.
Inscio vero patre, *sic* enim deo placuit,
pertulit onus ventris : et postquam tempus venit,
enixa domi puerum, asportavit infantem
in idem antrum, ubi concubuit cum deo,
Creusa, et exponit ut periturum
in cavæ cistæ rotundo orbe,
majorum morem servans et terrigenæ
Erichthonii : illi nimirum Jovis filia
custodes quum adjunxisset, corporis tutamina,
duos dracones, filiabus Agrauli
dedit servandum. Unde Erechthidis
mos quidam est, serpentibus auratis cinctos
alere liberos. Sed quæ habebat virgo ornamenta,
filio appensa reliquit, tanquam morituro.
Ibi me Phœbus frater hæc rogat :
O frater, profectus ad indigenam populum
inclytarum Athenarum, nosti enim deæ (*Palladis*) urbem,
sumtum infantem recens natum ex cava petra
cum ipso vase (*cista*), et fasciis quas habet,
perfer ad Delphorum meum fatidicum templum,
et ponito in ipso introitu ædium mearum.
Reliqua vero, meus enim hic puer est, ut scias,
mihi erunt curæ. Atque Apollini gratum ego
faciens fratri, contextum calathum sumens
detuli, et infantem super crepidinem
templi hujus posui, aperta cavitate

ἑλικτὸν ἀντίπηγος, ὡς ὁρῷθ' ὁ παῖς.
Κυρεῖ δ' ἅμ' ἱππεύοντος ἡλίου κύκλῳ
προφῆτις ἐσβαίνουσα μαντεῖον θεοῦ·
ὄψιν δὲ προσβαλοῦσα παιδὶ νηπίῳ,
ἐθαύμασ' εἴ τις Δελφίδων τλαίη κόρη
λαθραῖον ὠδῖν' ἐς θεοῦ ῥῖψαι δόμον.
Ὑπὲρ δὲ θυμέλας διορίσαι πρόθυμος ἦν,
οἴκτῳ δ' ἀφῆκεν ὠμότητα, καὶ θεὸς
συνεργὸς ἦν τῷ παιδὶ μὴ 'κπεσεῖν δόμων.
Τρέφει δέ νιν λαβοῦσα· τὸν σπείραντα δὲ
οὐκ οἶδε Φοῖβον, οὐδὲ μητέρ' ἧς ἔφυ,
ὁ παῖς τε τοὺς τεκόντας οὐκ ἐπίσταται.
Νέος μὲν οὖν ὢν ἀμφιβωμίους τροφὰς
ἠλᾶτ' ἀθύρων· ὡς δ' ἀπηνδρώθη δέμας,
Δελφοί σφ' ἔθεντο χρυσοφύλακα τοῦ θεοῦ
ταμίαν τε πάντων πιστὸν, ἐν δ' ἀνακτόροις
θεοῦ καταζῇ δεῦρ' ἀεὶ σεμνὸν βίον.
Κρέουσα δ' ἡ τεκοῦσα τὸν νεανίαν,
Ξούθῳ γαμεῖται συμφορᾶς τοιᾶσδ' ὕπο·
ἦν ταῖς Ἀθήναις τοῖς τε Χαλκωδοντίδαις,
οἳ γῆν ἔχουσ' Εὐβοΐδα, πολέμιος κλύδων·
ὃν συμπονήσας καὶ ξυνεξελὼν δορὶ,
γάμων Κρεούσης ἀξίωμ' ἐδέξατο,
οὐκ ἐγγενὴς ὢν, Αἰόλου δὲ τοῦ Διὸς
γεγὼς Ἀχαιός. Χρόνια δὲ σπείρας λέχη,
ἄτεκνός ἐστι, καὶ Κρέουσ'· ὧν οὕνεκα
ἥκουσι πρὸς μαντεῖ' Ἀπόλλωνος τάδε,
ἔρωτι παίδων. Λοξίας δὲ τὴν τύχην
ἐς τοῦτ' ἐλαύνει, κοὐ λέληθεν, ὡς δοκεῖ·
δώσει γὰρ εἰσελθόντι μαντεῖον τόδε
Ξούθῳ τὸν αὐτοῦ παῖδα, καὶ πεφυκέναι
κείνου σφε φήσει, μητρὸς ὡς ἐλθὼν δόμους
γνωσθῇ Κρεούσῃ, καὶ γάμοι τε Λοξίου
κρυπτοὶ γένωνται παῖς τ' ἔχῃ τὰ πρόσφορα.
Ἴωνα δ' αὐτὸν, κτίστορ' Ἀσιάδος χθονὸς,
ὄνομα κεκλῆσθαι θήσεται καθ' Ἑλλάδα.
Ἀλλ' ἐς δαφνώδη γύαλα βήσομαι τάδε,
τὸ κρανθὲν ὡς ἂν ἐκμάθω παιδὸς πέρι.
Ὁρῶ γὰρ ἐκβαίνοντα Λοξίου γόνον
τόνδ', ὡς πρὸ ναοῦ λαμπρὰ θῇ πυλώματα
δάφνης κλάδοισιν· ὄνομα δ', οὗ μέλλει τυχεῖν,
Ἴων' ἐγώ σφε πρῶτος ὀνομάζω θεῶν.

ΙΩΝ.

Ἅρματα μὲν τάδε λαμπρὰ τεθρίππων
ἥλιος ἤδη λάμπει κατὰ γῆν,
ἄστρα δὲ φεύγει πυρὶ τῷδ' αἰθέρος
ἐς νύχθ' ἱεράν·
Παρνησιάδες δ' ἄβατοι κορυφαὶ
καταλαμπόμεναι τὴν ἡμερίαν
ἁψῖδα βροτοῖσι δέχονται.
Σμύρνης δ' ἀνύδρου καπνὸς εἰς ὀρόφους
Φοίβου πέτεται.
Θάσσει δὲ γυνὴ τρίποδα ζάθεον
Δελφὶς, ἀείδουσ' Ἕλλησι βοὰς,

rotunda arculæ, ut conspiceretur infans.
Et dum sol orbem *cursus diurni* ascendebat, simul
sacerdos ingressa est templum dei,
oculisque conjectis in infantem puerum,
stupuit, si qua forte Delphica puella ausa esset
clandestinum partum in dei projicere domum.
Volebat autem exturbare extra sacrum limen;
miseratione tamen omisit crudelitatem, et deus
adjutor erat puero, ne ejiceretur domo.
Atque susceptum ipsum alit; satorem vero ejus
Phœbum *esse* nescit, neque ex qua matre natus sit;
et puer quoque genitores *suos* non novit.
Juvenis autem dum erat, victum ex aris quærens
vagabatur ludens : ubi vero statura evasit in virum,
Delphi eum fecerunt custodem opum dei
et fidelem quæstorem omnium : in temploque
dei perducit hucusque semper sanctam vitam.
At Creusa, genitrix adolescentis,
Xutho nubit tali casu :
erat Atheniensibus et Chalcodontidis,
qui Euboicam terram inhabitant, belli tempestas,
qua simul *cum Atheniensibus* tolerata, ferroque composita,
Xuthus nuptiarum Creusæ decus accepit,
non indigena licet esset, sed ex Æolo, Jovis filio,
oriundus Achæus. Diu vero matrimonio junctus,
sobolis expers est, et Creusa; quamobrem
venerunt ad hoc Apollinis oraculum
desiderio liberorum. Atque Apollo fortunam
huc direxit, neque non animadvertit, ut putatur :
dabit enim ingresso templum hoc
Xutho suum ipsius filium, et natum esse
eum ex ipso (*Xutho*) dicet, ut reversus ad maternam domum
agnoscatur a Creusa, et concubitus Apollinis
occultus sit, et filius simul habeat debita.
Jona vero ipsum, conditorem Asiaticæ regionis,
nomine vocari curabit per Græciam.
Sed in hoc lauriferum templum intrabo,
ut ediscam de puero quid sit statutum.
Video enim egredientem Apollinis filium
hic, ut mundas faciat ante templum portas
lauri ramis; nomine vero, quod adepturus est,
Ionis ego ipsum primus nomino deorum.

ION.

Currum hunc splendidum quadrigarum
sol jam splendere facit per terram,
et astra fugiunt hoc igne ex æthere
in noctem sacram :
Parnassi vero vertices inaccessi
illustrati diem ferentis
rotam solis (*lucem*) hominibus accipiunt;
et myrrhæ aridæ fumus sub tecta
Phœbi volat :
mulierque insidet sacrum tripodem
Delphica, canens Græcis oracula

ἅς ἂν Ἀπόλλων κελαδήσῃ.
Ἀλλ', ὦ Φοίβου Δελφοὶ θέραπες,
τὰς Κασταλίας ἀργυροειδεῖς
βαίνετε δίνας, καθαραῖς δὲ δρόσοις
ἀφυδρανάμενοι στείχετε ναούς,
στόμα τ' εὔφημον φρουρεῖτ', ἀγαθῶν
φήμας ἀγαθὰς τοῖς ἐθέλουσιν
μαντεύεσθαι
γλώσσης ἰδίας ἀποφαίνειν.
Ἡμεῖς δὲ πόνους, οὓς ἐκ παιδὸς
μοχθοῦμεν ἀεί, πτόρθοισι δάφνης
στέφεσίν θ' ἱεροῖς ἐσόδους Φοίβου
καθαρὰς θήσομεν, ὑγραῖς τε πέδον
ῥανίσιν νοτερόν, πτηνῶν τ' ἀγέλας,
αἳ βλάπτουσιν σέμν' ἀναθήματα,
τόξοισιν ἐμοῖς φυγάδας θήσομεν·
ὡς γὰρ ἀμήτωρ ἀπάτωρ τε γεγὼς
τοὺς θρέψαντας
Φοίβου ναοὺς θεραπεύω.
Ἄγ', ὦ νεηθαλὲς, ὦ Στρ.
καλλίστας προπόλευμα δάφνας,
ἃ τὰν Φοίβου θυμέλαν
σαίρεις ὑπὸ ναοῖς
κήπων ἐξ ἀθανάτων,
ἵνα δρόσοι τέγγουσ' ἱεραὶ,
ῥυτὰν ἀέναον παγὰν
ἐκπροϊεῖσαι,
μυρσίνας ἱερὰν φόβαν,
ᾇ σαίρω δάπεδον θεοῦ
παναμέριος ἅμ' ἀελίου πτέρυγι θοῇ
λατρεύων τὸ κατ' ἦμαρ.
Ὦ Παιὰν, ὦ Παιὰν,
εὐαίων, εὐαίων
εἴης, ὦ Λατοῦς παῖ.
Καλόν γε τὸν πόνον, ὦ Ἀντ.
Φοῖβε, σοὶ πρὸ δόμων λατρεύω,
τιμῶν μαντεῖον ἕδραν·
κλεινὸς δ' ὁ πόνος μοι,
θεοῖσιν δούλαν χέρ' ἔχειν,
οὐ θνατοῖς, ἀλλ' ἀθανάτοις·
εὐφάμοις δὲ πόνοις μοχθεῖν
οὐκ ἀποκάμνω.
Φοῖβός μοι γενέτωρ πατήρ·
τὸν βόσκοντα γὰρ εὐλογῶ·
τὸ δ' ὠφέλιμον ἐμοὶ πατέρος ὄνομα λέγω
Φοίβου τοῦ κατὰ ναόν.
Ὦ Παιὰν, ὦ Παιὰν,
εὐαίων, εὐαίων
εἴης, ὦ Λατοῦς παῖ.
Ἀλλ' ἐκπαύσω γὰρ μόχθους
δάφνας ὁλκοῖς·
χρυσέων δ' ἐκ τευχέων ῥίψω
γαίας παγὰν,
ἂν ἀποχεύονται

quæ Apollo præcinerit.
At, o Phœbi Delphici ministri,
ad Castaliæ argenteos
ite vortices, puroque rore
abluti, ite *in* templum;
linguisque favete, quo bonorum
omina bona cupientibus
oraculum consulere
linguâ vestrâ edatis.
Nos vero officio, quod a puero
semper obimus, ramis lauri
et sertis sacris vestibula Phœbi
pura faciemus, liquidisque solum
guttis humidum: et greges avium,
quæ lædunt sacra donaria,
sagittis nostris fugabimus:
incerta quippe matre et incerto patre natus,
quod *me* aluit
Phœbi templum colo.
Age, o virens recenter, o
pulcerrima laurus ministra,
quæ Phœbi aream
verris sub templo,
ex hortis immortalibus *decerpta*,
ubi rores rigant sacri,
perennem fluentem fontem
emittentes,
myrti sacram comam,
qua verro solum dei
per totam diem simul cum solis *illucescentis* ala celer
serviens quotidie.
O Pæan, o Pæan,
beatus, beatus
sis, o Latonæ fili.
Honestum certe laborem, o
Phœbe, tibi ante ædem servio,
colens fatidicam sedem;
præclarumque hoc officium mihi,
diis servam manum præbere,
non mortalibus, sed immortalibus;
et gloriosis laboribus exerceri
non defatigor.
Phœbus mihi *est* genitor pater:
nutrientem enim *me* prædico:
beneficiumque erga me patris nomine voco
a Phœbo *mihi præstitum* hoc templum incolente
O Pæan, o Pæan,
beatus, beatus
sis, o Latonæ fili.
Sed enim finiam laborem
lauri *verrentis* tractu:
et ex aureis vasis projiciam
terræ fontem,
quem effundunt

Κασταλίας δίναι,
νοτερὸν ὕδωρ βάλλων,
ὅσιος ἀπ' εὐνᾶς ὤν.
Εἴθ' οὕτως ἀεὶ Φοίβῳ
λατρεύων μὴ παυσαίμαν,
ἢ παυσαίμαν ἀγαθᾷ μοίρᾳ.
Ἔα ἔα.
Φοιτῶσ' ἤδη, λείπουσίν τε
πτανοὶ Παρνασοῦ κοίτας·
αὐδῶ μὴ χρίμπτειν θριγκοῖς
μηδ' εἰς χρυσήρεις οἴκους.
Μάρψω σ' αὖ τόξοις, ὦ Ζηνὸς
κήρυξ, ὀρνίθων γαμφηλαῖς
ἰσχὺν νικῶν.
Ὅδε πρὸς θυμέλας ἄλλος ἐρέσσει
κύκνος. Οὐκ ἄλλᾳ
φοινικοφαῆ πόδα κινήσεις;
Οὐδέν σ' ἁ φόρμιγξ ἁ Φοίβου
σύμμολπος τόξων ῥύσαιτ' ἄν.
Πάραγε πτέρυγας·
λίμνας ἐπίβα τᾶς Δηλιάδος·
αἱμάξεις, εἰ μὴ πείσει,
τὰς καλλιφθόγγους ᾠδάς.
Ἔα ἔα.
Τίς ὅδ' ὀρνίθων καινὸς προσέβα;
μῶν ὑπὸ θριγκοὺς εὐναίας
καρφηρὰς θήσων τέκνοις;
ψαλμοί σ' εἴρξουσιν τόξων.
Οὐ πείσει; χωρῶν ἐν δίναις
ταῖς Ἀλφειοῦ παιδούργει
ἢ νάπος Ἴσθμιον,
ὡς ἀναθήματα μὴ βλάπτηται
ναοί θ' οἱ Φοίβου*.
Κτείνειν δ' ὑμᾶς αἰδοῦμαι
τοὺς θεῶν ἀγγέλλοντας φήμας
θνατοῖς· οἷς δ' ἔγκειμαι μόχθοις,
Φοίβῳ δουλεύσω, κοὐ λήξω
τοὺς βόσκοντας θεραπεύων.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Οὐκ ἐν ταῖς ζαθέαις Ἀθά- Στρ. α'
ναις εὐκίονες ἦσαν αὐ-
λαὶ θεῶν μόνον, οὐδ' ἀγυι-
άτιδες θεραπεῖαι·
ἀλλὰ καὶ παρὰ Λοξίᾳ
τῷ Λατοῦς διδύμων προσώ-
πων καλλιβλέφαρον φῶς.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἰδοὺ τάνδ' ἄθρησον,
Λερναῖον ὕδραν ἐναίρει
χρυσέαις ἅρπαις ὁ Διὸς παῖς·
φίλα, πρόσιδ' ὄσσοις.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ὁρῶ. Καὶ πέλας ἄλλος αὐ- Ἀντ. α'
τοῦ πανὸν πυρίφλεκτον αἴ-

Castaliæ vortices,
humidam aquam spargens,
castus a lecto existens.
Utinam sic perpetuo Phœbo
servire non desinam,
aut desinam bona sorte!
Eia! eia!
Veniunt jam, et relinquunt
volucres Parnassi cubilia.
Edico, ne appropinquetis pinnis,
neque in divites auro ædes.
Attingam te sagittis, o Jovis
præco, avium rostro curvo
qui robur vincis.
Ecce ad atria hic alius remigat (*volat*),
cycnus. Non alio
rubentem pedem movebis?
Nihil te cithara Phœbi
concentrix a *meis* sagittis liberabit.
Præterage alas:
paludem ingredere Deliacam:
cruentabis (*sanguine miscebis*), nisi obtemperes,
tuos suaves cantus.
Eia! eia!
Quænam hic avis nova accessit?
num sub *templi* pinnis nidum
ex festucis positura liberis?
stridor te arcebit sagittarum.
Non parebis? discedens, *in* verticibus
Alphei liberos procrea,
aut *in* nemus Isthmium *profecta*,
ne donaria lædantur,
et templum Phœbi.
Vereor autem vos interficere,
quæ deorum voces nunciatis
mortalibus: sed cui incumbo ministerio,
hoc serviam Phœbo, nec desinam
meos altores colere.

SEMICHORUS.

Non in divinis Athenis
tantum sunt ornatæ columnis
aulæ deorum, neque
Agyiæi cultus;
verum etiam apud Loxiam,
Latonæ filium, geminorum frontium *templi*
pulcre splendens lumen *est*.

SEMICHORUS.

Ecce hanc aspice,
Lernæam hydram interficit
aureo ense falcato Jovis filius (*Hercules*):
amica, intuere oculis.

SEMICHORUS.

Video. Et prope eum alius quidam
tollit ardentem facem.

ρει. Τίς; ἆρ' ὃς ἐμαῖσι μυ-
θεύεται παρὰ πήναις
ἀσπιστὰς Ἰόλαος, ὃς
κοινοὺς αἰρόμενος πόνους
δίῳ παιδὶ συναντλεῖ;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Καὶ μὰν τόνδ' ἄθρησον
πτεροῦντος ἔφεδρον ἵππου·
τὰν πυρπνέουσαν ἐναίρει
τρισώματον ἀλκάν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Παντᾶ τοι βλέφαρον διώκω. Στρ. β'

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Σκέψαι κλόνον ἐν τείχεσι
λαΐνοισι Γιγάντων.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ὧδε δερκόμεθ', ὦ φίλαι, **

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Λεύσσεις οὖν ἐπ' Ἐγκελάδῳ
γοργωπὸν πάλλουσαν ἴτυν;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Λεύσσω Παλλάδ' ἐμὰν θεόν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τί γάρ; κεραυνὸν
ἀμφίπυρον ὄμβριμον ἐν Διὸς
ἑκηβόλοισι χερσίν;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ὁρῶ, τὸν δάϊον
Μίμαντα πυρὶ καταιθαλοῖ.
Καὶ Βρόμιος ἄλλον
ἀπολέμοισι κισσίνοισι βάκτροις
ἐναίρει Γᾶς τέκνων ὁ Βακχεύς.

ΧΟΡΟΣ.

Σέ τοι τὸν παρὰ ναὸν αὐδῶ, Ἀντ. β'
θέμις γυάλων ὑπερβῆ-
ναι λευκῷ ποδί γ' εἴσω;

ΙΩΝ.

Οὐ θέμις, ὦ ξέναι.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐδ' ἂν ἐκ σέθεν ἂν πυθοίμαν αὐδάν;

ΙΩΝ.

Τίνα τήνδε θέλεις;

ΧΟΡΟΣ.

Ἆρ' ὄντως μέσον ὀμφαλὸν
γᾶς Φοίβου κατέχει δόμος;

ΙΩΝ.

Στέμμασί γ' ἐνδυτὸν, ἀμφὶ δὲ Γοργόνες.

ΧΟΡΟΣ.

Οὕτω καὶ φάτις αὐδᾷ.

ΙΩΝ.

Εἰ μὲν ἐθύσατε πέλανον πρὸ δόμων
καί τι πυθέσθαι χρῄζετε Φοίβου,
πάριτ' εἰς θυμέλας· ἐπὶ δ' ἀσφάκτοις
μήλοισι δόμων μὴ πάριτ' εἰς μυχόν.

Quisnam *est?* an qui commemoratur
inter mea pensa,
armiger Iolaus, qui
suscipiens communes labores
cum Jovis filio exhaurit?

SEMICHORUS.

Sed illum specta (*Bellerophontem*),
insidentem alato equo:
ignes spirantem interficit
tricorporem validam feram (*Chimæram*).

SEMICHORUS.

Quoquoversus moveo palpebras.

SEMICHORUS.

Considera pugnam in parietibus
lapideis Gigantum.

SEMICHORUS.

Huc cernimus, o amicæ, **

SEMICHORUS.

Vides igitur illam, quæ adversus Enceladum
Gorgoneum versat clypeum?

SEMICHORUS.

Video Palladem, meam deam.

SEMICHORUS.

Quid enim? fulmen
utrinque candens impetuosum in Jovis
eminus ferientibus manibus *videsne?*

SEMICHORUS.

Video; horribilem
Mimantem igne cremat.
Et Bromius alium
imbellibus hederaceis ferulis
interficit ex Terræ filiis Baccheus.

CHORUS.

Te æditumm compello:
estne fas templi limina transgredi
candido pede intus?

ION.

Non *est* fas, o hospitæ.

CHORUS.

Neque ex te audiam verbum aliquod?

ION.

Quodnam tu hoc cupis *audire?*

CHORUS.

Num vere medium umbilicum
terræ Phœbi tenet ædes?

ION.

Sane, ornatum coronis, et circa *sunt* Gorgones.

CHORUS.

Sic etiam fama fert.

ION.

Si quidem *hostiæ* sanguinem effudistis ante templum,
et aliquid *ex* Phœbo sciscitari cupitis,
introite in atria: nisi vero mactaveritis
oves, ne intrate in interiorem ædem.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔχω μαθοῦσα·
θεοῦ δὲ νόμον οὐ παραβαίνομεν·
ἃ δ' ἐκτὸς, ὄμμα τέρψει.

ΙΩΝ.

Πάντα θεᾶσθ', ὅ τι καὶ θέμις, ὄμμασι.

ΧΟΡΟΣ.

Μεθεῖσαν δεσπόται
με θεοῦ γύαλα τάδ' εἰσιδεῖν.

ΙΩΝ.

Δμωαὶ δὲ τίνων κλῄζεσθε δόμων;

ΧΟΡΟΣ.

Παλλάδος ἔνοικα
τρόφιμα μέλαθρα τῶν ἐμῶν τυράννων.
Παρούσας δ' ἀμφὶ τᾶσδ' ἐρωτᾷς.

ΙΩΝ.

Γενναιότης σοι, καὶ τρόπων τεκμήριον
τὸ σχῆμ' ἔχεις τόδ', ἥτις εἶ ποτ', ὦ γύναι.
Γνοίη δ' ἂν ὡς τὰ πολλά γ' ἀνθρώπου πέρι
τὸ σχῆμ' ἰδών τις, εἰ πέφυκεν εὐγενής.
Ἔα·
ἀλλ' ἐξέπληξάς μ' ὄμμα συγκλῄσασα σὸν
δακρύοις θ' ὑγράνασ' εὐγενῆ παρηίδα,
ὡς εἶδες ἁγνὰ Λοξίου χρηστήρια.
Τί ποτε μερίμνης ἐς τόδ' ἦλθες, ὦ γύναι;
Οὗ πάντες ἄλλοι γύαλα λεύσσοντες θεοῦ
χαίρουσιν, ἐνταῦθ' ὄμμα σὸν δακρυρροεῖ.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ὦ ξένε, τὸ μὲν σὸν οὐκ ἀπαιδεύτως ἔχει
ἐς θαύματ' ἐλθεῖν δακρύων ἐμῶν πέρι·
ἐγὼ δ' ἰδοῦσα τούσδ' Ἀπόλλωνος δόμους
μνήμην παλαιὰν ἀνεμετρησάμην τινά·
οἴκοι δὲ τὸν νοῦν ἔχομεν ἐνθάδ' οὖσά που.
Ὦ τλήμονες γυναῖκες· ὦ τολμήματα
θεῶν. Τί δῆτα; ποῖ δίκην ἀνοίσομεν,
εἰ τῶν κρατούντων ἀδικίαις ὀλούμεθα;

ΙΩΝ.

Τί χρῆμα δ' ἀνερεύνητα δυσθυμεῖ, γύναι;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Οὐδέν· μεθῆκα τόξα· τἀπὶ τῷδε δὲ
ἐγώ τε σιγῶ καὶ σὺ μὴ φρόντιζ' ἔτι.

ΙΩΝ.

Τίς δ' εἶ; πόθεν γῆς ἦλθες; ἐκ ποίας πάτρας
πέφυκας; ὄνομα τί σε καλεῖν ἡμᾶς χρεών;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Κρέουσα μέν μοι τοὔνομ', ἐκ δ' Ἐρεχθέως
πέφυκα, πατρὶς γῆ δ' Ἀθηναίων πόλις.

ΙΩΝ.

Ὦ κλεινὸν οἰκοῦσ' ἄστυ, γενναίων τ' ἄπο
τραφεῖσα πατέρων, ὥς σε θαυμάζω, γύναι.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Τοσαῦτα κεὐτυχοῦμεν, ὦ ξέν', οὐ πέρα.

ΙΩΝ.

Πρὸς θεῶν ἀληθῶς, ὡς μεμύθευται βροτοῖς,

CHORUS.

Teneo edocta :
dei autem ritum non violamus :
quæ vero *sunt* foris, oculos oblectabunt.

ION.

Omnia perlustrate oculis, quidquid fas est.

CHORUS.

Permiserunt mihi domini
templum hoc dei ut viderem.

ION.

Ancillæ vero cujus familiæ vocamini?

CHORUS.

Sedes, quam Pallas habitat,
est altrix meorum dominorum.
De præsenti autem hacce (*Creusa*) interrogas.

ION.

Generositas tibi (*Creusæ*) *inest*, et morum indicium
hanc speciem *corporis* habes, quæcunque tandem es, o [mulier.
De homine enim plerumque judicarit aliquis,
speciem *ejus* intuitus, an sit generosus.
Eia!
sed obstupefecisti me oculos tuos claudens
lacrimisque rigans generosas genas,
ubi aspexisti sacrum Apollinis oraculum.
Curnam in istum mœrorem venisti, o mulier?
Ubi omnes alii, templum cernentes dei,
lætantur, ibi tuus oculus lacrimas fundit.

CREUSA.

O hospes, quod dicis haud absurdum est,
quod admiratione sis affectus ob meas lacrimas :
ego enim, conspicata hanc Apollinis ædem,
memoriam antiquam remensa sum quandam;
domique quodammodo mentem habeo, licet hic sim.
O miseræ mulieres! o facinora
deorum! Quid igitur? quo justitiam referemus,
si dominantium injuriis pereamus?

ION.

Quamobrem de non exquirendis mœres, mulier?

CREUSA.

Nihil : arcum remisi (*orationem inceptam non persequor*) : [cetera vero
egoque taceo tuque ne cures amplius.

ION.

Quæ vero es? unde terrarum venisti? ex qua patria
oriunda es? quo nomine te vocari a nobis oportet?

CREUSA.

Creusa mihi nomen est, et ex Erechtheo
nata sum; patria vero *est* Atheniensium civitas.

ION.

O inclytam habitans urbem, et e generosis
educata parentibus, ut te admiror, mulier!

CREUSA.

Hactenus sane felices sumus, o hospes, non ultra.

ION.

Per deos *dic*, verene, ut fama apud homines fert,

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Τί χρῆμ' ἐρωτᾷς, ὦ ξέν'; ἐκμαθεῖν θέλω.

ΙΩΝ.

Ἐκ γῆς πατρός σου πρόγονος ἔβλαστεν πατήρ;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἐριχθόνιός γε· τὸ δὲ γένος μ' οὐκ ὠφελεῖ.

ΙΩΝ.

Ἦ καί σφ' Ἀθάνα γῆθεν ἐξανείλετο;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἐς παρθένους γε χεῖρας, οὐ τεκοῦσά νιν.

ΙΩΝ.

Δίδωσι δ', ὥσπερ ἐν γραφῇ νομίζεται;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Κέκροπός γε σώζειν παισὶν οὐχ ὁρώμενον.

ΙΩΝ.

Ἤκουσα, λῦσαι παρθένους τεῦχος θεᾶς.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Τοιγὰρ θανοῦσαι σκόπελον ᾕμαξαν πέτρας.

ΙΩΝ.

Εἶεν·
τί δαὶ τόδ'; ἆρ' ἀληθὲς ἢ μάτην λόγος;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Τί χρῆμ' ἐρωτᾷς; καὶ γὰρ οὐ κάμνω σχολῇ.

ΙΩΝ.

Πατὴρ Ἐρεχθεὺς σὰς ἔθυσε συγγόνους;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἔτλη πρὸ γαίας σφάγια παρθένους κτανεῖν.

ΙΩΝ.

Σὺ δ' ἐξεσώθης πῶς κασιγνήτων μόνη;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Βρέφος νεογνὸν μητρὸς ἦν ἐν ἀγκάλαις.

ΙΩΝ.

Πατέρα δ' ἀληθῶς χάσμα σὸν κρύπτει χθονός;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Πληγαὶ τριαίνης ποντίου σφ' ἀπώλεσαν.

ΙΩΝ.

Μακραὶ δὲ χῶρός ἐστ' ἐκεῖ κεκλημένος;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Τί δ' ἱστορεῖς τόδ'; ὥς μ' ἀνέμνησάς τινος.

ΙΩΝ.

Τιμᾷ σφε Πύθιος ἀστραπαί τε Πύθιαι;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Τιμᾷ γ' ἄτιμ'· ὡς μήποτ' ὤφελόν σφ' ἰδεῖν.

ΙΩΝ.

Τί δέ; στυγεῖς σὺ τοῦ θεοῦ τὰ φίλτατα;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Οὐδέν· ξύνοιδ' ἄντροισιν αἰσχύνην τινά.

ΙΩΝ.

Πόσις δὲ τίς σ' ἔγημ' Ἀθηναίων, γύναι;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Οὐκ ἀστὸς, ἀλλ' ἐπακτὸς ἐξ ἄλλης χθονός.

ΙΩΝ.

Τίς; εὐγενῆ νιν δεῖ πεφυκέναι τινά.

CREUSA.

Quamnam rem interrogas, o hospes? pernoscere cupio.

ION.

terrane avus patris tui pater exortus est?

CREUSA.

Sane, Erichthonius; sed genus me non juvat.

ION.

Num etiam Minerva ipsum e terra sustulit?

CREUSA.

In virgineas suas manus, quamvis eum non peperisset.

ION.

Tradiditne vero *eum*, sicut in pictura *cerni* solet?

CREUSA.

Filiabus Cecropis servandum, non conspectum.

ION.

Audivi, solvisse virgines arculam deæ.

CREUSA.

Ideo interemtæ cruentarunt saxeam petram.

ION.

Age:
quid autem hoc? estne verum, an falso rumor *fertur*?

CREUSA.

Quidnam interrogas? non enim moleste fero *hoc* otium.

ION.

Pater *tuus* Erechtheus mactavitne tuas sorores?

CREUSA.

Ausus est pro patria victimas mactare virgines.

ION.

Tu vero quomodo sola sororum servata es?

CREUSA.

Infans recens nata matris eram in ulnis.

ION.

At patrem tuum verene hiatus terræ abscondidit?

CREUSA.

Ictus tridentis Neptuni ipsum perdiderunt.

ION.

Locus autem istic est nuncupatus Macræ?

CREUSA.

Quid vero interrogas hoc? ut mihi revocasti in memoriam quiddam!

ION.

Honorat illum *locum* Pythius et fulgura Pythia?

CREUSA.

Honorat sane non honoranda: utinam nunquam illum aspexissem!

ION.

Quid vero? odisti tu deo gratissimum *locum*?

CREUSA.

Minime: conscia sum dedecoris cujusdam *in hoc* antro *admissi*.

ION.

Maritus vero quis Atheniensium te duxit, mulier?

CREUSA.

Non civis, sed advena ex aliena terra.

ION.

Quis? nobilem aliquem ipsum esse oportet?

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ξοῦθος, πεφυκὼς Αἰόλου Διός τ' ἄπο.
ΙΩΝ.
Καὶ πῶς ξένος σ' ὢν ἔσχεν οὖσαν ἐγγενῆ;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Εὔβοι' Ἀθήναις ἔστι τις γείτων πόλις.
ΙΩΝ.
Ὅροις ὑγροῖσιν, ὡς λέγουσ', ὡρισμένη.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ταύτην ἔπερσε Κεκροπίδαις κοινῷ δορί.
ΙΩΝ.
Ἐπίκουρος ἐλθών, κᾆτα σὸν γαμεῖ λέχος;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Φερνάς γε πολέμου καὶ δορὸς λαβὼν γέρας.
ΙΩΝ.
Σὺν ἀνδρὶ δ' ἥκεις ἢ μόνη χρηστήρια;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Σὺν ἀνδρί. Σηκοὺς δ' ἐνστρέφει Τροφωνίου.
ΙΩΝ.
Πότερα θεατής, ἢ χάριν μαντευμάτων;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Κείνου τε Φοίβου θ' ἓν θέλων μαθεῖν ἔπος.
ΙΩΝ.
Καρποῦ δ' ὑπὲρ γῆς ἥκετ', ἢ παίδων πέρι;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἄπαιδές ἐσμεν, χρόνι' ἔχοντ' εὐνήματα.
ΙΩΝ.
Οὐδ' ἔτεκες οὐδὲν πώποτ', ἀλλ' ἄτεκνος εἶ;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ὁ Φοῖβος οἶδε τὴν ἐμὴν ἀπαιδίαν.
ΙΩΝ.
Ὦ τλῆμον, ὡς τἄλλ' εὐτυχοῦσ' οὐκ εὐτυχεῖς.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Σὺ δ' εἶ τίς; ὥς σου τὴν τεκοῦσαν ὤλβισα.
ΙΩΝ.
Τοῦ θεοῦ καλοῦμαι δοῦλος εἰμί τ', ὦ γύναι.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἀνάθημα πόλεως, ἤ τινος πραθεὶς ὕπο;
ΙΩΝ.
Οὐκ οἶδα, πλὴν ἕν, Λοξίου κεκλήμεθα.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἡμεῖς σ' ἄρ' αὖθις, ὦ ξέν', ἀντοικτείρομεν.
ΙΩΝ.
Ὡς μὴ εἰδόθ' ἥτις μ' ἔτεκεν ἐξ ὅτου τ' ἔφυν.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ναοῖσι δ' οἰκεῖς τοισίδ', ἢ κατὰ στέγας;
ΙΩΝ.
Ἅπαν θεοῦ μοι δῶμ', ἵν' ἂν λάβῃ μ' ὕπνος.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Παῖς δ' ὢν ἀφίκου ναὸν, ἢ νεανίας;
ΙΩΝ.
Βρέφος λέγουσιν οἱ δοκοῦντες εἰδέναι.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Καί τις γάλακτί σ' ἐξέθρεψε Δελφίδων;

CREUSA.
Xuthus, ab Æolo Joveque genus trahens.
ION.
Sed quomodo peregrinus licet te indigenam obtinuit?
CREUSA.
Eubœa est regio quædam Athenis vicina.
ION.
Humidis, ut aiunt, limitibus terminata.
CREUSA.
Hanc debellavit *cum* Cecropidis communi marte.
ION.
Veniens auxiliator, deinde te duxit uxorem?
CREUSA.
Ita, dotem belli pugnæque præmium accipiens.
ION.
Cum viro autem venisti, an sola, *ad* oraculum?
CREUSA.
Cum viro. *Ille* vero ad delubrum versatur Trophonii.
ION.
Utrum spectator, an vaticinii causa?
CREUSA.
Ex illo Phœboque unum responsum audire cupiens.
ION.
Num propter terræ fruges venistis, an de liberis?
CREUSA.
Sine liberis sumus, quamvis diuturnum connubium habea- [mus.
ION.
Nec quidquam unquam peperisti, sed sine liberis es?
CREUSA.
Phœbus novit meam sterilitatem.
ION.
O misera! ut ceteris in rebus felix, tamen non felix es!
CREUSA.
Tu vero quisnam es? ut tuam genitricem prædico beatam!
ION.
Dei vocor servus et sum, o mulier.
CREUSA.
Donariumne civitatis, an ab aliquo venditus?
ION.
Non scio, nisi *hoc* unum : Apollinis vocor.
CREUSA.
Nos igitur, o hospes, te quoque vicissim miseramur.
ION.
Ut qui ignorem quæ me pepererit et ex quo natus sim.
CREUSA.
Habitasne in hocce ipso templo, an in domo *tua*?
ION.
Tota dei *est* mihi domus, ubicunque me somnus occuparit.
CREUSA.
Puerne *in hoc* templum venisti, an adolescens?
ION.
Infantem *venisse* dicunt, qui scire putantur.
CREUSA.
At quæ te lacte enutrivit ex Delphicis?

ΙΩΝ.
Οὐπώποτ' ἔγνων μαστόν· ἡ δ' ἔθρεψέ με

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Τίς, ὦ ταλαίπωρ'; ὡς νοσοῦσ' εὗρον νόσους.

ΙΩΝ.
Φοίβου προφῆτις, μητέρ' ὣς νομίζομεν.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἐς δ' ἄνδρ' ἀφίκου τίνα τροφὴν κεκτημένος;

ΙΩΝ.
Βωμοί μ' ἔφερβον οὑπιών τ' ἀεὶ ξένος.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Τάλαιν' ἄρ' ἡ τεκοῦσά σ', ἥτις ἦν ποτε.

ΙΩΝ.
Ἀδίκημά του γυναικὸς ἐγενόμην ἴσως.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἔχεις δὲ βίοτον; εὖ γὰρ ἤσκησαι πέπλοις.

ΙΩΝ.
Τοῖς τοῦ θεοῦ κοσμούμεθ', ᾧ δουλεύομεν.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Οὐδ' ἦξας εἰς ἔρευναν ἐξευρεῖν γονάς;

ΙΩΝ.
Ἔχω γὰρ οὐδὲν, ὦ γύναι, τεκμήριον.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Φεῦ.
Πέπονθέ τις σῇ μητρὶ ταὔτ' ἄλλη γυνή.

ΙΩΝ.
Τίς; εἰ πόνου μοι ξυλλάβοι, χαίροιμεν ἄν.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἧς οὕνεκ' ἦλθον δεῦρο πρὶν πόσιν μολεῖν.

ΙΩΝ.
Ποῖόν τι χρῄζουσ'; ὡς ὑπουργήσω, γύναι.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Μάντευμα κρυπτὸν δεομένη Φοίβου μαθεῖν.

ΙΩΝ.
Λέγοις ἄν· ἡμεῖς τἄλλα προξενήσομεν.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἄκουε δὴ τὸν μῦθον. Ἀλλ' αἰδούμεθα.

ΙΩΝ.
Οὐτἄρα πράξεις οὐδέν· ἀργὸς ἡ θεός.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Φοίβῳ μιγῆναί φησί τις φίλων ἐμῶν.

ΙΩΝ.
Φοίβῳ γυνὴ γεγῶσα; μὴ λέγ', ὦ ξένη.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Καὶ παῖδά γ' ἔτεκε τῷ θεῷ λάθρα πατρός.

ΙΩΝ.
Οὐκ ἔστιν· ἀνδρὸς ἀδικίαν αἰσχύνεται.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Οὔ φησιν αὐτή· καὶ πέπονθεν ἄθλια.

ΙΩΝ.
Τί χρῆμα δράσασ', εἰ θεῷ συνεζύγη;

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Τὸν παῖδ' ὃν ἔτεκεν ἐξέθηκε δωμάτων.

ION.
Nunquam cognovi mammam : quæ vero me aluit,

CREUSA.
Quænam, o miser? ut dolens *ipsa* inveni *alienos* dolores!

ION.
Phœbi sacerdos, *eam* matris loco habeo.

CREUSA.
Ad virilem vero ætatem venisti quam educationem adeptus?

ION.
Aræ me aluerunt, et accedentes semper peregrini.

CREUSA.
Misera ergo quæ te peperit, quæcunque fuerit tandem.

ION.
Peccatum alicujus mulieris fui fortasse.

CREUSA.
Habes autem vitæ subsidia? bene enim ornatus es vestibus.

ION.
Dei bonis ornamur, cui servimus.

CREUSA
Non contulisti te ad inquisitionem, ut invenires *tuos* parentes?

ION.
Nullum enim indicium, o mulier, habeo.

CREUSA.
Heu!
Passa est quædam alia mulier eadem cum tua matre.

ION.
Quænam? si infortunii mei est particeps, lætabimur.

CREUSA.
Illa cujus causa veni huc, priusquam accedat maritus.

ION.
Quid rei cupiens? nam operam meam commodabo, mulier.

CREUSA.
Oraculum occultum ex Phœbo cupiens cognoscere.

ION.
Dic : nos cetera procurabimus.

CREUSA.
Audi igitur rem. Sed pudet nos *dicere.*

ION.
Ergo nihil ages : ignava *est* hæc dea (*verecu[illegible]*).

CREUSA.
Quædam mea amica dicit se concubuisse cum Phœbo.

ION.
Cum Phæbo mulier *mortalis?* ne dixeris, o hospita.

CREUSA.
Et puerum quidem peperit deo clam patre.

ION.
Nullo modo : ab homine allati stupri pudet eam.

CREUSA.
Negat ipsa : et admisit facinus miserum.

ION.
Quodnam factum, si quidem deo juncta fuit?

CREUSA.
Filium, quem peperit, exposuit foras.

ΙΩΝ.
Ὁ δ' ἐκτεθεὶς παῖς ποῦ 'στιν; εἰσορᾷ φάος;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Οὐκ οἶδεν οὐδείς· ταῦτα καὶ μαντεύομαι.
ΙΩΝ.
Εἰ δ' οὐκέτ' ἔστι, τίνι τρόπῳ διεφθάρη;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Θῆράς σφε τὸν δύστηνον ἐλπίζει κτανεῖν.
ΙΩΝ.
Ποίῳ τόδ' ἔγνω χρωμένη τεκμηρίῳ;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἐλθοῦσ' ἵν' αὐτὸν ἐξέθηκ', οὐχ εὗρ' ἔτι.
ΙΩΝ.
Ἦν δὲ σταλαγμὸς ἐν στίβῳ τις αἵματος;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Οὔ φησι· καίτοι πόλλ' ἐπεστράφη πέδον.
ΙΩΝ.
Χρόνος δὲ τίς τῷ παιδὶ διαπεπραγμένῳ;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Σοὶ ταὐτὸν ἥβης, εἴπερ ἦν, εἶχ' ἂν μέτρον.
ΙΩΝ.
Ἀδικεῖ νιν ὁ θεός· ἡ τεκοῦσα δ' ἀθλία.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Οὔκουν ἔτ' ἄλλον ὕστερον τίκτει γόνον.
ΙΩΝ.
Τί δ', εἰ λάθρα νιν Φοῖβος ἐκτρέφει λαβών;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Τὰ κοινὰ χαίρων οὐ δίκαια δρᾷ μόνος.
ΙΩΝ.
Οἴμοι· προσῳδὸς ἡ τύχη τὠμῷ πάθει.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Καὶ σ', ὦ ξέν', οἶμαι μητέρ' ἀθλίαν ποθεῖν.
ΙΩΝ.
* μή γ' ἐπ' οἶκτόν μ' ἔξαγ' οὗ λελήσμεθα.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Σιγῶ· πέραινε δ' ὧν σ' ἀνιστορῶ πέρι.
ΙΩΝ.
Οἶσθ' οὖν ὃ κάμνει τοῦ λόγου μάλιστά σοι;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Τί δ' οὐκ ἐκείνῃ τῇ ταλαιπώρῳ νοσεῖ;
ΙΩΝ.
Πῶς ὁ θεὸς ὃ λαθεῖν βούλεται μαντεύσεται;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Εἴπερ καθίζει τρίποδα κοινὸν Ἑλλάδος.
ΙΩΝ.
Αἰσχύνεται τὸ πρᾶγμα· μὴ 'ξέλεγχέ νιν.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἀλγύνεται δέ γ' ἡ παθοῦσα τῇ τύχῃ.
ΙΩΝ.
Οὐκ ἔστιν ὅστις σοι προφητεύσει τάδε.
Ἐν τοῖς γὰρ αὐτοῦ δώμασιν κακὸς φανεὶς
Φοῖβος δικαίως τὸν θεμιστεύοντά σοι
δράσειεν ἄν τι πῆμ'. Ἀπαλλάσσου, γύναι·
τῷ γὰρ θεῷ τἀναντί' οὐ μαντευτέον.

ION.
Hic filius expositus ubi est? videtne lucem?
CREUSA.
Nemo scit : propter hoc ipsum oraculum consulo.
ION.
Si igitur non amplius superest, quomodo periit?
CREUSA.
Putat bestias illum interfecisse miserum.
ION.
Quodnam indicium habens cognovit hoc?
CREUSA.
Quum venisset *eo*, ubi eum exposuerat, non amplius invenit.
ION.
Erantne aliquæ stillæ sanguinis in via?
CREUSA.
Negat, quamvis diligenter solum pervestigavit.
ION.
Quod vero tempus *est* a perdito inde puero?
CREUSA.
Tecum haberet eandem mensuram ætatis, si viveret.
ION.
Injuriam ei fecit deus : mater vero *est* misera.
CREUSA.
Non aliam igitur deinde genuit sobolem.
ION.
Quid vero, si furtim sublatum ipsum Phœbus educat?
CREUSA.
Gaudens de re communi solus, non facit juste.
ION.
Heu! congrua *est* fortuna hæc meæ calamitati!
CREUSA.
Etiam te, o hospes, existimo matrem miseram desiderare.
ION.
Ne me abducas ad dolorem, cujus obliti sumus.
CREUSA.
Taceo : pertexe vero de quibus te interrogo.
ION.
Scisne igitur, quid in re enarrata tibi laboret maxime?
CREUSA.
Quid vero illi miseræ non laborat?
ION.
Quomodo deus, quod latere cupit, oraculo deteget?
CREUSA.
Si quidem insidet tripodi communi Græciæ.
ION.
Pudet eum hujus rei; ne exquire ab ipso.
CREUSA.
Dolet vero quæ passa est *ista* suam fortunam.
ION.
Non est qui tibi vaticinetur ista.
In suo enim ipsius templo criminis convictus
Phœbus, jure eum, qui oracula tibi redderet,
afficeret aliquo malo. Discede, mulier :
non enim quæ deo adversantur ab oraculo quærenda sunt.

Ἐς γὰρ τοσοῦτον ἀμαθίας ἔλθοιμεν ἂν,
εἰ τοὺς θεοὺς ἄκοντας ἐκπονήσομεν
φράζειν ἃ μὴ θέλουσιν, ἢ προβωμίοις
σφαγαῖσι μήλων ἢ δι' οἰωνῶν πτεροῖς.
Ἂν γὰρ βίᾳ σπεύδωμεν ἀκόντων θεῶν,
οὐκ ὄντα κεκτήμεσθα τἀγάθ', ὦ γύναι·
ἃ δ' ἂν διδῶσ' ἑκόντες, ὠφελούμεθα.

ΧΟΡΟΣ.

Πολλαί γε πολλοῖς εἰσι συμφοραὶ βροτῶν,
μορφαὶ δὲ διαφέρουσιν· ἓν δ' ἂν εὐτυχὲς
μόλις ποτ' ἐξεύροι τις ἀνθρώπων βίῳ.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ὦ Φοῖβε, κἀκεῖ κἀνθάδ' οὐ δίκαιος εἶ
ἐς τὴν ἀποῦσαν, ἧς πάρεισιν οἱ λόγοι.
Σύ τ' οὐκ ἔσωσας τὸν σὸν, ὃν σῶσαί σ' ἐχρῆν,
οὔθ' ἱστορούσῃ μητρὶ μάντις ὢν ἐρεῖς,
ὡς, εἰ μὲν οὐκέτ' ἔστιν, ὀγκωθῇ τάφῳ,
εἰ δ' ἔστιν, ἔλθῃ μητρὸς εἰς ὄψιν ποτέ.
Ἀλλ' οὖν ἐᾶν γε χρὴ τάδ', εἰ πρὸς τοῦ θεοῦ
κωλυόμεσθα μὴ μαθεῖν ἃ βούλομαι.
Ἀλλ', ὦ ξέν', εἰσορῶ γὰρ εὐγενῆ πόσιν
Ξοῦθον πέλας δὴ τόνδε, τὰς Τροφωνίου
λιπόντα θαλάμας, τοὺς λελεγμένους λόγους
σίγα πρὸς ἄνδρα, μή τιν' αἰσχύνην λάβω
διακονοῦσα κρυπτὰ, καὶ προβῇ λόγος
οὐχ ᾗπερ ἡμεῖς αὐτὸν ἐξειλίσσομεν.
Τὰ γὰρ γυναικῶν δυσχερῆ πρὸς ἄρσενας,
κἂν ταῖς κακαῖσιν ἀγαθαὶ μεμιγμέναι
μισούμεθ'· οὕτω δυστυχεῖς πεφύκαμεν.

ΞΟΥΘΟΣ.

Πρῶτον μὲν ὁ θεὸς τῶν ἐμῶν προσφθεγμάτων
λαβὼν ἀπαρχὰς χαιρέτω, σύ τ', ὦ γύναι.
Μῶν χρόνιος ἐλθών σ' ἐξέπληξ' ὀρρωδίᾳ;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Οὐδέν γ'· ἀφίκου δ' ἐς μέριμναν. Ἀλλά μοι
λέξον τί θέσπισμ' ἐκ Τροφωνίου φέρεις,
παίδων ὅπως νῷν σπέρμα συγκραθήσεται.

ΞΟΥΘΟΣ.

Οὐκ ἠξίωσε τοῦ θεοῦ προλαμβάνειν
μαντεύμαθ'· ἓν δ' οὖν εἶπεν, οὐκ ἄπαιδά με
πρὸς οἶκον ἥξειν οὐδὲ σ' ἐκ χρηστηρίων.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ὦ πότνια Φοίβου μῆτερ, εἰ γὰρ αἰσίως
ἔλθοιμεν, ἅ τε νῷν συμβόλαια πρόσθεν ἦν
ἐς παῖδα τὸν σὸν, μεταπέσοι βελτίονα.

ΞΟΥΘΟΣ.

Ἔσται τάδ'. Ἀλλὰ τίς προφητεύει θεοῦ;

ΙΩΝ.

Ἡμεῖς τά γ' ἔξω, τῶν ἔσω δ' ἄλλοις μέλει
οἳ πλησίον θάσσουσι τρίποδος, ὦ ξένε,
Δελφῶν ἀριστῆς, οὓς ἐκλήρωσεν πάλος.

ΞΟΥΘΟΣ.

Καλῶς· ἔχω δὴ πάνθ' ὅσων ἐχρῄζομεν.
Στείχοιμ' ἂν εἴσω· καὶ γάρ, ὡς ἐγὼ κλύω,

Nam in tantum dementiæ fastigium veniremus,
si deos invitos cogere vellemus
dicere quæ nolunt, aut ante aram facta
immolatione ovium, aut per auguria avibus *observatis*.
Quæ enim vi urgemus invitis diis,
inania bona hæc consequimur, o mulier :
sed quæ volentes dant, *illis* juvamur.

CHORUS.

Multæ profecto sunt multorum hominum calamitates,
et genera *earum* differunt : unamque *continuam* felicitatem
vix unquam inveniet aliquis in hominum vita.

CREUSA.

O Phœbe, et illic et hic (*olim et nunc*) non justus es
erga illam absentem, cujus causam hic ago.
Tu neque servasti tuum *filium*, quem oportebat te servare,
neque quærenti *de eo* matri, licet sis vates, respondebis,
ut, si quidem non vivit amplius, tumuletur sepulcro;
si vero vivit, veniat tandem matris in conspectum.
Sed mittere oportet ista, si a deo
prohibear quominus cognoscam quæ volo.
At, o hospes, video enim generosum maritum
Xuthum hic prope jam, Trophonii
relicto antro, dictos sermones
taceto apud maritum, ne quod probrum suscipiam
tractans arcana, et efferatur in vulgus sermo
non eo modo ut nos eum explicabamus.
Conditio enim mulierum difficilis *est* apud viros :
et bonæ inter malas mixtæ
odio habemur : adeo miseræ sumus.

XUTHUS.

Primum quidem deus, meorum alloquiorum
accipiens primitias, salvus sit, tuque, o uxor.
Num sero reversus te formidine perculi?

CREUSA. [*suræ*. Sed

Neutiquam; venisti vero in articulo sollicitudinis *me inva*-
dic mihi quodnam oraculum e Trophonii antro afferas,
quomodo nobis semen liberorum mixtum erit.

XUTHUS.

Non voluit antevertere dei
oraculum : unum vero dixit, me non sine liberis
domum rediturum esse neque te ab oraculo.

CREUSA.

O veneranda Phœbi mater, utinam feliciter
venerimus *huc*, quodque commercium nobis prius erat
cum filio tuo, cadat melius.

XUTHUS.

Fiet hoc. Sed quis est propheta dei?

ION.

Ego quidem quæ extra sunt *curo*, interiora vero aliis curæ
qui prope tripodem sedent, o hospes, [sunt,
optimates Delphorum, quos sors legit.

XUTHUS.

Bene : teneo jam omnia quæ *scire* cupiebamus.
Ibo intro : etenim, ut ego audio,

χρηστήριον πέπτωκε τοῖς ἐπήλυσι
κοινὸν πρὸ ναοῦ· βούλομαι δ' ἐν ἡμέρᾳ
τῇδ', αἰσία γάρ, θεοῦ λαβεῖν μαντεύματα.
Σὺ δ' ἀμφὶ βωμοὺς, ὦ γύναι, δαφνηφόρους
λαβοῦσα κλῶνας, εὐτέκνους εὔχου θεοῖς
χρησμούς μ' ἐνεγκεῖν ἐξ Ἀπόλλωνος δόμων.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἔσται τάδ', ἔσται. Λοξίας δ' ἐὰν θέλῃ
νῦν ἀλλὰ τὰς πρὶν ἀναλαβεῖν ἁμαρτίας,
ἅπας μὲν οὐ γένοιτ' ἂν εἰς ἡμᾶς φίλος,
ὅσον δὲ χρῄζει, θεὸς γάρ ἐστι, δέξομαι.

ΙΩΝ.

Τί ποτε λόγοισιν ἡ ξένη πρὸς τὸν θεὸν
κρυπτοῖσιν ἀεὶ λοιδοροῦσ' αἰνίσσεται,
ἤτοι φιλοῦσά γ' ἧς ὕπερ μαντεύεται,
ἢ καί τι σιγῶσ' ὧν σιωπᾶσθαι χρεών;
Ἀτὰρ θυγατρὸς τῆς Ἐρεχθέως τί μοι
μέλει προσήκοντ' οὐδέν; Ἀλλὰ χρυσέαις
πρόχοισιν ἐλθὼν εἰς ἀπορραντήρια
δρόσον καθήσω. Νουθετητέος δέ μοι
Φοῖβος, τί πάσχων παρθένους βίᾳ γαμῶν
προδίδωσι, παῖδάς τ' ἐκτεκνούμενος λάθρα
θνήσκοντας ἀμελεῖ. Μὴ σύ γ'· ἀλλ' ἐπεὶ κρατεῖς,
ἀρετὰς δίωκε. Καὶ γὰρ ὅστις ἂν βροτῶν
κακὸς πεφύκῃ, ζημιοῦσιν οἱ θεοί.
Πῶς οὖν δίκαιον τοὺς νόμους ὑμᾶς βροτοῖς
γράψαντας αὐτοὺς ἀνομίαν ὀφλισκάνειν;
Εἰ δ', οὐ γὰρ ἔσται, τῷ λόγῳ δὲ χρήσομαι,
δίκας βιαίων δώσετ' ἀνθρώποις γάμων,
σὺ καὶ Ποσειδῶν Ζεύς θ' ὃς οὐρανοῦ κρατεῖ,
ναοὺς τίνοντες ἀδικίας κενώσετε.
Τὰς ἡδονὰς γὰρ τῆς προμηθίας πάρος
σπεύδοντες ἀδικεῖτ'. Οὐκέτ' ἀνθρώπους κακοὺς
λέγειν δίκαιον, εἰ τὰ τῶν θεῶν κακὰ
μιμούμεθ', ἀλλὰ τοὺς διδάσκοντας τάδε.

ΧΟΡΟΣ.

Σὲ τὰν ὠδίνων λοχιᾶν Στρ.
ἀνειλείθυιαν, ἐμὰν
Ἀθάναν ἱκετεύω,
Προμηθεῖ Τιτᾶνι λοχευ-
θεῖσαν κατ' ἀκροτάτας
κορυφᾶς Διὸς, ὦ πότνα Νίκα,
μόλε Πύθιον οἶκον,
Ὀλύμπου χρυσέων θαλάμων
πταμένα πρὸς ἀγυιάς,
Φοιβήιος ἔνθα γᾶς
μεσόμφαλος ἑστία
παρὰ χορευομένῳ τρίποδι
μαντεύματα κραίνει,
σὺ καὶ παῖς ἁ Λατογενής,
δύο θεαὶ, δύο παρθένοι,
κασίγνηται σεμναὶ τοῦ Φοίβου.
Ἱκετεύσατε δ', ὦ κόραι,
τὸ παλαιὸν Ἐρεχθέως

cecidit advenis victima
communis ante templum: volo autem die
hac, fausta *est* enim, dei capere oracula.
At tu, mulier, ad aras, laureis
assumtis ramis, supplica, ut prole felix
oraculum ego referam ex templo Apollinis.

CREUSA.

Fiet hoc, fiet. Si velit autem Apollo
nunc saltem priora corrigere peccata,
totus quidem non erit erga nos amicus,
quantum vero vult, est enim deus, ego accipiam.

ION.

Quid tandem hæc hospita in deum verbis
tectis semper convicia jactans obscure significat,
an amans eam pro qua consulit oraculum,
an etiam tacens aliquid *eorum* quæ taceri convenit?
Sed filia hæc Erechthei quid mihi
curæ est, quum nihil me attingat? Quin aureis
cum gutturniis profectus, in aspersoria
aquam fundam. Sed castigandus mihi
Phœbus, qua de causa virgines per vim comprimens
prodat, liberosque *ex illis* suscipiens clam,
mori sinat. Ne tu *id facias*: sed quando es dominus,
sectare virtutem. Etenim si quis mortalium
improbus est, dii eum puniunt.
Quomodo igitur æquum *est*, vos, qui leges mortalibus
scripsistis, ipsos spretarum legum reos esse?
Quodsi, non enim erit, sed sermone *hoc* utar,
pœnas violentarum dabitis hominibus nuptiarum,
tu et Neptunus, et Juppiter, qui in cœlo dominatur,
templa exhaurietis stupra *vestra* pecuniis redimentes.
Voluptates enim ante curam *hominum*
sectantes, injuste facitis. Non amplius homines improbitatis
accusare justum *est*, si deorum vitia
imitemur, sed eos qui docent hæc.

CHORUS.

Te nunquam in partus doloribus
Lucinam expertam, meam
Minervam invoco,
quæ a Prometheo Titane
in lucem producta es in summo
vertice Jovis, o veneranda Victoria,
veni *ad* Pythicam domum,
Olympi *ex* aureis thalamis
volitans ad plateas,
ubi Phœbea domus
in terræ umbilico sita
apud tripodem choreis cingi solitum
oracula edit:
tu, et Latonæ filia (*Diana*),
duæ deæ, duæ virgines,
castæ sorores Phœbi.
Supplicate, o virgines,
ut antiquum Erechthei

γένος εὐτεχνίας χρονίου καθαροῖς
μαντεύμασι κῦρσαι.
Ὑπερβαλλούσας γὰρ ἔχει 'Αντ.
θνατοῖς εὐδαιμονίας
ἀκίνητον ἀφορμάν,
τέκνων οἷς ἂν καρποτρόφοι
λάμπωσιν ἐν θαλάμοις
πατρίοισι νεάνιδες ἧβαι,
διαδέκτορα πλοῦτον
ὡς ἕξοντές γ' ἐκ πατέρων
ἑτέροις ἐπὶ τέκνοις.
Ἀλκά τε γὰρ ἐν κακοῖς
σύν τ' εὐτυχίαις φίλον,
δορί τε γᾷ πατρίᾳ φέρει
σωτήριον ἀλκάν.
Ἐμοὶ μὲν πλούτου τε πάρος
βασιλικῶν θαλάμων τ' εἶεν
τροφαὶ κήδειοι κεδνῶν τέκνων.
Τὸν ἄπαιδα δ' ἀποστυγῶ
βίον, ᾧ τε δοκεῖ, ψέγω·
μετὰ δὲ κτεάνων μετρίων βιοτᾶς
εὔπαιδος ἐχοίμαν.
Ὦ Πανὸς θακήματα καὶ 'Επῳδ.
παραυλίζουσα πέτρα
μυχώδεσι Μακραῖς,
ἵνα χοροὺς στείβουσι ποδοῖν
Ἀγραύλου κόραι τρίγονοι
στάδια χλοερὰ πρὸ Παλλάδος
ναῶν, συρίγγων
ὑπ' αἰόλας ἰαχᾶς
ὕμνων ὅταν αὐλίοις
συρίζῃς, ὦ Πάν,
τοῖσι σοῖς ἐν ἄντροις,
ἵνα τεκοῦσά τις παρθένος, ὦ μελέα,
βρέφος Φοίβῳ πτανοῖς ἐξώρισεν θοίναν
θηρσί τε φοινίαν δαῖτα, πικρῶν γάμων
ὕβριν. Οὔτ' ἐπὶ κερκίσιν οὔτε λόγοις
φάτιν ἄϊον, εὐτυχίας μετέχειν
θεόθεν τέκνα θνατοῖς.

ΙΩΝ.

Πρόσπολοι γυναῖκες, αἳ τῶνδ' ἀμφὶ κρηπῖδας δόμων
θυοδόκων φρούρημ' ἔχουσαι δεσπότην φυλάσσετε,
ἐκλέλοιπ' ἤδη τὸν ἱερὸν τρίποδα καὶ χρηστήριον
Ξοῦθος, ἢ μίμνει κατ' οἶκον ἱστορῶν ἀπαιδίαν;

ΧΟΡΟΣ.

Ἐν δόμοις ἔστ', ὦ ξέν'· οὔπω δῶμ' ὑπερβαίνει τόδε.
Ὡς δ' ἐπ' ἐξόδοισιν ὄντος τῶνδ' ἀκούομεν πυλῶν
δοῦπον, ἐξιόντα τ' ἤδη δεσπότην ὁρᾶν πάρα.

ΞΟΥΘΟΣ.

Ὦ τέκνον, χαῖρ'· ἡ γὰρ ἀρχὴ τοῦ λόγου πρέπουσά μοι.

ΙΩΝ.

Χαίρομεν· σὺ δ' εὖ φρόνει γε, καὶ δύ' ὄντ' εὖ πράξομεν.

ΞΟΥΘΟΣ.

Δὸς χερὸς φίλημά μοι σῆς σώματός τ' ἀμφιπτυχάς.

genus seram fœcunditatem sinceris (*non ambiguis*)
oraculis consequatur.
Eximiæ enim habet *id*
mortalibus felicitatis
certum fundamentum,
quibus liberorum alma
in thalamis patriis
splendet florida juventus,
divitias per vices deinceps hereditarias
a parentibus habituri
aliis liberis *tradendas*.
Præsidium enim *est* in adversis,
et in prosperis jucunda res,
armisque solo patrio fert
salutarem opem.
Mihi quidem et præ divitiis
et regiis ædibus fuerint
educatio diligens bonorum liberorum.
Odi vero orbam
vitam, et si cui placet, *hunc* reprehendo:
cum mediocribus autem facultatibus vitam
prole felicem amplectar.
O Panis sedes et
vicina petra
cavernosis Macris,
ubi choreis pulsant pedibus
Aglauri triplices puellæ
viridia stadia (*prata*) ante Palladis
templum, ad varios
fistulæ modos
carminum quando ludis,
o Pan, in domicilii
tui antris,
ubi quem peperit quædam virgo, o misera!
infantem Phœbo, exposuit epulum volucribus,
et feris cruentam dapem, infausti concubitus
contumeliam. Neque in opere textorio *vidi*, neque fando
traditum audivi, felicitatis esse participes
a diis genitos mortalibus.

ION.

Ancillæ, quæ circa crepidinem (*limina*) hujus templi
sacri custodiam agentes, dominum observatis,
reliquitne jam sacrum tripodem et oraculum
Xuthus, an manet in æde interrogans de orbitate?

CHORUS.

Intus est, o hospes; nondum egressus est ex hac domo.
Sed tanquam jam egrediatur, harum portarum audimus
strepitum: atque adeo exeuntem jam dominum videre licet.

XUTHUS.

O fili, salve; nam hoc exordium sermonis mihi convenit.

ION.

Salvi sumus: at tu bene sapias, tumque ambo bene agemus.

XUTHUS.

Da manum tuam mihi deosculandam et corpus complecten-[dum.

ΙΩΝ.

Εὖ φρονεῖς μὲν, ἤ σ' ἔμηνε θεοῦ τις, ὦ ξένε, βλάβη;

ΞΟΥΘΟΣ.

Σωφρονῶ, τὰ φίλταθ' εὑρὼν εἰ φιλεῖν ἐφίεμαι.

ΙΩΝ.

Παῦε, μὴ ψαύσας τὰ τοῦ θεοῦ στέμματα ῥήξῃς χερί.

ΞΟΥΘΟΣ.

Ἅψομαι· κοὐ ῥυσιάζω, τἀμὰ δ' εὑρίσκω φίλα.

ΙΩΝ.

Οὐκ ἀπαλλάξει, πρὶν εἴσω τόξα πνευμόνων λαβεῖν;

ΞΟΥΘΟΣ.

Ὡς τί δὴ φεύγεις με, σαυτοῦ γνωρίσας τὰ φίλτατα;

ΙΩΝ.

Οὐ φιλῶ φρενοῦν ἀμούσους καὶ μεμηνότας ξένους.

ΞΟΥΘΟΣ.

Κτεῖνε καὶ πίμπρη· πατρὸς γὰρ, ἢν κτάνῃς, ἔσει φονεύς.

ΙΩΝ.

Ποῦ δέ μοι πατὴρ σύ; ταῦτ' οὖν οὐ γέλως κλύειν ἐμοί;

ΞΟΥΘΟΣ.

Οὔ· τρέχων ὁ μῦθος ἄν σοι τἀμὰ σημήνειεν ἄν.

ΙΩΝ.

Καὶ τί μοι λέξεις;

ΞΟΥΘΟΣ.

Πατὴρ σός εἰμι καὶ σὺ παῖς ἐμός.

ΙΩΝ.

Τίς λέγει τάδ';

ΞΟΥΘΟΣ.

Ὅς σ' ἔθρεψεν ὄντα Λοξίας ἐμόν.

ΙΩΝ.

Μαρτυρεῖς σαυτῷ.

ΞΟΥΘΟΣ.

Τὰ τοῦ θεοῦ γ' ἐκμαθὼν χρηστήρια.

ΙΩΝ.

Ἐσφάλης αἴνιγμ' ἀκούσας.

ΞΟΥΘΟΣ.

Οὐκ ἄρ' ὀρθ' ἀκούομεν;

ΙΩΝ.

Ὁ δὲ λόγος τίς ἐστὶ Φοίβου;

ΞΟΥΘΟΣ.

Τὸν συναντήσαντά μοι

ΙΩΝ.

Τίνα συνάντησιν;

ΞΟΥΘΟΣ.

δόμων τῶνδ' ἐξιόντι τοῦ θεοῦ

ΙΩΝ.

Συμφορᾶς τίνος κυρῆσαι;

ΞΟΥΘΟΣ.

παῖδ' ἐμὸν πεφυκέναι.

ΙΩΝ.

Σὸν γεγῶτ', ἢ δῶρον ἄλλως;

ΞΟΥΘΟΣ.

Δῶρον, ὄντα δ' ἐξ ἐμοῦ.

ION.

Sanusne es, o hospes, an impulit te in insaniam aliqua dei noxa?

XUTHUS.

Recte sapio, carissima nactus, si cupio deosculari.

ION.

Desine, ne, *me* contrectans, dei coronas rumpas manu

XUTHUS.

Contingam : neque te vi abripio, sed invenio quod mihi carum est.

ION.

Nonne recedes, priusquam intra pulmones *tuos meas* sagittas recipias?

XUTHUS.

Cur nimirum fugis me, quum agnoscas tua carissima [(*patrem*.)?

ION.

Non amo ad mentem reducere ineptos et insanos hospites.

XUTHUS.

Interfice et crema : patris enim, si *me* occideris, eris interfector.

ION.

Quomodo vero tu mihi pater? hoc ergo non ridiculum mihi auditu?

XUTHUS.

Neutiquam : procedens sermo tibi meam rem patefaciet.

ION.

At quid mihi dices?

XUTHUS.

Sum pater tuus, et tu filius meus.

ION.

Quis dixit hoc?

XUTHUS.

Apollo qui te aluit, cum meus sis.

ION.

Tu tibi testis es.

XUTHUS.

Imo dei cognito oraculo *hoc dico*.

ION.

Deceptus es, audito ænigmate.

XUTHUS.

Non recte ergo audivimus?

ION.

Quis igitur sermo Phœbi est?

XUTHUS.

Eum, qui obviam mihi venisset

ION.

Quo occursu?

XUTHUS.

exeunti ex hoc templo dei

ION.

Quid futurum ut *illi* accidat?

XUTHUS.

filium esse meum.

ION.

Ex te natum, an donum simpliciter?

XUTHUS.

Donum, sed natum ex me.

ΙΩΝ.
Πρῶτα δῆτ' ἐμοὶ ξυνάπτεις πόδα σόν;
ΞΟΥΘΟΣ.
Οὐκ ἄλλῳ, τέκνον.
ΙΩΝ.
Ἡ τύχη πόθεν ποθ' ἥκει;
ΞΟΥΘΟΣ.
Δύο μίαν θαυμάζομεν.
ΙΩΝ.
Ἔα· τίνος δέ σοι πέφυκα μητρός;
ΞΟΥΘΟΣ.
Οὐκ ἔχω φράσαι.
ΙΩΝ.
Οὐδὲ Φοῖβος εἶπε;
ΞΟΥΘΟΣ.
Τερφθεὶς τοῦτο, κεῖν' οὐκ ἠρόμην.
ΙΩΝ.
Γῆς ἄρ' ἐκπέφυκα μητρός.
ΞΟΥΘΟΣ.
Οὐ πέδον τίκτει τέκνα.
ΙΩΝ.
Πῶς ἂν οὖν εἴην σός;
ΞΟΥΘΟΣ.
Οὐκ οἶδ', ἀναφέρω δ' ἐς τὸν θεόν.
ΙΩΝ.
Φέρε λόγων ἁψώμεθ' ἄλλων.
ΞΟΥΘΟΣ.
Ταῦτ' ἄμεινον, ὦ τέκνον.
ΙΩΝ.
Ἦλθες ἐς νόθον τι λέκτρον;
ΞΟΥΘΟΣ.
Μωρίᾳ γε τοῦ νέου.
ΙΩΝ.
Πρὶν κόρην λαβεῖν Ἐρεχθέως;
ΞΟΥΘΟΣ.
Οὐ γὰρ ὕστερόν γέ πω.
ΙΩΝ.
Ἆρα δῆτ' ἐκεῖ μ' ἔφυσας;
ΞΟΥΘΟΣ.
Τῷ χρόνῳ γε συντρέχει.
ΙΩΝ.
Κᾆτα πῶς ἀφικόμεσθα δεῦρο;
ΞΟΥΘΟΣ.
Ταῦτ' ἀμηχανῶ.
ΙΩΝ.
διὰ μακρᾶς ἐλθὼν κελεύθου.
ΞΟΥΘΟΣ.
Τοῦτο κἄμ' ἀπαιολεῖ.
ΙΩΝ.
Πυθίαν δ' ἦλθες πέτραν πρίν;
ΞΟΥΘΟΣ.
Ἐς φανάς γε Βακχίου
ΙΩΝ.
Προξένων δ' ἔν τῳ κατέσχες;
ΞΟΥΘΟΣ.
Ὅς με Δελφίσιν κόραις

ION.
Primum ergo mihi gressum tuum contulisti?
XUTHUS.
Non alii, o fili.
ION.
Unde tandem venit hæc fortuna?
XUTHUS.
Uterque eandem miramur.
ION.
Age; ex qua vero matre tibi natus sum?
XUTHUS.
Dicere non possum.
ION.
Neque Phœbus dixit?
XUTHUS.
Delectatus hoc, illud non interrogavi.
ION.
Ex terra igitur matre natus sum.
XUTHUS.
Solum non gignit liberos.
ION.
Quomodo igitur fuerim tuus?
XUTHUS.
Nescio, ad deum autem *hoc* remitto.
ION.
Age attingamus alios sermones.
XUTHUS.
Hoc melius, o fili.
ION.
Venistine in illegitimum aliquem torum?
XUTHUS.
Libidine quidem juventutis.
ION.
Priusquam obtineres filiam Erechthei?
XUTHUS.
Non enim postea unquam.
ION.
An ergo tunc me genuisti?
XUTHUS.
Convenit res certe tempori.
ION.
Tum vero quomodo huc veni?
XUTHUS.
Hoc nescio.
ION.
per longum profectus iter.
XUTHUS.
Hoc me quoque dubium facit.
ION.
Venistine prius ad Pythiam *oraculi* rupem?
XUTHUS.
Ad orgia sane Bacchi.
ION.
Ecquem vero apud hospitem divertisti?
XUTHUS.
Qui me Delphicis puellis

ΙΩΝ.
Ἐθιάσευσ'; ἢ πῶς τάδ' αὐδᾷς;

ΞΟΥΘΟΣ.
Μαινάσιν γε Βακχίου

ΙΩΝ.
Ἔμφρον', ἢ κάτοινον ὄντα;

ΞΟΥΘΟΣ.
Βακχίου πρὸς ἡδοναῖς.

ΙΩΝ.
Τοῦτ' ἐκεῖν' ἵν' ἐσπάρημεν.

ΞΟΥΘΟΣ.
Ὁ πότμος ἐξεῦρεν, τέκνον.

ΙΩΝ.
Πῶς δ' ἀφικόμεσθα ναούς;

ΞΟΥΘΟΣ.
Ἔκβολον κόρης ἴσως.

ΙΩΝ.
Ἐκπεφεύγαμεν τὸ δοῦλον.

ΞΟΥΘΟΣ.
Πατέρα νυν δέχου, τέκνον.

ΙΩΝ.
Τῷ θεῷ γοῦν οὐκ ἀπιστεῖν εἰκός.

ΞΟΥΘΟΣ.
Εὖ φρονεῖς ἄρα.

ΙΩΝ.
Καὶ τί βουλόμεσθά γ' ἄλλο

ΞΟΥΘΟΣ.
Νῦν ὁρᾷς ἃ χρή σ' ὁρᾶν.

ΙΩΝ.
ἢ Διὸς παιδὸς γενέσθαι παῖς;

ΞΟΥΘΟΣ.
Ὃ σοί γε γίγνεται.

ΙΩΝ.
Ἦ θίγω δῆθ' οἵ μ' ἔφυσαν;

ΞΟΥΘΟΣ.
Πιθόμενός γε τῷ θεῷ.

ΙΩΝ.
Χαῖρέ μοι, πάτερ,

ΞΟΥΘΟΣ.
Φίλον γε φθέγμ' ἐδεξάμην τόδε.

ΙΩΝ.
ἡμέρα θ' ἡ νῦν παροῦσα.

ΞΟΥΘΟΣ.
Μακάριόν γ' ἔθηκέ με.

ΙΩΝ.
Ὦ φίλη μῆτερ, πότ' ἆρα καὶ σὸν ὄψομαι δέμας;
Νῦν ποθῶ σε μᾶλλον ἢ πρίν, ἥτις εἶ ποτ', εἰσιδεῖν.
Ἀλλ' ἴσως τέθνηκας, ἡμεῖς δ' οὐδὲν ἂν δυναίμεθα.

ΧΟΡΟΣ.
Κοιναὶ μὲν ἡμῖν δωμάτων εὐπραξίαι·
ὅμως δὲ καὶ δέσποιναν ἐς τέκν' εὐτυχεῖν
ἐβουλόμην ἂν τούς τ' Ἐρεχθέως δόμους.

ΞΟΥΘΟΣ.
Ὦ τέκνον, ἐς μὲν σὴν ἀνεύρεσιν θεὸς

ION.
Sodalem adscivit? aut quomodo hoc dicis?

XUTHUS.
Mænadibus utique Bacchi

ION.
Sobrium, an ebrium?

XUTHUS.
Ebrium in Bacchi voluptate.

ION.
Hæc illa *erat* opportunitas qua sati sumus.

XUTHUS.
Fatum *illam* invenit, o fili.

ION.
Quomodo vero venimus ad *hoc* templum?

XUTHUS.
Fortasse expositus a puella.

ION.
Effugimus servitutem.

XUTHUS.
Patrem nunc accipe, fili.

ION
Deo quidem haud convenit non obsequi.

XUTHUS.
Recte sentis.

ION.
At quid volo aliud

XUTHUS.
Nunc vides quæ convenit te videre.

ION.
quam Jovis filii filius esse?

XUTHUS.
Quod tibi quidem contigit.

ION.
An igitur attingam qui me genuit?

XUTHUS.
Sane, obtemperans deo.

ION.
Salve mihi, pater,

XUTHUS.
Gratam profecto compellationem hanc accipio.

ION.
et hodierna dies.

XUTHUS.
Beatum utique me fecit.

ION.
O cara mater, unquamne etiam tuam aspiciam faciem?
Nunc magis cupio te intueri quam antea, quæcunque tandem sis.
Sed fortasse mortua es, et nos nihil *efficere* poterimus.

CHORUS.
Communes quidem nobis sunt domorum fortunæ bonæ,
tamen etiam dominam prole felicem esse
vellem et Erechthei familiam.

XUTHUS.
O fili, ad tuam inventionem *quod attinet* deus

ὀρθῶς ἔκρανε, καὶ συνῆψ' ἐμοί τε σὲ,
σύ τ' αὖ τὰ φίλταθ' εὗρες, οὐκ εἰδὼς πάρος.
Ὃ δ' ἦξας ὀρθῶς, τοῦτο κἀμ' ἔχει πόθος,
ὅπως σύ τ', ὦ παῖ, μητέρ' εὑρήσεις σέθεν,
ἐγώ θ', ὁποίας μοι γυναικὸς ἐξέφυς.
Χρόνῳ δὲ δόντες ταῦτ' ἴσως εὕροιμεν ἄν.
Ἀλλ' ἐκλιπὼν θεοῦ δάπεδ' ἀλητείαν τε σὴν,
ἐς τὰς Ἀθήνας στεῖχε κοινόφρων πατρὶ,
οὗ σ' ὄλβιον μὲν σκῆπτρον ἀναμένει πατρὸς,
πολὺς δὲ πλοῦτος, οὐδὲ θάτερον νοσῶν
δυοῖν, κεκλήσει δυσγενὴς πένης θ' ἅμα,
ἀλλ' εὐγενής τε καὶ πολυκτήμων βίου.
Σιγᾷς; τί πρὸς γῆν ὄμμα σὸν βαλὼν ἔχεις,
ἐς φροντίδας δ' ἀπῆλθες, ἐκ δὲ χαρμονῆς
πάλιν μεταστὰς δεῖμα προσβάλλεις πατρί;

ΙΩΝ.

Οὐ ταὐτὸν εἶδος φαίνεται τῶν πραγμάτων
πρόσωθεν ὄντων ἐγγύθεν θ' ὁρωμένων.
Ἐγὼ δὲ τὴν μὲν συμφορὰν ἀσπάζομαι,
πατέρα σ' ἀνευρών· ὧν δὲ γιγνώσκω πέρι
ἄκουσον. Εἶναί φασι τὰς αὐτόχθονας
κλεινὰς Ἀθήνας οὐκ ἐπείσακτον γένος,
ἵν' ἐσπεσοῦμαι δύο νόσω κεκτημένος,
πατρός τ' ἐπακτοῦ καὐτὸς ὢν νοθαγενής.
Καὶ τοῦτ' ἔχων τοὔνειδος, ἀσθενὴς μὲν ὤν,
* * * μηδὲν καὶ οὐδὲν ὢν κεκλήσομαι·
ἢν δ' ἐς τὸ πρῶτον πόλεος ὁρμηθεὶς ζυγὸν
ζητῶ τις εἶναι, τῶν μὲν ἀδυνάτων ὕπο
μισησόμεσθα· λυπρὰ γὰρ τὰ κρείσσονα·
ὅσοι δὲ χρηστοὶ δυνάμενοί τ' εἶναι σοφοὶ
σιγῶσι, κοὐ σπεύδουσιν ἐς τὰ πράγματα,
γέλωτ' ἐν αὐτοῖς μωρίαν τε λήψομαι,
οὐχ ἡσυχάζων ἐν πόλει φόβου πλέᾳ·
τῶν δ' ἐν λόγῳ τε χρωμένων τε τῇ πόλει
ἐς ἀξίωμα βὰς, πλέον φρουρήσομαι
ψήφοισιν. Οὕτω γὰρ τάδ', ὦ πάτερ, φιλεῖ·
οἱ τὰς πόλεις ἔχοντες ἀξίωμά τε
τοῖς ἀνθαμίλλοις εἰσὶ πολεμιώτατοι.
Ἐλθὼν δ' ἐς οἶκον ἀλλότριον ἔπηλυς ὤν,
γυναῖκά θ' ὡς ἄτεκνον, ἣ κοινουμένη
τὰς συμφοράς σοι πρόσθεν, ἀπολαχοῦσα νῦν
αὐτὴ καθ' αὑτὴν τὴν τύχην οἴσει πικρῶς,
πῶς δ' οὐχ ὑπ' αὐτῆς εἰκότως μισήσομαι,
ὅταν παραστῶ σοὶ μὲν ἐγγύθεν ποδὸς,
ἡ δ' οὖσ' ἄτεκνος τὰ σὰ φίλ' εἰσορᾷ πικρῶς,
κᾆτ' ἢ προδούς σύ μ' ἐς δάμαρτα σὴν βλέπῃς,
ἢ τἀμὰ τιμῶν δῶμα συγχέας ἔχῃς;
Ὅσας σφαγὰς δὴ φαρμάκων τε θανασίμων
γυναῖκες εὗρον ἀνδράσιν διαφθοράς.
Ἄλλως τε τὴν σὴν ἄλοχον οἰκτείρω, πάτερ,
ἄπαιδα γηράσκουσαν· οὐ γὰρ ἀξία
πατέρων ἀπ' ἐσθλῶν οὖσ' ἀπαιδίαν νοσεῖν.
Τυραννίδος δὲ τῆς μάτην αἰνουμένης
τὸ μὲν πρόσωπον ἡδὺ, τἀν δόμοισι δὲ

rem recte perfecit, et junxit te mihi,
tuque vicissim carissima (*patrem*) invenisti, ignorans antea.
Quo autem te jure fert cupido, hoc me quoque tenet desi- [derium,
ut et tu, o fili, invenias matrem tuam,
et ego, ex qua mihi muliere natus sis.
Tempori vero hoc permittentes, fortasse inveniemus.
Verum relinquens dei solum (*templum*) et incertam vitam [tuam
Athenas venias eandem cum patre *tuo* voluntatem habens,
ubi te felix sceptrum exspectat patris,
et magnæ opes : neque utrovis laborans incommodo
ex duobus, vocaberis ignobilis pauperque simul,
sed nobilis et amplarum dives opum.
Taces? cur in terram dejectos oculos tuos habes,
atque in meditationem defixus es, et e lætitia
iterum mutatus, metum injicis patri?

ION.

Non eadem species videtur *esse* rerum,
quum procul sunt, et quum e propinquo considerantur.
Ego enim hanc quidem fortunam libens amplector,
quod te patrem invenerim : de quibus vero deliberem,
audi : dicunt indigenas
inclytas Athenas non aliunde adductam esse gentem,
quo incidam duobus incommodis laborans,
patre advena genitus et ipse nothus.
Et hoc probro affectus, si quidem maneam infirmus,
* * * homo nihili vocabor :
sin vero, in primum civitatis jugum (*ordinem*) enisus
aliquis esse contendam, a tenuioribus quidem
odio habebimur : odiosa enim *sunt* potentiora :
qui vero boni et sapientiæ capaces
tacent, nec ad rempublicam administrandam ruunt,
risum apud ipsos stultitiæque famam consequar,
qui non quiescam in civitate tumultus plena :
rursus vero potentium et rempublicam regentium virorum
ad dignitatem si ascendam, magis observabor
suffragiis. Sic enim hæc *accidere* solent, o pater :
qui tenent respublicas et dignitates,
æmulis sunt infestissimi.
Et cum accedam in domum alienam ego peregrinus,
et ad mulierem non habentem liberos, quæ socia cum fueri
tuæ calamitatis prius, nunc sua spe frustrata,
apud se ipsam casum hunc acerbe feret,
quomodo ei non invisus ero jure,
quando ego assistam tibi ad pedem,
ipsa vero orba, tuum gnatum acerbe intuebitur,
et deinde tu aut me negligens, respicies tuam uxorem,
aut me honorans, domum perturbatam habebis?
Quot neces jam et per venena letalia
mulieres invenerunt exitia viris!
Præterea etiam tuam conjugem misereor, pater,
sine liberis senescentem; non enim est digna
quæ prole careat, quum sit bonis parentibus nata.
Regni vero frustra prædicati
species quidem externa grata *est*, interiora vero

λυπηρά· τίς γὰρ μακάριος, τίς εὐτυχὴς,
ὅστις δεδοικὼς καὶ περιβλέπων βίαν
αἰῶνα τείνει; Δημότης δ' ἂν εὐτυχὴς
ζῆν ἂν θέλοιμι μᾶλλον ἢ τύραννος ὢν,
ᾧ τοὺς πονηροὺς ἡδονὴ φίλους ἔχειν,
ἐσθλοὺς δὲ μισεῖ κατθανεῖν φοβούμενος.
Εἴποις ἂν ὡς ὁ χρυσὸς ἐκνικᾷ τάδε,
πλουτεῖν τε τερπνόν. Οὐ φιλῶ ψόφους κλύειν,
ἐν χερσὶ σώζων ὄλβον, οὐδ' ἔχειν πόνους·
εἴη γ' ἐμοὶ μὲν μέτρια μὴ λυπουμένῳ.
Ἃ δ' ἐνθάδ' εἶχον ἀγάθ' ἄκουσόν μου, πάτερ·
τὴν φιλτάτην μὲν πρῶτον ἀνθρώπων σχολὴν
ὄχλον τε μέτριον· οὐδέ μ' ἐξέπληξ' ὁδοῦ
πονηρὸς οὐδεὶς, κεῖνο δ' οὐκ ἀνασχετὸν,
εἴκειν ὁδοῦ χαλῶντα τοῖς κακίοσιν.
Θεῶν δ' ἐν εὐχαῖς ἢ λόγοισιν ἦ βροτῶν,
ὑπηρετῶν χαίρουσιν, οὐ γοωμένοις.
Καὶ τοὺς μὲν ἐξέπεμπον, οἱ δ' ἧκον ξένοι,
ὥσθ' ἡδὺς ἀεὶ καινὸς ὢν καινοῖσιν ἦν.
Ὃ δ' εὐκτὸν ἀνθρώποισι, κἂν ἄκουσιν ᾖ,
δίκαιον εἶναί μ' ὁ νόμος ἡ φύσις θ' ἅμα
παρεῖχε τῷ θεῷ. Ταῦτα συννοούμενος
κρείσσω νομίζω τἀνθάδ' ἢ τἀκεῖ, πάτερ.
Ἔα δέ μ' αὐτῷ ζῆν· ἴση γὰρ ἡ χάρις,
μεγάλοισι χαίρειν, σμικρά θ' ἡδέως ἔχειν.

ΧΟΡΟΣ.

Καλῶς ἔλεξας, εἴπερ οὓς ἐγὼ φιλῶ
ἐν τοῖσι σοῖσιν εὐτυχήσουσιν λόγοις.

ΞΟΥΘΟΣ.

Παῦσαι λόγων τῶνδ', εὐτυχεῖν δ' ἐπίστασο·
θέλω γὰρ οὗπέρ σ' εὗρον ἄρξασθαι, τέκνον,
κοινῆς τραπέζης δαῖτα πρὸς κοινὴν πεσὼν,
θῦσαί θ' ἅ σου πρὶν γενέθλι' οὐκ ἐθύσαμεν.
Καὶ νῦν μὲν ὡς δὴ ξένον ἄγων σ' ἐφέστιον
δείπνοισι τέρψω· τῆς δ' Ἀθηναίων χθονὸς
ἄξω θεατὴν δῆθεν, ὡς οὐκ ὄντ' ἐμόν.
Καὶ γὰρ γυναῖκα τὴν ἐμὴν οὐ βούλομαι
λυπεῖν ἄτεκνον οὖσαν αὐτὸς εὐτυχῶν.
Χρόνῳ δὲ καιρὸν λαμβάνων προσάξομαι
δάμαρτ' ἐᾶν σε σκῆπτρα τἄμ' ἔχειν χθονός.
Ἴωνα δ' ὀνομάζω σε, τῇ τύχῃ πρέπον,
ὁθούνεκ' ἀδύτων ἐξιόντι μοι θεοῦ
ἴχνος συνῆψας πρῶτος. Ἀλλὰ τῶν φίλων
πλήρωμ' ἀθροίσας βουθύτῳ σὺν ἡδονῇ
πρόσειπε, μέλλων Δελφίδ' ἐκλιπεῖν πόλιν.
Ὑμῖν δὲ σιγᾶν, δμωίδες, λέγω τάδε,
ἢ θάνατον εἰπούσαισι πρὸς δάμαρτ' ἐμήν.

ΙΩΝ.

Στείχοιμ' ἄν· ἓν δὲ τῆς τύχης ἄπεστί μοι·
εἰ μὴ γὰρ ἥτις μ' ἔτεκεν εὑρήσω, πάτερ,
ἀβίωτον ἡμῖν· εἰ δ' ἐπεύξασθαι χρεὼν,
ἐκ τῶν Ἀθηνῶν μ' ἡ τεκοῦσ' εἴη γυνὴ,
ὥς μοι γένηται μητρόθεν παρρησία.
Καθαρὰν γὰρ ἤν τις ἐς πόλιν πέσῃ ξένος,

sunt tristia : quis enim beatus, quis felix *est*,
qui metuendo et circumspiciendo vim
trahit vitam? Privatus igitur fortunatus
vivere malim, quam princeps esse,
cui voluptas *est* improbos habere pro amicis,
bonos vero odit, metuens ne occidatur.
Sed fortasse dices, aurum hæc superare,
et dulce divitiis abundare. Non amo rumores *vulgi* audire,
in manibus servans divitias, neque habere labores.
Sit mihi quidem mediocris vitæ conditio sine damno.
At quæ hic habuerim bona, audi a me, pater :
primum quidem gratissimum hominibus otium,
turbamque mediocrem : neque me deturbavit de via
improbus quisquam : illud autem non tolerabile,
cedentem de via locum dare deterioribus.
Tum in deorum precibus vitam agebam aut hominum ser-
ministrans gaudentibus, non lugentibus. [monibus,
Et alios quidem dimittebam, alii vero veniebant hospites,
ut jucundus semper apud novos ipse novus essem.
Quod vero optandum est hominibus, etiamsi nolentibus con-
justum me et lex et natura simul [tingat,
deo præbuit. Hæc cogitans mecum,
meliora existimo quæ hic *sunt*, quam quæ illic, pater.
Sine vero me mihi ipsi vivere : æqualis enim est voluptas,
magnis gaudere, parvisque jucunde frui.

CHORUS.

Recte dixisti, si modo, quos ego amo,
hi tuis verbis felices sint futuri.

XUTHUS.

Omitte hos sermones, et felix esse disce.
Volo enim, ubi te inveni, initium facere, fili,
communis mensæ ad epulum commune accumbens,
sacrificioque tua natalitia celebrare, quæ prius non celebravi-
Et nunc quidem te tanquam hospitem ducens domum, [mus.
delectabo convivio; Atticæ autem terræ
mecum *te* ducam spectatorem scilicet, non quasi meum
Etenim conjugem meam non volo [*filium*.
tristitia afficere quod sterilis sit, quum ipse sim felix.
Tempore vero occasionem captans, adducam
uxorem, ut sinat te habere meum sceptrum terræ.
Atque Ionem voco te, nomine fortunæ conveniente,
eo quod egredienti mihi ex templo dei
tu primus pedem contulisti. At amicorum *tuorum*
cœtum congregans ad sacrificales epulas jucundas,
saluta *eos*, relicturus Delphicam civitatem.
Vobis vero, ancillæ, edico ut taceatis hæc;
aut mortem, si uxori meæ dixeritis, *denuncio vobis*.

ION.

Vadam : sed unum mihi in fortuna deest :
nisi enim inveniam quæ me peperit, pater,
tristis vita nobis *erit* : si quid vero votis est expetendum,
utinam sit Attica mulier quæ me peperit,
ut mihi sit a matre jus libere loquendi. [*egrinis*) civitatem,
Peregrinus enim si quis inciderit in puram (*non mixtam per-*

κἂν τοῖς λόγοισιν ἀστὸς ᾖ, τό γε στόμα
δοῦλον πέπαται, κοὐκ ἔχει παῤῥησίαν.

ΧΟΡΟΣ.

Ὁρῶ δάκρυα μὲν καὶ πένθη τ' Στρ.
ἄλλας τε στεναγμάτων εἰσβολάς,
ὅταν ἐμὰ τύραννος εὐπαιδίαν
πόσιν ἔχοντ' ἴδῃ,
αὐτὴ δ' ἄπαις ᾖ καὶ λελειμμένη τέκνων.
Τίν', ὦ παῖ πρόμαντι Λατοῦς, ἔχρησας ὑμνῳδίαν;
πόθεν ὁ παῖς ὅδ' ἀμφὶ ναοὺς σέθεν
τρόφιμος ἐξέβα γυναικῶν τίνος;
Οὐ γάρ με σαίνει θέσφατα,
μή τιν' ἔχῃ δόλον.
Δειμαίνω συμφορὰν
ἐφ' ὅ ποτε βάσεται.
Ἄτοπος ἄτοπα γὰρ παραδίδωσί μοι
τάδ', εἴ ποτ' εὔφημα.
Ἔχει δόλον τύχαν θ' ὁ παῖς,
ἄλλων τραφεὶς ἀφ' αἱμάτων.
Τίς οὐ τάδε ξυνοίσεται;
Φίλαι, πότερ' ἐμᾷ δεσποίνᾳ Ἀντ.
τάδε τορῶς ἐς οὖς γεγωνήσομεν
πόσιν, ἐν ᾧ τὰ πάντ' ἔχουσ', ἐλπίδων
μέτοχος ἦν τλάμων;
Νῦν δ' ἡ μὲν ἔῤῥει συμφοραῖς, ὁ δ' εὐτυχεῖ,
πολιὸν εἰσπεσοῦσα γῆρας· πόσις δ' ἀτίετος φίλων,
μέλεος, ὃς θυραῖος ἐλθὼν δόμους
μέγαν ἐς ὄλβον οὐκ ἔσωσεν τύχας.
Ὄλοιτ', ὄλοιθ' ὁ πότνιαν
ἐξαπαφὼν ἐμάν,
καὶ θεοῖσιν μὴ τύχοι
καλλίφλογα πέλανον ἐπὶ
πυρὶ καθαγνίσας. Τὸ δ' ἐμὸν εἴσεται
* * * * *
* * τυραννίδος φίλα.
Ἤδη πέλας δείπνων κυρεῖ
παῖς καὶ πατὴρ νέος νέων,
ἵνα τε δειράδες Παρνασοῦ πέτρας Ἐπῳδ.
ἔχουσαι σκόπελον οὐράνιόν θ' ἕδραν,
ἵνα Βάκχιος ἀμφιπύρους ἀνέχων πεύκας
λαιψηρὰ πηδᾷ νυκτιπόλοις ἅμα σὺν Βάκχαις.
Μή τί ποτ' εἰς ἐμὰν πόλιν ἵκοιθ' ὁ παῖς,
νέαν δ' ἁμέραν ἀπολιπὼν θάνοι·
στενομένα γὰρ ἂν πόλις ἔχοι σκῆψιν
ξενικὸν εἰσβολάν.
Ἅλις δ' ὁ πάρος ἀρχαγὸς ὢν
Ἐρεχθεὺς ἄναξ.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ὦ πρέσβυ παιδαγώγ' Ἐρεχθέως πατρὸς
τοὐμοῦ ποτ' ὄντος, ἡνίκ' ἦν ἔτ' ἐν φάει,
ἔπαιρε σαυτὸν πρὸς θεοῦ χρηστήρια,
ὥς μοι συνησθῇς, εἴ τι Λοξίας ἄναξ
θέσπισμα παίδων ἐς γονὰς ἐφθέγξατο.
Σὺν τοῖς φίλοις γὰρ ἡδὺ μὲν πράσσειν καλῶς,

etiamsi nomine civis sit, tamen os
servile obtinet, et non habet loquendi libertatem.

CHORUS.

Video lacrimas et luctum
aliaque gemituum exordia,
quando mea domina pulcram sobolem
maritum *suum* habere viderit,
ipsa vero sterilis sit et destituta liberis.
Quodnam, o fili Latonæ vaticine, edidisti carmen?
unde adolescens iste in templo tuo
nutritus adolevit, ex qua muliere *natus*?
Non enim mihi arridet *hoc* oraculum *verenti*,
ne quem habeat dolum.
Metuo casum *hunc*
quo tandem sit evasurus.
Mirus (*Apollo*) enim mira mihi perhibet
hæc, si modo *sunt* fausti ominis.
Habet dolum et sinistri aliquid hic puer (*pueri sors*)
ab alio nutritus sanguine.
Quisnam in his *mecum* non consentiet?
Amicæ, utrum meæ dominæ
hæc aperte in aurem clara voce dicemus
de marito, in quo omnia *reposita* habens, spei
particeps erat misera?
Nunc enim illa quidem perit malis (hic vero felix est),
quum ad canam senectam pervenerit; maritus vero amicorum (*uxoris*) contemtor *est*, esset miser, qui, peregrinus in domum *nostram* quum adscitus ad splendidam sortem, non conservaverat fortunam (*prole carens*).
Pereat, pereat *ille*, qui dominam
decepit meam,
et diis nunquam
læta flamma consumtum libum
in igne litaverit. Meum autem sciet
* * * * *
* * regni amica.
Jam accedens ad epulas vadit
filius et pater recens recentes,
ubi *sunt* juga Parnassi saxeos
habentia scopulos aeriamque sedem,
ubi Bacchus, ardentes tollens tædas,
celeriter salit noctivagis simul cum Bacchis.
Utinam hic puer nunquam veniat in meam civitatem,
sed juvenili ætate relicta moriatur!
gemens enim civitas habuerit *justam gemendi causam*
peregrinorum irruptionem.
Sufficit qui olim princeps fuit
Erechtheus rex.

CREUSA.

O senex pædagoge Erechthei, patris
mei quondam, dum esset adhuc in *hac* luce,
excita te ad dei oraculum,
ut mecum læteris, si quod Apollo rex
oraculum de liberorum genitura dixerit.
Cum amicis enim dulce *est* esse fortunatum;

ὃ μὴ γένοιτο δ', εἴ τι τυγχάνοι κακὸν,
ἐς ὄμματ' εὔνου φωτὸς ἐμβλέψαι γλυκύ.
Ἐγὼ δέ σ', ὥσπερ καὶ σὺ πατέρ' ἐμόν ποτε,
δέσποιν' ὅμως οὖσ' ἀντικηδεύω πατρός.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ὦ θύγατερ, ἄξι' ἀξίων γεννητόρων
ἤθη φυλάσσεις, κοὐ καταισχύνασ' ἔχεις
τοὺς σοὺς παλαιοὺς ἐκγόνους αὐτόχθονας.
Ἕλχ', ἕλκε πρὸς μέλαθρα καὶ κόμιζέ με·
αἰπεινά τοι μαντεῖα· τοῦ γήρως δέ μοι
συνεκπονοῦσα κῶλον ἰατρὸς γενοῦ.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἕπου νυν· ἴχνος δ' ἐκφύλασσ' ὅπου τίθης.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ἰδού.
Τὸ τοῦ ποδὸς μὲν βραδὺ, τὸ τοῦ δὲ νοῦ ταχύ.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Βάκτρῳ δ' ἐρείδου περιφερῆ στίβον χθονός.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Καὶ τοῦτο τυφλὸν, ὅταν ἐγὼ βλέπω βραχύ.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ὀρθῶς ἔλεξας· ἀλλὰ μὴ πάρες κόπῳ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Οὔκουν ἑκών γε, τοῦ δ' ἀπόντος οὐ κρατῶ.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Γυναῖκες, ἱστῶν τῶν ἐμῶν καὶ κερκίδος
δούλευμα πιστὸν, τίνα τύχην λαβὼν πόσις
βέβηκε παίδων ὧνπερ οὕνεχ' ἥκομεν;
σημήνατ'· εἰ γὰρ ἀγαθά μοι μηνύσετε,
οὐκ εἰς ἀπίστους δεσπότας βαλεῖς χαράν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ δαῖμον.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Τὸ φροίμιον μὲν τῶν λόγων οὐκ εὐτυχές.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ τλᾶμον.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ἀλλ' ἦ τι θεσφάτοισι δεσποτῶν νοσῶ;

ΧΟΡΟΣ.

Εἶεν· τί δρῶμεν θάνατος ὧν κεῖται πέρι;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Τίς ἥδε μοῦσα, χὠ φόβος τίνων πέρι;

ΧΟΡΟΣ.

Εἴπωμεν ἢ σιγῶμεν, ἢ τί δράσομεν;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Εἴφ'· ὡς ἔχεις γε συμφοράν τιν' εἰς ἐμέ.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰρήσεταί τοι, κεἰ θανεῖν μέλλω διπλῆ.
Οὐκ ἔστι σοι, δέσποιν', ἐπ' ἀγκάλαις λαβεῖν
τέκν', οὐδὲ μαστῷ σῷ προσαρμόσαι ποτέ.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ὤμοι θάνοιμι.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Θύγατερ.

contra si quid acciderit mali, quod absit,
in oculos benevoli hominis intueri dulce *est*.
Ego vero te, ut tu quoque olim patrem meum,
quamvis domina sim, colo patris loco.

PÆDAGOGUS.

O filia, dignos dignis *te* majoribus
mores servas, neque dedecoras
tuos antiquos terra oriundos aborigines.
Trahe, trahe ad ædem, et duc me :
arduum *enim* mihi *est* oraculum : senectutis igitur mihi,
adjuvans pedem, sis *mihi* medica.

CREUSA.

Sequere igitur, observaque vestigium ubi ponas.

PÆDAGOGUS.

Ecce.
Pes quidem tardus, animus verò promtus.

CREUSA.

Baculo innisus fige circum *te* callem terræ.

PÆDAGOGUS.

Et hoc cæcum *est*, quando exiliter ego video.

CREUSA.

Recte dixisti; sed ne fatiscas lassitudine.

PÆDAGOGUS.

Non quidem volens; sed quod abest, ejus non potens um.

CREUSA.

Mulieres, meæ telæ et radii
fidæ ancillæ, quam fortunam adeptus maritus
de liberis abiit, quorum gratia *huc* venimus?
dicite : si enim bona mihi significabitis,
non in infidelem (*ingratam*) dominam conferes lætitiam.

CHORUS.

Heu fortunam!

PÆDAGOGUS.

Exordium quidem orationis non *est* felix.

CHORUS.

Heu miseram!

PÆDAGOGUS.

Numnam quid propter oracula dominorum infelix sum?

CHORUS.

Esto : quid agamus *in rebus*, ubi mors *nobis* proposita est?

CREUSA.

Quænam *est* ista cantilena, et de quibus hic metus *est*?

CHORUS.

Dicamus, an taceamus, aut quid agemus?

CREUSA.

Dicito, quippe profecto habes aliquid sinistri de me.

CHORUS.

Dicetur profecto, etiamsi bis mihi moriendum sit.
Non licet tibi, domina, in ulnas capere
liberos, neque uberibus tuis applicare unquam.

CREUSA.

Heu moriar!

PÆDAGOGUS.

Filia!

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ὦ τάλαιν' ἐγώ.
Συμφορᾶς ἔλαβον, ἔπαθον ἄχος ἀβίοτον, φίλαι.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Διοιχόμεσθα, τέκνον.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Αἰαῖ, αἰαῖ·
διανταῖος ἔτυπεν ὀδύνα με πνευ-
μόνων τῶνδ' ἔσω.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Μήπω στενάξῃς,

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἀλλὰ πάρεισι γόοι.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

πρὶν ἂν μάθωμεν

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἀγγελίαν τίνα μοι;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

εἰ ταὐτὰ πράσσων δεσπότης τῆς συμφορᾶς
κοινωνός ἐστιν, ἢ μόνη σὺ δυστυχεῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Κείνῳ μὲν, ὦ γεραιὲ, παῖδα Λοξίας
ἔδωκεν, ἰδίᾳ δ' εὐτυχεῖ ταύτης δίχα.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Τόδ' ἐπὶ τῷδε κακὸν ἄκρον ἔλακες, ἔλακες
ἄχος ἐμοὶ στένειν.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Πότερα δὲ φῦναι δεῖ γυναικὸς ἔκ τινος
τὸν παῖδ' ὃν εἶπας, ἢ γεγῶτ' ἐθέσπισεν;

ΧΟΡΟΣ.

Ἤδη πεφυκότ' ἐκτελῆ νεανίαν
δίδωσιν αὐτῷ Λοξίας· παρῆν δ' ἐγώ.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Πῶς φής; ἄφατον, ἄφατον * ἀναύδητον
λόγον ἐμοὶ θροεῖς.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Κἄμοιγε. Πῶς δ' ὁ χρησμὸς ἐκπεραίνεται
σαφέστερόν μοι φράζε, χὤστις ἔσθ' ὁ παῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Ὅτῳ ξυναντήσειεν ἐκ θεοῦ συθεὶς
πρώτῳ πόσις σὸς, παῖδ' ἔδωκ' αὐτῷ θεός.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ὀτοτοτοῖ. Τὸ δ' ἐμὸν
ἄτεκνον, ἄτεκνον ἔλαβεν, ἔλαβεν ἄρα βίο-
τον, ἐν ἐρημίᾳ δ'
ὀρφανοὺς δόμους οἰκήσω.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Τίς οὖν ἐχρήσθη; τῷ συνῆψ' ἴχνος ποδὸς
πόσις ταλαίνης; πῶς δὲ ποῦ νιν εἰσιδών;

ΧΟΡΟΣ.

Οἶσθ', ὦ φίλη δέσποινα, τὸν νεανίαν,
ὃς τόνδ' ἔσαιρε ναόν; οὗτος ἔσθ' ὁ παῖς.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἂν ὑγρὸν ἀμπταίην

CREUSA.

O me miseram!
Accepi calamitatem, passa sum dolorem intolerandum, amicæ.

PÆDAGOGUS.

Periimus, filia.

CREUSA.

Heu heu! heu heu!
penetrans dolor sauciavit me
intra pulmones hosce (*meos*).

PÆDAGOGUS.

Nondum ingemiscas,

CREUSA.

Verum adsunt flebilia.

PÆDAGOGUS.

priusquam discamus

CREUSA.

Quem nuncium mihi?

PÆDAGOGUS.

an eodem in statu constitutus dominus *tuus* calamitatis
sit particeps, an tu sola infelix sis.

CHORUS.

Illi quidem, o senex, filium Apollo
dedit, et privatim beatus est sine hac.

CREUSA.

Hoc supra hoc summum malum dixisti, dixisti,
dolorem mihi lugendum.

PÆDAGOGUS.

Utrum vero nasci oportet ex aliqua muliere
filium illum, de quo dixisti, an *jam* natum vaticinatus est?

CHORUS.

Jam natum *et* perfectum adolescentem
dedit ei Phœbus; aderam enim ego.

CREUSA.

Quid ais? infandam, infandam, inauditam
rem mihi narras.

PÆDAGOGUS.

Et mihi. Quomodo vero oraculum ad finem perductum sit,
clarius mihi dicito, et quis sit hic puer.

CHORUS.

Cui venisset obviam, ex dei *templo* egressus,
primo maritus tuus, *hunc* filium dedit ipsi deus.

CREUSA.

Heu heu! Ego vero
prolis expertem, expertem igitur nacta sum, nacta
vitam, et in solitudine
viduam domum habitabo.

PÆDAGOGUS.

Quis igitur significatus est oraculo? cuinam contulit vestigium pedis
maritus miseræ? quomodo, ubinam ipsum conspicatus?

CHORUS.

Nostin', o cara domina, adolescentem illum,
qui hoc verrebat templum? iste est ille filius.

CREUSA.

Utinam volitem in humidum

αἰθέρα πόρσω γαίας Ἑλλανίας
ἀστέρας ἑσπέρους,
οἷον, οἷον ἄλγος ἔπαθον.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ὄνομα δὲ ποῖον αὐτὸν ὀνομάζει πατήρ,
οἶσθ', ἢ σιωπῇ τοῦτ' ἀκύρωτον μένει;

ΧΟΡΟΣ.

Ἴων', ἐπείπερ πρῶτος ἤντησεν πατρί.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Μητρὸς δὲ ποίας ἐστίν;

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἔχω φράσαι.
Φροῦδος δ', ἵν' εἰδῇς πάντα τἀπ' ἐμοῦ, γέρον,
παιδὸς προθύσων ξένια καὶ γενέθλια,
σκηνὰς ἐς ἱερὰς τῆσδε λαθραίως πόσις,
κοινῇ ξυνάψων δαῖτα παιδὶ τῷ νέῳ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Δέσποινα, προδεδόμεσθα, σὺν γάρ σοι νοσῶ,
τοῦ σοῦ πρὸς ἀνδρὸς, καὶ μεμηχανημένως
ὑβριζόμεσθα, δωμάτων τ' Ἐρεχθέως
ἐκβαλλόμεσθα· καὶ σὸν οὐ στυγῶν πόσιν
λέγω, σὲ μέντοι μᾶλλον ἢ κεῖνον φιλῶν·
ὅστις σε γήμας ξένος ἐπεισελθὼν πόλιν
καὶ δῶμα, καὶ σὴν παραλαβὼν παγκληρίαν,
ἄλλης γυναικὸς παῖδας ἐκκαρπούμενος
λάθρα πέφηνεν· ὡς λάθρα δ', ἐγὼ φράσω·
ἐπεί σ' ἄτεκνον ᾔσθετ', οὐκ ἔστεργέ σοι
ὅμοιος εἶναι τῆς τύχης τ' ἴσον φέρειν,
λαβὼν δὲ δοῦλα λέκτρα νυμφεύσας λάθρα
τὸν παῖδ' ἔφυσεν, ἐξενωμένον δέ τῳ
Δελφῶν δίδωσιν ἐκτρέφειν· ὁ δ' ἐν θεοῦ
δόμοισιν ἄφετος, ὡς λάθοι, παιδεύεται.
Νεανίαν δ' ὡς ᾔσθετ' ἐκτεθραμμένον,
ἐλθεῖν σ' ἔπεισε δεῦρ' ἀπαιδίας χάριν.
Κᾆθ' ὁ θεὸς οὐκ ἐψεύσαθ', ὅδε δ' ἐψεύσατο,
πάλαι τρέφων τὸν παῖδα, κἄπλεκεν πλοκὰς
τοιάσδ'· ἁλοὺς μὲν, ἀνέφερ' ἐς τὸν δαίμονα·
λαθὼν δὲ, καὶ τὸν χρόνον ἀμύνεσθαι θέλων,
τυραννίδ' αὐτῷ περιβαλεῖν ἔμελλε γῆς.
Καινὸν δὲ τοὔνομ' ἀνὰ χρόνον πεπλασμένον,
Ἴων, ἰόντι δῆθεν ὅτι συνήντετο.
Οἴμοι, κακούργους ἄνδρας ὡς ἀεὶ στυγῶ,
οἳ συντιθέντες τἄδικ' εἶτα μηχαναῖς
κοσμοῦσι. Φαῦλον χρηστὸν ἂν λαβεῖν φίλον
θέλοιμι μᾶλλον ἢ κακὸν σοφώτερον.
Καὶ τῶνδ' ἁπάντων ἔσχατον πείσει κακὸν,
ἀμήτορ', ἀναρίθμητον, ἐκ δούλης τινὸς
γυναικὸς, ἐς σὸν δῶμα δεσπότην ἄγειν.
Ἁπλοῦν ἂν ἦν γὰρ τὸ κακὸν, εἰ παρ' εὐγενοῦς
μητρὸς, πιθών σε, σὴν λέγων ἀπαιδίαν,
ἐσῴκισ' οἴκους· εἰ δὲ σοὶ τόδ' ἦν πικρὸν,
τῶν Αἰόλου νιν χρῆν ὀρεχθῆναι γάμων.
Ἐκ τῶνδε δεῖ σε δὴ γυναικεῖόν τι δρᾶν·
ἢ γὰρ ξίφος λαβοῦσαν ἢ δόλῳ τινὶ

aera longe a Græca terra
stellas *ad* vespertinas,
pro dolore, qualem, qualem passa sum?

PÆDAGOGUS.

Quo vero nomine ipsum nominavit pater,
nostin', an silentio hoc *adhuc* incertum manet?

CHORUS.

Ionis, quoniam primus se obtulit patri.

PÆDAGOGUS.

Matre vero ex quanam est?

CHORUS.

Non possum dicere.
Sed abiit, ut omnia scias quæ dicenda habeo, senex,
pro filio sacrificaturus hospitalia et natalitia,
in sacra tabernacula clam hujusce maritus,
communiter celebraturus epulum cum puero filio.

PÆDAGOGUS.

Domina, proditi sumus, tecum enim doleo,
a tuo viro, et ex composito
injuria afficimur, et domo Erechthei
ejicimur: et *hoc* non odio tui mariti
dico, sed quod te magis quam illum amo: [gressus
qui quum duxisset te, licet peregrinus in civitatem intro
et domum, et totam hereditatem tuam accepisset,
ex alia muliere pueros clam procreans
deprehenditur: quomodo vero clam, ego dicam:
postquam te sensit esse sterilem, non sat habuit tibi
similis esse, et fortunæ parem conditionem habere,
sed adjuncto sibi servili toro, clam congressus,
hunc puerum genuit: ablegatum vero peregre alicui
Delphorum tradidit educandum: hic vero in dei
ædibus liber, ut latitaret, educatur.
Ut autem sensit adolescentem adolevisse,
persuasit tibi, ut venires huc sterilitatis gratia.
Et ita deus non decepit, iste vero decepit *te*,
jam pridem alens filium, et nexuit dolos
[*dicens ipsi filium se dedicasse;*
tales: deprehensus enim *in dolo*, *rem* conferebat in deum,
si vero latuisset, etiam tempus, *quod ostenderet adultum*
[*filium*, se adjuvare volens,
imperium *Atheniensis* terræ ei conciliare decrevit.
Novumque nomen per otium *est* fictum,
Ion, quod scilicet occurrerit egredienti *patri*.
Hei mihi! ut semper odi homines improbos,
qui, componentes facinora injusta, deinde commentis
exornant. Simplicem *et* probum habere amicum
malim potius quam callidiorem *et* improbum.
Et horum omnium extremum patieris malum, [serva aliqua
ut hominem matre incerta, nullo in numero habendum, ex
muliere natum, dominum in tuam domum ducas.
Simplex enim fuisset hoc malum, si ex aliqua nobili indigena
matre, te persuasa, tuam causatus sterilitatem, [*susceptum*
in ædibus collocasset: quodsi hoc tibi fuisset acerbum,
oportebat ipsum appetere nuptias inter Æolidas.
Exinde vero oportet te jam aliquod muliebre *facinus* facere:
aut enim correpto gladio, aut dolo aliquo,

ἢ φαρμάκοισι σὸν κατακτεῖναι πόσιν
καὶ παῖδα, πρὶν σοὶ θάνατον ἐκ κείνων μολεῖν.
Εἰ γάρ γ' ὑφήσεις τοῦδ', ἀπαλλάξει βίου·
δυοῖν γὰρ ἐχθροῖν εἰς ἓν ἐλθόντοιν στέγος,
ἢ θάτερον δεῖ δυστυχεῖν ἢ θάτερον.
Ἐγὼ μὲν οὖν σοι καὶ συνεκπονεῖν θέλω,
καὶ συμφονεύειν παῖδ' ἐπεισελθὼν δόμοις,
οὗ δαῖθ' ὁπλίζει, καὶ τροφεῖα δεσπόταις
ἀποδοὺς θανεῖν τε ζῶν τε φέγγος εἰσορᾶν.
Ἓν γάρ τι τοῖς δούλοισιν αἰσχύνην φέρει,
τοὔνομα· τὰ δ' ἄλλα πάντα τῶν ἐλευθέρων
οὐδεὶς κακίων δοῦλος, ὅστις ἐσθλὸς ᾖ.

ΧΟΡΟΣ.

Κἀγώ, φίλη δέσποινα, συμφορὰν θέλω
κοινουμένη τήνδ' ἢ θανεῖν ἢ ζῆν καλῶς.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ὦ ψυχά, πῶς σιγάσω;
πῶς δὲ σκοτίας ἀναφήνω
εὐνάς, αἰδοῦς δ' ἀπολειφθῶ;
Τί γὰρ ἐμπόδιον κώλυμ' ἔτι μοι;
πρὸς τίν' ἀγῶνας τιθέμεσθ' ἀρετῆς;
οὐ πόσις ἡμῶν προδότης γέγονεν;
Στέρομαι δ' οἴκων, στέρομαι παίδων
φροῦδαι δ' ἐλπίδες, ἃς διαθέσθαι
χρῄζουσα καλῶς οὐκ ἐδυνάσθην,
σιγῶσα γάμους,
σιγῶσα τόκους πολυκλαύτους.
Ἀλλ' οὐ τὸ Διὸς πολύαστρον ἕδος
καὶ τὴν ἐπ' ἐμοῖς σκοπέλοισι θεὰν
λίμνης τ' ἐνύδρου Τριτωνιάδος
πότνιαν ἀκτάν,
οὐκέτι κρύψω λέχος, ὡς στέρνων
ἀπονησαμένη ῥάων ἔσομαι.
Στάζουσι κόραι δακρύοισιν ἐμαί,
ψυχὰ δ' ἀλγεῖ, κακοβουλευθεῖσ'
ἔκ τ' ἀνθρώπων ἔκ τ' ἀθανάτων,
οὓς ἀποδείξω
λέκτρων προδότας ἀχαρίστους.
Ὦ τᾶς ἑπταφθόγγου μέλπων
κιθάρας ἐνοπάν, ἅτ' ἀγραύλοις
κέρασιν ἐν ἀψύχοις ἀχεῖ
μουσᾶν ὕμνους εὐαχήτους,
σοὶ μομφάν, ὦ Λατοῦς παῖ,
πρὸς τάνδ' αὐγὰν αὐδάσω.
Ἦλθές μοι χρυσῷ χαίταν
μαρμαίρων, εὖτ' εἰς κόλπους
κρόκεα πέταλα φάρεσιν ἔδρεπον
ἀνθίζειν χρυσανταυγῆ·
λευκοῖς δ' ἐμφὺς καρποῖσιν
χειρῶν εἰς ἄντρου κοίτας
κραυγὰν ὦ μᾶτέρ μ' αὐδῶσαν
θεὸς ὁμευνέτας ἆγες ἀναιδείᾳ
Κύπριδι χάριν πράσσων.
Τίκτω δ' ἁ δύστανός σοι

aut venenis *oportet te* tuum interficere maritum
et filium, priusquam tibi mors ab illis eveniat.
Quod si hoc omittas, vitam amittes :
quum duo enim hostes sub unum tectum veniunt,
aut hujus aut illius causam male se habere necesse est.
Ego igitur tecum et laborem suscipere volo,
et simul interficere filium, ingressus ædes,
ubi convivium apparat, et præmia nutricationis dominis
reddens, et mortem obire et lucem aspicere vivens *volo*.
Una enim res fere affert servis dedecus,
nomen : in ceteris autem omnibus, liberis
nullus servus deterior *est*, qui bonus fuerit.

CHORUS.

Et ego, cara domina, calamitatem volo hanc
partiens tecum, aut mori aut vivere honesto consilio.

CREUSA.

O anima, quomodo tacebo?
quomodo etiam clandestinum *meum* aperiam
concubitum, et pudorem exuam?
Quod enim impedimentum obstat mihi amplius?
cum quo certamen virtutis committimus?
nonne maritus nostri proditor est?
Privor domo, privor liberis,
et perierunt spes, quas adornare
cupiens recte, non potui,
tacendo concubitum,
tacendo partum valde deplorandum.
Sed non *per* solium sidereum Jovis,
et *per* deam (*Palladem*) habitantem in meis scopulis,
perque paludis aquosæ Tritonidis
sacrum littus,
non amplius occultabo concubitum ; nam quum *eum* e pe-
amovero, levior fiam. [ctore
Stillant meæ pupillæ lacrimis,
et anima dolet, insidiis dolose petita
et ab hominibus et a diis,
quos demonstrabo
ingratos proditores lecti.
O septem fidibus instructæ ludens
citharæ vocem, quæ agrestibus
cornibus inanimatis sonat
Musarum hymnos suaves,
tibi, o fili Latonæ, crimen
in hac luce *solis* exprobrabo!
Venisti ad me auro comam
fulgens, quando in sinus
in vestibus (i. e. *in sinus vestis*) crocea *florum* folia decer-
auri splendorem æmulantia floribus : [pebam,
et candidis inhærens volis
manuum, in antri cubilia
clamorem me, o mater, edentem
deus concubinus ducebas impudenter,
Veneri gratificans.
Ego vero infelix pario tibi

κοῦρον, τὸν φρίκᾳ ματρὸς
εἰς εὐνὰν βάλλω τὰν σάν,
ἵνα με λέχεσι μελέαν μελέοις
ἐζεύξω τὰν δύστανον·
οἴμοι μοι· καὶ νῦν ἔρρει
πτανοῖς ἁρπασθεὶς
θοίνα παῖς μοι [καὶ] σὸς
τλάμων· σὺ δὲ κιθάρᾳ
κλάζεις παιᾶνας μέλπων.
Ὠή, τὸν Λατοῦς αὐδῶ
ὅς γ' ὀμφὰν κληροῖς
πρὸς χρυσέους θάκους
καὶ γαίας μεσσήρεις ἕδρας,
εἰς οὖς αὐδὰν καρύξω·
ἰώ,
κακὸς εὐνάτωρ,
ὃς τῷ μὲν ἐμῷ νυμφεύτᾳ,
χάριν οὐ προλαβών,
παῖδ' εἰς οἴκους οἰκίζεις·
ὁ δ' ἐμὸς γενέτας καὶ σός γ' ἀμαθὴς
οἰωνοῖς ἔρρει
συλαθείς, οἰκεῖα
σπάργανα ματέρος ἐξαλλάξας.
Μισεῖ σ' ἁ Δᾶλος καὶ δάφνας
ἔρνεα φοίνικα παρ' ἁβροκόμαν,
ἔνθα λοχεύματα σέμν' ἐλοχεύσατο
Λατὼ Δίοισί σε καρποῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Οἴμοι, μέγας θησαυρὸς ὡς ἀνοίγνυται
κακῶν, ἐφ' οἷσι πᾶς ἂν ἐκβάλοι δάκρυ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ὦ θύγατερ, οὔτοι σὸν βλέπων ἐμπίμπλαμαι
πρόσωπον, ἔξω δ' ἐγενόμην γνώμης ἐμῆς.
Κακῶν γὰρ ἄρτι κῦμ' ὑπεξαντλῶν φρενί,
πρύμνηθεν αἴρει μ' ἄλλο σῶν λόγων ὕπο,
οὓς ἐκβαλοῦσα τῶν παρεστώτων κακῶν
μετῆλθες ἄλλων πημάτων καινὰς ὁδούς.
Τί φῄς; τίνα λόγον Λοξίου κατηγορεῖς;
ποῖον τεκεῖν φῂς παῖδα, ποῦ θεῖναι πόλεως
θηρσὶν φίλον τύμβευμ'; ἄνελθέ μοι πάλιν.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Αἰσχύνομαι μέν σ', ὦ γέρον, λέξω δ' ὅμως.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Ὡς συστενάζειν γ' οἶδα γενναίως φίλοις.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἄκουε τοίνυν· οἶσθα Κεκροπίας πέτρας
πρόσβορρον ἄντρον, ἃς Μακρὰς κικλήσκομεν;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Οἶδ', ἔνθα Πανὸς ἄδυτα καὶ βωμοὶ πέλας.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἐνταῦθ' ἀγῶνα δεινὸν ἠγωνίσμεθα.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Τίν'; ὡς ἀπαντᾷ δάκρυά μοι τοῖς σοῖς λόγοις.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Φοίβῳ ξυνῆψ' ἄκουσα δύστηνον γάμον.

filium, quem formidine matris
in antrum projeci tuum,
ubi me concubitu miseram misero
junxisti infelicem.
Hei mihi, mihi! et nunc periit
mihi a volucribus direptus
esca ipsis tuus filius
miser; tu interim cithara
clangis pæanas canens.
Ohe! *te*, *filium* Latonæ, alloquor,
qui oracula per sortem *cuique* dispensas
super aurea sedilia
et terræ in mediis sedibus,
in aurem *tibi* vocem sonabo:
Io!
improbe concubitor,
qui meo quidem marito,
quum beneficium nullum *ab eo* prius acceperis,
filium in ædes deducis:
meus vero filius et tuus ignarus
periit abreptus
a volucribus, fasciis
quas habuit a matre amissis.
Odit te Delus et lauri
rami juxta palmam molli coma ornatam,
ubi partum venerandum edidit
Latona te Jove satum.

CHORUS.

Hei mihi! quam magnus thesaurus aperitur
malorum, propter quæ quilibet emitteret lacrimas!

PÆDAGOGUS.

O filia, haud possum satiari intuens tuam
faciem, extraque mentem meam alienor.
Exhaurientem enim *me* modo fluctum malorum animo,
a puppi obruit me alius *fluctus* a tuis verbis,
quæ profundens, a præsentibus malis
vertisti te ad novas vias aliorum malorum.
Quid ais? cujus criminis insimulas Phœbum?
qualem puerum ais te peperisse? quo loco urbis posuisse
bestiis gratum ventris onus? ad illud mihi redi.

CREUSA.

Revereor quidem te, o senex, sed tamen *rem* dicam.

PÆDAGOGUS.

Quippe novi probe una dolere cum amicis.

CREUSA.

Audi igitur: novisti Cecropiæ rupis
septentrionale antrum, quas Macras vocamus?

PÆDAGOGUS.

Novi, ubi *est* sacellum Panis et ara prope.

CREUSA.

Ibi certamen triste decertavimus (*malum triste perpessa* [*sum.*)

PÆDAGOGUS.

Quodnam? ut occurrunt mihi lacrimæ propter tua verba.

CREUSA.

Cum Phœbo junxi invita infaustum connubium.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Ὦ θύγατερ, ἆρ' ἦν ταῦθ' ἅ γ' ᾐσθόμην ἐγώ;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Οὐκ οἶδ'· ἀληθῆ δ' εἰ λέγεις φαίημεν ἄν.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Νόσον κρυφαίαν ἡνίκ' ἔστενες λάθρα;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Τοῦτ' ἦν· ἃ νῦν σοι φανερὰ σημαίνω κακά.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Κᾆτ' ἐξέκλεψας πῶς Ἀπόλλωνος γάμους;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἔτεκον· ἀνάσχου ταῦτ' ἐμοῦ κλύων, γέρον.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Ποῦ τίς λοχεύει σ'; ἢ μόνη μοχθεῖς τάδε;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Μόνη κατ' ἄντρον οὗπερ ἐζεύχθην γάμοις.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Ὁ παῖς δὲ ποῦ 'στιν; ἵνα σὺ μηκέτ' ᾖς ἄπαις.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Τέθνηκεν, ὦ γεραιὲ, θηρσὶν ἐκτεθείς.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Τέθνηκ'; Ἀπόλλων δ' ὁ κακὸς οὐδὲν ἤρκεσεν;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Οὐκ ἤρκεσ', Ἅιδου δ' ἐν δόμοις παιδεύεται.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Τίς γάρ νιν ἐξέθηκεν; οὐ γὰρ δὴ σύ γε.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἡμεῖς ἐν ὄρφνῃ, σπαργανώσαντες πέπλοις.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Οὐδὲ ξυνῄδει σοί τις ἔκθεσιν τέκνου;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Αἱ ξυμφοραί γε καὶ τὸ λανθάνειν μόνον.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Καὶ πῶς ἐν ἄντρῳ παῖδα σὸν λιπεῖν ἔτλης;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Πῶς δ'; οἰκτρὰ πολλὰ στόματος ἐκβαλοῦσ' ἔπη.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Φεῦ·
τλήμων σὺ τόλμης, ὁ δὲ θεὸς μᾶλλον σέθεν.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Εἰ παῖδά γ' εἶδες χεῖρας ἐκτείνοντά μοι.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Μαστὸν διώκοντ' ἢ πρὸς ἀγκάλαις πεσεῖν;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἐνταῦθ' ἵν' οὐκ ὢν ἄδικ' ἔπασχεν ἐξ ἐμοῦ.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Σὺ δ' ἐς τί δόξης ἦλθες ἐκβαλεῖν τέκνον;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ὡς τὸν θεὸν σώσοντα τόν γ' αὑτοῦ γόνον.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Οἴμοι, δόμων σῶν ὄλβος ὡς χειμάζεται.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Τί κρᾶτα κρύψας, ὦ γέρον, δακρυρροεῖς;

PÆDAGOGUS.
O filia, num est hoc illud quod ego senseram?
CREUSA.
Nescio: sed si vera dicas, *vera* fatebimur.
PÆDAGOGUS.
Quando gemebas clam arcanum morbum?
CREUSA.
Hoc erat: quæ mala nunc tibi aperte dico.
PÆDAGOGUS.
At deinde quomodo celasti Apollinis nuptias?
CREUSA.
Peperi: patienter hæc ex me audi, o senex.
PÆDAGOGUS.
Ubi, quænam tibi obstetricis officium præstitit? an sola laborem hunc tulisti?
CREUSA.
Sola in antro, ubi juncta fui connubio.
PÆDAGOGUS.
Puer vero ubi est, ne tu amplius liberis careas?
CREUSA.
Mortuus est, o senex, expositus feris.
PÆDAGOGUS.
Mortuus est? Apollo vero improbus nullam opem tulit?
CREUSA.
Nullam tulit; sed *ille* in Plutonis ædibus alitur.
PÆDAGOGUS.
Quis vero ipsum exposuit? non enim tu certe.
CREUSA.
Nos nocte sub obscura, involutum pannis.
PÆDAGOGUS.
Et nemo tibi conscius erat expositionis filii?
CREUSA.
Ipsa calamitas et ipsum secretum tantum.
PÆDAGOGUS.
At quomodo in antro filium tuum relinquere ausa es?
CREUSA.
Quomodonam? multis miserandis verbis ore prolatis.
PÆDAGOGUS.
Eheu!
o tu ferrea propter ausum *hoc*, et deus magis etiam quam tu!
CREUSA.
Si puerum vero vidisses manus porrigentem mihi!
PÆDAGOGUS.
Expetentem ubera, *an* ut in ulnas *tuas* veniret?
CREUSA.
Huc ubi non nutritus, injusta passus est a me.
PÆDAGOGUS.
Tu vero in quam cogitationem venisti, ut exponeres filium?
CREUSA.
Opinata deum servaturum esse suam sobolem.
PÆDAGOGUS.
Hei mihi, ut familiæ tuæ fortunam procellæ concusserunt!
CREUSA.
Quid obvoluto capite, o senex, fundis lacrimas?

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Σέ καὶ πατέρα σὸν δυστυχοῦντας εἰσορῶν.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Τὰ θνητὰ τοιαῦτ'· οὐδὲν ἐν ταὐτῷ μένει.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Μή νυν ἔτ' οἴκτων, θύγατερ, ἀντεχώμεθα.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Τί γάρ με χρὴ δρᾶν; ἀπορία τὸ δυστυχεῖν.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Τὸν πρῶτον ἀδικήσαντά σ' ἀποτίνου θεόν.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Καὶ πῶς τὰ κρείσσω θνητὸς οὖσ' ὑπερδράμω;
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Πίμπρη τὰ σεμνὰ Λοξίου χρηστήρια.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Δέδοικα· καὶ νῦν πημάτων ἄδην ἔχω.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Τὰ δυνατά νυν τόλμησον, ἄνδρα σὸν κτανεῖν.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Αἰδούμεθ' εὐνὰς τὰς τόθ' ἡνίκ' ἐσθλὸς ἦν.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Νῦν δ' ἀλλὰ παῖδα τὸν ἐπὶ σοὶ πεφηνότα.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Πῶς; εἰ γὰρ εἴη δυνατόν· ὡς θέλοιμί γ' ἄν.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Ξιφηφόρους σοὺς ὁπλίσασ' ὀπάονας.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Στείχοιμ' ἄν· ἀλλὰ ποῦ γενήσεται τόδε;
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Ἱεραῖσιν ἐν σκηναῖσιν, οὗ θοινᾷ φίλους.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἐπίσημον ὁ φόνος, καὶ τὸ δοῦλον ἀσθενές.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Οἴμοι, κακίζει. Φέρε, σύ νυν βούλευέ τι.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Καὶ μὴν ἔχω γε δόλια καὶ δραστήρια.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Ἀμφοῖν ἂν εἴην τοῖνδ' ὑπηρέτης ἐγώ.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἄκουε τοίνυν· οἶσθα γηγενῆ μάχην;
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Οἶδ', ἣν Φλέγρᾳ Γίγαντες ἔστησαν θεοῖς.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἐνταῦθα Γοργόν' ἔτεκε Γῆ, δεινὸν τέρας.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Ἦ παισὶν αὐτῆς σύμμαχον, θεῶν πόνον;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ναί· καί νιν ἔκτειν' ἡ Διὸς Παλλὰς θεά.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Ποῖόν τι μορφῆς σχῆμ' ἔχουσαν ἀγρίας;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Θώρακ' ἐχίδνης περιβόλοις ὡπλισμένον.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Ἆρ' οὗτός ἐσθ' ὁ μῦθος, ὃν κλύω πάλαι;

PÆDAGOGUS.
Te et patrem tuum videns male afflictos.
CREUSA.
Res mortalium hujusmodi *sunt* : nihil in eodem statu permanet.
PÆDAGOGUS.
Ne nunc amplius, filia, lamentis immoremur.
CREUSA.
Quid igitur me oportet facere? infelicitas consilii inopia *est*.
PÆDAGOGUS.
Qui prior te injuria affecit, ulciscere deum.
CREUSA.
At quomodo potentiora (*numina*) ipsa mortalis superabo?
PÆDAGOGUS.
Incende venerandum Phœbi templum.
CREUSA.
Metuo; et nunc quidem satis miseriarum habeo.
PÆDAGOGUS.
Ausis igitur possibilia, tuum maritum interficere.
CREUSA.
Revereor conjugium, quod tunc habuimus, quum erat bonus.
PÆDAGOGUS.
Igitur *interfice* saltem puerum contra te exortum.
CREUSA.
Quomodo? si enim fieri posset! ut vellem equidem!
PÆDAGOGUS.
Armans tuos satellites ensiferos.
CREUSA.
Vadam : verum ubi fiet hoc?
PÆDAGOGUS.
In sacris tabernaculis, ubi excipit convivio amicos.
CREUSA.
Insignis *quædam* res *est* cædes, et servitium infirmum.
PÆDAGOGUS.
Hei mihi! animum despondes. Age, tu igitur aliquod ini consilium.
CREUSA.
Atqui habeo dolosa atque efficacia *consilia*.
PÆDAGOGUS.
Ero minister horum utrorumque ego.
CREUSA.
Audi igitur : novisti pugnam giganteam?
PÆDAGOGUS.
Novi, quam commiserunt in Phlegra Gigantes cum diis.
CREUSA.
Ibi Terra edidit Gorgonem (*Medusam*), terribile monstrum.
PÆDAGOGUS.
Num suis filiis sociam, diis laborem bellicum?
CREUSA.
Sane : et eam interfecit Jovis filia, Pallas dea.
PÆDAGOGUS.
Qualem formæ truculentæ speciem habentem?
CREUSA.
Thoracem spiris viperæ armatum.
PÆDAGOGUS.
Num hæc est fabula, quam audivi olim?

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ταύτης Ἀθάναν δέρος ἐπὶ στέρνοις ἔχειν.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Ἣν αἰγίδ' ὀνομάζουσι, Παλλάδος στολήν;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Τόδ' ἔσχεν ὄνομα, θεῶν ὅτ' ἦλθεν ἐς δόρυ.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Τί δῆτα, θύγατερ, τοῦτο σοῖς ἐχθροῖς βλάβος;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἐριχθόνιον οἶσθ' οὖν, τί δ' οὐ μέλλεις, γέρον;
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Ὃν πρῶτον ὑμῶν πρόγονον ἐξανῆκε γῆ;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Τούτῳ δίδωσι Παλλὰς ὄντι νεογόνῳ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Τί χρῆμα; μέλλον γάρ τι προσφέρεις ἔπος.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
δισσοὺς σταλαγμοὺς αἵματος Γοργοῦς ἄπο.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Ἰσχὺν ἔχοντ' ἂν τίνα πρὸς ἀνθρώπου φύσιν;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Τὸν μὲν θανάσιμον, τὸν δ' ἀκεσφόρον νόσων.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Ἐν τῷ καθάψασ' ἀμφὶ παιδὶ σώματος;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Χρυσέοισι δεσμοῖς· ὁ δὲ δίδωσ' ἐμῷ πατρί.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Κείνου δὲ κατθανόντος ἐς σ' ἀφίκετο;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ναί· κἀπὶ καρπῷ γ' αὔτ' ἐγὼ 'χερὸς φέρω.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Πῶς οὖν κέκρανται δίπτυχον γέρας θεᾶς;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Κοίλης μὲν ὅστις φλεβὸς ἀπέσταξεν φόνου
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Τί τῷδε χρῆσθαι; δύνασιν ἐκφέρει τίνα;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
νόσους ἀπείργει καὶ τροφὰς ἔχει βίου.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Ὁ δεύτερος δ' ἀριθμὸς ὃν λέγεις τί δρᾷ;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Κτείνει, δρακόντων ἰὸς ὢν τῶν Γοργόνων.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Εἰς ἓν δὲ κραθέντ' αὐτὸν ἢ χωρὶς φορεῖς;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Χωρίς· κακῷ γὰρ ἐσθλὸν οὐ συμμίγνυται.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Ὦ φιλτάτη παῖ, πάντ' ἔχεις ὅσων σε δεῖ.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Τούτῳ θανεῖται παῖς· σὺ δ' ὁ κτείνων ἔσει.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
Ποῦ καὶ τί δράσας; σὸν λέγειν, τολμᾶν δ' ἐμόν.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἐν ταῖς Ἀθήναις, δῶμ' ὅταν τοὐμὸν μόλῃ.

CREUSA.
Hujus pellem in pectore gestare Minervam.
PÆDAGOGUS.
Quam ægidem nominant, Palladis ornatum?
CREUSA.
Hoc adepta est nomen, quando constitit in pugnam deorum.
PÆDAGOGUS.
Quid igitur, filia, hoc tuis hostibus *feret* damnum?
CREUSA.
Erichthonium nosti igitur, quidni enim noveris, senex?
PÆDAGOGUS.
Quem primum vestrum progenitorem emisit tellus?
CREUSA.
Huic dat Pallas edito recenter
PÆDAGOGUS.
Quid? cunctans (*cunctanter*) enim quoddam affers verbum.
CREUSA.
duas guttas sanguinis a Gorgone.
PÆDAGOGUS.
Quamnam *illas* vim habituras in hominis naturam?
CREUSA.
Hanc (*guttam*) quidem mortiferam, alteram vero curatricem morborum.
PÆDAGOGUS.
In quo appendens circa corpus puero (*Erichthonio*)?
CREUSA.
Aureis ligamentis : hic autem dedit meo patri.
PÆDAGOGUS.
Illo vero mortuo, ad te pervenerunt (*ligamenta*)?
CREUSA.
Sic est : et ego in manus commissurâ illa fero.
PÆDAGOGUS.
Quomodo igitur constitutum est duplex munus deæ?
CREUSA.
Quæ sanguinis quidem *gutta* stillaverit ex cava vena *Medusæ*
PÆDAGOGUS.
In quem usum adhibendam esse hanc? quam vim prodit?
CREUSA.
arcet morbos, et habet alimentum vitæ.
PÆDAGOGUS.
Altera autem numero *gutta*, quam dicis, quid facit?
CREUSA.
Interficit, cum sit venenum draconum Gorgonum.
PÆDAGOGUS.
In unumne commixtum illum *cruorem* gestas, an seorsum?
CREUSA.
Seorsum : cum malo enim bonum non commiscetur.
PÆDAGOGUS.
O carissima filia, omnia habes quibus est tibi opus.
CREUSA.
Hoc morietur puer (*Ion*) : tu vero interfector eris.
PÆDAGOGUS.
Ubi et quid faciens? tuum est imperare, meum vero patrare.
CREUSA.
Athenis, domum cum venerit meam.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Οὐκ εὖ τόδ' εἶπας· καὶ σὺ γὰρ τοὐμὸν ψέγεις.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Πῶς; ἆρ' ὑπείδου τοῦθ' ὃ κἀμ' εἰσέρχεται;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Σὺ παῖδα δόξεις διολέσαι, κεἰ μὴ κτενεῖς.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ὀρθῶς· φθονεῖν γάρ φασι μητρυιὰς τέκνοις.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Αὐτοῦ νυν αὐτὸν κτεῖν', ἵν' ἀρνήσει φόνους.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Προλάζυμαι γοῦν τῷ χρόνῳ τῆς ἡδονῆς.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Καὶ σόν γε λήσεις πόσιν ἅ σε σπεύδει λαθεῖν.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον; χειρὸς ἐξ ἐμῆς λαβὼν
χρύσωμ' Ἀθάνας τόδε, παλαιὸν ὄργανον,
ἐλθὼν ἵν' ἧμιν βουθυτεῖ λάθρα πόσις,
δείπνων ὅταν λήγωσι καὶ σπονδὰς θεοῖς
μέλλωσι λείβειν, ἐν πέπλοις ἔχων τόδε,
κάθες βαλὼν ἐς πῶμα τῷ νεανίᾳ,
ἰδίᾳ δὲ, μήτοι πᾶσι, χωρίσας ποτὸν
τῷ τῶν ἐμῶν μέλλοντι δεσπόζειν δόμων.
Κἄνπερ διέλθῃ λαιμὸν, οὔποθ' ἵξεται
κλεινὰς Ἀθήνας, κατθανὼν δ' αὐτοῦ μενεῖ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Σὺ μέν νυν εἴσω προξένων μέθες πόδα·
ἡμεῖς δ' ἐφ' ᾧ τετάγμεθ' ἐκπονήσομεν.
Ἄγ', ὦ γεραιὲ πούς, νεανίας γενοῦ
ἔργοισι, κεἰ μὴ τῷ χρόνῳ πάρεστί σοι·
ἐχθρὸν δ' ἐπ' ἄνδρα στεῖχε δεσποτῶν μέτα,
καὶ συμφόνευε καὶ συνεξαίρει δόμων.
Τὴν δ' εὐσέβειαν εὐτυχοῦσι μὲν καλὸν
τιμᾶν· ὅταν δὲ πολεμίους δρᾶσαι κακῶς
θέλῃ τις, οὐδεὶς ἐμποδὼν κεῖται νόμος.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰνοδία θύγατερ Δάματρος, ἃ τῶν — Στρ. α'
νυκτιπόλων ἐφόδων ἀνάσσεις,
καὶ μεθαμερίων ὅδωσον δυσθανάτων
κρατήρων πληρώματ', ἐφ' οἷσι πέμπει
πότνια, πότνι' ἐμὰ χθονίας
Γοργοῦς λαιμοτόμων ἀπὸ σταλαγμῶν
τῷ τῶν Ἐρεχθεϊδᾶν
δόμων ἐφαπτομένῳ·
μηδέ ποτ' ἄλλος ἄλλων ἀπ' οἴκων πόλεως ἀνάσσοι
πλὴν τῶν εὐγενετᾶν Ἐρεχθειδᾶν.
Εἰ δ' ἀτελὴς θάνατος σπουδαί τε δεσποί- — Ἀντ. α'
νας, ὅ τε καιρὸς ἄπεισι τόλμας,
ἅ τε νῦν φέρετ' ἐλπὶς, ἢ θηκτὸν ξίφος ἢ
λαιμῶν ἢ 'ξάψει βρόχον ἀμφὶ δειρὴν,
πάθεσι πάθεα δ' ἐξανύτουσ'
εἰς ἄλλας βιότου κάτεισι μορφάς.
Οὐ γὰρ δόμων γ' ἑτέρους
ἄρχοντας ἀλλοδαποὺς

PÆDAGOGUS.

Non recte hoc dixisti : nam et tu meum *consilium* vituperasti.

CREUSA.

Quomodo? num suspicaris id quod etiam mihi in mentem venit?

PÆDAGOGUS.

Tu filium videberis interfecisse, etiamsi non interficies.

CREUSA.

Recte : dicunt enim novercas invidere liberis *aliis*.

PÆDAGOGUS.

Hic igitur ipsum interfice, ubi negabis cædem.

CREUSA.

Anticipo certe tempore voluptatem.

PÆDAGOGUS.

Et tuum latebis maritum *de iis* quæ te ut lateant studet.

CREUSA.

Scin' igitur quid facias? ex mea manu accepto
aureo opere Palladis hocce, vetere vasculo,
proficiscere, ubi nobis clam sacrificat maritus,
quumque cœnæ finem fecerint, et libamina diis
volent libare, habens hoc sub veste,
demitte conjiciens in poculum adolescenti,
sed seorsum, ne omnibus, discreto potu
illi qui dominus meæ domus futurus est.
Et si transierit guttur, numquam veniet
ad inclytas Athenas, sed mortuus hic manebit.

PÆDAGOGUS.

Tu quidem nunc mitte pedem in hospitium :
nos vero exsequemur ad quod ordinati sumus.
Age, o senilis pes, juvenis fias
facto, etiamsi per ætatem non possis :
et inimicum ad hominem perge cum domina,
et simul interfice et tolle eum ex ædibus.
In rebus enim secundis bene se habet pietatem
colere : quando vero hostibus nocere
vult aliquis, nulla lex obstat.

CHORUS.

O Trivia filia Cereris (*Hecate*), quæ
nocturnis assultibus præes,
et diurna dirige mortifera
pocula impleta ad finem eum, quo mittit
veneranda, veneranda mea *domina* terrigenæ
Gorgonis gutturis secti ex guttis
adversus eum, qui Erechthidarum
invadit familiam :
nec unquam alius ex aliena familia imperet urbi,
præter nobiles Erechthidas.
Si vero cædes irrita cadit conatusque domi-
næ, et opportunitas facinoris elabitur, [adiget (*Creusa*
et spes, qua nunc fertur, profecto vel acutum gladium
per guttura, vel aptabit laqueum circa collum,
et doloribus dolores finiens,
ad alias vitæ formas (i. e. *vitam apud inferos*) veniet.
Non certe enim domus *suæ* alios
dominos alienigenas

ζῶσά ποτ᾽ ὀμμάτων ἐν φαενναῖς ἀνέχοιτ᾽ ἂν αὐγαῖς
ἁ τῶν εὐπατριδᾶν γεγῶσ᾽ οἴκων.
Αἰσχύνομαι τὸν πολύυμνον Στρ. β′
θεὸν, εἰ περὶ Καλλιχόροισι παγαῖς
λαμπάδα θεωρὸν εἰκάδων
ὄψεται ἐννύχιος ἄϋπνος ὤν,
ὅτε καὶ Διὸς ἀστερωπὸς
ἀνεχόρευσεν αἰθὴρ,
χορεύει δὲ Σελάνα,
καὶ πεντήκοντα κόραι
Νηρέος, αἳ κατὰ πόντον
ἀενάων τε ποταμῶν
δίνας, χορευόμεναι
τὰν χρυσοστέφανον κόραν
καὶ ματέρα σεμνάν·
ἵν᾽ ἐλπίζει βασιλεύσειν,
ἄλλων πόνον εἰσπεσὼν,
ὁ Φοίβειος ἀλάτας.
Ὁρᾶθ᾽, ὅσοι δυσκελάδοισιν Ἀντ. β′
κατὰ μοῦσαν ἰόντες ἀείδεθ᾽ ὕμνοις
ἁμέτερα λέχεα καὶ γάμους
Κύπριδος ἀθέμιτας ἀνοσίους,
ὅσον εὐσεβίᾳ κρατοῦμεν
ἄδικον ἄροτον ἀνδρῶν.
Παλίμφαμος ἀοιδὰ
καὶ μοῦσ᾽ εἰς ἄνδρας ἴτω
δυσκέλαδος ἀμφὶ λέκτρων.
Δείκνυσι γὰρ ὁ Διὸς ἐκ
παίδων ἀμνημοσύναν,
οὐ κοινὰν τεκέων τύχαν
οἴκοισι φυτεύσας
δεσποίνᾳ· πρὸς δ᾽ Ἀφροδίταν
ἄλλαν θέμενος χάριν
νόθου παιδὸς ἔκυρσεν.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Κλεινὴν, γυναῖκες, ποῦ κόρην Ἐρεχθέως
δέσποιναν εὕρω; πανταχῇ γὰρ ἄστεως
ζητῶν νιν ἐξέπλησα, κοὐκ ἔχω λαβεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ᾽ ἔστιν, ὦ ξύνδουλε; τίς προθυμία
ποδῶν ἔχει σε, καὶ λόγους τίνας φέρεις;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Θηρώμεθ᾽· ἀρχαὶ δ᾽ ἁπιχώριοι χθονὸς
ζητοῦσιν αὐτὴν, ὡς θάνῃ πετρουμένη.

ΧΟΡΟΣ.

Οἴμοι, τί λέξεις; οὔ τί που λελήμμεθα
κρυφαῖον ἐς παῖδ᾽ ἐκπορίζουσαι φόνον;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἔγνως· μεθέξεις δ᾽ οὐκ ἐν ὑστάτοις κακοῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὤφθη δὲ πῶς τὰ κρυπτὰ μηχανήματα;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Τὸ μὴ δίκαιον τῆς δίκης ἡσσώμενον
ἐξεῦρεν ὁ θεὸς, οὐ μιανθῆναι θέλων.

vivens unquam oculorum lucidis tolerabit luminibus,
quæ ex nobili illa familia nata est.
Pudet me propter cantibus celebratum
deum (*Bacchum*), si circa fontes Callichori
facem pompas illustrantem Vigesimæ
sit spectaturus noctu *Ion* pervigil,
quando et Jovis stellatus
choreas agitat æther,
choreasque Luna,
et quinquaginta filiæ
Nerei in ponto
perenniumque fluviorum
gurgitibus, tripudiis celebrantes
aurea corona decoram Proserpinam,
et matrem venerandam:
ubi (*ad Callichorum*) sperat se regnaturum,
et aliorum labore partas opes occupaturum
Phœbeius erro.
Videte, quotquot maledicis,
musa ludentes, canitis hymnis
nostros thalamos et congressus
Veneris illegitimos, impios,
quantum pietate superemus
injustam libidinem virorum.
Contrario jam carmen
et musa in viros cadat
maledicum de *ipsorum* adulteriis.
Ostendit enim ille ex Jovis
filiis *natus Xuthus* immemorem *beneficiorum* animum,
quum non communi sorte liberos
domui procreavisset
cum domina: sed in Venerem
aliam collato *hoc* beneficio,
spurium filium adeptus est.

FAMULUS.

Inclytam, mulieres, ubi filiam Erechthei
dominam inveniam? passim enim per urbem
quærens eam oberravi, nec possum eam deprehendere.

CHORUS.

Quid hoc rei est, o conserve? quæ festinatio
pedum habet te, et quos sermones affers?

FAMULUS.

Investigamur, et magistratus indigenæ
quærunt eam, ut moriatur de rupe præcipitata.

CHORUS.

Hei mihi! quid dices? num forte deprehensæ sumus
molientes clandestinam cædem puero?

FAMULUS.

Intellexisti: particeps vero eris pœnæ non inter ultimos.

CHORUS.

Quomodo vero detectæ sunt arcanæ fraudes?

FAMULUS.

Injustum inferius justitia
effecit deus, nolens pollui.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς; ἀντιάζω σ' ἱκέτις ἐξειπεῖν τάδε.
Πεπυσμέναι γὰρ, εἰ θανεῖν ἡμᾶς χρεὼν,
ἥδιον ἂν θάνοιμεν, εἴθ' ὁρᾶν φάος.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἐπεὶ θεοῦ μαντεῖον ᾤχετ' ἐκλιπὼν
πόσις Κρεούσης, παῖδα τὸν καινὸν λαβὼν,
πρὸς δεῖπνα θυσίας θ' ἃς θεοῖς ὡπλίζετο,
Ξοῦθος μὲν ᾤχετ' ἔνθα πῦρ πηδᾷ θεοῦ
βακχεῖον, ὡς σφαγαῖσι Διονύσου πέτρας
δεύσειε δισσὰς παιδὸς ἀντ' ὀπτηρίων,
λέξας· σὺ μέν νυν, τέκνον, ἀμφήρεις μένων
σκηνὰς ἀνίστη τεκτόνων μοχθήμασιν.
Θύσας δὲ γενέταις θεοῖσιν ἢν μακρὸν χρόνον
μένω, παροῦσι δαῖτες ἔστωσαν φίλοις.
Λαβὼν δὲ μόσχους ᾤχεθ'. Ὁ δὲ νεανίας
σεμνῶς ἀτοίχους περιβολὰς σκηνωμάτων
ὀρθοστάταις ἱδρύεθ', ἡλίου φλόγα
καλῶς φυλάξας, οὔτε πρὸς μέσας βολὰς
ἀκτῖνος, οὔτ' αὖ πρὸς τελευτώσας [βίον],
πλέθρου σταθμήσας μῆκος εἰς εὐγώνιον,
μέτρημ' ἔχουσαν τοὐν μέσῳ γε μυρίων
ποδῶν ἀριθμὸν, ὡς λέγουσιν οἱ σοφοὶ,
ὡς πάντα Δελφῶν λαὸν ἐς θοίνην καλῶν.
Λαβὼν δ' ὑφάσμαθ' ἱερὰ θησαυρῶν πάρα
κατεσκίαζε, θαύματ' ἀνθρώποις ὁρᾶν.
Πρῶτον μὲν ὀρόφῳ πτέρυγα περιβάλλει πέπλων,
ἀνάθημα δίου παιδὸς, οὓς Ἡρακλέης
Ἀμαζόνων σκυλεύματ' ἤνεγκεν θεῷ.
Ἐνῆν δ' ὑφανταὶ γράμμασιν τοιαίδ' ὑφαί·
Οὐρανὸς ἀθροίζων ἄστρ' ἐν αἰθέρος κύκλῳ·
ἵππους μὲν ἤλαυν' ἐς τελευταίαν φλόγα
Ἥλιος, ἐφέλκων λαμπρὸν Ἑσπέρου φάος·
μελάμπεπλος δὲ Νὺξ ἀσείρωτον ζυγοῖς
ὄχημ' ἔπαλλεν· ἄστρα δ' ὡμάρτει θεᾷ.
Πλειὰς μὲν ᾔει μεσοπόρου δι' αἰθέρος,
ὅ τε ξιφήρης Ὠρίων· ὕπερθε δὲ
Ἄρκτος στρέφουσ' οὐραῖα χρυσήρει πόλῳ.
Κύκλος δὲ πανσέληνος ἠκόντιζ' ἄνω
μηνὸς διχήρης, Ὑάδες τε, ναυτίλοις
σαφέστατον σημεῖον, ἥ τε φωσφόρος
Ἕως διώκουσ' ἄστρα. Τοίχοισιν δ' ἔπι
ἤμπισχεν ἄλλα βαρβάρων ὑφάσματα,
εὐηρέτμους ναῦς ἀντίας Ἑλληνίσιν,
καὶ μιξόθηρας φῶτας, ἱππείας τ' ἄγρας,
ἐλάφων λεόντων τ' ἀγρίων θηράματα.
Κατ' εἰσόδους δὲ Κέκροπα θυγατέρων πέλας
σπείραισιν εἱλίσσοντ', Ἀθηναίων τινὸς
ἀνάθημα· χρυσέους τ' ἐν μέσῳ συσσιτίῳ
κρατῆρας ἔστησ'. Ἐν δ' ἄκροισι βὰς ποσὶ
κήρυξ ἀνεῖπε τὸν θέλοντ' ἐγχωρίων
ἐς δαῖτα χωρεῖν. Ὡς δ' ἐπληρώθη στέγη,
στεφάνοισι κοσμηθέντες, εὐόχθου βορᾶς
ψυχὴν ἐπλήρουν. Ὡς δ' ἀνεῖσαν ἡδονὴν,

CHORUS.

Quomodo? supplicans rogo te, ut dicas ista.
quum enim audiverimus, sive oporteat nos mori,
libentius moriemur, sive videre solis lumen.

FAMULUS.

Postquam abiit, oraculo dei relicto,
maritus Creusæ, filium novum secum ducens,
ad convivium et sacrificia, quæ parabat diis,
Xuthus abiit illuc, ubi ignis emicat dei
Bacchicus, ut victimarum sanguine Bacchi saxa
rigaret gemina pro agnitione filii,
præfatus: Tu quidem, o fili, manens munita undique
tabernacula exstrue fabrorum laboribus.
Postquam vero sacrificavero genitalibus diis, si diutius
abfuero, epulæ fiant præsentibus amicis.
Et acceptis vitulis, abiit. Adolescens vero
religiose ambitus tabernaculi carentes parietibus
erectis pilis statuebat, solis flammam
diligenter cavens, neque versus meridianos ictus
radii *solis*, neque etiam occiduos versus, [sus,
in jugeri rectangulam longitudinem *tabernaculum* dimen-
quod mensuram habebat medio *spatio* sexcentorum
pedum numerum, ut dicunt *horum* periti (*architecti*),
quippe totum Delphorum populum ad convivium voca-
[turus.
Et sumtis aulæis sacris ex thesauro *Apollinis*, *locum*
inumbrabat, miris visu hominibus.
Primum quidem alam stragulorum tecto circumjecit,
donarium Jovis filii, quæ Hercules
attulit deo, spolium Amazonum.
Inerant hujusmodi texta in picturis *textilibus peplorum*:
Cœlum congregans stellas in ætheris orbe:
equos quidem agebat ad ultimam flammam
Sol, trahens post se clarum Vesperi lumen:
[*nales equos habentem*)
et atris vestibus amicta Nox nullo jugo adstrictum (*non fu-*
currum (*bigas*) agitabat, et stellæ comitabantur deam.
Pleias quidem ibat medium per æthera,
atque ensifer Orion: desuper vero
Ursa circumvolvens se cauda aureo polo obversa:
et orbis plenæ lunæ superne radiabat,
mensis divisor, et Hyades, nautis
signum certissimum *tempestatum*, et lucifera
Aurora pellens astra. In parietes vero
injecit alia aulæa barbaricis imaginibus,
naves remis bene instructas contrarias Græcis,
et semiferos viros (*Centauros*), et equestres venationes,
cervorum et leonum ferocium capturam.
Ad januam vero *tabernaculi* Cecropem prope filias
spiris se volventem, *id quod* Atheniensis alicujus
donarium *erat*: et aurea in medio convivio
pocula collocavit. Summis vero pedibus incedens
præco proclamavit, ut, quicunque vellet indigena,
ad convivium veniret. Tum postquam impletum est taber-
coronis ornati, lauto cibo [naculum,
animum explebant. Ut voluptatem autem *satiati* remiserunt,

εὐθὺς παρελθὼν πρέσβυς ἐς μέσον πέδον
ἔστη, γέλων δ' ἔθηκε συνδείπνοις πολὺν,
πρόθυμα πράσσων· ἔκ τε γὰρ κρωσσῶν ὕδωρ
χεροῖν ἔπεμπε νίπτρα, κἀξεθυμία
σμύρνης ἱδρῶτα, χρυσέων τ' ἐκπωμάτων
ἦρχ', αὐτὸς αὑτῷ τόνδε προστάξας πόνον.
Ἐπεὶ δ' ἐς αὐλοὺς ἧκεν ἐς κρατῆρά τε
κοινὸν, γέρων ἔλεξ'· ἀφαρπάζειν χρεὼν
οἰνηρὰ τεύχη σμικρὰ, μεγάλα δ' ἐσφέρειν,
ὡς θᾶσσον ἔλθωσ' οἵδ' ἐς ἡδονὰς φρενῶν.
Ἦν δὴ φερόντων μόχθος ἀργυρηλάτους
χρυσέας τε φιάλας· ὁ δὲ λαβὼν ἐξαίρετον,
ὡς τῷ νέῳ δὴ δεσπότῃ χάριν φέρων,
ἔδωκε πλῆρες τεῦχος, εἰς οἶνον βαλὼν
ὅ φασι δοῦναι φάρμακον δραστήριον
δέσποιναν, ὡς παῖς ὁ νέος ἐκλίποι φάος·
κοὐδεὶς τάδ' ᾔδειν· ἐν χεροῖν ἔχοντι δὲ
σπονδὰς μετ' ἄλλων παιδὶ τῷ πεφηνότι
βλασφημίαν τις οἰκετῶν ἐφθέγξατο·
ὁ δ', ὡς ἐν ἱερῷ μάντεσίν τ' ἐσθλοῖς τραφεὶς,
οἰωνὸν ἔθετο, κἀκέλευσ' ἄλλον νέον
κρατῆρα πληροῦν· τὰς δὲ πρὶν σπονδὰς θεοῦ
δίδωσι γαίᾳ, πᾶσί τ' ἐκσπένδειν λέγει.
Σιγὴ δ' ὑπῆλθεν. Ἐκ δ' ἐπίμπλαμεν δρόσου
κρατῆρας ἱεροὺς Βυβλίνου τε πώματος.
Κἀν τῷδε μόχθῳ πτηνὸς ἐσπίπτει δόμοις
κῶμος πελειῶν· Λοξίου γὰρ ἐν δόμοις
ἄτρεστα ναίουσ'. Ὡς δ' ἀπέσπεισαν μέθυ,
* * *

κεἰς αὐτὸ χείλη πώματος κεχρημέναι
καθῆκαν, εἷλκον δ' εὐπτέρους ἐς αὐχένας.
Καὶ ταῖς μὲν ἄλλαις ἄνοσος ἦν λοιβὴ θεοῦ·
ἡ δ' ἕζετ' ἔνθ' ὁ καινὸς ἔσπεισεν γόνος,
ποτοῦ τ' ἐγεύσατ', εὐθὺς εὔπτερον δέμας
ἔσεισε κἀβάκχευσεν· ἐκ δ' ἔκλαγξ' ὄπα
ἀξύνετον αἰάζουσ'· ἐθάμβησεν δὲ πᾶς
θοινατόρων ὅμιλος ὄρνιθος πόνους·
θνήσκει δ' ἀπασπαίρουσα, φοινικοσκελεῖς
χηλὰς παρεῖσα. Γυμνὰ δ' ἐκ πέπλων μέλη
ὑπὲρ τραπέζης ἦχ' ὁ μαντευτὸς γόνος,
βοᾷ δέ· τίς μ' ἔμελλεν ἀνθρώπων κτανεῖν;
σήμαινε, πρέσβυ· σὴ γὰρ ἡ προθυμία,
καὶ πῶμα χειρὸς σῆς ἐδεξάμην πάρα.
Εὐθὺς δ' ἐρευνᾷ γραῖαν ὠλένην λαβὼν,
ἐπ' αὐτοφώρῳ πρέσβυν ὡς ἔχονθ' ἕλοι.
Ὤφθη δὲ, καὶ κατεῖπ' ἀναγκασθεὶς μόγις
τόλμας Κρεούσης πώματός τε μηχανάς.
Θεῖ δ' εὐθὺς ἔξω συλλαβὼν θοινάτορας
ὁ πυθόχρηστος Λοξίου νεανίας,
κἀν κοιράνοισι Πυθικοῖς σταθεὶς λέγει·
Ὦ γαῖα σεμνὴ, τῆς Ἐρεχθέως ὕπο
ξένης γυναικὸς φαρμάκοισι θνήσκομεν.
Δελφῶν δ' ἄνακτες ὥρισαν πετρορριφῆ
θανεῖν ἐμὴν δέσποιναν οὐ ψήφῳ μιᾷ,

statim progressus senex *quidam* in medium solum,
constitit: risumque movit convivis magnum,
officiose ministrans *illis*. Namque ex hydriis aquam
manibus fundebat lavacra, et adolebat
myrrhæ succum, et aureis poculis
præerat, sibi ipse vindicans hoc ministerium.
Postquam vero *convivium* ad tibias venit et ad poculum
commune, senex dixit : Oportet auferre
parva pocula vinaria, et magna adferre,
ut citius veniant hi ad voluptatem animorum.
Erat tum labor afferentium argento cælata
atque aurata vasa. Iste vero capiens eximium,
tanquam scilicet novo hero gratificaturus,
dedit plenum vas, conjecto in vinum
efficaci veneno, quod dicunt ei dedisse
dominam, ut novus filius lucem relinqueret(*periret*):
et nemo hæc animadverterat : tenenti vero in manibus
libamen cum ceteris filio nuper invento
dixit aliquis ex domesticis vocem malam : [tes,
at ille, ut qui nutritus fuisset in templo et *inter* peritos va-
omen *hoc* auguratus est, et jussit alium novum
craterem impleri, et priorem libationem dei
dedit terræ, omnibusque edixit ut effunderent.
Silentium tum successit. Implemus autem rore
crateras sacros et vino Byblino.
Et in medio hoc negotio irruit in domum volucre
agmen columbarum : Apollinis enim in templo
secure habitant. Et postquam effuderunt *convivæ* vinum,
* * *

et in ipsum rostra, potus cupidæ,
demiserunt, et trahebant in pennata guttura.
Et ceteris quidem erat innoxius potus dei;
sed quæ consederat, ubi recens inventus filius vinum effu-
et gustarat potum, statim corpus pennigerum [derat,
concussit et bacchari cœpit, et cum clangore vocem emisit
obscuram gemens : obstupuit autem totus
convivarum cœtus ob columbæ labores :
atque moritur palpitans, purpureos pedes
dimittens. Nuda tum ex pallio rejecto membra
supra mensam projecit vaticinio declaratus filius,
clamatque : Quisnam hominum voluit me occidere?
indica, senex : tua enim fuit hæc tentatio,
et poculum a tua manu accepi.
Statimque inquirit senile brachium prehendens,
ut in ipso facto senem deprehensum caperet.
Detecta autem *res* est, et coactus vix declaravit
facinus Creusæ et machinationem poculi.
Tum currit statim foras secum ducens convivas
vaticinio renunciatus Apollinis adolescens,
et in medio procerum Pythicorum stans, dixit :
O sancta terra, ab hac Erechtheide
peregrina muliere veneno necamur. [pitata
Delphorum vero principes decreverunt, ut de rupe præci-
moriatur mea domina, non uno *tantum* calculo,

τὸν ἱερὸν ὡς κτείνουσαν ἔν τ' ἀνακτόροις
φόνον τιθεῖσαν. Πᾶσα δὲ ζητεῖ πόλις
τὴν ἀθλίως σπεύσασαν ἀθλίαν ὁδόν·
παίδων γὰρ ἐλθοῦσ' εἰς ἔρον Φοίβου πάρα,
τὸ σῶμα κοινῇ τοῖς τέκνοις ἀπώλεσεν.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἔστ', οὐκ ἔστιν θανάτου
παρατροπὰ μελέᾳ μοι·
φανερὰ γὰρ, φανερὰ τάδ' ἤδη
σπονδᾶς ἐκ Διονύσου βοτρύων θοᾶς
ἐχίδνας σταγόσιν μιγνυμένας φόνῳ,
φανερὰ θύματα νερτέρων,
συμφοραὶ μὲν ἐμῷ βίῳ,
λεύσιμοι δὲ καταφθοραὶ δεσποίνᾳ.
Τίνα φυγὰν πτερόεσσαν ἢ
χθονὸς ὑπὸ σκοτίων μυχῶν πορευθῶ,
θανάτου λεύσιμον ἄταν
ἀποφεύγουσα, τεθρίππων
ὠκίσταν χαλὰν ἐπιβᾶσ',
ἢ πρύμνας ἐπὶ ναῶν;
Οὐκ ἔστι λαθεῖν, ὅτε μὴ χρῄζων
θεὸς ἐκκλέπτει.
Τί ποτ', ὦ μελέα δέσποινα, μένει
ψυχῇ σε παθεῖν; ἆρα θέλουσαι
δρᾶσαί τι κακὸν τοὺς πέλας, αὐταὶ
πεισόμεθ', ὥσπερ τὸ δίκαιον;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Πρόσπολοι, διωκόμεσθα θανασίμους ἐπὶ σφαγάς,
Πυθίᾳ ψήφῳ κρατηθεῖσ', ἔκδοτος δὲ γίγνομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἴσμεν, ὦ τάλαινα, τὰς σὰς συμφοράς, ἵν' εἶ τύχης.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ποῖ φύγω δῆτ'; ἐκ γὰρ οἴκων προὔλαβον μόγις πόδα,
μὴ θανεῖν· κλοπῇ δ' ἀφῖγμαι διαφυγοῦσα πολεμίους.

ΧΟΡΟΣ.

Ποῖ δ' ἂν ἄλλοσ' ἢ 'πὶ βωμόν;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Καὶ τί μοι πλέον τόδε;

ΧΟΡΟΣ.

Ἱκέτιν οὐ θέμις φονεύειν.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Τῷ νόμῳ δέ γ' ὄλλυμαι.

ΧΟΡΟΣ.

Χειρία γ' ἁλοῦσα.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Καὶ μὴν οἵδ' ἀγωνισταὶ πικροὶ
δεῦρ' ἐπείγονται ξιφήρεις.

ΧΟΡΟΣ.

Ἵζε νυν πυρᾶς ἔπι.
Κἂν θάνῃς γὰρ ἐνθάδ' οὖσα, τοῖς ἀποκτείνασί σε
προστρόπαιον αἷμα θήσεις· οἰστέον δὲ τὴν τύχην.

ΙΩΝ.

Ὦ ταυρόμορφον ὄμμα Κηφισοῦ πατρὸς,
οἵαν ἔχιδναν τήνδ' ἔφυσας, ἢ πυρὸς

ut quæ *virum* sacrum interficere voluerit, et in templo cædem committere tentaverit. Tota vero quærit civitas illam, quæ misere maturavit miserum *hoc* iter: liberorum enim desiderio affecta a Phœbo *speratorum*, vitam *suam* una cum liberorum spe perdidit.

CHORUS.

Non est, non est mortis
effugium miseræ mihi:
manifesta enim, manifesta hæc jam *sunt*
nece *columbæ* per libationem ex Bacchi racemis
mixtam celeris viperæ guttis,
manifesta sacrificia mortuorum,
calamitas meæ vitæ,
et dominæ interitus de rupe dejectæ.
Quanam alata (*in auras*) fuga aut
sub tenebricosas latebras terræ abeam,
mortis saxis allatam pœnam
fugiens, *an* quadrijugorum equorum
celerrima ungula conscensa,
aut puppi, in naves *confugiens*?
Non licet *cuiquam* latere, quando non volens
deus *ipsum* subripiat.
Quidnam, o misera domina, manet te
anima pati? num quod voluimus
afficere aliquo malo alios, ipsæ
patiemur male, ut justitia flagitat?

CREUSA.

Ministræ, investigamur ad funestam necem,
Delphico suffragio damnata: dedor autem *ad supplicium*.

CHORUS.

Scimus, o misera, tuas calamitates, ubi sis infortunii.

CREUSA. [revertens

Quo fugiam igitur? vix enim abstuli pedem extra ædes an ne morerer, et furtim *huc* perveni, elapsa ex manibus hostium.

CREUSA.

Quonam alio, nisi ad aram?

CREUSA.

At quid mihi proderit hoc?

CHORUS.

Supplicem non *est* fas occidere.

CREUSA.

At lege pereo.

CHORUS.

Si quidem comprehensa fueris.

CREUSA.

Atqui ecce sævi ministri
huc contendunt strictis ensibus.

CHORUS.

Sede igitur ad aram.
Etenim si hoc loco moriaris, interfectoribus tuis piaculum ex tua cæde conciliabis: ferenda est autem fortuna.

ION.

O taurina facies Cephisi patris,
qualem viperam hanc genuisti, aut draconem

δράκοντ' ἀναβλέποντα φοινίαν φλόγα,
ᾗ τόλμα πᾶσ' ἔνεστιν, οὐδ' ἥσσων ἔφυ
Γοργοῦς σταλαγμῶν, οἷς ἔμελλέ με κτανεῖν.
Λάζυσθ', ἵν' αὐτῆς τοὺς ἀκηράτους πλόκους
κόμης καταξήνωσι Παρνασοῦ πλάκες,
ὅθεν πετραῖον ἅλμα δισκευθήσεται.
Ἐσθλοῦ δ' ἔκυρσα δαίμονος, πρὶν ἐς πόλιν
μολεῖν Ἀθηνῶν χὐπὸ μητρυιὰν πεσεῖν·
ἐν συμμάχοις γὰρ ἀνεμετρησάμην φρένας
τὰς σάς, ὅσον μοι πῆμα δυσμενής τ' ἔφυς·
εἴσω γὰρ ἄν με περιβαλοῦσα δωμάτων
ἄρδην ἂν ἐξέπεμψας εἰς Ἅδου δόμους.
Ἀλλ' οὔτε βωμὸς οὔτ' Ἀπόλλωνος δόμος
σώσει σ'. Ὁ δ' οἶκτος ὁ σὸς ἐμοὶ κρείσσων πάρα
καὶ μητρὶ τἠμῇ· καὶ γὰρ εἰ τὸ σῶμά μοι
ἄπεστιν αὐτῆς, τοὔνομ' οὐκ ἄπεστί πω.
Ἴδεσθε τὴν πανοῦργον, ἐκ τέχνης τέχνην
οἵαν ἔπλεξ', ἣ βωμὸν ἔπτηξεν θεοῦ,
ὡς οὐ δίκην δώσουσα τῶν εἰργασμένων.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἀπεννέπω σε μὴ κατακτείνειν ἐμὲ
ὑπέρ τ' ἐμαυτῆς τοῦ θεοῦ θ', ἵν' ἕσταμεν.

ΙΩΝ.
Τί δ' ἐστὶ Φοίβῳ σοί τε κοινὸν ἐν μέσῳ;

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἱερὸν τὸ σῶμα τοῦ θεοῦ δίδωμ' ἔχειν.

ΙΩΝ.
Κᾆπειτ' ἔκαινες φαρμάκοις τὸν τοῦ θεοῦ;

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἀλλ' οὐκέτ' ἦσθα Λοξίου, πατρὸς δὲ σοῦ.

ΙΩΝ.
Ἀλλ' ἐγενόμεσθα, πατρὸς οὐσίαν λέγω.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Οὐκοῦν τότ' ἦσθα· νῦν δ' ἐγώ, σὺ δ' οὐκέτ' εἶ.

ΙΩΝ.
Οὐκ εὐσεβής γε, τἀμὰ δ' εὐσεβῆ τότ' ἦν.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἔκτεινά δ' ὄντα πολέμιον δόμοις ἐμοῖς.

ΙΩΝ.
Οὔτοι σὺν ὅπλοις ἦλθον ἐς τὴν σὴν χθόνα.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Μάλιστα· κἀπίμπρας γ' Ἐρεχθέως δόμους.

ΙΩΝ.
Ποίοισι πανοῖς ἢ πυρὸς ποίᾳ φλογί;

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἔμελλες οἰκεῖν τἄμ', ἐμοῦ βίᾳ λαβών.

ΙΩΝ.
Πατρός γε γῆν διδόντος, ἣν ἐκτήσατο.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Τοῖς Αἰόλου δὲ πῶς μετῆν τῆς Παλλάδος;

ΙΩΝ.
Ὅπλοισιν αὐτήν, οὐ λόγοις, ἐρρύσατο.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἐπίκουρος οἰκήτωρ γ' ἂν οὐκ εἴη χθονός.

ex oculis emittentem letalem ignis flammam!
cui quævis audacia inest; neque minus dira est
Gorgonis guttis, quibus me voluit interficere.
Prehendite *eam*, ut ejus illibatos cincinnos
comæ lacerent saxa Parnassi,
unde saltu de rupe præcipitabitur.
Bona autem fortuna contigit mihi, priusquam ad civitatem
Athenarum venirem, et sub novercæ ditionem devenirem:
inter socios enim *opem mihi ferentes* æstimavi mentem
tuam, quantum malum mihi sis et *quam* infesta.
Receptum enim me intra *tuas* ædes,
funditus sublatum demisisses in Plutonis domum.
Sed nec ara nec templum Apollinis
servabit te. Miseratio vero tui mihi potius debetur,
et matri meæ: etsi enim mihi corpus
ejus absit, tamen nomen nunquam abest.
Videte istam maleficam, dolum ex dolo
qualem nexuerit, quæ ad aram dei trepida considet,
tanquam non datura pœnas factorum *suorum*.

CREUSA.
Interdico tibi ne me interficias,
et meo ipsius et dei nomine, ad cujus aram stamus.

ION.
Quid vero rei tibi et Phœbo commune est invicem?

CREUSA.
Corpus hoc deo sacrum do habendum.

ION.
Et tamen interficere tentabas venenis *eum* qui dei est

CREUSA.
Verum non amplius eras Apollinis, sed patris tui.

ION.
Sed factus sum *dei filius*, dico *enim* quod vere patris est.

CREUSA.
Ergo tunc eras, nunc vero ego *sum deo sacra*, at tu non [amplius.

ION.
Non pie sacra es, ego vero tunc pie *sacer* eram.

CREUSA.
Sed occidere conata sum *te* hostem meæ familiæ.

ION.
Non sane armatus veni in tuam terram.

CREUSA.
Imo maxime: et incendebas etiam domum Erechthei.

ION.
Quibus facibus aut qua flamma ignis?

CREUSA.
Eras occupaturus mea mihi invitæ erepta.

ION.
Patre utique concedente terram, quam *armis* acquisivit.

CREUSA.
Quid vero juris erat Æoli posteris in urbem Palladis?

ION.
Armis eam liberavit, non verbis.

CREUSA.
Auxiliator non certe possessor terræ est.

ΙΩΝ.

Κἄπειτα τοῦ μέλλειν μ' ἀπέκτεινες φόβῳ;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ὡς μὴ θάνοιμί γ', εἰ σὺ μὴ μέλλων τύχοις.

ΙΩΝ.

Φθονεῖς, ἄπαις οὖσ', εἰ πατὴρ ἐξεῦρέ με;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Σὺ τῶν ἀτέκνων δῆτ' ἀναρπάσεις δόμους;

ΙΩΝ.

Ἡμῖν δέ γ' ἀλλὰ πατρικῆς οὐκ ἦν μέρος;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ὅσ' ἀσπὶς ἔγχος θ'· ἥδε σοι παμπησία.

ΙΩΝ.

Ἔκλειπε βωμὸν καὶ θεηλάτους ἕδρας.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Τὴν σὴν ὅπου σοι μητέρ' ἐστὶ νουθέτει.

ΙΩΝ.

Σὺ δ' οὐχ ὑφέξεις ζημίαν, κτείνουσ' ἐμέ;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἤν γ' ἐντὸς ἀδύτων τῶνδέ με σφάξαι θέλῃς.

ΙΩΝ.

Τίς ἡδονή σοι θεοῦ θανεῖν ἐν στέμμασι;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Λυπήσομέν τιν' ὧν λελυπήμεσθ' ὕπο.

ΙΩΝ.

Φεῦ.

Δεινόν γε, θνητοῖς τοὺς νόμους ὡς οὐ καλῶς
ἔθηκεν ὁ θεὸς οὐδ' ἀπὸ γνώμης σοφῆς·
τοὺς μὲν γὰρ ἀδίκους βωμὸν οὐχ ἵζειν ἐχρῆν,
ἀλλ' ἐξελαύνειν· οὐδὲ γὰρ ψαύειν καλὸν
θεῶν πονηρὰν χεῖρα, τοῖσι δ' ἐνδίκοις
ἱερὰ καθίζειν, ὅστις ἠδικεῖτ', ἐχρῆν,
καὶ μὴ 'πὶ ταὐτὸ τοῦτ' ἰόντ' ἔχειν ἴσον
τόν τ' ἐσθλὸν ὄντα τόν τε μὴ θεῶν πάρα.

ΠΥΘΙΑ.

Ἐπίσχες, ὦ παῖ· τρίποδα γὰρ χρηστήριον
λιποῦσα θριγκοῦ τοῦδ' ὑπερβάλλω ποδὶ
Φοίβου προφῆτις, τρίποδος ἀρχαῖον νόμον
σώζουσα, πασῶν Δελφίδων ἐξαίρετος.

ΙΩΝ.

Χαῖρ', ὦ φίλη μοι μῆτερ, οὐ τεκοῦσά περ.

ΠΥΘΙΑ.

Ἀλλ' οὖν λεγόμεθά γ'· ἡ φάτις δ' οὔ μοι πικρά.

ΙΩΝ.

Ἤκουσας ὥς μ' ἔκτεινεν ἥδε μηχαναῖς;

ΠΥΘΙΑ.

Ἤκουσα· καὶ σύ γ' ὠμὸς ὢν ἁμαρτάνεις.

ΙΩΝ.

Οὐ χρή με τοὺς κτείνοντας ἀνταπολλύναι;

ΠΥΘΙΑ.

Προγόνοις δάμαρτες δυσμενεῖς ἀεί ποτε.

ΙΩΝ.

Ἡμεῖς δὲ μητρυιαῖς γε πάσχοντες κακῶς.

ION.

Ergo occidere me volebas metu ne futurus sim?

CREUSA.

Ne morerer, si tu id (*possessor*) non futurus esses.

ION.

Invides, quod pater invenit me, quum tu careas liberis?

CREUSA.

Tu ergo eorum, qui carent liberis, arripies domos?

ION.

At nobis paternorum saltem bonorum nulla futura erat portio?

CREUSA.

Quantum in clypeo hastaque situm : hæc tibi universa possessio.

ION.

Relinque aram et deo sacras sedes.

CREUSA.

Erudias tuam matrem, ubicunque tibi est.

ION.

At tu non dabis pœnas me occidens?

CREUSA.

Si quidem in hoc adyto velis me interficere.

ION.

Quæ voluptas tibi *est,* mori inter corollas dei?

CREUSA.

Afficiemus *sic* dolore aliquem *eorum,* a quibus dolore affectæ sumus.

ION.

Eheu!

Miserum certe *est,* quod hominibus non recte leges
posuerit deus, neque sapienti consilio :
maleficos enim *ad* aram sedere non oportebat,
sed depelli *inde;* neque enim honestum *est* attrectari
deos manu iniqua; sed justos
locis sacris assidere oportebat, si quis injuria afficeretur,
non autem in eundem hunc *locum* accedentes par commodum impetrare
flagitiosum a diis et probum virum.

PYTHIA.

Contine te, o fili : tripodem enim fatidicum
ego relinquens, septum istud supero pede,
Phœbi sacerdos, antiquum ritum tripodis
servans, electa ex omnibus Delphicis mulieribus.

ION.

Salve, o cara mihi mater, quamvis *me non* pepereris.

PYTHIA.

Sed tamen dicimur : hæc enim appellatio mihi non *est* ingrata.

ION.

Audivisti ut hæc me occidere tentarit dolis *suis?*

PYTHIA.

Audivi; et tu etiam crudelitate peccas.

ION.

Non decet me interfectores meos vicissim perdere?

PYTHIA.

Semper *sunt* infestæ uxores privignis.

ION.

Et nos novercis etiam, quum maleficio afficimur *ab ipsis.*

ΠΥΘΙΑ.
Μὴ ταῦτα· λείπων ἱερὰ καὶ στείχων πάτραν

ΙΩΝ.
Τί δή με δρᾶσαι νουθετούμενον χρεών;

ΠΥΘΙΑ.
καθαρῶς Ἀθήνας ἔλθ' ὑπ' οἰωνῶν καλῶν.

ΙΩΝ.
Καθαρὸς ἅπας τοι πολεμίους ὃς ἂν κτάνῃ.

ΠΥΘΙΑ.
Μὴ σύ γε· παρ' ἡμῶν δ' ἔκλαβ' οὓς ἔχω λόγους.

ΙΩΝ.
Λέγοις ἄν· εὔνους δ' οὖσ' ἐρεῖς ὅσ' ἂν λέγῃς.

ΠΥΘΙΑ.
Ὁρᾷς τόδ' ἄγγος χερὸς ὑπ' ἀγκάλαις ἐμαῖς;

ΙΩΝ.
Ὁρῶ παλαιὰν ἀντίπηγ' ἐν στέμμασιν.

ΠΥΘΙΑ.
Ἐν τῇδέ σ' ἔλαβον νεόγονον βρέφος ποτέ.

ΙΩΝ.
Τί φῄς; ὁ μῦθος εἰσενήνεκται νέος.

ΠΥΘΙΑ.
Σιγῇ γὰρ εἶχον αὐτὰ, νῦν δὲ δείκνυμεν.

ΙΩΝ.
Πῶς οὖν ἔκρυπτες τόδε, λαβοῦσ' ἡμᾶς πάλαι;

ΠΥΘΙΑ.
Ὁ θεός σ' ἐβούλετ' ἐν δόμοις ἔχειν λάτριν.

ΙΩΝ.
Νῦν δ' οὐχὶ χρῄζει; τῷ τόδε γνῶναί με χρή;

ΠΥΘΙΑ.
Πατέρα κατειπὼν τῇσδέ σ' ἐκπέμπει χθονός.

ΙΩΝ.
Σὺ δ' ἐκ κελευσμῶν, ἢ πόθεν σώζεις τάδε;

ΠΥΘΙΑ
Ἐνθύμιόν μοι τόδε τίθησι Λοξίας,

ΙΩΝ.
Τί χρῆμα δράσειν, λέγε, πέραινε σοὺς λόγους.

ΠΥΘΙΑ.
σῶσαι τόδ' εὕρημ' ἐς τὸν ὄντα νῦν χρόνον.

ΙΩΝ.
Ἔχει δέ μοι τί κέρδος ἢ τίνα βλάβην;

ΠΥΘΙΑ.
Ἐνθάδε κέκρυπται σπάργαν' οἷς ἐνῆσθα σύ.

ΙΩΝ.
Μητρὸς τάδ' ἡμῖν ἐκφέρεις ζητήματα.

ΠΥΘΙΑ.
Ἐπεί γ' ὁ δαίμων βούλεται, πάροιθε δ' οὔ.

ΙΩΝ.
Ὦ μακαρίων μοι φασμάτων ἥδ' ἡμέρα.

ΠΥΘΙΑ.
Λαβών νυν αὐτὰ τὴν τεκοῦσαν ἐκπόνει.
Πᾶσαν δ' ἐπελθὼν Ἀσιάδ' Εὐρώπης θ' ὅρους
γνώσει τάδ' αὐτός. Τοῦ θεοῦ δ' ἕκατί σε
ἔθρεψά τ', ὦ παῖ, καὶ τάδ' ἀποδίδωμί σοι,
ἃ κεῖνος ἀκέλευστόν μ' ἐβουλήθη λαβεῖν

PYTHIA.
Apage hæc : relinquens templum et discedens in patriam

ION.
Quid igitur me facere oportet *abs te* admonitum ?

PYTHIA.
vade pure Athenas bonis avibus.

ION.
Purus est certe quivis qui occidit hostes.

PYTHIA.
Ne tu *sic facias;* sed accipe a nobis quos habeo sermones.

ION.
Dicas : benevolo enim animo dices quæcunque dices.

PYTHIA
Vides hoc vas sub meis ulnis?

ION.
Video arculam antiquam vittis redimitam.

PYTHIA.
In hac te recepi infantem olim recens natum.

ION.
Quid ais? hic sermo novus affertur.

PYTHIA.
Clam enim habebam hæc, nunc vero ostendimus.

ION.
Cur igitur occultasti hoc, quum acceperis nos dudum?

PYTHIA.
Deus te voluit in templo habere ministrum.

ION.
Nunc vero non vult? unde hoc possum scire?

PYTHIA.
Indicato patre dimittit te ex hac terra.

ION.
Tu vero an jussa, aut unde servas hæc?

PYTHIA.
In animo mihi hoc indidit Apollo,

ION.
Quam rem ut aliquando faceres? dic, perfice tuos sermones

PYTHIA.
ut servarem hoc inventum ad præsens usque tempus.

ION.
Quid autem lucri aut damni mihi fert *istud?*

PYTHIA.
Hic occultatæ jacent fasciæ, in quibus tu situs eras.

ION.
Matris hæc nobis profers inquirendæ indicia.

PYTHIA.
Quando deus hoc vult, antea vero minime.

ION.
O quæ faustas res mihi monstrat hæc dies!

PYTHIA.
Accipe itaque hæc, et sedulo quære matrem.
Totaque peragrata Asia Europæque finibus,
nosces hæc ipse. Propter deum vero te
alui, o fili, et hæc reddo tibi,
quæ ille voluit me accipere a nemine jussam,

σῶσαί θ'· ὅτου δ' ἐβούλετ' οὐκ ἔχω λέγειν.
Ἤιδει δὲ θνητῶν οὔτις ἀνθρώπων τάδε
ἔχοντας ἡμᾶς, οὐδ' ἵν' ἦν κεκρυμμένα.
Καὶ χαῖρ'· ἴσον γάρ σ' ὡς τεκοῦσ' ἀσπάζομαι.
Ἄρξαι δ' ὅθεν σὴν μητέρα ζητεῖν σε χρή·
πρῶτον μὲν εἴ τις Δελφίδων τεκοῦσά σε
ἐς τούσδε ναοὺς ἐξέθηκε παρθένος,
ἔπειτα δ' εἴ τις Ἑλλάς· ἐξ ἡμῶν δ' ἔχεις
ἅπαντα Φοίβου θ', ὃς μετέσχε τῆς τύχης.

ΙΩΝ.

Φεῦ φεῦ· κατ' ὄσσων ὡς ὑγρὸν βάλλω δάκρυ,
ἐκεῖσε τὸν νοῦν δούς, ὅθ' ἡ τεκοῦσά με,
κρυφαῖα νυμφευθεῖσ' ἀπημπόλα λάθρα,
καὶ μαστὸν οὐχ ὑπέσχεν, ἀλλ' ἀνώνυμος
ἐν θεοῦ μελάθροις εἶχον οἰκέτην βίον.
Τὰ τοῦ θεοῦ μὲν χρηστά, τοῦ δὲ δαίμονος
βαρέα· χρόνον γὰρ ὅν μ' ἐχρῆν ἐν ἀγκάλαις
μητρὸς τρυφῆσαι καί τι τερφθῆναι βίου,
ἀπεστερήθην φιλτάτης μητρὸς τροφῆς.
Τλήμων δὲ χἠ τεκοῦσά μ', ὡς ταὐτὸν πάθος
πέπονθε, παιδὸς ἀπολέσασα χαρμονάς.
Καὶ νῦν λαβὼν τήνδ' ἀντίπηγ' οἴσω θεῷ
ἀνάθημ', ἵν' εὕρω μηδὲν ὧν οὐ βούλομαι.
Εἰ γάρ με δούλη τυγχάνει τεκοῦσά τις,
εὑρεῖν κάκιον μητέρ' ἢ σιγῶντ' ἐᾶν.
Ὦ Φοῖβε, ναοῖς ἀνατίθημι τήνδε σοῖς.
Καίτοι τί πάσχω; τοῦ θεοῦ προθυμίᾳ
πολεμῶ, τὰ μητρὸς σύμβολ' ὅς γ' ἔσωσέ μοι.
Ἀνοικτέον τάδ' ἐστὶ καὶ τολμητέον·
τὰ γὰρ πεπρωμέν' οὐδ' ὑπερβαίην ποτ' ἄν.
Ὦ στέμμαθ' ἱερά, τί ποτέ μοι κεκεύθατε,
καὶ σύνδεθ', οἷσι τἄμ' ἐφρουρήθη φίλα;
ἰδοὺ περίπτυγμ' ἀντίπηγος εὐκύκλου
ὡς οὐ γεγήρακ' ἔκ τινος θεηλάτου,
εὐρώς τ' ἄπεστι πλεγμάτων· ὁ δ' ἐν μέσῳ
χρόνος πολὺς δὴ τοῖσδε θησαυρίσμασιν.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Τί δῆτα φάσμα τῶν ἀνελπίστων ὁρῶ;

ΙΩΝ.

Σίγα σύ· πολλὰ καὶ πάροιθέν οἶσθά μοι.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Οὐκ ἐν σιωπῇ τἀμά· μή με νουθέτει.
Ὁρῶ γὰρ ἄγγος οὗ 'ξέθηκ' ἐγώ ποτε
σέ γ' ὦ τέκνον μοι βρέφος ἔτ' ὄντα νήπιον
Κέκροπος ἐς ἄντρα καὶ Μακρὰς πετρηρεφεῖς.
Λείψω δὲ βωμὸν τόνδε, κεἰ θανεῖν με χρή.

ΙΩΝ.

Λάζυσθε τήνδε· θεομανὴς γὰρ ἥλατο
βωμοῦ λιποῦσα ξόανα· δεῖτε δ' ὠλένας.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Σφάζοντες οὐ λήγοιτ' ἄν; ὡς ἀνθέξομαι
καὶ τῆσδε καὶ σοῦ τῶν τ' ἔσω κεκρυμμένων.

ΙΩΝ.

Τάδ' οὐχὶ δεινά; ῥυσιάζομαι λόγῳ.

---

et servare : quapropter autem voluerit, dicere non possum.
Ac nemo mortalium hominum sciebat hæc
nos habere, nec ubi essent recondita.
Et vale : perinde enim ac mater diligo te.
Incipias vero quærere tuam matrem unde te oportet :
primum quidem, si qua Delphica, postquam peperisset te,
in hoc templum exposuit puella ;
et deinde an aliqua Græca : ex nobis vero habes
omnia et *ex* Phœbo, qui hujus rei particeps erat.

ION.

Heu heu! ex oculis ut humidas emitto lacrimas,
illuc animo converso, quando genitrix mea
clam nupta, furtim me vendidit,
et ubera non præbuit; sed sine nomine *ego*
in dei ædibus habebam vitam servilem.
Dei quidem officia bona, sed fortunæ
mala : tempore enim, quo me æquum erat in ulnis
matris deliciari et aliquam voluptatem percipere vitæ, *eo*
privatus eram carissimæ matris nutritione.
Misera etiam genitrix mea, quandoquidem idem infortunium
tulit, filii amissis gaudiis.
Et nunc hanc arcam sumens feram deo
donarium, ut nihil inveniam *eorum* quæ non cupio.
Si enim serva me peperit aliqua,
deterius *est* invenire matrem, quam tacentem omittere.
O Phœbe, templo hanc dedico tuo.
Sed quid facio? dei voluntati
obluctor, qui indicia matris servavit mihi.
Aperienda *sunt* hæc et audendum :
fatum enim nunquam superare potuero.
O sacra serta, curnam mihi abscondita fuistis,
et *vos* ligamina, *in* quibus ego custoditus sum?
ecce arculæ rotundæ ambitus
quomodo non consenuit dei quodam fato
et situs abest a viminibus : quod vero interfuit
tempus, longum jam *est* istis thesauris.

CREUSA.

Quodnam ex inopinatis spectaculum video?

ION.

Tace tu : etiam antea mihi multa *tacuisse te* scis.

CREUSA.

Non silentium admittunt meæ res : ne me moneas :
video enim arcam, in qua ego exposui olim
te, o fili, infantem mihi adhuc tenerum
in antrum Cecropis et petra concameratas Macras.
Relinquam igitur hanc aram, etiamsi mihi moriendum sit.

ION.

Prehendite hanc : divino enim instinctu desiliit,
relinquens signum aræ : et vincite brachia.

CREUSA.

Occidere *me* non desistetis? quia corripiens retinebo
et hanc *arcam*, et te, *fili*, et res intus reconditas.

ION.

Annon *sunt* hæc atrocia? vindicor ficto jure.

ΚΡΕΟΥΣΑ.
Οὐχ, ἀλλὰ σοῖς φίλοισιν εὑρίσκει φίλος.
ΙΩΝ.
Ἐγὼ φίλος σός; κᾆτά μ' ἔκτεινες λάθρα;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Παῖς γ', εἰ τόδ' ἐστὶ τοῖς τεκοῦσι φίλτατον.
ΙΩΝ.
Παῦσαι πλέκουσα· λήψομαί σ' ἐγὼ καλῶς.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἐς τοῦθ' ἱκοίμην, τοῦδε τοξεύω, τέκνον.
ΙΩΝ.
Κενὸν τόδ' ἄγγος, ἢ στέγει πλήρωμά τι;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Σά γ' ἔνδυθ', οἷσί σ' ἐξέθηκ' ἐγώ ποτε.
ΙΩΝ.
Καὶ τοὔνομ' αὐτῶν ἐξερεῖς, πρὶν εἰσιδεῖν;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Κἂν μὴ φράσω γε, κατθανεῖν ὑφίσταμαι.
ΙΩΝ.
Λέγ', ὡς ἔχει τι δεινὸν ἥ γε τόλμα σου.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Σκέψασθ' ὃ παῖς ποτ' οὖσ' ὕφασμ' ὕφην' ἐγώ.
ΙΩΝ.
Ποῖόν τι; πολλὰ παρθένων ὑφάσματα.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Οὐ τέλεον, οἷον δ' ἐκδίδαγμα κερκίδος.
ΙΩΝ.
Μορφὴν ἔχον τίν'; ὥς με μὴ ταύτῃ λάβῃς.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Γοργὼν μὲν ἐν μέσοισιν ἠτρίοις πέπλων.
ΙΩΝ.
Ὦ Ζεῦ, τίς ἡμᾶς ἐκκυνηγετεῖ πότμος;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Κεκρασπέδωταί τ' ὄφεσιν αἰγίδος τρόπον.
ΙΩΝ.
Ἰδού·
τόδ' ἔσθ' ὕφασμα δεσμά θ', ὡς εὑρίσκομεν.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ὦ χρόνιον ἱστῶν παρθένευμα τῶν ἐμῶν.
ΙΩΝ.
Ἔστιν τι πρὸς τῷδ', ἢ μόνῳ τῷδ' εὐτυχεῖς;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Δράκοντε μαρμαίροντε παγχρύσῳ γένυι.
ΙΩΝ.
Δώρημ' Ἀθάνας, ἢ τέκν' ἐντρέφειν λέγει;
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Ἐριχθονίου γε τοῦ πάλαι μιμήματα.
ΙΩΝ.
Τί δρᾶν, τί χρῆσθαι, φράζε μοι, χρυσώματι.
ΚΡΕΟΥΣΑ.
Δέραια παιδὶ νεογόνῳ φέρειν, τέκνον.
ΙΩΝ.
Ἔνεισιν οἵδε· τὸ δὲ τρίτον ποθῶ μαθεῖν.

CREUSA.
Non : sed amicis tuis inventus es amicus.
ION.
Egone amicus tuus? et tamen me clam interficere tentabas?
CREUSA.
Quin filius *es*, si quidem hoc est parentibus carissimum.
ION.
Desine *dolos* nectere : deprehendam ego te probe.
CREUSA.
Utinam eo venerim *ut deprehendar quæ sim*; in hoc collineo, fili.
ION.
Vacuane *est* hæc arca, an recondit aliquid quod complet eam?
CREUSA.
Tua vestimenta, quibus te olim exposui ego.
ION.
Et nomen dices eorum, priusquam incipias?
CREUSA.
Et si non dicam, mori lubens volo.
ION.
Dic : nam habet aliquid singulare hæc tua confidentia.
CREUSA.
Videte texturam, quam ego puellula quondam texui.
ION.
Qualemnam? multæ *enim sunt* texturæ puellarum.
CREUSA.
Non absolutam, sed veluti rudimentum radii.
ION.
Quam habentem figuram? ut me non hic capias.
CREUSA.
Gorgo quidem *est* in medio stamine peplorum.
ION.
O Juppiter, quodnam fatum nos venatur?
CREUSA.
Et in ora cincta est serpentibus, Ægidis in modum.
ION.
Ecce :
hæc est textura, ut invenimus, et fasciæ.
CREUSA.
O vetus virgineum opus mearum telarum!
ION.
Estne *signum* aliquod præter hoc, an hoc solo felix es?
CREUSA.
Duo dracones splendentes auro solida gena.
ION.
Donumne Minervæ, an liberos inter hos ali jubet?
CREUSA.
Ita, ad imitationem antiqui Erichthonii.
ION.
Ad quid faciendum *hoc* aureo ornamento, in quem usum, dic mihi.
CREUSA.
Ut ferret *hæc* monilia puer recens natus, fili.
ION.
Insunt isti *dracones*; tertium autem *signum* cupio cognoscere.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Στέφανον ἐλαίας ἀμφέθηκά σοι τότε,
ἣν πρῶτ' Ἀθάνα σκόπελον εἰσηνέγκατο·
ὅς, εἴπερ ἔστιν, οὔποτ' ἐκλείπει χλόην,
θάλλει δ' ἐλαίας ἐξ ἀκηράτου γεγώς.

ΙΩΝ.

Ὦ φιλτάτη μοι μῆτερ, ἄσμενός σ' ἰδὼν
πρὸς ἀσμένας πέπτωκα σὰς παρηΐδας.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ὦ τέκνον, ὦ φῶς μητρὶ κρεῖσσον ἡλίου,
συγγνώσεται γὰρ ὁ θεὸς, ἐν χεροῖν σ' ἔχω,
ἄελπτον εὕρημ', ὃν κατὰ γᾶς ἐνέρων
χθόνιον μέτα Περσεφόνας τ' ἐδόκουν ναίειν.

ΙΩΝ.

Ἀλλ', ὦ φίλη μοι μῆτερ, ἐν χεροῖν σέθεν
ὁ κατθανών τε κοὐ θανὼν φαντάζομαι.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἰὼ ἰὼ λαμπρᾶς αἰθέρος ἀμπτυχαὶ,
τίν' αὐδὰν ἀΰσω, βοάσω; πόθεν μοι
συνέκυρσ' ἀδόκητος ἡδονά; πόθεν
ἐλάβομεν χαράν;

ΙΩΝ.

Ἐμοὶ γενέσθαι πάντα μᾶλλον ἄν ποτε,
μῆτερ, παρέστη τῶνδ' ὅπως σός εἰμ' ἐγώ.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἔτι φόβῳ τρέμω.

ΙΩΝ.

Μῶν οὐκ ἔχειν μ' ἔχουσα;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Τὰς γὰρ ἐλπίδας
ἀπέβαλον πρόσω.
Ἰὼ γύναι, πόθεν,
πόθεν ἔλαβες ἐμὸν βρέφος ἐν ἀγκάλαις;
τίν' ἀνὰ χέρα δόμους ἔβα Λοξίου;

ΙΩΝ.

Θεῖον τόδ'· ἀλλὰ τἀπίλοιπα τῆς τύχης
εὐδαιμονοῖμεν, ὡς τὰ πρόσθε δυστυχῆ.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Τέκνον, οὐκ ἀδάκρυτος ἐκλοχεύει,
γόοις δὲ ματρὸς ἐκ χερῶν ὁρίζει·
νῦν δὲ γενειάσιν παρὰ σέθεν πνέω,
μακαριωτάτας τυχοῦσ' ἡδονᾶς.

ΙΩΝ.

Τοὐμὸν λέγουσα καὶ τὸ σὸν κοινῶς λέγεις.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἄπαιδες οὐκέτ' ἐσμὲν οὐδ' ἄτεκνοι·
δῶμ' ἑστιοῦται, τάδε δ' ἔχει τυράννους·
ἀνηβᾷ δ' Ἐρεχθεὺς,
ὅ τε γηγενέτας δόμος οὐκέτι νύκτα δέρκεται,
ἀελίου δ' ἀναβλέπει λαμπάσιν.

ΙΩΝ.

Μῆτερ, παρών μοι καὶ πατὴρ μετασχέτω
τῆς ἡδονῆς τῆσδ' ἧς ἔδωκ' ὑμῖν ἐγώ.

CREUSA.

Coronam ex *illa* olea imposui tibi tunc,
quam primum Minerva in rupem *arcis* intulit:
quæ, si adhuc adest, nunquam virentia folia amittit,
sed viret, quum ex immortali olea sit facta.

ION.

O carissima mihi mater, te aspiciens lætus
lætæ tibi allabor ad genas.

CREUSA.

O fili, o lumen matri jucundius sole,
ignoscet enim *mihi* deus (*Sol*), in manibus te habeo,
insperato inventum: quem sub terra
infra cum manibus et Proserpina existimabam habitare.

ION.

At, o cara mihi mater, in manibus tuis
mortuus *idem* et non mortuus aspicior.

CREUSA.

Io io, splendentis ætheris spatia expansa,
quamnam vocem sonabo, exclamabo? unde mihi
contigit insperata voluptas? unde
accepimus *hoc* gaudium?

ION.

Mihi omnia citius eventura esse, [*filius.*
mater, in mentem incidisset, quam hoc, quod tuus sim ego

CREUSA.

Adhuc metu tremo.

ION.

An ne non habeas me, quem habes?

CREUSA.

Has enim spes
procul abjeceram.
Io mulier, unde,
unde accepisti meum infantem in ulnis?
in qua manu venit *ad* domum Apollinis?

ION.

Divinum hoc *est*: at *in* ceteris fortunæ donis
beati simus, nam prior fortuna *erat* infelix.

CREUSA.

Fili, non sine lacrimis editus es,
et *cum* lamentis ex manibus matris amotus es:
nunc vero ad tuas genas spiro,
beatissimæ compos facta voluptatis.

ION.

Meum *fatum* commemorans, tuum etiam dicis communiter.

CREUSA.

Sine liberis non amplius sumus, neque orbæ:
domus *mea* colitur, et terra *mea* habet dominum;
et repubescit Erechtheus,
et terrigena domus non amplius noctem videt,
sed solis faces rursus intuetur.

ION.

Mater, pater quoque mihi præsens esto socius
hujus voluptatis, quam præbui vobis ego.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ὦ τέκνον, τί φῄς; οἷον, οἷον ἀνελέγχομαι.

ΙΩΝ.

Πῶς εἶπας;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἄλλοθεν σὺ γέγονας, ἄλλοθεν.

ΙΩΝ.

Ὤμοι· νόθον με παρθένευμ' ἔτικτε σόν;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Οὐχ ὑπὸ λαμπάδων οὐδὲ χορευμάτων
ὑμέναιος ἐμὸς,
τέκνον, ἔτικτε σὸν κάρα.

ΙΩΝ.

Αἰαῖ· πέφυκα δυσγενὴς, μῆτερ, πόθεν;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἴστω Γοργοφόνα,

ΙΩΝ.

Τί τοῦτ' ἔλεξας;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

ἃ σκοπέλοις ἐπ' ἐμοῖς
τὸν ἐλαιοφυῆ πάγον θάσσει.

ΙΩΝ.

Λέγεις δόλιά μοι, δόλια, κοὐ σαφῆ τάδε.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Παρ' ἀηδόνιον πέτραν Φοίβῳ

ΙΩΝ.

Τί Φοῖβον αὐδᾷς;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

κρυπτόμενον λέχος ηὐνάσθην.

ΙΩΝ.

Λέγ'· ὡς ἐρεῖς τι κεδνὸν εὐτυχές τέ μοι.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Δεκάτῳ δέ σε μηνὸς ἐν κύκλῳ
κρύφιόν γ' ὠδῖν' ἔτεκον Φοίβῳ.

ΙΩΝ.

Ὦ φίλτατ' εἰποῦσ', εἰ λέγεις ἐτήτυμα.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Παρθένια δ' ἐμοῦ ματέρος
σπάργαν' ἀμφίβολά σοι τάδ' ἐξ-
ῆψα, κερκίδος ἐμᾶς πλάνους.
Γάλακτι δ' οὐκ ἐπέσχον, οὐδὲ μαστῷ
τροφεῖα ματρὸς, οὐδὲ λουτρὰ χειροῖν,
ἀνὰ δ' ἄντρον ἔρημον οἰωνῶν
γαμφηλαῖς φόνευμα θοίναμά τ' εἰς
Ἅδαν ἐκβάλλει.

ΙΩΝ.

Ὦ δεινὰ τλᾶσα μῆτερ.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἐν φόβῳ καταδεθεῖσα σὰν
ψυχὰν ἀπέβαλον, τέκνον·
ἔκτεινά σ' ἄκουσ'.

ΙΩΝ.

Ἐξ ἐμοῦ τ' οὐχ ὅσι' ἔθνησκες.

CREUSA.

O fili, quid ais? ut, ut arguor!

ION.

Quid dixisti?

CREUSA.

Aliunde tu natus es, aliunde.

ION.

Hei mihi! nothum me peperit tua virginitas?

CREUSA.

Non cum facibus neque tripudiis
hymenæus meus *celebratus*,
o fili, peperit tuum caput.

ION.

Heu heu! natus sum ignobilis, mater, undenam?

CREUSA.

Sciat Gorgonis interfectrix,

ION.

Quid hoc dixisti?

CREUSA.

quæ scopulis in meis
rupem oleas ferentem insidet.

ION.

Dicis tecta, tecta mihi nec manifesta hæc.

CREUSA.

Ad rupem lusciniis frequentatam Phœbo,

ION.

Quid narras Phœbum?

CREUSA.

furtivo lecto juncta sum.

ION.

Dicito : nam dices bonum aliquid et faustum mihi.

CREUSA.

Et decima mensis revolutione
occulto partu peperi te Phœbo.

ION.

O gratissimum locuta, si vera dicis.

CREUSA.

Virginalia vero mea matris *tuæ*
velamina circumjecta tibi hæc
indui, radii mei lusum.
Lacti vero te non admovi, neque mammâ
alimenta matris *præbui*, neque lavacra manibus;
sed in antro deserto avium
rostris cædes epulumque, ad
mortem *a me* projectus es.

ION.

O dira ausa mater!

CREUSA.

Metu constricta, tuam
animam perdidi, fili :
occidi te invita.

ION.

Et a me non pie moritura eras.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἰὼ δειναὶ μὲν αἱ τότε τύχαι,
δείλαια δὲ καὶ τάδ'· ἑλισσόμεσθ' ἐκεῖθεν
ἐνθάδε δυστυχίαισιν
εὐτυχίαις τε πάλιν,
μεθίσταται δὲ πνεύματα.
Μενέτω· τὰ πάροιθεν ἅλις κακά· νῦν δ'
ἐγένετό τις οὖρος ἐκ κακῶν, ὦ παῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Μηδεὶς δοκείτω μηδὲν ἀνθρώπων ποτὲ
ἄελπτον εἶναι πρὸς τὰ τυγχάνοντα νῦν.

ΙΩΝ.

Ὦ μεταβαλοῦσα μυρίους ἤδη βροτῶν
καὶ δυστυχῆσαι καὖθις αὖ πρᾶξαι καλῶς,
Τύχη, παρ' οἵαν ἤλθομεν στάθμην βίου
μητέρα φονεῦσαι καὶ παθεῖν ἀνάξια.
Φεῦ·
ἆρ' ἐν φαενναῖς ἡλίου περιπτυχαῖς
ἔνεστι πάντα τάδε καθ' ἡμέραν μαθεῖν;
Φίλον μὲν οὖν σ' εὕρημα, μῆτερ, εὕρομεν,
καὶ τὸ γένος οὐδὲν μεμπτὸν ὡς ἡμῖν τόδε·
τὰ δ' ἄλλα πρὸς σὲ βούλομαι μόνην φράσαι.
Δεῦρ' ἔλθ'· ἐς οὖς γὰρ τοὺς λόγους εἰπεῖν θέλω
καὶ περικαλύψαι τοῖσι πράγμασι σκότον.
Ὅρα σὺ, μῆτερ, μὴ σφαλεῖσ' ἃ παρθένοις
ἐγγίγνεται νοσήματ' ἐς κρυπτοὺς γάμους,
ἔπειτα τῷ θεῷ προστίθης τὴν αἰτίαν,
καὶ τοὐμὸν αἰσχρὸν ἀποφυγεῖν πειρωμένη,
Φοίβῳ τεκεῖν με φῂς, τεκοῦσ' οὐκ ἐκ θεοῦ.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Μὰ τὴν παρασπίζουσαν ἅρμασίν ποτε
Νίκην Ἀθάναν Ζηνὶ γηγενεῖς ἔπι,
οὐκ ἔστιν ὅστις σοι πατὴρ θνητῶν, τέκνον,
ἀλλ' ὅσπερ ἐξέθρεψε Λοξίας ἄναξ.

ΙΩΝ.

Πῶς οὖν τὸν αὑτοῦ παῖδ' ἔδωκ' ἄλλῳ πατρὶ,
Ξούθου τέ φησι παῖδά μ' ἐκπεφυκέναι;

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Πεφυκέναι μὲν οὐχὶ, δωρεῖται δέ σε
αὑτοῦ γεγῶτα· καὶ γὰρ ἂν φίλος φίλῳ
δοίη τὸν αὑτοῦ παῖδα δεσπότην δόμων.

ΙΩΝ.

Ὁ θεὸς ἀληθὴς, ἢ μάτην μαντεύεται,
ἐμοῦ ταράσσει, μῆτερ, εἰκότως φρένα.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ἄκουε δή νυν ἅμ' ἐσῆλθεν, ὦ τέκνον·
εὐεργετῶν σε Λοξίας ἐς εὐγενῆ
δόμον καθίζει· τοῦ θεοῦ δὲ λεγόμενος
οὐκ ἔσχες ἄν ποτ' οὔτε παγκλήρους δόμους,
οὔτ' ὄνομα πατρός. Πῶς γὰρ, οὗ γ' ἐγὼ γάμους
ἔκρυπτον αὐτὴ καί σ' ἀπέκτεινον λάθρα;
ὁ δ' ὠφελῶν σε προστίθησ' ἄλλῳ πατρί.

ΙΩΝ.

Οὐχ ὧδε φαύλως αὔτ' ἐγὼ μετέρχομαι,

CREUSA.

Heu, miseri illi tunc casus,
misera et hæc *erant* : volvimur illinc
huc ærumnis
secundisque rebus rursus,
et mutantur *fortunæ* auræ.
Maneat *vero;* superiora sufficiunt mala : nunc vero
secundus quidam ventus post mala ortus est, o fili.

CHORUS.

Nemo hominum putet quidquam unquam
insperatum esse, secundum ea quæ nunc acciderunt.

ION.

O quæ jam innumeros mortales de statu vertisti,
ut essent infelices, et rursus secundis rebus uterentur,
Fortuna, ad quale discrimen vitæ venimus,
ut matrem *fere* cæderem et indigna *ipse* paterer!
Eheu!
nonne in lucidis solis circumvolutionibus
licet hæc omnia quotidie discere?
Carum igitur inventum te, mater, invenimus,
et genus hoc nihil culpandum nobis scilicet :
cetera vero ad te solam volo dicere.
Huc accede : in aurem enim hos sermones dicere volo,
et offundere illis rebus tenebras.
Vide tu, mater, ne, quum lapsa fueris iis quæ virginibus
inesse solent peccata in clandestinis nuptiis,
deinde in deum conferas culpam,
et probrum propter me evitare studens,
Phœbo peperisse me dicas, quum non pepereris ex deo.

CREUSA.

Non per eam, quæ quondam curru *vecta* tulit opem,
Victoriam Minervam, Jovi adversus terrigenas,
nullus mortalium est tibi pater, o fili,
sed, qui *te* educavit, Apollo rex.

ION.

Quomodo igitur suum filium dedit alii patri,
e Xuthoque dicit me natum esse filium?

CREUSA.

Non quidem natum esse *dicit te ex eo*, sed donat *ei* te
ex se progenitum : etenim amicus amico
dederit suum filium heredem domus.

ION.

Deus utrum sit verax, an frustra vaticinetur,
meam merito, mater, turbat mentem.

CREUSA.

Audi igitur nunc quæ mihi in mentem venerunt, o fili :
benefacere tibi volens Apollo in nobilem
domum *te* collocat : dei autem *filius* si diceréris,
nunquam neque hereditariam domum obtinuisses,
neque nomen patris. Quomodo enim, cujus quidem ego nuptias
occultabam ipsa, et te interficere clam tentabam?
sed ille te juvans alii patri addixit.

ION.

Non ita leviter ego hæc tracto,

ἀλλ᾽ ἱστορήσω Φοῖβον εἰσελθὼν δόμους,
εἴτ᾽ εἰμὶ θνητοῦ πατρὸς εἴτε Λοξίου.
Ἔα· τίς οἴκων θυοδόκων ὑπερτελὴς
ἀντήλιον πρόσωπον ἐκφαίνει θεῶν;
Φεύγωμεν, ὦ τεκοῦσα, μὴ τὰ δαιμόνων
ὁρῶμεν, εἰ μὴ καιρός ἐσθ᾽ ἡμᾶς ὁρᾶν.

ΑΘΗΝΑ.

Μὴ φεύγετ᾽· οὐ γὰρ πολεμίαν με φεύγετε,
ἀλλ᾽ ἔν τ᾽ Ἀθήναις κἀνθάδ᾽ οὖσαν εὐμενῆ.
Ἐπώνυμος δὲ σῆς ἀφικόμην χθονὸς,
Παλλὰς, δρόμῳ σπεύσασ᾽ Ἀπόλλωνος πάρα,
ὃς ἐς μὲν ὄψιν σφῷν μολεῖν οὐκ ἠξίου,
μὴ τῶν πάροιθε μέμψις ἐς μέσον μόλῃ,
ἡμᾶς δὲ πέμπει τοὺς λόγους ὑμῖν φράσαι,
ὡς ἥδε τίκτει σ᾽ ἐξ Ἀπόλλωνος πατρὸς,
δίδωσι δ᾽ οἷς ἔδωκεν, οὐ φύσασί σε,
ἀλλ᾽ ὡς κομίζῃ σ᾽ οἶκον εὐγενέστατον.
Ἐπεὶ δ᾽ ἀνεῴχθη πρᾶγμα μηνυθὲν τόδε,
θανεῖν σε δείσας μητρὸς ἐκ βουλευμάτων
καὶ τήνδε πρὸς σοῦ, μηχαναῖς ἐρρύσατο.
Ἔμελλε δ᾽, αὐτὰ διασιωπήσας ἄναξ,
ἐν ταῖς Ἀθήναις γνωριεῖν ταύτην τε σὴν,
σέ θ᾽ ὡς πέφυκας τῆσδε καὶ Φοίβου πατρός.
Ἀλλ᾽ ὡς περαίνω πρᾶγμα καὶ χρησμοὺς θεῷ
ἐφ᾽ οἷσιν ἔζευξ᾽ ἅρματ᾽, εἰσακούσατον.
Λαβοῦσα τόνδε παῖδα Κεκροπίαν χθόνα
χώρει, Κρέουσα, κεἰς θρόνους τυραννικοὺς
ἵδρυσον· ἐκ γὰρ τῶν Ἐρεχθέως γεγὼς
δίκαιος ἄρχειν τῆς γ᾽ ἐμῆς ὅδε χθονός.
Ἔσται δ᾽ ἀν᾽ Ἑλλάδ᾽ εὐκλεής· οἱ τοῦδε γὰρ
παῖδες γενόμενοι τέσσαρες ῥίζης μιᾶς,
ἐπώνυμοι γῆς κἀπιφυλίου χθονὸς
λαῶν ἔσονται, σκόπελον οἳ ναίουσ᾽ ἐμόν.
Τελέων μὲν ἔσται πρῶτος· εἶτα δεύτερον
Ὅπλητες, Ἀργαδῆς τ᾽, ἐμῆς τ᾽ ἀπ᾽ αἰγίδος
ἓν φῦλον ἕξουσ᾽ Αἰγικορῆς. Οἱ τῶνδε δ᾽ αὖ
παῖδες γενόμενοι σὺν χρόνῳ πεπρωμένῳ
Κυκλάδας ἐποικήσουσι νησαίας πόλεις
χέρσους τε παράλους, ὃ σθένος τἠμῇ χθονὶ
δίδωσιν· ἀντίπορθμα δ᾽ ἠπείροιν δυοῖν
πεδία κατοικήσουσιν, Ἀσιάδος τε γῆς
Εὐρωπίας τε· τοῦδε δ᾽ ὀνόματος χάριν
Ἴωνες ὀνομασθέντες ἕξουσιν κλέος.
Ξούθῳ δὲ καὶ σοὶ γίγνεται κοινὸν γένος,
Δῶρος μὲν, ἔνθεν Δωρὶς ὑμνηθήσεται
πόλις· κατ᾽ αἶαν Πελοπίαν δ᾽ ὁ δεύτερος
Ἀχαιὸς, ὃς γῆς παραλίας Ῥίου πέλας
τύραννος ἔσται, κἀπισημανθήσεται
κείνου κεκλῆσθαι λαὸς ὄνομ᾽ ἐπώνυμος.
Καλῶς δ᾽ Ἀπόλλων πάντ᾽ ἔπραξε· πρῶτα μὲν
ἄνοσον λοχεύει σ᾽, ὥστε μὴ γνῶναι φίλους·
ἐπεὶ δ᾽ ἔτικτες τόνδε παῖδα κἀπέθου
ἐν σπαργάνοισιν, ἁρπάσαντ᾽ ἐς ἀγκάλας
Ἑρμῆν κελεύει δεῦρο πορθμεῦσαι βρέφος,

sed interrogabo Phœbum templum ingressus,
utrum sim ex mortali patre, an Phœbo.
Ehem! quis supra sacras ædes stans
deorum ostendit faciem solis instar splendentem?
Fugiamus, o mater, ne deorum numina
spectemus, quando non convenit *ea* videre.

MINERVA.

Ne fugite : non enim hostilem me fugitis,
sed quæ benevola vobis et Athenis et hic est.
Veni autem tuæ terræ cognominis
ego Pallas, festinans cursu ab Apolline *huc missa,*
qui in conspectum quidem vestrum venire noluit,
ne præteritorum reprehensio in medium proferatur;
sed nos mittit, ut hos sermones vobis dicamus :
quod hæc peperit te ex Apolline patre,
dederitque te quibus dedit, qui te non genuerunt,
sed ut te duceret in domum nobilissimam.
Postquam vero aperta est hæc res, indiciis declarata,
metuens, ne tu morereris ex matris consiliis,
neve hæc abs te, machinis te liberavit.
Hæc autem rex *Apollo* statuerat interea reticere,
et Athenis declarare hanc esse tuam *matrem,*
et te ex hac et Apolline patre natum esse.
Sed, ut absolvam rem et oracula deo,
propter quæ currus *equis* junxi, audite :
accepto hoc filio *ad* Cecropiam terram
vade, Creusa, et in thronis regiis *eum*
colloca : nam ex Erechthei posteris natum
hunc æquum est imperare meæ terræ.
Eritque in Græcia clarus : hujus enim
filii quatuor *ex* una radice orti,
cognomines terræ populorumque agri in tribus
divisi erunt, qui rupem meam (*Acropolin*) habitant.
Teleon quidem primus erit : deinde secundam *tribum*,
Hopletes, Argadesque *aliam,* et a mea ægide *vocatam*
Ægicorei unam tribum habebunt. Horum autem
liberi progeniti tempore fatali
Cycladum incolent insulanas urbes,
orasque maritimas, quod robur terræ meæ
conciliat : et adversos campos duarum continentium
inhabitabunt, Asiaticæ terræ
et Europææ : et ob hujus (*Ionis*) nomen
Iones nominati habebunt gloriam.
At Xutho et tibi (*Creusæ*) commune *liberorum* genus erit,
Dorus quidem, unde Dorica celebrabitur
civitas; in agro autem Pelopio alter
Achæus, qui maritimæ terræ prope Rhium
dominus erit, et insignietur
populus de illius nomine cognomen habens.
Recte vero Apollo omnia constituit : primum quidem
sine doloribus parere te fecit, ut non rescirent amici :
postquam autem peperisti hunc filium, et posuisti
in fascias, arreptum in ulnas
Mercurium jussit ferre infantem huc,

ἔθρεψέ τ' οὐδ' εἴασεν ἐκπνεῦσαι βίον.
Νῦν οὖν σιώπα παῖς ὅδ' ὡς πέφυκε σὸς,
ἵν' ἡ δόκησις Ξοῦθον ἡδέως ἔχῃ,
σύ τ' αὖ τὰ σαυτῆς ἀγάθ' ἔχουσ' ἴῃς, γύναι.
Καὶ χαίρετ'· ἐκ γὰρ τῆσδ' ἀναψυχῆς πόνων
εὐδαίμον' ὑμῖν πότμον ἐξαγγέλλομαι.

ΙΩΝ.

Ὦ Διὸς Παλλὰς μεγίστου θύγατερ, οὐκ ἀπιστίᾳ
σοὺς λόγους ἐνδεξόμεσθα· πείθομαι δ' εἶναι πατρὸς
Λοξίου καὶ τῆσδε· καὶ πρὶν τοῦτό γ' οὐκ ἄπιστον [ἦν.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Τἀμὰ νῦν ἄκουσον· αἰνῶ Φοῖβον οὐκ αἰνοῦσα πρὶν,
οὕνεχ' οὗ ποτ' ἠμέλησε παιδὸς ἀποδίδωσί μοι.
Αἵδε δ' εὐωποὶ πύλαι μοι καὶ θεοῦ χρηστήρια,
δυσμενῆ πάροιθεν ὄντα. Νῦν δὲ καὶ ῥόπτρων χέρας
ἡδέως ἐκκρημνάμεσθα καὶ προσεννέπω πύλας.

ΑΘΗΝΑ.

Ἤνεσ' οὕνεκ' εὐλογεῖς θεὸν μεταβαλοῦσ'· ἀεί ποτε
χρόνια μὲν τὰ τῶν θεῶν πως, ἐς τέλος δ' οὐκ ἀσθε- [νῆ.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Ὦ τέκνον, στείχωμεν οἴκους.

ΑΘΗΝΑ.

Στείχεθ', ἕψομαι δ' ἐγώ.

ΙΩΝ.

Ἀξία γ' ἡμῶν ὁδουρός.

ΚΡΕΟΥΣΑ.

Καὶ φιλοῦσά γε πτόλιν.

ΑΘΗΝΑ.

Ἐς θρόνους δ' ἵζου παλαιούς.

ΙΩΝ.

Ἄξιον τὸ κτῆμά μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ Διὸς Λητοῦς τ' Ἄπολλον, χαῖρ'· ὅτῳ δ' ἐλαύνεται
συμφοραῖς οἶκος, σέβοντα δαίμονας θαρσεῖν χρεών·
ἐς τέλος γὰρ οἱ μὲν ἐσθλοὶ τυγχάνουσιν ἀξίων,
οἱ κακοὶ δ', ὥσπερ πεφύκασ', οὔποτ' εὖ πράξειαν ἄν.

---

eumque aluit, nec passus est efflare vitam.
Nunc ergo tace, puerum huncce esse tuum,
ut hæc opinio Xuthum delectet,
et tu vicissim tua bona habens abeas, mulier.
Et valete : ex hac enim laborum levatione
felicem sortem vobis promitto.

ION.

O Pallas, maximi Jovis filia, non incredule [patris
tuos sermones accipiemus; sed persuasus sum me esse *filium*
Apollinis et hujusce; et prius hoc saltem non erat incredibile.

CREUSA.

Mea *verba* nunc audi : laudo Phœbum, non laudans antea
quod, quem olim neglexit filium, *nunc* reddit mihi. [cula,
Hæ vero *templi* portæ mihi *nunc* benignæ *sunt* et dei ora-
quæ prius erant infesta. Nunc igitur etiam ex marculis manus
libenter suspendimus, et saluto portas.

MINERVA.

Laudo, quod deum prædicas laudibus mutata mente; semper
tarda quodammodo *sunt* deorum fata, sed in fine non *sunt* [irrita.

CREUSA.

O fili, eamus domum.

MINERVA.

Ite, sequar vero ego.

ION.

Digna certe nobis custos viæ.

CREUSA.

Et amans civitatem.

MINERVA.

In thronis antiquis sede.

CREUSA.

Multi pretii mihi hæc possessio.

CHORUS.

O Apollo, Jovis et Latonæ *fili*, vale : cui igitur agitatur
domus calamitatibus, *illum*, si deos colat, confidere oportet.
Tandem enim boni quidem consequuntur digna præmia;
mali vero, ut *digni* sunt, nunquam felices erunt.

ΗΡΑΚΛΗΣ
ΜΑΙΝΟΜΕΝΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
ΜΕΓΑΡΑ.
ΧΟΡΟΣ ΘΗΒΑΙΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.
ΛΥΚΟΣ.
ΙΡΙΣ.
ΛΥΤΤΑ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
ΘΗΣΕΥΣ.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Τίς τὸν Διὸς σύλλεκτρον οὐκ οἶδεν βροτῶν,
Ἀργεῖον Ἀμφιτρύων', ὃν Ἀλκαῖός ποτε
ἔτιχθ' ὁ Περσέως, πατέρα τόνδ' Ἡρακλέους;
ὃς τάσδε Θήβας ἔσχεν, ἔνθ' ὁ γηγενὴς
σπαρτῶν στάχυς ἔβλαστεν, ὧν γένους Ἄρης
ἔσωσ' ἀριθμὸν ὀλίγον, οἳ Κάδμου πόλιν
τεκνοῦσι παίδων παισίν. Ἔνθεν ἐξέφυ
Κρέων, Μενοικέως παῖς, ἄναξ τῆσδε χθονός.
Κρέων δὲ Μεγάρας τῆσδε γίγνεται πατὴρ,
ἣν πάντες ὑμεναίοισι Καδμεῖοί ποτε
λωτῷ συνηλάλαξαν, ἡνίκ' εἰς ἐμοὺς
δόμους ὁ κλεινὸς Ἡρακλῆς νιν ἤγετο.
Λιπὼν δὲ Θήβας, οὗ κατῳκίσθην ἐγὼ,
Μεγάραν τε τήνδε πενθερούς τε παῖς ἐμὸς,
Ἀργεῖα τείχη καὶ Κυκλωπείαν πόλιν
ὠρέξατ' οἰκεῖν, ἣν ἐγὼ φεύγω, κτανὼν
Ἠλεκτρύωνα· συμφορὰς δὲ τὰς ἐμὰς
ἐξευμαρίζων καὶ πάτραν οἰκεῖν θέλων,
καθόδου δίδωσι μισθὸν Εὐρυσθεῖ μέγαν
ἐξημερῶσαι γαῖαν, εἴθ' Ἥρας ὕπο
κέντροις δαμασθεὶς εἴτε τοῦ χρεὼν μέτα.
Καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἐξεμόχθησεν πόνους
τὸ λοίσθιον δὲ Ταινάρου διὰ στόμα
βέβηκ' ἐς Ἅδου, τὸν τρισώματον κύνα
ἐς φῶς ἀνάξων, ἔνθεν οὐχ ἥκει πάλιν.
Γέρων δὲ δή τίς ἐστι Καδμείων λόγος,
ὡς ἦν πάρος Δίρκης τις εὐνήτωρ Λύκος,
τὴν ἑπτάπυργον τήνδε δεσπόζων πόλιν,
τὼ λευκοπώλω πρὶν τυραννῆσαι χθονὸς
Ἀμφίον' ἠδὲ Ζῆθον, ἐκγόνω Διός.
Οὗ ταὐτὸν ὄνομα παῖς πατρὸς κεκλημένος,

HERCULES
FURENS.

PERSONÆ FABULÆ.

AMPHITRYO.
MEGARA.
CHORUS SENUM THEBANORUM.
LYCUS.
IRIS.
LYSSA.
NUNCIUS.
HERCULES.
THESEUS.

AMPHITRYO.

Quis mortalium non novit tori cum Jove consortem
Argivum Amphitryonem, quem olim Alcæus,
filius Persei, genuit, patrem huncce (*me*) Herculis?
qui habitavit has Thebas, ubi terrigena *virorum*
satorum seges est nata, quorum generis Mars
parvum numerum servavit, qui Cadmi urbem
fecundam reddiderunt liberis liberorum. Hinc ortus est
Creon, filius Menœcei, rex hujus terræ.
Creon vero pater est hujusce Megaræ,
quam olim omnes Cadmei hymenæis
concelebrarunt tibiâ, quando in meam
domum inclytus Hercules eam duxit uxorem.
Relictis autem Thebis, quo ego migravi,
et Megara hacce et affinibus, filius meus
mœnia Argiva et urbem Cyclopicam
incolere expetiit, ex qua ego sum exul, quod occidi
Electryonem; ac meas calamitates
lenire studens, et habitare *me* patriam volens,
reditus *mei* Eurystheo dat magnum præmium,
videlicet orbem terrarum pacare, sive a Junonis
stimulis vexatus, sive fato ducente.
Ac ceteros quidem labores exantlavit;
ad extremum vero per fauces Tænari
ivit in Plutonis *domum*, tricorporem canem
in lucem educturus, unde non est redux.
Est autem quædam vetus Thebanorum fama,
olim Lycum fuisse quendam maritum Dircæ,
dominum hujus urbis septem turribus munitæ,
priusquam terræ imperarent albis equis vectantes
Amphion et Zethus, Jove nati.
Cujus filius eodem quo pater nomine vocatus,

Καδμεῖος οὐκ ὤν, ἀλλ' ἀπ' Εὐβοίας μολὼν,
κτείνει Κρέοντα, καὶ κτανὼν ἄρχει χθονὸς,
στάσει νοσοῦσαν τήνδ' ἐπεσπεσὼν πόλιν.
Ἡμῖν δὲ κῆδος ἐς Κρέοντ' ἀνημμένον
κακὸν μέγιστον, ὡς ἔοικε, γίγνεται.
Τοὐμοῦ γὰρ ὄντος παιδὸς ἐν μυχοῖς χθονὸς,
ὁ κλεινὸς οὗτος τῆσδε γῆς ἄρχων Λύκος
τοὺς Ἡρακλείους παῖδας ἐξελεῖν θέλει
κτανὼν δάμαρτά θ', ὡς φόνῳ σβέσῃ φόνον,
κἄμ', εἴ τι δὴ χρὴ κἄμ' ἐν ἀνδράσιν λέγειν,
γέροντ' ἀχρεῖον, μή ποθ' οἵδ' ἠνδρωμένοι
μήτρωσιν ἐκπράξωσιν αἵματος δίκην.
Ἐγὼ δὲ, λείπει γάρ με τοῖσδ' ἐν δώμασι
τροφὸν τέκνων οἰκουρὸν, ἡνίκα χθονὸς
μέλαιναν ὄρφνην εἰσέβαινε παῖς ἐμὸς,
σὺν μητρὶ, τέκνα μὴ θάνωσ' Ἡρακλέους,
βωμὸν καθίζω τόνδε Σωτῆρος Διὸς,
ὃν καλλινίκου δορὸς ἄγαλμ' ἱδρύσατο
Μινύας κρατήσας οὑμὸς εὐγενὴς τόκος.
Πάντων δὲ χρεῖοι τάσδ' ἕδρας φυλάσσομεν,
σίτων, ποτῶν, ἐσθῆτος, ἀστρώτῳ πέδῳ
πλευρὰς τιθέντες· ἐκ γὰρ ἐσφραγισμένοι
δόμων καθήμεθ' ἀπορίᾳ σωτηρίας.
Φίλων δὲ τοὺς μὲν οὐ σαφεῖς ὁρῶ φίλους,
οἱ δ' ὄντες ὀρθῶς ἀδύνατοι προσωφελεῖν.
Τοιοῦτον ἀνθρώποισιν ἡ δυσπραξία,
ἧς μήποθ', ὅστις καὶ μέσως εὔνους ἐμοὶ,
τύχοι, φίλων ἔλεγχον ἀψευδέστατον.

ΜΕΓΑΡΑ.

Ὦ πρέσβυ, Ταφίων ὅς ποτ' ἐξεῖλες πόλιν,
στρατηλατήσας κλεινὰ Καδμείων δορὸς,
ὡς οὐδὲν ἀνθρώποισι τῶν θεῶν σαφές.
Ἐγὼ γὰρ οὔτ' ἐς πατέρ' ἀπηλάθην τύχης,
ὃς οὕνεκ' ὄλβου μέγας ἐκομπάσθη ποτὲ,
ἔχων τυραννίδ', ἧς μακραὶ λόγχαι πέρι
πηδῶσ' ἔρωτι σώματ' εἰς εὐδαίμονα,
ἔχων δὲ τέκνα· κἄμ' ἔδωκε παιδὶ σῷ,
ἐπίσημον εὐνὴν Ἡρακλεῖ συνοικίσας.
Καὶ νῦν ἐκεῖνα μὲν θανόντ' ἀνέπτατο·
ἐγὼ δὲ καὶ σὺ μέλλομεν θνήσκειν, γέρον,
οἵ θ' Ἡράκλειοι παῖδες, οὓς ὑπὸ πτεροῖς
σώζω νεοσσοὺς ὄρνις ὣς ὑφειμένη.
Οἳ δ' εἰς ἔλεγχον ἄλλος ἄλλοθεν πίτνων,
ὦ μῆτερ, αὐδᾷ, ποῖ πατὴρ ἄπεστι γῆς;
τί δρᾷ; πόθ' ἥξει; Τῷ νέῳ δ' ἐσφαλμένοι
ζητοῦσι τὸν τεκόντ'· ἐγὼ δὲ διαφέρω
λόγοισι μυθεύουσα, θαυμάζω δ', ὅταν
πύλαι ψοφῶσι· πᾶς τ' ἀνίστησιν πόδα,
ὡς πρὸς πατρῷον προσπεσούμενοι γόνυ.
Νῦν οὖν τίν' ἐλπίδ' ἢ πόρον σωτηρίας
ἐξευμαρίζει, πρέσβυ; πρὸς σὲ γὰρ βλέπω.
Ὡς οὔτε γαίας ὅρι' ἂν ἐκβαῖμεν λάθρα·
φυλακαὶ γὰρ ἡμῶν κρείσσονες κατ' ἐξόδους·
οὔτ' ἐν φίλοισιν ἐλπίδες σωτηρίας

ipse non Thebanus, sed ex Eubœa profectus,
occidit Creontem : quo interfecto, imperat terræ,
postquam seditione laborantem hanc urbem invasit.
Ac nobis affinitas cum Creonte contracta
maximum, ut apparet, malum est.
Nam dum in terræ sinu versatur filius meus,
ille inclytus hujus terræ dominus Lycus
liberos Herculis vult delere,
necans, et conjugem, ut cædem cæde exstinguat,
et me (si quâ inter viros me quoque numerare convenit,
senem inutilem), ne aliquando hi (*Heraclidæ*) virilem ætatem assecuti,
pœnas exigant in gratiam avunculi (*Creontis*) ob cædem *ejus*.
Ego vero (reliquit enim me in his ædibus
nutritorem liberorum domi, quando terræ
obscuram caliginem ingressus est filius meus)
cum matre, ne liberi Herculis moriantur,
ad aram hanc Jovis Sospitatoris sedeo,
quam statuit, monumentum victricis hastæ,
cum debellasset Minyas, generosus filius meus.
Omniumque rerum inopes hanc sedem servamus,
cibi, potus, vestitus, *in* solo non strato
latera ponentes : etenim exclusi
e domo, *hic* sedemus desperatione salutis.
Ex amicis vero alios quidem video non *esse* certos amicos,
qui autem vere sunt, non valent juvare *nos*.
Ejusmodi res *est* apud homines fortuna mala,
in quam utinam nunquam, qui vel mediocriter mihi *sit* amicus,
incidat! ubi amicos certissime experiaris.

MEGARA.

O senex, qui Taphiorum olim excidisti urbem
gloriose ducens exercitum Thebanorum,
ut nihil a diis *moderantibus* certum *est* hominibus!
Ego enim nec quod ad patrem, destituta eram fortuna,
qui opibus olim valde superbus erat,
possidens regnum, propter quod longæ hastæ
ruunt *ejus occupandi* cupiditate in beata corpora *principum*;
possidens etiam liberos : et me dedit filio tuo,
nobilem conjugem Herculi jungens matrimonio.
Et nunc illa quidem perdita avolaverunt :
ego vero et tu moriemur, senex,
et liberi Herculis, quos sub alis
pullos veluti gallina incubans servo.
Isti autem ad sciscitandum, alius aliunde accedens,
O mater, inquit, quonam terrarum abiit pater?
quid facit? quando veniet? Puerili autem imperitia decepti
quærunt patrem. At ego eos distraho
verbis, fabulans, et miror quando
fores strident : atque unusquisque attollit pedem,
ut ad paternum se projecturi genu.
Nunc igitur quam spem, aut viam salutis
in promtu habes, senex? ad te enim respicio.
Nam neque fines terræ clam egredi possumus
(*sunt* enim custodiæ in exitu nobis potentiores),
neque in amicis spes salutis

ἔτ' εἰσὶν ἡμῖν. Ἥντιν' οὖν γνώμην ἔχεις
λέγ' ἐς τὸ κοινὸν, μὴ θανεῖν ἕτοιμον ᾖ,
χρόνον δὲ μηκύνωμεν ὄντες ἀσθενεῖς.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ὦ θύγατερ, οὔτοι ῥᾴδιον τὰ τοιάδε
φαύλως περαίνειν σπουδάσαντ' ἄνευ πόνου.

ΜΕΓΑΡΑ.

Λύπης τι προσδεῖς, ἢ φιλεῖς οὕτω φάος;

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Καὶ τῷδε χαίρω καὶ φιλῶ τὰς ἐλπίδας.

ΜΕΓΑΡΑ.

Κἀγώ· δοκεῖν δὲ τἀδόκητ' οὐ χρὴ, γέρον.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ἐν ταῖς ἀναβολαῖς τῶν κακῶν ἔνεστ' ἄκη.

ΜΕΓΑΡΑ.

Ὁ δ' ἐν μέσῳ με λυπρὸς ὢν δάκνει χρόνος.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Γένοιτό τἂν, ὦ θύγατερ, οὔριος δρόμος
ἐκ τῶν παρόντων τῶνδ' ἐμοὶ καὶ σοὶ κακῶν,
ἔλθοι τ' ἔτ' ἂν παῖς οὑμὸς, εὐνήτωρ δὲ σός.
Ἀλλ' ἡσύχαζε καὶ δακρυρρόους τέκνων
πηγὰς ἀφαίρει καὶ παρευκήλει λόγοις,
κλέπτουσα μύθοις ἀθλίους κλοπὰς ὅμως.
Κάμνουσι γάρ τοι καὶ βροτῶν αἱ συμφοραὶ,
καὶ πνεύματ' ἀνέμων οὐκ ἀεὶ ῥώμην ἔχει,
οἵ τ' εὐτυχοῦντες διὰ τέλους οὐκ εὐτυχεῖς·
ἐξίσταται γὰρ πάντ' ἀπ' ἀλλήλων δίχα.
Οὗτος δ' ἀνὴρ ἄριστος ὅστις ἐλπίσι
πέποιθεν ἀεί· τὸ δ' ἀπορεῖν ἀνδρὸς κακοῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὑπώροφα μέλαθρα Στρ.
καὶ γεραιὰ δέμνι', ἀμφὶ βάκτροις
ἔρεισμα θέμενος, ἐστάλην ἰηλέμων
γόων ἀοιδὸς, ὥστε πολιὸς ὄρνις,
ἔπεα μόνον καὶ δόκημα νυκτερωπὸν
ἐννύχων ὀνείρων,
τρομερὰ μὲν, ἀλλ' ὅμως πρόθυμα,
ὦ τέκεα πατρὸς ἀπάτορ', ὦ
γεραιὲ, σύ τε, τάλαινα μᾶ-
τερ, ἃ τὸν ἐν Ἀΐδα δόμοις
πόσιν ἀναστενάζεις.
Μὴ προκάμητε πόδα Ἀντ.
βαρύ τε κῶλον, ὥστε πρὸς πετραῖον
λέπας ζυγηφόρου κόπῳ παρέντος ὡς
βάρος φέρον τροχηλάτοιο πώλου.
Λαβοῦ χερῶν καὶ πέπλων, ὅτου λέλοιπε
ποδὸς ἀμαυρὸν ἴχνος·
γέρων γέροντα παρακόμιζε,
τὸ πάρος ἐν ἡλίκων πόνοις
ᾧ ξύνοπλα δόρατα νέα νέῳ
ξυνῆν ποτ', εὐκλεεστάτας
πατρίδος οὐκ ὀνείδη.
Ἴδετε πατρὸς ὡς Ἐπῳδ.
γοργῶπες αἵδε προσφερεῖς

nobis est amplius. Sententiam igitur quam habes,
in medium profer, ne, dum mors *nobis* expedita est,
tempus producamus, quum simus infirmi.

AMPHITRYO.

O filia, haud utique facile *est* hujusmodi res
absque labore ita leviter perficere festinantem.

MEGARA.

Ecquid doloris tibi deest, aut amas tantopere lucem (*vitam*)?

AMPHITRYO.

Et hac lætor et spem amo.

MEGARA.

Et ego : sed non oportet sperare non speranda, senex.

AMPHITRYO.

In mora insunt malorum remedia.

MEGARA.

At tempus interjectum, cum sit triste, mordet me.

AMPHITRYO.

Fiet haud dubie, o filia, secundus cursus
ex præsentibus his malis mihi et tibi,
ac veniet aliquando filius meus, maritus tuus.
Verum quiesce, et lacrimosos liberorum
fontes aufer, et delini *ipsos* verbis,
commentis fallens, quamvis miseræ sint *istæ* fallaciæ.
Lassantur enim et mortalium calamitates,
et flatus ventorum non semper robur habent,
et felices non sunt perpetuo felices :
omnia enim a se invicem in diversa abeunt.
Ille autem optimus *est* vir, qui spei
semper confidit : at desperare, hominis *est* mali.

CHORUS.

Ad tectas ædes *Amphitryonis*
et senilem lectum, scipione
fulcitus, accedo, nænias
flebiles canens, ceu canus olor,
vox tantum et species nocturna
somniorum nocturnorum,
tremula quidem, sed tamen animi promta,
o liberi patre carentes, o
senex, tuque, infelix ma-
ter, quæ Plutonis in ædibus
maritum versantem deploras.
Ne defatigemini pedem
et gravia *senio* membra, lassitudinem contrahendo, ad saxeum
clivum *enitentis* instar jugalis equi currum trahentis
qui præ lassitudine remittit.
Apprehende manus et vestem, si cui deficit
pedis imbecille vestigium :
senex senem ducito,
cui olim inter æqualium labores
socia arma juvenilia juveni
unâ fuerant aliquando, laudatissimæ
patriæ haud in probrum.
Videte ut truces
patris similes sint hi

ὀμμάτων αὐγαὶ,
οὐδ᾽ ἀποίχεται χάρις,
τὸ δὲ δὴ κακοτυχὲς οὐ λέλοιπεν ἐκ τέκνων.
Ἑλλὰς ὦ ξυμμάχους
οἵους, οἵους ὀλέσασα
τούσδ᾽ ἀποστερήσει.
Ἀλλ᾽ εἰσορῶ γὰρ τῆσδε κοίρανον χθονὸς
Λύκον περῶντα τῶνδε δωμάτων πέλας.

ΛΥΚΟΣ.

Τὸν Ἡράκλειον πατέρα καὶ ξυνάορον,
εἰ χρή μ᾽, ἐρωτῶ· χρὴ δ᾽, ἐπεί γε δεσπότης
ὑμῶν καθέστηχ᾽, ἱστορεῖν ἃ βούλομαι.
Τίν᾽ ἐς χρόνον ζητεῖτε μηκῦναι βίον;
τίν᾽ ἐλπίδ᾽ ἀλκήν τ᾽ εἰσορᾶτε μὴ θανεῖν;
ἢ τὸν παρ᾽ Ἅδῃ πατέρα τῶνδε κείμενον
πιστεύεθ᾽ ἥξειν; ὥσθ᾽ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν
τὸ πένθος αἴρεσθ᾽, εἰ θανεῖν ὑμᾶς χρεών,
σὺ μὲν καθ᾽ Ἑλλάδ᾽ ἐκβαλὼν κόμπους κενοὺς
ὡς σύγγαμός σοι Ζεὺς τέκοι νέον θεὸν,
σὺ δ᾽ ὡς ἀρίστου φωτὸς ἐκλήθης δάμαρ.
Τί δὴ τὸ σεμνὸν σῷ κατείργασται πόσει,
ὕδραν ἕλειον εἰ διώλεσε κτανὼν
ἢ τὸν Νέμειον θῆρ᾽; ὃν ἐν βρόχοις ἑλὼν
βραχίονός φησ᾽ ἀγχόναισιν ἐξελεῖν.
Τοῖσδ᾽ ἐξαγωνίζεσθε; τῶνδ᾽ ἄρ᾽ οὕνεκεν
τοὺς Ἡρακλείους παῖδας οὐ θνήσκειν χρεών;
ὃς ἔσχε δόξαν οὐδὲν ὢν εὐψυχίας,
θηρῶν ἐν αἰχμῇ, τἄλλα δ᾽ οὐδὲν ἄλκιμος,
ὃς οὔποτ᾽ ἀσπίδ᾽ ἔσχε πρὸς λαιᾷ χερὶ,
οὐδ᾽ ἦλθε λόγχης ἐγγὺς, ἀλλὰ τόξ᾽ ἔχων,
κάκιστον ὅπλον, τῇ φυγῇ πρόχειρος ἦν.
Ἀνδρὸς δ᾽ ἔλεγχος οὐχὶ τόξ᾽ εὐψυχίας,
ἀλλ᾽ ὃς μένων βλέπει τε κἀντιδέρκεται
δορὸς ταχεῖαν ἄλοκα τάξιν ἐμβεβώς.
Ἔχει δὲ τοὐμὸν οὐκ ἀναίδειαν, γέρον
ἀλλ᾽ εὐλάβειαν· οἶδα γὰρ κατακτανὼν
Κρέοντα, πατέρα τῆσδε, καὶ θρόνους ἔχων.
Οὔκουν τραφέντων τῶνδε τιμωροὺς ἐμοὺς
χρῄζω λιπέσθαι τῶν δεδραμένων δίκην.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Τῷ τοῦ Διὸς μὲν Ζεὺς ἀμυνέτω μέρει
παιδός· τὸ δ᾽ εἰς ἔμ᾽, Ἡράκλεις, ἐμοὶ μέλει,
λόγοισι τὴν τοῦδ᾽ ἀμαθίαν ὑπὲρ σέθεν
δεῖξαι· κακῶς γάρ σ᾽ οὐκ ἐατέον κλύειν.
Πρῶτον μὲν οὖν τἄρρητ᾽, ἐν ἀρρήτοισι γὰρ
τὴν σὴν νομίζω δειλίαν, Ἡράκλεες,
σὺν μάρτυσιν θεοῖς δεῖ μ᾽ ἀπαλλάξαι σέθεν.
Διὸς κεραυνὸν δ᾽ ἠρόμην τέθριππά τε,
ἐν οἷς βεβηκὼς τοῖσι γῆς βλαστήμασι
Γίγασι πλευροῖς πτήν᾽ ἐναρμόσας βέλη,
τὸν καλλίνικον μετὰ θεῶν ἐκώμασε·
τετρασκελές θ᾽ ὕβρισμα, Κενταύρων γένος,
Φολόην ἐπελθὼν, ὦ κάκιστε βασιλέων,

oculorum fulgores,
neque exstincta est *oris* gratia,
infortunium vero *paternum* non discessit a liberis.
Græcia, o, belli sociis
qualibus, qualibus, amissis
his privabere!
Sed enim video dominum hujus terræ
Lycum accedentem prope ad hanc domum.

LYCUS.

Herculis patrem et uxorem,
si mihi licet, interrogo: licet autem, siquidem dominus
vester sum, interrogare quæ volo.
Quamdiu quæritis prorogare vitam?
quam spem, quod auxilium videtis ne moriamini?
an patrem horum jacentem apud inferos
venturum creditis? ut *ea de causa* præter dignitatem rei
luctum suscipiatis, quod mori vos oporteat,
tu quidem spargens per Græciam inanem jactationem,
quod particeps tui conjugii Juppiter novum deum genuerit,
tu vero, quod præstantissimi viri uxor vocata sis.
Quodnam *est* vero præclare illud gestum quod perfecerit tuus
quod palustrem hydram interfectam sustulerit? [maritus,
aut Nemeæam bestiam? quam quum retibus cepisset,
ipse strangulatione brachiorum se interfecisse dicit.
Propter hæc *mecum* certatis? horum igitur gratia
liberos Herculis non oportet mori? [set,
qui habuit existimationem fortitudinis, cum nihili homo es-
in certamine ferarum fortis, ceteris vero in rebus neutiquam,
qui nunquam clypeum gestavit in sinistra manu,
neque accessit ad hastarum certamen: sed arcum habens,
ignavissimum armorum genus, ad fugam paratus erat.
At viri fortitudinis indicium non arcus est,
sed si quis aspicit et vicissim intuetur manens
hastæ velocis sulcum, in acie constitutus.
Habet autem quod ego facio, o senex, non crudelitatem,
sed cautionem: scio enim me occidisse
Creontem, patrem hujusce, et regnum *ejus* possidere.
Haud igitur, adultis his, *eos* ultores meos
volo relinquere *in* vindictam factorum *meorum*.

AMPHITRYO.

Partes quidem Jovis tueatur Juppiter
in filio: quod autem ad me *pertinet*, Hercules, mihi curæ
ut verbis stultitiam hujus pro te [erit,
ostendam: neque enim sinendum *est* ut male audias.
Primum igitur infanda, inter infanda enim
tibi objectam ignaviam *ponendam* arbitror, Hercules,
testimonio deorum oportet me a te amovere.
Interrogo autem Jovis fulmen et quadrigas,
in quibus vectus, Terræ filiis,
Gigantibus, lateribus infigens volucria tela,
præclaræ victoriæ triumphum cum diis celebravit.
Quadrupedem etiam contumeliam, Centaurorum genus,
ad Pholoen profectus, o pessime regum,

ἐροῦ τίν' ἄνδρ' ἄριστον ἐγκρίναιεν ἄν,
ἢ οὐ παῖδα τὸν ἐμὸν, ὃν σὺ φῂς εἶναι δοκεῖν.
Δίρφυν τ' ἐρωτῶν, ἥ σ' ἔθρεψ', Ἀβαντίδα,
οὐκ ἄν σ' ἐπαινέσειεν· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπου
ἐσθλόν τι δράσας μάρτυρ' ἂν λάβοις πάτραν.
Τὸ πάνσοφον δ' εὕρημα, τοξήρη σάγην,
μέμφει· κλύων νῦν τἀπ' ἐμοῦ σοφὸς γενοῦ.
Ἀνὴρ ὁπλίτης δοῦλός ἐστι τῶν ὅπλων,
καὶ τοῖσι συνταχθεῖσιν οὖσι μὴ ἀγαθοῖς
αὐτὸς τέθνηκε δειλίᾳ τῇ τῶν πέλας,
θραύσας τε λόγχην οὐκ ἔχει τῷ σώματι
θάνατον ἀμῦναι, μίαν ἔχων ἀλκὴν μόνον·
ὅσοι δὲ τόξοις χεῖρ' ἔχουσιν εὔστοχον,
ἓν μὲν τὸ λῷστον, μυρίους οἰστοὺς ἀφεὶς
ἄλλοις τὸ σῶμα ῥύεται μὴ κατθανεῖν,
ἑκὰς δ' ἀφεστὼς πολεμίους ἀμύνεται,
τυφλοῖς ὁρῶντας οὐτάσας τοξεύμασι,
τὸ σῶμά τ' οὐ δίδωσι τοῖς ἐναντίοις,
ἐν εὐφυλάκτῳ δ' ἐστί· τοῦτο δ' ἐν μάχῃ
σοφὸν μάλιστα, δρῶντα πολεμίους κακῶς
σώζειν τὸ σῶμα, μὴ 'κ τύχης ὡρμισμένους.
Λόγοι μὲν οἵδε τοῖσι σοῖς ἐναντίαν
γνώμην ἔχουσι τῶν καθεστώτων πέρι.
Παῖδας δὲ δὴ τί τούσδ' ἀποκτεῖναι θέλεις;
τί σ' οἵδ' ἔδρασαν; Ἕν τί σ' ἡγοῦμαι σοφὸν,
εἰ τῶν ἀρίστων τἄκγον' αὐτὸς ὢν κακὸς
δέδοικας. Ἀλλὰ τοῦθ' ὅμως ἡμῖν βαρὺ,
εἰ δειλίας σῆς κατθανούμεθ' οὕνεκα,
ὃ χρῆν σ' ὑφ' ἡμῶν τῶν ἀμεινόνων παθεῖν,
εἰ Ζεὺς δικαίας εἶχεν εἰς ἡμᾶς φρένας.
Εἰ δ' οὖν ἔχειν γῆς σκῆπτρα τῆσδ' αὐτὸς θέλεις,
ἔασον ἡμᾶς φυγάδας ἐξελθεῖν χθονός·
βίᾳ δὲ δράσῃς μηδὲν, ἢ πείσει βίαν,
ὅταν θεός σοι πνεῦμα μεταβαλὼν τύχῃ.
Φεῦ·
ὦ γαῖα Κάδμου, καὶ γὰρ ἐς σ' ἀφίξομαι
λόγους ὀνειδιστῆρας ἐνδατούμενος,
τοιαῦτ' ἀμύνεθ' Ἡρακλεῖ τέκνοισί τε;
ὃς εἷς Μινύαισι πᾶσι διὰ μάχης μολὼν
Θήβαις ἔθηκεν ὄμμ' ἐλεύθερον βλέπειν.
Οὐδ' Ἑλλάδ' ᾔνεσ', οὐδ' ἀνέξομαί ποτε
σιγῶν, κακίστην λαμβάνων ἐς παῖδ' ἐμὸν,
ἣν χρῆν νεοσσοῖς τοῖσδε πῦρ, λόγχας, ὅπλα
φέρουσαν ἐλθεῖν, ποντίων καθαρμάτων
χέρσου τ' ἀμοιβὰς, ὧν ἐμόχθησεν χάριν.
Τὰ δ' οὐ, τέκν', ὑμῖν οὔτε Θηβαίων πόλις
οὔθ' Ἑλλὰς ἀρκεῖ· πρὸς δ' ἔμ' ἀσθενῆ φίλον
δεδόρκατ', οὐδὲν ὄντα πλὴν γλώσσης ψόφον.
Ῥώμη γὰρ ἐκλέλοιπεν ἣν πρὶν εἴχομεν,
γήρᾳ δὲ τρομερὰ γυῖα κἀμαυρὸν σθένος.
Εἰ δ' ἦν νέος τε κἄτι σώματος κρατῶν,
λαβὼν ἂν ἔγχος τοῦδε τοὺς ξανθοὺς πλόκους
καθῃμάτωσ' ἂν, ὥστ' Ἀτλαντικῶν πέρα
φεύγειν ὅρων ἂν δειλίᾳ τοὐμὸν δόρυ.

interroga, quemnam virum præstantissimum judicarint;
an non filium meum, quem tu dicis videri *tantum* esse *fortem*.
Dirphynque si interroges Abantidem (*Euboicam*), quæ te nutrivit,
haud laudarit te : neutiquam enim [possis.
præclari facinoris alicujus editi testem patriam invocare
Inventum autem sapientissimum, sagittiferam armaturam,
vituperas. Audiens igitur rationes meas, sapiens fias :
vir graviter armatus servus est armorum,
et quando qui simul in acie stant, non sunt strenui,
ipse *quoque* occumbit propter ignaviam sociorum;
et ubi fregerit hastam, non potest a corpore
mortem depellere, unum tantum præsidium habens.
Si quis vero manum habet arcu jaculandi peritam,
is, *quod* unum optimum commodum *est*, mille sagittis
aliis corpus defendit a morte, [emissis,
et procul stans, hostes ulciscitur,
cæcis videntes saucians sagittis,
neque exponit *ipse* corpus hostibus,
sed est in tuto : illud autem in certamine
sapiens est maxime si, dum hostes male affligis,
serves corpus, non e fortuna pendens.
Hæc quidem oratio contrariam tuæ
sententiam habet de rebus propositis.
Verum liberos hosce cur vis occidere?
quid tibi isti fecerunt? Una in re te sapientem existimo,
quod prolem optimorum virorum, cum ipse sis ignavus,
metuis. Sed tamen hoc nobis *est* grave,
si propter tuam timiditatem moriemur,
quod æquum erat ut a nobis, qui meliores sumus, patereris,
si Juppiter justum erga nos animum haberet.
Si igitur tu imperium hujus terræ vis habere,
sine nos exules exire *ex hac* terra;
per vim vero nihil facias *nobis*, aut patieris vim,
cum flatum deus (*fortuna*) tibi mutaverit.
Eheu!
O terra Cadmi, etenim ad te veniam,
verba exprobratoria *tibi* impertiens (*in te congerens*),
hoccine modo opem fertis Herculi et liberis *ejus*?
qui solus cum omnibus Minyis pugna congressus,
fecit ut Thebæ libero oculo cernerent.
Neque Græciam laudo, neque potero patienter unquam
tacere, pessimam experiens erga filium meum,
quam oportebat pueris hisce ignem, hastas, arma
ferentem venire, maris purgati [exantlavit.
terræque *purgatæ* mercedem ob labores quos *Hercules*
Hæc vero vobis, o liberi, neque Thebanorum civitas,
neque Græcia præstat : sed ad me amicum imbecillum
respicitis, qui nihil sum præter strepitum linguæ.
Defecerunt enim vires, quas prius habebamus,
et senectute tremula *sunt* membra et evanidum robur.
Quod si essem juvenis et adhuc valerem corpore,
arrepta hasta flavum hujus capillum
cruentarem, ut ultra Atlanticos
terminos metu fugeret meam hastam.

ΧΟΡΟΣ.
Ἆρ' οὐκ ἀφορμὰς τοῖς λόγοισιν ἄγαθοὶ
θνητῶν ἔχουσι, κἂν βραδύς τις ᾖ λέγειν;
ΛΥΚΟΣ.
Σὺ μὲν λέγ' ἡμᾶς οἷς πεπύργωσαι λόγοις;
ἐγὼ δὲ δράσω σ' ἀντὶ τῶν λόγων κακῶς.
Ἄγ', οἱ μὲν Ἑλικῶν', οἱ δὲ Παρνασοῦ πτύχας
τέμνειν ἄνωχθ' ἐλθόντες ὑλουργοὺς δρυὸς
κορμούς· ἐπειδὰν δ' ἐσκομισθῶσιν πόλει,
βωμὸν πέριξ νήσαντες ἀμφήρη ξύλα
ἐμπίμπρατ' αὐτῶν καὶ πυροῦτε σώματα
πάντων, ἵν' εἰδῶσ' οὕνεκ' οὐχ ὁ κατθανὼν
κρατεῖ χθονὸς τῆσδ', ἀλλ' ἐγὼ τὰ νῦν τάδε.
Ὑμεῖς δὲ πρέσβεις ταῖς ἐμαῖς ἐναντίοι
γνώμαισιν ὄντες, οὐ μόνον στενάξετε
τοὺς Ἡρακλείους παῖδας, ἀλλὰ καὶ δόμου
τύχας, ὅταν πάσχῃ τι, μεμνήσεσθε δὲ
δοῦλοι γεγῶτες τῆς ἐμῆς τυραννίδος.
ΧΟΡΟΣ.
Ὦ γῆς λοχεύμαθ', οὓς Ἄρης σπείρει ποτὲ
λάβρον δράκοντος ἐξερημώσας γένυν,
οὐ σκῆπτρα, χειρὸς δεξιᾶς ἐρείσματα,
ἀρεῖτε, καὶ τοῦδ' ἀνδρὸς ἀνόσιον κάρα
καθαιματώσεθ'; ὅστις οὐ Καδμεῖος ὢν
ἄρχει κάκιστος τῶν νέων ἔπηλυς ὤν;
Ἀλλ' οὐκ ἐμοῦ γε δεσπόσεις χαίρων ποτε,
οὐδ' ἁπόνησα πόλλ' ἐγὼ καμὼν χερὶ
ἕξεις, ἀπέρρων δ' ἔνθεν ἦλθες ἐνθάδε,
ὕβριζ'· ἐμοῦ γὰρ ζῶντος οὐ κτενεῖς ποτε
τοὺς Ἡρακλείους παῖδας· οὐ τοσόνδε γῆς
ἔνερθ' ἐκεῖνος κρύπτεται λιπὼν τέκνα.
Ἐπεὶ σὺ μὲν γῆν τήνδε διολέσας ἔχεις,
ὁ δ' ὠφελήσας ἀξίων οὐ τυγχάνει·
κἄπειτα πράσσω πόλλ' ἐγὼ, φίλους ἐμοὺς
θανόντας εὖ δρῶν οὗ φίλων μάλιστα δεῖ;
Ὦ δεξιὰ χεὶρ, ὡς ποθεῖς λαβεῖν δόρυ,
ἐν δ' ἀσθενείᾳ τὸν πόθον διώλεσας·
ἐπεί σ' ἔπαυσ' ἂν δοῦλον ἐννέποντά με,
καὶ τάσδε Θήβας εὐκλεῶς ᾠκήσαμεν,
ἐν αἷς σὺ χαίρεις. Οὐ γὰρ εὖ φρονεῖ πόλις
στάσει νοσοῦσα καὶ κακοῖς βουλεύμασιν·
οὐ γάρ ποτ' ἂν σὲ δεσπότην ἐκτήσατο.
ΜΕΓΑΡΑ.
Γέροντες, αἰνῶ· τῶν φίλων γὰρ οὕνεκα
ὀργὰς δικαίας τοὺς φίλους ἔχειν χρεών·
ἡμῶν δ' ἕκατι δεσπόταις θυμούμενοι
πάθητε μηδέν. Τῆς δ' ἐμῆς, Ἀμφιτρύων,
γνώμης ἄκουσον, ἤν τί σοι δοκῶ λέγειν.
Ἐγὼ φιλῶ μὲν τέκνα· πῶς γὰρ οὐ φιλῶ
ἅτικτον, ἁμόχθησα; καὶ τὸ κατθανεῖν
δεινὸν νομίζω· τῷ δ' ἀναγκαίῳ τρόπῳ
ὃς ἀντιτείνει, σκαιὸν ἡγοῦμαι βροτῶν.
Ἡμᾶς δ' ἐπειδὴ δεῖ θανεῖν, θνήσκειν χρεὼν
μὴ πυρὶ καταξανθέντας, ἐχθροῖσιν γέλων

CHORUS.
Annon occasiones dicendi boni
homines habent, etiamsi tardus sit aliquis ad dicendum?
LYCUS.
Tu quidem dicito contra nos verba, quibus tumes;
ego vero faciam tibi pro tuis verbis male.
Agite, alii quidem *in* Heliconem, alii vero *in* Parnassi valles
profecti lignatores jubete secare quercuum
truncos : et quum in urbem importati fuerint,
circum aram cumulantes utrinque constructa ligna,
incendite et cremate corpora ipsorum
omnium, ut sciant, non mortuum *Creontem*
imperare huic terræ, sed me nunc ipsum.
Vos vero, senes, qui adversarii meis
consiliis estis, non solum plorabitis
liberos Herculis, verum etiam familiæ *vestræ*
calamitates, quando male patietur aliquid, et recordabimini
vos servos esse mei imperii.
CHORUS.
O partus terræ, quos Mars seminavit olim,
postquam genas draconis voraces vacuavit,
non sceptra, manus dextræ fulcimina,
tolletis, et viri hujus impium caput
cruentabitis? qui cum non sit Thebanus,
dominationem habet deterrimus in juvenes, advena ipse?
Verum mihi saltem tu non imperabis unquam impune,
neque quæ ego multo labore manuum mearum comparavi,
habebis; sed cum tua pernicie discedens unde huc venisti,
petulanter te geras : nam me vivente nunquam occides
liberos Herculis; non tam procul terram
subter latet ille relictis liberis, *ut ejus sim immemor*.
Nam tu quidem hanc terram perdidisti;
ille vero cum profuerit *ei*, non consequitur digna *præmia*.
Et deinde nimirum aliena gero ego, amicis meis (*Herculi*)
gratificans mortuis, ubi amicis maxime opus est?
O dextra manus, quam cupis sumere hastam,
sed per *ætatis* imbecillitatem voto privatus es :
alioqui te compescuissem, qui me servum appellas,
et Thebas has gloriose incoleremus,
in quibus tu lætaris. Haud enim recte sapit civitas
seditione laborans et malis consiliis :
nunquam enim *alias* te dominum *sibi* comparasset.
MEGARA.
Laudo *hæc*, o senes : amicorum enim gratia
amicos iram justam habere convenit :
sed propter nos irati dominis
nihil patiamini. Sed meam, Amphitryo,
sententiam audi, si quid tibi videar dicere, *quod in rem sit*.
Equidem liberos amo : quomodo enim non amem
quos peperi, quos enixa sum? et mortem
miseram judico : sed necessitati
qui reluctatur, eum stultum hominem existimo.
Nos autem, quando mori necesse est, mori convenit
non igne consumtos, hostibus risum

διδόντας, οὔμοι τοῦ θανεῖν μεῖζον κακόν·
ὀφείλομεν γὰρ πολλὰ δώμασιν καλά.
Σὲ μὲν δόκησις ἔλαβεν εὐκλεὴς δορὸς,
ὥστ' οὐκ ἀνεκτὸν δειλίας θανεῖν σ' ὕπο·
οὑμὸς δ' ἀμαρτύρητος εὐκλεὴς πόσις,
ὡς τούσδε παῖδας οὐκ ἂν ἐκσῶσαι θέλοι
δόξαν κακὴν λαβόντας; οἱ γὰρ εὐγενεῖς
κάμνουσι τοῖς αἰσχροῖσι τῶν τέκνων ὕπερ·
ἐμοί τε μίμημ' ἀνδρὸς οὐκ ἀπωστέον.
Σκέψαι δὲ τὴν σὴν ἐλπίδ', ᾗ λογίζομαι.
Ἥξειν νομίζεις παῖδα σὸν γαίας ὕπο·
καὶ τίς θανόντων ἦλθεν ἐξ Ἅδου πάλιν;
Ἀλλ' ὡς λόγοισι τόνδε μαλθάξαιμεν ἄν;
ἥκιστα· φεύγειν σκαιὸν ἄνδρ' ἐχθρὸν χρεών,
σοφοῖσι δ' εἴκειν καὶ τεθραμμένοις καλῶς·
ῥᾷον γὰρ αἰδοῦς ὑποβαλὼν φίλ' ἂν τύχοις.
Ἤδη δ' ἐσῆλθέ μ' εἰ παραιτησαίμεθα
φυγὰς τέκνων τῶνδ'· ἀλλὰ καὶ τόδ' ἄθλιον,
πενίᾳ σὺν οἰκτρᾷ περιβαλεῖν σωτηρίαν·
ὡς τὰ ξένων πρόσωπα φεύγουσιν φίλοις
ἓν ἦμαρ ἡδὺ βλέμμ' ἔχειν φασὶν μόνον.
Τόλμα μεθ' ἡμῶν θάνατον, ὃς μένει σ' ὅμως.
Προκαλούμεθ' εὐγένειαν, ὦ γέρον, σέθεν.
Τὰς τῶν θεῶν γὰρ ὅστις ἐκμοχθεῖ τύχας,
πρόθυμός ἐστιν, ἡ προθυμία δ' ἄφρων·
ὃ χρὴ γὰρ οὐδεὶς μὴ χρεὼν θήσει ποτέ.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰ μὲν σθενόντων τῶν ἐμῶν βραχιόνων
ἦν τίς σ' ὑβρίζων, ῥᾳδίως ἔπαυσά γ' ἄν·
νῦν δ' οὐδέν ἐσμεν· σὸν δὲ τοὐντεῦθεν σκοπεῖν
ὅπως διώσει τὰς τύχας, Ἀμφιτρύων.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Οὔτοι τὸ δειλὸν οὐδὲ τοῦ βίου πόθος
θανεῖν ἐρύκει μ', ἀλλὰ παιδὶ βούλομαι
σῶσαι τέκν'· ἄλλως δ' ἀδυνάτων ἔοικ' ἐρᾷν.
Ἰδοὺ πάρεστιν ἥδε φασγάνῳ δέρη
κεντεῖν, φονεύειν, ἱέναι πέτρας ἄπο·
μίαν δὲ νῷν δὸς χάριν, ἄναξ, ἱκνούμεθα·
κτεῖνόν με καὶ τήνδ' ἀθλίαν παίδων πάρος,
ὡς μὴ τέκν' εἰσίδωμεν, ἀνόσιον θέαν,
ψυχορραγοῦντα καὶ καλοῦντα μητέρα
πατρός τε πατέρα· τἄλλα δ' ᾗ πρόθυμος εἶ
πρᾶσσ'· οὐ γὰρ ἀλκὴν ἔχομεν ὥστε μὴ θανεῖν.

ΜΕΓΑΡΑ.

Κἀγώ σ' ἱκνοῦμαι χάριτι προσθεῖναι χάριν,
ἡμῖν ἵν' ἀμφοῖν εἷς ὑπουργήσῃς διπλᾶ·
κόσμον πάρες μοι παισὶ προσθεῖναι νεκρῶν,
δόμους ἀνοίξας· νῦν γὰρ ἐκκεκλῄσμεθα·
ὡς ἀλλὰ ταῦτά γ' ἀπολάχωσ' οἴκων πατρός.

ΛΥΚΟΣ.

Ἔσται τάδ'· οἴγειν κλῇθρα προσπόλοις λέγω.
Κοσμεῖσθ' ἔσω μολόντες· οὐ φθονῶ πέπλων·
ὅταν δὲ κόσμον περιβάλησθε σώμασιν,

moventes : quod mihi morte *ipsa* majus malum *est* :
debemus enim multa honesta stirpi *nostræ*.
Te quidem fama gloriosa belli attigit (*ornavit*),
ut non ferendum *sit tibi*, ut moriaris cum timiditate;
meus vero inclytus maritus nonne documenta dedit,
se liberos hos haud servari velle
mala fama contracta? nam generosi
dolent ob turpia facta pro liberis :
mihique exemplum viri *mei* non *est* rejiciendum.
Verum considera quomodo spem tuam reputem.
Putas filium tuum e terra venturum :
at quis mortuorum ab inferis rediit
Sed verbis hunc delinire nos posse?
minime : fugere convenit stultum hostem,
sapientibus vero cedere et liberaliter educatis :
facilius enim clementiam lenia subjiciendo consequaris.
Sed jam mihi venit in mentem, si deprecando impetraremus
exilium liberorum horum. Sed hoc quoque miserum *est*,
salutem miserabili cum paupertate *illis* conciliare;
nam hospitum vultum exulibus amicis [bere.
per unum *tantum* diem dicunt jucundum adspectum exhi-
Sustine nobiscum mortem, quæ tamen te manet.
Provocamus generositatem, o senex, tuam.
Si quis enim casus a diis immissos eluctari conatur,
studet, quidem, sed amens est hoc studium; [cesse sit efficiet.
quod enim *fieri* necesse est, id nemo unquam ne non ne-

CHORUS.

Si quidem vigentibus meis brachiis,
injuriam tibi aliquis faceret, facile compescuissem :
nunc vero nihil sumus : tuum *est* igitur posthac considerare,
Amphitryo, qua ratione repellas has calamitates.

AMPHITRYO.

Haud profecto timiditas neque desiderium vitæ
prohibet me quin moriar, sed volo filio
liberos servare; alias quæ fieri nequeunt viderer affectare.
En adest hæc cervix ensi,
ut pungatur, cædatur, ut de saxo deturbetur :
unam vero nobis duobus gratiam, rex, des, precamur :
interfice me et miseram hancce ante pueros,
ne liberos intueamur, spectaculum impium,
animam efflantes et vocantes matrem
et patrem patris : reliqua vero, ut lubet tibi,
facias : non habemus enim auxilium, quo ne moriamur.

MEGARA.

Et ego te supplex rogo, gratiæ addas gratiam,
ut ambobus unus grata facias dupliciter :
permitte mihi ut liberis addam ornatum mortuorum,
ædibus apertis : nunc enim exclusi sumus :
ut hæc saltem consequantur e domo patris.

LYCUS.

Fient hæc; jubeo ministros ut aperiant claustra.
Ornatu instruimini intro ingressi; non invideo *vobis* vestes :
ubi vero ornatum corporibus indueritis,

ἥξω πρὸς ὑμᾶς νερτέρᾳ δώσων χθονί.

ΜΕΓΑΡΑ.

Ὦ τέκν', ὁμαρτεῖτ' ἀθλίῳ μητρὸς ποδὶ
πατρῷον ἐς μέλαθρον, οὗ τῆς οὐσίας
ἄλλοι κρατοῦσι, τὸ δ' ὄνομ' ἔσθ' ἡμῶν ἔτι.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ὦ Ζεῦ, μάτην ἄρ' ὁμόγαμόν σ' ἐκτησάμην,
μάτην δὲ παιδὸς τὸν τεκόντ' ἐκλῄζομεν.
Σὺ δ' ἦσθ' ἄρ' ἧσσον ἢ 'δόκεις εἶναι φίλος·
ἀρετῇ σε νικῶ θνητὸς ὢν θεὸν μέγαν·
παῖδας γὰρ οὐ προὔδωκα τοὺς Ἡρακλέους.
Σὺ δ' ἐς μὲν εὐνὰς κρύφιος ἠπίστω μολεῖν,
τἀλλότρια λέκτρα, δόντος οὐδενὸς, λαβὼν,
σώζειν δὲ τοὺς σοὺς οὐκ ἐπίστασαι φίλους.
Ἀμαθής τις εἶ θεὸς, ἢ δίκαιος οὐκ ἔφυς.

ΧΟΡΟΣ.

Αἴλινον μὲν ἐπ' εὐτυχεῖ — Στρ. α'
μολπᾷ Φοῖβος ἰαχεῖ,
τὰν καλλίφθογγον κιθάραν
ἐλαύνων πλήκτρῳ χρυσέῳ·
ἐγὼ δὲ τὸν γᾶς ἐνέρων τ' ἐς ὄρφναν
μολόντα, παῖδ' εἴτε Διός νιν εἴπω,
εἴτ' Ἀμφιτρύωνος ἶνιν,
ὑμνῆσαι, στεφάνωμα μόχθων,
δι' εὐλογίας θέλω.
Γενναίων δ' ἀρεταὶ πόνων
τοῖς θανοῦσιν ἄγαλμα.
Πρῶτον μὲν Διὸς ἄλσος
ἠρήμωσε λέοντος,
πυρσῷ δ' ἀμφεκαλύφθη
ξανθὸν κρᾶτ' ἐπινωτίσας
δεινῷ χάσματι θηρός.
Τάν τ' ὀρεινόμον ἀγρίων — Ἀντ. α'
Κενταύρων ποτὲ γένναν
ἔτρωσεν τόξοις φονίοις,
ἐναίρων πτανοῖς βέλεσιν.
Ξύνοιδε Πηνειὸς ὁ καλλιδίνας
μακραί τ' ἄρουραι πεδίων ἄκαρποι
καὶ Πηλιάδες θεράπναι
σύγχορτοί θ' Ὁμόλας ἔναυλοι,
πεύκαισιν ὅθεν χέρας
πληροῦντες χθόνα Θεσσαλῶν
ἱππείαις ἐδάμαζον.
Τάν τε χρυσοκάρανον
δόρκαν ποικιλόνωτον,
συλήτειραν ἀγρωστᾶν
κτείνας, θηροφόνον θεὰν
Οἰνωᾶτιν ἀγάλλει.
Τεθρίππων τ' ἐπέβα — Στρ. β'
καὶ ψαλίοις ἐδάμασε πώλους
Διομήδεος, οἳ φονίαισι φάτναις
ἀχάλιν' ἐθόαζον
κάθαιμα σῖτα γένυσι, χαρμοναῖσιν
ἀνδροβρῶσι δυστράπεζοι.

veniam ad vos, terræ inferorum *vos* daturus.

MEGARA.

O liberi, sequimini matris miserum pedem
in domum paternam, in qua facultates *vestras*
alii tenent, nomen vero nostrum adhuc restat.

AMPHITRYO.

O Juppiter, frustra ergo te tori socium habui,
frustra etiam filii genitorem *te* appellabamus:
verum tu es amicus minus, quam videbaris *nobis* esse:
virtute te supero deum magnum ego mortalis:
liberos namque non prodidi Herculis.
At tu clam noveras venire in *meum* thalamum,
occupans alienum lectum, nemine concedente;
sed non novisti salvos facere tuos amicos.
Imperitus aliquis es deus, aut non es justus.

CHORUS.

Ælinum quidem in læto
cantu Phœbus resonat,
sonoram citharam
pulsans aureo plectro:
et ego in terræ et inferorum tenebras
ingressum, sive natum Jove ipsum dicam,
sive Amphitryonis filium,
celebrare, laborum coronam,
laudibus volo.
Laudes enim generosorum facinorum
sunt decus mortuis.
Ac primum nemus Jovis
viduavit leone,
et cooperuit sibi flavum
caput, terga tegens
terribili rictu fulvo feræ.
Et montivagum sævorum
Centaurorum genus olim
sauciavit arcu letali,
occidens volucribus sagittis.
Novit *hoc* Peneus pulcros vortices volvens,
et spatiosa camporum arva fructibus carentia,
Peliacæque valles,
vicinæque Homolæ speluncæ,
unde pinubus manus
armantes, terram Thessalorum
equitationibus domabant.
Et aureo decoram capite
cervam dorso maculosam,
prædatricem rusticorum,
cum occidisset, ferarum interfectricem deam
Œnoatidem decoravit.
Et ascendit quadrigas,
et frenis domuit equos
Diomedis, qui ad letalia præsepia
sine frenis furentes vorabant
cruentos cibos genis, gaudiis
homines vorandi nefanda mensa utentes.

Πέραν δ' ἀργυρορρύταν Ἕβρον
ἐκπέρασε, μόχθον
Μυκηναίῳ πονῶν τυράννῳ,
τάν τε Πηλιάδ' ἀκτὰν
Ἀναύρου παρὰ πηγάς.
Κύκνον τε ξενοδαΐκταν
τόξοις ὤλεσεν, Ἀμφαναίας
οἰκήτορ' ἄμικτον.
Ὑμνῳδούς τε κόρας Ἀντ. β′
ἤλυθεν ἑσπέριον ἐς αὐλὰν,
χρυσέων πετάλων ἄπο μηλοφόρων
χερὶ καρπὸν ἀμέρξων,
δράκοντα πυρσόνωτον, ὅστ' ἄπλατον
ἀμφελικτὸς ἕλικ' ἐφρούρει,
κτανών. Ποντίας θ' ἁλὸς μυχοὺς
εἰσέβαινε, θνατοῖς
γαλανείας τιθεὶς ἐρετμοῖς.
Οὐρανοῦ θ' ὑπὸ μέσσαν
ἐλαύνει χέρας ἕδραν,
Ἄτλαντος δόμον ἐλθὼν,
ἀστρωποὺς τε κατέσχεν οἴκους
εὐανορίᾳ θεῶν.
Τὸν ἱππευτάν τ' Ἀμαζόνων στρατὸν Στρ. γ′
Μαιῶτιν ἀμφὶ πολυπόταμον
ἔβα δι' Εὔξεινον οἶδμα λίμνας,
τίν' οὐκ ἀφ' Ἑλλανίας
ἄγορον ἁλίσας φίλων,
κόρας Ἀρείας πέπλων
χρυσεόστολον φάρος,
ζωστῆρος ὀλεθρίους ἄγρας·
τὰ κλεινὰ δ' Ἑλλὰς ἔλαβε βαρβάρου κόρας
λάφυρα, καὶ σώζετ' ἐν Μυκήναις.
Τάν τε μυριόκρανον
πολύφονον κύνα Λέρνας
ὕδραν ἐξεπύρωσεν
βέλεσί τ' ἀμφέβαλλε,
τὸν τρισώματον οἷσιν ἔ-
κτα βοτῆρ' Ἐρυθείας.
Δρόμων τ' ἄλλων ἀγάλματ' εὐτυχῆ Ἀντ. γ′
διῆλθε· τόν τε πολυδάκρυον
ἔπλευσ' ἐς Ἅδαν, πόνων τελευτὰν,
ἵν' ἐκπεραίνει τάλας
βίοτον, οὐδ' ἔβα πάλιν.
Στέγαι δ' ἔρημοι φίλων,
τὰν δ' ἀνόστιμον τέκνων
Χάρωνος ἐπιμένει πλάτα
βίου κέλευθον ἄθεον, ἄδικον· εἰς δὲ σὰς
χέρας βλέπει δώματ' οὐ παρόντος.
Εἰ δ' ἐγὼ σθένος ἥβων
δόρυ τ' ἔπαλλον ἐν αἰχμᾷ,
Καδμείων τε σύνηβοι,
τέκεσιν ἂν παρέσταν
ἀλκᾷ· νῦν δ' ἀπολείπομαι
τᾶς εὐδαίμονος ἥβας.

Ultra vero argenteis undis fluentem Hebrum
trajecit, laborem
Mycenæo exantlans tyranno (*Eurystheo*),
atque Peliacum jugum littorale
Anauri juxta fluenta.
Cycnumque hospitum interfectorem,
arcu sustulit, Amphanææ
incolam inhospitalem.
Et *ad* puellas canoras (*Hesperidas*)
venit in aulam Hesperiam,
a foliis auro splendentibus pomiferis
fructum manu decerpturus,
dracone rubrum habente tergum, qui inaccessis
circumvolutus *arbori* spiris servabat *eum*,
interfecto. Æquoreique maris sinus
ingressus est, mortalium
tranquillitatem (*securitatem*) faciens navigationi.
Cœlique sub mediam
sedem subjecit brachia,
Atlantis domum accedens,
stellatasque sustinuit domos
deorum fortitudine *sua*.
Et *ad* exercitum equestrem Amazonum
circa Mæotim fluviis abundantem
ivit per fluctus Euxinos maris (*marinos*),
quo non ex Græcia
cœtu collecto amicorum?
pallii *petitum* puellæ Marte genitæ
auro intextam vestem,
baltei exitialem raptum:
Græcia vero accepit inclyta puellæ barbaræ
spolia, et servantur Mycenis.
Et mille capitibus
canem multicidam Lernæ
hydram exussit,
et sagittis *eam* (i. e. *fel ejus*) illevit,
quibus tricorporem
occidit pastorem Erytheæ (*Geryonem*).
Et certaminum aliorum palmas felices
consecutus est: et ad lacrimosum
Plutonem navigavit, laborem ultimum,
ubi miser finivit
vitam, nec *inde* rediit.
Domus autem vidua est amicis,
atque liberorum reditu carens
iter e vita Charontis cymba
manet nefandum, impium; in tua autem
brachia domus respicit, qui non ades.
Quod si ego pubescerem viribus,
et hastam in pugna vibrare possem,
et Thebanorum æquales,
adessem liberis
auxilio: nunc vero destitutus sum
felici juventute.

Ἀλλ' ἐσορῶ γὰρ τούσδε φθιμένων
ἐνδύτ' ἔχοντας, τοὺς τοῦ μεγάλου
δήποτε παῖδας τὸ πρὶν Ἡρακλέους,
ἄλοχόν τε φίλην ὑποσειραίοις
ποσὶν ἕλκουσαν τέκνα, καὶ γεραιὸν
πατέρ' Ἡρακλέους. Δύστηνος ἐγὼ,
δακρύων ὡς οὐ δύναμαι κατέχειν
γραίας ὄσσων ἔτι πηγάς.

ΜΕΓΑΡΑ.

Εἶεν· τίς ἱερεὺς, τίς σφαγεὺς τῶν δυσπότμων,
ἢ τῆς ταλαίνης τῆσδ' ἐμῆς ψυχῆς φονεύς;
ἕτοιμ' ἄγειν τὰ θύματ' εἰς Ἅδου τάδε.
Ὦ τέκν', ἀγόμεθα ζεῦγος οὐ καλὸν νεκρῶν,
ὁμοῦ γέροντες καὶ νέοι καὶ μητέρες.
Ὦ μοῖρα δυστάλαιν' ἐμοῦ τε καὶ τέκνων
τῶνδ', οὓς πανύστατ' ὄμμασιν προσδέρκομαι.
Ἔτεκον μὲν ὑμᾶς, πολεμίοις δ' ἐθρεψάμην
ὕβρισμα κἀπίχαρμα καὶ διαφθοράν.
Φεῦ·
ἦ πολύ με δόξης ἐξέπαισαν ἐλπίδες,
ἣν πατρὸς ὑμῶν ἐκ λόγων ποτ' ἤλπισα
Σοὶ μὲν γὰρ Ἄργος ἔνεμ' ὁ κατθανὼν πατὴρ,
Εὐρυσθέως δ' ἔμελλες οἰκήσειν δόμους,
τῆς καλλικάρπου κράτος ἔχων Πελασγίας
στολήν τε θηρὸς ἀμφέβαλλε σῷ κάρᾳ
λέοντος, ἧπερ αὐτὸς ἐξωπλίζετο.
Σὺ δ' ἦσθα Θηβῶν τῶν φιλαρμάτων ἄναξ,
ἔγκληρα πεδία τἀμὰ γῆς κεκτημένος,
ὡς ἐξέπειθε τὸν κατασπείραντά με·
ἐς δεξιὰν δὲ σὴν ἀλεξητήριον
ξύλον καθίει, Δαιδάλου ψευδῆ δόσιν.
Σοὶ δ' ἣν ἔπερσε τοῖς ἑκηβόλοις ποτὲ
τόξοισι δώσειν Οἰχαλίαν ὑπέσχετο.
Τρεῖς δ' ὄντας ὑμᾶς τριπτύχοις τυραννίσι
πατὴρ ἐπύργου, μέγα φρονῶν εὐανδρίᾳ.
Ἐγὼ δὲ νύμφας ἠκροθινιαζόμην,
κήδη συνάψουσ', ἔκ τ' Ἀθηναίων χθονὸς
Σπάρτης τε Θηβῶν θ', ὡς ἀνημμένοι κάλῳς
πρυμνησίοισι βίον ἔχοιτ' εὐδαίμονα.
Καὶ ταῦτα φροῦδα· μεταβαλοῦσα δ' ἡ τύχη
νύμφας μὲν ὑμῖν Κῆρας ἀντέδωκ' ἔχειν,
ἐμοὶ δὲ δάκρυα λουτρὰ δυστήνῳ φέρειν.
Πατὴρ δὲ πατρὸς ἑστιᾷ γάμους ὅδε,
Ἅδην νομίζων πενθερὸν, κῆδος πικρόν.
Ὤμοι, τίν' ὑμῶν πρῶτον ἢ τίν' ὕστατον
πρὸς στέρνα θῶμαι; τῷ προσαρμόσω στόμα;
τίνος λάβωμαι; Πῶς ἂν, ὡς ξουθόπτερος
μέλισσα, συνενέγκαιμ' ἂν ἐκ πάντων γόους,
εἰς ἓν δ' ἐνεγκοῦσ' ἀθρόον ἀποδοίην δάκρυ.
Ὦ φίλτατ', εἴ τις φθόγγον εἰσακούσεται
θνητῶν παρ' Ἅδῃ, σοὶ τάδ', Ἡράκλεις, λέγω·
θνήσκει πατὴρ σὸς καὶ τέκν', ὄλλυμαι δ' ἐγὼ,
ἣ πρὶν μακαρία διὰ σ' ἐκλῃζόμην βροτοῖς·
ἄρηξον, ἐλθὲ, καὶ σκιὰ φάνηθί μοι·

Sed enim video hic mortuorum
vestitu indutos filios magni
quondam antea Herculis :
et caram uxorem adjunctos
secum trahentem incessu liberos, et senem
patrem Herculis. Me miserum,
quippe non possum continere lacrimarum
amplius seniles oculorum fontes.

MEGARA.

Age, quis sacerdos, quis mactator miserorum,
aut miseræ meæ hujusce animæ occisor?
paratæ *sunt* hæ victimæ ut ad inferos ducantur.
O liberi, ducimur non pulcrum jugum mortuorum,
unâ senes, et juvenes, et matres.
O fatum infelix meum et liberorum
horum, quos postremum oculis aspicio.
Peperi quidem vos, sed hostibus educavi
in contumeliam et ludibrium et exitium.
Heu!
admodum sane spes me dejecit de opinione *mea*,
quam ex patris vestri verbis olim concepi.
Tibi enim pater defunctus Argos tribuebat,
et eras habitaturus Eurysthei ædes,
fertilis imperium habens Pelasgiæ (*Argorum*) :
spoliumque feræ induebat tuo capiti
leonis, quo ipse armabatur.
Tu vero rex *futurus* eras Thebarum curribus gaudentium,
possidens hereditario acceptos mei soli campos,
ut persuaserat (*Hercules*) satori meo (*Creonti*) :
in dextram vero tuam propulsatoriam
clavam tradebat, * inane donum.
Tibi denique, quam olim vastavit longe jaculantibus
telis, Œchaliam daturum se promisit.
Tres vero cum sitis, vos triplici regno
pater decorabat, elatus animi magnitudine.
Ego vero deligebam eximias sponsas,
affinitates contractura, et ex Atheniensium agro,
et Sparta et Thebis, ut religati ex puppi *vestra*
retinaculis, vitam haberetis beatam.
Atque hæc *sunt* evanida; et fortuna mutata
sponsam quidem vobis mortem in vicem dedit habendam,
mihi vero miseræ ut lacrimas pro lavacro *nuptiali offe-*
Et avus hic præbet convivium nuptiale, [*rendo* haberem.
Orco progenero utens, affini crudeli.
Heu me! quemnam vestrum primum, aut quem ultimum
ad pectus admoveam! cui applicem os?
quem complectar? Utinam, ut varias alas habens
apis, ab omnibus colligam fletus,
et in unum conferens, uberes lacrimas edam!
O carissime, si quis modo vocem exaudiat
mortuorum apud inferos, tibi hæc, Hercules, dico :
moritur pater tuus et liberi : pereo et ego,
quæ quondam felix ab hominibus propter te vocabar :
opem fer, veni, umbra licet mihi appareas,

μόλις γὰρ ἐλθὼν ἱκανὸς ἂν γένοιο σύ·
κακοὶ γὰρ ἐς σέ γ', οἳ τέκνα κτείνουσι σά.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Σὺ μὲν τὰ νέρθεν εὐτρεπῆ ποιοῦ, γύναι·
ἐγὼ δὲ σ', ὦ Ζεῦ, χεῖρ' ἐς οὐρανὸν δικὼν,
αὐδῶ, τέκνοισιν εἴ τι τοισίδ' ὠφελεῖν
μέλλεις, ἀμύνειν, ὡς τάχ' οὐδὲν ἀρκέσεις.
Καίτοι κέκλησαι πολλάκις· μάτην πονῶ·
θανεῖν γὰρ, ὡς ἔοικ', ἀναγκαίως ἔχει.
Ἀλλ', ὦ γέροντες, μικρὰ μὲν τὰ τοῦ βίου·
τοῦτον δ' ὅπως ἥδιστα διαπεράσετε,
ἐξ ἡμέρας ἐς νύκτα μὴ λυπούμενοι.
Ὡς ἐλπίδας μὲν ὁ χρόνος οὐκ ἐπίσταται
σώζειν, τὸ δ' αὑτοῦ σπουδάσας διέπτατο.
Ὁρᾶτέ μ', ὅσπερ ἦν περίβλεπτος βροτοῖς,
ὀνομαστὰ πράσσων, καί μ' ἀφείλεθ' ἡ τύχη
ὥσπερ πτερὸν πρὸς αἰθέρ' ἡμέρᾳ μιᾷ.
Ὁ δ' ὄλβος ὁ μέγας ἥ τε δόξ' οὐκ οἶδ' ὅτῳ
βέβαιός ἐστι. Χαίρετ'· ἄνδρα γὰρ φίλον
πανύστατον νῦν, ἥλικες, δεδόρκατε.

ΜΕΓΑΡΑ.

Ἔα·
ὦ πρέσβυ, λεύσσω τἀμὰ φίλτατ'; ἢ τί φῶ;

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Οὐκ οἶδα, θύγατερ· ἀφασία δὲ κἄμ' ἔχει.

ΜΕΓΑΡΑ.

Ὅδ' ἐστὶν ὃν γῆς νέρθεν εἰσηκούομεν,
εἰ μή γ' ὄνειρον ἐν φάει τι λεύσσομεν.
Τί φημί; ποῖ' ὄνειρα κηραίνουσ' ὁρῶ;
οὐκ ἔσθ' ὅδ' ἄλλος ἀντὶ σοῦ παιδὸς, γέρον.
Δεῦρ', ὦ τέκν', ἐκκρήμνασθε πατρῴων πέπλων,
ἴτ' ἐγκονεῖτε, μὴ μεθῆτ', ἐπεὶ Διὸς
Σωτῆρος ὑμῖν οὐδέν ἐσθ' ὅδ' ὕστερος.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ὦ χαῖρε, μέλαθρον πρόπυλά θ' ἑστίας ἐμῆς,
ὡς ἄσμενός σ' ἐσεῖδον ἐς φάος μολών.
Ἔα· τί χρῆμα; τέκν' ὁρῶ πρὸ δωμάτων
στολμοῖσι νεκρῶν κρᾶτας ἐξεστεμμένα,
ὄχλῳ τ' ἐν ἀνδρῶν τὴν ἐμὴν ξυνάορον,
πατέρα τε δακρύοντα συμφορᾶς τινος.
Φέρ' ἐκπύθωμαι τῶνδε πλησίον σταθεὶς,
τί καινὸν ἦλθε τοῖσδε δώμασιν χρέος.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν, ὦ φάος μολὼν πατρὶ,
ἥκεις, ἐσώθης, εἰς ἀκμὴν ἐλθὼν φίλοις.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Τί φής; τίν' ἐς ταραγμὸν ἥκομεν, πάτερ;

ΜΕΓΑΡΑ.

Διολλύμεσθα· σὺ δὲ, γέρον, σύγγνωθί μοι,
εἰ πρόσθεν ἥρπασ' ἃ σὲ λέγειν πρὸς τόνδ' ἐχρῆν·
τὸ θῆλυ γάρ πως μᾶλλον οἰκτρὸν ἀρσένων·
καὶ τἄμ' ἔθνησκε τέκν', ἀπωλλύμην δ' ἐγώ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἄπολλον, οἵοις φροιμίοις ἄρχει λόγου.

vix enim ut veneris, sufficies tu *nobis* :
ignavi enim adversus te *sunt* qui liberos occidunt tuos.

AMPHITRYO.

Tu quidem, mulier, quæ ad inferos pertinent, expedito :
ego vero te, o Juppiter, manus ad cœlum tendens,
compello, ut liberis hisce, si quid eos juvare
vis, opem feras, quippe brevi nihil proderis.
Quanquam sæpe vocatus es : frustra laboro :
mori enim *nos*, ut apparet, necesse est.
Verum, o senes, brevis *est* vita :
hanc igitur curate ut jucundissime transigatis,
a die ad noctem non dolentes.
Nam tempus non novit spes
servare, sed suis *negotiis* expeditis, avolare solet.
Videte me, qui eram suspiciendus hominibus
præclara vitæ sorte : et *tamen* fortuna *hæc* mihi eripuit,
ceu avem *avolantem* in aerem, uno die.
Beatitas autem magna et gloria, haud scio, cuinam
stabilis sit. Valete : virum enim amicum
postremum nunc, æquales *mei*, vidistis.

MEGARA.

Ehem!
o senex, videone mihi carissimum? aut quid dicam?

AMPHITRYO.

Nescio, filia; stupor enim et me tenet.

MEGARA.

Hicce est, quem audiebamus infra terram *esse*,
nisi modo in luce somnium aliquod videmus.
Quid loquar? quale somnium video amens?
non est hic alius quam tuus filius, o senex.
Huc, o liberi, pendete ex paternis vestibus,
ite, festinate, ne dimittatis, quoniam Jove
Servatore nihil hic vobis est inferior.

HERCULES.

Salve, o domus et vestibulum larium meorum,
quam libens te aspicio, in lucem reversus.
Hem! quid rei est? liberos video ante domum
indutos capita ornatu mortuorum,
et meam uxorem in turba virorum,
et patrem lacrimantem ob aliquam calamitatem.
Age prope hos adstans exquiram,
quæ res nova acciderit huic domui.

AMPHITRYO.

O carissime virorum, o lux patri veniens,
ades, salvus es, opportune apparens amicis.

HERCULES.

Quid ais? in quam perturbationem incidimus, pater?

MEGARA.

Peribamus; tu vero, senex, veniam des mihi,
si præripui quæ te dicere ad hunc conveniebat :
mulieres enim quodammodo *sunt* viris miserabiliores :
et liberi mei morituri erant, et ego peritura.

HERCULES.

O Apollo! quo exordio incipis sermonem!

ΜΕΓΑΡΑ.
Τεθνᾶσ' ἀδελφοὶ καὶ πατὴρ οὑμὸς γέρων.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Πῶς φῄς; τί δράσας; ἢ δορὸς ποίου τυχών;
ΜΕΓΑΡΑ.
Λύκος σφ' ὁ κλεινὸς γῆς ἄναξ διώλεσεν.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ὅπλοις ἀπαντῶν ἢ νοσησάσης χθονός;
ΜΕΓΑΡΑ.
Στάσει τὸ Κάδμου γ' ἑπτάπυλον ἔχει κράτος.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Τί δῆτα πρὸς σὲ καὶ γέροντ' ἦλθεν φόβος;
ΜΕΓΑΡΑ.
Κτείνειν ἔμελλε πατέρα κἀμὲ καὶ τέκνα.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Τί φῄς; τί ταρβῶν ὀρφάνευμ' ἐμῶν τέκνων;
ΜΕΓΑΡΑ.
Μή ποτε Κρέοντος θάνατον ἐκτισαίατο.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Κόσμος δὲ πέπλων τίς ὅδε νερτέροις πρέπων;
ΜΕΓΑΡΑ.
Θανάτου τάδ' ἤδη περιβόλαι' ἀνήμμεθα.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Καὶ πρὸς βίαν ἐθνήσκετ'; ὢ τλήμων ἐγώ.
ΜΕΓΑΡΑ.
Φίλων γ' ἔρημοι· σὲ δὲ θανόντ' ἠκούομεν.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Πόθεν δ' ἐς ὑμᾶς ἥδ' ἐσῆλθ' ἀθυμία;
ΜΕΓΑΡΑ.
Εὐρυσθέως κήρυκες ἤγγελλον τάδε.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Τί δ' ἐξελείπετ' οἶκον ἑστίαν τ' ἐμήν;
ΜΕΓΑΡΑ.
Βίᾳ πατὴρ μὲν ἐκπεσὼν στρωτοῦ λέχους.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Κοὐκ ἔσχεν αἰδῶ τὸν γέροντ' ἀτιμάσαι;
ΜΕΓΑΡΑ.
Αἰδώς γ' ἀποικεῖ τῆσδε τῆς θεοῦ πρόσω.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Οὕτω δ' ἀπόντες ἐσπανίζομεν φίλων;
ΜΕΓΑΡΑ.
Φίλοι γάρ εἰσιν ἀνδρὶ δυστυχεῖ τίνες;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Μάχας δὲ Μινυῶν, ἃς ἔτλην, ἀπέπτυσαν;
ΜΕΓΑΡΑ.
Ἄφιλον, ἵν' αὖθίς σοι λέγω, τὸ δυστυχές.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Οὐ ῥίψεθ' Ἅιδου τάσδε περιβολὰς κόμης,
καὶ φῶς ἀναβλέψεσθε, τοῦ κάτω σκότους
φίλας ἀμοιβὰς ὄμμασιν δεδορκότες;
Ἐγὼ δὲ, νῦν γὰρ τῆς ἐμῆς ἔργον χερὸς,
πρῶτον μὲν εἶμι καὶ κατασκάψω δόμους
καινῶν τυράννων, κρᾶτα δ' ἀνόσιον τεμὼν
ῥίψω κυνῶν ἕλκημα· Καδμείων δ' ὅσους

MEGARA.
Perierunt fratres et pater meus senex.
HERCULES.
Quid ais? quo facto, aut qualem hastam expertus?
MEGARA.
Lycus inclytus dominus terræ eos occidit.
HERCULES.
Armis congressus, an seditione agitata terra?
MEGARA.
Seditione Thebanum imperium septem portarum habet.
HERCULES.
Quid vero in te et senem *Amphitryonem* incidit *hic* terror?
MEGARA.
Interfecturus erat patrem, et me, et liberos.
HERCULES.
Quid ais? quid timens orbos meos liberos?
MEGARA.
Ne aliquando ulciscantur mortem Creontis.
HERCULES.
Quis vero *est* iste vestium ornatus mortuis conveniens?
MEGARA.
Mortis jam vestibus his sumus induti.
HERCULES.
Et per vim morituri eratis? o me miserum!
MEGARA.
Amicis orbi : te vero mortuum audiebamus.
HERCULES.
Unde vero vos invasit hæc animi dejectio?
MEGARA.
Eurysthei nuncii referebant ista.
HERCULES.
Sed quare reliquistis domum et lares meos?
MEGARA.
Per vim pater quidem exturbatus de lecto strato.
HERCULES.
Nec puduit ipsum contumelia afficere senem?
MEGARA.
Pudor procul habitat ab ista dea (*Violentia.*)
HERCULES.
Siccine igitur absentes amicorum inopia laborabamus?
MEGARA.
Amici nimirum quinam sunt homini infelici?
HERCULES.
Certamina vero, quæ contra Minyas sustinui, contemserunt?
MEGARA.
Calamitas, ut tibi dicam iterum, *est* sine amicis.
HERCULES.
Non abjicietis hasce Orci vittas comarum,
et lucem aspicietis, infernarum tenebrarum
caram vicem oculis *illam* cernentes?
Ego vero, nunc enim opus est meæ manus,
primum quidem vadam et evertam domum
novi tyranni, et caput impium abscissum
abjiciam canibus laniandum : quoscunque vero ex Thebanis

κακοὺς ἐφεῦρον εὖ παθόντας ἐξ ἐμοῦ,
τῷ καλλινίκῳ τῷδ' ὅπλῳ χειρώσομαι,
τοὺς δὲ πτερωτοῖς διαφορῶν τοξεύμασι,
νεκρῶν ἅπαντ' Ἰσμηνὸν ἐμπλήσω φόνου,
Δίρκης τε νᾶμα λευκὸν αἱμαχθήσεται.
Τῷ γάρ μ' ἀμύνειν μᾶλλον ἢ δάμαρτι χρὴ
καὶ παισὶ καὶ γέροντι; Χαιρόντων πόνοι·
μάτην γὰρ αὐτοὺς τῶνδε μᾶλλον ἤνυσα.
Καὶ δεῖ μ' ὑπὲρ τῶνδ', εἴπερ οἵδ' ὑπὲρ πατρὸς,
θνήσκειν ἀμύνοντ'· ἢ τί φήσομεν καλὸν,
ὕδρᾳ μὲν ἐλθεῖν ἐς μάχην λέοντί τε
Εὐρυσθέως πομπαῖσι, τῶν δ' ἐμῶν τέκνων
οὐκ ἐκπονήσω θάνατον; Οὐκ ἄρ' Ἡρακλῆς
ὁ καλλίνικος, ὡς πάροιθε, λέξομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Δίκαια τοὺς τεκόντας ὠφελεῖν τέκνα
πατέρα τε πρέσβυν τήν τε κοινωνὸν γάμων.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Πρὸς σοῦ μὲν, ὦ παῖ, τοῖς φίλοις εἶναι φίλον
τά τ' ἐχθρὰ μισεῖν· ἀλλὰ μὴ 'πείγου λίαν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Τί δ' ἐστὶ τῶνδε θᾶσσον ἢ χρεὼν, πάτερ;

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Πολλοὺς πένητας, ὀλβίους δὲ τῷ λόγῳ
δοκοῦντας εἶναι, συμμάχους ἄναξ ἔχει,
οἳ στάσιν ἔθηκαν καὶ διώλεσαν πόλιν
ἐφ' ἁρπαγαῖσι τῶν πέλας, τὰ δ' ἐν δόμοις
δαπάναισι φροῦδα διαφυγόνθ' ὑπ' ἀργίας.
Ὤφθης ἐπελθὼν πόλιν· ἐπεὶ δ' ὤφθης, ὅρα
ἐχθροὺς ἀθροίσας μὴ παρὰ γνώμην πέσῃς.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Μέλει μὲν οὐδὲν εἴ με πᾶσ' εἶδεν πόλις·
ὄρνιν δ' ἰδών τιν' οὐκ ἐν αἰσίοις ἕδραις,
ἔγνων πόνον τιν' ἐς δόμους πεπτωκότα·
ὥστ' ἐκ προνοίας κρύφιος εἰσῆλθον χθόνα.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Καλῶς· προσελθὼν νῦν πρόσειπέ θ' ἑστίαν,
καὶ δὸς πατρῴοις δώμασιν σὸν ὄμμ' ἰδεῖν.
Ἥξει γὰρ αὐτὸς σὴν δάμαρτα καὶ τέκνα
ἕλξων, φονεύσων, κἄμ' ἐπισφάξων, ἄναξ·
μένοντι δ' αὐτοῦ πάντα σοι γενήσεται,
τῇ τ' ἀσφαλείᾳ κερδανεῖς· πόλιν τε σὴν
μὴ πρὶν ταράξῃς, πρὶν τόδ' εὖ θέσθαι, τέκνον.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Δράσω τάδ'· εὖ γὰρ εἶπας· εἶμ' εἴσω δόμων.
Χρόνῳ δ' ἀνελθὼν ἐξ ἀνηλίων μυχῶν
Ἅδου Κόρης τ' ἔνερθεν, οὐκ ἀτιμάσω
θεοὺς προσειπεῖν πρῶτα τοὺς κατὰ στέγας.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ἦλθες γὰρ ὄντως δώματ' εἰς Ἅδου, τέκνον;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Καὶ θῆρά γ' ἐς φῶς τὸν τρίκρανον ἤγαγον.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Μάχῃ κρατήσας ἢ θεᾶς δωρήμασιν;

malos expertus sum, beneficiis a me affectos,
hoc victorioso telo (*clava*) subigam;
aliosque dissipans alatis sagittis,
strage mortuorum implebo totum Ismenum,
et limpida aqua Dircæ cruentabitur.
Cuinam enim potius, quam uxori, opitulari me convenit,
et liberis et seni? Valeant labores:
incassum enim illos hisce potius exantlavi.
Et decet me pro istis, siquidem illi pro patre *morituri* [*erant*,
mori defendentem *eos*; aut quid dicemus speciosi
quod depugnaverim quidem cum hydra et leone,
missu Eurysthei, a meis vero liberis
mortem non amoliar? Non igitur Hercules
victoriis ille clarus, ut ante, dicar.

CHORUS.

Justum *est* ut parens adjuvet liberos,
et *filius* patrem senem, et *maritus* participem nuptia- [rum (*conjugem*).

AMPHITRYO.

Dignum te quidem *est*, o fili, amicis esse amicum,
et inimicos odisse: sed ne nimium festines.

HERCULES.

Quid vero in his, o pater, citius fit quam conveniat?

AMPHITRYO.

Multos pauperes, sed qui sermone *hominum* opulenti
videntur esse, auxiliarios habet rex,
qui seditionem concitarunt et perdiderunt civitatem
ut alios despoliarent; res enim *eorum* familiaris
sumtibus disperiit, dilapsa segni otio.
Conspectus es accedens ad urbem; et quoniam conspectus [es, vide
ne congregatis inimicis præter opinionem *tuam* pereas.

HERCULES.

Nihil mihi curæ est, etiamsi tota civitas me vidisset:
conspicatus tamen avem quandam in sede inauspicata,
intellexi aliquam calamitatem incidisse in domum:
itaque consulto clam ingressus sum terram.

AMPHITRYO.

Recte: accedens nunc saluta lares,
et da paternis ædibus tuum vultum videndum.
Ipse enim veniet tuam uxorem et liberos
tracturus, interfecturus, et me una mactaturus, rex.
Quod si ibi maneas, omnia tibi succedent,
et lucri facies securitatem: et urbem tuam
ne prius turbaveris, quam hoc bene confeceris, fili.

HERCULES.

Faciam hoc: recte enim monuisti; vadam in domum.
Tandem autem reversus ex sole carentibus recessibus
Plutonis sponsæque sub terra *degentium*, non dedignabor
primum deos domesticos salutare.

AMPHITRYO.

Descendisti ergo vere in domos Plutonis, fili?

HERCULES.

Quinetiam belluam tricipitem in lucem eduxi.

AMPHITRYO.

Pugna victam, an munere deæ?

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Μάχῃ· τὰ μυστῶν δ' ὄργι' εὐτύχησ' ἰδών.
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Ἦ καὶ κατ' οἴκους ἐστὶν Εὐρυσθέως ὁ θήρ;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Χθονίας νιν ἄλσος Ἑρμιών τ' ἔχει πόλις.
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Οὐδ' οἶδεν Εὐρυσθεύς σε γῆς ἥκοντ' ἄνω;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Οὐκ οἶδ', ἵν' ἐλθὼν τἀνθάδ' εἰδείην πάρος.
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Χρόνον δὲ πῶς τοσοῦτον ἦσθ' ὑπὸ χθονί;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Θησέα κομίζων ἐχρόνισ' ἐξ Ἅιδου, πάτερ.
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Καὶ ποῦ 'στιν; ἢ γῆς πατρίδος οἴχεται πέδον;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Βέβηκ' Ἀθήνας, νέρθεν ἄσμενος φυγών.
Ἀλλ' εἶ', ὁμαρτεῖτ', ὦ τέκν', ἐς δόμους πατρί.
Καλλίονές τἄρ' εἴσοδοι τῶν ἐξόδων
πάρεισιν ὑμῖν. Ἀλλὰ θάρσος ἴσχετε,
καὶ νάματ' ὄσσων μηκέτ' ἐξανίετε.
Σύ τ' ὦ γύναι μοι σύλλογον ψυχῆς λαβὲ
τρόμου τε παῦσαι· καὶ μέθεσθ' ἐμῶν πέπλων·
οὐ γὰρ πτερωτὸς, οὐδὲ φευξείω φίλους.
Ἆ,
οἵδ' οὐκ ἀφιᾶσ', ἀλλ' ἀνάπτονται πέπλων
τοσῷδε μᾶλλον· ὧδ' ἔβητ' ἐπὶ ξυροῦ;
Ἄξω λαβών γε τούσδ' ἐφολκίδας χεροῖν,
ναῦς δ' ὣς ἐφέλξω· καὶ γὰρ οὐκ ἀναίνομαι
θεράπευμα τέκνων. Πάντα τἀνθρώπων ἴσα·
φιλοῦσι παῖδας οἵ τ' ἀμείνονες βροτῶν
οἵ τ' οὐδὲν ὄντες· χρήμασιν δὲ διάφοροι·
ἔχουσιν, οἱ δ' οὔ· πᾶν δὲ φιλότεκνον γένος.
ΧΟΡΟΣ.
Ἁ νεότας μοι φίλον· ἄχθος δὲ τὸ γῆρας ἀεὶ Στρ. α'
βαρύτερον Αἴτνας σκοπέλων
ἐπὶ κρατὶ κεῖται,
βλεφάρων σκοτεινὸν
φάος ἐπικαλύψαν.
Μή μοι μήτ' Ἀσιήτιδος
τυραννίδος ὄλβος εἴη,
μὴ χρυσοῦ δώματα πλήρη
τᾶς ἥβας ἀντιλαβεῖν,
ἃ καλλίστα μὲν ἐν ὄλβῳ,
καλλίστα δ' ἐν πενίᾳ.
Τὸ δὲ λυγρὸν φόνιόν τε γῆ-
ρας μισῶ· κατὰ κυμάτων δ'
ἔρροι, μηδέ ποτ' ὤφελεν
θνατῶν δώματα καὶ πόλεις
ἐλθεῖν, ἀλλὰ κατ' αἰθέρ' ἀεὶ
πτεροῖσι φορείσθω.
Εἰ δὲ θεοῖς ἦν ξύνεσις καὶ σοφία κατ' ἄνδρας, Ἀντ. α'
δίδυμον ἂν ἥβαν ἔφερον,

HERCULES.
Pugna: mystarum etiam sacra videndi fortuna fruitus sum.
AMPHITRYO.
Num etiam est in ædibus Eurysthei ista bellua?
HERCULES.
Nemus Cereris et civitas Hermione ipsam habet.
AMPHITRYO.
Nescitne Eurystheus te rediisse in terram?
HERCULES.
Non scit; ut reversus rerum *domesticarum* hic statum co- [gnoscerem.
AMPHITRYO.
Quomodo vero tamdiu fuisti sub terra?
HERCULES.
Educens Theseum ex inferis commoratus sum, pater.
AMPHITRYO.
Ubi vero *is* est? utrum ivit *in* solum terræ patriæ?
HERCULES.
Abiit Athenas, gaudens se fugisse ex inferis.
Sed eia, sequimini patrem, o liberi, in domum.
Introitus profecto jucundior exitu
adest vobis. At bono animo sitis,
et rivos ex oculis ne amplius effundatis.
Tuque, o conjux, animum mihi recollige
et desine tremere; et dimittite meas vestes:
non enim *sum* volucer, neque fugere cupio amicos.
Ah!
non dimittunt hi, sed pendent *ex* vestibus
tanto magis: adeone eratis in acie novaculi (*in summo discrimine?*)
Ducam manibus capiens hos *ceu* scaphulas,
et velut navis mecum traham; etenim non recuso
curam liberorum. Omnes homines *sunt* similes:
amant liberos et præstantiores inter homines,
et qui nihil sunt: opibus autem *sunt* diversi:
alii habent *opes*, alii non *habent*; sed totum genus *est* [prolis amans.
CHORUS.
Juventus *est* mihi grata res: senectus vero onus semper
scopulis Ætnæ gravius
capiti *meo* incumbit,
palpebrarum lumen
caligine obscurans.
Ne mihi nec Asiatici
imperii opes sint,
ne auri domus plena
pro juventute accipienda:
quæ pulcerrima in divitiis,
pulcerrima etiam *est* in paupertate.
Tristem enim letalemque
senectutem odi: et utinam sub fluctus
peritura vadat, debuitque nunquam
ad ædes hominum et civitates
accessisse, sed in aere semper
alis feratur.
Quod si diis esset prudentia et sapientia humano modo,
geminam juventutem haberent,

φανερὸν χαρακτῆρ'
ἀρετᾶς, ὅσοισιν
μέτα, καὶ θανόντες
εἰς αὐγὰς πάλιν ἁλίου
δισσοὺς ἂν ἔβαν διαύλους·
ἁ δυσγένεια δ' ἁπλᾶν ἂν
εἶχε ζώας βιοτάν·
καὶ τῷδ' ἦν τούς τε κακοὺς ἂν
γνῶναι καὶ τοὺς ἀγαθούς,
ἴσον ἅτ' ἐν νεφέλαισιν ἄ-
στρων ναύταις ἀριθμὸς πέλει.
Νῦν δ' οὐδεὶς ὅρος ἐκ θεῶν
χρηστοῖς οὐδὲ κακοῖς σαφής,
ἀλλ' εἱλισσόμενός τις αἰὼν
πλοῦτον μόνον αὔξει.
Οὐ παύσομαι τὰς Χάριτας — Στρ. β'
Μούσαις συγκαταμιγνὺς
ἡδίσταν συζυγίαν.
Μὴ ζώην μετ' ἀμουσίας,
αἰεὶ δ' ἐν στεφάνοισιν εἴην.
Ἔτι τοι γέρων ἀοιδὸς
κελαδεῖ Μναμοσύναν·
ἔτι τὰν Ἡρακλέους
καλλίνικον ἀείσω
παρά τε Βρόμιον οἰνοδόταν
παρά τε χέλυος ἑπτατόνου
μολπὰν καὶ Λίβυν αὐλόν·
οὔπω καταπαύσομεν
Μούσας, αἵ μ' ἐχόρευσαν.
Παιᾶνα μὲν Δηλιάδες — Ἀντ. β'
ὑμνοῦσ', ἀμφὶ πύλας τὸν
Λατοῦς εὔπαιδα γόνον
εἱλίσσουσαι καλλίχορον·
παιᾶνας δ' ἐπὶ σοῖς μελάθροις
κύκνος ὣς γέρων ἀοιδὸς
πολιᾶν ἐκ γενύων
κελαδήσω· τὸ γὰρ εὖ
τοῖς ὕμνοισιν ὑπάρχει
Διὸς ὁ παῖς· τᾶς δ' εὐγενίας
πλέον ὑπερβάλλων ἀρεταῖς,
μοχθήσας τὸν ἄκυμον
θῆκεν βίοτον βροτοῖς
πέρσας δείματα θηρῶν.

ΛΥΚΟΣ.

Ἐς καιρὸν οἴκων, Ἀμφιτρύων, ἔξω περᾷς·
χρόνος γὰρ ἤδη δαρὸς ἐξ ὅτου πέπλοις
κοσμεῖσθε σῶμα καὶ νεκρῶν ἀγάλμασιν.
Ἀλλ' εἶα, παῖδας καὶ δάμαρθ' Ἡρακλέους
ἔξω κέλευε τῶνδε φαίνεσθαι δόμων,
ἐφ' οἷς ὑπέστητ' αὐτεπάγγελτοι θανεῖν.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ἄναξ, διώκεις μ' ἀθλίως πεπραγότα,
ὕβριν θ' ὑβρίζεις ἐπὶ θανοῦσι τοῖς ἐμοῖς·
ἃ χρῆν σε μετρίως, κεἰ κρατεῖς, σπουδὴν ἔχειν.

manifestam notam
virtutis, *ii*, quibus
illa adesset, et mortui
ad lumina solis
redirent gemino cursu :
degeneres autem simplicem
haberent vitæ cursum :
et hoc modo et malos
et bonos cognoscere liceret,
pariter ac in nubibus stellarum
multitudo nautis est *dignota*.
Nunc vero nulla a diis nota
certa *indita* bonis nec malis,
sed æstuans quoddam ævum
cumulat solum divitias.
Non cessabo Gratias (*lætitiam*)
cum Musis (*cantu*) conjungere
suavissima societate.
Ne vivam Musarum expers,
sed semper inter coronas verser.
Adhuc senex utique poeta
celebrat Mnemosynam :
adhuc Herculis
triumphale carmen canam,
tum apud Bacchum largitorem vini (*inter pocula*)
tum inter chelyos septem fidibus intensæ
strepitum et tibiam Libycam :
nondum desistemus celebrare
Musas, quæ me ad choros incitarunt.
Pæana quidem Deliades
cantant, ad portas *templi Apollinei*
felicem prolem Latonæ
celebrantes pulcris choreis;
pæanas etiam in tuis, *Hercules*, ædibus,
sicut cygnus, senex cantor
ex senilibus genis
sonabo : faustum enim
hymnis *meis* argumentum subest,
filius Jovis; et generis nobilitatem
ultra superans virtutibus,
laboribus suis tranquillam hanc
reddidit vitam mortalibus,
deleto ferarum terrore.

LYCUS.

In tempore domo egrederis, Amphitryo :
tempus enim jam longum *est*, ex quo vestibus
et ornatu mortuorum induitis corpus.
Sed age, liberos et uxorem Herculis
jube extra has ædes apparere,
secundum quod ultro promisistis vos morituros.

AMPHITRYO.

O rex, insectaris me misere afflictum,
ac geris te contumeliose, quum *filius* meus mortuus sit,
cum hoc decebat te, licet imperium habeas, moderate urgere.

Ἐπεὶ δ' ἀνάγκην προστίθης ἡμῖν θανεῖν,
στέργειν ἀνάγκη, δραστέον δ' ἃ σοι δοκεῖ.

ΛΥΚΟΣ.

Ποῦ δῆτα Μεγάρα; ποῦ τέκν' Ἀλκμήνης γόνου;

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Δοκῶ μὲν αὐτήν, ὡς θύραθεν εἰκάσαι,

ΛΥΚΟΣ.

Τί χρῆμα; δόξης τίνος ἔχεις τεκμήριον;

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

ἱκέτιν πρὸς ἁγνοῖς ἑστίας θάσσειν βάθροις.

ΛΥΚΟΣ.

Ἀνόνητά γ' ἱκετεύουσαν ἐκσῶσαι βίον.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Καὶ τὸν θανόντα γ' ἀνακαλεῖ μάτην πόσιν.

ΛΥΚΟΣ.

Ὅδ' οὐ πάρεστιν, οὐδὲ μὴ μόλῃ ποτέ.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Οὐκ, εἴ γε μή τις θεῶν ἀναστήσειέ νιν.

ΛΥΚΟΣ.

Χώρει πρὸς αὐτήν, καὶ κόμιζ' ἐκ δωμάτων.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Μέτοχος ἂν εἴην τοῦ φόνου δράσας τόδε.

ΛΥΚΟΣ.

Ἡμεῖς, ἐπειδὴ σοὶ τόδ' ἔστ' ἐνθύμιον,
οἱ δειμάτων ἔξωθεν, ἐκπορεύσομεν
σὺν μητρὶ παῖδας. Δεῦρ' ἕπεσθε, πρόσπολοι,
ὡς ἂν σχολὴν λάβωμεν ἄσμενοι πόνων.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Σὺ δ' οὖν ἴθ', ἔρχει δ' οἷ χρεών· τὰ δ' ἄλλ' ἴσως
ἄλλῳ μελήσει. Προσδόκα δὲ δρῶν κακῶς
κακόν τι πράξειν. Ὦ γέροντες, ἐς καλὸν
στείχει, βρόχοισι δ' ἀρκύων κεκλήσεται
ξιφηφόροισι, τοὺς πέλας δοκῶν κτενεῖν,
ὁ παγκάκιστος. Εἶμι δ', ὡς ἴδω νεκρὸν
πίπτοντ'· ἔχει γὰρ ἡδονὰς θνήσκων ἀνὴρ
ἐχθρὸς τίνων τε τῶν δεδραμένων δίκην.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Μεταβολὰ κακῶν· μέγας ὁ πρόσθ' ἄναξ Στρ. α'
πάλιν ὑποστρέφει βίοτον εἰς Ἅδαν.
Ἰὼ δίκα καὶ θεῶν παλίρρους πότμος.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἦλθες χρόνῳ μὲν οὗ δίκην δώσεις θανών,
ὕβρεις ὑβρίζων εἰς ἀμείνονας σέθεν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Χαρμοναὶ δακρύων ἔδοσαν ἐκβολάς· Στρ. β'
πάλιν ἔμολεν ἃ πάρος οὔποτε διὰ
φρενὸς ἂν ἤλπισεν παθεῖν γᾶς ἄναξ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἀλλ', ὦ γεραιέ, καὶ τὰ δωμάτων ἔσω
σκοπῶμεν, εἰ πράσσει τις ὡς ἐγὼ θέλω.

ΛΥΚΟΣ.

Ἰώ μοί μοι.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τόδε κατάρχεται μέλος ἐμοὶ κλύειν Ἀντ. α'

Quoniam vero mortis necessitatem nobis injungis,
boni consulere necesse *est*, et facienda quæ tibi videntur.

LYCUS.

Ubinam vero *est* Megara? ubi liberi filii Alcmenæ?

AMPHITRYO.

Videtur mihi, quantum foris possum conjicere,

LYCUS.

Quidnam? cujus opinionis habes argumentum?

AMPHITRYO.

supplex sedere ad sanctas sedes laris.

LYCUS.

Incassum certe supplicans, ut conservet vitam.

AMPHITRYO.

Et vocat mortuum maritum frustra.

LYCUS.

Iste non adest, neque veniet unquam.

AMPHITRYO.

Non, nisi quidem deus aliquis excitaverit eum.

LYCUS.

Vade ad eam, et e domo ducito.

AMPHITRYO.

Particeps essem cædis, si facerem hæc.

LYCUS.

Nos, quoniam tibi hoc religioni est,
qui sumus extra terrores, educemus
liberos cum matre. Huc sequimini, famuli,
ut otium tandem habeamus libentes a laboribus.

AMPHITRYO. [fortasse

Tu itaque abi : vadis autem quo æquum est : cetera vero
alii curæ erunt. Exspecta autem, cum male feceris,
te *quoque* malum aliquod passurum. O senes, commode
Lycus pergit; laqueis vero plagarum includetur
ensiferis, qui sperat se alios interfecturum,
pessimus iste. Sed vadam, ut videam mortuum
cadentem : affert enim voluptates moriens vir
inimicus, et cum persolvit pœnas factorum.

SEMICHORUS.

Mutatio malorum *fit* : qui magnus antea rex erat,
in vicem flectit vitam ad inferos.
Eheu justitiam et deorum fatum refluens!

SEMICHORUS.

Devenisti sero quidem *eo*, ubi morte pœnas lues,
qui te præstantiores injuriis afficiebas.

SEMICHORUS.

Gaudium dedit *mihi* lacrimarum rivulos.
In contrarium evaserunt quæ prius nunquam animo
exspectavit se passurum dominus *hujus* terræ.

SEMICHORUS.

Sed, o senex, etiam quid intra domum fiat
videamus, si quis agat ut ego cupio.

LYCUS.

Hei mihi, mihi!

SEMICHORUS.

Hoc incipit carmen mihi auditu

φίλιον ἐν δόμοις· θάνατος οὐ πρόσω.
Βοᾷ φόνου φροίμιον στενάζων ἄναξ.

ΛΥΚΟΣ.

Ὦ πᾶσα Κάδμου γαῖ', ἀπόλλυμαι δόλῳ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Καὶ γὰρ διώλλυς· ἀντίποινα δ' ἐκτίνων
τόλμα, διδούς γε τῶν δεδραμένων δίκην.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τίς ὁ θεοὺς ἀνομίᾳ χραίνων, θνητὸς ὤν, Ἀντ. β'
ἄφρονα λόγον οὐρανίων μακάρων
κατέβαλ', ὡς ἄρ' οὐ σθένουσιν θεοί;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Γέροντες, οὐκέτ' ἔστι δυσσεβὴς ἀνήρ.
Σιγᾷ μέλαθρα· πρὸς χορούς τραπώμεθα·
φίλοι γὰρ εὐτυχοῦσιν οὓς ἐγὼ θέλω.

ΧΟΡΟΣ.

Χοροὶ, χοροὶ καὶ θαλίαι Στρ. α'
μέλουσι Θήβας ἱερὸν κατ' ἄστυ·
μεταλλαγαὶ γὰρ δακρύων,
μεταλλαγαὶ συντυχίας,
ἔτεκον, ἔτεκον ἀοιδάς.
Βέβακ' ἄναξ ὁ καινὸς,
ὁ δὲ παλαίτερος
κρατεῖ, λιμένα λιπών γε τὸν Ἀχερόντιον·
δοκημάτων ἐκτὸς ἦλθεν ἐλπίς.
Θεοὶ, θεοὶ τῶν ἀδίκων Ἀντ. α'
μέλουσι καὶ τῶν ὁσίων ἐπάειν.
Ὁ χρυσὸς ἅ τ' εὐτυχία
φρενῶν βροτοὺς ἐξάγεται,
δύνασιν ἄδικον ἐφέλκων.
Χρόνου γὰρ οὔτις ἔτλα
τὸ πάλιν εἰσορᾶν,
νόμον παρέμενος, ἀνομίᾳ χάριν δὲ δοὺς
ἔθραυσεν ὄλβου κελαινὸν ἅρμα.
Ἰσμήν' ὦ στεφανηφόρει, Στρ. β'
ξεσταί θ' ἑπτάπυλοι πόλεως
ἀναχορεύσατ' ἀγυιαὶ,
Δίρκα θ' ἁ καλλιρέεθρος,
σύν τ' Ἀσωπίδες ὦ κόραι,
πατρὸς ὕδωρ βᾶτε λιποῦ-
σαι * συναοιδοὶ
νύμφαι τὸν Ἡρακλέους
καλλίνικον ἀγῶν'. Ὦ
Πυθίου δενδρῶτι πέτρα,
Μουσῶν θ' Ἑλικωνίδων δώματα,
αὔξετ' εὐγαθεῖ κελάδῳ
ἐμὰν πόλιν, ἐμὰ τείχη,
Σπαρτῶν γένος ἵν' ἐφάνη,
χαλκασπίδων λόχος, ὃς γᾶν
τέκνων τέκνοις μεταμείβει,
Θήβαις ἱερὸν φῶς.
Ὦ λέκτρων δύο συγγενεῖς Ἀντ. β'
εὐναὶ, θνατογενοῦς τε καὶ
Διὸς, ὃς ἦλθεν ἐς εὐνὰς

jucundum in ædibus : mors non procul *abest*
Clamat gemens prooemium cædis rex.

LYCUS.

O tota Cadmi terra, dolo pereo.

SEMICHORUS.

Etenim *alios* perdidisti : vicissim igitur pœnas persolvens
perfer, quum facinorum *tuorum* luas pœnas.

SEMICHORUS.

Quis mortalis natus, deos polluens injusta accusatione,
stultum sermonem contra beatos cœlites
effutit, deos nihil posse?

SEMICHORUS.

Senes, non est amplius *superstes* impius vir.
Tacent ædes : ad choros nos vertamus :
amici enim, quos ego volo, sunt felices.

CHORUS.

Choreæ, choreæ et convivia
aguntur Thebarum per sacram urbem :
mutationes enim lacrimarum,
mutationes fortunæ
pepererunt, pepererunt cantus.
Periit novus iste rex,
et prior
regnat, Acherontio portu relicto.
Venit spes præter opinionem.
Diis, diis cordi sunt impii
et pii ut *eos* animadvertant.
Aurum et fortuna secunda
abripit a modesta mente homines,
injustam potentiam secum trahens.
Temporis enim nemo sustinet
vicissitudines respicere,
qui leges contemsit, sed iniquitati quum indulsit,
fregit nigrum currum felicitatis.
Ismene, o, sertis coronator,
lævesque urbis septem portarum
vici, choreas ducite,
et Dirce tu pulcre fluens,
et una puellæ o Asopicæ,
ite, patris (*Asopi*) aqua relicta,
simul canentes
Nymphæ Herculis
præclara victoria decorum certamen. O
Pythii nemorosa rupes,
et domus Musarum Heliconiadum,
extollite læto *cum* strepitu,
meam urbem, meos muros,
ubi satorum *hominum* genus apparuit,
agmen æneis scutis armatorum, quod terram
liberorum liberis per vicem donat,
sacrum lumen (*sacram salutem*) Thebis.
O lecti duo socia
cubilia, mortalis (*Amphitryonis*) et
Jovis, qui venit ad cubile

νύμφας τᾶς Περσεΐδος· καὶ
πιστόν μοι τὸ παλαιὸν ἤ-
δη λέχος, ὦ Ζεῦ, τὸ σὸν οὐκ
ἐπ' ἐλπίδι φάνθη,
λαμπρὰν δ' ἔδειξ' ὁ χρόνος
τὰν Ἡρακλέος ἀλκάν·
ὃς γᾶς ἐξέβα θαλάμων,
Πλούτωνος δῶμα λιπὼν νέρτερον.
Κρείσσων μοι τύραννος ἔφυς
ἢ δυσγένει' ἀνάκτων·
ἃ νῦν ἐσορᾶν φάνη
ξιφηφόρων ἐς ἀγώνων
ἅμιλλαν, εἰ τὸ δίκαιον
θεοῖς ἔτ' ἀρέσκει.
Ἔα ἔα.
Ἆρ' ἐς τὸν αὐτὸν πίτυλον ἥκομεν φόβου,
γέροντες, οἷον φάσμ' ὑπὲρ δόμων ὁρῶ;
Φυγῇ, φυγῇ
νωθὲς πέδαιρε κῶλον, ἐκποδὼν ἔλα.
Ὦναξ Παιάν,
ἀπότροπος γένοιό μοι τῶν πημάτων.

ΙΡΙΣ.

Θαρσεῖτε, Νυκτὸς τήνδ' ὁρῶντες ἔκγονον
Λύσσαν, γέροντες, κἀμὲ τὴν θεῶν λάτριν,
Ἶριν· πόλει γὰρ οὐδὲν ἥκομεν βλάβος,
ἑνὸς δ' ἐπ' ἀνδρὸς δώματα στρατεύομεν,
ὅν φασιν εἶναι Ζηνὸς Ἀλκμήνης τ' ἄπο.
Πρὶν μὲν γὰρ ἄθλους ἐκτελευτῆσαι πικρούς,
τὸ χρῆν νιν ἐξέσωζεν, οὐδ' εἴα πατὴρ
Ζεύς νιν κακῶς δρᾶν οὔτ' ἔμ' οὔθ' Ἥραν ποτέ·
ἐπεὶ δὲ μόχθους διεπέρασ' Εὐρυσθέως,
Ἥρα προσάψαι κοινὸν αἷμ' αὐτῷ θέλει,
παῖδας κατακτείναντι, συνθέλω δ' ἐγώ.
Ἀλλ' εἶ', ἄτεγκτον συλλαβοῦσα καρδίαν,
Νυκτὸς κελαινῆς ἀνυμέναιε παρθένε,
μανίας τ' ἐπ' ἀνδρὶ τῷδε καὶ παιδοκτόνους
φρενῶν ταραγμοὺς καὶ ποδῶν σκιρτήματα
ἔλαυνε, κίνει, φόνιον ἐξίει κάλων,
ὡς ἂν πορεύσας δι' Ἀχερούσιον πόρον
τὸν καλλίπαιδα στέφανον αὐθέντῃ φόνῳ,
γνῷ μὲν τὸν Ἥρας οἷός ἐστ' αὐτῷ χόλος,
μάθῃ δὲ τὸν ἐμόν· ἢ θεοὶ μὲν οὐδαμοῦ,
τὰ θνητὰ δ' ἔσται μεγάλα, μὴ δόντος δίκην.

ΛΥΤΤΑ.

Ἐξ εὐγενοῦς μὲν πατρὸς ἔκ τε μητέρος
πέφυκα, Νυκτὸς Οὐρανοῦ τ' ἀφ' αἵματος,
τιμὰς δ' ἔχω τάσδ' οὐκ ἀγασθῆναι φίλοις,
οὐδ' ἥδομαι φοιτῶσ' ἐπ' ἀνθρώπων φίλους.
Παραινέσαι δέ, πρὶν σφαλεῖσαν εἰσιδεῖν,
Ἥρᾳ θέλω σοί τ', ἢν πίθησθ' ἐμοῖς λόγοις.
Ἀνὴρ ὅδ' οὐκ ἄσημος οὔτ' ἐπὶ χθονὶ
οὔτ' ἐν θεοῖσιν, οὗ γέ μ' εἰσπέμπεις δόμους·
ἄβατον δὲ χώραν καὶ θάλασσαν ἀγρίαν
ἐξημερώσας, θεῶν ἀνέστησεν μόνος

nymphæ Perseidis (*Alcmenæ*) :
certus mihi et olim
concubitus tuus, o Juppiter, nunc præter
spem *manifesto* apparuit *quum servasti Herculem*,
et tempus ostendit splendidam
virtutem Herculis :
qui ex penetralibus terræ rediit,
relicta domo inferna Plutonis.
Præstantior dominus mihi es, *Hercules*,
quam degeneres reges (*Lycus*) :
quod agnoscendum apparuit *spectanti*
ensiferi certaminis in
contentionem, si justitia
diis adhuc placet.
Hem, hem.
An in eundem timoris stimulum incidimus,
senes? tale quippe spectrum video supra domum.
Fuga, fuga
segnem tolle pedem, e medio te proripe.
O rex Apollo,
averruncus sis mihi malorum.

IRIS.

Bono animo estote, o senes, videntes hanc filiam Noctis,
Lyssam, et me deorum ministram,
Iridem : urbi enim nullo modo venimus damnum,
sed contra familiam unius viri proficiscimur,
quem Jove et Alcmena natum esse dicunt.
Nam priusquam absolvisset dura certamina,
fatum eum servabat, neque permittebat pater
Juppiter eum damno afficere, neque mihi neque Junoni unquam :
sed postquam perfecit labores Eurysthei,
Juno vult ipsi piaculum cognati sanguinis infligere
interficienti liberos, et ego unà volo.
Sed age, inexorabile cor assumens,
Noctis atræ innupta virgo,
insaniam in virum hunc et interfectricem liberorum
mentis perturbationem et pedum tripudia
injice, commove, letalem emitte funem,
ut transmissa per Acherontium fretum
pulcra liberorum *suorum* corona propria manu occisorum,
cognoscat qualis in ipsum sit Junonis ira,
et discat meam; aut dii nusquam *erunt*,
mortales autem magni erunt, si pœnas iste non det.

LYSSA.

Ex nobili quidem patre et matre
nata sum, ex Noctis et Cœli sanguine :
et munus hocce habeo non invidendum amicis,
neque lætor vadens adversus homines amicos.
Sed admonere, antequam errantem *te* videam,
Junonem teque volo, si obtemperetis meis verbis.
Vir hic non *est* obscurus, neque in terra
neque inter deos, cujus quidem in domum me mittis :
sed regiones inaccessas et sævum mare
cum pacarit, solus in integrum restituit deorum

τιμὰς πιτνούσας ἀνοσίων ἀνδρῶν ὕπο·
ὥστ' οὐ παραινῶ μεγάλα βούλεσθαι κακά.

ΙΡΙΣ.

Μὴ σὺ νουθέτει τά θ' Ἥρας κἀμὰ μηχανήματα.

ΛΥΤΤΑ.

Ἐς τὸ λῷστον ἐμβιβάζω σ' ἴχνος ἀντὶ τοῦ κακοῦ.

ΙΡΙΣ.

Οὐχὶ σωφρονεῖν γ' ἔπεμψε δεῦρό σ' ἡ Διὸς δάμαρ.

ΛΥΤΤΑ.

Ἥλιον μαρτυρόμεσθα δρῶσ' ἃ δρᾶν οὐ βούλομαι.
Εἰ δὲ δή μ' Ἥρα θ' ὑπουργεῖν σοί τ' ἀναγκαίως ἔχει
τάχος ἐπιρροίβδην θ' ὁμαρτεῖν, ὡς κυνηγέτῃ κύνας,
εἶμί γ'· οὔτε πόντος οὕτω κύμασι στένων λάβρος,
οὔτε γῆς σεισμὸς, κεραυνοῦ τ' οἶστρος ὠδῖνας πνέων,
οἷ' ἐγὼ, σταδιοδρομοῦσα στέρνον εἰς Ἡρακλέους,
καὶ καταρρήξω μέλαθρα καὶ δόμους ἐπεμβαλῶ,
τέκν' ἀποκτείνασα πρῶτον· ὁ δὲ κανὼν οὐκ εἴσεται
παῖδας οὓς ἔτικτ' ἐναίρων, πρὶν ἂν ἐμὰς λύσσας ἀφῇ.
Ἢν ἰδοὺ, καὶ δὴ τινάσσει κρᾶτα βαλβίδων ἄπο,
καὶ διαστρόφους ἑλίσσει σῖγα γοργωποὺς κόρας,
ἀμπνοὰς δ' οὐ σωφρονίζει, ταῦρος ὣς ἐς ἐμβολὴν,
δεινὰ μυκᾶται δὲ Κῆρας ἀνακαλῶν τὰς Ταρτάρου.
Τάχα σ' ἐγὼ μᾶλλον χορεύσω καὶ καταυλήσω φόβῳ.
Στεῖχ' ἐς Οὔλυμπον πεδαίρουσ', Ἶρι, γενναῖον πόδα·
ἐς δόμους δ' ἡμεῖς ἄφαντοι δυσόμεσθ' Ἡρακλέους.

ΧΟΡΟΣ.

Ὀτοτοτοῖ, στέναξον· ἀποκείρεται
σὸν ἄνθος, πόλις, ὁ Διὸς ἔκγονος.
Μέλεος Ἑλλὰς, ἃ τὸν εὐεργέταν
ἀποβαλεῖς, ὀλεῖς μανίαισι Λύσσας
χορευθέντ' ἀναύλοις.
Βέβακεν ἐν δίφροισιν ἁ πολύστονος,
ἅρμασι δ' ἐνδίδωσι κέντρον ὡς ἐπὶ λώβᾳ
Νυκτὸς Γοργὼν ἑκατογκεφάλοις
ὄφεων ἰαχήμασι, Λύσσα μαρμαρωπός.
Ταχὺ τὸν εὐτυχῆ μετέβαλεν δαίμων,
ταχὺ δὲ πρὸς πατρὸς τέκν' ἐκπνεύσεται.
Ἰώ μοι μέλεος, ἰὼ Ζεῦ, τὸ σὸν
γένος ἄγονον αὐτίκα λυσσάδες ὠμοβρῶτες
ἀποινόδικοι δίκαι κακοῖσιν ἐκπατάσσουσιν.
Ἰὼ στέγαι,
κατάρχεται χόρευμα τυμπάνων ἄτερ,
οὐ βρομίῳ κεχαρισμένα θύρσῳ,
ἰὼ δόμοι,
πρὸς αἵματ', οὐχὶ τᾶς Διονυσιάδος
βοτρύων ἐπὶ χεύμασι λοιβᾶς.
Φυγῇ, τέκν', ἐξορμᾶτε· δάϊον τόδε,
δάϊον μέλος ἐπαυλεῖται,
κυναγετεῖ τε τέκνων διωγμόν·
οὔποτ' ἄκραντα δόμοισι Λύσσα βακχεύσει.
Αἰαῖ κακῶν,
αἰαῖ δῆτα, τὸν γεραιὸν ὡς στένω
πατέρα τάν τε παιδοτρόφον, ᾇ μάταν
τέκεα γεννᾶται.

---

honores ab impiis viris labefactatos:
ergo tibi suadeo ut gravia mala ne cupias.

IRIS.

Ne tu Junonis et mea consilia redarguas.

LYSSA.

In optimam semitam, pro mala, te deducam.

IRIS.

Non ut moderationem exhibeas, misit te huc Jovis conjux.

LYSSA.

Solem testor me facere quæ facere non cupio.
Si igitur me Junoni inservire necesse est tibique,
ut promte cum impetuque sequa, ceu venatorem canes,
vadam: nec pontus, fluctibus ingemiscens, adeo impetuosus
nec terræ motus, et fulminis impetus dolores spirans, [*est*,
ut ego, currens in pectus Herculis,
et tecta confringam, et ædes superinjiciam,
liberis antea interfectis: qui vero occiderit, nesciet
liberos se, quos genuit, necare, priusquam a mea rabie solu-
Ecce: jam quatit caput a carceribus (*ab initio*), [tus fuerit.
et distortos oculos truculentos tacite volvit,
anhelitumque non moderatur, taurus velut ad impetum,
et terribiliter mugit invocans Furias Tartari.
Mox ego te magis stimulabo et terrore concutiam.
Vade in Olympum, Iri, tollens generosos pedes:
nos vero in ædes invisibiles penetrabimus Herculis.

CHORUS.

Eheu, eheu, geme; detondetur
tuus flos, o civitas, filius Jovis.
Infelix Græcia, quæ benefactorem *tuum*
perdes, amittes, Lyssæ furoribus
agitatum tibiarum expertibus (*illætabilibus*).
Discessit in curru *vecta* ista multorum gemituum auctor,
et equis subdidit stimulos ut ad perniciem *profectura*
Noctis *filia* Gorgo centicipitibus *formidabilis*
serpentum sibilis, Lyssa oculos ardens.
Cito deus evertit felicem,
cito etiam *animam* exspirabunt a patre *cæsi* liberi.
Heu me infelicem! heu Juppiter! tuum
genus prole privatum statim rabiosæ, crudeles
ultrices vindictæ (*Junonis*) malis affligent.
O domus!
inchoat choream *furoris* sine tympanis,
non grate thyrso bacchico,
o domus!
ad cædes *evasuram*, non cum bacchici
racemorum laticis effusione.
Fuga, liberi, vos proripite: hostile hocce,
hostile carmen accinitur,
venaturque persequens liberos:
haud sine effectu in ædibus Lyssa bacchabitur.
Heu, heu propter mala,
heu, heu profecto, quam lugeo senem
patrem et liberorum altricem, cui frustra
liberi geniti sunt.

Ἰδοὺ, ἰδοὺ,
θύελλα σείει δῶμα, συμπίπτει στέγη.
Ἢ ἤ, τί δρᾷς, ὦ παῖ Διός;
Μελάθρων τάραγμα ταρτάρειον, ὡς
ἐπ' Ἐγκελάδῳ ποτὲ Παλλὰς, ἐς δόμους πέμπεις.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὦ λευκὰ γήρᾳ σώματ'.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀνακαλεῖς με τίνα βοάν;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἄλαστα τὰν δόμοισι.

ΧΟΡΟΣ.

Μάντιν οὐχ ἕτερον ἄξομαι.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Τεθνᾶσι παῖδες.

ΧΟΡΟΣ.

Αἰαῖ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Στενάζεθ', ὡς στενακτά· δάϊοι φόνοι.

ΧΟΡΟΣ.

Δάϊοι δὲ τοκέων χεῖρες, ὦ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Οὐκ ἄν τις εἴποι μᾶλλον ἢ πεπόνθαμεν.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς παισὶ στενακτὰν ἄταν, ἄταν
πατέρος ἀμφαίνεις;
λέγε, τίνα τρόπον ἔσυτο θεόθεν
ἐπὶ μέλαθρα κακὰ τάδε,
τλήμονάς τε παίδων τύχας.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἱερὰ μὲν ἦν πάροιθεν ἐσχάρας Διὸς
καθάρσι' οἴκων, γῆς ἄνακτ' ἐπεὶ κτανὼν
ἐξέβαλε τῶνδε δωμάτων Ἡρακλέης·
χορὸς δὲ καλλίμορφος εἱστήκει τέκνων,
πατήρ τε Μεγάρα τ'· ἐν κύκλῳ δ' ἤδη κανοῦν
εἵλικτο βωμοῦ, φθέγμα δ' ὅσιον εἴχομεν.
Μέλλων δὲ δαλὸν χειρὶ δεξιᾷ φέρειν,
ἐς χέρνιβ' ὡς βάψειεν, Ἀλκμήνης τόκος,
ἔστη σιωπῇ· καὶ χρονίζοντος πατρὸς,
παῖδες προσέσχον ὄμμ'· ὁ δ' οὐκέθ' αὑτὸς ἦν,
ἀλλ' ἐν στροφαῖσιν ὀμμάτων ἐφθαρμένος,
ῥίζας τ' ἐν ὄσσοις αἱματῶπας ἐκβαλὼν,
ἀφρὸν κατέσταζ' εὐτρίχου γενειάδος.
Ἔλεξε δ' ἅμα γέλωτι παραπεπληγμένῳ·
πάτερ, τί θύω, πρὶν κτανεῖν Εὐρυσθέα,
καθάρσιον πῦρ καὶ πόνους διπλοῦς ἔχω,
ἐξὸν μιᾶς μοι χειρὸς εὖ θέσθαι τάδε;
Ὅταν δ' ἐνέγκω δεῦρο κρᾶτ' Εὐρυσθέως,
ἐπὶ τοῖσι νῦν θανοῦσιν ἁγνιῶ χέρας.
Ἐκχεῖτε πηγὰς, ῥίπτετ' ἐκ χειρῶν κανᾶ.
Τίς μοι δίδωσι τόξα; τίς δ' ὅπλον χερός;
πρὸς τὰς Μυκήνας εἶμι· λάζυσθαι χρεὼν
μοχλοὺς δικέλλας θ', ὡς τὰ Κυκλώπων βάθρα
φοίνικι κανόνι καὶ τύκοις ἡρμοσμένα
στρεπτῷ σιδήρῳ συντριαινώσω πόλιν.

Ecce, ecce,
procella concutit domum, concidit tectum.
Heu, heu, quid patras, o fili Jovis?
Tectorum perturbationem tartaream, ceu
quondam adversus Enceladum Pallas, in domum mittis.

NUNCIUS.

O senio cana corpora.

CHORUS.

Quo clamore (*quid dicturus*) me vocas?

NUNCIUS.

Atrocia *sunt* quæ in ædibus *fiunt*.

CHORUS.

Vatem alium non arcessam.

NUNCIUS.

Perierunt liberi!

CHORUS.

Heu! heu!

NUNCIUS.

Lugete, nam luctuosa *sunt* : sævæ cædes.

CHORUS.

Sævæ etiam paternæ manus, o!

NUNCIUS.

Non possit quisquam in majus effari quam passi sumus.

CHORUS.

Quomodo liberis lamentabilem cladem, cladem
a patre inflictam enarras?
dic quomodo ingruerint divinitus in
domum hæc mala,
miserosque casus liberorum *narra*.

NUNCIUS.

Victimæ quidem erant ante Jovis aram
ad lustrationem domus, postquam cæsum *hujus* terræ regem
ejecit *ex* his ædibus Hercules :
et chorus liberorum formosus adstabat,
et pater, et Megara; atque canistrum jam circum
aram ferebatur, linguisque favebamus.
Cum autem torrem manu dextra sublaturus esset
filius Alcmenæ, ut intingeret in aquam lustralem,
constitit tacitus; et cum cunctaretur pater,
filii adverterunt oculos. Ille vero jam non idem erat,
sed cum luminum distortione amens factus,
radicesque in oculis sanguineas protrudens,
spumam in bene barbatam genam exstillabat.
Dixit autem cum risu deliro : [stheum,
Pater, quorsum accendo, priusquam interfecerim Eury-
ignem lustralem, et duplicem laborem habeo,
cum liceat mihi una opera ista rite conficere?
Quum vero huc attulero caput Eurysthei,
propter præsentes mortuos expiabo manus.
Effundite fontes, et abjicite canistra e manibus.
Quis mihi dat arcum? quis arma manus (*clavam*)?
ad Mycenas proficiscar : oportet capessere
vectes et ligones, ut Cyclopeas sedes
rubra regula et cælis aptatas,
curvo ferro (*ligone*) evertam urbem.

Ἐκ τοῦδε βαίνων, ἅρματ' οὐκ ἔχων ἔχειν
ἔφασκε, δίφρου τ' εἰσέβαινεν ἄντυγα,
κἄθεινε, κέντρον δῆθεν ὡς ἔχων χερί.
Διπλοῦς δ' ὀπαδοῖς ἦν γέλως φόβος θ' ὁμοῦ.
Καί τις τόδ' εἶπεν, ἄλλος εἰς ἄλλον δρακών·
παίζει πρὸς ἡμᾶς δεσπότης, ἢ μαίνεται;
Ὁ δ' εἷρπ' ἄνω τε καὶ κάτω κατὰ στέγας,
μέσον δ' ἐς ἀνδρῶν' ἐσπεσὼν, Νίσου πόλιν
ἥκειν ἔφασκε, δωμάτων εἴσω βεβώς.
Κλιθεὶς δ' ἐς οὖδας, ὡς ἐκεῖ, σκευάζεται
θοίνην· διελθὼν δ' ἐς βραχὺν χρόνον μονῆς,
Ἰσθμοῦ ναπαίας ἔλεγε προσβαίνειν πλάκας.
Κἀνταῦθα γυμνὸν σῶμα θεὶς πορπαμάτων
πρὸς οὐδέν' ἡμιλλᾶτο, κἀκηρύσσετο
αὐτὸς πρὸς αὑτοῦ καλλίνικος, οὐδενὸς
ἀκοὴν ὑπειπών. Δεινὰ δ' Εὐρυσθεῖ βρέμων,
ἦν ἐν Μυκήναις τῷ λόγῳ. Πατὴρ δέ νιν
θιγὼν κραταιᾶς χειρὸς ἐννέπει τάδε·
ὦ παῖ, τί πάσχεις; τίς ὁ τρόπος ξενώσεως
τῆσδ'; οὔ τί που φόνος σ' ἐβάκχευσεν νεκρῶν,
οὓς ἄρτι καίνεις; Ὁ δέ νιν Εὐρυσθέως δοκῶν
πατέρα προταρβοῦνθ' ἱκέσιον ψαύειν χερὸς,
ὠθεῖ, φαρέτραν δ' εὐτρεπῆ σκευάζεται
καὶ τόξ' ἑαυτοῦ παισὶ, τοὺς Εὐρυσθέως
δοκῶν φονεύειν. Οἳ δὲ ταρβοῦντες φόβῳ,
ὤρουον ἄλλος ἄλλοσ', ἐς πέπλους ὁ μὲν
μητρὸς ταλαίνης, ὁ δ' ὑπὸ κίονος σκιὰν,
ἄλλος δὲ βωμὸν ὄρνις ὣς ἔπτηξ' ὕπο.
Βοᾷ δὲ μήτηρ, ὦ τεκὼν, τί δρᾷς; τέκνα
κτείνεις; Βοᾷ δὲ πρέσβυς οἰκετῶν τ' ὄχλος.
Ὁ δ' ἐξελίσσων παῖδα κίονος κύκλῳ,
πόρευμα δεινὸν ποδὸς, ἐναντίον σταθεὶς,
βάλλει πρὸς ἧπαρ· ὕπτιος δὲ λαΐνους
ὀρθοστάτας ἔδευσεν ἐκπνέων βίον.
Ὁ δ' ἠλάλαξε κἀπεκόμπασεν τάδε·
εἷς μὲν νεοσσὸς ὅδε θανὼν Εὐρυσθέως
ἔχθραν πατρῴαν ἐκτίνων πέπτωκέ μοι.
Ἄλλῳ δ' ἐπεῖχε τόξ', ὃς ἀμφὶ βωμίαν
ἔπτηξε κρηπῖδ', ὡς λεληθέναι δοκῶν.
Φθάνει δ' ὁ τλήμων γόνασι προσπεσὼν πατρὸς,
καὶ πρὸς γένειον χεῖρα καὶ δέρην βαλὼν,
ὦ φίλτατ', αὐδᾷ, μή μ' ἀποκτείνῃς, πάτερ·
σός εἰμι, σὸς παῖς· οὐ τὸν Εὐρυσθέως ὀλεῖς.
Ὁ δ' ἀγριωπὸν ὄμμα Γοργόνος στρέφων,
ὡς ἐντὸς ἔστη παῖς λυγροῦ τοξεύματος,
μυδροκτύπον μίμημ', ὑπὲρ κάρα βαλὼν
ξύλον καθῆκε παιδὸς ἐς ξανθὸν κάρα,
ἔρρηξε δ' ὀστᾶ. Δεύτερον δὲ παῖδ' ἑλὼν,
χωρεῖ τρίτον θῦμ' ὡς ἐπισφάξων δυοῖν.
Ἀλλὰ φθάνει νιν ἡ τάλαιν' εἴσω δόμων
μήτηρ ὑπεκλαβοῦσα, καὶ κλῄει πύλας.
Ὁ δ' ὡς ἐπ' αὐτοῖς δὴ Κυκλωπείοισιν ὢν
σκάπτει, μοχλεύει θύρετρα, κἀκβαλὼν σταθμὰ
δάμαρτα καὶ παῖδ' ἑνὶ κατέστρωσεν βέλει.

Postea discedens, cum non haberet currum, habere se
dicebat, et ascendit in orbem currus:
et verberabat, stimulum quasi tenens manu.
Ac duplex ministris erat risus metusque simul.
Et quidam hoc dixit, alius in alium intuitus:
Luditne nobiscum dominus, an furit?
Ille vero gradiebatur sursum et deorsum in domo
et in medium conclave virorum irrumpens, in civitatem Nisi
venisse se dicebat, quamvis domi suæ esset. [Megaram)
Porro recumbens in solo, quasi illic *esset*, parat
epulas: sed breve tempus moræ postquam egerat,
dicebat se accedere ad juga nemorosa Isthmi:
et ibi nudato corpore vestibus,
cum *adversario* nemine certabat, et *tamen* renunciabatur
ipse a se victor, nemini *spectatori* [stheum fremens,
cum edixisset auscultationem. Atrocia vero contra Eury-
erat Mycenis, ut opinabatur. Pater autem
attingens ejus validam manum sic alloquutus est:
O fili, quid pateris? qualis est peregrinatio
ista? numquid dementavit te cædes mortuorum,
quos modo interfecisti? Ille vero ipsum Eurysthei existimans
quasi patrem formidantem, supplicem pro *illo* manum at-
repellit; et apparat promtam pharetram, [tingere,
et arcum suis liberis, Eurysthei *liberos*
interficere se putans. At isti metu consternati
ruebant alius alio, sub vestes quidem alius
miseræ matris, alius sub umbram columnæ,
alius sub aram, sicut avis, trepide confugit.
Mater autem clamat: O genitor, quid agis? liberos
occidis? Clamat etiam senex et turba ministrorum.
At ille insequens puerum circa columnam
terribili ambulatione pedis, ex adverso constitutus,
ferit in hepar: et *puer* supinus lapideas
columnas irrigavit exspirans vitam.
Ille vero jubilavit, et gloriabundus hæc dixit:
Unus quidem hic pullus Eurysthei mortuus
pœnam mihi persolvens paternæ inimicitiæ jacet.
Atque in alium arcum intendit, qui ad altaris
crepidinem trepidans confugerat, quasi latiturum se sperans.
Prævenit autem miser ad genua patris accidens,
et manu ad mentum et collum extensa,
O carissime, inquit, pater, ne me occidas:
tuus sum, tuus filius; non Eurysthei filium perdes.
Ille vero truces oculos volvens Gorgoneos,
quum puer staret intra jactum letalis sagittæ,
ceu *faber* ignitam massam tundens, supra *suum* caput reji-
lignum (*clavam*) demisit in flavum caput pueri, [ciens
fregitque ossa. Et cum secundum filium interfecisset,
vadit tanquam tertiam victimam mactaturus supra duas.
Sed antevertit eum in domum misera
eripiens mater, et claudit portas.
Ille vero quasi scilicet ad ipsos Cyclopicos *muros* esset,
fodit, vectibus movet fores, et excussis postibus,
uxorem et filium uno telo prostravit.

Κἀνθένδε πρὸς γέροντος ἱππεύει φόνον·
ἀλλ' ἦλθεν εἰκών, ὡς ὁρᾶν ἐφαίνετο,
Παλλὰς κραδαίνουσ' ἔγχος ἐπίλογχον χερὶ,
κἄρριψε πέτρον στέρνον εἰς Ἡρακλέους,
ὅς νιν φόνου μαργῶντος ἔσχε κεἰς ὕπνον
καθῆκε· πίτνει δ' ἐς πέδον, πρὸς κίονα
νῶτον πατάξας, ὃς πεσήμασι στέγης
διχορραγὴς ἔκειτο κρηπίδων ἔπι.
Ἡμεῖς δ' ἐλευθεροῦντες ἐκ δρασμῶν πόδα,
σὺν τῷ γέροντι δεσμὰ σειραίων βρόχων
ἀνήπτομεν πρὸς κίον', ὡς λήξας ὕπνου
μηδὲν προσεργάσαιτο τοῖς δεδραμένοις.
Εὕδει δ' ὁ τλήμων ὕπνον οὐκ εὐδαίμονα,
παῖδας φονεύσας καὶ δάμαρτ'. Ἐγὼ μὲν οὖν
οὐκ οἶδα θνητῶν ὅστις ἀθλιώτερος.

ΧΟΡΟΣ.

Ὁ φόνος ἦν, ὃν Ἀργολὶς ἔχει πάτρα,
τότε μὲν περισαμότατος καὶ ἄπιστος
Ἑλλάδι τῶν Δαναοῦ παίδων·
τάδε δ' ὑπερέβαλε, παρέδραμε τὰ τότε κακά.
Τάλανι διογενεῖ κόρῳ μονοτέκνου Πρόκνης
φόνον ἔχω λέξαι θυόμενον μούσαις·
σὺ δὲ τέκνα τρίγονα τεκόμενος, ὦ δάϊε,
λυσσάδι συγκατειργάσω μοίρᾳ.
Ἐς τίνα στεναγμὸν,
ἢ γόον, ἢ φθιτῶν ᾠδὰν, ἢ τὸν Ἅδα χορὸν ἰαχήσω;
Φεῦ φεῦ·
ἴδεσθε, διάνδιχα κλῇθρα
κλίνεται ὑψιπύλων δόμων.
Ὤμοι·
ἴδεσθε δὲ τέκνα πρὸ πατρὸς
ἄθλια κείμενα δυστάνου,
εὕδοντος ὕπνον δεινὸν ἐκποδὼν φόνου·
περὶ δὲ δεσμὰ καὶ πολύβροχ' ἀμμάτων
ἐρείσμαθ' Ἡράκλειον
ἀμφὶ δέμας τόδε λαΐνοις
ἀνημμέν' ἀμφὶ κίοσιν οἴκων.
Ὁ δ', ὥς τις ὄρνις ἄπτερον καταστένων
ὠδῖνα τέκνων, πρέσβυς ὑστέρῳ ποδὶ,
πικρὰν διώκων ἤλυσιν, πάρεσθ' ὅδε.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Καδμεῖοι γέροντες, οὐ σῖγα, σῖ-
γα τὸν ὕπνῳ παρειμένον ἐάσετ' ἐκ-
λαθέσθαι κακῶν;

ΧΟΡΟΣ.

Κατά σε δακρύοις στένω, πρέσβυ, καὶ
τέκεα καὶ τὸ καλλίνικον κάρα.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ἑκαστέρω πρόβατε, μὴ κτυπεῖτε, μὴ
βοᾶτε, μὴ τὸν εὖ τ' ἰαύοντ' ὑπνώδεά τ'
εὐνᾶς ἐγείρετ'.

ΧΟΡΟΣ.

Οἴμοι·

Indeque properat ad necem senis :
sed venit imago, ut cernenda apparebat,
Pallas, manu vibrans hastam cuspide præfixam,
et jecit saxum in pectus Herculis,
quod prohibuit ipsum a furiosa cæde, et in somnum
immisit; cecidit autem in solum, ad columnam
tergum allidens, quæ ex ruina tecti
disrupta jacebat super crepidinem.
At nos liberantes a fuga pedem (*reversi a fuga nostra*)
una cum sene vincula funium
alligavimus columnæ, ut e somno expergefactus,
nihil præter *jam* patrata *facinora* committeret.
Dormit autem ille miser somnum non felicem,
occisis liberis et uxore. Ego quidem
haud scio quisnam mortalium *sit* infelicior.

CHORUS.

Cædes erat *illa*, quam habuit terra Argolica,
olim quidem celeberrima et incredibilis
Græciæ a filiabus Danai patrata;
hæc vero superant, transgrediuntur ista vetera mala.
Misero generoso filio a Procne unicum *hunc* filium habente
inflictam cædem dicere possim, mactato in gratiam Musarum *hoc*
tu vero tres filios, quos genuisti, o infelix, *celebrantium;*
rabioso confecisti fato.
In quemnam (*occisos an occisorem*) gemitum,
aut fletum, aut defunctorum næniam, aut Orci choricum
Heu, heu! [carmen sonabo?
videte, bifariam claustra
removentur altarum ædium.
Heu mihi!
videte liberos ante patrem
miserum miseros jacentes,
qui dormit gravem somnum seorsum a strage :
vincula autem circum et multiplicia nodorum
retinacula circa corpus
Herculis hoc alligata
lapideas ad columnas ædium.
At hic, veluti avis gemens implumem
partum liberorum, senex tardo pede,
acerbum iter festinans, ecce adest.

AMPHITRYO.

Senes Thebani, non tacite, tacite
somno resolutum sinetis
oblivisci malorum?

CHORUS.

Te gemo lacrimis, senex, et
liberos, et victoriis clarum caput (*Herculem*).

AMPHITRYO.

Longius abscedite, ne strepitum faciatis, ne
clametis, ne placide dormientem et somniculosum
e quiete excitetis.

CHORUS.

Hei mihi!

φόνος ὅσος ὅδ'.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ἆ ἆ, διά μ' ὀλεῖτε.

ΧΟΡΟΣ.

Κεχυ-
μένος ἐπαντέλλει.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Οὐκ ἀτρεμαῖα θρῆνον αἰάξετ', ὦ γέροντες;
μὴ δέσμ' ἀνεγειρόμενος χαλάσας ἀπολεῖ πόλιν,
ἀπὸ δὲ πατέρα μέλαθρά τε καταρρήξῃ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀδύνατ', ἀδύνατά μοι.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Σῖγα, πνοὰς μάθω· φέρε πρὸς οὖς βάλω.

ΧΟΡΟΣ.

Εὕδει;

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ναὶ, εὕδει
ὕπνον ὀλόμενον, ὃς ἔκαν' ἄλοχον, ἔκανε δὲ
τέκεα, τοξήρει ψαλμῷ τοξεύσας.

ΧΟΡΟΣ.

Στέναζέ νυν

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Στενάζω.

ΧΟΡΟΣ.

τέκνων ὄλεθρον

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ἰώ μοι.

ΧΟΡΟΣ.

σέθεν τε παιδός.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Αἰαῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ πρέσβυ

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Σῖγα, σῖγα·
παλίντροπος ἐξεγειρόμενος στρέφεται· φέρ'
ἀπόκρυφον δέμας ὑπὸ μέλαθρον κρύψω.

ΧΟΡΟΣ.

Θάρσει· νὺξ ἔχει βλέφαρα παιδὶ σῷ.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ὁρᾶθ', ὁρᾶτε.
Τὸ [μὲν] φάος ἐκλιπεῖν ἐπὶ κακοῖσιν οὐ
φεύγω τάλας· ἀλλ' εἴ με κανεῖ πατέρ' ὄντα,
πρὸς δὲ κακοῖς κακὰ μήσεται,
πρὸς Ἐρινύσι θ' αἷμα σύγγονον ἕξει.

ΧΟΡΟΣ.

Τότε θανεῖν σ' ἐχρῆν, ὅτε δάμαρτι σᾷ
φόνον ὁμοσπόρων [σας.
ἔμελλες ἐκπράξειν Ταφίων περίκλυστον ἄστυ πέρ-

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Φυγᾷ, φυγᾷ, γέροντες, ἀποπρὸ δωμάτων
διώκετε, φεύγετε μάργον ἄνδρ' ἐπεγειρόμενον.
Τάχα φόνον γ' ἕτερον ἐπὶ φόνῳ βαλὼν

---

quanta hæc *est* strages!

AMPHITRYO.

Ah! ah! perdetis me.

CHORUS.

Humi
fusus exsurgit.

AMPHITRYO.

Non tacite lamentationem lamentabimini, o senes?
ne excitatus, vinculis ruptis, perdat civitatem,
patrem perdat, et domum dejiciat.

CHORUS.

Impossibile, impossibile mihi *est*.

AMPHITRYO.

Tace, ut spirationem explorem: age aurem admovebo.

CHORUS.

Dormit?

AMPHITRYO.

Ita, dormit
somnum parricidialem, qui uxorem interfecit, interfecit
liberos, arcus stridore confossos.

CHORUS.

Geme igitur

AMPHITRYO.

Gemo.

CHORUS.

mortem liberorum

AMPHITRYO.

Hei mihi!

CHORUS.

et ob filium tuum.

AMPHITRYO.

Ah, ah!

CHORUS.

O senex...

AMPHITRYO.

Tace, tace;
excitatus rursus sese volutat. Age,
corpus occultum in ædibus abscondam.

CHORUS.

Bono sis animo, caligo occupat palpebras filii tui.

AMPHITRYO.

Videte, videte.
Lucem quidem relinquere in malis *meis* non
refugio miser, verum si me patrem *suum* forte interficiat,
adque mala struat mala, [hoc abominor.
et præter furias contractum habeat piaculum parricidii,

CHORUS.

Tunc te mori oportebat, quando conjugi tuæ
cædem fratrum [rum.
ulturus eras, eversa circumflua (*insulari*) urbe Taphio-

AMPHITRYO.

Fuga, fuga, senes, procul ab ædibus
currite, fugite furiosum virum e somno excitatum.
Statim adeo cæde altera ad cædem addita

ἀναβακχεύσει Καδμείων πόλιν.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ Ζεῦ, τί παῖδ' ἤχθηρας ὧδ' ὑπερκότως
τὸν σόν, κακῶν δὲ πέλαγος ἐς τόδ' ἤγαγες;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἔα.
Ἔμπνους μέν εἰμι, καὶ δέδορχ' ἅπερ με δεῖ,
αἰθέρα τε καὶ γῆν τόξα θ' ἡλίου τάδε·
ὡς δ' ἐν κλύδωνι καὶ φρενῶν ταράγματι
πέπτωκα δεινῷ, καὶ πνοὰς θερμὰς πνέω,
μετάρσι', οὐ βέβαια, πνευμόνων ἄπο.
Ἰδοὺ τί δεσμοῖς ναῦς ὅπως ὡρμισμένος
νεανίαν θώρακα καὶ βραχίονα,
πρὸς ἡμιθραύστῳ λαΐνῳ τυκίσματι
ἧμαι νεκροῖσι γείτονας θάκους ἔχων;
πτερωτά τ' ἔγχη τόξα τ' ἔσπαρται πέδῳ,
ἃ πρὶν παρασπίζοντ' ἐμοῖς βραχίοσιν
ἔσωζε πλευράς, ἐξ ἐμοῦ τ' ἐσώζετο.
Οὔ που κατῆλθον αὖθις εἰς Ἅιδου πάλιν
Εὐρυσθέως δίαυλον, ἐξ Ἅιδου μολών;
Ἀλλ' οὔτε Σισύφειον εἰσορῶ πέτρον
Πλούτωνά τ', οὐδὲ σκῆπτρα Δήμητρος κόρης.
Ἔκ τοι πέπληγμαι· ποῦ ποτ' ὢν ἀμηχανῶ;
Ὠή, τίς ἐγγὺς ἢ πρόσω φίλων ἐμῶν,
δύσγνοιαν ὅστις τὴν ἐμὴν ἰάσεται;
σαφῶς γὰρ οὐδὲν οἶδα τῶν εἰωθότων.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Γέροντες, ἔλθω τῶν ἐμῶν κακῶν πέλας;

ΧΟΡΟΣ.

Κἄγωγε σὺν σοί, μὴ προδοὺς τὰς συμφοράς.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Πάτερ, τί κλαίεις καὶ συναμπίσχει κόρας,
τοῦ φιλτάτου σοι τηλόθεν παιδὸς βεβώς;

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ὦ τέκνον· εἶ γὰρ καὶ κακῶς πράσσων ἐμός.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Πράσσω δ' ἐγὼ τί λυπρόν, οὗ δακρυρροεῖς;

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ἃ κἂν θεῶν τις, εἰ πάθοι, καταστένοι.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Μέγας γ' ὁ κόμπος, τὴν τύχην δ' οὔπω λέγεις.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ὁρᾷς γὰρ αὐτός, εἰ φρονῶν ἤδη κυρεῖς.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Εἴπ' εἴ τι καινὸν ὑπογράφει τὠμῷ βίῳ.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Εἰ μηκέθ' Ἅιδου βάκχος εἶ, φράσαιμεν ἄν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Παπαῖ, τόδ' ὡς ὕποπτον ἠνίξω πάλιν.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Καί σ', εἰ βεβαίως εὖ φρονεῖς ἤδη, σκοπῶ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὐ γάρ τι βακχεύσας γε μέμνημαι φρένας.

---

perturbabit urbem Thebanorum.

CHORUS.

O Juppiter, quid odisti adeo immodice filium
tuum, et induxisti in mare hoc malorum?

HERCULES.

Hem!
Spiro quidem, et cerno uti oportet me
ætherem, et terram, et tela hæcce (*radios hosce*) solis;
sed velut in tempestatem et mentis perturbationem
incidi gravem, et spiritus ferventes respiro,
sublimi ductu, non æquabili, ex pulmonibus.
Ecce, quid vinculis, ceu navis, revinctus
juvenilem thoracem et brachium,
ad fractum dimidia parte lapideum opus fabrefactum (*co-
sedeo, vicinam cadaveribus sedem habens? [lumnam*)
alatæque sagittæ et arcus sparsi sunt humi,
quæ antea adjuncta meis brachiis,
servabant latera, et a me servabantur.
Haud, opinor, descendi iterum ad inferos
Eurysthei itinere, ex Orco modo redux.
At neque Sisyphi conspicio saxum,
neque Plutonem, nec sceptra filiæ Cereris.
Obstupui profecto; ubinam tandem versans, ignoro *hoc?*
Ohe! quis prope vel procul *est* meorum amicorum,
qui meæ ignorantiæ medeatur?
nihil nimirum certo agnosco rerum mihi notarum.

AMPHITRYO.

Senes, accedam *jam* ad meum malum?

CHORUS.

Et ego tecum *accedam*, non prodens calamitates *tuas*.

HERCULES.

Pater, quid ploras, et tegis oculos,
a carissimo filio tuo procul discedens?

AMPHITRYO.

O fili : es enim meus, tametsi sis infelix.

HERCULES.

Quid vero ego mali patior, cujus causa plores?

AMPHITRYO.

Quæ si quis vel deorum pateretur, gemeret.

HERCULES.

Magnum sonans vox *est*, sed casum nondum dicis.

AMPHITRYO.

Vides enim ipse, si jam mentis es compos.

HERCULES.

Dic, si quid criminis vitæ meæ intentas.

AMPHITRYO.

Si non amplius Ditis minister es, dicam.

HERCULES.

Papæ! ut hoc suspectum iterum significasti tecte!

AMPHITRYO.

Etiam considero te an jam certe sis animi compos.

HERCULES.

Nempe non memini me ullo modo mente turbatum fuisse.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Λύσω, γέροντες, δεσμὰ παιδὸς, ἢ τί δρῶ;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Καὶ τόν γε δήσαντ' εἴπ'· ἀναινόμεσθα γάρ.
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Τοσοῦτον ἴσθι τῶν κακῶν· τὰ δ' ἄλλ' ἔα.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἀρκεῖ σιωπὴ γὰρ μαθεῖν ὃ βούλομαι;
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Ὦ Ζεῦ, παρ' Ἥρας ἆρ' ὁρᾷς θρόνων τάδε;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἀλλ' ἦ τι κεῖθεν πολέμιον πεπόνθαμεν;
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Τὴν θεὸν ἐάσας τὰ σὰ περιστέλλου κακά.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἀπωλόμεσθα· συμφορὰν λέξεις τίνα;
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Ἰδοὺ θέασαι τάδε τέκνων πεσήματα.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Οἴμοι· τίν' ὄψιν τήνδε δέρκομαι τάλας;
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Ἀπόλεμον, ὦ παῖ, πόλεμον ἔσπευσας τέκνοις.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Τί πόλεμον εἶπας; τούσδε τίς διώλεσεν;
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Σὺ καὶ σὰ τόξα καὶ θεῶν ὃς αἴτιος.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Τί φής; τί δράσας; ὦ κάκ' ἀγγέλλων πάτερ.
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Μανείς· ἐρωτᾷς δ' ἄθλι' ἑρμηνεύματα.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἦ καὶ δάμαρτός εἰμ' ἐγὼ φονεὺς ἐμῆς;
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Μιᾶς ἅπαντα χειρὸς ἔργα σῆς τάδε.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Αἰαῖ· στεναγμῶν γάρ με περιβάλλει νέφος.
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Τούτων ἕκατι σὰς καταστένω τύχας.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἦ γὰρ συνήραξ' οἶκον, ἢ 'βάκχευσ', ἐμόν;
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Οὐκ οἶδα πλὴν ἕν, πάντα δυστυχῆ τὰ σά.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ποῦ δ' οἶστρος ἡμᾶς ἔλαβε; ποῦ διώλεσεν;
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Ὅτ' ἀμφὶ βωμὸν χεῖρας ἡγνίζου πυρί.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Οἴμοι· τί δῆτα φείδομαι ψυχῆς ἐμῆς,
τῶν φιλτάτων μοι γενόμενος παίδων φονεὺς,
κοὐκ εἶμι πέτρας λισσάδος πρὸς ἅλματα,
ἢ φάσγανον πρὸς ἧπαρ ἐξακοντίσας
τέκνοις δικαστὴς αἵματος γενήσομαι,
ἢ σάρκα τὴν ἐμὴν * ἐμπρήσας πυρὶ,
δύσκλειαν, ἣ μένει μ', ἀπώσομαι βίου;

AMPHITRYO.
Senes, solvamne vincula filii, aut quid agam?
HERCULES.
Dic etiam eum qui ligavit; pudet enim me *hujus rei*
AMPHITRYO.
Tantum scias malorum *tuorum*; cetera vero omitte.
HERCULES.
Numnam sufficit silentium ut discam quod volo?
AMPHITRYO.
O Juppiter, videsne hæc a sede Junonis *profecta?*
HERCULES.
Anne vero aliquid damni illinc (*ab illa*) passi sumus?
AMPHITRYO.
Missa dea, cura tua mala.
HERCULES.
Periimus; quam calamitatem dices?
AMPHITRYO.
Ecce, aspice liberorum cadavera hæc.
HERCULES.
Heu me! quodnam hoc spectaculum video miser!
AMPHITRYO.
Infandum, o fili, bellum intulisti liberis *tuis*.
HERCULES.
Quid bellum narras? hosce quis perdidit?
AMPHITRYO.
Tu, et tuus arcus, et deorum qui *facinoris* auctor.
HERCULES.
Quid ais? quid agens? o mala nuncians pater.
AMPHITRYO.
Insaniens; quæris autem miserabilem narrationem.
HERCULES.
Num et uxoris meæ sum ego interfector?
AMPHITRYO.
Hæc omnia *sunt* unius manus tuæ facinora.
HERCULES.
Heu, heu! circumdat enim me nubes luctus.
AMPHITRYO.
Propter hæc deploro tuas calamitates.
HERCULES.
Ergo confregi domum meam, in qua furebam?
AMPHITRYO.
Haud scio præter unum *hoc*, res tuæ cunctæ *sunt* infelices.
HERCULES.
Ubi vero furor nos invasit? ubi perdidit?
AMPHITRYO.
Cum ad aram manus tuas expiabas igne.
HERCULES.
Heu mihi! quid igitur parco vitæ meæ,
cum factus sim carissimorum meorum liberorum interfector
nec ad lævis saxi saltum ruam,
aut gladio in hepar adacto,
liberis vindex fiam cædis;
aut carne mea * cremata igni,
infamiam, quæ me manet, depellam a vita *mea?*

Ἀλλ' ἐμποδὼν μοι θανασίμων βουλευμάτων
Θησεὺς ὅδ' ἕρπει, συγγενὴς φίλος τ' ἐμός.
Ὀφθησόμεσθα, καὶ τεκνοκτόνον μύσος
ἐς ὄμμαθ' ἥξει φιλτάτων ξένων ἐμῶν.
Οἴμοι· τί δράσω; ποῖ κακῶν ἐρημίαν
εὕρω, πτερωτὸς ἢ κατὰ χθονὸς μολών;
Φέρ', ἄν τι κρατὶ περιβάλω σκότος *.
Αἰσχύνομαι γὰρ τοῖς δεδραμένοις κακοῖς,
καὶ τῷδε προστρόπαιον αἷμα προσβαλών,
οὐδὲν κακῶσαι τοὺς ἀναιτίους θέλω.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἥκω σὺν ἄλλοις οἳ παρ' Ἀσωποῦ ῥοὰς
μένουσιν ἔνοπλοι γῆς Ἀθηναίων κόροι,
σῷ παιδὶ, πρέσβυ, σύμμαχον φέρων δόρυ.
Κληδὼν γὰρ ἦλθεν εἰς Ἐρεχθειδῶν πόλιν,
ὡς σκῆπτρα χώρας τῆσδ' ἀναρπάσας Λύκος
ἐς πόλεμον ὑμῖν καὶ μάχην καθίσταται.
Τίνων δ' ἀμοιβὰς ὧν ὑπῆρξεν Ἡρακλῆς
σώσας με νέρθεν, ἦλθον, εἴ τι δεῖ, γέρον,
ἢ χειρὸς ὑμᾶς τῆς ἐμῆς ἢ συμμάχων.
Ἔα· τί νεκρῶν τῶνδε πληθύει πέδον;
οὔ που λέλειμμαι, καὶ νεωτέρων κακῶν
ὕστερος ἀφῖγμαι; τίς τάδ' ἔκτεινεν τέκνα;
τίνος γεγῶσαν τήνδ' ὁρῶ συνάορον;
οὐ γὰρ δορός γε παῖδες ἵστανται πέλας,
ἀλλ' ἄλλο τοί που καινὸν εὑρίσκω κακόν.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ὦ τὸν ἐλαιοφόρον ὄχθον ἔχων ἄναξ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τί χρῆμά μ' οἰκτροῖς ἐκάλεσας προοιμίοις;

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ἐπάθομεν πάθεα μέλεα πρὸς θεῶν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Οἱ παῖδες οἵδε τίνες, ἐφ' οἷς δακρυρροεῖς;

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ἔτεκε μὲν οὑμὸς ἶνις τάλας,
τεκόμενος δ' ἔκανε, φόνιον αἷμα τλάς.

ΘΗΣΕΥΣ.

Εὔφημα φώνει.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Βουλομένοισιν ἐπαγγέλλει.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ὦ δεινὰ λέξας.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Οἰχόμεθ', οἰχόμεθα πτανοί.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τί φῄς; τί δράσας;

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Μαινομένῳ πιτύλῳ πλαγχθεὶς,
ἑκατογκεφάλου βαφαῖς ὕδρας.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἥρας ὅδ' ἀγών· τίς δ' ὅδ' οὖν νεκροῖς, γέρον;

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ἐμὸς, ἐμὸς ὅδε γόνος ὁ πολύπονος, ὃς ἐπὶ

Sed impedimento mihi letalis consilii
venit hic Theseus, cognatus et amicus meus.
Conspiciemur *ab eo*, cædisque liberorum piaculum
in oculos incurret carissimi mei hospitis? [solitudinem
Hei mihi, quid faciam? quo *me vertens* malorum *meorum*
inveniam, in aerem ablatus, aut sub terram absconditus?
Age, tenebras offundam capiti [vestibus].
Pudet enim me facinorum quæ patravi,
et huic (*mihi*) piaculum sanguinis cum contraxerim,
haud volo innoxios ullo damno afficere.

THESEUS.

Veni cum aliis, qui ad fluenta Asopi
manent armati juvenes terræ Atheniensium,
tuo filio, senex, hastam auxiliatricem ferens.
Venit enim fama in urbem Erechthidarum,
Lycum, occupato imperio hujus regionis,
ad bellum cum vobis et pugnam congredi. [vinxit Hercules,
Ut autem referrem gratiam pro beneficio, quo me prior de-
cum salvum me ex inferis reduxit, veni, si quid opus sit,
vobis aut manu mea aut sociis. [senex,
Hem! quare solum repletum est cadaveribus istis?
num forte sero appuli, et malis recentibus
posterior veni? quis hos liberos occidit?
cujus conjugem hancce aspicio?
haud enim in acie collocantur pueri,
sed aliquod utique aliud novum malum invenio.

AMPHITRYO.

O rex, qui tenes collem oliviferum!

THESEUS.

Quamobrem me compellas miserabili prooemio?

AMPHITRYO.

Passi sumus luctuosa mala a diis.

THESEUS.

Hi pueri quinam *sunt*, propter quos ploras?

AMPHITRYO.

Genuit meus miser filius:
et quos genuit interfecit, cædem facere ausus.

THESEUS.

Bona verba quæso.

AMPHITRYO.

Volentes jubes.

THESEUS.

O atrocia effatus!

AMPHITRYO.

Periimus, periimus pessum dati.

THESEUS.

Quid ais? quid *iste* (*Hercules*) faciens?

AMPHITRYO.

Furioso stimulo agitatus
venenis hydræ centicipitis *filios occidit*.

THESEUS.

Junonis hæc plaga *est*: quis autem iste inter mortuos jacens, [senex?

AMPHITRYO.

Meus, meus hic filius ærumnosus, qui ad

δόρυ γιγαντοφόνον ἦλθεν σὺν θεοῖ-
σι Φλεγραῖον εἰς πεδίον ἀσπιστάς.

ΘΗΣΕΥΣ.

Φεῦ φεῦ· τίς ἀνδρῶν ὧδε δυσδαίμων ἔφυ;

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Οὐκ ἂν ἴδοις ἕτερον
πολυμοχθότερον πολυπλαγκτότερόν τε θνατῶν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Τί γὰρ πέπλοισιν ἄθλιον κρύπτει κάρα;

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Αἰδόμενος τὸ σὸν ὄμμα καὶ
φιλίαν ὁμόφυλον
αἷμά τε παιδοφόνον.

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἀλλ᾽ ὡς συναλγῶν γ᾽ ἦλθον· ἐκκάλυπτέ νιν.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.

Ὦ τέκνον, πάρες ἀπ᾽ ὀμμάτων
πέπλον, ἀπόδικε, ῥέθος ἀελίῳ δεῖξον·
βάρος ἀντίπαλον δακρύοισιν ἁμιλλᾶται.
Ἱκετεύομεν ἀμφὶ σὰν
γενειάδα καὶ γόνυ καὶ χέρα προσπίτνων,
πολιόν τε δάκρυον ἐκβαλών.
Ἰὼ παῖ, κατάσχεθε λέοντος ἀγρίου θυμὸν, ὡς
δρόμον ἐπὶ φόνιον, ἀνόσιον ἐξάγει,
κακὰ θέλων κακοῖς συνάψαι, τέκνον.

ΘΗΣΕΥΣ.

Εἶεν· σὲ τὸν θάσσοντα δυστήνους ἕδρας
αὐδῶ, φίλοισιν ὄμμα δεικνύναι τὸ σόν.
Οὐδεὶς σκότος γὰρ ὧδ᾽ ἔχει μέλαν νέφος,
ὅστις κακῶν σῶν συμφορὰν κρύψειεν ἄν.
Τί μοι προσείων χεῖρα σημαίνεις φόνον;
ὡς μὴ μύσος με σῶν βάλῃ προσφθεγμάτων;
οὐδὲν μέλει μοι σύν γε σοὶ πράσσειν κακῶς·
καὶ γάρ ποτ᾽ εὐτύχησ᾽· ἐκεῖσ᾽ ἀνοιστέον,
ὅτ᾽ ἐξέσωσάς μ᾽ ἐς φάος νεκρῶν πάρα.
Χάριν δὲ γηράσκουσαν ἐχθαίρω φίλων,
καὶ τῶν καλῶν μὲν ὅστις ἀπολαύειν θέλει,
συμπλεῖν δὲ τοῖς φίλοισι δυστυχοῦσιν οὔ.
Ἀνίστασ᾽, ἐκκάλυψον ἄθλιον κάρα,
βλέψον πρὸς ἡμᾶς· ὅστις εὐγενὴς βροτῶν,
φέρει τὰ θεῶν γε πτώματ᾽, οὐδ᾽ ἀναίνεται.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Θησεῦ, δέδορκας τόνδ᾽ ἀγῶν᾽ ἐμῶν τέκνων;

ΘΗΣΕΥΣ.

Ἤκουσα, καὶ βλέποντι σημαίνεις κακά.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Τί δῆτά μου κρᾶτ᾽ ἀνεκάλυψας ἡλίῳ;

ΘΗΣΕΥΣ.

Τί δ᾽ οὔ; μιαίνεις θνητὸς ὢν τὰ τῶν θεῶν;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Φεῦγ᾽, ὦ ταλαίπωρ᾽, ἀνόσιον μίασμ᾽ ἐμόν.

ΘΗΣΕΥΣ.

Οὐδεὶς ἀλάστωρ τοῖς φίλοις ἐκ τῶν φίλων.

---

certamen Gigantibus letiferum ivit cum diis
Phlegræum in campum scutatus.

THESEUS.

Heu heu! quis vir adeo est infelix?

AMPHITRYO.

Non invenias alium
ærumnosiorem hominem et malis magis vexatum.

THESEUS.

Curnam tegit miserum caput veste?

AMPHITRYO.

Quia reveretur tuum conspectum, et
amicitiam fraternam,
cædemque filiorum.

THESEUS.

Atqui veni una dolens: detege eum.

AMPHITRYO.

O fili, demitte ab oculis
vestem, rejice; ostende faciem soli: [lacrimis.
pondus æquale (*amicitiæ debita officia*) certat cum *tuis*
Supplico ad tuum
mentum et genua et manum advolutus,
et seniles lacrimas emittens.
Heu fili, cohibe animum sævi leonis, quippe
ad cursum letiferum, impium abriperis,
mala volens malis adjungere, fili.

THESEUS.

Age: te qui sedes miseram sessionem
compello, ut amicis ostendas vultum tuum.
Nulla caligo enim adeo nigram nubem habet,
quæ malorum tuorum plagam possit occultare.
Cur mihi protendens manum ostendis necem?
ne me piaculum tui alloquii feriat?
nihil recuso tecum quidem infelix esse:
etenim fui aliquando felix, illuc *mens est* referenda,
cum me salvum ex inferis in lucem eduxisti.
Odi autem gratiam amicorum senescentem,
et *eum*, qui bonis quidem rebus frui vult,
sed non una navigare cum amicis infelicibus.
Surge, detege miserum caput,
intuere nos. Quicunque mortalium generosus *est*,
casus deorum fert, nec recusat.

HERCULES.

O Theseu, vidistine hanc stragem meorum liberorum?

THESEUS.

Audivi, et videnti mala significas.

HERCULES.

Cur igitur meum caput detexisti soli?

THESEUS.

Quidni? polluisne deos tu homo, *detecto capite*?

HERCULES.

Fuge, o miser, impiam contagionem meam.

THESEUS.

Nullum contagium amicis ab amicis.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἐπῄνεσ'· εὖ δράσας δέ σ' οὐκ ἀναίνομαι.
ΘΗΣΕΥΣ.
Ἐγὼ δὲ πάσχων εὖ τότ' οἰκτείρω σε νῦν.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Οἰκτρὸς γάρ εἰμι, τἄμ' ἀποκτείνας τέκνα.
ΘΗΣΕΥΣ.
Κλαίω χάριν σὴν ἐφ' ἑτέραισι συμφοραῖς.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Εὗρες δ' ἔτ' ἄλλους ἐν κακοῖσι μείζοσιν;
ΘΗΣΕΥΣ.
Ἅπτει κάτωθεν οὐρανοῦ δυσπραξίᾳ.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Τοιγὰρ παρεσκευάσμεθ' ὥστε κατθανεῖν.
ΘΗΣΕΥΣ.
Δοκεῖς ἀπειλῶν σῶν μέλειν τι δαίμοσιν;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Αὔθαδες ὁ θεός· πρὸς δὲ τοὺς θεοὺς ἐγώ.
ΘΗΣΕΥΣ.
Ἴσχε στόμ', ὡς μὴ μέγα λέγων μεῖζον πάθῃς.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Γέμω κακῶν δὴ, κοὐκέτ' ἔσθ' ὅπου τεθῇ.
ΘΗΣΕΥΣ.
Δράσεις δὲ δὴ τί; ποῖ φέρει θυμούμενος;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Θανὼν, ὅθενπερ ἦλθον, εἶμι γῆς ὕπο.
ΘΗΣΕΥΣ.
Εἴρηκας ἐπιτυχόντος ἀνθρώπου λόγους.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Σὺ δ' ἐκτὸς ὤν γε συμφορᾶς με νουθετεῖς.
ΘΗΣΕΥΣ.
Ὁ πολλὰ δὴ τλὰς Ἡρακλῆς λέγει τάδε;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Οὔκουν τοσαῦτά γ', εἰ μέτρῳ μοχθητέον.
ΘΗΣΕΥΣ.
Εὐεργέτης βροτοῖσι καὶ μέγας φίλος;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Οἵδ' οὐδὲν ὠφελοῦσί μ', ἀλλ' Ἥρα κρατεῖ.
ΘΗΣΕΥΣ.
Οὐκ ἄν σ' ἀνάσχοιθ' Ἑλλὰς ἀμαθίᾳ θανεῖν.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἄκουε δή νυν, ὡς ἁμιλληθῶ λόγοις
πρὸς νουθετήσεις σάς· ἀναπτύξω δέ σοι
ἀβίωτον ἡμῖν νῦν τε καὶ πάροιθεν ὄν.
Πρῶτον μὲν ἐκ τοῦδ' ἐγενόμην ὅστις κτανὼν
μητρὸς γεραιὸν πατέρα, προστρόπαιος ὢν,
ἔγημε τὴν τεκοῦσαν Ἀλκμήνην ἐμέ.
Ὅταν δὲ κρηπὶς μὴ καταβληθῇ γένους
ὀρθῶς, ἀνάγκη δυστυχεῖν τοὺς ἐκγόνους.
Ζεὺς δ', ὅστις ὁ Ζεὺς, πολέμιόν μ' ἐγείνατο
Ἥρᾳ· σὺ μέντοι μηδὲν ἀχθεσθῇς, γέρον·
πατέρα γὰρ ἀντὶ Ζηνὸς ἡγοῦμαί σ' ἐγώ.
Ἔτ' ἐν γάλακτί τ' ὄντι γοργωποὺς ὄφεις
ἐπεισέφρησε σπαργάνοισι τοῖς ἐμοῖς

HERCULES.
Laudo : quod autem tibi benefecerim, non pœnitet me.
THESEUS.
Ego vero, cui beneficium tunc fecisti, misereor nunc tui.
HERCULES.
Miserandus enim sum, qui occiderim meos liberos.
THESEUS.
Lamentor tua causa in mutata (*adversa*) fortuna.
HERCULES.
Invenistine aliquando alios in majoribus *positos* malis?
THESEUS.
Attingis inde a terra cœli terminos infortunio *tuo*.
HERCULES.
Ergo sumus parati mori.
THESEUS.
Putasne tuas minas deos aliquo modo curare?
HERCULES.
Numen immodestum *est erga* me : et ego *vicissim* contra [deos.
THESEUS.
Comprime os, ne superba loquens, gravius affligaris.
HERCULES.
Plenus sum jam malorum, neque est amplius locus *ul*[*terius*] [*malo* addendo.
THESEUS.
Quid igitur facies? quo iratus ferris?
HERCULES.
Mortuus sub terram vadam, unde veni.
THESEUS.
Dixisti verba hominis vulgaris.
HERCULES.
Tu vero cum extra calamitatem sis, me mones.
THESEUS.
Hercules quæso ista dicit, qui tam multa pertulit?
HERCULES.
Haud tam immania *laturus*, si quidem cum modo aliquo [tolerandum *est*.
THESEUS.
Benefactor hominum et magnus amicus?
HERCULES.
Illi nihil juvant me, sed vincit Juno.
THESEUS.
Non feret Græcia te temere mori.
HERCULES.
Audi igitur, ut verbis contendam
contra tuas admonitiones; explicabo autem tibi,
non vivendum mihi neque nunc, neque antea fuisse.
Primum quidem ex hocce (*Amphitryone*) natus sum, qui [occiso
sene patre matris, cæde pollutus,
duxit Alcmenam, quæ me peperit.
Cum autem fundamentum generis non jactum est
bene, necesse *est* infelices esse liberos.
Juppiter vero, quicunque *est* ille Juppiter, genuit me inimi-[cum
Junoni : tu tamen ne quid moleste feras, senex;
nam patrem ego te judico pro Jove.
Et cum adhuc lacterem, truculentos serpentes
insuper immisit in cunabula mea

ἡ τοῦ Διὸς σύλλεκτρος, ὡς ὀλοίμεθα.
Ἐπεὶ δὲ σαρκὸς περιβόλαι' ἐκτησάμην
ἡβῶντα, μόχθους οὓς ἔτλην τί δεῖ λέγειν;
ποίους ποτ' ἢ λέοντας ἢ τρισωμάτους
Τυφῶνας ἢ Γίγαντας ἢ τετρασκελῆ
κενταυροπληθῆ πόλεμον οὐκ ἐξήνυσα;
τήν τ' ἀμφίκρανον καὶ παλιμβλαστῆ κύνα
ὕδραν φονεύσας, μυρίων τ' ἄλλων πόνων
διῆλθον ἀγέλας, κεἰς νεκροὺς ἀφικόμην,
Ἅιδου πυλωρὸν κύνα τρίκρανον ἐς φάος
ὅπως πορεύσαιμ' ἐντολαῖς Εὐρυσθέως.
Τὸν λοίσθιον δὲ τόνδ' ἔτλην τάλας πόνον,
παιδοκτονήσας δῶμα θριγκῶσαι κακοῖς.
Ἥκω δ' ἀνάγκης ἐς τόδ'· οὔτ' ἐμαῖς φίλαις
Θήβαις ἐνοικεῖν ὅσιον· ἢν δὲ καὶ μένω,
ἐς ποῖον ἱερὸν ἢ πανήγυριν φίλων
εἶμ'; οὐ γὰρ ἄτας εὐπροσηγόρους ἔχω.
Ἀλλ' Ἄργος ἔλθω; πῶς; ἐπεὶ φεύγω πάτραν.
Φέρ' ἀλλ' ἐς ἄλλην δή τιν' ὁρμήσω πόλιν·
κἄπειθ' ὑποβλεπώμεθ' ὡς ἐγνωσμένοι,
γλώσσης πικροῖς κέντροισι κληδονούμενοι·
οὐχ οὗτος ὁ Διός, ὃς τέκν' ἔκτεινέν ποτε
δάμαρτά τ'; οὐ γῆς τῆσδ' ἀποφθαρήσεται;
Κεκλημένῳ δὲ φωτὶ μακαρίῳ ποτὲ
αἱ μεταβολαὶ λυπηρόν· ᾧ δ' ἀεὶ κακῶς
ἔστ', οὐδὲν ἀλγεῖ, συγγενῶς δύστηνος ὤν.
Ἐς τοῦτο δ' ἥξειν συμφορᾶς οἶμαί ποτε·
φωνὴν γὰρ ἥσει χθὼν ἀπεννέπουσά με
μὴ θιγγάνειν γῆς, καὶ θάλασσα μὴ περᾶν,
πηγαί τε ποταμῶν, καὶ τὸν ἁρματήλατον
Ἰξίον' ἐν δεσμοῖσιν ἐκμιμήσομαι.
Καὶ ταῦτ' ἄριστα, μηδέν' Ἑλλήνων μ' ὁρᾶν,
ἐν οἷσιν εὐτυχοῦντες ἦμεν ὄλβιοι.
Τί δῆτά με ζῆν δεῖ; τί κέρδος ἕξομεν,
βίον γ' ἀχρεῖον ἀνόσιον κεκτημένοι;
Χορευέτω δὴ Ζηνὸς ἡ κλεινὴ δάμαρ,
κρούουσ' Ὀλύμπου * ἀρβύλῃ ποδός·
ἔπραξε γὰρ βούλησιν ἣν ἐβούλετο,
ἄνδρ' Ἑλλάδος τὸν πρῶτον αὐτοῖσιν βάθροις
ἄνω κάτω στρέψασα. Τοιαύτῃ θεῷ
τίς ἂν προσεύχοιθ'; ἢ γυναικὸς οὕνεκα,
λέκτρων φθονοῦσα Ζηνί, τοὺς εὐεργέτας
Ἑλλάδος ἀπώλεσ' οὐδὲν ὄντας αἰτίους.

ΘΗΣΕΥΣ.

Οὐκ ἔστιν ἄλλου δαιμόνων ἀγὼν ὅδε
ἢ τῆς Διὸς δάμαρτος· εὖ τόδ' αἰσθάνει.
[Παραινέσαιμ' ἂν μᾶλλον ἢ πάσχειν κακῶς.]
Οὐδεὶς δὲ θνητῶν ταῖς τύχαις ἀκήρατος,
οὐ θεῶν, ἀοιδῶν εἴπερ οὐ ψευδεῖς λόγοι.
Οὐ λέκτρα γ' ἀλλήλοισιν, ὧν οὐδεὶς νόμος,
συνῆψαν; οὐ δεσμοῖσι διὰ τυραννίδας
πατέρας ἐκηλίδωσαν; ἀλλ' οἰκοῦσ' ὅμως
Ὄλυμπον ἠνέσχοντό θ' ἡμαρτηκότες.
Καίτοι τί φήσεις, εἰ σὺ μὲν θνητὸς γεγὼς

conjux Jovis, ut periremus.
Postquam vero carnis indumentum adeptus sum
pubescens, labores, quos pertuli, quorsum attinet referre?
qualesnam aut leones, aut tricorpores
Typhones, aut Gigantes, aut cum quadrupedibus
Centauris densis certamen, non confeci?
et multicipite et repullulante cane,
hydra, interfecta, infinitorum aliorum laborum
multitudinem exegi, et ad inferos perveni,
Plutonis janitorem canem tricipitem in lucem
ut educerem, Eurysthei jussu.
Postremam vero hanc sustinui miser ærumnam,
liberis cæsis, ut domum cumularem malis.
Et veni in hanc necessitatem; neque in meis caris
Thebis habitare fas *mihi;* quod si etiam maneam,
ad quod templum, aut *quem* cœtum amicorum
ibo? haud enim compellari me sinentes calamitates sustineo.
Sed Argos proficiscar? quomodo? siquidem patria exul sum.
Age vero, in aliam aliquam civitatem me conferam?
ac deinde limis oculis aspiciamur, scilicet ut noti,
linguæ acerbis stimulis exagitati : [fecit,
Nonne iste *est filius* ille Jovis, qui liberos *suos* olim inter-
et uxorem? non ex hoc solo in malam rem abibit?
At viro, qui aliquando prædicabatur beatus,
acerba res *est* mutatio : cui vero semper male
est, nihil dolet, miseriis necessitudine conjunctus.
Eo autem calamitatum venturum me aliquando puto :
nempe vocem mittet tellus, interdicens mihi
ne attingam terram, et mare, ne trajiciam,
et fontes fluminum; et rotatum istum
Ixionem in vinculis imitabor.
Et hoc *est* optimum, ut nemo Græcorum me videat,
inter quos res bene gerens felix eram.
Quid igitur opus est me vivere? quod lucrum habebimus,
si vitam inutilem et pollutam habeamus?
Tripudiet jam inclyta uxor Jovis,
feriens Olympi * solea pedis :
explevit enim voluntatem quam voluit,
virum in Græcia principem cum ipsis fundamentis
sursum atque deorsum evertens. Talem deam
quis adoraverit? quæ propter mulierem,
invidens Jovi torum, benefactorem
Græciæ perdidit, qui extra omnem culpam erat.

THESEUS.

Non est alius dei molimen istud,
quam uxoris Jovis : recte hoc sentis.
[Facilius est me monere, quam *ipsum* mala perferre.]
Nullus autem mortalium est illæsus a fortuna,
non deorum, si modo non *sunt* falsæ poetarum narrationes.
An non matrimonia inter se, quorum fas nullum est,
contraxerunt? nonne propter imperia vinculis
patres ignominia affecerunt? Sed tamen habitant
cœlum, et tulerunt sua peccata.
Atqui quid dices, si tu quidem, qui sis mortalis,

φέρεις ὑπέρφευ τὰς τύχας, θεοὶ δὲ μή;
Θήβας μὲν οὖν ἔκλειπε τοῦ νόμου χάριν,
ἕπου δ' ἅμ' ἡμῖν πρὸς πόλισμα Παλλάδος.
Ἐκεῖ χέρας σὰς ἁγνίσας μιάσματος,
δόμους τε δώσω χρημάτων τ' ἐμῶν μέρος·
ἃ δ' ἐκ πολιτῶν δῶρ' ἔχω σώσας κόρους
δὶς ἑπτὰ, ταῦρον Κνώσιον κατακτανὼν,
σοὶ ταῦτα δώσω. Πανταχοῦ δέ μοι χθονὸς
τεμένη δέδασται· ταῦτ' ἐπωνομασμένα
σέθεν τὸ λοιπὸν ἐκ βροτῶν κεκλήσεται
ζῶντος· θανόντος δ', εὖτ' ἂν εἰς Ἅδου μόλῃς,
θυσίαισι λαΐνοισί τ' ἐξογκώμασιν
τίμιον ἀνάξει πᾶσ' Ἀθηναίων πόλις.
Καλὸς γὰρ ἀστοῖς στέφανος, Ἑλλήνων ὕπο
ἄνδρ' ἐσθλὸν ὠφελοῦντας εὐκλείας τυχεῖν.
Κἀγὼ χάριν σοι τῆς ἐμῆς σωτηρίας
τήνδ' ἀντιδώσω· νῦν γὰρ εἶ χρεῖος φίλων.
Θεοὶ δ' ὅταν τιμῶσιν, οὐδὲν δεῖ φίλων·
ἅλις γὰρ ὁ θεὸς ὠφελῶν, ὅταν θέλῃ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οἴμοι· πάρεργα * τάδ' ἔστ' ἐμῶν κακῶν.
Ἐγὼ δὲ τοὺς θεοὺς οὔτε λέκτρ' ἃ μὴ θέμις
στέργειν νομίζω, δεσμά τ' ἐξάπτειν χεροῖν
οὔτ' ἠξίωσα πώποτ' οὔτε πείσομαι,
οὐδ' ἄλλον ἄλλου δεσπότην πεφυκέναι.
Δεῖται γὰρ ὁ θεὸς, εἴπερ ἔστ' ὄντως θεὸς,
οὐδενός· ἀοιδῶν οἵδε δύστηνοι λόγοι.
Ἐσκεψάμην δὲ, καίπερ ἐν κακοῖσιν ὢν,
μὴ δειλίαν ὄφλω τιν' ἐκλιπὼν φάος.
Τὰς συμφορὰς γὰρ ὅστις οὐκ ἐπίσταται
θνητὸς πεφυκὼς ὃν τρόπον χρεὼν φέρειν,
οὐδ' ἀνδρὸς ἂν δύναιθ' ὑποστῆναι βέλος.
Ἐγκαρτερήσω θάνατον· εἶμι δ' ἐς πόλιν
τὴν σὴν, χάριν τε μυρίαν δώρων ἔχω.
Ἀτὰρ πόνων δὴ μυρίων ἐγευσάμην·
ὧν οὔτ' ἀπεῖπον οὐδὲν οὔτ' ἀπ' ὀμμάτων
ἔσταξα πηγὰς, οὐδ' ἂν ᾠόμην ποτὲ
ἐς τοῦθ' ἱκέσθαι, δάκρυ' ἀπ' ὀμμάτων βαλεῖν.
Νῦν δ', ὡς ἔοικε, τῇ τύχῃ δουλευτέον.
Εἶεν· γεραιὲ, τὰς ἐμὰς φυγὰς ὁρᾷς,
ὁρᾷς δὲ παίδων ὄντα μ' αὐθέντην ἐμῶν.
Δὸς τούσδε τύμβῳ καὶ περίστειλον νεκροὺς
δακρύοισι τιμῶν (ἐμὲ γὰρ οὐκ ἐᾷ νόμος),
πρὸς στέρν' ἐρείσας μητρὶ δούς τ' ἐς ἀγκάλας,
κοινωνίαν δύστηνον, ἣν ἐγὼ τάλας
διώλεσ' ἄκων. Γῇ δ' ἐπὴν κρύψῃς νεκροὺς,
οἴκει πόλιν τήνδ', ἀθλίως μὲν, ἀλλ' ὅμως
ψυχὴν βιάζου τἀμὰ συμφέρειν κακά.
Ὦ τέκν', ὁ φύσας χὠ τεκὼν ὑμᾶς πατὴρ
ἀπώλεσ', οὐδ' ὤνασθε τῶν ἐμῶν καλῶν,
ἁγὼ παρεσκεύαζον, ἐκμοχθῶν βίᾳ
εὔκλειαν ὑμῖν, πατρὸς ἀπόλαυσιν καλήν.
Σέ τ' οὐχ ὁμοίως, ὦ τάλαιν', ἀπώλεσα,
ὥσπερ σὺ τἀμὰ λέκτρ' ἔσωζες ἀσφαλῶς,

nimium immodice feras vitæ casus, dii vero non *ferunt*?
Thebas igitur relinque propter legem,
et sequere una nos ad urbem Palladis.
Ibi purgatis tuis manibus a piaculo,
dabo tibi domum et partem facultatum mearum:
et munera, quæ habeo a civibus pro servatis adolescentibus
bis septem, interfecto tauro Gnossio,
hæc tibi dabo. Ubique vero in regione mihi
agri sunt dimensi: hi denominati
a te deinceps ab hominibus vocati erunt,
dum vivis: cum vero mortuus ad inferos descenderis,
sacrificiis et lapideis monumentis exstructis (*templis*)
honoratum tota Atheniensium civitas *te* celebrabit.
Pulcrum enim civibus *est* ornamentum, apud Græcos
gloriam consequi, virum præstantem dum adjuvant.
Et ego tibi gratiam pro mea salute
hanc referam: nunc enim es indigus amicorum.
Quando autem dii *aliquem* honorant, nihil opus est amicis:
deus enim sufficit juvans, quum vult *juvare*.

HERCULES.

Hei mihi! levia nempe sunt hæc in meis malis.
Ego vero deos neque connubia illegitima
probare puto, et vincula manibus injicere
neque existimavi unquam neque credam,
nec alterum alterius esse dominum.
Indiget enim deus, qui quidem vere deus est,
neminis: poetarum *sunt* hæ miseræ fabulæ.
Cogitavi autem, ne, in malis licet verser,
ignaviæ alicujus accuser, si deseram lucem.
Adversos enim casus quisquis nescit,
homo mortalis, quemadmodum decet ferre,
is neque viri telum poterit sustinere.
Fortiter exspectabo mortem: ibo autem in civitatem
tuam, et gratiam habeo infinitam pro donis.
At vero gustavi jam labores innumeros,
quorum nihil detrectavi, neque ab oculis
stillavi *lacrimarum* fontes, neque putabam me unquam
eo perventurum, ut emitterem ex oculis lacrimas.
Nunc vero, ut apparet, fortunæ serviendum *est*.
Esto; o senex, vides meum exilium,
vides etiam me esse parricidam liberorum meorum.
Hæc manda sepulturæ et compone cadavera,
lacrimis honorans (lex enim me non sinit),
applicans ad pectus matris, et dans in ulnas,
conjunctionem miseram; quam ego infelix
invitus perdidi. Et postquam terra mortuos condideris,
habita hanc urbem, misere quidem, sed tamen
coge animum ad ferendum una mecum mea mala.
O liberi, qui procreavit et genuit vos pater,
perdidit, neque fructum percepistis ex meis triumphis,
quos ego comparavi, laboribus per vim acquirens
gloriam vobis, fructum patris *vestri* honestum.
Teque, o misera, perdidi, non parem vicem rependens,
sicut tu fideliter servasti meum torum,

μακρὰς διαντλοῦσ' ἐν δόμοις οἰκουρίας.
Οἴμοι δάμαρτος καὶ τέκνων, οἴμοι δ' ἐμοῦ,
ὡς ἀθλίως πέπραγα, κἀποζεύγνυμαι
τέκνων γυναικός τ'. Ὦ λυγραὶ φιλημάτων
τέρψεις, λυγραὶ δὲ τῶνδ' ὅπλων κοινωνίαι.
Ἀμηχανῶ γὰρ πότερ' ἔχω τάδ' ἢ μεθῶ,
ἃ πλευρὰ τἀμὰ προσπίτνοντ' ἐρεῖ τάδε·
ἡμῖν τέκν' εἷλες καὶ δάμαρθ'· ἡμᾶς ἔχεις
παιδοκτόνους σούς. Εἶτ' ἐγὼ τάδ' ὠλέναις
οἴσω, τί φάσκων; Ἀλλὰ γυμνωθεὶς ὅπλων,
ξὺν οἷς τὰ κάλλιστ' ἐξέπραξ' ἐν Ἑλλάδι,
ἐχθροῖς ἐμαυτὸν ὑποβαλὼν, αἰσχρῶς θάνω;
Οὐ λειπτέον τάδ', ἀθλίως δὲ σωστέον.
Ἕν μοί τι, Θησεῦ, σύγκαμ' ἀθλίῳ· κυνὸς
κόμιστρ' ἐς Ἄργος συγκατάστησον μολὼν,
λύπῃ τι παίδων μὴ πάθω μονούμενος.
Ὦ γαῖα Κάδμου πᾶς τε Θηβαῖος λεὼς,
κείρασθε, συμπενθήσατ', ἔλθετ' ἐς τάφον
παίδων, ἅπαντας δ' ἑνὶ λόγῳ πενθήσατε
νεκρούς τε κἀμέ· πάντες ἐξολώλαμεν
Ἥρας μιᾷ πληγέντες ἀθλίῳ τύχῃ.

ΘΗΣΕΥΣ.
Ἀνίστασ', ὦ δύστηνε· δακρύων δ' ἅλις.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Οὐκ ἂν δυναίμην· ἄρθρα γὰρ πέπηγέ μου.

ΘΗΣΕΥΣ.
Καὶ τοὺς σθένοντας γὰρ καθαιροῦσιν τύχαι.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Φεῦ.
Αὐτοῦ γενοίμην πέτρος ἀμνήμων κακῶν.

ΘΗΣΕΥΣ.
Παῦσαι· δίδου δὲ χεῖρ' ὑπηρέτῃ φίλῳ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἀλλ' αἷμα μὴ σοῖς ἐξομόρξωμαι πέπλοις.

ΘΗΣΕΥΣ.
Ἔκμασσε, φείδου μηδέν· οὐκ ἀναίνομαι.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Παίδων στερηθεὶς παῖδ' ὅπως ἔχω σ' ἐμόν.

ΘΗΣΕΥΣ.
Δίδου δέρῃ σὴν χεῖρ', ὁδηγήσω δ' ἐγώ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ζεῦγός γε φίλιον· ἅτερος δὲ δυστυχής.
Ὦ πρέσβυ, τοιόνδ' ἄνδρα χρὴ κτᾶσθαι φίλον.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Ἡ γὰρ τεκοῦσα τόνδε πατρὶς εὔτεκνος.

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Θησεῦ, πάλιν με στρέψον, ὡς ἴδω τέκνα.

ΘΗΣΕΥΣ.
Ὡς δὴ τί φίλτρον τοῦτ' ἔχων ῥάων ἔσει;

ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ποθῶ, πατρός τε στέρνα προσθέσθαι θέλω.

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Ἰδοὺ τάδ', ὦ παῖ· τἀμὰ γὰρ σπεύδεις φίλα.

longam domus custodiam in ædibus tolerans.
Heu *meam* uxorem et liberos *meos*! heu me!
quam misere egi, et jam avellor
a liberis et uxore. O acerbæ osculorum
delectationes, et tristis societas horum armorum.
Dubito enim utrum hæc retinere, an dimittere debeam,
quæ ad latus meum accidentia hæc dicent :
Ope nostra perdidisti liberos et uxorem : nos habes
liberorum interfectores tuorum. Deinde ego ulnis ea
feram? quid dicens? Sed nudatus armis,
quibuscum facinora præclarissima perpetravi in Græcia,
objiciens me hostibus, turpiter moriar?
Non deserenda hæc *sunt*, sed misere licet servanda.
In una quadam re me miserum adjuves, Theseu : canis
adducti præmium Argos profectus ordina mecum,
ne quid ex dolore propter liberos mihi solitario accidat.
O terra Cadmi, et universus populus Thebanus,
tondemini, una lugete, ite ad sepulturam
liberorum, omnesque uno ore deflete,
mortuos et me : omnes periimus,
Junonis una percussi misera calamitate.

THESEUS.
Surge, o miser : satis enim *est* lacrimarum.

HERCULES.
Non possim; artus namque mei obriguerunt.

THESEUS.
Etenim robustos quoque dejiciunt calamitates.

HERCULES.
Heu.
Utinam fiam hic saxum immemor malorum.

THESEUS.
Desine : da vero manum amico ministro.

HERCULES.
Verum *cave* ne sanguinem abstergam in vestibus tuis.

THESEUS.
Absterge, ne parcas : non recuso.

HERCULES.
Orbatus liberis, habeo te loco filii mei.

THESEUS.
Da collo *meo* tuam manum : ego enim te ducam.

HERCULES.
Par certe *hoc est* amicorum : sed alter infelix *est*.
O senex, talem virum amicum habere oportet.

AMPHITRYO.
Patria enim, quæ procreavit hunc, *est* prole felix.

HERCULES.
Theseu, convertas me retro, ut aspiciam liberos.

THESEUS.
Nimirum quale hoc solamen adeptus, levatum te senties?

HERCULES.
Cupio, et patris pectus complecti volo.

AMPHITRYO.
Ecce hoc, o fili : grata enim mihi expetis.

ΘΗΣΕΥΣ.
Οὕτω πόνων σῶν οὐκέτι μνήμην ἔχεις;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἅπαντ' ἐλάσσω κεῖνα τῶνδ' ἔτλην κακά.
ΘΗΣΕΥΣ.
Εἴ σ' ὄψεταί τις θῆλυν ὄντ', οὐκ αἰνέσει.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ζῶ σοὶ ταπεινός· ἀλλὰ πρόσθεν οὐ δοκῶ.
ΘΗΣΕΥΣ.
Ἄγαν γ'· ὁ κλεινὸς Ἡρακλῆς ποῦ κεῖνος ὤν;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Σὺ ποῖος ἦσθα, νέρθεν ἐν κακοῖσιν ὤν;
ΘΗΣΕΥΣ.
Ὡς ἐς τὸ λῆμα, παντὸς ἦν ἥσσων ἀνήρ.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Πῶς οὖν ἔτ' εἴπῃς ὅτι συνέσταλμαι κακοῖς;
ΘΗΣΕΥΣ.
Πρόβαινε.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Χαῖρ', ὦ πρέσβυ.
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ
Καὶ σύ μοι, τέκνον.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Θάφθ', ὥσπερ εἶπον, παῖδας.
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Ἐμὲ δὲ τίς, τέκνον;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἐγώ.
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Πότ' ἐλθών;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἡνίκ' ἂν θάψῃς τέκνα.
ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ.
Πῶς;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Εἴς σ' Ἀθήνας πέμψομαι Θηβῶν ἄπο.
Ἀλλ' ἐσκόμιζε τέκνα δυσκόμιστα γῇ.
Ἡμεῖς δ' ἀναλώσαντες αἰσχύναις δόμον,
Θησεῖ πανώλεις ἑψόμεσθ' ἐφολκίδες.
Ὅστις δὲ πλοῦτον ἢ σθένος μᾶλλον φίλων
ἀγαθῶν πεπᾶσθαι βούλεται, κακῶς φρονεῖ.
ΧΟΡΟΣ.
Στείχομεν οἰκτροὶ καὶ πολύκλαυτοι,
τὰ μέγιστα φίλων ὀλέσαντες.

THESEUS.
Itane laborum tuorum non amplius memor es?
HERCULES.
Omnia illa mala minora his perpessus sum.
THESEUS.
Si videat aliquis *te* effeminatum esse, non laudabit.
HERCULES.
Vivo tuo judicio abjectus : sed haud antea, opinor, *ita tibi* [*visus sum.*
THESEUS.
Sanequam : inclytus Hercules ubinam *est*, talem *nunc* te [præbens?
HERCULES.
Tu qualis eras, quando apud inferos in malis eras?
THESEUS.
Quod ad animum attinet, quovis eram inferior.
HERCULES.
Quomodo igitur adhuc dicas me malis animum contraxisse?
THESEUS.
Procede.
HERCULES.
Vale, o senex.
AMPHITRYO.
Et tu mihi *valeas*, fili.
HERCULES.
Sepelito, ut dixi, liberos.
AMPHITRYO.
Me vero quis, fili, *sepeliet?*
HERCULES.
Ego.
AMPHITRYO.
Quando reversus?
HERCULES.
Ubi sepelieris liberos.
AMPHITRYO.
Quomodo?
HERCULES.
Athenas arcessam te a Thebis.
Verum manda terræ liberos tristi mandato.
Nos vero, qui perdidimus domum dedecore,
sequemur, *velut* perditæ scaphulæ, Theseum.
Quicumque vero divitias aut potentiam potius quam amicos
bonos habere cupit, male sentit.
CHORUS.
Imus miserabiles et valde lugentes,
maximo amico amisso.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΑΥΤΟΥΡΓΟΣ ΜΥΚΗΝΑΙΟΣ.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ΠΥΛΑΔΗΣ ΚΩΦΟΝ ΠΡΟΣΩΠΟΝ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
ΧΟΡΟΣ.
ΠΡΕΣΒΥΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΔΙΟΣΚΟΡΟΙ.

ΑΥΤΟΥΡΓΟΣ.

Ὦ γῆς παλαιὸν Ἄργος, Ἰνάχου ῥοαὶ,
ὅθεν ποτ' ἄρας ναυσὶ χιλίαις Ἄρη
ἐς γῆν ἔπλευσε Τρῳάδ' Ἀγαμέμνων ἄναξ·
κτείνας δὲ τὸν κρατοῦντ' ἐν Ἰλιάδι χθονὶ
Πρίαμον, ἑλών τε Δαρδάνου κλεινὴν πόλιν,
ἀφίκετ' εἰς τόδ' Ἄργος, ὑψηλῶν δ' ἐπὶ
ναῶν τέθεικε σκῦλα πλεῖστα βαρβάρων.
Κἀκεῖ μὲν εὐτύχησεν· ἐν δὲ δώμασι
θνήσκει γυναικὸς πρὸς Κλυταιμνήστρας δόλῳ
καὶ τοῦ Θυέστου παιδὸς Αἰγίσθου χερί.
Χὠ μὲν παλαιὰ σκῆπτρα Ταντάλου λιπὼν
ὄλωλεν, Αἴγισθος δὲ βασιλεύει χθονὸς,
ἄλοχον ἐκείνου Τυνδαρίδα κόρην ἔχων.
Οὓς δ' ἐν δόμοισιν ἔλιφ', ὅτ' ἐς Τροίαν ἔπλει,
ἄρσενά τ' Ὀρέστην θῆλύ τ' Ἠλέκτρας θάλος,
τὸν μὲν πατρὸς γεραιὸς ἐκκλέπτει τροφεὺς
μέλλοντ' Ὀρέστην χερὸς ὑπ' Αἰγίσθου θανεῖν,
Στροφίῳ τ' ἔδωκε Φωκέων ἐς γῆν τρέφειν·
ἡ δ' ἐν δόμοις ἔμεινεν Ἠλέκτρα πατρὸς,
ταύτην ἐπειδὴ θαλερὸς εἶχ' ἥβης χρόνος,
μνηστῆρες ᾔτουν Ἑλλάδος πρῶτοι χθονός.
Δείσας δὲ μή τῳ παῖδας Ἀργείων τέκοι,
Ἀγαμέμνονος ποινάτορας, εἶχεν ἐν δόμοις
Αἴγισθος, οὐδ' ἥρμοζε νυμφίῳ τινί.
Ἐπεὶ δὲ καὶ τοῦτ' ἦν φόβου πολλοῦ πλέων,
μή τῳ λαθραίως τέκνα γενναίῳ τέκοι,
κτανεῖν σφε βουλεύσαντος ὠμόφρων ὅμως
μήτηρ νιν ἐξέσωσεν Αἰγίσθου χερός.
Ἐς μὲν γὰρ ἄνδρα σκῆψιν εἶχ' ὀλωλότα,
παίδων δ' ἔδεισε μὴ φθονηθείη φόνῳ.
Ἐκ τῶνδε δὴ τοιόνδ' ἐμηχανήσατο
Αἴγισθος· ὃς μὲν γῆς ἀπηλλάχθη φυγὰς
Ἀγαμέμνονος παῖς, χρυσὸν εἶφ' ὃς ἂν κτάνῃ·
ἡμῖν δὲ δὴ δίδωσιν Ἠλέκτραν ἔχειν
δάμαρτα, πατέρων μὲν Μυκηναίων ἄπο
γεγῶσιν (οὐ δὴ τοῦτό γ' ἐξελέγχομαι·

ELECTRA.

PERSONÆ FABULÆ.

COLONUS MYCENÆUS.
ELECTRA.
ORESTES.
PYLADES MUTA PERSONA.
CLYTÆMNESTRA.
CHORUS EX INDIGENIS MULIERIBUS.
SENEX.
NUNCIUS.
GEMINI.

COLONUS.

O terræ antiqua *civitas* Argos, Inachi fluenta,
unde quondam, vehens navibus mille martem,
in agrum Trojanum navigavit Agamemno rex!
et interfecto qui regnabat in Iliaco solo
Priamo, captaque Dardani inclyta urbe,
rediit in hoc Argos; atque excelsis in
templis posuit spolia plurima barbarorum. [ædibus autem
Et illic quidem (*in agro Trojano*) rem feliciter gessit: in
perit per uxorem Clytæmnestram dolo,
et filii Thyestæ, Ægisthi, manu.
Et ille quidem, antiquis sceptris Tantali relictis,
sic periit; at Ægisthus regnum possidet terræ *hujus*,
uxorem illius, Tyndari filiam, habens.
Quos autem domi reliquit, quum ad Trojam navigavit,
maremque Orestem femineumque Electræ germen,
hunc quidem patris senex nutritor surripuit,
Orestem, jam moriturum sub manu Ægisthi,
Strophioque in Phocensium terram tradidit alendum;
quæ vero in ædibus patris remansit Electra,
hanc, postquam florens habuit pubertatis ævum,
proci petebant Græcæ principes terræ.
Verum metuens, ne cui Argivorum liberos pareret,
Agamemnonis ultores, *eam* continebat domi
Ægisthus, nec jungebat ulli sponso.
Cum vero hoc etiam esset metus magni plenum,
ne cui generoso *viro* clam liberos pareret,
interficere ipsam cum statuisset Ægisthus, ferox licet
mater eam servavit ex *illius* manu. [sam,
Adversus maritum enim occisum habebat speciosam cau-
sed liberorum cæde timuit ne sibi conflaret invidiam.
Propter hæc igitur *facinus* hujusmodi machinatus est
Ægisthus: qui quidem e solo discessit exul [set:
Agamemnonis filius, aurum promisit *ei*, qui *illum* occidis-
nobis vero dedit Electram habendam
uxorem, qui ex parentibus quidem Mycenæis
nati sumus (haud quidem ab hac parte coarguor;

λαμπροὶ γὰρ ἔς γένος γε, χρημάτων δὲ δὴ
πένητες, ἔνθεν ηὑγένει' ἀπόλλυται),
ὡς ἀσθενεῖ δοὺς ἀσθενῆ λάβοι φόβον.
Εἰ γάρ νιν ἔσχεν ἀξίωμ' ἔχων ἀνὴρ,
εὕδοντ' ἂν ἐξήγειρε τὸν Ἀγαμέμνονος
φόνον, δίκη τ' ἂν ἦλθεν Αἰγίσθῳ τότε.
Ἣν οὔποθ' ἀνὴρ ὅδε, σύνοιδέ μοι Κύπρις,
ᾔσχυνεν εὐνῇ, παρθένος δ' ἔτ' ἐστὶ δή.
Αἰσχύνομαι γὰρ ὀλβίων ἀνδρῶν τέκνα
λαβὼν ὑβρίζειν, οὐ κατάξιος γεγώς.
Στένω δὲ τὸν λόγοισι κηδεύοντ' ἐμοὶ
ἄθλιον Ὀρέστην, εἴ ποτ' εἰς Ἄργος μολὼν
γάμους ἀδελφῆς δυστυχεῖς ἐσόψεται.
Ὅστις δέ μ' εἶναί φησι μῶρον, εἰ λαβὼν
νέαν ἐς οἴκους παρθένον μὴ θιγγάνω,
γνώμης πονηροῖς κανόσιν ἀναμετρούμενος
τὸ σῶφρον ἴστω, καὐτὸς αὖ τοιοῦτος ὤν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ νὺξ μέλαινα, χρυσέων ἄστρων τροφὲ,
ἐν ᾗ τόδ' ἄγγος τῷδ' ἐφεδρεῦον κάρᾳ
φέρουσα πηγὰς ποταμίους μετέρχομαι
(οὐ δή τι χρείας ἐς τοσόνδ' ἀφιγμένη,
ἀλλ' ὡς ὕβριν δείξωμεν Αἰγίσθου θεοῖς),
γόους τ' ἀφίημ' αἰθέρ' ἐς μέγαν πατρί.
Ἡ γὰρ πανώλης Τυνδαρὶς, μήτηρ ἐμὴ,
ἐξέβαλέ μ' οἴκων, χάριτα τιθεμένη πόσει·
τεκοῦσα δ' ἄλλους παῖδας Αἰγίσθῳ πάρα,
πάρεργ' Ὀρέστην κἀμὲ ποιεῖται δόμων.

ΑΥΤΟΥΡΓΟΣ.

Τί γὰρ τάδ', ὦ δύστην', ἐμὴν μοχθεῖς χάριν,
πόνους ἔχουσα, πρόσθεν εὖ τεθραμμένη,
καὶ ταῦτ' ἐμοῦ λέγοντος οὐκ ἀφίστασαι;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐγώ σ' ἴσον θεοῖσιν ἡγοῦμαι φίλον·
ἐν τοῖς ἐμοῖς γὰρ οὐκ ἐνύβρισας κακοῖς.
Μεγάλη δὲ θνητοῖς μοῖρα συμφορᾶς κακῆς
ἰατρὸν εὑρεῖν, ὡς ἐγὼ σὲ λαμβάνω.
Δεῖ δή με κἀκέλευστον εἰς ὅσον σθένω
μόχθου 'πικουφίζουσαν, ὡς ῥᾷον φέρῃς,
συνεκκομίζειν σοὶ πόνους. Ἅλις δ' ἔχεις
τἄξωθεν ἔργα· τἀν δόμοις δ' ἡμᾶς χρεὼν
ἐξευτρεπίζειν. Εἰσιόντι δ' ἐργάτῃ
θύραθεν ἡδὺ τἄνδον εὑρίσκειν καλῶς.

ΑΥΤΟΥΡΓΟΣ.

Εἴ τοι δοκεῖ σοι, στεῖχε· καὶ γὰρ οὐ πρόσω
πηγαὶ μελάθρων τῶνδ'. Ἐγὼ δ' ἅμ' ἡμέρᾳ
βοῦς εἰς ἀρούρας ἐσβαλὼν σπερῶ γύας.
Ἀργὸς γὰρ οὐδεὶς, θεοὺς ἔχων ἀνὰ στόμα,
βίον δύναιτ' ἂν ξυλλέγειν ἄνευ πόνου.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πυλάδη, σὲ γὰρ δὴ πρῶτον ἀνθρώπων ἐγὼ
πιστὸν νομίζω καὶ φίλον ξένον τ' ἐμοί·
μόνος δ' Ὀρέστην τόνδ' ἐθαύμαζες φίλων,
πράσσονθ' ἃ πράσσω δείν' ὑπ' Αἰγίσθου παθὼν,

clari enim sane genere *sumus*, sed pecuniis
pauperes, unde nobilitas perit),
ut tenui viro ea collocata, tenuem caperet metum.
Si enim ipsam habuisset dignitate pollens vir,
sopitam excitasset Agamemnonis
cædem, pœnaque assecuta esset tunc Ægisthum.
Quam (*Electram*) hicce vir (*ego*) nunquam, conscia est
polluit cubili, sed adhuc virgo manet. [mihi Venus,
Erubesco enim opulentorum virorum liberos
nactus violare, cum non me deceat.
Deploro autem nomine *tantum* affinem mihi
miserum Orestem, si unquam Argos reversus,
nuptias sororis infelices aspiciet.
Quicunque vero me stultum esse dicit, quod cum recceperim
juvenem in ædes virginem, non attingam, *is*
mentis pravæ regula se metiri *tem*) esse.
continentiam sciat, seque ipsum contra talem (*desipien-*

ELECTRA.

O nox atra, aureorum siderum altrix,
in qua, hoc vas incumbens huic (*meo*) capiti
ferens, fontes flumineos peto
(haud quidem quod ad tantam inopiam *sim* redacta,
sed ut contumeliam ostendamus Ægisthi diis),
et querelas ætherem in amplum fundo patri.
Illa enim perniciosa Tyndaris, mater mea,
ejecit me ex ædibus, gratificans marito *suo*.
Et quum alios liberos apud Ægisthum pepererit,
Orestem et me alienos ducit a domo.

COLONUS.

Cur vero hæc, o infelix, *in* meam gratiam exantlas,
labores sustinens, prius delicate nutrita,
et quamvis me hoc dehortante, non desistis?

ELECTRA.

Ego te diis æqualem amicum duco:
in meis enim malis *mihi* non insultasti.
Magna vero mortalibus *est* felicitas, fortunæ adversæ
medicum invenisse, ut ego te nacta sum.
Oportet igitur me vel injussam, quantum valeo,
labore *te* levantem, ut facilius feras,
una tecum tolerare negotia. Satis enim habes
operum foris: domesticas autem *res* nos oportet
parare. Intranti enim operario [tas.
foris, jucundum est *res* domesticas invenire recte *disposi-*

COLONUS.

Si igitur *ita* placet tibi, vade; etenim non procul *sunt*
fontes ab ædibus hisce. Ego vero, cum die *illucescente*
boves in arva agens, seminabo jugera.
Nullus enim ignavus, quantumvis deos habeat in ore,
victum poterit colligere sine labore.

ORESTES.

Pylades, te enim præ ceteris hominibus ego
fidum judico et amicum et hospitem mihi;
solus autem ex amicis Orestem hunc colebas
utentem qua utor fortuna, atrocia ab Ægistho **passus**,

ὅς μου κατέκτα πατέρα χἠ πανώλεθρος
μήτηρ. Ἀφῖγμαι δ' ἐκ θεοῦ μυστηρίων
Ἀργεῖον οὖδας, οὐδενὸς ξυνειδότος,
φόνον φονεῦσι πατρὸς ἀλλάξων ἐμοῦ.
Νυκτὸς δὲ τῆσδε πρὸς τάφον μολὼν πατρὸς,
δάκρυά τ' ἔδωκα καὶ κόμης ἀπηρξάμην,
πυρᾷ τ' ἐπέσφαξ' αἷμα μηλείου φόνου,
λαθὼν τυράννους οἳ κρατοῦσι τῆσδε γῆς.
Καὶ τειχέων μὲν ἐντὸς οὐ βαίνω πόδα,
δυοῖν δ' ἅμιλλαν ξυντιθεὶς ἀφικόμην
πρὸς τέρμονας γῆς τῆσδ', ἵν' ἐκβάλω ποδὶ
ἄλλην ἐπ' αἶαν, εἴ μέ τις γνοίη σκοπῶν
ζητοῦντ' ἀδελφήν, φασὶ γάρ νιν ἐν γάμοις
ζευχθεῖσαν οἰκεῖν, οὐδὲ παρθένον μένειν,
ὡς συγγένωμαι, καὶ φόνου συνεργάτιν
λαβὼν τά γ' εἴσω τειχέων σαφῶς μάθω.
Νῦν οὖν, Ἕως γὰρ λευκὸν ὄμμ' ἀναίρεται,
ἔξω τρίβου τοῦδ' ἴχνος ἀλλαξώμεθα.
Ἢ γάρ τις ἀροτὴρ ἤ τις οἰκέτις γυνὴ
φανήσεται νῷν, ἥντιν' ἱστορήσομεν
εἰ τούσδε ναίει σύγγονος τόπους ἐμή.
Ἀλλ' εἰσορῶ γὰρ τήνδε προσπόλων τινὰ,
πηγαῖον ἄχθος ἐν κεκαρμένῳ κάρᾳ
φέρουσαν, ἑζώμεσθα κἀκπυθώμεθα
δούλης γυναικὸς, ἤν τι δεξώμεσθ' ἔπος
ἐφ' οἷσι, Πυλάδη, τήνδ' ἀφίγμεθα χθόνα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Σύντειν', ὥρα, ποδὸς ὁρμάν· Στρ. α'
ὢ ἔμβα, ἔμβα κατακλαίουσα.
Ἰώ μοί μοι.
Ἐγενόμαν Ἀγαμέμνονος [κούρα],
καί μ' ἔτικτε Κλυταιμνήστρα,
στυγνὰ Τυνδαρέου κόρα·
κικλήσκουσι δέ μ' ἀθλίαν
Ἠλέκτραν πολιῆται.
Φεῦ φεῦ τῶν σχετλίων πόνων
καὶ στυγερᾶς ζόας.
Ὦ πάτερ, σὺ δ' ἐν Ἅδᾳ δὴ
κεῖσαι, σᾶς ἀλόχου σφαγεὶς
Αἰγίσθου τ', Ἀγάμεμνον.
Ἴθι τὸν αὐτὸν ἔγειρε γόον, Μεσ.
ἄναγε πολύδακρυν ἁδονάν.
Σύντειν', ὥρα, ποδὸς ὁρμάν· Ἀντ. α'
ὢ ἔμβα, ἔμβα κατακλαίουσα.
Ἰώ μοί μοι.
Τίνα πόλιν, τίνα δ' οἶκον, ὦ
τλᾶμον σύγγονε, λατρεύεις,
οἰκτρὰν ἐν θαλάμοις λιπὼν
πατρῴοις ἐπὶ συμφοραῖς
ἀλγίσταισιν ἀδελφεάν;
Ἔλθοις τῶνδε πόνων ἐμοὶ
τᾷ μελέᾳ λυτήρ,
ὦ Ζεῦ Ζεῦ, πατρί θ' αἱμάτων
ἐχθίστων ἐπίκουρος, Ἄρ-

qui meum interfecit patrem, et perdita una
mater *adjutrix*. Venio autem secundum dei (*Apollinis*)
in Argivum solum, nemine conscio, [arcanum jussum
cædem interfectoribus patris mei ut rependam.
Et hac nocte ad tumulum patris profectus,
lacrimasque dedi et comæ primitias *ei* obtuli,
superque pyram effudi sanguinem ex ovina cæde
clam tyrannis, qui tenent imperium hujus terræ.
Et intra quidem *urbis* muros non infero pedem,
geminæ vero rei studio composito, veni
ad fines terræ hujus, ut evadam pede
aliam in regionem, si quis me speculatorum cognoverit
quærentem sororem (aiunt enim eam connubio
junctam habitare, nec virginem *adhuc* manere),
ut conveniam *cum ipsa*, et cædis socia
assumta, quæ intra mœnia *gerantur* liquido cognoscam.
Nunc igitur (Aurora enim candidum vultum extollit)
extra semitam hanc vestigium amoveamus.
Aut enim aliquis arator, aut aliqua ancilla mulier
conspicietur nobis, quam interrogabimus,
an hæc loca incolat soror mea.
Sed video enim hic quandam ex ancillis
aquæ fontanæ onus in raso capite
ferentem, sedeamus, et resciscamus
a serva muliere, si quod accipere possimus verbum *de iis*,
quapropter, Pylades, *in* hanc venimus terram.

ELECTRA.

Intende, tempus *est*, pedis impetum,
o ingredere, ingredere lamentans.
Hei mihi, mihi!
Nata sum Agamemnone,
et peperit me Clytæmnestra,
invisa Tyndarei filia;
vocantque me miseram
Electram cives.
Heu, heu propter duros labores
et vitam tristem.
O pater, tu in Plutonis *domo* jam
jaces, *a* tua conjuge jugulatus
et *ab* Ægistho, Agamemno.
Age, easdem excita querelas,
repete lacrimosam voluptatem.
Intende, tempus *est*, pedis impetum,
o ingredere, ingredere lamentans.
Hei mihi, mihi!
Qua in urbe, qua in domo, o
miser frater, servis,
calamitosa in thalamis paternis
relicta, inter ærumnas
acerbissimas, sorore?
Venias horum malorum mihi
miseræ liberator,
o Juppiter, Juppiter, patrique cædis
crudelissimæ vindex, Ar-

γει κέλσας πόδ' ἀλάταν.
Θὲς τόδε τεῦχος, ἐμῆς ἀπὸ κρατὸς ἑ- Στρ. β'
λοῦσ', ἵνα πατρὶ γόους νυχίους
ἐπορθοβοάσω,
ἰαχὰν, ἀοιδὰν, μέλος Ἀΐδα.
Πάτερ, σοὶ κατὰ γᾶς ἐνέπω γόους,
οἷς ἀεὶ τὸ κατ' ἦμαρ
διέπομαι, κατὰ μὲν φίλαν
ὄνυχι τεμνομένα δέραν,
χέρα τε κρᾶτ' ἐπὶ κούριμον
τιθεμένα θανάτῳ σῷ.
Ἒ ἔ, δρύπτε κάρα· Μεσ.
οἷα δέ τις κύκνος ἀχέτας
ποταμίοις παρὰ χεύμασιν
πατέρα φίλτατον καλεῖ,
ὀλόμενον δολίοις βρόχων
ἕρκεσιν, ὣς σὲ τὸν ἄθλιον
πατέρ' ἐγὼ κατακλαίομαι,
λουτρὰ πανύσταθ' ὑδρανάμενον χροῒ, Ἀντ. β'
κοίτᾳ ἐν οἰκτροτάτᾳ θανάτου.
Ἰώ μοι, ἰώ μοι
πικρᾶς μὲν πελέκεως τομᾶς σᾶς, πάτερ,
πικρᾶς δ' ἐκ Τροΐας ὁδοῦ βουλᾶς.
Οὐ μίτραισι γυνή σε
δέξατ' οὐδ' ἐπὶ στεφάνοις,
ξίφεσι δ' ἀμφιτόμοις λυγρὰν
Αἰγίσθου λώβαν θεμένα
δόλιον ἔσχεν ἀκοίταν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀγαμέμνονος ὦ κόρα, Στρ. γ'
ἤλυθον, Ἠλέκτρα, ποτὶ σὰν ἀγρότερον αὐλάν.
Ἔμολέ τις, ἔμολεν γαλακτοπότας ἀνὴρ
Μυκηναῖος οὐριβάτας·
ἀγγέλλει δ', ὅτι νῦν τριταί-
αν καρύσσουσιν θυσίαν
Ἀργεῖοι, πᾶσαι δὲ παρ' Ἥ-
ραν μέλλουσι παρθενικαὶ στείχειν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐκ ἐπ' ἀγλαΐαις, φίλαι,
θυμὸν, οὐδ' ἐπὶ χρυσέοις
ὅρμοισιν πεπόταμαι
τάλαιν', οὐδὲ στᾶσα χοροῖς
Ἀργείαις ἅμα νύμφαις
εἱλικτὸν κρούσω πόδ' ἐμόν.
Δάκρυσι χορεύω, δακρύων δέ μοι μέλει
δειλαίᾳ τὸ κατ' ἦμαρ.
Σκέψαι μου πιναρὰν κόμαν
καὶ τρύχη τάδ' ἐμῶν πέπλων,
εἰ πρέποντ' Ἀγαμέμνονος
κούρᾳ τᾷ βασιληΐᾳ
τᾷ Τροίᾳ θ', ἃ μου πατέρος
μέμναταί ποθ' ἁλοῦσα.

ΧΟΡΟΣ.

Μεγάλα θεός· ἀλλ' ἴθι, Ἀντ. γ'

gos appellens pedem vagum.
Depone hoc vas, meo a capite
tollens, ut patri querelas nocturnas
edam clara voce,
vociferationem, cantum, næniam Ditis.
O pater, tibi sub terra *degenti* querelas fundo,
quibus semper quotidie
indulgeo, caram
unguibus lanians mihi cervicem,
manumque *in* caput detonsum
injiciens, ob mortem tuam.
Ah, ah, lacera caput.
Ut autem quidam olor canorus
flumineas ad undas
patrem carissimum vocat,
necatum dolosis laqueorum
septis : sic te miserum
patrem ego deploro :
qui lavacris ultimis abluisti corpus,
in acerbissimo lecto mortis.
Hei mihi, hei mihi
propter crudelem securi tibi inflictam plagam, pater,
crudelesque in reditu *tuo* a Troja *matris* insidias.
Non vittis te conjux
excepit neque cum coronis;
sed postquam ense ancipiti tristem te
Ægisthi contumeliam fecit,
furtivum habuit concubinum.

CHORUS.

Agamemnonis o filia,
accessi, Electra, ad tuam agrestem caulam.
Venit quidam, venit lactis potator vir
Mycenæus, monticola;
nunciatque quod nunc in tertium diem
promulgent sacrificium
Argivi, omnesque ad Junonem (i.e. *Junonis templum*)
virgines sint conventuræ.

ELECTRA.

Non vestitus nitore, amicæ,
animo, nec aureis
monilibus exsulto
misera, nec stans *in* choreis
Argivis cum puellis,
volubilem pulsabo pedem meum :
sed lacrimis salto, lacrimæque mihi curæ sunt
miseræ quotidie.
Aspice meam squalidam comam,
et has scissuras mearum vestium,
an deceant Agamemnonis
filiam regalem,
Trojamque, quæ a meo patre
meminit quondam esse capta.

CHORUS.

Potens *est* dea (*Juno*). Verum veni,

καὶ παρ' ἐμοῦ χρῆσαι πολύπηνα φάρεα δῦναι,
χρύσεά τε χάρισιν προσθήματ' ἀγλαΐας.
Δοκεῖς τοῖσι σοῖς δακρύοις,
μὴ τιμῶσα θεούς, κρατή-
σειν ἐχθρῶν; Οὔτοι στοναχαῖς,
ἀλλ' εὐχαῖσι θεοὺς σεβί-
ζουσ' ἕξεις εὐαμερίαν, ὦ παῖ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐδεὶς θεῶν ἐνοπᾶς κλύει
τᾶς δυσδαίμονος, οὐ παλαι-
ῶν πατρὸς σφαγιασμῶν.
Οἴμοι τοῦ καταφθιμένου
τοῦ τε ζῶντος ἀλάτα,
ὅς που γᾶν ἄλλαν κατέχει
μέλεος ἀλαίνων ποτὶ θῆσσαν ἑστίαν,
τοῦ κλεινοῦ πατρὸς ἐκφύς.
Αὐτὰ δ' ἐν χέρνησι δόμοις
ναίω ψυχὰν τακομένα
δωμάτων πατρῴων φυγάς,
οὐρείας ναίουσ' ἐρίπνας.
Μάτηρ δ' ἐν λέκτροις φονίοις
ἄλλῳ σύγγαμος οἰκεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Πολλῶν κακῶν Ἕλλησιν αἰτίαν ἔχει
σῆς μητρὸς Ἑλένη σύγγονος δόμοις τε σοῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οἴμοι, γυναῖκες· ἐξέβην θρηνημάτων·
ξένοι τινὲς παρ' οἶκον οἵδ' ἐφεστίους
εὐνὰς ἔχοντες ἐξανίστανται λόχου·
φυγῇ, σὺ μὲν κατ' οἶμον, ἐς δόμους δ' ἐγώ,
φῶτας κακούργους ἐξαλύξωμεν ποδί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μέν', ὦ τάλαινα· μὴ τρέσῃς ἐμὴν χέρα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ Φοῖβ' Ἄπολλον, προσπίτνω σε μὴ θανεῖν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἄλλους κτάνοιμ' ἂν μᾶλλον ἐχθίους σέθεν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἄπελθε, μὴ ψαῦ' ὧν σε μὴ ψαύειν χρεών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐκ ἔσθ' ὅτου θίγοιμ' ἂν ἐνδικώτερον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καὶ πῶς ξιφήρης πρὸς δόμοις λοχᾷς ἐμέ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μείνασ' ἄκουσον, καὶ τάχ' οὐκ ἄλλως ἐρεῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἕστηκα· πάντως δ' εἰμὶ σή· κρείσσων γὰρ εἶ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἥκω φέρων σοι σοῦ κασιγνήτου λόγους.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ φίλτατ', ἆρα ζῶντος, ἢ τεθνηκότος;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ζῇ· πρῶτα γάρ σοι τἀγάθ' ἀγγέλλειν θέλω.

---

et a me accipe mutuo elaborate contexta pallia quæ induas,
aureaque gratiis additamenta nitoris.
Putasne tuis lacrimis,
non colentem deos, te superiorem fore
hostibus? Haud profecto gemitu,
sed precibus deos venerans,
habebis felicitatem, o filia.

ELECTRA.

Nullus deorum clamores audit
infelicis *Electræ*, neque veterum
a patre oblatorum sacrificiorum *rationem habet.*
Hei mihi ob eum qui periit,
tum etiam ob viventem erronem *Orestem,*
qui alicubi terram aliam tenet
miser, vagans ad servilem larem,
ex inclyto patre prognatus.
Ipsa vero in pauperi domo
habito animo tabescens
ob exilium ab ædibus paternis,
montanas incolens rupes.
Mater vero in lecto *viri* cæde fœdato,
cum alio nuptiis conjuncta habitat.

CHORUS.

Multorum malorum Græcis causa fuit
tuæ matris soror, Helena, domuique tuæ.

ELECTRA.

Hei mihi, mulieres! absisto jam a lamentis:
peregrini quidam hic juxta domum *nostram* vicina
cubilia habentes, surgunt ex insidiis:
fuga, tu quidem per viam, in ædes vero ego,
viros maleficos evitemus pede.

ORESTES.

Mane, o misera; ne formides meam manum.

ELECTRA.

O Phœbe Apollo, supplex te oro, ne moriar.

ORESTES.

Alios potius occidam *mihi* magis invisos quam tu.

ELECTRA.

Abi; ne tangas quæ te non tangere oportet.

ORESTES.

Non est, quem possim contrectare meliore jure.

ELECTRA.

At quomodo ense armatus ad ædes mihi insidiaris?

ORESTES.

Manens audi, et statim mecum consenties.

ELECTRA.

Sto; omnino autem tua sum; validior enim es.

ORESTES.

Veni ferens tibi tui fratris mandata.

ELECTRA.

O carissime, utrum viventis, an mortui?

ORESTES.

Vivit; primum enim tibi bona nunciare volo.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Εὐδαιμονοίης, μισθὸν ἡδίστων λόγων.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Κοινῇ δίδωμι τοῦτο νῷν ἀμφοῖν ἔχειν.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ποῦ γῆς ὁ τλήμων τλήμονας φυγὰς ἔχων;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐχ ἕνα νομίζων φθείρεται πόλεως νόμον.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Οὔ που σπανίζων τοῦ καθ' ἡμέραν βίου;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἔχει μὲν, ἀσθενὴς δὲ δὴ φεύγων ἀνήρ.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Λόγον δὲ δὴ τίν' ἦλθες ἐκ κείνου φέρων;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Εἰ ζῇς, ὅπως τε ζῶσα συμφορᾶς ἔχεις.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Οὐκοῦν ὁρᾷς μου πρῶτον ὡς ξηρὸν δέμας.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Λύπαις γε συντετηκὸς, ὥστε με στένειν.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Καὶ κρᾶτα πλόκαμόν τ' ἐσκυθισμένον ξυρῷ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Δάκνει σ' ἀδελφὸς ὅ τε θανὼν ἴσως πατήρ;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Οἴμοι, τί γάρ μοι τῶνδέ γ' ἐστὶ φίλτερον;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Φεῦ φεῦ· τί δαὶ σὺ σῷ κασιγνήτῳ δοκεῖς;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ἀπὼν ἐκεῖνος, οὐ παρὼν ἡμῖν φίλος.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἐκ τοῦ δὲ ναίεις ἐνθάδ' ἄστεως ἑκάς;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ἐγημάμεσθ', ὦ ξεῖνε, θανάσιμον γάμον.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὤμωξ' ἀδελφὸν σόν. Μυκηναίων τινί;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Οὐχ ὡς πατήρ μ' ἤλπιζεν ἐκδώσειν ποτέ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Εἴφ', ὡς ἀκούσας σῷ κασιγνήτῳ λέγω.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ἐν τοῖσδ' ἐκείνου τηλορὸς ναίω δόμοις.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Σκαφεύς τις ἢ βουφορβὸς ἄξιος δόμων.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Πένης ἀνὴρ γενναῖος ἔς τέ μ' εὐσεβής.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἡ δ' εὐσέβεια τίς πρόσεστι σῷ πόσει;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Οὐπώποτ' εὐνῆς τῆς ἐμῆς ἔτλη θιγεῖν.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἅγνευμ' ἔχων τι θεῖον, ἤ σ' ἀπαξιῶν;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Γονέας ὑβρίζειν τοὺς ἐμοὺς οὐκ ἠξίου.

ELECTRA.
Felix sis, in mercedem jucundissimorum verborum.
ORESTES.
Communiter largior hoc nobis ambobus habendum.
ELECTRA.
Ubi terrarum *vivit* ille miser miserum exilium habens?
ORESTES.
Non unam *unius* urbis legem usurpans conflictatur, *sed plurium.*
ELECTRA.
Num forte inopia laborans quotidiani victus?
ORESTES.
Habet quidem *victum;* inops tamen *est* vir exulans.
ELECTRA.
Quod vero mandatum venisti ab illo afferens *huc*?
ORESTES.
Num vivas, et quibus in calamitatibus vivens verseris.
ELECTRA.
Ergo primum vides quam aridum *sit* meum corpus.
ORESTES.
Doloribus sane confectum, ita ut ego gemam.
ELECTRA.
Et caput et cincinnos abrasos novacula.
ORESTES.
Cruciat te frater fortasse, et mortuus pater?
ELECTRA.
Eheu! quid enim mihi hisce carius est?
ORESTES.
Heu, heu! quomodo vero tu putas tuo fratri *esse te caram?*
ELECTRA.
Absens ille, non præsens nos amat.
ORESTES.
Quare vero habitas hic ab urbe procul?
ELECTRA.
Nuptæ sumus, o hospes, funesto connubio.
ORESTES.
Deploro fratrem tuum. Num Mycenæo alicui?
ELECTRA.
Non ut pater me speraverat se collocaturum esse olim.
ORESTES.
Dic, ut auditum *hoc* tuo fratri referam.
ELECTRA.
In hisce ædibus ab ipso procul habito.
ORESTES.
Fossor aliquis agri aut bubulcus dignus *est hac* domo.
ELECTRA.
Pauper vir *est ejus incola*, generosus, et in me pius.
ORESTES.
Ista vero pietas quænam inest tuo marito?
ELECTRA.
Nunquam lectum meum tangere sustinuit.
ORESTES.
Castitatem habens aliquam divinam, an te judicans indignam?
ELECTRA.
Parentes meos contumelia afficere non voluit.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καὶ πῶς γάμον τοιοῦτον οὐχ ἥσθη λαβών;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐ κύριον τὸν δόντα μ' ἡγεῖται, ξένε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ξυνῆκ'· Ὀρέστῃ μή ποτ' ἐκτίσῃ δίκην.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τοῦτ' αὐτὸ ταρβῶν, πρὸς δὲ καὶ σώφρων ἔφυ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Φεῦ·
γενναῖον ἄνδρ' ἔλεξας, εὖ τε δραστέον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Εἰ δήποθ' ἥξει γ' ἐς δόμους ὁ νῦν ἀπών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Μήτηρ δέ σ' ἡ τεκοῦσα ταῦτ' ἠνέσχετο;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Γυναῖκες ἀνδρῶν, ὦ ξέν', οὐ παίδων, φίλαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τίνος δέ σ' οὕνεχ' ὕβρισ' Αἴγισθος τάδε;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τεκεῖν μ' ἐβούλετ' ἀσθενῆ, τοιῷδε δούς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὡς δῆθε παῖδας μὴ τέκοις ποινάτορας;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τοιαῦτ' ἐβούλευσ', ὧν ἐμοὶ δοίη δίκην.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οἶδεν δέ σ' οὖσαν παρθένον μητρὸς πόσις;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐκ οἶδε· σιγῇ τοῦθ' ὑφαιρούμεσθά νιν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Αἵδ' οὖν φίλαι σοι τούσδ' ἀκούουσιν λόγους;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὥστε στέγειν γε τἀμὰ καὶ σ' ἔπη καλῶς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τί δῆτ' Ὀρέστης, πρὸς τόδ' Ἄργος ἢν μόλῃ;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἤρου τόδ'; αἰσχρόν γ' εἶπας· οὐ γὰρ νῦν ἀκμή;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἐλθὼν δὲ δὴ πῶς φονέας ἂν κτάνοι πατρός;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τολμῶν ὑπ' ἐχθρῶν οἷ' ἐτολμήθη πατήρ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἦ καὶ μετ' αὐτοῦ μητέρ' ἂν τλαίης κτανεῖν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ταὐτῷ γε πελέκει τῷ πατὴρ ἀπώλετο.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Λέγω τάδ' αὐτῷ, καὶ βέβαια τἀπὸ σοῦ;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Θάνοιμι μητρὸς αἷμ' ἐπισφάξασ' ἐμῆς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Φεῦ·
εἴθ' ἦν Ὀρέστης πλησίον κλύων τάδε.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἀλλ', ὦ ξέν', οὐ γνοίην ἂν εἰσιδοῦσά νιν.

ORESTES.

At quomodo tales nuptias nactus non est lætatus?

ELECTRA.

Non habuisse jus *dandi* ducit eum qui me dedit, o hospes.

ORESTES.

Intelligo : Oresti ne quando expendat pœnas.

ELECTRA.

Hoc ipsum metuens; præterea vero etiam modestus est.

ORESTES.

Papæ!
generosum virum narras, et liberaliter tractandum.

ELECTRA.

Si modo aliquando domum redeat qui nunc abest.

ORESTES.

Mater vero, quæ te peperit, hæc tulit?

ELECTRA.

Mulieres viris, o hospes, haud liberis, amicæ *sunt.*

ORESTES.

Quapropter te hac contumelia affecit Ægisthus?

ELECTRA.

Parere me voluit infirmos *liberos*, quum tali *viro me* collocavit.

ORESTES.

Ne scilicet filios pareres ultores?

ELECTRA.

Tale habuit consilium, cujus utinam mihi pœnas luat.

ORESTES.

Novitne autem te esse virginem vir matris *tuæ?*

ELECTRA.

Haud novit : silentio hoc celamus illum.

ORESTES.

Istæne vero amicæ tibi, quæ hos sermones audiunt?

ELECTRA.

Ita ut tegant et mea et tua verba fideliter.

ORESTES.

Quid igitur *faciat* Orestes, si huc ad Argos redierit?

ELECTRA.

Rogasne hoc? turpe profecto *hoc* dixisti : nonne enim jam res in fastigio *sunt?*

ORESTES.

At reversus quomodo interfectores occidat patris?

ELECTRA.

Audens qualia ab inimicorum audacia passus est pater.

ORESTES.

An et cum ipso (*Oreste*) matrem auderes occidere?

ELECTRA.

Eadem etiam securi, qua pater periit.

ORESTES.

Dicam*ne* hæc ei, et firmum *est* tuum consilium?

ELECTRA.

Moriar, quum matris meæ sanguinem effudero.

ORESTES.

Papæ!
utinam Orestes esset prope *nos* hæc audiens!

ELECTRA.

At, o hospes, non cognoscerem ipsum intuens.

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Νέα γάρ, οὐδὲν θαῦμ', ἀπεζεύχθης νέου.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Εἷς ἂν μόνος νιν τῶν ἐμῶν γνοίη φίλων.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἆρ' ὃν λέγουσιν αὐτὸν ἐκκλέψαι φόνου;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Πατρός γε παιδαγωγὸς ἀρχαῖος γέρων.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὁ κατθανὼν δὲ σὸς πατὴρ τύμβου κυρεῖ;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ἔκυρσεν ὡς ἔκυρσεν, ἐκβληθεὶς δόμων.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οἴμοι, τόδ' οἷον εἶπας. Αἴσθησις γὰρ οὖν
κἀκ τῶν θυραίων πημάτων δάκνει βροτούς.
Λέξον δ', ἵν' εἰδὼς σῷ κασιγνήτῳ φέρω
λόγους ἀτερπεῖς, ἀλλ' ἀναγκαίους κλύειν.
Ἔνεστι δ' οἶκτος, ἀμαθίᾳ μὲν οὐδαμοῦ,
σοφοῖσι δ' ἀνδρῶν· οὐ γὰρ οὐδ' ἀζήμιον
γνώμην ἐνεῖναι τοῖς σοφοῖς λίαν σοφήν.
ΧΟΡΟΣ.
Κἀγὼ τὸν αὐτὸν τῷδ' ἔρον ψυχῆς ἔχω.
Πρόσω γὰρ ἄστεως οὖσα τἀν πόλει κακὰ
οὐκ οἶδα, νῦν δὲ βούλομαι κἀγὼ μαθεῖν.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Λέγοιμ' ἄν, εἰ χρή· χρὴ δὲ πρὸς φίλον λέγειν
τύχας βαρείας τὰς ἐμὰς κἀμοῦ πατρός.
Ἐπεὶ δὲ κινεῖς μῦθον, ἱκετεύω, ξένε,
ἄγγελλ' Ὀρέστῃ τἀμὰ κἀκείνου κακά,
πρῶτον μὲν οἵοις ἐν πέπλοις αὐλίζομαι,
πίνῳ θ' ὅσῳ βέβριθ', ὑπὸ στέγαισί τε
οἵαισι ναίω βασιλικῶν ἐκ δωμάτων,
αὐτὴ μὲν ἐκμοχθοῦσα κερκίσιν πέπλους,
ἢ γυμνὸν ἕξω σῶμα καὶ στερήσομαι,
αὐτὴ δὲ πηγὰς ποταμίους φορουμένη·
ἀνέορτος ἱερῶν καὶ χορῶν τητωμένη;
ἀναίνομαι γυναῖκας, οὖσα παρθένος,
ἀναίνομαι δὲ Κάστορ', ᾧ, πρὶν ἐς θεοὺς
ἐλθεῖν, ἔμ' ἐμνήστευον, οὖσαν ἐγγενῆ.
Μήτηρ δ' ἐμὴ Φρυγίοισιν ἐν σκυλεύμασι
θρόνῳ κάθηται, πρὸς δ' ἕδρας Ἀσιήτιδες
δμωαὶ στατίζουσ', ἃς ἔπερσ' ἐμὸς πατήρ,
Ἰδαῖα φάρη χρυσέαις ἐζευγμέναι
πόρπαισιν. Αἷμα δ' ἔτι πατρὸς κατὰ στέγας
μέλαν σέσηπεν· ὃς δ' ἐκεῖνον ἔκτανεν,
ἐς ταὐτὰ βαίνων ἅρματ' ἐκφοιτᾷ πατρί,
καὶ σκῆπτρ', ἐν οἷς Ἕλλησιν ἐστρατηλάτει,
μιαιφόνοισι χερσὶ γαυροῦται λαβών.
Ἀγαμέμνονος δὲ τύμβος ἠτιμασμένος,
οὔπω χοάς ποτ' οὐδὲ κλῶνα μυρσίνης
ἔλαβε, πυρὰ δὲ χέρσος ἀγλαϊσμάτων.
Μέθῃ δὲ βρεχθεὶς τῆς ἐμῆς μητρὸς πόσις
ὁ κλεινός, ὡς λέγουσιν, ἐνθρώσκει τάφῳ,
πέτροις τε λεύει μνῆμα λάϊνον πατρός,

ORESTES.
Juvenis enim, nihil mirum, sejuncta es a juvene.
ELECTRA.
Unus solus ipsum agnosceret meorum amicorum.
ORESTES.
Num *ille*, quem aiunt ipsum subduxisse cædi?
ELECTRA.
Sane, patris pædagogus, grandævus senex.
ORESTES.
Pater vero tuus exstinctus *num* sepulturam nactus est?
ELECTRA.
Nactus est ut nactus est, ejectus ædibus.
ORESTES.
Hei mihi! hoc quale dixisti! Sensus nimirum
etiam ab externis malis homines mordet.
Dic vero, ut edoctus tuo fratri feram
nuncium tristem, sed necessarium auditu.
Inest enim commiseratio, agresti indoli quidem minime,
at cultioribus viris : etenim neque damno caret,
si mens inest sapientibus nimium sapiens.
CHORUS.
Et ego eodem, quo iste, animi desiderio teneor.
Procul enim ab urbe cum sim, quæ *sunt* in urbe mala
non novi, nunc vero cupio et ego cognoscere.
ELECTRA.
Dicam, si decet; decet autem apud amicum exponere
casus graves meos et mei patris.
Quoniam autem moves sermonem, supplex oro *te*, hospes,
nuncia Oresti mea et ipsius mala;
primum quidem, quibus in vestibus degam,
quantisque sordibus graver, et sub tectis
qualibus habitem, e regia domo *oriunda;*
ipsa quidem elaborans radiis peplos,
(aut nudum habebo corpus, et *vestibus* carebo),
ipsa etiam flumineos fontes ferens :
expers festorum sacrorum et choreis privata,
fugio mulierum consortium, cum tamen virgo sim :
fugio quoque Castorem, cui, priusquam ad deos
abiisset, me *parentes* despondebant, junctam sanguine.
At mater mea Phrygia inter spolia
throno insidet : propeque stationem Asiaticæ
famulæ habent, quas captas abduxit meus pater,
Idæa pallia aureis religatæ
fibulis. Sanguis vero patris adhuc in tectis
ater putrescit; et qui illum occidit,
in eosdem, quos pater, currus conscendens prodit;
sceptrumque, quo Græcis imperabat,
cæde pollutis manibus exsultat tenens.
Agamemnonis autem sepulcrum neglectum,
nusquam nec libamina, neque ramum myrti
accepit, et rogus *est* expers donorum.
Ebrietate vero rigatus meæ matris maritus
inclytus ille, ut aiunt, insultat sepulcro,
saxisque impetit monumentum lapideum patris :

καὶ τοῦτο τολμᾷ τοὔπος εἰς ἡμᾶς λέγειν·
ποῦ παῖς Ὀρέστης; ἆρά σοι τύμβῳ καλῶς
παρὼν ἀμύνει; Ταῦτ' ἀπὼν ὑβρίζεται.
Ἀλλ', ὦ ξέν', ἱκετεύω σ', ἀπάγγειλον τάδε·
πολλοὶ δ' ἐπιστέλλουσιν, ἑρμηνεὺς δ' ἐγὼ,
αἱ χεῖρες, ἡ γλῶσσ' ἡ ταλαίπωρός τε φρὴν
κάρα τ' ἐμὸν ξυρῆκες ὅ τ' ἐκείνου τεκών.
Αἰσχρὸν γὰρ, εἰ πατὴρ μὲν ἐξεῖλεν Φρύγας,
ὁ δ' ἄνδρ' ἕν' εἷς ὢν οὐ δυνήσεται κτανεῖν,
νέος πεφυκὼς κἀξ ἀμείνονος πατρός.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν δέδορκα τόνδε, σὸν λέγω πόσιν,
λήξαντα μόχθου πρὸς δόμους ὡρμημένον.

ΑΥΤΟΥΡΓΟΣ.

Ἔα· τίνας τούσδ' ἐν πύλαις ὁρῶ ξένους;
τίνος δ' ἕκατι τάσδ' ἐπ' ἀγραύλους πύλας
προσῆλθον; ἢ 'μοῦ δεόμενοι; Γυναικί τοι
αἰσχρὸν μετ' ἀνδρῶν ἑστάναι νεανιῶν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ φίλτατ', εἰς ὕποπτα μὴ μόλῃς ἐμοί·
τὸν ὄντα δ' εἴσει μῦθον· οἵδε γὰρ ξένοι
ἥκουσ' Ὀρέστου πρός με κήρυκες λόγων.
Ἀλλ', ὦ ξένοι, σύγγνωτε τοῖς εἰρημένοις.

ΑΥΤΟΥΡΓΟΣ.

Τί φασίν; ἁνὴρ ἔστι καὶ λεύσσει φάος;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἔστιν λόγῳ γοῦν· φασὶ δ' οὐκ ἄπιστ' ἐμοί.

ΑΥΤΟΥΡΓΟΣ.

Ἦ καί τι πατρὸς σῶν τε μέμνηται κακῶν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐν ἐλπίσιν ταῦτ'· ἀσθενὴς φεύγων ἀνήρ.

ΑΥΤΟΥΡΓΟΣ.

Ἦλθον δ' Ὀρέστου τίν' ἀγορεύοντες λόγον;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Σκοποὺς ἔπεμψε τούσδε τῶν ἐμῶν κακῶν.

ΑΥΤΟΥΡΓΟΣ.

Οὐκοῦν τὰ μὲν λεύσσουσι, τὰ δὲ σύ που λέγεις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἴσασιν, οὐδὲν τῶνδ' ἔχουσιν ἐνδεές.

ΑΥΤΟΥΡΓΟΣ.

Οὐκοῦν πάλαι χρῆν τοῖσδ' ἀνεπτύχθαι πύλας.
Χωρεῖτ' ἐς οἴκους· ἀντὶ γὰρ χρηστῶν λόγων
ξενίων κυρήσεθ', οἷ' ἐμὸς κεύθει δόμος.
Αἴρεσθ', ὀπαδοὶ, τῶνδ' ἔσω τεύχη δόμων·
καὶ μηδὲν ἀντείπητε, παρὰ φίλου φίλοι
μολόντες ἀνδρός· καὶ γὰρ εἰ πένης ἔφυν,
οὔτοι τό γ' ἦθος δυσγενὲς παρέξομαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πρὸς θεῶν, ὅδ' ἁνὴρ, ὃς συνεκκλέπτει γάμους
τοὺς σοὺς, Ὀρέστην οὐ καταισχύνειν θέλων;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὗτος κέκληται πόσις ἐμὸς τῆς ἀθλίας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Φεῦ·

atque hoc audet verbum in nos dicere:
Ubi puer Orestes? annon tibi tumulum egregie
præsens defendit? Hæc absens (*Orestes*) convicia patitur.
Verum, o hospes, te supplex oro, hæc renuncia:
multi *hæc* mandant, interpres autem ego,
manus, lingua, miseraque mens,
caputque meum rasum, et illius parens.
Turpe enim *fuerit*, si pater quidem deleverit Phryges,
ipse vero virum unum unus non possit occidere,
cum juvenis sit, et e præstantiore patre *natus*.

CHORUS.

Atqui video hunc, tuum dico maritum,
defunctum labore, ad domum properare.

COLONUS.

Hem! quosnam hos in foribus conspicor hospites?
cujus rei causa ad has agrestes portas
accesserunt? an mea *opera* indigentes? Mulieri quippe
turpe *est* cum viris stare juvenibus.

ELECTRA.

O carissime, in suspicionem ne venias de me;
sed rem ut est scies; hi enim hospites
venerunt ad me nuncii Orestis mandatorum.
Sed, o hospites, veniam date *ab isto* dictis.

COLONUS.

Quid aiunt? vivitne ille et aspicit lucem?

ELECTRA.

Vivit ex sermone certe *horum;* dicunt autem non incredibilia mihi.

COLONUS.

Ecquid etiam patris et tuorum malorum meminit?

ELECTRA.

In spe *versantur* ista; infirmus *est* vir exulans.

COLONUS.

Quem autem Orestis sermonem venerunt nunciaturi.

ELECTRA.

Exploratores misit hosce meorum malorum.

COLONUS.

Ergo partim quidem aspiciunt, partim tu forte narrasti.

ELECTRA.

Noverunt; nihil hac parte desiderant.

COLONUS.

Ergo pridem oportuit ipsis apertas esse portas.
Ite in ædes; pro lætis enim nunciis
munera hospitalia accipietis, qualia mea condit domus.
Ferte, ministri, in ædes horum manticas:
et nihil contradicite, quippe a caro cari
venistis viro; etenim, quamvis pauper sim,
haud tamen animum degenerem *vobis* exhibebo.

ORESTES.

Per deos quæso, hicne vir *est*, qui una celat nuptias
tuas *quales sunt*, Orestem probro afficere nolens?

ELECTRA.

Hic vocatur maritus meus miseræ.

ORESTES.

Papæ!

οὐκ ἔστ' ἀκριβὲς οὐδὲν εἰς εὐανδρίαν·
ἔχουσι γὰρ ταραγμὸν αἱ φύσεις βροτῶν.
Ἤδη γὰρ εἶδον ἄνδρα γενναίου πατρὸς
τὸ μηδὲν ὄντα, χρηστά τ' ἐκ κακῶν τέκνα·
λιμόν τ' ἐν ἀνδρὸς πλουσίου φρονήματι,
γνώμην τε μεγάλην ἐν πένητι σώματι.
Πῶς οὖν τις αὐτὰ διαλαβὼν ὀρθῶς κρινεῖ;
πλούτῳ; πονηρῷ γ' ἆρα χρήσεται κριτῇ·
ἢ τοῖς ἔχουσι μηδέν; ἀλλ' ἔχει νόσον
πενία, διδάσκει δ' ἄνδρα τῇ χρείᾳ κακόν.
Ἀλλ' εἰς ὅπλ' ἔλθω; τίς δὲ, πρὸς λόγχην βλέπων,
μάρτυς γένοιτ' ἂν ὅστις ἐστὶν ἀγαθός;
Κράτιστον εἰκῇ ταῦτ' ἐᾶν ἀφειμένα.
Οὗτος γὰρ ἀνὴρ οὔτ' ἐν Ἀργείοις μέγας,
οὔτ' αὖ δοκήσει δωμάτων ὠγκωμένος,
ἐν τοῖς τε πολλοῖς ὢν, ἄριστος εὑρέθη.
Οὐ μὴ φρονήσεθ', οἳ κενῶν δοξασμάτων
πλήρεις πλανᾶσθε, τῇ δ' ὁμιλίᾳ βροτοὺς
κρινεῖτε καὶ τοῖς ἤθεσιν τοὺς εὐγενεῖς;
Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τὰς πόλεις οἰκοῦσιν εὖ
καὶ δώμαθ'· αἱ δὲ σάρκες αἱ κεναὶ φρενῶν
ἀγάλματ' ἀγορᾶς εἰσιν. Οὐδὲ γὰρ δόρυ
μᾶλλον βραχίων σθεναρὸς ἀσθενοῦς μένει·
ἐν τῇ φύσει δὲ τοῦτο κἀν εὐψυχίᾳ.
Ἀλλ' ἄξιος γὰρ ὅ τε παρὼν ὅ τ' οὐ παρὼν
Ἀγαμέμνονος παῖς, οὗπερ οὕνεχ' ἥκομεν,
δεξώμεθ' οἴκων καταλύσεις. Χωρεῖν χρεὼν,
δμῶες, δόμων τῶνδ' ἐντός. Ὡς ἐμοὶ πένης
εἴη πρόθυμος πλουσίου μᾶλλον ξένος.
Αἰνῶ μὲν οὖν τοῦδ' ἀνδρὸς ἐσδοχὰς δόμων·
ἐβουλόμην δ' ἂν, εἰ κασίγνητός με σὸς
ἐς εὐτυχοῦντας ἦγεν εὐτυχῶν δόμους.
Ἴσως δ' ἂν ἔλθοι· Λοξίου γὰρ ἔμπεδοι
χρησμοὶ, βροτῶν δὲ μαντικὴν χαίρειν ἐῶ.

ΧΟΡΟΣ.

Νῦν ἢ πάροιθε μᾶλλον, Ἠλέκτρα, χαρᾷ
θερμαινόμεσθα καρδίαν· ἴσως γὰρ ἂν
μόλις προβαίνουσ' ἡ τύχη σταίη καλῶς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ τλῆμον, εἰδὼς δωμάτων χρείαν σέθεν,
τί τούσδ' ἐδέξω μείζονας σαυτοῦ ξένους;

ΑΥΤΟΥΡΓΟΣ.

Τί δ'; εἴπερ εἰσὶν, ὡς δοκοῦσιν, εὐγενεῖς,
οὐκ ἔν τε μικροῖς ἔν τε μὴ στέρξουσ' ὅμως;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐπεί νυν ἐξήμαρτες ἐν σμικροῖσιν ὢν,
ἔλθ' ὡς παλαιὸν τροφὸν ἐμοῦ φίλου πατρός·
ὃς ἀμφὶ ποταμὸν Ταναὸν Ἀργείας ὅρους
τέμνοντα γαίας Σπαρτιάτιδός τε γῆς
ποίμναις ὁμαρτεῖ, πόλεος ἐκβεβλημένος·
κέλευε δ' αὐτὸν ἐς δόμους ἀφιγμένον
ἐλθεῖν ξένων τ' ἐς δαῖτα πορσῦναί τινα.
Ἡσθήσεταί τοι καὶ προσεύξεται θεοῖς,
ζῶντ' εἰσακούσας παῖδ', ὃν ἐκσώζει ποτέ.

non est certum ullum indicium ad viri generositatem *dignos-*
habent enim perturbationem ingenia mortalium. [*cendam :*
Jam enim vidi virum generosi patris *filium*,
qui nihili homo erat, et *rursus* bonos ex improbis natos;
inediamque (*penuriam*) in hominis opulenti spiritu,
animumque magnum in paupere corpore.
Quomodo igitur quis hæc discernens recte judicet?
opibusne? Malo sane utetur judice.
Aut iis qui nihil possident? Sed habet vitium
paupertas : docet enim virum ob egestatem malum esse.
Sed ad arma me convertam? Quis vero, ad lanceam cer-
testis esse queat, quisnam sit vir bonus? [nens,
Optimum *est* hæc sinere secure omissa.
Hic enim vir, neque inter Argivos magnus,
neque etiam gloria gentis elatus,
unusque ex plebe, optimus est inventus.
Numquamne sapietis, qui vanarum opinionum
pleni allucinamini, verum *potius* ex consuetudine homines
nobiles judicabitis et ex moribus?
Tales enim *viri* civitates administrant bene
et domos; at carnes vacuæ mentis,
statuæ fori sunt. Neque enim hastam
fortius robustum brachium quam imbecillum sustinet :
sed in natura hoc *positum est* et in animi fortitudine.
Quare, dignus *est* enim sive sit præsens sive absit
Agamemnonis filius, cujus gratia venimus,
accipiamus ædium diversorium. Ingredi oportet,
famuli, in hanc domum. Nam pauper mihi
hospes alacer sit potius, quam dives *non alacer*.
Laudo igitur hujus viri receptionem *nostri* in domum;
magis tamen vellem, si frater me tuus
in ædes felices felix duceret.
Fortasse tamen veniet : Apollinis enim rata *sunt*
oracula; mortalium vero divinationem valere sino.

CHORUS.

Nunc, quam antehac, magis, Electra, gaudio
incalescimus cor; fortasse enim
ægre progrediens fortuna, consistet præclare.

ELECTRA.

O miser, cum noris ædium tuarum penuriam,
cur istos excepisti ampliores te hospites?

COLONUS.

Quid? si quidem sunt, ut videntur, nobiles, [men?
annon in tenui victu, æque ac non *tenui*, acquiescent ta-

ELECTRA.

Quandoquidem igitur peccasti, cum in parvulis verseris,
abi ad veterem altorem mei cari patris,
qui ad amnem Tanaum, fines Argivæ
secantem terræ et Spartani soli,
greges sequitur, ejectus civitate;
et jube ipsum domum *suam e pascuis* reversum
venire, hospitumque ad convivium præbere nonnulla.
Gaudebit sane et supplicabit diis,
ubi vivum audierit juvenem, quem servavit olim.

Οὐ γὰρ πατρῴων ἐκ δόμων μητρὸς πάρα
λάϐοιμεν ἄν τι· πικρὰ δ' ἀγγείλαιμεν ἄν,
εἰ ζῶντ' Ὀρέστην ἡ τάλαιν' αἴσθοιτ' ἔτι.

Haud enim e paternis ædibus a matre
accipiemus quidquam : imo acerbam rem nunciaremus,
si adhuc viventem Orestem misera resciret *a nobis*.

ΑΥΤΟΥΡΓΟΣ.

Ἀλλ', εἰ δοκεῖ σοι, τούσδ' ἀπαγγελῶ λόγους
γέροντι· χώρει δ' ἐς δόμους ὅσον τάχος,
καὶ τἄνδον ἐξάρτυε. Πολλά τοι γυνὴ
χρῄζουσ' ἂν εὕροι δαιτὶ προσφορήματα.
Ἔστιν δὲ δὴ τοσαῦτά γ' ἐν δόμοις ἔτι,
ὥσθ' ἕν γ' ἐπ' ἦμαρ τούσδε πληρῶσαι βορᾶς.
Ἐν τοῖς τοιούτοις δ' ἡνίκ' ἂν γνώμη πέσῃ,
σκοπῶ τὰ χρήμαθ' ὡς ἔχει μέγα σθένος,
ξένοις τε δοῦναι, σῶμά τ' ἐς νόσον πεσὸν
δαπάναισι σῶσαι· τῆς δ' ἐφ' ἡμέραν βορᾶς,
ἐς σμικρὸν ἥκει· πᾶς γὰρ ἐμπλησθεὶς ἀνὴρ
ὁ πλούσιός τε χὠ πένης ἴσον φέρει.

COLONUS.

Ergo, quoniam placet tibi, hæc renunciabo verba
seni : sed ito in ædes quam celerrime,
resque domesticas para. Multa enim mulier
si velit, inveniat ad convivium fercula.
Tantum autem certe nobis adhuc est domi,
ut unum saltem in diem hosce replere possimus cibo.
In hujusmodi casibus, quando cogitatio incidit,
considero, pecuniæ quam magnam habeant potentiam,
ut et hospitibus dare possimus, corpusque, si in morbum in-
sumtibus servemus; ad quotidianum vero victum [ciderit,
parvi refert; omnis enim vir satiatus,
et dives, et pauper, tantundem fert.

ΧΟΡΟΣ.

Κλειναὶ νᾶες, αἵ ποτ' ἔμϐατε Τροίαν — Στρ. α'
τοῖς ἀμετρήτοις ἐρετμοῖς,
πέμπουσαι χοροὺς μετὰ Νηρήδων,
ἵν' ὁ φίλαυλος ἔπαλλε δελ-
φὶς πρῴραις κυανεμϐόλοι-
σιν εἱλισσόμενος,
πορεύων τὸν τᾶς Θέτιδος
κοῦφον ἅλμα ποδῶν Ἀχιλῆ
σὺν Ἀγαμέμνονι Τρωΐας
ἐπὶ Σιμουντίδας ἀκτάς.

Νηρῆδες δ' Εὐϐοῖδας ἀκτὰς λιποῦσαι — Ἀντ. α'
Ἡφαίστου χρυσέων ἀκμόνων
μόχθους ἀσπιστὰς ἔφερον τευχέων·
ἀνά τε Πήλιον ἀνά τε πρύ-
μνας Ὄσσας ἱερὰς νάπας,
Νυμφαίας σκοπιάς,
κόρας μάτευσ', ἔνθα πατὴρ
ἱππότας τρέφεν Ἑλλάδι φῶς,
Θέτιδος εἰνάλιον γόνον,
ταχύπορον πόδ' Ἀτρείδαις.

Ἰλιόθεν δ' ἔκλυόν τινος ἐν λιμέσιν — Στρ. β'
Ναυπλίοισι βεϐῶτος
τᾶς σᾶς, ὦ Θέτιδος παῖ,
κλεινᾶς ἀσπίδος ἐν κύκλῳ
τοιάδε σήματα, δείματα
Φρύγια, τετύχθαι·
περιδρόμῳ μὲν ἴτυος ἕδρᾳ
Περσέα λαιμότομον ὑπὲρ
ἁλὸς ποτανοῖσι πεδίλοισι φυὰν
Γοργόνος ἴσχειν, Διὸς ἀγγέλῳ σὺν Ἑρμᾷ,
τῷ Μαίας ἀγροτῆρι κούρῳ·

ἐν δὲ μέσῳ κατέλαμπε σάκει φαέθων — Ἀντ. β'
κύκλος ἀελίοιο
ἵπποις ἂμ πτεροέσσαις,
ἄστρων τ' αἰθέριοι χοροί,
Πλειάδες, Ὑάδες, Ἕκτορος
ὄμμασι τροπαῖοι·

CHORUS.

Inclytæ naves, quæ olim appulistis Trojam
innumeris remis,
ducentes choreas cum Nereidibus,
ubi (*in mari*) tibiæ amans exsultabat
delphinus proris cæruleis
circumvolutus,
deducens Thetidis *filium*,
levem saltu pedum Achillem,
cum Agamemnone, Trojæ
ad Simoentias oras.

Nereides vero, Euboicis oris relictis,
Vulcani aurearum incudum [*cani confectà*) ferebant;
labores scutatos armorum (*i. e. arma super incudi Vul-*
perque Pelium perque excelsos
Ossæ sacros saltus,
nympharum speculas,
* *, ubi pater
eques (*Chiron*) educavit Græciæ lumen,
Thetidis marinam sobolem,
velocem pede *auxiliatorem* Atridis.

Ab Ilio autem audivi quodam reverso in
portum Nauplium,
tui, o Thetidis fili,
nobilis scuti in orbe
hujusmodi signa, terrores
Phrygios, sculpta esse :
in clypei quidem ambitu
Perseum decollatam, supra
mare volantem alatis talariis, speciem
Gorgonis tenere, cum Mercurio Jovis nuncio,
Maiæ agresti filio :

in medio autem clypeo fulgebat coruscus
orbis solis
equis super volucribus;
astrorumque ætherei chori,
Pleiades, Hyades, Hectoris
oculis formidabiles.

ἐπὶ δὲ χρυσοτύπῳ κράνει
Σφίγγες ὄνυξιν ἀοίδιμον
ἄγραν φέρουσαι· περιπλεύρῳ δὲ κύτει
πύρπνοος ἔσπευδε δρόμῳ λέαινα χαλαῖς
Πειρηναῖον ὁρῶσα πῶλον. [Ἐπῳδ.
Ἐν δὲ δόρει φονίῳ τετραβάμονες ἵπποι ἔπαλλον,
κελαινὰ δ' ἀμφὶ νῶθ' ἵετο κόνις.
Τοιῶνδ' ἄνακτα δοριπόνων
ἔκανες ἀνδρῶν, Τυνδαρὶ,
σὰ λέχεα, κακόφρων κόρα.
Τοιγάρ σέ ποτ' οὐρανίδαι
πέμψουσιν θανάτοισι· κἂν
ἔτ' ἔτι φόνιον ὑπὸ δέραν
ὄψομαι αἷμα χυθὲν σιδάρῳ.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Ποῦ, ποῦ νεᾶνις πότνι' ἐμὴ δέσποινά τε,
Ἀγαμέμνονος παῖς, ἥν ποτ' ἐξέθρεψ' ἐγώ;
Ὡς πρόσβασιν τῶνδ' ὀρθίαν οἴκων ἔχει
ῥυσῷ γέροντι τῷδε προσβῆναι ποδί.
Ὅμως δὲ πρός γε τοὺς φίλους ἐξελκτέον
διπλῆν ἄκανθαν καὶ παλίρροπον γόνυ.
Ὦ θύγατερ, ἄρτι γάρ σε πρὸς δόμοις ὁρῶ,
ἥκω φέρων σοι τῶν ἐμῶν βοσκημάτων
ποίμνης νεογνὸν θρέμμ' ὑποσπάσας τόδε,
στεφάνους τε, τευχέων τ' ἐξελὼν τυρεύματα,
παλαιόν τε θησαύρισμα Διονύσου τόδε
ὀσμῇ κατῆρες, σμικρὸν, ἀλλ' ἐπεισβαλεῖν
ἡδὺ σκύφον τοῦδ' ἀσθενεστέρῳ ποτῷ.
Ἴτω φέρων τις τοῖς ξένοις τάδ' ἐς δόμους·
ἐγὼ δὲ τρύχει τῷδ' ἐμῶν πέπλων κόρας
δακρύοισι τέγξας ἐξομόρξασθαι θέλω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τί δ', ὦ γεραιὲ, διάβροχον τόδ' ὄμμ' ἔχεις;
μῶν τἀμὰ διὰ χρόνου σ' ἀνέμνησεν κακά;
ἢ τὰς Ὀρέστου τλήμονας φυγὰς στένεις
καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν, ὅν ποτ' ἐν χεροῖν ἔχων
ἀνόνητ' ἔθρεψας σοί τε καὶ τοῖς σοῖς φίλοις;

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Ἀνόνηθ'· ὅμως δ' οὖν τοῦτό γ' οὐκ ἠνεσχόμην·
ἦλθον γὰρ αὐτοῦ πρὸς τάφον, πάρεργ' ὁδοῦ,
καὶ προσπεσὼν ἔκλαυσ', ἐρημίας τυχὼν,
σπονδάς τε, λύσας ἀσκὸν ὃν φέρω ξένοις,
ἔσπεισα, τύμβῳ δ' ἀμφέθηκα μυρσίνας.
Πυρᾶς δ' ἐπ' αὐτῆς οἶν μελάγχιμον πόκῳ
σφάγιον ἐσεῖδον αἷμά τ' οὐ πάλαι χυθὲν
ξανθῆς τε χαίτης βοστρύχους κεκαρμένους.
Κἀθαύμασ', ὦ παῖ, τίς ποτ' ἀνθρώπων ἔτλη
πρὸς τύμβον ἐλθεῖν· οὐ γὰρ Ἀργείων γέ τις.
Ἀλλ' ἦλθ' ἴσως που σὸς κασίγνητος λάθρα,
μολὼν δ' ἐθαύμασ' ἄθλιον τύμβον πατρός.
Σκέψαι δὲ χαίτην, προστιθεῖσα σῇ κόμῃ,
εἰ χρῶμα ταὐτὸ κουρίμης ἔσται τριχός·
φιλεῖ γὰρ, αἷμα ταὐτὸν οἷς ἂν ᾖ πατρὸς,
τὰ πόλλ' ὅμοια σώματος πεφυκέναι.

In galea vero aureis figuris decora *sunt*
Sphinges, unguibus celebrem
prædam portantes; et in latera ambiente tegumento (*lorica*)
ignem spirans festinabat cursu leæna (*Chimæra*), unguibus
Pirenæum *appetens* pullum (*Pegasum*).
Denique in hasta letifera quadrijuges equi agitabantur,
et ater circa terga excitabatur pulvis.
Talium regem bellatorum
occidisti, Tyndaris,
tuum maritum, improba puella.
Quamobrem te olim cœlicolæ
demittent ad necem, et
aliquando, aliquando cruentam sub cervicem
videbo sanguinem effusum gladio.

SENEX.

Ubi, ubinam *est* puella mea veneranda et hera,
Agamemnonis filia, quam olim enutrivi ego?
Quam arduum accessum harum ædium habet *Electra*
huic rugoso seni (*mihi*) ad ascendendum pede.
Attamen ad amicos certe *est* pertrahenda
duplicata (*incurva*) *dorsi* spina et relabens genu.
O filia (nunc ipsum enim te juxta domum conspicor),
veni ferens tibi mearum ovium *ex*
grege tenerum hunc fœtum subductum,
et serta, ac e fiscellis exemptos caseos;
canumque hunc thesaurum Bacchi
odore instructum, parvum *quidem*, sed affundere
dulce *est* scyphum hujus *vini* tenuiori potui.
Eat laturus aliquis hospitibus hæc in ædes;
ego vero pannis his mearum vestium oculos
lacrimis madefactos abstergere volo.

ELECTRA.

Cur vero, o senex, humidos hos oculos habes?
num mea mala longo post tempore memoriam tibi renovarunt?
an Orestis miserum exilium gemis,
et patrem meum, quem olim in manibus tenens
frustra educasti tibi et tuis amicis?

SENEX.

Frustra: verum ab hoc mihi non potui temperare:
nempe adii sepulcrum ejus in transitu itineris,
ac procidens *humi* luxi, solitudinem nactus:
libaminaque, soluto utre, quem hospitibus fero,
fudi, circaque tumulum ramos myrteos posui.
Et in ipso rogo ovem nigram vellere
victimam vidi, sanguinemque haud pridem fusum,
flavæque comæ cincinnos abrasos.
Et miratus sum, o filia, quisnam hominum ausus fuerit
ad tumulum venire: haud enim certe Argivorum ullus.
Sed venit fortasse clam tuus frater,
et accedens honore affecit miserum sepulcrum *sui* patris.
Aspice vero cæsariem, apponens tuæ comæ,
num color huic sit *color* abscissæ comæ;
solent enim *iis*, quibus idem fuerit sanguis patris,
pleraque similia esse in corpore.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐκ ἄξι' ἀνδρὸς, ὦ γέρον, σοφοῦ λέγεις,
εἰ κρυπτὸν ἐς γῆν τήνδ' ἂν Αἰγίσθου φόβῳ
δοκεῖς ἀδελφὸν τὸν ἐμὸν εὐθαρσῆ μολεῖν.
Ἔπειτα χαίτης πῶς συνοίσεται πλόκος;
ὁ μὲν παλαίστραις ἀνδρὸς εὐγενοῦς τραφεὶς,
ὁ δὲ κτενισμοῖς θῆλυς· ἀλλ' ἀμήχανον.
Πολλοῖς δ' ἂν εὕροις βοστρύχους ὁμοπτέρους
καὶ μὴ γεγῶσιν αἵματος ταὐτοῦ, γέρον.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Σὺ δ' εἰς ἴχνος βᾶσ' ἀρβύλης σκέψαι βάσιν,
εἰ σύμμετρος σῷ ποδὶ γενήσεται, τέκνον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Πῶς δ' ἂν γένοιτ' ἂν ἐν κραταιλέῳ πέδῳ
γαίας ποδῶν ἔκμακτρον; εἰ δ' ἔστιν τόδε,
δυοῖν ἀδελφοῖν πούς ἂν οὐ γένοιτ' ἴσος
ἀνδρός τε καὶ γυναικὸς, ἀλλ' ἄρσην κρατεῖ.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Οὐκ ἔστιν, εἰ παρῆν κασίγνητος μολὼν,
κερκίδος ὅτῳ γνοίης ἂν ἐξύφασμα σῆς,
ἐν ᾧ ποτ' αὐτὸν ἐξέκλεψα μὴ θανεῖν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐκ οἶσθ', Ὀρέστης ἡνίκ' ἐκπίπτει χθονὸς,
νέαν μ' ἔτ' οὖσαν; Εἰ δὲ κἄκρεκον πέπλους,
πῶς ἂν, τότ' ὢν παῖς, ταὐτὰ νῦν ἔχοι φάρη,
εἰ μὴ ξυναύξοινθ' οἱ πέπλοι τῷ σώματι;
Ἀλλ' ἤ τις αὐτοῦ τάφον ἐποικτείρας ξένος
ἐκείρατ', ἢ τῆσδε, σκότος λαβὼν, χθονός.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Οἱ δὲ ξένοι ποῦ; βούλομαι γὰρ εἰσιδὼν
αὐτοὺς ἐρέσθαι σοῦ κασιγνήτου πέρι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οἵδ' ἐκ δόμων βαίνουσι λαιψηρῷ ποδί.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Ἀλλ' εὐγενεῖς μὲν, ἐν δὲ κιβδήλῳ τόδε·
πολλοὶ γὰρ ὄντες εὐγενεῖς εἰσιν κακοί.
Ὅμως δὲ χαίρειν τοὺς ξένους προσεννέπω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Χαῖρ', ὦ γεραιέ. Τοῦ ποτ', Ἠλέκτρα, τόδε
παλαιὸν ἀνδρὸς λείψανον φίλων κυρεῖ;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὗτος τὸν ἀμὸν πατέρ' ἔθρεψεν, ὦ ξένε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τί φής; ὅδ' ὃς σὸν ἐξέκλεψε σύγγονον;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὅδ' ἔσθ' ὁ σώσας κεῖνον, εἴπερ ἔστ' ἔτι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἔα·
τί μ' εἰσδέδορκεν, ὥσπερ ἀργύρου σκοπῶν
λαμπρὸν χαρακτῆρ'; ἢ προσεικάζει μέ τῳ;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἴσως Ὀρέστου σ' ἥλιχ' ἥδεται βλέπων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Φίλου γε φωτός· τί δὲ κυκλεῖ πέριξ πόδα;

ELECTRA.

Haud digna viro sapiente, o senex, loqueris,
si latentem in hanc terram, Ægisthi metu,
putas fratrem meum animosum rediturum fuisse.
Deinde comæ cirrus quomodo congruet?
alter quidem palæstra nutritus, qualem vir nobilis exercet,
hic vero frequenter pectendo mollis. At vero *hoc est* impos-
Multis autem invenias cincinnos *esse* similes, [sibile.
nec tamen eodem sanguine prognatis, o senex.

SENEX.

At tu saltem in *ejus* vestigium ingressa, soleæ specta gres-
num eadem mensura congrua tuo pedi sit, o filia. [sum,

ELECTRA.

Quomodo vero fieri posset in lapideo solo
terræ pedum vestigium expressum? Si autem hoc est,
duorum germanorum pes nunquam fuerit æqualis,
virique et feminæ, sed mas superat.

SENEX.

Annon est, si adesset frater reversus,
quo cognosceres telam radii tui,
in qua olim ipsum surripui ne moreretur?

ELECTRA.

Nescis, cum Orestes effugit e solo, [peplum,
me juvenculam adhuc fuisse? Quod si etiam texuissem *ei*
quomodo, cum tunc erat puer, nunc haberet eandem vestem,
nisi forte simul crescant vestes cum *ipso* corpore?
Sed vel aliquis peregrinus, sepulcrum ipsius miseratus,
se rasit, vel *aliquis* ex hac terra, tenebras aucupatus.

SENEX.

Isti vero hospites ubinam *sunt?* volo enim intuitus
ipsos percontari de fratre tuo.

ELECTRA.

Hi domo egrediuntur veloci pede.

SENEX.

At nobiles quidem *videntur;* hoc tamen fallax est;
multi enim, qui *specie* sunt nobiles, sunt improbi.
Sed tamen salvere hospites jubeo.

ORESTES.

Salve, o senex. Cujusnam ex amicis *tuis,* Electra, hæ
veteres viri reliquiæ sunt?

ELECTRA.

Hic meum patrem educavit, o hospes.

ORESTES.

Quid ais? hic *est* ille qui tuum subduxit fratrem?

ELECTRA.

Hic est qui servavit illum, si modo adhuc superest.

ORESTES.

Ehem!
quid me intuetur, tanquam argenti contemplans
splendidum signum? an assimilat me cuipiam?

ELECTRA.

Fortasse Orestis te æqualem lætatur aspiciens.

ORESTES.

Cari certe viri: quid vero circumrotat pedem?

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Καὐτὴ τόδ' εἰσορῶσα θαυμάζω, ξένε.

ΠΡΕΣΒΥΣ.
Ὦ πότνι', εὔχου, θύγατερ Ἠλέκτρα, θεοῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Τί τῶν ἀπόντων ἢ τί τῶν ὄντων πέρι;

ΠΡΕΣΒΥΣ.
Λαβεῖν φίλον θησαυρὸν, ὃν φαίνει θεός.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ἰδοὺ, καλῶ θεούς. Ἢ τί δὴ λέγεις, γέρον;

ΠΡΕΣΒΥΣ.
Βλέψον νυν ἐς τόνδ', ὦ τέκνον, τὸν φίλτατον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Πάλαι δέδοικα, μὴ σύ γ' οὐκέτ' εὖ φρονῇς.

ΠΡΕΣΒΥΣ.
Οὐκ εὖ φρονῶ 'γὼ σὸν κασίγνητον βλέπων;

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Πῶς εἶπας, ὦ γεραί', ἀνέλπιστον λόγον;

ΠΡΕΣΒΥΣ.
Ὁρᾶν Ὀρέστην τόνδε τὸν Ἀγαμέμνονος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ποῖον χαρακτῆρ' εἰσιδὼν, ᾧ πείσομαι;

ΠΡΕΣΒΥΣ.
Οὐλὴν παρ' ὀφρὺν, ἥν ποτ' ἐν πατρὸς δόμοις
νεβρὸν διώκων σοῦ μέθ' ᾑμάχθη πεσών.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Πῶς φής; ὁρῶ μὲν πτώματος τεκμήριον.

ΠΡΕΣΒΥΣ.
Ἔπειτα μέλλεις προσπίτνειν τοῖς φιλτάτοις;

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ἀλλ' οὐκέτ', ὦ γεραιέ· συμβόλοισι γὰρ
τοῖς σοῖς πέπεισμαι θυμόν. Ὦ χρόνῳ φανεὶς,
ἔχω σ' ἀέλπτως,

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Κἀξ ἐμοῦ γ' ἔχει χρόνῳ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
οὐδέποτε δόξασ'.

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐδ' ἐγὼ γὰρ ἤλπισα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ἐκεῖνος εἶ σύ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Σύμμαχός γέ σοι μόνος,
ἢν ἐκσπάσωμαί γ' ὃν μετέρχομαι βόλον·
πέποιθα δ'· ἢ χρὴ μηκέθ' ἡγεῖσθαι θεοὺς,
εἰ τἄδικ' ἔσται τῆς δίκης ὑπέρτερα.

ΧΟΡΟΣ.
Ἔμολες, ἔμολες, ὦ χρόνιος ἁμέρα,
κατέλαμψας, ἔδειξας ἐμφανῆ
πόλει πυρσὸν, ὃς παλαιᾷ φυγᾷ
πατρῴων ἀπὸ δωμάτων τάλας
ἀλαίνων ἔβα.
Θεὸς αὖ, θεὸς ἁμετέραν τις ἄγει
νίκαν, ὦ φίλα.

ELECTRA.
Et ipsa miror, hoc aspiciens, o hospes.

SENEX.
O veneranda filia Electra, supplica diis.

ELECTRA.
Pro quanam absente aut quanam præsente re?

SENEX.
Ut accipias carum thesaurum, quem ostendit deus.

ELECTRA.
En, voco deos. Aut quid tandem significas, senex?

SENEX.
Intuere igitur in huncce, o filia, carissimum *hominem.*

ELECTRA.
Jamdudum metuo, ne tu non amplius sana mente sis.

SENEX.
Non sana mente sum ego, tuum fratrem videns?

ELECTRA.
Quomodo (i. e. *quale*) dixisti, o senex, insperatum verbum?

SENEX.
Me videre Orestem hic *filium* Agamemnonis.

ELECTRA.
Quam notam conspicatus, cui fidem habeam?

SENEX.
Cicatricem juxta supercilium, qua olim, in patris ædibus
hinnuleum insectans tecum, cruentatus est prolapsus.

ELECTRA.
Quid ais? video quidem casus indicium.

SENEX.
Et adhuc cunctaris amplecti carissimum *fratrem*?

ELECTRA.
At non amplius, o senex: signis enim
tuis animo sum persuasa. O qui tandem apparuisti,
teneo te præter spem,

ORESTES.
Et a me teneris tandem.

ELECTRA.
quum nunquam putaverim.

ORESTES.
Neque ego enim speravi.

ELECTRA.
Ille tu es?

ORESTES.
Socius tibi solus,
si modo jactum retis, quem meditor, extraxero:
confido tamen; aut non amplius putandum est *esse* deos,
si injusta *facinora* sint justitia superiora.

CHORUS.
Venisti, venisti, o sera dies;
illuxisti, ostendisti manifestam
urbi lucem *eum*, qui diutino exilio
paternis ab ædibus, miser,
oberrans advenit.
Deus, deus aliquis nostram reducit
victoriam, o amica.

Ἄνεχε χέρας, ἄνεχε λόγον,
ἵει λιτὰς εἰς θεοὺς
τύχᾳ σοι, τύχᾳ κασίγνητον ἐμβατεῦσαι πόλιν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Εἶεν· φίλας μὲν ἡδονὰς ἀσπασμάτων
ἔχω, χρόνῳ δέ γ' αὖθις αὐτὰ δώσομεν.
Σὺ δ', ὦ γεραιέ, καίριος γὰρ ἤλυθες,
λέξον, τί δρῶν ἂν φονέα τισαίμην πατρὸς
μητέρα τε τὴν κοινωνὸν ἀνοσίων γάμων.
Ἔστιν τί μοι κατ' Ἄργος εὐμενὲς φίλων;
ἢ πάντ' ἀνεσκευάσμεθ', ὥσπερ αἱ τύχαι;
τῷ συγγένωμαι νύχιος, ἢ καθ' ἡμέραν;
ποίαν ὁδὸν τραπώμεθ' εἰς ἐχθροὺς ἐμούς;

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Ὦ τέκνον, οὐδεὶς δυστυχοῦντί σοι φίλος.
Εὕρημα γὰρ τὸ χρῆμα γίγνεται τόδε,
κοινῇ μετασχεῖν τἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ.
Σὺ δ', ἐκ βάθρων γὰρ πᾶς ἀνῄρησαι φίλοις,
οὐδ' ἐλλέλοιπας ἐλπίδ', ἴσθι μου κλύων,
ἐν χειρὶ τῇ σῇ πάντ' ἔχεις καὶ τῇ τύχῃ
πατρῷον οἶκον καὶ πόλιν λαβεῖν σέθεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τί δῆτα δρῶντες τοῦδ' ἂν ἐξικοίμεθα;

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Κτανὼν Θυέστου παῖδα σήν τε μητέρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἥκω 'πὶ τόνδε στέφανον, ἀλλὰ πῶς λάβω;

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Τειχέων μὲν ἐλθὼν ἐντὸς οὐδ' ἂν εἰ θέλοις.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Φρουραῖς κέκασται δεξιαῖς τε δορυφόρων;

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Ἔγνως· φοβεῖται γάρ σε, κοὐχ εὕδει, σαφῶς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Εἶεν· σὺ δὴ τοὐνθένδε βούλευσον, γέρον.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Κἀμοῦ γ' ἄκουσον· ἄρτι γάρ μ' ἐσῆλθέ τι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἐσθλόν τι μηνύσειας, αἰσθοίμην δ' ἐγώ.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Αἴγισθον εἶδον, ἡνίχ' εἷρπον ἐνθάδε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Προσηκάμην τὸ ῥηθέν. Ἐν ποίοις τόποις;

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Ἀγρῶν πέλας τῶνδ' ἱπποφορβίων ἔπι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τί δρῶνθ'; ὁρῶ γὰρ ἐλπίδ' ἐξ ἀμηχάνων.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Νύμφαις ἐπόρσυν' ἔροτιν, ὡς ἔδοξέ μοι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τροφεῖα παίδων, ἢ πρὸ μέλλοντος τόκου;

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Οὐκ οἶδα πλὴν ἕν, βουσφαγεῖν ὡπλίζετο.

Attolle manus, intende sermonem,
funde preces ad deos,
ut fauste tibi, fauste frater ingrediatur urbem.

ORESTES.

Esto; grata quidem voluptate amplexuum
fruor, et postea iterum his indulgebimus.
At tu, o senex, opportune enim venisti,
dic, qua ratione patris interfectorem ulcisci possim,
matremque sociam impiarum nuptiarum.
Estne mihi Argis aliqua benevolentia amicorum?
an penitus eversi sumus, ut *sunt* nostræ fortunæ?
quocum me adjungam noctu, an interdiu?
qua via tendemus in hostes meos?

SENEX.

O fili, nemo infelici tibi amicus *est*.
Lucrum enim rarum hæc res est,
si quis ex æquo est particeps et boni et mali.
Tu vero (funditus enim totus amicis periisti,
nec spem *ullam* reliquam fecisti), *probe* scias hoc a me audiens :
in manu tua et fortuna omnia habes *sita*,
paternam domum et urbem tuam ut recuperes.

ORESTES.

Quid ergo facientes, hoc assequemur?

SENEX.

Si occideris Thyestæ filium tuamque matrem.

ORESTES.

Veni ad hanc *ipsam* palmam *capiendam* : sed quomodo [*eam* accipiam?

SENEX.

Mœnia quidem intrans, non *capies*, et si velis.

ORESTES.

Præsidiis munita sunt dextrisque satellitum?

SENEX.

Tenes; metuit enim te manifesto, neque dormit.

ORESTES.

Age, tu ergo quod reliquum est consule, o senex.

SENEX.

Et tu me audi : modo enim me subiit aliquid.

ORESTES.

Bonum aliquid utinam indices, ego vero percipiam.

SENEX.

Ægisthum vidi, quando huc veni.

ORESTES.

Animadverto quod dixisti. In quibus locis?

SENEX.

Juxta agros hosce, in equorum pascuis.

ORESTES.

Quid agentem? video enim spem e rebus desperatis *affulgentem*.

SENEX.

Nymphis parabat festum, ut visus est mihi.

ORESTES.

Pro educatione liberorum, an pro futura prole?

SENEX.

Nihil scio præter *hoc* unum, ad boves mactandos se accingebat.

ΟΡΕΣΤΗΣ.
Πόσων μετ' ἀνδρῶν; ἢ μόνος δμώων μέτα;
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Οὐδεὶς παρῆν Ἀργεῖος, οἰκεία δὲ χείρ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὔ πού τις ὅστις γνωριεῖ μ' ἰδὼν, γέρον;
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Δμῶες μέν εἰσιν, οἳ σέ γ' οὐκ εἶδόν ποτε.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἡμῖν δ' ἂν εἶεν, εἰ κρατοῖμεν, εὐμενεῖς;
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Δούλων γὰρ ἴδιον τοῦτο, σοὶ δὲ σύμφορον.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Πῶς οὖν ἂν αὐτῷ πλησιασθείην ποτέ;
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Στείχων ὅθεν σε βουθυτῶν ἐσόψεται.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὁδὸν παρ' αὐτὴν, ὡς ἔοικ', ἀγροὺς ἔχει.
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Ὅθεν γ' ἰδών σε δαιτὶ κοινωνὸν καλεῖ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Πικρόν γε συνθοινάτορ', ἢν θεὸς θέλῃ.
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Τοὐνθένδε πρὸς τὸ πῖπτον αὐτὸς ἐννόει.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Καλῶς ἔλεξας. Ἡ τεκοῦσα δ' ἐστὶ ποῦ;
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Ἄργει· παρέσται δ' ἐν βραχεῖ θοίνην ἔπι.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Τί δ' οὐχ ἅμ' ἐξωρμᾶτ' ἐμὴ μήτηρ πόσει;
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Ψόγον τρέμουσα δημοτῶν ἐλείπετο.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ξυνῆχ'· ὕποπτος οὖσα γιγνώσκει πόλει.
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Τοιαῦτα· μισεῖται γὰρ ἀνόσιος γυνή.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Πῶς οὖν ἐκείνην τόνδε τ' ἐν ταὐτῷ κτενῶ;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ἐγὼ φόνον γε μητρὸς ἐξαρτύσομαι.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Καὶ μὴν ἐκεῖνά γ' ἡ τύχη θήσει καλῶς.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ὑπηρετείτω μὲν δυοῖν ὄντοιν ὅδε.
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Ἔσται τάδ'· εὑρίσκεις δὲ μητρὶ πῶς φόνον;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Λέγ', ὦ γεραιὲ, τάδε Κλυταιμνήστρᾳ μολών·
λεχώ μ' ἀπάγγελλ' οὖσαν ἄρσενος τόκῳ.
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Πότερα πάλαι τεκοῦσαν, ἢ νεωστὶ δή;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Λέγ' ἡλίους, ἐν οἷσιν ἁγνεύει λεχώ.

ORESTES.
Quot cum viris? an solus cum famulis?
SENEX.
Nullus aderat Argivus, sed domestica *tantum* manus.
ORESTES.
Num forte aliquis, qui prodat me conspicatus, senex?
SENEX.
Famuli quidem sunt, qui te nunquam viderunt.
ORESTES.
Nobisne erunt, si vincamus, benevoli?
SENEX.
Servorum nempe proprium hoc *est*, tibique utile.
ORESTES.
Quomodonam igitur ad ipsum accedam?
SENEX.
Si *illuc* pergas ubi te boves immolans conspiciat.
ORESTES.
Juxta viam ipsam, ut apparet, agros tenet.
SENEX.
Unde conspicatus te convivii socium vocabit.
ORESTES.
Acerbum profecto convivam, si deus velit.
SENEX.
Ulteriora, prout res ceciderit, ipse perpende.
ORESTES.
Recte dixisti. Mater vero *mea* ubi est?
SENEX.
Argis; aderit autem brevi ad cœnam.
ORESTES.
Cur vero non simul ibat mea mater cum marito?
SENEX.
Vituperationem metuens popularium, *domi* remansit.
ORESTES.
Intelligo; suspectam se esse novit civitati.
SENEX.
Ita *est* : odio enim laborat impia mulier.
ORESTES.
Quomodo igitur illam et hunc simul occidam?
ELECTRA.
Ego necem matris apparabo.
ORESTES.
Atqui illud quidem (*cædem Ægisthi*) fortuna bene constituet
ELECTRA.
Inserviat iste (*senex*) nobis duobus.
SENEX.
Fiet hoc. Sed quomodo instruis matri cædem?
ELECTRA.
Ito, o senex, dicitoque hæc Clytæmnestræ :
puerperam me esse nuncia prole mascula.
SENEX.
Utrum pridem *te dicam* peperisse, an nuper demum?
ELECTRA.
Dic soles (*dies*) quibus fit pura puerpera

ΠΡΕΣΒΥΣ.
Καὶ δὴ τί τοῦτο μητρὶ προσβάλλει φόνον;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ἥξει κλύουσα λόχι' ἐμοῦ νοσήματα.
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Πόθεν; τί δ' αὐτῇ σοῦ μέλειν δοκεῖς, τέκνον;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ναί· καὶ δακρύσει γ' ἀξίωμ' ἐμῶν τόκων.
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Ἴσως· πάλιν τοι μῦθον ἐς καμπὴν ἄγε.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ἐλθοῦσα μέντοι δῆλον ὡς ἀπόλλυται.
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Καὶ μὴν ἐπ' αὐτάς γ' εἰσίτω δόμων πύλας.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Οὐκοῦν τραπέσθαι σμικρὸν εἰς Ἅδου τόδε.
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Εἰ γὰρ θάνοιμι τοῦτ' ἰδὼν ἐγώ ποτε.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Πρώτιστα μέν νυν τῷδ' ὑφήγησαι, γέρον.
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Αἴγισθος ἔνθα νῦν θυηπολεῖ θεοῖς;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ἔπειτ' ἀπαντῶν μητρὶ τἀπ' ἐμοῦ φράσον.
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Ὥστ' αὐτά γ' ἐκ σοῦ στόματος εἰρῆσθαι δοκεῖν.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Σὸν ἔργον ἤδη· πρόσθεν εἴληχας φόνου.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Στείχοιμ' ἄν, εἴ τις ἡγεμὼν γίγνοιθ' ὁδοῦ.
ΠΡΕΣΒΥΣ.
Καὶ μὴν ἐγὼ πέμποιμ' ἂν οὐκ ἀκουσίως.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὦ Ζεῦ πατρῷε καὶ τροπαῖ' ἐχθρῶν ἐμῶν,
οἴκτειρέ γ' ἡμᾶς, οἰκτρὰ γὰρ πεπόνθαμεν.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Οἴκτειρε δῆτα σοῦ γε φύντας ἐκγόνους.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἥρα τε, βωμῶν ἣ Μυκηναίων κρατεῖς,
νίκην δὸς ἡμῖν, εἰ δίκαι' αἰτούμεθα.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Δὸς δῆτα πατρὸς τοῖσδε τιμωρὸν δίκην.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Σύ τ', ὦ κάτω γῆς ἀνοσίως οἰκῶν, πάτερ,
καὶ Γαῖ' ἄνασσα, χεῖρας ᾗ δίδωμ' ἐμάς,
ἄμυν', ἄμυνε τοῖσδε φιλτάτοις τέκνοις.
Νῦν πάντα νεκρὸν ἐλθὲ σύμμαχον λαβών,
οἵπερ γε σὺν σοὶ Φρύγας ἀνάλωσαν δορί,
χὤσοι στυγοῦσιν ἀνοσίους μιάστορας.
Ἤκουσας, ὦ δείν' ἐξ ἐμῆς μητρὸς παθών;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Πάντ', οἶδ', ἀκούει τάδε πατήρ· στείχειν δ' ἀκμή.
Καί σοι προφωνῶ πρὸς τάδ' Αἴγισθον θανεῖν·
ὡς, εἰ παλαισθεὶς πτῶμα θανάσιμον πεσεῖ,

SENEX.
At quomodo tandem hoc matri cædem infligit?
ELECTRA.
Veniet, ubi audierit puerperii mei laborem.
SENEX.
Unde? quid vero ipsi te curæ esse credis, filia?
ELECTRA.
Imo *curabit*, et deflebit etiam dignitatem prolis meæ.
SENEX.
Fortasse; rursus tamen sermonem reducito ad metam
ELECTRA.
Si autem venerit, certum *est* eam perire.
SENEX.
Atqui in ipsas ædium fores ingrediatur.
ELECTRA.
Ergo parva res *est* ut hoc se convertat in descensum ad Orcum.
SENEX.
Utinam moriar ego hoc tandem conspicatus!
ELECTRA.
Primum omnium igitur huic sis dux viæ, senex.
SENEX.
Illuc dicis, ubi Ægisthus nunc sacra facit diis?
ELECTRA.
Deinde matri occurrens, res meas indica.
SENEX.
Ut ex tuo ore hæc *sibi* dicta esse existimet.
ELECTRA.
Tuum opus nunc *est*, *Orestes* : prior sortitus es cædem *Ægisthi*.
ORESTES.
Pergam, si quis dux est viæ *mihi*.
SENEX.
Atqui ego *te* deducam haud invite.
ORESTES.
O Juppiter patrie, et vindex hostium meorum,
miserere nostri : miseranda enim passi sumus.
ELECTRA.
Miserere utique nepotes ex te progenitos.
ORESTES.
Et *tu*, Juno, quæ Mycenæis aris præsides,
victoriam da nobis, si justa poscimus.
ELECTRA.
Da utique hisce vindictam ultricem patris.
ORESTES.
Tuque, o pater, degens apud inferos nefarie *interemtus*,
et Tellus regina, cui tendo manus meas
opem fer, opem fer his carissimis *tuis* liberis.
Nunc socios assumens veni omnes mortuos,
qui tecum Phrygas deleverunt armis,
et quotquot oderint exsecrandos sicarios.
Audivisti, o qui atrocia a mea matre passus es?
ELECTRA.
Omnia, scio, audit hæc pater : sed tempus *est* eundi.
Et edico proinde tibi, ut Ægisthus moriatur,
quia, si superatus casu letifero cecideris,

τέθνηκα κἀγὼ, μηδέ με ζῶσαν λέγε·
παίσω κάρα γὰρ τοὐμὸν ἀμφήκει ξίφει.
Δόμων δ' ἔσω βᾶσ' εὐτρεπὲς ποιήσομαι·
ὡς, ἢν μὲν ἔλθῃ πύστις εὐτυχὴς σέθεν,
ὀλολύξεται πᾶν δῶμα, θνήσκοντος δέ σου
τἀναντί' ἔσται τῶνδε. Ταῦτά σοι λέγω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πάντ' οἶδα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Πρὸς τάδ' ἄνδρα γίγνεσθαί σε χρή.
Ὑμεῖς δέ μοι, γυναῖκες, εὖ πυρσεύετε
κραυγὴν ἀγῶνος τοῦδε. Φρουρήσω δ' ἐγὼ,
πρόχειρον ἔγχος χειρὶ βαστάζουσ' ἐμῇ·
οὐ γάρ ποτ' ἐχθροῖς τοῖς ἐμοῖς νικωμένη
δίκην ὑφέξω σῶμ' ἐμὸν καθυβρίσαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀταλᾶς ὑπὸ ματέρος Στρ. α'
Ἀργείων ὀρέων ποτὲ κληδὼν
ἐν πολιαῖσι μένει φήμαις
εὐαρμόστοις ἐν καλάμοις
Πᾶνα μοῦσαν ἡδύθροον
πνέοντ', ἀγρῶν ταμίαν,
χρυσέαν ἄρνα καλλιπλόκαμον πορεῦσαι·
πετρίνοις τ' ἐπιστὰς
κάρυξ ἰάχει βάθροις·
ἀγορὰν, ἀγορὰν, Μυκηναῖοι,
στείχετε μακαρίων ὀψόμενοι τυράννων
φάσματα, δείματα.
Χοροὶ δ' Ἀτρειδᾶν ἐγέραιρον οἴκους·
θυμέλαι δ' ἐπίτναντο χρυ- Ἀντ. α'
σήλατοι, σελαγεῖτο δ' ἀν' ἄστυ
πῦρ ἐπιβώμιον Ἀργείων·
λωτὸς δὲ φθόγγον κελάδει
κάλλιστον, Μουσᾶν θεράπων·
μολπαὶ δ' ηὔξοντ' ἐραταὶ
χρυσέας ἀρνὸς, ὡς ἐπίλογοι Θυέστου.
Κρυφίαις γὰρ εὐναῖς
πείσας ἄλοχον φίλαν
Ἀτρέως, τέρας ἐκκομίζει πρὸς
δώματα· νεόμενος δ' εἰς ἀγόρους ἀΰτει
τὰν κερόεσσαν ἔ-
χειν χρυσόμαλλον κατὰ δῶμα ποίμναν.
Τότε δὴ, τότε φαεννὰς Στρ. β'
ἄστρων μετέβασ' ὁδοὺς
Ζεὺς καὶ φέγγος ἀελίου
λευκόν τε πρόσωπον Ἀ-
οῦς, τὰ δ' ἕσπερα νῶτ' ἐλαύνει
θερμᾷ φλογὶ θεοπύρῳ,
νεφέλαι δ' ἔνυδροι πρὸς ἄρκτον,
ξηραί τ' Ἀμμωνίδες ἕδραι
φθίνουσ' ἀπειρόδροσοι,
καλλίστων ὄμβρων διόθεν στερεῖσαι.
Λέγεται· τὰν δὲ πίστιν Ἀντ. β'
σμικρὰν παρ' ἔμοιγ' ἔχει,

mortua sum et ego, neque me vivam dicas :
feriam enim caput meum ancipiti gladio.
Atque domum ingressa, paratum *illum* faciam :
nam, si quidem venerit fama læta de te,
jubilabit tota domus : sin vero cadas,
contraria his fient. Hæc tibi dico.

ORESTES.

Omnia teneo.

ELECTRA.

Proinde virum esse te oportet.
Vos vero mihi, mulieres, bene significate
tumultum hujus certaminis. Ego autem exspectabo,
promtum ensem manu gestans mea :
nunquam enim meis hostibus, victa,
pœnas dabo, ut corpus meum contumeliose tractent.

CHORUS.

Tenera sub matre *lactentem*,
in Argolicis montibus *nutrita*, fama
inter priscas obtinet fabulas
bene compactis arundinibus
Pana quondam carmen dulcisonum
spirantem, ruris præsidem,
agnam aureo vellere conspicuam deduxisse;
et saxeis instans
gradibus præco exclamavit :
Ad concionem, *ad* concionem, o Mycenæi,
ite, beatorum visuri tyrannorum
portenta, terricula.
Chori autem exornabant Atridarum domos,
templaque pandebantur aurea;
splendebatque per urbem
Argivorum ignis in aris :
et tibia sonum strepebat
suavissimum, Musarum famula;
cantusque tollebantur amabiles
de aureo agno * Thyestæ.
Clandestino enim concubitu
cum seduxisset uxorem caram
Atrei, portentum extulit ad *suas*
ædes : et reversus in concionem proclamavit
se cornigeram
habere aureo vellere spectabilem in ædibus pecudem.
Tunc vero, tunc lucidas
astrorum vias convertit
Juppiter, et lumen solis,
candidumque vultum Auroræ;
per occiduas autem vehitur *Sol* plagas
calenti flamma divinitus accensa (*cœlesti*) :
et nubes aquosæ ad Arctum *ibant*,
siccæque Ammonides sedes (*Libya*)
exarescunt expertes roris,
pulcerrimis imbribus a Jove privatæ.
Sic narrant : sed fidem
exiguam apud me *hoc* obtinet,

στρέψαι θερμὰν ἀέλιον
χρυσωπὸν ἕδραν ἀλλά-
ξαντα δυστυχίᾳ βροτείῳ
θνατᾶς ἕνεκεν δίκας.
Φοβεροὶ δὲ βροτοῖσι μῦθοι
κέρδος πρὸς θεῶν θεραπείας.
Ὧν οὐ μνασθεῖσα πόσιν
κτείνεις, κλεινῶν συγγενέτειρ' ἀδελφῶν.
Ἔα ἔα·
φίλαι, βοῆς ἠκούσατ', ἢ δοκὼ κενὴ
ὑπῆλθέ μ', ὥστε νερτέρα βροντὴ Διός;
Ἰδοὺ τάδ' οὐκ ἄσημα πνεύματ' αἴρεται·
δέσποιν', ἄμειψον δώματ', Ἠλέκτρα, τάδε.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Φίλαι, τί χρῆμα; πῶς ἀγῶνος ἥκομεν;

ΧΟΡΟΣ.
Οὐκ οἶδα· πλὴν ἕν, φόνιον οἰμωγὴν κλύω.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ἤκουσα κἀγὼ, τηλόθεν μὲν, ἀλλ' ὅμως.

ΧΟΡΟΣ.
Μακρὰν γὰρ ἕρπει γῆρυς, ἐμφανής γε μήν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ἀργεῖος ὁ στεναγμὸς, ἢ φίλων ἐμῶν;

ΧΟΡΟΣ.
Οὐκ οἶδα· πᾶν γὰρ μίγνυται μέλος βοῆς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Σφαγὴν ἀϋτεῖς τήνδε μοι· τί μέλλομεν;

ΧΟΡΟΣ.
Ἐπισχε, τρανῶς ὡς μάθῃς τύχας σέθεν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Οὐκ ἔστι· νικώμεσθα· ποῦ γὰρ ἄγγελοι;

ΧΟΡΟΣ.
Ἥξουσιν· οὔτοι βασιλέα φαῦλον κτανεῖν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.
Ὦ καλλίνικοι παρθένοι Μυκηνίδες,
νικῶντ' Ὀρέστην πᾶσιν ἀγγέλλω φίλοις,
Ἀγαμέμνονος δὲ φονέα κείμενον πέδῳ
Αἴγισθον· ἀλλὰ θεοῖσιν εὔχεσθαι χρεών.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Τίς δ' εἶ σύ; πῶς μοι πιστὰ σημαίνεις τάδε;

ΑΓΓΕΛΟΣ.
Οὐκ οἶσθ' ἀδελφοῦ μ' εἰσορῶσα πρόσπολον;

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ὦ φίλτατ', ἔκ τοι δείματος δυσγνωσίαν
εἶχον προσώπου· νῦν δὲ γιγνώσκω σε δή.
Τί φῄς; τέθνηκε πατρὸς ἐμοῦ στυγνὸς φονεύς;

ΑΓΓΕΛΟΣ.
Τέθνηκε· δίς σοι ταῦθ', ἅ γ' οὖν βούλει, λέγω.

ΧΟΡΟΣ.
Ὦ θεοὶ, Δίκη τε πάνθ' ὁρῶσ', ἦλθές ποτε.

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ποίῳ τρόπῳ δὲ καὶ τίνι ῥυθμῷ φόνου
κτείνει Θυέστου παῖδα βούλομαι μαθεῖν.

vertisse solem calidam
auream sedem mutantem
in damnum hominum
mortalis vindictæ causa.
Formidabiles vero mortalibus *hi* sermones
lucrum *sunt* ad deorum cultum *prosequendum.*
Quorum non memor, maritum
occidisti, genitrix inclytorum germanorum (*Orestis et Electræ*).
Eia, eia!
amicæ, vocemne audivistis (an vana opinio
subiit me?) velut infernum Jovis *inferni* tonitru?
En isti non obscuri *clamorum* spiritus attolluntur:
domina Electra, egredere his ædibus.

ELECTRA.
Amicæ, quid rei *est?* qua certaminis fortuna utimur?

CHORUS.
Haud scio, præter *hoc* unum, gemitum morientis audio.

ELECTRA.
Audivi et ego, procul quidem, sed tamen *audivi.*

CHORUS.
Ex longinquo nimirum pervenit vox, attamen clara.

ELECTRA.
Argivusne *est* iste gemitus, an meorum amicorum?

CHORUS.
Haud scio : nam totus confusus est sonus clamoris.

ELECTRA.
Cædem hac voce tua mihi *inferendam* nuncias; quid moramur?

CHORUS.
Inhibe te, ut liquido cognoscas fortunam tuam.

ELECTRA.
Fieri non potest; vincimur : ubi enim nuncii?

CHORUS.
Venient; haud enim *res* levis *est* occidere regem.

NUNCIUS.
O præclaram victoriam adeptæ virgines Mycenides,
victorem *esse* Orestem omnibus annuncio amicis,
et Agamemnonis interfectorem prostratum humi
Ægisthum; at diis gratias agere oportet.

ELECTRA.
Quis vero es tu? quomodo mihi hæc fide digna nuncias?

NUNCIUS.
Nescis te fratris ministrum me aspicere?

ELECTRA.
O carissime, præ timore non facile agnoscere
faciem *tuam* potui : nunc autem te agnosco jam.
Quid ais? obiitne patris mei odiosus interfector?

NUNCIUS.
Obiit : bis tibi hoc, quod nempe cupis, dico.

CHORUS.
O dii, et Justitia omnia intuens, venisti tandem!

ELECTRA.
Quo modo vero, et qua ratione cædis
occiderit Thyestæ filium, cupio discere.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ἐπεὶ μελάθρων τῶνδ' ἀπήραμεν πόδα,
εἰσβάντες ἦμεν δίκροτον εἰς ἁμαξιτὸν,
ἔνθ' ἦν ὁ κλεινὸς τῶν Μυκηναίων ἄναξ.
Κυρεῖ δὲ κήποις ἐν καταρρύτοις βεβὼς,
δρέπων τερείνης μυρσίνης κάρᾳ πλόκους·
ἰδών τ' ἀϋτεῖ· χαίρετ', ὦ ξένοι· τίνες;
πόθεν πορεύεσθ', ἔστε τ' ἐκ ποίας χθονός;
Ὁ δ' εἶπ' Ὀρέστης· Θεσσαλοί· πρὸς δ' Ἀλφεὸν
θύσοντες ἐρχόμεσθ' Ὀλυμπίῳ Διί.
Κλύων δὲ ταῦτ' Αἴγισθος ἐννέπει τάδε·
νῦν μὲν παρ' ἡμῖν χρὴ συνεστίους ἐμοὶ
θοίνῃ γενέσθαι· τυγχάνω δὲ βουθυτῶν
Νύμφαις· ἑῷοι δ' ἐξαναστάντες λέχους
ἐς ταὐτὸν ἥξετ'. Ἀλλ' ἴωμεν ἐς δόμους.
Καὶ ταῦθ' ἅμ' ἠγόρευε καὶ χερὸς λαβὼν
παρῆγεν ἡμᾶς, οὐδ' ἀπαρνεῖσθαι χρεών.
Ἐπεὶ δ' ἐν οἴκοις ἦμεν, ἐννέπει τάδε·
λούτρ' ὡς τάχιστα τοῖς ξένοις τις αἰρέτω,
ὡς ἀμφὶ βωμὸν στῶσι χερνίβων πέλας.
Ἀλλ' εἶπ' Ὀρέστης· ἀρτίως ἡγνίσμεθα
λουτροῖσι καθαροῖς ποταμίων ῥείθρων ἄπο.
Εἰ δὲ ξένους ἀστοῖσι συνθύειν χρεὼν,
Αἴγισθ', ἕτοιμοι, κοὐκ ἀπαρνούμεσθ', ἄναξ.
Τοῦτον μὲν οὖν μεθεῖσαν ἐκ μέσου λόγον·
λόγχας δὲ θέντες, δεσπότου φρουρήματα,
δμῶες, πρὸς ἔργον πάντες ἵεσαν χέρας.
Οἱ μὲν σφαγεῖον ἔφερον, οἱ δ' ἦρον κανᾶ,
ἄλλοι δὲ πῦρ ἀνῆπτον ἀμφί τ' ἐσχάρας
λέβητας ὤρθουν· πᾶσα δ' ἐκτύπει στέγη.
Λαβὼν δὲ προχύτας μητρὸς εὐνέτης σέθεν
ἔβαλλε βωμοὺς, τοιάδ' ἐννέπων ἔπη·
Νύμφαι πετραῖαι, πολλάκις με βουθυτεῖν
καὶ τὴν κατ' οἴκους Τυνδαρίδα δάμαρτ' ἐμὴν,
πράσσοντας ὡς νῦν, τοὺς δ' ἐμοὺς ἐχθροὺς κακῶς·
λέγων Ὀρέστην καὶ σέ. Δεσπότης δ' ἐμὸς
τἀναντί' ηὔχετ', οὐ γεγωνίσκων λόγους,
λαβεῖν πατρῷα δώματ'. Ἐκ κανοῦ δ' ἑλὼν
Αἴγισθος ὀρθὴν σφαγίδα, μοσχίαν τρίχα
τεμὼν, ἐφ' ἁγνὸν πῦρ ἔθηκε δεξιᾷ,
κἄσφαξ' ἐπ' ὤμων μόσχον, ὡς ἦραν χεροῖν
δμῶες· λέγει δὲ σῷ κασιγνήτῳ τάδε·
ἐκ τῶν καλῶν κομποῦσι τοῖσι Θεσσαλοῖς
εἶναι τόδ', ὅστις ταῦρον ἀρταμεῖ καλῶς
ἵππους τ' ὀχμάζει. Λαβὲ σίδηρον, ὦ ξένε,
δεῖξόν τε φήμην ἔτυμον ἀμφὶ Θεσσαλῶν.
Ὁ δ' εὐκρότητον Δωρίδ' ἁρπάσας χεροῖν,
ῥίψας ἀπ' ὤμων εὐπρεπῆ πορπάματα,
Πυλάδην μὲν εἵλετ' ἐν πόνοις ὑπηρέτην,
δμῶας δ' ἀπωθεῖ· καὶ λαβὼν μόσχου πόδα,
λευκὰς ἐγύμνου σάρκας, ἐκτείνων χέρα·
θᾶσσον δὲ βύρσαν ἐξέδειρεν ἢ δρομεὺς
δισσοὺς διαύλους ἱππίους διήνυσε,
κἀνεῖτο λαγόνας. Ἱερὰ δ' ἐς χεῖρας λαβὼν

NUNCIUS.

Postquam ab ædibus hisce tulimus pedem,
ibamus ingressi gemina orbita tritam viam plaustrariam,
ubi erat inclytus Mycenæorum princeps.
Forte autem hortis in irriguis ambulabat,
carpens teneræ myrti coronas capiti :
conspicatusque *nos*, clamat : Salvete, o hospites; quinam
unde venitis? qua ex terra oriundi estis? [*estis?*
Orestes vero respondit : Thessali *sumus;* et ad Alpheum
imus sacrificaturi Olympio Jovi.
Audiens autem hæc Ægisthus, hæc dicit:
Nunc quidem apud nos oportet *vos* convivas mihi
esse ad cœnam; nam boves macto
Nymphis; mane vero excitati e lecto
eodem pervenietis. Sed ingrediamur domum.
Simulque hæc dicebat, et manu prehensa
introducebat nos, neque denegare fas *erat*.
Cum autem in ædibus essemus, hæc dicit :
Lavacra quam celerrime hospitibus quis afferat,
ut ad aram stent prope aquam lustralem.
Sed ait Orestes : Modo lustrati sumus
lavacris puris ex fluvialibus undis.
Si vero peregrinos cum civibus sacrificare fas *est*,
Ægisthe, parati *sumus*, neque *hoc* recusamus, o rex.
Hunc deinde sermonem omiserunt de medio *sublatum;*
cumque deposuissent hastas, regis custodiam,
famuli, ad opus omnes admoverunt manus.
Alii quidem vas afferebant, alii ferebant canistra;
alii autem ignem accendebant, et circa focum
lebetas collocabant, totumque perstrepebat tectum.
Tum sumtam molam salsam matris tuæ maritus
spargebat in aras, talia dicens verba :
Nymphæ saxicolæ, *utinam* sæpe ego *vobis* boves mactem
et quæ in ædibus *est*, Tyndaris, uxor mea,
rem gerentes ambo ut nunc *feliciter*, mei vero inimici male,
significans Orestem et te. Dominus vero meus
contraria precabatur, non clara voce proferens verba,
ut recuperaret paternas ædes. Ex canistro autem cum cepisset
Ægisthus rectum cultrum, vituli pilos
resecans, in lustralem ignem imposuit dextra;
et percussit vitulum in humeris, cum *eum* sustulissent
in aram ministri; dicitque fratri tuo hæc : [manibus
Inter insignes artes jactant apud Thessalos
censeri hanc, si quis taurum dissecet perite,
equosque domet. Sume ferrum, o hospes,
ostendeque famam *esse* veram de Thessalis.
Ille vero bene durato Dorico cultro manibus correpto,
rejectis ab humeris decoris vestibus fibulis astrictis,
Pyladem elegit in negotio ministrum,
famulosque removit; et correpto vituli pede,
albas nudabat carnes, extendens manum;
ociusque tergus excoriavit, quam cursor
bis bina stadia equestri cursu conficeret,
et aperiebat ilia. Sacra autem in manus accepta

Αἴγισθος ἤθρει. Καὶ λοβὸς μὲν οὐ προσῆν
σπλάγχνοις, πύλαι δὲ καὶ δοχαὶ χολῆς πέλας
κακὰς ἔφαινον τῷ σκοποῦντι προσβολάς.
Χὠ μὲν σκυθράζει, δεσπότης δ' ἀνιστορεῖ·
τί χρῆμ' ἀθυμεῖς; Ὦ ξέν', ὀρρωδῶ τινα
δόλον θυραῖον· ἔστι δ' ἔχθιστος βροτῶν
Ἀγαμέμνονος παῖς πολέμιός τ' ἐμοῖς δόμοις.
Ὁ δ' εἶπε· φυγάδος δῆτα δειμαίνεις δόλον,
πόλεως ἀνάσσων; Οὐχ, ὅπως πευστηρίαν
θοινασόμεσθα, Φθιάδ' ἀντὶ Δωρικῆς
οἴσει τις ἡμῖν κοπίδ', ἀπορρῆξαι χέλυν;
Λαβὼν δὲ κόπτει. Σπλάγχνα δ' Αἴγισθος λαβὼν
ἤθρει διαιρῶν. Τοῦ δὲ νεύοντος κάτω,
ὄνυχας ἐπ' ἄκρους στὰς κασίγνητος σέθεν
ἐς σφονδύλους ἔπαισε, νωτιαῖα δὲ
ἔρρηξεν ἄρθρα· πᾶν δὲ σῶμ' ἄνω κάτω
ἤσπαιρεν, ἐσφάδαζε δυσθνῆσκον φόνῳ.
Δμῶες δ' ἰδόντες εὐθὺς ᾖξαν ἐς δόρυ,
πολλοὶ μάχεσθαι πρὸς δύ'. Ἀνδρείας δ' ὕπο
ἔστησαν ἀντίπρωρα σείοντες βέλη
Πυλάδης Ὀρέστης τ'. Εἶπε δ'· οὐχὶ δυσμενὴς
ἥκω πόλει τῇδ', οὐδ' ἐμοῖς ὀπάοσι,
φονέα δὲ πατρὸς ἀντετιμωρησάμην
τλήμων Ὀρέστης. Ἀλλὰ μή με κτείνετε,
πατρὸς παλαιοὶ δμῶες. Οἱ δ', ἐπεὶ λόγων
ἤκουσαν, ἔσχον κάμακας· ἐγνώσθη δ' ὑπὸ
γέροντος ἐν δόμοισιν ἀρχαίου τινός.
Στέφουσι δ' εὐθὺς σοῦ κασιγνήτου κάρα
χαίροντες, ἀλαλάζοντες. Ἔρχεται δὲ σοὶ
κάρα 'πιδείξων, οὐχὶ Γοργόνος φέρων,
ἀλλ' ὃν στυγεῖς Αἴγισθον· αἷμα δ' αἵματος
πικρὸς δανεισμὸς ἦλθε τῷ θανόντι νῦν.

ΧΟΡΟΣ.

Θὲς εἰς χορὸν, ὦ φίλα, ἴχνος, Στρ.
ὡς νεβρὸς οὐράνιον
πήδημα κουφίζουσα σὺν ἀγλαΐᾳ.
Νίκας στεφανηφορίαν
κρείσσω παρ' Ἀλφειοῦ ῥεέθροις τελέσας
κασίγνητος σέθεν. Ἀλλ' ἐπάειδε
καλλίνικον ᾠδὰν ἐμῷ χορῷ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ φέγγος, ὦ τέθριππον ἡλίου σέλας,
ὦ γαῖα καὶ νὺξ, ἣν ἐδερκόμην πάρος,
νῦν ὄμμα τοὐμὸν ἀμπτυχαί τ' ἐλεύθεροι,
ἐπεὶ πατρὸς πέπτωκεν Αἴγισθος φονεύς.
Φέρ', οἷα δὴ 'χω καὶ δόμοι κεύθουσί μου
κόμης ἀγάλματ' ἐξενέγκωμαι, φίλαι,
στέψω τ' ἀδελφοῦ κρᾶτα τοῦ νικηφόρου.

ΧΟΡΟΣ.

Σὺ μέν νυν ἀγάλματ' ἄειρε Ἀντ.
κρατί· τὸ δ' ἁμέτερον
χωρήσεται Μούσαισι χόρευμα φίλον.
Νῦν οἱ πάρος ἁμέτεροι
γαίας τυραννεύσουσι φίλοι βασιλῆς,

Ægisthus inspiciebat: et lobulus quidem non inerat
intestinis; fauces autem et *jecinoris* receptaculum bilis vi-
adversos inspicienti portendebant casus. [cinum
Atque hic quidem vultum contrahit; herus vero interrogat:
Quam ob rem animo tristi es? O hospes, formido aliquas
insidias externas; est enim infestissimus mortalium
Agamemnonis filius hostisque meis ædibus.
At ille (*Orestes*) dixit: Exulis igitur times insidias,
civitatis imperium habens? Nonne, ut exploratione facta
convivium celebremus, Phthium pro Dorico
feret aliquis nobis cultrum, ut rumpam pectus? [*racis* sumta
Accepto autem *cultro* percussit. Tum Ægisthus viscera *tho-*
inspiciebat diducens. At iste dum caput deorsum inclinaret,
unguibus extremis insistens frater tuus, *eum*
in vertebris percussit, tergique
confregit compages; totum vero corpus sursum *et* deorsum
palpitabat, *et* torquebat se ægre moriens cæde.
Famuli autem conspicati, confestim ruerunt ad arma,
ad pugnam multi adversus duos. At pro fortitudine *sua*
steterunt, adversa vibrantes tela,
Pylades et Orestes. Dixitque (*Orestes*): Non infestus
veni huic urbi, neque meis ministris:
sed interfectorem patris vicissim sum ultus
miser Orestes. At ne me occidatis,
patris veteres famuli. Illi vero, cum verba *hæc*
audissent, continuerunt jacula: et agnitus est a
quodam in ædibus sene grandævo.
Coronantque illico fratris tui caput
lætantes, jubilantes. Venit vero tibi
caput monstraturus, non Gorgonis ferens,
sed quem exsecraris Ægisthum; sanguis autem sanguinis
tristis usura contigit nunc huic exstincto.

CHORUS.

Pone in choream, o amica, pedem,
ut hinnulus aerium
saltum leviter librans cum venustate.
Coronam victoria
ad Alphei fluenta *merito* præstantiorem reportavit
frater tuus. Sed accine
triumphale carmen meo choro.

ELECTRA.

O lux, o quadrijugum solis jubar,
o terra, et tenebræ quas intuebar (*tolerabam*) prius,
nunc oculi mei liberi *sunt* et apertus conspectus;
postquam cecidit patris *mei* interfector Ægisthus.
Age, qualiacunque habeo et ædes occultant meæ,
comæ ornamenta, efferam, amicæ,
coronaboque fratris caput victoris.

CHORUS.

Tu quidem nunc ornamenta affer
capiti; nostrum vero
procedet Musis tripudium gratum.
Nunc pristini nostri
terræ imperabunt amici reges,

δικαίως τούσδ' ἀδίκους καθελόντες.
Ἀλλ' ἴτω ξύναυλος βοὰ χαρᾷ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ καλλίνικε, πατρὸς ἐκ νικηφόρου
γεγὼς, Ὀρέστα, τῆς ὑπ' Ἰλίῳ μάχης,
δέξαι κόμης σῆς βοστρύχων ἀνδήματα.
Ἥκεις γὰρ οὐκ ἀχρεῖον ἔκπλεθρον δραμὼν
ἀγῶν' ἐς οἴκους, ἀλλὰ πολέμιον κτανὼν
Αἴγισθον, ὃς σὸν πατέρα κἀμὸν ὤλεσε.
Σύ τ', ὦ παρασπίστ', ἀνδρὸς εὐσεβεστάτου
παίδευμα, Πυλάδη, στέφανον ἐξ ἐμῆς χερὸς
δέχου· φέρει γὰρ καὶ σὺ τῷδ' ἴσον μέρος
ἀγῶνος· ἀεὶ δ' εὐτυχεῖς φαίνοισθέ μοι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Θεοὺς μὲν ἡγοῦ πρῶτον, Ἠλέκτρα, τύχης
ἀρχηγέτας τῆσδ', εἶτα κἄμ' ἐπαίνεσον,
τὸν τῶν θεῶν τε τῆς τύχης θ' ὑπηρέτην.
Ἥκω γὰρ οὐ λόγοισιν, ἀλλ' ἔργοις κτανὼν
Αἴγισθον· ὡς δέ τῳ σάφ' εἰδέναι τάδε
προσθῶμεν, αὐτὸν τὸν θανόντα σοι φέρω,
ὃν, εἴτε χρήζεις, θηρσὶν ἁρπαγὴν πρόθες,
ἢ σκῦλον οἰωνοῖσιν, αἰθέρος τέκνοις,
πήξασ' ἔρεισον σκόλοπι· σὸς γάρ ἐστι νῦν
δοῦλος, πάροιθε δεσπότης κεκλημένος.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Αἰσχύνομαι μὲν, βούλομαι δ' εἰπεῖν ὅμως,

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τί χρῆμα; λέξον, ὡς φόβου γ' ἔξωθεν εἶ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

νεκροὺς ὑβρίζειν, μή μέ τις φθόνῳ βάλῃ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ὅστις ἂν μέμψαιτό σοι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Δυσάρεστος ἡμῶν καὶ φιλόψογος πόλις.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Λέγ', εἴ τι χρήζεις, σύγγον'· ἀσπόνδοισι γὰρ
νόμοισιν ἔχθραν τῷδε συμβεβλήκαμεν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Εἶεν· τίν' ἀρχὴν πρῶτά σ' ἐξείπω κακῶν;
ποίας τελευτάς; τίνα μέσον τάξω λόγον;
Καὶ μὴν δι' ὄρθρων γ' οὔποτ' ἐξελίμπανον
θρυλοῦσ', ἅ γ' εἰπεῖν ἤθελον κατ' ὄμμα σὸν,
εἰ δὴ γενοίμην δειμάτων ἐλευθέρα
τῶν πρόσθε· νῦν οὖν ἐσμεν· ἀποδώσω δέ σοι
ἐκεῖν' ἅ σε ζῶντ' ἤθελον λέξαι κακά.
Ἀπώλεσάς με κὠρφανὴν φίλου πατρὸς
καὶ τόνδ' ἔθηκας, οὐδὲν ἠδικημένος,
κἄγημας αἰσχρῶς μητέρ', ἄνδρα τ' ἔκτανες
στρατηλατοῦνθ' Ἕλλησιν, οὐκ ἐλθὼν Φρύγας.
Ἐς τοῦτο δ' ἦλθες ἀμαθίας ὥστ' ἤλπισας
ὡς ἐς σὲ μὲν δὴ μητέρ' οὐχ ἕξεις κακὴν
γήμας, ἐμοῦ δὲ πατρὸς ἠδίκεις λέχη.
Ἴστω δ', ὅταν τις διολέσας δάμαρτά του
κρυπταῖσιν εὐναῖς εἶτ' ἀναγκασθῇ λαβεῖν,

jure sublatis his iniquis.
Quare eat lætitiæ consonus clamor.

ELECTRA.

O victoriose, ex patre sate
victore, Orestes, certaminis ad Ilium,
sume comæ tuæ coronas cirrorum.
Venisti enim non inutili stadiali decurso
certamine in domum, sed hoste cæso
Ægistho, qui tuum patrem et meum perdidit.
Tuque, a latere *ipsi* astans, viri piissimi
alumne, Pylades, coronam ex mea manu
accipe : habes enim et tu cum hoc æqualem partem
periculi; semper igitur felices sitis mihi.

ORESTES.

Deos quidem primum existima, Electra, felicitatis
auctores hujus *esse*, deinde me quoque lauda,
et deorum et Fortunæ ministrum.
Veni enim non verbis, sed factis occiso
Ægistho; ut autem hoc cuivis clare cognoscendum
exhibeamus, ipsum mortuum tibi affero,
quem, si vis, vel feris dilaniandum objice,
vel prædam avibus, ætheris soboli,
suffixum suspende palo; tuus enim est nunc
servus, qui prius dominus vocabatur.

ELECTRA.

Pudet me quidem, sed tamen dicere cupio,

ORESTES.

Quam rem? dic, quia extra metum es.

ELECTRA.

mortuos contumelia afficere, ne quis me invidia petat.

ORESTES.

Non est ullus qui te *propterea* reprehendat.

ELECTRA.

Morosa *est* nostra et ad convicia proclivis civitas.

ORESTES.

Dic *libere*, si quid vis, soror : irreconciliabili enim
lege inimicitiam cum isto iniimus.

ELECTRA.

Age : quod initium opprobriorum primum tibi dicam?
quem finem? quam mediam collocabo orationem?
Equidem matutino tempore nunquam intermittebam
jactare *mecum*, quæ dicere volebam in conspectu tuo,
si quando fierem terroribus libera
prioribus; nunc ergo sumus; referam igitur tibi
illa, quæ tibi, *Ægisthe*, viventi voluissem dixisse mala.
Perdidisti me, et orbam *me* caro patre,
et hunc fecisti, nulla lacessitus injuria :
et duxisti flagitiose matrem *meam*, ac virum interfecisti
Græcorum imperatorem, adversus Phrygas *ipse* non profectus.
Eo vero venisti vecordiæ, ut speraveris
non habiturum te esse nimirum erga te matrem malam,
quam duxisses; mei vero patris violabas torum.
Sciat autem, quisquis corruperit uxorem alicujus
furtivo concubitu, si postea eam ducere coactus fuerit,

δύστηνός ἐστιν, εἰ δοκεῖ τὸ σωφρονεῖν
ἐκεῖ μὲν αὐτὴν οὐκ ἔχειν, παρ' οἷ δ' ἔχειν.
Ἄλγιστα δ' ᾤκεις, οὐ δοκῶν οἰκεῖν κακῶς·
ᾔδησθα γὰρ δῆτ' ἀνόσιον γήμας γάμον,
μήτηρ δὲ σ' ἄνδρα δυσσεβῆ κεκτημένη.
Ἄμφω πονηρὼ δ' ὄντ' ἀφαιρεῖσθον τύχην,
κείνη τε τὴν σὴν, καὶ σὺ τοὐκείνης κακόν.
Πᾶσιν δ' ἐν Ἀργείοισιν ἤκουες τάδε·
ὁ τῆς γυναικὸς, οὐχὶ τἀνδρὸς ἡ γυνή.
Καίτοι τόδ' αἰσχρὸν, προστατεῖν γε δωμάτων
γυναῖκα, μὴ τὸν ἄνδρα· κἀκείνους στυγῶ
τοὺς παῖδας, ὅστις τοῦ μὲν ἄρσενος πατρὸς
οὐκ ὠνόμασται, τῆς δὲ μητρὸς ἐν πόλει.
Ἐπίσημα γὰρ γήμαντι καὶ μείζω λέχη,
τἀνδρὸς μὲν οὐδεὶς, τῶν δὲ θηλειῶν λόγος.
Ὃ δ' ἠπάτα σε πλεῖστον οὐκ ἐγνωκότα,
ηὔχεις τις εἶναι, τοῖσι χρήμασι σθένων·
τὰ δ' οὐδὲν εἰ μὴ βραχὺν ὁμιλῆσαι χρόνον.
Ἡ γὰρ φύσις βέβαιος, οὐ τὰ χρήματα·
ἡ μὲν γὰρ ἀεὶ παραμένουσ' αἱρεῖ κακά·
ὁ δ' ὄλβος ἄδικος καὶ μετὰ σκαιῶν ξυνὼν,
ἐξέπτατ' οἴκων, σμικρὸν ἀνθήσας χρόνον.
Ἃ δ' ἐς γυναῖκας, παρθένῳ γὰρ οὐ καλὸν
λέγειν, σιωπῶ, γνωρίμως δ' αἰνίξομαι.
Ὕβριζες, ὡς δὴ βασιλικοὺς ἔχων δόμους,
κάλλει τ' ἀραρώς. Ἀλλ' ἔμοιγ' εἴη πόσις
μὴ παρθενωπὸς, ἀλλὰ τἀνδρείου τρόπου.
Τὰ γὰρ τέκν' αὐτῶν Ἄρεος ἐκκρεμάννυται,
τὰ δ' εὐπρεπῆ δὴ κόσμος ἐν χοροῖς μόνον.
Ἔρρ', οὐδὲν εἰδὼς ὧν ἐφευρέθης χρόνῳ
δίκην δεδωκὼς, ὧδέ τις κακοῦργος ὤν.
Μή μοι, τὸ πρῶτον βῆμ' ἐὰν δράμῃ καλῶς,
νικᾶν δοκείτω τὴν δίκην, πρὶν ἂν πέλας
γραμμῆς ἵκηται, καὶ τέλος κάμψῃ βίου.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔπραξε δεινά· δεινὰ δ' ἀντέδωκε σοὶ
καὶ τῷδ'. Ἔχει γὰρ ἡ Δίκη μέγα σθένος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Εἶεν· κομίζειν τοῦδε σῶμ' εἴσω χρεὼν
σκότῳ τε δοῦναι, δμῶες, ὡς ὅταν μόλῃ
μήτηρ, σφαγῆς πάροιθε μὴ εἰσίδῃ νεκρόν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐπίσχες· ἐμβάλωμεν εἰς ἄλλον λόγον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τί δ'; ἐκ Μυκηνῶν μῶν βοηδρόμους ὁρᾷς;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐκ, ἀλλὰ τὴν τεκοῦσαν, ἥ μ' ἐγείνατο.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καλῶς ἄρ' ἄρκυν ἐς μέσην πορεύεται.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καὶ μὴν ὄχοις γε καὶ στολῇ λαμπρύνεται.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τί δῆτα δρῶμεν; μητέρ' ἦ φονεύσομεν;

se infelicem esse, si putet pudicitiam,
illic quidem ab ea non servatam, apud se iri servatum. [vere :
Miserrime autem vivebas, quamvis non putabas te misere vi-
sciebas scilicet impium *te* contraxisse connubium,
materque tibi impio viro *se* nuptam *sciebat.*
Cum igitur scelerati sitis ambo, retulistis fortunam *vestram,*
illa quidem tuam, et tu illius malam sortem.
Cunctos vero inter Argivos hæc audiebas :
Ille mulieris vir, non *autem* mulier viri.
Atqui illud turpe, præesse domui
mulierem, haud *vero* virum : et illos odi
filios, qui masculi quidem patris
nomen non ferunt, sed matris, in civitate.
Illustrem enim si quis duxit ac *se* majorem uxorem,
viri quidem nulla, feminarum vero *fit* mentio.
Quod vero fefellit te plurimum non intelligentem,
gloriabaris te aliquem esse, quia opibus pollebas.
Hæ vero nihili *sunt,* nisi quod breve tempus versantur *no-*
Ingenium enim stabile *est,* haud divitiæ : [*biscum.*
hoc nempe semper perdurans superat mala;
opulentia vero injusta et cum pravis commorans,
evolat ex ædibus, exiguum ubi floruerit tempus.
Quæ vero in mulieres *feceris,* (virginem enim non decet
dicere,) taceo ; ut intelligatur tamen, indicabo tectis verbis :
insolenter te gerebas, quippe nempe regias teneres domus,
formaque esses instructus. At mihi quidem sit maritus
non virginali vultu, sed ingenio virili.
Liberi enim ipsorum Marti apti sunt,
formosi vero *liberi sunt* ornamentum tantum in choreis.
Pereas, nihil auguratus *te luiturum*, de quibus deprehensus tandem
te pœnas dedisse, tantus quidam nequam quum fuisti. [es
Ne mihi, quamvis primam curriculi mensuram cucurrerit,
se vicisse existimet *aliquis* causam, priusquam prope
metam pervenerit, et finem flexerit (*attigerit*) vitæ.

CHORUS.

Patravit atrocia; atrocia quoque rependit tibi
et huic. Habet enim Justitia magnum robur.

ORESTES.

Age, hujus corpus intra deferre oportet,
tenebrisque mandare, famuli, ut, quando venerit
mater, ante cædem *suam* non aspiciat mortuum.

ELECTRA.

Siste orationem ; ineamus alium sermonem.

ORESTES.

Quid vero? num ex Mycenis auxiliatores vides?

ELECTRA.

Non, sed genitricem, quæ me peperit.

ORESTES.

Opportune igitur in medios casses incurrit.

ELECTRA.

Atqui rheda et stola se ostentat magnifice.

ORESTES.

Quid igitur agamus? num matrem occidemus?

ΗΛΕΚΤΡΑ.
Μῶν σ' οἶκτος εἷλε, μητρὸς ὡς εἶδες δέμας;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Φεῦ·
πῶς γὰρ κτάνω νιν, ἥ μ' ἔθρεψε κἄτεκεν;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ὥσπερ πατέρα σὸν ἥδε κἀμὸν ὤλεσεν.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ὦ Φοῖβε, πολλήν γ' ἀμαθίαν ἐθέσπισας,
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ὅπου δ' Ἀπόλλων σκαιὸς ᾖ, τίνες σοφοί;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ὅστις μ' ἔχρησας μητέρ', ἣν οὐ χρῆν, κτανεῖν.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Βλάπτει δὲ δὴ τί πατρὶ τιμωρῶν σέθεν;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Μητροκτόνος νῦν φεύξομαι, τόθ' ἁγνὸς ὤν.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Καὶ μή γ' ἀμύνων πατρὶ δυσσεβὴς ἔσει.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἐγὼ δὲ μητρὶ τοῦ φόνου δώσω δίκας.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Τῷ δαὶ πατρῴαν διαμεθεὶς τιμωρίαν;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἆρ' αὔτ' ἀλάστωρ εἶπ' ἀπεικασθεὶς θεῷ;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ἱερὸν καθίζων τρίποδ'; Ἐγὼ μὲν οὐ δοκῶ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Οὐδ' ἂν πιθοίμην εὖ μεμαντεῦσθαι τάδε.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Οὐ μὴ κακισθεὶς εἰς ἀνανδρίαν πέσῃς.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἀλλ' ἦ τὸν αὐτὸν τῇδ' ὑποστήσω δόλον;
ΗΛΕΚΤΡΑ.
Ὧ καὶ πόσιν καθεῖλες Αἴγισθον κτανών.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Ἔσειμι· δεινοῦ δ' ἄρχομαι προβλήματος,
καὶ δεινὰ δράσω γ'· εἰ θεοῖς δοκεῖ τάδε,
ἔστω· πικρὸν δὲ χἡδὺ τἀγώνισμά μοι.
ΧΟΡΟΣ.
Ἰώ,
βασίλεια γύναι χθονὸς Ἀργείας,
παῖ Τυνδαρέου,
καὶ τοῖν ἀγαθοῖν ξύγγονε κούροιν
Διός, οἳ φλογερὰν αἰθέρ' ἐν ἄστροις
ναίουσι, βροτῶν ἐν ἁλὸς ῥοθίοις
τιμὰς σωτῆρας ἔχοντες·
χαῖρε· σεβίζω σ' ἴσα καὶ μάκαρας
πλούτου μεγάλης τ' εὐδαιμονίας.
Τὰς σὰς δὲ τύχας θεραπεύεσθαι
καιρὸς *, ὦ βασίλεια.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
Ἔκβητ' ἀπήνης, Τρῳάδες, χειρὸς δ' ἐμῆς
λάβεσθ', ἵν' ἔξω τοῦδ' ὄχου στήσω πόδα.

ELECTRA.
Num forte te miseratio cepit, matris ut aspexisti formam?
ORESTES.
Heu!
quomodonam occidam eam, quæ me aluit et peperit?
ELECTRA.
Sicut illa tuum patrem et meum perdidit.
ORESTES.
O Phœbe, magnam profecto amentiam oraculo mandasti,
ELECTRA.
Quando vero Apollo lævus est, quinam sapientes?
ORESTES.
qui mihi respondisti, ut matrem, quam fas non erat, interimerem.
ELECTRA.
Quid vero mali tibi contrahis, patrem vindicans tuum?
ORESTES.
Reus parricidii jam agor, qui olim (*antea*) purus fui.
ELECTRA.
Atque, si non ulcisceris patrem, impius eris.
ORESTES.
Ego vero matri ob cædem dabo pœnas.
ELECTRA.
Cuinam vero *dabis*, si patris neglexeris vindictam?
ORESTES.
Num ista malus dæmon suasit, assimilatus deo?
ELECTRA.
Sacro insidens tripodi? Ego quidem non puto.
ORESTES.
Neque tamen credam pium esse hoc oraculum.
ELECTRA.
Ne animo fractus incidas in ignaviam.
ORESTES.
Num vero eundem illi tendam dolum?
ELECTRA.
Quo et maritum *ejus* sustulisti Ægisthum cædens.
ORESTES.
Intrabo; dirum autem aggredior discrimen,
ac dira patrabo : si diis ita visum,
esto; acerbum tamen et dulce hoc *est* certamen mihi.
CHORUS.
Io,
regina terræ Argivæ,
filia Tyndarei,
et fortium soror filiorum
Jovis, qui flammeum ætherem in astris
incolunt, in maris fluctibus mortales
sospitans munus obtinentes,
salve : te veneror æque ac beatos *deos*,
divitiarum magnæque felicitatis gratia;
tuamque fortunam coli
tempus *est* *, o regina.
CLYTÆMNESTRA.
Descendite de curru, Troades, et manum meam
prehendite, ut extra hoc vehiculum ponam pedem.

Σκύλοισι μὲν γὰρ θεῶν κεκόσμηνται δόμοι
Φρυγίοις· ἐγὼ δὲ τάσδε, Τρῳάδος χθονὸς
ἐξαίρετ', ἀντὶ παιδὸς ἣν ἀπώλεσα,
σμικρὸν γέρας, καλὸν δὲ κέκτημαι δόμοις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὔκουν ἐγὼ, δούλη γὰρ ἐκβεβλημένη
δόμων πατρῴων δυστυχεῖς οἰκῶ δόμους,
μῆτερ, λάβωμαι μακαρίας τῆς σῆς χερός;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Δοῦλαι πάρεισιν αἵδε· μὴ σύ μοι πόνει.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τί δ'; αἰχμάλωτόν τοί μ' ἀπῴκισας δόμων,
ᾑρημένων δὲ δωμάτων ᾑρήμεθα,
ὡς αἵδε, πατρὸς ὀρφανοὶ λελειμμένοι.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τοιαῦτα μέντοι σὸς πατὴρ βουλεύματα
ἐς οὓς ἐχρῆν ἥκιστ' ἐβούλευσεν φίλων.
Λέξω δὲ, καίτοι δόξ' ὅταν λάβῃ κακὴ
γυναῖκα, γλώσσῃ πικρότης ἔνεστί τις,
ὡς μὲν παρ' ἡμῖν, οὐ καλῶς, τὸ πρᾶγμα δὲ
μαθόντας, ἢν μὲν ἀξίως μισεῖν ἔχῃ,
στυγεῖν δίκαιον· εἰ δὲ μὴ, τί δεῖ στυγεῖν;
Ἡμᾶς δ' ἔδωκε Τυνδάρεως τῷ σῷ πατρὶ,
οὐχ ὥστε θνήσκειν, οὐδ' ἃ γειναίμην ἐγώ.
Κεῖνος δὲ παῖδα τὴν ἐμὴν, Ἀχιλλέως
λέκτροισι πείσας, ᾤχετ' ἐκ δόμων ἄγων
πρυμνοῦχον Αὖλιν· ἔνθ' ὑπερτείνας πυρᾶς
λευκὴν διήμησ' Ἰφιγόνης παρηίδα.
Κεἰ μὲν πόλεως ἅλωσιν ἐξιώμενος,
ἢ δῶμ' ὀνήσων τἄλλα τ' ἐκσώζων τέκνα,
ἔκτεινε πολλῶν μίαν ὕπερ, συγγνώστ' ἂν ἦν·
νῦν δ', οὕνεχ' Ἑλένη μάργος ἦν, ὅ τ' αὖ λαβὼν
ἄλοχον, κολάζειν προδότιν οὐκ ἠπίστατο,
τούτων ἕκατι παῖδ' ἐμὴν διώλεσεν.
Ἐπὶ τοῖσδε τοίνυν, καίπερ ἠδικημένη,
οὐκ ἠγριούμην, οὐδ' ἂν ἔκτανον πόσιν·
ἀλλ' ἦλθ' ἔχων μοι μαινάδ' ἔνθεον κόρην,
λέκτροις τ' ἐπεισέφρησε, καὶ νύμφα δύο
ἐν τοῖσιν αὐτοῖς δώμασιν κατεῖχ' ὁμοῦ.
Μῶρον μὲν οὖν γυναῖκες, οὐκ ἄλλως λέγω·
ὅταν δ', ὑπόντος τοῦδ', ἁμαρτάνῃ πόσις,
τἄνδον παρώσας λέκτρα, μιμεῖσθαι θέλει
γυνὴ τὸν ἄνδρα, χἄτερον κτᾶσθαι φίλον.
Κἄπειτ' ἐν ἡμῖν ὁ ψόγος λαμπρύνεται,
οἱ δ' αἴτιοι τῶνδ' οὐ κλύουσ' ἄνδρες κακῶς.
Εἰ δ' ἐκ δόμων ἥρπαστο Μενέλεως λάθρα,
κτανεῖν μ' Ὀρέστην χρῆν, κασιγνήτης πόσιν
Μενέλαον ὡς σώσαιμι; σὸς δὲ πῶς πατὴρ
ἠνέσχετ' ἂν ταῦτ'; Εἶτα τὸν μὲν οὐ θανεῖν
κτείνοντα χρῆν τἀμ', ἐμὲ δὲ πρὸς κείνου παθεῖν;
Ἔκτειν', ἐτρέφθην ἥνπερ ἦν πορεύσιμον,
πρὸς τοὺς ἐκείνῳ πολεμίους· φίλων γὰρ ἂν
τίς ἂν πατρὸς σοῦ φόνον ἐκοινώνησέ μοι;
Λέγ', εἴ τι χρῄζεις, κἀντίθες παρρησίᾳ,

Spoliis enim deorum exornatæ sunt ædes
Phrygiis; ego vero hasce *famulas*, ex terra Trojana
electum munus, pro filia (*Iphigenia*), quam perdidi,
exiguum donum, gratum tamen, possideo domi.

ELECTRA.

Nonne ego, serva enim ejecta *ex*
ædibus paternis, miseram incolo domum,
mater, apprehendam beatam tuam manum?

CLYTÆMNESTRA.

Servæ hæ præsto sunt; ne tu mihi labora.

ELECTRA.

Quidni vero? captivam certe me ex ædibus *paternis* amandasti;
captis autem ædibus, captiva facta sum,
ut istæ, patre orba relicta.

CLYTÆMNESTRA.

Hujusmodi quidem tuus pater consilia
adversus quos minime oportebat amicos iniit.
Dicam autem *rem*, quanquam, fama mala quum corripuit
mulierem, linguæ *ejus* inest acerbitas quædam,
ut mihi quidem videtur, injuria; re enim *ipsa*
cognita, si quidem habet aliquis cur merito oderit,
tum eum odisse æquum *est*; sin minus, cur oportet odisse?
Nos dedit Tyndareus tuo patri,
non ut morerer, neque *ea* quæ peperissem ego.
At ille (*Agamemno*) filiam meam, Achillis
spe connubii tractam, profectus est domo abducens *in*
navium stationem Aulida; ibi in rogo porrectæ
candidam demessuit Iphigeniæ genam.
Et si quidem, urbis expugnationi (*ne expugnaretur*) remedium quærens,
aut pro salute domus, utque reliquos servaret liberos,
occidisset pro multis unam, condonandum fuisset:
nunc vero, quia Helena libidinosa erat, et ille vicissim qui *eam* acceperat
uxorem, cohibere proditricem nescivit;
horum gratia filiam meam perdidit.
Propter hæc tamen, quamvis injuria affecta essem,
non efferata eram, neque interfecissem virum:
sed rediit adducens mihi mænadem afflatam numine puellam,
et toro intulit, et sponsas duas
in iisdem ædibus retinuit simul.
Lascivæ quidem *sunt* mulieres, non aliter dico;
sed hoc *vitium* cum *illis* insideat, quando maritus peccat,
domesticum respuens lectum, imitari vult
mulier virum, et alterum sibi quærere amicum.
Et deinde in nobis probrum est flagrans;
auctores vero horum viri non audiunt male.
Quodsi ex domo Menelaus raptus fuisset furtim,
occiderene me oportuisset Orestem, sororis virum
Menelaum ut servarem? tuus autem pater quomodo
tulisset ista? Deinde illum quidem non mori
conveniebat, qui mea occidisset, me vero ab illo pati?
Occidi; converti me *ad viam*, quæ ingredienda erat,
ad ipsius hostes: amicorum enim
quis patris tui cædem mecum una perfecisset?
Dic, si quid cupis, et oppone libere,

ὅπως τέθνηκε σὸς πατὴρ οὐκ ἐνδίκως.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Δίκαι' ἔλεξας· ἡ δίκη δ' αἰσχρῶς ἔχει·
γυναῖκα γὰρ χρῆν πάντα συγχωρεῖν πόσει,
ἥτις φρενήρης· ᾗ δὲ μὴ δοκεῖ τάδε,
οὐδ' εἰς ἀριθμὸν τῶν ἐμῶν ἥκει λόγων.
Μέμνησο, μῆτερ, οὓς ἔλεξας ὑστάτους
λόγους, διδοῦσα πρὸς σέ μοι παρρησίαν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Καὶ νῦν γέ φημι, κοὐκ ἀπαρνοῦμαι, τέκνον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἆρα κλύουσα, μῆτερ, εἶτ' ἔρξεις κακῶς;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὐκ ἔστι, τῇ σῇ δ' ἡδὺ προσθήσω φρενί.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Λέγοιμ' ἄν· ἀρχὴ δ' ἥδε μοι προοιμίου.
Εἴθ' εἶχες, ὦ τεκοῦσα, βελτίους φρένας.
Τὸ μὲν γὰρ εἶδος αἶνον ἄξιον φέρει
Ἑλένης τε καὶ σοῦ, δύο δ' ἔφυτε συγγόνω,
ἄμφω ματαίω Κάστορός τ' οὐκ ἀξίω.
Ἡ μὲν γὰρ ἁρπασθεῖσ' ἑκοῦσ' ἀπώχετο,
σὺ δ' ἄνδρ' ἄριστον Ἑλλάδος διώλεσας,
σκῆψιν προτείνουσ', ὡς ὑπὲρ τέκνου πόσιν
ἔκτεινας· οὐ γάρ, ὡς ἔγωγ', ἴσασιν εὖ,
ἥτις, θυγατρὸς πρὶν κεκυρῶσθαι σφαγὰς,
νέον τ' ἀπ' οἴκων ἀνδρὸς ἐξωρμημένου,
ξανθὸν κατόπτρῳ πλόκαμον ἐξήσκεις κόμης.
Γυνὴ δ' ἀπόντος ἀνδρὸς ἥτις ἐκ δόμων
ἐς κάλλος ἀσκεῖ, διάγραφ' ὡς οὖσαν κακήν.
Οὐδὲν γὰρ αὐτὴν δεῖ θύρασιν εὐπρεπὲς
φαίνειν πρόσωπον, ἤν τι μὴ ζητῇ κακόν.
Μόνην δὲ πασῶν οἶδ' ἐγὼ σ' Ἑλληνίδων,
εἰ μὲν τὰ Τρώων εὐτυχοῖ, κεχαρμένην,
εἰ δ' ἧσσον' εἴη, συννεφοῦσαν ὄμματα,
Ἀγαμέμνον' οὐ χρῄζουσαν ἐκ Τροίας μολεῖν.
Καίτοι καλῶς γε σωφρονεῖν παρεῖχέ σοι
ἄνδρ' εἶχες οὐ κακίον' Αἰγίσθου πόσιν,
ὃν Ἑλλὰς αὐτῆς εἵλετο στρατηλάτην·
Ἑλένης δ' ἀδελφῆς τοιάδ' ἐξειργασμένης,
ἐξῆν κλέος σοι μέγα λαβεῖν· τὰ γὰρ κακὰ
παράδειγμα τοῖς ἐσθλοῖσιν εἴσοψίν τ' ἔχει.
Εἰ δ', ὡς λέγεις, σὴν θυγατέρ' ἔκτεινεν πατὴρ,
ἐγὼ τί σ' ἠδίκησ' ἐμός τε σύγγονος;
πῶς οὐ πόσιν κτείνασα πατρῴους δόμους
ἡμῖν προσῆψας, ἀλλ' ἀπηνέγκω λέχη
τἀλλότρια, μισθοῦ τοὺς γάμους ὠνουμένη,
κοὔτ' ἀντιφεύγει παιδὸς ἀντὶ σοῦ πόσις,
οὔτ' ἀντ' ἐμοῦ τέθνηκε, δὶς τόσως ἐμὲ
κτείνας ἀδελφῆς ζῶσαν; Εἰ δ' ἀμείψεται
φόνον δικάζων φόνος, ἀποκτενῶ σ' ἐγὼ
καὶ παῖς Ὀρέστης, πατρὶ τιμωρούμενοι·
εἰ γὰρ δίκαι' ἐκεῖνα, καὶ τάδ' ἔνδικα.
Ὅστις δὲ πλοῦτον ἢ εὐγένειαν εἰσιδὼν
γαμεῖ πονηρὰν, μῶρός ἐστι· μικρὰ γὰρ

quomodo tuus parens non perierit jure.

ELECTRA.

E causa tua dixisti; sed hæc causa turpiter *se* habet:
uxorem enim decebat omnia concedere marito,
quæ mentis compositæ *esset;* cui vero hoc secus videatur,
ea nec in meæ orationis censum venit.
Memineris, mater, quæ dixisti novissima
verba, dans mihi loquendi copiam adversus te.

CLYTÆMNESTRA.

Etiam nunc dico, neque denego, filia.

ELECTRA.

Anne ubi audieris, mater, deinde *me* afficies malo?

CLYTÆMNESTRA.

Nullo modo; sed libenter me conciliabo tuæ sententiæ.

ELECTRA.

Dicam; hoc autem *erit* mihi principium procemii.
Utinam habuisses, o mater, meliorem mentem!
Nam forma quidem laudem debitam *vobis* affert
Helenæ, et tua; duæ vero estis sorores,
ambæ effusæ, Castoreque non dignæ.
Nam illa quidem rapta, volens abiit:
tu vero virum Græciæ præstantissimum perdidisti,
speciem obtendens, quod pro filia *mactata* maritum
occideris (haud enim, ut equidem, *alii rem* bene sciunt),
quæ, priusquam filiæ rata esset cædes,
cumque recens ab ædibus vir abiisset,
flavos cincinnos comæ ad speculum componebas.
Mulier autem quæ, absente viro ex ædibus,
ad formæ speciem *se* exornat, *eam* rejice ut malam;
haud enim oportet ipsam foris decoram
ostendere faciem, nisi forte aliquod quærat malum.
Solamque te ex omnibus Graiis mulieribus novi ego,
si quidem res Trojanorum prosperæ essent, lætatam fuisse;
sin vero inferiores, obnubilasse oculos,
Agamemnonem cupientem ex Troja non redire.
Attamen pulcra profecto castitatis ansa tibi erat:
virum habebas non inferiorem Ægistho maritum,
quem Græcia sibi elegerat imperatorem:
et quum Helena soror talia facinora patraverat,
licebat tibi gloriam magnam *inde* referre; nam malefacta
habent exemplum bonis et *documentum* quod intueantur.
Si vero, ut dicis, tuam filiam interfecit pater,
ego qua te injuria affeci, meusque frater?
quomodo non, marito cæso, paternas ædes
nobis tradidisti, sed reportasti torum
alienum, pretio *regni* nuptiis emtis,
nec exulat pro filio tuo (*Oreste*) maritus *novus*,
nec pro me periit, qui me duplo magis [datur
vivam occidit, quam *pater meam* sororem? Porro si repen-
cædes cæde ultrice, te occidam ego
et filius Orestes, patrem ulciscentes.
Nam si justa illa, et hæc æqua *sunt*.
Quisquis autem opes aut clarum genus spectans,
ducit improbam, stultus est: parva enim

μεγάλων ἀμείνω σώφρον' ἐν δόμοις λέχη.

ΧΟΡΟΣ.

Τύχη γυναικῶν ἐς γάμους· τὰ μὲν γὰρ εὖ,
τὰ δ' οὐ καλῶς πίπτοντα δέρκομαι βροτῶν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὦ παῖ, πέφυκας πατέρα σὸν στέργειν ἀεί.
Ἔστιν δὲ καὶ τόδ'· οἱ μέν εἰσιν ἀρσένων,
οἱ δ' αὖ φιλοῦσι μητέρας μᾶλλον πατρός.
Συγγνώσομαί σοι· καὶ γὰρ οὐχ οὕτως ἄγαν
χαίρω τι, τέκνον, τοῖς δεδραμένοις ἐμοί.
Σὺ δ' ὧδ' ἄλουτος καὶ δυσείματος χρόα,
λεχὼ νεογνῶν ἐκ τόκων πεπαυμένη;
Οἴμοι τάλαινα τῶν ἐμῶν βουλευμάτων·
ὡς μᾶλλον ἢ χρῆν ἤλασ' εἰς ὀργὴν πόσιν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὀψὲ στενάζεις, ἡνίκ' οὐκ ἔχεις ἄκη·
πατὴρ μὲν οὖν τέθνηκε· τὸν δ' ἔξω χθονὸς
πῶς οὐ κομίζει παῖδ' ἀλητεύοντα σόν;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Δέδοικα· τοὐμὸν δ', οὐχὶ τοὐκείνου, σκοπῶ·
πατρὸς γάρ, ὡς λέγουσι, θυμοῦται φόνῳ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τί δαὶ πόσιν σὸν ἄγριον εἰς ἡμᾶς ἔχεις;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τρόποι τοιοῦτοι· καὶ σὺ δ' αὐθάδης ἔφυς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἀλγῶ γάρ· ἀλλὰ παύσομαι θυμουμένη.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Καὶ μὴν ἐκεῖνος οὐκέτ' ἔσται σοι βαρύς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Φρονεῖ μέγ'· ἐν γὰρ τοῖς ἐμοῖς ναίει δόμοις.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὁρᾷς; ἀν' αὖ σὺ ζωπυρεῖς νείκη νέα;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Σιγῶ· δέδοικα γάρ νιν, ὡς δέδοικ' ἐγώ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Παῦσαι λόγων τῶνδ'· ἀλλὰ τί μ' ἐκάλεις, τέκνον;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἤκουσας, οἶμαι, τῶν ἐμῶν λοχευμάτων·
τούτων ὕπερ μου θῦσον, οὐ γὰρ οἶδ' ἐγώ,
δεκάτῃ σελήνῃ παιδός, ὡς νομίζεται·
τρίβων γὰρ οὐκ εἰμ', ἄτοκος οὖσ' ἐν τῷ πάρος.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἄλλης τόδ' ἔργον, ἥ σ' ἔλυσεν ἐκ τόκων.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Αὐτὴ 'λόχευον κἄτεκον μόνη βρέφος.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὕτως ἀγείτον' οἶκον ἵδρυσαι φίλων;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Πένητας οὐδεὶς βούλεται κτᾶσθαι φίλους.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἀλλ' εἶμι, παιδὸς ἀριθμὸν ὡς τελεσφόρον
θύσω θεοῖσι· σοὶ δ' ὅταν πράξω χάριν
τήνδ', εἶμ' ἐπ' ἀγρόν, οὗ πόσις θυηπολεῖ

connubia casta magnis præstant in ædibus. [bene,

CHORUS.

Fortuna in mulierum connubiis versatur; nam alia quidem
alia vero non bene cadentia video mortalium.

CLYTÆMNESTRA.

Habes hoc, o filia, a natura, ut patrem tuum ames semper.
Fit autem et hoc: alii quidem toti se dant maribus,
alii contra amant matres magis quam patrem.
Ignoscam tibi; etenim non usque adeo
lætor, o filia, iis, quæ patrata sunt a me.
Sed tu sicne illota *manes*, et male amicta corpus,
puerpera e recenti partu liberata?
Heu me miseram ob mea consilia!
nam vehementius quam oportebat, in iram concitavi virum.

ELECTRA.

Sero gemis, quando non habes remedia.
Pater quidem mortuus est: filium vero tuum, qui extra *hoc*
solum vagatur, quomodo non reducis?

CLYTÆMNESTRA.

Metuo; meum autem, non illius commodum specto;
patris enim, ut aiunt, irascitur ob cædem.

ELECTRA.

Cur vero maritum tuum sævum in nos habes?

CLYTÆMNESTRA.

Tales *sunt ipsius* mores; at tu quoque præfracto es ingenio.

ELECTRA.

Doleo enim; sed indignari desinam.

CLYTÆMNESTRA.

Atqui ille non amplius erit tibi gravis.

ELECTRA.

Superbit: in meis enim habitat ædibus.

CLYTÆMNESTRA.

Vides? rursus tu excitas lites novas?

ELECTRA.

Sileo: timeo enim ego ipsum, sicut timeo.

CLYTÆMNESTRA.

Mitte istos sermones: sed cur me vocabas, filia?

ELECTRA.

Audivisti, opinor, meum puerperium:
ob hæc meo nomine sacrifica, non enim scio *ritum* ego,
decima luna (*nocte*) pueri, ut moris est:
perita enim non sum, quum ante non pepererim.

CLYTÆMNESTRA.

Alius hoc munus *est*, quæ te liberavit partu.

ELECTRA.

Ipsa enixa sum, et peperi sola (*sine obstetrice*) infantem.

CLYTÆMNESTRA.

In adeo desertam ab amicis domum collocata es?

ELECTRA.

Pauperes nemo cupit sibi conciliare amicos.

CLYTÆMNESTRA.

Ergo ibo, ut pueri plenum numerum (*decem noctium*)
immolem diis; tibi vero postquam dedero gratiam
istam, ibo in agrum, ubi maritus sacra facit

Νύμφαισιν. Ἀλλὰ τούσδ' ὄχους, ὀπάονες,
φάτναις ἄγοντες πρόσθεθ'· ἡνίκ' ἂν δέ με
δοκῆτε θυσίας τῆσδ' ἀπηλλάχθαι θεοῖς,
πάρεστε· δεῖ γὰρ καὶ πόσει δοῦναι χάριν.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Χώρει πένητας ἐς δόμους· φρούρει δέ μοι,
μή σ' αἰθαλώσῃ πολύκαπνον στέγος πέπλους·
θύσεις γὰρ οἷα χρή σε δαίμοσιν θύειν.
Κανοῦν δ' ἐνῆρκται, καὶ τεθηγμένη σφαγὶς,
ἥπερ καθεῖλε ταῦρον, οὗ πέλας πεσεῖ
πληγεῖσα· νυμφεύσει δὲ κἀν Ἅδου δόμοις,
ᾧπερ ξυνηῦδες ἐν φάει· τοσήνδ' ἐγὼ
δώσω χάριν σοι, σὺ δέ γ' ἐμοὶ δίκην πατρός.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀμοιβαὶ κακῶν· Στρ.
μετάτροποι πνέουσιν αὖραι δόμων.
Τότε μὲν ἐν λουτροῖς ἔπεσεν ἐμὸς, ἐμὸς ἀρχέτας,
ἰάχησε δὲ στέγα, λάϊνοί
τε θριγκοὶ δόμων, τάδ' ἐνέποντος· ὦ
σχετλία, τί με, γύναι, φονεύεις, φίλαν
πατρίδα δεκέτεσι σποραῖσιν ἐλθόντ' ἐμάν;
Παλίρρους δὲ τάνδ' Ἀντ.
ὑπάγεται δίκα διαδρόμου λέχους
μελέαν, ἃ πόσιν χρόνιον ἱκόμενον εἰς οἴκους
Κυκλώπειά τ' οὐράνια τείχε' ὀ-
ξυθήκτῳ βέλει κατέκαν' αὐτόχειρ,
πέλεκυν ἐν χεροῖν λαβοῦσ'. Ὦ τλάμων
πόσις, ὅ τι ποτὲ τὰν τάλαιναν ἔσχεν κακόν.
Ὀρεία τις ὡς λέαιν' ὀργάδων Ἐπῳδ.
δρύοχα νεμομένα, τάδε κατήνυσεν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὦ τέκνα, πρὸς θεῶν μὴ κτάνητε μητέρα.

ΧΟΡΟΣ.

Κλύεις ὑπόροφον βοάν;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἰώ μοί μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Ὤμωξα κἀγὼ πρὸς τέκνων χειρουμένης.
Νέμει τοι δίκαν θεὸς, ὅταν τύχῃ.
Σχέτλια μὲν ἔπαθες, ἀνόσια δ' εἰργάσω,
τάλαιν', εὐνέταν.
Ἀλλ' οἵδε μητρὸς νεοφόνοις ἐν αἵμασι
πεφυρμένοι βαίνουσιν ἐξ οἴκων πόδα,
τροπαῖα δείγματ' ἀθλίων προσφθεγμάτων.
Οὐκ ἔστιν οὐδεὶς οἶκος ἀθλιώτερος
τῶν Ταντάλειων, οὐδ' ἔφυ ποτ', ἐκγόνων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἰὼ Γᾶ καὶ Ζεῦ, πανδερκέτα βροτῶν,
ἴδετε τάδ' ἔργα φόνια μυσαρὰ,
δίγονα σώματ' ἐν χθονὶ κείμενα πλαγᾷ
χερὸς ὑπ' ἐμᾶς, ἄποιν' ἐμῶν πημάτων.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Δακρύτ' ἄγαν γ', ὦ σύγγον', αἰτία δ' ἐγώ.

Nymphis. At hos equos jugales, ministri,
deducentes ad præsepia reponite, et quum me
putabitis hoc sacrificio defunctam esse diis,
adeste : oportet enim et marito præstare gratiam.

ELECTRA.

Subi pauperem casam : cave autem mihi,
ne tibi fumosum tectum fuligine inficiat peplos :
sacrificabis enim ut convenit te diis sacrificare. [culter,
Canistrum autem ad sacra auspicanda est paratum, et acutus
qui sustulit taurum (*Ægisthum*), prope quem concides
percussa : in Plutonis vero etiam ædibus nubes *ei*,
cum quo dormiebas in luce; tantam ego
rependam gratiam tibi, tu vero mihi pœnas patris *cæsi dabis.*

CHORUS.

Retributio *fit* malorum;
mutatæ spirant auræ domus.
Olim quidem in balneis occubuit meus, meus princeps;
et insonuit tectum, et lapideæ
pinnæ ædium, dum hæc ille clamaret : O
scelerata, quid me, mulier, interficis, caram *in*
patriam decimam post sementem (*annum*) reversum meam?
Nunc vero refluens hanc
ad se pellicit vindicta propter desultorium torum
improbam, quæ virum sero reversum in suas ædes,
adque Cyclopea aeria mœnia,
acuto telo (*securi*) occidit propria manu,
securim manu corripiens. O miser
maritus, qualem tandem istam improbam habuit pestem.
Ceu montana quædam leæna saltuum
querceta incolens, hoc *facinus* patravit.

CLYTÆMNESTRA.

O liberi, per deos, ne occidite matrem.

CHORUS.

Audis sub tecto vocem?

CLYTÆMNESTRA.

Hei mihi mihi!

CHORUS.

Deploro et ego *ipsam* a liberis *suis* oppressam.
Rependit profecto jus deus, quando res tulerit.
Gravia quidem passa es, sed impia patrasti,
misera, in maritum *tuum*.
Sed ecce hi, matris recenti sanguine
imbuti, efferunt ex ædibus pedem,
quod victrix documentum *est matris* miseræ allocutionis (*ex-*
Haud est ulla domus calamitosior [*clamationis supplicis*).
neque fuit unquam, quam Tantali nepotes.

ORESTES.

Io Tellus, et Juppiter cuncta cernens mortalium,
aspicite hæc facinora cruenta, detestanda,
gemina corpora humi prostrata ictu
a mea manu, *in* compensationem mearum calamitatum.

ELECTRA.

Deploranda sane *hæc* valde, o frater; auctor autem ego.

Διὰ πυρὸς ἔμολον ἁ τάλαι-
να ματρὶ τᾷδ', ἅ μ' ἔτικτε κούραν.
Ἰὼ τύχας, τᾶς σᾶς τύχας, μᾶτερ τεκοῦσ',
ἄλαστα, μέλεα καὶ πέρα γε
παθοῦσα σῶν τέκνων ὑπαί.
Πατρὸς δ' ἔτισας φόνον δικαίως.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ Φοῖβ', ἀνύμνησας δίκαν,
ἄφατα φανερὰ δ' ἐξέπραξας
ἄχεα, φόνια δ' ὤπασας
λέχε' ἀπὸ γᾶς Ἑλλανίδος.
Τίνα δ' ἑτέραν μόλω πόλιν; τίς δὲ ξένος,
τίς εὐσεβὴς ἐμὸν κάρα
προσόψεται ματέρα κτανόντος;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἰὼ ἰώ μοι· ποῖ δ' ἐγὼ, τίν' ἐς χορὸν,
τίνα γάμον εἶμι; τίς πόσις με δέξεται
νυμφικὰς ἐς εὐνάς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πάλιν, πάλιν φρόνημα σὸν
μετεστάθη πρὸς αὔραν·
φρονεῖς γὰρ ὅσια νῦν, τότ' οὐ φρονοῦσά γ' εὖ,
δεινὰ δ' εἰργάσω, φίλα,
κασίγνητον οὐ θέλοντα.
Κατεῖδες, οἷον ἁ τάλαιν' ἔξω πέπλων
ἔβαλεν, ἔδειξε μαστὸν ἐν φοναῖσιν,
ἰὼ ἰώ μοι, πρὸς πέδῳ
τιθεῖσα γόνιμα μέλεα; τακόμαν δ' ἐγώ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Σάφ' οἶδα, δι' ὀδύνας ἔβας,
ἰήιον κλύων γόον
ματρὸς, ἅ σ' ἔτικτεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Βοὰν δ' ἔλασκε τάνδε, πρὸς γένυν γ' ἐμὰν
τιθεῖσα χεῖρας· τέκος ἐμὸν, λιταίνω·
παρῄδων τ' ἐξ ἐμᾶν
ἐκρήμναθ', ὥστε χέρας ἐμὰς λιπεῖν βέλος.

ΧΟΡΟΣ.

Τάλαινα, πῶς ἔτλας φόνον δι' ὀμμάτων
ἰδεῖν σέθεν ματρὸς ἐκπνεούσας;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἐγὼ μὲν ἐπιβαλὼν φάρη κόραις ἐμαῖσι
φασγάνῳ κατηρξάμαν,
ματέρος ἔσω δέρας μεθείς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἐγὼ δέ γ' ἐπεκέλευσά σοι,
ξίφους τ' ἐφηψάμαν ἅμα.
Ὦ δεινότατον παθέων ἔρεξα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Λαβοῦ, κάλυπτε μέλεα ματέρος
πέπλοις, καθάρμοσον σφαγάς.
Φονέας ἔτικτες ἆρά σοι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἰδοὺ, φίλαν τε κοὐ φίλαν

Igni (i. e. *crudeliter*) grassata sum *ego* misera
contra matrem hanc, quæ me peperit filiam.
Heu calamitatem, tuam calamitatem, mater quæ peperisti [*me*,
scelesta, misera, et ultra adeo,
perpessa a tuis liberis.
At patris nostri luisti cædem jure.

ORESTES.

O Phœbe, collaudasti vindictam,
et infanda, manifesta perfecisti
mala, funestaque exterminasti
connubia e terra Græcanica.
Quam igitur aliam *in* urbem ibo? quis hospes,
quis pius meum caput
aspiciet qui matrem occidi?

ELECTRA.

Heu heu mihi! quo autem ego, quam in choream,
quas *ad* nuptias ibo? quis maritus me recipiet
in conjugale cubile?

ORESTES.

Rursus, rursus mentis tuæ sensus
mutatus est secundum auram :
cogitas enim nunc sancte, tunc non cogitans pie,
et terribilia fecisti, o cara,
in fratrem *hæc* nolentem.
Vidistine ut misera ex *suis* peplis
exseruerit, ostenderit mammas in cæde,
hei mihi, mihi! humi
ponens genitalia membra? emolliebar autem ego.

ELECTRA.

Certo scio, dolorem sensisti,
flebilem audiens clamorem
matris, quæ te peperit.

ORESTES.

Vocem porro emisit hancce, ad mentum meum
ponens manus : O fili mi, supplex oro :
genisque a meis
pendebat, ita ut e manibus meis telum excideret.

CHORUS.

Misera, quomodo ausa es cædem oculis
aspicere tuis matris animam efflantis?

ORESTES.

Ego quidem objecto pallio oculis meis,
ense *cædem* sum auspicatus,
matris in cervicem *eum* demittens.

ELECTRA.

Ego vero sum adhortata te,
ensemque attrectavi simul.
O atrocissimum facinorum patravi!

ORESTES.

Prehende, tege membra matris
peplis, compone vulnera.
Interfectores ergo peperisti tibi, *mater!*

ELECTRA.

Ecce, amicamque et non amicam

φάρεά σέ γ' ἀμφιβάλλομεν,
τέρμα κακῶν μεγάλων δόμοισιν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' οἵδε δόμων ὑπὲρ ἀκροτάτων
φαίνουσί τινες δαίμονες, ἢ θεῶν
τῶν οὐρανίων· οὐ γὰρ θνητῶν γ'
ἥδε κέλευθος. Τί ποτ' εἰς φανερὰν
ὄψιν βαίνουσι βροτοῖσιν;

ΔΙΟΣΚΟΡΟΙ.

Ἀγαμέμνονος παῖ, κλῦθι· δίπτυχοι δέ σε
καλοῦσι μητρὸς σύγγονοι Διόσκοροι,
Κάστωρ κασίγνητός τε Πολυδεύκης ὅδε.
Δεινὸν δὲ ναὸς ἀρτίως πόντου σάλον
παύσαντ' ἀφίγμεθ' Ἄργος, ὡς ἐσείδομεν
σφαγὰς ἀδελφῆς τῆσδε, μητέρος δὲ σῆς.
Δίκαια μέν νυν ἥδ' ἔχει· σὺ δ' οὐχὶ δρᾷς,
Φοῖβός τε, Φοῖβος — ἀλλ' ἄναξ γάρ ἐστ' ἐμὸς,
σιγῶ· σοφὸς δ' ὢν οὐκ ἔχρησέ σοι σοφά.
Αἰνεῖν δ' ἀνάγκη ταῦτα. Τἀντεῦθεν δὲ χρὴ
πράσσειν ἃ μοῖρα Ζεύς τ' ἔκρανε σοῦ πέρι.
Πυλάδῃ μὲν Ἠλέκτραν δὸς ἄλοχον ἐς δόμους,
σὺ δ' Ἄργος ἔκλιπ'· οὐ γὰρ ἔστι σοι πόλιν
τήνδ' ἐμβατεύειν, μητέρα κτείναντα σήν.
Δειναὶ δὲ Κῆρές σ' αἱ κυνώπιδες θεαὶ
τροχηλατήσουσ' ἐμμανῆ πλανώμενον.
Ἐλθὼν δ' Ἀθήνας, Παλλάδος σεμνὸν βρέτας
πρόσπτυξον· εἵρξει γάρ νιν ἐπτοημένας
δεινοῖς δράκουσιν, ὥστε μὴ ψαύειν σέθεν,
γοργῶφ' ὑπερτείνουσά σου κάρᾳ κύκλον.
Ἔστιν δ' Ἄρεώς τις ὄχθος, οὗ πρῶτον θεοὶ
ἕζοντ' ἐπὶ ψήφοισιν αἵματος πέρι,
Ἁλιρρόθιον ὅτ' ἔκταν' ὠμόφρων Ἄρης,
μῆνιν θυγατρὸς ἀνοσίων νυμφευμάτων,
πόντου κρέοντος παῖδ', ἵν' εὐσεβεστάτη
ψῆφος βεβαία τ' ἐστὶν ἔκ γε τοῦ θεοῖς.
Ἐνταῦθα καὶ σὲ δεῖ δραμεῖν φόνου πέρι.
Ἴσαι δέ σ' ἐκσώζουσι μὴ θανεῖν δίκῃ
ψῆφοι τεθεῖσαι· Λοξίας γὰρ αἰτίαν
ἐς αὑτὸν οἴσει, μητέρος χρήσας φόνον.
Καὶ τοῖσι λοιποῖς ὅδε νόμος τεθήσεται,
νικᾶν ἴσαις ψήφοισι τὸν φεύγοντ' ἀεί.
Δειναὶ μὲν οὖν θεαὶ τῷδ' ἄχει πεπληγμέναι
πάγον παρ' αὐτὸν χάσμα δύσονται χθονὸς,
σεμνὸν βροτοῖσιν εὐσεβὲς χρηστήριον.
Σὲ δ' Ἀρκάδων χρὴ πόλιν ἐπ' Ἀλφειοῦ ῥοαῖς
οἰκεῖν Λυκαίου πλησίον σηκώματος·
ἐπώνυμος δὲ σοῦ πόλις κεκλήσεται.
Σοὶ μὲν τάδ' εἶπον· τόνδε δ' Αἰγίσθου νέκυν
Ἄργους πολῖται γῆς καλύψουσιν τάφῳ.
Μητέρα δὲ τὴν σὴν ἄρτι Ναυπλίαν παρὼν
Μενέλαος, ἐξ οὗ Τρωικὴν εἷλε χθόνα,
Ἑλένη τε θάψει· Πρωτέως γὰρ ἐκ δόμων
ἥκει λιποῦσ' Αἴγυπτον, οὐδ' ἦλθεν Φρύγας.
Ζεὺς δ', ὡς ἔρις γένοιτο καὶ φόνος βροτῶν,

vestibus te obtegimus,
finem magnorum malorum *nostræ* domus.

CHORUS.

At ecce domibus super summis
apparent quidam dæmones, aut ex diis
cœlestibus; haud enim mortalium
hæc *est* via. Cur tandem in manifestum
conspectum prodeunt mortalibus?

GEMINI.

Agamemnonis fili, audi; gemini autem te
compellant matris fratres Jovis filii,
Castor, et frater hicce (*ego*) Pollux.
Gravem enim navibus modo maris æstum
postquam sedavimus, venimus Argos, ubi vidimus
cædem sororis hujus, matris vero tuæ.
Justa quidem hæc igitur habet, tu vero non fecisti,
et Phœbus, Phœbus... Sed rex enim est meus,
taceo: sapiens tamen cum ipse sit, non sapientia tibi suasit.
Sed acquiescere his necesse *est*. Posthac vero oportet
facere quæ fatum Juppiterque decrevit de te.
Pyladæ quidem Electram da uxorem in ædes *ducendam*;
tu vero Argos relinque; haud enim licet tibi urbem
hanc ingredi, postquam matrem tuam occidisti.
Terribiles autem Furiæ, deæ caninis oculis præditæ, te
agitabunt furore correptum vagabundum.
At profectus Athenas, Palladis sacrum simulacrum
complectere; arcebit enim ipsas metu perculsas
sævis draconibus, ne te tangant,
gorgonea facie terribilem orbem obtendens tuo capiti.
Est vero Martis quidam tumulus, ubi primum dii
consederunt ad suffragia de sanguine *ferenda*,
quando Halirrhothium interfecit crudelis Mars,
ob iram de impiis filiæ nuptiis,
filium regis maris (*Neptuni*); ubi sanctissimum
judicium et firmum est ab illo inde *tempore* diis.
Hic te quoque oportet judicium subire de cæde.
Paria vero te servabunt, ne *damnatus* judicio moriaris,
suffragia lata; Phœbus enim culpam
in seipsum transferet, qui matris *tuæ* suaserit *tibi* cædem.
Et posteris hæc lex erit statuta,
ut vincat paribus suffragiis reus semper.
Ac diræ quidem deæ, hoc dolore perculsæ,
ad ipsam rupem subibunt hiatum terræ,
sacrum oraculum, venerandum mortalibus.
Te vero oportet terram Arcadum ad Alphei fluenta
habitare, prope Lycæum delubrum:
et urbs tui cognominis vocata erit.
Tibi quidem hæc dixi: Ægisthi vero hoc cadaver
Argivi cives tegent terræ sepulcro.
Matrem vero tuam modo ad Naupliam advectus
Menelaus, ex quo Trojanum expugnavit agrum,
et Helena sepelient. Protei enim *illa* ex ædibus
rediit, relicta Ægypto, nec ivit ad Phrygas;
sed Juppiter, ut lis fieret et cædes mortalium,

εἴδωλον Ἑλένης ἐξέπεμψ' εἰς Ἴλιον.
Πυλάδης μὲν οὖν κόρην τε καὶ δάμαρτ' ἔχων,
Ἀχαΐδος γῆς οἴκαδ' ἐσπορευέτω,
καὶ τὸν λόγῳ σὸν πενθερὸν κομιζέτω
Φωκέων ἐς αἶαν, καὶ δότω πλούτου βάρος.
Σὺ δ' Ἰσθμίας γῆς αὐχέν' ἐμβαίνων ποδὶ,
χώρει πρὸς ὄχθον Κεκροπίας εὐδαίμονα.
Πεπρωμένην γὰρ μοῖραν ἐκπλήσας φόνου,
εὐδαιμονήσεις τῶνδ' ἀπαλλαχθεὶς πόνων.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ παῖδε Διὸς, θέμις ἐς φθογγὰς
τὰς ὑμετέρας ἡμῖν πελάθειν;

ΔΙΟΣΚΟΡΟΙ.

Θέμις, οὐ μυσαροῖς τοῖσδε σφαγίοις.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Κἀμοὶ μύθου μέτα, Τυνδαρίδαι;

ΔΙΟΣΚΟΡΟΙ.

Καὶ σοί· Φοίβῳ τήνδ' ἀναθήσω
πρᾶξιν φονίαν.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς ὄντε θεὼ τῆσδέ τ' ἀδελφὼ
τῆς καπφθιμένης
οὐκ ἠρκέσατον κῆρας μελάθροις;

ΔΙΟΣΚΟΡΟΙ.

Μοῖραν ἀνάγκης ἦγεν τὸ χρεὼν,
Φοίβου τ' ἄσοφοι γλώσσης ἐνοπαί.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Τίς δ' ἔμ' Ἀπόλλων, ποῖοι χρησμοὶ
φονίαν ἔδοσαν μητρὶ γενέσθαι;

ΔΙΟΣΚΟΡΟΙ.

Κοιναὶ πράξεις, κοινοὶ δὲ πότμοι,
μία δ' ἀμφοτέρους
ἄτη πατέρων διέκναισεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ σύγγονέ μοι, χρονίαν σ' ἐσιδὼν,
τῶν σῶν εὐθὺς φίλτρων στέρομαι,
καί σ' ἀπολείψω σοῦ λειπόμενος.

ΔΙΟΣΚΟΡΟΙ.

Πόσις ἔστ' αὐτῇ καὶ δόμος· οὐχ ἥδ'
οἰκτρὰ πέπονθεν, πλὴν ὅτι λείπει
πόλιν Ἀργείων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Καὶ τίνες ἄλλαι στοναχαὶ μείζους
ἢ γῆς πατρίας ὅρον ἐκλείπειν;
Ἀλλ' ἐγὼ οἴκων ἔξειμι πατρὸς,
καὶ ἐπ' ἀλλοτρίαις ψήφοισι φόνον
μητρὸς ὑφέξω.

ΔΙΟΣΚΟΡΟΙ.

Θάρσει· Παλλάδος
ὁσίαν ἥξεις πόλιν· ἀλλ' ἀνέχου.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Περί μοι στέρνοις στέρνα πρόσαψον,
σύγγονε φίλτατε·
διὰ γὰρ ζευγνῦσ' ἡμᾶς πατρῴων
μελάθρων μητρὸς φόνιοι κατάραι.

simulacrum Helenæ misit ad Ilium.
Pylades igitur, virginem et conjugem habens ***Electram***,
in Achaicam terram domum eam ducat,
et tuum titulo *tantum* affinem (*sororis maritum*) deducat
Phocensium in terram, et det auri pondus.
Tu vero, Isthmiæ terræ collum ingressus pede,
perge ad fortunatam rupem Cecropiæ;
fatalem enim sortem propter cædem cum expleveris,
felix eris his liberatus laboribus.

CHORUS.

O filii Jovis, *estne* fas ad colloquium
vestrum nobis accedere (*vobiscum sermones miscere*)?

GEMINI.

Fas *est*, *quippe* non contaminatis his cædibus.

ORESTES.

Et mihi sermonis participi esse licet, o Tyndaridæ?

GEMINI.

Et tibi : Phœbo *quippe* hoc tribuam
facinus cruentum.

CHORUS.

Quomodo, cum sitis dii, fratresque hujus
exstinctæ (*Clytæmnestræ*),
non avertistis Furias ab ædibus?

GEMINI.

Fati necessitas hunc ducebat casum,
et Phœbi non sapiens linguæ vox.

ELECTRA.

Quis autem me Phœbus, quæ oracula
exitialem jusserunt matri esse?

GEMINI.

Communia *sunt* facinora, et communia fata,
et una *vos* ambos
noxa *vestrorum* parentum perdidit.

ORESTES.

O soror mea, longo post tempore cum te viderim,
protinus tuo amore privor,
teque deseram, a te desertus.

GEMINI.

Maritus est illi et domus; non hæc
miseranda patitur, nisi quod relinquit
urbem Argivorum.

ORESTES.

Et quidnam aliud magis gemendum,
quam si terræ patriæ fines relinquas?
Sed ego ædibus exibo patris,
et apud externa suffragia cædis
matris judicium sustinebo.

GEMINI.

Bono sis animo : Palladis
ad sanctam venies urbem : quare tolera.

ELECTRA.

Pectus *tuum* pectori meo applica,
frater carissime;
disjungunt enim nos a paternis
ædibus matris cruentæ imprecationes.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Βάλε, πρόσπτυξον σῶμα· θανόντος δ'
ὡς ἐπὶ τύμβῳ καταθρήνησον.

ΔΙΟΣΚΟΡΟΙ.

Φεῦ φεῦ· δεινὸν τόδ' ἐγηρύσω
καὶ θεοῖσι κλύειν.
Ἔνι γὰρ κἀμοὶ τοῖς τ' οὐρανίδαις
οἶκτοι θνητῶν πολυμόχθων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Οὐκέτι σ' ὄψομαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Οὐδ' ἐγὼ εἰς σὸν βλέφαρον πελάσω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τάδε λοίσθιά μοι προσφθέγματά σου.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ χαῖρε, πόλις,
χαίρετε δ' ὑμεῖς πολλὰ, πολίτιδες.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ πιστοτάτη, στείχεις ἤδη;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Στείχω, βλέφαρον τέγγουσ' ἁπαλόν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πυλάδη, χαίρων ἴθι, νυμφεύου
δέμας Ἠλέκτρας.

ΔΙΟΣΚΟΡΟΙ.

Τοῖσδε μελήσει γάμος· ἀλλὰ κύνας
τάσδ' ὑποφεύγων στεῖχ' ἐπ' Ἀθηνῶν·
δεινὸν γὰρ ἴχνος βάλλουσ' ἐπὶ σοὶ
χειροδράκοντες, χρῶτα κελαιναὶ,
δεινῶν ὀδυνῶν καρπὸν ἔχουσαι.
Νὼ δ' ἐπὶ πόντον Σικελὸν σπουδῇ
σώσοντε νεῶν πρῴρας ἐνάλους.
Διὰ δ' αἰθερίας στείχοντε πλακὸς,
τοῖς μὲν μυσαροῖς οὐκ ἐπαρήγομεν,
οἷσιν δ' ὅσιον καὶ τὸ δίκαιον
φίλον ἐν βιότῳ, τούτους χαλεπῶν
ἐκλύοντες μόχθων σώζομεν.
Οὕτως ἀδικεῖν μηδεὶς θελέτω,
μηδ' ἐπιόρκων μέτα συμπλείτω·
θεὸς ὢν θνητοῖς ἀγορεύω.

ΧΟΡΟΣ.

Χαίρετε· χαίρειν δ' ὅστις δύναται
καὶ ξυντυχίᾳ μή τινι κάμνει
θνητῶν, εὐδαίμονα πράσσει.

ORESTES.

Injice *manus*; complectere *fratris* corpus, et mortui
velut ad tumulum luge.

GEMINI.

Heu, heu! triste hoc dixisti
vel diis auditu.
Inest enim et mihi atque cœlitibus
commiseratio mortalium ærumnosorum.

ORESTES.

Non amplius te videbo.

ELECTRA.

Nec ego *posthac* in tuum conspectum veniam.

ORESTES.

Hæc ultima mihi tui compellatio.

ELECTRA.

O vale, civitas;
valete et vos longum, mulieres cives.

ORESTES.

O fidissima, jam abis?

ELECTRA.

Abeo, palpebras humectans teneras.

ORESTES.

Pylades, lætus abi; sponsum habeas
corpus Electræ.

GEMINI.

Hisce curæ erunt nuptiæ; verum, canes (*Furias*)
hasce vitaturus, ito versus Athenas.
Terribilem enim impetum tibi immittunt
manus draconibus armatæ, corpore nigræ,
atrocium dolorum fructum præbentes.
Nos vero ad mare Siculum *abimus* diligenter,
servaturi proras navium in mari.
Per æthercam vero meantes plagam,
impiis quidem non auxiliamur;
quibus vero pietas et justitia *est*
grata in vita, illos, gravibus
liberantes laboribus, servamus.
Sic igitur injuste agere nullus velit,
neque cum perjuris naviget.
Deus ego mortalibus *hoc* edico.

CHORUS.

Valete: valere autem quisquis potest
mortalium, et infortunio nullo
laborat, is beate agit.

ΚΥΚΛΩΨ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
ΧΟΡΟΣ ΣΑΤΥΡΩΝ.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
ΚΥΚΛΩΨ.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Ὦ Βρόμιε, διὰ σὲ μυρίους ἔχω πόνους
νῦν χὤτ' ἐν ἥβῃ τοὐμὸν εὐσθένει δέμας·
πρῶτον μὲν, ἡνίκ' ἐμμανὴς Ἥρας ὕπο
νύμφας ὀρείας ἐκλιπὼν ᾤχου τροφούς·
ἔπειτα δ' ἀμφὶ γηγενῆ μάχην δορὸς,
ἐνδέξιος σῷ ποδὶ παρασπιστὴς γεγὼς,
Ἐγκέλαδον, ἰτέαν μέσην θενὼν δορὶ,
ἔκτεινα. Φέρ' ἴδω· τοῦτ' ἰδὼν ὄναρ λέγω;
οὐ μὰ Δί', ἐπεὶ καὶ σκῦλ' ἔδειξα Βακχίῳ.
Καὶ νῦν ἐκείνων μεῖζον' ἐξαντλῶ πόνον.
Ἐπεὶ γὰρ Ἥρα σοὶ γένος Τυρσηνικὸν
λῃστῶν ἐπῶρσεν, ὡς ὁδηθείης μακρὰν,
ἐγὼ πυθόμενος σὺν τέκνοισι ναυστολῶ
σέθεν κατὰ ζήτησιν· ἐν πρύμνῃ δ' ἄκρᾳ
αὐτὸς λαβὼν εὔθυνον ἀμφῆρες δόρυ·
παῖδές τ' ἐπ' ἐρετμοῖς ἥμενοι, γλαυκὴν ἅλα
ῥοθίοισι λευκαίνοντες, ἐζήτουν σ', ἄναξ.
Ἤδη δὲ Μαλέας πλησίον πεπλευκότας,
ἀπηλιώτης ἄνεμος ἐμπνεύσας δορὶ,
ἐξέβαλεν ἡμᾶς τήνδ' ἐς Αἰτναίαν πέτραν,
ἵν' οἱ μόνωπες ποντίου παῖδες θεοῦ
Κύκλωπες οἰκοῦσ' ἄντρ' ἔρημ' ἀνδροκτόνοι.
Τούτων ἑνὸς ληφθέντες ἐσμὲν ἐν δόμοις
δοῦλοι· καλοῦσι δ' αὐτὸν, ᾧ λατρεύομεν,
Πολύφημον· ἀντὶ δ' εὐίων βακχευμάτων
ποίμνας Κύκλωπος ἀνοσίου ποιμαίνομεν.
Παῖδες μὲν οὖν μοι κλιτύων ἐν ἐσχάτοις
νέμουσι μῆλα, νεανίαι πεφυκότες·
ἐγὼ δὲ πληροῦν πίστρα καὶ σαίρειν στέγας
μένων τέταγμαι τάσδε, τῷ τε δυσσεβεῖ
Κύκλωπι δείπνων ἀνοσίων διάκονος.
Καὶ νῦν τὰ προσταχθέντ' ἀναγκαίως ἔχει
σαίρειν σιδηρᾷ τῇδέ μ' ἁρπάγῃ δόμους,
ὡς τόν τ' ἀπόντα δεσπότην Κύκλωπ' ἐμὸν
καθαροῖσιν ἄντροις μῆλά τ' εἰσδεχώμεθα.
Ἤδη δὲ παῖδας προσνέμοντας εἰσορῶ
ποίμνας. Τί ταῦτα; μῶν κρότος σικιννίδων
ὅμοιος ὑμῖν νῦν τε χὤτε Βακχίῳ
κώμοις συνασπίζοντες Ἀλθαίας δόμους
προσῆτ' ἀοιδαῖς βαρβίτων σαυλούμενοι;

CYCLOPS.

PERSONÆ FABULÆ.

SILENUS.
CHORUS SATYRORUM.
ULYSSES.
CYCLOPS.

SILENUS.

O Bacche, propter te fero innumerabiles labores
nunc et quando in juventute corpus meum florebat :
primum quidem, quum furiis agitatus a Junone,
nymphis montanis nutricibus relictis, abieras :
deinde, in Giganteo certamine armorum
ad dextrum pedem tuum auxiliator cum essem,
Enceladum, clypeo medio percusso hasta,
interfeci. Age videam, hocne in somnis a me visum narro?
non per Jovem; nam et spolia ostendi Baccho.
Et nunc illis majorem haurio laborem.
Postquam enim Juno tibi genus Tyrrhenum
immisit latronum, ut venires procul,
ego re comperta, cum *meis* liberis navigavi
ad tui inquisitionem : in puppi vero extrema [regebam ;
ipse sumens *gubernaculum* navem utrinque remis impulsam
filiique *mei* (*Satyri*) ad remos sedentes, glaucum mare
strepitu remorum albidum efficientes, quærebant te, o rex.
Et jam prope Maleam navigantes,
subsolanus ventus navem afflans,
dejecit nos ad hanc Ætnæam petram,
ubi monoculi filii marini dei
Cyclopes homicidæ habitant antra deserta.
Horum unius, capti, sumus in ædibus
servi : vocant autem eum, cui servimus,
Polyphemum : et pro lætitia bacchica
greges Cyclopis impii pascimus.
Filii igitur mei in extremis clivis
pascunt oves, pueri adulti :
ego vero ut impleam alveos et verram habitaculum
hocce manens *domi*, constitutus sum, impioque
Cyclopi *ut sim* cœnarum nefariarum minister.
Et nunc, quod *mihi* mandatum est, necesse est
me everrere ferreis his rastris ædes,
ut et absentem dominum meum Cyclopem
mundis antris et oves excipiamus.
Sed jam filios prope agere pascentes video
greges. Quid hoc? num forte strepitus sicinnidum
similis *est* vobis nunc ac quum *olim* Bacchum
festivo sodalitio stipantes, Althææ domum
adibatis, cantu barbitorum deliciantes?

ΧΟΡΟΣ.

Πᾶ δή μοι γενναίων μὲν πατέρων, Στρ.
γενναίων δ' ἐκ τοκάδων,
πᾶ δή μοι νίσσει σκοπέλους;
οὐ τᾷδ' ὑπήνεμος αὔρα,
καὶ ποιηρὰ βοτάνα,
δινᾶέν θ' ὕδωρ ποταμῶν
ἐν πίστραις κεῖται πέλας ἄν-
τρων, οὗ σοι βλαχαὶ τεκέων;
Ψύττα· οὐ τάδ' οὖν, οὐ τάδε νέμει;
οὔτ' οὖν κλιτὺν δροσεράν;
ὠή· ῥίψω πέτρον τάχα σοῦ.
Ὕπαγ' ὦ, ὕπαγ' ὦ, κεράστα
μηλοβότα στασιωρὸν,
Κύκλωπος ἀγροβότα.
Σπαργῶντάς μοι τοὺς μαστοὺς χάλασον· Ἀντ.
δέξαι θηλαῖσι σπορὰς
ἃς λείπεις ἀρνῶν θαλάμοις.
Ποθοῦσί σ' ἀμερόκοιτοι
βλαχαὶ σμικρῶν τεκέων.
Εἰς αὐλάν ποτ' ἀμφιβαλεῖς,
ποιηροὺς λιποῦσα νομὰς,
Αἰτναίων εἴσω σκοπέλων;
Οὐ τάδε Βρόμιος, οὐ τάδε χοροὶ,
Βάκχαι τε θυρσοφόροι·
οὐ τυμπάνων ἀλαλαγμοὶ,
κρήναισι παρ' ὑδροχύτοις,
οὐκ οἴνου χλωραὶ σταγόνες,
οὐ Νῦσα μετὰ Νυμφᾶν.
Ἴακχον, Ἴακχον ᾠδὰν Ἐπῳδ.
μέλπω πρὸς τὰν Ἀφροδίταν,
ἂν θηρεύων πετόμαν
Βάκχαις σὺν λευκόποσιν.
Ὦ φίλος, ὦ φίλε Βακχεῖε,
ποῖ οἰοπολεῖς,
ξανθὰν χαίταν σείων;
ἐγὼ δ', ὁ σὸς πρόσπολος,
θητεύω Κύκλωπι
τῷ μονοδέρκτᾳ,
δοῦλος ἀλαίνων σὺν τᾷδε
τράγου χλαίνᾳ μελέᾳ
σᾶς χωρὶς φιλίας.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Σιγήσατ', ὦ τέκν', ἄντρα δ' εἰς πετρηρεφῆ
ποίμνας ἀθροῖσαι προσπόλοις κελεύσατε.

ΧΟΡΟΣ.

Χωρεῖτ'· ἀτὰρ δὴ τίνα, πάτερ, σπουδὴν ἔχεις;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Ὁρῶ πρὸς ἀκταῖς ναὸς Ἑλλάδος σκάφος,
κώπης τ' ἄνακτας σὺν στρατηλάτῃ τινὶ
στείχοντας εἰς τόδ' ἄντρον, ἀμφὶ δ' αὐχέσι
τεύχη φέρονται κενὰ, βορᾶς κεχρημένοι,
κρωσσούς θ' ὑδρηλούς. Ὦ ταλαίπωροι ξένοι,
τίνες ποτ' εἰσίν; οὐκ ἴσασι δεσπότην

CHORUS.

Quonam mihi generosis ex patribus
et generosis ex matribus *nate*,
quo mihi vadis *in* scopulos?
nonne hic lenis aura,
et lætum gramen,
et vorticosa aqua fluviorum
in alveis reposita est juxta
antra, ubi tibi balatus agnorum?
Heus tu, non ergo hæc, non hæc pasceris?
non in clivo roscido?
ohe : mox projiciam saxum in te.
Recede o, recede o, cornute (*aries*),
ad ovium pastoris stabularium (*Silenum*),
Cyclopis in agris pascentis.
Laxa mihi, *o ovis*, turgentes mammas :
suscipe sub *mammarum* papillis propaginem
agnorum, quos reliquisti *in* thalamis.
Desiderant te interdiu dormientium
balatus parvorum agnorum.
In aulam tandem,
herbida relinquens pascua,
sub Ætnæos scopulos revertes?
Hic non *est* Bromius, hic non *sunt* chori,
Bacchæque thyrsigeræ,
non tympanorum strepitus,
ad fontes aquifluos,
non vini virides guttæ,
non Nysa cum Nymphis.
Bacchicum, bacchicum carmen
cano ob Venerem (*amasiam*),
quam persequens volitabam
una cum Bacchis candidos pedes habentibus.
O care, o care Bacche,
ubinam solus versaris,
flavum capillitium concutiens?
Ego interim, tuus minister,
servio Cyclopi
unoculo,
servus errans cum hac
hirci misera pelle,
longe a te amico.

SILENUS.

Tacete, o filii, et in antra cava saxorum
greges cogere famulos jubete.

CHORUS.

Ite; sed quamnam, pater, festinationem *hanc* habes?

SILENUS.

Video ad littus navis Græcæ alveum,
et remorum dominos (*remiges*) cum duce quodam
venientes ad hoc antrum, et circa collum
vasa secum ferunt vacua, cibi indigentes,
urnasque aquaticas. O miseros hospites!
quinam sunt? non norunt dominum

Πολύφημον, οἷός ἐστιν, ἄξενον στέγην
τήνδ' ἐμβεβῶτες, καὶ Κυκλωπίαν γνάθον
τὴν ἀνδροβρῶτα δυστυχῶς ἀφιγμένοι.
Ἀλλ' ἥσυχοι γίγνεσθ', ἵν' ἐκπυθώμεθα,
πόθεν πάρεισι Σικελὸν Αἰτναῖον πάγον.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ξένοι, φράσαιτ' ἄν, νᾶμα ποτάμιον πόθεν
δίψης ἄκος λάβοιμεν; εἴτε τις θέλει
βορὰν ὀδῆσαι ναυτίλοις κεχρημένοις;
Τί χρῆμα; Βρομίου πόλιν ἔοιγμεν εἰσβαλεῖν·
Σατύρων πρὸς ἄντροις τόνδ' ὅμιλον εἰσορῶ.
Χαίρειν προσεῖπα πρῶτα τὸν γεραίτερον.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Χαῖρ', ὦ ξέν'· ὅστις δ' εἶ φράσον, πάτραν τε σήν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἴθακος Ὀδυσσεύς, γῆς Κεφαλλήνων ἄναξ.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Οἶδ' ἄνδρα κρόταλον, δριμὺ Σισύφου γένος.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἐκεῖνος οὗτός εἰμι· λοιδόρει δὲ μή.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Πόθεν Σικελίαν τήνδε ναυστολῶν πάρει;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἐξ Ἰλίου τε κἀπὸ Τρωικῶν πόνων.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Πῶς; πορθμὸν οὐκ ᾔδεισθα πατρῴας χθονός;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἀνέμων θύελλαι δεῦρό μ' ἥρπασαν βίᾳ.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Παπαῖ· τὸν αὐτὸν δαίμον' ἐξαντλεῖς ἐμοί.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἦ καὶ σὺ δεῦρο πρὸς βίαν ἀπεστάλης;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Λῃστὰς διώκων, οἳ Βρόμιον ἀνήρπασαν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τίς δ' ἥδε χώρα, καὶ τίνες ναίουσί νιν;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Αἰτναῖος ὄχθος Σικελίας ὑπέρτατος.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τείχη δὲ ποῦ 'στι καὶ πόλεως πυργώματα;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Οὐκ εἴσ'· ἔρημοι πρῶνες ἀνθρώπων, ξένε.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τίνες δ' ἔχουσι γαῖαν; ἢ θηρῶν γένος;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Κύκλωπες ἄντρ' ἔχοντες, οὐ στέγας δόμων.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τίνος κλύοντες; ἢ δεδήμευται κράτος;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Νομάδες· ἀκούει δ' οὐδὲν οὐδεὶς οὐδενός.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Σπείρουσι δ', ἢ τῷ ζῶσι, Δήμητρος στάχυν;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Γάλακτι καὶ τυροῖσι καὶ μήλων βορᾷ.

Polyphemum qualis sit, inhospitale tectum
hoc ingredientes, et ad Cyclopis buccas
hominum voratrices infelici casu venientes.
Sed taciti sitis, ut *ex ipsis* resciscamus,
unde accedant *ad* Siculam Ætnæam rupem.

ULYSSES.

Hospites, possitisne dicere, aquam fluvialem unde,
sitis remedium, accipiamus, et si quis velit
cibum vendere nautis indigentibus?
Quid *hoc* rei *est? ad* Bacchi terram videmur appulisse:
Satyrorum hic ad antra gregem video.
Salvere jubeo primum seniorem.

SILENUS.

Salve, o hospes : quinam autem sis dic, patriamque tuam.

ULYSSES.

Ithacus Ulysses, Cephallenum terræ rex.

SILENUS.

Novi virum loquacem, astutum Sisyphi genus.

ULYSSES.

Ille ipse sum : ne tamen convicieris *mihi*.

SILENUS.

Unde ad Siciliam hanc navigans advenisti?

ULYSSES.

Ab Ilio et Trojanis laboribus.

SILENUS.

Quomodo? fretum non noras patriæ *tuæ?*

ULYSSES.

Ventorum procellæ huc me rapuerunt vi.

SILENUS.

Papæ! exantlas eandem fortunam quam ego.

ULYSSES.

An et tu huc vi delatus es?

SILENUS.

Prædones persequens, qui rapuerunt Bacchum.

ULYSSES.

Quæ vero *est* hæc regio, et quinam eam habitant?

SILENUS.

Ætnæus mons *est* Siciliæ altissimus.

ULYSSES.

Mœnia vero ubi sunt et urbis turres?

SILENUS.

Non sunt : isti tumuli ab hominibus deserti *sunt*, hospes.

ULYSSES.

Quinam vero hanc tenent terram? an genus ferarum?

SILENUS.

Cyclopes, antra habitantes, non tecta domorum.

ULYSSES.

Cui parent? an penes populum est imperium?

SILENUS.

Sunt vagi pastores : nec ullus ulla in re ulli paret.

ULYSSES.

Seminantne spicas Cereris, aut unde vivunt?

SILENUS.

Lacte et caseis et pecudum esu.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Βρομίου δὲ πῶμ' ἔχουσιν, ἀμπέλου ῥοάς,
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Ἥκιστα· τοιγὰρ ἄχορον οἰκοῦσι χθόνα.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Φιλόξενοι δὲ χὤσιοι περὶ ξένους;
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Γλυκύτατά φασι τὰ κρέα τοὺς ξένους φορεῖν.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Τί φῄς; βορᾷ χαίρουσιν ἀνθρωποκτόνῳ;
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Οὐδεὶς μολὼν δεῦρ' ὅστις οὐ κατεσφάγη.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Αὐτὸς δὲ Κύκλωψ ποῦ 'στιν; ἢ δόμων ἔσω;
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Φροῦδος πρὸς Αἴτνῃ, θῆρας ἰχνεύων κυσίν.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Οἶσθ' οὖν ὃ δράσεις, ὡς ἀπαίρωμεν χθονός.
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Οὐκ οἶδ', Ὀδυσσεῦ· πᾶν δέ σοι δρῴημεν ἄν.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Ὄδησον ἡμῖν σῖτον, οὗ σπανίζομεν.
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Οὐκ ἔστιν, ὥσπερ εἶπον, ἄλλο πλὴν κρέας.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Ἀλλ' ἡδὺ λιμοῦ καὶ τόδε σχετήριον.
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Καὶ τυρὸς ὀπίας ἐστὶ καὶ βοὸς γάλα.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Ἐκφέρετε· φῶς γὰρ ἐμπολήμασιν πρέπει.
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Σὺ δ' ἀντιδώσεις, εἰπέ μοι, χρυσὸν πόσον;
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Οὐ χρυσὸν, ἀλλὰ πῶμα Διονύσου φέρω.
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Ὦ φίλτατ' εἰπὼν, οὗ σπανίζομεν πάλαι.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Καὶ μὴν Μάρων μοι πῶμ' ἔδωκε, παῖς θεοῦ.
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Ὃν ἐξέθρεψα ταῖσδ' ἐγώ ποτ' ἀγκάλαις;
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Ὁ Βακχίου παῖς, ὡς σαφέστερον μάθῃς.
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Ἐν σέλμασιν νεώς ἐστιν, ἢ φέρεις σύ νιν;
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Ὅδ' ἀσκὸς ὃς κεύθει νιν, ὡς ὁρᾷς, γέρον.
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Οὗτος μὲν οὐδ' ἂν τὴν γνάθον πλήσειέ μου.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Καὶ δὶς τόσον πῶμ' ὅσον ἂν ἐξ ἀσκοῦ ῥυῇ.
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Καλήν γε κρήνην εἶπας ἡδεῖάν τ' ἐμοί.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Βούλει σε γεύσω πρῶτον ἄκρατον μέθυ;

ULYSSES.
Bacchine potum habent, vitis laticem?
SILENUS.
Minime: ergo saltationis nesciam habitant regionem.
ULYSSES.
Suntne hospitales et pii in hospites?
SILENUS.
Dulcissimas dicunt carnes hospites ferre.
ULYSSES.
Quid ais, delectanturne epulis cæsorum hominum?
SILENUS.
Nemo venit huc, qui non occisus sit.
ULYSSES.
Ipse vero Cyclops ubinam est? an in domo?
SILENUS.
Abiit ad Ætnam, feras vestigaturus canibus.
ULYSSES.
Scis igitur quid facias, ut abeamus ex *hac* terra?
SILENUS.
Non scio, Ulysses: quidlibet tamen in tuam gratiam faciemus.
ULYSSES.
Vende nobis cibum, cujus indigemus.
SILENUS.
Non est, quemadmodum dixi, quidquam aliud præter carnem.
ULYSSES.
Verum dulce famis *est* et hoc levamen.
SILENUS.
Est et caseus coagulo factus, et lac vaccæ.
ULYSSES.
Efferte: lux enim emtionibus convenit.
SILENUS.
Tu vero, dic mihi, quantum vicissim auri *pro his* dabis?
ULYSSES.
Non aurum, sed potum Bacchi fero.
SILENUS.
O gratissimum verbum effatus, *vinum dicens*, cujus jam pridem indigemus.
ULYSSES.
Atqui Maron mihi potum dedit, filius dei.
SILENUS.
Quem alui ego quondam *in* hisce ulnis?
ULYSSES.
Bacchi filius, ut clarius scias.
SILENUS.
In tabulis navis est, an fers tu ipsum *tecum*?
ULYSSES.
Hic, ut vides, uter *est*, qui occultat ipsum, senex.
SILENUS.
Iste profecto ne buccam quidem impleret meam.
ULYSSES.
Atqui bis tantum potum *fero mecum*, quantus ex utre fluxerit.
SILENUS.
Pulcrum utique fontem dixisti gratumque mihi.
ULYSSES.
Visne præbeam tibi primum merum vinum gustandum?

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Δίκαιον· ἦ γὰρ γεῦμα τὴν ὠνὴν καλεῖ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Καὶ μὴν ἐφέλκω καὶ ποτὴρ' ἀσκοῦ μέτα.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Φέρ' ἐγκάναξον, ὡς ἀναμνησθῶ πιών.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἰδού.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Παπαιάξ, ὡς καλὴν ὀσμὴν ἔχει.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Εἶδες γὰρ αὐτήν;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ὀσφραίνομαι.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Γεῦσαί νυν, ὡς ἂν μὴ λόγῳ 'παινῇς μόνον.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Βαβαί· χορεῦσαι παρακαλεῖ μ' ὁ Βάκχιος.
Ἆ ἆ ἆ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Μῶν τὸν λάρυγγα διεκάναξέ σου καλῶς;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Ὥστ' εἰς ἄκρους γε τοὺς ὄνυχας ἀφίκετο.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Πρὸς τῷδε μέντοι καὶ νόμισμα δώσομεν.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Χάλα τὸν ἀσκὸν μόνον· ἔα τὸ χρυσίον.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἐκφέρετέ νυν τυρεύματ' ἢ μήλων τόκον.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Δράσω τάδ', ὀλίγον φροντίσας γε δεσποτῶν·
ὡς ἐκπιεῖν γ' ἂν κύλικα μαινοίμην μίαν,
πάντων Κυκλώπων ἀντιδοὺς βοσκήματα,
ῥῖψαί τ' ἐς ἅλμην λευκάδος πέτρας ἄπο,
ἅπαξ μεθυσθεὶς καταβαλών τε τὰς ὀφρῦς.
Ὡς ὅς γε πίνων μὴ γέγηθε μαίνεται·
ἵν' ἔστι τουτί τ' ὀρθὸν ἐξανιστάναι,
μαστοῦ τε δραγμὸς, καὶ περιεσκεπασμένου
ψαῦσαι χεροῖν λειμῶνος, ὀρχηστύς θ' ἅμα,
κακῶν τε λῆστις. Εἶτ' ἐγὼ οὐ κυνήσομαι
τοιόνδε πῶμα, τὴν Κύκλωπος ἀμαθίαν
κλαίειν κελεύων καὶ τὸν ὀφθαλμὸν μέσον;

ΧΟΡΟΣ.

Ἄκου', Ὀδυσσεῦ, διαλαλήσωμέν τί σοι.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Καὶ μὴν φίλοι γε προσφέρεσθε πρὸς φίλον.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐλάβετε Τροίαν τὴν Ἑλένην τε χειρίαν;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Καὶ πάντα γ' οἶκον Πριαμιδῶν ἐπέρσαμεν.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔκουν, ἐπειδὴ τὴν νεᾶνιν εἵλετε,
ἅπαντες αὐτὴν διεκροτήσατ' ἐν μέρει,
ἐπεί γε πολλοῖς ἥδεται γαμουμένη;

SILENUS.

Æquum *hoc est*: profecto enim gustus emtionem vocat.

ULYSSES.

Atqui affero et poculum cum utre.

SILENUS.

Age infunde *largiter*, ut recorder me bibisse.

ULYSSES.

Ecce.

SILENUS.

Papæ! quam pulcrum odorem habet!

ULYSSES.

Vidisti igitur ipsum?

SILENUS.

Non per Jovem, sed olfacio.

ULYSSES.

Gusta igitur, ut non verbis laudes tantum.

SILENUS.

Papæ! saltare me invitat Bacchus.
Ha, ha, ha.

ULYSSES.

Numquid pulcre tibi per guttur murmuravit?

SILENUS.

Ita, ut vel ad extremos ungues pervenerit.

ULYSSES.

Præter hoc vero pecuniam etiam dabimus.

SILENUS.

Laxa tantum utrem : omitte aurum.

ULYSSES.

Efferte jam caseos aut ovium fœtum.

SILENUS.

Faciam hoc, parum curans *meos* dominos :
nam calicem unum ebibere expeterem,
omnium Cyclopum pro *eo* dans greges,
et præceps ferri in mare a petra Leucade,
semel ebrius et remittens supercilia.
Quoniam, qui bibens non lætatur, insanus est :
ubi in promtu est, ut hocce in rectum excites,
mammasque contrectes, et obumbratum
manibus tangas hortum, et saltes simul,
malorumque obliviscaris. Deinde ego non suaviabor
talem potum, Cyclopis stultitiam
plorare jubens et oculum illum medium (*in media fronte*)?

CHORUS.

Audi, Ulysses, confabulemur aliquantulum tecum.

ULYSSES.

Atqui amici acceditis ad amicum.

CHORUS.

Cepistisne Trojam et Helenam captivam?

ULYSSES.

Et totam familiam Priami expugnavimus.

CHORUS.

Nonne igitur, postquam juvenculam cepistis,
omnes istam depsuistis per vices,
quandoquidem multis delectatur nubens?

τὴν προδότιν, ἣ τοὺς θυλάκους τοὺς ποικίλους
περὶ τοῖν σκελοῖν ἰδοῦσα καὶ τὸν χρύσεον
κλοιὸν φοροῦντα περὶ μέσον τὸν αὐχένα
ἐξεπτοήθη, Μενέλεων ἀνθρώπιον
λῷστον λιποῦσα. Μηδαμοῦ γένος ποτὲ
φῦναι γυναικῶν ὤφελ', εἰ μὴ 'μοὶ μόνῳ.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Ἰδοὺ τάδ' ὑμῖν ποιμνίων βοσκήματα,
ἄναξ Ὀδυσσεῦ, μηκάδων ἀρνῶν τροφαί,
πηκτοῦ γάλακτός τ' οὐ σπάνια τυρεύματα.
Φέρεσθε, χωρεῖθ' ὡς τάχιστ' ἄντρων ἄπο,
βότρυος ἐμοὶ πῶμ' ἀντιδόντες εὐίου.
Οἴμοι· Κύκλωψ ὅδ' ἔρχεται· τί δράσομεν;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἀπολώλαμεν γάρ, ὦ γέρον· ποῖ χρὴ φυγεῖν;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Ἔσω πέτρας τῆσδ', οὗπερ ἂν λάθοιτέ γε.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Δεινὸν τόδ' εἶπας, ἀρκύων μολεῖν ἔσω.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Οὐ δεινόν· εἰσὶ καταφυγαὶ πολλαὶ πέτρας.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Οὐ δῆτ'· ἐπεί τἂν μεγάλα γ' ἡ Τροία στένοι,
εἰ φευξόμεσθ' ἕν' ἄνδρα· μυρίον δ' ὄχλον
Φρυγῶν ὑπέστην πολλάκις σὺν ἀσπίδι.
Ἀλλ' εἰ θανεῖν δεῖ, κατθανούμεθ' εὐγενῶς,
ἢ ζῶντες αἶνον τὸν πάρος γ' εὖ σώσομεν.

ΚΥΚΛΩΨ.

Ἄνεχε, πάρεχε, τί τάδε; τίς ἡ ῥαθυμία;
τί βακχιάζετ'; Οὐχὶ Διόνυσος τάδε,
οὐ κρόταλα χαλκοῦ τυμπάνων τ' ἀράγματα.
Πῶς μοι κατ' ἄντρα νεόγονα βλαστήματα;
ἦ πρός τε μαστοῖς εἰσι χὐπὸ μητέρων
πλευρὰς τρέχουσι, σχοινίνοις τ' ἐν τεύχεσι
πλήρωμα τυρῶν ἐστιν ἐξημελγμένον;
Τί φατε; τί λέγετε; τάχα τις ὑμῶν τῷ ξύλῳ
δάκρυα μεθήσει· βλέπετ' ἄνω καὶ μὴ κάτω.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰδού, πρὸς αὐτὸν τὸν Δί' ἀνακεκύφαμεν,
καὶ τἄστρα καὶ τὸν Ὠρίωνα δέρκομαι.

ΚΥΚΛΩΨ.

Ἄριστόν ἐστιν εὖ παρεσκευασμένον;

ΧΟΡΟΣ.

Πάρεστιν. Ὁ φάρυγξ εὐτρεπὴς ἔστω μόνον.

ΚΥΚΛΩΨ.

Ἦ καὶ γάλακτός εἰσι κρατῆρες πλέῳ;

ΧΟΡΟΣ.

Ὥστ' ἐκπιεῖν γέ σ', ἢν θέλῃς, ὅλον πίθον.

ΚΥΚΛΩΨ.

Μήλειον ἢ βόειον ἢ μεμιγμένον;

ΧΟΡΟΣ.

Ὃν ἂν θέλῃς σύ· μὴ 'μὲ καταπίῃς μόνον.

ΚΥΚΛΩΨ.

Ἥκιστ'· ἐπεί μ' ἂν ἐν μέσῃ τῇ γαστέρι

proditricem *dico*, quæ braccas varias
circa crura conspicata et aureum
torquem ferentem *Parin* circa medium collum,
perturbata est mentem, Menelaum, homuncionem
optimum, deserens. Utinam nusquam genus
mulierum natum esset — nisi mihi soli.

SILENUS.

En hæce vobis gregis pecudes,
rex Ulysses, balantium agnorum nutrimenta,
coagulatique lactis non pauci casei.
Auferte vos, secedite quam celerrime ab antris,
racemi mihi potu vicissim *pro his* dato Bacchici.
Hei mihi! Cyclops hic venit; quid agemus?

ULYSSES.

Periimus enim, o senex! quo oportet fugere?

SILENUS.

Intra hanc petram, ubi potestis latere.

ULYSSES.

Rem hanc periculosam dixisti, *jubens nos* ingredi retia.

SILENUS.

Non periculosum *est;* sunt multa petræ refugia.

ULYSSES.

Nequaquam; nam profecto valde Troja gemeret,
si fugeremus unum virum; numerosam enim turbam
Phrygum sustinui sæpe cum clypeo.
Sed, si moriendum est, moriemur generose;
aut viventes, gloriam pristinam fortiter tuebimur.

CYCLOPS.

Tolle in altum, admove *lumen:* quid hoc *est?* quis hic lusus?
quid bacchamini? Non hic Dionysus est,
non crepitacula æris et tympanorum pulsationes.
Quomodo mihi *se habent* in antris recens editi fœtus?
an ad ubera sunt et sub matrum
latera currunt, et in junceis vasis
expressane est caseorum copia?
Quid dicitis? quid reponitis? mox aliquis vestrum hoc ligno
lacrimas emittet: spectate sursum, et non deorsum.

CHORUS.

En, ad ipsum Jovem oculos attollimus,
et astra et Orionem suspicio.

CYCLOPS.

Prandium estne bene paratum?

CHORUS.

Est. Fauces modo sint paratæ.

CYCLOPS.

An etiam lacte sunt crateres pleni?

CHORUS.

Ut ebibere possis, si velis, totum dolium.

CYCLOPS.

Ovillumne, an bovillum, an mixtum?

CHORUS.

Quodcunque tu volueris: ne me deglutias modo.

CYCLOPS.

Minime; nam me in medio ventre

πηδῶντες ἀπολέσαιτ' ἂν ὑπὸ τῶν σχημάτων.
Ἔα· τίν' ὄχλον τόνδ' ὁρῶ πρὸς αὐλίοις;
λησταί τινες κατέσχον ἢ κλῶπες χθόνα;
Ὁρῶ γέ τοι τούσδ' ἄρνας ἐξ ἄντρων ἐμῶν
στρεπταῖς λύγοισι σῶμα συμπεπλεγμένους,
τεύχη τε τυρῶν συμμιγῆ, γέροντά τε
πληγαῖς πρόσωπον φαλακρὸν ἐξῳδηκότα.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Ὤμοι, πυρέσσω συγκεκομμένος τάλας.

ΚΥΚΛΩΨ.

Ὑπὸ τοῦ; τίς ἐς σὸν κρᾶτ' ἐπύκτευσεν, γέρον;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Ὑπὸ τῶνδε, Κύκλωψ, ὅτι τὰ σ' οὐκ εἴων φέρειν.

ΚΥΚΛΩΨ.

Οὐκ ᾖσαν ὄντα θεόν με καὶ θεῶν ἄπο;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Ἔλεγον ἐγὼ τάδ'· οἱ δ' ἐφόρουν τὰ χρήματα,
καὶ τόν γε τυρὸν οὐκ ἐῶντος ἤσθιον,
τούς τ' ἄρνας ἐξεφοροῦντο· δήσαντες δέ σε
κλῳῷ τριπήχει, κατὰ τὸν ὀμφαλὸν μέσον
τὰ σπλάγχν' ἔφασκον ἐξαμήσεσθαι βίᾳ,
μάστιγί τ' εὖ τὸ νῶτον ἀπολέψειν σέθεν,
κἄπειτα συνδήσαντες ἐς θαδώλια
τῆς νηὸς ἐμβαλόντες ἀποδώσειν τινὶ
πέτρους μοχλεύειν, ἢ 'ς μυλῶνα καταβαλεῖν.

ΚΥΚΛΩΨ.

Ἄληθες; οὔκουν κοπίδας ὡς τάχιστ' ἰὼν
θήξεις μαχαίρας, καὶ μέγαν φάκελον ξύλων
ἐπιθεὶς ἀνάψεις; ὡς σφαγέντες αὐτίκα
πλήσουσι νηδὺν τὴν ἐμὴν ἀπ' ἄνθρακος
θερμὴν ἔδοντος δαῖτ' ἄτερ κρεανόμου,
τὰ δ' ἐκ λέβητος ἑφθὰ καὶ τετηκότα·
ὡς ἔκπλεώς γε δαιτός εἰμ' ὀρεσκόου·
ἅλις λεόντων ἐστί μοι θοινωμένῳ
ἐλάφων τε, χρόνιος δ' εἰμ' ἀπ' ἀνθρώπων βορᾶς.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Τὰ καινά γ' ἐκ τῶν ἠθάδων, ὦ δέσποτα,
ἡδίον' ἐστίν· οὐ γὰρ οὖν νεωστί γε
ἄλλοι πρὸς ἄντρα τὰ σά γ' ἀφίκοντο ξένοι.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Κύκλωψ, ἄκουσον ἐν μέρει καὶ τῶν ξένων.
Ἡμεῖς βορᾶς χρῄζοντες ἐμπολὴν λαβεῖν
σῶν ἆσσον ἄντρων ἤλθομεν νεὼς ἄπο.
Τοὺς δ' ἄρνας ἡμῖν οὗτος ἀντ' οἴνου σκύφου
ἀπημπόλα τε κἀδίδου πιεῖν λαβὼν,
ἑκὼν ἑκοῦσι, κοὐδὲν ἦν τούτων βίᾳ.
Ἀλλ' οὗτος ὑγιὲς οὐδὲν ὧν φησιν λέγει,
ἐπεὶ κατελήφθη σοῦ λάθρα πωλῶν τὰ σά.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Ἐγώ; κακῶς γὰρ ἐξόλοι'.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Εἰ ψεύδομαι.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Μὰ τὸν Ποσειδῶ τὸν τεκόντα σ', ὦ Κύκλωψ,

---

saltantes perderetis per vestras gesticulationes.
Hem! quam turbam hancce video ad stabula?
prædones quidam, aut fures, appulerunt ad hanc terram?
Video certe hos agnos ex meis stabulis
tortis viminibus corpore colligatos,
et vasa caseorum commista, senique
plagis frontem calvam intumuisse.

SILENUS.

Heu mihi, febricito contusus miser.

CYCLOPS.

A quo? quis in tuum caput pugnos incussit, senex?

SILENUS.

Ab his *percussus sum*, Cyclops, quia tua non sinebam eos [auferre.

CYCLOPS.

Nonne sciebant me esse deum et a diis progenitum?

SILENUS.

Dixi ego ista; illi tamen auferebant res tuas,
et caseum, *me* non permittente, comederunt,
et agnos istos efferebant: ligato autem te
ad lignum tricubitale, per medium umbilicum
viscera dicebant se exsecturos esse vi,
et flagellis tuum tergum belle percussuros,
et deinde te constrictum, in tabulata
navis injectum, vendituros esse alicui,
ut saxa vectibus moveres, aut in pistrinum detrusuro.

CYCLOPS.

Siccine vero? non igitur quam celerrime vadens secantes
acues gladios, et magnum fascem lignorum
igni impositum accendes? nam mactati statim
implebunt ventrem meum, ex carbonibus
calidas comedentis epulas *has* sine diribitore,
partem etiam ex lebete coctam et elixam,
quippe satiatus *sum* cibo montano:
satis leonum ego jam sum epulatus
cervorumque: jampridem vero nullas humanas carnes voravi.

SILENUS.

Nova sane *edulia* post consueta, o domine,
sunt dulciora: non sane enim recens
alii ad antra tua venerunt hospites.

ULYSSES.

Cyclops, audi vicissim et hospites.
Nos cupientes cibi emendi occasionem nancisci,
ad tua antra accessimus a navi:
hos vero agnos nobis iste pro vini scypho
vendidit et dedit, accepto potu,
volens volentibus, et nihil horum per vim est factum.
Sed iste nihil veri suis verbis dicit,
siquidem deprehensus est res clam te vendens tuas.

SILENUS.

Ego? male pereas!

ULYSSES.

Si mentior.

SILENUS.

Non per Neptunum, qui genuit te, o Cyclops,

μὰ τὸν μέγαν Τρίτωνα καὶ τὸν Νηρέα,
μὰ τὴν Καλυψὼ τάς τε Νηρέως κόρας,
τά θ' ἱερὰ κύματ' ἰχθύων τε πᾶν γένος,
ἀπώμοσ', ὦ κάλλιστον, ὦ Κυκλώπιον,
ὦ δεσποτίσκε, μὴ τὰ σ' ἐξοδᾶν ἐγὼ
ξένοισι χρήματ', ἢ κακῶς οὗτοι κακοὶ
οἱ παῖδες ἀπόλοινθ', οὓς μάλιστ' ἐγὼ φιλῶ.

ΧΟΡΟΣ.

Αὐτὸς ἔχ'. Ἔγωγε τοῖς ξένοις τὰ χρήματα
περνάντα σ' εἶδον· εἰ δ' ἐγὼ ψευδῆ λέγω,
ἀπόλοιθ' ὁ πατήρ μου, τοὺς ξένους δὲ μὴ ἀδίκει.

ΚΥΚΛΩΨ.

Ψεύδεσθ'· ἔγωγε τῷδε τοῦ Ῥαδαμάνθυος
πλείω πέποιθα καὶ δικαιότερον λέγω.
Θέλω δ' ἐρέσθαι· πόθεν ἐπλεύσατ', ὦ ξένοι;
ποδαποὶ, τίς ὑμᾶς ἐξεπαίδευσεν πόλις;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἰθακήσιοι μὲν τὸ γένος, Ἰλίου δ' ἄπο,
πέρσαντες ἄστυ, πνεύμασιν θαλασσίοις
σὴν γαῖαν ἐξωσθέντες ἥκομεν, Κύκλωψ.

ΚΥΚΛΩΨ.

Ἦ τῆς κακίστης οἳ μετήλθεθ' ἁρπαγὰς
Ἑλένης Σκαμάνδρου γείτον' Ἰλίου πόλιν;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Οὗτοι, πόνον τὸν δεινὸν ἐξηντληκότες.

ΚΥΚΛΩΨ.

Αἰσχρὸν στράτευμά γ', οἵτινες μιᾶς χάριν
γυναικὸς ἐξεπλεύσατ' ἐς γαῖαν Φρυγῶν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Θεοῦ τὸ πρᾶγμα· μηδέν' αἰτιῶ βροτῶν.
Ἡμεῖς δέ σ', ὦ θεοῦ ποντίου γενναῖε παῖ,
ἱκετεύομέν τε καὶ λέγομεν ἐλευθέρως,
μὴ τλῇς πρὸς ἄντρα σοὺς ἀφιγμένους φίλους
κτανεῖν, βοράν τε δυσσεβῆ θέσθαι γνάθοις·
οἳ τὸν σὸν, ὦναξ, πατέρ' ἔχειν νεὼν ἕδρας
ἐρρυσάμεσθα γῆς ἐν Ἑλλάδος μυχοῖς·
ἱερός τ' ἄθραυστος Ταινάρου μένει λιμὴν,
Μαλέας τ' ἄκροι κευθμῶνες, ἥ τε Σουνίου
δίας Ἀθάνας σῶς ὑπάργυρος πέτρα,
Γεραίστιοί τε καταφυγαὶ, τά θ' Ἑλλάδος
δύσφορά γ' ὀνείδη Φρυξὶν οὐκ ἐδώκαμεν·
ὧν καὶ σὺ κοινοῖ· γῆς γὰρ Ἑλλάδος μυχοὺς
οἰκεῖς ὑπ' Αἴτνης τῇ πυριστάκτῳ πέτρᾳ.
Νόμος δὲ θνητοῖς, εἰ λόγους ἀποστρέφει,
ἱκέτας δέχεσθαι ποντίους ἐφθαρμένους,
ξένιά τε δοῦναι καὶ πέπλοις ἐπαρκέσαι,
οὐκ ἀμφὶ βουπόροισι πηχθέντας μέλη
ὀδελοῖσι νηδὺν καὶ γνάθον πλῆσαι σέθεν.
Ἅλις δὲ Πριάμου γαῖ' ἐχήρωσ' Ἑλλάδα,
πολλῶν νεκρῶν πιοῦσα δορυπετῆ φόνον,
ἀλόχους τ' ἀνάνδρους γραῦς τ' ἄπαιδας ὤλεσε
πολιούς τε πατέρας. Εἰ δὲ τοὺς λελειμμένους
σὺ συμπυρώσας δαῖτ' ἀναλώσεις πικρὰν,
ποῖ τρέψεταί τις; Ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ, Κύκλωψ,

non per magnum Tritonem et Nerea,
non per Calypso et Nerei puellas,
et per sacros fluctus pisciumque totum genus,
juro, o pulcerrime, o Cyclopule,
o herule, non vendidisse me tuas
hospitibus res; aut male hi mali
liberi mei pereant, quos ego maxime diligo.

CHORUS.

Tibi habe. Equidem hospitibus has res
vendentem te vidi : quod si ego falsa dico,
pereat pater meus : hospites vero ne afficias injuria.

CYCLOPS.

Mentimini; ego huic (*Sileno*) quam Rhadamantho
magis fidem habeo, et justiorem esse pronuncio.
Sed volo *hos* interrogare. Unde navigastis, o hospites?
cujates *estis?* quæ vos enutrivit civitas?

ULYSSES.

Ithacenses *sumus* genere, et ab Ilio,
eversa urbe, ventis marinis
ad tuam terram tempestatibus dejecti venimus, Cyclops.

CYCLOPS.

An *estis illi,* qui ultum raptum pessimæ
Helenæ, ad Scamandro vicinam civitatem Ilii profecti estis?

ULYSSES.

Illi *ipsi,* qui laborem gravem exhausimus.

CYCLOPS.

Turpis profecto militia, qui propter unam
mulierem navigastis in terram Phygum.

ULYSSES.

Dei *fuit* hoc factum; neminem accuses mortalium.
Nos vero tibi, o marini dei generose fili,
supplicamus et dicimus liberali ore :
nolis ad antra advectos amicos tuos
occidere, et cibum impium *eos* facere *tuis* genis :
qui tuo, o rex, patri possessionem templorum sedium
asseruimus in terræ Græcæ recessibus :
sacerque Tænari portus inviolatus manet,
Maleæque excelsæ latebræ, et Sunii
divæ Minervæ sospes argento scatens rupes,
et Geræstea refugia, nec Græciæ
gravia opprobria Phrygibus condonavimus :
cujus *gloriæ* et tu es particeps : Græciæ enim recessus
habitas sub Ætnæ ignifera rupe.
Est vero lex mortalibus, si dictorum rationem non habes,
ut supplices recipiant in mari perditos,
et munera dent hospitalia et vestibus adjuvent,
non ut longis affixi membra
verubus, ventrem et maxillas impleamus tuas.
Satis enim viduavit Græciam Priami terra,
quæ multorum mortuorum hasta cæsorum sanguinem bibit,
conjugesque viris et anus liberis orbatas perdidit,
canosque patres. Quod si tu reliquos
igni combustos epulis crudelibus absumas,
quo se convertet aliquis? Sed mihi obsequere, Cyclops,

πάρες τὸ μάργον σῆς γνάθου, τὸ δ' εὐσεβὲς
τῆς δυσσεβείας ἀνθελοῦ· πολλοῖσι γὰρ
κέρδη πονηρὰ ζημίαν ἠμείψατο.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Παραινέσαι σοι βούλομαι· τῶν γὰρ κρεῶν
μηδὲν λίπῃς τοῦδ'· ἤν τε τὴν γλῶσσαν δάκῃς,
κομψὸς γενήσει καὶ λαλίστατος, Κύκλωψ.

ΚΥΚΛΩΨ.

Ὁ πλοῦτος, ἀνθρωπίσκε, τοῖς σοφοῖς θεός·
τὰ δ' ἄλλα κόμποι καὶ λόγων εὐμορφίαι.
Ἄκρας δ' ἐναλίας ἃς καθίδρυται πατὴρ
χαίρειν κελεύω· τί τάδε προὐστήσω λόγῳ;
Ζηνὸς δ' ἐγὼ κεραυνὸν οὐ φρίσσω, ξένε,
οὐδ' οἶδ' ὅτι Ζεύς ἐστ' ἐμοῦ κρείσσων θεός.
Οὔ μοι μέλει τοσοῦτον. Ὡς δ' οὔ μοι μέλει
ἄκουσον· ὅταν ἄνωθεν ὄμβρον ἐκχέῃ,
ἐν τῇδε πέτρᾳ στέγν' ἔχων σκηνώματα,
ἢ μόσχον ὀπτὸν ἤ τι θήρειον δάκος
δαινύμενος ἐκτείνων τε γαστέρ' ὑπτίαν,
ἐπεκπιὼν γάλακτος ἀμφορέα, πέπλον
κρούω, Διὸς βρονταῖσιν εἰς ἔριν κτυπῶν.
Ὅταν δὲ βορέας χιόνα Θρῄκιος χέῃ,
δοραῖσι θηρῶν σῶμα περιβαλὼν ἐμὸν
καὶ πῦρ ἀναίθων, χιόνος οὐδέν μοι μέλει.
Ἡ γῆ δ' ἀνάγκῃ, κἂν θέλῃ κἂν μὴ θέλῃ,
τίκτουσα ποίαν τἀμὰ πιαίνει βοτά,
ἃ 'γὼ οὔτινι θύω πλὴν ἐμοί, θεοῖσι δ' οὔ,
καὶ τῇ μεγίστῃ γαστρὶ τῇδε δαιμόνων·
ὡς τοὐμπιεῖν γε καὶ φαγεῖν τοὐφ' ἡμέραν,
Ζεὺς οὗτος ἀνθρώποισι τοῖσι σώφροσι,
λυπεῖν δὲ μηδὲν αὑτόν· οἳ δὲ τοὺς νόμους
ἔθεντο, ποικίλλοντες ἀνθρώπων βίον,
κλαίειν ἄνωγα· τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἐγὼ
οὐ παύσομαι δρῶν εὖ κατεσθίων γε σέ.
Ξένιά τε λήψει τοιάδ', ὡς ἄμεμπτος ὦ,
πῦρ καὶ πατρῷον τόδε λέβητά θ', ὃς ζέσας
σὴν σάρκα διαφόρητον ἀμφέξει καλῶς.
Ἀλλ' ἕρπετ' εἴσω, τῷ κατ' αὔλιον θεῷ
ἵν' ἀμφὶ βωμὸν στάντες εὐωχῆτέ με.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Αἰαῖ· πόνους μὲν Τρωικοὺς ὑπεξέδυν
θαλασσίους τε, νῦν δ' ἐς ἀνδρὸς ἀνοσίου
γνώμην κατέσχον ἀλίμενόν τε καρδίαν.
Ὦ Παλλάς, ὦ δέσποινα Διογενὲς θεά,
νῦν, νῦν ἄρηξον· κρείσσονας γὰρ Ἰλίου
πόνους ἀφῖγμαι κἀπὶ κινδύνου βάθρα.
Σύ τ', ὦ φαεννῶν ἀστέρων οἰκῶν ἕδρας,
Ζεῦ ξένι', ὅρα τάδ'· εἰ γὰρ αὐτὰ μὴ βλέπεις,
ἄλλως νομίζει Ζεύς, τὸ μηδὲν ὢν θεός.

ΧΟΡΟΣ.

Εὐρείας φάρυγγος, ὦ Κύκλωψ,
ἀναστόμου τὸ χεῖλος· ὡς ἕτοιμά σοι
ἑφθὰ καὶ ὀπτὰ καὶ ἀνθρακιᾶς ἄπο χναύειν,
βρύκειν, κρεοκοπεῖν μέλη ξένων,

omitte aviditatem tuæ maxillæ, et pietatem
impietati præfer: multis enim
mala lucra damnum rependerunt.

SILENUS.

Consulere tibi volo: de carnibus enim
nihil relinquas hujus: et si linguam comederis,
elegans fies et loquacissimus, Cyclops.

CYCLOPS.

Divitiæ, homuncio, prudentibus *sunt* deus:
reliqua autem jactantia et verba splendida.
Arces vero marinas, quas consecratas habet pater *meus*,
valere jubeo. Quid hæc prætendisti *tuis* verbis?
At Jovis ego fulmen non metuo, hospes,
nec scio Jovem me esse potentiorem deum.
Non curo *eum* tantillum. Quomodo autem *eum* non curem
audi: quando deorsum effundit pluviam,
in hoc antro habitaculum habens opertum,
aut vitulum assatum, aut aliquam feram bestiam
epulans, et extendens supinum ventrem,
postquam superebibi lactis amphoram, pallium
crepitu pertundo, cum Jovis tonitruis certatim sonans.
Quando vero Boreas Thracius nivem fundit,
pellibus ferarum corpus circumdans meum,
et ignem accendens, nivem nihil curo.
Terra vero necessario, sive velit sive nolit,
pariens herbam, pinguefacit pecudes meas,
quas ego nemini macto, præterquam mihi, non autem diis,
et ventri huic, qui maximus est deorum:
quippe ebibere atque edere quod dies postulat,
id Juppiter *est* hominibus sapientibus,
et nihil se angere: qui vero leges
posuerunt, hominum vitam adornantes,
illos plorare jubeo: meæ vitæ ego
non desinam benefacere te comedens.
Xeniaque accipies hæcce, ut irreprehensus sim,
ignem et patrium hocce (*aquam*) et lebetem, qui fervens
tuam carnem discerptam capiet pulcre.
Sed vadite intro, deo in antro
ut circa aram stantes, mihi lautas epulas prebeatis.

ULYSSES.

Heu heu! labores quidem Trojanos effugi
et marinos; nunc vero ad hominis impii
animum appuli et importuosum cor.
O Pallas, o domina Jove genita dea,
nunc, nunc opitulare; *ad* majores enim quam Ilii erant
labores veni et periculi fundamenta.
Et tu, lucidarum stellarum qui habitas sedem,
o Juppiter hospitalis, vide hæc; si enim illa non vides,
frustra putaris Juppiter, cum nihili sis deus.

CHORUS.

Amplarum faucium, o Cyclops,
aperi labra: nam parata *sunt* tibi
elixa et assa et ex prunis detracta ad mandendum, [tum,
deglutiendum, conterendum dentibus membra hospi-

δασυμάλλῳ ἐν αἰγίδι κλινομένῳ.
Μή μοι, μὴ προδίδου·
μόνος μόνῳ κόμιζε πορθμίδος σκάφος.
Χαιρέτω μὲν αὖλις ἥδε,
χαιρέτω δὲ θυμάτων
ἀποβώμιος ἂν ἔχει θυσίαν
Κύκλωψ Αἰτναῖος, ξενικῶν
κρεῶν κεχαρμένος βορᾷ.
Νηλὴς ὁ τλάμων, ὅστις
δωμάτων ἐφεστίους ξένους
ἱκτῆρας ἐκθύει δόμων,
κόπτων, βρύκων,
ἑφθά τε δαινύμενος μυσαροῖσιν ὀδοῦσιν
ἀνθρώπων θέρμ' ἀπ' ἀνθράκων κρέα.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ὦ Ζεῦ, τί λέξω, δείν' ἰδὼν ἄντρων ἔσω,
κοὐ πιστὰ, μύθοις εἰκότ' οὐδ' ἔργοις βροτῶν;

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ' ἔστ', Ὀδυσσεῦ; μῶν τεθοίναται σέθεν
φίλους ἑταίρους ἀνοσιώτατος Κύκλωψ;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Δισσούς γ' ἀθρήσας κἀπιβαστάσας χεροῖν,
οἳ σαρκὸς εἶχον εὐτρεφέστατον πάχος.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς, ὦ ταλαίπωρ', ἦτε πάσχοντες τάδε;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἐπεὶ πετραίαν τήνδ' ἐσήλθομεν χθόνα,
ἀνέκαυσε μὲν πῦρ πρῶτον, ὑψηλῆς δρυὸς
κορμοὺς πλατείας ἐσχάρας βαλὼν ἔπι,
τρισσῶν ἁμαξῶν ὡς ἀγώγιμον βάρος.
Ἔπειτα φύλλων ἐλατίνων χαμαιπετῆ
ἔνησεν εὐνὴν πλησίον πυρὸς φλογί.
Κρατῆρα δ' ἐξέπλησεν ὡς δεκάμφορον,
μόσχους ἀμέλξας, λευκὸν ἐσχέας γάλα·
σκύφος τε κισσοῦ παρέθετ' εἰς εὖρος τριῶν
πηχέων, βάθος δὲ τεσσάρων ἐφαίνετο.
Καὶ χάλκεον λέβητ' ἐπέζεσεν πυρὶ,
ὀβελούς τ', ἄκρους μὲν ἐγκεκαυμένους πυρὶ,
ξεστοὺς δὲ δρεπάνῳ τἄλλα, παλιούρου κλάδων,
Αἰτναῖά τε σφαγεῖα, πελέκεων γνάθοις
* * * *

Ὡς δ' ἦν ἕτοιμα πάντα τῷ θεοστυγεῖ
Ἅδου μαγείρῳ, φῶτε συμμάρψας δύο
ἔσφαζ' ἑταίρων τῶν ἐμῶν ῥυθμῷ τινι,
τὸν μὲν λέβητος ἐς κύτος χαλκήλατον,
τὸν δ' αὖ, τένοντος ἁρπάσας ἄκρου ποδὸς,
παίων πρὸς ὀξὺν γ' ὄνυχα πετραίου λίθου,
ἐγκέφαλον ἐξέρρανε, καὶ καθαρπάσας
λάβρῳ μαχαίρᾳ σάρκας ἐξώπτα πυρὶ,
τὰ δ' ἐς λέβητ' ἐφῆκεν ἕψεσθαι μέλη.
Ἐγὼ δ' ὁ τλήμων δάκρυ' ἀπ' ὀφθαλμῶν χέων
ἐχριμπτόμην Κύκλωπι καὶ διηκόνουν·
ἄλλοι δ' ὅπως ὄρνιθες ἐν μυχοῖς πέτρας
πτήξαντες εἶχον, αἷμα δ' οὐκ ἐνῆν χροΐ.
Ἐπεὶ δ' ἑταίρων τῶν ἐμῶν πλησθεὶς βορᾶς

in hirsuta caprina pelle recumbenti.
Ne, quæso, ne mihi *hæc* omitte:
solus soli *tibi* confer celocis hujus alveum.
Valeat hæc aula,
valeat etiam victimarum
impium quod habet sacrificium
Cyclops Ætnæus, hospitum
carnibus qui delectatur vorandis.
Crudelis *est* ille miser, qui
ad ædium lares accedentes hospites
supplices familiæ mactat,
secans, mandens,
coctasque epulans abominandis dentibus
hominum calidas ex prunis *detratas* carnes.

ULYSSES.

O Juppiter, quid dicam, horribilia intuitus in antro,
nec credibilia, fabulis similia, non factis hominum?

CHORUS.

Quidnam est, Ulysses? num epulatus est tuos
caros socios summe impius Cyclops?

ULYSSES.

Sane, duos quos diligenter spectaverat et ponderaverat
qui carnis habebant pinguissimam crassitiem. [manibus.

CHORUS.

Quomodo, o miser, eratis passi ista?

ULYSSES.

Postquam saxeum hunc ingressi sumus locum,
accendit ignem primum, altæ quercus
truncos in latum focum injiciens,
tribus fere curribus vehendum pondus.
Deinde ex foliis abiegnis humi stratum
confersit lectum juxta ignis flammam.
Tum craterem implevit circiter decem amphorarum,
cum vaccas mulsisset, album infundens lac;
et scyphum ex hedera apposuit in latitudinem trium
ulnarum, profunditate vero quatuor *ulnarum* videbatur.
Et æneum lebetem fecit fervere ad ignem,
et verua *admovit*, in summo adusta igne,
politaque reliqua parte falce, ex ramis spinæ albæ,
et Ætnæa vasa, securis acie
* * * *

Cum autem essent parata omnia diis inviso
Plutonis coquo, viros corripiens duos
ex sociis meis mactabat, ordine quodam,
alterum quidem in lebetis cavitatem æneam,
alterum vero, a tendine correptum summi pedis,
allidens ad acutam aciem saxeæ rupis,
cerebrum effudit, et detrahens
immani cultro carnes, assabat igne;
alia vero membra in lebetem elixanda immisit.
Ego vero miser lacrimas ab oculis fundens,
accedebam ad Cyclopem et inserviebam *ei*.
Alii vero, ut aves, in recessibus petræ
metu trepidabant, nec sanguis inerat corpori.
Cum autem, sociorum meorum satiatus cibo,

ἀνέπεσε, φάρυγος αἰθέρ' ἐξιεὶς βαρὺν,
ἐσῆλθέ μοί τι θεῖον· ἐμπλήσας σκύφος
Μάρωνος αὐτῷ τοῦδε προσφέρω πιεῖν,
λέγων τάδ'· ὦ παῖ ποντίου θεοῦ, Κύκλωψ,
σκέψαι τόδ' οἷον Ἑλλὰς ἀμπέλων ἄπο
θεῖον κομίζει πῶμα, Διονύσου γάνος.
Ὁ δ' ἔκπλεως ὢν τῆς ἀναισχύντου βορᾶς
ἐδέξατ', ἔσπασέν τ' ἄμυστιν ἑλκύσας,
κἀπήνεσ' ἄρας χεῖρα· φίλτατε ξένων,
καλὸν τὸ πῶμα δαιτὶ πρὸς καλῇ δίδως.
Ἡσθέντα δ' αὐτὸν ὡς ἐπῃσθόμην ἐγὼ,
ἄλλην ἔδωκα κύλικα, γιγνώσκων ὅτι
τρώσει νιν οἶνος καὶ δίκην δώσει τάχα.
Καὶ δὴ πρὸς ᾠδὰς εἷρπ'. Ἐγὼ δ' ἐπεγχέων
ἄλλην ἐπ' ἄλλῃ σπλάγχν' ἐθέρμαινον ποτῷ.
Ἄδει δὲ παρὰ κλαίουσι συνναύταις ἐμοῖς
ἄμουσ', ἐπήχει δ' ἄντρον. Ἐξελθὼν δ' ἐγὼ
σιγῇ, σὲ σῶσαι κἄμ', ἐὰν βούλῃ, θέλω.
Ἀλλ' εἴπατ' εἴτε χρήζετ' εἴτ' οὐ χρήζετε
φεύγειν ἄμικτον ἄνδρα καὶ τὰ Βακχίου
ναίειν μέλαθρα Ναΐδων νυμφῶν μέτα.
Ὁ μὲν γὰρ ἔνδον σὸς πατὴρ τάδ' ᾔνεσεν,
ἀλλ' ἀσθενὴς γὰρ κἀποκερδαίνων ποτοῦ,
ὥσπερ πρὸς ἰξῷ τῇ κύλικι λελημμένος
πτέρυγα σαλεύει· σὺ δὲ, νεανίας γὰρ εἶ,
σώθητι μετ' ἐμοῦ, καὶ τὸν ἀρχαῖον φίλον
Διόνυσον ἀνάλαβ', οὐ Κύκλωπι προσφερῆ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ φίλτατ', εἰ γὰρ τήνδ' ἴδοιμεν ἡμέραν,
Κύκλωπος ἐκφυγόντες ἀνόσιον κάρα.
Ὡς διὰ μακροῦ γε τὸν σίφωνα τὸν φίλον
χηρεύομεν τόνδ', οὐκ ἔχοντες καταφυγεῖν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἄκουε δή νυν ἣν ἔχω τιμωρίαν
θηρὸς πανούργου σῆς τε δουλείας φυγήν.

ΧΟΡΟΣ.

Λέγ', ὡς Ἀσιάδος οὐκ ἂν ἥδιον ψόφον
κιθάρας κλύοιμεν ἢ Κύκλωπ' ὀλωλότα.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἐπὶ κῶμον ἕρπειν πρὸς κασιγνήτους θέλει
Κύκλωπας ἡσθεὶς τῷδε Βακχίου ποτῷ.

ΧΟΡΟΣ.

Ξυνῆκ', ἔρημον ξυλλαβὼν δρυμοῖσί νιν
σφάξαι μενοινᾷς ἢ πετρῶν ὦσαι κάτω.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Οὐδὲν τοιοῦτον, δόλιος ἡ 'πιθυμία.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς δαί; σοφόν τοί σ' ὄντ' ἀκούομεν πάλαι.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Κώμου μὲν αὐτὸν τοῦδ' ἀπαλλάξαι, λέγων
ὡς οὐ Κύκλωψι πῶμα χρὴ δοῦναι τόδε,
μόνον δ' ἔχοντα βίοτον ἡδέως ἄγειν.
Ὅταν δ' ὑπνώσῃ Βακχίου νικώμενος,
ἀκρέμων ἐλαίας ἐστὶν ἐν δόμοισί τις,

recubuisset, ex faucibus aerem emittens gravem,
venit mihi in mentem quiddam divini : impletum *enim* poculum
Marone hocce (*meraco*) ipsi affero, ut bibat,
dicens talia : O fili marini dei, Cyclops,
vide qualem hunc Græcia ex vitibus
divinum ferat potum, Bacchi laticem.
Ille vero satiatus abominando cibo,
accepit, exhausitque amystidem trahens,
et laudavit tollens manum : O jucundissime hospitum,
jucundum poculum ad convivium bonum das.
Delectatum autem ipsum ut sensi ego,
alium dedi calicem, sciens
sauciaturum esse eum vinum, et *ipsum* daturum pœnas.
Et jam ad carmina veniebat. Ego vero infundens
alium super alium *calicem*, viscera calefaciebam potu.
Cantat autem apud flentes navigationis socios meos
incondita, et antrum resonat. At ego egressus
tacite, te servare et me, si velis, volo.
Verum dicite, utrum velitis an nolitis
fugère inhospitalem virum, et Bacchi
habitare aulam inter Naidas puellas.
Qui quidem intus est, tuus pater hæc probat :
sed, imbecillis *est* enim et potus vim percipiens,
sicut ad viscum *avis*, calice captus
alam, vacillat : tu vero, juvenis enim es,
salvum te fac mecum, et veterem amicum
Bacchum recipe, Cyclopi non similem.

CHORUS.

O carissime, utinam hanc videamus diem,
Cyclopis effugientes caput impium!
Nam ex longo tempore fistula cara (*parte virili*)
continentes sumus hacce : non enim habemus quo confugiamus.

ULYSSES.

Audi igitur nunc quam habeam ultionem
belluæ atrocis et *quod* tuæ servitutis effugium.

CHORUS.

Dic, quippe Asiaticæ non libentius strepitum
citharæ audiemus, quam Cyclopem periisse.

ULYSSES.

Ad comessationem ire vult ad fratres
Cyclopes, exhilaratus hoc Bacchi potu.

CHORUS.

Intelligo, solum deprehensum in silvis ipsum
interficere cogitas, aut de saxis præcipitare.

ULYSSES.

Nihil tale, dolosum est *meum* consilium.

CHORUS.

Quomodo igitur? sapientem profecto te esse audivimus jampridem.

ULYSSES.

Ab hoc quidem convivio avertere ipsum *volo*, dicens,
non oportere Cyclopibus potum dare hunc,
sed solum habentem vitam suaviter agere :
quando autem obdormierit a vino superatus,
est quidam stipes oleæ in ædibus,

ὃν φασγάνῳ τῷδ' ἐξαποξύνας ἄκρον
ἐς πῦρ καθήσω· κᾆθ' ὅταν κεκαυμένον
ἴδω νιν, ἄρας θερμὸν ἐς μέσην βαλὼν
Κύκλωπος ὄψιν ὄμματ' ἐκτήξω πυρί.
Ναυπηγίαν δ' ὡσεί τις ἁρμόζων ἀνὴρ
διπλοῖν χαλινοῖν τρύπανον κωπηλατεῖ,
οὕτω κυκλώσω δαλὸν ἐν φαεσφόρῳ
Κύκλωπος ὄψει, καὶ συναυανῶ κόρας.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰοὺ ἰού·
γέγηθα, μαινόμεσθα τοῖς εὑρήμασιν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Κἄπειτα καὶ σὲ καὶ φίλους γέροντά τε
νεὼς μελαίνης κοῖλον ἐμβήσας σκάφος,
διπλαῖσι κώπαις τῆσδ' ἀποστελῶ χθονός.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔστ' οὖν ὅπως ἂν ὥσπερ ἐκ σπονδῆς θεοῦ
κἀγὼ λαβοίμην τοῦ τυφλοῦντος ὄμματα
δαλοῦ; φόνου γὰρ τοῦδε κοινωνεῖν θέλω.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Δεῖ γοῦν· μέγας γὰρ δαλὸς, ὃν ξυλληπτέον.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς κἂν ἁμαξῶν ἑκατὸν ἀροίμην βάρος,
εἰ τοῦ Κύκλωπος τοῦ κακῶς ὀλουμένου
ὀφθαλμὸν ὥσπερ σφηκιὰν ἐκτρίψομεν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Σιγᾶτέ νυν· δόλον γὰρ ἐξεπίστασαι·
χὤταν κελεύω, τοῖσιν ἀρχιτέκτοσι
πείθεσθ'· ἐγὼ γὰρ ἄνδρας ἀπολιπὼν φίλους
τοὺς ἔνδον ὄντας οὐ μόνος σωθήσομαι.
Καίτοι φύγοιμ' ἄν, κἀκβέβηκ' ἄντρου μυχῶν·
ἀλλ' οὐ δίκαιον ἀπολιπόντ' ἐμοὺς φίλους,
ξὺν οἷσπερ ἦλθον δεῦρο, σωθῆναι μόνον.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἄγε, τίς πρῶτος; τίς δ' ἐπὶ πρώτῳ
ταχθεὶς, δαλοῦ κώπην ὀχμάσας
Κύκλωπος ἔσω βλεφάρων ὤσας,
λαμπρὰν ὄψιν διακναίσει;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Σίγα, σίγα. Καὶ δὴ μεθύων
ἄχαριν κέλαδον μουσιζόμενος
σκαιὸς ἀπῳδὸς καὶ κλαυσόμενος
χωρεῖ πετρίνων ἔξω μελάθρων.
Φέρε νιν κώμοις παιδεύσωμεν
τὸν ἀπαίδευτον.
Πάντως μέλλει τυφλὸς εἶναι.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Μακάριος ὃς εὐιάζει
βοτρύων φίλαισι πηγαῖς
ἐπὶ κῶμον ἐκπετασθεὶς,
φίλον ἄνδρ' ὑπαγκαλίζων,
ἐπὶ δεμνίοισί τ' ἄνθος
χλιδανῆς ἔχων ἑταίρας
μυρόχριστος λιπαρὸν βό-

quem ense hoc in extremo exacutum
in ignem demittam : et deinde quando incensum
videro ipsum, ardentem sublatum in medium inferens
Cyclopis vultum, oculum igne cremans consumam.
Ut autem si quis vir navis compagem jungit,
duobus loris terebrum agitat,
sic circumvertam torrem in lucifero
Cyclopis oculo, et arefaciam pupillam.

CHORUS.

Io io!
gaudeo, insanimus hoc invento.

ULYSSES.

Et deinde et te et amicos et senem
in navis nigræ cavam imponens scapham,
duplicibus remis ex hac deducam terra.

CHORUS.

Fierine igitur potest, ut, tanquam in lustratione dei,
et ego attingam excæcantem oculos
torrem? cædis enim hujus particeps esse volo.

ULYSSES.

Oportet certe : magnus enim *est* torris; quem *vos* simul oportet prehendere.

CHORUS.

Quippe vel centum plaustrorum tollerem onus,
si Cyclopis male perituri
oculum, tamquam nidum vesparum, possimus elidere.

ULYSSES.

Tacete nunc; dolum enim scitis.
Et quando jubebo, architectis *doli*
parete; ego enim, viris relictis caris,
qui intus sunt, non solus effugiam.
Quamquam possem effugere, et egressus sum ex antri recessu:
sed non *est* æquum, *me*, derelictis meis amicis,
cum quibus veni huc, effugere solum incolumem.

SEMICHORUS.

Age, quis primus? quis post primum
ordinatus, torris manubrium tenens,
inque Cyclopis palpebras intrudens,
clarum oculum perforabit?

SEMICHORUS.

Tace, tace. Jam ebrius
insuavem strepitum modulans,
absonus cantor, et *mox* ejulaturus,
procedit extra saxeam domum.
Age illum comessationibus erudiamus
ineruditum.
Omnino mox cæcus erit.

SEMICHORUS.

Beatus, qui bacchatur
uvarum grato latice
ad commessandum effusus,
amicum puerum in ulnis complectens,
inque lecto florem
teneræ tenens amicæ,
unguentis delibutus nitentes

ἀτρυχον, αὐδᾷ δὲ, θύραν τίς οἴξει μοι;

ΚΥΚΛΩΨ.

Παπαπαῖ, πλέως μὲν οἴνου,
γάνυμαι δὲ δαιτὸς ἥβῃ,
σκάφος, ὁλκὰς ὣς, γεμισθεὶς
ποτὶ σέλμα γαστρὸς ἄκρας.
Ὑπάγει μ' ὁ χόρτος εὔφρων
ἐπὶ κῶμον ἦρος ὥραις,
ἐπὶ Κύκλωπας ἀδελφούς.
Φέρε μοι, ξεῖνε, φέρ' ἀσκὸν ἔνδος μοι.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Καλὸν ὄμμασιν δεδορκὼς
καλὸς ἐκπερᾷ μελάθρων.
Φίλος ὤν φιλεῖ τις ἡμᾶς.
Λύχνα δ' ἀμμένει δάϊα σὸν
χρόα, καὶ τέρεινα νύμφα
δροσερῶν ἔσωθεν ἄντρων.
Στεφάνων δ' οὐ μία χροιὰ
περὶ σὸν κρᾶτα τάχ' ἐξομιλήσει.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Κύκλωψ, ἄκουσον, ὡς ἐγὼ τοῦ Βακχίου
τούτου τρίβων εἴμ', ὃν πιεῖν ἔδωκά σοι.

ΚΥΚΛΩΨ.

Ὁ Βάκχιος δὲ τίς θεὸς νομίζεται;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Μέγιστος ἀνθρώποισιν ἐς τέρψιν βίου.

ΚΥΚΛΩΨ.

Ἐρυγγάνω γοῦν αὐτὸν ἡδέως ἐγώ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τοιόσδ' ὁ δαίμων· οὐδένα βλάπτει βροτῶν.

ΚΥΚΛΩΨ.

Θεὸς δ' ἐν ἀσκῷ πῶς γέγηθ' οἴκους ἔχων;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ὅπου τιθῇ τις, ἐνθάδ' ἐστὶν εὐπετής.

ΚΥΚΛΩΨ.

Οὐ τοὺς θεοὺς χρὴ σῶμ' ἔχειν ἐν δέρμασιν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Τί δ', εἴ σε τέρπει γ'; ἢ τὸ δέρμα σοι πικρόν;

ΚΥΚΛΩΨ.

Μισῶ τὸν ἀσκόν· τὸ δὲ ποτὸν φιλῶ τόδε.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Μένων νυν αὐτοῦ πῖνε κεὐθύμει, Κύκλωψ.

ΚΥΚΛΩΨ.

Οὐ χρή μ' ἀδελφοῖς τοῦδε προσδοῦναι ποτοῦ;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἔχων γὰρ αὐτὸς τιμιώτερος φανεῖ.

ΚΥΚΛΩΨ.

Διδοὺς δὲ τοῖς φίλοισι χρησιμώτερος.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Πυγμὰς ὁ κῶμος λοίδορόν τ' ἔριν φιλεῖ.

ΚΥΚΛΩΨ.

Μεθύωμεν· ἔμπας δ' οὔτις ἂν ψαύσειέ μου.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ὦ τᾶν, πεπωκότ' ἐν δόμοισι χρὴ μένειν.

capillos, et canit : « Ostium quis aperiet mihi »?

CYCLOPS.

Papapæ! plenus vini *sum*,
lætor epularum voluptate,
alveum, ceu navis oneraria, repletus
usque ad tabulatum ventris summi.
Invitat me lætum gramen
ad comessandum verna tempestate,
ad Cyclopes fratres.
Age mihi, hospes, age, utrem da mihi.

SEMICHORUS.

Pulcrum oculis cernens
pulcer *ipse* egreditur aula.
Carus aliquis caros nos habet.
Lucernæ autem exspectant* tuum
corpus, et tenera nympha (*titio ardens*)
intus *est* in roscido antro.
Coronarum vero non unus color
circa tuum caput mox versabitur.

ULYSSES.

Cyclops, audi; nam ego Bacchi
hujus peritus sum, quem bibendum dedi tibi.

CYCLOPS.

Sed Bacchus ille quis deus putatur?

ULYSSES.

Maximus hominibus ad exhilarandam vitam.

CYCLOPS.

Eructo igitur eum suaviter ego.

ULYSSES.

Talis *est* deus: neminem lædit hominum.

CYCLOPS.

Deus vero in utre quomodo lætatur domicilium habens?

ULYSSES.

Ubicumque quis *ipsum* ponit, ibi contentus degit.

CYCLOPS.

At deos non decet habere corpus in pellibus.

ULYSSES.

Quid vero, si te delectat? an pellis te offendit?

CYCLOPS.

Odi *quidem* utrem, potum vero amo huncce.

ULYSSES.

Manens igitur hic bibe et sis hilaris, Cyclops.

CYCLOPS.

Non oportet me fratribus hunc impertire potum?

ULYSSES.

Habens enim solus, honoratior eris.

CYCLOPS.

Sed impertiens amicis, utilior *ero*.

ULYSSES.

Pugnas comessatio ac maledicas rixas amat.

CYCLOPS.

Inebriemur: tamen nemo tanget me.

ULYSSES.

O amice, potum domi oportet manere.

ΚΥΚΛΩΨ.
Ἠλίθιος ὅστις μὴ πιὼν κῶμον φιλεῖ.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Ὃς δ' ἂν μεθυσθείς γ' ἐν δόμοις μείνῃ, σοφός.
ΚΥΚΛΩΨ.
Τί δρῶμεν, ὦ Σειληνέ; σοὶ μένειν δοκεῖ;
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Δοκεῖ· τί γὰρ δεῖ συμποτῶν ἄλλων, Κύκλωψ;
ΚΥΚΛΩΨ.
Καὶ μὴν λαχνῶδές γ' οὖδας ἀνθηρᾶς χλόης.
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Καὶ πρός γε θάλπος ἡλίου πίνειν καλόν.
Κλίθητί νύν μοι πλευρὰ θεὶς ἐπὶ χθονός.
ΚΥΚΛΩΨ.
Ἰδού·
τί δῆτα τὸν κρατῆρ' ὄπισθέ μου τίθης;
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Ὡς μὴ παριών τις καταλάβῃ.
ΚΥΚΛΩΨ.
Πίνειν μὲν οὖν
κλέπτων σὺ βούλει· κάτθες αὐτὸν ἐς μέσον.
Σὺ δ', ὦ ξέν', εἰπὲ τοὔνομ' ὅ τι σε χρὴ καλεῖν.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Οὖτιν· χάριν δὲ τίνα λαβών σ' ἐπαινέσω;
ΚΥΚΛΩΨ.
Πάντων σ' ἑταίρων ὕστερον θοινάσομαι.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Καλόν γε τὸ γέρας τῷ ξένῳ δίδως, Κύκλωψ.
ΚΥΚΛΩΨ.
Οὗτος, τί δρᾷς; τὸν οἶνον ἐκπίνεις λάθρα;
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Οὔκ, ἀλλ' ἔμ' οὗτος ἔκυσεν, ὅτι καλὸν βλέπω.
ΚΥΚΛΩΨ.
Κλαύσει, φιλῶν τὸν οἶνον οὐ φιλοῦντά σε.
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Ναὶ μὰ Δί', ἐπεί μού φησ' ἐρᾶν ὄντος καλοῦ.
ΚΥΚΛΩΨ.
Ἔγχει, πλέων δὲ τὸν σκύφον. Δίδου μονον.
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Πῶς οὖν κέκραται; φέρε διασκεψώμεθα.
ΚΥΚΛΩΨ.
Ἀπολεῖς· δὸς οὕτως.
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Ναὶ μὰ Δί' οὐ πρὶν ἄν γέ σε
στέφανον ἴδω λαβόντα, γεύσωμαί τ' ἔτι.
ΚΥΚΛΩΨ.
Ὠνοχόος ἄδικος.
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Ναὶ μὰ Δί', ἀλλ' ὦνος γλυκύς.
Ἀπομυκτέον δέ σοί γ', ὅπως λήψει πιεῖν.
ΚΥΚΛΩΨ.
Ἰδού, καθαρὸν τὸ χεῖλος αἱ τρίχες τέ μου.
ΣΕΙΛΗΝΟΣ.
Θές νυν τὸν ἀγκῶν' εὐρύθμως, κᾆτ' ἔκπιε,

CYCLOPS.
Stultus *est* quisquis *bene* potus comessationem non amat.
ULYSSES.
Qui vero ebrius domi manet, *est* sapiens.
CYCLOPS.
Quid agamus, o Silene? tibine videtur manendum esse?
SILENUS.
Videtur; quid enim opus est aliis compotoribus, Cyclops.
CYCLOPS.
Atqui solum florido gramine pubescit.
SILENUS.
Et ad æstum solis pulcrum *est* bibere.
Accumbas igitur mihi ponens latera in terra.
CYCLOPS.
Ecce!
cur vero craterem post me ponis?
SILENUS.
Ne præteriens aliquis *eum* apprehendat.
CYCLOPS.
Imo bibere
clanculum tu vis: pone ipsum in medium.
Tu vero, o hospes, dic nomen, quo te oportet vocare.
ULYSSES.
Neminem; sed quo beneficio accepto te laudabo?
CYCLOPS.
Omnium sociorum ultimum te vorabo.
ULYSSES.
Egregium vero munus hospiti das, Cyclops.
CYCLOPS.
Heus tu, quid agis? vinum ebibis clam?
SILENUS.
Non, sed me hic (*Bacchus*) osculatus est, quod venustum [adspectum habeo.
CYCLOPS.
Plorabis, amans vinum quod te non amat.
SILENUS.
Non per Jovem, quia dicit me amare quod pulcer sim.
CYCLOPS.
Infunde, sed plenum scyphum. Da modo.
SILENUS.
Quomodo igitur est temperatum? age exploremus.
CYCLOPS.
Perdes *me* (*enecas garriendo*): da sic (*sine exploratione*).
SILENUS.
Non per Jovem, priusquam te
coronam videro accepisse, gustaroque adhuc.
CYCLOPS.
Pincerna dolosus *est*.
SILENUS.
Non per Jovem, sed vinum hoc *est* dulce.
Emungere igitur te *prius* debes, ut potum accipias.
CYCLOPS.
Ecce, labra sunt pura et barba mea.
SILENUS.
Ponas igitur cubitum concinne, deinde bibe,

ὥσπερ μ' ὁρᾷς πίνοντα χὥσπερ οὐκ ἐμέ.

ΚΥΚΛΩΨ.

Ἆ ἆ, τί δράσεις;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Ἡδέως ἠμύστικα.

ΚΥΚΛΩΨ.

Λαβών, ξέν', αὐτὸς οἰνοχόος σύ μοι γενοῦ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Γιγνώσκεται γοῦν ἄμπελος τῆμῇ χερί.

ΚΥΚΛΩΨ.

Φέρ' ἔγχεόν νυν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἐγχέω, σίγα μόνον.

ΚΥΚΛΩΨ.

Χαλεπὸν τόδ' εἶπας, ὅστις ἂν πίνῃ πολύν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἰδοὺ λαβὼν ἔκπιθι, καὶ μηδὲν λίπῃς.
Συνεκθανεῖν δὲ σπῶντα χρὴ τῷ πώματι.

ΚΥΚΛΩΨ.

Παπαῖ, σοφόν γε τὸ ξύλον τῆς ἀμπέλου.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Κἂν μὲν σπάσῃ γε δαιτὶ πρὸς πολλῇ πολύν,
τέγξας ἄδιψον νηδύν, εἰς ὕπνον βαλεῖ·
ἢν δ' ἐκλίπῃς τι, ξηρανεῖ σ' ὁ Βάκχιος.

ΚΥΚΛΩΨ.

Ἰοὺ ἰοὺ,
ὡς ἐξένευσα μόγις· ἄκρατος ἡ χάρις·
ὁ δ' οὐρανός μοι συμμεμιγμένος δοκεῖ
τῇ γῇ φέρεσθαι, τοῦ Διός τε τὸν θρόνον
λεύσσω τὸ πᾶν τε δαιμόνων ἁγνὸν σέβας.
Οὐκ ἂν φιλήσαιμ'· αἱ Χάριτες πειρῶσί με·
ἅλις Γανυμήδην τόνδ' ἔχων ἀναπαύσομαι
κάλλιστα νὴ τὰς Χάριτας. Ἥδομαι δέ πως
τοῖς παιδικοῖσι μᾶλλον ἢ τοῖς θήλεσιν.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Ἐγὼ γὰρ ὁ Διός εἰμι Γανυμήδης, Κύκλωψ;

ΚΥΚΛΩΨ.

Ναὶ μὰ Δί', ὃν ἁρπάζω γ' ἐγὼ 'κ τοῦ Δαρδάνου.

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Ἀπόλωλα, παῖδες· σχέτλια πείσομαι κακά.

ΧΟΡΟΣ.

Μέμφει τὸν ἐραστὴν, κἀντρυφᾷς, πεπωκότα;

ΣΕΙΛΗΝΟΣ.

Οἴμοι· πικρότατον οἶνον ὄψομαι τάχα.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἄγε δὴ, Διονύσου παῖδες, εὐγενῆ τέκνα,
ἔνδον μὲν ἀνήρ· τῷ δ' ὕπνῳ παρειμένος
τάχ' ἐξ ἀναιδοῦς φάρυγος ὠθήσει κρέα.
Δαλὸς δ' ἔσωθεν αὐλίων ὠθεῖ καπνόν·
παρευτρέπισται δ' οὐδὲν ἄλλο πλὴν πυροῦν
Κύκλωπος ὄψιν· ἀλλ' ὅπως ἀνὴρ ἔσει.

ΧΟΡΟΣ.

Πέτρας τὸ λῆμα κἀδάμαντος ἕξομεν.
Χώρει δ' ἐς οἴκους, πρίν τι τὸν πατέρα παθεῖν

ut vides me bibentem, utque me *jam* non *vides*

CYCLOPS.

Ha, ha, quid facies?

SILENUS.

Suaviter exhausi uno spiritu.

CYCLOPS.

Accipe, hospes, et ipse pincerna mihi esto.

ULYSSES.

Familiaris est vitis meæ manui.

CYCLOPS.

Age jam infunde.

ULYSSES.

Infundo, tace modo.

CYCLOPS.

Rem hanc difficilem dixisti *illi* qui bibit multum.

ULYSSES.

Ecce accipiens ebibe, et nihil relinquas.
Immori autem haurientem oportet potui.

CYCLOPS.

Papæ, scita res profecto *est* lignum vitis.

ULYSSES.

Et siquidem ad multum cibum multum potaveris,
rigans non sitientem ventrem, in somnum *te* conjiciet:
sin quid reliqueris, arefaciet te Bacchus.

CYCLOPS.

Iu, iu,
ut enatavi vix! meraca *est* hæc voluptas.
Cœlum vero mihi videtur commistum cum
terra ferri, et Jovis thronum
video, et omnium deorum sanctum numen.
Non osculabor: Gratiæ tentant me:
contentus hocce Ganymede (*Sileno*) requiescam
jucundissime, per Gratias. Delector autem quodammodo
puerorum amoribus magis quam mulierum.

SILENUS.

Egone enim sum Jovis Ganymedes, Cyclops?

CYCLOPS.

Ita per Jovem, quem quidem rapio ego è Dardani *domo*.

SILENUS.

Perii, filii: infanda patiar mala.

CHORUS.

Vituperas amatorem appotum, et fastose te geris?

SILENUS.

Hei mihi! acerbissimum *esse mihi* vinum statim videbo.

ULYSSES.

Agite nunc, Dionysi filii, generosi pueri,
intus enim vir: somno autem resolutus,
cito ex tetris faucibus ejiciet carnes.
Et torris intus in aula fumum emittit:
nihilque parandum restat, nisi ut exuramus
Cyclopis oculum: sed fac virum te præbeas.

CHORUS.

Saxi animum et ferri habebimus.
Ingredere autem domum, priusquam pater patiatur

ἀπάλαμνον, ὥς σοι τἀνθάδ' ἐστὶν εὐτρεπῆ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἥφαιστ' ἄναξ Αἰτναῖε, γείτονος κακοῦ
λαμπρὸν πυρώσας ὄμμ' ἀπαλλάχθηθ' ἅπαξ,
σύ τ', ὦ μελαίνης Νυκτὸς ἐκπαίδευμ', Ὕπνε,
ἄκρατος ἐλθὲ θηρὶ τῷ θεοστυγεῖ,
καὶ μὴ 'πὶ καλλίστοισι Τρωικοῖς πόνοις
αὐτόν τε ναύτας τ' ἀπολέσητ' Ὀδυσσέα
ὑπ' ἀνδρὸς, ᾧ θεῶν οὐδὲν ἢ βροτῶν μέλει.
Ἢ τὴν τύχην μὲν δαίμον' ἡγεῖσθαι χρεὼν,
τὰ δαιμόνων δὲ τῆς τύχης ἐλάσσονα.

ΧΟΡΟΣ.

Λήψεται τὸν τράχηλον
ἐντόνως ὁ καρκίνος
τοῦ ξένων δαιτυμόνος· πυρὶ γὰρ τάχα
φωσφόρους ὀλεῖ κόρας·
ἤδη δαλὸς ἠνθρακωμένος
κρύπτεται εἰς σποδιὰν, δρυὸς ἄσπετον ἔρνος.
Ἀλλ' ἴτω Μάρων,
πρασσέτω μαινόμενος, ἐξελέτω βλέφαρον
Κύκλωπος, ὡς πίῃ κακῶς.
Κἀγὼ τὸν φιλοκισσοφόρον Βρόμιον
ποθεινὸν εἰσιδεῖν θέλω,
Κύκλωπος λιπὼν ἐρημίαν.
Ἆρ' ἐς τοσόνδ' ἀφίξομαι;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Σιγᾶτε πρὸς θεῶν, θῆρες, ἡσυχάζετε,
συνθέντες ἄρθρα στόματος· οὐδὲ πνεῖν ἐῶ,
οὐ σκαρδαμύσσειν, οὐδὲ χρέμπτεσθαί τινα,
ὡς μὴ 'ξεγερθῇ τὸ κακὸν, ἔστ' ἂν ὄμματος
ὄψις Κύκλωπος ἐξαμιλληθῇ πυρί.

ΧΟΡΟΣ.

Σιγῶμεν ἐγκάψαντες αἰθέρα γνάθοις.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἄγε νῦν ὅπως ἅψεσθε τοῦ δαλοῦ χεροῖν
ἔσω μολόντες· διάπυρος δ' ἐστὶν καλῶς.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔκουν σὺ τάξεις οὕστινας πρώτους χρεὼν
καυστὸν μοχλὸν λαβόντας ἐκκαίειν τὸ φῶς
Κύκλωπος, ὡς ἂν τῆς τύχης κοινώμεθα;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἡμεῖς μέν ἐσμεν μακρότερον πρὸ τῶν θυρῶν
ἑστῶτες, ὠθεῖν ἐς τὸν ὀφθαλμὸν τὸ πῦρ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἡμεῖς δὲ χωλοί γ' ἀρτίως γεγενήμεθα.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ταὐτὸν πεπόνθατ' ἆρ' ἐμοί· τοὺς γὰρ πόδας
ἑστῶτες ἐσπάσθημεν οὐκ οἶδ' ἐξ ὅτου.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἑστῶτες ἐσπάσθητε;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Καὶ τά γ' ὄμματα
μέστ' ἐστὶν ἡμῶν κόνεος ἢ τέφρας ποθέν.

fœdum quid : nam nostra tibi hic parata sunt.

ULYSSES.

Vulcane, rex Ætnææ, vicini mali (*Cyclopis*)
lucidum oculum exurens, *negotio* te uno *ictu* expedito,
et tu, o nigræ Noctis alumne, Somne,
integer venias belluæ diis inimicæ :
neu, post pulcerrimos Trojanos labores,
et nautas et ipsum perdatis Ulyssem
per virum, qui nihil deos vel homines curat.
Aut fortunam quidem oportet existimare deam
deorum vero numen fortuna imbecillius.

CHORUS.

Comprehendet collum
firmiter forceps
hospitum epulatoris : mox enim igne
lucidas perdet pupillas :
jam titio ambustus
occultatur in cinere, arboris ingens ramus.
Sed eat Maron (*vinum*),
fervens exigat pœnas, auferat palpebram
Cyclopis, ut cum damno suo bibat.
Et ego amantem hederæ Bacchum
amabilem videre volo,
Cyclopis relicta solitudine.
Num eo usque perveniam?

ULYSSES.

Tacete per deos, feræ (*Satyri*), quiescite,
claudentes articulos oris : neque spirare *vos* sino,
non connivere oculis, neque exscreare quenquam :
ne excitetur hoc malum (*Polyphemus*), donec oculi
lumen Cyclopis fuerit expugnatum igni.

CHORUS.

Tacemus deglutientes aerem faucibus.

ULYSSES.

Agite jam attingatis torrem manibus,
intro profecti : bene enim inflammatus est.

CHORUS.

Nonne tu ordinabis quos primum oporteat,
adusto vecte correpto, exurere lumen
Cyclopis, ut hujus fortunæ participes simus?

SEMICHORUS.

Nos quidem absumus paulo longius pro foribus
stantes, quam ut impellere possimus in oculum ignem.

SEMICHORUS.

Nos vero claudi modo facti sumus.

SEMICHORUS.

Idem igitur accidit vobis quod et mihi; pedibus enim
stantes nervorum convulsionem passi sumus nescio unde.

SEMICHORUS.

Stantes habetis nervorum convulsionem?

SEMICHORUS.

Et oculi
nostri sunt pleni pulveris aut cineris alicunde.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἄνδρες πονηροὶ κοὐδὲν οἵδε σύμμαχοι.

ΧΟΡΟΣ.

Ὁτιὴ τὸ νῶτον τὴν ῥάχιν τ' οἰκτείρομεν,
καὶ τοὺς ὀδόντας ἐκβαλεῖν οὐ βούλομαι,
τυπτόμενος, αὕτη γίγνεται πονηρία;
Ἀλλ' οἶδ' ἐπῳδὴν Ὀρφέως ἀγαθὴν πάνυ,
ὡς αὐτόματον τὸν δαλὸν ἐς τὸ κρανίον
στείχονθ' ὑφάπτειν τὸν μονῶπα παῖδα γῆς.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Πάλαι μὲν ᾔδη σ' ὄντα τοιοῦτον φύσει,
νῦν δ' οἶδ' ἄμεινον. Τοῖσι δ' οἰκείοις φίλοις
χρῆσθαί μ' ἀνάγκη. Χειρὶ δ' εἰ μηδὲν σθένεις,
ἀλλ' οὖν ἐπεγκέλευέ γ', ὡς εὐψυχίαν
φίλων κελευσμοῖς τοῖσι σοῖς κτησώμεθα.

ΧΟΡΟΣ.

Δράσω τάδ'. Ἐν τῷ Καρὶ κινδυνεύσομεν.
Κελευσμάτων δ' ἕκατι τυφέσθω Κύκλωψ.
Ἰὼ ἰώ·
γενναιότατ' ὠθεῖτε, σπεύδετε,
ἐκκαίετε τὰν ὀφρὺν
θηρὸς τοῦ ξενοδαίτα.
Τύφετ' ὦ, καίετ' ὦ,
τὸν Αἴτνας μηλονόμον.
Τόρνευ', ἕλκε, μή σ' ἐξοδυνηθεὶς
δράσῃ τι μάταιον.

ΚΥΚΛΩΨ.

Ὤμοι, κατηνθρακώμεθ' ὀφθαλμοῦ σέλας.

ΧΟΡΟΣ.

Καλός γ' ὁ παιάν· μέλπε μοι τόνδ', ὦ Κύκλωψ.

ΚΥΚΛΩΨ.

Ὤμοι μάλ', ὡς ὑβρίσμεθ', ὡς ὀλώλαμεν.
Ἀλλ' οὔτι μὴ φύγητε τῆσδ' ἔξω πέτρας
χαίροντες, οὐδὲν ὄντες· ἐν πύλαισι γὰρ
σταθεὶς φάραγγος τάσδ' ἐναρμόσω χέρας.

ΧΟΡΟΣ.

Τί χρῆμ' ἀϋτεῖς, ὦ Κύκλωψ;

ΚΥΚΛΩΨ.

Ἀπωλόμην.

ΧΟΡΟΣ.

Αἰσχρός γε φαίνει.

ΚΥΚΛΩΨ.

Κἀπὶ τοῖσδέ γ' ἄθλιος.

ΧΟΡΟΣ.

Μεθύων κατέπεσες ἐς μέσους τοὺς ἄνθρακας;

ΚΥΚΛΩΨ.

Οὖτίς μ' ἀπώλεσ'.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἄρ' οὐδείς σ' ἠδίκει.

ΚΥΚΛΩΨ.

Οὖτίς με τυφλοῖ βλέφαρον.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἄρ' εἶ τυφλός.

ULYSSES.

Homines ignavi et nullius pretii *sunt* isti socii.

CHORUS.

Quoniam tergum et spinam miseramur,
et dentes amittere non volo
verberatus, hæcce est ignavia?
Sed scio incantationem Orphei valde bonam
ut sponte sua torris in cranium
vadens incendat monoculum filium terræ.

ULYSSES.

Jampridem quidem sciebam te esse talem natura;
nunc vero scio melius. Sed propriis amicis
uti me oportet. Manu vero si nihil vales,
sis saltem adhortator, ut fortitudinem
amicorum adhortationibus tuis consequamur.

CHORUS.

Hoc faciam. In Care periclitabimur.
Quod ad adhortationes vero, comburatur Cyclops.
Io io!
fortissime *torrem* impellite, festinate,
urite supercilia
bestiæ epulatricis hospitum.
Inflammate o, urite o,
Ætnæ ovium pastorem.
Terebra, extrahe, ne te dolore cruciatus
afficiat aliquo malo.

CYCLOPS.

Hei mihi! oculi lumen exustum habemus.

CHORUS.

Pulcer hic pæan: cane mihi hunc, o Cyclops.

CYCLOPS.

Hei mihi iterum, ut sum contumelia affectus, ut perii!
Sed nunquam effugietis ex hoc antro
gaudentes, homines nihili: in porta enim
stans *hujus* hiatus, has infigam *vobis* manus.

CHORUS.

Quidnam clamitas, o Cyclops?

CYCLOPS.

Perii.

CHORUS.

Turpis videris.

CYCLOPS.

Præterea etiam miser.

CHORUS.

An ebrius lapsus es in medios carbones?

CYCLOPS.

Nemo (*Ulysses*) me perdidit.

CHORUS.

Nullus ergo injuria te affecit.

CYCLOPS.

Nemo excæcavit mihi palpebram.

CHORUS.

Ergo non es cæcus.

ΚΥΚΛΩΨ.
Ὡς δὴ σύ.
ΧΟΡΟΣ.
Καὶ πῶς σ' οὔτις ἂν θείη τυφλόν;
ΚΥΚΛΩΨ.
Σκώπτεις· ὁ δ' Οὖτις ποῦ 'στιν;
ΧΟΡΟΣ.
Οὐδαμοῦ, Κύκλωψ.
ΚΥΚΛΩΨ.
Ὁ ξένος ἵν' ὀρθῶς ἐκμάθῃς μ' ἀπώλεσεν,
ὁ μιαρὸς, ὅς μοι δοὺς τὸ πῶμα κατέκλασεν.
ΧΟΡΟΣ.
Δεινὸς γὰρ οἶνος καὶ παλαίεσθαι βαρύς.
ΚΥΚΛΩΨ.
Πρὸς θεῶν πεφεύγασ' ἢ μένουσ' εἴσω δόμων;
ΧΟΡΟΣ.
Οὗτοι σιωπῇ τὴν πέτραν ἐπήλυγα
λαβόντες ἑστήκασι.
ΚΥΚΛΩΨ.
Ποτέρας τῆς χερός;
ΧΟΡΟΣ.
Ἐν δεξιᾷ σου.
ΚΥΚΛΩΨ.
Ποῦ;
ΧΟΡΟΣ.
Πρὸς αὐτῇ τῇ πέτρᾳ.
Ἔχεις;
ΚΥΚΛΩΨ.
Κακόν γε πρὸς κακῷ· τὸ κρανίον
παίσας κατέαγα.
ΧΟΡΟΣ.
Καί σε διαφεύγουσί γέ.
ΚΥΚΛΩΨ.
Οὐ τῇδ', ἐπεὶ τῇδ' εἶπας.
ΧΟΡΟΣ.
Οὐ ταύτῃ λέγω.
ΚΥΚΛΩΨ.
Πῇ γάρ;
ΧΟΡΟΣ.
Περιάγουσίν σε πρὸς τἀριστέρα.
ΚΥΚΛΩΨ.
Οἴμοι· γελῶμαι· κερτομεῖτέ μ' ἐν κακοῖς.
ΧΟΡΟΣ.
Ἀλλ' οὐκέτ', ἀλλὰ πρόσθεν οὗτός ἐστί σου.
ΚΥΚΛΩΨ.
Ὦ παγκάκιστε, ποῦ ποτ' εἶ;
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Τηλοῦ σέθεν
φυλακαῖσι φρουρῶ σῶμ' Ὀδυσσέως τόδε.
ΚΥΚΛΩΨ.
Πῶς εἶπας; ὄνομα μεταβαλὼν καινὸν λέγεις;
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
Ὅπερ γ' ὁ φύσας μ' ὠνόμαζ' Ὀδυσσέα.
Δώσειν δ' ἔμελλες ἀνοσίου δαιτὸς δίκας·

CYCLOPS.
Sic tu sis *cæcus*.
CHORUS.
At quomodo te nemo possit excæcasse?
CYCLOPS.
Rides : Nemo autem ubi est?
CHORUS.
Nusquam, Cyclops.
CYCLOPS.
Hospes, ut recte intelligas, me perdidit,
detestabilis, qui potu mihi dato subvertit *me*.
CHORUS.
Vehemens enim *est* vinum et difficile ad superandum.
CYCLOPS.
Per deos, effugeruntne an manent in domo?
CHORUS.
Isti tacite sub rupem obscuram
absconditi stant.
CYCLOPS.
Ad utram manum?
CHORUS.
Ad dextram tuam.
CYCLOPS.
Ubi?
CHORUS.
Ad ipsam petram.
Habes?
CYCLOPS.
Malum sane ad malum : cranium
impingens fregi.
CHORUS.
Atque te effugiunt.
CYCLOPS.
Non hac, quandoquidem hac dicebas.
CHORUS.
Non hac dico.
CYCLOPS.
Ubi igitur?
CHORUS.
Circumeunt te ad sinistram.
CYCLOPS.
Hei mihi, irrideor : ridetis me in malis.
CHORUS.
Sed non *jam* amplius, sed est hic ante te.
CYCLOPS.
O pessime, ubi tandem es?
ULYSSES.
Procul a te,
cautione custodio corpus hoc Ulyssis.
CYCLOPS.
Quomodo dixisti? mutato nomine, novum dicis?
ULYSSES.
Quo qui genuit me appellare solebat Ulyssem.
Sed daturus eras impii cibi pœnas :

κακῶς γὰρ ἂν Τροίαν γε διεπυρώσαμεν,
εἰ μή σ' ἑταίρων φόνον ἐτιμωρησάμην.

ΚΥΚΛΩΨ.

Αἰαῖ· παλαιὸς χρησμὸς ἐκπεραίνεται.
Τυφλὴν γὰρ ὄψιν ἐκ σέθεν σχήσειν μ' ἔφη
Τροίας ἀφορμηθέντος. Ἀλλὰ καὶ σέ τοι
δίκας ὑφέξειν ἀντὶ τῶνδ' ἐθέσπισε,
πολὺν θαλάσσῃ χρόνον ἐναιωρούμενον.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Κλαίειν σ' ἄνωγα· καὶ δέδραχ' ὅπερ λέγω.
Ἐγὼ δ' ἐπ' ἀκτὰς εἶμι, καὶ νεὼς σκάφος
ἥσω 'πὶ πόντον Σικελὸν ἔς τ' ἐμὴν πάτραν.

ΚΥΚΛΩΨ.

Οὐ δῆτ', ἐπεί σε τῆσδ' ἀπορρήξας πέτρας
αὐτοῖσι συνναύταισι συντρίψω βαλών.
Ἄνω δ' ἐπ' ὄχθον εἶμι, καίπερ ὢν τυφλὸς,
δι' ἀμφιτρῆτος τῆσδε προσβαίνων ποδί.

ΧΟΡΟΣ.

Ἡμεῖς δὲ συνναῦταί γε τοῦδ' Ὀδυσσέως
ὄντες, τὸ λοιπὸν Βακχίῳ δουλεύσομεν.

inglorie enim Trojam inflammassemus,
nisi te propter necem sociorum ultus essem.

CYCLOPS.

Heu heu! antiquum oraculum perficitur.
Me enim a te excæcatum iri dicebat *illud,*
Troja redeunte. Sed et te profecto
pœnas daturum pro his prædixit,
longo *in* mari tempore jactatum.

ULYSSES.

Plorare te jubeo : et effeci quod dico, *ut scilicet plores.*
Ego vero ad littus vado, et navis alveum
impellam ad mare Siculum et in meam patriam.

CYCLOPS.

Nequaquam, quia te hujus rupis abrupto fragmento
cum tuis navigationis sociis conteram percussum.
Sursum enim in collem ibo, quamvis sim cæcus,
per rupem utrinque perforatam hanc ascendens pedibus.

CHORUS.

Nos vero, navigationis socii hujusce Ulyssis
facti, posthac Baccho serviemus.